minimum

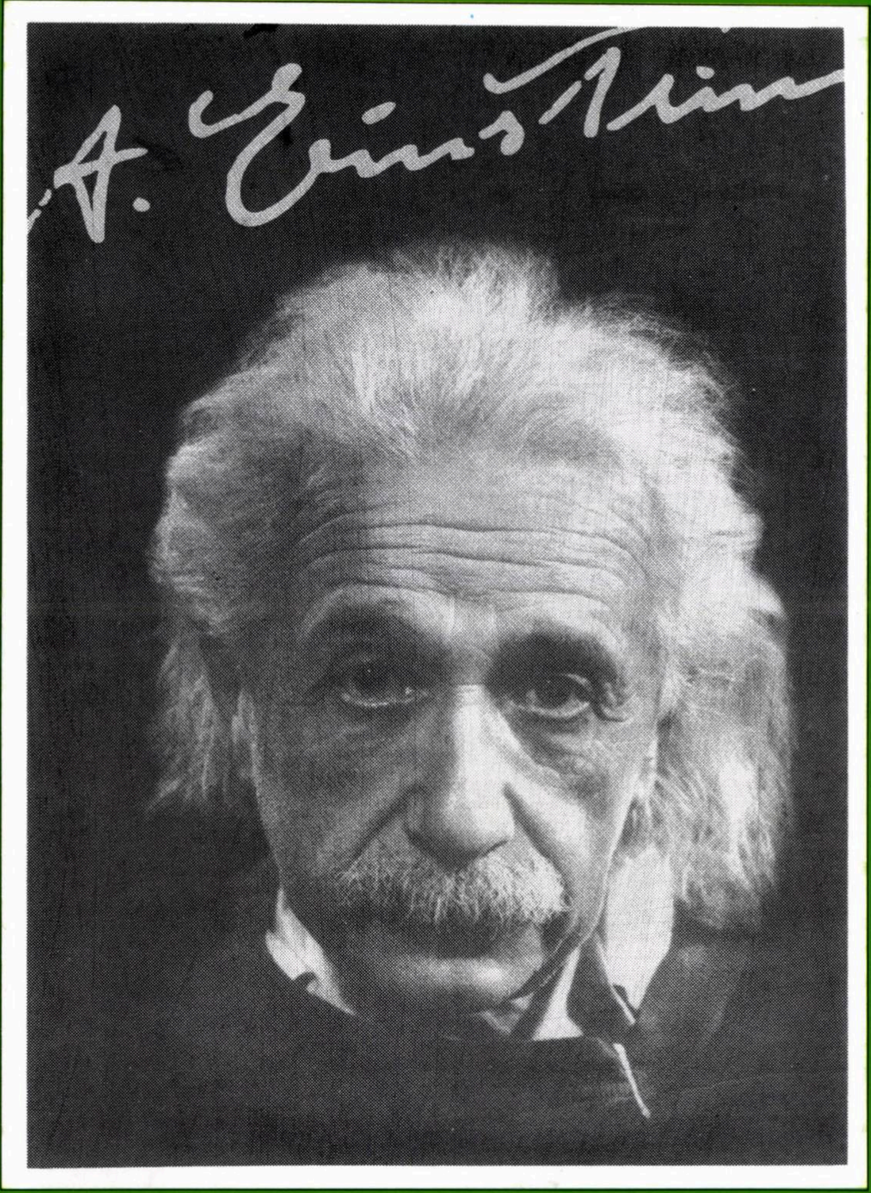

– *Domnu' Einstein, cine va câştiga alegerile de la 28 martie?*
– *Nu ştiu. Depinde de atâtea... Totul este relativ.*

9 771565 702005 01

1/1/2006

מינימום

ANUL XX NR. 226
IANUARIE 2006
15 SHEKELI

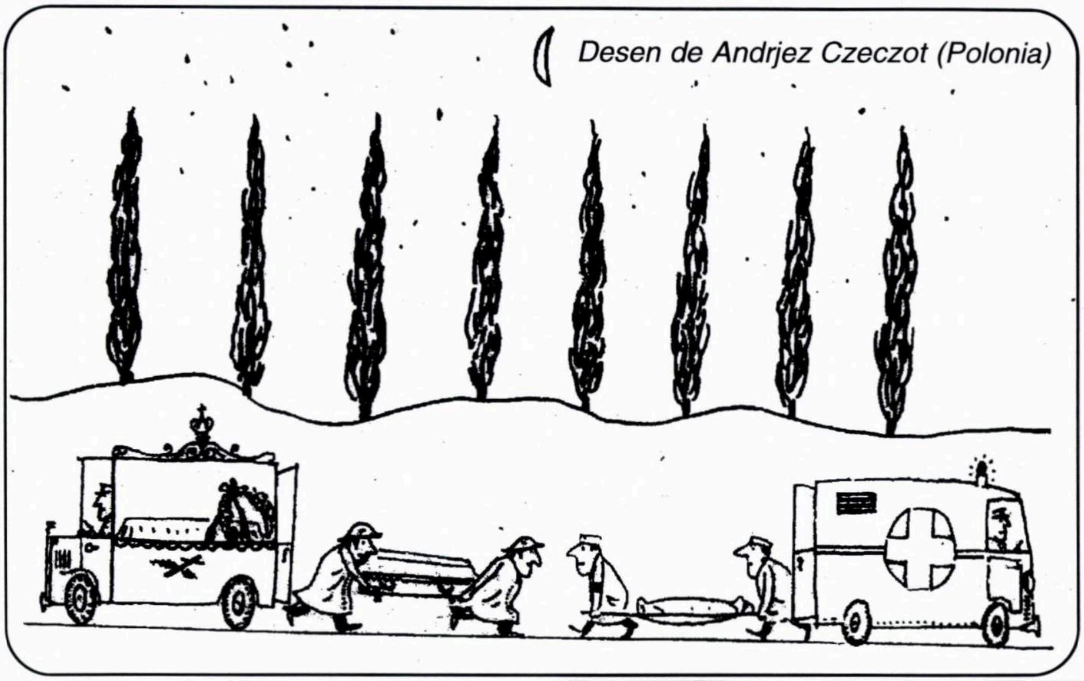

Desen de Andrjez Czeczot (Polonia)

Faptul că blonda Pnina Rosenblum a devenit, luna trecută, pentru vreo două săptămâni membru în Knesset ne-a smuls, desigur, un surâs; bun şi ăsta la casa omului. Dar nu a reuşit să potolească de tot setea noastră de umor.

Drept care, mai dăm aici de faţă câteva desene din revista „Harababura", din Bucureşti.

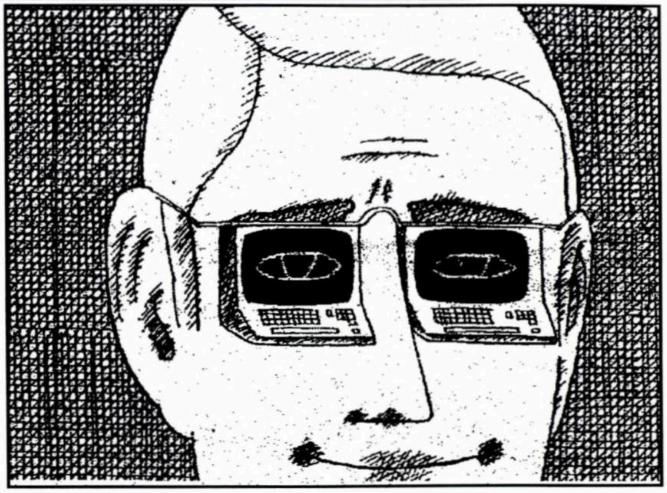

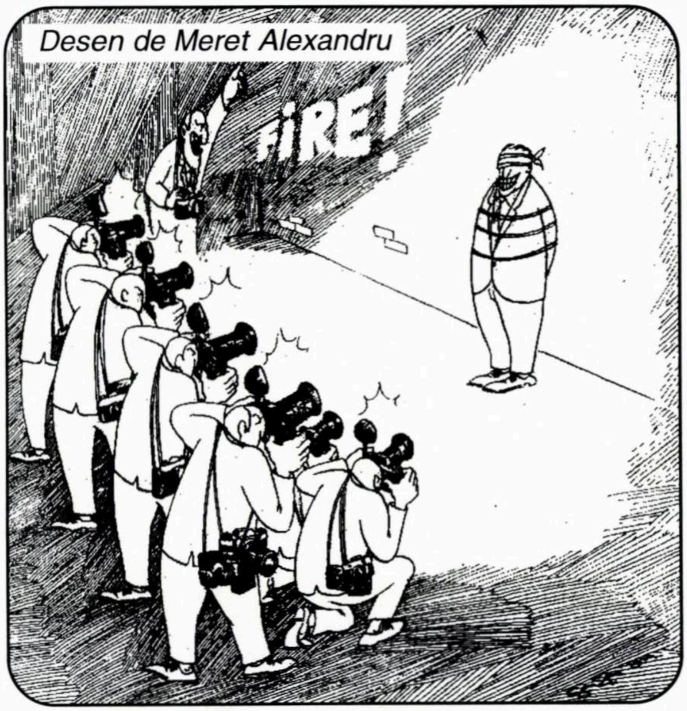

Desen de Meret Alexandru

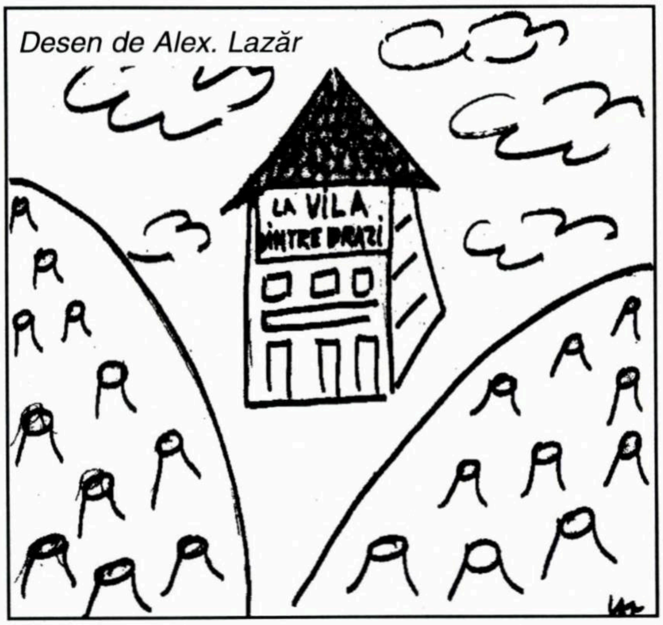

Desen de Alex. Lazăr

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 decembrie

Antioh IV Epifanes (zis și Nebunul)

Zilele acestea sărbătorim Hanuka. Cu acest prilej ne amintim de Macabeii care l-au învins pe regele seleucid din titlu, împiedicându-l să elenizeze, cu de-a sila, şi să distrugă credinţa evreiască. Toate acestea se petreceau în anul 167 î.e.n.

Acum, fiindcă, într-un fel sau altul, istoria se repetă, neamul nostru este ameninţat de un alt Epifanes: preşedintele iranian Ahmadinejad. Noul dictator de la Teheran nu vrea, precum înaintaşul său de pe vremuri, să ne oblige a renunţa la Torah, el vrea să ne oblige a renunţa la ţară. Spre uluirea lumii întregi (prieteni de-ai noştri şi duşmani deopotrivă), Ahmadinejad a cerut "ştergerea Israelului de pe harta globului". După aceea, tras probabil de mânecă de câţiva ayatolahi mai puţin demenţi, a fost de acord ca Israelul să fie mutat în Germania şi Austria; sau chiar, eventual, în Alaska. Câteva zile mai târziu, susţinând că Israelul a luat fiinţă ca urmare a Holocaustului, el a precizat că Holocaustul cu pricina, atât de des invocat, nu a existat defel, el fiind o invenţie a sioniştilor şi un mit.

La ora de faţă, noi – şi nu numai noi – trăim sub semnul acestor declaraţii care au luat lumea cam pe nepregătite. Şi pe bună dreptate. Spre deosebire de atâţia şi atâţia duşmani ai poporului evreu, în cap cu OEP-ul (et co.), Iranul are nu numai dorinţa de a distruge Israelul ci şi *puterea* de a înfăptui aceasta, sau măcar de a încerca.

Cunoscutul comentator politic Charles Krauthammer, de la "Washington Post", unul din cele mai lucide condeie de pe planetă, a publicat de curând un articol care-ţi explică fenomenul Ahmadinejad.

Extrase:

«Preşedintele unei ţări pe cale de a deveni o putere nucleară este un cetăţean care crede cu tărie în venirea Apocalipsului. Asemenea iudaismului şi creştinismului, Islamul şiit are propria sa versiune despre sosirea lui Mesia – reapariţia celui de-al doisprezecelea Imam. Luna trecută, Ahmadinejad a declarat în public că misiunea principală a Revoluţiei Islamice este de a pregăti terenul pentru revenirea pe pământ al celui de-al 12-lea Imam.

Şi, precum în anumite versiuni ale fundamentalismului creştin, a doua venire *va fi însoţită de binecunoscuta judecată de apoi şi de moartea şi pustiirile de rigoare.*

Ziaristul iranian Hossein Bastani scrie că în anumite reuniuni oficiale, Ahmadinejad a susţinut că imamul, cel astăzi ascuns privirilor noastre, îşi va face apariţia peste doi ani.

Aşadar, un individ care neagă Holocaustul, un antisemit feroce, pregătindu-se de genocid şi gata să obţină armele necesare pentru dezlănţuirea Apocalipsului, crede nu numai că vine sfârşitul lumii, dar şi că acest sfârşit e mai aproape decât viitoarele alegeri prezidenţiale din America.

Dar lucrurile sunt şi mai grave. După cuvântarea rostită de el în septembrie la ONU, Ahmadinejad a fost înregistrat pe video, spunând unui cleric că în timpul discursului, pe podium fiind, a văzut o aură, un halo *apărând în jurul capului său. "Am simţit că atmosfera s-a schimbat brusc. Şi, vreme de 27 sau 28 de minute, conducătorii lumii aflaţi în sală n-au clipit defel. Era ca şi cum o mână îi ţinea acolo înţepeniţi şi le ţinea ochii deschişi ca să primească mesajul Republicii Islamice".*

Toate negocierile menite a-l împiedica pe acest lunatic cu certificat să obţină arme genocidale nu au dus nicăieri. Toată lumea ştie că nu vor duce nicăieri. Şi nimeni nu va face ceva în legătură cu asta.»

…Dar era vorba de Hanuka. Paradoxal, în zilele noastre Israelul nu are la dispoziţie un grup inteligent şi decis de Macabei care să zădărnicească planurile lui Antiochus, ci a beneficiat de o greşeală fatală a Teheranului. Ameţit de necazurile americanilor în Irak, drogat de ideea că retragerea din Gaza constituie dovada de netăgăduit a slăbiciunii şi fricii israeliene (oi vei gevolt!), preşedintele iranian a luat-o razna. Ori, în viaţă excesele se întorc, în chip de bumerang, împotriva autorilor lor. Rezultatul: în aceste zile de Hanuka, Ahmadinejad a primit din diferite locuri câţiva pumni după ceafă. Nici una din acestea nu e hotărâtoare, dar toate la un loc ilustrează o *tendinţă.* Ca să vorbim ca la box, guvernul iranian nu este la podea, knock-out, nu, nu, însă a primit câteva lovituri la plex şi bărbie, făcându-l să se clatine în ring.

Preşedintele Bush a subliniat că afirmaţiile liderului de la Teheran reprezintă "o ameninţare reală" la pacea lumii, dacă legăm ameninţările din ultima vreme de eforturile Iranului de a produce arma nucleară. Pe de altă parte, Congresul de la Washington a anunţat că în caz că, după alegerile din ianuarie de pe teritoriul Autorităţii Palestiniene, Hamasul (filială cunoscută a Iranului) va intra în guvernul palestinian, Statele Unite vor suspenda toate ajutoarele financiare destinate celor din Ramallah. Europa, faimoasa Europa, care ne-a făcut atâta rău în anii aceştia, se mişcă şi ea, dând semne că s-ar fi dezmorţit. Parlamentul Suediei (o ţară care nu se omoară cu amorul faţă de noi) a hotărât să întrerupă toate contactele cu parlamentul de la Teheran. În fruntea ţărilor de pe bătrânul conti-

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

nent se află (şi nu întâmplător) Germania, unde, în mod deosebit, negarea Holocaustului a sunat rău. Ziarul "Bild" a publicat pe prima pagină fotografia lui Ahma şi aşa mai departe sub titlul "Omul cel mai periculos din lume". D-na Angela Merkel, noul cancelar de la Berlin, a anunţat în mod demonstrativ că va face curând o vizită în Israel. Inclusiv la Yad Vashem. O idee inteligentă (mai există şi aşa ceva prin Occident) face ravagii în lumea politică germană. Un reprezentant al Partidului Verzilor (ecologiştii) a lansat un apel pentru excluderea Iranului de la Campionatul Mondial de fotbal din iunie, care urmează a se desfăşura în Germania. Până acum, peste 200 de deputaţi, de pe întreg eşichierul politic, au iscălit acest apel. Pentru cine cunoaşte cât de cât ce înseamnă pasiunea, ba chiar patima *fanilor* de pretutindenea pentru jocul cu balonul rotund, este clar că iranienii vor primi mai degrabă să fie daţi afară din ONU, în 24 de ore, decât să nu mai joace la Mondiale.

În Olanda, Partidul Liberal (WD) a cerut ministrului de Externe să-l recheme urgent, în semn de protest, pe ambasadorul ţării la Teheran.

Câteodată, loviturile vin exact de unde nu te aştepţi. Mai întâi, voind să pună o *strâmbă* Iranului, cu care se luptă pentru supremaţia în lumea musulmană, Arabia Saudită a declarat, prin glasul ambasadorului său la Washington, prinţul El-Feisal, că "Holocaustul a fost un genocid îngrozitor şi acesta e un fapt istoric ce nu poate fi negat". Mai de răsunet încă au fost cele petrecute zilele trecute în Turcia. După ce a cercetat şi tot cercetat câteva asasinate comise împotriva unor intelectuali laici (care va să zică ne şi anti-islamişti), un tribunal din Ankara a dat un comunicat precizând că în spatele crimelor se află Iranul. "Terorismul – se spune în declaraţia înmânată presei de către preşedintele tribunalului – este instrumentul folosit de Iran pentru a-şi atinge obiectivele sale în domeniul politicii externe. (...) Teheranul – se arată în continuare – nu va ezita să folosească terorismul împotriva adversarilor săi". Din acelaşi comunicat se poate afla că "Teheranul vede în Turcia un rival important în regiune".

În paralel cu cele dezvăluite de tribunal, "Poliţia pentru securitate naţională" a emis un document subliniind că "Iranul reprezintă o sursă potenţială de instabilitate şi nesiguranţă în regiune". Marile ziare de la Istanbul, "Hurryet", "Millyet" şi "Radikal", au dat ştirile de mai sus ca pe "bomba anului". Strada otomană s-a inflamat şi, aşa cum observa un corespondent al ziarului francez "Le Parisien", "astăzi nu e plăcut să fii iranian la Istanbul ... dacă ieşi seara la plimbare, poţi să te trezeşti în apele Bosforului".

Bineînţeles, toate aceste fenomene nu-şi au explicaţia într-o pasiune subită a occidentalilor şi a altora la adresa Israelului. Europa a fost cutremurată de ofensiva islamică din 2005 (atentatele de la Londra, *Intifada* pariziană), iar turcii (ca şi alte state arabe zis moderate) nu vor să se supună *diktatului* islamic de la Teheran.

Dar mai presus şi mai semnificative decât reacţiile lumii politice sunt reacţiile opiniei publice. Ofensiva islamică din ultima vreme a şocat lumea cât de cât civilizată, dându-i de gândit. Europenilor, mai ales, s-ar zice că – în sfârşit! – le-a căzut fisa. Evenimentul nr. 1 în această privinţă l-a constituit explozia de ură şi violenţă din Franţa. Şi oricât s-ar strădui *mass-media* oficială sau semi-oficială să dea vina pe "condițiile grele socio-economice ale tinerilor din cartierele *sensibile* ale Parisului" (plus alte manses politicește corecte), oamenii deștepți nu înghit explicația. Un exemplu la acest capitol îl întâlnim în presa din România. Manuela Paraipan scrie în ziarul "Averea" din București (extrase):

«... Totuși, există voci care spun că există și o altă dimensiune a revoltei. Problema cu care se confruntă Franța e departe de a fi revolta de tip marxist a clasei muncitoare nemulțumite împotriva clasei capitaliste, asupritoare. Că e vorba de furia islamică împotriva a tot ceea ce semnifică societate franceză pe plan politic, social și doar mai apoi economic.

Cu ocazia acestui conflict au ieșit la lumină erorile politicii de încurajare a emigrării din anii '80, acțiune sprijinită din plin timp de 14 ani de guvernul președintelui Mitterrand. La vremea respectivă, se susținea idea că acceptarea imigranților veniți din țările arabe foste colonii franceze e un act de virtute. Rasa și religia nu erau considerate factori importanți, dar situația s-a schimbat după atacul din 11 septembrie, și mai mult, după invazia Irakului.

Chirac a evitat implicarea Franței în războiul din Irak, temându-se de reacția populației musulmane. Dar se vede treaba că de ce ți-e teamă nu scapi, dovada fiind imaginile mașinilor în flăcări și a tinerilor care aruncă pietre în forțele de ordine, imagini ce par desprinse din realitatea războiului de gherilă din Cisiordania și Irak.

Islamul a devenit cea mai practicată religie din Europa, după creștinism. Germania și Anglia au comunități mari de credincioși musulmani veniți din sudul Asiei și din Turcia, în timp ce Franța are cea mai mare populație musulmană din vestul Europei, de aproximativ 7 milioane de imigranți veniți mai ales din nordul Africii.

Unii analiști spun că ceea ce vedem acum în Franța e doar începutul firav al unei așa-numite euro-intifade, în fapt startul dat islamicizării Europei, începând cu Franța, țară care mereu a pus calitatea de cetățean mai presus de identitatea și apartenența rasială și religioasă.

Vestitul proiect social francez de a asimila și integra milioanele de imigranți arabi și musulmani nu a dat roadele așteptate. În mare parte, pentru că țelul final al francezilor și cel al musulmanilor nu numai că nu coincid, dar nici măcar nu sunt similare. Pentru unii din musulmanii care trăiesc în Occident, identitatea primordială e cea religioasă, apartenența și loialitatea datorate Islamului, și abia apoi urmează loialitatea și respectul datorat unui sau altui stat. Se adaptează societății în care trăiesc, dar doresc mai degrabă să schimbe ordinea găsită cu o alta, pe care ei o consideră mai bună, și anume marele Califat Islamic.

TENDINȚE

În această direcție, în Anglia există deja o organizație numită Hizb ut Tahrir, adică Partidul Islamic al Liberării. Cei care aderă la ideologia acestui grup au declarat război, până acum doar ideologic, necredincioșilor, adică tuturor celor care nu sunt musulmani. Încă din 1953 există o platformă, socială, economică și politică, cu alte cuvinte o alternativă la democrația de tip vestic, dar și la regimurile dictatoriale și autoritare din Asia. Hizb ut Tahrir respinge orice democrație seculară, ca de altfel orice

Omul Anului din *alia* pe 2005

Uly Vălureanu

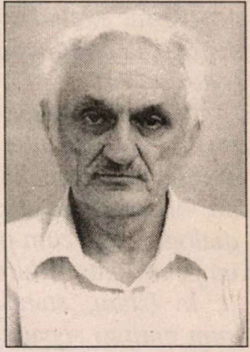

Fideli tradiției lui "Minimum", am ales și la acest sfârșit de decembrie Omul Anului din alia.

El este ziaristul Uli Freiberg-Vălureanu, din Haifa. Confratele nostru a mai fost distins cu acest titlu, în urmă cu câțiva ani.

Inițiator, conducător și fac totum la domiciliu al agenției ISROpres (prima și singura agenție de presă a *tribului*), Uly Vălureanu scoate, în condiții grele, dacă nu chiar eroice de-a dreptul, un buletin de știri intitulat "Bună dimineața, Israel". Difuzat în rândurile abonaților și prin redacții, buletinul oferă, cu regularitate de ceasornic elvețian, știri din și despre evenimentele din trib: de la noi, din România, din Diaspora de pe întreg globul.

Marele merit al lui Uly Vălureanu din ultima vreme este că a reușit să facă din "Bună dimineața" sa o publicație internațională; prin buletinul transmis prin Internet sau răspândit prin poștă, el a realizat ceea ce nu s–a învrednicit să facă nici una din cele 1734929520369290 organizații, asociații sau uniuni de-aicea sau de aiurea: un mijloc de legătură între evreo-românii de pretutindeni.

Este cel dintâi care se poate mândri cu o asemenea performanță. Și singurul.

regim sau sistem politic diferit de Califatul Islamic. Organizaţia are sute de mii de membri şi mult mai mulţi simpatizanţi în Europa şi Asia.

Organizaţia îşi cheamă adepţii sa hotărască cui datorează loialitate şi căror legi trebuie să se supună, celor instituite de om sau celor instituite de Dumnezeu şi revelate Profetului Mohamed în Coran? Nu poţi răspunde decât pozitiv chemării de a respecta legea islamică, Sharia, dacă doreşti să dovedeşti că eşti un bun musulman. Cultura vestică reprezintă pentru mulţi credincioşi musulmani imperialism, corupţie şi violenţă. Mai mult, ei consideră că statele arabe şi musulmane au fost create într-un mod artificial de puterile din Vest, şi ca urmare doresc să îşi redobândească independenţa.

Într-o discuţie purtată recent cu purtătorul de cuvânt al organizaţiei, Dr. Waheed, mi s-a spus că ei doresc o completă reformare politică, prin mijloace paşnice, dar la nevoie nu exclud nici posibilitatea de a apela la mijloace mai puţin ortodoxe.

În cazul Franţei, Olandei, Germaniei dar şi a altor state care găzduiesc mari comunităţi musulmane, oficialităţile afirmă că soluţia e dialogul, dar cum poţi negocia două poziţii absolut ireconciliabile?

În Islam, statul şi biserica nu sunt entităţi separate care lucrează împreună spre binele şi prosperitatea societăţii. Statul şi Biserica sunt unul şi acelaşi lucru. Nu există o cale de mijloc. Fie te supui Islamului, prin urmare şi legislaţiei islamice Sharia, fie eşti considerat necredincios şi tratat în consecinţă.

Guvernului francez îi revine o sarcină teribil de dificilă, dacă nu chiar imposibilă.»

…În ce priveşte politica internă a Israelului, ea este dominată, aşa cum e firesc, de alegerile prevăzute pentru 28 martie 2006.

Candidaţii principali la *titlu* sunt "Kadima", noua formaţie a lui Ariel Sharon, şi cele două mari partide tradiţionale: Partidul Muncii şi Likudul (condus acum, în urma alegerilor interne din decembrie, de Bibi Netaniahu).

La ora de faţă nu ştim (după cum nu ştiusem nici în scurtul nostru comentariu din numărul trecut şi cum, poate, nu vom şti nici luna viitoare) cine va câştiga alegerile. Ştim, în schimb, cu certitudine, cine le va pierde. Marele învins al campaniei electorale din anul acesta este lumea politică israeliană. Niciodată n-a ajuns această lume atât de jos, pe plan moral, ca astăzi, la începutul lui 2006. Niciodată n-ai avut senzaţia că, intrând în Knesset, ca ziarist, pentru a urmări dezbaterile, trebuie să duci batista la nas.

«Oricâte scuze şi explicaţii – scrie Jean Steiger în "Ultima oră" – *ar căuta să prezinte pentru gestul lor Shimon Peres, Haim Ramon, Dalia Itzik, Tzahi Hanegbi sau Shaul Mofaz, ei nu au făcut altceva decât să se agaţe de colacul aruncat de la bordul navei de pasageri "Kadima" pentru a se salva de la un naufragiu politic. Fiecare din actorii acestui lanţ de evenimente va găsi întotdeauna un arsenal de argumente pentru a-şi justifica dezertarea care, în fapt, reprezintă o trădare a partidelor în mijlocul cărora au crescut şi au deţinut funcţii de conducere.*

Când au văzut că noul partid înfiinţat de Sharon se îndreaptă spre o mare victorie la alegerile de la 28 martie, au alergat să i se alăture deoarece le-a rămas ultima ocazie pentru o avansare personală şi pentru a se menţine la putere. Faptul că personalităţi atât de disparate ca Ramon şi Itzik provin din rândurile Partidului Muncii şi deputatul Michael Nudelman de la Uniunea Naţională de extremă dreaptă prezintă pentru ei prea puţină importanţă. Unicul element de legătură îl reprezintă gustul puterii şi al influenţei.

"Kadima" a devenit o agenţie de plasare, un amalgam de politicieni cu diferite concepţii, chiar antagoniste, care au făcut acest pas pentru ca să umple scaunele rămase libere în Knesset şi în viitorul guvern.

Două exemple sunt edificatoare în acest sens: cele oferite de Shimon Peres şi Shaul Mofaz. Peres a dorit să devină preşedintele Partidului Muncii şi candidat la şefia guvernului, dar după ce a fost învins în alegerile preliminare de Amir Peretz şi nu a reuşit să obţină un loc sigur pe lista de candidaţi ai partidului său, a trecut în tabăra lui Ariel Sharon, omul pe care în urmă cu patru săptămâni încercase să-l elimine de la putere.

În ce-l priveşte pe Mofaz, el s-a jurat în repetate rânduri că va rămâne în Likud, insistând că acolo este "casa" lui. Dar după ce a constatat că nu are şanse să preia conducerea partidului, a dat uitării toate promisiunile şi jurămintele de credinţă pentru a sări în corabia condusă de Sharon.

În ce-l priveşte pe liderul "Kadimei", el i-a primit pe toţi aceşti nou veniţi, şi în mod special pe Hanegbi şi Mofaz, cu braţele deschise. El vrea să distrugă Likudul ca o răzbunare pentru zilele negre provocate de Netaniahu şi Uzi Landau. Şi face asta ca un buldozer, fără să se preocupe de ce se întâmplă în jurul lui.

Fiecare din cei ce au dezertat în tabăra lui Sharon a făcut acest lucru numai pentru ca să rămână o prezenţă în viaţa politică. Gestul lor nu aduce o atingere numai propriei lor reputaţii, ci şi sistemului nostru politic în general. Schimbarea unui partid cu altul nu se face ca şi cum ţi-ai schimba ciorapii. Când afiliaţiile politice sunt tratate într-o manieră atât de trivială, nu este o întâmplare că publicul se simte deziluzionat de cei chemaţi să conducă ţara. (…)

Pericolul cel mare este însă ca publicul să ajungă la convingerea că nu merită să aibă încredere în politicienii însetați de putere. Atunci se va crea o prăpastie între aleși și alegători care cu greu va putea să fie astupată în viitor.»

La cele arătate de Jean Steiger să adăugăm o vorbă rostită de deputatul Tomy Lapid, din Shinui: "Odată cu alăturarea lui Hanegbi la "Kadima", în acest partid majoritatea deputaților se află în anchetă sau au fost găsiți vinovați (cazul deputatului Omri Sharon, fiul premierului, **n. red.**) și de aceea poate că Sharon ar face bine să-și ia un consilier juridic în locul unui consilier politic". Completându-l pe Lapid, deputatul Roni Brizon, din Shinui, a ajuns la concluzia că "de acum înainte, ședințele acestui partid ("Kadima") pot fi ținute la închisoarea Maasiahu".

După cum se va fi observat, desigur, comentariul lui Steiger a apărut înainte de atacul cerebral (din fericire, ușor) suferit de Sharon și care-a ținut țara (plus globul întreg, grație posturilor de televiziune care transmiteau din cinci în cinci minute știri despre starea primului ministru) cu răsuflarea tăiată. Dacă Sharon și-a revenit, nu același lucru se poate spune despre cetățenii care se gândesc la alegeri. Se prea poate că – așa cum susțin medicii – embolia nu va lăsa urme în creierul lui Sharon, dar, după toate probabilitățile, ea va lăsa urme în mintea electoratului. («Colaboratorii primului ministru Ariel Sharon – scrie Gil Hoffman în "Jerusalem Post" – s-au repezit să dedramatizeze accidentul cerebral suferit de Sharon, sugerând că acesta nu va avea practic mari urmări nici asupra sănătății premierului, nici asupra alegerilor de la 28 martie. Nimic nu e mai departe de adevăr decât ideea susamintită. Indiferent dacă acestor colaboratori ai lui Sharon le place sau nu, sănătatea primului ministru a devenit tema nr. 1 a alegerilor. Răul cel mare a fost deja făcut. Chiar dacă Sharon iese din criză, simțindu-se ca un tânăr de 20 de ani, alegătorii nu vor uita că există un risc atunci când alegi un prim ministru care împlinește 78 de ani peste două luni și al cărui principal aliat, Shimon Peres, are 82 de ani.»)

Aceasta cu atât mai mult cu cât, în peisajul politic israelian, "Kadima" este un partid cu totul special. El trăiește numai și numai prin liderul său, Ariel Sharon. El n-are nici ideologie, nici tradiție, nici structură organizatorică: degeaba vei căuta filiala "Kadimei" din Afula sau din Kiriat Yam, nu există așa ceva. Noul partid seamănă cu o trupă de teatru alcătuită la marea viteză din actori de toată mâna (unii, de altfel, talentați) în jurul unei supervedete, menită să aducă publicul în sală, sau, cum se spune în lumea scenei, să desfunde mahalalele. Aceasta poate fi Sharon Stone, în Statele Unite, Alain Delon, în Franța, sau Radu Beligan, în România. Câtă vreme starul e-n formă și joacă bine, totul e în ordine. Dar dacă, ferească sfântul, la ora începerii impresarul vine în fața cortinei tușind încurcat și rostind: Regretăm, dar, din motive independente de voința lui, maestrul Radu Beligan este indisponibil… el fiind înlocuit de…, publicul sare de pe scaune și urlă: banii înapoi, banii înapoi!

Revenind o clipă la prestația nefericită a politicienilor de la noi (că nici nu-ți mai vine să le spui oameni politici), trebuie să notăm că peripețiile la ordinea zilei, despre care discutăm cu toții aprins, nu sunt numai *urâte* pe plan moral, ci și primejdioase pentru existența însăși a democrației. Când corupția de toate felurile bântuie nestingherită, când cuvântul dat alegătorior nu mai are nici o valoare, dar *absolut* nici o valoare, când îți schimbi convingerile afișate o viață întreagă de marți până miercuri, fără tresăriri de obraji, să nu te miri că într-o bună zi, exasperați de gradul de putrefacție a regimului parlamentar, șapte generali vor intra în Knesset cu bocancii, dându-i afară pe deputați (și deputate) cu picioare-n fund și instituind o cinstită dictatură militară.

P.S. I: S-a făcut mult caz de atitudinea nerușinato-crăcănată a deputatului Azmi Bashara. Vorbind la Târgul cărții de la Beirut, acest, mă scuzați, cetățean israelian și membru al Knessetului (pe care eu, ca simplu alegător, ar trebui – nu-i așa? – să-l respect) a spus: "Israelul constituie cel mai mare jaf al secolului XX… Noi suntem adevărații locuitori ai Palestinei, nu cei veniți din Polonia și Rusia… Dați-ne Palestina și păstrați-vă democrația, noi, arabii, nu avem nevoie de ea".

Aici, la sfârșit, ca să fim cinstiți, Bashara are ceva dreptate. O democrație fără șira spinării, o democrație fără vână și mușchi, o democrație care îngăduie unui deputat din parlamentul țării să se comporte în felul acesta peste hotare, o asemenea democrație nu merită a fi respectată peste măsură. Și parcă-parcă ne vine să spunem că nici noi nu avem nevoie de ea.

P.S. II: S-a făcut caz și de reacția fulgerătoare a palestinienilor la aflarea veștii despre internarea peste noapte a primului ministru Sharon în spital. Ieșiți cu mic cu mare în stradă, băiații au tras focuri de armă în aer de bucurie, au sărutat pământul minute-n șir iar liderii lor din brigăzile El-Aqsa, Tanzim, Hamas și alte Jihaduri au împărțit bomboane și fructe trecătorilor. Scena a fost transmisă în repetate rânduri la NBC, Fox, CNN, France 2, BBC, Sky News etc. etc., comentatorilor nevenindu-le să creadă că așa trebuie tu, palestinian de azi, să te porți când auzi că omul care, înfruntând riscuri mari (vezi ploaia de rachete Kassam lansate de OEP et co. asupra oraşului Ashdod), ţi-a dat înapoi Gaza pe tavă, s-a îmbolnăvit peste noapte. Unii dintre aceşti jurnalişti TV se arătau totalmente derutaţi de scenă. Pentru alţii – care au mai învăţat câte ceva à propos de poporul frate palestinian, povestea cu dulciurile a însemnat, dacă se poate spune aşa, cireaşa de pe tort.

P.S. III: Am spus în nenumărate rânduri că terorismul islamic este hitlerismul zilelor noastre. Dar tot aşa, privind lucrurile din punct de vedere istoric, se poate spune că fascismul în anii '30-'40 a fost islamismul vremii.

Aceste gânduri sunt cu atât mai prezente în mintea noastră în aceste zile când se împlinesc 65 de ani de la Rebeliunea legionară din ianuarie 1941. Cititorii lui "Minimum" cunosc subiectul; unii, bucureştenii mai în vârstă îndeosbi, din experienţă proprie, alţii din miile de articole, evocări, mărturii şi cărţi publicate de-a lungul anilor şi deceniilor pe această temă. Ceea ce nu ştie toată lumea – iar unii ştiu, dar refuză cu încăpăţânare să înţeleagă – este că mentalitatea nazistă şi "de abator" din iarna lui 1941 domneşte şi astăzi, fără jenă şi crăcănat, în ţara noastră de origine.

Ea se manifestă în două feluri.

În primul rând prin celebrarea, pe faţă, a hitlerismului românesc.

«Continuatorii Mişcării Legionare – transmite agenţia ISROpres – *au comemorat 67 de ani de la moartea lui Corneliu Zelea Codreanu. În toate marile oraşe din România, legionarii au organizat parastase, conferinţe publice şi mese rotunde în memoria celui care a inspirat şi condus Mişcarea Legionară. În pădurea de la Tâncăbeşti, lângă Bucureşti, a fost organizată o slujbă de pomenire la care au participat peste 100 de legionari. Personalitatea „Căpitanului" a fost evocată de Mircea Nicolau, preşedintele fundaţiei „George Manu", Cei prezenţi au intonat imnuri legionare. Pădurea de la Tâncăbeşti are o semnificaţie deosebită pentru legionari. Aici a fost ucis Corneliu Zelea Codreanu în noaptea de 29-30 noiembrie 1938, din ordinul lui Carol al II-lea.*

"Mişcarea legionară" – se arată în Enciclopedia Wikipedia – a fost o "mişcare fascistă ultra-naţionalistă, anti-semită şi partid politic în România în perioada 1927 şi începutul celui de-al doilea război mondial". În "Rebeliunea legionară" din Ianuarie 1941, legionarii au ucis numeroşi evrei în Bucureşti şi în alte oraşe. Printre evreii arestaţi de legionari pe Calea Văcăreşti din Bucureşti şi duşi la sediul legionar – de unde mulţi nu au mai revenit niciodată – s-a aflat şi tatăl editorului prezentului newsletter (Uly Vălureanu, **n. red.**). *Tata a fost eliberat în ultimul moment de un legionar care-l cunoştea şi a sosit abia spre ziuă acasă, tremurând, şi a mai tremurat în continuare câteva zile... Legionarii au ucis şi personalităţi democratice româneşti, între care şi pe profesorul Nicolae Iorga – istoric, scriitor, publicist şi om politic, fost deputat şi prim ministru. "La 27 noiembrie 1940, ora 5 după-amiază, este ridicat forţat de la masa de lucru (de la vila sa din Sinaia) şi asasinat bestial de către legionari, la Strejnic, lângă Ploieşti. La 69 de ani, inima şi capul savantului erau ciuruite de gloanţe" (citat din staţia Internet http://www.ici.ro/romania/ro/cultura/l_iorga.html).»*

În al doilea rând, mentalitatea la care ne referim se manifestă prin ceea ce numisem cândva "explozia antisemită" de după decembrie 1989. Publicaţii precum "România Mare", a senatorului C.V. Tudor, "Europa" (azi decedată) ş.a., pamflete de tip "Porunca Vremii" sau "Sfarmă Piatră" iscălite de Ion Coja, Paul Goma, Gh. Zamfir (hitleristul cu nai), Corvin Lupu, tarabele de cărţi pline cu "Protocoalele Înţelepţilor Sionului", toate acestea şi altele încă te silesc să iei act că vestitul cancer, pe care unii îl socoteau stârpit, s-a ivit din nou, otrăvind şi măcinând organismul societăţii româneşti.

Curând, la Templul Coral din

SHAVIT
TOURS

AGENŢIE DE VOIAJ ŞI TURISM
Tel Aviv, Dereh Hashalom 101

Urează onoratei clientele "La mulţi ani!"

Oferim în continuare:

- **Pachete turistice şi oferte speciale**
- **Bilete de călătorie direct la domiciliu**
- **Preţuri reduse pentru muncitorii români**
- **Informaţii şi comenzi 24 de ore, în fiecare zi**

Garantăm calitate şi confort

Telefon 03/573-1580 şi 052/541-5046
e-mail: sorinbras@bezeqint. net

Bucureşti va fi comemorată, aşa cum se cuvine, rebeliunea din urmă cu 65 de ani. Cu acest prilej se va vorbi, desigur, în spiritul adevărului, despre cele petrecute în cartierul evreiesc al Capitalei. Ne îngăduim a sugera vorbitorilor ca în cuvântările lor să nu se mărginească a evoca trecutul, ci să rostească două-trei fraze cu miez şi despre prezent.

Israel: Unde sunt "banii secreţi" ai lui Arafat?

De necrezut, dar adevărat: acum 8 luni, adică la numai patru luni după moartea lui Arafat, ministrul de Finanţe din noua conducere palestiniană, Salam Fyad, s-a adresat Mossadului: "Ajutaţi-ne să depistăm banii secreţi ai lui Yasser Arafat, peste un miliard de dolari, care ne lipsesc aşa cum am descoperit după examinarea bugetelor anuale din perioada când Arafat era preşedintele Autorităţii Palestiniene".

Fyad a adăugat că numai Mossadul israelian, "cu relaţiile sale mondiale", poate da de urma acestei sume uriaşe.

Informaţia aceasta, publicată nu de mult de presa americană, a fost confirmată în Israel de cotidianul ebraic "Haaretz". La ora actuală, serviciile secrete din Franţa, Statele Unite şi Israel depun eforturi pentru a depista "miliardul lui Arafat". Deja s-au descoperit câteva investiţii enorme, de milioane de dolari, făcute de Arafat pe numele său (din bugetul palestinian, bineînţeles) în societăţi petrolifere şi în bănci din ţările sărace ale Africii şi Asiei, unde se plătesc dobânzi ridicate la depunerile bancare deoarece în acele ţări guvernele au mari deficite în bugetele naţionale.

În paralel, se urmăresc capitalurile enorme, de multe zeci de milioane de dolari, pe care le "învârteşte" văduva lui Yasser Arafat, doamna Suha Arafat. Ea locuia, împreună cu fetiţa ei de 9 ani, fiica lui Yasser, la Paris. Când Arafat a decedat, Suha a vândut vila luxoasă pe care o poseda la Paris şi s-a mutat în Tunisia, unde este amica preşedintelui Zain Elabril şi îndeosebi a soţiei lui, Leila. S-a aflat şi s–a stabilit cu certitudine că Suha a scos atunci de la băncile pariziene peste 20 de milioane de dolari pe care-i avea depuşi acolo, şi i-a transferat la Banca Naţională din Tunisia.

S-a mai stabilit că Suha primea de la Yasser Arafat o "rentă" lunară de întreţinere la Paris de 50.000 de dolari.

Se ştie acum că egipteanul Mohamed Rashid era consilierul financiar particular al lui Arafat. Prin el, Arafat a cumpărat acţiuni şi procente la numeroase fabrici de armament, de alimente, de ciment, de produse metalurgice şi de combustibil.

Acest Mohamed Rashid locuieşte într-o vilă elegantă şi foarte bine păzită în centrul oraşului Cairo, nu departe de Ambasada Israelului. El dispune de un avion particular şi călătoreşte mult în străinătate. Probabil că este singura persoană care ştie unde e plasată averea secretă a lui Arafat, şi pe ce nume. Poate că banii sunt depuşi chiar pe numele lui Mohamed Rashid.

Pe când Arafat mai era în viaţă, Mohamed Rashid venea adesea la Gaza şi la Ramallah, cu investitorii străini, pentru întâlniri cu "raisul".

La ora actuală, Mohamed ştie că este "sub observaţie", aşa că se eschivează de la orice întâlniri cu străini, şi chiar cu membri ai conducerii Autorităţii Palestiniene. De când Arafat a decedat, Mohamed nu a mai păşit deloc în zona Autorităţii Palestiniene.

Acum 6 luni, când Suha, aflată în automobil cu fetiţa ei de 9 ani, era în drum spre o plajă, s-a deschis foc de arme asupra maşinii. Atentatorul (sau atentatorii) n-a fost depistat, dar de atunci Suha nu mai iese deloc din casă. Probabil că prea multe persoane îi doresc moartea. Ea avea cu 32 de ani mai puţin decât Arafat. Era o umilă dactilografă, blondină, creştină, cunoscătoare a limbii arabe, când Arafat a cunoscut-o, s-a îndrăgostit de ea şi a luat-o în căsătorie după ce ea a trecut la religia musulmană. Şefii Autorităţii Palestiniene nu au "înghiţit-o" niciodată, şi nici ea pe ei. Ei toţi o urau pentru că trăia ca o regină neîncoronată pe banii lui Arafat, adică ai Autorităţii Palestiniene.

Suha

Interesant este că la înmormântarea lui Arafat, la Ramallah, tocmai ea, văduva, n-a participat. N-a venit, îi era pur şi simplu teamă că va fi molestată, agresată, poate chiar ucisă, de oamenii din clica lui Arafat.

Actualul preşedinte al Autorităţii Palestiniene, Abu Mazen, nu şi-a ascuns niciodată sentimentele de antipatie faţă de Suha. Una din primele măsuri ale noii conduceri palestiniene, după decesul lui Arafat, a fost confiscarea avionului particular al lui Suha, înscris pe nu-

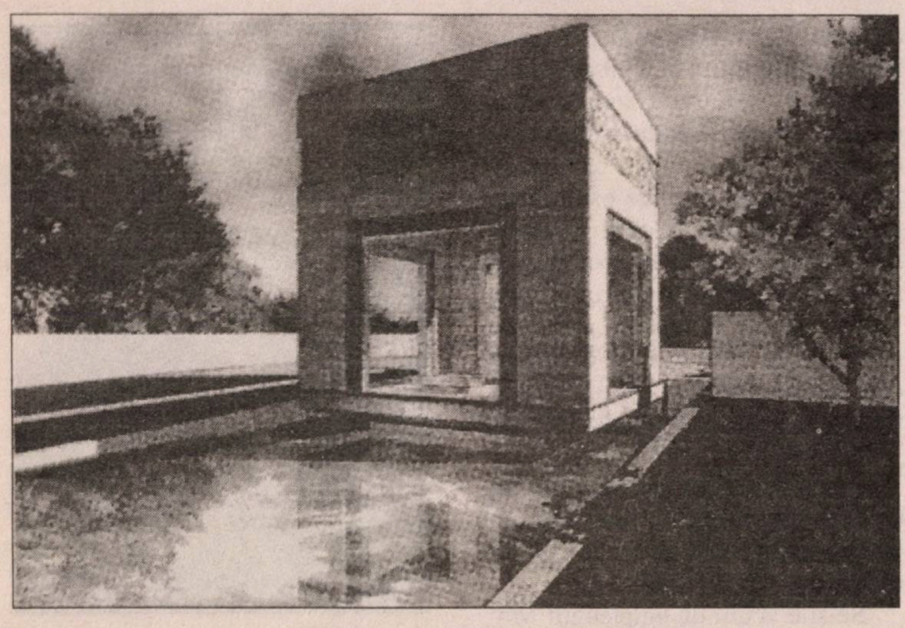

Macheta viitorului Mausoleu al lui Arafat

mele ei, care staţiona tocmai atunci, provizoriu, pe aeroportul din Ramallah.

La Ramallah se clădeşte, cu o investiţie de 800.000 de dolari, un mausoleu de mare lux, mult mai măreţ decât mausoleul Regelui Hussein al Iordaniei. Aici va fi depus sicriul lui Arafat. Acest adevărat "Muzeu Arafat" va cuprinde fotografii din viaţa lui Arafat şi diversele cărţi despre el apărute în arabă şi în alte limbi, uniforma lui militară (de care nu se despărţea niciodată) şi revolverul pe care îl purta permanent în buzunar şi cu care dormea întotdeauna sub pernă.

Cine va suporta cheltuiala de 800.000 de dolari? Abu Mazen a acceptat ca Autoritatea Palestiniană să suporte cheltuiala ("poate de bucurie că a murit", spun gurile rele din Ramallah…).

Fostul şef al Serviciului secret israelian, Yaakov Peri, sintetizează, în presa ebraică, cu prilejul punerii pietrei de temelie a viitorului "Mausoleu Arafat":

«Defunctul comandant al palestinienilor a deziluzionat pe toţi: pe palestinieni pentru că nu le-a dat statul independent pe care l-a promis, şi pe israelieni întrucât n-a fost un partener sincer şi eficace în tratativele de pace. N-a lăsat după el decât ruine şi amintirea unei corupţii financiare generalizate. N-a fost destul de curajos ca să îndeplinească ceea ce istoria i-ar fi cerut: pace, bună înţelegere şi colaborare între palestinieni şi israelieni.»

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Israel: Gaza a fost un mizilic. Aum urmează felul I şi felul II

«Nici măcar în România, pe vremea atotputernicei Securităţi, nu cred că s-a vorbit atât de mult despre securitate cum se vorbeşte la noi. Un străin ar putea crede că marii noştri miniştri nu au altă preocupare de dimineaţă până noaptea decât să asigure securitatea populaţiei. Şi, în fond, suntem zilnic şi oră de oră expuşi atentatelor teroriste.

S-a vorbit despre o „acalmie”, ba chiar şi despre un „armistiţiu tacit”, dar sângele evreiesc continuă să curgă în centre comerciale, ca la Natania, la graniţa cu Libanul şi în alte locuri.

Bietul nostru guvern pare dezamăgit de palestinieni: le-a dat Gaza pe daiboj şi uite că ei sunt ingraţi şi nu renunţă la sângele evreiesc. Gaza nu le ţine de saţ.

Pentru palestinieni Gaza e un mizilic, ei aşteaptă felul întâi – Iehuda şi Şomron – felul doi – Ierusalimul – iar la desert ceea ce va ră-

NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

mâne din această ţară care, nu-i aşa?, a lor este.

Când auzi unele reacţii ale guvernanţilor noştri nu ştii ce să crezi: sunt proşti sau îşi bat joc de populaţie? După fiecare atentat, ei spun că Abu-Mazen „nu luptă destul contra terorismului". Şi despre Arafat au spus la fel.

Dar şi Abu Mazen, ca şi Arafat, îşi bate joc de noi. După un atentat pe care îl pune la cale sau numai îl aprobă, el „blamează" respectivul atentat.

Securitatea ţării, despre care atât de mult se vorbeşte, este neglijată. Atacurile cu rachete Kassam care nu mai încetează, rămân de fapt fără ripostă. Iar când totuşi se ripostează, aflăm că „s-a tras în locurile de pe care au fost lansate rachetele" – care de obicei sunt terenuri virane şi nimeni nu a avut de suferit.

Ce concluzie să tragi? Că Zahalul a slăbit sau că se manifestă „reţinere" pentru a nu-l supăra pe partenerul de pace?

Există tendinţa de a se crede că „reţinerea" e impusă de americani. Nu-i verosimil. Americanii combat acum terorismul mai bine decât Israelul. E mai curând vorba de o politică bleagă, naivă, pe care aşa-zişii pacifişti de la noi, alde Peres şi Beilin, au reuşit să i-o imprime până şi lui Şaron. O politică de „îmbunare" a duşmanului prin concesii de tot felul – economice, diplomatice şi militare.

„Noroc" de palestinieni. Numai ei, cu crimele lor, ne readuc la realitate. Numai ei ne conving că nu avem – şi nu vom avea încă – un partener de pace.

Cu manevrele lor, cu atentatele lor sângeroase, palestinienii ridiculizează naivităţile guvernanţilor israelieni.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2005)

Israel: A avut dreptate Sharon. După retragerea din Gaza, poziţia Israelului în Occident s-a îmbunătăţit în mod considerabil

«Micha Bin Nun, directorul secţiei de control al construcţiilor din cadrul primăriei Ierusalim, şi Zwi Sneider, responsabilul demolărilor de case construite fără autorizaţii, au fost avertizaţi de ambasada Israelului la Londra să nu călătorească în Marea Britanie în viitorul apropiat, deoarece riscă să fie arestaţi.

Avocatul de origine israeliană Daniel Macover, stabilit la Londra, cel care a obţinut de la instanţele londoneze un mandat de arestare contra generalului (în rezervă) Doron Almog, a trecut acum şi la persoane civile. El a cerut instanţelor londoneze mandate de arestare pentru anchetarea celor doi funcţionari superiori ai primăriei Ierusalim, pe care îi învinuieşte că au dispus demolarea unor construcţii arăbeşti din Ierusalimul Răsăritean.

Purtătorul de cuvânt al primăriei capitalei, d. Ghidi Shmerling, a declarat că cei doi au acţionat în cadrul competinţei lor, indiferent dacă a fost vorba de construcţii întreprinse în zona răsăriteană sau apuseană.»

(Ziarele)

Israel: Ce se poate găsi pe Internet

Am primit, zilele trecute, din partea corespondentului nostru Dr. Harry Wassermann, din Tel Aviv, următoarele:

«Umblând pe Internet am găsit această fotografie care m-a amuzat.

Nu ştiu cine este autorul.

În speranţa că vă va amuza şi pe dumneavoastră cum m-a amuzat şi pe mine, v-o trimit.»

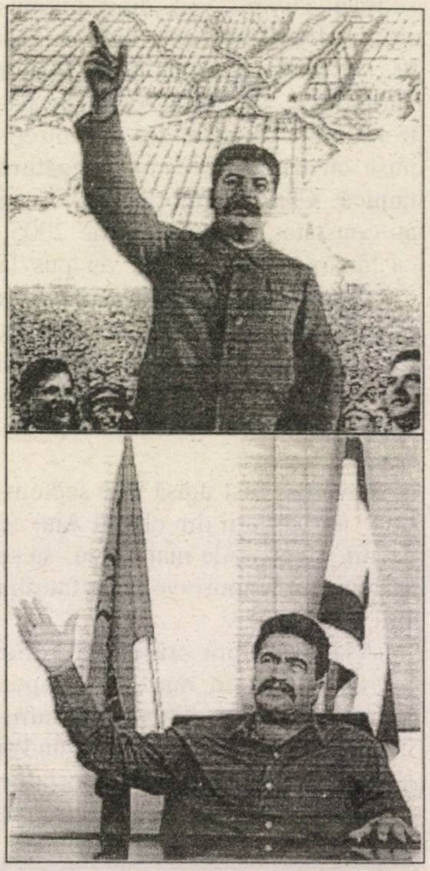

Nota Redacţiei: Bine aţi făcut. Fiindcă, într-adevăr, ne-am amuzat. Dar n-am fost prea veseli…

Autoritatea Palestiniană: Arabii creştini sunt în primejdie

(în vreme ce bisericile din Apus nu ridică nici un deget în favoarea fraţilor lor)

«Într-o noapte de la începutul lunii septembrie a avut loc, într-un orăşel de lngă Ramallah, ceea ce s–ar putea numi un pogrom. Cincisprezece tineri musulmani din satul învecinat, Dair Jarir, au năvălit şi au devastat aşezarea Taibe, locuită de vreo 1.500 de arabi creştini, dând foc la ferme, case şi prăvălii şi luându-i la bătaie pe locuitori.

Motivul agresiunii? Tânăra musulmană Hiyam Ajaj, din satul musulman Dair Jarir, care lucra la Taibe, în atelierul croitorului Mehdi Khouriyye, se îndrăgostise de patronul ei şi timp de doi ani întreţinuse cu tânărul creştin o legătură tainică. Când membrii familiei ei au constatat, în luna martie 2005, că tânăra e însărcinată, au pus la cale uciderea ei. E ceea ce în lumea musulmană se numeşte un asasinat pentru onoare, având în vedere că legea islamică interzice relaţiile sexuale între femei musulmane şi "infideli".

Hiyam a fost ucisă la 1 septembrie, iar bărbaţii din clanul Ajaj au pornit, câteva zile mai târziu, să se răzbune pe Khouriyye şi pe familia sa.

Asaltul asupra oraşelului Taibe s-a desfăşurat în miez de noapte. Cei cincisprezece bărbaţi din familia Ajaj au intrat în case spărgând şi jefuind. Au aruncat sticle incendiare prin ferestre. Au turnat petrol pe acoperişuri. Au fost distruse sau avariate 16 case, câteva prăvălii, au fost arse maşini, o staţie de benzină şi o gospodărie agricolă şi a fost pângărită o statuie a Fecioarei Maria.

"A fost ca într-un război", a declarat unul din locuitori corespondentului ziarului "Jerusalem Post". "A durat câteva ore până au sosit pompierii şi poliţiştii Autorităţii Palestiniene".

Cei cincisprezece haidamaci au fost reţinuţi pentru câteva ore la poliţie şi au fost puşi în libertate. În schimb, croitorul Khouriyye a fost ţinut în arest şi chiar bătut de poliţişti.

Agenţia de ştiri "Andkronos International" notează că pentru palestinienii creştini "faptul că cei 15 agresori musulmani au fost eliberaţi, în timp ce croitorul creştin e reţinut în arest, e tipic pentru indiferenţa cu care sunt trataţi palestinienii creştini, când nu se ia făţiş parte contra lor".

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

Suleiman Khouriyye, un văr al lui Mehdi, arată spre casa lui arsă până la temelii şi susţine: "Aceasta e numai pentru că suntem creştini. Pentru că suntem o comunitate slabă".

Agresorii strigau "Allahu Akbar!" şi sloganuri anti-creştine: "Daţi foc necredincioşilor şi cruciaţilor!", în timp ce-şi dezlănţuiau furia contra locuitorilor din Taibe.

"Le-am ars casele ca să ne spălăm onoarea familiei", a replicat un văr al lui Hiyam Ajaj, "nu pentru că sunt creştini".

Atacul de la Taibe se înscrie însă într-un curent mai larg. Pierbattista Pizzaballa, custodele catolic al Ţării Sfinte, relatează că numai în regiunea Bethlehem s-au înregistrat, între anii 2000 şi 2004, nu mai puţin de 93 de cazuri de asuprire a creştinilor. Cel mai grav s-a petrecut în anul 2002, când două tinere creştine, surorile Amre, de 17 şi 19 ani, fuseseră asasinate de musulmani, fiind acuzate de prostituţie. La autopsie s-a constatat că fetele erau virgine şi fueseră brutal torturate de ucigaşi.

"Aproape zilnic comunităţile noastre sunt ameninţate, terorizate de musulmani extremişti", afirmă Pizzaballa. "Nu-i vorba numai de membrii mişcărilor Hamas şi Djihadul Islamic, ci chiar de oameni ai Autorităţii Palestiniene".

Pe lângă toate, mai activează în regiune o aşa-zisă "mafie a pământului musulman" care, cu complicitatea Autorităţii Palestiniene, îi intimidează şi ameninţă pe creştini, pentru a-i determina să-şi cedeze proprietăţile.

Campania de persecuţie pare să dea rezultate. În timp ce în Israel creşte numărul arabilor creştini, pe teritoriul Autorităţii Palestiniene populaţia creştină scade vertiginos. Oraşe creştine milenare, de importanţă istorică, cum sunt de exemplu Bethlehem şi Nazareth, au acum o populaţie musulmană majoritară. În vreme ce la Ierusalim, în anul

1922, numărul creştinilor îl întrecea pe cel al musulmanilor, în prezent creştinii reprezintă doar 2% din populaţia oraşului.

"Viaţa creştină în Ţara Sfântă e oare ameninţată să se reducă doar la biserici goale şi ierarhi fără enoriaşi, tocmai în locul în care s-a născut creştinismul?, se întreabă cercetătoarea Dafna Tzimhoni, în publicaţia "Middle East Quarterly". E greu de văzut cum s-ar putea împiedica împlinirea acestei amare profeţii...

Ceea ce ar putea preveni o asemenea evoluţie jalnică ar fi doar o acţiune fermă din partea bisericilor creştine, catolice sau protestante, împtriva atacului musulmanilor asupra arabilor creştini, care sunt împilaţi şi împinşi să se exileze. Din păcate, până acum, bisericile Episcopaliană, Evanghelică, Luterană, Metodistă şi Presbiteriană, ca şi Biserica Unită a lui Christos, au ignorat această problemă.

Anumite organe ale lor au urmat, în schimb, calea minimei rezistenţe, manifestându-şi nemulţumirea faţă de israelieni şi cerând retragerea investiţiilor din firme israeliene, chipurile ca protest contra privaţiunilor suferite de palestinieni. Între timp nu întreprind nici un gest pentru a stăvili stingerea comunităţii arabo-creştine, în locul de naştere al creştinismului.

Ce atrocităţi mai trebuie să intervină pentru a trezi opinia publică la realitate?»

(Dintr-un articol de Daniel Pipes; în "New York Times", SUA; după "Semnalul", Toronto, 2005)

România: Intrarea în Uniunea Europeană sub semnul întrebării

«Şeful delegaţiei Comisiei Europene la Bucureşti, Jonathan Scheele, a făcut o declaraţie-şoc: "România nu are o capitală care să merite să se integreze în Uniunea Europeană". Scheele a atras atenţia asupra stării deplorabile a clădirilor din Bucureşti şi a traficului infernal. El crede că de vină este lipsa proiectelor de dezvoltare şi că edilii Capitalei, cei care au făcut ceva, nu au făcut destul. Primarul general Adriean Videanu, aflat la Londra, spune că Scheele a vorbit într-un moment de supărare".»

(După "Evenimentul zilei", Bucureşti 2005)

România: Celulă Al-Qaeda

«Membrii unui grup de terorişti format la Iaşi începând cu anul 2003 au fost expulzaţi din România la începutul acestui an, după ce SRI a sesizat Parchetul ICCJ. Reprezentanţii SRI susţin că liderul celulei a fost cetăţeanul saudit Musaab Mujalli Ahmed. Acesta a participat în anul 1994 la un stagiu de pregătire în Afganistan, într-o tabără a Al-Qaeda. Anterior stagiului de pregătire, Musaab a părăsit Arabia Saudită pe traseul Bahrein - Iran - Pakistan - Afganistan. S-a înrolat apoi în Jihadul din Afganistan. Grupul radical islamic de la Iaşi a fost structurat pe modelul unei celule tip Al-Qaeda. Avea ca misiune stabilirea de legături cu structuri afiliate Al-Qaeda din alte ţări, cum ar fi reţeaua lui Abu Musaab Al Zarkawi. Funcţionarea celulei se realiza pe baze compartimentate. "La constituire, toţi membrii grupului au depus un jurământ de credinţă faţă de Musaab Mujalli Ahmed, prin care se angajau să păstreze secretul activităţilor derulate în cadrul celulei şi să nu trădeze, sub pedeapsa morţii, autorităţilor (serviciilor de informaţii) în cazul reţinerii", precizează SRI. Membrii grupului erau instruiţi şi în tehnici de rezistenţă la interogatorii, tortură sau eventuale presiuni ale serviciilor de informaţii.

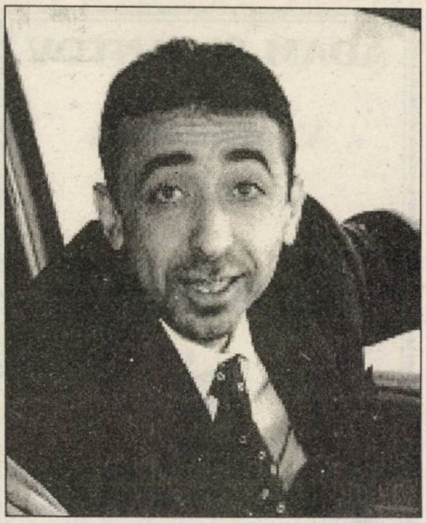

Ammar Nannaa: Na! Na!

Pentru instruire, membrii grupului radical islamic aveau la dispoziţie o casetă video prezentând scene din Jihadul din Afganistan şi un manual de pregătire operaţională şi contrainformativă al Al-Qaeda. Au mai fost descoperite un CD conţinând fotografii ale unor baze americane din Arabia Saudită, filme de propagandă ale Jihadului din Afganistan, Cecenia şi Irak, casete audio cu predici ale unor imami saudiţi, precum şi CD-uri conţinând scenele unor acţiuni teroriste derulate în Afganistan şi Cecenia. De asemenea, a fost descoperită o schiţă a unui dispozitiv exploziv şi manualul aferent de construire şi utilizare, susţine SRI. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a fost sesizat ca urmare a interceptării unor mesaje SMS trimise între membrii celulei. S-a descoperit testamentul olograf al unuia dintre membri, redactat după modelul martirilor. Parchetul de pe lângă ICCJ a decis expulzarea din România a membrilor grupului.

Tot la Iaşi, în 5 februarie, procurorii au capturat şapte cetăţeni arabi care ar fi avut legături cu reţeaua teroristă Al-Qaeda. Au fost acuzaţi de infracţiuni economice, în legătură cu spălarea unor sume importante de bani. Doi cetăţeni si-

ADAM SIMANTOV

Vă recomandă
să dezlegaţi

**Exerciţii
şi
probleme**

**(locale sau/şi
globale)**

★

***Exerciţii şi probleme
Adică un fel de poeme
Ce adună şi-mpreună
Viaţa noastră comună.
Cu ritmul ei infernal
Scăldat în marele banal.
Exerciţii şi probleme
Scrieri făr-de stratageme
După ce le-ai rezolvat
Te-ndeamnă la meditat.
Versuri scrise în buchet
şi-ambalate la pachet.***

**Volumul se obţine
expediind
NUMAI NUMERAR
40 şekeli
la
POB 9107
ASHKELON**

rieni, patroni ai unei firme din Iaşi, au fost suspectaţi de spălarea a 88 de miliarde de lei şi de transferul a câtorva milioane de euro în străinătate, posibil spre o bancă ce ar fi aflată sub controlul familiei Ben Laden. Ministerul Public informa că, în intervalul ianuarie 2003-decembrie 2004, Ammar şi Hassan Nannaa (acţionari majoritari la SC Terom SA Iaşi) ar fi încheiat mai multe contracte defavorizante pentru firmă, cauzând un prejudiciu de 88 de miliarde de lei. Anchetatorii au mai stabilit că, în perioada martie-august 2003, Hasan Nannaa ar fi transferat în străinătate, cu ajutorul unor funcţionari ai Băncii Internaţionale Române (sucursala Moşilor) şi prin folosirea unor firme-fantomă, 23 de milioane de dolari şi două milioane de euro. Ammar Nannaa a fost dat în urmărire generală şi internaţională. Atât pe numele lui, cât şi pe al celuilalt cetăţean străin, au fost emise mandate de arestare preventivă.»

(Dintr-o relatare de Eduard Ovidiu Ohanesian; în "Gândul", Bucureşti 2005)

Iran: Un guvern mondial sub conducerea lui Mahdi

«Veştile proaste din Teheran ne spun că Iranul este pe cale să devină un duşman mult mai puternic decât până azi al Occidentului, şi al Americii în mod special. Luna trecută, generalul Safavi a declarat în faţa ofiţerior superiori din marina ţării că scopul Teheranului este de a crea "o lume multipolară, în cadrul căreia Iranul va juca un rol de frunte" întru promovarea Islamului. Recent, preşedintele Ahmadinejad a rostit unul din cele mai importante discursuri despre politica Iranului, din ultimele decenii. El a declarat că ţelul final al politicii externe iraniene este nici mai mult, nici mai puţin decât formarea "unui guvern mondial, sub conducerea lui Mahdi"; acest Mahdi este "Imamul Absent al Shiiţilor", nume de cod prin care se înţelege răspândirea în lume a extremismului islamic.»

(După "Newsweek", SUA, 2005)

Rusia: Un băiat neobişnuit prezice mari catastrofe pe Terra în 2009 şi 2013

Un băiat neobişnuit s-a născut în oraşul rus Voljski, regiunea Volgograd. Mama lui, Nadejda Kiprianovici, l-a născut într-o dimineaţă, fără nici o durere. Când i-a fost arătat, a privit-o cu ochii mari. Ca pediatru, mama lui ştia că bebeluşii nu-şi pot concentra privirea asupra unui obiect. La întoarcerea de la maternitate, femeia a mai observat şi alte lucruri stranii la micul Boriska.

După ce a fost adus acasă, băieţelul neobişnuit, căruia mama i-a pus numele Boris, a plâns foarte mult şi nu a suferit niciodată de boli. Creştea ca toţi copiii, însă a început să vorbească în fraze la vârsta de opt luni. Părinţii i-au cumpărat un joc şi copilul a început să facă figuri geometrice perfect corecte, combinând diferitele părţi cu precizie. "Aveam sentimentul că noi eram ca nişte extratereştri pentru el, cu care încerca să stabilească o legătură", a povestit mama lui Boriska. Copilul făcea desene ce păreau ciudate la început, amestecând albastru şi violet. Când aces-

●

**C.N.N.
Ce Năimiţi
Nemernici**

tea au fost examinate de psihologi, s-a aflat că încerca să deseneze aurele oamenilor, pe care le putea vedea în jurul lor. La nici trei ani, Boris a început să vorbească părinţilor despre Univers. "Putea să numească toate planetele sistemului solar şi chiar sateliţii lor. Îmi vorbea despre numele şi numărul galaxiilor. La început, am crezut că fiul meu nu este în toate minţile, dar m–am hotărât să verific dacă aceste nume există cu adevărat. Am luat niste cărţi de astronomie şi am rămas şocată când am descoperit că băiatul ştia atât de multe despre ştiinţă", a mai spus Nadejda.

Părinţii l-au botezat, de teamă că se întâmplă ceva în neregulă cu copilul lor. Curând după aceasta, Boris a început să le vorbească oamenilor despre păcatele lor. A abordat un individ pe stradă pentru a-i spune să termine cu drogurile. Bărbaţilor le spunea să înceteze să–şi înşele nevestele etc. Micul profet îi avertiza pe oameni despre necazuri şi boli viitoare, ceea ce a creat o reputaţie nefavorabilă părinţilor săi. Nadejda a observat că fiul ei se simte adesea rău înaintea unor dezastre. "Când s-a scufundat submarinul Kursk, îl durea totul. A suferit şi în timpul crizei de la Beslan, a refuzat să se ducă la şcoală în acea perioadă neagră", a dezvăluit mama băiatului. Copilul a spus că în timpul crizei ostaticilor de la Beslan simţea că arde din interior, pentru că ştia că criza va avea un "sfârşit oribil".

Boris este optimist în legătură cu viitorul Rusiei, afirmând că "situaţia din ţară se va îmbunătăţi treptat".

Totuşi, planeta Pământ va avea de trecut prin doi ani foarte periculoşi – 2009 şi 2013 – având de înfruntat "catastrofe legate de apă". Boriska a atras atenţia cercetătorilor ruşi în vara acestui an. Specialiştii de la Institutul de Magnetism şi Unde Radio al Pământului, din cadrul Academiei Ruse de Ştiinţe, au fotografiat aura băiatului, care este neobişnuit de puternică. S-a dovedit că are "un puternic intelect". Profesorul Vladislav Lugovenko spune că "există nişte indivizi neobişnuiţi care s-au născut pe toate continentele în ultimii 20 de ani". Oamenii de ştiinţă îi numesc "copii indigo". Boris este unul dintre ei.

Aparent, copiii indigo au misiunea de a schimba planeta. Mulţi dintre ei au spirale ADN modificate, care le dau un sistem imunitar incredibil de puternic, ce poate învinge şi SIDA.

Copilul a mai vorbit părinţilor şi prietenilor despre civilizaţia marţiană, în sânul căreia spune că ar mai fi trăit. A subliniat că Marte si-a pierdut atmosfera în urmă cu mulţi ani ca rezultat al unei catastrofe globale. Boriska susţine că ar mai exista viaţă pe planeta roşie, marţienii – care sunt mai înalţi de şapte metri şi posedă calităţi incredibile – trăind în subteran şi respirând gaz carbonic.»

(Dintr-o relatare de Arna Avram; în "7plus", Bucureşti 2005)

Ne-au părăsit în 2005

Gary Bertini, compozitor, dirijor
Sergiu Comissiona, dirijor
Iosif Petran, ziarist şi scriitor
Ing. Octav Moscuna, umorist
Ing. Marcu Rozen, economist şi publicist
Daniel Grindea, economist
Camillo (Kaufman) Baciu, scriitor
Tuvia Juster, sculptor
G. Iosub, ziarist
Em. Aczel, bibliograf
Rabin Mordehai Burstein, publicist, Assir Zion
Alexandru Mandy, compozitor
A. Goldstein-Goren, om de afaceri, filantrop
Prof. Dr. Alexandru Marin (Minou), fizician

MAMAIA מאמאיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Îi votez pe toți și gata

Doi deputați din Likud – Michael Gorlovski și Ihiel Hazon – au fost prinși votând dublu, adică o dată pentru ei înșiși și încă o dată pentru alți doi deputați din partidul lor care se duseseră la bufet sau poate să facă pipi.

A ieșit un scandal și amândoi au fost amenințați cu darea în judecată (dar nu vor fi judecați, vor rămâne cu amenințarea). Și bine îmi pare pentru că aș vrea să le iau exemplul și chiar să-l înmulțesc cu de atâtea ori câte partide candidează în alegeri.

De ce, în fond, să nu votez și eu dublu, triplu sau quadruplu – de ce? Sunt eu oare mai prejos decât un Ihiel Hazon? Ba dacă vreți să știți, eu sunt mai presus decât unul ca el pentru că mă pot devota – și încă sincer – câtorva partide deodată.

De obicei mă devotez din interes, însă mă pot devota și în mod sincer deoarece, ca marea majoritate a contribuabililor și alegătorilor israelieni, sunt fraier și bleg.

Mă gândesc să votez dublu – pentru Partidul Muncii și pentru Likud – pentru că așa suntem obișnuiți noi, israelienii, să votăm Partidul Muncii din obișnuință, fără socoteală, de zeci de ani, crezând că el nu ne va dezamăgi.

Dar mă gândesc să votez concomitent și Likudul, nu de alta, dar Partidul Muncii tare ne-a mai dezamăgit.

Știu însă și eu că nu-i frumos să votezi dublu. De aceea mă gândesc să votez partidul particular nou-nouț al lui Sharon, fie și din admirație că și-a făcut un partid iar eu n–am nici unul.

Nu. M-am răzgândit. Cum să votez un partid despre care nu știu încă de care boli suferă și dacă nu cumva are vreo boală incurabilă și zilele îi sunt numărate? Un singur vot am și eu și să-l dau așa, la noroc?

Cel mai bine e să votez pentru Shas. Dar ezit căci nu sunt deloc sigur că va aprecia că eu, deși așkenaz, m-am făcut sefard.

Mai bine votez pentru Shinui care e contra sefarzilor. Da, însă vezi că e și contra religiei, ori religia noastră nu e numai sefardă ci și așkenază și eu nu vreau să mă iau la ceartă cu defuncții mei bunici și părinți care, așa morți cum sunt, au rămas așkenazi.

Să votez Meretz care zice că e socialist? Socialismul e o mortăciune – cum să-mi prăpădesc bunătate de vot pe un cadavru?

Să votez un partid arăbesc? Ce, am căzut în cap?

S-ar zice că sunt în dilema cetățeanului turmentat al lui Caragiale – dar nu, eu nu-s turmentat. Dimpotrivă, sunt foarte lucid și îmi cunosc interesele ca orice bun oportunist.

Am hotărât: îi votez pe toți deodată și în același timp simultan. Socoteala mea e simplă: oricare din partide câștigă alegerile îmi va fi recunoscător.

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

Cea mai mare
țară mică

I. Schechter
Cea mai mare
țară mică
- Plângeri și deplângeri -
Editura "Bicurim" ■ 2005

Cea mai blândă carte dură
Cea mai ieftină carte scumpă
30 ȘEKELI
Comenzi la „Bicurim"
Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că…

...la New York, în editura "Doubleday", a apărut cartea de Pedro Sanjuan (fost funcţionar la ONU) intitulată "Banda dela ONU – o scriere despre incompetenţă, corupţie, spionaj, antisemitism şi extremism islamic la secretariatul Naţiunilor Unite".

Nu ne place că…

…aşa cum dezvăluie săptămânalul ebraic "Tel Aviv", lucrătorii de la salubritate au găsit luna trecută pe stradă un teanc de documente militare secrete, destinate distrugerii, şi care cuprindeau diferite planuri, coduri, hărţi privind locurile unde sunt concentrate forţele inamice etc. etc.

Ne place că…

…voind să atragă mai mulţi enoriaşi la slujbă, preotul catolic Robert Wright (51), din Brisbane, Australia, adept al nudismului, a anunţat că de-aci înainte va oficia în biserică în pielea goală.

Nu ne place că…

…printre victimele islamiştilor din comuna Aubervilliers, de lângă Paris, s-a aflat şi românul Florin Moiş; în zilele tulburărilor din urmă cu câteva săptămâni acesta a fost împuşcat de-o bandă de musulmani, pe când ieşea dintr-o discotecă.

Ne place că…

…în ultimul număr din revista "Oreh Din", editată de colegiul avocaţilor de la noi, a apărut un articol în care se spune că legile israeliene sunt astfel întocmite încât îi favorizează pe escroci şi tâlhari, în timp ce victimele sunt năpăstuite.

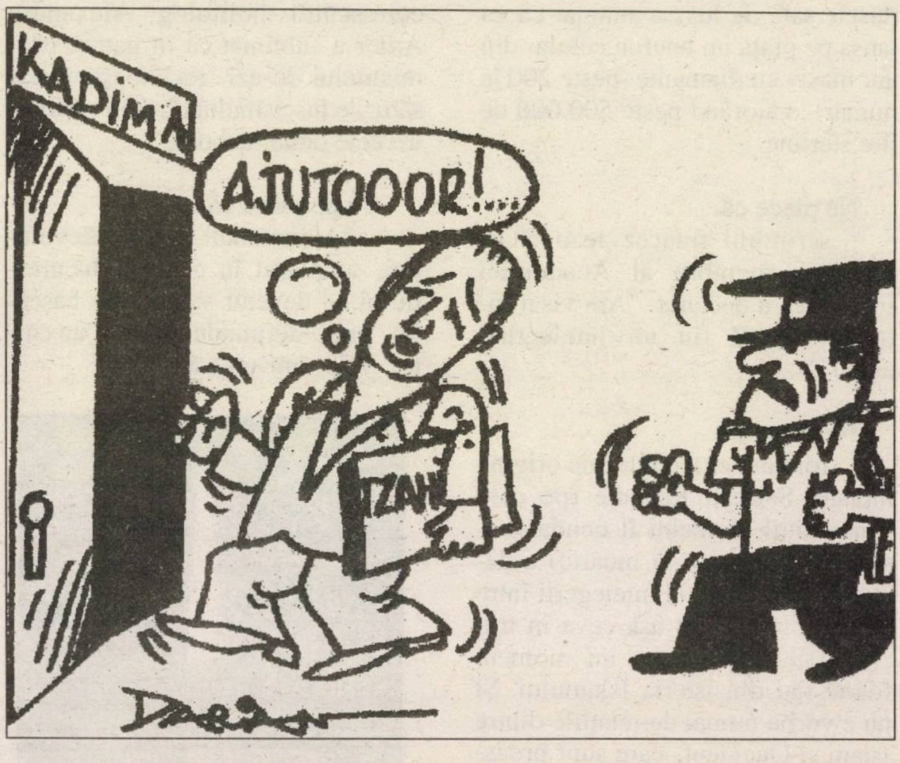

Desen de Darian, înfăţişându-l pe ministrul din Likud Tzahi Hanegbi, în timp ce se refugiază la partidul "Kadima", condus de premierul Ariel Sharon, de teama poliţiei care-l urmăreşte pentru diferite afaceri penale.

Ne place că…

…Adar Darian, caricaturistul nr. 1 al *alialei,* este prezent din nou, zilnic, cu desenele sale politice, în cotidianul "Ultima oră".

Nu ne place că…

…teama poliţiei poloneze de atentatele arabe este atât de mare încât primăria oraşului Varşovia a hotărât ca anul acesta să nu se mai organizeze sărbătorirea Revelionului pe străzile capitalei.

Ne place că…

…aşa cum scrie ziarul "Times", din Londra, guvernul britanic a pregătit o listă de clădiri *protejate,* care – potrivit unei convenţii internaţionale, iscălită la Haga – nu pot fi bombardate de aviaţia inamicului în caz de război; printre acestea se numără Muzeul Tate, câteva mari biblioteci şi Stonehenge; ne place, însă, mai puţin că printre clădirile ce pot fi bombardate se află Buckingham Palace, catedrala St. Paul şi coloana lui Nelson din Trafalgar Square.

Nu ne place că…

…ziarul "România liberă", cunoscut pentru spiritul democrat din paginile sale, a găsit cu cale să găzduiască în suplimentul său săptămânal "Aldine" (condus de Mihai Creangă) proza fascistă a scriitorului Paul Goma, de la Paris.

Ne place că…

…regizorul francez de film Claude Lelouch ("Un bărbat şi o femeie"), distins de curând cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Beer Sheva, a declarat cu prilejul ceremoniei din Neghev: "Mă aflu în capitala lumii şi de aceea sunt atât de emoţionat".

Nu ne place că…

…designerul Peter Aloisson, faimos în lumea "bună" prin produsele sale de lux, a anunțat că va lansa pe piață un telefon celular din aur masiv cu diamante (peste 200 la număr), valorând peste 500.000 de lire sterline.

Ne place că...

...scriitorul francez Jean d'Ormesson, membru al Academiei Franceze, a declarat: "Am visat întotdeauna să fiu un intelectual evreu".

Ne place că...

...romancierul englez de origine indiană Salman Rushdie (pe care ayatollahul Homeini îl condamnase, la vremea sa, la moarte) a declarat: "Un Islam al înțelegerii între oameni? A existat așa ceva în trecut. Astăzi traversăm un moment foarte rău din istoria Islamului. Și nu e vorba numai de relațiile dintre Islam și Occident, care sunt proaste, ci chiar și de lumea Islamului, unde mulți oameni sunt oprimați de extremiști".

Nu ne place că...

...după 77 de ani de activitate, Uniunea Scriitorilor din Israel este amenințată cu evacuarea din cunoscutul sediu de pe strada Kaplan nr. 6 din Tel Aviv, din cauză că primăria refuză să șteargă o datorie de 1.700.000 de shekeli, bani pe care Uniunea ar fi trebuit să-i achite ca impozit pe proprietate.

Ne place că...

...potrivit unui sondaj efectuat de postul de muzică clasică Radio 3, din Anglia, pe tema "care este compozitorul dvs. preferat", pentru prima dată de ani de zile Beethoven s-a clasat pe locul I, luând-o înaintea lui Paul McCartney, a grupului U-2 și altor compozitori de muzică pop.

Ne place că...

...într-un interviu acordat revistei "Information juive", de la Paris, cunoscutul politolog Alexandre Adler a subliniat că în natura islamismului de azi "recunoaștem trăsăturile fascismului din Europa dintre cele două războaie".

Nu ne place că...

...Monumentul Eroilor Revoluției, amplasat în centrul Bucureștiului, a devenit subiect de bășcălie, presa definindu-l ca pe "un cartof înfipt într-un băț".

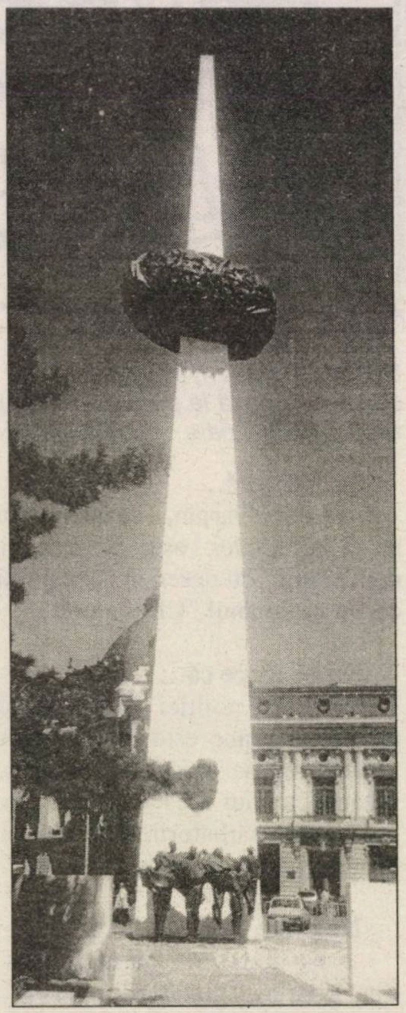

(Foto: Aronel Blumenfeld, 2005)

Ne place că...

...prof. Menahem Magidor, președintele Universității Ebraice din Ierusalim, a remarcat, cu prilejul unei discuții inițiate de președintele statului, Moshe Katzav, în legătură cu combaterea corupției, că în limba ebraică nu există echivalentul cuvântului englezesc "accountability" (a da socoteală).

Ne place că...

...vreo cinci mii de locuitori ai orașului Magdeburg din Germania au ieșit, nu de mult, cu mături pe străzi, simbolizând astfel dorința lor de "a curăța" orașul de leprele antisemite.

Nu ne place că...

...o palestiniancă din satul Atzira Shamallyeh (la nord de Șhem), care voise să intre în Ierusalim, ținea un copil de șase luni în brațe și o grenadă ascunsă în scutecele copilului; ne place, în schimb, că femeia (o, mamă, dulce mamă!) a fost luată la ochi de soldații din batalionul Haruv și dusă acolo unde trebuie.

Ne place că...

...Claude Imbert, editorialistul săptămânalului francez "Le Point", a scris nu de mult: "Când auzi ce se vorbește dincolo de zidurile unor școli sau universități coranice te ia cu friguri pe șira spinării".

Ne place că...

...așa cum s-a reamintit de curând la postul de radio al Vaticanului, Papa Pius al X-lea mărturisise pe vremuri: "Atunci când e vorba de opere de caritate, cei mai buni creștini sunt evreii".

Ne place că...

...pe un site de Internet din România circulă următoarea vorbă: "Oricât de mică e leafa, noi tot putem munci mai puțin decât ne plătesc ei!".

Ne place că...

...în ziarul "Le Monde" (Paris) am citit următoarele:

«*Massimo Gargia* (prieten bun cu regretata romancieră Françoise

Massimo Gargia

Sagan) *a dedicat d-nei Ingrid Meshoulam noua sa carte "Prietenele noastre, starurile" (ed. Flammarion). "Nimeni nu știe asta, dar această femeie, Ingrid Meshoulam, necunoscută marelui public, a salvat-o pe romancieră de la mizerie", explică el. El povestește cum, în anul 1992, a prezentat-o pe scriitoare aceleia care, la ora aceea, era soția unui milionar israelian. "Un* coup de foudre *de prietenie care a făcut ca ele să devină inseparabile. Ingrid a plătit chiria tuturor apartamentelor în care a trăit Françoise după aceea. Rămasă văduvă în 1996, ea a găzduit-o la dânsa, în Avenue Foch, când scriitoarea se îmbolnăvise". Când conacul normand al autoarei romanului "Bonjour tristesse" a fost confiscat și apoi pus în vânzare de fisc, binefăcătoarea sa l-a răscumpărat în mod discret. "Ingrid detestă să se pună* în față. *Ea n-a luat parte niciodată la recepțiile pe care le-a organizat pentru Sagan, dar a achitat toate notele de plată".»*

Nu ne place că...

...circulația de pe podul Green Bay din Wisconsin, SUA, s-a oprit nu de mult pentru câteva ore, provocând un *dop* uriaș, de câțiva kilometri. Motivul: un sac de piele a căzut dintr-o camionetă blindată care transporta bani, împrăștiind pe pod suma de 80.000 de dolari în bancnote de 20 de dolari și făcându-i pe automobiliștii în cauză să coboare din mașini pentru a pune mâna pe cât mai multe bancnote.

Ne place că...

...d. Amir Peretz, noul președinte al Partidului Muncii, a făcut mișto de veteranul Shimon Peres (care, în definitiv, l-a readus pe el în partid!) oferindu-i locul 120 pe lista Avodalei pentru viitoarele alegeri.

Nu ne place că...

...la recepția de la Ambasada Română în cinstea Zilei Naționale, nu a fost prezent nici un membru al guvernului, cel mai înalt în grad dintre oficialii israelieni de față fiind d. Itzhak Eldman, directorul protocolului din Ministerul de Externe.

Ne place că...

...vorbind în cadrul emisiunii "Ca acasă, pretutindenea în lume", de la Radio România Cultural (emisiune realizată de Marius Grazea), scriitorul Valentin Hossu-Longin a spus: «Eu sunt convins că revista "Minimum" din Israel este una dintre cele mai bne publicații din lume, și poate cea mai interesantă în limba română.»

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la prețuri și în condiții speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile
(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

NELU MARIAN

Să învăţăm ivritul zâmbind

Cuvinte inutile

Eu aşa numesc cuvintele pe care, chiar dacă le învăţaţi, nu le puteţi utiliza.

De exemplu, "anmaca" (argumentare) şi "nimuc" (argument).

Pentru ce să argumentaţi? Pentru a convinge pe cineva că aveţi dreptate? Asta e, practic, imposibil!

Aţi văzut mulţi israelieni care să voteze la alegeri altfel decât simt ei (cu burta şi cu inima), chiar dacă le demonstraţi că partidul respectiv este cel mai groaznic?

Aţi văzut mulţi israelieni care să fie de acord cu observaţiile pe care le faceţi despre un anume subiect, din moment ce e clar că dvs. şi nu ei aţi emis aceste observaţii?

În cel mai bun caz, o să vi se spună aşa cum mi-a spus mie un prieten avocat: Dragul meu, tu ai argumente, dar nu ai dreptate!...

Sau cuvintele "adifut" (prioritate, în general) şi "zhut kadima" (prioritate, în special, în circulaţia rutieră).

Pentru ce să ştiţi ce-i aia prioritate, dacă nimeni nu-i dispus să v-o acorde?

Şi dacă totuşi aţi învăţat cuvântul ăsta, nu cumva să încercaţi să vă argumentaţi prioritatea într-o discuţie cu un şofer care nu a respectat-o!

Vă puteţi alege cu o prioritate la secţia de Urgenţe a spitalului, chiar dacă aveţi şi argumente, şi dreptate!

Mai bine acceptaţi ideea că există cuvinte inutile, decât să filozofaţi pe tema asta în timpul concediului medical!

O lecţie despre substantivele abstracte

– Substantivele abstracte, aşadar,
ce-or fi?
Substantivele pe care
nu le pot simţi!
Lecţia vreau să o termin
într-un mod notabil,
Cu un vers de T. Arghezi,
un vers remarcabil,
Când poetul, fără ca pe Domnul
să-L conteste,
Spune: "Vreau să Te pipăi
şi să urlu: Este!"
Ştiţi acum că nu se poate-un astfel
de contact
Din moment ce "Domnul" este-un
substantiv abstract!
Că să am o confirmare
că vi-e totul clar,
Dă tu, Iţic, două-exemple,
fie şi sumar!
– Cu plăcere, dom' profesor.
Am să fiu exact:
Legea gravitaţiei e-un substantiv
abstract!
– Aşa este, dar explică
de ce-aşa o fi!
– Pentru că legea în sine n-o poţi…
cântări!
– Foarte bine, dragă Iţic, foarte,
foarte bine!
Însuşi Newton ar fi mândru
de-un elev ca tine!
Alt exemplu care să-l cunoască
întreaga clasă?
– Jennifer Lopez, actriţa sexy
şi frumoasă!
– Jennifer abstractă? Dar se vede
şi se-aude!
Are-o mie de-apariţii! – Unele,
chiar… nude!
Are farmece cu carul,
mai mare risipă-i!
– Însă, vorba lui Arghezi, nu pot
să o… pipăi!

Humoroscopul lunii ianuarie

În ianuarie se combină Capricornul (până în 20) cu Vărsătorul (din 21). Cine e în stare să înţeleagă combinaţia asta poate încerca să înţeleagă chiar şi regulile din sintaxa limbii ebraice!

Triunghiul Saturn-Jupiter-Soare vă îndeamnă să reparaţi instalaţia dvs. de apă şi canalizare pentru că răbdarea vecinului de sub apartamentul dvs. şi umezeala din plafonul lui au şi ele o limită!

Zile speciale: Luni aţi vrea să rămâneţi acasă deoarece vi se pare că vecina cea frumoasă are zi liberă. Dar de ce să umblaţi cu "se pare" şi să n-o acostaţi imediat şi s-o întrebaţi direct în ce zi să rămâneţi acasă pentru ea?

Ori primiţi un răspuns, ori primiţi o palmă! Oricum, n-aţi pierdut o zi de pomană!

Evenimente în viaţa personală: Veţi avea surpriza că va trebui să achitaţi urgent o mare datorie din trecut de care aţi uitat, iar soţia (soţul) dvs. n-a ştiut şi nu ştie nimic. Nu vă pierdeţi capul! Vindeţi casa, maşina şi locul de parcare din stradă şi veţi vedea cum încet-încet (până în 12 ani), lucrurile se vor ameliora! Pe parcurs, dovediţi mult tact şi dezvăluiţi soţiei (soţului) situaţia în mod treptat!

Umor evreiesc preferat: 1) O fată dă sfaturi altei fete" "Niciodată la prima întâlnire cu un bărbat, să nu-i dai voie să te sărute, dacă poţi face să îndrăznească mai mult!". 2) Însurătoarea face ca un bărbat să înceteze să cumpere flori şi să înceapă să cumpere… zarzavat! 3) – Ce spui de înţelepciunea regelui Solomon care a reuşit să afle mama adevărată a copilului? – Ca să vezi! Nici măcar aşa un rege n-a reuşit să afle cine e… tatăl copilului!

ETC... ETC...

••• Doamne, doamne, cât se mai vorbea, mai cu glas tare, mai în şoaptă (parcă mai mult în şoaptă) pe vremuri despre "cumpărarea de evrei", Mai întâi fusese misteriosul Jacober, de la Londra, care, contra câtorva mii de dolari, se făcea luntre şi punte să-ţi obţină un paşaport. Apoi, lucrurile au intrat "în normal", acţionându-se pe faţă, între guvernul român, doritor de valută forte, şi guvernul de la Ierusalim, dornic de *olimi*. Despre acest capitol din istoria *alialei* s-a scris destul de mult în vremea din urmă. Istoricul Radu Ioanid, de la Washington, a publicat chiar şi o carte pe tema cu pricina, carte temeinic documentată şi de referinţă. Cu cât trece timpul, cu atât "comerţul cu evrei români" devine un subiect internaţional. Iată, mai jos, un articol din marele ziar italian "Corriere della Sera", semnat de Gergolet Mara. Articolul în cauză începe cu o poveste cam senzaţională:

«Aeroportul din Zürich, mai 1974. Îmbrăcat într-un impecabil şi anonim costum gri, Gheorghe Marcu primeşte o valiză de la o veche cunoştinţă. Paşaportul diplomatic îi foloseşte să-şi acopere identitatea şi rolul: acela de director al operaţiunilor externe ale spionajului românesc. Despre omul care îi oferă valiza, ziarele au ştiut la fel de puţin timp de decenii.

Când se va retrage în 1982, Shimon Peres îi va scrie această scrisoare: "Sunt unul dintre puţinii care cunosc adevărul pentru care dumneavoastra aţi făcut totul ca să-l ascundeţi: că, fără dumneavoastră, mulţi dintre oamenii cei mai buni ai poporului evreu nu ar fi ajuns niciodată în Israel". Numele său este Shaike Dan, cel mai important agent secret pe care l-a avut Israelul în Europa comunistă.

La Zürich cei doi se îmbarcă cu destinaţiile Bucureşti şi Tel Aviv. Doar la sosirea în capitala română, Marcu realizează cu oroare că valiza a dispărut. Împreuna cu cei un milion de dolari pe care îi conţinea. Datorită unei eficienţe elveţiene exemplare, va fi regăsită la aeroportul din Zürich două zile mai târziu şi restituită, intactă, proprietarului: poliţia secretă a lui Nicolae Ceauşescu. Este unul dintre episoadele cele mai incredibile în raportul dintre cele două figuri în centrul unuia dintre cele mai secrete (până acum) acorduri ale războiului rece: vânzarea şi răscumpararea, unul câte unul, a 287.000 de evrei din România comunistă.

Circulau deja zvonuri. Dar cel care aduce acum probele este un profesor american de origine română, Radu Ioanid (în cartea "The Ransom of the Jews").

Şi, pentru prima dată, diplomaţii israelieni confirmă întâmplarea. "Eu nu mai am motive să tac. Nu cred că mai este nici un obstacol care să mă oblige să respect condiţiile de secret, impuse guvernului meu de un regim defunct", spune Shlomo Leibovici Laiş.

Timp de treizeci de ani, Leibovici Laiş a condus Departamentul Europei de Est al ministerului de Externe israelian; acum, într-o magazie din Tel Aviv, într-un praf dens care îţi taie respiraţia, îngrijeşte cea mai importantă bibliotecă existentă a iudaismului român (biblioteca Acmeor, **n. red.**). *El însuşi a fugit la sfârşitul anilor '40, îmbarcându-se la Constanţa sub un nume fals. "La sfârşitul războiului, evreii români – spune Leibovici Laiş – erau esenţiali pentru existenţa Israelului: atunci ţara avea 600.000 de locuitori, şi fără imigraţie nu ar fi supravieţuit".*

Comunitatea evreiască română, 300.000 de persoane scăpate de exterminarea nazistă şi persecutate de regimul antisemit şi filo-hitlerist a lui Antonescu (responsabil, potrivit istoricilor, de moartea a 270.000 de evrei), era comunitatea evreiască cea mai mare din Europa de Est. După mişcarea antisionistă a lui Stalin din 1949, condiţiile lor de viaţă au devenit din nou dure, în statul satelit cel mai supus Kremlinului; 250 de activişti încarceraţi pentru că au fost sionişti în anii '50; patru lideri morţi la interogatorii; pierderea sistematică a locurilor de muncă de către cei care cer paşaportul; acuzaţia de spionaj pentru cei care au contacte cu emisari israelieni.

Imigraţia, tolerată până în 1952, este permisă doar în schimbul unei taxe mari: din scrisorile trimise la Tel Aviv de ministrul plenipotenţiar israelian Reuven Rubin, se înţelege că pentru fiecare "viză de ieşire" trebuiau plătiţi 50 de dolari de către ambasadă. La terminarea serviciilor lui Rubin, dolarii ajung la 120.

Vizita lui Nikita Hruşciov din 1958 este cea care deblochează "al doilea val" de expatrieri. România are o nevoie disperată să se deschidă schimburilor comerciale cu vestul. Secretarul general al PCUS este cel care, dându-şi acordul, în timpul unei cine spune: "Vindeţi jidani!".

O singură condiţie: fără numerar, dar cu compensaţii în natură; prea compromiţător pentru regim, dacă traficul ar fi fost descoperit. În acest "schimb" un rol foarte important îl va avea controversatul om de afaceri britanic de origine evreiască, Henry Jacober, pe care Shaike Dan îl descoperă la Londra, după ce a auzit că se ocupă cu cumpărarea, în schimbul unei compensaţii, de evrei la preţuri fabuloase; Shaike Dan îl somează să nu se bage ("Să câştigi bani pentru salvarea evreilor! Retrage-te din business, *Tamisa e adâncă").*

Apoi însă îl trimite pe cel care era mâna lui dreaptă la Ben Gurion, explicându-i ca a găsit un nou canal de comunicare cu autoritățile române ("dar sigur nu e un rabin șef") și întreabă ce să facă. Surprinzător, Ben Gurion răspunde: "Ceea ce propune Shaike este foarte grav. Dar în cuvintele sale este viziune, fervoare, este un scop. Să facă cum știe mai bine". Și așa, grație lui Jacober, sunt construite în România fabrici și întreprinderi alimentare (inclusiv o filială Kellog's); și astfel, ministrul de interne român devine cel mai mare producator de ouă.

Banii? "Israelul era un stat mic și sărac, nu puteam să o facem singuri, spune Leibovici. Marea parte a fondurilor veneau de la organizații evreiești americane". Dar numai odata cu venirea la putere a lui Ceaușescu, în 1965, emigrația evreilor pierde caracteristica de troc pentru a se transforma într-un comerț extern contabilizat. Președintele reorganizează serviciul secret sub ordinele lui Marcu (redenumindu-l DIE – direcția de informații externe), cu scopul principal de a procura valută străină.

Politica de "reunificare familială" se oficializează prin protocoale regulate între Tel Aviv și București. Încet, încet, pentru evrei sunt fixate tarife: de la 1.500 pentru muncitori până la 30.000 pentru licențiații promițători. În 25 de ani, potrivit calculelor lui Radu Ioanid, Ceaușescu încaseaza de la Israel 124 de milioane de dolari.

Încheie un acord similar cu Bonn (Germania). "Evreii, nemții, petrolul – va spune –: iată cele trei bunuri majore ale noastre pentru export".

De ce România? "Aici era singura ambasadă israeliană din Europa de Est, fereastra noastră către Cortina de Fier – își amintește Iosef Govrin, ambasador în România până la execuția sumară a lui Ceaușescu, în casa sa care are vedere spre colina muzeului israelian și către Parlamentul israelian – era poate regimul cel mai opresiv din Europa de Est. Totuși, comunitatea evreiască se bucura de unele drepturi care în alte părți erau negate: practicarea cultului, posibilitatea de a studia ebraica".

Nu că nu ar fi existat, în acel timp, alte acorduri similare cu Ungaria sau Bulgaria. Dar se refereau la câteva mii de persoane și în nici un caz nu s-au transformat într-un plan, sistematic și prelungit de trafic de ființe umane, cel mai mare condus de un stat după război.

"Vânzarea de oameni? Este un cuvânt greu. Nu, nu-i caut justificări lui Ceaușescu. Dar cred că ei au văzut-o ca un fel de compensație: la urma urmei, i-au instruit pe cei care-i lăsau să plece". "Nu este nici un dubiu – susține Govrin – că relațiile bune cu Israelul i-au per-

Cer cuvântul!

Mătuşa mea, Horia Sima

Am trăit nu numai dramatice episoade antievreieşti, am trăit şi amuzante.

Era în anii aceia de prigoană evreiască. Locuiam pe strada Valeriu Branişte 47, din Bucureşti. Într-o zi, pe la prânz, veneam obosit spre casă. La colțul străzii mele, o echipă de trei legionari (cămaşă verde).

– Arată Buletinul de Identitate! mi-a poruncit unul din ei.

Resemnat, am scos Buletinul.

L-a răsfoit fiecare din ei, cu greu silabiseau textul.

"Tatăl… Altea (aşa a descifrat el Alter)… mama…

A sărit speriat: SIMA!

Într-adevăr, pe mama o chema Sima.

– Sunteți rudă cu Căpitanul nostru, Horia Sima?

– Mamele noastre sunt surori! am născocit eu.

Ca dintr-un resort au izbucnit cei trei, ridicând mâna dreaptă:

– Trăiască Legiunea şi Căpitanul!

❖

Altă nostimă întâmplare s-a petrecut când mai locuiam la Bacău, la părinți. Avusese loc în oraş o amplă şi vie manifestație huliganică, se spărseseră geamurile evreieşti pe strada Lecca, pe Strada Mare, venise rândul străzii noastre, strada Bacău-Piatra. Unul din huligani, în frunte (probabil numai el ştia ceva carte) citea în gura mare numele de pe firme. Ajuns la firma noastră, s-a oprit:

– "Altea Gh. Marcus".

– E de-al nostru! a zis, Gheorghe…

– Şi Marcus, a adăugat altul, după ilustrul Marcus Ulpius Trajanus, a adăugat altul. Şi au pornit, eroic, mai departe…

Trebuie să arăt că atunci când i-au făcut firma, tata s-a certat grozav cu pictorul Romaşcanu.

– Nu vezi că locul e prea îngust?

După pățania arătată mai sus, tata s-a dus la Romaşcanu, să-i ceară scuze că l-a certat cândva…

Au avut atunci de lucru geamgiii din oraş, cu toți evreii.

De asemenea singurul fabricant de geamuri din oraş, Glassman…

Comunitatea evreilor din Bacău (preşedinte fabricantul, bancherul, moşierul Osias Herşcovici) a suportat plata la cei mai mulți dintre sinistrați.

Marius Mircu

mis lui Ceauşescu să se acrediteze în ochii Occidentului".

Folosea raporturile israeliene cu iluzia de a deschide calea relaţiilor cu SUA. Regăsindu-se mediator între Beghin şi Sadat, între negocierile dintre Egipt şi Israel, visând la premiul Nobel pentru pace: iată dubla ipostază, economică şi (în parte) de credibilitate internaţională pe care a obţinut-o Ceauşescu. Aici îşi pune Radu Ioanid întrebarea, fără a răspunde.

Însă Elie Wiesel nu o poate evita: "Într-o situaţie disperată, se poate plăti Gestapo-ul ca să înceteze să trimită evrei slovaci la Auschwitz; dar era nevoie de bani pentru a negocia cu demonul comunist şi reprezentanţii săi?". (Da, mult stimate d-le Wiesel, era nevoie; **n. red. "Minimum".**)

Cu alte cuvinte, pâna unde e legitim să meargă un stat pentru a-şi proteja propriile interese?

Govrin susţine că, public, la minister "chestiunea legată de moralitate nu este dezbatută niciodată". Responsabilitatea răspunsului, odată pentru totdeauna, şi-a asumat-o Ben Gurion, care, la fel ca Shlomo Leibovici Laiş, care a muncit toata viaţa pentru răscumpărarea evreilor, spune că "munca era atât de extenuantă încât nu aveam timp să ne punem aceste întrebări. Ştiam doar că nu era alt mod de a-i scoate de acolo".»

••• Noutăţi din lumea tribului transmite, ca-n toate lunile, Agenţia ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, al cărui buletin de ştiri este din ce în ce mai citit şi la noi şi peste hotare:

■ Ziarul "Jerusalem Post" publică un articol consacrat d-nei Valeria Mariana Stoica, ambasadoarea României în Israel, însoţit de o mare fotografie a diplomatei, îmbrăcata într-un costum popular naţional românesc. Articolul se referă la recenta întâlnire din ciclul tematic "Meet My Country" ("Faceţi cunoştinţă cu ţara mea"), organizată de "Clubul Feminin Internaţional" din care fac parte membrele corpului diplomatic din Israel, ca şi alte personalităţi feminine din ţară.

Oaspeţii invitaţi la aceste manifestări sunt întâmpinaţi de obicei de soţia unui ambasador acreditat în Israel, care le prezintă musafirilor unele aspecte ale vieţii din ţara lor – artă culinară, muzică, folclor, filme cu caracter turistic. La recenta întâlnire organizată de Clubul Feminin Internaţional gazda a fost ambasadoarea României, care şi-a primit musafirii îmbrăcată într-un costum popular naţional românesc. Costumul a stârnit admiraţia invitatelor, cărora d-na Valeria Mariana Stoica le-a prezentat şi alte obiecte de îmbrăcăminte populară primite cadou de la o străbunică, unele din ele având o vechime de 153 de ani şi părând totuşi ca fiind noi.

Stoica, relatează în continuare "Jerusalem Post", a fost fericită să arate că, după 50 ani dificili de regim comunist, ţara ei este acum democrată şi membră a NATO, aspirantă la intrarea în Uniunea Europeană în 2007. Stoica nu a uitat să menţioneze numărul mare de evrei români care au pierit în Holocaust şi supravietuitorii, din care mulţi formează nucleul comunitaţii relativ largi de israelieni originari din România. Un lucru pe care a fost în mod deosebit mândră să-l sublinieze a fost acela că în anul 1967, atunci când alte ţări comuniste au rupt relaţiile diplomatice cu Israelul, România – care deschisese o misiune diplomatică în Israel în 1950, a continuat să menţină neîntrerupte legăturile diplomatice cu statul israelian.

■ Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România (FCER) a cerut autorităţilor române să acţioneze împotriva antisemitismului şi xenofobiei prin măsuri concrete.

Într-un comunicat, FCER îşi manifestă indignarea pentru faptul că nu se acţionează împotriva materialelor care apar în presa scrisă şi în media audiovizuală şi care contravin convieţuirii civilizate între diferite etnii. Aceste materiale, se arată în comunicat, contravin şi procesului de consolidare a democraţiei şi a procesului de integrare a României în structurile euro-atlantice. În comunicat se mai subliniază faptul că se continuă propagarea negării Holocaustului şi a încercărilor de denigrare a Israelului. Federaţia, se mai spune în comunicat, este indignată de faptul că s-au înregistrat noi cazuri de profanare a cimitirelor evreieşti şi de inscripţii antisemite, şi că în librării şi în comerţul stradal sunt vândute publicaţii şi cărţi cu caracter fascist, antisemit şi de elogiere a mişcării legionare.

Documentul FCER insistă şi asupra faptului că unele televiziuni permit în programele lor vehicularea de idei şi insulte antisemite, în contradicţie cu directivele Consiliului Naţional al Audiovizualului.

Comunicatul este semnat de dl. Aurel Vainer – preşedintele FCER, deputat.

■ Scriitoarea Nina Cassian şi-a lansat la sediul Institutului Cultural Român (ICR), volumul "Memoria ca zestre. Cartea a III-a" (1985-2005), anunţă Agenţia Rompres. Volumul cuprinde pagini din jurnalul redactat de scriitoare din primele zile ale sosirii sale, ca bursieră, în Statele Unite ale Americii (septembrie 1985) şi până în momentul predării manuscrisului la editură, respectiv iulie 2005. Notaţia micilor şi marilor evenimente şi întâlniri cu personalităţi culturale din America şi Europa este, în permanenţă, alternată cu rememorarea unor fragmente şi destine dramatice din România, culminând cu episodul asasinării inginerului Gheorghe Ursu, prieten apropiat al Ninei Cassian.

Despre carte şi autoare au vorbit vicepreşedintele ICR Tania Radu, scriitorii Denisa Comănescu şi Geo Şerban.

Menţionând că o încearcă un "sentiment de rămas bun", Nina Cassian a sesizat o serie de inexactităţi, răstălmaciri sau anecdote neverosimile care apar într-un articol de întâmpinare la volumele anterioare ale jurnalului semnat de Ileana Mălăncioiu. "Nu-mi am aici doar rădăcinile ci şi tulpina, frunzişul", a spus autoarea. Nina Cassian a citit o poezie scrisă cu 30 de ani în urmă în care îşi exprima dezamăgirea şi amărăciunea pentru proasta receptare de către confraţi a operei şi persoanei sale.

Născută la 27 noiembrie 1924 la Galaţi, Nina Cassian a publicat numeroase volume de versuri, proză, literatură pentru copii şi traduceri. A compus muzică vocală şi instrumentală precum şi piese pentru teatrul de păpuşi. Printre distincţiile acordate autoarei se numără Premiul Uniunilor Scriitorilor din România, în 1969, şi "Leul literar" pe anul 1994, decernat de New York Library. În prezent, autoarea trăieşte la New York.

■ Comentând în revista "22" un articol antisemit apărut în "Transilvania" din Sibiu cu semnătura lui Corvin Lupu – director al Centrului Cultural Interetnic Transilvania – Andrei Cornea atrage atenţia asupra unui element mai puţin analizat în literatura cu caracter antisemit. Articolul din revista sibiană se ocupă de problema Holocaustului şi teza sa principală este: "Nu poate fi acceptata ideea că în România s–a comis un genocid (Holocaust) împotriva poporului evreu. Din contra, după părerea mea poporul evreu are datorii de recunoştinţă faţă de poporul român, ceea ce el a şi recunoscut timp de câteva decenii".

Articolul – arată Andrei Cornea – «parcurge neted toate tezele negaţionismului radical: persecuţiile evreilor din timpul regimului Antonescu au fost minore, "evreii şi-au păstrat proprietaţile" (despre "românizare" autorul nu a auzit); au fost deportaţi în Transnistria numai "cetăţeni evrei" care au comis "infracţiuni grave şi sabotaje împotriva unor militari români". Masacrul de la Odessa este pus pe seama principiului "era război şi funcţionau legile războiului". Este recunoscut pogromul de la Iaşi, dar se susţine, împotriva tuturor dovezilor, că nu a existat nici o implicare în el a autorităţilor statului român sau a lui Ion Antonescu, de parcă trenurile morţii erau administrate de marţieni, nu de CFR. De asemenea, susţine că "masacrele din Transnistria au fost comise de germani, la instigarea unor colaboratori ai lor legionari". Dl. Lupu ştie bine că în epoca comunistă funcţiona cenzura, că accesul la documente secrete era oprit, dar asta nu-l împiedică să afirme că faptul că 45 de ani s-a vorbit puţin sau deloc despre Holocaustul din România (uită, în mod semnificativ, să adauge "în România") dovedeşte că acesta nu a avut loc. În schimb, bineînţeles, "evreii au adus comunismul", iar acum încearcă să extorcheze bani de la români sau de la germani pentru suferinţe considerate supra-dimensionate sau imaginare».

Amintind că dl. Corvin Lupu este profesor universitar la Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu şi şeful catedrei de ştiinţe politice, Andrei Cornea arată în continuare: "Se poate presupune că opiniile sale negaţioniste formează materia cursului său, fie şi parţial. Or, un student nu este la fel de liber, precum un cititor oarecare, să accepte sau să refuze părerile profesorului său, cu care va da examen. El este subordonat autorităţii profesorului său, iar formarea şi informarea sa depind de direcţia în care se exercită această autoritate. În cel mai bun caz, studentul d-lui Corvin Lupu va deveni ipocrit pentru a trece examenele, iar în cel mai rău va deveni şi el un adept al negaţionismului. În orice caz, formarea sa intelectuală (şi chiar informarea) va suferi. Ceea ce vreau să spun e că principiul libertăţii de opinie nu poate fi recunoscut decât într-un spaţiu public neutru, unde nu există legături speciale, de dependenţă, de autoritate, între participanţi, ceea ce nu este cazul cu o instituţie de învăţământ. Iar dacă se va spune că, poate, profesorul Lupu nu se referă la evrei în timpul cursului, încă rămâne să ne întrebăm în ce fel opiniile sale ştiute şi scrise pot influenţa convingerile studenţilor săi. Aşadar: cum are de gând Universitatea sibiană să trateze acest caz? Şi ce părere are Ministerul Educaţiei? Dar oare Federaţia Comunităţilor Evreiesti va avea vreo reacţie?»

■ La Librăria Cărtureşti din centrul Bucureştiului a fost lansat noul volum al lui Andrei Oişteanu "Cutia cu bătrâni", un roman publicat recent la Editura "Cartea Românească". Paul Cernat, Bedros Horasangian şi Silviu Lupescu au vorbit despre carte şi autor, scoţând în evidenţă, între altele, faptul că Andrei Oişteanu, la fel ca şi Mircea Eliade şi Ioan Petru Culianu, vine cu proza sa fantastică din zona cercetării istoriei religiilor şi că, studiind mitologia comparată şi ficţiunile mitice, nu a rezistat tentaţiei de a compune propria sa ficţiune. Este o încercare de a relansa în forţă prestigioasa Editură “Cartea Românească” (condusă acum de Nicolae Manolescu, Mircea Mihăieş şi Silviu Lupescu) prin publicarea unor volume reprezentative de proză, poezie şi eseistică românească.

■ Industriaşul inovator Uzia Galil a fost distins de Universitatea Purdue din West Lafayette, Statele Unite, cu titlul "Outstanding Electrical and Computer Engineer". Este vorba de o distincţie specială creată în 1992, pe care celebrul institut o acordă absolvenţilor săi pentru realizări cu totul deosebite în domeniile de activitate pentru care s-au pregătit la West Lafayette, pentru "leadership" şi "service to community". Din cei 20.000 de absolvenţi ai acestei universităţi doar 149 au primit distincţia "Outstanding Electrical and Computer Engineer". Uzia Galil, care a absolvit Technionul din Haifa (BSEE 1947), a studiat ulterior la Universitatea Purdue marile probleme cu care se confruntă omenirea, obţinând Masteratul în 1953.

■ Generalul Ioan Mihai Pacepa – fostul şef al Direcţiei de Informaţii Externe a României – doreşte să doneze colecţia sa de tablouri Institutului Eli Wiesel, anunţă ziarul "Averea" din Bucureşti. Ziarul citează ca sursă a acestei informaţii pe dl. Cătălin Radu Dancu, avocatul generalului, care a declarat: "Ca o dovadă a deschiderii sale sincere faţă de soluţionarea cazului privind restituirea bunurilor sale, ca urmare a deschiderii la Bucureşti a Muzeului Holocaustului şi a Institutului Elie Wiesel, pentru studierea atrocităţilor comise împotriva evreilor în România în perioada Holocaustului, generalul Ioan Mihai Pacepa donează Institutului Wiesel întreaga sa colecţie de artă pe care ar fi trebuit să o primească, în semn de recunoştinţă şi apreciere faţă de suferinţele evreilor din România".

■ Comitetul de conducere al sinagogii "Struma" din Beer Sheva a decis să creeze un muzeu dedicat memoriei celor 769 victime de pe vasul Struma care şi-au găsit moartea în Marea Neagra la 24 februarie 1942. În acest scop a fost creat un comitet în fruntea căruia se află venerabilul rabin dr. Alexandru Şafran – fost rabin şef al comunităţilor evreieşti din România. În viitorul muzeu vor fi puse numele tuturor victimelor de pe Struma şi în dreptul lor va fi o lumânare care va arde fără întrerupere (ner tamid). Pentru alte informaţii: telefoanele 08/641-2696 şi 03/695-9047.

■ Aproape o sută de rabini, veniţi în special din Israel, dar şi din alte ţări ale lumii, au venit la Buhuşi, judeţul Bacău, anunţă ziarul "Evenimentul zilei". Rabinii au venit pentru a participa la o rugăciune comună în cinstea membrilor dinastiei rabinice Friedman, care sunt înmormântaţi în cimitirul evreiesc din localitate.

Prezenţa pe străzi a oamenilor îmbrăcaţi în haine lungi şi negre, cu bărbi stufoase şi zulufi lungi şi cârlionţaţi ce ies de sub pălării de catifea – notează ziarul – a însemnat un adevărat spectacol.

■ *(Corespondenţă din Toronto de la Ralf Gold:)*

La Centrul Wolfond din cadrul Campusului pentru viaţa evreiască din Toronto a avut loc seara "Transnistria – Cimitirul uitat". A fost prezentat filmul "Transnistria – iadul" realizat de Marc Simionovici pentru Programul educativ al Televiziunii israeliene. După aceea, despre suferinţele evreilor din România în perioada Holocaustului a vorbit dr. Felicia Carmelly, supravieţuitoare a lagărelor transnistrene, autoarea carţii "Shattered! 50 years of Silence, History and Voices of the Tragedy în România and Transnistria".

■ În cadrul noului an universitar, la Universitatea Tel Aviv se deschide un curs anual de limba şi cultura română, ne anunţă d-na dr. Madeea Axinciuc, directoarea Institutul Cultural Român din Tel Aviv. Cursul este deschis studenţilor de la universitatea tel-aviviană, studenţilor de la alte instituţii universitare israeliene, ca şi publicului larg. Lecţiile – predate de dr. Madeea Axinciuc, de două ori pe săptămâna – sunt programate luni şi miercuri între orele 16 şi 18 – în clădirea "Dan David" din cadrul Universităţii, camera 307. Persoanele care doresc să se inscrie la acest curs sunt invitate să telefoneze la Universitate 03/640-9465 sau 03/640-6410. Informaţii suplimentare la telefon 03/696-1746.

Cursul funcţionează în cadrul Departamentului de limbi străine al Universităţii şi este organizat în colaborare cu Institutul Cultural Român din Tel Aviv.

■ "Calitatea ca materie de studiu" este titlul unei comunicări ştiinţifice a lui Andrei Fischof prezentata în luna octombrie 2005 la Sesiunea ştiinţifică anuală a Departamentului de cercetări socio-umane din Cluj-Napoca. Lucrarea a fost citită în lipsa autorului, aflat la Haifa. După citirea comunicării, Andrei Fischof a răspuns prin e-mail la întrebările puse din asistenţă. Ulterior, el a primit invitaţia de a participa şi la sesiunea de anul viitor, când va urma să prezinte, personal, amănunte despre activitatea sa de cercetator în domeniul calităţii.

■ O anchetă despre "Cărţile benefice ale culturii româneşti" este publicată de Catalina George în revista "România literară". Între cărţile benefice menţionate se află şi cele cu poeziile lui Eminescu, Coşbuc şi Goga, comediile lui Caragiale, în special "O scrisoare pierdută", Jurnalul de la Păltiniş al lui Noica, "Nu" al lui Eugen Ionesco.

Marius Chivu, unul dintre intervievaţi, a răspuns: "Dacă o carte este curată ideologic, are valoare literară şi impact cultural, atunci e o carte benefică", citând "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, care "e o dovadă ca dictatura legionară şi antonesciană n-a avut deloc faţă umană. Am avut şi noi antisemiţii noştri printre cei mai străluciţi intelectuali. Apoi, literar vorbind, "Jurnalul" a repus în drepturi pe unul dintre marii noştri scriitori. Această cronică a disperării personale în faţa aberaţiilor istoriei este şi mare literatură. Traducerea lui în germană şi în engleză a avut succes. Iar asta nu a făcut decât să ne crească cota culturală care, cum ştim, e firavă rău".»

Prezențe, prezențe...

■ Cea de-a 95-a aniversare a Marelui Rabin **dr. Alexandru Şafran,** de la Geneva, a fost consemnată în "Intranet Daily Briefing", buletinul editat în engleză de CIJR (Institutul canadian pentru cercetarea iudaismului) de la Montreal, Canada. *«În 1939* – citim în buletin – *el a fost ales în funcţia de rabin-şef în România şi, conform Constituţiei române a devenit membru al Senatului. A fost unicul reprezentant al comunităţii evreieşti şi a devenit cel dintâi ostatic al guvernului fascist, dar aceasta nu l-a împiedicat să devină o figură centrală în mişcarea clandestină evreiască. Şef-rabinul Şafran este cunoscut pentru marele său curaj cu care s-a împotrivit (iar uneori a obţinut anularea lor) legilor dure anti-evreieşti din perioada Holocaustului, precum şi pentru predicile sale impresionante care dăduseră oamenilor un puternic sprijin moral. El a fost silit de către regimul comunist să părăsească România după cel de-al doilea război mondial şi a devenit Mare Rabin al Genevei.»*

■ O cronică la cartea "Întâlnirea extremelor. Scriitori în orizontul ştiinţei" de **Solomon Marcus** (ed. Paralela 45) iscăleşte Tudorel Urian în "România literară" *(«"Întâlnirea extremelor" este o carte fundamentală. Ea combină poezia şi matematica, fizica şi romanul, spaţiul şi timpul, epistemologia şi semiotica, calculatorul şi literatura, filozofia şi ştiinţa, identitatea şi alteritatea. Întrebările pe care şi le pune Solomon Marcus sunt întrebările vremii noastre»).*

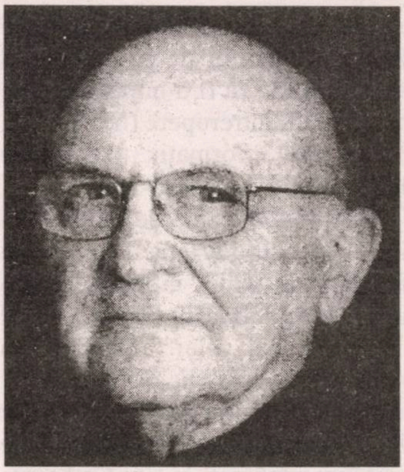

Aharon Appelfeld

■ Romancierul **Aharon Appelfeld,** din ce în ce mai bine cunoscut în Franţa, a fost distins cu insigna de Comandor al Literelor şi Artelor. La festivitatea care a avut loc cu acest prilej în grădina Ambasadei Franţei de la Tel Aviv (mai exact, Iaffo), ambasadorul Gérard Araud a spus: "Dvs. sunteţi simbolul istoriei". El s-a referit la faptul că Bucovina (ţinutul natal al scriitorului), care fusese pe vremuri un loc de întâlnire între limbi şi credinţe, a devenit în anii războiului "o culme a barbariei".

Acelaşi Appelfeld s-a aflat nu de mult la Paris, unde a conferenţiat la "Casa culturii idiş" despre raporturile sale cu limba lui Bashevis-Singer şi s-a întâlnit cu numeroşi scriitori din capitala Franţei.

■ Săptămânalul "Observator cultural", din Bucureşti, a găzduit o scrisoare deschisă trimisă de poeta **Riry Silvia Manor,** din Israel, scriitorului român Liviu Ioan Stoiciu. Subiectul: sprijinul public pe care L.I.S. l-a acordat scrierilor hitleriste ale lui Paul Goma, apărute în "Viaţa Românească".

■ **«Victor Eskenasy** de la "Europa liberă" – scrie ISROpres – a publicat o carte pasionantă consacrată uneia dintre personalităţile marcante ale vieţii muzicale europene: dirijorul Hermann Scherchen. Cercetător pasionat al istoriei muzicale, Victor Eskenasy oferă cititorilor numeroase documente, multe inedite (corespondenţă, cronici muzicale din presa vremii), despre epoca interbelică, din anii şederii lui Scherchen la Bucureşti. Sunt mărturii despre timpuri când Enescu, Lipatti sau Clara Haskil concertau pe marile scene ale lumii, când un dirijor de talia lui Scherchen interpreta strălucit în primă audiţie piese ale compozitorilor români pe scenele europene, iar stagiunea bucureşteană avea permanent drept invitaţi pe unii dintre cei mai mari interpreţi sau dirijori ai lumii. Cartea lui Victor Eskenasy redeşteaptă nostalgii pozitive şi inventariază posibilităţi de afirmare pe care lumea muzicală românească a putut să le fructifice graţie unei personalităţi charismatice a cărei preţuire pentru România a fost cu adevărat nemăsurată.»

■ Un articol al cunoscutei poete Magda Cârneci, din "Observator cultural", ne vorbeşte (ba chiar ne deschide ochii) despre o mare artistă născută în Israel. Sub titlul "Pentru mine a fost **Michal Kovner**", Magda Cârneci scrie:

«Din toata mareea de oferte vizuale a Bienalei de la Veneţia – care mie, uneia, nu mi-a displăcut defel, ediţia coordonată de Francesco Bonami împreună cu câţiva alţi cocuratori din ţări diferite mi s-a părut foarte dinamică şi preocupată real de spiritul de colaborare colegială şi de democraţia producerii/receptării actului artistic, văzut mai ales ca o implicare în socialul şi politicul imediat de pe toate continentele –, am să vorbesc aici numai despre un singur pavilion naţional şi un singur artist.

Pavilionul Israelului, în faţa căruia era o coadă lungă de vizitatori. La intrare scria mare: Against Order? Against Disorder? („Contra ordinii? Contra dezordinii?“). Dină-

untru ieşeau oameni cu figuri marcate, impresionate, aproape transfigurate. Înăuntru, în prima sală, aflată în întuneric, pe un perete întreg curge un video repetitiv, în alb și negru, care se intitulează More: e o horă de mulți bărbați și femei, strânși în cercuri multe și dese, care se învârtesc monoton și cuminte, ca într-un ritual obligatoriu și mut, apoi, la un moment dat, ca sub o mare panică, încep să fugă și să se disperseze în toate părțile – dar din centrul horei, mult subțiate, izvorăsc după o pauză alți noi oameni, alți bărbați și femei, care se învârtesc iarăși supuși, ca sub o lege mecanică sau vitală, în hora colectivă, și iar se dispersează în toate părțile, și iar izvorăsc, și tot așa la nesfârșit.

Intru în a doua sală. Data Zone. Într-o ambianță de laborator aseptic de cercetare, pe lungi mese albe, văd dispuse serii de lentile mari, circulare, puternic luminate de dinăuntru. Mă aplec și privesc printruna din ele: pe fundul ei, ca într-o capsulă de experiență chimică sau biologică, văd mișunând un fel de furnici negre, infime. Mă aplec și mai mult: sunt oameni minusculi, filmați de sus, care merg repede în linii drepte ce se intersectează în „x" sau în cruce, formeaza grupuri ordonate, apoi brusc se risipesc într-un fel de mișcare browniană, pentru a o lua apoi iar și iar de la capăt. Privesc și prin celelalte lentile: aceleași minuscule comunități de umani, supuși ordonării și dezordonarii, ca într-un experiment științific condus anonim și indiferent de la mare distanță...

În fine, ultima sală, Time Left. Pe pereții albi, curge de jur-imprejur, proiectat din niște videouri nevăzute, un șir lung, neîntrerupt, de figuri umane, umbre cenușii care se țin de mână și se mișcă într-un ritm uniform, monoton, aparent fără început și fără sfârșit, ca într-un ritual obligatoriu și gratuit, ca într-o damnare fără nume sau ca într-o solidaritate fără ieșire. Ordine și dezordine în interiorul unei existențe milenare, multimilenare, aparent fără scop, sau a cărei ultimă motivare să fie doar perpetuarea, transmiterea fără cezură a unui cod biologic, a unei tradiții, a unor ritualuri, care sunt și ele un fel de „coduri biologice" culturale? Zbatere și distrugere periodice, fără sens, iraționale? Solidaritate și risipire provocate sau spontane, structurare și destructurare instinctive sau induse, în cadrul unui fel de experiment planetar, poate cosmic? Destrămare a unei mari iluzii a regnului uman inaintea apocalipsei?

Ies afară impresionată. Mi se dă o broșură a expoziției. Michal Rovner. Ce nume aspru, viril. Dar nu e un bărbat, e o femeie! Născută în 1957 la Tel Aviv. Trăind actualmente la New York. Expunând în toate marile muzee și galerii ale lumii. Michal Rovner. Un spirit puternic, tragic, lucid. Un mare artist. O femeie cât o grămadă de bărbați la un loc. Cât o mare nație milenară și tragică.»

■ *Vezuviul* **Martin Abramovici:** aşa îl numeşte Iulia Deleanu, în "Ralitatea Evreiască", pe poetul Martin Abramovici, din Piatra Neamţ. Motivul? Discretul (dar prolificul) poet a izbucnit în librării cu trei volume de versuri deodată: "Viaţa mea fără mine" (un titlu remarcabil), "Din mână hrănesc deznădejdea" şi "Simţire duală". Aşteptăm la redacţie lava din oraşul moldovenesc.

■ Un alt fel de *Vezuviu* pare fi acela anunţat de criticul literar Geo Şerban, în aceeaşi "Realitatea". E vorba că poeta **Maria Banuş** a ţinut, ani şi decenii de-a rândul şi a lăsat... un jurnal. Început în 1927, când autoarea, în vârstă de 14 ani, era elevă de liceu, jurnalul ajunge până-n ultimele zile ale poetei, care tocmai împlinise 85 de ani. "Când îşi va găsi editorul avizat, receptiv, dispus să-i asigure drumul spre cititori – scrie Geo Şerban – Jurnalul poetei Maria Banuş va fi o surpriză de proporţii". Un nou caz Mihail Sebastian?

■ În curând va intra la tipar o carte mult aşteptată: "Evreimea botoşăneană", de dr. Shlomo Leibovici-Laiş. Volumul va avea circa 600 de pagini şi 200 de ilustraţii. Fiecare exemplar va fi numerotat, iar tirajul va fi stabilit în raport cu numărul celor doritori să obţină lucrarea. Autorii pot obţine lămuriri telefonic la 03/566-0165, între orele 9-12.

••• Am consemnat, nu de mult, plecarea dintre noi, pentru totdeauna, a marelui compozitor Alexandru Mandy. La câteva zile după aceea ne-a parvenit la redacţie evocarea de mai jos, scrisă cu sensibilitate şi talent de fiul artistului, Sergiu Penhas-Roll, din Canada. Extrase:

«La nouă august 1914, în mijlocul unei veri foarte călduroase şi a unei lumi extrem de înverşunată şi feroce, în pitorescul şi liniştitul oraş de pe malurile Oltului, Craiova, s-a născut prea bunul şi iubitul meu tată, Alexandru Mandy.

După spusele duioasei mele bunici, a ieşit ca vântul, de parcă se grăbea deja să se pună pe treabă. Ei bine, nu a trebuit sa astepte prea mult deoarece maica Thereza, de la grădiniţa catolică pe care o frecventa, l-a însărcinat pe micutul evreu de patru ani Armand Penchas – numele real al lui tata –, să cânte "O Tannenbaum" la sărbătoarea Crăciunului. Bineînţeles că toată Craiova a trebuit să fie prezentă la acest eveniment. Cu tot succesul monumental, micuţul Mandy – căci astfel îl chemau acasă şi pe uliţă – a descoperit cam pe la şapte ani că fotbalul e marea lui pasiune. Normal că o pasiune atrage şi alte pasiuni şi iată că la numai doisprezece ani devine campionul de nataţie la categoria juniori.

În aceeași perioadă începuse și zdrăngănitul la pianul sorei sale, Sarah, dar așa cum spunea chiar el despre sine, era un "țambalagiu de Dolj". Însă cea mai frumoasă perioadă a adolescenței abia venea – Liceul Frații Buzești, despre care nu înceta să povestească, iar amintirile și peripețiile acestor timpuri ne-au fost povestite mie și prietenilor mei de nenumărate ori. Acest renumit și lăudat liceu i-a consolidat nu numai o bază temeinică a cunoștințelor sale dar și prieteniile ce au dăinuit până în zilele noastre. Totodată începuse și activitatea de creație în colaborare cu bunul și talentatul lui coleg și prieten Alexandru Assan, cu care mai târziu, în 1939, va compune și scrie revista muzicală în două acte "Pour vous Madame". Însă succesele artistice din timpul liceului nu l-au impresionat câtuși de puțin pe tatăl său, un mare iubitor de muzică de altfel, care în urma unui "sfat al familiei", a decis viitorul proaspătului titular de bacalaureat. "Farmacist vei fi!". Și farmacist a fost. Se pare că acest sfat i-ar fi salvat viața ulterior.

Ani negri și dureroși aveau să vină curând și să spulbere seninul zilelor, facând loc cerului plumburiu. O stea galbenă avea să-l însoțească departe de meleagurile liniștite ale Oltului. Concentrat la muncă forțată în Transnistria, nu avea să revadă locurile natale decât la sfârșitul razboiului și asta mulțumită faptului că era farmacist. Acesta a fost momentul crucial în care a realizat cât de prețioasă este viața și cât de mult trebuie ocrotită și cântată, din tot sufletul și din toată inima. Cel de Sus i-a dat harul, înțelepciunea și pana. Împreună cu același Alexandru Assan, pune în scenă o nouă revistă muzicală, "Lumina 1946", menită să aline și să înveselească timpurile postbelice, iar un an mai târziu, "Lumina 47", unde avea să-și cânte marea dragoste și iubire a restului vieții sale, Erica. Rodul dragostei lor vine pe lume în vara lui '49, dându-i noi speranțe în pofida lipsurilor și nevoilor timpului. Apoi, timp de doi ani a fost director de studii la Institutul de Teatru "I.L.Caragiale", după care în 1955, revine la profesia de farmacist.

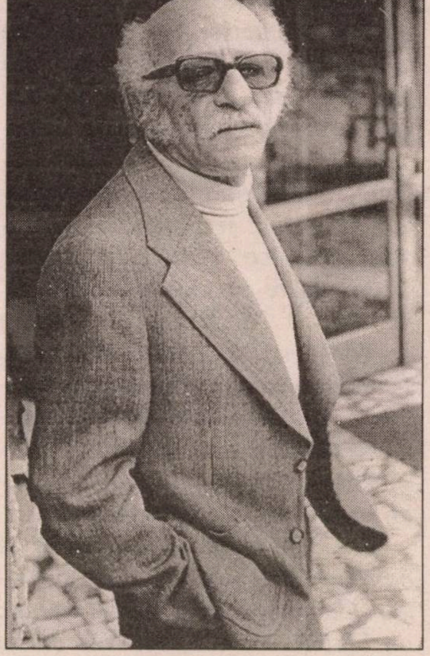

Mandy: scria în bucătărie

În 1956 scrie "Noapte albă", dar versurile originale nefiind aprobate apelează la regretatul Eugen Mirea iar Gigi Marga îl interpretează. Urmează o perioada de aproape zece ani în care, la porunca "cuiva de la C.C." este interzis. Nimic nu l-a oprit din scris. Cum venea de la combinat – Combinatul Fondului Plastic, unde era șeful secției de culori de pictură – mânca și apoi se așeza la pian și nu se ridica de pe scaun până noaptea târziu. După ora unu noaptea se retragea în bucătărie, ca să nu ne deranjeze, și scria versuri. A doua zi le punea haine, adică muzică. Fiecare cântec era testat în fața familiei și a nenumăraților prieteni. Totuși, testul final eram eu. Dacă-l fredonam imediat însemna că-i "șlagăr", cu toate că acest cuvânt îl deranja profund. Îmi spunea că șlagărele sunt muzică de auzit iar ceea ce el scrie este muzică de ascultat.

Nenumărate seri le petrecea cu prieteni, el la pian și ei în jurul lui cântând cât îi țineau plămânii. O țineau așa până dimineața și își ungeau coardele vocale c-un păhărel de turț. Începusem să zdrăngănesc și eu la pian iar tata-mi spunea că se vede că-s "țambalagiu de capitală".

Cam prin '65 ori '66, ne uitam toți trei la televizor, când un tânăr arătos și plin de elan interpreta o șansonetă. La sfârșitul cântecului mama s-a sculat de pe fotoliu, a făcut televizorul mai încet și i-a spus lui tata: "Știi, băiatul ăsta ar putea să-ți cânte cântecele". Tata, pocnindu-se cu palmele peste genunchi, a exclamat "Formidabil, și eu m–am gândit la același lucru!". Așa s-a făcut că Sergiu Cioiu a interpretat în vara lui '66 "Cântecul vântului" și "Glasul tău" la Festivalul de la Mamaia. Și le-a cântat așa cum își imagina Mandy că trebuiesc cântate. "Glasul tău" a fost scris în noaptea în care marea doamnă a cântecului românesc, Maria Tănase, a trecut în neființă. Tata era înecat de durere. Toată noaptea a stat în bucătărie. La patru dimineața ne–a sculat din somn și ne-a citit versurile. Toți trei eram cu lacrimi în ochi.

Foarte curând după succesul de la Mamaia '66 are prilejul fericit să o cunoască pe Mihaela Mihai, interpreta căreia i-a încredințat o mare parte din cântecele sale. Mihaela, studentă la Conservatorul de Muzică, lua notele muzicale și versurile cântecului, după care revenea să ni–l cânte. Pianul era în camera ce dădea la stradă. N-am să uit ziua în care a venit să repete cântecul "Iți mulțumesc" și cum, la sfârșitul lui, vecinii de vizavi au început să aplaude cu frenezie. Același fenomen s-a repetat cu cântecul "Tudore".

Tata era "fixat" pe Sergiu şi Mihaela. Îi iubea şi îi respecta ca pe copiii lui.

Nu o dată mi-a spus că fără interpreţi, cântecele ar fi fost doar un document cu versuri şi note pe portativ. În această perioadă de plin avânt, cântecele-i ţâşneau necontenit din inimă şi suflet. Dacă le-ai fi pus cap la cap, ai fi putut citi autobiografia vieţii sale. Cântecele-i ieşeau totuşi cu foarte multă trudă şi nopţi nedormite. Aşa s-au născut "Venise vremea", "De ce", "Facerea lumii", "Romanţa romanţei", "Şi totuşi", "Merci Bécaud", "Lasă-mă aici", "Primul loc de pe pământ", "Peştişorul argintiu", interpretate impecabil de Sergiu Cioiu.

Pe când era student în anul întâi la Farmacie a avut prilejul să-l cunoască pe profesorul Vasile Paleolog, care l-a luat la Târgu Jiu să vadă cele trei magistrale sculpturi ale acestui pământ: Poarta Sărutului, Masa Tăcerii şi Coloana Infinitului. Întâlnirea cu capodoprele lui Constantin Brâncuşi a avut un impact profund asupra vieţii lui şi i-a creat o pasiune care nu a avut odihnă până ce nu a fost transpusă în cântecele ce purtau aceleaşi nume, cântate de asemenea cu aceeaşi înaltă măiestrie de Cioiu. Nu pot să nu împărtăşesc umila mea părere şi să conclud că acest triptic constituie marea realizare a creaţiei lui Alexandru Mandy.

Ceea ce a scris pentru Mihaela era doar pentru ea. "Nimeni n-o poate egala, nimeni nu are focul, sălbăticia sau duioşia ei", spunea Mandy. Şi într-adevăr, cântece ca "Nu stingeţi stelele", "Pământul", "Sorcova"", "Greu se mai fac oamenii oameni", "Acum", "Tudore", "Cântec pentru bradul meu", "Sub un petic de cer", "Îţi mulţumesc", n-ar fi atins ţinuturile cele mai înalte ale cerului fără dăruirea şi talentul Mihaelei Mihai.

Şi totuşi mulţi alţi interpreţi i-au purtat mesajele cu deosebită măiestrie şi talent.

Succesul cântecului "N-aţi văzut o fată" se datorează în mare parte lui Cornel Constantiniu; sau "Când vei veni iar lângă mine", regretatului Aurelian Andreescu, "E bine" şi "Bătrânii" cântate superb de Anda Călugăreanu, Corina Chiriac, Liana Lungu, şi mulţi alţii.

De m-ar pune cineva totuşi să aleg din toate cântecele numai unul, mi-ar fi foarte greu, dar totuşi acela va fi "Decalog", pentru că acest cântec îl reprezintă cel mai bine pe Mandy.

În ultima strofă a cântecului "Venise vremea", Mandy spune: *N-aş pleca din lume/ Niciodata anume./ Însă ca răsăritul/ vine şi-asfinţitul./ N-ai nici timp de gândire/ Şi eşti o amintire/ Dintr-o zi de vacanţă/ Fără importanţă/ Şi de-un strigăt curat/ Peste lume-aruncat/ Venise, dacă nu greşesc/ Venise.... venise...*

Pe când se apropia sfârşitul lui, nefiind deplasabil, am rugat-o pe Simona Constantin, fiinţa ce i-a înseninat ultimul an al vieţii, să-i citească o scrisoare din parte-mi, înainte ca ultima haină, pământul, să-l învelească:

«Da Măndiţă, călăuza mea, prietenul meu, tatăl meu iubit, ştiu ce vrei să-mi spui: "venise vremea"... să te odihneşti. Nu am să te ţin prea mult pentru că ştiu că eşti aşteptat.

Eu am aprins lumânarea şi o voi ţine aprinsă până când vei ajunge la lumina veşnică şi voi citi Kadish până când Bunul Dumnezeu te va lua în braţele Lui şi-ţi va tihni odihna.

Eu şi iubita mea Yosepha îţi urăm drum bun şi luminos, tată iubit!

Amen

Sergio Penhas-Roll»

••• Aţi auzit de doctorul Iacob Marcovici? Nu prea. În schimb, au auzit *ai noştri* din Canada, unde, printre zăpezi, se vorbeşte despre cei din *trib* mai mult decât la Paris, New York, Frankfurt sau chiar în Cfar Shmariahu. Răsfoind revista "Semnalul", din Toronto, am întâlnit, sub titlul "Marcovici pe râul Kwai", articolul de mai jos, iscălit Crişan Făgeraşu:

«Aniversarea a 60 de ani de la victoria asupra Japoniei a readus în memorie activitatea lui Iacob Marcovici, un doctor de geniu care a salvat mii de vieţi – nu e o greşeală de tipar! – mii de vieţi ale prizonierilor de pe râul Kwai. Celebra "cale a morţii" a inspirat romanul şi apoi celebrul film şi cântec "Podul de pe râul Kwai".

Născut în România în anul 1901, Marcovici a fost adus în Canada din copilărie, şi-a luat diploma de doctor la Toronto şi a dobândit numeroase titluri ca profesor în Scoţia, în Minnesota, la clinica Mayo, câştigând printre altele o poreclă care îl amuza – "chirurgul câinilor" – fiind primul din lume care a efectuat transplantul inimii de la un animal cu sânge cald la altul.

În ciuda profilului lui de savant, Marcovici nu şi-a uitat rădăcinile şi obligaţia de a înfrunta fascismul: Iată-l înrolat în corpul medical al armatei regale britanice. Soseşte la Singapore şapte zile înainte de invadarea peninsulei de către japonezi. După şase luni de înfometare, e deplasat în lagărul de construcţie a faimosului pod şi a căii ferate, uriaş şantier în care au murit 165.000 de prizonieri. Japonezii îşi arogau dreptul de a ucide prizonierii, dar în general căutau să-şi păstreze "mâna de lucru", bătându-l pe doctor pentru fiecare viaţă pierdută.

Dormind cu personalul său prin şanţuri, Iacob a tratat nouă mii de pacienţi, între care a efectuat 1.000 de amputaţii cu un simplu ferăstrău. Transfuzia de sânge se făcea cu sticle sparte folosite ca pâlnii (3.900 de transfuzii, fără un singur caz de moarte), iar sângele era bă-

tut cu bețe, pentru a evita coagularea. Statisticile arătau probabilitatea a 3.900 de cazuri mortale de holeră, dar injecții saline și alte măsuri au redus numărul cazurilor și au sporit numărul vindecărilor (pierderi: 60 de morți!).

E imposibil de cuprins pe scurt bilanțul activității inovatoare a lui Marcovici, dar trebuie notat că acest chirurg cunoștea profund importanța moralului și adesea se transforma în actor comic, recitând mci scenete cu accent evreiesc new-yorkez și făcându-i pe răniți să se tăvălească de râs pe rogojinile lor.

Un australian care necesita o amputare la șold a încetat să respire în timpul procedurii. Resuscitarea de la gură la gură era imposibilă, din cauză că omul avea un plămân prăbușit, care nu accepta aer. Marcovici și-a adus aminte de o poveste biblică – o resuscitare efectuată de Elijah "Tishbite" – a găsit un tub, a astupat nările și buzele pacientului și a suflat aer direct în plămân, cam de 20 de ori pe minut. Când fostul mort a deschis ochii și l-a văzut pe nostimul chirurg aplecat deasupra sa, s-a simțit obligat să plaseze și el o glumă: "Fraților, mă bucur că n-ați mâncat ceapă".»

••• Mircea Mihăieș este unul din condeiele cele mai bune din România de astăzi. Critic literar, eseist, profesor de literatură engleză la Universitatea din Timișoara, animator al revistei "Orizont" din capitala Banatului, mai nou vicepreședinte al Institutului Cultural Român, el își datorează faima, întâi și întâi, talentului de pamfletar. Rubrica sa permanentă din "România literară" este citită, răscitită, gustată și… temută. Aici, îndeobște, el nu se ocupă de literatură, ci de chestiunile politico-sociale "la zi". Limbă ascuțită, omul și-a făcut și admiratori (mulți) și dușmani (tot mulți). Mai de mult, Mihăieș și-a aprins paie-n cap nu, ca de obicei, cu un șef politic, un mafiot sau un partid, ci cu o întreagă categorie socială a țării (e o performanță). El *s-a dat* la bătrâni, acuzându-i că sunt, cam în bloc, conservatori din fire și ostili reformelor, și că din această cauză, votează pentru partide ca PSD, PRM etc. Nu mă-ntrebați ce-a urmat! Devenit "dușmanul nr. 1 al pensionarilor", Mircea Mihăieș s-a trezit cu o ploaie de reproșuri în gazete, din care s-ar putea scoate o carte. Ecourile nu s-au risipit nici astăzi. Ba – interesant – ele vin chiar și din rândurile celor care, altfel, l-au prețuit dintotdeauna pe autor. Exemplu, cunoscuta traducătoare din limba engleză, Antoaneta Ralian, care i-a trimis o scrisoare deschisă prin revista "Dilema veche". Titlul (bun): "Nu trageți în bătrâni, domnule Mihăieș!":

«Am 81 – optzeci și unu – de ani (scriu în cifre și în litere ca să văd și eu, pentru că nu-mi vine a crede), dar nu mă mulez pe arhetipul bătrâneții creionat de domnul Mihăieș și nu mă simt imersată în magma reziduală, toxică, nocivă, demonizată de domnia sa, din două motive. Pentru că, de peste cincizeci de ani, "produc" fără întrerupere – traduc cărți bune –, produc și azi, ore întregi, până prind forma fotoliului în care lucrez și nu mă mai pot ridica din el. Și pentru că i–am votat pe Băsescu și Tăriceanu cu un entuziasm care sper să nu-mi fie dezamăgit.

Și totuși m-am simțit dureros jignită de vituperantele acuze la adresa bătrâneții aduse de Mircea Mihăieș, care face parte din galaxia idolilor mei, a modelelor mele de gândire: trio Pleșu-Liiceanu-Patapievici, Nicolae Manolescu, Octavian Paler, Mircea Mihăieș, ale căror spuse le accept, în general, extatic și necritic.

Mă doare, domnule Mihăieș, că m-ați rănit acum, la vulnerabila (a nu se citi venerabila) mea bătrânețe.

N-am să invoc clișee ieftine ca "Cine n-are bătrâni să-i cumpere", sau "Bătrânețea e o stare de spirit". Nu, bătrânețea nu-i nici chintesența înțelepciunii și nici o stare de spirit, ci o stare de artrite și artroze, de hipertensiune și de prostatite. E o acumulare de renunțări, de frustrări, de spaime – neagra spaimă a timpului care se tot comprimă (cu fiecare început de zi, pe care, conform domnului Mihăieș, îl slăvesc bătrânii), când tu ai mai dori câte ceva de la timp și de la viață. Bătrânețea e urâtă ca muma-pădurii și, când cauți și tu să-i pui o floricică la rever, să uiți de golănașii (o, atât de tineri!) din stradă care te anunță că te caută moartea pe acasă, vine rafinatul intelectual Mircea Mihăieș, secondat de rafinata intelectuală Aurora Liiceanu, și-ți demonstrează, elevat, că bătrânii sunt o pacoste, o inutilitate socială, o masă de imbecili, de cerșetori care așteaptă gratuități de la bietul nostru stat, de paraziți pe spinarea celor productivi, și care – vai! – au votat cu Iliescu.

Au votat cu Iliescu pentru că au fost crescuți – suntem cu toții crescuți – în ancestrala mentalitate "rău cu rău, dar mai rău fără rău", sau "lasă că merge și așa". Nu cred că au votat din simpatii pesediste, ci din inerțiala teamă de schimbare. Comună și maselor de țărani, nebătrâni, care au votat cu Iliescu, și maselor de gospodine cratițofile, telenovelistofile, ne-bătrâne, care au votat cu Iliescu. Ignoranța, indolența, inerția nu constituie apanajul bătrâneții. Purtătorii virusului pesedist, cripto- sau pseudo-comunist, nu sunt bătrâni, ci oameni de vârsta dumneavoastră, domnule Mihăieș și doamnă Liiceanu.

Gratuitățile și avantajele cerșite de paraziții bătrâni, care trăiesc pe spinarea dumneavoastră, sunt o pensie de trei-patru milioane care le ajunge pe o măsea (dacă mai au măsele!), niște medicamente com-

pensate – din ce în ce mai scumpe, care ba sunt, ba nu sunt – și bilete gratuite de tramvai și autobuz. Dar dificultățile pensionarilor au devenit truisme, care, în mod firesc, nu mai pot atrage atenția. Plicticoase ca orice truism.

Și bătrânii care-și cerșesc azi fabuloasa pensie nu sunt numai muncitorii care construiau uși strâmbe și clanțe care nu se închideau, – mă îndoiesc că muncitorii constructori de astăzi sunt mult mai conștiincioși, poate că materialele sunt mai bune – sau femeile care tricotau la serviciu (e o metaforă, nu?). Bătrânii de azi sunt și profesorii care v-au format pe dumneavoastră, și medicii care v-au îngrijit în copilărie și în adolescență, și muzicienii pe care i-ați ascultat în concertele de la Ateneu, și tipografii care v-au tipărit cărțile pe care ați învățat. Și chiar când nu poartă nume rezonante ca Barbu Brezianu, Alexandru Paleologu sau Bălăceanu Stolnici, bătrânii sunt cei care azi vă îngrijesc copiii și vă fac cumpărăturile și vă gătesc mâncare dumneavoastră, celor productivi. Așa cum pe vremuri stăteau la cozi în locul dumneavoastră.

Am oroare de patetisme și melodramatisme, dar lăsați-i pe bătrâni să-și mai trăiască anii, cu bolile, cu idiosincraziile, cu nostalgiile, chiar cu senilitățile lor. Și chiar dacă l-au votat pe Iliescu, iertați-i, că n-au știut ce fac. Bătrânețea e o boală, "o stare de spirit" ineluctabilă, domnule Mihăieș și doamnă Liiceanu. Și, în mod ineluctabil, îți alterează Weltanschauung-ul.

P.S. Regret, nu pot scrie, la sfârșit, www…ro etc. Sunt bătrână și retrogradă și nu pot scrie decât cu stiloul.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră", à propos de *Intifada* de lângă Paris:

«Încă puțin și musulmanii vor spune că au venit în Franța înaintea francezilor și că Parisul este capitala lor.»

Și încă una:

«Controlorul de Stat afirmă că democrația nu poate conviețui cu corupția.

Ba bine că nu.»

••• D-na Lora Dollinger, din Rishon Lezion, a lucrat pe vremuri la Facultatea de Sociologie din București cu dr. Michael Cernea (fost ani de zile sociolog la Banca Mondială din Washington). Ea ar dori să știe cum mai arată azi și ce mai face. Cum arată, se poate vedea din fotografia de față, care ni-l înfățișează pe Cernea cu cele două nepoate, gemene, în brațe. Ce mai face? După ce s-a retras de la celebra Bancă, omul – care a adunat la domiciliu o extraordinară colecție de obiecte "Judaica" din Yemen – pregătește o expoziție. La Washington? La New York? În Israel? Încă nu s-a hotărât.

••• Avram Croitoru, omul cu "fonoteca de aur" de la Comunitate, continuă cu interviurile sale. Mai nou, el l-a pus să vorbească pe scriitorul Octavian Sava. Extrase din textul convorbirii, apărut în "Realitatea Evreiască".

«Avram Croitoru: – *Ați debutat pe undele radiofonice, pe scenă?*

Octavian Sava: – Am debutat… în curte. Aceasta s-a produs, după spusele mamei mele, la o vârstă foarte fragedă. Nici nu intrasem încă la școală când mi-am dat și eu contribuția la un spectacol organizat de copiii dintr-una din curțile de pe strada Parfumului, din București, unde locuiam. Am spus o poezioară, creație proprie și care, zicea mama, suna cam așa: "Baba-n coș, moșu-n coș, pisica-n coș. Gata!".

– *De atunci ați avut aplicație spre umor.*

– Aș putea spune că este vorba de o genă moștenită de la bunicul Moris Segal. Nu avea prea multă carte, dar era foarte iteligent. Prin 1906, din banii câștigați cu atelierul lui de croitorie, a scos o revistă umoristică, intitulată "Țivil cazon".

– *Mai există vreun exemplar?*

– La Biblioteca Academiei am găsit un volum frumos legat, ce cuprinde 38 de numere de revistă.

– *Atâtea au apărut?*

– Nu știu. 38 mai sunt acolo. Tata îmi spunea că bunicul era finanțatorul, iar redactor-șef ar fi fost Victor Eftimiu.

– *Unde ați făcut liceul?*

– Primele două clase la "Sf. Andrei", de unde am fost dat afară din cauza legilor rasiale. La "Cultura" l-am avut profesor pe Mihail Sebastian, de care mă leagă unele amintiri. Ne dădea să facem lunar analize ale unor cărți la alegerea noastră. Singura condiție era ca acestea să nu fie traduse de Jul. Giurgea, foarte la modă, deoarece, cu ajutorul unor "negri", traducea pe bandă rulantă. În mâna mea a ajuns întâmplător un volum de epigrame ale unui oarecare F. Lobodă. După ce l-am analizat, Sebastian a fost intrigat că din toată literatura tocmai asta am găsit. Dar m-am reabilitat când ne-a dat să analizăm "Legenda meșterului Manole", căreia eu i-am dat o interpretare cu totul originală. Mi-a dat nota 10 și de atunci m-a privit cu alți ochi.

– *V-a influențat într-o oarecare măsură drumul?*

– Consider că genul de dramaturgie pe care l-am abordat e în tonul teatrului interbelic, un teatru liric al cărui reprezentant important a fost Mihail Sebastian. Dar influența a venit din partea excelentului profesor de istorie Grubea. Lecțiile sale încântătoare au determinat pasiunea mea, și în prezent, pentru istorie.

– *Cum s-a făcut trecerea de la istorie la literatură?*

– Atunci nu s-a făcut nici o trecere, căci mama dorea să devin ori medic, ori inginer. Cum talentul meu la matematică era nul, am învățat pentru examenul de intrare la medicină. L-am luat, dar începusem deja să colaborez la Radio, la "Ora școalei", iar în 1949, pe când eram în anul doi de facultate, am devenit redactor la secția de copii și tineret, unde am avut colegi extraordinari. În primul rând, l-aș aminti pe Octav Pancu-Iași, de la care am avut multe de învățat. Apoi Virgil Stoenescu, cel cu care aveam să scriu piesa "Nota zero la purtare". Și așa n-am mai devenit doctor în medicină...

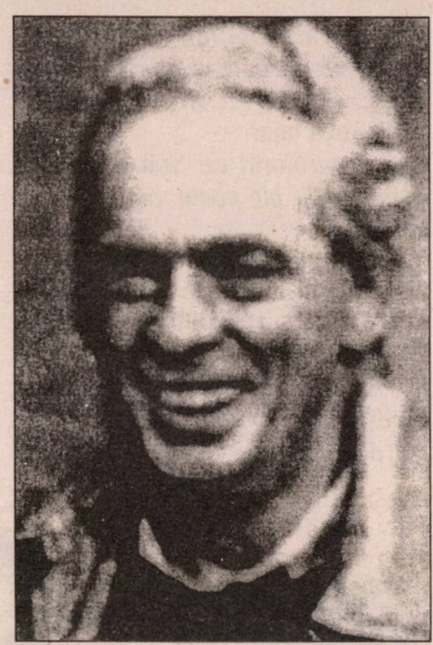

Octavian Sava

– *Ați amintit de piesa "Nota zero la purtare"...*

– Inițial, a fost un scenariu radiofonic, printre interpreți numărându-se și celebra Silvia Chicoș. Succesul de care s-a bucurat ne-a determinat să trecem la scrierea unei piese de teatru.

– *"Nota zero"... a luat 10.*

– S-a jucat timp de 36 de ani la toate teatrele din țară și la cele din țări vecine, ba a ajuns chiar și în China.

– *Premiera bucureșteană a fost în anul...*

– 1956, în regia lui Ion Lucian. Cred că atunci actorul Ion Lucian a debutat ca regizor. Încă din timpul repetițiilor se putea întrevedea că va fi o reușită, dar, la vizionare, un reprezentant al "forurilor" a spus că piesa nu oglindește activitatea UTC-ului și a fost interzisă. Atunci m-am dus la fostul coleg și prieten Fred Mahler, care "avea o poziție", și l-am invitat la o repetiție. A venit însoțit de un "factor de decizie" și, plăcându-le, piesa a putut fi jucată. Așa a ajuns să țină afișul până în zilele noastre.

– *Se pare că ați avut și aveți o apetență specială pentru musicaluri.*

– Așa este, și poate că totul a început cu un serial pentru televiziune a cărui muzică a fost compusă de Titi Acs.

– *Îl știam regizor.*

– Avea și un talent muzical extraordinar.

– *E vorba de serialul...*

– ..."Aventurile căpitanului Val-Vârtej". Mare succes atunci și peste ani. Unul din episoade l-am transformat în piesă și se joacă acum la Teatrul "Excelsior".

– *Ați continuat seria spectacolelor de acest gen gustat de public.*

– Mult mai târziu, cu compozitorul Marius Țeicu. Am scris un musical după romanul sadovenian "Divanul persian", ce s-a jucat la Naționalul timișorean.

– *Oare tot gena, dragostea bunicului și a tatălui pentru marele ecran v-au îndreptat condeiul spre scenarii de filme?*

– Poate gena, dar sigur Octav Pancu-Iași, care, trecând de la Radio la Cinematografie, m-a îndemnat să fac acest pas. Era prin anul 1960 sau 1961, dar în mod precis premiera filmului "Post restant" a avut loc în 1962. În regia lui Vitanidis jucau comici vestiți – Birlic, Giugaru, Iurie Darie. La vizionarea pentru cronicari, critica a fost dărâmătoare. Eram disperat. Nu mai ieșeam din casă, îmi lăsasem barbă, am vrut să mă sinucid. Peste câteva zile, când la Casa Ziariștilor s-a organizat o vizionare pentru oamenii din presă și familiile lor, un prieten m-a convins cu greu să vin și eu. Când am intrat în sala unde rula filmul m-au izbit hohotele de râs, aplauzele, veselia. Aşa mi-a mai venit inima la loc.

– *Şi ce a urmat?*

– Scenarii pentru filmele "Doi băieţi ca pâinea caldă", în regia lui Andrei Călăraşu, şi "În fiecare zi mi-e dor de tine". După Revoluţie, a venit regizorul Mircea Mureşan să-mi propună să scriu un scenariu despre contrabandă şi alte afaceri necurate. A apărut filmul "A doua cădere a Constantinopolului". Nu spun că este extraordinar, dar a reuşit să adune foarte mulţi spectatori.

– *Menţionând că filmele amintite au fost comedii, să trecem la micul ecran, unde aţi semnat emisiuni cu parafa doctorului care practică medicina curativă prin râs. În ceea ce priveşte umorul, aţi avut vreun patron spiritual?*

– Cea mai importantă influenţă au avut-o, în anii copilăriei mele, spectacolele Teatrului "Baraşeum" pe texte scrise de Stroe, Eugen Mirea, Jack Fulga şi tânărul, pe atunci, Aurel Felea. Erau interpretate de o întreagă galerie de actori eminenţi.

– *Vorbind despre actori eminenţi, să ne întoarcem la televiziune. Aţi scris mult şi, în mod special, pentru actorul Toma Caragiu.*

– Împreună cu alţi doi umorişti de marcă – Dan Mihăescu şi Grigore Pop – am creat scenete care să se potrivească perfect cu stilul de interpretare al lui Tomiţă.

– *Ridicaţi un colţ al cortinei pentru a privi în laboratorul de creaţie.*

– Eram toţi trei în faţa televizorului şi vizionam un meci de tenis între Ţiriac şi Năstase. Ne-a venit ideea de a-l "deghiza" pe Toma şi a apărut monologul "Aşa-i în tenis". Tot atunci mi-a mai venit o idee şi m-am retras spre a aşterne pe hârtie textul "Când te uiţi la un tablou, eu văd numai chipul tău...", interpretat mai apoi de Caragiu şi Anda Călugăreanu. După ce l-am citit colaboratorilor mei, unul dintre ei a strâmbat din nas pe motiv că-i un text prea intelectualist. M-am enervat, am rupt foile de hârtie şi le-am aruncat la coş. Dan Mihăescu le-a recuperat şi cu migală, ca într-un joc de puzzle, le-a refăcut în forma iniţială sub privirile noastre uimite. Tot el a făcut şi regia scenetei pentru televiziune.

– *Sub genericul "Televiziunea, dragostea mea", se reiau emisiuni realizate pe baza scenariilor dvs. Dar ceva nou?*

– M-am apucat să scriu un roman. Tema: tragedia lui Mendel Beilis, acuzat de omor ritual, în Rusia, la începutul secolului trecut. Am îmbinat mai multe genuri: al scenariului de film, al romanului poliţist şi al biografiei romanţate. În mai puţin de un an, am predat Editurii Hasefer cele 300 de pagini, prima mea tentativă de proză mai largă. Redactorul de carte, poetul şi dramaturgul Ştefan Iureş, m-a încurajat şi m-a îndrumat, iar acum aşteptăm amândoi, cu emoţie, apropiata apariţie a cărţii (între timp, romanul a apărut, **n. red.**).

– *Sunteţi mare băutor de bere?*

– Sunt amator de bere, dar nu un mare băutor.

– *Văd că aveţi pe bibliotecă o colecţie de halbe.*

– Am peste 20. Să vă spun cum am început alcătuirea acestei mici colecţii. În casa bunicilor, unde locuiam, a trebuit – conform legilor ce limitau spaţiul – să conlocuim cu un inginer ce ajunsese şofer la nunţiul papal şi chiar fusese arestat pentru aceasta. După eliberare, mutându-se de la noi, mi-a lăsat ca amintire două halbe deosebite, dintre care una este dintr-o celebră berărie müncheneză. Ele stăteau singure pe bibliotecă. Ulterior, în călătoriile pe care le făceam, am început să cumpăr altele din magazine sau de la anticari. Unii prieteni, cunoscându-mi această nevinovată pasiune, îmi dăruiau halbe cumpărate special pentru mine sau acceptau să-mi îmbogăţească mica mea colecţie prin "troc". De pildă, lui Puiu Maximilian, cel care a fost soţul Stelei Popescu, i-am dat o sticlă de whisky – plină – pentru o halbă de colecţie – goală.»

••• Îndeobşte, organizaţiile de pe la noi (cele 10018540083 plus) nu se omoară să ţină congresele respective la datele stabilite. Şefilor li se fâlfâie de angajamentele solemne şi-şi văd liniştiţi de treabă: ba la o recepţie, la un cocktail, la o vizită (importantă, totdeauna importantă) la Bucureşti.

Nu aşa se comportă şi Acmeorul, condus de dr. Shlomo Leibovici-Laiş. La ăştia, una peste alta, *ein mann ein wort.* Drept care, acuşi, când (plăcută coincidenţă) se împlineşte un sfert de veac de la înfiinţarea asociaţiei, va avea loc cel de-al 5-lea congres al Acmeor. Data: 17 ianuarie. Locul: sala Beit Rishonim, de pe strada Brenner 14, din Tel Aviv. Succes!

Ştiaţi că...

...în 1897, Mark Twain, marele scriitor american, se întreba:

"Evreii alcătuiesc numai un sfert din unu la sută din rasa umană. Asta te duce cu gândul la un pumn de praf stelar din Calea Laptelui. În mod normal, nici nu ar trebui să auzi de ei. Dar am auzit întotdeauna de ei, auzim şi astăzi. Ei sunt la fel de importanţi pe această planetă ca oricare alt popor, iar însemnătatea lor este totalmente disproporţionată faţă de numărul lor mic.

...Toate cele sunt muritoare, cu excepţia evreului. Toate puterile din lume pier, dar el rămâne. Care este secretul nemuririi sale?"

SE ZVONEŞTE CĂ...

...faimosul afacerist **Nati Meir,** deputat pe listele PRM, a dispărut di Bucureşti, fiind cu neputinţă de găsit, deşi reporterii de la marile ziare îl caută pretutindenea, mai ales după ce individul lansase bomba că a moştenit 2 miliarde de dolari de la o rudă din... Nigeria.

...deputata **Colette Avital** a refuzat oferta făcută de Ariel Sharon, prin intermediul lui Shimon Peres, de a părăsi Partidul Muncii şi a trece în noul partid "Kadima".

Papa Benedict al XVI-lea a cerut guvernelor europene să încurajeze prin toate mijloacele social-economice creşterea natalităţii din ţările lor, oferind familiilor cu mulţi copii importante stimulente financiare.

Perfect. De-aci înainte, musulmanii de pe bătrânul continent care aveau până acuma câte nouă copii de familie, vor avea paisprezece.

...romancierul **Pascal Bruckner,** una din vedetele literaturii franceze de azi, a venit în România, pentru a cerceta la faţa locului împrejurările în care s-a produs omorârea, prin *exorcizare,* a călugăriţei de la mânăstirea Tanacu, din Moldova; el are de gând să scrie o carte pe această temă.

...nemulţumiţi că în ultima vreme ziarul **"România liberă",** una din citadelele democraţiei româneşti, a luat-o vizibil spre *anti* (îndeosebi prin găzduirea unor texte fasciste, precum cele ale scriitorului Paul Goma, în suplimentul săptămânal "Aldine", câţiva redactori s-au adresat lui Petre Mihai Băcanu, directorul cotidianului, cerându-i să pună punct acestui "derapaj".

...(în aceeaşi ordine de idei) noua orientare a "României libere" s–ar datora faptului că un investitor arab, cu legături la Teheran, ar fi achiziţionat un mare pachet de acţiuni ale ziarului.

...între publicistul **David Shlomo,** fondatorul Cercului cultural "Agnon", din Haifa, şi membrii comitetului, a trecut o pisică neagră, determinându-l pe cunoscutul animator să se retragă de la conducerea clubului.

...cântăreţul american Michael Jackson (faimos, între altele, printr-o declaraţie antisemită de răsunet, în care-i făcuse pe evrei de lipitori) l-a dat în judecată pe impresarul **Marcel Avram** (evreu-român, trăitor în Germania), cerându-i despăgubiri în valoare de peste 10 milioane de dolari, în legătură cu anularea unui turneu în Australia.

...(în aceeaşi ordine de idei), auzind aceasta, **Marcel Avram** şi-a amintit pe loc limba maternă, exclamând în faţa unui grup de colaboratori: îl bag în p... mă-sii!

ALL MERIDIAN TOURS LTD.
AMT
ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

Cu ocazia Anului Nou 2006

transmitem onoratei clientele, prietenilor, colegilor şi partenerilor din România, urarea sinceră:

La mulţi ani!

Fie ca noul an să ne aducă prosperitate şi pace!

**** Pentru turiştii, oamenii de afaceri din Israel şi România: "All Meridian Tours" – o adresă utilă!***
Conştiinciozitate, promptitudine, competenţă profesională: imperativele activităţii noastre!

Oferta noastră:
Bilete de zbor (toate destinaţiile) • Închirieri auto •
• Rezervări hoteluri • Excursii familiale (locuri natale) •
• Staţiuni: odihnă – tratament •

Sport

Ne place că…

…am intrat în 2006, care va să zică în anul când (bine-ai venit!) se desfăşoară turneul final al campionatului mondial de fotbal, din Germania.

Ne place (de asemenea) că…

…tot aşteptând clipa când, în vară, la Berlin, arbitrul va fluiera începutul primului meci, nu ne vom plictisi defel şi nici nu ne vom perpeli cu ochii pe calendar (mai e mult, dom'le, până la 9 iunie?); din fericire, soarta a fost blândă cu noi în această privinţă, oferindu-ne alegerile de la 28 martie, care ne ţin în suspans cât o lovitură de la 11 metri în minutul 90. Să facem o socoteală: în ianuarie, februarie şi martie vom avea parte, ca şi în decembrie trecut, de o mulţime de transferuri de jucători politici de la o echipă la alta, de o ploaie de lideri prinşi în ofsaid, de-o cascadă de cotonogeli (foul-uri) şi păruieli pe gazonul electoral. Apoi, vom asista la prelungirile inevitabile după asemenea alegeri, adică la mişculaţiile legate de formarea noului guvern. Şi de-abia vom apuca să ne tragem răsuflarea, că intrăm în luna iunie. Să ai parte de o asemenea jumătate de an nu e de ici-de colo. Şi pe urmă, după finală, vom mai vedea, noi să fim sănătoşi.

Nu ne place că…

…din păcate, 11-le alb-albastru nu va fi prezent la mondiale, după cum, tot spre regretul nostru, nu va fi nici team-ul românesc; ne place, însă, să credem că la următoarea mare competiţie (Europenele de fotbal) ne vom afla în finală şi noi şi echipa lui Victor Piţurcă.

Ne place că…

…acum după tragerea la sorţi a celor 8 grupe în care sunt repartizate cele 32 de echipe finaliste, avem posibilitatea să ne gândim la ce va fi şi să facem, cu pixul pe hârtie, pronosticurile de rigoare. Dar, despre situaţia in grupe vom mai vorbi (că altceva ce avem de făcut?). Până una-alta, să amintim formaţiile participante: Germania, Brazilia, Anglia, Spania, Mexic, Franţa, Argentina, Italia, Croaţia, Republica Cehă, Olanda, Polonia, Portugalia, Suedia, Elveţia, Ucraina, Serbia-Muntenegru, Angola, Coasta de Fildeş, Ghana, Togo, Tunisia, Ecuador, Paraguay, Australia, Iran, Japonia, Coreea de Sud, Arabia Saudită, Statele Unite, Trinidad-Tobago, Costa Rica.

…Şi să precizăm că primele două clasate în fiecare grupă se califică pentru faza următoare a turneului. De asemenea, să notăm că, după faimosul "calcul al hârtiei", favoritele pentru a merge mai departe sunt naţionalele *mari*, cu nume şi palmares: Brazilia (bineînţeles), Germania (echipă gazdă!), Italia, Anglia, Argentina, Olanda, Franţa, Spania, Portugalia… De asemenea, să nu uităm că amintitul "calcul al hârtiei" este dat nu o dată peste cap, aşa cum, de-o pildă, s-a întâmplat la trecutele campionate din Coreea de Sud-Japonia, când Franţa (fostă campioană mondială şi europeană) nu a reuşit să treacă de grupe. Cine va da acuma loviturile? Togo? Coasta de Fildeş? Ecuador? Australia? Ghana?

Ne place că…

…după ce borfaşii din conducerea celor paişpe canale de televiziune de la noi plănuiseră să aplice o taxă de 800 de şekeli de cap de telespectator pentru transmiterea meciurilor din Germania, comisia financiară a Knessetului s-a întrunit în şedinţă urgentă, ordonând "Consiliului pentru cabluri şi satelit" (aşa-i zice organismului de care depind nervii noştri) să lase ideea baltă şi să difuzeze campionatul pe gratis.

Ne place că…

…jocul cu băşica a dobândit asemenea putere-n lume încât Papa Benedict al XVI-lea, care urma să viziteze Polonia în zilele de 10 şi 11 iunie (călătorie prevăzută de mult şi pregătită temeinic), a hotărât să vină cu o săptămână mai devreme pentru a nu-i împiedica pe polonezi (care au şi echipă în turneul final) să vadă meciurile la TV.

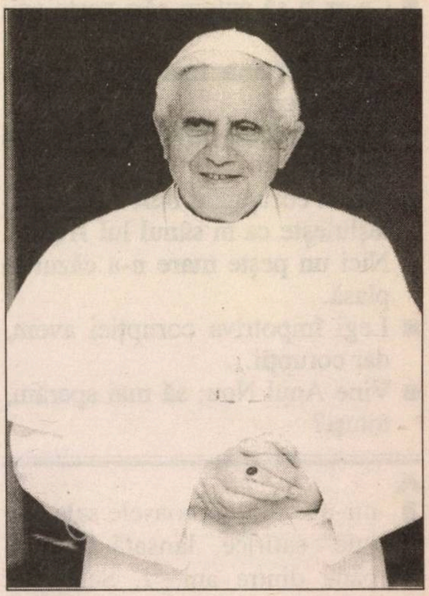

Ca să fim sinceri, în locul acesta ne pregătisem să punem fotografia lui Ronaldinho, brazilianul. Dar, după gestul Papei, am hotărât că Înaltul Pontif merită el această onoare

Ne place că…

…biserica ortodoxă română nu s-a lăsat nici ea mai prejos decât catolicii la capitolul fotbal. Astfel, noul mitropolit al Ardealului, IPS Laurenţiu Streza, înscăunat de curând la Sibiu, a declarat că este un vechi şi mare microbist în materie. El nu scapă nici un joc al naţionalei române (uneori se află chiar în tribună, strigând: Hai băieţii!), îl admiră pe atacantul Adrian Mutu (zis "briliantul"), a dat dispoziţie secretarului să contramandeze toate audienţele prevăzute pentru zilele semi-finalelor şi finalei. În ce priveşte rezultatul turneului din Germania, IPS a mărturisit într-un cerc intim că *vede* (ca multă lume, de altfel) o finală Brazilia-Germania.

STAN VLAD

Corespondență din București

Anul se-nnoiește, noi ne învechim

- **Ce-ar fi să putem sări peste anii proşti?**
- **Anul 2005 a fost unul nefast. Pentru toţi.**
- **O nenorocire nu vine niciodată singură**
- **Marea corupţie e bine mersi, sălăşluieşte ca în sânul lui Avram. Nici un peşte mare n-a căzut în plasă.**
- **Legi împotriva corupţiei avem, dar corupţii…**
- **Vine Anul Nou; să mai sperăm, totuşi?**

Într-una din faimoasele sale "pilule" satirice, lansată la cumpăna dintre ani, I. Schechter nota: "Dacă anul care vine e mai rău decât cel care a fost, mai bine renunţăm la el şi trecem la următorul".

Dacă am fi gândit şi am fi făcut aşa, apoi noi am fi trebuit să renunţăm la anul 2005 încă de la început. Cine ştie, poate 2006 ar fi fost altfel (chiar va fi?).

2005 – anul pe care-l încheiem acum – a fost, cred că nu greşesc, unul catastrofal. Cam pentru toată lumea. În ce ne priveşte, părea că începe bine. În ianuarie 2005 aveam preşedinte nou, guvern nou şi mai ales multe promisiuni că va fi bine. Certurile politice inerente începutului unei noi guvernări nu păreau să ne afecteze.

Nici nu s-a desprimăvărat bine că au început calamităţile naturale (care ne-au urmărit tot anul, în valuri succesive şi peste toată ţara). Au fost şapte la număr şi după prognoze o să mai avem parte de necazuri (la munte zăpada era de o jumătate de metru încă de la începutul lui octombrie, de se simţea frigul în Bucureşti!). Ploile torenţiale, inundaţiile, au început în Banat. În trei zile câmpia Banatului a devenit marea Banatului. Oameni, vietăţi, case au fost luate de puhoaie în câteva zile. Apele aveau până la trei metri adâncime. Vă închipuiţi câtă jale, câte lacrimi! Au venit la rând toate provinciile ţării. Nici Bucureştiul n-a scăpat de inundaţii (în al şaselea şi al şaptelea val). La un moment dat aveai impresia că ploile de pe la noi se iau la întrecere cu uraganul Katrina în America! Credeam că printre atâtea inundaţii nu se va mai produce nimic pe câmpiile României. Printre viituri s-au făcut ceva recolte, atât cât să nu murim de foame. Pagubele sunt însă uriaşe; dacă socoteşti numai podurile şi şoselele luate de ape şi ajungi la un bilanţ dezastruos.

Despre oameni ne este foarte greu de vorbit când ştim că mii şi mii au fost prinşi de vremea rece fără un adăpost. De la Bucureşti, viaţa pare mai… acceptabilă, dar când te duci prin ţară, te apucă o jale sfâşietoare. Ce s-a făcut până acum prin solidaritate socială, ajutoare de prin alte ţări, este mult prea puţin faţă de nevoi. "Ocroteşte-i, Doamne, pe români" – spune un cântec-rugăciune. Se pare că de data asta nu prea ne-am rugat cum trebuie!

Abia am respirat câteva zile fără ploi şi furtuni, că o altă nenorocire ne-a căutat şi ne-a găsit: gripa aviară. Focarul a apărut în Delta Dunării şi se răspândeşte; unde nici nu te aştepţi mai apare un focar. Sute de mii de păsări sunt gazate şi arse. Cei care au trăit în România ştiu că pasărea la curtea omului constituia suportul material al existenţei sale.

Ajunge! Au fost (şi din păcate mai sunt) multe în acest an blestemat. Implicaţiile sociale sunt mari, dar şi cele politice par a fi grave. Liberalii şi democraţii nu-şi găsesc locul într-o alianţă (D.A.) în care s-a sperat atât când a venit la putere. Politicienii români sunt mâncaţi de orgolii şi interese. Toţi vorbesc despre interesul general (ca şi aici, în Israel, stimate Stan Vlad, dacă asta te poate consola; n. **red.**), dar toţi se gândesc numai la ei, la interesele lor.

Alianţa D.A., care se află la guvernare de la începutul anului 2005, are o majoritate fragilă. O mică neatenţie a făcut ca în Parlament (Senat şi Camera Deputaţilor) conducerea să fie acaparată tot de cei care o aveau de 11 ani, respectiv Partidul Social Democrat al lui Iliescu-Năstase-Geoană! S-a creat un paradox; Preşedinţie şi Guvern la dreapta, Parlament la stânga. De-aici numai încurcături şi blocaje legislative. Peste ploi, furtuni, inundaţii, gripă aviară – avem şi viituri şi haos în viaţa administrativ-politică a ţării. Deciziile şi măsurile se bat cap în cap, nimeni nu mai înţelege mare lucru iar România actuală seamănă cu o ţară neadministrată.

În vremea asta, corupţia – flagelul nr. 1 al vieţii politice, economice şi sociale din România – capătă proporţii tot mai mari, deşi noii guvernanţi promiseseră să o reducă substanţial.

La raportul de ţară prezentat în octombrie 2005, Uniunea Europeană a dat o caracterizare în stil… diplomatic. S-a mai făcut câte ceva, zic europenii, dar în două domenii se stă foarte prost: pedepsirea marilor corupţi şi securizarea frontierelor. Presa română a demascat mulţi corupţi chiar la nivel înalt, dar nici unul nu a fost încă judecat şi condamnat. S-a făcut vâlvă în jurul unor anchete şi arestări, însă până acum toţi sunt liberi şi-şi văd de "afacerile" lor.

În România, corupţia a proliferat atât de mult, la toate nivelele sociale, încât însuşi preşedintele ţării, Traian Băsescu, a fost nevoit să facă un apel patetic şi să lanseze un îndemn către ţară: "Nu mai daţi şpagă!". S-a adresat şi celor care dau şi iau şpagă la nivel de medici (generalizată), de funcţionari de stat, de oameni de afaceri români şi străini (căci şi multe firme venite din Occident s-au adaptat obiceiurilor locului!). Efectul? Nici unul. Cine crede în România că se poate duce la medic fără plicuri cu euro şi dolari? Sau la primărie, pentru un banal act de stare civilă, fără pachete cu cadouri (cafea, ţigări etc.)? În lumea "mare" a firmelor totul merge pe parale grele – zise comisioane, dar peste cele admise de lege. Din păcate, lumea "mare", elita ţării – politicieni, demnitari, justiţiabili – este coruptă şi cele mai multe din fărădelegile ei sunt consemnate, cu documente, de către presă (de fapt în această luptă uriaşă cu corupţia singurul aliat al preşedintelui este presa scrisă, mai puţin televiziunile şi radiourile). Deşi s-au emis o serie de legi, mergând spre reformarea justiţiei (legi apreciate şi de Uniunea Europeană), practic nu s-a întâmplat nimic. În forurile justiţiei, rolul determinant îl au tot vechii matadori ai instituţiilor ceauşiste. Tinerii lucrători din justiţie – judecători, procurori – chiar dacă au altă mentalitate, în fond altă moralitate, încă nu-şi pot impune punctul de vedere. De la ei se aşteaptă împlinirea reformei în justiţia română, dar până vor reuşi mai e ceva vreme. Până la ora actuală, corupţii, lumea escrcilor şi a evazioniştilor, e mult mai puternică. Aceasta este organizată pe structuri mafiote şi are o mare forţă materială şi deci de penetrare, îndeosebi în forurile înalte ale politicii româneşti.

La putere se află forţele de centru-dreapta care au învins partidul corupt al social-democraţilor în frunte cu Ion Iliescu şi Adrian Năstase, cu un program care printre altele prevede şi măsuri drastice împotriva corupţiei şi a corupţilor. Dar treburile nu merg chiar după program, întrucât şi în rândurile noii puteri sunt destui corupţi cu greutate care pactizează cu fraţii lor întru fărădelegi din opoziţie. Practic, preşedintele ţării se află cam singur în lupta cu marea corupţie, deşi are tot sprijinul forurilor europene de la Bruxelles şi – important – susţinerea cam tuturor românilor.

Uniunea Europeană vrea să ne integrăm la 1 ianuarie 2007. Cum spunea ambasadorul Marii Britanii de la Bucureşti, chiar vom fi împinşi de la spate, dacă ne va fi greu. Trebuie însă să facem şi noi mai mult. Ba chiar ne-au cerut ca până la viitorul raport de ţară din aprilie 2006, când se va da verdictul în ce priveşte aderarea, să avem câţiva, măcar, din marii corupţi, judecaţi şi condamnaţi. Care vor fi aceştia? Îi ştie toată lumea pe foarte mulţi, dar cuvântul hotărâtor îl au instanţele judiciare. Preşedintele a făcut

CALENDAR

Ianuarie

1 ianuarie s-a născut E. Roisman (1924)

3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)

3 ianuarie a murit Rose Ausländer (1988)

4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)

5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)

7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)

8 ianuarie s-a născut Irina Gorun-Bercovici (1953)

9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)

12 ianuarie s-a născut Traian Şelmaru (1914)

12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)

15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)

15 ianuarie s-a născut Al. Robot (1916)

17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)

17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)

19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)

19 ianuarie a murit Nelu (Nathan) Weinberg (1997)

21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)

21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)

23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)

24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Şomuz

24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)

24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)

26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)

27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)

29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)

30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)

30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)

31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)

31 ianuarie s-a născut F. Brunea-Fox (1898) un apel stăruitor la cei ce lucrează în sfera justiţiei ("indicaţii" aici nu se pot da) să-şi facă datoria, spunându-le că aderarea României la UE depinde acum numai de ei! Se pare însă că nu prea au fost impresionaţi. Ba unii s-au simţit chiar ofensaţi pentru că au fost aruncaţi în… gura poporului. E bine să ştiţi însă că în forurile supreme ale justiţiei româneşti se află numai oameni în jurul vârstei de 70 de ani, care au deţinut funcţii în regimul trecut şi care au fost numiţi în noile "organe" democrate de către Ion Iliescu, şi nu pot fi schimbaţi.

În acest sfârşit de an pe care noi l-am caracterizat drept o calamitate, firesc s-au înmulţit sondajele de opinie. Comparativ, singurul care se menţine în frunte şi care ar fi ales din primul tur de scrutin, este preşedintele Traian Băsescu (în jur de 70% din sufragii). Ceilalţi lideri politici, fie de la putere, fie din opoziţie, sunt în cădere liberă. Electoratul nu mai are încredere în ei. Nici n-ar avea de ce!

Anul 2005, pe care am fi dorit să-l sărim, atât de nefast a fost, îşi demonstrează negativismul şi acum la sfârşit. Mai întâi, după atâtea nenorociri a venit un nou val, nu de inundaţii, ci de greve (aici îşi bagă coada şi opoziţia). În anul în care ţara a fost mult păgubită, oamenii vor salarii mai mari. Cei mai înverşunaţi grevişti se dovedesc a fi profesorii şi învăţătorii. Nu au salarii ca în Europa, dar nici cei mai năpăstuiţi nu sunt. Cei mai mulţi câştigă sume mari din meditaţii particulare neimpozabile (de fapt se sustrag plăţii impozitelor, întrucât meditaţiile la domiciliu nu sunt reglementate. Nici nu au interes pentru aşa ceva.). Patru milioane de elevi termină acest an şcolar cu intermitenţe, întrucât nu s-a mai respectat nici un orar şcolar. Culmea este că liderii sindicali din învăţământ (un fel de capi ai răutăţilor, implicaţi în afaceri şi interese personale) cer ca pentru orele care vor fi făcute pentru recuperarea celor pierdute să li se plătească dublu profesorilor grevişti!

În final, referire doar la o ultimă calamitate pe răbojul anului 2005: Fondul Monetar Internaţional a suspendat acordul cu guvernul român, din cauza unor neînţelegeri în ce priveşte politica fiscală şi salarială. Parcă nu erau de-ajuns toate celelalte!

N-ar fi chiar o nenorocire, dar înţelegerea cu FMI are mare importanţă în relaţiile comerciale şi bancare internaţionale.

De la data când scriu aceste rânduri până la finele anului mai sunt câteva zile. Să sperăm că nu vor fi tot atât de rele.

Personal am toate motivele să socot anul 2005 unul din cele mai nefaste pentru mine. Din cauza unui vechi diabet mi-am pierdut piciorul stâng. Dar cât voi putea, cu toată suferinţa, voi continua să lucrez, aşa cum o fac de peste 50 de ani. Doamne ajută!

◆

Indiferent de ce se întâmplă, în lume sau în viaţa fiecăruia, apropierea sărbătorilor de sfârşit de an – Crăciunul şi Anul Nou – aduce o stare de euforie, de încredere, de speranţă. Încă din octombrie, oamenii se pregătesc şi se organizează pentru petrecerea Revelionului. Cei cu bani se duc în străinătăţuri, unde ofertele sunt foarte generoase. Deja, locurile s-au reţinut din timp. În zonele montane se duc amatorii de munte, de zăpadă, sporturi de iarnă. În România, cum ştiţi, au de unde alege. Numai că aici, preţurile sunt mai mari ca la tropice, în zonele exotice. Cei mai mulţi – acasă cu familia şi prietenii.

Tuturor, le urăm sărbători fericite. La mulţi ani!

Nou!

Maximilian Amiad

Leiba Zibal
Şi
Gheorghe

Dramă în două acte
(după Caragiale)
Cu o Prefaţă de Al. Mirodan
Minimum, 2005

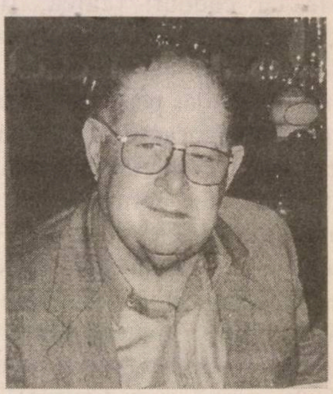

*«Ce anume l-a îndemnat pe Amiad să transforme în piesă această nuvelă, **tocmai** această nuvelă, nu e greu de ghicit. Tema scrierii lui nea' Iancu este frica. Frica pur şi simplu. O stare a spiritului care ne-a dominat de-a binelea, pe toţi, în anii din Galut.»*

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 25 (douăzeci şi cinci) de şekeli la:

M. AMIAD
POB 32334 – Tel Aviv 61332
Tel. 03/546-5416

SCURT

- **Simplu: Ioan Constantinescu**
- **Valet al evreimii şi contrabandist de haşiş**
- **Pogrom la Iaşi, în 1941? Care pogrom, monsieur?**

Nu era ca Ion Coja. Nici ca Vadim Tudor. Nici ca Paul Goma

…Şi îl chema Ioan Constantinescu, profesor la Universitatea din Iaşi. Despre el, mort în urmă cu câţiva ani, înainte de vreme, nu se prea mai vorbeşte azi. Şi e păcat.

Criticul literar Geo Şerban a publicat, nu de mult, un articol despre prof. Ioan Constantinescu în "Realitatea Evreiască".

În clipele acestea, când pestilenţa fascistă bâtuie din plin prin tiparul românesc, atingând adevărate recorduri în materie, ne-am gândit să dăm aici câteva extrase din textul lui Geo Şerban. Nu de alta, dar n-ar trebui să uităm că în peisajul scrisului din ţara noastră de origine există şi cărturari care nu au nimic de-a face cu cei din titlu.

«Acum mai bine de douăzeci şi cinci de ani se făcea remarcat, în perimetrul exegezei şi al comparatisticii literare, un nou şi înzestrat cercetător. Numele său – Ioan Constantinescu – apărea pe coperta unui studiu compact, extrem de incitant: "Caragiale şi începuturile teatrului european modern" (ed. Minerva, 1974). Mai departe, I. Constantinescu şi-a continuat investigaţiile pe cont propriu, preocupat deopotrivă să depăşească rutina confortabilă şi să propună puncte de vedere originale în procesul continuu de asimilare a valorilor artistice durabile. Titlurile cărţilor sale vorbesc de la sine: "Moştenirea modernilor" (1975), "Introducere în literatura clasică" (1978).

Tocmai statutul dobândit al unui exigent om de carte îl va determina pe I. Constantinescu să reacţioneze prompt – în condiţiile înlăturării dogmatismului totalitar – astfel încât libertatea exprimării opiniilor diferenţiate să nu fie speculată de adepţi întârziaţi ai curentelor de factură antisemocratică, încărcată de otrăvurile discriminărilor rasiale, subit repuse în circulaţie sub forma frazeologiei naţionaliste, demagogice, primitive, revanşarde.

Cărturar umblat prin lume, perfect familiarizat cu standardele şi rigorile rânduielilor occidentale, unde practica civică sancţionează extremismele propagandistice, aberante, ce pun în cumpănă solidaritatea socială şi barează afirmarea potenţialului individual, profesorul I. Constantinescu a sesizat imediat doza de pericol implicată în unele tipărituri confecţionate de nostalgici ai defunctei mişcări legionare, gata să şteargă cu buretele tot şirul de infamii, culminate în pogromul din ianuarie 1941, alcătuind definitiv o ruşinoasă povară istorică pentru conştiinţa oricărui cetăţean român.

Cartea sa, "Despre exegeza extremei drepte româneşti" (ed. Junimea, Iaşi, 1998), risipeşte asemenea posibile confuzii şi demonstrează caracterul pernicios al oricăror ambiguităţi, responsabile a perpetua legende mistificatoare, fie că e vorba de aşa-zise credinţe (sub masca ortodoxismului se promulga primatul violenţei, inclusiv al reprimării fizice pe considerente barbar-rasiale), fie că se exaltă "serafismul" gata de jertfă al Comandantului (care îşi începuse "cariera" ca pistolar, inspirator prin propriul exemplu a numeroase acţiuni de "lichidare": I.G. Duca, Stelescu ş.a. m.d.). Apar atât de absurde tentativele de reabilitare (mai ales când sunt purtate de emfatici susţinători, până mai ieri, ai vigilenţei marxistologice), încât analistul are nevoie să-şi domolească repulsia provocată prin apelul la sarcasm, la ironie, spre a nu se simţi prea direct în contact cu mocirla suspecţilor apologeţi. Să fie numai orbire intelectuală din partea acestora? Greu de crezut, de vreme ce măsluiesc de atâtea ori documentele şi recurg la trunchierea faptelor.

Semnificaţia ripostei polemice a lui I. Constantinescu este, o dată în plus, instructivă întrucât vine de la Iaşi, a cărui tradiţie de înaltă spiritualitate fusese grav afectată, pângărită, când i se conferea, la 8 noiembrie 1940, titulatura de "oraş al mişcării legionare".»

Prindeţi nebunul! (nebunul fiind G. Călinescu)

«Cartea ("Istoria literaturii române" de G. Călinescu) *a fost întâmpinată cu "gloanţe": a suscitat la apariţie un val de proteste, peste 120 de articole, cronici, broşuri, note, însemnări negative, continuate cu încă vreo 15 intervenţii de acelaşi soi în 1942. Destinul care o va urmări de atunci înainte, ca o fatalitate, începe la patru luni de când România devenise, sub comanda mareşalului Ion Antonescu, un stat naţional-legionar.*

Vina mortală a marelui istoric

literar, repetată în sute de variante de către extrema dreaptă românească în publicațiile legionare și legionaroide unde semnau nu doar semidocți și analfabeți, este aceasta: “Așadar, la 24 ianuarie 1941 (data la care autorul Istoriei… semnează prefața – n.n.), în plină reconstrucție naționalistă a generalului Antonescu, Gh. Călinescu, profesor în țara Românească, are curajul să falsifice «Istoria literaturii române» introducând în paginile ei toți jidanii cari din lipsă de altă meserie și obrăznicie intelectuală s-au făcut scriitori, lăfăindu-se pe pagini întregi. De ce cartea aceasta nu este dezavuată public, iar Călinescu invitat să se mute la universitatea din Tel-Aviv”? Cine e G. Călinescu? Un “valet al evreimii, dibaci contrabandist de hașiș, slugă impertinentă a jidanilor”. Ca și, în 1937, supranumitul Mahală Jidoveanu (M. Sadoveanu), Călinescu e “un agent al Cahalului, al Francmasoneriei universale, al Albionului și al Internaționalei a III-a; ca și d. Eugen Lovinescu, d. G. Călinescu e un complice literar al evreimii românești, procurorul semitismului literar”. În fine, “vina care i se impută d-lui G. Călinescu îl stigmatizează ca pe un trădător: prindeți nebunul – scrie "Gândirea" ideologului de la Bulbucata (Nichifor Crainic, **n. red.**) –, *puneți-l în cămașă de forță, țineți-l la popreală și terminați mascarada”.*

Din fericire, “nebunul” a supraviețuit.»

(Dintr-un articol de C. Stănescu; în "Gîndul", București 2005)

Nu știau. Pur și simplu nu știau

Paul Elie Levy este directorul Centrului Cultural din Iași. El a sprijinit din plin organizarea Festivalului de teatru în limba idiș, ce poartă numele lui Avram Goldfaden. Dar, când discuta ba cu un tânăr ieșean, ba cu altul, despre istoria evreilor din Iași, a avut câteva sur-prize. Extras dintr-un interviu acordat revistei "Dilema veche", din București:

«***Paul Elie Levy:*** *În ciuda unor reticențe care mai pot exista în România (ca și în alte țări, de altfel) în abordarea problemei evreiești, am beneficiat de sprijinul intelectualilor și al publicului din Iași (căci sălile au fost întotdeauna pline). Ambiția mea principală a fost tocmai aceea de a face cunoscută cultura idiș unui public care nu o cunoaște, nu specialiștilor (nu la ei m-am gândit în primul rând).*

Rep.: *Ați vorbit despre unele reticențe în abordarea problemei evreiești? Este vorba despre cele care provin din necunoaștere sau și de altele?*

P.E.L.: *Lipsa de cunoștințe este, într-adevăr, o formă de "rezistență". De exemplu, am întâlnit la Iași tineri admirabili, foarte bine pregătiți, foarte inteligenți și foarte deschiși care nu știau că în orașul lor a avut loc în 1941 un teribil pogrom. Mi s-a părut că asta reflectă un deficit de educație în legătură cu aceste probleme. Aceasta ar fi o formă de "rezistență" pe care a trebuit să o depășim.»*

Nevasta lui Toader Paleologu și forumul de pe Internet al ziarului "Ziua"

Sociolog și politolog strălucit, una din vedetele intelectualității române tinere, Toader Paleologu (fiul regretatului eseist Alecu Paleologu) și-a adunat, nu de mult, articolele sale politice într-un volum intitulat "De la Karl Marx la stenograme". După care, pe Forumul de discuții de pe Internet al cotidianului "Ziua", s-a dezlănțuit un val de atacuri împotriva scrierilor sale.

Fragment dintr-o convorbire din revista "Observator Cultural" dintre autor și Ovidiu Șimonca:

«– V-ați certat cu cineva după articolele dvs.?

– Nu. Citesc însă regulat comentarii de pe forum. Unele crtici sunt foarte veninoase, sunt calomnii, sunt atacuri extrem de murdare. Eu le citesc și ca antrenament, , dacă vrei să fii om public trebuie să fii în stare să înghiți tot felul de mizerii. Prețul plătit pentru orice angajament public este și ura anumitor persoane. Ca să mă călesc împotriva otrăvii iau câte puțin. Comentariile de pe forumul ziarului "Ziua" le privesc ca pe o asceză. Era un cetățean care a spus că sunt alcoolic, alții spun că sunt francmason, am avut și un atac al șefului mișcării legionare, Șerban Suru, care mi-a spus că "după cum gândesc, soția cu siguranță e evreică".»

Tânăra generație

«Ani de zile, pe când eram tineri, am jinduit după gustul normalității. La cozi, în întuneric, în sordida țară ceaușistă, ne doream ceva simplu, de o imensă platitudine: o țară normală, o lume normală, o cultură normală. Nu le-am avut nici atunci, dar nici mai târziu, după 1989. Anormalitatea a luat atunci chipuri neașteptate, înspăimântătoare ori ridicole: crize, mineriade, demagogie, naționalism, o eternă tranziție spre nicăieri, campanii electorale, politicianism, corupție, prost-gustul consumist în copilăria sa, cretinizare mediatică etc. Încet-încet, am început să ne resemnăm, dar nu fiindcă am fi devenit mai normali, ci doar mai bătrâni, mai dezabuzați, mai sceptici.

Am continuat totuși să visăm, dacă nu la o țară normală în întregul ei, atunci măcar la posibilitatea unei culturi normale, dezbărate de năravurile nelibertăţii, ale îngâmfării prosteşti, ale incompetenţei travestite în genialitate, ale frustrărilor defulate sub ochii cititorului. Şi totuşi schimbarea venea greu. Am asistat tot mai des, în ultimii ani, la demascări simbolice şi la acuzaţii grave, la refuzul dialogului sau la blocarea lui în isterie ideologică. Unii au refuzat să mai discute, închişi semeţ în vreo competenţă academică, alţii au devenit ţepoşi lideri de grup, pe care l-au condus într-un jihad, şi nu într-o competiţie intelectuală.

Între timp, am crezut totuşi, naiv, în virtuţile atât de lăudate ale schimbării de generaţie. Am pariat pe foarte tinerii intelectuali, când nu pe tineri în general, adică pe cei care au terminat facultăţile imediat înainte sau imediat după 1989. Ne–am gândit că mulţi dintre ei şi mai ales cei pe care îi ştiam s-au format ca oameni liberi, că au învăţat având cărţi la dispoziţie pe care noi nu le-am avut; că au beneficiat de burse şi doctorate în Europa la care noi nu am putut decât visa. Ei nu mai fuseseră nevoiţi să se consoleze cu "creionul bont" sau cu "lumina lumânării", vorba lui Noica, făcând naveta la ţară sau locuind într-o nefericită măruntă provincie, unde apa caldă venea cel mult o dată pe săptămână. Citiseră la timp tot şi cât trebuia. Avuseseră profesori adevăraţi, biblioteci adevărate, reviste ştiinţifice adevărate, o educaţie intelectuală adevărată. Aveau de partea lor talent, formaţie, prestigiu, noroc. Era, deci, prima generaţie "normală" de intelectuali români după multe decenii şi aşteptam de la ei o primă formă de normalitate a prezenţei publice şi a vieţii intelectuale în general.

Posibil să ne înşelăm şi să dăm unui mic grup vocal un rol de vedetă pe care nu-l merită; cu această restricţie, ne mărturisim temerea că nu vom avea parte nici acum de gustul normalităţii. Câţiva dintre aceşti tineri talentaţi, inteligenţi, cultivaţi, energici, cu doctorate frumoase în străinătate, uneori locuind în continuare în străinătate, angajaţi uneori în proiecte importante în ţară, au început să producă în ultimul timp un zgomot publicistic puternic, mai degrabă un bruiaj sistematic al autenticei culturi. Ei par nu numai să reproducă, dar chiar să întreacă defectele generaţiilor mai vechi. Pozând în radicali şi puri de orice corupere de care noi, ceilalţi, ne-am fi făcut vinovaţi in corpore, ei ne scuipă dispreţul pentru noi toţi, dar şi pentru valorile liberale în care unii dintre noi îndrăznim să mai credem. Au învăţat repede tehnica dublului limbaj: pentru cariera ştiinţifică scriu harnic cărţi erudite, dar lipsite de idei novatoare, care, contrariind conformismul academic, să le periclitеze cariera. Dimpotrivă, în presă practică gesticulaţia extremă, biciuirea sistematică a adversarului, invectiva cea mai grosolană, greu de imaginat sub pana unor oameni şcoliţi şi subţiri. Stilul şi conceptele le rămân elementare, nuanţele absentează, formula de gazetă de perete precumpăneşte. Apodictic, dau naţiei lecţii de conduită morală şi intelectuală şi pretind să-i ascultăm fără crâcnire ca pe veritabili Mesia; unul dintre ei – cel mai notoriu – ne-a spus că, dacă am fi asimilat măcar 1% din conţinutul opurilor sale, ne-ar fi mers mai bine! (Gurile rele spun că acest cel mai notoriu ar fi scriitorul şi teologul Cristian Bădiliţă, cetăţeanul care l-a făcut într-o carte pe regretatul Babu Ursu drept... torţionar – **n. red.**) Au adoptat un "look" cucernic şi se pretind adevăraţi credincioşi şi adevăraţi creştini. Plini de ură de sine, se răstesc la intelectualii luaţi în bloc, pe care îi acuză de deicid. Se încruntă la valorile liberale şi seculare, pe care le afurisesc, fără a le da o şansă de redempţiune. Dar nu tocmai de aceste valori decăzute au beneficiat în Occident, nu chiar şi aici aceste dispreţuite valori le permit să se exprime în libertate? În fine, mai ales trufia lor este, cel puţin în unele cazuri, fără margini, în răspărul oricărei normalităţi, al oricărei credinţe religioase. Pe de altă parte, se pare că în dispreţul pe care îl arată ţării şi nouă nu intră dorinţa de putere, pofta de slujbe la stat; sunt mult mai puţin intimidaţi de exerciţiul puterii decât am fost mulţi dintre noi. Ei cer direct, se propun direct şi sunt ofensaţi când nu obţin imediat, direct – totul. Dar uneori chiar obţin.

În mod evident, modelul Generatiei '27 (referire la Mircea Eliade, E. Cioran, C. Noica, M. Polihroniade şi alţi lideri ai "generaţiei '27", care, cu timpul, au îmbrăţişat nazismul, **n. red.**) îi obsedează. Mă tem însă că îi obsedează şi ideologia acesteia. Nu o mărturisesc, desigur, căci astăzi nu-i recomandabil politic, or, ei aspiră, mai mult decât orice, la notorietate, şi nu la exilul marginalizării. Pe scurt: sunt frustraţi, fuduli, oportunişti, avizi de glorie şi putere profană. Între timp, îşi exersează, parcă, cu hărnicie eşecul intelectual şi uman, privind totodată, adorator-emulator, spre Generaţie. Ar trebui, poate, să-şi amintească vorba lui Marx (nomen odiosum) că, deşi toate marile evenimente şi personalităţi se ivesc de câte două ori pe scena istoriei, prima oară aceasta se întâmplă în chip de tragedie, iar a doua oară – în chip de farsă! Ce tristeţe!»

(Dintr-un articol de Andrei Cornea; în "22", Bucureşti 2005)

Gazaţi şi jefuiţi în expresul de Viena

«Ultima modă în materie de jafuri pe căile ferate o reprezintă "gazarea" călătorilor. Un astfel de caz s-a întâmplat în expresul "Dacia" 346. Aproape toţi călătorii dintr-un vagon de dormit au rămas fără bani şi bunuri, în timp ce dormeau. Victimele au fost atât romani, cât şi cetăţeni străini. Modul de operare al hoţilor este unul extrem de ingenios. Introduc în vagoanele de dormit nişte tuburi din care ies vapori de gaze. Efectul este garantat 100%. În câteva minute, călătorii devin inconştienţi pentru câteva ore bune, iar infractorii operează fără ca cineva să-i deranjeze. Astfel de jafuri au avut loc pe ruta Bucureşti-Budapesta-Viena şi retur. Filmul evenimentelor pe care-l prezentăm este unul halucinant, protagonistul materialului fiind şi subiect, şi martor al jafurilor petrecute.

Alesese trenul, până la Viena, pentru a se bucura de peisajul văzut prin fereastra vagonului, de care nu mai avusese parte multă vreme, călătoriile lui europene fiind îndeobşte prin aer, la înălţime. Conaţionalul nostru plecase de trei decenii din ţară şi s-a întors anul trecut, stabilindu-se la Bucureşti. Originar din Sighişoara, tânărul Alex şi-a făcut studiile economice în Capitala, emigrând apoi în Germania. Iubitor de frumos, dar şi un fin comersant, a reuşit în scurt timp să-şi deschidă la Düsseldorf o galerie de artă, chiar pe principala arteră a oraşului, alături de importante reprezentanţe ale marilor firme cosmetice, bancare şi de modă. Îi mergea foarte bine, mai ales că ajunsese să participe la licitaţii pariziene, englezeşti şi chiar americane, achiziţionând şi vânzând piese de mobilier, tablouri, sculpturi, ceasuri de epocă şi alte obiecte de decor interior. Două situaţii l-au determinat să închidă prăvălia, cum se spune: recesiunea economică din Germania, din ultimii ani, când numai achiziţiile de artă nu-i mai tentau pe nemţi, şi decesul mamei sale, după o lungă şi grea suferinţă. Parcă prevăzând acest final, la începutul anilor '90, Alex şi-a cumpărat un mic apartament în Bucureşti, unde locuia ori de câte ori organiza şi însoţea vizitele Regelui Mihai şi ale celorlalţi membri ai Familiei Regale. Fără a intra în detalii, el a devenit apoi reprezentantul în România al unei faimoase firme germano-austriece, renunţând la comerţul cu opere de artă.

Şi-a revenit din această stare de reverie înainte de Curtici, când prin vagonul de dormit se auzeau vocile grănicerilor şi ale vameşilor. La el, formalităţile trecerii frontierei n-au durat mai mult de un minut, mica geantă de voiaj fiindu-i singurul bagaj, iar paşaportul german scutindu-l de explicaţii (cu toate că Alex are dublă cetăţenie). Numai după aceea şi-a pus pijamaua şi s-a trântit în pat, cu gândul să adoarmă cât mai repede.

Trebuia să încaseze de la o bancă vieneză o sumă mare de bani, în euro. Cumpărase o cuşetă de două locuri, pentru a nu fi deranjat, la vagonul austriac de dormit al expresului "Dacia" 346, cu plecare din Gara de Nord. După ce a prezentat actele de călătorie, însoţitorul vagonului l-a întrebat dacă poate să cedeze locul rămas liber, în schimbul plăţii respective, pentru un eventual pasager. Răspunsul a fost un nu categoric! La câteva ore după ce a adormit, s-a trezit într-un vacarm nebun venit dinspre culoar: "Am fost jefuit!", "Nu mai am nici un ban!", "Chemaţi poliţia!" etc. Erau la graniţa maghiaro-austriacă. Alex şi-a controlat sacul de voiaj, constatând ca îi lipsesc cei 200 euro şi un milion de lei, actele fiindu-i împrăştiate pe jos. Grăniceri, poliţie de frontieră, poliţia maghiară a căilor ferate. Toţi nu pridideau să constate jaful suferit de aproape toţi călătorii vagonului de dormit. Ca şi el, aceştia se plângeau de dureri de cap şi de senzaţii de vomă, dar durerea era alta... O doamnă se ducea cu câteva mii de euro la fiul său, student la Praga; un bărbat avea chiar mai mult, pentru a deschide, împreună cu un român din Austria, o afacere; o tânără strânsese vreo 1500 de euro, pentru a face nişte cumpărături la Viena ş.a.m.d. Ei declarau că nu le lipsesc haine şi alte lucruri, doar valută şi eventual carduri! Reprezentanţii Căilor Ferate Maghiare întocmesc Procese verbale de constatare şi... "Drum bun!". Infractorii au acţionat repede şi în linişte. I-au adormit pe călători cu gaze, iar când acestea şi-au făcut efectul, au operat nestingheriţi. Au luat banii şi cardurile şi s-au făcut nevăzuţi, înainte ca victimele să se trezească. Când şi-au revenit, deja era prea târziu.»

(Dintr-un reportaj de Valentin Hossu-Longhin; în "Ziua", Bucureşti 2005)

Confesiunile lui Radu Beligan

...Aşa s-ar putea intitula convorbirea dintre criticul literar Mircea Iorgulescu şi marele actor Radu Beligan, care a fost transmisă în anul 1997 la "Europa liberă". Întrucât după 1990 românii nu mai ascultau ca altădată celebrul post de radio, interviul a fost auzit de prea puţină lume.

Acuma, textul a apărut în revista "Lettre Internationale", stârnind un mare interes în rândurile cititorilor. Fragmente:

«M. I.: *– Sunteţi, ati fost o excepţie printre actorii români, pentru că de obicei se mizează pe talent, pe înzestrarea naturală şi mult mai puţin pe cultură şi pe efortul intelectual. Se ştie însă despre dumneavoastră că sunteţi un mare cititor, am chiar bănuiala că aţi putea fi un concurent de temut până şi pentru cronicarii literari!*

R. B.: – Sunt un actor foarte intuitiv şi ceea ce aduce cultura vine mult mai târziu. Dar primul abord, primul contact cu rolul este numai pe bază de intuiție.

M. I.: – Apropierea de teatru s-a făcut în virtutea acestei intuiții, în virtutea unei sensibilități speciale sau a fost și un efect al unor lecturi?

R. B.: – Nu, apropierea de teatru s-a făcut prin naștere. Vocația mea teatrală era predestinată. Cum să vă spun. Bunicul meu a fost preot. Adică tot un fel de actor, într-o reprezentație sacră. Tatăl meu a fost actor. Puțină vreme, dar a fost actor. A fost un personaj foarte interesant. Adică în Moldova, la Iași, un copil de paisprezece ani, care terminase primele patru clase de gimnaziu, a făcut o trupă de amatori și a jucat, prin târgurile moldovenești, ce credeți dumneavoastră? Un act din "Hamlet" și un vodevil din epocă, "Vlăduțul mamei" se chema. El a jucat la paisprezece ani un act din "Hamlet". Chestiunea asta pe mine m-a tulburat teribil când am aflat-o mai târziu. Pe urmă s-a înscris la conservatorul din Iași. Era acolo un profesor și un actor, State Dragomir, care era unul din puținii intelectuali din lumea teatrală a epocii, care și tradusese "Hamlet" și care era proprietarul *en titre* al rolului pe scena ieșeană. Tatăl meu, după doi ani de activitate în teatrul ieșean al cărui director era Mihail Sadoveanu, a avut aberanta idee să ceară o dublură la acel rol. Răspunsul lui Sadoveanu a fost prompt: a luat călimara de pe birou și a aruncat în el. Tata a ieșit pe ușă cu hainele pătate și s-a dus la căile ferate. S-a făcut telegrafist, dar și-a dorit cu dârzenie ca unul dintre urmașii lui să-l răzbune. Și presupun că sunt o ediție revăzută și adăugită a tuturor acestor speranțe tăiate, retezate. Sper să se bucure, acolo, la el, în Câmpiile Elizee. Dar și din partea maternă. Mama mea era grecoaică, adică venea din țara care a inventat teatrul, iar bunica paternă era vară primară cu Ion Creangă. Vedeți că sunt niște filiațiuni interesante. Destinul meu…

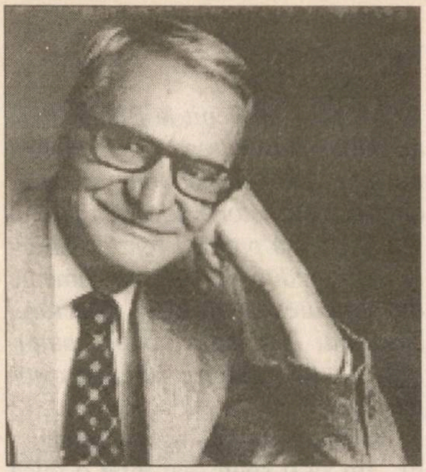

Beligan: toată lumea mă întreabă de vârsta mea

M. I.: – Când ați urcat pentru prima oară pe scenă?

R. B.: – La șase ani. Pe o scenă oficială.

M. I.: – Ați spus o poezie?

R. B.: – Nu, nu am spus o poezie. La cinci ani am văzut primul meu spectacol care a fost "Conu Leonida". Sunt de atunci peste șaptezeci de ani și pot să vă descriu acel spectacol în amănunt, așa impact extraordinar a avut asupra mea. Era într-un sat din Moldova, într-o clasă de școală, pe podiumul acela era improvizat decorul, cu niște cearceafuri în loc de cortină și asta a fost prima piesă pe care am văzut-o în viața mea. Și în anul următor tot acest grup de amatori a jucat "Doctorul fără voie" al lui Molière. Am jucat și eu acolo un rolișor la șase ani. Este acolo un copil, un puști, în piesă. Apoi am intrat la Liceul internat din Iași, care este un liceu celebru, după modelul colegiilor franțuzești. Acolo era o sală de teatru în toată puterea cuvântului. Și erau celebre serbările Liceului internat. O dată pe an se puneau piese de teatru la care veneau Ion Sava, Ramadan și alți lideri ai Naționalului ieșean care ne îndrumau pe noi. Acolo am jucat, an de an, teatru după care am intrat și am făcut figurație la Naționalul ieșean după care am venit în București.

M. I.: – Cum era atunci capitala României? Cum i-a apărut tânărului provincial care erați?

R. B.: – Deși trăiam într-o sărăcie lucie, a fost o perioadă de vis, pentru că seară de seară stăteam în intimitatea unor oameni ca Ion Brezeanu, avea masa lui la cafenea, alături era Geo Bogza cu Paul Păun, cu Gherasim Luca, cu Perahim, cu D. Trost și toți… toți…

M. I.: – Toată banda de avangardiști!

R. B.: – Toată banda de avangardiști…seara, și în general eram luat în brațe de intelighenția epocii. I-am cunoscut atunci pe toți, pe Camil Petrescu, pe Tudor Vianu, pe toți, pe Ion Marin Sadoveanu, pe toți, stăteam pe lângă ei și îi ascultam ore întregi.

M. I.: – Pe Mihail Sebastian l-ați cunoscut?

R. B.: – L-am cunoscut, bineînțeles. L-am cunoscut și m-a ajutat enorm de mult, în sensul că mi-a dat o colecție întreagă din "Petite Illustration", care publica piese, și am citit sute de piese de la el. Cred că acolo a învățat să construiască bine piesele. Citea enorm teatru. E curios că n-a pus prea multă bază în opera lui literară pe teatru, socotind că e o specie minoră…

M. I.: – …specie minoră nu în sine, ci în opera lui.

R. B: – În opera lui, da. Ciudat. Era un om de o delicatețe sufletească nemaipomenită. Am amintiri superbe, bine, amintirea cea mai extraordinară e premiera "Stelei fără nume", a fost o premieră care a făcut epocă, a făcut istorie.

M. I.: – Spuneați că ați trecut printr-un purgatoriu, că nu v-ați refăcut? Cum simțiți vârsta?

R. B.: – Curios că în ultima vreme foarte multă lume mă întreabă în legătură cu vârsta mea. Pare puțin ciudat că la 78 de ani ai mei (astăzi, Beligan are 86 de ani; **n. red.**) mai am încă activitate, şi o activitate destul de susţinută. De exemplu, acum doi ani am avut patru premiere. Cred că am fost cel mai harnic actor român. Şi aş vrea să spun celor care se miră de această longevitate şi de această energie că a îmbătrâni este contrariul a ceea ce se crede în mod curent. Vedeţi dumneavoastră, în tinereţe, la vremea când nu ţi-ai definit încă opţiunile, eşti împovărat de greutatea tradiţiei şi a adevărurilor cu care ai fost îndoctrinat, nu?! Tânar fiind, crezi în ideile răspândite, în cele pe care le găseşti pe toate drumurile, eşti gata sa aderi la toate şi la tot. Într-un cuvânt, cari în spinarea ta greutatea familiei, a tradiţiei, a grupului din care faci parte, a societăţii ş.a.m.d. În ceea ce mă priveşte, am trăit înaintarea în vârstă ca pe o detaşare de toate aceste poveri. Cred că a îmbătrâni înseamnă a arunca peste bord toate ideile preconcepute, înseamnă a deveni mai uşor, mai lejer, într-un anumit sens eşti mai bătrân când eşti tânar şi mai tânar când eşti bătrân, viaţa se scurge ca o permanentă şi progresivă delestare de prejudecăţi şi de constrângeri. Şi pe urmă mai este ceva, domnule Iorgulescu. Dintre toate operele, cred că cea mai frumoasa este o viaţă bine trăită. Aş zice chiar că este opera de artă prin excelenţă. Eu cred că viaţa mea a fost bine trăită. Şi de aceea mă simt bine cu mine.

M. I.: *– În vara lui 1996, Marcello Mastroianni, marele actor italian, a dat un interviu şi a fost întrebat cum simte senectutea. Iar răspunsul lui a fost: ca pe o mare eliberare!*

R. B.: – Extraordinar!

M. I.: *– Ca pe o mare eliberare....*

R. B.: – Les grands esprits…Eu spun mereu că am avantajul enorm de a privi viaţa cu binoclul de-a-ndoaselea.

M. I.: *– V-aţi născut în Moldova.*

R. B.: – Da.

M. I.: *– Aţi venit la Bucureşti şi aţi rămas la Bucureşti, unde aţi fost nu doar, nici nu sunteţi, evident, doar marele actor Radu Beligan, ci şi o prezenţă publică foarte marcată. Aţi condus Teatrul de Comedie din Bucureşti, aţi fost directorul Teatrului Naţional, sunteţi mulţumit, au fost risipiri, au fost cîştiguri?*

R. B.: – Dacă fac un bilanţ… Ei, am să-ţi spun mai întâi o mică istorioară. Există la poalele muntelui Ararat un cimitir în care datele de pe cruci însumează… ştiţi, naştere-moarte, însumează trei-patru, maxim cinci ani. Şi turiştii o întrebau pe ghidă: – Este un cimitir de copii? – Nu, este un cimitir de oameni mari şi aicea chiar există o foarte mare longevitate. – Dar ce înseamnă asta? – A, la noi este o tradiţie: pe cruce se scriu numai zilele adunate în care ai fost fericit în viaţă. Pornind de la asta pot să vă spun că în existenţa mea, şi a altora, Teatrul de Comedie a reprezentat atunci, în deceniul al şaptelea şi într-o lume destul de ostilă, o adevărată insulă de fericire. Am trăit acolo cu toţii într-o permanentă stare de graţie şi atunci, în anii '60 am intrat plutind în Europa *avant la lettre*. Îmi amintesc de o cronică din Libération, pe o pagină întreagă, cu titlul: "O lecţie de teatru venită din România". Numai că, aşa cum spune scumpul nostru Nenea Iancu, pe care şi mata îl iubeşti atât de mult, este a naturii lucru ceva ca nici un miracol să nu dureze prea mult. Aceştia au fost cei mai frumoşi ani din viaţa mea de teatru, nimic nu-i va putea atinge şi mă gândesc cu nostalgie la zăpezile de altădată ale credinţei pe care o aveam atunci şi a pasiunii, a modestiei noastre, a spiritului nostru de echipă. Când mă întâlnesc astăzi cu Dinică, cu Moraru, ne gândim cu multă, cu multă nostalgie la acest Paradis pierdut. O să mă întrebaţi de ce s-a întâmplat acest fenomen. Pentru că în complexul acelor instituţii greoaie, am avut fericirea să pot face un teatru de la zero. Un teatru care a avut un număr mic de actori, pe principiul teatrelor private, şi actori aleşi după criteriul unor afinităţi elective. Nu atât al marelui talent, cât al caracterului şi al posibilităţii de a te integra într-o echipă. A fost un adevărat miracol Teatrul de Comedie.

M. I.: *– Dar aceste functii de director nu însemnau doar multiple răspunderi administrative. La un moment dat teatrele erau vazute ca spaţii foarte importante de exprimare publică, deci extrem de primejdioase, în orice caz puse sub control. Nu aţi resimţit aceste funcţii care, sigur, erau onorante, ca pe o limitare a posibilităţilor dumneavoastră de exprimare, ca pe o uniformă obligatorie, care vă strângea pe la încheieturi măcar, dacă nu şi mai mult decât atât?*

R. B.: – Am avut privilegiul de a nu simţi aceste strînsori pe la încheieturi, probabil dintr-o mare simpatie pe care mi-o arătau conducătorii respectivi, pentru că niciodată n-au produs ingerinţe în munca mea. Niciodată. Păi, sunt directorul care l-a jucat prima oară pe Ionescu la Bucureşti.

M. I.: *– În '64.*

R. B.: – În '64. N-a fost deloc uşor. Dar… Nu numai, dar "Umbra", amintiţi-vă "Umbra" lui Schwartz. Ce spectacol antitotalitar! Ce spectacol plin de capcane pentru o societate totalitară!

M. I.: *– I-aţi cunoscut destul de bine şi i-aţi văzut de aproape pe conducătorii comunişti ai României.*

R. B.: – Cum să nu!

M. I.: *– Din ambele perioade, şi perioada Dej, şi perioada Ceauşescu, şi în toate momentele lor, fi-*

indcă aceste perioade au avut „momente", nu sunt uniforme.

R. B.: – Da.

***M. I.**: – Cum erau?*

R. B.: – Eu pot sa-i judec în raport cu mine.

***M. I.**: – În raport cu dumneavoastră și în raport cu lumea teatrului, în raport cu lumea artiștilor.*

R. B.: – Sigur. Cu Dej am avut contacte puține, nu l-am cunoscut prea bine. El mi-a acordat titlul de artist al poporului. Ăsta a fost singurul contact cu el. În ceea ce îl privește pe Ceaușescu pot să vă spun ceva ciudat. Omul ăsta am impresia că avea un soi de timiditate în fața mea. Am simțit lucrul ăsta. N-am avut multe întâlniri cu el, două-trei, poate, în toată existența noastră, dar simțeam la el o reținere, o timiditate.

***M. I.**: – Un complex?*

R. B.: – Un complex. Nu știu cărui fapt se datorează. În orice caz, câtă vreme am fost la Teatrul Național nu am avut niciodată vreo neplăcere gravă și am putut să fac acolo lucruri cu totul și cu totul deosebite.

***M. I.**: – Cât se bătea directorul Radu Beligan pentru un spectacol dificil? Și cu cine?*

R. B.: – Păi cu toată ierarhia de culturnici, de la Municipiu până sus la "Secția" de la C.C.

***M. I.**: – Ăștia n-aveau complexe.*

R. B.: – Nu. Deloc. Dar nici eu.

***M. I.**: – Împotrivirile, cum se manifestau? Ce se întâmpla de fapt?*

R. B.: – Începeau cu textele. Chinul la refăcut textele. Mii de variante, scoate asta, aici ar trebui introdus ceva ș.a.m.d. Adică o intruziune d-asta ordinară, cumplită în procesul de creație. Și asta nu puteam suporta. Aici aveam cele mai violente certuri. Una dintre ele s-a soldat chiar cu o scenă de isterie, de nebunie, din partea mea, când am aruncat cu haina peste biroul ministrului și am răsturnat tot ce era acolo. Bineînțeles că a doua zi a trebuit să intru la spitalul Elias să mă liniștesc vreo două săptămâni, pentru că a fost un moment greu.

***M. I.**: – Atunci nu ați mai jucat o scenă de furie.*

R. B.: – Atunci n-am mai jucat o scenă, a fost o izbucnire din adâncuri.

***M. I.**: – Care a fost prima piesă de Caragiale în care ați jucat?*

R. B.: – "Noaptea furtunoasă". Cum să spun, am avut un mare privilegiu, domnule Iorgulescu, pentru că Sică Alexandrescu...

***M. I.**: – Spectacolul care v-a făcut celebru. Dar până atunci nu ați mai jucat niciodată? Nici în liceu?*

R. B.: – Nu, nu, atunci. Dar vreau să vă spun că Sică m-a trimis atunci la Soreanu, care stătea în Dealul Spirii, Nicolae Soreanu jucase pe Rică sub bagheta lui Caragiale, deci m-a trimis la sursă. Eu am învățat de la ei, nu se poate, este o tradiție care nu poate fi eludată când joci pe Caragiale.

***M. I.**: – Ce v-a spus Soreanu?*

R. B.: – Soreanu m-a pus să citesc și mi-a spus : „Băiete, ăsta-i firul, mergi pe el." Mi-a dat ca o binecuvântare. Am jucat, de pildă, Agamiță Dandanache și la Paris, am avut un succes teribil. Jean-Jacques Gauthier, care era spaima cronicarilor, a început cronica cu mine, deși era un rol episodic.

***M. I.**: – Intensitatea lucrului dumneavoastră din ultimii ani este oare o formă de revanșă pentru încercarea – a existat după'89 – de a vă evacua din lumea artistică?*

R. B.: – Bineînțeles, bineînțeles. Mi-am adunat forțele cu o îndârjire nemaipomenită.

***M. I.**: – Credeți că vi s-a făcut o nedreptate?*

R. B.: – Da, sunt convins că da. Pentru că nu am nici un fel de reproș să-mi fac. Cum spunea Edith Piaf: Nu, nu regret nimic. Pentru că eu am făcut un compromis responsabil, mi-am asumat toate fulgerele pentru ca să dau teatrului românesc din acea perioadă o plajă de liniște și posibilitatea de a lucra și de a face lucruri importante. De atunci lucrurile s-au schimbat.

***M. I.**: – De ce?*

R. B.: – Schimbările intervenite au deplasat interesul oamenilor de la teatru.

***M. I.**: – Dar spectatorii vin acum? Se vine la teatru?*

R. B.: – Se vine, se vine...Dar nu, nu chiar în măsura în care se venea. Lucru explicabil.

***M. I.**: – Înainte teatrul era și un refugiu.*

R. B.: – Era un refugiu, era spațiul unde se putea respira în voie. Dar... și acum sunt sigur multe tentații. Toate canalele astea de televiziune, toată mizeria asta care se difuzează pe zeci de canale ne-a furat mulți spectatori. Totuși când e vorba de spectacole importante, lumea vine buluc.

Pe vremuri un actor, nu știu dacă ați auzit de el, dar apucase să joace și cu Millo. Niculescu-Buzău se chema...

***M. I.**: – Am citit despre el.*

R. B.: – El a avut o definiție a teatrului adorabilă. Cunoașteți fenomenul ăsta: într-o sală de spectacol dacă lumea se plictisește, se foiește și tușește. El spunea: Teatrul trebuie să fie râs sau plâns. Restul este tuse.

***M. I.**: – Când sunteți pe scenă simțiți publicul?*

R. B.: – Extraordinar de mult. Este partenerul cel mai important. Când pășesc în scenă, simt cum se face imediat o electricitate între poli.

***M. I.**: – Se creează un curent.*

R. B.: – Se creează un curent imediat. Îl simt, îl simt fizic.

***M. I.**: – Nu aveti trac?*

R. B.: – Întotdeauna. Cumplit. Din ce în ce mai mult, pentru că la toate nesiguranţele oricărui artist se adaugă şi grija de a nu dezamăgi. Porţi în spate o responsabilitate.

M. I.: *– E mai greu să joci când eşti cunoscut decât atunci când eşti la început?*

R. B.: – Mult mai greu, pentru că pretenţiile se ridică mult.

M. I.: *– Câtă viaţă privată are un actor? Trăieşte într-o vitrină, aţi spus-o.*

R. B.: – Da, bine, asta-i scena. Şi televizorul şi filmul şi aşa mai departe. Dar viaţa mea privată... Vedeţi dumneavoastră, casa asta a fost o insulă, în ultimii cincizeci de ani a fost o insulă în care am trăit cu soţia şi cu copiii într-un … acest microcosmos aproape rupt de realitate. Este ceva teribil. Adică de tot ce era vulgar, tot ce era urât, tot ce era cumplit afară. Aici era parcă o pavăză. Nu ştiu. Pereţii ăştia plini de cărţi parcă mă apărau de toate. Îmi dădeau puterea de a merge mai departe. Nu, viaţa mea privată a fost foarte privată. Nu mi-a plăcut niciodată să-mi expun în piaţa publică viaţa mea şi această discreţie, din fericire, a putut fi păstrată destul de bine. Vedeţi, pe vremuri actorii aveau grijă să-şi păstreze aceasta… Să păstreze legenda lor. Toni Bulandra nu ieşea niciodata la cafenea, la localuri publice. El trebuia să rămână…

M. I.: *– Aşa cum era văzut pe scenă.*

R. B.: – Cum era văzut pe scenă, da. Acum, sigur, lucrurile s-au schimbat teribil în viaţa socială. Actorii au intrat în viaţa socială foarte puternic, pe diferite căi şi împrejurări.

M. I.: *– Există chiar o forţare a mondenităţii tocmai pentru a rămâne în permanenţă cu…*

R. B.: – Adevărata glorie vine dintr-o muncă serioasă şi dintr-o sobrietate a comportării în viaţa socială. Nu cred în reputaţiile astea făcute rapid şi pe criterii de mondenitate.

M. I.: *– Chiar nu credeţi în prima pagina?*

R. B.: – O, mai ales. Mă amuză grozav presa noastră.

M. I.: *– De ce?*

R. B.: – O citesc cu foarte mare interes pentru că e un soi de răbufnire, de răzbunare pentru atâţia zeci de ani de temniţă morală şi mi se pare că, deşi câteodată mai exagerează, e necesar să se facă şi asta. Niţică vulgaritate, pe ici pe acolo. Da', mă rog, mă fac că n-o observ.

M. I.: *– Ea există totuşi.*

R. B.: – Există. E un dat al vieţii.

M. I.: *– De câte ori faceţi acum repetiţii pe săptămână? Câte ore?*

R. B.: – Săptămânile astea am avut chiar un program încărcat. Adică dimineaţa, de la 10 la 13, un timp de repetiţie ca regizor la Teatrul Naţional, pun în scenă acum o piesă, de la 15 la 17:30 la Teatrul Evreiesc, unde am fost invitat să joc într-o piesă americană, şi de la 18 la 21, din nou la Teatrul Naţional, repriza a doua la acel spectacol. Aşa că… o zi plină. Paradoxul este că e o muncă care mă odihneşte. Nu pot să vă spun ce bucurie este să lucrezi într-un climat pe care am izbutit să-l creez aici, la această piesă pe care o facem acum, la care se lucrează cu atâta pasiune, cu atâta plăcere, cu atâta bucurie încât…

M. I.: *– Este vorba de piesa pe care…*

R. B.: – O pun în scena la Naţional.

M. I.: *– Ce piesă?*

R. B.: – O piesă pe care am tradus-o astă vară. O piesă care a avut un mare succes. Se cheamă "Taking sides ". Am tradus-o "De partea cui eşti".

M. I.: *– Şi de ce aţi ales tocmai această piesă şi pentru tradus şi pentru pus în scenă? Jucaţi un rol în ea?*

R. B.: – Nu joc un rol în ea, dar e o piesă în care m-am regăsit în mare măsură şi de asta am ţinut tare mult la ea. Este vorba de Berlinul ocupat în '46, împărţit în cele patru zone, iar în zona americană un maior trebuie să facă o anchetă preliminară lui Wilhem Furtwängler, celebrul dirijor al Filarmonicii din Berlin, acuzat de colaborare cu naziştii. Piesa este o adevărată tragedie modernă. Este teribil de impresionantă. Are ceva şi din "Lista lui Schindler ", pentru că lucrul care îl salvează pe Furtwängler a fost că în perioada aceea a ajutat pe mulţi evrei să plece. Scrisă foarte bine, cu o distribuţie de mâna întâi: Albulescu îl joacă pe Furtwängler, Costel Constantin, pe anchetatorul american, tot restul distribuţiei mai cuprinde patru personaje jucate, zic eu, impecabil. Sper să fie un succes important.

M. I.: *– De ce v-aţi hotărât să faceţi regia şi să nu jucaţi un rol?*

R. B.: – Iniţial vroiam sa-l joc eu pe Furtwängler, dar aţi aflat că am avut la Paris un mare necaz. Am fost internat în spital cu o boală destul de complicată, dar care are un nume foarte exotic, "legionella pulmenofila". Este vorba de aerul infestat…

M. I.: *– De aerul condiţionat.*

R. B.: – De aerul condiţionat, da.

M. I.: *– Este o boală a civilizaţiei moderne.*

R. B.: – Dar am stat şapte zile la reanimare. Şi în perioada în care am început repetiţiile nu aveam destulă forţă fizică să susţin un rol destul de complicat şi a trebuit să renunţ. Iar la Teatrul Evreiesc am vrut să joc pentru că, atunci la începutul lui '90, când am plecat de la Naţional, singurul director care m–a invitat a fost Harry Eliad. Îi sunt dator.

M. I.: *– V-aţi simţit ostracizat atunci, în '90?*

R. B.: – Foarte puternic. Am suferit cumplit.

M. I.: – Ce v-a durut de fapt cel mai mult?

R. B.: – Revelaţia ingratitudinii omeneşti. Pentru că am fost lovit de oameni care mi-au fost apropiaţi şi pe care i-am ajutat cum am putut mai bine.

M. I.: – Ei stiau că aţi facut, că făceaţi, cum aţi spus, „compromisuri responsabile”?

R. B.: – Şi-au dat seama de-a lungul atâtor ani! Bineînţeles că şi–au dat seama. Vă spun că la Teatrul Naţional era un climat de libertate. Cine ar răsfoi azi colecţia Caietelor Teatrului Naţional, de sub direcţia lui B. Elvin, ar fi uimit nu numai de substanţa şi calitatea lor, dar şi de faptul că trimestrialul se ferea ca de dracu' de numele lui Ceauşescu, un lucru fenomenal în presa vremii. Ca să nu mai pomenesc că aveam vreo trei-patru actori care îl imitau foarte bine pe Ceauşescu. Se făceau adevarate festivaluri între aceste imitaţii. Nimeni nu a îndrăznit să se apropie de un actor al Teatrului Naţional. Nimeni!

M. I.: – Ce aţi făcut în toate acele zile, săptămâni, luni în care aţi fost alungat?

R. B.: – Mi-a fost teribil de greu. Nu pot să vă spun cât de greu a fost. Mai ales acea dezamăgire omenească. Ce să fac? Au fost şi probleme financiare serioase, dar m-a salvat un turneu în Israel. Pe urmă am fost chemat la Naţional. Dar, din păcate, după o muncă uriaşă ca să facem "Numele trandafirului" de Umberto Eco, un spectacol realmente important, el a fost oprit pentru că erau probleme cu drepturile de autor. Eco nu a dat voie. A avut multe solicitări de dramatizari şi nu, nu a fost, nu ştiu care a fost motivul real, dar nu a dat voie să se facă dramatizarea. Am făcut vreo nouă reprezentaţii închise, un fel de repetiţii generale, dar între timp, acum vreo doi ani, Eco a venit în România şi regizorul Gonţa a avut ideea să-i arate caseta. A rămas uluit de ce a văzut şi ne-a dat imediat autorizaţia, prima şi unica autorizaţie pe a dat-o. Dar a reface spectacolul pune probleme enorme. Şi asta a fost o deziluzie grea. N-ai ce să-i faci. Asta-i viaţa.

M. I.: – Iar în anii din urmă aţi jucat din nou intens şi în acest spirit nu neapărat de revanşă.

R. B.: – Să-i zicem chiar aşa, de ce nu?

M. I.: – Chiar aşa?!

R. B.: – Nu, n-am meritat acel oprobriu. Dar, în sfârşit. V-am spus că am ajuns la o înţelepciune, la o seninătate.

M. I.: – Dacă ar fi să o luaţi de la capăt?

R. B.: – N-aş vrea să se schimbe nimic. Nici o iotă din destinul meu.»

Sfinţii de pe dulap

«După ce chipurile unor sfinţi au apărut pe uşile unui dulap vechi de aproximativ jumătate de secol, zeci de oameni s-au înghesuit acasă la doi bătrâni din Drobeta Turnu Severin, pentru a vedea minunea. Conform ziarului "Gazeta de Sud", Valeriu şi Geta Junie, în vârstă de 72, respectiv 66 de ani, au declarat că în urmă cu câteva luni le-a apărut chipul Mântuitorului Isus Hristos alături de Sfinţii Petru şi Pavel pe dulapul din sufragerie. Ei locuiesc la etajul trei al unui bloc din cartierul Crihala şi cei doi spun că pe măsura trecerii timpului, chipurile sfinţilor devin din ce în ce mai clare. "Totul a început într-o seară când mă uitam la televizor şi am observat pe dulap o umbră. Când am aprins lumina am văzut chipul lui Isus Hristos, care era în mijloc, iar de-o parte şi de alta Sfinţii Pavel şi Petru. Nu am spus la nimeni câteva săptămâni, dar, cum sfinţii deveneau din ce în ce mai bine vizibili, am chemat câţiva preoţi. Iar de atunci, zeci de oameni credincioşi vin să se roage la icoanele apărute pe dulap", a spus bătrânul. "Am rămas marcat de ce mi s-a arătat, erau clar trei umbre pe dulapul din dormitor, iar în mijloc chipul lui Isus Hristos. Este o minune, deoarece sfinţii ni se arată nouă, muritorilor, şi m-am închinat şi am început să mă rog. Le-am spus celor doi bătrâni să ţină post şi să se roage la chipurile celor trei", a spus preotul Vasile Nuhaiu.

Preoţii cred că este vorba de o minune, de o lucrare dumnezeiască şi tot mai mulţi oameni vin zilnic pentru a vedea minunea.»

(După RomNet, Buc. 2005)

O sticlă de Diana

«– A venit Diana?

Pitită în spatele rafturilor pe care odihnesc pachete cu făină, zahăr şi sticle de bere, tanti Flori icneşte un nu scurt, apoi îi aruncă muşteriului o privire cruntă:

– Bă, al dracu', da' de dimineaţă începuşi!

Bărbatul, costeliv, cu pometii unsuroşi şi ochii de un albastru nefiresc, râde strâmb, apoi şuieră, scoţând un vârf de limbă galbenă printre gingiile de care mai atârnă doar un colţ de molar:

– Ei, am început, rămăsei de aseară...

Pleacă târându-se ca o râmă pe podeaua magazinului şi, când iese în uliţă, strigă tare spre capul satului:

– N-a adus bă, Gică, morţii mamii ei!

L-a auzit.

– Beţivii dracului, mama lor de nenorociţi!

Cer, în sfârşit, două pâini şi, în timp ce tanti Flori le înghesuie cu grijă într-o pungă mică, prind o clipă în care oftează adânc şi o întreb, curios, cine e Diana.

– Ei, cine e!, pufneşte femeia, scuturând în aer o sticlă goală şi pătrăţoasă, pe care scrie "Diana – alcool sanitar". De pe etichetă, zâmbeşte pervers o asistentă cu gene lungi şi buzele rujate excesiv. E, desigur, Diana.

Am văzut scena de mai sus acum câţiva ani, la un magazin sătesc de lângă Piteşti. Trosnitul paharelor cu alcool sanitar pe marginea şanţului a devenit o imagine comună în satele din România.

Bem pe rupte. Nu-i un motiv de laudă, deşi, nu o dată, mi-a fost dat să aud fel de fel de voinici fălindu-se cu performanţele lor în materie. Inşi care aşteptau aplauze pentru că duceau până la trei-patru sticle de vin pe noapte şi, în zilele bune, stingeau focul cu câţiva metri de bere.

Ne place. Nu cred să fi nimerit, în ultimii ani, în vreo gospodărie ţărănească şi să nu fiu îndopat rapid cu spirtoase de casă: o ţuiculiţă "de prună curată, nu prostii d'alea din comerţ", o vişinată "făcută cu ţuică de-a noastră, dată de trei ori la cazan, nu cu metilic otrăvitor", un vinişor "sângele Domnului, din bolta aia micuţă din spatele casei".

Relaţia cu alcoolul se strânge de la vârste fragede. Un pic de ţuică în biberon şi ăla mic doarme dus câteva ore, cât are mă-sa rost de treabă pe la grajduri. La masă merită şi copilul o ţuiculiţă "doctorie curată" sau un pahar cu bere "că spală rinichii". Amintirile cu Ionel beat turtă după ce a mâncat vişine din vişinată au devenit aproape o banalitate.

Dincolo de toate însă, când vine vorba despre cât, cum şi de ce se bea în România, nu-mi iese din cap răspunsul pe care l-am primit de la un alcoolic, prăbuşit, într-o iarnă, pe trotuarul din faţa blocului. "De ce bei, mă, ca porcul?", l-am interogat scurt, în timp ce mă chinuiam să-l târăsc lângă caloriferul din scara blocului. "De foame!", a venit răspunsul ca un banc sec scornit din mahmureala destinului.»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2005)

Femeile de la Bruxelles

«La Bruxelles dimineţile sunt vesele! Vesele de tot! Plus că am impresia că noi, românii, ne trezim foarte devreme. Nu numai noi, cei 35 de observatori (de pe lângă Parlamentul European). Ci şi acea femeie pe care o zărim în fiece dimineaţă, pe aleea îngustă ce leagă Piaţa Europei din Bruxelles de clădirea Spinelli a Parlamentului European. Pe la 9 dimineaţa, când trecem pe-acolo, ea e la datorie. Stă mai curând tolănită pe jos şi are o mină de laissez-faire, laissez-passer pe faţă care o face inubliabilă. Să aibă vreo 45 de ani, are în gură câţiva dinţi care lucesc şmecher, metalic, de sub fustă(-e) îi iese o talpă goală şi bătătorită, cât să facă impresie şi să atragă asupra ei monedele gălbioare de 50 de cenţi – scop în care are, în faţă, un pahar gol de plastic spre care unii dintre trecători, parlamentari sau funcţionari europeni, mai aruncă câte-o fisă. Nu vă mai spun că într-o dimineaţă colegul nostru dl. senator Popa a zis ia s-o verific şi, cum trecem noi pe lângă ea, a spus: bună ziua, femeie! Au urmat două secunde de tăcere. Bună ziua! a venit răspunsul. Dostoievski plus Borges, Camus, Cosaşu şi Truman Capote la un loc de-aş fi şi tot nu v–aş putea descrie lumina de surprindere şi bucurie de pe chipul femeii, totalmente tuşată, pesemne, că doi barosani în costume îi dau bineţe!

Prin centrul Bruxelles-ului mai vezi, aşezate pe caldarâm, femei ieşite, tot aşa, cu un păhăruţ în faţă, la cerşit. Majoritatea poartă straie arăbeşti, pânză neagră pân' la tălpi şi voal pe jumătate de faţă. Ei, şi-acum poanta: umblă vorba că o bună parte dintre ele n-ar fi minoritare de-ale belgienilor, ci de-ale noastre! Straiele ar fi puse aşa, la camuflare, pe rezon că poliţia belgiană e reticentă să se dea la arabi,

Nou!

A apărut

O zi la Stamora-Moraviţa

(Amintiri, amintiri...)

de

Dr. Ytzchak Palmor

(Dr. Pollak Zoltan)

Dr. Ytzchak Palmor

O zi la
Stamora-Moaviţa

Minimum ■ 2005

★

Volumul poate fi procurat trimiţând un cec de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

Dr. Ytzchak Palmor
Reh. Haim Haviv 7
Ierusalim 96674

ştiţi... 11 septembrie... războiul civilizaţiilor..., chestii-trestii!»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu; în "Dilema veche", Bucureşti 2005)

Perle

"Minimum" are o rubrică de "Perle".

În România s-a lansat o modă asemănătoare, dar pe altă scară. Pescuitorii de tot felul caută perlele respective fie prin ziare, fie pe stradă (firme, reclame, anunţuri etc.) şi le transmit pe Internet.

Câteva exemple, aici de faţă. Exemple, unele din ele, cam... picante.

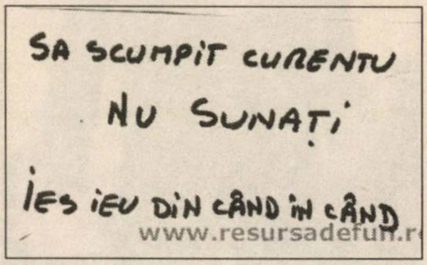

SA SCUMPIT CURENTU

NU SUNAŢI

IES IEU DIN CÂND IN CÂND

www.resursadefun.ro

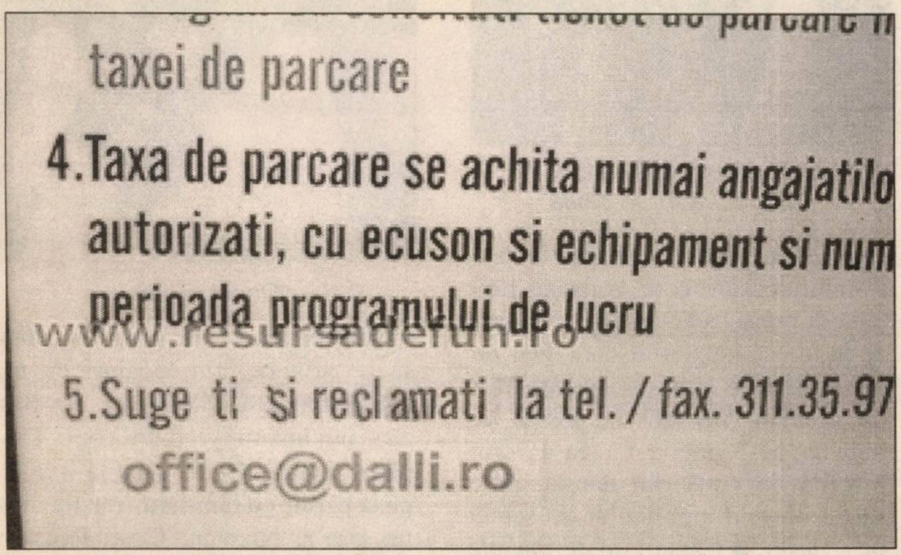

taxei de parcare

4.Taxa de parcare se achita numai angajatilo

autorizati, cu ecuson si echipament si num

perioada programului de lucru

5.Suge ti si reclamati la tel. / fax. 311.35.97

office@dalli.ro

www.resursadefun.ro

Specializare nouă?

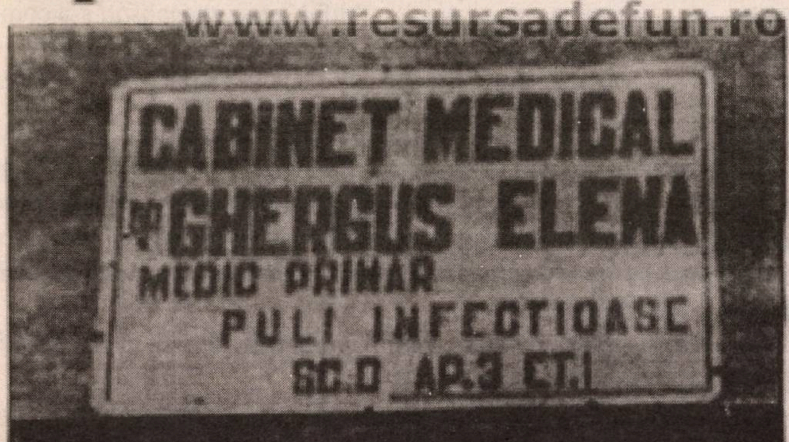

CABINET MEDICAL

Dr GHERGUS ELENA

MEDIC PRIMAR

PULI INFECTIOASE

SC.D AP.3 ET.1

www.resursadefun.ro

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de toată mână întâlnim, ca de-obicei, în mai toate publicaţiile care se respectă:

■ Faimoasa porno-star Cicciolina (pe numele ei din buletin Ilona Staller) are o rivală pe malurile Dâmboviţei. Brunetă, ea se numeşte **Alexia Mell,** şi, după ce şi-a făcut mâna ca foto-model la Bucureşti, dar şi ca interpretă în câteva pelicule erotice, s-a dus să-şi încerce norocul în Italia. Acolo a pozat (bineînţeles goală) pentru calendarul "Playgirl", obţinând un succes fulgerător. Drept urmare, figura ei a devenit emblema festivalului "Erotika 2005" (nu e nevoie de traducere). Aceasta însă se pare că a înfuriat-o pe Cicciolina, prezentă şi ea la festival. În 2004 figurase ea pe toate afişele manifestării, şi acum s-a văzut detronată. Prietene bune până mai lunile trecute, cele două s-au certat, lumea vorbind chiar de o păruială-n toată puterea cuvântului. ■ Dacă despre păruieli am mai vorbit la rubrica de faţă, nu ne amintim să fi pomenit vreodată de

Alexia Mell (stânga) şi Cicciolina

o crimă. A venit momentul şi pentru aşa ceva. Într-una din nopţile trecute, cunoscuta creatoare de modă Romaniţa Iovan dormea liniştită-n casă, împreună cu soţul ei, **Adrian Iovan.** Pe la 2 noaptea acesta din urmă a auzit nişte zgomote suspecte în living. S-a trezit, a luat o puşcă de vânătoare pe care o avea la îndemână, a păşit în vârful picioarelor, a deschis brusc uşa spre living şi a văzut un tip c-un fular pe cap care umbla prin sertare. Nefiind un om al nuanţelor, Iovan a tras în borfaş, omorându-l pe loc. Scandalul, inutil de precizat, e mare. Unii îl aprobă pe soţul desenatoarei de modă, alţii strâmbă din nas: nu se face, dom'le… Invitat la emisiunea "Naşul" de la TV, el a explicat în de-amănunt cum s-au petrecut lucrurile. *«Adrian Iovan,* citim în ziarul "Gardianul", *a spus după încheierea emisiunii "Naşul" că ar ucide din nou dacă ar fi pus în aceeaşi situaţie…»* Ştii ce? Noi cam suntem de acord cu el. ■ Fotbaliştii sunt, ca-ntotdeauna, la preţ, dar nu ne dăm în lături nici de la politicieni sau de la copiii acestora. Frumoasa prezentatoare TV **Andreea Raicu** (una din candidatele la titlul de "Cea mai… a anului 2005") a ieşit în lume, cu prilejul unei premiere de la Teatrul de Comedie cu fostul ei iubit, Tudor Vasile (fiul ex-premierului naţional-ţărănist Radu Vasile), care a devenit şi actual. ■ Ziarista **Laura Andreşan,** cunoscută pentru numeroasele sale aventuri despre care vorbeşte fără jenă în presă, a hotărât să se lanseze în lumea muzicii uşoare. Dar nu oricum; ci în stilul ei, provocator de scandal. Invitată la postul de televiziune "Antena 1", ea a venit însoţită de două din dansatoarele sale, oferind publicului o scenă de… lesbi. ■ Cântăreţul de *manele* **Cristi Ioniţă,** conducătorul trupei "Elegance", trăia de multă vreme cu o blondă ispititoare, pe nume Issa, pe care a introdus-o în trupă, lansând-o ca interpretă. Cei doi apăreau în lume ca logodnic şi logodnică. De la o vreme, însă, din motive necunoscute, Issa a început să se afişeze prin localuri cu un anume Oncel Liviu Petruţ, din Buzău, om însurat şi cu doi copii. După ce revista "Ciao" a dat la iveală, pe copertă, cu tam-tam, relaţia dintre Issa şi buzoian, Costi Ioniţă a refuzat să comenteze fotografiile din sus-amintita revistă, susţinând că nu are de gând să facă vreo declaraţie pe marginea subiectului. Altfel spus, *manelistul* s-a comportat cu "Elegance". ■ Există şi situaţii când persoana cu necazuri în

Andreea Raicu

Laura Andreşan:
între două nu te plouă

Oncel şi Issa

Un cetăţean englez din Hong Kong, pe nume Matt Pearce (30), profesor de meserie, s-a deghizat în chip de cal şi s-a amestecat la hipodrom printre cai, alergând împreună cu aceştia şi provocând suspendarea cursei. Arestat numaidecât, el a fost condamnat la două luni de închisoare pentru tulburarea ordinii publice.

Acum, el se plânge pe toate drumurile că este persecutat de autorităţile chinezeşti care controlează insula.

Domnu' Pearce, n-ai dreptate! Dumneata, ca om de carte şi profesor, ar trebui să ştii cel dintâi că omul n-are voie niciodată să o ia razna şi să sară peste cal.

Monica Bârlădeanu

amor este de genul feminin. Prezentatoarea TV **Simona Pătruleasa** a avut – după ce se despărţise de omul de afaceri Zsolt Czergo – o legătură cu numitul Amiram, unul din directorii cazinoului "Marriott" din Bucureşti. O legătură care nu a durat mult. Motivul: după ce presa dezvăluise faptul, domnul Amiram s-a speriat, deoarece, aşa cum scrie revista VIP, el este om însurat şi cu copii. Familia lui, care trăia în străinătate, a fost chemată numaidecât la Bucureşti, directorul cazinoului dorind a arăta lumii că este un familist convins. Cât despre frumoasa Simona Pătruleasa, se poate spune că acceptând avansurile bărbatului cu cazinoul, a mizat greşit. De remarcat, spre cinstea prezentatoarei, că, asemenea lui Cristi Ioniţă, cel pomenit mai sus, solicitată de ziarişti să-şi spună părerea despre Amiram, ea a răspuns: Nu am nimic de comentat. ■ Toată lumea este de acord că foto-modelul **Monica Bârlădeanu** este o femeie frumoasă. Dar mulţi (şi, mai ales, "prietenii") priveau cu ironie ambiţiile acesteia de a juca în filme sau seriale americane de televiziune. "Nu e de nasul ei". Ba este. După ce a fost remarcată în filmul românesc "Moartea domnului Lăzărescu" de Cristi Puiu, Monicăi Bârlădeanu i s-a oferit "şansa vieţii ei". La ora de faţă, moldoveanca se află în Hawaii, unde interpretează un rol în serialul american "Naufragiaţii" ("Lost"). E vorba de un grup de cetăţeni naufragiaţi pe o insulă. Dacă se nimereşte să vedeţi pelicula şi nu o cunoaşteţi pe actriţă, vă informăm că M.B. întruchipează o turistă italiană (asta, fireşte, din cauza accentului).

ZISE...

"Likudul este casa mea... Voi rămâne aici până la victorie!"

(Shaul Mofaz, ministrul Apărării, într-o declaraţie făcută presei cu 48 de ore înainte de a anunţa că părăseşte Likudul pentru a se înscrie în partidul "Kadima", al lui Ariel Sharon; Ierusalim, 2005)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Ce ne facem cu aliații evangheliști?

Un psalm din Leviți spune: "Dar ei nici nu știu, nici nu înțeleg. Rătăcesc prin beznă în timp ce temelia pământului se clatină".

Astfel poate fi descrisă în ultima vreme iluzia evreilor americani că biserica evanghelică ar fi aliatul nostru, un aliat care în ultimii ani s-a făcut auzit cu o voce din ce în ce mai puternică, umplându-ne de satisfacție. Dacă biserica evanghelică din Statele Unite (și nu numai) e de partea noastră, de ce oare mai avem a ne teme?

Desigur, evreii nu sunt chiar așa naivi. Biserica susține că Isus-Mesia, pentru a cărui revenire pe pământ spre a-i salva pe cei ce merită, s-au creat aproape toate condițiile necesare, va poposi curând în Țara Sfântă – Israel. Se înțelege astfel că poporul ales și teritoriul său biblic trebuie să fie liber și în siguranță pentru a-l întâmpina cum se cuvine pe salvator.

De aici propaganda pro-israeliană și pro-evreiască făcută în toate discursurile preoților și reverenzilor, fie în biserici și parohii, fie în universitățile religioase, fie pe posturile de televiziune, fie la marile adunări religioase pe stadioane, fie – și aici devine interesant – la marile manifestări politice.

Audiența este largă. Într-un recent sondaj de opinie se spune că 48% dintre americani sunt religioși. Adică participă activ și cu entuziasm la asemenea manifestări ca cele amintite mai sus.

În partea a doua a planului evanghelic se vorbește despre recunoașterea și îmbrățișarea lui Isus, odată sosit printre noi. Aici însă avem o divergență de opinii. Cine-l recunoaște și-l acceptă pe Mesia, va fi salvat și fericit pentru eternitate, susțin evangheliștii.

Iar cine nu? Ei bine, aici se complică lucrurile. Toți acești "necredincioși" trebuie să piară în flăcările iadului.

OK! au zis evreii americani. Deocamdată să profităm de alianța cu această puternică formație socială din America, iar când va veni partea a doua, vom mai sta de vorbă. Sau, cum spun rabinii noștri, ori de câte ori nu reușesc să găsească o soluție, vom lăsa problema asta să fie rezolvată când va veni Eliahu.

Și deodată, pe nepusă masă, Abraham Foxman, președintele Ligii Anti-Defamation B'nei Brith, a apărut luna trecută cu o veste menită să ne spulbere iluziile. Domnia sa ne avertizează că am ajuns la un punct unde visul lui Jefferson, unul din părinții Statelor Unite, de a construi un zid între stat și religie, pare a se nărui.

"Asistăm la un efort de creștinizare a Americii", declară Foxman.

Și ce e rău în asta? se întreabă fundamentaliștii creștini. La urma urmelor, și voi veți fi salvați în ceasul de apoi. Ce e rău cu introducerea sau invocarea numelui Domnului în școlile publice? Sau cu afișarea unor simboluri creștine în piața publică?

Astfel vom crea adulți a căror moralitate nu va avea de suferit și societatea viitoare nu va ajunge putredă, născută din mocirla hollywoodiană, cum este cea de astăzi.

Interesant este că cei care propovăduiesc această așa-zisă moralitate nu sunt nici ei ușă de biserică.

Bill Bennett, fostul ministru al Educației, considerat un simbol al moralității, nelipsit propovăduitor de sfaturi înțelepte pe canalele de televiziune, a fost prins recent… în ofsaid. Domniei sale îi plac cazino-

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.
- ✔ Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.
- ✔ Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

urile din Las Vegas, unde joacă pe sume importante. După ce această meteahnă a fost dezvăluită, Bennett şi-a făcut autocritica, promiţând să se îndrepte. Exact cum făceam eu la 7 ani când, de fiecare 8 Martie, Ziua Femeii, îmi luam angajamentul faţă de mama să fiu mai cuminte.

D-lui Bennett i-a scăpat însă o perlă, una mare de tot, în timpul unei predici moralizaoare. Dacă, de exemplu, dorim să micşorăm rata criminalităţii în America, am putea avorta toţi copiii negri! Ar fi ceva cumplit de imoral, dar... s-ar reduce rata criminalităţii.

Un alt moralist religios, cinstitul reverend Jimmy Swagart, care de 20 de ani ţine în fiecare duminică o predică în biserica sa în faţa a mii de oameni – predică transmisă în direct la TV pentru câteva sute de mii de telespectatori – a fost prins mai de mult ieşind de la un bordel. Ce lacrimi a vărsat Swagart în faţa enoriaşilor, dând vina pe însuşi Dumnezeu, care l-a lăsat să săvârşească un asemenea păcat!

Pat Robertson, un alt preot evanghelist, fost candidat republican la preşedinţia Statelor Unite şi actual proprietar al unei reţele de televiziune care transmite 24 de ore pe zi propagandă fundamentalistă, a fost şi el subiectul ştirilor în ultimul timp. Aici problema devine mai complicată.

Trebuie să fac o paranteză.

Întrebat de gazetari dacă este adeptul darwinismului sau al creaţiei divine, preşedintele Bush a declarat de nenumărate ori că în ce-l priveşte pe el, creştin cu frica lui Dumnezeu, nu a ajuns încă la nici o concluzie. Încă de la începutul cadenţei sale, întrebat dacă are sfătuitori din rândul foştilor consilieri ai tatălui său, Bush a răspuns că el primeşte zilnic sfaturi de la Isus Cristos.

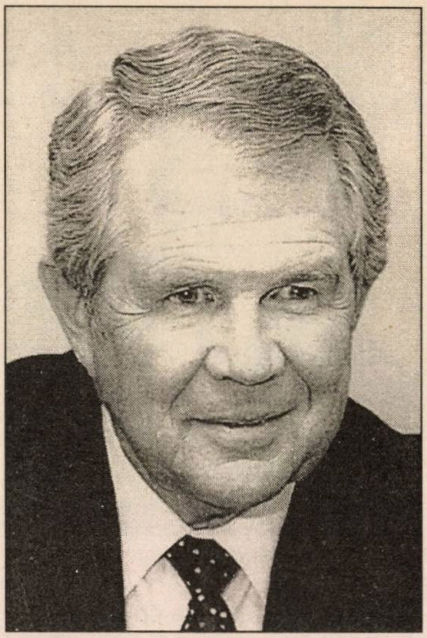

Pat Robertson

Mai mult decât atât, în prima sa campanie electorală, Bush a ţinut un discurs foarte controversat la Universitatea religioasă "Bob Jones", universitate cunoscută pentru programul său fundamentalist. De prisos să adaug că evreii şi negrii nu au acces la "Bob Jones".

În aceste condiţii, pătura fundamentaliştilor religioşi a prins curaj. Visul lor de a creştiniza America, vis respins adeseori de Congres şi de diversele administraţii precedente, a căpătat dintr-o dată contur. Ei sunt cei pe care Bush contează ca "bază" a electoratului său. Lor le-a promis, în schimbul votului şi sprijinului lor, numirea la Curtea Supremă a SUA a unor judecători care se opun avorturilor. Problemă fierbinte pe agenda evanghelistă, interzicerea avorturilor prin lege pare să devină din zi în zi o posibilitate reală datorată numirii de către Bush, la Curtea Supremă, a judecătorilor doriţi.

Foxman merge mai departe şi se referă la câteva organizaţii creştine care, în spatele efortului de a *moraliza* America, se ocupă în realitate de o campanie susţinută de creştinizare a naţiunii.

Profitând de degringolada generală din sânul Partidului Democrat, incapabil, după pierderile suferite în ultimele campanii electorale, de a se regrupa, de a veni cu un mesaj-program, de a prezenta o alternativă pentru securitatea Americii în veacul terorismului, fundamentaliştii creştini au căpătat o pondere nesperată în viaţa politică naţională.

În urmă cu ani, şantajat fiind cu retragerea votului religios în cazul în care nu le acordă importanţa dorită – candidatul Ronald Reagan nu s-a lăsat intimidat şi le-a răspuns: "Şi cui veţi da votul vostru, în schimb? Democraţilor, cu platforma lor laică şi decadentă?"

Azi, însă, republicanii au cedat şi, ca întotdeauna în astfel de ocazii, un partid politic se află la cheremul celor pe care i-a plasat la conducerea treburilor ţării.

Lucrurile au mers mai departe şi toată ţara s-a înfierbântat în jurul subiectului anti-darwinist, denumit "intelligent design" – proiectul creaţiei inteligente, care susţine că fiinţa umană a fost creată de o forţă divină, inteligentă, of course, şi care, tot of course, se întâmplă să fie creştină.

Problemă mare! Se discută la nivel naţional despre introducerea în programa şcolară din SUA a teoriei creaţioniste. Şi aici mă întorc la Pat Robertson.

Un grup din Pennsylvania s-a adresat justiţiei locale cerând introducerea imediată a acestei teorii în programa şcolară din districtul lor. Cererea a fost respinsă, iar Pat Robertson a ameninţat Pennsylvania cu mânia Domnului. "Dacă un uragan de gen Katrina se abate asupra voastră, să nu cereţi ajutor lui Isus, deoarece tocmai l-aţi izgonit din statul vostru!".

În ajunul sărbătorilor de iarnă, marile magazine plasează în vitrine, după bunul lor plac, reclame colorate proslăvind Crăciunul. Unele dintre aceste magazine, nedorind să lezeze sentimentele clienţilor de alte credinţe (evrei, orientali, sau atei), au decis să nu plaseze astfel de reclame, înlocuindu-le cu un simplu "Sărbători fericite".

TV Fox, cel mai vizionat canal de televiziune pe cabluri, a luat foc.

Bill O'Reilly, eminenţa incontestată a moralei propovăduite zilnic între 8 şi 9 seara, a chemat în mod public la boicotarea magazinelor care evită menţionarea cuvântului "Crăciun" în reclamele lor. "Cine refuză să afişeze Crăciunul dă dovadă de ostilitate faţă de religia noastră", a declarat el, continuând: "Eliminând Crăciunul din reclame înseamnă a încuraja pe cei ce vor să abandoneze ţara pe mâna homosexualilor, a pornografiei, a sprijinitorilor euthanasiei din America".

La începutul lui noiembrie 2005 au avut loc alegeri în câteva state pentru autorităţile locale. Cu aceste prilejuri, lumea profită pentru a supune la vot anumite propuneri care afectează respectivele comunităţi. 60% din cetăţenii oraşului San Francisco au votat împotriva unei propuneri de a se îngădui armatei să recruteze ostaşi în campusurile universitare.

Amicul O'Reilly, cu acest prilej: "Dacă aş fi preşedintele SUA, aş veni la San Francisco şi aş declara în piaţa publică: OK, cetăţeni din San Francisco! Dacă Al Qaeda aruncă oraşul vostru în aer, să nu aşteptaţi ajutor de la guvern. De fapt, aş spune Al Qaedei: n-aveţi voie să loviţi nicăieri în SUA, cu excepţia oraşului San Francisco. N–aveţi decât să loviţi Coit Tower (una dintre cele mai faimoase clădiri din oraşul de la Pacific)!

Încercările de prozelitism în armată au fost de curând subiectul unei decizii juridice. Tatăl unui soldat evreu de la aviaţie a dat în judecată (şi a câştigat!) unitatea militară a fiului său, asupra căruia ofiţerii au făcut presiuni pentru a-l convinge să treacă la creştinism.

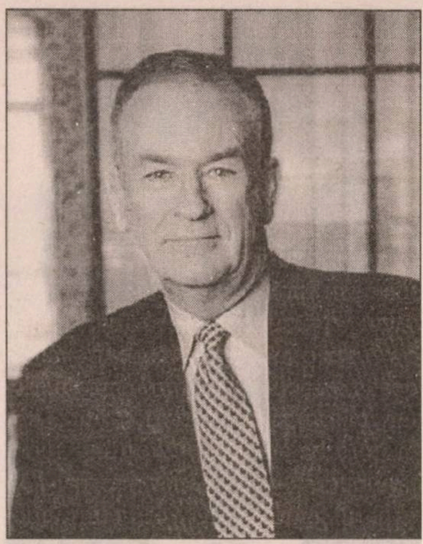

Bill O'Reilly

Controversa cu privire la filmul lui Mel Gibson a stârnit mânie în rândurile evangheliştilor. Cercurile evreieşti care criticaseră modul cum erau în înfăţişaţi evreii în cunoscutul film antisemit, au fost intimidate prin răstălmăcirea mesajului: de ce criticaţi creştinismul?

Dilema e foarte delicată. Cum? Evreii, creatorii religiei aflate la baza creştinismului, se opun creştinismului? Răspunsul lui Foxman este; nu, noi suntem primii care respectăm şi apreciem valorile tradiţionale născute şi apărate de religie. Ceea ce respingem este voinţa de a impune o anumită credinţă în viaţa întregii naţiuni. Ceea ce sprijinim, pe de altă parte, este stricta separare a religiei de viaţa şi deciziile politice.

Foxman nu este de părere că rigidizarea şi redeşteptarea doctrinelor tradiţional creştine ar avea ca scop sau ar determina o eventuală recrudescenţă a antisemitismului în America.

Însă a impune o anumită religie şi o anumită morală asupra întregului univers american este o idee pe care părinţii naţiunii au exclus-o în mod expres din programul lor. "Istoria, spune Jefferson, nu ne dă nici un exemplu de popor care, aflat sub dominaţia preoţilor, a reuşit să menţină un guvern civil liber". Şi tot el adăuga: "Ignoranţa e preferabilă greşelii. Iar cel ce crede în propriul adevăr la modul absolut se află departe de adevăr".

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ŞI NOTARIAT

Str. Sutin 27, Tel Aviv
(lângă spitalul Ichilov, Primărie)
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetăţeniei române şi paşapoarte româneşti**
- **Traduceri legalizate de notar şi apostile**
- **Diferite alte probleme juridice şi economice**

Contactaţi: HAVA BRESLER

Vorbim şi româneşte

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

I

Ianoşi, Ion

(Continuare din numărul trecut)

Linia lui Ianoşi se aseamănă într-un fel cu aceea a lui Ov. S. Crohmălniceanu. Amândoi erau marxişti, dar înţelegeau marxismul şi îl aplicau (sau încercau să-l aplice) *în felul lor,* adică eliberat de ceea ce se numise, atâta vreme, dogmatismul, proletcultismul şi alte rigidităţi. Rezultatul a fost bun pentru viaţa literară din România, în măsura în care sus-amintiţii reuşeau să obţină, pe calea "concesiilor reciproce", un acord de pace între pretenţiile marxismului şi cerinţele artei.

Pe de altă parte, preopinenţii acestei formule se trezeau atacaţi din toate părţile. Marxiştii (sau, mai bine zis, aşa-zişii marxişti) îi denunţau ca liberalişti (sau cosmopoliţi, sau împăciuitorişti, sau deviaţionişti), în vreme ce spiritele liberale îi arătau cu degetul ca pe nişte stalinişti.

Nota distinctă a lui Ianoşi în materie de estetică (el a desfăşurat o activitate bogată şi pe plan strict filozofic) poate fi găsită în lucrarea sa de debut, "Romanul monumental şi secolul XX" (1963). Aici e vorba de Tolstoi, Gorki, Şolohov, H. Mann, Galsworthy, Rebreanu, Mihail Sadoveanu. Termenul "monumental", căruia mai târziu i-l va prefera pe acela de "sublim", întâlnit în multe din scrierile sale, trădează atracţia eseistului către măreţie şi absoluturi. Regizorul de teatru Sică Alexandrescu, format în lumea burgheză dintre cele două războaie mondiale, avea simţul ierarhiilor sociale împins până la culme. Când întâlnea un ministru sau un "artist al poporului" ca George Vraca îi întindea cinci degete, unui director adjunct de la "Cultură" îi întindea patru, lui Birlic (care în timpul liber lucra grădina lui dom' Sică) trei, unui tânăr dramaturg venit cu o piesă de debut – două, iar portarului de la teatru, un deget. Ianoşi evoluează în acelaşi fel în universul operelor de artă. El salută cu cel mai profund respect pe Eschil, pe Dante, pe Shakespeare, pe Balzac, pe Stendhal. Apoi, pe măsură ce coboară câte o treaptă pe scara valorilor, respectul scade, fiind înlocuit cu atenţia cuvenită autorilor în cauză, iar la sfârşit, cu un simplu gest de politeţe (un deget). Şi încă... Asemeni unui aristocrat de pe vremuri, căruia nu-i plăcea să frecventeze "des roturiers", el evită contactul cu scrierile "minore" (sau chiar fără ghilimele). A vorbi studenţilor la facultate despre "Cei trei muşchetari" i se pare o frivolitate, a se ocupa de schiţele umoristice ale lui Alphonse Allais, Jerome K. Jerome – o mezalianţă. Te şi întrebi dacă acest Turor Vianu, fără cravată, a gustat vreun text de Tudor Muşatescu, o cronică rimată de Ion Pribeagu, o epigramă de Păstorel Teodoreanu sau un calambur lansat la Capşa de Henri (Ricu) Wald. Încercând să vedem cum se comportă Ion Ianoşi faţă cu muzica, ni-l închipuim jurând desigur pe *monumentali* şi *sublimi:* Beethoven, Bach, Mozart, Ceaikovski. Pe urmă, însă, lucrurile încep să se complice. El admiră şi pe alţii, dar cu parcimonie şi à la carte: un concert pentru vioară de Brahms, o sonată de Chopin (plus, fără discuţie, Bolero-ul lui Ravel). Iar dacă, aflat la o masă-ntre amici, rogi gazda să pună (fiindcă aşa ai tu chef) un disc (CD) cu "O sole mio!", există riscul să-l vezi pe Ianoşi devenit alb la faţă ca varul şi trăgând-o de mânecă pe soţia lui: Hai, Jeanine, acasă... nu mai suport.

Faptul de a miza în permanenţă pe marile valori ale literaturii reprezintă un adevărat obiectiv strategic în activitatea esteticianului.

Mai întâi, el se arată solidar cu clasicii marxismului: aceştia admirau operele supreme (sublimul) şi extrăgeau tot ce e posibil din critica socială aflată în scrierile maeştrilor, punându-le în serviciul ideilor socialiste.

Pe urmă, prin strădania lui de a impune scrierile artistice de căpătâi, Ianoşi încerca să "pună la punct" indirect şi să demonetizeze producţiile mediocre, lipsite de har, false, care, din cauza împrejurărilor din anii 50-60-70 ş.a.m.d. (ba chiar până astăzi) inundaseră, ca un Tsunami, scena culturii româneşti.

Cărţile sale, precum "Thomas Mann" (1965), "Dostoievski. Tragedia subteranei" (1968), "Romanul unui oraş: Petersburg-Petrograd-Leningrad" (1972), "Poveste cu doi necunoscuţi: Dostoievski şi Tolstoi" (1978), "Secolul nostru cel de toate zilele" (memorialistică, 1980), "Romanul unei drame: Lev Tolstoi" (1991), "Vârstele omului"

(1998), "Dostoievski" (2000), "Thomas Mann – teme cu variaţiuni" (2002), "Eu şi el. Însemnări selective despre Ceauşescu" (2003) ş.a., se înscriu toate în planul de bătaie, pe termen lung (de-o viaţă), despre care amintisem mai înainte. Acţionând în felul acesta, Ianoşi a făcut, pe tăcute, adevărată "rezistenţă prn cultură".

Ataşamentul lui Ianoşi faţă de ideile (ba chiar idealurile) tinereţii sale s-a îmbinat, la modul frapant, cu ataşamentul faţă de oraşul unde şi-a petrecut studenţia: Petersburgul (sau Leningradul, cum vrem). El vorbeşte şi astăzi despre cheiurile Nevei, asemeni celor care, după 1944, oftau nostalgic după cheiurile Senei. La el, ah, Parisul! tradiţional a fost înlocuit cu ah, Petersburgul! Plimbându-se prin oraşul lui Petru, esteticianul vede în nopţile albe urmele paşilor lui Dostoievski pe caldarâm şi aude bubuitul loviturilor de tun de pe crucişătorul "Aurora".

«*...Dintre străinătăţurile văzute,* scrie I.I. în "Secolul nostru cel de toate zilele", *prima şi ultima tot Leningradul mi s-a păstra. După întoarcerea de la studii mi-a tot tulburat somnul, chiar şi treaz îl visam şi mă visam în el, comparam cu el fiecare nouă aşezare europeană vizitată: penru mine, continua să fie Oraşul.*

Leningrădenii de baştină se făleau cu cât sunt de autentici, deplângeau diluarea populaţiei pursânge, după război golurile multe se umpluseră, chipurile, cu intruşi. Deosebirile dintre localnicii vechi şi cei noi nu-mi erau limpezi, oraşul îl înnobila şi pe noul venit, îl ordona şi disciplina după chipul şi asemănarea sa. Se vădea aceasta şi în lipsa gălăgiei, a tonului ridicat şi a altor stridenţe sonore, poate datorate temperamentului nordic, poate acestei anume variante a ei. Se interpuneau filtre care să scadă violenţa tonurilor şi culorilor, poate aerul transparent şi spaţiile larg întredeschise, lărgimea pieţelor şi parcurilor, marea care îşi făcea simţită peste tot prezenţa, alternanţa dintre uscat şi apă, statornicie şi curgere. Oraşul fusese gândit şi clădit pe ultimele porţiuni de uscat între braţele răsfirate ale Nevei, înainte de vărsarea în golful Finic, pe ultimele ostroave ale unei aproape fluidităţi. Uneori Neva îşi ieşea din matcă, toamna, pe cheiurile mai joase ale Insulei Vasilievski, bătea puternic vântul dinspre golf şi nu lăsa fluviul să se verse în mare, îi umfla apele văzând cu ochii, radioul îi anunţa zi şi noapte cotele, pe case străjuiau semne înscriind nivelul până la care se ridicaseră apele în ani de pomină. (...) Nu puteai circula decât cu barca, mai înainte însă, traversând parterul, te scufundai până la brâu în apă; apoi fluviul a revenit între malurile sale obişnuite, deplasându-se lin şi maiestuos dinspre Ladoga spre Baltica.

Repet, poate că interferenţa apei cu uscatul, care se simţea în aer mare parte a anului, o umezeală ce te pătrundea până la oase, să fi relativizat obişnuitele certitudini, ale culorii şi ale sunetului. Cum altminteri să-mi explic strania văluire a tuturor semnalelor sonore, de parcă ar fi fost emise de la mare distanţă şi neputincioase în a se face limpede auzite? Urmăream liniştea, dacă ea se poate urmări, în plimbările de seară, sau de pe o bancă din faţa statuii emblematice a urbei, dăltuită de Falconet şi asociată "Călăreţului de aramă" puşkinian şi teribilei revărsări de ape descrise acolo; priveam cu încântare circulaţia de pe celălalt mal, din faţa muzeului ştiinţelor naturii, de un verde misterios, în care trudise încă Lomonosov, sau în faţa Universităţii, în roşu cărămiziu – clădirile memorabile avându-şi, fiecare, culorile lor, revopsite întotdeauna în nuanţele proprii şi inconfundabile; priveam cum lunecă ireal, la o depărtare de fapt mică, troleibuze când şi când scânteind pe fir, pătrundea ca prin vată un solitar claxon de maşină, traversau podurile, în cuminte şi liniştitoare ordine, tramvaie cu ochi roşietici, parcă vii, totul era calm şi lesne de cuprins cu privirea în această lină lunecare de pretutindeni şi din toate direcţiile.

Sărbătoarea localnicilor, de a căror frecvenţă au grijă edilii oraşului, este revăruirea şi revopsirea aproape anuală a faţadelor, după ce le şterg vântul, ploaia, zăpada şi aerul mult prea umed: baza e obligatorie albul, combinat cu galbenul ori portocaliul, cu verdele, albastrul, roşul sau cărămiziul, numai unul de fiecare dată şi de preferinţă în tonuri deschise. Această deschidere constantă, şi a spaţiului şi a culorii, are menirea de a contracara cenuşiul ce se insinuează pretutindeni în prelungitele răstimpuri de toamnă, dar chiar şi primăvara sau vara, un contrast benefic menit să ţină seama, totuşi, de atmosfera irizată prin perdeaua ploilor mărunte, prin ceaţa persistentă sau ninsorile calme, să nu bruscheze un mediu marin predispus medierilor, să-l completeze antitetic, policrom, dar în spirit propriu. Culori vii pentru a înmuia cenuşiul sâcâitor, totuşi dulci, pastelate, nuanţate, spre a se înscrie într-o stare "bine temperată" – iată subtil intuita şi îndelung decantata înţelepciune a plasticienilor de aici, cărora oraşul întreg le este atelier cotidian. (...)

Nu credeam că un oraş în care trăieşti te poate obseda ani de-a rândul şi zi de zi, ţinându-te şi menţinându-te într-o încordare şi destindere visătoare. Mă întorceam serile de la biblioteca publică Saltâkov-Scedrin, coboram pe Nevski, coteam pe sub arcadele Marelui stat-major, aruncând o privire trăsurii mitologice cu caii înfocaţi de pe clădire, traversam Piaţa Palatului pe lângă coloana lui Alexandru, *o luam spre stânga, trecând învăluitor în revistă uriaşa cupolă aurie a celei de-a treia, pare-mi-se, biserici a lumii, ca mărime, apoi, mai încoace, săgeata Amiralităţii, îmi continuam drumul pe lângă palatul baroc, cu ornamentaţia sa bogată, aurie pe fond verde ceva mai închis decât îndeobşte, apoi peste podul spre Insula Vasilievski făceam de regulă un mic ocol coborând pe sub Coloanele Rostrale până la treptele scăldate de apele Nevei – bătrânii obişnuiau să pescuiască aici iar tinerii să se sărute – ieşeam pe cealaltă parte a semicercului, mai treceam un pod, iniţial de lemn, scârţâia sub paşi, apoi reconstruit temeinic, din metal, pentru a ajunge pe Petrogradskaia, în faţa căminului mă mai întorceam o dată, cuprindeam întreaga panoramă înainte de a se lăsa noaptea, zecile de ferestre ale Palatului de Iarnă răsfrângeau lumina roşietică a amurgului de parcă ar fi fost incendiat; mai ieşeam şi noaptea, în primele ore ale unei zile noi, pentru a privi cum se ridică, la ore fixe, podurile de pe Neva, înălţându-şi treptat extremităţile ca două aripi de pasăre stranie, printre ele treceau vapoare, trase pe fluviu de vechi ambarcaţiuni negre ca smoala, era halucinant peisajul bulevardelor pustii, străjuite de şiruri de lumini solitare care se oglindeau în apa puţin învolburată a Nevei, îndeobşte liniştită pe timp de noapte, totul învăluit în calm, întrerupt arareori de câte o sirenă de vapor în trecere sub podul parcă metamorfozat acum în săgeţi gata de ţâşnire sau în berne îndoliate de catafalc – toate aceste ştiute situaţii şi detalii le contemplam nesăţios, ele nu păreau reale şi eu însumi nu-mi păream real, tot aşteptam să mă trezesc, până atunci doream clipa să mai dureze…»*

Cine mai scrie aşa – în România de astăzi – despre Petersburg? Numai Ion Ianoşi.

Câteva lucrări de estetică şi filozofie:

"Dialectică şi estetică" (1971); "Teorie şi metodă în ştiinţele sociale" (în colaborare; 1972); Dicţionar de estetică generală" (în colaborare; 1972); Estetica filozofică şi ştiinţele artei" (1972); "Lecţii de estetică" (1974); "Schiţă pentru o estetică posibilă" (1975); "Manual de estetică" (1976); "Estetica" (1978); "Umanism, viziune şi întruchipare" (1978); "Hegel şi artă" (1980); "Ne-arta-artă" (I şi II; 1982-1985); "Cariatide ale esteticii româneşti" (în colaborare; 1982); "Sublimul în estetică" (1983); Sublimul în artă" (1984); Esteticul – Interferenţe valorice" (în colaborare; 1985); "Literatură şi filozofie – Interacţiuni în cultura română" (1986); "Sublimul în spiritualitatea românească – Temelii, edificări, împliniri" (1987); "Opţiuni" (1989); "Izvoare biblice. Alegerea lui Iona. Moralităţi" (1994); "Idei inoportune" (1995); "O istorie a filozofiei româneşti în relaţia ei cu literatura" (1996); "Dicţionarul operelor filozofice româneşti – 111 lucrări fundamentale" (în colaborare; 1997); "Constantin Noica, între construcţie şi expresie" (1998); "Prejudecăţi şi judecăţi" (2002).

O mărturie de credinţă la zi (ba chiar o frază testamentară):

«Cât timp există inegalitate şi nedreptăţi strigătoare la cer; cât timp iraţionalul bântuie viaţa socială în diferite chipuri; cât timp a fi moral nu a fost şi nu este ceva uşor – merită să crezi în egalitate, libertate, dreptate şi raţionalitate a vieţii» (din volumul "Idei inoportune", Bucureşti 1995).

O nevastă:

Ianoşi, Jeanine (fiica unui medic cunoscut în lumea mondenă a Bucureştiului ca excelent diagnostician, dr. Leon Caffé) s-a afirmat ca traducătoare din rusă (o limbă pe care o cunoaşte bine datorită anilor petrecuţi la studii la Leningrad), dar şi din franceză şi germană. Ea a dat versiuni de bună calitate din Tolstoi ("Jurnal" I-II), K. Plehanov ("Studii de istoria artei"), K. Paustovski ("Trandafirul de aur"), Marina Ţvetaeva ("Ironii"), Vasili Grossman ("Panta Rhei"), Nietzsche ("Despre genealogia moralei") etc. etc. Majoritatea acestor tălmăciri sunt prefaţate şi îngrijite de Ion Ianoşi, îngăduindu-ne să vorbim despre un *duo Ianoşi* în viaţa literară din România. În anii din urmă (mai precis, după 1990) este atrasă de scrieri despre iudaism. În vreme ce partenerul ei Ion Ianoşi se ocupă în continuare de sublim, ea lasă impresia că şi-a luat un amant spiritual la maturitate, traducând scrieri precum "Celebrare biblică. Portrete şi legende" de Elie Wiesel, "Despre problema evreiască" de Thomas Mann, "Istoria antisemitismului" (I-III) de Léon Poliakov, "Ce este un evreu" de Marek Halter, "Copii evrei ascunşi" de Raphael Delpard, "Soluţia finală" de Götz Aly, "Femeile şi iudaismul" de Pauline Bebe, "Ierusalim sau despre puterea iudaismului" de Moses Mendelsohn etc. etc. Amicii familiei, care-i văzuseră pe cei doi străbătând zilnic împreună drumul de la domiciliu la Biblioteca Academiei, au observat o schimbare în obiceiurile cuplului. După câteva sute de metri, drumurile lor se despart. Bărbatul se îndreaptă, ca de mai bine de o jumătate de veac, spre Academie să-l citească pe Goethe, în vreme ce femeia o ia spre biblioteca Templului Coral, fluturându-i din mână: pa, ne vedem diseară la masă!

(Continuare la "Dicţionar…", în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Proză scurtă

Cioclu! Ce nume, Doamne! Sunând mai mult a poreclă răuvoitoare.

Nu e de mirare că autorul cu acest nume de familie a avut de întâmpinat nenumărate batjocuri, insinuări răutăcioase. Un "prieten" i-a spus, când a aflat că se pregătește să tipărească un volum de proză și epigrame: "Tu ești de neconfundat ca Cioclu, de ce te aventurezi să devii unul din scriitori?" În Cenaclul Epigramiștilor "Cincinat Pavelescu", a fost mereu "înțepat" de către colegi. Gh. Penciu i-a adresat multe epigrame, dintre care cităm numai una: *"Prin parcul cu frunziș de-aramă, / Filozofa un bun amic:/ De-ți face Cioclu-o epigramă/ Nu mai e mult până la dric".* Petre Cioclu i-a răspuns prompt: *"Pe-aleea cu frunziș de-aramă, / Gândea convins un bun amic:/ De-mi face Cioclu-o epigramă, / Devin nemuritor un pic".* Așa, fără cruțare dar cu bunăvoie, în spirit colegial, și-a purtat duelurile epigramatice nu numai cu Penciu, ci și cu Beiu, Ghițescu, Constantinescu, Grigore, Munteanu, Nina Marinescu-Popeia, Mecota.

Ca încheiere, cum singur mărturisește, le-a adresat "celor ce se împiedică de numele lui" următoarea epigramă-răspuns: *"Mereu, oricând, ca la un semn, / M-ați înțepat cu mic-cu mare, / Voi fi și eu, promit solemn, / La fel de prompt la-nmormântare".*

◆

Prin intermediul epigramelor a ajuns Petre Cioclu, mai cu voie, mai cu nevoie, la genul prozei scurte.

«În perioada studenției, în România, am început să "colind" redacțiile revistelor umoristice, încercând să plasez proza mea, dar am constatat că abordarea de către redactori a manuscrisului începe prin frunzărirea foilor și, fie că erau 20, fie că erau 6, prima observație era că e cam... lung, că va trebui să mai reduc din el, că "umorul are respirația scurtă"... ("Cum am devenit epigramist").

Prozele scurte din volumul apărut recent, "Cu tălpile pe jar" (editura Napoca Star, Cluj Napoca), mi-au lăsat o impresie "amestecată".

Pe vremuri, am publicat în "Minimum" un articol care a provocat o reacție violentă. Am fost acuzat că mi-am trădat principiile, formulate și aplicate cu consecvență de-a lungul zecilor de ani de activitate critică. Am fost acuzat că, pe neașteptate, încerc acum să introduc pe ușa din dos literatura maculatură în cuprinsul literaturii adevărate, ștergând acum granițele precise, stabilite înainte cu lăudabilă exigență critică, între două domenii incompatibile. De fapt, după părerea mea, acuzația era nejustă. Mult zgomot pentru nimic. Introducând noțiunea de "literatură simpatică", nu făceam decât să iau act, așa cum se cuvine unui critic, de o situație tot mai evidentă în literatura de azi. Nu afirmam altceva decât ceea ce am spus și nimic mai mult. Constatam că o bună parte din cărțile publicate în lumea întreagă și oferite publicului cititor în bibliotecile publice sunt cărți de "larg consum", menite să "distreze" pe cititorul mediu, nepretențios. Când atinge un nivel decent, când este scrisă cu pricepere, nu o mai putem arunca, drept maculatură, direct la coșul cu gunoi. Dar nici nu trebuie să o confundăm cu literatura adevărată, originală, adâncă, aceea care emoționează prin mijloace cu adevărat artistice, dezvăluind ceva din marile probleme ale existenței umane. Granița dintre cele două domenii – cel al literaturii simpatice de larg consum și cel al literaturii *adevărate*, profunde, corespunzătoare exigenței estetice – rămânea deci clară, precisă.

Multe din materialele cuprinse în volumul "Cu tălpile pe jar", spre deosebire de cele afirmate de recenzenți precedenți și de prefațator, nu depășesc, după părerea mea, acest nivel al literaturii simpatice. Se citesc ușor, cu "plăcere" chiar (ce fel de plăcere, asta e problema). Dar nu au adevărată profunzime.

Se reduc la o creionare superficială a unei împrejurări anecdotice, sau la siluetarea unei figuri. Adesea – cu o insistență care transformă procedeul în manieră, în tic repetitiv – scriitorul se simte obligat să "epuizeze" tema, enumerând "sistematic" diversele posibilități. În "Căutătorul", bărbatul notează în jurnalul său "fișa" femeilor, de tip divers, pe care le-a cunoscut, în încercările sale de a găsi o soție potrivită. "Estera se mărită" aduce, în aceeași manieră exhaustivă, o paralelă feminină. Chiar și Daniela din "Cu tălpile pe jar", când descoperă că bărbatul pe care l-a iubit și i-a rămas credincioasă, a înșelat-o timp de 7 ani cu Zizi, se înfurie și, cu aceeași pedanterie (a autorului, nu a ei), notează enumerativ cum se va răzbuna:

«– N-o să port doliu (...)

– Nu mai vin la cimitir (...)

– Renunț la numele lui de familie (...)

– Dau foc la toate fotografiile lui (...)

– Îmi dau jos verigheta de pe deget (...)

– Vând locul meu de veci (...)

– Îmi iau un amant, poate chiar doi (...) Marcu! (...)»

Povestirea aceasta, care a dat și numele volumului, probabil beneficiind de aprecierea deosebită a autorului, nu e rea. Dar e banală. Bazată pe o situație banală și desfășurată banal, fără finețe.

Mai interesante mi se par alte

câteva povestiri. O proză foarte scurtă, de numai o pagină şi jumătate, din ciclul "Aşchii", care izbuteşte să sugereze, cu fineţe, diferenţa între bătrânul israelian şi fetiţa crescută în România, cu privire la folosirea obligatorie a formulei de politeţe. Sau povestirea "Emil şi ministrul", unde numai în trei pagini, autorul reuşeşte să dezvăluie nu numai felul de a gândi al copilului Emil, ci şi al tatălui şi al fostului coleg al acestuia, devenit ministru. Schiţa se încheie cu remarca băieţaşului: *"Mai bine erai tu, tăticule, în locul lui"*.

În "Tovarăşul de drum" se schiţează convingător portretul moral a doi bătrâni, tovarăşi de călătorie în autobuz. Unul, ursuz, aşteptând să fie lăsat în pace să-şi citească ziarul românesc, celălalt, şi el din România, pălăvrăgind neobosit, şi oferind în cele din urmă tovarăşului să-i vândă la preţ convenabil Viagra.

Palavragii, cu poftă nesecată de a vorbi şi de a face comentarii, sunt mai toţi eroii lui Petre Cioclu. Marta şi Marius discută, tăind firul în patru, despre cineva de la institutul unde lucrează Marius, care ar fi potrivit pentru Dorina, colega de liceu a Martei şi hotărâtă "să-şi refacă viaţa" ("Un mariaj inoportun"). Până la urmă, înţelegem că omul propus de Marius este, de fapt, amantul soţiei sale, iar Dorina este amanta, nemulţumită, a lui Marius. După nesfârşita lor discuţie, cei doi soţi, ca să nu se dea de gol, renunţă să mai vorbească despre eventualul "mariaj" al Dorinei, mariaj care se arată a fi "inoportun".

Un portret reuşit îl constituie schiţa "Curiosul". Dl. Mişu are curiozitatea neostoită "de a şti totul despre fiecare dintre colocatarii săi". Îi spionează fără încetare, controlând cine vine, cine pleacă, ce vizite primeşte fiecare etc. Într-o zi descoperă că Haim primeşte vizita unei domnişoare elegante şi frumoase, mult mai tânără decât el. După două săptămâni, o nouă vizită, de data aceasta a unei vampe brunete. Convins că fata a venit şi ea să se culce cu Haim, nu-şi poate stăpâni curiozitatea. Excitat, se urcă pe o ladă ce se află în balcon. Cade şi suferă un grav accident. Când, după un an de suferinţă, se întoarce în sfârşit acasă, Haim vrea să-şi ţină promisiunea de a-i povesti despre fetele ce-l vizitau. Acum, însă, Mişu i-o retează scurt: *"Uite ce-i, Haim. Nu mă interesează asemenea poveşti. Mai bine spune-mi dacă ştii să joci şah"*.

Revărsarea nestăvilită a fluxului verbal şi procedeul devenit manieră al enumerării exhaustive le întâlnim din nou în "Chiţibuşarul", dar aici – cel puţin pentru mine – interesant, căci conflictul între soţi se bazează pe "neînţelegeri lingvistice". Iulian se socoteşte maestru în folosirea corectă a limbii şi nu încetează să o bată la cap pe Bruha cu tot felul de observaţii, mai mult sau mai puţin justificate. Are o plăcere sadică să o pună la punct, corectând-o ostentativ de câte ori i se pare că ea greşeşte din punct de vedere "ştiinţific". Nu-i îngăduie nici măcar să spună "mănânc acasă". E aci, susţine el, o ascunsă, dar inacceptabilă cacofonie: "Mănân-caca-să". Pedant, chiţibuşar, îi interzice chiar o frază cu totul inofensivă: "Depozitează, te rog, provizoriu, lucrurile astea acolo" (în raftul gol din dulapul de pe balcon). De ce? E improprie folosirea termenului "depozitează", când e vorba de un dulap. Doct şi convins, declară cu suficienţă: e bine să ştii când exprimarea e defectuoasă! Cu o astfel de "ciocănitoare lingvistică" este întradevăr imposibil să trăieşti. Singura soluţie: divorţul.

Dacă a reuşit să ne convingă că şi "incompatibilitatea lexicală" poate duce la divorţ, dacă a izbutit să scrie o atare proză scurtă umoristică, nu putem decât să-i mulţumim lui Petre Cioclu.

Gabriel Ben Meron

pune la dispoziţia publicului cititor ultimele sale trei volume publicate în România:

- **Pământul e plat ca o farfurie**
  roman; ed. Dacia, 2002 – 70 NIS
- **Toamna se numără eşecurile**
  2 mini-romane;
  ed. Viaţa Medicală Românească, 2005 – 60 NIS
- **Amurgul zorilor,**
  convorbiri cu Ion Cristofor
  ed. Napoca Star, 2005 – 50 NIS

Trimiterea cărţilor se va face imediat după primirea cecului de plată, pe numele Gurman şi pe adresa:

18 Hadar St.
Omer – 84965

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Ştefan Iureş

Vecia abreviată

Editura Hasefer, Buc. 2005

Acest roman pe care autorul îl consideră ca fiind concentrat asupra "subiectivităţii eroului secundar" relatând zece împrejurări care ilustrează teza de mai sus, ne conduce şi către elucidarea câtorva din misterele puterii. Sunt tot atâtea ocazii din care reiese cât de fragilă este capacitatea unor oameni aduşi de întâmplare sau de propria voinţă de a supravieţui timpului care trece. Ştefan Iureş fantazează în jurul relaţiilor dintre subaltern şi conducător, dintre personajul "cel mare" şi colaboratorii săi. Sunt trecute în revistă perioade ale istoriei văzute prin prisma oamenilor de pe locul secund: de la un urmaş al lui Cromwell la cel al lui Luther, de la moştenitorul unui mare sultan la un admirator activ şi critic în acelaşi timp al lui Theodor Herzl şi aşa mai departe.

Romanul surprinde nu numai caracterele când oscilante, când ferme ale eroilor, ci şi atmosfera epocilor, transpunând-o în termeni apropiaţi de înţelegerea oamenilor epocii noastre, familiarizaţi cu jocurile politice şi cu inconsistenţa funcţiilor. De reţinut episodul în care Herzl, după trecerea furtunii provocată de propunerea stabilirii statului evreu în Uganda şi pronunţarea în plin Congres sionist a jurământului "dacă te voi uita, Ierusalime, usucă-mi-se mâna dreaptă!", când urmele zbuciumului erau încă vizibile, se justifică în faţa unui vizitator venit special din îndepărtata Rusie pentru a-l întâlni.

Dar periplul în istorie propus de Ştefan Iureş este bogat şi în surprizele altor întâlniri memorabile. Scrisă cu nerv dramatic şi cu o enciclopedică evocare a câtorva momente din istoria lumii, "Vecia abreviată" este un succes al acestui apreciat poet care abordează proza deschizând larg porţile imaginaţiei.

- ■ **Iureş prozator**
- ■ **Amintirile lui Moscovici**
- ■ **Mosari fără G.**

Sulul Esterei
(Meghilat Ester)

Ediţie îngrijită de Baruh Tercatin
Editura Hasefer, Buc. 2005

Celor trei cărţi pe care le datorăm d-lui Baruh Tercatin – "Din înţelepciunea Torei şi a hasidismului", "Dicţionar de personaje biblice şi reprezentarea lor în artă (în colaborare cu Ioana S. Constantinescu) şi "Pirkei Avot" – demne de a se afla în orice bibliotecă, li se adaugă acum această excepţională lucrare din fondul de aur al literaturii iudaice nereligioase, dar sacralizată mai târziu. «"Meghilat Ester" aduce, pentru prima oară în literatura universală, subiectul privind ideologia urii care poate cuprinde popoare», scrie rabinul Menahem Hacohen în prefaţa lucrării, subliniind astfel valorile etice şi estetice ale uneia din primele capodopere literare ale lumii. Ea a inspirat lucrări dramatice şi în proză ce au strălucit în literatura tuturor timpurilor.

Concepţia ediţiei de faţă ţine seama de aşteptările cititorului profan care ia cunoştinţă de scrierile fundamentale iudaice. Fiecare fragment al sulului Esterei este reprodus după originalul ebraic şi în traducere, după care urmează explicaţii amănunţite privind condiţiile istorice, mentalitatea dominantă şi moravurile epocii în care s-au desfăşurat întâmplările însoţite de nu puţine miracole ce au împiedicat lichidarea înfloritoarei comunităţi evreieşti din Persia antică.

Un studiu intitulat "Meghilat Ester", aparţinând unei erudite specialiste, d-na Cornelia Bodea, ne pune la curent cu originile textului şi cu aspectele specifice de ordin literar şi grafic ale transcrierii pe suluri răspândite în numeroase exemplare, unele devenite celebre şi păstrate ca adevărate comori ale culturii universale. Un exemplar rarisim din care se reproduc în volum 19 coloane de o desăvârşire artistică excepţională este cel denumit "Meghila Iaşi 1673", având imprimată şi stema Moldovei. Execuţia sulului aparţine însă unor veneţieni…

(C. Isac)

Serge Moscovici

Cronica anilor risipiţi

Povestire autobiografică;
ed. Stock, Paris 1997
Traducere românească ed. Polirom
Iaşi, 1999

Există uneori lucrări de ficţiune sau autobiografice datorită cărora diferite momente memorabile ale unor experienţe colective îţi sunt revelate mai pregnant şi mai convingător decât prin lectura a zeci de studii de specialitate. Este ceea ce am simţit – şi m-am referit în mai multe prilejuri la aceasta când am citit romanul lui Virgil Duda "A trăi în păcat", zugrăvind tabloul cutremurător al pogromului de la Iaşi:

cum a fost pregătit și înfăptuit, cum s-a desfășurat și în general cum a fost cu putință...

Extrapolând, aș spune că puține cărți axate pe fenomenologia și istoria antisemitismului românesc m–au impresionat atât de profund omenește, dacă pot să mă exprim așa, ca volumul memorialistic purtând titlul menționat mai sus, care mi-a parvenit mai mult printr-o întâmplare, dar care, odată început, nu mai poae fi lăsat din mână.

Despre autorul său, savantul Serge Moscovici, unul dintre cei mai reputați cercetători din lume în domeniul psihologiei sociale, mărturisesc, spre rușinea mea, că am auzit pentru prima oară o serie de date esențiale cu prilejul inerviului pe care i l-a acordat în vara anului 2005 unui reprezentant al canalului TVR Internațional. Am aflat astfel că teoriile și cărțile lui, consfințind îngemănarea psihologiei cu sociologia, au însemnat un reviriment științific ce a marcat superioritatea studiilor europene în acest domeniu față de cele din Statele Unite, care avuseseră până atunci un anumit ascendent.

Contribuția fundamentală a acestui cărturar evreu născut la Brăila în 1925 și emigrat în Franța la vârsta de 22 de ani, la structurarea psihologiei sociale ca știință a conflictului dintre individ și societate este uriașă, la fel ca și recunoașterea operei sale. Autor a 15 cărți – dintre care cele mai cunoscute sunt "Psihologia minorităților active", "Vârsta mulțimilor: un tratat istoric de psihologie a maselor" și "Psihologia socială sau Mașina de fabricat zei" – la care se adaugă alte 18 volume scrise în colaborare și peste 100 de articole și conferințe, Serge Moscovici, din 1979 director al Laboratorului european de psihologie socială de la Paris, este membru al Academiei europene de știință și al Academiei de la Moscova, doctor honoris causa și profesor-invitat a numeroase alte universități, printre care cea din New York, ofițer al Ordinului "Legiunea de onoare".

Și iată că după un alt volum de specialitate lansat la Paris în 1996, acest om de știință despre care s-ar fi putut bănui că este lipsit de sensibilitatea și talentul povestitorului, își uimește în 1997 cititorii publicând, cu un răsunător succes în occident, "Cronica anilor risipiți", povestirea autobiografică apărută mai târziu în traducere românească. Este o emoționantă și captivantă evocare, demnă de pana unui romancier de succes, a "anilor (săi) risipiți" în România, până la plecarea definitivă din țară, cu noianul lor de întâmplări, sentimente, experiențe formative decisive, lecturi, întâlniri și angrenaje sociale, cugetări pe marginea evenimentelor și relațiilor cu cei din jur...

Mai întâi, anii tumultuoasei dar nefericitei și însinguratei lui copilării, lipsită de un cămin adevărat, de dragostea unei mame și înțelegerea tatălui, cel veșnic absent și opac, în grija căruia fusese lăsat, de dragoste în general. (Părinții lui erau divorțați, și, scrie S.M., "nu au fost părinți buni".) În aceste condiții, singurul lui refugiu erau cărțile, și îndeosebi Biblia, care i-a alimentat propriile trăiri de copil evreu, i-a stimulat imaginarul și i-a instilat pentru totdeauna setea de libertate și demnitate. "Puternica influență pe care a avut-o Paștele asupra băiețelului care eram, își amintește el, a persistat chiar și după ce am încetat să-l mai țin. Haggada este un manifest de libertate, fiecare cuvânt citit sau psalmodiat îi exprimă forța. Odată ce l-ai învățat pe de rost, ți se întipărește în inimă și nu ți se mai șterge niciodată".

Toate acestea se întâmplau în orașele din Basarabia și Bucovina unde băiatul își urma tatăl și unde, comunitățile evreiești fiind foarte numeroase, persecuțiile erau cunoscute mai mult din auzite. Șocul cel mai puternic, experiențele cele mai dureroase și greu de înțeles care aveau să modeleze devenirea în plan intelectual și moral a viitorului savant au fost însă cele trăite la Galați și la București în perioada de ascendență a mișcării legionare și mai apoi în aceea a dictaturii antonesciene, când tânărul Moscovici descoperea antisemitismul în toate ipostazele sale, de la cele din viața de zi cu zi – bătăile primite pe stradă și la școală, manifestările necontenite de ură ale colegilor și profesorilor, discriminările și lipsurile de tot felul – până la formele extreme incluzând crimele legionarilor din timpul pogromului de la București, dar nu numai, munca forțată, deportările, hăituirea și prigoana antievreiască în toate domeniile vieții sociale.

Iată cum descrie autorul un episod obișnuit din viața sa de licean de 12-13 ani:

«O gașcă de ștrengari m-a fugărit pe străduțele cartierului din port. Nu mi-am datorat salvarea decât faptului că unul din ei a căzut, făcându-l și pe altul să se prăvălească pe caldarâm. (...) Oprindu-se brusc, unul din ei a început să-și fluture pumnul amenințător în direcția mea. "Jidan nespălat!", a strigat el de mai multe ori. Un episod fără gravitate, urmat de altele, care m-au înghețat de groază. Ca de pildă atunci când o bandă de băieți mai mari ne-au ieșit în cale, lângă ieșirea de la liceu. Dacă nu cumva spaima mea a exagerat incidentul, cred că vocile lor erau încărcate de o violență pe care rareori o mai auzisem. (...) Cel mai umilitor nu era să fii agresat sau să o iei la goană, ci să fii insultat: "Jidanilor, l-ați ucis pe Isus Cristos!". Și alte injurii învățate la școală sau auzite în familie. (...) Îmi era greu să înțeleg de ce niște băieți la fel ca mine se purtau cu atâta brutalitate, fără ca aceasta să aibă vreo urmare. Ce aveau cu noi? Nu eram niște străini.

Nu-i provocam, nu le ameninţam nici persoana, nici bunurile.»

Toate acestea se desfăşurau în paralel cu cântecele sacadate, sloganurile răcnite, marşurile de pe străzi însoţite de urlete, tot atâtea semne distinctive ale răspândirii fascismului în România. *«Mişcarea fascistă a prins foarte repede,* scrie S.M., *pentru că a ştiut să impună o formă vizibilă de supunere oarbă faţă de un om şi o idee unică, puternică şi mitică. Tinerii se îndreptau spre ea ca să se înregimenteze, vârstnicii ca să se conformeze spiritului vremii. (...) În ziare, până şi în revistele literare şi în manualele şcolare era celebrat cultul inculturii. În ziua când va fi dezvăluit în sfârşit tot adevărul despre fascism, umanitatea va trebui să dea piept cu o gigantică impostură. Se va dovedi atunci că maeştrii săi de ceremonie au fost intelectualii, laboratoarele de idei, universităţile, Biserica, liceele.»*

Iar una din ideile născocite în aceste "laboratoare" era aceea a răspunderii colective pentru crime imaginare sau comise "în alte vremi şi locuri": pentru că *«unii l-au ucis pe Cristos sau că alţii au devenit comunişti sau bogaţi. (...) Ideea aceea ciudată a responsabilităţii colective, atât de nouă şi ameninţătoare, mă deruta. Mi se imputau cinci mii de ani de istorie şi voiau să mă judece în baza ei – cum anume? (...) În caracterul şi în faptele mele subzista însemnul delicvenţei. Ca o amprentă lăsată de anii trăiţi la umbra unei responsabilităţi colective cu care nu m-am împăcat.»*

Pe măsură ce înaintează în vârstă, tânărul vine în contact cu diferite medii şi personalităţi, este atras atât de sionism cât şi de comunism, chiar să înfiinţeze o mişcare de sinteză între cele două ideologii, inspirată din teoriile rusului Borohov; pentru ca după război să se implice tot mai mult în activitatea politică şi de masă, având ca scop ajutarea valului de evrei, bărbaţi şi femei din Europa de Est, victime ale deportărilor şi lagărelor de exterminare, care sperau să ajungă în Palestina trecând prin Italia sau Franţa. Activitatea sa frenetică din aceşti ani dedicaţi unei misiuni generoase va da roade neaşteptate şi pe termen lung, reflectându-se în opera sa, ba mai mult, după cum arată el însuşi, inspirând-o. *«În acele vremuri, fără să-mi dau seama, încorporam două experienţe colective, pe cât de puternice, pe atât de opuse. Şi descopeream în mine două tendinţe, una fascinată de numărul mare* (e vorba de experienţa comunistă, **n.m.**), *cealaltă atrasă de numărul mic. Fapt este că cele două tendinţe trebuie să fi evoluat inconştient şi să fi suferit o metamorfoză imperceptibilă în fiinţa mea. Cum altfel se poate explica nevoia pe care am simţit-o de a explora psihologia maselor şi dorinţa de a întemeia o psihologie a minorităţilor active? Mi-am dat seama că ea lipseşte din ştiinţele sociale şi am fost cel dintâi care a defrişat-o în calitatea ei de câmp de cercetare, pentru a înţelege ceea ce mă încântase odinioară. (...) Ce altceva am făcut decât să determin să rodească, într-o viaţă laborioasă şi ordonată, experienţele unei vieţi anarhice şi risipite? Cine ar fi putut crede? Trecutul de care încercasem totdeauna să mă desprind ca de o suferinţă de nesuportat, n-a încetat să lucreze în secret în ceea ce a devenit opera mea.»*

(Gina Sebastian Alcalay)

Mosari

Almanahul călătoriilor mele

(Călătorii – Întâmplări cu turişti)
Coperta: Tilea Ioan; ed. Sigma,
Bucureşti 2005

Iscălită Mosari (fără G-ul dinainte, cu care suntem obişnuiţi), cartea de faţă cuprinde, ca un almanah aşa cum se doreşte, o selecţie din cunoscutele (şi gustatele) impresii de călătorie prin lume ale avocatului cu umor; şi cu necontenit dor de ducă.

Despre cele mai multe dintre textele incluse în volum am scris la vremea respectivă. Cititorii lui "Minimum" cunosc opinia noastră despre ochiul turistic al lui Mosari şi despre verva cu care descrie cele întâlnite pe globul pământesc. La *procesul* scrierilor sale, noi ne-am prezentat ca martori ai apărării.

Să vedem, prin urmare, ce mai zic şi alţii. E vorba, în speţă, de ziaristul Răzvan Voncu, directorul ziarului "Cronica Română". În prefaţa (era să zicem pledoaria) sa, acesta scrie:

«G. Mosari descinde din tabletele lui Arghezi şi, în general, din marea gazetărie interbelică. Una dintre cărţile sale se şi intitulează, de altminteri, "Cutia cu tablete". Aceasta, deoarece Mosari are predilecţie pentru genul scurt, pentru observaţie, pentru "înşfăcarea" realului şi dezgolirea sa de înţelesuri. Faptul de viaţă, faptul mărunt, ascunde întotdeauna sensuri şi drame mari, pe care gazetarul, cu înţelegere, cu acuitate, dar şi cu o discretă duioşie, le sugerează. Ca scriitor, Mosari este, spuneam, un umorist de calitate, practicând toate gamele umorului, de la cel de situaţie la cel de limbaj. Dacă gazetăria sa este o încercare de ridicare a faptului de viaţă la măsura de aur a artei, literatura sa, refuzând în mare ficţiunea, caută să evidenţieze partea de artă ascunsă în faptul de viaţă.

Mosari are, ca scriitor de călătorie, alerteţea frazei gazetarului, care circumscrie rapid o situaţie şi construieşte, din câteva tuşe, o atmosferă: "Oraşul e feeric noaptea, dar cred că frumuseţea lui poate fi apreciată în special ziua. De ce? Un prim exemplu: Copacabana, plaja lungă şi îngustă a oraşului Rio de Janeiro, trebuie admirată pe lumi-

nă. Atunci poţi vedea ce înseamnă o întindere de nisip ticsită cu amatori de soare şi apă, dar mai ales poţi constata că pe fiecare petec de teren neocupat... se joacă fotbal.

Părăsind plaja, te îndrepţi spre marile bulevarde din Rio, metropolă care sub aspect urbanistic prezintă un ansamblu omogen, deşi împleteşte artere în care clădirile sunt lipite între ele, pe de o parte, şi porţiuni golaşe de teren, pe de altă parte – după care iar încep şirurile de blocuri. Treci dintr-o stradă în alta şi tabloul combinaţiei clădiri-grădini-clădiri teren gol continuă". Însă domeniul său de predilecţie îl constituie, totuşi, oamenii şi aglomerările urbane. Mosari priveşte cu interes de turist peisajele şi ansamblurile naturale spectaculoase (cascada Iguacu, de pildă), însă nervul său de gazetar şi ochiul de fin observator şi moralist se simt cel mai bine în mediul urban: "Oraşul de care pot spune că... m-am îndrăgostit pe continentul sud-american este Buenos Aires, considerat de unii Parisul Americii de Sud. E un oraş de-a dreptul colosal: bulevarde largi, drepte, îl străbat în toate direcţiile, iar imensitatea lui parcă scoate şi mai mult în evidenţă frumuseţea şi diversitatea clădirilor. Plimbându-te pe străzile din Buenos Aires nu poţi parcurge mai mult de 2-3 metri în 5-6 minute, căci trebuie mereu să te opreşti ca să admiri eleganţa şi originalitatea fiecărei construcţii".

Europa îi place, de aceea, la fel de mult lui Mosari. Aici se simte, de prisos să insist, acasă, motiv pentru care caută mai puţin, lăsându-se în schimb condus de frumuseţea oraşelor prin care trece: Lisabona, Palma de Mallorca, München, Bruxelles, Moscova, Sankt Petersburg... Condeiul său este, aici, mai puţin alert, mai instructiv, enumerând şi contemplând zestrea de civilizaţie şi frumuseţe a unui continent, pe bună dreptate, unic. Starea de spirit a călătorului este, de aceea, mai molcomă, mai deschisă către poezie şi mai atentă la povestea care se află în spatele clădirilor, arterelor şi parcurilor presărate de geniul creator al europenilor pe cuprinsul oraşelor vizitate: "Aşadar, fostul Leningrad, actualul Sankt Petersburg, îţi oferă o combinaţie pe care n-am întâlnit-o nicăieri în altă parte: el împleteşte palatele ţarilor şi bisericile, adică elementele ce amintesc de imperiul dictatorial şi credinţa religioasă, cu revoluţia socialistă şi crucişătorul Aurora, ceea ce se traduce prin stăpânire absolută comunistă; oraşul a trăit un război îngrozitor, dar rănile au rămas în suflete, monumente şi statui. Viaţa merge înainte, de aceea muzica şi dansul străbat oraşul, care, spre deosebire de altele ruseşti, ştie să ducă şi o viaţă veselă de noapte. nenumăratele cabarete, baruri, restaurante sunt pline, chiar dacă unele denumiri sunt curioase, cum ar fi Tribunal-bar... La Cofetăria Literatura stă şi acum la una din mese Puşkin cu poeziile lui... E drept, Puşkin de azi e doar din ghips, dar el e considerat viu în oraşul nopţilor albe".

"Întâmplările cu turişti" evidenţiază mai mult calităţile de umorist ale lui Mosari: darul observaţiei acute, ironia fină, gustul pentru umorul intrinsec al unor întâmplări autentice, colecţionate de-a lungul şi de-a latul globului. Mosari nu inventează, nu îndulceşte, nu satirizează: se mulţumeşte să noteze atent, cu economie de mijloace, întâmplarea. Umorul decurge, însă, din scriitură, din zâmbetul discret pe care ea îl transmite sau doar îl sugerează...

Aşadar, un scriitor aparte, din atât de activa şi de bogata comunitate literară românească din Israel. Un scriitor-gazetar, martor al clipei, dar şi un observator atent, priceput în a desluşi înţelesurile ce se ascund în spatele acestei clipe. O proză distinsă şi destină, elegantă, un umor plin de nobleţe şi o bucurie a vieţii trăite şi contemplate cu inteligenţă şi discreţie.»

Shaul Carmel

Sânul drept al amazoanei

Versuri. Coperta: Baruch Elron;
cu o prefaţă de Ioan Holban
şi o postfaţă de Zoltan Terner;
ed. Cronica, Iaşi, 2005

Fidel temei sale preferate din ultimii ani, Shaul Carmel se arată şi în acest volum preocupat de fenomenul religios şi, în mod deosebit, de relaţia lui cu Dumnezeirea.

Aşa cum observă ieşeanul Ioan Holban în prefaţă, avem de-a face cu "o poezie mistică, s-ar zice; nu e vorba numai despre un sentiment religios, foarte profund de altfel, la Shaul Carmel, ci de căutarea acelui punct magic al *intersectării* gândului propriu cu lumina credinţei...".

Un exemplu în această privinţă ni-l dă "Sâmburele cunoaşterii":

«Sâmburele cunoaşterii/ din fructul oprit/ Muşcat de mama/ Şi sădit/ În trupul ispitei zămislite/ A crescut o dată cu mine,/ În mine.// Rădăcinile firavului trunchi/ Adânc înfipte/ În sângele păcatului/ Şi binecuvântate de Izgonitor,/ De Marele Grădinar al Edenului,/ Au dat cercuri de viaţă,/ Scoarţă şi tărie ramurilor/ Din ce în ce mai bogate,/ Ale copacului ce sunt.// Roadele,/ Scormonitoarele înrebări,/ S-au arătat de tânăr,/ Mângâind şi ele a ispită/ Obrajii Zânelor-Fecioare/ Ale Poeziei,/ Spre împreunare,/ Ca şi aripile îngerilor/ Care îmi populau/ Singurătatea în faţa hârtiei,/ Clipă de clipă.// Îţi mulţumesc, Doamne,/ Că alungându-Ţi păcătoşii/ Din preajmă,/ Le-ai învrednicit păcatul/ Cu harul muşcăturii,/ Al întrebărilor,/ Al cunoaşterii,/ Revărsate în cărţile mele.»

Acelaşi sentiment religios îl întâlnim în "Triumful unei nopţi":

«La căderea întunericului/ Ţi–am trimis îngerii la culcare;/ Pe toţi cei care mă ocrotesc,/ Pe toţi cei care mă păzesc de toate.// În patul acestei nopţi/ Nu este loc decât pentru noi./ Fără martorii Domnului./ Doar supravieţuirea mea/ Trebuie să-ţi tulbure somnul,/ Ca strigătul de fericire/ Al trupului reînviat,/ Reîntors din pragul morţii,/ Să triumfe.// Visările mele de cu zi/ Să se împlinească sălbatec/ Cu tine,/ Tăcuta şi veşnca mea Rugăciune.»

Sau în "Alungă-l, Doamne, de poţi!":

«Ce Ţi s-a întâmplat, Atotcreatorule,/ Atotplăsmuitorule,/ Unde Ţi-e puterea de altădată?/ Uite! Îngerul Tău răzvrătit,/ Marea ta dezamăgire,/ Întâiul Tău eşec,/ Diavolul,/ Te biruie.// Florile pe care le-ai născocit/ Să-Ţi ierţi păcatul/ Izgonirii din Rai/ A coastei înviețuite/ Din lutul singuratecului/ Adam,/ Şi pe el,/ Întregitul înjumătăţit,/ Florile,/ În loc s-o încunune/ Pe Eva,/ Sau presărate/ În patul procreaţiei/ Să umilească frunzele/ Ruşinii Cunoaşterii,/ Florile,/ Le ducem la mormintele/ Mereu proaspete/ Ale copiilor/ Mereu ucişi de Satan,/ De blestematul Tău înger.// Alungă-l, Doamne,/ De poţi,/ Din preajma florilor Tale,/ A oştirilor Tale!»

Mioara Iarchy-Leon

Aforisme

Ed. autoarei; Bat Yam, 2005

Mioara Iarchy-Leon (n. Bucureşti, 1936) este nu numai poetă, ci şi autoare de aforisme. Culegerea de faţă, a doua de acest fel din cariera scriitoarei, ne oferă prilejul de a întâlni acelaşi amestec de observaţii bune şi de locuri comune care ne frapase la "aforismele" de debut.

Cartea cuprinde notaţii remarcabile precum:

- *Când s-au întâlnit, ea era poem şi el cel care l-a scris.*
- *Cât de bine ar fi dacă*
  am beneficia şi noi
  de sfaturile pe care
  le dăm altora.
- *Uneori şi învingătorul regretă că nu a fost învins (remarcă subtilă, n.n.).*

Dar şi banalităţi, ca:

- *În ziua de azi,*
  să iubeşti,
  să fii sensibil şi romantic
  nu sunt calităţi,
  sunt defecte.
- *A iubi cu adevărat,*
  înseamnă să accepţi
  trădarea, capriciile şi
  indiferenţa celui drag.
- *Sunt oameni în care crezi,*
  îi consideri prieteni,
  te laşi cunoscut de ei.
  Şi aceşti oameni,
  tocmai aceşti oameni,
  te decepţionează, profitând
  de încrederea ce le-ai acordat.

P.S. Regretabilă absenţa unei note bio-bibliografice (însoţită de o fotografie a Mioarei Iarchy-Leon) pe coperta a IV-a. Cititorul, oricare ar fi el, vrea să ştie cum arată autorul cărţii pe care o ţine în mână şi cine este acesta, de fapt.

(M. Rafael)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Iahalomi Arie, *"Descătuşarea";* roman; coperta: Lavinia Dima; ed. Polimark, Bucureşti, 2005.

Matei Grisaru, *"Puncte de vedere";* publicistică; ed. Grima, Haifa, 2005.

Iulia Deleanu, *"Kadiş pentru mama mea";* memorialistică; cu un cuvânt înainte de Dorel Dorian; coperta: Toma Hirth; ed. Kriterion, Bucureşti, 2005.

Gh. Kovacs-Eichner, *"Gânduri despre actualitate – H.R. Patapievici sau lipsa dialogului autentic";* eseuri; f.l., 2005.

Ştefan Racovitza, *"Cu mâinile pe cap";* publicistică; cu o prefaţă de Ş. Rădulescu-Zoner; coperta: Mihai Zgondoiu; ed. Libra, Bucureşti, 2005.

Victor Frunză, *"Fire de aur pe blană de oaie – Din povestirile Natelei";* roman; ed. "Victor Frunză", Bucureşti, 2005.

C.N.N.

Ce Narcotic Nociv

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Nina Cassian, poetă, memorialistă, New York: volumul III şi ultimul al Jurnalului ei ("Memoria ca zestre"), apărut în editura Institutului Cultural Român, de la Bucureşti, s-a bucurat de o deosebită atenţie din partea criticii precum şi de un mare succes de librărie, primul tiraj fiind epuizat.

În scădere

Conducerea Sinagogii Gutman din Tel Aviv: refuzul încăpăţânat al factorilor responsabili de a explica motivele gravului conflict ce-a determinat demisia în bloc, cu răsunet, a fostului comitet de conducere, în frunte cu Arie Shapira, a fost rău primit în rândurile *alialei;* aceasta cu atât mai mult cu cât trăim într-o ţară unde noţiunea de transparenţă este la ordinea zilei.

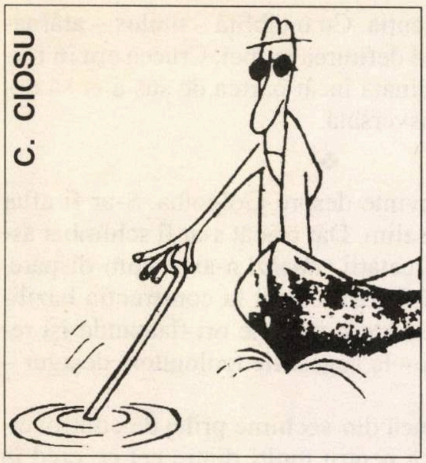

Pescuitorul de perle

Un fiu necunoscut al d-lui Roni Căciularu

«Autorul interviului a fost realizat de Roni Căciularu.»

("Viața noastră", 18.11.05; comunicată de Mélanie Greenberg, Haifa, POB 18209, – care mărturisește cu surprindere că deși îl cunoaște de multă vreme pe d. Roni Căciularu, de la HOR, nu știuse că acesta are un fiu ziarist.)

Completa dizolvare a întregii atenții a redactorilor de la ziar

«…Lichidarea patriei evreiești și completa dizolvare a întregului popor evreu de către Titus, viitorul împărat roman.»

("Viața noastră", 21.10.05; comunicată de Petru Cioclu, Kiriat Yam, – care nu pricepe cum, după completa sa dizolvare, neamul evreiesc a mai reușit să supraviețuiască până astăzi.)

Îți stă ceasul de ce se povestește despre fusul orar

«În noaptea de sâmbătă-duminică în România intră în vigoare fusul orar de iarnă… Până la data schimbării fusului orar etc. etc.»

("Viața noastră", 21.10.05; comunicată de Viorel Horbodă, reh. Hahashmonaim 25, Tel Aviv – care atrage atenția că fusurile orare sunt fixe, nu se schimbă niciodată, nici măcar în România epocii de tranziție; ceea ce se schimbă este orarul.)

Bizar

«În ciuda prezenței pompierilor în locul acela, motociclistul nu a fost rănit.»

("Le Pays Gessien", Franța, 21.10.05; comunicată de Emil Lazarovitch, POB 11985, Toulouse, Franța, – care nu-și explică defel cum a fost posibil așa ceva.)

Unde nu e cap...

«Tribunalul Uniunii Europene … a aprobat hotărârea Turciei de a interzice acoperirea capului în universități. (…) Decizia guvernului turc pune capăt luptei unei studente contra autorităților care au împiedicat-o să urmeze cursul de medicină la Universitatea din Istanbul, în 1998, deoarece venea cu capul descoperit.»)

("Ultima oră", nr. 3279/05; comunicată de ing. M. Hardt, Offenbach, Germania, – care ne mărturisește că după citirea celor de mai sus, care se bat cap în cap, a început să-l doară capul.)

De când așteptam asta!

«Saad Hariri, fiul lui Rafik Hariri (fost premier libanez, asasinat anul acesta la ordinele guvernului de la Damasc, **n. red.**) a propus transferarea cazului Tribunalului Penal Internațional de la Haifa.»

("Ultima oră", 24.10.05; comunicată de Riri Benglas, reh. Hashachar, – care, deși are o ușoară bănuială cum că, în realitate, e vorba de Haga și nu de Haifa, nu se poate împiedica să se bucure că, în sfârșit, am obținut și noi, Israelul, un succes internațional.)

Poșta

Robert Donath, Ierusalim; **Selena Marcovici,** Tel Aviv; **Rose-Marie Vițianu,** Paris; **Dudu Filderman,** București (observații bune, dar nu perle); **Luiza Chiliman,** Düsseldorf, Germania; **Beno Chitaru,** Hedera; **Vivianne Comarnischi,** Los Angeles, USA (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

GH. TOMOZEI

„Călătorii cu dirijabilul”

Vadim Tudor. I. Coja. Paul Goma. Gh. Zamfir. Corvin Lupu, profesor la Universitatea din Sibiu. Liviu Ioan Stoiciu. Şi alţii, şi alţii (inclusiv persoane cu carte de vizită umanisto-democratică) şi-au arătat în anii din urmă ura, ura vie şi rânjită la adresa neamului evreiesc. Şi a Israelului.

Aşa e. Dar tabloul nu este complet. În paralel cu speţa de mai sus, au trăit şi trăiesc în România de azi condeieri de calitate care văd altfel Israelul şi poporul evreu. Iar pe unii nici măcar nu-i cunoaştem.

Regretatul poet român Gh. Tomozei a scos în 1982, la editura Sport-Turism din Bucureşti, o carte cuprinzând impresii de călătorie şi despre care nu s-a prea vorbit, trecând aproape neobservată. Titlul cărţii: "Călătorii cu dirijabilul". Printre alte ţări pe unde a trecut Tomozei se află şi Israelul. Extrase:

Ierusalim...

"Mormântul" lui Isus e într-o cămăruţă nu mai mare decât o odaie de student sărac. Anticamera ei (numită a Îngerului) e ceva mai mare.

O piatră de marmură albă, cu vine diafane desenate pieziş, ca "oase" de ferigi pe un pat de lut. O fisură taie în două părţi inegale dreptungiul nerăcâit de dalta vreunui "artist". Candele de aur şi argint. Un bogat şir de sfeşnice tot din aur şi tot din argint umbresc icoane (ferecate în aur şi argint, cu tiara Fecioarei brobonită cu pietre scumpe, un vas graţios (de aur) cu câteva flori roşii. Atât. Nu e mormântul vreunui proprietar de mine de aur, nu e mormântul unui zaraf. E cripta inutil împodobită (există vreun raport proporţional şi condiţional între cantitatea de aur şi cantitatea de iubire creştină?) şi, observ cu tristeţe, nici cel mai mărunt obiect nu e din lemn, aici unde fiul unui dulgher sărman ar fi stat cândva cu palmele şi picioarele sparte...

Lumânărele "de colivă" ard în mănunchi (graţioasă idee) într-un tub ceramic, în vreme ce lumânările mari sunt stinse spre a nu afuma mai mult icoanele mediocre dispuse fără noimă deasupra pietrei albe pe care o sticlă groasă o apăra de mâinile hagiilor veniţi s-o atingă măcar, dacă nu să-şi ofere o ţandără ca amintire...

Câteva vorbe despre crucificare.

A fost o invenţie romană (evreii n-au practicat-o) şi semnifica cea mai dezonorantă trecere în moarte a unui vinovat. Totul începea cu o bătaie la pretoriu. Sculele utilizate: vergi de ulm, bice cu vârfuri înnodate sau îngreuiate cu mici greutăţi de plumb. Osânditul trebuia să îşi ducă singur crucea până la locul, din afara oraşului, sorocit a găzdui execuţia. Cu o tăbliţă – titulus – atârnată de gât şi conţinând definirea culpei. Crucea era în formă de X, astfel îmbinată încât partea de sus a ei să depăşească partea transversală.

◆

Şi alte câteva cuvinte despre Golgotha. S-ar fi aflat la nord-vest de Ierusalim. Dar oricât s-ar fi schimbat aspectul topografic al cetăţii, *dealul* n-avea cum dispare. Cine l-a "tocit"? Să fi fost retezat la construcţia bazilicii? Toţi pictorii Renaşterii italiene ori flamande îşi reprezentau Golgotha – la sugestiile teologilor, desigur – ca pe un munte.

Golgotha fiind încă din vechime prilej de controverse nu e de mirare că pentru mulţi dintre cei ce cred în existenţa reală a lui Isus, locul supliciului nu ar fi sub talpa bazilicii lui Constantin.

La Ierusalim ţi se poate arăta, la nord de Poarta Damascului, adevăratul mormânt al lui Isus, *mormântul din grădină*. Un general britanic, Gordon, l-a "găsit" (bazat pe Evanghelia lui Ioan şi pe Iosif Flavius) pe o colină de seamănă (şi azi!) cu un craniu, şi de atunci, din 1882, numărul celor ce cred în verosimilitatea acestei versiuni e tot mai mare.

Grădina i-ar fi aparţinut lui Iosif din Arimateea şi există o Societate care militează pentru acceptarea *mormântului din grădină* şi care a şi cumpărat-o (!) încă din 1894.

Şi mie, cripta goală, tăiată grosolan în piatră, din a cărei lespede de deasupra n-a mai rămas decât un biet ciob, îmi impune credinţa că Gordon a avut dreptate.

Dar mai cred că adevăratul "mormânt" iisusic e în cavele de la Qumran: manuscrisele de la Marea Moartă ne aduc, cu veacuri "înainte" de Isus, nu doar imaginea unui creştinism "avant la lettre" ci şi a unei căpetenii înzestrate cu prea multe date ce-i apropie "biografia" de a nazaretanului.

Dar nici profeţii şi nici ideile nu au morminte...

◆

Pentru credinţa ebraică principalul monument a rămas în Ierusalim un Zid, cel occidental al Templului lui Solomon, de multă vreme numit al Plângerii. Pietrele galbene ar fi singurele autentice păstrate din templul Dintâi şi refolosite de Irod (Harod cel Mare) atunci când a refăcut – tot vremelnic – acea minune a antichităţii despre care ne-au rămas ample scrieri, datorate mai ales acelui Iosif Flavius. 46 de ani ar fi durat lucrările de restaurare terminate în 64 AD. După numai 6 ani ruina l-a cotropit din nou.

Muntele Moriah cu conture aproape confundate cu ciclopicele ziduri ale templului a fost perforat de imense galerii (prin unele era adusă apa unor izvoare îndepărtate şi purtată prin "ţurloaie" de piatră după zisa lui Bolintineanu) asupra cărora s-a așezat un complex de construcții, suprapuse, cu porticuri și pridvoare, cu turnuri, tainițe și săli de ceremonii înconjurând un sanctuar adăpostind candelabrul cu șapte brațe – menorah – cu facle niciodată stinse și un altar, al Miresmelor. Accesul în sanctuarul știut sub numele de Sfânta Sfintelor nu le era îngăduit decât preoților (unora dintre ei) spre a aprinde tămâia rugilor și o poliție specială se însărcina să împiedice intrarea altcuiva în minusculul spațiu (10 metri lungime, 10 metri adâncime). Nici păsările cerului n-aveau voie să poposească pe acoperișul Sfintei Sfintelor. Pe vremea lui Solomon interiorul acesta n-ar fi găzduit decât Arca Alianței semnificând maiestatea regală. Ar fi fost pardosit cu lemn de chiparos aurit, ușa ar fi fost din lemn de măslin (cu chei și cu încuietori de aur), tavanul de cedru și el poleit.

Pedepsit de atâtea ori, Ierusalimul a prilejuit atâtea plângeri încât zidului relicvă i se spune pe drept al Plângerii. Dar iată jaloba lui Ieremia rostită pe ruinele fumegânde ale cetății ucise: "O, cum a rămas pustie, cetatea cea cu mult norod! Ajuns-a ca o văduvă, cea mai vestită dintre popoare, Doamna cetăților ajuns-a birnică!".

Drumul spre Zid te face să cobori câteva trepte și ajungi într-o piață luminată de pietrele cărora timpul le–a dat chip muncit de săgeți dar și de vânt, pietre glorioase scrijelate de răni, spărturi prin care cresc timide smocuri de iarbă verde. La temelie, zidul e ros de atingerea mâinilor celor veniți să se roage. Între pietrele închipuind parcă mari lespezi trase de pe criptele unui cimitir dezafectat sunt puse mici bilețele (poate câteva mii) în care sunt scrise dorințe și care sunt colecționate în fiecare seară și probabil păstrate, ele sunt repede înlocuite în a doua zi.

Murmurând versete din Talmud ori Thora, credincioșii (cu capetele acoperite) nu privesc altceva decât zidul și în răstimpuri pagina cărții din care citesc, psalmodiind cu o frazare stranie și cu o solicitare a corzilor vocale ce apropie rostirea cuvintelor mai degrabă de plâns, ei își leagănă ritmic trupurile într-o mișcare repetată la infinit printr-o imperceptibilă "frângere" a spinării (picioarele rămân imobile) și o aplecare înceată a capului. Când sunt procesiuni deosebite, se aprind înalte focuri în uriașe vase metalice în jurul pereților perpendiculari zidului, focuri întreținute prin țevării, cu gaz metan...

Mai departe de aici, dincolo de zid, evreii nu urcă, spre a nu risca să calce, fără să știe, locul pe care va fi fost Sfânta Sfintelor pe care nimeni nu-l știe (îl vor cunoaște, curând, arheologii). Un rabbi e postat la trecerea spre platoul de deasupra zidului tocmai spre a împiedica sacrilegiul.

❖

Un monument zguduitor în inima Ierusalimului nou: cel înălțat în memoria victimelor Holocaustului. E o clădire de impresionante dimensiuni, sugerând un cort dar și (privit dinlăuntru) o piramidă, semn că arhitectul, care a intenționat să ridice o Casă a amintirii celor șase milioane de evrei căzuți victime ale nazismului în zilele celui de-al doilea război mondial, n-au uitat să omagieze și ideea de etern pelerinaj a greu încercatului popor evreu, păstrându-și prin vremuri individualitatea. De la robia sub piramidele lui Faraon la drumurile – lungi de milenii – sub corturile pustiei și până la Căminul evreiesc visat până în 1948 și întruchipat de întemeierea statului Israel, acest popor a dus o viață fără pace deplină. El și-a purtat pe toate meridianele Diasporei însușirile sufletești, credința, meșteșugurile și mă număr printre cei care cred că în momentul (și acum tensionat) trăit de statul Israel azi, acum, legendarul simț de echilibru evreiesc ... va conduce la o înțelegere cu toate popoarele între care evreii viețuiesc, împiedicând izbucnirea unor noi, sângeroase înfruntări războinice.

În "cortul" Memorialului Yad-Vashem nu sunt "exponate" muzeistice. Treci poarta (imaginată din fier, ca o încrengătură de arbori arși, devălmășindu-se cu pietre calcinate și ruine ale ruinei) și te afli într-un spațiu gol populat numai de o flacără veșnică. Podeaua are gravate numele odioase ale lagărelor de concentrare pe care lehamitea cernelii nu le mai reproduce aici.

Într-o clădire alăturată sunt adunate documente ce denunță grozăviile întrecând Plângerile profeților biblici. Fotografii, panouri cu inscripții lapidare și o *singură* piesă de "dosar" într-un nicicând închis Tribunal al crimei: un pantofior al unui copil gazat, închis fără vreun comentariu într-un minuscul sipet de sticlă. Organizatorii muzeului n-au expus țesăturile din păr omenesc, lingourile de aur rezultate din topirea danturii condamnaților, săpunurile din carne omenească, abajururile confecționate din piele omenească, dar acest pantofior face inutilă colecția de orori ce ar putea umble sălile Memorialului. El vorbește cu o elocință neîntrecută despre noaptea hitleristă și reverberează în eter chemări la rațiune și *neuitare*. Semn de neuitare a suferințelor poporului evreu, adăugate suferințelor și a altor zeci de popoare care au plătit tribut ultimului război mondial, primarii capitalelor de orașe din multe continente ce vizitează orașul plantează în jurul Memorialului (aș zice că în jurul pantofiorului) copaci ai păcii. Măslini, presupun.

Șalom! așadar.

Dacă s-ar imagina un Muzeu al unui cuvânt, acest Yad-Vashem ar putea fi muzeul unui universal sperat Șalom...

PASCAL BRUCKNER

„Sunt un gigolo”

Cine este gigolo-ul? Eroul romanului "Iubirea faţă de aproapele", de Pascal Bruckner (n. 1948), unul din cei mai importanţi şi de succes scriitori francezi de astăzi.

Ajuns la maturitate, nemulţumit de felul său de viaţă, acest erou hotărăşte să devină gigolo. Amant pe bani, la dispoziţia femeilor. Mai întâi cunoaşte o farmacistă, pe care o aduce în garsoniera sa şi – pe urmă – aceasta îl recomandă prietenelor sale, care, la rândul lor, îl recomandă prietenelor lor.

Romanul despre care vorbim, un best-seller, a fost tradus în româneşte de Vasile Zincenco şi a apărut în editura "Trei" din Bucureşti. Fragmentul de faţă îl reproducem după săptămânalul "Adevărul literar şi artistic".

Îmi trebuise, aşadar, aproape un an de zile ca să-mi realizez visul. După farmacistă, am şomat săptămâni nesfârşite, am aşteptat mult şi bine în garsoniera-mi clandestină şi solitară, sfâşiat între descurajare şi încăpăţânare. Dar încă din luna iunie, ca prin minune, situaţia s-a schimbat. Spiţereasa, drăguţa de ea, mă vorbise de bine în regiunea sa şi mi-a trimis mai multe prietene de-ale ei. Se declanşase mecanismul, câştigasem un început de reputaţie. S-a instaurat o modestă rotaţie. Iar dacă nu primeam decât una sau două persoane pe săptămână, în schimb le tratam cu un lux de menajamente demne de un monarh. În sfârşit experimentam îmbătătoarea posibilitate de a fi râvnit pentru corpul meu şi nimic altceva.

Dar s-a ivit un alt obstacol: mă rodea teama, înaintea fiecărei vizite eram cuprins de tot felul de deranjamente fiziologice, mâini reci ca gheaţa, crampe la stomac, dureri de cap. Trupurile nu-mi plăceau imediat, iar al meu nu era de-ndată bine dispus. Ceea ce m-a ajutat să depăşesc această reticenţă au fost banii, ei au jucat rolul unui minunat eliberator. Faptul de a fi plătit mă arunca într-un univers în care criteriile obişnuite de permis şi interzis, de neplăcut şi apetisant nu mai aveau curs. Banii n–au fost niciodată drumul spre inima mea, nici nu-i iubesc, nici nu-i dispreţuiesc; posedă însă o formidabilă putere de transformare şi pe cea mai banală fiinţă o schimbă într-o divinitate dezirabilă. Teama era reciprocă: în fiecare dintre "camaradele" mele constatam acelaşi cocktail de frică şi dorinţă în faţa unui act ilicit şi totuşi delicios. Aceeaşi femeie care-mi explica la telefon sila ei de întâlnirile noastre se afla o oră mai târziu la mine-n pat, cu picioarele larg desfăcute, şoptindu-mi îndemnuri tandre. Nici o ipocrizie într-o asemenea purtare, ci dovada unui conflict interior care şi pe mine mă măcina. Îmi amintesc de ziarista de la un cotidian de stânga de dimineaţă, mamă de treizeci şi unu de ani, care se plictisea acasă şi căuta emoţii mai condimentate decât fiertura conjugală. Înainte de-a consimţi să-mi dea un sărut pe gură, trebuia să o servesc cu cel puţin trei pahare de vin. După aceea îi părea rău, mă blestema, pleda în favoarea monogamiei, a purităţii conjugale. După săptămâni întregi de îmbufnare, reapărea, înfometată, scârbită de bărbatu-său, îmi arunca cu bancnotele peste faţă, gata de cele mai mare rătăciri înainte de-a fi din nou roasă de remuşcări.

Capacităţile mele sexuale erau cele ale unui mascul obişnuit care a decis numai să-şi facă din ele centrul vieţii. Eram o unealtă docilă în mâinile iubitelor mele, o fiinţă disponibilă pe care o iei şi o laşi după cum ai chef. M-aş fi bucurat să se fluiere după mine pe stradă ca după un câine. Sunt un bărbat facil, când sunt bine dispus mă poate avea oricine, nu fac fasoane. Nu eram meschin: nu-mi măsuram durata prestaţiilor şi puteam rămâne ore întregi cu aceeaşi femeie, dacă aceasta era dorinţa ei.

Într-o zi mi-am înţeles sensul activităţii. Eram într-o cafenea din colţul străzii Ecouffes. Îmi plăcea Marais, acest cartier al noii burghezii emancipate de la Paris, care juxtapune sacrul şi profanul, ieşivoturile şi back-room-urile. În bistroul acela, pe o banchetă din faţa mea, o brunetă drăguţă într-un cardigan roşu îl pupa de mama focului pe un filfizon. În loc să aibă ochii închişi, aşa cum se cuvine, îi ţinea deschişi şi-mi surâdea. Pentru ea era un joc nevinovat, pentru mine a fost un declic. Să onorezi pe cineva promiţându-i în acelaşi timp altuia că-ţi va obţine favorurile dacă ştie să aştepte, aceasta a devenit profesiunea mea de credinţă. Coiturile mele în vrac lăsau o dâră pasionată în care fiecare femeie prelua ştafeta de la precedenta şi-i întindea mâna următoarei. (…) Iar dacă unele radiau de fericire mai mult decât altele, erau totuşi supuse aceleiaşi legi a alternanţei. Nimic nu mă întrista mai mult la o femeie pe care o ţineam în braţe decât gândul că va fi ultima: o doream proporţional cu aceea care avea să-i urmeze. Eram un adept fanatic al principiului circulaţiei, îmi plăcea doar amorul în serie chiar dacă nu exclude nici afecţiunile, nici predilecţiile. Şi storceam sexele ca pe nişte bureţi vii din care şiroia voluptatea.

Magia prostituţiei înseamnă disponibilitate fără nefericirea refuzurilor arţăgoase, juisare minus povara consecinţelor. O dată îndeplinit contractul, nici o privire, nici un cuvânt. Foamea mi se hrănea din ea însăşi, nu eram niciodată sătul şi aşteptam cu febrilitate noile obiecte pe care mi le trimitea hazardul. Când răsuna trompeta veselă a soneriei vestind delicioase bătălii, inima mi-o lua razna. Puteam schiţa corpul celei care se apropia doar după zgomotul paşilor ce urcau scara: ciocănitul uşor al tocurilor cui înaintând cu prudenţă, lunecarea suplă a bascheţilor zburând din treaptă-n treaptă, tălpile grele răzuind gresia şi oprindu-se la jumătatea drumului, cadenţa regulată a pantofilor cu tocul jos care ştiu unde merg. În general, ultimul etaj era urcat cu mai multă discreţie de parcă persoana respectivă voia să surprindă un zgomot insolit, să-şi vină în fire după oboseala ascensiunii. Când auzeam mici bătăi scurte la uşă, eram deja în erecţie. Nu mai aveam cliente – cuvânt vulgar –, aveam numai zâne, îngeri pe care-i primeam în modul cel mai curtenitor. Voiam să fiu o călăuză spre Eden, eram păstorul ce aduna mieii rătăciţi de turmă şi-i ducea la liman. Îmi alesesem pseudonimul Virgile prin analogie cu poetul care l-a condus pe Dante din Infern în Paradis. Pe o măsuţă joasă, aşezam în orice anotimp o cupă frumoasă plină de fructe proaspete, cireşe, mandarine, mango, lychee, dar şi mere lustruite, şlefuite ca nişte obraji de copil. Pe fiecare noptieră se aflau boluri din care se revărsau migdale trase în ciocolată, trufe cu praf de cacao, batoane de ghimbir, fursecuri fine. Din trei în trei zile cumpăram un nou buchet de flori evitându-le pe cele prea mirositoare sau îmbătătoare. Aprindeam lumânări, beţişoare aromate. Iarna, nasul îngerilor mei se înroşea ca un tăciune aprins. Pe geamuri creşteau flori de gheaţă. Le ofeream groguri. De fiecare dată când o necunoscută îmi intra în garsonieră, fie şi numai pentru o oră, aveam un spasm în pântece, orizontul se lărgea, mă împărtăşeam din bunătatea unui izvor de lumină. Nu persoanele-mi plăceau, ci situaţia în care-mi apăreau ele. A existat un moment în care am înţeles că pe orice femeie o pot dori cu aceeaşi voracitate fără a încerca sentimentul unei repetări. Din clipa aceea, am fost fericit. Întreaga viaţă mi se scurgea în cei câţiva centimetri care despart gura unei zâne de sexul ei. După plecarea lor, adulmecam pe cearşafuri sau pe cuvertura patului reziduurile luptei senzuale ale căror tandre emanaţii mă îmbătau.

De-ndată ce-ajungeam în cămăruţa mea alunecam într-o altă dimensiune a timpului şi-ncuiam uşa lumii. Îmi schimbam numele, hainele, îmi puneam costumul de scenă, pantofi de pânză, pantaloni uşori, cămaşă largă. Toţi îngerii mei erau minunaţi printr-o latură sau alta: cântăreţele care-şi intonau al lor cântec încă de la primul sărut; reginele care se lăsau în voia mea cu indolenţa unui animal de lux; cele îmbrăcate ca de sărbătoare, ce-şi lustruiseră părţile intime ca pe o punte de navă şi se puseseră la patru ace genitale; elegantele care-şi păstrau pe nas ochelarii de soare ca să nu-şi terfelească reputaţia; mămoasele care-mi aduceau borcane de dulceaţă; înflăcăratele care se duceau la fund în plăcere ca o piatră; monoteistele care nu juisau decât o dată, politeistele de mai multe ori, agnosticele niciodată.

Netezimea pielii, membrele moleşite, mirosul delicios al gurii, chiloţeii de mărimea unui timbru poştal, toate erau pentru mine un prilej de uimire. Ce căutau la mine logodnicele mele? Nu numai iubirea interzisă, brutală, ci şi bucuria copilăriei ce constă în a fi mângâiat, pupat, cuprins de mâini iubitoare. Aşa îmi concepeam eu noua viaţă: să le înapoiez însutit unor anonime afecţiunea pe care mi-o arătaseră părinţii mei.

Cred că telefonul fără fir îmi era favorabil: cererile curgeau. Eram cunoscut drept cineva politicos, discret, muncitor, n-o lăsam niciodată baltă pe o femeie. Umila mea trudă atingea deseori sublimul. Îmi amintesc de o zi de iarnă rece şi ostilă în care la ora patru se înnoptase. De pe terasa mea vedeam Parisul iluminat; acoperişurile de zinc, udate de lapoviţă, aveau reflexe lichide. Descoperind-o în patul meu pe o anume Natacha, casiera la impozite în arondismentul X, o comoară de carne grasă ce se lăfăia pe pernele mele, dolofană ca un bebeluş, catifelată ca o caisă, am găsit că e atât de graţioasă şi apetisantă încât, dându-mi seama de norocul ce dăduse peste mine, am izbucnit în plâns. Eram în situaţia unui adult căruia i se anunţă că Moş Crăciun există într-adevăr şi care trebuie dintr-o dată să-şi revizuiască treizeci de ani de incredulitate. Cvartirul meu era modest ca suprafaţă, dar luxos prin funcţie: fastul acesta regal mă despăgubea pentru tot prestigiul social pe care-l neglijam, pentru cariera pe care mi-o torpilam. Cu zânele mele aveam nişte conversaţii de coafor, le vorbeam despre vremea proastă, concedii, horoscop, amorurile starurilor, le făceam complimente pentru felul cum erau îmbrăcate, pentru forma lor fizică. Eram versiunea *hard* a instructorului de schi, a masorului. Trebuie să spun aici că prostituţia este totuşi castă. Credeam că aveam să mă încrucişez cu furie, luxură, bestialitate; mi se cerea îndeosebi afecţiune şi mângâieri foarte apăsate, cu ochii închişi. Cine a spus că bunele maniere au dispărut? Noi făceam dovada unui tact pe care amanţii obişnuiţi nu-l mai cunosc, îmbinam neruşinarea cu buna creştere. Şi cât erau ele de cuviincioase după, repieptănate, remachiate, istovite poate, dar încântate, repetând of, am o baby-sitter care n-o să fie mulţumită, mă aşteaptă şeful, trebuie să trec să-l iau pe soţul meu. Grija domestică lua locul grijii erotice în afara celor, puţine, care, după ce făceau dragoste, se prăvăleau, se linişteau încet-încet şi adormeau.

Funcţia mea de curtezan amator nu se limita la actul fizic, ci aproape că semăna cu devotamentul. Mi se făceau confidenţe, împăcam familii, refăceam cuplurile destrămate. În faţa mea, femeile îşi deschideau sufletele fără teamă, mă cufundam în intimitatea fiinţelor, eram nepericulos. Câţi soţi nu-mi datorau fără să ştie o mai bună înţelegere, o sexualitate regenerată? Făceam oficiul de marabù, de terapeut, ascultam doleanţele unor tinere persoane care se plângeau că nu-şi găsesc iubiţi, le linişteam pe cele planturoase, cu mamèle mari şi grele, care visau să fie uşoare ca un fulg, le susţineam pe cele cu pieptul plat care se scuzau că nu au sâni. Şi când una dintre ele, după multe exerciţii de musculaţie în sală, se întorcea să mă vadă spunându-mi: "Acum cred că-mi plac fesele pe care le am. În vara asta o să îndrăznesc să-mi pun un string", eram fericit ca un învăţător care l-a scos pe un copil din analfabetism. Vegheam asupra dulcineelor mele ca asupra unui pension. Nu mă deranja să fiu luat drept gigolo: eu îmi alesesem acest fel de-a petrece timpul, ba chiar îl cucerisem prin luptă grea. Iar faptul că cele mai multe dintre zânele mele mă priveau ca pe un înapoiat mintal, ca pe un piston fără creier, mi se părea ceva firesc. Mă feream să le arăt că se înşeală, nelăsând să zacă pe mese decât reviste de dentist. Dacă m-aş fi apucat să o fac pe pontiful, să-mi etalez cunoştinţele, ar fi părăsit imediat garsoniera.

Adoram aspectul mecanic am muncii mele. Mă simţeam ca un mic meşteşugar, un ceasornicar efectuând o treabă de precizie cu piese infinit de sensibile şi fine.

Viaţa îmi era decupată în trei părţi: în prima, eram un bun tată de familie; în a doua, diplomat şi zelos slujitor al statului; în ultima, call-boy tarifat. Dimineaţa, porneam cu inima uşoară, orice remuşcare fiind abolită, să-mi întâlnesc promisele zilei, o dată închisă paranteza ministerului. La prânz, mâncam puţin, excesul de mâncare sau de alcool îmi tăia inspiraţia. Ca să oficiez, aveam nevoie să-mi păstrez mintea limpede, pântecele plat şi stomacul gol. Între două vizite, urmam un protocol riguros: făceam un duş după fiecare şedinţă şi rămâneam cu prosopul după gât ca un sportiv la antrenament. Zilele mele erau nişte cufere cu fundul dublu sau triplu, asemănătoare cu cele ale contrabandiştilor, între care menţineam un perete etanş. Locuiam în arondismentul XV, lucram în VII, pe bulevardul Saint-Germain, şi trudeam spre fericirea omenirii aproape de strada Rosiers. Îmi plăcea această corupere a vieţii obişnuite de către viaţa clandestină. Majoritatea oamenilor, când vor să trăiască în altă lume, sunt nevoiţi să se exileze, să o rupă cu mediul lor. Eu trebuia doar să traversez Sena şi nu răneam pe nimeni. Adormeam soţ, mă trezeam funcţionar, mă lungeam curvar. Eram aproape uimit să găsesc această carieră, despre care toţi spun că e abominabilă, atât de uşoară: nici statuie a comandorului, nici moarte tragică. Seara, mă întorceam acasă fericit, golit, bucuros să-mi regăsesc muierea şi liota de copii. Să regulez din greu trei sau patru femei după-amiaza şi câteva ore mai târziu, să mă găsesc cu copiii, aşezaţi cuminţi în jurul meu, citindu-le "Babar" sau "Poveştile motanului cocoţat", constituia tipul de contrast după care mă dădeam în vânt. Eram o liniuţă de unire între sfere neasemănătoare. La birou, în timp ce ministrul meu de tutelă ne vorbea cu emfază despre influenţa culturală internaţională şi măreţia Franţei, eu mă gândeam cu un zâmbet blajin la petrecăreţele-mi vulcanice care mă aşteptau acolo, la cucurigu, şi-mi spuneam că lumea este bună, că mă copleşeşte cu favoruri. Aveam nevoie de alte trupuri, de alte piei ca de un oxigen pentru a supravieţui. În fiecare zi descopeream noi geografii care mă scuteau să fug în lumea largă. Mă găsisem pe mine după multă vreme. De-acum înainte, singura mea ambiţie era să mă pierd. Sau mai curând să mă surprind. Povestea mea nu era aceea a unui băiat revoltat care cu vremea, se cuminţeşte, ci aceea a unui bărbat prea cuminte care-şi găseşte târziu calea şi se desprinde de anturajul lui ca să cunoască un pic de nebunie.

Seara, în coconul apartamentului nostru, atât de frumos decorat, nevastă-mea, Suzanne, îmi expunea câte-o problemă educativă de primă importanţă. De pildă, de Crăciun trebuia oare să le cumpărăm copiilor jocuri de construcţie din plastic sau să achiziţionăm, la o vânzare consacrată dezvoltării durabile, un sat african de lemn, demontabil? Dacă mi-ar fi putut citi în ochi adevărata mea părere scrisă cu litere de aur: mă doare-n fund!, ar fi fost foarte mâhnită. Or, nu voiam să o necăjesc şi discutam cu ea îndelung, cântărind argumentele pro şi contra, într-o judecată demnă de regele Solomon sau mai curând de regele tromboniştilor. Dar în concediu, când redeveneam ostaticul alor mei, îmi era greu. Însă, dublându-mi sârguinţa la birou, mă ofeream voluntar pentru ore suplimentare, stagii, misiuni de evaluare pe care nu le voia nimeni, în vreme ce progenitura mi se bălăcea pe malul oceanului, iar Suzanne era extaziată, în faţa părinţilor ei, de îndârjirea mea.

– Dacă va continua în acest ritm, peste şapte sau opt ani o să fie cel mai tânăr ambasador de la Quai d'Orsay.

– Măcar de-ar fi adevărat ce spui tu, îi replica soacră-mea, care nu văzuse niciodată cu ochi buni căsătoria noastră, pe care o considera o mezalianţă.

Scorpia bătrână nu era uşor de păcălit. Cât despre colegii mei, mă luau drept un arivist înrăit şi rânjeau văzându-mă că depun atâtea eforturi în amorţeala generală.

Eram îmbătat de un fel de orgoliu naiv, iar când îmi întâlneam prietenii, îi plângeam în mod sincer. Îi lăsasem atât de mult în urma mea! Rana pricinuită de banalitate mi se cicatriza puţin câte puţin.

Trei ani a durat starea aceasta dionisiacă, trei ani de glorie irefutabilă…

Horoscop

Luna Ianuarie 2006

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Anul 2006 demarează bine, mai cu seamă pentru cei născuți în prima decadă. Planeta Marte vă dă un surplus de energie, îndemnându-vă să vă lansați în proiecte noi (studierea unei limbi străine, inovații în materie de comerț, idei privind activitatea socială, cum ar fi înființarea sau dezvoltarea unei asociații etc.). Atenție, însă: starea de entuziasm care vă cuprinde poate fi periculoasă pe stradă, ca pieton sau șofer: feriți-vă de accidentele de circulație.

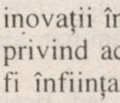

Taur (21 aprilie – 20 mai): O perioadă favorabilă la capitolul viață sentimentală, atât în sânul familiei cât și... în afară. Ceea ce pentru o persoană sensibilă ca dvs. este OK. În ziua de 13 există posibilitatea, mai ales dacă sunteți singur, ca o persoană demnă de interes să facă irupție în viața dvs. Numere: 3, 11.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): După câteva zile (cam multe) de secetă în domeniul financiar, veți respira ușurat: banii încep să curgă din diferite surse, unele la care vă gândiți, altele – neașteptate. Atenție la surplusul de kilograme: mersul zilnic pe jos (5 km.) poate face minuni.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Lipsă de stăpânire nervoasă? Nerăbdare? Intoleranță? Toate acestea fac ca relațiile sociale să fie încordate: și la muncă, și în alte locuri (vecini, poate sinagogă, poate un partid unde activați). Momentul cel mai periculos în această privință: sfârșitul lunii. Gura lipită cu scotch!

Leu (23 iulie – 22 august): Se prea poate ca cineva din familie, care s-a aflat multă vreme în depărtări, să revină acasă. Bucurie mare, dar și responsabilități sporite pentru dvs. Pregătiți-vă să vă ocupați de el (ea), să discutați o mie de lucruri pe îndelete și să-l (o) ajutați să-și rezolve problemele existențiale.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Început de an bun, dar, o umbră. Din cauza ciocnirilor dintre Marte și Săgetător, sunteți irascibil, suportați greu (am zice, prea greu) criticile din familie și sunteți gata oricând să săriți la gâtul celor ce vă contrariază. Stăpânire de sine, stăpânire de sine! Culoare: galben.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Probleme de familie (dar nu în sens rău) la ordinea zilei. Sunt fel de fel de lucruri de rezolvat à propos de locuință: poate o mutare? Poate reparații importante?... În jurul zilei de 14, posibilitatea unei moșteniri.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Starea sănătății se îmbunătățește pe zi ce trece. Dacă ați trecut printr-o criză, acum la începutul lui 2006, e momentul să vă spuneți: am învins-o! Dar, atenție, trebuie să trăiți ca într-o convalescență de durată. Odihna înainte de toate. Muncă da, însă cu măsură.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Prezența lui Marte în Săgetător poate provoca necazuri în relațiile sufletești cu partenerul de viață. De ce? Din cauza unui spor de agresivitate, care vă face greu de suportat. Și dacă vă închipuiți că *celălalt* înghite ușor nervii și capriciile dvs., ei bine, vă înșelați. Fii calm, Ferdinand, mai ales în jurul zilei de 9. Culoare: verde.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Ați mai crezut și altă dată în promisiunile unor escroci (oameni suntem). Și, cu toate că ați tras oarece învățătură de pe urma celor pățite, naivitatea dvs. nu a dispărut cu totul. Există posibilitatea ca un cunoscut să vă aborDeze făcându-vă niște propuneri ispititoare. Pe plan social sau profesional. Ascultați la modul politicos ce vi se spune. Și, tot politicos, refuzați oferta.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Ați muncit mult și v-ați zbătut mult în ultima vreme. Urmarea: se simte la lucru o anumită uzură. Nu mai aveți prospețimea și imaginația cu care i-ați obișnuit pe cei din jurul dvs. E momentul să vă "rupeți" de toate și să luați o vacanță. Și, mai ales, să vă scoateți din cap cunoscutul *alibi* cum că prezența dvs. la lucru este in-dis-pen-sa-bi-lă. Nu e. Și dacă lipsiți o lună de zile, nu vine nici un Tsunami prin birouri. Numere: 6, 11, 14.

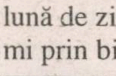

Pești (19 februarie – 20 martie): Stimată doamnă, dacă aflați că soțul dvs. are o legătură (veche și discretă), stăpâniți-vă. Puneți la bătaie toată înțelepciunea de care dispuneți și lăsați-l în pace. Încet-încet, lucrurile vor reveni la normal. Stimate domn, dacă aflați că etc. etc. etc. – același sfat.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Bani... şi iar bani

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								✿				
2					✿							
3						✿						
4			✿					✿				✿
5		✿					✿					
6	✿					✿				✿		
7				✿					✿			
8					✿						✿	
9		✿						✿		✿		
10							✿					
11				✿								
12			✿				✿					

ORIZONTAL: 1) Celebru actor american de origine engleză care a apărut în anii de debut în filmul "Charlot face bani" – Napoli este considerat cel al "milionarilor" în titlul unei piese de dramaturgul italian Eduardo de Filippo. 2) Unitatea bănească a Bulgariei – Prolific prozator român, semnatarul volumului de reportaje "Şoseaua milionarilor", publicat în 1961 (Petru). 3) Sprinten – Maestru al comediilor muzicale care a apărut în compania lui Danny Kaye în filmul "Milionar de cinci parale" (Bing). 4) Irina Mavrodin – Localitate în Nigeria – Măsura lui Cuza. 5) Voce – Netedă. 6) "Opera de … parale", dramă de Bertold Brecht ecranizată în 1961 de G. W. Pabst cu Albert Prejean în rolul principal – Monedă divizionară daneză, norvegiană şi suedeză – Plantă textilă. 7) Sufix pentru "nou" – Vase de navigaţie – Sursă bună de câştigat bani (fig.). 8) Localitate în Germania – Ban de altădată. 9) Citadin – Brăila (abr. auto). 10) Alt actor american întâlnit alături de Paul Newwman pe genericul filmului "Bani de buzunar" (Lee) – Scriitor francez din a cărui dramaturgie menţionăm piesa "Problema banilor", în care înfierează în mod necruţător corupţia şi tirania (Alexandre-fiul). 11) Monede romane de aramă sau de bronz – Eroina romanului "Banii" din ciclul "Les Rougon-Macquart" de Emile Zola. 12) Poftim – Cafeniu-deschis – Monstru sacru al ecranului francez, partenerul actriţei Jeanne Moreau în pelicula "Nu vă atingeţi de parale", turnat în 1954 (Jean).

VERTICAL: 1) Reputat cineast francez din a cărui filmografie amintim realizările de succes "Milionul" şi "Ultimul milionar" (René) – Remarcabil star american, protagonistul filmului "Bani de buzunar", realizat de Stuart Rosenberg. 2) Actriţă germană care a jucat cu Jules Berry în filmul "Banii" şi cu Paul Wegener în "Femeia cu milioane" (Brigitte) – Sat în judeţul Timiş – Astfel. 3) Salut roman – Săculeţe cu bani, pecetluite, care se expediază prin poştă. 4) Monede de valoare mică (pl.) – Râu în Elveţia. 5) Celebru prozator american a cărui "Bancnotă de un milion de lire" a fost ecranizată cu Gregory Peck în rolul titular (Mark) – Harapnice. 6) Ion Vinea – George Stănescu – Ceea ce este propriu unei persoane. 7) Soţul Virginiei, din schiţa "Milionul" de Ion Agârbiceanu – Referitor la oi. 8) Nota redacţiei – Expresia bănească a valorii unei mărfi – Rasă de câini. 9) Mare star al ecranului englez, protagonist al filmului "Cum să furi un milion", realizat de William Wyler (Peter, 2 cuv.) – A flata pe cineva. 10) Joc de noroc în care trebuie să se ghicească pe ce parte va cădea o monedă aruncată în sus – Viorica Coman – Oază în Sudan. 11) Stat european ce are ca unitate bănească un lek – Avere în buzunar. 12) Localitate în Mali – Celebru scriitor danez, autorul basmului "Banul de argint" (Hans Christian).

DICŢIONAR: AWGU, ORE, NEO, ESPA, ASI, TES, AVE, ARV, MIB, SAY.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Câini: Cehov, vernet, esop, rin, err, nem, seneca, a, uneltit, aman, sirius, os, ld, in, ba, alaska, u, neruda, pif, sartre, ia, i, gagi, mrin, or, uci, lec, dog, latra, animal, aliori, maera.

Cuvinte legate!: R, r, jad, pepene, au, gi, glenn, fina, ipso, zgiit, lr, copan, mea, ao, stins, urni, mita, egumen, m, ir, bazine, or, umeri, ari, aciuat, c, unu, cresa, alsacian.

Ştiaţi (à propos de alegerile din martie) că…

…în cei 57 de ani de existenţă, Israelul a avut 16 parlamente şi 31 (treizeci şi unu) de guverne?

Ştiaţi (tot în legătură cu instabilitatea guvernamentală) că…

…în ultimii cinci ani, la Ministerul Transporturilor s-au perindat cinci miniştri, care va să zică unul pe an?

DE SEZON...

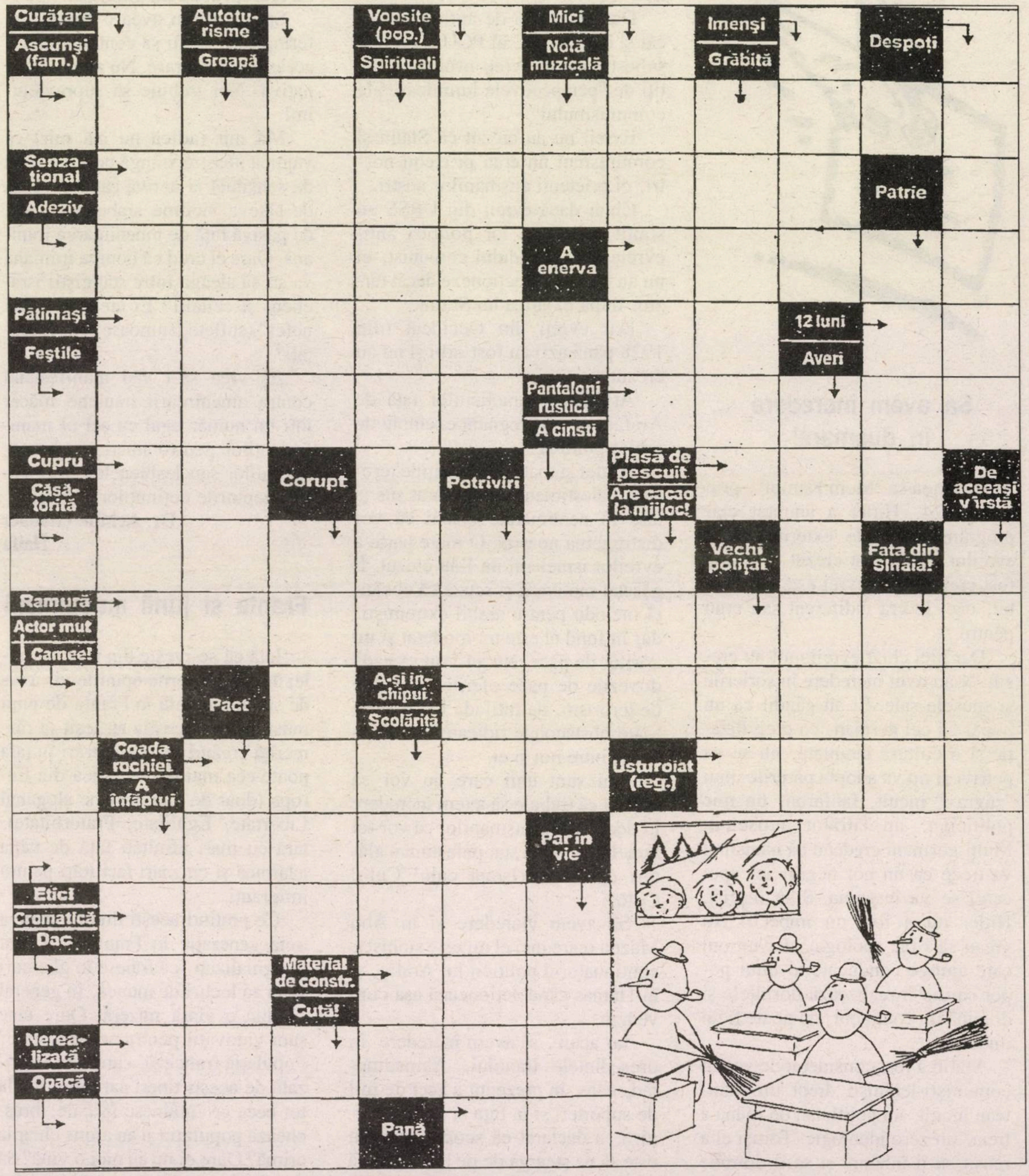
Curățare
Ascunși (fam.)
Autoturisme
Groapă
Vopsite (pop.)
Spirituali
Mici
Notă muzicală
Imenși
Grăbită
Despoți
Senzațional
Adeziv
Patrie
A enerva
Pătimași
Feștile
12 luni
Averi
Pantaloni rustici
A cinsti
Cupru
Căsătorită
Corupt
Potriviri
Plasă de pescuit
Are cacao la mijloc!
De aceeași vîrstă
Vechi polițai
Fata din Sinaia!
Ramură
Actor mut
Camee!
Pact
A-și închipui
Școlăriță
Coada rochiei
A înfăptui
Usturoiat (reg.)
Par în vie
Etici
Cromatică
Dac
Material de constr.
Cută!
Nerealizată
Opacă
Pană

DICȚIONAR: ACA, AGA, AVA, AIAT.

Să avem încredere în dușmani!

În cartea sa "Mein Kampf", prin anul 1924, Hitler a anunţat clar programul său de exterminare a evreilor. Nu a fost crezut. Că nu a fost crezut de neevrei este explicabil, căci le era indiferent sau erau pentru.

Dar nici chiar evreii nu l-au crezut. N-au avut încredere în scrierile şi spusele sale. Ei au gândit că un popor ca cel german, cu o civilizaţie şi o cultură înaintată, nu se va potrivi şi nu va adopta părerile unui "zugrav" incult, fanfaron, un mic politician, un lătrător antisemit. Mulţi germani credeau că nazismul va trece ca un nor negru, iar apoi cerul se va însenina. S-au înşelat. Hitler nu a fost un imbecil. Nu vreau să-i fac apologia, dar un om care ajunge conducătorul unui popor căruia îi realizează dorinţele şi domină un continent, nu poate fi un imbecil.

Stalin a fost considerat de vechii comunişti-leninişti drept un muntean incult, un politician de mâna a treia, un zero ideologic. Totuşi el a reuşit să îi înlăture şi să îi domine pe toţi. A ajuns pe culmile puterii fiind un om inteligent, cu o voinţă de oţel şi a ştiut să manevreze politic.

Dar actele lui de antisemitism, cât şi cele ale CC al PCUS, au fost subestimate de evrei, orbiţi şi prostiţi de "perspectivele luminoase ale comunismului".

Evreii nu au crezut că Stalin şi comunismul nu erau prietenii noştri, ci prietenii duşmanilor noştri.

Chiar dacă evreii din URSS au simţit pe pielea lor politica antievreiască a partidului comunist, ei nu au putut să reacţioneze decât târziu, după moartea lui Stalin.

Dar evreii din Occident (din 1928 până azi) au fost orbi şi nu au crezut.

Atitudinea israelienilor faţă de Arafat este un pregnant exemplu de orbire politică.

Arafat şi toate organizaţiile teroriste palestiniene au declarat sus şi tare în nenumărate ocazii că vor distrugerea noastră. O mare parte a evreilor israelieni nu l-au crezut. Îi găseau motivaţii şi scuze că el cântă melodii pentru arabii extremişti, dar în fond el este un moderat şi un doritor de pace. Nu au vrut să vadă dovezile de pace oferite de actele de terorism, de Intifada I şi II şi de toate obstacolele ridicate în tratativele dintre noi şi ei.

Mai sunt unii care nu vor să creadă că trebuie să avem încredere în declaraţiile duşmanilor că vor tot Israelul şi nu un stat palestinian alături de Israel (Israel culò! Culò! Culò!)

Să avem încredere şi în Abu Mazen (care nici el nu este sionist), continuatorul politicii lui Arafat, şi în Hamas când acţionează aşa cum vedem.

Iar acum, să avem încredere în preşedintele Iranului, Ahmadinejad, care, în prezenţa a zeci de mii de suporteri şi în faţa şi auzul omenirii, a declarat că scopul Iranului este să ne şteargă de pe hartă, adică să ne omoare pe toţi. Asta probabil cu bomba lor atomică, pe care omenirea le permite s-o producă. Să îi credem că nu glumesc.

Sper că vom avea o conducere fermă care va şti să contracareze şi această ameninţare. Nu avem alternativă. Noi trebuie să supravieţuim!

Mă mir (adică nu mă mir) că vajnica noastră stângă politică, atât de sensibilă şi activă când e vorba de câteva victime arabe, este atât de pasivă faţă de ameninţarea iraniană. Oare ei cred că bomba iraniană va şti să aleagă între stângiştii israelieni şi ceilalţi? Ei cred că "iafei nefeş" (suflete frumoase) vor fi cruţaţi?

Aş vrea să-i văd manifestând contra ameninţării iraniene măcar într-un număr egal cu cel al manifestanţilor pentru libertatea homosexualilor sau lesbienelor sau pentru drepturile deţinuţilor terorişti.

Dr. Achille Glauber
Haifa

Franța și junii musulmani

Iată că se iveşte din nou un prilej de a-mi aşterne opiniile vis à vis de situaţia creată în Franţa de junii musulmani. Aceştia au ieşit la răzmeriţă creând mari tulburări în ţara poate cea mai democratică din Europa (doar de aici provine sloganul Libertate, Egalitate, Fraternitate), ţară cu mari afinităţi faţă de naţia islamică şi cu mari facilităţi pentru imigranţi.

Ce pretind aceşti tineri, poate a treia generaţie în Franţa? Că sunt marginalizaţi, că trăiesc în ghetouri şi nu au locuri de muncă, în general că duc o viaţă mizeră. Oare cine sunt vinovaţii pentru această stare? Populaţia franceză, care este terorizată de aceşti tineri care dau foc la tot ceea ce întâlnesc în cale, bruschează populaţia şi au ajuns chiar la crimă? Oare ei nu au nici o vină? Să ne gândim puţin. Spuneam mai sus că trăiesc în Franţa de două-trei generaţii. În această perioadă nu au reuşit să se integreze civilizaţiei franceze (şi ce civilizaţie!), mulţi dintre ei nu ştiu limba suficient, nu se comportă precum cere această civilizaţie. Franţa este o ţară puternic laică şi a interzis purtarea de însemne religioase în şcoli, aceasta ducând la auto-marginalizarea celor care nu se adaptează. Islamiştii au protestat vehement. Care sunt pretenţiile lor asupra locurilor de muncă? Aceşti tineri păstrează tradiţia părinţilor care au venit din ţările de baştină fără o pregătire, fără o ocupaţie specială. Vor să păstreze tradiţia din ţara lor, unde bărbaţii îşi petrec timpul la cafenele trăgând din narghilea şi stând la palavre în timp ce femeile duc greul familiei, mulţumindu-se cu un trai modest. Ajungând în Franţa vor să trăiască la nivelul de viaţă al localnicilor sau precum văd la televiziune. Tineretul preferă să se adune pe la colţurile străzilor şi să hălăduie cât e ziua de lungă, în loc să înveţe sau să-şi găsească o ocupaţie. În Franţa învăţământul, atât cel obligatoriu cât şi cel superior, este complet gratuit, mai mult, se poate beneficia de o bursă fără a dovedi merite deosebite. S-a constatat că 50% din rândul tineretului islamic nu termină cursurile obligatorii şi doar 10-12% continuă cu învăţământul. În privinţa locurilor de muncă, şomajul nu este ridicat, 7-8%. Apoi sunt atâţia muncitori care vin să muncească din ţările estice, reuşind să adune bani pentru a duce o viaţă decentă în ţara de origine. Aceştia cum găsesc de lucru? Păi cum să caute de lucru un tânăr care vede exemplul tatălui său? Acesta îşi aduce din ţara de baştină 3-4 soţii care fac câte 4-5 copii fiecare, de pe urma cărora primeşte alocaţie de 200 de euro pe lună pentru fiecare copil, sumă care se plăteşte până la majorat ori până la terminarea studiilor. În momentul când copilul nu mai primeşte alocaţia, tatăl îşi mai aduce o soţie cu care face copii, nouă sursă de venituri, bani care bineînţeles nu sunt folosiţi pentru întreţinerea şi educaţia plodului, ci în interes personal.

Acestea fiind zise, ne întrebăm; cine îi marginalizează, cine îi pune să trăiască în ghetouri, doar nu sunt ghetourile create de Hitler, în care evreii erau obligaţi să trăiască! Fac o comparaţie între situaţia noastră de emigranţi cu situaţia acestora, tot de emigranţi. Toţi prietenii şi cunoştinţele noastre române de aici ori de aiurea din lume sunt integraţi, au o meserie corespunzătoare pregătirii lor, copiii noştri sunt integraţi precum sabrii. Băiatul meu ştie mai bine ivrit decât româneşte, iar când se întâlneşte cu verişoarele lui imigrate din România, vorbesc ivrit. Oare de ce alte minorităţi din Franţa – evrei, chinezi, latino-americani, negri – nu provoacă asemenea tulburări? Dar propaganda islamică, foarte dornică în ultima vreme de a cuceri şi domina lumea, le dă nas şi le încurajează pretenţiile.

Ing. Radu Capelleanu
Tel Aviv

Ţara zgomotului şi a liniştii

Era în dimineaţa zilei de Rosh Hashana. Stăteam la fereastră şi priveam strada goală; doi-trei pietoni, îmbrăcaţi de sărbătoare, cu un săculeţ de catifea sub braţ, mergeau spre sinagogă. Tăcere. Atunci m-am gândit că printre multele contraste ce le trăim şi simţim (la noi ca şi în alte locuri), este şi acesta: linişte-zgomot.

Suntem un popor mai zgomotos decât altele? E greu de comparat; cred că depinde de locul de unde ne tragem, de cum am văzut şi auzit acasă, la vecini, în societate. Într–un fel se comportă urmaşii celor fugiţi din Berlin sau München în anii 30, altfel cei veniţi din Etiopia (parcă nu-i auzi) şi în alt mod cei debarcaţi acum mai bine de o jumătate de secol din nordul Africii.

În zilele noastre, în Israel, parcă e un consens general: 6 zile din săptămână fiecare are altă comportare. Aşa ştie, aşa face. Oraşele, străzile sunt ca nişte stupuri de albine. La noi, în Bat Yam, de exemplu, pe la 5 dimineaţa, gunoierii trântesc lăzile şi se strigă între ei. Nu ţin seama că sunt oameni care încă mai dorm. Tăcerea lor o aduc doar grevele destul de dese. În jur de 6.30, claxonează de scoală şi morţii cei care vin să ia un coleg la servici sau un soldat la unitate. Nu poţi – sau n-ai cum – reproşa celui care la 7 deschide larg ferestrele şi cu radioul la intensitate mare, ascultă "ultimele ştiri". Pe stradă, zarzavagiul strigă (mă mir că nu răguşeşte) că la el "roşiile costă"... E zgomot la bancă, la poştă, la dispensare medicale ("de ce mi-ai luat locul la rând?"). În jurul caselor, între clădiri, în micile curţi dintre ele, copiii bat mingea, chiar între 2 şi 4, când, după o lege nescrisă, se păstrează liniştea.

Din luna mai până în noiembrie, cu toate terasele deschise, parcă nici serile nu au sfârşit. Adolescenţii şi chiar copiii rareori se culcă devreme. "Noroc" de arşiţa estivală care ne obligă să închidem totul împotriva soarelui şi a umidităţii şi să lăsăm aerul condiţionat să ne răcorească. "Duşul rece" nu vine zilnic, ci periodic, cu nota de plată a curentului electric. Cine are bani şi putere, zboară la poalele Alpilor, ale Carpaţilor sau în fiordurile norvegiene. Scurt, dar bine!

Sâmbăta sau în zilele de sărbătoare, toată lumea israeliană e transformată.

În primul rând, nu e zgomotul motoarelor şi frânelor autobuzelor; cel al automobilelor, mai redus (religioşii nu mişcă maşina din loc). Lumea doarme mai târziu (vinerea noaptea sunt "mesiboturile"), la TV nu sunt programe politice cu contradicţii şi discuţii aprinse. Cine poate, pleacă ici-colo în vizite de familie şi prieteni.

Tăcere, oarecum de mormânt, e de Iom Kipur. Doar copiii se plimbă cu bicicletele sau trotinetele proaspăt controlate, şi se aud sirenele ambulanţelor şi maşinilor poliţiei. Bolile şi accidentele nu sar peste ziua asta. E timpul de "izker", cum am auzit în copilărie. Cine nu are în familie morţi dragi pe care să-i pomenească şi să se roage pentru ei?

O singură dată (şi sper că şi ultima) în istoria Statului Israel, ziua de Iom Kipur a fost tulburată. Golda Meir a anunţat atacul egipteano-sirian şi începutul războiului sângeros, greu, care a costat viaţa şi sănătatea multora şi a rămas ca o rană doar parţial cicatrizată în inimile poporului. Trăim cu speranţa că în viitor ziua de Iom Kipur va fi, ca totdeauna, zi de post, de rugăciuni şi reculegere. S-au tras învăţăminte, ştiinţa şi tehnica au făcut paşi uriaşi înainte, şi cel puţin acum, coordonatele politice sunt altele şi generaţiile viitoare vor beneficia de o viaţă bună şi fericită într-o ţară în care va putea curge lapte şi miere.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

À propos de filmul lui Mel Gibson

Într-o recentă carte a sa, preotul J.D. Crossan, de la Universitatea "De Paul" din SUA, scria: De Pesah, procuratorul roman Pilat aducea la Ierusalim trupe suplimentare, căci comemorarea ieşirii din sclavia egipteană era raportată de evrei la subjugarea lor actuală de către romani". Despre Pilat, contemporanul său Flavius scrisese: "Metodele sale erau atât de brutale, încât şeful său, din Siria, l-a trimis la Roma să se disculpe". Despre masacrarea unor galileeni şi a unor shomronimi paşnici de către acelaşi Pilat stă scris în Evanghelia lui Luca (13:1), iar despre protestul Sinedriului împotriva învinuirii de complicitate la răstignirea lui Isus, grăieşte un alt pasaj din Noul Testament (Actele Apostolilor, 5:28). În cartea sa, "Procesul lui Isus", fostul preşedinte al Tribunalului Suprem, Haim Cohen, remarca precum că gloata evreilor, a căror neverosimilă prezenţă în faţa palatului lui Pilat doar Evanghelia lui Matei o afirmă, nu angaja, în nici un caz, juridiceşte, un popor! Şi că tiranicul Pilat nu şi-ar fi putut împărţi prerogativele, prevăzute de legislaţia romană, cu supuşii săi evrei, dispreţuiţi şi obijduiţi. "Crima" pe care i-a atribuit-o lui Isus şi a înscris-o pe cruce a fost aceea de "rege al evreilor". De altfel, în cei 300 de ani care au urmat răstignirii acestuia şi a altor sute de evrei bănuiţi de nesupunere, religia creştină, privită ca o sectă iudaică, a fost interzisă şi mii de creştini au fost daţi morţii ("New York Times Almanac": "Romanii au ucis, între 33 şi 330 î.e.n., circa 50.000 de creştini") în întreg vastul Imperiu Roman (printre care, la Roma, apostolii Petru şi Pavel). Calendarul bisericesc şi catacombele stau mărturie!

I. Danon
Natzeret Illit

"Procesul comunismului"

În librăriile centrale din România se pot remarca cu destulă uşurinţă o serie de cărţi traduse din alte limbi care toate poartă ca supratitlu "Procesul comunismului". Eu mi-am permis să cumpăr numai două dintre acestea, mărturisind că nu sunt sigur dacă alegerea făcută este cea mai potrivită.

Prima carte poartă titlul "Mitologia ştiinţifică a comunismului" şi a fost scrisă în limba franceză de Lucian Boia, care tot el a făcut traducerea propriei lucrări în limba română. Cea de a doua carte pe care am cumpărat-o face parte din aceeaşi colecţie, fiind tradusă din limba engleză. Autoarea ei, Gail Kligman, este profesor de sociologie la Universitatea din Los Angeles, California, cartea numindu-se "Politica duplicităţii – Controlul reproducerii în România lui Ceauşescu". Ambele traduceri au fost editate în Bucureşti la Humanitas.

Poate că unora o să li se pară curios, dar ceea ce a declanşat intenţia mea de a scrie prezentele rânduri nu a fost conţinutul propriu-zis al cărţilor, ci prima frază aflată pe coperta a IV-a, frază care este comună tuturor volumelor din această serie.

Pentru autenticitate o voi cita întocmai: "Chiar dacă Nürenberg-ul comunismului nu va avea loc niciodată, dosarul unui astfel de proces începe să capete consistenţă".

Din puţinul sau chiar din foarte puţinul cunoştinţelor mele referitoare la dezbaterile care au avut loc la Nürenberg, am înţeles că acolo au fost judecaţi oameni (sau dacă vreţi numai fiinţe cu înfăţişarea de oameni) şi nu nazismul ca atare, nu teoriile rasiste pe baza cărora au fost comise monstruoasele crime pe care le cunoaştem deja cu toţii. Presupun că în timpul dezbaterilor au fost menţionate şi aceste teorii, dar, orcum, condamnarea finală a fost pronunţată contra criminalilor şi nu contra teoriilor.

Cred, şi personal am chiar convingerea că nu greşesc atunci când afirm că, dacă teoria nazistă a superiorităţii rasei ariene avea aprioric germenele şi intenţia distrugerii unor întregi populaţii între care evreii şi ţiganii nu erau singurii, teoria comunistă (precizez: teoria, şi nu traducerea ei în practică) era, după cum se ştie, mult mai generoasă. Citez iar o frază aflată pe coperta a IV-a specifică primei cărţi pe care am luat-o în considerare: "Proiectul originar viza transformarea lumii, crearea unei societăţi noi şi a unui om nou, eliberarea şi împlinirea fiinţei umane. Totul pornind de la ştiinţă, de la descifrarea legilor istoriei şi aplicarea celor mai îndrăzneţe cuceriri ale tehnologiei. Comunismul a avut la bază o mitologie ştiinţifică, o utopie...".

Marea greşeală a comunismului – a teoriei comuniste, subliniez din nou – este deci utopia. Nu exterminarea unor popoare, nu supremaţia altora, ci pur şi simplu utopia. Poate fi considerată utopia o crimă? Enciclopedia Google dedică acestei noţiuni două pagini scrise mărunt, dar nu există nici măcar un singur cuvânt care să sugereze măcar ideea de crimă sau de dezastru.

Cred că este interesant de subliniat un fapt deja cunoscut: capete dintre cele mai proeminente ale ştiinţei şi culturii mondiale au crezut în teoria comunistă şi au susţinut-o pe diverse căi fără să sesizeze la timpul respectiv că este vorba de o utopie. Şi era vorba de intelectuali, de oameni care au avut posibilitatea să analizeze şi să disece lucrurile în profunzime şi în amănunt. De ce nu au făcut-o? Greu de dat un răspuns valabil. Aş putea, cred, invoca proverbul potrivit căruia "după război mulţi viteji se-arată". Dar sunt desigur şi alte explicaţii, ancorate sau nu în realităţi şi în caracterele oamenilor.

Nu este un secret pentru nimeni că şi în Israelul care se orientează în general după societatea capitalistă au existat puternice nuclee comuniste, şi chiar şi astăzi există încă un kibuţ a cărui ideologie declarată este de natură comunistă.

Din păcate, în conştiinţa multor oameni s-a produs o identificare aproape totală, între comunism, între teoriile lansate de Marx, Engels şi adepţii lor pe de o parte, şi ceea ce s-a petrecut practic în ţările care au declarat că vor să construiască comunismul pe baza acestor teorii.

Înainte de a se pune problema începerii unui proces cred că ar trebui să se pună întrebarea care mie mi se pare centrală: Cui trebuie să i se intenteze procesul: comunismului ca atare, sau acelora care, acţionând în numele comunismului, au comis practic monstruoasele crime? Din punctul meu de vedere răspunsul mi se pare clar, el situându-se fără drept de apel în cea de a doua parte a alternativei; şi aceasta chiar dacă iau în considerare că "dictatura proletariatului", prevăzută şi ea în teoria comunistă, presupunea durităţi de diverse intensităţi, dar nu crime.

Întrucât marea majoritate a foştilor dictatori-criminali care acţionau în numele comunismului nu mai sunt în viaţă, mă îndoiesc dacă s-ar putea deschide contra lor un proces post-mortem, deşi, cel puţin din punct de vedere educativ, cred că un asemenea proces ar putea fi util: el ar constitui cea mai bună lecţie care ar clarifica diferenţa între dictatură şi democraţie.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Din nou Greta Garbo pe buzele cinefililor

Data de 18 septembrie 2005 a reprezentat pentru lumea filmului o zi de aducere aminte a talentatei actriţe suedeze de renume mondial Greta Garbo.

Data marchează 100 de ani de când la Stockholm se naşte una din marile stele ale filmului mondial. Primii ani ai copilăriei şi-i petrece alături de familie într-o modestă căsuţă în pădure, ceea ce rămâne şi astăzi tipic pentru suedezii care nu–şi câştigă existenţa în oraşe şi-şi trăiesc viaţa în căsuţele lor, construite din lemn, viu colorate, răspândite în imensitatea pădurilor, ce le asigură şi sursa de trai.

Greta Garbo îşi începe activitatea prodigioasă cu filme publicitare. Remarcată ca un viguros talent, joacă la Stockholm în primul său film de lung metraj "Peter vagabondul", realizat în 1922 de către Mauritz Stiller, care a fost în acelaşi timp şi îndrumătorul ei în arta actorului. Al doilea film, "Gösta Berling", în 1924, îl realizează la Berlin; urmează apoi avalanşa de filme turnate la New York. Datorită renumelui de actriţă talentată şi frumoasă, însumează în palmaresul său filmic 27 de producţii, dintre care primele 10 filme sunt mute. La vârsta de 36 de ani, fără nici o explicaţie, ca o lovitură de ghilotină, îşi întrerupe activitatea cinematografică în plină forţă creatoare. Între cei intimi, e cunoscută dorinţa ei de a rămâne în eternitatea filmului ca o actriţă tânără şi frumoasă.

Din 1941 putea fi zărită pe străzile New-Yorkului, cu faţa ascunsă sub o pălărie cu borul larg şi ochelari mari fumurii, discretă, păşind rar, în pantofi fără toc, căci purta 41 la picior.

În 1930, anul care a revoluţionat arta filmului prin introducerea benzii sonore în pelicula cinematografică, Greta Garbo juca în filmul "Anna Christie". Prima sa replică vorbită a fost: "Dă-mi un pahar cu whisky". Frază familiară, iubea această băutură, preferând marca "Scotch Whiskey", din care adesea se înfrupta cu poftă, încercând să-şi înece amarul. Nu aprecia căldura sufletului masculin. John Gilbert, partenerul ei principal din filmul "Văduva veselă", i-a cerut mâna, dar fără succes. Emoţia ei puternică şi-o trăia în faţa trupului feminin. Patimă pe care şi-o manifesta cu discreţie, căci la vremea aceea era repudiată şi condamnată.

O altă pasiune a ei în afară de arta filmului a fost dragostea pentru frumuseţea culorilor. Avea o deosebită atracţie pentru culorile vii: roşu, albastru, verde, adesea pentru roz. Admira impresionismul, curent la modă în acea perioadă. Avea o mare atracţie pentru tablourile lui Renoir, pentru tablourile sale cu nuduri feminine, tablouri ce i-au decorat pereţii locuinţelor din America. Dar... aici urmează un trist "dar". La moartea ei nu s-a mai găsit în locuinţa sa decât un singur tablou, ceea ce demonstrează că ultima parte a vieţii şi-a trăit-o modest.

La 4 decembrie 1923 îşi schimbă numele adevărat, Greta Lovisa Gustaffson, în Greta Garbo, iar în 1951 primeşte cetăţenia americană.

Marea actriţă Greta Garbo rămâne pentru cinefili o emoţionantă amintire. Cei care i-au văzut filmele nu le pot uita: "Anna Karenina", la început film mut şi în 1935 sonor, "Uliţa durerii", "Dama cu camelii", "Mata Hari" şi filmul cel mai iubit de ea, "Regina Cristina", un film cu temă suedeză, ceea ce demonstrează că dragostea de patrie nu se şterge.

În mica localitate Högsby, ce are aspectul şi întinderea unui sat mai răsărit, se află muzeul şi societatea "Greta Garbo", realizate de un grup de inimi caritabile sub chemarea "Greta Garbo din nou acasă". S-a reuşit din 1998 să se realizeze aceasta, muzeul având sediul în clădirea unei foste bănci. În camerele muzeului întâlnim fotografii din filmele în care a jucat, cât şi fotografii de lucru, afişe, de asemeni o arhivă cu tot ce s-a scris despre ea şi filmele sale. Obiecte care i-au fost utile în viaţa normală, fireşti să fie prezentate în astfel de situaţii, nu se găsesc, deoarece Greta Garbo nu a locuit în Högsby; muzeul s-a făcut în acest orăşel fiindcă este localitatea cea mai apropiată de căsuţa din pădure unde a copilărit marea actriţă şi în care s-au născut mama, bunica şi străbunica ei, aşa cum ne-a explicat doamna Elisabeth Angervall, secretara societăţii şi custodele muzeului.

La 15 aprilie 1990, la New York, steaua cinematografiei Greta Garbo pune capăt unui lung fir de viaţă început la Stockholm, continuat prin pădurea din apropierea micii localităţi Högsby, unde la vârsta de 16 ani săpunea bărbile clienţilor dintr-o modestă frizerie, apoi devine vânzătoare într-un magazin de unde îşi ia zborul propulsată de şansă şi de forţa talentului.

Greta Garbo rămâne în istoria filmului ca actriţa care a dat viaţă imposibilului prin jocul ei încărcat de vibraţie şi de trăire, prin cutremurătorul ei talent ce a reuşit să ridice amănuntul la valoare de expresie doar printr-o singură privire. Păcat! pentru forţa ei artistică a primit doar două premii, în 1935 şi 1937, premii ale criticilor din New York pentru interpretarea rolurilor din filmele "Ana Karenina" şi "Dama cu camelii".

Dan Platon
Germania

Mozaic bucureştean

Corespondentul nostru prof. Arnold Helman, din Ashdod, are la domiciliu un manuscris intitulat "Mozaic bucureştean". El a cunoscut multe de-a lungul anilor, atât din lumea învăţământului (a fost profesor de română la un mare liceu bucureştean), cât şi din aceea a literaturii şi jurnalisticii (a colaborat la numeroase ziare şi reviste din capitala României).

Redăm mai jos două din "piesele" acestui mozaic.

«Iosif Constantin Drăgan rămâne o figură contradictorie. Venea în România pe vremea lui Ceauşescu ca la el acasă, era primit oficial de dictator. Şi într-un grup restrâns ne-a povestit că toponimul Cluj-Napoca e opera lui. Le vorbea studenţilor într-o sală de sport prin anii 70. Şi le-a spus că în spatele lor stau 2000 de ani de istorie: Napoca. Miile de glasuri au început să scandeze "Napoca", el i-a spus lui Ceauşescu, care şi-a exprimat acordul, dar s-a făcut co-părtaş la botez, lăsând şi toponimul Cluj. Venea I.C. Drăgan când se afla în Bucureşti la societatea literară a profesorilor de română "Relief românesc". Într-o seară, mi-a revenit mie misiunea să-l conduc la o mică agapă la Casa Universitarilor. Pe drum mi-a mărturisit, neştiind cu cine stă de vorbă, că românii nu-s atât de uniţi în exil ca evreii şi ungurii din Diaspora. Am stat aproape toată noaptea în local, unde ni s-au alăturat academicianul Pascu, istoricul din Cluj, şi baritonul Nicolae Florei. Dimineaţa i-am telefonat profesorului Marinescu, preşedintele "Reliefului...", reproşându-i că n-a venit. Dascălul, om pe atunci aproape de pensie, m-a chemat la el să-mi dea câteva repere biografice despre I.C. Drăgan. "Cum îţi poţi imagina că a ajuns după război Drăgan din Lugoj să-i înveţe pe italieni marketing? Oare italienii nu ştiau că dacă pe o stradă s-a deschis un bordel, la câţiva paşi trebuie să deschizi o farmacie pentru echipament de protecţie şi mai încolo un cabinet cu un doctor de dermato-venerice? În realitate I.C. Drăgan, posesorul unei averi fabuloase acum, a fost trezorierul mişcării legionare. În 1941, după rebeliune, a fost trimis cu saci de bijuterii, valută şi alte lucruri preţioase spre a le depune în Elveţia. Băiatul a depus totul şi s-a dat la fund. A ieşit la suprafaţă după război, a scos câte puţin din bunuri, a făcut investiţii, dublându-şi şi triplându-şi averea. Bogăţia lui I.C. Drăgan provine din jefuirea evreilor. Restul e mitologie".

A apărut Drăgan şi după 1989 în ţară, dar după ce într-o presă fără cenzură s-a scris câte ceva despre trecutul său legionar, cel ce semna "Noi, tracii", carte scrisă de "negri" (căci Drăgan se voia un Mecena modern, adăpostind la editura sa "Nagard", denumire ce inversează numele eroului nostru, scriitori din România refuzaţi de regim sau cu burse), şi-a rărit vizitele. Una dintre sursele conflictului Mozes Rozen-C.V. Tudor îşi are explicaţia în faptul că după scandalul produs cu volumul "Saturnaliile", în care rabinul era bălăcărit, într-o deghizare enigmistică ("echimoze-s roze-n"), Drăgan i-a oferit ajutorul lui Vadim, invitându-l în Italia la el. Rabinul s–a făcut luntre şi punte să-l împiedice să plece, ameninţând că va reclama unor foruri internaţionale dacă lui C.V. Tudor i se va da drumul. Prilej şi mai mare de obidă pentru poetul ce se vrea tribun şi care-i "jidăneşte" azi pe toţi, evrei şi neevrei, dar pământeni.

❖

De la o vreme, câteva publicaţii (le ştiţi) scormonesc în arhive să găsească arbori genealogici pentru o serie de persoane ştiute sau neştiute că sunt evrei. Apar des un fel de "liste ale lui Schindler" cu noutăţi etnice. Aşa aflăm că Mircea Albulescu, Elena Cernei, Ştefan Ruha sunt evrei. N-au fost iertaţi nici răposatul jurnalist şi parlamentar Radu Budeanu (în partidul lui Petre Roman), ca şi Octavian Andronic, directorul ziarului "Libertatea". O foaie numită "Atac la persoană" găseşte în neştire evrei, descoperitorul lor fiind un oarecare Mihai Antonescu. Chiar o culme a antisemitismului când unul din "nomina odiosa" e în goană după evrei. Şi pentru că veni vorba de acest nume, ziarul "România liberă" a "dezgropat" nişte manuscrise ascunse chipurile de un stareţ în chilia unei mânăstiri timp de 55 de ani, din care putem afla că Mihai Antonescu, locţiitorul mareşalului, avea o viziune modernă asupra tuturor problemelor României, în plan intern şi extern, inclusiv cea privindu-i pe evrei. Citind inepţiile, desigur contrafăcute, în spiritul vremii, mi-am amintit ce-am scris despre un "verzuliu" care trimitea ziarului "Ziua" corespondenţe din SUA: «Culmea jurnalisticii: să fii prost ca noaptea şi să lucrezi la "Ziua!".» Formulă aplicabilă şi noului Mihai Antonescu.

În Bucureşti apare un săptămânal, "Românul", editat de un trust ce scoate vreo 17 publicaţii. Până mai acum vreo doi ani colaboram aci şi eu şi H. Zalis, care avea o tabletă cu tematică strict literară. Eu aveam o rubrică intitulată "Capitala în tranziţie" şi alte rubrici la un magazin şi o revistă de umor ("Lume, lume!"). Când, deodată, dispare tableta lui Zalis, care-mi telefonează şi-mi spune că l-a chemat directorul la o cafea şi printr-o aluzie fină l-a informat că nu-i mai publică materialele, căci nu corespund profilului revistei. Pe scurt, în termeni gingaşi, l-a concediat. N-a trecut mult timp şi redactorul-şef de la "Românul" îmi comunică dispoziţia şefului: să nu mai fiu publicat. În "Românul" nu mai puteam apărea, dar în celelalte puteam iscăli cu un pseudonim, ei având nevoie de materiale de la mine. Nu aveam cum alege un nume fictiv, întrucât trebuia să încasez bani. Şi numele meu nu mai putea apărea pe statele de plată. Am găsit o fostă elevă cu numele căreia semnam, dar ea încasa banii în locul meu. Şi era fericită că semna articole. Mult mai târziu, după ce am încetat să colaborez, într-o redacţie de la Casa Scânteii am fost întâmpinat de o doamnă cu întrebarea: "Ce mai faceţi, domnule Saviana Naum?".

Prof. Arnold Helman
Ashdod

Dr. R. Neumann, Haifa (trimite o scrisoare deschisă adresată preşedintelui Republicii Islamice Iran, Mahmud Ahmadinejad:

«În ziua de 26.10.2005, când aţi ţinut cuvântarea în care preconizaţi ştergerea Israelului de pe harta lumii v-aţi deplasat desigur într-o maşină, aţi ţinut cuvântarea având în faţă un microfon, cuvintele v-au fost transmise la radio, televiziune, s-au difuzat în presa scrisă şi electronică. La nici una din aceste născociri – de la automobil până la Internet – n-a contribuit vreo minte de musulman. Ţara d-voastră este bogată în petrol şi gaze naturale, dar ele nu au fost descoperite sau puse în valoare de o tehnică concepută de musulmani. Cu toate aceste bogăţii aveţi 20% analfabeţi şi 40% din populaţie trăieşte sub pragul de sărăcie. Lumea musulmană reprezintă 20% din populaţia lumii, evreii reprezintă 0, 2% din populaţia lumii. Laureaţii Nobel musulmani se numără pe degetele de la două mâini, laureaţi Nobel evrei sunt peste 150. Poate şi de aici provine complexul de inferioritate pe care "naţiunea" musulmană îl resimte faţă de evrei şi lumea creştină. Aţi inventat o religie monoteistă care n-are nimic original, poate doar exacerbarea a ceea ce este negativ în celelalte două premergătoare, invenţia unui bărbat analfabet, ale cărui halucinaţii le numiţi revelaţii, pe care nefiind în stare să le transcrie le-a dictat companionilor lui, bărbat care a avut 13 neveste, prima fiind cu 15 ani mai vârstnică decât el iar cea mai tânără având 9 ani. În cartea scrisă după dictarea sa verbul a ucide apare de mult mai multe ori decât verbul a te ruga sau a iubi. Poate de aceea ocupaţi locul 2 în lume (după China) în domeniul execuţiilor capitale şi poate nu întâmplător cuvântul asasin este de origine arabă. Islamul nu cunoaşte dialogul, crede că deţine monopolul adevărului şi înţelepciunii, nu încearcă să convingă prin raţiune sau realizări superioare lumii nemusulmane. Are cultul djihadului şi al condamnărilor prin fatwa. Deţine recordul condamnărilor la moarte pentru aşa-zise insulte aduse Islamului. În lumea creştină au avut loc dialoguri difuzate prin televiziune asupra existenţei sau inexistenţei lui Isus, asupra legăturilor lui trupeşti cu Maria Magdalena, fără frica unei condamnări la moarte. Un profesor universitar din Tel Aviv contestă Exilul şi existenţa lui Moise, un alt profesor universitar declară că poporul evreu este singurul popor căruia Dumnezeu i-a încredinţat ţara în care să trăiască, dar amândoi n-au suportat decât critici. La 1.400 de ani de la Mahomed, nu numai că sunteţi în inferioritate, dar mai continuă să existe populaţii şi ţări "păgâne", idolatre, care vă sunt superioare din toate punctele de vedere. Comparaţi-vă cu Japonia, ţară cu suprafaţa de cca. 5 ori mai mică decât a Iranului, cu populaţie de cca. 2 ori mai numeroasă, fără bogăţii naturale şi totuşi cu un produs naţional per capita de 32.000 de dolari, al Iranului fiind de 1.800 de dolari, alfabetizarea 100% în Japonia, numai 80% în Iran, titluri de carte publicate în Japonia 56.000, în Iran 15.000 (anul 1999). Religia în Japonia: sintoism şi budhism, adesea concomitente. Unde este deci superioritatea Islamului? Poate că peste 10 ani veţi avea arma atomică, Israelul o are însă de mult. Este posibil ca, aşa cum s-a prăbuşit dictatura comunismului după 70 de ani de existenţă, să se prăbuşească şi dictatura voastră religioasă, dar într–un timp mai scurt, iar Islamul, ca şi bolile contagioase, să se auto-limiteze.

P.S. Nu am naivitatea să cred că aceste rânduri vor ajunge pe biroul unui funcţionar mărunt de ambasadă (iraniană) însărcinat cu răsfoirea presei, dar n-am rezistat impulsului de a replica.»)

Getta Berghoff, Holon («În numerele anterioare ale revistei "Minimum" s-au rostit păreri despre Calendarul evreiesc 2005-2006 apărut la Bucureşti. Acest "Luah", ceva mai mult decât un liliput ca dimensiuni, este o perlă adevărată, utilă şi interesantă.

Rugăciunile cu semnificaţiile lor, sumarul celor 54 de pericope ale anului, simbolul fiecărei sărbători explicate în limba română oferă o scurtă lectură echivalentă cu o mână întinsă generaţiilor tinere întoarse spre iudaism.

Tradiţiile sunt explicate în limba idiş. Numai în idiş. Câteva rugăciuni "principale", cum le defineşte editura, deşi scrise cu litere latine, nu au fost traduse.

Vreau să cred că nici nu era necesar. O lume aşezată de atâta vreme în ţară chiar nu reuşeşte să citească şi să înţeleagă un text ebraic? La o rugăciune?

Textul în limba idiş de asemenea explică semnificaţia fiecărei luni a calendarului ebraic şi cine parcurge aceste pagini trăieşte nostalgia timpului trecut, a graiului evreiesc, idişul.

Apariţia acestui Luah a fost pentru mine prilej de emoţie. Eu citesc toate rugăciunile în limba idiş din Sidurul mamei – binecuvântată fie-i amintirea – pentru că aşa i-am promis. Şi aşa am învăţat să citesc idiş. Corespondenţa mamei, păstrată în familia împrăştiată prin lume între generaţiile următoare, mi-a ajuns în mâini şi am primit-o ca pe un talisman.»)

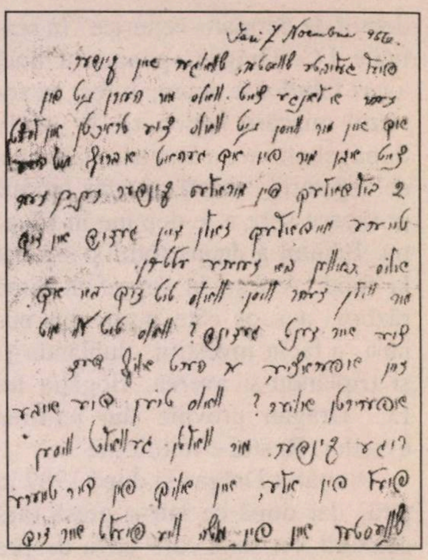

Iaşi 7 Noembrie 956.

Fragment dintr-o scrisoare în idiş, păstrată în familia Berghoff

Prof. Felix Pascal, Holon (cere o consultaţie colaboratorului nostru prof. dr. Jean Askenasy:

«1. Îmi permit să vă sugerez o temă de larg interes, în special pentru cititorii dvs. ce fac parte din aşa-zisa "vârstă de aur". În revista "Minimum" nr. 224, la pag. 24 este prezentată personalitatea prof. dr. Jean Askenasy, absolvent al Facultăţii de Medicină din Cluj şi membru al Academiei de Medicină din România.

Domnia sa a înfiinţat în urmă cu 14 ani "Institutul de cercetare a somnului", la Centrul universitar Sheba. De asemenea, domnia sa mai este:

- preşedinte al Societăţii de medicină a somnului din Israel şi vicepreşedinte al Societăţii de medicină a somnului din Asia;
- delegat să reprezinte continentul Asia în Comitetul ştiinţific internaţional al viitorului Congres mondial pentru cercetarea somnului (Australia), congres organizat de Federaţia mondială pentru cercetarea somnului, cu sediul în SUA.

Eu aş vrea să-l rog pe prof. dr. Jean Askenasy (prin intermediul revistei dvs.) să-mi spună ce trebuie să facă un bărbat de 78 de ani care e sănătos și care:

- ține un regim alimentar foarte judicios (în special cu mese de seară foarte ușoare și nu mai târziu de orele 19.00);
- merge de două ori pe zi câte 2-3 kilometri (pe faleza Mării Mediterane), într-un ritm "repejor", și are o locuință plăcută și totdeauna bine aerisită;
- nu bea alcool și nici cafea; nu suferă de nici o boală cronică;
- duce în general o viață liniștită, fără mari probleme și fără "stress" (deși citește zilnic presa și ascultă emisiunile de "hadashot").

Ei bine, acesta nu poate totuși dormi mai mult de 5 ore în fiecare noapte, și uneori doar cu ajutorul unui "Bondormin"!»

2. Aveți dreptate. De altfel, după cum desigur veți fi remarcat, am precizat în numărul trecut că regretatul dirijor Ury Schmidt-Benador a fost fiul romancierului Ury Benador și fratele balerinei Cora Benador.)

Ing. Shaul Leizer, Tel Aviv (trimite fostului său profesor de fizică Ioan Gottlieb, din România, o felicitare în versuri:

Bătrâne Gottlieb, dragă Ioane,/ Foarte mult ai pătimit în viață/ Dar cu calm și fără de zorzoane/ Ai știut să-nvingi, privindu-le în față.// Ai trecut prin lagărele morții/ Cunoscând teribilul infern,/ Dar hazardul, timpul, poate sorții/ Te-au readus la viață, cu tot ce e patern.// Poeții caută în versuri în genere iubirea,/ Dar ție îți închin eu acest mic poem,/ Căci știi ce e gândirea și chiar nemărginirea/ Cum fizica îmbină magnific în sistem.// Cu tine am înțeles eu ce este mișcarea/ Și timpii scurți aceia și chiar aceia lungi,/ Ce este energia și ce e redresarea/ Și ce este materia prinsă chiar în chingi.// Maestru ești și Dascăl, Apostol între veacuri/ Ce scoate la lumină timpul planetar,/ Tu ne înveți acele abstractele atacuri/ Atomica materie în fascicul nuclear.// Ne spui ce-i gravitația, momentul de inerție,/ Rotația ce e în două sau în trei dimensiuni/ Ce e interferența, ce este o difracție/ Tu toate în ecuații îmi spui să le transpun.// În tine laolaltă văd Einstein și pe Newton,/ Pe Aristot bătrânul, Bruno, Klepper sau Fermat,/ Pe Gauss, Planck și Lorentz și chiar pe un Clapeyron,/ Pe toții în formule îi poți tu demonstra.// Trecând prin astă viață și ajungând în "Toamnă"/ Avut-ai tu un sprijin, un bun învățător,/ Pe acea distinsă, cultă și învățată Doamnă/ Cu al ei suflet nobil, cel viu, înălțător.// Astfel, Maestre dragă, cu stimă și ardoare/ Îmbin a mea simțire cu vise tinerești/ Și îți urez din suflet: Pace și Onoare/ Și urarea veche: Mulți ani să ne trăiești!)

Nathan Bron (avem impresia că nu ați înțeles subiectul *anchetei* noastre din numărul trecut despre prof. Aumann, laureatul Premiului Nobel pentru economie pe 2005; ba, mai rău, l-ați înțeles pe dos; vă recomandăm să mai citiți o dată textul cu pricina.)

Dr. Rolf Reisberg, Kiron (studiul despre ecologie din almanahul pe care ni l-ați trimis este interesant, dar din păcate mult prea lung pentru posibilitățile noastre.)

Iacob Zimbler, Haifa; **Ioan Cândea,** București; **Ianfred Zilberstein,** București; **Madeline Fosha,** New York; **Victor Albu,** Kiriat Bialik; **Sara Kohn,** Cfar Saba; **prof. Radu Ciolacu,** Brașov, România; **Medy Berstein,** Canberra, Australia (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

De pe Internet

– Ce diferență este între ghilotină și alcool?

– Nu este nici o diferență. Amândouă te fac să-ți pierzi capul!

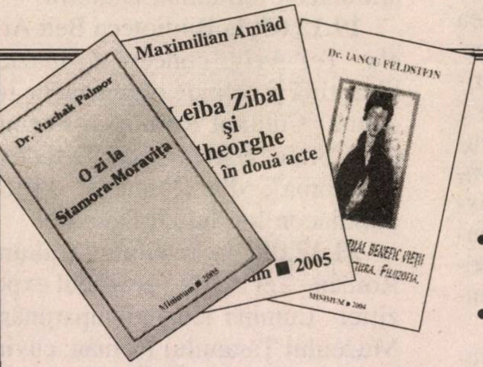

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

Turism

Geo Şerban, critic literar; de la Bucureşti; la rude.

Distincţie

Sonia Natra, artist plastic, poetă: Medalia de aur pentru pictura "Echilibru instabil" la "Salonul artiştilor francezi", 2005; titlul de "Poet laureat" pentru lucrarea "Poezie liberă" (cu ilustraţii originale) acordat de editura "Grassin" din Franţa.

Aniversări

Alexandru Sever, scriitor (n. Moineşti-Bacău); 85 de ani de la naştere. Prozator ("Regele, spionul şi autorul", 1957; "Cezar Dragoman", 1957; "Impostorul", 1977; "Cartea morţilor", 1995; "Insomniacii", I-II, 2000 etc.), dramaturg ("Noaptea speranţelor", 1973; "Descăpăţânarea", 1978; "Don Juan apocalipticul", 1984 etc.), eseist ("Iraclide", 1988; "Inventarul obsesiilor circulare", 1999 etc. etc.), Sever s-a impus ca un scriitor şi gânditor de excepţională valoare al *tribului,* cucerindu-şi în acelaşi timp un loc solid în istoria literaturii române contemporane.

Prof. Eli Ruckenstein (n. Botoşani), laureat cu "Medalia Naţională a Ştiinţei" din SUA pentru lucrările sale în domeniul ingineriei chimice; 80 de ani de la naştere; în SUA.

Decese

Clara Iancu (94), Natzeret-Illit (a fost mama istoricului prof. Carol Iancu, de la Universitatea din Montpellier).

Maria Lupaşcu, ziaristă; la Tel Aviv (a fost soţia colaboratorului nostru Paul Lupaşcu).

Avraham (Dolfi) Goldstein-Goren (101), om de afaceri şi filantrop; Italia (a făcut donaţii substanţiale Universităţii din Beer Sheva, Universităţii Tel Aviv, Sinagogii Gutman din Tel Aviv etc.

Prof. Alexandru Adalbert Marin (60); la Geneva, în urma unei maladii necruţătoare (a fost fiul lui Gaston Marin, fost vice-preşedinte al guvernului român şi soţul dr. Irina Cajal-Marin, consilier la Ministerul de Externe al României).

Manifestări, manifestări...

15.12.05; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv; lansarea volumului "Evreii din oraşul şi judeţul Tecuci".

18.12.05; la Institutul Cultural Român, la Ierusalim: concert de muzică bizantină şi colinde susţinut de Corala Bărbătească Ortodoxă "Armonia", din România; dirijor: arhidiacon Ion Iulian Dumitru.

19.12.05; la Biblioteca Beit Ariela, Tel Aviv: concert de muzică bizantină şi colinde organizat de Institutul Cultural Român şi susţinut de Corala Bărbătească Ortodoxă "Armonia", din România; dirijor: arhidiacon Ion Iulian Dumitru.

21.12.05; la Institutul Cultural Român, Tel Aviv: vernisajul expoziţiei "Lumina icoanei" aparţinând Muzeului Ţăranului Român; cuvinte de deschidere: dr. Madeea Axinciuc, director ICR Tel Aviv şi Magdalena Andreescu, muzeograf MŢR; concert de muzică bizantină şi colinde susţinut de Corala Bărbătească Ortodoxă "Armonia", din România; dirijor: arhidiacon Ion Iulian Dumitru.

4.1.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară de lansare a cărţii "Sulul Esterei – Meghilat Ester", ediţie îngrijită de B. Tercatin.

Carnet

Eminentul scriitor

Alexandru Sever

împlineşte luna aceasta vârsta de 85 de ani.

Îl îmbrăţişăm călduros şi îi transmitem tradiţionala urare:

Până la 120!

"Minimum"

A trecut un an de la pierderea soţiei mele dragi

ROSITA STEIGER

Comemorarea va avea loc luni 16 ianuarie, ora 12.00, la cimitirul Kiriat Shaul din Tel Aviv

Jean Steiger

S-au împlinit 6 luni de la dispariţia bunei şi neuitatei mele prietene

TUŢI RODAN z.l.

Un gând bun în amintirea ei.

Paul David

Familia

JEAN şi SARA GOVIZINSKI, din Israel, este căutată de scriitorul român Victor Frunză

...care roagă să fie contactat la "Editura Victor Frunză", Intrarea General Ipătescu 5, Bucureşti 024059, România.

Tel. +4021-2100435

E-mail: edituravf@yahoo.ro

Dr. SAMUEL LUCIA (Meltzer)

doreşte să ia legătura cu familia dr. ADOLF WEITMANN.

TEL.: 054/469-8818

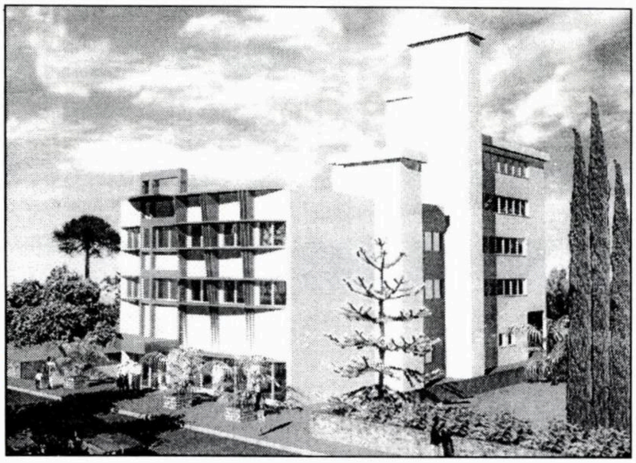

Edna - Locuinţe protejate de calitate
NAHARIA

Sub conducerea „Casei de părinţi Ronit Ltd.”

yedna@netvision.net.il

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000

- ✓ **Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice.**
- ✓ **Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime.**
- ✓ **Siguranţă personală, medicală într-un cadru independent. Îngrijire 24 de ore din 24.**
- ✓ **Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor.**

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon: 04/992-7006, 04/992-3148 Pelefon: 054/424-7814

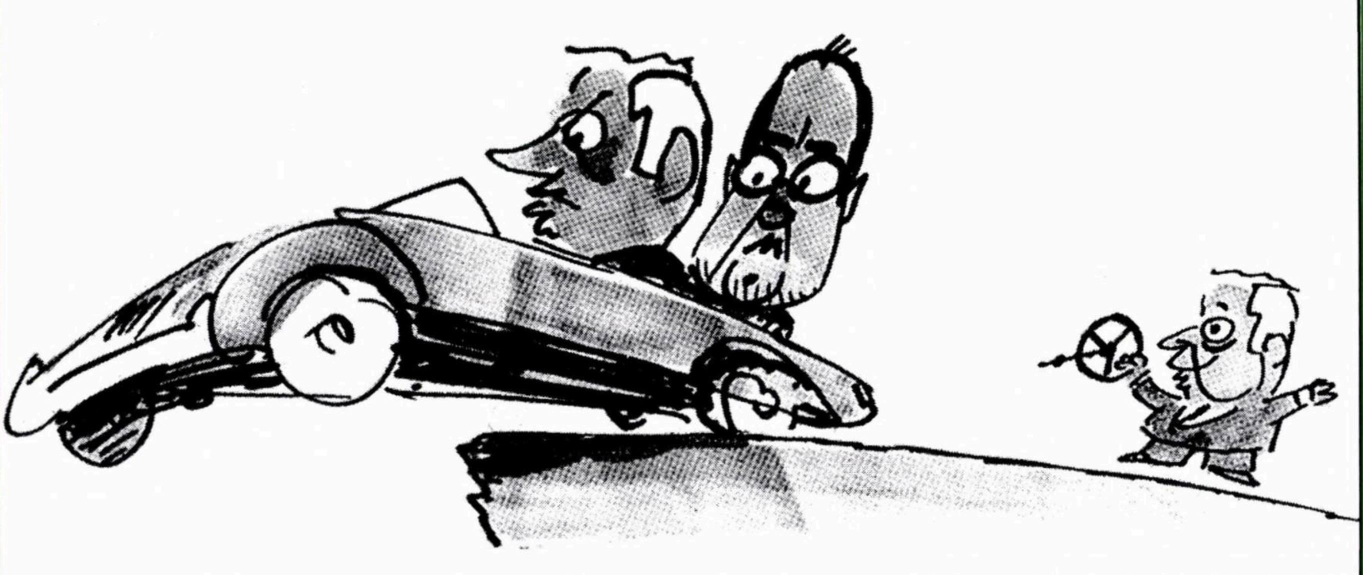

Sharon (către Bibi Netaniahu şi Silvan Shalom): – Eu am sărit din maşina Likudului, am luat şi volanul cu mine. Acum, vreau să văd şi eu cum vă descurcaţi.

(Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2005)

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte

Teatrul Naţional de Operetă „Ion Dacian” din Bucureşti

OPERETA CÂNTĂ, OPERETA DANSEAZĂ

Prim-soliştii Teatrului de Operetă

Orchestra Teatrului de Operetă

Baletul Teatrului de Operetă

3 ORE DE FAST, BALET ŞI ARIILE NEMURITOARE ALE OPERETEI

Florin Diaconescu

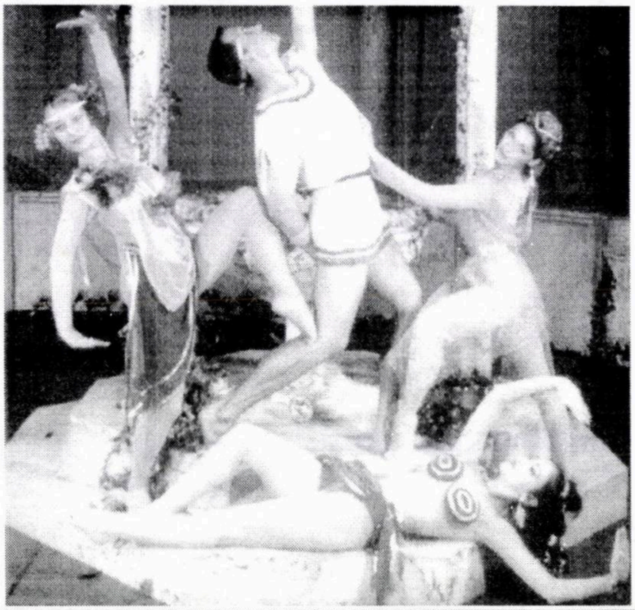

Daniela Vlădescu

Silvia Şohterius

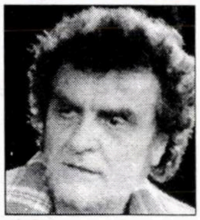
Daniel Eufrosin

Cătălin Petrescu

Amelia Antoniu

Ilinca Eugenia

Monica Strats

Iulian Rădoi

Regia: **C. COCOŞ** • Dirijor: **LUCIAN VLĂDESCU** • Coregrafia: **ADINA CONSTANTINESCU**

TEL AVIV: Muzeon Haaretz,
miercuri 1 februarie ora 20
Bilete: „Ursu”, Allenby 90, tel. 5609889,
6048125 şi mobil 0544-566220

Lucian Vlădescu

Gabriela Călin

Mădălina Mara

IERUSALIM – „Beit Şmuel” (tel. 6203456)
Dum. 29 ian. – ora 20
Bimot: tel. 6237000; Klaim: tel. 6222333

HAIFA – „Auditorium”
Joi 2 febr. ora 20
„Nova”: 8665272; 8629959; 8245320

CFAR-SABA „Auditorium”
Joi 25 ian. – ora 20
Tel. 7640819; 7640811

BEER-ŞEVA – „Merkaz Ţeirim”
Vineri 26 ian. – ora 20
Bilete: „Şefa”, tel. 6236041

REHOVOT – „Wix”
Sâmbătă 28 ian. – ora 20
„Lotus”: tel. 9364979 şi 9467890

HOLON „Teatron Yad le Banim”
Luni 30 ian. – ora 20
Kupa: 5023001; Biduron: 6515885

NATANIA –
„Heihal Hatarbut”
Marţi 31 ian. – ora 20
Mofa: tel. 8330335
H. Hatarbut: 8308811

RAMAT GAN – „Mofet”
Vineri 3 febr. ora 20
Tel: 6721496;
050-5334359

KIRIAT HAIM –
„Beit Nagler”
Sâmbătă 4 febr. – ora 20
Tel. 8728220

RIŞON LE ZION – „Mofet”
Dum. 5 febr. – ora 20
„Hacartis”: 9666141
şi 9696701

SPECTACOL DE ADIO
PETAH TIKVA – „Şaret”
Luni 6 febr. – ora 19
„Bikoret”: 9301195

minimum

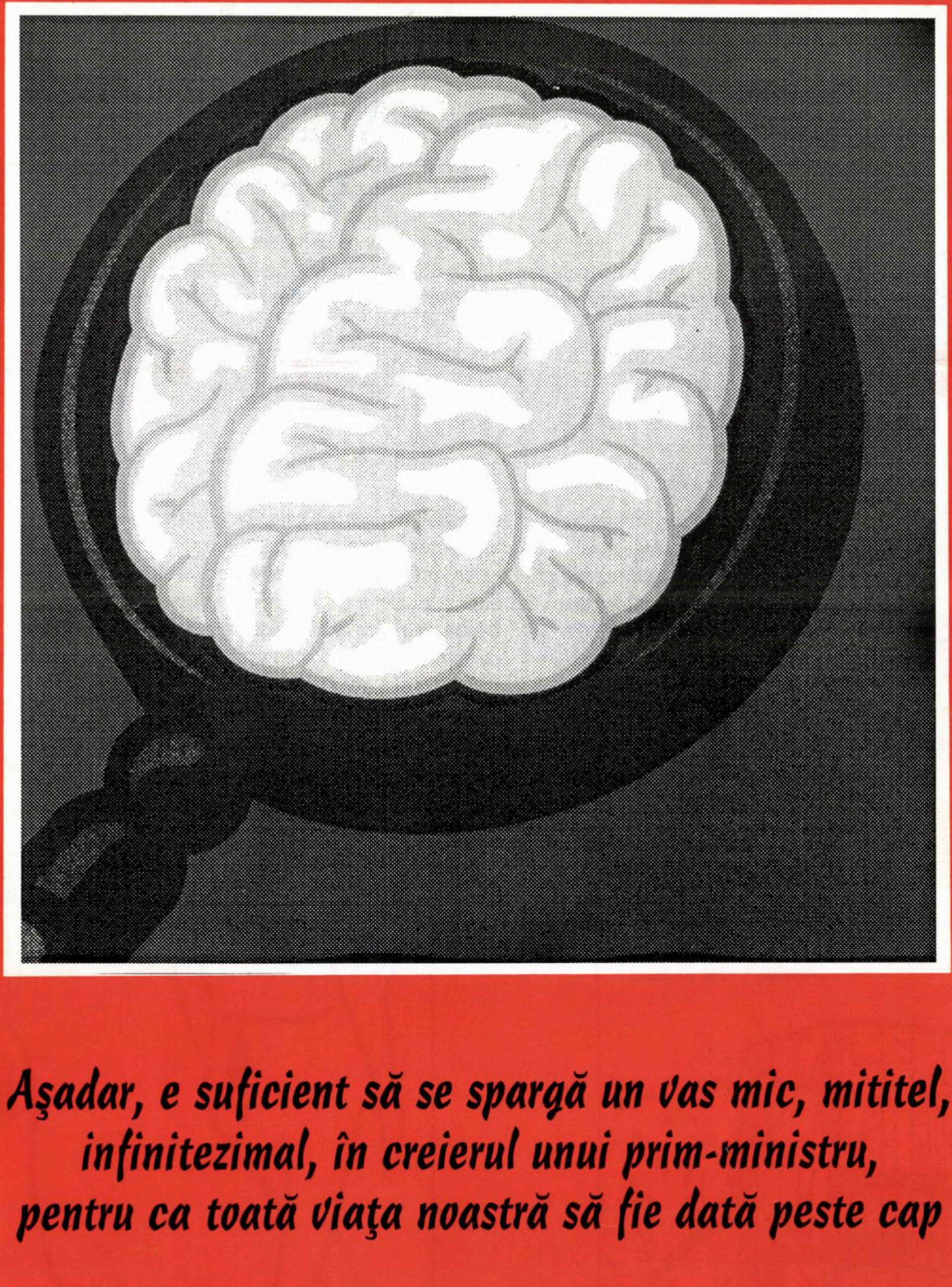

Aşadar, e suficient să se spargă un vas mic, mititel, infinitezimal, în creierul unui prim-ministru, pentru ca toată viaţa noastră să fie dată peste cap

■ ANUL XX ■ NR. 227 ■
■ FEBRUARIE 2006 ■
■ 15 SHEKELI ■

Desen de Dinu Şerbescu

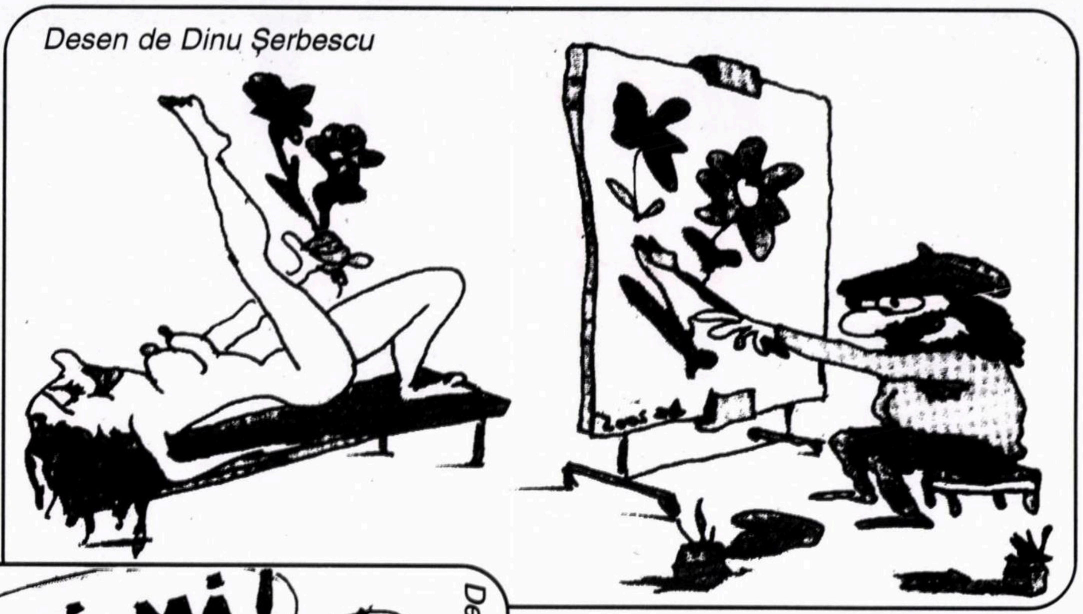

Desen de Alex. Lazăr

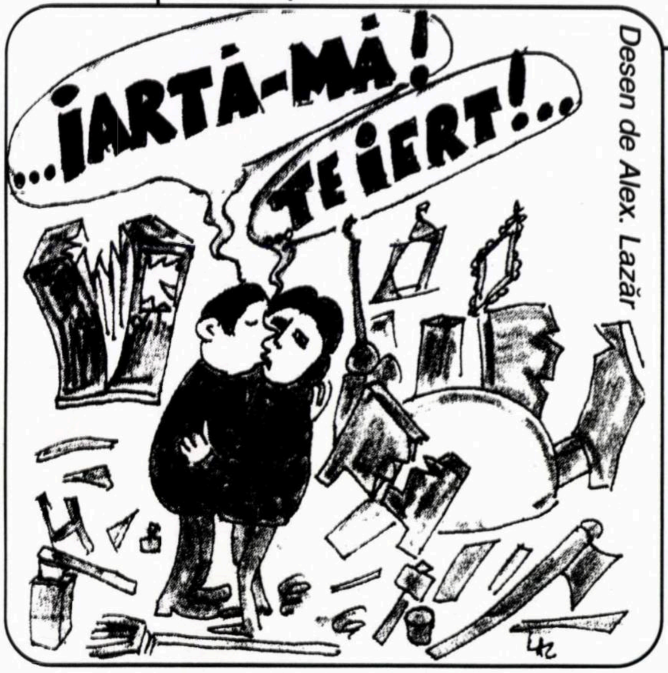
...IARTĂ-MĂ!...
TE IERT!...
Lz

Câteva desene din „Harababura”
(Bucureşti)

Desen de Bosc

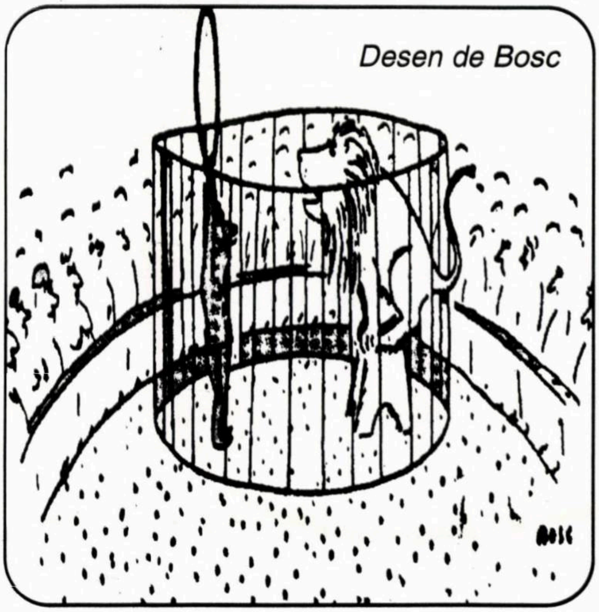

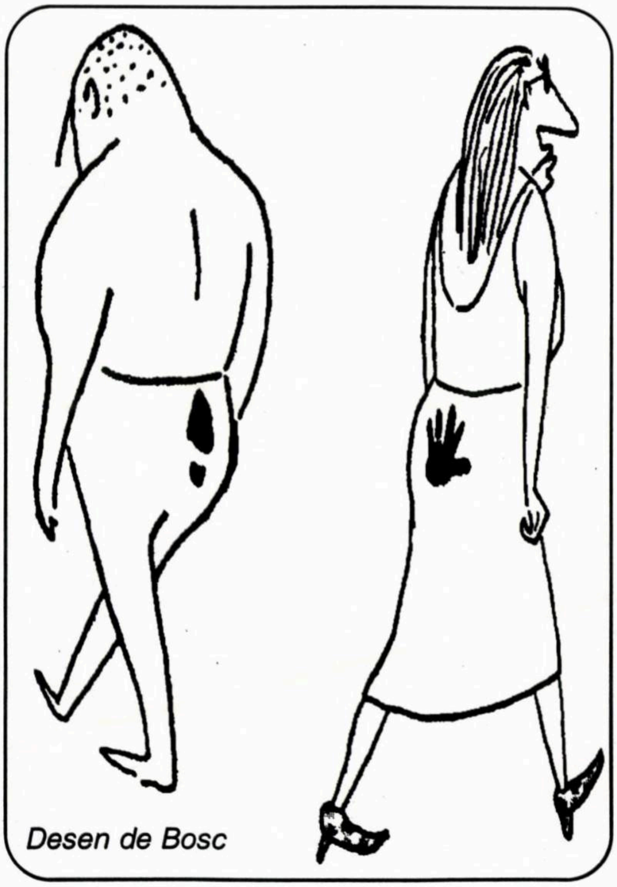

Desen de Bosc

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 ianuarie

Generalul Sharon a ocupat Israelul

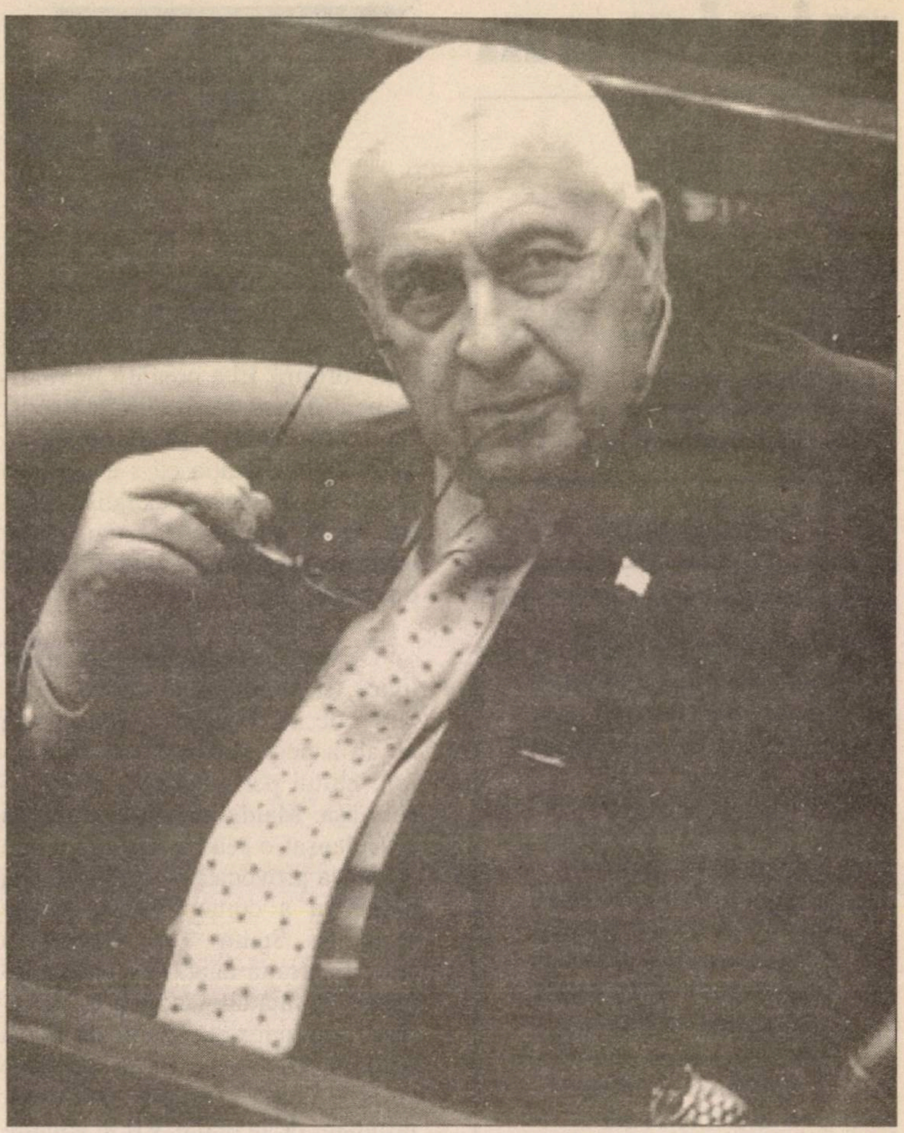

Ianuarie a fost luna lui Arik Sharon. Eliberat din spital (cam repede, se pare) după primul său accident cerebral (caracterizat de medici drept uşor, un fleac, care va să zică), primul ministru a suferit, acasă, la ferma lui din Neghev, o hemoragie cerebrală de proporţii. La ora când scriem rândurile de faţă, el se află la spitalul Hadasa Ein Kerem, din Ierusalim, într-o comă care se prelungeşte la nesfârşit. Şi oricare ar fi şansele sale de a scăpa cu viaţă (i-o dorim din toată inima), un lucru este clar: Arik Sharon nu va mai fi prim-ministrul Israelului.

Pe plan uman, desigur, maladia care l-a lovit pe Sharon constituie cea mai grea înfrângere din viaţa sa. Pa plan politic, însă, aceeaşi maladie a reprezentat – paradoxal – cea mai mare victorie din cariera marelui general. Prăbuşindu-se, inconştient, pe-un pat de spital, el a ocupat, ca nimeni altul înaintea lui, statul Israel. Şi dacă ţinem seama de ecoul maladiei sale pe plan internaţional, când toată mass-media globului era cu ochii pe sala de reanimare din Capitală, – se poate spune că Sharon a ocupat, printr-o involuntară şi genială manevră de strateg, scena politică a lumii.

În ce anume constă marea victorie a bătrânului general? În faptul că, viu sau mort, el a impus Israelului o viziune nouă privind viitorul ţării. Ziaristul Ari Shavit, de la "Haaretz", a caracterizat cât se poate de bine momentul politic 2006. El scrie că după ethosul colonizărilor, şi după acela al păcii (credinţa în Oslo), a venit ethosul frontierelor. Mai precis: după prăbuşirea idealului numit Marele Israel şi după falimentul credinţei în succesul negocierilor cu palestinienii, pe baza acordurilor de la Oslo, am ajuns la concluzia că singura noastră soluţie o constituie stabilirea de frontiere noi şi sigure, care să rezolve definitiv *problema* şi să garanteze în sfârşit (uf!) fiecăruia dintre noi o viaţă liniştită. Frontierele în cauză vor fi stabilite de noi înşine, întrucât – aşa cum ne-am lămurit şi supra-lămurit, nu avem un partener de pace cu care să discutăm diferite aranjamente teritoriale. Nu l-am avut nici în Arafat, nu îl avem, astăzi, nici în Abu Mazen. Şi – inutil de precizat – nu-l vom avea nici în reprezentanţii Hamasului din noul parlament palestinian.

Modelul l-a dat Arik Sharon, prin retragerea din Gaza şi expulzarea evreilor din aşezările respective. Acelaşi model va funcţiona şi în cazul aşezărilor din Iehuda şi Shomron ("teritoriile"...) precum şi a Ierusalimului de est.

Ethosul frontierelor a cucerit o mare parte a populaţiei din Israel (aceeaşi lume care îmbrăţişase în anii '90 ethosul Oslo). Situaţia este de asemenea natură încât, pentru a tăi craca de sub partidul Kadima, consilierii lui Amir Peretz, preşedintele Partidului Muncii, l-au sfătuit să o ia înaintea lui Ehud Olmert şi, în campania electorală, să anunţe că partidul său va hotărî, de îndată ce va ajunge la guvern, retra-

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde
de conținutul anunțurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

gerea imediată și – firește – unilaterală, din teritorii.

Cât despre partidul "Meretz-Yahad", condus de Iosi Beilin, ce să mai vorbim? El a pregătit mari afișe pentru alegeri pe care stă scris: "Noi vom părăsi Ierusalimul de răsărit!". Ai senzația că s-a pornit o adevărată întrecere socialistă pentru "cine renunță la mai multe teritorii și izgonește mai mulți evrei din casele lor".

De la această credință, de tip religios (precum în anii Oslo), în fixarea de noi frontiere, ajungem la un alt aspect al triumfului lui Sharon: cultul personalității, ca să zicem așa. Maldia primului ministru a declanșat o reacție asemănătoare cu aceea provocată de publicarea la Moscova a comunicatului despre boala lui Stalin. Țara întreagă a avut respirația tăiată. Poporul înțepenise în fața televizoarelor, așteptând comunicatele medicale de la spitalul Hadassa. Toate privirile erau îndreptate asupra ferestrelor luminate de la etajul VII al spitalului, ca la un Kremlin israelian, unde șeful guvernului se zbătea între viață și moarte. De la Tel Aviv și Beer Sheva, de la Haifa și Afula se îndreptau, în mașini, pe motociclete, sau chiar pe jos, cu ruksacul în spate, mii de oameni dornici să se afle în apropierea liderului și, firește, să se roage pentru sănătatea lui. Copiilor li se spunea, acasă sau la școală, că s-a întâmplat ceva îngrozitor, că ei trebuie să lase joaca și să se comporte la înălțimea evenimentului.

«Toată țara – scria Ella Bernfeld în "Ultima oră" – *a fost cuprinsă de o psihoză de neînțeles: copii au fost aduși de părinții lor la Ierusalim pentru a-i înmâna lui Sharon desene colorate cu urări de sănătate, familii întregi au venit din nord, centru și sud pentru a-i aduce prim-ministrului cadouri și prăjituri.*

În afara părerilor, ipotezelor și previziunilor a diverși medici, specialiști în diferite domenii, psihologi și analiști politici, toate posturile israeliene de televiziune au transmis mesaje prin SMS sau Internet din partea cetățenilor, printre care: "Arik, ne lipsești. De când ai fost internat, mă simt de parcă am pierdut un organ vital, de parcă mi–am pierdut un plămân" (Nir Koren), "Arik, sunt dispusă să renunț la 10 ani din viața mea cu condiția să mai trăiești cel puțin încă 10 ani" (Talia Kadman), sau "Fără tine nu avem viitor" (familia Brenner din Natania).»

Lipsea numai "învățătorul popoarelor" și "titanul din Hayarkon" pentru ca tacâmul să fie complet. Ani de-a rândul, cetățenii israelieni făceau bancuri à propos de faimosul cult al personalității, din URSS sau din alte țări, întrebându-se ironic: da' cum e posibil ca un popor civilizat să ajungă a gândi (și simți) în felul acesta? Ei, uite cum se poate. În lumina psihozei mai sus pomenite, propunem concetățenilor noștri să fie mai puțin sarcastici la adresa altora și să vadă bârna din ochii proprii; o bârnă care te poate orbi.

Unul din efectele *cultului* îl constituie faptul că, la dispariția, fizică sau numai politică a liderului adulat, prietenii săi se străduiesc să injecteze în mintea oamenilor ideea că au devenit orfani. Doamne, cui ne-ai lăsat? Ce ne facem noi de-aici încolo? După câteva zile de spaimă colectivă, vine răspunsul, liniștitor. Colaboratorii marelui Tată absent se grăbesc să-i asigure pe copiii rămași de izbeliște: fiți fără grijă. El a lăsat un urmaș care se va ocupa de voi cu aceeași dragoste și înțelepciune ca și dânsul. După

TENDINŢE

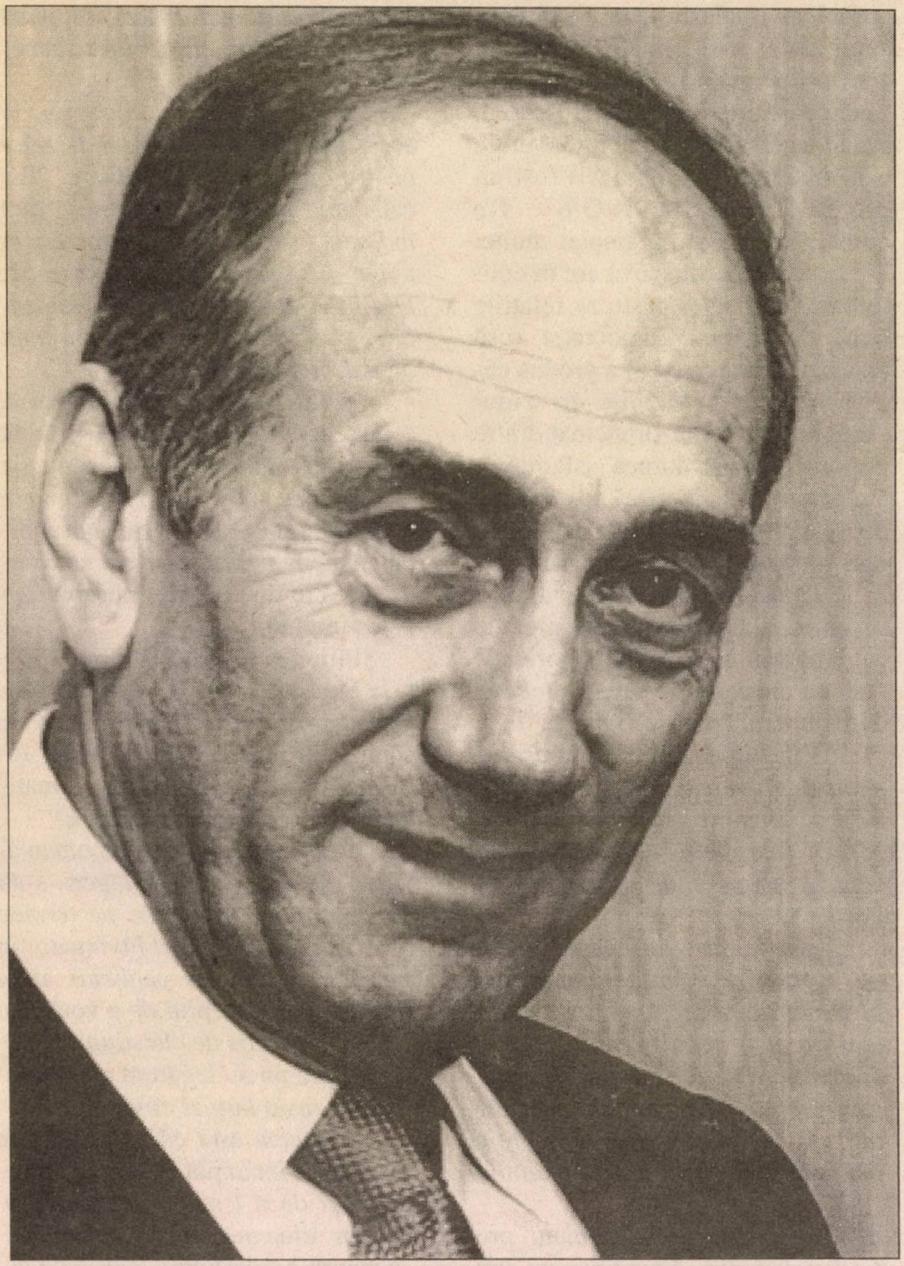

Ehud Olmert: un Sharon al zilelor noastre

moartea lui Lenin a venit la cârma Uniunii Sovietice I.V. Stalin. Numaidecât, el fu numit… "un Lenin al zilelor noastre". După intrarea lui Sharon în comă, a venit la putere, aşa cum era firesc, locţiitorul său din guvern şi din conducerea partidului Kadima, Ehud Olmert. Politician abil, uns cu toate alifiile, cunoscător al culiselor, stăpânit, el s-a comportat ireproşabil în zilele de criză, asemeni unuia care "ştie lecţia", străduindu-se (şi reuşind în bună măsură) să dobândească eticheta de Sharon al zilelor noastre. Scopul lui, om fără isprăvi militare la activ, este să demonstreze că poate fi, la o adică, tot atât de *dur* precum bătrânul general. Olmert stă la ora de faţă bine în sondaje (45% dintre cetăţenii întrebaţi de "Iediot Aharonot" consideră că ar putea fi un bun prim-ministru), dar mulţi se îndoiesc că ar fi capabil de hotărâri îndrăzneţe à la Arik. Reflectând această stare de spirit a populaţiei, deputatul Efraim Sne, din Partidul Muncii, a declarat: "Mă tem că ne vor lipsi *cojones*-urile lui Sharon".

Până una-alta, Olmert a ordonat armatei să-i pună la punct, fără menajamente, pe coloniştii din Hebron şi să distrugă câteva aşezări evreieşti din teritorii, ridicate ilegal. Salutând decizia, ziarul "Maariv", care, precum majoritatea mass-mediei, lucrează cu sârg la propulsarea lui Ehud Olmert ca "om tare" al Israelului, a titrat: "Mâna grea a lui Olmert".

Desigur, populaţia ar fi aşteptat ca această mână grea să se abată asupra Jihadului islamic (à propos de atentatul sinucigaş de la Tel Aviv), sau a Teheranului, de pildă, dar – aşa cum spun gurile rele – în lipsă de altceva, sunt buni şi evreii.

La noi, aşa cum arătam mai sus, *ethosul frontierelor* este rezultatul prăbuşirii totale a încrederii de care se bucurase până mai deunăzi lumea palestiniană. Conducătorii de la Ramallah sunt văzuţi acuma, după Oslo-ul lui Arafat şi după "atitudinea moderată" a lui Abu Mazen (Mahmud Abbas), ca organizatorii unei escrocherii uriaşe, de tip "joc piramidal" în care milioane de israelieni şi-au investit economiile, în speranţa unui câştig uşor şi rapid, pentru a descoperi, după câteva luni, că firma a dat faliment, lăsându-i pe deponenţi fără o leţcaie.

Lucrurile au ajuns până acolo încât, încet-încet (ba chiar, din păcate, prea încet), în fel de fel de locuri de pe glob, sprijinitorii "cauzei poporului palestinian" se arată dezamăgiţi de comportarea OEP-ului et co. Ei vorbesc despre "partenerul nostru de pace" ca despre o femeie pe care – după ce o ridicaseră pe un piedestal, aruncându-i flori şi bijuterii la picioare – au prins-o cu amantul la aşternut.

Revista americană "Newsweek", strâns legată de Partidul Democrat şi, în genere, de *stânga* de peste ocean (acolo li se zice "liberali"), a aplaudat de la începuturi acordurile de la Oslo, a susţinut ani de-a rândul că Arafat vrea pace (dar că extremiştii israelieni de dreapta, mă-nţelegi...), apoi, după moartea Raisului, l-a salutat pe Abu Mazen ca pe-un tip "modern", o persoană occidentalizată (vezi şi cum se îmbracă), cu care se poate discuta oricând la o cafea, bref, un fel de prim-ministru danez care trebuie să rezolve un conflict vamal cu omologul său din Olanda.

Gata. Luna trecută, Fareed Zacharia, redactorul-şef al lui "Newsweek", scria:

«...*Eu nu cred că absenţa lui Sharon se va dovedi a fi un obstacol hotărâtor* (în calea eforturilor israeliene de a obţine pacea, **n. red.**). *Şi asta fiindcă marele obstacol în calea progresului în Orientul Mijlociu nu-l mai constituie intenţiile Israelului ci, dimpotrivă, capacitatea palestinienilor* (de a acţiona pentru pace, **n. red.**). *Adevărul adevărat este că nimeni nu vrea încă să admită că Autoritatea Palestiniană s-a prăbuşit. Gaza a devenit un stat falimentar şi nu există nici o singură organizaţie politică palestiniană care să facă ordine în teritorii şi să negocieze cu Israelul. Neputinţa palestinienilor de a funcţiona normal a devenit factorul principal care împiedică avansarea procesului de pace.*»

Este inutil să mai amintim de rolul, cu-adevărat hotărâtor, pe care l-a jucat Uniunea Sovietică în lansarea pe piaţa politică a lumii a "problemei palestiniene". Aşa cum spun astăzi mulţi (mâine vor fi de zece ori pe-atâţia), poporul palestinian constituie o invenţie rusească. Poate cea mai remarcabilă invenţie a Kremlinului. Iar Arafat a fost un produs "made in K.G.B". De atunci, însă, s-au întâmplat multe. Şi, cu toate că Moscova are în continuare grijă să-şi păstreze relaţiile bune cu arabii, democraţia rusă (aşa ciuntită cum e ea) a produs câteva crăpături vizibile în zidul "solidarităţii de nezdruncinat dintre poporul rus şi lumea islamică". Crăpături care, în urmă cu zece ani doar, sau cinci, păreau de domeniul utopiei. Cine şi-ar fi închipuit în 1998 sau în 2003 că vom ajunge să citim o asemenea ştire precum cea transmisă de agenţia oficială rusă de presă (şi pe care o preluăm după lunarul francez "l'Arche"?

«*"Palestinienii sunt responsabili pentru agravarea situaţiei din Israel", a declarat parlamentarul rus Mihail Marguelov într-un interviu acordat agenţiei de ştiri RIA-Novosti*

"Şefii Autorităţii Palestiniene s-au arătat incapabili să continue procesul de pace, n-au avut supleţea necesară pentru a ajunge la un compromis", a precizat Marguelov, preşedintele comitetului internaţional al Consilului Federaţiei (camera superioară a parlamentului rus).

"Conducătorii palestinieni pretind ca Israelul să continue cu acţiunile sale unilaterale, dar, în acelaşi timp, îşi îngăduie fel de fel de acte agresive împotriva Israelului. ... Până una-alta, eu văd numai ce face guvernul lui Ariel Sharon şi nu văd nimic din partea lui Mahmud Abbas. Crearea unui stat cu frontiere provizorii nu-i aranjează pe cei din Autoritatea Palestiniană, ideea de a recunoaşte limitele ce separă Israelul de fâşia Gaza ca frontieră internaţională nu le convine nici pe-atâta; şefii palestinieni nu sunt capabili nici măcar să pună capăt mitralierii teritoriilor israeliene".

După el, este destul de greu, în acest context, să blamezi Israelul pentru operaţiile sale militare. "Escaladarea conflictului aruncă, fără îndoială, procesul de negocieri în trecut, în epoca lui Yasser Arafat. Dar în contextul actual, reglementarea conflictului depinde mai mult de palestinieni decât de Israel".»

Aşadar, asistăm în această iarnă a lui 2006 la o schimbare (timidă încă, dar evidentă) de accent: de unde până mai ieri reflectoarele erau îndreptate asupra responsabilităţii israeliene, acuma ele sunt îndreptate în direcţia responsabilităţii palestinienilor.

Şi fiindcă tot am fost luna trecută la ora alegerilor parlamentare din Gaza şi din teritorii, să vedem ce spune Caroline B. Glick, de la "Jerusalem Post", în legătură cu realităţile din acele locuri (extrase):

«*Majoritatea ştirilor şi comentariilor despre aceste alegeri s-au concentrat pe probleme pe termen scurt: va ieşi Hamasul învingător în alegeri? Vor avea cetăţenii arabi din Ierusalim dreptul de a vota? Cu toate că e vorba de chestiuni interesante, ele nu au legătură cu realitatea în sensul larg al cuvântului.*

Realitatea este că indiferent de ceea ce se întâmplă în alegeri, şi indiferent dacă Israelul şi palestinienii vor relua negocierile, contururile statului palestinian sunt bine cunoscute şi au fost cunoscute imediat după instalarea Autorităţii Palestiniene în 1994.

Anarhia, teroarea, corupţia, sărăcia şi hotărârea de a distruge Israelul, care au constituit caracteristicile Autorităţii Palestiniene de la începuturi ne ajută să avem o imagine clară a ceea ce ar însemna pentru noi soluţia celor două state.

Indiferent cine iese învingător în alegeri (...), un lucru este absolut sigur: conducerea palestiniană va fi *alcătuită din teroriști, simpatizanți ai terorismului și organizații teroriste – deoarece aceștia sunt singurii indivizi și singurele partide care se lupt pentru voturi. Palestinienii înșiși declară că în tot ce e legat de dorința de a distruge Israelul … ei nu văd nici o deosebire între Hamas și Fatah. Pentru alegătorii palestinieni, principala diferență dintre cele două mișcări constă în faptul că Fatahul e văzut ca fiind corupt, în vreme ce Hamasul e socotit cinstit.*

Și așa ajungem la faptul esențial, pe care am refuzat să-l luăm în seamă de la înființarea Autorității Palestiniene și până astăzi. Noi știm prea bine ce înseamnă un stat palestinian fiindcă am trăit lângă el vreme de 11 ani.

Pentru Israel, acest stat are câteva caracteristici semnificative. În primul rând, statul palestinian este o întreprindere falimentară, asemănătoare cu Somalia, și va rămâne o întreprindere falimentară asemeni Somaliei. În statul palestinian nu va domni niciodată legea. El va fi condus întotdeauna de diferite bande care s-au obișnuit să trăiască în haos. El nu va combate niciodată teroarea, ci, dimpotrivă, va îngădui teroarea. El nu va construi niciodată bazele materiale, economice sau ideologice pe care să se poată dezvolta o economie sănătoasă, ci, dimpotrivă, va folosi banii de care dispune pentru a finanța terorismul și va îndoctrina în continuare poporul în spiritul Jihadului. Transformarea fostelor așezări israeliene din Gaza în baze de antrenament pentru terorism reprezintă doar un exemplu în această privință.

În al doilea rând, conducerea palestiniană, fie că provine din Fatah, fie din Hamas, va vorbi întotdeauna pe două voci. Când va fi cazul să discute cu țările arabe și alte state din lumea a treia, șefii respectivi se vor prezenta ca lideri ai statului suveran "Palestina", iscălind acorduri în calitate de reprezentanți ai acestui stat. Când va fi vorba însă de legături cu Vestul sau cu ONU, palestinienii vor pretinde că nu pot accepta statutul de stat independent, întrucât ei trăiesc, în continuare, sub "ocupația israeliană". Tot așa cum în ajunul retragerii din Gaza, conducătorii Autorității Palestiniene au redefinit frontierele Gazei, incluzând așezarea Netiv Haasara, de dinainte de 1967, în scopul de a argumenta că "ocupația" nu a luat sfârșit, – dacă Israelul s-ar retrage din 90 la sută din Iehuda și Shomron, palestinienii vor susține că ei se află în continuare sub ocupație. În cazul că Israelul va pleca din Ierusalimul de Est, palestinienii vor scoate din buzunar planul ONU de împărțire a teritoriului din 1947, susținând că Neghevul și Galilul au rămas "ocupate". Ăsta e adevărul, palestinienii vor pretinde că trăiesc sub ocupația israeliană atâta vreme cât Israelul există, în orice fel de frontiere.

În al treilea rând, așa cum s-a întâmplat în Gaza în ultimele câteva luni și cum s-a întâmplat după retragerea Israelului din centrele palestiniene din Iehuda și Shomron, în anii 1990, palestinienii vor folosi orice petec de pământ pe care pun mâna ca baze pentru sporirea capacității lor de a declanșa atacuri teroriste. De curând, Yuval Diskin, directorul Shin-Bet-ului, a declarat în Knesset că de la retragerea Israelului din Gaza, contrabanda de arme aduse din Egipt în Gaza a crescut cu 300 la sută. Diskin a arătat de asemenea că din octombrie până în decembrie, atacurile teroriste și tentativele de atac au crescut de aproape 6 ori.

În arena internațională, interesele naționale ale statelor din Uniunea Europeană – adică asigurarea aprovizionării cu petrol din Golful Persic, satisfacerea cerințelor tot mai mari ale minorităților musulmane și lupta pe tărâm diplomatic împotriva Statelor Unite – ne arată că retragerile viitoare ale Israelului nu vor afecta în nici un fel poziția lor în legătură cu Israelul sau cu palestinienii. Europenii vor continua să sprijine "drepturile naționale" ale palestinienilor, indiferent de felul cum se comportă aceștia sau de concesiile făcute de Israel. Iar în absența unei ofensive diplomatice israeliene, concentrată și consistentă, americanii vor continua, la rândul lor, ca și astăzi, să ceară Israelului noi și noi concesii teritoriale, pentru a cumpăra sprijin diplomatic din partea arabilor și a europenilor.

Toate acestea ne duc la o concluzie simplă. Dorința Israelului de a avea frontiere recunoscute nu poate fi transformată într-o politică realistă. Faptele arată că interesele Israelului în materie de securitate nu pot fi satisfăcute prin cedări teritoriale în folosul palestinienilor sau prin sprijinirea în continuare a înființării unui stat palestinian: pe de o parte, acesta există în fapt, iar pe de altă parte el nu va recunoaște niciodată dreptul nostru la existență.

Întrebarea este: ce ar trebui să facă Israelul? Răspunsul îl găsim amintindu-ne de acțiunile lui Sharon, ca prim-ministru, înainte de a fi intervenit metamorfoza sa stângistă. În martie 2002, când Sharon a dat ordin Zahalului să pornească operațiunea "Pavăza apărării" în Iehuda și Shomron, el a demonstrat un lucru. Atunci când conducătorii noștri întruchipează dreptul Israelului la auto-apărare, poporul israelian se strânge în jurul lor.»

Israel: La decesul agentului "arăbesc" nr. 1 al serviciului secret israelian

La sfârşitul anului 2005 a fost condus la locul de veşnică odihnă Yehoshua Halmish z.l., considerat agentul "arăbesc" (adică specialist în limba arabă şi civilizaţia arabă) nr. 1 al serviciului secret israelian.

Yehoshua Halmish s-a născut în 1923 la Tel Aviv şi a crescut în cartierul Montefiori, unde a învăţat la o şcoală ebraică, dar care punea totodată accent pe limba şi cultura arabă. Activ în "Hagana" (mişcarea evreiască de auto-apărare), la izbucnirea războiului nostru de Independenţă în 1948 a fost mobilizat în "Shai" ("Sherut Iediot" – serviciul de informaţii – aşa se numea pe atunci proaspătul serviciu secret) şi ataşat direct lui Shmuel Toledano, legendarul şef al acestui serviciu: Halmish urmărea zilnic la posturile de radio şi în ziarele din din ţările arabe toate informaţiile care puteau interesa Israelul, aflat în război cu aceste ţări. Cu timpul a devenit directorul serviciului "Shai" şi în 1951 a absolvit cursul de ofiţeri în Zahal. I s-a încredinţat misiunea de a înfiinţa şi conduce unitatea "Ketem" (ofiţeri pentru misiuni speciale) care avea ca obiectiv găsirea de agenţi în ţările arabe, adică de spioni arabi în slujba Israelului. În această funcţie delicată şi primejdioasă, doi dintre adjuncţii săi, arabi, au fost depistaţi şi ucişi de către contraspionajul din statele arabe înconjurătoare.

Paralel cu această misiune, el a desfăşurat şi o activitate literară. A tradus, pentru ziarul "Maarahot", oficiosul Zahalului pe atunci, autobiografia şi amintirile generalului iordanez Abdallah El-Tal, comandantul legiunii iordaneze în războiul cu Israelul din 1948-1949. De asemeni, a redactat şi publicat, în 1953, un dicţionar de termeni militari arabi, cu traducere, explicaţii şi comentarii în limba ebraică. A fost adjunctul principal al generalului Efraim Lapid, şeful, pe atunci, al serviciului de informaţii al armatei.

În războiul de 6 zile, din 1967, a interogat pe ofiţerii arabi căzuţi prizonieri la noi, dar le-a şi organizat excursii la Haifa, Beer-Sheva şi alte aşezări din Israel.

Din căsătoria sa cu Iona a rezultat o fiică, Tali, care şi ea este ofiţer în serviciul de informaţii al Zahalului.

În urmă cu câţiva ani s-a pensionat din Zahal şi a trecut să lucreze la principalul cotidian ebraic "Yediot Aharonot" în calitate de comentator pentru problemele arabe, funcţie pe care a îndeplinit-o până la deces.

În paralel a fost şi profesor de arabă la Universitatea Bar-Ilan din Ramat Gan.

Colegul său de la "Yediot Aharonot" Arel Ghinai spune că pe lângă stăpânirea la perfecţie a limbilor ebraică, arabă şi engleză, defunctul cunoştea foarte bine şi limba franceză. Un adevărat poliglot!

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Israel: Părerea unuia pe care nu-l duci cu preșul și nu înghite poveștile cu Noul Orient Mijlociu

«Cred că ceea ce am învăţat este că pacea poate fi apărată nu prin reducerea armamentului, ci menţinând nivelul actual al armamentului.

Pacea a fost asigurată în anii lungi şi întunecaţi ai războiului rece, pentru că 24 de ore pe zi se aflau în aer avioane care transportau arme nucleare.»

(Prof. Robert I. Aumann, de la Universitatea din Ierusalim, laureat al Premiului Nobel pentru Economie pe 2005)

Israel: Oare mai suntem un stat independent?

«Aproape fiecare popor a luptat la vremea lui pentru independenţă. Astăzi pentru independenţă luptă bascii, corsicanii, kurzii şi alţii. Se spune că şi palestinienii, dar cu ei e o problemă, ba chiar sunt două.

Prima, nu e sigur că într-adevăr ei constituie un popor separat de naţiunea arabă. Golda Meir nici n-a vrut să audă de expresia "popor palestininan". Şi nu era singura. Mulţi, mult timp au contestat existenţa unui asemenea popor. Pe urmă, însă, din interese politice, li s-a făcut palestinienilor favoarea de a fi recunoscuţi ca popor. Să vedem, poate alte interese politice vor impune şi recunoaşterea beduinilor drept un popor separat. De ce nu?

A doua problemă: în 1947, ONU a împărţit Palestina în două state: unul evreiesc, al doilea palestinian. Cel de-al doilea a fost Iordania de azi. Nici iordanezii nu sunt un popor, ei fac parte din poporul arab. În faimoasa lună "Septembrie negru" Arafat a vrut să acapareze Iordania, dar nu i-a mers. Regele Hussein a pus tunul pe el. De atunci Arafat a cerut întreaga Palestină, inclusiv teritoriul israelian.

Împărţirea Palestinei s-a făcut şi în urma luptei evreilor pentru un stat al lor, independent. Aşa a fost şi Israelul timp de vreo patru decenii. După aceea, însă, s-a inoculat oamenilor ideea că Israelul "nu face ce vrea, ci numai ceea ce îi dictează americanii". Acest lucru s-a spus de altfel în ţările comuniste, în anii când comunismul mai era în viaţă. Comuniştii nu numeau altfel Israelul decât câinele de pază al imperialismului american în Orientul Mijlociu". De atunci nicăieri în lume nu se mai vorbeşte aşa despre Israel decât la noi în Israel.

Să fie oare adevărat că nu mai suntem cu adevărat un stat independent? Pe vremea lui Ben Gurion, a Goldei, a lui Beghin şi Shamir nu ne-am pus această întrebare. Nu era cazul. Golda a ştiut să-i ţină piept lui Nixon, Shamir nu s-a plecat în faţa lui James Baker.

Azi însă... Chiar şi un om simplu din popor îți apune azi: "Ce putem face? Trebuie să ne retragem din teritorii pentru că așa au decis Bush și Condolița lui".

S-a înrădăcinat diversiunea stângistă a "două state pentru două popoare". Dar să remarcăm că numai la noi se spune acest lucru. Palestinienii n-au spus niciodată că acceptă pe această bucățică de pământ două state. Nu, ei vor un singur stat, unul palestinian. Ei vor totul.

Că americanii nu înțeleg acest lucru, nu-i de mirare. Ei nu excelează printr-o minte ascuțită și nici nu au o vedere prea bună.

Dar noi? Noi susținem că suntem deștepți și nu suferim de miopie.

Suntem pe cale de a face o greșeală fatală, ireparabilă: să cedăm totul palestinienilor, la dictatul american, fără însă a obține liniște și pace. Nimic nu vom obține, absolut nimic. Într-o zi va trebui să luptăm din nou pentru independență, numai că atunci vom fi răniți și mult mai slabi.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2006)

Israel: Baroane!

«Un incident, amplu mediatizat, à propos de un om politic care ar fi vorbit în numele lui Sharon, a izbucnit atunci când cei de la "Maariv" au scris cu litere de-o șchioapă că, într-un interviu acordat lui "New York Times", Netaniahu a pretins că el este urmașul adevărat al lui Sharon.

Numaidecât, consilierii lui Sharon au lansat tot felul de proteste, subliniind că Sharon s-ar simți jignit dacă ar auzi că adversarul său politic a declarat că se consideră moștenitorul său de drept.

Roni Baron, deputat din Kadima, s-a repezit la radio și la televiziune, acuzându-l pe Netaniahu că se folosește de boala lui Sharon pentru a obține avantaje politice. El a spus că asta este o obrăznicie fără seamăn din partea unui om pe care Sharon îl detesta.

Dar Netaniahu nu a declarat niciodată așa ceva în "New York Times". Dimpotrivă, el a elogiat calitățile lui Sharon, așa cum a făcut-o și în interviurile televizate cu Wolf Blitzer, de la CNN, și Yair Lapid, de la Canalul 2. Steven Erlanger, corespondentul lui "New York Times" în Israel, este acela care a scris că Netaniahu, în loc să-l critice pe primul ministru, "s-a comportat ca fostul partener al d-lui Sharon și urmaș al său … mai ales în legătură cu problema care-i preocupă cel mai mult pe israelieni: securitatea și negocierile cu palestinienii".

După ce și-a dat seama că cele scrise de el au fost puse în gura lui Netaniahu, Erlanger a declarat presei: "Fraza a fost a mea, nu a lui", după care a adăugat că afacerea reprezintă "o interpretare falsă și tendențioasă, făcută în scopuri politice".»

(După "Jerusalem Post", 2006)

Islamul: Știm. Martirii se trezesc în cer, cu pilaf cât cuprinde și 72 de fecioare la dispoziție. Dar martirele?

…Aceasta este o întrebare pe care ne-am pus-o (împreună cu toată lumea, de altfel) nu o dată și la care nu primisem răspuns.

Acum, datorită revistei americane "Newsweek", ne-am lămurit. Discutând cu numita Thauria Hamur, o candidată la Jihad în vârstă de 26 de ani, capturată de Zahal înainte de a fi apucat să sară-n aer, un reporter al sus-amintitei publicații, care a întâlnit-o în închisoare, scrie: "Thauria susține că femeile martire se vor transforma în îngerii cei mai puri și mai frumoși din ceruri".

Autoritatea Palestiniană: Pogrom anti-creștin

«În urmă cu câtva timp, noaptea târziu, sute de palestinieni musulmani înarmați, strigând "Dumnezeu e mare!", au invadat orașul palestinian creștin Taibe. Timp de câteva ore banda de musulmani a terorizat comunitatea, arzând 16 case și multe prăvălii, jefuind și distrugând o statuie a Fecioarei Maria.

Un martor ocular a spus: "A fost ca în război, ei au venit în grupuri, mulți dintre ei aveau ciomege".

"Provocarea"? O femeie musulmană din satul vecin a avut o legătură cu un creștin din Taibe. Femeia a fost otrăvită de familia ei - "omor pentru restituirea onoarei" – și la puțin timp după această crimă a început pogromul.

Incidente ca acestea, în general ignorate de presa occidentală, au fost cauza principală a fugii în masă, în ultimii ani, a creștinilor din Țara Sfântă.

Trei exemple din multele documentate:

– În 1995, orașul Bethlehem a fost 62% creștin, acum este mai puțin de 20%.

– În 2002, mai mult de 100 de teroriști au ocupat Biserica Nativității din Bethlehem, folosind-o ca o fortăreață, de unde au deschis focul împotriva armatei israeliene, luând ostateci un număr de preoți, călugări și călugărițe, distrugând multe obiecte de valoare din biserică.

– La 6 februarie 2002, "The Boston Globe" a relatat despre un atac al palestinienilor musulmani împotriva bisericilor și prăvăliilor creștine din Ramallah. Poliția palestiniană nu a făcut nimic să oprească atacurile.»

(Dintr-un articol de dr. Petre Răzvan; în "Spirit românesc", Syd-

ney, Australia)

Al-Qaeda: Bombe umane cu SIDA

«După speculaţiile cu privire la posibilitatea ca grupările teroriste să utilizeze bombe radiologice (aşa-numitele "bombe murdare"), extremiştii islamişti par să fi născocit o nouă armă diabolică: sinucigaşii infectaţi cu HIV, care, aruncându-se în aer, ar putea provoca victime mult timp după comiterea atentatului în sine.

Organizaţia teroristă Al-Qaeda recrutează persoane infectate cu virusul HIV pentru a comite atentate sinucigaşe, potrivit unor documente publicate de săptămânalul “The Sunday Mirror”. Sunt căutaţi, de asemenea, militanţi purtători ai altor afecţiuni sanguine letale, pentru ca impactul atacurilor sinucigaşe să fie cât mai devastator. Liderii reţelei preferă fanatici care sunt infectaţi cu HIV sau care suferă de hepatită şi febră hemoragică. Scopul acestor recrutări este de a spori “rata mortalităţii” în momentul în care un terorist infectat se aruncă în aer.

Publicaţia britanică citează ca sursă a acestor informaţii documente distribuite militarilor britanici aflaţi în taberele din Irak, precum şi de pe teritoriul european. “Există dovezi că teroriştii ar putea recruta în mod deliberat voluntari care suferă de boli ce se răspândesc prin contactul cu sângele contaminat”, subliniază documentul în capitolul intitulat “HIV/Hepatita”.

Experţii consideră că fragmentele de os şi stropii de sânge care se împrăştie în timpul unui atac sinucigaş ar putea penetra pielea şi infecta o victimă aflată la 50 de metri depărtare, motiv pentru care documentele îi avertizează pe militari să poarte haine de protecţie speciale în timpul misiunilor.

Toate bazele trebuie să aibă trăgători de elită ascunşi în spatele echipelor de apărare, care să fie pregătiţi să repereze eventuali atacatori sinucigaşi. Aceste recomandări le-au fost făcute soldaţilor britanici după atentatele comise la 7 iulie, la Londra, soldate cu 52 de morţi şi sute de răniţi.

Potrivit publicaţiei britanice, un purtător de cuvânt al Ministerului Apărării de la Londra a confirmat că noua ameninţare e luată serios în calcul. “Armata întreprinde toate eforturile posibile pentru a-i pregăti pe militari să facă faţă oricărei ameninţări posibile”, a dat asigurări purtătorul de cuvânt, citat sub protecţia anonimatului.»

(După "Libertatea", Buc. 2006)

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Belgia: Femeia şi drogul

Drăguţă femeie, nu? Numele ei: Muriel Degauque. Vârsta: 38 de ani. Cetăţenia: belgiană. Meseria: vânzătoare într-o patiserie din oraşul ei natal, Charleroi. Măritată cu un arab din Maroc, a trecut la Islam, a plecat, fără să spună un cuvânt părinţilor ei, în Irak, a intrat în legătură cu Abu Mussab al-Zarkawi, comandantul Al-Qaedei la Bagdad, şi-a înfăşurat o centură cu explozibil în jurul trupului şi s-a aruncat în aer lângă un post de poliţie din oraşul Baqubah, omorând cinci persoane. La scurt timp, americanii l-au găsit pe soţul ei şi l-au lichidat.

Când au aflat aceasta, belgienii au fost cutremuraţi. Şi năuciţi. Cei mai mulţi n-au înţeles nimic: de unde până unde să devină o belgiancă get-beget teroristă sinucigaşă? Sau ce are Muriel cu prefectura? Alţii au înţeles. Cam târziu, dar au înţeles. Aşa cum scria un editorialist de la ziarul "Le soir" din Bruxelles, «gestul lui Muriel Degauque a deschis ochii lumii noastre europene». Da, dorinţa de a ucide şi de a te sinucide nu e determinată nici de rasă, nici de naţionalitate, nici de condiţiile social-economice în care trăieşti, ci de contactul cu islamismul ca atare. Acesta e ca un drog, care te împinge la distrugere şi moarte.

Muriel Degauque: altfel era fată drăguță

Irlanda: Un articol și 2.000 de scrisori de protest

"The Dubliner", un săptămânal din Dublin, capitala Irlandei, a primit peste 2.000 de scrisori de protest după publicarea unui articol anti-israelian, semnat de fostul deputat Justin Keating.

Torentul de scrisori s-a pornit după ce textul lui Keating, unde se afirmă că Israelul nu are dreptul să existe, a fost criticat pe Internet de organizație "Honest Reporting", care a comparat articolul cu cererea recentă a președintelui iranian Mahmud Ahmadinejad ca "Israelul să fie șters de pe harta lumii".

Keating susține că evreii nu sunt originari de pe pământul Israelului, ci că "au ocupat o parte din ținut, în urmă cu 2.000 de ani, pentru o scurtă perioadă".

Într-un editorial publicat câteva zile mai târziu în "The Dubliner", Trevor White, directorul revistei, și-a exprimat mânia provocată de scrisorile primite la redacție care acuză săptămânalul de antisemitism: "Am fost șocat de ferocitatea scrisorilor".

Ferocitate, domnu' White? Păi cum să nu fie așa, dacă tipăritura dumitale face din white black, din alb – negru?

(După "Economist", 2006)

Țara Galilor: Părerea pastorului Thomas

«Eu fac parte dintr-o națiune mică. În urmă cu aproape 2.000 de ani ținuturile tribale din Țara Galilor, cinci cu totul la număr, au început să se transforme într-o națiune. Aveam teritoriu, limbă comună și lege. Ulterior am fost cuceriți de normanzi. După știința mea, nici Națiunile Unite, nici Uniunea Europeană n-au ridicat vreun deget pentru a restabili status quo-ul de pe vremuri.

...Dar nu la fel s-au purtat organizațiile respective față de palestinieni. Aceștia nu au construit nici o capitală și nici nu s-au guvernat vreodată singuri ci au cules ceea ce alții au semănat; apoi, acum vreo 40 de ani, s-au trezit să jefuiască vechile drepturi ale Israelului, sub pretextul că ei coboară din canaaniți. Cei de la ONU au râs în hohote, socotind ridicole pretențiile lor. Dar palestinienilor le-a mers. Atât de bine, încât Quartetul a lansat o melodie intitulată "Harta drumurilor", pe care astăzi Israelul a dansat pe ruinele din Gaza, de dragul păcii.

Fără îndoială că a sosit timpul ca israelienii să înceteze a mai dansa pe melodiile altora. Există peste 80 de milioane de creștini sioniști care cunosc melodia israeliană, inclusiv cuvintele: "Dacă te voi uita, Ierusalime...!". Acești creștini sioniști mai știu că ar fi bine să vă reamintiți un lucru, și anume că

Iordania a fost creată pe 79 la sută din teritoriul palestinian, aflat sub mandat britanic, aşa cum regele Hussein recunoscuse în autobiografia sa: "Iordania este Palestina, iar Palestina este Iordania".»

(Dintr-un articol de Gryffyd Thomas, pastor evanghelist; Pontarddulais, Ţara Galilor, Marea Britanie; după "Jerusalem Post", 2006)

Lumea: Noutăţi din al treilea război mondial

«Războiul împotriva Occidentului lansat la 11 septembrie 2001 a continuat în diverse locuri din lume – ca Madrid şi Londra – şi a fost calificat de unii intelectuali arabi drept "un capitol al celui de al treilea război mondial". Atacurile au inclus decapitări de ziarişti, explozii în avioane de pasageri, înjunghieri şi atentate cu bombe în gări de cale ferată şi în autobuze şi sunt dinadins cât mai sângeroase, pentru a stârni teroare. Un exemplu îl reprezintă atentatul sinucigaş lansat la 14 iulie 2005 la Bagdad, în mijlocul unui grup de copii irakieni ce se adunaseră ca să primească dulciuri de la ostaşi americani, atentat în urma căruia au pierit 24 de copii.

La a patra aniversare a atacului de la 11 septembrie trebuie reamintite cuvintele preşedintelui Bush, care la 15 septembrie 2001 spunea: "Acesta e un conflict fără câmpuri de bătălie, un conflict cu adversari ce se cred invizibili… Victoria împotriva terorismului nu va fi obţinută printr-o singură bătălie, ci printr-o serie de acţiuni decisive… Vi se cere tărie, deoarece calea spre victorie va fi foarte lungă".

E de asemenea important să nu uităm că 11 septembrie a cerut o pregătire îndelungată şi că Al-Qaeda a anunţat că sunt plănuite alte lovituri. Luna trecută, locţiitorul lui Osama Bin-Laden, Ayman al-Zawahiri, a declarat de două ori la postul de televiziune Al-Jazzeera: "O, americani, ceea ce aţi văzut la New York şi Washington sunt doar loviturile iniţiale". Alţi lideri ai Al-Qaeda-ei ameninţă cu noi atacuri. Prin site-urile de Internet ale islamiştilor, Suleiman Abu Gheith promitea că Al-Qaeda "va continua să atace SUA" şi că "America trebuie să se aştepte la noi atacuri... Cu voia lui Allah, lovitura va veni de unde se aşteaptă mai puţin. Avem dreptul să ucidem 4 milioane de americani – dintre care 2 milioane de copii –, să trimitem în exil de două ori pe atâţia, şi să ologim mii şi mii…".

Alte site-uri pe Internet au transmis un interviu cu Abu Salma Al-Hijazi, un acolit al lui Bin-Laden, care promitea "un cutezător şi uriaş atac" al Al-Qaeda-ei şi avertiza că vor fi ucişi mai mult de o sută de mii de "infideli". "Noi suntem răbdători şi răbdarea ni se va termina numai după prăbuşirea Americii şi a agenţilor săi".

Mahfouz Walad Al-Walid, cunoscut sub porecla Abu Hafs "Mauritanianul", a explicat pe postul Al-Jazzeera filozofia mişcării Al-Qaeda: "Una din faptele de onoare ale generaţiei actuale este de a ucide americani, de a îndemna la uciderea lor, de a duce cu toată puterea lupta Jihadului împotriva lor. Eu şi fraţii mei din Al-Qaeda am jurat să ducem la capăt această misiune…". Abu Hafs a proorocit că SUA va fi nimicită: "După părerea noastră America a intrat în era declinului".

Aceste vederi privind distrugerea Statelor Unite sunt împărtăşite de numeroşi învăţaţi islamişti de vază care se pronunţă în presă şi mijloacele de comunicaţie ale lumii arabe.

Profesorul saudit Nasser Bin Suleiman Al-Omar, vorbind la postul de televiziune Al Majd, în iunie 2004, a declarat: "Astăzi America e înfrântă. Nu mă îndoiesc nici pentru o clipă că America e în declin. Dar, aşa cum spunea Ibn Khaldoun, că e nevoie de decenii pentru înălţarea unor naţiuni, decenii trec şi până la distrugerea lor. Prăbuşirea nu vine peste noapte. America va fi distrusă treptat, dar va fi distrusă. Să avem răbdare".

Campania din *media* lumii arabe ce cheamă la distrugerea civilizaţiei occidentale, ca şi permanenta celebrare a atacului de la 11 septembrie 2001, nu ar trebui subapreciate. Un exemplu grăitor este şeicul Mahmoud Al-Masri care, într-o apariţie la postul saudit Al Madi în martie 2005, descria în faţa unui public încântat cât a fost de bucuros în ziua de 11 septembrie 2001 la New York, când a asistat la "splendidul" spectacol al turnurilor de la World Trade Center şi a văzut cum "nevolnicii" de americani s-au grăbit să se converteasc la Islam (?!?).

În aceste zile când continuă războiul împotriva terorismului, statele occidentale ar trebui să tragă învăţăminte, să ştie cu cine au de-a face şi să ia măsuri.

Ceea ce pare crucial este de a-i sprijini pe arabii şi musulmanii care cred într-o reformă a Islamului. Activitatea Institutului pentru Mijloacele de Comunicare în Orientul Mijlociu (MEMRI) tinde spre promovarea în Occident a unor musulmani cu adevărat reformişti, paralel cu lichidarea site-urilor de Internet islamiste, ce operează în America de Nord, cu demascarea acelor clerici extremişti care una spun când vorbesc englezeşte şi alta când vorbesc arăbeşte, şi cu acţiunile pentru interzicerea emisiunilor incitatoare la ură ale posturilor de radio şi televiziune arabe şi iraniene ce operează în Occident.»

(Dintr-un articol de Steven Stalinsky, director executiv al Institutului pentru Mijloacele de Comunicare în Orientul Mijlociu – MEMRI; după "Semnalul", Toronto, Canada)

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Să ne corupem!

În întreaga lume corupţia e blestemată ca râia. I s-a creat un renume urât şi rău până şi în România şi Israel unde de pe urma corupţiei atât de multă lume o duce ca în sânul lui Avram (probabil pentru că şi acolo, în sânul acela, domneşte corupţia).

Oare n-a venit timpul să se termine cu această prejudecată? Corupţia trebuie reabilitată deoarece ea este o mană cerească pentru societate.

În primul rând, ea este un exemplu de relaţii cinstite între oameni. Despre şperţari se spune că sunt corupţi. Dar oricine cere şi ia mită, oferă ceva în schimb. Rar, rar de tot se întâmplă să şperţuieşti un funcţionar sau un ministru şi să nu obţii un bine, o favoare. Cum oare ar putea să fie altfel? Să dai şi să nu primeşti nimic?

Unii sunt acuzaţi de corupţie numai pentru că şi-au plasat rudele şi prietenii în posturi grase. Dar, mă rog, ce e condamnabil în asta? Dacă am în sertar câteva posturi grase, cui să le dau? Duşmanilor? Sare în ochi le-aş da. Cianură. Sau ceva mai ieftin: şoricioaică. Normal e să le dau copilului meu, mă-sii sau prietenilor intimi, nu-i aşa?

Există desigur oameni care au scăpat de acuzaţia de a fi corupţi. Asta se datorează faptului că sunt fricoşi şi blegi şi refuză şperţuri în bani sau cadouri. Veţi recunoaşte că aceşti oameni sunt o pacoste, un blestem. Nici o problemă serioasă nu se poate rezolva prin intermediul lor.

În acest caz, ce faci? Nu-i aşa că începi să cauţi un corupt, un şperţar drăguţ şi săritor la nevoie? Doar n–ai să rămâi aşa, ca un fleţ, cu problemele nerezolvate.

Aud că există corupţie şi în literatură. Interesant! Mi s-a relatat cazul unui literat corupt care îşi rupe de la gură ca să poată plăti o prefaţă, un premiu sau chiar o micuţă recenzie. Noroc că mita literară nu e tare scumpă.

La fel de corupţi sunt şi vânzătorii de elogii. Pentru câteva zeci de şekeli ei te fac "maestru", iar dacă mai adaugi doi-trei poli, te pomeneşti "geniu" spre marea mirare a vecinilor tăi şi a copiilor pe care ţi i-a făcut mama lor.

Se spune că există şi oameni incoruptibili. Poate… Nu m-am ciocnit încă de ei. Dar aceştia ne fac un mare rău: creează impresia că aşa ar trebui să fim toţi. Dar atunci din ce vom trăi? Din salarii? Se poate trăi din salarii?

Bine ar fi, ideal ar fi dacă ne-am schimba optica şi corupţia s-ar generaliza. Să fim toţi corupţi: copiii, părinţii, bunicii şi moraliştii, inclusiv incoruptibilii. Toate problemele s-ar rezolva rapid, chiar şi problemele arzătoare care sunt arzătoare de zeci şi zeci de ani.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Colette Avital, deputat din partea Partidului Muncii: lupta ei, care a durat ani de zile, pentru ajutorarea supravieţuitorilor Holocaustului aflaţi în Israel (printre care se află numeroşi bătrâni din *alia*), a fost încununată de succes, făcând ca această frumoasă parlamentară să fie considerată drept reprezentanta nr. 1 a *alialei.*

În scădere

Comitetul de conducere al Asociaţiei scriitorilor de limbă română: faptul că de la ultimul număr al publicaţiei "Izvoare" au trecut doi ani de zile a făcut ca prestigiul asociaţiei să scadă simţitor atât în ochii scriitorilor cât şi în aceia ai cititorilor iubitori de literatură.

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...aşa cum scrie cunoscutul publicist american Mark Steyn, în ziarul londonez "Daily Telegraph", în sudul Franţei s-a petrecut un fapt cam ciudat (care nouă ne aduce aminte de un banc mai vechi cu Bulă). La Marsilia, poliţia a arestat un cetăţean care, pentru a încasa pensia mamei sale, păstrase cadavrul acesteia, sub un maldăr de rufe murdare, vreme de mai bine de cinci ani.

Ne place că...

...scriind despre faimoasa arăboaică din teritorii care, după ce şi-a trimis cu entuziasm băiatul să comită un atentat sinucigaş, a hotărât să candidideze în alegerile pentru parlamentul palestinian, Rodica Grindea, de la "Ultima oră", şi-a titrat articolul în felul acesta: "A arabişe mame".

Rodica Grindea

A ARABIŞE MAME

Nu ne place că...

...Autoritatea Palestiniană a cerut pe Website-ul său de pe Internet desfiinţarea noului centru cultural de la Zidul Plângerii, pe motiv că "turiştii străini ar putea înţelege că Ierusalimul este un centru istoric al evreilor".

Nu ne place că...

...poliţia elenă a arestat un călugăr, în vârstă de 53 de ani, dintr-o mânăstire rusă de la Muntele Athos, căutat de Interpol pentru că a escrocat cu 11 milioane de dolari câteva spitale din Statele Unite.

Ne place că...

...deputatul arab Ahmed Tibi a propus Knessetului să voteze o lege care interzice tăierea unghiilor la pisici.

Ahmed Tibi

Nu ne place că...

...firma americană de bijuterii "Life Gem" din Chicago a propus clientelei ca, pentru o sumă variind între 2.700 şi 20.000 de dolari să transforme cenuşa morţilor în diamante. "Noi – a declarat Dean Vanden Biesen, vicepreşedintele firmei – vă putem transforma mama într-o bijuterie".

Nu ne place că...

...în sediul Hor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv, ridicat pe vremuri, cu mari eforturi, de oameni ca Arthur Israelovici şi Uri Eliav, pentru a găzdui întâlnirile olimilor, funcţionează la ora de faţă o sală de gimnastică.

Ne place că...

...la Institutul Wingate a avut loc luna trecută un seminar destinat femeilor care practică artele marţiale: judo, jujitsu, luptele de stradă, krav-maga (lupte cu arme) etc.; ne place de asemeni că, lucru aflat cu acest prilej, în Israel a luat fiinţă o Federaţie a femeilor care practică artele marţiale.

Nu ne place că...

...rabinul Iosef Shalom Eliashiv şi alte autorităţi halahice ashkenaze (nu ne e ruşine nici cu ăştia), precum Avraham Leib Steinman, Haim Kaniewski etc., au emis o hotărâre prin care se cere credincioşilor să evite cu orice preţ a zbura cu avioanele unde se transmit filme video, întrucât peliculele respective nu sunt casher.

Ne place că...

...frumoasa actriţă englezoaică Caterine Zeta Jones a mărturisit că nu suportă cu nici un chip ca vreun bărbat să se uite la soţul ei, actorul Michael Douglas. În schimb, când e vorba de o femeie, rezolvă imediat problema cu două palme.

Ne place că...

...à propos de starea sănătăţii lui Sharon, ziarista Sara Hoenig, de la "Jerusalem Post", a amintit o observaţie a filozofului american Red Skelton: "Cele trei vârste ale omului sunt tinereţea, maturitatea şi "arăţi bine, foarte foarte bine, realmente bine".

Nu ne place că...

...în săptămânalul "Tzomet Hasharon" a apărut următoarea relatare a d-nei Shira Kessem, proprietara unui chioşc de pe strada Sokolov din Herzlia: "Individul a cerut o cutie de Coca-Cola. Vânzătoarea i-a spus să scoată una din frigider. După un minut, el s-a apropiat de vânzătoare arătându-i un revolver ascuns sub haină. I-a spus să pună toţi banii într-o pungă. Ea, paralizată de spaimă, a ascultat numaidecât. După ce a luat punga, tipul i-a cerut să intre sub tejghea, altfel o împuşcă în cap. Apoi a plecat".

Nu ne place că...

...deşi, potrivit normelor internaționale, trebuie să existe un pompier la 1.000 de locuitori, la Tel Aviv (așa cum a aflat săptămânalul ebraic "Tel Aviv") există un pompier la 5.000 de locuitori.

Ne place că...

...încercând să găsească noi piețe de desfacere pentru cerealele americane, firma "W. Y. Shugart and Sons", din Texas, a lansat, mai întâi în Japonia, șosete fabricate din porumb.

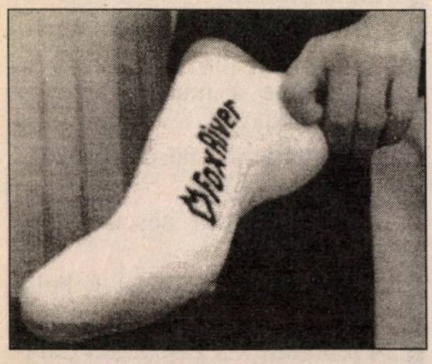

Ne place că...

...în săptămânalul "Romanian Journal", din New York, am citit următoarele:

«Un clarvăzător brazilian a dat în judecată guvernul SUA, cerând să i se plătească o recompensă de 25 de milioane de dolari pentru că ar fi contribuit decisiv la prinderea dictatorului irakian Saddam Hussein. Reclamantul, pe nume Jucelino Nobrega da Luz, susține că informațiile pe care le-a furnizat americanilor au condus la descoperirea ascunzătorii fostului lider de la Bagdad, el pretinzând că într-o scrisoare trimisă autorităților de la Washington le-a descris cu exactitate bunkerul în care se afla Saddam. Procesul va avea loc la un tribunal din regiunea Minas Gerais, clarvăzătorul pretinzând exact suma oferită de americani în iulie 2003 pentru orice informație privind capturarea lui Saddam, după ce forțele aliate au invadat Irakul.»

Nu ne place că...

...patriarhul latin al Ierusalimului, Michel Sabbah (arab de felul lui) s-a obrăznicit peste măsură, ridicând tonul la președintele Moshe Katzav (unul din cei mai delicați oameni politici israelieni) în timpul recepției oferite de acesta la Casa Președintelui pentru conducătorii creștini, – și înjurându-l de grijanie din cauza cuvântării rostite la întâlnire.

Ne place că...

...în săptămânalul "Dilema veche", din București, am întâlnit această fotografie.

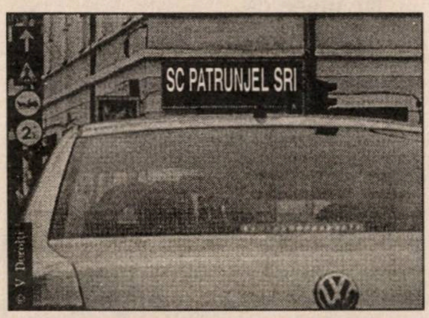

Ne place că...

...la București a luat ființă Uniunea Vrăjitoarelor din România.

Nu ne place că...

...oasele răposatului Alistair Cooke, corespondentul vreme de decenii în Statele Unite al postului de radio BBC, au fost furate înainte de incinerarea cunoscutului ziarist; nu ne place asta, cu atât mai mult cu cât, așa cum susține "New York Daily News", hoții fac parte dintr-o bandă specializată în furtul de organe, oase etc. din cadavre, pe care le vinde ulterior unei fabrici de țesuturi bio-medicale.

Ne place că...

...primul ministru al Thailandei, d. Thaksin Shinawatra – care trece prin mari necazuri politice, fiind atacat din toate direcțiile atât pentru slăbiciunile arătate față de terorismul islamic din sudul țării, cât și din cauza situației proaste a economiei, a refuzat categoric să răspundă la întrebările presei. El a explicat gazetarilor că în momentul de față planeta Mercur se află pe aceeași linie cu steaua lui și că Mercur nu e bun pentru el. "Vă rog – a spus el – să reveniți luna viitoare, când Mercur se va îndrepta".

Nu ne place că...

...barul "Fink", din Ierusalim, pe care revista americană "Newsweek" l-a plasat în trei rânduri pe lista celor mai bune 50 de baruri din lume și unde, de-a lungul anilor, s-au perindat mușterii precum Leonard Bernstein, Gunther Grass, Vittorio de Sica, Kirk Douglas, Romy Schneider, Paul Newman, plus toți corespondenții străini de presă care voiau să fie "in", – și-a închis porțile.

Ne place că...

...Khaled Abu Toameh, de la "Jerusalem Post", și-a intitulat un reportaj recent despre liderul Autorității Palestiniene în felul acesta:

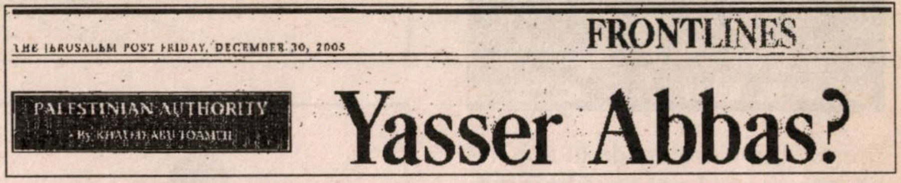

THE JERUSALEM POST FRIDAY, DECEMBER 30, 2005

FRONTLINES

PALESTINIAN AUTHORITY

By KHALED ABU TOAMEH

Yasser Abbas?

Nu ne place că...

...la Moscova se construiește de zor, pentru afaceriștii multimilionari în dolari, un imobil ultraluxos (cum nu s-a mai văzut încă), unde lifturile vor fi din aur.

Ne place că...

...romancierul francez Pascal Bruckner a spus: "Ispita de a ceda în fața terorismului este adânc înscrisă în aerul timpului".

Ne place că…

…din inițiativa unui politician din Kuala Lumpur, pe nume Nik Aziz, guvernul Malaeziei a organizat un concurs național de cântece de leagăn prin care femeile să își adoarmă nu copiii, ci bărbații. "Bărbatul – a declarat Aziz – vine acasă obosit de la muncă, iar femeia ar trebui să-i cânte pentru a dormi nițel. Apoi, după ce se va trezi din somn, în familie va fi liniște și pace".

Ne place că…

…în Israel apare (și încă în excelente condiții grafice) o revistă lunară destinată filipinezilor (și, firește, filipinezelor) de la noi. Tipărită în engleză și filipineză, revista se cheamă "Focal"; ne place, de asemenea, că, răsfoind frumoasa publicație, am aflat și cum sună un anunț în limba vorbită la Manila (ca și în Savion, de altfel): *«Saludo po ako handang makiisa sa inyong layunin. Bilang isa ng accountacy graduate at Filipino nais ko pong malaman jung paano sumali.»*

Focal
6 NIS | Issue No.39
THE BEST FILIPINO MAGAZINE IN ISRAEL
REGINE VELASQUEZ
CHRISTMAS - A TIME TO GIVE, RECEIVE or FORGIVE?...
64 Colored Pages

Nu ne place că…

…noul film al regizorului evreo-american Steven Spielberg, "Răzbunare" (având ca temă masacrul de la Olimpiada din München), se baează pe o carte a unui escroc. Așa cum a precizat David Kimchi, fost director general al Mossadului și al Ministerului de Externe, autorul scrierii, care se prezintă drept exfuncționar superior al Mossadului, "este un impostor; această persoană nu a pus niciodată piciorul la Mossad, n-a avut niciodată de-a face cu Mossadul. Cartea sa reprezintă un fals, din cap până-n picioare".

Ne place că…

…desenatorul Ion Barbu, de la "Dilema veche", a publicat luna trecută, în cadrul unui număr al revistei consacrat sfârșitului lumii, caricatura de mai jos:

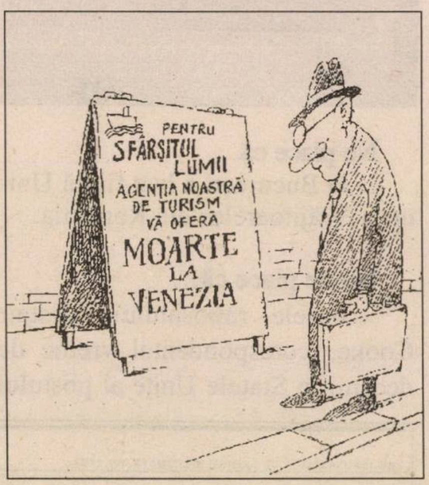

●

S-a aflat că frumoasa actriță americană Angelina Jolie îl înșeală de vreo doi ani de zile pe soțul ei, actorul Brad Pitt, cu manechina Jenny Shimizu, de la Los Angeles.

Dragă Angelina, c'est pas Jolie!

CALENDAR
Februarie

1 februarie s-a născut I. M. Ștefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosef Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
9 februarie a murit Gherasim Luca (1994)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
17 februarie a murit Irina Gorun-Bercovici (1985)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
22 februarie a murit Ionel Mihnea (1977)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? februarie a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

NELU MARIAN

Pe o temă canină

Frumoasă-i ţara noastră cu ale ei
oraşe
Ce-mbină Orientul
cu tânăru-Occident,
Cu uliţele-nguste şi străzile-uriaşe,
Cu palmieri şi parcuri şi câte-un
monument…
Şi totuşi, nu se plimbă pe străzi
mii de persoane
Şi nici nu trec, romantic,
tineri şi… Cupidon;
Ei toţi preferă astăzi plimbări
în…canioane,
Pe marmora curată,
sub raze de neon!

De ce cu toţi preferă aromele
de… pizza,
MacDonald sau Ranch-Burger
şi-alte mirosuri "fine"
Iar de pe străzi, cu toţii
îşi cam iau tălpăşiţa?
Pentru că strada-i plină…
de dejecţiile canine!
Da, asta este cauza, chiar dacă-i
greu a crede,
Chiar dacă ni se pare că sunt
alte-argumente;
Îţi piere romantismul sub burţi
de patrupede
Când vezi din metru-n metru…
canine excremente!

Între o stradă şi-alta,
care-i deosebirea?
Clădiri, sau Bănci, sau parcuri,
birouri, magazine?
Nu, dragii mei, o stradă îşi capătă
menirea
Din felul cum o umplu
excrementele canine!
Se pot face şi studii şi cercetări
profunde
(Câţi câini au fost pe stradă?
Ce vârste şi ce rase?),
Dar nici o cercetare nu mi-ar putea
ascunde
Dezgustul pentru-aspecte şi pentru
cum… miroase!
Oare există leacuri pentru această
boală?
Poliţia, primarii nu pot interveni?
Problema e pe zone sau poate…
mondială?
Şi de-o lăsăm azi baltă, mâine
cum va mai fi?

Mâine este posibil ca să se schimbe
piesa:
Câinii-şi conduc stăpânii, iar când
se-arată pomul,
Sau lângă stâlpi şi garduri,
se-opresc, slăbesc ei lesa
Să-şi facă şi stăpânii nevoia,
ca tot omul!
Tabloul n-o să fie mai jalnic
decât este
Şi, oricum, murdăria nu te va mai
surprinde,
Căci vei admite totul, senin,
fără proteste:
Când oamenii-s ca câinii*, ce
le mai poţi pretinde?

---

* Cacofonie intenţionată

"Obiectivul principal al guvernului israelian nu trebuie să-l constituie problemele legate de securitate".

(Amir Peretz, preşedintele Partidului Muncii; după "Jerusalem Post", 2006)

… ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Humoroscopul lunii februarie

Februarie este luna care începe cu Vărsătorul (până în 18) şi continuă cu Peştii (din 19). Normal! Căci dacă începea cu Peştii şi continua cu Berbecul, era luna martie!…

Planeta Mercur fiind în retragere, aveţi nevoie de un consult psihologic. Mergeţi urgent la psiholog(ă) şi dacă vă invită să vă culcaţi pe canapea ca să vă spovediţi, acceptaţi imediat, mai ales dacă psihologul(a) vă aşteaptă deja culcat(ă) pe aceeaşi canapea!

Zile speciale: Joi vă aşteaptă o mare pierdere: ori dispare cartela magnetică de credit, ori se rupe logodna dvs. Evident, prima pierdere e mai complicată deoarece trebuiesc făcute anunţuri rapide în mai multe locuri!

Evenimente în viaţa personală: Bărbaţii născuţi în luna asta vor cunoaşte o înflorire a legăturilor romantice. Dar dacă iubita dvs. vă propune să locuiţi de-acuma împreună, gândiţi-vă bine ce faceţi cu… nevasta!

Umor evreiesc preferat: Un israelian caută de lucru şi găseşte un patron care îi spune:

– Eu vreau să ajut israelienii dispuşi să muncească. De aceea am să-ţi dau ţie o leafă de 4.000 de şekeli în loc să angajez un muncitor străin care s-ar mulţumi doar cu 3.000.

– Dacă vrei cu adevărat să mă ajuţi, ia-l pe muncitorul străin să-ţi facă treaba, dă-mi mie diferenţa de 1.000 de şekeli şi nu te mai bat la cap!

ETC... ETC...

••• "Minimum" dă de băut! În sfârșit, o dorință mai veche de-a noastră s-a îndeplinit, tocmai acum când ne luasem orice nădejde. La Universitatea Ebraică din Ierusalim, în cadrul Institutului de Iudaism și al Centrului Dinur, s-a inaugurat un curs de "Istoria evreilor din România". Este prima oară în istoria vestitei universități când se predă un curs *numai* despre *trib*. Profesorul ales să conducă noua catedră este colaboratorul nostru dr. Leon Volovici. Succes, domnu' Volo, și pune șeaua pe ei!

••• Doamne, câte lucruri mai află omul în legătură cu *ai lui*, citind din întâmplare o carte despre cel de-al doilea război mondial. Observația noastră vine din răsfoirea cărții "Hitler, Aliații și Evreii", de Shlomo Aronson, apărută în engleză la ed. Cambridge University Press.

Vorbind despre atitudinea "prudentă" a atlanticilor față de "problema evreiască" (ministerele de Externe de la Londra și Washington se temeau să nu se spună că aliații își varsă sângele pentru evrei) și de refuzul lor de a acționa "la concret" pentru împiedicarea Holocaustului (ca, de exemplu, bombardarea liniilor de comunicații ce duceau la Auschwitz), autorul scrie:

«Motivele disprețului arătat de Marea Britanie la adresa evreilor sunt exprimate cel mai bine într-o scrisoare trimisă lui Haim Weizman (conducătorul mișcării sioniste mondiale, **n. red.**), *la 4 martie 1943, de ministrul britanic la Washington, Ronald I. Campbell. Referindu-se la cererea liderului sionist de a permite unui număr de 70.000 de evrei din România să emigreze numaidecât* (în Eretz Israel, **n. red.**), *el spune: "Guvernul Majestății sale nu posedă nici o dovadă că propunerea română merită a fi luată în serios. Dar dacă ar fi luată în serios, ar deveni un mijloc de șantaj, ar oferi Germaniei și sateliților ei din sud-estul Europei posibilitatea nelimitată de a-și descărca, la un preț convenabil, toate mulțimile nedorite de ei, în țările de peste mare".»* Mulțumim, azi, în 2006, d-lui Campbell pentru ideea cu descărcarea și alte cuvinte frumoase la adresa părinților noștri.

Alo, domnu' Volovici: poate pui vreo doi studenți de-ai dumitale să lămurească ce e cu scrisoarea sus-menționată!

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Ce mi-e Gaza, ce mi-e Parisul?

Franțujii ar trebui să ia exemplu de la noi și să se retragă din Paris căci acolo, ca și la Gaza, e plin de musulmani.»

Și încă una:

«Netaniahu cere să nu se permită candidaturile la Knesset ale politicienilor cu cazier penal.

Serios? Ce vrea el, să avem un Knesset cu numai 2-3 deputați?»

••• Despre un nou "Drept al Popoarelor" aflăm detalii dintr-o corespondență de la Petre Iancu, din Berlin, apărută în "Dilema veche" (București):

«Am primit recent o înștiințare din partea ambasadei israeliene de la Berlin, care anunța decernarea titlului de "Drept între Popoare" unui diplomat român. (...)

E vorba de Constantin Karadja. Diplomatul român a lucrat la Berlin, fiind între 1931 și 1941 consulul general al României în capitala Germaniei. Constantin Karadja s-a întors apoi la București, preluând șefia Secției consulare din Ministerul român de Externe. În ambele sale funcții, exercitate timp de un deceniu și jumătate, Karadja a depus o intensă activitate de salvare a evreilor români suprinși de război în regatul morții – pentru a-l parafraza pe istoricul Jean Ancel – și a desemna astfel nu doar teritoriul transnistrean, ci întreaga Europă ocupată de naziști, precum și, desigur, ținuturile celui de-al treilea Reich german. În rapoartele oficiale pe care le-a transmis superiorilor săi, Karadja n-a uitat "să menționeze direct exterminarea evreilor europeni sub ocupație germană și să insiste asupra necesității salvării evreilor români aflați în Europa ocupată", după cum semnala nu de mult un istoric israelian. Zeci de mii de oameni și-au datorat viața persistenței, abnegației, hotărârii și amploarei ieșite din comun marcând angajamentul său de lungă durată în favoarea evreilor români naufragiați, sub regim nazist, în Germania sau în teritoriile europene controlate de trupele Reichului.

Karadja n-a fost singurul dipomat român care a binemeritat din partea posterității. Și Dumitru Metta, bunăoară, a acționat la legația României de la Vichy întru salvarea evreilor români din Franța. La ambasada israeliană din Berlin a avut loc o ceremonie de omagiere a celui care a fost Constantin Karadja. Cinste memoriei sale.»

••• Holocaustul a luat sfârșit de mult (ne referim la cel din anii războiului, nu la cel de-al doilea pe care îl pregătesc Iranul et co.). Dar nu pentru toată lumea. Într-o scrisoare cu răsunet trimisă revistei "Realitatea Evreiască", cunoscutul caricaturist A. Poch afirmă că pentru el Holocaustul nu s-a sfârșit:

«Vi se adresează Albert Poch, din București, str. Știrbei Vodă nr.

68, sector 1, a cărui semnătură ce va încheia aceste rânduri se regăsește pe multe lucrări de grafică din România și din lume, în calitatea mea de artist plastic-grafician, mai ales de caricaturist.

Acest apel disperat vi-l adresez în calitate de supraviețuitor al Holocaustului evreilor din România, asupra căruia urmările acelor ani blestemați și-au făcut recent reapariția, punându-mă în situația de a constata că pentru mine, Holocaustul nu s-a sfârşit.

În urmă cu câteva zile, am fost somat ca în termen de o săptămână să accept să părăsesc apartamentul cumpărat după revoluție, în mod legal, cinstit și cu bună credință de la stat. Motivul: a fost retrocedat unor pretinși succesori ai criminalului de război Constantin C. Stoicescu, ministru al Justiției în Guvernul Antonescu, autor al legilor antievreiești din perioada cea mai cruntă a persecuțiilor, cel ce a fundamentat, din punct de vedere juridic, Holocaustul din România.

Se împlinesc exact 61 de ani de când, în baza legilor sale, în plină iarnă, în numai 24 de ore am fost goniți, nu numai din case, dar și din localitatea Babadag, toți evreii fiind duși la Tulcea în vederea expulzării în Transnistria. Menționez că, în afara celor peste 20 de legi care au adus cumplite suferințe, groaznice umiliri și moartea a sute de mii de coreligionari de-ai mei, Constantin C. Stoicescu se edifică și prin definiția dată evreilor, consemnată în fondul de documente A.S.B. al Cabinetului Antonescu, dosar 480/1941, filele 222-224: "Pentru a nu mi se reproșa că sunt mai catolic decât Papa, am să adopt definiția germană-hitleristă (sic!)... în felul acesta nu ne va scăpa nici unul, îi terminăm pe toți". Constantin C. Stoicescu a murit înainte de a apuca să dea socoteală pentru fărădelegile sale, fentând Justiția în mod laș, în același mod ca și "ilustrul" său mentor Adolf Hitler. Dar iată că și mort, asasinul în serie mare Constantin C. Stoicescu continuă să trăiască și se bucură chiar de suportul Justiției care nu vrea să-i deranjeze somnul liniștit.

Curios, dar și semnificativ, spre deosebire de perioada în care victimele sinistrului personaj erau exclusiv evrei, cei ce suferă azi de pe urma lui, alături de mine, sunt neevrei, vecinii mei de bloc, creștini, precum familiile: Niculescu, Constantinescu, Vieru-Conta, Smarandache, sau cunoscuta interpretă de muzică populară Ștefania Rareș, recent evacuată forțat dintr-o casă ce a aparținut fostului ministru Constantin Bușilă, responsabil cu transportul evreilor în Transnistria.

În ceea ce mă privește, realizez o adevărată performanță, ca într-o singură viață să fiu deposedat de patru ori de acoperișul de deasupra capului: prima oară au făcut-o legionarii, simplu, cu pistolul în pieptul tatălui meu, a doua oară dictatura antonesciană prin legile lui Constantin C. Stoicescu, a treia oară regimul comunist, care ne-a transformat din proprietari în proletari, și a patra oară, de necrezut, în noua Românie – Stat de Drept și Democrat –, prin tertipuri avocățești, ignorarea unor legi și inducerea în eroare a unor instanțe. S-a reușit astfel, din nou, deposedarea mea de locuință, la vârsta de 75 de ani. Dar mai rău ca orice este că acum, Constantin C. Stoicescu, autorul legislației criminale care a pus în mișcare Holocaustul evreilor din România, este practic reabilitat și repus în drepturile cetățenești ca un Stoicescu oarecare, printr-o acțiune de drept comun. Mai rămâne ca într-o zi să i se ridice și statuie în fața Palatului Justiției.

Ei bine, așa cum într-o picătură de apă se reflectă întreg oceanul, în cazul meu se reflectă întreaga murdărie de sub covorul pe care presa, pe bună dreptate, îl numește "Mafia Retrocedărilor". Hotărârea prin care mi s-a anulat ilegal actul de vânzare-cumpărare, în favoarea ministrului legislației criminale, constituie o bătaie de joc la adresa nobilului principiu al retrocedărilor și anulează practic sinceritatea cu care, sunt convins, au fost adoptate legile care condamnă antisemitismul, negarea Holocaustului și hotărârea de înființare a unui Muzeu al Holocaustului. Iar dacă până la urmă nu se va găsi nici o instanță care să mă repună în drepturi, atunci cer să mi se elibereze, mie și soției mele, două foi de drum pentru Transnistria, ca să se împlinească legea lui Stoicescu.

Strigătul de disperare pe care-l lansez către dumneavoastră, precum și către alte importante personalități și foruri din țară și din străinătate, prieteni dovediți ai României, este un apel la ajutor și solidaritate cu protestul meu împotriva incompetenței și corupției, împotriva mafiei și grupurilor de interese pentru care fărădelegea a devenit lege. Ceea ce s-a abătut asupra mea, după 61 de ani de când credeam că Holocaustul s-a încheiat, a devenit o chestiune de viață și de moarte. Reabilitările mascate ale unor criminali de război, membri ai guvernului Antonescu, le consider nu doar o nedreptate, dar, pentru mine și soția mea, o imensă jignire, de nesuportat.

Cu sinceritate, dar și cu speranța că până la urmă (având în vedere vârsta mea înaintată – 75 de ani și a soției mele – 73 de ani, de asemenea supraviețuitoare a Holocaustului), Justiția se va grăbi să-și facă datoria, pentru a îndrepta lucrurile cât nu e prea târziu, când și dreptatea deplină devine inutilă și se transformă în contrariul ei.

În încheiere, nu-mi pot reține următoarea constatare amară-tragică: dacă Hitler ar fi fost român, cu ajutorul unui avocat abil, precum d-na Elena Ciurezu, ar fi reabilitat

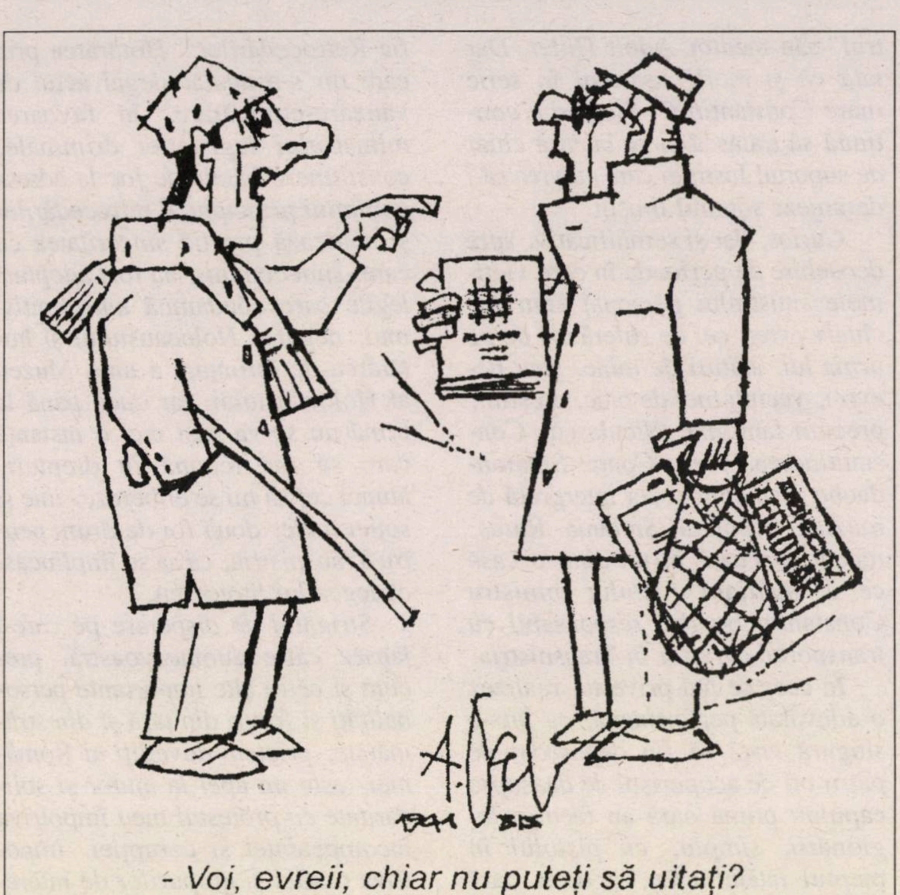

- Voi, evreii, chiar nu puteți să uitați?
- Nu, că ni se aduce mereu aminte!

Desen de Poch. Fără legătură directă cu subiectul scrisorii. Dar cu.

legal pe motiv că, murind înainte de a fi judecat și neexistând împotriva lui nici o hotărâre de condamnare, Adolf Schickgruber (adevăratul nume al lui Hitler – 1889-1945) ar deveni un inocent, așa cum este acceptat ciracul său, Constantin C. Stoicescu.

P.S. – Deoarece soția mea este bolnavă de Parkinson, formă avansată și agravată de situația în care ne aflăm, și neavând cine să o îngrijească în afară de mine, nu mă pot hotărî să protestez prin greva foamei. Dar dacă "in extremis" se va pune problema evacuării noastre forțate din acest apartament, așa cum suntem amenințați, vom recurge amândoi la această formă de protest și, având în vedere vârsta și starea sănătății noastre, în mod cert problema se va rezolva în câteva zile, definitiv.

Ultima noastră dorință va fi: acest apartament, pe care l-am dobândit cinstit, legal și cu bună credință, să revină în proprietatea statului român, în nici un caz și pentru nimic în lume juristului criminal Constantin C. Stoicescu.

••• Agenția ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu (ziaristul distins cu titlul de "Omul anului 2005 din aliaua română" de către revista "Minimum"), transmite mereu, mereu, știri din lumea tribului.

■ Paul Michael Beza – președinte executiv al Camerei de Comerț Britanice Române – a primit distincția "Cavaler al Ordinului Național Serviciul Credincios în gradul de Ofițer", acordată de Președintele României, Traian Băsescu. Ceremonia de înmânare a brevetului și insemnelor Ordinului va avea loc la Londra în jurul datei de 24 Ianuarie.

De peste trei decenii, Paul Beza activează pentru promovarea legăturilor dintre țara sa de baștină – România – și patria sa adoptivă – Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, continuare a unei vechi tradiții ale familiei sale. El a promovat energic și memoria tatălui său George Beza, jurnalist și ofițer de marină român care a părăsit România cu familia în 1940 și s-a alăturat mișcării de împotrivire la nazism, creând și conducând la Ierusalim Mișcarea Liberă Română.

"Tatăl meu, George Beza – a povestit Paul Beza – s-a născut într-o familie de aromâni și a fost un naționalist, în sensul nedeformat al cuvântului: si-a iubit națiunea cu pasiune, poporul român, fără nici o diferențiere legată de rasă, religie sau apartenență politică, întreaga Românie, dinlăuntrul și din afara granițelor țării. A părăsit România în 1940 și s-a alăturat mișcării de împotrivire la nazism. La Ierusalim am trăit împreună cu sora mea Ligia, cu mama și tatăl nostru o perioadă din copilăria noastră. Tata n-a fost singur în lupta sa. Îi citez, din memorie, pe cei care au fost alături de el: Vasilikia Beza (soția lui), Liviu Artemie, Eminna Baltazan, George Barer, Cornel Bianu, Marcus Cohn, George Horia, Rivka Lerner, Henri Marcus, E. Margalit, Șoșana Margalit, Constantin Moldau, Ștefan Nenițescu, Pavel Pavel, Edit Șaraga, Otto Schaffler, Mihai Solomon, Ticu Stelescu, Petre Vulpescu, cu toții, evrei și români care trăiau în 1941 la Ierusalim... Amintesc și câțiva români din țară care l-au sprijinit pe tata: Iuliu Maniu, Corneliu Coposu, Amedeu Bădescu, Iuliu Bălan, Ion Beza (fratele tatălui nostru), Rică Georgescu, Octavian Metea, Augustin Vişa...".

După război, întors acasă, în România, George Beza a cunoscut infernul închisorilor comuniste. În 1970 familia Beza şi-a reluat exilul în Occident. George Beza s-a stins din viaţă douazeci şi cinci ani mai târziu la Paris, la vârsta de 87 de ani. Anul trecut, la Ierusalim a fost inaugurat un monument ridicat în memoria lui George Beza.

■ "Kristallnacht" (Noaptea de Cristal), începutul simbolic al Holocaustului, a fost marcat la sinagoga din Târgu Mureş prin manifestări ale comunităţii evreieşti din oraş. Comemorarea a fost organizată de Liga Pro Europa şi de comunitatea evreiască din oraş.

"Antisemitismul este din ce în ce mai frecvent şi în rândul tinerilor maghiari din Transilvania. Concertul care va avea loc în zilele acestea la Odorheiu Secuiesc, la care va participa şi o trupă neonazistă din Ungaria, ne arată clar că neonaziştii din ţara mamă vor din ce în ce mai mult să atragă în rândurile lor tineri din Transilvania", arăta Istvan Haller, directorul biroului pentru apărarea drepturilor omului din cadrul Ligii Pro Europa. Haller s-a referit la vocile xenofobe, la organizaţiile neofasciste care îşi desfăşoară neîngrădit activitatea şi propagă cultul unor criminali de război. "La Târgu Mureş a fost nevoie de un deceniu pentru schimbarea denumirii străzii Antonescu. Dacă nu cunoaştem istoria riscăm să ne repetăm greşelile", a arătat Haller.

■ Noua adresă e-mail a Departamentului de asistenţă medicală al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din Bucureşti, comunicată de către ing. Nilu Aronovici, conducătorul Departamentului: fcerdas@pcnet.ro.

■ Zvi Ben Dov, autorul a două cărţi despre istoria comunităţii evreieşti din Focşani, originar din Focşani, ne aminteşte că la 30-31 Decembrie 2005 s-au împlinit 124 de ani de la primul congres sionist, ţinut la Focşani în 1881. Congresul a avut loc cu 16 ani înaintea congresului sionist de la Basel. Sub influenţa congresului de la Focşani, în 1882 au emigrat în Eretz Israel pionerii din Moineşti, Galaţi, Focşani şi alte localităţi româneşti care au creat Rosh Pina şi Zihron Yaakov.

■ *(Corespondenţă din Bucureşti de la Ioana Niţescu:)*

La Centrul comunitar din Popa Soare s-a vorbit despre personalitatea profesorului universitar dr. Gheorghe Iosif Schwartz, scriitor şi decan al Universităţii "Aurel Vlaicu" din Arad. Plecând de la proiectul său literar intitulat "Cei o sută" – o istorie livrescă a devenirii umane, în care autorul urmăreşte evoluţia a o sută de generaţii, de la căderea Babilonului şi până în zilele noastre, din care au apărut 6 volume – cei care au luat cuvântul au vorbit, în general, despre evreitate: dr. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, dr. Varujan Vosganian – vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor, Dorel Dorian – redactor şef al publicaţiei "Realitatea evreiască", acad. Alexandru Bogdan, prof. univ. Vasile Murar, prieteni şi colegi ai sărbătoritului.

Pentru că, recent, scriitorul Gheorghe Schwartz a împlinit 60 de ani, urarea cea mai frumoasa a fost aceea ca, "până la dublul acestei vârste, autorul să-şi desăvârşească opera literară". La Târgul Gaudeamus, editura Polirom din Iaşi a lansat volumul şase din celebra saga, numită "Axa lumii". Celelalte volume din ciclul "Cei o sută" apărute până în prezent, sunt: "Anabasis", "Ecce Homo", "Oul de aur", "Mâna alba", "Vara rece".

Cer cuvântul!

Așa ceva!

Am mai povestit undeva, cândva, aceasta, dar atunci am numit-o anecdotă; nu credeam că or să mă creadă cititorii. Dar cei ai "Minimum"-ului sunt mai receptivi, mai îngăduitori. Numiţi-o, dacă vreţi – şi chiar dacă nu vreţi – întâmplare anecdotică, dar tot întâmplare este.

Mi-a povestit-o pe vremuri tata – zihrono livraha!

Cică la noi, la Bacău, un bolnav era pe moarte. A făcut una năstruşnică: şi-a adunat familia şi a cerut nici mai mult nici mai puţin… să se boteze.

– Ce?! Cum!? Şi-a pierdut minţile!…

Şi-a pierdut, nu şi-a pierdut, dar omul cerea cu atâta stăruinţă, încât familia a cedat: cum să nu satisfaci ultima dorinţă a unui muribund? L-au botezat.

Se afla acum singur cu cel mai bun prieten al său: tata, care l-a întrebat indignat:

– Cum ai putut face aşa ceva?

– Păi nu-i păcat să moară un ovrei?

Omul era renumit pentru boroboaţele sale. Într-un an, când blestematul duşman al evreilor, A. C. Cuza, şi-a sărbătorit nu ştiu ce aniversare, în ziarele "Universul" şi "Curentul" au apărut câteva telegrame de felicitare printre care una semnată de boroboţarul nostru: "O frumoasă, curată jertfă!".

Vineri seara, la sinagogă, enoriaşii au tăbărât asupra boroboţarului:

– Cum ai putut să-i trimiţi lui Cuza asemenea telegramă?

– Ar trebui s-o citiţi în idiş!

– Cum adică, pe idiş?

– A şeină, reină kapură!

Marius Mircu

■ Poetul Andrei Fischof a fost reales în funcţia de vicepreşedinte al filialei Haifa şi Nord a Uniunii Scriitorilor Ebraici. În şedinţa de alegeri, care se ţine o dată la doi ani, s-a preconizat ca în activitatea viitoare comitetul să continue să organizeze întâlniri cu elevii de liceu din Haifa pentru a-i apropia mai mult de literatura ebraică, mai ales de creaţia scriitorilor care locuiesc în această parte a ţării.

■ În cadrul Târgului de carte Gaudeamus a fost lansat şi volumul "Kadiş pentru mama mea" de Iulia Deleanu, apărut la Editura Kriterion. La lansare au vorbit Dorel Dorian, prof. Ştefan Cazimir şi Oliver Lustig.

Prezențe, prezențe...

■ Nu, lumea nu l-a uitat pe dirijorul **Sergiu Comissiona**, decedat anul trecut. Într-o evocare din revista "Diplomat-Club", din Bucureşti, d-na Madeleine Voicu (soţia marelui violonist român Ion Voicu) scrie:

«L-am cunoscut după ce m-am căsătorit cu Ion al meu, la începutul anilor '50 din secolul trecut. Sergiu şi soţia lui, Robine, erau nişte oameni admirabili.

Ion şi Sergiu aveau multe elemente comune. În afară de muzica ce îi lega, aveau un umor irezistibil, loialitate şi semănau şi fizic: părul ondulat mărunt, urechi de meloman, bărbia asemănătoare. Sergiu povestea cum odată, într-un aeroport – cred că la Londra – un domn s-a îndreptat spre el cu braţele deschise, strigând fericit: "Voicule!". El a primit îmbrăţişarea spunând: "Eu nu sunt Voicu, dar sunt prietenul lui, Sergiu Comissiona".

Ne-a despărţit, în fapt, plecarea lor oficială în Israel, după momente neplăcute, precum scoaterea lor din funcţiile pe care le aveau la Opera Română, nu din cauza incompetenţei, ci doar pentru că făcuseră cerere să părăsească ţara. Ne-am luat rămas bun în februarie 1959. Ne-am despărţit doar fizic, pentru că am rămas până la moarte legaţi sufleteşte.

Robine şi Sergiu ne scriau din când în când câte o ilustrată deschisă, pentru a nu crea suspiciuni asupra noastră…

Ion, cum a devenit directorul Filarmonicii "George Enescu", foarte mulţi artişti mari care erau şi prietenii noştri au răspuns invitaţiilor de a concerta în România. Astfel au fost Henryk Szeryng, Yehudi Menuhin, Sergiu Celibidache, Elisabeth Schwartzkopf. Printre aceştia Ion l-a invitat şi pe Sergiu Comissiona, care revenea astfel prima oară în ţară după plecarea sa. În afară de această revedere, noi ne întâlneam şi în alte ţări ale lumii. Cu Sergiu, Ion a cântat în Israel, în Suedia sau la Baltimore şi la Houston în Statele Unite.

După revoluţia din 1989, Sergiu revine la Bucureşti în 1991, interpretând Requiemul de Verdi.

În 1995, la înfiinţarea Fundaţiei Internaţionale "Ion Voicu", având ca preşedinte de onoare pe Lord Yehudi Menuhin, care a fost prezent la deschiderea Fundaţiei împreună cu Principesa Margareta, printre membrii fundaţiei s-a numărat şi Sergiu Comissiona, alături de alţi artişti şi oameni de cultură, ca Zubin Mehta, Salvatore Accardo, Liviu Ciulei, Igor Oistrach,

„După 60 de ani”

Expoziția de pictură a elevelor lui M. H. Maxy

În lunile septembrie-octombrie 2005 a avut loc la Galeria Allianz-Ţiriac, din Bucureşti, expoziţia "După 60 de ani" a unor eleve ale pictorului M. H. Maxy, despre care pictorul Nicolae Tonitza spunea prin 1920: "fidel unui crez, are oroare de orice soi de concesiuni pe ogorul artei… arta nu este un simplu joc… ci o taină mare pentru a cărei săvârşire se cere un sacrificiu indispensabil: propria viaţă a artistului".

Elevele lui Maxy, pătrunse de crezul său despre artă, au expus realizări din trecut, de pe vremea când erau elevele lui, la Şcoala de Desen Decorativ, la Şcoala de Arte Frumoase şi la Academia Liberă de Artă.

Din catalogul Galeriei, luăm cunoştinţă de frumoasele realizări ale graficienelor Eva Cerbu şi Maria Constantin şi ale artistelor Yvonne Hasan – tapiserie; Alma Redlinger – pictură – toate locuitoare în Bucureşti şi a sculptoriţei Lelia Zuaf, locuitoare a Haifei.

Spiritul lui Maxy – care cu timpul devenise directorul Muzeului de Artă din Bucureşti (din clădirea fostului Palat Regal), planează asupra operelor de artă expuse şi relevă marele talent al pictorului evreu, care pe lângă activitatea sa artistică, a avut şi o viaţă publică – inclusiv în uliţa evreiască.

În timpul războiului şi al presiunii fasciste, Maxy a predat în cadrul cursurilor superioare pentru studenţii evrei exmatriculaţi din universităţi, aducându-şi aportul la rezistenţa spirituală a evreilor din România.

O ocazie frumoasă de evocare a unui spirit intelectual ce nu s-a lăsat bătut nici în perioada de tristă amintire a dominaţiei antisemitismului.

Shlomo Leibovici-Laiş

Valentin și Ștefan Gheorghiu, Andrei Pleșu, Cristoph Eschenbach și mulți alții, de același calibru.

Pierderea lui Ion în 1997 nu a stricat loialitatea prieteniei lui Sergiu. După fiecare concert al lui, cercul nostru de prieteni, printre care îmi place să enumăr familia Mizrahi, familiile Mandeal, Valentin Gheorghiu, Licareț, Horia Andreescu, ne întâlneam la unul dintre noi, ca să schimbăm păreri și să ne veselim. Eu l-am avut la noi acasă în 2004, când a împlinit 75 de ani. După ce i-am oferit pe scena Radioului Diploma și Medalia de Aur "Ion Voicu", ne-am adunat la mine acasă, unde l-am sărbătorit pe Sergiu.

La ultimul concert pe care l-a avut pe 27 și 28 ianuarie 2005 la Filarmonică, eu nu am putut lua parte, fiind operată. Mi-a telefonat și mi-a spus că mi-a simțit lipsa, nevăzându-mă în loja obișnuită. A vrut să vină să mă viziteze la spital. Fiind atunci dezlănțuită zăpada, știind că avusese un infarct, i-am spus să nu vină prin nămeți, pe jos, pentru că în aprilie, când va veni din nou, eu voi fi refăcută și ne vom vedea ca de obicei. Trebuia să dirijeze – nu întâmplător – Requiemul de Verdi și Matheus Passion. Nu a mai apucat, iar eu regret că nu-l mai vedea niciodată, deși îl port în suflet veșnic.»

■ Revista "Cultura", din București (care a reapărut după o întrerupere de câteva luni) publică o "scrisoare din Israel", semnată de **M. Horodi,** privind inaugurarea "Centrului Rabin" din Tel Aviv.

■ În România a apărut o antologie originală de poezie. Ea se numește "Ultima generație, primul val" și a fost alcătuită de Radu Herinean. Originalitatea constă în faptul că lucrările autorilor cuprinși în volum au fost lansate, mai întâi, pe un *site* de pe Internet, consacrat anume poeților și poeziei. Printre cei 83 de autori antologați se află și **Bianca Marcovici,** din Haifa.

■ Și pentru că tot veni vorba de **Bianca Marcovici,** să amintim că ea este prezentă, împreună cu **Marlene Braeşter** (o poetă din *alia* care scrie în franceză) în publicația "Literra", editată tot pe Internet) cu câteva poezii în franceză.

■ O carte dedicată lui **Eugen Preda,** cel care a fost un excelent comentator, ani de-a rândul, la Radio București, pregătește Paul Grigoriu, de la Radio România Actualități. "Eugen Preda – spune Grigoriu – a fost mentorul meu".

■ O cronică elogioasă la concertul pianistului **Radu Lupu,** la "Victoria Hall", din Geneva (Concertul nr. 3 de Beethoven), semnează Julian Sykes în cotidianul elvețian "Le Temps".

■ La Institutul Goethe din București a fost prezentat în premieră un film documentar, realizat de cunoscuta ziaristă Lucia Hossu-Longin pornind de la "Jurnalul" lui **Mihail Sebastian.** Domnu' Costel Safirman, de la Cinemateca din Ierusalim, ce-ar fi să te pui în mișcare și să aduci filmul și pe la noi?

■ Prezent, mereu prezent în paginile presei canadiene, **Baruch Cohen,** cercetător la Institutul Canadian pentru studii în domeniul iudaismului, a publicat un articol în ziarul "National Post", din Toronto, cu titlul "Antisemitismul din România continuă" (ceea ce e cam adevărat). După cum se va fi înțeles, desigur, autorul *se ia* de fenomenele anti la zi: «Federația Comunităților Evreiești – scrie Baruch Cohen – a citat într-o declarație numeroase acte de vandalism și profanare a sinagogilor și cimitirelor evreiești din localități precum Vatra Dornei, Suceava, Tg. Mureș și altele. "Realitatea Evreiască" amintește de răspândirea în librării și la standurile de pe stradă a cărților care neagă Holocaustul... Revista "Minimum", din Israel, a reprodus un apel publicat în presa română de către LICAR (Liga pentru combaterea forțelor anti-românești). În text se spune: "Israelul se pregătește să invadeze România pentru a iudaiza țara". Articolul este iscălit de Ion Coja, fascist cunoscut și negaționist al Holocaustului. Manifestul lui Ion Coja este o replică palidă a Protocoalelor Înțelepților Sionului.»

■ **Emanuel Reicher** (75) este nu numai un mare șahist (maestru internațional în domeniu) ci, iată, un prozator cu farmec. Nu de mult, el a citit în cadrul "Salonului literar", organizat pe lângă Federație, o povestire care, așa cum susține Boris Marian în "Realitatea Evreiască", dovedește atracția șahistului față de genul parabolei, dar și un frapant simț al umorului.

■ Același **Boris Marian,** care semnează în "Realitatea" o mereu bună revistă a presei culturale, își exprimă regretul (B.M. e un om politicos) că în revista "Idei în dialog" (director: H. R. Patapievici) a apărut un articol violent anti-israelian semnat de Marius Câmpeanu și Jerôme Drevon. Vorbind despre retragerea din Gaza, cei doi o compară cu "un pumn de praf în ochii lumii". Nu vă e rușine, măi aceștia, să fiți putori și duhori?

••• A venit și rândul nostru. Cotidianul "Ziua", din București, înțelegând că cititorii săi nu prea sunt la curent cu zecile (ba chiar cu sutele) de publicații ce apar în limba română dincolo de hotarele țării, a decis să prezinte, treptat-treptat, aceste tipărituri: cele din Statele Unite, cele din Germania, din Australia etc. De curând, s-a vorbit și despre Israel. Autorii prezentării sunt Valentin Hossu-Longin și Ruxandra Șandru.

Reproducerile de pe verso sunt însoțite de-o carte de vizită a fiecărei publicații, cuprinzând adresa, numărul de telefon, numele redactorilor principali ș.a.m.d.

La cererea cititorilor

Presa de limba română din Israel (2005)

Minimum
Orient Expres
Revista Mea
Izvoare
Ultima oră
Ediţie de Shabat
Cotidian israelian în limba română
Viaţa Noastră
Adrian M. Travel & Tourism Services

••• Într-unul din numerele noastre trecute am reprodus mari fragmente din importantul studiu consacrat de istoricul român Adrian Niculescu exilului românesc de după război. Studiu important şi pentru noi, deoarece prof. Niculescu s–a ocupat pe larg şi de diverse personalităţi din trib care au emigrat fie în Israel, fie în Occident. Cu atât mai mare a fost mirarea noastră când am aflat din presa română că nişte persoane care intraseră în posesia arhivei despre exil, păstrată de cunoscutul critic român, au încercat să dea foc documentelor.

Ciudată, foarte ciudată această dorinţă de a pune pe foc amintirea celor care, dintr-un motiv sau altul, au hotărât să părăsească România.

Aflând de tentativă ("reuşită" doar în parte), Niculescu s-a revoltat, protestând în presă. S-au revoltat şi alţii. Un exemplu îl constituie scrisoarea de mai jos, apărută în săptămânalul "Observator cultural". Fragmente:

«Deoarece trăiesc de peste 30 de ani în Germania şi vin numai temporar în ţară, am citit abia de curând articolul domnului Adrian Niculescu, intitulat "Tentativa de incendiere a Arhivei Gane şi urmările sale", apărut în "Observator cultural" nr. 32 din 6-12 octombrie a.c., dar şi surprinzătoarea replică la acesta, semnată de domnul Gabriel Andreescu, din nr. 33/13-19 octombrie a.c. Despre soarta nefastă a Arhivei Gane mai citisem în presa românească în ultimele luni (Revista 22, din 28 iunie a.c., România libera, din 22 iulie a.c. etc.). în calitate de nepot direct al regretatului arhitect Ştefan Gane, care şi-a dedicat ultimii ani din viaţă denunţării distrugerii patrimoniului arhitectural al României, dar şi ca arhitect eu însumi, nu pot decât să-mi exprim indignarea faţă de această tentativă, pe care o consider un act de barbarie culturală, şi să-mi afirm deplina solidaritate cu domnul Adrian Niculescu care, pentru salvarea arhivei unchiului meu, a fost destituit din funcţia de vicepreşedinte al INMER.

Indiferent de starea fizică a documentelor în cauză, aduse în România prin grija aceluiaşi domn Niculescu, nu există nici un fel de argument care poate fi invocat pentru incinerarea lor. Motivele aduse de către preşedintele INMER, domnul Dinu Zamfirescu, în Dispoziţia din 18 martie a.c. (reprodusă în România liberă din 22 iulie), în favoarea distrugerii, nu mă conving deloc, cu atât mai mult cu cât, personal, am putut constata condiţia cel puţin lizibilă a acestora.

Nu înţeleg nici de ce domnul Gabriel Andreescu consideră „excesiv“ titlul sus-menţionatului articol al d-lui Niculescu. De altfel, ca invitat la şedinţa auto-convocată „în contumacie“, într-un sediu terţ, la 14 octombrie, a Colegiului Ştiinţific al INMER (care, după cum am fost informat, nu mai fusese întrunit statutar din decembrie 2004), la care au participat sau au fost reprezentaţi 12 din cei 17 membri ai Colegiului – o situaţie fără precedent într-o instituţie din Guvernul României! – am putut constata, nemijlocit, că opinia d-lui Gabriel Andreescu nu era deloc împărtăşită şi de ceilalţi trei semnatari ai documentului în cauză: Adrian Cioroianu, Generalul Mihai Ionescu şi Bogdan Murgescu. Dimpotrivă, am aflat că aceştia îl şi felicitaseră pe dl. Niculescu!

Dan Ciudin
Arhitect
München, Germania»

••• Am descoperit un mare gazetar. E vorba de matematicianul Solomon Marcus, de la Bucureşti, academician (plus frate cu Marius Mircu şi Marcel Marcian). Recent, el a ţinut o conferinţă la "Centrul Cultural Comunitar" din strada

Popa Soare, lăsându-și auditoriul *bouche bée*. Expunerea lui a avut cele două calități esențiale ale adevăratului publicist: 1) un subiect original și 2) un stil menit să-l prindă pe cititor.

Extrase:

«A existat în secolul trecut un om care colinda lumea cu o pungă de plastic și un mic geamantan având în ele tot avutul său personal. Era fidel unei vechi înțelepciuni: să nu ai în posesie mai mult decât poți să duci cu tine. Pe lângă faptul că nu avea avere, acest om nu avea o locuință stabilă, nu avea familie, nu era salariat al nici unei instituții, nu avea carte de credit, nici carnet de cecuri, nu conducea automobilul, nu știa să-și pregătească nici măcar un ceai sau să-și fiarbă un ou. Avea în schimb un număr imens de prieteni în zeci de țări ale lumii, mai toți cei care doreau să-l cunoască și să-l întâlnească lucrau în universități și aveau nevoie de creierul său pentru a-i scoate din impas. Omul acesta își petrecea o mare parte a timpului în călătorii cu avionul, deoarece locurile unde era invitat și așteptat se aflau în diferite țări și continente, aflate uneori la mari depărtări. Singurul viciu pe care-l practica era consumul cafelei. Și-a trăit o bună parte a vieții în hoteluri, pe care însă nu le plătea niciodată; ele erau plătite de cei care-l invitau. Nu stătea într-un același loc mai mult de o lună, uneori numai câteva zile sau chiar o zi. Desigur, universitățile care-l invitau îi și plăteau, de obicei sub formă de cecuri trimise la o adresă a unui prieten pe care el îl indica.

Datorită vieții pe care o ducea și ca urmare a faptului că mereu aveau alții grijă de el, cheltuielile lui erau foarte reduse, îi rămâneau foarte mulți bani, pe care-i împărțea în dreapta și-n stânga, sub formă de premii acordate celor care rezolvau problemele pe care el le propunea (este vorba de probleme pe care cercetarea le lăsase deschise), sub formă de ajutoare, donații, cadouri făcute unor rude, unor tineri aflați la început de carieră, unor fundații, unor societăți de binefacere, unor universități etc. De exemplu, când a primit marele Premiu Wolf, unul dintre cele mai prestigioase premii ale Israelului, în valoare de 50.000 de dolari, a reținut pentru dânsul numai 750 de dolari, iar restul i-a împărțit pe loc altora. Sosit în India, a trimis o sumă importantă văduvei unui mare matematician indian, Ramanujan. A înființat un fond în memoria mamei sale. Am uitat să spun un lucru esențial: acest om era matematician și se numea Paul Erdös.

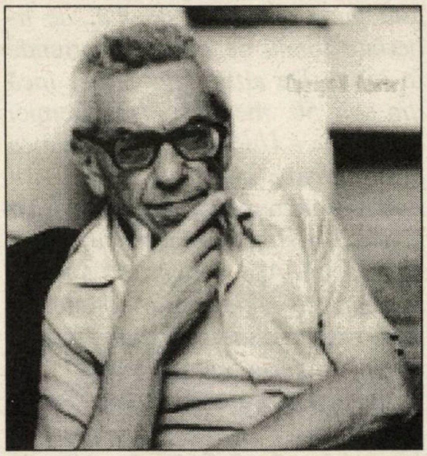

Paul Erdös:
lui Diogene i-ar fi plăcut

S-a născut la Budapesta, la 26 martie 1913, ambii săi părinți fiind profesori de liceu, specialitatea matematică. Era al treilea copil în familie. Cele două surori, una în vârstă de cinci ani, cealaltă de trei ani, se îmbolnăviseră de scarlatină și aveau să moară la scurt timp după nașterea lui Paul. La această nenorocire s-a adăugat imediat o alta: când Paul avea un an și jumătate, tatăl său a fost luat prizonier în cursul unei ofensive a armatei ruse și trimis în Siberia pentru șase ani. Astfel, Paul își trăiește "cei șapte ani de-acasă" numai cu mama sa. De teamă ca Paul să nu ia și el microbul scarlatinei, mama decide să nu-l dea la școală. Paul primește de la mama sa educația celor patru clase primare, după care alternează anii de liceu cu ani de învățătură acasă, cu profesori particulari.

Legătura specială a acestui copil cu numerele devenise clară încă de la vârsta de trei ani, când era capabil să facă din cap înmulțirea a două numere de ordinul sutelor și chiar al miilor. La patru ani, după cum își amintește mai târziu, "i-am spus mamei mele că dacă scazi pe 250 din 100 obții numărul 150 sub

Primim la redacţie

La rubrica "Se zvoneşte că…" din 31.12.2005 s-a scris de o "pisică neagră" care a fost între membrii conducerii Cercului "Agnon" şi mine.

D-le Mirodan, nu a fost nici o "pisică neagră", am demisionat din motive de sănătate şi prea multă bătaie de cap cu multele mele activităţi. Am rămas cu multe, pictez, pregătesc o expoziţie pentru 11.02.2006 în Kiriat Bialik sub egida Municipalităţii şi pregătesc două volume în limba ebraică.

Sunt în raporturi foarte bune cu membrii conducerii Cercului Cultural "Agnon" din Krayot şi nu am simţit că cineva ar activa în contra mea ci, dimpotrivă, toţi mi-au fost colaboratori minunaţi şi probabil că vor continua a activa după principiile pe care le-am pus la temelia acestei organizaţii, acelea de a face cât mai mult pentru aliaua noastră. Sper că, de asemeni, revista "Tribuna Krayot" va continua să apară în mod onorabil.

Cu bune sentimente,
David Shlomo

zero; și așa am descoperit numerele negative".

Precocitatea sa i-a permis să devină, la vârsta de 17 ani, student al Universității din Budapesta, iar la 21 de ani să obțină doctoratul în matematică de la aceeași universitate. În octombrie 1934 capătă o bursă post-doctorală la Universitatea din Manchester. De atunci, el colinda lumea, într-o cămașă de mătase și în ciorapi de mătase (avea o sensibilitate a pielii incompatibilă cu orice alt fel de material textil), eventual un pulover, în funcție de vreme, în sandale de cele mai multe ori, dar rareori sau poate niciodată în costum și cravată. Erdös devine cunoscut în lumea matematică încă de la vârsta de 17 ani, când reușește să obțină o demonstrație relativ simplă a unei teoreme a lui Pafnuty Lvovitch Chebyshev de la mijlocul secolului al XIX-lea: între orice număr natural mai mare decât 1 și dublul său există un număr prim.

"Am părăsit Ungaria din motive politice", declara Erdös. "Eram evreu, iar Ungaria devenise o țară semifascistă. Dar nu m-am obișnuit cu ideea de a o părăsi definitiv, am dus totdeauna dorul de acasă. Însă după martie 1938, când Hitler ocupa Austria, devenise tot mai dificil să mai merg în Ungaria, iar în toamna 1938 mă îndreptam spre Statele Unite ale Americii. Din Ungaria îmi veneau în perioada următoare vești tragice: patru dintre cei cinci frați și surori ai mamei mele fuseseră asasinați de naziști, iar în 1942 tatăl meu moare în urma unui infarct".

În anii '50 putea să revină în Ungaria, dar era deranjat de faptul că aceasta se afla sub ocupație sovietică. Erdös a păstrat tot timpul pașaportul său maghiar și a fost considerat de cetățenie maghiară, dar, curios, în acest pașaport era specificată drept țară de rezidență Israelul. Statul maghiar i-a acordat totdeauna un statut special, de libertate totală de călătorie oriunde în lume. De altfel, devenise, încă din anii '50, membru al Academiei de Științe a Ungariei și se impunea prin valoarea sa în fața întregii comunități matematice maghiare. Dar Erdös a păstrat o relație specială și cu Israelul. Așa se explică faptul că a creat, pe numele său, premii în dolari pentru tinerii matematicieni, atât în Ungaria, cât și în Israel.

Începând cu anul 1964, Erdös nu se mai desparte de mama sa (atunci în vârstă de 84 de ani), care-l însoțește în toate călătoriile sale în lume; cu o singură excepție, India, unde mama sa refuză să meargă, temându-se de posibile boli pe care le-ar putea contacta. În general, mama sa nu agrea călătoriile, dar dorința de a fi împreună cu fiul ei era mai puternică. În fiecare seară, fiul îi ținea mâna în mâna sa, până ea adormea. Luau masa împreună, formau un cuplu de nedespărțit; până într-o zi din vara anului 1971, când, aflați într-o cameră de hotel din Calgary, Canada, mama sa moare în urma unei hemoragii cauzate de ulcer. De atunci, Erdös colindă lumea singur. Se spune despre călători de acest fel: alte orașe, alte femei; pentru Erdös, acest slogan nu era valabil, trebuia înlocuit cu un altul: another roof, another proof (alt acoperiș, altă demonstrație). Mă aflam și eu atunci în Canada, la Universitatea din Toronto, și am aflat printre primii despre acest deces. De atunci, Erdös nu a mai revenit în acest hotel și nici în locuința mamei sale, din Budapesta, pe care o dăruise Academiei. Ori de câte ori revenea la Budapesta, locuia într-o reședință a Academiei Ungare de Științe. A putut supraviețui mamei sale numai luând zilnic diferite medicamente antidepresive, care au contribuit sensibil la deteriorarea stării sale de sănătate. Pentru a ne face o idee despre ce a însemnat în viața sa dispariția mamei sale, vom menționa următoarea relatare a unui profesor american: "În 1981 (deci la zece ani de la moartea mamei sale), văzându-l pe Erdös într-o stare de aparentă depresie, l-am întrebat ce i s-a întâmplat. "Știi – mi-a răspuns – mama mea a murit!". Rămas singur, Erdös devenise obsedat de ideea morții, pe care, după cum mărturisește, o descoperise de la vârsta de patru ani. Și cum putea muri altfel decât tot într-o cameră de hotel (care s-a întâmplat să fie din Varșovia), la 20 septembrie 1996, când tocmai se pregătea să țină o nouă conferință.

"Ce umăr Erdös aveți?" Această întrebare a devenit atât de populară încât, atunci când membrii delegației române la Olimpiada Internațională de Matematică din 2005 s-au prezentat la o ambasată străină pentru obținerea vizei, ambasadorul le-a adresat, în glumă, exact întrebarea respectivă. Despre ce este vorba? Toți cei care au măcar un articol în colaborare cu Erdös primesc numărul Erdös egal cu 1. Aceștia sunt în număr de aproximativ 250. Toți cei care, fără a avea un articol în colaborare cu Erdös, au totuși un articol în colaborare cu cineva care are numărul Erdös egal cu 1, primesc numărul Erdös egal cu 2 ș.a.m.d. De exemplu, Einstein are numărul Erdös egal cu 2, deoarece are un articol în colaborare cu Straus, care are numărul Erdös 1.

Am șansa de a mă afla printre cei 250 de autori cu numărul Erdös egal cu 1. S-a întâmplat în 1956, cu prilejul celui de-al patrulea Congres al matematicienilor români. Erdös se afla printre participanți. Cu prilejul unei excursii la Cheile Bicazului, am observat că Erdös nu prea acorda atenție peisajului cu totul deosebit, care mie îmi era cunoscut dintr-o excursie anterioară. L-am abordat cu timiditate și m-a întrebat imediat dacă am o proble-

mă interesantă. O aveam. A intrat repede în atmosfera problemei; discuția începută acolo a continuat prin corespondență și a rezultat în rezolvarea completă a problemei. De atunci, ori de câte ori l-am mai întâlnit, oriunde în lume, m-a întâmpinat cu aceeași întrebare: aveți o problemă interesantă?

Care este tâlcul numărului Erdös 2? Acest savant este unic în lumea matematică prin număru mare de coautori ai publicațiilor sale și prin varietatea acestora, explicabilă prin faptul că Erdös a lucrat în multe domenii ale matematicii (deci varietate tematică) și a călătorit în câteva zeci de țări și continente (deci varietate sub aspect național și geografic). Lista coautorilor săi dă o imagine sugestivă a dimensiunii planetare a spiritului acestui matematician, a capacității sale de a stabili punți de legătură cu oameni foarte variați sub aspectul intereselor profesionale, al naționalității, orientării politice sau religioase. Harta celor care au un număr Erdös finit dă seamă despre amploarea procesului prin care Erdös a polarizat o parte imensă a scenei matematice a secolului al XX-lea, în special a celei de-a doua jumătăți a acestui secol.

În multe privințe, omul pe care atât de mult l-am lăudat era dificil în relațiile sociale, chiar greu de suportat. Gestul atât de obișnuit de a da mâna cu colegul pe care l-ai întâlnit îi repugna și acest fapt făcea parte dintr-un comportament mai general al său: nu agrea contactul fizic cu o altă persoană. Venea cu mâinile goale atunci când era invitat la masă (și era mereu invitat) sau atunci când (foarte frecvent) era găzduit acasă la cineva. Inutil să mai adaug faptul că ignora gesturile elementare de politețe și atenție față de femei. La o expoziție Matisse l-a cuprins plictiseala, s-a retras imediat pe o bancă, scoțându-și un pix și un petic de hârtie, bănuiți desigur cu ce scop. La un spectacol de mimică a adormit înainte ca spectacolul să înceapă. Ultima dată când citise un roman fusese în anul 1940. Ultimul film pe care-l văzuse, prin anii '50, "Cold days", era istoria unor atrocități din anul 1942, la Novisad, Iugoslavia, unde câteva mii de evrei și de ruși căzuseră victimă violențelor maghiare. Era foarte pisălog cu șoferii, dorea să învețe pe unde să meargă, el care nu condusese niciodată un automobil. În micul lui bagaj de mână se afla și un radio cu tranzistori. Se pare totuși că era stimulat de ascultarea muzicii clasice. Bach și Beethoven aveau asupra sa un efect hipnotic. Frumusețea Simfoniei a IX-a a acestuia din urmă era pentru Erdös un reper.

Erdös folosea un limbaj conspirativ, pe care cei apropiați îl cunoșteau foarte bine: un proaspăt căsătorit era un sclav, soția era un boss, alcoolul era otravă, cel care divorța era unul care își recăpăta libertatea, cel care ținea o comunicare matematică era unul care ținea o predică, cel care înceta să mai facă matematică era unul care a murit, iar cel care murea era unul care ne-a părăsit. Dar toate acestea se mențineau în registrul glumei specifice lui Erdös, iar purtarea sa era totdeauna de o civilitate desăvârșită. Ironia sa se manifesta cu precădere sub forma autoironiei.»

••• Aflăm din presă că la București, fostul general de securitate Eugen Grigorescu a fost condamnat la trei ani de închisoare pentru implicare în uciderea dizidentului anticomunist Gheorghe (Babu) Ursu.

Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție a admis recursul formulat de Horia Andrei Ursu, fiul lui Gheorghe Ursu, și de Parchetul Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva deciziei prin care Curtea Militară de Apel l-a condamnat la doi ani de detenție cu suspendare pe Eugen Grigorescu. Magistrații l-au obligat pe Grigorescu la plata a 9.900 de lei (99 de milioane de lei vechi) daune morale și la 100 de lei (un milion de lei vechi) despăgubiri civile, precum și la 1.300 de lei (13 milioane de lei vechi) cheltuieli judiciare.

Gheorghe Ursu a fost arestat de Securitate în 1985, în timpul detenției fiind bătut de ofițerii de securitate. Pentru că ancheta nu aducea rezultatele dorite s-a trecut la folosirea informatorilor din rândul arestaților. Astfel, în celula lui Ursu au fost aduși deținuți condamnați pentru furt, care l-au bătut la rândul lor. În urma torturilor, Gheorghe Ursu a decedat.

...Cam asta e. Trei ani de închisoare și ceva gologani. Am înțeles. Singurul lucru pe care nu l-am înțeles este ce s-a întâmplat, totuși, cu motivul arestării lui Babu Ursu: jurnalul său intim. Mai există pe undeva, într-o pivniță sau un pod? Nu mai există? (așa cum se tot susține pe la tribunale). Și, dacă a dispărut, n-ar fi cazul ca autoritățile să dea un răspuns limpede în această privință?

••• "Am luat formularele!" Ani și decenii de-a rândul, propoziția aceasta a fost rostită mai tare sau mai pe șoptite, mai cu speranțe și mai cu spaime de fiecare dintre cei ce se hotărâseră să facă "pasul cel mare" și să ceară la miliție actele necesare pentru plecarea în Israel... Plecarea *definitivă*, se înțelege. Poetul Andrei Fischof și-a amintit nu de mult acest moment și l-a descris într-un text apărut în lunarul "Vatra", din Tg. Mureș. Fragment:

«Mă revăd în casă, pun geanta lângă cuier, și nu spun nimic, nu anunț nimic, nu mă reped să scot formularele, să încep să le completăm. Le las să dospească. Nu îmi schimbasem decizia de a emigra în Israel cu familia, dar ceva mă îm-

pingea să nu depun chiar a doua zi formularele completate De altfel, și înainte și după asta, am avut totdeauna o teamă ciudată în fața formularelor goale, chiar dacă era vorba de cele mai banale teme.

Singurul lucru pe care l-am rostit a fost: "Am devenit un personaj negativ".

A doua zi, la ora cea mai neprobabilă, ceva înainte de 8, când eram gata să ies din casă, sună telefonul, parcă mult mai strident decât altă dată, vocea poetului Romulus Guga, pe atunci redactor șef al revistei "Vatra" proaspăt revenită după mai bine de un veac de dispariție: "Ce mi-ai făcut?" îl aud respirând greu. "Ce ți-am făcut, Romică?", îl întreb speriat și eu de ora aceasta și de tonul lui. "Am fost anunțat că te-ai înscris să pleci și acu' trebuie să te scot din numărul care e la tipar și apare peste două zile". Am încercat să-l liniștesc, am scos doar formularele, nu le-am completat încă, darmite să le înaintez. "De ce nu mi-ai spus, măcar să fi așteptat un pic, uite, trebuie să refac revista, ce…". M-am simțit vinovat dar fără să știu de ce, pe de altă parte tocmai această intervenție rapidă a "organelor" către Guga m-a făcut să fiu și mai înverșunat în decizia de a pleca, ba chiar îmi părea rău că n-am completat aseară documentele și să le fi înaintat azi. Acum. "Nu-i bai, reveni Guga după câteva secunde de tăcere, nu te scot, asta e, nu te scot, e prea târziu".

Aveam sentimentul că am încurcat niște borcane, dar ce puteam face, ca orice personaj negativ, aveam rolul meu "distrugător" bine stabilit în această piesă scrisă concomitent cu desfășurarea ei.

Reacțiile aveau să se precipite în zilele următoare. În aceeași dimineață, ajungând la instituția preocupată de calitatea produselor, mă cheamă directorul, un tip înalt, bine făcut, solid, fost director la una din fabricile din localitate, bine implantat în fotoliul acesta și știind, cu instinct de animal încolțit mereu, să supraviețuiască indiferent de numele persoanei responsabile cu această activitate, din partea "conducerii locale".

Mă văd dar în biroul lui Cs. – ne cunoșteam încă înainte de a-i fi subaltern din activitatea mea industrială, iar faptul că mă descoperise prin ziar cu poezii și proze scurte îl flata atât de mult încât și acum, șezând în fața mea cu palmele apropiate ca la rugăciune, vedeam cât îi este de greu să-mi vorbească, neștiind cum să mi se adreseze: cu tovarășu' sau cu domnu', dat fiind noul meu statut de personaj negativ, despre care, nu aveam nici o îndoială deja, fusese informat de dimineață. Oricum, era un tip politicos, ne lua pe toți cu dumneavoastră, dar îi era o teamă îngrozitoare de schimbări, mai ales de cele bruște, nebănuite dinainte. "Hm… tov… cum să vă spun, am înțeles că vreți să plecați din țară…". N-am reacționat, l-am lăsat să-și caute cuvintele, era într-o situație nouă pentru el și se chinuia, greoi, evitând să mă jignească, înțelegându-mi parcă pasul. L-am apreciat pentru acest lucru, căci fuseseră și "șefi" duri, care nu-și cântăreau vorbele în asemenea situații în care "vigilența de partid" era pusă la încercare. "Vedeți, tovarășul… ăăă… nu vreau să vă fac vreun rău… am fost… mi s-a spus să… dar eu nu vreau să vă destitui… dar noi, instituția, știți, suntem legați… facem parte din organele de partid și nu putem lucra când cineva dintre noi, cum să zic, vrea să părăsească țara…. Am dat din cap a confirmare și înțelegere a lucrurilor, el găsind în asta o ușurare cât o piatră de moară, adăugând, pe un ton de bunăvoință fățișă, că pot rămâne desigur o vreme, dar e bine să caut ceva de lucru, poate la vreuna din fabricile pe care le verificam, înainte de… "Dacă e cazul, adăugă gata să mă îmbrățișeze, dacă e cazul, pot pune o vorbă bună oriunde, dacă vreți…".

În aceeași zi m-am prezentat la directorul uneia din marile fabrici ale orașului, pe care o verificam în virtutea funcției mele. Acesta, un om dintr-o bucată, incredibil de direct în tot ce spunea, fără să se sfiască să afirme în plen că nu poate realiza planul din cauză că furnizorii săi nu se țin de cuvânt, și cerea, tot în plen, ca forurile responsabile să-și facă datoria. Lumea îngheța în scaune în ședințele în care directorul Moldovan ridica tonul până la acuzarea sistemului birocratic însuși. Mai târziu am aflat că boala cumplită l-a dus și pe el, mult înainte de vreme.

Mă văd în cabinetul lui, relatându-i starea de lucruri, o clipă de tăcere, directorul, ca vorbindu-și sieși, murmura că Scridon, secretarul de partid, se va împotrivi angajării mele chiar și pe o funcție inferioară pregătirii mele profesionale și experienței, că trebuie avizul unor tovarăși de sus, dar că el va rezolva treaba. "Vino sâmbătă la unu la mine, aici, vorbim". Sâmbăta era peste două zile, am revenit, directorul îl cheamă pe Scridon, care tace și așteaptă deschiderea "ședinței". "Scridoane, ce spune legea, poate fi cineva cu facultate șomer în țara noastră?" "Nu poate, to'așu' director". "Atunci de ce te împotrivești?" "Păi, to'așu' director, știți, ce suntem noi, pepinieră? Acu'un an a plecat în Israel Sicherman, acu pleacă Dragoman în Ungaria, și noi angajăm încă unu…". "Scridoane, dar cu cei de sus ai vorbit?" "Am vorbit". "Și ce au zis?" "Păi, to'așu director, au zis să-l luăm…". "Măi, mi se adresă Moldovan, ai înțeles, luni dimineață te prezinți la cadre. N-o să fii șef, dar te înșurubezi tu bine acolo, la laborator". …

Scena următoare pe care o am în fața ochilor, sau în spatele lor, este *aceea a camerei roșii. Am primit o invitație pe o carte poștală, să ne prezentăm, soția și cu mine, la sala roșie de la comitetul orășenesc de partid. Ca autor al unor cărți cu traduceri, am mai umblat pe acest coridor, căutând birourile unor suspuși cărora să le dedic câte un exemplar, dar niciodată n-am sesizat existența acestei camere. În sala de așteptare erau vreo două duzini de perechi, inclusiv doi actori cunoscuți de la secția maghiară a teatrului, mulți sași, unguri. Numai noi eram cu destinația Israel. Intrau câte doi, ieșeau după vreo zece minute, nimic nu se putea citi pe fețele lor.*

În sfârșit, intrând, am rămas împietriți locului: o sală imensă, cu scaune goale, în fața prezidiului de pe scenă erau două scaune – pentru judecata de apoi – iar în prezidiu ședeau trei sau patru tovarăși bine pregătiți sau multilateral dezvoltați, dintre care doi mă știau tot din activitatea literară, și al treilea de la Combinatul de îngrășăminte, unde lucrasem vreo trei ani, el fiind secretarul sindicatului.

Ne-am așezat – singurul cuvânt care mi-a venit în minte a fost "Kafka" – nu știam ce să fac, cei trei și mai ales sindicalistul mă priveau cu un zâmbet greu de mascat, se uitau din când în când la al patrulea, care nu mă cunoștea, și care probabil era șeful. Într-adevăr acesta mi se adresă direct, neglijând total prezența soției. "Am înțeles că ați cerut plecarea în Israel". "Da", am confirmat ca apreciind "intuiția" acestuia. "Puteți să ne spuneți de ce?" "Cum să vă spun? Dacă ați fi trăit în Canada și vi s-ar fi oferi revenirea în România fără nici o pagubă personală ce ați fi făcut?" Mi-a înghețat sângele în vine, soția s-a făcut albă de frică, știam că, dacă scap, urmează o spălătură cumplită și pe drept. Dar glasul celui de pe scenă continua, neținând seama de prosteasca mea replică de personaj negativ: "Dar de ce, doar aici v-ați născut, aici v-ați căsătorit, aici vi s-au născut copiii, părinții. Care e motivul?" "Păi, am zis, amintindu-mi deodată ce am scris în formular la acest capitol și neîndrăznind să privesc profilul soției, motivul e întregirea familiei". "Dar, insista el, părinții și sora dumneavoastră trăiesc aici, în România, ce fel de întregire?" "Păi, o să vină după aceea și ei", am zis, ca prinzând paiul unic care mă poate salva de la înec.

Parcă ușurați, sau gata să izbucnească în râs, toți s-au lăsat pe spate și doar cel cu care am dialogat mi s-a adresat: "Veți primi răspunsul în scris".

Nu mult după aceea șeful meu direct de la fabrică, el fiind și secretarul de partid pe secție, m-a anunțat că mâine e o ședință de partid, trebuie să vin căci voi fi dat afară din partid și să aduc carnetul.

Ședința a fost scurtă, șeful s-a adresat celor vreo zece prezenți: "Colegul nostru A. pleacă în curând în Israel, noi îi dorim succes, sănătate și să vină în vizită cât mai repede. Te rugăm să depui carnetul de partid". M-au întebat dacă am ceva de spus, nu știam ce se face în asemenea ocazii, să mulțumesc pentru ceva, cui, de ce, dar am murmrat că promit să vin în vizită cât mai repede.

La o lună după aceasta, unul dintre angajații fabricii, cu care nu schimbasem în toți anii mai mult de trei cuvinte, mă caută la laborator și îmi șoptește: "Gata, veți primi înștiințarea în câteva zile". Uluit, l–am întrebat de unde știe el asta? "Păi cum să nu știu, doar eu cu…".»

••• Dramaturgul Dorel Dorian, redactorul-şef al revistei "Realitatea Evreiască", a avut o idee bună. Împreună cu sociologul dr. Harry Kuller, el a propus înfiinţarea unui Institut Cultural, pe nume "Moses Gaster", care să se ocupe aşa cum se cuvine de cultivarea patrimoniului cultural evreo-român. Un patrimoniu extraordinar şi prea puţin cunoscut. La şedinţa unde s-au pus bazele institutului au luat parte câţiva cărturari de clasă, între care prof. univ. Paul Cornea, care (cităm din "Realitatea Evreiască") *«a considerat cu atât mai oportună înființarea unui asemenea institut în condițiile actuale ale recrudescenței antiemitismului • a accentuat asupra stabilirii unor criterii cât mai largi în ceea ce privește primirea de membri • a propus discutarea statutului la viitoarea întrunire • și-a dat acordul în privința numelui de Moses Gaster, ce urmează să-l poarte viitorul institut, argumentându-l cu multiplele aspecte ce le incumbă personalitatea aleasă: erudiție, contribuție majoră la dezvoltarea culturii românești și universale, activitate de lider spiritual • înființarea unei publicații științifice evreiești, trimestriale, care să îndeplinească și ceea ce "Realitatea Evreiască" nu poate face.»*

••• S-au împlinit doi ani de când a apărut ultimul număr al publicaţiei "Izvoare", tipăritura ocazională a Asociaţiei Scriitorilor. Cu acest prilej comitetul de conducere al Asociaţiei a oferit un coctail.

••• Un politolog inteligent este numitul Michael Radu (din trib), director la "Institutul de cercetări în domeniul politicii externe", din SUA. El nu a aşteptat nici atentatele de la Londra, din iulie 2005, nici răzmeriţa de la periferiile Paisului, nici declaraţiile lui Ahmadinejad, preşedintele Iranului, pentru a pune diagnosticul în legătură cu rădăcinile terorimului islamic. Încă în urmă cu vreo trei ani, mister Radu a scris şi subliniat că "duşmanul islamismului îl constituie cultura occidentală. Duşmanul acesta înseamnă democraţia (pe care toţi ideologii terorismului islamic o caracterizează drept neislamică), capitalismul şi individualismul (detestat de toţi credincioşii întru islam care visează la înfiinţarea unui Califat menit să instaureze domnia musulmană pe întreg globul pământesc").

••• Cercul Cultural din Ierusalim a organizat luna trecută o întâlnire dedicată pictorului Marcel Iancu (1895-1984). Scriitorul Geo Şerban, de la Bucureşti (care l-a cunoscut bine pe marele artist) a vorbit despre "Moştenirea lui Iancu". În aceeaşi zi la Cinemateca din Capitală s-a deschis o expoziţie "Marcel Iancu – uleiuri pe hârtie", organizată de Michaela Mende-Iancu. În continuare, d-na Raya Zommer-Tal, directoarea muzeului "Janco-Dada" din Ein Hod, a vorbit despre biografia pictorului iar în final publicul a avut prilejul să vizioneze filmul "Portretul unui artist – Marcel Iancu" de Leo Filer.

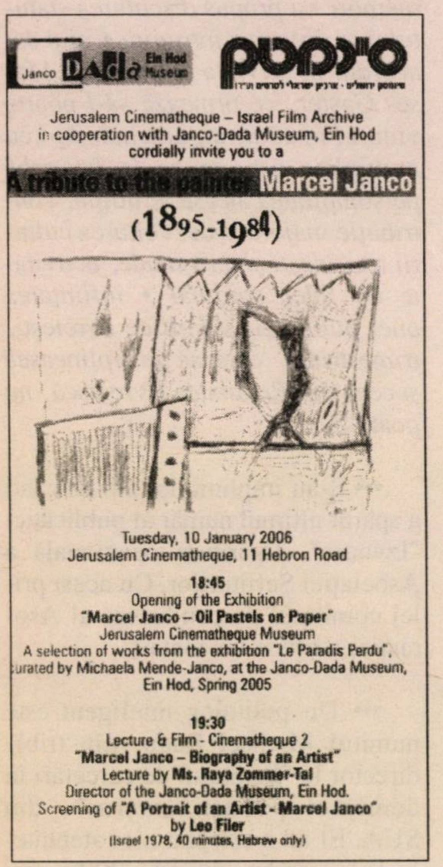
Janco Dada Ein Hod Museum
סינמטק

Jerusalem Cinematheque – Israel Film Archive
in cooperation with Janco-Dada Museum, Ein Hod
cordially invite you to a

A tribute to the painter Marcel Janco

(1895-1984)

Tuesday, 10 January 2006
Jerusalem Cinematheque, 11 Hebron Road

18:45
Opening of the Exhibition
"Marcel Janco – Oil Pastels on Paper"
Jerusalem Cinematheque Museum
A selection of works from the exhibition "Le Paradis Perdu",
curated by Michaela Mende-Janco, at the Janco-Dada Museum,
Ein Hod, Spring 2005

19:30
Lecture & Film - Cinematheque 2
"Marcel Janco – Biography of an Artist"
Lecture by **Ms. Raya Zommer-Tal**
Director of the Janco-Dada Museum, Ein Hod.
Screening of **"A Portrait of an Artist - Marcel Janco"**
by **Leo Filer**
(Israel 1978, 40 minutes, Hebrew only)

••• O caricatură bună a lui Darian, din "Ultima oră", à propos de campania electorală a lui Ehud Olmert.

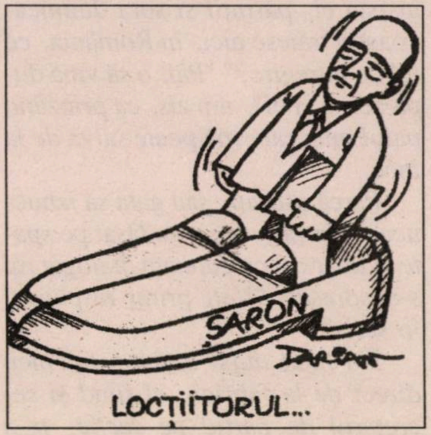

••• Cunoscut ca vechi publicist şi animator cultural, David Shlomo, din Kiriat Bialik, a făcut, în vremea din urmă, o pasiune pentru penel. El deschide la 2 februarie a.c. (ora 18), la "Ulam Eshkol Pais" din reh. Hadafna 52, din Kiriat Bialik, o expoziţie de pictură, cuprinzând o selecţie din uleiurile sale.

••• În ziua de 6 ianuarie 2006, la Carmiel a încetat să bată inima unui om de mare valoare, dr. Aristide Papo.

Aliaua română din Carmiel pierde un doctor, un om adevărat, ce prin prezenţă şi sfaturi competente ajuta pe cei ce-l solicitau (refuza categoric, se supăra dacă încercai să-i plăteşti).

Născut în anul 1922 la Brăila, urmează Facultatea de medicină în Bucureşti, evidenţiindu-se la absolvire prin menţiunea Magna Cum Laude.

Lucrează la Institutul "N. Gh. Lupu" din Bucureşti, colaborând cu profesorul Lupu în probleme de medicină internă.

E delegat la conferinţe pe tărâm medical la Moscova, Varşovia, în Iugoslavia.

A fost membru de onoare al Institutului de Cercetări Medicale din Franţa, cu care coresponda pe tărâm medical.

A fost o prezenţă vie şi apreciată în coloanele presei de limbă română din Israel.

(Corespondenţă de la Ricu Bernstein, Carmiel)

Cea mai mare
țară mică

I. Schechter
Cea mai mare
țară mică
- Plângeri și deplângeri -
Editura "Bicurim" ■ 2005

Cea mai blândă carte dură
Cea mai ieftină carte scumpă

★

30 ŞEKELI

★

Comenzi la „Bicurim"
Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

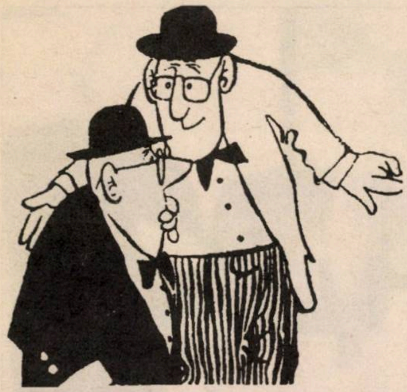

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Prof. Dr. Jean Ashkenasy,** cunoscut neurolog, a fost solicitat de medicii de la spitalul Hadassa din Ierusalim să participe la un consult privind starea primului ministru Ariel Sharon.

...regizorul de film **Zoltan Terner,** din Tel Aviv, a propus unui studio din Statele Unite ecranizarea unui roman de succes al prozatorului român Alexandru Ecovoiu (vezi, în această privinţă, cronica lui E. Campus din numărul de faţă).

...traducătorul **Dan Shafran,** din Suedia (care are la activ numeroase tălmăciri din română în suedeză), va fi numit directorul Institutului Cultural Român de la Stockholm.

...la redacţia lunarului "l'Arche" din Paris (revistă editată de comunitatea evreilor francezi) a sosit un pamflet intitulat "Soţul – antisemit feroce; soţia – evreică 100%"; după cum se va fi înţeles, desigur, e vorba de scriitorul **Paul Goma** şi de soţia sa evreică, născută Ana Maria Năvodaru.

...la acelaşi capitol Paul Goma, fiul romancierului, **Filip Goma,** s–ar fi exprimat în cerc intim că, voind să răscumpere păcatele tatălui său la adresa poporului evreu, se gândeşte să facă *alia* în Israel şi să se înscrie voluntar în Zahal.

...av. Arie Shapira, fostul preşedinte al comitetului de conducere al sinagogii Gutman, care anunţase că va publica un articol pe marginea scandalului ce-a dus la demisia în bloc a vechiului comitet, a primit câteva ameninţări telefonice cu acest conţinut: "dacă nu te potoleşti, o să o iei pe coajă".

Gabriel Ben Meron

pune la dispoziţia publicului cititor ultimele sale trei volume publicate în România:

- **Pământul e plat ca o farfurie**
  roman; ed. Dacia, 2002 – **70 NIS**
- **Toamna se numără eşecurile**
  2 mini-romane;
  ed. Viaţa Medicală Românească, 2005 – **60 NIS**
- **Amurgul zorilor, convorbiri cu Ion Cristofor**
  ed. Napoca Star, 2005 – **50 NIS**

Trimiterea cărţilor se va face imediat după primirea cecului de plată, pe numele Gurman şi pe adresa:

18 Hadar St.
Omer – 84965

ZISE...

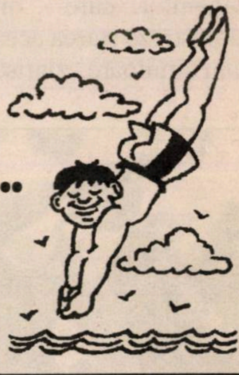

"Prin gestul pe care-l face (demisia din funcţia de conducător al publicaţiei "Tribuna Kraiot", n. red.), dl. Shlomo David mi-o aminteşte pe Greta Garbo – marea actriţă rămasă de legendă tocmai prin faptul că s-a retras în culmea gloriei!"

(Din "Tribuna Kraiot", publicaţia Cercului Cultural "Agnon" din Haifa; 2006}

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Sport

Nu ne place că…

…în ciuda importanței lor, Jocurile Olimpice de iarnă de la Torino, Italia, care urmează să înceapă la 10 februarie (2006, nu 2007!), nu au reușit să stârnească interesul scontat, despre întrecerile dintre schiorii, patinatorii și hocheiștii globului vorbindu-se în *media* de zece ori mai puțin decât despre divorțul dintre actorii americani Brad Pitt și Angelica Jolie și de-un milion de ori mai puțin decât despre starea sănătății lui Arik Sharon.

Situația e de asemenea natură, acum, la doi pași de inaugurarea cu tam-tam a competiției, încât revista "Newsweek" a publicat un larg reportaj de două pagini, cu titlul: "Cui îi pasă de Torino?" Răspuns: nimănui. Ba, culmea, nici măcar italienilor, care… orișicât. Dorind să ilustreze starea aceasta de lucruri, cam uimitoare, ziaristul Mark Starr, de la săptămânalul sus-pomenit, a scris: "Du-te și întreabă într-un cafe-bar tipic din Roma (așa cum am făcut eu) unde va avea loc viitoarea Olimpiadă de Iarnă, și te vei trezi că Mario Cioffi, patronul, îți va răspunde: "Parcă în Franța, nu-i așa?"

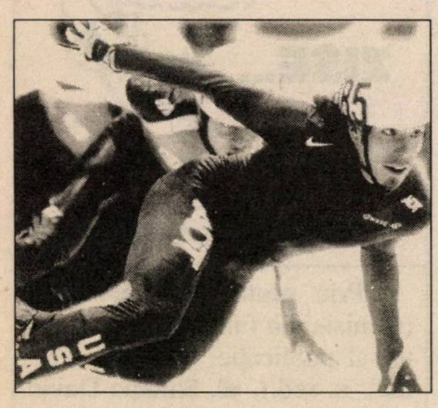

Americanul Apolo Ono, unul din favoriții concursului de patinaj viteză

Ne place că…

…acum, când ne îndreptăm cu toate pânzele sus spre Mondialele de fotbal, din Germania (iunie, iunie!), și când toți patronii de cafenele din Berlin, München sau Hamburg știu unde vor avea loc meciurile, avem ocazia să amintim că, deși nu ne-am ridicat niciodată la nivelul Braziliei sau Italiei, am dat și noi omenirii câțiva fotbaliști de clasă: Bella Guttman (în Ungaria în anii '30) Mark Lazarus (în Anglia post-belică), Harald Bohr (în Danemarca începutului de secol XX), portarii Shep Messing și Arnold Mauser, vedete ale fotbalului american din zilele noastre. Dar cel mai de seamă jucător provenit din rândurile *alor noștri* a fost olandezul Johan Neeskens. El a cucerit Cupa Europei în două rânduri cu echipa sa de club "Ajax-Amsterdam" și titlul de vice-campion mondial cu naționala din țara lalelelor, în 1974 și 1978; ne place, de asemenea, că celebrul englez David Beckham (de la Real Madrid) a mărturisit că are un bunic evreu, și drept dovadă a sentimentelor sale, și-a tatuat pe brațul drept un citat din Torah.

Ne place că…

…numitul Erich Hernandez, din Cuba, a bătut recordul mondial la jonglat cu mingea pe cap, reușind, la un local din Havana, 146 de atingeri consecutive într-un interval de 30 de secunde; ne place, de asemenea, că datorită acestei isprăvi Hernandez a devenit primul și singurul cubanez care figurează în Cartea Recordurilor Guinness.

Nu ne place că…

…marele antrenor român de gimnastică Octavian Belu a fost silit, din cauza a fel de fel de intrigi, lucrături și mișculații, să-și dea demisia de la conducerea lotului feminin pentru Olimpiadă; ne place, în schimb, că omul și-a amenajat la domiciliul său din București o cramă cu vinuri de soi, aduse din întreaga lume și unde, când îl apucă stehanoria, se retrage, singur sau cu amicii, să-și înece amarul.

Ne place că…

…tânărul boxer american Dimitri Salita a obținut 23 de victorii în tot atâtea meciuri (între care 14 prin knock-out), cucerind nu de mult și titlul de campion mondial profesionist la categoria super-ușoară (până la 63,5 kilograme); ne place, în același timp, că acest băiat venit de la Odessa în *State*, împreună cu părinții, poartă Steaua lui David pe short, ține shabatul și toate sărbătorile evreiești; dar cel mai mult și mai mult ne place că, la vârsta de 8 ani, în școală fiind și auzind un coleg de clasă făcându-l de "jidan", i-a scăpat acestuia un picior la părțile moi, făcându-l să se tăvălească la pământ și să urle de durere.

P.S.: Și să nu uităm: ne place că antrenorul său, Jimmy O'Pharrow, un negru care conduce un club de box la New York, l-a caracterizat pe Salita în felul acesta: "Băiatul ăsta are aerul unui rus, se roagă ca un evreu și se bate în ring ca un negru".

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Europenii cu-ale lor, noi cu-ale noastre!

- **Ianuarie – luna vacanţelor prelungite**
- **Cam mare diferenţa între ce vor politicienii şi ce vor oamenii simpli!**
- **"Cei zece pentru România" sunt de fapt opt**
- **Avem şi noi milionari în dolari; "oglindă-oglinjoară, cine-i mai bogat în ţară?"**

Pe cât este bogată în evenimente de tot felul luna ultimă a anului, decembrie, pe atât este de săracă prima lună a anului următor, ianuarie. Oamenii şi-au cam epuizat resursele morale şi materiale, şi parcă nu ştiu încotro s-o apuce. Prea puţini sunt atât de bine organizaţi încât să ştie precis ce au de făcut. De fapt, cam în prima decadă a primei luni mulţi mai sunt în vacanţă, unii chiar pe meleaguri exotice, după cum îi ţin paralele, precum şi dorinţele consoartelor oficiale sau neoficiale.

Până la data din ianuarie 2006 când scriem aceste rânduri nu s-a întâmplat în România nimic demn de luat în seamă. Parlamentul este într-o vacanţă prelungită până la 1 februarie 2006. (La noi, parlamentarii au vacanţe mai lungi – vara şi iarna – decât copiii de şcoală. În luna decembrie dinaintea vacanţei au chiulit zile întregi de la şedinţele parlamentului, fiind prea ocupaţi cu pregătirile personale de vacanţă, iar când au trecut totuşi pe la Senat şi la Camera Deputaţilor, fie se odihneau în bănci, fie citeau ziare – asta doar când nu erau la bufet. Din cauza aceasta multe legi importante nu au putut fi votate, deşi făceau parte din maldărul celor solicitate de Uniunea Europeană.)

Amintind de Uniunea Europeană, ne vine în minte că anul 2006 este hotărâtor pentru aderarea noastră la 1 ianuarie 2007. Aşa ne-a cerut Uniunea Europeană şi aşa ne-am angajat noi, de fapt mai mult împinşi de la spate. După ultimele rapoarte venite de la Bruxelles, nu stăm prea bine; mai sunt multe de făcut. Oamenii zilei aflaţi la putere vor să facem orice sacrificiu pentru a intra la 1 ianuarie 2007 în Uniunea Europeană. Ei ştiu de ce: e vorba de bani, de multe fonduri care ar veni de la UE, pe care, conform obiceiurilor locului le-ar dijmui ei şi ar mai adăuga ceva la bogăţie. Oamenii obişnuiţi nu sunt prea interesaţi de Uniunea Europeană. Se întâmplă un mare paradox: va trebui să muncim după criterii europene (ceea ce este normal pentru a progresa), dar vom primi tot salarii socialiste! Cum să obţii performanţe în aceste condiţii? Vecinii noştri, ungurii, când au intrat în Uniunea Europeană (deşi salariile lor sunt mai mari, chiar mult mai mari), n–au rezistat la preţurile europene şi veneau în România ca să cumpere de-ale mâncării, combustibili şi altele. Noi unde o să ne ducem? La basarabeni? Aceştia sunt mai săraci ca noi.

Sunt foarte multe lucruri care nu se potrivesc între România şi ţările europene. Datorită gradului de dezvoltare, total diferit. Să nu luăm industria, dar dacă ne gândim la agricultură, putem spune de pe acum că aceasta va fi la pământ. Cei care cunoaşteţi România şi satele româneşti, imaginaţi-vă cum ar arăta un ţăran român lângă unul din oricare ţară europeană!

Dar câte probleme nu se pun, pentru care nu se vede nici un fel de rezolvare! Politicienii români, chiar şi cei aflaţi la putere, nu-şi pun problema ce trebuie făcut ca să ne ridicăm cât de cât la nivelul Europei. Ei se gândesc – şi se bucură la gândul – că vor pune mâna pe mulţi euro. Este adevărat că cei de la Bruxelles vor monitoriza fiecare acţiune, fiecare fond şi proiect. Dar să nu se pună nimeni cu şmecheria românească, cu capacitatea românilor de a se adapta la orice fel de situaţie. Să nu uităm că de două mii de ani supravieţuim datorită felului în care ştim să ne descurcăm chiar şi în cele mai delicate situaţii, indiferent de cei care au vrut să facem ca ei!

❖

Cum spuneam mai înainte, mare lucru nu am făcut în ianuarie 2006. Au fost prezenţi la datorie şi şi-au făcut treaba mai mult analiştii politici (de fapt colegii noştri) care, oricât ar da din gură, nu-şi pot permite vacanţe exotice sau chiar la munte în România, unde, de data aceasta, a fost mai scump ca în Austria. Dar s-au găsit clienţi, mai ales la Revelion.

În lipsă de altceva mai bun, ziariştii, analiştii politici, au făcut anchete spre sfârşitul lui 2005, din care au trăit cam toată luna ianuarie 2006. Cea mai năstruşnică mi s-a părut "marea anchetă socială" intitulată "Zece pentru România", organizată de o televiziune cam obscură, ce se vrea un fel de CNN românesc (cu aceleaşi apucături ca surata ei de peste ocean). Zece personalităţi care ar fi favoritele românilor, deci elita.

Organizatorii se laudă că au realizat o cercetare sociologică la care au participat 17 milioane de români (???). Înseamnă că au participat şi ţâncii de 3-4 anişori. Oricum, noi suntem acum sub 22 milioane de cetăţeni. La nici un referendum, cu atât mai puţin la alegeri, nu se pot găsi atâţia participanţi. Deci, o minciună gogonată. Apoi, să vedem care sunt cei zece preferaţi ai românilor. Nu ne vom referi la toţi, fiindcă unii sunt cam necunoscuţi marelui public. Zicem noi că figurează printre cei zece, pe bună dreptate, doar două nume: Florin Piersic la actori şi Mona Muscă de două ori, la miniştri şi la parlamentari. Şi cum jurnalistul Cristian Tudor Popescu figurează şi el la două categorii – jurnalişti şi analişti (!) – înseamnă că cei zece sunt de fapt opt.

Când citim şi listele cu nominalizaţii la fiecare categorie (din care s-au ales cei opt) ne apucă durerea de cap. Ştiam că sondajele şi concursurile ascund multă minciună, dar chiar aşa, când susţii că ai consultat de la copii la moşnegi cam toată populaţia ţării, chiar te îngrozeşti. Cum poţi să faci atâta tamtam pentru o înşelătorie mahalagească? Din 17 milioane de români s-au găsit doar zece (opt) elite demne de România! Dar ce nu face o televiziune fără prea mare audienţă pentru a câştiga publicul!

❖

Şi fiindcă tot ne aflăm în sfera acţiunilor de "oglindă-oglinjoară, care-i cea mai frumoasă din ţară", vă mai oferim un clasament de cu totul altă natură: "Cine-i cel mai bogat om din ţară". Într-o Românie în care mai mult de 70% (după organizaţiile non-guvernamentale) din populaţia ţării trăieşte sub pragul de sărăcie, o revistă economică ne oferă un top al celor 300 de milionari în dolari din România. Nu are mare importanţă (nici măcar pentru cei ce trăiesc în România, în afară de hoţi) cine sunt milionarii în dolari din săraca noastră ţară, dar ne reţin atenţia câteva situaţii anume. Bunăoară, după ce a condus clasamentul ani de zile, Iosif Constantin Drăgan (care stă în Italia) a trecut pe locul al doilea, după Ion Ţiriac. Tocmai în acest an, când frumoasa amantă (cu vreo 38 de ani mai tânără) Andreea Marin, diva de la TVR, l-a părăsit. Ciudat! De regulă, când un om bătrân şi bogat este părăsit de amanta tânără, i se mai reduc şi conturile în bancă. La Ion Ţiriac este invers. Sau, poate tocmai de aceea i-au sporit veniturile? Aşadar, cel mai bogat om din România este Ion Ţiriac, cu puţin sub un miliard de dolari.

Sunt şi unii dintre îmbogăţiţii tranziţiei care susţin că în clasament li s-au diminuat afacerile. Unul dintre aceştia este ciobanul Gigi Becali, patron şi al clubului de fotbal "Steaua", care zice că are mai mult decât scria în top. Se poate să aibă dreptate, fiindcă el de ani de zile face afaceri cu oi şi brânză cu arabii (poate de-aici i se trage simpatia lui pentru naţionalişti şi foştii legionari!).

Parcurgând lista cu cei 500 de milionari în dolari, ne-a reţinut atenţia numele lui George Copos, om de vreo 300 de milioane de dolari, patron al clubului de fotbal "Rapid", unul din cei mai zgârciţi oameni din România, care uneori uită să le dea primele de joc fotbaliştilor săi chiar şi atunci când înregistrează mari succese şi au dreptul la recompense legale (şi câţi bani câştigă el de pe urma fotbaliştilor de la Rapid!).

Pe milionarii în dolari i-am văzut şi despre mulţi sunt de spus multe asupra modului în care au făcut averile. Ziarele sunt pline de jafurile, evaziunile şi escrocheriile lor. Topul despre care am amintit mai sus este departe de a corespunde adevărului. Există informaţii mai mult sau mai puţin voalate despre mulţi alţi milionari care au şi plătit ca **să nu figureze** pe o listă publică precum este cea de acum. Multe milioane de dolari şi euro stau ascunse prin bănci străine, prin paradisuri fiscale. De curând, poliţia din Monte Carlo a anunţat că a pus sechestru pe sume mari de bani ce aparţin lui Viorel Hrebenciuc, vicepreşedinte al Partidului Social Democrat, omul lui Ion Iliescu, specializat în sforării şi vicleşuguri de tot felul. Bineînţeles că el a dezminţit totul, banii depuşi la Monte Carlo fiind ai unor societăţi din Cipru care nu figurau pe numele lui. Dar câte astfel de combinaţii nu sunt? Fonduri, vile-palate, maşini de lux, obiecte de valoare înscrise pe numele unor rude, prieteni, asociaţi de încredere. Când totul în România este organizat pe structuri mafiotice, nici cei mai vajnici poliţişti şi procurori nu pot descurca păienjenişul atâtor iţe încurcate.

Să ne întoarcem la topul... oficial. Numai averile recunoscute ale acestor bogătaşi valorează peste un sfert din PIB-ul României pe un an.

În mass-media există de asemenea mulţi milionari în dolari. Unii dintre ei, ca fraţii Ioan şi Viorel Nicula, Dan Voiculescu, fraţii Păunescu şi alţii au intrat în mass-media după ce au acumulat venituri în alte afaceri. Dar există unul care a devenit milionar în dolari după ce a fost mai întâi un reporter oarecare (pe vremea comunismului). Este vorba de controversatul Sorin Roşca-Stănescu, care pe vremuri aducea ştiri la "România liberă", apoi la "Informaţia Bucureştiului". În cercurile ziaristice era bănuit de spionaj în favoarea unor puteri străine. Acum este proprietarul mai multor ziare (ca "Ziua", "Gardianul"), al unor societăţi şi amestecat în tot felul de afaceri. Trebuie spus însă un lucru: este omul din umbră al lui Dinu Patriciu, mare petrolist, miliardar, omul care are ascendenţă asupra premierului Călin Popescu-Tăriceanu, pe care a vrut să-l schimbe preşedintele Băsescu, dar n-a reuşit. Clanurile mafiotice au fost mai puternice.

SCURT

- **În 1944, la Gura Humorului**
- **C.T.P. s-a enervat**
- **Un Rebus ușor de dezlegat**

Un oraș "Drept între Popoare"

«În cadrul unei ceremonii solemne, primarului orașului Gura Humorului, Marius Ursaciuc, i-a fost înmânată diploma prin care localitatea a primit titlul de "Drept între Popoare". Prin acest gest, Statul Israel recunoaște actul de umanism și de abnegție al familiei Valerian și Minodora Beleca. În aprilie 1944, cu orașul aflat sub ocupație nazistă, familia Beleca, deși era conștientă de pericolul la care se expunea, a adăpostit nouă evrei refugiați din Transnistria. După nouă zile, Valeriu Beleca a fost denunțat de un vecin și a fost dus, împreună cu doi dintre fugari, la comandamentul german. După interogatoriu, Beleca și cei doi evrei au fost împușcați. Demersurile pentru recunoașterea gestului familiei Beleca au fost făcute de Asociația "Urmașii comunității evreiești din Humor", care a trimis documentele necesare la Institutul Yad Vashem din Ierusalim. Deoarece nu a fost identificat nici un urmaș al familiei, distincția a fost înmânată orașului, de către Netta Balazs, vice-ambasador și secretar cu probleme culturale ale Ambasadei Israelului.»

(După "Mediafax", București)

O comisie

Nu suntem deloc entuziasmați când aflăm (și aflăm de vreo trei ori pe săptămână) că s-a mai înființat o comisie. Poate că și alergia noastră provocată de existența (adică inexistența) celor 1029320832727889 de asociații, uniuni și organizații din *alia* ne-a făcut să privim cu scepticism la știrile despre apariția unei noi asociații sau comisii pe acest pământ.

Dar, o hotărâre luată la Federația de la București ne-a determinat, totuși, să tresărim. E vorba de formarea unei "Comisii consultative de combatere a antisemitismului". Dacă am înțeles bine, comisia în cauză, condusă de dr. Alexandru Elias (un om serios), are menirea să ia în considerare porcăriile momentului și să propună Federației măsurile de rigoare. Mai la concret, membrii comisiei urmează să ridice două degete în ședință și să spună: în cazul cutare, eu propun să se procedeze în felul acesta. Ș.a.m.d. Până aici, n-ar fi mare lucru. Faptul, însă, care ne-a făcut să tresărim (plăcut) îl constituie prezența în comisie a două sau trei condeie inteligente (plus nu lipsite de curaj). Nu le dăm numele, fiindcă nu vrem să jignim pe ceilalți. Dar pentru bună știință, reproducem, după "Realitatea Evreiască", numele câtorva persoane alese să facă parte din comisie: dr. Lya Benjamin, Henri Zalis, Magdalena Boiangiu, Andrei Oișteanu, Andrei Cornea, Alexandru Florian, Marco Katz, Liviu Beris.

C.T. Popescu: gata, a-nțărcat bălaia, faceți curățenie pe Internet

...Așa a vorbit, de fapt, bătând cu pumnul în masă, cunoscutul ziarist român Cristian Tudor Popescu, directorul cotidianului "Gândul", din București. Motivul: îngrozit de cascada de fascisme și căldări de lături de pe *site*-ul Internet al ziarului, C.T.P. (așa i se spune în România) și-a dat seama că faimoasa libertate de expresie acordată cititorilor este folosită, din plin, tocmai de dușmanii libertății, adepții pe față sau ascunși ai hitlerismului de azi.

«Consiliul Editorial al cotidianului "Gândul" – citim într-o relatare din "Realitatea Evreiască" – *a luat decizia să elimine de pe forumul de opinii al site-ului www.gândul.info toate acele postări cu caracter obscen, precum și incitări la ură rasială sau xenofobie. Regretăm că trebuie să luăm această măsură, mai ales că site-ul cotidianului "Gândul" a fost gândit, de la început, ca unul foarte liber și deschis oricăror opinii. Din păcate, rezultatul acestei permisivități maxime a fost aglutinarea unor personaje cu vizibile deviații comportamentale sau manifestări psihopate, ale căror postări imunde au ajuns deja în zona supusă sancțiunilor penale... Administratorul site-ului va realiza o curățare periodică a forumului unic de discuții on-line. Suntem convinși că demersul nostru va fi corect înțeles de toți cititorii a căror opinie contează pentru noi".»*

Ținând seama că C.T.B. este și președintele "Clubului Român de Presă", te-ai aștepta ca și alte gazete, cu *site*-uri la dispoziția poporului, să procedeze în consecință. Te–ai aștepta...

„Rebus”

…este o revistă despre care am mai pomenit în paginile noastre. Ea face parte dintr-o categorie foarte răspândită de publicaţii. Pe de o parte, îşi vede de treburile ei (cuvinte încrucişate), ca o tipăritură care n-are nimic de-a face cu politica; pe de altă parte, emite, cu cel mai candid zâmbet de pe lume, câte-un pârţ *anti,* care se poartă. Aşa cum vedem din bancul de faţă, apărut la rubrica de umor a revistei:

«Iţic lucra pentru Saddam. La un moment dat Saddam are un accident, are nevoie de transfuzie urgentă, Iţic fiind singurul cu aceeaşi grupă.

Iţic speriat se duce la rabin şi îl întreabă ce să facă.

– Fiule, dă-i sânge, e şi el om ca şi noi, faci o faptă bună, salvezi o viaţă…

Îşi revine Saddam şi îl umple pe Iţic de bogăţii, maşini, femei.

Se repetă întâmplarea, iar se duce Iţic la rabi, acelaşi răspuns, îi dă iarăşi sânge şi când se vindecă Saddam îi trimite cadou o vază.

Se miră Iţic, asta este, se repetă a treia oară toată întâmplarea, Saddam îi dă cadou un degetar.

Iţic vine confuz la rabin:

– Păi bine, măi rabi, prima oară averi, apoi o vază… mă rog, da' acu' un degetar fără valoare! Doar i-am salvat viaţa!

– Vezi tu, Iţic, după prima transfuzie… a început să aibă deja din sângele nostru.»

Un distins critic literar

Aşa cum am subliniat nu o dată, pe scena exploziei antisemite din România au apărut, spre surprinderea multora, o seamă întreagă de intelectuali cu nume şi renume (unii trăind la Bucureşti, alţii pe la Paris) despre care n-ai fi zis că au "în sufletul lor" (sau în viscere) porniri à la "România Mare", Ion Coja, Paul Goma ş.a.

Despre un asemenea caz aflăm dintr-o scrisoare adresată de dr. Aurel Vainer, d-lui Adrian Sârbu, preşedintele postului de televiziune ProTV (îl prindem şi noi, străinii de neam, iudeo-bolşevicii, aici în Israel). Extras:

«Stimate Domnule Preşedinte,

În ultimul tip am primit numeroase semnale din partea membrilor comunităţilor noastre, din Bucureşti şi din provincie, despre prezenţa în emisiunea "Omul care aduce cartea" sau "Parte de carte" a unor comentarii cu caracter antisemit, susţinute de realizatorul şi prezentatorul emisiunii Dan C. Mihăilescu.

Vorbind despre cea mai recentă carte a scriitorului A. Soljeniţân … redactorul în cauză a afirmat că toţi evreii sunt setoşi de îmbogăţire ("…aşa sunt ei"), că acaparează averi şi apoi le pun deoparte, pentru a aduna cât mai mult, fiind "nesătui". Potrivit opiniei lui Dan C. Mihăilescu, evreii sunt răspunzători de revoluţia bolşevică.

Într-o altă emisiune, … prezentând un roman de Cella Avram, realizatorul spune că "eroul pleacă în Israel, un stat cu multe războaie şi mizerii". Desigur, ne surprinde, la Dan C. Mihăilescu, frecvenţa unor astfel de afirmaţii, cu atât mai mult cu cât emisiunea la care ne referim este, pentru membrii comunităţilor noastre, o sursă diversificată de informaţii din domeniul cultural.»

Sioniştii şi hotelurile

În anii dintre cele două războaie, foile *anti* de meserie, precum "Porunca Vremii" sau "Sfarmă Piatră", vorbeau de trei ori pe zi despre evreii care jefuiesc fără milă România: pădurile, sondele de petrol, moşiile etc. etc. Astăzi, urmaşii hitlerismului de ieri – după ce fuseseră niţel derutaţi de faptul că numărul evreilor dintre Dunăre şi Carpaţi a ajuns la numai câteva mii, majoritatea lor bătrâni, în baston sau în cărucior – s-au orientat rapid. Jefuitorii nu mai sunt hoardele de evrei veniţi din Galiţia, ci israelienii, din Ghivataim şi Afula.

Când răsfoieşti, de pildă, săptămânalul "România Mare", întâlneşti cu regularitate pe banditii din Israel, veniţi cu El-Al-ul, după Revoluţie, să sugă (ca pe vremuri!) sângele poporului.

Un exemplu, titlul de faţă, apărut pe toată pagina în "România Mare", foaia condusă de d. C.V. Tudor.

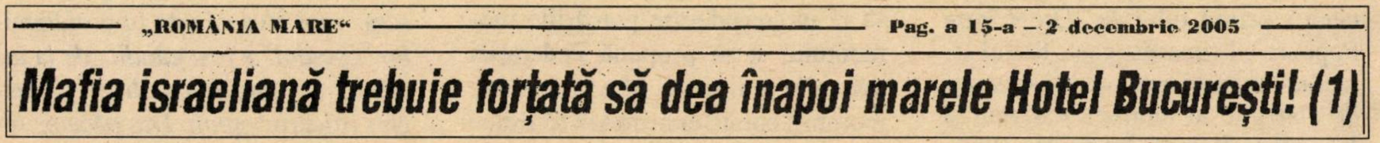

„ROMÂNIA MARE“ Pag. a 15-a – 2 decembrie 2005

Mafia israeliană trebuie forţată să dea înapoi marele Hotel Bucureşti! (1)

De ce nu merge

«Lucrurile nu merg. Sau dacă merg, merg greu. Sau se urnesc cu întârziere. Sau merg aiurea. De ce? De ce suntem atât de problematici, de lenţi, de inadecvaţi? De ce, când ajunge la putere, Opoziţia e la fel de eficientă ca Puterea cu care se lupta pe vremea când era în opoziţie? E poporul neguvernabil? E democraţia inaptă (la noi) să aducă la vârf competenţe reale? Suntem singurii specialişti din lume în furatul căciulii proprii? De ce nu merge nici cu Iliescu, nici cu Constantinescu şi, deocamdată, nici cu Băsescu? De ce suntem mereu victimele unei "moşteniri grele"? Toată lumea îşi pune aceleaşi întrebări, chiar dacă livrează răspunsuri diverse. Unii vorbesc de ghinionul nostru istoric, alţii – de felurite conspiraţii planetare, alţii – de "sistemul ticăloşit", alţii – de Securitate, de lene sau de hoţie.

Poate că ar trebui să renunţăm la cercetarea unor cauze *fundamentale* şi să ne pierdem, astfel, în speculaţii fine. Poate că ar trebui s-o luăm mai de jos, de la detalii şi trivialităţi curente. În ce mă priveşte, cred, de pildă, sincer, că lucrurile ar merge mai bine dacă cetăţeanul român n-ar fi atât de priceput să transforme orice closet public într–un borhot sordid. Sau dacă ar vorbi cu voce mai scăzută în cârciumi şi pe stradă. Dacă ar da casetofonul mai încet, când se plimbă cu el prin pădure sau în limuzină. Lucrurile ar merge mai bine dacă am înjura mai puţin, dacă n-am mai scuipa pe jos, dacă am ceda mai graţios trecerea colegilor de trafic şi pietonilor. Ar fi mai bine şi dacă emisiunile de divertisment de la mai toate televiziunile n-ar semăna a bordel sau dacă, în general, realizatorii TV n-ar fi gata să dea pe post orice dejecţie, de dragul *rating*-ului. Ar fi mai bine, pentru toată lumea, dacă politicienii, gazetarii şi omul de rând ar vorbi mai corect româneşte. Dacă n-am abuza de telefoanele mobile, dacă ne-am spăla mai des, dacă am citi mai mult. Lucrurile ar merge mai bine dacă poliţiştii ar înceta să mai fie miliţieni, dacă profesorii şi-ar recăpăta (şi onora) prestigiul, iar elevii şi-ar recupera candoarea. Ar fi cu siguranţă mai bine dacă sfiala ar redeveni o virtute mai preţioasă decât tupeul, dacă am roşi de ruşine mai des decât ne înroşim de furie. Încet-încet, am putea ajunge şi la exigenţe mai înalte şi mai ţintite. Am constata că lucrurile merg prost câtă vreme un pod surpat nu se repară cum trebuie decât dacă e vizitat des de preşedintele ţării, de prim-ministru, de miniştri şi prefecţi. Că e semn rău dacă vămile nu sunt curăţate (temporar) de infractori, decât dacă tot preşedintele ţării semnalează buba. E semn rău când numirile în funcţii înalte se fac pe bază de interese private sau de partid. Ai mereu sentimentul că răsplătirea lui X sau asocierea lui Y sunt, pentru decidenţi, infinit mai importante decât onoarea politică şi decât onoarea naţională. E mai urgent să faci un cadou unui vechi coleg de lucru, decât să te asiguri de buna funcţionare a unui Institut Cultural la Paris, mai urgent să satisfaci o "relaţie", decât să rentabilizezi un minister. Lucrurile ar merge mai bine dacă noii numiţi n-ar reuşi, cu atâta uşurinţă, să stârnească dorul de cei vechi. Dacă, de pildă, la Radiodifuziunea naţională, n-ar fi fost instalat în scaun cineva în stare să facă din ineptul Şeuleanu o amintire agreabilă. (Noua preşedintă-director general – al cărei nume îmi scapă pentru că nu-l pot lega de nimic – ia decizii de stahanovist confuz şi cere, în numele salariului său care bate spre suta de milioane, suspendarea plăţilor colaboratorilor externi şi, în consecinţă, demolarea emisiunilor culturale.) Ar fi mai bine dacă un ministru al Culturii (repet: al Culturii!) n-ar repeta, încântat, pe toate canalele de ştiri, că "dictonul" său preferat e "punct ochit – punct lovit", sau dacă alt ministru al Culturii n-ar fi fost auzit declarând că "Ai noştri tineri la Paris învaţă..." e o dovadă a vechilor relaţii de colaborare între România şi Franţa. Ar fi mai bine dacă s-ar găsi cineva să-i şoptească d-lui prim-ministru că nu se spune "problemele care le-am analizat" şi "promisiunile care le-am făcut", fiindcă atunci ar trebui să spunem "mama pe care m-a născut", sau "ideile pe care mi-au venit". O să ziceţi că asta e un moft. Că nu probleme de limbă are Guvernul. Eu zic că are: greşita utilizare a limbii semnalează neglijenţă, defect de comunicare, formaţie lacunară. Revoluţia română a fost şi o revoluţie împotriva unei elocuţii exasperante, cu "pretin", "avengură", "prevéderi" şi puzderie de dezacorduri. Evident, nu am meschinăria să fac paralele răutăcioase: atrag doar atenţia asupra unor insuficienţe de care trebuie să scăpăm, dacă vrem ca lucrurile să meargă.

O ultimă melancolie: dovada că lucrurile nu merg e că, în loc să-mi văd de ale mele, mă trezesc, săptămână de săptămână, în situaţia de a comenta efemeride. Sunt condamnat – ca toată lumea – la derizoriu. Ceva – cu România şi, probabil, cu mine însumi – nu e în regulă.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti)

Huo, la oase!

«„Huo, la oase!”, acest strigăt de luptă al mahalalei, prin care preopinentul e îndrumat către groapa unde abatorul îşi deversează inutilităţile şi dejecţiile, li s-ar potrivi mult mai bine politicienilor români plecaţi cu cârdul la Iaşi, să tragă pe nas o ţâră de opium al popoarelor.

După ce o viaţă întreagă au tânjit să stea la coadă în Piaţa Roşie, la „împins tava” spre moaştele lui Vladimir Ilici Lenin, li se făcu tovărăşeilor poftă de un desert mistic la racla Sfintei Paraschiva.

Ziua liberă, de însfinţire, pe care şi-au luat-o aleşii neamului după ce s-au scuipat şi s-au înjurat ca la uşa cortului aproape un an de zile – sună ca dracu. E ca şi cum sconcşii, hienele, crocodilii şi carcalacii Grădinii Zoologice ar primi bilet de voie să meargă vinerea la biserică, pentru o cură de agheasmă şi busuioc.

Flotările soldatului neinstruit Ion Iliescu pe dealul Mitropoliei sub îndrumarea preafericitului sergent Teoctist, joggingul cuviosului Petrică (Roman, **n. red.**) în jurul Mânăstirii Necula, întâlnirile de taină între dependentul Milică (Emil Constantinescu, **n. red.**) şi bătrânul traficant de cocaină electorală poreclit călugărul Vasile, precum şi pactul de la Cozia dintre Mischie Gură-de-Aur şi cazmaua lui Cosma – toate acestea dau seamă despre amestecul Bisericii Ortodoxe în ciorba politichiei.

Firesc ar fi ca, d'aci înainte, nevolnicilor noştri conducători să li se interzică accesul în sfintele lăcaşuri ale Domnului, folosite nu de azi-de ieri ca spălătorii de imagine publică.

O plăcuţă de avertizare pe uşa bisericii, că senatorii şi deputaţii n–au voie să intre decât cu picioarele înainte, ar elibera o dată pentru totdeauna Patriarhia Română de povara vechiului păcat.»

(Dintr-un articol de Mircea Dinescu; în ziarul "Gîndul", Bucureşti)

Președintele și chiloțeii

«Domnul Traian Basescu pare osândit să iubească frumosul. Deducem asta dintr-o declaraţie mai veche. Zicea cândva preşedintele, răspunzând unei întrebări legate de propulsarea în cancelaria prezidenţială a fostei consiliere de la Cotroceni, Elena Udrea (Dumnezeule, parcă vorbim de Elena din Troia!): "Pe lângă atâtea figuri acre, e bine să mai fie prin preajmă şi figuri care să arate bine, ha, ha, ha".

Preşedintele nostru pare etern îndrăgostit de frumos. Departe de mine bănuiala că în afara unei platonice iubiri cantonate pur în estetic, fostul marinar ar trage şi altfel de foloase de la tinerele lui cucoane politice. M-a pus pe gânduri relatarea unui amic, nimerit pe coridorul primăriei, pe când Traian Basescu, edil şef atunci, ieşea din birou cu o jună. Fata ţinea sub braţ un teanc de dosare. "Mă, tu cu cine te f..ţi?", a întrebat-o, fără să ţină cont de cei din preajmă, primarul general, pe juna îmbujorată. M-am gândit că amicul meu n-a auzit bine. Fugi, dom'le, de-aci! – am zis eu.

M-a şocat însă Lavinia Şandru, o altă frumoasă care a stat vreme îndelungă de-a dreapta preşedintelui, prin turnee, prin campanii. Ea declara în direct, într-o emisiune televizată, cu atingere la o mai veche afirmaţie a preşedintelui, că acesta promoveaza pe criteriul "văzut chiloţeii". Lavinia Şandru părea că vorbeşte în cunoştinţă de cauză. Trădându-l – politic – pe Traian Băsescu cu la fel de văduvitul de bucle, dar mult mai tânărul Guşă, preşedintele a expediat-o nervos (gelos?) pe Lavinia direct pe centură, unde traseistele fac servicii grabnice şoferilor de TIR. Nervoasă replică. De bărbat rănit? Aud acum (viaţa politică din Bucureşti gâlgâie de bârfe în timp ce sărăcia se lăţeşte în ţară) că demisia Elenei Udrea survine unui incident cu palme la Cotroceni. Cine pe cine a pălmuit nu pot garanta. Poate portarul s-a bătut cu grădinăreasa. Mai aud că preşedintele a plâns a doua zi şi a implorat-o pe Elena să se întoarcă. Măi să fie! De nu i-aş şti pe preşedinte un familist convins şi pe doamna Udrea o bisericoasă, aş intra la bănuieli.»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti)

Cum să nu-ți placă?

«Cum să nu-ţi placă să trăieşti în România?! E o ţară frumoasă cu holde mănoase, cu mare şi munte, cu oameni primitori şi cu profesori într-o grevă nesfârşită chiar şi atunci când îşi ţin orele în clasă. Ce n-are România?! Are de toate! Îl are pe Mircea Sandu preşedinte la FRF (Federaţia Română de Fotbal), îl are pe Ion Iliescu în viaţa politică şi pe Miki Şpagă parlamentar. Cum se trăieşte în România? Se trăieşte bine, nu vă luaţi după numărul cerşetorilor din intersecţii şi nici după lista cu restanţieri afişată la parterul blocurilor! Priviţi mai bine defilarea de limuzine de pe străzile oraşelor, vilele vameşilor sau conturile elveţiene de tip Iacobov şi-o să înţelegeţi câtă înţelepciune populară stă în expresia "amărât, da' o duc bine", cu care românaşul şmecher a învăţat să răspundă când e întrebat de-ale traiului zilnic. (...)

În România nu prea mai munceşte nimeni, aşa că traiul e de două ori mai plăcut. Găinile cresc singure până le loveşte gripa aviară, fotbalul se joacă în talk-show-uri şi prin ziare, copilul zace aruncat în faţa televizorului sau a ecranului de computer, ca un sac de cartofi uitat în pivniţă. Părinţii lui sunt întotdeauna supăraţi pe Vacanţa Mare şi pe Ştirile de la ora cinci dacă, peste ani, se întâmplă să le răsară în bătătură, în locul lui Gigel-cel-cuminte, un neam prost sau un criminal cu sânge rece. (...)

Dar, chiar şi aşa, cum să nu-ţi placă să trăieşti în România?! Ţara în care există Vadim Tudor, Gheorghe Funar, Antonie Iorgovan, Mihai Constantinescu-cântăreţul, Gheorghe Zamfir-naistul şi nea Beni Sinulescu? Cu aşa oameni de ispravă, e imposibil să te plictiseşti, n-ai cum să adormi şi rămâi treaz, de veghe în lanul de secară, ca un ultim străjer al patriei, al poporului şi al limbii strămoşeşti, adulmecând mirosul plăcut al răzbunării ce va să vină, când, în douăzeci şi patru de ore, toţi hoţii şi nenorociţii care au jefuit ţara vor fi aruncaţi în puşcărie, aşa să ne ajute Dumnezeu, sus patria, jos mafia! Ce n-aţi înţeles? E simplu, România e ţara în care nu contează ce spui, contează cum spui. Dacă te ţin plămânii să rosteşti tare şi înfocat cuvinte mari şi tari despre înaintaşi, limbă strămoşească, unguri cotropitori şi/sau capitalişti veroşi, puşi pe jaf şi corupţi până-n măduva oaselor, ai succesul asigurat. Uite, şi de-aia e frumoasă România!

Aşa că, vin din nou şi zic: cum să nu-ţi placă să trăieşti în ţara asta? Ce mai contează o pensie mică dacă avem "Top 300 – Cei mai bogaţi români"? Cui îi mai pasă de reţete compensate dacă parlamentarii, magistraţii, transportatorii, militarii şi poliţiştii au propria lor Casă de Asigurări de Sănătate? Cine să mai bage în seamă moartea din unele oraşe când în altele se trăieşte atât de bine? Şi, la urma urmelor, cine să mai bage în seamă România mizerabilă şi mizeră, tocmai acum, iarna, când se aprind beculeţele colorate şi se umplu mall-urile bucureştene de madame atinse de febra shopping-ului?

Peste câteva zile suntem în luna cadourilor. Dacă nu-ţi place asta, ia-ţi altă ţară şi întinde-o!»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2005)

Actorii urinează pe scenă

...Asta se întâmplă la Teatrul din Brăila. Invitat la premiera piesei "Adam Geist", cunoscutul actor George Motoi şi-a închipuit la început că are viziuni. Dar ce văzuse el pe scenă era viu şi natural. Şi întrucât Motoi, una din figurile de seamă ale teatrului românesc contemporan, nu s-a p... niciodată pe profesiunea sa, el s-a ridicat de pe scaun, părăsind furios sala.

A fost un gest de care s-a discutat aprins, a doua zi, în toate casele din oraşul de pe Dunăre.

Pe urmă, Motoi a trimis celor din conducerea teatrului o scrisoare deschisă.

Fragmente:

«(...) Un spectacol în care actorii urinează pe scenă, desenează testicule şi penisuri pe pereţi, folosind la tot pasul un limbaj scenic scârbos, trebuia reprezentat într-un hambar părăsit, de o trupă ambulantă şi privată, nu de una de stat şi într-un templu al culturii şi al civilizaţiei, cum este şi cum atâtea generaţii s-au străduit să păstreze cochetul teatru din Brăila.

Două doamne din spatele meu erau oripilate de ceea ce le-a fost dat să audă şi să vadă pe scenă; una din ele, recunoscându-mă probabil, m-a bătut pe umăr, reproşându-mi (mie!): "ce înseamnă mizeria asta, maestre?". De ruşine, m-am ridicat şi am ieşit din sală înainte de terminarea spectacolului, ceea ce nu mi s-a mai întâmplat în viaţa mea! (Şi nu am ieşit, cum le-ar place unora să creadă, şocat cumva de arta "violentă" a regizorului Afrim, ci numai de neruşinarea ei.)

Nu e uşor pentru nimeni să constate astăzi că tandemul directorial Dobrin-Macrin n-a făcut decât să compromită până la urmă o prestigioasă instituţie teatrală, demolând pur şi simplu ce s-a reclădit acolo după Revoluţie, cu atâtea dificultăţi. Nu e uşor să vezi scena pe care au strălucit succesele recunoscute cu "Vlaicu Vodă", cu "Noaptea Brâncoveanului", cu "Ultima oră", cum a ajuns să fie transformată într-un closet public.

(...) Dumneata, stimată Liliana Ghiţă, ai fost de curând numită acolo director artistic tocmai pentru a stopa derapajul de câteva stagiuni al teatrului brăilean pe o piaţă arătată de mulţi ca foarte greşită (este totuşi a 4-a sau a 5-a premieră cu aceeaşi homosexuali în ipostaze diferite). De această obsesivă opţiune infantilă. Cui foloseşte? Chiar este homosexualitatea o problemă majoră la Brăila? Şi de ce acest limbaj vulgar pe scenă, jignind limba română? De ce aceste texte mediocre, în locul celor din marea dramaturgie?

Şi dacă oficialităţile şi intelectualii veritabili ai Brăilei refuză să mai vină să vă vadă spectacolele, întrebaţi-vă DE CE? Şi, înainte de a vă mai aventura pe la nu ştiu câte festivaluri, mai chemaţi să vă vadă spectacolul acesta măcar câţiva cronicari de marcă, de certă notorietate şi prestigiu, (...) să vedeţi dacă nu cumva veţi cheltui de pomană banii Primăriei cu atâtea deplasări. Ar fi păcat să faceţi Brăila de râs şi prin alte oraşe.»

(Din "Cronica Română", Bucureşti)

"Căluşul", în patrimoniul imaterial al omenirii

«Peste 40 de capodopere ale patrimoniului imaterial al omenirii, printre care şi dansul românesc "Căluşul", au fost proclamate recent de UNESCO.

Potrivit lui Koichiro Matsuura, directorul general al UNESCO, aceste capodopere au fost alese de un juriu internaţional format din 18 membri, dintr-un total de 64 de candidaturi naţionale şi multinaţionale înaintate organizaţiei pentru proclamarea bienală. Ea are loc pentru a treia oară, după sesiunile din 2001 şi 2003, şi este menită să evidenţieze obiceiuri şi tradiţii, muzică, dansuri, ritualuri, mitologie, cunoştinţe şi practici, meşteşuguri tradiţionale, precum şi spaţii culturale. Această a treia proclamare ar trebui să fie şi ultima, în vederea unei Convenţii pentru conservarea patrimoniului cultural imaterial, care prevede crearea unei liste reprezentative a acestui tip de patrimoniu, în special a celui care necesită o intervenţie urgentă.

Printre cele 43 de capodopere înscrise se numără "Ramlila" – reprezentarea tradiţională a "Ramayanei" (India), "Kabuki" (Japonia), dansul "Samba de Roda"

(Brazilia), cântul "A Tenore" din cultura pastorală sardă (Italia), "Bistritsa Babi" (Bunicile din Bistritsa) – polifonie arhaică, dansuri şi practici rituale din regiunea Shoplouk (Bulgaria).

"Căluşul" este un dans popular românesc cu un ritm sincopat şi figuri variate jucat de flăcăi în săptămâna Rusaliilor. Dansul căluşarilor se practică în special în sudul ţării, dar şi în Moldova.

Căluşarii execută un ritual magic, care evoluează în jurul fructului de alun numit "căluş". De Rusalii, căluşarii merg în sate pentru a-i vindeca pe cei bolnavi cu puterea pe care au dobândit-o. Prin acest dans se protejează oamenii, vitele şi recoltele de forţele malefice.»

(Dintr-un articol de Loredana Georgescu; în "Curierul Naţional", Bucureşti)

Copilăria unei pianiste

«Mihaela Ursuleasa este considerată astăzi drept cea mai promiţătoare pianistă a generaţiei sale. Are 25 de ani. A fost cândva un "copil minune" şi experienţa aceasta a fost la un pas să o distrugă. Aşa cum s-a întâmplat cu foarte mulţi alţi tineri talentaţi. Mihaela Ursuleasa a acceptat să ne vorbeasca despre un sistem brutal, creat pentru a aduce performanţe rapide şi glorie efemeră. Un sistem care produce pe bandă rulantă mici roboţei spectaculoşi, dar cu "termen de garanţie" redus. Metodele sunt inumane: program de studiu de 8-10 ore pe zi, renunţarea completă la orice viaţă personală, îndepărtarea de familie. Şi bătăi crunte. Acest regim de teroare dă rezultate. Dar numai pe termen scurt. Suficient însă pentru ca profesorii să-şi adauge în palmares câteva trofee, să colinde lumea în turnee plătite de familiile elevilor, să adune banii din premii. Exploataţi fără milă timp de câţiva ani, storşi ca nişte lămâi, epuizaţi fizic şi psihic, foştii copii minune sunt apoi aruncaţi în uitare. Maturitatea îi găseşte uzaţi înainte de vreme, bolnavi şi – mai ales – complet nepregătiţi pentru o carieră muzicală solidă. "Farmecul" lor dispare o dată cu copilăria. Mihaela Ursuleasa a reuşit să scape acestui destin tragic. La mustaţă. Ea îşi aminteşte astăzi calvarul pe care l-a îndurat, timp de şase ani, ca elevă a profesoarei Stela Drăgulin. Care şi astăzi se laudă că talentata pianistă este "creaţia" sa. "N-aş vrea ca alţi copii să treacă prin ce am trecut eu, dar ştiu că se întâmplă", mărturiseşte Mihaela Ursuleasa. De aceea s-a hotărât să vorbească.

Născută într-o familie de muzicieni braşoveni, Mihaela Ursuleasa a început să studieze pianul la vârsta de cinci ani, cu tatăl ei. La şase ani şi jumătate a devenit eleva Stelei Drăgulin, o profesoară cunoscută pentru relaţiile sale în lumea muzicală. O adevărată "descoperitoare de talente".

La 12 ani, Mihaela Ursuleasa avea deja un palmares impresionant şi o vastă experienţă concertistică. Dar cu ce preţ? Pianista ne vorbeşte astăzi despre "metodele pedagogice" ale profesoarei ei:

"Ce nu am considerat niciodată acceptabil a fost violenţa fizică. Una e să tragi de ureche un copil dacă face o boacănă, dar alta e să "rezolvi" orice problemă prin palme. În Occident aşa ceva este ilegal. Ca profesor, eşti arestat pentru un astfel de comportament."

Mihaela Ursuleasa îşi aminteşte şi acum cât de tare dureau palmele încasate de la profesoara ei: "Şi încă ce dureau! Eu veneam cu buzele umflate. Bătăile nu erau nici la modul simbolic, nici o dată la două săptămâni; în fiecare zi. Singura explicaţie pe care o primeam era "nu ai cântat bine". Nu mai continua, nu-mi spunea ce am făcut greşit, pac o palmă. Or, pentru un copil – eu spun ce simţeam eu atunci – este groaznic să-l pedepseşti fără să-i spui cu ce-a greşit de fapt. Cât despre pregătirea psihologică, aceasta era la pământ". Mihaela Ursuleasa se înfioară şi acum: "Meseria asta are foarte mult de-a face cu sufletul, cu creierul, cu pregătirea psihologică. Pe mine mă bătea şi înainte de concert. Intram în lacrimi pe scenă. Deseori mi s-a întâmplat asta. Ceea ce este complet greşit."

Terorizată de bătăi, micuţa pianistă nu crâcnea în faţa programului draconic care îi era impus. Pentru ea nu existau vacanţe sau zile de sărbătoare. Trebuia să studieze minimum opt ore pe zi, în absolut fiecare zi a săptămânii. La şcoală, nu acasă. Pentru a fi "controlată" de femeia de serviciu. Fiindcă "tovarăşa profesoară" nu se deranja să vină în afara programului. Ceea ce, pentru fetiţă era o adevărată fericire. Scăpa, atunci, pentru câteva ore, de spaima bătăilor. Când Stela Drăgulin era în şcoală, Mihaela intra în panică:

"Dacă mă opream din cântat să merg la toaletă, când mă întorceam mă pocnea. "De ce nu am auzit pianul timp de cinci minute?" Fiindcă eu studiam într-o clasă, iar ea stătea în clasa de-alături. O dată, era duminica Paştelui, şi a venit mătuşa mea de la Iaşi. Eu dimineaţa la şapte eram gata să plec la şcoală. Mătuşa mea mi-a zis: "Unde pleci în duminica de Paşti? Stai cu mine, că am venit atâta drum ca să te văd!" Eu, "nu, că mă bate tovarăşa!" "Stai aicea, rezolv eu cu tovarăşa", mi-a zis mătuşa mea. Am rămas acasă. Luni, mă duc dimineaţa la şcoală. Când deschid uşa de la clasă, trosc vreo 10 palme. "De ce n-ai fost ieri aicea? Mi-a spus femeia de serviciu că n-ai venit!". Degeaba am încercat să-i spun că a venit mătuşa mea, că era Paştele... A ţipat la mine: "Cine ţi-a zis că tu ai Paşte?"

Eu nu mai făceam altceva decât

să cânt. Şi noaptea în somn mi se mişcau degetele ca pe pian. Sigur că trebuie şi severitate, dar ce se întâmpla acolo nu era normal."

Cazul Mihaelei Ursuleasa nu era nicidecum singular. Toţi elevii Stelei Drăgulin trăiau acelaşi coşmar. Mihaela povesteşte: "Avea un elev mai mare, avea vreo 20 de ani, care era mai înalt ca ea şi tot îl bătea. Vreme de vreun an nu l-am mai văzut. Când l-am reîntâlnit, nu mai avea păr în cap. Chelise. Şi ce păr îi mai rămăsese era albit. La 21 de ani. Din cauza stresului.

Alte două fete, eleve ale ei, au făcut ulcer duodenal în clasele primare. Mama mea venea la şcoală în fiecare zi la prânz cu oala de ciorbă, ca să apuc să mănânc şi eu mâncare caldă. Un alt elev, Horia Mihail, i-a leşinat o dată în braţe. În lift, se pregătea să meargă la concert. L-au dus la spital şi doctorii i-au zis că nu are nimic, decât că e epuizat şi trebuie să se odihnească."

Mihaela Ursuleasa este convinsă că fosta ei profesoară nu a renunţat nici acum la metodele ei distrugătoare: "Asta face cu toţi copiii. Dânsa are o elevă (n-am să-i spun numele), are acum vreo 15-16 ani. Eu am auzit-o pe fetiţă la Braşov, acum vreo 3-4 ani, am vorbit cu ea după concert, am felicitat-o şi am întrebat-o cum e la doamna profesoară. La care fetiţa s-a uitat foarte timidă la mine şi mi-a spus "păi, mă mai bate". Mie mi s-a făcut milă, aproape că mi-a venit să plâng. Mi-am dat seama că nu s-a schimbat nimic.

Toţi copiii ăştia, dacă te uiţi în ochii lor, vezi un fel de teroare. Eu ştiu să o recunosc, fiindcă şi eu am trecut prin asta. Mă văd pe mine însămi".

"Sistemul" Stelei Drăgulin nu provoacă doar probleme fizice, ci şi grave traume psihologice, explică Mihaela Ursuleasa: "Eu am foşti colegi care au fost la dânsa şi care, deşi talentaţi, au renunţat la muzică. O fată a spus că ea nu mai poate să vadă un pian în faţa ochilor. Dacă îl vede, sau dacă aude cuvântul pian, i se face rău. Nu ştiu dacă doamna Drăgulin îşi dă seama de răul pe care îl face."

Mihaela Ursuleasa

Cum de acceptă, totuşi, părinţii să-şi lase copiii maltrataţi? "Mama nu ştia de bătăi; a aflat mult mai târziu", explică Mihaela Ursuleasa. De altfel, familiile elevilor erau sistematic "ţinute la distanţă": "Mama mea a fost mereu blocată, sau îndepărtată, sub pretextul că mă deranjează pe mine. Că-mi distruge concentrarea. Asta m-a deranjat de la început." Trebuie precizat că mama Mihaelei Ursuleasa este ea însăşi muziciană, absolventă a Conservatorului din Bucureşti.

Părinţii elevilor Stelei Drăgulin erau încântaţi de performanţele rapide obţinute de copiii lor. De succesele imediate. Mihaela Ursuleasa îşi aminteşte: "Dânsa are un foarte mare talent: când descoperă un copil cu potenţial, îl duce foarte repede, foarte departe. Are un mare talent de a comunica, de a convinge persoanele din jur. Dar oamenii nu ştiu din păcate ce se ascunde în spatele acestor aparenţe. Dânsa "trece peste cadavre" – spun metaforic – pentru a-şi atinge scopul. Pentru a obţine foarte repede performanţe. Cu orice eforturi, cu orice sacrificii din partea copilului. Chiar dacă este mai mult decât poate duce. Copilul ăla, dacă este elevul dânsei, trebuie să cânte cel mai bine, trebuie să cânte perfect. Altfel este bătut. Şi când cântă cel mai bine, tot este bătut. Asta în timp ce părinţii sunt ţinuţi la uşă şi li se zice: "Ah, nu intraţi, că-l deranjaţi pe copil de la muncă!"

Încântaţi de progresele copiilor, părinţii acceptau condiţiile impuse de Stela Drăgulin. Şi faceau, la rândul lor, sacrificii. Financiare. Mihaela Ursuleasa povesteşte cum au stat lucrurile în cazul ei: "Drumurile ei erau plătite de părinţii mei, cazarea şi masa la fel, iar tot ce câştigam eu se împărţea în jumătate." Mai multe amănunte despre acest subiect ne oferă mama pianistei. Cea care s-a confruntat direct cu rapacitatea profesoarei. O profesoară care, înaintea gloriei, punea totuşi profitul personal. Un episod relevant în acest sens: la nouă ani, Mihaela Ursuleasa s-a clasat pe locul doi la concursul de la Senigallia, la egalitate cu un alt concurent. Stela Drăgulin a cerut să i se acorde fetiţei premiul trei – întreg – decât să fie nevoită să împartă banii cuveniţi poziţiei secunde.

Rămasă văduvă, Agripina Ursuleasa a fost nevoită să-şi vândă argintăria pentru a putea face faţă pretenţiilor profesoarei fiicei sale. Pentru Stela Drăgulin nu era, însă, de ajuns. Asa că s-a decis să-şi rotunjească singură veniturile, în mod ilegal. În 1990, la Tokio, ea a permis înregistrarea unui recital al Mihaelei Ursuleasa şi comercializarea casetelor video. Fără ştiinţa sau acordul familiei micuţei pianiste. Care avea atunci 11 ani. Semnătura fetiţei, smulsă în grabă şi fără să i se explice despre ce este vorba, nu avea oricum nici o valoare legală. Reprezentantului firmei producătoare, Stela Drăgulin i-a arătat procură prin care mama Mihaelei o autoriza să-i însoţească fata în străinătate. Atât şi nimic mai mult.

Agripina Ursuleasa a aflat cu totul întâmplător, câteva luni mai târziu, că în Tokio se comercializează CD-uri şi casete video cu fiica sa. Drepturile de autor le încasase Stela Drăgulin.

Din cauza profesoarei ei, Mihaela Ursuleasa a fost la un pas să piardă ceea ce consideră astăzi marele noroc al vieţii ei. Împlinise 12 ani, şi un impresar din Italia – fermecat de talentul ei – îi aranjase o audiţie cu marele dirijor Claudio Abado. Pianista povesteşte: "Ne-am dus acolo, eu cu Stela Drăgulin. Abado m-a ascultat şi i-a zis ei că poate să-mi ofere o bursă de studii pentru vară. Un curs de vară unde vin cei mai mari pianişti, profesori. Omul, ca să ajute. La care ea se uită ofuscată la el şi zice: "Mihaelei nu-i trebuie alt profesor. Numai cu mine studiază. Eu sunt cea mai bună profesoară". Abado s-a uitat la ea, s-a întors cu spatele şi a vorbit cu altcineva. După care doamna Drăgulin a dat un interviu la ziar în care a zis că Abado a promis că Mihaela va cânta cu Berliner Filarmonische, că o ia imediat. Eu am citit ziarul şi m-a apucat râsul. I-am spus mamei mele: "Nu e adevărat aşa ceva. Omul a zis că dacă vreau să fac un curs de vară."

Aceasta a fost picătura care a umplut paharul. Lucrurile nu mai puteau continua aşa. Mihaela Ursuleasa povesteşte ce a urmat: "S-a dus mama la Viena şi a vorbit cu Abado. I-a scris o scrisoare, în care i-a explicat pe scurt cum arată viaţa mea. Abado a citit-o şi a zis că, dacă aşa stau lucrurile, este serioasă problema. I-a spus mamei mele: "Gândiţi-va ce vreţi. Eu pot să cânt cu fata dumneavoastră acum, să facem vreo zece concerte şi să devină imediat, peste noapte, renumită; dar după aceea nu ştiu dacă o să aibă baza pentru o cariera solidă". Eu nu aveam nici o bază."

Claudio Abado a sfătuit-o pe Mihaela Ursuleasa să întrerupă o vreme orice activitate concertistică. I-a explicat primejdia arderii etapelor şi a îndemnat-o să recupereze "bazele" care îi lipseau. Pianista mărturiseşte: "Eu cântam intuitiv. Aveam mari lacune de repertoriu. Trecusem direct la Rahmaninov, Prokofiev, fără să fi făcut Bach, sonate de Mozart, partituri pe care un tânar trebuie să le parcurgă. Nu aveam cunoştinţe elementare."

Metodele Stelei Drăgulin aduc performanţe imediate, dar au consecinţe devastatoare pe termen lung. Ceea ce pe profesoară nu o interesează. Mihaela Ursuleasa explică de ce: "Ea nu se gândeşte ce o să se întâmple peste 20-30 de ani. Ea are nevoie de copii. Ştie că aceşti elevi cândva vor pleca, nu o să stea toată viaţa, până la 50 de ani, cu ea."

Să nu ne facem iluzii că Stela Drăgulin este un caz singular. Problema are rădăcini mult mai adânci. Mihalea Ursuleasa este de părere că sistemul porneşte de la "şcoala rusească": "Există profesori, sau şcoli, care au convingerea că un copil trebuie să studieze până la epuizare şi să repete un pasaj de o sută de milioane de ori, dar fără să gândească, pentru că numai aşa merge. Şi stilul de viaţă este exact ca la armată. Eu, înainte să plec la Viena, începusem să am lapsusuri în cântat. Pentru că ceva se automatizase prea tare. Asta şi din lipsă de timp. Pentru că dacă în trei luni trebuia să învăţ concertul de Rahmaninov, trebuia să învăţ cât de repede puteam. Mi-l băga cu pâlnia.

Marele proiect de viitor al Mihaelei Ursuleasa? Să înfiinţeze o fundaţie pentru sprijinirea copiilor talentaţi. "Pentru mine, şederea la Viena a fost un noroc imens. Dacă eu am primit un asemenea ajutor, de ce să nu se bucure şi alţii de sprijin? Cred că se poate face muzică şi fără palme, fără complexe, fără frică".»

(Dintr-un reportaj de Miruna Munteanu; în "Ziua", Bucureşti)

Cancanuri...

...despre vedetele momentului găsim, fără probleme, în mai toate ziarele şi revistele dornice să satisfacă cerinţele publicului la acest capitol.

■ Ne-am obişnuit cu sondajele de tip: cea mai talentată cântăreaţă, cea mai frumoasă etc. etc. Revista V.I.P. s-a ocupat de-un alt aspect al chestiunii: cea mai scumpă voce. E vorba, la bani mărunţi, de onorariile starurilor la acest început de an 2006. Rezultatul: **Luminiţa Anghel** (ocupanta locului III la ultimul concurs Eurovision) câştigă 2.500 de euro pentru o apariţie la microfon. Pe locul 2, **Loredana Groza,** mereu în formă: 1.500 de euro. Urmează **Andreea Bănică,** din trupa "Blondy": 800 de euro. ■ Moda lansată, în urmă cu ani, de actorii de la Hollywood, care şi-au deschis restaurante contând pe faptul că numele lor pe firmă va atrage muşterii dornici de-un steak şi un saumon fumé, s-a răspândit peste tot. După actorii Florin Călinescu şi Alexandru Papadopol, mai tânărul cântă-

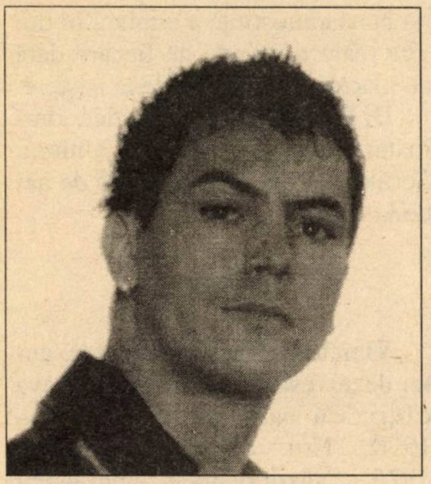

reț **Răzvan Fodor** (care interpretează un rol important în telenovela "Păcatele Evei") a lansat un local româno-italienesc la București. «Restaurantul – a declarat artistul – se va numi "Perfetto" și îmi doresc să fie un loc plăcut care le va oferi clienților mâncare consistentă, de la ciorbe și tocănițe până la spaghetti și deserturi delicioase.»

■ S-a făcut mult caz, nu de mult, de legătura dintre **Oana Roman,** fiica fostului prim ministru Petre Roman, și numitul Cornel Păsat, din trupa de dansatori de strip-tease "Flamingo Boys". Mai nou, se face caz de ruptura intervenită între cele două personaje mondene ale Bucureștiului. Inițiativa a venit, se pare, din partea Oanei Roman. Acum, frumosul "stripteaseur" se plânge că femeia nici nu se mai uită la el și că i-a interzis să mai pomenească de ea în interviuri. Parcă nici nu i-a Păsat de Cornel. ■ "Surprize, surprize", cu **Andreea Marin,** este una din emisiunile TV de succes din România de azi. De astă dată însă subiectul emisiunii îl constituie însăși frumoasa prezentatoare. După ce, în ultimii doi ani, talentata brunetă fusese văzută zi de zi, și mai ales seară de seară, cu fostul tenisman Ion Țiriac (actual bancher și multimilionar în dolari), mai nou, în preajma lui 2006, ea a început să se afișeze la premiere și-n localuri cu Ștefan Bănică jr. (fiul regretatului actor Ștefan Bănică), unul din cei mai de succes cântăreți de muzică ușoară ai momentului. Legătura se arată a fi atât de strânsă încât cei de la "Curierul Național" vorbesc de-o viitoare căsătorie.

■ Nu ne-am fi închipuit niciodată că vom avea prilejul să pomenim la această rubrică de celebrul fotbalist italian **Alessandro Del Piero,** de la Juventus Torino (și, bineînțeles, din naționala Italiei). El nu s-a amorezat de vreo romancă, nu, nu, e vorba de altceva. În 1998, părinții lui Del Piero, dornici să mai aibă un copil în casă, au adoptat o fetiță... din România. Are șapte ani și o cheamă Beatrice. Fotbalistul, care nu privise cu ochi buni decizia părinților, a tăcut chitic à propos de subiect, nevorbind niciodată de micuța Beatrice. De curând (fetița a crescut) s-a aflat adevărul.

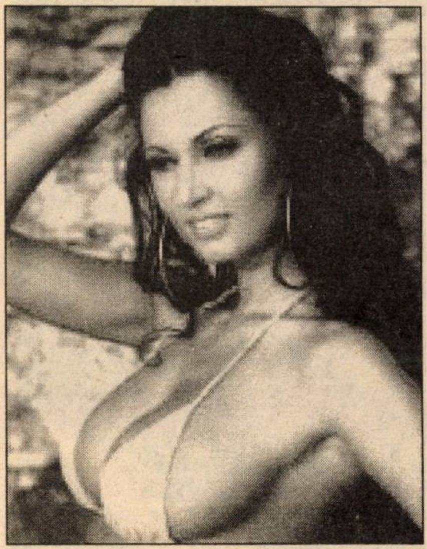

■ Cam ce cadouri poate primi o actriță frumoasă și de succes din partea iubitului ei, cu bani grei? Un diamant, un automobil Rolls-Royce, un apartament gata mobilat, o croazieră în insulele Seychelles... **Nicoleta Luciu** (pe care Isabela Ioniță, de la ziarul "Gardianul", o numește cea mai sexy femeie din România) va primi din partea lui Zsolt Csergo, fost hocheist, în prezent mare om de afaceri, un... centru comercial. Deocamdată, se caută un spațiu potrivit: poate la Otopeni, poate în cartierul Berceni. Construcția cadoului va începe prin martie. ■ Am amintit, nu o dată, în aceste pagini despre căsătoria fotbalistului român **Adrian Mutu** (zis și "briliantul") cu o tânără diplomată din Republica Dominicană. Am vorbit însă mai puțin despre reacția primei soții a jucătorului, prezentatoarea de televiziune Alexandra Dinu. Săptămânalul "Romanian Journal", din New York, ne dă amănunte și despre această primă căsătorie și despre starea de spirit a fostei soții: *«În urmă cu cinci ani Mutu a cunoscut-o pe Alexandra Dinu, la acea vreme*

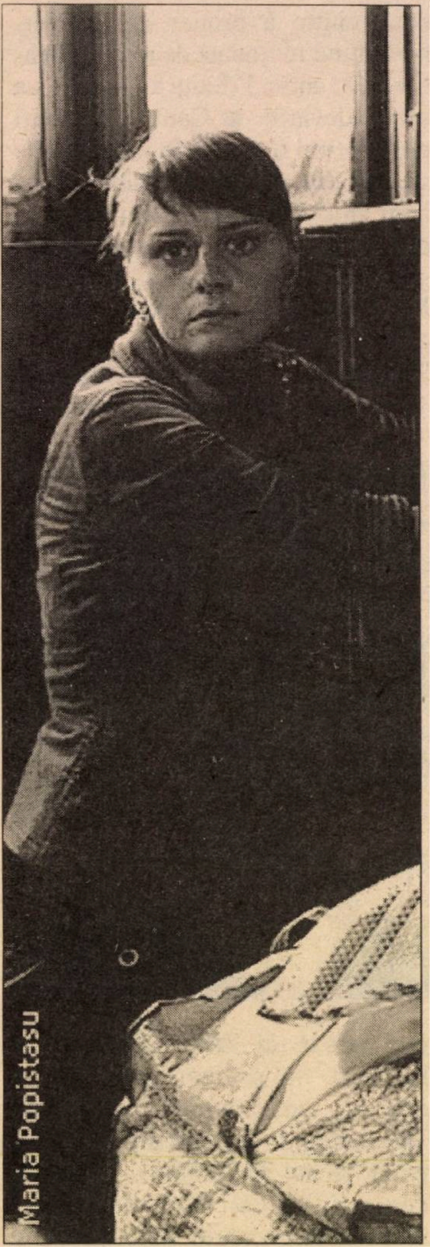

prezentatoare la ProTV, şi la numai câteva luni cei doi au trecut pe la Starea Civilă. Ceremonia de atunci, care a avut loc pe 27 august 2000, a fost numită "nunta anului", Adrian şi Alexandra avându-i naşi pe Marilena şi Gică Hagi. După numai trei ani de căsnicie, în 2003, mondenul cuplu s-a despărţit, printr-un divorţ amplu mediatizat. Fiul lor, Mario, acum în vârstă de aproape 3 ani, a rămas în grija mamei sale, care locuieşte la Milano. În urmă cu o jumătate de an, în perioada suspendării lui Adrian Mutu, Alexandra şi fostul ei soţ au dat semne că şi-au reluat relaţia, declarând că sunt împreună şi apărând nedespărţiţi la evenimentele mondene, dar reapropierea nu a fost de durată. Surse apropiate fostei soţii a Briliantului spun că în prezent Alexandra şi Adrian sunt certaţi. El nu a invitat-o la nuntă, iar ea nu l-a sunat pentru a-l felicita. "Plânge non-stop. De când şi-a dat seama că Mutu chiar o iubeşte pe Consuelo, nu pe ea, nu-şi mai găseşte liniştea. Suferă îngrozitor, şi după ce-a mai auzit ce zicea Mutu, că vrea mulţi copii cu Consuelo… asta a doborât-o!", a povestit un amic al fostei doamne Mutu.» ■

N-aţi auzit de ea. Dar veţi auzi. O cheamă **Maria Popistasu,** are 25 de ani, este actriţă de film, a jucat (între altele) în "Sex-traffic", o coproducţie anglo-canadiană turnată în România, şi pentru acest rol a primit premiul "Gemini" pentru "cea mai bună actriţă într-un rol secundar", echivalentul canadian al trofeelor americane "Emmy" pentru televiziune.

Aniversări

Stela Popescu, actriţă de revistă (şi bună cunoştinţă a publicului din alia, care o revede de fiecare dată cu plăcere): 70 de ani de la naştere.

D. R. Popescu, romancier, dramaturg, fost preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România: 70 de ani de la naştere.

Deces

Viniciu Gafiţa (80), scriitor, autor de povestiri pentru copii (câteva cărţi: "Cu barbă şi fără barbă" – 1970; "Noi, cei care visăm" – 1975; "Năzdrăvăniile iepuraşului Zdup" – 1998); a fost fratele criticului literar Mihai Gafiţa.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Noapte bună şi noroc!

Sfârşitul anului calendaristic aduce cu sine, pe ecranele cinematografice din Statele Unite, o mulţime de filme cu o largă diversitate tematică, însoţite de o competiţie acerbă între diversele societăţi cinematografice, pentru ca producţiile lor să fie cât mai prezente în mass-media, de la Pacific până la Atlantic. Numai filmele apărute pe ecrane până la sfârşitul anului pot concura la premiile Oscar din luna martie a anului următor.

Este perioada când nu numai că avem o mare varietate de filme la dispoziţie, dar calitatea lor este de obicei superioară sutelor de producţii apărute în restul anului.

Hollywoodul de azi creează mai puţin cu gândul la artă decât cu gândul la profiturile financiare. Sumele în care se discută filmul au devenit atât de mari încât actorii, mai ales cei care "stau tare" la casa de bilete datorită creaţiilor precedente, sunt astăzi personaje de frunte în viaţa politică şi financiară a ţării.

Meritul revine agenţilor intermediari, fără de care, practic, actorii, indiferent de talentul lor, nu pot funcţiona. Ei negociază preţul la care candidatul lor ar accepta să joace într-un film propus de un producător sau un regizor hollywoodian.

Mai mult decât atât, filmele sunt create şi propuse publicului în funcţie de tot felul de factori exteriori şi fără nici o legătură cu fenomenul artistic, cum ar fi, de pildă, anotimpul apariţiei pe ecrane.

Vara vrem să vedem, zice Hollywoodul, filme uşoare, estivale, vesele şi fără probleme. Toamna, în schimb, vrem să vedem filme de aventuri, cu eventuale implicaţii geo-climatice. Primăvara nu contează, lumea fiind prinsă până peste cap cu marele eveniment naţional pe care îl constituie completarea formularelor la fisc şi plata impozitelor.

Iarna, însă, avem dreptul la filme adevărate, deoarece cel cu judecata de apoi, făcătorul şi desfăcătorul de celebrităţi, marele Oscar, se pregăteşte să-şi facă apariţia pe ecranele de televiziune din lumea întreagă şi să ne spună ce ne-a plăcut cel mai mult în materie de regie, actorie, scenariu, decoruri, muzică, ba chiar filme străine (o raritate pe ecranele americane) de-a lungul anului ce tocmai a trecut.

Tot în ultima lună a anului ni se dau primele semnale în legătură cu filmele care candidează la Oscar.

Este vorba de nominalizările pentru "Globul de Aur". Acesta este un premiu acordat în ultimii 90 de ani de către jurnalişti ai presei străine acreditaţi la Hollywood Tradiţional se pare că cei nominalizaţi pentru "Globul de Aur" sfârşesc prin a fi nominalizaţi şi pentru Oscar.

În 2005, la categoria "cel mai bun film" au fost nominalizate pentru "Globul de Aur", printre altele, două filme oarecum controversate. Iar controversele în materie de film au tendinţa de a se transforma în controverse politice (dacă mai era nevoie de aşa ceva), financiare, sociale, morale şi religioase. Să nu uităm că, împreună cu baseball-ul şi fascinaţia faţă de automobile, americanul consideră filmul ca pe una din atribuţiile şi responsabilităţile sale mondiale.

Iată, ca exemplu, imediat după nominalizarea filmului "Muntele Brokerback", organizaţia creştină de dreapta "Asociaţia Familiilor Americane" a anunţat că va îndemna pe toţi membrii şi simpatizanţii ei întru boicotarea automobilelor Ford atâta vreme cât gigantul industrial va publica reclame în tipăriturile pentru homosexuali. Filmul amintit vorbeşte despre drama a doi cowboy homosexuali.

În primul momeny, Ford a cedat în faţa şantajului. Apoi, aşa cum se întâmplă adesea în asemenea ocazii, s-a mai gândit şi a comandat un studiu al opiniei publice şi al pieţei, după care a revenit asupra deciziei iniţiale. Presupun că studiul amintit arăta că există mai mulţi cumpărători potenţiali de Ford în rândul homosexualilor decât printre membrii şi simpatizanţii "Asociaţiei Familiilor Americane".

Un alt film nominalizat pentru "Glob" este producţia lui George Clooney, numită "Noapte bună şi noroc". Acest film a adus în săli un public foarte divers, un amestec de veterani şi tineret, fenomen care nu se întâmplă prea des.

Controversa produsă de acest film este de natură istorică şi, ca în atâtea filme istorice, mesajul peliculei este de strictă actualitate.

Este vorba de Edward R. Morrow, una dintre primele "stele" ale televiziunii americane, un personaj care obişnuia să-şi încheie emisiunea cu aceste cuvinte: Noapte bună şi noroc! Morrow a fost un jurnalist de primă mărime, cunoscut ascultătorilor de radio din America din timpul războiului când, în calitate de corespondent de presă la Londra, sfida gloanţele şi bombele incendiare transmiţând "live" ştiri şi comentarii de pe acoperişurile londoneze în timpul blitzkrieg-ului nazist.

La momentul când se petrece acţiunea filmului, Morrow împreună cu producătorul reţelei CBS, Fred Friendly, tocmai lansaseră un program de televiziune denumit "Ascultă acum".

Programul era realizat, fireşte, în alb-negru, la fel ca şi filmul actual care cuprinde numeroase imagini de arhivă. Acest "talk-show" a reprezentat un adevărat deschizător de drumuri pentru programele de actualităţi atât de populare până în ziua de azi.

Morrow susţinea că televiziunea nu trebuie să fie (cum era în anii '50) numai un mijloc de distracţie, ci şi unul de informare, deopotrivă cu un ziar ce oferă cititorului ştirile şi comentariile necesare.

În 1954, senatorul din Wisconsin Joseph McCarthy a dezlănţuit o campanie de intimidare şi de vânare a celor pe care el îi considera comunişti sau simpatizanţi comunişti. În condiţiile în care URSS devenise o mare putere ce se străduia să răspândească comunismul în întreaga lume, guvernul american trebuia să-şi ia măsurile de apărare şi să lanseze contraofensiva necesară. Războiul rece începuse să se desfăşoare din plin.

Anchetele FBI scoseseră cu adevărat la iveală un număr important de comunişti şi simpatizanţi, plantaţi de către URSS în diverse poziţii guvernamentale. Organele de securitate internă îşi făceau datoria şi erau destul de vigilente, când McCarthy a hotărât să preia personal sarcina de a-i vâna pe comuniştii de pe teritoriul american.

Senatorul nu avea obiceiul să-şi verifice sursele sau să-şi întemeieze acuzaţiile pe dovezi. Şi astfel şi-au făcut loc abuzurile şi efectele negative ale campaniei sale. O mulţime de oameni nevinovaţi au fost implicaţi în procese fără sfârşit. Desigur, intelectualitatea, aflată ca de obicei la stânga, a avut cel mai mult de suferit. S-au întocmit o mulţime de liste negre. Actori de renume au fost interzişi de pe scene şi ecrane, ziarişti şantajaţi, membri ai corpului diplomatic erau urmăriţi fără mandate din partea organizaţiilor judiciare etc.

Actorul David Strathaim în rolul lui Edward R. Morrow în filmul "Good night and good luck!"

Problema nu era numai vânătoarea de comunişti. Oricine putea deveni subiect de investigaţie dacă vreodată, fie chiar în trecutul cel mai îndepărtat, avusese cât de cât de a face cu cineva bănuit la vremea respectivă de simpatie faţă de comunism. Oamenilor le era frică şi de umbra lor. Prieteniile se rupeau, oamenii se denunţau reciproc, se desfăceau căsătorii.

Personal, am avut o rudă în România care a venit la New York, cu o delegaţie la ONU, prin 1957. El a luat legătura cu nişte veri născuţi în America pe care nu-i cunoscuse niciodată. Aceştia au refuzat să-l întâlnească.

20 de ani mai târziu, pe când i–am întâlnit chiar eu la New York, ei s-au dovedit cât se poate de prietenoşi, explicându-mi că în 1957, dacă ar fi acceptat să se întâlnească cu o rudă sosită dintr-o ţară comunistă, viaţa lor s-ar fi transformat într-un coşmar McCarthy-ist.

Ed Morrow, şi acesta este de fapt subiectul filmului, porneşte, în emisiunea sa, cu ajutorul tacit al şefilor săi de la CBS, la atac împotriva lui McCarthy şi reuşeşte să demaşte unul dintre abuzurile sale cele mai celebre – demiterea din cadrul forţelor aeriene americane a unui pilot veteran de război, pe motiv că nişte rude ale acestuia fuseseră acuzate de simpatii comuniste.

Deşi n-a fost niciodată prea încrezător în şansele de succes ale încercărilor sale, Morrow, plasat el însuşi pe lista neagră a lui McCarthy, nu se lasă intimidat şi continuă lupta sa contra temutului inchizitor. Şi, în cele din urmă, învinge. Iar McCarthy a fost debarcat.

Astăzi, indiferent de opiniile lor politice, americanii, în majoritate, au căzut de acord că procesele iniţiate în Senat de către McCarthy nu au reprezentat o perioadă prea strălucită în istoria mai recentă a Statelor Unite. "Noi nu ne tragem din fricoşi şi laşi!", a spus Morrow. "A trăi în frică şi teroare nu este felul nostru de a fi".

Spuneam că publicul din sălile de cinema este variat, cel puţin ca vârstă. Sunt americanii care au trăit vremurile lui Ed Morrow şi până azi n-au văzut pe ecrane istoria acelor ani. Sunt tineri care privesc filmul ca pe un moment istoric din viaţa ţării lor, la fel cum privesc la peliculele despre perioada Războiului Civil. Sunt oameni de rând care înţeleg actualitatea filmului azi, când îndoielile cu privire la onestitatea politicienilor şi a ideologilor sunt în continuă creştere.

Lozinca "Cine nu e cu noi, e împotriva noastră", vehiculată astăzi de politicieni, precum şi insinuările privind lipsa de patriotism a celor ce nu sunt de acord cu tine, sună ca un ecou în sălile unde rulează filmul.

Şi încă ceva. Un fenomen ceva mai rar în sălile de cinematograf americane: la finalul lui Morrow, spectatorii din sala unde mă aflam eu au aplaudat!

Prof. JEAN ASKENASY

Natan Strulovici versus Ion Coja

Natan Strulovici era un anticar de mobile din Bucureşti. Om harnic, îndrăgostit de meseria sa de restaurare a mobilelor antice. O exercita cu mult devotament în atelierul său din Calea Victoriei, vis-à-vis de Biserica Albă. Se bucura de recunoaştere din partea colegilor de breaslă din ţară, din Elveţia şi Franţa. Una din marile sale mândrii era că realizase într-o aripă a palatului regal o acţiune de restauraţie în stilul Renaşterii italiene a vechiului mobilier adus de Hohenzollerni. Era căsătorit şi avea o fiică de 9 ani. Fratele său, ziarist erudit, îşi schimbă numele din Strulovici în Stroe şi se impune ca personalitate ziaristică şi politică, ajungând până la gradul de ministru subsecretar de stat în guvernul lui Tătărescu.

În ziua de 20 ianuarie 1941 Natan abia împlinise vârsta de 38 de ani, când află despre rebeliunea legionară ce urma să aibă loc a doua zi. Mai fusese ridicat de două ori de acasă şi recuperat de la Garda de Fier cu importante sume de bani, aşa că, banii împuţinandu-se, se decide să nu rămână la locuinţa lui din Hameiului 3 şi se duce împreună cu soţia şi fetiţa sa la bunul său prieten Manole Marcus din strada Moşilor. La ora 11, în seara de 21 ianuarie 1941, un grup de tineri legionari sună la uşă pentru a-l ridica pe Manole Marcus. Găsindu-l pe Natan îl întreabă: "Cum te cheamă?" La auzul numelui foarte expresiv de Strulovici, îi ordonă: vii şi tu cu noi! La ţipetele soţiei, glasul răspicat al legionarului spune: "Dacă nu-ţi ţii gura o iau şi pe fetiţă!" Natan se urcă cu Manole Marcus într-unul din cele două camioane din faţa casei. Dus la sediul asociaţiei muncitoreşti este supus unor groaznice schingiuiri în cursul cărora i se taie degetul inelar pe care purta un inel cu piatră. Este dus cu camionul în pădurea Jilava. Ziaristul Brunea-Fox descrie cadavrul găsit în dimineaţa zilei de 24 ianuarie în pădurea Jilava: corpul dezbrăcat zăcea pe zăpada plină de sânge cu ţeasta sfărâmată în care se mai putea distinge o gaură de glonte în frunte. Pe certificatul de deces cu numărul 153 din data de 24 ianuarie 1941 stă scris: moarte violentă prin fractură de craniu datorită unei arme de foc. Împreună cu el 125 de evrei au fost asasinaţi mişeleşte.

Pogromul din Bucureşti din ianuarie 1941 nu poate fi considerat un fenomen izolat, deoarece au urmat după el pogromurile de la Iaşi, Dorohoi, Transnistria şi multe altele. Este deci un fenomen general în România deceniului 5! Pogromul din ianuarie nu este nici actul unei minorităţi, deoarece la el au participat intelectuali şi analfabeţi, soldaţi, jandarmi şi ofiţeri, tineri şi vârstnici, elevi, studenţi şi profesori, femei şi bărbaţi, deci întregul spectru al societăţii româneşti. Jean Ancel consideră genocidul evreilor din România dovada infailibilă a crezului românului despre evreu.

Condiţiile istorice care au favorizat paroxismul criminal al antisemitismului românesc se cunosc: cavalcada "Blitzkrieg"-ului din epocă. Cavalcada începe la 23 august 1939, când are loc semnarea pactului de neagresiune germano-sovietic Molotov-Ribbentrop, una din cele mai spumoase farse ale politicii internaţionale, care se soldează cu anexarea Bucovinei de Nord şi a Basarabiei la URSS. La 1 septembrie 1939, la adăpostul pactului de neagresiune cu ruşii, germanii invadează Polonia iar la 30 noiembrie 1939 ruşii invadează Finlanda. În Palestina, muftiul Hagi Amin Al Huseini întreţine relaţii personale cu cancelarul Adolf Hitler. La 8 aprilie germanii invadează Norvegia şi Danemarca, la 10 mai Olanda, Belgia şi Luxemburgul. Între 5 şi 14 iunie germanii invadează Franţa. La 14 iunie Italia intră în război alături de Germania lui Hitler, iar la 16 iunie 1940 Franţa, cu guvernul pronazist de la Vichy al generalului Pétain, se aliază şi ea cu Reichul. La 27 septembrie 1940 axa Germania, Italia şi Japonia este constituită. Succesele "Blitzkrieg"-ului hitlerist încălzesc minţile legionarilor români până la fierbere.

Jurisprudenţa internaţională a decis că pentru a considera un act drept criminal este nevoie de prezenţa a doi factori: "actus reus" (actul rău), sau acţiunea de omor, şi "mens rea" (răul mintal), sau intenţia criminală. Dacă pentru împlinirea lui *actus reus* România a creat Garda de Fier, pe Zelea Codreanu – Capitanul –, pe Horia Sima şi pe Ion Antonescu, pentru crearea lui *mens rea* România i-a creat pe Nae Ionescu şi Emil Cioran. Cine sunt aceste două personalităţi spirituale? Sunt elevii promoţiei Nicolae Iorga. Din promoţie au făcut parte Mircea Eliade, Nae Ionescu, Emil Cioran şi mulţi alţii. Polemicile şi controversele ce agitau tineretul din epocă au fost purtate din paginile ziarelor "Neamul Românesc" de către Iorga şi "Cuvântul" de către Nae Ionescu. Ele oglindesc fidel felul în care a navigat pe fluviul spiritualitaţii opinia românului anilor 1900-1940, având pe malul stâng naţionalismul democrat al lui Iorga şi pe malul drept dictatura violentă care a dus în cele din urmă la rebeliunea legionară din ianuarie. Emil

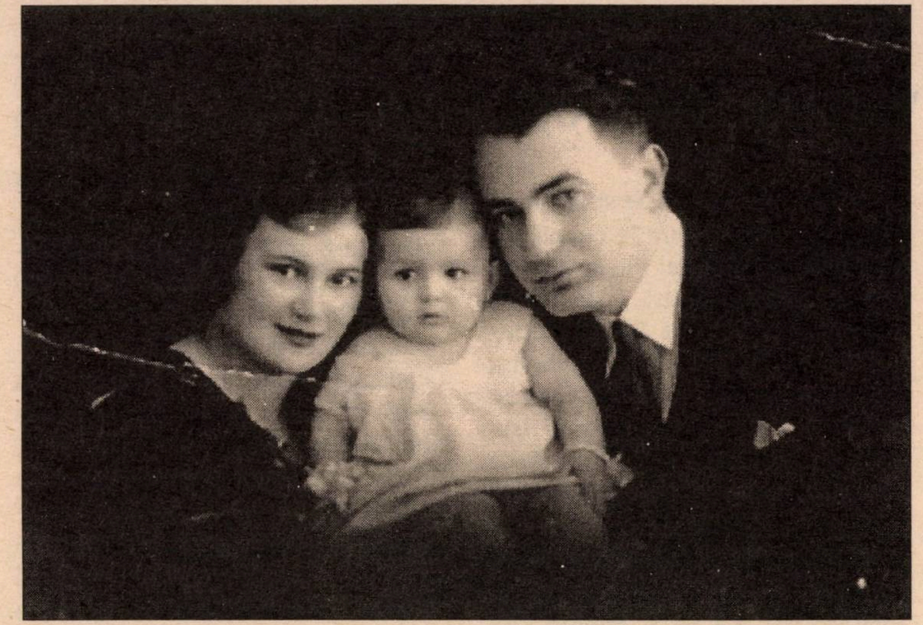

Natan Strulovici cu soţia sa Malvina şi fiica Hermina

Cioran şi Mircea Eliade s-au alăturat la început mentorului Nae Ionescu, făcând uitată ulterior adeziunea lor. Nae Ionescu, elev al promoţiei Nicolae Iorga, devine ulterior adversarul său.

Nicolae Iorga, născut cu minte de geniu în 1871, devine profesor la Universitatea Bucureşti la vârsta de 23 de ani. Citeşte curent greaca, latina, franceza, italiana, spaniola şi germana. Este numit profesor la Sorbona şi Doctor Honoris Causa al Universităţilor Oxford, Roma, Geneva, Strasbourg, Lyon şi Praga, şi membru a zeci de Academii din lume. Întemeiază partidul Naţional-Democrat, devenind preşedintele Consiliului de Ministri între anii 1931-1932. Scrie 1.450 de volume a câte 500-1.000 de pagini şi 50.000 de articole. Dar mai presus de toate scrie în istoria României pagina "românizării". Filozoful Mircea Eliade, aflat la Paris, caracterizează în mod plastic concepţia politică a lui Iorga, într-un articol în care se referă la România comunistă a anului 1948: "Cu Nicolae Iorga în fruntea noastră, n-am fi cunoscut nici una din tristeţile apăsătoare ale desţărării". Geniul nu l-a împiedicat însă pe Iorga ca la vârsta de 36 de ani să vadă în arendaşii evrei, adevărata cauză a răscoalei ţărăneşti din 1907. El a spus cuvintele "Doi bani, doi bani, o căruţă de jidani". Aceasta îl face pe A.C. Cuza, apostolul antisemitismului român, să meargă până la negarea iudaităţii lui Isus, considerându-l "galilean de rasă ariană" şi cere bisericii ortodoxe române nerecunoaşterea Vechiului Testament. Tandemul Goga-Cuza nivelează drumul spre putere al guvernului legionar. Chiar şi pentru evenimentele de la 30 august 1940, sunt acuzaţi evreii, când ca urmare a arbitrajului Axei şi prin Dictatul de la Viena, nordul Transilvaniei este cedat Ungariei, iar la 7 septembrie 1940, prin acordul frontalier de la Craiova, sudul Dobrogei este restituit Bulgariei. Membrii Legiunii Arhanghelului Mihai conduc campania de veşti false care acuză pe evrei de trădare şi de participare activă la nenorocirile abătute asupra ţării. Astfel a fost asfaltat drumul Gărzii de Fier.

Care este chintesenţa lui "mens rea" sau justificarea spirituală a uciderii evreului? Conform profesorului Nae Ionescu, evreul este o fiinţă anormală, dotat cu un instinct al dominării şi stăpânirii, acţionând organizat sub egida "toţi evreii sunt prieteni". Fiind anormal devine destructiv pentru toţi cei în mijlocul cărora trăieşte. Evreul nu poate fi schimbat, el fiind un fenomen al naturii. Lăsat liber, nu va renunţa niciodată să ducă, prin simpla sa prezenţă, la deposedarea băştinaşilor de bunuri, ducându-i pe aceştia la mizerie şi sărăcire. Deci el trebuie înlăturat sub orice formă, trebuie stârpit în lupta firească contra răului. Aceasta îl transformă într-o fiinţă hăituită, deoarece acesta este destinul lui firesc, el fiind un produs al satanei. Discutând cu unul din spiritele evreieşti de clasă, Mihail Sebastian, coleg de breaslă, profesorul universitar Nae Ionescu îi adresează următoarea întrebare retorică: "Oare nu simţi cum eşti înconjurat de frig şi întuneric?".

Îndoctrinată cu aceste concepţii, considerate ca aparţinând înaltei spiritualităţi a timpului, România, cu cinci luni înainte de pogrom, la data de 9 August 1940, promulgă legea "Statutul Evreilor", care-i defineşte ca "rasă". Teză anti-ştiinţifică dovedită de lucrările din anul 2000 care arată că nu există nici o diferenţă între genomul uman, în toată complexitatea lui, între un român creştin şi un evreu, sau între un român creştin şi un ţigan. Totuşi Statutul Evreilor lichidează chiar şi privilegiile evreilor botezaţi din convingere, interzicând căsătoriile cu creştinii, interzicând convertirea evreilor la creştinism. Se confiscă averile şi este introdus numerus clausus. După 35 de zile, la 14 septembrie 1940, Ion Antonescu formează un guvern cu majoritate legionară, şi după alte 28 de zile, la 12 octombrie, tot el aprobă intrarea trupelor germane în România. Astfel soluţia finală reuşeşte să preceadă Auschwitzul aici în ţara Carpaţilor lui Decebal şi Traian, deoarece Ion Antonescu, înscăunând Statul Naţional Legionar, aduce antisemitismul românesc la paroxismul lui.

În mod paradoxal, duelul intelectual dintre Nae Ionescu şi Nicolae Iorga se soldează cu un număr de asasinate ale opozanţilor Gărzii de Fier ca I.G. Duca şi V. Madgearu, culminând cu răpirea de la Sinaia şi asasinarea lui Nicolae Iorga în ziua de 15 martie 1940. În volumul VII al Memoriilor sale, Iorga povesteşte că în timpul uneia din polemicile sale cu Nae Ionescu, fiul său a primit un telefon şi a fost întrebat daca tatăl său e "jidovit".

❖

Dacă l-aş putea avea azi, întins pe sofaua mea din cabinet, pe Natan Strulovici, mi-ar spune zâmbind: Nu am avut noroc de trei ori: dacă rămâneam acasă, nu mă ridicau; dacă mă urcam în al doilea camion, rămâneam în viaţă, fiindcă şoferul a plecat să fure lucruri din casele evreilor; şi dacă-mi lăsam inelul acasă, nu-mi tăiau degetul.

Dacă-l aveam azi pe profesorul Iorga întins pe sofaua mea din cabinet, mi-ar spune: Am greşit când am făcut comentariile negative despre voi în tinereţe, de altfel n-am fost niciodata convins de ele.

●

Ştiaţi că...

...à propos de lumea noastră politică, în Psalmi 11.8 scrie că: "Atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuiţii mişună pretutindeni".

●

Dacă l-aş putea avea pe profesorul Nae Ionescu întins pe sofaua mea din cabinet, mi-ar răspunde: Tu nu eşti vinovat, voi toţi sunteţi născuţi aşa, nu puteţi fi altfel, deci trebuie să fiţi exterminaţi. Voi sunteţi fiintele diavolului!

Nu sunt adeptul teoriei despre istoria care se repetă, îl cred mai degrabă pe Hegel, care susţine că evoluţia socială se face în spirală, fapt care permite întoarcerea la situaţii similare dar pe coordonate superioare.

Pe spirala evoluţiei spirituale din România anilor 1934, profesorul Nae Ionescu declara: "Trăsăturile ereditare speciale ale evreilor le ordonă să distrugă valorile şi ordinea creştinească, în toate domeniile. De aceea nu există soluţie la problema evreiască, evreul purtând în el cruzimea individualismului, devine pentru locul în care trăieşte un element distrugător, deci el suferă pentru că trebuie să sufere. Drama evreiască nu are altă soluţie". Termin citatul.

Pe spirala evoluţiei spirituale din România anilor 2005-2006, profesorul Ion Coja se adresează oamenilor de bună credinţă din lumea întreagă spunând: «Proiectul "Israel în România" prevede instituirea unui control deplin asupra României şi deposedarea în fapt a românilor de teritoriul lor naţional. În momentul de faţă 500.000 de evrei au devenit cetăţeni români, pentru a provoca în România un genocid antiromânesc. Guverne şi parlamente de pretutindeni, aflaţi de această agresiune perfidă, laşă, cinică şi neruşinată cu totul atipică, nemaiîntâlnită în analele istoriei planetare. Răspunderea pentru ceea ce va urma aparţine integral celor ce au conceput proiectul "Israel în România". Liga pentru combaterea antiromsnismului.» Termin citatul.

După 7 ani de la declaraţia lui Nae Ionescu a avut loc Pogromul din ianuarie. Ce se va întampla la 7 ani după declaraţia lui Ion Coja? În România au mai rămas 6300 de evrei.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✓ Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.
- ✓ Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.
- ✓ Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

SORANA MARCOVICI, din Natania, ar dori să cunoască mai multe despre "acei scriitori din trib care au trăit sau trăiesc, în anii noştri, în exil. Care este viaţa lor? Care sunt dramele sau problemele lor specifice? Mai precis, cu ce se deosebeşte condiţia lor de cea a confraţilor aflaţi în România sau în Israel".

Subiect mare (sau "vaste programme", cum ar fi spus de Gaulle). O mărturie semnificativă în această privinţă ni-l dă volumul III (şi ultimul) din "Memoria ca zestre", jurnalul mult citit şi mult citat al Ninei Cassian.

În acest volum (ed. Institutului Cultural Român, Bucureşti, 2005) poeta notează evenimentele şi trăirile sale de pe continentul american. Invitată înainte de Revoluţie să ţină cursuri de poezie la diverse universităţi din Statele Unite, Nina Cassian a hotărât – din motive ce se vor vedea mai jos – să rămână la New York.

Însemnările sale sunt de natură să dea satisfacţie corepondentei noastre din Natania şi, în acelaşi timp, constituie o nouă întâlnire cu personalitatea de prim plan şi mereu fascinantă a scriitoarei.

Extrase:

27 octombrie 1985

Cursurile merg binişor – dar eu mă plictisesc de moarte la ele. Vreo doi studenţi au ceva talent, scot zeci de cuvinte din dicţionar (mama făcea asta ca să-l ajute pe tata, eu niciodată), am citit cu succes din poeziile mele.

Datorită lui Hermann (Mayer, om de afaceri, prieten cu tatăl Ninei Cassian, **n. red.**), am un cont în bancă.

Dar mă îngrijorează viitorul. Babu a fost arestat la zece zile după plecarea mea, după o lună de anchetă în care am fost şi eu implicată, ba despre mine, după cum mi-a spus, a mai dat şi două declaraţii.

Ce mă aşteaptă la întoarcerea mea în ţară? Mă mai pot oare întoarce?

21 noiembrie

Dumnezeule! Babu (Gh. Ursu, **n. red.**) a fost judecat şi condamnat la şapte ani închisoare, iar după câteva zile, Sorana, nevastă-sa, şi Andrei, fiul lui, au fost chemaţi la morgă.

Deci, Babu a murit. Mai exact, a fost ucis. Pentru jurnalul lui!

Exil

Am scris în repetate rânduri despre tragedia lui Babu Ursu, despre ce a precedat-o – dar, iată, în rândurile de mai sus, evenimentele sunt trăite pe viu, pe carne vie, pe măsură ce se întâmplau.

Începea, de fapt, exilul meu care durează până astăzi, cu nebănuite pe atunci urcuşuri şi căderi în gol, cu zbateri de neputinţă şi temporare treziri la viaţă, toate protejate de gândul sinuciderii.

24 decembrie

Am aflat că mi-au fost oprite cărţile: B.P.T. (după 5 ani!), "Nocturnele" dedicate morţii lui Ali – şi... cartea lui Ali (Al. I. Ştefănescu, soţul autoarei, decedat, **n. red.**). Şantaj. Cu ce am să-mi plătesc chiria la Bucureşti? Vor să mă scoată din casă? Pensia mea a fost oprită iar ce am la CEC se va termina curând. Ce să fac? Să mă duc "acasă"? Unde? În singurătate (fără Ali), în frig, în întuneric, "persecutată" faţă de "privilegiaţi", cu libertatea ameninţată (datorită lui Babu), cu oroarea şi exasperarea ceauşistă?

Sau, totuşi, moartea...

4 ianuarie 1986

Şerban Teodoru s-a întors din România. Babu a fost ucis în bătăi.

Într-adevăr, cărţile mele nu apar pentru că nu sunt în ţară.

E frig şi întuneric.

Mi-e frică de viitor. Nu am nici o certitudine. Nu am energie să fac nici o mişcare, în afara traducerii din "Ninigra şi Aligru" cu Ilinca şi prea puţin dedicată compoziţiei.

6 martie

Nu mă pot întoarce în România lui Ceauşescu! Ar fi un risc enorm şi stupid. Iordan Chimet, bunul prieten al lui Babu, mi-a transmis prin verişoara lui să mă gândesc bine înainte de a mă întoarce pentru că nu voi mai putea pleca niciodată.

Deci, m-am decis (!?) să rămân aici un timp nedefinit (dar fără a cere azil politic! nu vreau să mă rup complet de ţară), visând să pot supravieţui, ba chiar să-mi continui cariera, publicând cărţi, compunând muzică – ştiu că e absurd!

Între cunoscuţi prietenoşi dacă nu chiar între prieteni, visând chiar, cu momente contradictorii, să-mi găsesc chiar o pereche deşi cine să mă vrea aşa cum sunt, bătrână, urâtă, săracă şi nespus de tristă.

Aceste cuvinte sună improbabil, perspectiva e improbabilă, viitorul meu e improbabil. Dar astfel de "proiecte" (nu le pot numi "speranţe"), de "proiecţii" mă ajută să parcurg zilele şi nopţile.

◆

Mi-am descoperit o rudă din partea tatei. E gata să mă ajute. Mi-a dat şi nişte bani – foarte necesari de vreme ce sunt fără leafă pentru două luni. Îi voi restitui, bineînţeles.

Am făcut toate formalităţile şi pe 31 martie plec la Londra, apoi mă întorc aici şi pe 3 mai plec la Yaddo, unde voi lucra, în special, la "Jurnalul unui jurnal", început la 17 iulie 1975, din care am bătute la maşină circa 500 de pagini, comentariile suferind încă de pe urma faptului că, fiind în România, oricând putea cineva să-mi facă percheziţie. Deci, paginile, sincere şi totuşi precaute, vor trebui rescrise – iar volumul va fi dedicat "To Gheorghe (Babu) Ursu who died for his diary".

Să-mi ajute Dumnezeu să scriu această carte.

27 aprilie

A fost o lună de frig, ploaie, vânt.

Tot la Londra m-am văzut cu Ana Blandiana care mi-a spus că e chiar mai ruşinată decât mine de ce se întâmplă în România pentru că e "ţara ei".

Stupefiantă frază, rostită de o colegă poetă şi, credeam eu, prietenă, pe care nu o bănuiam capabilă de o asemenea făţişă in-şi-discriminare!

Fiinţe vii

Ştiu că titlul de mai sus e cumva pleonastic dar mi se pare cel mai potrivit pentru a-i pomeni pe următorii:

Nina Cassian:
la răscruce de vânturi

Stanley Kunitz este un poet unanim recunoscut, laureat, venerat şi venerabil (are peste nouăzeci de ani la ora asta) pe care l-am cunoscut datorită Barbarei Davis şi care s-a purtat mai mult decât prietenos cu mine, în primii ani ai exilului meu. Am tradus din el şi el însuşi a tradus din mine o poezie aflată în culegerea mea "Life Sentence".

◆

Cât despre Margareta Dorian, am fost colege de liceu (ea fiind cu un an înaintea mea), datorită ei am citit "Ţara fetelor" de Maria Banuş. Poetă ea însăşi, şi-a publicat primul volum ("Ierbar") tot înaintea mea.

Ea însăşi o făptură vegetală, înaltă, subţire, un lujer fragil dar pe o tijă de metal. De o ascuţită inteligenţă, cu un spirit de observaţie ieşit din comun, a publicat proză întâi în "inaccesibilul" "New Yorker", apoi a tipărit trei romane, în engleză, ea fiind de decenii în America.

Fiică a doctorului scriitor Emil Dorian, ale cărui memorii au pricinuit atâtea revelaţii, măritată cu doctorul Hugo Tausig, a părăsit România în 1946-1947, dacă nu mă înşel şi, după o perioadă petrecută în Franţa, au emigrat împreună în America.

La ora asta, e văduvă în deplină demnitate, figurând la catedra de Botanică (unde altfel?) la Brown University, în Providence, Rhode Island.

În ce mă priveşte, ea reprezintă pe lângă prietena mea un exemplu de superbă supravieţuire, fiind aproape impecabilă.

Ce vânt irezistibil ne-a proiectat ca pe seminţele de mac în lumea întreagă?

28 mai

Din ce în ce, devin ca tata în anii lui de sfârşit. Îmi amintesc cu precădere de momentele negative, de jigniri, de dureri nerezolvate, de culpabilităţi, ale altora şi ale mele.

De pildă, mi-aduc aminte că, în penibila surpare a prieteniei cu (Şt. Augustin) Doinaş, acesta, la o întrebare perfid-retorică a mea, a recunoscut că a considerat prietenia cu noi drept o "mezalianţă" (a lor, fireşte).

Cum am mai putut să mă întâlnesc cu ei după asta – nu înţeleg.

23 august

Citind un teanc de numere din "România liberă", "România literară" şi "Săptămâna" ultimelor luni – mi s-au impus două concluzii: una îmbucurătoare – Ceauşescu arată tot mai mizerabil, vizibil schimbat într-un an de zile; a doua, din păcate, cumplită – nu s-a schimbat nimic, dar nimic în viaţa României, în discursuri, în aspectul ziarelor, în activitatea literară (ambiguitate, paralelismul operelor oficioase-oficiale, relaţiile dintre scriitori, "partidele", polemicile etc.), aceleaşi sunt şi "măsurili" administrative, programele t.v. – totul e la fel dacă nu mai rău ca acum un an când am plecat. Ceea ce dovedeşte stabilitatea (forţa) dominaţiei ceauşiste. Ceea ce arată şi de ce nici o împotrivire spectaculoasă nu are loc şi de ce atâtea ilustre spirite creatoare continuă şi pot să trăiască acolo, aşa cum aş fi putut trăi şi eu şi aş fi continuat să o fac dacă nu exploda povestea cu Babu!

3 septembrie

S-a început activitatea rezolvării statutului meu de rezidenţă americană. Lucrurile sunt hotărâte (de mine?). Nu mă pot întoarce acasă pentru o (foarte) lungă vreme. Cum voi putea trăi? Nu ştiu. Hermann a fost la New York şi mi-a promis 1.000 de dolari pe lună. Pentru mine (şi pentru el) e foarte puţin dar e o bază pe care pot conta, restul putând să-l obţin prin muncă proprie (profesorat), "Jurnalul unui jurnal" (oare America se poate interesa de aşa ceva?), cărţi pentru copii etc.

Dar pentru a munci, mai îmi trebuie ceva: oarecare "peace of mind" şi o locuinţă.

26 octombrie

Nu mă mai pot întoarce la Ceauşeşti. Opinia mea despre ei e notorie (deşi am refuzat propunerea de a apărea la emisiunea "60 minutes" la t.v. pe acest subiect dat fiind că am atâţia prieteni acasă pe care nu-mi pot permite să-i primejduiesc).

Deci – gata. Cu adevărat? Gata-ce?

9 ianuarie 1987

Am contractul pentru casă. E departe de a fi grozavă dar e tot ce-mi pot permite la ora asta. Deci, părăsesc Village-ul şi mă "exilez" în Roosevelt Island, datorită lui Mimi Caragiu (actriţă, văduva lui Toma Caragiu, **n. red.**), în două odăi cu chirie mai mică decât unde stau acum dar trebuind să plătesc o filodormă de 3.400 de dolari! Mă bazez şi pe "renta" lui Hermann care deocamdată n-a venit. Nici prelungirea Fulbright-ului.

❖

Cât despre dragoste... Nici nu ştiu cum pronunţ acest cuvânt, e un termen abolit, îl pronunţ ca şi cum aş fi încă vie, pe stil vechi, ca şi când speranţa şi speculaţia n-ar fi cei mai mari duşmani ai mei...

Eu nu trebuie să uit: am ajuns într-un punct fără întoarcere (în ţară, în dragoste, în poziţie socială, în condiţii care mă scuteau de grija zilei de mâine, în limba pe care o slăvesc, în prietenii mei de o viaţă, în peisajul în care mi-am scris poeziile şi mi-am îmbrăţişat iubiţii).

Dar tot fără întoarcere sunt şi în frig, în beznă, în exasperare, în minciună, în fascism, degradare a valorilor, ruină şi strivire a personalităţii.

12 ianuarie

Iar eu, cu ideea mutatului, fără o pereche... Dă-mi, Doamne, liniştea de a reface Simfonia I-a (a Cortegiilor) şi de a o compune pe a doua (a cui?).

23 ianuarie

Ştiţi cine sunt eu? Capra râioasă şi cu coada-n sus! Mă indignez de tot felul de promisiuni neţinute, n-am cutii pentru împachetat şi mutat, banii de la Hermann n-au venit.

Obsesia Ceauşescu e încă în funcţie dar să nu uit: am scăpat de a-l vedea şi auzi continuu, înconjurat de sărbătoriri, urale şi urări – deşi, de fapt, numai de ură.

21 februarie

Da, toată lumea mă previne: să nu fac asta, să nu spun aia, să nu am încredere, să mă feresc de, să am grijă să nu, că "grupuri de români" nu m-ar privi cu ochi buni dacă nu cer azil politic, că, oricum, cu azil sau fără e foarte complicat şi va dura foarte mult, că ce s-a întâmplat cu Babu n-are greutate, mai trebuie şi dovedit, că deja sunt în ilegalitate (asta ştiu, nu mai am (bursa) Fulbright, viza română mi-a expirat) etc. etc. etc.

3 martie

Ce scrisoare minunată mi-a scris (Anatol) Vieru. Lucrează ca un apucat – e tot mai genial şi îl invidiez! Oare ar fi trebuit să mă întorc acasă?

5 martie

Soarta mea s-a decis (sau am decis-o?). Nu simt nimic. Nici disperare nici speranţă.

❖

Ieri am stat câteva ore de vorbă cu Margareta pe care mi-aş dori-o cea mai bună prietenă a mea pe aceste meleaguri.

Completări

În iarna lui 1987, a venit la New York Lisette Daniel, văduva lui Brunea-Fox, şi mi-a spus scurt: "Ţi-au luat casa!".

Fireşte, trebuia să mă aştept. Totuşi, am resimţit lovitura mai ales când am început să inventariez conţinutul acelei case, cărţile, tablourile, partiturile, manuscrisele, mobilele, hainele – după care m-am oprit brusc, mi-am blocat amintirile (era prea dureros) şi blocate au rămas până azi!

17 martie

Încă nimic. Decât o invitaţie din Anglia pentru luna mai, o scrisoare de la Petrică (Solomon), incluzând un mărţişor, un party la Ghiţă Câmpeanu, unde l-am revăzut pe Silviu

Brucan (care, pe lângă câteva observații critice, mi-a spus că Ceaușescu nu e deloc prost – mă rog, asta știam și eu, un prost nu stă la conducerea țării pe timp de decenii).

Am fost cu Ninu Cassvan, doctorul și fostul compozitor, la un restaurant românesc și tot el m-a invitat vara la Long Island.

Am fost și la piesa cam antisemită a lui Marlowe, "Evreul din Malta", care a precedat "Neguțătorul din Veneția" a lui Shakespeare, regizată de Maurice Edwards (ce soț grozav mi-ar fi, cred...).

Presentiment?

N-am încotro: trebuie să plasez acest insert.

L-am cunoscut pe Maurice Edwards prin poeta și fosta iubită a lui, Daniela Gioseffi. Știam că e directorul artistic al Filarmonicii din Brooklyn, că e actor și cântăreț, că știe franțuzește și nemțește, traducând chiar o piesă de Grabbe – și că e văduv (asta am aflat-o mai târziu). Dar, în 1987, nu aveam nici energia nici dorința de a persevera în a-l cunoaște (dacă m-ar fi luat de nevastă atunci – fie și de formă – mi-ar fi salvat viața!).

Și astfel au trecut opt ani (opt ani!), eu având șaptezeci de ani când relația noastră a început cu adevărat.

Iar astăzi, în 2004, suntem căsătoriți de șase ani.

7 iunie

Am întâlnit ieri pe un proprietar de galerie de artă, interesat de moderni și vrând să afle de la mine mai multe despre M.H. Maxy.

13 iulie

Am găsit un al fel de om, un om cu adevărat, psiholog și sociolog, un "famous american" (a primit o medalie de aur de la Reagan), e mai în vârstă ca mine – și e negru. Văduv recent și pare-mi-se inconsolabil după o minunată soție pe care o pomenește tot timpul. Avem aceleași idei. Vechea mea boală: coincidența intelectuală și etică? Oare am vreo șansă?

18 iulie

Din nou edific, visez, trăiesc ipotetic. Omul adevărat pe care l-am întâlnit se numește Kenneth Clark (se spune despre el că e un "geniu"), Barbara Nissman, iubita lui Daniel Haberman, mare pianistă (ne-am întâlnit la recitalul Belei Ahmadulina), mi-a spus că i-a telefonat Kenneth, că vrea să mă vadă, că i-am plăcut foarte mult. I-am spus că și el mi-a plăcut foarte mult – și deci urmează să ne vedem. Să am răbdare. Deși sunt sigură că, asemeni iepurașului din anecdotă, îmi curăț pușca de jucărie și vorbesc prostii... cum o prostie am spus și în paginile precedente: da, i-aș vrea vii și sănătoși alături de mine pe tata și pe Ali, chiar în România și chiar amenințată de autorități. Cu Ali alături, nu mi-era frică nici de moarte nici de viață!

31 august

Trebuie eliminată și subțirea ipoteză "Ken". La telefon, nu-și mai amintea de mine. Până la urmă a acceptat să-mi facă o vizită pe 9 septembrie – aniversarea sosirii mele în America – dacă nu uită! L-am chemat și pe Daniel întrucât parcă se temea să fie singur cu mine.

De ce repet iluziile adolescenței? De ce permit intruziunea speranței în compactul meu dezastru?

14 septembrie

A venit momentul să mai notez și unele lucruri cu semnul +:

1) Întâlnirea cu Ken a fost bună chiar peste așteptări. "I like your smile", un fel de promisiune că va intra în viața mea, dar, mai ales, o comunicare (aparținem aceluiași trib) pe care n-am prea avut-o cu nimeni aici (pe linia "idealurilor").

Cică o să vină la recitalul meu de sâmbătă iar pe urmă ne ducem toți patru (cu Barbara și cu Daniel) la el acasă, în Hastings.

Asta nu înseamnă nimic și n-am voie să-mi fac speranțe.

2) M-a căutat Editura Norton, îmi apreciază foarte mult poeziile, vrea să-mi publice un volum.

26 septembrie

A avut loc "marele" recital: Ken a fost, după care, cu Daniel și cu Barbara, am fost la el, la Hastings.

Frumoasă casă, un copac enorm, diplome, medalii și prezența tutelară a minunatei lui partenere de viață, Mamie, decedată dar neuitată.

Ken are picioare albe, e afectuos cu mine dar mai mult absent.

Mi-a dat o carte "Dark Ghetto" cu o oarecum frumoasă dedicație.

16 noiembrie

Din nou, în irealitate!

În fața a 1.000 de persoane, a fost pomenită opoziția mea față de Ceaușescu și am fost declarată, împreună cu încă vreo șase, din America de Sud, Africa, Asia etc. o "eroină a luptei pentru drepturile omului"!

Nu merit acest titlu.

Nu sunt o eroină. N-am fost arestată, schingiuită și ucisă în închisoare, ca Babu Ursu.

E adevărat, opoziția mea față de Ceaușescu era notorie. Indignarea mea privind politica lui de exterminare la toate nivelele mi-o exprimam fără reținere (unii prieteni mă sfătuiau să-mi țin gura, Ali însuși îmi spunea "mai lasă-l pe Ceaușescu și vezi-ți de simfonie"...).

Dar de aici până la…

17 noiembrie

… La Hilton, trece o superbă femeie, pe care o cunoşteam în de mult văzute filme şi zic: "Êtes-vous Claudette Colbert?" şi probabil având în vedere bunul meu accent francez, răspunde: "Oui".

26 noiembrie

Ieri, mă chemase Miky Lupu (teatrolog, ex-secretar literar la Teatrul Bulandra din Bucureşti, apoi secretar literar la Teatrul din Minneapolis, **n. red.**) la teatru. Dacă m-ar fi luat de nevastă acum doi ani, n-aveam existenţa pecetluită de azilul politic şi, la ora asta, am fi fost divorţaţi şi liberi.

Degeaba îmi spune că în exilul american sunt trei personalităţi: Milosz, Brodski şi…eu. Acum e prea târziu.

16 decembrie

La Brooklyn College mi-au spus că sunt bucuroşi că am ales această ţară ca să rămân. O profesoară mi-a spus că e un privilegiu să coboare în acelaşi lift cu mine (!!!). Ha, ha…

5 ianuarie 1988

Am avut două mari iubiri, Ioji şi Ali. Am avut două iubiri importante, Marin şi Slavomir, am avut şi două mici iubiri, Ad. şi Bruno. Nu ajunge pentru o viaţă? Ce mai pot aştepta acum, bătrână, urâtă, singură, săracă, dezrădăcinată? Nimic. Un mare NIMIC.

❖

Tot de la Lisette am aflat că Petrică mănâncă împreună cu Alexe la cantina comunităţii întrucât Yvonne (Hassan, pictoriţă, soţia lui Petre Solomon, **n. red.**) nu mai poate găti nici sta la coadă (ceea ce înţeleg perfect). Dar iată ce degradare şi cât de jos au ajuns prietenii mei! Iar eu? Eu m-am "salvat" cu fuga "ruşinoasă" dar "sănătoasă"?

13 februarie

Am avut acum câteva zile o criză de identitate. Ce sunt eu? Română? Nemţoaică? Evreică? Rusoaică? Unguroaică? Internaţională?

O senzaţie bizară de apartenenţă şi nonapartenenţă…

Mă aşteaptă o săptămână obositoare care o să-mi dea, probabil, impresia că exist.

10 iunie, Paris

Şi, deci, la două săptămâni înainte de întoarcerea mea la New York – m-am văzut cu un milion de oameni. Cioran, mai ales. Apoi, în cavalcadă. Monica (Lovinescu), Virgil (Ierunca), Hermann, Cella Minart, Lily Denis, Nicole Dreyfus, Daisy Schnapp, Aurora Cornu, Mioara (Cremene), Zimra (Ana Novac), Doina Sălăjan Breban şi Cristina. Imre Tòth vine special de la Regensburg să mă vadă. Cu Toia şi Donca Gherman am vizitat castelele de pe Loara. M-am revăzut şi cu Nae Tertulian şi Georgeta Horodincă. Iar, după ce m-am mutat în sfârşit la Vera, bucătăreasa lui Hermann, unde locuiesc civilizat, m–am revăzut cu Lucian Raicu şi cu Sonia Larian (în paranteză fie spus, cartea ei "Bietele corpuri", sper că reţin titlul exact, a constituit o apariţie excepţională, din nefericire, neînregistrată ca atare).

Nu mă bucur de Paris. Doar mirosul familiar al metroului îmi readuce câte ceva din nostalgia prezenţelor mele trecute.

M-am revăzut şi cu Guillevic (poet francez, **n. red.**), cu Tudor Banuş (fiul poetei Maria Banuş, **n. red.**), care mi-a făcut un portret ca şi cum aş fi pe patul morţii (poate că sunt), cu Victor Roman care acasă mi-a făcut două sculpturi grozave şi cu Gheorghe Zamfir (neplăcut personaj, nemaivorbind că ne-a prezentat un fel de compoziţie proprie absolut ridicolă…).

Nu mă bucur de nimic. Probabil că a fost o călătorie inutilă (în ciuda succeselor engleze). Eu nu trăiesc. Nici nu mă aşteaptă speranţa unei schimbări. Sunt tot mai urâtă. N-am poftă de nimic, nici de muzică, nici de poezie, nici de jurnal. De ce mai trăiesc?

5 iulie, New York

Am dat un interviu cu Monica (Lovinescu) la Europa Liberă. Am vorbit şi despre mine şi despre Babu. Poate că, totuşi, a fost o greşeală, o atitudine politică, o punere sub reflector, la un post finanţat de CIA. Sigur, eu nu mă mai aflu în România, dar prietenii mei, da.

În "Universul" lui Buhoiu mi s-a publicat un portret şi coperta cărţii engleze şi un comentar cu titlul "Nina Cassian a rămas în USA?".

14 noiembrie

M-am revăzut cu Miriam şi Cornel Răducanu. Ei au dreptate să plece acasă, eu am dreptate deocamdată să rămân aici.

13 septembrie 1989

S-ar putea ca Zimra – Ana Novac – să stea la mine în octombrie, vreo săptămână.

Aştept întoarcerea Lydiei (Ilieşiu, soţia regizorului de film Mirel Ilieşiu, **n. red.**) din România.

Vreau să scriu un articol despre "Exterminarea sistematică a unui popor, fără vărsare de sânge"!

16 noiembrie

"Jurnalul" a început să apară în

revista "Minimum" pe care Mirodan o scoate la Tel Aviv. Nu mi-a cerut acordul dar, evident, mă bucur, deşi ar trebui să-mi revăd cu atenţie paginile ce se referă doar la atâtea persoane în viaţă. De pildă, acum toată lumea ştie (inclusiv preopinentul) că-l numesc pe Traian Şelmaru "personaj nefast, ulterior secretar (şi torţionar) al Uniunii Scriitorilor". ...

Hotelul "Nina"

Ani de zile, au locuit în casa mea din insulă sumedenie de români, în primul rând, veniţi din România, din Israel, din Brazilia, din Austria etc.: Anatol Vieru (de trei ori), Vladimir Devesselu, Yvonne Hassan, fiul ei, Alexandru Solomon, Eva Sârbu, verişoara mea Angelica Pavlu, Mircea Gorun (de trei ori), Agnia Bogoslava, Lydia Ilieşiu, ... dar şi o nemţoaică şi doi prieteni americani etc.

Mi-a făcut plăcere să-i adăpostesc – pe gratis, bineînţeles – şi pentru aprecierea pe care le-o purtam şi ca antidot la singurătate...

13 decembrie

Pe 17 ianuarie am o consfătuire la PEN, împreună cu Norman Manea. Dorin (Tudoran) nu poate (nu vrea) să vină.

Dacă mai ţin bine minte...

Până la urmă, a fost un fel de consfătuire, dezastruoasă pentru mine, întrucât o duduie din Elveţia s-a plâns că "a trebuit" să mă citească în cărţile de şcoală.

Prietenul meu Norman n-a rostit nici o silabă întru apărarea mea. În schimb, Andrei Brezianu (redactor la postul de radio "Vocea Americii, **n. red.**) a încercat să echilibreze situaţia, numind-o pe Ana Blandiana "oponentă" (vezi "Motanul Arpagic") şi pe mine "disidentă" (fără, din păcate, citate din multele mele versuri şi atitudini).

Ca de obicei, în asemenea împrejurări, eu paralizez.

22 decembrie

De azi, de la 6 a.m., trezită de telefoane, urmăresc problema românească. Sunt încă lupte dar Ceauşescu a fost dat jos, se pare că a fugit cu Cotoroanţa, dar Nicuşor e luat prizonier.

Ştirile se succed de la un minut la altul. Mircea Dinescu, vorbind de la tribună, o apariţie îmbătrânită a lui Silviu Brucan, a apărut şi Sergiu Nicolaescu (!?), Pino (Ion) Caramitru se pare a ţinut şi el un discurs.

Palatul Republicii e în flăcări – e de necrezut, dar se întâmplă!

Ce va urma? Securitatea încă acţionează, victimele omeneşti se acumulează, nu mi se pare posibil ca Asasinul să-şi restabilească puterea!

Au apărut Dan Deşliu (cu mustaţă) şi doi speakeri de la t.v. – insurgenţi.

29 decembrie

Monstruoasa pereche a fost executată! Îmi pare rău doar că au murit ţanţoşi, agresivi, că n-au apucat să simtă gustul umilinţei.

❖

După un mare număr de morţi, situaţia pare a se calma deşi nu toţi securiştii s-au predat. Am aprehensiuni cu privire la luptele intestine sau de vendetă care urmează. S-a înfiinţat Partidul Naţional Ţărănesc Creştin şi Democrat. Partidul Comunist se va desfiinţa probabil. Nici o pagubă. Tot nu mai exista decât ca o forţă opresoare şi înfricoşătoare.

Cică cineva ar fi spus la Televiziunea Română: "Unde e poeta Nina Cassian? Să vie că e nevoie de ea". – Ceea ce nu pot face pentru că nu am *greencard*. De asemeni, mă tem de o posibilă explozie a antisemitismului făţiş (latent şi intermitent ţinut sub obroc atâtă vreme...). Ca să nu mai pomenesc de "trecutul" meu care-mi poate fi reproşat, neţinându-se cont nici de atitudinile mele despre care atâţia pot da mărturie, nici de poeziile mele (nici măcar de cele subversive), nici de... nici de...

În orice caz, Păunescu a fost scuipat şi arestat. Eugen Barbu, la fel.

5 ianuarie 1990

Ştirile de dinainte s-au dovedit false. E. Barbu conduce în continuare "Săptămâna" şi pune la cale acţiuni cu bătaie ca să devină Preşedinte la Uniunea Scriitorilor! Păunescu e prezent în toată presa şi scrie articole neruşinate. Ce o să iasă? Când va lua sfârşit confuzia şi vânătoarea de vrăjitoare? Cum va arăta ţara? Va fi capitalism ca în America? Va fi cu adevărat democraţie? E prea devreme pentru pronosticuri.

❖

Am apărut cu poză pe copertă şi poezii în "American Poetry Review". Şi cu încă patru poeme în "The New Yorker".

6 ianuarie

Nu mă pot întoarce în România în care Eugen Barbu continuă să-şi ezercite maleficiile.

❖

Oameni cinstiţi şi canalii au coexistat în toate partidele, în toate categoriile, în toate profesiile, la comunişti şi la legionari, la scriitori şi la ingineri.

Cu onestitatea mea – la cine să mă prezint?, cui să-i dau socoteală?, cine are autoritatea de a mă judeca?

6 martie

Exact ce spuneam mai sus. La discuţia la PEN, am fost apostrofată de un exilat român, plecat din ţară de patruzeci de ani, care m-a numit "poetă stalinistă". Apoi, cum am mai spus, cred, o tânără doamnă s-a plâns că m-a citit în cărţile de şcoală. La Europa Liberă, altă româncă m-a făcut albie de porci. Ceea ce nu înseamnă că, după o lectură a mea la New Jersey, tot o româncă nu mi-a declarat: "Faceţi cinste ţării".

7 august, New York

M-am întors alaltăieri, după patru zile la Atena şi cincisprezece zile la Paris.

❖

Şi iată, deci, cu acest bilanţ inegal, adesea dramatic, sunt "acasă" (termen abolit pentru mine), unde mă aşteaptă milioane de treburi (printre care trei zile în Arizona, în octombrie, Pennsylvania, în februarie, o discuţie la Columbia University, "Traducând-o pe Nina Cassian", cu participarea lui William Smith, Dana Gioia, Chr. Hewitt, Naomi Lazard…).

20 decembrie

Un party la care l-am revăzut pe Volodea Tismăneanu, pe Mihai Botez şi, vai, pe Valery Oişteanu care, la o critică de a mea adresată lui Leonte Răutu, unchiul lui, m-a apostrofat: "Tu să taci, vacă comunistă!".

Iată cine îmi aplică acest stigmat (am încercat să explic, ba chiar să justific), oare le spune părinţilor lui şi unchiului său "boi comunişti"? Ce deosebire între el şi fratele lui, demnul şi competentul Andrei Oişteanu!

19 martie 1991

Stela, Mircea Gorun, Tania Lovinescu – toţi ar vrea să vină la mine dar trebuie să-i sincronizez cumva. Am mult de lucru. După ce, aseară, am terminat, după zile şi zile şi nenumărate ore corecturile la "Visul" cu Liviu (Ciulei) care a plecat aseară la Bucureşti – mă aşteaptă o muncă stupidă dar istovitoare la nişte cântece de musical ("West Side Story") pentru o echipă basarabeană, de fapt, modovenească, pe care vreau s-o ajut, împreună cu Ilinca Bartolomeu (Preoteasa).

21 mai, Bucureşti

Iată, sunt de zece zile aici şi abia acum notez câte ceva.

Avanpremiera "Visului" a fost triumfală! Liviu m-a scos la rampă deşi eu aveam reticenţe, nu voiam să ies în faţă. Ei bine, la premieră, spectacolul a fost mult mai slab şi n-a mai trebuit să am reticenţe întrucât Liviu a "uitat" să mă mai cheme pe scenă (şi erau în sală critici, autorităţi şi prieteni!).

A fost şi un scurt reportaj la Televiziune în care am fost şi eu zărită o clipă dar, pomenindu-se realizatorii spectacolului, numele meu a lipsit.

România e, deci, consecventă în purtarea ei faţă de mine. Şi eu sunt, în purtarea mea faţă de ea, dăruindu-i excepţionala mea traducere (o spun fără jenă) şi poeziile mele (am trimis volumul la Mircea Ciobanu şi un grupaj Constanţei Buzea).

Reproduc şi nişte cuvinte pe care mi le-a adresat Andrei Pleşu: "Eşti neschimbată. Eşti neschimbată-n *bine*".

3 iunie

"Capitalismul" românesc se caracterizează deocamdată prin shopuri, scumpiri de preţuri aiuritoare, presă deşănţată, de un antisemitism mai dihai decât al "Poruncii Vremii" (condusă de Eugen Barbu şi de Corneliu Vadim Tudor, în "România Mare"), de un antimaghiarism incitator la masacre, cu securişti în circulaţie, cu demonstraţii bine organizate şi cu "Jos Iliescu!".

Cu Doinaş, Irinel (Liciu, balerină, soţia lui Şt. Augustin Doinaş, **n. red.**) şi Mony (Crohmălniceanu), în schimb, m-am văzut în condiţii calde.

1 iulie

Breban mă invitase la el acasă. Am venit la ora fixată dar nu mi-a deschis nimeni. Uitase. La telefon a fost deosebit de mojic spunându-mi că el e foarte ocupat şi trebuia eu să-i amintesc.

16 iulie, satul 2 Mai

S-a întâmplat ceva foarte rău. A murit Rica, verişoara mea cea bună. Ieri am primit telegrama. Am plâns-o, o plâng. Rica, blânda mea verişoară, spre deosebire de cealaltă, Angelica cea afurisită, deşi amândouă inteligente şi talentate.

Herta Spuhn, cea mai bună prietenă a ei, m-a somat să vin la Bucureşti şi să încerc să mă mut în casa Ricăi, pe numele ei literar Sanda Radian, apartamentul aparţinând patrimoniului Uniunii Scriitorilor.

Când am văzut-o pentru ultima dată, mi-am dat seama că o iubesc dar că ea nu mă mai iubeşte, din pricina unui conflict anterior între soţul ei Gusti (Augustin Gartner, inginer, fost deţinut politic, **n. red.**) şi Ali…

Săraca Ricuţa…

14 august, New York

"Înteţirea" coşmarului de care vorbeam a fost floare la ureche faţă de ce a urmat.

Cu o seară înainte de plecare, au năvălit Sorin Dumitrescu (pictor, **n. red.**) şi fiul părintelui Galeriu. După îmbrăţişările de rigoare, prima întrebare pe care mi-a pus-o Sorin a fost: "Tu cu cine ţii?" (Sorin care, la jocul adevărului, în cadrul unei reuniuni la Ioana, întreba cu regularitate: "Câte orgasme ai avut în săptămâna asta?" – eu fiind proaspătă văduvă). Când am dat să răspund că de-abia am venit, Sorin a urlat la mine: "Eşti o ticăloasă! Eşti o ticăloasă!". E drept că amândoi erau cam afumaţi (asta mi-a spus Eva Sârbu care era de faţă). "Ieşiţi afară!" am bâiguit eu, speriată şi perplexă. "Nu e casa ta, e a Ioanei", mi-a replicat Sorin (avea dreptate). Totuşi, au plecat, Sorin trântind uşa cu o violenţă care a zguduit tot blocul.

Mi s-a făcut rău. Toată dimineaţa am vomitat. (Ali era entuziasmat de tablourile lui Sorin cu cruci şi voia neapărat să-i cumpărăm unul. N-am apucat…)

24 octombrie, Chingford

Dezolant voiaj.

După succesul festivalului de la Cheltenham, după Poetry Society – Miron Grindea îmi telefonează ca să-mi spună că a murit Petrică.

Da, a murit Petrică, eternul meu prieten de aproape cincizeci de ani! Partenerul meu de Ioachim, de "expoziţie arheologică", de munte, de apropiatul nostru Celan, continuă prezenţă… L-am revăzut după şase ani şi l-am pierdut acum iremediabil. Yvonne rămâne singură (dar cu fiul ei). Sper că Petrică a murit uşor, nu ca Ali.

6 decembrie

Sf. Niculae. A şi fulguit. Şi peste câteva zile plec, tulburată de această Românie, de ea în mine, de mine în ea.

Casa? Tot în aer. Cu toate intervenţiile. Când m-a văzut, primarul (Crin) Halaicu mi-a spus: "Credeam că aţi răposat". După care mi-a făcut promisiuni.

17 decembrie, New York

În preziua plecării, mi-a telefonat Sanda Dumitrescu anunţându-mă că a murit Jany (scriitorul Vladimir Colin, primul soţ al autoarei, **n. red.**). Îl vizitasem o singură dată, vorbisem cu el la telefon – comunicarea era imposibilă.

Prea multe pierderi… Rica, Petrică, Jany… Şi, de fapt, unde sunt eu?

❖

Mi s-a părut oarecum simbolic faptul că, în casa Ricăi, aş sta vis-à-vis de Poenaru Bordea nr. 6 (de altfel, o priveam în balcon şi o vizitasem adesea), casa părinţilor mei unde am locuit o vreme cu Jany Colin, apoi, intermitent, cu noua mea dragoste, Ali, cu care într-o noapte am dansat strâns lipiţi (părinţii mei dormeau) pe melodia "Sentimental Journey"…

(Urmare în numărul viitor)

●

Ministerul nostru de Externe a protestat vehement împotriva faptului că, într-un reportaj transmis cu prilejul sărbătorilor de iarnă, d. Matthew Price, corespondentul postului BBC în Israel, a spus: "Iosif şi Maria, părinţii lui Isus, nu ar fi putut pleca astăzi de la Nazareth la Bethlehem din cauza barierelor ridicate de Zahal şi a gardului de separare".

Auzind de protestul sus-amintit, ziaristul cu pricina a zâmbit pe sub mustaţă. Cred şi eu… Numai d. Matthew ştie ce Price i s–a plătit de către arabi ca să rostească, în direct, fraza despre care vorbim.

Nou!

Maximilian Amiad

Leiba Zibal şi Gheorghe

Dramă în două acte
(după Caragiale)
Cu o Prefaţă de Al. Mirodan
Minimum, 2005

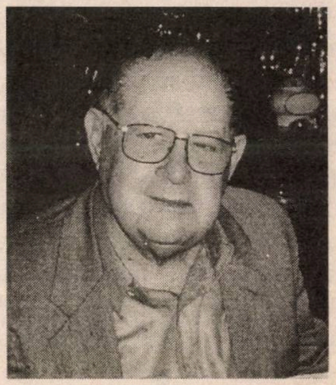

*«Ce anume l-a îndemnat pe Amiad să transforme în piesă această nuvelă, **tocmai** această nuvelă, nu e greu de ghicit. Tema scrierii lui nea' Iancu este frica. Frica pur şi simplu. O stare a spiritului care ne-a dominat de-a binelea, pe toţi, în anii din Galut.»*

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 25 (douăzeci şi cinci) de şekeli la:

M. AMIAD
POB 32334 – Tel Aviv 61332
Tel. 03/546-5416

IOSEF EUGEN CAMPUS

Alexandru Ecovoiu: un scriitor cu o voce inconfundabilă

În ultimul deceniu al secolului 20 a izbucnit dintr-o dată numele lui Alexandru Ecovoiu pe ecranul actualităţii literare. Debut târziu, la peste patruzeci de ani (născut în Bucureşti, la 3 noiembrie 1943). Primele sale două volume, "Fuga din Eden" (1984) şi "Călătoria" (1987), nu fac prea mare vâlvă. Dar romanul "Saludos", publicat în 1995, a constituit un eveniment literar. Revelaţia unui mare scriitor.

Citit cu admiraţie de adevăraţii cunoscători ai literaturii din România, dar şi în străinătate, devine brusc un mare romancier contemporan. I se acordă, în 1996, pentru romanul "Saludos", Premiul Uniunii Scriitorilor. În 1998, primeşte şi o recunoaştere oficială internaţională. I se acordă, pentru romanele "Saludos" şi "Staţiunea" (1997), Premiul Observator – München.

❖

Locul lui Ecovoiu în cuprinsul literaturii române şi universale nu e numai acela al unui scriitor recunoscut, apreciat. El ocupă, cred, în primul rând, **un loc inconfundabil.** Aduce, prin originalitatea talentului său, ceva nou, nemaiîntâlnit. Ceva numai al lui, identificabil de la prima pagină.

De aceea scriu acest articol. Ţin să-l fac cunoscut publicului cititor din Israel. Să-l descopere şi cititorii de aici, cu încântare artistică, aşa cum l-am descoperit eu. Să resimtă aceeaşi incomparabilă bucurie, a unei revelaţii.

Ceea ce nu înseamnă, evident, că Alexandru Ecovoiu s-a ivit din neant. Se înscrie în şirul unor înaintaşi ca Alain Robbe Grillet, Umberto Eco, şi, în genere, duce mai departe linia romanului modernist şi postmodern, aşa cum au făcut şi în literatura română un Radu Petrescu, Cărtărescu, Sorin Titel etc.

Regulile romanului clasic sunt conştient şi voit negate. A dispărut eroul balzacian unitar, cu stare civilă bine precizată. Firul temporal succesiv, înaintând cuminte dinspre trecut spre prezent, a dispărut şi el. Acţiunea nu mai e unitară, dezvoltându-se captivant spre un deznodământ inevitabil. Autorul postmodernist îşi poate permite orice, nimic nu-i mai îngrădeşte libertatea discreţionară.

Aşa stau lucrurile şi în romanele lui Ecovoiu. "Pot orice în romanele mele", spune eroul Sigma din romanul cu acelaşi nume. Iar în romanul "Staţiunea", unul din personajele principale – în care, ca de obicei, nu ne putem opri de a recunoaşte un reflex al autorului – Romancierul, declară că nimic altceva nu-l interesează decât **să scrie,** că aceasta e menirea lui supremă. În scris, spune el, e **atotputernic** în cuprinsul invenţiei sale artistice. Poate dicta personajelor ce să spună şi ce să facă, le poate crea din nimic şi le poate omorî cum şi când vrea.

Principiile acestea sunt puse în practică în realizarea romanului "Saludos".

«"Saludos" a fost marea mea descoperire», povesteşte autorul. «Ceva între salut şi reverenţă. Armonia deplină cu mediul, mai puţin cu oamenii.» Romanul se constituie treptat, cu nesfârşite şi neaşteptate circumvoluţiuni, din povestirile eroului, Sey Mondy, care, din aventură în aventură, străbate pământul în lung şi-n lat. Aceste peripeţii – care ne amintesc întrucâtva de romanul picaresc şi de "Candide" al lui Voltaire – sunt pline de culoare şi, aşa cum bine remarca Ioana Pârvulescu ("România literară", nr. 38, 1995), sunt "partea forte a romanului": *"Imaginaţia lui Alexandru Ecovoiu se desface evantai în povestirile exotice ale personajului său, în care beţia simţurilor e eterată de atmosfera de vis. Cu suspans bine dozat, cu o fină artă descriptivă şi enclave poetice…"*

În ansamblu, romanul se constituie ca o *quête,* o călătorie iniţiatică, mai curând imaginară, pe hartă, nu în realitate. O călătorie în care peregrinul simte că nu e nicăieri "la locul lui", că e un neconformist care nu poate accepta convenţiile locului, ale realităţii. El peregrinează, nu atât ca să descopere ceva, cât de dragul schimbării locului, de dragul mişcării însăşi. Această perpetuă mişcare constituie şi i se descoperă ca adevăratul scop al peregrinării sale. E un globetrotter metafizic şi imaginar. Cred că în acest sens trebuie precizat şi completat ceea ce spune Sey: *«Dar fiecare kilometru al călătoriei mele, aproape fiecare pas, îmi rezervă ceea ce nici o carte nu poate cuprinde cu adevărat; umblând, urma să-mi formez o părere proprie asupra lumii, alta – eram convins – decât cea pe care, persuasiv, şapte-opt profesori de renume se străduiseră, ani de-a rândul, să-mi vâre-n cap.»* Deci, nu numai o părere personală, obţinută prin trăire directă, ci părerea că scopul ultim poate fi găsit numai în schimbarea continuă, în negarea stabilităţii ca atare.

Există în carte şi un aspect colectiv, nu numai individual. În capitolul în care Sey povesteşte cum a fost recrutat la Lepidarium, în comandoul de scriitori trimişi în colonia penitenciară din Defileu pentru a li se inculca meşteşugul criminal de a desfiinţa cititul, arta, artistul şi cugetătorul veritabil: «*Trebuia dezintegrată – până la dispariţie – ideea de artă. De cultură! Trebuia dovedită inutilitatea creatorului. Anularea gânditorului de către gânditor; un comandament al Crimei intelectuale.*» Custodele organizează un complot mondial, acţionează în vederea instaurării Statului Unic cu limbă unică artificială numită MO şi a "salvării" omenirii prin mijloace dictatoriale, chiar împotriva voinţei acesteia.

În finalul romanului în special, se pune şi problema incertitudinii identităţii, a eului plural şi a pluralităţii sosiurilor. Martorul, cel care l-a întâlnit pe Sey şi care i-a ascultat fascinat povestirile, se întoarce acasă, în România. Suferă mereu de dureri de cap, e pe punctul de a înnebuni. Are impresia că întâlneşte pretutindeni copii ale sale: «*Văd tot mai mulţi indivizi care seamănă cu mine. Şi ei îşi dau seama de asta, pentru că mă privesc miraţi. Vizibil incomodaţi de faptul că îi fixez cu o atenţie de care ei, la rândul lor, nu sunt în stare fiindcă doar îmi seamănă, nefiind însă identici mie în perseverenţă şi-n scopuri. Într-o zi, am să le dovedesc impostura. Durerile de cap, tot mai dese, tot de la ei se trag. E un fel de deochi, pornit din neghioaba lor uimire, când se zăresc în mine. Habar nu au că toată lumea începe să semene cu ei.* ***Cu mine!*** *Chiar şi Sey – Magirus nefiind decât o umbră – va fi după chipul şi asemănarea Mea! Simt în mine ceva demiurgic. Voi fi Custodele! Mâine pornesc spre Defileu!*»

❖

În romanul "Sigma", locul, timpul, tema sunt cu totul altele.

Avem de a face cu un roman filozofic şi istoric, dezbătând tema creştinismului. Acţiunea se desfăşoară pe două planuri paralele. Unul, contemporan, aduce în scenă pe eroul princial, Sigma (numit aşa pentru că e pierdut undeva, la mijloc, într-un alfabet străin, între Alfa şi Omega). Citim: «*M-aş întoarce după o vreme la starea mea de ex-Sigma, fiindcă sunt ieşit din alfabet, scăpat sau poate exclus. Revin uneori între Alfa şi Omega, doar pentru a găsi argumentele unei alte evadări. Sau alungări.*» El trăieşte într-un dialog-confruntare cu prietenul Hardtmut (încrucişare hibridă: tatăl neamţ nazist, mama evreică). Sigma se opune unui "duşman", adversar înţelegător dar limitat de obsesia dogmei creştine, Preotul. Ocupaţia centrală a lui Sigma: scrie o carte despre evul mediu.

Şi astfel trecem la cel de al doilea plan, istoric. Eroul cărţii e Mentorul, un fost templier, care continuă să activeze, clandestin. Şi-a asumat drept misiune să restructureze creştinismul (lumea?) arătând nepotrivirile din Evanghelie, falsificările acceptate de Biserică şi propagate de ea. Falsificarea esenţială, primordială, a fost a apostolului Pavel (Şaul). Pentru a desfiinţa puterea Romei, acesta a inventat caracterul dumnezeiesc al lui Isus, aşa-zicând Fiul Domnului, nu Fiul Omului, a propagat dogma falsă a Sfintei Treimi şi astfel, practic, a anulat importanţa vechiului Dumnezeu, Unic, al evreilor. Pentru a-şi atinge ţelul, Mentorul e gata să folosească orice mijloace. Inventează el o nouă Scriptură, apocrifă, care restabileşte adevărul, şi o dă drept autentică, deşi e copiată de Caligraf, la ordinul lui. Creşte doi tineri gemeni care, la momentul oportun, se vor da drept Isus (revenit de dincolo de moarte) şi capabili să facă minuni. Puşi la încercare, se vor dovedi nişte ipostori. Aceasta va provoca furia şi confuzia creştinilor. Îşi vor zice, speră Mentorul: "Dacă aceştia, amândoi, care se declarau a fi Isus, erau de fapt nişte impostori, poate şi cel de la începuturi, pe care l-am crezut Fiul Domnului, nu era decât un om".

Şi în acest roman, în afară chiar de punerea în paralelă a realităţii contemporane cu lumea fictivă a cărţii scrise de Sigma, se afirmă atotputernicia scriitorului: "Nu-mi omor toate personajele; vor mai pieri unele, vor mai suferi altele, dar Icşe (femeia iubită) va fi ferită de un sfârşit urât".

Ecovoiu îşi consideră cărţile ca un tot complex, ca o plasă cu ochiurile destul de elastice ca să poată lua forme şi chipuri diverse, dar care învăluie un text unic, **o operă.** Constituie, pentru el, o lume pe care o trăieşte integral, reală şi fantastică totodată. O lume pe care nu o părăseşte niciodată, chiar când scrie încă o carte. De aceea, reapar în mod firesc aceleaşi personaje pe care le-am cunoscut în trecut. Caligraful, eroul principal din povestirea cu acelaşi nume, revine, în romanul "Sigma", ca unealtă a mentorului, pus să scrie opera apocrifă a acestuia. Tot astfel, ca un element al acestei lumi textuale care constituie **opera,** revine şi "Vânătorul de lupi albi", pe care-l întâlnisem în povestirea cu acest titlu.

❖

Inconfundabil, cum spuneam, mi se pare scrisul lui Ecovoiu. În primul rând, prin structura lui simplă, logică, aş spune chiar de o stricteţe matematică.

Lucrul se vede cel mai bine în ciclul de povestiri "Cei trei copii-Mozart" şi în romanul"Staţiunea".

Staţiunea e un fel de utopie existenţialistă. Un teritoriu restrâns, în care legile generale ale statului nu au curs. Un stat în stat, condus dictatorial de Magistrat. Acesta crede că numai el poate conduce ţara aşa cum se cuvine. Crede şi a izbutit să-i convingă şi pe cetăţeni că numai forţa e eficientă, că oamenii nu se supun decât dacă le e frică de ce li s-ar putea întâmpla şi dacă au ajuns să creadă că situaţia dată, indiferent de inconvenientele ei, e, totuşi, cea mai prielnică, cea mai bună dintre cele posibile.

Are şi câţiva adversari Magistratul: Filozoful (care, în ultimul timp, s-a apucat să crească iepuri şi să-i obişnuiască, încetul cu încetul, să nu mai fie ierbivori, ci să devină carnivori; aceasta pentru a dovedi, contrar opiniei curente, că "Totul e posibil"), Romancierul (care, aşa cum notam mai sus, socoteşte că nu are decât menirea să scrie, dar că, în cuprinsul scrisului, e atotputernic) şi, mai puţin interesant, Eroul (acum, complet decăzut, un beţivan incurabil).

Viziunea e sumbră. La sfârşit, Povestitorul (Romancierul? Autorul? în fond, sunt existenţe oarecum echivalente) este internat de Doctor, ca nebun, în Lazaret, mereu ameninţat că i se va face o lobotomie. Concluzia generală a acestei utopii-parabolă este că Magistratul şi adversarii săi sunt la fel de păcătoşi. *«Din rândul nevoiaşilor s-au ridicat cei mai neîndurători tirani. Masochismul gloatei: vrea să fie încălecată cu forţa. (...) Într-un colţ neştiut al creierului se află un comandament al morţii.»*

"Demonstraţia" e, în această parabolă fantastică, impecabil logică.

Impecabil logice sunt şi povestirile din volumul "Cei trei copii-Mozart". Ele iau aspectul unei imagini metaforice cu adâncimi existenţiale. În "Sindromul G", de pildă, se pune cu acuitate problema înstrăinării de sine, a morţii, a chipului din oglindă. În "Şoseaua" se demonstrează prin imagine, cu o simplitate matematică, imposibilitatea întoarcerii. În "Caligraful", două cetăţi vecine se războiesc iar şi iar, şi apoi, până la viitorul război, încheie o pace solemnă. Consemnarea tratatului de pace o face Caligraful. Condamnând această nesfârşită reîncepere a războiului, Caligraful îndrăzneşte o dată să adauge o virgulă, o simplă virgulă, dar care transformă fraza, răsturnându-i sensul. În loc de "o pace, precum lumea veşnică", scria acum în tratatul inatacabil: "o pace, precum lumea,// veşnică...". Caligraful a fost aspru pedepsit. Ca să nu-şi mai poată exercita profesiunea, care era pentru el vocaţie, i s-a tăiat mâna dreaptă. Dar, ceea ce nu ştia nimeni, Caligraful era ambidextru. În taină, el şi-a continuat minunata meserie.

Demonstraţia e impecabilă. Şi simplitatea construcţiei lingvistice, lexicul şi fraza, de asemenea. Iată frazele cu care se încheie povestirea: *«Mâine, în zori, voi trimite o epistolă Consiliului Cavalerilor. De nesupunere. Dovadă că mai caligrafiez. Că mai exist. Nu le va rămâne decât să-mi reteze şi mâna cealaltă. Dar nu va fi aşa. Cetatea noastră e săracă. Fiecare locuitor trebuie, cât de cât, să o sprijine. Să se ajute pe sine măcar. Or, un ins fără braţe devine o povară, fapt pentru care, totdeauna, după "osânda mâinii drepte", în caz de recidivă, cel în cauză este descăpăţânat.»*

Acestui scriitor cu voce inconfundabilă, să-i facem locul ce i se cuvine în conştiinţa şi în inima noastră şi aici, în Israel.

Trebuie să-i mulţumesc lui Zoltan Terner care mi-a făcut bucuria aceasta, îngăduindu-mi să citesc cărţile lui Ecovoiu, scriitorul pe care el îl admira dinaintea mea.

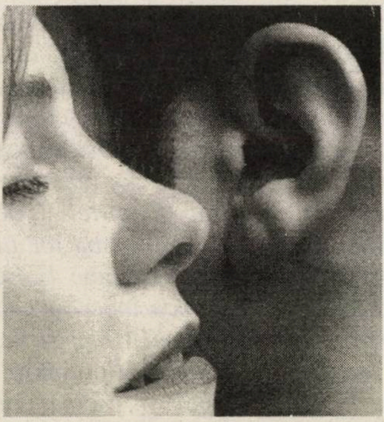

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la preţuri şi în condiţii speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile
(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Alexandru Lungu

Cerneala şi sângele

Antologie de poeme însoţită de 21 de desene (Argo 2002)

Himere în amurg

36 de desene şi poeme într-un vers (Galateea 2004)

Nu aduce anul ce aduce ceasul, se spune din bătrâni, cuvinte de încurajare mai ales pentru cei înnămoliţi în mlaştina rutinei, indiferenţei sau deznădejdii. Aş putea parafraza această zicală printr-o variaţiune: nu aduce anul ce aduce luna. Pe lângă multele nefericiri pe care memoria colectivă le-a trecut pe răbojul ei în cursul lunii iulie 2005 (urmate de altele şi altele, în continuarea acestei veri), eu reţin în ce mă priveşte, un moment cu totul neaşteptat, aducător de bucurie spontană, în aceeaşi perioadă de timp: atunci când am auzit la telefon glasul d-lui Alexandru Lungu, marele poet din Bonn, spunându-mi că mă cunoaşte din publicistica mea (probabil din "România literară" şi revista "Minimum") şi că-mi va expedia în curând câteva volume de poeme şi grafică ale sale, apărute în 2002, 2004 şi 2005.

Filozoful Gabriel Liiceanu scria undeva – şi am meditat îndelung asupra acestui adevăr pe care l-am recunoscut ca fiind şi al meu (în mod special tocmai în legătură cu acest autor) – despre un anume tip de lectură care se lipeşte de tine, cititor, se contopeşte cu mintea şi inima ta. Nu există idee care să poată pătrunde în lume, spunea el, neajutată de un impuls afectiv; în aşa măsură, încât chiar şi lecturile pe care le preţuieşti pe un plan sau altul ajung să nu însemne mare lucru, dacă nu au avut efectul de a face să intre în vibraţie coarda care eşti tu însuţi.

- **Alexandru Lungu, preşedintele Republicii Transumbria**
- **Umoristul Octavian Sava e un om trist**
- **Simantov: semn bun**

Poemele lui Alexandru Lungu m-au făcut – şi ele – să intru într-o vibraţie care se repetă cu intensitate nediminuată ori de câte ori le recitesc, fie că e vorba de cele cuprinse în antologia "Carnea şi sângele" (Argo 2002), însoţite de 21 de desene, tăinuind nălucile gândurilor, sau de cele 36 de desene şi tot atâtea poeme într-un vers, pe care poetul le intitulează "Himere în amurg" (Galateea 2004).

Petre Răileanu, care oferă o "cheie" a acestor "Himere", afirmă că ele împing *"rostirea poetică în zona ei absolută care este tăcerea. (...) Obţinute prin distilarea îndelungă a angoaselor, obsesiilor, revelaţiilor fulgurante (...), cuvânt şi imagine funcţionează ca o pistă pe jumătate adevărată, pe jumătate falsă, căci funcţia lor e de a ascunde. dând iluzia că spun"*.

Da, în acest ţinut pe care poetul îl numeşte Transumbria, cuvintele şi imaginile cuprind tot atâtea măşti, interogaţii şi răspunsuri, obiectele şi fiinţele ne parvin cu alte trăsături decât cele îndeobşte cunoscute (trandafirul este negru, florile eretice, fumul amurgitor). Iar când simte nevoia, poetul – ca toţi marii scriitori – nu se sfieşte să născocească noi funcţii ale cuvintelor, să le lărgească sau să le comprime din punct de vedere morfologic după cum îi dictează vocea interioară. El evocă arborele *destainei*, ispita *întomnării, odinioara* zăpezilor. Iar între cuvinte şi chipuri se produce o interferenţă, un "freamăt" abia întrevăzut – nu şi dezlegarea tainelor.

Oare infinitatea de ochi din desenele lui Alexandru Lungu – tot atâtea roade înconjurate de frunze din arborele vieţii – nu reprezintă şi ea una din tainele "visătoriei filozofice", amintind prin jocul asociaţiilor de cea din tablourile lui Ţuculescu? Şi totuşi, înţelesurile criptice ale poemelor şi însoţitoarelor lor grafice îşi găsesc un ecou prelung şi dureros în simţămintele şi imaginarul multora dintre noi, ca în versurile care urmează, dar şi în atâtea altele, prea numeroase pentru a fi citate:

"Sângele fiecărui poet e-ntunecat de cerneală", iar *"cerneala fiecărui poet e străluminată de sânge"*.

"Către sfârşitul toamnei vin nălucile/ sfânta putrezire/ trecerea dintre lumi".

"Umbra deasă a zădărniciei/ în cele din urmă/ cade din ceruri".

"În însingurarea nopţii/ am distilat o singură lacrimă/ prin care somnul lumii/ ar putea în voie călători".

Iată şi câteva (puţine exemple) din poemele într-un vers, de o imaginaţie debordantă:

"Îngerul cu două feţe nehotărât în apa amurgului".

"Pajiştea suspinelor împestriţate de flori răzvrătite".

"Frunza pe apă scrie clipele şi nehotărârea".

Aşa simt şi eu, stimate poete: îngerul are două feţe, pajiştea e încărcată de suspine iar stigmatele nu pot zăgăzui "ereziile".

La capătul rândurilor de mai sus, îmi permit să adaug ceva despre modestia acestui artist, care se exprimă până şi în dedicaţiile oferite, nici una identică cu cealaltă sau pur convenţională. "Versuri desuete şi desene şovăite", scrie Alexandru Lungu într-una din ele. "Urmele unui joc (ne?)vinovat între semne şi cuvinte", într-alta, iar în altă parte, de parcă ar fi presimţit gândurile mele: "Salut dintr-o depărtare apropiată".

(Gina Sebastian Alcalay)

Octavian Sava

Cazul Beilis – filmul unei nelegiuiri

Roman; coperta: A. Poch;
ed. Hasefer, Bucureşti, 2005

Este, înainte de toate, o surpriză.

Umorist, autor de comedii (de succes) pentru scenă, radio şi televiziune, Octavian Sava este ultimul scriitor de la care te-ai fi aşteptat să vină în librării cu o asemenea carte, eminamente tragică; o acuzaţie de omor ritual în secolul XX. Aflând de apariţia volumului, am fost uimiţi. Era ca şi cum am fi citit că acad. Solomon Marcus şi prof. Paul Cornea ar fi scris nişte scenete pentru Stela Popescu…

…Acestea fiind zise, este inutil să precizăm care sunt sentimentele noastre faţă de ideea şi strădania lui Octavian Sava. Ni se pare, însă, în cazul de faţă, că ar fi mai interesant de văzut cum reacţionează la carte un român neaoş.

În rândurile de mai jos redăm mari extrase dintr-un articol publicat de cunoscutul ziarist român Răzvan Voncu, în ziarul "Cronica Română", din Bucureşti.

«Se numea Menahem Mendel Beilis şi era un evreu din Kiev, în anii premergători primului război mondial. Nu avea avere şi îşi câştiga existenţa ca administrator al unei fabrici de cărămizi. Nu era religios şi se considera un bun cetăţean al Imperiului Ţarist. Convingerile sale erau mai degrabă socialiste sau, în orice caz, dădea dovadă de omenie faţă de muncitorii din fabrică. Fiind un om milostiv, deloc fanatic din punct de vedere religios, a dat cărămizi din fabrica pe care o administra pentru ridicarea unui orfelinat, pe lângă o biserică ortodoxă. Fiul său cel mare mergea la gimnaziul imperial, susţinut de sacrificiile materiale ale familiei, şi era un elev eminent. În ziua de 21 iulie 1911, însă, totul avea să fie dat peste cap. Beilis se trezeşte arestat şi învinuit că ar fi comis o crimă ritualică. Un băiat de 13 ani, Andriuşa Iuşcinski, fusese găsit mort într-una din grotele de la marginea Kievului. Dar ceea ce părea, la început, un asasinat a fost transformat de justiţia ţaristă, cu sprijinul unor organizaţii extremiste, într-o acuzaţie de omor ritualic, ce intenţiona să arunce o lumină odioasă nu numai asupra evreului Menahem Mendel Beilis, ca om, ci şi asupra întregii comunităţi evreieşti din Kiev şi din Imperiu.

Aceasta este povestea, adevărată şi tragică, de la care Octavian Sava, cunoscut realizator de televiziune, umorist şi prozator, a pornit în recentul său roman "Cazul Beilis", subintitulat "Filmul unei fărădelegi" (publicat de excelenta Editură Hasefer). Romanul este deopotrivă documentar – în sensul că autorul a scotocit cu pasiune arhive şi documente de epocă, spre a reconstitui dedesubturile acestei "afaceri Dreyfus a Imperiului Ţarist" –, dar şi de ficţiune – întrucât informaţiile neutre furnizate de documente au fost "animate" de scriitor, într-o naraţiune care reconstituie atmosfera şi psihologiile participanţilor la această dramă. Scriitorul se foloseşte de o convenţie narativă foarte inspirată: spre a capta atenţia unor cititori din vremea noastră, asupra unor întâmplări petrecute cu aproape un secol în urmă, Octavian Sava creează o variantă originală a vechii convenţii a manuscrisului găsit. El inventează o poveste, a unui ziarist din Kiev, Brazul Bruşkovski, care îi propune industriaşului evreu Ionah Zaiţev să finanţeze un film despre soarta lui Beilis, film al cărui scenariu... e chiar romanul pe care îl citim!

Soarta lui Beilis seamănă foarte mult cu cea a lui Dreyfus, eroul (fără voie) al unui proces care a zguduit Franţa, la sfârşitul secolului al XIX-lea şi, într-un fel, prin victoria dreyfusarzilor, a consolidat ideea de toleranţă în lumea occidentală. Este acuzat pe nedrept de o crimă ritualică, dar nu în nume individual (căci Beilis era un om obişnuit), ci spre a arunca povara acestei acuzaţii, pe cât de groaznice, pe atât de nedrepte, asupra etniei sale şi comunităţii din care făcea parte. Iar autorităţile statului, în loc să facă dreptate (deşi ştiau prea bine că religia iudaică interzice şi condamnă omorul, de orice fel), s-au pretat la manipulări şi pervertiri ale justiţiei, deoarece, ca şi în Franţa sfârşitului de secol XIX, blamarea comunităţii evreieşti constituia, în Imperiul Ţarist din preajma primului război mondial, vai!, o trista raţiune de stat. Cazul lui Beilis face şi el vâlvă, dar primul război mondial acoperă, cu grozăviile sale colective, această dramă individuală şi aproape nimeni nu îşi mai aminteşte, astăzi, de el. Însă lumea contemporană, cu noile fenomene ale terorismului internaţional şi cu această resuscitare a xenofobiei şi antisemitismului, ne obligă să luăm aminte la lecţiile trecutului.

Cred că o calitate eminentă a acestui roman este absenţa tezismului. Autorul nu doreşte cu tot dinadinsul să demonstreze ceva, ci lasă (cu multă artă a brevilocvenţei) faptele să vorbească de la sine. De asemeni, este preocupat cu adevărat să refacă o epocă, în toate implicaţiile ei. Or, ca şi în cazul Dreyfus, adevărul este că în cazul Beilis nu toţi au fost rinoceri. Sigur că bietul administrator de fabrică de cărămizi a pătimit, nevinovat, toate chinurile la care l-a supus poliţia şi justiţia unui imperiu care n-a excelat niciodată la aceste capitole. A stat doi ani şi jumătate în puşcărie, aşteptând un proces care nu mai venea. A suportat mizeria desăvârşită a închisorii şi, odată cu ea, şi mizeria morală desăvârşită a unor semeni de-ai săi, care s-au pretat la cele mai josnice turpitudini pentru ca, în loc să fie găsiţi şi pedepsiţi adevăraţii criminali, să fie înfundat Beilis. Şi, odată cu Beilis, toţi evreii. Prozatorul este, însă, preocupat ca, punând în evidenţă umbrele grave ale conştiinţelor unor personaje, să reliefeze şi (sau mai ales) luminile din sufletele celor care au refuzat să accepte minciuna. De la ziaristul care a scris, în ciuda ameninţărilor, adevărul despre procesul lui Menahem Mendel Beilis şi până la juraţii anonimi care, deşi au fost manipulaţi de poliţie şi parchet, îl achită pe Beilis.

Închei aceste succinte însemnări despre romanul "Cazul Beilis", al lui Octavian Sava, spunând că mi-a plăcut foarte mult şi încrederea autorului în puterea artei. Rezultând din fiecare pagină care reface, cu pasiune şi cu minuţiozitate, calvarul lui Menahem Beilis, această încredere că arta poate afirma şi chiar face să învingă adevărul se adaugă, ca o profesiune de credinţă, celorlalte calităţi ale textului. Acest roman dovedeşte că marii umorişti sunt, de fapt, nişte tragici autentici, care percep, în spatele zâmbetului de zi cu zi (care, nu-i aşa?, vindecă), neputinţele şi suferinţele condiţiei umane. Cazul Beilis, ca roman, şi cazul Beilis, ca tragică ipostază a antisemitismului, ne avertizează că, dacă nu suntem atenţi, coşmarele istoriei se pot întoarce. Dacă ar sta în puterea mea, aş face un film din această carte, autentic cine-roman, scris cu vervă şi cu o remarcabilă limpezime.»

Adam Simantov

Exerciţii şi probleme – locale sau/şi globale

Versuri; ed. Larma, 2006,
Ashkelon

După două romane ("Aventură la Paris", 2002 şi "Nudul roz", 2003), precum şi după un volum de versuri ("Un capăt de lume", 2005), Adam Simantov (pseudonimul dr. M. Elias, din Ashkelon) iese la lumină cu o nouă culegere de versuri. Aşa cum ne-am lămurit cu toţii după citirea cărţilor sale, Simantov este înainte de toate un om de spirit şi un partizan al umorului. Fenomen nu prea răspândit în rândurile alialei când, după plecarea dintre noi a lui Sadi Rudeanu, I. Avian, ing. Octav Moscuna ş.a., speţa condeierilor cu haz autentic (şi subţire) s-a redus la trei-patru nume şi cam atâta tot. În schimb, dai la tot pasul, prin tipărituri, de producători de umor scremut, străduindu-se cu disperare a obţine mult visatul zâmbet de pe faţa cititorului.

În cartea de faţă, autorul se ocupă, ca şi în culegerea anterioară, de moravurile şi năravurile momentului. El practică o satiră inteligentă dar non-violentă, operând, s-ar zice, cu duhul blândeţii şi injectând adesea în versuri câte-o *morală*, ca la fabule.

...Aşa cum se vede, de pildă, în "Farsorul":

«Prin ceaţa timpului care s-a scurs, / viaţă petrecută într-un steril discurs, / zadarnice icneli la scriitura fluviu, / pericol literar, al doilea diluviu.// Sintagma este semnul de talent, / chiar dacă nu se-arată evident, / iar paradigma din domeniu, / drum sigur către diploma de geniu.// Ciracii-admiră vorba mierefiere, / gata-s oricând pentru aliniere, / prea bine este însuşită lecţia, / de nu, îţi curge-n cap dejecţia.// Stă cocoţat pe vârf de soclu, / e de văzut doar prin binoclu, / idol ca sticla de fragil, / cârpaci, mascat în ţesător abil.// Convins că lumea toată-aude, / puhoaiele de apă-laude, / arta unui maestru-mag, / ce foloseşte vorba drept ciomag.»

Sau, fiindcă lui Simantov – ca om cinstit ce este – nu-i displac defel picanteriile – în "Strict confidenţial":

«"Tare-mi pare bine, / că te-am întâlnit, / intens ardea în mine, / un fel de foc mocnit./ Fantastică-ntâmplare, trecută chiar recent, / la un dineu de gală, imens eveniment./ Jură-mi o discreţie sacerdotală, / să nu creadă lumea că-i mahalageală!// Antren şi prietenie, voie bună şi dans, / până ce erupe momentul de suspans:/ un chiot de jale adânc ne-a turmentat, / pe toţi ne-a dus gândul că-i un atentat;/ o blondă moletă, structură carnală, / care-i de director nevastă legală, / s-a trezit prădată, ea suflet sărman, / act lipsit cu totul de spirit uman.// Avea în geantă trei coliere performante, / numai smaralde, perle, diamante, / plus broşa cu rubine ce-nconjurau un ametist, / brăţări, inele, pandantive-n stil cubist, ce le-asorta cu-ndemânare, / după felul de mâncare.// Într-o tăcere mormântală, / un poliţist a apărut în sală, / şi-a început pe loc o aprigă anchetă, / ce se voia a fi cât mai concretă:/ cei prezenţi s-arate, chiar dacă indiscrete, / ce-aveau în buzunare, precum şi prin poşete.// Zglobia adunare s-a aşezat la coadă, / care-o fi misterul la aşa şaradă?/ Dar o tinerică, Anda-i al său nume, / de neam vestit, mari, printre mari legume, / (purta pe spate o lungă cosiţă/ ce-i da înfăţişare de mironosiţă, / cade-n genunchi, se jură că-i cuminte, / dar ce are în sac, ea nu vrea să prezin-

te./ Iată cine-i hoţul, am gândit noi toţi, / prea ne crede fata nişte idioţi./ Poliţaiul însuşi, neîndurător, / scotocind în taşcă, dă de-un... vibrator.// Ei, ce mai rumoare şi ce mai torente:/ râsete, discuţii, vorbe aferente, / vezi, blonda fecioară-şi proteja fetia, / fire visătoare, iubea empatia./ Vai, tu, soro dragă, mi-a fost dat s-aud, / că şi-a ei bunică ar fi pozat nud, / că tatăl, sărmanul, este puţin tont, / şi vreo trei amante i-au supt gras din cont, / că doamna de mama e o secătură, / doar cu tineri puberi e în legătură, / şi nici străbunicul n-a fost un model, / a-nceput bănetul cu un mic bordel, / că întregul neam, de mamă şi tată, / posedă o faţă total maculată./ O mare de vorbe ce-ţi dădea fiori, / de-am rămas suprinşi că-am ajuns în zori".// "Prietena mea dragă, te-a furat povestea, / despre giuvaeruri, care este vestea?"/ – "Eşti materialistă strict şi fără leac, / cui i-a mai stat mintea la aşa un fleac?"»

(M. Rafael)

Iulia Deleanu

Kadiş pentru mama mea

Memorialistică; ed. Kriterion, Bucureşti, 2005

Talentata ziaristă Iulia Deleanu, prezenţă frecventă în paginile revistei "Realitatea Evreiască" a Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, evocă amintirea mamei dispărută după o grea suferinţă, evocarea derulându-se în contextul rememorării unor etape semnificative din existenţa autoarei. În cea mai mare parte acestea se desfăşoară în jurul personalităţii mamei emanând iubire şi înţelepciune, exprimate, câteodată, şi prin îndrumări în situaţii de o crasă banalitate. Elogiul adus propriei mame are substanţa omagierii tuturor acestor fiinţe sublime despre care, în rugăciunea pentru cei decedaţi, Kadiş, se spune că sunt cel mai important dar al divinităţii făcut oamenilor.

Prin diversificarea temei la dimensiunile evenimentelor, a contactelor cu diferite persoane şi a confruntărilor cu adversităţi temporare şi prejudecăţi de durată, Iulia Deleanu atribuie cărţii calităţile unui bun roman. Ea este, de fapt, o prozatoare cu un potenţial încă nepus în valoare pe măsura aşteptărilor.

(Carol Isac)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Eugen Budău, *"Cartea care m-a ţinut în viaţă"*; memorialistică; coperta: Cristian Florea; ed. Sam, Bacău, 2005.

Berthold Aberman: *"Preşedintele văduvelor"*; roman; cu un Cuvânt înainte de Ion Cristofor; ed. Napoca-Star, Cluj-Napoca, 2006.

Berthold Aberman: *"Nimic nu mai e cum era"*; roman; cu un Cuvânt înainte de Maria Pal; ed. Napoca-Star, Cluj-Napoca, 2006.

Bianca Marcovici: *"Lumini diafane"*; versuri; ediţie bilingvă; traducere în limba franceză: Nicole Pottier; Editura Haifa, 2006.

"Totuşi, n-am fost singuri" (solidaritatea intelectualităţii române şi evreieşti în anii 1900-1944; ediţie îngrijită de Maria Marin; cu o prefaţă de dr. Ioan Şerbănescu; ed. Universal Dalsi, Bucureşti, 2006.

●

Porcii

«Într-un atentat comis zilele trecute într-o piaţă creşină din oraşul Palo, din Indonezia, au fost omorâţi opt oameni, iar 45 au fost răniţi. ... Explozia a fost provocată de musulmani extremişti, din cauza cărnii de porc, care este interzisă de Islam.»

(Ziarele)

MAMAIA מאמאיה

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

ELIEZER PALMOR

Mircea Eliade și Emil Cioran despre problema evreiască

În loc de introducere, vreau să reamintesc unele adevăruri știute despre gândirea și traiectoria biografică a celor două figuri emblematice ale prestigiosului grup de tineri intelectuali români, consacrat de istoria literară drept "generația anilor treizeci" – Mircea Eliade și Emil Cioran.

Se știe că atât Eliade și Cioran au fost afiliați la mișcarea legionară, deși persistă un dubiu dacă în ambele cazuri afilierea a fost oficializată și prin semnarea unui formular de adeziune. Dar, cu sau fără semnătură, amândoi au participat activ la propovăduirea ideologiei legionare, chiar dacă contribuția la propagarea crezului legionar nu s-a realizat, în ambele cazuri, neapărat conform unor preferințe tematice și linii de conduită identice. În sfârșit, atât unul cât și celălalt au fost numiți de către guvernul legionar și apoi cel antonescian în posturi diplomatice sau para-diplomatice – la Vichy, la Londra și la Lisabona, iar la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, amândoi au preferat exilul în Europa opțiunii de a se întoarce acasă. Amândoi au reușit în continuare să realizeze în domenii de specialitate diferite, cariere strălucite – Eliade ca istoric al religiilor la Chicago, iar Cioran ca estetician și filozof la Paris, ba chiar acesta din urmă a ajuns, după un timp, să fie apreciat de către specialiștii în materie drept unul dintre scriitorii francezi care stăpânesc cu mare măiestrie comorile limbii lui Voltaire.

Deci, așa cum spuneam, rândurile precedente nu conțin elemente noi și necunoscute din biografia celor doi cărturari români de prestigiu internațional. La fel, nici în cunoașterea atitudinii lui Eliade și Cioran față de "Garda de Fier" și promovarea obiectivelor mișcării, nu au intervenit elemente noi. Cioran, se știe, s-a dezis de "erorile tinereții", într-un fel ce poate fi interpretat ca o repudiere a politicii și practicilor legionare, în timp ce Eliade, dimpotrivă, nu a folosit ocaziile ce i s–au oferit, ca de exemplu atunci când a fost solicitat de prof. Gershon Sholem de la Universitatea din Ierusalim să se explice față de acuzațiile ce i se aduceau privind trecutul lui în mișcarea legionară: el a refuzat să profite de șansa ce i se oferea, fie numai ca să exprime un regret; mai mult chiar, s-a străduit să-și oculteze trecutul și se pare că până spre sfârșitul zilelor sale a rămas un nostalgic al "erorilor" sale de tinerețe.

Ceea ce, din câte am putut constata prin lectura tipăriturilor de relevanță accesibile, a rămas în afara sferei de analiză comparativă, este modul în care Eliade și Cioran au abordat politic, în scrieri aparținând "anilor treizeci", problema evreilor din România.

Elucidarea acestui astect din moștenirea lor literar-politică este pentru noi de un interes actual. Definirea riguroasă a perioadei verzi din trecutul lui Eliade, în special, deși este privită de o bună parte a intelectualității române de astăzi ca un act iconoclast, nu reprezintă în fond altceva decât un efort de înțelegere integrală a fizionomiei intelectual-ideologice a ilustrului cărturar.

Evreul și antisemitismul ca fenomen de percepere afectivă a evreului au cunoscut modalități de abordare diferite în publicistica lui Eliade. În articolele publicate în 1937 verbul care însoțește noțiunea de evreu este direct, acidulat și cheamă la repulsie, ca de exemplu în fragmentele ce urmează.

Referindu-se la atitudinea României față de dinamismul elementului evreiesc, Eliade a deplâns inerția autorității politice, lamentându-se că *«(...) am stat cu mâinile în sân și am privit cum se întărește elementul evreiesc în orașele din Transilvania (...) cum s-au făcut colonizări de plugari evrei în Maramureș, cum au trecut pădurile din Maramureș și Bucovina în mâna evreilor (...). De la război încoace, evreii au cotropit satele Maramureșului și au obținut majoritatea absolută în toate orașele Basarabiei.»*

Amploarea "catastrofei" este însă și mai mare, căci, așa cum zice Eliade în continuare: *«în Maramureș, Bucovina și Basarabia se vorbește idiș (...) pier satele românești (și) se schimbă fața orașelor» (...) «Mălaiul a adus pelagra – evreii au adus alcoolismul (...). Pe mine nu mă supără când aud evreii țipând "antisemitism", "fascism", "hitlerism". Oamenii aceștia (...) își apără primatul economic și politic pe care l-au dobândit cu atâta trudă, risipind atâta inteligență și atâtea miliarde. Ar fi absurd să te aștepți ca evreii să se resemneze de a fi o minoritate»* ("Piloții orbi", în "Vremea", 19.09.1937).

Dar ideea aceasta obsesivă despre evreul cotropitor al provinciilor românești revine și în alt context, și anume în răspunsurile la ancheta publicației legionare "Buna Vestire", "De ce cred în biruința mișcării legionare?", în felul următor:

«Poate neamul românesc să-și sfârșească viața în cea mai tristă descompunere pe care ar cunoaște-o istoria, surpat de mizerie și sifi-

lis, cotropit de evrei și sfârtecat de străini, trădat, vândut pentru câteva sute de milioane de lei?» (17.12. 1937)

Tot în acest răstimp (în "Meditație asupra arderii catedralelor", publicat în "Vremea" la 7.02.1937), Eliade a făcut apologia politicii hitleriste față de evrei în termeni care, îndeosebi când privești textul în retrospectivă, stârnesc uimirea:

Cum se face – se întreabă Eliade – că *«antisemiții germani s-au mulțumit să aplice legi riguroase împotriva evreilor, fără să se dedea la acte de sălbăticie? (...) Să ne amintim că, pentru hitleriști, evreii sunt "dușmanii umanității"; totuși, n-au fost incendiate sinagogile și n-au fost masacrați cei 600.000 de evrei ai Germaniei. (...) Dacă (Hitler) n-a incendiat și n-a masacrat – asta a făcut-o pur și simplu pentru că n-a încurajat isteria luciferică, n-a provocat fiara umană prin execuții preliminare. S-a mulțumit cu lagărele de concentrare.»*

Aceste evaluări oribile ale hitlerismului, mai ales privite în retrospectiva istorică, sunt pur și simplu de necrezut. Să fi fost la baza lor incapacitatea lui Eliade tânărul de a analiza cum se cuvine situația din Germania, la un an și ceva înainte de Noaptea de Cristal, sau să fie ele produsul unei hotărâri deliberate de a oferi imaginea mai puțin violentă a fenomenului hitlerist?

Acestea fiind spuse, onestitatea intelectuală ne obligă să nu limităm analiza perceperii evreului și a problemei evreiești la aceste poziții regretabile, ci să amintim de asemenea pozițiile lui Eliade de la începutul "anilor treizeci". Acestea au fost diametral opuse formulărilor relevate până acum precum și aprecierilor sale privind urgia hitleristă.

În articolul "Contra dreptei și contra stângii", Eliade a scris: *«De vreun an încoace se încearcă introducerea altei ideologii străine* (în România – E.P.), *poate mai primejdioasă ca cea dintâi: ideologia fascisto-hitleristă, bazată pe lupta de rasă și de religie, pe șovinism fără omenie și pe un patriotism ridicol. (...) Ce a încercat* (această ideologie – E.P.) *și cum a rătăcit ea mințile cu maimuțăreala hitleristă, nu mai e nevoie s-o repetăm; o știe toată lumea. (...) Cum putem noi imita hitlerismul? (...) huligani și barbari sunt și comuniștii (...) ca și fasciștii prigonitori ai evreilor. (...) Priviți dreapta: oameni decapitați în Germania (...) evrei expulzați. Și totuși, oameni inteligenți se încăpățânează să introducă această țară blândă în Codul Bunului Călău Hitlerist»* ("Credința", 14.02.1934).

Tot în acel an 1934, părerea lui Eliade despre evrei, exprimată în articolul "Creștinătatea față de Iudaism", era opusă aceleia profesate în anii aderării sale la doctrina legionară. La întrebarea retorică: "Ce înseamnă a fi evreu?", Eliade a răspuns că aceasta înseamnă: *«a păstra vechiul legământ, a stărui în Avram. Spune undeva Biserica ortodoxă că cei ce stăruie în Avram vor fi damnați? Spune undeva Biserica noastră că evreii întrucât sunt evrei nu-și pot găsi mântuirea?»* Răspunsul este: *«Nu.* (...Căci) *dacă Biserica ar avea certitudinea că toți evreii sunt damnați pentru că sunt evrei – atunci probabil s-ar grăbi să o spună»* ("Vremea", 5.08.1934).

Comentând, în articolul "Iudaism și Antisemitism", cartea lui Mihail Sebastian "De două mii de ani" și prefața scrisă la această carte de Nae Ionescu, Eliade a făcut printre altele aceste observații: *«Să-mi fie îngăduită o paranteză personală, ca să vedeți ce înseamnă "antisemitism" în presa noastră de toate nuanțele. Acum un an am fost invitat de cercul studenților evrei din Bârlad să le țin o conferință. Trei zile după aceea, nu știu ce foaie a L.A.N.C.-ului* (organizația condusă de A.C. Cuza și Octavian Goga, **n. red.**) *mă făcea "jidănit", "vândut jidanilor" și așa mai departe. (...) Din nefericire, în cadrul suplinirii mele la Facultatea de litere, am vorbit și despre iudaism, și am vorbit așa cum cred. În aceeași săptămână auzeam că sunt "jidan".»* Și apoi, ceva mai departe: *«Dacă te revolți atunci când oameni nevinovați sunt bătuți sălbatic de niște lichele sau niște imbecili – atunci ești "jidănit". Și dacă ai curajul (ce-i drept cam rar) de a te împotrivi unor oameni care cer excluderea totală a evreilor din viața publică și comercială – atunci tot "jidănit" se cheamă că ești»* ("Vremea", 22.07. 1934).

Analiza pozițiilor lui Eliade față de evrei va rămâne incompletă dacă vom evita evocarea celor două articole consacrate rabinului Dr. Moses Gaster, care, în pofida meritelor sale științifice în domeniul cercetării folclorului și lingvisticii române, a fost izgonit din România, ca și filologii Lazăr Șaineanu și H. Tiktin.

Primul articol (publicat în "Vremea", 21.06.1936) a fost scris cu ocazia dăruirii de către Dr. Gaster Bibliotecii Academiei Române a colecției sale unice de manuscrise și cărți vechi românești. Eliade vorbește cu duioșie de savantul ajuns la o vârstă patriarhală, care a uitat jignirea provocată de expulzarea sa și a cărui "iubire pentru începuturile scrisului românesc și folclorul românesc n-a încetat niciodată". Eliade a dezaprobat expulzarea în termeni categorici, rezumând poziția lui astfel: *«În anii când noi primeam fel de fel de negustori galițieni – am izgonit trei capacități de mare clasă europeană.»*

În cel de al doilea articol, scris la moartea Doctorului Gaster și publicat în "Revista Fundațiilor Regale" (mai 1939), Eliade, deși milita deja pe frontul ideologic al mișcării legionare, are numai cuvinte de stimă și respect în memoria aceluia care *"a trăit până la vârsta venerabilă a patriarhului ca un evreu conformist, ca un rabin, ca un sionist"*. Și nu uita să adauge că *"alături de Herzl, Gaster a jucat rolul cel mai important în sionism și cuvântarea sa la al II-lea Congres – când a fost purtat pe umeri prin toată sala – a rămas memorabilă în istoria naționalismului evreiesc"*.

Întrucât ideile evocate sunt, în mod evident, de la sine grăitoare, aș dori, în loc de a le comenta, să exprim doar regretul că Mircea Eliade nu a rămas fidel, pe tot parcursul anilor treizeci, ideilor profesate la începutul acestui deceniu prevestitor de urgii fără egal în istoria poporului evreu. Idei care ele, și nicidecum adjectivele malițioase din scrierile de la sfârșitul deceniului – cinstesc memoria umanistă a cărturarului controversat.

Spre deosebire de Eliade, la care ideile politice despre evrei apar dispersate în mai multe articole, în "Schimbarea la față a României" (București 1937) Emil Cioran prezintă o doctrină sistematic conturată dar ambivalentă, căci, pe de o parte, atitudinea lui față de evrei ca indivizi este admirativă, considerându-i nu mai puțin decât *"cel mai inteligent, mai dotat și mai obraznic popor"*, ba chiar declarându-se dispus să accepte prezența lor în România într-un număr redus, dar, pe de altă parte, refuză prezența lor în grupări considerabile, afirmând că în realitate "contactul" cu acest popor stârnește doar "ură și dispreț". Cioran se întreabă retoric *"de ce nu există nici un om pe pământ care să iubească pe evrei în mod naiv* (și) *spontan? (...) În toate evreii sunt unici, n-au pereche în lume* (trăind) *gârboviți sub un blestem de care nu e responsabil decât Dumnezeu. Dacă aș fi evreu, m-aș sinucide pe loc..."* (Cf. Z. Ornea, "Anii treizeci. Extrema dreaptă românească", București 1996).

Marta Petreu, în volumul «"Un trecut deocheat sau "Schimbarea la față a României"» (Cluj 1999), a rezumat diferența dintre antisemitismul lui Cioran și cel legionar astfel:

«Doctrina legionară pune pe seama evreilor toate neîmplinirile românești; pentru Cioran evreii nu sunt cauza, ci doar una dintre circumstanțele agravante ale situației românești. Pentru legionari evreii sunt răul în sine, Cioran, însă, consideră că, în doze mici, evreii îndeplinesc, acolo unde se află, un rol de catalizator care accelerează ritmul istoriei.

Pe de altă parte, ca și legionarii, Cioran condamnă "invazia iudaică" a României, supraestimând numărul lor la un milion și jumătate de suflete. Tot ca și legionarii, Cioran acuză democrația română că este aservită evreilor. Legionarii urmăreau eliminarea evreilor din România, Cioran însă vorbește doar de imposibilitatea soluționării planetare a problemei evreiești și preconizează "aruncarea streinilor pe o linie moartă", fără a explicita ce înțelege el prin actul acesta.»

Am mai semnalat că Cioran s-a dezis cu timpul de rătăcirile antisemite din anii săi de tinerețe. Astfel, în 1956, în eseul "Un popor de singuratici", spre deosebire de "Schimbarea la față a României", unde predomina blamul față de evrei, iar elogiul apare doar ca un condiment, – relația între blam și elogiu este aici inversată, căci în acest text predomină elogiul și admirația comprehensivă, iar blamul ia forma rezervei care condimentează și face credibilă admirația (M. Petreu). La fel, într-o scrisoare adresată lui M. Mincu (25 decembrie 1988), Cioran a precizat că reneagă în întregime o parte foarte importantă a "Schimbării la față a României" – Mincu dorea să publice cartea în Italia – care se referă la prejudecățile împărtășite în epoca aceea, considerând în același timp ca inadmisibile anumite referințe din carte (Cf. Alexandra Laignel-Lavastine: "Cioran, Eliade, Ionesco – L'oubli du fascisme", Paris 2002).

Găsesc că referințele la evrei din scrisorile lui Cioran adresate părinților și fratelui său Aurel în anii de exil la Paris (adunate în volumul "Scrisori către cei de acasă", București, Humanitas 2004), completează în mod semnificativ evoluția ideilor despre evrei în gândirea filozofului.

Astfel, la 17 aprilie 1946, Cioran scria părinților săi: *«am avut noroc cu un prieten evreu român care se află la Paris din 1940 (...) el a fost mai cumsecade și mai generos decât toți ceilalți prieteni "creștini" laolaltă. N-a trecut o săptămână fără să mă invite la o masă copioasă; pot conta în orice împrejurare pe sprijinul lui. În fond, toate ideile sunt absurde și false; nu rămân decât oamenii așa cum sunt ei, indiferent de origine și credințe. În această privință m-am schimbat mult. Cred că niciodată nu voi mai îmbrățișa o ideologie.»*

La 27 noiembrie 1968 scria lui Aurel: *«Deci Bălan e singurul dintre "vizitatorii" mei care te-a ajutat. Vrei să știi de ce? Pentru că este evreu. Aici e marele lui atu, superioritatea pe care o dobândește spontan față de românii "neaoși", care nu sunt decât vorbe goale.»*

În sfârșit, în scrisoarea adresată aceluiași frate Aurel, la 24 mai 1969, admirația față de evrei atinge tonalități superlative când afirmă că: *«tot ce avem noi mai bun sunt evreii și grecii. Băștinașii n-au clasă. Sunt țărani în sensul rău al cuvântului. S-ar putea să exagerez puțin.»*

Exagerată sau nu, fraza admirativă așternută pe hârtia unei scrisori intime trezește în cititor emoții de netăgăduit.

(Eliezer Palmor a fost ambasador al Israelului la UNESCO.)

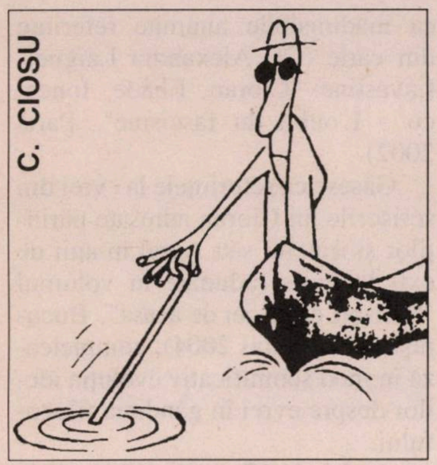

Pescuitorul de perle

Așa o creștere, la dușmani!

«Din datele primite din partea Ministerului de Interne, reiese că numărul locuitorilor din Aşdod, la începutul lunii octombrie 2004, a fost de 216.271, iar în luna ianuarie 2005 de 212.271. Această creştere a fost explicată prin numărul de noi veniţi şi creşterea natalităţii. Aşdodul este considerat ca unul din oraşele cu populaţie tânără.»

("Viața noastră", 16649/05; comunicată de Paul David, din Tel Aviv, POB 11450.)

Noaptea cea mai lungă

«…Rugbiştii au fost prinşi în flagrant delict de beţie la ora 4.30 dimineaţa, în noaptea de vineri spre duminică.»

("l'Equipe", Paris, 17.12.05; comunicată de Madeleine Robinson-Steimetz, 182 Bd. Beaumarchais, Paris – care, ca și noi, înțelege că jucătorii respectivi au tras un chef de pomină, mergând pe șprițuri două nopți fără întrerupere.)

Uitatul poet

«Acestea fiind zise şi revenind, cum se spune, la oile noastre, vorba neuitatului dramaturg Teodor Mazilu: vom muri şi vom vedea.»

("Ultima oră", nr. 8247/05; comunicată de Carol Tecuceanu, din Ierusalim, POB 81324 – care precizează că sus-amintita și foarte spirituala vorbă nu aparține neuitatului dramaturg Teodor Mazilu ci cam uitatului poet suprarealist Gh. Dinu (Stephane Roll).)

Asta da, amenințare!

«Preşedinta Comitetului muncitoresc din cadrul primăriei Kiriat Gat a adresat o scrisoare primăriei în care a ameninţat că dacă nu va primi toatre drepturile, va continua să lucreze. Chiar în aceeaşi zi, a venit la ea acasă reprezentantul primăriei, aducându-i un cec cu ceea ce i se cuvenea.»

("Viața noastră", 9.12.05; comunicată de ing. Noli Avram, din Haifa, POB 35842 – care mărturisește că, învățând din experiența funcționarei din Kiriat Gat, a hotărât și el să-și amenințe șefii de la întreprindere că, dacă nu i se satisfac revendicările bănești, va continua să vină în fiecare zi la servici și să lucreze.)

Muzeul Du Ze de Pom

Unul din corespondenţii noştri mărturiseşte că "s-a luat cu mâinile de cap" citind numărul din 9.12.05 al ziarului "Viaţa noastră". El a găsit o puzderie de expresii greşite, dintre care le semnalează pe următoarele:

"Piaţa Concord" (corect: Concorde); "Palatul Elisee" (corect: Elysées); "Unul din cele mai splendide bijuterii ale Parisului" (corect: una din cele etc. etc.); "Codul lui Da Vinci de Dan Braun" (corect: Dan Brown); Muzeul d'Orssey (corect: d'Orsay); muzeul Du Ze de Pom (corect: Jeu de Paume); "Ludovic IV, mort în anul 954, şi-a avut de asemenea reşedinţa la Luvru" (corect: Ludovic IV nu a locuit niciodată acolo, deoarece construirea Luvrului a început în sec. 13); "Ecol Parisiene" (corect: Ecole parisienne) etc. etc.

(Comunicate de Dinu Reicher, din Tel Aviv, str. Rothschild 85.)

Poșta

Raluca Bar-On, Beer Sheva; **av. Tiberiu Goldschlager,** Ramat Hasharon; **Mary Oprescu,** Chicago, SUA; **Solo Viţianu,** Timişoara, România; **Draga Mureşeanu,** Lausanne, Elveţia (observaţii bune, dar nu perle); **Viorica Marcovici,** Lod; **Tuţi Georgescu,** Arad, România; **Silvian Weinberg,** Lyon, Franţa (nu orice greşeală de tipar e o perlă).

●

Printre noile partide înregistrate luna trecută în vederea alegerilor din martie se numără şi "Noul sionism – partidul poporului". Majoritatea membrilor sunt agricultori, iar în fruntea partidului se află un grăjdar.

Poate că-i bine. În caz că "Noul sionism – partidul poporului" câştigă alegerile, avem toate şansele ca liderul său, om priceput în materie, să cureţe grajdurile lui Augias din viaţa politică israeliană.

●

OCTAVIAN SAVA

Cazul Beilis

...Presupunem că, înainte de a ajunge aici, aţi citit cronica lui Răzvan Voncu la cartea lui Octavian Sava "Cazul Beilis – filmul unei nelegiuiri". Şi că aţi înţeles şi cum a fost cu Beilis şi cum este scrierea lui Sava (iar dacă – mai ştii? – aţi sărit peste "Primim", vă sfătuim să vă întoarceţi acolo). În paginile de faţă, dăm un scurt fragment din carte.

Înainte însă de asta, ţinem să reproducem o frază din postfaţa autorului:

"Autorul a considerat că repovestirea tragediei lui Menahem Mendel Beilis este necesară în acest început de veac şi de mileniu, când antisemitismul îşi arată din nou ameninţător colţii, iar fanatismul religios provoacă atâtea orori în întreaga lume".

Aşadar, s-a înţeles. "Cazul Beilis" reprezintă modul în care Octavian Sava, evreu fără tremurici, s-a hotărât să răspundă, în felul lui, la *colţii* cu pricina, atât de vizibili astăzi. Şi atât de dornici de a se înfige în carnea noastră.

Colţii lui Ion Coja. Colţii lui Ahmadinejad. Colţii lui C. V. Tudor. Colţii Hamasului şi Jihadului Islamic. Colţii lui Paul Goma. Colţii lui Assad. Colţii lui Gh. Zamfir. Colţii celor din Hezbollah. Colţii lui Corvin Lupu, de la Sibiu. Colţii lui Ken Livingstone, primarul Londrei.

Kiev, 25 iulie 1911. Sediul Ohranei

Trecuseră trei zile de când Beilis zăcea în arestul poliţiei secrete. Un miros greţos de urină răzbătea din jgheabul prins de unul din pereţii cămăruţei fără ferestre şi luminată de un bec chior. Nu era propriu-zis o celulă. În încăpere nu era nici măcar un pat pe care deţinutul să se poată întinde. Pe Menahem Mendel îl durea spatele, căci încercase să doarmă rezemat de zid, cu picioarele adunate sub bărbie. Dar, deşi răpus de oboseală, somnul nu i se lipise de pleoape. Gânduri din cele mai negre îi răscoleau mintea şi încerca zadarnic să le alunge, spunându-şi că n-a făptuit nimic rău. Câte un *gorodovoi* nu-l slăbea din ochi. Încercase să facă o socoteală cam din câte în câte ore se schimbau paznicii, dar faptul că nu avea fereastră îl împiedica să-şi dea seama când era ziuă sau noapte. Beilis se străduise să intre în vorbă cu gardienii, însă cu toţii rămâneau muţi. Dacă se cerea afară, un paznic îl însoţea până la haznaua fără uşă. Mendel şi-ar fi dorit să rămână măcar câteva secunde fără să fie privit, dar *gorodovoiul* stătea neclintit, cu ochii aţintiţi asupra lui. De aceea, de două zile Beilis nici nu avea scaun. În a treia zi însă intestinele lui îşi cerură drepturile şi deţinutul se uşură cu gardianul de faţă. Acesta nici măcar nu-şi întoarse privirile. În sfârşit, în aceeaşi zi apăru şi colonelul Kuliabko, însoţit de un aghiotant ce aducea cu sine o mapă şi o călimară. Tocul şi peniţa ieşeau din buzunarul tunicii, Beilis mirânu-se cum de nu o pătase. Într-o cameră alăturată fură instalate o măsuţă şi trei scaune. Colonelul şi aghiotantul se aşezară şi îl invitară şi pe Beilis să ia loc.

Începu primul interogatoriu. După ce îşi spuse numele şi prenumele, numele tatălui, locul şi data naşterii, Beilis fu întrebat dacă este sau nu evreu. El răspunse firesc "da!". Aghiotantul nota cu grijă toate întrebările şi răspunsurile. Colonelul părea bine dispus şi avea un ton încurajator.

– Eşti directorul fabricii?

– Director e mult spus. Conduc fabrica.

Colonelul surâse înţelegător.

Octavian
SAVA
CAZUL BEILIS
FILMUL UNEI NELEGIUIRI

Coperta cărţii despre Beilis. Nimeni nu se aştepta la aşa ceva din partea umoristului. A fost, probabil, cea mai reuşită lovitură de teatru din cariera dramaturgului.

– De fapt, ea aparţine domnului Zaiţev.

– Desigur – încuviinţă Beilis.

– Şi de cât timp o conduci dumneata?

– De cincisprezece ani, şi niciodată n-am avut probleme cu poliţia.

– O vreme destul de îndelungată!

Colonelul oftă. Beilis tăcu. Oftatul colonelului nu cerea nici un răspuns.

– Mai sunt şi alţi evrei în fabrică?

– Nu, eu sunt singurul.

– Mda! Dar vreo sinagogă e prin apropiere?

– Nu, nu este.

– Păcat!

Colonelul mai oftă o dată, arătându-se foarte întristat de această veste.

– Şi unde te duci dumneata să te rogi?

– La sinagogă n-am cum să ajung. Când simt nevoia să mă rog, o fac acasă.

Beilis se gândi să-i vorbească despre concepţiile lui Spinoza, dar alungă repede ce-i trecuse prin cap. Între timp, colonelul îl şi întrebă:

– După câte ştiu, sunt anumite reguli după care se fac rugăciunile. Dumneata nu le respecţi?

Beilis se uită mirat la Kuliabko. De când îl interesează pe un colonel al Ohranei dac toţi evreii respectă prevederea ca la anumite ceremonii să participe cel puţin zece coreligionari? Nu avu însă mult timp de gândire, pentru că i se puse o nouă întrebare:

– Respecţi *Şabatul?*

Menahem Mendel se simţi din ce în ce mai derutat. Oare Ohrana îl anchetează pentru că el calcă poruncile sfinte şi umblă cu bani în buzunar de *Şabat?* Că face mai mulţi paşi decât e permis unui evreu pios? Că aprinde focul în acea zi? Încercă să se apere:

– Ştiţi, fabrica lucrează fără oprire. Trebuie să supraveghez munca şi sâmbăta! Ca să nu mai vorbesc de faptul că atunci când clienţii vin să plătească, trebuie să primesc banii, chiar dacă e sâmbătă.

Colonelul dădu compătimitor din cap.

– Deci, nu eşti un evreu prea credincios.

– Credincios sunt, dar nu pretind că respect toate regulile.

– Îmi pare bine că răspunzi sincer şi nu încerci să ascunzi adevărul... zâmbi satisfăcut colonelul.

– Nu am nici un motiv să mint.

– Ar fi bine să fie chiar aşa. Atunci, răspunde-mi ce ştii despre crimă?

– Nu ştiu despre care crimă vorbiţi.

Zâmbetul se şterse de pe faţa colonelului.

– Nu face pe prostul cu mine. Bineînţeles că vorbesc de crima de lângă fabrică.

– Nu ştiu nimic în plus decât ştie toată lumea.

– Şi ce ştie toată lumea?

– Că un copil a fost ucis, dar cine a făcut-o şi din ce motiv, asta habar nu am.

– Ascultă, dacă nu-mi spui adevărul, te trimit în fortăreaţa Petropavlovsk şi atunci viaţa de aici o să ţi se pară un adevărat rai.

În acea clipă se auzi, venind dintr-o încăpere alăturată, scâncetul repetat al unui copil. Cu inima îngheţată, Beilis recunoscu plânsul mezinului său. Îl ştia deosebit de timid. Îşi dădea bine seama cât de speriat trebuie să fi fost mititelul de ameninţările poliţiştilor. Mendel chiar se temea că mezinul ar putea să moară doar de groaza torturii la care erau în stare să-l supună zbirii. Mendel se sculă brusc de pe scaun şi înainte ca *gorodovoiul* să poată interveni, începu să se dea cu capul de perete, urlând ca o fiară înjunghiată.

– Ce ai, mă?

Colonelul nu ridicase glasul şi se făcea că-l miră reacţia deţinutului.

– Nu ştiu cu ce am greşit eu! Dar cu bietul copil ce aveţi?

Beilis hohotea de plâns şi pe faţă îi curgeau şiroaie de sânge.

– N-avem nimic cu el, doar că minte ca şi tine.

– Nici eu, nici el nu avem de ce minţi.

– Nu? Atunci de ce nu recunoaşte că-l ştie bine pe Andriuşa şi că s-a jucat cu el la voi acasă?

– Nu este adevărat. Nu l-a cunoscut şi n-a fost niciodată la noi.

– Aduceţi-l pe Jenia!

Ordinul colonelului fu executat imediat. Paznicul ieşi din încăpere şi se întoarse cu un băiat destul de zdrenţăros îmbrăcat. Se cunoştea că fusese luat direct de la joacă.

Colonelul i se adresă cu un ton plin de blândeţe.

– Jenia, drăguţule, povesteşte-ne şi nouă cum vă jucaţi voi în casa domnului Beilis.

– Nu-l cunosc pe acest copil! strigă Beilis.

– Gura!, schimbă colonelul tonul, acoperind ţipetele lui Mendel. Apoi, domolindu-şi glasul, se adresă din nou lui Jenia, băiatul Verei Cebiriak.

– Spune, spune, Jenia!

Băiatul murmură înfricoşat:

– Păi, ne jucam de-a soldaţii şi de-a v-aţi ascunselea.

Pe Beilis îl fulgeră un gând: să aducă o dovadă că băiatul minte. Dar care?

– De-a v-aţi ascunselea? Şi nu vă piteaţi îndărătul ficusului din sufragerie?

– Ce-i aia "ficus"? Jenia îl privi mirat.

– O plantă cu frunze mari. E cogeamite pomul în sufragerie. Îndărătul lui nu vă vede nimeni.

Colonelul căscă ochii mari. Nu-i venea să creadă că Beilis a început să coopereze cu ancheta.

– Ba da! Acolo ne ascundeam!

Faptul că Jenia confirma era tocmai ce aştepta Kiliabko. Doar că Beilis îi întunecă victoria.

– Copilul ăsta minte! În sufragerie nu avem nici un ficus. Şi, în general, nu ţinem plante în casă. Praful de cărămizi, care se aşterne peste tot, le-ar distruge.

Colonelul sări furios din scaun.

– Să se consemneze: suspectul a recunoscut că în locuinţa sa s-a jucat Andriuşa Iuşcinski împreună cu ceilalţi copii.

– Ba să se consemneze că martorul a minţit, se înverşună Beilis.

Fără să-l mai asculte, colonelul porunci:

– În fiare, în fiare cu ucigaşul de copii!

Lui Beilis i se puseră din nou cătuşele şi lanţurile la picioare, care îi fuseseră scoase pe timpul interogatoriului. Astfel legat, fu îmbrâncit pe un coridor lung, ce despărţea două rânduri de celule. Trecând prin faţa uneia dintre ele, recunoscu cu groază în fiinţa micuţă, ghemuită pe duşumea, chipul mezinului său, în vârstă de numai 8 ani. Vru să se repeadă la gratiile celulei, dar gardienii care îl însoţeau îl împinseră cu brutalitate înainte. Beilis mai apucă doar să strige:

– Curaj, puiule, curaj! Tata o să te scape!

Copilul tresări, recunoscând vocea părintelui său. Dar era prea târziu. Ar fi vrut să-i spună ceva, dar izbucni în plâns. De altfel, Beilis fusese deja împins pe alt coridor, care ducea spre celulele de izolare. Un gardian deschise o uşă grea, iar prizonierul fu zvârlit înăuntru. Nu-şi dădea seama unde se află. Întunericul deplin îl făcu să-şi piardă simţul de orientare. Încercă să pipăie pereţii. Împiedicat de lanţurile de la picioare, căzu de câteva ori şi se izbi cu capul de zid. Rănile de pe frunte i se redeschiseră. Sângera din nou. În cele din urmă îşi dădu seama că se află într-o celulă de cel mult patru metri pătraţi, fără nici un pat, şi cu o găleată în care să–şi facă nevoile. Căzu pe pardoseala de ciment, umedă. Era pradă disperării.

Nu-şi dădu seama câte ore trecuseră, când o femeie se strecură în celula lui. Nu-i putu vedea faţa, dar o auzi cum îi şopteşte:

– Nu te teme! Băiatul tău e încă aici, dar sunt şi eu mamă şi o să am grijă de el. Îţi înţeleg suferinţa. Ştiu că eşti un om cinstit şi că n-ai omorât pe nimeni. Iisus o să te aibă în paza lui.

– Crezi că Iisus îi păzeşte şi pe evrei?

– Şi Iisus a fost evreu. El îi păzeşte pe toţi!

După aceste cuvinte, femeia se strecură afară. Beilis înţelegea că în lipsa altor suspecţi, îl aleseseră pe el drept ţap ispăşitor al crimei din grotă. Dar de ce ţineau închis un copilaş nevinovat? Începu să ţipe şi să bată cu pumnii în uşa celulei. După un timp auzi paşi pe coridor. Uşa se deschise cu un scârţâit asurzitor. În prag, luminat de o lampă cu gaz, se ivi însuşi colonelul Kuliabko.

– M-ai chemat?

– Da, v-am chemat!

– Ce vrei?

– Să vă spun că puţin îmi pasă de ce se va petrece cu mine. În cele din urmă adevărul va ieşi la iveală şi veţi fi nevoit să mă eliberaţi. Dar ce aveţi cu fiul meu? De ce îl ţineţi închis? Se va îmbolnăvi şi îl veţi avea pe conştiinţă. Ştiu că şi dumneavoastră aveţi copii. Nu vă e teamă că Dumnezeu o să vă pedepsească, lovind chiar în ei?

– Dar ţie nu ţi-a fost teamă când l-ai ucis pe Andriuşa?

– Eu n-am omorât pe nimeni! Un tată nu poate ucide un copil. Dar dumneavoastră sunteţi pe cale s-o faceţi. Gândiţi-vă o clipă la mama micuţului La disperarea ei. Vă conjur, eliberaţi-mi fiul!

– Pot s-o fac imediat.

– Şi cine vă împiedică?

– Tu! Trebuie să mărturiseşte adevărul.

– Eu nu v-am ascuns nimic.

– Ba da. Asasinarea lui Andriuşa Iuşcinski.

– Dar nu-i adevărat! Nu eu sunt criminalul.

– Nu? Bine!

Kiliabko ieşi trântind uşa. În orele ce urmară, lui Beilis i se păru că aude tusea mezinului. Se întreba cum puteau să fie oamenii atât de cruzi încât să chinuie un copil? În zori, un *gorodovoi* veni să-l anunţe că după o noapte petrecută în celulă, băiatul fusese eliberat. Îl întrebaseră dacă vrea să meargă cu tramvaiul însoţit de un poliţist sau poate să ajungă şi singur? Mezinul nu răspunsese şi o luase la fugă spre casă.

Lui Beilis îi veni să zâmbească. Puştiului îi plăcea să meargă cu tramvaiul. Dar probabil că era sâmbătă şi băieţelul, care învăţa la *heder,* ştia că este interzis de *Şabat* să foloseşti un vehicul, în afara vaporului, dacă eşti pe mare, şi atunci o pornise voiniceşte pe jos. Da, odrasla lui era mai credincioasă decât el însuşi.

Gardianul simţi nevoia să-i mai spună câteva cuvinte.

– Ţi-am adus vestea pentru că şi eu sunt tată. Şi atunci mă întreb cum ai fost în stare să iei viaţa unui copil?

Întrebarea aceasta, care se tot repeta, i se înfigea lui Beilis în cap ca un fier înroşit.

– Nu, eu nu…

Dar paznicul nu-l mai asculta. Plecase să-şi vadă de treburile lui. Beilis căzu în genunchi şi începu să se roage fierbinte ca mezinul să ajungă cu bine acasă. Să nu rătăcească drumul. Să nu fie lovit de vreo trăsură, ori chiar de o maşină. Invenţia asta se înmulţise ca furnicile nu numai la Sankt Petersburg sau la Moscova. Erau o mulţime şi la Kiev.

Când se ridică în picioare, Mendel îşi dădu seama că, deşi se născuse într-o familie ce respecta tradiţia, el, care-l citise pe Spinoza, nu se rugase de mult lui Dumnezeu. Dar de ce o făcuse în genunchi? Din câte îşi amintea el, nu-şi văzuse niciodată tatăl îngenuncheat. Şi nici la sinagogă nu văzuse niciodată aşa ceva. Poate păcătuise rugându-se astfel, şi iată, îi dăduse probabil motive lui Dumnezeu să-l pedepsească.

Luna Februarie 2006

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Perioadă bună pentru realizarea de proiecte noi. Exprimați-vă gândurile până la capăt, lumea este dispusă să vă asculte și să colaboreze cu dvs. Începând însă din 21, cerul se întunecă. Conjuncția dintre Marte și Capricorn vă împinge să fiți răzbunător, nechibzuit și sarcastic. Cenzurați-vă pornirile acestea, dacă nu vreți să stricați relațiile cu prietenii.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Perioadă interesantă (și în bine și în rău) à propos de viața sentimentală. Dacă sunteți singur, șanse mari de a întâlni parteneri cu care "se poate lega" ceva. Nu evitați petrecerile date de prieteni și alte evenimente sociale. În ce privește, însă, cuplurile, situația e mai puțin trandafirie. Capricii, nevricale, conflicte posibile la 1, 8 și 15 ale lunii. Numere: 8, 10, 17.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Starea sufletească, relativ bună, în care vă aflați, va continua. Ați ajuns pe o linie de plutire la care râvneați de mult. Pe plan material, satisfacții; nu mari, dar… prețioase. Relații O.K. cu cei apropiați. Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Nu e momentul ideal pentru călătorii și, în general, pentru ieșirea din ritmul obișnuit de viață. Jupiter vă este ostil, de aceea evitați deplasările inutile și fiți vigilent atât la volan cât și, ca pieton, pe stradă.

Leu (23 iulie – 22 august): Satisfacții mari în viața de familie, dar și obligații, tot atât de mari. Dacă aveți un copil care a crescut și își caută drumul, acesta e momentul când trebuie să fiți alături de el. Cei mici cred în dvs., așa că sfaturile vor fi bine primite. Sfaturile, ca și ajutorul concret. Numere: 2, 15, 29.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Pericol la orizont, mai ales pentru cei născuți în ultima decadă a perioadei: pașii dvs. sunt călăuziți de o forță incontrolabilă de o violență greu de stăpânit. Sunteți mai susceptibil ca oricând, de unde neputința de a suporta chiar și cea mai ușoară critică. Dacă nu vreți să vă certați cu colegii de muncă sau cu vecinii, evitați discuțiile în contradictoriu. Veți rosti vorbe din acelea pe care, îndeobște, le regretăm. Culoare: vernil.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Moment favorabil – poate cel mai favorabil din tot cursul anului – pentru a da frâu liber imaginației creatoare, îndeosebi în domeniul artistic. Să nu vă temeți că ideile dvs. ar fi prea "îndrăznețe". Până la 18 ale lunii originalitatea e "la putere", are toate șansele să se impună.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): O rudă apropiată sau un prieten vechi, din depărtare, se află, ca și până acuma, alături de dvs. Atât din punct de vedere sufletesc, cât și material. Puteți conta, în continuare, pe sprijinul persoanei la care ne referim. Numere: 7, 10, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Datorită faptului că Venus se află în conjuncție cu Vărsătorul, eforturile dvs. în vederea îmbunătățirii situației financiare vor da roade. Simțitoare. S-ar putea ca în jurul zilelor de 7 și 10 să primiți câteva propuneri de afaceri interesante și necesitând a fi luate în considerare. Culoare: alb.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Formă fizică bună mai toată luna. Aveți *șvung*. Dar, spuneam, *mai* toată luna deoarece, pe la sfârșit, vă pândesc inflamări ale articulațiilor și răniri (îndeosebi la genunchi).

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Aniversarea dvs. are loc sub semne bune, datorită combinației dintre Mercur și Venus. În plus, cei născuți în a doua decadă a perioadei beneficiază de prezența binefăcătoare a Soarelui și a Lunii. Mingea, cum se spune, e pe terenul dvs., grăbiți-vă să exploatați momentul și… să trageți la poartă. Adică să puneți în aplicare proiectele ce vă stau la inimă. Asta e valabil pentru toată lumea, dar mai cu seamă pentru cei ce lucrează în presă, artă, literatură, radio și televiziune, film, comunicații. Numere: 3, 6, 14.

Pești (19 februarie – 20 martie): Pe planul sănătății totul e normal, însă atenție la fondul de nervozitate pe care îl posedați și la palpitații. Pentru cei născuți în a treia decadă: până în ziua de 6, supravegheați-vă arterele, feriți-vă de viruși și, dacă faceți sport, prudență, multă prudență. Atenție de asemeni la ciuperci.

Culoare: roz.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Zoo-sport

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2						●					
3			●				●				
4										●	
5				●				●			
6						●			●		●
7	●									●	
8					●				●		
9		●		●							
10							●				
11	●				●						

ORIZONTAL: 1) Campioană absolută la alpinism (2 cuv.). 2) Zonă de desfășurare strict tematică – Negru, campion mondial la săritura în înălțime. 3) Nume avocalic! – Calificat foarte slab la trageri – Se prezintă la cântarul oficial în limitele categoriei grele. 4) Cunoscut centru insular unde s-au format mai mulți campioni mondiali la greutate. 5) Întreceri deschise! – În acest loc – Doar el nu participă la iole! 6) Cuprinsă de febră – Numai 14 la rugbi! 7) Consum alimentar specific pentru luptătorii din arenă. 8) Cu nasul în vânt – Metaforic în esență! – Început de uimire! 9) Înotătoare autohtone a căror pregătire e mult apreciată de specialiști. 10) Remarcabili la zborul fără motor la distanțe mari – Concurent modest la probele de călărie. 11) Evoluează pe imaș – Protagoniști la lupte libere pe viață și pe moarte (de le merg fulgii).

VERTICAL: 1) Recordman australian la triplu salt – Protagonist la proba de simplu. 2) Se preocupă de formarea viitoarelor vedete hipice (pl.) – Campion mndial după o evoluție de excepție. 3) Primele la penaj! – Evoluează strălucitor în nocturnă. 4) Modestă participantă la regatele lacustre – Emoționante acorduri pentru învingători – Extreme la oină! 5) Alăturate – Început de premieră! 6) Respectă cu strictețe regula "pasului înapoi" – Reprezentant al categoriei cocoș, originar de pe malurile Senei. 7) 15 într-o echipă! – Deține recordul african la înălțime. 8) Mașină clasată pe primul loc – Înotător remarcabil și la sărituri în apă. 9) Element de valoare care s-a pierdut pe parcurs (pl.) – Localitate în Maroc. 10) Faimos trăgător nordic – Element de viitor la categoria cocoș – Omorât. 11) Planoare de mare altitudine survolând piscurile golașe – Specialiști în probele de urmărire.

DICȚIONAR: AREAL, IOE, AFO, GROSI, ISO.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

La obiect

ORIZONTAL: 1) Vază. 2) Ram – Ultimele la cafea Amigo! 3) A lăsa de azi pe mâine – Vital oamenilor. 4) Curățenie. 5) Adaos la motocicletă – Nota trei la muzică. 6) Zero – Bun de scris. 7) Noroi – Sub 18 ani (fem.). 8) Mijloc – Primii colaboratori! 9) Bucată muzicală – Dans mult îndrăgit.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								✿	
2							✿		
3						✿			
4									
5		✿					✿		
6				✿				✿	
7			✿						
8						✿			✿
9					✿				

VERTICAL: 1) Loc unde se educă copiii mici. 2) Animale... cu tăiș – Între mână și corp. 3) Grad în marină – Primele linii! 4) Zgomot într-un fel – O sută de sute. 5) Servirea musafirilor. 6) Soare la egipteni – Hang. 7) Trage apa – Bebeluș. 8) Fereastră – Îl joacă actorul pe scenă. 9) Perdea... la teatru.

NIȚA MIHAEL

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Bani... și iar bani: Chaplin, oras, leva, vintila, alert, crosby, im, awgu, oca, r, glas, plana, trei, ore, in, neo, nave, vad, espa, pitac, e, w, urban, d, br, marvin, dumas, asi, caroline, na, bej, gabin.

De sezon...: P, m, c, p, m, t, musamalizati, rasunator, r, lipici, irita, fanatici, an, fitile, itari, cu, i, s, ava, maritata, u, l, ramificatie, me, o, imagina, i, trena, aiat, morali, paleta, get, var, ratata, mata, ic.

●

La "Poșta Redacției" din "Realitatea Evreiască" (o rubrică inaugurată recent), confrații noștri de la București promit ca – la cererea unor cititori – să publice de-aci înainte mai multe știri din Israel.

Nu, fraților, nu! Vă rog! Mai puține!

FĂRĂ CUVINTE!!

DICŢIONAR: GIGA, ATAT, TII.

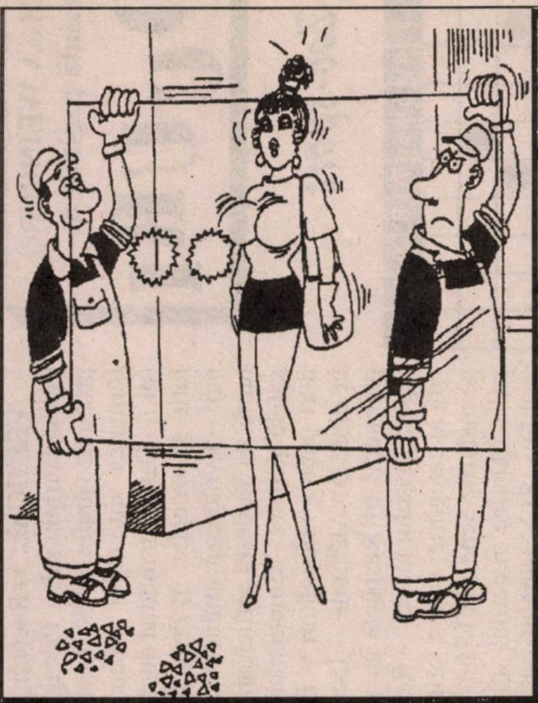

A MIŞCA UN COPIL

PRUNCI

CRAI

ATRAGE SUGARUL MARE

CASA PUIULUI

PLIMBĂ SUGARUL

SCÎNCETUL ...

BĂTAIA PUŞTILOR

PLÎNS SLAB

SOMNUL PRUNCULUI

GRAIUL SUGARULUI

DATE ÎN LEAGĂN !

ÎN NISIP !

ŢINC (fam.)

AU UN PURADEL

FLORI

MIRARE (interj.)

ŢIŢĂ

ULTIMILE LA OLIŢĂ !

NĂSCUT GOL !

LOPĂŢICĂ

APARIŢII DE LAPTE

DEPĂŞEŞTE OCAUA

MASA CELOR MICI

PUDRA CELOR MICI

OFERIT

ALĂPTAT

ŢIPĂ TARE

SCÎNCET

AŢE

DĂDACĂ

BONE !

CAPUL PUIŞORULUI

SURPRIZĂ PENTRU CEI MICI

ÎN CUIB !

DAR DE URSITOARE

BIA !

ÎN BIBERON (dim.)

ÎNFAŞĂ SUGARUL

LEAGĂNĂ PRUNCUL

COPIE !

BOTEAZĂ PRUNCUL

ÎNTOARSE DE LA TATA !

„Etica evreiască şi moralitatea”

În "Minimum" din decembrie 2005 apare la pagina 58 o recenzie a cărţii Marelui Rabin Alexandru Şafran cu titlul sus-menţionat, semnată de M. Rafael. O recenzie pe trei pagini, din care mare parte este un text din capitolul "Despre muncă", aşa cum apare în cartea în limba română, tradusă din franceză.

Am citit cartea în două volume, apărută acum vreo trei ani în ebraică în prestigioasa editură ierusalmiteană "Mosad harav Kook" şi intitulată "Heshbono shel olam". Am fost impresionat de această lucrare de înalt nivel rabinic şi am publicat un articol în ziarul "Ultima oră" din 28.02.03. Marele Rabin a citit articolul şi a binevoit să-mi trimită o notă de apreciere.

M-a bucurat că această carte a fost tradusă în franceză şi în română – şi-l felicit pe dl. Ţicu Goldstein, care s-a străduit să aducă la cunoştinţa cititorilor de limbă română o asemenea lucrare importantă. Nu am citit traducerile în franceză şi în română, dar cred şi sper că sunt traduceri fidele.

În ce priveşte cele scrise de dl. M. Rafael, mi-e greu să fiu de acord cu cele scrise de el, căci dânsul se întreabă "cum se împacă învăţămintele Torei cu avionul supersonic...". Despre Şafran scrie că "...el se comportă în strădania lui ca un acrobat pe sârma spiritului...".

Nu rezist tentaţiei de a menţiona că eu sunt un inginer de aviaţie care a avut un rol important, ca şef al serviciului de proiectări de avioane la Industria Aeronautică Israeliană (IAI – unde am fost şi vice-preşedinte al societăţii) şi am avut o contribuţie pe care nu îmi permit să o calific în proiectarea şi construcţia unui avion supersonic (Kfir), fiind totodată un evreu care respectă tradiţia (eu pun talit şi tfilin în fiecare zi), chiar dacă nu respect toate cele 613 mitzvot. Sunt alţi evrei, colegi ai mei, care respectă mai multe mitzvot decât sunt eu capabil, şi care au avut şi ei un rol important într-o asemenea activitate. De asemenea pot menţiona că în anii 1961-62, în serviciul meu la IAI, instrumentul ce se numeşte "computer" a fost introdus pentru prima dată în Israel în calculele inginereşti. Evrei religioşi s-au specializat în acest domeniu, studiul talmudic reprezentând o experienţă utilă în această direcţie.

În ce priveşte comportamentul lui Şafran "ca un acrobat pe sârma spiritului" – este o expresie care nu corespunde cu nimic în ce priveşte concepţia rabinică şi filozofică a apreciatului rabin Alexandru Şafran, aşa cum îl cunosc şi aşa cum se prezintă în cartea sa originală în ebraică.

Ing. Itzhak Guttman Ben-Zvi
Tel Aviv

De necrezut, dar adevărat

Într-unul din numerele recente ale revistei am citit despre păţaniile lui Alexandru Alcalay – Ali – la Agerpres. L-am cunoscut (şi pe soţia lui, scriitoarea Gina Sebastian Alcalay) ca un om liniştit, corect, un traducător de valoare din engleză (i-au apărut traduceri din beletristică şi dramaturgie), care-şi vedea cu seriozitate de munca ce o avea.

Cum soţia mea era şefa seţiei engleză-franceză, am "trăit", ca să spun aşa, peste 20 de ani, din relatările ei, evenimente grave, serioase, dar uneori şi comice, din cadrul Agenţiei de Presă. Ea îmi dezvăluia chiar ştiri nepublicabile, socotite secrete confidenţiale, trimise, uneori chiar "corectate", unui număr limitat de persoane din conducerea de stat sau de partid. Munca era istovitoare şi răspunderea pe măsură. La redacţia de "Ştiri interne" era, printre alţii, şi tovarăşul Marcu. Un evreu mărunţel, slăbuţ, retras, dar socotit ca "specialist" în titlurile materialelor pentru "Scânteia".

Când s-a produs ruptura cu Tito şi pe străzi apăreau caricaturi enorme contra lui, Marcu a primit sarcina, ca un ordin, să redacteze titluri de genul "Criminalul odios de la Belgrad", "Tiranul cu securea de sânge" şi altele asemănătoare. Redactorul a fost felicitat şi lăudat. După câţiva ani, Gheorghiu-Dej a plecat în Iugoslavia şi "pupat Piaţa Independenţei". Prieteni la cataramă cu Tito. La Agerpres, şedinţă mare şi tov-ul Marcu, luat în tărbacă de sus până jos de felul cum şi-a bătut joc de tovarăşul Iosip Broz Tito, a fost scos ţap ispăşitor şi sancţionat. El a fost mulţumit că nu l-au dat afară.

Pe la începutul anilor 50 a sosit la Bucureşti un ziarist indian de renume, pentru a se documenta asupra României. Soţia mea, scoasă din producţie, a fost desemnată să-l însoţească şi să-i fie interpretă. După vizite prin capitală, Iaşi, Bicaz, s-a prevăzut o întrevedere cu Chivu Stoica, primul ministru de atunci. El nu vorbea engleza. Soţiei mele i s-a cerut "de sus" să-l "tragă de limbă" pe indian cam ce întrebări va pune, ca să se poată pregăti răspunsurile. A fost foarte greu. Omul nu avea un plan special, aşa că la întrevedere, echilibristica verbală în engleză şi română a fost uneori periculoasă. Totul a trecut cu bine şi la plecare, ziaristul oaspete i-a dăruit soţiei mele un calendar indian pentru 300 de ani (două discuri ca nişte farfurii, care prin rotaţie înapoi sau înainte se puteau aranja după dorinţă). Organele de protocol au fost de acord ca soţia mea să ia cadoul acasă.

Închei cu o întâmplare rezolvată simplu şi ingenios de către un om deştept. la finele anilor '40, un absolvent al Facultăţii de Medicină, Norbert Gluck, a fost solicitat să renunţe la profesie şi să preia conducerea redacţiei de ştiri externe la Rador, care etatizat a devenit Agerpres. I s-a sugerat să-şi schimbe numele de familie. Meditând, el şi-a spus: Pe mama o cheamă Mina. Deci, eu sunt al Minei. Şi aşa a devenit N. Minei (pentru unii a devenit Nicolae). După vreo 20 de ani, doctorul Minei a reluat practica medicinei în Israel.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Scrisoare din Israel

Textul de mai jos a apărut în ziarul "Monitorul de Iaşi". El aparţine unei românce care lucrează, pentru o vreme, în Israel. L-am primit la redacţie prin bunăvoinţa d-nei Sara Kohn, din Cfar Saba. Corespondenta noastră a fost impresionată de sinceritatea ce răzbate din rândurile apărute la Iaşi. Simţim şi noi la unison cu d-na Kohn. Fragmente:

«Citind revista în limba română "Tribuna Krayoth", editată de Cercul cultural "Shai Agnon" al alialei române din Israel, ediţia in august a.c., am avut plăcuta surpriză şi satisfacţie să găsesc în paginile sale un articol semnat de dl. David Shlomo, intitulat "Aprecieri pentru Monitorul din Iaşi". De aceea vă scriu câteva lucruri. Consider că noi, românii plecaţi peste graniţele ţării, trebuie să încercăm să ne trăim frumos această "bucăţică" de viaţă departe de casă, trăită oriunde în afara spaţiului nostru de origine. Această perioadă nu trebuie să reprezinte o privare de cultură, artă şi tot ce am fost noi obişnuiţi să avem în ţară. După ce am citit "Tribuna Krayoth", am mers la redacţia revistei cu speranţa că mă vor primi şi pe mine ca simplu privitor şi "învăţăcel", deoarece aici, în cadrul cercului "Shai Agnon", se desfăşoară un program de activitate culturală şi de cinematecă. Motivaţia mea a fost faptul că eu, personal, cred că dumnealor sunt o bună parte din trainicele, cultivatele şi pline de înţelepciune rădăcini ale poporului român. Au fost dezrădăcinaţi, le-a curs seva şi poate sângele, iar noi, românii, nu trebuie să uităm că ei sunt ai noştri. Ei se simt şi trăiesc româneşte, iar atunci când au nevoie trebuie ajutaţi, deoarece un înţelept proverb spune "cine nu are bătrâni, să-şi cumpere". Noi, tinerii, nu avem voie să uităm de rădăcini, altfel vom fi liane fără sevă, trecut şi istorie, fără speranţă şi pretenţia de a avea urmaşi, viitor şi o nouă istorie în faţă. Eu, după ce particip la activităţile celor de la revistă, de fiecare dată plec încărcată cu o mare energie şi putere pentru a-mi continua munca şi pentru a-mi suplini nevoia de cultură şi artă, bucurii de care aveam parte în ţară.

Noi, românii din România, ne–am obişnuit să fim ajutaţi de fraţii noştri de peste hotare. Iată, acum, o bună ocazie de a le arăta recunoştinţa sprijinindu-i într-o cauză extrem de nobilă, aceea de a păstra spiritul românesc pe acest pământ sfânt al Israelului. Se pot face multe cu inspiraţie şi talent, calităţi pe care le-am întâlnit printre evreii români de aici. La nivelul meu de "furnicuţă" pe lângă toţi aceşti corifei (o cantitate uriaşă de inteligenţă pe care România a pierdut-o, din păcate, pentru totdeauna), doresc să ajut la rândul meu. În acest context, am expediat o scrisoare similară Excelenţei Sale Ambasadorul României, d-na dr. Mariana Stoica, pe care am avut plăcerea de a o cunoaşte cu prilejul uneia din activităţile cercului, un vernisaj de artă. Ca urmare a scrisorii, în semn de consideraţie, mi s-a înmânat, în cadru festiv şi extrem de onorant, din partea cercului "Shai Agnon", o diplomă de excelenţă. La serbarea de Hanuka, dl. preşedinte David Shlomo mi-a acordat onoarea de a aprinde una din lumânările din candelabru. Incredibil: o româncă aprinzând o lumină mică pentru sufletul uriaş al evreimii. Important de remarcat este faptul că această tradiţie este evreiască iar lumânările se aprind în memoria evreilor pierduţi în istoria zbuciumată a poporului israelian. Această corespondenţă îmi susţine o dată în plus speranţele nemărginite şi dorinţele curate de apropiere de evreii de pretutindeni.

Olguţa Hrincescu
Kiryat Ata – Israel»

L-am învins pe Torquemada!

Am plecat în Spania să-mi recuperez castelele avute şi pierdute atunci când Inchizitorul Torquemada m-a expulzat din ţară, în 1492. Mândră şi ambiţioasă, nu am acceptat să-mi schimb numele şi religia, aşa cum Inchizitorul mi-a impus.

Am ajuns la Sevilla. La hotelul unde stăm avem o cameră superbă şi micul dejun este o adevărată operă de artă culinară, ca o expoziţie. În jurul hotelului cântă fanfara militară şi grupuri de studenţi interpretează muzică spaniolă. În parc este o piaţetă cu un covor imens de porumbei albi, prietenoşi, o adevărată încântare în alb. Vizităm palatul vechilor regi ai Spaniei, admirăm picturile expuse. Pe străzi sunt foarte mulţi vânzători ambulanţi care oferă pliante, evantaie. Intrăm în catedrala decorată cu motive arăbeşti, trecem prin cartiere cu multe, foarte multe restaurante şi chitarişti. Seara ne plimbăm cu vaporul pe râul Guadalquivir. Sunt şi grupuri de evrei din Italia şi Grecia care cântă şi dansează.

A doua zi plecăm spre Gibraltar. Ghidul explică istoria acestor locuri care au fost aprig disputate între marile puteri Spania, Emiratele Arabe şi Imperiul Britanic. Trecem printr-un tunel lung, luminat. Se vede splendida panoramă care delimitează Oceanul Atlantic de Marea Mediterană. Ceaţa nu ne permite să vedem malul african. Vedem o peşteră mică, la ieşirea din care ne întâmpină maimuţele care mănâncă alune din mâinile turiştilor. Coborâm şi trecem din sectorul englez în sectorul spaniol.

Plecăm spre Torremolinos, străbatem o parte din Costa del Sol. Hotelul şi restaurantul sunt impresionante prin oglinzile şi candelabrele imense. Dimineaţa plecăm spre Granada.

Hotelul este plin de oglinzi, totul este electronizat. Ajungem la Cordoba. Vizităm Catedrala, care a fost moschee când Spania era ocupată de mauri, cartierul vechi evreiesc şi monumentul marelui Maimonide.

A doua zi plecăm spre Madrid. La hotel, în labirintul de holuri, găsim cu greu camera repartizată, care este foarte elegantă şi sofisticată.

După câteva ore plecăm din Madrid şi ajungem la Lod. Când coborâm din avion, o femeie din grupul de catolici se apleacă şi sărută pământul sfânt.

Fiind romantică şi cu imaginaţie, îmi permit luxul de a avea castele în Spania. Mi-am revăzut castelele. Castelele mele există.

Inchizitorul nu a reuşit să mi le ia. L-am învins pe Torquemada!

Mioara Iarchi Leon
Bat Yam

Cu mâinile-n buzunare prin Londra

(înainte ca islamiştii să sară-n aer în metrou, cu englezi cu tot)

Turnul Londrei este cel mai vechi palat, fortăreaţă şi închisoare din Europa. Imensa construcţie a fost creată de Wilhelm Cuceritorul pe locul unde, cu un mileniu înainte, împăratul roman Claudius construise un fort, ale cărui ziduri se pot vedea până azi.

În continuare regii care s-au succedat la tron au construit noi ziduri, turnuri şi alte elemente arhitecturale, cu care nu doresc să încarc memoria cititorilor.

În piaţa centrală, Trinity Square, se afla pe vremuri un eşafod, unde numeroase suspuse persoane din complicata istorie a Angliei au fost expediate într-o lume mai bună, prin decapitare.

O listă, desigur parţială, cu numele acestora este inscripţionată pe o placă de bronz, plasată nu departe – spre uzul vizitatorilor mai puţin eruditi.

Încercând să memorez câteva din numele personalităţilor din tabela respectivă, atenţia mi-a fost atrasă de o tânăr persoană de sex feminin, îmbrăcată într-un palton bine croit şi care explica cu patos, unui grup de studenţi cu papioane, amănunte legate de personalitatea nefericiţilor decapitaţi. Observând atenţia cu care urmăream subiectul – şi spre stupoarea mea – lectora mi-a atras atenţia că grupul de ascultători este privat, sau cu alte cuvinte să-mi văd de drum.

Indignat de obrăznicia tinerei fiice a Albionului, am replicat instantaneu cu o frază impertinentă, învăţată peste Ocean (şi utilă în multe ocazii): *it's a free country, lady!* şi în mod simultan i-am fluturat sub nas biletul de intrare la Turnul Londrei, bilet care odată achitat, îmi acorda privilegiul de a staţiona oriunde între zidurile acestei proprietăţi a Majestăţii Sale.

Incidentul s-a încheiat fără urmări, în rânjetele întregului *grup privat,* pe care replica cu o *free country* părea să-i fi amuzat teribil.

Corbii de la Turnul Londrei, urmăriţi cu interes amestecat de toţi vizitatorii, se pot vedea mai ales în zona eşafodului, unde strămoşii lor au asistat la multe execuţii din acele vremuri crude.

Sinistrele creaturi, opt la număr, dintre care două stau în cuib, au fiecare un nume şi anume băieţii se numesc: Hardey, Cedric, Gwylum I, Gwylum II şi Thor, iar fetiţele Larry, Munin şi Hugine. Decanul de vârstă este Hardey, născut în 1985, iar tinerii au fost clociţi în 1995.

Identificarea numelui fiecărui corb, potrivit tabelei informative aflată în fortăreaţă, se poate face cu uşurinţă după culoarea inelului montat pe piciorul acestuia, dar neavând temeritatea să iniţiez o apropiere, m-am mulţumit să-i admir de la distanţă, fără să cunosc în mod specific identitatea fiecăruia.

Ravenmaster-ul, sau în argoul ivrit-romanit "ahrai-ul cu corbii" (există şi aşa ceva), are grijă de toate problemele legate de cele opt făpturi negre, inclusiv de alimentaţia corectă a acestora cu mortăciuni, problema complicată a repartizării teritoriului, şi mai ales securitatea acestora, ţinând seama că există pericolul luptelor fratricide între păsări, al atacurilor cu pietre din partea unor turişti răutăcioşi sau char atacarea unor vizitatori necombatanţi de către unii corbi care au avut o zi mai grea.

Ravenmaster-ii deţin una dintre cele mai sigure sinecuri, deoarece potrivit unor legende, de existenţa corbilor de la Turnul Londrei ar depinde continuitatea monarhiei britanice...

Unul din spectacolele cele mai atractive pe care le-am admirat pe parcursul traseului a fost cel al varietăţii şi coloritului vizitatorilor înşişi, fără de care, după părerea mea, obiectivul ar pierde categoric din valoare.

Am remarcat astfel grupuri de elevi din Singapore, sosiţi practic de la antipozi, în uniforme scoţiene şi conduşi de un institutor englez, cetăţeni africani (din elita diplomatică) îmbrăcaţi în costume pitoreşti şi însoţiţi de neveste superbe, gentlemeni englezi cu melon şi mai ales foarte multe grupe de 3-4 adolescenţi sosiţi absolut singuri din Scandinavia, Germania sau Franţa, cu telefoane celulare şi credit card, fără problemele pe care le aveam noi când, la aceeaşi vârstă, călătoream la Snagov sau Pădurea Păuleşti.

Muzeul "Victoria şi Albert" (sau pe scurt V&A) tezaurizează colecţii de arte frumoase din multe părţi ale lumii şi este categoric un punct obligatoriu de prezenţă pentru oricine vizitează Londra.

Deschis în 1852, cu intenţia lăudabilă de a educa pe cei ce muncesc şi de a inspira design-ul şi fabricaţia britanică, muzeul a fost mutat ulterior în clădirea actuală din South Kensington iar în 1899 Regina Victoria a pus piatra de fundaţie a părţii frontale a clădirii, şi lăcaşul de cultură a primit denumirea actuală.

Colecţiile includ nenumărate picturi, sculpturi, altare, mobile, bibelouri, lucrări în metal sau lemn, textile, fotografii şi ceramică. Provenienţa splendidelor obiecte este europeană, îndeosebi din Italia şi Germania, completate cu exponate din Japonia, Corea, China şi din diferite ţări islamice.

În imensa sală cu sculpturi admirăm îndelung capodopera lui Canova, reprezentând cele trei fiice ale lui Jupiter, Aglaia, Euphrosyne şi Thalia, cunoscute publicului larg sub denumirea de "cele trei graţii".

Superba statuie din marmură albă, considerată ca cea mai scumpă sculptură din lume (peste 7,5 milioane de lire sterline), are şi o istorie recentă, fiind cumpărată de Muzeul Getty din Los Angeles. Noroc că exportul graţioaselor surori a fost blocat de guvernul englez, iar muzeul V&A, împreună cu "National Galleries of Scotland", au obţinut fondurile necesare de salvare a capodoperei, infirmând categoric miturile despre zgârcenia proverbială a scoţienilor...

În acest context trebuie să amintesc că, potrivit unei publicaţii obţinute în incinta muzeului, dl. Mark Jones, actualul director, în ciuda imenselor dificultăţi financiare cu care este confruntată instituţia, intenţionează să extindă clădirea cu o construcţie în formă de spirală, concepută de ex-israelianul Daniel Liebeskind.

Viitoarea faţadă a muzeului, datorită stilului mai puţin clasic, este controversată, fiind chiar considerată de nişte oponenţi din South Kensington (în minoritate, sper) drept o crimă împotriva bunului gust...

Personal sunt un simpatizant al celebrului arhitect care a realizat recent o foarte apreciată operă arhitecturală în Berlin, având ca obiect un muzeu despre evreii germani, precum şi una dintre cele mai bine cotate versiuni de reconstrucţie a Turnurilor Gemene din New York.

Interesant este că după o statistică recentă, V&A a fost vizitat de peste un milion de persoane pe an şi în consecinţă guvernul a subsidiat fiecare vizitator cu 24 de lire sterline, faţă de numai 5 lire sterline *per capita* la "National Portrait Gallery", alt muzeu apreciat din capitala engleză, dar pe care nu am reuşit să-l vedem.

În interiorul muzeului era deschisă, în mod temporar, o expoziţie intitulată "Art Nouveau", cu subtitlul "Esprit de la Belle Epoque". Sălile alocate acestui eveniment artistic au atras o mulţime de iubitori de artă, în marea lor majoritate cetăţeni britanici. Personal sunt un admirator al artei (ca şi al arhitecturii) realizate în perioada care face obiectul expoziţiei şi anume din 1880 până în 1914, astfel încât m-am alăturat în mod firesc frumoaselor vizitatoare şi erudiţilor însoţitori ai acestora, care la vernisajul expoziţiei au umplut sălile până la refuz.

Aubrey Beardsley, Louis Tiffany sau Edward Munch sunt câteva nume de reţinut din cadrul expoziţiei de pictură, care prezenta printre altele mobile, bibelouri, fluturi gigantici şi alte obiecte frumoase, inclusiv felinare şi intrări de metrou din perioada respectivă.

Deşi multitudinea de obiecte expuse în spaţiul V&A reprezintă un uimitor tezaur de artă pentru orice iubitor de frumos, surpriza noastră emoţională a fost ansamblul a două săli imense cu reproduceri după marile sculpturi ale lumii, denumite în engleză *casts*.

Realizate printr-un procedeu tehnic remarcabil, unele din aceste reproduceri au devenit mai valoroase decât lucrările originale deteriorate de vremuri ostile.

Într-una din săli, dominată de lucrările lui Michelangelo, se află printre altele statuia celebrului nostru monarh David, statuie a cărei versiune originală am admirat-o cu ani în urmă la Florenţa.

În cealaltă sală, celebra Columnă a lui Traian aminteşte victoriile

militare ale romanilor asupra Daciei, care, deși au avut loc cu mulți ani în urmă (101-106 e.n.), trezesc în noi sentimente care se referă la primul capitol al vieții noastre, petrecut în urmă cu ani pe teritoriul de referință a monumentului…

Coloana expusă aici este divizată în câteva segmente, înlesnind astfel examinarea sculpturilor reliefate pe o fâșie spirală, lungă de 200 de metri, a cărei lățime crește progresiv, ajungând în porțiunea superioară la 1,25 m.

Pe una din cele 23 de circumvoluțiuni ale basoreliefului încerc să identific figura puțin probabilă a unui străbunic din "Cohorta Judaica", care, după surse neconfirmate până în prezent, ar fi trecut Dunărea spre Dacia Felix în perioada respectivă.

Dar noi revenim în prezent și, după ce decidem o a doua vizită la acest muzeu, deschidem umbrelele și ne îndreptăm spre stația de autobuze, unde, cu ușurința pe care ți-o oferă rutina a trei zile prin Londra, identific imediat pe tabela indicatoare numărul autobuzului care ne va transporta înapoi, spre Oxford Street…

Ing. Theodor Toivi
Haifa

Gânduri pestrițe

- Omul participă mai activ și mai emoțional la o singură crimă, decât la una colectivă.
- Conveniența trebuie respectată chiar ca formă de mimetism: ea ne conduce la urbanizare și la comportament civilizat.
- Înainte de genocidul împotriva evreilor, germanii fuseseră antrenați: săvârșiseră în anii 1903-1907 unul împotriva băștinașilor herero i nama, care se ridicaseră împotriva stăpânirii coloniale germane în Namibia, iar puțin mai târziu dăduseră mână liberă turcilor în genocidul împotriva armenilor.
- Lipsa de maturitate la prima căsătorie te conduce, uneori, la divorț; lipsa de curaj, la a doua, te face să nu divorțezi.
- Regretul (părerea de rău) survine în urma unei pierderi, dar uneori și pentru că pierderea nu a avut loc.
- Nicicând oamenii nu uită de sine mai abitir ca atunci când îi bârfesc pe alții.
- Nu numai pe perioade mai lungi suntem duplicitari și nesinceri față de noi înșine și de alții, ci în fiecare zi, de câteva ori.
- S-ar putea ca omul să nu se poată afirma fără a discredita pe altcineva.
- Solitudinea ne ajută să ne cunoaștem, ne dă măsura fricilor noastre și uneori ne face creativi.
- Pasiunea și orgoliul dau măsura neliniștii și agresivității omului.
- Arta, în general, și literatura, în special, este o ipostază a realității mai complexă, în care noi ne regăsim mai buni sau mai răi, luminați din afară și dinăuntru.

• Orice om care în dictatura comunistă lupta pentru a-și dovedi o origine socială "sănătoasă", în ascuns se bucura să difuzeze discret că este, de fapt, de neam mare, boier, fie el și scăpătat.

• Într-un act caritativ este greu să judeci cine este mai avantajat: cel care primește dania sau cel care o face? (legea noastră codifică și acest act moral!)

• O dramă personală este recepționată cu mai multe participare și interes decât una colectivă.

• Marile iubiri nu pe reciprocitate dăinuie, ci pe lipsa ei; un rol joacă și sentimentul de contrarietate.

• "Ceasul rău" este presentimentul că vom acționa în mod fatal împotriva noastră.

• Considerăm moartea ca o nedreptate revoltătoare fiindcă trăind, uităm totuși că suntem muritori.

• Flateria poate fi benefică, căci cel flatat începe să creadă că are o dimensiune morală superioară.

Monica Bilan
Germania

Dr. O. Rabinovici, Acco (își pune o întrebare: «Și dacă Iranul va preda bomba atomică pe care o pregătește, teroriștilor din Al-Qaeda? În felul acesta rămâne, chipurile, cu mâinile curate și se va repeta, în proporții incomparabil mai mari, acel sinistru 11 septembrie de la New York.

În plus, bomba atomică nu e selectivă. Ea nu alege; aruncată asupra noastră, ea ar nimeri sute de mii de arabi din Israel, iar o greșeală de țintă ar putea lovi chiar și Siria sau Iordania.

Poate că această variantă întru totul posibilă va alarma cu adevărat statele occidentale, care acum se poartă cu mănuși cu Teheranul.»)

Dr. Melamed Egon, Bnei Brak (se referă la un articol apărut nu de mult în "Ultima oră" sub semnătura scriitorului I. Rudel.

«Multe pasaje din acest articol ar trebui – ar merita – să figureze la rubrica "Percuitorul de perle" în revista pe care cu onoare o conduceți. Numai un exemplu pe scurt: "…impunerea legiuirilor *preistorice* nu e numai anacronică ci și vexantă". Și încă unul: "…nu e admisibil să li se atribuie tabu-ul sfințeniei", "e vorba de vestigii arheologice, biserici, temple". De-ar fi doar atâta, hai să zicem, dar el vrea să renunțăm la tot ce are și a adus pe lume iudaismul. Sistematic ideile din articolul d-lui Rudel ar fi:

1. Renunțarea la rabini pentru că "mențin dogmele milenare ale cultului mozaic, de mult depășite de progresul societății";

2) Renunțarea la Șabat, fiind foarte învechit. Citez: "Sistarea oricărei activități de Șabat era *fezabilă* pe vremea aprinderii focului cu cremenea și a transportului de mărfuri cu măgarul" (unde o fi acuma dicționarul meu de neologisme?);

3) Renunțarea la canoanele *preistorice* din Tora (a existat iudaismul în preistorie?);

4) Renunțarea la monoteism,

A apărut

Lumini diafane
Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediție bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

"Bianca Marcovici este o poetă cu personalitate «disjunctivă», în opoziție față de locul comun. De altfel, în aproape fiecare poem găsim o unitate a contrariilor», ca în dialectica vieții. Fug în reveria viorii poemului/ Știu că-mi aparțin/ Amândouă/ Precum vioara lui Chagall"

Boris Marian

"…substituit de prefață: Oricum, cartea nu o vei uita și parfumul ei de zîmbet blond îl vei purta ceva timp, cît să spui că uneori doare, alteori visează și de cele mai multe ori te bate la cap: lasă sensul lăuntric/ nenumit,/ ascultă-mă pe mine,/ lasă orice femeie/ să se simtă/ cale de o carte – femeie!"

Dan Iancu
Galeria Agora

55 de șekeli (10 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032, Israel

Lumini diafane
Bianca Marcovici

adică la Dumnezeu, care, ce-i drept, nu ne-a ajutat nici în "Noaptea de Cristal", nici în Holocaust, nici chiar pe vremea cruciaților (ne–a ajutat cel puțin să ieșim din România).

Cam în aceeași direcție lăcașurile sfinte sunt: ascunzătoarea din pivniță, refugiul din pădure sau baraca din lagărul morții (da, de acord, dar și primul sau al doilea templu nu?).

Renunțările enumerate în articol și sintetizate aici dacă cel puțin ar fi fost aplicate cu un secol în urmă, ar fi dus la lipsa obiectului pentru Holocaust și la completa inutilitate a reînființării Israelului unde și domnia-sa trăiește.

Oricum, sunt multe cărți despre iudaism și nu eu sunt cel mai indicat să dau lecții de iudaism, dar aș puncta din Decalog câteva principii ca de exemplu:

O zi de odihnă tot la 6 zile de lucru introdusă atunci în Robia din Egipt de către Moshe a fost un act de-a dreptul revoluționar pentru acele timpuri și nici azi nu s-a renunțat la el. S-a întins la toate popoarele.

Respectul pe care-l datorezi tatălui și mamei tale e tot atât de actual ca și atunci.

Să nu râvnești la bunurile aproapelui, la nevasta lui, la mijloacele lui de transport (măgar sau Mercedes). "Să nu asasinezi" și nu "să nu ucizi", cum greșit se traduce, e actual și azi. În medicină încă de atunci de demult spălatul pe mâini înainte de mâncare, izolarea-carantină, baia cel puțin o dată pe săptămână sau după ce te-ai impurificat etc. etc., toate actuale până azi.»)

Dr. R. Neumann, Haifa («Reproduceți un articol al scriitorului român Mircea Cărtărescu în care apar aprecieri negative la adresa țării și propriului său popor; un evreu care are opinii critice despre Israel îl numiți kapo și-l înzestrați cu ura de sine. Cum îl calificați pe Cărtărescu?»

Cărtărescu este un scriitor care, așa cum e firesc, privește, atunci când e cazul, cu spirit critic, ba chiar cu amărăciune la cusururile neamului său; dar nu i-a trecut în viața lui prin cap să pledeze pentru exterminarea poporului român și ștergerea României de pe hartă; un kapo este un tip care, mânat de binecunoscuta ură de sine sau/și de interese, face jocul dușmanilor, ajutându-i să înfăptuiască Holocaustul II.)

Maria Luiza Belman, Paris (vă rugăm – așa cum i-am rugat pe toți corespondenții noștri, nu o dată – să scrieți pe **o singură parte** a foii de hârtie. À propos, sperăm că și prețuitul nostru colaborator prof. A. Helman își va arunca privirea asupra acestor rânduri).

Pnina Rosenblum, Madam' Ahmadinejad, Teheran, **Kapo** (nu, nu luăm în considerare scrisorile anonime.)

Aurelia Lazarovici, Ierusalim (gestul dvs. ne-a impresionat.)

Av. Sergiu Brandt, București (v-am trimis adresa cerută.)

Jessid Carl Coldschmidt, Craiova, România (vom publica fragmente din amintirile dvs.)

Maria Luana, Ashdod (mulțumiri pentru revistele pe care ni le-ați trimis: aveți ochi bun. Le vom folosi la rubrica "Scurt"; așteptăm și altele.)

Prof. Arnold Helman, Ashdod («Cred că lui Paul Goma nu trebuie să i se acorde prea multă importanță. E un împuțit de frustrat, căci el nu intră în pleiada somităților literare. Că, fiind căsătorit cu o evreică, e antisemit? Au mai pățit-o și alții, ca să reproduc un titlu din C. Negruzzi, au mai fost și alții ca el, cu neveste evreice sau – vezi Hajdeu, A.D. Xenopol – cu ascendență iudaică.»)

Salomea Braverman, Toronto, Canada (o fluturare de mână în amintirea tinereților!)

Octavian Sava, București; **Matei Grisaru,** Haifa; **Marie-Rose Dauman,** Toulouse, Franța; **Soly Calmanovici,** Maastricht, Olanda, **Titus Mandler,** Melbourne, Australia; **Prof. M. Streja,** Natania; **Berthold Aberman,** Natzeret Illit; **Rica Bar-On,** Rishon Lezion; **Dr. Lupușor Liviu,** Linz, Austria (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

Există în sfârșit o editură: minimum

Turism

Av. Iulian Sorin, ex-preşedinte ad-interim al FCER; de la Bucureşti; la rude.

Dr. Aurel Vainer, preşedintele FCER; la rude.

Aniversare

Radu Lupu, pianist; 60 de ani de la naştere.

Distincţii

Aharon Appelfeld, scriitor, Israel; Premiul Nelly-Sachs" pentru întreaga sa activitate literară; la Dortmund, Germania.

Norman Manea, scriitor, New York; Premiul ziarului "La Vanguardia" (Barcelona) pentru cea mai bună carte străină a anului (vol. "Întoarcerea huliganului").

Ioan Holender, director general al Operei din Viena: Premiul de Excelenţă Culturală "Austrian Airlines – Timişoara".

Al. Spiegelblatt, scriitor: Premiul "Shlomo Kupferschmidt – Acmeor" pentru literatură în limba idiş.

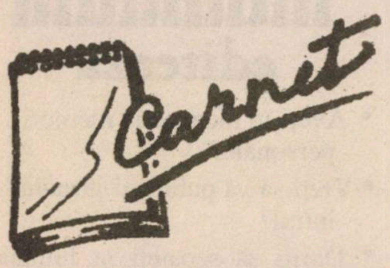

Deces

Dr. Aristide Papo (84), medic şi publicist, colaborator al revistei "Minimum", personalitate remarcabilă a alialei române.

Manifestări, manifestări...

10.1.06; la Cercul Cultural din Ierusalim: întâlnire dedicată pictorului Marcel Iancu (1895-1984).

17.1.06; în sala "Beit Rishonim" din Tel Aviv; sărbătorirea a 25 de ani de activitate a Acmeor; după prezentarea de către dr. Shlomo Leibovici-Laiş a raportului de activitate, au adus salutul lor: dr. Mariana Valeria Stoica, ambasadoarea României, dr. Madeea Axinciuc, directoarea Institutului Cultural Român din Tel Aviv şi ambasador dr. Meir Rosenne.

18.1.06; la sediul Acmeor, din Tel Aviv; lucrările celui de-al V-lea Congres al Acmeor.

19.1.06; la Cercul Cultural din Haifa; întâlnire cu Francisca Stoleru, autoarea cărţii "Bulevardul Tomis"; au participat: Rodica Grindea, Felix Caroly, Madeleine Davidsohn.

22.1.06; la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv; adunare consacrată împlinirii a 65 de ani de la Pogromul din Bucureşti (ianuarie 1941); au luat cuvântul: Rabin Efraim Gutman, prof. Jean Askenasy, prof. Itzhak Ben-Zwi, d-na Ronit Fisher, doctorandă în istorie.

22.1.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv; seară literară cu ocazia aniversării naşterii poetului Mihai Eminescu; invitat special – cântăreţul Nicolae Niţescu.

23.1.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv; seară literară dedicată poetului Solo Har; au luat cuvântul: Gina Sebastian Alcalay, Andrei Strihan, Rodica Grindea, Carol Marcovici.

24.1.06; la Cercul literar "M. Sebastian", Nahariya; întâlnire pe tema "Satira şi umorul evreiesc".

La data de 15 decembrie 2005 s-a stins din viaţă la Bucureşti bunul, înţeleptul, minunatul om care mi-a fost soţ şi prieten 56 de ani

Dr. SILBERMAN MONI

Fost conferenţiar la Institutul N. Bălcescu din Bucureşti

Maria (Mimi) – soţie
şi familia îndurerată

ZISE...

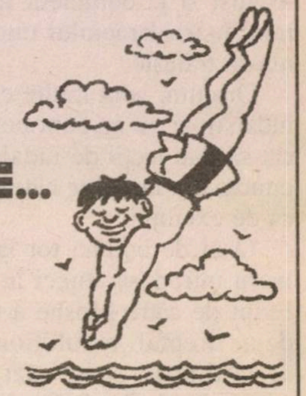

"Hitler nu i-a urât pe evrei". "Camerele de gazare nu au fost altceva decât camerele unde hainele evreilor fuseseră trimise pentru a fi curăţate de microbi".

(Dintr-un articol publicat pe Internet de Muhamad A-Akaf, conducătorul mişcării "Fraţii musulmani"; Cairo, 2006)

"Islamul va cuceri toţi munţii din lume".

(Dintr-o declaraţie a preşedintelui iranian Mahmud Ahmadinejad, transmisă de Canalul I al televiziunii de la Teheran, la sfârşitul anului 2005)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Edna - Locuinţe protejate de calitate

NAHARIA

Sub conducerea „Casei de părinţi Ronit Ltd.”

yedna@netvision.net.il

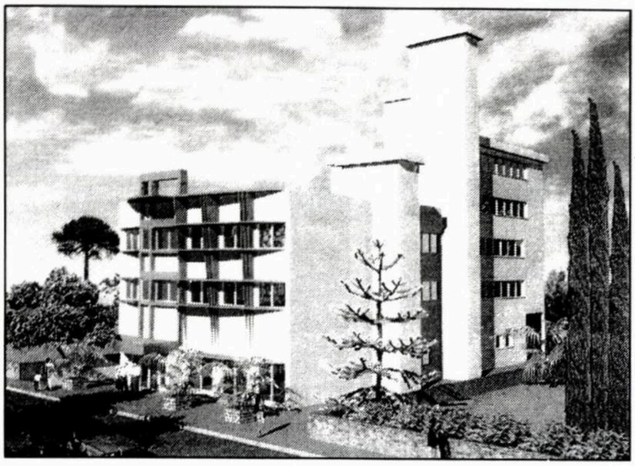

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000

- ✓ **Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice.**
- ✓ **Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime.**
- ✓ **Siguranţă personală, medicală într-un cadru independent. Îngrijire 24 de ore din 24.**
- ✓ **Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor.**

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon: 04/992-7006, 04/992-3148 Pelefon: 054/424-7814

AV. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- ● DOBÂNDIREA **şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- ● TRANSCRIEREA **certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- ● OBŢINEREA **pensiei din România**
- ● TRADUCERI **legalizate în limba română**
- ● OBŢINEREA **oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI

Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

A idişe mame (o mamă evreică) în zece lecţii

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל
בהנהלת שמואל עצמון-וירצר

Spectacolul, prezentat de mulţi ani la Paris, în franceză, cu mult succes, descrie în zece lecţii desfăşurarea relaţiilor între o mamă evreică şi copiii ei. Axa principală a spectacolului se derulează îm jurul relaţiilor dintre un profesor de ştiinţe şi mama sa, care însoţeşte cariera fiului cu comentarii satirice. Această comedie uşoară ilustrează semnificaţia noţiunii de mamă evreică.

Piesa a fost prezentată în ţară acum 25 de ani cu mare succes. Spectacolul va fi prezentat pentru prima oară în Israel în idiş de Teatrul Idişpil.

Autorul piesei:
PAUL FUCHS
După cartea lui:
ALAN GRINBURG
Regia şi versiunea scenică:
ITZHAK SHAULI
Versiune scenică:
IANKALE ALPERIN
Decor:
ALEXANDER LISIANSKY
Costume: **SVETLANA BERGER**
Lumini: **MISHA CERNIAVSKY**
Traducere în idiş:
Dr. LEA GARFINKEL
Traducere simultană:
LORA SAAR

Distribuţia:

GADY IAGHIL ★ ANAT ATZMON

Monica Vardimon, Andrei Kashkar, Irma Stepanov, Amitai Keidar, Ghera Sendler, Ronit Asheri, Niv Shafir.

Traducere simultană în ebraică şi rusă, prin căşti şi subtitluri

Programul reprezentaţiilor:

HAIFA: Auditoriul Rappaport
Miercuri 1.2.06
Tel. 04/866-2244, 04/838-4777
Bilete la casă – 04/838-2001

PETAH TIKVA:
Heichal Hatarbut
Duminică 5.2.06
Tel. 930-1195
Bilete la casă – 912-5222

TEL AVIV:
Beit Zionei America
Tel. 525-4660, 1-800-444-660
Joi, 9.2.06
Sâmbătă, 11.2.06
Duminică, 12.2.06
Miercuri, 22.2.06
Joi, 23.2.06
Sâmbătă, 25.2.06

CFAR SABA:
Heichal Hatarbut
Luni 20.2.06
Tel. 09/741-5566, 09/764-0810

ASHDOD:
Matnas Diuna
Marţi 21.2.06
Tel. 08/864-8585

RAANANA:
Iad Lebanim
Miercuri 1.3.06
Tel. 09/741-5566
Bilete la casă – 09/761-0543

Toate spectacolele încep la ora 20.00

Reducere de 50% pentru pensionari

BEER SHEVA:
Heichal Hatarbut
Joi 16.2.06
Tel. 08/627-1065

NES ZIONA:
Heichal Hatarbut
Joi 2.3.06
Tel. 08/930-4020-1/2/3

minimum

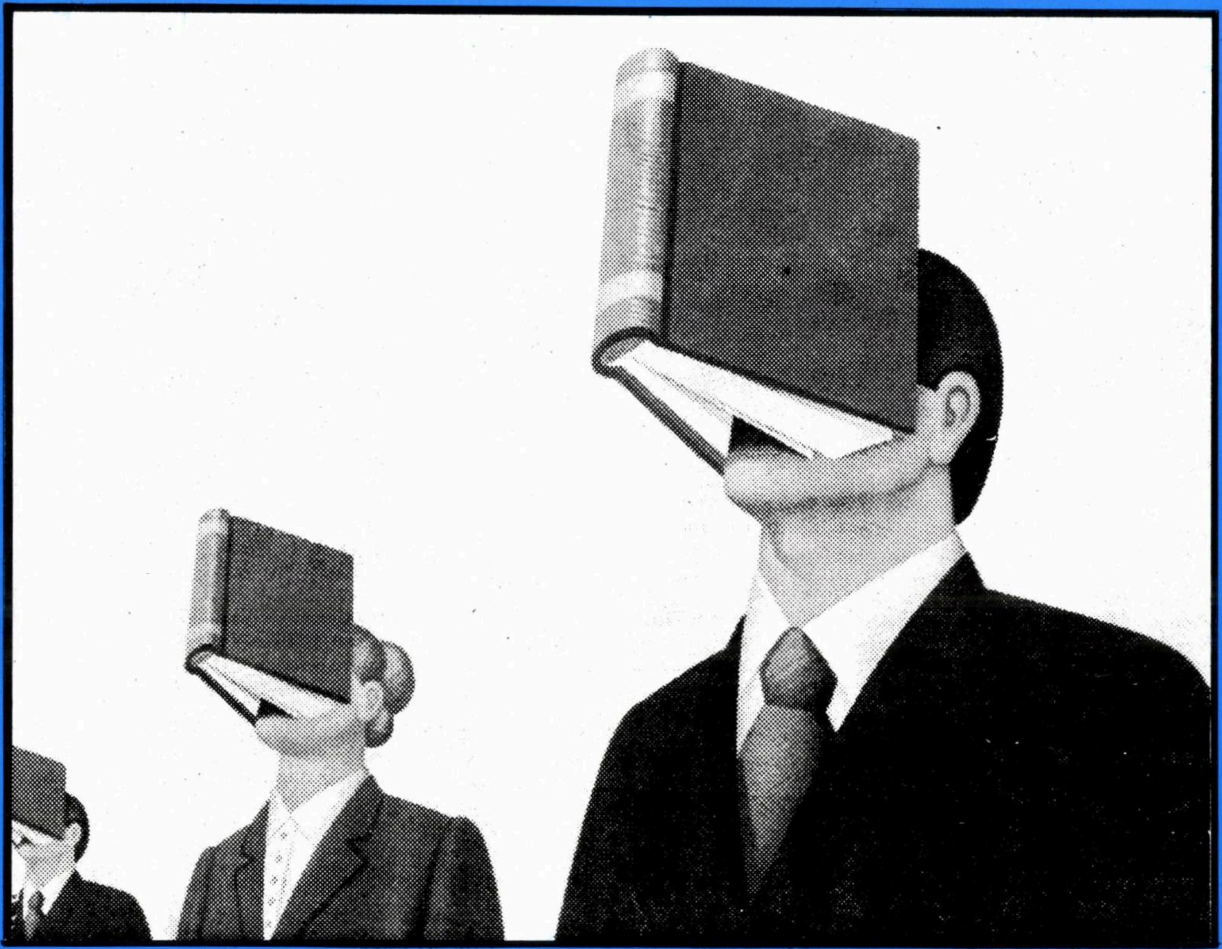

Vin alegerile.
Când vă duceți la vot, uitați de ideologii, de teorii, de discursuri, de cărțile care nu o dată ne orbesc, și gândiți-vă la un singur lucru: cine ne poate apăra pe noi, mai bine, de atacurile sălbatice ale dușmanului?

9 771565 702005 03

ANUL XX NR. 228
MARTIE 2006
15 SHEKELI

De ce râdem? Din fel de fel de motive.

Unele, care ni se par fireşti: un desen, un banc cu Bulă, o cronică rimată, un sketch cu Stela Popescu.

Altele, de la care nu te-aşteptţi. Ca de-o pildă, o firmă de restaurant vietnamez din Paris.

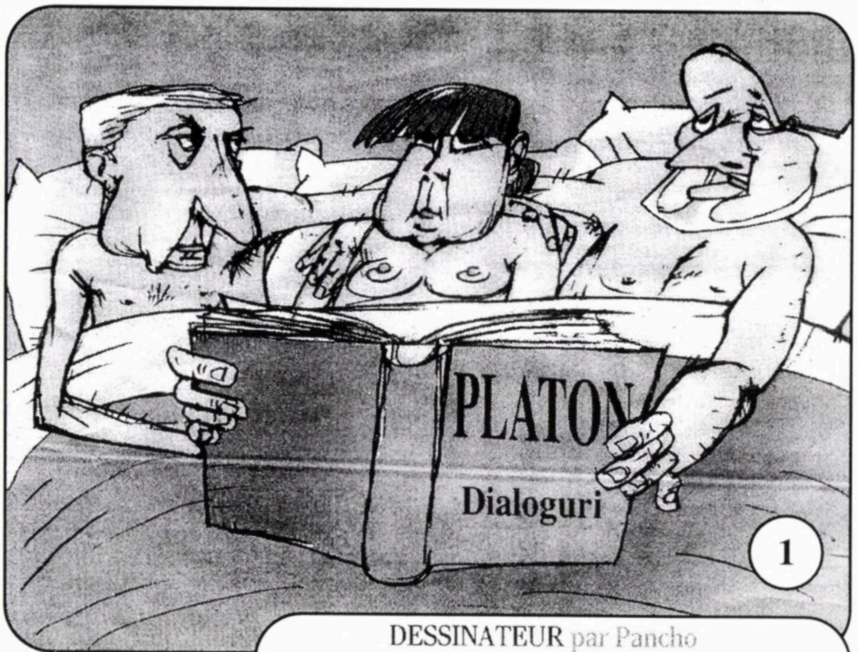
PLATON
Dialoguri
1

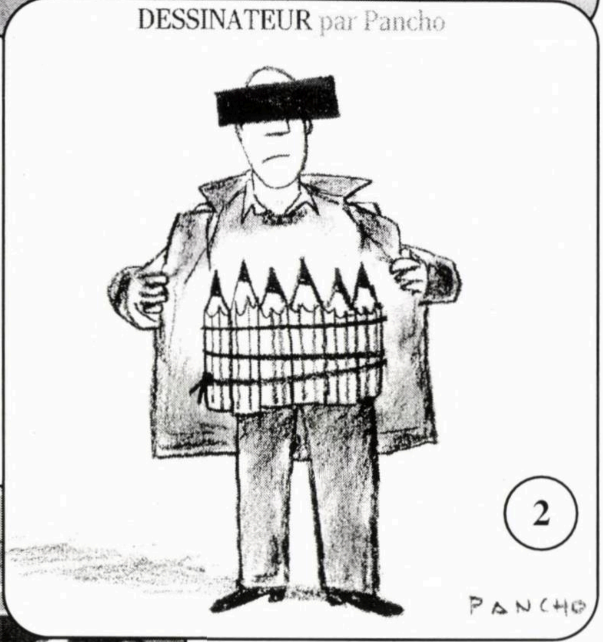
DESSINATEUR par Pancho
PANCHO
2

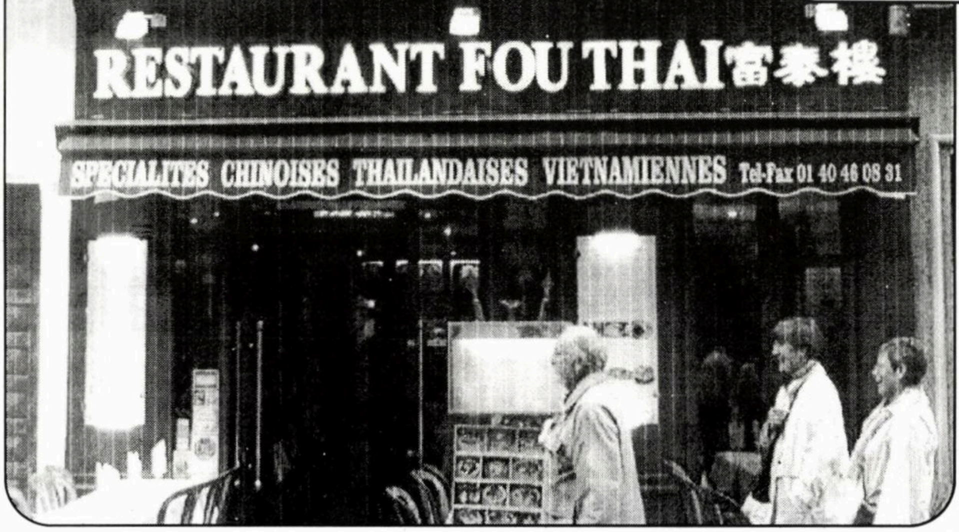
3
RESTAURANT FOU THAI 富泰樓
SPECIALITES CHINOISES THAILANDAISES VIETNAMIENNES Tél-Fax 01 40 46 08 31

1) Desen din "Cotidianul", Bucureşti
2) Desen de Pancho, din "Le Monde" (Paris)
3) O firmă de restaurant

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 23 februarie

Hamandinejad

Nu e o greşeală de tipar. Astăzi, când ne pregătim de Purim, mersul lumii ne obligă să luăm în considerare faptul că dacă Haman, marele duşman al evreilor din Persia (ce coincidenţă!) secolului V dinaintea erei noastre, favoritul regelui Ahashverosh (Xerxes) a murit în ştreang, fără a fi izbutit să-i vadă pe înaintaşii noştri scoşi din case şi măcelăriţi ca într-un Iaşi al epocii, – cunoscutul demnitar s-a întruchipat, de-a lungul veacurilor, în fel de fel de duşmani ai neamului. Cel mai de seamă dintre aceştia a fost Hitler. Şi când, după Auschwitz, imbecilitatea mondială a proclamat şi proclamă la nesfârşit că Holocaustul nu se poate repeta (oh, nu, dar cum vă închipuiţi?), iată că preşedintele Persiei de astăzi, Mahmud Ahmadinejad, urmaş în linie dreaptă al lui Haman, se pregăteşte pe faţă (nici măcar pe ascuns) întru nimicirea Israelului şi, în general, a poporului evreu.

Ahmadinejad nu e singur. El conduce fel de fel de filiale, atât în lumea arabă, cât şi aiurea, printre care Siria, organizaţia Hezbollah, din Liban, şi Hamasul, care, după cum ştim, a câştigat alegerile parlamentare din teritoriile palestiniene. El lucrează de zor la fabricarea bombei atomice şi aşteaptă ora H pentru a-şi lansa rachetele nucleare asupra Tel-Avivului.

Revenind la Hamas (căci, până una-alta, cămaşa ne e mai aproape de corp), să citim cum vede lucrurile un ziarist român care trăieşte în Occident: e vorba de Petre Iancu, redactor la postul german de radio Deutsche Welle. Extrase dintr-o corespondenţă apărută în săptămânalul "22", din Bucureşti:

«Un "cutremur" s-ar fi petrecut în teritoriile palestiniene: iată cea mai frecventă expresie utilizată în mass-media occidentale ca reacţie la victoria electorală a grupării teroriste Hamas, una care aminteşte fatal de succesul democratic al naziştilor, la urne, în 1933. Metafora seismului nu e tocmai fericită, întrucât sugerează că succesul extremiştilor palestinieni ar fi constituit pasămite o fatalitate, un soi de catastrofă naturală. În realitate, a avut loc un dezastru pe cât de predictibil, pe atât de evitabil.

E clar, desigur, că succesul politic al unei grupări islamiste beligoase, a cărei Cartă revendică distrugerea Israelului şi care a săvârşit nenumărate atentate sinucigaşe, fiind inclusă pe lista americană şi europeană a organizaţiilor teroriste, care, în fine, a salutat şi îmbrăţişat declaraţiile antisemite şi negaţioniste ale preşedintelui iranian Ahmadinedjad – declaraţii sancţionate cu închisoarea în Germania – reprezintă înainte de orice un imens pericol şi totodată un colosal naufragiu occidental, de vreme ce, pentru Apus, stabilitatea în Orientul Mijlociu e un obiectiv primordial. Înfrângerea raţiunii în Ţara Sfântă afectează îndeosebi America şi ofensiva ei de democratizare a lumii arabe şi islamice, o ofensivă salutară în principiu, doar prost pregătită şi precipitat transpusă în teritoriile palestiniene.

Şi mai serios zguduită e Uniunea Europeană, principalul finanţator şi susţinător al palestinienilor. Izbânda repurtată de Hamas pune capăt construcţiilor chinuite şi iluzorii ale Comunitaţii Internaţionale conţinute în aşa-numita "road-map" – Foaia de parcurs spre pace, elaborată de cvartetul internaţional alcătuit din SUA, UE, ONU şi Rusia. Scrutinul modifică esenţial situaţia din Orientul Apropiat şi Mijlociu şi va complica enorm poziţia UE faţă de regimul fundamentalist-islamic iranian, care, împreună cu Damascul şi Arabia Saudită, constituie principalul pilon regional de susţinere a teroriştilor islamici palestinieni.

În faţa acestui noian de probleme, e limpede că elaborarea unei strategii capabile să reducă pagubele apărute va trebui să ţină seama de cauzele dezastrului. În capul analizei s-ar putea plasa constatarea că Arafat a sfârşit, postmortem, prin a proba justeţea calculului său. Terorismul, pe care Arafat l-a promovat până la capătul vieţii sale, s-a vădit în stare nu doar să forţeze evacuarea aşezărilor evreieşti din Gaza şi o parte a teritoriului de pe malul apusean al Iordanului, ci şi să obţină victoria în primele alegeri libere derulate vreodată în comunităţile palestiniene.

Respingând generoasa ofertă de pace americano-israeliană de acum 6 ani – susţinută de un premier israelian de stânga, Ehud Barak, care nu-şi consultase electoratul înainte de a-l lăsa pe Bill Clinton s-o avanseze, Arafat a declanşat cea de-a doua intifadă palestiniană. Sângeroasa rascoală – în fapt un război de uzură terorist – fusese gândită ca surogat de replică politică la oferta occidentală de pace, considerată de liderul palestinian ca inadmisibilă. E evident, azi, că Arafat a sfidat atunci atât statul evreu, cât şi America, bazându-se pe un amplu sprijin internaţional, din care – fapt eminamente grav – n-a lipsit ajutorul european, deopotrivă financiar, politic şi moral. Această susţinere a continuat şi a sporit în mod aiuritor, chiar şi după ce-a devenit evident că liderul palestinian nu are de gând să pună capăt terorismului.

Cu atât mai importantă e … evaluarea situaţiei din perspectivă istorică şi, în speţă, din unghiul escaladării masive a antisemitismului european care a coincis cu revolta palestiniană în primii 5 ani ai acestui secol. Se constată astfel că, prin mare parte din clasa ei politică şi tendenţiozitatea unei dominante părţi pro-arabe şi pro-palestiniene a mass-media vest-europene, Apusul

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

continentului s-a folosit de intifada pentru a întoarce moral foaia şi a incrimina statul evreu. În repetate rânduri li s-a reproşat în Europa israelienilor – iar acuzatorilor li s–au raliat şi intelectuali evrei tinzând către extrema stângă, precum Harold Pinter, Noam Chomsky sau Tony Judt – că fermitatea ripostei Ierusalimului la atentatele teroriste palestiniene ar demonstra că Israelul şi-ar fi însuşit lecţiile învăţate de la nazişti; că ar manifesta rasism şi ultranaţionalism şi ar aplica metode SS-iste; pe scurt, că statul evreu creat în Ţara Sfântă ar fi o copie a celui de-al Treilea Reich.

Jalonând istoria ultimilor ani, Emanuele Ottolenghi, de la Universitatea Oxford, releva recent în ziarul german "Die Welt" substratul ideologic al acestui proces, ilustrat de o discuţie purtată în 2002 de autori europeni de prestigiu, în paginile ziarului londonez "The Independent". Ottolenghi releva pe bună dreptate caracterul straniu al intensei obsesii cu care elita politică şi mediatică europeană s-a concentrat asupra unui conflict, la scară globală minor, precum cel israeliano-palestinian. Îndărătul acestei câtuşi de puţin logice preocupări persistente se ascunde, potrivit lui, antisemitismul.

Caracterul antisemit al furiei antisioniste bântuind în Europa ultimilor ani e lesne de probat. Nu pentru că au manifestat-o în egală măsură extremele de stânga şi de dreapta şi imigraţia musulmană din vestul continentului, precum şi – la nivel retoric – o bună parte a mainstream-ului liberal, pretinzând că poziţia sa critică ar viza chipurile doar politicile guvernului de la Ierusalim, nu şi statul israelian în sine. Ci pentru că în acuzele acestui segment european s-au amestecat frecvent reiterate osândiri, în genere fără drept de apel, chiar şi ale măsurilor antiteroriste pasive, de felul edificării unei bariere protectoare, adoptate de israelieni în urma valului fără precedent de atentate sinucigaşe – arma arabă care avea să-şi etaleze funesta eficacitate asimetrică în afara Ţării Sfinte dupa 11 septembrie 2001. Echivalând cu refuzul de a recunoaşte Israelului dreptul firesc la autoapărare, recunoscut fără fasoane oricărei alte naţiuni, aceste condamnări repetate au negat în fapt dreptul statului evreu de a exista.

S-a tot afirmat că victoria grupării Hamas s-ar fi datorat unui vot de protest împotriva corupţiei autorităţii autonome palestiniene conduse de anemicul urmaş al lui Arafat, Mahmud Abbas, corupţie care ar fi dus la implozia organizaţiei Fatah. Nimic mai fals. Corupţia a constituit marca tuturor regimurilor arabe şi islamice. Corupţia în sine n-a demolat încă nici un regim în această parte a lumii. Realitatea e cu totul alta. Superficială şi, ca atare, neadecvată e şi concepţia, potrivit căreia demolarea – pe o perioadă imprevizibilă – a speranţelor puse într-o virtuală democratizare palestiniană s-ar datora prioritar relei pregătiri tactice a strategiei americane de înlocuire a tiraniilor din Orientului Mijlociu. E adevărat că scrutinul palestinian demonstrează, o dată în plus, că alegerile libere constituie condiţia necesară, nu şi esenţa unui proces democratic. Decisive s-au dovedit însă mai degrabă presiunile occidentale, cu precădere europene, exercitate asupra statului evreu – care, spre a contracara posibila sa izolare, s-a văzut nevoit să treaca la concesii unilaterale, de felul evacuării fâşiei Gaza. Ceea ce n-avea cum să nu-i încurajeze pe palestinieni să creadă *în capacitatea terorismului de a le pune în brațe întreaga Țară Sfântă. În fine, a jucat un rol considerabil și impresia de slăbiciune cronică furnizată de europeni pe marginea dialogului lor pe cât de îndelungat, pe atât de futil cu Teheranul asupra ambițiilor nucleare militare ale iranienilor. A crede, în aceste condiții. că sub presiunea exercițiului guvernamental, Hamas se va converti la pragmatism – un nou alibi european în pregatire – e ca și cum i-ai cere rechinului să devina brusc vegetarian, tigrului să renunțe la dungi și leopardului la pete.»*

Ce anume vrea să însemne un guvern alcătuit sau dominat de Hamas (acum, după instalarea noului parlament palestinian la Ramallah, islamiștii se tocmesc cu Abu Mazen, președintele Autorității Palestiniene, pentru ministere și bani) a fost limpede atât înainte de alegeri, este limpede și astăzi, după ce Ismail Hania, noul prim ministru și socotit a fi un moderat, a declarat: nu vom renunța sub nici un cuvânt la arme. Mahmud A-Zahar (șeful organizației din Gaza și teritorii) l-a completat: "Nu vom schimba nici un cuvânt din platforma noastră care cheamă la distrugerea Statului Israel". Tot el, într-un interviu acordat ziarului "New York Times", a precizat, de parcă s-ar fi grăbit să dezmintă zvonurile (sau iluziile unora) privind *îmblânzirea* organizației: "Nu vom recunoaște niciodată dreptul Israelului la existență".

Până aici, nici o surpriză, ci doar un oftat de dezamăgire scos de cei care încă nu au dobândit tăria de a privi realitatea în față. O anume surpriză, chiar pentru spiritele lucide, a constituit-o, în schimb. atitudinea arabilor israelieni. Simțindu-se pe cai mari și încredințați că a bătut ceasul socotelilor cu israelienii, șefii partidelor politice arabe au anunțat, în cadrul unei conferințe de presă, că vor prezenta o listă comună la alegerile de la finele lunii, sub semnul luptei împotriva "partidelor politice sioniste". Ce anume este în capul indivizilor cu pricina și ce arată termometrul privind febra care îi bântuie pe toți după înființarea, în perspectivă, a Hamastanului, aflăm din "Jerusalem Post": «Ibrahim Sarsour, conducătorul filialei din Sud a Mișcării Islamice, care ocupă locul I pe lista unită, a declarat fără jenă că publicul arab israelian sprijină jihadul palestinian și global care urmăresc să distrugă Israelul și să obțină dominația asupra lumii occidentale. În cuvintele sale: "Întreg poporul arab, și în special lumea islamică, se află la o răscruce. Noi suntem atacați din toate părțile. În calitate de reprezentanți ai Mișcării Islamice, noi vrem să înființăm Califatul islamic fără frontiere și asta este ceea ce-i înfricoșează pe cei din Vest".»

Așadar, arabii israelieni… Vestea a provocat multora un fior pe șira spinării: e ca și cum ai afla că vecinul tău de palier, din bloc, se

TENDINȚE

Șoșana Damari

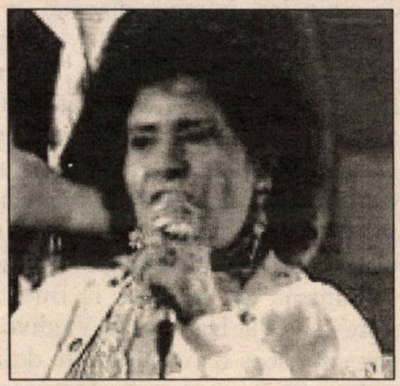

A murit, lovită de o boală grea, marea cântăreață Shoshana Damari.

Auzind vestea, admiratorii ei de ani și decenii au plâns. Tipii Kapo au râs, frecându-și satisfăcuți mâinile.

Venită, la vârsta de 2 ani, cu familia, din Yemen, Shoshana a început să cânte din adolescență, arta ei identificându-se (ce destin!) cu istoria țării. Primul ei album, scos în 1949, era legat de Războiul de Independență din 1948. A fost, apoi, prezentă printre soldați, în zilele războiului din Sinai, în vara războiului de 6 zile, în clipele dramatice ale războiului de Iom Kipur. Melodiile ei, precum "Laila, laila", "Ami mi Țfat". "Ze iaavor", "Haiu zmanim" au fost fredonate de câteva generații de israelieni. Invitată să se stabilească definitiv în Statele Unite (unde repurtase un mare succes) a refuzat, revenind mereu în țară pentru câteva luni pe an ca să cânte pentru "ai ei".

Lumea artistico-literară din Europa nu a iubit-o. Refuzul ei de a interpreta în turnee, la Paris, Londra sau Oslo, cântece despre "cauza poporului palestinian" i-a enervat pe anti-sioniștii din show-business-ul european. I se cerea, din când în când, câte-o declarație anti-israeliană, de *bon ton* printre intelectualii așa-ziși de stânga, dar i-a refuzat sec pe toți solicitanții. Se șoptise că dacă o lasă mai moale cu sionismul, va primi și ea un premiu occidental, așa cum s-a întâmplat cu atâția scriitori, artiști sau cântăreți de pe la noi, mai maleabili și pricepuți în a vedea încotro bate vântul. A răspuns: mulțumesc, nu.

A murit la Spitalul Ichilov, din Tel Aviv, cu conștiința împăcată. Avea și motive.

pregăteşte să-ţi înfigă cuţitul în spate, a doua zi dimineaţa, când cobori pe scări ca să te duci la macolet.

Cum a reacţionat establishmentul politic israelian, ca şi, de altfel, faimoasa omenire civilizată la ştirea despre triumful Hamasului? Guvernul nostru a declarat că nu va purta tratative cu această "organizaţie teroristă". În acelaşi spirit s-a pronunţat şi preşedintele american George W. Bush. *Quartetul* (SUA, ONU, Franţa şi Rusia) s-a întrunit în şedinţă fulger, de noapte, şi, după discuţii aprinse, Kofi Annan, secretarul general al ONU, a dat citirii unui comunicat "moderat": Quartetul nu va avea contacte cu noul guvern de la Ramallah până ce Hamasul nu va recunoaşte dreptul Israelului la existenţă şi nu va renunţa la terorism. Nu a fost ceea ce aştepta omul când vine vorba despre o organizaţie teroristă (îi trece prin cap cuiva să-i ceară lui Bin Laden să recunoască dreptul la existenţă al Statelor Unite sau al Europei?), dar era ceva. Ceva care, în împrejurările cunoscute, suna chiar frumos. Iar pentru unii, chiar foarte frumos. Dacă lumea civilizată se ţine tare, atunci... Dar lumea civilizată nu s-a ţinut tare. N-au trecut decât două-trei zile de la încheierea alegerilor palestiniene, că s-a şi produs prima crăpătură în zidul "lumii civilizate". D. Shimon Peres, fost ceea ce ştim că a fost, în prezent nr. 2 pe lista partidului Kaidma, a declarat la Davos (Elveţia) că "Israelul trebuie să ducă tratative cu Hamasul". Bucuroşi de breşa astfel creată (şi încă de cine!), alţii, din Quartet sau din afara lui, s-au repezit să se strecoare prin ea, ca şi cum ar fi primit lumină verde pentru aceasta (dacă Israelul zice!). Mai întâi, preşedintele rus Vladimir Putin a invitat conducerea Hamasului la Moscova "pentru convorbiri". Apoi, primul ministru turc, Erdogan (în definitiv, şeful unui partid islamic), i-a rugat pe liderii Hamasului să vină în vizită la Ankara. După aceea, simpaticul şi blajinul rege Abdallah al Iordaniei (care declarase cu vreo 24 de ore mai înainte că Ammanul nu va recunoaşte un guvern Hamas) a lansat noului prim ministru palestinian o invitaţie asemănătoare. Iar zilele trecute, comunitatea europeană a hotărât să finanţeze Autoritatea Palestiniană, ca şi până acum...

Dacă victoria Hamasului a luat prin surprindere lumea politică plus mass-media de la noi (vai de capul lor, vai de capul nostru), un alt eveniment, şi anume "Afacerea caricaturilor", a surprins, chiar uluit de-a binelea, întreaga planetă.

Faptele sunt cunoscute. În septembrie 2005, ziarul danez "Jilland Posten" a publicat câteva caricaturi având-l ca personal pe profetul Mahomed. Apoi, în octombrie, exceptând câteva proteste ale musulmanilor de la Copenhaga, fără ecou, nu s-a mai întâmplat nimic. Şi nimeni, de la Paris la Buenos Aires şi de la Damasc la Vladivostok, n-a scos o vorbă despre desenele satirice cu pricina. În noiembrie, acelaşi lucru. În decembrie, aşijderea. În ianuarie, însă, a izbucnit, ca un Tsunami imprevizibil, scandalul în ţările islamice.

Cunoscutul filozof Bernard-Henri Lévy, din Franţa (ca să nu zicem chiar francez), a publicat în ziarul american "Wall Street Journal" o analiză scurtă şi cuprinzătoare a "afacerii". Extrase:

«Una este să publici caricaturi hilare într-un ziar despre care nimeni n-a auzit din afara Danemarcei, şi cu totul altceva să vezi aceleaşi caricaturi circulând în jurul lumii patru luni mai târziu, declanşând un fel de intifadă planetară, cu demonstraţii uriaşe, cu ambasade şi consulate incendiate, cu un preot catolic împuşcat mortal în Turcia, cu patru manifestanţi ucişi la Mazar-I-Sharif în Afganistan (între timp au mai murit vreo sută în diferite ţări musulmane, **n. red.***), ca să nu mai amintim de faptul că occidentalii trăind pe pământ islamic au fost transformaţi în ţinte vii, în duşmani de moarte ce trebuiesc exterminaţi.*

Ce anume a făcut cu putinţă acest spectacol dement, această răscoală planetară? Oricum ai privi lucrurile, e greu să nu observi că anumite forţe obscure au adus aceste caricaturi în atenţia maselor musulmane. Şi e greu să nu legi această provocare, această răspândire deliberată a respectivelor caricaturi, această cvasi-livrare la domiciliu a unui ziar danez, despre care nimeni nu-şi închipuia că are atâţia cititori în lumea islamică., este greu să nu legi această operaţiune de apariţia unei configuraţii planetare, ea însăşi determinată de trei evenimente recente şi majore. Tactica diversionistă a unei Sirii pe care n-o văzusem niciodată atât de preocupată de chestiunea religioasă, dar care astăzi se dovedeşte în stare de orice – inclusiv să infiltreze agenţi în Liban şi să sponsorizeze demonstraţii la Damasc, unde, aşa cum ştie oricine, nici o manifestaţie de stradă nu poate avea loc fără aprobarea explicită a guvernului; Siria se comportă în felul acesta pentru a-şi consolida puterea de mare agitator regional şi a-i face pe toţi să uite de amestecul serviciilor sale secrete în asasinarea lui Rafik Hariri.

Linia din ce în ce mai dură a Republicii Islamice a Iranului, gata să facă tot felul de concesii pe plan religios, inclusiv o mare alianţă istorică între şiiţi şi suniţi (despre care experţii ne-au asigurat ani de-a rândul că ar fi împotriva naturii). Scopul Iranului este de a conduce lumea musulmană şi arabă în marea cruciadă anti-creştină, antisemită şi anti-democratică. Şi, pe urmă, această tragedie din teritoriile pa-

lestiniene pe care a reprezentat-o victoria unei ideologii ale cărei teme (chemarea, întemeiată pe negarea Holocaustului, la distrugerea pur și simplu a Israelului și a evreilor) erau la putere numai în statele fățiș dictatoriale sau cripto-fasciste. Ideologia aceasta a triumfat pentru prima oară prin hotărâre democratică și pe calea sacră a votului. Ne-ar fi fost nouă dat să vedem, fără de această încoronare electorală a Hamasului, hoardele din Hebron făcând răspunzători pe toți occidentalii din teritorii pentru ofensa prilejuită de amintitele caricaturi? Am fi ajuns în situația de a-i vedea pe militanții din Fatah – dornici să se arate mai extremiști decât cei din Hamas, învingătorii lor – făcând tot ce se poate pentru a denunța "poziția franceză", exprimată, după dânșii, prin reproducerea caricaturilor într-un obscur ziar parizian?

Aceste trei evenimente sunt legate ca un triunghi. Avem de-a face cu un adevărat triunghi al morții, care dacă va acționa cu succes, va produce nu numai incendii simbolice, ci, cu ajutorul bombei iraniene, un foc ce nu se va asemăna cu nimic văzut până acum. Și față de acest triunghi în necontenit progres, față cu această formidabilă mașină de ură și moarte, față cu această "bombă atomică moràlă", noi nu avem altă soluție decât să răspundem cu un alt triunghi – un triunghi al vieții și rațiunii – care trebuie, mai mult ca oricând, să unească Statele Unite, Europa și Israelul întru respingerea oricărei ciocniri între civilizații de felul aceleia dorite de extremiștii din lumea arabo-musulmană și numai de ei.»

…Și, în aceste condiții, când Israelul se află practic în bătaia tunurilor dușmane, noi ne pregătim de alegeri, trebuind să votăm, la 28 martie, pentru un nou parlament; și, implicit, pentru un guvern nou. După un recent sondaj de opinie, Kadima, partidul înființat de Ariel Sharon și condus astăzi de primul ministru interimar, Ehud Olmert, va obține 39 de mandate. Urmează, la distanță, Partidul Muncii condus de Amir Peretz, cu 18 de mandate, și Likudul, care-și revine cu greu și chinuit după marea spargere pricinuită de plecarea lui Sharon, cu 17 mandate.

Se pune, ca de obicei, fireasca și inevitabila întrebare: cu cine ar fi cazul să votăm? Greutățile în care se zbate societatea israeliană nu sunt puține și nici lipsite de însemnătate. Iar partidele, ca niște spitale politice ultramoderne și gratuite, făgăduiesc cetățeanului chinuit de necazuri să-l scape de maladiile social-economice de care suferă. Toți laolaltă, aflați în cursa pentru Knesset, vorbesc despre situația imposibilă a celor cu pensii mici, despre lichidarea șomajului, despre reformele atât de necesare în învățământ… Unii se angajează să lupte împotriva terorismului ultra-religios, alții, dimpotrivă, să împiedice despărțirea religiei de stat, pe care o preconizează spiritele liberale. Și toată lumea jură că se va strădui să stârpească corupția din rădăcini.

Dar toate acestea – și altele încă – se referă la modul nostru de viață. Or, destinul nostru a vrut ca, spre deosebire de toate celelalte state de pe glob, noi să nu avem posibilitatea să discutăm la alegeri despre modul nostru de viață. Noi suntem siliți să discutăm despre viață pur și simplu. Noi nu ne întrebăm cum vom trăi, noi ne întrebăm dacă vom trăi.

Israelul anului 2006 e în situația unui om necăjit care, stând la masă cu familia, se plânge, împreună cu nevasta și copiii, de necazurile ce s-au abătut pe capul lor: pensia nu ajunge, băiatul cel mare nu găsește serviciu, de unde scoatem bani pentru medicamente, că s-au scumpit, ăștia de la primărie, cu arnona, au luat-o razna ș.a.m.d. Apoi, auzind niște zgomote în curte, se repede la fereastră să vadă ce s-a întâmplat. Privind cu atenție, el zărește patru sau cinci musulmani, cu cagule, pregătindu-se să arunce cu grenade de mână în casă. Uitând de pensia mică și de arnona mare, cetățeanul nostru se repede la un dulap, scoate un Kalacinikov și începe să tragă în islamiști, sub lozinca "sau mă omoară ei pe mine și ai mei, sau îi lichidez eu pe dânșii".

De-aici, sfatul nostru privind alegerile de la sfârșitul lunii. În ziua de 27 martie, închideți-vă în casă, scoateți telefonul din priză, lăsați televizorul în pace, beți o cafeluță și puneți-vă întrebarea: care dintre partidele noastre politice este mai în măsură să mă apere de dușmani?

Cea mai mare țară mică

I. Schechter
Cea mai mare țară mică
- Plângeri și deplângeri -
Editura "Bicurim" ■ 2005

Cea mai blândă carte dură
Cea mai ieftină carte scumpă

30 ȘEKELI

Comenzi la „Bicurim"
Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Apoi, a doua zi dimineața, după ce ați găsit, cu mintea voastră, răspunsul, luați-vă nevasta și copiii și duceți-vă la vot.

P.S. Una din întrebările care se pun pretutindenea la ora de față în legătură cu viitorul sună așa: va renunța Hamasul la *Charta* sa binecunoscută (lichidarea Israelului etc.), sau, venit la putere, își va *modera* linia? Eforturile unora (mai ales din apusul Europei) de a-i convinge pe hamasnici "să facă diferite concesii" seamănă (ca două picături de apă) cu strădaniile din anii '80 de a-l convinge pe Arafat să renunțe la terorism și să devină un băiat de înțeles. Sau, ca să vorbim precum titlul unui roman de Camil Petrescu, să fie "un om între oameni". Ce anume a reprezentat această moderare, știm. Prea bine.

Până-n momentul când trimitem rândurile de față la tipar, șefii organizației islamice se țin tare pe poziții. "Nu renunțăm la principiile noastre". Dar nu e deloc imposibil ca, din motive tactice, Teheranul să ceară subordonaților săi din Gaza și teritorii să se arate mai mlădioși. Pentru un timp, așa cum ne învață Coranul la vreme de război. Pe urmă, când ne-o veni bine, mai vedem noi.

În pregătire:
O nouă carte
de Getta Berghoff

Pe firul
de ață

O culegere de nuvele despre viața noastră, de astăzi și de aici.

O carte despre bucurii și tristeți, despre speranță și îndoieli, despre noi, despre noi, despre noi.

Ed. MINIMUM

Să sperăm că nici guvernul de la Ierusalim (oricare va fi el), nici, mai ales, populația, dornică din instinct "să fie bine", nu vor cădea, din nou, într-o cursă gen Oslo.

Chinezii au o vorbă veche în legătură cu asemenea șiretlicuri și înșelăciuni. Ea sună așa: "Să ademenești tigrul să coboare de pe munte", care înseamnă (cum explică filozoful de azi Chen Ming) a slăbi frâul pentru a-l strânge și mai tare după aceea, când cursa fusese deja întinsă.

Tigrule, fii cu băgare de seamă!

Israel: Avocatul Diavolului

Ari Shamai, un avocat penalist bine cunoscut, care l-a reprezentat pe Igal Amir în procesul în care acesta cerea să i se permită să se căsătorească cu Larisa Trimbobler sau măcar să o fecundeze pe cale artificială ca să aibă un copil, a primit acum aprobarea autorităților, pentru prima oară de la condamnarea lui Igal Amir, să publice în presă convorbirile cu Igal Amir și declarațiile făcute lui de către acesta.

E vorba de o serie de convorbiri în închisoare între avocatul Shamai, un om laic cu vederi de stânga, care a votat cu Meretz, și Igal Amir, pe care Shamai îl descrie drept "un om foarte religios, cu vederi de dreapta".

Shamai ni-l descrie pe Igal Amir în urma acestor convorbiri ca pe "un tânăr inteligent, fanatic în concepțiile sale de dreapta, religios, cu simț al umorului. Nu regretă că l-a ucis pe Itzhak Rabin, dar nu înțelege de ce partidele politice de dreapta l-au părăsit. Igal Amir este surprins că a scăpat cu viață, căci atunci când s-a dus să-l omoare pe Itzhak Rabin era convins că va fi împușcat mortal de păzitorii lui Rabin, și a fost extrem de mirat că a fost prins viu și luat în captivitate în loc să fie omorât pe loc. "A fost o minune de la Dumnezeu că am rămas în viață", spune Igal Amir.

"Eu cred că individul, ca individ, este superior Statului ca Stat, și este îndreptățit să comită acele fapte juste pe care Statul ca atare, din motivele lui politice guvernamentale, nu le înfăptuiește", spune Igal Amir lui Shamai.

Avocatul Shamai, la rândul său, spune despre Igal Amir: "Când l-am întâlnit pentru întâia oară pe Igal Amir, în celula lui de la închisoare, el îmi părea ca un tânăr din mișcarea sionistă religioasă de tineret Bnei Akiva, din Petah Tikva, care merge la locuințele bătrânilor ca să-i ajute la curățenie și la fierberea hranei pe plita de gaz".

De ce a acceptat Shamai să primească acest dosar, și încă pe gratis, căci Igal Amir nu are nici o resursă financiară?

Avocatul spune: "Din primul moment când Igal mi s-a adresat – și nu știu la sugestia cui anume, nici el nu mi-a dezvăluit – am înțeles că din punct de vedere al conștiinței mele profesionale sunt dator să accept cazul și să-l reprezint pe Igal. În definitiv, li se predă copiilor în școli că tradiția pe care ne-o transmite Itzhak Rabin este democrată.

Eu cred că realitatea este alta: Rabin a fost un om prețios, un politician luminat, dar nu un democrat. El este cel care a spus iordimilor: "Sunteți niște lipitori". Și tot el ne-a îndemnat să rupem mâinile și picioarele palestinienilor. Eu nu cred că Rabin ne-a lăsat o tradiție democrată. Și ce anume este mai democrat decât să-l reprezint în justiție pe ucigașul lui Rabin?"

Până aici explicațiile avocatului lui Igal Amir.

Aflăm de la avocatul Shamai că Igal este deținut în închisoare în celula unde fusese deținut în trecut

Demianiuk, o celulă de cinci metri pe cinci, cu uşă de fier. Are în celulă un ceainic, cafea, ceai, radio, televizor.

"Sper că partidele de stânga nu vor fi supărate pe mine că am mâncat din fursecurile de pe masă şi am băut cafea neagră preparată de Igal", spune avocatul Shamai.

Arată oare Igal Amir ca un nebun?

"Nu e nebun", răspunde Shamai, "ci complet teafăr la minte. Într-adevăr, nu mă aşteptam să întâlnesc un diavol cu coarne, dar cred că presa, radio-ul şi televiziunea l-au dezumanizat şi demonizat pe Igal, ceea ce nu corespunde adevărului şi realităţii. Este adevărat că el a comis un act foarte brutal, cel mai brutal care există. El crede însă cu sinceritate că nu avea altă cale, şi era gata să moară după comiterea asasinatului". Cât despre întrebarea dacă actul lui Amir este imoral, avocatul răspunde: "Du-te la Roma şi vei găsi în subteranele de acolo doi criminali: unul l-a ucis pe Împărat iar celălalt a violat o fecioară, apoi i-a tăiat cadavrul în bucăţi. Care din cei doi este mai imoral?"

Cum motivează Igal Amir asasinarea lui Rabin?

Avocatul Shamai încearcă să explice: "Igal susţine că a vrut să salveze ţara. Timp de aproape doi ani înainte de asasinat a trecut din om în om, de la deputat la deputat, şi le-a spus că acordul de la Oslo, încheiat şi semnat de Itzhak Rabin, ameninţă însăşi existenţa Statului Israel, deoarece permite introducerea de arme şi muniţii de către palestinieni în regiunea Gaza. De aceea, Igal a socotit că el trebuie să se sacrifice pentru a salva Statul Israel. El credea că se va sacrifica atunci când îl va ucide pe Itzhak Rabin, semnatarul acordului israelo-palestinian de la Oslo".

Ce a crezut şi încă mai crede Igal Amir despre arabi?

"Igal nu i-a urât şi nici acum nu-i urăşte pe arabi", explică avocatul. "El spune că arabii iubesc tradiţia şi religia musulmană. Dar aceasta nu înseamnă că acordul de la Oslo trebuia aplicat. Majoritatea poporului israelian a înfierat acest acord. Fapt este că după asasinarea lui Rabin, a rămas conducător în locul său Shimon Peres, dar la alegerile de la sfârşitul acelui an poporul l-a dat jos de la putere pe Peres şi l-a ales pe Bibi Netaniahu, care criticase acordul de la Oslo. Poporul, în majoritatea sa, se împotrivea acordului de la Oslo".

Până aici explicaţiile avocatului Shamai despre comportarea şi concepţiile lui Igal Amir, aşa cum le-a constatat.

O fi chiar aşa? Istoria o va dovedi.

P.S. Printre declaraţiile lui Amir, aşa cum au fost reproduse în presa ebraică, era şi o frază: "Rezultatele viitoarelor alegeri din Gaza vor fi o victorie postumă a lui Arafat, o victorie a Hamasului şi o înfrângere a acordului de la Oslo, semnat de Itzhak Rabin".

Fraza mi s-a părut bizară şi de aceea nu am inclus-o la început în articolul meu. Dar în prezent, după rezultatele alegerilor palestiniene, cred că ar fi, totuşi, nimerit să o reproducem.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Shlomo Leibovici-Laiş, preşedintele ACMEOR; cartea sa temeinic documentată despre CDE (Comitetul Democratic Evreiesc) a fost primită bine în alia; cât despre "procesul literar" desfăşurat la Tel Aviv pe această temă a reuşit (în ciuda faptului că *apărarea* la sus-numitul proces a fost cu mult sub nivelul cerinţelor) să dezmorţească lumea originarilor din România şi să demonstreze că, dacă ai niţel cap, se pot organiza şi dezbateri pasionante, nu numai seri literare banale al căror scop prim şi ultim îl reprezintă distribuirea de laude ditirambice la adresa băieţilor şi fetelor din lumea culturală pe româneşte.

În scădere

Avraham Poraz, fost ministru, deputat din partea partidului Shinui: eşecul suferit în cadrul alegerilor interne pentru desemnarea candidaţilor la alegerile din martie, precum şi prăbuşirea *Shinui*-ului în sondaje au constituit o înfrângere grea în cariera preţuitului om politic din alia.

Sami Ofer, om de afaceri: faptul că, după ce oferise Muzeului de Artă din Tel Aviv suma de 20 de milioane de dolari, a anunţat că-şi retrage donaţia, pe motiv că direcţia Muzeului nu i–a acordat *cavod*-ul cuvenit, a produs o impresie proastă în alia.

Redactorul şef al ziarului danez "Jilland Posten" (unde au apărut celebrele caricaturi legate de Mahomed), D. Carsten Juste, a afirmat că, în ciuda a ceea ce s-a scris în diferite locuri, el nu va reproduce caricaturile din presa iraniană pe tema Holocaustului.

Dacă am proceda aşa, a explicat d. Juste, ar însemna să cedăm şantajului islamic, ceea ce ar reprezenta o greşeală de neiertat.

Juste.

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Din memoriile lui Pacepa

Îmi amintesc că într-o seară minunată de primăvară, aşa cum sunt serile la Bucureşti când sunt minunate. s-a prezentat la mine colonelul Lazăr de la Rusca pentru a-mi raporta că în şcoli circulă poeziile unui dizident evreu.

Nu mi-a venit a crede. Eu ştiam că poeţii români sunt lirici, cel mult onirici, nu evrei sau dizidenţi.

– Ce dovezi ai, colonele? l-am întrebat.

Colonelul a scos din servietă câteva note informative în versuri.

– Ascultaţi, tovarăşe, ce scrie ăsta! Critică decretul prezidenţial privitor la raţionalizarea curentului electric:

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

– Se plânge că n-are căldură, că îi este rece:

Nu spera şi nu ai teamă,
ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.

– Individul insinuează că la noi condamnările sunt prea mari:

Pe-aceeaşi ulicioară
Bate luna în fereşti,
Numai tu de după gratii
Veşnic nu te mai iveşti.

– Banditul ăsta îi îndeamnă pe cetăţeni să fugă în occident, tovarăşe. Ascultaţi:

O, vin' odorul meu nespus,
Şi lumea ta o lasă!

– Ştim noi la cine face el aluzie când scrie:

Patrioţii! Virtuoşii,
Ctitori de aşezăminte
Unde spumegă desfrâul
În mişcări şi în cuvinte,
Cu evlavie de vulpe
Ca în strane, şed pe locuri,
Şi aplaudă frenetic,
Schime, cântece şi jocuri…

– Colonele! am strigat. Dar astea sunt versurile lui Eminescu. De unde ai scos că e evreu?

– Şi-a schimbat numele ca atâţia Abramovici şi Bercovici, tovarăşe general. În fişierul nostru scrie că numele lui adevărat este Eminovici. Abramovici, Eminovici… Deci e clar.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Concurs internaţional de pictură! Tema: din pictură să reiasă titlul tabloului

Candidate la Marele Premiu au fost selectate patru ţări: SUA, Franţa, Rusia şi România.

Tabloul Statelor Unite o reprezenta pe Louise în pielea goală pe un iaht.

Titlul tabloului era: "O boarfă la uscat".

În tabloul Franţei se vedeau două tipe goale căţărate într-un copac!

Titlul tabloului era: "Două poame".

Tabloul Rusiei o avea pe Nataşa în pielea goală cu o seceră în mână, iar titlul tabloului era: "În aşteptarea ciocanului".

În tabloul României este reprezentată Ileana, goală într-un lan de grâu, iar în spatele ei, o ceată de ţărani fugind.

Titlul tabloului era: "Iobagi în fugă".

(Transmis de Ludy Borstein, din Tel Aviv)

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...a doua zi după moartea vestitului și f. f. simpaticului cabalist Rav Kaduri (100 de ani plus), la TV am auzit bancul de mai jos:

– Care au fost ultimele cuvinte ale lui Rav Kaduri înainte de a-și pierde cunoștința?

– "Da-ți-mi un pahar cu apă!"

Aceasta s-a întâmplat în 1995.

Nu ne place că...

...direcția Muzeului Yad Vashem (ascultând de ordinele nu știm cui) a scos de pe pereți, luna trecută, o mare fotografie înfățișându-l pe Hitler la Berlin, în compania Mufti-ului palestinian al Ierusalimului, din anii '40; ne place, în schimb, că, auzind aceasta, Muzeul Holocaustului, de la Washington, a cerut fotografia pentru a o expune în sălile sale.

Ne place că...

...primarul orașului brazilian Cachoeira do Sul i-a amenințat cu concedierea pe funcționarii săi (220 la număr) care nu vor putea dovedi că au citit cel puțin o carte pe lună.

Nu ne place că...

...așa cum aflăm din săptămânalul "Tel Aviv", furturile de mașini au crescut de la 7.290 în 2004 la 8.597 în 2005 (ceea ce înseamnă, una peste alta, o mașină furată la fiecare oră), iar cazurile de tâlhărie au crescut de la 360 în 2004 la 430 în 2005.

Nu ne place că...

...Giuseppe de Felice și soția lui, din orașul italian Pescara, și-au ținut fata închisă în baie, vreme de 30 de ani.

Nu ne place că...

...postul de radio "România Internațional" l-a inclus printre "Oamenii anului 2005 (alături de Papa Benedict, Angela Merkel, președintele Traian Băsescu, Bill Gates ș.a.) pe scriitorul fascist Paul Goma, de la Paris.

Ne place (dar numai într-un fel) că...

...întrebată de Yair Lapid, de la Televiziune (Canalul 2) ce ar dori să se scrie pe piatra sa de mormânt, picanta deputată Pnina Rosenblum a răspuns: "Pnina Rosenblum, prim ministru al Israelului (2016-2026).

Nu ne place că...

...profitând de "Anul Mozart" care este sărbătorit în toată lumea (civilizată), oamenii de afaceri austrieci au lansat Iaurtul Mozart; ne place, în schimb, că în același timp, un fabricant de lenjerie de damă a produs un sutien care, atunci când îl desfaci, începe să cânte Eine Kleine Nachtmusik.

Ne place că...

...așa cum citim în "Dilema veche", din București, un țigan microbist și-a botezat copilul Beckham Figo Zidane Poenaru.

Ne place că...

...italianul Alessandro Baldi (41), din Pisa, condamnat la șase luni de închisoare din pricină că s-a certat la cuțite cu un vecin, a cerut să fie eliberat înainte de termen pe motiv că fiind prea gras (omul are 270 de kilograme) nu are loc să se miște în celulă și nu poate ieși pe ușă să meargă la toaletă.

Nu ne place că...

...procurorul orașului Amiens, Franța, a cerut în fața Curții de Apel din oraș amendarea cu suma de 3.000 de euro a unui abate care înjurase Coranul în buletinul parohiei sale; ne place, în schimb, că abatele în cauză a comis delictul sus-amintit.

Ne place că...

...așa cum dezvăluia ziarul "La Vanguardia", un imam pe nume Muhammad Mustafa, care conduce o moschee din orașul Fuengirelo, din sudul Spaniei, a publicat o carte menită a-i învăța pe musulmani cum să-și bată nevestele cu pumnii, picioarele și biciul fără să lase urme; ne place, în schimb, că tribunalul l-a condamnat pentru aceasta la 15 luni închisoare, o amendă de 2.600 de euro, precum și la studierea, vreme de șase luni, a Constituției spaniole și a Declarației drepturilor omului.

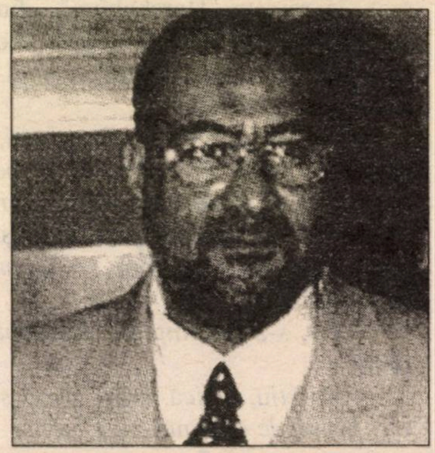

Imamul Muhammad Mustafa: Islamul și cafteala

Nu ne place (cam în aceeași ordine de idei) că...

...un cleric din Cairo, pe nume Rashad Hassan Khalil, fost decan al facultății de *Sharia* (legea islamică), a dat o *fatwa* (hotărâre religioasă) conform căreia o căsătorie este anulată în caz că soțul și soția fac amor în pielea goală.

Ne place că...

...numitul Noam Rosenman, din Ierusalim, a dansat luna trecută câteva ceasuri fără întrerupere la nunta sa cu Haia Libi Hagans; ne place faptul de mai sus cu atât mai mult cu cât, ani de-a rândul, Noam nu putea să meargă, drept urmare a unui atentat căruia i-a căzut victimă la centrul comercial Ben Yehuda, din capitală.

Ne place că...

...în revista "Harababura", din București, am citit bancurile de mai jos, cu olteni, culese de regizorul Geo Saizescu:

«Aflat la o rudă în București, Alu Prazverde iese dimineața pe balcon să-și scuture rogojina. Din neatenție, se apleacă prea mult și cade. Speriați, trecătorii se adună în jurul lui.

– Ce s-a întâmplat? întreabă unul.

– Nu știu, neică. Abia picai și eu, răspunde olteanul.

◆

Ploaie mare în sat. Alu Prazverde merge agale prin ploaia care cade cu nemiluita. Îl ajunge din urmă Alu Axinte, care fuge spre casă. Mirat, îl întreabă pe Alu Prazverde:

– D'apoi, ce umbli așa în dorul lelii și n-o iei la fugă?

– Ce rost are să mă grăbesc? răspunde Alu Prazverde. Nu vezi că și în față plouă la fel?

◆

– Nevastă, îți mai aduci aminte că acum un an mi-am pierdut ceasul de buzunar?

– Da, Gheorghe, îmi aduc aminte.

– Ieri, controlându-mi buzunarele de la haina pe care o purtam atunci, ce crezi că am găsit?

– Ceasul?

– Nu... Am găsit gaura prin care a căzut.

◆

– Măi, Gheorghe, câinele tău m-a mușcat de picior!

– Și, mă rog, tălică de unde doreai să te muște?»

Nu ne place că...

...filmul palestinian "Paradisul acum" – care proslăvește atentatele sinucigașe din Israel – a fost nominalizat pentru premiul Oscar pe anul acesta, la categoria "Cel mai bun film străin".

Ne place că...

...în vreme ce mulți evrei religioși din Marea Britanie și alte țări europene se feresc să umbe cu chipaua pe cap, de teamă că vor fi bătuți pe stradă de musulmani, tânărul boxer Roman Greenberg, de la categoria grea, care trăiește în momentul de față la Londra, apare – de-al naibii și de ațțăluhăs – pe ring în niște chiloți pe care se vede-n toată sala o Stea a lui David.

Ne place că...

...în revista "Lettre Internationale", de la București, am întâlnit rândurile următoare dintr-un eseu al cunoscutului estetician George Steiner din Anglia:

«Cuceritorii musulmani ai Alexandriei ar fi zis, în timp ce condamnau legendara bibliotecă să fie dată flăcărilor: "Dacă ea conține Coranul, noi avem deja cópii ale acestuia; dacă nu-l conține, biblioteca nu merită să fie cruțată.»

Ne place că...

...trei bărbați s-au înscris la școala de surori de caritate a Crucii Roșii din județul Vrancea, România.

Ne place că...

...umblând pe Internet (yahoo.com) am dat peste dialogul de mai jos, din 1987, purtat între colonelul Oliver North, implicat în scandalul Iran-Contra (pe vremea președintelui Ronald Reagan) și un senator Democrat.

Senatorul îl întreabă:

– Este adevărat că ai cheltuit zilele trecute aproape 60.000 de dolari pentru o instalație de securitate la locuința dumitale?

– Da, Sir. Am cheltuit 60.000 de dolari.

Senatorul continuă, încercând să-i facă să râdă pe cei din sală:

– Și nu găsești că e cam mult?

– Nu, Sir, răspunde Ollie.

– Nu? Și de ce nu? întreabă senatorul.

– Pentru că viața mea și a familiei mele a fost amenințată, Sir.

– Amenințată? De către cine? întreabă senatorul.

– De către un terorist, răspunde Ollie.

– Terorist? Ce terorist ar putea să te înfricoșeze în asemenea hal?

– Numele lui este Osama Bin Laden, Sir, răspunse Ollie.

Aici, senatorul încercă să repete numele, dar nu reuși să-l pronunțe corect. Câțiva din sală izbucniră în râs. Senatorul continuă:

– De ce ți-e frică atât de mult de omul acesta?

– Pentru că, Sir, este cea mai ticăloasă persoană pe care am cunoscut-o vreodată, răspunse Ollie.

– Și ce ne recomanzi să facem în legătură cu el? întrebă senatorul.

– Ei bine, Sir, dacă ar fi după mine, aș recomanda ca un grup de comando să-l lichideze pe el și oamenii lui de pe fața pământului.

Senatorul își exprimă dezacordul cu poziția lui North și cu asta discuția luă sfârșit.

(În paranteză fie spus, senatorul era Al Gore, viitorul vice-președinte al Statelor Unite.)

Nu ne place că...

...așa cum aflăm din "Dilema veche", după atâtea și-atâtea barbarisme ce au inundat limba română după '89, au mai apărut două, introduse de Primăria Capitalei à propos de niște taxe: *rovinietă* și *buvinietă*.

Ne place că...

...încercând să dea o lovitură, acum, când campania mondială anti-fumat e în toi, fabricanții de țigări au hotărât să lanseze pe piață așa-numitele "țigări de post" (confecționate din frunze de alun, mentă etc.).

Ne place că...

...Organizațiile de veterani din primul război mondial au protestat vehement împotriva inițiativei unei patiserii de prăjituri din Franța de a pune în vânzare un tort de ciocolată în forma mausoleului de la Verdun, unde sunt îngropați cei căzuți în celebra bătălie.

Nu ne place că...

...potrivit unui clasament realizat de Centrul European de Cercetare a Vânzărilor, englezii ocupă locul I în materie de furturi din magazine. Ei au furat anul trecut bunuri în valoare de 3,5 miliarde de lire sterline, cele mai căutate produse fiind: lamele de ras, băuturile alcoolice și accesoriile pentru baie. Pe locul II s-au clasat portughezii, iar pe locul III grecii (ancheta a avut în vedere țările din Uniunea Europeană).

Ne place că...

...regizorul englez Guy Ritchie, soțul cântăreței Madonna, care lucrează la un film documentar despre Kabala, a mărturisit ziarului "Times" din Londra: "Există o mulțime de oameni care își închipuie că știu ce este Kabala. Eu habar n-am".

Nu ne place că...

..."Casa Dizengoff", de pe bulevardul Rothschild din Tel Aviv – unde Ben Gurion a proclamat înființarea Statului Israel – este atât de rău îngrijită încât, așa cum susțin arhitecții Primăriei, ea ar putea să se prăbușească oricând.

Nu ne place că...

...Koki, papagalul lui Tito, aflat la reședința de la Brioni (azi în Croația) a fostului conducător iugoslav, a fost plasat în carantină, din pricina cazurilor de gripă aviară descoperite în Croația.

Ne place că...

...Florentina Mădălina Codreanu, în vârstă de 20 de ani, din Brăila, s-a lăudat în fața procurorilor (care o anchetează pentru prostituție) că a făcut sex cu peste 100 de bărbați în trei luni de zile, întrucât voia să bată recordul în materie pe județ.

Ne place că...

...enervat din cauza neputinței americanilor de a pune mâna pe șefii cei mari ai organizației Al-Qaeda, actorul Bruce Willis a oferit câte un milion de dolari pentru prinderea lui Bin Laden și a omului său din Irak, Zarkawi.

Ne place că...

...ziarul "Jerusalem Post" a dat un exemplu de toată frumusețea privind pe escrocii arabi de pretutindenea care se dau "refugiați palestinieni" pentru a pune mâna pe ceva gologani de la ONU, Uniunea Europeană etc. și, la o adică, de a se pricopsi cu un apartament de patru camere în Ramat Aviv, după ce Hamasul va ocupa Israelul. E vorba de numitul Hassan el-Azazy (42 de ani), care a declarat unui reporter al cotidianului de limbă engleză că a fost obligat să fugă dintr-o localitate de lângă Tel Aviv în timpul războiului de independență din 1948. Or, așa cum a observat cineva de la ziar, e cam greu de înțeles cum a reușit un cetățean în vârstă de 42 de ani să fugă din calea Zahalului acum 58 de ani...

Nu ne place că...

...municipalitatea orașului Seattle din SUA a adoptat (cu 5 voturi contra 4) o lege prin care clienții de la barurile de strip-tease au numai dreptul de a privi la femeile care se dezbracă, dar nu și să le pipăie.

Nu ne place că...

...Omri Sharon (pe care noi, de altfel, nu-l simpatizăm defel), găsit vinovat de finanțarea ilegală a campaniilor electorale ale premierului Ariel Sharon, a fost condamnat la 9 luni de închisoare efectivă, tocmai în zilele când tatăl său se zbate, pe un pat de spital, între viață și moarte.

Gabriel Ben Meron

pune la dispoziția publicului cititor ultimele sale trei volume publicate în România:

- **Pământul e plat ca o farfurie**
  roman; ed. Dacia, 2002 – 70 NIS
- **Toamna se numără eșecurile**
  2 mini-romane;
  ed. Viața Medicală Românească, 2005 – 60 NIS
- **Amurgul zorilor, convorbiri cu Ion Cristofor**
  ed. Napoca Star, 2005 – 50 NIS

Trimiterea cărților se va face imediat după primirea cecului de plată, pe numele Gurman și pe adresa:

18 Hadar St., Omer – 84965

NELU MARIAN

Eu nu vreau să fiu ales!

Alegeri sunt şi-o să mai fie,
Dar vreau să fiu bine-nţeles:
Refuz orice deputăţie
Şi deci nu vreau să fiu ales!

Cât timp nu ai puterea-n mână,
E foarte-uşor să fii cinstit
Şi nu-i nevoie să pui frână
Când mergi încet şi socotit!

Dar să te văd când vei ajunge
Pe-un jilţ luxos în cabinet!
Cum vei putea atunci străpunge
Valul de-ispite şi bănet?!

Azi poţi să critici pe-unul mare,
Cuvinte grele chiar să-i spui;
Problema este mult mai tare:
Ce-ai face tu în locul lui?

Când simpla ta iscălitură
Îţi poate-aduce, ca plocon,
O damă faină (de-aventură)
Şi-un cec modest de-un… milion!

Un telefon dat la oficii
Sau simpla vorbă "Eu aprob"
Pot scoate oameni din servicii
Sau, invers, să le dea un… job!

Hoteluri şi restaurante
Ţi-or oferi gratis orice:
Suite mari şi elegante,
Zeci de meniuri stil "gourmet"!

Eu, sincer, fac mărturisirea
Că nu mă simt deloc blindat;
Ispita sau ademenirea
Mă pot împinge în păcat!

Tocmai pentru că-mi ştiu defectul
Şi-ispita care îmi dă ghes,
Vreau să pot evita efectul
Şi spun: Nu vreau să fiu ales!

Iar ca să fiu sigur de toate
Şi forţa să mi-o demonstrez,
V-am spus tot cu sinceritate
Şi, mai mult, nici nu candidez!

Dar tragedia e, vezi bine,
Că prea mulţi dintre candidaţi
Ce au un fond slab, ca şi mine,
Vor fi aleşi ca… deputaţi!

Să învăţăm ivritul zâmbind

Cuvinte adoptate din alte limbi

Nu e nevoie să ajungeţi în America pentru a vedea că americanii au luat cuvinte din idiş şi din ivrit.

Ajunge să vedeţi filme americane şi veţi întâlni "haloimes" ("halomot" în ivrit, cu sensul de "visuri" dar şi de "fantezii rupte de realitate") şi "meşighi" ("meşuga" în ivrit, cu sensul de "nebun").

Astea s-au luat din idiş. Dar din ivrit?

S-a luat, în primul rând, "şalom" (pace). Poate că din cauză că s-a luat, nu avem aici pace cu vecinii noştri! Apoi, cuvântul "kibuţ" (colectiv, aşezare agricolă colectivă). Şi aici e o ironie tristă: toată lumea vorbeşte admirativ de kibuţuri, iar la noi, kibuţurile privesc admirativ cum trăieşte restul lumii!

Şi mai avem "huţpa" (obrăznicie). Ea a fost luată în mod sigur din ivrit (nu din idiş) pentru că este un produs tipic israelian şi nu se desparte de israelieni nici când ei se află în străinătate.

De ce a fost aleasă tocmai "huţpaua" israeliană ca o valută forte a obrăzniciei? Poate din cauza poruncii biblice pe care o avem de a fi "or lagoim", adică sursă de învăţăminte pentru alte popoare.

Suntem! Şi încă cum!

Humoroscopul lunii martie

În martie ne îndrumă Peştii (până în 20) şi Berbecul (din 21). Aluzia este că dacă vezi nereguli la servici şi nu ştii să taci ca peştii, ajungi ca berbecul, afară!…

Planeta Uranus are acum o orbită favorabilă marilor câştiguri de bani. Veţi câştiga şi dvs. dacă nimeriţi 6+1 numere la Loto! De asemeni, veţi putea cheltui chiar şi 1 milion pe luxuri, dacă cineva vă dăruieşte… 2 milioane!

Zile speciale: Marţi şi miercuri veţi avea un succes formidabil: farmec personal, atracţia sexului opus, laude la locul de muncă etc. Joi vă veţi întreba cum de-au trecut aşa de repede precedentele două zile, fără să lase nici o urmă!

Evenimente în viaţa personală: De ziua naşterii veţi primi de la cumnatul dvs. exact ceea ce i-aţi dăruit dvs. de ziua lui, acum 3 ani! Fiţi calm, zâmbiţi şi, dacă vreţi o mică răzbunare, întrebaţi aşa, candid, dacă are şi bonul pentru eventuala schimbare a cadoului!

Umor evreiesc preferat:

1. Profesorul: – De ce ivritul e considerat limba noastră maternă?

– Elevul: – Pentru că tata nu poate scoate nici o vorbă!

2. – Ce este un comunist?

– Cel care a citit scrierile lui Marx, Engels şi Lenin.

– Şi ce este un anti-comunist?

– Cel care a şi înţeles scrierile lui Marx, Engels şi Lenin.

3. – Iţic, tu mai mergi la femei?

– Numai când e ocupat la "bărbaţi"!

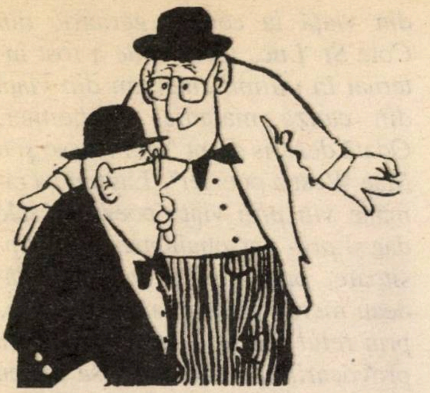

SE ZVONEŞTE CĂ...

…afaceristul **Sorin Beraru,** urmărit de autorităţile române cu Interpol-ul pentru diverse malversaţiuni, a fost dat în urmărire internaţională şi de judecătoria Bistriţa în legătură cu pensia alimentară cuvenită d-nei Ana Maria Pişta pentru minora Giorgiana Beraru.

…omul de afaceri **Fredy Robinson** (care, mai nou, ar fi achiziţionat Cazinoul din Constanţa), este acuzat de a fi spălat 8 milioane de dolari aparţinând unui arab de la Bucureşti care se ocupă cu crima organizată.

…împăcarea dintre Academia Română (de care depinde Spitalul Elias din Bucureşti) şi Ministerul Sănătăţii (care a debarcat, cu de la sine putere, conducerea cunoscutului spital) a fost realizată datorită eforturilor "diplomatice" desfăşurate în acest sens de **Irina Cajal-Marin,** fiica regretatului acad. Nicuşor Cajal.

…prezentatoarea de televiziune **Mihaela Rădulescu** (care posedă o vilă la Herzlia) a lovit cu maşina sa automobilul în care se afla **prof. Jean Askenasy,** cunoscutul neurolog, care locuieşte în acelaşi oraş de pe malul mării, nu departe de frumoasa vedetă.

…un grup de tineri scriitori şi publicişti din România, partizani ai campaniei antisemite declanşate de **Paul Goma,** de la Paris, printre care Bogdan Ghiu, (de la revista "Luceafărul") şi O. Simigeanu (de la "Timpul"), au hotărât să-l propună pe Goma pentru Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 2006.

…istoricul **Radu Ioanid,** de la Muzeul Holocaustului de la Washington, s-a aflat printre cei ce au determinat muzeul să ceară de la Yad Vashem fotografia ce-i arată în tête-à-tête pe Hitler şi Muftiul Ierusalimului din epocă; o fotografie pe care, după cum s-a aflat cu surprindere, direcţia Yad Vashem-ului a scos-o peste noapte de pe perete (pentru a nu-i supăra pe arabi).

…un grup de pensionari de la Căminul de bătrâni "Amalia şi Mozes Rosen" din Bucureşti au trimis o scrisoare conducerii Federaţiei, protestând împotriva hranei pe care o primesc şi care, potrivit reclamanţilor, "provoacă înfometarea noastră cotidiană".

MAMAIA מַאמַאיָה

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273
sau 03/731-3135,
Fax: 03/731-4294

ETC... ETC...

••• Să vă fie rușine! Ne adresă confraților de la Canalul 2 al televiziunii, care, în lipsă de inspirație, nu au găsit altceva mai cu haz decât să se ocupe la emisiunea lor satirică și uneori umoristică "Eretz Nehederet" de muncitorii români din Israel. Părinții realizatorilor vorbeau rânjind de "romanim ganavim" (termen care, pentru cei ce nu știu, se referea la *olimii* evrei veniți din România). Întrucât tema e răsuflată, băieții de la 2 au gândit să pună în scenă niște muncitori români de astăzi. În principiu, n-ai ce să obiectezi: nimeni nu e scutit de satiră (cu – ne grăbim a preciza – excepția profetului Mahomed). Dar serialul este imbecil. Mai întâi și întâi se vede că autorii nu cunosc lumea românească de-aici: eroii grohăie, din când în când, câte-un fice-face (râzând încântați de bancul lor), apoi folosesc în vorbire fel de fel de cuvinte... nemțești ("guti morțe" ar însemna "bună dimineața"), râzând iarăși în hohote de isprava lor.

Tabloul general e scremut și sordid. Ne pare rău că o actriță de talia Ghilei Almagor, de la "Habima", a acceptat să participe la această șușanea. Ne pare rău și ne surprinde: madam' Almagor s-a comportat ani de zile ca o internaționalistă feroce, pupându-se în bot cu OEP-iștii lui Arafat, și tocmai acum, la spartul târgului, să se dea în stambă, în fuste de țigancă?

Ni se va spune că, neștiind românește și habar neavând ce va să zică România, autorii ar trebui, măcar în parte, scuzați. Și că, în loc să-i dea cu capul de pereți, presa ar trebui să facă o critică *constructivă*, ajutându-i. De acord. Să-i ajutăm. Și, pentru început, să le trimitem cadou o expresie populară care li se potrivește de minune și sună așa: "fu...ă m...a-n c...r!".

••• Pune-ți-l și pe ăsta pe listă! (Ne adresăm și celor cu marele muzeu al iudaismului românesc, de care n-am mai auzit nimic). E vorba de poetul canadian, de felul lui din *trib*, Irving Layton, care a încetat din viață la vârsta de 93 de ani.

«S-a născut – citim în "Romanian Journal", din New York – *la Târgu Neamț la data de 12 martie 1912 și a purtat pentru un an numele de Israel Pincu Lazarovitch. Părinții săi i-au schimbat numele după ce au emigrat la Montreal în 1913. Poet controversat, Layton s-a descris la un moment dat drept "un nebun tăcut, niciodată străin de lacrimi", care scrie poezii pentru a intra în bucluc. Autor a peste 50 de volume de poezie, Layton a încetat din viață la centrul geriatric din Cote St. Luc, locul unde a fost internat în ultimii cinci ani din viață din cauza maladiei Alzheimer. Odată descris drept "un Picasso și o Mae West a poeziei", Layton va rămâne viu prin viața poeziilor sale dar și prin personalitatea sa molipsitoare, prin opiniile sale care dădeau mereu naștere la controverse, prin felul său de a iubi viața, prin provocările pe care le lansa mereu și prin calitățile sale de dascăl.*

Layton a început să scrie poezie abia după vârsta de 30 de ani. La un moment dat, rugat să explice de ce i-a trebuit atât de mult timp pentru a se exprima în versuri, poetul a povestit că la vârsta liceului îi plăcea să citească clasici precum Wordsworth și Byron și "în mod firesc ajunsesem să cred că pentru a fi poet, trebuie să fii ori englez, ori mort, însă de preferat să fii amân-

PIAZZA
SFORZA CESARINI
RATTORIA

Irving Layton: ai să râzi, era din Tg. Neamț *două". Prima sa colecţie de poezii, "Here and Now" (Aici şi acum), a văzut lumina tiparului în 1945. Profesor de engleză la nivel de liceu şi universitate, spiritul critic şi contestatar al lui Irving Layton şi-a pus amprenta asupra generaţiilor de elevi. Unul din aceşti elevi a fost Irwin Cotler, în prezent ministrul canadian al Justiţiei. La aflarea veştii despre moartea artistului, ministrul canadian al Justiţiei s-a referit la Irving Layton numindu-l "omul care m-a învăţat cum să gândesc". "Aşa cum îmi amintesc, am învăţat foarte puţină fizică, matematică sau chimie în şcoală. În schimb îmi plăceau la nebunie literatura şi filozofia. A fost o inspiraţie pentru mine şi în acele zile şi aşa a rămas şi în prezent. A fost un mentor, un coleg şi un prieten", a susţinut oficialul canadian.*

În anii '50 Layton a devenit unul dintre mentorii tânărului Leonard Cohen, cei doi păstrând o relaţie apropiată de prietenie şi după ce Cohen a dobândit recunoaşterea internaţională pentru muzica sa.

Recunoaşterea calităţilor lirice ale lui Layton a venit în 1951, odată cu publicarea colecţiei de poeme "The Black Huntsmen". După aceasta, activitatea sa artistică a devenit extraordinar de prolifică, poetul publicând câte un volum pe an din 1951 până în 1991. Deşi poezia reprezintă fără îndoială domeniul său de excelenţă, Irving Layton a mai publicat şi două cărţi de eseuri şi a editat şi o antologie canadiană de poezie de dragoste. În 1976 poetul a primit titlul de Ofiţer al Ordinului de Canada. Comitetul italian pentru Premiul Nobel l-a nominalizat de două ori pe Layton pentru Premiul Nobel pentru Literatură, iar în 1993, poetul canadian de origine română a devenit primul maestru al liricii din afara Italiei distins cu Premiul Petrarca pentru Poezie.»

••• Despre cei ce profanează cimitire prin România auzim lună de lună. Dar mai există şi altfel de oameni (c-aşa e viaţa). *«Ştim de multă vreme* – scrie Eva Galambos în "Realitatea evreiască" – *că la Jibou, unde nu mai trăieşte nici un evreu, elevii unui liceu din localitate se îngrijesc de cimitir şi, în fiecare an, de Ziua Holocaustului, depun coroane de flori la Monumentul evreilor morţi în lagărele de exterminare naziste. Acum am aflat de o altă faptă care ne emoţionează. Cu ajutorul domnului Gheorghe Tare, român creştin care trăieşte la Cluj, dar s-a născut în satul Aruncata, a fost identificat un cimitir evreiesc din această localitate care nu era cuprins în evidenţa Comunităţii din Cluj. Mai mult decât atât, ca semn de recunoştinţă faţă de familiile evreieşti din comună, la care a lucrat mama domniei-sale, familii cu care a avut relaţii excelente, şi ştiind că aici au fost înmormântaţi evrei, Gheorghe Tare, din proprie iniţiativă, a reuşit să localizeze acest cimitir şi, din resurse proprii şi cu ajutorul sătenilor din zonă, l-a împrejmuit cu un gard de sârmă ghimpată şi cu un gard viu din puieţi de brad. De asemenea, în memoria evreilor înhumaţi aici, domnia-sa a ridicat în mijlocul cimitirului un mic monument compus dintr-un stâlp din metal în vârful căruia a fixat o stea a lui David.»*

••• Hamas, ne-Hamas, agenţia ISROpres din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, continuă să transmită ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ Comitetul de conducere al Universităţii Tehnice de Construcţii Bucureşti a decis să acorde profesorului Gedeon Dagan din Tel Aviv titlul "Doctor Honoris Causa" pentru contribuţia deosebită adusă în domeniile "Curgerea fluidelor prin medii poroase", "Hidrologia apelor subterane" şi "Teoria valurilor şi hidrodinamica navală". Prof. Petre Pătruţ, preşedintele Universităţii, l-a înştiinţat pe laureatul israelian despre distincţia ce i s-a acordat şi l-a invitat să participe la ceremonia acordării titlului onorific, la o dată ce va fi fixată ulterior. Profesorul Gedeon Dagan este absolvent al Universităţii care-l premiază.

Profesorul Dagan a primit numeroase distincţii internaţionale de specialitate, între care Premiul acordat de Uniunea Geofizică Americană 2005, Premiul Internaţional al Apei – Stockholm 1998, este membru pe viaţă al Academiei Apei din Oslo (începând din anul 1998) şi Doctor Honoris Causa al Universităţii "Pierre et Marie Curie", Paris (din 1996).

Profesorul Dagan este profesor emerit la Facultatea de Inginerie a Universităţii Tel Aviv.

■ A apărut traducerea în limba română a cărţii "Bruno Landesberg. De la refugiat politic la consul onorific al României. Convorbiri cu Şaike Ben Porat", publicată la începutul acestui an în limba ebraică. Volumul se citeşte pe nerăsuflate. Captează interesul cititorului nu numai prin biografia neobişnuită a autorului – pe care vâltorile veacului l-au purtat din Cernăuţi şi Bucureşti în Uniunea Sovietică şi Statele Unite ale Americii, în China şi capitale ale Europei occidentale, de la statutul de salariat la postura de proprietar al unui complex industrial important – dar şi epoca din România pe care o descrie şi pe care cei mai mulţi din cititori nu o cunosc din trăiri proprii.

În prefaţa cărţii, Eugen Uricaru – fostul preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România – scrie între altele: "Amintirile lui Bruno Landesberg, pentru că de fapt întrebările nu fac decât să declanşeze fluxul memoriei, au farmec şi mai cu seamă sunt proaspete şi convingătoare... Toate elementele unei psihologii tipice pentru grupul închis, apoi evoluția către societatea atât de complexă a României interbelice, lumea Cernăuțiului, a Rădăuțiului, a Bucureștilor, trecerea de la limba germană la cea română, de la universul cultural al Austro-Ungariei la cel al României interbelice, contactul cu subversiunea de stânga și întâlnirea cu violența extremei drepte reprezintă zonele de interes ale primei părți din această carte... Evenimentele anilor '40 îl duc în Uniunea Sovietică, o himeră în sensul inițial al cuvântului, o himera care și-a devorat pe rând admiratorii, fascinații. Spre norocul său, Bruno Landesberg s-a trezit destul de repede din admirația sa hipnotică față de infernala societate sovietică. S-a trezit și a găsit calea naturală a sorții sale – drumul spre Israel. Suferă șocul regăsirii, al regăsirii în personalitatea sa a omului de acțiune. A omului de afaceri cu fantasme, fără a fi fantezist, a celui care știe nu doar să lupte ci și să câștige. Această parte a cărții este excepțională. Succesul lui Bruno Landesberg este produsul unei bune combinații între inteligență și munca grea. Nu avem decât să-l urmăm... Bruno Landesberg ne dă povețe bune, să le înțelegem, să le urmăm".

Traducerea carții din ebraică în română aparține poetei Riri Manor.

■ Juriul care acordă premiile ce poartă numele artistei plastice Margaretă Sterian a anunțat la 9 decembrie 2005 numele laureaților pe anul 2004:

* Premiul "Margareta Sterian" pentru muzeografie – dr. Livia Drăgoi pentru expoziția retrospectivă Abodi Nagy, organizată de Muzeul de Artă din Cluj-Napoca. Pentru muzeografie s-a mai aflat în competiție Sandă Varjoghie pentru expoziția "EuroLiteraTur" organizată de Muzeul Național al Literaturii Române.

* Premiul "Margareta Sterian" pentru creație plastică – Silviei Cambir pentru expoziția organizată la Galeria Simeza și lui Gili Mocanu pentru expoziția organizată la Galeria Posibila, curator Matei Calția. La această categorie au mai fost nominalizați Florica Prevenda, Alma Redlinger și Victor Ciobanu pentru expoziții organizate de Uniunea Artiștilor Plastici, și Dumitru Gorzo pentru expoziția "Dilitdotcom – simptome ale mitului contemporan", organizată de Anaid Art Gallery.

Conform deciziei juriului, pentru a se asigura o transparență deplină, în cadrul festivității de decernare a premiilor au fost prezentate în imagini toate propunerile primite, pe cei nominalizați la cele două secțiuni și câștigătorii.

Conform biografiei artistei publicata în volumul "Pictori evrei din România" de Amelia Pavel, apărut în Editura Hasefer, Margareta Sterian a fost "pictoriță, literată, traducătoare, scenografă, omniprezentă în expozițiile de artă modernă, fără a fi propriu zis angajată în experiențele avangardiste". Ea s-a născut la Buzău în 1897 și a decedat în 1992.

■ Publicația "Literra" din Timișoara, editată de Dușan Baiski, dedică o mare parte din noul ei număr literaturii israeliene. Din sumar:

* "Mă simt un norocos, având posibilitatea, șansa re-înțelegerii, re-aprofundarii unor opere, traducându-le" – Interviu cu poetul Andrei Fischof realizat de Dușan Baiski;

* Versuri de Andrei Fischof traduse de Luiza Carol și Marlena Braeșter;

* Versuri de Sandu David și Yehuda Gur-Arie traduse din ebraică de Andrei Fischof;

* Ytamar Yaoz-Kest – De cele două părți ale pragului;

* Margalit Matitiahu – Femeie înaripată;

Cer cuvântul!

Căutați femeia!

Nu știu dacă știți cum a devenit faimosul A.C. Cuza un vajnic antievreu. Asta din pricina unei tinere evreice.

Nu vreau să spun că ar fi fost la început un prieten al evreilor. Dar nu vreau să trec cu vederea că el și-a publicat o culegere de cântece la editura muzicală a evreului Țicu Eșanu, din București.

Tânărul A.C. dibuise o fată, o evreică, și făcea tot ce putea ca să-i trezească atenția. I-a făcut și niște cântece, ca de pildă faimosul, pe vremuri

Deschide, deschide fereastra,
o vorbă numai să-ți spui:
că nimeni, în lumea asta,
frumoasă ca tine nu-i!
Că nimeni, în lumea asta,
gingașă ca tine nu-i!

Dar fata nici nu se sinchisea.

A tot trimis A.C. emisari, să afle de ce.

A aflat că nu atâta din pricină că el nu era cine știe ce de frumos, ci pentru că fata era nu numai dintr-o familie habotnică, dar tatăl ei mai era și cantor la sinagogă!

Asta l-a înfuriat rău de tot pe A.C.

Și de-atunci s-a răzbunat el pe întreaga ovreime...

De unde cunosc eu povestea? Chiar de la A.C. Cu prilejul unei aniversări ale sale, a stat de vorbă, în sala Senatului, peste drum de Cișmigiu, cu niște ziariști, între care s-a întâmplat să fiu – clandestin – și eu. Un ziarist, care cam știa ceva din poveste, a cerut amănunte. Amuzat – băuse un pahar de șampanie, cu care ne servise și pe noi, ziariștii – a confirmat povestea...

Marius Mircu

* Lea Snir – De-acum e liber drumul;

* Bluma Filkenstein – poeme scrise în franceză;

* Bianca Marcovici – Poeme traduse în franceză de Nicole Pottier;

* Marlena Braeşter – Del poemario Antes olvidar, traducere în spaniolă de Nicole Pottier.

■ Uzia Galil, creatorul industriei high-tech din Israel, a găsit între lucrurile ce i-au rămas de la mama sa – Dina Rolling – şi o bogată colecţie de reţete culinare datând din mijlocul secolului trecut, începută în România şi continuată, dupa emigrare, în Israel. Colecţia este compusă din reţete scrise de mână – majoritatea în limba română – chiar de către colecţionară, precum şi din tăieturi de ziare. Pentru ca să nu se piardă această colecţie ce poate interesa şi gospodinele de astăzi, doritoare să cunoască ce şi cum găteau bunicele, străbunicele şi stră-străbunicele lor, Uzia Galil le-a copiat pentru a le dărui rudelor şi prietenilor săi.

■ Cu prilejul împlinirii vârstei de 77 ani, poetul, scriitorul şi eseistul Toma George Maiorescu a avut o surpriză: Radio România Internaţional i-a urat "ad mea veesrim!" în cadrul emisiunii "România în direct", destinată cu precădere originarilor din România, care trăiesc în Israel ca şi în alte ţări ale lumii (emisiunea este difuzată zilnic, între orele 19:00-20:00).

În interviul acordat postului, Toma George Maiorescu a declarat că el se simte POET, chiar dacă scrie şi proză, chiar dacă editează volume de memorialistică şi filozofie (numărul volumelor publicate a ajuns la 39, numai în cursul anului 2005 văzând lumina tiparului trei volume). Ascultătorii au avut prilejul să-l asculte chiar pe poet recitând din opera sa.

Prezențe, prezențe...

■ Salutăm evocarea lui **Ludovic Bruckstein,** apărută în "Realitatea Evreiască", sub semnătura lui B. Mehr-Marian. Supratitlul articolului sună aşa: "Un scriitor român prea puţin cunoscut". Just. Lumea l-a cam uitat pe povestitorul şi dramaturgul maramureşean (n. 1920 – m. 1988). Marile dicţionare şi istorii literare nu se înghesuie să vorbească despre el. Despre vreo retipărire a cărţilor sale, ce să mai vorbim? Aşa că, până una-alta, mica evocare din "Realitatea" este binevenită.

■ Despre o iniţiativă eminamente simpatică aflăm în ultimul număr al revistei "O.T.E.R." (publicaţia Organizaţiei Tinerilor Evrei din România). Ea se cheamă "Să adoptăm un bunic". Din câte înţelegem, tinerii din diferite comunităţi se ocupă de câte-un bătrân, fără de familie, singur şi singuratic, vizitându-l cu regularitate şi... discutând pe îndelete cu el:

«Tinerii din Bucureşti, Oradea, Timişoara şi alte comunităţi evreieşti din România şi-au dedicat mereu timp grijii pentru cei vârstnici. Vizitele de Roş Haşana, de Hanuca, dar şi fără să fie vreo sărbătoare, au intrat în reflexul lor, ca o datorie morală, dar şi ca o plăcere de a cunoaşte povestirile celor vârstnici despre o lume îndepărtată temporal. Tânăra ***Monica Lăzărescu*** *este cea care a pus în practică viziunea unui program coerent pentru România, ce poartă sugestiva denumire "Să adoptăm un bunic". La originea ideii se află iniţiativa voluntarilor JOINT Rachel Rothstein (SUA), cea care a făcut primii paşi în dezvoltarea acestei idei, şi Danny Farkash.*

■ Ludovic Bruckstein, despre care am amintit mai înainte, nu este singurul quasi-uitat de care se ocupă "Ralitatea Evreiască". Mai nou, revista de la Bucureşti, hotărâtă parcă *să facă dreptate* nedreptăţiţilor, publică, sub semnătura lui Geo Şerban, o pagină întreagă, însoţită de ilustraţii, despre pictorul **Samuel Mützner.** Textul este prilejuit de apariţia în librării a albumului "Samuel Mützner", alcătuit de Rodica Marian şi editat de SRL Antet.

«*Era* – scrie Geo Şerban – *timpul unei reparaţii cuvenite pictorului extrem de prolific, un răsfăţat al expoziţiilor din prima jumătate a secolului trecut, ajuns în deceniile din urmă la discreţia ungherelor prăfuite din consignaţii şi numai din când în când, prin opere răzleţe, îndreptăţit a depăşi inerţiile, gata să işte dispute între amatorii de artă, împătimiţi clienţi ai selectelor şedinţe de licitaţie.*

Amploarea şi diversitatea materialului documentar, text şi imagini, conferă albumului de faţă o funcţionalitate convergentă: informaţiile riguros exacte slujesc pentru a identifica în reproduceri elementele structural originale de posibilele reziduuri, dacă nu chiar contrafaceri mimetice. Hăţişul atâtor lucrări inedite, destule fără data înfăptuirii lor, ridică, inevitabil, chestiunea autenticităţii. La un studiu aplicat, corelat, se descoperă indicaţii lămuritoare în înseşi listele de titluri ce defilează prin cronicile oferite lecturii de azi. Câte un detaliu, câte o aluzie în treacăt sugerează un mod de abordare exegetică, în măsură să procure măcar un început din clarificarea râvnită. În cele din urmă, fireşte că argumentele suverane vor veni o dată cu organizarea unei ample retrospective, care să aşeze pe simeze apropiate toate speciile de lucrări, fie provenite din depozite oficiale, fie din oferte particulare – o expoziţie cu un catalog temeinic articulat, pe potriva efortului creator desfăşurat de Samuel Mützner, cu rezultate încă aproximativ asimilate de conştiinţa publică. Reproducerea de pe

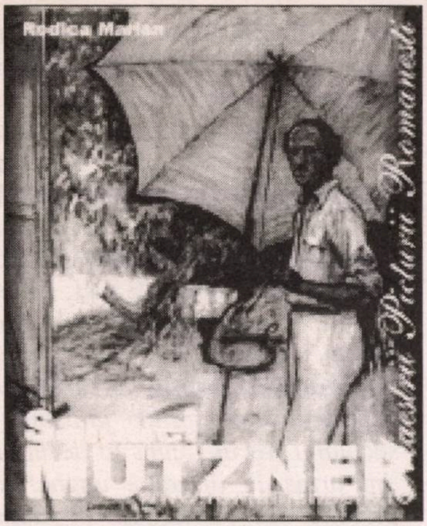

copertă capătă aproape un sens emblematic, cu complicitatea pictorului ce a ales să se înfățișeze în ipostaza truditorului robust, alături de soție, un cuplu onest, armonizat artistic, așteptând, într-un calm epurat de neliniști vanitoase, integrarea, la locul potrivit, în galeria perenă.»

••• Nu de mult a avut loc la Teatrul Cameri din Tel Aviv jurnalul literar lunar care de data aceasta a avut ca temă: "Medici care citesc și scriu literatură".

Realizatorul întâlnirii a fost Zissi Stavi, responsabilul paginilor literare din ziarul "Idioth Aharonot", iar moderator a fost Oren Nahari, de la Canalul de televiziune 1. Au luat parte la întâlnire cinci medici, dintre care singura invitată care nu este născută și crescută în Israel a fost prof. Riri S. Manor. Ceilalți patru au fost prof. Dan Kaspi, reumatolog, poet și scriitor; profesorul și poetul Nathanel Laor, psihiatru; prof. Avinoam Reches, neurolog și critic literar; dr. Israel Tamari, poet, traducător de poezie din japoneză și care se ocupă de proceduri cardiologice, "țenturi" etc. Fiecare a răspuns la întrebările puse de către Oren Nahari – cum a ajuns și cum a continuat să citească și să scrie literatură, cum a reușit să îmbine cele două preocupări: literatura și medicina.

Riri S. Manor a fost întrebată cum a ajuns să scrie în limba ebraică și dacă își caută cuvintele pe care vrea să le exprime în poeziile sale întâi în limba română și apoi le traduce în ebraică. Ea a răspuns că în limba cu care începe o poezie, în acea limbă continuă, intră ca într–un web de exemplu în limba ebraică și cu acele cuvinte pe care le posedă construiește textul și face jocuri de cuvinte care se potrivesc numai în ebraică. Au discutat de asemenea despre scriitorii care trebuie să își schimbe limba în care scriu și pe de altă parte despre binefacerea care rezultă pentru limba ebraică de a fi fertilizată cu comorile ascunse în alte limbi. Apoi a citit două poeme scrise în ebraică, primul legat de viața sa profesională ca medic care nu poate vindeca de orbire o fată tânără, iar al doilea un imn dedicat ridurilor și contra abuzului de operații plastice. Majoritatea avem nevoie nu de "liftingul feței" ci de liftingul sufletului – a afirmat dânsa.

••• Să nu ne închipuim că numai aici, în Israel, avem de-a face cu condeieri care, după ce n-au publicat nimic până la 60, 70 sau 84 de ani, apar dintr-o dată în librării cu o culegere de versuri, un volum de proză (preferabil autobiografică) sau o plachetă de aforisme. Fenomenul de care vorbim poate fi întâlnit și în alte locuri. Mai nou, a apărut la București, în editura "Garamond" o carte de versuri intitulată "Itinerar poetic" și iscălită Isac Gabriel. Criticul literar Valeriu Râpeanu, prefațând volumul, semnalează "franchețea cu care este scrisă poezia".

••• La TVR Cultural din România a fost transmisă luna trecută sceneta "Actrița la premieră", de Al. Mirodan, în interpretarea actriței Stela Popescu.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Având în vedere atentatele teroriste comise de palestinieni, Olmert a dat ordin să se acționeze cu mână forte contra… coloniștilor evrei.»

Și încă una:

«Credeți oare că noi n-am prevăzut că Hamasul va câștiga alegerile palestiniene?

Aveți dreptate. N-am prevăzut.»

••• Nu numai noi trăim sub zodia surprizelor: nașterea partidului Kadima, boala lui Sharon, victoria Hamasului. Confrații noștri de la București sunt nu mai puțin derutați decât noi și parcă nu mai știu pe ce să parieze. Într-un editorial din "Realitatea Evreiască", scriitorul Dorel Dorian, redactorul-șef al publicației, are îndrăzneala de a mărturisi, precum bătrânul Socrate, "știu că nu știu nimic".

«Preziceri pentru 2006? S-au făcut și se vor mai face, destule, mai mult sau mai puțin optimiste, cu succesive corecții în timp, înainte de a deveni, nu fără precedent în ziaristică, "profeții despre trecut".

Cine ar fi îndrăznit să prezică, la începutul anului 1956 – la orizontul, deci, al evenimentelor de acum 50 de ani – revoluția anticomunistă din Ungaria, conflictele sociale, majore, din Polonia, ori condamnarea cutremurătoarelor atrocități staliniste, la numai trei ani de la moartea lui Stalin? Să nu fi existat și astfel de evaluări? Sau poate s-ar fi conturat și riscul unor reacții explozive, adverse? Sondajele electorale, chiar și cele efectuate la ieșirea de la urnă – tot predicții și ele –, pot influența rezultatul final, dacă sunt devoalate prea curând și comentate relativ tendențios. A ști din timp poate deveni un avantaj esențial în planul asumării sau contracarării unui risc, al înțelegerii unor evoluții financiare (de bursă) sau *social-culturale aparent alarmante. Informația (o informație riguroasă, la timp), asociată intuției (esențială și ea), se instituie, pentru fiecare dintre noi, ca o predicție... Cei care solicitau, tot în 1956, spre toamnă, apariția unei publicații a minorității evreiești – "Revista Cultului Mozaic" – înțelegeau, în fapt, istoria și conjuncturile specifice acelui moment. Tot o predicție... Păstrându-ne în limitele aceluiași 1956, atunci când Naționalul bucureștean anunța premiera "Ziariștilor", de Al. Mirodan, cei care citiseră textul, ori asistaseră la premieră, puteau să prezică nu doar succesul piesei, ci și nevoia, în epocă, de un ziarist ca Cerchez. Cam în aceeași perioadă, Gigi Marga avea să lanseze șlagărul "Noapte albă", pe versurile lui Eugen Mirea, lansând, totodată, un nou compozitor, Alexandru Mandy... Succesul lui – așa cum aflăm din amintirile fiului său, Sergiu Penhas-Roll, ("Minimum", decembrie 2005) era și el previzibil, dincolo de nefericirile de mai târziu ale vieții și ale însingurării compozitorului.*

Și revenind la 2006: se poate prezice momentul, inevitabil, al condamnării plenare a celor ce visează să șteargă Israelul de pe harta lumii? A celor care, simultan, își reiau pregătirile nucleare? Se va crea, până la urmă, și un front planetar contra orgaizațiilor teroriste? Încă în 2006? Luciditatea și intuiția ezită să confrme prezicerea. Ne rămâne speranța!

Și tot referitor la preziceri: pe coperta aceleiași reviste – "Minimum" (decembrie 2005) –, sub imaginea marelui Einstein, așa cum arăta în ultimii săi ani de viață, redacția înscrie întrebarea:

"– Domnu' Einstein, cine va câștiga alegerile (din Israel, n.n.) din 28 martie?"

"– Nu știu. Depinde de atâtea... Totul este relativ...".

Un argument în plus pentru a-i ura lui Haim Ariel Sharon, dincolo de alegeri: ""Grabnică însănătoșire!".»

••• Mereu interesante amintirile lui Sergiu Fărcăşan, din Saskatoon, Canada, pe care cunoscutul scriitor le tipăreşte în revista "Semnalul", din ţara arţarilor (şi a iernilor cumplite!). În cele de mai jos, aflăm despre cea mai grea anchetă suportată de S.F. în îndelungata sa carieră de redactor la "Scânteia".

«Într-o lungă călătorie în Africa, am spionat pentru Intelligence Service, m-am culcat cu o spioană britanică, am complotat cu ea răpirea tânărului meu ucenic și tovarăș de drum, simulând o piatră la rinichi, ca să-l las singur cu spioana; de asemeni, am irosit ceva dolari pentru cauze sinistre și am cărat de la Paris o valiză cu manifeste anticomuniste.

Cel puțin așa a spus ucenicul cu pricina. Nu-i dau numele, că e mort și nu se poate apăra. Ani mai târziu, când eram în Canada, am aflat că, în București, omul nu fusese de acord cu un tramvai, care sfârșise prin a-l strivi.

Nălucirile individului au constituit subiectul celei mai grele anchete la care am fost supus vreodată. Cum toate chestiile se petrecuseră, chipurile, în străinătate, a le verifica era imposibil; anchetatorii aveau de-a face cu cuvântul lui contra cuvântului meu.

Fusesem rechemat în țară, nu știam din ce cauză. Prima indicație că ceva nu era în regulă am avut-o în controlul de la aeroportul București, când securiștii au insistat să–mi exploreze bagajele, pline cu cărți despre Africa și de bulendre. Soția care venise să mă întâmpine a strigat la ofițeri:

– Îi moare mama în spital și îl faceți să piardă timp cu formalități!

Așa am aflat că mama mea era în agonie și că de aceea fusesem rechemat în țară. Am căutat să grăbesc inspecția fără a părea nervos. Cu un zâmbet și oarecare jenă, i-am propus ofițerului principal:

– Ca să urgentăm, vă las bagajele, să aveți timp să le cercetați pe îndelete. Voi veni să le iau peste câteva zile. Deocamdată, acum, percheziționați-mă pe mine.

Am intrat într-o cabină și ofițerul mi-a spus pe o voce joasă:

– Vă rog să mă scuzați, vă cunosc, v-am citit, nu e nevoie să vă caut, rămâne între noi.

După o scurtă ezitare a adăugat:

– Băgați de seamă. Ambasada română din Paris a comunicat că veniți cu un bagaj cu o încărcătură subversivă. Tovarășul de drum al dumneavoastră le-a dat informația.

La spital mi-am găsit mama delirând, cu un tub de oxigen în gură. Cancer la plămâni. Era superstițioasă și aveam o presimțire că moare în câteva ore. Era vineri, 13 (noiembrie 1965). Avea ochii ațintiți în tavan, fără să mă vadă, și nu puteam ghici cum de știa că sunt acolo.

– Dacă vei fi fără frică, cu fruntea sus, vei câștiga proceul, vei ieși curat ca lacrima.

Am crezut că aiurează. Nu vă cer să mă credeți, dar mi-a dat câteva amănunte pe care nu le înțelegeam în momentul acela, dar pe care le-am înțeles luni dimineața, când m-am dus la ziar. Pe coridor, fețe încruntate sau uluite. Pe rând, câțiva prieteni m-au tras de-o parte și m-au întrebat ce s-a petrecut. Miau spus că de câteva ore bunul meu tovarăș, fost securist, le înșiră șefilor amănunte despre infamiile mele.

Au trecut câteva luni de hărțuire și durere într-o anchetă prea stupidă ca să poată fi tratată cu logică. Abia după câteva luni mi-am dat seama, înaintea oricărui doctor, că omul nu era un agent provocator. Credea în ce spunea. Era nebun.

Vreme de trei luni și mai bine, în Africa și la Paris, denunțătorul dor-

mise adesea cu mine în aceeași cameră de hotel, pentru economie. Dacă era un provocator, ar fi fost ușor pentru el să strecoare în bagajele mele câteva manifeste. De vreme ce spusese atât de precis că bagajele mele conțineau materiale subversive, și nu își confirmase spusele cu "dovezi" plantate, era de presupus că credea în ce spunea. Era nebun.

În una din ședințele finale ale anchetei l-am lăudat, spunând că amândoi eram cinstiți și credeam în ce afirmam și că afirmații atât de opuse nu se puteau explica decât prin faptul că unul din noi, eu sau el, nu era în toate mințile. De aceea propuneam să fim amândoi examinați de un psihiatru.

Conducătorul ședinței, Virgil Pop, redactor șef adjunct (mai târziu, dacă nu mă înșeală memoria, ambasador în Cuba) a reacționat cu vigoare:

– Avem o problemă serioasă, dar nici măcar acum, nici măcar în ceasul al doisprezecelea, Fărcășan nu se poate dezbăra de bancurile lui de intelectual.

Ancheta, neputând dovedi nimic, ne-a sancționat pe amândoi cu un avertisment, pe mine pentru că nu reușiem să-l controlez.

A trecut ceva timp și omul s-a dus la doctor. Trebuie să știți că policlinica nr. 10, a Comitetului Central, trata tot felul de activiști cu nervii zdruncinați, în căutare de Valium. De pildă un ilegalist, i-am uitat numele, își numise băieții, pe numele de botez, Lenin unul, Stalin celălalt. În sala de așteptare a Valiumului, omul striga:

– Lenin, nu trage perdeaua!

– Stalin, scoate-ți degetele din nas!

Sala de așteptare se golea în viteză, valiumiștii ferindu-se de bucluc.

Deci pentru ca doctorii să-l repereze pe omul meu drept nebun, era nevoie de o demonstrație puternică, mai mult decât la nebunii obișnuiți. I-am întrebat pe câțiva doctori și am aflat ce se întâmplase. În loc de Valium sau alte doctorii, pacientul cu pricina îi ceruse doctorului un pat și o cameră unde să doarmă peste noapte.

– De ce îți trebuie?

– Sunt urmărit de niște complotiști. Vor să-l omoare pe tovarășul Ceaușescu, și eu sunt singurul care le cunosc planul.

– Înțeleg, a zis doctorul. Spune-mi, te rog, în trecut ai mai avut primejdii din astea?

– Odată Fărcășan a ajutat o spioană să mă răpească de la cascada Victoria, peste lac, în Rhodesia. Dar atunci se pare că exagerasem, după cum mi s-a explicat.

– Scuză-mă pentru o clipă, a zis doctorul.

Pe scurt, doi gealați s-au prezentat ca gazde ale camerei de dormit, l-au umflat și l-au depus la Spitalul Central.

Ieșise din spital după câteva luni, îndărăt în redacția Scânteii, când m-am întâlnit, în fața aceleiași policlinici, cu un vechi prieten, doctorul Farchi, pe atunci în viață. Zâmbind foarte amuzat, m-a întrebat:

– Îți dai seama că tipul poate să te atace? Ferestrele Scânteii au un prag scoborât. Când ești în odaie cu el, nu sta în fața ferestrei.

– Vai de capul lui, e o stârpitură, jumate din greutatea mea, nu poate el să mă arunce. Dar nu înțeleg de ce râzi. Nu e de joacă să ai un nebun la ziarul central. Eu nu pot să protestez, având motive să nu fiu obiectiv, dar voi sunteți o grămadă de doctori și râdeți, în loc de a avertiza redacția, cum e de datoria voastră.

– Știi că ai dreptate? O să facem un raport.

O lună și ceva mai târziu, un redactor-șef adjunct m-a chemat în biroul lui și m-a întrebat zâmbind:

– Știai că ți-e viața în primejdie?

– Nu înțeleg cum de atâția oameni găsesc problema asta amuzantă. E o minune că ancheta aia nu m-a scos din minți.

Știa de decesul mamei mele, de faptul că eu rezistasem cu bine la stupida anchetă, dar nu și soția mea; după câteva atacuri de nervi fusese diagnosticată ca atacată de o boală mintală.»

••• O întrebare care se pune mereu, mereu, în rândurile istoricilor din România: ce anume l-a determinat pe mareșalul Antonescu să oprească la un moment dat acțiunea (pe care o pornise cu antuziasm în 1941) de exterminare a evreilor români?

Într-un text apărut în lunarul "Magazin istoric", din București, prof. Dinu C. Giurescu, membru al Academiei Române, dă următorul răspuns:

«Au fost mai mulți factori, și anume:

a) Atitudinea sa de principiu față de evreii din România. "Am luat angajamente față de evreii din Vechiul Regat. Le mențin"… (rezoluție a mareșalului pe un memoriu al dr. Wilhelm Filderman, care intervenea pentru oprirea deportărilor din Basarabia și Bucovina). "Am garantat, prin declarațiile făcute, viață și libertate evreilor autohtoni. Trebuie să mă țin de cuvânt" (rezoluție din 17 februarie 1942).

b) Intervenții ale unor români în favoarea evreilor. Între acestea: regina-mamă Elena; Traian Popovici, primarul Cernăuților între 1941-1944; dr. Nicolae Lupu și Ghiță Pop, fruntași ai Partidului Național-Țărănesc; Ion Mihalache, vicepreședinte al P.N.Ț.; Iuliu Maniu, președintele P.N.Ț.; Constantin I. C. Brătianu, liderul Partidului Național-Liberal; monseniorul Andrea Cassulo, nunțiul papal la București; Viorica Agarici; ing. Grigore Porfir; ofițerul Panait Panaitescu; dr. Dumitru Bercanu; colonel Nico-

lae C. Iliescu; plutonier de jandarmi Dumitru Prisăcaru; jandarmul Constantin Hrehorciuc; ing. Şerban Flondor; Maria şi Kalman Appán; Földes Dezideriu; lt. col. de jandarmi Ştefan C. Rus etc. Pentru atari demersuri, care au salvat vieţi evreieşti, un număr de 39 de persoane din România au primit medalia "Yad Vashem – Drepţi ai Popoarelor".

Stăruitoare şi repetate intervenţii scrise şi verbale se datorează dr. Wilhelm Filderman, preşedintele fostei Uniuni a Comunităţilor Evreieşti, şi dr. Al. Şafran, Rabinul Şef al României (cerem scuze istoricului dr. Jean Ancel, dar n-am putut să tăiem numele lui Şafran, **n. red. "Minimum"**).

c) Nota de protest adresată guvernului român de către guvernul Statelor Unite ale Americii prin intermediul Legaţiei Elveţiei din Bucureşti (la mijlocul lunii septembrie 1942). Nota, semnată de secretarul de stat Cordell Hull, protesta pe un ton energic împotriva deportărilor de evrei, cetăţeni români, în Transilvania. ota evocă şi posibilitatea unor represalii dacă atari deportări continuă.

Guvernul mareşalului Antonescu a pus în aplicare, sistmatic, o politică antisemită. Ea urmărea să-i izoleze cât mai mult pe evreii cetăţeni români din societatea, economia şi cultura ţării. În intervalul ianuarie 1941 – august 1944, evreii din România au fost supuşi unor repetate discriminări, confiscări, prestaţii – toate legiferate.

Rămâne însă şi rezultatul ultim, care este esenţial: 292.149 de evrei români au rămas în viaţă până în august 1944, prin decizia mareşalului Ion Antonescu, indiferent de motivările ei, de a nu pune în aplicare "Soluţia finală" cerută de autorităţile naziste.»

••• Există colecţionari de timbre, de cutii de chibrituri, de halbe de bere (dramaturgul Octavian Sava, de la Bucureşti), de lame de ras, de dopuri de şampanie sau ghidoane de bicicletă. Avocatul Ernst Toma (74 de ani) din Timişoara colecţionează cravate. El posedă peste 1.200 de asemenea accesorii vestimentare. Când merge pe stradă, timişorenii îl arată cu degetul: "Omul cu cravatele". Reporterul Dumitru Mihăică, de la ziarul "Libertatea", l-a cunoscut mai îndeaproape şi scrie:

«Inamicul nr. 1 al colecţionarului este soţia, care de câţiva ani se luptă cu maldărele de cravate. "Când cumpăr o cravată, o aduc şi o ascund, că altfel sunt distrus", spune râzând avocatul Toma. În colecţie sunt vreo 30 de cravate "decente", pe care le poartă la serviciu. Restul, cele de colecţie, sunt păstrate în saci, şi îi ocupă dulapurile şi chiar podul. "Le-am cumpărat în Canada, Germania, Italia, Anglia sau Israel", spune Ernst Toma. Iniţial mi-a spus că nu are o cravată favorită. Apoi a menţionat una cu tricolorul României, de la Campionatul Mondial de Fotbal din SUA, din 1994, una în culorile Politehnicii Timişoara, două cu Steaua lui David, pe care le poartă la sinagogă. Şi cele cu personaje din desene animate. Nu şi-a evaluat niciodată colecţia, dar nu consideră că are o valoare materială prea mare. Doar una sentimentală.»

••• Am amintit în numărul trecut la rubrica "Scurt" de încetarea din viaţă a scriitorului pentru copii Viniciu Gafiţa (fratele criticului literar Mihai Gafiţa). Ceea ce nu apucasem să spunem atunci, când revista pleca la tipar, este că prozatorul s-a numărat printre condeiele româneşti cu simpatie de-o viaţă pentru evrei. În 1990, când se putea vorbi deschis despre fel de fel de lucruri, Viniciu Gafiţa a publicat câteva amintiri în "Realitatea evreiască" intitulate "Am văzut, am auzit, am trăit". Fragmente (recomandabile îndeosebi fălticinenilor de la noi):

«Aşadar, a murit Isac Cerbu. A murit mai de mult, dar abia acum am aflat. Desigur, dumneavoastră, celor mai tineri, ca şi celor care nu au trecut, în anii dinaintea celui de–al doilea război mondial, prin Fălticeni, acest nume nu vă spune nimic. Dar pentru mine el a devenit şi a rămas, prin ani, o personalitate. A fost primul meu coleg de bancă în clasa întâi a Şcolii nr. 1 din Fălticeni. Proaspăt mutat cu familia în acest orăşel, renumit pentru oamenii de seamă pe care i-a născut sau i-a adăpostit, am fost adus de tata şi lăsat în mijlocul mulţimii de elevi, în ziua deschiderii cursurilor din toamna anului 1933. Nu m-am pierdut cu firea, deşi mă cam împiedicam în bocancii prea mari, dar bine lustruiţi, şi mă ruşinam de pantalonii, nici lungi, nici scurţi, cu care venisem din satul unde mă născusem şi crescusem. Am rămas, totuşi, ultimul din şir la intrarea în clasă. De aceea n-am mai găsit loc în bănci, nici în fundul clasei, nici pe rândul de la perete, cum mă sfătuise mama. M-am simţit tras de mânecă de un coleg care mă invita lângă el. Era mic, slăbuţ, cu faţa rotundă şi nasul ţuguiat, cu pielea albă, ca o păpuşă.

– Stai cu mine – mi-a zis – vrei?

– De ce? – l-am întrebat, nedumerit.

– Tu eşti ai înalt, dacă vrea cineva să mă bată, tu mă aperi, vrei?

Nu mă gândeam că va voi vreodată să-l bată cineva şi am acceptat să stau cu el. Acasă părinţii m-au întrebat, printre altele, cu cine stau în bancă.

– Cu Isac Cerbu – am spus.

– Băiatul jupânului care ţine dugheană în jos, pe Strada Mare? Numai de ar fi cuminte!

Era cuminte şi nu prea. Îşi legăna tot timpul picioarele când stătea în bancă, pentru că nu ajungea pâ-

nă la podea. Şi-a spart de vreo două ori tăbliţa, rupea des creionul de scris pe această tăbliţă, se repezea tot timpul cu vorba la orice întrebare punea doamna. Mie însă îmi plăcea. avea în el un neastâmpăr şi o gingăşie care-mi făceau bine, mă trezeau ca dintr-o amorţeală în care zăcusem până atunci. Deşi băiat de negustor cu dugheană, nu arăta deloc a bogătaş. Hăinuţele lui erau roase în coate şi la poale, sandalele aveau petice pe talpă. Şi poate am fi terminat şcoala primară ca cei mai apropiaţi colegi, dacă pe el nu-l mutau părinţii "la nr. 2", unde le venea mai aproape de casă. În fiecare an, însă, ne întâlneam la serbarea de 10 Mai sau de 24 Ianuarie.

Cu vremea, l-am pierdut din atenţie, mai ales că eu am intrat la liceu, iar el a rămas să termine cele 7 clase primare şi să se facă apoi negustor, unul mare şi cu cea mai frumoasă prăvălie din oraş. Cel puţin aşa dorea el şi eu îl credeam. Deoamdată, locuiau într-o adevărată cocioabă, în spatele dughenei care ascundea începutul unor curţi şi uliţe noroioase, pe care nu îndrăzneam să mă avânt.

Apoi a venit anul de cutremur 1940, când am aflat cu stupoare că sunt un "jidovit", atât eu, cât şi, mai ales, fraţii mei mai mari, elevi la acelaşi liceu, că nu facem deosebire între români şi evrei, că nu respectăm învăţătura legionară şi vom avea de tras consecinţele. Dintr-o dată, prin fiecare clasă, prin fiecare şcoală, apoi prin întreg oraşul părea că s-a tras o linie nevăzută, întortocheată, dar foarte precisă, care trebuia să despartă pe români de evrei. Într-o zi, cei câţiva colegi evrei din clasa noastră au dispărut. Au dispărut şi din celelalte clase, fiind eliminaţi din liceu, ca nişte corpuri străine, deşi cei mai mulţi erau deosebit de buni la carte, şi niciodată nu dădeau directorului probleme cu disciplina. În ziua în care clasa noastră a rămas sărăcită de prezenţa acestor elevi, am luat hotărârea să trec zilnic pe la colegul Marcel, băiatul cârciumarului din capătul străzii Rădăşeni, care-mi era în cale, şi să-i dau lecţiile luate la şcoală. Aşa am şi făcut, iar Marcel, părinţii, bunicul lui s-au bucurat. Numai că, nu după multă vreme, şi această plăcere mi-a fost interzisă. Chiar de acest bunic cu chipul de sfânt, în faţa căruia mă sfiam nespus. Cu vocea lui domoală, mi-a explicat că nu trebuie să mai vin pe acolo, că-mi fac şi mie şi lor un rău de care acuma nu-mi dau seama, că dacă voi fi reclamat de vreun legionar sau de vreo coadă de topor, toţi vom avea de pătimit, chiar şi familia mea.

Eu nu credeam în atâta răutate omenească, dar a venit rebeliunea legionară din ianuarie 1941. Am lipsit o zi de la şcoală, am tremurat de teamă auzind că se pregătesc nu ştiu ce mari bătălii la prefectura judeţului, apoi totul s-a liniştit, armata a pus stăpânire pe oraş, fără să se tragă nici un foc de armă. Peste câteva zile abia, au venit ziarele de la Bucureşti şi am aflat de cruntul măcel care a avut loc în Capitală.

În iunie acelaşi an a început războiul. Dar foştii colegi evrei nu au mai căpătat dreptul de a-şi relua locul în bănci, alături de noi. Au fost obligaţi, ca toţi evreii din oraş să-şi coasă pe haine "steaua lui David", de culoare galbenă, ca semn de înjosire. Au fost duşi la muncă forţată, au curăţat străzile de zăpadă şi au trudit la alte munci grele. Se zvonea în şcoală despre un tren al morţii, despre un pogrom la Iaşi sau în Transnistria.

Abia târziu, după terminarea războiului, am aflat de tragedia lagărelor morţii, de Holocaustul care avusese loc chiar sub ochii orbiţi ai noştri. Atunci m-am întâlnit cu unii dintre foştii colegi de liceu, obligaţi să ne părăsească în clasa a patra. Eu mă pregăteam să dau bacalaureatul. M-am interesat de cei lipsă. De Cerbu în primul rând. Nu se mai ştia nimic de el. Nici de băiatul cârciumarului de pe strada Rădăşeni. Nici de renumiţii cărăuşi care făceau fala gării noastre. Nici de omenoşii negustori cu care se împăcau atât de bine atât ţăranii, cât şi orăşenii de prin părţile noastre. Mie îmi era ruşine să dau ochii cu acei colegi care se întorseseră la casele lor. Mai ales de Wili mi-era grozav de ruşine. El merita să fie primul dintre noi. Şi ar fi fost, dacă rămânea în şcoală, Aşa, legea l-a obligat să ne lase pe noi în faţă. Iar el să vină gâfâind din urmă.»

••• Am vorbit în numărul nostru trecut despre scandalul provocat la Bucureşti de încercarea de a da foc arhivei exilului românesc (arhivă ce cuprinde şi numeroase documente privind pe evreii care s-au stabilit după război în Israel sau în alte ţări). Acum, focul s-a răspândit pretutindenea. Şi dacă, până mai ieri, istoricul român Adrian Niculescu (cel care apărase arhiva cu ghearele şi cu dinţii) era cam singur în lupta cu incendiatorii, mai nou el şi-a găsit aliaţi de aeamă. În acest sens, ne-a parvenit la redacţie următorul protest:

«Subsemnaţii, membri ai Colegiului Ştiinţific al Institutului Naţional pentru Memoria Exilului Românesc (I.N.M.E.R.), luând act cu regret de criza survenită în funcţionarea Institutului, dorim să ne exprimăm public dezacordul cu următoarele fapte:

1. Tentativa de incendiere a Arhivei Gane, atestată prin ordinul 63, din 18 martie 2005, al preşedintelui INMER, dl. Dinu Zamfirescu, şi stopată de Ministerul Culturii, la cererea d-lui Adrian Niculescu. Menţionăm faptul că, potrivit legii, INMER are datoria de a conserva documentele referitoare la exilul românesc, nicidecum de a le dstruge prin incendiere.

2. Revocarea d-lui Adrian Niculescu din funcţia de vicepreşedinte al INMER la cererea d-lui Dinu Zamfirescu pentru faptul că a sesizat Ministerul Culturii asupra tentativei de incendiere menţionate la punctul 1.

3. Refuzul d-lui Dinu Zamfirescu de a convoca Colegiul Ştiinţific al INMER (ultima şedinţă a avut loc în decembrie 2004), de a elabora împreună cu acesta o strategie ştiiţifică pentru INMER şi de a analiza deficienţele din funcţionarea Institutului.

În consecinţă, subsemnaţii anunţă public că cer să fie luate măsuri adecvate pentru îndreptarea disfuncţiilor din activitatea Institutului.

Conf. Dr. Adrian Cioroianu, Universitatea din Bucureşti, senator PNL; Prof. Dr. Dennis Deletant, Universitatea din Londra; Prof. Dr. Dinu C. Giurescu, membru al Academiei Române; Prof. Dr. Bogdan Murgescu, Universitatea din Bucureşti; Lect. Dr. Dragoş Petrescu, Director al Institutului Român pentru Istoria recentă, Universitatea din Bucureşti; Prof. Dr. Max Demeter Peyfuss, Sud-Öst Europa Institut, Universitatea din Viena; Prof. Dr. Dumitru Preda, istoric, ministru-consilier, Misiunea României pe lângă UNESCO, Paris; Prof. Dr. Lorenzo Renzi, Universitatea din Padova, membru al Accademia della Crusca, Doctor honoris causa al Universităţilor din Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara; Prof. Dr. Roberto Scagno, Universitatea din Padova.»

PERSPECTIVA

פרספקטיבה

Anul 8
Nr. 38
Decembrie
2005

Redactor şef
Itzhak Moshe
Josefina Sara
Redactori:

APARE SUB EGIDA ORGANIZATIEI ORIGINARILOR DIN ROMANIA NAZARETH ILLIT

••• De regulă, micile buletine (unele intitulate pompos "reviste") ale HOR-ului sau altor asociaţii din alia sunt pe cât de onorabile, pe-atât de lipsite de sare şi piper. Ele publică fie ştiri anodine din oraşele respective, fie laude de la genial în sus adresate unuia de prin partea locului care a scos o cărţulie, fie reţete de papanaşi. Din când în când, însă, mai scapără câte-o însemnare cu dinţi sau o ironie. Aşa ceva s-a întâmplat în ultimul număr din "Perspectiva", buletinul *alor noştri* din Natzeret-Illit.

Mai întâi, ne-a reţinut atenţia o însemnare a lui P. Nissim, din Haifa, în legătură cu cele văzute (dar, mai ales, auzite) de el, seara, în living, la un post românesc de televiziune:

«Comentând, la ProTV, lucrarea unui englez despre Mossad, excelentul critic Dan C. Mihăilescu s-a dovedit, în istorie, mai puţin informat decât în literatură. Căci le-a atribuit, pe nemeritate, tuturor evreilor din lume, un devotament fără margini faţă de Statul Israel, în speţă faţă de serviciile sale secrete. De plutocraţii israeliţi din Anglia, care au intervenit pentru atenuarea promisiunilor din declaraţia Balfour; de evreul H. Samuel, înalt comisar britanic în Palestina, înclinat spre cauza arabă; de prof. israelian Sternhell, "avocat" al acestei cauze, ca şi Felicia Langer; de "Neturei Karta"; de autorul evreu al cărţii "Industria Holocaustului"; de Vaanunu, sau de rabinul din OEP; de Kreisky, cancelarul pro-palestinian al Austriei, şi, din pcate, de mulţi alţii de aceeaşi teapă, dl. M. nu pare să fi auzit. Nici măcar de admiratorii evrei ai lui V. Tudor! De altfel, dl. Mihăilescu şi-a completat recenzia cu afirmaţia că evreii au vocaţia... spionajului (de, urmaşii lui Iuda), amintind, ca dovadă, de (!) catacombele de la Roma! Actualizând astfel, poate fără să-şi dea seama, teza acuzatorilor lui Dreyfuss sau declaraţiile lui A.C. Cuza şi Ion Antonescu privitoare la evreii din armata română, în primul război mondial (cu un bilanţ, însă, de 933 căzuţi eroic, 740 de răniţi grav şi 825 decoraţi pentru bravură!). Iar în prezentarea, tot recentă, a volumului "Principalele 100 de evenimente din istorie", dl. M., referitor la Orientul Mijlociu, a menţionat un singur fapt, anume că israelienii "i-au parcat pe palestinieni cu forţa, în lagăre de cumplită mizerie"! Din expunerea sa mi-a rămas însă neclar de ce asemenea lagăre se află în ţări arabe învecinate, care n-au obiceiul să asculte de poruncile Israelului.»

Pe urmă am remarcat rubrica "Magnet", dedicată felului cum se scrie prin tipăriturile de la noi:

«În ziarul "Viaţa noastră" din 25.02.05, apare "repercursiuni" – trebuie "repercusiuni". În acelaşi număr, la articolul "Iudaismul..." apare "Gratz" – trebuie "Graetz".

În "Minimum" nr. 220/221, pag. 1, articolul "Tsunami...", apare "muche" – trebuie "muchie".

În acelaşi număr, la pag. 2, articolul "Vine vacanţa...", apare "Cum scrim" – trebuie "cum scriem".

În "Perspectiva" din mai 2005, apare "cantri" – trebuie "country".

În "Viaţa noastră" din 2.09.05, la art. "Ţara arde..." apare "Crusoie" – trebuie "Crusoe".

În "Minimum" nr. 218, din mai 2005, pag. 24, apare "spitalul Abarbanel" – trebuie "Abrabanel".

În "Viaţa noastră" din 16.09.05, la art. "Bulibaşa...", apare "religvă" – trebuie "relicvă".

În acelaşi număr, în art. "Excursia...", la pag. 25, apare "Geims de Rothschild" – trebuie "James".

În acelaşi număr, la pag. 28, la art. "Sănătate", apare "Nu utilizaţi niciodată plasturi pentru bătături de la farmacie".

În "Viaţa noastră" din 9.09.05,

la art. "Marş funebru…", la pag. 10, apare "Geri Bertini" – trebuie "Gari Bertini".

În "Ultima oră" din 14.10.05, la art. "Goga şi Cuza…", apare "Patriarhul Miron Costin" – trebuie "Miron Cristea".

În "Viaţa noastră" din 23.09.05, la pag. 3, la art. "Aurel Vainer…", apare "Ing. Tiberiu Roth, preşedintele comunităţii Timişoara" – trebuie "Braşov".

În "Ultima oră" din 30.10.05, la art. "Ierusalim…", apare "delicvenţi" – trebuie "delincvenţi".

În "Viaţa noastră din 28.10.05, la art. "Noaptea de cristal…", apare lagărul "Saksenhauzen" – trebuie "Sachsenhausen".

În acelaşi articol apare "Sinagoga Mare din Berlin, mistuită de flăcări după ce a fost incendiată".

În "Minimum" din nov. 2005, pag. 76, apare de 8 ori "Sidi Tal" – trebuie "Sidi Thal". În acelaşi număr, la pag. 4, apare Haviva "Reik" – trebuie ""Reich".

În "Minimum" din dec. 2005, pag. 1, art. "Teheran…" apare "pretutindenea" – trebuie "pretutindeni".

În "Viaţa noastră" din 1.12.05, articolul "Circul Klutzchi" – trebuie "Kludski". În acelaşi număr, la pag. 29, "In memoriam", apar nume proprii: Nahalat Itahor, Shlomo Lad, Prof. Broverman, Prof. Itamar Rabinic – trebuie Nahlat Iţhac, Shlomo Lahat, Prof. Braverman şi Itamar Rabinovici.

Culese de M.D.»

Dl. M.D., care semnează binevenita rubrică "Magnet", are ochi bun, dar uneori se repede să pună degetul pe greşeli… care nu sunt greşeli. Astfel, d-sa afirmă că se spune *muchie* şi nu *muche* (v. "Minimum"). De acord cu *muchie,* nimic de zis, însă dicţionarul limbii române admite şi varianta *muche.* Idem (şi tot în "Minimum") à propos de cuvântul *pretutindenea.* E adevărat că se spune *pretutindeni,* cum semnalează autorul, însă dicţionarul validează şi varianta *pretutindenea.* Acelaşi lucru în legătură cu "Ultima oră", unde, în loc de *delicvenţi,* cum scrie în cotidianul din Salame, ar *trebui,* după M.D., să scrie *delincvenţi.* Foarte corect acest *delincvenţi,* numai că în dicţionar întâlnim şi varianta *delicvenţi.*

Sfatul nostru părintesc. Ori de câteori aveţi, à propos de limbă, o îndoială (şi cum să nu aveţi?), deschideţi un dicţionar. Nu moare nimeni din asta.

••• "Evreimea botoşăneană" – mini-monografie de dr. Shlomo Leibovici-Laiş, a intrat la tipar.

Datorită celor peste 200 de ilustraţii – unele în culori – cartea se tipăreşte încet, dar foarte curând va fi expediată celor care au comandat-o.

Cartea apare într-un tiraj restrâns, destinat doar bibliotecilor şi celor care au comandat-o.

Congresul ACMEOR

Lucrările celui de al V-lea Congres ACMEOR, care s-au desfăşurat în zilele de 17-18 ianuarie a.c., au dezbătut situaţia dificilă a Asociaţiei, care fiind totalmente apolitică şi lipsită de aparat funcţionăresc – toată activitatea bazându-se numai pe voluntari, a ajuns la un deficit serios, acumulat în decurs de 25 de ani de existenţă, în care nu a fost sponsorizată de nimeni.

Întrucât dl. Shlomo Leibovici-Laiş nu mai vrea să continue cu preşedinţia – în primul rând din motive de higienă publică – Congresul i-a cerut să continue încă un an şi aceasta pe baza promisiunilor d-lui prof. dr. Jean Askenasy şi ale ambasadorului dr. Meir Rosenne, de a forma un comitet de sprijin al ACMEOR-ului.

În comitet au fost aleşi, pe lângă foştii membri ai conducerii, şi dr. Nathan Endes, Paul Leibovici, Carol Feldman, Arie Laiş, Shmuel Haham, Arie Finkelstein şi Sylvia Asher.

Un consiliu pe ţară care va număra 31 de membri se va întruni o dată pe an, fiind forul intermediar dintre conducere şi congres.

Congresul a lansat un apel la toţi originarii din România, de a aduna orice document, carte, ziar, fotografie etc., care oglindesc aspecte din trecutul evreilor din România, pentru a completa tezaurele arhivistice ale ACMEOR-ului.

De asemenea a lansat o chemare de a sprijini financiar Asociaţia, în momentul greu prin care trece.

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Sport

Nu ne place că...

...în ajunul deschiderii Olimpiadei de iarnă de la Torino (Italia), un cetăţean s-a repezit cu pumnii asupra atletei italiene Eleonora Berlando (campioană la 1500 metri), încercând să-i fure flacăra olimpică, în timp ce aceasta traversa oraşul Trento; ne place, în schimb, că lumea din jur l-a luat de gât pe individ (un tip care susţinea că luptă contra caracterului... imperialist al J.O.), ducându-l la poliţie cu picioare-n fund.

Ne place că...

...în ciuda acestui incident (ca şi a altora aşijderea, unele puse la cale de islamiştii din peninsulă), flacăra a ajuns cu bine pe stadionul din Torino, ceremonia de deschidere a fost admirabilă (gustul italienesc!) şi, pe urmă, jocurile s-au desfăşurat cu bine, îngăduindu-ne ca acuma să ne gândim în linişte la super-evenimentul anului, turneul final al Campionatului Mondial de Fotbal din Germania.

Nu ne place că...

......după ce ne-am resemnat să nu-i vedem pe ai noştri, anul acesta, la Mondiale, ne-am trezit cu nişte veşti destul de puţin plăcute à propos de Europenele de fotbal din 2008; după cum se – vai! – ştie, la tragerea la sorţi care-a avut loc luna trecută la Montreux (Elveţia), Israelul a picat în grupă cu Anglia, Rusia, Croaţia, Estonia, Macedonia şi Andorra. Ţinând seama că primele două din grupă merg mai departe, şi că Anglia lui David Beckham, Owen şi Rooney porneşte favorită pentru locul I, ar însemna ca noi să ne batem pentru locul II cu (cel puţin) Rusia şi Croaţia, două dintre echipele puternice ale continentului. Situaţia este, ca să folosim o expresie la zi, gravă dar stabilă. Teoretic (unde-am mai auzit noi cuvântul ăsta?) 11-le condus acum de Dror Kashtan are, desigur, o şansă. Dar, aşa cum am învăţat la marxism, de la teorie la practică e o cale lungă.

Ne place că...

...arbitrul englez de fotbal Andy Wain s-a eliminat singur de pe teren în minutul 63 al meciului dintre echipele Peterborough şi Royal Mail... dându-şi un cartonaş roşu pentru că, stăpânit de nervi (omul avusese o seamă de necazuri în familie), s-a năpustit cu pumnii asupra portarului Richard Mc Gaffin; ne place mai puţin că, rămase fără arbitru pe gazon, cele două echipe au fost nevoite să întrerupă jocul, care a fost reluat în săptămâna următoare.

Ne place că...

...lui Victor Piţurcă, antrenorul naţionalei de fotbal a României – cunoscut prin duritatea cu care tratează actele de indisciplină ale jucătorilor – i se spune în presă "Satana".

Nu ne place că...

...din cauza atmosferei sifilitice din lumea arabă, à propos de caricaturile din presa daneză despre profetul Mahomed, echipa de tenis de masă a Danemarcei şi-a anulat participarea la turneul internaţional "Pro Tour" din Qatar şi Kuweit. "Nu mai mergem acolo – a declarat Aksel Beckman, preşedintele Federaţiei daneze de specialitate – fiindcă nu vrem ca sportivii noştri să-şi rişte viaţa".

Ne place că...

...piloţii unui avion care transporta 289 de "microbişti" din Gambia (Africa) au cerut permisiunea să facă o aterizare forţată pe micul aeroport Piura, din Peru, comunicând la turnul de control că aparatul a rămas fără benzină, fiind în pericol de a se prăbuşi; ne place, de asemenea, şi încă nespus, că la aterizare (unde se adunaseră toate ambulanţele din regiune) s-a constatat că avionul avea benzină berechet, însă că pasagerii ţinuseră cu tot dinadinsul să prindă meciul dintre 11-le Gambiei şi selecţionata Qatarului din cadrul Cupei FIFA pentru echipele sub 17 ani; ne place, în fine, că meciul s-a încheiat cu victoria africanilor la scorul de 3-1.

Ne place că...

...potrivit unui sondaj publicat în revista germană "Kicker" printre fotbaliştii nemţi, Brazilia este favorită pentru câştigarea Cupei Mondiale din vară. Din sondaj reiese că 49,8% din jucătorii germani au dat team-ul lui Ronaldinho drept câştigător. Pe locurile următoare: Germania (ţara gazdă, totuşi!) 23,4%, Argentina 11,5%, Anglia 4,3% şi Olanda 3%.

Ne place că...

...în ziarul "Libertatea", din Bucureşti, am citit povestea de mai jos:

«Un suporter al echipei engleze de forbal FC Liverpool a câştigat suma de 25.000 de lire sterline după ce a pariat că mijlocaşul spaniol al formaţiei sale favorite, Xabi Alonso, va marca în acest sezon din propria sa jumătate de teren, informează presa britanică. Adrian Hayward (42 de ani) a pariat 200 de lire la o cotă de 125-1, după ce a observat că internaţionalul spaniol a mai încercat de câteva ori să înscrie din jumătatea sa de teren în sezonul trecut. Alonso a înscris în prelungirile meciului de Cupă cu Luton Town (5-3 pentru "cormorani") de la circa 60 de metri, profitând de venirea portarului de la Luton în careul echipei pregătite de Rafa Benitez. "De când am făcut pariu, am avut mereu o viziune în minte că portarul advers va veni în careul nostru la un corner, într-un meci de Cupă", a spus Hayward, citat de "Daily Mail". "Nu mi-a venit să cred când Luton a obţinut un corner, iar portarul lor a venit în careul nostru. Am crezut că voi leşina. După gol, înnebunisem de bucurie", a adăugat norocosul parior.

SCURT

- Un super-Kapo
- În slujba lui Lucifer
- Și Paul Goma, bineînțeles

Așa e "Lumea"

"România Mare", Ion Coja, C.V. Tudor, Ilie Neacșu, "Europa" (acum decedată), Radu Theodoru, Corvin Lupu, de la Sibiu, Paul Goma ș.a. Cam așa – enumerând câteva din numele de mai sus – te-ai obișnuit să răspunzi la întrebarea: cine sunt exponenții exploziei antisemite din România de după '89?

Dar nu e bine. Fiindcă, în paralel cu aceste *firme* ale fascismului de azi, bine cunoscute pe piață, ofensiva *anti,* aflată pe cai mari, se desfășoară și în alte locuri, sub alte nume și cu alte metode. Mai sofisticate și mai greu de identificat.

Este vorba de metoda pe care am numi-o "Le Monde". Spre deosebire de foile angajate pe față în bătălia pentru înfăptuirea Holocaustului nr. 2, cotidianul francez "Le Monde" a ales să joace pe cartea "echidistanței" și a "obiectivității". Atunci când discută despre conflictul israelo-palestinian (ceea ce se întâmplă în fiecare zi), jurnalul publică articole anti-israeliene cu duiumul, după care oferă, generos (c-așa-i la noi, democrație) câte unui israelian să răspundă, de obicei la Poșta redacției. Este, de altfel, metoda folosită de BBC, CNN și altele așijderea.

O asemenea tipăritură este săptămânalul de politică externă "Lumea", din București (director: Marian Oprea). Răsfoind colecția revistei, vei întâlni (nimic de zis) și texte civilizate la adresa evreilor sau Israelului, dar, mai cu seamă, o mulțime de scrieri *anti,* care dau tonul publicației.

Câteva exemple:

«Noua colecție de eseuri a lui Israel Shamir, "Pardes", conține un avertisment precaut și șocant, în același timp, adresat evreilor și întregii umanități: Iudaismul vrea să-i facă pe evrei intermediarii între Dumnezeu și om, înlocuindu-l pe Christos, afirmă Shamir, un evreu israelian convertit la creștinism. În esență, spune el, "evreii" vor să fie Dumnezeu.

Mesianismul evreiesc (crearea unui Paradis pământesc umanist, în concordanță cu preceptele evreiești), înlocuiește mântuirea spirituală. Holocaustul evreilor substituie Patimile lui Christos. De aceea i se acordă mai multă importanță decât celor peste 60 de milioane de oameni care-au murit în cel de-al doilea război mondial.

Conform paradigmei evreiești globaliste, "Israel dorește să unifice lumea, sub înrâurirea sa spirituală; templul lui Dumnezeu... urmează să fie localizat în Ierusalim, centrul universului după pravila evreiască, și toate națiunile vor veni să-și aducă aici prinosul. Prin slujirea lui Israel, națiunile îl vor preaslăvi pe Dumnezeu" (pag. 72). Shamir spune că divinizarea poporului evreu induce ideea că lumea nu are alt Dumnezeu decât câștigul material și plăcerea senzuală. "În interpretarea evreilor, sacralitatea exclusivă (sfințenia) Ierusalimului și a lui Israel aduce după sine desacralizarea națiunilor și a restului lumii. Nu vor fi nici biserici, nici moschei, nici preoți creștini, nici imami. Lumea va deveni un pustiu laic, populat de fiare laicizate, națiunile, și păstorii lor, evreii" (pag. 73).

Marian Oprea: o, prea de tot!

"Universul evreiesc se clădește cărămidă cu cărămidă, și unul dintre semnele acestui fenomen este degradarea vieții educaționale și spirituale a celor care nu împărtășesc aceiași credință cu ei...Filmele americane îi corup pe spectatori... (pag. 80) "Pentru că victoria deplină a spiritului evreiesc va fi atinsă doar atunci când un goy (termen peiorativ cu care sunt desemnați non-evreii de către unii evrei) bicisnic și ignorant va linge cu recunoștință o mână evreiască și îi va mulțumi pentru îndrumare" (pag. 81).

Shamir notează faptul că SUA "care este la fel de evreiască cum era Italia de catolică", a interzis citatele din Allah și Coran în școlile Irakului ocupat (pag. 58).

Shamir îi compară pe evreii de rând cu pedestrimea care nu cunoaște marele plan al generalilor. Generalii reprezintă evreimea organizată, în multiplele sale forme. Într-un alt eseu, "Săgeata lui Zeno", el afirmă că "partea beligerantă este, probabil, statul evreu, evreimea din diaspora, care perpetuează ideea supremației iudaice, în ciuda diversității de opinii, chiar între ei" (pag. 173).

Israel Shamir este un scriitor elocvent, cu o bogată experiență și o viziune largă. A cristalizat "problema evreiască" și a indicat cauza

Israel Shamir: super-Kapo

antisemitismului, care este noţiunea de Popor Ales, căruia i s-a încredinţat construirea unei "utopii" materialiste, în principal pe socoteala tuturor celorlalte naţiuni, rase şi religii. El recunoaşte că această filosofie elitistă se potriveşte oricărei ierarhii neo-feudale, dar eşuează în identificarea adevăraţilor "generali". "Statul evreu" este în sine, un pion într-un joc mai complex. Puterea evreilor sau a Israelului derivă din aceea a bancherilor cu sediile la Londra şi a filialelor Rockefeller din lumea-ntreagă. "Umanismul" evreiesc este un Cal Troian pentru interpretarea lui "1984". "Sionismul nu este altceva decât un fenomen ce ţine de un plan cu bătaie lungă", a scris în 1917 Louis Marshall, un lider sionist american şi consilier al bancherilor Kuhn şi Loeb. "Este doar o cingătoare comodă, în care poţi agăţa o armă redutabilă".

Spiritul mesianic evreiesc este o "armă redutabilă" în ceea ce priveşte instaurarea Noii Ordini pe mapamond, a unui guvern global totalitar, condus în interesul a ceea ce Protocoalele Sioniste numesc "o aristocraţie a bogaţilor". "Pe ruinele aristocraţiei autentice şi ereditare, clădim o aristocraţie a noastră, bazată pe avere. Am instaurat această nouă aristocraţie pe avuţie, asupra căreia aveam control, şi pe ştiinţa promovată de savanţii noştri" (pag. 1-18).

Observaţi, accentul se pune pe avere. ... Am sugerat în altă parte (în alt articol) că resortul Noii Ordini Mondiale este dorinţa marilor bancheri de a-şi transfera puterea de control a creditelor în control politic, spiritual şi social asupra instituţiilor internaţionale. Subjugarea umanităţii necesită distrugerea tuturor "forţelor unite, cu excepţia propriilor noastre forţe", a naţiunilor, raselor, religiilor şi chiar familiilor. Neo-liberalismul, despre care Shamir spune că întruchipează "spiritul ebraic", îşi atinge scopurile prin intermediul sloganurilor ca "piaţă", "feminism", "diversitate" şi "multiculturalitate".

Cu toate că majoritatea marilor bancheri sunt evrei de naţionalitate, ei aparţin unei secte luciferice, cunoscută sub numele de "Frankiştii de ziua Sabatului". Sabateenii se află în spatele sionismului, comunismului (şi, posibil, nazismului) şi sunt responsabili pentru război şi pentru Holocaustul evreilor. Ei elimină cele zece porunci, cât şi alte referiri la Christos din locurile publice.

Sabateenii fac parte din "Illuminati", cea mai înaltă treaptă din masoneria liberă, devotaţi în a-l introna pe Lucifer în locul lui Dumnezeu. Cei mai mulţi dintre ei nu sunt evrei. Să-i luăm ca exemplu pe George W. Bush şi ceilalţi membri ai grupului de Illuminati Skull and Bones (Craniu şi oase). Luciferianismul convine elitiştilor datorită faptului că neagă menirea firească şi importanţa primordială a justiţiei, adevărului şi moralităţii. În loc de asta, ei predică ateismul şi decadenţa, sub "deghizarea" libertăţii individuale. ...

În 1871, Albert Pike (care nu era evreu), marele comandor al masoneriei, a prezis că vor fi "trei războaie mondiale", menite să instaureze hegemonia "Iluminaţilor". Al treilea război se va da între Sionismul politic şi forţele Islamului. Umanitatea este victima unei conspiraţii oculte, de proporţii monstruoase.

Avertismentul lui Shamir, adresat evreilor, se aplică tuturor naţiunilor. Suntem noi Luciferieni? Suntem pioni sacrificaţi într-un joc destinat să-l întroneze pe Lucifer ca stăpân al lumii?

E timpul să încetăm a mai asculta de generali şi în schimb, să începem să ascultăm de propria noastră conştiinţă. Închei cu vorbele profetice ale lui Shamir: "Noua ordine mondială, în termeni religioşi, este începutul Regatului lui Antichrist, întemeiat pe îndepărtarea tuturor elementelor spirituale din viaţa noastră. În practică, este o tentativă ambiţioasă de a-l înrobi pe Om definitiv" (pag. 118).»

(Dintr-o recenzie de Henry Makow la cartea "Pardes", de I. Shamir. Cartea a fost tradusă – of course – în limba română de Georgiana Macarie şi publicată la Bucureşti.)

Nota redacţiei: Cât despre Israel Shamir (pseudonimul unui evreu venit de la Novosibirsk, Rusia, în Israel), acesta este unul din cei mai cunoscuţi Kapo din zilele noastre. Convertit la creştinism, el se îndeletniceşte de ani de zile cu treburi precum cele de mai sus. A scris la "Haaretz" şi la "Al Hamishmar", oficiosul partidului Mapam, în prezent decedat. A colaborat cu texte întru *demascarea* sionismului la BBC. Este prezent şi citat ca o autoritate în materie de toate publicaţiile islamiste de la Paris. În urmă cu câţiva ani s–a stabilit în Suedia, cerând azil politic (ca Guru Bivolaru) pe motiv că-l persecută sioniştii din Israel.

◆

«După crearea statului Israel, în 1948, între fondatorii acestuia s-a iscat o neînţelegere legată de provenienţa evreilor care vor fi acceptaţi să populeze satele şi oraşele părăsite de populaţia băştinaşă după masacrele comise împotriva acesteia. Unii au preferat numai evrei din Europa, acuzându-i pe cei din ţările arabe că provin din zone înapoiate şi argumentând că vor să clădească un stat modern. Adepţii acestei viziuni au avut câştig de cauză, dar numai în primii doi ani. După expirarea acestui interval de timp, dezamăgirea a fost mare; au văzut că evreii europeni, în ciuda propagandei sioniste de atunci, fie au rămas în Europa, fie au imigrat în Statele Unite, foarte puţini fiind cei care s-au îndreptat către Israel şi aceştia erau cei proaspăt eliberaţi din lagărele naziste. Erau evrei care nu au avut altă variantă, mai ales căau fost aşteptaţi la porţile lagărelor de agenţi ai organizaţiei sioniste şi deportaţi direct în Israel.

În 1950, conducătorii statului Israel au realizat că se află în impas şi că evreii europeni se lasă aşteptaţi. Conştienţi fiind că elementul uman este vital pentru supravieţuirea statului Israel, au acceptat imigrarea evreilor arabi. Mişcarea sionistă ştia că va fi greu să-i convingă pe aceştia să-şi părăsească căminele şi să imigreze în Israel, întrucât în ţările arabe evreii nu au avut de suferit niciodată ce au suferit evreii europeni – au trăit lângă musulmani şi creştini în bună vecinătate şi respect reciproc. Aceştia au rămas, deci, imuni la propaganda dusă de elementele sioniste în aceste ţări, astfel că mişcarea sionistă a adoptat un plan diabolic, numit de Alfred Lilienthal "Intimidare şi disperare", plan conceput pentru grupările teroriste constituite în comunităţile evreieşti din ţările arabe de organizaţia sionistă. Scopul era acela de a crea o stare de panică şi un sentiment de teamă în rândul comunităţilor evreieşti, prin comiterea unor acţiuni teroriste împotriva lor şi a locurilor lor de rugăciune.

Interesul organizaţiei sioniste pentru Irak a început chiar în primii ani ai secolului 20, când, pe data de 4 iulie 1903, Theodor Herzl, părintele organizaţiei sioniste, i-a scris primului-ministru otoman al Irakului, Ezat Basha El Abed, propunându-i acordarea unor credite avantajoase pentru Imperiul Otoman de către unele familii evreieşti şi exprimându-şi dorinţa de a înfiinţa colonii evreieşti în Irak şi în regiunea Acco din Palestina. Iată o dovadă a faptului că organizaţia sionistă nu s-a gândit numai la Palestina, ci a dorit să înfiinţeze marele stat iudaic care se va întinde de la Eufrat, în Irak, până la Nil, în Egipt, inima lui fiind în Palestina.

Evenimentele care au urmat – primul război mondial şi dispariţia Imperiului Otoman – i-au determinat pe sionişti să-şi schimbe temporar planul. În perioada interbelică, ei au acordat o atenţie sporită comunităţii evreieşti din Irak (se ştie importanţa acestei comunităţi în istoria iudaismului, ea fiind cea mai veche şi autentică printre comunităţile iudaice din lume), care a fost asimilată de societatea irakiană, ce a fost şi este un mozaic de religii şi etnii diferite. Pentru izolarea acestei comunităţi printr-o politică izolaţionistă, sioniştii au constituit celule teroriste alcătuite din tineri sionişti. Prima, înfiinţată în 1942, s-a numit "Mişcarea conducătorilor din Babilon" şi a avut ca misiune antrenarea tinerilor evrei în folosirea armei la caz de nevoie. În aceeaşi perioadă, o altă celulă teroristă, "Tineretul Salvării", a fost creată sub conducerea sionistului Salim Khalifa, asistat de Shaul Fighor, trimisul special al grupării teorriste Hagana din Palestina.

Acţiunile acestor grupări s-au bazat pe: a) agenţi de influenţă pe lângă guvernul corupt condus de Nuri Asaaid, având misiunea de a-l determina să ia unele decizii împotriva evreilor irakieni; b) agenţi financiari, care se vor ocupa de transferul banilor evreilor în afara ţării, pentru a ajunge în Israel; c) agenţi de destabilizare, care la momentul indicat vor desfăşura acţiuni teroriste în cadrul comunităţilor evreilor din Irak, ucigând oameni nevinovaţi şi distrugând un număr mare de sinagogi.

Agenţii de influenţă au reuşit să determine parlamentul irakian să ia o decizie ruşinoasă pentru istoria acestei ţări: la 9 martie 1950, a fost aprobată legea imigrării evreilor din Irak, cu condiţia ca aceştia să-şi piardă automat cetăţenia şi averile.

Până la ziua cea mare nu mai rămăsese timp, aşa că agenţii de destabilizare au intrat în acţiune şi, între acea dată şi data exodului, s-au înregistrat mai multe atentate teroriste împotriva evreilor, în special în zona Bagdaului, fapte care i-au convins pe evrei că nu mai au ce căuta în Irak, gând care nu le-ar fi trecut prin minte în urmă cu doi ani. Ziua exodului s-a numit "Ezra şi Nehemiah" şi a fost fixată de organizaţia sionistă să coincidă cu sărbătorile Paştelui evreiesc, pentru a i se da acesteia o dimensiune religioasă. După acea dată, conform unor surse istorice, din 120.000 de evrei, cât număra comunitatea iudaică din Irak, au rămas doar 5.000 de cetăţeni de religie iudaică.

Asemenea acţiuni s-au desfăşurat în toate ţările arabe, iar planul "Intimidare şi disperare" a fost aplicat peste tot unde a existat o comunitate iudaică.»

(Dintr-un articol de Al Ghazali Shaaban)

◆

«Pentru a înţelege importanţa pe care o prezintă problema refugiaţilor pentru palestinieni, trebuie notat că naţiunea palestiniană şi naţionalismul palestinian de astăzi provin din expulzarea a mai mult de jumătate din poporul palestinian de pe pământul său natal în 1948 şi că unul din aspectele fundamentale ale identităţii palestiniene este 'noţiunea de refugiat'. O astfel de înţelegere a lucrurilor ne obligă să abordăm problema refugiaţilor palestinieni ca pe o problemă fundamentală pentru soluţionarea conflictului israelo-palestinian. Şi asta din câteva motive:

În primul rând, atâta timp cât israelienii nu vor ţine cont de ceea ce li s-a întâmplat palestinienilor în 1948, şi de expulzarea populaţiei de pe 78% din pământul Palestinei istorice, ei vor continua să se târguiască pentru restul de 22% (Cisiordania, inclusiv Ierusalimul de est şi Fâşia Gaza). Nu poate fi soluţionată problema teritoriului dacă ea nu este abordată în paralel cu problema refugiaţilor. Acesta ar putea fi motivul eşecului de la Oslo.

Indiferent dacă rezolvarea finală a conflictului va consta în două state sau într-un singur stat bi-naţional, problema refugiaţilor nu poate fi trecută pe planul al doilea. Actuala Intifada a arătat importanţa refugiaţilor; ei sunt actorii sociali şi politici care suportă cel mai greu impasul procesului Oslo. ...

Dincolo de valoarea morală şi simbolică ce constă în realizarea dreptului de întoarcere, acest drept este util pentru crearea unui cadru care să le ofere refugiaţilor posibilitatea de a alege între a rămâne în ţările care îi găzduiesc, a se întoarce în locurile de origine sau de a veni într-un viitor stat palestinian (sau în alte state terţe).

Dreptul de a alege este o necesitate pentru cei care, timp de o jumătate de secol, au fost forţaţi să trăiască precum nişte străini, privaţi de drepturi elementare în tabere mizere şi în state care nu i-au primit întotdeauna cu braţele deschise.»

(Dintr-un articol de Sari Hanafi, directorul Centrului palestinian pentru diaspora şi refugiaţi)

❖

«Vedetă a televiziunii publice israeliene, în slujba căreia lucrează de aproape patru decenii, Haim Yavin şi-a luat publicul prin surprindere: într-un documentar în cinci episoade, intitulat "Pământul colonilor" şi difuzat pe un canal TV privat, veteranul prezentator şi realizator, acum în vârstă de 72 de ani, face un dur rechizitoriu al ocupaţiei din teritoriile palestiniene.

Înarmat cu o cameră de luat vederi, Haim Yavin a străbătut, timp de doi ani, teritoriile ocupate, pentru a se întâlni cu o serie de coloni extremişti din Cisiordania şi a filma scene din viaţa cotidiană a palestinienilor, unele dintre ele înfăţişând cozile de la punctele de trecere israeliene, aflate sub control militar. "Discursurile radicale, violente şi rasiste ale colonilor, aroganţa şi brutalitatea soldaţilor, umilirea palestinienilor, fie ei şi femei, copii sau bătrâni, nu sunt lucruri noi; patru ani şi jumătate de Intifada au deteriorat dramatic relaţiile dintre israelieni şi palestinieni", comentează "Le Monde". "Dar personalitatea autorului şi relevanţa pe care a decis să i-o acorde canalul privat, care a programat filmul în prima parte a serii, dau o forţă excepţională acestor mărturii".

În filmul său, autorul este foarte tranşant: "Din 1967, data ocupării teritoriilor palestiniene, am fost cuceritori brutali, ocupanţi; am suprimat un alt popor care revendica acest pământ. Trebuie realizată o revoluţie mentală. Palestinienii sunt un popor şi trebuie să împărţim cu ei acest pământ", spune Haim Yavin în film. El îi lasă pe coloni să vorbească în voie, "denunţând complicitatea societăţii israeliene care, vreme de 38 de ani, a permis şi încurajat acţiunea de colonizare, azi condamnată", subliniază "Le Monde".»

(Dintr-un editorial, nesemnat)

❖

«La 4 august 2005 a fost luată Hotărârea nr. 902 privind înfiinţarea Institutului Naţional pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel". De ce n-am alcătui şi noi, indigenii, băştinaşii, majoritarii români – ne-americani, ne-israelieni – un **Institut pentru Studierea Terorii Bolşevice în România între 28 iunie 1940-iulie 1990?**

Vasăzică guvernul actual a găsit fonduri pentru finanţarea "de la bugetul statului" a unui institut ce urmează a studia suferinţele a circa 750.000 de evrei (câţi erau în 1939), pricinuite de statul român într-un interval de patru ani, 1941-1944. Dar acestea (suferinţele) erau studiate, cunoscute din 1945, acuzaţii fuseseră condamnaţi de justiţia poporului sovietic eliberator prin magistraţii imparţiali-de-clasă Avram Gutmann-Bunaciu, Voitin (ovici), Saşa Sidorovici; opinia publică, convocată în sălile Tribunalului Poporului pe bază de legitimaţii speciale şi de promisiuni-ameninţări, încălzită până la delir de verbul – românesc! – al lui Brucan, Baranga, N. David, Nestor Ignat, Miron Constantinescu, care cerea moarte-duşmanilor-României; puşii sub învinuire fuseseră preparaţi ca-la-Moscova, cu ciomagul şi ranga de fier a enkavedistului Nicolski-Grünberg; unii executaţi, în 1947. Ce mai pot descoperi cei 30 de cercetători salariaţi: R. Ioanid, M. Shafir, Al. Florian, J. Ancel, Braham, Lia Benjamin, L. Volovici, L. Rotman, W. Totok, Laszlo A., G. Andreescu, O. Pecican, M. Ghitta?

... Actualul guvern a găsit pe dată fonduri, local, secretare, automobile (şi benzină!), şoferi pentru cei *30 de cercetători-din-nou* a *ceea ceea ce era cercetat de jumătate de veac.* Nu contează: misia cercetătorilor (dar şi a colaboratorilor!) va fi nu aceea de a descoperi alţi criminali dintre români, alte victime dintre evrei, ci de a împiedica, prin vacarm bine orchestrat, pătrunderea, în sfârşit, până la urechile ne-evreilor amneziaţi de 50 de ani de teroare poliţienească şi reeducare (ca la Piteşti!, ca la Piteşti!) a adevărului integral, acela care spune: şi noi, ne-evreii, am fost martirizaţi de bolşevicii ruşi, dintre care nu puţini evrei; şi mai spune: evreii noştri nu au fost chiar totdeauna doar victime – ci şi călăi; şi încă feroce.

"Cercetătorii" care vor face act de prezenţă în zilele de salariu (gras, de la bugetul statului român), dacă sunt mai în vârstă, atunci sigur au fost ei înşişi belitori-de-goi, iar mai-tinerii sunt fiii, nepoţii unor adevăraţi criminali (ca A. Oişteanu, Al. Florian, R. Ioanid). Ei nu vor lucra pentru scoaterea la lumină a adevărului integral, ci vor trudi la îngroparea şi mai în adânc a adevărului despre faptele celor mulţi, de ordinul zecilor de mii de evrei care, după căderea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord, au alergat în teritoriile cedate (Perahim, Sorin Toma, Celac, Bârlădeanu, Mişa Oigenstein şi Bella Iosovici – viitorii părinţi ai fraţilor Oişteanu), unde au distrus, cu entuziasm revoluţionar bolşevic, biblioteci şi biserici, cărţi şi icoane, iar, ca auxiliari zeloşi ai NKVD (începând din 28 iunie 1940), au distrus cu jubilaţie oameni: martirii noştri.

Se ştie: rolul determinant al creării Institutului "Wiesel" l-au avut nu guvernanţii români, chiar analfabeţi profunzi în materie de umanioare, în special de istorie naţională, ci americanii şi israelienii. Iar reprezentanţii poporului român nu au găsit de cuviinţă să consulte poporul român, cel pe care ei îl reprezintă – la Bruxelles, la Moscova, la New York –, ci au ciocnit călcâiele şi s-au executat.

Întrebare: avem noi, indigenii, băştinaşii, majoritarii români – ne-americani, ne-israelieni – dreptul la un Institut pentru Studierea Terorii Bolşevice în România între 28 iunie 1940-iulie 1990?

Dacă au meritat evreii din România (să admitem prin absurd că cei 750.000 au fost cu toţii victime), nu ar fi drept, echitabil (sic) ca un alt institut, nu geamăn, ci paralel, neconcurent, să studieze, repertorieze, difuzeze mărturii despre suferinţele a circa 30.000.000 de ne-evrei, pricinuite de teroarea bolşevică slujită cu abnegaţie de evrei timp de 50 de ani? ...

Românii de bună credinţă, având cultul memoriei şi simţul onoarei, sunt invitaţi să-şi manifeste acordul/dezacordul cu crearea Institutului pentru Studierea Terorii Bolşevice în România între 28 iunie 1940-iulie 1990 – la o adresă elctronică ce se va anunţa în curând.

Paul Goma, Paris,
21 septembrie 2005»

Guru Bivolaru

Gregorian Bivolaru este unul din personajele celebre ale societăţii româneşti de tranziţie. El a înfiinţat o organizaţi mistică, numită MISA (Mişcarea de Integrare Sexuală în Absolut), recrutând zeci de persoane dornice de experienţe ieşite din comun. Luându-l în vizor pe Bivolaru (căruia i se zice şi Guru, ca şef de sectă ce este), poliţia a descoperit că omul organiza partuze cu aderenţii (şi aderentele) sale pe malul mării şi îi învăţa pe discipoli să se urineze unii pe ceilalţi, cu entuziasm.

Când cazul a ajuns în pagina întâi a ziarelor, prin 1994-5, scandalul fu mare. Tipul a fost arestat, judecat şi condamnat, dar – misterele sectei! – numitul Guru a reuşit să scape, ajungând în Suedia. Aici el s-a dat drept... refugiat politic, cerând azilul ce se acordă în asemenea cazuri. Autorităţile de la Bucureşti au cerut suedezilor extrădarea lui Bivolaru, dar guvernul de la Stockholm a refuzat. Motivul refuzului nu-l constituie nici gustul excesiv al suedezilor pentru partuze pe plaje, nici acela pentru urinatul în colectiv, ci alt factor de care s-a aflat de-abia în vremea din urmă. Bivolaru şi ai săi sunt acuzaţi de publicarea unor cărţi violent antisemite. Şi, profitând de această acuzaţie, Bivolaru s-a declarat persecutat de... sioniştii de la Bucureşti, care vor să se răzbune pe el.

Nu râdeţi. Figura a prins; cu atât mai mult cu cât actualul ministru de externe al Suediei este o doamnă al cărei nume de botez este Laila (mama suedeză, tatăl – arab)...

Cât despre isprăvile *anti* ale lui Bivolaru, ele au fost prezentate cu de-amănuntul în presa română.

«Ziarul "Adevărul" – citim în "Ultima oră" – a prezentat câteva dintre pasajele considerate a avea caracter antisemit, precum şi titlul cărţilor în care au fost publicate.

Gregorian Bivolaru (traducere şi redactare finală) – "Francmasoneria. Misterele dezvăluite ale unor gigantice conspiraţii satanice planetare", Editura Shakti 1996.

"Atenţie! Protocoalele (Protocoalele Înţelepţilor Sionului) sunt un moment de acţiune satanică şi reprezintă izvorul tuturor ticăloşiilor umane actuale" (pag. 9).

"Din cele şase grupe francmasonice române, una este pur evreiască: Bnei Brith, alta, Federaţia lojilor simbolice de rit Ioanit din România, este evreo-ungurească..., iar o a treia este evreo-nemţească, Marea lojă germană din România" (pag. 121).

Viorel Roşu, Camelia Roşu – "Dezvăluiri cutremurătoare despre modul în care Francmasoneria încearcă să distrugă România", Editura Ananta, 1997. "Conducătorii sionişti (în mediocritatea lor) consideră că dacă vor stăpâni această ţară (România) şi se vor stabili ei aici (pământul ales) vor deveni poporul ales! Pentru aceasta ei se folosesc de unii oameni politici şi de metodele specifice războiului psihologic ca să genereze haosul şi mizeria care există din plin în România" (pag. 27-28).

"Aceşti lideri sionişti vor să omoare nu mai puţin de 5 miliarde de oameni, pentru a rămâne astfel un miliard de oameni pe această planetă, pe care ei vor putea să-i controleze şi să-i subjuge mai uşor" (pag. 6).

Ovidiu Buruiană – "România în faţa unui alt Israel", Editura Deceneu, 1997. "Holocaust? Nici un om nu a fost gazat la Auschwitz sau în altă parte, gazul fiind doar folosit pentru haine ca dezinfectant şi deratizant, şi de fapt au existat nu 6 milioane de victime, ci 6-700.000 de morţi evrei, decedaţi din numeroase cauze, inclusiv de bătrâneţe" (pag. 1).»

Parlamentarii

«Graţie firmei la care lucrez, am avut timp să mă gândesc la perioada de sărbători la instituţia parlamentară. I-am văzut pe aşa-zişii aleşi ai poporului făcându-ne urări şi masacrând colindele. Şi-ar fi cheltuit timpul mai cu folos buchisind limba română, aritmetica, morala şi bunele maniere! Dar, în marea lor majoritate, ei sunt chiulangii notorii, care nu ştiu ce lege au votat acum un sfert de oră, în schimb cutreieră lumea de dragul nostru. Cine să fie aceşti grăsani cu privire piezişă şi călcătură strâmbă, dar foarte sprinteni când văd reporterii? În mare, indivizi care şi-au cumpărat deputăţia, care se tem de responsabilităţi, neveste din obligaţie, guralivi din vocaţie. Locuiesc în vile făcute de soacre octogenare. La cea mai mică aluzie financiară schimbă partidul, dar deplâng diurna UE de peste 200 de euro pe zi! Îşi insultă adversarii chiar dacă aceia au dreptate, dar se-nfrăţesc cu ei când e să-şi mărească leafa. Nici unul nu e ales direct, prezenţa lor în palatul lui Nea Nicu se datorează mai mult damigenelor duse la şeful de partid. Au un singur rol – să voteze când şi cum li se spune. Au birouri teritoriale pe unde nu calcă şi unde primesc cereri pe care nu le rezolvă. La şedinţe dorm cu capul pe masă, în restul timpului fac afaceri şi complotează.»

(Dintr-un articol de Dan Goanţă; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Din Gaza, la Rădăuţi

«Un palestinian care a intrat ilegal în România forţând frontiera din zona Vicov (Suceava) a cerut azil politic. Muhammad al Sharaw, care vorbeşte fluent româna, a fost dus la Centrul de refugiaţi din Rădăuţi, unde va sta pe timpul judecării cererii de acordare a azilului politic. El a declarat că e din fâşia Gaza, mama lui e de origine română şi a solicitat azilul în România întrucât e persecutat politic. Se pare că palestinianul e un deschizător de drumuri pentru un grup de conaţionali.»

(Dintr-o relatare de C. Scorţariu; în "Libertatea", Buc. 2006)

O propunere pentru „Dilema veche"

«Stimată redacţie,

V-aş propune o temă urgentă, pentru că românii habar nu au despre ce e vorba, de unde vine şi de ce se întâmplă ceea ce este denumit fundamentalismul islamic. Câţi cunosc istoria Islamului, răspândirea lui, filozofia lui?

E plină media de clişee penibile, dar expertiză nu oferă... Ar fi cazul ca "Dilema veche" să facă un dosar... mai ales că avem o serie de turcologi (Maxim, M. Lazăr etc.), analişti (Aligică) care pot scrie pertinent.

Îmi permit să vă fac şi o recomandare: cunosc o persoană privată, absolvent de ştiinţe politice la Cluj, lucrează la Apele Române, Nicolae Bendea, care e un cunoscător uluitor, fabulos, al lumii islamice. Aţi rămâne uimiţi de cunoştinţele şi bunul-simţ al acestei persoane (mail-ul: nbendea@yahoo.com). În materie de Islam la Cluj nu cunosc pe cineva mai *profi*.

Tiberiu Farcaş
Cluj-Napoca»

(Dintr-o scrisoare apărută la Poşta Redacţiei a revistei "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Are de ales: sau injecţia cu otravă, sau scaunul electric

«Povestea unui român condamnat la moarte în SUA a făcut vâlvă în presa americană. Acuzat că a ucis cu bestialitate un bătrân de 91 de ani, Gabby Tennis mai are de făcut acum o singură opţiune: poate alege între scaunul electric şi injecţia letală! Cazul care i-a şocat pe americani a fost unul extrem de complicat şi pentru avocatul care l-a apărat pe român, Patrick Rastatter. Contactat de reporterii "Libertăţii", acesta a acceptat să dea câteva date despre cum a decurs procesul şi despre familia Tennis.

La sfârşitul lunii decembrie a anului trecut, "Libertatea" v-a prezentat pe larg povestea românului condamnat la moarte în America pentru o crimă oribilă, pe care a comis-o în 2003. Gabby Tennis, de

21 de ani, a fost acuzat că a ucis un bătrân de 91 de ani, pe veteranul de război Albert Vessella. Împreună cu prietena lui, Gabby a intrat în casa din Hollywood a bătrânului, cu gândul de a-l jefui. Se pare că totul a pornit de la o sumă de bani, circa 3.400 de dolari, pe care mama prietenei sale i-ar fi cerut-o lui Gabby ca să-i dea "mâna" fetei, conform obiceiurilor ţigăneşti.

Medicii legişti au relatat că bătrânul avea o ureche aproape sfâşiată, urme de lovituri repetate şi puternice pe faţă şi în cap şi gâtul rupt. La scurt timp, şi Tennis şi Sophia au fost arestaţi.

Procesul său nu a fost nici pe departe unul "liniştit", ba chiar a stârnit valuri în presa americană. În noiembrie 2005, Gabby, care a susţinut că e nevinovat, le-a spus juraţilor că preferă pedeapsa cu moartea. "Decât să-mi petrec nevinovat toată viaţa în închisoare, mai bine mor", spunea el atunci. După o oră de deliberări, juraţii au anunţat că recomandă pedeapsa cu moartea. După nici o lună, la o nouă audiere cu judecătorul, Gabby a cerut să-i fie schimbată pedeapsa cu moartea în "închisoare pe viaţă", argumentând că nu vrea să moară. "Vă rog, nu mă omorâţi. Vreau să trăiesc!", a spus el, citat de cotidianul american "Sun Sentinel".

Avocatul care l-a apărat pe român, Patrick Rastatter, ne-a declarat că a avut foarte multă bătaie de cap cu acest caz şi asta din cauza lui Leo Tennis, tatăl clientului său.

"Am peste 30 de ani de când practic avocatura, dar aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat. Clientul, în loc să asculte de mine, de sfaturile mele, nu ieşea din cuvântul tatălui său. Acest Leo, un bărbat care pare trecut de 60 de ani, a făcut ca totul să fie extrem de complicat. Îi dădea sfaturi proaste, iar el le asculta fără să comenteze. Să vă dau un exemplu: eu l-am sfătuit pe clientul meu să nu depună mărturie, în schimb tatăl sau i-a spus că trebuie să facă acest lucru, pentru că e spre binele lui. Evident, când a intrat pe mâna acuzării, s-a pierdut şi lucrurile s–au întors împotriva lui", ne-a spus Rastatter.

După părerea lui, românul a ajuns să fie condamnat la moarte şi din cauza faptului că a avut prea multă încredere în tatăl său. "Acest Leo n-a crezut nici un moment că fiul lui va ajunge în acest punct. A "prezis" în permanenţă că va scăpa mult mai uşor", a adăugat el.

Se pare că Gabby ar fi avut o "portiţă" prin care ar fi putut să scape cu o pedeapsă mai uşoară. În momentul în care a fost arestat a recunoscut că el l-a ucis pe bătrân. Dar din cauza unui viciu de procedură (nu exista un avocat al apărării), mărturia nu a fost luată în considerare. "Tatăl lui i-a explicat că nu va fi niciodată condamnat, să nu se teamă. La proces vorbea cu fiul lui, de foarte multe ori în limba română, păreau chiar că se ceartă".

Potrivit avocatului, Gabby s-a născut în America şi locuia împreună cu familia, foarte numeroasă de altfel, la Hollywood. "Din câte ştiu eu, Gabby avea foarte mulţi fraţi şi surori, vreo 11-12. Nu ştiu când au venit ei în America, dar cert e că sunt mulţi şi sunt ţigani, se ţin de furat. Şi nu sunt singura familie. Cum au ajuns toţi aici?", se întreabă avocatul.

Ce se va întâmpla în continuare cu Gabby? Avocatul său ne-a spus că tânărul condamnat la moarte va aştepta în închisoare o decizie privind data la care se va executa sentinţa. "Nu ştim exact când, poate dura mult timp. El va putea opta între "scaunul electric" şi "injecţia letală", a conchis Rastatter.»

(Dintr-o relatare de Elena Alexa; în "Libertatea", Buc. 2006)

Evangheliştii

Cunoscutul politolog Alina Mungiu-Pippidi (soţia istoricului român Andrei Pippidi) este, cum se zice, sământă de scandal. Toate cărţile ei despre situaţia României de astăzi au lansat pe piaţă idei şocante, spre mulţumirea unora şi furia altora. Mai nou, ea a scris o piesă de teatru intitulată "Evangheliştii". Reprezentată la Iaşi, piesa a fost primită cu aplauze de unii, şi cu huiduieli de alţii (aşa cum se întâmplă cu toate operele de artă controversate din lumea democrată).

Alina Mungiu-Pippidi

Amploarea scandalului (care, aşa cum semnalează oamenii deştepţi din presa de la Bucureşti, a făcut o publicitate de zile mari autoarei) e de asemenea natură încât "cazul Evangheliştii" a depăşit frontierele ţării, ajungând şi în Diaspora românească din Occident.

«Astfel – citim în "Curierul Naţional" sub semnătura Ramonei Drăghici – *un grup numeros de intelectuali români stabiliţi în SUA au dat recent publicităţii o scrisoare deschisă în care se afirmă că acest text "compromite imaginea externă a României".*

"Comunitatea celor 1,2 milioane de etnici români din Statele Unite este absolut scandalizată de rela-

ţările apărute în presa din România referitoare la "Evangheliştii", aşa-zisa "piesă de teatru" a Alinei Mungiu-Pippidi", se arată în scrisoarea deschisă intitulată "Cine nu e împotriva României, ni se alătură...". (...) "Considerăm că punerea în scenă pe teritoriul României a unei astfel de nulităţi artistice şi intelectuale, care falsifică nu numai învăţămintele religiei creştine, ci şi diverse informaţii şi date istorice confirmate ca atare, cu pronunţate accente de violenţă şi obscenitate – respectiv: crimă (Apostolii sunt omorâţi pentru a nu spune că Iisus n-a murit pe cruce, ci a dus în continuare o viaţă ordinară), nuditate (tinerilor sub 16 ani li se interzice accesul în sala de spectacol), obscenitate in extremis (Iisus Hristos este supus la perversiuni sexuale şi prezentat în postura de a avea sex oral cu Maria-Magdalena!! etc.) – reprezintă nu numai o sfidătoare ofensă morală adusă întregii lumi creştine, ci, mai mult decât atât, este în realitate o diversiune anti-Occidentală şi anti-românească", se adaugă în scrisoarea care este adresată Preşedinţiei României, primului-ministru, Parlamentului, Patriarhului Teoctist al BOR (Biserica Ortodoxă Română), ministrului de Externe, CNA etc.

Semnatarii scrisorii consideră că autoarea piesei, Alina Mungiu-Pippidi, "a urmărit prin intermediul Evangheliştilor atingerea a cel puţin trei scopuri foarte clare: compromiterea în România a valorilor morale ale Occidentului şi a conceptului de democraţie, compromiterea imaginii externe a României şi subminarea încrederii poporului român în Biserica Română ca instituţie religioasă".

De asemenea, în scrisoare se mai menţionează că "luând în considerare vastele implicaţii pentru societatea românească şi mai ales discreditarea României pe plan extern, comunitatea celor 1,2 milioane de români din SUA se solidarizează cu BOR şi Prea Fericitul Patriarh Teoctist, cu Biserica Romano-Catolică Română şi Monseniorul Arhiepiscop al Bucureştilor, Ioan Robu, cu cercurile clasei intelectuale din România, care au protestat vehement faţă de punerea în scenă a acestei piese de teatru".»

Lăsaţi-l în pace pe Gică Petrescu!

«Nu mă număr printre cei care îndrăgesc "Cântecele de pahar şi voie bună" ale lui Gică Petrescu. Dar nici nu am gustat niciodată glumele de prost-gust, prezentate mai ales la revelioanele TVR, având ca subiect longevitatea maestrului. În schimb, am început să-l preţuiesc tot mai mult pe acest om pentru modestia şi discreţia ultimilor săi ani de viaţă. Fără îndoială că iubitul interpret are, aşa cum a avut şi Dan Spătaru, milioane de simpatizanţi. Cu certitudine, aceştia au fost uimiţi de lipsa de discernământ a unor reportaje prezentate la "Ştiri", duminică seara, avându-l ca subiect central pe Gică Petrescu.

Poate cu intenţia de a informa opinia publică, poate în dorinţa de senzaţional, reporterii mai multor televiziuni şi ziare au intrat fără voia lui Gică Petrescu, împreună cu echipe de la Poliţie, Pompieri şi Salvare, în apartamentul maestrului, la ora 1.00 noaptea. Acesta asculta liniştit muzică într-un fotoliu şi a fost uimit de năvala musafirilor nepoftiţi. Era îmbrăcat într-o pijama bleu, într-o ţinută neîngrijită, cu părul dezordonat şi cu barba nerasă de mai multe zile. Asa l-au înfăţişat televiziunile şi aşa l-a prezentat pe prima pagină "Evenimentul Zilei". Din păcate, iubitul interpret părea decrepit şi nu era în stare să articuleze prea bine răspunsurile la nişte întrebări ce-l deranjau vadit.

Noroc că invazia armatei de poliţisti, pompieri şi ziarişti nu i-a produs vreun infarct maestrului. Poate că reporterii ar fi avut astfel posibilitatea să transmită un deces în direct!

În termeni deontologici, aceasta este cea mai evidentă "Intruziune în viaţa privată a unei persoane". Aşadar, toate aceste instituţii mass-media au încălcat grav acest principiu etic. În teorie, se spune că nu este admisă intrarea în spaţiul intim al unui individ, fără voia acestuia. În cazul de faţă, excepţia privind personalităţile publice nu poate fi luată în discuţie. Gică Petrescu s-a retras de mult din viaţa publică. De fapt, ziariştii aflaţi la faţa locului se aşteptau să nu-l mai găsească în viaţă şi să prezinte un reportaj de doliu. Din fericire, maestrul trăia şi nimic nu le dădea dreptul reporterilor-hiene să-i încalce viaţa privată.

Mai mult, există elemente agravante, întrucât iubitul interpret nu se afla într-o stare de sănătate bună şi, totodată, atât anii care au trecut peste el, cât şi despărţirea definitivă de iubita lui soţie l-au transformat într-o persoană care nu mai vrea să se îngrijească şi să i se mediatizeze starea actuală. Chiar dacă maestrul a înşăilat câteva răspunsuri la întrebarile unei ziariste de la "Evenimentul Zilei", conducerea publicaţiei ar fi trebuit să îşi asume responsabilitatea de a renunţa la senzaţionalul pozei lui Gică Petrescu de pe prima pagină.»

(Dintr-un articol de Gabriel G. Stănescu; în Gardianul", Bucureşti 2006)

Proces în legătură cu un penis

Magistraţii Judecătoriei sectorului 5 au dat un nou termen în cazul doctorului Naum Ciomu deoarece Institutul de Medicină Legală nu a trimis încă expertiza psihiatrică a inculpatului. Judecat pentru vătămare corporală gravă din culpă, Ciomu a cerut această expertiză pentru a se clarifica dacă avea discernământ în momentul în care i-a tăiat penisul pacientului Ion Jiga. Avocatul lui Ciomu nu exclude posibilitatea unei înţelegeri financiare între cele două părţi.

Daunele cerute de victima doctorului Ciomu se cifrează la 825.000 de euro. “Această sumă reprezintă daune materiale în valoare de 25.000 euro, restul reprezentând daune morale. Ambele părţi sunt dispuse la negocieri, dar asta nu înseamnă ca Ion Jiga va cere o sumă mai mică. Fiecare parte poate face concesii, dar e prematur să discutăm aşa ceva”, ne-a declarat Oana Ionescu, unul dintre avocaţii lui Jiga.»

Dezvăluiri de ultimă oră: n-au existat nici un fel de terorişti în decembrie '89!

«Evenimentele din decembrie '89 au fost dirijate de la centru, din Bucureşti, a declarat generalul Dan Voinea, precizând că ideea existenţei teroriştilor a fost indusă, la data de 22 decembrie '89, în urma unei diversiuni.

După fuga lui Ceauşescu, din data de 22 decembrie, Revoluţia română s-a transformat, printr-o diversiune "la televizor", din lupta împotriva comunismului într-una contra unui inamic inexistent – teroriştii.

Manifestanţii, cei care s-au strâns atunci în pieţe, mai susţine generalul Voinea, au fost militari, securişti, gărzi patriotice sau persoane care, în scopul de "a apăra anumite instituţii de terorişti care trăgeau în şi din toate poziţiile", au primit armament şi muniţie.

Mai mult, a apreciat generalul, în nici una din anchetele pe care le-a condus în legătură cu acele evenimente nu a reuşit să probeze existenţa nici unui terorist. De aceeaşi părere a fost şi Doru Mărieş, preşedintele Asociaţiei "21 Decembrie" şi organizatorul conferinţei la care a fost invitat generalul-magistrat Dan Voinea.

"Trebuie să-i căutăm în grădina noastră pe cei care au avut un interes să se creeze un sentiment de teamă. După 22 decembrie pot să afirm că a fost o diversiune".

"După 22 decembrie 1989, comuniştii au tras ca să rămână la putere. Şi au rămas!", a declarat Voinea, generalul-magistrat însărcinat să conducă ancheta în legătură cu desfăşurarea evenimentelor din decembrie 1989.

În ceea ce priveşte actul de justiţie, magistratul a opinat că acesta "trebuie să se facă pentru victime". "Am decis ca fiecare dintre răniţii sau participanţii la Revoluţie să fie audiat separat şi să se stabilească cu exactitate cine în cine a tras. După aceea, vom putea să stabilim cu exactitate în fiecare loc despre ce dispozitiv a fost vorba", a explicat Dan Voinea, subliniind că audierile revoluţionarilor au început de mult timp.

Totodată, generalul a afirmat că, în fiecare săptămână, persoanele implicate în evenimentele din decembrie 1989 sunt conduse "pe teren" astfel încât echipa pe care o conduce să stabilească cu exactitate cine în cine a tras. "Mergem cu ei în locul în care au fost împuşcaţi şi încercăm să identificăm, prin poziţia pe care au avut-o atunci când au fost răniţi, de unde anume s-a tras, pentru ca apoi să ne putem pronunţa asupra unei chestiuni esenţiale: cine a tras", a detaliat generalul-magistrat, subliniind că "aceşti oameni sunt cheia" anchetei.

"Adevărul stă în buzunarul acestor oameni, în mintea lor. Ei au făcut această revoluţie, ei ştiu cel mai bine ce s-a întâmplat, de la declaraţiile şi mărturiile lor trebuie să pornim", a apreciat Dan Voinea.

În finalul speech-ului său, generalul Voinea şi-a exprimat părerea, încă o dată, că întreaga represiune, atât înaintea fugii lui Ceauşescu, cât şi după aceasta, a pornit de la ordine transmise de la centru.»

(Dintr-un articol de Afrodita Cicovschi; în "Curierul Naţional", Bucureşti 2006)

Regizorul englez Peter Greenway faţă cu România

«Aţi văzut vreodată un film românesc?

Da, dar nu îmi amintesc vreunul care să fi fost prea important. Mi s–au părut pastişe, proiecte care aveau aerul unor reproduceri, care refăceau trasee bătute de alte tradiţii europene. Voi, românii, aveţi o cultură tare mimetică. România este invizibilă în lume. În termenii culturii internaţionale nu aţi produs mari muzicieni, nu aţi produs mare literatură. Poate Enescu… Dar el a rămas o figură minoră, locală… A activat în Parisul anilor '30, în special. Nu aţi oferit nimic culturii europene (cam arogant, cu nasul britanic în sus şi obrăznicuţ, domnu' Greenway; mă scuzaţi că vă întrerup; **n. red. "Minimum"**). Mă interesează România tocmai pentru că sunteţi invizibili. Poate Zimbabwe are mai multă identitate decât România. Este o putere ieşită din era colonială afectată de tot felul de spaime legate de această problemă. România nu are nici aceste elemente.

Până la urmă, ce aţi găsit interesant în România?

În primul rând, m-a interesat faptul că aţi făcut parte din Imperiul Roman, dar şi faptul că aţi făcut parte din Imperiul Otoman. Cei mai mulţi români preferă să se uite în altă parte când încerc să vorbesc cu ei despre Imperiul Otoman... Acelaşi lucru se întâmplă atunci când întreb oamenii din Grecia despre perioada lor otomană. Nu aţi avut nici exilaţi celebri, nu-i aşa? Exilaţi în sensul în care vorbim despre Soljeniţin sau Dante... Dante Alighieri şi-a scris Divina Comedie în exil... Nabokov... Salman Rushdie...

Dar Brâncuşi e o figură majoră a artei secolului XX...

Da! E un exemplu. Nu ar fi fost niciodată descoperit dacă ar fi rămas aici. În mod normal, aş fi de acord cu dumneavoastră, îmi place Brâncuşi într-un mod special. Dar trebuie să recunosc că, în acelaşi timp, cu el erau la Paris şi alţi artişti care făceau cam acelaşi lucru. Hans Arp, de exemplu.

Aţi ales România fără să folosiţi nici una dintre aceste referinţe.

Nu, România a fost pentru mine un fel de Xanadu contemporan. O pată albă pe hartă, un ţinut misterios. În 15 ani, Europa va fi uitată. Punctul central al lumii se va întoarce în Est. China, de exemplu, ar putea să fie noua putere a lumii. California este deja mult mai importanta decât New York-ul. Mai aveţi 15 ani ca să lăsaţi o urmă. Este momentul în care se restabileşte Europa de Est. Prima putere ar putea să fie Ţările Baltice. Ţările de acolo dobândesc tot mai multă putere economică. Cred că sunteţi o entitate complet diferită de Comunitatea Europeană şi este o prostie să vă raportaţi la ea. Nu veţi ieşi de sub umbra puterii sovietice atâta timp cât nu materializaţi o identitate puternică. Manifestaţi un puternic complex de inferioritate culturală.

Britanicii nu au avut niciodată vreun fel de complex de inferioritate?

Ultima dată când britanicii au fost ocupaţi s-a întâmplat acum 1.000 de ani. Cea mai importantă poveste din Marea Britanie cred că este succesul socialismului. Atâta succes a avut socialismul, încât nu mai avem proletariat. Voi aveţi mai multe în comun cu Ungaria decât cu Berlinul. Trebuie să vă găsiţi propria identitate.»

(Dintr-un interviu de Răzvan Tupa cu regizorul britanic Peter Greenway; în săptămânalul "Suplimentul de cultură", editat de ed. Polirom; Bucureşti 2006)

Zoia Ceauşescu

«Hulită de mulţi pentru numele pe care-l reprezintă şi respectată de puţini pentru cariera sa ştiinţifică, Zoia Ceauşescu îşi trăieşte cu demnitate destinul nefast.

Foarte puţini ştiu că Zoia este, dincolo de orice altceva, un matematician valoros, cu zeci de lucrări de specialitate publicate de-a lungul anilor.

Greu de crezut şi asta, din cauza prejudecăţilor bazate pe celebrul titlu de „savant de renume mondial" al Elenei Ceauşescu. Pentru a verifica temeinic ceea ce am aflat ne-am adresat conducerii Institutului de Matematică din cadrul Academiei Române. Reînfiinţată după Revoluţie, instituţia este considerată una de top în comunitatea internaţională a matematicienilor.

Radu Purice, secretarul general al institutului, şi profesorii Dan Timotin şi Radu Gologan, ultimul coordonator al lotului olimpic de matematică al României, au lucrat ani întregi în acelaşi colectiv cu fiica „odiosului". „Am cunoscut-o pe Zoia când eram studenţi. Era cu trei ani mai mare ca noi. Eram în anul doi, ea terminase facultatea, şi ne–am dus la un seminar internaţional de ecuaţii diferenţiale. De altfel, Zoia a prezentat primele seminarii de spaţii nucleare. Lucra în domeniul teoriei operatorilor. Asta este şi specialitatea ei. După aceea, s-a mutat la Institutul de Matematică şi, în 1973, ne-am întâlnit la un seminar stiinţific făcut cu colegii ei de an", îşi aminteşte Radu Gologan.

Pentru cei care o cunoşteau cu adevărat, Zoia era „o persoană extrem de populară cu care mergeam la bere şi povesteam de toate".

Departe de notorietatea numelui, Zoia se purta „normal". Nimic din comportamentul ei nu trăda statutul social. „Am aflat mai târziu că e fata lui Ceauşescu. După aceea, când ne-am cunoscut mai bine, am văzut că este un om foarte normal. De aici au şi plecat toate problemele ei", mărturiseşte Dan Timotin.

Orgoliul nemăsurat al Elenei Ceauşescu, care nu putea accepta ideea că fiica sa este totuşi o persoană cât se poate de „normală", a avut efecte catastrofale. „Desfiinţarea institutului din 1975 se leagă de acest lucru şi de toate problemele care au urmat. La un moment dat, pur şi simplu a intrat în dizgraţia familiei", povesteşte profesorul.

Dacă tot este matematician, atunci măcar să-şi moştenească mama: profesor, academician emerit, specialist, savant de renume internaţional etc. Aşa vedeau problema soţii Ceauşescu. De asemenea, Zoia era considerată ca făcând parte „dintr-un grup prost, prea prietenoasă, prea înţelegătoare cu oamenii", relatează acesta.

După terminarea facultăţii, Zoia a fost repartizată ca asistent la Faculatea de Matematică. Momentul a fost pe placul părinţilor, însă nu şi în conformitate cu planurile de viitor ale fiicei lor. „Crema matematicienilor venea la institut, unde se făcea cercetare de vârf. Influenţată şi de profesori, la un moment dat s-a mutat aici. Mişcarea a fost o adevărată lovitură pentru familie. Ei voiau să fie cadru universitar", intervine Radu Gologan.

Ajunsă la Institutul de Matematică, Zoia a lucrat o perioadă, într–un colectiv, la o teză de cercetare. Neînţelegând prea bine ce înseamnă conceptul de „cercetare" în matematică, Elena Ceauşescu s-a supărat şi mai tare. „Familia considera că merge prea greu, că nu sunt rezultate. Atunci a venit decizia de desfiinţare", povesteşte Dan Timotin.

Cei care lucrau la institut au fost repartizaţi prin ţară. Chiar şi Zoia a fost trimisă, cu alţi trei colegi, la Institutul pentru Creaţie Ştiinţifică şi Tehnică (INCREST). După ce s–au mai aşezat apele, Zoia a înţeles că trebuia să-şi asume nişte responsabilităţi. Matematica română depindea de relaţia ei cu părinţii.

După un timp, în care Elena Ceauşescu revenise la sentimente mai bune, Zoia reuşeşte să înfiinţeze o secţie de matematică la INCREST, unde este numită şef. În anii următori începe să-i aducă acolo pe cei care fuseseră în Institutul de Matematică şi chiar să ia „sub aripă" tineri absolvenţi.

Furia Elenei Ceauşescu a revenit însă. „Era o situaţie ciudată. Se mai întâmpla ca un coleg să mai rămână pe afară, mai era detaşat, peste noapte, un alt coleg în provincie. Chiar şi noi, în ultimii ani, am fost mutaţi la alte institute. Nici acum nu am înţeles de ce, dar cred că ni se trăgea de la faptul că eram consideraţi prea apropiaţi de Zoia", susţine Radu Gologan.

Cu toate acestea, cei care lucrau direct cu Zoia se puteau considera fericiţi. „Se mai făcea un seminar internaţional, mai publicai câte o lucrare pe afară". Revoluţia din 1989 a aruncat în aer întregul sistem. „Printre noi erau colegi care nu pricepeau ce se întâmplă şi s-au purtat inexplicabil faţă de Zoia. Au crezut tot ce apărea la televizor, că avea bani, că a profitat de situaţie. Poate şi din această cauză, şi din cauza presiunilor politice de la acel moment, Zoia nu a reuşit să se întoarcă la institut, deşi şi-a dorit", afirmă Radu Gologan.

Arestată în primele zile ale Revoluţiei, Zoia este eliberată din arest abia în august. „La două-trei săptămâni după momentul arestării, ne-a dat telefon comandantul de la unitatea militară unde era închisă să ne întrebe: „La femeia asta vine cineva? Să-i aducă schimburi şi ţigări?". Aşa am aflat unde e. Nimănui nu-i păsa de ea. Era o nebunie", povesteşte Radu Gologan.

După ce este eliberată, Zoia doreşte să revină la institut, dar este refuzată. De la acel moment, Zoia s-a retras. A dat în judecată INCREST-ul, dar, ca în România, totul a rămas la acest stadiu. În final, s-a pensionat.

Considerat a fi „moştenitorul" familiei, Nicu Ceauşescu şi-a trăit viaţa la maximum. Copilul favorit al Elenei Ceauşescu, „prinţişorul", era renumit în epoca comunistă pentru aventurile sale bahice şi sentimentale. Numit în aparatul de stat ca şef al tineretului comunist şi prim-secretar al judeţului Sibiu, Nicu Ceauşescu a fost arestat în decembrie 1989. Adus la Televiziune pentru a face un „apel" către terorişti să depună armele, el a fost înjunghiat de un necunoscut. În aprilie 1990 a fost trimis în judecată, pentru genocid şi nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor. Condamnat iniţial la 20 de ani închisoare, în 1992, în urma recursului, instanţa supremă îi dă doar cinci ani de detenţie pentru nerespectarea regimului armelor. În 1994 a fost eliberat din arest pentru că era bolnav de ciroză hepatică. Doi ani mai târziu, în septembrie 1996, Nicu Ceauşescu a murit la Viena.

Fiul adoptiv al familiei Ceauşescu, Valentin, nu s-a implicat în viaţa politică în timpul regimului comunist, fiind cunoscut doar pentru pasiunea sa pentru echipa de fotbal Steaua. Fizician atomist, Valentin continuă să lucreze în cadrul Institutului de Fizică Nucleară de la Măgurele. Ca şi restul membrilor familiei Ceauşescu, şi Valentin a fost arestat după '89 pentru o scurtă perioadă de timp. Câţiva ani mai târziu, el a dat în judecată autorităţile române încercând să recupereze în jur de 40 de lucrări de artă care i-au fost confiscate din casă, în decembrie 1989.

Rămasă fără serviciu, hăituită pentru numele său, Zoia Ceauşescu se retrage departe de ochii lumii. Cei cu care mai stă de vorba pot fi număraţi pe degetele unei singure mâini. „A sunat odata acasă la mine, a răspuns fata mea. I-a spus: „Viaţa şi problemele astea le-am primit şi trebuie să le duc cu capul sus"", îşi aminteşte profesorul Gologan.

Cu toate acestea, Zoia refuză orice ajutor. „În 1996-1997 eram în Statele Unite şi am aflat că au probleme financiare grave. Ea fusese operată şi avea un regim alimentar special, era foarte greu. Am vorbit cu colegii noştri şi am strâns bani să-i dăm. M-am întors în ţară, m–am întâlnit cu soţul ei şi i-am dat banii. A doua zi, mi-a dat banii înapoi. Am înţeles că a refuzat orice alt ajutor care i-a fost oferit", spune profesorul Gologan.

De îngrijirea acesteia se ocupă

soțul, Mircea Opran. Cei doi s-au căsătorit în anii ‘80, dar viața lui a devenit un calvar după decembrie 1989. Arestat odată cu soția sa în primele zile ale Revoluției și eliberat după aproximativ opt luni, Mircea Opran este profesor la Universitatea Politehnică. Cei doi au fost evacuați din vila în care stăteau, o lungă perioada de timp locuind la rude și prieteni. La 16 ani de la căderea regimului comunist, fiica dictatorilor continuă să refuze orice apariție în presă, indiferent că aceasta vine din partea mediei străine sau românești.»

(Dintr-un articol de Marius Iosef; în "Evenimentul zilei", București 2006)

La Paris, în metrou

«Metroul parizian, cândva, pe la mijlocul zilei. Pe ușa abia deschisă năvălește un cuplu bizar, înghesuindu-se în compartiment înaintea celor care vor să coboare. N-au mai mult de paisprezece ani. Ea, slabă și ascuțită la față ca o lamă de ras, el – cu un cap mai înalt, la fel de slab, dar înfofolit într-o geacă de puf care-l face să arate ceva mai solid. Amândoi au o privire tulbure și trag de nas ca la o răceală zdravănă.

– Program muzical, bă, nasoilor!

Mai întâi mi se pare că n-aud bine, apoi îmi dau seama că, ei da, chiar vorbesc românește și, prin urmare, e vorba chiar de români! Sunt lângă ei. În timp ce puștoaica mă înghiontește și mă înjură printre dinți să-i fac loc să treacă, îmi îndes, cu un gest reflex, șapca peste urechi și cobor privirea în pământ. Atunci văd dispozitivul: un cărucior pe două roți, cu un acumulator de mașină, peste care e așezat un amplificator compact, deasupra căruia stă lipit, Dumnezeu știe cum, un walkman. În câteva secunde, întregul compartiment e bombardat cu decibeli. Din boxă se aude negativul unei piese Parazitii *featuring* Vița de Vie și fata începe imediat să îndruge o litanie ciudată, în care amestecă de toate: cuvinte franțuzești și românești, înjurături și strigăte care țin loc de refren. După prima interpretare, sunt câteva secunde de pauză între melodii. Un călător cu simțul umorului rostește un bravo anemic și alți câțiva pufnesc în râs. Puștoaica îi înjură vârtos, blambecul de lângă ea o încurajează, cu privirea lui tulbure, să nu se lase intimidat și apasă din nou butoanele walkman-ului. Altă melodie, aceeași porcărie. La următoarea stație, se uită în jur, așteptând pomana. Nimic. Ies la fel cum au intrat, gonind spre următorul vagon. Când se închid ușile, o doamnă din apropiere îi spune domnului așezat lângă ea ceva despre români. De rău, bănuiesc, dar mi-am înfundat șapca pe urechi și nu prind decât frânturi din conversație. Și, la urma urmelor, mă simt prea stingherit ca să vreau să aud.»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", București 2006)

Cancanuri...

...din viața vedetelor de tot felul întâlnim în presa zilei, din belșug, fiindcă fără asemenea știri despre oamenii cu nume și renume, ziarele ar trage oblonul numaidecât.

■ Blonda **Alexandra Dinu,** despre care tocmai scrisesem că plânge în hohote din cauză că fostul ei soț, fotbalistul Adrian Mutu (zis și *briliantul*) de la Juventus Torino s-a însurat cu o fată "de familie bună" din Republica Dominicană, – a început să-și șteargă lacrimile. Și să zâmbească. Ea s-a combinat cu un italian, pe nume Carlo Cancellieri. Acesta lucrează în domeniul bancar, dar are și un mic club de fotbal la Roma și – în plus – se numără printre admiratorii lui Mutu. *«Carlo* – scrie Izabela Ioniță în "Gardianul" – *i-a cerut Alexandrei să se logodească cu el. Apropiații Alexandrei spun despre aceasta că este foarte fericită, poate mai fericită decât a fost vreodată cu Mutu. Tot aceleași surse mai susțin și faptul că pe Adrian nu-l mai interesează soarta fostei sale neveste, de vreme ce nu se sinchisește să-i dea nici măcar un telefon. Cât despre inelul de logodnă pe care urmează să-l primească foarte curând românca noastră, se pare că va fi cu diamante și safire.*

Alexandra Dinu: și-a șters lacrimile

Acum, Alexandra este fericită. După ce a sperat vreme îndelungată că se va împăca cu Mutu și că viața lor de familie se va schimba, tânăra actriță s-a reorientat. Și-a luat copilul, pe Mario, și își continuă viața în Italia. Ea locuiește împreună cu iubitul său Carlo la Roma, în timp ce Mario stă la Milano, cu părinții ei. Motivele sunt obiective însă: Mario merge la o grădiniță foarte bună, în timp ce Alexandra este foarte ocupată cu proiectele sale cinematografice, care o solicită foarte mult.»

■ **Gabriela Vrânceanu-Firea,** de la postul de televiziune "Antena 1", considerată cea mai bună prezentatoare de știri din anul 2005, a făcut o declarație ciudată. Ea susține că "sex-appeal-ul dăunează grav audienței". Cu alte cuvinte, pe telespectatori îi deranjează dacă persoana care îi informează despre ultimul cutremur de pământ din Indonezia sau despre victoria Hamasului în alegeri este prea decoltată și cu vino-ncoace. Drept care, Gabriela Vrâncean-Firea mărturisește că preferă bluzele sobre, evită să apară zilnic cu o toaletă nouă și folosește rujuri de buze ne-explozive.

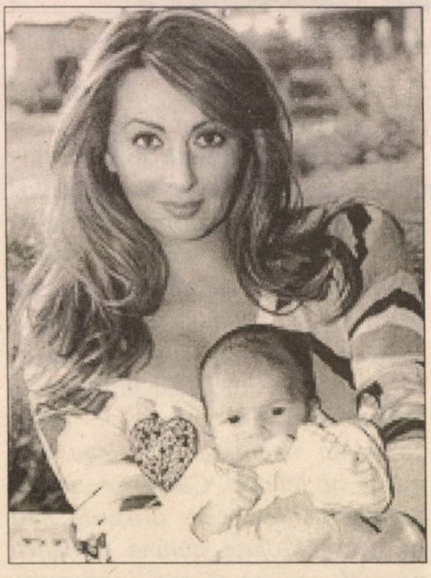
Mihaela Rădulescu: a avut elan

■ **Mihaela Rădulescu** a făcut mărturisiri complete revistei "X-Magazin". Vorbind despre felul cum l-a cunoscut (mai bine) pe soțul ei, Elan Schwartzberg, om de afaceri israelian (cu care astăzi are un copil și o vilă la Herzlia), cunoscuta vedetă a micului ecran a spus:

«Recunosc cinstit că eu am făcut primul pas și el n-a dat înapoi. Am avut un curaj pe care nu l-am avut niciodată și, ca orice femeie care nu-i nici urâtă, nici tâmpită, sigur că îmi place să mi se facă curte, să mi se facă și avansuri, să fie el care face primul pas. Dar pentru că omul avea un bun-simț excesiv și nu făcea nimic, am decis să fac eu primul pas, și nu-mi pare rău deloc.»

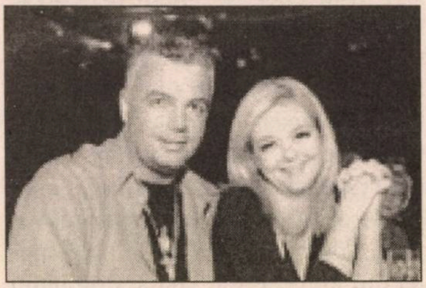
Adrian Enache și Iuliana Marciuc

■ Cântărețul **Adrian Enache** are o situație sentimentalo-familială destul de complicată. Căsătorit și cu o fetiță, Diana, de 9 ani, el s-a îndrăgostit acum vreo zece ani de prezentatoarea de televiziune **Iuliana Marciuc.** Cei doi trăiau împreună și, întrucât soția lui Enache nu voia să divorțeze, lucrurile păreau că vor continua așa, în stil italian, la nesfârșit. Mai nou, însă, Iuliana Marciuc a dat naștere unui băiat. Cântărețul știa că prietena lui este însărcinată și a aflat de nașterea copilului pe când se afla într-un turneu în Israel. La întoarcere, el a recunoscut băiatul (care poartă numele de David Mihnea Enache). Toată lumea se întreabă ce va face cântărețul. Va divorța de Corina pentru a se căsători cu Iuliana, sau va trăi tot așa ca până acuma, în două case? ■ Unul din subiectele zilei îl constituie conflictul, dacă nu chiar războiul, dintre actrița și prezentatoarea TV **Oana Zăvoranu** și cuplul de comici **"Cârcotașii",** care o înțeapă săptămânal la emisiunea lor de umor radiofonic. Citim în "Gardianul: *«Spre deliciul românilor amatori de senzațional, războiul orgoliilor dintre actrița Oana Zăvoranu și "Cârcotași" a luat amploare. Nu există săptămână în care cele două tabere să nu se "înțepe". Cei doi cârcotași nu pierd ocazia să o umilească pe Oana: ba că-i place cocoșelul, ba că nu are talent actoricesc, ba că nu face acordul între subiect și predicat (lucru destul de grav pentru o prezentatoare de televiziune). Nici Zăvoranu nu pierde timpul și afirmă despre Cârcotași că sunt "niște imbecili" care își fac publicitate pe spatele ei.*

Cuplul de comici "Cârcotașii"

Oana Zăvoranu: s-a dat la mine și l-am refuzat

Actrița merge mai departe și spune că Șerban Huidu are o vendetă personală. "Este un frustrat care s-a dat la mine și pe care l-am refuzat", mai spune Oana. Aici facem o mica paranteză și spunem că Zăvoranu a făcut cam aceleași declarații prin presă și în privința fotbalistului Adrian Mutu. "Mutu obișnuiește să curteze pe toată lumea. Nu l-am cunoscut personal, dar m-a sunat. M-a luat cu vrăjeală din asta *ieftină, că a greșit numărul, că a primit telefonul de la cineva și că vrea să știe dacă sunt eu. Nu a fost insistent. Mi-a trimis două-trei mesaje civilizate, la modul că nu vrea să mă deranjeze, își cere scuze dacă m-am supărat și a incheiat cu "ăsta e numărul meu de telefon, dacă vreodată ai nevoie de ceva și te pot ajuta, cu mare placere".*

M-a luat că el mă admiră, că sunt foarte frumoasă, că sunt o prezentatoare foarte bună și o bună actriță. Să-l iau ca pe un telefon admirativ când a văzut că nu e loc". Ce să mai, toata lumea visează la nurii Oanei Zăvoranu. Dar să revenim la oile noastre.

Șerban Huidu explică de ce o tot tachinează pe iubita cântărețului Pepe. "Cel mai mult îmi place la Oana că se oftică. Ăștia care se oftică întotdeauna au fost favoriții noștri, pentru că înseamnă că avem reacții".

Pe lângă acest scandal în care este implicată, în târg mai circulă o bârfă despre Oana Zăvoranu: că ar mai fi suferit încă o operație de mărire a sânilor, potrivit revistei "Story". Se pare că aceasta și-a mărit bustul la clinica doctorului Marek Vâlcu. Contactat telefonic, acesta nu infirmă, dar nici nu confirmă că operația a avut loc. "Pot să vă spun că Oana este într-adevăr pacienta mea. În ceea ce privește o intervenție la sâni pe care și-ar fi făcut-o, nu pot să vă spun dacă este adevărat sau nu. Nici un medic de pe lumea asta nu ar face așa ceva. Pot să vă spun că Oana are niște sâni superbi de care eu, ca medic, sunt foarte mândru și pe care îi consider o realizare profesională", a spus doctorul Marek. În mod normal, după ce am prezentat faptele, am putea spune "sfârșit", numai că, știindu-i temperamentul vedetei, încheiem cu un simplu "va urma".»

■ Tenisman de mâna întâi, jucător de hochei pe gheață în tinerețe, bancher, acum, la maturitate (și considerat cel mai bogat om din România), **Ion Țiriac** a hotărât să-și ia și brevetul de pilot. Aceasta se va petrece la Dallas, în SUA, unde Țiriac urmează cursuri intensive de condus avionul.

■ Ne-am obișnuit ca opoziția politică de la București (oricare ar fi aceasta), ca și de la noi de altfel, să ceară necontenit demisia guvernului (oricare ar fi acesta). Dar ca niște muzicieni să se ocupe cu asemenea treburi n-am prea auzit. Până mai deunăzi. Când, citind săptămânalul "Romanian Journal", din New York, am citit următoarele:

«Cheloo, Ombladon și Freakdisc, membrii deja celebrei trupe hip-hop ***"Paraziții"****, cer demisia Guvernului. Cei trei au adresat o scrisoare deschisă mai multor factori responsabili din România, începând cu cei din Guvernul Tăriceanu, continuând cu președintele Senatului, vicepreședinții acestei instituții, dar și cu membrii Consiliului Național al Audiovizualului, cu care trupa a intrat în mai multe rânduri în conflict. Tuturor, membrii trupei "Paraziții" li se adresează cu apelativul "Excelenței Sale".*

Tonul celor de la "Paraziții" este surprinzător de decent și departe de cel folosit în cunoscutele lor texte. După ce salută inițiativa celor care conduc într-un fel sau altul destinele acestei țări pentru "purificarea societății românești" și pentru deschiderea acesteia către societatea civilă, "Paraziții" subliniază foarte clar un fapt. Și anume că revitalizarea societății depinde, într-o mare măsură, de alegerea unor lideri competenți, și nu a unor "specialiști" care nu au putut intra în dialog sub nici o formă cu oamenii simpli care se află la baza progresului oricărei țări, mai ales a uneia care se dorește în UE.

Trupa "Paraziții"

În opinia celor de la "Paraziții", consecințele sunt catastrofale. Asta pentru că România este stăpânită de o corupție generalizată la nivel înalt, sistemul educațional se află într-o continuă tranziție, iar standardul de viață rezultat în urma proastei guvernări este scăzut. Celor de la "Paraziții" nu le arde de glume și spun că, în cazul în care Guvernul va încerca să propage aceeași politică, consecințele sunt greu de evaluat, iar țara va fi adusă în situația de a nu putea face concurență țărilor membre UE. Luând în considerare toate acestea, "Paraziții" adresează respectuos guvernanților îndemnul de a-și da demisiile în vederea constituirii unui alt executiv.»

■ Ce caută actorul și scriitorul american **Ethan Hawke** (35) la Bacău? Își caută mama. El a venit în orașul lui Bacovia pentru a-și revedea mama, pe nume Leslie Hawke, și a participa alături de ea la un program de combatere a sărăciei în urbea moldovenească unde plouă de trei ori pe săptămână. Dar ce caută d-na Hawke pe acele meleaguri? Unii susțin că mama starului hollywoodian ar fi băcăoancă de felul ei și-ar vrea să trăiască o vreme în orașul natal. Alții afirmă că nu. Alo, domnu' Marius Mircu, dumneata care știi totul despre Bacău, poate ne ajuți să dezlegăm acest mister.

Deces

Ludovic Spiess (68), tenor; fost director al Operei Române, fost ministru al Culturii; în urma unui infarct.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv
vă invită să participaţi
la conferinţa cu titlul

Alegerea lui Iona

susţinută de

Prof. Dr. Ion Ianoşi

de la Universitatea din Bucureşti,
Membru de onoare al Academiei Române

Duminică, 5 martie 2006, ora 19.00
la Matnas Hadar (Beiteinu),
St. Yerushalayim 29, Haifa,
în cadrul Cercului Cultural din Haifa
sub auspiciile HOR Haifa

Marţi, 7 martie 2006, ora 19.00
la Institutul Cultural Român
Bdul. Shaul Hamelech, nr. 21, Tel Aviv.

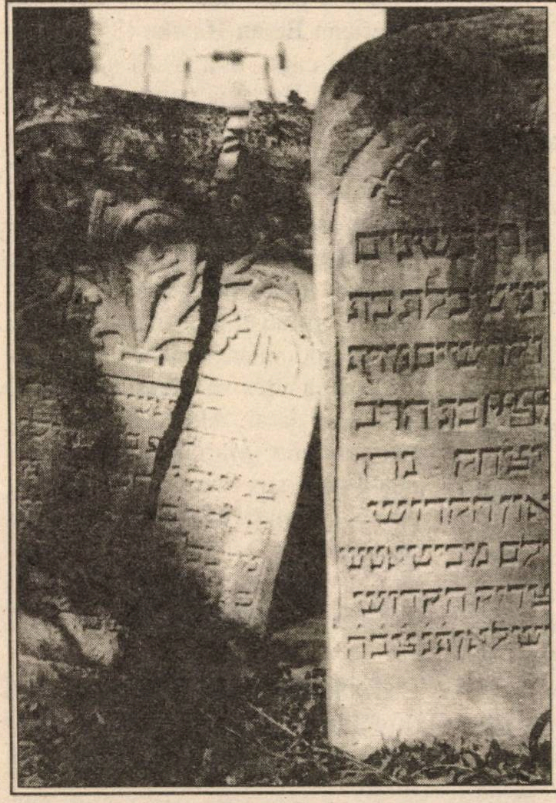

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv
are plăcerea să vă invite
la vernisajul expoziţiei-document

Amintiri care se pierd

Cimitirele evreieşti din Botoşani şi Dorohoi

aparţinând tânărului artist fotograf

TEODOR RĂILEANU

Joi, 2 martie 2006, ora 18.00,
la Institutul Cultural Român,
Bdul. Shaul Hamelech, nr. 21, Tel Aviv.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv
are deosebita plăcere
să vă invite la două întâlniri
extraordinare

cu și despre

Ana Blandiana

Duminică, 12 martie 2006, ora 19.00
la Institutul Cultural Român
Bdul. Shaul Hamelech, nr. 21, Tel Aviv.

Vineri, 17 martie 2006, ora 11.00,
la Cinemateca din Ierusalim,
sala bibliotecii, etajul I
în cadrul Cercului Cultural din Ierusalim.

Fără să știe

Evident nu seamăn
Cu nici unul dintre acești torcători de cuvinte
Care își croșetează costume și cariere,
Glorii, orgolii,
Deși mă mișc printre ei
Și ei îmi privesc cuvintele ca pe niște pulovere,
"Ce bine ești îmbrăcată!" îmi spun,
"Ce bine îți vine poemul",
Fără să știe
Că poemele nu sunt haina mea,
Ci scheletul
Extras dureros
Și așezat deasupra cărnii ca o carapace,
Cu lecția țestoaselor
Care astfel supraviețuiesc
Lungi și nefericite
Secole.

«***Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței*** s-a născut din dorința de a resuscita memoria colectivă, ca pe un antidot împotriva spălării creierelor, care se află la originea celor mai multe din anomaliile vieții și societății noastre. Trebuie să stim ce și de ce am trăit, pentru a înțelege ceea ce trăim azi și a ști ce nu mai trebuie să trăim mâine. ***Memorialul*** a început în 1993, sub forma unui proiect făcut împreună cu Romulus Rusan și pe care l-am înaintat Consiliului Europei, în numele Alianței Civice. Astfel, din inițiativa Consiliului Europei (care l-a și luat simbolic sub egida sa), am dat ființă Fundației Academia Civică, realizatoarea ***Memorialului.*** Acesta urma să fie (și este) format din Muzeul dedicat represiunii comuniste și rezistenței, amenajat în vechea închisoare stalinistă de la Sighet (locul de exterminare a elitelor României interbelice), și din Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, cu sediul în București. Muzeul are 50 de săli (fostele celule mari și mici ale închisorii), dintre care 40 realizate din punct de vedere muzeografic, și 10 încă în curs de amenajare, precum și un „Spațiu de Reculegere și Rugăciune”, construit într-una din curțile interioare ale închisorii (aceasta este singura construcție a Muzeului). O caracteristică oarecum neobișnuită a muzeului, gândit ca unul de istorie, bazat pe cercetare științifică, este că - alături de documente și dovezi – cuprinde și opere de artă, astfel încât vizitatorul poate să înțeleagă mai bine tragedia care s-a consumat în ultima jumătate de secol și ale cărei urmări le trăim încă. Este un *memento* al suferinței și, în același timp, o școală a memoriei…»

(Interviu realizat de Ruxandra Constantinescu, 2004)

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Da, eu am dramatizat „Jurnalul” lui Mihail Sebastian

De vorbă cu David Auburn, laureat al Premiului Pulitzer

David Auburn (născut în 1969 la Chicago) este un celebru dramaturg american. Are un maater în literatură engleză obţinut la Universitatea din Chicago. A studiat dramaturgia la celebra şcoală Julliard din New York.

Prima piesă, "Zgârie-norii", s-a jucat pe Broadway în 1997.

David a devenit cu adevărat celebru în anul 2000 cu piesa "Proof", care a obţinut în 2001 premiul "Tony", acordat pentru excelenţă în teatru. Ulterior, tot în 2001, obţine prestigiosul premiu dramatic Pulitzer pentru "Proof". Adaptează piesa pentru ecran şi în 2005 filmul este lansat cu mare succes. Filmul a fost nominalizat pentru Oscar în 2006.

Auburn reapare pe Broadway cu o adaptare după "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, despre care subsemnatul a scris la vremea respectivă în "Minimum".

Scriitorul locuieşte în Brooklyn.

În urmă cu câtva timp, i-am trimis următoarea scrisoare:

New York, 11 noiembrie, 2005

Dragă Dave,

M-aş bucura nespus dacă ai fi dispus să-mi acorzi un interviu pentru "Minimum", una din cele mai bune reviste în limba română tipărite în afara României.

Putem vorbi despre "Proof" şi despre "Jurnal".

Cred că cititorii lui "Minimum" ar fi curioşi să-l cunoască mai bine pe autorul american al adaptării "Jurnalului" pe Broadway.Spune-mi dacă ţi se pare posibil.

Cu mulţumiri,

Robert Radu Hervian

Răspunsul mi-a sosit a doua zi:

New York, 12 noiembrie 2005

Dragă Bob

Mă voi simţi onorat să stau de vorbă cu tine şi să-ţi răspund la întrebări.

Spune-mi cum vrei să facem, şi sunt gata!

Dave Auburn

I-am spus. Ne-am întâlnit. Şi am avut discuţia înfăţişată mai jos.

Radu Hervian: *Literatura universală a vorbit despre matematicieni deveniţi scriitori, fiind de multe ori talentaţi în ambele îndeletniciri. Cât de realist este totuşi pentru un condei înclinat spre literatură să se ocupe de explorarea universului ştiinţific? Cu alte cuvinte, cum ai ajuns la "Proof", care este o piesă despre… matematicieni?*

Şi încă ceva. Nu ştiu dacă "Proof" a fost prezentat deja în Israel. Pentru cititorii noştri care n-au avut şansa să vadă piesa sau filmul, ai putea, în câteva cuvinte, să rezumi acţiunea acestei piese?

David Auburn: Desigur. Acţiunea: Suntem în preajma aniversării vârstei de 25 de ani a Catherinei, o tânără cu oarecari probleme psihologice. Ea a petrecut mulţi ani îngrijind de scânteietorul dar instabilul ei tată, un faimos matematician.

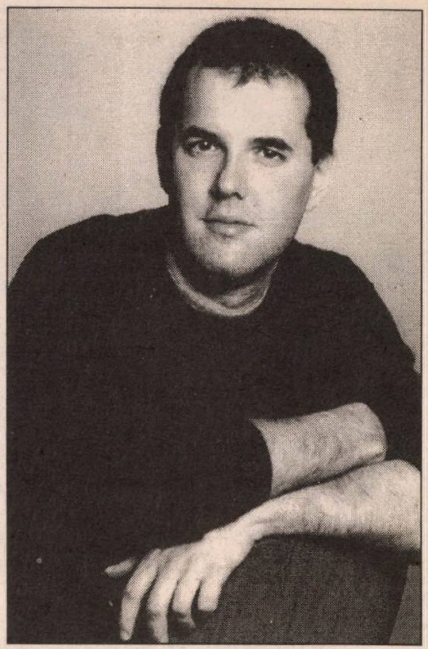

David Auburn

Acum, după moartea acestuia, Catherine are de făcut faţă sosirii iminente a sorei sale, Claire, înstrăinată de mult de casa părintească, precum şi atenţiei din ce în ce mai mari pe care i-o acordă Hal, un fost student al tatălui ei. La rândul lui, Hal speră să găsească în casa Catherinei cele 103 de carnete de calcule şi cercetări rămase de pe urma savantului.

Anxietatea Catherinei este sporită de asemenea de posibilitatea, incertă încă, de a fi moştenit boala nervoasă de care suferea tatăl ei.

R.H.: *A propos de premiul Pulitzer, oare ce-ai simţit când ţi-ai văzut numele pe lista premianţilor? Te aşteptai? Cum ai reacţionat când ai aflat ştirea?*

D.A.: În nici un caz nu mă aşteptam. Pe când scriam piesa, mă cam îndoiam că va fi acceptată şi montată pe-o scenă undeva; mă pregătem s-o produc eu însumi, împreună cu câţiva prieteni, pe o scenă foarte mică, undeva, la un teatru "off" Broadway. (Cele peste 100 de piese de teatru care se joacă în fiecare seară pe scenele new-yorkeze se împart în mod mai mult sau mai puțin oficial în trei mari categorii: "Broadway", "off Broadway" și "off off Broadway". Categorisirea nu se face în funcție de poziția geografică a teatrului față de Broadway, cum s-ar părea la prima vedere, ci în funcție de bugetul cheltuit în producerea spectacolului, rezonanța numelui actorilor, prețul biletelor, domensiunile teatrului și multe alte criterii mai prozaice. "Off off Broadway" se încadrează în cea mai ieftină categorie – **R.H.**)

Reacția mea? Fiecare treaptă a succesului pe care a urcat-o piesa, a constituit o surpriză vecină cu neîncrederea...

R.H.: *Catherine, o tânără foarte sensibilă, găzduiește în ființa ei o mulțime de emoții. Îi e teamă că a moștenit boala tatălui ei. E ușor confuză în relațiile cu Hal și în legătură cu pretențiile lui Claire, abia sosită de la NewYork.*

Eu, însă, am reținut în mod special respectul și admirația față de tatăl ei decedat, precum și felul ei de a se comporta, determinat, cred, tocmai de aceste sentimente.

Mulți oameni, printre care mă număr și eu, trăiesc sub semnul admirației față de un anumit membru al familiei lor. Este o admirație care ne urmărește din copilărie până la maturitate și mai departe... Ești cumva, la rându-ți, un caz similar?

D.A.: Am o fiică născută la trei ani după ce am scris piesa. Așa că am scris piesa ignorând totalmente sentimentul părintesc. Cu toate acestea, privesc subiectul piesei și relația tată-fată ca foarte apropiat de sentimentele mele de azi. Cu alte cuvinte, nu cred că aș fi scris-o altfel cunoscând atunci ceea ce cunosc azi. E straniu! Voi fi fascinat însă să aflu (dacă voi avea șansa) cum va reacționa fata mea la piesă, când va fi destul de mare să o citească.

R.H.: *Te-ai gândit vreodată să scrii "Proof"partea a doua? Ca să aflăm, poate, ce s-a mai întâmplat cu Catherine? A învins boala pe care se temea că o va moșteni și s-a impus în lumea matematicilor, dânsa, o femeie, într-o lume populată în general de bărbați? Are soarta ei ceva comun cu cea a prof. Nash?* (Prof. John Nash – faimos profesor de matematică la Universitatea din Princeton, laureat al Premiului Nobel, el însuși suferind de o boală mintală, a cărui biografie a constituit subiectul filmului "A beautiful mind", distins cu premiul Oscar în urmă cu câțiva ani; **n.m.**) *Pot să continui, dar prezenta trebuie socotită ca o singură întrebare. Nu zâmbi!*

D.A.: Bine. Nu zâmbesc. Răspunsul e însă mai scurt decât te aștepți tu. Nu voi scrie niciodată o "urmare" la piesă; piesele nu trebuie să aibă urmări. Când a căzut cortina, asta e! S-a terminat.

R.H.: *Să trecem la "Jurnal".*

Înțelegi desigur surpriza admiratorilor ca și a denigratorilor lui Sebastian, când un tânăr dar faimos dramaturg american, cum este Dave Auburn, prezintă pe nepusă masă în centrul Manhattanului o piesă nouă, care se ocupă nici mai mult nici mai puțin decât de dramele din "Jurnal", un jurnal apărut recent în librăriile din România, Franța și Statele Unite, jurnalul intim al unuia dintre cei mai profunzi intelectuali ai României între cele două războaie mondiale.

Cum ai aflat de Mihail Sebastian?

D.A.: Mi-am procurat cartea când a apărut în limba engleză. După ce am citit-o până la capăt, am simțit nevoia să o recitesc, ceea ce este cel puțin ciudat când tocmai ai terminat o carte de 700 de pagini de jurnal, scrisă de un scriitor din România de care n-ai auzit în viața ta.

Am simțit brusc o profundă afinitate cu Sebastian. I-am scris imediat lui Radu Ioanid, editorul Jurnalului din SUA, și i-am cerut pe loc dreptul de adaptare. Din nou, vechea mea pasiune de a plonja într-un teritoriu necunoscut.

R.H.: *Știai ceva despre literatura română înainte de a fi "plonjat" în acest teritoriu?*

D.A.: În afara teatrului lui Ionesco, nu.

R.H.: *Jurnalul se întinde, după cum spui, pe 700 de pagini. Ce te-a făcut să alegi din mulțimea de informații, întâmplări, trăiri și aspecte intime, tocmai pe cele pe care le–ai ales?*

D.A.: A fost un proces de descoperire, pornind de la un material imens, pe care treptat-treptat l-am redus, cioplind în el ca într-o marmură pentru a găsi piesa de teatru pe care o bănuiam și pe care speram s-o găsesc. Voiam să includ o gamă cât mai largă de aspecte. Ceea ce am apreciat îndeosebi la Sebastian ca persoană, a fost tocmai extraordinarul său rafinament în materie de gusturi.

În cele din urmă am ajuns la concluzia că piesa trebuie să înfățișeze contrastul dintre experiențele sale intime de viață – sexuale, artistice, emoționale – și evenimentele politice copleșitoare care s-au abătut asupra țării sale și implicit a lui însuși.

Asta însemna folosirea întregului interval de timp, adică 7-8 ani, despre care vorbește Jurnalul, și nu aducerea în prim-plan a unei perioade anumite.

Procesul de a reduce Jurnalul la ceva care poate fi jucat pe scenă în numai două ore a fost nu numai dificil, ci chiar dureros. Sunt mari porțiuni din viața lui Sebastian pe care n-am putut să le includ. Cariera sa de avocat, de exemplu, sau episoadele din armată. La sfârșit am avut impresia că am reușit "o" piesă: o piesă care-mi place foarte mult, conștient fiind în același timp că aș fi putut extrage din Jurnal încă 2-3 alte piese, fiecare cu personalitatea ei.

R.H.: *Mă uit la programul spectacolului, unde citesc că în SUA te–ai consultat cu Radu Ioanid și cu Norman Manea. Ai discutat subiectul și cu alții?*

D.A.: Am fost în România, unde am întâlnit mulți oameni care fie că au cunoscut diverse personaje înfățișate în Jurnal, fie că l-au studiat pe Sebastian și perioada respectivă, fie ambele. S-a întâmplat și un lucru extraordinar. Câțiva foști elevi și studenți ai lui Sebastian din anii războiului au venit să vadă piesa la New York. După căderea cortinei ei au rămas să discute piesa cu mine și cu Stephen Kunken, actorul care l-a interpretat pe Sebastian.

A fost o experiență unică, ce te face să crezi cu adevărat în puterea teatrului. Imaginează-ți numai: Sebastian a avut un număr destul de mic de studenți. Dintre ei, câți oare au supraviețuit războiului? Câți au supraviețuit celor 60 de ani de la război încoace? Iar dintre cei rămași în viață, câți trăiesc în America? Și totuși s-au găsit câțiva care au venit să vadă piesa, dându-ne astfel prilejul să le strângem mâna! Nu este de necrezut?

R.H.: *Episoadele pe care le-ai ales din Jurnal se ocupă în mod special de dezamăgirile lui Sebastian în relațiile cu prietenii săi ne-evrei, ca Mircea Eliade și Camil Petrescu. E de prisos să amintesc că aceștia făceau parte la vremea respectivă din elita lumii intelectuale din București. Fapt care nu-i împiedica să fie antisemiți și să aducă fel de fel de laude doctrinei fasciste. Câte nu se pot învăța din această tristă situație de către generațiile următoare?*

Ai urmărit reacția la Jurnal în lumea literară din România de astăzi? Sau chiar reacția cu care a fost întâmpinată piesa ta?

D.A.: Am avut întâlniri fascinante în România cu partizani ai lui Camil Petrescu, care până în ziua de azi insistă că Jurnalul este plin de minciuni, că însemnările lui Sebastian sunt o consecință a geloziei acestuia față de Camil sau simple urmări ale complexului lui Sebastian de "străin-evreu". Ce poți răspunde la asta? Aceste sentimente sunt foarte, foarte adânc înrădăcinate.

Stephen Kunken într-o scenă din "Jurnalul lui Mihail Sebastian"

Unul din considerentele de care nu ținem seama când judecăm antisemitismul sau orice formă de discriminare socială sau rasială este că ele sunt produsul ignoranței. Și că ele pot fi ușor risipite prin educație. Însă ceea ce a fost atât de șocant pentru Sebastian și ceea ce cred că a fost foarte greu pentru el să accepte, este că oameni ca Eliade și Camil, atât de profund rasiști, nu erau deloc ignoranți sau needucați. Din contră, ei erau extraordinar de sofisticați și cosmopoliți. Pentru numele lui Dumnezeu, Eliade era un expert în istoria religiilor!

Sebastian îi admira tocmai pentru erudiția lor. Descoperirea faptului că sofisticarea lor, departe de a-i vaccina împotriva ideologiei rasiste, îi transforma de fapt în propagandiști cu atât mai eficaci, a constituit un adevărat traumatism pentru Sebastian

R.H.: *Jurnalul are câteva părți, hai să le numim "picante", referitoare la viața intimă a lui Sebastian. M-aș fi așteptat ca aducerea unora din ele pe scenă să sporească interesul cel puțin al unora dintre noi, spectatorii. Ai făcut-o însă numai tangențial. Te-ai gândit oare, ca să folosesc o expresie banală, să "adâncești" acest aspect al vieții lui Sebastian?*

D.A.: Adică mai mult sex? Sper că am găsit echilibrul corect în această privință. Izolarea lui Sebastian, ca evreu în România în timpul războiului, crește de-a lungul Jurnalului. "Posibilitățile" sale sociale se estompează gradat. Mi s-a părut mai degrabă corect să pun accentul pe aventurile sale sexuale la început și să arăt cum ele se diminuează de-a lungul piesei. Toate plăcerile sale sociale, cinele la restaurant, muzica, sexul, par să se dilueze în timp.

R.H.: *Directorul revistei noastre, Al. Mirodan, a scris în urmă cu ani, împreună cu regizorul francez Henri Colpi, un scenariu de film pentru o producție franco-română, adaptare a unei piese de Mihail Sebastian, intitulată "Steaua fără nume". Presupun că și el a simțit la vremea respectivă un fior similar cu cel pe care l-ai simțit tu lucrând la adaptarea Jurnalului. Ai văzut cumva filmul?*

D.A.: Într-adevăr, am avut norocul să văd acest film în urmă cu ani și mi-l amintesc ca fiind extrem de mișcător.

R.H.: *În final, la ce lucrează David Auburn astăzi? Care sunt planurile tale literare?*

D.A.: Lucrez la câteva scenarii de film și la o nouă piesă. Voi fi fericit să discut cu tine despre ele, oricând, într-o viitoare convorbire.

B.B.C.

Bădărani. Bandiți. Canalii.

G. MOSARI

Întâmplări cu turişti

În căutarea unui supermarket

Maşina înainta încet pe străzile oraşului Arona din sudul insulei Tenerife. Şoferul, adică Valentin, urmărea cu atenţie clădirile fiecărei artere pe care o parcurgea, căuta să-şi fixeze bine pieţele sau intersecţiile drumurilor în încercarea de a ajunge la un anumit supermarket care îi plăcuse lui şi celorlalţi trei turişti cu care se afla în autovehicol. Valentin venise în Insulele Canare împreună cu soţia lui, Mara, şi încă o pereche de prieteni, Viorel şi partenera lui de viaţă, Rodica.

Aterizaseră în Tenerife doar de o zi şi jumătate pentru o vizită de două săptămâni. La aeroport au luat în primire maşina închiriată, un simpatic Seat, şi au pornit-o spre oraşul Arona, unde aveau hotelul. Pe una din străzi, în drum spre locul cazării, au văzut un mare şi impunător supermarket în apropierea unei grădini, într-un sector comercial. Toţi cei patru turişti ai noştri au fost încântaţi de clădirea "super"-ului, dar nimeni n-a notat adresa, zicându-şi că va fi uşor să-l identifice atunci când vor vizita oraşul.

Chiar a doua zi prietenii au pornit la drum spre a cunoaşte regiunea în care se aflau, dar intenţia lor principală era să găsească acea frumoasă clădire, gazdă a uriaşului şi atrăgătorului supermarket. La volan se afla Valentin, cel mai experimentat şofer din grup şi care era obişnuit cu drumurile prin ţări străine. Numai că de data aceasta, ceea ce părea şi trebuia să fie simplu n-a fost aşa. Într-un oraş mare, în plină construcţie, treburile s-au încurcat: străzile semănau între ele datorită unor construcţii cam… gemene, intersecţiile, aproape toate având la mijloc pieţe rotunde, nu le prea puteai deosebi dacă nu le ştiai toate amănuntele, de aceea Seat-ul turiştilor cam bătea pasul pe loc. Valentin, omul care întotdeauna ştia să se orienteze, de data aceasta părea depăşit de realitatea urbană şi nu putea să se descurce. În plus, prietenul Viorel, care stătea pe locul din faţă, de lângă şofer, îl tachina:

– Ai vrut să conduci tu, ca mare specialist, dar ai uitat că locuieşti la ţară şi te pricepi la şoselele dintre sate şi cătune, nu la străzile oraşelor.

După aproape o oră de la plecare, timp în care maşina circula când la dreapta, când la stânga, dar nu ajungea la nici un supermarket, Valentin a zărit trei poliţişti, adică

Vedere din Arona-Tenerife

doi bărbați și o femeie, care stăteau de vorbă. S-a apropiat de ei:

– Nu vă supărați, poate vă deranjez, dar am nevoie de o informație.

– Nu ne deranjați, a răspuns polițista, noi suntem de serviciu. Despre ce-i vorba?

Valentin a povestit necazul pe care-l are: caută un supermarket, de lângă o grădiniță, mai mult chiar, a reținut că vizavi de clădire este o mare fântână arteziană, dar nu știe care-i strada acestui "super".

S-au consultat cei trei polițiști între ei, iar când au ajuns la un "numitor comun", cel ce părea șeful echipei i-a explicat lui Valentin:

– Orașul Arona are multe cartiere cu centre comerciale, iar regiunea e plină de așezări cu "Los" și "Las"; de exemplu Los Cristianos, Las Americas, de aceea nu putem ghici cam pe unde ați văzut supermarketul. Totuși încercați-vă norocul mergând 5 străzi înainte, două la rând dreapta și două la rând stânga.

Valentin s-a conformat și a ajuns, e drept, la un magazin universal, dar nu la "super"-ul mult visat. "Fie ce-o fi", și-a zis șoferul-turist, "nu renunț, trebuie să găsesc ceea ce caut", drept care a pornit-o din nou la drum. Dar situația a rămas neschimbată: dreapta, stânga, înainte, imaginile se repetau, Arona și locurile cu "Los" și "Las" îi mâncau sufletul lui Valentin. Dar iată-i din nou pe cei trei polițiști.

– Ei, ați găsit? a întrebat unul dintre ei.

– Nu, a venit răspunsul. Așteptăm și alte propuneri.

Valentin avea impresia că polițiștii erau bucuroși că li s-a găsit o ocupație și se gândea că ginerele lui, care e tot în Poliție, dar nu în Canare, aproape n-are timp să se odihnească măcar 4-5 ore pe zi.

– E bine să încercați în alt sector comercial pe care vi l-am notat pe hartă, a spus din nou polițista, arătându-i lui Valentin un îndrumar cu toate hărțile regiunii.

Șoferul-turist a ascultat noile explicații, dar mai ales s-a declarat încântat când polițista, zâmbind prietenește, i-a precizat:

– Broșura cu hărțile v-o dau cadou!

...Mașina Seat, condusă de "specialistul ambițios" a pornit-o din nou la drum în căutarea supermarketului, dar o intrare interzisă pe una din străzi a determinat un ocol, care i-a adus din nou pe cei patru prieteni în apropierea polițiștilor.

– E mai mare rușinea să dăm iarăși cu ochii de ei! a spus Viorel, în râsetele celor două femeie din mașină, Mara și Rodica.

Dar Valentin s-a descurcat. Când a ajuns în fața polițiștilor s-a oprit și le-a zis:

– Am venit din nou, căci atunci când am plecat, preocupați de discuția noastră, am uitat să vă mulțumim pentru broșura cu hărți. De aceea ne-am întors special spre a vă întâlni și să știți că vă rămânem recunoscători.

Iar după cele spuse și cu urările de bine ale polițiștilor, Valentin, Viorel, Mara și Rodica au luat de la capăt cercetarea străzilor din Arona Canarelor, dar nici până azi nimeni n-a aflat dacă cei patru turiști au pus mâna pe supermarketul mult căutat...

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la prețuri și în condiții speciale.

★

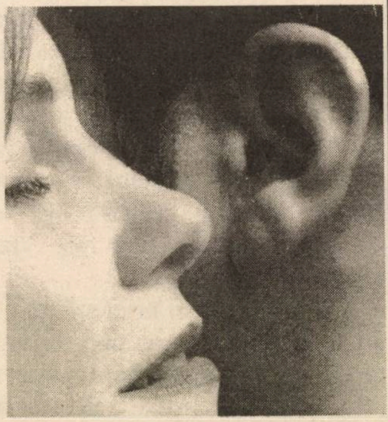

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile
(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)
TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

I

Ionescu (Ionesco) Eugen, dramaturg (v. capitolul "Cazuri speciale" de la finele lucrării).

Irineu, Cora, prozatoare, publicistă (Tg. Bujor 1888 – Bucureşti 1924, fiica unui medic, D. Friedman), face parte din acea categorie de femei despre care nu se poate vorbi decât în legătură cu existenţa unui bărbat-scriitor în viaţa lor. Cum ai putea să vorbeşti despre Veronica Micle fără a aminti, la tot pasul, de Eminescu? Şi cum ai putea să te prezinţi la editură cu o monografie despre Simone de Beauvoir (autoare cu operă importantă, de altfel) fără a discuta, de la început până la sfârşit, de soţul ei fără acte, Jean-Paul Sartre?

În cazul Corei Irineu, Bărbatul se numea Constantin Beldie. S-au cunoscut pe băncile Facultăţii de Litere din Bucureşti. Apoi, după război, au lucrat împreună la revista "Ideea Europeană" a filozofului C. Rădulescu-Motru, unde Beldie, condeier bun dar şi organizator cu vocaţie, era secretar de redacţie şi fac-totum. Bărbat însurat (cu o fostă actriţă de la Teatrul Naţional din Iaşi) şi cu un băiat, el era celebru (o *figură*) în lumea literaro-gazetărească din Bucureşti prin activitatea sa debordantă pe tărâm erotic. Pe jumătate Cassanova, pe jumătate personaj coborât din "Craii de Curtea Veche" ai lui Matei Caragiale, a avut mai toată viaţa două domicilii: unul, numit conjugal, iar celălalt, o garsonieră în Parcul Bonaparte rezervată aventurilor sale de mai lungă sau mai scurtă durată.

La moartea lui, după 1950, în timpuri normale sicriul ar fi fost urmat, ca la înmormântarea legendarului Victor Talianu, *peşte* în Crucea de Piatră şi bătăuş de faimă, de două mii de femei plângând în hohote (unde te-ai dus, Talianule?) şi smulgându-şi părul din cap. Nefiind însă vorba de vremuri *normale,* la cimitir au venit numai 200-300 de femei.

Cora Irineu nu se afla printre acestea. Ea plecase, pentru totdeauna, mai de mult. Poetul Emanoil Bucuţă, coleg cu ea de redacţie şi care, ca şi Beldie, o iubea (însă în secret), a publicat la 17 februarie 1924, în "Ideea Europeană", următorul necrolog:

«În redacţia "Ideii Europene" a intrat Moartea şi a luat pe cel dintâi întâlnit în cale. Era acela dintre noi, cel mai însetat de viaţă, de subtilităţile şi de diamantele ei, care tocmai de aceea nici nu băgase de seamă la ce hotare ajunsese. Trecerea a fost o prăbuşire neaşteptată în gol, de unde peste noi toţi aplecaţi deasupra au sărit stropi negri de neant. Dar prietena noastră, Cora Irineu, pierise înainte să i se poată ajuta.

A fost în redacţia revistei de la început. Alţii şi-au mutat condeiul de la alte călimări; ea, aici şi l-a ascuţit. Am fost cu toţii martorii întâilor paşi ai urcării ei. O cunoşteam ca pe o apariţie uşoară, de mers în vârf de degete, ochi larg deschişi, privind sus, şi sprâncene ridicate, prin anii Universităţii. O ascultasem aducând întâmplări în vreo discuţie încâlcită de teorii de societate filozofică, tot neastâmpărată, ferită, feminină. Îi citisem întâile articole, lucrate şi circumspecte, cu subiecte palide culturale. Când pe neaşteptate, literata, cu picioarele subţiri şi călătoare, ca nişte suveici de aur, cum le-a zis într-o poemă în proză paşilor unei muze, s-a oprit transfigurată şi surâzătoare între noi. Darurile ei erau volume de călătorie, cu observaţii ascuţite sub foc lunar şi horbote de suspine, erau ritmuri legănate sau abrupte de poeme şi erau sfâşieri lirice sub masca neliniştitoare a unor acte de dramă. Ce putea să mai iasă din acel condei căruia un val de argint îi rupsese piedica? Moartea a trecut şi a luat.

Pe scriitoare o lăsăm judecăţii vremii, în care, cu voinţă şi fără să-şi mărturisească nimănui taina, a pătruns tânără şi frumoasă. Nouă, prietenilor, ne va rămâne amintirea ei, ne va rămâne ea pe care o vom întâlni prin locurile cunoscute, în jeţul redacţiei sub lampă răsfoind o carte, la birou scriind cu litere drepte şi copilăreşti câteva rânduri, pe strada cu soare şi apă sărind cu râsete o şuviţă de dezgheţ. Într-o scrisoare mi se plângea că se simte urmărită de Irinii. Eriniile au ajuns–o. Dar noi am fost aproape, cel puţin ca să nu îngăduim să plece şi cu ce era netrecător în Cora Irineu. Acel netrecător, sub zâmbetul ei atent, ne va fi printre mângâierile şi tăriile căii!»

Textul lui Bucuţă spune multe despre Cora Irineu. Singurul lucru – din cele esenţiale – despre care nu aminteşte scriitorul este modul în care şi-a sfârşit viaţa, la 36 de ani, colega lui. Cora Irineu n-a murit nici de tuberculoză (o boală care la vremea aceea făcea ravagii), nici de cancer, nici călcată cumva de un automobil, nici înjunghiată de vreun îndrăgostit gelos pe Beldie. Ea s-a sinucis, trăgându-şi un glonte de revolver în tâmplă.

La groapă, Beldie plângea cum, spun prietenii săi, nu mai fusese văzut niciodată pângând. El a fost ţinut, să nu se prăbuşească, de două din amantele sale.

(Continuare la Irineu, Cora, în numărul viitor)

P.S. Din cauza unui accident de ordin tehnic, textul despre Silvian Iosifescu, care urma să apară în acest număr, va vedea lumina tiparului după Cora Irineu.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

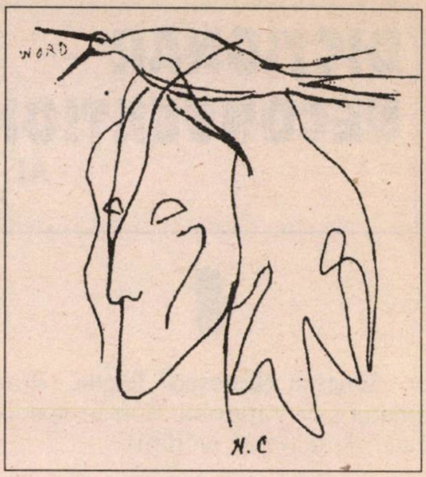

Nina Cassian (autoportret)

Poșta Dicționarului

(Urmare din numărul trecut)

SORANA MARCOVICI, din Natania, ar dori să cunoască mai multe despre "acei scriitori din trib care au trăit sau trăiesc, în anii noştri, în exil. Care este viaţa lor? Care sunt dramele sau problemele lor specifice? Mai precis, cu ce se deosebeşte condiţia lor de cea a confraţilor aflaţi în România sau în Israel".

Subiect mare (sau "vaste programme", cum ar fi spus de Gaulle). O mărturie semnificativă în această privinţă ni-l dă volumul III (şi ultimul) din "Memoria ca zestre", jurnalul mult citit şi mult citat al Ninei Cassian.

În acest volum (ed. Institutului Cultural Român, Bucureşti, 2005) poeta notează evenimentele şi trăirile sale de pe continentul american. Invitată înainte de Revoluţie să ţină cursuri de poezie la diverse universităţi din Statele Unite, Nina Cassian a hotărât – din motive ce se vor vedea mai jos – să rămână la New York.

Însemnările sale sunt de natură să dea satisfacţie corepondentei noastre din Natania şi, în acelaşi timp, constituie o nouă întâlnire cu personalitatea de prim plan şi mereu fascinantă a scriitoarei.

Extrase:

3 ianuarie 1992

Să fac un bilanţ cum făceam pe vremuri?

1) Vreo 35-40 de poezii pe care trebuie să le trec pe curat ele fiind grifonate prin trenuri, avioane, pe malul mării, în săli de aşteptare etc.

2) Nimic în muzică.

3) Autoprefaţa la Biblioteca pentru toţi.

4) Traducerile cu Brenda – dar, mai ales, traducerea "Visului unei nopţi de vară"!

❖

Cele două voiajuri în România, primul catastrofal, al doilea mai benign, în casa potenţială, cu pianul recuperat – deşi tot fără repartiţie.

Dumuri în Texas şi în Anglia.

21 ianuarie

Am fost respinsă la National Endowment for the Arts – al cărui sprijin m-ar fi putut ajuta să-mi îmbunătăţesc condiţia materială. De altfel, de câte ori încerc să obţin ceva, sunt refuzată (am şi scris un poem în acest sens), reuşitele mele sunt numai în formă de "pere mălăieţe", întâmplătoare sau prin generozitatea unor prieteni.

17 februarie

Iar am păţit-o! Sunt ameninţată cu evacuarea din casa Ricăi (verişoară a autoarei, care îi lăsase Ninei Cassian aprtamentul prin testament, **n. red.**), de la Bucureşti. Se fac intervenţii, dar probabil va trebui să plec acolo poimâine cu bani şi energii imense cheltuite ca să fiu de faţă şi să mă trezesc, eventual, scoasă cu poliţia, poate şi în lanţuri!

Ce mă fac?

Nu sunt destul de notorie ca să provoc un scandal internaţional.

Şi adică, luni 17 februarie 1992 o să mă dea afară din casă? Cu pianul în stradă?

De ce acest destin neprivilegiat? Oare pentru că n-am cerut niciodată nimic mai mult decât ceea ce credeam că mi s-ar cuveni?

17 februarie

Am primit o scrisoare de la o bancă din Anglia în legătură cu o moştenire pe care aş putea-o primi de la Rica! Ce ironie: ea n-a lăsat testament dar eu, acum şase ani, când am plecat din România, îi lăsasem unul pe numele ei. Iată că a murit înaintea mea.

25 martie

Şi iată scandalul!

Un anume Florenţiu Ţugui, viceprimar al sectorului 4, a intrat în casă, avea deja adresa pe buletin, obţinută într-o zi, a schimbat imediat yala, Ţuca (prietenă a autoarei, **n. red.**) a stat o noapte-ntreagă în fotoliu. Intrusul şi-a adus mobila (eu pledasem zadarnic pentru repartiţie cu primarul Sevastian Blejan); Ţuca a sigilat două camere şi s-a mutat la mătuşa ei, eu sunt pe drumuri, deposedată a doua oară.

Nici nu ştiu cum scriu aceste rânduri. O să plec la Bucureşti peste o săptămână – de ce? Pentru Ţuca, martira, sau pentru a constata că "faţa locului", cum scriam într-o poezie, e tumefiată. Nu voi obţine nimic. Sunt pierdută. Urmează numai chin şi umilinţă.

❖

În noiembrie sunt invitată în Anglia şi la anul, în martie, la Ierusalim.

Greencardul l-am primit.

❖

Tolea (compozitorul Anatol Vieru, **n. red.**) a stat la mine zece zile. Dulce conviv, partener select de conversaţie.

23 iunie

Din moştenirea Ricăi, i-am dat Ţucăi 100.000 de lei, lui Dragoş ca să-şi publice cartea (ceea ce s-a şi întâmplat) 50.000 de lei, Lianei Grill 100.000, 30.000 lui Bică, prietenul familiei, 30.000 lui Pufi, altă prietenă a familiei etc.

Faţa locului

Scriu aceste rânduri în 2005. În plină campanie de "anticorupţie".

Da, cu treisprezece ani în urmă, nici presa, nici televiziunea, nici Uniunea Scriitorilor, nici măcar Preşedinţia, n-au putut face nimic împotriva satrapilor locali, primarul şi vicele sectorului 4!

O vecină din str. Danielopol nr. 3 a găsit fotografii de ale mele şi ale familiei în lada de gunoi!

Mult timp mai târziu, am auzit că Florenţiu Ţugui a fost scos din casă cu procuratura.

Dar purceaua – recte eu – era deja moartă-n coteţ...

2 septembrie

A patra vizită într-un an în România s-a soldat cu 1) Nimic. Cu casa (termen de judecată în octombrie, Ţugui continuă să locuiască în lucrurile mele şi ale Ricăi – n-are dreptul la o casă de la stat întrucât e proprietar), 2) la 2 Mai am scris peste cincizeci de poezii (după plecarea Tamarei mai ales cu care am convieţuit superb, în deplină armonie) plus zece pagini la eseul despre poezia română.

❖

Eu am ieşit din circuit, am abandonat cursa. Degetele mă dor îngrozitor şi se deformează pe zi ce trece. Totuşi, azi am cântat la pian Chopin.

❖

Acest jurnal, până la ora asta, conţine douăzeci de ani şi ceva. Când l-am început, aveam patruzeci şi şapte...

3 septembrie

Telefon de la Niu (Arminiu) Cassvan (medic, publicist, de la New York, **n. red.**). Cică, pe 21 mai, o să mi se cânte "Clavecinul fermecat" la Carnegie Hall! Cică...

2 decembrie

Doamne, câte nu s-au întâmplat în trei luni!

Mi-a apărut "Cheerleader for a Funeral" (în traducere aproximativă "Chiuituri la înmormântare").

Un turneu în Anglia parcă mai triumfal ca niciodată, Londra (2), Hull, Taunton, Reading, cu vagi dezagremente şi bucurii umane.

❖

Am intrat în posesia moştenirii Ricăi care-mi dă o stare de securitate materială. Trebuie să fac un testament. Aceşti bani nu mi se cuvin întrucât n-am muncit pentru ei.

❖

ICRAL-ul a pierdut procesul cu Ţugui. Acesta l-a câştigat plătind-o (probabil) pe avocata ICRAL-ului care nu s-a prezentat la proces de 3 ori la rând, cu certificat medical. De asemeni, individul a produs "postmortem" o dovadă că şi-a vândut proprietatea înainte de a se muta forţat la Rica.

Cum să mă mai pot întoarce în România în condiţiile unor asemenea abuzuri şi palme pe cinstitul meu obraz?

În locuinţa din Dionisie Lupu s-a mutat, după evacuarea mea, şeful spaţiului locativ de la Securitate... Nu ştiu cine locuieşte acum acolo, nu ştiu cine-mi poartă hainele şi se desfată cu mobila mea, nu ştiu cine-mi deţine cărţile... Refuz să mă gândesc la pierderi în amănunt, e prea dureros.

❖

Din moştenirea Ricăi (bani lăsaţi soţului ei răposat de către bogaţii lui părinţi din Anglia – fiul n-a vrut să plece o dată cu ei, fiind comunist) am dăruit unor prieteni de ai ei şi surorii lui Gusti circa 20.000 de pounds. Cum am mai spus, mi se pare imoral să obţii nişte bani pentru care au muncit alţii.

2 ianuarie 1993

În mai voi pleca în Canada pentru un "World Poetry Festival".

❖

Vreau să-mi aduc banii din Anglia aici. Ar trebui să-mi cumpăr un pat, de ani de zile dorm pe două saltele dăruite de Barbara.

30 ianuarie

E adevărat. În opt ani de zile am achiziţionat, aici şi în Anglia, mai mult respect, recunoaştere şi entuziasm decât în patruzeci de ani în România!

Exagerez, desigur, dar nu-mi pot domoli amărăciunea.

Cum a început, de fapt, situaţia pe care o numesc de "subalternă"?

Copilăria (inconştientă) a fost bună. Până şi primii ani de Braşov când, la nouă ani, am "câştigat" dragostea lui Aurel Căpăţână care, vai, după circa doi ani, văzându-mă întinsă pe o bancă la ştrand, m-a strigat: "Iţic!".

La Bucureşti, pe la unsprezece ani, am devenit o fată urâtă (România n-are nici o vină în privinţa asta). Apoi a urmat şomajul tatei, fascismul în essor şi marginalizarea înregistrată de la "numerus clausus" la "numerus nullus" când am fost exclusă din şcolile româneşti.

Opţiunea, integrarea mea în mişcarea comunistă ilegală mi-a mai stimulat demnitatea iar propensiunea artistică – personalitatea.

Încurajări în adolescenţă am primit de la Tudor Arghezi (dar pe o pseudo-fraudă, manuscrisul oferit maestrului conţinea şi nişte poezii ale tatălui meu – care însă au fost imediat depistate). Apoi, ceva mai târziu, am primit votul lui Constantin Silvestri la lecţiile de compoziţie, mai târziu, pentru poezie, de la Crohmălniceanu şi, mai ales, de la Ion Barbu.

Cu laudele majore pe care acesta din urmă le-a adus manuscrisului meu, am apărut în arena publică (zonă expusă) cu volumul meu de debut, "La scara 1/1", de îndată ucis de Partidul Comunist, prin Răutu şi Şelmaru. Cartea a fost arsă şi autoarea înfierată pentru decadentism, formalism, atitudine duşmănoasă etc.

A urmat un deceniu – şi dincolo de el – de tortură morală de diferite grade pe care am consemnat-o pe larg în volumele I şi II ale acestor memorii.

Începând, deci, de la sfârşitul lui 1947, începutul lui 1948, situaţia mea de "persona non grata" a continuat, practic, pe parcursul vieţii mele în România, cu unele trecătoare intermitenţe.

Nu e vorba doar de şedinţele de "demascare" de care am avut parte (dintre care cea mai senzaţională a fost "dezbaterea despre tipic") sau de faimoasa şedinţă de partid la care mi s-a refuzat dreptul de a fi propusă spre a fi aleasă, de către Cruceru (secretar al Comitetului orăşenesc de partid, **n. red.**), urmată de audienţe la Răutu şi Chişinevski – ci de atmosfera constantă de antipatie, răceală şi suspiciune cu care am fost gratificată.

Să ne înţelegem: mă refer la relaţiile mele cu "autorităţile", nu la cele cu publicul, care au fost mai degrabă excelente.

Şi, deci, viaţa mea care ar fi trebuit să nu-mi priască datorită atâtor şicane, a fost, totuşi, îmbătătoare prin faptul că – paradoxal – mă simţeam şi mă comportam ca o fiinţă liberă, înregistram temeratura bucuriei în faţa naturii, a artei, a creaţiei proprii, a iubirii, a jocurilor de tot felul (homo ludens) – şi chiar acestea erau motivele iritării "celor de sus".

13 iunie

În martie am fost în Israel, la un Festival Internaţional de Poezie, la Ierusalim.

L-am revăzut pe Seby (fost ziarist; nici o legătură cu regretatul Sebastian Costin, **n. red.**) cel sclipitor de inteligent şi cult, acum surd bocnă.

Şi pe verişoara mea Angelica absolut genială şi nebună ca întotdeauna: face arhitectură dar şi poezii, şaluri, veste, acum vrea să devină psiholog dar învaţă şi să facă pălării!

I-am revăzut şi pe Mircea Gorun, Tania Lovinescu, Mimi Şaraga (căreia i-am făcut cadou 2.500 de dolari ca să-şi deschidă o expoziţie), pe Cornel Safirman care mi-a fost de mare ajutor, pe Mirodan etc.

Festivalul n-a fost prea grozav, am avut ceva succes, s-au cântat şi două compoziţii pe versurile mele (una a lui Anatol Vieru). Compozitorul, evreu habotnic, mi-a făcut o vizită ca să repetăm şi a refuzat să dea mâna cu mine. ... Asemenea aberaţii, fie ele iudaice, musulmane sau care or mai fi îmi fac antipatice religiile respective – şi nu numai pentru că sunt femeie...

◆

În mai am fost în Canada, la Toronto, unde am avut, mă repet, un mare succes poetic.

Pe 21 mai, – succes la Carnegie Hall cu "Clarinetul fermecat", deşi Lori şi Esther – de necrezut! – mi-au eliminat "Mozartiana", partea de mijloc.

Am fost şi la Baltimore (Westminster Maryland), tot aşa, cu mare succes, ca şi la Hecksher Museum, în Long Island, cu Dana Gioia.

Numai în România nu am succes. Voi mai ajunge oare vreodată la 2 Mai?

16 august

Prin octombrie-noiembrie o să–mi apară o poezie în autobuzele şi metrourile din New York.

19 august

Mâine se împlinesc nouă ani de când a murit Ali! Eram plină de gânduri şi vise despre şi cu el – când, acum cinci minute (ora 9.45 seara) am primit un telefon de la un anume Ion Nicola care, după aproape patruzeci de ani vrea să aibă "veşti despre Al. I. Ştefănescu"! Şi să mă invite la o recepţie!

E oare un semn de la Ali? Prea e nemaipomenită întâmplarea – cu o zi înaintea comemorării morţii lui!

24 februarie 1994

Sper ca, în sfârşit, cu această pagină să se încheie acest caiet ultraaglomerat şi, uneori, ultraneglijat.

S-au întâmplat multe din decembrie şi până azi – dar nu redau decât "ultimele ştiri".

Mircea Gorun a stat la mine o săptămână – am terminat contribuţia mea la cartea despre fiica lui, poeta şi matematiciana Irina Gorun.

Poezia din metrou mi-a adus o largă publicitate.

Adio, douăzeci şi doi de ani de viaţă!

Amintiri răzleţe şi unele recente

La foarte începutul prieteniei mele cu Breban, i-am scris o scurtă notă care începea cu "Nu te pot iubi" – delict suprem de lèse-majestate!

◆

Un şofer de taxi marocan mi-a spus că o cămilă are "ţinere de minte" şi, dacă a fost vreodată lovită, se răzbună când îi vine bine, dând cu copita în cel care a lovit-o. Pe mine când mă aşteaptă răzbunarea cămilei? Chiar dacă n-am atins-o nici cu o floare?

◆

Râsul cu strungăreaţă al Mariei Luiza Cristescu... Râsul copilăros al lui Irinel Liciu... Râsul gâlgâitor al Catincăi Ralea...

◆

N-am înţeles de ce – după cât mi s-a spus – atunci, în Piaţa Universităţii, Ana Blandiana s-ar fi prosternat în faţa lui Marian Munteanu. L-am văzut şi eu la televizor, cu aspectul lui cristic, dar nu ştiu de ce mi s-a părut artificial, iar ulterior acelaşi a devenit mare negustor şi legionar pe faţă! Dar la urma urmei, de ce m-aş mira când eu însămi m-am înşelat nu rareori în ce priveşte cunoaşterea de oameni. Pe vremuri, râdeam de expresiile stereotipe: "E un timid *în fond*" sau "e un romantic *în fond*" sau "e un sentimental *în fond*", când, la suprafaţă, în comportarea lor zilnică, respectivii se dovedeau a fi brutali, răufăcători, chiar ticăloşi. (Ex. Eugen Barbu, printre erorile mele...)

◆

Nicolae Velea a murit după o repetiţie generală. Beat fiind, noaptea târziu, întorcându-se pe jos – nu mai circulau "mijloacele de transport" – a fost găsit aproape degerat, erau să-i amputeze degetele (mi le-a arătat), în nămeţii nestrânşi.

Nu mult după aceea, în aceeaşi iarnă, a fost găsit mort, degerat, în aceiaşi nămeţi nestrânşi.

Era foarte talentat şi pe cine să blamăm? Beţia, incuria edililor ("grija faţă de om" devenise de multă vreme o vorbă goală)? Destinul?

5 aprilie

Voiajul în România a fost extrem de agitat.

L-am revăzut pe Vasile (Dumitrescu, ziarist, diplomat; **n. red.**) – s-a refăcut repede după moartea Sandei, s-a recuplat cu Silvia, dragostea lui din tinereţe, m-au invitat să stau la ei, în lipsa lor, la Bucureşti.

M-am revăzut şi cu Cristian care vrea să mă ajute în problema cu casa, cu Titus Popa, ajuns director general la Televiziune, cu Ad. veşnic fermecător, cu mii de prieteni într-un non-stop care m-a înnebunit (şi i-a înnebunit şi pe soţii Vieru cu această "defilare a popoarelor").

Lansarea la B.P.T. a fost oarecare (eu am greşit, trebuia să citesc şi nişte poezii), o emisiune la TV a trebuit refăcută (defecţiuni tehnice) şi a doua oară a ieşit căznită...

M-am revăzut cu Doinaş, Yvonne (Hassan, pictoriţă; **n. red.**) – i-am dat 2.000 de dolari lui Alexe ca să-şi ia maşină – Liana, Herta, Dragoş (minunat ca devotament).

◆

Am un vecin în insulă, William, care posedă o grădiniţă şi care m-a pus în situaţii neaşteptate, ca şi cum aş mai merita "decoraţia" iubirii... Nu trebuie să sper. Dar dacă e nebun...

23 aprilie

Interviul pentru cetăţenie a mers bine, "ofiţerul" oferindu-se chiar să mă ia de nevastă. (Constatând că am divorţat în mai 1948 şi m-am recăsătorit la o lună distanţă, m-a întrebat de ce, văduvă fiind de atâta vreme, nu m-am remăritat. "Nimeni nu mă vrea", i-am spus. "Ba eu vă vreau...", a zis el.)

4 iunie

De la 1 iunie sunt cetăţean american. James şi Jim mi-au dăruit steguleţe, William m-a însoţit la "jurământ".

Vama Veche, 9 iulie

Nu puteam să pierd marea. Sunt de patru zile aici, cu Vasile şi cu Silvia, cu ceva plajă şi ceva înot dar mai ales lucru la interviul pentru "Dilema". Şi am scris două poezii, una în româneşte, alta în englezeşte.

Nu ştiu încă la cine voi locui când mă voi întoarce la Bucureşti.

Am luat parte la o masă rotundă la TV cu Iosif Sava, Breban, Aurel Stroe şi un dezagreabil Gugui (Gugui, Ţugui, iată o sonoritate care mă urmăreşte...).

M-am văzut şi separat cu Nicolae Breban. Tensionat la început.E monstruos de neschimbat, pur şi simplu monstruos, nu acceptă pentru nici o secundă să fie contrazis.

În schimb, m-am revăzut minunat cu Geta, Luiza, Ţuca, Doinaş, Tita, Geo (Dumitrescu, **n. red.**).

11 iulie

Plouă și e sumbru. Și nu-mi pasă. Deși boilerul e stricat și WC-ul nu funcționeaază.

19 iulie

Atmosfera e cam insuportabilă. Nu numai căldura devenită acum copleșitoare – dar Silvia se dovedește a fi cicălitoare, zgârcită, un fel de Sanda mai plăcută la vedere dar atât. Iar Vasile e lent, bârâie interminabil. Silvia m-a și repezit de vreo două ori ("nu te amesteca", "n-am nevoie să fiu dădăcită").

1 august, București

Se apropie de sfârșit și acest timp în țară prea puțin profitabil, fără nici o bucurie, nepriindu-mi nici plaja, nici marea, nici chiar oamenii din preajmă.

De ce să mai revin acasă? Mai bine îmi termin jurnalul și mă termin și pe mine. Am obosit.

New York, 30 august

După lupta cu urmările "fusului orar", după pierderea etui-ului de ochelari și a cheilor de la casă, după dispariția prosoapelor și a așternutului (datorită chiriașului plasat de Miriam în locuința mea) – am fost numită Litterary Lion, "Leul literar" pe anul 1994 de către Public Library of New York (au aflat probabil că împlinesc 70 de ani). Va fi un banchet și am voie să aduc un însoțitor. Pe 17 noiembrie.

24 noiembrie

A reapărut Maurice (viitorul soț al autoarei, **n. red.**) și m-a însoțit la "recepția Leului".

Prin asociere

Într-un ceas de confuzie, mă întrebam: ce sunt eu, româncă, nemțoaică, rusoaică, internațională etc. Bineînțeles că sunt româncă – dar nu înțeleg propozițiile "sunt mândru că sunt român" sau "Mi-e rușine că sunt român" (cum am auzit adeseori pentru că nu te poți nici mândri nici rușina de ceva ce nu a depins de tine.

12 februarie 1995

Nu-mi vine a crede că scriu atât de rar în acest caiet.

Că nu am pomenit de vizita, uneori conflictuală, cu Yvonne și mai aes de prezența lui Maurice, cu scrisori și vizite și invitație la teatru și lieduri cântate de el (e bas-bariton), și de o "valentine" în care doi căței par îndrăgostiți, ei bine, cei doi căței sunt șoricari, doi mopeței. Nu i-am pomenit niciodată de soiul cățelului meu așa că ce s-a întâmplat e cu adevărat magic?

❖

Ce să vezi, Breban a publicat o carte de convorbiri în care vorbește despre mine ca despre o impostoare (nu știu de ce mă asociază cu Jebeleanu care aparține altei generații) și-mi atribuie o scenă care n-a avut niciodată loc.

E foarte straniu ca, după o prietenie de treizeci de ani (deși recentele întrevederi bucureștene în care mi s-a adresat: "Ești vie! Ești vie!" au cuprins și insulte, vezi invitația la el acasă de care a uitat...) să mă desconsidere profund și public!

Dar ce e mai dureros e că în această carte în care-și povestește începuturile, nu suflă o vorbă despre Ali, cel care l-a văzut primul!

15 februarie

În cardul de Valentine, Maurice a scris: "I miss you already". Apoi mi-a adus o partitură și am cântat împreună "Nina" lui Pergolese (pe care mi-o cânta în copilărie tata...).

20 februarie

Splendoare! Maurice!

Întrucât urmează pe larg relatarea legăturii mele cu Maurice (azi soțul meu), mă voi limita la extrase.

21 februarie... Sigur că azi totul mi se pare ireal... Cel mai mult mă atrage la el fantastica, multilaterala lui cultură... 26 februarie... Aseară, muzică contemporană japoneză, la Metropolitan, artă primitivă + kitaj + enluminures... sărutări – Dumnezeule, ce e toată povestea asta? Nu-l iubesc. L-am iubit miercuri și joi, apoi mi-a trecut.. 28 februarie... Oricum, știe tot. N-am cunoscut niciodată un asemenea tip "cioclopedic"! 3 martie... Într-o poezie de acum douăzeci de ani, visând să mi se întâmple ceva, enumeram tot felul de fantezii suprarealiste dar că, mai ales, îmi doresc "o mare, o mare, o mare iubire!". ...Speriată și sperând – mi-e inima cât un purice ...m-a chemat azi să–mi spună că "we both expect a miracle"... 11 martie. Azi, mare program cultural, întâi la o galerie, apoi la Carnegie Hall... 13 martie. A dormit la mine. Doarme frumos și liniștit... E curios că mă așteptam la o noapte albă, totuși am reușit să apuc câteva ore de somn ceea ce înseamnă că am început să am încredere în el... 14 martie. M-am întâlnit cu William și i-am spus: "I'm in love!. Și el mi-a spus: "Congratulations!" ...Apoi mi-a telefonat să-mi spună cât s-a bucurat că m-a văzut și că, ce coincidență, avea în buzunar semințele de leuștean pe care i le adusesem din România și se ducea să le sădească în grădinița lui... 20 martie. Maurice a învățat să spună "Ninicuța" și "te iubesc"... 24 martie. În timpul somnului, ținându-mă el îmbrățișată, întâi m-am mirat apoi mi-am spus: e Ali... La telefon, mi-a spus că miercuri seara s-a simțit ca la judecată, că vrea să fiu mai mult

Venus decât Junona. I-am spus că am acţionat în "self defence". Adevărul e că mă preocupă, că-mi ocupă mintea – şi am decis ca în weekendul care începe mâine să-l împodobesc cu sentimente şi gesturi (chiar dacă nu sunt încă îndrăgostită)... I-am scris şi trei poezii... odată i-am spus: "Îmi pare rău că nu sunt mai tânără şi mai frumoasă. You deserve the best". La care mi-a răspuns: "You are the best"... 31 martie. S-ar zice că miracolul se înfăptuieşte... 14 aprilie. Doamne, ce zi! Telefon de la "The New Yorker" cum că-mi apare lungul poem despre Newby-William şi, mai ales, telefonul cu Kindy pe care l-am chemat într-un elan supraraţional – şi mi-a răspuns! Cu umor şi căldură şi amintiri care mă spală de marea suferinţă de acum câţiva ani de la Paris, mă spală de neînţelegere şi suferinţă!... Iar cu Maurice, vorba lui, ne putem permite să ne jurăm dragoste "pentru veşnicie" întrucât "veşnicia" noastră e atât de aproape... I-am cântat la pian "La plus que lente", felul în care aş vrea să-l iubesc... 1 mai. ...Desigur, mi-am dorit o adevărată dragoste – dar, de fapt, nu m-am aşteptat la ceva atât de... improbabil, în combustie şi comunicare şi ataşament. Să fie adevărat? Să-mi fi dat Dumnezeu o ultimă iubire? La şaptezeci de ani?... Adevărul e că nu-mi permit să cred că Maurice e real, sau că am cu adevărat nevoie de un partener permanent (m-am obişnuit cu singurătatea), dar am nevoie de protecţie (da!), de miraculoasele daruri pe care mi le făcea Ali, cel de neînlocuit... 3 mai. Plecăm împreună în România. Bucureşti-Neptun şi înapoi. 8 mai. E molipsitor! Simt că încep să mă îmbăiez în îndelung visata, ameninţătoarea stare de dragoste!... Mi-e groază de voiajul în România – un adevărat test marital... Am uitat să notez un fapt tulburător. Fiind la Ilinca Bartolomeu de Paşti, au venit şi Vlad Dumitrescu şi Monica, soţia lui, şi când au intrat pe uşă, au înlemnit, crezând că sunt cu Ali pe care-l ştiau mort (eram cu Maurice care, probabil, îi semăna...)... 26 mai. Am o ciudată senzaţie de continuitate. De parcă n-am fost niciodată singură. De parcă unsprezece ani au dispărut – iar viaţa mea a fost mereu sub semnul poeziei şi al iubirii! Decât că locuiesc într-o insulă la Atlantic şi că iubitul meu e american ("I am your American Ali", mi-a spus Maurice).

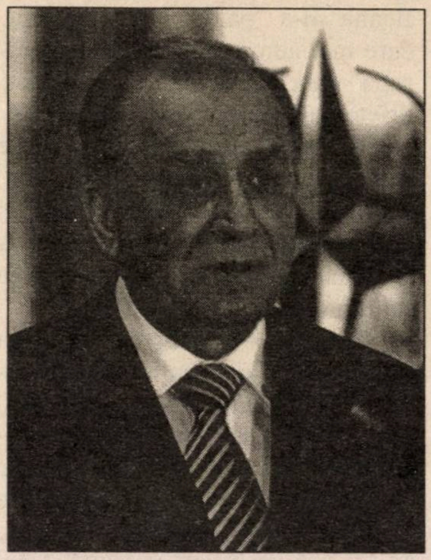

Ion Iliescu:
nu mi-a mai adresat cuvântul

18 iunie

Conferinţa scriitorilor (de la Neptun, **n. red.**) a fost bună. Mă bucur (încă) de simpatie, am avut parte de interviuri, în presă, la radio, la TV. M-am revăzut rece cu Breban şi cald cu M. H. Simionescu – Ţoncu şi cu Ion Horea.

Am fost la Constanţa, retrăindu–mi copilăria, am vizitat mozaicul roman (m-am întâlnit cu Florenţa Albu, prietenă cu Aurora căreia tocmai îi murise soţul şi am întrebat-o de ce n-a convins-o să vină în România, i-ar fi prins bine...). Am fost şi în Deltă – îi arătam lui Maurice "frumuseţile patriei"... La încheierea Conferinţei – atât de grozav organizată de Laurenţiu Ulici – am dansat. (Fusesem şi la plajă dar marea era încă rece.)

5 iulie

Trebuie să mai menţionez că la Preşedinţie unde au fost invitaţi toţi participanţii, am avut neplăcuta surpriză să-l vedem pe Corneliu Vadim Tudor, în costum alb, nu şi călare pe un cal alb, – au ieşit din sala de recepţie delegaţia israeliană şi mulţi alţii, printre care Ioana Crăciunescu, eu şi Maurice. Iliescu s-a luat după noi, ne-a poftit în altă sală, ne-a ascultat protestele dar nu le-a răspuns ci ne-a ţinut un mic discurs despre economia românească...

Ca urmare, în ziua plecării mele, a apărut în "România Mare" o pagină mai ales despre mine, atât de "necurată" că nu pot reproduce nimic în acest caiet. Vorba Anei Blandiana, "m-a îngropat în minciună şi în murdărie ca într-un mormânt"...

N-am înţeles ce caută, ca invitaţi ai preşedintelui, nişte "strigoi", cum i-a numit Ioana, cunoscuţi ca securişti şi "dăunători" în viaţa scriitoricească şi nu numai.

Ani mai târziu

La un dineu cu prilejul vizitei lui Iliescu la New York m-am trezit invitată, ba chiar plasată la masă în stânga lui (în dreapta şedea Ilinca Bartolomeu, născută Preoteasa). Nu m-am putut abţine şi i-am spus că alianţa lui cu partidul România Mare "ne-a durut"! Bineînţeles, s-a indispus şi nu mi-a mai adresat cuvântul. Iar eu încă îl consideram un om cu principii...

Erori și nu numai

O adevărată tragedie s-a întâmplat cu Traian Filip Jr., excepţional grafician, fiul lui Traian Filip, secretarul lui Iosif Constantin Drăgan, la rândul lui "protector" al lui Eugen Barbu.

Fiul, deci, mi-a ilustrat cartea "De îndurare", am şi acum un tablou al lui pe unul din pereţii mei din insulă.

Ce s-a întâmplat cu el? Miriam Eliade îl numea "Scumpul".

Ulterior, sfâşiat între două femei, luând Prozac (un aşa-zis "antidepresant"), s-a spânzurat în lesa câinelui lui. (Am mai cunoscut un caz similar: un tânăr care lua Prozac şi care s-a spânzurat...)

O mare pierdere. Unde s-a aflat eroarea? Şi cine poate judeca?

(Continuare în numărul viitor)

O scrisoare din partea Ninei Cassian

Stimată redacţie,

am ezitat să vă trimit aceste rânduri pentru a nu avea aerul că mă "răfuiesc" cu cei (mai ales, cele) cărora le-au displăcut memoriile mele (Tudorel Urian în "România literară" le numeşte "Însemnări inutile" iar Tania Radu, în "22", o declară pe autoare "Omul inexistent".)

Rostul acestei scrisori e altul şi priveşte o sumă de "întâmplări cu tâlc" survenite înainte şi după lansarea volumului II al "Memoriei ca zestre".

Astfel, pe o pagină întreagă în "România literară", Ileana Mălăncioiu îmi atribuie cuvinte şi fraze pe care nu le-am rostit niciodată. Cu mulţi ani în urmă, eram încă prietene, i-am povestit un film al lui Joachim Fest despre Hitler în care regizorul, departe de a-l anatemiza, arăta fascinaţia pe care acela a exercitat-o asupra întregului popor german. Răstălmăcindu-mi spusele (presupun, n-am fost de faţă), Ileana m-a "pârât" lui Jebeleanu, care m-a admonestat pentru "admiraţia" *mea* faţă de Hitler! De atunci, prietenia noastră a luat sfârşit.

În pagina amintită, I.M. merge mai departe şi pretinde că-l numeam pe Hitler, cu tandreţe, "Dolfi"!!! (Enormitatea asta m-a făcut să relatez cele de mai sus la prezentarea volumului III al Memoriilor.)

Dar I.M. nu se opreşte aici. Îşi aminteşte de o discuţie cu (compozitorul) Mihai Moldovan (decedat) care, într-adevăr, mi-a spus că, devreme ce am talent poetic, nu vede rostul să mă apuc de compoziţia muzicală. (În paranteză fie spus, lucrarea în legătură cu care îi cerusem sfatul, "Fascinaţii tonale" – şi pe care I.M. o ironizează – a fost terminată şi executată cu succes de orchestra de coarde a lui Octav Aurelian Popa.) Dar Ileana pretinde că l-am apostrofat pe Mihai Modovan numindu-l "antisemit" şi că aceasta ar fi cauza obiecţiilor lui. Ba mai spune că de faţă era şi un arhitect pe care-l "bănuieşte" de aceeaşi "etnie". De fapt, era de faţă arhitectul neevreu Gheorghe Lichiardopol, iar acuzaţia de mai sus n-am proferat-o niciodată, scena petrecându-se cu decenii în urmă, când "problema", cum spun în cartea a treia, era "latentă şi ţinută sub obroc" şi, oricum, nu era problema mea esenţială ca să mă apuc s-o stârnesc.

Autoarea paginii cu pricina mai citează şi alte născocite întâmplări şi replici ale mele (cu protagonişti decedaţi – deci e cuvântul ei împotriva cuvântului meu...), dar ceea ce e cu deosebire dureros e că o fostă prietenă în al cărei talent am crezut şi cred – cum menţionez de atâtea ori în cartea a treia – îmi confirmă ideea pe care o aveam despre răutatea ei dar nu şi pe aceea despre onestitatea ei...

Dar poate că cea mai "incendiară" întâmplare a avut loc, imediat după lansarea cărţii, în cadrul unui interviu pentru televiziune luat de Brânduşa (Armanca, parcă) în care aceasta îmi pune uluitoarea întrebare: "Nu credeţi că succesul dvs. în America se datorează faptului că sunteţi evreică?"

După un moment de perplexitate, am spus că traducătorii mei englezi sau americani nu-mi cunoşteau originea etnică, nu m-au întrebat şi nu i-a interesat aceasta şi am amintit o veche anecdotă: Un ziarist american şi unul sovietic discută. Americanul zice: "Am auzit că la dvs. cam este antisemitism". "La noi?" replică sovieticul. "Nici vorbă. Doi adjuncţi la cultură sunt evrei, trei la Ministerul Învăţământului, doi primari la Moscova, unul la Leningrad... Dar la dvs. câţi sunt?" "Nu ştiu", răspunde americanul, "noi nu-i numărăm".

Nici eu nu ştiu dacă acest dialog a apărut la televizor sau în ziarul "Ziua", unde urma să apară in extenso.

Ştiu doar că stupoarea nu m-a părăsit.

Obsesia de stat a "originii etnice" n-am resimţit-o din anul 1940, când am fost dată afară din şcolile româneşti. Dar acum eram în noiembrie 2005!!! (Un ziarist, de altfel amabil, m-a întrebat dacă nu-mi simt periplul asociat cu cel al jidovului rătăcitor...)

Pe 28 martie, "Poetry Society of America" mă sărbătoreşte la 80 de ani de viaţă. De ce oare?

Dacă socotiţi semnificativă această scrisoare, vă rog s-o publicaţi.

Dacă nu – nu.

Nina Cassian
New York, februarie 2006

Nota Redacţiei: Întrucât socotim semnificativă această scrisoare, am hotărât s-o publicăm.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Constanță și "revoluție"

Recentul roman al Ilenei Cudalb (editura Libra, Bucureşti) poartă titlul "Fiica mea, America", după numele eroinei principale.

Nume simbolic, ales de părinţi într-o epocă în care năzuinţele spre mai bine se concretizau în aşteptarea americanilor şi a americanismului. Nume explicabil, deci, în ciuda bizareriei lui. Trebuie să recunosc însă că, prin repetarea lui în scene care s-ar cere intime şi naturale, îmi creează o impresie neplăcută, de artificial.

Meritul acestui roman îl constituie, totuşi, naturaleţea stilului, a povestirii.

Spre deosebire de ceea ce "îndrăznise" în precedentul ei roman, "Via Regis" (editura Libra, Bucureşti 2002), unde ea, româncă get-beget, povestea despre ceea ce se petrece în Israel şi prezenta eroi exclusiv israelieni, aici ea vorbeşte despre ceea ce se întâmplă la ea acasă, în România, înainte şi după "revoluţie". Vorbeşte despre ceea ce îi e apropiat sufletului ei: satul românesc, cu structura lui specifică, patriarhală, imuabilă. În această convingătoare prezentare constă marele merit al romanului de faţă.

Iată satul natal, Stejaru, aşa cum îl revede Ana, mama Americii şi a Elisavetei, la înmormântarea fiicei ei, Elisaveta, care se sinucisese din vina Americii: *«Jos în vale, casele sunt rânduite la umbra salcâmilor, de-a lungul apei Gerului. Aici pe deal, însă, lumina este atotstăpânitoare, îngăduind, alături de ea, doar pacea, care vine să aline tot ce este deşertăciune în lumea asta.* (…) *Le este dragă această lumină. Le dă mai multă încredere. Nu răsădesc decât liliac şi flori. Flori umile, târâtoare, cu tulpina scurtă şi încârligată, cu un ultim zbucium a toate câte trec prin ele şi cu ele spre lumea de dincolo.»*

Şi iată satul în perioada – scurtă! – de belşug (subliniat de autoare prin procedeul enumerării şi al repetării): *«Ogorul rodise ca în poveste. Lumea îşi venea în fire. Ograda Taicăi forfotea de dimineaţa până seara. Peste tot mulţime de oameni. Oameni care munceau la cazanul de rachiu. Oameni care trăgeau la măcină şi alegeau răsoarea de gozură. Oameni care aveau grijă de storcătoarea de oloi. Oameni care adăpau vitele.* (…) *Şi grânele curgeau. Şi oloiul curgea. Şi banii curgeau…»*

De altfel, Ileana Cudalb este, în general, o bună peisagistă. Nu numai a satului. Iată marea la Eforie, valurile, plaja, pescăruşii: *«Soarele lui august era foarte puternic, iar marea agitată îşi furişa până la noi neliniştea în valuri smălţate cu spumă albă. Pescăruşii lacomi se cufundau cu ţipete războinice în pătulul făcut între două valuri…»*

Satul rămâne însă spaţiul ei predilect. Mai mult decât un spaţiu: o atmosferă, o cultură, o concepţie de viaţă. Neclintit în structura lui patriarhală, dă omului liniştea de care are atâta nevoie. Statornicia lui îi insuflă ceea ce îi lipseşte omului în civilizaţia modernă, regizată de o goană nebunească, obositoare şi fără rost adânc. Îi dăruie liniştea, pacea sufletească.

În satul patriarhal domneşte legea, nescrisă dar clară. Omul ştie ce *se cuvine*. Ca şi ceilalţi, Ana crede că omul are nevoie de repere, de lucruri statornice: *«…am ştiut că omul se leagă de viaţă cu fire nevăzute, de tot ce-l înconjoară, şi ţese în jurul lui un cocon de mătase, urzeala lucrurilor; nu pentru că s-ar teme să rămână fără ele, ci pentru că numai în prezenţa lor el ştie cine este cu adevărat.»*

Ordinea aceasta vine de sus. Adoptând, cu binevoitoare ironie, concepţia satului, Petre – soţul, nu prea iubit, al Americii – explică legătura lui cu aceasta în felul ţăranului: *«Aşa a fost scris în stele, mătuşă. Aşa a fost scris.»* Şi tot astfel, America, vorbind cu maică-sa: *«Eu te-aş fi ascultat, dacă mi-ar fi fost sortit. Dar se vede că aşa a fost să fie.»*

Rânduiala aceasta regizează şi cosmosul, care, la rându-i, regizează viaţa omului: *«Carul mare. Cloşca. Drumul robilor. Toate erau la locul lor, pe boltă, în marea lor statornicie. Toate.* (…) *Toate se petreceau după cum erau înscrise acolo.»*

Petre, comunistul, om al prezentului, îşi aminteşte sfatul tatălui său: *«"Învaţă, fiule, să te simţi bine cu lumea din jurul tău". Regăseam în cuvintele lui înţelepte liniştea de care aveam nevoie în momente de grea cumpănă şi, ori de câte ori veneam la ţară, mă sileam să-mi potrivesc bătăile inimii cu pulsaţiile vieţii simple, netrucate, dintr-un univers căruia nu-i aparţineam, dar cu care m-am aflat într-o interdependenţă continuă.»*

Abia la sfârşit, după ce a provocat sinuciderea Elisavetei şi l-a "pedepsit" pe Tudor pentru şovăielile lui, America înţelege că trebuie să-şi ispăşească vina: *«Am vrut să am totul, fără să mă întreb dacă* ***mi se cuvenea*** (sublinierea noastră). *M-am răzvrătit împotriva nedreptei rânduieli a lucrurilor, fără să ştiu că răzbunarea pârjoleşte, deopotrivă, vinovaţi şi nevinovaţi şi că, în cele din urmă, durerea mă va copleşi.»*

La polul opus al acestei concepţii a satului – concepţie pe care Ileana Cudalb o respectă şi izbuteşte, prin cuvinte simple, să ne-o apropie sufletește fără a-i ascunde inconvenientele – autoarea creionează, de data aceasta la modul caricatural și grotesc, viața orășenilor, după "revoluție".

Sunt și pagini care nu se ridică dincolo de nivelul unui reportaj mediu, ca de pildă istoria practicii la o școală dintr-o colonie de muncă. Dar majoritatea textului e bună. Subliniază cu perspicacitate ceea ce e caracteristic acestei epoci: *«Asta e tot ce ne-a adus revoluția mai bun, deocamdată, bucureștenilor* – spune America, ironic – *suspiciune… Lipsă de încredere. Lipsă de considerație.»*

Semnificative pentru epoca postrevoluționară sunt în special două fapte din carte. Întâi: îmbogățirea bruscă, afaceristă, a Americii, care devine acum "o forță", spărgând găoacea patriarhală de "femeie ascultătoare, cuminte". În al doilea rând: satira necruțătoare a lumii scriitoricești, reprezentată prin figura lui Cosmin Elenescu. Tiran, arivist, disprețuind pe toți ceilalți și admirându-se doar pe sine însuși, se crede în stare să-și distrugă toți rivalii, dar sfârșește ciomăgit de agenții plătiți ai adversarilor. El e tipul caracteristic, dar și caricatura, noii epoci, "Epocă a Calomniei".

⁂

Autoarea a ales procedeul cunoscut al diverselor voci narative (Ana, America, Costea, Petre, Ștefania etc.). Îl folosește cu un anumit meșteșug, dar nu izbutește să-i exploateze până la capăt potențele. Figurile sunt numai "afișate", fără o mai profundă analiză caracterologică. Mă deosebesc deci aici de aprecierea, mult prea pozitivă după părerea mea, a prefațatoarei Roxana Sorescu, care declară: "Modalitatea expunerii la persoana I reflectă întocmai structura psihică a personajului".

Am, de asemeni, impresia că procedeul adoptat ajunge să plictisească într-o anumită măsură, căci repede știm totul și nu mai aflăm nimic nou nu numai asupra faptelor, ci chiar asupra reacțiilor personajelor respective.

Abia spre sfârșit, "acțiunea" se precipită, devine mai dramatică. Aflăm sinuciderea Elisavetei, care nu a avut tăria să reziste șocului provocat intenționat de America. Asistăm și la desfășurarea violentă a mineriadei.

⁂

Dacă, după părerea mea, personajele nu au adâncimea cerută, nu lipsesc totuși portrete bune, schițate cu mână sigură. Iată o țigancă bătrână, plină de salbe și mărgele de chihlimbar: *«Fustele mari și roșii vălureau în jurul ei și ea numai stătea răbdătoare deasupra lor, ca o găină bătrână pe o grămadă de jăratec.»*

Și tatăl Anei, în anii de neașteptat belșug, de după război: *«Un om bătrân, privind prostit la gura sobei, cum îndesa deasupra focului smocuri de bani.* (…) *Bani pe care îi strânsese cu atâta trudă. I-a fost rânduit de soartă să-și ducă crucea până sus, în vârful Golgotei sale, ca nici o umilință să nu i se pară prea grea.»*

Sau soția lui Cosmin Elenescu, în bucătăria cu vasele slinoase, aruncate alandala: *«părea o găină mare, albă, care se chinuia zadarnic să facă un ou.»*

⁂

Limba folosită de Ileana Cudalb este, în general, simplă, curgând cu naturalețe, ca apa unui izvor, alergând în voie, cu un farmec care te cucerește încetul cu încetul.

Pe alocuri, apar totuși epitete în serie, bine alese. Căsnicia Americii cu Petre e descrisă astfel: *«Totul curgea de la sine, în flux cenușiu, vâscos, linear.»*

Rar, o metaforă: Tudor ne e arătat nu numai demn de răzbunare, dar și de milă: *«Era ca o sălbăticiune prinsă într-o cușcă aurită. Îl ispitise momeala. Se înfruptase din ea. Dar acum voia să scape teafăr și nevătămat.»*

Pe alocuri întâlnim în lexic regionalisme: *a păli* (când te-oi păli), *dăulată* (dăulată de povara necazurilor), *a huli* (de ce îl hulești atâta?) etc. și autoarea reproduce întocmai pronunțarea și stilul regional, pentru a da specificul locului: *"Nu să cade, bre!"*, sau *"Ti pricepi la multi, da tot prost ești!"* sau *"Da ce li-o vinit și lor s-o cheme cu numilî ista di cuhnie?"*.

Abundă zicalele populare: Seamănă și vei culege! Au făcut haz de necaz. Nu vorbi de funie în casa spânzuratului etc. Apar și maxime în stil de zicală populară: Necazul vine când îl aștepți mai puțin.

⁂

Romanul Ilenei Cudalb este, într-un anumit sens, un roman cu și despre femei. La diferite vârste și de diferite tipuri. Înainte, și după "revoluție". Înainte și după măritiș (care aduce nu bucurie, ci tragedie).

Caracteristică este și ștergerea limitei între realitate și fantezie, între viață și literatură.

America obișnuia să se "joace": *«mimând cu candoare un trai obișnuit, refugiindu-mă, de câte ori aveam posibilitatea, în acea zonă de clarobscur, în care linia părelnică dintre lumină și întuneric dă alt contur lucrurilor.»*

Mai târziu, America își folosește experiența de viață și fantezia pentru a scrie romane.

Ca și autoarea noastră.

Ileana Cudalb a reușit nu numai să scrie un roman despre femei, ci un roman care are darul de a ne emoționa făcându-ne să simțim farmecul patriarhal al satului și concepția de viață a țăranului, bazată pe repere sigure, statornice. În opoziție cu artificialitatea, neîncrederea și calomnia care domnesc nestingherite în viața de azi a orașului românesc.

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Virgil Duda

Despărţirea de Ierusalim

Ed. Albatros, Bucureşti, 2005

În al său "Dicţionar neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română", Al. Mirodan are, la capitolul Virgil Duda, câteva intuiţii absolut memorabile asupra principalelor trăsături caracteristice ale scrisului acestui romancier de profesie, cum se prezintă el însuşi. În primul rând îl descrie ca "o privire". Asemenea lui Proust sau Blecher sau Sadoveanu, constata autorul Dicţionarului, "Duda se uită, parcă moale, parcă nepăsător, vreme de opt ore în şir, la o zgârietură de pe bufetul de nuc din sufragerie. Când priveşte, s-ar zice că dormitează". În realitate, el notează "toate formele, toate volumele, toate ungherele, toate nuanţele, toate picăturile spaţiului în care trăieşte. Virgil Duda este un ochi. Un ochi monstruos, aşa cum alţii sunt o ureche monstruoasă, adică precoce şi supradotată (Mozart deci) în materie de sunete".

După această primă asociere care ar face pe orice om al condeiului, fie el cât de renumit, să se umfle în pene, Mirodan remarcă ceea ce numeşte "admirabila anchetă" a amorului din romanele lui Duda, "un livresc 100%, un drogat de cărţi, incapabil să trăiască în afara referinţelor. «Este vorba de acea dedublare aproape schizoidă, de acel voyeurism care-l face pe scriitor să fie "urmărit pas cu pas de propria sa luciditate", chiar (sau mai ales) în descrierea celor mai ardente experienţe erotice – dar, mă grăbesc să adaug, în scrutarea, în aceeaşi măsură, a stărilor de suflet şi a traseelor existente ale personajelor sale.

- ■ **O nouă carte de V. Duda**
- ■ **Obsesia Biancăi Marcovici**
- ■ **Sex**

În sfârşit – şi aici avem de-a face cu o judecată de valoare globală asupra operei, Duda este văzut în "Dicţionarul neconvenţional" ca un "alpinist" al scriturii. "Ai senzaţia, urmărindu-l pe Duda, că urci împreună cu prozatorul un Mont Blanc sau o Himalaie de fraze. El, liniştit, suie pas cu pas, ca alpinistul încercat, povârnişul muntelui. Tu, cititor, după el. El înfige cuiele de alpinist în stâncă, senin, calm, tu după el, gâfâind". (...) Dar efortul ţi-e răsplătit. Căci, "în clipa când ai terminat urcuşul, ajungând la ultima pagină, îţi dai seama că te afli pe un vârf. (...) Unul din vârfurile scrisului de azi".

Toate însuşirile descrise mai sus de Al. Mirodan sunt prezente şi în ultimul roman al lui Virgil Duda, "Despărţirea de Ierusalim": un roman contrapunctic, foarte complex, autobiografic şi ficţional totodată, (ne-o spune însuşi motto-ul din Marcel Proust, prin care autorul nostru încearcă parcă să ne ferească de a cădea în capcana aparenţelor), un roman al despărţirilor (de teritorii, cutume, sentimente, idei şi oameni, mai ales de oameni, ale căror portrete individuale, demne de penelul oricărui mare artist, îi fac incredibil de vii) şi, mai presus de toate, al descoperirilor, ce te lasă, pe tine, cititor, odată lectura romanului terminată, cu o senzaţie de bogăţie asemănătoare aceleia cu care rămâi după o călătorie foarte reuşită, datorită încărcăturii ei indelebile de imagini şi emoţii de tot felul.

Eroul principal al cărţii – naratorul – este el însuşi romancier, de unde şi impresia delectabilă că citeşti între altele istoria genezei unui, mai bine zis unor, romane, cu frământările şi dezamăgirile aferente (aidoma filmelor sau pieselor de teatru în care întâlneşti teatrul în teatru, filmul în film); de unde, de asemenea, legitimitatea sporită a referirilor literare, şi mai abundente parcă, decât în lucrările precedente (personajul însuşi se autocaracterizează pe parcursul romanului drept "un analist hiper-literaturizat, care, vorba Dicţionarului, cu o mână strânge şoldul femeii, iar cu cealaltă răsfoieşte, la fel de febril, pagini din Stendhal ori Proust, spre a se asigura că are ceva de adăugat la istoria iubirii").

Proaspăt scăpat din furcile caudine ale autorităţilor de emigraţie din România, cu procedurile lor aberante şi traumatizante, evocate cu un umor care nu exclude scârba, el cunoaşte în Israel surpriza unor experienţe nu o dată chinuitoare, fie ele şi interesante prin noutatea lor, dar, mai ales, a aşteptărilor prelungite peste limitele deja greu încercatei răbdări proprii, pentru realizarea celor două deziderate principale ale oricărui nou venit în ţară: o slujbă (ştiut fiind că din scris nu se mai poate trăi astăzi aproape nicăieri) şi o casă. Între timp, află că nimic nu se poate dobândi fără cunoştinţe sus-puse şi intervenţii, le obţine, dar calea continuă să fie presărată cu hârtoape şi povârnişuri, chiar dacă prietenii vechi şi noi, în primul rând frumoasa Dalia-Marlena, intelectuala nimfomană la ale cărei asalturi amoroase rezistă cu greu, îl ajută cu idei, sugestii, sfaturi, relaţii dar şi acţiuni concrete, începând cu demersurile pentru primirea, întârziată din motive oculte, a Teudat-Zehutului (încurcături birocratice, pare-se). Iar pe parcursul întâmplărilor relatate, despărțirea naratorului continuă, nu numai de Ierusalim și Merkaz Clita, cu locatarii ei argentinieni, uruguayeni, brazilieni sau newyorkezi, ci și din nou și din nou, în repetate flash-back-uri, de România (Bârlad, Ploiești, București), de lipsurile, negura și, în general, de amprentele călcâiului apăsător al dictaturii ceaușiste, dar și de vârstele adolescenței și tinereții sale, de profesiile, rudele, foștii prieteni, colegi și șefi temporari, de Caragiale, Cioran și Uniunea Scriitorilor, nu mai puțin de foștii securiști care băgau groaza în sufletele tuturor, inclusiv ale scriitorilor cărora le trimiteau cărțile la topit.

Cât despre personajele israeliene de o mare diversitate care populează romanul, dincolo de faptul că poartă întru totul pecetea autenticității sub privirea iscoditoare a naratorului de care am pomenit la început (exemplar fiind, de pildă, portretul lui Yuval, șeful departamentului de documentare al Bibliotecii Ariela, fost creștin protestant din Germania convertit la iudaism, "un ins înalt și subțire cu o privire celestă, bine protejată de ochelarii cu lentile groase, cu un surâs fermecător, cu un umor cald, un ins cum întâlnești tot mai rar de la o vârstă încolo" și, la polul opus, cel al domnului Arnold Goldberg, "mai frumos decât dracul", "blagoslovit cu o căpățână în formă de dovlecel, dar mai ales cu pavilioane ale urechilor bune pentru un film de groază", ceea ce provoacă imediat reflecțiile naratorului asupra diferenței somatice dintre evreii est-europeni și cei din țările arabe, cât despre aceste personaje, zic, ele au totodată și funcția de vectori pentru a se exprima punctele de vedere și pozițiile bine cunoscute ale compatrioților noștri, aflați de o parte sau de alta a eșichierului politic, în marile probleme care delimitează stânga de dreapta în Orientul nostru Mijlociu: conflictul cu palestinienii, căile și mijloacele de a se ajunge la o soluție. Într-un fel vorbește Dalia, membră a grupării Shalom Ahșav, în alt fel David, soțul Anitei, partizan al colonizărilor în teritorii precum orașul Ariel, vizitat în cursul unei excursii spre Muntele Tabor. În timp ce plimbarea pe podișul Taborului (ca mai târziu aceea din localitatea Ghivat Hatmarim, un orășel conceput de "un urbanist cu haz, folosind cu abilitate pantele și văgăunile"", cam ca în sudul Italiei, stârnește entuziasmul naratorului, inspirându-i una din cele mai frumoase pagini peisagiste despre "un pământ unic în lume, sub un cer și într-o lumină fără asemănare", drumul de la Tel Aviv (unde căpătase deja o slujbă de bibliotecar) spre capitală îi prilejuiește contactul vizual cu un posibil terorist; pentru ca odată ajuns la Ierusalim să afle că atentatul avusese realmente loc – fie că teroristul fusese cel pe care-l bănuise sau nu – și că scăpase teafăr ca prin urechile acului. Toată atmosfera de după atentat este magistral descrisă: "Mă conduse pe lângă mulțime, un destul de lung ocol prin mărăcini și beznă, până la o movilă de unde valea însângerată se vedea ca-n palmă. Reflectoare puternice de câteva mii de wați te ajutau să descifrezi fiecare pietricică și fiecare mărăcine din solul roșietic, ca și cum s-ar fi aflat sub o lupă de dimensiuni uriașe. (...) Carcasa teșită a autobuzului tocmai era ridicată de o macara mobilă, iar în locul ultimei zdrobiri rămăsese un careu trasat cu var alb. Abia atunci îți puteai da seama că locul fusese ales cu grijă de asasinul sinucigaș – cel mai abrupt povârniș de pe șoseaua cu serpentine – pentru ca impactul răsturnării și rostogolirii să fie cât mai mare".

Aceste momente pline de tensiune care marchează, în mod semnificativ, sfârșitul cărții, fuseseră anticipate de altfel, mai bine zis pregătite artisticește, prin evocarea, într-o altă pagină antologică, a unui atac terorist săvârșit la Ierusalim în plină stradă, de un cuțitar căruia îi căzuse victimă cel mai devotat și mai generos prieten al naratorului, Marcel, zis Gogu. Din nou, atmosfera "de după": "Era o înghesuială teribilă înăuntru, tot felul de necunoscuți ca la o manifestație publică, de toate vârstele și din toate straturile. (...) Se interesau în șoaptă cine e cutare și cum s-au întâmplat lucrurile, se strecurau către punctele unde se găsea un ins pus pe pălăvrăgeală, ca și cum tăcerea reculegerii i-ar fi îngrozit". Și, tot timpul, "senzația aceea absurdă, că «numai omenii buni mor», mai exact, sunt omorâți".

Inutil de adăugat că aceste pagini "eroice" se intersectează în mod firesc pe tot parcursul romanului cu cele – și ele tensionate – legate de societatea israeliană de zi cu zi, cu oamenii săi buni și răi (mai puțini la număr), cu obiceiurile și ticurile ei, cu virtuțile dar și viciile ei, cu cruzimea unor birocrați de care atârnă soarta cetățenilor, indiferența altora, etc. etc. – deloc edulcorate.

Iată câteva fraze, care, în laconismul lor lipsit de patetism, par a concentra, după părerea mea, câte ceva din experiența de viață a oricărui *ole hadaș* sosit tardiv în Israel: "Jidovul rătăcitor, care a ajuns în țara strămoșilor, stația terminus a vagabondajului său prin veacuri, își dă seama abia atunci că a devenit un emigrant, ca alte, tot mai multe milioane, pentru care loc de înrădăcinare nu mai există pe lumea asta".

(Gina Sebastian Alcalay)

Bianca Marcovici

Lumini diafane

Versuri; ed. Haifa, 2006

Poeta din Haifa s-a arătat în anii din urmă preocupată, ba chiar dominată de lupta pentru stăpânirea cuvântului și realizarea poeziei. Volumul despre care vorbim este alcătuit din două părți: cea dintâi, bilingvă, pune – sub titlul "Ensemble-Pace" – față-n față poezii originale, în românește și în versiunea lor franceză, aparținând d-nei Nicole Pottier; a doua, numai versuri în limba română, intitulată "Scrisori filigranate".

Ceea ce frapează este prezența, în mai fiecare pagină, a chinului încercat de autoare de a găsi (visul oricărui scriitor!) termenii perfecți pentru exprimarea stărilor de spirit. Asemeni poetului, ea se întreabă la nesfârșit "unde e cuvântul care să exprime adevărul?". Rezultatul este că, dacă deschizi volumul la întâmplare și pariezi pe o sticlă de whisky că în versurile de pe pagina respectivă vei găsi cuvinte precum "poem" sau "cuvânt" ai 90% șanse să câștigi.

"E clipa poemului fotografiat/ cum mulți n-o sesizează./ doar noi, ce ne e drag/ cuvântul scăldat în pasărea iubirii/ împreună pe viață" ("Împreună").

"Încerc să mă feresc/ de oamenii răi (...) mereu se interpun între/ mine și fericire/ între mine și cei dragi mie/ mereu sapă șanțuri să mă îndepărteze de cuvânt, de tine" ("Renasc și dincolo").

"Totul se va repeta/ la o altă scară/ sacrul cuvântului se revarsă/ ia totul la vale..." ("Septembrie").

"Ai rămas același (...) un poem alb atât de alb ca o/ rochie de nuntă" ("Dedicație").

"Uneori soarele apare/ odată cu toată constelația/ de cuvinte, direct din mare" ("Noi suntem o galaxie").

"Fug în reveria poemului/ știu că-mi aparțin amândouă" ("Monolog pe o coardă").

"În cartierul meu cel slut/ am expediat în van invitația/ poemul" (Cartierul meu cel slut").

"Silaba ta mă doare" ("Coapsa mea").

"Poezia se auto-distruge/ ea oprește inima" ("Coloana vertebrală a poemului").

"Dacă aș fi fost gândul poemului tău/ n-aș fi simțit ultima ta răsuflare/ (...) dar nu în oglindă te tragi pe tine/ în moarte/ iar după tine nu-ți pasă de barbarii cuvintelor" ("Sfârșitul care te compromite").

"De multe ori fluviul cuvintelor tale se percepe" ("Mediterana").

"Un alt simț ne cufundă-n săvârșirea/ incestului cuvântului" ("Evantai poetic").

"Picături de ploaie spală amintirea toamnei/ precum cerneala de pe foaia poem" ("Capricioasa").

"Frâul liber/ al femeii/ nu constă în virtutea afișată/ ci în clipa din cuvântul închircit" (...) *"Viața mea se consumă pe lungimea unui poem"* ("Cuvântul închircit").

"Trupul cuvintelor tale se deschide/ iar eu îmi reazem capul de inima ta/ oază" (...) *"Tu ești tatăl cuvintelor mele"* ("Legenda II").

"Ne-am recunoscut din cuvântul nesupus/ stringent/ zemos" ("După degetul meu").

Și așa mai departe, lăsând impresia că avem de-a face cu o adevărată obsesie.

Noaptea, când avem coșmaruri, eu, dumneata, dumnealor ne trezim din somn, înfricoșați: se făcuse că a intrat în casă, rânjind, Bau-Baul din copilărie sau Ahmadinejad însoțit de doi hamasnici cu cagule și-un topor. Bianca Marcovici se zvârcolește în așternut de ca și cum ar fi fost încolăcită de șerpi. Apoi sare din pat urlând: "A fost groaznic! Am visat un substantiv!".

Mirel Brateș

Porunca lui Elohim

Roman; coperta; Denise Idel;
ed. "Viitorul Românesc",
București, f.d.

Într-un fel, e o continuare la romanul anterior al lui Mirel Brateș, prozatorul din Haifa. Întâlnim și aici un narator vorbind despre fel de fel de oameni și împrejurări din Israelul de azi. Întâlnim și câteva personaje cu care ne-am familiarizat din scrierea precedentă, "Israel fără horoscop", mai bine zis cu câteva "figuri" din lumea literaro-jurnalistică a alialei: Dan Clarenfeld, naratorul, Gary Suvin, Filip Rosenbaum, Holm, Seset ș.a.

Cartea, care se citește cu plăcere, nu este construită după canonul clasic al romanului: un început, un mijloc și un sfârșit (asta ca să simplificăm lucrurile), el nu are o intrigă propriu-zisă, fiind mai degrabă o suită de scene din viața *alor noștri* de-aici. Tablouri dintr-o expoziție? Exact. Dar tablouri pictate cu penel bun, pline de culoare și efervescență.

Plimbându-ne prin expoziție, întâlnim scene din redacția unui cotidian de *alia,* de la Asociația Scriitorilor, dar și cabinetul unui avocat din Tel Aviv, dar și o discuție "pe teme la zi" între câțiva soldați la Ierusalim, dar și, dar și...

Printre tablourile notabile, am dat (așa cum e firesc într-o expoziție cu subiecte variate) și peste unul cu temă erotică. Fragmentul de mai jos ne arată că, la ora 2006, condeiul lui Mirel Brateș este în formă:

«– Mă interesează apartamentul de închiriat; Într-un anunț, la afișierul hotelului nostru, scrie că aveți un apartament de închiriat – explică el legând cu greu cuvintele în ebraică, deși era aproape convins că fata știe românește.

– Aha! Înțeleg, înțeleg! Foarte bine!... Eeee, mama se află la o

petrecere de Brit Mila... Basculă micul zăvor care încuia poarta și râse foarte satisfăcută că poate să-l invite în casă și să trateze personal chestiunea închirierii. Azzz, adică de anunțul nostru este vorba, stabili Sefira, încântată mereu, poftim, intră! O să vină și mama...

Vorbea o ebraică fluentă dar cu pronunție românească, evidentă, ușor de recunoscut, punctându-și frazele cu niște "azzz"-uri și niște "eee"-uri emise cu buzele întinse mult în lături.

– Poftim! îl invită s-o urmeze în curte.

O luă în față, subțire, cu capoțelul de pe ea ud leoarcă dar cu pieptul împins înainte, dreaptă, cu brațele depărtate ușor de corp, și se uita mereu înapoi, pentru a verifica dacă el o privește. Și-atunci, îi zâmbea peste umăr și se legăna și mai tare din șolduri, aruncând vârfurile galenților ca și cum ar fi umblat pe o estradă de prezentare a modei și nu pe o potecă pavată cu resturi de cărămizi și balast.

– Aici avem salonul... Ia loc, poftim! îl invită indicându-i divanul și se duse să stingă veioza. Părinții... eeee, mama, mama e plecată, ți-am spus, la o Brit Mila, explică ea confuz. Și știi cum sunt petrecerile astea; până-i taie ciucurelul, până îl binecuvântează etc. etc.

Dan se simți și el încurcat și începu să privească în jur. Un dulap de haine, masiv, din lemn de stejar, un jilț de paie pe care erau aruncate câteva tipare din hârtie de ziar, un taburet pe roți, un televizor cu antenă de cameră. O mare carpetă, ce acoperea peretele de care era lipit divanul, înfățișa două cadâne aproape goale și o odaliscă. Pe jos, lângă pedala mașinii de cusut, erau împrăștiate câteva mosorele și bucăți de etamină crem.

– Nu te-am întrebat dacă ești căsătorit, spuse ea deodată.

– Nu, nu sunt.

– Te-am întrebat așa... N-are importanță! Scuză-mă puțin, adăugă scurt și dispăru grăbită în camera din față.

Intră în baie și încuie ușa cu cheia. După ce se dezbrăcă de capoțelul ud își privi fața în oglindă. "Ce cearcăne!" oftă, supărată, bosumflându-se. Se unse cu o cremă, apoi, din pragul ușii, se înapoie în fața oglinzii și se spălă pe dinți.

Reveni în salon îmbrăcată într–un halat din mătase foarte subțire. Cu părul pieptănat cu cărare la mijloc și prins cu o bentiță de lamé, arăta ca o școlăriță. Își suflecă puțin mânecile și se așeză vizavi de Dan, la celălalt capăt al divanului, rezemată ușor de perete, sfârșită, ca în urma unui mare efort. Surâse o clipă, cu un aer secret, misterios, și îl privi cu satisfacție, de la picioare la cap, după care închise ochii și începu să îngâne un șlagăr israelian la modă, "E rece afară", învârtind în mână cordonul halatului. Avea un fel nostim de a-și ține buzele țuguiate și nările umflate, de parcă adulmeca tot timpul un miros plăcut și puternic, o mireasmă.

– Eu cred, spuse Dan, că numele vostru, Braunștein... cred că familia voastră e din România... Da?

– Aaaa! Și tu ești din România! explodă Sefira foarte bucuroasă începând imediat să turuie într-o românească aproape perfectă. Credeam că ești sud-american, ceva... un argentinian. Tată meu a fost... eeee... din România. Și bunica, desigur. Era... Au venit împreună, în '71, din Brăila. Mama e turcoaică... S-au cunoscut la Acco, m-au avut imediat pe mine și s-au căsătorit și... Tata... bine, hai să-ți spun! se hotărî brusc întorcându-se pe jumătate spre o fotografie mare, ovală, care atârna deasupra televizorului.

– E tatăl tău?

Era unul din acele portrete intens colorate pe care fotografii le surprind exact în clipa când personajul se uită fix în obiectiv. Bărbatul tânăr, măreț, din fotografie, avea pe cap o caschetă de vaporean ornamentată la mijloc, deasupra cozorocului, cu o ancoră mare.

– Da, tăticul...

– A fost marinar?

– A fost, ori este, nu știu! Nu mai știm nimic despre el de aproape cinci ani... Lucra la ZIM, pe un vapor... se zice că era beat, că a căzut în ocean și s-a înecat pe când vaporul ăsta ancorase în radă la San Francisco... L-am iubit tare mult pe tata! Știi?...

... Mama a cam luat-o razna, a început să lipsească... venea obosită. Un an-doi și-a făcut de cap cum a vrut și după aia s-a combinat... eu cred că-l cunoști... administratorul vostru de la hotel, Ioșca îl cheamă, trebuie că-l cunoști... Îl cunoști?

– Îl cunosc, domnișoară, știu despre cine este vorba.

– Da. Ioșca e văduv și maicămea, cum îți spun, s-a combinat cu el. S-a instalat în casa lui... mai mult acolo stă decât aici! Și acum, pentru că în toamnă plec la armată, vrea să închirieze căsuța.

– Înțeleg, domnișoară.

Sefira zâmbi, încântată că se află în compania unui domn serios, impunător, căruia poate să-i încredințeze unele secrete. Vorbea repede și zâmbea, iar de la un moment dat începuse chiar un fel de confesiune rapidă, ca acelea pe care le faci unui prieten intim pe care îl reîntâlnești după foarte mulți ani; a terminat opt clase, apoi a început să lucreze la un magazin de covoare, "Frishman", câștiga binișor și prea multă treabă nu avea de făcut, în schimb trebuia să fie la cheremul lui Frishman, Avigdor Frishman, chiar acolo, în spatele magazinului, pe vraful de covoare, situație care nu a afectat-o deloc pentru că patronul era un bărbat tânăr și plăcut, un tip foarte viguros, și totul ar fi putut continua așa dacă, după câteva luni, aproape o jumătate de an. n-ar fi aflat soția lui...

– Phiii, Doamne! A ieșit un scandal! exclamă Sefira veselă. Știi, acum îmi dau seama: tu semeni puțin cu Avigdor!

– Nu semăn cu nimeni! i-o reteză Dan.

– Te superi degeaba, zău... Avigdor e frumos și are sânge de uzbek în el... s-a născut chiar la Buhara... Familie foarte bogată...

– Ascultă, domnișoară... nu știu de ce-mi povestești tot felul de... Mai bine spune-mi: când vine mama ta, ori nici măcar n-o aștepți să vină...

– Ba da, zău că da! O să vină, o să vină... Unde te grăbești așa? Ce–ai zice, făcu deodată, răsucindu-se spre el, dacă, situația fiind aceasta, am ciocni un păhărel de coniac împreună, noi doi? Ce zici? Chiar dacă tu nu vrei, vreau eu!

Coborî de pe divan, grațioasă, toate gesturile ei erau acum altele decât la început, plutea încet prin încăpere de parcă ar fi umblat pe vârful picioarelor. Deschise dulapul și se întoarse cu o tavă, două pahare și o sticlă de "Stock", le puse pe covor, în fața divanului, trase apoi taburetul cu rotile și așeză pe el tava cu paharele. Sticla de coniac era neîncepută și Sefira îi scoase dopul, foarte atentă, și turnă. Ridică unul din pahare și-l ciocni de celălalt aflat pe tavă. "Noroc și iubire și pace să ne dea Elohim!" spuse și sorbi de câteva ori la rând. (...)

– Ce faci? îl certă ea uitându-se în fundul paharului. Nu bei? Te prefaci...

– Pot să fumez? întrebă Dan.

– Sigur că da, phii!... poți să mă servești și pe mine cu o țigară... Aprinde-mi-o tu, te rog! (...)

– Tu te superi degeaba, zău că semeni puțin cu Avigdor și mie Avigdor mi-a fost ibovnic... cred că așa se spune pe românește. Da, mi-a fost ibovnic, un ibovnic minunat! M-am obișnuit cu el ș... și așa a trecut aproape o jumătate de an... Înțelegi? întrebă Sefira și colțurile gurii i se umeziră. Știu foarte bine ce se petrece în corpul meu... E o chestie de glande și alte chestii... nu știu eu cum se numesc.

Privind-o atent, Dan observă că îi apăruseră pete roșii pe obraji și transpirase ușor pe gât. Sudoarea ei avea însă un miros excitant, plăcut, care se simțea acum în aer, vag, amestecat cu o aromă mentolată, de pastă de dinți. Remarcă apoi sânii, de proporții neobișnuite la o fată de șaisprezece ani...

Deodată simți mâna ei, foarte caldă, mângâindu-l pe obraz și apoi, imediat, pe piept. Respira șuierat și își lăsase capul pe umărul lui, apoi alunecă, încet, în jos, cu tandrețe de femeie vicioasă, în timp ce, înfrigurată, încerca să-i deschidă prohabul. Luat pe neașteptate, Dan simți o înfiorare și gemu încet, înăbușit. Pofta apăruse atât de brusc încât, aproape amețit, începu să-i mângâie sânii. Tăria aceea incredibilă, netezimea... Își reveni aproape imediat – dorința, plăcerea nebună, intensă care îl invadaseră s-au retras la fel de repede, poate dintr-un scrupul sau, pur și simplu, la gândul că puteau fi oricând surprinși de sosirea doamnei Braunștein.

– Fii cuminte! bolborosi și o îndepărtă ușor.

Sefira s-a ridicat brusc, izbucnit, s-a uitat la el nedumerită, aproape furioasă, dar n-a spus un cuvânt, doar își mușca buzele, înroșindu-le. A luat o batistă din șifonier, și-a șters colțurile gurii și s-a reașezat pe divan, dar acum în altă poziție – cu picioarele descălțate de papuci, lipite talpă de talpă. Era însă o poziție incomodă, simți imediat zeci de furnicături și atunci s-a așezat tacticos, picior peste picior, dezvelindu-și pulpele cu un singur gest scurt, frivol. Excitația îi strălucea pe față. După câteva clipe, când a auzit-o spunând "Vezi? Mă gândeam acum, când am fost lângă aia a ta, mă gândeam că dacă mai bem un păhărel o să prindem curaj și... Zău, ce dracu!" și-a dat seama că nu mai putea împiedica acel deznodământ. (...)

– Ești tu mare dar și prostuț! N-ai înțeles că mama nu vine astăzi aici?! Zău că nu! Mi-a și dat telefon că nu vine... Sau ți-e frică, probabil, că încă-s minoră, hai? Fii liniștit! Chiar că... Ți-am spus de Avigdor, dar asta, ce vreau acum să-ți povestesc, s-a-ntâmplat... ehehe! înainte de Avigdor, cu mult înainte. S-a-ntâmplat de mult, foarte de mult... eram încă puștoaică, chiar puștoaică – la Bat Mitzva mea. A fost o petrecere mare, foarte mare, ai mei au invitat o grămadă de oameni, vreo două sute și cel mai important era un gruzin bogat, foarte bogat, Iakov Hananaiev, cu care tata avea oarece afaceri... așa, câteodată, nu știu să-ți spun ce afaceri. Pe scurt, Iakov ne-a dat un cec care întrecea de departe orice așteptare, dar cecul acela a fost ca un fel de act de vânzare-cumpărare... Fiindcă, târziu, în zori, m-am pomenit cu Iakov, gol-pușcă, lângă mine în pat. Ai mei se făceau că habar n-au ce se întâmplă și nebunaticul ăla m-a dezvirginat. Era încins ca un apucat... Îți spun sincer că nu m-am opus, m-am pierdut imediat... Îmi doream asta încă dintr-a cincea și Iakov mă înnebunea, mă atingea în locuri unde simțeam că mă sfârșesc și mor, că devin aeriană, că mă topesc și îmi lua mâinile și mă făcea să-l mângâi și eu pe... Pe urmă a început să mă sărute din cap până-n picioare, să mă lingă... îmi ieșisem din minți și... uite-așa cu dezvirginarea. Nu a avut prea multă importanță!

Se opri ca și cum ar fi căutat un alt cuvânt, mai potrivit, și când părea că l-a găsit, continuă cu melancolie.

– Da... am leșinat... era întuneric și bâjbâiam... pfii! În fine, povestea e alta, o poveste întreagă, *lungă și aiurită… Hananaiev, mafiotul, care conducea afaceri de sute de mii de dolari, mă iubea! M-a lăsat în pace vreo doi ani, să mai cresc, după care am devenit amanta lui oficială. Nu orice fel de amantă: gruzinul ăsta, crud și foarte iute la mânie, în stare să și ucidă, care conducea și făcea să tremure o mafie întreagă, la Haifa, în port, papașa ăsta mă adora, mă iubea într-atât că era cu mine ca un cățeluș!… Tata dispăruse deja, cum ți-am spus, în cursa aia la San Francisco, și Hananaiev ne ținea, pe mine și pe mama, ca pe niște regine, aveam de toate. Îmi împlinea orice dorință! (…)*

– … Lumea știa, m-au dat afară de la școală, ce mai!? Dar mie nu–mi păsa, eram doamna lui Hananaiev, spuse ea cu aplomb. Și tocmai atunci, starostele ăsta al meu, Iakov, care era urmărit într-o anchetă pentru niște mărfuri de contrabandă, și-a luat tălpășița cu dolăreii lui cu tot și a fugit în America, sau poate că s-a-ntors în Rusia, nimeni nu l-a mai văzut! Eu cred că l-au terminat pe undeva, pentru că un semn, totuși, mi-ar fi dat… Asta e! De voie, de nevoie, am intrat la Frishman, ți-am povestit. ăsta, care e mai… avansat, mai modern, m-a învățat tot felul de chestii franțuzești… am vrut să-ți arăt dar n-am apucat, că m-ai împins… Sper că acum, pentru că știi totul despre mine, că mi-am descărcat tot sufletul… Na, zău că…

Respira greu, înecat. Înghițea ca și cum n-ar fi primit destul aer și, dintr-o dată, se întinse pe spate și se lipi de el. "Tu nu vezi cât de excitată sunt?" mai spuse, încet, cu o voce pierdută, apoi, brusc, abia stăpânindu-se: "Nu ești numai caraghios, ești de-a dreptul nebun!" și își culcă capul pe pulpele lui. Dan nu mai era în stare să se împotrivească – din dorința bine ascunsă până atunci începu să crească, imposibil de stăpânit, o poftă uriașă. Sefira îl mângâia și-l săruta făcându-l să se înfioare și, după câteva clipe, se ridică în genunchi, își desfăcu halatul și se așeză deasupra lui cutremurându-se de plăcere. Începu să se legene rar, apoi din ce în ce mai des și mai fremătător șoptind "Nes! Nes! Nes!" Era o voce subțire, ca a unei fetițe, un fir de voce…»

Paginile acestea de Mirel Brateș și-ar fi găsit locul, fără doar și poate, în revista bucureșteană de care vorbim mai la vale.

Plural

**Revistă (în engleză) editată
de Institutul Cultural Român
(redactor-șef Aurora Fabritius)
București, 2005**

Tipărite în excelente condiții grafice, volumele scoase pentru străinătate sub titlul "Plural" prezintă (cu gust și cu succes) cititorilor de pe mapamond diferite aspecte ale literaturii și artei românești. În cazul de față, ne-am trezit cu o mică surpriză. Sfidând prejudecățile (ba chiar judecățile) care spun că o instituție culturală oficială precum I.C.R. nu trebuie să se ocupe cu chestiuni deocheate, sau măcar discutabile, redacția a dedicat numărul pe care l-am primit zilele trecute erotismului din literatura română, de ieri și de azi. Adrian Solomon, cel ce a făcut selecția materialelor incluse în acest op masiv de aproape 500 de pagini, a ales texte de Ion Creangă (în cap cu faimoasa "Poveste a lui Ionică cel prost", care, cam porno fiind, circulase ilegal, adică *sous le manteau,* ani și decenii de-a rândul), apoi Liviu Rebreanu și Panait Istrati, Ion Minulescu și Mircea Eliade, Tudor Arghezi, Gib Mihăescu și Ion Vinea, penru a ajunge la postbelicii ca Marin Preda sau Al. Ivasiuc, și pe urmă la cei de azi care "și-au dat drumul" din plin la acest capitol: Emil Brumaru și Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Radu Aldulescu sau Gh. Crăciun. Plutonul este încheiat cu un grup de tinere scriitoare care au *scandalizat* societatea de după 1990: Elena Vlădăreanu, Simona Popescu, Ioana Bradea, Claudia Golea, Ioana Băetică ș.a. ș.a. Și, întrucât nici autorii din *trib* n-au prea fost ușă de biserică în materie de erotism, întâlnim în acest număr (despre care uitasem să vă spunem că poartă titlul inspirat de "Eromania") pagini de Mihail Sebastian, M. Blecher, H. Bonciu, Nina Cassian, Norman Manea, Andrei Oișteanu (un studiu despre picanteriile literare din sec. 19) și Virgil Duda (al nostru).

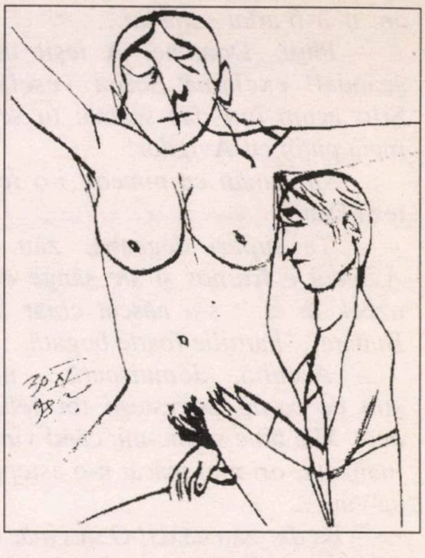

Volumul este ilustrat de Florin Mitroi și Dumitru Gorzo, cu desene mai pe după plop decât multe, multe texte.

(M. Rafael)

Totuși, n-au fost singuri

**Ediție îngrijită de Maria Marin
Editura Universal Dalsi, București
2005**

Propunându-și să demonstreze "solidaritatea intelectualității românești și evreiești în anii 1900-1940", autoarea ediției include în paginile volumului articole semnate de scriitori şi oameni de ştiinţă precum şi de un eminent teolog şi prozator (Gala Galaction), consacrate valorilor spirituale iudaice. Multe dintre texte combat antisemitismul aflat în plin "progres" mai ales după 1933 când a ajuns şi în România campania începută de nazişti în Germania. Majoritatea articolelor sunt reproduse din "Adam", revista întemeiată şi condusă de I. Ludo, care a constituit în epocă o adevărată redută de apărare a intelectualităţii evreieşti în faţa ofensivei naţionalist-extremiste.

Maria Marin, care a efectuat o muncă de cercetare şi selecţie căreia i se cuvine tot respectul, nu s-a oprit însă la limita anului 1940, când au luat amploare persecuţiile anti-evreieşti, intrând, curând, în perioada aplicării "soluţiei finale", ci continuă prospecţia şi după acest an. Un excepţional fragment dintr-o carte de Iordan Chimet, apărută în 2004, oferă o perspectivă largă asupra condiţiilor sociale, politice şi psihologice ale extinderii antisemitismului în secolul XX. O cronică a campaniei contra lui G. Călinescu, autorul monumentalei şi deosebit de preţioasei "Istorii a literaturii române de la începuturi până în prezent" demonstrează cum ura viscerală împotriva evreilor desfide chiar şi marile valori autohtone care, deşi nu practicau "filosemitismele" atât de confuze şi bizare, recunoşteau contribuţiile de seamă la literatură, inclusiv ale evreilor. "O minte dreaptă care nu confundă probleme politice cu lumea ideală a creaţiei, nu poate să nu recunoască contribuţia lor", scria marele cărturar.

Sunt reproduse şi izbucnirile de bucurie la desfiinţarea ziarelor democrate în 1937, prima măsură a guvernului condus de Octavian Goga, "poetul sensibilităţii româneşti". Dar decăderea unor intelectuali în mlaştina urii nu se rezumă la acest caz. În "Jurnalul" lui Mihail Sebastian sau în cel al lui Emil Dorian sunt semnalate multe cazuri de înregimentare la antisemitismul oficial între care cele ale lui Camil Petrescu, Brătescu-Voineşti, Mircea Eliade şi ale altora purtând nume ilustre... Ne interesează însă, în primul rând, fermentul de adevărată civilizaţie şi cultură ai cărui exponenţi sunt prezentaţi, cu o remarcabilă profesionalitate editorială, în această carte.

Berthold Aberman

Preşedintele văduvelor

Roman; Editura Napoca Star, Cluj 2005

După trei volume în care a adunat impresiile culese dintr-o viaţă bogată în experienţe ("Trăiri", editura Libra, 2004; "Ultima clipă", ed. Abitel, 2004; "Trecutul doare", 2005), Berthold Aberman revine cu o poveste de dragoste în care este învestită, după toate aparenţele, o parte din existenţa sa. Mediul în care se desfăşoară întâmplările povestite este cel al ofiţerilor din serviciul de topometrie al armatei române, profesia sa "de bază" timp de mulţi ani. Ne aflăm într-o comunitate de oameni cu totul speciali: deşi supuşi aceloraşi rigori militare, atributele profesionale le conferă mai multă libertate de mişcare şi o anume independenţă de interpretare a evenimentelor. De fapt, ei sunt legaţi de natura pe care o cercetează în scopuri militare, evident conştienţi că nu-i pot impune acesteia nici o strategie. Comandanţii vor trebui să ţină seama de cele semnalate de ei atunci când îşi vor alcătui planurile, le vor corecta obligatoriu în funcţie de ceea ce indică hărţile realizate de topometrişti. În comportamentul acestora se distinge un alt fel de a fi decât al celorlalţi ofiţeri, chiar şi relaţiile lor de dragoste.

Ca personaje de roman aceşti oameni transferă şi partenerelor lor ceva din deschiderea către o viaţă liberă, lipsită de prejudecăţi şi îngrădiri impuse. Dar ei sunt câteodată, din cauza aceleiaşi deschideri, generoşi până la naivitate şi prizonieri ai psihologiei feminine adesea acaparatoare. Autorul este un excelent cunoscător al acestei performanţe feminine, surprinzând-o în diferite ipostaze, unele de o complexitate care o fac de nepătruns, dar autorul are "chei" pentru toate împrejurările.

Romanul are pagini care preiau modele cunoscute, atenuându-i cursivitatea altfel plină de tensiune. Parcă recunoscând primejdia inerţiei, Berthold Aberman revine în cea mai mare parte a cărţii la construcţia tipică a unei povestiri prin care îşi apropie cititorii dornici să afle întâmplări în care sunt în joc destinele unor semeni ai lor.

Berthold Aberman

Nimic nu mai e cum era

Roman; Editura Napoca Star, Cluj 2005

Aproape simultan cu volumul prezentat mai sus a apărut un nou roman care demonsrează că bagajul de povestiri trăite de autor sau preluate din vieţile altora este foarte bogat. Interesul acestuia se concentrează ca de obicei şi de data aceasta pe sinuozităţile sentimentelor de iubire. Acum îşi aminteşte de întâmplări reale petrecute în vremea comunismului, când până şi viaţa intimă a oamenilor era marcată de impunerea unor limite şi prejudecăţi. În acest cadru îşi găsesc un teren fertil intrigile, provocările, ameninţările. O atmosferă apăsătoare tulbură chiar şi momentele ce s–ar fi cuvenit să fie frumoase, să stimuleze bucuria de viaţă a partenerilor.

În prefaţa cărţii, Maria Pal notează, între alte observaţii percutante, pe aceea că autorul povesteşte alert, "fără preocupări exagerate pentru stil sau pentru sondarea în profunzime a personajelor, modelul său nefiind Marcel Proust, ci Mihail Drumeş, romancierul citit pe sub bancă de numeroase generaţii de adolescenţi". Altfel spus, B. Aberman cultivă genul "atractiv", scrierile sale făcând deliciul cititorilor nepretenţioşi, dar în stare să deosebească o carte bună de un fals greu digerabil…

Povestirea este la rigoare "optimizată" deşi este marcată, îndeosebi, de cumplite dezamăgiri şi dureri înăbuşite. Există, pare să ne spună autorul, o compensaţie în toate: de ce, oare, acei care suferă nu ar avea dreptul la un final fericit? D-sa îl caută, îl găseşte, dăruindu-l celor care poate au lăcrimat pe parcursul lecturii. Nu întâlnim nici un final forţat: deznodământul decurge din desfăşurarea firească a faptelor. Cu un oarecare efort literar, bine şi profesional potenţat, cărţile lui Berthold Aberman ar putea deveni, fiecare în parte, câte un best-seller…

Eugen Budău

Cartea care m-a ținut în viață

Editura Sam, Bacău 2005

Un titlu cam dramatic pentru autorul unei opere care cuprinde un număr impresionant de lucrări, în majoritate consacrate literaturii create la faţa locului, adică la Bacău (oraşul în care este un eminent profesor de literatură), editării unor manuale şi îndrumări pentru elevi şi profesori, a unor prefeţe şi studii dedicate unor scriitori cu faimă, a sute de articole publicate la Bacău şi în ţară; dar dacă el susţine că aşa stau lucrurile, că masiva sa carte "Bacăul literar", de 840 de pagini (Editura Universitas, Iaşi 2004) l-a "ţinut în viaţă", nu putem decât să-i dăm crezare. Cartea aceasta este, de fapt, dosarul realizării celei citate mai sus: zile şi nopţi de lucru asupra manuscriselor, lecturi intense, contacte cu creatorii. Istoria Bacăului literar începe la 1600 şi se continuă până la zi; ne închipuim, deci, câtă abnegaţie a trebuit să pună la bătaie Eugen Budău pentru a izbuti în această bătălie cu uitarea şi indolenţa. În "Bacăul literar" sunt incluşi şi scriitorii israelieni originari din Bacău, dar din cartea recentă aflăm că s-a organizat la Moineşti o dezbatere despre opera lui Alexandru Sever, iar un cerc de jurnalistică poartă numele lui Marius Mircu. La inaugurare acesta le-a trimis membrilor cercului volumul său "M-am născut reporter" cu urarea ca "ei să ajungă scriitori şi el să le citească cărţile". Să amintim că la apariţia "Bacăului literar" "Minimum" a scris că "la bursa literaturii cota Bacăului a crescut cu 5 la sută". "Cel puţin", s-ar cuveni să adăugăm, după ce am citit noua carte a lui Eugen Budău.

(Carol Isac)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Jonathan Campbell, *"Deschiderea sulurilor de la Marea Moartă";* trad. de Ion Peleanu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2005.

Iacob Iţhac Niemirower, *"Iudaismul";* studii, eseuri, omiletică şi retorică; studiu introductiv de L. Z. Herşcovici; selectarea textelor, note, glosar şi indice de dr. Lya Benjamin şi Mihaela Rotaru; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2005.

Felicia Mohr, *"Răsăritul Apusului";* versuri; cu o prefaţă de Tudorel Urian; coperta: arh. G. E. Mohr; ed. Universalis, Bucureşti, 2005.

Claus Stephani, *"A fost un ştetl în Carpaţi";* convorbiri despre viaţa evreilor din Vişeu; trad. de Ruxandra Georgeta Hosu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2005.

Isaac Bashevis Singer, *"Urmaşii";* roman; trad. de Anton Celaru; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti, 2005.

Dana Deac, *"Oraşul de dincoace";* o istorie a evreilor; cu o prefaţă de conf. univ. dr. Remus Creţan; ed. S.R.C., Turda, 2005.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE

ACUPUNCTURĂ

PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •

• Paralizii (inclusiv faciale) •

• Astmă • Alergii • Nervozitate •

Insomnii • Impotenţă • Prostată

• Diabet • Colesterol •

• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate

• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254

08/945-6135

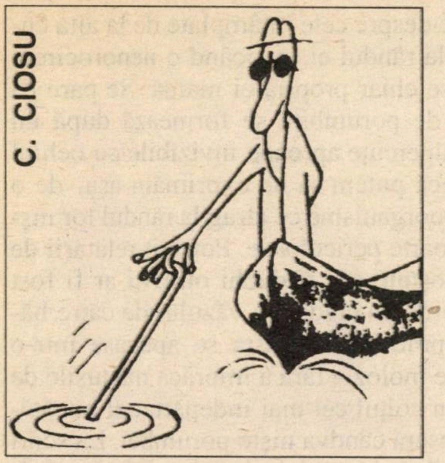

Pescuitorul de perle

Au și zvonurile preferințele lor

«Zvonurile care au ajuns la urechile confraților noștri despre cruzimea armatei lui Napoleon au preferat să fie de partea turcilor.»

("Viața noastră", nr. 16.671/06; comunicată de Solomon Taub, din Ierusalim, POB 18539, – care a aflat, ca și noi, pentru întâia oară că zvonurile au și ele, la o adică, preferințele lor.)

Unul s-a sinucis după ce a fost executat. Altul, după execuție, a făcut ani grei de pușcărie

«Comisia a stabilit în prealabil lista acuzaților: Herman Goering, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop (…) ș.a. Acești criminali au fost executați la Nüremberg pe data de 16 oct. 1946. Herman Goering s-a sinucis în camera sa. Rudolf Hess, Walter Funk au fost condamnați la închisoare pe viață.»

("Viața noastră", nr. 16.671/06; comunicată de Rica Langerfeld, Tel Aviv, POB 11439, – care consideră că, publicând aceste revelații, cu adevărat senzaționale, ziarul cu pricina a realizat un scoop de zile mari.)

Kadima (înainte) spre cursul de limba română al d-nei dr. Madeea Axinxiuc, de la Institutul Cultural Român!

Perle găsim nu numai în ziare și reviste, ci și în tot felul de tipărituri, mai mari sau mai mici, din lumea alialei.

Așa cum se vede în *Invitația* de mai jos:

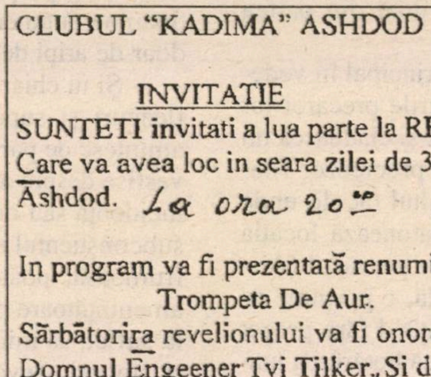

CLUBUL "KADIMA" ASHDOD

INVITATIE

SUNTETI invitati a lua parte la REVELIONUL 2006.,
Care va avea loc in seara zilei de 31 Decembrie.,La saloanele RINA din Ashdod. La ora 20^{00}

In program va fi prezentată renumita orchestră –
Trompeta De Aur.
Sărbâtorira revelionului va fi onorată de primaru orasului Ashdod
Domnul Engeener Tvi Tilker.,Si de Domna Dr Valeria Maria Stoica
Ambasadorea Romnei in Israel.
Va uram la multi ani.

Presedintele clubului KADIMA
Yehosua Zontag.

(Comunicată de S. Goldstein, reh. Kairos 24/4, Rosh Ha'ayn 78601, – care, după ce s-a luat de cap citind textul de mai sus, a ajuns la concluzia că în mintea celor de la HOR e un mare hor – gaură, pentru cititorii noștri din România – à propos de gramatica limbii române.)

Plantele n-ar trebui să mai bea cafea

«Folosirea de lungă durată a cafelei, ceaiurilor, băuturilor cola poate epuiza plantele suprarenale» etc. etc.

(Din volumul "Oboseala cronică tratată în mod naturist", Buc. 2005; comunicată de Victor Frank, POB 9805, Haifa 31096, – care, ca om priceput în materie, este de părere că plantele în cauză n-ar trebui să consume nici alcool, și nici – ferească sfântul! – să pună țigara-n gură.)

Poșta

Luciana Bergmann, Petah Tikva; **Sidy Auberman,** București; **Viorel Sebastyen,** Bordeaux, Franța (observații bune, dar nu perle); **Viniciu Tudose,** Lausanne, Elveția; **Armand Grossu,** Herzlia; **Mircea Sontag,** Haifa (nu orice greșeală de tipar e o perlă); **Adalbert Marcusohn,** Beer Sheva (nici așa; ne-ați trimis o pagină din ziarul respectiv înecată în cerneală).

●

O povestire de
GINA SEBASTIAN ALCALAY

Răzbunarea porumbiţei

"Copilul meu când era mic gângurea tot timpul ca un porumbel".

"Porumbiţa mea, ce dulce eşti!"

"Se giugiulesc toată ziua ca doi porumbei".

"Era o plăcere să-i vezi în cuibul lor de porumbei!".

"Nu mânca mai nimic. Ciugulea doar câte ceva, ca o porumbiţă".

Toate aceste stereotipuri de mai sus operează cu aceleaşi simboluri, conjurând în mod invariabil prin intermediul lor sunete şi imagini de o maximă delicateţe şi dulceaţă, un univers diafan şi tandru, în care totul nu este decât mângâiere, frăgezime, duioşie, muzicalitate, seninătate, iubire veşnică.

Aţi auzit însă – vă întreb, dragi cititori –, despre porumbeii monstruoşi, capabili de răzbunări cumplite, de o tenacitate de care ne-am fi aşteptat doar din partea oamenilor? Eu şi prietenii mei, da.

După cum este bine ştiut, ţelul lor principal în vederea căruia îşi concentrează toate eforturile precarei lor existenţe în permanentă levitaţie este să-şi clădească un cuib al lor unde să-şi depună ouăle şi să procreeze. Toată vremea zburătăcesc dintr-un loc în altul (acolo unde nici o pisică nu poate să se avânte), tatonează locaţia potenţială şi ambianţa, fie că e vorba de pervazul (destul de lat) al unei ferestre de la mansardă, o porţiune de balcon sau de un colţ de acoperiş. Emiţând fără preget binecunoscutele lor sune gâlgâite, o dată hotărârea luată, ei trec la fapte, – cară, forfotesc, adună şi orânduiesc neobosiţi bucăţi de crengi şi crenguţe, rămurele şi frunziş, după care urmează instalarea pe termen nedefinit, trâmbiţată fără discreţie sau teamă de pericol, foarte real de altfel. Căci pentru unii dintre noi, porumbeii, cu emanaţiile lor sonore ce despică aerul începând cu zorile, şi mai cu seamă cu murdăria care-i însoţeşte, – un flux dezordonat de molecule aflate în stare de dezagregare – sunt o adevărată pacoste de care încercăm să ne scăpăm cât mai degrabă. Uneori, nu destul de repede totuşi, căci dacă izbutesc să-şi aşeze şi să-şi răspândească ouăle, poţi să te consideri pierdut, chiar şi atunci când ai apucat să distrugi cuibul şi să-i alungi pe locatarii lui.

Nu pot uita ceea ce mi-a povestit cândva o bună cunoştinţă care aflase despre cele întâmplate de la altă cunoştinţă, aceasta, la rândul ei, evocând o nenorocire a cărei victimă fusese chiar propria ei mamă. Se pare că împrejurul ouălor de porumbiţă se formează după un timp un strat de ciupercuţe aproape invizibile cu ochiul liber, fertilizat, dacă putem să ne exprimăm aşa, de o sumedenie de microorganisme ce atrag la rândul lor nişte specii parazite foarte periculoase. Potrivit relatării de mai sus, aceste ploşniţe sau păduchi otrăviţi ar fi fost responsabili de pierderea ciudată a văzului de către bătrâna doamnă. Imprudentă, aceasta se apucase într-o bună zi să cureţe de moloz – fără a îmbrăca mănuşile de rigoare – o nişă din colţul cel mai îndepărtat al bucătăriei, unde se aciuiaseră cândva nişte porumbei. La scurt timp după aceea, vârstnica necugetată constatase cu uimire amestecată cu groază că, deşi nu avusese până atunci nici un fel de probleme cu ochii, nu mai putea să-i ţină deschişi, la nici o oră din zi sau din noapte. Practic, pleoapele ei – arcuri refuzând să se încordeze, gloanţe lipsite de trăgaciul revolverului, jucării cu resorturile stricate – nu mai parveneau să se pună în mişcare, să se mute din poziţia lor de de paveze curbate ocrotind privirea de măştile nopţii, să permită, cu alte cuvinte, întâlnirea ochilor cu tot ce este lumină şi culoare. Nici un medic nu a putut veni de hac acestei infirmităţi care, fără să fie propriu-zis orbire, pogorâse asupra bătrânei doamne întunericul neîntrerupt, un întuneric bântuit doar de aripi de porumbei şi de fâlfâitul lor afurisit.

– Şi tu chiar crezi în asemenea prostii, în asemenea fleacuri şi superstiţii? o întrebasem ocazional – îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri – pe vecina care-mi povestise despre aceste blestemăţii. La urma urmelor, coincidenţă sau nu, poate că bătrâna aceea se săturase în subconştientul ei să mai privească lumea în faţă, o lume frumoasă, poate, pentru unii, dar cumplit de hâdă şi ameninţătoare pentru alţii, cei bogaţi în ani, dar săraci la suflet, la minte şi la pungă, cei bolnavi, cei neiubiţi şi singuri, nevolnicii care nu prea mai au de ce să se bucure… (Reflecţiile astea suplimentare le păstrasem, desigur, doar pentru mine.)

– Sigur că da, cum să nu cred, e lucru sigur, fusese răspunsul interlocutoarei, chiar dacă neînsoţit, ca mai tot timpul în viaţă, de probele doveditoare.

Din nefericire, întâmplarea mi le-a oferit chiar mie, tocmai când mă aşteptam mai puţin.

Uitasem complet – trebuie să spun – palavrele despre porumbei şi neajunsurile pe care ei le pot provoca, când, pe negândite, a apărut pasărea în existenţa mea: un avorton cu picioare de cocostârc, cu gât diform de girafă, cioc încârligat şi roşu ca un gogoşar, un ochi enorm, bulbucat şi albicios, celălalt mic şi negru, ca de gânganie; dar, mai ales, aripi uriaşe care fâlfâiau întruna în faţa geamurilor mele, neiertătoare, implacabile, imprevizibile. Aripile acestea erau şi lacrimi şi ţipete şi ocară, mă mişcau, mă îngrozeau şi-mi sfârtecau inima în acelaşi timp.

Oare cei ce nu şi-au dat osteneala să ascundă, să adăpostească, să proteguiască puii de om de furii asasine nu erau (aproape) la fel de vinovaţi ca şi asasinii? La o altă scară, eram şi eu vinovată – e adevărat, o vinovată fără voie, victimă a panicii de moment şi a incapacităţii pe care mi-am recunoscut-o întotdeauna de a mă orienta în mod prompt şi pozitiv în situaţii neprevăzute.

Şi totuşi, săvârşisem şi eu, în felul meu, o crimă, chiar dacă am regretat-o sincer, imediat.

Locuinţa mea are la capătul care dă spre stradă un balconaş folosit mai degrabă pentru a depozita diferite obiecte ieşite din uz: pe poliţa de sub măsuţa din mijloc – vrafuri de reviste şi publicaţii vechi pe care îmi propuneam mereu să le răsfoiesc; peste dulăpiorul metalic sprijinit de peretele din fund, ale cărui rafturi sunt înţesate cu pungi de plastic, fotografii de acum 50 de ani, ustensile de primă necesitate ale fostului meu soţ, precum ciocane, şurubelniţe, cuie şi cârlige, plus perne, pături, ceşti şi tacâmuri desperecheate (să nu fie nevoie de ele, da, vorba aia, pentru orice eventualitate) – peste dulăpiorul cu pricina, zic, se lăfăiau mai multe geamantane de toate mărimile, care, orânuite unul peste celălalt şi învelite cu un cearceaf antediluvian, ajungeau până la tavan. Făceam o dată la 8-10 zile curăţenie în balcon, măturam, spălam pe jos, curăţam praful de pe măsuţă. Dar niciodată nu-mi trecuse prin minte, poate şi pentru că nu înregistrasem nici un fel de semnale sonore de la oaspeţi îndeobşte zgomotoşi, că acest colţ al casei s-ar putea dovedi un adăpost preferenţial pentru ei, după ce, în faze preliminare, fuseseră alungaţi fără milă de pe pervazele înalte ale ferestrelor din bucătărie şi dormitor.

Şi iată că într-o zi, când "ozereta" făcea curăţenie generală, o văd cum îmi arată stupefiată cu degetul înspre stocul de geamantane: sus, sus de tot, trona peste ele, ca o omidă uriaşă, un porumbel nemişcat şi mândru, arborând, cum mi s-a părut mie, cum îl priveam de jos în sus, un aer sfidător. Dar porumbiţa, căci asta s-a dovedit a fi, nu era singură în mijlocul dezordinii prăfoase peste care stăpânea ca o regină a unui miniatural regn vegetal intrat într-o semiputrefacţie: alături de ea se afla, imobil, gălbior, emoţionant şi deja împăroşat, puiul ei.

– Ce facem cu el? am întrebat-o descumpănită pe femeia de lângă mine, după ce o alungasem pe nepocăita procreatoare şi încercasem, cât de cât, să restabilim ordinea în ceea ce fusese neştiutul ei imperiu.

– Lăsaţi, îl duc eu afară şi-l pun bine, mi-a răspuns.

De ce nu mi-a dat prin minte pe loc să aşez puişorul, de pildă, pe mica platformă, şi aşa maculată de excremente, pe care era amplasat motorul cubic al "mazganului" din salon? Situată în afara balconului, cuşca motorului se afla exact la îndemâna unui zbor de porumbel, m-am gândit eu după aceea, când era prea târziu. Sau de-a curmezişul uneia din coloanele alongate din material plastic fracturat, care astupau privirii şirurile de rufe puse la uscat? Sau într-o crăpătură de zid în plin soare, la o înălţime, în principiu, inaccesibilă pisicilor? Nu, nu numai că nu-mi trecuse prin minte, dar îl încredinţasem fără nici o altă recomandare femeii, care, după cum a reieşit a doua zi, când am refăcut drumul împreună – eu roasă deja de păreri de rău, ea senină şi imperturbabilă – îl pusese pe jos, vizavi de faţada blocului, taman lângă nişte boschete unde mişunau întotdeauna pisicile jegoase şi umflate ale cartierului. M-am uitat de jur împrejur, o dată, de două ori, de trei ori, aşa în prostie, sperând fără speranţă cum s-ar spune; dar degeaba, nici urmă de puişor. Fiecare mâţă întâlnită în cale ştergându-se pe bot devenise pentru mine o suspectă. Fie-i ţărâna uşoară! – mi-am spus în cele din urmă. Ce să-i faci, aşa a fost fie. Natura însăşi e ucigaşă, toată lumea o ştie. În ultimă instanţă era vorba doar de un pui de porumbiţă şi de instinctul firesc al acesteia, nu de o suferinţă reală.

Dar începând din aceeaşi seară, Pasărea nu mi-a mai dat pace. La început apărea neînsoţită şi începea să ciocănească cu o putere diavolească în jaluzelele pe jumătate închise şi încercarea de a-şi face drum printre ele până în interiorul balconului. O alungam, desigur, dar nu se lăsa, revenea la scurt timp, hipertrofiată, ţanţoşă şi plină de ură – de fapt, văzând-o, nici nu-mi venea a crede că această creatură proastă şi încăpăţânată, sigură că îşi va afla puiul exact în locul în care-l lăsase, era o femelă care o luase razna. Se ivea fâlfâind furioasă din aripi, pândindu-mă de afară, săgetându-mă când cu ochiul mare, apos, când cu cel mic şi negru, apoi zburând în cercuri concentrice la mică distanţă pentru a se întoarce încrâncenată de fiecare dată, şi aşa la nesfârşit, doar-doar o să mă prindă pe picior greşit, cu vizorul ridicat, atenţia micşorată, jaluzelele deschise.

De fapt mi-era foarte milă de colomba asta dizgraţioasă care dezminţea toate simbolurile legate de specia ei (milă şi frică totodată), şi o parte din mine nu înceta să nădăjduiască în mod absurd că-şi va regăsi (sau dubla) puiul până la urmă, desigur, nu pe maldărul meu de geamantane, cum părea să creadă cu obstinaţie. Dar, oricât mă rugam lui Dumnezeu să facă o minune, ea nu s–a înfăptuit. Creatura continua să mă viziteze fără preget, numai că de la o vreme nu mai apărea singură, ci în grup, un grup de păsăroaie uriaşe, zgomotoase, agresive, furibunde. Din cauza lor nu mai aveam nici linişte, nici somn, după coşmarele recurente din timpul nopţii, mă trezeau cu gâgâitul lor tot mai ascuţit la orele cele mai bizare; în plus – lucru la fel de neplăcut – deşi în plină vară, eram nevoită să trăiesc în întuneric, întunericul compact al jaluzelelor închise în toată casa. Ştiam deja că sunt condamnată la o vigilenţă îndelungată şi totală, destul de deprimantă prin consecinţele sale imediate: lipsa luminii neîngrădite şi a aerului proaspăt al dimineţii. În acelaşi timp, meditam în orele de singurătate asupra formelor minore ale Răului, acela nepedepsit de nici o lege dar pe care cei mai mulţi dintre noi îl săvârşim voit sau nu de multe ori pe zi: din neatenţie, din prostie, din lipsă de informaţii, dar mai ales de sensibilitate, de înţelegere, de empatie, pentru ceea ce ne înconjoară, fie mediu ambinant, vieţuitoare ale naturii sau semeni. Insulta, jignirea, invidia, gelozia, nepăsarea – toate lovesc undeva într-o formă sau alta, la fel ca şi minciuna sau semiadevărul, zgârcenia sau lipsa de compasiune şi milă, chiar dacă nu sunt pedepsite prin lege. Şi întotdeauna ele sunt însoţite de alibiul răului făcut fără premeditare. Ca cel pe care l-am făptuit eu unei porumbiţe…

Ajunge, ajunge! Cât de îndelungată poate fi tenacitatea instinctuală a unei păsări? Şi cât timp se poate trăi într-o stare de anormalitate mentală, cu o obsesie absolut minoră, în vreme ce viaţa îţi creează mereu alte probleme şi preocupări importante care se cer soluţionate?

În cursul sărbătorilor de Paşte din anul următor, nepoţica mea a fost adusă de părinţii ei să petreacă 4-5 zile de vacanţă şcolară cu mine, ca întotdeauna în această perioadă a anului. Ce bucurie mult dorită! Mi se părea că trăisem toate lunile din urmă exclusiv în aşteptarea acestor momente festive. Şi a fost într-adevăr minunat, ca de obicei; numai că, din nefericire, chiar în ultima zi a sejurului Lidiei la mine am fost nevoită s-o las singură câteva ore. I-am spus că nu dea drumul în casă la nimeni, posibil însă că am uitat să-i atrag atenţia să nu deschidă nici jaluzelele. Când m-am întors, am găsit-o întinsă pe jos în salon, aproape în nesimţire. Cu chiu cu vai a reuşit să articuleze câteva cuvinte.

"Păsările, păsările", am desluşit până la urmă în bolboroseala ei. Iar mai târziu am constatat cu groază că nu-şi putea dezlipi pleoapele.

La scurt timp după aceea, fantoma înaripată a creaturii, cu ceva din aerul înfricoşător al Comandorului, lividă, gigantică, grotescă, m-a vizitat din nou. "Cine ucide inocenţa trebuie să piară", a spus ea. "Până la a treia generaţie a părinţilor păcătoşi… Dinte pentru dinte, ochi pentru ochi…".

Minţea. Bătea câmpii. Ochii frumoasei fetiţe au fost salvaţi. Prin tehnică, fără doar şi poate. Dar nu numai, cred eu. Nu numai…

●

Frumoasa actriţă americană Sharon Stone, aflată într-o scurtă vizită în Israel, a declarat că urmăreşte cu atenţie evenimentele din Orientul Mijlociu şi că guvernul nostru are posibilitatea să încheie, în scurt timp, un tratat de pace cu palestinienii.

Ştii ce? Dacă e vorba de politică, mai bine să auzim părerile lui Sharon Arik decât pe acelea ale lui Sharon Stone.

CALENDAR

Martie

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)
1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)
2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)
3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)
4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)
4 martie a murit I. Avian (1999)
7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)
12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)
13 martie a murit Sergiu Dan (1976)
13 martie a murit H. Tiktin (1936)
14 martie s-a născut A. B. Yaffe (1924)
16 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)
17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)
18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)
18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)
19 martie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)
21 martie a murit Ionel Jianu (1995)
22 martie a murit B. Luca (1931)
23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)
24 martie s-a născut dr. Iulius Iancu (1920)
25 martie a murit Alf Adania (1979)
26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)
26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)
26 martie s-a născut G. Iosub (1921)
28 martie s-a născut Maria Banuş (1914)
28 martie s-a născut H. Fosha (1922)
28 martie a murit Aurel Felea (1996)
29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)
29 martie s-a născut David Shlomo (1930)
30 martie a murit N. Steinhardt (1989)
31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)
31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

Luna Martie 2006

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Moment favorabil pentru afirmarea calităților dvs. Carisma funcționează din plin, energia e debordantă, surâsul cuceritor. Profitați de această "formă excelentă" pentru a discuta cu persoanele ce pot să vă asigure promovarea intereselor dvs. (avansare la servici, o bursă de studii, apariția unei lucrări etc.). Numere: 7, 15.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Aveți poftă de luptă, dar atenție; prezența Soarelui în Berbec vă împinge la gesturi hazardate, la sărituri peste cal. Dușmanii de-abia așteptă să intrați cu capul în zid. Ca bun strateg ce sunteți, e cazul să evitați lupta. E preferabil să vă îndreptați spre obiectivul propus cu pași mici, încet-încet… Culoare: galben.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Situația materială care, până nu de mult, v-a prilejuit necazuri serioase și nervi fără număr, s-a îmbunătățit și se va îmbunătăți mereu. Se poate spune că furtuna a trecut. Atenție însă la buna gospodărire a veniturilor. Și evitați cheltuielile inutile… Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Jupiter vă împinge la excese alimentare, primejdioase pentru ficat. În plus, vă puteți trezi, pe nebăgate de seamă, cu câteva kilograme în plus și cu silueta pusă sub semnul întrebării.

Leu (23 iulie – 22 august): Călătoriile în străinătate, de care nu ați dus lipsă în ultimul an, vor continua. Și veți avea și de-aci înainte satisfacții mari în această privință. După cum totul merge OK la muncă și în familie. Dar vigilență în ce privește regimul alimentar: evitați derapajele gastronomice, respectați cu strictețe recomandările medicilor. Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Perioadă intensă la capitolul viață sentimentală. Cupidon va intra curând în semnul dvs. Dar asta nu înseamnă neapărat liniște sufletească. Trebuie să vă așteptați la frământări, la fluxuri și refluxuri amoroase, la posibile rupturi. Pentru celibatari: un *coup de foudre* în perspectivă, întâlniri demne de interes. Numere: 3, 10, 17.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Întâlniri neașteptate cu persoane (rude, prieteni vechi) din străinătate, cu care nu v-ați văzut de mult. Prilej de momente plăcute, unde veți pune țara la cale. O moștenire posibilă.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Starea sănătății, în continuare bună și din ce în ce mai bună. Sechelele maladiei de care ați suferit se duc, se duc… La asta contribuie din plin cei din apropiere, care vă ajută pe toate planurile. Culoare: alb.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Vanitatea dvs. vă poate juca feste. Mai întâi, nu suportați nici cea mai neînsemnată observație critică, pe urmă sunteți îndemnat să cereți tuturora laude la nesfârșit, aprecieri ditirambice la adresa activității dvs., eventual premii, diplome etc. Toate acestea pot avea un efect de bumerang, făcându-i pe cei din jur să vă antipatizeze. Și chiar să vă nedreptățească. Numere: 4, 7, 15.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Firea dvs. (sunteți un pasional și nu o dată înflăcărat) vă împinge (din cauza lui Marte în Taur) la manifestări de gelozie, care pot duce la conflicte și chiar la rupturi. Auto-control! Culoare: roșu.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Din cauza contradicției dintre Venus și Pluton, sunteți (mai cu seamă între 15 și 22 ale lunii) ispitit să vă impuneți cu de-a sila punctul de vedere în discuțiile cu partenerul de viață. Și să nu țineți seama de părerile acestuia. De-aici, pericol de certuri, ba chiar de crize. Culoare: verde.

Pești (19 februarie – 20 martie): Pentru cei născuți în jurul lui 1 martie: pericol de lovituri la cap, mai ales la 15 martie. În general, mare grijă la stăpânirea nervilor, când sunteți la volan (automobil sau motocicletă), când lucrați cu diferite mașini sau când faceți sport.

Interim

Preferințe

O patroană de cofetărie alege dintr-o mulțime de tinere și tineri, pentru bătut frișca, un moșneag de 80 de ani. Nedumerită, o fată o întreabă pe șefă:

– De ce l-ați ales tocmai pe acest bătrân?

– …Pentru că are Parkinson.

(Transmis de Ludy Borstein, din Tel Aviv)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Mişcare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								■					
2		■				■							
3			■				■		■				
4					■						■		
5	■									■			
6		■						■					
7				■									■
8			■			■						■	
9					■					■			
10				■							■		
11		■								■			
12	■						■						
13									■				

ORIZONTAL: 1) Se mişcă cu ajutorul aparatului locomotor – Sunt în continuă mişcare pe firmament. 2) Uneori este plutitor sau mişcător – Dansatorul... cu cele mai graţioase mişcări. 3) Erbiu – Sunet pentru o coloană în mişcare – Feline cunoscute prin supleţea mişcărilor lor (mold.). 4) Se mişcă în jurul osiilor – A se odihni – Mestecare! 5) De-abia se mişcă (fem. pl.) – Pierd din vedere. 6) Punct terminus pentru mişcarea personalului – Activitate care presupune mişcare. 7) A spăla – A se agita. 8) Cuib! – Sunt puse ultimele în mişcare! – Când se mişcă trebuie scoasă. 9) A mişca un lucru dintr-un loc în altul – Plantă parazită – Se mişcă îndărăt! 10) Brăila (abr.) – Emoţionat... tematic – Cupeu! 11) Zgomot surd produs de frunzele mişcate de vânt – Iepurele îl mişcă încontinuu. 12) Loc de plecare în sport – În doi timpi şi trei mişcări. 13) Mişcare înainte – Muncitor feroviar de la mişcare.

VERTICAL: 1) Iute în mişcări – A se mişca... pe alei. 2) Băutură ce-ţi pune sângele în mişcare – Pune în mişcare locomotiva – Sud-Vest. 3) Comună în Şimleul Silvaniei – A mişca, a înduioşa (fig.) – Ţesătură de mătase, care la mişcare produce un foşnet. 4) Mişcătoare – Zeul soarelui la egipteni – Oraşe din India. 5) Adunare la început! – Harpe – Mişcarea picioarelor. 6) Ceea ce dă impuls unei acţiuni, unei mişcări (fig.) – Când pulsul bate cadenţa. 7) Ene Barbu – Putere vitală, forţă creatoare, bogăţie de mişcare, de acţiune etc. 8) Prieten – Ascundere. 9) Aluminiu – Nu fac nici o mişcare (fem. pl.). 10) Jumătate – Unde (pop.) – Salutare. 11) Prefix pentru trei – Bate... untul! – Este pus în funcţiune de curentul electric. 12) Mişcare cadenţată! – Lipsit de picioare (fem.). 13) Nemişcată – Compromis între motocicletă şi motoretă.

DICŢIONAR: IP, RA, RAN, UNC.

NELU WEXLER

Travesti

ORIZONTAL: 1) Pierderi, în domeniul spectacolelor (sg.) – Te obligă să iei notele mai rar. 2) O măsură a câmpului – Negru la coadă! 3) Strămoşul european al cocoşului – Construcţii terminate după un timp mai lung. 4) Reuşiţi la examenul de admitere – Trunchi de copac în fond. 5) Ridicate pentru muzicieni – E crud şi la maturitate. 6) Înscris oficial la literatura veche. 7) Se adună cu ocazia unei aniversări – Formula puerilă a pendulului – Scule! 8) Evidenţa scriptică a bunurilor pecuniare – A face explozie. 9) Cal – Unitate marinărească. 10) Fire care nu prezintă nimic artificial – Eter.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1					✿					
2								✿		
3				✿						✿
4						✿				
5	✿						✿			
6		✿							✿	
7				✿				✿		
8					✿					
9			✿							
10							✿			

VERTICAL: 1) Învelitoare de pânză pentru un roman – Noi, la o unitate (sg.). 2) Adevărată – O chestiune însemnată. 3) Personaj impicat în multe farse. 4) Curs secat! – Nins în zonele superioare – Literă uzuală în desenul tehnic. 5) Ipostaza triplă a elementului iniţial – Sertar golit! 6) O sumă fixă de bani – Cu orientare de dreapta (fem.). 7) Priceput la aranjarea târgurilor – Dată... fixată pentru repetiţii. 8) Realiează o transmisiune de senzaţie – În mediu apos (fem.). 9) "Două puncte" în scrierea curentă – Director în turism. 10) Colivie primordială pentru păsări – Domeniu particular, propice dezvoltării unor ciuperci dăunătoare.

BIANCA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Zoo-sport: Capraneagra, areal, purec, nm, tir, tone, galapagos, r, usi, ici, ice, racit, rb, u, rumegare, c, cirn, afo, ui, u, i, platici, cocori, asin, mia, cocosi.

La obiect: Glastra, c, ramura, go, amina, aer, dereticat, i, atas, mi, nul, toc, n, im, minora, talie, co, arie, vals.

Fără cuvinte!!: L, r, o, ton, bebelusi, ag, giga, crini, parinti, sin, nt, dinti, g, t, s, oa, doica, pu, daruit, bau, e, har, laptisor, uta, pi, scutec, nasi, atat.

LA OPERĂ

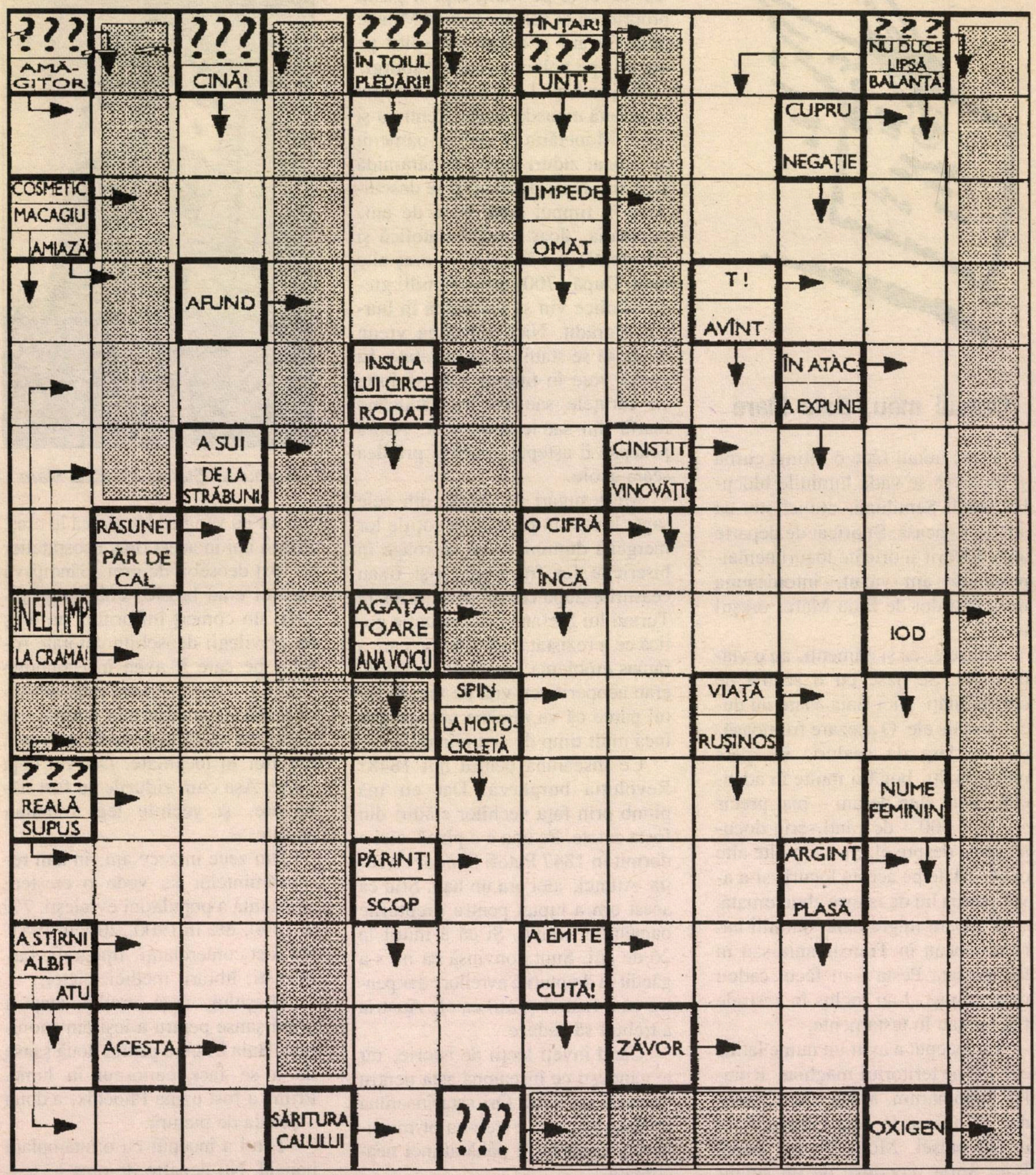
???
AMĂGITOR
???
CINĂ!
???
ÎN TOIUL PLEDĂRII!
ȚÎNȚAR!
???
UNT!
???
NU DUCE LIPSĂ BALANȚĂ
CUPRU
NEGAȚIE
COSMETIC
MACAGIU
AMIAZĂ
LIMPEDE
OMĂT
T!
AVÎNT
AFUND
INSULA LUI CIRCE
RODAT!
ÎN ATAC!
A EXPUNE
A SUI
DE LA STRĂBUNI
CINSTIT
VINOVAȚI
RĂSUNET
PĂR DE CAL
O CIFRĂ
ÎNCĂ
INEL TIMP
LA CRAMĂ!
AGĂȚĂTOARE
ANA VOICU
IOD
SPIN
LA MOTOCICLETĂ
VIAȚĂ
RUȘINOS
???
REALĂ
SUPUS
NUME FEMININ
PĂRINȚI
SCOP
ARGINT
PLASĂ
A STÎRNI
ALBIT
ATU
A EMITE
CUTĂ!
ACESTA
ZĂVOR
SĂRITURA CALULUI
???
OXIGEN

DICȚIONAR: AEAE, LIF, LED, AVA.

ZANFIRA GERSON și RODICA

(La dezlegarea integramei veți descoperi numele a 7 opere muzicale.)

Oraşul meu, Baia Mare

Când trenul face o ultimă curbă şi încep să se vadă luminile blocului numit Semilună, atunci ştiu că am ajuns acasă. Şi oricât de departe am călătorit şi oricâte locuri nemaipomenite am văzut, întotdeauna mi-a fost dor de Baia Mare, oraşul meu.

Oraşele, ca şi oamenii, au o viaţă a lor. Se nasc cu o seamă de oportunităţi. Nici Baia Mare nu duce lipsă de ele. O aşezare frumoasă, un arc larg de dealuri, în spate munţi înalţi, bogăţii multe în adâncuri. Sunt sute de ani – mai precis aproape 700 – de când scriu documentele despre el. Şi, ca multe alte oraşe aflate pe aceste locuri, şi-a avut partea lui de istorie zbuciumată.

Popoare migratoare, familii care domneau în Transilvania sau în îndepărtata Pesta l-au făcut cadou unor supuşi, l-au inclus în zestrele fetelor sau în testamente.

La început a avut un nume latin, caz rar pe teritoriul maghiar, Rivulus Dominarum, adică Râul Doamnei, şi apărea în acte împreună cu un alt orăşel, Mons Medio, adică Baia Sprie, conduse de un singur jude. Amintiţi-vă de lecţiile de istorie, de Iancu de Hunedoara, Matei Corvin, Maria Tereza, Iosif al II-lea. Pe ei şi pe mulţi alţii îi găsiţi proprietari ai acestor locuri. Minele pline de aur şi argint au ispitit pe unguri, pe polonezi, pe habsburgi.

În jurul lui 1400 aici au început să se bată monede de aur. Pentru a-şi apăra Monetăria şi casele, oamenii au ridicat ziduri înalte de cărămidă şi piatră. Doar patru porţi se deschideau în timpul zilei. Sute de ani, populaţia, doar romano-catolică şi reformată, n-a îngăduit în oraş alte naţii. După 1700 câteva familii greco-catolice vin să locuiască în burgul îngrădit. Nici vorbă ca vreun evreu să se stabilească în cetate. Ei aveau voie în timpul zilei să intre cu căruţele sau pe jos, aducând marfă din satele dimprejur. Aspre pedepse îi aşteptau dacă îi prindea seara acolo.

Meşteşugari de frunte din cele şapte bresle împreună cu soţiile lor mergeau duminicile să se roage în bisericile lor frumoase şi-şi fixau ceasurile după ceasul uriaş prins în Turnul lui Ştefan, o construcţie gotică ce a rezistat timpurilor şi care a rămas emblema oraşului. Dealurile erau acoperite cu viţă de vie. Şi totul părea că va rămâne neschimbat încă mult timp de acum înainte.

Ce înseamnă pentru noi 1848? Revoluţia burgheză. Dar eu mă plimb prin faţa vechilor clădiri din fosta cetate. Pe una e o placă: aici a dormit în 1847 Petöfi Sandor cu soţia. Atunci, aici era un han. Ştiu că acest om a luptat pentru drepturile oamenilor simpli. Şi că a murit la 26 de ani. Sunt convinsă că nu s-a gândit la drepturile evreilor, dar pentru că a fost el şi aţii ca el, Austria a trebuit să cedeze.

Când înveţi lecţii de istorie, rar te gândeşti ce înseamnă asta pentru oamenii de rând. Ori asta însemna în Baia Mare că evreii au primit libertăţi cetăţeneşti până atunci neacordate.

Turnul lui Ştefan din Baia Mare

După 1850, evreii din comunele din jur au venit să locuiască în oraş. Primii ani în acest oraş neospitalier au fost deosebit de grei. Gândiţi-vă că aici erau bresle, erau meşteşugari, un comerţ înfloritor, un oraş cu privilegii deosebite datorate rolului pe care îl avea în economia statului. Aceşti oameni interveniseră pe lângă conducerea oraşului de multe ori ca să nu permită stabilirea evreilor în localitate. Dar era deja 1850. Aşa cum zidurile au fost dărâmate, şi vechile legi trebuiau abolite.

Din zece în zece ani, în anii recensămintelor se vede o creştere constantă a populaţiei evreieşti. 7% în 1890, 8% în 1900, 20% în 1941. Au fost comercianţi, tipografi, farmacişti, librari, medici, pictori.

Oraşului, ca şi omului, viaţa îi oferă şanse pentru a ieşi din anonimat. Baia Mare a primit două şanse de a se face cunoscut în lume. Prima a fost uzina Phoenix, a doua – şcoala de pictură.

Totul a început cu o întâmplare banală. Nu departe de oraş se scoteau din mine minereuri neferoase.

SYNAGOGUES
Synagogue Of Baia-Mare, Transylvania

Statul maghiar avea acolo o topitorie, "Hungaria". Dar la începutul anilor 1900, bioxidul de sulf emanat de la topitorie a distrus viile pe care băimărenii mai avuţi le aveau pe dealurile dimprejur. Ei au dat în judecată statul, care, după un lung proces, a pierdut. Trebuiau luate o serie de măsuri. S-a organizat o licitaţie pentru captarea gazului. Într–un singur loc din Europa se făcea asta, în Sudeţi, iar gazul captat se transforma în acid sulfuric.

Licitaţia au câştigat-o cei doi fraţi Weiser, veniţi tocmai din Cehia. Timp de 15 ani, făcând investiţii, ei aveau dreptul să comercializeze acidul sulfuric. Dar după 15 ani, totul revenea statului maghiar.

Nu departe, o fabrică de sticlă, cu un teren imens în jurul ei, dăduse faliment. Weiserii au cumpărat-o şi au lansat zvonul că intenţionează s-o pună pe picioare. Dar în câteva comune apropiate de Baia Mare erau fabrici de sticlă. Zvonurile i-au îngrozit pe micii fabricanţi – încă o fabrică i-ar fi terminat – şi ei s-au grăbit să-i lămurească pe Weiseri să renunţe.

N-a fost prea greu, mai ales că ei probabil nu se gândiseră nici o clipă să deschidă sticlăria. Dar o sumă de bani primită drept ghes la răzgândire e oricând binevenită. Au deschis cu aceşti bani o topitorie pentru a prelucra metalele care veneau de la o mină deja cumpărată tot de ei.

1920 era anul când se termina contractul cu statul maghiar, dar Phoenix lucra deja, furnizând lumii sulfat de cupru, acid sulfuric, clorhidric, argint, aur şi câte şi mai câte altele. Au făcut captări de apă, au construit o uzină electrică. Aici lucrau peste 3.500 de oameni care primeau de la uzină case, apă, curent.

Te simţi puţin mândru când te gândeşti că fără spiritul inventiv a doi evrei, Baia Mare ar fi fost un orăşel pitoresc ca atâtea altele din Transilvania. Ar fi amintit poate în enciclopedii ca locul unde a funcţionat o cunoscută şcoală de pictură. Şi atât.

Nu vreau să mă gândesc la anul 1944, când mii de evrei au fost înghesuiţi în cele două ghetouri de la marginea oraşului înainte de a fi deportaţi. În Ungaria veniseră la putere naziştii maghiari. Prea puţini se gândeau cum îi trezeau în noapte pe oamenii aceştia când erau bolnavi sau aveau nevoie de medicamente. Sau când la sfârşit de lună duceau leafa acasă de la locul de muncă ce se numea Phoenix.

Când trenul face o ultimă curbă înainte de a intra în Baia Mare, vreau să mă gândesc doar la dealurile pline de castani comestibili, la văile minunate şi la cerul deosebit de albastru. Uneori cred că nicăieri în lume cerul nu are culoarea de un albastru aşa de frumos ca aici la Baia Mare.

Ana Şalic
Baia Mare

Negru-Vodă

Într-un articol de popularizare consacrat hazarilor ("Un moment din istoria monoteismului: hazarii", publicat în volumul Monicăi Bilan "Elementara memorie. Proză" la pag. 367-383, volum imprimat la Editura Proxima, Bucureşti 2004), m-am oprit în treacăt şi asupra prezenţei cumanilor de pe teritoriul actual al României, subliniind totodată deosebita lor importanţă în istoria românească.

Cumanii s-au aşezat pe aceste meleaguri în număr atât de mare şi un timp atât de îndelungat, încât au lăsat urme adânci nu numai în denumiri geografice, ci şi în nume de persoane.

Mai mult chiar, Vaticanul, prin intermediu maghiar, a înfiinţat în părţile Buzăului chiar o episcopie, al cărei scop declarat era "creştinarea cumanilor", episcopie ce a dăinuit până în anul 1242, când a fost distrusă în urma năvălirii tătarilor.

Cumanilor li se datoreşte întemeierea pe teritoriul Munteniei a unui stat care ceva mai târziu s-a numit Ţara Românească.

Un conducător cuman, cu numele Basarab, fiul cumanului Tugomir sau Tuhomir, a întemeiat în prima treime a secolului al 14-lea un stat unitar între Dunăre şi munţii Carpaţi, stat care pe atunci s-a numit Basarabia sau Ţara basarabească, nume ce l-a purtat până pe la mijlocul secolului al 15-lea, devenind apoi, cum am spus mai sus, Ţara Românească.

Capitala acestui stat se găsea la Câmpul-Lung, unde se află şi astăzi biserica clădită de Basarab, zisă în popor "a lui Negru-Vodă", pe lângă care erau şi primele curţi domneşti.

În Carpaţii meridionali se avântă spre cer un masiv stâncos deosebit de impresionant care, în idiomul turcic al cumanilor, a fost numit, fără îndoială spre cinstirea lui Basarab I, fondatorul noului stat, Kara-Iman, adică Principele Negru, denumire preluată de generaţiile următoare sub forma sa românizată – Caraiman! – folosită până în zilele noastre.

Mai târziu, Kara-Iman-ul a fost bine găzduit în folclorul şi legenda autohtonă, fiind integrat fără dificultăţi patrimoniului naţional românesc, căci Kara-Iman-ul, acest "Principe-Negru", nu este altcineva decât binecunoscutul Negru-Vodă, descălecătorul legendar al Munteniei.

Negru-Vodă a primit de altfel şi certificat sui-generis de etnicitate, dacă e să dăm crezare versurilor: "Negru-Vodă şi-a lui ceată/ Toţi români cu fruntea lată".

Radu Bilan
Germania

Inspectorul financiar

Inspectorul financiar Romeo Argintaru era bine cunoscut în oraşul Vaslui. Dacă o parte din locuitorii oraşului îl cunoşteau ca pe unul din bărbaţii cei mai eleganţi şi mai chipeşi, o altă parte, nu mai puţin numeroasă, îl cunoşteau pentru frumoasa sa soţie cu care se plimba destul de des, făcând sute de bărbaţi să-şi întoarcă discret capetele. O bună parte dintre vasluieni, negustorii, meseriaşii, fabricanţii îl cunoşteau însă pe Romeo ca pe un om aspru, dur, care, când cercetează, taie în carne vie şi nu iartă pe nimeni. De aceea, când mergea pe străzile oraşului, imediat se răspândea vestea: – Fiţi atenţi, "zbirul" e pe strada cutare. Şi oamenii, dacă mai aveau timp, îşi luau măsurile necesare.

Dar dl. Romeo Argintaru avea şi o altă faţetă, când nu era în interes de serviciu. Era, de pildă, o prezenţă aproape permanentă şi activă la cafeneaua "Corso" din centrul oraşului, unde juca cu aceeaşi dexteritate şi succes table şi biliard, după care-şi sorbea calm şi visător cafeaua aburindă cu caimac.

– Am avut o zi grea, dragii mei, îi plăcea să se plângă celor câţiva amici aleşi după lungi perioade de verficări personale.

– Ia povesteşte-ne şi nouă, Jenică, îl rugau prietenii. Să mai aflăm şi noi câte ceva.

– Până aici, domnilor! V-am spus că-s obosit şi n-am de gând să mă spovedesc cum m-am obosit. De altfel, nimic interesant. Chestie de rutină.

– Zi mai bine că nu vrei. Ce, nu te cunoaştem noi? Dumneata ai întotdeauna ceva interesant, i se adresă direct şi dojenitor dl. Gogu Atanasiu, însuşi proprietarul cafenelei.

– Hai, băieţi, mai bine să facem un campionat rapid de table. Fiecare pune un sutar. Fănică, tu fă tabelul pentru clasament!

La restaurant mergea în fiecare joi seara şi numai la acelaşi local, "Trei roşiori", proprietatea lui Mielu Năstase. Acolo avea masa lui, chelnerul lui şi, de obicei, meniul lui, care începea cu icre negre şi batog şi se încheia cu plăcinte fierbinţi făcute atunci în bucătăria restaurantului. Vinurile erau alese după bucatele servite şi i se ofereau după un ceremonial potrivit. La sfârşit, îi plăcea să bată cu furculiţa în masă, iar patronul şi chelnerul care-l servise apăreau ca din pământ.

– Mulţumit, coane Jean? Mai doriţi poate ceva?

– Nu, nu, a fost de-ajuns şi bine. Vreau să-mi faci socoteala.

– Dar ce atâta grabă, coane Jean? Ce, e sfârşitul lumii? se sclifosea patronul. N-o să mai treceţi pe aici?

– Nu, domnule Mielu, întâi ne achităm. M-ai servit pe loc, trebuie să-ţi plătesc pe loc. Eu aşa ştiu.

Plătea cât se cuvine şi mai lăsa întotdeauna şi 2-3 franci pentru chelner.

Cu toate aceste aparenţe, nu se putea spune despre inspector că era un om bogat. Toţi vasluienii ştiau că provine dintr-o casă cu mulţi copii, dintre care el singur s-a străduit mult, mult de tot să urmeze liceul comercial, ajutat şi de-un unchi al său, căruia îi plăcea să spună: "Romeo are stofă. O să ajungă departe!".

Şi într-adevăr, şef de promoţie în fiecare an, Romeo, după absolvirea liceului, a urcat încet şi sigur toate treptele care l-au dus la mult râvnitul post de inspector financiar. După care s-a căsătorit cu o fată săracă, dar, cum spuneam, deosebit de frumoasă. Copii n-au avut şi au stat toată viaţa cu chirie într-o fostă casă boierească.

Într-o după-amiază de vară, după ce vipia se mai potolise puţin, dl. Romeo şi soţia au pornit-o la plimbare pe strada principală a oraşului. Negustorii au aflat la timp de această ieşire şi fiecare se ruga să-l ocolească.

Perechea urmărită de zeci de ochi avea parcă stabilită dinainte o ţintă precisă. Aşa se face că, fără nici un fel de ezitare, soţii intrară direct în prăvălia d-lui Saul Avramovici, cunoscutul proprietar al unui magazin de textile.

– Vă salut, domnule inspector! ieși Saul în întâmpinarea nedoritului musafir.

– Salutare, domnule Saul! Cum merg afacerile? Să nu-mi spui că slab, căci nu te cred și-ai mai spus-o.

– Nu... dar... mă rog să nu-l mânii pe Dumnezeu! Știți vorba aceea: dacă nu curge, pică.

– Pică, pică, de ce să nu pice? marfă bună, cumpărători așteaptă, nu?

Și inspectorul începu să-și plimbe ochii pe rafturile încărcate ale magazinului.

– Domnule Saul, uite despre ce-i vorba. Am luna viitoare o nuntă. Se-nsoară fratele soției și, deh! nu se face, trebuie să-mi croiesc un costum nou de haine. Poți să mă ajuți în alegere?

– Dar bineînțeles, se poate? Chiar ieri am primit niște gabardină cehoslovacă de toată frumusețea și de toate culorile. Saul începu, profesional, să prezinte alesului său client fel de fel de stofe, lăudând la fiecare dintre ele țesătura și culoarea.

– Din asta o să-mi iau, arătă hotărât dl. Romeo spre o stofă bleumarin cu dungă roșie abia vizibilă. Tu ce zici, Olimpia?

– La asta m-am gândit și eu, îngână zâmbind soția inspectorului.

– Nici nu puteați face o alegere mai bună, domnule inspector. E tot ce am mai frumos în magazin.

Saul măsură, tăie și dădu să împacheteze marfa, dar inspectorul îl întrerupse:

– Stai o clipă! Cum să duc stofa la croitor așa? Alege-mi, te rog, toate furniturile potrivite pentru costum.

– Nici o problemă, domnule inspector. La mine găsiți tot ce-i mai potrivit în materie de furnituri.

Când toate cumpărăturile erau făcute și împachetate frumos, inspectorul Romeo întrebă cu un ton calm:

– Cât vă datorez, domnule Saul?

Saul se gândi o clipă, făcu în gând o scurtă socoteală și rosti:

– Patru mii opt sute de lei pentru dumneavoastră. Vă asigur că e mult, mult sub prețul real.

– Nu trebuie să te justifici, domnule Saul. Știu doar unde am intrat. Uite ce este. Bani la mine n-am, dar îți fac o chitanță de mână și la sfârșitul lunii ai banii.

– Nu v-am cerut nimic, domnule inspector. Cuvântul dumneavoastră îmi este de ajuns.

Zâmbind recunoscător, inspectorul scoase portofelul maro de piele și dintr-un carnețel desprinse o foaie cu antetul "R – inspector financiar". Scrise câteva rânduri cu stiloul său Parker veritabil și semnă.

– În câte suntem azi, domnule Saul?

– O clipă, uitați calendarul. Deci, 14 iunie.

– Perfect. Deci, 14 iunie. Poftim și îți mulțumesc. Ai fost foarte amabil.

– Eu trebuie să vă mulțumesc, pentru că mi-ați onorat prăvălia cu prezența dumneavoastră. Să-l purtați sănătos și să petreceți la nuntă. Felicitări, se adresă Saul doamnei Olimpia.

– Mulțumesc, mulțumesc, aruncă din vârful buzelor frumoasa femeie.

– Și mai poftiți pe la noi, îi invită negustorul, dar fără prea multă convingere.

Zilele s-au petrecut ca toate zilele și într-o seară, când făcea casa, Saul descoperi în sertarul tejghelei chitanța inspectorului. Observă că tocmai se împlinise o lună de la redactarea biletului. Privi lung la data chitanței.

– Ce-ai descoperit acolo? îl trezi soția.

– Chitanța inspectorului. Azi trebuia să-mi aducă banii. O fi uitat?

– Ei, și tu! Ai răbdare, frate, încă vreo câteva zile, că nu arde. O fi omul încurcat sau nu s-au dat lefurile. N-au intrat zilele în sac.

– Ai dreptate, Dina. Ce mare zor?

Au mai trecut multe zile de la sorocul plății și nici un semn. "Curios", gândi Saul. "Curios de tot. E doar un om de cuvânt".

Într-o după amiază, inspectorul Romeo se plimba cu soția pe stradă. Trecând prin dreptul prăvăliei lui Saul, îl zări pe acesta în prag.

– Vă salut, domnule Saul. Cum merg afacerile?

– Am onoarea, domnule inspector. Ca de obicei. Mai așa, mai așa. Și Saul sublinie cu mâna ce va să zică "mai așa" și "mai așa".

– Cu sănătatea? se interesă inspectorul.

– Mulțumesc lui Dumnezeu, îngână pierdut Saul.

– Atunci, s-auzim de bine, domnule Saul.

Și inspectorul își luă soția la braț, pregătindu-se să-și continue plimbarea zilnică.

– Domnule inspector, îndrăzni Saul, voiam... adică știți... nu vă supărați. Dar aveți la mine o chitanță.

– Exact, se întoarse pe jumătate Romeo. Exact, dar nu văd legătura.

– Voiam să spun că a trecut de mult termenul când trebuia să-mi achitați marfa...

Și pentru prima oară, Saul ridică ochii și-l privi pe inspector drept în față.

– A trecut termenul? râse inspectorul. Cum asta? Și eu nu știu? Noi nu știm nimic, Olimpia? Cred că te-nșeli, domnule Saul. Mai citește chitanța. Am scris doar destul de clar. Sănătate!

Inspectorul își continuă drumul, vorbind și râzând cu frumoasa lui soție. Saul rămase priponit în prag. Știa că inspectorul avea uneori obiceiul de a nu achita în întregime costul cumpărăturilor sau de a tărăgăna plata, dar chiar deloc, nici un sfanț, Dumnezeule mare, e posibil?

Cu pași repezi, Saul se îndreptă spre tejghea, cotrobăi pripit printre hârtii și scoase petecul de hârtie scris de inspector. Ieși cu el în pragul ușii să vadă mai bine și începu să citească, o dată, și încă o dată, și încă o dată. Ochii mari fură cuprinși la început de o groază fără margini, apoi de o ură cumplită, și în cele din urmă negustorul izbucni într-un hohot de râs nestăvilit, de se miră el însuși. Dina sări speriată din bucătărie, cu șorțul în mână.

– Ce-i, Saul? De ce râzi?

Dar Saul, deși ar fi vrut, simți că nu poate să-i răspundă, din cauza râsului. Îi întinse în schimb biletul.

– E de la inspector, silabisi printre sughițurile de râs. Citește-l!

Cu mâna la gură, înfricoșată de râsul neobișnuit al bărbatului, Dina citi.

– Citește-l cu glas tare, insistă Saul. Vreau să-l mai aud o dată.

– Inspector... cutare și cutare... mă oblig să achit d-lui Saul suma de 4.800 de lei până la sfârșitul **lumii.** Semnătura... data...

Dina rămase cu mâna la gură.

– Deci ai pierdut tot, bâigui ea. Nuștiu ce e de râs în asta. De ce râzi?

– Pentru că, dintre toți care m-au înșelat până acum, inspectorul m-a înșelat cel mai frumos. Cel mai frumos! Merită!

Levi Sadan
Kiriat Bialik

În salon era beznă

Deși ziua încă se îngâna cu seara, în salon era întuneric beznă. Cele patru ferestre ce se înălțau de la parchet la tavan erau acoperite cu draperii de catifea vișinie. Nici oglinzile venețiene, cu ramele lor aurite, nu reflectau lumina și nu redau imagini.

Când lumina feerică a marelui candelabru de cristal a învăluit camera cu o strălucire puternică, te-ai fi putut crede în plin secol XVIII.

În fața fiecărei oglinzi se găsea câte o mică și delicată comodă sau, alternativ, o măsuță cu sertărașe din cele numite pe atunci "secrétaire". Sub candelabru trona o masă mare, ovală și, nu departe, un mic birou folosit numai de stăpâna casei. Boulle a fost cel care a creat această mobilă pentru Trianon, la cererea regelui Ludovic al XV-lea. Ebeniștii au decorat-o și apoi au îmbogățit-o adăugându-i garnituri din bronz aurit. Această mobilă de mare delicatețe s-a răspândit și a intrat în istorie sub numele de "stil Louis XV".

Covorul era un Aubusson cu fondul de un roz cald, decorat numai la mijloc și în colțuri cu buchete de trandafiri. Taburete și fotolii micuțe îmbrăcate cu catifea roz erau răspândite neregulat în încăpere.

Pianul ocupa un loc lateral, iar în colțul cel mai îndepărtat se găsea o sobă ale cărei cărămizi de teracotă, glazurate cu porțelan alb și cu decorații florale, fuseseră aduse de la Florența, împreună cu meșterii care le montaseră.

O tapiserie țesută la Bruges și reprezentând o scenă de vânătoare atârna pe un perete, în timp ce pe peretele opus, pe un fond de catifea albăstruie atârnau zeci de fotografii și picturi înfățișând generații de membri ai familiei. După îmbrăcăminte puteai deduce unde trăiseră și cât de bogați fuseseră, dar fie că veneau de la Constantinopol ori Amsterdam, ghiceai fără greș originea lor evreiască spaniolă. Dacă o mână magică le-ar fi redat suflul, bărbații ar fi discutat despre tranzacții financiare sau probleme de știință, mai ales medicină, în cea mai pură limbă castiliană. Era salonul unei familii care, în ciuda nobleței și bogăției, trăia o viață austeră. El cunoscuse totuși multe și bogate sindrofii, la care se acorda multă prețuire muzicii.

Evenimentele politice din anii de după cel de-al doilea război mondial, izul antisemit al vremurilor au rărit mult întâlnirile familiei. Cu timpul, salonul a devenit doar sediul "Cercului medicilor evrei din București", sub președinția dr. Isaac, stăpânul casei. Medici ca Kreindler, Sager, Café, ce se întâlneau pentru discuții de specialitate și ajutorarea tinerilor mediciniști evrei, aveau să devină elita medicinei românești.

Apoi a venit tragedia ordinului de demolare a clădirii.

În acea zi friguroasă și umedă de iarnă, învălmășeala în clădire era de nedescris. Din toate colțurile se auzeau plânsete, vaiete de disperare. În salon era un du-te-vino de oameni purtând coșuri cu obiecte casnice. Pe parchet, o grămadă de lucruri care nu se puteau lua: îmbrăcăminte, vase, obiecte decorative. În cele din urmă au putut fi salvate câteva piese de mobilă, covorul, tapiseria și argintăria. Depozitate într-un garaj, unele au fost furate de indivizi care asistaseră satisfăcuți la cele întâmplate.

Bătrâna mamă a familiei se încăpățânase să rămână în casă și nimic nu a putut-o convinge să plece, nici chiar amintirea rudei ei Zoe Vermont. În atelierul tatălui ei, cunoscutul pictor, organizase un mic muzeu în mijlocul căruia, pe un piedestal, trona portretul gingașei doamne Vermont.

Oricât se luptase Zoe pentru ca acest lăcaș să devină casă memorială, fusese refuzată. Când buldozerul s-a oprit în fața clădirii, disperata Zoe s-a aruncat pe fereastră.

Îmbrăcată într-un palton îmblănit, înfășurată în pături, ghemuită într-un fotoliu din salon, mama stătea cu ochii ațintiți la peretele cu tablouri și refăcea în gând ceea ce constituise viața ei.

Aici se născuse, în patul cu baldachin ce fusese al părinților și bunicilor, aici îi născuse pe cei doi băieți ai ei, aici murise Isaac, aici ar fi vrut să moară și ea.

Austeritatea din casă nu se potrivea firii ei, care ar fi vrut să cânte, să danseze, să zboare ca pasărea cerului. Își aduse aminte cum mama, disperată de rezultatele ei școlare, îi luase un meditator.

Era un tânăr medicinist venit de pe meleagurile moldovene, având drept singură avuție o scrisoare a profesorului de latină al Liceului Laurian, care-l recomanda ca pe un tânăr serios, cel mai bun latinist pe care l-a avut liceul.

Când Isaac a ridicat privirea de pe caiet după explicații, ca să asculte ce a priceput eleva lui, a întâlnit doi ochi care-l priveau galeș, cu un zâmbet cuceritor. Probabil că ea nici nu auzise ceea ce el se străduise s-o facă să înțeleagă. Zăpăcit, descumpănit, înroșindu-se ca focul, împiedicându-se de scaun, și-a luat servieta și a plecat grăbit, murmurând ceva ininteligibil.

După un an erau căsătoriți. Ea nu împlinise 16 ani.

A fost o căsătorie binecuvântată de Dumnezeu. A învățat de la el să fie o adevărată soție și o mamă devotată pentru fiii lor. Cum ar fi putut să nu-l iubească pe bunul și blândul Isaac? Au parcurs viața umăr la umăr, deși nu i-a fost totdeauna ușor. În timpul primului război mondial, în timp ce medicul Isaac îngrijea răniții și bolnavii uneori direct sub gloanțele dușmane, sau organiza lazareturi pentru bolnavii de tifos exantematic în retragere la Iași, s-a îmbolnăvit el însuși de tifos, zăcând între viață și moarte.

Ea a rămas cap de familie, cu o mamă neputincioaă, cu doi frați mai mici, cu doi copii ai ei, dintre care cel mic încă nu împlinise un an.

Isaac s-a însănătoșit și a revenit de pe front cu gradul de colonel și decorat. Și-au organizat viața. Știința și omenia i-au adus lui Isaac mulți pacienți, în afara clanului spaniol. Chiar cercurile medicale românești aveau stimă și apreciere pentru acest bun diagnostician. Se bucura de prietenia caldă a profesorilor Parhon și Lupu.

Adeseori vizita bolnavi din cartierele sărace. Pentru ei, buzunarul lui era mereu deschis, cu bani pentru medicamente și chiar mâncare. Casa lui hrănea zilnic prieteni sau studenți în nevoie. Toți vedeau în soția lui o adevărată mamă. Nu era o femeie de o mare frumusețe, avea însă farmec, era inteligentă și plină de feminitate.

Gălăgia și forfota din jur nu o deranjau. Nu le auzea. Toată ființa ei era în trecut, în timp ce ochii îi urmăreau figurile din fotografiile de pe perete.

Când a dat cu ochii de una din nurori a avut o strângere de inimă. Ar fi vrut ca dragostea fiilor ei să fie numai pentru ea. Cât de mult suferise din această cauză pe parcursul anilor, numai ea știa!

Capul îi căzu moale pe piept. Adormise.

Elena Garcia
Holon

Dr. Ozias Rabinovici, Acco («Am aflat din presă că binecunoscutul publicist și animator cultural David Shlomo și-a încetat activitatea la publicația "Tribuna Kraiot" și la Cercul cultural "Agnon", din Nord.

Profit de-acest moment din viața lui, bogată în înfăptuiri pentru aliaua română, ca să subliniez, așa cum am făcut-o și cu alte prilejuri, valoarea excepțională a celor patru volume alcătuite de el privind trecutul evreilor din orașul Dorohoi și localitățile din jur: Săveni, Mihăileni, Darabani, Herța și Rădăuți-Prut.

Stegarul, redactor neobosit, a reușit să ne prezinte o istorie privind locurile de unde a provenit, fiind desigur singurul publicist din lume care a dat la iveală patru volume cu peste 2.300 de pagini consacrate evreilor dintr-un singur județ al României.

Și cred că nu greșesc spunând, după ce am văzut cele patru volume, un singur cuvânt: impresionant! Este o fericire că mai sunt astfel de oameni! Felicitările mele sunt o exprimare prea palidă pentru această realizare.»)

Robert Schwartz, Mazkeret Batia («Recentele evenimente din ianuarie 2006 fac să-mi răsară în minte două nume: Fukuyama și Caidul (Cidul), primul ca filozof, al doilea ca luptător. După căderea ideii comuniste, Fukuyama a emis ideea de "sfârșit al istoriei", căci nici o ideologie nu mai poate să-l facă pe om să fie sclavul ei și să lupte pentru ea punând-o mai presus de viața sa.

Cum Israelul este o țară democratică, iar în democrație un partid are nevoie de o ideologie, a rezultat "instabilitatea politică". Nici o ideologie nu poate rezolva toate problemele țării.

În acest "vacuum de fapte" a apărut Sharon ca "om de acțiune" care rezolvă problemele. Și le rezolvă fiindcă nu ține cont de nici o ideologie.

Și după acest succes politic a hotărât să înființeze un "partid neideologic", precum a prezis Fukuyama.

Și aici intră în rol Sharon-Caidul.

Ca și Sharon, Caidul a fost un om al faptelor și nu al ideilor, fiind un luptător cu mari succese contra aceluiași dușman: Islamul. Pe patul de moarte, le-a cerut ostașilor săi să-l lege mort de cal și să-l pună în fruntea lor la viitoarea luptă.

Și într-adevăr, musulmanii, văzându-l venind spre ei în fruntea oștirii, au luat-o la fugă. A fost ultima sa luptă victorioasă.

Sharon-Caidul, pus în fruntea listei partidului cu "ideologie out", are şansa să învingă în alegeri, chiar dacă nu mai acţionează.»)

Ing. Radu Capelleanu, Tel Aviv («În anii '87, când am făcut alia, prietenii, rudele, cunoştinţele, se îngrijorau de situaţia noastră din Israel vis-à-vis de "prietenii" noştri, arabii. După un timp, când am văzut cum stă situaţia cu aceşti "prieteni", le scriam amicilor că acţiunile islamice asupra Israelului sunt doar un pretext, năzuinţele acestora fiind întreaga omenire. Şi Eminescu a prevăzut aceasta la începutul secolului trecut, punând în gura lui Baiazid intenţiile Islamului: "Din pristolul de la Roma voi da calului ovăz". Ziarul "Financial Timesl" arată că: "ne-am putea confrunta curând cu o nouă afacere Rushdie, de data aceasta de zece ori mai gravă". Din păcate, iată că se adeveresc aceste preziceri. Diferenţa dintre noi, israelienii, şi ei, restul lumii, este că noi ne-am obişnuit cu acţiunile Islamului şi ştim cum să ne apărăm, pe când ei, aplicând dogmele drepturilor omului, nu prea sunt în stare să se apere. Aceste drepturi au inflamat islamismul şi văzând rezultatele acţiunilor teroriste, începând cu 11 septembrie şi continuând cu Madrid şi Londra, îşi iau avânt şi profitând de orice ocazie se dedau la acţiuni antisociale. Având în vedere că în fiecare din ţările occidentale s-au aciuat peste câte un milion de islamici, majoritatea fanatici religioşi, uşor de manipulat, ne putem da seama că aceştia pot acţiona ca un fel de coloana a 5-a, din interiorul acestor ţări democratice. Deci orice prilej ivit le dă motiv de acţiune distructivă, antisocială. Acum s-au ivit aceste caricaturi privind pe profetul Mahomed, prilej de răzmeriţă atât în propriile teritorii, vezi Beirutul, ori Damascul, ori Gaza, unde ambasadele daneze şi ale altor ţări au fost devastate, sau protestele nu tocmai paşnice de la Copenhaga, unde 300 de musulmani au protestat contra caricaturilor apărute în ziarul "Jyllands Posten", cei care au publicat primii aceste caricaturi. La Londra, în faţa ambasadei daneze, peste 700 de musulmani au demonstrat tot atât de paşnic, distrugând şi incendiind drapele şi însemne ale ţărilor democratice. Când televiziunea siriană a difuzat la ore de maximă audienţă documentare prezentând rabinii drept canibali, imamii au tăcut, scrie ziarul "Die Welt". Oare incendierea acestor însemne nu este echivalentă cu publicarea caricaturilor? Oare populaţia occidentală a dat foc drapelelor islamice, ori a protestat în vreun fel? Exprimarea opiniilor este liberă în orice ţară democrată. Mai mult, reprezentanţii ţărilor incriminate încearcă să poarte discuţii dipomatice pe baza acestor subiecte. Premierul Danemarcei a acceptat să se întâlnească cu cei 11 ambasadori islamici şi şi-a exprimat regretul. Ministerul de Externe britanic a arătat că republicarea în Anglia a caricaturilor este jignitoare şi nedelicată. Vaticanul este revoltat de aceste caricaturi, etc. etc. Toate aceste regrete dau apă la moară islamiştilor, aceştia neavând o concepţie democratică. Ei aplică legea djihadului" "cu coranul într-o mână şi cu spada în cealaltă" şi cine nu e credincios musulman le este duşman şi trebuie distrus. Însă pentru publicarea acestor caricaturi tot Israelul este de vină, decretează Iranul.

Începând cu 11 septembrie 2003 este declanşat un al treilea război mondial, dar mult mai periculos decât celelalte două, unde beligeranţii se cunoşteau. Cum să le pretinzi teroriştilor înţelegere şi conciliere când aceştia nu pun preţ pe vieţile lor, şi cu atât mai puţin pe ale duşmanului? Îndoctrinarea religioasă le-a deformat până într-atât conştiinţa că se duc la moarte cu scopul de a face cât mai multe victime prin populaţia paşnică şi cu ideea că pe lumea cealaltă vor primi 77 de fecioare şi un munte de orez. Una din caricaturi se întreabă dacă nu s-a terminat rezerva de fecioare, în raport cu cât de mulţi terorişti sinucigaşi au fost. Conducătorii lor nu ştiu altceva decât să manevreze armele şi dacă li se vor lua, nu vor mai avea motivaţie. Vezi

Ultima corespondenţă

Am relatat în numărul trecut despre încetarea din viaţă a vechiului nostru corespondent, dr. Aristide Papo, din Carmiel.

A doua zi după apariţia lui "Minimum", am găsit la POB-ul redacţiei un plic din partea regretatului medic-publicist.

Iată conţinutul scrisorii; de fapt, un bilet scurt. Om pasionat de detalii, mai ales din sfera istoriei şi culturii, Papo ţinuse să facă două-trei precizări în legătură cu un cuvânt întâlnit în numărul 224, p. 67, din "Minimum":

«"Pehlivan" = în turceşte, "luptător de circ". Şi alte cuvinte străine serioase au suferit în româneşte derivaţii peiorative: "aman", "ramazan", "nărod", "năuc", "gheşeft", "bişniţă", "belfer", "musiu", "madamă", "şleahtă" etc. "Ticălos" vine de la "ti kalos" (= "tu, frumosule!"), exclamaţie sadică a zapciului fanariot când îl descoperea pe ţăranul datornic ascuns printre acareturi.»

A fost, credem, ultima corespondenţă a dr-ului Papo.

alegerile "democratice" din Gaza unde mai mult de jumătate dintre palestinieni erau înarmați, nu cu pistolete, ci cu arme automate cu care își exprimau satisfacția cu rafale. Oare cu aceștia vrea opinia mondială ca Israelul să ducă tratative de pace?

Revenind la cele de mai sus, cred că nu va fi departe ziua când se va pune serios problema: ori prăbușirea democraților, ori acțiunea dură împotriva imperialismului islamic.

Domnilor democrați, treziți-vă la realitatea islamică!»)

Arnold Helman, Nes Ziona («Am citit ultimul număr și m-au impresionat două evenimente: faptul că Stan Vlad, cu piciorul amputat, e un om de o deosebită robustețe sufletească, și o spun sincer. În acest moment, omenește vorbind, îl admir și-i urez din toată inima ca boala să-i stagneze cu acest nefericit episod. Și-mi amintesc de N. Corbu care a colaborat cu "Chenar de weekend" la "Ultima oră" din București (unde scriam și eu) până în preziua morții, știind că suferă de o boală incurabilă. Tărie de caracter. Suflete tari, ca să-l parafrazez pe Camil Petrescu.

M-a întristat parastasul de un an al soției lui Jean Steiger. Cu el am fost coleg la prima facultate, de rusă, deci ne știm de peste o jumătate de veac. Pe soția lui n-am văzut-o decât o singură dată, cu vreo trei decenii în urmă, înainte ca el să plece în Israel. Am fost la el o singură dată, era imediat după revoluție, ne-am bucurat ambii de revedere.

O informație care aș dori să mi se confirme, din partea vreunui cititor în cunoștință de cauză, se referă la un Samuely din Viena, care ar fi fost secretar sau colaborator al lui Herzl. Despre ce este vorba: mama mea s-a recăsătorit cu un bărbat a cărui mamă era din Viena și-mi povestea că tatăl ei Samuely era cine v-am spus. Soacra mamei mele avea prin 1955 peste 70 de ani și deci ca dată corespunde ca tatăl ei să fi fost contemporan cu Herzl. E o simplă curiozitate de a mea, poate că figurează acest nume prin memoriile cuiva.» Poate…)

Anca Șalic, Baia Mare (da, ne interesează articolul despre pictorii din Baia Mare).

Dr. Reuven Rudich, Bridgeport, Connecticut, SUA (primit textul, mulțumiri, ne va fi de folos).

S. Sfarti, California, SUA (propune următorul joc:

Drumul cel mai scurt de la Goma la Coja (și invers) necesită două etape (schimbând doar câte o literă) și trecând prin… COMA!

GOMA
↓
COMA
↓
COJA

Iar noi propunem un joc cu un drum mai scurt:

GOMA
↓
VOMA

Ignatz Steinberg, Haifa (felicitări pentru fotografiile artistice realizate de fiica dvs. Dorit; ne-au plăcut și așteptăm să treacă de la pisici la oameni.)

Ing. Matei Grisaru, Haifa (comparația dintre Kastner și dr. W. Filderman nu este valabilă: Filderman nu a fost, așa cum credeți, conducătorul Centralei Evreilor din anii războiului; pe vremea aceea, el nu avea nici o funcție oficială.)

Sandi Segal, Tel Aviv; **Nathan Bron,** Kiriat Ata; **Jacob Zimbler,** Haifa; **Aurel Făinaru,** Kiriat Ono; **Lucreția Stanciu,** Ramat Gan; **Valérie Rosenberg,** Lyon, Franța; **Sara Kohn,** Cfar Saba (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

A apărut

Lumini diafane

Lumini diafane
Bianca Marcovici

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediție bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

"Bianca Marcovici este o poetă cu personalitate «disjunctivă», în opoziție față de locul comun. De altfel, în aproape fiecare poem găsim o unitate a contrariilor», ca în dialectica vieții. Fug în reveria viorii poemului/ Știu că-mi aparțin/ Amândouă/ Precum vioara lui Chagall"

Boris Marian

45 de șekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

Turism

Mircea Cornişteanu, regizor, director al Teatrului Naţional din Craiova; la prieteni.

Ana Blandiana, poetă; **prof. Ion Ianoşi,** estetician; de la Bucureşti; ca invitaţi ai Institutului Cultural Român, de la Tel Aviv.

Ing. Osy Lazăr, preşedintele Comunităţii Evreilor din Bucureşti.

Aniversare

Silviu Brucan, ziarist (redactor-şef adjunct la "Scânteia", director general al Televiziunii din Bucureşti), diplomat (ambasador al României la Washington), politolog; 90 de ani de la naştere.

Distincţii

Gheorghe Schwartz şi **Radu Cosaşu,** scriitori: "Premiul Mihail Sebastian", acordat de F.C.E.R. (Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România); **Martin Abramovici,** poet: "Premiul Benjamin Fundoianu", al F.C.E.R.; **Alma Redlinger,** pictoriţă, şi **Egon Mark Lovit,** sculptor: "Premiul Marcel Iancu", al F.C.E.R.; **Paul Cornea,** istoric literar: "Premiul Zigu Ornea", al F.C.E.R.; Ansamblul Teatrului Evreiesc de Stat: "Premiul Avram Goldfaden", al F.C.E.R.; **acad. Solomon Marcus:** "Premiul acad. Nicolae Cajal". În acelaşi timp, F.C.E.R. a acordat post-mortem "Diploma de excelenţă pentru activitate şi devoţiune" **acad. N. Cajal** şi "Diploma de merit excepţional" dirijorului **Sergiu Comissiona.**

Andrei Cornea, filozof, Bucureşti; premiul Uniunii Scriitorior din România pentru cartea "Când Socrate nu are dreptate".

Decese

Dina Georgescu, traducător; la Bucureşti (a fost soţia scriitorului român Paul Georgescu).

Dorel Bally (n. 1923), profesor la Facultatea de Fizică a Universităţii din Bucureşti; fost expert al Agenţiei Internaţionale pentru Energia Atomică.

Manifestări, manifestări...

20.1.06; la Institutul Francez din Bucureşti: avanpremiera filmului documentar "Mihail Sebastian", realizat de Lucia Hossu-Longin. A rezentat Andrei Oişteanu.

22.1.06; la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv: comemorarea a 40 de ani de la moartea avocatului Dadu (David) Rosenkranz (1905-1965), fost preşedinte, în anii studenţiei, al Asociaţiei Generale a Studenţilor Evrei din România, apoi secretar general al Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreieşti din România şi colaborator principal al dr. W. Filderman. Vorbitorii au subliniat rolul important jucat de D.R., în anii războiului, în repatrierea copiilor orfani din Transnistria precum şi participarea sa ca avocat al apărării la procesele sioniştilor (Assirei Zion) din 1950. A fost menţionată de asemenea contribuţia sa, după sosirea în Israel (1961), la ajutorarea olimilor şi, în mod deosebit, la înfiinţarea unui ulpan special pentru avocaţii veniţi din România.

31.1.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: "Procesul literar C.D.E", organizat cu prilejul lansării cărţii "Comitetul Democrat Evreiesc" de dr. Shlomo Leibovici-Laiş.

21.2.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: seară cultural-distractivă "Călătorii cu umor şi cu G. Mosari".

23.2.06; la Matnas Hadar, din Haifa: reuniune organizată de Cercul Cultural din Haifa în cinstea scriitorului Alexandru Anca.

24.2.06; la Cinemateca din Ierusalim: întâlnire cu prof. Ion Ianoşi, de la Universitatea din Bucureşti, pe tema "Evreii şi comunismul".

1.3.06, orele 17,30; la Asociaţia Scriitorilor de limbă română: seară de lansare a romanului "Bulevardul Tomis" de Francisca Stoleru.

5.3.06; în aula Sinagogii Struma din Beer Sheva, Kikar Kaplan 6, ora 18,30: festivitatea de inaugurare a Muzeului Struma.

9.3.06, ora 17,00; la Universitatea Ebraică din Ierusalim, Belgia House, Ghivat Ram: decernarea premiului "M. Rudich" pentru cercetarea iudaismului din România. Laureata premiului, dr. Măriuca Stanciu (Bucureşti), va conferenţia despre Moses Gaster.

Carnet

La 28.1.06 s-a stins din viaţă scumpul nostru

IANCU ARONSON
(Sorin Arghir)

critic literar, traducător
(Botoşani – Bucureşti – Ramat Gan)

Îl plângem şi îl regretăm
Întreaga familie

ZISE...

"Nimeni nu va vota pentru Hamas".

(Dintr-o declaraţie făcută de Nidal Abu-Dahan, agentul de pază al lui Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene, ziarului "Jerusalem Post", 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

PALACE HOTEL

PESAH la hotelul

PALACE din Natania

în faţa ţărmului mării şi a falezei,
aproape de centrul oraşului
Atmosferă sărbătorească - programe distractive
SEDER FASTUOS CONDUS DE UN CANTOR
2.600 şekeli - 8 zile cu pensiune completă
Preţul este pentru o persoană în cameră dublă.
Singur în cameră - un adaos la preţ
Comenzi la tel. 09-8620222
PALACE HOTEL -
str. Gad Machnes 33, Natania

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

Sub auspiciile doamnei Ambasador al României, dr. Valeria Mariana Stoica

Sărbătorim în Israel 70 de ani de viaţă ai legendarului actor Florin Piersic

Teşu Solomovici are onoarea să vă invite la două spectacole diferite:

1. FLORIN PIERSIC

în comedia scriitorului francez Marc Camoletti

„AMANTUL IDEAL”

În distribuţie: FLORIN PIERSIC împreună cu marii artişti ai **TEATRULUI NAŢIONAL** din **CLUJ**

ANGELICA NICOARÅ

VASILICA STAMATIN

PETRE BÅCIOIU

MELANIA URSU

ESTERA BIRO

2. FLORIN PIERSIC NETTO

La sfârşitul turneului, luni, 3 aprilie 2006, la ora 19.00,
la Beit Zionei America, din Tel Aviv, va avea loc sărbătorirea marelui actor.
FLORIN PIERSIC va prezenta un singur recital cu momente teatrale, cuplete şi glume
3 ore de teatru, muzică şi umor
purtând pecetea geniului artistic al unui actor care a devenit legendă!
Bilete la tel. 0544-566220; 03-6048125
şi Bijuteria Ursu – Allenby 90, tel. 03-5609889

ILEANA NEGRU

Spectacolul de gală de la „Habima” sub auspiciile marii actriţe LYA KOENIG

TEL AVIV– „Habima”
Vineri 24 martie, ora 13
Bilete: Ursu – Allenby 90,
Tel. 0544-566220,
6048125 şi 5609889

CFAR SABA – „Auditorium”
Joi 23 martie, ora 19.30
Bilete: Kupa, tel. 7640810/1

PETAH TIKVA – „Şaret”
Duminică 26 martie – ora 19.30
Bilete „Bikoret”, tel. 9301195

KIRIAT HAIM – Beit Nagler
Luni 27 martie, ora 19.30
Bilete: Kupa, tel. 04-8728220

RIŞON LE ZION – „Mofet”
Miercuri 29 martie, ora 19.30
Bilete „Hacaris”–
Tel. 9666141

BEER ŞEVA – „Conservatorium”
Vineri 31 martie, ora 20
Bilete „Şefa”, tel. 6236041

HOLON – „Yad lebanim”
Sâmbătă 1 aprilie, ora 20
Kupa: Tel. 5023001;
Biduron: Tel. 6515885

HAIFA – „Auditorium”
Duminică 2 aprilie,
ora 19.30
Bilete: Kupat Haifa,
str. Berwald 11
Tel. 04-8662244

Pentru autobuze contactaţi:

AŞKELON: Haia Zisman, tel: 08-6730532; ACCO: Suzi Alterson, tel. 9911157 şi 0502135765; CARMIEL: Israel, tel. 0547-936977; AŞDOD: Tova (H.O.R.); NAŢERET ILIT: Puşa (H.O.R.); PETAH TIKVA: Sheinstein (H.O.R.)

minimum

PHOTO ILLUSTRATION BY C. J. BURTON

Vine Pesah.
Şi, ca de obicei, încercăm să
ieşim din Egiptul anilor noştri.
Dar nu e uşor.
Mereu ne împiedică cineva
şi ceva să alergăm.
Hai să rupem lanţurile!

Foto: C. J. Burton; după "Newsweek", SUA, 2006

9 771565 702005 04

■ ANUL XX ■ NR. 229 ■
■ APRILIE 2006 ■
■ 15 SHEKELI ■

BUSINESS TRAVEL CENTER LTD

B.T.C. BUSINESS – TRAVEL – CENTER – LTD
GAON HOLDINGS GROUP
GIBOR BUILDING, 6 KAUFMAN STR. TEL AVIV (alături de Hotel Dan Panorama)
Tel. 03/796-0385, 03/796-0315; Fax: 03/516-7077, 03/796-0319

Lică Bluthal ● Madeleine Perlman ● Vali Weber

Profesioniștii noștri vă propun oferte turistice de primăvară

EXCURSII ORGANIZATE
cu autocar, ghid, două mese pe zi
6 nopţi: Predeal/Sinaia 648$ (inclusiv taxe)
De Pesah supliment de 35$
Plecări: 12 şi 20 aprilie; 8 şi 22 mai a.c.

PACHETE TURISTICE LA MUNTE
PATRU NOPŢI
- Sinaia – Hotel Montana – 453 $
- Poiana Braşov – Hotel Alpin – 499 $
- Predeal – Hotel Rozmarin – 455$
- Braşov – Hotel Aro – 490$

Preţul include hotel B/B şi avion

TREI NOPŢI LA BUCUREŞTI
Hotel Intercontinental – 555$
Preţul include hotel şi avion

În curând va apare Catalogul BTC 2006
Surprize... Surprize

TRATAMENTE ŞI ODIHNĂ
11 nopţi la Covasna şi 3 nopţi la Predeal
+ miniexcursii – 968$

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare
la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 26 martie

Încet-încet, ieşim din Egipt

În luna aceasta, aprilie, vom sărbători Pesahul, amintindu-ne de marele eveniment (revoluţie în toată puterea cuvântului) pe care l-a constituit ieşirea evreilor din vechime din robia egipteană. Conduşi de Moshe, ca de un mare lider politic, strămoşii noştri şi-au luat inima-n dinţi, s-au scuturat de spaime (ce-o să ne facă Faraonul?), au renunţat la cotidiana oală cu carne şi-au spus: fie ce-o fi! – şi au pornit la drum spre Ţara Făgăduinţei. Ţara noastră. Bună-rea, cum o fi, dar a noastră.

În toate serile de Seder pe care le-am trăit noi şi părinţii noştri şi bunicii noştri, în Diaspora sau aici în Israel, ne-am gândit la două lucruri, pe cât de deosebite, pe-atât de asemănătoare. Ce a fost ieri, sub faraoni, şi ce este astăzi, în timpul vieţii noastre. Cum s-au zbătut înaintaşii noştri pentru libertate şi cum ne zbatem noi.

Desigur, istoria se repetă… Dar se repetă *într-un fel;* într-un fel pe care cititorii noştri, surâzând, îl înţeleg prea bine. Nu se numără oare printre voluptăţile intelectuale ale neamului nostru obişnuinţa de a face, mai ales cu prilejul sărbătorilor, asociaţii de idei în timp şi spaţiu? Ei bine, ne face plăcere să observăm – în această vreme când istoria nu ne–a prea răsfăţat cu plăceri – că israelienii par din ce în ce mai hotărâţi să scape de faraonismele din jurul nostru şi din creier. Şi, luându-şi toiagul, să pornească la drum.

Iată câteva exemple.

Generalul (r.) Moshe (Bughi) Iaalon, fostul şef al Statului Major, a intrat, mai deunăzi, ca un elefant în magazinul cu porţelanuri politico-diplomatic. Într-o vreme când guvernul păşeşte ca pe ouă à propos de primejdia nucleară iraniană, mulţumindu-se cu declaraţii generale tip "este inadmisibil", "suntem foarte preocupaţi", plus, of course, "comunitatea internaţională ar trebui să..." (şi dă-i şi trage-i şi trage-i şi dă-i), el a tăiat nodul gordian cu o simplă lovitură de spadă.

«Luna trecută – scriu ziarele – *Iaalon a fost invitat să ţină o conferinţă la Institutul "Hudson" de la Washington. După cum se transmite, ascultătorii au rămas stupefiaţi: fostul comandant al armatei israeliene a vorbit deschis despre capacitatea militară israeliană de a lichida ameninţarea nucleară iraniană.*

El a spus că va fi nevoie de mai mult de un singur atac şi că aviaţia Israelului, la fel ca aviaţiile Statelor Unite şi Europei, este capabilă să distrugă centrele nucleare ale Iranului.

Moshe Iaalon a mai spus că racheta israeliană Hetz poate să intercepteze rachetele Shihab şi Scud ale iranienilor.»

Profesorul Israel Aumann, laureat al premiului Nobel pentru economie pe anul 2005, este un personaj din ce în ce mai incomod. Atât de incomod încât, cu câteva zile înainte de ceremonia de la Stockholm, un grup de *kapo* de la noi deschisese un *site* pe Internet, colectând semnături de pretutindenea pentru a-i determina pe suedezi să retragă premiul lui Aumann, întrucât savantul avea vederi "de dreapta".

Mai nou, Aumann, alarmat de imbecilitatea colectivă şi de tremuriciul din *establishment,* a atacat un *tabu:* goana *dementă* spre pace. O goană care ne îndepărtează, de fapt, de pace.

«La conferinţa de la Herzlia – citim în "Ultima oră" – *organizată de către Institutul pentru politică şi strategie, a luat cuvântul şi prof. Israel Aumann, laureatul Premiului Nobel pentru economie pe anul 2005.*

El nu a ezitat să-şi exprime părerea despre felul cum guvernul i-a tratat pe coloniştii evacuaţi din Gush Katif. Profesorul a caracterizat acest tratament drept "o ruşine naţională".

Prof. Aumann a spus: "Sunt îndurerat de situaţia de astăzi a evacuaţilor, de faptul că ei sunt şomeri, că nu au primit banii de despăgubiri şi, în general, se află într-o stare insuportabilă. Nu este vorba de un inamic care încalcă legea, ci de oamenii cei mai buni ai acestei ţări. Eu nu tac şi nu voi tăcea în această problemă".

În continuare, prof. Aumann a spus: "Arabii au spus totdeauna că au timp să aştepte până ce noi vom dispărea din această regiune, peste 10, 20 sau 50 de ani. dar problema noastră e că noi nu avem timp. Noi ne grăbim. Noi vrem pace acum. Noi într-adevăr vrem pace, dar distrugem aşezări frumoase, aşezări înfloritoare, distrugem vieţile multor oameni pe altarul prejudecăţii că trebuie să facem ceva. Sacrificăm tot ceea ce am creat pe altarul zeului păcii sau al războiului. Dar

Tuturor colaboratorilor
şi cititorilor noştri:
Hag Pesah Sameah!

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

însăşi goana dementă spre pace ne îndepărtează de pace".»

Arie Shavit este unul din comentatorii cei mai vechi, cei mai de frunte, şi cei mai anti-dreapta de la ziarul "Haaretz" (iar "Haaretz" este, după cum ştim, oficiosul OEP-ului în limba ebraică). El a pledat necontenit pentru renunţarea la "teritoriile ocupate" şi vorbea despre cei din colonii ca despre nişte duşmani înrăiţi ai neamului. A salutat cu entuziasm apariţia partidului "Kadima" pe scena ţării, sprijinindu-l, ca mai toată presa, fără rezerve, în scopul de a împiedica venirea la putere a Likudului, condus de Bibi Netaniahu (omul rău).

Luna trecută, cu Shavit s-a întâmplat ceva. El a publicat un articol prin care i-a derutat, dacă nu chiar zăpăcit de-a binelea, pe cititorii lui "Haaretz" şi, mai cu seamă, pe colegii săi de breaslă. În redacţia lui "Jerusalem Post" (un cotidian pe care cunoscutul comentator îl detesta din convingere şi cu patimă, socotindu-l prea anti-Arafat), băieţii au sărit în sus după citirea articolului. "Ce-i cu Shavit? A căpiat?" După care, Saul Singer, unul din redactorii lui "Jerusalem", a scris la repezeală o însemnare pe marginea articolului cu pricina. După ce schiţează un portret al lui Arie Shavit (pe linia: un foarte inteligent şi sclipitor jurnalist de stânga), Singer scrie:

«Acum el m-a şocat din nou, acuzându-l pe Ehud Olmert că "conduce ţara spre începutul sfârşitului"...

Potrivit lui Shavit, Olmert şi-a propus să se retragă din 91% din Iehuda şi Shomron (cam cât îi oferise Barak lui Arafat în schimbul păcii), dar fără să obţină nimic în schimb.

"Cărţile de istorie vor vorbi despre retragerea necondiţionată a lui Olmert – scrie Shavit – ca despre abdicarea necondiţionată a sionismului. Olmert adoptă o poziţie unilaterală, totalmente absurdă, ignorând întru totul că acest conflict este bilateral".»

Cunoaştem, cunoaştem mentalitatea *osloistă* ce a domnit – şi mai domneşte încă – în birourile Ministerului de Externe. Miniştrii s-au mai schimbat în anii din urmă, dar majoritatea funcţionarilor au fost numiţi de d-nii Shimon Peres şi Iosi Beilin, ferindu-se ca dracu' de tămâie să nu cumva să-i supere pe arabi. În mentalitatea lor, a fi diplomat înseamnă a te lăsa scuipat de statele arabe, cu zâmbetul protocolar pe buze.

«Consulul israelian la Miami (scriu ziarele), *dr. Itzhak Ben-Gad, a pornit singur şi din proprie iniţiativă o campanie contra Siriei. El este orientalist, membru în Likud.*

Un articol pe care l-a scris recent a fost multiplicat şi trimis prin poşta electronică membrilor comunităţii evreieşti din Miami. Între altele, în acel articol, dr. Ben-Gad se referă la masacrul comis de fostul preşedinte Hafez Asad, în 1982, în oraşul Hama, unde au fost ucişi 15.000 de oameni. "Televiziunea siriană a arătat fete de 16 ani care omorau cu dinţii şerpi, iar miliţieni sirieni au băut sângele şerpilor", scrie Ben-Gad. "Noi, israelienii, trăim într-o regiune primitivă, în care sirienii sunt cunoscuţi ca barbari".

De la Ministerul de Externe s-a transmis că nu aceasta este linia oficială de propagandă a Statului Israel.»

Bineînţeles că nu este. Linia oficială este să nu mişti în front. Şi să ştergi de praf pantofii faraonului islamist.

Dar nu toţi diplomaţii sunt încântaţi de această linie.

Am pomenit în "Minimum", mai de mult, de rebeliunea d-lui Mazel, fostul ambasador la Stockholm, şi am publicat nu o dată articolele cu dinţi ale lui Eliezer Palmor, ex-ambasadorul Israelului la UNESCO. Acuma-l punem pe lista nesupuşilor şi pe dr. Itzhak Ben-Gad. După ştiinţa noastră, mai sunt şi alţii care mârâie pe coridoarele ministerului.

Voinţa de a ieşi din Egipt este vizibilă nu numai în plan politic, ci şi în acela juridic, unde – sub lozinca drepturilor omului, fluturată cu cinism ani de-a rândul atât de arabi cât şi de aliaţii lor din speţa kapo – duşmanul a obţinut succese demne de toată consideraţia pe frontul anti-israelian.

S-a vorbit mult luna trecută de judecătorul Michel Heshin, care şi-a încetat activitatea cu ocazia pensionării. Toţi cei ce l-au cunoscut mai îndeaproape au semnalat independenţa omului şi caracterul său neconformist.

Neconformist, e bine spus. Ca şi cum ar fi dorit să confirme această caracterizare, Heshin a dat, cu două-trei zile înainte de retragere, o decizie care, cum se zice, a luat piuitul "stângii" din mass-media, şi pe care apropiaţii săi o consideră cu valoare testamentară:

«La o dezbatere asupra unei acţiuni înaintate de organizaţiile drepturilor omului care au cerut să se anuleze legea cetăţeniei, judecătorul Michel Heshin, de la Tribunalul Suprem, a afirmat că având în vedere starea de război cu Autoritatea Palestiniană aflată acum sub dominaţia Hamasului, arabii israelieni care vor să se căsătorească cu palestinience trebuie să treacă în teritoriile palestiniene.

Organizaţiile drepturilor omului susţin că legea cetăţeniei este discriminatorie şi rasistă, şi ea lezează drepturile de bază a mii de perechi mixte israelo-palestiniene.

Judecătorul Heshin a replicat că această obiecţie este complet exagerată.

"Noi am văzut rezultatele alegerilor palestiniene, a spus judecătorul. Autorităţile de acolo nu recunosc Statul Israel şi văd în el un duşman. Noi auzim zi de zi declaraţiile fruntaşilor din Hamas. Poporul palestinian a ales Hamasul. Când Statul Israel vrea să se apere de atentate, oare nu are motiv să interzică intrarea palestinienilor în ţară?"

TENDINŢE

Avocatul Dan Iakir, reprezentantul Organizaţiei drepturilor omului, a răspuns: "Un stat democrat îşi asumă riscul pentru a nu leză drepturile omului".

La care judecătorul Heshin l-a întrerupt: "Chiar şi în timp de război, când duşmanii vor să ne extermine? Nimeni nu împiedică un arab din Israel şi pe partenera sa palestiniancă să întemeieze o familie. Dar întrebarea e de ce cetăţenii unui stat inamic trebuie să intre pentru acest lucru în Israel? De ce să ne asumăm un asemenea risc? Să locuiască la Djenin şi nu la Um El Fahem. Este adevărat că legăturile de dragoste impresionează, dar viaţa are o valoare mult mai mare. Or aici este vorba de viaţă sau moarte".»

Am citit cu toţii, la vremea respectivă, despre faptul că filmul palestinian "Paradisul acum" (o apologie, realizată cu talent, a terorismului sinucigaş) a fost premiat cu "Globul de aur" în Statele Unite. Acest premiu este decernat de asociaţia criticilor de film străini, de la Hollywood (majoritatea vest-europeni), astfel încât onorurile nu au avut de ce să ne mire: franţujii – franţuji, belgienii – belgieni, spaniolii – spanioli... Pe urmă, filmul a fost nominalizat printre candidaţii la "Oscar", la categoria cel mai bun film străin. Şi mulţi îl dădeau de câştigător. Siderată, lumea de-aici se aştepta ca în seara "Oscarurilor", la televizor să-şi înfigă unghiile-n carne, de furie şi revoltă; şi chiar să plângă.

Dar n-a fost aşa. În zilele ce-au

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

trecut de la "Globul de aur" la "Oscar", un cetăţean, pe nume Iosi Tzur, din Haifa (al cărui fiu fusese omorât în atentatul de la restaurantul "Maxim"), a hotărât, ca să zicem aşa, să iasă pe cont propriu din Egipt. El a difuzat pe Internet un manifest şi a strâns 30.000 de semnături, cerând Academiei cinematografice de la Los Angeles să evite, în ultimul moment, infamia. Şi a reuşit. "Paradisul acum" nu a luat nici un Oscar, premiul fiind atribuit unei pelicule din Africa de Sud (la aceasta să mai adăugăm, pentru amatorii de coincidenţe, că ziua de 5 martie, când s-au acordat Oscarurile, este şi data când fiul lui Tzur a fost omorât la "Maxim").

P.S. 1. După cum se va fi observat, desigur, în editorialul de faţă nu discutăm despre evenimentul nr. 1 al lunii: alegerile de la 28 martie. De ce? Aşa cum spusese dr. Alexandru Şafran, la şedinţa dramatică din 1940, când a fost ales rabin-şef al evreilor români, este prea târziu şi prea devreme. Prea târziu, explicase vorbitorul, uitându-se la ceas, pentru că e trei noaptea şi adunarea nu poate dura la nesfârşit. Prea devreme, pentru că eu am numai 29 de ani.

Revenind la noi, vom spune că revista fiind în tipografie, este prea târziu ca să mai facem pronosticuri în legătură cu alegerile. Pe de altă parte, e prea devreme ca să comentăm rezultatul scrutinului. Ne întâlnim luna viitoare.

P.S. 2. Ah, ca să nu uităm, à propos de Pesah, sau, mai precis, de *spiritul Pesah.* Luna trecută am asistat cu toţii, nu fără plăcere, la episodul Iericho. Fiind informaţi că noul guvern al Hamasului vrea să-i elibereze pe asasinii fostului ministru Zeevi (Gandhi) din închisoarea de 5 stele de la Iericho, unde jucau table de vreo cinci ani, ai noştri au intrat cu tancurile în oraş şi i-au luat pe jihadişti ca din oală. S-a spus, după aceea, şi la noi şi în străinătate, că Ehud Olmert a făcut acest gest, care nu-i seamănă deloc, pentru a demonstra, înainte de alegeri, că opoziţia, care-l acuză de mentalitate oiveistă nu are dreptate şi că el, de fapt, este un *dur.* Poate (nu ştim ce este-n capul lui). Dar, chiar dacă a fost vorba de o mişcare electorală, tot e bine. Asta înseamnă că Ehud Olmert şi colaboratorii săi din Kadima au simţit încotro bate vântul prin popor. Şi au spus israelienilor: am înţeles, să trăiţi!

Stan Vlad

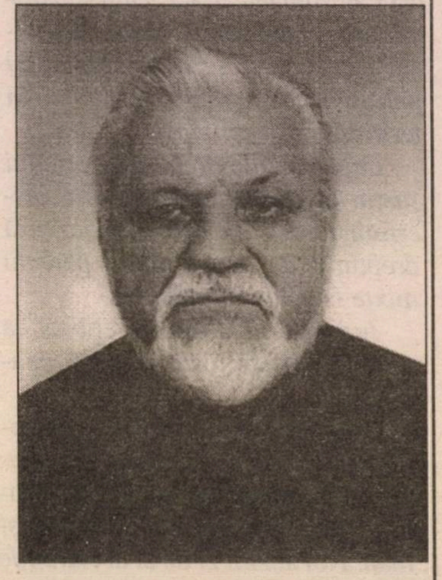

A încetat din viaţă la Bucureşti, pe un pat de spital, ziaristul Stan Vlad, corespondentul revistei "Minimum" în România.

Condei de talent şi bun observator al vieţii sociale, Stan Vlad s-a impus, încă din tinereţe, printre ziarişti "pur sânge" ai generaţiei sale, devenind redactor la cotidianul "România liberă" şi făcându-şi un nume solid în rândurile breslei. După pensionare obişnuia să lucreze în timpul verii la Constanţa, unde anima, cu mult succes, postul de radio "Vacanţa", destinat celor de pe litoral.

Legat sufleteşte de Israel, Stan Vlad a fost, aşa cum se ştie, două decenii de-a rândul, corespondentul lunarului nostru. Reportajele şi comentariile sale erau aşteptate cu nerăbdare de cititori, fiind printre cele mai gustate texte din revistă. A avut "ochi" gazetăresc, a criticat întotdeauna, fără menajamente, fenomenele negative ale vestitei "perioade de tranziţie", a folosit un limbaj pe înţelesul tuturor şi, în plus, s-a dovedit a fi posesorul unui umor de cea mai bună calitate.

În anii din urmă, diabetul de care suferea s-a agravat, începând să facă ravagii. Se chinuia din ce în ce mai mult. Lucra din ce în ce mai greu. Aşa cum a mărturisit el însuşi, într-una din ultimele sale corespondenţe, medicii au fost nevoiţi să-i amputeze un picior. Îşi înfigea unghiile în carne, dar nu voia să abandoneze scrisul. Şi pe cititorii săi de la "Minimum". Asemenea actorilor despre care se spune, în lumea teatrului, că visează să moară pe scenă, Stan Vlad visa să moară cu condeiul în mână. Aşa s-a şi întâmplat.

M.

Stan Vlad a avut o fiică, aici în Israel, pe cunoscuta actriţă Gabriela Vlad. O îmbrăţişăm în aceste clipe grele şi o rugăm să primească sincerele noastre condoleanţe.

M.

Israel: Războiul contra teroriştilor musulmani

La ora actuală, când Iranul musulman extremist încearcă să se înzestreze cu bombe atomice şi

Preşedintele american Harry Truman

când Vladimir Putin, devenit preşedinte al Rusiei, cochetează cu Hamasul terorist din regiunea palestiniană, – este cazul să facem un salt înapoi în timp şi să evocăm memoria a doi mari conducători: preşedintele american Harry Truman şi premierul israelian Menahem Beghin.

Truman nu a ezitat să arunce două bombe atomice asupra Japoniei pentru a pune capăt celui de-al doilea război mondial, iar Menahem Beghin nu a şovăit să ordone aviaţiei noastre militare să bombardeze şi să distrugă reactorul atomic construit în Irak de către dictatorul Saddam Hussein.

Bomba atomică americană fusese perfecţionată de savanţi evrei refugiaţi din Europa în Statele Unite (vezi "Minimum" din urmă cu două luni), dar nu şi experimentată. Adevărul istoric este că atunci când Truman a decis aruncarea bombei la Hiroshima, nu-şi închipuia proporţiile pe care le va avea explozia: uciderea a multor zeci de mii de japonezi. El voia doar să şteargă "ruşinea" de la Pearl Harbour, portul maritim american din Hawai unde, la începutul războiului, japonezii atacaseră şi scufundaseră o întreagă flotă americană, civilă şi militară.

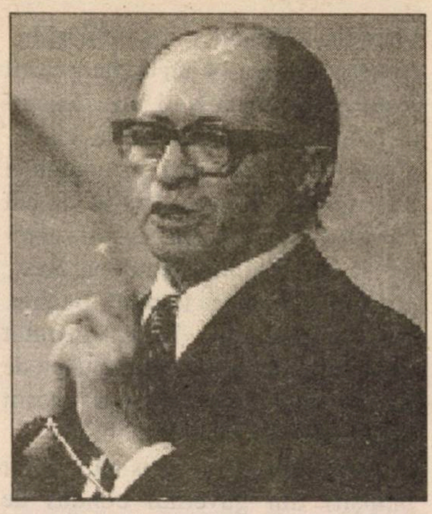

Primul ministru Menahem Beghin

Presupunerea lui Truman că proporţiile gigantice ale pierderilor japoneze după aruncarea primei bombe atomice americane, la Hiroshima, îi vor convinge pe conducătorii Japoniei să capituleze imediat şi să încheie războiul – nu s-a adeverit. Şi atunci, după trecerea a numai câteva zile, Truman a decis să fie aruncată o nouă bombă atomică, la Nagasaki. Iarăşi zeci de mii de morţi. De data aceasta, conducătorii Japoniei au înţeles că nu mai au altă posibilitate, şi Japonia a capitulat, ca să nu fie distrusă în întregime. Cel de-al doilea război mondial a luat astfel sfârşit în Extremul Orient.

Astăzi se ştie că în acel moment Statele Unite nu dispuneau, în afara celor două bombe atomice aruncate asupra Japoniei, decât de încă două bombe cu totul. Teama guvernului de la Tokyo că americanii vor bombarda rând pe rând toate oraşele japoneze şi vor şterge Japonia de pe harta lumii, era deci nejustificată.

Şi tot astăzi se mai ştie că Truman rămăsese în minoritate în şedinţa guvernului de la Washington în problema folosirii bombelor atomice în Japonia. Majoritatea miniştrilor s-au opus, dar Truman s-a folosit de competenţa sa de "conducător suprem al armatei" şi a ordonat cele două bombardamente, unul după altul, punând astfel un sfârşit războiului mondial. Truman a intrat astfel în istorie.

Aviatorul israelian Aviam Sela, care a bombardat reactorul nuclear din Irak

Asemenea lui Harry Truman, nici premierul israelian Menahem Beghin n-avea majoritate în guvern când a decis, la 7 iunie 1981, ca aviaţia noatră militară să bombardeze şi să distrugă în întregime reactorul atomic de la Bagdad. Au fost ofiţeri superiori israelieni care s-au arătat sceptici dacă aviaţia noastră militară va putea acţiona cu succes la o depărtare atât de mare de Israel. Au fost şi politicieni care au cerut ca acţiunea militară să fie amânată măcar până după alegerile generale din Israel ce urmau să se ţină în acel an 1981.

Au mai fost şi politicieni care au exprimat temeri că Franţa, ai cărei savanţi creaseră reactorul atomic de lângă Bagdad şi mulţi dintre ei încă se mai aflau acolo, va rupe relaţiile diplomatice cu Israelul, dacă în bombardamentul nostru vor muri şi savanţi francezi. Şi au fost chiar politicieni care l-au avertizat pe Beghin de un eventual boicot mondial şi de izolarea Israelului pe arena internaţională.

Dar Menahem Beghin a luat singur decizia dramatică. Aviaţia noastră militară a făcut reactorul atomic din Irak una cu pământul, în iunie 1981, şi de atunci n-a mai fost refăcut. Pericolul atomic irakian la adresa Israelului a dispărut astfel pentru totdeauna.

La 4 martie a.c. a avut loc, la mormântul lui Menahem Beghin pe Muntele Măslinilor din Ierusalim, comemorarea a 14 ani de la decesul fostului premier. Nici un ministru în funcţie nu a participat la solemnitate. Au venit însă preşedintele Knessetului, Reuven Rivlin, fostul ministru Haim Korfu, fostul secretar al lui Beghin, Ghideon Saar, precum şi membrii familiei Beghin. Fiul defunctului, fostul deputat Beni Beghin, a spus rugăciunea de Kadiş, după care asistenţa a rostit rugăciunea El Male Rahamim.

Presa ebraică a scris că foştilor miniştri din guvernul condus de Beghin le-a fost ruşine să vină deoarece ei ştiu că dacă Menahem Beghin ar mai fi fost în viaţă în prezent şi în funcţia de prim ministru, Israelul nu s-ar fi retras din Gaza, şi nici partidul Hamas n-ar fi existat.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

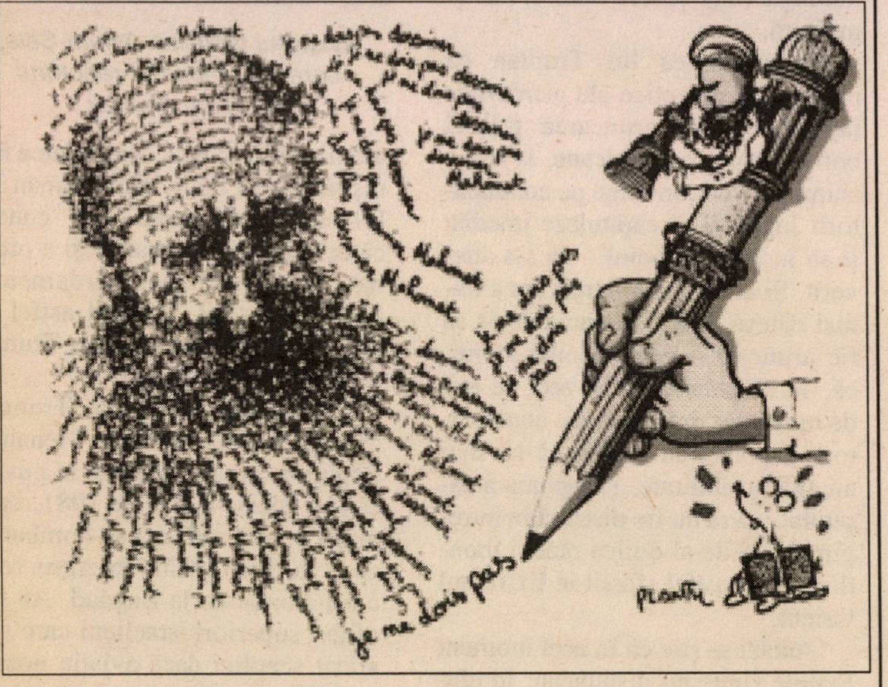
Je ne dois pas dessiner Mahomet
je ne dois pas
Plantu

Un desen de Plantu, din cotidianul francez "Le Monde", care-a făcut înconjurul lumii în zilele când a izbucnit faimoasa criză a caricaturilor. "Nu am voie să-l desenez pe profetul Mahomed", "Nu am voie să-l desenez pe profetul Mahomed", n-am voie, n-am voie...

Din aceste cuvinte, scrise de nenumărate ori, în fel şi chip, artistul parizian a desenat barba profetului. Şi, de fapt, şi-a râs în barbă. Făcând băşcălie de ayatollahii cu obrăznicia, arătând că i se cam fâlfâie de ameninţările cu moartea la adresa celor cu umorul liber şi – fiindcă amintirea regizorului olandez Theo Van Gogh, ucis de islamişti din cauza unui film documentar despre situaţia femeii din lumea musulmană este f. f. vie, – hotărându-se (aşa cum aflăm din sursă sigură) – să umble de-aci înainte cu pistolul în buzunar.

Israel: Da, suntem proşti

«Evreii au faima de a fi inteligenţi, dar când se prostesc sau se lasă prostiţi, nu există pe lume oameni mai proşti decât ei.

Două exemple: s-a acreditat ideea că arabii din ţară sunt discriminaţi, lipsiţi de drepturi elementare, împiedicaţi să se manifeste şi să progreseze. În afara cercurilor stângiste care sunt mai pro-arabe decât filo-israeliene, ideea discriminării arabilor a prins şi la mulţi evrei cinstiţi dar "proşti".

Discriminare? Au şcoli cu limbă de predare arabă, au primari, au mari comercianţi şi industriaşi, au partide proprii şi deputaţi în Knesset – iar recent i-am auzit spunând că vor să-şi facă şi un parlament separat – unde? – aici în Israel.

Cum e posibil ca mulţi dintre evreii noştri să preia o asemenea calomnie? În nici o ţară arabă, în nici una, populaţia nu are drepturile pe care le are la noi populaţia arabă pentru simplul motiv că nu există în lume un singur stat arab democrat.

◆

Al doilea exemplu: de la Olmert până la Peres, tot soiul de demagogi servesc evreilor creduli ideea că trebuie să renunţăm în favoarea palestinienilor la anumite teritorii spre a asigura astfel "o majoritate evreiască în statul evreiesc". Când auzi această enormitate, ai impresia că ţi-a slăbit auzul sau ai surzit de-a binelea. De fapt, demagogii ne cred proşti şi vor să ne prostească şi mai mult.

Numai dacă cedăm regiunile Yehuda, Shomron şi ceva din Valea Iordanului ne alegem cu o majoritate evreiască? Dar oare acum nu există o asemenea majoritate? Din populaţia de aproape 7 milioane, peste 5 milioane sunt evrei. Oare 5 milioane din 7 constituie o minoritate? Din aritmetica ce ni s-a predat în şcoala primară ştim că nu.

O aritmetică specială a partidului Kadima, a lui Sharon, Olmert şi Peres nu există. Iar dacă există, ea e curată diversiune, e demagogie pură, e praf aruncat în ochi.

Nu s-a pomenit stat pe lume care să cedeze felii din teritoriul naţional. Ruşii nu renunţă în favoarea României nici măcar la o biată insulă nepopulată. Francezii nu renunţă la Corsica şi nici spaniolii la Ţara Bascilor.

Chiar aşa de proşti suntem noi, încât să fim unicii proşti de pe mapamond?»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2006)

Nota Redacţiei: Da, domnu' Schechter, chiar atât de proşti suntem. Hai să privim adevărul în faţă şi să ne-aruncăm în Yarkon.

Israel: Eveniment în lumea culturală a alialei: un număr nou din revista "Izvoare"

După mai bine de doi ani (2004) de la ieşirea de sub tipar a publicaţiei "Izvoare" – oficiosul Asociaţiei Scriitorilor de limbă română din Israel – a apărut în sfârşit, acum, în întâmpinarea sărbătorii de Pesah, un număr nou din mult aşteptata revistă.

Ca de obicei, întâlnim poezie, proză, teatru, critică, traduceri aparţinând autorilor de la noi, precum şi câtorva colaboratori din afara ţării. Un sumar pasionant şi o admirabilă prezentare grafică.

Într-un cuvânt introductiv semnat de comitetul Asociaţiei, citim:

(Continuare în pagina 11)

Israel: Domnu' Iona Iahav, primar al oraşului Haifa...

...şi doamnă Idit Amihai, de la Ministerul Educaţiei, avem o propunere: priviţi-vă în oglindă şi scuipaţi de trei ori.

«La o galerie publică din Haifa – citim în "Ultima oră" – *sunt prezentate, în ultimele zile, câteva tablouri "create" de Adolf Hitler.*

De menţionat: toate activităţile acestei galerii, denumită "Piramida", sunt finanţate de către Ministerul Învăţământului şi Culturii.

Primarul din Haifa, Iona Iahav, a recunoscut că "s-a făcut aici o bagatelizare a amintirii colective a poporului evreu".

La radio, primarul a afirmat că nu a putut interveni, "deoarece eu nu sunt comisar politic".

De asemeni, directoarea secţiei de muzee de artă din cadrul Ministerului Culturii, Idit Amihai, a spus că "politica ministerului e de a nu interveni în activitatea artistică a instituţiilor culturale din ţară".

Ziaristul Noah Klieger, de la "Iediot Aharonot", supravieţuitor al Holocaustului, a scris: "Se pare că într-adevăr nu mai există limită. Nici în ce priveşte prostia, nici în ce priveşte bagatelizarea sentimentelor poporului evreu şi ale celor care au supravieţuit iadului de pe pământ. A prezenta picturi ale lui Adolf Hitler este într-adevăr răul dus la extrem".»

Ancheta revistei "Minimum":

În legătură cu cele de mai sus, "Minimum" a deschis o anchetă în rândurile cititorilor, care sunt rugaţi să răspundă la întrebarea: Cum îi caracterizaţi pe cetăţenii cu pricina?

1) Proşti (cum susţine Noah Klieger);

2) Cretini;

3) Persoane tremurând la gândul că vor fi atacate de tipii Kapo;

4) Kapo de-a binelea;

5) Mizerii ale speţei umane.

Răspunsurile vor fi trimise până

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

la data de 15 aprilie a.c. pe adresa colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabil cu computerul revistei: aronel@yahoo.com.

Israel: Gena care ne face generoşi

«Cercetătorii israelieni au descoperit gena care determină comportamentul altruist. Cei care au această genă simt o plăcere deosebită atunci când pun interesele celorlalţi înaintea celor proprii.

Grupul de studiu de la Universitatea şi Spitalul Herzog, din Ierusalim, susţine că gena altruismului, care se găseşte în cromozomul 11, contribuie la creşterea nivelului dopaminei. Aceasta este o substanţă chimică din creier, care are un rol deosebit în controlul motricităţii, acţiune de stimulare a sistemului cardiovascular. Dopamina este o substanţă care acţionează asupra emoţiilor şi care elimină hormonii de stres.

Cercetătorii au fost coordonaţi de profesorul Richard Ebstein, cel care în anul 1990 a descoperit aşa-numita genă a riscului. Ebstein şi colegii săi au prelevat mostre de sânge de la 354 de familii cu mai mulţi copii şi le-au cerut acestora să răspundă la o serie de întrebări legate de interes şi dezinteres faţă de cei din jur. Răspunsurile date au fost anonime, dat fiind că participanţii la studiu au trebuit să vorbească despre experienţe personale. Rezultatele sondajului au fost analizate după o aşa-numită "scală a altruismului". Profesorul Richard Ebstein se gândeşte să continue cercetarile şi printre altruiştii tipici – cei care se înscriu ca voluntari în organizaţiile medicale nonguvernamentale, cei care pleacă voluntar în ţările subdezvoltate.

Gena altruismului a fost prezentă la două treimi din mostrele de sânge prelevate. Gena riscului, descoperită cu câţiva ani în urmă, este strâns legată de înclinaţia către consumul de narcotice, de fumat şi alte tipuri de comportament periculos şi, în acelaşi timp, este varianta opusă a genei altruismului. În loc să contribuie la răspândirea dopaminei, gena riscului o împiedică să acţioneze.

"Aceasta înseamnă că persoanele în creierul cărora dopamina nu este de ajuns consumă narcotice şi alte substanţe pentru a se simţi mai bine. Dopamina joacă un rol-cheie în comportamentul social al indivizilor. Este posibil ca persoanele cu gena altruismului să facă fapte bune pentru că obţin plăcere în urma acestor acţiuni", afirmă coordonatorul studiului, Richard Ebstein. Studiul israelienilor a arătat, de asemenea, că persoanele care respectă canoanele religioase au rezultate foarte bune pe scala altruismului.

Cercetătorii sunt siguri, de asemenea, că există mai multe gene ale altruismului şi că ei au descoperit-o numai pe prima. "Genele influenţează numai pe jumătate comportamentul altruist, restul este determinat de mediul în care trăim şi de educaţie", continuă Ebstein.

Pe parcursul studiului, cercetătorii israelieni nu au putut afla dacă gena altruismului este prezentă mai mult la femei decât la bărbaţi, chiar dacă femeile au mai multă grijă de cei din jur datorită naturii lor şi profesiilor pe care le au. Este interesant de remarcat, de asemenea, că femeile care suferă de anorexie au obţinut rezultate foarte bune pe scala altruismului. "Acestea pot duce altruismul până la limită, folosind un minimum de alimente pentru a le păstra şi celorlalţi", afirmă Ebstein.»

(Dintr-un articol de Georgeta Lixandru; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2006)

Sincere felicitări colaboratorului nostru preţios,

Aronel Blumenfeld

cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

Îi dorim sănătate de fier, idei cât cuprinde şi "până la 120!".

"Minimum"

Teheran: "Tom şi Jerry" interzişi în Iran pe motiv că ar fi evrei

«Fanatismul religios a depăşit graniţele raţionalului în Orientul Mijlociu: Iranul a acuzat evreii de propagarea iudaismului prin intermediul filmului cu desene animate "Tom şi Jerry", informează MigNews. Hasan Bolkhari, membru în Consiliul pentru Cinematografie de la Teheran şi consilier al ministrului învăţământului în cabinetul iranian, a declarat că şoricelul Jerry din filmul "Tom şi Jerry" ar fi evreu.

Oficialul iranian consideră că acest film de desene animate a fost făcut de "evrei de la Hollywood exclusiv în scopul de a schimba atitudinea faţă de rozătoarele mârşave şi murdare, întrucât naziştii deseori îi reprezentau pe evrei în chip de şoareci". În opinia demnitarului iranian, evreii se comportă cu celelalte popoare la fel ca şoricelul Jerry, care profită de isteţimea sa pentru a-i da un bobârnac motanului prostănac. Astfel, a continuat el, filmul de desene animate a spălat creierul a mii de copilaşi occidentali, care, în loc să urască rozătoarele murdare, dimpotrivă, le-au îndrăgit.»

(După "Libertatea", Bucureşti 2006)

Anglia: Ce a văzut un ziarist de la Bucureşti, care s-a aflat nu de mult la Londra

«1. La Londra, în plin sezon de solduri. Un mare magazin oferă o sticlă de whisky oricui depăşeşte limita de 50 de lire. Un cumpărător musulman dă în judecată magazinul, căci a fost jignit de rasista ofertă. Juriştii spun că are şanse la despăgubirile cerute – 500.000 de lire! 2) Opt primării din Anglia au renunţat la tradiţionala pavoazare cu Moş Crăciun, magii sau ieslea cristică. Minorităţile s-ar putea simţi ofensate (deşi primesc subvenţii publice pentru sărbătorile lor)! 3) Marile companii au, de câţiva ani, locuri de rugăciune pentru musulmani, unde aceştia se pot retrage dn când în când. Adepţii hinduismului, nu! Dar ei nu protestează, nici ortodocşii sau evreii! 4) Am zburat cu firma Virgin, care avea şi ea astfel de locuri. Până în Florida, televiziunea internă şi serviciile de bord au fost suspendate de patru ori pentru a nu deranja rugăciunile către Allah, lăudat fie numele său! 5) Încercaţi să evaluaţi proporţia americanilor de culoare, judecând doar după personajele din filme. Aţi greşit, nu sunt decât 12%! 6) Încercaţi acelaşi exerciţiu la BBC (World sau Prime). Iar aţi greşit – populaţia britanică non-europeană e sub 3%.»

(Dintr-un articol de Andrei Goanţă; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Bulgaria: Urmaşa lui Nostradamus

«Zilele acestea, faimoasa prezicătoare bulgară Vanga ar fi împlinit 95 de ani, relatează Rompres. Deşi bătrâna a murit, prezicerile făcute de ea continuă să facă valuri, relatează cotidianul rusesc "Komsomolskaia Pravda", care îi dedică o pagină întreagă profetei oarbe. În anul 1980, Vanga a făcut o profeţie şocantă care avea să se împlinească după 20 de ani: "La sfârşitul veacului, în august 1999 sau 2000, Kursk va fi sub apă şi toată lumea îl va deplânge", a spus ea atunci. Dar ceea ce a părut la acea vreme o vorba în vânt, după 20 de ani a luat chip de tragedie, pentru că scufundarea submarinului nuclear rusesc "Kursk", cu 117 oameni la bord – tizul oraşului rusesc Kursk – a fost o imensă tragedie umană.

Experţii ruşi încearcă şi acum să descopere în profeţiile Vangăi noi sensuri cu o insistenţă asemănătoare celei cu care specialiştii din Occident încearcă să comenteze prezicerile lui Nostradamus. Printre aceştia se remarcă Vladimir Lagovski, editorul revistei "Lomonosov New Scientist". El a încercat să dezlege câteva profeţii ale bătrânei pentru cititorii ziarului moscovit: "Teamă, teamă! Fraţii americani cad de la înălţime, ciupiţi de moarte cu ciocul de păsări de oţel. Lupii ies de după tufiş, urlând, şi sânge nevinovat curge în valuri". Această profeţie datează din 1989 şi ar putea face referire la atacurile Al-Qaeda din septembrie 2001 asupra WTC. Expertul rus susţine că numele lui George W. Bush apare în profeţie, pentru că "bush" înseamnă în limba engleză tufiş. "Omenirea va trece prin multe cataclisme, prin şocuri puternice. Se va schimba însăşi conştiinţa oamenilor. Vor veni vremuri grele. Oamenii se vor despărţi după semnul credinţei". Deşi nu se cunoaşte data la care profeta oarbă a făcut această prezicere, comentariile ar fi de prisos, consideră cotidianul rus. "Suntem martori la evenimente epocale. Doi mari lideri ai lumii şi-au strâns mâinile (bătrâna făcea evident aluzie la Mihail Gorbaciov şi Ronald Reagan), dar va trebui să treacă mult timp, va trebui să curgă multă apă până când va veni cel de-al Optulea. Abia acesta va aduce pentru totdeauna pacea în Lume" – Ianuarie 1988. "Iată că începe să se împlinească, cel puţin în ceea ce-l priveşte pe al Optulea", spune specialistul rus, care consideră că este vorba de aderarea Rusiei la G7.

"În anul 2018 trenurile vor zbura pe sfori ce pornesc de la Soare. Extragerea petrolului va înceta. Pământul se va odihni". Este o profeţie din anul 1960. Până în 2018 savanţii susţin că vor reuşi să por-

În pregătire:
O nouă carte
de Getta Berghoff

Pe firul de aţă

"Povestirile mele s-au născut din lungul drum din ţara de obârşie spre ţara în care ne-am întors. Fiecare povestire are un timp, prinde un moment din existenţa noastră căci, de acolo până aici, cu rădăcinile smulse purtate în spinare, am străbătut distanţa ca circarii, uneori în două labe, în tumbe şi salturi de adaptare la climă, la limbă dar, cu convingerea că locul nostru e în nisipul străbunilor…".

(Autoarea)

O culegere de nuvele despre viaţa noastră, de astăzi şi de aici.

O carte despre bucurii şi tristeţi, despre speranţă şi îndoieli, despre noi, despre noi, despre noi.

Ed. MINIMUM

nească extracţia industrială a heliului de pe Lună, iar Rusia a anunţat zilele trecute că va încerca să pună acest plan în practică, în comun cu China. Comentatorii spun că Heliul-3 este produsul activităţii solare şi combustibil pentru reactoare nucleare, care în esenţă reprezintă "un mic soare artificial". Reactorul generează electricitate, care trece prin "sfori de la soare" şi pune în funcţiune trenurile. "În spaţiu va fi descoperită viaţa şi atunci se va clarifica cum a apărut viaţa şi pe pământul nostru", arată Vanga în altă profeţie. Comentatorii sunt de părere că Vanga credea în existenţa extratereştrilor. În anul 1979, ea prezicea că peste 200 de ani ar urma să aibă loc o întâlnire între oameni şi fraţi de pe alte planete dotaţi cu raţiune.

Matematicianul Mihail Holmogorov a făcut nişte calcule din care a reieşit că aproximativ un milion de persoane au vizitat-o pe Vanga în cei 55 de ani, timp în care s-a ocupat de preziceri. El mai spune că profeta oarbă are şi preziceri care nu s-au realizat, însă despre acestea nu prea se vorbeşte.»

(Dintr-un articol semnat D.M.; în "Ziua-Magazin", Buc. 2006)

Lumea: "München" de Steven Spielberg (sau crima şi pedeapsa sunt acelaşi lucru)

«În noaptea de 5 septembrie 1972, opt terorişti palestinieni, din gruparea „Septembrie Negru“, au pătruns nestingheriţi în Satul Olimpic din München, înarmaţi cu automate Kalaşnikov, pistoale şi grenade. Au luat 11 ostatici din delegaţia Israelului, sportivi şi antrenori. Pe doi i-au împuşcat pe loc – încercaseră să lupte. I-au lăsat să sângereze până la moarte, sub ochii colegilor. Pe unul l-au şi castrat. Pentru ceilalţi, teroriştii au cerut Israelului să scoată din puşcărie 243 de palestinieni. Guvernul condus de Golda Meir a refuzat, respectând principiul de a nu negocia cu teroriştii. Forţele speciale israeliene n-au fost primite pe teritoriul german. Negocierile le-a purtat poliţia din München. Până seara, palestinienii s-au răzgândit: au vrut un avion cu care să plece în Libia, împreună cu ostaticii. Au fost duşi la aeroport în elicoptere. Acolo, poliţiştii germani pregătiseră o ambuscadă. Un plan de o stupiditate perfectă, la care diplomaţii israelieni s-au opus în zadar. Teroriştii urmau să fie împuscaţi simultan de lunetişti, în timp ce făceau transferul din elicoptere în avion. Germanii aduseseră cinci lunetişti. Teroriştii erau opt. Cei trei palestinieni care au supravieţuit primei salve au mitraliat toţi israelienii şi au aruncat grenade în elicoptere.

Autorităţile germane au declarat iniţial că toţi ostaticii au fost salvaţi. După o jumătate de oră au revenit, anunţând că toţi sunt morţi. Olimpiada a fost întreruptă o zi. Delegaţiile arabe au refuzat să-şi coboare drapelele în bernă. Peste o lună, alţi palestinieni au deturnat un avion Lufthansa. Au cerut germanilor să-i elibereze din închisoare pe supravieţuitorii comandoului „Septembrie Negru“. În câteva ore erau în Libia şi dădeau fericiţi interviuri. Între timp, Golda Meir şi colaboratorii ei apropiaţi declanşaseră un plan de represalii fără precedent: asasinarea a 11 participanţi şi organizatori ai masacrului de la Olimpiadă. Teroriştii palestinieni doriseră o mare lovitură mediatică şi o obţinuseră, sacrificând doar cinci oameni. La interogatoriu, unul din membrii comandoului afirmase că „operaţiunea“ fusese concepută de Yasser Arafat. Până aici, e istorie. Pe care "München" o frunzăreşte în minutele de început şi în câteva flashback-uri presărate de-a lungul filmului.

"München" nu se axează pe masacrul de la „Olimpiada însângerată“, ci pe viziunea lui Spielberg despre ce a urmat. Nu doar pentru Israel, palestinieni, Orientul Mijlociu. Nu. De fapt, e vorba de războiul Americii cu terorismul. Regizorul se foloseşte de o poveste de spionaj spre a face o pledoarie politică. Scenariştii sunt Eric Roth ("Forrest Gump") şi Tony Kuschner (Premiul Pulitzer pentru serialul "Angels in America", o critică a „anilor Reagan“ prin prisma epidemiei de SIDA).

Concluziile se pot rezuma astfel:

- Cel mai bine e să fie pace şi să ne iubim ca fraţii.
- Să ucizi e rău.
- Să-i ucizi pe ucigaşi (terorişti) e şi mai rău: devii ca ei şi intri în ciclul nesfârşit al violenţei, care leagă direct 5 septembrie 1972 de 11 septembrie 2001 (vezi imaginea de final).

La primele două puncte, consens: aşa e. La punctul trei, însă, opinii divergente. De o parte – cei care cred că efectul poate fi propria lui cauză. Adică antiterorismul e cauza terorismului. De cealaltă – cei convinşi că aşa ceva e o inepţie. Aparent, delimitare clară stânga-dreapta. Primele salve de presă s-au tras în America. Previzibil. La stânga – laude, la dreapta – critici. Nici o problemă. O statistică de acum câteva luni arată că 90% din personalităţile presei americane au convingeri de stânga. Veşti şi mai bune din Europa. Elogii sincere în presa de dreapta: "Daily Telegraph", la Londra, şi "Le Figaro", la Paris. Iarăşi previzibil: dreapta europeană e „pragmatică“. Şi paf, derapajul! Critici din propria tabără spirituală. "New York Times" – bastion al „stângii progresiste“ – îl acuză pe Spielberg că „ignoră otrava infiltrată pretutindeni în Orientul Mijlociu: radicalismul islamic“. Revista

"Time" îi pune la îndoială credibilitatea surselor. Le Monde: „filmul se clatină sub povara istoriei“. BBC şi Channel 4 difuzează în ajunul premierei britanice documentare care surpă şi mai mult veridicitatea poveştii. Iar din Israel, aproape nici o voce favorabilă!

Regizorul pare siderat. Dă câteva interviuri în care încearcă să-şi clarifice poziţia. Nu reuşeşte. E obligat să respingă până şi o parte din laude. Bunăoară, ziarul "Independent" scrie că „filmul demolează mitul superiorităţii morale a Israelului“, ceea ce Spielberg neagă că ar fi urmărit. Iar în presa franceză Abou Daoud, unul din organizatorii masacrului, pensionar liniştit în capitala Siriei, crede că „Spielberg arată adevărata faţă a agenţilor israelieni – criminali fără morală, trimişi prin lume să omoare nevinovaţi“. Nici vorbă – se repliază Steven Spielberg.

Lui Spielberg i se reproşează că falsifică realitatea direct sau prin omisiune, spre a impune teza „echivalenţei morale“, conform căreia, în război sau în orice confruntare violentă, nici una din părţi nu poate pretinde că are superioritate morală, că luptă pentru o cauză dreaptă. Orice violenţă ar fi imorală, iar într-un conflict, victima e totuna cu agresorul. Singura atitudine morală e abandonarea necondiţionată a violenţei şi îmbrăţişarea dialogului. Inspirat de nobilul exemplu, agresorul – care e totuna cu victima, nu uitaţi – va face la fel. Pace şi înţelegere de-a pururi. Să trecem la disecţie.

Sursele filmului. München se bazează, de fapt, pe o unică sursă. O carte apărută în anii '80, în care un agent secret israelian, numit Avner, deapănă povestea operaţiunii „Mânia lui Dumnezeu“ – asasinarea celor vinovaţi de masacrul de la Olimpiada din 1972. Filmul lui Spielberg e povestea lui Avner. Serviciile secrete israeliene au recunoscut numai indirect existenţa operaţiunii. Dar spun că Avner n-a fost şeful comandoului, ci e un impostor. Foarte bine informat pe alocuri, dar impostor. Spielberg declară că l-a întâlnit personal şi îl crede sută la sută.

Moment-cheie. În film, Golda Meir decide uciderea celor vinovaţi de masacrul de la München. Replica: „Fiecare civilizaţie găseşte necesar să negocieze compromisuri cu propriile valori“. Adică să renunţe la ele. Renunţi la ele, eşti la fel de ticălos ca bestiile cu care te lupţi. Problema: nu există nici o dovadă, dar absolut nici una, că Golda Meir a spus aşa ceva. E o invenţie.

Moment-cheie. La finalul filmului, plasat în anul 1973, Avner îşi pierde orice încredere în utilitatea misiunii. Îşi anunţă superiorul din Mossad că abandonează. Discuţia are loc la New York. „Ştii bine că nimic din toate acestea nu vor duce la pace“, spune Avner şi pleacă, iar pe fundal se văd Turnurile Gemene ce vor fi distruse în masacrele din 11 septembrie 2001. Problema: profeţie retroactivă. Truc de efect, dar ieftin. Problema de fond: nu grupările palestiniene au comis masacrele de la New York, ci Al-Qaeda.

Clarificări absente din film. Războiul nu e totuna cu crima de război. Pedeapsa nu e totuna cu răzbunarea.

Dacă v-a plăcut filmul şi sunteţi de acord cu mesajul lui, mai citiţi o dată acest articol. Dacă nu v-a plăcut tocmai din cauza mesajului, aplaudaţi actorii, directorul de imagine (Janusz Kaminski, genial), întreaga echipă. Iar după ce-l aplaudaţi şi pe Steven Spielberg, rugaţi-l într-o scrisoare să facă un film despre dilemele morale ale unui şef de comando din Hamas, Hezbollah, Jihadul Islamic, Al-Qaeda. Şi altul despre setea neostoită de pace, democraţie, drepturile omului, emanciparea femeii care îi chinuie pe Osama Bin-Laden, Ayman al Zawahiri şi Abu Musab al Zarkawi. Şi să înceapă tot aşa: „Inspirat din evenimente reale“.

(Dintr-un articol de Alexandru Hâncu, intitulat "München; să vorbim despre terorism cu ochii larg închişi", în "Observator cultural", Bucureşti 2006)

(Urmare din pagina 6)

Staţi blând, fraţilor. N-a apărut nici un număr nou. E vorba de o păcăleală de 1 aprilie.

ZISE...

"Partidul Muncii nu a vrut niciodată să fie socialist sau social-democrat".

(Dintr-o declaraţie a lui Shimon Peres, fost preşedinte al Partidului Muncii şi vicepreşedinte al Internaţionalei Socialiste; Tel Aviv 2006)

N. Red. Declaraţia de mai sus a d-lui Peres a intrat deja în antologia vorbelor care-ţi iau piuitul. E ca şi cum l-ai auzi pe rav Ovadia Iosef spunând la sinagogă că Shas-ul nu a fost niciodată un partid religios.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Demonstrația nebunilor

Am asistat la o demonstrație de protest cum nu-mi amintesc să fi fost una ca asta vreodată undeva: demonstrația unor bolnavi psihici. Ei se plângeau atât de autoritățile medicale care nu-i tratează cu cele mai bune metode, cât și de restul populației care nu-i tratează cu respectul meritat.

M-am apropiat de câțiva dintre ei cu întrebări, însă nu mi-au dat răspunsuri și explicații satisfăcătoare.

I-am întrebat, de exemplu, de unde până unde cer ei, simpli cetățeni țăcniți, să fie respectați. Au văzut ei oare că alții – normali, sănătoși, titrați, productivi – se bucură de respect în țara asta?

O psihopată tânără, altminteri drăguță, s-a plâns că în cartierul ei toți îi strigă "Nebuno". Am încercat s-o consolez, spunându-i că în cartierul meu nimeni nu mă strigă pe nume, toți îmi strigă "Metumtam", "Tembel", "Ben zona".

Un demonstrant smintit țipa că mereu caută de lucru fiindcă vrea și el să aducă o contribuție la însănătoșirea societății israeliene, dar peste tot a fost respins pe motiv că nu e sănătos la cap. I s-a răspuns așa:

– Păi dacă erai teafăr la minte, nu te ofereai să aduci o contribuție. Și ești și un mare naiv dacă îți închipui că societatea poate fi însănătoșită.

Un alt demonstrant, despre care mi s-a spus că e internat deoarece e paranoic, protesta contra faptului că nu e trimis niciodată în străinătate să reprezinte țara.

– În ce calitate s-o reprezinți? l-am întrebat.

– N-are imprtanță, mi-a spus el. În orice calitate mi se încredințează. N-ai remarcat? Nu e musai să ai o calitate personală. Ți se dă una și pleci cu ea. Câți reprezentanți n-au fost trimiși să reprezinte țara cu o calitate fictivă, dar au pierdut-o și ne-au făcut de râs?

Cel mai vehement era șeful grupului de demonstranți săriți de pe fix. Tuna și fulgera contra oamenilor politici care, după spusele lui, îi imită pe neurastenici, le fură gesturile, ideile fixe și vocabularul.

– Ei fac carieră cu apucăturile noastre, domnule. Pe mine medicii m-au pus într-o cămașă de forță fiindcă am declarat că sunt Josephina, soția lui Napoleon. Dar politicienii care urcă la tribune și declară că sunt în legătură directă cu Mesia și dacă vor fi votați, vor trimite imediat un taxi să-l aducă – pe ăștia nu-i leagă nimeni.

…Drept să spun, nebunii aceia nu mi-au făcut impresia că sunt mai nebuni decât cei care nu sunt nebuni. Tot ce strigau era judicios.

De aceea nu-i de mirare că demonstrația lor n-a avut nici un efect. S-a încheiat în gol, ca toate demonstrațiile de protest de la noi.

●

Noul prim ministru palestinian, d. Hanieh, din Hamas, s-a prezentat mai întâi ca moderat și băiat de înțeles (asta ca să le ia banii occidentalilor), după care, la Moscova, a declarat senin că Hamasul nu va recunoaște niciodată dreptul la existență al Israelului.

Hanieh cu zurgălăi.

A apărut

Lumini diafane

Lumini diafane
Bianca Marcovici

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediție bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

«Poeta stăpânește arta de a da adâncime metaforelor iar în multe versuri găsim combinații lexicale deosebite, demonstrații de virtuozitate, un motiv în plus de a citi cu atenție atât scrisorile filigranate cât și poemele primei părți a cărții. Dialogurile pe care Bianca Marcovici vrea și poate să le realizeze cu cititorii potențiali se plasează sub semnul poeziei adevărate.»

LIVIU MOSCOVICI

45 de șekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...à propos de caricaturile din presa europeană cu profetul Mahomed, care au incendiat lumea arabă, desenatorul francez Delize a publicat caricatura de faţă:

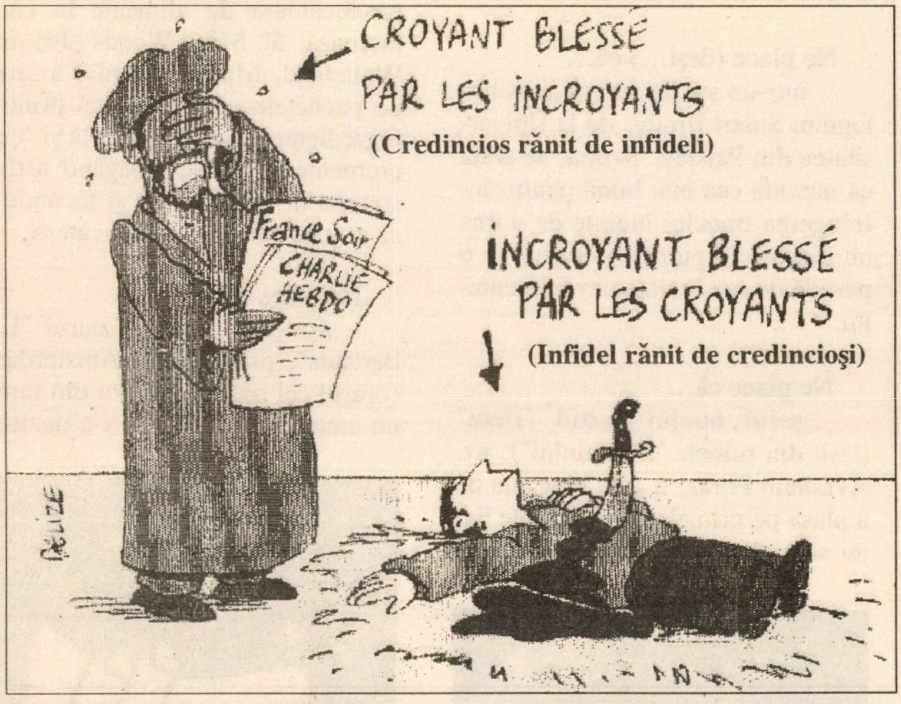
CROYANT BLESSÉ PAR LES INCROYANTS
INCROYANT BLESSÉ PAR LES CROYANTS
France Soir
CHARLIE HEBDO
DELIZE

(Credincios rănit de infideli)

(Infidel rănit de credincioşi)

Nu ne place că...

...generalul (r) Moshe (Bugy) Yaalon, fostul şef al Statului Major şi duşman jurat al faimoasei retrageri din Gaza, nu a candidat pentru un loc în Knesset la alegerile de la 28 martie.

Ne place că...

...zilele trecute am dat în revista americană "Newsweek" peste o vorbă a marelui strateg chinez din vechime Sun Zi, care sună aşa; "Toate bătăliile sunt câştigate sau pierdute înainte de desfăşurarea lor".

Nu ne place că...

...printre tipii kapo din lumea de azi se numără şi Gerard Menuhin, fiul marelui violonist Yehudi Menuhin. Răspunzând, cu prilejul unei conferinţe rostite în Germania, la o întrebare legată de Holocaust, păduchele de lemn a spus: "Germania a fost victima unui complot internaţional evreiesc".

Nu ne place că...

...primul ministru italian, Silvio Berlusconi, s-a angajat la TV în faţa predicatorului catolic Massimiliano Pusceddu că va renunţa la sex până la alegerile parlamentare de la 9 aprilie a.c.

Ne place că...

...la intrarea în localitatea Branxton, Massachussets, SUA, poliţia a plasat o mare pancartă, în atenţia şoferilor, pe care stă scris: "Avem două cimitire şi nici un spital".

Nu ne place că...

...în Ucraina domneşte o asemenea brambureală că biroul Interpol din Kiev a fost uimit să descopere pe listele electorale pentru alegerile parlamentare de luna trecută (26 martie) numele unui candidat, Pavel Lazarenko, care se află într-o puşcărie americană, unde ispăşeşte o pedeapsă pentru înălbire de bani.

Nu ne place că...

...în ziarul "Libertatea", din Bucureşti, am citit următoarele:

«Elevii din Arabia Saudită au probleme cu profesorii care aleg să nu mai vină la ore pentru a investi la bursă. Situaţia este atât de gravă încât Ministerul Educaţiei le-a solicitat directorilor de şcoli să se asigure că profesorii pe care îi au în subordine nu vor folosi orele de clasă pentru a face speculaţii bursiere.»

Ne place că...

...pe noul cardinal-arhiepiscop al Parisului îl cheamă André Douăzecişitrei (André Vingt-trois).

Ne place că...

...ziarul englez "The Sun" a publicat o selecţie din cele mai aiurea-n tramvai răspunsuri la concursurile radiofonice de cultură generală din Marea Britanie.

Ne place, de asemenea, că printre aceste răspunsuri se află (aşa cum a observat şi "România literară") câteva perle precum:

«Care este cuvântul italian pentru autostradă? Espresso; Cât timp a durat războiul de şase zile dintre ţările arabe şi Israel? Două săptămâni; Care era prenumele lui Hitler? Heil; sau acest dialog: – Care e cea mai mare ţară hispanofonă din lume? – Barcelona. – E vorba de o ***ţară****. – Îmi pare rău, dar nu ştiu nume de ţări din Spania.»*

Nu ne place că...

...mâncarea *casher* ce se serveşte la bordul avioanelor americane "Continental" pe linia New York-Tel Aviv (şi retur) este totalmente insipidă.

Ne place că...

...în lunarul "Star", din Bucureşti, am întâlnit bancul de mai jos:

«Un ţigan la şcoală. Se anunţă o inspecţie şi profa le zice:

– Să fie toată lumea cu mâna pe sus, că eu ştiu pe cine să întreb!

La inspecţie totul a decurs bine până la un moment. La o întrebare mai dificilă nu era nici o mână ridicată... Când colo, sare ţiganul cu mâna sus!

Profa-l evită, dar când nu mai are ce face îl întreabă:

– Hai, Giordel, zi tu!

Ţiganu':

– Să moară fraţii mei, ce fund şi ce ţâţe mişto aveţi!

– Stai jos, derbedeule, nesimţitule, ai nota doi!

Ţiganu' se aşează nedumerit, se întoarce la inspectori (care erau în spatele lui) şi zice:

– Băi, mânca-v-aş familia, nu mai şoptiţi dacă nu ştiţi!»

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din săptămânalul "Dilema veche", la postul TV Naţional, din Bucureşti, un cetăţean a declarat, nestingherit de nimeni: "Evreii au scufundat Titanicul" şi "Trăiască Iranul nuclear!".

Nu ne place că...

...În Bnei Brak, pe strada Bnei Akiva, se va deschide în curând, sub oblăduirea lui rav Ovadia Iosef, un mare magazin "Hamashbir Letzarhan" destinat în exclusivitate femeilor, şi unde bărbaţii (poate vor şi ei să vadă un sutien...) nu vor fi admişi sub nici un cuvânt.

Ne place că...

...postul de radio BBC a cerut ascultătorilor să desemneze pe cel mai mare filozof al tuturor timpurilor. Ancheta a stârnit un viu interes, iar cunoscuta "International Plato Society" s-a mobilizat, făcând un apel (ca la alegeri!) în ziare pentru ca publicul să-l voteze pe Platon; ne place, de asemenea, că, fără a se lăsa impresionaţi de această campanie electorală, englezii l-au votat pe Marx, pe locul I, cu 27,93%, urmat de David Hume (englez, totuşi!), Ludwig Wittgenstein şi Friedrich Nietzsche, Platon clasându-se numai pe locul 5. Nu ne place, în schimb, că rezultatul l–a necăjit pe filozoful Andrei Cornea, de la revista "22" din Bucureşti, unul din *fan*-ii cei mai fideli ai lui Platon.

Ne place (deşi...) că...

...într-un studiu recent al psihologului Stuart Brody, de la Universitatea din Paisley, Scoţia, se arată că metoda cea mai bună pentru înfrângerea tracului înainte de a ţine un discurs în public o constituie o partidă de sex înaintea evenimentului.

Ne place că...

...şeful noului partid "Hetz" (ieşit din ruinele "Shinuiului"), av. Avraham Poraz, a avut eleganţa de a plasa pe primele 10 locuri ale listei sale electorale nu mai puţin de cinci femei; aşa, de demonstraţie şi de artă.

Nu ne place că...

...judecătorii din Israel (spre deosebire, de altfel, de confraţii lor din alte ţări), numiţi pe viaţă, sunt obligaţi să iasă la pensie la vârsta de 70 de ani.

Nu ne place (în ciuda faptului că iubim umorul) că...

...voind să facă o farsă firmei producătoare de alimente la care lucrează, dl. Mike Woods (34) din Wakefield, Marea Britanie, a scris pe pachetele cu jambon că printre ingredientele acestuia se află şi "excremente de câine", băgând astfel spaima în cumpărători şi făcându-i să arunce cât colo cu delicatesa.

Ne place că...

...aşa cum citim în ziarul "Libertatea", primăria din Amsterdam (oraşul cel mai îngăduitor din lume cu amatorii de droguri) s-a dezmeticit şi a plasat pe străzi indicatoare semnalizând că este interzis să fumezi marijuana în locurile publice.

foto: EPA

Nu ne place că...

...cei de la primăria oraşului Tel Aviv, cam nesimţiţi, au refuzat să ofere parcela necesară de la vechiul cimitir de pe strada Trumpeldor pentru înmormântarea marii cântăreţe Shoshana Damari, obligându-i

Shoshana Damari

pe prietenii şi admiratorii artistei să pună mână de la mână pentru achitarea sumei de cuviinţă.

Ne place că...

...evocând în lunarul "Apostrof", din Cluj, figura poetului suprarealist român Gh. Dinu (Stephane Roll), criticul Georgeta Horodincă, de la Paris, a citat o vorbă de spirit a lui Gh. D., din volumul postum "Statui de fum": "Fraţilor, să nu fim prea serioşi, că ne facem de râs".

Ne place că...

...la Tzfat, în rândul religioşilor există de vreo două sute de ani obiceiul ca în perioada de la cântarea pericopei Shemot până la citirea pericopei Mishpatim, precum şi în restul anului, o dată pe săptămână, toată lumea să tacă din gură.

Ne place că...

...din cauză că averea lui Bill Gates, cel mai bogat om din lume, fondatorul firmei "Microsoft", este atât de mare, fiscul din Statele Unite s-a văzut obligat ca, pentru calcularea impozitelor, să folosească un computer special deoarece, aşa cum a declarat miliardarul, "calculatoarele obişnuite nu pot face faţă cifrelor".

Ne place (f. f. mult) că...

...străduindu-se, de câţiva ani, să scape de terorismul petroliero-arab, brazilienii au reuşit la ora asta să nu mai depindă de importuri din Golf, toate cele 29.000 de staţii de benzină ale ţării fiind aprovizionate cu *etanol,* un carburant local extras din trestia de zahăr şi costând cu 20% mai puţin decât petrolul; **ne place,** în aceeaşi ordine de idei, că Suedia a pus în aplicare un plan menit să facă, până în anul 2020, ca ţara premiilor Nobel să nu mai trebuiască a importa petrol.

Ne place că...

...Ana Blandiana, din România, care s-a aflat printre noi, luna trecută, fiind primită cu entuziasm de admiratorii ei din alia, este pe cât de frumoasă, pe-atât de talentată.

Nu ne place că...

...ex-liderul iugoslav Slobodan Miloşevici (64) a fost găsit mort în celula închisorii TIP (Tribunalul Internaţional de la Haga), a doua zi după ce acesta mărturisise avocatului său că se teme că cei de la TIP vor să-l otrăvească; nu ne place, de asemenea, că decesul suspect al lui Miloşevici a survenit la numai o săptămână după ce numitul Milan Babici, fostul lider al sârbilor din Croaţia, s-a sinucis (după spusele gardienilor) în aceeaşi închisoare; nu ne place, în sfârşit, că din cauza tuturor acestor evenimente, rata mortalităţii la Haga a ajuns la fel de mare ca în Somalia.

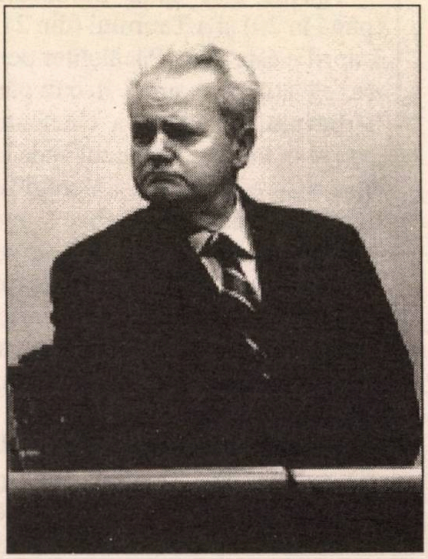

Slobodan Miloşevici

Nu ne place că...

...numiţii Haim şi Violette Habibi, indivizi cu ura de sine bolnavă (în trecut, tipii ceruseră... azil politic la Arafat, şi apoi, refuzaţi fiind, la Ambasada Poloniei), au intrat cu explozibili la Biserica Bunei-Vestiri din Natzeret (unul din locurile sfinte ale creştinismului), încercând să dea foc lăcaşului pentru ca în felul acesta să atragă atenţia autorităţilor israeliene asupra necazurilor lor de tot felul.

Nu ne place că...

...deşi cetăţenii erau cunoştinţe vechi de-ale poliţiei, autorităţile i–au lăsat în plata Domnului, până când, luna trecută, cuplul scelerat fusese la un pas de a provoca o nenorocire fără seamăn, asmuţind asupra noastră şi pe creştinii de pretutindenea şi pe musulmanii din Natzeret, care porniseră să urle lozinci animalice împotriva Israelului; nu ne place, în mod deosebit, că japiţele din justiţie n-au găsit cu cale să-i facă inofensivi pe soţii sus-pomeniţi şi să ne ferească de asemenea primejdii; ne place (în schimb) să credem că acuma judecătorii de la noi, cei cu drepturile omului, s-au dezmeticit, că îşi scuipă-n sân şi că-i vor trimite pe amintiţii la puşcărie (sau la azil psihiatric, sub pază) până la sfârşitul vieţii lor de abjecţie şi dejecţie.

NELU MARIAN

Să învăţăm ivritul zâmbind

"Amar venişar behaim"

Traduse în mod riguros,
Cuvintele astea de faţă
Înseamnă ceva serios:
"A spus şi-a rămas în viaţă!"…
Aceste cuvinte frecvente
Pot fi de un farmec sublim
Când spui în diverse momente
"Amar venişar behaim!"…

De pildă, -nainte de-alegeri,
Oricare din politicieni
Se-agită-n discursuri, prelegeri…
Ce grijă-are de cetăţeni!
Dar după ce lui i-ai dat votul
Şi el a ajuns factor prim,
Din tot ce-a promis, uită totul!
"Amar venişar behaim!"…

Miniştrii de la Educaţie
Promit că la şcoală vor fi
În plus, ore de meditaţie
Şi prânzul chiar se va servi!…
Ce vorbe frumoase-s rostite,
Dar toate rămân precum ştim!
Ce-i dacă ministrul promite?
"Amar venişar behaim!"…

La-Interne, de fiece dată
Când un nou ministru-a ajuns,
A spus: "Crima organizată
În mine găsi-va răspuns!"…
Şi iată, cadenţa-o sfârşeşte
Cu un succes nul sau infim,
Dar bine că totuşi… trăieşte!
"Amar venişar behaim!"…

De pe Internet

El şi ea:

Ea: Dragul meu, ştii ce citesc în ochii tăi?

El: Ce, iubito?

Ea: Că vrei să te căsătoreşti cu mine.

El: Analfabeto!

Un caz de "hatrada minit"

(tracasare sexuală)

Astea sunt două cuvinte,
Ce, de fapt, sunt bombe mari;
Pot desface jurăminte,
Pot distruge oameni tari…
Şi elevi, ca şi magiştri,
Pădurari, ţărani sau prinţi,
Fotbalişti sau prim-miniştri,
Vameşi, chelneri, preşedinţi,
Toţi pot fi sub acuzare,
Bănuiţi şi anchetaţi;
Sexuala tracasare
Îi pândeşte pe bărbaţi!…

Oamenii sunt în derută,
Nu ştiu ce-i permis, ce nu-i,
Când eşti înger, când eşti… brută,
Când eşti sigur, când te-expui!
Nici eu, zău, nu pot răspunde,
Dar v-aduc un caz real
Să vedeţi de corespunde
Cu ce credeţi că-i normal:

Am fost ieri la o serată,
Am dansat şi m-am distrat,
Mi-a plăcut grozav o fată
Şi ne-am… încălzit, treptat;
Şi, aproape fără veste,
I-am zis: "Vrei ceva să bei?"…
I-am mai spus că vinul este
Roşu, ca buzele ei!…
A urmat şi cafeluţa,
Eu eram tot mai… aprins;
Când a dat să ia ceşcuţa,
Mâinile ni s-au atins!…

Am simţit cum, brusc, tresare
Ca de-un gest neaşteptat;
Eu i-am spus ce ochi calzi are,
Ea-a scos Kentul şi-a… fumat!…
Ştiţi ce frază mi-a spus fata,
Expirând fumul pe nări?
– Vrei să facem sex? Sunt gata!
Însă fără… tracasări!

Humoroscopul lunii aprilie

Aprilie este luna Berbecului (până în 20) şi a Taurului (din 21). 1 aprilie este Ziua Păcălelilor pentru că atunci, taurul îi cumpără berbecului un bilet la cinematograf şi în timp ce berbecul vede un film despre piramide şi hieroglife, taurul vine acasă la berbec şi realizează cu oiţele un film… porno!

Zile speciale. Marţi vă aşteaptă o promovare fantastică la servici. Abia miercuri vi se va spune că aţi fost confundat cu altcineva, cu nume asemănător!

Evenimente în viaţa personală. Vă veţi întâlni cu o persoană pe care aţi admirat-o cândva (dar de 40 de ani n-aţi mai văzut-o) şi n-o să ştiţi dacă să plângeţi sau să râdeţi de felul cum ea arată azi… Să ştiţi că exact aceleaşi frământări le va avea şi persoana aceea în privinţa dvs.

Umor evreiesc preferat. Rahel discută cu Betty:

R. – Iţic m-a invitat să petrecem împreună weekend-ul. Eu ştiu că acum o lună ai ieşit şi tu cu el. Ce poţi să-mi spui?

B. – A venit să mă ia cu flori în mână, m-a dus la un spectacol, apoi la un restaurant de lux…

R. – Splendid!

B. – Dar când am ajuns la mine acasă, s-a purtat ca o fiară: mi-a sfâşiat rochia cea scumpă pe care am pus-o special pentru întâlnire şi m-a… violat!

R. – Vai, vai, vai! Atunci nu mă duc cu el!

B. – N-am spus asta! Doar să ai grijă să-ţi pui o rochie mai ieftină!

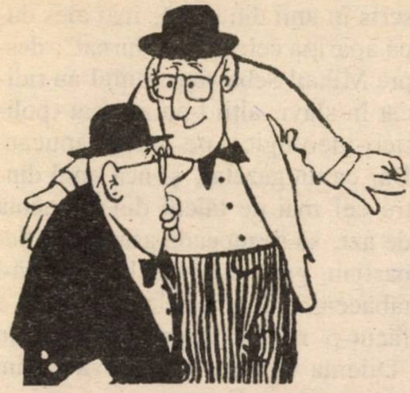

SE ZVONEŞTE CĂ...

...având în vedere scăderea popularităţii HOR-ului precum şi greutăţile prin care trece Acmeorul, un grup de iniţiativă preconizează înfiinţarea unei noi organizaţii a israelienilor originari din România, în fruntea căreia să stea **prof. Jean Askenasy,** apreciat în cercuri din ce în ce mai mari.

...unul din motivele pentru care **"Izvoare"**, revista Asociaţiei scriitorilor, n-a mai apărut de vreo doi ani şi nici nu se întrevede apariţia ei în curând, e că unii scriitori refuză să predea material. Nu se ştie de ce, dar se presupune că ei consideră pur şi simplu dezonorant să publice într-o revistă care pare "moartă".

...**prinţul Radu,** ginerele Regelui Mihai (şi nepotul doctorului Dan Duda din Bârlad), a fost la Bucureşti unde a luat parte la câteva manifestări publice ale comunităţii evreieşti. Cu această ocazie el a spus unor fruntaşi ai comunităţii că Regele Mihai aşteaptă o invitaţie în Israel, că de altfel i s-a promis cândva o asemenea invitaţie, dar... nu se vede nimic.

...faimosul deputat de la Bucureşti, **Nati Meir** (fost în PRM, actualmente independent), care a fost somat să dovedească în faţa parlamentului că posedă – aşa cum a declarat el – 87 de milioane de dolari, proveniţi dintr-o moştenire, riscă, în caz că nu demonstrează existenţa şi sursa banilor, să fie dat în judecată pentru fals în declaraţii.

...un grup de muncitori din România au reclamat-o pe **d-na Meir** (soţia deputatului mai sus amintit), care figurează ca administrator al firmei "Orwalsam Trading SRL", din Bucureşti, care se îndeletniceşte cu procurarea de locuri de muncă în Israel, că, deşi au plătit, fiecare, încă din martie 2005, comisionul de 1.000 de euro pentru angajare, nici până astăzi nu au ajuns în Israel şi nici nu li s-a restituit comisionul.

...ideea d-lui **Zeev Schwartz,** preşedintele HOR, de a reclama statul român la Comisia Europeană de la Bruxelles (pe vechea şi binecunoscuta temă a restituirii bunurilor evreieşti), a fost primită f. f. rău în birourile Ambasadei Române de pe str. Hacohen din Tel Aviv.

...intervenţia (soldată cu succes) a deputatului **Aurel Vainer,** preşedintele Federaţiei de la Bucureşti, pe lângă "Conferinţa Evreiască Europeană" de a sprijini admiterea României (ca şi a Bulgariei) în UE a avut drept scop să contracareze demersul, socotit cel puţin deplasat, al HOR.

...ca urmare a acestui "duel la distanţă", în curtea Templului Coral, de la Bucureşti, se spune că între Federaţie şi HOR a trecut o pisică neagră.

...înlocuirea peste noapte a d-lui **Alexandru Singer,** de la conducerea editurii "Hasefer", din Bucureşti, s-a datorat unui conflict între acesta şi dl. **Aurel Vainer,** preşedintele Federaţiei, à propos de anumite chestiuni de ordin financiar.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Radu Mihăileanu, regizor de film, Paris; faptul că a fost distins cu Premiul César pentru scenariul filmului său, "Va, vis et deviens" (o producţie franco-israeliană) l-a propulsat printre personalităţile cele mai remarcabile ale culturii *tribului* de astăzi.

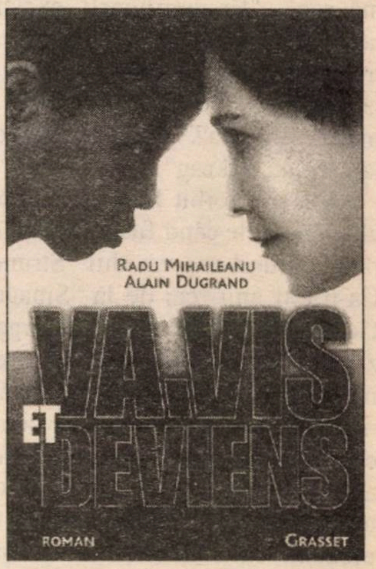

Coperta romanului editat la Paris după succesul filmului

În scădere

Conducerea organizaţiei "Amir"; tăcerea care domneşte de mai multă vreme în jurul acestei organizaţii (condusă de gen. [r.] M. Nativ), în ale cărei mari proiecte s-au încrezut atâţia, faptul că nu se mai vorbeşte nimic nici despre Muzeul Iudaismului Românesc, nici despre Conferinţa mondială a evreilor originari din România, a făcut ca, la ora de faţă, *cota* Amir-ului să se afle la cel mai scăzut nivel de la înfiinţarea organizaţiei.

ETC... ETC...

••• Uneori, viaţa este ca în anecdote. Cunoaşteţi cu toţii, desigur, bancul pe care-l povestim ori de câte ori vine vorba de zâzania din trib. Un cetăţean naufragiază pe o insulă pustie. De fapt, aproape pustie, fiindcă, iată, se întâlneşte cu un vechi cunoscut, pe care soarta îl aruncase pe insulă cu un an în urmă. "O să ne descurcăm", îl linişteşte acesta pe noul venit. Şi îi arată o cabană: "Vezi, asta-i casa mea". Apoi, arătându-i o altă cabană, la vreo cincizeci de metri de casă, zice: "Asta-i sinagoga la care mă rog". "Extraordinar!" exclamă noul venit. După care, surprins, întreabă, arătând cu degetul spre o altă cabană, aflată la vreo sută de metri: "Şi asta?" "Asta e sinagoga la care nu mă rog".

Aşa s-a vorbit luna trecută prin alia, în zilele când fusese comemorată scufundarea vasului "Struma". Ca-n toţi anii, cei de la "Sinagoga Gutman", din Tel Aviv, au organizat comemorarea tragicului eveniment. Dar – premieră absolută! – membrii fostului comitet de conducere al Sinagogii (care, precum ne amintim, demisionaseră în bloc în urmă cu câteva luni) nu au mai fost prezenţi la comemorare. Să-şi fi pierdut ei interesul pentru "cazul Struma"? Ferească Dumnezeu! Departe de ei asemenea gânduri. Dar s-au dus – în cap cu ing. Bruno Tercatin, unul din pilonii vechiului comitet – la o sinagogă din Beer Sheva (unde, mai trebuie spus) s-a inaugurat noul muzeu "Struma".

Sorin Arghir

••• Aşa cum am anunţat în numărul trecut, la "Carnet", a încetat din viaţă, aici, în Israel, criticul literar şi traducătorul Sorin Arghir (Iancu Aronson). Tinerii de azi nu prea ştiu multe despre el, dar la Bucureşti, în anii '60-'70, Sorin Arghir (n. Botoşani, 1927) era una din prezenţele cele mai vii şi colorate din lumea literară a timpului. A publicat, la Espla, un studiu despre proza lui Zaharia Stancu, a fost prezent în coloanele "Gazetei literare" şi-un timp, ca pasionat de teatru ce era, a fost secretar literar la Teatrul Giuleşti din Capitală. Bun cunoscător al limbii şi literaturii engleze, a fost câţiva ani profesor la liceul "Matei Basarab" şi a făcut o adaptare după Shakespeare pe care, în anii '70, prietenul său, regizorul român Lucian Giurchescu, a pus-o în scenă, cu succes, la Copenhaga. Plecând în Israel, la sfârşitul anilor '70, a fost conferenţiar la Institutul de Teatru din Ramat Gan. Pornise să scrie la un roman, dar, din păcate, o maladie din ce în ce mai grea şi dureroasă l-a împiedicat să-şi ducă lucrarea la capăt. În ultimii ani trăia ţintuit într-un scaun, nemaivăzând practic pe nimeni din lumea literelor sau jurnalisticii. Singurele fiinţe cu care făcea conversaţie erau eroii din romane sau piese de teatru. În jurul patului său îşi ridicase un adevărat zid de cărţi, care l-au apărat până în ultima clipă.

••• Multe, foarte multe s-au scris în anii din urmă, mai ales după apariţia celebrului "Jurnal", despre Mihail Sebastian. Unii l-au ridicat în slăvi, alţii l-au muşcat (politico-ideologic) pe unde apucau. Dar ca un gazetar, şi-ncă unul dintre cei mai de talent din România de azi, să se repeadă asupra lui Sebastian, gata să-l bată, ba chiar să-l tăbăcească de-a binelea, aşa cum a făcut-o recent Eugen Istodor, în "Dilema veche", – aşa ceva nu am mai pomenit. Extrase:

«Idiotul, cretinul, şobolanul, tâmpitul, laba tristă, în sfârşit, iubitorul de teatru care mi-a şifonat maşina în parcarea Teatrului Naţional în seara de sâmbătă, la ora 9, este un măgar, un laş de două parale. Păi, mi-am pus maşina în baza parcării Teatrului Naţional la ora 6 seara şi am intrat la "Ultima oră" a lui Sebastian. Maşina murdară, lovită de ger, dar curată în faţa Dumnezeului accidentelor, fără zgârietură, fără pată. Şi am văzut piesa de teatru, şi am ajuns nici printre primii, nici printre ultimii înapoi la maşină, şi ce văd? Îmi şifonase unul aripa din dos stânga. Bă, ce drac de om iubitor de teatru e ăla, bă, care zgârie şi fuge? Ce fel de laş vine, în mă-sa, să se uite la piese şi nu înţelege nimic din ele? Ce dracu', l-a născut mă-sa parcat pe câmpuri? Iar când mă-sa cât casa îl ducea acasă, mă-sa asta îşi ia fustele şi întoarce trupul cât măgăoaia fără să accidenteze decât copaci aflaţi la aproximativ 15 metri distanţă! Ce drac de intelectual eşti, bă, ăsta? Să-ţi moară, imbecilule, maşina în castraveţi, de laş ce eşti! Păi, fi-ţi-ar piesa de râs, bă, Sebastiane, bă, păi, de ce lybris-ul mă-tii ai scris-o, dacă vin ăştia şi nu înţeleg decât ce vor ei din ea? De ce bă, Sebastiane, nu ai scris şi un regulament de cum să nu ne lovim maşinile după piesă? De ce bă, Sebastiane, să sufăr eu accident de la un tâmp care nu ştie ce-i aia ce arăţi tu acolo? Bă, Sebastiane, şi poate nu

eram aşa enervat, dar era şi gerul ăla ce-mi paraliza capul şi pe altul nu l-am găsit vinovat decât pe tine. Bă, Sebastiane, bă, şi dacă nu tu eşti de vină, cred că e gerul, mânca-l-ar gerul să-l mănânce! De ce, Sebastiane, mi se întâmplă necazuri cu maşina pe timp de teatru şi ger? Ce îngemănare de forţe neliniştite şi obscure se înţeleg în contra mea? Unde este învăţătura pieselor de teatru transmisă maşinilor din parcare? Chiar table sânt aceste Drăcii, Pejosuri, Citronuri, Mergedesuri? Păi, atunci, de ce ducem omul la teatru şi maşina în parcare?»

••• Alegerile din Israel? Kadima, Likudul, Partidul Muncii? Nimic din toate acestea nu l-a tulburat pe Uly Vălureanu, directorul agenţiei de presă ISROpres, din Haifa. El a continuat, imperturbabil, să culeagă şi să transmită ştiri din lumea tribului:

■ Represiunile anti-evreieşti din Cernăuţi în timpul celui de-al doilea război mondial şi deportările în lagărele din Transnistria au fost evocate în cadrul unei conferinţe internaţionale, "Mărturii şi martori", care a avut loc la Canberra, Australia. Conferinţa, organizată de Centrul de Cercetări Umanitare şi Muzeul Naţional al Australiei din Canberra, a dezbătut preocupările transnaţionale şi transculturale referitoare la producerea şi receptarea mărturiilor personale şi colective apărute în condiţiile specifice ale actelor de injustiţie – represiuni şi genociduri – din secolul 20 din diferite ţări din lume (în contextul celor două războaie mondiale, în perioada terorii staliniste, Holocaustul, Cambodgia, Ruanda, Bosnia etc.). Despre evreimea din Bucovina din timpul celui de-al doilea război mondial au vorbit la conferinţă Marianne Hirsch, profesoară de limba engleză şi literatură comparată la "Institute for Research on Women and Gender", ai cărei părinţi sunt originari din Cernăuţi, şi Leo Spitzer, profesor de istorie la Columbia University.

■ Editura "Hartung-Gorre Verlag" din Konstanz, Germania, condusă de Erhard Roy Wiehn, a publicat două volume cu amintiri din Cernăuţi, semnate de Josef Norbert Rudel şi Sidi Gross, scriitori israelieni născuţi în Bucovina. Cele două cărţi, scrise în limba germană, sunt "Honigsüss und gallenbitter. Aus dem Leben eines Czernowitzers" – "Dulce ca mierea şi amar ca fierea. Din viaţa unui cernăuţean" (Rudel) şi "Zeitzeugen sein. Geschichten aus Czernowitz und Israel" – "A fi martor al timpului. Amintiri din Cernăuţi şi Israel" (Sidi Gross).

■ A apărut volumul în limba ebraică "Să umpli timpul cu viaţă!" de Helen Livnat (Wininger). Cartea parcurge 100 de ani de istorie, trecând prin două războaie mondiale şi prin locuri precum Basarabia, Bucovina, Transnistria, Moravia, România şi Palestina. O carte captivantă prin povestiri simple şi autentice, amintiri pentru noi şi un cald mesaj şi document – copiilor şi nepoţilor noştri.

Acţiunea cărţii începe în mijlocul secolului 19, evenimentele fiind descrise cu o mare exactitate istorică, ce permite dezminţirea documentată a unor informaţii recente necorespunzătoare adevărului.

"Cartea este o mărturie de primă importanţă a unui subiect cunoscut şi trist. Autoarea a introdus o cale nouă, interesantă, în urmărirea evenimentelor din punct de vedere istoric" (Prof. Zvi Yavetz de la Universitatea Tel Aviv).

"Cartea merită să se afle în fiecare casă, bibliotecă cu caracter cultural. Este o obligaţie să o folosim în educarea tinerei generaţii, referitor la secretul supravieţuirii poporului evreu" (scriitorul Ram Oren).

■ După cum am mai anunţat în numărul trecut al newsletterului nostru, la începutul acestui an a apărut în România volumul "Oraşul de dincoace. O istorie a evreilor", al cărui autor este Dana Deac – ziaristă, scriitoare şi activistă socială din Turda (corespondentă şi a newsletterului "Bună dimineaţa, Israel!"). Autoarea a acordat un interviu revistei "Bună dimineaţa, Ardeal!", în care, la solicitarea ziaristei Anca Giurgiu, s-a referit la noul ei volum şi la interesul ei pentru tematica evreo-română. Reproducem fragmente din răspunsurile Danei Deac:

D. D.: ... De ce acest titlu? Mărturisesc că iniţial mă gândisem să intitulez cartea altfel. Această formulă mi-a fost însă sugerată de Andrei Fischof şi am adoptat-o. Din start termenul «dincoace» incită. Cel care ia cartea în mână se întreabă: «dincoace de ce» ? Dar cei care citesc cartea vor vedea că termenul se referă la graniţa vremelnică stabilită de Dictatul de la Viena care despărţea prin Dealul Feleacului Clujul şi nordul ţării de România. Pe atunci, Turda era pentru călătorul ce venea dinspre Cluj, primul oraş din România. Oraşul meu era situat nu doar dincoace de graniţă, ci dincoace de lagărele naziste…

A.G.: *Aţi folosit un pasaj care nu poate fi trecut cu vederea în cartea dumneavoastră, şi anume "Turda... poarta de salvare de lagărele naziste". La ce v-aţi referit în noua perspectivă pe care o abordaţi cu referire la Turda?*

D.D.: Turda a fost poarta spre libertate, de salvare de la lagărele naziste, pentru 8.000 de oameni! Reţelele de aici, fie că vorbim de cea condusă de Ari Hirsch, fie că vorbim de Ghiţă Bran – comandantul Spitalului Militar Turda, de generalul Ion Taras, de scriitoarea Letiţia Papu, de colonelul Victor Cupşa, de prefectul Alexandru Vâlcu, de Dumitru Foica, funcţionar la Prefectura Turda în acele vremuri, au făcut ca 8.000 de evrei nu doar din nordul ţării, ci chiar din Polonia şi Franţa, să scape cu viaţă de la gazare! Dar nu au fost numai ei. Să nu îi uităm pe Iuliu Maniu, pe viceconsulul din Cluj M. Gurcu, cu maşina căruia au trecut graniţa mai multe persoane, pe Vasile Moldovan, pe Emil Haţiegan (şi, dacă nu vă e cu supărare, nici pe Raoul Şorban, **n. red. "Minimum"**).

A.G.: *Cum aţi reuşit să aveţi atâtea legături cu persoane ce provin din familii de evrei, şi care momentan trăiesc în străinătate?*

D.D.: Începând din perioada în care scriam la "Monitorul", articolele mele au fost citite pe Internet de către turdeni de pretutindeni. Aceştia au început să mă contacteze şi am păstrat legătura. Multe din cunoştinţele mele despre civilizaţia mozaică le datorez lui Andrei Fischof şi Erwin Rosenberg din Israel. Dar nu e vorba doar de evrei. E şi Mircea Raţiu şi Mircea Sabău din SUA, Nicolae Raţiu din Londra, Horace Borza din Strasbourg, Radu Cerghizan din Germania, Florin Corcheş şi Eugen Felezeu din Turcia, Dan Culcer şi Ioana Raţiu în Franţa, Paula Bomboşi în Austria, Remus Creţan în Olanda, Daniel

---

ANDREI STRIHAN

Mihai Pascal

La 27 aprilie regizorul Mihai Pascal împlineşte matusalemica vârstă de 80 de ani. Pentru el, însă, Timpul s-a oprit la anii adolescenţei. Atunci când pasiunea pentru teatru a devenit raţiunea sa de a fi: "Am fost atras spre teatru… încă din copilărie. Mai apoi, în timpul războiului, am început să frecventez cursurile de actorie ale Beatei Fredanov… fiind în paralel sufler, regizor tehnic şi actor la nevoie pe scena Teatrului Baraşeum… De pe atunci mi-a plăcut să trăiesc, să mănânc şi să dorm pe scenă, să mă acopăr cu faldurile cortinei de pluş, să mă îmbete mirosul de vopsea, scândură şi pânză veche" (Solo Har-Herescu, "Generaţia confruntărilor", 1997).

O pasiune ce trebuie şlefuită, cultivată, instruită. Îl vom găsi deci între absolvenţii promoţiei 1949-49, secţia de regie a Institutului de Teatru "I. L. Caragiale" – Bucureşti, alături de Toma Caragiu, Marcela Rusu, Ginel Teodorescu, exemplare de rasă ale teatrului românesc. Aidoma dascălului său de regie, Victor Ion Popa, arta teatrului va reprezenta pentru Pascal unica formă de existenţă.

Fire deschisă, amabilă, săritoare, lui Mihai Pascal norocul i-a surâs mereu. 7 ani lucrează la Teatrul Armatei, sub oblăduirea marelui pedagog Alexandru Finţi, după care, alţi 7 ani, la Teatrul de Stat din Braşov, condus de Ion Neleanu. Din 1960, vreme de 16 ani, Mihai Pascal va fi unul din regizorii de renume (Mihai Zirra, Const. Moruzan, Al. Stratilat) care au îmbogăţit Fonoteca de Aur a Teatrului la Microfon, unde se află imortalizate vocile a zeci de actori de frunte ai scenei româneşti.

Cu trei decenii în urmă, în anul 1976, Mihai Pascal şi distinsa lui soţie, Lucia Pascal, doctor în psihologie, au imigrat în Israel. Nu i-a speriat nici vârsta, nici faptul că nu cunoşteau limba, că profesiunea de regizor venit din Est nu avea căutare în Ţara Sfântă. Spiritul întreprinzător, inventiv, capacitatea de adaptare, caracteristică firii lui Pascal, l-au ajutat să găsească un teren potrivit aplicării cunoştinţelor sale teatrale, devenind un pedagog-terapeut apreciat de colegi şi de copiii aflaţi în tratamentul său prin mijloacele teatrului şi ale filmului. În această prodigioasă activitate a realizat cu copiii cca. 30 de filme educative, filmul "Prietenie" obţinând premiul I la concursul organizat de ICEM în Olanda.

Nici după pensionare, Mihai Pascal nu-şi găseşte astâmpăr. Reia, după '89, legăturile cu câteva teatre din România şi cu Teatrul radiofonic (unde lucrase), realizând câteva puneri în scenă la Bacău şi Botoşani. Prin intermediul Teatrului radiofonic, face cunoscute publicului românesc piesa "Fiica regelui Solomon" (N. Bialik), "Salto mortale" (Dani Horowitz) şi "Copilul din spatele ochilor" (Nava Semel). Împreună cu soţia sa a tradus două romane de succes ale Navei Semel (fiica regretatului Itzhak Artzi).

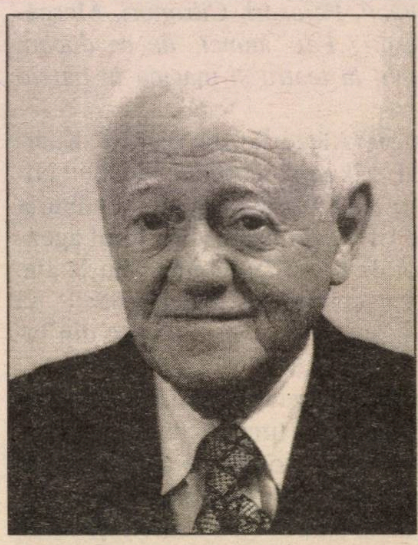

Spui Mihai Pascal, vezi argintul viu. Când îl priveşti ai impresia că e tot timpul pus pe pozne. Îl poţi surprinde deseori plin de uimire în faţa existenţei, a propriei existenţe. La el, uimirea se transformă în bucurie: în bucuria trăirii fiecărei clipe, în drumu-i efemer către infinit.

La mulţi ani, Mihai Pascal!

Caloianu din Kabul. Treptat, lista s-a tot largit.

A.G.: *Ce influenţă credeţi că a avut România în cazul problematicii evreilor?*

D.D.: Eu nu sunt istoric de profesie, înclinaţia spre acest domeniu a venit indirect ca urmare a sentimentelor pe care le nutresc faţă de oraşul meu natal şi dorinţei de a i se recunoaşte meritele. Dar, ca orice om care află că prin România au fost salvaţi 16.000 de evrei de lagărele naziste şi ajutaţi apoi să plece în fosta Palestina, actualul Israel, nu pot decât să fiu mândră. Există dovezi prin care foşti comandanţi nazişti spun clar că Hitler era iritat de acest ajutor pe care România îl acorda evreilor şi numeroase mărturii ale evreilor înşişi spun acelaşi lucru. Nu trebuie însă să cădem în cealaltă extremă şi să spunem că în România nu a existat Holocaust. Dar trebuie spus adevărul, şi anume că s-a dovedit că acesta s-a datorat unor excese locale (nu e chiar aşa, stimată doamnă; Holocaustul din România s-a datorat guvernului Antonescu, **n. red. "Minimum"**) care (de ce să nu recunoaştem?) nu au lovit numai populaţia evreiască. Aşa cum arăt şi în carte, la Sărmaş, de exemplu, au murit şi români. Ca să nu mai vorbim de măcelul de la Harcana, aflat mai aproape de noi...

■ Ziarista şi scriitoarea Tehila Ofer, împreună cu pictorul şi caricaturistul Shmuel Katz, au scris în limba ebraică o carte dedicată odiseei vaporului "Knesset Israel", cu care în anul 1946 au vrut să ajungă în Israel. S-au îmbarcat pe vas într–un port iugoslav din Marea Adriatica, după ce au aşteptat circa trei luni la Zagreb ocazia de a pleca. Tehila venise din România, Katz din Ungaria. Vaporul cu care au călătorit circa trei săptămâni a fost descoperit de nave militare britanice în Marea Mediterană şi escortat până la intrarea în Haifa. Pe navă s–au aflat 3845 de emigranţi. Când militarii englezi au vrut să-l forţeze pe comandant să se îndrepte spre Cipru, s-au izbit de o vie rezistenţă şi la bord au izbucnit lupte. "Knesset Israel" a ajuns în cele din urmă în Cipru, unde toţi emigranţii au fost debarcaţi. Shmuel Katz, pe vremea aceea copil talentat la desen, a desenat pe viu ce a văzut atunci, inclusiv scenele de luptă la care a fost martor, aducând mărturii grafice de la faţa locului ale luptelor cu militarii englezi şi ale vieţii din taberele cipriote. Tehila Ofer a reuşit să ajungă în Israel în decembrie 1946, încă înainte de crearea statului.

Cartea scrisă de Tehila Ofer şi Shmuel Katz – "Odiseea vaporului de maapilim (emigranţi ilegali) "Knesset Israel" – urmează să apară la vară. Până atunci, cei doi autori, împreună cu Yosi Harel, comandantul vasului (care a fost şi comandantul navelor "Exodus" şi "Pan", care au transportat emigranţi din România), organizează o întâlnire a celor ce au călătorit cu "Knesset Israel". Tehila Ofer roagă pe cititorii newsletterului "Buna dimineaţa, Israel!" care au călătorit cu "Knesset Israel" sau cunosc persoane care au venit cu acest vapor, să-i telefoneze la 03-6416334 sau să-i trimita un e-mail la adresa ofertz@netvision.net.il.

■ Piesa "Le coeur à gaz"/"The Gas Heart" (Inima de gaz) a lui Tristan Tzara – transmite agenţia Mediafax – a fost pusă pentru prima dată în scenă la Washington de către Forum Theatre & Dance Company, împreună cu un text de Heiner Miller, "Hamletmachine" ("Maşina Hamlet"), relatează cotidianul "Washington Times". Tzara, unul din fondatorii mişcării dadaiste, a scris "Le coeur à gaz" la începutul anilor '20, ca un răspuns la primul război mondial, scrie cotidianul citat. Cele şase personaje din piesa lui Tzara, reprezentând tot atâtea părţi ale unui cap, sunt interpretate de Alexander Strain (Ochi), Hugh Owen (Sprânceană), Jay Hardee (Ureche), Abby Wood (Nas), Fiona Blackshaw (Gură) şi Grady Weatherford (Gât). "Distribuţia se descurcă bine cu coregrafia foarte precisă, dovedind disciplină şi uneori profunzime a umorului, dar ceea ce impresionează este vigoarea jocului actoricesc", apreciază "Washington Times". Regizorul segmentului "The Gas Heart" din spectacolul de la Washington este Kathleen Akerley.

■ Televiziunea new-yorkeză NY1-News, care transmite continuu segmente informative actualizate la fiecare jumătate de oră, a difuzat un reportaj despre ceremonia la care Michael Bloomberg, primarul New-Yorkului, a înmânat grupului "Blocul celor patru arte" cheile a patru clădiri de pe Broadway – faimoasa stradă a artei din metropola new-yorkeză – clădiri care au aparţinut primăriei şi în care va fi creat un complex artistic ce va cuprinde şi un teatru.

În legătură cu acest eveniment – arată NY1-News – Ellen Stewart, creatoarea instituţiei "La Mama Experimental", a declarat: "Trebuie să spun că aici a început Broadway-ul în 1881, creat de un grup de evrei din România care au înfiinţat un teatru în idiş şi că acesta este leagănul Broadway-ului...".

Prezenţe, prezenţe...

■ Cine-şi închipuie că nonagenarul **Marius Mircu,** din Bat Yam, are *fani* numai în Bacăul său natal, se înşeală. Neobositul condeier este simpatizat şi-n alte locuri, inclusiv Oltenia. De curând, Asociaţia culturală de prietenie România-Israel, filiala jud. Dolj, i-a acordat Diploma de onoare "pentru activitate deosebită în sprijinul dezvoltării prieteniei între România şi Israel".

■ În "România literară", scriitorul B. Elvin, care-a cunoscut-o bine (de peste jumătate de veac) pe **Dina Georgescu** (soţia criticului literar şi prozatorului român Paul Georgescu), evocă figura cunoscutei traducătoare. Pe cât de mondenă şi sigură pe ea, la prima vedere, Dina Georgescu, ne informează Elvin, era o fiinţă extrem de sensibilă şi fragilă, una care "nu învăţase meseria de a trăi". În clipa înmormântării soţului a încercat să-şi pună capăt zilelor.

■ În aceeaşi "Românie literară", criticul Ion Simuţ publică două ample recenzii pe marginea unor autori din perioada interbelică, despre care astăzi se vorbeşte mai puţin: **Ury Benador** şi **H. Bonciu.** Romanele "Hilda" şi respectiv "Bagaj" au fost retipărite de curând.

■ Şi tot în "România literară" întâlnim – sub semnătura lui Tudorel Urian – o cronică elogioasă la adresa noului roman al lui **Mirel Brateş,** "Porunca lui Elohim" (ed. Viitorul Românesc, Bucureşti): "Stilist impecabil, elogiat de critică, premiat în România şi Israel, simţindu-se în limba română ca peştele în apă, Mirel Brateş devine, cu fiecare nouă carte a sa, o referinţă obligatorie pentru literatura diasporei de limba română din Ţara Sfântă şi nu numai".

■ Pornind de la un articol al lui Răzvan Voncu din "Ultima oră" à propos de scriitorii israelieni de limbă română, **G. Mosari** scrie în ziarul "Cronica Română", din Bucureşti, câteva rânduri cu adresă şi ascuţiş: *«Noul comentariu* (al lui Răzvan Voncu, **n. red.**) *încoronează părerile multor critici literari, scriitori, ziarişti din România, în referirile lor la literatura de expresie română din Israel. Doar cu titlu de exemplu notez aici numele criticului şi poetului Ion Cristofor din Cluj, care a scris câteva cărţi despre oamenii de condei din Ţara Sfântă; mai adaug scriitorii şi editorii Valeriu Stancu (Iaşi), Valentin Taşcu (Cluj), Radu Cârneci, Dan Cristea (Bucureşti), iar lista poate fi foarte bogată. Pentru cititorul avizat sau nu, consider necesar să adaug că părerile bune despre scrisul românesc din Israel nu trebuie să conducă la o imagine pastorală, căci ea ar afecta credibilitatea celor ce scriu din străinătate, ar contrazice unele realităţi. De aceea trebuie să vedem situaţia scriitorilor israelieni privită "din interior". La fel ca în toate ţările, maladiile scriitorilor au molipsit anumiţi oameni de condei din Israel: şi aici unii scriitori se autoconsideră "de lux", minimalizând valoarea altora; şi aici unii aleargă după publicitate şi premii, iar unele animozităţi au repercusiuni asupra activităţii colective. Cărţile apar datorită eforturilor băneşti ale autorilor, iar activităţile se desfăşoară cu ajutorul unor sponsorizări de suflet, cu sume mici, ale unor iubitori de literatură. Dar la noi nu prea se apreciază aceasta şi nici rezultatele pozitive ale scriitorilor de limbă română. Cei care, de pe poziţii corecte, cinstite, obiective, s-au aplecat cu dragoste asupra lucrărilor în limba română din Israel sunt... scriitorii din România, în special cei tineri sau de vârste medii. Ei au văzut succesele şi importanţa scrisului românesc din Israel.»*

■ Am mai vorbit aici de iniţiativa cu totul (dar cu totul) admirabilă a editurii "Oxus" din Paris de a publica o colecţie de monografii (coordonată de Basarab Nicolescu)

DACIA LITERARĂ

EVENIMENT EDITORIAL

EDITURA JUNIMEA VĂ PROPUNE COLECŢIA
„ROMÂNII DIN PARIS/ LES ROUMAINS DE PARIS"

- Doina LEMNY, **Constantin Brâncuşi**
- Simona MODREANU, **Cioran**
- Olivier SALAZAR FERRER, **Benjamin Fondane**
- Petre RĂILEANU, **Gherasim Luca**
- Sarane ALEXANDRIAN, **Victor Brauner**
- Michel GOURDET, **Claude Sernet**

După succesul seriei franceze de la editura Oxus (Paris), colecţia a fost publicată, de curînd, la Junimea, în versiunea românească, în coordonarea academicianului Basarab Nicolescu, impunîndu-se ca eveniment editorial la Tîrgul Internaţional de carte „Gaudeamus" (Bucureşti, noiembrie 2005).
Colecţia reuneşte monografii dedicate unor mari personalităţi româneşti care au trăit la Paris şi aduce în atenţie precizări de ultim moment, precum şi evenimente mai puţin cunoscute privind activitatea şi opera acestora în perioada exilului în Franţa.

Constantin Brâncuşi
Doina Lemny
Cioran
Simona Modreanu
Benjamin Fondane
Olivier Salazar-Ferrer
Gherasim Luca
Petre Răileanu
Victor Brauner
Sarane Alexandrian
Claude Sernet
Michel Gourdet

consacrate oamenilor de cultură de la Dunăre şi Carpaţi care s-au impus în lumea franceză. Mai nou, editura "Junimea" din Iaşi a hotărât (şi bine-a făcut) să traducă aceste cărţi în româneşte. Printre personalităţile de care se ocupă colecţia, aflăm şi câţiva venetici, alogeni plus străini de neam: **B. Fondane (Fundoianu), Victor Brauner, Gherasim Luca, Claude Sernet.**

■ **Max Bănuş** este nu numai un ziarist cunoscut (pe vremuri la "Sportul", apoi la "Europa liberă" etc.), ci şi un inventator. Despre găselniţa lui, eminamente simpatică, aflăm amănunte într-un articol de Elena Stănescu, din "Evenimentul zilei" (Bucureşti).

«Când dispare un om, dispare o întreaga bibliotecă", spune un vechi proverb chinezesc. După aceste cuvinte s-a orientat jurnalistul Max Bănuş, una dintre cele mai cunoscute voci ale postului de radio Europa Libera, când a creat talk-show-ul cu oameni simpli. "Nu este vorba doar de o discuţie televizată, ci se doreşte a fi o lecţie de viaţa", spune Bănuş.

În emisiunea sa Bănuş dă posibilitatea intervievatului să-şi facă propriul jurnal video. Pentru 100 de euro pe ora de filmare, oricine poate să-şi transpună viaţa prin obiectivul camerei de filmat. Talk-show-ul, care s-a bucurat deja de succes în Europa şi Statele Unite, a fost lansat şi în România.

Max Bănuş a pus bazele "afacerii cu amintiri" în 1983, pornind de la ideea că experienţele oamenilor pot servi ca lecţii de viaţă şi după ce aceştia nu mai sunt. Oamenii obişnuiţi, care nu ar fi putut să-şi scrie niciodată memoriile, au astfel ocazia să-şi povestească întreaga viaţă în faţa camerelor.

Conceptul este simplu. Pentru început se discută cu persoana respectivă şi se stabileşte împreună cu intervievatorul structura talk-show-ului. Doritorului i se predă un catalog cu întrebări pe care îl studiază câteva zile. Dacă persoana respectivă consideră că nu vrea să i se pună anumite întrebări, are dreptul să le anuleze şi să le înlocuiască cu altele specifice vieţii sale. Se aleg apoi fotografiile care vor fi folosite în timpul filmării video, iar persoana respectivă are permisiunea de a-şi aduce acte, sculpturi sau orice altceva doreşte. Intervievatorul cercetează locul de filmare cu o zi înainte. Aceasta pentru că înregistrarea video va avea loc în locuinţa doritorului sau în biroul său pentru a se simţi cât mai bine.

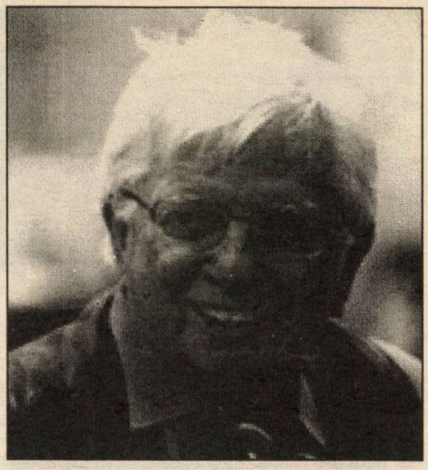

Max Bănuş

"Trebuie să precizez un amănunt important: intervievatorul are cu totul altă misiune decât în televiziune", explică Max Bănuş. "El nu trebuie să forţeze oaspetele cu întrebări care nu există în catalog, ci trebuie să-l sprijine şi să creeze o atmosferă plăcută şi calmă", adaugă acesta. La terminarea filmării, caseta rămâne în mâinile celui filmat. Show-ul a fost lansat iniţial în Germania, unde s-a bucurat de succes la public şi elogii ale unor publicaţii importante, ca "Bild" sau "Video-Aktuel". Neobişnuitul talk-show l-a făcut celebru pe Max Bănuş şi în Elveţia, Austria, Olanda sau statul Florida, din SUA, după ce ideea i-a fost preluată de televiziunile locale.

Max Bănuş publică din 1983, la München, revista de comunicaţie "On air", care a fost premiată cu medalia de aur la Festivalul publicaţiilor de radio-comunicaţie de la Haga. La începutul anului 1990 a înfiinţat grupul Tinerama, care edita un cotidian şi mai avea un post de radio, astazi numit Mix FM. Bănuş conduce acum Editura Tinerama, precum şi editura "Ion Cristoiu & Max Banush – vă recomanda" SRL, împreuna cu Valeriu Sângeorzan.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Ce i-a venit lui Putin să invite Hamasul la Moscova? Bănuim că Putin a citit în "Ultima oră" din 30 ianuarie ştirea că la Davos (Elveţia) Shimon Peres a declarat: "Trebuie să vorbim cu Hamasul". Om disciplinat, Putin nu iese din cuvântul lui Peres.»

Şi încă una:

«Atâta lipsă de respect faţă de preşedintele Iranului, nu s-a pomenit. El vrea o mamă de bătaie. Roagă, imploră să fie bătut. De ce e refuzat?»

••• După cum se ştie, memoriile Ninei Cassian s-au bucurat şi de numeroase aplauze, dar şi de săgeţi de tot felul: unele fuseseră trase în viaţa intimă a neipocritei poete, altele în trecutul ei politic. Criticul literar Georgeta Horodincă, aflată de câţiva ani la Paris, împreună cu soţul ei, esteticianul N. Tertulian, le-a cunoscut bine atât pe autoarea memoriilor cât şi pe diferite personaje de care vine vorba în carte. Într-un fragment din volumul aflat sub tipar "Duminică seara" (tot cam autobiografic), şi apărut în revista "Apostrof", din Cluj, Georgeta Horodincă scrie:

«De abia începusem să scriu aceste rânduri, când am primit cel de-al treilea volum din memoriile Ninei Cassian. Citindu-l, am aflat cu stupefacţie că Aurora Cornu ar fi

avut o izbucnire publică la adresa autoarei, cu care era de altfel în relații de prietenie, și anume în felul următor: "Mă c... pe credințele tale!" Dacă e adevărat, și cred că e adevărat, anumite lucruri nu se pot inventa, aș vrea să observ, lăsând deoparte vulgaritatea siderantă a expresiei, cu atât mai surprinzătoare pentru o sensibilitate de poetă, că autoarea poemului "Zeița c-o sprânceană albă" împărtășea și ea la un moment dat aceleași credințe. Zeița luptătoare, încărunțită înainte de vreme și mult apreciată de "Scânteia", personifica Revoluția. N-aș fi avut nimic de spus dacă, mai înainte, Aurora Cornu ar fi mărturisit public că a avut și ea aceste convingeri și că s-a lepădat de ele, eventual în cursul unei operații tot atât de rău mirositoare. Dar ea a trecut sub tăcere episodul primelor ei credințe, spre deosebire de Nina Cassian, care n-a ascuns nimic din autobiografia, pasiunile și convingerile ei. În aceeași ordine de idei, mă miră foarte mult ploaia de înjurături cu care a fost salutată o carte plină de sinceritate cum este "Memoria ca zestre", în timp ce autobiografii măsluite nu trezesc nici o reacție negativă. Am avut, de exemplu, un prieten, pe care l-am întâlnit la Școala de Literatură. Din noua lui autobiografie, redactată cu ochelari retrospectivi, reiese că n-a fost niciodată la Școala de Literatură, a trecut direct de pe băncile universității (la care nu s-a mai întors, de altfel, după ce a absolvit Școala de Literatură) la activitatea literară de anvergură. Deci, nu ne-am întâlnit? Nu zic, ar fi fost mai bine, dată fiind voința de exterminare cu care mă urmărește astăzi, dar ne-am întâlnit la Școala de Literatură. Scriitori care s-au bucurat mai târziu de renume au trecut prin această bună-rea Școală de Literatură, n-avem ce să facem, așa a fost. Apropo, și pe Aurora Cornu am întâlnit-o tot la Școala de Literatură. Revenind la Nina Cassian, mă întreb de ce atâta risipă de ironie la adresa ei, din partea unor condeie virtuoase, care nu par să fi auzit că există o poezie erotică sau că poeții dintotdeauna au avut nevoie de o anume efervescență pasională pentru a alimenta filonul poeziei.»

Georgeta Horodincă

••• Regizorul de film Alexandru Solomon a avut o idee bună (încă una, după aceea cu "Banda lui Ioanid"). El a început să lucreze la un documentar pe o temă cunoscută și răscunoscută de tot omul din *alia:* postul de radio "Europa liberă". Titlul: "Război pe calea undelor". Ideea nu e numai bună, ci și venită la timp, deoarece autorul are posibilitatea să întâlnească o mulțime de protagoniști aflați în viață. Între care și câțiva din trib: Sorin Cunea, Max Bănuș, N. Munteanu, Ioana Bernard.

••• Ce-ar fi scris regretatul istoric literar Zigu Ornea despre faimosul apel lansat de Ion Coja, în presă, la radio, TV și la ONU, pentru salvarea României de invazia evreiască? Nu știm. Dar se poate bănui. În schimb, ca să vezi, știm ce gândește și scrie Liviu Ornea, fiul lui Zigu. Într-un articol din revista "Observator Cultural" (București) citim (fragmente):

«Am aflat, din "România Mare", ca domnul Ion Coja e îngrijorat. Și-mi pare tare rău. Pentru că nu pot să ramân indiferent când aud că un om cu care am fost ani de zile vecin, cu care m-am salutat întotdeauna, la bloc sau la universitate, unde acum suntem colegi, ba am mai și schimbat câteva cuvinte, dacă nu amicale, macar urbane, așa, ca între oameni, când aud, așadar, că un om pe care-l știu de peste douăzeci de ani suferă. Domnul Ion Coja e înspăimântat de perspectiva aservirii țării ăsteia unor interese evreiești. Aservire care se face în fel și chip, chiar și prin naturalizarea secretă a vreo 450.000 de evrei. Cu toata durerea pe care o simt pentru zbuciumul sincer al distinsului cărturar care este domnul Ion Coja, nu pot să nu mă bucur când aud că fac parte dintr-o comunitate care s-a îmbogățit peste noapte, când nimeni nu mai spera, cu aproape tot atâția membri cât cei pieriți, din vina lor, firește, în Transnistria. Dar nu, dacă mă gândesc bine, așa ceva nu poate fi adevărat. Ăsta, totuși, trebuie să fie numai un zvon neîntemeiat, așa că mă grăbesc să-l asigur pe domnul Ion Coja că, măcar dinspre partea asta, poate fi liniștit. Nu suntem mai mult de 8-9.000 (estimare optimistă).

Suntem pe ducă și dacă Dumnezeu îi va da sănătate și ani mulți domnului Ion Coja, ceea ce eu îi doresc conform urării tradiționale evreiești: Să trăiești o sută douăzeci de ani!, va avea și fericirea să asiste la extincția acestei comunități care-l agresează, care nu-i dă pace și-i stă pe cap la modul cel mai propriu, doar de douăzeci și cinci de ani locuiește la etajul opt și noi *la nouă, chiar deasupra lui. L-om fi inundat vreodată, poate de-asta... Dar o să treacă: tata s-a dus, eu m–am mutat, mama are şi ea o vârstă... Răbdare, timpul le-aşează pe toate. Aş da orice să-l liniştesc, să se poata întoarce senin la masa lui de lucru. Oare ajută dacă-i spun că am făcut o căsătorie mixtă, că măcar de copiii mei nu are a se teme, sau asta e tot o dovadă a contaminării organismului viu şi sănătos cu vermina otrăvitoare? Doamne, ce ţi-e şi cu gândirea asta talmudică, sucită; care răstoarnă orice argument! Oricum, sper că l-am mai liniştit un pic pe bunul nostru vecin.»*

••• Când e vorba de oameni bolnavi, aflaţi în spital sau care au suferit intervenţii chirurgicale, mentalitatea din *alia* este printre cele mai înapoiate din lume. Dacă te pune dracu', pe tine, ziarist, să scrii că d. (d-na) Goldenberg a trecut (de altfel, cu succes) o operaţie la stomac, cei din jur intră în panică, făcând semne disperate – sst! nu scrieţi nimic, să nu se supere! El (ea) nu vrea să se ştie că s-a internat la Beilinson. Sau că a avut un atac de… sau de… Dar nu toată lumea gândeşte aşa. Oamenii mai în contact cu secolul XXI ştiu că a fi bolnav nu e ceva de ruşine, ceva "compromiţător" (ce-o să zică lumea?). Unul din aceşti oameni este tânărul regizor de filme pentru televiziune (telenovele) Andrei Zincă. Dintr-un articol cu care excelenta publicistă Sanda Faur inaugurează o cronică a televiziunii la "Realitatea Evreiască" (bravo, domnu' Dorian, bine că aţi pus mâna pe ea!), aflăm (cu tristeţe) de năpasta ce s-a abătut asupra tatălui său, romancierul Haralamb Zincă. Extrase:

«În ceasul de graţie pe care ni l-a oferit recent televiziunea publică, protagonişti au fost doi străluciţi "Profesionişti", care au judecat cu mintea rece şi limpede ceea ce s-ar putea numi "Telenovela vieţii mele": adică cea a tot mai celebrului regizor Andrei Zincă. Evreu de-al nostru. Român de-al nostru. Peruan de-al lui Mario Vargas Llosa. Pe care l-a hărţuit, cu fermecătoarea inteligenţă şi afurisita ei maliţie (luminate trufaş de decorul solar al platoului) excelenta tele-jurnalistă Eugenia Vodă (noră a binecunoscutului nostru scriitor Oliver Lustig), învăţată să stoarcă de la interlocutor tot ceea ce doreşte să afle. De astă dată, a scos doar ce a vrut să ofere interlocutorul ei, de talent şi profesionalism cel puţin egale. Numai că acest bărbat tânăr, frumos şi cuceritor, acest aventurier al filmului şi al Diasporei nedorite, a fost dispus să se mărturisească publicului românesc în întregime, cu o francheţe lipsită de complexe, cu un curaj de a-şi recunoaşte greşelile şi vremelnicele eşecuri – sentimentale, profesionale, familiale, paterne, filiale – curaj care i-a dovedit tocmai forţa caracterului. Să recunoşti că nu ţi-a fost defel greu "să trăieşti bine" în comunism, sub aripa ocrotitoare a unui tată scriitor de talia lui Haralamb Zincă, că nu ai simţit atunci otrava antisemitismului şi a altor mizerii ale epocii, dar că ai resimţit, cu vârsta, întreaga lor sufocantă apăsare; să fugi în lume după o iubită peruană care ţi-a respins multă vreme dragostea şi să o iei da capo cu învăţarea regiei de film spălând vase şi duşumele şi cărând pizza la domiciliu, să te deprinzi a te exprima în alte limbi decât cea maternă, dar continuând să vorbeşti o română perfectă; să te însori în cele din urmă cu femeia iubită, dar care să moară tânără de cancer, lăsându-te cu răspunderea creşterii a doi copii mici ("e mult mai greu să fii tată singur decât mamă singură"), ce poate fi mai patetic, mai telenovelistic decât o asemenea biografie.

Ciudat e totuşi că o asemenea viaţă, care poate bate toate telenovelele, nu a adus lacrima înduioşării la colţul ochilor, ci mai curând zâmbetul admiraţiei şi mândriei că un tânăr crescut sub privirile multora dintre noi, cu ai cărui părinţi suntem prieteni mulţi dintre noi, a dovedit – şi el! – forţa de supravieţuire a evreului şi harul artistului român.

Rectific: o lacrimă a fost strivită totuşi sub pleoapă. Atunci când a povestit, cu teribilă sinceritate, cum mintea tatălui său, scriitorul care a dăruit literaturii române zeci de romane palpitante, nu a mai fost în stare să-şi recunoască fiul. Alzheimerul l-a învins, dar nu definitiv. Căci alături de el veghează îngerul păzitor al casei, minunata soţie şi mamă Stela Zincă, din a cărei forţă şi devotament de "idişe mame" s-a hrănit întotdeauna întreaga familie.

– Şi vei face cumva o telenovelă pe trama vieţii tale? Ce titlu i-ai da? – nu l-a cruţat în final serafica diavoliţă Eugenia Vodă.

– Poate. Ce zici de titlul "De mână cu speranţa?"»

••• Victor Rebengiuc, unul din "monştrii sacri" ai teatrului şi filmului românesc, este un om tăcut. Iar uneori chiar hirsut. Nu aleargă după reclamă în gazete şi nu-i prea place să dea interviuri. Cu atât mai mult, atunci când acceptă să facă "mărturisiri complete" despre arta lui, spusele lui Rebengiuc sunt citite cu atenţie. Şi disecate. Este ceea ce s-a întâmplat cu interviul acordat nu de mult lui Marius Chivu de la revista "Dilema veche". Fragment:

«Sunteţi conştient de felul în care actorii se mobilizează şi dau ce au mai bun în preajma dvs.?

Da. Este o dorinţă a mea şi, în fond, o responsabilitate. Am avut profesori buni pentru a învăţa această responsabilitate a unui actor: respectul pentru text şi pentru spectacol, căci spectacolul de teatru nu este un recital. Am învăţat asta de la profesorii mei, de la Aura

Buzescu, în special, şi apoi de la ceilalţi actori cu care am jucat. Clody Bertola, de pildă, era un exemplu de dăruire şi de păstrare a integrităţii artistice, în timp, a unui spectacol.

I-aţi jucat pe Tănase Scatiu, Apostol Bologa sau pe Moromete şi putem oricând revedea filmele respective. Dar există roluri de teatru de care vă pare rău că nu s-au păstrat?

Sunt roluri pe care regret că nu le mai joc şi sunt roluri pe care regret că le-am jucat. (Râde.) Bătrânul Dodge din "Copil îngropat" de Sam Shepard este cel mai recent. Dintre rolurile mai vechi, am nostalgia primului rol de dramă pe care l-am jucat: Bif din "Moartea unui comis voiajor", un spectacol în regia absolut penibilă a lui Dinu Negreanu, un individ afon artistic, dar care a profesat din motive politice. Noroc că piesa lui Arthur Miller era prea bună şi, oricât s-a străduit Negreanu s-o strice, n-a reuşit. Am beneficiat atunci de ajutorul lui Liviu Ciulei, pe care l-am rugat să mă ajute să lucrez rolul. Acel rol a fost prima mea reuşită importantă.

Aţi jucat vreodată vreun rol pe care să-l simţiţi atât de aproape încât să plecaţi cu el acasă?

Niciodată, pentru că nu mă recunosc în piesele jucate. Sunt roluri care îţi vin de la prima lectură, altele ţi se destăinuie greu, trebuie să le convingi pentru a se lăsa cucerite.

Cum vă daţi seama că aţi "cucerit" rolul?

Când simt că replica vine de la sine, când îi găsesc tonul şi sinceritatea, când înţeleg adevărul şi sensul replicilor... Simţi atunci, dintr-o dată, că eşti luminat. Aşa mi s-a întâmplat cu rolul Pamfil, un tip de la partid, dintr-o piesă a lui Al. Mirodan, "Ziariştii". Jucam atunci alături de Toma Caragiu şi Virgil Ogăşanu. A fost ca o revelaţie când am simţit că am prins rolul. Poate şi pentru că tipii ăia de la partid erau simpli şi săraci cu duhul... (Râde.)»

••• Noi cunoaştem un Singer la Bucureşti, ex-directorul editurii "Hasefer" (care scoate cărţi noi la lumină în ritm de cinci pe lună). Dar din buletinul agenţiei ISRO-pres, din Haifa, am aflat şi de-un alt Singer (sau Zinger) care, însă, nu se îndeletniceşte cu răspândirea culturii iudaice în lume, ci cu alte lucruri:

«Ofiţerii de la Brigada de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Braşov au descins la firmele omului de afaceri româno-israelian Maor (Ori) Zinger, anunţă ziarul "Curierul Naţional".

Ancheta, aflată în faza premergătoare începerii urmăririi penale, cuprinde verificarea tuturor documentelor contabile ale societăţilor, existând suspiciunea că s-ar fi săvârşit infracţiunile de evaziune fiscală şi spălare de bani. Surse din rândul anchetatorilor ne-au declarat că este vorba despre "un control economic, care se desfăşoară în spiritul legii", arată ziarul. "Este un control economic la toate societăţile care au un rulaj mai mare, astfel încât să se poată stabili legalitatea activităţii acestora".

Brigada de Combatere a Criminalităţii anchetează numai prejudicii de peste 500 de mii de euro.

Soţii Zinger, Maor (în vârstă de 32 de ani) şi Ana-Gianina, figurează în topul celor mai bogate familii din România, cu o avere estimată, potrivit "Top 300 Capital", la 180-200 de milioane de euro. Împreună deţin sau administrează firme de construcţii, agenţii imobiliare, un mall, un complex comercial şi o firmă de pază şi protecţie. Având domiciliul în Braşov şi în Tel Aviv, Ori Zinger – continuă ziarul – spune că este proprietarul a mai mult de jumătate din clădirile şi vadurile comerciale din Braşov.

Potrivit Top 300, Maor îşi estimează valoarea activelor la peste 160 de milioane de euro şi spune că are în plan realizarea în următorii trei ani a unui complex rezidenţial în Braşov, în valoare de peste 320 de milioane de euro. Acesta ar urma să pună la dispoziţia braşovenilor peste 450 de apartamente. Spune că nu este speriat să lucreze cu cifre de o asemenea anvergură, dimpotrivă. "Când văd cifrele îmi doresc să am mai mult şi mai mult. Nu sunt omul care strânge, sunt tânăr şi vreau să îmi fac viaţa", spune Zinger.»

Banc de la Bucureşti

– Ce se mai poate lua jos de pe o secretară goală?

– Pe şeful ei.

Sport

Ne place că...

...am intrat în luna aprilie, ceea ce înseamnă că până la începerea mondialelor de fotbal din Germania (iunie a.c.) au mai rămas doar două luni, cu bătaie: aprilie, bineînţeles, şi pe urmă mai; apoi, când am intrat în iunie, nu ne mai pasă de nimic, ne uităm pur şi simplu la ceas.

Ne place, de asemenea, că...

...după încheierea turneului luăm o scurtă pauză, tocmai bună ca să digerăm meciurile de la TV şi să mai vedem şi de familie, după care intrăm, din nou, în şvung (şi ce şvung, că acum e vorba şi de echipa noastră!), pregătindu-ne de jocurile de calificare pentru Campionatul European din 2008. Iată (ca să ne facem planurile de viitor) cum arată programul naţionalei Israelului:

2 septembrie 2006: cu Estonia; 6 septembrie 2006: cu Andorra; 7 octombrie 2006: cu Rusia; 15 noiembrie 2006: cu Croaţia; 24 martie 2007: cu Anglia (no comment!); 28 martie 2007: cu Estonia; 2 iunie 2007: cu Macedonia; 6 iunie 2007: cu Andorra; 8 septembrie 2007: cu Anglia; 17 octombrie 2007: cu Croaţia; 17 noiembrie 2007: cu Rusia; 21 noiembrie 2007: cu Macedonia.

Ne place că...

...firma de pompe funebre "Kramer Funerals", din Bad Salzuflen, Germania, a lansat pe piaţă sicrie vopsite în culorile clubului favorit al decedatului. Premiera-n materie e constituit-o un coşciug galben-negru, culorile echipei de fotbal Borussia Dortmund; ne place, de asemenea, că familia şi prietenii defunctului au fost entuziasmaţi de idee, declarând unui reporter de la "Der Spiegel" că vor recurge şi ei (la momentul potrivit) la sicrie de-acest fel; ne mai place, în acelaşi timp, că persoanelor care au cerut să fie incinerate, firma sus-amintită le pune la dispoziţie urne în formă de minge de fotbal.

Angelica Rozeanu

Angelica Rozeanu, născută Adelstein, fostă multiplă campioană mondială la tenis de masă, a încetat din viaţă luna trecută la Haifa, la vârsta de 84 de ani.

Aşa cum transmite agenţia ISROpres, din Haifa, după cel deal doilea război mondial, când a revenit în sportul de performanţă românesc jucând un timp pentru clubul Macabi (în perioada războiului evreii nu au avut voie să participe la competiţii sportive oficiale), Angelica a câştigat 20 de titluri de campioană a României si 17 titluri mondiale (la probele de simplu şi dublu femei, dublu mixt şi pe echipe). În 1959, după o perioadă în care a fost persecutată de regimul comunist (pentru că acceptase oferta unei companii străine de a se da numele ei unei noi palete de tenis de masă), Angelica nu a mai revenit în România la sfârşitul unui concurs din Austria. În 1960, împreună cu fiica ei, ea a emigrat în Israel, unde a câştigat de două ori titlurile de campioană la Macabiade. Chiar şi după ce a părăsit sportul de performanţă ea s-a bucurat de un prestigiu excepţional în lumea tenisului de masă, fiind invitata de onoare a Federaţiei internaţionale de specialitate la mai multe campionate mondiale – ultima oară anul trecut, în Japonia.

...La informaţia de mai sus, confratele Uly Vălureanu, care-a cunoscut-o bine pe marea campioană, a adăugat următoarele:

"Am cunoscut-o pe Angi – cum i se mai spunea Angelicăi Rozeanu – imediat după cel de-al doilea război mondial, cand a început să participe la concursurile de tenis de masă organizate la Bucureşti, şi a învins-o în finale, fără probleme, pe Magda Rurac, fosta campioană la tenis de masa. De câteva ori a schimbat câteva mingi şi cu copiii de la Macabi.

Într-o zi a fost chemată la OSP – organizaţia care conducea sportul românesc. I s-a spus că noul regim politic din România are nevoie de succese sportive şi pe plan internaţional şi că s-a ajuns la concluzia că tenisul de masă era singurul sport în care se putea obţine, atunci, un titlu de campion mondial. Dacă îşi ia angajamentul că va câştiga, i s-a spus, atunci va fi trimisă la campionatul mondial de la Londra. Surprinsă, Angelica a răspuns că nu îşi poate lua un astfel de angajament, că nici un jucător serios nu-şi poate asuma o asemenea obligaţie. Gizi Farcaş, campioana Ungariei – a arătat ea – este o jucătoare puternică şi nu poate garanta că o va învinge, deşi, fireşte, va încerca din răsputeri să câştige... I s-a permis să plece cu toate că a refuzat să semneze angaja-

mentul că va învinge şi a revenit campioană mondială... Mass-media a ridicat-o în slăvi şi radioul a transmis o emisiune specială în care a reconstituit un reportaj din timpul finalei.

Un timp mi-a fost şi... colegă de redacţie, la "România libera". A vrut să cunoască gazetăria şi din interiorul ei, nu numai din ce se scria despre ea. A fost angajată în secţia de sport, al cărei şef era G. Rusu. Ziarul era condus atunci de Nicolae Belu, Costin Murgescu, Henri Dona, Alexandru Cornescu.

În prima zi a activităţii ei de redactor, Angelica a avut o replică amuzantă. Scrisese un articol iar secretariatul a anunţat-o că articolul era prea mare şi că trebuie redus. I s-a trimis un şpalt (o foaie dreptunghiulară pe care se imprimase textul articolului) şi i s-a cerut să taie 20 de rânduri (adica să şteargă cu creionul 20 de rânduri tipografice ce urmau să fie tăiate din text). Angelica a spus că le va tăia şi s-a dus într-o cameră vecină, de unde a revenit cu o... foarfecă!

Ne-am întâlnit de multe ori şi în Israel: Venea şi la reuniunile Cercului Cultural din Haifa. Îmi povestea mai ales despre vizitele pe care le facea în România şi în alte ţări, despre întâlnirile avute cu persoane pe care le cunoscusem şi eu. Ultima oară am văzut-o la recepţia de la Tel Aviv organizată cu prilejul Zilei Naţionale a României. ... Se plângea că o dor picioarele şi mergea greu...

Nu ne place că...

...o selecţionată de rugbişti bucureşteni jucând în Anglia, la Gloucester, a fost învinsă de britanici cu scorul de 106-3.

Ne place că...

...nu numai tipii cu petrolul sau escrocii de talent câştigă bani cu ghiotura, ci şi anumiţi sportivi care, să nu le fie de deochi, reuşesc să termine cu bine luna; aşa cum se vede din *top*-ul celor mai bine plătite vedete din lume:

1. Peyton Manning (fotbal american) – 35.037.700 $; 2. Michael Schumacher (automobilism Formula 1) – 35.000.000; 3. Alex Rodriguez (baseball) – 26.000.000; 4. Ralf Schumacher (automobilism Formula 1) – 25.000.000; 5. Barry Bonds (baseball) – 22.000.000; 6. Kimi Raikkonen (automobilism Formula 1) – 22.000.000; 7. Manny Ramirez (baseball) – 22.000.000; 8. Shaquille O'Neal (baschet) – 20.000.000; 9. Derek Jeter (baseball) – 19.600.000; 10. Allan Houston (baschet) – 19.125.000.

(Notăm că, exceptându-i pe fraţii Schumacher, germani, şi pe Raikkonen, finlandez, ceilalţi sunt americani; notăm, de asemenea, nu fără o strângere de inimă, că printre cei 10 mari nu s-a strecurat nici un fotbalist; cât despre atleţi, ce să mai vorbim!)

Nu ne place că...

...fostul fotbalist de la Dinamo-Bucureşti, Emanuel Moldoveanu, a fost arestat de poliţia din Placer County (nordul Californiei), fiind acuzat, cu probe irefutabile (înregistrări pe video) de furturi de bani cu ajutorul *card*-urilor false; nu ne place, în aceeaşi ordine de idei, că Aurelian Zlati, fost jucător la FCM Bacău, a fost condamnat de un tribunal din Norfolk (Marea Britanie) la 21 de luni închisoare (efectivă) din aceleaşi motive precum cele arătate mai sus.

Ne place (à propos de Angelica Rozeanu) că...

...postul românesc TVRI (pe care îl prindem şi noi) a transmis, în ziua de 15 martie a.c., o emisiune omagială închinată marii campioane, în cursul căreia vorbitorii – de la ziaristul Emanuel Valeriu la jucătoarea de tenis de masă Geta Pitică – au vorbit cu emoţie vizibilă despre tinereţea formidabilă a formidabilei sportive.

ALL MERIDIAN TOURS LTD.
AMT
ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

Onoratei clientele, rudelor, prietenilor, colaboratorilor
vă dorim:

Hag Pesah Sameah!

Permanent la dispoziţia dvs. pentru organizarea
unei vacanţe plăcute!

● Bilete de zbor ● Rezervări de hoteluri ● Închirieri maşină ●
● Staţiuni de odihnă ● Îngrijiţi-vă sănătatea în staţiunile
din România!

★ Conştiinciozitate ★ Competenţă profesională ★
★ Folosiţi perioada de primăvară cu preţuri atractive! ★

STAN VLAD

Corespondență din București

„Peștii cei mari” în plasa justiției!

- **Vom intra în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007?**
- **Foştii şi actualii mari corifei, în anchete penale la Procuratură**
- **Bucureşti – un oraş plictisitor?**

Toată lumea politică (şi toată ziua) nu are în discuţie decât un subiect: integrarea României în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Guvernanţii se laudă că au făcut şi fac totul pentru a fi pregătiţi; cei din opoziţie critică mereu că treburile merg greoi şi că cei de la putere vor înregistra un mare eşec, ceea ce va dăuna României.

Realitatea este că în două domenii se stă încă slab: în ce priveşte lupta împotriva corupţiei şi mediul. Cea mai importantă este lupta contra corupţiei. Uniunea Europeană ne cere ca până în luna mai, când se va publica raportul de ţară, să demonstrăm că o serie dintre marii corupţi şi mafioţi au şi fost judecaţi şi şi-au primit pedeapsa meritată. Altfel, ne aşteaptă aplicarea regulii de salvgardare, adică amânarea integrării cu cel puţin un an!

Cam aşa stau lucrurile la ora actuală. (În paranteză fie spus, la noi, îndeosebi guvernanţii cred că vom fi primiţi oricum în UE, întrucât România, cu o piaţă de 22 milioane de consumatori, aduce destul de multe avantaje pentru europeni. Poate.)

Oricum, în prezent, în ţară, de câteva luni bune, toată lumea, dar mai ales presa, se ocupă de justiţie şi lupta împotriva corupţiei. Au fost adoptate legi şi norme noi în ce priveşte faptele ilegale, au fost şi încă sunt reorganizate instituţiile justiţiei, au fost luaţi în vizorul procuraturii oameni cu greutate (nume sonore) din fosta (dar şi din actuala) guvernare. Încep să cadă în plasa justiţiei "peştii mari" (cum a cerut Uniunea Europeană).

Sunt mulţi "peşti mari" care bat acum drumurile spre Parchetul General şi Parchetul Anticorupţie (botezat, mai nou, Direcţia Naţională Anticorupţie, dar cu un statul independent). Dintre aceştia să vă spunem două nume mai sonore: Adrian Năstase, fostul prim ministru, preşedintele executiv al Partidului Social Democrat, funcţie din care s-a autosuspendat de când au început anchetele penale. Apoi e vorba de Dinu Patriciu, fruntaş liberal (deci din partidul aflat la putere acum) şi şeful celei mai mari companii din ţară, "Rompetrol".

Între timp Dinu Patriciu a şi fost arestat. Justiţia română, aşa cum e organizată acum, este mult mai independentă şi nu mai este atinsă de ingerinţe politice. Omul care proclamă sus şi tare neamestecul politicului în actul de justiţie, este preşedintele ţării, Traian Băsescu. Ca urmare, în prezent se află în anchetele penale ale procurorilor într-adevăr oameni politici corupţi, indiferent din ce partid fac parte – putere sau opoziţie. Să sperăm că va continua aşa, întrucât acţiunea în sine aduce o mare satisfacţie în rândul poporului.

Aminteam mai înainte de Adrian Năstase, fostul prim ministru în anii 2001-2004. Am mai amintit de el într-o corespondenţă anterioară cu "mătuşile din Bucureşti". Povestea cu mătuşa Tamara a lui Adrian Năstase a făcut înconjurul lumii. Pentru presa din România, pentru ziarişti, pentru caricaturişti, constituie o pâine bună de mâncat. Vă reamintim pe scurt cine-i mătuşa Tamara. Adrian Năstase, împreună cu soţia sa Dana Năstase (şi ea chemată penal la Parchet) sunt de o avariţie rar întâlnită. Năstase are bogăţii nemăsurate şi tot mai vrea. Anul trecut nu avea cum să justifice peste un milion de euro, venit ilicit, şi a inventat povestea prostească cu mătuşa Tamara, care i-ar fi lăsat moştenire bani şi bunuri în valoare de peste un milion de euro. Această mătuşă "bogată" avea vârsta de 97 de ani când a murit, anul trecut, şi locuia într-un apartament sărăcăcios dintr-un bloc. Ducea o viaţă modestă fiindcă pensia era mică. Când au analizat mai bine situaţia ei, atât procurorii cât şi presa au constatat că era practic imposibil ca această mătuşă să desfăşoare tot felul de activităţi (şi imobiliare) care să-i aducă astfel de venituri (oricum, impozite nu plătise de nici un fel). Când a murit, în 2004, a fost incinerată ca să nu mai rămână nici o urmă după ea. Toate escrocheriile au fost făcute însă în numele ei ca să fie acoperită familia Năstase.

Adrian Năstase are încă o funcţie importantă în România: este preşedintele Camerei Deputaţilor (o greşeală a puterii actuale!). Deci, nu poate fi anchetat ca un om de rând. Timp de două luni s-au purtat discuţii aprige la Parlament pentru a se obţine un ordin de percheziţie la două din casele lui Năstase: în str. Zambaccian din Bucureşti şi în comuna Cornu din judeţul Dâmboviţa (unde Năstase are o vilă şi o fermă mare). Comiţând chiar ilegalităţi şi abateri grave de la morala parlamentară, Adrian Năstase a votat împotriva cererii de aprobare a percheziţiei. Precizăm că el este incriminat şi pentru alte abuzuri: luare de mită, transferuri ilegale de fonduri, inducerea în eroare a orga-

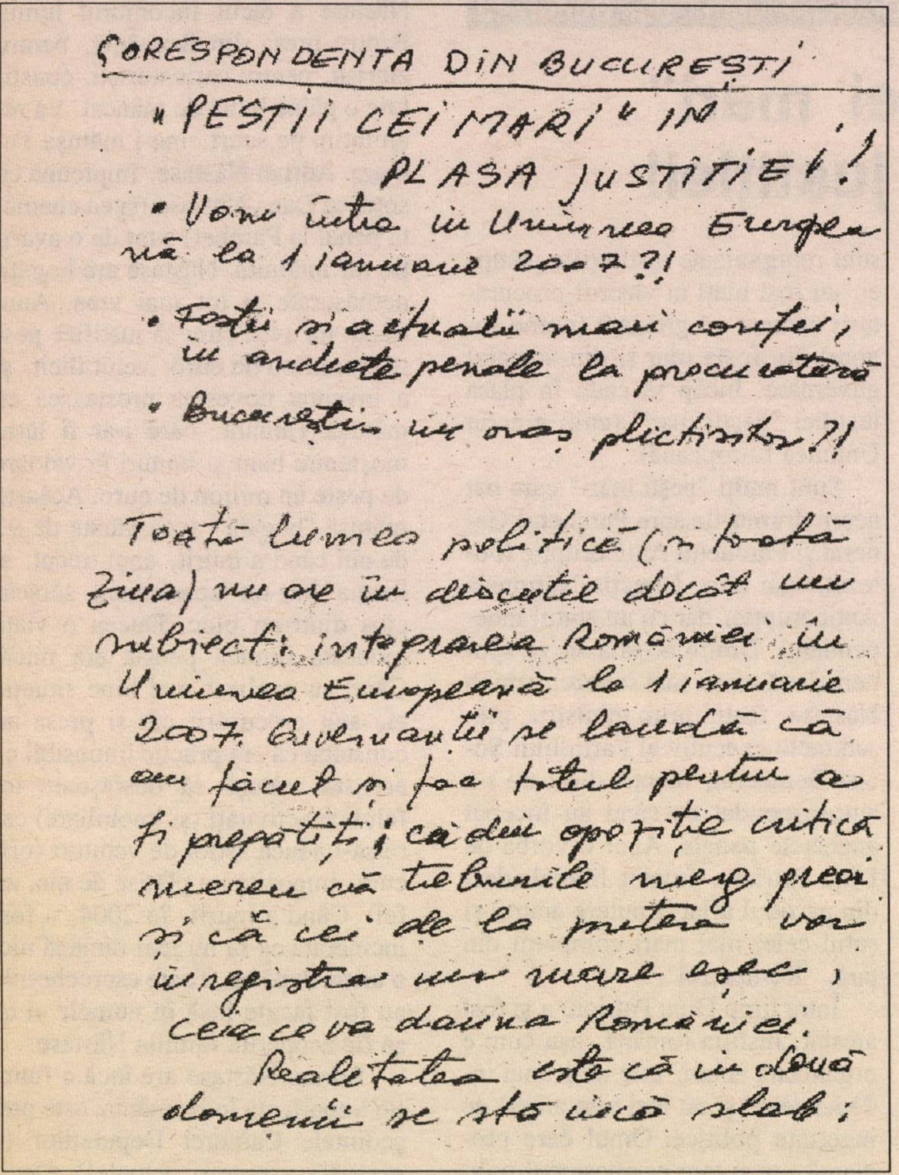

CORESPONDENȚA DIN BUCUREȘTI

„PEȘTII CEI MARI" ÎN PLASA JUSTIȚIEI!

• Vom intra în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007?!

• Foștii și actualii mari corupți, în anchete penale la procuratură

• Bucureștiul un oraș plictisitor?!

Toată lumea politică (și toată ziua) nu are în discuție decât un subiect: integrarea României în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Guvernanții se laudă că au făcut și fac totul pentru a fi pregătiți, iar cei din opoziție critică mereu că treburile merg prost și că cei de la putere vor înregistra un mare eșec, ceea ce va dăuna României.

Realitatea este că în două domenii se stă încă slab:

Facsimil după corespondența scrisă de Stan Vlad, cu câteva zile înainte de moarte

nelor judiciare. Dosarele penale împotriva soților Năstase (și soția, Dana Năstase, este acuzată de multe ilegalități) sunt numeroase și voluminoase.

Mai mult ca sigur că până la apariția acestor rânduri el va fi demis din funcțiile politice pe care le ocupă; cum scriam mai sus, din cea de președinte executiv al PSD s-a autosuspendat. Se pare că la aceasta l-au îndemnat propriii săi colegi de partid.

(Intuiția lui Stan Vlad s-a dovedit justă: între timp Adrian Năstase a demisionat și din funcția de președinte al Camerei Deputaților, **n. red.**)

Pe lista corupților din PSD se mai află și alți conducători. Până și Mircea Geoană, actualul președinte al partidului, a inventat un verișor ca să justifice proveniența în averea lui a unui teren. Altul din... marii strângători de averi este fostul ministru al Industriei și Comerțului, Dan Ioan Popescu, care în patru ani de ministeriat a "cumpărat" 23 de case și terenuri în stațiunea montană Azuga, de pe Valea Prahovei. Lista ar putea continua, dar ne oprim aici până vom vedea ce descoperă procurorii. Până și Mircea Geoană, actualul președinte al partidului, a declarat că s-a "săturat ca PSD să fie caracterizat drept un partid al corupților". Și când te gândești că este cel mai puternic partid din România și care a stat cel mai mult la guvernare!

Și în celelalte partide din România sunt oameni influenți corupți și implicați în structuri mafiote, care se află în vizorul procurorilor. Dosarele penale de anchetă se înmulțesc cu fiecare zi. Nu întâmplător Uniunea Europeană condiționează prmirea noastră în UE de lupta și măsurile ferme împotriva corupției!

Președintele țării, Traian Băsescu, și ministrul Justiției, Monica Macovei, aflați în fruntea luptei anticorupție, au reușit multe lucruri spectaculoase. Corupții mari sunt mai toată ziua pe drumurile spre Procuratură. Judecări și condamnări nu au ieșit încă. Dacă în ce privește Poliția și Procuratura lucrurile s-au mai rezolvat, în sensul că aceste organe își fac mai bine datoria, nu la fel de bine stau treburile cu magistrații judecători. Toată justiția este independentă și nimeni nu-i poate da indicații, dar mai sunt destui judecători care înțeleg altfel misiunea lor și aplică legile după cum doresc sau au interes. Să nu uităm că în România, în jurul tuturor instituțiilor de stat s-au creat numeroase grupuri de interese de tip mafiot, care le determină la măsuri contrare legilor. Chiar și unii dintre colegii noștri din gazetărie sunt acuzați de procurori că fac parte din grupuri de interese care-i apără pe corupți. În prim plan (acuzat de procurori) se află directorul trustului de presă "Ziua", Sorin Roșca Stănescu, om cu vechi state de serviciu în presă. Despre el se afirmă că face parte din grupul de interese al lui Dinu Patriciu, şeful companiei "Rompetrol" şi fruntaş liberal (amic bun cu actualul prim ministru, Călin Popescu Tăriceanu).

◆

În timp ce autorităţile guvernamentale se dau de ceasul morţii cu lupta anticorupţie, în timp ce presa zilnică e plină numai de corupţi demascaţi şi cu mascaţi care fac arestări, marea majoritate a oamenilor obişnuiţi, aflaţi într-o stare de detaşare şi uimire totodată, îşi vede de necazurile cotidiene, de fapt de supravieţuire. Problemele vieţii cotidiene au devenit tot mai multe, mai ales prin scumpiri de taxe şi preţuri. Mai puţin de jumătate din populaţia ţării nu vede cu ochi buni aderarea României la Uniunea Europeană. (Ungurii care au intrat în UE anul trecut vin acum în România să cumpere alimente şi benzină de la noi. Noi unde o să ne ducem? La basarabeni? Ăia sunt mai săraci ca noi!)

Viaţa în Bucureşti, ca şi în oraşele mari, este destul de plictisitoare. Nu sunt manifestări de anvergură, nu sunt festivaluri, expoziţii sau acte de cultură care să atragă publicul, să-l intereseze. Teatrele nu au bani pentru premiere noi, concerte nu se mai ţin. În rândul tinerilor mai trezeşte interes doar câte o formaţie muzicală modernă, aflată întâmplător în turneu şi pe la noi. Viaţa mondenă este practic inexistentă.

Acum, cu focarele acestea de gripă aviară, a primit o lovitură grea şi turismul, cel de pe litoralul Mării Negre. Se aştepta ca anul acesta numărul turiştilor străini să crească cu 15-20 la sută. La ora actuală marile companii turistice au anunţat că renunţă la contractele cu România din cauza pericolului gripei aviare. (De când a început genocidul în rândul păsărilor de curte, oamenii de la sate şi de la marginea oraşelor sunt disperaţi. Pentru ei, păsările erau o importantă sursă de hrană.)

Ne surprinde, pe de o parte, apatia din rândul tineretului (care nu are altă dorinţă decât să plece la muncă în străinătate), iar pe de altă parte, proliferarea actelor antisociale. Acum şi în România străzile sunt nesigure seara şi noaptea! Trecem printr-o perioadă grea şi în plan social, din cauza traiului tot mai greu,, a scăderii nivelului de viaţă. Că există greutăţi momentane nu-i chiar aşa de mirare când guvernanţii sunt din patru partide diferite şi mai mult se ceartă între ei, ci faptul că nu există programe certe de dezvoltare, de ieşire din impas. Se descurcă bine cei care fură. cam trei la sută din populaţia ţării a acumulat bogăţiile, iar restul – sărăcia.

Va fi mai bine după ce vom adera la Uniunea Europeană? Greu de crezut. Bani vor veni, dar cine-i va lua? Noi rămânem cu speranţa!

C.N.N.

Ce Narcotic Nociv

ISRATON

Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la preţuri şi în condiţii speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile

(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39

Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317

www.ISRATON.co.il

- **Ion Coja şi diagnosticul medicului**
- **Îndemnul lui Umberto Eco**
- **Caricaturile şi Mahomed**

Pe drum, de la Otopeni la Bucureşti

«Pe drumul lung de întoarcere spre Bucureşti, un drum sufocat de aglomeraţie şi de isterie, am citit un text scos de pe Internet, pe care nu avusesem timp să mă uit. Îl pierdusem. L-am parcurs şi, pe măsură ce mă apropiam de final, mi se părea că mi se şterge din cap, complet, că nu pot reţine nimic. Decât un soi de zgomot neplăcut, de huruială. Am pus-o pe seama avionului din care coborâsem nu de mult. Am luat-o calm, de la început. "În momentul de faţă nu putem aprecia cine este, din punct de vedere juridic, autorul agresiunii, al planului, deopotrivă imoral şi iresponsabil, de strămutare în România a unui număr de evrei, suficient de mare pentru a provoca în România o catastrofă demografică, un genocid anti-românesc, pe cât de discret, pe atât de eficient". Las la o parte stilul. Mai pot fi strămutaţi oameni, atât de mulţi, de colo, colo? Să se fi produs o invazie masivă cât am fost la Cluj şi să nu-mi fi spus şi mie nimeni? Mă uit la dată, octombrie 2005. În cazul acesta, ar fi trebuit să ştiu ceva. Cum poate organiza cineva un genocid discret? Cum mai poate, totuşi, cineva debita asemenea inepţii intolerante şi instigatoare? Cum mai pot fi ele publicate într-un ziar dintr-o ţară care aşteaptă unda verde pentru intrarea în Uniunea europeană? "Cu ajutorul tuturor guvernelor de după '90 şi al principalelor mijloace de informare în massă, încetăţenirea evreilor se face în secret, în cea mai mare taină". "Un scenariu apocaliptic pentru poporul român." Doamne, Dumnezeule! Mi se face ruşine, mă ghemuiesc în maşină. Caut autorul. "Uniunea Vatra Românească, Liga pentru combaterea antiromânismului, pentru conformitate, Ion Coja." Nu mă mir. Habar n-am dacă mai este profesor la Facultatea de Litere din Bucureşti. Ar fi grav, grav de tot. Înainte de '89 era suspectat că practica un fel de instigare împotriva regimului, nimic altceva decât una din clasicele provocări, în plasa cărora cădeau, inocent, destui studenţi şi profesori. Că articolul bate câmpii fără graţie, nu ar fi alarmant. Nici scenarita care se revarsă furibund. Nu e nici primul şi, din păcate, nici ultimul de acest fel. Că aiurelile se amestecă cu o imaginaţie bolnavă, iaraşi nu ar fi pentru prima oară când citim aşa ceva. Mai ales în "România Mare". Tonul şi felul cum se produce instigarea antisemită sunt realmente stupefiante! Evreii şi numai ei toţi, toţi sunt de vină pentru tot dezastrul din ţara asta, iar acţiunile lor au fost sprijinite de toţi cei trei preşedinţi de după '90, şi ei evrei, de toţi directorii marilor trusturi de presă!!!! În timpul globalizării, al deschiderii spiritului dincolo de orice frontieră, sunt unii care trăiesc în întuneric şi simt că deţin monopolul absolut al patriotismului, al iubirii profunde faţă de valorile naţionale. "Avertizăm comunitatea internaţională asupra faptului că proiectul Israel în România pune poporul român în situaţia de legitimă apărare şi îndreptăţeşte pe fiecare român la orice reacţie defensivă şi pedepsitoare faţă de invadatori şi faţă de complicii acestuia." Nu cunosc reacţii după apariţia acestei violente şi inadmisibile instigări la crimă, în fond şi la urma urmelor. Poate nu ştiu eu. Mi s-a făcut frică. Un medic, după ce i-am dat textul, a fost sumar şi sumbru în comentariul lui. şi extrem de precis în diagnostic.»

(Dintr-un articol semnat "Cronicar"; în "România literară", Bucureşti 2006)

„Obiectiv legionar" şi altele

«Forumul Mondial al Popoarelor (ONU) şi Consiliul Europei au declarat anul 1997, an al luptei împotriva xenofobiei, şovinismului, antisemitismului, extremismelor de orice fel şi a recrudescenţei organizaţiilor de tip fascist, fundamentalist, a terorismului ca armă politică. Se cunoaşte că după 1989, în ţări precum Germania, Franţa, Austria, Ungaria, Cehia, Polonia, Ucraina, Rusia, Bulgaria etc. au luat naştere şi se dezvoltă astfel de mişcări ale căror acţiuni nefaste sunt tot mai prezente pe continentul european. Din nefericire şi în România s-au format nenumărate cuiburi de legionari, mai ales în principalele centre universitare ca: Timişoara, Cluj, Craiova, Bucureşti, Iaşi, Braşov, Oradea, Constanţa şi altele. Căpeteniile legionare şi-au pus în mişcare întregul arsenal de racolare a unor tineri din licee, studenţi în teologie, filozofie, medicină, construcţii, orientându-se cu precădere către acele categorii socio-profesionale care vin în contact cu publicul larg în vederea recrutării de adepţi ce împărtăşesc crezul şi ideologia legionară. Chiar dacă nu mai suntem în 1933, în 1940 sau 1941, cine-are curiozitatea să pună mâna pe publicaţia "Obiectiv legionar", al cărui conţinut rasist se constituie într-un autentic holocaust al conştiinţelor, va realiza că, de fapt, ne întoarcem la acele vremuri negre ale istoriei pe care le credeam apuse pentru totdeauna din memoria poporului român. Pentru România, pericolul fascist vine atât din partea nostalgicilor legionari, care speră să revină pe scena politică, cât şi a neofasciştilor (nu mai puţin periculoşi), extremişti deghizaţi în straie naţionaliste şi patriotarde, defilând în faţa unui electorat debusolat şi uşor de manipulat pentru a le da votul. "Vom fi iarăşi ce am fost şi mai mult de atât", exclamă cu dezinvoltură unii dintre extremişti.

Dispunând de resurse financiare din ţară şi din străinătate, mişcarea legionară editează cărţi, broşuri, ziare, manifeste, afişe şi alte materiale de propagandă. Recent, centrul Capitalei a fost, din nou, agresat de manifeste de mari dimensiuni, înfăţişându-l pe C. Z. Codreanu, căpetenia mişcării legionare, precum şi sigla Gărzii de Fier şi îndemnuri rasiste, iar comandanţi şi simpatizanţi legionari apar la întruniri publice şi emisiuni televizate, unde îşi expun cu dispreţ şi aroganţă crezul şi orientarea politică, fără reţinere sau teamă de răspundere. Anual se organizează tabere de educaţie şi instrucţie paramilitară în Munţii Bucegi, la Padina sau la Marea Neagră, la Costineşti, unde se studiază "operele" lui C. Z. Codreanu, "Istoria şi doctrina mişcării legionare". Mai nou se difuzează o mare cantitate de maculatură cu iz legionar pe Internet, care oferă o vastă cale de pătrundere în rândurile tineretului. …

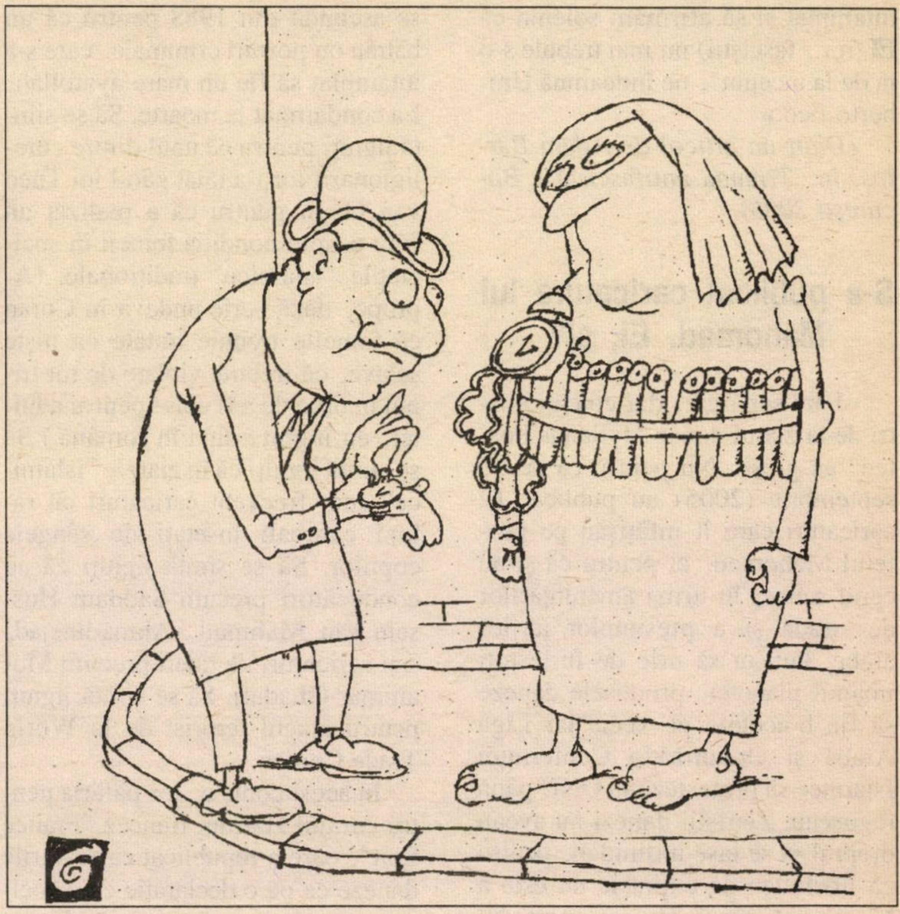

Desen de Ion Barbu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006

În numerele anterioare ale "Tribunei antifasciste" s-au oferit cititorilor noştri exemple de legionari care, sfidând legislaţia în vigoare, apar în public, unde, cu nonşalanţă, prezintă "înalta spiritualitate legionară", profitând de faptul că la noi democraţia nu este capabilă să se apere, că ţara n-ar fi, chipurile, aptă să se autoguverneze, dând semne de alunecare spre extrema dreaptă. Cei abilitaţi prin lege să intervină, să condamne şi să sancţioneze asemenea acte şi manifestări pline de cinism, nu au dorit sau nu li s-a pretins să-şi facă datoria. Nu s-a auzit măcar o voce în forul legislativ al ţării, care să incrimineze mişcările de extremă dreaptă, în schimb s-au auzit destule voci împotriva extremei stângi. Este regretabil că societatea civilă, cu numeroasele ei organizaţii, asociaţii şi fundaţii (cu excepţia AAR), este extrem de puţin angajată în combaterea fenomenului extremist de esenţă neofascistă. Pe aceeaşi linie pasivă se situează şi Biserica Ortodoxă Română, care, în loc să combată răul reprezentat de forţele extremiste, îngăduie unor preoţi şi înalţi prelaţi să patroneze unele manifestări "creştine" dedicate elogierii mişcării legioare sau căpeteniilor acesteia. Încă de la înfiinţarea sa în 1990, Asociaţia Antifasciştilor din România s-a dovedit a fi singura formaţiune cu caracter democratic care, prin nenumărate articole, note şi proteste, a cerut insistent autorităţilor statului să pună de acord legislaţia noastră cu normele juridice europene prin care să interzică orice activitate cu caracter fascist sau legionar.

"Suntem aici să ne amintim ce s-a

întâmplat şi să afirmăm solemn că **EI** (n.r., fasciştii) nu mai trebuie s-o ia de la început", ne îndeamnă Umberto Eco.»

(Dintr-un articol de Adam Bartoş; în "Tribuna antifascistă", Bucureşti 2006)

S-a publicat caricatura lui Mahomed. Ei, și?

«Fără supărare, dar colegii noştri de la ziarul danez "Jyllands Posten" au greşit. Nu pentru că pe 30 septembrie (2005) au publicat 12 caricaturi care îl înfăţişau pe profetul Mahomed, ci pentru că şi-au cerut scuze, în urma ameninţărilor de stradă şi a presiunilor ţărilor arabe. Puteau să urle de furie toţi imamii planetei, produsele daneze să fie boicotate pe vecie iar Liga Arabă şi Organizaţia Conferinţei Islamice să protesteze la ONU până răguşeau. Ziariştii danezi nu aveau dreptul să se lase intimidaţi, pentru că libertatea de expresie nu este a lor s-o negocieze sau s-o scuze. N-am străbătut perioada Inchiziţiei (sau, aici, la noi, a Iconoclasmului) ca să vină un tip de aiurea să ne spună pe cine avem sau nu dreptul să înfăţişăm în caricaturile pe care le publicăm. Reprezentarea figurată a lui Mahomed sau a lui Dumnezeu este interzisă în Islam. Cu tot respectul, dar e strict problema lor. De ce ne-ar angaja cu ceva acest tabu pe noi în această parte de lume unde se trăieşte în societăţi seculare în care fiecare poate să practice ce religie vrea? Ce urmează, să înceteze credincioşii ortodocşi să mai venereze icoanele? Să renunţăm la crucifixuri? Sau poate numai la Moş Crăciun?

Se simt musulmanii jigniţi de caricaturile care deja circulă – de neoprit – pe Internet. Ei, şi? Nu e treaba lor să se simtă jigniţi. Să se simtă jigniţi că un scriitor de talia lui Salman Rushdie este nevoit să se ascundă din 1988 pentru că un bătrân cu porniri criminale, care s-a întâmplat să fie un mare ayatollah, l-a condamnat la moarte. Să se simtă jigniţi pentru că unul dintre coreligionarii lor i-a tăiat gâtul lui Theo van Gogh pentru că a realizat un film despre condiţia femeii în societăţile "islamice" tradiţionale. (Apropo, dacă scrie undeva în Coran că femeile trebuie tratate ca nişte sclave, că trebuie violate de tot tribul înainte de a fi ucise pentru adulter, eu înghit ediţia în română.) Să se simtă jigniţi că în ziarele "islamice" apar frecvent caricaturi cu rabini canibali însetaţi de sângele copiilor. Să se simtă jigniţi că au conducători precum Saddam Hussein sau Mahmud Ahmadinejad, sau caricaturi de lideri precum Muammar Ghadafi. Să se simtă jigniţi pentru atacul terorist de la World Trade Center.

În acest context, jos pălăria pentru curajul ziarului francez "France Soir", care a republicat caricaturile daneze ca pe o declaraţie că o societate seculară care respectă libertatea de expresie nu se poate lăsa intimidată. Dacă vor respect, musulmanii fundamentalişti ar trebui să renunţe la ipocrizia cu care recurg la religie când le este la îndemână să joace comedia victimei. Dacă nu, vorba lui Caragiale: "A se slăbi".»

(Dintr-un articol de Cristian Câmpeanu; în "România liberă", Bucureşti 2006)

Sfârșitul unei prietenii

«În 1990 am petrecut câteva luni în Iowa City, oraşel universitar din centrul Americii. Locuiam într–un hotel, împreună cu cei vreo sută de alţi scriitori din toată lumea, adunaţi sub egida unui faimos program cultural. Fiecare avea câte o garsonieră care comunica, prin intermediul unei bucătării comune, cu garsoniera altui coleg. S-a nimerit ca partenerul meu de "apartament" să fie un scriitor indonezian, care mi-a devenit repede bun prieten. Ne întâlneam în bucătărie, unde încercam să gătim, fiecare, mâncăruri "naţionale", şi era o mare plăcere să le punem apoi în comun şi să le mâncăm, de-a valma, cu exclamaţii de surpriză şi bucurie. Ne înţelegeam şi pe alte subiecte: romanele lui erau specializate politic: toate vorbeau despre lupta indonezienilor împotriva comunismului.

Aveam lecturi comune, pasiuni comune, un fel foarte asemănător de a vedea viaţa. Prietenul meu părea (şi chiar era, până la un punct) un om firesc, cum întâlneşti pe stradă oameni din toate colţurile lumii. Amiciţia noastră a mers ascendent, până în punctul dramatic în care, în doar o jumatate de oră, s-a frânt şi n-a mai putut fi reparată niciodată. După acea zi tristă ne-am schimbat orele de masă şi, practic, nu ne-am mai întâlnit decât în împrejurari neutre, cu tot grupul.

A fost, fireste, vorba despre religie. Subiectul a apărut în conversaţie din vorbă-n vorbă, cum se-ntâmplă, fără nici cea mai mică intenţie, iniţial, de a deveni subiect dominant. Colegul din Indonezia mi-a spus că e musulman, m-a întrebat dacă sunt creştin, ce fel de creştin etc. Fireşte, mi-a spus că, în Coran, Iisus e respectat ca un profet. Iisus a fost un bărbat mare, continuase amicul meu, dar... (şi aici m-a privit prima dată în ochi) nu înţelegea de ce creştinii stăruiau în absurditatea de a-l considera fiul lui Dumnezeu... Am simţit un prim fior de neplăcere, dar am trecut repede peste el şi i-am spus ceva în glumă, schimbând discuţia. Prietenul a continuat însă cu o privire foarte gravă, cum nu prea i-o văzusem până atunci. Cum poate Dumnezeu să aibă un fiu? Cum puteam noi, creştinii, să stăruim în erezia aceasta fără sens? Multă vreme, simţindu-mă tot mai stânjenit, am încercat să glumesc, să relativizez, să recurg la paradoxuri (de vreme ce Dumnezeu poate orice, de ce n-ar putea să aibă şi un fiu?), să dau înapoi chiar, cu o laşitate pe care azi mi-o reproşez, doar de dragul păstrării unei atmosfere destinse şi neconfruntaţionale. Tânărul scriitor nu gusta însă aceste subterfugii. Râsesem cu el de nenumărate ori, spusesem bancuri politice, despre femei, discutasem filme şi cărţi. Ironia nu-i era deloc străină (de altfel, studiase în Europa şi Statele Unite). Acum, însă, era total schimbat. Vorbind despre Coran, vocea sa era gravă, egală, fără ezitări, ca şi când un fel de transă ciudată îl cuprinsese. Pe când eu mă încurcam degeaba în citate din Biblie şi-n argumente mundane. Nu mai era un dialog, ci un fel de ping-pong la perete, care mă obosea enorm şi pe care până la urmă l-am abandonat, rostind în cele din urmă faimoasa frază care termină, de obicei, prieteniile: "We agree to disagree" (să cădem de acord că nu suntem de acord)...

Ciudat este că în momentul în care am rostit fraza asta şi m-am ridicat de la masă (pe care mâncărurile tradiţionale indoneziene şi româneşti se răciseră neatinse), l-am văzut şi pe el schimbându-se la faţă. Cred că reflecta pe chip tristeţea mea adâncă, amară, gustul acela de înfrângere. Arăta şi el neconsolat de catastrofa care tocmai se întâmplase.

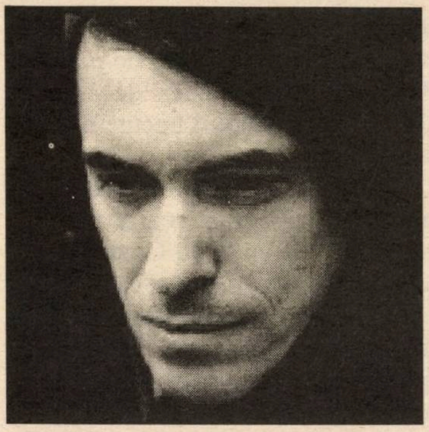

Mircea Cărtărescu

Mi-am amintit de această primă întâlnire a mea cu un musulman datorita scandalului caricaturilor despre profetul Mahomed, disputa care astazi incendiază conştiinţe şi ambasade. În Europa şi America, Dumnezeu a fost, de două secole, "atenuat", relativizat, exclus dintr-o zonă considerabilă a vieţii publice, pentru ca oamenii să poată convieţui cu teribila lui putere. Lumea modernă nu este, pur şi simplu, posibilă altfel. În lumea arabă, Dumnezeu rămâne însă pilonul absolut al universului, pe care se cade să-l iubeşti, cum scrie-n Biblie, "din tot sufletul tău, din toată inima şi din toate puterile tale". Cine are dreptate? Cel care încearcă să ţină-n echilibru (cât de fragil!) balanţa unei lumi ce-şi iese din ţâţâni sau cel care aruncă pe un talger sabia grea a credinţei fără de îndoială?»

(Dintr-un articol de Mircea Cărtărescu; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2006)

Un tramvai numit Popescu

«De la Piaţa Sfântu Gheorghe, kilometrul 0 al capitalei României, porneşte, sâmbăta şi duminica la orele 15.00 şi 17.00, un tramvai în care biletele obişnuite nu sunt valabile şi în care toţi călătorii trebuie să aiba loc pe scaun. Aşteaptă, la capătul liniei, lângă tramvaiul 21, în apropierea unui magazin Second Hand. Destinaţia lui, scrisă cu roşu sus, pe plăcuţă, este... Popescu. Lumea grăbită se încruntă când vede plăcuţa cu o destinaţie de care n-au auzit şi nu-şi închipuie că în faţa lor se află chiar tramvaiul poeziei.

Acesta este punctul de întâlnire al teatrului cu versurile poetului Popescu (Cristian sau Cristi), într-unul dintre cele mai originale spectacole pe care le-am văzut în ultimul timp. Regizor şi scenograf este Gavriil Pinte, dar în genere el nu mai încape în tramvaiul plin şi rămâne pe jos, în staţie. Spectatorii îi fac cu mâna la plecare. Aşadar tramvaiul (aţi înteles bine, real, în mişcare, cu vatmanul Petru Cristea trecut în distribuţie) este scena, călătorul este spectator, actorii sunt călători, poezia circulă pe şine, se opreşte la stopuri şi ia viteză în porţiunile libere. Spectacolul are ca suport versurile lui Cristian Popescu din celebra carte "Familia Popescu", din volumul "Cuvânt înainte" şi din "Arta Popescu", iar actorii întrupează măştile lui lirice: poetul este Mihai Marinescu (ciudat, mi s-a părut că-i seamănă regretatului autor!), soţia lui, Liliana Pană; mai apar mama, Anne-Marie Ziegler, tatăl, Cătălin Panaite, bunica, Bogdana Darie, Bunicul, Adrian Anghel, sora, Simona Popescu, mătuşa Adina, Silvia Codreanu, şi violonistul Gheorghe Drăghici. Şi, mai ales, – iar aici ideea de teatru comunitar a lui Gavriil Pinte funcţionează fascinant – mai apar tot felul de personaje întâmplătoare, la fiecare spectacol altele, netrecute în distribuţie.

În ziua în care am fost eu să mă plimb cu tramvaiul Popescu prin Bucureşti, un ţigan sau rrom, cu nevastă şi copil, a trecut printre noi şi, în timp ce violonistul cânta, în timp ce spectatorii aşteptau să urce în vagoane, ne-a spus: „Faceţi loc să treacă mezelicu, ia mezelicu!” Uşile s-au închis şi o doamnă disperată, cu o sacoşă în mână, a sosit alergând şi a încercat să urce, tot apăsând butonul de la uşă şi boscorodindu-l pe vatman că nu deschide. Pe drum, prin staţii, oamenii se uitau realmente cu gura căscată la personajele din tramvai, gătite ca la Moşi, şi la îngerii gonflabili şi transparenţi de la ferestre, iar copiii alergau după împodobitul vehicul şi făceau cu mâna, fericiţi că s-au întâlnit, într-o zi obişnuită, cu neobişnuitul. Teatrul în tot imprevizibilul lui năvăleşte în viaţă.

Ascultam replicile membrilor familiei Popescu, urmăream mişcările lor într-o oglindă din recuzită (pentru că locul meu era cu spatele la direcţia de mers) şi îmi dădeam seama ca viaţa poetică a lui Cristian Popescu se aşeza firesc în decorul ei bucureştean, dobândea o nouă dimensiune prin felul în care se agăţa de elementele decorului în mişcare. Pe Calea Călăraşilor poetul izbucneşte: „Toată viaţa mi-am dorit să-mi cumpăr ultimul tip de tramvai 26 ca să-mi plimb cu el familia”, la Hala Traian „berea scârţâie în halbe” iar mama lui Cristi Popescu umple halbele cu liliac, lânga restaurantul "Waterloo" are loc bătaia cu perne, bunicul care „şi-a umplut perna cu pământ” apare la intersecţia cu Bulevardul Pache, iar bunica la Foişor. Sora lui Cristi se iveşte la Centrul de Plasament Neghiniţa, şi mătuşa, revoltată de felul în care poetul scrie despre ea („a spus despre mine că am avut o asemenea febră că mi s-a topit oja de pe unghii”), îşi face apariţia lângă Spălătoria Auto. Pe la Halele Obor violonistul cântă „Du-mă-acasă, măi, tramvai...”. Pe şoseaua Colentina, sub o ploaie de confetti care se aşează pe umerii spectatorilor, Cristi Popescu se întâlneşte cu soţia şi lângă cimitirul "Reînvierea" aud răspicat versul „Fir'ar să fie de viaţă!”. Replica „Ce mai face arta lu' matale?” se aude acompaniată de şuieratul unui băiat de afară care se ia la întrecere cu tramvaiul. La Teiul Doamnei apare copilul din pântecele Artei, „ca păpuşica pe care ţi-o pui pe mână”, apoi meditaţiile crâncene pe tema morţii, rugăciunea sfâşietoare de la Piaţa Gemeni şi, în fine, pe strada Vasile Lascăr, când tramvaiul face deja cale-ntoarsă, veselă, viaţa lui Cristi derulată de-ndoaselea, încheiata cu ziua de 1 iunie 1959, „data naşterii trecută-n buletin”.

Într-adevăr, piesa de teatru comunitar şi itinerant regizat de Gavriil Pinte îl învie pe Cristi Popescu, poet şi personaj, cel care a dorit să-şi închirieze un tramvai ultimul tip pentru familia lui, familia Popescu. Am făcut parte, preţ de o călătorie, din marea familie Popescu. La capătul liniei nimeni nu s-a grăbit să coboare şi aplauzele n-au mai contenit. Un tramvai numit Popescu este un spectacol din care nu–ţi vine să cobori.»

(Dintr-un reportaj de Ioana Pârvulescu; în "România literară", Bucureşti 2006)

Aşa arată

Ăsta e. Vrem să spunem că ăsta e Marian Clită, individul care, aflat la închisoare împreună cu poetul-inginer Gh. (Babu) Ursu l-a bătut pe acesta – conform ordinelor primite de la comandanţii arestului – până l-a ucis.

C.N.N.

Ce Netrebnici Neruşinaţi

La un magazin de biciclete din Bavaria

«Sunt într-un magazin de biciclete din Bavaria. Îi spun vânzătoarei că vreau să-mi cumpăr o bicicletă bună, sport, full suspension, şi ea-mi arată ce are. Până la urmă, mă decid asupra uneia destul de scumpe, cu o formă futuristică, opera unui designer de biciclete care şi-a şi pus semnătura pe fiecare roată. Tipa mă felicită pentru alegerea făcută, batem palma, îi plătesc şi, după ce îmi scrie actele bicicletei, după ce deci a terminat cu îndatoririle profesionale, mă întreabă, păstrându-şi zâmbetul de dinainte, ce fac în Germania. Îi spun că am venit cu o bursă de creaţie oferită de statul german şi că scriu o carte. Discuţia continuă agreabil (în engleză, desigur, pentru că nu ştiu germană), despre literatură, despre ce cărţi îi place să citească, despre cum îşi petrece timpul liber. Femeia – dezgheţată, amabilă şi zâmbitoare. La un moment dat, mă întreabă de unde sunt. Îi spun că din România. Văd cum dintr-o dată îi dispare zâmbetul, se uită la mine mai întâi surprinsă, apoi cu un aer superior amestecat cu oarece dispreţ, şi se duce în spatele tejghelei să-şi facă de lucru... Abia mi-a mai răspuns când i-am zis la revedere.

Scena de mai sus s-a repetat apoi de mai multe ori, cu diferite persoane cu care am intrat în vorbă, şi am ajuns să mă obişnuiesc cu felul cum reacţionează când le spun de unde sunt. Ba, mai mult, de la o vreme am început să prelungesc suspansul şi, când sunt întrebat, spun mai întâi, cu o faţă foarte serioasă, că sunt din China. Interlocutorul mă cercetează amuzat şi surprins, iar eu, după ce-l las în confuzie câteva momente, completez: "I'm joking, of course". Şi ne punem amândoi pe râs. Când e distracţia mai mare, fac şi precizarea finală: "I'm from Romania". Este momentul când râsul celuilalt încetează şi continuă numai al meu.

Ceva similar mi s-a întâmplat şi cu unii români întâlniţi în Germania. La începutul şederii mele aici, când auzeam vorbindu-se româneşte pe stradă, mă bucuram şi mă duceam, plin de zâmbete, să intru în vorbă cu conaţionalii mei. Mă loveam însă de priviri suspicioase şi de răspunsuri laconice, aşa că, după câteva experienţe de acest gen, am renunţat la astfel de euforii. Se pare că nu numai germanii ştiu ceva, misterios, despre noi, care face să le piară orice chef de vorbă, dar şi unii români cunosc secretul.»

(Dintr-un articol de Cezar Paul-Bădescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Un pilot numit Traian Băsescu

«Discutam cu un amic, gazetar şi scriitor. El este un fan Traian Băsescu. "Mă, băiatul este de comitet. Îţi spun eu. Îmi amintesc că prin nouăzeci şi ceva, când era ministru al Transporturilor, ţinea cu Rapidul. Într-o dimineaţă a luat un avion în care ne-a înghesuit pe toţi şi am plecat la un meci în deplasare al echipei. Nea Traian e mortal. Era opt dimineaţa şi a desfăcut în avion cu mâna lui sticlele de whisky. Când sunt eu aici – a zis – nimeni nu dă de băut. Dau eu. Şi a dat. Ne-am trotilat foarte repede. Atunci, ministrul a zis că vrea să ne vadă pilotând avionul. Era haios, dar mie mi-a îngheţat sângele în vine. Am trecut, că nu puteam scăpa de nebun, fiecare pe la manşă. Unul, de emoţie, a tras atât de tare, că avionul s-a suit aproape vertical, iar eu am deşertat pe podea whisky-ul pe care tocmai îl îngurgitasem. Când mi-a venit rândul, tremuram tot. Am ţinut de manşă fără s-o mişc şi nu au fost incidente. După aterizare, Băsescu, care era în vrie, ne-a lăsat jos şi a plecat singur, sau, mă rog, cu un pilot lângă el, într-un zbor de acrobaţii. A făcut nişte tumbe în aer de am înţepenit. Tipul ţine la băutură, aproape că nu-ţi dai seama când a băut. Bă, n-o să crezi, dar a aterizat fără probleme. Îţi spun ei, nea Trăienică e dat dracului", îşi încheie povestirea prietenul.»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2006)

…Şi tot dintr-un articol de Lucian Avramescu, apărut în acelaşi cotidian, aflăm că:

«După un lung şi umilitor exerciţiu grevist, şcolile şi-au reluat, punând faţă în faţă profesori şi elevi, viaţa normală. Normală e un fel de-a zice. La Nădlag, doi copii de 12 şi 14 ani au ucis o profesoară pensionară pentru că nu i-a lăsat să se joace cu calculatorul. După ce au ucis-o, i-au furat cerceii. La Techirghiol, câţiva şcolari sârguincioşi şi-au cotonogit diriginta, băgângdu-i mâna în ghips. O şcoală din Bucureşti a găzduit, în spaţiul select al cancelariei, unde se ţin cataloagele, iar profesorii îşi trag sufletul după orele de curs, scena sângeroasă a înjunghierii unei eleve. Atacatorul – un recidivist ieşit de la pârnaie, unde staţionase îndelung pentru o crimă. Pare să se fi "alterat", vorba Papei, generaţia jună. Aş zice că aşa stau lucrurile dacă nu s-ar fi alterat şi generaţiile profesorale. Contabilizăm crispaţi cazuri de dascăli care vin beţi criţă în faţa şcolarilor şi de profesoare care se dedau la prostituţia cu elevi din clasele mari. La televizor, o elevă povesteşte că profesorul de mate a venit în clasă cu şliţul pantalonilor neîncheiat şi cu imaginea indubitabilă că s-a scăpat pe el.»

Ştii sigur că eşti român dacă:

«* Tot ce mănânci are gust de ceapă şi usturoi;

* încerci să reciclezi ambalajele de la flori, hârtia de la cadouri şi, bineînţeles, folia de aluminiu;

* stai lângă cele mai mari două valize din aeroport;

* ajungi la petreceri cu una-două ore întârziere şi ţi se pare normal;

* după ce mergi la cineva în vizită, la plecare mai stai o oră în faţa uşii la poveşti;

* părinţii tăi nu aruncă niciodată nimic şi, dacă reuşeşti să arunci ceva la gunoi, apare în mod misterios înapoi;

* ai perdele de dantelă;

* ai faţă de masă din macrame;

* ai covoare care acoperă fiecare centimetru din casa ta;

* mama ta îţi spune că eşti slab, chiar dacă ai 110 kg;

* mama recicleează pahare de plastic, farfurii din carton şi pungile de la sandwichuri, spălându-le;

* foloseşti sacoşele primite la cumpărături, pe post de pungi de gunoi;

* raftul tău din bucătărie este plin de borcane de gem, varietăţi de recipiente de plastic şi sticlă;

* când găteşti, nu foloseşti ustensile de cântărit;

* nu poţi pleca în călătorii decât dacă te conduc măcar 5 persoane la autobuz, tren sau aeroport;

* suni interurban numai după ora 8 PM;

* părinţii te sună şi întreabă dacă ai mâncat, chiar dacă e miezul nopţii;

* părinţii nu realizează că tehnologia s-a îmbunătăţit şi, când sună în străinătate, urlă la telefon;

* ai cuverturi uzate pe canapea ca să nu se murdărească tapiţeria;

* nu cunoşti mai mult de jumătate din invitaţii de la nunta ta;

* ai văzut pământul din interiorul unui WC din tren, în mers;

* copilul tău poartă căciuliță și 3 pulovere în septembrie, deși sunt 25 de grade afară;

* porți palton din septembrie până în mai;

* dacă vezi pe cineva în pantaloni scurți în decembrie, zici că e nebun, deși sunt 20 de grade afară;

* crezi că "urdă", "mămăligă", "parizer", "telemea" sunt feluri internaționale de mâncare;

* când vin străini la tine în vizită, te distrezi dându-le cea mai tare țuică din casă... și când reușesc să bea un pahar le mai torni;

* când ai musafiri și îi întrebi dacă mai servesc și ei spun că "NU", la tine înseamnă că "DA".»

(Din "Dilema veche", București 2006)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor întâlnim în toate ziarele și revistele care nu vor să-și piardă cititorii:

■ Un nume de reținut: **Alina Cojocaru.** De ce? Pentru că, așa cum aflăm din lunarul "Tabu", *«La vârsta de zece ani, fără să știe limba rusă, a plecat la Kiev să studieze dansul clasic și a rămas acolo timp de șapte ani, pentru că la 16 ani a obținut o bursă la prestigiosul Royal Ballet din Londra, pentru că deși, după terminarea bursei, i s-a oferit un loc în corpul de balet, a preferat să se întoarcă la Kiev, ca solistă principală, pentru că a revenit la Royal Ballet de-abia în 1999 și, în doar doi ani, a ajuns solistă principală, pentru că, în 2004, a fost desemnată cea mai bună balerină în cadrul Festivalului "Monaco Dance Forum", la Gala Premiilor Nijinsky, pentru că, la numai 24 de ani, e una din cele mai bine cotate balerine la nivel mondial, pentru că în aceste condiții nu și-a uitat țara.»*

■ Nu numai actrițele din România (țară producătoare de talente) au succes în Occident, ci și fotomodelele. **Elena Băguci,** aici de fața, a fost aleasă ca *imagine* a viitorului parfum Donna Karan (o să dați nas în nas cu ea la raioanele de cosmetice de la Hamashbir) și, în plus, revista "Vogue" (și cu asta am spus totul) a inclus-o în top-ul modelelor "la zi".

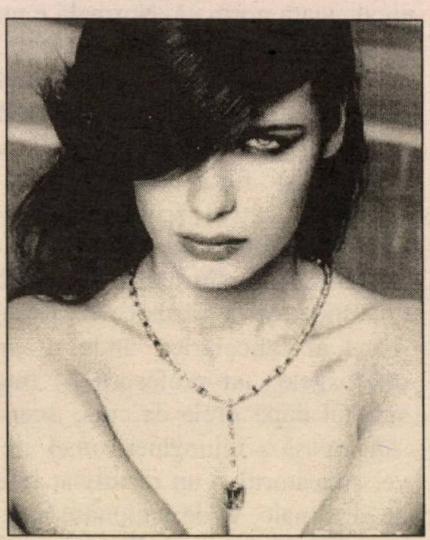

■ De data asta nu mai e vorba de un top-model ci, dacă se poate spune așa, de un top-model negativ. Persoana din poză este d-na **Carmen Păunescu,** soția cunoscutului poet și senator. Nu de mult, aflată la volanul automobilului, și încercând să depășească mai multe mașini care circulau în aceeași direcție (București-Craiova), ea s-a ciocnit de o "Dacia Nova", provocând moartea a trei persoane și rănind grav pe o a patra. Acum, tribunalul Râmnicu Vâlcea a condamnat-o la trei ani de închisoare. Cu suspendare... Ne-am suspendat și noi comentariile.

Carmen Păunescu

■ Marea majoritate a starurilor din România fac parte din domeniul spectacolului; artistic (cântăreți, actori, animatori la TV etc.) sau sportiv (cu accent pe fotbal). Se mai strecoară printre aceștia câțiva oameni politici și cinci-șase afaceriști, prinși cu ocaua mică. În ce-i privește pe cărturarii de clasă, persoanele întâlnite la rubricile mondene ale ziarelor pot fi numărate pe degetele unei singure mâini.

Unul dintre aceștia este filozoful **H. R. Patapievici,** președintele Institutului Cultural Român. Om al scrisului (o carte a sa, "Omul recent", a făcut furori mai anul trecut), dar și al faptelor, el a reușit să dinamizeze Institutul, făcând ca filialele din străinătate ale ICR (din ce în ce mai multe) să activeze cu toate motoarele.

Un exemplu, pe care îl cunoaștem din experiență proprie, îl reprezintă Institutul din Tel Aviv,

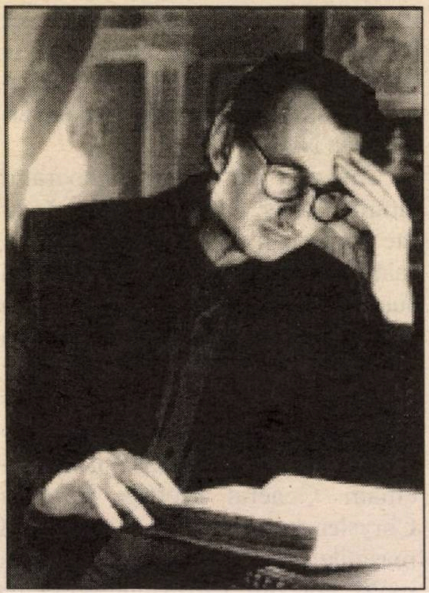

Horia Roman Patapievici

condus de **dr. Madeea Axinciuc,** specialistă, pare ciudat, în filozofia lui Maimonide. Astăzi, instituţia de pe bulevardul Shaul Hameleh oferă iubitorilor de cultură mai multe manifestări pe lună decât toate cele 10004595346905689 de organizaţii, asociaţii, ligi, uniuni, etc. din *alia*.

■ Şi fiindcă tot pomenisem de noi, cei de-aici, să notăm că "originarilor" care urmăresc postul bucureştean ProTV li se pregăteşte o surpriză (plăcută). Cunoscuta prezentatoare **Andreea Raicu,** una din campioanele frumuseţii de pe "sticlă", se pregăteşte să plece de la postul Prima TV şi să se angajeze la postul de pe bulevardul Pache Protopopescu, pe care îl prindem şi noi la domiciliul nostru. Şi unde s–a lansat în urmă cu ani.

■ O poveste de amor, scurtă, dar despre care se discută mult, a fost aceea dintre cântăreaţa blondă **Ana Lesko** şi un prinţ arab (se pare fără legătură cu Hamasul). Respectivul are 40 de ani şi trăieşte în România (pentru afaceri). Dorind să evite flash-urile presei, cei doi şi–au dat întâlnire, pentru câteva zile, la Roma. Fiecare a călătorit separat (prinţul oferind artistei un bilet la *business class*), iar rendez-vous-ul a avut loc la un hotel din capitala Italiei. După care, cei doi s-au întors în România, văzându-şi fiecare de treburile sale.

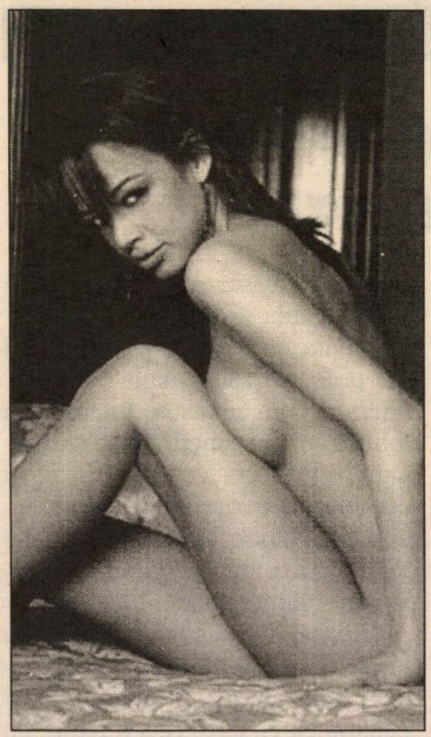

Andreea Raicu

■ Un mare succes la public repurtează în fiecare seară trupa "Trident", formată din numitele **Andreea, Loredana şi Roxana.** Ele dansează la clubul "Dumars Light", din Bucureşti, şi, aşa cum se vede în fotografie, îşi arată toate (sau aproape toate) talentele.

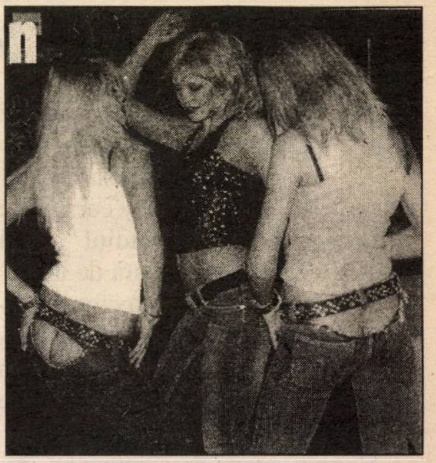

Aniversări

Ion Cojar, regizor de teatru, fost director al Teatrului Naţional şi al teatrului Mic, din Bucureşti: 75 de ani de la naştere.

Aurel Rău, poet, redactor-şef al revistei "Steaua", din Cluj: 75 de ani de la naştere.

Decese

Petre Sălcudeanu, romancier; fost ministru al Culturii.

Lidia Niculescu-Mizil (a fost soţia omului politic Paul Niculescu-Mizil).

Banc

Între doi beţivi:

– Ascultă, Nicule, ce crezi că e mai bine să ai: Parkinson sau Alzheimer?

– Parkinson. E mai bine să verşi juma' de pahar decât să uiţi unde ai pus sticla.

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Barca Republicană pe valuri

Pe la sfârşitul anilor '80, ca să-mi suplimentez venitul, începusem să predau serile la o şcoală tehnică din New Jersey cursuri de politică externă şi studiul pieţei internaţionale. Într-o seară de iarnă, la ultima oră de curs, directorul şcolii m-a anunţat că voi avea o inspecţie, în persoana unui congressman oarecare, care se ocupa de fondurile alocate de stat pentru învăţământ.

Congressmanul s-a prezentat, într-adevăr, în ultimul sfert de oră, pe când mă pregăteam să-mi închei lecţia. Văzându-l, însă, şi spre ghinionul elevilor mei, m-am apucat să desenez nişte tabele pe tablă, în speranţa că va fi destul de impresionat pentru a aproba în continuare alocarea de fonduri pentru şcoală, fonduri din care, la urma urmei, eram şi eu remunerat.

După ora de curs, micul congressman (era mic şi ca statură), un evreu guraliv şi simpatic, m-a ţinut de vorbă câteva minute, exprimându-şi admiraţia pentru cursul meu "cu desene". Mai mult decât atât, entuziasmat de faptul că "vorbeam fără accent limba engleză", cât şi, mai ales, că deţineam o diplomă de "instructor" eliberată de statul New Jersey, congressmanul m-a invitat să luăm prânzul într-o zi. Ceea ce am şi făcut peste o săptămână, la un restaurant de lux aflat la parterul fostului şi faimosului "Hotel Plaza" din Manhattan.

Omul făcea parte din Partidul Democrat, partid care, deşi deţinea majoritatea în Congres, se considera în opoziţie, deoarece Ronald Reagan locuia atunci la Casa Albă.

Am devenit prieteni. În anii despre care vorbesc, el avea o fermă în Pennsylvania şi uneori, duminica, mă invita să călărim pe domeniul lui, prilej de sporovăială "la trap". Ulterior, cum adesea se întâmplă în politică, micul congressman s-a mutat în New York, a candidat şi a fost ales într-un post similar, reprezentând una dintre secţiunile oraşului pentru câţiva ani. A încercat şi a doua oară, dar a pierdut.

Clinton devenind preşedinte, l-a numit ambasador într-o ţară din Orientul Îndepărtat şi astfel am pierdut legătura cu el. Cred că s-a retras din politică, deoarece nu l-am mai văzut de atunci pe nici o listă electorală.

Mi-am adus aminte de el deoarece, într-o perioadă când partizanii "dreptei" americane încercau să-şi facă loc în mass-media, el, liberalul demagog, era nelipsit din scaunul opoziţiei, fie la Radio, fie la TV, fie în sălile de conferinţe ale universităţilor, fie în sălile de dezbateri publice, aşa-numitele "Town Hall Meetings".

În calitate de preten, mă duceam şi eu uneori să-l văd "live" la asemenea dezbateri. Uneori argumentele sale liberale se ridicau deasupra, alteori se situau dedesubtul celor prezentate de oponentul conservator. Uneori, faţa i se lumina şi, cu un zâmbet până la urechi, îşi apostrofa interlocutorul:

– De ce dumneata, o minte atât de luminată şi clarvăzătoare, nu vii la noi, unde, de fapt, e locul dumitale? Te-am primi cu bucurie!

Era o frază ieftină şi, desigur, fără efect. Oponenţilor nu numai că nici prin cap nu le trecea să se "convertească", ba chiar din contra, ei încercau să-şi apere platformele, pe coasta de Est, unde lumea încă se mai gândea cu nostalgie la Roosevelt, Truman şi Kennedy, şi cu aversiune la Nixon.

America de după Democratul Jimmy Carter, însă, începuse să caute o alternativă la guvernarea liberală, şi, îmbătată de popularitatea şi succesele obţinute de Reagan în lupta contra comunismului, se lăsa în voie să plutească spre dreapta.

Reagan a redat cetăţenilor încrederea în forţa şi demnitatea unei naţiuni încă umilite de războiul din Vietnam. General Motors, Ford şi Chrysler au început să-şi vopsească maşinile în verde, culoare neglijată mulţi ani din cauza dureroaselor amintiri legate de mlaştinile vietnameze. În timpul preşedinţiei lui s-au adunat în jurul lui Reagan o pleiadă de gânditori, politologi şi strategi, între care mulţi "refugiaţi" din rândurile celor care se învârteau în jurul democraţilor cu mână de fier à la Henry (Scoop) Jackson, şi care au creat chiar un curent politic numit "democraţii lui Reagan".

În 1994, Partidul Republican, bazându-se pe idei elaborate tocmai de către acest curent conservator, propune alegătorilor un plan economic numit "Contract cu America", şi în felul acesta cucereşte majoritatea în Congres, o majoritate menţinută până în ziua de azi.

Când George W. Bush s-a mutat din Texas la Casa Albă în anul 2001, se spunea că el a îmbrăcat mantia lui Reagan. Partizanii săi triumfau, iar cercul de sociologi, politologi şi strategi care redactaseră platforma învingătoare, cerc format în umbra lui Reagan, se instala în fotoliile guvernamentale, pregătindu-se pentru o lungă hegemonie.

Astăzi, însă, unii dintre ei par a-şi revizui poziţia, făcându-mă să mă gândesc oare ce ar răspunde ei acuma la vechea propunere a micului meu prieten, congressmanul amintit la început.

Câteva exemple în acest sens:

Vă aduceţi aminte de Daniel Pipes, expertul în probleme islamice, intervievat pentru "Minimum" acum câteva numere?

Iată un extras din "proza" lui de astăzi, exprimată într-un articol din "New York Sun" şi care se referă la poziţia administraţiei Bush faţă de atacurile obscene declanşate de islamişti după apariţia caricaturilor daneze:

«Straniu, în timp ce "bătrâna Europă" pare a-şi îndrepta şira spinării, anglosfera se clatină. Atât de îngrozitoare a fost reacţia guvernului american încât ea a obţinut laude din partea celei mai importante organizaţii islamice din ţară – Consiliul relaţiilor americano-islamice.»

Unul dintre cele mai inteligente condeie din presa de azi, comentatorul conservator de la "Vanity Fair", Christopher Hitchens, el însuşi un apărător al intervenţiei americane în Irak, se află astăzi nici mai mult nici mai puţin decât pe lista celor care au dat în judecată administraţia Bush pentru faimoasele înregistrări pe bandă a cetăţenilor americani de către Agenţia de Securitate Naţională.

Problema nu o constituie neapărat înregistrările în sine. În fond, ascultarea convorbirilor telefonice poate avea un rezultat pozitiv în lupta antiteroristă. Legea prevede însă ca în cazul unor asemenea îndeletniciri, ordonate de către preşedinte, acesta să solicite aprobarea unei Curţi de Justiţie ultra-secrete, create special în acest scop. Pentru orice eventualitate şi în cazuri de mare urgenţă, preşedintele poate ordona înregistrări fără avizul Curţii, cu condiţia ca ea să fie totuşi anunţată retroactiv, în maximum 72 de ore după săvârşirea faptului. Se pare că Bush "a uitat" s-o facă, şi cum afacerea aduce puţin cu scandalul Watergate, Senatul ar vrea să ştie de ce anume a uitat, iar câţiva membri marcanţi ai Partidului Republican se arată şi ei foarte curioşi în legătură cu acest subiect.

Şi apoi mai este şi taifunul "Katrina". Cum a răspuns Casa Albă la catastrofa de mari proporţii ce a lovit New Orleans-ul anul trecut? Congresul, din nou plin de curiozitate, ar vrea să ştie dacă şi în ce măsură administraţia a fost în "ofsaid" cu acest prilej. Iată ce spune David Marin, director (Republican) al Comisiei de investigaţie a Congresului: "Comisia a descoperit o dezastruoasă incapacitate a Casei Albe şi a altor organe, responsabile la nivel federal şi statal, de a analiza informaţiile privitoare la pericol, sosite cu un an înainte din Louisiana, şi aceasta a dus la consecinţele cunoscute".

Un alt oficial, dl. Rapuano, numit de Bush ca adjunct la Agenţia pentru Problemele de Urgenţă Naţională, merge şi mai departe, susţinând că "această Casă Albă n-ar trebui să se amestece în nici un fel de planuri tactice, fie în Irak, fie în cele la scară naţională".

Referitor la rezultatul alegerilor din teritoriile palestiniene, omul cel mai de încredere al preşedintelui, secretarul de Stat Condoleezza Rice, a declarat: "Statele Unite nu au fost capabile să înţeleagă profunzimea duşmăniei palestinienilor pentru foştii lor lideri".

Cum aşa? După ce Abu Mazen i–a avertizat tocmai despre această ostilitate? Sau după ce "aliaţii saudiţi" au avizat administraţia despre perspectivele reale ale Hamasului de a câştiga alegerile?

Să continui?

...Apoi a izbucnit un mare scandal legat de veşnica şi omniprezenta corupţie. Până acum câţiva ani, mereu se auzea despre Partidul Democrat şi liderii săi cum că erau implicaţi în scandaluri cotidiene. Şeful unei importante comisii a Congresului, în vremea când democraţii deţineau majoritatea, "onorabilul" Dan Rostenkowski, fusese prins cu fel de fel de afaceri dubioase în domeniul timbrelor poştale. Nu numai că a fost silit să-şi părăsească postul din Congres, dar a făcut şi ceva puşcărie.

Scandalurile de azi, însă... ce vreţi? Progresăm şi avem de-a face cu scandaluri de o anvergură mai mare. Un anume Jack Abramoff, băiat de viaţă şi înflăcărat susţinător al Partidului Republican, a fost acuzat de trafic de influenţă în favoarea fostului lider republican din Congres, Tom DeLay. Ingâmfatul lider a fost silit să demisioneze. După el, au urmat prietenii şi aliaţii săi. Abramoff este un fel de cumulard care joacă pe toate tablourile. Democraţii au "apreciat" şi ei ocazional favorurile lui. Republicanii, însă, s-au ales cu partea leului.

Ce face un om la ananghie? Abramoff se hotărăşte să mărturisească totul. De prisos să vă spun ce spaimă a izbucnit în rândurile foştilor săi protejaţi.

Urmarea: câţiva membri ai Congresului au trebuit să-şi caute de lucru. *Paraşaua* însă nu s-a oprit aici. Ziarele "duşmănoase", cum ar fi "New York Times" sau "Time Magazine", au scris că Abramoff s-a fotografiat ocazional cu Bush, implicând astfel Casa Albă în scandal.

Bush a răspuns că nu-l cunoaşte pe individ. La care, Abramoff a pus totul pe masă. Cum că în afara unei invitaţii în Texas la ferma preşedintelui, pe care a refuzat-o deoarece era sâmbătă şi el respectă Shabatul, în rest s-a văzut în repetate rânduri cu Bush. Mai mult, adaugă el, Bush este un om cu o memorie de fier, dar, adaugă Abramoff, în calitate de preşedinte el are privilegiul de a fi selectiv cu ce-şi aminteşte.

Publicaţiile "duşmănoase" însă nu se lasă şi scot la iveală fotografii în care Bush şi Abramoff pot fi văzuţi foarte mult împreună, în acelaşi cadru.

Să recunoaştem că anumiţi indivizi din jurul lui Bush, care se dis-

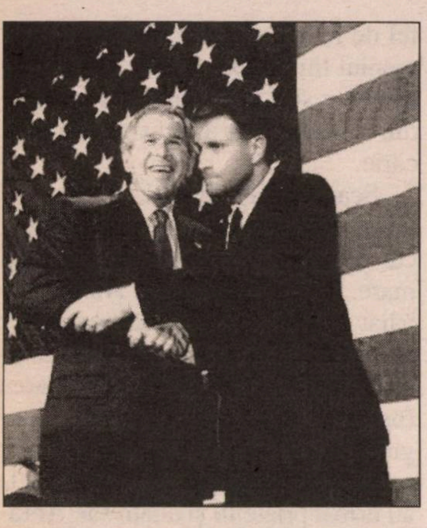

Președintele Bush și Jack Abramoff înainte de scandal

tanțează de președinte, arată ca și cum ar părăsi corabia într-o perioadă când ea trece prin furtună. Dacă situația din Irak ar fi fost alta, oare acești indivizi s-ar fi ridicat să-l critice pe cel ce le-a asigurat celebritatea și fără îndoială i-a ajutat să mai pună ceva dolari în portofel? Poate că nu.

Din păcate, însă, problemele serioase legate de securitatea națională, de "lupta între civilizații" care pare a se fi declanșat, în fine, la lumina zilei și pe înțelesul celor care nu credeau în ea, cu ocazia caricaturilor daneze, și care pune în primejdie existența noastră a tuturor, nu permit disensiuni de genul celor apărute în ultima vreme.

Monarhul saudit, Abdallah Ben Abdel Aziz, a făcut într-un interviu acordat ziarului "Al Hayat", din Londra, o declarație pe care presa de la Paris o califică drept fără precedent și senzațională:

"Președintele francez Jacques Chirac se comportă ca un adevărat arab".

De ce fără precedent? "Minimum" spune asta de vreo zece ani de zile.

America este extrem de scindată în pro și contra Bush, o răceală nemaiîntâlnită domnește între noi și aliații noștri vestici. Controversele ideologice s-au ascuțit, fie că e vorba de numirea judecătorilor la Curtea Supremă (pro sau contra avorturilor?), fie de ideile religioase.

Într-o perioadă în care islamismul se află în ofensivă, profitând de slăbiciunile vestului democratic și de iluziile privind drepturile omului, America, în calitatea ei de ultimă Mare Putere, se găsește slăbită de un război nepopular, care se prelungește și nu pare să ducă la vreun rezultat, precum și de un guvern atacat din toate direcțiile.

Democrații nu oferă o alternativă la guvernare, iar Republicanii sunt obosiți și corupți. Mai mult decât atât, neîncrederea națiunii în guvernanții ei se răsfrânge în mod egal asupra Congresului, Curții Supreme și a președintelui, adică asupra tuturor ramurilor ce exercită puterea în SUA.

Nu critica sau opoziția ne îngrijorează. Majoritatea președinților americani au avut parte de critici și denigratori. Protestele erau însă împotriva anumitor decizii prezidențiale, fie pe plan intern, fie internațional. Iar cu trecerea anilor s-a văzut dacă președintele respectiv sau oponenții săi au avut dreptate.

În prezent, însă, peste jumătate din populația americană îl categorisește pe Bush drept incompetent. Așa ceva nu s-a mai văzut.

În aceste condiții, nu este de mirare că la festivitatea cinematografică de acordare a premiilor Globul de Aur, actorul George Clooney, mulțumind, după tradiție, colaboratorilor ce l-au ajutat în activitatea sa artistică, a încheiat, în râsetele audienței majoritar liberale de la Hollywood, astfel:

– În fine, vreau să-i mulțumesc lui Jack Abramoff… numai așa… de chichi!

Hag Pesah Sameah!

MAMAIA מאמַאיָה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută, serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

I

Irineu, Cora (Tg. Bujor 1888 – București 1924), prozatoare

(Urmare din numărul trecut)

Ce anume a însemnat prezența Corei Irineu în redacția "Ideii Europene" aflăm din amintirile numitului C. Beldie (C. Beldie, "Memorii", ed. Albatros, Buc. 2000).

«...Cora Irineu, Muza gracilă și excelentissimă a "Ideii Europene" – Cora, Persefona sau Proserpina, fica lui Zeus și a Demetrei, care culegând într-o zi la poalele Etnei, în tovărășia Nimfelor, trandafiri, viorele, stânjenei și zambile, zări printre ele o narcisă care le întrecea pe toate în frumusețe și strălucire, s-aplecă să culeagă floarea fatală, întinse mâinile spre ea, când văzu deodată pământul căscându-se dinainte-i și apărând Zeul tărâmurilor întunecate, Craiul încruntat al Infernului, Hades, care o luă în brațe și o răpi în carul lui de aur înhămat cu patru telegari negri și cu coamele în vânt; – personificare homerică a dramei vegetației terestre, podoaba florilor și a frunzișului copacilor, înverzind, înflorind, veștejindu-se și putrezind în pământ; simbol al pieirii trupurilor noastre și al nemuririi sufletelor mereu renăscute.

Greu de închipuit o treabă ca aceasta, cum ar fi un cerc literar sau o redacție, fără o prezență feminină destul de inteligentă cât să înțeleagă că nu are de ce să se amestece prea mult în ale bărbaților, nici bas-bleu, nici femme savante, ci stând în colțul ei favorit din redacție, felină cu ochi mari și fascinați, când la unul când la altul dintre noi, în toiul discuțiilor aprinse; cucerită, posedată de brutala, irezistibila vervă masculină, la vârsta noastră plenitudinară, eroică și generoasă, cum o aveam cu toții pe atunci (1919-1923).»

Scrierile Corei Irineu au avut o soartă nu mai puțin specială decât aceea a autoarei. Ea publicase în "Ideea Europeană" (ca și în "Viața Românească", "Flacăra", "Cuvântul liber") texte împotriva "spiritului cărturăresc" ce-o sufoca și pentru autenticitate (o noțiune care va face carieră la sfârșitul anilor '20), se interesa de gândirea hindusă, pleda, ca o Simone de Beauvoir de mai târziu, pentru mișcarea feministă. Plângându-se că viața în bibliotecă și redacții nu-i mai spune nimic, că vrea *altceva*, a început să umble singură prin țară, ținând să cunoască mai cu seamă ținuturile noi, ce intraseră după război în cuprinsul României Mari. Terenul ei de predilecție l-a constituit Banatul, pe care l-a străbătut, cum va face mai târziu Geo Bogza cu Basarabia, de la un capăt la celălalt. După fiecare etapă, îi trimitea o scrisoare cu "impresii de călătorie" lui Beldie. Secretarul de redacție al "Ideii Europene" citește cu delicii misivele, taie introducerile și finalurile care îl privesc, și publică textele, fără a o avertiza pe autoare, în revista de care, practic, răspundea.

La sfârșitul călătoriei prin Vest, Cora Irineu s-a trezit că Beldie îi adunase toate scrisorile într-un volum. "Cora, dragă, cartea *ține*, ascultă-mă pe mine. Trebuie să o publicăm". În 1924, apărea la "Cultura Națională" a lui Aristide Blank, volumul "Scrisori bănățene" de Cora Irineu.

Bineînțeles, paragrafele *intime*, "cenzurate" de Beldie, nu au văzut lumina tiparului. Însă adresantul a păstrat cu grijă textele originale, acasă, într-un sertar. Se putea presupune că în 1975, când "Scrisorile" au fost reeditate (și când protagoniștii iubirii erau, de mult, dispăruți), cititorul va avea la dispoziție textul întreg al misivelor. N-a fost așa. Și probabil că nimeni n-ar fi cunoscut vreodată fragmentele în cauză. Din fericire, un bun prieten al lui Beldie, prof. univ. dr. ing. Nicolae P. Leonăchescu, președintele Societății Cultural-Științifice "Stroești-Argeș" (comuna natală a lui Beldie), aflase că, înainte de moarte, marele Don Juan al Bucureștiului își donase arhiva Bibliotecii Academiei Române. Căutând prin hârtii, profesorul Leonăchescu a dat și peste scrisorile Corei Irineu.

În prefața sa, despre care vorbisem, el ne oferă câteva extrase din *pasajele intime:*

«Scrisoarea din 28 iulie 1922, redactată în tren, adresată lui C. Beldie, ca toate de altfel, începe astfel: "Cățelușule drag, Ți-am pus acum numele Bubico. Nu știu ce mi-l sugerează, dar mă amuză la nebunie. Nu mai poți spune acum că nu te-am trecut prin gama tuturor desmierdărilor. Hai, fă puțin sluj și nu mai râde, javră!"

Finalul este la fel de intim: "Poate am să ațipesc. Noapte bună. Pa, javră răsfățată, Cora. Bună dimi-

neața, Beldie. E atât de frig acum de tremur toată. Lumea se deșteaptă și devine gentilă. N-aibi nici o grije".

Scrisoarea din Timișoara, datată 9 august 1922, a fost publicată fără început și sfârșit: "Măgarule de Beldișor, Poate că înainte ca aceste rânduri să se aștearnă cinstitei privirii tale, Marioara Gheorghiu să fie deja în București, dacă se ține de hotărârea ei de azi. I-am dat procură să te urechească. Nu zău, cât am plecat și m-ați și țipat cu toții. Nici un cuvânt de nicăieri, de parcă aș fi singură-n toată lumea. Beldișor, eu mai aștept câteva zile aici, să-mi ajungă veste și parale… Am fost ieri cu Marioara Gheorghiu și Sandu la strandt… Semăna unul cu tine, Beldie, de mă nebuneam cu Marioara, dar era mai burduhănos și mai scurt în picioare. Tu ești svelt pe lângă el!… Dar nu zău, adu-ți puțin aminte și scrie-mi repede. Salutări prietenilor. Cu dragoste, Cora".

Dintr-o a doua scrisoare trimisă în aceeași zi din Timișoara s-au eliminat aceleași paragrafe de început și de sfârșit, și anume: "Dragă Beldișor, Dar spune-mi ce faci de te absoarbe atâta să uiți de orice datorie, măgarule. Țin mult să știu cum petreci… La revedere, dragul meu, petrece, veselește-te, dar fii cuviincios scrie-mi și mie câteva rânduri și caută dacă se poate să-mi faci rost de reducere pe CFR. Arată salutările mele la prieteni. Ce face Nae? Cum suportă lipsa mea? Cu drag, Cora. Beldișor, trimite-mi prin Rador cinci sute de lei. Dacă-l întâlnești pe Bébé (Ion Vinea) spune-i și lui să-mi trimită. Știu că-l sug destul șerpoaicele".

Multe părți din textele nepublicate au valențe literare. La 28 iulie 1922 era "În Caransebeș" și-i scria iubitului său: "Beldișor, … Sunt tare frumoși și pitorești bănățenii, Beldie… Sunt tare obosită. Bună seara, Beldișor, Cora… Un toboșar, Beldie, ce priveliște… Mă duc la pretură. Am fost la primărie. La revedere".

La 4 august 1922, fiind "Între munteni", Cora Irineu mai scrie o scrisoare din care la publicare a fost eliminat textul: "Dragă Beldișor, Cum vezi, la o săptămână de la plecare sunt încă la Lugoj… Ce mai faci tu jivină netrebnică? Te ții de blestemății, calce-ce gia. Mi-e tare dor de tine. Aștept să aflu câteva rânduri de-ale tale la Gheorghiu… Țipau țiganii, înjura codreanul, îl batjocorea notarul și eu, Beldie, eram fericită… Plec acum la Buziaș".

La 11 august 1922, Cora mai trimite o "Bănățană" din care s-a scos: "Baci Beldie, dragă… Eu nu te țuc, uite așa ge șiudă, că nu ești ortac cum se cage, ci dat la viclenii și la răle. Fă-ce ge treabă și să auz ge bine ge tine și ge tătă lumea. Multă sănătace, Cora. Timișoara, 6 august 1922".

Cea mai cenzurată scrisoare a fost expediată din Arad la 14 august 1922, din care nu s-a publicat textul: "Dragul meu Beldie, M-am aflat în Arad într-un cerc de ostași simpatici și îndatoritori cum nu-ți închipui. M-au plimbat cu trăsura lor prin împrejurimi la pescuit și la vânat, în păduri de stejari locuite de cocoși sălbatici, prin crânguri; am dejunat cu ei în lunca de tufe din marginea Cealei, smaragd pierdut în stufăriș, pe când soldații întindeau năvodul. M-am plimbat pe stranduri de scăldători, prin parcuri pe undele Mureșului cel săltat de poduri mărețe. Când am cerut generalului Daschievici voia să vizitez cetatea, maiorul Măinescu, un abonat al "Ideii", care se aflase în Caracal când cu conferințele noastre, se oferi să mă conducă. Ce să–ți spun?, îl știi pe Procopiescu – e la fel și, potrivire ciudată, sunt concetățeni. Pune aceeași stăruință să venim aci la conferințe, dorință care însuflețește și pe cei din Brașov, după spusa lui M-me Soreanu, cu care a fost să mă-ntâlnesc tot prin Măinescu, așa că se găsesc și aici covrigi pe stradă, cum vezi…

Scumpul meu Beldișor, Tot scriu la scrisoarea asta care parcă nu trebue să se mai sfârșească. Mi-a scăpat din mână firul povestirii căci n-am mai avut răgaz să-ți însemn nimic. În sfârșit, o scrisoare a ta!… Încordarea mea s-a topit deodată și am simțit dulceața oboselii, sfârșeala ceea care te-ar face să închizi cu bucurie ochii pentru vecinicii.

Dragul meu, noutatea e elementul care mă face să trăiesc cu atâta intensitate, să vibrez de toate emoțiile de parcă aș fi vizitată de un duh sfânt sau stăpânită de un diavol… Dragul meu Beldișor, trebuie să-nchid scrisoarea asta fără să-ți spun mai nimic din câte aveam să-ți spun... Dragul meu Beldișor, nu pot să-ți spun nimic din ce-am văzut și ce-am auzit. Sunt obosită, obosită și trupul nu mă mai duce. Cora, 25 august, Lipova".

Din scrisoarea datată 21 august 1922 și expediată din Arad, Cora Irineu mărturisește un fapt neglijat de editori: "Dragul meu Beldișor, Nu mă așteptam să-i tulbur atâta pe bănățeni cu cei doi bicheri de ochi ai mei și cred, că mai mult încă decât recomandației Vieții Românești, lor le datoresc primirea ce mi s-a făcut pretutindeni…".

În finalul misivei din 30 august 1922, din Lipova, expeditoarea scrie: "Te îmbrățișez, Beldișor. Sunt obosită. La revedere, pe curând, Cora. Salutări lui Nae, Bucuța, Nenițescu, Buicescu".

…Așadar: "parcă aș fi vizitată de un duh sfânt sau stăpânită de un diavol…"; "sunt tare obosită, Beldișor"; "am simțit dulceața oboselii, sfârșeala ceea care te-ar face să închizi cu bucurie ochii pentru vecinicii"; "sunt obosită, obosită și trupul nu mă mai duce"; "sunt obosită". Ai senzația că prin tachinările, hazul, camaraderismele și frivolităţile din scrisori se strecoară ceva, ca un acord grav, de Simfonia a V-a într-un cântec de muzică uşoară.

...Cât despre "Scrisorile bănăţene" propriu-zise, ele meritaseră din plin aplauzele lui Beldie şi ale colegilor din redacţie, dezvăluind nu numai un simţ de observaţie à la "reporterul frenetic", ci şi un condei scriitoricesc în cea mai bună tradiţie a literelor româneşti.

Iată un fragment din scrisoarea intitulată "Între Munteni":

«În lipsă de auto sau de trăsură m-am slujit de trenurile industriale ale firmelor care lucrează lemnul. Am cutreierat cu ele baş până-n creierul munţilor. Am fost întâi la Borlova, nu baş aşa geparce. Mă trăgea drezina prinsă înapoia unui tren lung, pe care se urcase toată ţărănimea întiarsă de la târgul de joi şi când convoiul ăsta vesel, în catrinţe albe şi colorate, se-nşira la cotituri pe fondul de porumbişti, credeai că mergi la nuntă".

"Cu firea râului de munte, Sebeşul curge gălăgios şi spumegând, şi cât ţin dealurile se înşiră prunii, merele şi pădurile de nuci. Numai când creşte înălţimea stâncii se arată fagul şi ca să dai de brad trebuie să umbli mult pe drumurile acestea fermecate. Până la culmile înalte ale Banatului mai e mult şi cât aud, în vara asta nu te încumeţi să mai ajungi cleanţele unde creşte siminocul, căci s-a lăsat frig viu, mai de timpuriu ca-n alte dăţi. Cucii şi păsărelele au şi părăsit pădurile tăcute şi mai trec două-trei săptămâni ca să coboare şi oile cu păcurarii la vale. Îngheţasem în lege cât am stat acolo sus. Dacă m-ai fi văzut fugind la vale cu drăcia aceea de o numesc ei dric, stând să zboare peste cap la fiecare pod sau cotitură, ţi se făcea frică. O mâna nebunul de notar şi-mi sta la spate pădurarul şi o laie de ţigănuşi. Ţipau ţiganii, înjura codreanul, îl batjocorea notarul, – şi eu, eu, eram fericită. La cârmă, în vântul care mă biciuia, mă fericea primejdia. Era o nebunie, era frumos de moarte".

"Se-nserase când am ajuns sus. Se reped câinii, lătrat, chiuit de păcurari, şti comegea! Matriţele erau trase în strungă la muls, dar eu lapte n-am gustat. Ne-au făcut balmeş şi am băut vin şi răchie de a lor de trei ori prefriptă. Să stai să noptezi afară, nici chip, de frig. Ne-am tras înăuntru în stână. Se ridica para în sus pe lângă grinzi, se lăţea fumul, dar e bine lângă foc. Când se adunară păcurarii să-şi facă coleşe şi să-şi mănânce ciorba de păsulă, baci Tudor porneşte să cânte şi să ne povestească. Cântecele de haiduci mai merg; dar când o dă în snoave, trebuie să-i închizi gura de porcării mari ce spune. Credeam că numai orăşenii... Am tremurat toată noaptea sub pricoviţele de lână şi nu era moale fără saltea nici pernă, iar când izbucnea larma câinilor şi urletele ciobanilor, de se trezeau hăurile nopţii, mai dormi dacă poţi. De trei ori i-au încercat în noaptea aceea lupii. Pe la ceasurile patru m-am sculat şi când s-a luminat am luat-o cu piciorul încă până sus în vârf. Când am ajuns la vale la firmă se minuna proprietarul ce caut singurică prin sălbăticia munţilor. Am coborât cu ei în vagonet, după ce am mâncat păstrăvi, iar ei s-au îmbuibat şi s-au afumat bine. M-am mirat că am ajuns în Măr, după ce am sărit numai peste o vranchiţă şi s-a surpat doar banca pe care stam. Se putea întâmpla mai rău. În Măr, horă; joacă flăcăii şi fetele şi chiuie strigăturile lor bănăţene:

Lelea-i albă ca şi caşu, dar am prins-o cu nănaşu.
Lelea-i albă, iia-i neagră, tăvăli-m-aş cu ea-n iarbă.
Lelea-i albă peste tot, dar e-o pricină de-un loc...
De mi-ar da pricina mie, n-ar mai fi-ntre noi mânie.
Lelea-i albă şi-i duc dorul şi-aş plăci să-i văd izvoru!..."

– "Şi pe la dumneavoastră e aşa, mă-ntreabă o bătrână, de-şi lasă muierile şi se iau cu cine-i place?"

... "Mă deşteaptă un vis greu. Rânjeşte la mine o hâdă cu râs albastru, de-mi tulbură somnul nopţilor".

"Scrisorile bănăţene" au apărut la 11 februarie 1924. Autoarea nu văzuse cartea. Când a aflat, de la o prietenă, că volumul se află în librării, la "Socec" şi la "Alcalay", Cora Irineu a surâs şi s-a sinucis.

Două opinii critice despre Cora Irineu:

«... ştie să culeagă informaţiile necesare şi are darul descrierii plastice, într-o frază amplă, cu un vocabular suplu, bogat... Ceea ce câştigă definitiv este verva, umorul bonom, împrumutat parcă şi el de la oamenii locurilor» (Victor Durnea; în "Dicţionarul General al Literaturii Române", E-K, Bucureşti, 2005).

«Nota originală a însemnărilor vine din intimitatea ce colorează intens descripţia: o profundă şi reţinută sentimentalitate, un amestec de exuberanţă şi tristeţe, umor şi melancolie, fervoare şi deziluzie...» (Maria Protase; în "Dicţionarul Scriitorilor Români", D-L, Bucureşti, 1998).

O poreclă (folosită de amicii din redacţia "Ideii Europene"): Missmireu.

O întrebare din "The Boston Globe"

(à propos de scandalul monstru declanşat de islamici în legătură cu caricaturile daneze):

"Se ştie că hinduşii cred că e un sacrilegiu să mănânci carne de vacă. Dacă hinduşii se vor apuca să ne ardă ambasadele, ce facem? Nu mai mâncăm carne de vacă?"

(După "Dilema veche", Bucureşti 2006)

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

(Urmare din numărul trecut)

SORANA MARCOVICI, din Natania, ar dori să cunoască mai multe despre "acei scriitori din trib care au trăit sau trăiesc, în anii noștri, în exil. Care este viața lor? Care sunt dramele sau problemele lor specifice? Mai precis, cu ce se deosebește condiția lor de cea a confraților aflați în România sau în Israel".

Subiect mare (sau "vaste programme", cum ar fi spus de Gaulle). O mărturie semnificativă în această privință ni-l dă volumul III (și ultimul) din "Memoria ca zestre", jurnalul mult citit și mult citat al Ninei Cassian.

În acest volum (ed. Institutului Cultural Român, București, 2005) poeta notează evenimentele și trăirile sale de pe continentul american. Invitată înainte de Revoluție să țină cursuri de poezie la diverse universități din Statele Unite, Nina Cassian a hotărât să rămână la New York.

Însemnările sale sunt de natură să dea satisfacție corespondentei noastre din Natania și, în același timp, constituie o nouă întâlnire cu personalitatea de prim plan și mereu fascinantă a scriitoarei.

Extrase:

21 decembrie 1995

De două luni n-am notat nimic aici. Și au fost atâtea lucruri "notabile". Nici nu știu cu ce să încep sau cu ce să termin.

Paris. Colocviul Celan. Mișcătoare întâlnire cu Eric, fiul lui, care îi seamănă ca două picături de apă, de lacrimă. Și cu alți promotori ai bio și bibliografiei lui. Mai ales, filmul lui Alexandru Solomon, fiul lui Petre Solomon, despre prietenia dintre tatăl lui și marele poet. Cuvântul meu a fost bine primit (Cella Minart mi-a spus că a fost singura luare de cuvânt "umană"...).

21 aprilie 1996

Mi s-au întâmplat două lucruri extrem de neplăcute. La o întâlnire cu public (la New York) a lui Andrei Pleșu, Adina Darian, Buzura și Alex Leo Șerban, – am luat și eu cuvântul din sală și am început să spun că sunt abonată la revista "Dilema", când, din rândul întâi, același Valery Oișteanu m-a apostrofat urlând: "Shut up!" Am înlemnit. Când se produce un asemenea atac asupra mea n-am replică, pur și simplu paralizez. Nu știu cum, dar am continuat să vorbesc, cu groaza-n suflet. Lucrurile nu s-au oprit aici. La recepția care a urmat, Valery a umblat din om în om, chiar dacă aceștia nu se arătau prea receptivi, spunându-le: "Trebuie să se termine odată cu comunista asta!" (uitase să mă facă și "vacă", precum cu trei ani în urmă).

Mulți au încercat să mă calmeze, asigurându-mă că totul se datorează invidiei, că Valery e de decenii în America și nu are recunoașterea mea obținută într-un timp record, că el continuă să plătească pentru a scoate câte un volum pe când eu nu etc.

De altfel, avangardist în România, la ora asta Valery scrie niște

poezii cu totul platitudinare și prozaice și, deși nu l-am atins nici cu o floare (decât pomenind de nefastul Leonte Răutu, unchiul său), mă urmărește cu ura lui.

Un al doilea episod neplăcut a avut loc în locuința unei foste prietene a lui Maurice, Sandra, care ne invitase la cină, împreună cu iubitul ei polonez. Cu acesta am discutat diferite aspecte și mi-am mărturisit lipsa de apetit pentru "hamburgeri" și "ketchup", două constante ale meniurilor americane. La care Sandra s-a făcut foc și pară și mi-a spus că dacă America mă dezgustă, să plec acasă la mine. M-am ridicat, mi-am luat paltonul și am ieșit pe ușă, însoțită de Maurice, Sandra vociferând în continuare pe culoar: "Go back to your own country!".

14 iunie

M-am revăzut cu Petru Popescu la Centrul Cultural (Român, din New York). Întrevederea a fost cordială, cum a fost și aceea, cu ani în urmă, la Los Angeles, în primul meu voiaj american. Atunci am citit în manuscris acea carte odioasă a lui, "In hot Blood", în care mișună vampiri, incesturi, violuri și o populație criminală care-și poartă obielele peste opinci, numită... Valahi!!!

De data asta, își lansa un alt roman "de mare succes" (echivalat la milioane de dolari, după câte mi-a spus) din care deocamdată n-am citit decât patruzeci de pagini.

❖

A murit Jeannot Popper. Cu mii de ani în urmă, mi-a arătat o carte de vizită redactată de el: "Lenore E. A. Poe". Aparținea unei treimi de prieteni, laolaltă cu H. Dona, Miky Ghimpu, la Iași.

26 noiembrie

Cât timp a trecut de la însemnările de mai sus? Peste cinci luni!

Am fost în Turcia cu Maurice – fabulos! Istanbul, Smirna, Efes, Pergamon (din nefericire aveam un perpetuu guturai infecțios). În sfârșit, din nou Egeea cea blajină și miraculoasă la Ceșmé (de unde probabil vine "cișmea", sunt mult mai multe cuvinte turcești în limba română decât credeam...). Nemaipomenind de așa-zisul "mic dejun" de la hotel, absolut somptuos, cu zeci de gustărele și mâncărici, toate delicioase.

Moment romantic: în Egee, noi amândoi făcând pluta și ținându-ne de mână...

❖

În octombrie am fost în România. ... Maurice a venit pentru ultimele șase nopți. O să-mi apară "Des/Facerea lumii" în mai, la Fundația Culturală Română. Pentru prima oară în viață, atât în România cât și în America, voi plăti 500 de dolari ca să-mi apară cartea! O să-mi apară și "Take my Word for it" la Norton.

11 mai 1997

E de necrezut că nu am notat nimic de șase luni încoace. Ali spunea că "popoarele fericite n-au istorie". Nu e cazul meu, din atâtea puncte de vedere. Totuși, eu și Maurice... am fost împreună la New Orleans, tărâm fermecat cu case colorate (și n-am încotro, mă gândesc la Sighișoara...).

17 august

Din nou – atâta pauză.

Am fost în România. Mi-a apărut "Des/Facerea lumii". Am avut lansarea în cadrul târgului de carte, m-au prezentat Doinaș (cu eternele referiri la "feminitate", "erotism" etc.) și Costache Olăreanu.

20 august

Am reluat corespondența cu Mony (Ov. S. Crohmălniceanu, **n. red.**) – ceea ce e grozav. Continuu să mă întreb ce caută Crohmălniceanu la Berlin. O să aflu mai multe din scrisorile lui. Păcat că le scrie la computer și că nu mai e capabil să-și folosească meticuloasa, armonioasa lui caligrafie, cea cu care mi-a copiat Caligramele lui Apollinaire... într-un trecut, vai, atât de îndepărtat calendaristic și atât de viu în amintirea mea.

❖

Dar, între timp, era din nou să mor (după encefalita virală) dintr-o hemoragie internă. Probabil, un ulcer vechi, redeschis datorită unui abuz de aspirine (de fapt, încercam să scap de niște dureri de maxilar unde mi s-au introdus niște implanturi, dar n-aveam antinevralgice). Mă goleam de sânge dar nu m-am dus la spital decât într-un târziu, ba, cum mi s-a spus, "în ultima clipă". Oare de câte ori va mai trebui "să-mi moară moartea"?

❖

Cu câteva zile întârziere, din cauza spitalizării, am ajuns totuși la Catskill, unde Maurice a pus în scenă, foarte bine, "Îmblânzirea scorpiei". Deși l-aș fi preferat "academic", trebuie să recunosc faptul că-l interesează să joace, să regizeze, să cânte, că acestea sunt pasiunile lui... Nu-l voi descuraja.

4 ianuarie 1998

După patru luni și mai bine, să încerc un bilanț al anului 1997? Când atât de puține pagini există în acest caiet? N-are rost.

Pe scurt, cartea "Take my Word for it" apare la vară. Cea din România n-a avut nici un ecou.

Am mai recitat la Marymount College și în Anglia unde, la jumătatea intervalului, a venit și Maurice.

Maurice însă... m-a pus într-o situație neplăcută, ca să nu zic mai mult. Jucând într-o piesă idioată rolul lui Nabokov, a participat cu prea multă fervoare la o scenă de amor fizic, pipăind sânii goi ai tinerei partenere. Ridicol e faptul că, văzând amploarea și constatând temperatura reacției mele, mi-a explicat că "e vorba de o piesă de teatru", ca și când eu n-aș fi putut face diferența dintre ea și viața reală!!! Las'că piesa nu cuprindea nici un moment realist, și deci scena cu pricina putea fi jucată aluziv, nu cu atâta "naturalism"... În fine, astea sunt riscurile când ai un iubit actor...

Uitându-mă la mine și văzând cât de urâtă sunt și cum îmbătrânesc inevitabil, – mă și întreb de ce m-ar iubi și m-ar lua de nevastă Maurice.

Valul de țărm

Și a venit un uriaș val de țărm, numit în japoneză Tsunami, care a măturat de pe fața pământului așezări întregi și zeci de mii de vieți omenești, în sudul Indiei, în Sri-Lanka, Sumatra, Thailanda, fără putință de scăpare.

Greu sau imposibil de prevăzut

– suntem fără apărare. Toţi filozofii şi toată filozofia noastră – suntem supuşi acestor *stihii.*

17 martie

De necrezut dar adevărat. Pe 12 martie, m-am căsătorit cu Maurice.

A fost o ceremonie formală – nici n-am apucat să spun "I do".

Martori ne-au fost James Waller şi Ilinca Bartolomeu.

Cu câteva zile înainte semnasem un "waiver", un "prenuptial agreement", operaţie de neconceput în România (sau în căsătoriile mele precedente), dar ce să-i faci? Suntem în America şi Maurice e american. Renunţ deci la ce mi-ar reveni automat din "averea" care nu prea există a lui Maurice, îmi lasă prin testament 50.000 de dolari, restul revenindu-i fiului lui, acestui leneş profitor (ta-su îi plăteşte chiria ş.a.), obez, refuză să-şi ia o slujbă, e grosolan – mă rog, e o problemă delicată dar nu mai puţin supărătoare. Mama lui a murit cu vreo treizeci de ani în urmă. Era schizofrenică.

30 decembrie

Voiajul în Germania. Impresia că o văd pentru ultima oară pe Mela. Ba chiar şi pe Mony, cu care m–am văzut des şi emoţionant. E acelaşi interlocutor strălucit, s-a înţeles foarte bine cu Maurice – dar e cam bolnav, la fel şi soţia lui, Ţuchi. Exilul nu pare a le fi priit. De ce au plecat? Oare din pricina atmosferei pline de prejudecăţi (aşa-zisul "anticomunism", antisemitism etc.) din România de azi?

25 iunie 1999

În România, nu l-am văzut pe Vlaicu Bârna. A murit. Cum mi-au murit cei dragi şi apropiaţi: Tolea Vieru, Vasile Dumitrescu, Cristian Popişteanu. Pagini întregi ar trebui să scriu despre ei – dar n-am energie.

O să completez în comentarii dacă voi ajunge să-mi continui memoriile.

◆

Trei sferturi de secol de viaţă. "Marele" astrolog Oniţă, pe care mi l-a adus Vera Valeriu, mi-a prezis moartea la şaptezeci şi şase de ani. Mi-a consultat caligrafia, mâinile, scrisul – decât că nu-mi ştia numele – şi a dedus că am mari calităţi negustoreşti, dar nici o legătură cu arta sau creaţia!!! Asta în charta finală.

23 mai 2000

M-am întors dintr-o (prea) lungă călătorie în Europa.

Paris. L-am revăzut pe Hermann. Are nouăzeci şi patru de ani. Mi-a tăiat "alocaţia" la jumătate. Probabil pentru că m-am măritat şi-l consideră pe Maurice protectorul meu.

Ov. S. Crohmălniceanu

Dar cumplită a fost vestea că Mony e la spital. Am aflat-o de la Geta Horodincă. Am dat un telefon, vorbind cu Medy, sora lui, i-am spus "ştiu că noi două n-am fost niciodată prietene, dar vreau să ştiu despre Mony", la care ea mi-a spus că, pomenind numele meu, acesta a deschis ochii.

Când am ajuns la Bucureşti, Mony – Ovid S. Crohmălniceanu – era mort. Ţuchi, soţia lui – Ruth – a murit în aceeaşi zi.

Pierderea lui îmi provoacă o durere egală cu cea resimţită la pierderea lui Anatol Vieru – Tolea. Doi prieteni pe decenii pe care i-am iubit şi care m-au iubit, doi mentori, două fiinţe cu excepţionale contribuţii la patrimoniul cultural românesc!

◆

Întoarsă aici, s-a întâmplat o grozăvie.

La Centrul Cultural urma să aibă loc o seară de poezie. Eram la Coriolan Babeţi (directorul Centrului Cultural Român de la New York, **n. red.**) în birou când s-au auzit vociferări de pe culoar. Peste câteva minute, am înţeles că ele mă priveau. O prietenă a Aurorei Cornu (care urma să citească şi ea în acea seară), Draga Bona, protesta împotriva prezenţei mele, că, adică, ce caut eu la Centrul Cultural, când sunt o "stalinistă" învederată.

Aurora era cu mine în birou – Babeţi făcea un du-te-vino între culoar şi birou, încercând s-o potolească pe doamna Bona – eu, aflând despre ce e vorba, le-am spus că plec, nu mai particip la recital, când, spre stupoarea mea, o aud pe Aurora răstindu-se la mine: "Mă c… pe credinţele tale!" (en toutes lettres). Apoi a încercat să-şi justifice prietena spunând că a avut rude în închisoare. "Şi ce, Nina e vinovată de asta?" a ripostat Anca Pedvis. "Ei, indirect…" a răspuns Aurora.

Ca de obicei, în faţa unor asemenea agresiuni, am paralizat. Nu am replică. Sau îmi vine, dar mai târziu (l'esprit de l'escalier…).

Am rămas stupefiată auzind-o pe Aurora cu care, credeam eu, eram prietenă de decenii, exhibând o asemenea ură, cu martori, faţă de "credinţele" mele de demult, despre care n-am făcut niciodată un secret şi despre care ea n-a pomenit niciodată până atunci. Surpriză? Da, deşi "prietenia" noastră de decenii s-a spulberat în zece minute, ceea ce dovedeşte că a fost iluzorie. "Rivalităţile" noastre în materie de bărbaţi fuseseră de mult îngropate în cenuşa timpului – sau aşa mi se părea, chiar le comentam cu umor – dar nu ştiam că alt tip de "rivalitate" mocnea înlăuntrul ei. Păcat. Ajunsesem să nutresc o adevărată afecţiune pentru ea, îi apreciam inteligenţa, umorul, farmecul. În ciuda acceselor ei megalomane.

N-am fost niciodată la Paris fără s-o vizitez. N-a fost niciodată la New York – unde şi-a cumpărat un mic apartament – fără să ne vedem, îmbrăţişându-ne la despărţire, când a murit Ali, am participat împreună cu Zimra – Ana Novac şi cu Mioara Cremene la o şedinţă de "spiritism" – care nu mi-a adus nici o consolare… Ne petreceam, de câte ori se putea, aniversarea zilelor noastre de naştere, la şase-şapte ani distanţă şi la câteva zile (eu – la 27 noiembrie, ea – la 6 decembrie).

E drept că întotdeauna mi-a fost frică de răutatea şi brutalitatea ei, dar speram că "securile" fuseseră îngropate şi, de altfel, făceam eforturi să n-o stârnesc. Nu bănuiam că "rivalitatea" nu privea numai faptul că, de pildă, Marin mă iubise şi pe mine, ci avea în vedere "cariera" mea, cărţile scrise şi publicate etc. – ca şi când pe ea ar fi împiedicat-o cineva să şi le scrie pe ale ei. (Cinicului şi sarcasticului Paul Georgescu îi plăcea să citeze din clasici: "Ce mai chichirez gâlceava/ dacă nema putirinţa"…)

Cu această ocazie, mi-au venit în minte amănunte pe care le voiam uitate. Fiind într-o croazieră cu scriitori, Aurorei tocmai îi apăruse în "Scânteia" un lung poem, "Zeiţa cu sprânceana albă", drept care ea s-a grăbit să spună în dreapta şi în stânga: "Azi, Nina are o zi rea". Dar asta a fost de mult de tot.

Mult mai curând, ar fi trebuit să înregistrez simptome îngrijorătoare care dovedeau că megalomania ei bine cunoscută o luase razna. Odată, mi-a spus o frază, fără să-şi dea seama cât de umilitor suna: "Ai observat că gloria mea se datorează unor bărbaţi? Mai întâi Marin, apoi Rohmer şi apoi Aurel". Se referea la Preda, spoi la filmul "Le genou de Claire", unde avea un rol secundar, şi, în sfârşit, la soţul ei, Aurel Cornea, care fusese luat ostatec în Liban şi la a cărui întoarcere acasă, Aurora l-a îmbrăţişat şi poza a apărut pe prima pagină în "Le Monde"! Altă dată, după un voiaj în România, mi-a spus că le-a declarat scriitorilor prezenţi precum că se mărită cu un director de editură în jur de cincizeci de ani şi cum Ileana Mălăncioiu şi-a spus în gând: "Te pomeneşti c-o faci şi pe asta!". "A spus ceva?", am întrebat eu. "Nu, dar am văzut cum i s-a lungit faţa"; În sfârşit, mi-a mai dat un telefon cu următorul conţinut: "Te invidiez, puţin". "Pentru Maurice?", am întrebat eu. "Şi pentru Maurice, dar, mai ales, pentru carieră".

Apoi a urmat explozia de la Centrul Cultural.

Avea dreptate Mioara Cremene care-mi spunea că prietenia Aurorei faţă de mine e o simplă "faţadă".

2001

Completări

Lapidaritatea notelor mele mă obligă la acestea.

Întâlnindu-l şi cuplându-mă cu extraordinarul Maurice, ideea sinuciderii s-a îndepărtat – şi doar ea mi-a fost o atât de solidă pavăză! O purtam cu mine – de fapt, înlăuntrul meu – şi oricâte obstacole îmi punea destinul, oricâte accidente mi se întâmplau, ea, ideea sinuciderii, îmi era mereu la îndemână. Acum deveneam din nou vulnerabilă.

De ce e Maurice extraordinar? Nu numai pentru că ştie tot – literatură, muzică, arte plastice, istorie, eu fiind adeseori ignorantă – ci, deşi atât de deosebiţi ca "background", el, născut în Michigan, America, eu în judeţul Covurlui, la Galaţi, în România, cu biografii şi mentalităţi diferite, ne îmbrăţişăm în talente şi vederi. El n-a fost niciodată comunist, ci cumva de stânga, dar existenţa Uniunii Sovietice, cu grozăviile ei, l-a împiedicat să-şi păstreze tendinţele socialiste. Oricum, ei, americanii, erau mult mai bine informaţi decât noi, cei din ţările satelite. Sau, oricum, decât mine…

7 ianuarie 2002

Da, din nou aproape un an de când n-am mai notat nimic în acest caiet. Acum trei zile, el părea să fi dispărut! Şase ani din viaţa mea! L-am căutat cu disperare ore întregi, împreună cu Maurice – şi l-am descoperit în dosul unei perne din canapea!

◆

Groaznica tragedie de la World Trade Center!

Am văzut-o cu ochii mei, la televizor, în timp ce avea loc! Am văzut avioanele pătrunzând în clădiri şi am văzut clădirile prăbuşindu-se! Cum pot descrie oroarea mea asistând neputincioasă la asemenea grozăvie?! Viaţa noastră – a lumii – s-a modificat (mi-am anulat plecarea în România).

29 mai

Tragedii!

A murit Doinaş şi Irinel s-a sinucis în aceeaşi noapte.

◆

Eu am avut un accident aproape fatal. Am căzut de pe un scaun înalt, am simţit o durere indescriptibilă şi mi-am spus: "Gata! Eşti paralizată pentru toată viaţa!" Din tibia dreaptă îmi curgeau şiroaie de sânge, dar eu eram pe spate şi nu mă puteam mişca. Am izbutit, totuşi, să mă târăsc ca un gândac strivit pe jumătate până la baie, unde mi-am înfăşurat piciorul într-un prosop – deci nu eram paralizată. Sângele a continuat să-mi curgă, prosopul s-a umplut de sânge, l-am schimbat.

De două luni, trăiesc în durere, cu medicamente.

30 iunie

Sunt în continuare beteagă. Am fost la doctori, m-au cercetat la raze, mi-am fracturat o vertebră. Am un brâu de plastic, dar nu pot umbla sau sta în picioare mai mult de cinci minute. Mă ţin cu antinevralgice.

⁂

Am aflat că a murit Maria-Luiza Cristescu. Halàlos tavasz – primăvară mortală (titlul unui film maghiar)...

Din memoria

N-aş vrea să amintesc... totuşi.

Vorbind cu M.U. care locuia la San Diego (probabil poetul român Mihai Ursache, care, după întoarcerea în România, a devenit directorul Teatrului Naţional din Iaşi, **n. red.**), l-am invitat să vină la New York, să stea la mine (eram parteneri de înot nocturn la 2 Mai). "Prea mulţi jidani", mi-a spus el. La insistenţele mele, poetul a repetat: "Nu. Prea mulţi jidani".

...Deşi, după atâtea exemple, ar trebui să ne dezbărăm de nesăbuita dorinţă de a vedea coincizând mesajul operei cu comportarea în viaţă a autorului. Gogol a fost antisemit, Cehov – nu. Cărţile lor sunt mari deopotrivă. Marin Preda mi-a făcut cândva următoarea teorie (asta după ce îi reproşasem nişte atitudini necuvenite, în neconcordanţă cu ceea ce scria): "Noi când scriem, suntem ca soldaţii sub arme. Viteji, eroici. Mizeriile noastre le lăsăm pentru civilie, pentru viaţa noastră de toate zilele...".

Desigur, există şi dovezi de armonie în care "viaţa şi opera" se îmbină şi se susţin reciproc. (Ritsos? Kafka?) dar şi opusul (chiar şi Thomas Mann, Bertolt Brecht, Céline, E. Pound ş.a.)

Să abandonăm deci visul despre sudura ideală dintre om şi operă. Viaţa trece, opera rămâne.

Altă iluzie pierdută...

Cândva, televiziunea

Înainte de a deveni total sufocantă – Ceauşescu de dimineaţa până seara – se mai perindau şi nişte seriale: "Dallas" (saga a rechinilor capitalişti) sau "Colombo". În legătură cu acesta din urmă, mă întrebam cum de a fost selectat (serial admirabil, de altfel) şi mi-am dat următorul răspuns: asasinii erau toţi intelectuali! Arhitecţi, fotografi, scriitori, savanţi etc. Lor li se contrapunea modestul, îmbrăcat într–un trenci ponosit, aparent stângaciul detectiv, care, la urmă, le venea de hac sofisticaţilor, străluciţilor criminali!

Ura lui Ceauşescu – şi a Elenei – faţă de intelectuali se exercita în fel şi chip. Dumneaei le eliminase din program pe Catrinel Oproiu, pe Carmen Dumitrescu (bineînţeles şi pe mine), înlocuindu-ne cu activiste grase şi cu coc, neputând sugera vreo competiţie cu "savanta de renume mondial".

El proferase deja ideea că între Eminescu şi un om obişnuit nu e nici o deosebire.

Felul cum pocea limba română m-a făcut să scriu următoarele:

"O vocală curată e dimineaţa mea./ Latină pronunţie în murmurul timpului confuz./ Cu silabe raţionale/ încerc să limpezesc mâlul ocult/ şi violenţa promiscuă –// Protestul meu lingvistic n-are putere./ Duşmanul e analfabet."

Nasul meu

Obişnuiesc să spun în glumă că am cel puţin trei lucruri în comun cu Ovidiu: poezia, nasul (Publius Ovidius Naso) şi exilul...

Dintr-o revistă americană am aflat de curând că a fost ridicată o statuie la St. Petersburg închipuind un NAS, în onoarea celebrei scrieri a lui Gogol, "Nasul"...

Nasul meu a fost celebrat mai modest prin portretele pe care mi le-au făcut Georg Löwendal, Victor Cupşa, Yvonne Hasan, Ana Maria Smighelschi, Vasile Kazar, Mimi Maxy, Florica Cordescu, Sorin Banuş, Perahim, Ottavio Fereiro de Araujo etc. dintre care multe s-au pierdut. Precum şi sculpturile lui Victor Roman, Carmen Răchiţeanu, – din fericire, nu şi cea mai bună, după părerea mea, a Janei Ghertler, a cărei fotografie se află pe unul din pereţii mei din Roosevelt Island. Împreună cu o reproducere a lui Don Quijotte (Picasso), un desen-ilustraţie al lui Traian Filip junior, o tapiserie şi o guaşă de Yvonne Hasan, un tablou al lui Mimi Maxy, două compoziţii de Tamara Albu etc.

Cât despre autoportrete, pomenesc doar două: unul pe coperta interioară a cărţii mele "Vârstele anului" (1957) şi ultimul pe coperta cărţii mele "Take my Word for it" (ediţia engleză).

Ecouri

Contrar previziunilor prietenei mele de o viaţă, Yvonne Hasan (de altfel, autoarea unei memorabile cărţi despre Paul Klee), că "Memoria ca zestre" va provoca scandal, atât pe linie politică, precum şi pe linia confidenţelor mele erotice – m-am bucurat de o primire elogioasă. S-a semnalat valoarea de document, onestitatea mărturiilor şi a mărturisirilor mele etc.

De-abia după apariţia volumului II, cred, prezicerile prietenei mele s-au adeverit, la un diapazon care a depăşit cele mai sumbre aşteptări.

Ceea ce e cu deosebire frapant nu e atât cantitatea de minciuni, răstălmăciri, extrageri din context, ignorări ale textului însuşi – ci furia, prea puţin sfântă, a celor care semnează atacurile.

La un material plin de dezinformări, fabulaţii şi interpretări răuvoitoare, am răspuns printr-un (incomplet) "drept la replică", în revista "Cultura".

Nu am de gând să răspund în continuare "detractorilor" – ar ocupa prea mult spaţiu şi mi-ar diminua demnitatea (ar fi fost atât de simplu să-mi "camuflez" sau chiar să-mi trec sub tăcere trecutul), nu m-a obligat nimeni să-mi enumăr rătăcirile, iubirile, erorile, iluziile, erori care m-au costat în primul rând pe mine, pierzând, cum am spus, opt ani de "sânge estetic" – dar n-am făcut-o, considerând că e o datorie de conştiinţă să "mă divulg", fără pretenţii de exactităţi istorice. Îmi doresc doar ca volumele mele să fie citite, nu pe sărite şi fără idei preconcepute. (Cum e posibil ca "Memoriile" mele să fie echivalate cu o carte pe care n-am citit-o dar care poartă titlul sugestiv de "Băgău"?!!) Desfid pe oricine ar afla obscenităţi în cartea mea. Am o singură poezie, neinclusă în primele două volume ale "Memoriilor", dar pe care vreau s-o reproduc:

"Îmi cad literele din cuvinte/ cum mi-ar cădea dinţii din gură./ Bâlbâială? Sâsâială?/ Sau e muţenia de pe urmă?// Îndură-te, Doamne,/ de cerul gurii mele,/ de omuşorul meu,/ acest clitoris din gâtlejul meu,/ vibratil, sensibil, pulsatoriu,/ explodând/ în orgasmul limbii române".

Cărui fapt îi datorez acest val de ură? Poate doar supravieţuirii mele. (Nu pot uita cum m-a primit primarul Halaicu în 1991 – când i-am cerut sprijinul pentru o repartiţie de locuinţă: "Credeam că aţi răposat…".

Sărbătorirea

Da, la 27 noiembrie 2004, am împlinit optzeci de ani. De-abia ieşită din spital, cu opt kilograme pierdute, nu m-am simţit în stare de a mă sărbători. Dar, la iniţiativa unei prezenţe culturale şi poetice ieşite din comun – am numit-o pe Carmen Firan – ceva mai târziu, m-am trezit la un party-surpriză la care au participat Liviu Georgescu, Mircea Săndulescu, Timotei Ursu, Mircea Ionescu, Dumitru Radu Popa, Petre Rado, Adrian Sângeorzan, Anca Pedvis, Coriolan Babeţi, Adrian Săhlean şi alţii – o parte din floarea exilului românesc. S-au rostit cuvinte bune despre mine, mulţi amintindu-şi de convieţuirea noastră de acasă.

Mi-a fost greu să asist la atâtea laude, poate şi pentru că aveam un sentiment de "serbare de adio"…

Pe ultima sută de metri

Da, am iubit şi am fost iubită, fără umbră de impudoare sau obscenitate. Indecente sunt doar articolele incriminatorii care mi s-au adresat pe această temă. Am visat şi am vizat întotdeauna profunzimea comunicării umane şi o aură de puritate pe care am şi obţinut-o adeseori – în acestea au constat aspiraţiile mele spre iubire. Şi spre fericire. Şi spre libertate.

Libertatea mea… Aceea de a mă îndrăgosti, de a face nudism la 2 Mai, nu de "a trage cu puşca" dar de a dărui în dreapta şi-n stânga sentimente, idei, uneori opinii incendiare, netemându-mă, dintr-un soi de iresponsabilitate, de consecinţe… Libertatea jocului adresând şi agresând realitatea ameninţătoare… Dar încă din copilărie, pe lângă joacă, jinduiam, visam la o mare iubire. Sau, cum scriam mulţi ani mai târziu,

"…trebuie să se întâmple ceva:/ o mare iubire să bântuie ca ciuma,/ rufele ude să se stranguleze pe frânghie,/ mările să latre pentru că, iată, /alaltăieri un trandafir s-a înţepat într-un deget,/ acum cinci săptămâni un copac a sărit în aer,/ a atins viteza luminii şi a aterizat apoi,/ transformat în palmiped, de nerecunoscut./ Deci, trebuie să se întâmple ceva,/ altceva,/ discursurile să se rostească în gând,/ să se cojească munţii,/ să apară o nouă "artă a fugii"/ sau totuşi nu,/ mai degrabă o mare iubire, o mare iubire…" ("Marea conjugare", 1971).

Şi a venit. Nu numai una. Cu alaiul lor de extazuri şi suferinţe şi nu mi-e ruşine de nici una din ele, totul şi toatele fiind îmbrăţişate de acolada cunoaşterii umane.

Citate

Eu cum să închei aceste ultime pagini din "confesiile" mele?

Nu le-am intenţionat, necum considerat documente istorice, deşi plasate în context, marea majoritate a faptelor, a întâmplărilor, chiar a anecdotelor putând fi verificate. (De asemeni, nu doresc să-mi gâtui detractorii, am doar senzaţia de neuitat pe care am experimentat-o la Braşov, având eu cinci ani, când, aflându-mă la parter, doi băieţei din capul scării au urinat pe mine…)

Şi, deci, azi, la optzeci de ani împliniţi, cu biologia deteriorată şi dincolo de vindecare (poate doar cu una improbabilă), închei cu următoarele:

"Dar nu mă vindec de rana de secol, de rana de lume/ de-aceste fragile distihuri/ ANTUME?/ POSTUME?"

IOSEF EUGEN CAMPUS

Ole hadaș la Ierusalim

Acum câtăva vreme am primit un telefon prietenesc de la Virgil Duda. Mă anunţa, bucuros, că i-a apărut un nou roman: "Despărţirea de Ierusalim" (editura Albatros, Bucureşti 2005). Se pregăteşte să mi-l trimită. Şi adăuga cu modestia-i obişnuită, ca o simplă constatare: "Este primul meu roman care se petrece numai aici în Israel". Simţeam însă, în fundal, o justificată mândrie: romanul marca un pas înainte pe drumul anevoios al integrării în realitatea israeliană.

De fapt, cred, lucrurile nu sunt chiar atât de simple. Ce-i drept, eroul acestui nou roman – ole hadaş – trăieşte şi rămâne tot timpul în Israel. Dar fosta lui patrie, România, trăieşte mai departe cu el, ÎN EL. Şi ar fi fost păcat să fie altfel.

Duda nu este o fantoşă care să se poată schimba artificial de la o zi la alta. Este un om şi un scriitor care a crescut – şi continuă să crească – organic, ca un arbore impunător. Nimic din ce a fost asimilat, nimic din ce a contribuit la această creştere organică nu se pierde.

De aceea, e firesc ca fiecare impresie nouă din Israel să-i trezească o amintire încă vie, puternic colorată afectiv, din trecut. Când, la Nazaret, oraş locuit în întregime de arabi, intră într-o cofetărie, îi revine în minte Dobrogea "anilor buni": *«Cercetând, favorabil impresionat, tăvile cu baclavale şi sarailii, vrafurile de rahat şi fondante, care-mi aminteau de Dobrogea anilor buni, când turcii şi tătarii erau la modă, iar la nord de Mangalia nu se întindea Neptunul, ci natura sălbatică...»*

Când fosta lui colegă de la universitate, Dalia (femeie irezistibilă, sexy, dar cu suflet cald, îndatoritor), îi invită – pe el şi pe "fetele lui" (soţia, Cora, şi fiica, liceanca Raluca) la un restaurant bun, îşi aminteşte de restaurantele din România comunistă: *«Ne servea o fată micuţă şi binevoitoare, opusul perfect al chelnerilor bucureşteni din anii dinaintea plecării noastre, despre care frate-meu spunea: "un ospătar care nu-ţi dă cu scaunul în cap când observă că vrei să te aşezi în raionul lui, e un chelner bun.»*

De remarcat şi această insistenţă a autorului asupra degustării. Sunt, în roman, repetate scene când se mănâncă – şi se mănâncă bine! – acasă la prieteni, în restaurante, la cofetărie, şi chiar în picnicuri organizate pe un colţ de masă cu bucatele specific ruseşti aduse de colegele de la bibliotecă, sau cu delicatesurile aduse de acasă de iubitoarea Dalia.

E aci, evident, nu o simplă circumstanţă întâmplătoare, ci dovada că intelectualul Duda nu e un om uscat, dispreţuitor de cele ale lumii, ci un om întreg, complex, care ştie să se bucure din plin de tot ce viaţa poate oferi. El ştie să deguste nu numai plăcerile spirituale (literatura, muzica, arhitectura, filmele bune, jocul actorilor pe scenă etc.), dar şi plăcerile simţurilor. O mâncare bine gătită, un vin de calitate, un whisky fin.

Ceea ce te izbeşte în acest roman cu structură aparent atât de simplă – ca şi, de altfel, în toate romanele lui Virgil Duda – este bogăţia şi complexitatea tabloului. Fiecare carte a lui e un univers întreg, cu nenumărate aspecte, cu relaţii sociale comentate cu perspicacitate, cu oameni mulţi şi bine caracterizaţi, cu peisaje, – umane şi de natură – specifice, cu consideraţii pertinente, cu critică fără cruţare a viciilor omului şi ale regimului social etc. Dar, mai cu seamă, cu umor. În privinţa aceasta, ar putea fi comparat cu Mahler, despre care s-a spus că a ştiut să contopească înălţimea ideilor cu un robust umor. Cărţile lui Duda sunt şi ele cărţi de idei şi cărţi de umor şi ironie.

Vorbind despre Dumnezeu, îşi îngăduie să spună: *"Poate că, în socotelile Lui, orice nebunie colectivă de pe pământ are programul ei de desfăşurare, iar El, care priveşte totul cu multă răbdare, nu intervine decât atunci când limitele acceptabile au fost depăşite. Nici în raporturile dintre Adam şi Eva nu s-a amestecat atâta vreme cât a socotit că pofta lor de libertate şi independenţă este omeneşte justificată. (...) Urmăreşte cu luare aminte spectacolul patimilor şi al prostiei, fascinat sau dezgustat, până se plictiseşte şi ordonă: stop. Ştie că iadul şi raiul sunt pe pământ, nu acolo unde a decis preoţimea să le plaseze, în scopuri conjecturale, pentru a ne speria, vorba poetului, cu veşnicia morţii, a lumii de apoi".*

◆

Respectând normele unei prezentări obiective, romanul acesta, având drept temă încadrarea anevoioasă a unui ole hadaş în atmosfera ierusalmiteană, aşează în centrul povestirii cele două teme esenţiale: încercarea anevoioasă a naratorului de a afla în sfârşit o slujbă permanentă, luptând din greu cu o birocraţie kafkiană, şi a doua temă, problema raporturilor dintre arabi şi evrei.

Naratorul este un tip modest, fără pretenţii exagerate, dificil de satisfăcut. E înconjurat cu dragoste de un grup de foşti colegi de studii, veniţi de mult în Israel şi având acum o situaţie înfloritoare. Aceşti foşti colegi îl primesc ca pe unul dintre ai lor, cu aceeaşi prietenie. Îl invită la ei acasă ca să le cunoască familia, să nu se simtă singur. Îi aranjează, provizoriu, şi câteva ore de lucru, plătite, în cadrul biroului avocaţial al unuia dintre ei. Îi înlesnesc contactul cu anumite persoane influente, care l-ar putea ajuta. Şi totuşi, noul venit e din ce în ce mai dezamăgit. Nimic nu avansează efectiv. Amânări, tergiversări nesfârşite şi, în cele din urmă, planurile promiţătoare cad toate la apă. Vremea trece şi el tot nu are slujba permanentă care i-ar îngădui să-şi întreţină familia, fetele lui (soţia, Cora, şi fiica, încă liceancă, Raluca).

Abia într-un târziu este în sfârşit angajat într-un post fix, dar nu la Ierusalim, ci la Tel Aviv, la biblioteca primăriei. Obligaţia de a părăsi Ierusalimul o resimte dureros, ca un al doilea exil. Se supune, însă. Începe să muncească regulat la bibliotecă, dar – culmea! – din cauza unor încurcături birocratice, nu primeşte salariul cuvenit. Urmând sfatul unui funcţionar descurcăreţ, pleacă el însuşi, lunar, la Ierusalim, ia personal de acolo hârtia trebuincioasă şi o predă tot el, personal, în mâinile funcţionarului de resort de la Tel Aviv. Ce birocraţie păcătoasă! În ce priveşte rezultatele, aproape la fel de păcătoasă ca birocraţia îndurată de el în regimul Ceauşescu, ce-i drept, din cu totul alte cauze. Absurdul kafkian al birocraţiei n-a putut fi înlăturat decât prin absurdul tot kafkian al "soluţiei".

Despre cea de a doua problemă, relaţia arabi-evrei, ni se sugerează câteva indicaţii juste, încă de la început, în cursul conversaţiei lui cu fosta colegă de studii, îndrăgostită de el, Dalia, acum femeie măritată şi plină de farmec, adevărată vampă, cu o forţă de atracţie sexuală căreia nimeni nu-i poate rezista. Dalia socoteşte că bucuriile sexului i se cuvin, ia şi schimbă cu uşurinţă bărbaţii care îi plac. Are însă un suflet cald, îndatoritor. De aceea a părăsit repede mişcarea naţionalistă în care se înregimentase la început şi activează acum în cadrul mişcării de stânga "Şalom ahşav", care luptă pentru înţelegerea imediată cu palestinienii şi obţinerea imediată a păcii.

Spre sfârşitul povestirii, pentru a le spori astfel impactul emoţional asupra cititorilor, autorul situează două atacuri teroriste. Unul la Yafo, unde un arab înjunghie pe la spate pe bătrânul prieten al naratorului. Celălalt, în care un terorist aruncă în prăpastie un autobuz cu călători nevinovaţi.

Înţelegem că în Israel oamenii se împart în două tabere opuse. Unii cred că au şi palestinienii o dreptate a lor, aşa cum o avem noi pe a noastră. Că trebuie deci căutată cât mai repede o înţelegere care să aducă pacea. Ceilalţi îi socotesc pe arabi nişte fiare periculoase, de care nu te poţi apăra decât prin violenţă: cu mitraliere, tancuri şi avioane militare.

Poziţia scriitorului este, poate, în esenţă justă, conformă cu părerea multor "realişti". Trebuie să recunosc însă că mie mi-ar fi făcut mai multă plăcere dacă autorul ar fi insistat mai mult, în roman, asupra cauzelor adânci ale conflictului, asupra suferinţelor rezultate din faptul că palestinienii n-au un stat al lor. Sau dacă ar fi insistat, aşa cum se cuvine, asupra situaţiei arabilor israelieni, care, formal, sunt cetăţeni egali în drepturi, dar practic nu au nici pe departe aceleaşi drepturi cu cetăţenii evrei. Sectorul arab rămâne încă mult în urma sectorului evreiesc. Arabii israelieni sunt supuşi, pe nedrept, la un tratament discriminatoriu, la jigniri umilitoare.

Ştiu prea bine ce mi-ar putea răspunde autorul: "Am scris o carte de literatură, nu un tratat socio-politic". Întrebarea e dacă existau, într-adevăr, motive estetice care, sunt de acord, numai ele trebuie să dicteze, dacă existau astfel de motive "romaneşti" care să împiedice sublinierea acestor adevăruri.

❖

Virgil Duda e un om care, ca şi Cosaşu, şi-a construit, prin contact îndelung şi pasionat cu literatura, o casă a lui, tapisată cu texte. Când citează un autor sau o operă, nu e un gest exterior. Rămâne în cuprinsul casei sale. Nu face un gest către exterior, un gest ostentatoriu, menit să-i asigure admiraţia publicului. Citând un autor, vorbeşte de fapt cu sine însuşi, se exprimă în limba lui specifică, devenită tot mai a lui, cu timpul. Gândurile altora, din operele literare, s-au contopit intim cu ale sale. Le poate folosi acum cu aceeaşi spontaneitate, naturaleţe.

Pe marele poet Brodski, pe care-l respectă mai mult decât pe convorbitorul său, Z., îl pomeneşte pentru a-şi exprima, în contradicţie cu Brodski – şi, în această chestiune, de acord cu Z.: *"A fi scriitor nu e o profesiune ca altele, ci implică o răspundere faţă de lumea în care trăieşti"*.

Cu Llosa e de acord: *"Literatura e adevărul minciunii"*. Şi spune aceasta pentru a-şi apăra opera: *"Am scris o carte de literatură, nu un tratat istoric"*.

Se acuză singur şi-l citează, îndurerat, pe insolentul Mazilu: *"Ca un dobitoc trăit în sclavie, altfel nu mă pot caracteriza, râvneam la, nu mă vedeam trăind fără, o slujbă permanentă, pâinea la loc fix, cum spunea Mazilu, cu insolent dispreţ"*.

Pe Gala Galaction îl consideră un sfânt: *"Un sfânt a fost în toate înţelesurile, inclusiv în cel al bisericii"*. Galaction însă se socotea "un mare păcătos". Dar, adaugă Duda, *"cine citeşte jurnalul său, trece printr-un puternic moment de înfiorare atunci când află cum s-a despărţit de această lume a patimilor amanta sa Iliuţa. Nu era căsnicia sa fericită. Era şi nu era"*.

Aceeaşi relaţie intimă, de convorbire cu alţii care se dovedeşte a fi în esenţă convorbire cu sine însuşi, o întâlnim în numeroasele pomeniri ale unor autori din diverse zone culturale: Hannah Arendt, Tolstoi, Cioran, Simone de Beauvoir şi Sartre, Ilf şi Petrov, Spinoza, Scott Fitzgerald, Nichita Stănescu (îl îndemnase, pe când lucra încă la Ploieşti: *"Fugi din cloaca aceea mică şi vino cu orice preţ aici, unde cloaca e mai mare!"*) şi Marin Preda (care, pe când scria, la Mogoşoaia, "Cel mai iubit dintre pământeni", şi se nimerea să fie admonestat cu afirmaţia vehementă: Domnule, nu mai putem tăcea! S-a depăşit orice limită!, răspundea morocănos: *"Eu nu sunt Tudor Vladimirescu"*).

Dar, mai presus de toţi, omul care-i intrase în sânge şi ale cărui formule aşa de semnificative deveniseră carne din carnea lui, era Caragiale. E citat iar şi iar, în diferite împrejurări şi în forme diverse. Când convivii vor să treacă peste disensiuni, soţia naratorului începe să povestească dintr-o dată cum face ea salata de vinete. Pe scurt, *"pupat toţi piaţa endependenţii"*. Sau, vorbind despre sine cu autoironie, naratorul spune: *"grea misie, misia de autor"*. Când vede pe gazda Daliei, om frumos şi elegant, coborând treptele, e tulburat: *"Mă clătinam rău, arătam rău, precum Tipătescu"*. Discutând, enervată, despre faptul că funcţionarii religioşi de la Ministerul de Interne i-au întârziat buletinul de identitate, Dalia spune: "*Ai puţintică răbdare, ajungem şi acolo*". La povestirea unui scenariu proletcultist se foloseşte expresia caragialeană: *"Boborul revoltat, vorba lui Caragiale"*. Mai pe larg sunt reluate situaţii caragialene în prezentarea unei scene la cafenea, unde e invitat de M., fostul deţinut politic, acum devenit "om mare": *«Precum Spiridon din "O noapte furtunoasă", dar situat pe altă platformă socială şi morală, trag din tiutiun şi sorb la cafele. Patronul meu nu este Jupân Dumitrache, sunt, precum Ziţa, o persoană liberă şi independentă, de nimeni, aiurea, nu depand.»*

◆

Aşa cum s-a arătat şi în cărţile sale precedente, Virgil Duda se dovedeşte şi aci un scriitor dotat cu harul naraţiunii. Povesteşte cu miez şi cu haz, ţinându-ţi interesul mereu treaz. Aşa sunt şi "poveştile" din România ceauşistă, aşa sunt şi poveştile din Israelul pe care îl descoperă.

Faptele capătă relief prin arta lui de a portretiza: *"Şeful sectorului locativ de care aparţineam avea aspectul unui activist trecut la munca de jos: creştet ras, trăsături grosolane, pumnii strânşi ţinuţi pe birou, privire dură, nici urmă de amabilitate administrativă, măcar atunci când mi-a restituit ferm decizia de preluare şi înainte de a-mi înmâna lista de operaţiuni obligatorii, mi-a spus sec: Mă interesează un trening roşu, pe care scrie Contest şi încă un cuvânt, văzut de nepoata mea în vitrina de la Shop"*.

Iată-l schiţat cu vervă răutăcioasă şi pe "onorabilul" universitar, Dr. Arnold Goldberg, "mai frumos decât dracul: *"Înalt de aproape doi metri, rău cocârjat, având unul din umeri şi unul din şolduri mult mai ridicate decât fiecare din perechea lor, dar totul ar fi trecut poate neobservat, căci omul nu era manechin de modă, ci un intelectual, ba chiar un om al cărţii, şef de departament la o mare bibliotecă, dacă n-ar fi fost sărmanul blagoslovit cu o căpăţână în formă de dovlecel cu pete roşii nesănătoase, dar mai ales cu pavilioane ale urechilor bune pentru un film de groază. În acest context, o spun cu obiectivitate, faptul că o pleoapă părea înţepenită, iar ochiul de sub ea ceacâr, trecea – şi el – neobservat"*. Şi tocmai un atare om avea pretenţia îngâmfată a unei relaţii intime cu Dalia cea sexy!

Dialogurile sunt poate şi mai caracteristice pentru arta prozatorului. Ştie să le conducă în ritm alert, cu mână de maestru, pregătindu-ne la fiecare cotitură noi surprize, dar, în primul rând, dezvăluind cu sagacitate trăsăturile personajelor.

Vreau să subliniez ce importantă e, în proza lui Duda, atenţia dată trăsăturilor adânci ale personajelor şi relaţiilor dintre ele. În privinţa aceasta, seamănă cu Amos Oz, care, într-un interviu, declara că, pentru el, cea mai importantă problemă a literaturii este aceea de a înfăţişa oameni complecşi şi relaţiile dintre ei, în familie.

Uneori, dialogurile ample se transformă în scenete dramatice, atât prin amploarea lor, cât şi prin caracteristicile specifice. Aşa, de pildă, scena dintre el şi Dalia în Tel Aviv. Dalia îi deschide portiera maşinii ei elegante. Emoţionată. *"Nu m-a sărutat, ci doar şi-a lipit îndelung obrazul de al meu"*. Vorbesc despre activitatea ei, cu salariu bun, la o organizaţie pentru apărarea drepturilor omului. Se opresc pe un refugiu al şoselei spre Ierusalim, în faţa unei prăpăstii, cea de la Ghivat Ha-temarim, unde avusese loc atacul terorist. Dalia tace, îngândurată. El întreabă, privind spre prăpastie: *"Abisul dragostei?"* Ea îi propune să facă împreună o vizită la gazdă, bărbatul frumos din Givat Ha-temarim. *"O partidă de sex în patru?"*, întreabă el, atacând-o. Maşina o luă brusc din loc şi el se izbi destul de puternic cu capul de parbriz. Hohotul ei de râs răzbunător. Urmează apoi o tăcere prelungită. Sentimentul lui că, prin despărţirea de Ierusalim, suferă un nou exil. *"Ne obişnuisem cu voi, iar acum ne despărţim!"*, spune Dalia, emoţionată. Dopul de circulaţie. Claustrofobia lui. Un bărbat libidinos încearcă să se lege de atrăgătoarea Dalia, care nu-i acordă atenţie. Discuţia semnificativă despre slujba lui: *"Tu nu eşti făcut să fii slujbaş al statului! Trădezi de două ori: Statul, întâi, pentru că gândul ţi-e numai cum să serveşti mai bine scrisul, şi, în al doilea rând, pe tine însuţi, menirea ta scriitoricească, pentru că, om cinstit, te sileşti să-ţi îndeplineşti şi datoria de funcţionar".*

Ajung la casa ei, din Rehavia. Îl invită la un pahar. *"Te rog să nu mă refuzi. Nu cred că o să ne mai vedem, şi chiar dacă..."*.

O variantă tehnică a dialogului este ceea ce aş numi dialogul alternat. Pe banca din faţă a maşinii stau cei doi bărbaţi. Discută aprig probleme politice. Pe banca din spate, femeile, "fetele lui", şi Anita, soţia lui David. Anita povesteşte cu foc despre o prietenă a ei, Reli. Autorul reproduce pe rând fragmente scurte din cele două texte diferite, pentru că naratorul vrea să asculte şi ce spune Anita.

Remarcabilă e şi arta compoziţională. Apar reveniri semnificative. Funcţionarele de la primărie care se ocupă cu sârg, fără să se lase întrerupte, cu munca serioasă de dezlegare a jocurilor de cuvinte încrucişate, sugerând parcă o apropiere posibilă cu problema ce va trebui rezolvată, tot ca într-un joc absurd, cu privire la încurcătura birocratică.

Şi, în mai mare, revenirea, în finalul cărţii, la locuri şi semnificaţii amintite la început. Pe o şosea de ocolire, mergând pe jos ca să iasă din lungul şir de maşini oprite pentru control în legătură cu atacul terorist, ajunge iar pe locurile unde fusese cu un an înainte, când sosise în ţară. La ulpan, în acea vreme, i se spusese că nimic nu trebuie să-i sperie: *"Să nu vă speriaţi, o să treacă, o să învingem, vom reface totul şi va fi mai frumos ca înainte!, după cum suna sloganul optimist şi patriotic, care avea, pare-se, o anumită acoperire"*.

❖

Romanul de faţă, de proporţii relativ reduse (decente! 327 de pagini), e ţinut parcă voit la un regim de simplitate, cumpătare şi modestie. Prin structură, dar şi prin limbă.

Limba folosită e aceea pe care te aştepţi să o auzi la orice colţ de stradă, de vorbitori care nu întâmpină dificultăţi să-şi exprime ideile; *"ai să-ţi muşti degetele", "fugi, nenorocitule", "eram, pentru a nu da apă la moară şi a ocaziona lacrimi celor prea sensibili la zvârcolirile destinului de exilat, posesorul a două jumătăţi de normă, modeste, dar onorabile şi relativ stabile"*, etc.

Foarte adeseori se recurge la proverbe şi zicale: *"stând strâmb şi judecând drept", "numai oamenii buni mor, sau mai exact, sunt omorâţi"*.

Termenii ebraici sunt preluaţi ca atare, cu respectul cuvenit, dar având grijă să fie înţeleşi, dându-se cu dibăcie şi traducerea lor românească.

Foarte rareori, şi numai când utilizarea este pe deplin motivată, intervin, fără falsă pudoare, expresii vulgare dure. Aşa, de pildă, când naratorul, clocotind de furie împotriva bădărăniei "marelui" Goldberg, izbucneşte, ca în epoca tinereţii sale agresive, scurt şi cuprinzător, într-o înjurătură neaoşă: *"Te bag în pizda mă-tii de bou!"*.

❖

Duda nu se fereşte de a da referinţe care pot fi puse în legătură cu propria sa biografie. "Fetele" lui au un echivalent în realitate, Duda a venit în Israel relativ târziu, hotărându-se numai cu greu să părăsească România. A stat un an la Ierusalim ca ole hadaş şi a fost nevoit să se despartă de Ierusalim, pentru că numai la Tel Aviv a găsit o slujbă permanentă.

Lui Duda nu-i e frică de insistenţele agasante ale acelor cititori care nu caută satisfacţii literare, ci numai meschine satisfacţii de detectiv cârcotaş.

Duda ştie că într-adevăr literatura porneşte de la viaţă, dar o transformă în conformitate cu necesităţile hotărâtoare ale artei.

Şi numai ca atare, ca literatură, se cuvine privită şi apreciată.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Dan Mizrahy

Așa a fost
Exerciții de memorie

Cu un cuvânt înainte de Grigore Constantinescu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, București 2005

Știam că autorul este unul din cei mai buni pianiști ai României de astăzi (specialitatea sa: George Gershwin, capitol la care nu are egal). Dar, ca să fim sinceri, nu știusem că omul are și condei. Am aflat acuma, citind masiva sa autobiografie (659 de pagini!). În afară de o memorie prodigioasă (à la Nicolae Iorga) și în afară de faptul că – vai! – are ce povesti (spunem vai! deoarece după ce plecase înainte de război în Eretz Israel, unde a studiat muzica la Ierusalim, s-a întors în România în 1945 și, la începutul anilor '50, a fost anchetat și închis până în vara lui 1953, pe motiv că acceptase să cânte câteva sonate la legația Israelului), el stăpânește talentul și de a ști ce să spui (adică lucruri interesante pentru cititor) și cum să spui. Rezultatul este o carte ce se citește ca un roman (inclusiv de dragoste) de bună calitate.

Bineînțeles, cel dintâi lucru asupra căruia te repezi îl constituie experiența vieții din închisoare. După o perioadă petrecută la anchetă și una la Jilava, Dan Mizrahi ajunge în lagărul de la Bicaz, de unde va fi eliberat în urma unei intervenții făcută de Petru Groza pe lângă Gh. Gheorghiu-Dej. În paginile de mai jos dăm peste câțiva oameni și câteva întâmplări de pe șantierul viitoarei hidrocentrale, precum și peste penița (nu lipsită de simțul umorului) a eminentului muzician:

- **Poetul se îndrăgostește de nevastă-mea**
- **Cu Raoul Șorban la Bicaz**
- **De ce mi-au confiscat pachetul**

«...Un poet, de fapt un poet profesionist, Lucian Valea,, originar din Bistrița Năsăud, se afla și el la Bicaz și ajunseserăm să ne împrietenim. Ceva mai mare decât mine, lucra la o brigadă mult invidiată de mine, și anume la C.F. (căi ferate). Era o brigadă care lucra numai în schimbul de zi și avea misiunea să întrețină căile ferate de pe șantier, cu tot ce aceasta implica (terasament, traverse, șine, pietriș, etc.). În timpul liber, Lucian ne recita poezii (teribil de talentat), ne mai povesteam amintiri, snoave etc. Mi-a telefonat și el după eliberare. L-am poftit acasă, i-am oferit găzduire și câteva zile mai târziu l-am întâlnit într-o seară la Reli (Aurelia Sorescu, actriță, prima soție a memorialistului, **n. red.**) *la teatru, în culise. Cu acea ocazie, Reli mi-a relatat că nu era pentru prima oară când îi dădea târcoale, dar că se jenase să-mi comunice, spre a nu strica o prietenie. Cerându-i a doua zi o explicație lui Lucian, mi–a oferit-o: Da. Se îndrăgostise de Reli, dar vinovat nu era el, ci... eu! Din cauza nenumăratelor povești despre ea, pe care le spusesem la Bicaz... A plecat curând de la noi și nu am mai auzit nimic despre el în următorii 20 de ani. M-am trezit cu el în hotelul de la Botoșani, unde sosisem pentru un concert cu filarmonica din localitate în aprilie 1975. Mai maturizat, mai cărunt, la fel de cald și de prietenos ca altădată. Era (cred) bibliotecar, căsătorit cu o foarte drăguță profesoară de română. M-au invitat la ei acasă, mi-a dăruit două volume de versuri iscălite de el, au venit, desigur, la concertul meu.*

Doctorul (cred că în Drept) Aurel Buteanu, al cărui nume l-am mai pomenit, avea la ora aceea în jur de 55 de ani. Un intelectual de rasă. Ca și prietenul său Raoul Șorban, lucra, cum am mai spus, la contabilitate și locuia în aceeași baracă cu "Primul" și cu majoritatea "staffului" civil.

Raoul Șorban. Astăzi un nume cunoscut de multă lume în urma publicității făcute acțiunilor sale umanitare în timpul celui de-al doilea război mondial. A salvat în anul 1944 vieți de evrei transilvăneni pe care, împreună cu alți oameni inimoși și cinstiți, i-a ferit de iminenta deportare la Auschwitz, sustrăgându-i autorităților horthyste, facilitându-le trecerea munților și intrarea în "Vechiul Regat". La Ierusalim, în memorialul "Yad Vashem" situat pe muntele Herzl, în păduricea în care fiecare pom sădit poartă un nume, există unul care, situându-l pe Raoul Șorban în rândul "drepților popoarelor" (astfel e botezată acea pădurice situată pe o colină), a fost sădit spre a-i imortaliza numele. Dar pe atunci, la Bicaz, habar n-aveam de aceste lucruri și ultimul care să le relateze era chiar Raoul. M-am împrietenit însă cu el datorită calităților sale personale. Inteligent, simpatic, șuetist, ascundea cu modestie o vastă cultură generală, precum și o temeinică cultură artistică în (practic) toate domeniile artei. Este fiul compozitorului Guilelm Șorban, autor al câtorva romanțe celebre ca: "Pe lângă plopii fără soț", "Mai am un singur dor", ambele pe versuri de Mihai Eminescu, sau "Pe umeri pletele-i curg râu", pe versuri de George Coșbuc.

Dan Mizrahi (stânga) și Iosif Conta
la premiera "Concertului în Fa" de Gershwin – București

Raoul fusese și el la rându-i violist, pictor (parcă și scenograf), critic, profesor și apoi rector la Conservatorul din Cluj. A avut câteva mariaje (la vremea Bicazului cred că era căsătorit cu o balerină-coregrafă de la Opera din Cluj) înainte de a se stabili definitiv la ultima soție, cu care are și o fiică, arhitectă, de circa 30 de ani. La ora la care scriu, Raoul cred că se apropie de 90 de ani și s-a retras undeva pe lângă Cluj, unde am înțeles că și-a recuperat conacul care aparținuse ancestrilor săi.

…Era prin luna mai. O zi frumoasă și caldă, mai curând de vară decât de primăvară. Munceam cu sârg la cota 550, dezbrăcat de cămașă, purtând un pantalon scurt dintr-un doc maron, încălțat cu nelipsiții bocanci cu crampoane, primiți, între timp, de acasă. Era către ora prânzului, când un caporal (necunoscut mie) purtând arma pe umăr s-a apropiat de mine șoptind "Mitreo". M-am uitat puțin nedumerit la el, fără să înțeleg prea bine ce a spus și neștiind ce să-i răspund. "Băi, Mitrea" (de data asta cu "a", nu cu "o"). Vorbiți cu mine, dom' caporal?" "Da cu cine, mă?" E drept că pe o rază de cel puțin câteva sute de metri nu era nici un alt suflet de om. "Mizrahy, să trăiți, dom' caporal". "Taci mă, că știu că tu ești Mitrea Cocor!". Am început să simt cum mi se-nvârte pământul cu mine. "Mitrea Cocor – i-am răspuns – e un roman, domnule caporal. Numele meu e Dan Mizrahy". "Nu vrei să recunoști, ai?!" Mi-a tras o înjurătură și a mai mormăit o amenințare, gen "ai să vezi tu", și a plecat. Mi-am văzut și eu de treabă, făcându-mi absolut mecanic norma (săpat, încărcat, transportat, revenit și da capo senza fine…) până seara, când ne-am întors în colonie. Aici, veste mare! Eram chemat la "vorbitor" la poartă, unde în premieră absolută, revedeam, după doi ani și mai bine, pe mama și soția mea. Eram căsătorit de trei ani, dintre care ultimii doi petrecuți în detenție… Nu știu când au zburat minutele vorbitorului, știu că m-am întors în baracă cu o ladă plină de bunătăți ca: slănină, untură, carne, chec și nu mai știu ce. În timp ce mi le despachetam și le etalam pe prici, a venit un caporal și mi-a ordonat să-mi strâng toate alimentele și să mă prezint "fuga marș" la domnul sublocotenent Chișleagă. Am executat ordinul și, spre disperarea mea, am aflat de la domnul sublocotenent personal că, întrucât i s-a raportat că am fost nepoliticos cu un dom' caporal în acea zi pe șantier, a hotărât să mă pedepsească, ordonând confiscarea pachetului și vărsarea alimentelor la cazan la bucătărie.

"Conversații" și "argumentări" nu puteau avea loc între un deținut și domnul Chișleagă. La lecția cu "audiatur et altera pars" domnia sa lipsise. Am umblat mult timp ca un bezmetic pe aleile lagărului. Mă frământam. Nu înțelegeam nimic. Într-un târziu m-a oprit unul din băieți. Nu mai știu cine, poate Hary. Mi-a spus că mă caută arhitectul Varlam și ne-am dus împreună la baraca lui. Primul lucru când m-a văzut mi-a spus că știe că a fost Reli azi la Bicaz și m-a întrebat dacă ne-am văzut. La întrebarea mea (rostită sau mimată) mi-a spus următoarea poveste: Aflându-se la lucru în acea dimineață în atelierul de "pictură" de pe malul drept, a intrat un caporal întrebând: "Bă, care ești mai vechi aici?" "Eu", a răspuns Varlam. "Cum te cheamă?" "Varlam, să trăiți", i-a răspuns. "Ce ai fost tu în civilie?" "Arhitect, să trăiți". – "Bă, tu mai cunoști din bandiții de pe-aici?" – "Mai cunosc", a răspuns el. "Spune-mi și mie", continuă caporalul, "care e Mitrea Cocor?" "Mitrea Cocor e un roman, domnule caporal". Se pare că l-a înjurat și pe Varlam, dar totuși a continuat: "Termină cu prostiile cu romanele, că am văzut-o astăzi pe nevastă-sa în poartă și am întrebat-o la cine a venit, și mi-a răspuns că la bărbat-su"…

Atunci Varlam a înțeles. Știa, ca atâția alții din lagăr, că eu eram soțul Aureliei Sorescu, actrița care a întruchipat rolul Nastasiei, soția *lui Mitrea Cocor, în filmul cu acelaşi nume. Renunţând să mai încerce să-i explice caporalului diferenţa dintre realitate şi ficţiune, i-a spus că soţul femeii pe care a văzut-o în poartă lucrează pe malul stâng, la cota 550. Nu i-a mai spus că nu mă cheamă nici Mitrea Cocor, şi nici Septimiu Sever (numele actorului care juca în film rolul lui Mitrea Cocor), ci, pur şi simplu, i-a dat adresa mea. Făcând o săritură peste timp, odată ajuns acasă, am aflat de la Reli şi restul întâmplărilor din acea zi. Iată-le: către ora prânzului în acea zi de mai, aşteptând împreună cu mama la poarta lagărului, s-a apropiat de ea un caporal. A privit-o îndelung şi apoi i s-a adresat respectuos: "Auziţi?" "Aud", i-a răspuns Reli. "Nu păşteaţi dumneavoastră gâştele în picioarele goale în filmul Mitrea Cocor?" "Ba da, i-a răspuns Reli. Mândru de memoria sa şi încurajat de răspunsul afirmativ al lui Reli, după un scurt "aha" şi-a continuat interogatoriul: "Şi la cine aţi venit dumneavoastră aici?" "La soţul meu", i-a răspuns fără ezitare Reli. Şi iac-aşa am rămas eu fără pachet, datorită "vigilentului" caporal. A doua zi, parcă se vorbiseră băieţii, care cum mă întâlnea avea o vorbă de duh ca: "Săru-mâna doamnei Mizrahy pentru cozonacul din cafea sau pentru slănina din arpacaş" sau pentru mai ştiu eu ce delicatesă găsită în gamelă la una din mese.*

O altă poveste cu "bătaie lungă", legată tot de un camarad de la Bicaz. Povestea începe în plină vară, într-o dimineaţă de iulie. Eram pe şantier la cota 550 şi munceam de zor în "specialitatea' deja descrisă. Un grup de "civili" însoţiţi de sublocotenentul Apostol, şeful producţiei, s-a apropiat şi odată ajunşi în dreptul meu, sublocotenentul, care mă ştia (aveam deja vechime pe şantier) mi s-a adresat cu întrebarea: "Măi Mizrache (!), ia spune, ce ai să faci tu când ai să te eliberezi de aici?" Era o întrebare cvasiomenească, însoţită – aş zice – de o urmă de zâmbet binevoitor. Adevărul e că respectivul sublocotenent nu trecea drept un om rău, spre deosebire de colegul său, sublocotenentul Chişleagă, cel cu "politicul". Deşi nu vorbisem niciodată cu el, ştiam de la băieţii din birou (normatori, contabili, ingineri) că se putea sta de vorbă cu el, şi că nu era ceea ce se numeşte un zbir. Ce i-o fi venit în acea zi de iulie să se oprească în dreptul meu şi să-mi pună întrebarea pe care mi-a pus-o, nu ştiu. Poate că pur şi simplu voia să se "dea mare" în faţa civililor şi să le arate cât e de omenos. Poate altceva. În orice caz, în acele clipe nu mi-am pus astfel de întrebări psihologice, ci, cu o spontaneitate care m-a uimit şi pe mine, i-am răspuns fără ezitare: "Dacă am să mai ajung vreodată acasă, domnule sublocotenent, am să desfiinţez lumina electrică din casă şi am s-o înlocuiesc cu un opaiţ. Să uit de lumina electrică şi de felul cum se obţine!" Nu mai ştiu dacă şi ce mi-a răspuns. Cert e că nu s-a supărat. Ba, parcă unul din civilii pe care îi însoţea a schiţat şi un zâmbet. Au plecat. A fost de altfel singura dată când am vorbit cu sublocotenentul Apostol. Singura dată, până… dar iată cum a fost:

În luna august 1958, mă aflam … la Eforie, unde mi-am închiriat o cămăruţă în curtea unor localnici şi am ieşit să mă plimb. Se deschisese în acel an o terasă cu circuit închis, căreia i se zicea "La Neon", pentru că era una din puţinele terase unde se introdusese lumina de neon. Poate că era chiar singura, şi de asta i se spunea aşa. În timpul zilei însă se putea intra şi chiar consuma. La vedere era un pian cu coadă. Am urcat treptele pe estradă, am deschis capacul şi am clămpănit câteva note. Ca la comandă, a apărut lângă mine inginerul Manole Ştefănescu, Nolică, comandantul meu de la Bicaz. Ne-am recunoscut. Ne-am îmbrăţişat. Eram fericiţi. Reinstaurat într-o poziţie foarte bună (cred că era director la "Sovrom" din Constanţa), Nolică venise la "Neon" ca să organizeze o masă pe care o dădea el în acea seară, masă la care cu insistenţă mă invita să particip. Am acceptat cu plăcere. La ora 8 seara, punctual, am sosit. Am realizat imediat că eram un fel de oaspete de onoare, căci locul meu era rezervat în capul mesei. Era o masă la care participau cam zece-douăsprezece persoane, Nolică fiind aşezat în celălalt capăt al mesei. Lume elegantă, cucoane, domni de cea mai bună calitate, în faţa cărora Nolică m-a prezentat în nişte termeni care m-au făcut să roşesc. Apoi a sosit lovitura de teatru. Nolică a ridicat mâna şi a chemat chelnerul. Acesta, îmbrăcat într-o impecabilă bluză de pânză albă fără mâneci şi cu pantaloni negri, purtând un şervet pe mâna stângă, a venit. Când l-am văzut, am simţit că mi se taie picioarele. Chelnerul era sublocotenentul Apostol! "Îl cunoşti pe domnul?", l-a întrebat Nolică. "Cum să nu? E domnul Mizrahy" (nu mai eram Mizrache). "Aşa e", i-a spus Nolică. "Te rog să ai grijă ca toată seara să aibă paharul plin şi Murfatlarul să fie rece". "Am înţeles", şi parcă a murmurat şi un "să trăiţi". Mie, ce să spun, îmi îngheţase transpiraţia pe frunte şi aveam impresia că se învârte masa în faţa mea. Mă revedeam pe cota 550, îl vedeam în uniforma de ofiţer de Securitate şi-mi venea să mă ciupesc spre a mă convinge că nu visez. Nu visam, iar după al doilea şpriţ am început să mă simt în largul meu şi la miezul nopţii, când ne-am despărţit, i-am strâns mâna chelnerului Apostol şi i-am dat şi 10 lei bacşiş. În gând, îmi fredonam: "Roata morii se-nvârteşte, ţac, ţac, ţac…", cântec interzis în acele timpuri. M-am întrebat, desi-

gur ulterior, care a fost cauza acestei neaşteptate situaţii. Să fi fost vorba de o banală restructurare a cadrelor MAI? Desigur, lagărul de la Bicaz fusese desfiinţat. De asemenea alte "U.M." ca Borzeşti, Oneşti, "Canal", etc. Să fi fost scoşi toţi acei ofiţeri şi trecuţi în rezervă? Să fi fost Apostol, în calitatea pe care o avea la Bicaz de responsabil cu producţia, prins cu "fofârlica" şi trimis la "munca de jos"? Sau (şi n–am exclus nici o clipă această eventualitate) să fi fost pur şi simplu noua sa funcţie, tot în calitatea sa de ofiţer MAI (poate cu o stea sau două în plus), anume de a lucra sub acoperire în calitate de chelner? N-am aflat niciodată răspunsul la aceste întrebări şi, ca să fiu sincer, nici nu m-a interesat.»

Iată şi ceva despre eliberarea lui Mizrahy:

«...Sâmbătă seara (în 29.08) părinţii erau în vizită la sora mai mică a mamei, Annie Schönfeld. Acasă rămăsese Omama. În jurul orelor 21.20, a sunat telefonul. O voce feminină a cerut-o pe "tovarăşa" Henriette Mizrahy. Dându-şi seama că e vorba de ceva neobişnuit, Omama i-a răspuns: "Fiica mea nu e acasă. E în vizită la fiica mea cea mai mică şi dacă vreţi, vă pot da numărul de telefon". "Da, vă rog", i-a răspuns vocea. Un minut mai târziu, întrebuinţând aceeaşi formulă cu "tovarăşa", vocea respectivă a obţinut-o pe mama la telefon. În puţine cuvinte i-a spus că vorbeşte de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri şi că, în legătură cu memoriul ei, e invitată într-o audienţă. În caz că e de acord, va veni în câteva minute o maşină să o ia. Dominându-şi emoţiile, mama a întrebat-o pe interlocutoare dacă poate să vină însoţită de soţul ei. "Bineînţeles", i-a răspuns vocea, cerându-i totodată adresa. Mătuşa mea locuia pe strada Crişana, stradă situată la numai câteva sute de metri de Piaţa Victoriei, recte a Preşedinţiei Consiliului de Miniştri. Conform povestirii părinţilor, în mai puţin de cinci minute de la închiderea telefonului, o maşină mare, neagră, îi aştepta în faţa casei din Crişana nr. 5. În faţă, lângă şofer, era aşezată o femeie în care, spre surpriza mamei, a recunoscut o fostă soră de caritate de la policlinica pentru evrei (instituţie care a funcţionat în timpul războiului şi unde mama lucrase ca vicepreşedinte). Spontană, mama i s-a adresat: "Soră X (nu ştiu cum o chema), nu mă recunoşti?" – "Ba da", i-a răspuns aceasta. "Spune-mi, unde ne duci?" – "O să vedeţi", a venit răspunsul sec şi cu asta conversaţia a încetat. Maşina s-a oprit la Consiliul de Miniştri, au fost conduşi la un ascensor, apoi, după câţiva paşi, în faţa unei uşi pe care fosta soră a deschis-o, după care s–a evaporat. O cameră imensă, în fundul ei un birou, la care şedeau Gh. Gheorghiu-Dej (pe atunci prim ministru) şi Iosif Chişinevschi (la vremea aceea, prim vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri). La intrarea părinţilor, cei doi s-au sculat în picioare, în timp ce, rămaşi încremeniţi în prag, tatăl meu a făcut ceea ce se cheamă o "cădere nervoasă", izbucnind în hohote de plâns. Impresionat, Gheorghiu-Dej a venit spre ei întinzându-le mâna şi spunându-i lui Chişinevschi: "Vezi tovarăşe, ţi-am spus eu că nu e ora potrivită să-i deranjăm". I-a poftit pe părinţi pe două fotolii aşezate în faţa biroului şi le-a făcut câteva minute de conversaţie. S-a interesat de profesia şi locul de muncă al tatei (la ora aceea redactor la o revistă de evidenţă contabilă, unde, în calitate de expert contabil, scria şi uneori conferenţia despre probleme de contabilitate). Chişinevschi – se pare avizat – a elogiat atât activitatea acestei reviste, cât şi pe cea a tatei. Ca din pământ au răsărit cafele şi odată tata calmat, Gheorghiu-Dej s-a adresat mamei: "Uitaţi, doamnă, acum o jumătate de oră am primit acest memoriu, însoţit de poza fiului dumneavoastră (era o poză a mea cu Mira (sora lui Dan Mizrahi, **n. red.**), *la noi acasă după un concert la Ateneu, eu fiind încă în frac). Păi cum se poate, doamnă, să aveţi un asemenea fiu şi să nu veniţi la mine să-mi spuneţi că e de atâta vreme în suferinţă? Vin la mine oameni din provincie, ţărani, etc. şi dumneavoastră, bucureşteni, să nu puteţi ajunge la mine?" Păstrându-şi calmul, mama a scotocit puţin prin poşetă şi a scos din ea o serie de bilete de registratură, fiecare bilet reprezentând un număr de înregistrare pentru fiecare memoriu depus pe parcursul anilor care trecuseră de la arestarea mea. Reacţia lui Gheorghiu-Dej, adresându-i-se lui Iosif Chişinevschi: "Vezi, dragă, e adevărat că până la Dumnezeu te mănâncă sfinţii!" – Pauză.*

"Spuneţi-mi, unde este în clipa asta fiul dumneavoastră?" I-au răspuns. "E sănătos?" I-au spus de accidentul de la picior. De congestia pulmonară nu ştiau. În următoarea clipă, Gheorghiu-Dej a ridicat receptorul (probabil pe firul scurt) şi l-a cerut pe ministrul de Interne. I s-a răspuns că acesta nu e la birou şi în locul lui i-au făcut legătura cu un adjunct al acestuia, pe nume Tănăsescu. A urmat o convorbire pe care părinţii mei s-au străduit să mi-o redea cât mai fidel: "Fii atent. În lagărul de muncă de la Bicaz se găseşte un tânăr pianist pe numele de Dan Mizrahy. Te rog să dai telefon în clipa asta la Bicaz şi să i se comunice că este liber, să fie de îndată condus acasă de un ofiţer în civil, neînarmat. Să mi se comunice executarea ordinului", şi a închis telefonul. Apoi i s-a adresat lui Chişinevschi: "Imediat după sosirea acasă să se instituie o comisie medicală formată din cei mai buni specialişti care să-i verifice sănătatea şi să-i acorde îngrijirile necesare. Să i

se dea apoi o vilă din Gospodăria de partid la Sinaia, unde să se refacă și să stea acolo până ce uită tot răul ce i s-a făcut". (Comentariu personal: dacă ar fi fost să iau în serios această recomandare, ar trebui să continuu să locuiesc și astăzi în cocheta vilă "Crăița" de pe Cumpătu). Continuu cu citarea dispozițiilor date lui Chișinevschi în acea seară: "Să-i se ducă la Sinaia în vilă un pian spre a-și relua exercițiile. La revenirea de la Sinaia să fie imediat reîncadrat la locul său de muncă în calitatea sa de profesor. Să i se dea salariul cuvenit pe perioada cât a lipsit de la școală, precum și o adeverință de continuitate în muncă. Să i se acorde decorațiile și titlurile la care ar fi avut dreptul în această perioadă. Să i se elibereze de îndată camera sa de studiu, găsindu-se o locuință adecvată familiei care a fost introdusă în casă abuziv. Pe perioada cât va locui la Sinaia să se acorde un concediu plătit soției sale, actrița Aurelia Sorescu, pentru a putea locui împreună la Sinaia. Vila să aibă spațiu suficient pentru a putea primi pe părinți ori de câte ori vor dori să-l viziteze". Vrăjiți, părinții asistau la această tiradă, în timp ce Chișinevschi nota cu conștiinciozitate tot ce îi dicta superiorul său.»

Claus Stephani

Imaginea evreului în pictura modernă

Traducere din germană de Ion Peleanu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, București 2005

O frumoasă carte-album de artă cuprinzând un studiu bine documentat asupra chestiunii și, în chip de firească ilustrare, o sumedenie de reproduceri. De ieri și de astăzi. Ba chiar și de alaltăieri: autorul are o idee atât de cuprinzătoare, atât de largă despre noțiunea de modern, încât la începutul cărții ni se prezintă o frescă din anul 245 e.n. După care urmează lucrări de Hieronymus Bosch (1450-1516) sau de Hartman Schedel (1440-1514).

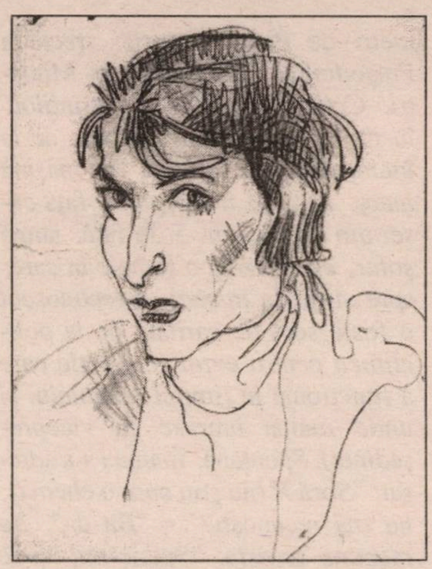

Marcel Iancu: Dida Solomon

...Acestea fiind zise, volumul ne îngăduie să luăm cunoștință de "imaginea evreului" așa cum au înregistrat-o diferiți pictori, evrei și neevrei. Cartea găzduiește (și bine face) și câteva gravuri antisemite de epocă, din acelea ce stârnesc încântarea islamiștilor din zilele noastre. Se perindă așadar, prin fața ochilor noștri, lucrări de Georg Friedrich Schmidt (1712-1775), Moritz Daniel Oppenheim (1800-1882), Moritz Gottlieb (1856-1879), Amedeo Modigliani (1894-1920), Marc Chagall (1887-1985) ș.a., șa.

Nu lipsesc nici cei din trib: Iser ("Evreu cu o carte"), Rubin, Marcel Iancu (portretul actriței Dida Solomon), M. H. Maxy (portretul lui Tristan Tzara), apoi desene de Arnold Dagani, Tia Peltz ș.a.

O curiozitate o reprezintă prezența în album a portretului făcut de Victor Brauner poetului Stephane Roll. Să nu fi știut autorul că Ghiță Dinu (Stephane Roll) nu a fost evreu?

(M. Rafael)

Henri Zalis

Ipostaze în osmoză în poezia lui Paul Tutungiu

Editura Evenimentul, București

În pofida titlului ei cam pretențios, cartea criticului și istoricului literar Henri Zalis se citește cu plăcere de către cei care au obișnuința lecturii poeziilor și sunt bucuroși să descopere noi poeți și noi poezii. Paul Tutungiu nu e un poet "nou"; are în urma sa câteva volume bine primite de cititori. Îl știam pe poet și în calitate de cronicar dramatic urmărit cu simpatie și interes pentru modul nuanțat în care dădea seamă despre spectacolele văzute. Acum, grație acestei cărți, recunoaștem în persoana lui un poet de o mare sensibilitate.

Criticul pracurge pas cu pas itinerariul liric al poetului cu grija de a nu-i ocoli nici un aspect. Contrastele sunt consemnate ca un etern dualism care domină existența. Lacrima și Peștera sunt cei doi poli ai dialogului: *"ceea ce poate să însemne că într-un context dat Lacrima, înfometată de cunoaștere, plonjează în Peșteră"*. Propunându–și să așeze opera poetului între anumite limite criticul se întreabă dacă ea nu este numai *"înșelător afiliată postmodernismului, poetul fiind un neoromantic realizat în proximitate arhaizată?"*. Răspunsul îl aflăm pe parcursul cărții deși este greu de definit exact un poet ca Paul Tutungiu care gravitează între tentația filozofică profundă și versul exprimat direct. Este vorba, desigur, de un univers străbătut și pe multe cărări ascunse pe care criticul își propune să le descopere și să le descifreze sensurile.

Paul Tutungiu nu s-a împăcat niciodată cu ceea ce ar putea să compromită idealul libertății. În investigația sa H. Zalis ia ca model al acestei cutezanțe volumul "Partidul și Poetul" apărut în 1977, al cărui titlu vorbeşte de la sine despre regimul coercitiv aplicat literaturii în comunism. Criticul decriptează însă cu uşurinţă direcţiile reale ale versurilor care capătă, la un moment dat, valori "explozive" denunţând sloganele puterii cu "frig" (starea cotidiană a regimului), "digul" (ce trebuie obligatoriu trecut) şi alte asemenea proiectile cu bătaie lungă. E o carte despre un Poet dar şi despre farmecul şi puterea poeziei ca atare.

(Carol Isac)

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Zigmund Tauberg, *"Cer, om, pământ";* versuri; coperta; Toma Hirth; ed. "Ex Libris Universalis", Bucureşti 2005.

Claus Stephani, *"Imaginea evreului în pictura modernă"* (în română şi germană); coperta; Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti 2005.

Petre Cioclu, *"Un secret incomod";* proză; ed. Napoca Star, Cluj-Napoca 2005.

Mariana Zavati, *"Miss Mariana in Black and White";* roman (în engleză); ed. Daily Mail, Londra 2005.

Tania Lovinescu, *"Pagina ruptă";* roman; ed. "Libra", Bucureşti 2005.

Shlomo Leibovici-Laiş, *"Evreimea botoşăneană";* (mini-monografie); ed. Comitetului pentru activitate culturală iudaică al evreilor originari din România, Tel Aviv 2005.

Bianca Marcovici

Puţin blond cu mult farmec

Poeme alese; ed. Hasefer, Bucureşti 2004

Bianca Marcovici este o poetă prolifică, arhicunoscută şi mult preţuită, ce nu mai necesită prezentare. Autoare a peste 20 de culegeri de poeme, prezentă în cel puţin şase antologii şi dicţionare literare, tradusă în câteva limbi, amplu comentată în Israel, România şi în alte ţări, deţinătoare a numeroase premii, o simplă fişă bibliografică ar acoperi numeroase pagini de carte, cum s-a şi văzut, de altfel, în ultimul ei volum, "Lumini diafane", apărut la scurt timp după "Aburi de femeie" şi după ampla antologie reprezentativă de la editura Hasefer. La aceasta din urmă aş dori să mă refer cu precădere în puţinele rânduri de faţă îngăduite de spaţiul tipografic, dat fiind că volume anterioare şi posterioare ei au fost deja semnalate sau/şi comentate în "Minimum".

Aşa cum remarca de altfel şi prefaţatorul antologiei, criticul român Paul Cernat, ceea ce te izbeşte încă de la o primă lectură – fatalmente superficială – a poeziilor Biancăi Marcovici, este marea bogăţie şi varietate a registrului ei liric. Temele ei predilecte sunt abordate – aş spune eu – într-o manieră inedită, adesea imprevizibilă şi surprinzătoare, în care elementul biografic, feminitatea delicată, refugiul în spaţiul interior protector, autodefinirea emoţională, reflecţia amoroasă tandră şi discretă se intersectează aproape în permanenţă (uneori chiar în spaţiul aceluiaşi poem) cu atitudinea combativă (emanaţie, poate, a ceea ce poeta numeşte, cu mai multe prilejuri, "bărbatul din mine"); implicarea – afectivă – în social, clamarea propriei forţe orgolioase, inextricabil legată de memoria, identitatea şi suferinţa evreiască şi israeliană. Dar, toate acestea sunt puse în relaţie cu "misiunea" pe care şi-a asumat-o poeta în Ţara Sfântă, *"Aici/ Pe acest pământ ars de soare/ Nisip şi mângâiere/ Rostire şi îngemănare":* aceea ca îndărătul Zidului Plângerii şi al zidurilor de sprijin ale Haifei (zidul fiind unul din simbolurile recurente ale Biancăi Marcovici) să rămână *"o sămânţă încolţită/ undeva la marginea mării",* de unde să se rostogolească *"energia pietrei albe, bolovanul/ de poezie/ piatra inimii/ luată dintr-o scorbură"* ("Marginea" şi "Magia pietrei").

Căci, alături de zidul menţionat mai sus, de evocarea ţării însângerate în care *"laptele e mereu amestecat cu miere şi fiere",* ca şi a unei biografii marcate de "rana dezrădăcinării" *("nefiind nici acolo nici aici"),* de teiul lui Eminescu şi Iaşul "cărunt" de altădată, sau, în alt plan, de percepţia amar-ironică a "carnavalului" social, cu vieţi standardizate şi monotone, în care *"mâncăm la prânz sufleu cu bârfă"* (spectacol în care poeta nu poate juca, cum aflăm din câteva dintre cele mai izbutite poeme, precum "Instrucţiuni de folosire a vaselor comunicante" şi "Despre prieteniile târzii") – dincolo de toate acestea, zic, nevoia de poezie, credinţa în magia cuvântului, transformând însăşi viaţa *"într-un poem în vers alb",* rămâne, după părerea mea, cheia de boltă a liricii lui Bianca Marcovici.

Privind-o în "oglinda retrovizoare" a acestei antologii, Paul Cernat afirmă în încheierea prefeţei sale că poezia Biancăi Marcovici, cu "farmecul şi energia ei interioară", fac din autoare "una dintre figurile importante ale liricii israeliene de limbă română" şi "una dintre poetele importante pe care le avem în prezent".

Subscriu întru totul la această apreciere.

Gina Sebastian Alcalay

OVIDIU ŞIMONCA

Anul Eliade

Autorităţile de la Bucureşti au hotărât ca 2006 să fie Anul Mircea Eliade.

Şi toată lumea se aştepta ca acest interesant din multe puncte de vedere "An" să înceapă sub semnul elogiilor nemăsurate la adresa eminentului istoric al religiilor – şi al strădaniilor de a "ascunde sub covor" cunoscuta activitate fascistă a cărturarului.

Dar, surpriză. Zilele trecute a apărut o carte ca un "trouble-fête", care-i pune pe organizatorii "Anului" într-o situaţie neplăcută.

Ovidiu Şimonca, unul din publiciştii cei mai talentaţi (şi curajoşi) din *noul val* al scrisului românesc, ne explică, în revista "Observator Cultural", despre ce e vorba:

Anul Eliade, 2006, pe care Institutul Cultural Român l-a proclamat şi pentru care se pregătesc mai multe acţiuni în diverse colţuri ale lumii, are parte de un început fulminant. La Editura Humanitas a apărut, de câteva zile – interesantă şi fundamentală opţiune editorială – cartea "Mircea Eliade. Prizonierul istoriei", o monografie datorata tânărului istoric Florin Ţurcanu, de 39 de ani, apărută mai întâi în ediţie franceză, în 2003, la Editura Découverte din Paris. Volumul pune jar pe un foc mocnit şi aruncă în aer orice simbolistică scrâşnită despre "savantul exemplar" întruchipat de Mircea Eliade. Citind această monografie eşti cuprins de un sentiment de mâhnire şi de revoltă. Am parcurs-o cu creionul în mână şi cu notiţele pe margine şi, cu cât înaintam în corpusul cărţii, cu atât lectura căpăta accentele unei indignări. Este descrisă în carte o sumă de orori ce i–au aparţinut lui Eliade. Florin Ţurcanu are meritul de a lucra cu acribie de istoric versat şi, ca atare, îşi sprijină afirmaţiile citând mereu şi mereu, contextualizând cu precizie. Florin Ţurcanu face parte din rarii istorici ai României care pot să desluşească o epocă, el poate să decripteze înfricoşătoarea abdicare.

Ediţia în româneşte va stârni rumoare. Volumul dinamitează deja posibilele încercări prin care Eliade ar fi plasat într-un context festivist, de omagiere boantă, lipsită de spirit critic. Trebuie să o spunem clar: noutatea cercetării lui Florin Ţurcanu este să arate prăbuşirea şi bălăcirea lui Eliade în crezul legionar. Este cartea unei căderi şi a unei decăderi, a unui proiect intelectual eşuat în turpitudine. Vastitatea şi adâncimea crezului legionar al lui Mircea Eliade ajung să înspăimânte. Volumul acesta este un diagnostic al opţiunii. La Eliade, a opta înseamnă a te înregimenta de partea răului. Nu este o opţiune pasageră, pe care să o regrete mai târziu. Este o opţiune în care Eliade îşi implică întreaga personalitate, el face elogiul unei violenţe mistice, care trebuie pusă neîntârziat în practică.

Omul acesta, care avea, din start, toate datele unei personalităţi exemplare, care putea să citească şi să pătrundă înţelesuri ascunse în fiecare religie a lumii, ajunge un devotat susţinător al cauzei legionare. Florin Ţurcanu spune că Eliade "a mers până la capăt" în angajamentul politic legionar. Se înscrie în Garda de Fier în 1937. Acccentele legionare ale lui Eliade erau vizibile din 1935. O trecere a lor în revistă, aşa cum sunt acestea prezentate de Florin Ţurcanu, este necesară. Când Mihail Sebastian publica volumul "De două mii de ani. Cum am devenit huligan", cu faimoasa prefaţă a lui Nae Ionescu, Eliade refuză să vadă vreo "atitudine antisemită" în acel text introductiv. Glorifică Italia lui Mussolini, după atacul asupra Etiopiei. Îl consideră pe Corneliu Zelea Codreanu singurul îndreptăţit să fie "conducătorul politic al tinerimii". Susţine adoptarea lui numerus clausus (limitarea discriminatorie a numărului studenţilor evrei). Scrie în "Vremea" 15 articole despre Garda de Fier şi despre "cotropirea evreiască". Editează "Roza vânturilor", o culegere de texte legionare ale lui Nae Ionescu, pe care o postfaţează entuziast. De menţionat că liderul Legiunii, Codreanu, se apără la proces cu un fragment dintr-un text publicat de Mircea Eliade în "Vremea", intitulat "De ce cred în biruinţa mişcării legionare?".

Imun la crimele lui Hitler

Anul Eliade pe care ne pregătim să-l umplem cu manifestări va trebui extrem de bine cumpănit. Cartea lui Florin Ţurcanu ne avertizează că nu putem să ne menţinem într-o glorificare stearpă şi convenţională. Monografia "Mircea Eliade. Prizonierul istoriei" îl demitizează pe Eliade. Poţi să te întrebi: cum să citeşti detaşat şi pasiv studiile sale de istorie a religiilor, când afli cât de vast i-a fost crezul? Anul Eliade ar putea fi, mai degrabă, un prilej de a vorbi despre politica legionară pe care au practicat-o vârfurile intelectualităţii interbelice.

Volumul lui Florin Ţurcanu nu este un rechizitoriu. Sunt şi pertinente prezentări ale operei stiinţifice scrise de Eliade şi publicate în Occident. Dar chiar şi pe acest teren al raportărilor istoriografice la opera ştiinţifică, Florin Ţurcanu insistă pe contestările formulate în anii '80, în Statele Unite, când lui Eliade i s-a reproşat "o confiscare intelectuală a imaginii religiei în beneficiul unei definiţii hegemonice şi exclusiviste ce privilegiază experienţa imediată a sacrului, ignorând varietatea gradelor de manifestare şi funcţiilor sociale ale vieţii religioase" (Guilford Dudley).

Florin Ţurcanu (care se bazează pe o vastă bibliografie, sursele sale fiind extrem de bine folosite, provenind atât din spaţiul european, cât şi din cel american) va mai marca un punct principal în monografia sa, discutând despre ce a însemnat "gândirea lui Eliade", pusă sub semnul întrebării, tot în Statele Unite, unde s-a vorbit chiar de o "anti-istorie a religiilor" la Eliade. Există în traseul lui Eliade şi alte gesturi care contrariază. După ce Florin Ţurcanu aduce probe indubitabile despre participarea lui Eliade la mişcarea legionară, pentru care a şi fost închis în lagărul de la Miercurea Ciuc, urmează alte pagini care oripilează, care vorbesc despre oportunismul lui Eliade şi despre dorinţa sa de a şterge urmele colaborării lui. Eliade nu şi-a recunoscut niciodată vinovăţia, n-a acceptat un lucid şi necesar examen al participării sale la impunerea doctrinei legionare. Deşi legionarii fuseseră eliminaţi de pe scena publică de Antonescu, după rebeliunea din 1941, Eliade păstrează în el dorinţa de a face propagandă legionară la Legaţia românească de la Londra, unde primise o funcţie diplomatică.

Conform lui Dumitru G. Danielopol, expert al Băncii Naţionale a României, detaşat în Marea Britanie, Eliade "ne-a făcut un expozeu extrem de documentat al «ororilor» comise de poliţia fostului regim contra Gărzii de Fier, spunându-ne pe şleau că el era una din luminile conducătoare ale acestei mişcări şi că a avut de suferit din această cauză rigorile lagărului de concentrare. Am rămas pironit pe loc de uimire şi, în acelaşi timp, foarte îngrijorat de această revelaţie". Eliade se dovedeşte, pe tot parcursul războiului, imun la crimele lui Hitler şi la evreii executaţi, la represaliile devastatoare. La Lisabona, într-o nouă funcţie diplomatică, Eliade nu pierde ocazia să dedice un volum dictatorului Portugaliei, volum intitulat "Salazar şi revoluţia din Portugalia". Ce îl interesează pe Eliade din toata nebunia războiului? "Circumstanţele în care legionarii fuseseră înlăturaţi de la putere", sintetizează Florin Ţurcanu. Autorul monografiei vorbeşte de indiferenţa, de insensibilitatea unui om obsedat de propriul său destin, pentru a se asigura de propriul "geniu".

Cioran, o altă figură odioasă

Sunt în carte, dacă ai răbdare să legi acele fire, explicaţii despre relaţiile pe care Mircea Eliade le-a avut cu Nae Ionescu şi cu Mihail Sebastian. Pe Nae Ionescu îl considera mentorul său spiritual, de care nu se va dezice niciodată. A dorit să fie ca Nae Ionescu, a preluat toate poncifele lui legionare şi misticoide. Pe Mihail Sebastian Eliade îl evită după înscrierea în Garda de Fier, nu doreşte să-l întâlnească în timpul războiului şi, la moartea lui Sebastian, Eliade pare să fie nepăsător la suferinţa prin care a trecut Sebastian. Există o forma de opacitate la suferinţă, o privire egocentrică care nu se opreşte la "Celălalt".

Cioran apare în cartea lui Florin Ţurcanu ca o figură odioasă (şi nu ne ferim de cuvinte). În "Vremea", aşa cum exemplifică Florin Ţurcanu, Cioran va face elogiul "Nopţii cuţitelor lungi", al "Tineretului hitlerist", al "misticii Führer-ului", al "suflului mesianic" imprimat de Hitler politicii germane. Cioran va chema studenţii să se alăture Gărzii de Fier. Cum arată, spre luareaminte, Cioran, cel extaziat de Codreanu? La doi ani de la moartea lui Codreanu, Cioran vorbeşte la radio despre acesta: "Cu excepţia lui Isus, nici un mort n-a mai fost prezent între cei vii. Acest mort a răspândit un parfum de veşnicie peste pleava noastră umană şi a readus cerul deasupra României". În toată această frenezie a căderii, Cioran şi Eliade au mers împreună spre legionarism într-un marş cadenţat, s-au susţinut şi s-au potenţat reciproc, situaţie care îl va face pe Eugen Ionescu (singurul scăpat de paranoia legionară) să exclame, în 1945, că s-a ales praful de "noua generaţie". Eugen Ionescu îi va scrie lui Tudor Vianu, făcând o înşiruire a căderilor: "Eliade este unul dintre ei, şi el, şi Cioran, şi imbecilul de Noica, şi grasul Vulcănescu, şi atâţia alţii (Haig Acterian, Mihail Polihroniade) sunt victimele odiosului defunct Nae Ionescu".

Orgoliul şi vanitatea sunt cele care contează la Eliade. Deşi avea o aversiune faţă de Carol al II-lea, care zdrobise Legiunea în 1938, Eliade este flatat când regele afirmă că "Maitreyi" "este cel mai bun român românesc modern", iar "Yoga" "este o carte foarte bună". La Eliade sunt trei tipuri de incapacitate, pe care insistă Florin Ţurcanu. Prima, "incapacitatea de a privi oroarea în ea însăşi. A doua, "incapacitatea de a înfrunta problema specificităţii istorice a antisemitismului şi a rezultatului său, Holocaustul. A treia, "incapacitatea de a-şi cerceta până la capăt propriul trecut politic. Eliade are un soi de oportunism care se observă şi în gesturi mici. El întrerupe corespondenţa cu familia sa, rămasă la Bucureşti după instaurarea comunismului, şi o reia după 1965, când Bucureştiul îi dădea semne de gratulaţie, încercând să-l anexeze unei retorici oficiale.

Ce mai poate însemna, astăzi, Anul Eliade?

Mircea Eliade se simte bine când, în România, încep să i se publice cărţile şi când este privit drept "valoare națională" și nu este jenat când volumul său, apărut în ediție românească, "De la Zalmoxis la Genghis-Han", este recenzat entuziast pentru "moștenirea preromână în procesul formării poporului român", teză atât de dragă viitorilor tracologi, în frunte cu Iosif Constantin Drăgan. Aflat la Chicago, Eliade are parte de o neașteptată vizită din țară, a lui – cine credeți? – Eugen Barbu, care îi promite o "magnifică primire", dacă va face o vizită în România. Constantin Noica îl vizitează pe Eliade în 1972, rugându-l să patroneze un institut de studii orientale, făcut, bineînțeles, cu acordul și finanțarea autorităților comuniste. Eliade era înclinat să vină în România și doar strădunța câtorva membri marcanți ai exilului, printre care, la loc de frunte, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, îl face să nu dea curs tentantei reîntoarceri.

Când o revistă din Israel, "Toladot", publică, în 1972, un text despre trecutul lui Eliade, acesta își neagă apartenența legionară. Când, în aceeași revistă, profesorului Gershom Scholem i se semnalează eroarea de a fi omagiat, în "Mituri și simboluri", o culegere de studii editată de Universitatea din Chicago, în 1969, un fost membru al Gărzii de Fier, care "nu merita un salut venit de la Ierusalim", Mircea Eliade se eschivează și minte, afirmând că nu a colaborat niciodată la ziarul "Buna Vestire" și nu a fost legionar. Privind acest tip de discurs practicat de Eliade până la sfârșitul vieții, discurs de ascundere a trecutului, ne putem întreba ce poate însemna, astăzi, Anul Eliade? Ce omagiem și pe cine? Nu poate fi adulația pentru opera științifică o formă de castrare a trecutului legionar? Și, în definitiv, cât contează moralitatea, nu este ea intrinsecă operei sau, altfel spus, nu afectează opera? Întrebările acestea devin tot mai presante. Monografia "Mircea Eliade. Prizonierul istoriei" a ridicat extrem de sus ștacheta discursului istoric și intelectual românesc cu privire la Eliade, așa încât viața și opera lui Eliade nu mai pot să facă abstracție de modul în care au fost interpretate de Florin Țurcanu, un istoric curajos, cu firească și decomplexată atitudine în fața "modelelor".

(Din "Observator cultural", București 2006)

O dată la „Haim", mereu la

„HAIM"

restaurantul oamenilor care se respectă

Toate preparatele tradiționale și grătar românesc

Serviciu rapid, atmosferă familială

De duminică până joi inclusiv, servim prânzuri de afaceri
la prețul de NUMAI 64 șekeli – care cuprind:

Meniul: felul 1 – salate, supe sau ciorbe; felul 2 – mititei, sau șnițel, sau creier, sau gulaș,
sau friptură la tavă, sau ficat la grătar și garnituri, murături de casă.
În plus, băuturi răcoritoare, ceai sau cafea.

Începând de duminică până joi și sâmbătă seara se pot organiza mese festive
până la 50 de persoane cu prețul de prânz de afaceri.

Urăm onoratei noastre clientele

Hag Pesah Sameah!

Adresa noastră: Tel Aviv, str. Ness Ziona 8
(colț cu Ben Iehuda) Tel. 03-5165361
Parcare nelimitată și gratuită în str. Idelsohn nr. 6

LEON VOLOVICI

Compromis și geografie

Ah, drama cuvintelor! Uite un exemplu. Ce-nţelegi dumneata, la Ierusalim, prin compromis, şi ce înţeleg băieţii de la Bucureşti.

Un om *compromis* (politic, moral) e un om care s-a discreditat, şi-a pierdut stima celorlalţi. Ca de atâtea ori, însă, înţelesul unui cuvânt, conotaţiile şi metamorfozele lui sunt dependente nu numai de context, de momentul istoric, ci şi de geografie. Aleg un exemplu care îmi este acum mai familiar din spaţiul israelian în care trăiesc, tocmai pentru că sensul în care e folosit "compromisul" în discursul public, ca şi încărcătura lui afectivă, sunt total diferite de cel folosit în discursul public din România. Cu deosebire după 1989, în România cuvântul are un sens precis, cu puternică şi îndreptăţită conotaţie negativă, cu referire la toţi acei intelectuali care s-au *compromis* făcând concesii regimului comunist.

Acum mă aflu într-un spaţiu "geo-politic" în care a fi adeptul unui *compromis* a devenit o atitudine morală şi, pentru mulţi, chiar patriotică. Cuvântul a căpătat, în discursul politic, dar şi filozofic, un sens eminamente pozitiv, aplicat înainte de toate în promovarea unui *compromis teritorial.* E vorba, fireşte, de posibilitatea, poate iluzorie, de a pune capăt conflictului israelo-palestinian printr-o împărţire teritorială echitabilă şi acceptată de ambele părţi. Nu e o idee (şi o lozincă) nouă, partidele de stînga au susţinut-o de aproape patru decenii. Noutatea este alta: liderii politici care au promovat cu înverşunare o linie politică şi o ideologie radicală de respingere a oricărui compromis au devenit în ultimii ani adepţii *compromisului teritorial* şi ai creării unui stat palestinian alături de cel israelian. Desigur că exemplul cel mai frapant şi mai aclamat în Israel şi mai ales în străinătate a fost, în ultimii doi-trei ani, Ariel Sharon, cel care simbolizase mai mult ca oricine o atitudine militară şi politică radicală de refuz al oricărui compromis. Reorientarea lui spectaculoasă spre centru, adică spre soluţia compromisului, l-a dus la abandonarea propriului său partid şi la crearea unui nou partid, de "centru", care se bucură şi acum – când Sharon se află într-o comă prelungită – de o popularitate fără precedent în istoria politică a ţării.

A fi la "centru", a fi adeptul compromisului e la modă, a devenit un capital electoral cu mare căutare. Chiar şi partidul părăsit de Sharon, rămas, ideologic, pe poziţii radicale, pretinde acum a fi de centru şi chiar, în anumite condiţii, în favoarea unui compromis.

Ideea compromisului în relaţiile dintre două grupuri umane aflate în conflict sau chiar în genere în relaţiile umane a devenit o temă de meditaţie şi dezbatere filozofică. Amos Oz, foarte cunoscut acum şi în România, a făcut nu o dată elogiul compromisului şi al toleranţei ca o cale de înţelegere a "celuilalt" şi a atenuării antagonismelor, o cale opusă fanatismului şi spiritului agresiv. E o atitudine care exprimă acceptarea ideii că dreptatea poate fi, uneori, fie şi parţial, de partea adversarului şi că singura ieşire poate fi... o soluţie de compromis.

Cazul cel mai captivant – semnificativ, cred, şi pentru confruntările intelectuale şi publice din România – este cel al filozofului israelian Ieshayahu Leibowitz (a murit în 1994, în vârstă de 91 de ani), poate cel mai important gânditor evreu din secolul XX, aflat, în disputele politice, în răspăr cu toţi liderii israelieni din vremea lui, pe care îi fulgera profetic cu o virulenţă incredibilă. Politiceşte la extrema stângă, adept, încă după încheierea războiului din 1967, al retragerii imediate şi totale din teritoriile ocupate (eliberate?), Leibowitz a fost, în planul gândirii religioase, un radical intransigent şi dogmatic. Nu concepea identitatea evreiască în afara supunerii la rigorile religiei, dar susţinea vehement separarea religiei de Stat şi predica, împotriva establishmentului religios, o emancipare a femeii (religioase) din statutul subaltern în care o menţine autoritatea rabinică şi mentalitatea mediului religios tradiţional. Nu cred că atitudinile lui contradictorii vădeau inconsecvenţă, ci dimpotrivă, "supunere la obiect" (cum definea Ibrăileanu inteligenţa), adică a avea discernământul de a putea fi intransigent şi chiar dogmatic în respectarea preceptelor religioase, pentru că relaţia cu divinul nu suportă compromisul, iar în planul relaţiilor umane să fii tolerant, să-ţi asumi îndoiala şi limitele puterii tale de înţelegere, să nu impui celuilalt credinţele şi ambiţiile tale. Într-un cuvânt, să accepţi... compromisul.

Ca să parafrazăm Eclesiastul, dacă tot vorbim de un gânditor religios, este o vreme a intransigenţei şi o vreme a toleranţei. Cine confundă cele două "vremi" riscă să devină iacobin, fanatic şi intolerant în vremuri de libertate şi, dimpotrivă, să devină maleabil şi dispus spre compromisuri în vremuri opresive, când se cere intransigenţă sau măcar decenţa morală de a nu spori suferinţa celorlalţi. Sau, ca să ne întoarcem în spaţiul post-comunist citându-l pe Adam Michnik: comunismul trebuie combătut fără compromisuri, dar cu mijloacele (şi limbajul) democraţiei, nu cu mijloace bolşevice sau fascizante.

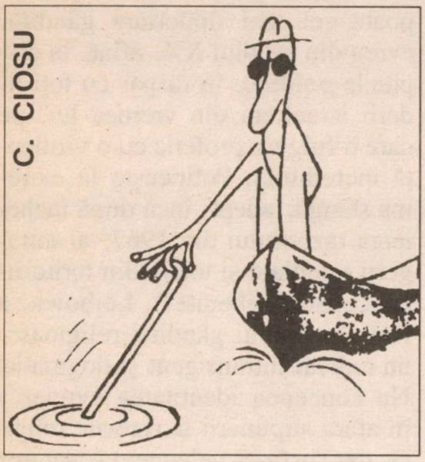

Pescuitorul de perle

Unde-au dispărut 220.000 de oameni?

Sub titlul **"300.000 de oameni la înmormântarea rabinului Kaduri"** citim:

«Cadavrul rabinului a fost adus la ieşiva înfiinţată de el în cartierul Buhara, din capitală, de unde a pornit cortegiul funerar la care au participat peste 80.000 de persoane.»

("Viaţa noastră", nr. 16689/06; comunicată de Rodica Edelman, POB 4582 Raanana.)

Să dăm Cezarului ce e al Cezarului!

«Astfel, "Aurul negru", romanul cunoscut al lui Camil Petrescu, este evocat după ce a văzut un spectacol cu piesa lui Hillel Mittelpunkt.»

("Ultima oră", nr. 3356/06; comunicată de Gina Bat-Adar, din Haifa, POB 11854, – care precizează că romanul sus-menţionat nu-i aparţine scriitorului Camil Petrescu, ci confratelui său, Cezar Petrescu.)

Da' când l-au dat afară pe Villepin?

«În Franţa, primul ministru Jean-Pierre Raffarin a spus că renunţarea de către Hamas la violenţă, recunoaşterea Statului Israel şi a acordurilor de la Oslo, reprezintă condiţii indispensabile pentru colaborarea Franţei cu noul guvern palestinian.»

("Jerusalem Post", nr. 22234/06; comunicată de Lucian Morgenstern, Ierusalim, reh. Ben Yehuda 78, – care aminteşte că d. Raffarin nu mai e de mult prim ministru şi că la ora de faţă şeful guvernului francez este Dominique de Villepin.)

A luat amploare agramatismul

«În cadrul proiectului de intensificare a învăţământului, la Gan Iavne a luat amploare, în urma rezultatelor obţinute anul trecut.»

("Viaţa noastră", nr. 16689/06; comunicată de Tiky Demeter, din Rishon Lezion, – care se tot întreabă, de când a citit cele de mai sus, ce anume o fi luat amploare în învăţământul de la Gan Iavne: studierea matematicilor, traficul de droguri, bătăile administrate de elevi profesorilor lor?)

Alte vremuri, alte moravuri

«În iulie 1047, prima doamnă a Argentinei, Eva Peron, a vizitat pentru prima oară Parisul. A primit mesaje de la cele mai importante case de modă care încercau să ofere prezentări în onoarea ei. "Nu pentru asta am venit la Paris", a ripostat Eva.»

("Orient expres", 30.01.06; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care observă cu melancolie cât de mult s-au schimbat moravurile în vremurile din urmă; spre deosebire de anul 1047, astăzi, toate nevestele de regi, preşedinţi şi prim-miniştri se reped la Paris să vadă ultimele rochii confecţionate la Chanel, Givenchy, Hermès sau Jean-Paul Gaultier.)

Aşa o bucurie, la duşmani

«A rămas bucuria că noua agenţie israeliană de ştiri în limba română "Anima News" şi... "Viaţa noastră" au relatat despre acest eveniment trist al familiei Sharon.»

("Viaţa noastră", 20.01.06; comunicată de Aronel Blumenfeld, din Ramat Aviv, care mărturiseşte că, oricât s-ar fi silit, tot nu poate să înţeleagă cum te poţi bucura când afli despre un eveniment trist din viaţa unei familii (afară de cazul, desigur, când cei cu necazul îţi sunt duşmani). Acelaşi pescuitor a fost frapat de fraza următoare din ziarul sus-amintit: «M-a pus naiba să am iniţiativa de a înfiinţa "Marşul vieţii" în România.» După ştiinţa d-lui Blumenfeld, marşurile nu se înfiinţează, ci, la o adică, se organizează.)

Poşta

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv; **Marie-Jeanne Godeanu,** Bucureşti; **prof. Virgil Marian,** Chicago, SUA; **Stela Lindner,** Düsseldorf, Germania; **Anton Gold,** Beer Sheva (observaţii bune, dar nu perle).

MONICA BRĂTULESCU

Astroloaga, cântăreaţa, statuia antică şi altele

Fiecare dintre noi a întâlnit de-a lungul vieţii tot felul de oameni. Şi chipurile lor (plus caracterul) ne-au rămas în minte.

Dar foarte puţini s-au apucat să ia un pix, o foaie de hârtie şi să descrie pe toţi aceşti cetăţeni pe care soarta ni i-a scos în drum.

Colaboratoarea noastră Monica Brătulescu, din Ierusalim, sociolog de felul ei şi prozatoare, se numără printre foarte puţinii de care aminteam mai sus. Şi lucrează cu pasiune la o carte de portrete israeliene.

Extrase:

Uite-o pe Ludmila, astroloaga care-şi face singură reclamă şi îşi prezintă de fiecare dată când se află undeva în vizită o altă versiune a autobiografiei ei: ba a fost traducător, ba inginer, ba a lucrat ca cercetător la un Institut de energie atomică, şi bineînţeles a fost sionistă din tinereţe. Metodele din fostele regimuri comuniste de schimbare la faţă prin sulemenirea autobiografiei. Ne asigură c-ar fi urmat astrologia la Universitatea din Leningrad (care n-a avut niciodată o facultate de astrologie) şi acum studiază Kabala, ceea ce este greu de crezut judecând după ebraica ei îngăimată. Mereu aduce schimbări cu privire la activitatea ei, detalii care, presupune ea, pot interesa piaţa locală şi spori cifra de afaceri: operează transferuri de energie, vindecă sterilitatea şi, garanţia supremă, astrologia pe care o practică este "şiinţifică".

La celălalt capăt al spectrului negativ al emigraţiei, aud "an American Jewish Lady" declarând: "Aş vrea să se întemeieze o religie bazată pe simţul umorului".

De-ajuns!

Ajunsă acasă deschid larg ferestrele. Mă aplec peste pervazul ferestrei din salon ca şi cum aş vrea să scutur un covor îmbâcsit de praf.

◆

Isabella! A primit o bursă ca să predea la Conservatorul din Ierusalim canto. Este scundă, ştearsă, aproape urâţică şi neutru îmbrăcată. La insisteţa gazdei, Isabella cântă: "In el mes de Mayo la rosa effloresce…". Cântând, Isabella se schimbă complet: se înalţă, devine frumoasă, aleargă parcă desculţă şi cu părul în vânt pe câmpiile Andaluziei. Cântecul ei mă pătrunde şi mă urmăreşte şi când ajung acasă, şi când mă vâr în pat. Dimineaţa mă trezesc surâzând… de ce oare? A, Isabella!

◆

De curând s-a mutat în blocul meu un cuplu.

Ea are un cap care mă fascinează, un cap de statuie antică. Mă împrietenesc cu statuia care mă vizitează aproape zilnic. De fiecare dată îmi povesteşte tot, dar absolut tot ce a făcut, unde a fost, ce a cumpărat, ce a gătit. Încerc s-o stimulez să-mi comunice o impresie personală, un comentariu, cât de cât un gând, dar nu izbutesc. Vecina mea continuă să prefire acţiunile ei cotidiene fără a elimina nimic, fără a prelucra sau interpreta.

Îmi privesc interlocutoarea.

Nu mai mi se pare că seamănă cu o statuie greacă din antichitate.

Mi-aduc brusc aminte de decepţia pe care am încercat-o mai demult, când într-un apartament închiriat pentru o vacanţă am deschis o uşă minunat sculptată care mă intriga. În spatele uşii am dat de rafturi şi pe rafturi erau înşirate borcane goale.

◆

Privind chipuri: ca un mod de-a mă uita înapoi şi înainte.

Chipuri schimonosite de bătrâneţe pe care încerc să le întineresc: dau de o parte amărăciunea, asprimea, calozităţile. Sculptez.

Chipuri cărora nu mai pot să le reconstitui tinereţea: timpul le-a devastat.

Chipuri tinere pe care le văd împăstându-se şi veştejindu-se cu trecerea timpului.

Sunt însă chipuri care mă fac să mă opresc din acest du-te-vino şi atunci facultatea mea de a privi intens se întoarce împotriva mea.

Astăzi de dimineaţă, de pildă, am o întrevedere foarte importantă obţinută greu şi după multe amânări. Îmi pun ceasul să mă sune devreme şi plec de acasă în grabă nu care cumva să ajung prea târziu la întrevederea fixată.

În autobuz ochii îmi cad pe patru fetişcane care râd. Nu râd cu sughiţuri şi icnituri. Râsul lor spontan aduce mai degrabă cu susurul unui pârâu de munte care în mersul său la vale curge în unde înspumate.

Privesc fetişcanele: le văd parcă pe toate patru acoperite de stropi strălucitori, şi în jurul lor ciocnindu-se bule din care ţâşneşte râsul.

Privindu-le, am uitat de întrevederea la care voiam să ajung la timp.

Cobor la altă staţie decât trebuia şi întârzii.

Despre onoare

Luaţi aminte! Dacă vă iese în cale un om cu adevărat onest şi vi se întâmplă să-i mânjiţi onoarea, ei, mai treacă-meargă; n-o să păţiţi mare lucru.

Dar să vă ferească sfântul să vă atingeţi cât de cât de onoarea oamenilor care se complac în duplicitate şi măsluială. Veţi stârni valuri de indignare şi ură veşnică, pentru că oamenii de acest soi pun mare preţ pe onoarea lor. Şi la urma urmei ar trebui să-i înţelegeţi şi pe ei! Le-a fost lesne să comită fapte mârşave, dar câtă osteneală şi-au dat ca să le îmbrace în aparenţa onorabilităţii! Onoarea lor nu este haina de toate zilele a omului cinstit, ci o uniformă de paradă foarte costisitoare pe care şi-au confecţionat-o cu mari eforturi. Băgaţi de seamă, nu care cumva să le stropiţi uniforma! Ocoliţi-i cu grijă!

Afaceri cu Dumnezeu

Cunosc oameni care în momentele când au pricini a fi recunoscători sorţii pentru o întorsătură fericită în viaţa lor fac danii.

Este poate un chip de a-şi dovedi lor înşişi cât sunt de buni sau un mod de a-l plăti pe Dumnezeu.

Alţii care au păcate pe suflet fac fapte bune sperând că astfel îşi pot răscumpăra vina.

Tot afaceri cu Dumnezeu încearcă să încheie şi aceia care fac milostenii în momente de cumpănă, nutrind în sinea lor nădejdea că pot în acest chip influenţa în bine soarta lor.

I. Schechter
Cea mai mare ţară mică
- Plângeri şi deplângeri -
Editura "Bicurim" ■ 2005

Cea mai mare ţară mică

Cea mai blândă carte dură

Cea mai ieftină carte scumpă

☆

30 ŞEKELI

Comenzi
la „Bicurim"
Str. Salame 61,
Tel Aviv 66089

Despre recunoştinţă

Mi-era atât de recunoscătoare pentru binele pe care i-l făcusem, încât în sinea ei îmi dorea o mare nenorocire ca să i se ofere prilejul de a-şi arăta măsura întregului ei devotament.

❖

Nu atât din recunoştinţă, cât mai ales din orgoliu, privim cu un ochi binevoitor la persoanele care ne arată preţuire. Devenim indulgenţi, le trecem cu vederea păcatele şi le găsim numai calităţi pentru că a-i coborî ar însemna a le pune la îndoială calitatea şi temeiul omagiilor care ne întreţin o idee înaltă despre noi înşine.

Ajungem astfel la sursa şi explicaţia "tămâierii reciproce" care a început peste tot în ierarhia religioasă, extinzându-se metaforic în multiple alte categorii de relaţii.

Din lumea academică

Profesorul N. este, sau mai bine zis era, un individ coroziv şi irascibil notoriu pentru aroganţa lui agresivă.

După aproximativ zece ani îl revăd pe profesorul N. S-a schimbat. A slăbit mult, chiar şi dimensiunea capului său pare a se fi redus; aduce cu craniile pastramizate prin procedeul scalpării practicat de unele triburi indiene. Îmi spun: fiecare îmbătrâneşte în felul lui – unii se usucă, în timp ce alţii se lăbărţează. Altceva mă surprinde la profesorul N.: percep acum o nesiguranţă, aproape o umilinţă în privirea lui.

Aflu că peste două luni profesorul N., de voie-de nevoie, se pensionează.

O sesiune ştiinţifică

Un public metalic, impenetrabil, blazat.

Un cercetător ţine o comunicare. În timp ce acesta vorbeşte, o celulă din masa acestui public pare a se anima: cineva se foieşte pe scaun, consemnează în grabă ceva. A descoperit oare ceva demn de reţinut în comunicarea confratelui său? Nu! Se pregăteşte să-l combată pentru a se pune pe sine în valoare.

În sfârşit, percep o scânteie: cineva a intrat în reacţie cu vorbitorul – ascultă, meditează, cântăreşte.

Preşedintele sesiunii, o persoană încărcată de onoruri şi ani. Posedă secretul unui reflex condiţionat care-i permite să aţipească în timpul comunicărilor şi să se învioreze la auzul aplauzelor. Mulţumeşte vorbitorilor, n-are importanţă că nu i-a ascultat.

(Fragmente din volumul în pregătire "Cartea Străduinţei")

Luna Aprilie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Vă simțiți ca... în primăvară. Entuziasm, îndrăzneală, relații bune cu prietenii și cunoștințele de tot felul. În plus, dacă vă îndeletniciți cu scrisul și artele, imaginația dvs. lucrează din plin. În același timp, prezența lui Mercur (retrograd) poate stârni o anumită nerăbdare, care trebuie stăpânită.

Numere: 4, 11, 14.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Până în ziua de 4, planeta Marte creează fel de fel de tensiuni. Feriți-vă să luați hotărâri pripite și, mai ales, feriți-vă de pornirile întru agresivitate. Pe urmă, însă, cerul se înseninează. Stare bună de spirit. Venus, Soarele și Uranus vă "dau o mână de ajutor". Și vă veți trezi cu fel de fel de favoruri.

Culoare: galben.

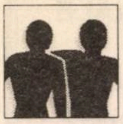

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Ați avut de-a face în vremea din urmă, în relațiile dvs. profesionale și de afaceri, cu persoane necinstite (mai pe românește, hoți de-a binelea) care, mai întâi v-au jefuit, iar apoi au încercat, luându-vă de *fraier,* să vă ducă cu zăhărelul. Și anume să se achite de datoriile față de dvs. la calendele grecești. E momentul să spuneți stop!, să fiți mai puțin *cumsecade* și să puneți piciorul în prag. Fără a vă teme de riscuri. Aveți toate șansele să reușiți.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Păziți-vă de susceptibilitatea dvs. exagerată. Nici acasă, în familie, nici în domeniul profesional nu e cazul să vedeți numai comploturi și înșelăciuni. E o otravă periculoasă.

Leu (23 iulie – 22 august): Lucrurile merg strună, cu condiția să evitați excesele alimentare din trecut (care v-au adus necazuri) și să urmați cu strictețe dieta prescrisă de medic. O veste plăcută privind evoluția profesională a unui membru al familiei.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Relațiile cu partenerul de viață sunt agitate, mai cu seamă până la 15 ale lunii. Fiind cam nestăpânit(ă) în perioada aceasta, riscați să deveniți insuportabil(ă). Un cuvânt pentru bărbați: relațiile cu femeile (inclusiv cu mama, sora, vecinele) sunt nervoase, încordate. După 15, cerul se mai luminează.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Prezența lui Saturn poate să vă aducă necazuri la capitolul sănătate, făcându-vă posac și pesimist. Așadar: 1) odihniți-vă și 2) evitați excesele culinare.

Numere: 8, 10, 14.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Ați trecut printr-o perioadă grea, plină de îndoieli și incertitudini. Acum însă v-ați regăsit încrederea în capacitățile dvs.: și-n cele fizice, și în cele spirituale. E momentul să recuperați timpul pierdut: legături cu prieteni, lecturi care vă așteaptă. Aveți vântul în pupă.

Culori: alb, negru.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Energie, cât cuprinde, idei de asemenea, capul e plin de poiecte, dar sunteți cam împrăștiat, așa că până la 13 ale lunii e preferabil să vă înfrânați pornirile. Pe urmă, însă, cale liberă!

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Pe plan sentimental și familial, s-ar putea ca vizitele dvs. prea dese la părinți, frați, surori etc., să nu placă partenerului. Pericol, deci, de frecușuri și crize, determinate de reproșul că o/îl neglijați în favoarea alor dvs. Pentru celibatari, succese – și nu puține – în amor. Iar în ziua de 23, s-ar putea chiar să vă îndrăgostiți.

Numere: 3, 8, 14.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Tensiunea de la locul de muncă, nemulțumirea provocată de anumiți colaboratori, fie egali cu dvs. în grad, fie subalterni (lene, neglijență, bârfe, intrigi) vă împing să le-o spuneți unora de la obraz. Să n-o faceți. Dintr-o vorbă grea, aruncată în discuție, vă treziți cu un dușman de moarte. Autocenzură!

Culoare: violet.

Pești (19 februarie – 20 martie): Moment favorabil pentru tot felul de operațiuni financiare, grație acțiunii conjugate a Soarelui și Taurului. Zile bune pentru negocieri (contracte etc.) – 5 și 6. Zile bune (toată perioada) și pentru jocuri de noroc. În schimb, vă pândește pericolul ca, în zilele de 2 și 3, să o luați razna, prea încrezător în dvs., și să faceți datorii excesive, pe care mai apoi să le regretați.

Interim

B.B.C.

Bădărani. Bandiți. Canalii.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

În luncă

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1								*							
2							*								
3											*				
4					*										*
5								*			*			*	
6		*				*									
7	*							*							
8				*			*			*			*		
9			*						*		*				
10					*							*			
11						*									
12					*										
13								*							
14				*											
15															

ORIZONTAL: 1) Copaci în luncă, cu ciorchini albi de floare, dulci și parfumați. – Păsările călătoare când se întorc primăvara. 2) Când soarele ajunge în înaltul cerului – Pseudonim al divinei cântărețe care cu glasul ei farmecă întreaga luncă. 3) Albinele venite-n luncă "cu treburi" – "Străjer" în luncile râurilor de munte. 4) Ca mugurul – Cu glasul ei își trimite trilurile către soare. 5) Cerneală în sugativa pereților – Dânsa – Urmă de culbec! 6) Pronume din nimic! – Devieri de albii. 7) Canarii luncilor – Unul singur în neamul șopârlelor. 8) Lună de vârf în raiul luncii – Articol posesiv – Apare rânunica! – Zamfir Teodoru – Grai de oiță. 9) Coajă de agud! – Adjectiv folosit pentru lucruri scumpe nouă (fem.) – Zăvoi cu oi. 10) … Alimoș, voinicul din baladă – Satira… în luncă – Primăveri… 11) Viitoare semințe ale plantelor fanerogame – Dânșii. 12) După asfințitul soarelui (pl.) – Primele semne de simpatie! 13) Le găsiți în lucă alături de cimbru, busuioc, măghiran și levănțică (pl.). 14) Insulă în Pacific – Când răsare soarele. 15) Duioșii amorezi din luncă.

VERTICAL: 1) Singura care plânge-n luncă – Metaforă la foaia verde. 2) Învăluie lunca în violet… – Marele cântăreț al luncilor (Mihail). 3) Mici puncte luminoase ce dau luncii un miraj deosebit noaptea – Muzica de fond a luncii, susținută de glasul râului, insectelor și foșnetul frunzelor. 4) Floare de luncă – Gherghine. 5) Râu maramureșan – Atrage vânătorii în luncă – Insulă japoneză. 6) Tiparele râurilor – Nicovală (mold.) – În calea soarelui. 7) Aduc mioarele în luncă – Un glas subțirel ce spune: "Cri-cri-cri, luncă, cri, tot în tine aș trăi". 8) Râu în Brazilia – Sprijin (înv.) – Pline de flori. 9) Lunca lui Alecsandri. 10) Unși cu ulei – Bold. 11) Soare-răsare! – Graminee. 12) Vechi popor din Peninsula Arabică. 13) Are o inimă plină de muțumire – Primele mame! 14) Nume masculin – O poveste mai lungă. 15) Orășel în India – Pomi fructiferi.

DICȚIONAR: TOMA, ANU, IZA, IZU, ILAU, FAO, RAN

DICȚIONAR AJUTĂTOR: **Filomela, rastociri** (devieri de albii), **matostat, cardama** (floare de luncă), **razim** (reazem), **amaleciți** (popor mitologic din peninsula Arabică).

BIANCA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Mișcare: Animale, astri, g, pod, balerin, er, bum, m, mite, roti, odini, mr, molatice, uit, p, peron, munca, lai, framinta, ib, re, masca, s, muta, visc, rac, bra, miscat, pu, a, freamat, bot, start, repede, avansare, acar.

Travesti: Trac, lento, oersted, ru, gal, ruine, alesi, lemn, acute, rau, r, hrisov, c, ani, uta, sl, cont, irupe, at, escadra, natura, aer.

La, operă: C, d, l, tar, n, pacalitor, cu, rimel, senin, am, adinc, unt, cerc, aeae, ta, an, urca, leal, r, ecou, patru, cra, liana, i, boema, ac, lif, adevarata, i, umil, tati, ag, atita, emana, a, aiest, ivar, sur, l, aida, o.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• **Dureri de orice origine** •
• **Paralizii (inclusiv faciale)** •
• **Astmă** • **Alergii** • **Nervozitate** •
Insomnii • **Impotență** • **Prostată**
• **Diabet** • **Colesterol** •
• **Hipertensiune** •
●
De asemenea:
• **Scădere în greutate**
• **Întreruperea fumatului**

☎ 08/941-4254
08/945-6135

LITERARĂ

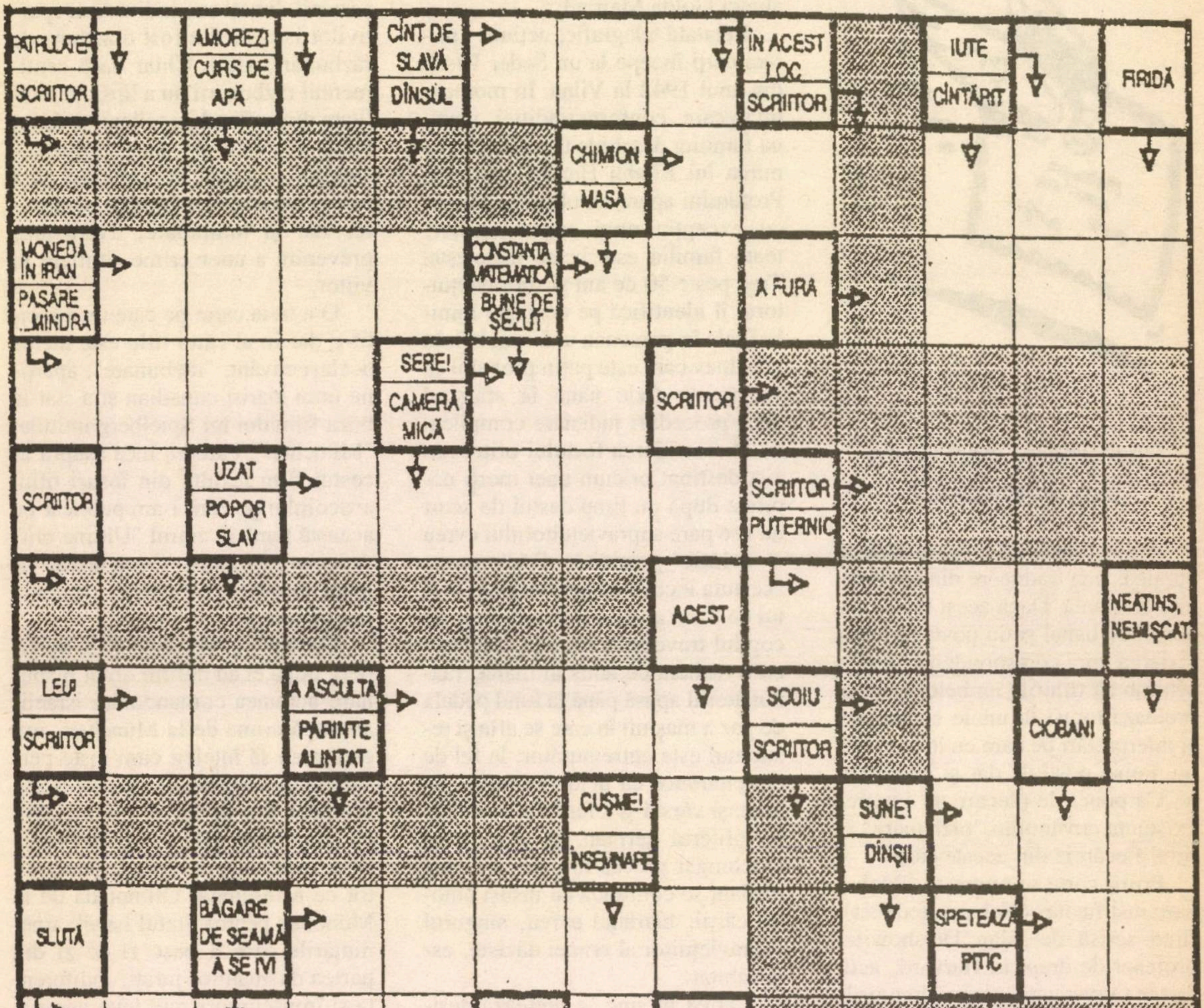
PATRULATE
SCRIITOR
AMOREZI
CURS DE APĂ
CÎNT DE SLAVĂ
DÎNSUL
ÎN ACEST LOC
SCRIITOR
IUTE
CÎNTĂRIT
FIRIDĂ
CHIMION
MASĂ
MONEDĂ ÎN IRAN
PASĂRE MÎNDRĂ
CONSTANTA MATEMATICĂ
BUNE DE ȘEZUT
A FURA
SERE!
CAMERĂ MICĂ
SCRIITOR
SCRIITOR
UZAT
POPOR SLAV
SCRIITOR
PUTERNIC
ACEST
NEATINS, NEMIȘCAT
LEU
SCRIITOR
A ASCULTA
PĂRINTE ALINTAT
SODIU
SCRIITOR
CIOBANI
CUȘME!
ÎNSEMNARE
SUNET
DÎNȘII
SLUTĂ
BĂGARE DE SEAMĂ
A SE IVI
SPETEAZĂ
PITIC
ALUMINIU (simb)
SCRIITOR
CAI
PRIETENOASĂ
ASALT
RESORT
MIȘCAT

Unul din cei opt scriitori israelieni de limbă română descoperiți în grila integramei de mai sus este autorul volumului "Hârlău, târgușorul evreiesc al tinereții mele". Puteți să indicați numele autorului?

NELU WEINBERG

]

Răzbunare, pedepsire sau intimidare?

Am în faţă două cărţi, ambele în ebraică, una traducere din engleză, alta originală. Dacă acest lucru este destul de banal şi nu poate justifica scrierea unei corespondenţe cred în schimb că titlurile ambelor cărţi se pretează totuşi la unele comentarii şi interpretări pe care eu le consider nu numai posibile dar şi interesante. Ca punct de plecare aş remarca existenţa cuvântului "răzbunare" în titlul fiecăreia din aceste cărţi.

Prima carte se numeşte "Răzbunare justificată" (Nekama ţodeket), fiind scrisă de Alan Dershowitz, profesor de drept la Harvard, activist în Organizaţia pentru drepturile omului şi avocat celebru, care i-a apărat printre alţii pe O.J. Simpson, Mike Tysson, Jonathan Pollard şi Nathan Sceranski.

Cea de a doua carte este scrisă de profesorul şi scriitorul Michael Bar Zohar, fost deputat din partea Partidului Muncii, în colaborare cu Eitan Haber, fostul director de cabinet al primului ministru Itzhak Rabin z.l. Cartea se numeşte "Nekamat München" şi se referă desigur atât la oribila crimă comisă contra sportivilor israelieni cât şi la reacţia organelor competente israeliene dirijate de primul ministru de atunci Golda Meir z.l.

Relatată telegrafic, acţiunea primei cărţi începe la un Seder Pesah din anul 1942 la Vilna. În momentul în care, conform tradiţiei, mezina familiei deschide uşa pentru primirea lui Eliahu Hanavi, în locul Profetului apare un ofiţer neamţ şi, cu excepţia unui supravieţuitor, toată familia este ucisă mişeleşte. Trec peste 50 de ani şi supravieţuitorul îl identifică pe ucigaşul familiei sale în persoana unui om bătrân şi bolnav care este puţin probabil că va rezista fizic până la sfârşitul unor proceduri judiciare complicate. Nici uciderea fostului ofiţer nazist destinat oricum unei morţi naturale după un timp destul de scurt nu i se pare supravieţuitorului evreu o soluţie potrivită. Răzbunarea acestuia începe cu uciderea nepotului de 8 ani al asasinului: în timp ce copilul traversează strada zâmbitor cu o rachetă de tenis în mână, răzbunătorul apasă până la fund pedala de gaz a maşinii în care se afla şi rezultatul este cutremurător; la fel de cutremurător ca uciderea fetiţei de aceeaşi vârstă şi a familiei ei de către ofiţerul german. În urma unui îndelungat proces în care avocatul pledant se confundă cu însuşi autorul cărţii, bătrânul evreu, singurul supravieţuitor al crimei naziste, este achitat.

Cartea în sine se pretează desigur la discuţii şi comentarii aproape fără de sfârşit. Eu, însă, aşa cum am notat deja, mă voi referi numai la noţiunilor enunţate în titlu. Părerea mea este că titlul de răzbunare se potriveşte perfect acţiunii eroului. Pedepsirea are şi ea un rol oarecare, dar intimidarea, prevenirea unor noi crime din partea altor asasini o consider inexistentă.

Nu acelaşi lucru se poate spune despre cea de a doua carte. Fără să cunosc precis dispoziţia dată de Golda Meir z.l. organelor secrete, nu cred că acţiunea comandoului israelian care a lichidat o parte din asasinii direcţi sau indirecţi ai sportivilor israelieni a fost o acţiune de răzbunare netto. Chiar dacă sentimentul răzbunării nu a lipsit în totalitate din sufletul israelienilor de tot felul, inclusiv ale acelora din comando, acţiunea în sine cred că a fost o acţiune combinată: pedepsire, dar şi intimidare, avertizare, prevenire a unor crime similare în viitor.

O a treia carte pe care nu am citit-o dar în al cărei titlu este inclus acelaşi cuvânt, "răzbunare", aparţine unui ziarist canadian şi a stat la baza filmului lui Spielberg intitulat "München". Părerea mea asupra acestui film rezultă din însuşi titlul articolului pe care l-am publicat pe această temă în ziarul "Ultima oră" de vineri 3.02.06: "Dacă tăcea, filozof rămânea!" (referire, desigur, la Spielberg).

Dacă ziaristul canadian şi Spielberg după el au definit drept răzbunare acţiunea comandoului israelian după crima de la München, îmi este greu să înţeleg cum nişte personalităţi israeliene ca profesorul Michael Bar Zohar şi Eitan Haber nu au găsit un titlu mai potrivit cărţii pe care au scris-o în legătură cu tot ce a însemnat Olimpiada de la München pentru Statul Israel: ameninţările care îl pasc zi de zi din partea duşmanilor juraţi, indiferenţa şi împăciuitorismul unor aşa-zişi prieteni, posibilitatea organelor sale de securitate de a ne apăra pe noi, cetăţenii acestui stat, nu numai în interiorul graniţelor, dar şi peste hotare, avertizarea eventualilor criminali că ei pot fi pedepsiţi în orice parte a lumii s-ar afla şi încă multe altele, toate legate de existenţa noastră şi a statului în care trăim.

Din orice unghi ar fi privită, răzbunarea este totuşi o trăsătură de caracter discutabilă; chiar şi aceia pe care autorul primei cărţi despre care am vorbit mai sus o numeşte justificată este discutabilă.

Dacă personalităţi democrate ale epocii moderne ca generalul De Gaulle de exemplu ne-au gratulat cu trăsături de caracter dintre cele mai negative, de ce doi intelectuali evrei israelieni ale căror servicii în folosul ideii sioniste sunt indiscutabile, comit grava eroare de a adăuga o picătură mică, dar semnificativă, de venin în definirea caracterului nostru?

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Pile

Nu e vorba de acele scule meşteşugăreşti folosite de tâmplari, fierari, cizmari, pentru a netezi unele asperităţi ale produselor lor.

Mă gândesc la "ajutoare" sau favoruri făcute de cineva cu influenţă sau poziţie politico-socială înaltă unor rude, prieteni sau cunoscuţi. În permanenţă citim şi vedem cum ocupă funcţii şi locuri de muncă unii care n-au nimic de-a face cu domeniul în care au fost împinşi. În urmă cu câţiva ani, la Ministerul mediului înconjurător de la noi, nişte nepotriviţi, cu "pile" la ministrul de resort, au fost numiţi în funcţii cu lefuri mari. Acum, fostul şef e cercetat pentru abuz şi nereguli. În Germania, fostul Cancelar acceptă să fie numit şeful unui consorţiu economic cu ruşii, pentru că Putin îl propune şi susţine. Îi "dă o pâine". În SUA, i se suflă preşedintelui numele unei juriste din anturajul lui, şi e numită judecător la Curtea Supremă, cu toată opoziţia unora.

În cele din urmă, voi relata fapte din viaţa mea, în care "pilele" au funcţionat, dar nu în sensul celor de mai sus. N-au adus daune sau prejudicii cuiva. Doar nişte mici beneficii – nu materiale.

În 1967 am făcut cerere de vizită la familie, în Elveţia. I s-a aprobat numai soţiei (era fratele ei). Eu, cu buzele umflate, n-am avut ce face. Contestaţie? Ceva iluzoriu, deşi copilul rămânea acasă. Deodată, mi-am amintit că în urmă cu câţiva ani, şeful meu, chirurg cu "mână bună", a avut ca pacient un "tovarăş" sus-pus, internat într-o "rezervă" în sectorul meu de paturi din secţie. L-am asistat pe şef la operaţie şi am îngrijit pacientul respectiv în cele două săptămâni de spitalizare. Ne-am apropiat întrucâtva unul de altul. Era Staicu – devenit ministru adjunct la Interne.

Am sărit în apă fără să ştiu să înot. Am cerut telefonic o audienţă. Cine sunteţi? am fost întrebat. "Sunt dr. M. şi cândva am fost medicul lui". "Veniţi mâine la ora 17". Simplu şi neaşteptat. Când am deschis uşa cabinetului, generalul numai că nu m-a îmbrăţişat. I-am spus ce mă doare, un telefon la "paşapoarte" şi a doua zi am avut documentul.

Am dorit să călătorim cu wagon-lits clasa I (cu numai două paturi într-o cuşetă), plătind în lei, cu oprire la Viena la întoarcere. Era greu de obţinut. Şeful agenţiei CFR (în fostul local al Poştei de pe Calea Victoriei) era Grigore Craioveanu, coleg de liceu, cu care am şezut în aceeaşi bancă timp de 7 ani. O vizită la el şi am obţinut biletele.

Prin anii '50, când România căuta o deschidere către Apus, a luat fiinţă ARIA (Agenţia română de impresariat artistic). Director la sediul din Calea Victoriei a fost amicul Nori Minei, transferat la Agerpres.

Cum începuseră să fie aduşi artişti, cântăreţi, ansambluri diverse, toate de renume internaţional (Yves Montand, Charles Aznavour, Sviatoslav Richter, Moiseev ş.a.), pentru bilete, speranţele şi posibilităţile erau limitate sau nule.

O vizită la Nori şi primeam aprobarea să cumpărăm bilete, din cele rezervate pentru diverse servicii de protocol.

N-am dat nimănui, niciodată, ceva în afară de "mulţumesc" şi "bună ziua", nimeni n-a cerut ceva, ci au făcut un gest prietenesc de bunăvoinţă.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Iarăşi despre religie

1. Mă delectez cu revista dvs. din scoarţă-n scoarţă, inclusiv rubrica "Poşta", care de obicei îmi face plăcere şi unde afli de la mai mulţi unele lucruri care ar fi trecut neobservate şi ar fi fost păcat. Afli despre colegi (de meserie) ce gândesc despre diferite lucruri.

Într-unul din numărele trecute, rubrica "Poşta" e deschisă de un coleg din breasla medicilor – din aceia care au ochi să vadă şi fler ca să se orienteze mai bine ca muritorul de rând. Titlul interesantului şi palpitantului său articol este "Duminică în Israel" (de dr. G. Mănescu, **n. red.**)

Să mă ierte redacţia, să mă ierte Dumnezeu, dar, lucrând câţiva ani buni în Bnei Brak, am nişte anticorpi care lucrează prompt când aud pentru a mia oară aceeaşi lozincă anostă pe care cam aceiaşi oameni o reiau fără să se plictisească de ea, şi anume că Dumnezeu nu a intervenit când a fost măcelul celor şase milioane de evrei. Personal mi-e lehamite de aşa o argumentaţie, mai ales că multe asemenea vini mi se pun mie în spinare, de parcă eu aş fi răspunzător de ce spune un rabin sau altul, de ce spune un asasin sau altul. Şi acum la concret: trec peste informaţia "arzătoare" care vesteşte celor care citesc "Poşta" că duminică dimineaţa nu găseşti marfă proaspătă la legume şi fructe (probabil, zic eu, nu simte nimeni nevoia să cumpere duminică dimineaţa aşa ceva) şi ajung la citatul despre Dumnezeu, care, «poate îmbătrânind, sau din alt motiv, nu a reacţionat când şase milioane de oameni din "poporul ales" au fost masacraţi, şi noi *trebuie* să comemorăm, cu jale în suflet şi lacrimi în ochi, Holocaustul.»

Fraieri ar fi un Ion Coja sau alţi buzaţi dacă nu l-ar cita pe sărmanul doctor evreu care e obligat în propria lui ţară sfântă (plină de păcate) să comemoreze "cu jale în suflet şi lacrimi în ochi, Holocaustul".

Acum, după 60 de ani (şi după lupte "seculare"), când am obţinut o Zi a Holocaustului pentru România şi o Zi a Holocaustului pentru întreaga planetă, acuma vine domnia-sa să se plângă că "noi *trebuie* să comemorăm cu jale în suflet şi lacrimi în ochi, Holocaustul". Acuma?

Gândind profund, după acest şoc, am ajuns la concluzia că dacă el nu vrea – nu trebuie să comemoreze, şi gata! Îi dau eu scutire medicală şi scutire de la mai marii rabinilor, pe care, după părerea detractorior mei, îi port şi aşa în buzunar.

2. Nu înţeleg de ce unii care iau o pensie aici – de, să zicem, între 7.000 şi 10.000 de şekeli – capătă şi pensie de Bituah Leumi, cam aproape 2.000 de şekeli (ăştia fiind foştii angajaţi la firme mari sau la stat) şi un liber profesionist ca mine, medic particular, câştigând prin muncă, lunar, în jur de 8.000 de şekeli, trebuie să renunţe la acelaşi Bituah Leumi, cu toate că am cotizat mult mai mult la aceste Asigurări Sociale decât orice salariat. Pe undeva este o nedreptate. Şi de-ar fi doar una!

Dr. Egon Melamed
Bnei Brak

Adevărata Americă

Am locuit mai bine de o lună la fiul nostru, în orăşelul Superior din statul american Colorado, orăşel situat la 15 kilometri de oraşul universitar Boulder, iar acesta la vreo 50 de kilometri de Denver, capitala statului. Ca şi alte orăşele asemănătoare din apropiere, Superior a fost înfiinţat cam prin 1875 de căutătorii de aur din ceea ce era considerat pe atunci "Far West".

Cine a fost la New York, Chicago, Washington şi alte oraşe mari din Statele Unite şi crede că ştie ce este America, se înşeală cu totul. Agitaţia, goana, chiar şi crminalitatea din centrele politice şi de afaceri sunt inexistente în micile aşezări.

Dacă Boulder, oraş universitar cu 100.000 de locuitori şi aproape 50.000 de studenţi, cu un centru de tehnică înaltă ("high-tech") renumit în toată lumea, este totuşi un oraş liniştit, cu o fermecătoare zonă pietonală, cu elegante cartiere de locuinţe, cu întinse parcuri, fără nici un paznic la intrarea în magazine, restaurante sau bănci, orăşele satelite ca Superior, înconjurate de spaţii verzi nesfârşite, sunt adevărate oaze de linişte, de calm, de aer curat.

Situat la poalele munţilor Rockies, pe un platou de 1.600 de metri peste nivelul mării (în aeroportul din Denver este o mare firmă, pe care scrie: "Suntem cu o milă deasupra lui Wall-street"), ca o mare parte din statul Colorado, Superior are şi nişte dealuri joase şi pante dulci peste tot. Proiectul urbanistic al orăşelului a ţinut seama de aceste pante, de aceea străzile au curbe ce urmăresc pantele, nu reţeaua de străzi pe două direcţii perpendiculare una pe cealaltă, ca în Manhattan sau San Francisco (unde, din cauza pantelor pronunţate, a fost nevoie să se inventeze celebrul "cable car", un fel de tramvai-ascensor, tras de un cablu subteran cu circuit închis).

Străzile din Superior sunt largi, de peste 9 metri, iar trotuarele de pe ambele părţi au şi ele lăţimea de 9 metri, din care un metru de beton, pentru pietoni, iar restul de 8 metri, până la faţadele caselor, iarbă, cu excepţia intrărilor în garaje (numite aici drive-ways), care sunt şi ele de beton. Întrucât între diferitele cartiere ale orăşelului, foarte distanţate unul de altul, sunt şosele interurbane, străzile servesc doar pentru circulaţie internă, la sosirea acasă sau la ieşirea din casă a locuitorilor, de aceea sunt foarte liniştite, cu puţine maşini circulând pe ele.

Toate casele au în spate curţi cu iarbă şi pomi, terase de lemn, cu sau fără acoperiş. În general gardul curţii, paralel cu strada, este comun caselor din două străzi paralele. Există însă în unele locuri alei late de cca. 15 metri între gardurile curţilor, bandă de spaţiu verde, iarbă, brazi şi la mijloc o cărare betonată lată de aproape doi metri, pentru plimbări şi "jogging". În toate plimbările mele, nu am întâlnit nici un pieton pe străzi.

În Superior se află două şcoli primare şi o grădiniţă de copii, dar nici un magazin, de nici un fel. La câţiva kilometri se află centre comerciale cu magazine imense ale marilor reţele comerciale, cu restaurante de toate categoriile. Locuitorii din Superior nu au pur şi simplu unde să meargă pe jos. Se urcă în una din maşinile lor şi ajung în câteva minute la centrele comerciale ca să-şi cumpere cele necesare, sau la Boulder. Foarte aproape se află un parc cu diferite dispozitive pentru copii, cu un spaţiu acoperit, cu bănci şi mese (pentru refugiu în caz de ploaie), cu apă rece şi closete moderne perfect curate. Dar şi aici, deşi atât de aproape, se ajunge cu maşinile, pentru care există destule

Superior
Founded 1896
Town Hall

locuri de parcare, bine marcate.

Casele din Superior au numerele vizibile, cu cifre mari, aurite, deasupra porții garajului, cu soț pe o parte a străzii și fără soț pe ceaaltă parte, dar diferă de la o casă la alta nu cu două unități (1, 3, 5 ș.a.m.d. sau 2, 4, 6 etc.) ci cu 10 (zece) unități. La casa în care am locuit și la casele vecine numerele erau 2327, 2337, 2347 etc., iar peste drum 2322, 2332, 2342 etc. Cum au ajuns la numere atât de mari și la terminații de 7 și de 2? Dumnezeu știe. O altă curiozitate: pe strada asta numerele cresc invers decât în restul străzilor din lume: scad (din 10 în 10, bineînțeles!) când mergi cu numerele fără soț în stânga ta, în loc să crească, ceea ce derutează la început, când cauți o anumită adresă.

În total, există în Superior cca. 2.500 de apartamente și cca. 10.000 de locuitori. În afară de un grup cu case cu trei etaje și cu apartamente modeste la fiecare etaj, majoritatea caselor sunt cu parter și etaj, locuite fiecare de către o singură familie.

Aceste case sunt toate asemănătoare. Au la parter un garaj pentru două sau trei mașini, o cameră de zi ("living room"), o bucătărie complet utilată, apoi un salon în care se intră din stradă (separat de camera de zi prin bucătărie), un w.c. spațios, cu chiuvetă și cu o nișă pentru mașinile mari de spălat și uscat rufe. La etaj casele au cel puțin trei dormitoare, o cameră mare fără ușă (numită aici "loft"), în general cu televizor și computer, două băi cu cadă, w.c., chiuvetă și o oglindă mare pe un întreg perete. Ca și cum cele două etaje confortabile n-ar fi de-ajuns, casele mai au și un subsol, așa-zisul "basement", o cameră foarte mare, elegantă (în care copiii se joacă), cu dulapuri în pereți și cu o nișă închisă cu uși decorative, în care se află centrala de aer condiționat, cald sau rece.

Numai băile și bucătăria au pardoseala din plăci ceramice. Restul casei, inclusiv scările și subsolul, sunt pardosite cu mochetă din perete în perete, o mochetă groasă și moale (sau cu parchet în salon și în "living"). La toate casele, garajele au porți care se ridică sau se coboară la apăsarea unui buton din mașină. Casele au pereții din schelet de lemn, acoperit pe ambele părți cu plăci de ipsos și sunt acoperite afară cu scânduri sintetice subțiri, orizontale, perfect impermeabile, fiecare scândură acoperind cu un centimetru scândura de sub ea. Fațadele sunt vopsite în culori pastel, luminoase, variind de la casă la casă. La nici o casă nu am văzut uși de intrare masive, de siguranță, ci simple uși decorative de lemn, cu broaște "cilindru" obișnuite, și nici nu am văzut grilaje la ferestre, nici chiar la parter. Totuși, pentru mai multă siguranță, majoritatea au sisteme de alarmă, care funcționează la orice încercare de spargere. Dar nimic nu arată mai clar liniștea acestor locuri decât faptul că poștașul care aduce un colet, îl lasă afară, la intrarea în casă, dacă nimeni nu a răspuns la sonerie.

Din cauza apropierii de vaste câmpii, se văd adesea prin curți și pe străzi iepuri, iar în copaci veverițe.

Sosit la Superior la 2 decembrie 2005, am simțit câteva zile ce înseamnă o iarnă adevărată: ger de minus 15-16 grade Celsius (în America se folosesc gradele Fahrenheit, greu de înțeles pentru noi), zăpadă, viscole. Apoi vremea s-a schimbat radical: temperaturi de peste 15 grade Celsius și mult soare. În aceste zile însorite am ieșit să mă plimb prin cartier, ca să completez gimnastica pe care o făceam urcând și coborând repetat scările dintre parter, etaj și subsol. Dar, în afară de ieșirile cu mașina familiei la centrele comerciale din apropiere sau la restaurantele din aceste centre și din Boulder, m-am simțit condamnat la "arest de cartier", din motivele arătate mai sus. Din plictiseală am început să scriu: descrierea de mai sus a orășelului și două povestiri autobiografice.

La Superior locuiesc vreo zece tinere familii de israelieni, cu doi-trei copii fiecare, soțul lucrând la Boulder, în general în "high-tech", și, cu ocazia sărbătorii de Hanuka, toate familiile s-au reunit în fiecare din cele opt seri la câte una din familii, și-au adus acolo candelabrele, iar copiii au aprins cele una până la opt lumânări, cu binecuvântările şi cântecele respective. Au fost opt seri israeliene, departe de Israel, toţi vorbind numai limba ebraică. La una din familii am văzut la televizor programul postului ebraic american, cu înregistrări ale jurnalelor de actualităţi şi ale altor programe israeliene, ca acela al lui Dudu Topaz. (Între Israel şi Colorado este o diferenţă de 9 ore, aşa încât toate programele israeliene se pot vedea acolo la ore potrivite numai înregistrate.)

Sărbătoarea evreiască Hanuka a coincis cu Crăciunul. Casele din Superior şi cele din Boulder au fost împodobite cu multe decoraţii luminoase, formate din sute de beculeţe multicolore. Pomii de lângă case, de pe străzi şi chiar din parcuri publice aveau o mulţime de beculeţe. Am văzut şi beculeţe aranjate pe schelete de sârmă, figurând căprioare cu pui, iar în faţa unor case erau statuete înfăţişând mitologica naştere a lui Isus în staulul de la Betleem.

Timpul petrecut în Colorado a reprezentat o evadare din tensiunea continuă din Israel, o cură de linişte şi de calm, iar lipsa de ştiri despre Israel, la CNN şi la alte emisiuni de actualităţi, a confirmat zicala "no news – good news".

A. Govrin
Haifa

Coca Elman, Ashdod («Citind cele două volume scrise de Eugen Iacob z.l., intitulate "Culisele memoriei", fără să vrei, pătrunzi şi tu, cititor, în culisele memoriei tale. Aşa am ajuns să-l redescopăr în amintirile mele pe Dr. A. Solomon.

În "Institutul de seruri şi vaccinuri Dr. Ion Cantacuzino" din Bucureşti a lucrat unul din cei doi fraţi Solomon, doctori, veri ai mamei mele. Pe când era student la medicină, trei surori ale sale au murit de scarlatină, boală ce făcea ravagii în vremea aceea. Una din ele, studentă la farmacie, venită acasă în vacanţă, a făcut forma cea mai grea şi a murit prima. Apoi alte surori mai mici au murit şi jale mare a fost în toată familia.

Atunci, fratele lor, Avram, s-a hotărât să se dedice cercetărilor în domeniul acestei boli. Fiind un student eminent, Dr-ul Ion Cantacuzino l-a luat în laborator şi, mai târziu, tânărul doctor Solomon a ajuns omul de nădejde al acestuia.

Eu am cunoscut pe fratele său, doctorul Moşe Solomon, la venirea noastră în ţară, în 1983. Fiind pensionar, se ocupa cu pasiune de relaţia ivrit-idiş. Făcuse un tabel cu zeci de cuvinte ivrit din dicţionar şi le înscrisese în fişe cu echivalentul lor în idiş.

M-a întrebat: – Eşti fata lui Etty, aşa-i? Atunci sigur te va interesa ceea ce îţi propun eu. M-a îndemnat să-l ajut şi să continui munca asta. Mi-a plăcut, am început chiar, dar prinsă cu munca, cu nepoţii mei mici, n-am avut răgazul să continui, să dau curs dorinţei sale. El, octogenar atunci, n-a reuşit să-şi termine opera.

Era tatăl Feliciei Antip, ziaristă în Bucureşti. Ea a fost în ţară acum doi ani şi a vorbit cu fratele meu, Otto. Felicia e aproape de vârsta mea.

Doctorul bacteriolog Avram Solomon, care a lucrat alături de Dr-ul Cantacuzino, era mândria familiei mamei mele.»)

Olguţa Hrincescu, Kiriat Ata (are ceva de spus despre picturile lui David Shlomo, expuse la Kiriat Bialik:

«David Shlomo se află la cea dintâi expunere de creaţii din domeniul artei plastice. Tehnica folosită de el este aceea de pirogravură, pictură în/pe lemn. Jocul cu două materii, lemnul şi focul, care, puse împreună, te duc cu gândul implicit la deznodământul distrugerii, este în fapt elementul creator al artistului.

Exponatele, reunite sub titlul "Reflexia mea", ne dezvăluie trăirile interioare ale artistului, defi-

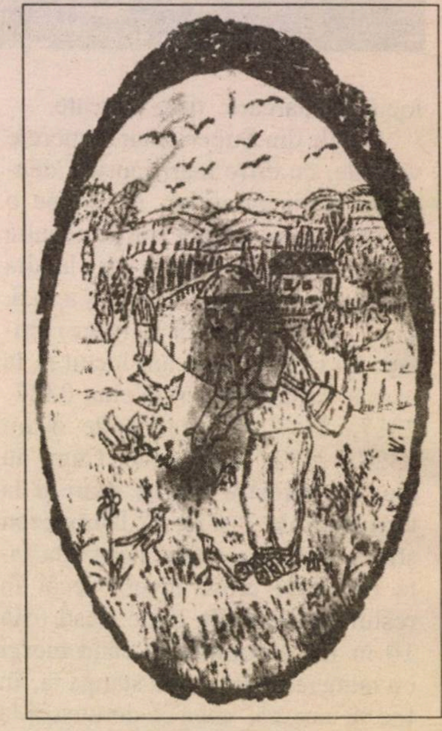

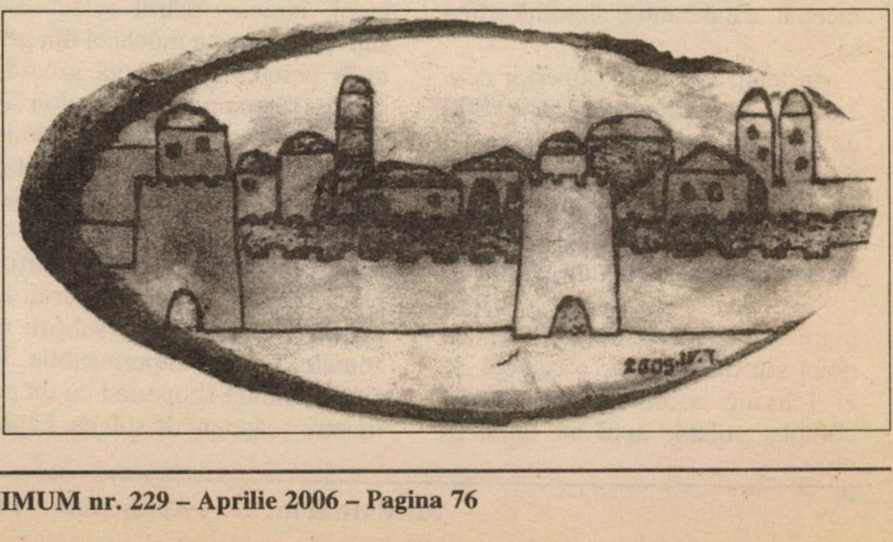

nind iudaismul evlavios, reprezentat și de imagini inconfundabile ale Ierusalimului și, în egală măsură, latura poetică, prin compoziția de culori pastelate ce sunt "aruncate" pe petale de flori, frumos așezate pe lemn, prin îmblânzirea focului.

David Shlomo, artizan fervent și modelator de oameni, face ca și din frământarea mâinilor să țâșnească frumosul din chintesența materiei.

"Iș-eșcolot" – Bărbatul ciorchine de strugure, prin multitudinea și diversitatea activităților sale – poate și așteptăm să ne surprindă și în continuare prin efervescența sa creatoare.»)

Ing. Sandu Segal, Tel Aviv (a găsit în revista "22", din București, o scrisoare a prof. D. F. Lăzăroiu, din Paris, care l-a impresionat. D–sa socotește că ideile profesorului român sunt demne și de interesul cititorilor noștri. În consecință, iată câteva fragmente:

«Faptul că televizorul înlocuiește cultura și informația obiectivă pentru lumea grăbită și aculturată de azi este o realitate sociologică gravă în epoca noastră. Această situație este adevărată atât în Franța, cât și aiurea. Astăzi, prin televiziune poți crea o opinie publică modelată după interes. Să ne amintim de rolul televiziunii din România în perioade cruciale recente: așa-zisa "revoluție" din 1989, fenomenul "Piața Universității", mineriadele... Dar citez și televiziunea franceză, unde prezentarea și comentarea tulburărilor recente din periferiile urbane au fost făcute sub orice critică, în sensul falsificat zis "politically correct".

... Părinții din România au dezertat de a îndatorirea lor fundamentală, aceea de a-i educa pe proprii copii, inclusiv prin informație istorică obiectivă. Cine mai citește istoria obiectivă, cum ar fi cea prezentată în peste 100 de cărți corecte apărute în librăriile românești din 1989 încoace? Profesorii? Părinții? Oare copiii? Mai degrabă supraviețuitorii persecuțiilor comunismului, vârstnici și foarte vârstnici, care vor să-și reamintească mai precis fapte și evenimente trăite sau uitate.

Cât despre trecutul îndepărtat, când se învăța că domnitorii români

CALENDAR
Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)
3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)
3 aprilie s-a născut Andrei Cornea (1952)
4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)
4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)
5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)
5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)
7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)
9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)
10 aprilie s-a născut Maria Banuș (1914)
10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)
12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)
12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)
13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)
13 aprilie a murit Mircea Săucan (2003)
14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)
16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)
17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)
19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)
19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)
19 aprilie a murit Ștefan Zicher (2000)
21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)
23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)
23 aprilie s-a născut Sorin Toma (1914)
23 aprilie a murit Camillo Baciu (2005)
25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)
27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)
27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)
27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)
27 aprilie a murit Robert Klein (1967)
28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)
28 aprilie a murit Ov. S. Crohmălniceanu (2000)

ZISE...

"Eu sunt un Isus al politicii, o victimă care se sacrifică pentru întreaga lume".

(Silvio Berlusconi, primul ministru al Italiei; Roma 2006)

...ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

erau mai importanţi decât Alexandru Macedon sau Cezar, când actori de ultima mână deghizaţi în Burebista sau Mihai Viteazul defilau călare pe stadioane, închinându-se în faţa împuşcatului stăpân absolut de la Dunăre şi Carpaţi, câţi dintre cei cu creierele spălate s-au reciclat întru adevăr? Ca să nu mai vorbim de negarea sau, în cel mai bun caz, de trecerea în uitare a Holocaustului practicat în România.

Fenomenul este însă mai general în lume. Actele brutale şi criminale ale unor tineri din Occident, cum ar fi cele recente din periferiile pariziene, se datorează în primul rând dezertării părinţilor de la rolul lor educativ, al învăţământului de la rolul său formativ, al autorităţilor statului de la rolul lor privind obligaţiile "regaliene", care îi sunt proprii. La fel este în Anglia, în Australia sau aiurea, unde vidul educativ este înlocuit prin exemple proaste, necivilizate, sau prin îndemnuri ale diverşilor imami la distrugerea lumii nemusulmane. Secolul XX, după mine, va fi, paradoxal, mai bun decât al XXI-lea, dacă factorii mai sus enumeraţi perseverează în orbire şi demisie de la obligaţiile lor fundamentale.»)

M. David, Natzeret-Illit («La scrisoarea d-lui profesor Arnold Helman din Ashdod, publicată la "Poşta" revistei dvs. nr. 226 din ianuarie 2006, doresc să adaug următoarele:

Iosif Constantin Drăgan nu este o figură "contradictorie". El este trezorierul mişcării legionare atât până în 1941, cât şi astăzi, când alimentează cu fonduri mişcarea legionară din România. În prezent, ocupă unul din primele trei locuri din *top*-ul celor mai bogaţi oameni din România.»)

Elena Garcia, Holon (mulţumiri pentru fotografii: ne-au făcut plăcere.)

Iacob Zimbler, Haifa (are o nelămurire:

«M-a întrebat un prieten – dar n-am ştiut să răspund – cine sunt autorii mini-duelului de mai jos:

Privind figura-ţi ca o nulă/ Mă-ntreb: e cap de om sau cap de p…?

Cel vizat (poate Cincinat Pavelescu?) a răspuns:

În epigrama ta neroadă/ mâncaşi cuvântul de la coadă…

Poate ca un cititor să cunoască numele celor doi spadasini.» **N. Red.:** Să avem noi problemele dvs., d. Zimbler…)

Ing. Marcu Strul, Bucureşti (înţelegem revolta dvs. prilejuită de fel de fel de ieşiri *anti*, de negare sau minimalizare, la TV, a crimelor comise în timpul Holocaustului românesc; înţelegem şi stupoarea dvs. când cu asemenea "derapaje" se ocupă nu numai alde Coja, C. V. Tudor sau Corvin Lupu ci şi gazetari de prestigiu, cu umanismul şi democraţia pe tricou, aşa cum aţi constatat, de pildă, la emisiunea condusă de Emil Hurezeanu la postul Realitatea TV; din păcate, spre deosebire de presa scrisă, unde ai în faţă, la o adică, *citatul* cu pricina, diferitele *ieşiri* de la TV (sau Radio)… zboară în eter. Ceea ce face să nu le putem comenta, cu rigoarea necesară, întrucât nu avem la dispoziţie înregistrările. Şi nici măcar, adesea, formularea exactă. Cine oare stă, în casă, la televizor (la Bucureşti sau la noi) cu hârtia şi pixul în faţă, pentru a-şi nota, pe loc, declaraţiile în cauză? Şi, pentru că nu vrem să ne bizuim numai pe "am auzit" şi "am văzut", suntem obligaţi să ne abţinem de la comentarii. Drept care, vă rugăm – aşa cum i-am rugat şi pe alţi corespondenţi – să ne transmită toate datele chestiunii; ziua, ora, postul, vorbitorii… şi, mai ales, propoziţia sau propoziţiile rostite în timpul emisiunii.)

Ing. Marcu Iosef, Tel Aviv; **Rosalie Haimsohn,** Ramat Hasharon; **Vicky Orenstein,** Montreal, Canada; **Boris Rintzler,** Holon; **Melanie Ottescu,** Paris, Franţa; **Lucian Argintaru,** Haifa; **Vera Scurtu,** Braşov, România; **ing. Puiu Nadler,** Manchester, Anglia (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

ADRIAN M.
TRAVEL & TOURISM SERVICES
E-mail: adrianm@012.net.il
Str. Hess 6, Tel Aviv
Tel. 03/620-0687/8/9 – Fax: 03/525-2058
IATA 37-2-0137

- Oferte la cele mai avantajoase preţuri în România şi Europa
- Excursii organizate, hoteluri, tratamente şi schi
- *Închirieri de maşini şi orice pachete turistice*

Felicităm clientela noastră
şi urăm întregului popor israelian
Hag Pesah Sameah!

Cu Adrian pe orice meridian!

Distincţii

Mendi Rodan, dirijor: Premiul Israel pentru întreaga sa activitate.

Radu Mihăileanu, regizor de film, Paris: premiul "César" pentru scenariul filmului franco-israelian "Va, vis et deviens".

Tania Lovinescu, Bucureşti: Premiul de Excelenţă al Televiziunii Române.

Prof. Dr. Jean Askenasy, neurolog, Israel: distincţia "Meritul Academic" conferită de către Academia Română.

Adrian Rozenberg, poet; Bucureşti; Ordinul "Meritul cultural" în grad de cavaler.

Aniversări

Av. Iulian Sorin, fost preşedinte interimar al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România: 80 de ani de la naştere. Colaborator apropiat al Rabinului Mozes Rosen, apoi mâna dreaptă a acad. N. Cajal la conducerea Federaţiei, Iulian Sorin a condus cu succes, în ultimii ani, destinele comunităţii, remarcându-se prin comportarea sa eminamente civilizată, cultă şi corectă.

Dan Mizrahi, pianist şi compozitor; Bucureşti; 80 de ani de la naştere.

Moshe Olier, prozator, publicist, Israel: 80 de ani de la naştere.

Petre Rado, critic de film, New York: 60 de ani de la naştere.

Decese

Angelica Rozeanu, ex-campioană mondială la tenis de masă (v. însemnarea de la "Sport").

Stan Vlad, ziarist, corespondent al revistei "Minimum" la Bucureşti (v. însemnarea de la "30 de zile").

Baruch Elron, pictor, Israel; în urma unei lungi şi grele maladii.

Mimi Şaraga Maxy, pictoriţă; la Paris; una din reprezentantele cele mai de seamă ale artei plastice evreo-române din anii noştri.

Adi Lev (50 de ani), actriţă la Teatrul "Cameri; în urma unei maladii necruţătoare (leucemie).

Numire

Ştefan Ureş, poet, prozator; în funcţia de director al editurii "Hasefer", din Bucureşti.

Manifestări, manifestări...

2.03.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: vernisajul expoziţiei "Amintiri care se pierd – Cimitirele evreieşti din Botoşani şi Dorohoi", a artistului fotograf Teodor Răileanu.

3.03.06; la "Eshkol Pays" Tihon Kiriat Yam: expoziţia artiştilor plastici israelieni originari din România, organizată de Institutul Cultural Român şi Cercul Cultural "Agnon". Expun: Moshe Abramovici, Ruth Oren, Beniamin Aizik, Paulina Billig, Ghizi Goldstein, Efraim Glaser, Dov Groisman, Yohanan Dor-Ami, Gilda Holdengraber, Monica Liber, Shoshana Neuman, Bruno Pascal, Smadar Shalev, Guido Schertzer.

Cu aceeaşi profundă durere anunţăm că se împlinesc 30 de zile de la încetarea din viaţă a pictorului

BARUCH ELRON z.l.

Bucureşti – Tel Aviv

Requiemul şi dezvelirea pietrei funerare vor avea loc marţi 4 aprilie a.c. la ora 14 la cimitirul din Herzlia.

Întâlnirea la poarta cimitirului

Lidia, soţie
şi întreaga familie

Au trecut 12 ani de când avocatul

ALEXANDRU GARCIA

nu mai e
şi 62 de ani de când adolescentul

DAN MIHAILOVICI

a fost asasinat.
Un gând de adâncă pioşenie pentru aceste suflete de mare elită.

Familia

La 25 aprilie a.c. se împlinesc 15 ani de la dispariţia

ING. ANATOL SCHWEFELBERG

(fiul poetului Ieronim Laurian)
Anatol Schwefelberg a avut o serioasă contribuţie la electrificarea României şi, mai ales, la realizarea combinatului hidro-energetic româno-iugoslav de la Porţile de Fier.

E. Leventer-Schwefelberg

7.03.06; la Cercul literar "M. Sebastian" din Naharia: seară literară. A conferenţiat Victor Nămolaru, pe tema: "Prezenţe literare evreieşti pe mapamond" şi I. Ştiru, pe tema: "Consonanţa dintre biografia şi opera creatorului".

7.03.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: conferinţă susţinută de prof. dr. Ion Ianoşi (Bucureşti) pe tema "Alegerea lui Iona". Au participat: dr. Shlomo Leibovici-Laiş, Andrei Fischof, dr. Madeea Axinciuc, director al ICR.

9.03.06; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: decernarea Premiului M. Rudich. Au luat cuvântul: Adar Darian, prof. Moshe Idel, dr. Aharon Keidar, precum şi premiata de anul acesta, dr. Măriuca Stanciu (Bucureşti).

13.03.06; la Academia Română, din Bucureşti: sesiune ştiinţifică pe tema: "Locul lui H. Tiktin, membru de onoare al Academiei Române, în lingvistica românească" (70 de ani de la încetarea din viaţă a savantului).

21.03.06; la Beit Ariela, din Tel Aviv, sub egida HOR – Tel Aviv: sărbătorirea actriţei şi cântăreţei Dorothea Livio.

21.03.06; la Institutul Cultural Român: conferinţă susţinută de Dr. Shlomo Leibovici-Laiş pe tema "Problematica cercetării istoriei evreilor din România".

23.03.06: la cercul Cultural din Haifa: întâlnire literară cu patru poete ebraice din Haifa: Rahel Osherov, Dana Amir, Rivka Gelstein, Zwia Forer.

29.03.06: la Casa Ziariştilor din Tel Aviv: vernisajul expoziţiei de caricaturi Adar Darian, pe tema: "Lege şi dezordine".

30.03.06; la Institutul Cultural Român: seară literară "Mihail Sebastian". Printre participanţi: Dr. Madeea Axinciuc, Nicu Nitai, Ioana Petrilean, Dr. Leon Volovici, Prof. Dr. A. Strihan, Costel Safirman, Ina Sheichatovitz, Rozina Cambos, Moscu Alcalay.

6.04.06; la Teatrul Karov (str. Levinsky 116, et. IV, Tel Aviv): spectacol festiv cu piesa "Steaua fără nume" de Mihail Sebastian.

Cu profundă durere anunţăm
că s-au scurs şase ani
de la trecerea în nefiinţă
a iubitei noastre

REIZA SOICHER

soţie devotată, mamă fără egal
şi bunică de neînlocuit.

Marcel, soţ
Israel-Sergiu, fiu, cu familia
Familia

Cu adâncă durere amintim
că la 10 martie a.c. au trecut
5 ani de la încetarea din viaţă
a neuitatului nostru

H. GROSSU

ziarist

Soţia
Prietenii

Ana Blandiana în Israel

Poeta Ana Blandiana a făcut o vizită în Israel în cursul lunii martie, ca invitată de onoare la câteva festivaluri poetice din ţară.

La 9 martie, ea a participat, la Teatrul Holon, la spectacolul "Mama cuvintelor" (Em hamilim) din cadrul Festivalului Femeilor 2006. La 13 martie, poeta a fost oaspete de onoare la Palatul Poeziei (Makom Hashira) din Centrul Comunitar Lev Hair iar după alte două zile s-a aflat la Ierusalim, oaspete de onoare la Kolah Shel Hamila – Vocea cuvântului. Ana Blandiana s-a mai întâlnit cu iubitorii de poezie israelieni la 12 martie la Institutul Cultural Român din Tel Aviv şi la 17 martie la Cercul Cultural din Ierusalim.

Ziarul "Jerusalem Post", care a anunţat vizitele Anei Blandiana, a publicat de asemenea o prezentare biografică a poetei, precum şi o prezentare a operei ei. Ea a început să scrie în 1959 şi a devenit foarte cunoscută în anii '80, când a început să publice poeme de protest la adresa comunismului, între care şi celebrul poem "Motanul Arpagic". Lucrările ei au fost interzise după aceea de regimul Ceauşescu. «Aflată pe o culme a carierei ei», scrie ziarul, citând din "Concise Dictionary of World Literarry Biography", «Ana Blandiana este una din vocile est-europene cele mai convingătoare. Ea are o largă audienţă datorită calităţii şi diversităţii scrierilor sale, autenticităţii, simplităţii şi fermităţii, purităţii, viziunii, curajului cu care şi-a susţinut convingerile. Cu toate că a devenit un simbol al societăţii României democrate, ea rămâne devotată artei ei şi rezistă tentaţiilor puterii.»

Cu prilejul sărbătorii de Pesah 2006,

firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela şi urează întregului popor israelian

Hag Pesah Sameah!

Pace şi bunăstare!

"Camelia"

recomandă o excursie sentimentală pentru originarii din Basarabia

Întoarcere la rădăcini

Programul cuprinde vizite la CHIŞINĂU, SOROCA, BĂLŢI şi ORHEIUL VECHI, precum şi la cramele CRICOVA şi COJUSMA

- Preţuri accesibile
- Cazare completă
- Autocar la dispoziţie
- Ghid în limbile rusă, română şi ebraică

Alte informaţii la Camelia

Tel. 972-3-9210135 sau 972-50-3331124
Fax 972-57-7979327

Nu pierdeţi ocazia unei excursii de neuitat!

יידישפיל

Teatrul Idişpil prezintă tragicomedia

„CASTRONUL DE LEMN"

cu IACOV BODO

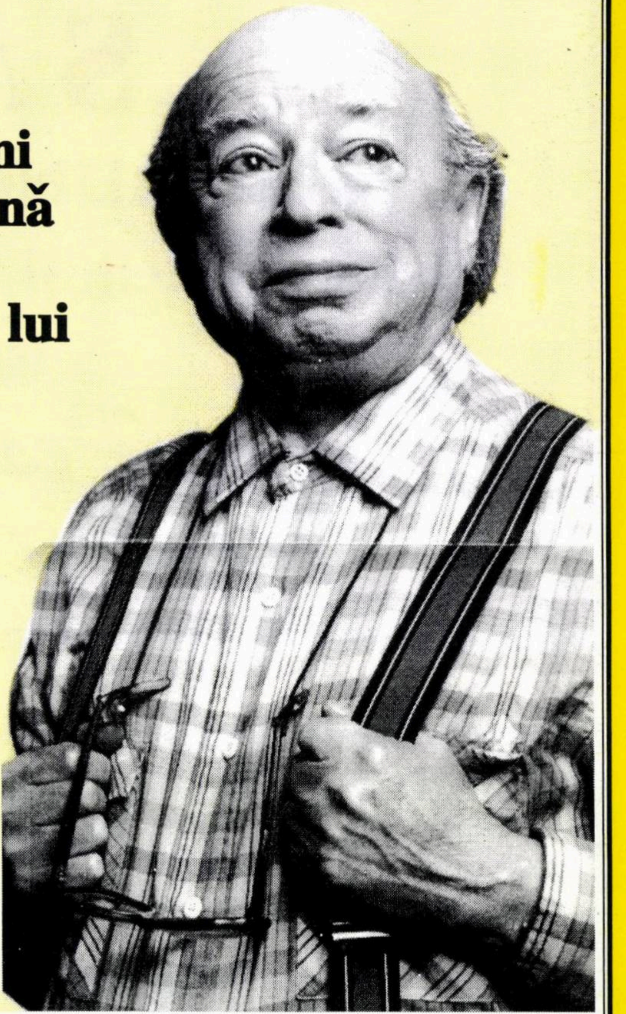

care îşi sărbătoreşte 50 de ani de activitate pe scena israeliană şi idiş într-un rol croit parcă în întregime pe măsura lui

Piesă americană de **Edmond Moris** • Versiune scenică şi regia: **Iţhak Shauli** • Traducere în idiş: **Iankale Alperin** şi **Shmuel Atzmon** • Decoruri: **Avi Sehvi** • Costume: **Svetlana Berger** • Muzica: **Eldad Lidor** • Lumini: **Mişa Cerniavski** • Asistentă de regie şi traducere simultană: **Lora Saar**

Distribuţia:

IANKALE ALPERIN • IACOV BODO • RONIT ASERI
MONICA VARDIMON • ISRAEL TREISTMAN
ELENA IARALOVA • CAROL MARCOVICI
IRMA STEPANOV • GHERA SANDLER • URI COVALSKI
ANDREI CAŞCAR

Traducere simultană în ebraică şi rusă la cască şi subtitrări pe un ecran

Tragicomedia „Castronul de lemn" prezintă o familie evreo-americană din secolul trecut şi relaţiile complexe dintre tată şi fiu. Leon, un bătrân mândru şi încă plin de viaţă, nu se înţelege cu nora care vrea să-l transfere la un azil de bătrîni. Singura care îl înţelege este Susan, mica lui nepoată

IERUSALIM
Teatron Ierusalim
Sala Karon
joi, 30.3.06,
ora 20.00
bilete: 02-6222333
02-6237000
la casă: 02-5605755

KIRIAT HAIM
Teatron Haţafon
sîmbătă, 1.4,06,
ora 20.30
Bilete: 04-8662244
04-8384777
la casă: 04-8420430

NATANIA
Heihal Hatarbut
luni, 3.4.06,
ora 20.00
bilete: 09-8330335
09-8308811

HOLON
Teatron Holon
marţi, 4.4.06,
ora 20.00
bilete: 03-5023001-3

BEER ŞEVA
Heihal Hatarbut
miercuri, 5.4.06,
ora 20.00
bilete: 08-6271065

HAIFA
Auditorium Rapaport
miercuri, 26.4.06,
ora 20.00
bilete: 04-8662244
04-8384777
la casă: 04-8382001

TEL AVIV
Beit Zionei America
joi, 27.4.06,
ora 20.00
biletele epuizate;
sîmbătă, 29.4.06,
ora 20.30 şi sîmbătă,
27.5.06, ora 21.00,
duminică, 28.5.06
şi luni, 29.5.06,
ora 20.00
bilete: 03-5254660
şi 1-800-444-660

AŞKELON
Heihal Hatarbut
duminică, 30.4.06,
ora 20.00
bilete: 08-6710508
08-6718777

CFAR SABA
Heihal Hatarbut
joi, 4.5.06,
ora 20.00
bilete: 09-7415566
la casă: 09-7640810

AŞDOD
Matnas Diuna
joi, 11.5.06,
ora 20.00
bilete: 08-8648585

50% reducere pentru pensionari, posesorilor de Isracard încă 25 şekeli reducere contra a 160 steluţe, 40% reducere pentru posesorii de abonament la Mifal Hapais, pentru posesorii de Isracard 40 de şekeli reducere pentru 265 de steluţe

minimum

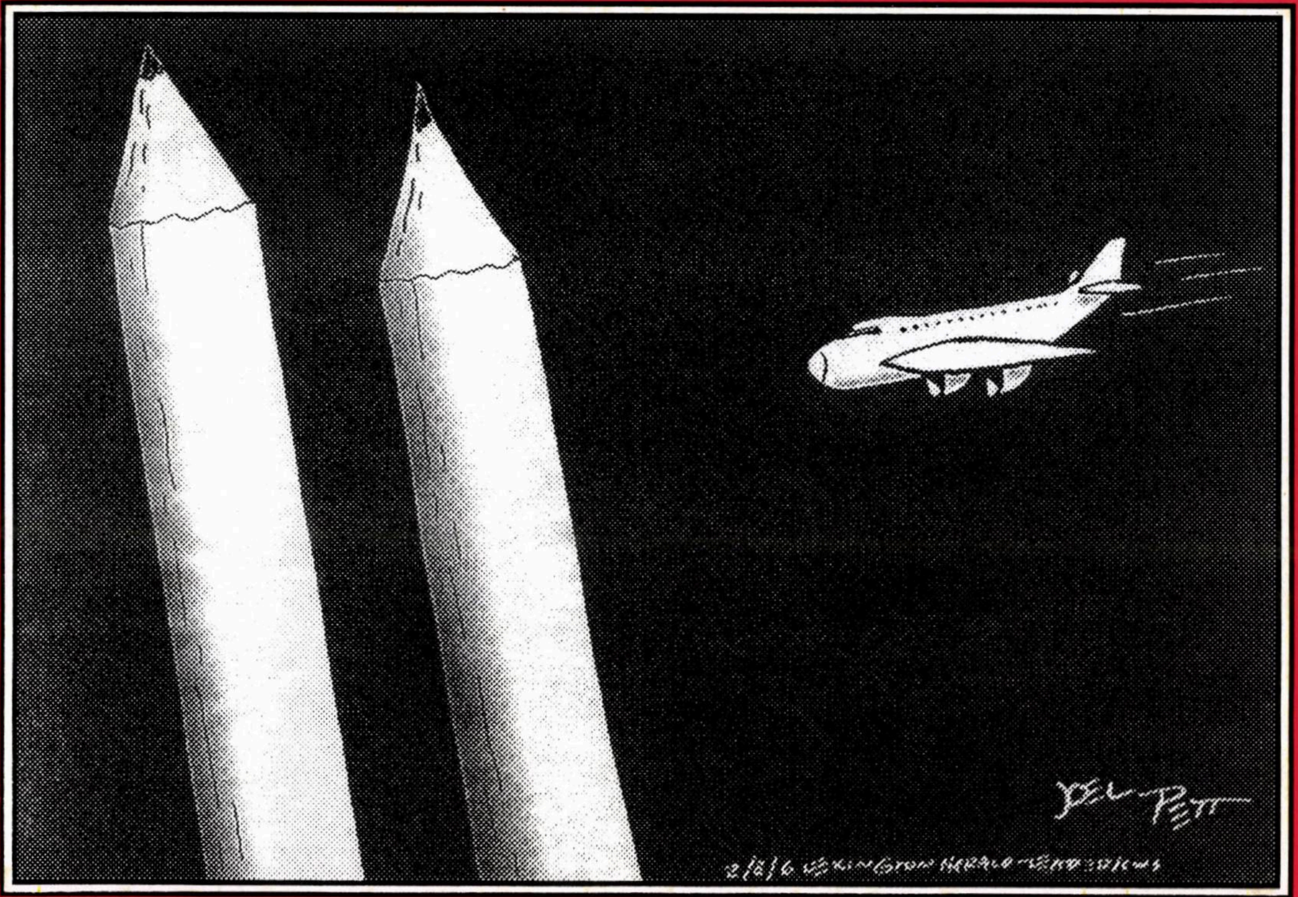

Un avion iranian îndreptându-se spre creioanele colorate ale caricaturiştilor care fac bancuri à propos de Mohamed

(Desen de Joel Pett, în "Herald Tribune", New York; după "Jerusalem Post", 2006)

9 771565 702005 05

■ ANUL XX ■ NR. 230 ■
■ MAI 2006 ■
■ 15 SHEKELI ■

B.D.Graiver Ltd.
AVIATION & TRAVEL WHOLESALERS

RO
GRAIVER
רומניה

ב.ד.גרייבר בע״מ
סיטונאי תעופה ותיירות

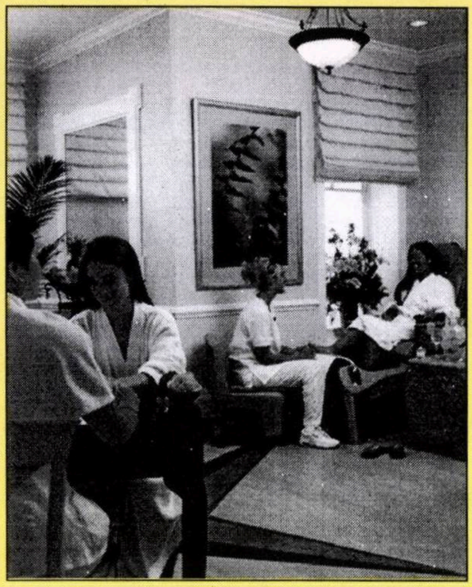

EXCURSII COMBINATE - CURĂ ŞI DIVERTISMENT

FELIX – HOTEL NUFĂRUL trei stele-15nopţi/16zile
Data plecării:12/06/06
Preţ de persoană în cameră dublă: 1255 $

Preţul include: zbor Tel-Aviv-Bucureşti-Tel-Aviv, taxe de aeroport şi securitate, zbor intern, ghid israelian permanent, demipensiune, excursii, divertisment, mese după cum urmează: PEŞTERA URŞILOR, masă pescărească la CEFA, turul oraşului Oradea, ultima seară – cină festivă românească la hotel.

COVASNA – HOTEL BRADUL, două stele
18 nopţi/19 zile
Data plecării: 28/05/06
Preţ de persoană în cameră dublă: 1225 $

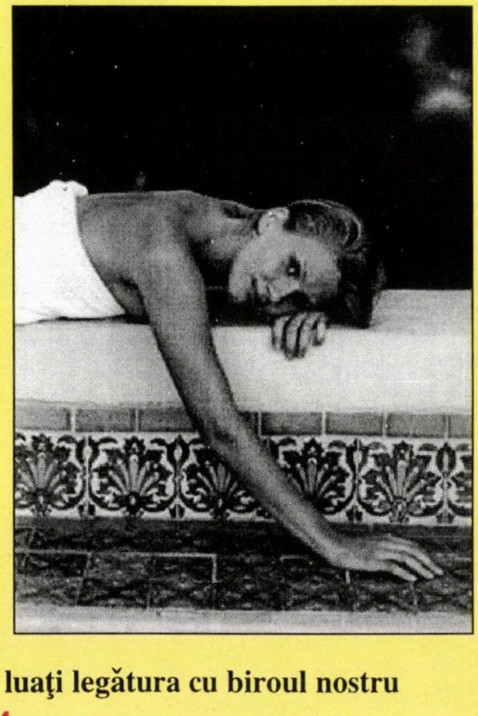

Preţul include: zbor Tel-Aviv-Bucureşti-Tel-Aviv, taxe de aeroport şi securitate, pensiune completă, autobuz turistic permanent la dispoziţie, ghid israelian permanent; excursii, distracţii şi mese după cum urmează: la Sfântul Gheorghe, Covasna, Tuşnad, Poiana Braşov, Braşov, Lacul Sfânta Ana, Predeal, Sinaia.

De asemeni vă propunem excursii variate în România:

- **o săptămână în Carpaţi**
- **excursii de căutare a rădăcinilor: "Între legendă şi iudaism"**

Excursii variate de 9 nopţi/10 zile:

- **în Maramureş si ţara Dacilor**
- **în Moldova – de la Dunăre până în munţii Carpaţi**
- **în Transilvania – rapsodia de privelişti**
- **excursii cu Jeep-uri pentru iubitorii de natură şi aventură**

Preţuri începând cu 799 $ de persoană în cameră dublă

Pentru amănunte suplimentare şi primirea de prospecte luaţi legătura cu biroul nostru la telefon: 04-8138014

B.D. GRAIVER LTD – DEPARTAMENTUL ROMANIA str. NAHUM HET nr. 5,
BEIT TOPAZ, SHAAR HACARMEL, P.O.B 34146, HAIFA 30200

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 aprilie

Nimic despre alegeri. Totul despre Oriana Fallaci

De ce nimic despre alegeri? Simplu. Fiindcă la ora de faţă, nici rezultatele alegerilor de la 28 martie, nici tocmelile – ca de obicei, fără sfârşit – pentru formarea noului guvern Ehud Olmert nu mai au nici o importanţă. Societatea israeliană seamănă în acest Mai 2006 cu un cetăţean care, în timp ce aleargă de colo până colo, agitat şi gâfâind, să-şi schimbe locuinţa, aude sunetul celularului în buzunar. "Da, răspunde el. Alo!". La capătul firului se află medicul său de la Kupat Holim: "Domnule, te-am căutat toată ziua. Am rezultatul biopsiei". "Cancer?", murmură cetăţeanul. "Da, trebuie să vii urgent pe la mine... Şi nu te speria... Există un tratament nou... O să-ţi explic...".

Cancerul nostru este Iranul.

Cui îi mai pasă, după ce l-a auzit pe medic, de schimbarea locuinţei? Şi, revenind la ale noastre, pe cine mai interesează dacă cei de la Kadima se vor înţelege cu Shas-ul? Şi ce dacă Dalia Itzik intră în guvern ca ministru al Ecologiei? Şi cine mai este pasionat să discute la nesfârşit despre victoria simpaticului partid al pensionarilor (7 mandate), care-a uns la inimă pe-atâţia cetăţeni, dezamăgiţi de isprăvile partidelor noastre "clasice"? Într-un fel, chiar, a-ţi pierde vremea, cum o face astăzi mass-media de la noi, cu discursurile lui Amir Peretz, care se vrea – musai – ministru de finanţe, şi cu preţul cerut de Yahadut Hatora pentru a intra în guvern, reprezintă aproape o diversiune. O diversiune menită a-i împiedica pe oameni să vadă problema esenţială.

Iar problema esenţială este că suntem bolnavi de cancer.

Datoria noastră de bolnavi este acum de a examina, cu ajutorul oncologilor într-ale politicii, analizele de tot felul, de a afla şi cauzele maladiei şi evoluţia ei şi, fireşte, şansele de vindecare.

Ştim, în această privinţă, că preşedintele Iranului, numitul Ahmadinejad, a declarat, dând cu piciorul tuturor obiceiurilor în materie de diplomaţie, că Israelul trebuie şters de pe faţa pământului. Ştim că Iranul – în ciuda presiunilor internaţionale, mai mult sau mai puţin serioase, şi mai mult sau mai puţin sincere – lucrează de zor (şi, după spusele lui, cu succes) la fabricarea bombei atomice; adică a armei necesare pentru ştergerea noastră de pe hartă. Şitm că, în ciuda protestelor (sau "protestelor") de la ONU şi din Consiliul Europei, formulate din vârful buzelor (plus a asigurărilor paternaliste, gen: lasă, dragă, n-o mai luaţi şi voi chiar aşa; până la urmă, tipii se vor potoli), zilele trecute Ahmadinejad a revenit la aceeaşi ameninţare, comparând de data asta Israelul cu un copac putred care va fi doborât la cea dintâi furtună. (E cazul să ne aşteptăm şi la alte metafore.) Ştim că peste 40.000 de iranieni s-au înscris voluntar pe lista persoanelor dornice să comită atentate sinucigaşe. Ştim, în fine, că noul guvern al Hamasului, care funcţionează ca o filială a Teheranului în teritorii, a declarat la mijlocul lunii trecute, prin vocea autorizată a lui Khaled Mashal, că nu, el nu va recunoaşte Israelul cu nici un chip.

Iranul însă (cu filialele sale cu tot) nu este singur pe acest pământ. El face parte dintr-o galaxie de ţări, organizaţii, triburi ş.a. numită lumea islamică. A înţelege cu adevărat ce înseamnă şi la ce năzuieşte Iranul, presupune a înţelege ce înseamnă şi la ce năzuieşte Islamul din zilele noastre.

Aici intervine Oriana Fallaci.

Cititorii lui "Minimum" o cunosc pe această mare ziaristă italiană şi (cu excepţia tipilor kapo) o iubesc. Ea a scos de curând o carte nouă despre Islam. N-am citit-o. Dar ne-a căzut în mână o recenzie, semnată de Brendan Bernard şi apărută în "Los Angeles Weekly". Extrase:

«În noua sa carte "Puterea raţiunii", ziarista şi romanciera italiană Oriana Fallaci se străduieşte să facă lumină asupra uneia din enigmele principale ale timpului nostru. Cum de s-a trezit Europa cu circa 20 de milioane de musulmani în numai trei decenii? Cum a reuşit Islamul să devină, dintr-un factor lipsit de importanţă, o religie care ameninţă supremaţia creştinismului pe continent? Cum e posibil ca numele cel mai răspândit dat băieţilor nou-născuţi la Bruxelles să fie Mohamed? E-adevărat că musulmanii plănuiesc să construiască o moschee la Londra care să cuprindă 40.000 de oameni? E-adevărat că oraşele olandeze Amsterdam şi Rotterdam sunt pe cale să aibă o majoritate musulmană? Cum de s-a transformat Europa – care a fost salvată de Statele Unite în cel de-al doilea război mondial şi ai cărei bosnieci musulmani au fost salvaţi de SUA nu mai departe de 1999 – într-un loc unde, aşa cum scrie Fallaci, dacă îi urăşti

Felicitările noastre sincere tuturor cititorilor
şi colaboratorilor noştri
cu prilejul Zilei Independenţei Statului Israel!

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

pe americani ajungi în paradis, iar dacă îi urăști pe musulmani, ajungi în iad?

Încercând să răspundă la aceste întrebări, autoarea – care este bolnavă de cancer și hărțuită necontenit de amenințări cu moartea și acuzații de "islamofobie" (ea urmează să fie judecată pentru aceasta de către un tribunal francez, în iunie), a combinat istoria cu secvențe de reportaj "de pe teren". În legătură cu cele văzute și auzite de ea, marele reporter își exprimă părerea de rău că, absorbită de evenimentele curente (ca, de exemplu, războiul din Vietnam), nu a reușit să vadă cum, sub ochii noștri, se desfășura o cu totul altă poveste: transformarea Occidentului. Și nu că ar fi lipsit sugestiile necesare. Astfel, în 1972, ea i-a luat un interviu teroristului palestinian George Habash, care i-a spus (în timp ce un bodyguard ținea o pușcă mitralieră îndreptată asupra capului ei) că problema palestiniană înseamnă mult mai mult decât existența Israelului. Scopul arabilor, spunea Habash, este de a porni un mare război "împotriva Europei și Americii" și să facă astfel ca, de-aci înainte, "Occidentul să nu mai știe ce e aia pace". Arabii, i-a spus el, vor înainta "pas cu pas. Milimetru cu milimetru. An cu an. Deceniu cu deceniu. Hotărâți, încăpățânați, răbdători. Asta este strategia noastră. O strategie pe care o vom răspândi pe întreg cuprinsul planetei".

Fallaci își închipuise că Habash se referă pur și simplu la terorism. Mai târziu, însă, ea a înțeles că "el se gândea și la războiul cultural, la războiul demografic, la războiul religios menit să smulgă diferite țări din mâinile cetățenilor lor, pe scurt, războiul purtat cu armele imigrației, a fertilității, a așa-zisului multi-culturalism.

Fallaci nu este prima persoană pe care a frapat-o procesul de islamizare a Europei. Scriitorul englez Jonathan Raban observa, în cartea sa "Arabia – O călătorie prin labirint" (1979), că la mijlocul anilor '70 avusese impresia că arabii au sosit la Londra peste noapte. "Într-o zi, arabii erau un popor aflat undeva departe și trăind în corturi, printre cămile… A doua zi, ne-am trezit că au devenit vecinii noștri".

Anumiți scriitori care cunoșteau mai bine decât Raban lumea musulmană au fost tot atât de perplecși. În 1995, regretatul romancier american Paul Bowles – care trăise mulți ani la Tanger, îmi spunea că nu înțelege de ce francezii au îngăduit câtorva milioane de musulmani din Africa de Nord să se așeze în țara lor.

Poate că pe Bowles l-ar fi interesat acest pasaj din cartea Orianei Fallaci: "În 1974 președintele Algeriei, Boumedienne … a luat cuvântul în Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite. Și, fără ocolișuri, a spus: "Într-o zi milioane de oameni vor părăsi emisfera sudică a acestei planete și vor veni buluc în cea nordică. Ei vor veni în chip de cuceritori. Și vor cuceri acest nord populându-l cu copiii lor. Noi vom învinge datorită pântecelor femeilor noastre".

O asemenea mărturisire, pe șleau, făcută de un președinte de stat într-un forum internațional, pare incredibilă. Și totuși, până și în cartea "O inimă ce se îndreaptă spre Răsărit", a ziaristului englez Adam LeBar, scriere plină de simpatie la adresa imigranților musulmani din Occident, autorul citează vorbele unul mollah *din Londra: "Noi nu putem să-i cucerim pe europeni cu tancurile și armata, așa că va trebui să-i învingem prin nu-*

Oriana Fallaci

mărul nostru". Astăzi, asemenea remarci au devenit monedă curentă. Nu de mult, mollahul *Krekar, un lider musulman din Oslo, a declarat ziarului norvegian "Aften posten" că nu Norvegia îi va schimba pe emigranții musulmani, ci invers. "Uitați-vă la ce se întâmplă în Europa, unde musulmanii se înmulțesc ca țânțarii… În 2050, 30 la sută din populația Europei va fi musulmană". Cu alte cuvinte, Europa se va transforma în "Eurabia", transformare care, după părerea Orianei Fallaci, se desfășoară sub ochii noștri. Bazându-se în mare măsură pe cercetările lui Bat Yeor, autorul cărții "Eurabia: Axa euro-arabă", Fallaci ne relatează cu de-amănuntul cum s-a născut termenul "Eurabia", cuvânt intrat acuma în vorbirea de zi cu zi. Prima oară s-a auzit de Eurabia la mijlocul anilor '70, când o gazetă cu acest titlu a fost publicată la Paris (bineînțeles), în limba franceză (bineînțeles), și editată de un anume Lucien Bitterlin, pe vremea aceea președinte al Asociației pentru Solidaritatea franco-arabă, iar în prezent președinte al Asociației de prietenie franco-siriană. "Eurabia" (prețul: 5 franci) era publicată în colaborare de "Middle East International" (Londra), organizația "France – Pays Arabes" (Paris) și "Comitetul european de coordonare al asociațiilor de prietenie cu lumea arabă"; aceasta din urmă, scrie Fallaci, ține de Uniunea Europeană. Aceste organizații, afirmă Fallaci, au fost autorii oficiali "ai celei mai mari conspirații pe care a cunoscut-o epoca modernă". Pe scurt, complotul în cauză a reprezentat un aranjament între guvernele europene și arabi, potrivit căruia europenii – ce-și reveneau cu greu după primele atacuri teroriste ale OEP-ului și după criza petrolului din 1973, căzuseră de acord ca, odată cu petrolul, să primească pe continent "mâna de lucru" (imigranții) arabă. Ei au acceptat de asemenea să facă pretutindenea propagandă pentru "culmile civilizației islamice", să furnizeze arme statelor arabe, să se alieze cu ele împotriva Israelului și, în general, să susțină linia arabă în toate domeniile politice și culturale. Sute de mitinguri și seminarii au avut loc pe tema "Dialogul euro-arab" și toate s-au caracterizat prin acceptarea de către occidentali a cererilor arabe. Fallaci amintește de un seminar ținut la Veneția în 1977, cu participarea delegaților din zece țări arabe și opt europene, unde s-a adoptat în unanimitate o rezoluție cerând "răspândirea limbii arabe în lume" și afirmând* "superioritatea *culturii arabe"* (da, chiar așa: superioritatea; nu e o greșeală de tipar; **n. red. "Minimum"**). *În timp ce arabii cereau ca europenii să respecte drepturile religioase, politice și umane ale arabilor din Apus, nici o sugestie nu s-a auzit din partea europenilor à propos de lipsa libertăților din lumea arabă, fără a mai pomeni de tratamentul odios aplicat femeilor și altor minorități în țări precum Arabia Saudită. Nici o vorbuliță nu a fost scoasă în legătură cu faptul că musulmanii ar trebui, la rândul lor, să învețe despre gloriile civilizației occidentale, așa cum se aștepta și se așteaptă ca europenii să învețe despre măreția civilizației islamice.*

TENDINȚE

Cu alte cuvinte – după expresia Orianei Fallaci – o mare parte a independenței culturale și politice a Europei a fost vândută de un grup de politicieni. Ne miră? Pe Fallaci nu o miră. "În 1977, notează ea, stânga europeană s-a îndrăgostit de Homeini, tot așa cum după aceea s-a amorezat de Bin Laden, Saddam Hussein și Arafat".

Autoarea se arată fără milă față de stânga europeană, de "mișcarea pentru pace", de Biserica Catolică, de mass-media și, firește, de Islamul însuși, pe care îl consideră "un totalitarism teologic" și "o primejdie mortală pentru omenire". Ea este mai optimistă în legătură cu America decât cu Europa, citând, între altele, atitudinea curajoasă a new-yorkezilor care au sărbătorit Anul Nou în Times Square, în ciuda amenințărilor cu posibile atacuri teroriste.»

Una din legile dialecticii spune că orice fenomen are două laturi: una pozitivă și una negativă. Care este latura negativă a ofensivei islamice și a chemărilor la holocaust lansate de Iran, o știm prea bine. Dar (vor întreba mulți, cu un oftat iudaic tradițional) unde este latura pozitivă?

Latura aceasta se află în faptul că islamismul de azi și-a dezvăluit, liber și nesilit de nimeni, din cauza îngâmfării hipertrofiate a liderilor săi, planurile de atac. În 1973, înaintea războiului de Yom Kipur, serviciile noastre de informații nu știau nimic sigur despre gândurile Egiptului și Siriei. Păstrând secretul cu strictețe, inamicul a reușit să ne ia prin surprindere. Să închidem o clipă ochii şi să ne gândim ce se întâmpla dacă Sadat şi Assad ar fi urlat în parlament: Israelul trebuie şters de pe hartă! Altfel s-ar fi desfăşurat lucrurile. Din păcate pentru noi, Sadat şi Assad n-au scos o vorbă.

Astăzi, în 2006, inamicul nu mai poate să ne ia prin surprindere.

Suntem preveniţi.

Suntem preveniţi, mai întâi, în legătură cu intenţiile palestinienilor. Departe sunt zilele când fel de fel de *osloişti* la putere (inclusiv câţiva de prin armată) ne asigurau că totul merge OK şi că pacea e la colţul străzii. Acum ştim (oricât de neplăcută ar fi vestea) că la colţul străzii se află războiul. Generalul Itzhak Harel, şeful directoratului de planificare al armatei, întrebat de un reporter de la "Jerusalem Post" care-e-situaţia, a răspuns sec: "Suntem în tăzboi". "Asta înseamnă", a adăugat reporterul, "că ne îndreptăm spre o nouă confruntare cu palestinienii?". "Cu siguranţă... Hamas este un guvern alcătuit din terorişti". Pe urmă, Harel a precizat: "Aşa cum spune o vorbă din Talmud: Ucide-i pe cei ce se pregătesc să te ucidă pe tine".

Suntem preveniţi şi în privinţa planurilor globale ale Islamului. Efraim Halevy, fost şef al Mosadului, a scos luna trecută o carte de amintiri, intitulată "Omul din umbră". El atrage atenţia că distrugerea Israelului constituie numai unul dintre obiectivele terorismului, şi nu cel mai de seamă. "Al-Qaeda – scrie el – şi-a aţintit privirile asupra întregului glob; scopul mişcării este de a organiza o revoluţie islamică internaţională care va cuprinde întreaga planetă. Nici nu se poate plan mai simplu şi mai diabolic".

Spre mulţumirea noastră, nu numai noi suntem preveniţi, ci şi alţii. Senatorul american Joe Lieberman (Partidul Democrat), fost candidat la vicepreşedinţia SUA, a declarat zilele trecute: "Statele Unite au învăţat o lecţie, atât de la Bin Laden cât şi de la Adolf Hitler, şi anume că uneori oamenii fac declaraţii incredibile, pe care pur şi simplu nuţi vine să le crezi... ei bine, oamenii aceştia chiar intenţionează să-şi pună gândurile în aplcare. Astfel, eu cred că declaraţiile lui Ahmadinejad sunt luate în serios, atât în ce priveşte atitudinea lui faţă de Statele Unite cât şi în privinţa planurilor lui referitoare la Israel".

Generalul Itzhak Harel

P.S. După cum ştim, în zilele sărbătorii de Pesah, mai exact la 17 aprilie, un terorist palestinian pe nume Sami Hamad (21), din satul Al Garakah, de lângă Jenin, s-a aruncat în aer la intrarea unui chioşc cu falafel de pe strada Neve Shaanan (lângă fosta staţie centrală de autobuze) din Tel Aviv. Bilanţ: 9 morţi, 70 de răniţi. Întrucât atentatul, cel dintâi de la venirea Hamasului la putere, a avut loc, cum ziceam, în timpul Pesahului, ne vom întreba, firesc, ca-n seara de Seder: ma niştana...? Prin ce se deosebeşte acest atentat sinucigaş de toate celelalte dinaintea lui? Şi avem un răspuns.

În vreme ce, până acum, Autoritatea Palestiniană (prin Arafat, sau alţii) condamna, de ochii lumii, atentatele cu pricina, de data asta, guvernul Hamasului nu numai că nu l-a condamnat (nici măcar din vârful buzelor, ca să audă ăia din Comunitatea Europeană, cu banii), ci l-a justificat şi elogiat. Dl. Sami Abu Zukri, purtătorul de cuvânt al Hamasului, a spus cât se poate de limpede: "Atentatul sinucigaş a subliniat încă o dată dreptul palestinienilor la auto-apărare".

Mulţumim, domnu' Zukri. Nici nu ştii ce serviciu ne-ai făcut.

Israel: Ziua deputat în Knesset, noaptea la puşcărie

Multe persoane vârstnice se întreabă astăzi, când văd "defilarea" de deputaţi în anchetele poliţiei şi în condamnările la tribunale: unde sunt zilele de odinioară când Knessetul era compus numai din idealişti, oameni cinstiţi şi fără prihană? Dar realitatea este alta şi nostalgia n-are rost. Deja la începuturile parlamentarismului israelian, când Arie Deri şi Omri Sharon încă nu se născuseră, existau deputaţi condamnaţi în penal şi politicieni corupţi, certaţi cu legea.

• Primul pe listă a fost deputatul Shlomo Lorenz, din Agudat Israel, învinuit în 1949 şi condamnat pentru comerţ cu valută străină. "Veteranul", azi în vârstă de 90 de ani, făcuse delictul în colaborare cu rabinul Mordehai Eliahu, devenit ulterior rabin şef al Israelului. Ambii au scăpat cu amenzi simbolice.

• A urmat deputatul rabin Shlomo Rosenberg (Ben Meir), căruia i s-a retras imunitatea parlamentară la 20 octombrie 1954, sub învinuirea că a adus în ţară, ilegal, bijuterii şi pietre preţioase, în cutii de... conserve, chipurile, de carne caşer... Tribunalul l-a achitat, după un proces penal îndelungat, "din lipsă de probe concludente suficiente", deşi existau multe indicii... Era unul dintre conducătorii partidului Mizrahi (devenit ulterior Partidul Naţional Religios).

• Lui Itzhak Rafael, din Partidul Naţional Religios, i s-a retras imunitatea parlamentară la 14 iulie 1965, sub învinuirea că, în calitate de vice-ministru al Sănătăţii, ar fi primit mită de la constructorii noului spital guvernamental din Holon (azi Centrul Medical Wolfsohn), prin intermediul directorului Ministerului Sănătăţii, Yehuda Spiegel (şi el activist în Partidul Naţional Religios). Spiegel a fost condamnat la un an închisoare efectivă, după ce a preluat asupra sa toată răspunderea şi l-a "eliberat" pe vice-ministru de orice responsabilitate. Itzhak Rafael a fost deci achitat de tribunal, "din lipsă de dovezi suficiente".

• Fruntaşul partidului Mapai, deputatul Avraham Ofer, ministrul Construcţiilor, a fost învinuit în decembrie 1976 de nereguli financiare în societatea de construcţii "Shikun Ovdim" a Histadrutului, dar a preferat să se sinucidă, la 3 ianuarie 1977. A plecat în automobilul său la malul mării, la plaja Tel Baruch din Tel Aviv, şi acolo şi-a tras un glonte de revolver în tâmplă. Procurorului general de atunci, Aharon Barak (actualul preşedinte al Tribunalului Suprem) nu i-a rămas altă cale decât închiderea dosarului penal contra lui Avraham Ofer.

• Un an şi jumătate mai târziu, deputatul Shmuel Rechtman, din Partidul Clal-Sionist (predecesorul Likudului), a fost condamnat la 17 iulie 1978 la cinci ani închisoare (din care 26 de luni efective şi restul cu suspendare) pentru primire de mită de la antreprenorul Aharon Ghibor. În lunile de arest preventiv la poliţie, înainte de condamnarea la tribunal, era adus zilnic la şedinţele Knessetului în duba poliţiei, şi apoi returnat seara de la Knesset la arestul poliţienesc tot în duba poliţiei...

• Deputatul Shmuel Flato-Sharon, ales în Knesset pe lista sa independentă ca unic candidat, a executat 9 luni de închisoare efectivă, după ce s-a dovedit că mituise alegători să voteze pentru el la alegerile pentru Knesset în 1981.

• Următorul erou penal a fost ministrul Cultelor, Aharon Abuhatzera, învinuit de primire de mită, condamnat la trei ani închisoare efectivă în 1982. Interesant că doi ani mai târziu, în 1984, s-a prezentat din nou la alegeri, pe lista independentă "Tami", ca unic candidat, şi a fost ales deputat! El fusese ministrul Cultelor pe lista Partidului Naţional Religios.

• Nou înfiinţatul partid religios Shas a şi furnizat imediat doi condamnaţi la închisoare efectivă pentru delapidări şi escrocherii: Iair Levi a primit 5 ani închisoare efectivă în 1993 şi Rafael Pinhasi a fost condamnat la un an închisoare efectivă în 1997.

• Partidul Shas l-a dat şi pe deputatul Arie Deri, care a fost condamnat în anul 2000 la patru ani închisoare efectivă şi o amendă de un sfert de milion de şekeli, pentru primire de mită şi delapidări.

• Încă în cursul procesului contra lui Arie Deri, în 1997, a fost condamnat deputatul Iosef Vanunu din Partidul Muncii, şeful Consiliului Municipal la Kiriat Malahi, la şase luni închisoare pentru nereguli financiare comise pe când fusese şeful acestui consiliu.

• Itzhak Mordehai, fost ministru al Apărării şi Comnicaţiilor din partea Likudului şi apoi candidat al partidului Merkaz la postul de prim ministru, a fost găsit vinovat, de tribunal, în anul 2001, de acte indecente comise asupra a două femei, în cazuri diferite, şi condamnat în penal la 18 luni închisoare cu suspendare condiţionată, condiţia fiind să nu mai recidiveze. El a demisionat de bună voie din Knesset.

Vom încheia prezentul articol prin menţionarea câtorva cazuri din ultimii ani, când deputaţi deferiţi justiţiei au fost totuşi achitaţi de tribunal din lipsă de probe concludente: ministrul Meir Shitrit, din Likud, învinuit că a folosit cărţi de credit oficiale, guvernamentale, în scopuri personale; Avi Iehezkel, din Partidul Muncii, învinuit că a folosit în scopuri personale fonduri ale Likudului; fostul ministru al Justiţiei, Iakov Neeman, învinuit de jurământ fals în procesul contra lui Arie Deri; şi Avigdor Lieberman, învinuit de ameninţări la adresa unui funcţionar public.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Liban: Ce anume a spus despre Arafat ziaristul palestinian Abed El Beri Atuan...

...(redactor la ziarul "El Kuds Arabi") la postul de televiziune ANB, din Beirut. ...Ce să spună? Exact ce spunea "Minimum" înainte de Oslo. Dar exact acelaşi lucru.

Atuan a vorbit, pentru prima oară, despre o convorbire pe care a avut-o la Tunis în 1993 cu Yasser Arafat, înainte ca acesta să vină în Gaza, pe baza acordurilor de la Oslo. După spusele lui Atuan, el nu a fost de acord cu Oslo şi i-a reproşat lui Arafat că a căzut la înţelegere cu Israelul. Arafat l-a ascultat cu atenţie, apoi i-a răspuns: "Jur pe Alah că o să-i înnebunesc pe israelieni cu acordurile astea. Voi transforma aceste înţelegeri într-o nenorocire pentru ei.Poate nu chiar în timpul vieţii mele, dar după aceea, vei vedea cu ochii tăi pe israelieni fugind din Palestina. Numai să ai răbdare, să nu vorbeşti cu nimeni despre asta, păstrează ce ţi-am spus pentru tine...". "Mai târziu, după Oslo, când ne vedeam şi îl criticam ba pentru una, ba pentru alta, el răspundea: Abed El Beri, mai ţii minte ce ţi-am spus la Tunis? Ai încredere în mine."

(După "Maariv", 2006)

Pakistan: Osama Bin Laden – şef de stat?

«Mişcarea talibană şi reţeaua teroristă Al-Qaeda au anunţat crearea unui stat islamic în nord-vestul Pakistanului, potrivit cotidianului rus "Izvestia".

Potrivit acestui articol, Al-Qaeda şi talibanii deţin controlul asupra provinciei Waziristanul de Nord şi controlează parţial Waziristanul de Sud, unde şi-au creat un "stat" propriu, în care vor să trăiască după legile sharia, codul etic musulman.

Dacă planurile teroriştilor vor avea sorţi de izbândă, numărul unu din Al-Qaeda, Osama Bin Laden, cel mai vânat terorist din lume, are toate şansele să devină conducătorul noului stat islamic, conchide ziarul moscovit, menţionând că acesta ar putea fi doar un "conducător din umbră", întrucât de cinci ani se tot ascunde de armata americană. Prim-ministru ar putea fi mollahul Omar, liderul spiritual al talibanilor, în opinia aceluiaşi ziar.»

(După "Libertatea", Buc. 2006)

Lumea arabă: O superbă rândunică, dar cu care – vai! – nu se face primăvară

«"Evreii sunt supravieţuitori ai tragediei numit Holocaust. Acest popor şi-a obţinut statutul în lume datorită cunoştinţelor lui şi a existenţei grele, şi nu prin comiterea de acte teroriste. Cea mai mare parte a descoperirilor ştiinţifice din ultimele două secole se datoresc savanţilor evrei. Dimpotrivă, numai musulmanii încearcă să se impună dând foc ambasadelor". Acest discurs nu aparţine nicidecum lui Elie Wiesel, ci unui psiholog arab american pe nume Wafa Sultan.

Această femeie a susţinut afirmaţiile de mai sus cu ocazia unui interviu acordat prin satelit postului de televiziune Al Jazeera, redifuzat de Institutul Memri. Întrebată despre deteriorarea în ultimii ani a relaţiilor dintre Occident şi lumea arabă, Wafa Sultan a respins teza "profetică" a profesorului Samuel Huntington, foarte populară după atentatul lansat împotriva World Trade Center în 2001. "Nu este vorba despre un război între civilizaţii, ci de un conflict care opune o mentalitate medievală lumii civilizate a secolului 21, opunând barbaria raţionalismului, lumea civilizată unei ideologii primitive", i-a spus Wafa prezentatorului arab stupefiat.

Continuându-şi discursul, Sultan a subliniat că "actualul conflict se situează între democraţie şi dictatură, opunând pe apărătorii drepturilor omului celor care le violează, o civilizaţie care consideră femeia drept o fiinţă umană egală, celor care tratează femeile ca pe nişte animale". Psihologul Wafa Sultan a respins apoi imediat afirmaţiile preşedintelui iranian Mahmud Ahmadinejad şi ale celorlalţi lideri terorişti islamici, care asimilează politica preşedintelui George W. Bush celei a Cruciaţilor: "Musulmanii sunt cei care se află la originea actualului conflict şi este de ajuns să citeşti Coranul: Profetul dă ordinul luptei împotriva infidelilor, până când vor accepta calea lui Allah şi a mesagerilor săi. Pentru a pune capăt acestui război, trebuie ca liderii musulmani să modifice toate aceste texte care cheamă la Djihad (războiul sfânt) împotriva altor credinţe".

Prezentatorul de la Al Jazeera, evident şocat de aceste afirmaţii, a rămas fără replică, în timp ce un imam prezent în studio a calificat-o pe Wafa drept "o eretică care a proferat o blasfemie".»

(Institutul Memri, Ierusalim; după postul de televiziune Al Jazeera, 2006)

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

România: Premieră absolută la Comunitate: "Realitatea evreiască" atacă HOR-ul!

«…Şi încă o veste din Israel, nu mai puţin şocantă şi nu mai puţin regretabilă. Conducerea Organizaţiei Israelienilor de Origine Română din Israel (HOR – Hitachdut Olei Romania), cu un număr de membri de câteva sute – după spusele altor israelieni-români care nu au intrat în HOR şi nu intenţionează –, revendică, într-un ziar de limbă română, partea care li s-ar cuveni, "testamentar", în sens generic, fireşte, prin Legea restituirii proprietăţilor evreieşti, preluate abuziv de legionari, ca şi de comunişti.

Mărturisesc că hotărârea HOR de a blama "Caritatea", fundaţie mixtă, internaţională, care se ocupă în România de aceste retrocedări, nu m-a mirat prea mult… În pofida unor eforturi juridice – complexe, pe cât de costisitoare – şi în temeiul unei legislaţii care recunoaşte, totuşi, îndreptăţirea şi logica socio-morală a acestor restituiri, nu s-au soluţionat până azi nici măcar 5% din totalul revendicărilor formulate de "Caritatea"! De ce întârzie retrocedarea? Există o premeditare în variatele tergiversări? De ce legislaţia actuală prevede ca, în cazul retrocedării unui spital, bunăoară, administraţia spitalului să poată beneficia de un contract de închiriere, absolut convenabil, pe următorii cinci ani? Personal, întrevăd o îndreptăţire… Nu se poate renunţa la un atare spital, uriaş, înainte de a se construi un altul… Oricum, mi se pare ciudat să lansezi o campanie de presă, înainte de a te fi interesat ce s-a făcut, până azi, cu puţinele restituiri.

În rest, mecanismul judiciar al restituitii nu-i simplu: trebuie să-ţi demonstrezi calitatea de co-îndreptăţit succesoral al unei proprietăţi comunitare, care s-ar fi cuvenit retrocedată, de drept, Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România şi, respectiv, "Carităţii", o dată cu constituirea ei. Ce face, însă, HOR? Nici gând să ceară lămuriri… Contestând "Caritatea", ca şi conducerea ei, se adresează nemijlocit Guvernului român şi Preşedintelui ţării. Dar bunele intenţii şi retorica solicitării nu se substituie lipsei de îndreptăţire a calităţii lor de eventuali moştenitori.

Din articolul apărut în cotidianul de limbă română "Viaţa noastră" din Israel, am mai aflat că HOR pregăteşte chiar şi un program de construire, în trei localităţi diferite (Beer Sheva, Lod şi Petah Tikva), a unor cămine de bătrâni, în temeiul aceloraşi restituiri care, chiar şi îndreptăţite fiind, n-au totuşi o scadenţă… Plăcintele din vis, după cum bine ştim, nu sunt plăcinte, sunt vise. Şi iarăşi aveam să ne mirăm foarte mult, faţă cu cel mai incredibil demers al HOR: un al treilea mesaj, remis Uniunii Europene, în care , într-un moment în care toate eforturile şi insistenţele noastre vizează primirea României în UE, se condiţionează această primire de o imediată retrocedare! Altfel spus: nu construim nici noi căminele-azil, n-o să intraţi nici voi în UE.

Dvs. nu reprezentaţi nici spiritul iudaic, nici evreimea română. De ce să fim surprinşi că HOR vrea să se substituie Federaţiei noastre, să conteste acordul nostru cu WJOR şi cu JOINT? Cum de nu s-au gândit reprezentanţii HOR că asupra acestor restituiri vor reclama, cu aceeaşi îndreptăţire, o altă parte, mai mică sau mai mare, şi evreii din România?

În încheiere, nu voi înţelege, nicicând, raţiunea mesajului remis Uniunii Europene. Numai după intrarea în UE, problema retrocedărilor îşi va găsi adevărata soluţionare. Şi financiară! Şi mesianică… Ştiu să visez şi eu…»

(Dintr-un articol de Dorel Dorian, redactorul şef al publicaţiei "Realitatea Evreiască", Buc. 2006)

Sub tipar:
O nouă carte
de Getta Berghoff

Pe firul de aţă

"Povestirile mele s-au născut din lungul drum din ţara de obârşie spre ţara în care ne-am întors. Fiecare povestire are un timp, prinde un moment din existenţa noastră căci, de acolo până aici, cu rădăcinile smulse purtate în spinare, am străbătut distanţa ca circarii, uneori în două labe, în tumbe şi salturi de adaptare la climă, la limbă dar, cu convingerea că locul nostru e în nisipul străbunilor…".

(Autoarea)

O culegere de nuvele despre viaţa noastră, de astăzi şi de aici.

O carte despre bucurii şi tristeţi, despre speranţă şi îndoieli, despre noi, despre noi, despre noi.

Ed. MINIMUM

România: Vrei să ştii care-i adevărul? Ne e frică

„The Boston Globe“ a pus excelent problema: este un sacrilegiu pentru hinduşi să mănânci carne de vacă. Dacă se vor apuca hinduşii să ne dea foc la ambasade, ce facem? Adio hamburgeri?

Dacă aplicăm strict principiul grijii pentru sensibilităţile religioase ale altora, unde ne vom opri? Creştinii care nu acceptă icoanele ne vor cere să le ardem. Animiştii din Africa ne vor face vegetarieni pe toţi. Şi tot aşa.

Dar, să fim serioşi, nu ne vom apuca să aplicăm aşa reguli. Ne facem că aplicăm principiul nobil al respectului faţă de celălalt, dar suntem ipocriţi. De fapt, ne e frică. Ne e frică de soarta lui Theo Van Gogh sau de viaţa de fugar a lui Rushdie, ne e frică de mulţimi agitate, ne e frică de embargo economic sau că nu ne vor mai vinde petrol, cum au făcut în anii '70. Ne e frică şi frica nu e un principiu pe care să-l fluturăm, este o înfrângere.

Caricaturiştii danezi şi-au exercitat un drept normal într-o ţară normală. Unii s-au enervat, Guvernul a spus că e regretabil. Ziarul a cerut scuze. Ar fi trebuit să se termine atunci. E enervant cum mulţi lasă să se înţeleagă că de vină pentru distrugeri şi decese sunt caricaturiştii iresponsabili. Secretarul general ONU a fost indignat de gestul lor. Al caricaturiştilor. Ciudata răsturnare a valorilor, în care huliganii sunt scuzaţi (săracii, s-au aprins, dar de vină sunt ceilalţi, care i-au provocat!). Jurnaliştii trebuie să-şi limiteze libertatea, dar nişte părinţi din Londra au libertatea de a-şi căra copilul la manifestaţii cu o pancartă: „Ucide pe oricine îl insultă pe profet“ (e libertate de exprimare, nu ameninţare cu moartea!). Ziarul din Danemarca e de vină când cineva moare în Afganistan, nu ăia care l-au călcat pe respectivul în picioare. Un nervos din ăsta explică la BBC că reconcilierea e posibilă doar dacă autorii desenelor vor fi condamnaţi la moarte şi executaţi. De ce nu? Doar trebuie să le respectăm sensibilităţile bieţilor oameni.

În 1938, premierul Angliei a trădat Cehoslovacia la München, i–a cedat-o lui Hitler şi s-a întors acasă zicând că a câştigat „pacea pentru timpurile noastre“. Danemarca e pusă acum la colţ de islamofascism. Englezii au aflat în 1939 că pacea cu orice preţ înseamnă de fapt război. Că cedarea în faţa extremiştilor înseamnă noi cereri. Musulmanii extremişti au învăţat că, dacă urlă şi dau foc, ceilalţi vor face un pas înapoi. Mâine ar putea spune că sentimentul lor religios e profund jignit de costumele de baie sau de feţele descoperite ale femeilor din toată lumea.»

(Dintr-un articol de Cristian Ghinea; în "Cotidianul", Buc. 2006)

România: Cum stăm cu cultura (stăm prost)

«Centrul de Studii şi Cercetări în Domeniul Culturii (CSCDC), din cadrul Ministerului Culturii şi Cultelor, a realizat un sondaj cu reprezentativitate naţională, cu intenţia "de a carta peisajul consumului cultural, atât la nivel de infrastructură, cât şi la nivel de comportament". În decembrie, sub titlul "Barometrul de consum cultural 2005", rezultatele investigaţiei, date cu o marjă de eroare de +/- 2,9%, au fost făcute publice.

De cincisprezece ani, lumea se lamentează că nu avem o radiografie ştiinţifică a culturii, pentru ansamblul societăţii româneşti. Acest sondaj oferă, în fine, fotografia la minut visată. Peisajul, trebuie însă spus, nu e de vis. Comentând "Barometrul de consum cultural", ziariştii au titrat: "Românii nu citesc, nu merg la spectacole şi nu-şi cunosc artiştii – sunt concluziile primei cercetări sociologice în domeniul culturii"; "La capitolul bani pentru cultură, majoritatea românilor îşi situează contribuţia între 0 şi 0,5 din bugetul familiei"; şi aşa mai departe, în acelaşi ton.

Iată câteva dintre cifrele sondajului. 74% dintre români nu au fost niciodată la cinematograf, 76% la teatru, 88% la operă, 57% la orice spectacol de divertisment, iar 46% nu au fost niciodată la vreo sărbătoare sau vreun eveniment local. În acelaşi timp, 43% din populaţie nu a intrat vreodată în vreun mall sau hipermarket – ceea ce corelează tristeţea culturală cu precaritatea economică. În ultimul an, 45% dintre cei chestionaţi nu au vizitat vreun muzeu. Unul din 10 cetăţeni nu are nici o carte în casă, iar unul din patru posedă mai puţin de 50 de cărţi. Cam 9% din populaţie nu poate numi nici un scriitor român, faţă de 37% care nu cunoaşte numele vreunui scriitor străin. Alexandre Dumas, cel mai popular, întruneşte sufragiile a 0,07% din populaţie, reprezentând, fireşte, cunoscătorii, *les connaisseurs* (cifra nu are nici o semnificaţie, deoarece suntem în marja de eroare). Din sondaj mai aflăm că 40% din populaţie nu cunoaşte nici un pictor român, iar 33% nu poate numi nici un regizor. Eminescu este cunoscut de numai 19% dintre cei chestionaţi, Nicolae Grigorescu de 38%, în timp ce Sergiu Nicolaescu este personalitatea culturală cu cea mai mare notorietate printre cetăţenii României anului 2005: este cunoscut de 50% din populaţie – în condiţiile în care notorietatea unui Brâncuşi este de 0,15%, a unor Liviu Ciulei şi Lucian Pintilie cam de 2%, iar a lui Caragiale trece cu puţin peste 3%. Cam în marja de eroare… Ce ar face concetăţenii noştri dacă ar avea mai mult timp liber? Majoritatea ar dori să se odihnească, să facă sport ori să se distreze.

În orice caz, cine va dori să uzeze pe viitor de argumentul că românii sunt cultivaţi, calificaţi, ştiu limbi străine şi sunt superiori, ca nivel de cultură, altor popoare se va gândi, după rezultatele acestui sondaj, de două ori.»

(Dintr-un articol de H.R. Patapievici; în "Idei în Dialog", Bucureşti 2006)

SUA: Europenii încep să înțeleagă

«Pentru mult timp, conceptul de "ciocnire a civilizațiilor" al lui Samuel Huntington nu a fost luat în serios în cercurile elitei europene și celei americane. Dar cum altfel s-ar putea explica demonstrațiile de stradă și reacțiile puternice ale guvernelor din lumea musulmană împotriva conceptului elementar de presă liberă – evident o invenție occidentală? Și ar trebui să înțelegem clar că aceasta este miza. Guvernele din Danemarca, Franța și Norvegia au încercat fără nici un rezultat să le explice musulmanilor că ceea ce publică ziarele nu are nici o legătură cu politica statelor respective. Și ar trebui să fie evident că nici Arla Foods, nici Novo Nordisk (firme occidentale boicotate în lumea arabă, **n. red.**) nu pot avea vreun control asupra deciziilor editoriale ale ziarului "Jyllands-Posten". "Ar trebui", numai că în majoritatea țărilor musulmane și în nici una dintre cele arabe nu există asemenea distincții.

Acest recent atac musulman asupra valorilor occidentale nu este primul. Timp de două decenii au existat altele similare, deși mai mici și mai scurte, împotriva libertății artistice în cazul unor scriitori precum Salman Rushdie, Michel Houllebecq și Oriana Fallaci, ca să nu mai vorbim despre asasinarea regizorului olandez Theo Van Gogh. Toate în numele pedepsirii insultelor adresate Islamului. În orice caz, conflictul "Jyllands-Posten" (ziarul danez unde au apărut caricaturile cu Mohamed, **n. red.**) pare că a reușit două lucruri necesare: a demonstrat că Islamul în sine e aproape incompatibil cu valorile democrației occidentale, fiind foarte puțin pregătit să accepte realitatea unei lumi eterogene, și i-a făcut, să sperăm, pe europeni să înceapă să înțeleagă acest lucru și să acționeze în consecință.»

Dr. Michael Radu

(Dintr-un articol de dr. Michael Radu, cercetător principal la "Foreign Policy Research Institute", din Philadelphia, SUA; după "Cotidianul", Buc. 2006; după cum se înțelege, Michael Radu, un politolog cunoscut în State și în Anglia, face parte din trib.)

Germania: Vor să-l omoare pe Klaus Stuttman

«Un caricaturist german pe teme politice de la cotidianul "Tagesspiegel", Klaus Stuttman, a primit amenințări cu moartea după ce a publicat o caricatură în care membrii echipei naționale de fotbal a Iranului, cu centuri de explozibili la brâu, stăteau aproape de patru soldați germani, a anunțat publicația. Stuttman a afirmat că ideea cu caricatura a fost de a sfida apelurile unora dintre politiceni care au cerut desfășurarea de trupe pentru asigurarea securității în timpul Cupei Mondiale care va avea loc în vara acestui an în Germania.

Dar, după ce caricatura a fost preluată de un site Internet al fanilor echipei iraniene, Stuttman a fost invadat de e-mail-uri care conțineau inclusiv amenințări cu moartea, și a primit o scrisoare de protest din partea Ambasadei Iranului din Berlin, scrie cotidianul. "Tagesspiel" consideră că este vorba de "o neînțelegere" și că nu a avut intenția să jignească pe nimeni. "Regretăm reacția iraniană, pe care noi o explicăm doar printr-o neînțelegere a unei dezbateri politice care are loc în interiorul Germaniei", scrie "Tagesspiel".»

(Din "Cronica Română", București 2006)

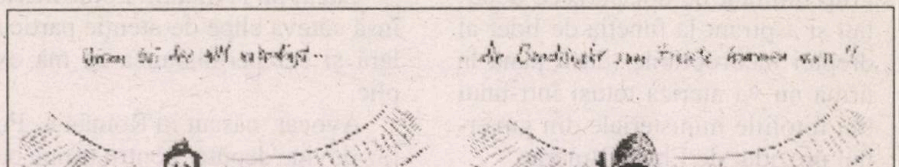

Caricatura lui Klaus Stuttman

ELIEZER PALMOR

După alegeri

- Pensionarii
- Am scăpat de câteva figuri lamentabile din Knesset
- Prăbuşirea partidului Shinui
- Cazul Avraham Poraz

Ca de obicei, şi de data asta alegerile parlamentare din luna martie a.c. au generat unele surprize care, la ora când apar aceste rânduri, au devenit episoade notabile ale istoriei electorale. Ca de exemplu succesul impresionant, dacă nu de-a dreptul uluitor, al grupului amorf de pensionari condus de Rafi Eitan, fost agent secret de elită timp de decenii şi în prezent "asociat" în afaceri al dictatorului cuban Fidel Castro. Sau performanţa ultra-minoră, dacă nu de-a dreptul mizeră, a partidului de stânga Meretz, care nu a reuşit să adune decât numărul de voturi necesar pentru alegerea unui mănunchi de cinci deputaţi, faţă de succesul cu totul neaşteptat al "basarabeanului" Yvet Lieberman, devenit, după numărătoarea voturilor, şeful necontestat al unui grup militant de doisprezece deputaţi şi aspirant la funcţia de lider al dreptei incoruptibile (dacă până la urmă nu va ateriza totuşi într-unul din fotoliile ministeriale din guvernul prezidat de Ehud Olmert).

Însă ultimele alegeri au produs şi câteva schimbări salubre în configuraţia noului parlament, care până acuma nu au fost evidenţiate cum se cuvine. Mă refer îndeosebi la faptul că aceste alegeri au îndepărtat din incinta noii legislaturi un număr de patruzeci de deputaţi aleşi la alegerile precedente (dar şi, în multe cazuri, ca rezultat al târguielilor dintre grupări nu întotdeauna oneste). Drept urmare, votul cetăţenilor ne dispensează de-aici încolo de prezenţa jenantă a unui număr de figuri deplorabile în panorama politică a ţării, precum acelea ale lui Michael Gorolovski, sau Inbal Gavrieli şi Ghila Gamliel. Dar şi de alte câteva figuri sinistre. În plus, am rămas fără cei cincisprezece deputaţi ai răposatului partid Shinui, partid răpus de ambiţiile megalomane care au generat o "revoluţie de palat" cu consecinţe fatale.

Observatorii scenei politice israeliene au urmărit cu stupoare revolta diadohilor din Shinui, care au încercat să se impună în fruntea listei de candidaţi la alegeri pe socoteala veteranilor din conducere şi în mod special pe socoteala lui Avraham Poraz, care ocupa locul doi în partid. Jignit de aspiraţiile paricide ale generaţiei de neofiţi, şeful carismatic al partidului, Tomy Lapid, a decis să abandoneze viaţa politică; dar cei rămaşi – Avraham Poraz pe de o parte şi diadohii răzvrătiţi pe de alta –, incapabili să înţeleagă semnificaţia luptelor intestine şi consecinţa dezastruoasă a acestora asupra popularităţii Shinui-ului în rândul electoratului, s-au încăpăţânat să se prezinte la alegeri pe două liste diferite. Drept rezultat, ambele liste au fost eliminate de pe scena politică a ţării.

Cazul lui Avraham Poraz merită însă câteva clipe de atenţie particulară şi cer permisiunea să mă explic.

Avocat, născut în România, Poraz devine deputat pentru prima oară în urma alegerilor din 1988, după ce a reuşit să aducă în partid lista condusă de distinsul profesor de drept internaţional, Amnon Rubinstein. Reales în repetate rânduri ca deputat al aceleiaşi formaţiuni politice, Poraz a deţinut funcţii în comisii parlamentare diferite, fără a reuşi însă să se propulseze dincolo de cadrul parlamentar. În 2001, când patronul său iniţial a părăsit viaţa politică, el a avut ideea "genială" de a-l întrona ca şef de listă pe Tomy Lapid, unul dintre cei mai reputaţi şi populari gazetari din ţară. Ideea s-a dovedit extrem de productivă, căci această listă, plină de candidaţi cvasi-necunoscuţi, propusă de Shinui şi condusă de Tomy Lapid, va obţine un succes uluitor la urne. Drept consecinţă directă a succesului, Avraham Poraz devine ministru de Interne în guvernul lui Ariel Sharon.

Circumstanţe cu totul neprevăzute m-au condus la nevoia de a pune la încercare virtuţile ministeriale şi, dacă vreţi, cetăţeneşti şi umane, ale proaspătului ministru de Interne.

La 2 ianuarie 2003 am adresat ministrului de Interne atunci în funcţiune, Eli Ishai, o plângere împotriva Danei Calderon, directoarea Secţiei intrărilor în ţară, vinovată de comportare arbitrară şi atitudine nedemnă din partea unui funcţionar de stat. Era vorba de refuzul total nejustificat de a permite intrarea în ţară a patru tineri norvegieni veniţi să participe la nunta prietenului lor care se celebra în noaptea de 31 decembrie la Iaffo. Mirele, Roni Hercz, fiul medicului dr. Imre Hercz din Oslo – supravieţuitor al Holocaustului şi originar din Oradea – absolvent al Institutului Bezalel din Ierusalim şi fost gazetar un timp la "Jerusalem Post", se căsătorea cu o tânără doctorandă la Universitatea din Oslo, născută la Haifa. În plângerea mea arătasem

De pe Internet

Gardianul: – Care ţi-e ultima dorinţă?

Condamnatul: – Doar un pahar de ceai.

Gardianul: – Cu cât zahăr?

Condamnatul: – Cu zaharină, am diabet.

că încăpățânarea doamnei Calderon de a refuza intrarea tinerilor norvegieni în țară, chiar şi după ce ambasadorul nostru în Iordania (în drum spre Iaffo tinerii norvegieni profitaseră de o excursie în țara vecină şi au sosit la punctul de frontieră de pe râul Iordan) a recomandat călduros anularea interdicției, la care s-a adăugat avizul favorabil al Ministerului nostru de Externe, iar tatăl mirelui precum şi eu însumi am garantat în scris buna comportare a tinerilor în cauză în timpul şederii lor în țară, – constituie un abuz de putere al unui funcționar obtuz care a cauzat prejudicii imaginii noastre într-o țară care a fost, dar nu mai este, prietenoasă față de noi. Ba chiar mai mult, doamna Calderon a refuzat în mod arogant să răspundă la apelurile mele telefonice, căci eu încercam să o conving să schimbe dispoziția față de acești tineri, îngăduind musafirilor să ajungă la nuntă. (În treacăt fie spus, pretextul interdicției era că unul dintre tineri ar fi ajuns drogat la frontieră, iar în sacoşa unui alt tânăr s-ar fi descoperit un binoclu militar; adevărul era că tânărul "drogat" era diabetic şi nu apucase să-şi administreze doza de insulină la timp, iar binoclul "militar" nu era decât un binoclu obişnuit, însă ceva mai mare.)

Până la urmă, tinerii norvegieni nu au participat la nuntă, iar domnul Eli Ishai n-a găsit de cuviință nici măcar să confirme primirea plângerii mele. Se vede că normele de conduită ale celor din Shas nu prevăd regulile de curtoazie obligatorii pentru orice funcţionar public, darmite pentru un ditai ministru!

Dacă aţi crezut, aşa cum crezuseră cetăţenii care au votat cu Shinui-ul în 2003, că acest partid va elimina din administraţia naţională atitudinile de-acest fel ale politicienilor, v-aţi înşelat amarnic! Domnul ministru Avraham Poraz, căruia i-am adresat aceeaşi plângere contra doamnei Dana Calderon, nu mai târziu de 3 martie 2003 (adică numai la două luni după plângerea originală), s-a comportat exact ca predecesorul său. Adică, nici el nu a găsit de cuviință să confirme primirea plângerii mele. La urma urmei, dacă d-sa considera că semnătura lui este mult prea prețioasă pentru a fi aplicată pe o scrisoare adresată unui cetățean ce se plânge, ar fi putut măcar să încredinţeze această misiune unui funcţionar de gradul şapte din minister şi cu asta, chiar dacă numai formal – se achita de datorie.

Dar nu. Avraham Poraz, militant neobosit pentru schimbarea organizării civice şi politice a societăţii noastre, a dat, în cazul înfățișat mai sus, dovadă că programul său electoral nu reprezintă altceva decât un conglomerat de fraze goale menite să atragă votul cetățenilor pentru a-l propulsa pe dânsul cât mai sus în ierarhia politică.

Tentativa lui Avraham Poraz de a se face ales la scrutinul din martie a eşuat de astă dată şi am impresia că eşecul lui este, acum, definitiv. Desigur, un dezastru electoral de asemenea amploare se datorează unor cauze obiective, dar dincolo de aceste cauze nu se poate să nu te întrebi dacă fenomenul nu ilustrează în acelaşi timp triumful principiului "justiției imanente".

(Ambasadorul Eliezer Palmor a fost, între altele, reprezentantul Israelului la UNESCO)

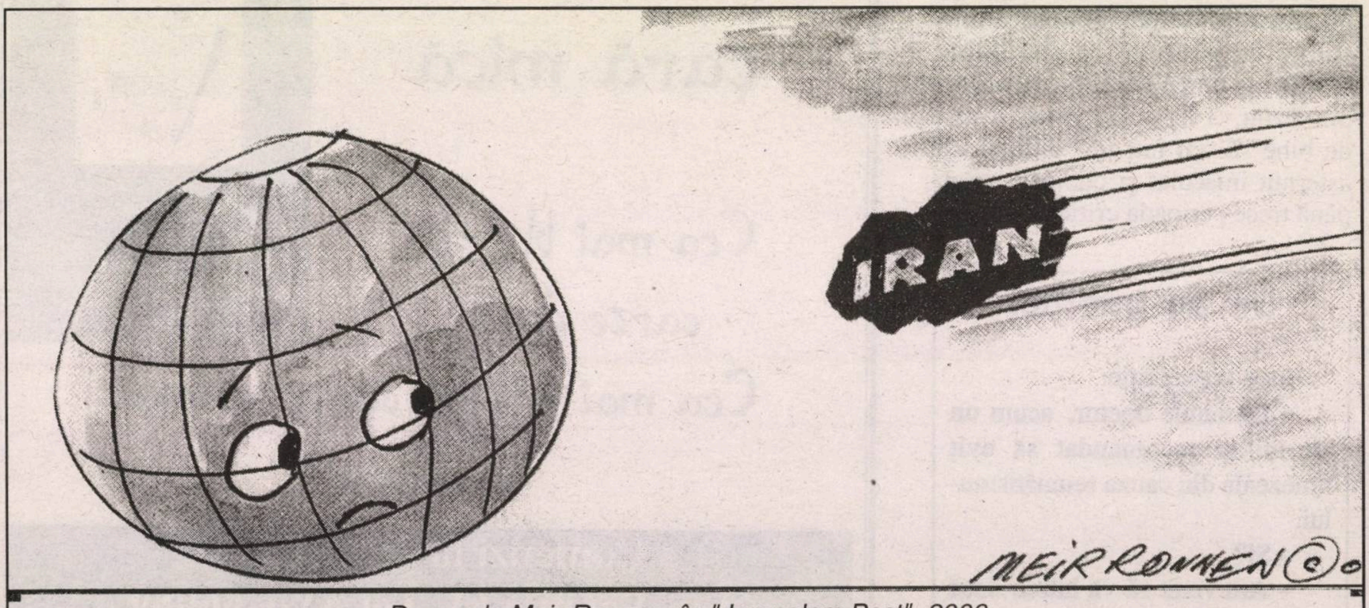

Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Zilele nebune, nebune, ale curățeniei de Pesah

Marea sărbătoare și sfântă a ieșirii din Egipt și a intrării timide, cu sila și cu păreri de rău, în regimul Libertății, vine cu o spaimă: curățenia. Cu patru, cu trei, cu două săptămâni înainte înmugurește, răsare, crește și se dezvoltă groaza de curățenia generală tradițională de Pesah.

E adevărat că această campanie de curățenie este poruncită de ordonanțele sfinte, dar tot adevărat e că nici un text sacru nu spune că în intervalul dintre Paștele care a trecut și Paștele care vine, nu ai obligația să cureți domiciliul. Dacă n-ai șters praful timp de un an, acum nu mai sunt suficiente aspiratoarele și echipele de deratizare. Simți nevoia să încui casa și să te muți pentru opt zile la un hotel, până expiră ordinul de higienă.

Multă lume israeliană chiar așa procedează: închide ermetic domiciliile, cu păianjenii și gândăcăria din ele, și emigrează spre hotelăria din Tzfat, Tveria sau Eilat. E atât de bine să stai într-un "Hilton" cu așternut imaculat și chelneri stilați până trece perioada critică a obligației de a da cu mătura din locuința de acasă.

❖

Nemiloase mai sunt prevederile curățeniei de Paști! Ți se cere să primenești toată casa, ca după plecarea unor musafiri exantematici și infecțioși care ar fi lăsat microbi peste tot, chiar și în tencuială. Trebuie coborât podul, golite dulapurile și sertarele, trebuie ridicate toate capacele.

Această primă acțiune e plină de surprize. Soțul și soția lui descoperă în dulap, în bufet, în cutii și cutiuțe o a doua gospodărie, strânsă de mult, dar prăfuită și pe care memoria lor a uitat-o. Rămân și ei uimiți de câte oale și cratiți pot să aibă fără să fi știut că le au.

Dar ei descoperă și o garderobă vastă, antică și nostalgică, de o tonă și jumătate, adusă din România în bocceaua de 70 de kile. Costume de gabardină, căciuli brumării, șoșoni și galoși, corsete "scandal", combinezoane milanez, indispensabili de flanel. Dar și ventuze, brâul lui Iov, un irigator, un ceas "Pobeda", un clondir suvenir de la Căciulata.

În primele momente, oamenii îngroziți se întreabă:

– La ce naiba ne trebuie toate ciurucurile astea?

Dar fiindcă firile nostalgice se despart mai greu de lucrurile inutile decât de cele folositoare, ele suflă ușor, cu buzele țuguiate, un strat-două de praf,, apoi așează la loc toate vestigiile până la Pesahul viitor.

De pe Internet

La o consultație:

– Domnule doctor, acum un an mi-ați recomandat să evit umezeala din cauza reumatismului.

– Și?

– Am venit să vă întreb dacă aș putea face o baie.

Cea mai mare
țară mică

Cea mai blândă
carte dură
Cea mai ieftină carte scumpă

30 ȘEKELI

Comenzi la „Bicurim”
Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

I. Schechter
Cea mai mare
țară mică
- Plângeri și deplângeri -
Editura "Bicurim" ■ 2005

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...făcând o anchetă înainte de alegerile de la 28 martie privind apatia publicului, un reporter al ziarului "Jerusalem Post" a notat că una din frazele pe care le-a auzit cel mai des suna aşa: "Nu contează cu cine votezi, până la urmă tot te trezeşti cu Shimon Peres în guvern".

Ne place că...

...aşa cum aflăm dintr-un articol de Sergiu Fărcăşan, din revista "Semnalul" din Toronto, un cronicar de film de la publicaţia "The Canadian Jewish News", revoltat de filmul "München", l-a poreclit pe regizor Abu Spielberg.

Ne place că...

...acelaşi "Semnalul" ne atrage atenţia că, potrivit unui sondaj recent de opinie de peste ocean, publicul american e, la ora de faţă, cu 7% mai "anti-musulman" decât fusese imediat după atentatul de la 11 septembrie 2001.

Nu ne place că...

...deputaţii din Camera Comunelor au votat cu 384 pentru şi 184 contra o lege care interzice (începând din 2007) fumatul în locurile publice: pub-uri, restaurante, cluburi (?!), birouri, fabrici etc. Ne place (în schimb) că în Italia, unde legile anti-tabac fac furori, ministrul Apărării, d. Antonio Martino, a obţinut, printr-un amendament special, dreptul de a fuma în birou, susţinând că pentru el "fumatul este un drept sacru".

Ne place că...

...direcţia bibliotecii municipale din Dallas (SUA) a dat o decizie prin care se interzice accesul persoanelor nespălate, care degajă mirosuri ce i-ar putea deranja pe cei din jur.

Nu ne place că...

...primarul maghiar Szasz Jeno din Odorheiul Secuiesc a amplasat în centrul oraşului un bust al grofului Wass Albert, condamnat la moarte în contumacie, în 1946, pentru crime de război, numitul fiind vinovat (aşa cum dovedesc şi documentele de la Muzeul Holocaustului din Washington) de asasinarea mai multor evrei şi români în anii războiului.

Nu ne place, de asemenea, că...

...în loc să ceară respectarea Ordonanţei de Urgenţă nr. 31, din 2002, care interzice cultul criminalilor de război, organizaţia maghiară UDMR, în cap cu deputaţii Marko Bela şi Gyorgy Frunda, luptă, cu obrăznicie fascistă, pentru popularizarea lui Wass, patronează publicarea unor lucrări apologetice despre acesta în editura Mentor, din Tg. Mureş, şi, ca şi cum asta nu ar fi îndeajuns, vorbesc, în cărţile editate de ei, despre români ca despre nişte "viermi" şi "animale ţigăneşti".

Ne place că...

...binecunoscuta poetă Nora Iuga (septuagenară) a mărturisit: "Erotismul mă ţine în viaţă".

Ne place că...

...zilele trecute am dat într-un ziar peste o frază a scriitorului norvegian Björnstjerne Björnson (1832-1910) care sună aşa: "În politică, adevărul trebuie să aştepte momentul în care cineva va avea nevoie de el".

Nu ne place că...

...vizita făcută de cei 14 rabini din Neturei Charta (recordmeni mondiali la ura de sine) la Ramallah, în semn de solidaritate cu Hamasul şi cu planurile acestuia întru distrugerea Israelului, a fost tratată prin gazete ca un banc oarecare cu Bulă; nu ne place, de asemenea, că după întoarcerea lor la Ierusalim, nimeni nu s-a grăbit să-i scuipe între ochi, să le pună o piedică pe stradă şi să-i plimbe cu picioare-n cur prin Mea Shearim; făcând niţică filozofie, adăugăm că asta e semn rău pentru starea morală a societăţii noastre: dacă ciupeşti de ţâţe o secretară la birou, poţi să te trezeşti la puşcărie, pe o rogojină, pentru tracasare sexuală, în vreme ce trădarea de ţară provoacă doar o ridicare din umeri.

Ne place că...

...firma "Intercont Music – Sound Services and Records", din România, a lansat pe CD (compact disc) faimoasa povestire porno "Povestea poveştilor" de Ion Creangă, în interpretarea actorului Cristi Ionescu.

Ne place că...

...în ciuda ameninţărilor cu moartea lansate împotriva presei occidentale de către fascismul islamic, faimoasele caricaturi daneze cu profetul Mahomed au apărut în 143 de ziare din 56 de ţări: 120 europene, 14 americane, trei canadiene şi neozeelandeze, două australiene şi unul japonez.

Nu ne place că...

...poliţia din oraşul Bromyard, Herefordshire (Marea Britanie), a confiscat din vitrina unui magazin de jucării trei păpuşi de culoare neagră, dând astfel curs reclamaţiei unui cetăţean musulman care a susţinut că păpuşile sunt rasiste.

Ne place că...

...odată cu încheierea campaniei electorale 2006, am scăpat – cel puţin până la următoarele alegeri – de telefoanele care ne ridicau, când ne era lumea mai dragă, din fotoliu, f…-ne la cap cu reclamele partidelor politice de tot felul.

Ne place că…

…regizorul (dar și umoristul) Geo Saizescu, directorul revistei "Harababura", a descoperit într-un ziar de provincie (al cărui nume, din păcate, nu ni-l dă) o anchetă absolut originală. Publicând câteva funduri mai apetisante ale cititoarelor din oraș, ziarul a cerut respectivelor să-și caracterizeze, așa cum le duce capul, partea cu pricina a trupului lor; ne place, de asemenea, că Saizescu, om lipsit de egoism, a notat cu atenție câteva autocaracterizări, punându-le și la dispoziția noastră:

«Rog cititorii de ambe sexe să treacă cu amabilitate peste denumirea populară a acelei părți din trupul omenesc, închipuindu-și cum – în accepțiunea frumoaselor românce – respectivul lor cur este…

…duios… șmecher… modest… permisiv… umanist… ecologist… cuceritor… dictatorial… dement… secretos… artistic… lacom… visător… iubitor… gingaș… "prietenul la nevoie se cunoaște"… dulce… mieros… aromat… timid… mincinos… încuiat… descuiat… sportiv… cultivat… "ține la tăvăleală"… invidios… săritor… "voiajat… stilat… jucăuș… romantic… răzbunător… milos… nemilos… cârcotaș… nebunatec… grijuliu… vorbăreț (!)… băftos… instruit… "joie de vivre" îngâmfat… manierat… glumeț… sincer… "bucuros de oaspeți?"… hotărât… înțelept… furios… rafinat… "lasă loc de bună ziua"… prietenos… muzical… "nu mă uita"… înțelegător… "are pe vino-ncoa"… răutăcios… studios… ascultător… secretos… inocent… ambițios… pedant… "tace și face"… băgăcios… obraznic… mofturos… pretențios… năbădăios… pofticios… "stand-by"… silitor… devotat… orgolios… năzdrăvan… "cu experiență"… respectuos… blând… îngândurat… cochet… tehnolog… meditativ… plimbăreț... "interesant, dar și interesat"… "exotic, exotic… de trei ori exotic!"…»

Nu ne place că…

…la cererea islamiștilor de la Paris, carnea de porc a fost eliminată din meniurile organizațiilor de binefacere care oferă hrană gratuită săracilor din Franța.

Ne place (în schimb) că…

…sfidând interdicția poliției, 200 de activiști politici (membrii unei organizații pro-laice) au demonstrat pe bulevardul Saint Germain, mâncând supă de porc în public, în timp ce Odile Bonnivard, conducătoarea grupului, striga la megafon: "Suntem cu toții mâncători de porci!".

Odile Bonnivard

Ne place că…

…regizorul olandez Eddy Terstaff (care, după afacerea cu caricaturile, a spus: "Imamii de dreapta ar trebui să se uite la propria istorie înainte de a face scandal") a început filmările la o peliculă de lung metraj despre liderii islamici homosexuali din secolele 15 și 16.

Nu ne place că…

…așa cum anunță agenția Associated Press, în cursul anului 2005 au fost pierdute pe aeroporturile lumii pste 30 de milioane de valize, dintre care 200.000 nu au mai fost găsite și restituite proprietarilor lor.

Ne place că…

…în lunarul "Vatra", din Târgu Mureș, am întâlnit desenul de mai jos, iscălit Dan Perjovski.

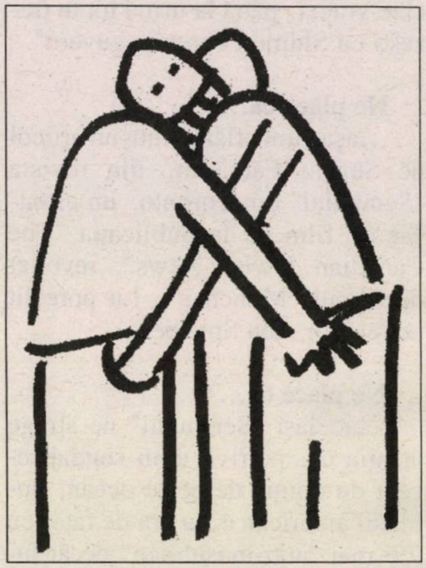

Ne place că…

…la București a luat ființă o organizație pentru protecția câinilor, numită "Asociația Cuțu-Cuțu".

Nu ne place (deși e treaba lor) că…

…actrița americană Drew Barrymore și prietenul ei, toboșarul rock Fabrizio Moretti, au fost prinși făcând amor în toaleta Operei din New York; ne place, în schimb, că, în timpul acela, pe scenă se juca "Boema".

Ne place că…

…așa cum scrie cotidianul "Izvestia", autoritățile din regiunea Ulianovsk au hotărât să sărbătorească în mod oficial în fiecare primăvară "Ziua Soacrei" și, cu acest prilej, să înalţe un monument în cinstea ei.

Nu ne place că...

...adjuncta primarului fascist al Londrei, d. Ken Livingstone, evreică după Halaha, s-a grăbit să declare presei că, după părerea ei, d. Ken "nu are nici un os antisemit în corpul său".

Ne place că...

...în zilele acestea, când ne străduim cu toţii să înţelegem cum va funcţiona noul guvern de coaliţie, am descoperit o veche vorbă chinezească de natură a ne ajuta să prevedem viitorul: "acelaşi pat, visuri diferite".

Ne place că...

...direcţia magazinului "Selfridges" de pe Oxford Street, din Londra, a hotărât să instaleze trei celule care să-i găzduiască pe hoţii prinşi la furat prin raioane.

Nu ne place că...

...numitul Florin N. (21 de ani), din oraşul Avrig (jud. Sibiu) a furat podul metalic de cale ferată care asigura trecerea pietonilor din centrul Sibiului spre cartierul Guşteriţa.

Ne place că...

...cele mai căutate produse din lemn realizate la Covasna, România, pentru export, sunt sicriele pentru animale; fabrica de la Chichiş, specializată în materie, livrează sicrie pentru toate animalele, de la hârciogi până la câini, de la pisici la cai.

Ne place (dar numai aşa, ca idee) că...

...ediţia spaniolă a revistei "Vogue" pe luna mai va avea 1006 pagini şi va cântări 2,7 kilograme.

Nu ne place că...

...Michael Jackson, cunoscutul cântăreţ, a fost văzut în Bahrein, îmbrăcat în chip de femeie arabă.

Ne place că...

...generalul sârb Mladici, învinuit de crime de război şi căutat de câţiva ani de zile pretutindenea de către cei de la TIP (Tribunalul Penal Internaţional) de la Haga, l-a sunat la telefon pe preşedintele instituţiei, întrebându-l dacă – în caz că se predă – va primi în celulă aceleaşi medicamente ca fostul preşedinte al Iugoslaviei, Slobodan Miloşevici.

Nu ne place că...

...bagabonţii de la societăţile de cabluri au sistat peste noapte emisiunile postului de televiziune "France 2". Ne place, însă, că în urma înjurăturilor de mamă primite, cu miile, de la francofonii din Israel, japiţele au revenit la sentimente mai bune.

La cunoscuta editură ieşeană „Cronica" a apărut,
cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la debutul literar al poetului,

SÂNUL DREPT AL AMAZOANEI

de Shaul Carmel

Prefaţă: Ioan Holban ● Postfaţă: Zoltan Terner
Copertă: Baruch Elron

"A descoperi un sens negativului, afirmarea credinţei în plină negare reprezintă miezul poemelor din "Sânul drept al amazoanei", cea mai bună carte a lui Shaul Carmel".
IOAN HOLBAN

SHAUL CARMEL
PREMIUL PENTRU POEZIE
Salonul Internaţional de Carte Românească
Iaşi - 2005
SÂNUL DREPT
AL AMAZOANEI
Cronica

**Cartea a primit „Premiul pentru poezie"
la Salonul Internaţional
de Carte Românească – Iaşi - 2005**

Expediind suma de 50 şekeli (în numerar sau cec) la adresa autorului (Malkei Iehuda 4/2 – Herzlia 46348) sau comandând cartea prin telefon la 09/954-5947, o puteţi obţine prin poştă.

"Israelul trebuie distrus fiindcă Sigmund Freud, un evreu, a fost acela care a distrus morala".

(Şeicul Nayef Rajoub, din Hamas; într-o convorbire cu David Remnick, de la săptămânalul "The New Yorker"; SUA, 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

NELU MARIAN

Suntem un popor normal

Tânăr fiind, în România,
O vorbă auzeam mereu
De la Ileana sau Maria:
"Eu mă mărit cu un evreu!"
– De ce, măi, fato? Ce-i cu tine?
Nu mai găseşti bărbat să iei?
Păi n-o să fiţi priviţi prea bine
Nici de creştini, nici de evrei!
– Eu ştiu ce spun, fără-ndoială,
Chiar dacă-s treburi complicate;
N-om fi perechea ideală,
Dar... **un bărbat evreu nu bate!...**

Azi sunt matur, în Ţara Sfântă,
Şi-mi amintesc de fraza-aceea,
Dar alte gânduri mă frământă,
Legate de ce-a spus femeia.
În ţara noastră democrată,
Cu drepturi pentru toţi egale,
Mai rar auzi de-un soţ să bată
În soţioara dumisale,
Căci astăzi adevăru-i altul,
Chiar de mai sunt bătăi stupide:
Un soţ evreu când "dă asaltul",
Nu te mai bate, te... ucide!

Asta-i figura, noutatea
Ce o transmitem azi în lume:
Soţu-şi ucide jumătatea
Aşa, de parcă-i pus pe glume!...

Sunt tot mai mult cuprins de ciudă
Şi de ruşine deopotrivă,
Da-n toată drama asta crudă
E şi o dâră... "pozitivă":
Prin anii '50, bunăoară,
Pentru a fi normali în toate,
Ni s-a cerut s-avem în ţară
Şi hoţi evrei şi prostituate!

Azi, în sfârşit, avem o droaie,
Ba chiar avem şi criminali!
Aşa că azi, să vezi trăznaie,
Suntem normali, super-normali!

Humoroscopul lunii mai

Mai este luna Taurului (până în 20) şi a Gemenilor (din 21) şi o concluzie interesantă e că avem o lună frumoasă de primăvară. Din cauza neconcordanţei câmpurilor electromagnetice ale lui Neptun şi Uranus veţi avea probleme cu prostata (cistita), cu o migrenă şi cu dureri de spate. Plecaţi pentru două săptămâni la o staţiune şi veţi constata că o să vă doară numai... buzunarul!

Zile speciale. Joi este ziua marilor îndrăzneli. Puteţi risca o sumă mare la Loto şi puteţi declara soţiei (soţului) că încă o (îl) iubiţi ca în prima zi!... Sigur că îndrăznelile astea o să vă coste, dar la Loto, măcar, s-ar putea să nu regretaţi ce aţi făcut!

Evenimente în viaţa personală. Sunteţi în luna sincerităţii totale. Mărturisiţi şefilor, la servici, tot ceea ce vă nemulţumeşte. Ei vor fi foarte bucuroşi de critica dvs. şi vă vor promova pe un post mare care va fi finanţat... după 2 ani! Acasă, mărturisiţi soţiei (soţului) tot ceea ce nu vă place la ea (el) şi veţi vedea cum ea (el) convoacă un consiliu de familie pentru a hotărî ce vor face cu dvs.: internare la spitalul de boli nervoase sau tratament ambulatoriu!

Umor evreiesc preferat (Blesteme de spus la duşmani):

– Dă Doamne să ajungi ca un calendar: să te atârne pe perete şi în fiecare zi să-ţi rupă câte o foaie!

– Fă Doamne ca să-ţi dai capul amanet şi să pierzi bonul!

– *(către o femeie)* Dă doamne ca tatăl soţului tău să se însoare de trei ori pentru ca tu să fii nora cu trei soacre!

– Dă Doamne să-ţi cadă toţi dinţii afară de unul care să te facă să simţi ce e durerea de dinţi!

Cine sunt vinovaţi dacă musulmanii îi lapidează pe infractori astăzi în secolul XXI? Aţi ghicit; că sunteţi deştepţi şi nu vă duce nimeni cu preşul

«De ce în lumea musulmană infractorii sunt încă bătuţi cu pietre până la moarte?

Secretarul general al organizaţiei "Comitetul islamic" îi acuză de acest lucru pe evrei. Armal, din Isangulu, conducător musulman, a apărut recent în faţa unei adunări parlamentare a Consiliului Europei, la Strasbourg. Întrebat de ce statele musulmane nu anulează obiceiul lapidării (omorârea cu pietre), Isangulu a răspuns: "Nu ne acuzaţi pe noi, ci pe evrei. Nu există în Coran nici un text despre lapidare. Musulmanii au preluat acest obicei de la poporul evreu."

Arie Avidor, consulul Israelului la Marsilia şi reprezentantul Israelului în Consiliul Europei, a protestat, spunând că afirmaţia conducătorului musulman este o instigare la antisemitism care falsifică istoria.»

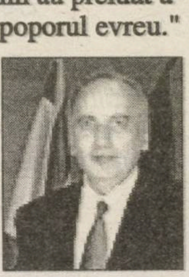

Arie Avidor

(După Utima oră", 2006)

N. Stroe – – 100 de ani de la naștere

Acum, în mai, se împlinesc 100 de ani de când, în cătunul Gâşteni, din satul Răcăciuni, s-a născut N. Stroe, unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai umorului din *trib*. Eu, tu, dumnealui avem biografii. Despre artiştii cu farmecul şi popularitatea lui Stroe se scriu poveşti.

În urmă cu ani (1978), după venirea sa în Israel, Stroe a scos o carte de memorii intitulată "Alo, vă povesteşte Stroe!". Al Mirodan scrie în prefaţă:

«Adevărul e că fiecare dintre noi e-n stare să-şi istorisească povestea vieţii lui. Dar despre câţi contemporani se poate spune – precum despre Stroe – că viaţa lui e o poveste?

Farmecul basmelor – ştim asta din copilărie – se află în fapul că în vreme ce întâmplările apar teribile şi supranaturale, istorisirea lor, simplă, limpede, fără sofisticări, face ca totul să sune nemaipomenit de firesc. Aşa este şi cartea lui Stroe, scrisă (sau, mai bine zis, jucată) în modul cel mai firesc cu putinţă, ca un spectacol tipărit şi montat în faţa cititorului, lângă fotoliu sau noptieră. Tudor Muşatescu publicase cândva un volum intitulat "Teatru la domiciliu": cartea lui Stroe ar putea fi numită "Revista la domiciliu".

Scene:

Stroe şi bunul său prieten şi coleg Vasilache

Înainte de război, Stroe a fost poftit, împreună cu fratele lui de umor şi de suflet, Vasile Vasilache, la castelul Peleş pentru a juca şi a conversa cu prinţul moştenitor, viitorul Rege Mihai. Firesc. Totul ni se pare firesc. Prinţii obişnuiesc a se întâlni între ei, izolându-se de oamenii de rând. De altfel vizita a fost memorabilă: una e, la urma urmei, să-i facă curte lui Stroe (să mă ierte încântătoarea Rolanda Camin, simbol al frumuseţii răsăritene) cele mai râvnite actriţe din Bucureşti, alta e să te curteze Curtea Regală.

...Tot pe vremea aceea şi pe când teatrul românesc era foarte, foarte puţin cunoscut în lume, Stroe a ajuns, cu trupa sa de revistă, drept în faţa piramidelor: un artist hărăzit din naştere succeselor piramidale, este îndreptăţit să caute la faţa locului izvorul termenului în cauză. (În paranteză se poate spune că, ciudat, intrarea evreului Stroe în Egipt a constituit pentru el, din cauza imensului succes de public, o satisfacţie mult mai mare decât ieşirea lui de-acolo).

...Eram la Bucureşti când Stroe, machiat în chip cu totul şi cu totul deosebit, a interpretat la televiziune – în cadrul unui ciclu intitulat "Căutaţi actorul!" – rolul "Avarului" de Molière şi când, caz unic, nici un spectator nu-a reuşit să ghicească (deşi, măcar după voce, s-ar fi cuvenit).

Extraordinar? Nu, firesc: cu cât faţa unui actor e mai cunoscută, cu atâta el este obligat să înfăţişeze publicului, mereu, câte-o nouă faţetă a talentului său. Stroe a reuşit să fie, de la 20 la 70 de ani (şi mai departe) acelaşi, fiindcă a ştiut să fie în permanenţă altul.»

...Dar cel mai mare succes al său, Stroe l-a obţinut după moarte. Spre deosebire de scriitori, muzicieni, pictori, sculptori, filozofi – actorii trăiesc atâta vreme doar cât se află pe scenă. Pe urmă... Numai puţini, şi anume cei înzestraţi cu un nimb de legendă, scapă de acest destin nemilos.

Stroe se numără printre aceştia. Toţi contemporanii comicului cu "Alo..." şi strungăreaţă îşi amintesc de el. Şi dacă amintirile acestea, din minţile oamenilor, s-ar putea face auzite, ele ar suna ca un ropot nesfârşit de aplauze.

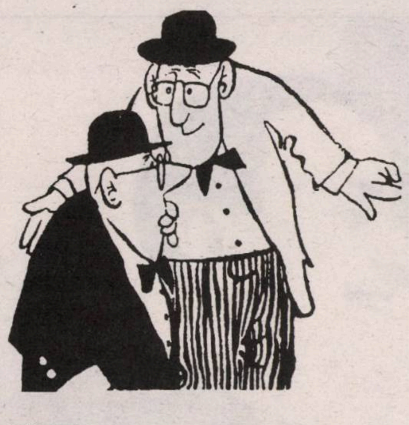

SE ZVONEŞTE CĂ...

...deputata **Colette Avital,** din Partidul Muncii, a propus celor doi noi deputaţi din Partidul Pensionarilor de felul lor din *trib* să alcătuiască un mic *lobby* în Knesset pentru apărarea intereselor specifice ale cetăţenilor originari din România.

...a luat fiinţă un grup de iniţiativă, format în majoritate din intelectuali cunoscuţi, pentru alegerea în fruntea HOR (un HOR lărgit, aşadar cuprinzând şi alte organizaţii viabile) a **prof. dr. Jean Askenasy,** din Herzlia. Scopul: să avem un reprezentant de prestigiu cultural, naţional şi internaţional.

În cursul discuţiilor purtate de membrii grupului s-a adus ca argument şi situaţia din Partidul Pensionarilor: până înainte de alegeri, acest mic partid nu reuşise să se impună pe "piaţa electorală"; după ce, însă, câţiva activişti l-au convins pe Rafi Eitan (unul din foştii şi faimoşii şefi ai Mossadului) să accepte funcţia de preşedinte, partidul a dobândit o *firmă,* iar rezultatele se cunosc.

...ambasadoarea României, d–na **Valeria Mariana Stoica,** s-a clasat într-un top (secret) al primelor 5 ambasadoare sau soţii de diplomaţi din Israel. Atu-urile ei: a) aspect fizic plăcut; b) tact; c) talent de gazdă (aici, votanţii au subliniat costumele naţionale cu gust, purtate la diferitele recepţii, precum şi specialitatea culinara a ambasadoarei: sarmalele.

...în urma observaţiilor critice apărute în presă (inclusiv în "Minimum"), calitatea meniurilor de la **Căminul Rosen,** din Bucureşti, s-a îmbunătăţit simţitor.

...una din victimele marelui incendiu de la Petah Tikva, din urmă cu câteva săptămâni, a fost şi regizorul de teatru, proaspăt octogenar, **Mihail Pascal.** El a fost salvat de pompieri, transportat pe targă la spitalul Beilinson... şi, din fericire, se află la ora de faţă în afara oricărui pericol.

...scriitorul **Elie Wiesel,** laureat al Premiului Nobel pentru pace, care-şi pusese semnătura pe un protest împotriva conducerii Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj, acuzată de şovinism, şi-a retras semnătura de pe documentul cu pricina după ce a primit câteva mesaje de la prietenii săi din Israel (între care Moshe Idel şi Leon Volovici), care i-au atras atenţia că s-a lăsat manipulat de fasciştii de la Budapesta.

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

ZISE...

"Singurul stat democratic de pe planetă este Libia".

(Dintr-o cuvântare rostită de col. Muammar Kaddafi, preşedintele Libiei, la Universitatea Harvard, SUA 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) confratelui Ştefan Iureş, de la Bucureşti.

Născut la Iaşi, însă bucureştean de mic copil, el debutează cu versuri în presa de tineret a anilor '40-'50, primul său volum, "Cuvânt despre libertate" (1953), impunându-l printre talentele sigure ale generaţiei sale. El va scoate în continuare culegeri de poezie ("Numai un flaut", sonete – 1966), abordează (cu succes) literatura pentru copii, unde se afirmă printre fruntaşii genului, abordează (tot cu succes) eseul ("Alt container pentru Osaka" – 1974, unde vorbeşte despre fel de fel de obiecte cu care avem de-a face în viaţa de zi cu zi), îşi încearcă puterile (iarăşi cu succes) în dramaturgie ("Teatru şcolar. Vica şi cele trei Americi", 1968) şi în anii maturităţii atacă (din nou, cu succes) genul prozei. El publică romane precum "Plexul solar" (1977) sau "Orbita planetei EPS" (1984) şi, în colaborare cu Ion Bucheru, "Afacerea Beautiful College" (1992) şi "Imperial" (1998), fără însă a abandona poezia, iubirea sa dintâi ("Desaga jucătorului de scrabble", 2002). Frapată de nevoia scriitorului de a se exprima în ambele genuri, criticul Dana Dumitriu l-a numit "prozatorul-poet".

Mai nou, Iureş a abordat un nou gen. După ce a lucrat ani de zile ca redactor la editura Hasefer, el a devenit directorul instituţiei. Aşteptăm opera.

••• Surprize, surprize, dar nu cu frumoasa Andreea Marin, de la televiziunea română, ci cu d. Zeev Schwartz, preşedintele HOR. Într-o ştire transmisă de agenţia ISROpres din Haifa, citim:

«HOR (Hitahdut Olei Romania – una din numeroasele organizaţii ale israelienilor originari din România) a adresat Consiliului Europei o plângere împotriva României, cerând instituţiei să intervină pentru ca România să accepte prelungirea cu încă şase luni a perioadei de depunere a dosarelor pentru retrocedarea proprietăţilor individuale confiscate în perioada celui de-al doilea război mondial.

Acţiunea HOR şi declaraţiile d-lui Zeev Schwartz (făcute ziarului "Viaţa noastră") sunt comentate de ziarul "Gardianul" din 15 martie. Fundaţia pentru restituirea proprietăţilor evreieşti din România şi Asociaţia Evreilor Originari din România (HOR) – scrie ziarul – s–au plâns la Strasbourg, "în numele a 400.000 de evrei originari din România şi a urmaşilor lor", că nu se respectă "de facto" drepturile omului în cazul retrocedării proprietăţilor evreieşti. Din acest motiv, cele două organizaţii, Zeev Schwartz şi avocatul unic al acestora, Haim Ianai, îşi exprimă opoziţia faţă de admiterea României în Uniunea Europeană, justificându–şi recomandarea prin faptul că "cei 400.000 de evrei, în ai căror reprezentanţi se erijează (deşi, după ştiinţa noastră, fiinţează aproximativ 50 de asociaţii şi fundaţii ale israelienilor cu sânge românesc), au fost forţaţi să îşi părăsească proprietăţile naţionalizate abuziv de regimul comunist. Corect. Nu mai puţin corect este şi faptul că în anul 2001 a intrat în vigoare Legea nr. 10, privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, ce prevedea ca termen pentru depunerea solicitărilor de restituire luna iulie 2003".

Articolul din "Gardianul" contestă argumentul că termenul acordat pentru depunerea dosarelor nu ar fi fost suficient. În ceea ce priveşte semnalarea de către dl. Zeev Schwartz a faptului că în România nu au fost revocate legile apărute în perioada regimului Antonescu, invocându-se Legea nr. 313/31.01.1942 prin care s-au naţionalizat proprietăţi evreieşti, articolul din "Gardianul" aminteşte că "la 20 mai 1997 a fost emisă OUG nr. 21/1997 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparţinut comunităţilor evreieşti din România şi care au fost trecute după anul 1940 în patrimoniul statului român – care abroga implicit orice act normativ de această natură".

HOR – scrie în continuare ISROpres – *a anunţat de asemenea că va organiza la 4 mai 2006 o demonstraţie de protest în faţa Ambasadei române din Tel Aviv. Demonstraţia ar urma să protesteze împotriva faptului că Guvernul României nu a prelungit cu încă şase luni termenul de depunere a dosarelor de recuperare a proprietăţilor confiscate. Acţiunea va fi îndreptată şi împotriva faptului că cetăţeni israelieni care au lucrat la Ministerul român al Afacerilor Externe şi în Armata română "continuă să stea la cozi în faţa Ambasadei României pentru a primi pensiile pe diferite căi şi nu prin Bank Post, aşa cum primesc toţi pensionarii români în Israel".»*

...La cele de mai sus, adăugăm că, după ştiinţa noastră, d. Schwartz a cerut autorizaţia poliţiei pentru organizarea marii demonstraţii despre care se vorbeşte mai sus. Este o idee binevenită, strada Adam Hacohen, unde se află sediul Ambasadei, fiind prea îngustă pentru a-i cuprinde pe toţi cei 400.000 de originari din România pe care îi reprezintă HOR-ul. De aceea, pentru evitarea înghesuielii, busculadelor şi dezordinilor, autorităţile ar trebui să ia toate măsurile de cuviinţă. Inclusiv, desigur, furtunurile cu apă, gazele lacrimogene şi, mai cu seamă, poliţia călare, ca la evacuarea coloniştilor de la Amona.

••• Aţi auzit de Sofia Imber, din Venezuela? Nici noi. Despre existenţa acestei femei din *trib* ne informează politologul Vladimir Tismăneanu, într-un articol din "Cotidianul" (Bucureşti) pe marginea faimosului preşedinte-huligan Hugo Chavez:

«Nu mai departe de acum două săptămâni, Hugo Chavez a decis să înlăture numele distinsei intelectuale Sofia Imber din titlul Muzeului de Artă Contemporană din Caracas. Sofia Imber, văduva lui Carlos Rangel, poate cel mai important gânditor social al Venezuelei, a fondat şi a condus vreme de zeci de ani acel muzeu cu decenii în urmă. Rangel a fost un critic ascuţit al radicalismului tiers-mondist. Născută în România, la Soroca, în 1924, Sofia a emigrat împreună cu familia în 1930. Sora ei, Lia, a fost prima femeie doctor din Venezuela. Sofia este privită în Venezuela ca o instituţie naţională: ea a fost nu doar animatoarea unui magnific proiect cultural, dar şi o jurnalistă

PROF. JEAN ASKENASY

Baruch Elron

Aceste rânduri le scrie un prieten care regretă că a pierdut un suflet apropiat. L-am iubit pe Bick de-a lungul anilor, pentru că simţeam nevoia să scap din mediul meu de permanentă suferinţă umană. Mă duceam la Bick şi priveam, setos de frumos, şevaletul pe care apăreau încet-încet, din vârful pensulei, un imaginar frumos plin de fantezie, de speranţă şi înţelepciune.

Mă preocupă enigma somnului de multe zeci de ani, fără să desluşesc de ce oamenii dorm şi visează. Nimeni încă nu ştie răspunsul. Sub aspect biologic, miile de cercetări ştiinţifice afirmă şi infirmă nespus de multe ipoteze. Bick îmi permitea să contemplu cu încântare apariţia, pe pânza întinsă a şevaletului, a împletiturilor de real şi ireal, adevăr şi fantezie, un joc ingenios suprarealist pe care-l priveam fără a pune întrebarea care stă pe buzele tuturor dar nu ai voie s-o pui: ce ai vrut să spui? Încercam să descifrez ce-i trecea prin minte, pentru a înţelege, din creaţia lui trează, visul celor ce dormeau. Creaţia lui Bick este tangenta care se strecura discret între fantezie şi adevăr. Dacă visele oamenilor trădează simţirile lor trăite în experienţa de zi cu zi, de ce în somn ea se împleteşte în mod bizar cu trăiri fantastice?

Lidia şi Baruch Elron

Născut în 1934 la Bucureşti, îşi trădează de mic copil înclinaţia spre desen. Studiază la Institutul de Arte Plastice "Nicolae Grigorescu", pe care îl termină cu Magna cum Laude. În timpul studiilor participă la expoziţiile din Sao Paulo, Moscova şi Dresden cu picturi originale. La vârsta de 29 de ani îşi vede visul cu ochii, devine israelian. Se face cunoscut cu uşurinţă în lumea artelor, prin activitatea sa ca pictor şi ca pedagog. Devine preşedinte al Asociaţiei Artiştilor din Israel în 1985.

După ce trăieşte ca un bigam, o viaţă reală în lumea concretului cotidian, alături de o viaţă în lumea magiei imaginare, creată de el, Bick, în anul 2004, trage cortina peste viaţa reală pentru a se retrage timp de 4 luni în monogamia lumii sale imaginare. Medicina îl declară în "comă". Apoi, Bick se reîntoarce la viaţa "bigamă", fapt definit de medici ca "minune". În limbaj medical greşeala terminată cu happy end se numeşte "minune", greşeala cu final trist se cheamă "destin".

Bick, însă, în loc să cadă în admiraţia minunii, mulţumit că s-a reîntors la adorata sa muză Lidia şi la şevaletul său din camera de lucru, revine la viaţa sa bigamă cu multă satisfacţie şi cu o neobişnuită naturaleţe. Minunea întoarcerii sale se concretizează într-o creaţie care încearcă să redea experienţa trăită în inconştientul său, poate subconştientul, în care a stat retras timp de 4 luni.

Toata viaţa am crezut că secretul vieţii stă în ştiinţă. Bick însă a reuşit să zdruncine din temelie acest credo. Bick este singura persoană din câte am cunoscut în viaţa mea, care, după ce trăieşte 70 de ani în bigamia real-ireal, se retrage într-o viaţă ireală, pentru a reveni să scrie în ulei experienţa trăită.

De curând, a plecat pentru a doua oară, de această dată definitiv, conform normelor. De când a plecat însă, privesc mereu cerul pentru a desluşi norul alb cu chipul eternei sale muze, Lidia, nor în care spiritul său suprarealist pluteşte necontenit.

Sofia Imber

de prim rang. Emisiunile ei de televiziune i-au adus celebritate și popularitate. A fost la un moment dat președinta Asociației Internaționale a Criticilor de Artă. Reacția lui Chavez vine din faptul că Sofia a semnat un apel împotriva unor afirmații cu caracter antisemit ale președintelui. Delictul de opinie este imediat sancționat într-o democrație totalitară. Disidența se plătește prin persecuții și ponegriri. Decizia de schimbare a numelui a generat proteste, inclusiv din partea lui Mario Vargas Llosa și a altor intelectuali democratici.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Noul premier palestinian Hania, din Hamas, a declarat că nu-i va împiedica pe israelieni să se retragă din Iehuda și Shomron.

Ah, ni s-a luat o piatră de pe inimă!»

Şi încă una:

«Acum, după succesul electoral al Partidului pensionarilor, s-a ivit un pericol:

Mulți tineri – studenți și elevi – vor cere să fie pensionați.»

••• Hotărât lucru, familia ambasadorului Zwi Mazel ne oferă mereu surprize. Mai întâi a fost el, care, în timp ce era la post în Suedia, a intrat într-o expoziţie de artă care prezenta nişte lucrări celebrând atentatele sinucigaşe împotriva Israelului. Şi... a stins lumina, provocând un scandal de zile mari. Acuma este rândul soţiei sale, Michelle Mazel. Scriitoare de talent, aceasta a scos, în urmă cu ani, o carte despre perioada pe care a petrecut-o, împreună cu ambasadorul, în Egipt. Dar Mazel-ii (dacă se poate spune aşa) au mai cunoscut (îndeaproape) şi alte ţări, drept pentru care doamna s-a gândit să vorbească, într-o scriere viitoare, şi despre acestea. Mai întâi, fireşte, despre momentul fierbinte de la Stockholm. Dar şi despre anii petrecuţi la ambasada Israelului din România. Iniţiaţii afirmă că Michelle Mazel are multe de spus despre momentul răsturnării (sau revoluţiei, cum vreţi) din decembrie 1989, pe care l-a trăit pe viu. Şi în legătură cu care pregăteşte câteva surprize.

••• Unul din motivele de nemulţumire ale cititorilor de literatură de la noi îl constituie absenţa duelurilor din presa pe româneşte. Ah, duelurile acelea spirituale şi civilizate, atât de gustate de amatorii de săbii ce se înfruntă pe hârtie... Corespondenţii noştri Vicky Orenstein, din Cfar Saba, şi Dudu Mihaeli, din Natania, ne-au întrebat chiar cum se explică aceasta. Cu atât mai mult cu cât trăiesc printre noi câţiva condeieri pricepuţi în materie, cu scăpărări de inteligenţă şi umor. Răspunsul cel mai potrivit l-am găsit într-un studiu al lui Andrei Oişteanu, din Bucureşti, despre duelul (cel adevărat, cu sabia sau pistolul) la români. Voind parcă să explice de ce anumiţi oameni de cultură, şi de obraz subţire, evită a polemiza cu mitocanii, el citează o vorbă a unui ofiţer prusac, din romanul "Ultima noapte de dragoste..." de Camil Petrescu: "Nouă germanilor ne place mult duelul... Noi avem un fel de zicătoare: Nu te bate cu unul care nu ştie să se bată".

••• Toată presa de limbă română comentează rezultatele alegerilor, se discută cu pasiune despre alcătuirea noului guvern, dar toate acestea nu-l împiedică pe Uly Vălureanu, directorul agenţiei ISROpres, din Haifa, să culeagă şi să transmită ştiri "la zi" din lumea *tribului:*

■ Violonistul Yo-Yo Ma din Statele Unite, un grup de patru ziarişti din câteva ţări şi doi cercetători americani în domeniul cancerului sunt laureaţii din acest an ai celor trei premii Dan David în valoare de câte un milion de dolari fiecare. Premiile se acordă pentru realizări deosebite în domeniul ştiinţific, tehnologic, cultural sau pe plan social-cultural cu impact asupra lumii la categoriile "Trecut", "Prezent" şi "Viitor".

Premiile vor fi înmânate în cadrul unei festivităţi care va avea loc în luna mai la Tel Aviv.

■ Legea privind Holocaustul va stipula că nu doar evreii, ci şi o parte a populaţiei rrome a fost supusă deportării şi anihilării în perioada celui de-al doilea război mondial.

Senatul a aprobat, la solicitarea preşedintelui Traian Băsescu, modificarea Legii privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, prin adoptarea unui amendament ce vizează faptul că, "în perioada celui de-al doilea război mondial, o parte a populaţiei rrome a fost supusă deportării şi anihilării'.

Această prevedere a fost inclusă în continuarea prevederilor iniţiale ale articolului 2, privind definiţia Holocaustului.

■ În semn de respect, omagiu şi recunoştinţă pentru activităţile Reginei Mamă Elena – care a salvat numeroase vieţi de evrei în perioada celui de-al doilea război mondial şi căreia Institutul Yad Vashem (autoritatea memorială a martirilor şi eroilor Holocaustului) de la Ierusalim i-a acordat titlul de "Dreaptă între popoare" la 11 martie 1993 – s-a deschis în Internet o staţie specială în memoria acestei mari personalităţi umanitare.

Noua staţie, iniţiată de newsletterul "Bună dimineaţa, Israel!", cuprinde Caietul "O datorie morală", alcătuit de Ing. Emil Simiu. Lucrarea include "Un argument al editorului" şi documente, corespondenţe şi note privind acordarea titlului de "Dreaptă între Popoare" Reginei Mamă Elena. Vizitatorului din Internet, ca şi cititorului Caietului, i se oferă astfel o perspectivă unică a unei acţiuni singulare de anvergură care – după patru ani de eforturi stăruitoare – înfrângând obstacole iniţiale de ordin în primul rând birocratic, a reuşit în cele din urmă să obţină recunoaşterea oficială a faptului că Regina, asumându-şi riscuri majore, a salvat numeroase vieţi de evrei.

Caietul "O datorie morală" a apărut iniţial în revista "Dialog", publicată de Cercul Democrat al Românilor din Germania, al cărei redactor responsabil este dr. Ion Solacolu.

Noua staţie Internet poate fi accesată la adresa:

http://www.isro-press.net/ Regina.Mama.Elena/Index.html.

■ Revista "Die Stimme", editată de Uniunea Mondială a Evreilor Originari din Bucovina, a publicat o listă cuprinzând numele a 11 personalităţi originare din Cernăuţi şi alte localităţi bucovinene care în decursul anilor au fost distinse cu "Premiul Israel", cel mai important premiu din ţară, pentru realizări deosebite în domeniile lor de activitate. Iată numele acestor laureaţi bucovineni care, după ştiinţa editorului prezentului newsletter, sunt vorbitori atât ai limbilor ebraică şi germană, cât şi ai limbii române:

1. Dvora Gat – arhitectură, 1964; 2. Dr. Haim Shiba – medicină, 1968; 3. Abraham Klir – industrie, 1977; 4. Aharon Appelfeld – literatură, 1983; 5. Lya König – teatru, 1987; 6. Miriam Zohar – teatru, 1987; 7. Prof. Zwi Yavetz – istorie, 1990; 8. Israel Pollak – economie, 1990; 9. Itzhak Ben Aharon – economie, 1995; 10. Moshe Barash – istoria artei, 1996; 11. Prof. Jakob Rand – Erziehung, 2001.

■ La Ambasada României din Paris a fost decernat Premiul "Benjamin Fondane" pentru literatură francofonă. Distincţia a fost creată în memoria lui Benjamin Fondane (1898 – 1944), poet, eseist şi filozof francez originar din România, deportat şi ucis în lagărul de exterminare de la Auschwitz. Opera principală a lui Fondane, marcată de gândire existenţială, a fost scrisă în limba franceză. Juriul, alcătuit din Jean-Pierre Siméon (Primăvara Poeţilor), Magda Cârneci (Institutul Cultural Român din Paris), Monique Jutrin (Asociaţia B. Fondane), şi poeţii Jacques Darras şi André Velter, l-a ales ca laureat în acest an al Premiului pe Petr Kral.

Petr Kral este poet, traducător şi prozator de origine cehă care trăieşte în Franţa şi scrie de multă vreme în limba franceză.

■ Ne-a sosit la redacţie cartea scriitorului clujean Zoltan Tibori Szabo "Frontiera dintre viaţă şi moarte. Refugiul şi salvarea evreilor la graniţa româno-maghiară (1940-1944)". Volumul, tradus din maghiară în română, a fost publicat anul trecut de Editura Compania din Bucureşti.

Prefaţa volumului este semnată de Dr. Randolph I. Braham, profesor emerit la The Graduate School and University Center of the City University of New York, cunoscut cercetător al Holocaustului din Ungaria şi România. Reproducem un fragment din prefaţa sa:

"Majoritatea evreilor din Transilvania – regiune pe care şi-au disputat-o în istorie Ungaria şi România – au adoptat atitudinea promaghiară a evreilor unguri atât sub aspect cultural cât şi lingvistic... Cel de-al doilea Arbitraj de la Viena, impus de Germania nazistă şi Italia fascistă la 30 august 1940, a dus la împărţirea Transilvaniei. Ungariei i-a revenit astfel jumătatea de nord ... cu 2,5 milioane de locuitori. Dintre aceştia, peste 164.000 erau evrei, ceea ce reprezintă patru cincimi din totalul populaţiei evreieşti din Ardeal. Este o ironie a istoriei faptul că, de-a lungul celui de-al doilea război mondial, evreii care s-au identificat entuziast cu cauza maghiară au avut mult mai mult de suferit de pe urma ungurilor decât din pricina românilor, îndeobşte consideraţi mai xenofobi şi mai antisemiţi. În timp ce evreii din sudul Transilvaniei, ca şi cei din Vechiul Regat, au supravieţuit aproape cu toţii războiului, evreii din Transilvania de Nord, aflată sub stăpânire maghiară, au ajuns la Auschwitz..." Cartea este tradusa din limba maghiară de Florica Perian.

■ Au fost puse în Internet, la adresa http://hesperia.gsfc.nasa.gov/hessi/slideshow/ramaty.html, o suită de fotografii dedicate memoriei lui Reuven Ramaty, un pionier în domeniul studierii fizicii solare, astronomiei razelor gama, astrofizicii nucleare şi razelor cosmice. Reuven Ramaty s-a născut în România, la Timişoara, a emigrat în Israel şi s-a stabilit ulterior în Statele Unite. A fost implicat activ în echipa de cercetători a programului Hessi selecţionat de NASA ca cea de-a şasea misiune "Small Explorer" (SMEX).

■ Revista "Dacia literară" din Iaşi a publicat o recenzie a cărţii de poezie "Puţin blond cu mult farmec" a Biancăi Marcovici din Haifa. Ioana Coşereanu, autoarea recenziei, scrie între altele: *"Bianca Marcovici, cea din scris şi din această antologie, este revelatoare, ne apare ca o poetă matură, reflexivă, care îşi construieşte lumea poetică, lirismul, cu sensibilitate şi profunzime".*

••• Un răspuns al lui Andrei Celaru, din Bucureşti, la ancheta iniţiată de Uly Vălureanu, pe tema: "Credeţi că în România antisemitismul a atins proporţii dezastruoase?":

«Nu cred că în România antisemitismul a luat proporţii "dezastruoase". Formularea sugerează panică, spaimă, atmosferă pogromistă. La urma urmei am rămas atât de puţini şi de risipiţi încât atacurile în masă nu ar mai fi posibile. Oricum, autorităţile româneşti post-revoluţionare trebuie să intervină în numele ideologiilor politice pe care le proclamă şi al obligaţiilor internaţionale pe care şi le-au asumat. Dar "antisemitismul fără evrei" îşi arată destul de des colţii. Se speculează cu viclenie reziduurile antisemite din mentalul popular. Sunt cunoscute destule acte reprobabile în acest sens. M-a durut când am văzut etalat pretutindeni, pe tarabe, "Mein Kampf", sunt revoltat când aud un aspirant la înalte roluri politice proclamându-şi drept scop aplicarea unui slogan legionar şi, mai ales, am fost profund deziluzionat când un cărturar şi critic de înaltă clasă, pe care l-am stimat mult (de aceea îi dau aici şi numele: Dan C. Mihăilescu) şi-a exercitat iscusinţa retorică pentru a prezenta la televiziune, fără nici o reacţie negativă, scrieri antisemite. Democraţia este oriunde, deci şi în România, perfectibilă, dar se ştie că o pândesc necontenit riscurile deteriorării ei. Şi asta, bineînţeles, nu numai cu privire la situaţia evreilor.»

Prezenţe, prezenţe...

■ La împlinirea a trei ani de la moartea dramaturgului **Dumitru (Dolfi) Solomon,** Iulia Deleanu semnează în "Realitatea Evreiască" o evocare a talentatului scriitor, axată în principal pe o binevenită cronică la spectacolul pus în scenă, nu de mult, la "Teatrul Valah" din Giurgiu cu piesa "Miriam şi nisipurile mişcătoare", una din ultimele lucrări ale regretatului autor.

■ În aceeaşi "Realitate", la noua sa rubrică dedicată televiziunii (a cărei ivire o salutasem nu de mult), Sanda Faur vorbeşte despre quasiuitata pictoriţă **Medi Dinu,** în vârstă de 97 de ani. Totul a pornit de la o emisiune dedicată de Luiza Borcan, de la TVR Cultural, celei ce a fost soţia poetului suprarealist Gh. Dinu (Stephane Roll):

«Aşa am redescoperit-o şi noi – scrie Sanda Faur – *în acel interviu cu adevărat uimitor, pe doamna Medi Dinu. Cu o bucurie umbrită de mustrări de conştiinţă: să fi trecut chiar o jumătate de secol de când nu am revăzut-o pe "domnişoara noastră de desen", Margareta Wechsler, viitoarea doamnă Medi Dinu? Da, ne-au fugit anii şi viaţa, cu ingratitudinea lor cu tot, şi noi nu am mai căutat-o pe profesoara noastră iubită, cea care ne-a contaminat pe noi, fetele evreice alungate din şcolile de stat (şi dându-ne examenele la liceul Graur-Kreindler) de gustul, ba chiar pasiunea pentru artele plastice. Domnişoara renunţase la harul ei de când Balcicul, muza ei vrăjită, fusese smuls României şi de când legile rasiale i-au interzis să mai expună, ba chiar să mai şi calce în sălile de expoziţie. Era "disidenţa" ei: zecile de acuarele au fost împachetate şi legate cu sfoară, umplând casa cu "Balcicul ei" secret. Iar expoziţiile altora erau privite de afară, prin vitrine: "Duceţi-vă înăintru, doamnă, i-a zis, complice şi îngăduitor, paznicul Simion de la "Dalles", eu stau să vă păzesc cât e pauza de lungă. Uitaţi-vă cât vreţi. Nu vă prinde nimeni" (citat din memorie).*

A prins-o, însă, pe zeci şi zeci de ani din viaţă, iubirea maritală pentru fermecătorul, boemul, omul de spirit şi de cafenea, poetul-ziarist Gheorghe Dinu, alias Stephane Roll. Şi cred că a fost o "veselă puşcărie" (cum zice celebra replică dintr-o operetă) convieţuirea cu acest personaj unic în felul său, şi el adorat de breasla noastră gazetărească, fiind un neîntrecut amfitrion pe când păstorea Uniunea Ziariştilor, potolind firile cele mai vanitoase şi rivalităţile cele mai otrăvite. El, soţul – poet de avangardă; ea, soţia – pictoriţă "tradiţionalistă", respingând structural suprarealismul (deşi îl cunoştea şi gusta arta lui Victor Brauner); nici unul din soţi nu se omora cine ştie ce după produsele artistice ale celuilalt. "Când am citit, într-un târziu, cele două volume de poezii ale sale şi i-am zis că găsesc în ele doar unele pepite de aur, ca pe fundul unui râu de munte, s-a supărat pe mine", povesteşte, cu umorul ei senin, doamna Dinu. Năstruşnicul poet şi-a aruncat atunci, cu nepăsare, cele două cărţi. Din fericire, fosta domnişoară Wechsler, respectuoasă faţă de artă şi mai chibzuită, ca orice evreu care nu ştie ce-i aduce ziua de mâine, nu s-a arătat la fel de risipitoare cu lucrările ei, deşi îşi oprise penelul în anul 1939 ("ultimul meu Balcic"), când viaţa şi demnitatea îi fuseseră rănite de legile rasiale, frustrante şi umilitoare. Şi-a pitit bine lucrările şi aşa se face că, după 65 de ani, pe micul ecran pot curge acum în linişte imaginile Balcicului, aşa cum l-a portretizat sensibilitatea ei graţioasă, un Balcic poetic şi rămas tânăr, "un spectacol fascinant, culme a rafinamentului şi măiestriei" – aud comentariul realizatoarei interviului.»

■ Sorin Lavric publică în "România literară" o cronică pe marginea cărţii lui **Andrei Cornea,** "Când Socrate nu are dreptate":

«În paginile acestei cărţi, parafrazându-l pe autor, închei spunând că cititorului îi este uneori greu să creadă în ce spune Andrei Cornea, dar că nu poate să nu creadă în Andrei Cornea şi în cartea domniei sale. Căci, nu încape îndoială, "Când Socrate nu are dreptate" este o carte al cărei conţinut merită din plin premiul "Cartea Anului" decernat de revista "România literară".»

■ O fi simţit colaboratorul nostru **G. Mosari** că Partidul pensionarilor va produce o mare surpriză la alegeri, ba chiar, într-un fel, va ajunge la putere? Probabil. Aşa ne explicăm de ce, în plină campanie electorală, el a publicat, în ziarul "Cronica Română", din Bucureşti, o corespondenţă intitulată "Oameni cu două vârste", unde vine vorba de bătrânii condeieri din *alia*. El dă ca exemple de longevitate (activă) pe Marius Mircu (97 de ani), Iosif Aurescu de la "Revista familiei" (96 de ani), Dr. Iosef Eugen Campus (91 de ani) şi Alexandru Sever (85).

■ Din când în când, în textele publicate de cei din *alia* în presa de la Bucureşti, apar şi referiri cu iz polemic. Mai nou, într-un articol de **Mirel Horodi,** din Haifa, apărut în "Contemporanul – Ideea Europeană", întâlnim următoarele:

«M-a indispus publicarea în cadrul acestor dezbateri (autorul are în vedere o discuţie din "Contemporanul" pe marginea iudaismului contemporan, **n. red.**) *a unei scrisori a fostului meu coleg de la Liceul Cultura, criticul literar S. Damian, intitulată "Reflecţii asupra unui impas" (august 2005). Scrisoarea este adresată de S. Damian unui prieten din Ierusalim şi exprimă părerea criticului din Heidelberg cu privire la conflictul israelo-palestinian. Nu pun în discuţie opiniile lui S.D. Ele coincid cu cele ale multor intelectuali de stânga din Occident. Lipseşte, însă, după părerea mea, o prezentare pentru cititorul neavizat din România a condiţiilor care au dus la impasul actual.»*

■ La Jimbolia a fost instituit premiul "Mihail Avramescu", în amintirea poetului suprarealist **Ionathan X. Uranus,** care, trecând la creştinism, a devenit preotul ortodox Mihail Avramescu (1909-1984). Primul laureat al premiului este criticul literar Cornel Ungureanu, din Timişoara.

■ Revista "Dacia literară", din Iaşi, publică un text de Ioan Holban despre volumul de versuri "Sânul drept al amazoanei" de **Shaul Carmel,** iar "Convorbiri literare", tot din Iaşi, o recenzie de Marius Chelaru la acelaşi volum.

■ Fiecare carte cu destinul ei... Este ceea ce reiese (şi) dintr-un interviu cu sociologul (dar şi prozatorul) **Andrei Oişteanu,** din "Ziarul de Duminică". Iată, de pildă, ce şi cum s-a întâmplat cu romanul "Arhivarul", scris în anii '80, dar tipărit... mai târziu:

«– Povestea începe oarecum banal. Un bătrân dă un anunţ la ziar: "Caut obiecte stranii". Ani de zile, el va colecţiona nenumărate obiecte ciudate. Evident, în spatele lor se află poveşti ciudate şi oameni ciudaţi.

– Cum de publicaţi romanul abia acum?

– Pe la începutul anilor '80, am încercat să-l public la Editura Cartea Românească. Dan C. Mihăilescu scrisese chiar o prefaţă. Cenzura nu a permis însă publicarea cărţii. "Ce exemplu vreţi să daţi românilor" – mi s-a spus, printre altele – "cu personajul care aduce atâtea argumente în favoarea sinuciderii?". Până la urmă, am renunţat la ideea publicării şi am abandonat manuscrisul într-un sertar. Pe la mijlocul anilor '90 fiica mea Amana (născută în 1980, deci atunci când am scris romanul) l-a descoperit, l-a citit şi m-a convins să-l public. A apărut în 1995, la o editură puţin cunoscută, Meta, într-un tiraj mic. Teoretic, acum este vorba de ediţia a doua, revăzută, dar practic romanul apare abia acum în condiţii editoriale normale. Întâmplarea face că acum cartea este publicată de editura la care am propus-o iniţial, cu aproape 25 de ani în urmă. Volumul cuprinde, la sfârşit, un dosar de presă la prima ediţie. Cronicile au fost, în general, bune. Mi-a atras mai ales atenţia recenzia cea mai critică, semnată de Ioana Pârvulescu în "România literară". Considerând că sunt mai dotat în domeniul eseului erudit decât în cel al ficţiunii, ea mă sfătuia să rămân la primul domeniu. Cum din 1981, de când am terminat de scris "Cutia cu bătrâni", n-am mai scris proză, se poate spune că i-am urmat sfatul înainte să mi-l fi dat.

– De la apariţia acestui roman nu aţi mai publicat nici un alt text de ficţiune? Dar, de scris, aţi mai scris?

– Nu, nu am mai scris şi deci nu am mai publicat. Scrierea eseurilor îmi este suficientă pentru a-mi satisface nevoia de creativitate şi de exprimare liberă.

– Ar mai exista vreodată posibilitatea de a vedea în librării un nou roman scris de Andrei Oişteanu?

– Lucrez concomitent la mai multe cărţi de istorie a mentalităţilor, fiecare fiind în faze diferite de alcătuire. În cadrul Muzeului Literaturii Române fac cercetarea intitulată "Mentalităţi, mode şi moravuri. Societatea românească într-o epocă de tranziţie (1774-1866)". La Colegiul Noua Europă, unde sunt bursier, finalizez studiul privind vechi cutume sexuale: Dreptul seniorului sau deflorarea rituală. În fine, de mai mulţi ani, mă documentez pentru o carte amplă: "Dispute teologice publice. Fişe pentru o istorie a religiilor".»

■ În "Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti, criticul român Adrian Majuru publică un articol cu iz de pamflet pe marginea filologului **Lazăr Şaineanu** şi a motivelor ce l-au împins să-şi ia lumea-n cap, stabilindu-se la Paris:

«"Bâlbâici" este prototipul unui neavenit în critica literară, de obicei un inginer frustrat, care și-a dorit să fie ori comentator de fotbal sau campion de tenis. Din cauza ratării meseriei sale s-a hotărât să comenteze literatura, că acolo se pricepe toată lumea.

Grobieni și instinctivi, "bâlbâicii" reacționează solidar împotriva oricărei cărți rafinate, împotriva oricărui intelectual viu, care se manifestă în presa noastră literară, vai, atât de săracă în texte și idei!

Cum poate devasta un "bâlbâici" destinul unui intelectual, vom detalia pe scurt cazul Lazăr Șăineanu. Șăineanu a fost un filolog de excepție, care a aplicat în etnografie cunoștințele sale lingvistice. Neșansa lui a fost aceea că s-a găsit un "bâlbâici" contemporan cu pretenții de mare filolog, deși era profesor de liceu unde preda... igiena!! Acesta a publicat în 1897 un "Dictionnaire français-roumain", care nu a putut concura cu dicționarele publicate la aceeași vreme de Șăineanu: "Dicționar româno-german și germano-român" (1887 și 1889); "Gramatica practică a limbii latine" (1890-1891), Dicționarul universal al limbii române" (1896), dacă ar fi să ne rezumăm doar la tipul acesta de bibliografie.

"Bâlbâici" și-a luat rapid un pseudonim, adică "Iodoform", și a început să-l atace cu asiduitate pe Șăineanu considerându-l superficial, ignorant și lipsit de conținut filologic! A publicat broșurica "Șăinisme" în 1898, urmată de alte aberații publicistice, precum "Cinstea și știința domnului Șăineanu" și "O, scumpe Lăzărică..." la 1901. Numele acestui "bâlbâici" de secol XIX românesc a fost dr. Alecu Ureche. Atacul lui a reușit pe un filon foarte sensibil în epocă, pe care domnia sa l-a exploatat, descoperindu-l gata făcut: antisemitismul. Cum, un evreu să realizeze opere relevante privind limba română și conexiunile ei în filologia universală?!

Șăineanu a fost nevoit să părăsească România definitiv în 1901, stabilindu-se la Paris. Aici a continuat să publice în revistele de specialitate studii asupra limbii și literaturii populare române. Domnul igienist, după plecarea lui Șăineanu, și-a încheiat pretențiile de filolog, revenind în matca sa profesională, publicand "Călăuza sanitară a sergentului de oraș" (1904), "Noțiuni de igienă" (1917) și "Noțiuni de anatomie" (1929), pentru liceenii săi, desigur. În 1925 îl gasim pensionar, practicând liniștit medicina la Sinaia.

Despre dicționarul domnului Alecu Ureche nu s-a mai auzit nimic încă din timpul vieții sale, pe când "Dicționarul universal al limbii române" a cunoscut reeditări succesive și dincolo de primul război mondial, fiind cerut pentru uzul școlar! Destinul lui Șăineanu este trăit astăzi de mii de români talentați, nevoiți să părăsească România. Scriu aceste rânduri gândindu-mă la golurile pe care le voi simți curând în jurul meu din cauza emigrării multor prieteni în alte culturi.

În România, confruntarea dintre rafinat și grobian a fost câștigată întotdeauna de acela din urmă!»

••• Cel mai nou scandal literar din Bucureşti îl are ca erou pe cunoscutul estetician din *trib*, prof. Ion Ianoşi. Acelaşi Ianoşi, un tip eminamente paşnic, de altfel, despre care s-a vorbit nu de mult la "Dicţionarul Neconvenţional..." şi care a ţinut, luna trecută (cu succes), câteva conferinţe sub egida Institutului Cultural Român din Tel Aviv.

Totul a pornit de la Mircea Mihăieş. Critic literar de talent, specialist în cultura anglo-americană, mai nou vice-preşedinte al ICR, timişoreanul Mihăieş este şi un pamfletar redutabil, cu rubrică săptămânală (şi mult gustată) în "România literară".

Nu de mult, el a declanşat un atac de-o violenţă rară împotriva lui Ianoşi. Mai întâi a fost un articol din revista sus-amintită, intitulat (ca să n-avem vorbe) "Umbra instructorului de la CC". Au urmat alte două texte, de aceeaşi factură, în cotidianul (ei, da) "Cotidianul".

Atac e puţin spus. Spre uimirea lumii literare, ne-am trezit cu o "demascare" ca la carte a filozofului. Parcă-l vedeai pe Mircea Mihăieş luând cuvântul în şedinţă plenară lărgită.

Reacţiile n-au întârziat să apară, unele din acestea fiind chiar destul de dure. Un exemplu în această privinţă îl constituie revista "Observator cultural". Eseistul Ovidiu Şimonca, redactor-şef adjunct al publicaţiei, a scris un editorial pe cât de scurt pe-atâta de cuprinzător, redactat în chip de scrisoare adresată lui Mihăieş. Şi, în plus, i-a luat lui Ianoşi un interviu, punându-i toate întrebările posibile şi imposibile pe marginea cazului. De fapt, a fost, cum se va vedea mai jos, o adevărată anchetă:

«Dragă Mircea,

Cred că ne cunoaştem de şapte sau opt ani. Ai fost, într-o vreme, unul dintre preferaţii mei într-ale comentariului politic cu nuanţe civice, căruia îi solicitam, pe vremea când lucram la BBC, puncte de vedere şi pe care îl invitam în talk-show-uri.

Ţi-am citit, de multe ori cu sufletul la gură, cele trei volume de dialoguri cu Vladimir Tismăneanu, "Balul mascat" (1996), "Încet, spre Europa" (2000) şi "Schelete în du-

lap" (2004), apărute întotdeauna înaintea alegerilor, ca încercări de clarificare a lumii politice românești. Ți-am citit și un alt volum de convorbiri, realizat cu Nicolae Manolescu, "Scutul lui Perseu", pe care l-ai publicat la Editura Curtea Veche.

De un an de zile ești vice-președinte al Institutului Cultural Român și tot de un an încerc să înțeleg ce ți se întâmplă. Ai început cu textul "Oierii minții", publicat acum un an în "România literară", un atac împotriva intelectualilor români din America. Am intervenit atunci cu un text intitulat "Nervii domnului Mihăieș". Dar mirarea n-a fost suficientă acum un an; de trei săptămâni te citesc în "România literara" și în "Cotidianul", întrebându-mă, iarăși, ce ți se întâmplă.

De trei săptămâni, curg atacurile tale împotriva lui Ion Ianoși, considerat de tine exponent al sistemului criminal comunist. În toate cele trei texte, nu produci nici o probă, nu publici nici o mărturie, nu analizezi fapte. Afirmi doar că a fost „instructor al CC“, iar restul e generalizare: „Prin cazul Ianoși, cred că intelighenția românească de stânga și de extrema stângă a obținut un succes strălucit: ștergerea părții neconvenabile a trecutului unor indivizi care-au făcut posibil sistemul criminal bolșevic și, pe de altă parte, furnizarea unei versiuni de comunism cu față umană“ ("Cotidianul", 13 februarie 2006). Dar este, oare, comunismul românesc ascuns în întuneric pentru că Ion Ianoși a dat un ucaz prin care toți cercetătorii și istoricii să-și înceteze studiul și să-și uite menirea? Ameninți că vei produce probe, dar descoperim doar o furie tot mai aprigă, un zgomot în care te pierzi! Și în alt text, din "Cotidianul", amenințí că vei veni cu probe, să vedem noi cum arată „nerușinarea și nesimțirea“ lui Ion Ianoși.

Aș fi putut să tac. Mi-ar fi comod să pun pe seama unei așa-zise „insanități“ aceste texte. Dar m-am gândit că poate ar trebui să discutăm aceste articole și consecințele lor. După ce am citit textele tale, ghidat de principiul jurnalistic atât de important al prezentării și a celuilalt punct de vedere, am dorit să vorbesc și să public un interviu cu Ion Ianoși, pe care îl poți citi în acest număr. E normal, atunci când un om e atacat public, ca acesta să aibă posibilitatea să răspundă.»

…Şi-acum, iată câteva fragmente din interviul luat de Ovidiu Şimonca lui Ion Ianoşi:

«Proveniți din burghezia brașoveană. Cum arăta această burghezie din care ați făcut parte?

Bunicul meu a fost director general la o mare întreprindere transilvăneană. A fost un om înstărit. Eu am parcurs experienţe destul de grele. Tatălui meu i s-au luat toate magazinele în timpul guvernării antonesciano-legionare, am fost scoşi afară din casa bunicului meu pe baza legilor rasiale. Am fost eliminat, între 1940 şi 1944, din şcolile de stat. Eram evreu, făceam parte din burghezia de provenienţă austro-ungară, la noi în casă se vorbea ungureşte şi nemţeşte.

Cum se explică simpatiile dvs. de stânga?

Am avut speranţa, după 1944, într-o însănătoşire a climatului istoric şi social, chiar şi pentru minoritari. Eu eram dublu minoritar: eram evreu, iar acasă vorbeam ungureşte. După aceea, am devenit intelectual român prin proprie decizie. Eu m-am decis pentru acest destin după ce am terminat studiile universitare.

Ce speranțe aveați în 1944?

Când a căzut Antonescu, după lovitura de stat, în familia mea au fost unii rezervaţi şi sceptici în privinţa viitorului. Acelaşi bunic al meu se uita la noi, la mine şi la tata, cu o îngăduinţă uşor ironică. De altfel, bunicului meu i se va lua din nou casa, la naţionalizare. Numai că tatăl meu, şi pe urmele lui şi eu, am crezut că va urma o perioadă mai bună, în care statutul nostru de minoritari evrei nu va mai conta. Era utopia pe care au împărtăşit-o destul de mulţi.

Ați crezut în comunism?

Evident. Am crezut în comunism. Eu şi tatăl meu am avut această iluzie, utopie, speranţă, spuneţi-i cum vreţi. Pe parcurs, această speranţă a fost infirmată. Tatăl meu a fost practic expulzat, ca fost burghez, din oraşul Braşov, rebotezat Oraşul Stalin, şi a avut norocul că a fost angajat corector de noapte la Bucureşti, la un ziar de limbă maghiară.

La dvs. cum s-a concretizat această credință în comunism?

Între anii 1945-1947 am frecventat acele grupări ale UTC-ului, apoi ale Tineretului Progresist, cum erau denumite în epocă. Am fost primit în Partidul Comunist înaintea împlinirii vârstei statutare. Pe urmă m-am dus la facultate, am început studiile la Cluj, unde am cunoscut mulţi colegi care aveau aceleaşi iluzii. În 1949 am fost trimis la studii la Leningrad.

Deci ați studiat la Leningrad?

Acesta a fost un alt noroc al meu. Mă puteau repartiza într-un orăşel de provincie, dar am ajuns în acea superbă metropolă, care mi-a schimbat într-un fel destinul.

Știați rusește?

Nu ştiam nici un cuvânt. Acolo am învăţat. La primul examen, un reputat istoric al perioadei antice râdea de bâlbâiala noastră în ruseşte în care încercam să vorbim.

La Leningrad, cât era de comunistă universitatea?

Eu eram la Universitatea „Jdanov“. Universitatea purta numele lui Jdanov. Acesta fusese, indiscutabil, un călău odios, au resimţit lucrul acesta în primul rând leningrădenii, după război, când, la capătul suferinţelor îngrozitoare din blocadă, a lichidat întreaga conducere din timpul asediului nazist de 900 de zile. Facultatea de filozofie, la care am învăţat eu, era slabă, îndoctrinată. Stalin a mai trăit până în 1953. Din 1949 şi până în 1953 a trebuit să buchisim textele primitive ale lui Stalin. După moartea lui Stalin, la Facultatea de Filozofie au putut să revină profesori foarte buni. La Leningrad am avut, însă, câteva avantaje: oraşul era superb, îşi păstrase vechea tradiţie imperială, muzeele erau excelente şi bibliotecile – suficient de permisive. Chiar dacă nu-ţi plăceau cursurile, puteai să te retragi în biblioteci, unde găseai întotdeauna lucrări de valoare să citeşti. Una peste alta, cultural am ieşit îmbogăţit.

Ce s-a întâmplat după revenirea în România?

Am fost repartizat lector universitar la Institutul de Teatru şi Cinematografie. În 1955, m-au luat cu jumătate de normă şi la un ziar unguresc, ca să mă ocup de pagina culturală, unde am lucrat un an, până cu puţin înainte de izbucnirea Revoluţiei maghiare. În 1956, s-a întâmplat şi acel eveniment biografic la care se referă toţi cei care vor să mă scoată mare vinovat: am devenit activist sau, cu un termen al epocii, „instructor al CC“, la Sectorul de Artă, la Secţia de Ştiinţă şi Cultură. Vreţi să vă spun ceva? Am avut un beneficiu secundar neştiut de mine. Toţi cei de la ziarul maghiar au fost daţi afară şi stigmatizaţi pentru simpatia faţă de revolta din Budapesta, aş fi fost şi eu printre ei dacă nu plecam mai repede.

Ce făceaţi ca „instructor al CC“?

Stăteam într-un birou. N-aveam nici un rol decizional. Titulaturii de „instructor“ i se conferă astăzi puteri oculte. Ca „instructor al CC“, m-am ocupat de teatrele maghiare, iar apoi am trecut la Sectorul de Literatură. Acesta este episodul incriminat.

Şeful nostru era un muncitor, Constantin Drăgoescu. În birou mai erau poetul Tiberiu Utan, prozatorul Alexandru Simion şi cu mine. Ţineam legătura cu Uniunea Scriitorilor, discutam cu scriitorii, încercam să le rezolvam doleanţele. Citeam reviste, citeam sumare, ne trimitea "Gazeta literară" sumarul. Ceream câte un text să-l vedem. Paul Georgescu era la "Gazeta literara", Crohmălniceanu era la "Viaţa Românească". Ceream câte un text, discutam cu redactorul-şef, cu redactorii-şefi adjuncţi, să mai schimbe câte ceva. O altă obligaţie: când aveau loc Conferinţele scriitorilor, noi trebuia să scriem, în numele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, un salut. Un salut în limba de lemn, care se refăcea de şapte sau opt ori. Acel text ajungea la Gheorghiu-Dej, care îl citea în faţa scriitorilor sau îl transmitea printr-un emisar. Eu mă mai ocupam şi de revistele culturale în limba germană şi maghiară.

Ceea ce făceaţi dvs. nu era o formă de cenzură?

Puteţi sa o numiţi şi aşa. Problema era cum o făceam. Recapitulând acei ani şi discutând astăzi cu Alexandru Simion, cu care mă mai întâlnesc, pot spune că implica, într-adevăr, şi o formă de cenzură. Dar e de adăugat ceva: încercam să prevenim neplăceri pe care le-ar fi putut risca autorii. În acest sens, nu consider că am făcut vreun rau. Noi eram oameni de cultură, pe cât posibil încercam să ajutam. Dacă se oprea o carte la Direcţia Presei şi Tipăriturilor, şeful de acolo ne trimitea cartea, la cerere, să vedem ce e cu ea. Citeam cartea, noi eram consideraţi „specialiştii“, făceam observaţii, în aşa fel încât cartea să poată fi tiparită.

Mă uit în ochii dvs. şi vă întreb: în acea perioadă, aţi făcut vreun rău unei persoane?

Nu ţin minte să fi făcut vreun rău unei persoane. Nu ţin minte. Ţin minte că au fost situaţii când toţi trei am salvat un volum sau un scriitor.

Încă o întrebare: după 1989, a venit cineva la dvs. să vă spună „domnule Ianoşi, aţi fost un ticălos"?

Niciodată. Nimeni n-a venit să–mi spună aşa ceva. Ideea că am făcut rău cuiva nu mi-a imputat-o nimeni după 1989. Au fost, însă, confraţi, cu care fusesem în bune relaţii, care mi-au imputat în scris că am fost activist, instructor. Şi, mai ales, mi-au imputat că sunt marxist. Da, pe Marx îl cunosc bine, l-am citit, l-am analizat şi cu bune, şi cu rele.

Vă mai pun o întrebare: a ajuns cineva în închisoare din cauza dvs.?

Nu. Nimeni n-a ajuns la închisoare din cauza mea. Şi nimeni din biroul unde lucram nu a contribuit la trimiterea vreunei persoane la închisoare. Atribuţiile noastre erau foarte limitate, ţineam legătura cu Uniunea Scriitorilor şi cu revistele literare, cele în limba română, maghiară şi germană. Când am ajuns eu acolo, în 1956, era un moment de mimare a unei liberalizări. Murise Stalin de trei ani, la Congresul al XX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice se denunţase „cultul lui Stalin“, în Polonia se produsese schimbarea conducerii, în Ungaria izbucnise Revoluţia. Iar în România se mima liberalizarea. Ştiţi când a venit plata pentru aşa-zisa liberalizare românească? În 1958. În vara acelui an s-au făcut nişte adunări publice îngrozitoare de denunţare, de demascare a unor intelectuali şi chiar a unor comunişti eretici.

Aţi participat la acele procese, aţi acuzat sau denunţat vreun coleg?

Niciodată. N-am denunţat nici un coleg. La unele dintre acele reuniuni am fost, dar niciodată n-am avut vreun rol, nici direct, nici indirect.

Aţi vrut să plecaţi din funcţia de „instructor al CC“?

Am depus eforturi insistente, din 1964, să plec. Abia în martie 1965 mi s-a dat drumul. Eu voiam să scriu, voiam să predau la facultate, n-am întrerupt niciodată cursurile. Am lucrat, între 1955 şi 1958, la Institutul de Teatru şi Cinematografie, iar din 1958 am predat cursul de Estetică la Facultatea de Filozofie a Universităţii Bucureşti. Zece ani după Tudor Vianu eu am reluat cursurile de Estetică la Facultatea de Filozofie. Am ştiut tot timpul că treaba mea este numai cărturărească. Eu, acolo, la Sectorul de literatură de la CC, acolo am scris primele două cărţi. Prima carte se cheamă "Romanul monumental şi secolul XX", apărută în 1963. E o carte proastă. A doua carte a fost "Thomas Mann", valabilă. Nu m-am identificat niciodată cu meseria de activist, m-am simţit cadru didactic şi om care doreşte să scrie.

Daţi-mi voie să mă mai uit încă o dată în ochii dvs. şi să vă întreb: aţi avut vreo legătură cu KGB-ul sovietic?

Niciodată, nici o legătură.

Dar cu Securitatea română?

De doua ori, Securitatea a vrut să mă agaţe. Am refuzat de ambele dăţi. Şi am reuşit să contracarez aceste tentative. Cum? Am pus pe hârtie că am fost vizitat acasă de ofiţeri de Securitate, care mi-au propus colaborarea. Am dat toate detaliile. Aceste foi, în care relatam lucrurile, le-am dus la Centrul Universitar de Partid şi la Uniunea Scriitorilor. Unul din texte l-am înmânat lui D.R. Popescu, care era preşedintele Uniunii Scriitorilor, cerând să mi-l înregistreze ca pe o hârtie oficială. M-am gândit că dacă fac publice aceste tentative de racolare, Securitatea se dă de o parte. Aşa s-a şi întâmplat în ambele cazuri. În felul acesta m-am apărat de Securitate, am avut o bună intuiţie.

În anii '70-'80, dvs. eraţi solicitat să întocmiţi referate pentru cărţi care nu se ştia dacă să fie aprobate pentru publicare sau respinse. De ce prezentaţi o asemenea încredere, de ce eraţi dvs. solicitat pentru întocmirea referatelor?

Cărţile ajungeau la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste. Cei de la acel Consiliu aveau nevoie să se acopere, ca să dea drumul la cărţi cu anumite probleme. Mai ales cei de la Editura Cartea Românească aveau încredere în mine că pot argumenta despre o carte cât este de valoroasă şi că pot spune că nu are implicaţii politice nedorite. Mi–au cerut referate despre Noica, despre Liiceanu, despre Pleşu, în sfârsit, au fost multe cărţi, Noica mi-a fost foarte recunoscător, mi-a scris şi scrisori în acest sens, eu l–am preţuit mult pe Noica. Într-o polemică iscată împotriva lui Noica, eu i-am luat apărarea. Fusese admonestat în "Era socialistă" şi eu i-am luat apărarea în "România literara".

De ce credeţi că v-a atacat Mircea Mihăieş? De ce credeţi că a spus să renunţaţi la „neruşinare şi la nesimţire“?

El spune mai mult. Spune că nu cere, de pildă, să mi se ia pensia. Dar cum ar putea să ceară să mi se ia pensia? Eu am dobândit pensia, ca orice cetăţean, pe baza muncii de 50 de ani la facultate. În ce calitate ar putea să ceară să mi se ia pensia? Am fost extrem de mirat şi şocat de aceste trei articole (oare va fi un întreg serial?). Şi am început să mă întreb: de ce oamenii au două feţe? Mircea Mihăieş se ocupa de cultura anglo-saxonă şi eu îi citesc cu interes acele articole sau cărţi. Pe de altă parte, vine şi spune că nu cere să mi se ia pensia. În cazul lui Mircea Mihăieş, omul nu-mi cunoaşte în detaliu nici viaţa, nici munca, i s-a năzărit o chestiune prin ricoşeu, cred eu. El viza, de fapt, pe altcineva, şi atunci şi-a abătut furia asupra mea.

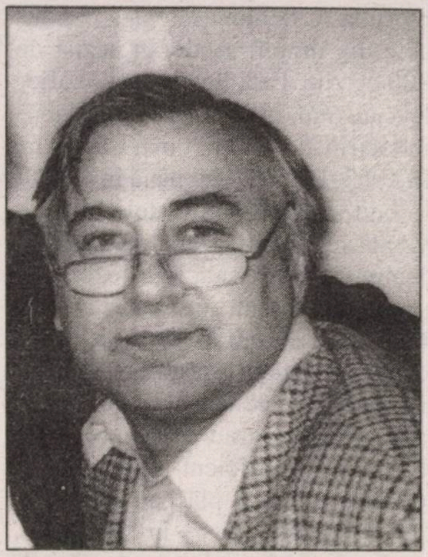

Adrian-Paul Iliescu: omul care aduce ploaia (de înjurături la adresa lui Ion Ianoşi)

Aţi avut vreun conflict cu Mircea Mihăieş?

Niciodată. Nu-l cunosc, n-am schimbat un cuvânt. Eu cred că el are în minte o aiureală. Profesorul Adrian-Paul Iliescu a publicat recent o carte, "Anatomia răului politic", carte care îmi este dedicată.

Şi doar pentru acea dedicaţie să vă atace?

Mircea Mihăieş îşi închipuie, probabil, că eu aş fi inspiratorul acelei cărţi, un fel de „eminenţă cenuşie“. De unde şi până unde? După părerea mea, Mircea Mihăieş loveşte în mine pentru că, în acea carte, Adrian-Paul Iliescu polemizează cu el şi cu alţii. Dar eu nu am nici o răspundere pentru acea carte, pot să o citesc, pot să discut despre ea, dar nu sunt eu autorul acelei cărţi. De ce nu discută Mircea Mihăieş cu cartea în faţă, cu ce nu este de acord din acea carte, "Anatomia răului politic"?

În carte există şi un articol în care Adrian-Paul Iliescu vă prezintă ca un exemplar cărturar, vă face un măgulitor portret de profesor şi de om dedicat studiului.

Adrian-Paul Iliescu
ANATOMIA RĂULUI POLITIC
EDITURA FUNDAȚIEI CULTURALE IDEEA EUROPEANĂ

Coperta cărții cu bucluc a lui Adrian-Paul Iliescu: "Anatomia răului politic"

Lui Ion Ianoși, împreună cu care am reluat disecția iar și iar; și soțiilor noastre, Jeanina (n. Caffé) și Veronica (n. Dăneț), care ne-au asistat de atâtea ori, cu interes (față de controverse) și stoicism (față de insistențele noastre obositoare). În cele din urmă: ce vremuri frumoase au fost!

octombrie, 2005

Dedicația care l-a convins pe Mircea Mihăieș că studiul în cauză – unde apar fel de fel de ironii la adresa persoanei sale – este rezultatul unui complot diabolic pus la cale de Ianoși

Și? N-are dreptul Adrian-Paul Iliescu să mă aprecieze? El mi-a fost student, a fost un excelent student, e o personalitate puternică, suntem în cele mai bune relații. Gândul că noi complotăm împotriva lui Mircea Mihăieș e absurd. Eu văd în atacul lui Mircea Mihăieș asupra mea un semn malign al relațiilor dintre intelectualii din România.

Dvs. ați rămas de stânga și după 1989?

Da, fără indoială. Problema pe care mi-am pus-o era dacă renunț la tot ce însemna stânga ca element rațional – totuși, de două sute de ani există o idee de dreptate socială, care a fost numită de stânga. Secolul al XIX-lea și secolul al XX-lea au fost pline de oameni care au avut asemenea idei, iluzii, opinii, utopii, dorințe. Numiți-le cum vreți, eu le spun de stânga. Pentru mine, primele iluzii s-au dus, sunt un om bătrân, dar cred că trebuie să existe o stângă, care să gândească la ce se întâmplă astăzi în România. Vă repet: eu am ieșit dintr-o burghezie înstărită, dar burghezia de astăzi nu-mi place, nu-mi place mai ales că se pretind oameni de stânga cei cu averi fabuloase. Nu-mi place ce se întâmplă în jur. Pe mine mă apasă sărăcia de astăzi: eu umblu foarte mult cu metroul, cerșetorii din metrou mă exasperează, este un spectacol apăsător și îngrozitor, oameni săraci și foarte săraci sunt foarte mulți în jurul nostru. Sunt oameni în mizerie, care au o pensie din care nu se poate trăi. Eu am trăit din leafa de profesor universitar, am trăit din cărți, iar acum primesc o pensie de pe urma muncii mele la facultate și mai am și o indemnizație de la Academie. Niciodată n-am vrut avere, nu am mari preocupări materiale și financiare. Crezul meu au fost cărțile.»

••• Ce părere are d-na Madeea Axinciuc, directoarea Institutului Cultural Român din Tel Aviv, despre felul cum funcționează instituția condusă de ea? Citind o anchetă din "Ziarul de Duminică", am dat peste câteva mărturisiri a persoanei sus-amintite, care a devenit în câteva luni una din cele mai dinamice animatoare de cultură din lumea alialei:

«Eu am fost numită în aprilie acest an la Tel Aviv, institutul ființa din martie anul trecut. Începând cu mandatul meu, institutul are o echipă separată de echipa ambasadei, care se ocupă exclusiv de institut. Până acum, el a funcționat ca un centru cultural, oarecum ca o anexă în ambasadă. Din aprilie și până în 14 iunie, data la care au sosit secretara și intendentul, am rămas să mă ocup singură de institut. A fost o perioadă cruntă. În același timp m-am concentrat asupra muncii de reprezentare, prin participarea la toate întâlnirile și conferințele la care am fost invitată și la care am considerat că este bine să merg, chiar acolo unde nu am fost prezentată. De exemplu, la Ministerul Afacerilor Externe israelian, lucru care mi-a îngreunat și mai mult munca: m-a obligat să mă invit și să mă prezint singură pentru a intra în contact cu oamenii care se ocupă de relații culturale în Israel. În ce privește prezentarea mea, era vorba de un protocol care ținea de ambasadă. Apoi am căutat contacte, invitați pentru evenimente, parteneriate, fonduri.

Situația este dificilă nu numai la Institutul Cultural de la Tel Aviv, ci și la București. ICR este în mari prefaceri. Toate reconfigurările de la ICR se regăsesc oarecum și în frământarile noastre, de la problemele legate de noua siglă, până la noile modalități de promovare a activităților culturale.

Doresc să redeschid lectoratul de limbă și cultură română la Universitatea din Tel Aviv, ca și la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Cursul de la Universitatea din Tel Aviv va fi unul deschis, am cerut asta (el va fi oferit de ICR), sper să avem o audiență largă. O proble-

mă delicată este cea a găsirii unor traducători care să tălmăcească autori români în limba ebraică şi găsirea unor fonduri pentru constituirea unei biblioteci cu carte românească.»

••• Autorii de cărţi din *alia* se împart în două categorii: crăcănaţi şi necrăcănaţi. Crăcănaţii (de ambele sexe) sunt mitocani, obraznici, cam impostori şi se zbat să-şi facă reclamă pe toate căile posibile şi imposibile. În principiu, ei sunt gata să-şi omoare mama cu toporul sau să-şi strecoare fiica în aşternutul unui ziarist, numai şi numai să le apară numele în gazetă. Necrăcănaţii (nelipsiţi nici ei de orgoliu) sunt decenţi, binecrescuţi şi discreţi.

Alexandru Anca face parte din această a doua categorie. Pe de o parte, e foarte bine. Pe de altă parte, însă, e cam rău, fiindcă, nefăcând zgomot ca trenul şi neterorizându-i pe condeierii din jur, despre el se vorbeşte mai puţin. Iată de ce am aflat cu plăcere că nu de mult, Cercul Cultural din Haifa a organizat o seară literară consacrată tăcutului Alexandru Anca.

Cu acest prilej, poetul Andrei Fischof, de felul lui din Turda, l-a prezentat pe confratele Alexandru Anca, de felul lui din Cluj: ardelenii între ei. Extrase:

«Cine este Alexandru Anca?

Născut la Dej în 1922, termină liceul în oraşul natal şi face studii de drept la Universitatea din Cluj. Debutează literar în 1939 în gazeta dejeană "Someşul nou", apoi, în anii 1940-1944, colaborează la "Tribuna Ardealului", unicul cotidian de limbă română din teritoriul cedat Ungariei horthyste prin Diktatul de la Viena în 1940.

În toamna anului 1944 este dus de autorităţile horthyste în retragere la muncă forţată în vestul Ungariei, apoi în Germania, unde-l găseşte sfârşitul războiului. După luni de chinuitoare aşteptare prin diferite lagăre de repatriere va ajunge acasă în 1946. Îşi reia studiile, iar în 1949 devine ziarist la Bucureşti. Marginalizat în anii cincizeci, pentru "dosar", se reciclează în tehnician radio, dar continuă să scrie şi să publice poezii în revistele literare ale vremii: "Familia", "Tribuna", "România literară", traduceri din limba maghiară în "Contemporanul".

Căsătorit la Bucureşti, în 1950, cu Erna, ziaristă de origine evreiască, au împreună doi fii. Din 1988 trăieşte în Israel.

Dacă eroul volumului anterior ("Destin ardelenesc") este tânărul democrat ardelean, mi-aş permite să afirm că în al doilea volum – "Din Bucureşti în Ţara Făgăduinţei" – ni se prezintă acelaşi democrat, devenit bucureştean iar apoi bunic. Trebuie menţionată iscusinţa cu care autorul îmbină aceste aspecte, deşi, şi e firesc, în a doua parte a volumului nu rezistă tentaţiei şi revine la evenimentele politice şi sociale relatate în volumul anterior. Reporterul nu se lasă stins, nu se dă bătut şi în capitolele 48, 49 şi 50 ne trimite înapoi, pentru a nu uita trecutul, spre mişcările dramatice din timpul celui de al doilea război mondial. Avem iarăşi,

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la preţuri şi în condiţii speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile
(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

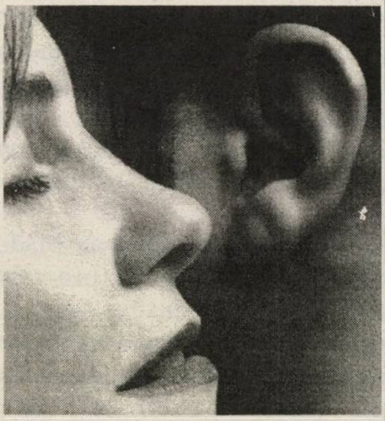

față în față, studențimea democrată (din care Anca făcea parte activă), horthyștii pro-naziști și pe cei care încercau, cu prețul propriei libertăți, să salveze evreii din Nordul Ardealului, precum Raoul Șorban, Arie Hirsch, Arnold Finkelstein, frații Moiși și Carol Moscovici, o parte din ei fiindu-mi cunoscuți din întâlnirile lor în casa părinților, la Turda.

Chiar dacă în descrierea amintirilor, în special cele legate de cei doi fii, Tavi și Tibi, amănuntele din școală, primele lor iubiri, căsătoriile etc., privite cu ochii părinților, nu e nimic care să depășească mersul neobișnuit al vieții, găsim aici sămânța prozatorului, a povestitorului care știe să ocolească banalul, știe să nu judece, ci să lase lucrurile să curgă așa cum sunt, transmițând rolul de a le judeca cititorului, de orice vârstă ar fi el.

Uimitoare sunt descrierile cutremurului din 1977, cu tot ce aceste clipe au adus după ele, iar al cărui sfârșit este o metaforă care dă întregului șoc un sens pământean, în adevăratul înțeles al cuvântului:

"Tocmai când pierdusem orice speranță, ca prin minune, totul s-a liniștit! Bătrâna și nărăvașa scoarță terestră și-a recăpătat treptat imobilismul și fermitatea cu care ne amăgește de atâtea mii de ani. Ca un om bolnav recăzut, după o criză grea de epilepsie, într-o stare binefăcătoare de letargie".

Splendid! La acestea se adaugă fotografiile originale făcute de Tibi, adevărate documente care întrec de departe reportajele de presă. Trebuie menționată ironia bonomă a autorului descriind grotescul nunții lui Tavi, celălalt fiu, în Piața Amzei din București, ca și viziunea kafkiană a alaiului pășind printre molozuri, în praful și mizeria lăsate de cutremur.

Dar iată că povestirea, jurnalul ajunge la unul din punctele cheie ale acelor vremuri: primele plecări în Israel, lăsându-i pe cei rămași într-un dezechilibru neașteptat. Ne sunt schițate personaje pitorești ca anticarul Mișu Pach, familia Czitron, apoi primele scrisori venite din Israel, provocând invidie dar și nedumerire, pe măsură ce ele devin mai puțin entuziaste, cuprinse toate de conștiința faptului petrecut. Și atunci lovitura, o nouă dezechilibrare specifică tuturor familiilor care au trecut prin asta: unul din cei doi fii, Tavi, se înscrie pentru plecare în Israel, deschizând astfel porțile celorlalți. Căci în fiecare familie a existat un asemenea deschizător de drumuri. Dacă imediat după al doilea război părinții îi luau cu ei pe copii, acum faptele se inversează: copiii pleacă primii, părinții vin după ei. Sentimentul nesiguranței, comun ambelor situații, este umilitoarea perioadă a așteptării.

...Și iată că pagina 135 ne oferă Israelul, privit pentru prima dată, prin scrisorile venite de la Tavi și familia lui, prin care soții Anca încearcă să întrevadă și să simtă aerul Mării Mediterane, aroma citricelor, libertatea. Avem din nou în față sentimente pe care le-au trăit majoritatea părinților trecuți de prima tinerețe, despărțiți pentru o vreme de copiii care le-au luat-o înainte și trăiesc în Israel, trecând prin procesul dificil al adaptării, în trecerea de la țara natală la cea eternă. Emoțiile privind fotografia grădiniței unde învață nepoții, din centrul de absorbție de la Pardes Hana, fotografiile nepoatelor sabre, născute departe de bunici, toate acestea într-o îmbinare omenească a emoțiilor și a realității, greu de stăpânit.

Cartea se termină în anul 1988, anul alialei celor doi soți, Erna și Alexandru Anca, întregirea familiei ale cărei rădăcini sunt adânc înfipte în Ardeal și care își reconstruiește cuibul.»

••• Revista "Realitatea Evreiască" are o mie de calități, dar – vai! – printre acestea nu se numără satira și umorul. Deși în țara de origine

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA – SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

au trăit şi mai trăiesc şi astăzi condeieri cu haz şi caricaturişti de soi. Conştient de faptul că sarea şi piperul lipsesc atât din paginile oficiosului din curtea Templului Coral, cât şi de la manifestările din Popa Soare, dramaturgul Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii", s-a gândit să apeleze la un confrate din Israel pentru a suplini, măcar aşa, o dată, ocazional, lipsa sus-amintită. El a răsfoit câteva numere din "Lama" lui I. Schechter (supliment ce apare vineri de vineri în "Ultima oră") şi a alcătuit o mică selecţie de satiră politică. Rezultatul sună aşa:

«Regretatul Şef Rabin dr. Moses Rosen le reamintea, deseori, împătimiţilor realizatori ai spectacolelor de Purim că în cupletele lor, chiar şi în cântece, nu trebuie să lipsească ironia, satira, umorul cât mai acid, "săgeţile" bine direcţionate spre lideri... "chiar şi la adresa mea" – sublinia Rabinul Rosen.

Mărturisesc, n-am prea întâlnit astfel de îndrăzneli în spectacolele noastre de Purim, păgubitor de... prudente. Iată, însă, că o recentă "Lama", semnată de I. Schechter, vine să ne confirme că satira e vie, trăieşte. Textul e intitulat "Vine fericirea pe Pământul Sfânt". Transcriem, deci:

"Campania electorală ia avânt şi o dată cu ea şi promisiunile electorale. Aceste promisiuni sunt atât de... cum să spunem? ...atât de promiţătoare, încât e îndoielnic că neamul evreiesc mai trebuie să aştepte venirea lui Mesia – mai ales că, după cum se pare, el nici nu mai are chef să vină. Şi, în fond, pentru ce să vină dacă, adunând promisiunile electorale, totalul lor este pur şi simplu o fericire pe acest pământ? Am trimis pe teren, la adunările electorale, o haită de reporteri care iată, mai jos, ce promisiuni au cules:

- *Partidul Muncii promite că, dacă va fi să urce la putere, salariul minim va fi mai mare, mult mai mare decât salariul maxim.*
- *Kadima. Acest partid făgăduieşte că va permite căsătorii nereligioase. Neînsuraţii şi nemăritatele nu vor mai fi obligaţi să se căsătorească la Rabinat, ci o vor putea face la policlinici, la posturile de poliţie şi chiar la tribunalele de divorţ.*
- *Likudul se obligă să oblige pe fiecare profesor să se ducă la şcoală, în speranţa că exemplul lor va fi imitat de elevi – şi numai aşa se va putea spune că învăţământul e generalizat.*
- *Partidul Naţional Religios promite să despice Marea Roşie şi celelalte mări de alte culori, pentru ca evreii să poată trece vama cu bine şi cu tot ce mai au ei şi de care vameşii nu trebuie să ştie.*
- *Mereţ se jură că va institui şi în Israel un socialism capitalist de dreapta, la fel ca în China, că doar nu suntem mai prejos decât ei.*
- *Partidul Românilor promite că va fi consecvent şi nu va deranja promisiunile altor partide, pentru că oricum nu există pericolul ca ele să se îndeplinească".*

Îţi mulţumim, dragă Igor, te îmbrăţişăm. Un gând bun întregii voastre redacţii... Şi să nu obosiţi! Avem nevoie de voi ca de aer... Deşi, aer avem, Lama (la plural) nu avem...»

••• Am primit la redacţie:

«Mult stimate domnule Mirodan,

Evreii de pretutindeni apreciază revista pe care aţi săltat-o de la Minimum la Maximum. Una dintre rubricile preferate este "Se zvoneşte că...", zvonurile fiind, cel puţin de pe vremea Agenţiei IPA, o îndeletnicire evreiască cu umor. Aflu că acum m-aţi onorat şi pe mine la această rubrică şi mă simt obligat să vă mai dau prilej de continuare. (Corespondentul nostru se referă la un *zvon* cum că a plecat de la conducerea edturii Hasefer, din Bucureşti, în urma unor neînţelegeri pe teme financiare cu conducerea Federaţiei, **n. red.**) *Deci, haideţi să (aceste expresii nu lipsesc din limbajul românesc cotidian) ne lămurim: 1. Schimbările de funcţii erau cândva* rotaţii, *acum sunt componente ale* tranziţiei *şi expresii ale* democraţiei. *Uneori sunt şi...* un *pas înainte. Eu mă rog de patru ani şi mai bine să mi se accepte demisia şi, Slava Bogu, s-a produs. 2. Cu dl. Aurel Vainer nu poţi avea conflicte, dânsul fiind un generos (cel puţin în intenţii). Nici cu Federaţia nu poţi, pentru că nu mai are gâşte, sau cel puţin nu le are pentru cei care le merită. Cum eu am grădina mea la Câmpulung-Muscel, la editură nu mă interesează decât chestiunile financiare pentru realizarea de noi ediţii prestigioase, ceea ce se asigură prin Departamentul de Relaţii Interetnice al Guvernului României. 3. Singer rămâne colaborator extern la Hasefer, ca şi Horia Aramă. Asta pentru că dorim să–l sprijinim pe scriitorul Ştefan Iureş să-şi demonstreze şi calităţile de manager.* Dixit...

Cu vechi şi bune sentimente,
Alex Singer, Bucureşti»

Ştiaţi că...

...atunci când s-a aflat că fostul asistent medical Abdul Rahman, din Afganistan, a trecut de la Islam la creştinism, fiind pasibil, pentru aceasta, de pedeapsa cu moartea, clericul musulman Abdul Raoulf a declarat la televiziunea din Kabul: "Ăsta e un lucru foarte umilitor pentru Islam... lui Rahman trebuie să i se taie capul"?

Sport

Ne place că…

…odată cu intrarea în luna mai, ne-a mai rămas numai o lună (cu bătaie) până la începutul turneului final al campionatului de fotbal din Germania.

Ne place că…

…aşa cum scrie ziarul "The People", din Marea Britanie, jucătorii englezi de la Mondiale vor avea posibilitatea să comande prostituate în cameră, serviciile persoanelor respective urmând a fi incluse în nota de plată a hotelului; ne place, în aceeaşi ordine de idei, că, prevăzând ce se va întâmpla luna viitoare, un angajat al hotelului Buhlerhohe Schloss (aflat la doi paşi de Baden-Baden) a declarat ziarului sus-amintit: "Va fi Cupa Mondială două mii sex" (în loc de six – adică şase).

Ne place că…

…primăria oraşului Hamburg (unde se vor desfăşura cinci meciuri de la Mondiale) a alocat 3,8 milioane de euro pentru construirea unei închisori, cu 150 de celule, unde vor fi plasaţi suporterii aflaţi în ofsaid, care va să zică prinşi că s-au dedat la acte de violenţă pe stadion sau prin berăriile din marele port.

Ne place că…

…naţionala de fotbal a Ecuadorului a lansat pe piaţă un parfum consacrat marelui eveniment din iunie. Parfumul este vândut în mai multe variante. Una din ele, "Dribbling" Training", va fi "o aromă tânără, dinamică, sportivă prin excelenţă"; alta, "Dribbling 9", se adresează "bărbatului modern care nu vrea să treacă neobservat".

Ne place că…

…dacă 11-le lui Victor Piţurcă, antrenorul naţionalei române, nu va fi prezent în Germania, modelul Oana Bercaru va fi prezentă la Mondiale. Ea a fost selecţionată, împreună cu alte zece fete sexi din zece ţări diferite, în "Echipa mondială de fotbal" a revistei "Playboy". Ea nu va evolua pe gazon, dar va putea fi admirată de toţi cumpărătorii "Playboy"-ului de luna viitoare.

Oana Bercaru

Ne place (ca să mai ieşim puţin din lumea jocului cu balonul rotund) că…

…deşi nu avem gheaţă, noi, Israelul (o ţară plină de paradoxuri), avem patinatori foarte buni, precum cuplul Galit Haiat şi Serghei Sahnovski, care s-au clasat pe un f. onorabil loc 6 în proba de dans, la recentele campionate mondiale de la Calgary, Canada.

Ne place (ca să ne întoarcem, totuşi, la ale noastre) că…

…peste câteva săptămâni, în loc să-i vedem toată ziua-bună ziua la televizor pe Eli Ishai şi alte figuri asemenea de politicieni, vom avea norocul să sărim în sus, de pe fotoliu, la driblingurile brazilianului Ronaldinho.

Ronaldinho

P. S.: Ne place că…

…de parcă ar fi vrut să ne consoleze pentru absenţa alb-albaştrilor din Germania, baschetbaliştii de la Macabi Tel Aviv, antrenaţi de volubilul Pini Gershon, au învins pe Olimpiakos Pireu în Liga Campionilor Europeni, calificându-se (bravo!) în "Finala celor 4" de la Praga. Unde…să sperăm că…

SCURT

- **Holocash**
- **Vina lui Antonescu: nu i-a lichidat pe toţi**
- **Teroristul Carol Isac**

„Sentinela” e la post

Ceea ce lipsea în peisajul politico-social al României de azi, mai ales acum când ţara se pregăteşte să intre în Uniunea Europeană, era o nouă publicaţie fascistă.

A apărut.

Numele tipăriturii este "Sentinela". Această sentinelă, mereu cu arma la picior, are drept scop (în spiritul scrierilor lui Ion Coja, C. V. Tudor, Paul Goma, Corvin Lupu, Gh. Zamfir ş.a., ş.a.) să apere România de primejdia evreiască şi, în plus, israeliană. Citind un amplu articol semnat Pierre de Romania (sic!), ne dăm seama unde bate noul săptămânal.

Extrase:

«După ce contele Bernadotte trimisese, la 16 septembrie 1948, Naţiunilor Unite raportul A 648, în care descria "jaful sionist la scară mare şi distrugerea satelor palestiniene", în vederea susţinerii ulterioare a raportului în faţa unor observatori internaţionali, a doua zi, la 17 septembrie, el avea să fie asasinat de către teroristul Nathan Friedman-Yellin. Acesta a fost condamnat la cinci ani închisoare, apoi amnistiat, iar după doi ani a fost ales deputat în Knesset (Parlamentul Israelului). La fel, lordul Moyne, secretar de stat britanic, declarase, la 9 iunie 1942, că evreii actuali nu erau descendenţii vechilor ebraici şi, ca atare, ei "nu puteau să revendice în mod legitim acest pământ sfânt". La 6 noiembrie 1944, lordul Moyne avea să fie ucis, la Cairo, de doi membri ai grupării Stern-Itzhak Shamir. Câteva decenii mai târziu, la 2 iulie 1975, ziarul "Evening Star" din Auckland, SUA, descoperea că cele două corpuri ale asasinilor terorişti fuseseră înmormântate la Monumentul Eroilor din Ierusalim. Şi, în perspectiva "dublului standard", lista ar putea continua... Iar, mai pe româneşte, "dublul standard" înseamnă "pentru unii mumă, pentru alţii ciumă!". Aşa că nu trebuie să ne mirăm de ce pierde România!

❖

În mod evident, congressmenii americani, ca reprezentanţi ai *lobby*-ului evreiesc (iar *lobby* înseamnă, pe româneşte, trafic de influenţă "legalizat"), sprijină Ungaria, ceea ce ar putea să pară un paradox, ţinând cont de faptul că Horthy i-a trimis pe evrei în lagărele de exterminare într-o asemenea proporţie încât l-a scandalizat şi pe Eichman. Dar aici nu este nici un paradox, ci e doar un calcul mercantil tipic evreiesc, care, deci, ţine nu de holocaust, ci de holo*cash*. Ei se folosesc acum de Ungaria pentru a-şi scoate pârleala, dar urmărind mai multe scopuri: pentru a se răzbuna, pentru a recupera din pierderile economice suferite în vremea prigonirii evreilor în Ungaria şi, îndeosebi, pentru a canaliza revendicările teritoriale neîntemeiate ale Ungariei contra României. În acest fel, slăbesc forţa de rezistenţă a României pentru a putea face un culoar liber exodului evreilor în România. Aceasta, deoarece România este considerată ca ţară de refugiu în cazul când Israelul, chiar ajutat fiind de SUA, nu-i va putea extermina pe arabi şi, prin extensie, pe musulmani, ci, dimpotrivă, s-ar întâmpla chiar invers: arabii, solidarizându-se, în sfârşit, ar putea să îi extermine pe evrei.

Poporul român nu este antievreu, antiţigan, antimaghiar etc. – ca dovadă că le-a permis, secole în şir, acestor minoritari să se aciuieze şi să se înmulţească aici – dar, la fel ca în preajma lui 1907, nu mai poate tolera agresiunile economice, informaţionale, psihologice, axiologice etc. comise sau dirijate de comunitatea evreiască internă şi internaţională la modul cel mai autentic terorist posibil, precum nici pe cele ale ţiganilor, în proporţiile respective. Poporul român este "tolerant", dar nu vrem ca România să devină o casă de toleranţă, în care au început să o transforme – de conivenţă cu detractorii poporului român, din interior sau din afară – lichelele xenocrate care s-au perindat, până acum, la guvernare în România ocupată de Tranziţie. Intenţia evreilor de a învinovăţi poporul român imputându-i acea aberaţie cu "400.000 de evrei omorâţi" şi de a încerca să recupereze proprietăţi pe care nu le-au avut sau pentru care primiseră, deja, despăgubiri la emigrare – cum procedează, acum, un alt evreu-detractor al României, Radu Ioanid, nu face decât ca poporul român să respingă, într-adevăr, cu oroare, tot ce-i aminteşte de suferinţele provocate de evreii care i-au adus comunismul: alde Ana Pauker, A. Nicolski, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Walter Roman şi urmaşii lor neocominternişti, ca Radu Ioanid, Vladimir Tismăneanu, Andrei Oişteanu, Horia Patapievici şi toţi ceilalţi, de mai demult şi de acum. Acest demers este făcut cu ajutorul lichelelor care, pentru o pereche de dinţi de aur puşi în Israel, sau pentru sprijinul de a ajunge preşedintele României, sunt în stare să vândă ţara. Cum se face, oare, că atât în intervalul 1944-1964, cât şi în intervalul 1989-2006, principalii vectori ai războiului axiologic, politic şi economic dus contra României sunt tot indivizi din neamul lui Israel, ramura Iuda, ca Sorin Beraru, Alexandru Bittner, Radu Ioanid, Vladimir Tismăneanu, Nati Meir, Maor Zinger ş.a., în cârdăşie cu cei racolaţi aici?!

❖

Este necesar să amintim şi reacţia politrucilor evrei din România şi de aiurea la afirmaţiile din iulie 2003 ale preşedintelui Ion Iliescu privind dimensiunea reală a holocaustului: cum că au suferit şi alte popoare, unele în mult mai mare măsură decât evreii. Această afirmaţie a avut rolul hârtiei de turnesol, pentru că a scos la iveală sentimentele reale ale Israelului şi ale Consiliului Mondial Evreiesc faţă de România. Elocventă, în acest sens, este şi reacţia ambasadorului, de atunci, Sandu Mazor, – un român "autentic" după nume! – care, la câteva zile după ce s-a răţoit la preşedintele României pentru că formulase ideile de mai sus, face cerere de reacordare a cetăţeniei române! Adică după ce a acuzat România că ar fi participat la Holocaust, mai vrea să se naturalizeze, din nou, ca cetăţean român.

Nu ţi-e frică, Mazore, că o să te "holocaustizăm" din nou?!

După unele informaţii, în aceşti 16 ani, în România ar fi (re)venit, asemenea lui Sandu Mazor, circa 300.000 de evrei. Ce ne poate spune, despre aceasta, Serviciul Român de Informaţii, sau măcar Serviciul Român de Imigrare?! Pentru că Anuarul statistic român păstrează o tăcere mormântală.

❖

Este locul să facem, totuşi, câteva corecturi necesare la aberaţiile acestui Carol Isac (referire la un articol al lui Carol Isac, publicat în "Ultima oră" în anul 2001, **n. red.**), care, se pare, n-a stat prea mult în România, unde toţi evreii ar vrea să se întoarcă – şi nu ştim din ce cauză mai au acest curaj, de vreme ce ar fi fost atât de "prigoniţi" tot timpul: 1) Mareşalul Ion Antonescu a fost "judecat" drept "criminal de război" exclusiv de către coreligionarii săi comunişti din URSS, de conivenţă cu evreii instalaţi de URSS în România cotropită (Ana Pauker, A. Nicolski, Teohari Georgescu, Silviu Brucan, Alexandra Sidorovici – nevasta Brucanului –, Vasile Luca – pe numele adevărat de evreu maghiarizat Laszlo Lukacs – ş.a.); 2) Mareşalul nu a excelat "prin zelul său în aplicarea unui program antisemit", ci, dimpotrivă, i-a protejat pe evrei (poate şi pentru că, aşa cum insinuează unii, ar fi avut o amantă evreică?!); 3) aparenta politică antievreiască a regimului Antonescu a fost doar un paravan pentru a mima consensul cu politica impusă de Germania hitleristă, paravan în spatele căruia a putut să-i protejeze pe evrei; în acest sens, este arhicunoscut faptul că floarea intelectualităţii şi a tineretului român lupta şi murea la Cotul Donului, în timp ce evreii erau foarte "persecutaţi" în ţară, fiind puşi să dea zăpada de pe străzi în oraşele României; 4) nu există nici "o parte a poporului român care respinge, cu oroare, încercarea de reabilitare a Mareşalului Ion Antonescu", ci există doar câţiva indivizi mercenari şi/sau dezaxaţi, ca Sabin Gherman, Gabriel Andreescu, Cristian Tudor Popescu, Sorin Mitu, Lucian Boia ş.a.; 5) în schimb, îl asigur pe Carol Isac şi pe cei care se exprimă ca el, de un fapt – pe care presupun că îl ştiu cu certitudine, dar îl escamotează în încercarea de a insinua ideea contrară – anume, că poporul român a ajuns, acum, "să respingă" la Mareşal – dar nu "cu oroare", cum în mod terorist se exprimă Isac, ci doar cu foarte mare regret – tocmai conciliatorismul său (de care s-a molipsit de la Perfidul Albion, pe care-l admira – neîntemeiat, după cum s-a văzut), tocmai lipsa de fermitate cu care i-a tratat pe evreii-comunişti şi pe ţiganii-infractori, "pe care nu i-a terminat pe toţi!" – dar nu la modul extremist practicat de hitlerişti şi de unguri, ci în sensul "soluţiei finale" avute în vedere iniţial de germani: adică "să îi ducă de unde au venit", iar, la nevoie, chiar să-i execute, fiindcă aşa s-au pedepsit specula şi furturile, totdeauna, în timp de război!»

Nota Redacţiei "Minimum": O mică precizare. Obişnuiţi, ca şi islamiştii, să mintă de sting, fasciştii de la Bucureşti înşiruie de-a valma nume de evrei şi de români, încredinţaţi că ţine la popor. Astfel, trebuie spus că Vasile Luca, Teohari Georgescu, Alexandra Sidorovici sau H.R. Patapievici nu sunt evrei.

Feriţi-vă de paparazzi!

«– Poftiţi, poftiţi!

Administratorul, domnul B., deschide uşa până la jumătate, după care mă trage, pur şi simplu, în mijlocul holului de la intrare. Clanţa trosneşte în urmă, uşa se închide cu zgomot, apoi, preţ de câteva secunde, cade o linişte nefirească. Tuşesc şi întreb:

– Deci?

Domnul B. ia o figură gravă şi rosteşte fiecare cuvânt între şoaptă şi voce tare:

– S-a întâmplat acum două zile, domnule. Pe la două. Au sunat la uşă la mine trei indivizi. Ziceau că sunt colegi de-ai matale, de la televiziune. Le-am deschis şi-am stat de vorbă, cum stăm noi acum, aici. Că dacă ai restanţe la întreţinere. N–are, dom'le, am zis eu, omul plăteşte la timp, nu-s probleme. Apoi, dacă ai câine. Sau dacă dai petreceri şi deranjezi vecinii. Nu, dom'le, le-am spus, e un vecin cumsecade, pleacă devreme şi vine seara târziu, n-am auzit să fi deranjat pe cineva. Da' ei începuseră deja să mă deranjeze pe mine, mă înţelegi dumneata? Că am început să mă mir şi eu de ce-mi pun atîtea întrebări! Duceţi-vă, dom'le, şi staţi de vorbă cu el despre toate astea, dacă ziceţi că sînteţi colegi, ce mă întrebaţi pe mine?! Ei nu şi nu, că nu eşti mata acasă, că te prind greu, şi să le spun eu dacă bagi femei în casă. De unde să ştiu eu, domnule, că doar n-am stat să pândesc! Între timp, am văzut că unul dintre ei avea prinsă la şapcă o chestie din aia micuţă, ca o cameră de luat vederi. Când au văzut că nu scot nimic de la mine, au plecat. Da' eu am zis să vă spun, că sunt om bătrân şi-am trecut prin multe, iar ăştia nu se potolesc niciodată, fir-ar mama lor a dracului de securişti!

Nu erau securişti. De fapt, nu erau securişti vechi, erau un soi de securişti de tip nou. Lor le place să–şi spună paparazzi. Majoritatea stau aciuaţi prin redacţiile unor publicaţii bizare care îşi fac un titlu de glorie din faptul că au reuşit să fotografieze o persoană publică în timp ce se scărpina în nas sau în fund. Mai nou, bat la uşile vecinilor de bloc, întrebînd despre familie, copii, eventuale amante, vicii, restanţe la întreţinere. În aşteptarea marilor "lovituri de presă" din categoria "l-am prins cu alta" sau "priviţi-o şi pe asta ce jalnic arată nemachiată", păduchii pomeniţi mai sus foşgăie prin viaţa privată a oamenilor, fără teamă că ar putea cineva să-i strivească. În timp, adună un dosar voluminos cu bucăţi de viaţă intimă, pe care îl valorifică aşa cum cred ei că e mai bine: publicându-l în reviste imunde ori şantajându-i pe cei care fac obiectul unor asemenea intense urmăriri.

E o problemă gravă. La fel de gravă, îndrăznesc să spun, ca şi întocmirea fostelor dosare de Securitate. Din cauza cîtorva imbecili care au decretat, cu de la ei putere, că orice persoană, mai mult sau mai puţin publică, trebuie să-şi asume riscul de a fi subiectul unor supravegheri de tip paparazzi, toate abuzurile comise asupra vieţii private au devenit fapt obişnuit, de zi cu zi. Şi cel mai dureros este când responsabilitatea acestor derapaje se aruncă asupra publicului. Cum? Printr-un procedeu simplu, mârşav, dar simplu, o ridicare din umeri, o explicaţie de genul "publicul vrea, e interesat de asemenea amănunte, noi sîntem în slujba cititorilor noştri, aşa că...".»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Nota Redacţiei: Ştii ce? Nu mi-e ruşine nici cu paparazzi de la noi…

O oră în gara din Arad (dar ce oră!)

«S-a nimerit să petrec o oră în aşteptarea unei legături de tren, duminică între orele 4.00 şi 5.00 dimineaţa, în Gara Mare din Arad şi vă spun, cu mâna pe inima, că este inimaginabil ce am putut vedea acolo. Construcţia, cândva o elegantă bijuterie arhitectonică austriaca, este astăzi o hardughie urât mirositoare, un şantier abandonat, o ruină mai ceva decât produsele imaginaţiei horror ale cinematografiei mondiale. M-am tot plimbat uluit, vreme de un ceas, prin holuri şi coridoare surpate, pe sub tavane înnegrite de mucegaiuri şi de infiltraţiile ploilor, cu mortarul căzut, cu foste stucaturi rânjind spre bieţii călători. Peroanele sunt desfundate, pline de gropi, acoperişurile din beton, menite să adăpostească oamenii de ploi, sunt şi ele căzute, au rămas stâlpii de susţinere, iar pasajul de trecere pe sub liniile de tren, iluminat chior de două becuri, cu bălţi şi cu o mâzgă subţire de noroi, aduce în memorie vremea razboiului. Am întrebat doi ceferişti cum poate dormi noaptea liniştit şeful de gară şi au mormăit duşmănos că nu sunt bani şi că somnul ălora din Bucureşti ar trebui să fie tulburat de starea asta. Eu zic că şi unii, şi ceilalţi ar trebui să aibă somnul la fel.

Pentru ce, dom' şef de gară, nu vezi Domnia ta că sala de aşteptare are taman trei bănci slinoase pe care dorm în frig câţiva boschetari deoarece geamurile uşii sunt sparte?! Cum poţi trece pe lângă ea cu tot cu chipiul dumitale, cu funcţia şi cu salariul pe măsură, zi de zi şi să nu o vezi?! Cum se poate, omeneşte vorbind, să nu-ţi pese că acolo stau călătorii în frigul iernii din cauză că nu puneţi geam la uşă?! Puneţi măcar un nailon, domnilor ceferişti. O băşică de porc, aşa, că în bordeiele noastre strămoşeşti. Mi-este greu să descriu guvernului Tăriceanu duhoarea de acolo, un amestec între dormitorul militar din comunism combinat cu miasmele de prin spitalele psihiatrice ceauşiste şi celebrele case de copii care au înspăimântat Vestul prin anii nouăzeci. Dacă nu mă credeţi, sunteţi invitaţii mei în sala de aşteptare din Gara Arad.»

(Dintr-un articol de Daniel Vighi; în "Cotidianul", Buc. 2006)

Au schimbat textul reclamei electronice

«Un comando de tineri, membri ai unei grupări denumite "Billboard Poets", care se ocupă cu vandalizarea panourilor publicitare prin modificări aduse afişajelor acestora, a reuşit piratarea singurului billboard electronic din Bucureşti. Tinerii, înarmaţi cu pistoale de jucărie, au pătruns în birourile companiei care administrează softul billboard-ului electronic din Piaţa Unirii şi i-au forţat pe tehnicienii acesteia să difuzeze următorul mesaj: "într-o seară am cărat cu nevastă-mea/ zece găleţi cu căcat/ cred că din 98 nu ne-am mai simţit/ unul lîngă altul atât de bine/ vomam şi râdeam râdeam şi vomam/ am jurat atunci/ să nu mai mâncăm niciodată/ printre câinii înnebuniţi de duhoare/ printre bibilici în bezna de sub zarzării înfloriţi/ lumina lanternelor tăia picioarele ei/ grosolane în uriaşii pantaloni de trening/ ai lui socru-miu şi cu adevărat picioarele ei coborau/ ca-n pildele lui Solomon/ direct până-n moarte// apoi pe nespălate cum se şi face/ după zdrobitul strugurilor după înmormântări/ sau după lucrările cu vidanja/ pe nespălate am făcut dragoste-n draci".

Mesajul a rulat de-a lungul întregii după-amieze de sâmbătă, stârnind nedumerire în rândul trecătorilor şi al vânzătorilor de discuri-pirat din zona restaurantelor McDonald's şi KFC. Angajaţii celor două unităţi comerciale au raportat o scădere semnificativă a vânzărilor pe perioada deturnării panoului electronic.

Printr-un comunicat oficial transmis a doua zi, Serviciul Român de Informaţii a precizat că, deşi vinovaţii nu au fost încă prinşi, s-a reuşit în schimb identificarea textului. Acesta face parte dintr-un volum de poezie apărut recent la Editura Cartea Românească, intitulat "cântece eXcesive". Chemat pentru interogatoriu, autorul volumului, poetul Dan Sociu, a negat orice implicare în această acţiune.»

(Dintr-un articol de Cristi Neagoe: în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

La 10 iunie 2004 am murit. Asta îmi este declaraţia

«Cea mai ciudată petiţie primită la Primăria din Iaşi în ultimii ani a fost depusă de curând de un bărbat care declară în scris că solicită să nu-şi mai plătească impozitul pe autoturism deoarece şi-a pierdut Trabantul, iar după câteva luni, în anul 2004, a murit. "Nu mi-am dat seama unde am lăsat maşina, am reclamat la poliţie că am pierdut-o, nu a mai găsit-o apoi nimeni. După câteva luni, la 10 iunie 2004, am murit. Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi o semnez". Adresa a fost înregistrată de Registratura Primăriei din Iaşi, iar Cosmin Coman, directorul executiv al Primăriei Iaşi, crede că semnatarul petiţiei ar fi o rudă a decedatului, care a dorit să dea declaraţii – în numele mortului – pentru ceea ce s-a petrecut de fapt.»

(Din ziarul "Libertatea", Bucureşti 2006)

Cursuri de birjari

«Viceprimarul comunei nemţene Bicaz, Costache Lupu a propus omologilor din Primăria Piatra Neamţ să înfiinţeze în oraşul de la poalele Pietricicăi un serviciu de "hipo-taximetrie". În calitatea sa de preşedinte al Clubului de Hipism "Girostar", viceprimarul Lupu va organiza cursuri de călărie şi conducere a atelajelor. Mai cu seamă şomerii şi tinerii necalificaţi se vor specializa în pocnitul biciului şi strunitul cailor. Cu patalama, aceştia vor fi primii birjari licenţiaţi în plimbatul trăsurilor prin Piatra Neamţ. Ideea birjelor pe post de taximetre este un proiect mai vechi al edililor pietreni, amatori să cumpere sau să dea comandă de birje silenţioase şi cochete.»

(După "Gândul", Buc. 2006)

O mamă numită Bruxelles

Luna trecută, prof. Hert Jan Hofstade, din Olanda, specialist în probleme legate de integrarea europeană, s-a aflat la Bucureşti. Întrebat de-un reporter al ziarului "Cotidianul" cum vede integrarea apropiată a României în Uniunea Europeană, el a răspuns:

«Va fi dificil. Românii vor trebui să înveţe să gândească şi să acţioneze singuri pentru ca ţara să participe în procesul european. Mi-e teamă că românii aşteaptă "Bruxelles-ul" ca pe o altă mamă care să aibă grijă de ei – şi nu va fi deloc aşa. S-ar putea să fie dezamăgiţi.»

Impozit pe apă de ploaie

«Buzoienii ar putea plăti, începând din 2006, taxă pe apa de ploaie, Regia Autonomă Municipală urmând să propună aleşilor locali implementarea acestei dări, transmite Mediafax. Potrivit directorului tehnic al Regiei Autonome Municipale Buzău, Dumitru Cristea, sumele pe care le-ar putea plăti buzoienii pentru apa de ploaie încep de la 25.000 de lei vechi pe lună, fiind vorba despre perceperea unei taxe pentru apa de ploaie care ajunge în canalizările din apropierea caselor şi blocurilor, precum şi de apa rezultată după topirea zăpezii.

O astfel de propunere privind introducerea taxei pe apa de ploaie a fost respinsă în şedinţa Consiliului Local Municipal Râmnicu Sărat. Primarul Râmnicului, Constantin Ghinioiu, le-a atras atenţia aleşilor locali că intenţia perceperii de bani de la cetăţeni pentru apa de ploaie din gospodării sau din faţa blocului a iscat deja nemulţumiri, cu atât mai mult cu cât în oraşul respectiv există numeroase străzi fără canalizare.»

(Din ziarul "7 plus", Buc. 2006)

Colecționarul de clopote

«Una din puținele colecții de clopote din lume se află acasă la suceveanul Cornel Costeliuc, în vârstă de 37 de ani, din comuna Breaza. De formație inginer zootehnist, în prezent este fermier și liderul unei asociații a crescătorilor de taurine cu peste 10.000 de membri, "Noua fermă". De mai mulți ani, bărbatul are o pasiune ciudată, anume colecționează clopote.

"Nu știu clar momentul în care am decis să mă apuc de colecționat așa ceva, dar cu timpul am ajuns să adun peste 300 de piese, clopote mici, clopoței, zurgălăi și tălăngi care se atârnă la gâtul oilor sau al vacilor. Ca vechime, veteranul clopotelor din colecție este din anul 1754, dar mai am câteva vechi de prin 1800. Cred că ideea mi-a venit când am primit câteva clopote – ca premii – la niște concursuri pe teme de creșterea animalelor, în Austria. Am vizitat acolo magazine care vindeau clopote și am achiziționat câteva. De la un prieten din Austria am primit un clopot deosebit, care are în relief scene biblice. Am mai primit un clopot de colecție din Elveția, de la un român stabilit acum 30 de ani în străinătate, un fost pădurar. După aceste evenimente, mi s-a deschis un fel de apetit pentru colecționat clopote și m-am ocupat serios de asta", a declarat Cornel Costeliuc. El nu poate evalua valoarea colecției sale și precizează că nu contează pentru el decât valoarea sentimentală. "Clopotele au ceva unic, nu îmbătrânesc, nu se deteriorează, nu își pierd valoarea și fiecare este unic. Nu cred că mai știu pe cineva în România care colecționează clopote", a adăugat ineditul colecționar.»

(Dintr-o relatare de Cătălin Coca; în "7 plus", București 2006)

Și-a trimis șoferul să dea examen în locul lui

«Viceprimarul din Deva, Florin Oancea, a vrut să scape de un examen și l-a trimis pe șoferul primăriei, Ion Ognean, în locul său. "Am fost sesizați de către un coleg de-al masteranzilor că nu domnul viceprimar a fost în sala de examen, ci altcineva", a declarat Ion Pitulescu, directorul Centrului din Deva al Universității. Acesta a adăugat că în urma sesizării a comparat lucrarea respectivă cu alte lucrări mai vechi ale viceprimarului din Deva și a observat diferențe.

Viceprimarul Oancea susține că a vrut să demonstreze prin această metodă cum în cadrul universității respective diplomele se obțin foarte ușor. "Mi-am trimis șoferul la acest exmen pentru că am vrut să-i testez. Nu au fost verificate buletinele, iar profesorii s-au prins doar după terminarea examenului".

"Să fim serioși, nu cred că domnul viceprimar a vrut să ne testeze pe noi. Domnul Oancea chiar și-a cerut scuze când a aflat că va fi exmatriculat în urma acestui incident", a declarat Ion Pitulescu. Acesta a adăugat că va sesiza organele de urmărire penală pentru substituire de persoană.»

(Dintr-o relatare de Oana Munteanu; în "Cotidianul", Buc. 2006)

Câteva motive pentru care iubim femeile

«Iubim femeile pentru că au sâni rotunzi, cu gurguie care se ridică prin bluză când le e frig, pentru că au fundul mare și grăsuț, pentru că au fețe cu trăsături dulci ca ale copiilor, pentru că au buze pline, dinți decenți și limbi de care nu ți-e silă. Pentru că merg pe stradă drepte, cu capul sus, cu umerii trași înapoi și nu răspund privirii tale când le fixezi ca un maniac. Pentru că trec cu un curaj neașteptat peste toate servituțile anatomiei lor delicate. Pentru că în pat sunt îndrăznețe și inventive nu din perversitate, ci ca să-ți arate că te iubesc. Pentru că fac toate treburile sâcâitoare și mărunte din casă fără să se laude cu asta și fără să ceară recunoștință. Pentru că nu citesc reviste porno și nu navighează pe site-uri porno. Pentru că poartă tot soiul de zdrăngănele pe care și le asortează la îmbrăcăminte după reguli complicate și de neînțeles. Pentru că își desenează și-și pictează fețele cu atenția concentrată a unui artist inspirat. Pentru că au obsesia pentru subțirime a lui Giacometti. Pentru că se trag din fetițe. Pentru că-și ojează unghiile de la picioare. Pentru că joacă şah, whist sau ping-pong fără să le intereseze cine câştigă. Pentru că şofează prudent în maşini lustruite ca nişte bomboane, aşteptând să le admiri când sunt oprite la stop şi treci pe zebră prin faţa lor. Pentru că au un fel de-a rezolva probleme care te scoate din minţi. Pentru că au un fel de-a gândi care te scoate din minţi. Pentru că-ţi spun „te iubesc” exact atunci când te iubesc mai puţin, ca un fel de compensaţie. Pentru că nu se masturbează. Pentru că au din când în când mici suferinţe: o durere reumatică, o constipaţie, o bătătură, şi-atunci îţi dai seama deodată că femeile sunt oameni, oameni ca şi tine. Pentru că scriu fie extrem de delicat, colecţionând mici observaţii şi schiţând subtile nuanţe psihologice, fie brutal şi scatologic ca nu cumva să fie suspectate de literatură feminină. Pentru că sunt extraordinare cititoare, pentru care se scriu trei sferturi din poezia şi proza lumii. Pentru că le înnebuneşte „Angie” al Rolling-ilor. Pentru că le termină Leonard Cohen. Pentru că poartă un război total şi inexplicabil contra gândacilor de bucătărie. Pentru că până şi cea mai dură bussiness-woman poartă chiloţi cu înduioşătoare floricele şi danteluţe. Pentru că e aşa de ciudat să-ntinzi la uscat, pe balcon, chiloţii femeii tale, nişte lucruşoare umede, negre, roşii şi albe, parte satinate, parte aspre, mirându-te ce mici suprafeţe au de acoperit. Pentru că în filme nu fac duş niciodată înainte de-a face dragoste, dar numai în filme. Pentru că niciodată n-ajungi cu ele la un acord în privinţa frumuseţii altei femei sau a altui bărbat. Pentru că iau viaţa în serios, pentru că par să creadă cu adevărat în realitate. Pentru că nu se gândesc cum să i-o tragă tipului drăguţ pe care-l văd în troleibuz. Pentru că beau porcării ca Martini Orange, Gin Tonic sau Vanilla Coke. Pentru că nu-ţi pun mâna pe fund decât în reclame. Pentru că nu le excită ideea de viol decât în mintea bărbaţilor. Pentru că sunt blonde, brune, roşcate, dulci, futese, calde, drăgălaşe, pentru că au de fiecare dată orgasm. Pentru că dacă n-au orgasm nu îl mimează. Pentru că momentul cel mai frumos al zilei e cafeaua de dimineaţă, când timp de o oră ronţăiţi biscuiţi şi puneţi ziua la cale. Pentru că sunt femei, pentru că nu sunt bărbaţi, nici altceva. Pentru că din ele-am ieşit şi-n ele ne-întoarcem, şi mintea noastră se roteşte ca o planetă greoaie, mereu şi mereu, numai în jurul lor.»

(Dintr-un articol de Mircea Cărtărescu; după Internet, Buc. 2006)

Miss Piranda

«Muzică, dans, fete frumoase şi apetisante, ploaie de aplauze. Aceasta a fost atmosfera la Sala Polivalentă, sâmbătă şi duminică. Peste 20 de fete de etnie rromă s-au întrecut să obţină titlul "Miss Piranda" 2006. Cea mai tânără concurentă are doar 14 ani, iar cea mai mare, 20 de ani. În cele două zile, fetele şi-au etalat frumuseţea şi talentul artistic, pentru a obţine titlul mult râvnit. Concurentele au dansat pe muzica interpretată de maneliştii Florin Salam, Laura Vass, Sorin Copilul de Aur, Cătălin Arabu, Petrică Cercel, Dan Bursuc şi mulţi alţii.

Concurentele au fost supuse unor probe de dans şi prezentarea rochiilor de seară. Probele de dans s-au desfăşurat, evident, pe ritm de manele. Potrivit organizatorilor, fetele au fost alese în funcţie de talentul artistic şi de frumuseţea fizică. Chiar dacă în prima seară sala a fost cam goală, în cea de-a doua, curiozitatea cunoaşterii celei mai frumoase pirande şi muzicanţii au strâns mult mai mulţi spectatori, cu vârste cuprinse între 16-17 ani, iubitori ai manelelor.

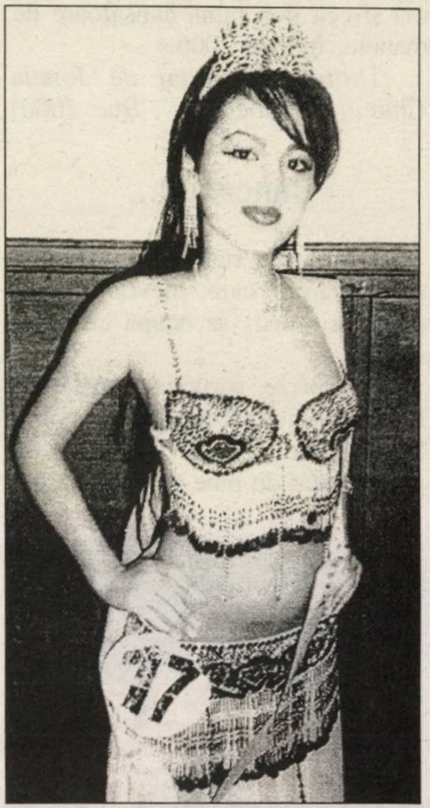

Atmosfera a fost întreţinută de manelişti, care au sculat sala în picioare, făcându-i pe spectatori să danseze, în draci, pe ritmuri de manele. Sorin Copilul de Aur şi Laura Vass au fost printre preferaţii publicului. Dar Florin Salam a încins atmosfera, lăsând sala în delir.

Dacă în prima seară fetele au participat la proba de prezentare a rochiilor, duminică ele şi-au evidenţiat calităţile "motrice", îmbrăcate în veşminte specifice etniei rrome. La proba de dans deja a început eliminarea concurentelor.

Concurenta cu numărul 17, Alina Grigore (16 ani), din Bucureşti, a primit titlul de "Miss Piranda" 2006. Suma cu care a fost răsplătită fata este de 2.000 de dolari.

Juriul compus din Cătălin Arabu, Jean de la Craiova, Florin Salam, Viorel de la Constanţa, Petrică Cercel, Sorinel Puştiu, Rustem Petrişor, a decis astfel că ea este cea mai frumoasă fată de etnie rromă și cea mai bună dansatoare de manele, în anul 2006.»

(Dintr-un reportaj de Ionela Chircu; în "Libertatea", Buc. 2006)

Cancanuri...

...din viața starurilor aflăm din toate ziarele care, nevoind să-și piardă cititorii, se ocupă cu acest subiect.

■ Surprize, surprize cu **Andreea Marin.** Niciodată denumirea popularei emisiuni de la TVRI nu s-a potrivit atât de bine cu personalitatea cunoscutei animatoare. După ce (punând punct legăturii de ani de zile cu tenismanul-bancher Ion Țiriac) s-a afișat pretutindenea la braț cu cântărețul Ștefan Bănică jr., acum cafeneaua vuiește că frumoasa brunetă așteaptă un copil de la partenerul ei.

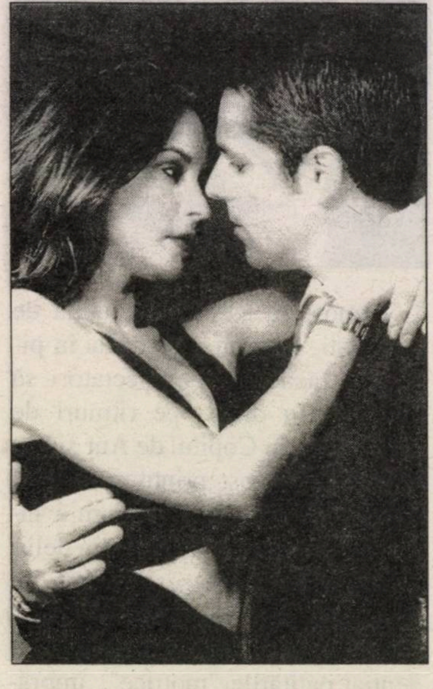

Andreea Marin și Ștefan Bănică jr.

■ Și fiindcă tot pomenirăm de Ion Țiriac, să spunem o vorbă și despre **Ilie Năstase.** El a jucat mai deunăzi, dar nu pe gazon, ci într-un film german, rolul (care i se potrivește de minune) al unui fost star al tenisului de la Berlin.

■ Ce face antrenorul de fotbal **Anghel (Puiu) Iordănescu** în Arabia Saudită? Antrenează, pe baza unui contract ispititor, echipa din Al-Ittihad. Își vede, adică, de treabă. El a discutat cu ziarista Luana Mare, de la cotidianul "Libertatea", povestind câteva lucruri interesante și fiind atent să nu fie prins în ofsaid politic:

«La Al-Ittihad, Iordănescu își petrece mare parte din timp împreună cu cei cinci români care activează alături de el la echipa arabă: doi secunzi, un medic, un antrenor de portar, un masor.

"Ziua studiem casete cu meciuri de fotbal, ne întâlnim, discutăm – ne-a povestit antrenorul. Aici antrenamentele se fac seara, pentru că ziua este foarte cald. Vara sunt 45-47 de grade ziua, iar iarna între 15 și 20 de grade. Fotbaliștii respectă cu tristețe sărbătorile religioase, rugăciunile și trebuie să țin cont de ele. În perioada Ramadanului, de exemplu, ei vin la antrenamente fără să fi mâncat ceva și atunci trebuie să am grijă să nu-i solicit prea mult. În fiecare dimineață se roagă la ora 5.30, apoi încă o dată la 12.30 și iar înainte de antrenament".

Înainte de fiecare meci fotbaliștii au o jumătate de oră de rugăciuni obligatorii. Iordănescu spune că fotbaliștii arabi sunt serioși, dedicați și mult mai liniștiți în ceea ce privește viața personală.

"Aici nu există scandaluri de presă în care să fie implicați fotbaliștii și eventualele lor aventuri. Bărbații se căsătoresc o singură dată în viață, divorțul fiind practic imposibil, iar aventurile nu sunt tolerate. Nu se bea alcool, nu se consumă carne de porc și nu sunt acceptate comportamentele indecente, iar posturile religioase sunt stricte.

Femeile ies pe stradă numai acoperite – indiferent dacă sunt venite doar în vizită în Arabia Saudită – și au o conduită morală ireproșabilă. Există o poliție religioasă, numită "Autoritatea pentru promovarea virtuții și prevenirea viciului", care poate aresta persoanele care n-au legături de rudenie și care stau de vorbă în locuri publice, acest fapt fiind considerat comportament indecent. Este vorba, bineînțeles, de discuții între bărbați și femei.»

■ Actrița **Nicoleta Luciu** (din serialul TV "Lacrimi de iubire") și omul de afaceri **Zsolt Csergo** s-au căsătorit, departe de ochii lumii, în Statele Unite. Iar la revenirea în țară, ei, foarte încântați, au declarat că... se pregătesc de căsătorie. Motivul: certificatul obținut peste ocean e valabil, fără doar și poate, dar numai pentru câteva zile. E un certificat care ți se eliberează în țara tuturor posibilităților, pentru ceea ce se cheamă căsătorie de probă. Dacă nu *merge,* atunci rupi patalamaua și fiecare își vede de drum. Dacă, însă, merge, te duci la Oficiul stării civile și te căsătorești *pe bune.*

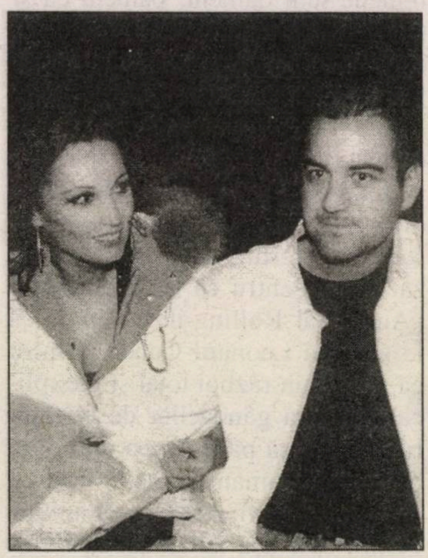

Nicoleta Luciu și Zsolt Csergo

■ Chefuri-chefuri, shoppinguri-

shoppinguri, amoruri-amoruri, dar cântăreţii en-vogue, cu succes la public şi interviuri prin gazete, se arată din ce în ce mai gospodari cu banul câştigat şi mai puşi pe business. **Claudia,** de la grupul "Sexy", a deschis un magazin de lenjerie intimă şi are în plan un salon de coafură şi… o grădiniţă de copii. Colega ei de cânt, **Irina,** fostă la ASIA, are o florărie la… Viena. **Marius Chină,** din trupa etno "Datina", a înfiinţat o firmă de impresariat. Animatoarea **Rocsana Marcu,** de la Prima TV, organizează nunţi şi alte bairamuri. Cântăreaţa **Anda Adam** are, la ora de faţă, trei saloane de frumuseţe în Capitală. **Mihai Trăistaru** (trupa "Valahia") nu se mulţumeşte cu cele două supermarkete din Bucureşti, ci şi-a deschis şi o discotecă… în Germania. Ş.a.m.d.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

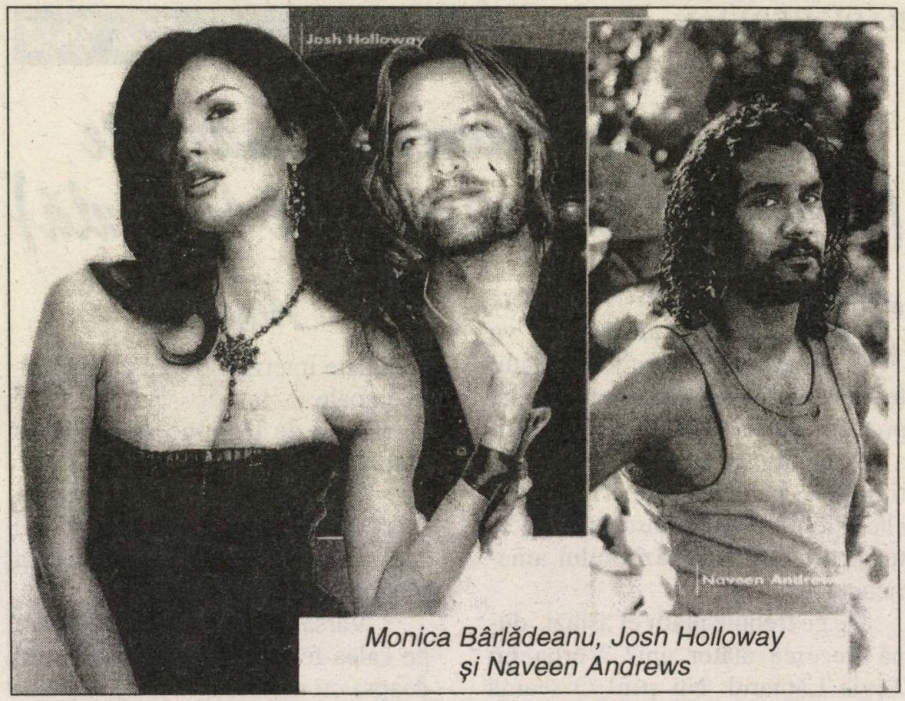

Monica Bârlădeanu, Josh Holloway şi Naveen Andrews

Fraţilor, poate veniţi şi prin Israel să deschideţi o librărie cu cărţi în limba română, că nu există nimic de-acest fel, iar de la originarii noştri din Ghivataim şi Afula, slabă nădejde!

■ **Mircea Radu,** vedeta de la "Antena 1", un bărbat bine şi cu succes, este curtat de la o vreme de o persoană drăguţă, în vârstă de 20 de ani. Până aici, nu-i nici o nenorocire, veţi spune. Necazul vine de acolo că persoana care-l asaltează pe Radu cu telefoane şi SMS-uri… este bărbat. Exasperat, Mircea Radu l-a ameninţat că, dacă nu se potoleşte, îl dă pe mâna poliţiei, acuzându-l de… tracasare sexuală.

Mircea Radu

■ O vedetă TV din România care s-a impus în America: **Monica Dean.** Monica Dean? N-am auzit de-aşa ceva pe la televiziunea română, de unde-aţi mai scos-o şi pe asta? Am scos-o din Monica Bârlădeanu. Aşa cum am mai scris, frumoasa animatoare a micului ecran joacă în serialul american "Lost" rolul unei italience. Şi pentru că publicul nu prea înţelege ce e aia Bârlădeanu, producătorii serialului au botezat-o Dean. Iat-o aici, alături de partenerii ei Josh Holloway şi Naveen Andrews.

Deces

Radu Aldulescu (84), violoncelist; la Nisa, Franţa.

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Legi şi regulamente amuzante (şi care te duc cu gândul la Bulă)

Dacă trebuie să-şi cumpere un cauciuc, americanul va plăti un impozit către statul federal, impozit inexistent la alte produse de pe piaţă. Acest impozit a fost introdus cândva, în negura timpului, pentru a acoperi anumite cheltuieli legate de costul transporturilor în perioada războiului americano-mexican.

De ce trebuie plătit el astăzi, după trecerea atâtor ani? Vorba lui Tevie Lăptarul: Nu ştiu! O seamă întreagă de legi, valabile pe timpul indienilor, al ocupaţiei britanice, al războiului de independenţă şi al celor ce au urmat, legi care poate au avut rost atunci dar sunt în prezent ridicole, au rămas până azi în codurile penale ale celor 50 de state care împreună constituie Statele Unite ale Americii.

Ridicolul la care mă refer nu a dus, cum ar fi fost de aşteptat, la abrogarea repectivelor legi şi regulamente. Ele există încă şi oricât de absurd vi s-ar părea, pot fi aplicate azi, cu pedepsele de rigoare, tuturor acelora care ar fi tentaţi să verifice, mai în glumă, mai în serios, valabilitatea lor.

Un cetăţean cu simţul umorului a deschis pe Internet o pagină în care a adunat câteva din aceste legi după ce, în prealabil, le-a verificat la primăriile din statele Uniunii în care au fost promulgate, voind să fie sigur că mai sunt în vigoare.

M-am gândit că unele dintre ele pot aduce un zâmbet pe feţele cititorilor, într-o perioadă când zâmbim destul de rar. Am ales câteva, grupate pe state, şi iată-le, după cum urmează:

Alabama

- Este interzis şofatul cu picioarele goale;
- Jocul de Domino este interzis duminica;
- Este interzis să porţi mustaţă falsă la biserică, din cauză că aceasta poate provoca ilaritate în rândurile credincioşilor;
- Vărsarea intenţionată de sare pe calea ferată este pasibilă de pedeapsa cu moartea;
- Ai dreptul să conduci automobilul pe sens interzis dacă ataşezi o lanternă luminoasă pe bara din faţă;
- Este interzis a purta un con de îngheţată în buzunarul din spate al pantalonilor;
- Este interzis purtatul de jeans pe strada Noble;
- Este interzisă vânzarea de alune în cartierul Lee, miercurea după apusul soarelui;
- Este interzisă deschiderea umbrelei pe orice stradă din Montgomery deoarece aceasta poate speria caii.

Alaska

- Este interzisă observarea renilor din avion;
- Este legal să împuşti urşi. Este însă ilegal să trezeşti urşii din somn pentru a-i fotografia;
- Este ilegal să îmbrânceşti un ren pe uşa unui avion în zbor;
- Cetăţenii au voie să ţină o praştie în buzunar numai dacă au permisul necesar;
- Încălcarea legii este interzisă prin lege;
- Proprietarii de flamingo nu au voie să-şi lase păsările în incinta primăriilor;
- Este interzis să te plimbi pe străzile oraşului având la tine un arc cu săgeţi.

Arizona

- Măgarii nu pot fi puşi să se culce în cada de baie;
- Este ilegal să fabrici cocaină falsă;
- Dacă eşti atacat de un criminal, nu ai dreptul să te aperi decât cu aceeaşi armă precum a răufăcătorului;
- Femeile nu au voie să ţină mai mult de două vibratoare în aceeaşi locuinţă;
- Maximum 6 fete pot locui în aceeaşi locuinţă;
- Este ilegal să fumezi la mai puţin de 10 metri de un local public, excepând cazul în care localul posedă permis pentru alcool, clasa 12;
- Oricine este prins furând un săpun, este obligat să se spele cu el până la terminarea săpunului;
- Este interzis să intri călare pe scările clădirii Palatului de Justiţie;
- Este interzis bărbaţilor şi femeilor de peste 18 ani să aibă mai mult de un dinte lipsă, atunci când zâmbesc.

Arkansas

- În oraşul Little Rock, râul Arkansas nu poate să crească mai înalt decât podul de pe Main Street;
- Un bărbat are voie să-şi bată nevasta, dar nu mai des de o dată pe lună;
- Sexul oral este considerat sodomie (Bill Clinton este din Arkansas, **n.a.**).

California

- Este interzis animalelor să se împreune în public la mai puţin de 10 metri de o şcoală sau o biserică;
- Scăldatul în public este împotriva legii;
- Nici un vehicul fără şofer n-are voie să circule cu mai mult de 60 de mile pe oră;

- Este interzis să porţi cizme de cow-boy dacă nu poţi dovedi că posezi cel puţin două vaci;
- Detonarea unui dispozitiv nuclear în interiorul unui oraş se pedepseşte cu 500 de dolari amendă;
- Nimeni nu are voie să folosească toaleta cu geamurile deschise;
- Un bărbat cu mustaţă nu are voie să săroute o femeie;
- Este interzis să mâni o turmă de mai mult de 2.000 de oi de-a lungul lui Hollywood Boulevard;
- Este ilegal ca un bărbat să-şi bată soţia cu o curea mai lată de 5 cm.;
- Toţi cei ce doresc să ţină un rinocer în casă, trebuie să obţină un permis de la primărie, în valoare de 100 dolari;
- Elefanţii pot fi plimbaţi pe Market Street, dar numai în lesă;
- Persoanele calificate ca "urâte" nu au voie să se plimbbe pe stradă.

Colorado

- Este interzis să arunci obiecte din catapultă, asupra clădirilor;
- Este interzis să împrumuţi aspiratoare de praf de la vecini;
- Este interzisă circulaţia automobilelor negre pe străzile oraşului, duminica;
- Este interzis să săruţi o femeie în timp ce doarme;
- Este interzis să te loveşti de obstacole pe pârtia de schi;
- Poliţia are dreptul să te oprească dacă mergi pe bicicletă cu peste 100 de kilometri pe oră.

Connecticut

- Este interzis să mergi cu spatele după apusul soarelui;
- Este ilegal să traversezi strada în mâini.

Delaware

- Este ilegal să te prefaci că dormi pe o bancă din parc.

Florida

- Este interzis să-ţi vinzi copiii;
- Femeile care se lansează cu paraşuta duminica sunt pasibile de arest, amendă sau închisoare;
- Sexul cu aricii este interzis;
- Este interzis patinajul în interiorul secţiei de poliţie;
- Este interzis să aduci porci la plajă.

Georgia

- Este interzis cititul cu voce tare după ora 2:45 AM;
- Este interzis să legi o girafă de un stâlp de telefon;
- O cruce poate fi arsă într-o curte numai cu permisiunea proprietarului;
- Este interzis picnicul în cimitire;
- Deşi este ilegal să scuipi pe fereastra unei maşini sau a unui autobuz, este legal să scuipi dintr-un camion.

Hawai

- Este interzis să înfunzi monezi în urechea altuia.

Idaho

- Pescuitul călare pe cămile e interzis;
- Dacă un poliţist călare a oprit o maşină şi suspectează că ocupanţii ei sunt angajaţi în sex, el trebuie ori să claxoneze ori să aprindă şi să stingă rapid farurile. Apoi să aştepte trei minute înainte de a se apropia de maşină.

Illinois

- Este interzis a se mânca într-o clădire în flăcări;
- Este interzisă arderea de pene de păsări;
- Este interzisă folosirea praştiei de către oricine cu excepţia poliţiei;
- Albinele nu au voie să zboare deasupra satului;
- Patinatul pe lacul Riverside este interzis în lunile iulie şi august;
- Este interzis să te strâmbi la un câine.

Indiana

- Orice persoană peste 14 ani care înjură sau blestemă numele lui Dumnezeu, al lui Isus Cristos sau al Sfântului Spirit, va fi amendată cu 3 dolari pentru fiecare înjurătură până la o amendă maximă de 10 dolari pe zi;
- Valoarea lui Pi este 3;
- Un bărbat de peste 18 ani poate fi arestat pentru viol dacă pasagera din automobilul său nu poartă ciorapi şi pantofi şi este sub 17 ani;
- Este interzisă vânzarea de băuturi răcoritoare la magazinele specializate în vânzarea de băuturi alcoolice;
- Este interzis frizerilor să ameninţe copiii cu tăierea urechilor;
- O persoană nu are voie să intre într-o sală de teatru sau de cinema sau într-un tramvai, la mai puţin de 4 ore după ce a consumat usturoi;
- Este interzisă aruncarea cu computere în vecini.

Texas

- Vânzarea ochilor altora este ilegală;
- Când două trenuri venind din direcţii opuse se întâlnesc într-o staţie, nici unul dintre ele nu poate porni mai departe înainte ca celălalt să fi plecat;
- Este interzis să vânezi zimbri de la etajul doi al unui hotel;
- Este ilegal să porţi un cleşte de tăiat fire electrice în buzunar;
- Este ilegal să te îmbeţi într-un parc public dacă nu ai obţinut un permis de la primărie.

New Jersey

- Este ilegal să porţi vestă antiglonţ când comiţi o crimă;
- Croşetatul este interzis în timpul partidelor de pescuit;
- Este interzis să deţii porumbei călători.

★ Ing. THEODOR TOIVI

Moscova

(1)

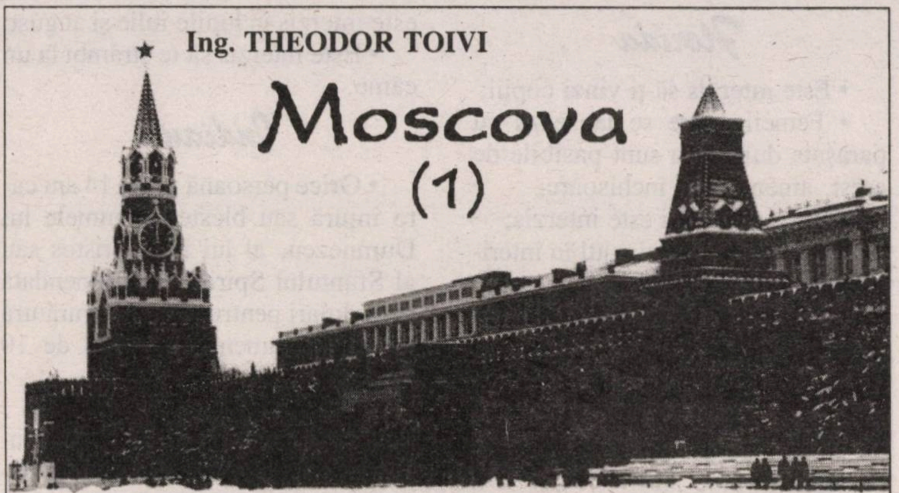

Vorbim despre Statele Unite. Despre China. Despre Iran (cum altfel?). Dar despre Rusia, fostă supra-putere, discutăm mai puţin.

Şi e păcat. Fiindcă Rusia (ex-URSS) a fost şi a rămas o lume fascinantă. Şi plină de surprize: de-un fel sau de altul…

Colaboratorul nostru ing. Theodor Toivi a cunoscut bine marea şi plina de mistere ţară. Iată câteva din impresiile sale.

Piata Roşie, unde mă aflam pentru prima oară în acel iulie 1968, era, ca şi acum, locul cel mai mediatizat din capitala Uniunii Sovietice. Privind spre sud-est aveam în faţă arhitectonica sofisticată a catedralei Vasili Blajenoi, simbol al Rusiei medievale, în dreapta, zidul Kremlinului dominat de Turnul Spassky şi Mausoleul Lenin, simbolurile puterii sovietice. În stânga, imensul hotel "Rossia", placat cu marmoră albă (unde am locuit în majoritatea timpului petrecut în metropolă) şi magazinul Gum (o prefigurare din sec. 19 a actualelor mall-uri). În spatele renumitului spaţiu era plasat palatul din caramidă roşie cu acoperişuri conice argintii, unde era instalat muzeul de istorie.

În drum spre Baku, am locuit atunci câteva zile în Moscova, fără să bănuiesc că proiectele generate de călătoria în capitala Azerbaidjanului vor creea ulterior ceea ce a fost pentru mine perioada moscovită.

În consecinţă, începând cu anul amintit mai sus şi până în anul 1977, m-am deplasat relativ frecvent la Moscova, totalizând aproape 90 de zile, din care puţinul timp liber aferent face obiectul prezentelor note.

❖

VDNH, plasată la capul liniei de metrou, în zona turnului de televiziune Ostankino, este Expoziţia realizărilor economiei naţionale a URSS. Porţile majestuoase în stilul epocii, fântânile arteziene cu jocuri de apă, grupuri statuare şi lumini colorate şi îndeosebi pavilioanele având ca subiect cosmosul şi energia Atomică erau elementele de interes ale locului.

Exponatele pavilioanelor industriale, mult în urma momentului actual, semănau mai curând cu modelele evacuate din halele de producţie – spre a fi înlocuite cu echipamente moderne importate din Europa de vest…

În apropiere era plasată şi renumita statuie "Colhoznica şi muncitorul", cu cele două personaje ridicând spre cer secera şi ciocanul, statuie care apărea pe vremuri pe genericul tuturor filmelor realizate în sudiourile cinematografice Mosfilm. Monumentul mi-a readus în memorie eroii filmelor sovietice din anii adolescenţei, începând cu Vladimir Drujnicov în "Balada Siberiei", Bodnarciuc în "Soarta unui om" şi pe Tatiana Samoilova în "Zboară Cocorii"…

Hokey la Lujniky

"Uite două bilete la hokey, sunt pentru astă seară", mă informează discret ataşatul P. "Noi (ăştia din conducere!) avem şedinţă – prezenţa este obligatorie – şi în consecinţă eu nu pot merge… Nu cumva să rataţi ocazia, este un meci tare: finala TDKA cu Dinamo!

Atmosfera din imensa sală acoperită de la complexul sportiv Lujniky era încinsă la extrem, dat fiind miza mare a jocului şi rivalitatea clasică între Krasnaia Armia şi Ministerul de Interne (adică armata şi securitatea). Coloritul şi spectacularul echipamentului, viteza fantastică de deplasare a jucătorilor, dar şi brutalitatea acestora, completată cu urletele admiratorilor din ambele părţi – constituiau un spectacol de neuitat. La unicitatea spectacolului contribuiau şi elemente specifice acestui sport: jeturile de gheață pulverizate de patinele combatanților, pucul propulsat cu viteze supersonice și frecvența schimbărilor coechipierilor, care la fiecare câteva minute se aruncau pur și simplu peste mantinelă în momentul când alt jucător, mai odihnit, era catapultat pe arena de gheață. Nu au lipsit nici incidentele. Potrivit tradiției, pucul care zboară în public aparține acestuia. De asemenea, crosele rupte accidental în timpul jocului sunt aruncate cu generozitate spre spectatori. Un milițian din personalul de ordine, mai puțin umblat pe la hokey, a încercat să-l deposedeze pe amărâtul care a prins un puc ajuns în public și își apăra cu îndârjire trofeul. Publicul fluiera în apărarea amărâtului și striga "cra-cra", sunet care abia ulterior am aflat că era o aluzie explicită la milițieni...

Pe scurt din marele oraș

Am observat cu mirare pe stradă cozi de circa 10-30 de persoane la... nimic. Ulterior m-am lămurit că așteptau sosirea unui taxi sau, după caz, a unui autobuz!

Este de remarcat că numeroase munci grele sunt efectuate de fete tinere. Trecem zilnic pe lângă un bloc în construcție ridicat de personal feminin. Deși tinerele zidărițe sunt îmbrăcate în pufoaice pătate cu var, toate sunt frumos fardate, au genele rimelate și o umbră de albastru sub ochi! Serviciul în restaurante și magazine este de asemenea exclusiv feminin.

Bețivi se întâlnesc în preajma magazinelor alimentare și formează un colectiv ad-hoc care cumpără o sticlă de vodcă, din care sorb pe rând într-un gang alăturat. Unii dintre ei pică parcă morți pe o bancă sau direct pe trotuar privind cu ochi sticloși mulțimea indiferentă care își vede de treabă. Spre seară sunt ridicați de mașinile miliției și transportați într-un loc necunoscut.

În Piața Manejului (adică centrul orașului) și pe marile artere circulă arareori automobile, cu excepția orelor 17, când înalții funcționari ai nomenclaturii din clădirile alăturate ale Kremlinului, Comitetului Central al Planificării și KGB-ului terminau programul de lucru, și locul respectiv se anima pentru scurt timp de traficul limuzinelor Zil sau Volga. Pe anumite trasee selecte exista și o linie verde a semafoarelor, pentru ca personajele mai importante să nu aștepte la stop ca mujicii de rând.

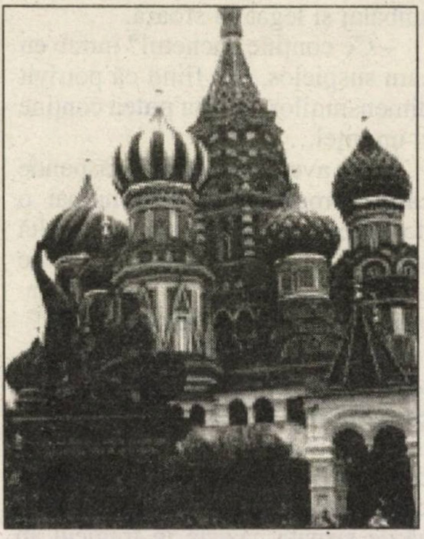

Biserica Vasili Blajenoi

Fetele și femeile tinere, aici în Rusia, sunt procentual frumoase la extrem. Din păcate, undeva, după vârsta de 25-28 de ani, se produc niște fenomene fiziologice negative și începe declinul estetic...

Idilă pe malul fluviului Volga

În fața ambasadei României de pe strada Mosfilmovskaia, unde tocmai am ajuns, se afla o fată tânără, după toate aparențele rusoaică, alături de câteva valize burdușite... La ferestrele etajului superior, unde se afla atunci Agenția Economică, un număr de curioși doritori să vadă ultimul episod și totodată pe eroina feminină a afacerii sentimentale care se desfășurase nu de mult. La sfârșitul zilei mi s-au relatat detaliile melodramaticului subiect. Un specialist în motoare (50+), a fost deplasat din București într-o localitate aflată pe malul fluviului Volga, pentru întreținerea unor echipamente industriale. În scurt timp acesta a înfiripat o idilă cu o tânără localnică, transformată rapid într-un fel de căsnicie temporară. Însă totul are un sfârșit. După câteva luni, deplasarea s-a terminat și echipa trebuia să se întoarcă în țară, dar omul nostru, la toate insistențele colegilor și șefilor, a refuzat categoric să-și părăsească tânăra iubită. Acasă, soția și fiii (deja oameni la casele lor), realmente îngrijorați, au început demersurile la întreprinderea unde omul era angajat – pentru aducerea fugarului la căminul conjugal. După ce vizita de lămurire a unui diplomat s-a dovedit infructuoasă, problema a fost transferată unui departament specializat în cazuri de acest gen. În scurt timp, o mașină a sosit în această mică Veronă aflată pe malul Volgăi, la izba unde se afla cuibul amorezilor. Doi tipi în civil au bătut la ușă și când tomnaticul Romeo a apărut în prag, a fost luat la braț și introdus fără explicații în automobilul cu motorul încă în funcțiune. Următoarea escală a fost tocmai la aeroportul internațional Șeremetievo, unde bietul amorez a fost urcat în Tarom și expediat la București, așa, fără bilet...

Tânăra Julietă, îngrijorată de turnura dramatică a evenimentelor și nedorind probleme cu autoritățile locale (alertate deja în repetate rânduri), a împachetat lucrurile în valizele omului, aducându-le la reprezentanța României spre a fi transmise acestuia împreună cu lacrimile de iubire aferente...

Suntem în atenția cuiva?

M-am întrebat adesea dacă cineva urmărește tot ceea ce facem în timpul liber sau cel puțin dacă se știe de noi. Nu eram convins de acest lucru mai ales după ce aflasem că în capitală se află permanent un milion de delegaţi din "republici" şi străinătate.

Dar în familia colegului meu a survenit un necaz şi soţia acestuia i–a expediat o telegramă din Braşov. La rubrica "destinatar", femeia a menţionat atât: "Lupu Gh. – Baku". Fără alte precizări suplimentare cum ar fi adresa, numele hotelului sau cel puţin ţara de destinaţie: Adzerbaidgean , URSS.

Ei bine, în după-amiaza aceleiaşi zile din august 1968, telegrama era deja pusă pe masa noastră de la hotelul "Iujnaia", aflat pe ţărmul Mării Caspice, cale de aproape 6.000 km. de poalele Tâmpei!

Spre aeroportul Şeremetievo

– Voi sunteţi băieţii care se întorc azi la Bucureşti? ne acostează pe culoar un bărbat frumos cu şapcă. Sunt M., comandantul Tarom-ului Moscova şi la ora 16 vă pot lua de la hotel cu Volga noastră.

– Mulţumim pentru amabilitate, vom merge cu dumneavoastră, desigur, răspundem noi, intuind totuşi eventualitatea unui comision incomod.

Ne întoarcem la hotel, închidem valizele optimizând poziţia principalelor achiziţii: aparatul de fotografiat Smena şi trenuleţul electric RDG şi coborâm în hol pentru check-out. Se face ora 16, trece şi sfertul de oră academic şi omul nostru nu apare. Încă o jumătate de oră şi începem să evaluăm consecinţele unei eventuale pierderi a avionului... Mai fumez încă o ţigară cu carton şi în fine comandantul M. parchează Volga la peronul hotelului şi ne face semn să urcăm în vehicul.

Pe bancheta din spate facem cunoştinţă cu viitorul nostru coleg de drum, care ne este recomandat ca fiind director general în Ministerul Finanţelor. Comandantul ne roagă să avem grijă de el, omul fiind cam suferind, precum şi de un colet imens, învelit în hârtie de ambalaj şi legat cu sfoară.

– Ce conţine pachetul? întreb eu cam suspicios, dat fiind că potrivit dimensiunilor, acesta putea conţine şi un viţel....

– Nu aveţi nici o grijă, răspunde calm comandantul, este numai o documentaţie! Şi pentru mai multă siguranţă, îmi oferă cartea lui de vizită. Arătaţi asta la vamă şi nu veţi avea nici un fel de probleme!

Automobilul rulează pe autostradă spre aeroportul internaţional Şeremetievo şi la jumătatea drumului se vede deja monumentul format din imensele obstacole antitanc care marchează linia frontului atinsă de armata nazistă în tragicul an 1941.

– Presupun că avionul a plecat deja, murmur eu indicând ceasul aflat la bordul automobilului şi care arăta fără îndurare ora decolării.

– Nu aveţi absolut nici o grijă, avionul va decola numai după OK-ul meu! ne linişteşte zâmbind comandantul.

Pe traseul terminalului directorul se împiedică şi scapă pe jos servieta James Bond, care se deschide brusc, împroşcând printre picioarele călătorilor un jet de inele, brăţări şi broşe... Obiectele respective (imitaţii sau veritabile, nu ştiu exact nici până astăzi) sunt reintroduse în geantă cu ajutorul tuturor într-un timp record. Deşi pe-atunci eram snob la extrem, particip şi eu (cam în silă) la penibila operaţiune amintită mai sus.

La scara avionului ne luăm rămas bun de la importantul personaj, multumindu-i pentru amabilul transport hotel-aeroport, şi urcăm în interior. Pasagerii intrigaţi ne privesc cu curiozitate, întrebându-se dacă ăştia sunt personalităţile pentru care s-a amânat ora plecării. Noi ne instalăm la locurile rezervate din clasa turist şi reintrăm în anonimat, iar cursa Tarom decoleaza în fine spre Bucureşti.

Aparatul survola deja Ucraina, noi savuram cina servită în cursul zborului şi părea că peripeţiile noastre erau un capitol uitat. Deodată însă, din partea centrală a avionului se aud ţipete, cineva strigă după un doctor şi pilotul şef trece grăbit spre locul incidentului...

Ce să vezi, pe culoarul central, directorul de minister era întins pe burtă şi vomita spasmodic. După o examinare sumară făcută de cineva care părea a fi medic, pilotul întreabă care sunt însoţitorii omului. Degete arătătoare din public se îndreaptă spre noi şi pilotul şef începe să urle la mine.

– Omul ăsta este beat turtă! Nu ştiţi că înainte de zbor nu aveţi voie să vă îmbătaţi în halul ăsta?

– Vă înşelaţi, răspund eu calm dar cu obrajii roşii de emoţie. Nu noi am băut cu el! L-am văzut prima oară când ne-am urcat în maşina Tarom-ului în drum spre aeroport!

Eram serios, elegant, la numai 32 de ani şi vorbeam cu demnitatea omului lezat în onoare. Pilotul părea covins (sper că şi călătorii care urmăreau cu interes discuţia), dar pentru mai multă siguranţă am scos cartea de vizită primită înainte de la M. şi i-am pus-o în faţă.

– Omul este director în minister şi prietenul comandantului M. şi vă rog în numele acestuia să dispuneţi personalului să aibă grijă de el până la aterizare!

La Băneasa, scot din nou cartea de vizită şi traversăm vama ca tipii din corpul diplomatic împreună cu bietul beţiv, James Bond-ul acestuia plin cu "bijuterii" şi imensul colet aferent de aproape 2 metri. La ieşire ne ia în primire un haidamac de şofer cu o maşina americană, care ne duce expres la Gara de Nord în ciuda protestelor noastre de a ne transporta la Ploieşti...

În tren, colegul meu L.G. are regrete. "Dacă ştiam că ai un asemenea passe-partout cumpăram un aspirator Buran!" Ajungem în fine pe peronul Garii de Sud din oraşul natal şi un cunoscut mă apostrofează:

– Ce faci mă, te-ai îmbrăcat de parcă vii de la Moscova!

(Continuare în numărul viitor)

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

Silvian Iosifescu

I

Iosifescu, Silvian (Sylvain; București, 1917), critic și teoretician literar, traducător; a debutat în presa de stânga din anii '30 ("Era nouă", "Cuvântul liber" ș.a.), devenind membru al Partidului Comunist din ilegalitate.

După 1944, se afirmă în "noul val" al criticilor marxiști din epocă. Ca și Ov. S. Crohmălniceanu și alți comilitoni, el încearcă să dezlege cuadratura cercului ce se punea intelectualilor din speța sa, partizani ai ideilor socialiste (pe de o parte), dar și ai talentului scriitoricesc (pe de altă parte). El va da, prin urmare, Cezarului politico-ideologic cele de cuviință și, în același timp, Dumnezeului său artistic ceea ce i se datorează.

Debutează editorial în 1946 cu volumul "Oameni și cărți", apoi, pe măsură ce lucrurile se *complică* pe plan ideologic, se ferește, pe cât e posibil, de cronica la carte de actualitate, ca de un Irak cultural cu bombe la tot pasul, preferând Afganistanul istoriei literare, nu lipsit de primejdii, dar unde, cu puțin noroc, mai poți scăpa nevătămat. Publică studii despre "Alexandru Vlahuță" (1949), "Vasile Cârlova" și "Grigore Alexandrescu" (1949), "Caragiale" (1951). Referirile la zi nu lipsesc (altfel omul ar fi fost pus în discuția organizației de bază pentru "evaziune în trecut"), dar ele devin din ce în ce mai rare: "Probleme și opere contemporane" (1954), "Drumuri literare" (1957) ș.a. au un aer de "la revedere" (dacă nu chiar "adio") adresat intervențiilor "la zi". Fire retrasă, alergic la intratul în tărâțele luptelor politice, făcut pentru a trăi, în halat și papuci, sub semnul lui Anatole France, printre cărți și discuri (avea, prin anii '60, una din cele mai mari colecții de muzică simfonică din București), el evită politicos ofertele de a lucra la Uniunea Scriitorilor, la vreo revistă sau la editurile momentului, stabilindu-și domiciliul literar (unii ar spune: refugiindu-se) la Facultatea de Filologie, unde va gira catedra de teorie literară. Aici se va ocupa în continuare de istoria literară (încă un "Grigore Alexandrescu", încă un "Caragiale") și, mai cu seamă, de ideile estetice și literatura universală. Un teritoriu unde, oricât de tare ar bătea vântul dogmatismelor, manuscrisul tău are șanse reale de a trece de vigilența cenzurii. În definitiv și la urma urmei, nimeni nu a fost trimis la Canal din cauza unui eseu despre Stendhal. Recitite astăzi, cărțile lui din această categorie, de la "Reîntâlniri cu France și Shaw" (1978) la "Voltaire" (1983), frapează prin analiza subtilă "de tip parizian" și printr-o erudiție à la Tudor Vianu.

Piesa de rezistență a lui Silvian Iosifescu o constituie cartea sa despre "Literatura de frontieră" (Buc. 1969). Iritat de conservatorismul esteticii și istoriei literare care a trasat, de-a lungul veacurilor, ca după o mare conferință de pace, frontierele ce despart arta *literară* (care va să zică poezia, proza, dramaturgia) de celelalte produse ale imaginației scriitoriești, Silvian Iosifescu a atras atenția, ca un justițiar, asupra persecuțiilor de care suferă alte genuri, nu mai puțin valabile: povestirile științifico-fantastice, romanul istoric (care va să zică întemeiat pe document și fapte reale), jurnalul personal, memorialistica ș.a. Printre acești obidiți și umiliți ai vieții literare se află și paradoxul și aforismul sau, în formula lui S.I., "paradoxurile-aforisme".

«*Paradoxurile-aforisme* – scrie Silvian Iosifescu – *sunt texte metaliterare care pot căpăta calitate literară. Ele vorbesc despre literatură și se transformă uneori în literatură. Există poetici însemnate pe care nimeni nu s-a gândit să le considere opere literare: cele ale lui Aristotel ori Scaliger. Faptul că împrumută* *hainele literaturii, că sunt scrise sau nu în versuri, e fără importanță. Aristotel ne-a prevenit, de acum două milenii, că, dacă am versifica istoria lui Herodot, ea nu ar deveni poezie. Dar care estet sever va cuteza să izgonească din literatură "Ars poetica", "Criticilor mei", "Testament" ori "Joc secund", care topesc poetic, la temperaturi înalte, idei despre esența și rosturile poeziei?*

Tot astfel există aforisme fără nici un contact cu literatura, funcționând ca niște concentrate ale gândirii. Dar când sunt individualizate stilistic și au lapidaritate, picurând uneori comicul ori sarcasmul, devin greu de izgonit din teritoriul cu granițe destul de imprecise al literaturii. Rămânând la tipul paradoxal de aforism, nu cunosc încercări demne de luat în seamă de a-i elimina din literatură pe La Rochefoucauld sau Chamfort. … Contactul aforismului de orice fel cu literatura nu poate fi contestat chiar de către spiritele care definesc cu oarecare solemnitate literatura prin existența ficțiunii și se irită în fața intruziunii unei literaturi fără ficțiune, fie că e semnată de J.J. Rousseau, fie de Saint-Simon.»

(v. "Trepte", eseuri, Buc. 1988)

Silvian Iosifescu se comportă ca un grănicer cumsecade al esteticii. Instalat la frontieră, el face cu ochiul celor ce așteaptă dincolo (în no man's landul ideilor literare) și îi lasă să intre fără viză pe teritoriul strașnic păzit de teoreticienii cu mâna pe pușca-mitralieră. Într-o vreme când spiritele luminate de pe glob luptă împotriva obiceiului de a împărți lumea în cetățeni de categoria I și cetățeni de categoria a II-a, el se zbate pentru lichidarea discriminărilor între arta de categoria I și aceea de categoria a II-a.

O scrisoare primită de la sora lui Urmuz (dar uitată într-un sertar):

«Stimate domnule Iosifescu,

Stau la dispoziția Dv. pentru a reînvia o vieață atât de fărâmițată, cum a fost a lui Urmuz. Vârsta și sănătatea nu-mi dau răgazul necesar, în timpul acesta… poate peste opt-zece zile. Vă sunt mai mult decât recunoscătoare, nu numai pentru locul dat lui Urmuz în opera Dv., dar și pentru că ați reînviat clipele tinereței mele Trăite alături de un frate drag.

"Absurd!" *N-am luat nici eu cuvântul în sensul lui obișnuit, comun. Am voit să spun aceasta: nu și-a întrebuințat* inteligența *scriind numai opt poeme (pagini bizare, cum le numea el). Poemele le-a scris înainte de 1911 (deci înaintea mișcării dadaiste – ca urmare – suprarealiste); iar tot timpul vieței lui l-a dedicat* muzicei… *Idealul lui, scopul vieței lui era muzica, dacă – împrejurările, mediul vieței în care a trăit – l-ar fi smuls din vieața comună, ce a fost nevoit să o ducă. Lupta între ceea ce era (grefier la Curtea de Casație, fără voia lui) și ceea ce dorea să fie: un mare compozitor de muzică simfonică. Își contopea sufletul în cereștele armonii beethoveniene și savantele îmbinări de sunete ale muzicei lui Bach, Mozart, Haydn etc… aci era gândul lui. Compunea sonate, simfonii risipite toate, împărțite pe la prieteni. Sfios, timid – deși sufletul lui înclina mai mult spre glumă și râs – s-a supus orbește dorinței tatălui său (pe care îl adora), de a urma medicina. L-a îngrozit însă studiul pe cadavre. În concepția tatălui nostru – Doctorul Ionescu-Buzău –, muzica nu era o carieră aleasă… nobilă…, ci un diletantism de lăutari… Ce să facă băiatul?! Retras de la medicină l-a înscris la drept… Din lac în baltă! Mereu mai rău! legi, dosare, achitări, condamnări... Pe dosare, scria portative și note muzicale…* Vieață ratată… *Ajuns la vârsta de 40 de ani (1923), și-a dat seama că nu a făcut nimic în vieață. Aci tragedia vieței lui.*

Umorul absurd, grotesc al paginelor lui bizare, nu este un produs al tragediei vieței lui: glumind, râzând își bătea joc de alcătuirea acestei lumi. Oare umorul (cât de absurd ar fi) trebuie să fie numaidecât un produs al chinului sufletesc sau trupesc?

În altă ordine de idei: vă mulțumesc mult că ați afirmat – ceea ce bănuiam și eu – că: "Scriitorul de faimă mondială, Eugen Ionescu, și-a mărturisit filiația și datoriile față de Urmuz!".

Într-adevăr, ideea fundamentală – la amândoi – este aceeași: nepotrivirea între ceea ce ar trebui să fie "înaltele scopuri omenești" și condițiile în care se desfășoară existența omului. …

L-a cunoscut și l-a apreciat pe Urmuz artistul Ciprian, maestrul Arghezi, Geo Bogza – Sașa Pană i-a publicat poemele (cele 8) în 1930 dând anumite note biografice (exagerate poate prin tragismul lor) în Rev. "UNU" din 1930. În aceeași Rev. exista și bibliografia scrierilor lui Urmuz. – Sașa Pană îl numește Premergătorul *mișcărei dadaiste-surarealiste – cum l-au mai numit și alții. …*

Din 1930, nu s-a mai vorbit de Urmuz, ca să fie reînviat anul acesta 1965…

Dacă mai doriți amănunte, vă stau la dispoziție… peste 8-10 zile. Fie că vă răspund prin poștă la în*trebări scrise, fie că veniți la mine (deși stau f. prost), anunțați-mă mai înainte: telefon 61 10 29. Iertați-mi scrisul: de vină vârsta, oboseala, boala. Cu recunoștință și cele mai vii mulțumiri*

Vorvoreanu Eliza»

(Continuare la **Iosifescu, Silvian,** *în numărul viitor)*

IOSEF EUGEN CAMPUS

Singurătate și dialog

Singurătatea are, incontestabil, marile ei avantaje. Poate fi un pisc, de pe a cărui înălţime sălbatică poţi privi, cu distanţa necesară, universal, omenirea întreagă. Poate fi o cetăţuie inexpugnabilă în care te închizi cu încăpăţânare, din proprie hotărâre, pentru a privi în adâncurile greu descifrabile ale propriei fiinţe. Mulţi s–au refugiat pe acest pisc, în această cetăţuie, ba s-au şi lăudat cu fapta lor.

Ce-i drept, singurătatea te fereşte de larma cotropitoare a agitaţiei cotidiene, lăsându-ţi privirea liberă să scruteze, cu atenţie discriminatoare, orizonturile îndepărtate, din afara şi din lăuntrul tău. Dar te şi izolează. Eşti nu numai *singur*, ci şi *însingurat*. Zidul, construit în parte de tine însuţi, care te apără, te şi separă. Te separă, în primul rând, de ceilalţi, de semenii tăi. Şi, rezultat inevitabil: seva vieţii circulă tot mai obosită prin venele tale. Te usuci, te osifici. Devii, fără să-ţi dai seama, fosilă. O fosilă foarte preţioasă. Dar moartă.

În recenta sa carte de amintiri sui-generis, "Fiul rătăcitor nu se mai întoarce" (editura Hasefer, Bucureşti 2004), Horia Aramă se defineşte, în esenţă, ca un om predestinat singurătăţii: «*În materie de singurătate* – declară el fără înconjur – *am fost precoce. Sentimentul însingurării e prima mea amintire.*»

Dacă replica finală, în "Livada cu cireşi", a bătrânului First, condamnat să moară neştiut în conacul abandonat de toţi, l-a îngrozit, ca o imagine a singurătăţii crunte (imagine *"care sângerează în mine şi acum"*), a înţeles curând că singurătatea poate fi şi rodnică. «*Fără singurătate* – recunoaşte el – *nu mi-aş fi aflat refugiul în cărţi, nici scris, care avea să se dovedească modul meu de a supravieţui, n-aş fi aflat prietenia, cea care a dat înţeles existenţei mele.*» A descoperit valoarea inestimabilă a "singurătăţii în doi", a prieteniei, şi, mai presus de toate, a iubirii. Ştie să aprecieze deplin acţiunea salvatoare, miraculoasă, a iubirii autentice: «*Pentru singuratici, mântuirea rezidă în dragoste.*»

Dar, cu fineţea percepţiei şi cu onestitatea care-l caracterizează, nu trece cu vederea persistenţa, acum numai în umbră, a singurătăţii: «*La o dragoste autentică singurătatea se retrage în unghere de taină, însinguratul e salvat. Nu ştie că ceea ce obţine e o căsătorie în trei; singurătatea nu piere, se ascunde, aşteaptă; şi în fericire ai nevoie de răgazuri, ţi le oferă ea.*»

Confesându-se cu onestitate, scrutând fenomenul până la esenţă, scriitorul dezvăluie o evoluţie a singurătăţii de-a lungul vremii, de la o vârstă la alta, de la o nenorocire la alta. Viaţa lui însuşi, în ansamblul ei, îi apare ca o evoluţie a singurătăţii. De la singurătatea înfricoşată a copilului căruia i-au plecat părinţii *("sunt incredibil de mic, în dimineaţa straniu de clară, stau pe treptele casei bunicilor…")*, la singurătatea *"refugiată în unghere"*, din timpul fericit al iubirii împărtăşite; apoi, după lovitura pustiitoare a morţii soţiei iubite, lovitura care transformă singurătatea într-o "rană vie", încercarea de a-şi găsi salvarea în ideea morţii. Şi, mai târziu, singurătatea bătrâneţii: «*Cândva, mă zguduia singurătatea omului în univers; acum, singurătatea ocupă spaţiul care se tot îngustează.*»

Descoperă virtuţile, curative sau numai alinătoare, ale lacrimi-

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

lor: *«Din păcare, rareori îi ajută pe bărbaţi; când o fac, orizontul se limpezeşte; realitatea nu e mai puţin întunecată, eşecul mai puţin ireparabil, lucrurile capătă însă contur, prăpăstiile o margine; lumea nu e mai frumoasă, dar nu se mai reduce la răul care dădea să te nimicească. Infirm de speranţă, jefuit de încrederea în sine, eşti încă tu.»*

Descoperă chiar puterea ocrotitoare, vindecătoare de mai rău, a bolilor: *«Răul a coborât din creierul agresat, în organe mai prozaice* (...); *când nu ucid, suferinţele fizice vindecă.»*

Recunoaşte cuminte, înţeleptit, capacitatea eşecurilor de a servi ca trambulină pentru o nouă depăşire, pentru înnoire radicală: *«Viaţa mea se compune din eşecuri, fără ele nu aş fi realizat nimic.»*

❖

Modestia, timiditatea (ceea ce nu exclude reversul lor antagonic: orgoliul), dar, mai cu seamă, onestitatea faţă de el însuşi şi faţă de alţii, l-au ferit de păcatul unilateralităţii, al extremismului.

Singurătatea lui e dublată de înţelegerea necesităţii de a o depăşi. Ştie că apropierea de ceilalţi, comunicarea cu ei constituie o necesitate vitală.

Dialogul, în sensul larg de comunicare, nu i-a rămas străin. L-a cunoscut şi practicat discutând cu prieteni de suflet, lăsându-se uneori ajutat de ei. L-a cunoscut în fericirea iubirii împărtăşite, căreia i-a închinat, în acest volum, un imn înălţător. L-a cunoscut cufundându-se cu pasiune în citirea cărţilor dragi şi scriind, la rândul lui, cărţi.

«De altfel, din lumea noastră mitraliată de zgomot, nu răzbate nici un strigăt de rugăciune sau durere, nimeni nu aude pe nimeni; fiecare vorbeşte singur, ca mine în aceste pagini, şi fără sonor; jur împrejur, numai guri căscate într-un ţipăt care nu se aude.»

Dar această imagine dantescă nu e ultimul cuvânt al scriitorului.

Neclară, împletită iremediabil cu strigătul mut al disperării, se aude, abia se aude, dar invincibil, o năzuinţă optimistă.

Pentru a răzbate prin această cortină de fier a zgomotelor asurzitoare ale universului modern, a ales şoapta.

Cuvintele lui – *"cuburi de metal torturat"*, ca automobilele sub acţiunea preselor uriaşe care le strivesc în cimitirul final – cuvintele lui, aşternute cu grijă pe dreptunghiuri de hârtie – *"dreptunghiuri ordonate, în care cuvintele sângerează"* – s-au transformat în şoapte:

«Şoapta e invincibilă, declară el. *Nimeni n-a înăbuşit vreodată o şoaptă.»*

O astfel de şoaptă este scrisul lui Horia Aramă.

«Am şoptit pe un dreptunghi de hârtie.»

"...cred – a declarat nu de mult deputata Colette Avital – **că la fel cum partidul Shinui va dispărea de pe harta politică israeliană, acelaşi lucru se va întâmpla şi cu Kadima după o singură cadenţă. Căci la o simplă analiză te întrebi – şi nu poţi să oferi un răspuns logic – ce are de fapt comun Tzahi Hanegbi cu Dalia Itzik, ce are comun Haim Ramon cu Ruhama Ben Avraham şi ce are comun Shimon Peres cu Ehud Olmert? Aceasta pentru a nu mai vorbi de tot felul de nume şi oameni noi, fără nici un fel de ideologie".**

Cum adică ce au ei comun, doamnă Avital? Setea de putere!

A apărut

Lumini diafane

Lumini diafane
Bianca Marcovici

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediţie bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

«Poeta stăpâneşte arta de a da adâncime metaforelor iar în multe versuri găsim combinaţii lexicale deosebite, demonstraţii de virtuozitate, un motiv în plus de a citi cu atenţie atât scrisorile filigranate cât şi poemele primei părţi a cărţii. Dialogurile pe care Bianca Marcovici vrea şi poate să le realizeze cu cititorii potenţiali se plasează sub semnul poeziei adevărate.

Volumul "Lumini diafane" – o completare fericită a unei bibliografii poetice afirmate în contemporaneitate, "ghem de amintiri ce se/deapănă/ ameţit de mişcare", după cum afirmă poeta în ultima poezie a cărţii.»

LIVIU MOSCOVICI

45 de şekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Dosar Mihail Sebastian

Cineva care îmi cunoştea bine scrisul şi care se număra totodată printre admiratorii necondiţionaţi ai Jurnalului lui Mihail Sebastian (hai să-l deconspirez, e vorba de regretatul Sorin Mladoveanu) mi-a făcut odată ceea ce mi s-a părut a fi un compliment suprem, atunci când – desigur, păstrând proporţiile – a detectat anumite trăsături comune în materie de sensibilitate şi temperament între mine şi marele scriitor, în pofida diferenţelor de destin, cultură, celebritate literară etc. etc.

Poate că şi aceste asemănări provocate de empatie m-au făcut să devin (în conştiinţa mea) o atât de vajnică apărătoare a lui Mihail Sebastian în faţa diferitelor atacuri la care a fost supus în discuţii libere sau scriptice, nu în ultimul rând în legătură cu sacrilegiul relaţiilor lui cu Nae Ionescu, dar şi cu poziţiile lui critice la adresa unor coreligionari precum A.L. Zissu sau Aristide Blank, care l-au şi ajutat financiar la tot pasul. Ca să nu mai vorbim de ceea ce a părut unora ca o atitudine total nevertebrată în confruntările cu prieteni vechi "rinocerizaţi", precum Mircea Eliade şi Camil Petrescu după exploziile antisemite ale acestora.

După părerea mea, Mihail Sebastian, un mare vulnerabil, lipsit de temperament de luptător social, neadaptat unor vremuri contorsionate de convulsiile urii, neadeziv la revoluţii, distrugeri, răsturnări, un "civil" prin excelenţă chiar dacă înregistrând ca un seismograf extrem de sensibil antisemitismul tot mai dezlănţuit al epocii, frustrările şi obsesiile unei societăţi vinovate, – un om ca el, zic, nu se putea hotărî uşor să se rupă de lumea pe care o cunoscuse şi o iubise, aceea a intelectualilor de elită ultra-rafinaţi, lumea marii literaturi şi filozofii, dominată cândva de discreţie, eleganţă şi respectul inteligenţei, de plăcerea disputelor întru idei şi de sentimentul estetic al vieţii.

M-am bucurat să constat că această interpretare a mea este împărtăşită, adâncită şi extinsă în diverse registre de multe spirite luminate. Le-am regăsit în volumul "Dosar Mihail Sebastian", alcătuit cu rigoare şi devotament de Iordan Chimet în 2001 (anul când l-am citit, fireşte, pentru prima oară), convocând între aceleaşi coperţi toate analizele publicate până la acea dată pe marginea Jurnalului, pe care Iordan Chimet îl caracterizează drept "evenimentul cultural reprezentativ al primului deceniu de cvasi-libertate în România". După manifestările care au marcat recent comemorarea a 60 de ani de la moartea scriitorului, m-am simţit tentată să reiau volumul şi am făcut-o cu nesaţ.

Referindu-se şi ea la incriminările aduse lui Sebastian à propos de fibra lui slabă, "feminină", de natura lui "dependentă", snoabă, etc., care l-ar fi făcut incapabil să-şi apere deschis demnitatea de evreu, Gabriela Omăt, îngrijitoarea volumului, explică atitudinea scriitorului prin "lentila ireductibilă a iubirii". *«Coarda "feminină" a sensibilităţii lui l-a situat în zona iubirii care nu decade din esenţa ei iubitoare. Sub coroziunea indignării, a ranchiunei, a umilinţei şi blasfemiei, iubirea lui a rămas iubire»*, scrie eseista. Resimt un frison de panică, adaugă ea, *«în faţa dovezii descurajatoare că ura îndoctrinată este un fenomen de amploare incomparabilă în raport cu firava raritate a câte unei iubiri spontane, ce nu se dezminte şi nu se alterează.»*

Cunoscuta publicistă Tia Şerbănescu desprinde din Jurnal "caracterul fără cusur" şi omenia lui M.S. Dacă literaţii – scrie dânsa – au descoperit în el *«cel mai plin recipient de umanitate pe care-l găsiseră vreodată în pivniţele unei cărţi»*, neliteraţii *«au descoperit un scriitor pentru care viaţa se transformă în literatură prin tremurul fiecărei virgule şi îndoiala din fiecare punct.»* Şi ea adaugă: *«Întâlnim în Jurnal un om cum nu am mai întâlnit, poate, nici unul din noi, şi care, din acest motiv, nu şi-a găsit în viaţă un interlocutor pe măsură (…) Atâta umanitate şi atâta dreptate erau în el, încât era normal să nu-i ajungă o singură etnie. Şi-a ales-o şi pe a doua (…) nu pentru că şi-ar fi trădat strămoşii, părinţii, ci pentru că un om asemenea lui avea nevoie de o ereditate mai largă şi mai adâncă. Un asemenea simţ în judecata fiecărui gest, a fiecărui om şi a fiecărui cuvânt se obţine prin concursul mai multor etnii şi are mai mulţi părinţi decât cei care l-au ivit pe lume.»*

Şi după aceste frumoase cuvinte eseista evocă solidaritatea lui M.S. cu neamul evreiesc din momentul în care a început prigoana ale cărei urgii le-a îndurat alături de toţi ceilalţi.

Mulţi alţi comentatori, printre care Gabriel Liiceanu, Dan Petrescu, Andrei Oişteanu, George Voicu, Monica Gheţ, Valeriu Râpeanu, Roxana Sorescu, în timp ce îşi mărturisesc empatia cu sentimentele scriitorului, aflat între mitralierele ideologice ale extremei drepte şi extremei stângi, cu criza lui identitară şi opţiunile sale individuale (Monica Gheţ: *«Omul se dezvoltă, se formează în cadrul comunităţii, dar misia lui pe pământ rămâne singulară»*; Roxana Sorescu: *«Această structură tipică de intelectual a fost* *răsucită cu brutalitate de istorie dinspre înăuntru spre înafară şi silită, sub imperiul împrejurărilor, să se transforme într-o fiinţă hăituită pentru vina de a fi evreu»*), îşi exprimă totodată şocul moral şi tulburarea în faţa revelării unor adevăruri "mai mult decât incomode, de-a dreptul insuportabile", pentru care nu se simţeau pregătiţi.

Caracterizându-l pe M.S. drept arhetipul omului liber, "fără uniformă", neînregimentat nici unei ideologii, Ion Pop afirmă că epoca descrisă în Jurnal *poate ruşina* conştiinţele "exigente etic", sau să rănească orgoliile celor ce stăruie în idealizarea imaginii etern-tolerante a românului. Scriitorul Vasile Popovici merge mai departe. Citind Jurnalul, afirmă el, *«este peste putinţă să mai rămâi acelaşi. Problema evreiască devine problema ta. O imensă ruşine se întinde peste o întreagă perioadă din cultura şi istoria naţională, iar umbra ei te acoperă şi pe tine.»* Jurnalul, adaugă Vasile Popovici, ne arată că toate atrocităţile împotriva evreilor – deportările, execuţiile sumare, lagărele de concentrare – erau bine cunoscute în epocă, inclusiv de prietenii lui M.S. cu nume sonore, ceea ce "agravează" sălbăticia şi insensibilitatea lor. *«Aceste momente de obnubilare a sensibilităţii şochează la lectură şi se reţin obsesiv, mai cu seamă când vin de la persoane pe care niciodată nu le-ai fi putut bănui de cruzime.»*

Ori, tocmai aceste groaznice experienţe sunt cele care l-au făcut în cele din urmă să-şi asume în mod ascuţit evreitatea (avea oare dreptate Sartre?).

Mi se pare semnificativă o istorioară relatată în paginile (numeroase) semnate de criticul literar Daniel Cristea Enache, care le-a extras la rândul lui din "Memoriile" lui Eliade. Era vorba de o conferinţă despre Chaplin la care urma să participe şi Sebastian, în cadrul simpozioanelor organizate de Asociaţia Criterion. Înainte de a fi început să vorbească i s-a strigat (de către cuziştii din sală, scrie Eliade, "verde-n faţă, verde şi la propriu şi la figurat"): "Un ovrei despre alt ovrei!". Iată, în varianta Eliade-Cristea Enache, ce a urmat şi, mai ales, cum a reacţionat vorbitorul: «Era în picioare, cu câteva foi pe care îşi însemnase planul conferinţei. Se făcuse foarte palid. A rupt foile, a făcut un pas înainte şi a început, cu o voce fierbinte, sugrumată de emoţie: "Aveam de gând să vă vorbesc despre un anumit aspect al artei lui Charlot", a spus. Dar cineva dintre dumneavoastră mi-a adus aminte de ovrei. Şi am să vorbesc ca evreu, despre evreul Charlot". Sala a izbucnit deodată în aplauze. Mihail Sebastian a ridicat braţul şi le-a spus: "Vă mulţumesc". Apoi a improvizat una din cele mai patetice şi inteligente conferinţe. (...) A prezentat un Charlot pe care numai cineva din Europa răsăriteană îl putea ghici şi înţelege. A vorbit despre solitudinea omului în filmele lui Charlot, aşa cum reflectă ea solitudinea ghetourilor. Când a încheiat, după vreo douăzeci de minute, l-au răsplătit aplauze puternice. O parte din sală aplauda în picioare.»

Care ar fi fost posibila devenire a lui Sebastian dacă un destin tragic nu l-ar fi răpit de timpuriu? Gabriel Dimisianu e în dilemă. Mircea Mihăieş crede că "probabil că ar fi devenit o victimă a comunismului aşa cum a fost şi una a nazismului".

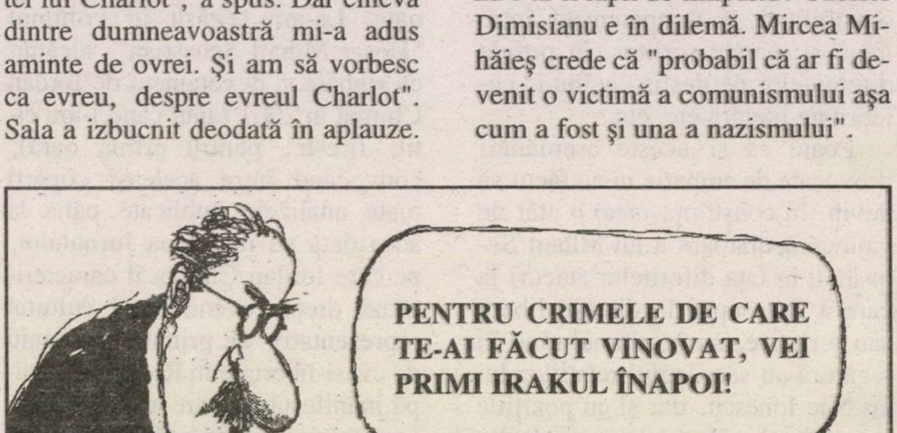
PENTRU CRIMELE DE CARE TE-AI FĂCUT VINOVAT, VEI PRIMI IRAKUL ÎNAPOI!
SADDAM

Desen de Luckovich; în Atlanta Journal, SUA 2006

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **De la Bacău la Londra**
- **Un nou roman de Tania Lovinescu**
- **Orașul lui Fischof**
- **Zile și nopți în Israel (dar și în România)**

Mariana Zavati

Miss Mariana in black and white

(D-ra Mariana în negru și alb)
Ed. ziarului "Daily Mail"
Londra, 2006

După volumele de versuri în engleză și română "Sketches" și "Șoapte", primite din partea acestei scriitoare românce stabilită în Anglia, despre care am scris acum câteva luni în "Minimum", regăsesc acum una din cele mai frumoase poezii ale ei, "Dreams" (în versiunea românească, "Închipuiri"), selectată pentru prestigioasa antologie poetică engleză, "United Press Ltd." – de data aceasta în chip de prolog la un roman autobiografic. Pe pagina de gardă ni se spune că el "portretizează evenimentele petrecute înainte și după operația Domnișoarei Mariana". Această formulare reprezintă însă, mai degrabă, un fel de cochetărie a autoarei, aș zice; căci îndărătul ei se ascunde de fapt, discretă, memoria unui trecut pe care tânăra plecată din România la 28 de ani alături de "tânărul ei soț" englez (aproape unica sintagmă caracterizantă legată de persoana respectivă) nu poate și nu vrea să se despartă, către care se întoarce mereu cu toată ființa ei.

De cele mai multe ori, capitolele romanului pornesc de la niște fapte și "stări" din prezentul eroinei: trăind mai mult în și între cărțile aparținând câtorva literaturi, neîndemânatică la gătit și la tot ce ține de viața domestică, inapetentă la rigorile unei existențe "înregimentate" în anglo-saxonele programe și termene fixe, D-ra Mariana e invadată de tristețe, se simte "epuizată mental". Ea caută un contact uman "de genul celor pe care le întâlnești în literatură", are senzația că în noul ei cămin, în noua sa lume cu casele "clonate", nu-și găsește locul. În suburbia orășelului ei septic aproape că nu comunică deloc cu vecinii, în afară de o înclinare a capului, un zâmbet formal lipsit de semnificație. În cea mai mare parte a timpului îi plăcea să viseze la cum ar fi stat lucrurile dacă tânărul ei soț ar fi vrut să se stabilească în orașul în care se născuse ea, între oamenii pe care credea că-i cunoaște.

Și astfel, în timp ce are grijă de cei doi copii de vârstă școlară, "Miss Jacqualine și Master Charles", care, perfect adaptați la mediul ambiant, nu împărtășeau pasiunea mamei pentru lectură, în timp ce-și pregătește cursurile pe care le ținea ea însăși la liceu, pipăindu-și întruna, tot mai înspăimântată și angoasată, cocoloșul din spatele gâtului devenit o adevărată obsesie (și finalmente obiectul unei mult amânate operații), în fața ochilor ei (și ai noștri) defilează ca niște "ornamente din pomul de Crăciun" imaginile copilăriei și adolescenței sale băcăoane, plimbările cu părinții, expedițiile pe la magazine cu diferitele atracții ale rafturilor (înainte de golirea lor), jocurile cu copiii din vecini, mâncărurile bunicii Eliza, tacâmurile de argint și cămășile brodate de mătase primite mai târziu ca zestre – intersectate cu jeturile fugare ale tinereții ei de fată studioasă, foarte talentată la limbi străine, visând la iubiri inaccesibile și la Occident, pe fondul căldurii toride din orașul natal.

Mama, "Miss Iulia", o cheamă la telefon, pisând-o pentru a *n*-a oară cu problemele legate de cele 10-15 pisici ale ei, dar mai ales cu insistența de a se ocupa de obținerea de compensații pentru casa bătrânească demolată sub regimul ceaușist; drept care "Miss Mariana" ne descrie cum arăta viața ei de zi cu zi în spațioasa casă cu fațadă italiană și în frumoasa livadă cu pomi fructiferi (inclusiv "cireșul magic" din poeme) și stupuri de albine, create și principala preocupare a bunicului Ion după pensionare; pentru ca în alte capitole să se desfășoare genealogia întregii familii – cine cu cine s-a căsătorit, de unde erau de fel, cum au clădit case și au devenit, din simpli țărani, oameni cu stare, răzeși, ca străbunicul Moș Bugan, figură deosebit de pitorească, învățători, ca Ion, farmacist și profesor de liceu (sau Costel, tatăl Marianei), într-o permanentă ascendență pe scara socială: oameni pașnici, păstrători ai datinilor și obiceiurilor moștenite din bătrâni, generoși cu cei mai puțin norocoși decât ei, precum farmacista Iulia cu Maria, spălătoreasa cu ziua.

Atmosfera (și unele caractere) se schimbă însă radical în timpul ceaușismului, când oamenii trăiesc în lipsuri, cu frica în sân, mai cu seamă din pricina informatorilor, devin prudenți și duplicitari, precum însuși Costel, tatăl respectabil al Marianei, iar nelegiuirile, nepotismele și actele de corupție ajung monedă curentă. Demolarea casei bătrânești, proprietate a lui "Miss Iulia", care are loc în cadrul planului nebunesc de "sistematizare" al lui Ceauşescu, este hotărâtă în mare măsură în baza minciunilor şi manipulaţiilor unor vecini dornici să scape ei înşişi de aceeaşi soartă.

Autoarea nu e niciodată patetică, retorică, sau înverşunată; se mulţumeşte, în propoziţiile ei scurte cu o anumită repetitivitate, cu săgeţile ironiei. Iată un exemplu între multe altele: «*Niciodată n-a fost clar ce se producea, dacă se producea ceva, în acele ateliere. Ele erau răspunsul la politica înţeleaptă a partidului (...) Cea mai mare parte a timpului, şi acestea erau doar zvonuri rău intenţionate, muncitorii nu făceau decât să stea, să şueteze, să bea un păhărel şi să joace cărţi deoarece nu existau destule materii prime pentru a se produce ceva substanţial.*»

Inedite în acest context mi s-au părut paginile despre vizita la Bacău a unui Ceauşescu furios şi cârcotaş, văzută prin ochii şcolăriţei Mariana.

Roman de dragoste (pentru propriul trecut)? Roman al dezrădăcinării? Poate, cel puţin în parte. Vom vedea ce se va mai întâmpla în ţara de adopţiune, întrucât am înţeles că autoarea lucrează acum la volumul II al naraţiunii ei.

(Gina Sebastian Alcalay)

Tania Lovinescu

Pagina ruptă

Editura Libra, Bucureşti 2005

Prozatoare preocupată de universul intim al personajelor sale, remarcabilele ei romane şi nuvele punând accentul nu pe conflictele adesea inevitabile din spaţiul familial ci pe ceea ce îi uneşte pe parteneri, indiferent de apăsările diurne sau de loviturile destinului "Mă numesc Alzheimer" (1995) fiind un model în această privinţă, dar neocolind nici micile confruntări care pot percuta asupra existenţei ("Crochiuri în peisaj israelian", culegere publicată în 2004), Tania Lovinescu aduce acum în prim plan povestea unei iubiri târzii. Oamenii singuri, deveniţi astfel tot în urma unor adversităţi ale existenţei, îşi caută ieşirea din această stare prin cineva care să îi poată însoţi până la capăt. Cu atât este mai trainică această legătură cu cât ea are rădăcini în trecut, respectiv într-o tinereţe despre care se păstrează amintiri frumoase.

Roman psihologic în principal, "Pagina ruptă" continuă o poveste începută de mult, al cărui unic martor este pagina păstrată ca semn al unor clipe de o ingenuitate irepetabilă. Acţiunea condusă într-un ritm de roman poliţist, lipsind însă misterul cazurilor nedezlegate, se bizuie pe supravegherea reciprocă dintre cei doi parteneri regăsiţi şi uniţi în strădania de a-şi risipi tenebrele singurătăţii. Este, de fapt, o stare de continuă "suspiciune" care include multă candoare în loc de teamă şi pândă; fiecare are grijă – o grijă exagerată, desigur – de tăria propriilor sentimente. E prea târziu pentru ca realităţile să corespundă perfect – şi într-un caz şi în celălalt – aşteptărilor. E o iubire sinceră dar exprimată discret, cu o reţinere respectuoasă şi prudentă. Transferarea cuplului în Israel nu-l scuteşte de a afla, chiar într-o lume diferită de aceea cunoscută până atunci, aceleaşi dureri şi aceleaşi jocuri ale imprevizibilului. Într-un context nou – altă natură, alte moravuri etc. – evocarea "paginii rupte" are înţelesul răscolitor al continuităţii în iubire.

Felicia Mohr

Răsăritul Apusului

Editura Universalis,
Bucureşti 2005

Poeziile din acest elegant volum, ilustrat cu fotografii ale arhitectului George Emanuel Mohr, ne evocă mai curând un răsărit frumos şi captivant decât apusul. Poezii scrise la senectute, care vibrează intens la etapele timpului care trece, uneori nepermis de repede. Nu sunt aici întrebările pe care şi le pune un om ajuns pe un pisc al existenţei, ci mai curând o sumă de încercări de a formula concluzii. În mod firesc ele ar putea fi dramatice, dar autoarea, a cărei privire în fotografie ne invită parcă la calm şi înţelegere, se exprimă echilibrat, adesea cu un umor acid, ca în această mică istorioară despre regimul alimentar obligatoriu: *"Domnule doctor, să mănânc carne?/ În nici un caz./ Domnule doctor, să mănânc morcovi?/ În nici un caz, sunt foarte dulci./ Domnule doctor, să mănânc ţelină, dovlecei, fasole, fructe, roşii?/ În nici un caz, aceste alimente vor fermenta./ Domnule doctor, să mănânc frunze, iarbă, mărăcini?/ În nici un caz. Doar nu sunteţi ierbivor. – Domnule doctor, să mănânc nimic?/ Asta da! Dar cu măsură".*

Altă dată ne îndeamnă – şi cred că ne şi convinge – că "mai multe vieţi" în una singură nu sunt chiar o performanţă ce ţine de miracole: *"Poate că avem mai multe vieţi/ în una singură ce acum ne este dată./ Să pară că murim de multe ori/ apoi să pară că-nviem".* În acest mod, între convingerea în excepţii şi împăcarea senină cu ceea ce avem în jurul nostru, distinsa poetă se impune cu poeziile ei limpezi şi cuceritoare.

Dana Deac

Orașul de dincoace

Editura JRC, Turda 2005

Elaborată cu colaborarea mai multor persoane, între care Andrei Fischof şi Uli Friedberg-Vălureanu din Israel, această istorie a evreilor din Turda are meritul că plasând cercetarea în contextul istoriei României şi a evenimentelor prin care au trecut comunităţile evreieşti din această ţară, urmăreşte etapele existenţei evreilor din acest oraş din perspectiva propriilor locuitori. Astfel fiecare episod este raportat la existenţa unor familii şi a unor persoane. În opinia lui Andrei Fischof, "trecerea la educaţia şi cultura română a evreilor turdeni s-a petrecut în 1918", dar ea avea "o bază austro-ungară opusă mentalităţii balcanice". Evreii de aici s-au considerat "evrei-români", deosebindu-se, într-adevăr, de "evreii-unguri" din alte localităţi ale Transilvaniei, cum erau chiar cei din Cluj sau Tg. Mureş, oraşe mai aproape de Occident decât de Estul Europei. Amintirile poetului ocupă câteva pagini ale monografiei, inclusiv "notele de drum" dintr-o revenire pe aceste meleaguri, după mulţi ani.

Concepută cu rigoare istorică, dar şi cu nerv publicistic, cartea este menită să-i intereseze şi pe cei care nu provin din Turda.

(Carol Isac)

Victor Rusu

Zile și nopți în Israel

Publicistică; ed. Clusium, Cluj-Napoca 2006

O nouă culegere din foiletoanele mereu bine scrise şi invariabil gustate ale lui Victor Rusu, unul din *veteranii* publicisticii din alia. Aşa cum arată titlul, avem de-a face cu întâmplări şi stări de spirit din Israel, dar – fiindcă sângele botoşănean al autorului apă nu se face – volumul cuprinde şi câteva secvenţe din oraşul natal.

Atenţie, însă... Cartea conţine o surpriză. Ba, mai mult, un element de-o originalitate cum nu prea credem că aţi întâlnit la viaţa dumneavoastră de cititor.

Să ne explicăm. Capitolul V al volumului se intitulează "Scrisori către un istoric din România". Este vorba de Alex Mihai Stoenescu, cel care-a scos în anii '90, la Bucureşti, cartea, cu titlu atractiv şi conţinut asemenea, "Armata, Mareşalul şi evreii". Citind-o, Victor Rusu s-a enervat niţel şi i-a trimis istoricului român câteva scrisori. La primele două, Alex Mihai Stoenescu i-a răspuns. La celelalte – nu. Poate chiar le-a aruncat la coş. Multă vreme, Rusu a şovăit dacă să facă publice scrisorile sale sau nu. Acum, el a hotărât să treacă Rubiconul şi le-a inclus în volumul de faţă. Pe scurt, motivul nr. 1 al nemulţumirii lui Rusu este acesta. Voind, ca atâţia alţii, să fie considerat un istoric obiectiv, A.M.S. a recunoscut că, da, armata română a comis în anii războiului o seamă de *excese* împotriva evreilor, dar s-a grăbit să sublinieze *cauza exceselor* cu pricina: evreii; evreii basarabeni care, în vara anului 1940, când Regele Carol al II-lea cedase sovieticilor Basarabia şi Bucovina de Nord, au... atacat mişeleşte armata română (şi dă-i şi trage-i, şi trage-i şi dă-i); în felul acesta *represaliile* din 1941-2 etc. trebuiesc considerate ca nişte acte de firească răzbunare.

Până aici, însă, nimic surprinzător. Surpriza apare de-abia la sfârşitul cărţii, unde dăm peste un Post-scriptum (un fel de postfaţă) al d-lui Nicolae Mocanu. Acesta este directorul editurii Clusium şi s-a îngrijit de tipărirea "Zilelor şi nopţilor din Israel". După ce terminase de citit manuscrisul, el i-a trimis lui Rusu o scrisoare, cuprinzând câteva observaţii critice à propos de capitolul dedicat lui Stoenescu. Iar critice e puţin spus. Pentru N. Mocanu, era vorba de o scrisoare particulară, ca de la editorul din Cluj către autorul din Bat Yam. El nu avusese de gând să dea scrisoarea publicităţii. Însă Rusu a ţinut morţiş să includă în volum paginile lui Mocani, rugându-l pe editor să-şi dea asentimentul.

Până la urmă, clujeanul a acceptat. Şi în felul acesta, ne-am trezit cu o care al cărei editor... polemizează cu autorul.

Extrase:

«Dragă domnule Victor Rusu, am avut o ezitare în a vă scrie rândurile care urmează; puteam să zic (uşor cinic, e drept) că toată pasărea pe limba ei piere *şi basta, dar sentimentele de apreciere, respect şi prietenie îndepărtată pe care vi le port de-o vreme încoace mă fac să trec peste hotarele stricte ale editorului în raporturile dintre noi şi să vă spun ce gândesc în legătură cu o parte din rândurile adresate lui Alex Mihai Stoenescu şi cărţii sale "Armata, Mareşalul şi evreii". Cu atât mai mult cu cât unele dintre cele ce urmează vi le-aş fi putut adresa şi în legătură cu pagini (chiar dintre cele rămase în forma tipărită) din "Ultimii evrei".*

Da, aţi intuit bine, din multe puncte de vedere nu pot să vă urmez în ce spuneţi prin textele dvs. Aproape întotdeauna felul **cum** *spuneţi este cuceritor şi – ceea ce pentru mine este important – cu o cunoaştere, ştiinţă şi un respect al limbii române rare. Dar nu întotdeauna* **ce** *spuneţi mă poate cuceri.*

Ziceţi că, la a treia scrisoare, d. Alex Mihai Stoenescu nu v-a mai răspuns. Cauza cred că se află într–un viciu de fond cu care aţi început corespondenţa, pe care îl menţineţi într-a doua scrisoare şi-l reiteraţi şi-ntr-a treia: negarea în bloc a documentelor pe care se sprijină cartea. Toate sunt, în opinia dvs. (fără nici un argument care să certifice acest lucru, bazându-vă doar pe prezumţia că emitenţii sau solicitanţii acestora nu sunt demni de încredere), toate sunt, aşadar, mincinoase, "false şi falsificatoare", provenind de la martori deloc "demni de crezare"; "arhiva e dubioasă, sursele documentelor (...) de neprimit de către orice instanţă juridică". Toate, absolut toate "documentele emanate de la ei" nu sunt "demne de luat în considerație"; și cele "de la ofițerii și comandanții de poliție, Siguranță etc.", și "cele din arhivele sovietice – de la NKVD, KGB (...), arhivele PCUS". Păi atunci, într-adevăr, ce rost mai are discuția și de ce acordați atenție unei asemenea cărți? Iar autorul de ce să vă mai răspundă? (Nu-mi pot reprima o întrebare: nu este oare o conspirație prea mare, d-le Rusu, prea "universală", această unire a unor forțe atât de diverse pentru a produce documente false asupra unor presupuse acțiuni, ale cui?, a, cum spuneți dvs., "2, 5, 10, 15" evrei care ar fi încercat să umilească, într-o formă sau alta, o instituție a statului român, armata, în cazul de față, și pentru ce? pentru a justifica și a servi ca pretexte mareșalului și statului român pentru acțiuni ulterioare, totul în arcul acelor ani tulburi și nesiguri cum erau vremurile acelea? Nu e, repet, o "conspirație" prea mare și prea bine orchestrată?) Istoricul, cum bine spuneți și dvs., trebuie să se bazeze pe documente, altfel își neagă esența și existența. Trebuie, desigur, să ia în seamă și tradiția (încadrabilă și ea în ceea ce astăzi se umește, destul de fericit, "istorie orală", în care mărturiile dvs., toate, nu numai din acest volum, ci și din cele anterioare, se încadrează perfect, fiind, sub multe aspecte, paradigmatice), dar "hrana" de bază a istoricului, a "cronicarului", rămâne documentul. Or, dacă documentele din cartea la care vă referiți sunt, in corpore, cum insistați dvs., "false și falsificatoare", discuția devine inutilă, iar a fi continuat-o ar fi însemnat din partea d-lui Alex Mihai Stoenescu o aprobare a acestei opinii. Ceea ce, evident, nu-i puteți cere, fiindcă, istoric onest cum s-a dovedit până acum a fi, dacă ar fi nutrit această opinie, nu ar mai fi scris lucrarea. De acord?

Indiferent dacă îmi dați sau nu dreptate în acest raționament, nu intenționez să intru acum în discuții de detaliu – unde cred eu că nu aveți dreptate. Se fac, d-le Rusu, prea multe și prea largi generalizări. Prea des poporul român în totalitatea sa este considerat antisemit, poporul român e vinovat de ce s-a întâmplat la Iași, în Transnistria sau la Odessa. Când se vorbește de germani, însă, se are grijă, și este bine așa, iar dvs. nu faceți excepție, să se precizeze întotdeauna: naziștii, fasciștii, hitleriștii, SS-iștii... Nu-mi amintesc, în toate cărțile dvs., de exemplu, să fi întâlnit o condamnare în bloc a poporului german (și este bine așa, o spun a doua oară). Dar poporul român este **tot** vinovat. Și aceasta, pentru lucruri care, în marea lui majoritate, nici nu avea, pe atunci, habar că se întâmplă. Acum, cum foarte bine observați, românii învață să-și cunoască trecutul – "în lumina sa adevărată, nemistificat"; începutul a fost, așadar, făcut. În lumina sa adevărată și întreg, așa mi-ar plăcea și mie să se întâmple. Pentru că au și românii drept nu numai la "elogiul adevărului", cum minunat spuneți, ci și la a fi scutiți de jigniri. O asemenea generalizare, pentru mine personal, este o jignire. Eu nu pot să mă identific drept un urmaș al celor ce au comis acele atrocități. Ceea ce nu înseamnă că le neg, nici că le aprob, dar nu poate fi făcut răspunzător întregul popor român, din care fac și eu parte. Sau a se pune, repetat și oficial, tot în cârca bietului popor român și a antisemitismului său "funciar" (acest citat nu este din dvs.) și deportarea celor 150.000 de evrei din Ardealul de Nord, între 1940 și 1944, pentru mine personal este tot o jignire. Eu am fost crescut în credința că important este să fii om de omenie ("nu e greu să fii om, mi se spunea, e greu să fii om de omenie"), apoi vine ce ești: român, ungur, neamț, țigan, sârb sau evreu. În fine, a refuza recunoașterea, alături de holocaust, și a crimelor comunismului (cum se face nu o dată, iar aici nu mă refer neapărat la dvs., care nu am văzut să faceți această eroare) mi se pare o jignire nu pentru mine sau pentru poporul român numai (care a sacrificat, totuși, într-un mod sau altul, sub satârul comunismului, măcar un milion de suflete), ci cel puțin pentru o mare parte din popoarele europene.

Epoca la care vă referiți dvs. în această carte și în cele anterioare este încă insuficient cunoscută prin cercetări concertate de istorie orală și de arhivă, aprofundate, serioase și oneste. Iar cazul mareșalului Antonescu și raporturile sale complexe cu evreii sunt departe de a fi cunoscute în toate încrengăturile lor labirintice. Mai trebuie așteptat până se vor putea pune verdicte imbatabile. Eu cred că pentru a putea fi luminată întreaga epocă pe temeiul adevărului – cât poate face biata făptură umană acest lucru – trebuie așteptat până se va face și acel atât de necesar omenirii proces al comunismului.

Revenind à nos moutons: putem cădea de acord că, dacă toată documentația din cartea lui Alex Mihai Stoenescu e falsă, discuția devine, la rândul ei, falsă. Eu nu vreau să fiu un apărător al autorului. Nu-l cunosc personal și nici n-am citit tot ce a scris în domeniul istoriei și în cel al literaturii (este și prozator, după câte știu), dar n-am nici un motiv să nu-l consider un istoric onest. Nu știu cât de profund, nu știu cu ce filozofie a istoriei, dar corect. Ar fi trist dacă dvs. ați avea dreptate și toată documentația sa la această carte s-ar constitui din falsuri. Ar fi trist și, evident, descalificant pentru domnia sa. Dar nici în acest caz nu cred că îl putem înșirui între "manipulanți", cum sugerați, poate fără voie (și fără prea multă convingere, de altfel), la un moment *dat. Tot așa cum eu refuz să cred, de exemplu, că dvs. ați avea vreo intenție de manipulare prin interpretarea "falsă și falsificatoare" pe care o dați unui fapt din Noul Testament. Pentru mine, cunoscându-l, cred, destul de bine pe Victor Rusu cel adevărat din cărțile sale, este o simplă scăpare de redactare paragraful: "N-are a face că, în vremea lui Isus, Iudeea încetase de a fi independentă, că funcțiile juridice și executive se aflau în mâinile cuceritorului roman, că sursele creștine, Evangheliile, spun că Isus a fost judecat de autoritatea romană, că crucea a fost un instrument de tortură roman, că legionarii romani l-au țintuit pe ea ș.a.m.d. În conștiința confuză a maselor, evreii au fost și au rămas deicizi (...)". "În conștiința confuză a maselor, evreii au fost și au rămas deicizi" (dvs. o spuneți; eu însă nu cred că aveți întru totul dreptate) nu "pentru că în urmă cu două mii de ani, aici, la Ierusalim, establishmentul rabinic l-a livrat autorităților romane pe un tânăr rabin revoluționar, de 33 de ani, cu ideile căruia nu erau de acord", cum scrieți anterior, ci pentru că evreii ("arhiereii și bătrânii", "căpeteniile", "mulțimile", "poporul", "iudeii" sunt termeni folosiți în Evanghelii) prezenți la judecată, când au fost întrebați și au trebuit să aleagă între Isus și Baraba, l-au ales pe acesta din urmă.*

Dar n-am să continuu. Am vrut, când am citit prima dată manuscrisul, să vă propun scoaterea din carte a acestei părți. Ca editor, am nu numai dreptul, ci chiar datoria de a face asemenea propuneri, când mi se par în interesul cărții. Dar am renunțat la acest gând. Mărturiile de față (de "istorie orală", cum am spus, chiar scrise fie ele) pe care le aduceți și în aceste pagini, ca și în cărțile anterioare (chiar dacă, pe alocuri, se repetă, dar ceea ce le salvează este ochiul nou care le vede și umbra diferită care le însoțește), trăite de dvs. sau de cei apropiați dvs., sunt necesare. Și am decis să nu vă propun acest lucru, călcându-mi puțin pe inimă (ca și în cazul cărții dvs. anterioare, "Ultimii evrei"), deoarece îmi dau seama că nu vă aduce nici un serviciu această față radicală, "încrâncenată", vindicativă și biciuitoare pe care o exhibați în unele locuri, mai ales în această carte, dar și în cea anterioară. Alta este imaginea reală a dvs., cea care se insinuează în sufletul celui ce vă citește cu atenție, cu simpatie (în sensul etimologic al cuvântului) și cu plăcerea lucrului excelent scris. Și-mi spun, sperând, că cititorul onest, când va ajunge aici, după ce se va fi încântat încă o dată de magistralele reconstituiri prin cuvinte ale târgului de provincie moldoveană, în care sunteți maestru imbatabil al prozei românești dintotdeauna, va pune, cel mult, cartea de o parte și nu va spune: "încă unul care vrea să veștejească antisemitismul punându-i apă la rădăcină". Cititorul neonest nu ne interesează...

În credința că rândurile mele vor fi înțelese în dreapta lor cumpănire, rămân al dvs. editor și îndepărtat prieten.»

(M. Raf.)

Nota Redacției: Victor Rudu nu a dorit să dialogheze cu editorul său pe marginea ideilor din Post-scriptum. Păcat, am ratat ocazia de a asista la o polemică demnă de interes.

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Victor Rusu, *"Zile și nopți în Israel";* publicistică; coperta: Călin Stegerean; ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2006.

Dr. Alexandru Marton, *"Singurătatepedepsită";* nuvele; Israel, 2006.

David Mc Neil, *"Pași împletiți cu mersul unui înger";* istorisiri; traducere de Loana Ciobanu; ed. Hasefer, București, 2005.

Alexandru Vona, *"Să mai fiu o dată îndrăgostit"* – carte gândită și alcătuită de Marta Petreu; Biblioteca "Apostrof", Cluj-Napoca, 2005.

I. Schechter, *"Lapte și miere";* umor; ed. Hasefer, București 2006.

Mircea Petre Suciu, *"Otlodor";* roman (vol. I și II); ed. "Viața arădeană", Arad, 2006.

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Prof. Ion Ianoși, estetician; modul cum a răspuns (calificat drept "demn" de către revista "Apostrof") atacurilor lansate împotriva sa de scriitorul Mircea Mihăieș (vezi rubrica "Etc.") a produs o bună impresie în rândurile opiniei literare românești.

În scădere

Elie Wiesel, scriitor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace; faptul că s-a repezit, în necunoștință de cauză, să-și pună semnătura pe un protest maghiar împotriva actualei conduceri a Universității Babeș-Bolyai din Cluj a surprins și dezamăgit pe admiratorii săi, evrei și neevrei, din România; iar faptul că, după ce s-a lămurit despre ce era vorba, și-a retras semnătura de pe document, a făcut ca ungurii să-l înjure, la rândul lor, cu sete.

PRESA ■ De-ați ști ce se întâmplă la Tribunalul din Beer Sheva!

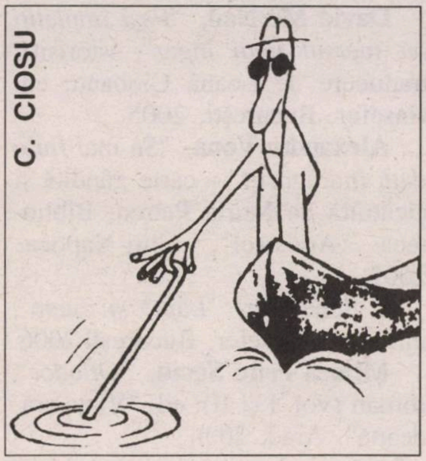

Pescuitorul de perle

Sub nasul judecătorilor!

«La Tribunalul din Beer Sheva, un coafor în vârstă de 42 de ani, din Kiriat Gat, a violat o tânără în vârstă de 16 ani.»

("Viața noastră", nr. 16724/06; comunicată de Adrian Rozenberg, POB 19083, Tel Aviv – care, deși știe că justiția noastră este, cum se știe, foarte permisivă, se miră că magistrații îngăduie asemenea lucruri în incinta tribunalului.)

O știre care ne-a rupt gura

«La Londra, unui copil de trei ani i-a crescut în gură un dinte de metid. Mama micuțului a interzis să i se scoată dintele înainte ca medicii specialiști să cerceteze acest caz interesant.»

("Revista familiei", 13.03.06; consemnată de Victor Franc, POB 9805 Haifa, care, de când a căutat, fără succes, în toate dicționarele și enciclopediile să afle ce e aia ***metid,*** *are un dinte împotriva săptămânalului sus-amintit.)*

Să nu plângem după laptele vărsat la corectură

«Producătorii de lapte și de lapte au pus gând rău românilor. În curând, prețul laptelui ar putea să se majoreze cu aprox. 5%.»

(Gardianul", București, nr. 1105/06; comunicată de Angelica Birău, din Brașov, – care se gândește îngrijorată că dacă producătorii de lapte și lapte se poartă așa, ce scumpiri vor mai inventa producătorii de brânză și brânză, ca să nu mai vorbim de restaurantele cu grătar care servesc momițe și momițe.)

11 februarie, cea mai lungă zi a anului

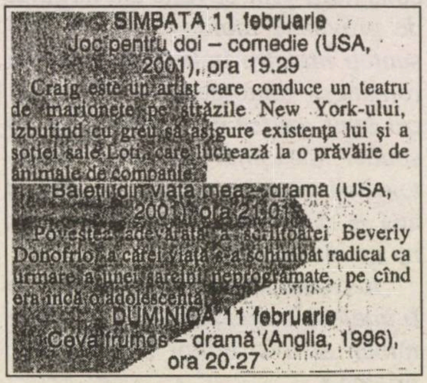

SIMBATA 11 februarie
Joc pentru doi – comedie (USA, 2001), ora 19.29

Craig este un artist care conduce un teatru de marionete pe străzile New York-ului, izbutind cu greu să asigure existența lui și a soției sale Loti, care lucrează la o prăvălie de animale de companie.

Baieții din viața mea – dramă (USA, 2001), ora 21.01

Povestea adevărată a scriitoarei Beverly Donofrio, a cărei viață s-a schimbat radical ca urmare a unei sarcini neprogramate, pe cînd era încă o adolescentă.

DUMINICA 11 februarie
Ceva frumos – dramă (Anglia, 1996), ora 20.27

("Orient expres", 6.02.06; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, – care, din cauza celor citite, a început să poarte sâmbetele băieților – și fetelor – de la "Orient".)

Huliganul Buzău

«Noi, urmași ai martirilor, am făcut acest lucru și am reamintit și celor buni din neamul românesc, ca și antisemiților de teapa lui Coja și Buzău că existăm și au de la cine să ceară iertare.»

("Viața noastră", 20.02.06; comunicată de Mony Bar-On, din Ierusalim, POB 28543, – care, presupunând că nu e vorba de nici un Buzău ci, probabil, de istoricul fascist Gh. Buzatu, atrage atenția că există și el și că redacția ar putea să-i ceară iertare pentru aiureli precum cele de mai sus.)

Budapesta, capitala României

קניג, כלת פרס ישראל לתיאטרון,
החלה את הקריירה הענפה שלה בגיל
17, בתיאטרון הממלכתי היהודי בבוד־
פשט. בשנת 1961 היא עלתה לארץ

«Koenig, laureată a Premiului Israel pentru teatru, și-a început bogata carieră la vârsta de 17 ani, la Teatrul Evreiesc de Stat din Budapesta. În anul 1961 a aliat în țară…»

("Pnai Plus", Tel Aviv, nr. 863/06; comunicată de Radu I. Gaton, Tel Aviv.)

Poșta

Sorin Tutunaru, San Diego, California, SUA; **Vivianne Rosenstock,** Ghivataim; **Monique Beram,** Paris, Franța; Dinu Dollinger, Beer Sheva (observații bune, dar nu perle.)

"Datorită popularității lui Amir Peretz, la Colegiul academic Safir din Neghev s-a deschis o expoziție pe cât de originală, pe atât de ciudată: o expoziție de… mustăți.

Această expoziție, denumită "Țară mică cu mustață", are loc la galeria școlii de artă a muzeului."

(Ziarele)

Ideea celor din Neghev este interesantă. Dar și mai interesantă ar fi o expoziție despre politicienii care ne-au pus bărbi.

Două povestiri de
VICTOR FRUNZĂ

Fire de aur pe blană de oaie

Am dat, zilele trecute, peste una din cele mai ciudate, neaşteptate şi surprinzătoare cărţi care au văzut lumina tiparului în România anilor din urmă: "Fire de aur pe blană de oaie – Din povestirile Natelei", de Victor Frunză.

Prozator şi publicist cunoscut, autorul unei vestite scrisori de protest adresate lui N. Ceauşescu în anii '70, stabilit în Danemarca, unde a înfiinţat o editură ce-i poartă numele, Victor Frunză face, după decembrie 1989, naveta Bucureşti-Copenhaga, scriindu-şi cărţile şi editându-le pe ale altora.

Ştiam multe despre acest condeier român, interesant şi curajos, dar nu aflasem nimic despre pasiunea cu care a cercetat lumea evreiască din România şi, în genere, din răsăritul Europei.

Până astăzi, când am descoperit volumul de nuvele sus-amintit.

Natela despre care se vorbeşte în titlu este o femeie întâlnită cândva de autor, şi care i-a povestit, ca o Şeherezadă modernă, întâmplările adunate în carte.

Iată, aci de faţă, două asemenea istorisiri.

Peţitorii

Domnii Goldfish şi Silberfish se săturaseră de viaţa în singurătate şi luară hotărârea decisivă să se căsătorească. Adică nu unul cu altul, cum nu s-a ajuns încă să se întâmple ca happy-end în literatură, dar se petrece în viaţă, pe faţă în ţările occidentale şi clandestin în ţările estice, unde oamenii au învăţat de la partidele comuniste că în ilegalitate se fac afacerile cele mai prospere. Hotărâră adică să-şi ia fiecare în parte câte o nevastă.

Pentru a fi mai pe înţelesul celor ce n-au reţinut detaliile de până acum, trebuie să spunem că amândoi erau emigranţi şi că se cunoscuseră şi se împrieteniseră tocmai pe baza acestui vis comun al vieţii lor; că fiind holtei tomnatici şi singuri-singurei pe lume , hotărâră să pună capăt situaţiei de până atunci. E, nu erau chiar singuri de tot, întrucât fiecare avea, unul în Canada, altul în Statele Unite, copii aşezaţi pe la casele lor, cu familii şi situaţie economică destul de bună. Taţii, respectiv domnii Goldfish şi Silberfish, nu stăteau cu ei, ţinând să aibă viaţa lor proprie şi independentă, de fapt, pe bune, pentru că mai doreau să mai ia ceva de la viaţă şi nu să-şi dădăcească nepoţii. Pentru aceasta rămăseseră în Europa occidentală. Căsătoria (din nou, să fie clar!) fusese atât pentru unul cât şi pentru celălalt un scop urmărit de ani de zile, numai că ghinionul le însoţea fiecare nouă încercare şi cu nici una din doamnele cu care făcuseră cunoştinţă de-a lungul anilor, ba şi porniră să convieţuiască de probă, nu reuşiră să întemeieze castelul de piatră mult visat, ci doar unul de nisip, care se spulbera la primul vânticel.

De data asta însă, pare-se că ghinionul se sparse. Aceasta şi pentru că schimbară metoda. Nu mai merseră cu birourile de turism în perioadele ieftine la Costa del Sol sau în Creta, nici pe la cluburile de dans, unde vin, în acelaşi scop, o mulţime de pensionare şi pensionari îmbrăcaţi în pantaloni scurţi, ca să arate cât de sportivi au fost, sunt şi vor fi, în pofida varicelor şi a poziţiei uşor crăcănate a picioarelor, fără deosebire de sex, să ţopăie sprinteni ca nişte capre şi ţapi, în rock-and-rolluri răsuflate, dovedind că nu se dau pe nişte tineri de patruzeci şi cinci de ani.

Aşadar, prietenii apelară la o metodă nouă: dădură anunţuri matrimoniale, dar nu orişicum ca să-i plictisească tot felul de putori, ci publicate în ţara natală, Polonia. Ofertele curseră gârlă, pentru că, vă închipuiţi, mirii erau din străinătate şi fantezia potenţialelor mirese nu cunoştea stavilă, construind cuibuşoare de nebunii în vile cu scară interioară şi maşini la scara exterioară, în care urmau să călătorească îmbrăcate în blănuri de vizon, care ascundeau discret bijuterii numai din cele care se văd la premierele de la "Scala" din Milano. Ele nu prea aveau reprezentări realiste, şi nu se vedeau ducându-şi viaţa cotidiană într-un apartament obişnuit de bloc, mobilat cu ceea ce aruncaseră alţii prin curţile interioare, sau rupându-şi hainele ca să ajungă primele la mărfurile ieftinite, cu prilejul lansării soldurilor, şi gătind, spălând şi călcând, la fel ca mai înainte, condiţii pe care le ofereau, de fapt, candidaţii noştri la însurătoare. Erau atât de multe amatoare, încât, dacă în locul lor ar fi fost nişte arabi, cu uşurinţă s-ar fi ales fiecare cu câte un harem.

Vremea noastră are însă regulile ei şi cei doi peţitori se opriră, după o minuţioasă triere, la câte o singură candidată. Fericitele câştigătoare au fost anunţate şi totodată rugate să aştepte amândouă la una din ele, întrucât şi peţitorii sunt împreună. Selecţia fiind aşadar încheiată, acum domnii Goldfish şi Silberfish se aflau în drum spre puicuţele lor. Călătoria se efectua cu maşina domnului Goldfish, un "Opel" vechi, luat la mâna a patra şi jumătate, dar care, să nu fie de deochi, nu-i făcea proprietarului său mari probleme.

Porniră dis-de-dimineaţă din Herning, deşi abia seara aveau feribot spre Polonia, încât timp fiind berechet, nu aveau motive să se grăbească prea tare. Călătoria fusese organizată exemplar. Logodnicele se aflau deja împreună, într-un orăşel nu departe de graniţă.

Ziua era superbă. O zi din acelea, în plină vară daneză, când nu-ţi vine să faci nimic altceva decât să hoinăreşti şi să te bucuri de soare şi de natură. Ajunşi pe la fiordul Vejle, timpul era de partea lor, soarele ardea, astfel că hotărâră să facă un popas. Oriunde s-ar fi oprit era extraordinar; conveniră să iasă din autostradă şi să caute un loc potrivit. Nu căutară prea mult, că şi văzură o plajă cu iarbă verde şi nisip auriu, cu apă mică la mal, loc numai bun pentru un popas.

Scoaseră termosul cu cafea – fiind buni gospodari, când ieşeau la iarbă verde, acesta nu le lipsea – desfăcură pacheţelele cu sandvişuri şi se aşezară, dar nu oricum, ci numai după ce domnul Goldfish aşternu o faţă de masă, cumpărată la o lichidare de stocuri la Bilka, pe care erau imprimate, în culorile cele mai vii, fructe de toate felurile. Se ospătară şi băură cafea, sporovăind despre una şi alta. Terminaseră mult prea repede, încât se întinseră aşa, îmbrăcaţi cum erau, să se bucure de soare. Căldura îi îndemna însă la mai mult, încât domnul Silberfish se hotărî să se dezbrace şi să facă şi o baie, iar domnul Goldfish îi urmă exemplul.

Prietenia lor nu era de florile mărului: se asemănau, fiind solidari în tot ce făceau. Apa nu era la fel de caldă ca în mările sudului, unde te poţi bălăci ore întregi. Era chiar recişoară, deşi se aflau în miez de iulie. Dar ei nu uitau nici o clipă că mergeau la însurătoare şi, mai mult decât oricând, considerau că trebuie să se arate curajoşi, că nu se tem de nimic şi deci sunt adevăraţi bărbaţi.

Domnul Silberfish se avântă cel dintâi, urmat de colegul şi prietenul său nedespărţit. Domnul Silberfish se pregăti chiar să înoate. Dar contactul cu apa rece îl făcu să strănute. Şi aici se întâmplă drama. Care evoluă în tragedie. Domnul Goldfish văzu că imediat ce strănutase, prietenul său se aplecă să caute ceva în apă şi o făcea foarte concentrat, insistent. Ba uitând de ce intrase – şi anume, ca să înoate – la mal fiind, intră cu totul, pipăind fundul apei cu mâinile.

– Ce dracu! zise el. Era aci! O fi luat-o valul!

Şi se repezi după val. Dar zadarnic! Ceea ce voia el să prindă, nu se lăsa agăţat.

– Ce vrei să prinzi? Vreun peşte?

– ...peşte, pe dracu! Mi-a *căjut proteja* dentară când am *ştrănutat.* Şi-a luat-o valul! Nu-i nicăieri!

– Ia uită-te bine... N-avea unde să se ducă! zise domnul Goldfish.

Domnul Silberfish căută peste tot. Reveni în locul unde proteza îi sărise din gură, dar rezultatele investigaţiilor sale fură nule. Buna sa dispoziţie de până atunci i se schimbă într-o mahmureală, de parcă fusese cu o zi înainte la un chef de pomină.

– 'Tu-i mama mă-sii, parcă a intrat în pământ!

Se lăsă păgubaş, ieşi din apă şi îşi luă hainele.

Ieşi şi domnul Goldfish şi se aşeză lângă domnul Silberfish.

– Ştii ceva, *Şami,* eu nu mai merg! Nu pot să mă arăt aşa! spuse acesta din urmă, profund indispus.

– Nu se poate!

– Ba *şe* poate! *Îci* continui drumul *şingur!* Pe mine mă laşi la prima gară! Te duci tu!

Orice încercare a celui care conducea expediţia de a-şi convinge prietenul să renunţe la hotărârea sa se izbi de un zid de piatră. Atunci domnul Goldfish intră din nou în apă să încerce pe cont propriu o nouă cercetare, mai minuţioasă. Pe neobservate, făcu un gest aproape eroic: îşi scoase din gură propria proteză şi după ce simulă continuarea căutării, strigă triumfător:

– Am găsit-o! Uite-o!

De-a dreptul fericit, domnul Silberfish se repezi la salvatorul său, care-i înmână proteza, o luă şi încercă să şi-o pună în locul de unde îşi luase zborul în apă, în mod atât de neaşteptat, când strănutase. Dar, curios lucru: oricât întorcea şi o sucea, proteza refuza să se aşeze. Parcă se umflase în sfertul acela de ceas cât stătuse în apă, era mai mre, nu voia să intre nicicum. De parcă nu era a lui!

Ce coincidenţă! Să fie găsită o proteză străină, în timp ce a lui rămânea în continuare dispărută!

– Nu-i a mea!

Şi cu dispreţ o aruncă departe, în val, ca să facă baie, ceea ce îi reuşi cu brio.

– Stai! strigă domnul Goldfish.

Dar era prea târziu.

– Ce mi-ai făcut, nenorocitule! îi reproşă prietenul, prinzându-se cu mâinile de cap. Eu am vrut *şă* te ajut şi *ci*-am dat *proteja* mea. Iar tu o arunci? Nu *şe* poate aşa ceva!

Rămaseră aşa amândoi: unul furios, celălalt necăjit, dar indiferent la nenorocirea prietenului, din moment ce o avea pe a sa proprie.

Se aşezară în tăcere lângă haine, îşi luă fiecare prosopul, tot în tăcere, se şterseră şi începură să se îmbrace.

Domnul Silberfish îşi plimba limba prin gură, peste gingiile goale de sus. Bine că mai avea proteza de jos. Cum erau amândoi nedespărţiţi la bine şi la rău, tot aşa gândea şi domnul Goldfish. N-aveau de ce să stea până seara acolo, jelindu-şi amândoi protezele dentare. Urcară în maşină şi porniră. Nu le venea a crede: cu numai o jumătate de oră înainte erau de o vioiciune pionierească. Le mai lipsea cravata roşie...

– Ştii ce? zise domnul Goldfish după o lungă pauză de tăcere. Ştii cât *şunt* de *şuperşticios*. Dacă ni s-a întâmplat *aşta* la amândoi, *înşeamnă* că nu trebuie să mergem... Cine ştie ce babornițe ne aşteaptă acolo şi noi ne gândeam că sunt nişte june, chiar fete mari...

– Tu n-ai decât să te duci! Eu mă întorc cu trenul!

– Nu iei nici un tren! Ne întoarcem amândoi. Ai dreptate: nu ne putem arăta în halul ăsta, mai ales dacă *şunt* de *treijeci* şi opt-*patrujeci* de ani, cum au spus.

Şi cu ce dantură se fotografiaseră atât domnul Goldfish, cât şi Silberfish pentru candidatele la căsătorie! Ba într-o poză se fotografiaseră special râzând cu gura până la urechi!

– Să le dăm un telefon de la gară. Îmi pare rău că o să le *decepcionăm,* dar n-avem încotro... Să le spunem că avem un accident. Dar nu grav.

Făcură întocmai. De la celălalt capăt al firului răspunse vocea feminină cunoscută domnului Goldfish. Pentru că până atunci trataseră problemele matrimoniale numai la telefon, se recunoscură cu uşurinţă. Pe scurt, logodnicul dorit îi spuse că au avut un accident. Femeia, să leşine!

– Nu de care vă închipuiţi, de maşină. Unul dentar... Femeia îşi reveni.

– Mi-ai luat o piatră de pe inimă! spuse ea.

– Accidentul l-am avut amândoi. Şi eu şi domnul Silberfish. Ca *şă* vă *şpunem* drept, la amândoi ne-au *căjut protejele* în apă. Şi *aşta* când nu mai aveam mult până la linia de *şoşire*... Da, am uitat să-ţi spun, pentru că *aji* dimineaţă, înainte de a pleca, am făcut un ultim antrenament la o *şută* de metri fluture pentru Olimpiada *vârştei* a treia, la care *şperăm şă* ne calificăm... Şi tocmai aşta ni s-a întâmplat la amândoi! Şi nu mai putem veni!

– Stai un pic să-i spun despre ce e vorba şi doamnei Maruşka.

"Pşe, pşe, pşe...", se auzi în receptor cum i se relata celeilalte ce s-a întâmplat. La care doamna Maruşka îi răspunse ceva, să le comunice...

– Auziţi ce spune *panie* Maruşka... Spune că ăsta nu este un motiv să vă anulaţi venirea. V-au căzut protezele şi le-aţi pierdut? Asta-i o chestiune care se repară... Zice că aţi fi avut motiv să nu mai veniţi doar într-un singur caz: dacă v-ar fi căzut şi aţi fi pierdut altceva... Ceva ce nu se poate pune la loc! Şi pentru care nu există proteze! Aşa că vă aşteptăm în continuare!

– Mă, am impresia că alea-s nişte curve... Uite la cine mergem, spuse domnul Goldfish...

TANTI ROZICA DANSEAZĂ

După mai mult de treizeci de ani, tanti Rozica a venit la Focşani. Este nunta fiicei lui Natan, fiul verişoarei Bertha şi al cumnatului prin alianţă, Titi, pe care nu i-a văzut de tot atâta timp. Cât a locuit la Râmnic cu ai ei, Rozica o mai vizita pe verişoară-sa, pentru că până la Focşani sunt doar 30 de kilometri şi mai cu o ocazie, mai cu trenul, se ducea des, dar de la un moment dat i s-a schimbat complet viaţa...

La Bucureşti s-a mutat pe neaşteptate. Când ai ei au depus actele pentru Israel, ea n-a vrut în ruptul capului să-i urmeze. Clima de acolo nu-i pentru ea, pe urmă războiul permanent cu arabii... Şi-i prea bătrână să ia totul, din nou, de la capăt. Aşa judeca. Decizia ei a fost categorică. Şi bine a făcut! O să-şi trăiască bătrâneţile în linişte, o să meargă ea acolo în vizită, o să mai vină şi ei în România...

Fiica şi ginere-său o mutară la Bucureşti, mai mult ca să o dea în grija Comunităţii izraelite, care îi aduce şi mâncarea acasă, când nu poate ea să meargă. Plus celelalte avantaje...

Tanti Rozica a fost primită la gară şi adusă cu taxiul direct la localul unde se ţinea nunta. Erau peste o sută de invitaţi, mai ales tineri, prieteni şi colegi de-ai mirelui şi miresei.

În capătul sălii, cu faţa la public, mireasa, mirele şi familiile amândorura. Sigur, tanti Rozica nu i-a uitat, dar în realitate nu-i mai cunoştea. Câţi n-au pupat-o şi n-au îmbrăţişat-o, ba i-au şi adresat fel de fel de complimente, fără să ştie cine erau!

Verişoară-sa Bertha o îmbrăţişează de asemenea cu drag. A fost o vreme când între ele trecuse o pisică neagră, dar asta s-a întâmplat demult:

– Dar nu te-ai schimbat deloc, Rozico! Arăţi ca acum treizeci-patruzeci de ani! De când te ştiu, tot aşa eşti, plină de viaţă şi cochetă! Nici nu arăţi vârsta...

– Vai, protestează Rozica în glumă, chiar aşa de rău arătam când ne-am văzut ultima oară, că acum arăt la fel ca atunci? ...Da' nici tu nu te-ai schimbat!

Îi vine rândul Berthei:

– Ba, te contrazic... Nu vezi că mi-am îmbrăcat toaleta asta lungă, de nuntă? Este evidentă schimbarea!

– Ce elegantă ești, într-adevăr! exclamă tanti Rozica.

După schimbul acesta de amabilităţi, tanti Rozica dădu mâna şi se pupă cu toţi din familia Berthei şi a lui Titi, bărbatul Berthei. Chit că nu mai cunoaşte sau nu mai recunoaşte pe nimeni, nu-şi bate capul să afle cine şi ce este fiecare dintre ei în această familie de evrei amestecată cu creştini români, Titi fiind creştin. Copiii au crescut, şi azi sunt bărbaţi în toată firea, fetiţele sunt domnişoare ochioase şi frumoase, adică generaţia a treia... Nu mai ştie bine. Dă mâna şi se pupă formal cu un bătrân în cărucior de invalid.

Tanti Rozica nu-i prea suferă pe bătrâni, deşi este şi ea de mult pensionară. Dar se ţine bine, nimic de zis. La vârsta ei destul de înaintată, se pricepe şi-i reuşeşte să–şi pună în evidenţă feminitatea apusă, ba chiar şi sânii. Cu toate că nu-i suportă pe bătrâni, în sinea ei – fără s-o spună nimănui – are o mare milă de handicapaţi, încât, când întâlneşte vreunul, fuge cât mai departe, mai ales dacă se deplasează într-un cărucior cu rotile. Acum nu poate să fugă, dar după ce s-a salutat distrată cu invalidul din cărucior, a trecut repede mai departe. Cineva a şoptit altcuiva că i se mai zice tanti Sclerozica. Ai naibilor oamenii, ce răi sunt! Că le mai încurcă şi ea, nu trebuie să se dea atenţie, dar în linii mari se ţine bine, n-ai ce zice... Doar că uită... Dar cine-i carte de telefon pe lumea asta?

Tanti Rozica are loc rezervat, cu tacâmul neatins. Masa se află abia la capitolul gustare, chelnerul aducându-i, de cum s-a aşezat, o farfurie plină cu diverse antreuri: chifteluţe, salam de Sibiu, crochete de caşcaval, coşuleţe de foietaj cu icre de Manciuria, o roşie, feliuţe de gogoşari şi-i toarnă ţuica. N-o bea, deşi îi place. Să nu i se urce la cap. E foarte mulţumită că a fost plasată departe de bătrânul acela invalid... Şi urâcios. N-o să spună asta cu glas tare, că nu-l cunoaşte. Cine-o fi, că trăsăturile totuşi i se par cunoscute? N-o să-l întrebe pe Titi, bărbatul verişoarei, vecinul ei de masă, să nu zică despre ea că-i ramolită. Bine că au aşezat-o lângă oameni de care o leagă o mulţime de amintiri. Bineînţeles, ştiute numai de ea şi de Titi.

Tanti Rozica îl avea de vecin, de fapt, pe Natan, tatăl miresei şi fiul Berthei, şi nu pe Titi, soţul verişoarei. Natan era adolescent când îl văzuse ultima oară, iar ea credea că anume cu el are amintiri comune... "Treaba ei!" îşi zise Natan. În partea cealaltă şedea cuscra, mama miresei. Cum nu ştia cine este, nu-i dădu nici o atenţie.

Tineretul dansa fără întrerupere. Era o sete de viaţă, o dăruire totală petrecerii de nuntă. Între dansuri şi feluri de mâncare, Natan se mai ducea la unele mese, unde mai stătea de vorbă cu prieteni din generaţia lui, mai ciocnea un pahar.

Şi tanti Rozica ciocni cu el şi degustă ţuica: era bună, adevărată, de la Dumitreşti. De când nu mai băuse aşa ceva! Altfel nu prea avea cu cine să vorbească. Stătea, tăcea, privea, se plictisea. Când terminară sarmalele şi băură şi un pahar de vin, drăguţei de tanti Rozica îi veni chef să danseze. Cu cine, dacă nu cu bărbatul de alături? Aşteptă să înceapă o melodie mai de pe vremea ei, un tango, şi-l invită pe Natan la dans.

– Tanti Rozica... zise el.

Dar n-apucă să spună ce intenţionase, că ea îl şi dojeni:

– Cum poţi, mă Titi, să-mi spui tu mie *tanti*, tocmai tu!

– Ah, iartă-mă!... Şi-şi înghiţi cuvântul.

Din politeţe, Natan n-o mai contrazise. O lăsă să creadă ce voia. Pricepu că în capul ei se încurcase ceva şi lăsă lucrurile în coadă de peşte.

– Da' te ţii bine, mă, Titi! Mai adineauri am făcut o socoteală: eu aveam pe-atunci patruş'cinci de ani, iar tu treizeci şi opt... Azi nu mai fac calculul, dacă merg pe optzeci şi nu-ţi mai spui cât...

Taică-său era deci cu şapte ani mai tânăr. Într-adevăr se ţine bine tanti, în timp ce taică-său, cu boala lui, pare o epavă.

– Cei mulţi înainte...

– Şi ţie! Te ţii, arăţi exact ca atunci... Când m-am lăsat pradă slăbiciunii de moment! Cum naiba nu te-ai schimbat deloc? Viguros, tânăr, nimeni cred că nu-ţi dă anii...

Tanti Rozica se lăsă pradă tangoului, romantic în felul lui. Îi amintea de tinereţea ei... Păhărelul de ţuică şi muzica îi sporiră cheful de vorbă.

– Frumoşi ani! gândi ea cu glas tare.

Natan se limită doar a da din cap. Frumoşi ani, dacă a putut-o zăpăci un bărbat însurat cu verişoară-sa, adică din propria familie sau, cum se ştia pe atunci, ea îl zăpăcise pe el. Povestea a fost aşa: venise cu nu se ştie ce treabă la Focşani sau poate numai cu pretextul unei trebi şi-şi zisese: "Hai să-i fac şi verişoară-mii Bertha o vizită cu ocazia asta!". Dar Bertha era plecată cu copiii la munte şi acasă era numai Titi. Nici nu mai ştie cum începuse totul. Se plăcuseră şi gata! Mai mult în glumă ea pusese mâna pe el şi-l mângâiase. Era cald, în plină vară, pretextă zăpuşeala şi se descotorosi de bluză, de fustă... El nici nu s-a mai ostenit să-şi scoată pantalonii, şi i-a lăsat jos. Aşa s-a consumat prima aventură cu bărbatul verişoarei. Abia după aceea s-au dezbrăcat. Tot ea l–a provocat şi a doua oară. Mai mult n-a fost, pentru că nu a vrut să se încarce cu aşa păcat şi să-i strice familia verișoarei Bertha. Lasă că el se încurcase cu destule în viața lui. Multe zile amare i-a făcut soției, care-și creștea copiii, vedea de casă și de serviciu, adică muncea ca o roabă, făcându-se că nu-i pasă de aventurile dumnealui. Abia acum, de la o vârstă, s-a dat și el pe brazdă, ca soț și tată…

Dansa încântată că l-a regăsit pe bărbatul acelei aventuri efemere, așa cum îl cunoscuse… Nu zici că a trecut vreme, nu glumă…! În timpul dansului se lipi de el: îi simți și mădularul. Nimic nu s-a schimbat! Numai ea nu este aceeași de acum aproape patruzeci de ani… Bine că are cel puțin ce-și aminti!

Nu mai vorbea, ci doar dansa, reflectând filozofic: "Există bărbați peste care vremea nu trece, iar pe noi femeile ne cocoșează, ne stafidește, ne transformă în mumii… Uită-te la mine, nu mai sunt cea de atunci!"

Muzica încetă. Mătușa Rozica îl luă de mână pe partenerul de dans și merseră împreună la locul lor, la masă. Natan se supuse, ca să-i facă plăcere bătrânei sale mătuși și să nu-i strice buna dispoziție. Ghicise că ea continua să creadă că este taică-său, cu care feciorul semăna leit, fiind acum identic cu acel Titi dn momentul aventurii. Despre care Natan aflase din spusele familiei. Aventură din pricina căreia maică-sa, Bertha, suferise și mai întâi se necăjise, dar pe care apoi, ca o femeie deșteaptă ce era, a trecut-o la fapte demne de a fi tratate într-un registru satirico-umoristic, sfârșind prin a-și ierta verișoara.

Timpul a șters multe din viața lor, la fel și această întâmplare. Și tanti Rozica o regretă, de vreme ce nu-și învrednicește partenerul ei de aventură erotică nici măcar cu un cuvânt sau cel puțin cu o privire. De fapt, Natan nu știa că ea nu se căiește, ci avea o antipatie organică față de bătrâni.

Iar cocoșul de atunci era acolo, chiar el, bătrânul acela cu părul alb, tăcut, absent la veselia din jur, doar pe jumătate om, privindu-i din căruciorul lui de invalid. Un bătrân ursuz, total străin de petrecerea generală, prezent doar cu fizicul. Și sclerozat, că abia peste o săptămână a aflat că Rozica fusese și ea la nuntă…

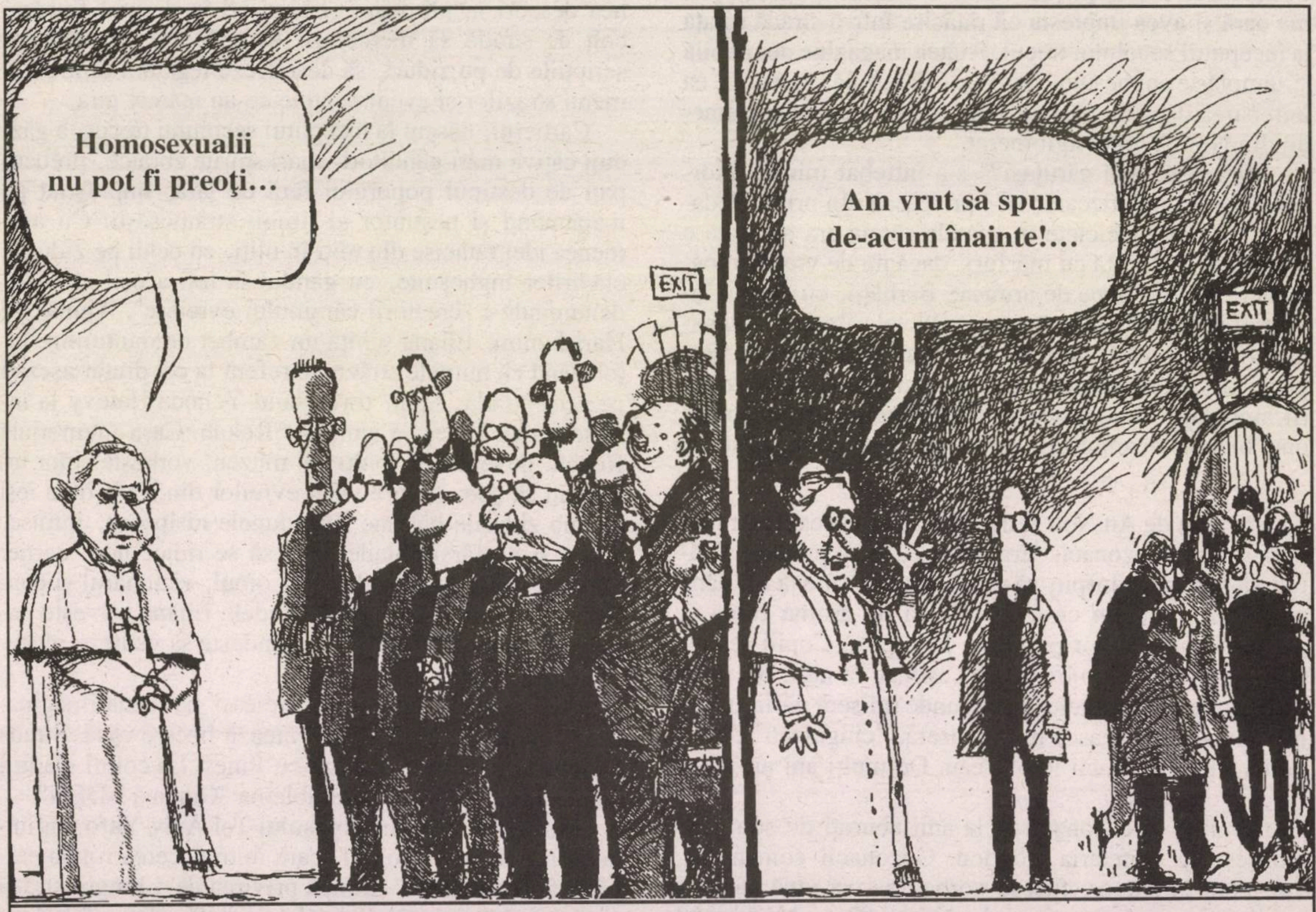
Homosexualii nu pot fi preoți…
EXIT
Am vrut să spun de-acum înainte!…
EXIT

Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006

O povestire de
GETA BERGHOFF

Cozonacii din cartierul Florentin

Ce nu face omul pentru un cozonac "ca pe timpuri"! Caută noua adresă a cofetăriei London şi se îndreaptă într-acolo cu autobuzul.

Eliana a luat autobuzul din cartier şi a plecat spre Tel Aviv. Avea în buzunar noua adresă a cofetăriei London, vestită pentru cozonacii ei.

A coborât la staţia Rogozin; a traversat strada Florentin, o stradă mai largă decât o uliţă dreaptă. Se arăta nesfârşită; pe alocuri era murdară; gălăgia şi forfota negustorească îi întreţineau viaţa. O străbătea pentru prima oară şi avea impresia că rătăcise într-o stradă uitată la începutul secolului trecut. Atâtea magazine de mobilă şi tâmplărie înghesuite unul în celălalt născuseră în ea întrebarea dacă nu cumva aici se aprovizionează oamenii din New Yorkul aglomerat.

"Biciclişti, sau căruţaşi?" s-a întrebat mirată întorcând capul după fiecare, să-i privească din urmă. Pedalau roţile unei biciclete în spatele căreia era montată o platformă încărcată cu mărfuri, dacă nu de vreun folos, atunci, desigur bune de aruncat. Bărbaţii, cu obrajii încadraţi în bărbi nepieptănate, cu pletele fluturând în bătaia vântului uşor, aminteau de personaje din alte timpuri, caricaturi de epocă ale evreului rătăcitor, vânzătorii ambulanţi de odinioară. Numai celularul din mâna unui biciclist îi aminti Elianei unde şi în ce timp trăieşte.

◆

Era ajun de An Nou şi dintotdeauna, în casă, ea prepara singură cozonacii. Era plăcerea ei să prepare aluatul, să-l pună la dospit, să-l frământe de câteva ori până ce fiecare colţ din casă se îmbiba de aroma caldă şi parfumul bunătăţilor pregătite la cuptor. Copiii se trezeau dimineaţa cu mirosul de cozonac în nări. Nu ştiau prea multe despre meleagurile unde trăiseră părinţii lor, nici limba românească n-o învăseră, "ciuguleau" câte o vorbă, dar cozonacii le plăceau. De mulţi ani nu-i mai face, îi cumpără.

Gândind la cozonacii şi la anii zburaţi de sub nas, ajunsese la Cofetăria London. Cozonacii comandaţi, vai, erau în cuptor, fusese vorba doar să vină până la ora trei şi ceasul era numai două şi jumătate. Nu intra în discuţie să se întoarcă, nici să aştepte. Firma London nu e o cofetărie dintr-acelea rămase în imaginea oricărui european, e doar laboratorul unei cofetării.

– Veniţi peste o jumătate de oră...

Eliana aprobă printr-o mişcare a capului şi îngână : jumătate de oră, jumătate de oră... treizeci de minute adică... Nimic n-o supăra mai mult decât să risipească timpul, şi-şi răsuci corpul spre uşa pe unde abia intrase.... O idee îi trecu prin minte şi-l întreabă pe cofetarul cu care purtase discuţia.

– E departe de aici cartierul Neve Ţedek?

– Zece minute... răspunse bărbatul indicându-i cu mâna direcţia.

– Bine, mă duc într-acolo şi chiar dacă întârzii, să ştiţi că mă întorc după cozonaci. Păstraţi-mi-i.

Deşi aşezată în ţară de atâta vreme, despre cartierul Neve Ţedek aflase abia în urmă cu câţiva ani. Drumurile prin acest cartier, dintotdeauna boem şi înţesat de istorie, îi plăceau până la fascinaţie. Clădirile mici, înghesuite, înşirate pe uliţe drepte, unele şi fără trotuar, au atras-o de la prima vizită. Întreg cartierul are amprenta timpului trecut, stârnind atracţia turiştilor în vizită prin ţară. Din ziua când descoperise cartierul, venea deseori în plimbare, întârziind în dreptul fiecărui colţ de stradă să memoreze locurile, să citească inscripţiile de pe ziduri, să descifreze legătura dintre oamenii străzilor şi evenimentele ce-au marcat ţara.

Cartierul, născut la începutul secolului trecut, a găzduit câţiva mari gânditori, mari spirite ebraice, preocupaţi de destinul poporului fără de ţară, împrăştiat pe mapamond şi neştiutor al limbii strămoşeşti. Cu asemenea idei rătăcise din uliţi în uliţi, cu ochii pe zidurile clădirilor înghesuite, cu gândul la toţi aceşti ebraişti, denumindu-i "creatorii căminului evreiesc". Ajunsă pe Harishonim, Eliana schiţă un zâmbet de mulţumire înţelegând că numele străzii se referă la cei dintâi aşezaţi pe acea stradă. Apoi, traversând Yehuda Halevy la intersecţia cu Pines, a ajuns pe Rokah. Casa memorială Rokah, devenită de mulţi ani muzeu, vorbeşte celor interesaţi să ştie, despre visul evreilor din Yafo de a ieşi de sub zidurile bătrâne spre dunele nisipoase, întinse, aurite şi nesfârşite unde avea să se ridice noul cartier evreiesc. Shimon Rokah a fost omul, vizionarul şi constructorul noii aşezări Neve Zedek. Eliana priveşte cupola aurită de la intrare şi se gândeşte să viziteze muzeul cu altă ocazie.

Cu "creatorii căminului evreiesc" pe scena imaginaţiei priveşte fiecare zid, cercetează fiecare casă. Strada Liliemblum se încrucişează cu Pines. La colţul clădirii cu un etaj a rămas şi azi emblema "Cinema EDEN".

Dizengoff, primarul oraşului Tel Aviv-Yafo, înfiinţase primul cinematograf, care în traducerea românească ar fi "Paradisul". Aruncă privirea de-a lungul străzii şi nu-i scapă nici stâlpii de electricitate, alimentaţi desigur din surplusul generatorului adus de peste mări în acest colţ de lume. După rugăciunea de Vineri seara, – gândeşte ea – oamenii, cu biletele cumpărate de dimineaţă, se duceau la cinematograf, îşi căutau locurile şi se aşezau să privească, să vadă minunea! Pentru o astfel de minunăţie, nici unul nu socotea că încalcă Sâmbăta.

◆

Soarele abia trecut de amiază, luminează faţadele unor construcţii vechi din împrejurimi, unele cu referinţe mitologice şi legende ca aceea a ieşirii noastre din Egipt, Alungarea din rai, Corabia lui Noah. Balcoane scunde, pline de bobocii abia înfloriţi în acest sezon de primăvară îi întăresc convingerea că dincolo de ziduri trăiesc artişti.

E sfârşit de decembrie şi Eliana îşi aminteşte că în anul acesta Hanuka a căzut în zilele Crăciunului. Coincidenţa o miră, zâmbeşte şi compară întâmplarea cu a unor vecini aşezaţi de multă vreme pe aceeaşi stradă. Priveşte fiecare clădire. O poartă de fier ruginită şi grea ascunde paradisul unei gospodării cu discreţie retrasă de ochii trecătorilor. O stradă îngustă se intersectează cu alta. Aruncate ca florile în câmpie, galeriile de artă te ispitesc să intri, te cheamă să priveşti – ce-i drept, ai ce vedea. Judaica exprimată în artă, expune pe fiecare raft alte mituri despre sărbători şi eroi din trecut. Aceleaşi compoziţii în toate galeriile, dar alte interpretări.

◆

În mijlocul unei străzi înguste se miră de mesele mici scoase afară, cu lume aşezată pentru o gustare. Decorul de tihnă ireală îşi face efectul în lumina aurie a zilei şi mirosul de bucătărie îi stârneşte foamea. Îmbracă şi ea haina miracolului.

Eliana îşi continuă plimbarea fără să întâlnească nici un chip cunoscut, de fapt nici nu caută, merge, merge mereu, citeşte pe ziduri alte nume şi descoperă "alţi arhitecţi" ai căminului cel nou, alţi meşteşugari în arta cuvântului, şlefuitori ai vechii limbi într-una accesibilă.

"Existenţa unui popor nu se discută, ea se afirmă" vorbise de una singură înciudată de farsele memoriei. Nu-şi amintea cărui cărturar din neamul românesc aparţin aceste cuvinte.

În dreptul unui restaurant cu uşile deschise, dintr-un gramofon din secolul trecut aşezat pe trotuar, recunoaşte o muzică evreiască. Se auzea în toată strada. Priveşte împrejur şi ascultă uimită muzica ieşită din pâlnia gramofonului. "Aşa ceva nu se poate întâmpla decât la tine acasă". Un sentiment de mulţumire şi tihnă îi aşează zâmbetul pe obraji când ea toată tresare. Se uită la acele ceasului: jumătatea de oră trecuse de mult.

Cu nostalgia copilăriei în suflet şi acea melodie în urechi, iuţeşte pasul spre cofetăria London. Pe drum şi-a amintit că are în casă câteva plăci vechi, nu de vechimea cântecului auzit acum, ci altele, pe care le-a îndrăgit, plăci de care n-a conceput să se despartă la plecarea din ţara ei natală. Aveau greutatea bagajelor limitată dar la plăcile de muzică uşoară n-au putut renunţa. Cine ar fi renunţat la un Gică Petrescu, o Ioana Radu, o Mia Braia, o Maria Tănase sau o Margareta Pâslaru? Le-a adus în ladă şi le-a tăinuit ani la rând în sufletul smuls din locurile unde s-a născut. La fel cum s-a întâmplat cu biblioteca... îşi aminteşte ea. Expediau prin poştă câte cinci kilograme de cărţi. Mobilizau vecinii, prietenii, să facă coadă la poştă. Nu era posibil să se despartă de scrierile care le-au bucurat copilăria şi le-au hrănit tine-

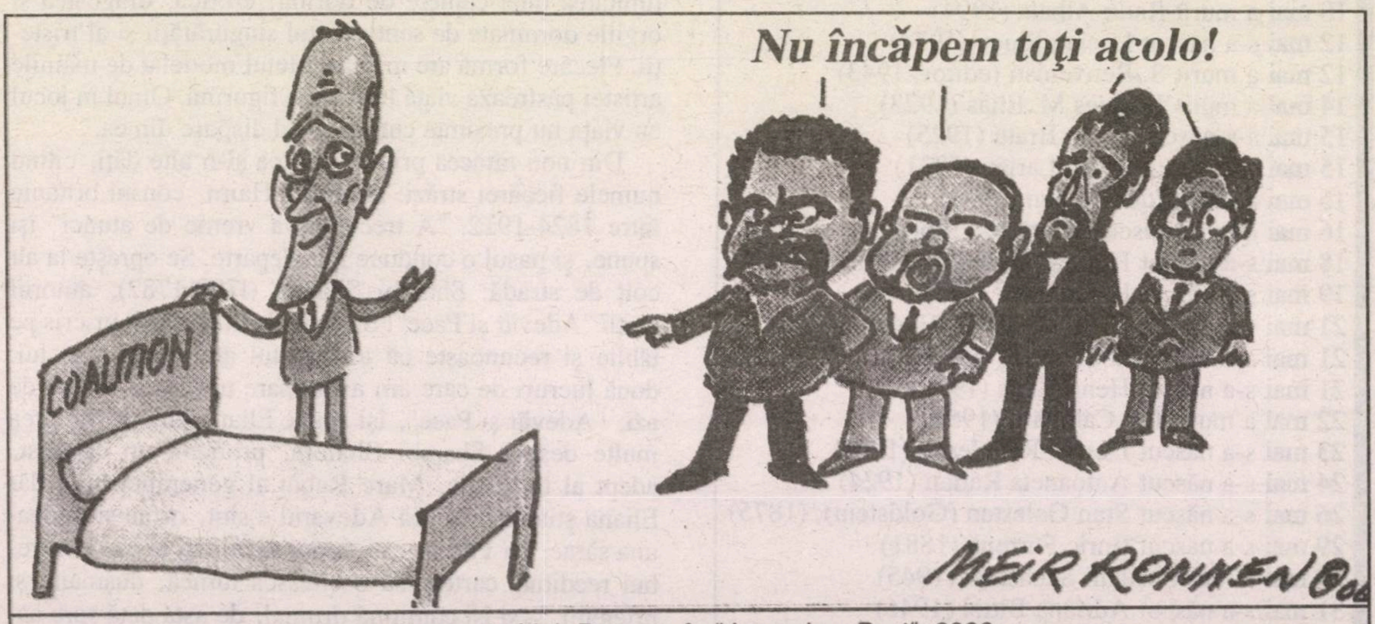

Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006 rețea, Creangă, Holban, Teodoreanu, Gala Galaction, Camil Petrescu, Rebreanu, Sadoveanu, Călinescu, Peltz și Sebastian și atâția clasici universali traduși în limba română. Le păstrează pe multe rafturi, șterge praful de pe ele și e mândră că le are. Fac casă bună cu restul bibliotecii. "Da", își zice Eliana, "vorbesc graiul matern și scriu de la stânga la dreapta, când de fapt citesc de la dreapta la stânga..." Și continuă să gândească la arhitecții căminului evreiesc, cei ce au adus suflarea și inima lumii evreiești spre aceste nisipuri, mult înaintea ei...

CALENDAR

Mai

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zahareanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoși (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian-Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăgușanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mândra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G. Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu- Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ștefan Ireș (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai s-a născut Lucian Raicu (1934)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
15 mai a murit Idov Cohen (1998)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C. Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
24 mai s-a născut Antoaneta Ralian (1924)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

Călca cu pas grăbit, cu acea muzică a patefonului în urechi, cu gândul la timpul trecut, și drumul străbătut până acum. Recunoscu că acum nu mai ascultă plăcile de muzică românească. Dorul resimțit la venirea în țară s-a mistuit cu anii ce-au urmat și a sădit în ea interesul pentru lumea de aici. Își aminti de cozonacii care o așteptau și de ora târzie. "De ce-i comand în fiecare an?" se ivise întrebarea. "Dintr-o tradiție moștenită de pe meleagurile lăsate departe, acelea în care m-am născut, și pentru că o lume imensă trăiește speranța, an după an, ca anul care vine să fie mai bun".

❖

A urmat o lună ploioasă, friguroasă, o iarnă mediteraneană rece și tristă...

La prima zi însorită, dornică de o plimbare a vizitat – pentru a câta oară? – același cartier. Ziua era potrivită pentru o vizită la Muzeul Rokah și grăbi spre strada cu același nume. Trecuse sub cupola aurită a muzeului oprindu-se în pragul ușii... Intrase deci în clădirea restaurată de Lea Major-Mintz, nepoata lui Shlomo Rokah și cea de a opta generație așezată în țară, absolventă a gimnaziului din Ierusalim și a Academiei Bezalel.

Pășind rar, privea lucrările expuse și trăia impresia că pășește alături de ea, de Lea Major-Mintz, sculptorița, ale cărei palme modelaseră întreaga epopee a orașului Tel Aviv: cortul, primul adăpost de pe dune, apoi aspirațiile firești ale oamenilor, fără să uite femeia, intimitatea unei camere de dormit, erotica, dragostea și orgiile dominate de sentimentul singurătății și al tristeții. Fiecare formă are mișcare, lutul modelat de mâinile artistei păstrează viață în fiecare figurină. Omul în jocul cu viața nu presimte cum și când dispare din ea.

Din nou rătăcea printre uliți ca și-n alte dăți, citind numele fiecărei străzi: Amzaleg Haim, consul britanic între 1824-1912. "A trecut ceva vreme de atunci" își spune, și pasul o conduce mai departe. Se oprește la alt colț de stradă: Sharabi Shalom (1700-1782), autorul cărții "Adevăr și Pace"! Se miră de titlul cărții înscris pe tăblie și recunoaște că amănuntul are importanța lui: două lucruri de care am avea mare nevoie și-n ziua de azi, "Adevăr și Pace", își spune Eliana fără să știe prea multe despre Sharabi Shalom, probabil un cabalist, adept al lui Luria, Mare Rabin al generației lui... dar Eliana știa altceva, că Adevărul e slut, orfan și totdeauna sărac, iar Pacea, ea e promisă numai în Rai. Ar trebui reeditată cartea, să o citească lumea, dușmanii și prietenii, – și își continuă drumul, de astă dată spre casă.

O povesire de
GEORGE KUN (Toronto, Canada)

Povestea lui Martin Cârnăţarul

Ce se întâmplă când un timişorean trăitor în Canada dă, din întâmplare, la un spectacol, peste alt timişorean, tot din Canada?
Se întâmplă fel de fel de lucurri surprinzătoare.

Uneori, misterele memoriei umane iau o întorsătură favorabilă, când cu trecerea timpului amintirile, în loc să se estompeze, devin de fapt mai vii, şi în loc să se scufunde încet şi leneş printre convoluţiile creierului, saltă zglobiu şi zgomotos pe cortex. Acesta e semnalul că povestea trebuie scrisă, precum basmele ne şi spun: "că de n-ar fi, nu s-ar povesti !"

Recent, un servici important m-a ţinut mai mult de un an la London, un oraş foarte plăcut şi atrăgător din vestul provinciei canadiene Ontario. Stresul era o parte integrală din viaţa mea profesională de zi cu zi, dar spre marele meu noroc oraşul oferea o compensare excelentă prin frumuseţe naturală, viaţă culturală şi posibilităţi variate şi atractive de practicare a sporturilor de tot felul.

Oraş universitar de prestigiu, cu o populaţie de peste 300.000 de locuitori, Londonul se mândreşte şi cu un mozaic uman multicultural european, cu mulţi germani, italieni, greci, iugoslavi, unguri şi români. Restaurantele şi magazinele alimentare de specialitate trădează această prezenţă mult apreciată. În plus centrele culturale etnice organizează activităţi sociale foarte diverse şi interesante făcând şi publicitate pentru ele atât în ziarele locale cât şi prin afişe aflate în magazine şi restaurante.

Într-o zi, făcând cumpărături într-un magazin italian, am văzut un anunţ elegant pe afişier, făcând reclamă la o serată culturală maghiară "de neuitat", care urma să aibă loc a doua zi, la Centrul Cultural German, cu muzicieni, cântăreţi şi umorişti de la Televiziunea Maghiară din Budapesta. Bineînţeles, aşa o ocazie nu putea fi ratată, aşa că mi-am rezervat imediat un bilet. Nu ştiam că ungurii n-au centrul lor propriu, dar bazat pe datele istorice despre imperiul austro-ungar, şi mai ales pe cele din cel de al doilea război mondial, m-am auto-liniştit spunându-mi că această cooperare germano-maghiară va funcţiona bine şi eficient.

◆

După ziua de lucru am trecut repede pe acasă pentru un duş şi am plecat glonţ spre centrul cultural german. Pe drum, am început să mă întreb oare cine este publicul pentru un asemenea program, cîţi oameni o să fie acolo, care-i natura şi durata programului, şi dacă voi avea probleme să înţeleg anumite expresii mai "neaoşe" sau poante de umor specific, căci deşi maghiara este limba mea maternă, eu n-am făcut nici şcoala în limba maghiară şi nici n-am trăit în Ungaria. Un lucru era clar, şi anume că nu mă aşteptam să întâlnesc pe nimeni cunoscut şi probabil că "vedetele" artistice de la Budapesta" care s-au deplasat în Canada, îmi vor fi la fel de necunoscute. Poate că tocmai asta făcea aventura mai atrăgătoare.

Când am sosit, adevărat, puţin cam târziu, am fost destul de surprins să văd o sală ticsită cu vreo 300 de oameni. Majoritatea şedeau la mese rotunde de 10 persoane, iar în spatele sălii, pe scaune în rânduri drepte şi paralele, ca la cinema.

La prima vedere, se părea că nu mai e nici un loc liber, plus că toţi păreau să se cunoască între ei, aşa că a mai înghesui un scaun pe undeva, deşi fizic posibil, nu era prea tentant.

Simplu, m-am rezemat cu spatele de perete şi am continuat să observ discret chipurile şi să trag cu urechea la conversaţii. Bineînţeles că la un spectacol maghiar te aştepţi ca toţi să vorbească sau cel puţin să înţeleagă limba. Aşa şi era. Toţi vorbeau maghiara, dar cu diferenţe. Am identificat patru valuri şi patru generaţii. Întâi, cei mai vârstnici, care au plecat din Ungaria înainte sau în timpul celui de al doilea război mondial, apoi cei plecaţi în 1956 după invazia ruşilor, apoi cei veniţi în timpul comunismului înfloritor, şi apoi cei veniţi în ultimii zece ani, după căderea comunismului. Cei născuţi în Canada vorbeau maghiara cu accent hazliu, anglofon, iar unii cu copii foarte mici, care în mod normal trebuiau lăsaţi acasă, nu vorbeau maghiara deloc.

Spectacolul a început cu imnul maghiar transilvănean, despre care eu nici nu ştiam că a existat vreodată, dar toţi spectatorii nu numai că s-au sculat în picioare, dar au ştiut toate cuvintele şi au cântat cu suflet, pasiune şi energie împreună cu orchestra. Am aflat mai târziu că acest imn nu a fost cunoscut şi adoptat doar de ungurii din Transilvania românească, ci şi de ungurii din Ungaria, ca un semn de solidaritate cu fraţii lor aflaţi temporar sub ocupaţie română. După aceasta a urmat imnul maghiar de dinainte de război, urmat de imnul de astăzi, practic acelaşi. Spectacolul care a urmat a fost de bună calitate, cu cântece, dansuri şi umor maghiar, care, cu rare excepţii, este întotdeauna grozav. Se pare că oaspeţii artişti aveau un renume bun acasă la ei şi nu erau, ca de obicei, ciurucuri de mâna a doua, care fac circuitul mondial al diasporei maghiare sentimentalizate de dor de ţară, şi fără simţ critic artistic.

La prima pauză, s-a apropiat de mine un tip mai în vârstă, cam de vreo 70 de ani, scund, rotofei, cu burtică respectabilă, cam smead la față, cu ochi negri pătrunzători, cu nas destul de pronunțat și coroiat, și mi s–a adresat cam zgomotos, dar prietenos și politicos. Mi-a spus că probabil sunt nou pe aici, că nu m-a văzut niciodată la centrul cultural și se pare că n-am gasit loc, așa că m-a invitat să stau lângă el, și a adus două scaune pe care le-a pus la perete, aproape de scenă.

Am fost impresionat de amabilitatea lui și i-am mulțumit din suflet, dar el a început imediat o conversație înflăcărată orientată mai ales spre identificarea mea. A rezultat foarte repede că eu nu eram exact din Ungaria ci din Timișoara, din Banat, la care el a făcut ochii mari, a deschis brațele și le-a pus pe umerii mei și a întrebat în ungurește: "din Timișoara?" și eu zic "da, din Timișoara", la care zâmbetul lui s-a transformat într-o grimasă de entuziasm și fericire și m-a îmbrățisat și m–a pupat pe obraji. A repetat de 5-6 ori cuvântul Timișoara, întrerupt doar de sughițuri și clipiri dese ale ochilor săi umeziți. A rezultat că și el era din Timișoara, că s-a născut și a trăit acolo până în anii '50 și a început să descrie cu amănunte niște persoane, să arunce tot felul de nume și cunoștințe comune posibile și certe, apoi să amintească de clădiri importante și magazine din periferia Frateliei și nu se mai putea opri... Mă privea cu atâta intensitate, speranță și așteptare ca eu să confirm ceva din ceea ce spunea, că aproape că mi-a fost jenă să-i spun până la urmă că de fapt diferența noastră de vârstă era de cel puțin 15 ani, că de fapt eu n-am trăit la Timișoara în anii '50 ci în Praga, în Cehia, și că de fapt Fratelia era un loc unde un timișorean care locuia în centrul orașului nu prea se aventura... Dar toate astea nu contau deloc, noi eram deja "frați de sânge". În timpul scurt care a mai rămas până la terminarea pauzei și reluarea spectacolului, el a mai apucat repede să se prezinte. Spunea că-l cheamă Martin Farkas, și toată comunitatea ungurească locală îl cheamă "Marci a kolbaszos", adică "Marti-cârnățarul", pentru că el era un măcelar amator, dar care prepara acasă cârnați la nivel profesionist, să-ți lingi degetele, nu alta, și era și o listă lungă de așteptare pentru comenzi... L-am felicitat și m-am prezentat și eu, și i-am spus că mă cheamă George (Gyuri) Kun.

La scurt timp, spectacolul a reînceput, cu o mulțime de cântece, dansuri, poezii și umor bun, dar foarte naționalist. Astea au declanșat câteva momentele de analiză a identității mele culturale și naționale, și mi-am dat seama că probabil în ochii acestor oameni eu nu eram tocmai ungur get-beget, dar nici în ochii evreilor religioși nu eram mai mult decât un evreu de categoria a II-a. Oricum această criză de identitate nu era nici nouă și nici rezolvabilă, așa că m-am concentrat din nou asupra spectacolului.

Între timp îl priveam pe noul meu prieten Marci din semi-profil și am început să fac speculații. Nasul lui coroiat, ochii negri, ținuta și gesticulația cu mâinile și palmele cam în stil de negutător de Lipscani, vocea și intonația ușor cântată, dar mai ales numele: Farkaș, Farkaș, stai un pic, dom'le, care Farkaș (lup în limba maghiară), Ăsta-i sigur Farkaș, fost Wolf. E clar, dom'le, cel puțin avem ceva în comun și putem să dăm lucrurile pe față. Abia așteptam să se termine spectacolul când, după aplauze repetate, lumea a început să se disperseze și eu am reînceput conversația cu Marci. M–am uitat la el oarecum conspirativ și i-am spus: "Ascultă, Marci, tu spuneai că numele tău de familie e Farkaș, nu-i așa?" La care el zice: "Da, da, ai reținut bine". La care eu: "Păi atunci de fapt tu ești ungur ca și mine, nu-i așa?"

La care el: "Nu tocmai prietene, pentru că tu ești EVREU!"

A urmat o tăcere mortală și un schimb de priviri nedumerite și tensiune, mai ales din partea mea, după care l-am întrebat: "Dar tu ce ești?" La care el, cu un zâmbet larg și cu sclipiri reînnoite de mândrie, zice: "Eu sunt ȚIGAN!"

◆

În viața mea n-am simțit o ușurare și o bucurie mai mare decât în acel moment. Ne-am îmbrățișat din nou și ne-am bătut cu palmele pe spate ca doi prieteni din copilărie care s-au revăzut după mulți ani... și în clipele acelea mi-au trecut gânduri foarte ciudate prin cap și am fost așa de recunoscător lui Dumnezeu că Marci îmi va simți căldura și afecțiunea, dar nu-mi va putea citi gândurile.... Primul lucru care mi-a trecut prin minte a fost că Marci mi-a spus cu sinceră mândrie că el e țigan și fiind plecat de foarte mult din România, și trăind în Canada, în mod cert și-a însușit identitatea de vechi imigrant absolut identic în ochii legii și ai populației cu orice alt imigrant. Apoi, în timp ce-l îmbrățișam, m-am gândit cât de improbabil și absurd ar fi fost ca noi să fi fost vreodată prieteni apropiați în România, chiar dacă eram de vârste apropiate și trăiam pe aceeași stradă. El ar fi fost în ochii mei doar un "țigan", indiferent dacă era hoț, dacă trăia în șatră sau la bloc, dacă era colector de sticle, tinichigiu sau milițian. Era țigan, și cu asta basta. Dar aici, în Canada, noi suntem "timișoreni" și avem o limbă maternă comună. Motiv de celebrare și începutul unei prietenii. Cealaltă absurditate este că dacă Marci ar fi fost orice altceva decât țigan, lămurirea originilor noastre etnice ar fi avut un iz antisemit și neplăcut pentru mine. Dar el era țigan; ce ușurare pentru mine, puteam zâmbi relaxat, că doar și el e de rasă "inferioară". Chiar dacă întâmplător era antisemit, asta nu conta. Care, dom'le, uite cine vorbește, un țigan. Hai sictir!

Cum spuneam, aceste gânduri îmi treceau prin minte ca un program de calculator care-şi revizuieşte propriii parametri de funcţionare, înainte de a se face disponibil pentru utilizator. Calculatorul meu modern de astăzi s-a autocurăţat şi a pus mulţi viruşi ai prejudecăţii frumos în carantină. Nu uităm, dar e OK dacă ne schimbăm şi ne purtăm altfel. Ceea ce am simţit pentru Marci a fost sinceră căldură şi afecţiune.

Povestea însă nu se termină aici... Marci mi-a spus că sunt invitat la el acasă, atunci, imediat după spectacol, la degustat ciorbă de fasole cu cârnaţi "à la Marci" şi alte specialităţi cu mezeluri de casă. I-am mulţumit din inimă şi i-am spus imediat că e prea târziu pentru vizită, că e prea târziu pentru cină (era aproape 11 seara) şi că a doua zi trebuie să merg la servici. Cine nu-l cunoaşte pe Marci, crede că aceste argumente au o anumită putere de convingere, dar asta e complet eronat. Marci avea atâta tristeţe în ochi şi atâta insistenţă, că dacă nu aveam fiecare maşina noastră, cred că m-ar fi putut convinge chiar şi să-l car acasă în spate, darămite să accept o invitaţie de degustare. Plus că mi-a spus că soţia era plecata la fiica lor în Toronto, aşa că el era singur. Şi apoi câţi timişoreni cred eu că a întâlnit el în ultimii 30 de ani? Nici unul! Aşa că m-am suit frumos în maşina mea şi l-am urmărit pe Marci în maşina lui. El mă vedea prin oglinda retrovizoare şi tot timpul scotea braţul prin geamul maşinii şi-mi făcea semn cu mâna. Mesajul era clar: El îmi e prieten, eu îi sunt musafir şi nu cumva să-mi treacă prin cap să mă dau "pierdut".

❖

Era o situaţie atât de stranie! Niciodată nu mi-am închipuit că pot fi ţinut în şah cu o maşină în faţa mea şi nu cu una din spate. Deodată am realizat că nu-mi era foame deloc, că eram obosit, că deşi tipul ăsta era excesiv de prietenos şi părea sincer, totuşi nu-l cunoşteam deloc, şi a merge acasă la el, singur, aproape de miezul nopţii, poate că nu era o idee chiar atât de grozavă, de fapt. Dar nu era scăpare... cu cât ne apropiam de casa lui, cu atât mai des îmi făcea cu mâna. Într-un gest reflex şi aproape iraţional, mi-am încordat muşchii... şi am răsuflat uşurat: da, erau încă tari şi puteam conta pe ei pentru auto-apărare. Apoi am pipăit prin buzunarul din faţă al sacoşei mele de nailon profilul unui briceag mare elveţian, pe care-l purtam întotdeauna cu mine. Nu, nu, mi-am zis, e ridicol, sigur nu voi avea nevoie nici de forţă şi nici de cuţit, şi mi-am alungat repede aceste gânduri puerile.

În sfârşit, am ajuns în faţa casei lui şi am parcat maşinile pe pavajul nou şi lucios din faţa garajului. Nu m-a surprins că trăia într-un cartier frumos şi avea o casă mare, că doar... el făcea şi vindea cârnaţi, nu?

Marci avea casa plină cu covoare orientale, cu o mulţime de statuete din alabastru şi bronz, şi o groază de tablouri în ulei cu naturi moarte şi nuduri de femei.

Mobila scumpă de epocă era bine protejată cu foi de plastic care probabil rămăseseră aşa încă de la livrare. Această protecţie e suficient de transparentă ca să se vadă culoarea şi modelul tapiţeriei şi în acelaşi timp rezistentă la praful de pe hainele musafirilor. Nimic surprinzător...

Surpriza a venit însă direct în nări, de la această casă îmbibată de naftalină, cu un miros aşa de intens că nu mi-a ieşit din haine decât după două spălături, iar din memorie, niciodată. Viaţa moliilor în această casă trebuia să fie un coşmar.

Ultima dată când am văzut plastic pe mobilă a fost la o familie de vecini, italieni din Calabria, care locuiau la subsol, etajul principal fiind folosit pentru reuniuni şi sărbători de familie, iar etajul superior pentru mama sau mama soacră, care veneau din Calabria să stea câte 6 luni pe an cu copiii, nurorile şi ginerii din Canada.

O deosebire importantă: nici urmă de naftalină...

Marci m-a condus în bucătăria lui spaţioasă, cu o masă mare cu 6 scaune, şi s-a apucat imediat de gătit. În timp ce încălzea ciorba de fasole, a scos nişte cârnaţi impresionanţi dintr-o debara şi mi i-a arătat cu mândrie. Apoi a tăiat cu eleganţă o bucată de vreo 20 de cm şi m–a pus să miros suprafaţa proaspăt tăiată şi să pipăi cârnatul pentru tărie şi calitate. M-am conformat politicos, deşi tot ritualul ăsta îmi sugera în mod grotesc asociaţii obscene.

M-am abţinut de la orice comentarii, dar am revenit cu o privire admirativă când Marci a pus cârnatul pe o placă de lemn, a tăiat totul repede în felii perfect egale şi cu dosul palmei le-a măturat în ciorba de fasole. Apoi a dispărut şi reapărut într-o clipă cu o sticlă de ţuică şi, exact cum a spus el, "n-am văzut şi n-am băut niciodată în viaţa mea aşa ceva". Am ciocnit şi a trebuit să-i dau dreptate. A fost formidabilă. Pentru al doilea pahar, a fost puţină luptă, pentru că i-am spus că trebuie să conduc maşina, şi după multe văicăreli şi lamentări, a acceptat această scuză şi a mai tras o duşcă singur.

Între timp, mi-am adus aminte că această vizită târzie a întrerupt ritualul meu aproape religios de a-i da un scurt telefon mamei mele la Toronto, pe care o obişnuisem să-mi audă vocea zilnic, ca să vedem că totul este în regulă, că doar mama mea avea deja 86 de anişori şi trăia singură, iar feciorul ei era singur-singurel şi departe de casă, şi poate că e frig, sau vânt, sau zăpadă, sau prea mult soare, sau poate că tuşeşte şi se preface că nu... glumesc, mama mea nu era deloc mai exagerată decât credea ea că e necesar... Fapt e că m-am scuzat şi i-am spus lui Marci că-mi voi suna mama de la telefonul meu mobil, pentru o scurtă conversaţie.

El a urmărit politicos discuţia în limba maghiară cu mama mea şi a auzit că am pomenit de vizită şi de un nou prieten "din Timişoara", aşa că atunci când eram pe terminate, mi-a cerut receptorul şi permisiunea să vorbească şi a preluat receptorul. A stat omul pe telefon zece minute, a început cu politeţuri şi complimente adresate mamei, apoi a spus cine e el şi cum a întâlnit un om deosebit şi mare timişorean ca mine, şi nu mai înceta să mă laude, să-şi exprime fericirea şi norocul dat de Dumnezeu că m-a cunoscut, că ce minunat e ca timişorenii să se întâlnească în lume, şi ce multe lucruri în comun avem de vorbit, ca foşti timişoreni... că ce noroc are mama mea cu un fiu atât de minunat şi ce doamnă deosebită e mama mea.. şi că absolut trebuie să ne întâlnim, şi când mama mea vine în vizită, va trebui să venim la ei, cu toţii… adică tot ce e plăcut de auzit, deşi în cantitate cam triplă decât era necesar… dar ăsta era Marci.

Când am terminat de mâncat, sau cel puţin aşa am crezut, Marci zice: " No, acum sper că ţi-au plăcut aperitivele, hai să continuăm cina". Deşi nu mai eram şocat de nimic în casa lui, mi-am dat seam că a-i face pe plac era calea cea mai bună ca burta mea să devină la fel de mare ca a lui, aşa ca i-am spus: "Marci dragă, eşti o gazdă minunată, dar acum trebuie să plec, că eu mâine lucrez şi n-o să pot să mă scol, şi oricum ne mai întâlnim, că ce naiba, doar stăm în acelaşi oraş şi suntem timişoreni, nu-i aşa?

Marci a înţeles că de data asta sunt serios şi că presiunile sau manipulările sentimentale nu vor avea prea mult efect, aşa că mi-a zis: "Nu poţi pleca, dragă prietene, fără să-mi cunoşti familia!" La care l-am întrebat: "N-ai zis că eşti singur şi familia e plecată?" "Ba da. Ba da", zice el, "dar hai să-ţi arăt poze".

"O, Doamne! mi-am zis, tocmai când speram că pot pleca civilizat şi încă prietenos, trebuie să mă uit la poze...". Dar Marci scosese deja un album mare şi frumos, şi pe prima pagină văd o femeie tânără, atrăgătoare, blondă şi cu ochi albaştri. "Asta cine e?" întreb eu. "Asta-i Amalia, fiica mea", zice el privindu-mă cu ochii mijiţi şi un zâmbet fin, plin de dragoste şi mulţumire paternă. Înainte de a-mi găsi cuvintele pentru a exprimă cu tact nedumerirea legată de lipsa de asemănare "cromatică", el mi-a luat-o înainte şi mi-a arătat poza soţiei, o femeie cu trăsături mai degrabă slave. Amalia era rodul iubirii dintre o femeie de origine ucraineană şi acest bărbat indo-european, care arăta foarte mult ca un indo-canadian cu 40 de ani în urmă, când cei doi s-au întâlnit şi s-au căsătorit.

Am făcut rapid un exerciţiu mintal-vizual de rejuvenare facială, corporală, dentară şi capilară pentru Marci, şi poza imaginară a ieşit destul de chipeşă. Următoarea poză era Amalia cu soţul ei în faţa unei case foarte mari şi frumoase, înconjurată de alte case de acelaşi calibru.

"Vezi? zice Marci, asta-i casa fiicei mele, unde locuieşte cu soţul ei. El e contabil. E evreu, dar foarte cumsecade". Eu am pufnit în râs când am auzit acest "dar foarte cumsecade" şi nu m-am putut opri minute în şir... Mi-am dat repede seama că nu am nici un drept să mă supăr sau să-i dau o mică "lecţie", pentru că, de fapt, în adâncul sufletului meu şi pe baza prejudecăţilor moştenite şi consolidate de decenii, aveam un gând neexprimat dar asemănător: "Marci, tu de fapt eşti un ţigan get-beget, DAR eşti foarte cumsecade, aşa că trebuie să te iert şi să uit, de data asta, cine eşti.

"Tu eşti din Toronto, nu-i aşa?", zice Marci. "Poate recunoşti acest cartier, e Forrest Hills, unde stau mai ales evreii bogaţi şi casele costă milioane. Ştii, ginerele meu nu e bogat, dar părinţii lui au bani şi i-au ajutat să–şi cumpere această casă. După cum vezi, eu nu o duc rău, mă descurc cumva, dar nu sunt bogat şi nici nu sunt milionar. Dar ştii, George, care e partea cea mai bună?" zice Marci, şi ochii lui negri s-au făcut din nou mijiţi, dar de data asta cu o expresie conspirativă şi şmecheră. "Partea cea mai bună şi importantă", repetă Marci, ridicând un deget arătător, "este că eu arăt ca un evreu, că şi tu ai crezut-o, şi atunci când mă duc în vizită la fiica mea, toţi prietenii şi vecinii mă tratează cu respect, pentru că sunt convinşi că eu sunt un evreu bogat care a cumpărat această casă fiicei sale... Un tată adevărat, iubitor şi bun.. şi, crede-mă, dacă ar şti adevărul, nici n-ar sta de vorbă cu mine...", şi ochii lui s–au umezit şi el m-a îmbrăţişat din nou...

❖

Următoarele câteva minute ne-am privit, ne-am mai bătut unul pe altul pe umeri şi spate, ne-am mai îmbrăţişat de câteva ori şi eu am început să mă îndrept spre uşă. Marci a insistat să mă conducă afară, eu am deschis uşa şi el a deschis un dulap de perete să-şi pună o şapcă. Curentul a împins din nou un val puternic de naftalină în adâncul nărilor mele, până sus în creier, unde a conservat pe veci această întâlnire extraordinară… Şi aşa se termină povestea mea despre Marci Cârnăţarul.

●

De pe Internet

Sora: – Pacientul e mai bine, a vorbit cu mine.
Doctorul: – Şi ce a spus?
Sora: – Că se simte rău.

Luna Mai

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Dacă la începutul lunii nu prea sunteți în formă, în schimb, după 10, moralul crește. Prezența lui Venus, a Soarelui și a lui Mercur vă oferă un spor de energie și imaginație creatoare. Moment bun, îndeosebi, pentru studierea limbilor străine, pentru lecturi și… pentru ambițiile dvs. în materie de scris, muzică sau pictură.

Numere: 4, 9, 13.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Sunteți plin de dinamism și energie. Dar atenție la dorința dvs. de a face pe "bărbatul neamului", de pildă la volan. Pericol de accidente de automobil în ziua de 15, mai cu seamă dacă vă aflați cu prieteni noi.

Culoare: galben.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Lucrurile merg satisfăcător în domeniul care v-a frământat f. f. mult în lunile din urmă: situația financiară. Ați primit deja niște sume (la unele din ele nici nu vă mai așteptați) și veți primi în continuare, până ce veți ajunge pe linia de plutire. Un prieten sau un coleg apropiat, care trece printr-o perioadă grea, are nevoie de sprijinul dvs. sufletesc: nu-l neglijați.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Începând din ziua de 18, climat favorabil legăturilor noi și neașteptate pe plan erotic. E cazul să aveți mintea rece (și responsabilă) evitând a intra într-un impas. Cât despre persoanele *solo,* acestea sunt sfătuite să renunțe la pasiunile devastatoare.

Numere: 6, 10, 11.

Leu (23 iulie – 22 august): După o perioadă în care ați muncit cât cinci (de altfel, cu succes), se impune o relaxare. Ba chiar o scurtă vacanță în familie. Veți avea, cu acest prilej, posibilitatea să discutați mai îndeaproape cu o persoană mai tânără din casă și să-i dați sfaturi à propos de viitor.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Aveți curaj, aveți energie, dar datorită prezenței lui Marte în Pești, atmosfera din jurul dvs. este tensionată. Există primejdia să vă loviți de fel de fel de rivali și de parteneri cu hachițe. Nu e cazul să vă repeziți asupra lor. Dar, după 14, cerul se înseninează.

Numere: 1, 8, 14.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Începând cu ziua de 20, prezența Soarelui în Gemeni vă face să acționați într-un ritm mai viu, iar Mercur sporește verva dvs. Profitați de această "formă bună" a personalității dvs. pentru a bate la uși care de obicei se deschid mai greu și a solicita anumite avantaje. Zi deosebit de bună în această privință: 30.

Culoare: gri.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Starea dvs. fizică se îmbunătățește încet-încet, dar sigur. La asta contribuie și câteva vești plăcute pe plan financiar. Un cadou prețios, de la cineva din depărtare.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Ar fi cazul să acordați mai multă grijă problemelor legate de sănătate. Din cauza prezenței lui Marte în Pești, sunteți mai nervos și uneori agresiv. Atenție la arsuri, tulburări ale metabolismului, probleme digestive. De îndată ce aveți posibilitatea, faceți o "cură" de verdeață, de aer curat.

Culoare: roșu.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Până la 5, o stare generală de nervozitate și hiperexcitație, care se năpustește asupra dvs. ca un Tsunami. Aveți tendința de a face prea multe lucruri în același timp, de a răspunde la toate solicitările și invitațiile, sau de a face promisiuni pe care nu le puteți respecta. După 5 intrați, ca să zicem așa, în "normal".

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Feriți-vă să nu vă loviți cu capul ba de una, ba de alta. Urmările pot fi grave. De asemenea, prudență la volan (inclusiv dacă mergeți cu motocicleta): viteză mică!

Numere: 7, 8, 15.

Pești (19 februarie – 20 martie): E momentul să reluați legăturile cu acei membri ai familiei dvs. cu care aveți relații reci. Surpriză plăcută din partea unui prieten pe care nu l-ați mai văzut de mult.

Culoare: vernil.

Interim

●

Banc de la București

– Medicul mi-a cerut să termin cu chefurile.

– Care medic?

– Ăla care locuiește sub mine.

(După Internet)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Personal

ORIZONTAL: 1) Strict personal. 2) Bună de băut – Negație – Terenuri de sport. 3) Calea ferată (3 cuv.). 4) A scormoni – Afluent al Dunării. 5) În cursă! – Schimbă macazul (pl.) – Înceți! 6) Într-o clipă! – Greşeli mai mult sau mai puțin personale – Carmen Udrea. 7) Curse! – Avionul e dirijat de el. 8) Personal (pl.) – În fiecare opreşte personalul (pl.). 9) Iar pe ele circulă personalul – Aida Lupu – Calde! 10) Tot ce ai – Opreşte personalul (pl.). 11) În diamant! – Personal. 12) Încete în mişcări – Personal… rapid.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2				✿			✿					
3											✿	
4						✿		✿				
5			✿						✿			
6	✿			✿						✿		
7		✿			✿							
8								✿				
9						✿			✿			✿
10					✿						✿	
11				✿								
12	✿						✿					

VERTICAL: 1) Element care stă la baza personalului – La malul apei! 2) Multe la personal – Concurent personal. 3) Zăpăcit – Uneori e personal. 4) Diminutiv feminin – Linie simplă. 5) Ac mobil – Gări finale! – Olimpia Tudor. 6) Localitate în Nigeria – Localitate în Japonia – Început de frenezie! 7) Personal la personal (pl.). 8) Instrument muzical – În firidă! – Uniune de state. 9) Strict… personal – Alt nume al fluviului Obi – Nimic (pop.). 10) Gârlă (reg.) – Calitate personală cu rezultate meritorii. 11) Unitate de timp – Timp superior – Posezi. 12) Colerații între persoane – Râu în Norvegia.

DICȚIONAR: NERA, DUE, ARAI, NIC, IEREC, IAG, ELV.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

La ordinea zilei

ORIZONTAL: 1) Un om albit de grijile zilnice – Dus zi de zi. 2) Perioada zilelor noastre (pl.) – Jumătate de zi. 3) Aduse la zi – Atins la suflet! 4) Plan de măsuri... pentru activitatea în câmpul muncii – A face haz de necaz. 5) Viața noastră cea de toate zilele – A fost un timp primar. 6) Alergători de zile mari – În fiecare miercuri şi vineri! 7) Li s-a făcut vânt – Izvor de lacrimi. 8) Îi face zile negre (fig. pl.) – Pontează o jumătate de zi (abr.). 9) La proba contrarie – Ținută în fiecare zi la țară (pl.). 10) Ăsta (pop.) – La sfârşit de săptămână! – Mijloc de transport în comun pe marile artere. 11) Ziua de apoi – Jocuri în tur şi… retur. 12) Capre! – Spectacolul zilei.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1						●				
2				●						
3							●			
4			●						●	
5	●						●			
6		●						●		
7							●			●
8						●		●		
9		●			●					
10				●			●			
11						●				
12			●							

VERTICAL: 1) Ținută la zi – Durată. 2) Ordine de zi (pl.) – Punct marcat… la noroc – Zi de zi… 3) Cuprinse în cerere! – Curent alternativ de mare intensitate… (pl.). 4) …şi curent de înaltă intensitate (pl.) – Se face cu ea neam prin alianță! 5) La zile mari (fem. pl.) – Prinsă-n avalanşă. 6) Au zilnic program de baie – De la începutul lui ianuarie… 7) …până în martie! – Zile mici! – La echinocțiu! 8) Repetiție zilnică – Se întinde la vorbă. 9) Prezent în fiecare zi – Revine în formă după o zi de odihnă. 10) Început de luni de zile… – Zi de zi.

DICȚIONAR: TIN, RER.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

În luncă: Salcimi, musafir, amiaza, filomela, lucratoare, arin, crud, ciocirlie, igrasie, ea, ec, c, e, imi, rastociri, scatii, tiritor, mai, al, ri, zt, me, ad, draga, a, imas, toma, urzica, ani, ovule, ei, seri, sim, tamiite, anu, zori, turturei.

Literară: P, a, oda, m, r, carmel, chimen, rial, pi, rapi, paun, sr, mosos, l, tocit, duda, meridan, tare, lu, auzi, na, i, costin, sm, ton, g, atentie, it, urita, o, rindea, ati, atac, arc, amicala, urnit.

CLASICI ROMÂNI

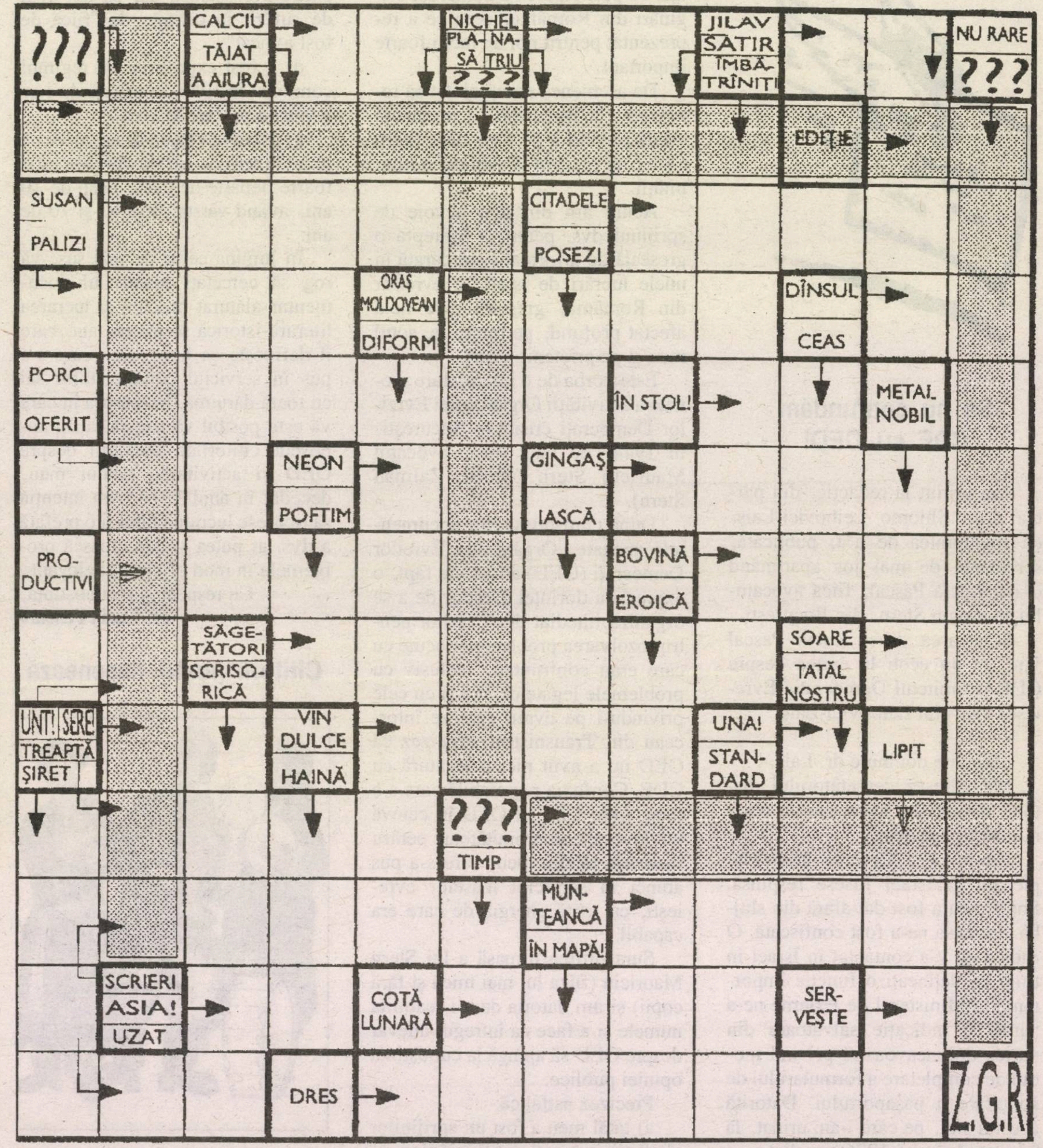
???
CALCIU
TĂIAT
A AIURA
NICHEL
PLA-SĂ
NA-TRIU
???
JILAV
SATIR
ÎMBĂ-TRÎNIȚI
NU RARE
???
EDIȚIE
SUSAN
CITADELE
PALIZI
POSEZI
ORAȘ MOLDOVEAN
DÎNSUL
DIFORM
CEAS
PORCI
ÎN STOL!
METAL NOBIL
OFERIT
NEON
GINGAȘ
POFTIM
IASCĂ
PRO-DUCTIVI
BOVINĂ
EROICĂ
SĂGE-TĂTORI
SOARE
SCRISO-RICĂ
TATĂL NOSTRU
UNT!
SERE!
VIN DULCE
UNA!
LIPIT
TREAPTĂ
ȘIRET
HAINĂ
STAN-DARD
???
TIMP
MUN-TEANCĂ
ÎN MAPĂ!
SCRIERI
ASIA!
COTĂ LUNARĂ
SER-VEȘTE
UZAT
DRES
Z.G.R

DICȚIONAR: IASC, INOS.
NOTĂ: La dezlegarea integramei veți descoperi un număr de 5 scriitori clasici români.

NELU WEINBERG

Să nu confundăm CDE cu OED!

Am primit la redacţie, din partea d-lui Shlomo Leibovici-Laiş, cu rugămintea de a fi publicată, scrisoarea de mai jos aparţinând d–nei Lucia Pascal, fiica avocatului Mauriciu Stern, din Bucureşti.

Scrisoarea d-nei Lucia Pascal vine ca un ecou la cartea despre CDE (Comitetul Democratic Evreiesc) a dr-ului Leibovici-Laiş:

«Stimate domnule dr. Laiş,

Mă adresez cercetătorului distins, omului de suflet care e obişnuit să facă binele.

Era în 1975. Cererea noastră de plecare în Israel fusese respinsă. Soţul meu a fost dat afară din slujbă, iar casa ne-a fost confiscată. O rudă care v-a contactat în Israel în timp ce deţineaţi o funcţie importantă la Ministerul de Externe ne-a trimis o indicaţie salvatoare din partea dumneavoastră privind modul de completare a formularului de solicitare a paşaportului. Datorită acestui sfat, pe care l-am urmat, la începutul anului 1976 am aliat.

În ţară v-am cunoscut personal. Ne-aţi ajutat să facem, la împlinirea vârstei rotunde a soţului meu, Mihail Pascal, o frumoasă festivitate cu participarea a numeroşi originari din România, ceea ce a reprezentat pentru noi un lucru foarte important.

De asemenea ne-aţi ajutat să rezolvăm, la Bucureşti, o problemă vitală privind-o pe sora mea, Stern Otilia, în prezent la căminul comunităţii.

Acum am din nou nevoie de sprijinul dvs. pentru a îndrepta o greşeală de informaţie strecurată în unele lucrări de istorie a evreilor din România, greşeală care ne-a afectat profund, pe mine, pe soţul meu şi pe prietenii noştri.

Este vorba de o interpretare eronată a activităţii Organizaţiei Evreilor Democraţi creată la Bucureşti, în 1944, de tatăl meu, avocatul Mauriciu Stern (Moise Zalman Stern).

După cum reiese din documentele anexate, Organizaţia Evreilor Democraţi (OED) a fost, de fapt, o expresie a dorinţei evreilor de a se organiza imediat după război pentru rezolvarea problemelor acute cu care erau confruntaţi, inclusiv cu problemele legate de alia şi cu cele privindu-i pe evreii care se întorceau din Transnistria. Precizez că OED nu a avut nici o legătură cu CDE. Confuzia regretabilă care s-a făcut între CDE şi OED în câteva lucrări este compromiţătoare pentru memoria tatălui meu, care s-a pus atunci în serviciul maselor evreieşti, cu toată energia de care era capabil.

Sunt ultima urmaşă a lui Stern Mauriciu (fiica lui mai mică şi fără copii) şi am datoria de a-i reabilita numele şi a face ca întregul adevăr despre OED să ajungă la cunoştinţa opiniei publice.

Precizez astfel că:

a) tatăl meu a fost un sprijinitor al obştii evreieşti din România;

b) nu a fost comunist;

c) a fost exclus din baroul de avocaţi din Bucureşti în 1948, ca urmare a dispoziţiilor emanate de la partidul comunist, iar eu am avut de suferit în calitate de "fiică de fost avocat";

d) a fost expropriat de regimul comunist în 1950, confiscându-i-se bunurile pe care le avea;

e) a fost nevoit să se angajeze ca jurist la termocentrala din Doiceşti, foarte departe de casă, timp de 10 ani, având vârsta între 60 şi 70 de ani.

În lumina celor de mai sus, vă rog să cercetaţi materialul documentar alăturat precum şi lucrarea literară-istorică scrisă de tata, care îl defineşte ca bun evreu care s-a pus în serviciul conaţionalilor săi cu toată dăruirea. În măsura în care vă este posibil vă rog să faceţi cunoscut cititorilor adevărul despre OED şi activitatea tatălui meu, decedat în anul 1974. Am intenţia să tipăresc lucrarea tatei şi o prefaţă a dvs. ar putea să lămurească problemele în mod eficient şi elegant.

Cu respect şi recunoştinţă,

dr. Lucia Pascal»

Cititorii noştri desenează

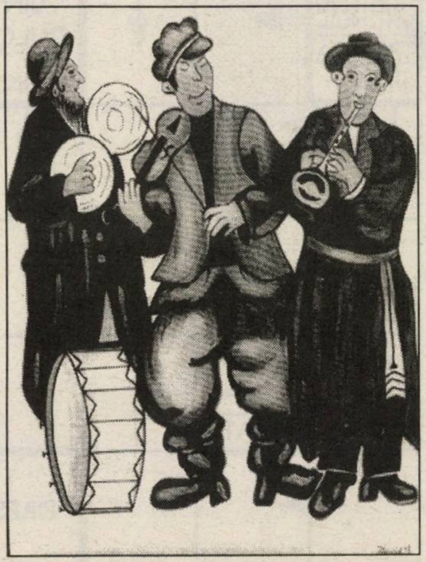

Desene de David Schapira
West Palm Beach, Florida, SUA

Maeştri ai muzicii româneşti la Ierusalim

Nu de mult, Institutul Cultural Român de la Tel Aviv şi Academia de Muzică şi Dans din Ierusalim au organizat în parteneriat un proiect de anvergură, sugestiv intitulat „Muzicieni români la Ierusalim".

Compozitorii de renume internaţional, prof. univ. dr. Octavian Nemescu şi prof. univ. dr. Doina Rotaru, renumitul dirijor prof. univ. dr. Dorel Paşcu Rădulescu, muzician de înaltă clasă internaţională, şi nu mai puţin celebrii solişti ai Filarmonicii George Enescu din Bucureşti, violoncelistul prof. univ. dr. Marin Cazacu, flautistul dr. Ion Bogdan Ştefănescu şi clarinetistul dr. Emil Vişenescu au fost invitaţi, în cadrul acestui proiect de excepţie, să susţină la Academia de Muzică şi Dans din Ierusalim cursuri (masterclass), seminarii, workshop-uri, concerte (de muzică contemporană românească, dar şi de muzică clasică) şi conferinţe.

Cei doi compozitori, profesori la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, au prezentat studenţilor compozitori care studiază muzica în Israel cele mai noi concepte existente în muzica contemporană.

Studenţii au putut asculta şi studia, de asemenea, remarcabila muzică a celor doi compozitori, precum şi exemplificările, făcute pe viu, din fragmente de muzică contemporană interpretate cu virtuozitate de cei trei solişti ai Filarmonicii bucureştene.

Sub influenţa şi îndrumarea acestor minunaţi dascăli, studenţii compozitori, au izbutit să scrie în timp record compoziţii ce au fost apoi interpretate de cei trei solişti într-un concert extraordinar susţinut la Academia de Muzică si Dans din Ierusalim în seara zilei de 30 ianuarie.

În aceeaşi zi, cei mai avansaţi studenţi ai Academiei de Muzică şi Dans din Ierusalim, de la clasele de dirijat, violoncel, clarinet şi flaut, au avut excepţionala ocazie de a participa la cursurile (masterclasses) oferite de dirijorul Dorel Paşcu Rădulescu, violoncelistul Marin Cazacu, clarinetistul Emil Vişenescu şi flautistul Ion Bogdan Ştefănescu.

Cei trei interpreţi au susţinut trei recitaluri extraordinare la sala de concerte Ytzhak Navon a Academiei de Muzică şi Dans din Ierusalim, în cadrul programelor lor fiind interpretată muzică românească şi internaţională. De un succes deosebit s-au bucurat compoziţiile compozitorilor români Doina Rotaru, Anatol Vieru, Octavian Nemescu, Dan Dediu şi Tiberiu Olah.

Lucrările a doi tineri compozitori israelieni – Assaf Noy şi Zohar Sharon – au fost interpretate în primă audiţie de către flautistul Ion Bogdan Ştefănescu şi clarinetistul Emil Vişenescu.

La concerte a participat un public numeros format din studenţi, muzicieni de profesie, profesori universitari şi intelectuali din diverse domenii.

În cadrul acestor evenimente, atât studenţii (compozitori, dirijori sau interpreţi), cât şi publicul larg au fost martorii unei măiestrii excepţionale, care dovedeşte din nou nivelul remarcabil al muzicienilor români şi al artei muzicale româneşti.

Dr. Vladimir Scolnic
Ierusalim

Nopţi de vară de-altădat'

Nopţile de vară stăruie mereu în amintirea noastră. Această amintire era dintre cele mai vii şi mai luminoase.

Trăirea nopţilor de vară era intensă, ea ne dădea sentimentul libertăţii, al unei libertăţi iluzorii, căci odată ajunşi dimineaţa acasă, din aventurile noastre nocturne, tot trebuia să dăm socoteală părinţilor.

Eram între noi, eliberaţi de frici şi convenienţe, ne făceam mărturisiri şi declaraţii de dragoste, ne împărtăşeam unii altora planuri şi proiecte de viitor.

Propria inhibiţie dispărea şi te aruncai într-un exces, produs doar de sufletul tău, sub efectul narcotic al nopţilor de vară. Sărutările şi îmbrăţişările au altă intensitate emoţională, alt gust, alt halo: tinerii îşi fac promisiuni pe care le cred cu îndârjire, şi este atât de bine şi de reconfortant că nici ei nu înţeleg de ce sunt atât de împătimiţi.

Cuplurile de îndrăgostiţi simt nevoia de evadare, de a fugi de acasă, încearcă să se refugieze în cimitire, fără să bănuiască reminiscenţele poeziei romantice: ei se consideră deschizători de drumuri în a-şi potenţa misterul şi sublimul iubirii lor unice.

Sunt aruncate peste gard flori sau chiar buchete, însoţite de poezii, într-un moment propice i se strecoară iubitei o scrisoare de dragoste sau un bilet care-i propune o întâlnire sau îi sugerează eventualitatea de a fugi împreună, în alt loc, în alt oraş, la ţară… Sublimă stare de inconştienţă!

Pentru alţii, uvertura nopţilor de vară se desfăşoară într-o cârciumioară cu grădiniţă, unde mirosul salcâmilor se amestecă cu fumul grătarului pe care sfârâie micii, fleicile şi momiţele. La lumina becurilor suspendate, oamenii se delectează cu ce le oferă birtaşul şi le dăruieşte natura. În rotocoalele fumului de ţigară se ticluiesc farse şi intrigi, planuri de seducţie, se dezbat probleme de morală şi politică, se cleveteşte pur şi simplu, se pun la cale furturi şi şmecherii, se pălăvrăgesc minciuni, mofturi şi parascovenii.

Seara se merge şi la cinema, în arenă, cum se spunea la Brăila – poate dă Dumnezeu şi se face mai repede întuneric, şi nu ne vede nimeni!

Scaunele nefixate strivesc cu scrâşnet pietrişul aşternut pe jos, vânzătorii de bomboane, alune sau nuci verzi îţi întind cornetele, nu mai au cum să vadă să-ţi dea restul, căci s-a făcut întuneric, dar nimic nu mai contează în atmosfera de delicii care se instalează.

Apoi serile şi nopţile cu chermezele de la comunitatea greacă, seratele de la "Tineretul progresist" (sic!), balurile de la Macabi – toate în aer liber, cu muzică modernă, dans, cu băuturi răcoritoare, vin şi cu mult, mult suspans: oare va veni şi Jenică cu sora lui? Ce se va întâmpla dacă Gigi o invită la dans pe Doina? Pentru Letiţia va fi o lovitură dacă o va face!

Se comentează toaletele, deseori împrumutate, se pleacă târziu acasă, este greu să te desprinzi din asemenea euforie.

Şi pe drum se mai fac ocoluri largi; hai s-o luăm prin port, ca să ajungem în partea opusă a oraşului.

La Brăila a existat demult o societate "multi-culti", cum obişnuiesc să o numească nemţii, şi la care astăzi râvnesc fără succes democraţiile apusene.

Se pleca în Baltă sau în Delta Dunării cu bărcile, pentru a rămâne sub cerul înstelat măcar o noaptedouă. De prin curţi răzbătea miros de cârpe arse, ţânţarii însă îşi vedeau nestingheriţi de treaba lor.

Două fete fug la Bucureşti singure şi petrec o noapte de aventură pe o bancă aşezată pe locul rămas viran în urma bombardării în 1944 a Teatrului Naţional.

Nimeni nu le întreabă nimic, nu li se acordă nici o atenţie, orele se scurg penibil de încet, frigul se face simţit. În zori, se duc zgribulite să se culce. În intenţia lor n-a fost o provocare, au dorit doar să trăiască o aventură inedită şi sunt mulţumite. Generoasă tinereţe balcanică ce purta în sine sechelele nevoilor, tristeţii şi resemnării, dar şi germenii puternici ai voinţei de descătuşare, de dragoste şi poezie, de aventură şi primenire!

Şi la bătrâneţe doreşti să te mai bucuri o dată de nopţile de vară! Poate te vor ademeni la visare, apoi la somn şi la un alt fel de vis… Tu vei ieşi pe nesimţite în oceanul nopţii, străfulgerat de raze şi lumini, străbătut de impresii sonore şi tactile, căci dacă în vis plouă, tu auzi şi simţi cum cad picăturile, drept sau pieziş, în pământul uscat, apoi reavăn, mai târziu clisos şi

MAMAIA
מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

mocirlos. El străluceşte şi miroase bine, şi visezi şi vezi lucruri minunate, cerul şi mările, lucruri bizare, situaţii pe care nu le bănuiseşi niciodată!

Eşti şi aproape de aştri, eşti şi tânăr sau de o vârstă neprecisă.

La bătrâneţe te trezeşti însă mai des, ieşi în balcon să inspectezi strada pustie. O femeie îşi plimbă câinele, la trei noaptea. Poate are şi ea insomnie, poate amândoi, căci în Germania nu există o legătură mai strânsă, mai organică, decât cea dintre stăpân şi câinele său. Câinele se smuceşte din lesă şi se trage la trunchiul unui copac, ridică piciorul şi se eliberează fără diuretic. Mimetism sau empatie, femeia îşi ridică rochia şi se lasă pe vine, în pata întunecată lăsată de coroana arborelui.

Adormi din nou, şi la o bucată din noapte te trezeşti, speriat că cineva ar fi fost înjunghiat chiar sub fereastra ta. Gemete, vaiete, suspine şi parcă un horcăit de agonie.

Vrei să strigi după ajutor, dar parcă prea sunt ritmice tânguielile. Înţelegi că şi alţii, mai tineri, dorm cu ferestrele deschise în magnificenţa nopţilor de vară.

Monica Bilan
Germania

Aforisme (despre vorbe şi tăceri)

- Vorbele pot provoca un război, tăcerile, un armistiţiu de moment.
- Meşterii în vorbe n-au făurit nici un obiect util.
- Vorbele sunt torpile, tăcerile, focoase neexplodate.
- Pentru a spune ceva ales, trebuie să te foloseşti de cuvinte alese.
- Femeile sunt mai vorbăreţe, bărbaţii mai flecari.
- Elocinţa este apanajul spiritelor mari.
- Tăcerile lungi sunt ca iarna cu crivăţ şi îngheţ.
- Tăcerea e un capital uşor de multiplicat, dacă-l reinveşteşti în alte… tăceri.
- Partenerului de viaţă nu-i spune niciodată "nu", dar "da" nici atât.
- La început, omul a vorbit să ceară, mai apoi să pretindă, iar la urmă, să impună.
- Politicianul locuieşte într-un castel de… vorbe goale.
- Vorbeşte puţin să te priceapă mulţi.
- Cuvintele sunt de două feluri: cele care te ung şi cele care te mânjesc.
- Gura vorbeşte căci limba nu gândeşte.
- Dacă la început a fost cuvântul, când a apărut tăcerea?
- Generalii vorbesc prin gura… tunurilor.
- Sunt vorbe care te înfierbântă şi tăceri care te îngheaţă.
- Confuzia este ştiinţa de a explica lucrurile pe neînţelesul tuturor.
- Gura lumii e ca bidineaua: din roz bonbon face verde… de Paris.

Harry Ross
Naharia

Bancuri din Miami

Adam şi Eva se plimbă prin Paradis.

Eva întreabă:

– Adam, mă iubeşti?

Adam răbufneşte:

– Am vreo alternativă?

◆

– Prietene, n-am avut noroc cu nici o nevastă!

– Cum aşa?

– Prima a fugit cu un italian…

– Şi a doua?

– Nu vrea să fugă!

◆

O pereche sărbătoreşte nunta de argint şi în acelaşi timp şi 60 de ani de viaţă. În timpul celebrării apare o zână şi le zice: ca premiu pentru fidelitatea voastră timp de 25 de ani, aş vrea să vă împlinesc câte o dorinţă. Soţia, entuziasmată, exclamă:

– Vreau să fac o călătorie în jurul lumii cu soţul meu! Şi imediat după ce zâna a atins-o cu bagheta magică, apar două bilete de avion.

Soţul se gândeşte puţin şi după aceea, adresându-se zânei, zice:

– Ideea cu călătoria e foarte romantică, dar fiindcă am şansa să-mi aleg o dorinţă, ei bine, dorinţa mea e aceea de a avea o soţie cu 30 de ani mai tânără decât mine.

Soţia rămâne şocată, dar dorinţa e dorinţă, aşa că zâna îi mulţumeşte, îl atinge cu bagheta magică şi pac! soţul devine de 90 de ani!

◆

Era odată un bărbat care avea trei iubite, dar nu ştia cu care să se însoare. Atunci a decis să le dea câte 5.000 de dolari ca să vadă cum îi cheltuieşte fiecare.

Prima iese în oraş şi îşi cumpără cosmetice, haine noi, îşi schimbă coafura, îşi face manichiura, pedichiura, în fine tot tacâmul, şi-i zice bărbatului:

– Am cheltuit banii ca să fiu frumoasă pentru tine, pentru că te iubesc atât de mult!

A doua a ieşit în oraş şi a cumpărat crose noi de golf, un CD player, un televizor şi o combină stereo şi i le-a dat bărbatului. I-a zis:

– Am cumpărat aceste cadouri pentru tine, pentru că te iubesc atât de mult!

Cea de-a treia ia cei 5.000 de dolari şi-i investeşte în acţiuni, îşi dublează suma, returnează cei 5.000 de dolari bărbatului şi reinvesteşte restul. Ea i-a zis:

– Investesc restul banilor pentru viitorul nostru, pentru că te iubesc atât de mult!

S-a gândit el ce s-a gândit şi până la urmă a decis să se însoare cu cea cu sânii cei mai mari.

◆

După câţiva ani de căsnicie, săturându-se să se tot certe, un bărbat şi soţia lui se hotărăsc să apeleze la un consilier pentru a-şi salva căsnicia. Când ajung la cabinetul consilierului, acesta îi întreabă direct:

– Care este problema?

Imediat, soţul face o faţă lungă şi se aşează pe scaun fără să spună nimic. Soţia începe să vorbească non-stop, descriind problemele căsniciei. După ce o ascultă 5, 10, 15 minute, consilierul se apleacă asupra ei, o ia de umeri, o sărută pasionat câteva minute şi o lasă înapoi pe scaun. După aceasta, soţia rămâne pe scaun, foarte cuminte. Consilierul se uită la soţ, care se uită şi el la ei, fără să-i vină a crede. Consilierul îi spune:

– Soţia dvs, are nevoie de asta de cel puţin două ori pe săptămână!

Soţul se scarpină în cap, se gândeşte un timp şi apoi răspunde:

– De acord, pot să o aduc în fiecare marţi şi joi!

◆

În faţa grădiniţei se plimbă de vreo 10 minute un bărbat.

Educatoarea:

– Aşteptaţi un copil?

– Nu, doamnă, aşa sunt eu, gras…

◆

– Chelner, ce vin ne recomanzi la aniversarea căsătoriei?

– Depinde, domnule, dacă vreţi să sărbătoriţi sau să uitaţi…

◆

Prezicătoarea către o studentă:

– În viaţa dumitale o să apară în curând un bărbat tânăr; va fi foarte drăguţ, cu ochi albaştri, obrajii roz, dar cu păr puţin şi va cântări 4 kilograme…

◆

O femeie face un bărbat din fiul său în 20 de ani, în timp ce alta îl prosteşte în 20 de secunde.

◆

Doi pensionari pe o bancă. Trece o tânără sexy prin faţa lor.

– Când văd aşa ceva, aş vrea să am din nou 20 de ani…

– Ce, eşti tâmpit? Pentru 5 minute să trebuiască să munceşti iarăşi 45 de ani?

◆

Femeia şi hainele se aleg la lumina zilei.

◆

Prostia este infinit mai fascinantă decât inteligenţa. Inteligenţa are limitele ei, prostia nu.

Sebastian Safiano
Miami, Florida, SUA

Dr. R. Neumann, Haifa («Despre expulzarea arabilor din Spania – după Reconquista – şi reacţia tardivă a unui istoric arab. Expulzarea evreilor din Spania în 1492 este un fapt istoric cunoscut în toate amănuntele. Dar expulzarea arabilor este aproape necunoscută.

Spre deosebire de expulzarea evreilor (31 martie 1492-1 august 1492), cea a arabilor se întinde pe o perioadă mult mai îndelungtă (1452 -1609), a interesat o populaţie considerabil mai mare, a avut şi un caracter etnic, nu numai religios (evreii convertiţi au putut rămâne, arabii convertiţi au fost expulzaţi ca şi neconvertiţii) şi a provocat şi o împotrivire armată de mari proporţii.

Ceea ce este într-adevăr surprinzător este acţiunea unui istoric marocan, Ben Aziz Hakim, care pe http://islam online.net şi în ziarul "Saudi Gazette" face cunoscut că în 2002 a trimis un mesaj regelui Juan Carlos al Spaniei în care îi cere să prezinte scuze oficiale descendenţilor exilaţilor arabi (în număr de cca. 4 milioane şi locuind în Maroc). Deoarece mesajul a rămas fără răspuns, a trimis un nou mesaj, cerându-i regelui Juan Carlos să explice de ce rămâne surd la apelul lui, în timp ce, cu prilejul unei vizite în Israel, în 1992, a cerut scuze evreilor pentru expulzarea lor din Spania.

În acelaşi articol pe Internet face cunoscut şi se bucură că la marginea Granadei s-a construit o moschee şi că după 500 de ani acolo răsună iar vocea muezinului. Nu aminteşte că în ţara de baştină a profetului nu există nici o biserică, că în Mecca nu poate intra nici un "necredincios", că la Madrid arabo-musulmanii au provocat sute de morţi în atentate.

Dar, mai ales, istoricul Ben Aziz Hakim nu ştie că evreii au ajuns în Spania ca sclavi aduşi de romani după războiul din 70, în timp ce arabii au venit în Spania ca **invadatori** veniţi să impună cu forţa propria lor religie şi "să-i facă pe necredincioşi să plătească tributul cu propria lor mână" (Coran, surata III, versetul 29).

În acest context, mai speră amintitul istoric să primească scuze din partea regelui Spaniei?»)

Max Gaier, preşedintele HOR-Ashdod («În legătură cu "Pescuitorul de perle" din numărul pe luna martie a.c. vă aduc la cunoştinţă că Hitahdut Olei Romania din Ashdod nu are nici o legătură cu invitaţia emisă de Clubul "Kadima" din Ashdod.»)

Lică Landskron, Raanana («În capitala Austriei, luna februarie nu a însemnat numai continuarea stagiunii muzicale, ci şi procesul cu destul răsunet al unuia din negaţioniştii Holocaustului, istoricul englez David Irving, autor prolific de scrieri pro-hitleriste şi propagandist îmbrăţişat cu căldură de cercurile neo-naziste europene.

Nu e prima dată când acest corifeu al negaţionismului păşeşte pe teritoriul Austriei. De obicei la sosire era întâmpinat de diverse grupuri şi grupuleţe de extremă dreaptă, care mai de care gata să-i ofere onoruri, aşa cum se cuvine unuia de-al lor. De data aceasta mistificatorul istoriei a avut parte de o altfel de primire.

Organele de ordine l-au întâmpinat cu un mandat de arestare emis de un tribunal din Viena, bazat pe legea austriacă ce condamnă destul de aspru pe cei ce neagă Holocaustul, oferindu-le găzduire pe cheltuiala statului până la 10 ani.

Avocatul lui David Irving, conştient că posibilităţile de folosire a unor chichiţe avocăţeşti sunt limitate, l-a sfătuit pe clientul său să facă o manevră de recunoaştere a crimelor săvârşite în lagărele naziste pentru a scăpa cu o pedeapsă mai redusă.

Faţă de această situaţie, David Irving face cunoscut Tribunalului că în ultima vreme au ajuns pe masa sa de lucru (ha! ha! ha! – **n. red.**) documente care vin să demonstreze, fără echivoc, că în lagărele naziste s-a folosit exterminarea prin gazare.»)

Ing. Mircea Sternberg, Bucureşti (nu împărtăşeşte opiniile critice pe care le-a auzit în legătură cu filmul "Münich"; el este, dimpotrivă, de acord cu ideea ce stă la baza peliculei lui Steven Spielberg:

«În filmul lui Spielberg, din frământări şi ipoteze se adună tulburător, ca un vânt surd de vârtej prevestitor de tsunami, vechiul avertisment biblic adresat lui Cain: "Sângele fratelui tău strigă către Mine din pământ".

Şi tot timpul, în faţa conştiinţei răscolite de întrebări a justiţiarilor, răsună strigătul sângelui milioanelor de martiri evrei asasinaţi în Holocaust şi în masacre, în pogromuri şi în atentate teroriste. Revine mereu, ca un leitmotiv, imaginea acelor tineri nevinovaţi – floarea tineretului israelian – în faţa unor ucigaşi nemiloşi. Ideea că acest lucru nu trebuie să se mai întâmple este suportul moral al lui Avner, comandantul grupului însărcinat să-i pedepsească pe autorii crimei din zilele Olimpiadei de la Münich. Într-adevăr, violenţa naşte violenţă şi din păcate natura umană este astfel alcătuită încât acest flagel nu poate fi eradicat (cu toate strădaniile religiei iudaice şi ale altor religii întru stârpirea violenţei). Dar trebuie să încercăm s-o stopăm! Şi ea nu poate fi oprită prin absolvirea de pedeapsă (sau prin simularea de procese cum s-a întâmplat de atâtea ori cu teroriştii).

La întrebarea "cu ce suntem atunci mai buni decât ei?", răspunsul ni se arată simplu în film: grupul de pedepsitori dă dovadă de o profundă umanitate, ca în cazul când evită, cu o sforţare de ultim moment, declanşarea exploziei cât timp fetiţa unuia din terorişti se află în casă. Orice acţiune a israelienilor urmăreşte o pedeapsă punctuală. Câtă deosebire faţă de asasinii care ucid cu o satisfacţie bestială tineri şi copii!»)

Nathan Bron, Kiriat Ata (ţine să spună câteva cuvinte despre dr. Emil Wittner:

«L-am cunoscut, în primul rând, ascultându-i scurtele şi fermecătoarele prelegeri la radio Kol Israel, în unele seri de vineri. Într-o limbă românească de invidiat, în cele circa 10 minute care i se rezervă din cele 15 minute câte s-a considerat că sunt arhi-suficiente pentru ascultătorii bătrâni, care pe lângă că mai încurcă lumea, au rămas corijenţi la învăţarea limbii ebraice, doctorul Emil Wittner oferă o adevărată delectare intelectuală. Manevrând atent, cu o competenţă incontestabilă, pe tema "Muzicieni şi muzicanţi evrei", domnia-sa ne oferă cu generozitate posibilitatea de a cunoaşte şi înţelege traseul, evoluţia şi mai cu seamă contribuţia marilor muzicieni şi muzicanţi evrei de-a lungul secolelor în Diaspora.

Remarcabilă mi se pare şi activitatea scriitoricească a acestui adevărat nabab al bogăţiilor culturale acumulate de-a lungul anilor, pe care le-a adunat cu lăcomia insaţiabilă a veşnicului însetat de frumos. Aşternând pe hârtie vastele şi solidele sale cunoştinţe în materie de artă, în general, şi de muzică, în special, a realizat minunea transformării cărţilor sale în adevărate enciclopedii, în adevărate comori de cunoştinţe, a căror lectură te conduce, cu eleganţă de vocabular, prin meandrele istoriei milenare a evreilor, meandre punctate luminos de creatori evrei în domeniul artelor, a căror contribuţie cu totul remarcabilă a spulberat minciunile detractorilor noştri, reliefând ridicolul tezei lor privind incompatibilitatea iudaismului, respectiv a evreilor, cu artele.»)

Hary Sacagiu, Haifa («În revista dvs. nr. 228 din martie a.c. scrieţi la rubrica "Ne place că...", citez:

"...tânărul boxer Roman Greenberg, de la categoria grea, care trăieşte în momentul de faţă la Londra, apare, de-al naibii şi de afţăluhăs, pe ring în nişte chiloţi pe care se vede-n toată sala o Stea a lui David".

Menţionez că absolut aceeaşi apariţie în ring avusese şi celebrul boxer, tot evreu, Max Baer, din Statele Unite. Acesta, în anii '30, a devenit campion mondial la categoria grea, învingând prin KO pe deţinătorul titlului de atunci, colosul italian Primo Carnera.

I-am văzut la televizor în diferite partide filmate pe ambii boxeri.»)

Ion Cândea, Bucureşti (mulţumim pentru frumosul gest); **David Shlomo,** Kiriat Bialik; **Dr. O. Rabinovici,** Acco; **Dr. Zaharia,** Haifa (trimiteţi, trimiteţi, de ce să nu trimiteţi?); **David Shapira,** SUA; **Sorin Toma,** Natania; **Elena Garcia,** Holon; **Monica Brătulescu,** Ierusalim; **Iacob Zimbler,** Haifa; **Medi şi Aurel Romaşcanu,** Tel Aviv; **Shmuel Kestenbaum,** Kiriat Bialik (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Distincţii

Prof. Yakov (Gerald) Blidstein, de la Universitatea Tel Aviv: Premiul Israel pe anul 2006 la secţiunea "Gândire evreiască".

Octavian Sava, scriitor, Bucureşti: Premiul fundaţiei "Păcală" (preşedinte: Geo Saizescu) pentru întreaga sa activitate la Televiziune în domeniul satirei şi umorului; Premiul Uniunii Compozitorilor din România pentru scenariul *musical*-ului după piesa "Omul care a văzut moartea" de Victor Eftimiu.

Andrei Călăraşu, regizor de film, Israel: Premiul fundaţiei "Păcală", din Bucureşti, pentru întreaga sa activitate în domeniul cinematografiei.

Acad. Solomon Marcus, Norman Manea, scriitor, **Alina Bercu,** pianistă: premiul postului de Radio România Cultural pentru realizări deosebite în domeniul culturii.

Cu durere anunţ decesul mamei mele

SCHWEFELBERG ELEN-SOFIE

(născută Leventer)

Înmormântarea a avut loc la 4 aprilie a.c., 62 de ani, zi cu zi, de la moartea tatălui şi fratelui ei, în bombardamentul din 1944.

Fiul îndurerat
Alexandru

Aniversări

Ştefan Ireş, scriitor, Bucureşti: 75 de ani de la naştere (v. însemnarea de la "Etc.").

Iacob Bodo, actor, Israel: 50 de ani de carieră artistică.

Deces

Ghizela Suliţeanu (n. 1920), muzicolog, Bucureşti (a lucrat la Institutul de Etnografie şi Folclor, până la pensionarea în 1979).

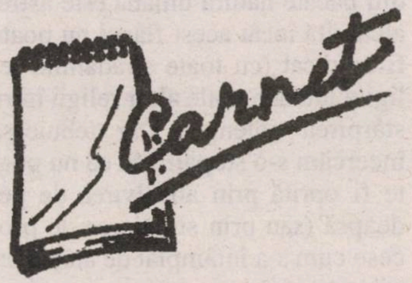

Veşnic neconsolaţi, anunţăm că la 17 mai a.c. se împlinesc 14 ani de la dispariţia dragei noastre

FRIDA STRULOVICI

Fie-i amintirea în veci binecuvântată!

Familia

Manifestări, manifestări...

5.04.06; la Sinagoga Gutman din Tel Aviv: întâlnirea ziaristului Sorin Cunea cu cititorii.

6.04.06; la Cercul Cultural din Haifa: întâlnire cu scriitorii Valeriu Stancu, preşedintele Uniunii Scriitorilor – filiala Iaşi, şi Mariana Stancu, directorul revistei "Cronica", din Iaşi.

25.04.06; la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv: comemorarea anuală a Martirilor Iudaismului Român (cu prilejul Zilei amintirii Holocaustului).

25.04.06; la Beit Ariela, din Tel Aviv: concert de muzică bizantină, susţinut de Corala Bărbătească Ortodoxă; dirijor: Ion Iulian Dumitru – arhidiacon.

La închiderea ediţiei

Aflăm în ultimul moment că scriitorul Iosef N. Rudel (Radu Nor) a încetat din viaţă la locuinţa sa din Israel. Născut la Cernăuţi, în 1921, afirmat în România ca autor de scrieri S.F. (ştiinţifico-fantastice), Rudel-Nor s-a stabilit în 1972 în Israel, publicând cartea de umor "Migdale dulci – stafide amare".

Condeier bilingv, el a publicat numeroase volume în limba germană, cărţile sale fiind publicate cu succes în Austria şi Germania.

Vom reveni în numărul viitor.

●

După nişte alegeri foarte agitate şi cu rezultatul incert până după numărătoarea finală a voturilor, d. Romano Prodi, reprezentantul forţelor de centru-stânga din Italia, l-a învins, cu o diferenţă infimă de voturi, pe rivalul lui, Silvio Berlusconi. D. Prodi va forma guvernul, dar faptul că majoritatea pe care se sprijină în parlament atârnă de-un fir de păr, îi face pe toţi observatorii scenei politice italiene să fie f. f. sceptici în legătură cu viitorul acestui guvern.

Ar trebui ca d. Prodi să posede nişte talente prodigioase pentru ca guvernul său să reziste mai mult de o jumătate de an.

●

Marea sărbătoare a teatrului idiş

Sub auspiciile d-nei ambasador dr. Valeria Mariana Stoica, ale primarului general al Bucureştiului, Adriean Videanu, ale d-lui Bruno Landesberg, consulul onorific al României la Ierusalim şi ale Lyei Koenig, marea doamnă a teatrului naţional ebraic „Habima"

Teatrul Evreiesc de Stat din Bucureşti şi Teşu Solomovici prezintă:

"Der Freilicher Menahem Mendl"

musical în 10 scene, 10 cântece şi 10 balete, după celebrul roman al lui Shalom Alechem

30 de artişti şi oameni de scenă

- *Regia:* Harry Eliad
- *Coregrafia:* I. Păstorel
- *Lumini şi sunet:* C. Verona
- *Muzica:* C. Caradja

Zeci de costume – Cântece şi dansuri

Gala cu oficialităţi: Tel Aviv – Beit Zionei America

Duminică 21 mai, ora 19.30 Bilete: 054/456-6220; 03/604-8125 şi Bijuteria Ursu – Allenby 90, tel. 560-9889

Haifa – Auditorium
Duminică 14 mai, ora 19.30
Kupa Haifa: 866-2244

Kiriat Haim – Beit Nagler
Luni 15 mai, ora 19.30
Kupa Beit Nagler: 872-8220

Natania – Heichal Hatarbut
Marţi 16 mai, ora 19.30
"Mofa": 833-0335, 830-8811

Rehovot – Mofet
Miercuri 17 mai, ora 19.30
"Lotus": 936-4979, 946-7890

Rishon Lezion – Mofet
Joi 18 mai, ora 19.30
"Hakartis": 966-6141

Beer Sheva – Conservatorion
Vineri 19 mai, ora 20.00
"Sefa": 623-6041

Holon – Mofet
Sâmbătă 20 mai, ora 20.00
Kupa: 052/231-7655, 651-9260

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

B.D.Graiver Ltd.
AVIATION & TRAVEL WHOLESALERS

ב.ד.גרייבר בע"מ
סיטונאי תעופה ותיירות

„EXCURSIE PE URMELE HOLOCAUSTULUI" ROMÂNIA şi UCRAINA

65 de ani de la deportarea în Transnistria

La împlinirea a 65 de ani de la deportarea evreilor din România în Transnistria, compania de turism B.D. GRAIVER organizează "o excursie pe urmele Holocaustului" în România, Bucovina – nord şi sud – Transnistria şi Ucraina. Excursia este destinată supravieţuitorilor deportării, fiilor generaţiilor a doua şi a treia şi tuturor celor care păstrează memoria victimelor şi vor să viziteze rămăşiţele locurilor evreieşti.

Data plecării cu zbor El Al: 22 mai 2006 la Bucureşti
Data întoarcerii cu zbor El Al: 30 mai de la Kiev

Programul cuprinde o zi de vizită şi o noapte în BUCUREŞTI, vizită la locuri din sudul Bucovinei: SUCEAVA, RĂDĂUŢI, VATRA DORNEI, CÎMPULUNG, GURA HUMORULUI şi SIRET. În Bucovina de nord: CERNĂUŢI, STOROJINEŢ, SADAGURA, VĂŞCĂUŢ, VIJNIŢA, etc. În Transnistria: MOGHILEV-PODOLSKI, SKAJINEŢ, ŞARGOROD, MURAFA, KOPAIGOROD, TULCIN, VINIŢA, etc. La sfârşitul acestui periplu vom face vizite la KIEV, BABI YAR şi UMAN

În toate locurile se va da posibilitatea unei vizite personale în satele din jurul oraşelor amintite mai sus.

Celor interesaţi li se va trimite un plan amănunţit al excursiei.

Atragem atenţia că numărul de locuri este limitat

Pentru amănunte suplimentare luaţi legătura cu biroul nostru la telefon: 04-8138014 sau 04-8140606

B.D. Graiver Ltd. – Departamentul România str. Nahum Het nr. 5,
Beit Topaz, Shaar Hacarmel, P.O.B 34146, Haifa 30200

minimum

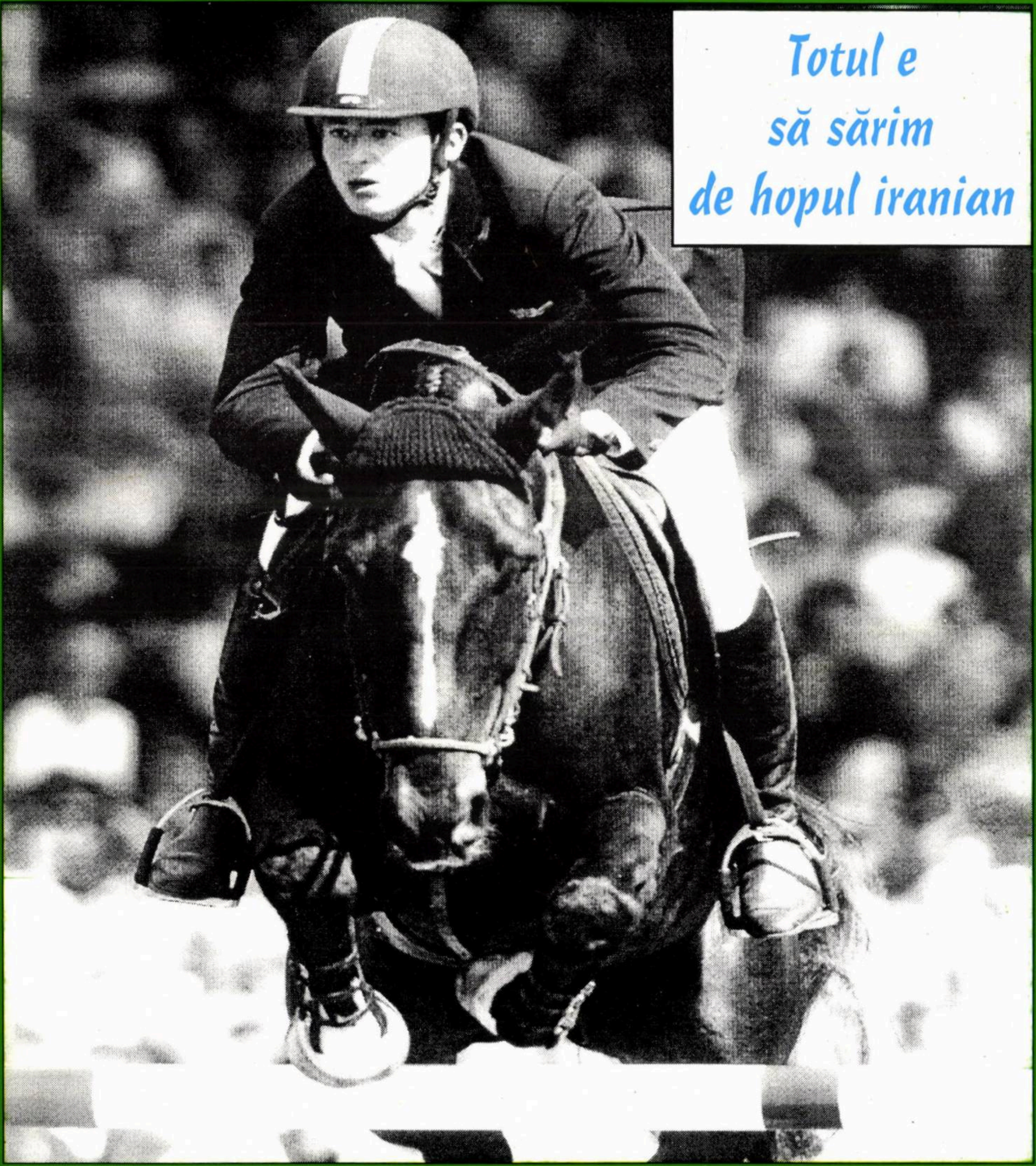

Totul e să sărim de hopul iranian

■ ANUL XX ■ NR. 231 ■

■ IUNIE 2006 ■

■ 15 SHEKELI ■

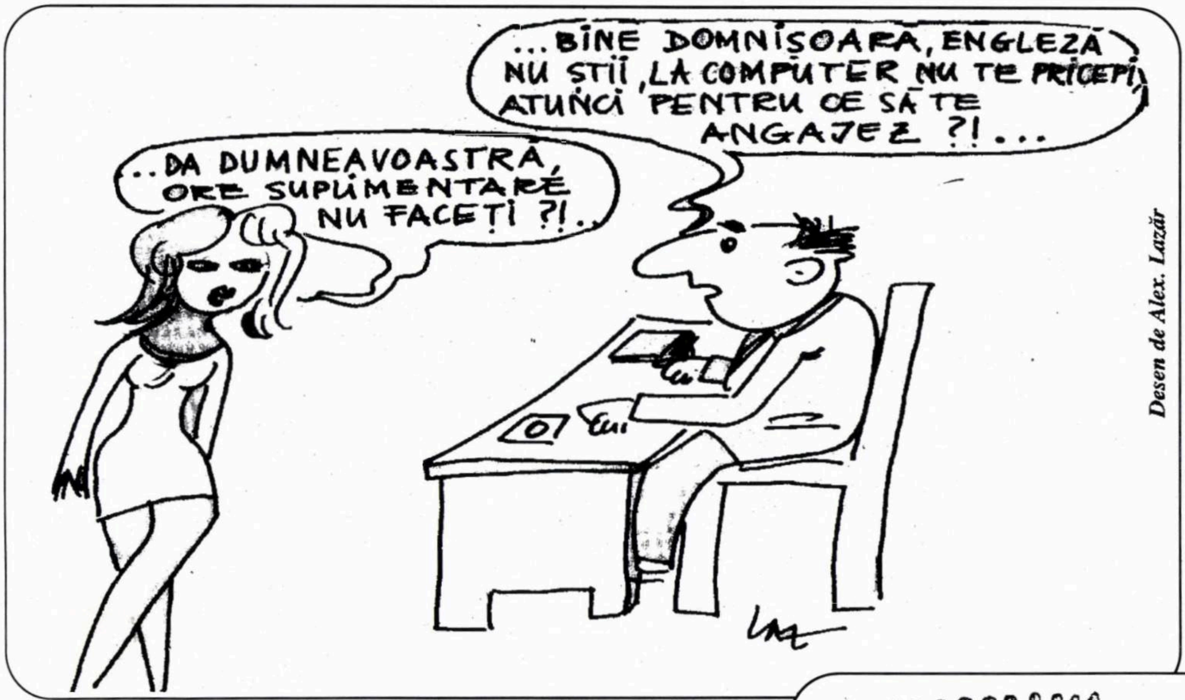
...BINE DOMNIȘOARA, ENGLEZĂ NU ȘTII, LA COMPUTER NU TE PRICEPI, ATUNCI PENTRU CE SĂ TE ANGAJEZ ?!...
..DA DUMNEAVOASTRĂ, ORE SUPLIMENTARE NU FACEȚI ?!..

Desen de Alex. Lazăr

4 desene (şi 4 zâmbete) de Alex Lazăr din lunarul „Harababura" (Bucureşti)

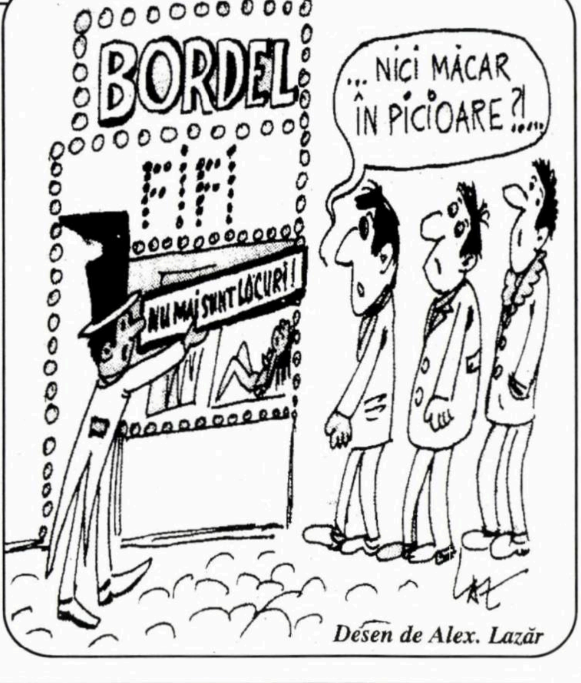
BORDEL
FIFI
NU MAI SÎNT LOCURI!
...NICI MĂCAR ÎN PICIOARE ?!...

Desen de Alex. Lazăr

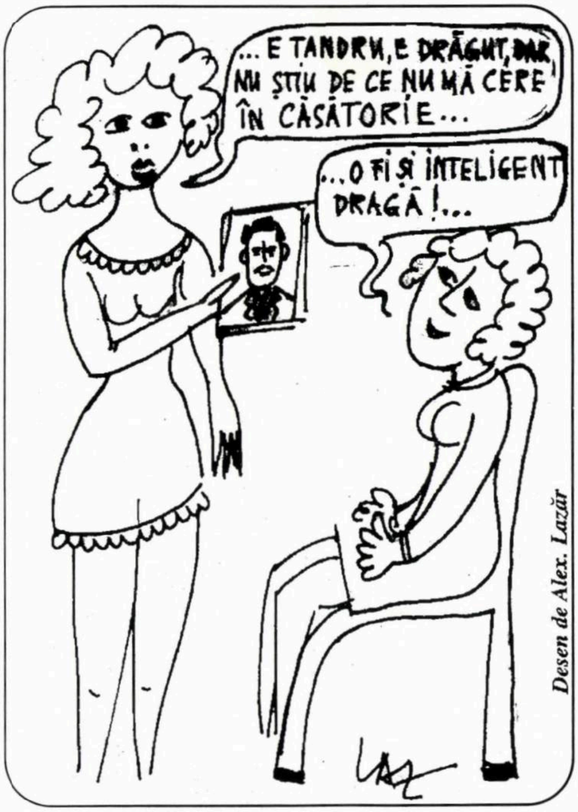
...E TANDRU, E DRĂGUȚ, DAR, NU ȘTIU DE CE NU MĂ CERE ÎN CĂSĂTORIE...
...O FI ȘI INTELIGENT DRAGĂ!...

Desen de Alex. Lazăr

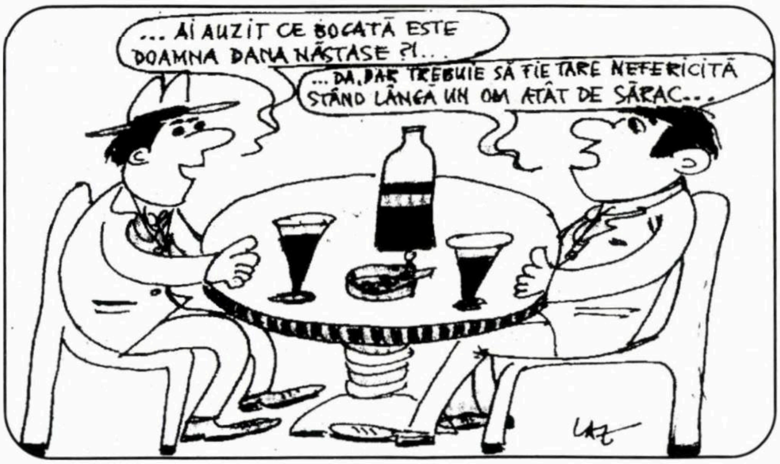
...AI AUZIT CE BOGATĂ ESTE DOAMNA DANA NĂSTASE ?!...
...DA, DAR TREBUIE SĂ FIE TARE NEFERICITĂ STÂND LÂNGĂ UN OM ATÂT DE SĂRAC...

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 mai

O veste rea şi una bună

Am o veste bună şi una rea. Cu care să încep?

Haide să încep cu vestea rea.

Iranul îşi vede în continuare de ale lui, anunţând, prin vocea preşedintelui Ahmadinejad, la distrugerea Israelului şi, în plus, a Statelor Unite. Chemările la jihad total împotriva celor doi inamici juraţi sunt tot atât de frecvente ca şi strigătele de "Allah e mare!" sau buletinul meteorologic la radio Teheran. Iranienii lucrează de zor la pregătirea bombei atomice, dând cu tifla sfaturilor întru moderaţie date, parcă mai mult de ochii lumii, de politicienii apuseni. Consiliul de Securitate al ONU, de la care se aşteaptă (şi se tot aşteaptă) făgăduitele sancţiuni, menite a-i domoli pe ayatollahii nucleari, bate pasul pe loc, reprezentanţii Rusiei şi ai Chinei împotrivindu-se oricăror măsuri ce i-ar putea leza pe iranieni. Mai aproape de noi şi de-ale noastre, zidul ridicat de vestitul Quartet şi de Uniunea Europeană, după alegerile din teritoriile palestiniene, împotriva Hamasului, are atâtea crăpături, încât dă semne că se va prăbuşi. După ce declaraseră, în mod solemn (atât de solemn încât pe noi tonul ne emoţionase de-a binelea), că nu vor avea nici un fel de contacte cu guvernul Hamasului, dacă şi până când acesta nu va recunoaşte dreptul la existenţă al Israelului etc. etc., atât Quartetul cât şi celelalte instituţii politice au început să scârţâie. Preşedintele Putin i-a invitat la Moscova pe conducătorii Hamasului. Guvernul de la Stockholm a dat viză de intrare în Suedia unei delegaţii a Hamasului venită să participe la o conferinţă internaţională privind (of course) soarta refugiaţilor palestinieni. Consiliul Europei a căutat, cu înfrigurare, o soluţie *kasher* pentru a transfera cât mai degrabă cinci sute de milioane de dolari guvernului de la Ramallah. A găsit-o. Aşa cum a anunţat Philippe Douste-Blazy, ministrul de Externe al Franţei, UE a creat un fond special (spre deosebire de celălalt, nespecial) pentru ajutarea Autorităţii Palestiniene. Este *exact* ce urmăresc islamiştii: să demonstreze întregii lumi că îi joacă pe degete, cum le vine, pe occidentali. Pe de o parte, mă ţin tare, nu recunosc nici în ruptul capului Israelul şi nu renunţ la terorism; pe de altă parte, îi silesc, prin şantaj politico-sentimental, să plătească, bani peşin, ca şi pe vremea lui Arafat, taxa de cuviinţă.

Şi-acum vestea bună.

Pe mulţi oameni politici, ameninţările Iranului cu arma nucleară i-a speriat, îndemnându-i să caute, precum Chamberlain şi Daladier pe vremea lui Hitler, fel de fel de mijloace (iluzorii, bineînţeles) de a aduce Teheranul – şi în general lumea islamică – la sentimente mai bune. Alţi oameni politici, însă, gândesc şi acţionează în spiritul lui Churchill. Ei privesc realitatea în faţă… şi îşi asumă riscurile.

«"Aceasta este cea mai gravă situaţie cu care ne-am confruntat de la sfârşitul Războiului Rece, cu excepţia războiului împotriva terorismului", a declarat senatorul Republican John McCain, într-o emisiune a postului de televiziune CBS. "Dacă preţul petrolului trebuie să crească, atunci este o consecinţă pe care trebuie să o suportăm", a adăugat acesta, în condiţiile în care Iranul a ameninţat că va manipula preţul petrolului dacă va fi sancţionat. McCain, posibil candidat la alegerile prezidenţiale din 2008, a precizat că trebuie avută în vedere şi varianta războiului. "Un singur lucru este mai rău decât exercitarea

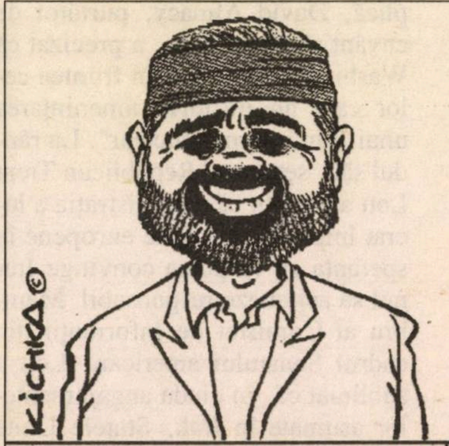

Înainte...

Aşa arăta în zilele când trimitea copiii din Kalkilia să se arunce-n aer prin autobuze…

●

(Desene de Michel Kichka; după "l'Arche", Paris, 2006)

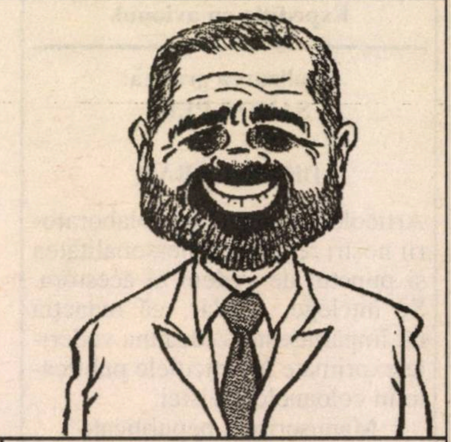

...şi după

…şi aşa arată acuma, după ce, ajuns ministru în guvernul Hamas, a primit viză (cu plăcere) din partea guvernului umanist de la Stockholm, ca să participe la o conferinţă internaţională în Suedia dedicată luptei contra Israelului.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

opţiunii militare de către Statele Unite: un Iran înarmat nuclear", a afirmat senatorul republican, adăugând că "opţiunea militară este ultima opţiune, însă nu poate fi exclusă". El a mai spus, de asemenea, că SUA trebuie să sprijine mişcarea democratică din Iran.

Senatorul Democrat Dianne Feinstein a declarat în cadrul aceleiaşi emisiuni că este de acord cu afirmaţiile lui John McCain. "Cred că este o ameninţare foarte serioasă", a afirmat Feinstein, adăugând că, în prezent, Iranul poate provoca mai multă distrugere în Orientul Mijlociu decât Irakul.

Pe de altă parte, senatorul Evan Bayh, posibil candidat la preşedinţie din partea Democraţilor, a acuzat Administraţia Bush că a "ignorat" problema iraniană încă de la preluarea conducerii şi aşa s-a ajuns la situaţia din prezent. În replică, David Almacy, purtător de cuvânt al Casei Albe, a precizat că Washingtonul "a fost în fruntea celor care au înfruntat ameninţarea unui Iran înarmat nuclear". La rândul său, senatorul Republican Trent Lott a amintit că administraţia a lucrat împreună cu ţările europene în speranţa că va putea convinge Iranul să acţioneze responsabil. Membru al Comisiei de Informaţii din cadrul Senatului american, Lott a subliniat că, în ciuda angajamentelor asumate în Irak, Statele Unite au capacitatea de a ataca Iranul, însă ar fi dificil şi până atunci trebuie încercate alte opţiuni. "Este o problemă gravă – probabil cea mai gravă din lume în acest moment", a adăugat Lott.»

(Dintr-un articol de Ioana Bojan; în "Gardianul", Buc. 2006)

Trent Lott

Europa are o bogată (prea bogată) tradiţie în materie de fascism, dar şi o tradiţie, nu mai puţin bogată, la capitolul antifascism. În anii 1937-38, pe străzile continentului demonstrau, riscându-şi viaţa, Malraux şi Aragon, Federico Garcia Lorca şi Ilya Ehrenburg, americanul John Dos Passos şi Franz Werfel. Urmând exemplul înaintaşilor lor (şi încercând să aibă mai mult succes decât aceştia), intelectualii din 2006 încep încet-încet să se unească.

«12 intelectuali de marcă din diverse ţări – scrie "Ultima oră" – între care scriitorul Salman Rushdie, au publicat la Madrid şi la Paris manifestul "Împreună contra noului totalitarism islamic".

Documentul cheamă intelectualitatea din întreaga lume la "rezistenţa împotriva totalitarismului religios şi promovarea libertăţii, egalităţii şi şanselor de laicitate pentru toţi".

Se subliniază că după ce forţele binelui au învins fascismul, nazismul şi stalinismul, trebuie acum să facă faţă unei noi ameninţări globale de tip totalitar: islamismul.

"Ca orice totalitarism, islamismul se hrăneşte din frică şi frustra-

TENDINȚE

re. Predicatorii urii mizează pe aceste sentimente pentru a alcătui batalioane de teroriști. Pledăm pentru universalizarea libertății de expresie, pentru ca spiritul critic să se poată exersa în întreaga lume împotriva abuzurilor și dogmelor. Secolul nostru trebuie să fie al luminii și nu al obscurantismului", se afirmă în apelul semnat între alții de filozoful evreu francez Bernard-Henri Lévy, de trei universitari iranieni în exil, de Caroline Fourest, directoarea revistei "Charlie Hebdo", care militează împotriva islamismului, și de alți intelectuali creștini și musulmani.»

Una dintre ideile false care au circulat cu succes (și mai circulă încă) este că tulburările recente din Occident se datorează imigranților *în general*. În realitate, însă, așa cum ziariștii mai de curaj au început să spună, nu e vorba de străini, *în general,* ci de o *anumită* categorie de imigranți, o categorie f. f. la ordinea zilei:

«Presa italiană de dreapta susține că revoltele din Europa sunt provocate doar de componenta musulmană a imigranților. Potrivit ziarului "Il Giornale", "în Europa nu au avut loc niciodată revolte, nici spontane, nici organizate, din partea comunităților filipineză, est-europeană sau sud-americană... Nu străinii în ansamblul lor provoacă revoltele, ci doar componenta islamică". Pentru dreapta italiană, diferențele de integrare ale diverselor comunități imigrante sunt expresia diferențelor de natură religioasă. Spre deosebire de "extracomunitarii" evrei, care "se integrează mai ușor în țesătura noastră socială", comunitățile islamice "fac mofturi la adoptarea regulilor sau a obiceiurilor noastre și ... tind, dimpotrivă, să impună reguli care să le garanteze diferența, atunci când nu încearcă să le impună întregii lumi".»

(Dintr-un articol de Cecilia Tohăneanu; în "Lettre Internationale", București 2006.

Afacerea "caricaturilor daneze" a avut efectul unui detonator în peisajul occidental. Alături de 11 Septembrie, de atentatele de la Londra și Madrid, de încendiile puse la cale toamna trecută în periferiile Parisului, ele au aruncat în aer convingerea că civilizația europeană poate coexista în mod pașnic (și, în plus, cordial) cu mentalitatea islamică. Chiar și atunci când e vorba de musulmani "moderați", precum turcii. Vorbind despre posibilitatea ca Turcia să intre în Uniunea Europeană, Mircea Mihăieș scrie în România literară":

«Bulgaria și România, principalele țări vizate pentru integrare, sunt țări creștine. În condițiile în care terorismul islamic reprezintă un pericol crescând, mi-e greu să cred că acceptarea noastră la masa europeană nu e socotită, măcar în planul al doilea, și ca o încercare de a întări flancul sudic al creștinătății.

Neașteptatul și nedoritul argument religios nu va fi niciodată invocat la Bruxelles sau în celelalte capitale occidentale. Dimpotrivă, mișcarea de coagulare a țărilor creștine a fost contrabalansată de invitarea pripită a Turciei de a începe și ea procedurile de aderare. Personal, sunt sceptic că această țară seculară, dar locuită de optzeci de milioane de non-creștini, va fi parte a Europei în viitorul previzibil. Va fi nevoie de un cataclism, de o confruntare militară de proporții între, să zicem, europeni și aliații americani, și țările musulmane, confruntare în care Turcia să fie de partea aliaților pentru ca aderarea la UE să aibă loc rapid. Altminteri, tehnica amânărilor, a răzgândirilor, a invocării standardelor, a șicanărilor, la care europenii sunt mari meșteri, va intra în acțiune, spre încântarea țărilor de dincolo de Dunăre, deja populate în exces cu temple musulmane și moschei islamice.

Deși trece de ani buni printr-o perioadă de masochism la scenă deschisă, civilizația europeană, una bazată pe valorile creștine, nu se va cantona la nesfârșit – desigur, dacă nu vrea să piară – în defensiva, în *non-combat*-ul actual. O recentă carte a lui Jean Sévillia, "Corectitudinea istorică", demonstrează că mistificările nu pot dăinui în eternitate. Vă aduceți aminte cu ce

Iosi Banai

Luna trecută ne-a părăsit pentru totdeauna Iosi Banai.

A fost un mare interpret de texte excelente pe melodii sau de meodii pe texte remarcabile, în spiritul *șansonetiștilor* francezi de pe vremuri.

A cântat o viață întreagă pentru toată lumea și toți l-au ascultat cu plăcere: vânzătorii de pepeni din piața Mahane Yehuda, din Ierusalim, ceasornicarii din Tel Aviv, căruțașii, profesorii de filozofie de la Ierusalim, soldații și pictorii suprarealiști, fotbaliștii de la Betar și laureații Premiului Israel.

De aceea, în clipa când s-a anunțat dispariția lui, lovit la 74 de ani de o maladie distrugătoare, l-a regretat toată lumea. Toată lumea.

virulenţă s-a vorbit de modelul "cruciadelor" atunci când americanii şi aliaţii lor au reacţionat la marea provocare numită 11 Septembrie. Existau interese ca acest model, şi nu altul, să fie pus pe tapet, tocmai pentru că Occidentul de azi, unul puternic ideologizat spre stânga, ateu şi ros de ură de sine, va muşca imediat momeala. Ceea ce, matematic, s-a şi întâmplat. N-a lipsit mult pentru a se ajunge la concluzia că Turnurile Gemene au fost doborâte de Papa Ioan Paul al II-lea, şi nu de teroriştii islamici!

În ce mă priveşte, e singura instanţă când accept ca elementul religios să fie adus în discuţie: şi anume, atunci când falsificarea, reaua-credinţă, minciuna merg atât de departe încât îţi pretind, ca individ normal, o reacţie de indignare. Jean Sévillia demonstrează într-un discurs perfect documentat că Occidentul a pornit cruciadele medievale nu ca un act de cucerire (Franţa avea, încă de pe vremea lui Carol cel Mare, tutela Locurilor Sfinte), ci drept "ripostă la expansiunea militară a islamului". Înaintea secolului al XI-lea, "cruciadele" erau simple pelerinaje spre tărâmurile unde a trăit Mântuitorul, drumul spre Palestina fiind străbătut de zeci, poate de sute de mii de creştini. După anul 1000, ocupaţia arabă renunţă la politica oarecum tolerantă de până atunci, trecând la măsuri radicale: creştinii din administraţia califatului au fost obligaţi să treacă la islamism, iar califul El-Hakim a dezlănţuit o serie de persecuţii ce-au culminat cu profanarea şi distrugerea Sfântului Mormânt.

Să nu uităm că în secolele anterioare musulmanii ocupaseră Palestina, anihilaseră pe calea armelor comunităţile creştine din Africa, cuceriseră Spania, Portugalia şi Sicilia. Totul în numele distrugerii unei religii care, aşa cum o arată toţi istoricii de bună credinţă, se impusese prin acţiunea paşnică a mii de călugări, care au încercat, "rugându-se, predicând şi construind", să evanghelizeze planeta. A vorbi de "cruciade" în termenii în care Occidentul însuşi vorbeşte astăzi ("o agresiune săvârşită de occidentali violenţi şi lacomi împotriva unui Islam tolerant şi rafinat" – Jean Sévillia), înseamnă a accepta una din marile mistificări produse chiar sub ochii noştri. Fireşte că expediţiile militare din secolele al XII-lea şi al XIII-lea nu mai aveau nimic din "legenda poleită" promovată de ideologia catolică. Dar originile marilor mobilizări de forţe le-au constituit agresiunea sângeroasă a forţelor arabe, cu scopul de a distruge inima credinţei occidentale.»

În acelaşi spirit se exprimă şi Dan Goanţă, de la "Dilema veche": călcat, ca atâţia alţii, pe bătătura sa europeană, el s-a hotărât "s-o spună pe-a dreaptă":

«Gloate inflamate au distrus ambasadele Danemarcei şi Norvegiei din Siria, consulate din Turcia şi Liban. Cauza furiei – celebrele de-acum caricaturi cu acelaşi Mohamed (pe care nu le văzuseră)! Peste tot "armata a fost neputincioasă". Devastările vor continua. Altfel, până la ora când scriu, nici un stat islamic nu le-a condamnat oficial, nici n-a luat o atitudine fermă. După cum n-am auzit aşa ceva nici când preşedintele Iranului invoca ştergerea Israelului de pe faţa pământului, nici când teroriştii Hamas au câştigat alegerile din "teritorii", nici când copii cu turban şi centură se-aruncă-n aer cu zeci de turişti, nici când sunt asasinaţi medicii voluntari din Irak, nici când mujahedinii ceceni organizează generoasele lor masacre. Când Saddam a invadat Kuweitul s-a mai murmurat câte ceva – nu prea convingător. La fel, după 11 Septembrie 2001. Grăitoare au fost însă transmisiile din marile capitale arabe, cu grupuri ce exultau la vederea Gemenilor prăbuşiţi la New York. Trăgeau cu puşca şi dansau în faţa camerelor, dovedind că Islamul nu este chiar atât de sumbru. Iată, poate să se şi bucure! Spontan, din toată inima!

E drept, Islamul are multe idiosincrazii. Nu-i plac femeile cu faţa descoperită (nu mai zic de alte părţi ale corpului, iar clitorisul trebuie detaşat cu grijă!). Nu-i plac nici alcoolul, nici anumite genuri muzicale. Nici carnea de porc. Nici femeia cu şcoală. Nici filmele (lui Theo Van Gogh). Nici caricaturile. Nici libertatea de opinie din alte ţări! Ai putea zice că, *de, aşa-i la ei!»*

Referindu-se la cunoscutele lozinci care spun că de fapt Coranul e o carte eminamente paşnică iar islamismul n-a avut niciodată gânduri rele la adresa "necredincioşilor", Goanţă scrie:

«Mohamed Bouyeri, asasinul cineastului Theo Van Gogh: la tribunal, unde el a renunţat la avocat, susţinându-şi singur cauza, timp de două ore, a justificat astfel folosirea violenţei contra "necredincioşilor": "Cei care spun că Mohamed a fost pacifist sunt nişte mincinoşi inculţi. El a folosit şi a practicat violenţa (…). Un atac împotriva unui musulman este un atac împotriva tuturor musulmanilor; un atac împotriva unui non-musulman în numele Islamului este un atac de apărare, efectuat în numele tuturor". După o asemenea declaraţie nu mai e nevoie de nici un desen pentru identificarea Islamului cu terorismul.

Ori de câte ori deschidem televizorul aflăm că s-a scumpit preţul petrolului. Marele şantaj început în 1973 de către ţările arabe a intrat într-o fază nouă, demonstrând că Islamul vrea să strângă de gât Occidentul şi să-l silească să cadă în genunchi. Din păcate, apelurile lansate de spiritele lucide întru căutarea de resurse alternative (energie nucleară, solară etc.) n-au dat rezultatele scontate.

Şi totuşi, ceva-ceva se întâmplă pe acest front fără de gloanţe. Într–unul din numerele noastre trecute, am pomenit de Brazilia: acolo, pe tăcute, autorităţile au reuşit să fabrice petrol din trestia de zahăr, Brazilia devenind independentă de Iran sau Arabia Saudită. Dar nu toată lumea posedă plantaţii nesfârşite de trestie… Aşa e. Cu toate acestea, dacă-ţi pui capul la contribuţie, poţi găsi soluţii taman acolo unde nu te aştepţi. Aşa cum s-a întâmplat de curând într-o ţară mică, paşnică, despre care nu vorbeşte nimeni decât când e vorba de meciurile din grupe pentru campionatul mondial de fotbal.

«Islanda – scrie Ciprian Tomescu în "Cotidianul", Bucureşti – a găsit o soluţie inedită de a renunţa la dependenţa de petrol. Vulcanii, care au format insula islandeză din cenuşă şi lavă întărită, sunt încă activi în adâncuri, şi arii extinse din marile lacuri aflate sub pământ ridică temperatura apei până la fierbere. Vaporii fierbinţi sunt captaţi şi transformaţi în apă fierbinte, care este stocată în rezervoare uriaşe, furnizând căldură pentru locuinţe, firme şi chiar pentru piscinele din Islanda. Tot vulcanii topesc gheaţa, iar rezultatul este formarea râurilor. Vaporii fierbinţi pot fi captaţi şi făcuţi să învârtă turbine, furnizând astfel toată energia electrică necesară ţării. Guvernul islandez vrea acum să înlocuiască definitiv petrolul cu apa, şi să o transforme pe aceasta din urmă în combustibil pentru maşini, autobuze şi camioane. Acestea vor funcţiona numai pe bază de energie alternativă, fără a mai fi dependente de petrol sau derivatele sale. Islanda a început deja să transforme apa în combustibil. Prin electroliză se scoate hidrogenul din apă şi, chiar dacă procedeul costă cam de două-trei ori mai mult decât benzina, este de trei ori mai profitabil decât ea. În plus, nu există poluare, produsul de ardere fiind doar vaporii de apă. În capitala islandeză sunt deja în probe trei autobuze care folosesc o sursă de energie alternativă. Atât şoferii cât şi călătorii sunt foarte mulţumiţi de modul cum funcţionează acestea. Islandezii sunt hotărâţi să demonstreze lumii că petrolul nu este o sursă de combustibil indispensabilă pentru omenire şi deci, nu există nici un motiv pentru care ar trebui purtate războaie în numele lui.»

În lumea evreiască se pune o întrebare. Dacă Israelul va fi atacat, ştim ce anume va face. El are o armată normală, ca orice ţară normală, şi, în caz de primejdie, se va apăra. Dar evreii din diaspora europeană, care au devenit ţinta islamiştilor, ei, ce vor face? Vor sta cu braţele în sân, trimiţând memorii cu oi-vei guvernelor respective, strigând: Holocaustul nu trebuie să se mai repete! şi organizând conferinţe despre drepturile omului, cu citate din Anatole France şi Thomas Mann – sau vor scoate cuţitul? Se pare că vor scoate cuţitul.

«"Moartea lui Ilan Halimi (un tânăr evreu răpit, schingiuit şi omorât de islamişti la Paris, **n. red.**) ar trebui să fie o lecţie pentru întreaga lume dar, din păcate, se poate constata apariţia unui nou val de acte antisemite", a spus Roger Cukierman (preşedintele comunităţii evreieşti din Franţa). De asemeni, acţiunea de strângere de fonduri în vederea apărării în justiţie a lui Fofana, şeful prezumptiv al bandei care l-a răpit şi asasinat pe Ilan Halimi, este un gest de solidaritate cu acest act de barbarie extremă.

Roger Cukierman a mai spus că nelinişte care domneşte în cadrul comunităţilor evreieşti a ajuns la apogeu şi că majoritatea membrilor lor îşi pun problema *de a se autoapăra* în faţa agresiunilor antisemite.

La întrebarea dacă apreciază că se va crea o mişcare extremistă evreiască, Cukierman a răspuns că nu deţine informaţii în acest sens dar că deteriorarea climatului ar putea duce la *o asemenea "soluţie"*.»

(După France Presse)

Dar, după părerea noastră, cea mai semnificativă mărturie despre sentimentele lumii civilizate la adresa Islamului de azi aparţine d–nei Pia Kjaergaard. Aceasta trăieşte la Copenhaga, fiind deputată şi preşedinta unui partid care a obţinut 12% din voturi la ultimele alegeri (şi asta înaintea scandalului cu caricaturile!). Săptămânile trecute, ea a răspuns sec la o întrebare privind atitudinea sa faţă de cetăţenii din moscheile din Danemarca: "Ori de câte ori mă întâlnesc pe stradă cu un musulman, trec pe trotuarul de vizavi".

Eu, dacă aş fi imam, aş privi cu cea mai mare atenţie răspunsul d–nei Kjaergaard.

Israel: Laicii din Bnei Brak cer dreptate la ONU

«Minoritatea laică din oraşul israelian ultraortodox Bnei Brak i-a cerut secretarului general al ONU, Kofi Annan, să-i acorde statutul de refugiat. "Acordaţi-ne statutul de refugiat, pentru că aşa suntem trataţi aici. Suntem consideraţi ca fiind cetăţeni de mâna a doua", se arată în petiţie. Drept argumente, ei amintesc că de Shabat, circulaţia cu automobilul este strict interzisă, iar singurele investiţii ale municipalităţii se fac în "mikveh" – băile de purificare rituale.»

(După "Cotidianul", Buc. 2006)

Islamul: Au şi ei porumbei. Dar de alt fel

«Insurgenţii din Ramadi, Irak,

sunt recunoscuţi ca fiind cei mai periculoşi, pentru ingeniozitatea de care dau dovadă în instalarea bombelor, informează AP. Astfel, de la păpuşi-manechine, copii, zmeie, rămăşiţe omeneşti, lăzi de gunoi, până la porumbei şi măgari, "absolut orice poate exploda", susţine caporalul John Strobridge, din trupele americane.

Nu o dată luptătorii trupelor aliate s-au trezit asaltate de porumbei care explodau la mică distanţă deasupra capetelor, sau de zmeie înălţate de copii, care incendiau blindatele. De aceea, în viziunea caporalului Strobridge, soldaţii "trebuie întâi să tragă şi abia apoi să verifice". Dacă până nu de mult trupele de gherilă irakiene specializate în lupta desfăşurată în oraşe foloseau atacurile cu maşini capcană sau ambuscadele, în prezent, soldaţii americani trebuie să facă faţă inclusiv păpuşilor care se detonează de la distanţă, pepenilor otrăviţi şi emiţătoarelor explozive de pe clădiri.

"Nu ştii de unde poate veni moartea, pentru că duşmanul este foarte inventiv şi găseşte întotdeauna o metodă care să ne surprindă", a declarat căpitanul Andrew Del Gaudio.

Dacă manechinele înarmate sunt folosite de obicei în ambuscade, duşmanul atacând prin surprindere în timpul dezarmării păpuşii, porumbeii şi măgarii au luat locul maşinilor capcană, explodând în apropierea aliaţilor.

"Rebelii" au folosit aruncătoare de rachete «deghizate» în diverse plante. Au montat mine în rămăşiţele omeneşti de pe marginea drumurilor, în lăzile de gunoi", povesteşte Del Gaudio. Soldatul Carlos Goetz îşi aminteşte că, în timpul unor funeralii, a fost atacat chiar de "mort", care, după ce a dat la o parte capacul sicriului, a deschis focul.»

(Dintr-o relatare de Bogdan Nicolai; în "Libertatea", Buc. 2006)

Israel: Ştiţi ce? Iubim trădarea

«La un moment dat, în timpul campaniei electorale, a existat la unii suspiciunea că sondajele de opinie publică sunt manevrate pentru a influenţa populaţia. Suspiciunea era mai ales în legătură cu partidul Kadima. De la o zi la alta se spunea că va obţine şi mai multe mandate: 36, 42, ba chiar 48.

Sigur că acest lucru are o oarecare înrâurire asupra multor domenii. A existat impresia că partidul Kadima poate obţine câte mandate vrea.

Popularitatea şi simpatia cucerite de acest partid sunt un fenomen rar, chiar dacă nu unic în lume. Kadima este un partid al trădătorilor altor partide. Sharon însuşi, care l-a format, şi-a trădat propriul partid, Likudul, pe care tot el l-a înfiinţat. Olmert şi Tzipi Livni sunt oameni născuţi, crescuţi şi dezvoltaţi în Likud, dar l-au părăsit nu atât din considerente ideologice, cât din interese personale înguste.

Tzahi Hanegbi a fugit din Likud la Kadima din cauza procesului de corupţie de care este ameninţat.

Mai departe, Shimon Peres, preşedinte al Partidului Muncii, s-a refugiat în Kadima fiindcă a pierdut o întrecere cu Amir Peretz şi după ce Sharon l-a momit cu un post înalt. La fel Haim Ramon şi Dalia Itzik.

Menahem Ariav, primarul din Natzeret-Illit, îşi datorează acest post şi întreaga carieră politică Partidului Muncii. Nu se ştie de ce l-a trădat. Se pare că n-a mai fost sigur că va fi reales.

La fel e şi cazul lui Adi Eldar, primarul din Carmiel.

Şi mai sunt câteva exemple de acest fel.

Din punct de vedere moral şi al eticii publice, acest fenomen e ruşinos pentru societatea israeliană. Trădarea este doar o atitudine condamnabilă, o ruşine. Trădătorii în orice domeniu – în politică, în prietenie, în dragoste – sunt respingători, detestaţi, sancţionaţi.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Cum se face că trădătorii refugiaţi în Kadima s-au pomenit simpatizaţi şi votaţi? E o notă proastă pentru opinia publică din ţara noastră care a ajuns să nu se sinchisească nici de cazurile grave de corupţie.

Stăm rău dacă asemenea politicieni ajung la putere. Ei, care şi-au trădat partidele, sunt acum gata să trădeze şi interesele fundamentale ale ţării. Abia acum câteva zile Olmert a declarat că e gata să renunţe în favoarea palestinienilor la unele părţi dragi din ţara noastră. Dar dacă sunt părţi dragi, înseamnă că sunt ale noastre. Iar dacă sunt ale noastre, de ce să renunţăm la ele, de ce?»

(Dintr-un articol de I. Schechter: în "Ultima oră", 2006)

Nota Redacţiei: De parcă ar fi ţinut morţiş să confirme pronosticul lui I. Schechter, noul guvern s-a grăbit, de îndată ce s-a văzut la putere, să comită un act de trădare. După ce făcuse un tămbălău nemaipomenit à propos de apărarea intereselor vitale ale păturilor nevoiaşe (pe care Bibi Netaniahu, mă înţelegi, le călcase în picioare, bând sângele necăjiţilor şi pensionarilor), primul ministru a găsit cu cale ca, spre binele poporului, să scumpească preţul pâinii. Ţinând seama de ce anume semnifică pâinea pe acest pământ, gestul lui Ehud Olmert a avut, ca să ne exprimăm ca Topârceanu, "măreţie de simbol".

Moscova: Balanţa politică a băut vodcă

«Preşedintele Rusiei, dl. Putin, fără măcar să-şi anunţe partenerii din abia formatul *cvartet pentru Orientul Apropiat* (SUA, Uniunea Europeană, Rusia şi ONU) –, a adresat o invitaţie liderilor Hamas să vină la Moscova în vizită oficială, ca-ntre şefi de state. Sigur, nimic nu e în sine surprinzător în lumea de azi şi, în plus, oricum cineva trebuia să spargă gheaţa în relaţia cu noii câştigători ai alegerilor (libere, aici e problema!) din Palestina. Apoi e de înţeles că Rusia de azi încearcă să recucerească ceva din poziţiile în lumea arabă pe care altădată le avea URSS. Cu un detaliu ca rest, totuşi: Rusia este exact acea ţară ce nu concepe să stea de vorbă cu cecenii săi rebeli din interior, pe care din *terorişti* nu-i scoate şi cărora nici în ruptul capului nu le-ar permite organizarea de alegeri libere (ba încă Putin l-a rugat mai an şi pe Bush ca America să se abţină de la orice contact cu cecenii – iar Bush, băiat de treabă, l-a trădat pe Rambo III şi a zis OK!), în schimb este prima care legitimează o organizaţie care, în ultimii zece ani, a trimis batalioane de sinucigaşi pe străzile Orientului Proxim.

Ori nu mai văd eu bine, ori balanţa politică de la Kremlin a băut şi ea vodcă de sfeclă, vîrtos, de la ultimul dangăt de miezul zilei al clopotelor din Piaţa Roşie, că prea e strîmbă: adică dacă un islamist cecen se-aruncă în aer la Moscova e terorism, iar dacă un islamist palestinian face acelaşi lucru la Ierusalim e geopolitică!»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Franţa: În 2007, Le Pen preşedinte?

«Criza de la periferiile oraşelor, starea de insecuritate, controversele în legătură cu trecutul colonial, supralicitările dreptei şi atonia stângii: totul, în Franţa, pare să contribuie la banalizarea Frontului Naţional şi a ideilor promovate de el, după cum reiese dintr-un sondaj realizat pentru "Le Monde" şi RTL de TNS-Sofres. Cifrele sunt elocvente. Un francez din patru (24%) se declară de acord cu ideile lui Jean-Marie Le Pen, în special când întrebarea se referă la apărarea valorilor tradiţionale, securitatea, situaţia explozivă de la periferia marilor oraşe şi imigraţia (musulmană). Aproape un francez din trei (30%) consideră că partidul de extremă dreapta nu reprezintă "un pericol pentru democraţie". Chiar şi în mai 2002, când dl. Le Pen a ieşit al doilea în cursa pentru prezidenţiale, sondajele arătau că doar 26% considerau că mişcarea sa nu este o primejdie pentru democraţie. În fine, doar 39% dintre cei întrebaţi afirmă că poziţiile preşedintelui FN (în legătură cu imigraţia) sunt "inacceptabile", în timp ce 43% le consideră "excesive", iar 14% le cred "corecte". Au trecut doar zece ani şi putem aprecia în ce măsură s-a lepenizat societatea. În aceste condiţii nu e de mirare că 33% dintre francezi îl dau câştigător în al doilea tur al alegerilor prezidenţiale din 2007. Această cifră semnificativă ar trebui să-i facă să reflecteze pe cei de la UMP (partidul de guvernmânt) – ei au adoptat fără complexe limbajul lui Le Pen, în speranţa că vor seduce electoratul – sau pe partizanii lui Philippe de Villiers (liderul unui partid de dreapta, **n. red.**), care speră să moştenească acest electorat. Dacă francezii – conform expresiei favorite a domnului Le Pen – preferă "originalul, copiei", trezirea va fi foarte dureroasă. Fac un salt semnificativ şi opiniile pozitive faţă de situarea europeană a FN trecând de la 13% la 19% în doi ani. Când nu e pomenit în întrebare numele lui Le Pen, răspunsurile se aşează mai limpede la extrema dreaptă: 63% dintre cei întrebaţi consideră că sunt "prea mulţi imigranţi în Franţa" (4 puncte în plus faţă de 2003), 48% "nu se mai simt în Franţa ca la ei acasă" şi 45% cred că "Europa este o ameninţare pentru Franţa" (cu 10 puncte ai mult decât în 2003).»

(Din ziarul "Le Monde", Paris 2006; după "Dilema veche", Bucureşti, 2006)

Danemarca: Imamii cu două fețe (c-așa fuse și Arafat)

Naser Khader

«Naser Khader, liderul unei mişcări musulmane moderate din Danemarca şi parlamentar al partidului Social-Liberal, cere imamilor care critică Danemarca să se mute în altă ţară. "Dacă aceşti imami consideră că este un lucru atât de teribil să trăiască în Danemarca, atunci de ce mai rămân aici? Nimeni nu îi ţine cu forţa. Pot oricând să se mute în una din ţările din Orientul Mijlociu în care se trăieşte după legea islamică", spune Khader într-un interviu acordat ziarului "Jyllands-Posten". Khader îi acuză pe imamii radicali că se simt ataşaţi de Islam, dar că nu respectă ţara în care trăiesc. "M-am săturat să îi tot aud cum se plâng de situaţia din această ţară când aici au primit un acoperiş, libertatea de expresie, libertatea religioasă şi oportunităţi infinite pentru copiii lor". Khader îi acuză pe imamii musulmani care au criticat caricaturile că nu au adoptat aceeaşi poziţie şi faţă de imaginile cu terorişti care tăiau gâtul ostaticilor "în numele lui Allah". "Când se întâmplau acele evenimente nu se auzea nimic de la ei. De aceea pot spune că sunt nişte ipocriţi". Imamul Abu Laban, liderul musulmanilor radicali danezi, a declarat pe postul danez naţional de televiziune că a cerut lumii musulmane să înceteze boicotul asupra produselor daneze. În schimb, la Al-Jazeera el susţinea că boicotul trebuie să continue. Imamul Abu Bashar a declarat pentru ziarul danez "Jyllands-Posten" că problema este strict între musulmani şi ziar, nu între musulmani şi Danemarca. În schimb, în ziarul saudit "Al Watan", el critica guvernul danez pentru că nu a cerut scuze. Imamul Mahmud Fuad Al-Barazi a declarat la o întâlnire cu premierul danez că doreşte integrarea musulmanilor. În schimb, în cotidianul egiptean "Al-Ahram" a acuzat guvernul danez că "îndoctrinează" copiii musulmani în grădiniţe cu valorile daneze.»

(După "Cotidianul", Buc. 2006)

România: O carte în 2006

Dacă apărea în 1990 ori în următorii doi-trei ani, "cartea" fostului PRM-ist, fostului scriitor de romane de aventuri, Radu Theodoru, ar fi fost una dintre multele maculaturi mizerabile ce au ieşit la iveală după decembie 1989, cel de neuitat. Editura Locman îşi face o "onoare" din a publica astăzi "România ca o pradă", o carte destinată, probabil, unei "reeducări" a cetăţenilor în spiritul "apărării naţionale". Dar împotriva cui? R. Theodoru o spune din primele două rânduri: "a imperialismului evreiesc", al cărui scop este insaurarea Republicii Universale sub conducerea plutocraţiei iudaice". Exact aşa se exprima propaganda nazistă. Cine sunt statele acuzate? Franţa, Anglia şi SUA, care doresc o "Republică Universală". Care sunt instrumentele? ONU, FMI, Comunitatea Europeană (o fi UE?), NATO, Banca Mondială. Evident, sunt regretate CAER-ul şi "scutul militar al URSS". Radu Theodoru este "naţionalist", şi declară că a citit 15.000 de pagini (mult? puţin?). A citit "Protocoalele Înţelepţilor Sionului" (evident!), cartea lui Henry Ford "Jidovul internaţional" (traducere aberantă: jidov nu există ca peiorativ în engleză), clasici români, etc. Radu Theodoru aminteşte şi faptul că a colaborat cu defuncta revistă "Europa", din anii '90, revistă condusă de Ilie Neacşu, astăzi dispărut din arena politică. Revistuţa sa a fost *remarcată* şi în... Europa, drept una dintre cele mai **fascistoide** publicaţii din anii aceia şi, se pare, fondurile i s-au "evaporat".

R.T. vine cu argumente "ştiinţifice" despre inexistenţa camerelor de gazare la Auschwitz, propune "revizuirea procesului de la Nürnberg", neagă Holocaustul în Europa şi, desigur, în România. "Cartea" sa este în librării, iar Ordonanţa 31/2002, devenită recent lege, prin care negaţionismul este penalizat, nu se aplică. Despre cultura "scriitorului" RT se poate lămuri oricine citeşte aberaţia de la pag. 19: Europa lui Tolstoi, Ibsen, Nietzsche, Verlaine a fost "distrusă"... de Nordau, Freud, Einstein şi alţi evrei. Curat nazism "reînviat": Einstein a fost obligat să fugă din Germania în 1933, Freud – din Viena în 1939. Lenin ar fi fost evreu, pe mama sa chemând-o "Ziderblum" (evident, fals).

Un capitol se numeşte "Iudaizarea Europei" (oare nu sunt în Europa 50 de milioane de emigranţi *neevrei,* în timp ce evreii Europei au scăzut, numeric, în ultimii 70 de ani, de la 12 milioane la circa 2 milioane?)

Într-un mod delirant se succed

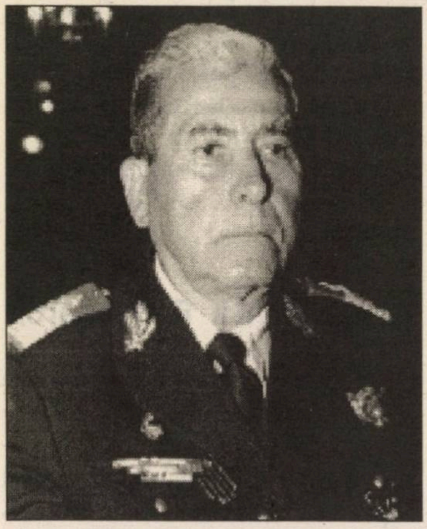

Radu Theodoru: ură, ură, ură

informaţii, dezinformări, cifre, etc. Interesantă este statistica firmelor evreieşti în România interbelică. Dacă în Evul Mediu principii din Europa chemau evrei spre a pune bazele unor structuri economice, comerciale, financiare, iar în Moldova s-au înfiinţat târguri şi oraşe cu meseriaşi şi negustori evrei, Radu Theodoru consideră că nu era bine, că evreul ar fi trebuit să stea în ghetou ori să dispară.

Finalul cărţii este "fulminant": statele lumii ar datora "ocultei financiare evreieşti" *1.500.000* de miliarde de dolari (întâi am crezut că scrie "doar" 1 milion 500 de mii de dolari). O cifră astronomică, pe care Radu Theodoru a aflat-o, probabil, chiar de la "oculta" evreiască.

Consultând bibliografia de circa 170 de surse de la finalul cărţii, apare cel mai des citat un "ilustru" *A. N. Hâciu,* cu o lucrare, "Evreii în Ţările Româneşti". Nu se specifică *unde, când* a fost publicată "lucrarea" lui Hâciu. Poate Hâciu este chiar Radu Theodoru, ori un bunic al dumnealui?

Cartea (îi spunem "carte") lui R.T. incită, cât o fi ea de aberantă, la ură antisemită. La ură, la ură, la ură.

Corespondenţă din Bucureşti de la BORIS MARIAN

România: Încă o dovadă că săptămânalul „România Mare” n-are nimic cu evreii

Sub titlul: «O poezie trecută sub tăcere: "Armindenii"», revista "Ro-

---

Ne pare bine de cunoştinţă

Ioana Alexandra Petridean

Pe d-na Madeea Axinciuc, directorul (sau chiar directoarea) Institutului Cultural Român de la Tel Aviv, o cunoaştem cu toţii. Ea a devenit în scurt timp una din figurile principale ale vieţii culturale din *alia.*

Dar despre adjuncta ei, d-na Ioana Alexandra Petridean, mai nou venită pe malurile Yarkonului, ştim mai puţine.

Motiv pentru care am rugat-o să se prezinte cititorilor noştri.

Iată răspunsul:

«Născută la Făgăraş pe data de 22 decembrie 1979.

Absolventă a Facultăţii de Litere din Bucureşti în anul 2002.

În perioada octombrie 2002 – februarie 2004 am urmat cursurile programului de masterat ale Centrului Goldstein-Goren din cadrul Facultăţii de Litere din Bucureşti. Tema dizertaţiei – Încercare asupra identităţii evreieşti, studiu asupra romanului "Ayen Erekh: Ahava" al scriitorului israelian David Grossman.

Din octombrie 2004, doctorand al Facultăţii de Litere din cadrul Universităţii Bucureşti, catedra de Literatură comparată, coordonator ştiinţific, prof. dr. Paul Cornea. Tema tezei – Paradigme ale dislocării, studiu de caz asupra operelor a trei scriitori evrei: David Grossman, Primo Levi şi Norman Manea.

În iulie 2004 am primit o bursă de vară la Universitatea din Haifa, unde am studiat limba ebraică.

În octombrie 2005 am primit o bursă de cercetare pentru un an academic la Universitatea din Tel Aviv.

În perioada octombrie 2004 – octombrie 2005 am fost colaborator la Secţia de Studii Iudaice a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine din cadrul Universităţii din Bucureşti, unde am predat cursuri de limba ebraică şi un seminar de literatură.

În anul 2005 am colaborat cu Editura Niculescu din Bucureşti,

traducând romanul "Mishehu larutz yto" al scriitorului David Grossman.

Consider că munca depusă în cadrul Institutului Cultural Român de la Tel Aviv este deosebit de onorantă, în primul rând pentru faptul că presupune promovarea valorilor culturii române la toate nivelurile sale.

Şederea în Israel îmi înlesneşte, totodată, contactul nemijlocit cu un popor şi o cultură ale cărei tradiţii şi cutume au constituit un important şi constant punct de interes pentru mine de-a lungul studiilor universitare şi post-universitare.

mânia Mare" publică versurile de mai jos:

"Pe când umbla Christos prin ţară/ Rostind cuvântul Său frumos,/ Ovreii toţi I-au scos ocară/ Şi cărturari de-ai lor cercară/ Prilej să piardă pe Christos.// Aşa,-ntr-o noapte-ntunecată/ Când veşnicul Mântuitor/ Dormea-ntr-o casă creştinată,/ Găsitu-L-au ovreii-ndată/ Şi sfat făcut-au de omor.// La miezul nopţii-aveau să vie/ La casa unde El dormea –/ Şi, casa pentru ca s-o ştie/ Au pus ca semn şi mărturie/ În faţa casei o nuia.// Dar Dumnezeu, Cel ce scoboară/ Şi-n gândul cel mai nevădit,/ Nu lasă p-al Său Fiu să moară,/ Căci a răscumpărării oară/ Şi vremea morţii n-a sosit.// Şi Dumnezeu orbit-a firea/ Ovreilor împinşi la rău,/ Încât să n-aibă nicăirea/ Vreun chip de-a făptui pieirea/ Născutului lui Dumnezeu.// La miezul nopţii-n gloata mare/ Ovreii pe furiş pornesc –/ Sunt muţi ovreii de mirare,/ Căci ei la casă fiecare/ Ca semn câte-o nuia zăresc.// "Dac-am pierdut şi astăzi prada,/ Cu greu putea-vom s-o găsim"./ Porneşte-apoi răcnind grămada,/ Perindă-n zgomot toată strada/ Tăcutului Ierusalim.// Dar neputând să mai găsească/ Pe Christ ca să-L omoare-n somn,/ Pierdut-au noaptea duşmănească/ Şi n-au putut să-ndeplinească/ Pieirea veşnicului Domn.// Şi dintr-aceea zi-nainte/ Rămas-a obicei şi, spun,/ Că pentru-aducerea-aminte/ De noaptea mântuirii sfinte/ Românii şi-azi Armindeni pun.

George Coşbuc"

(Din "România Mare", Bucureşti 2006 – repetăm: 2006; după cum se vede, redacţia revistei condusă de senatorul C.V. Tudor atrage atenţia cititorilor că poezia susnumită a fost trecută, până acuma, sub tăcere. Şi că, prin urmare, e timpul să se termine cu această nedreptate. S-a terminat.)

Germania: Frica

"Un german din trei crede că musulmanii care trăiesc în Germania sunt o ameninţare, potrivit unui sondaj Forsa. Procentul germanilor care se simt ameninţaţi de Islam a crescut în ultimii ani cu 38%.»

(După agenţia France Presse, Paris 2006)

Ancheta revistei "Minimum"

În nr. 229 al revistei am publicat întrebările la o anchetă privind iniţiativa unei galerii publice din Haifa de a expune câteva tablouri "create" de cunoscutul artist plastic Adolf Hitler.

Decizia galeriei a fost sprijinită atât de d-na Idit Amihai (sictir!) de la Ministerul Culturii, cât şi de primarul Haifei, d. Iona Iahav, care a bălmăjit că el, mă-nţelegi, nu poate interveni în această chestiune, deoarece nu este "cronicar plastic".

Cititorii noştri au fost rugaţi să răspundă la întrebarea cum anume îi califică pe cetăţenii sus-amintiţi: 1) Proşti (aşa cum susţine ziaristul Noah Klinger, de la "Iediot Aharonot"); 2) Cretini; 3) Persoane ce tremură la gândul că vor fi atacate de tipii Kapo; 4) Kapo de-a binelea; 5) Mizerii ale speţei umane.

Au răspuns la ancheta noastră cca. 1.200 de cititori.

Rezultatele sunt următoarele:

1) 8%; 2) 14%; 3) 12%; 4) 19%; 5) 47%.

Israel: Itzhak Ben Aharon

A murit, cu două luni înainte de a împlini 100 de ani, ultimul mohican din Israel.

Ultimul mohican, fiindcă acest super-veteran sionist, venit din România (era de felul lui din Bucovina lui I. Artzi şi a lui Aharon Appelfeld), s-a impus, ca lider al Histadrutului, ca unul din constructorii Israelului. Ultimul mohican şi din punctul de vedere al *alialei,* fiindcă a fost cel din urmă dintre oamenii politici ai *tribului* care şi-au pus pecetea pe destinele generaţiilor noastre.

Dispariţia bătrânului Ben Aharon ne-a îndurerat din două motive: mai întâi că s-a dus un om de mare valoare socială şi morală. Apoi, fiindcă prin absenţa lui, se vede din ce în ce mai limpede crasa mediocritate a clasei politice de la noi.

NOTAR
MENAHEM AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

PROF. DR. JEAN ASKENASY

Actul II al soluţiei finale

Fanatismul islamic instaurat pe pământurile Orientului Mijlociu continuă obscurantismul evului mediu, secole după ce istoria a încheiat acest capitol trist. Creaturi ca Bin Laden, Saddam Hussein, şi o întreagă generaţie de ayatollahi iranieni, culminând cu Ahmadinejad, conduc masele aflate în stare economică precară spre o ofensivă totală contra lumii libere.

Hitlerismul a lăsat o treabă neterminată. Toate popoarele au suferit pierderi cumplite în oameni în cel de-al doilea război mondial; poporul evreu, însă, a fost exterminat în proporţie de 50%, nu pe front, ci în cuptoare de crematoriu şi camere de gazare. Jumătatea rămasă s-a concentrat în Israel. La mai puţin de un secol, preşedintele Iranului declară ca imperioasă necesitatea ştergerii de pe suprafaţa planetei a Israelului.

Istoria "soluţiei finale" se joacă în două acte. Actul hitlerist s-a adresat unei evreimi răspândite în cele patru puncte cardinale ale planetei, şi mai cu seamă în Europa; drept consecinţă, o mare parte a supravieţuitorilor s-au concentrat aici, în Israel, convinşi că un stat îi poate apăra de genociduri viitoare. Actul II al soluţiei finale se joacă în Israel şi prevede decimarea nucleară a ţării. Actorul principal în actul I a fost Adolf Hitler şi "soluţionarea" se desfăşurase pe teritoriu polonez, actul II îl are ca actor principal pe Ahmadinejad şi "soluţionarea" urmează să se desfăşoare pe teritoriu israelian.

Societatea medievală arabă, aflată în fecundă multiplicare şi masivă imigrare în lumea liberă, a pornit ofensiva contra democraţiilor aflate într-o stare psihologică de "mea culpa" defensivă. Mea culpa este justificată de noţiuni ca globalizarea, pauperizarea, imperialismul şi alte sloganuri la modă.

Învăţăturile profetului Mahomed, în numele căruia se organizează actul II al "soluţiei finale", sunt propovăduite, din eleganta sa locuinţă din Paris, de ayatollahul Homeini, care îşi planifică în linişte şi la adăpostul patriei libertăţii, egalităţii şi fraternităţii, programul de luptă. Smerita faţă a discipolului profetului din frumosul Paris pecetluieşte destinul Franţei. Franţa anului 2030 urmează să fie Islamafrance, o Franţă a moscheii Notre Dame, în care turbanele şi kefiile, în genunchi, cu faţa spre Mecca, îşi arată supunerea oarbă faţă de profet. Concomitent se organizează în linişte şi cu tenacitate amenajarea moscheii Domului din Milano.

Odată cu realizarea actului II al soluţiei finale, Ahmadinejad, conform testamentului profetului, organizează, în calitatea sa de nou lider al fanatismului islamic, convertirea celor 6 miliarde de corupţi ai planetei, aflaţi în slujba diavolului americano-israelian. Acest cavaler al lui Allah oferă samurailor islamului ţara promisă, după decimarea nucleară a ocupanţilor "slugi ale diavolului". În această luptă el nu este singur, deoarece are ca aliat El-Qaeda lui Osama Bin Laden. Cu o energie mesianică, preşedintele Iranului preia supremaţia conducerii războiului sfânt, cu luptatori ai dreptăţii islamice care, în extazul victoriei finale, uită de mizeria economică în care se află. Spre deosebire de Gandhi, care a ales în lupta sa ofensiva pasivă, Bin Laden alege o ofensivă agresivă. Osama, conducând o organizaţie clandestină şi nu o ţară suverană, nu reprezintă pentru Ahmadinejad un rival. Există însă o frăţie conceptuală între cei doi, un numitor comun, şi anume ideologia "Fraţilor Musulmani".

"Fraţii Musulmani", organizaţie înfiinţată cu decenii în urmă în Egipt, apar ca o mişcare de rezistenţă islamică, cu credinţa că violenţa ofensivă condusă cu tenacitate duce la victorie. Mişcarea se transformă în partid islamic naţionalist, care pe teritoriul Palestinei poartă denumirea de Hamas (Harakat al Monqawama al-Islamiya), dar îşi păstrează numele pe teritoriul egiptean. Soldaţii Fraţilor Musulmani, arabi purtători de kefie şi barbă, sunt adepţi fanatici ai victoriei prin violenţă nelimitată. Deveniţi majoritari în viaţa politică a Egiptului şi Palestinei, joacă rolul principal în apariţia teroriştilor sinucigaşi. Unii dintre luptători îşi evidenţiază apartenenţa la mişcare vopsindu-şi barba într-un roşu ca sângele.

Prima victorie politică a Fraţilor Musulmani este înregistrată în Turcia, când conducătorul organizaţiei AKP (Partidul Justiţiei şi Dezvoltării), parte integrantă a mişcării, Recep Tayyip Erdogan, devine prim ministru. În 1987, la Aman, încă din primele zile ale intifadei palestiniene, Fraţii Musulmani înfiinţează Hamasul iordanian, mişcare religioasă care participă intens la viaţa politică. În Palestina, Hamasul, având la conducere pe şeicul Ahmed Yasin, lichidat într-o acţiune a Zahalului în anul 2004, îşi organizează plutoanele de execuţie sub denumirea de Ezedin Al Kasam. Aceştia încep seria de asasinate în 1990, continuându-le până azi. În februarie 1994, omorârea arabilor dintr-o moschee de către Baruch Goldstein, la Hebron, are ca rezultat seria de atentate sinucigaşe în autobuze. Fiecare eşec al tratativelor cu Arafat fortifică Hamasul, realitate neglijată de organizaţia la putere Fatah. Hamasul primeşte în permanenţă sprijin financiar din două surse: Iranul şi arabii bogaţi din lumea liberă. În Egipt, Fraţii Musulmani cuceresc 88 de locuri din 444 la alegerile legislative, dar lovitura de maestru este a Hamasului palestinian, care în anul 2006, sub ocrotirea democraţiei americane, convinsă în mod greşit că victoria aparţine Fatahului, ocupă 74 din cele 132 de locuri ale Consiliului Naţional Legislativ, primind 434.817 voturi faţă de 523.900 ale tuturor celorlalte partide participante la alegeri. Fatahul lui Abbas pierde puterea în Autonomia Palestiniană. Retragerea din Gaza impune convingerea că violenţa Hamasului este cauza reală a retragerii unilaterale, aşa cum a fost interpretată şi retragerea din Liban.

În locul Fatahului, organizaţia care a semnat acordurile de la Oslo cu Israelul, preia puterea organizaţia Fraţilor Musulmani, care impune programul de lichidare a Israelului ca politică oficială a Autonomiei. (Nu trebuie neglijat, când amintim de victoria Hamasului, rolul jucat de corupţia deşănţată la care s–au dedat conducătorii Fatahului.) Iată că se oficializează conceptul "soluţiei finale" ca ţel final al Hamasului. Este adevărat că nu chiar astăzi. 84% din palestinieni vor un acord cu Israelul, ca "pauză până la soluţia finală".

Ismail Hanieh, primul ministru palestinian, face eforturi pentru a putea primi sprijinul economic fără de care nu poate exista. Criza economică prin care trec palestinienii face ca 30% din ei să fie şomeri, iar în Gaza procentul ajunge la 60%. Necesarul anual pentru supravieţuire în Autonomia Palestiniană este de 1, 1 miliarde de dolari. Uniunea Europeană acordă 80 de milioane de euro. Poziţia Statelor Unite, a Rusiei, a ONU şi a Europei va avea de jucat un rol hotărâtor în viitorul Autorităţii Palestiniene.

Războiul din Irak, care a adus la putere pe lângă partidul Sunit şi partidul Şiit, a devenit un teren propice pentru mişcarea Fraţilor Musulmani. Campania accelerată de realizare a bombei atomice în Iran este sprijinită de organizaţie. Strategia americană se află în faţa unei situaţii cu multe enigme: instalaţiile nucleare ale Iranului sunt dispersate pe întregul teritoriu şi în condiţiile războiului din Irak efectul emoţional al unui atac contra Teheranului ar fi catastrofal pentru lumea liberă. Iată deci din nou profilându-se succesul violenţei obscurantiste în faţa democraţiilor aflate în penitenţă. Coranul vrea să distrugă Vechiul şi Noul Testament, divinitatea coboară într-o arenă de gladiatori, în care nu se ştie cine va fi învingătorul.

Medievalizarea creierului islamic opune societatea secolului X societăţii secolului XXI, opune cele 5 îngenunchieri cu faţa la Mecca societăţii libere, opune obscurantismul libertăţii. În toiul acestei lupte pe viaţă şi pe moarte, Israelul, implantat în sânul islamului, simbolizează lupta dintre agnosticism şi gnosticism, dintre fanatism şi raţiunea liberă.

O fisură în stratul subţire al convieţuirii "paşnice" cu fanatismul obscurantist a făcut să erupă vulcanul. Fisura a fost produsă de "caricaturile profetului". În ziua de 30 septembrie 2005 cotidianul danez Jyllands-Posten din Copenhaga publică o serie de caricaturi intitulată "Feţele lui Mahomed". Unul din desene îl arată pe profet sub forma unui terorist cu o bombă sub turban. Cotidianul este un jurnal conservator, care s-a arătat ostil imigrării arabe. La 19 octombrie 2005, 11 ambasadori ai statelor musulmane acreditaţi în Danemarca au adresat o scrisoare de protest primului ministru, cerându-i să fie primiţi pentru a se stabili sancţiunile contra desenatorilor. Primul ministru Anders Fogh Rasmussen refuză să-i primească, explicând că presa, fiind liberă, nu poate fi sancţionată de guvern. Fundamentaliştii din regatul danez, grupaţi în jurul unui palestinian din Iaffo, emigrat în Danemarca din 1984, pe nume Ahmed Abu Laban, ia toate caricaturile, la care adaugă câteva luate din Internet cu profetul Mahomed cu cap de porc şi pedofil, şi zboară în Egipt, Liban, Siria şi Turcia, unde are o serie de întâlniri cu Fraţii Musulmani.

La data de 29 decembrie 2005 Liga Arabă critică guvernul danez şi anunţă represalii. La data de 23 ianuarie 2006 Arabia Saudită anunţă boicotarea produselor daneze. Pentru a adânci fisura, Fraţii Musulmani anunţă că "Danemarca intenţionează să dea foc Coranului ca represalii contra boicotului". Încep manifestaţiile în masă în Egipt, Afganistan, Gaza, Damasc, Irak şi Iran. La Teheran, Damasc şi Beirut ambasadele Danemarcei şi Norvegiei sunt incendiate. Se decretează condamnarea la moarte a desenatorilor, la fel ca în cazul lui Salman Rushdie, prin decretarea unei "fatwa". Un adolescent de 16 ani omoară cu focuri de armă, în strigăte de "Allah Akbar", un preot catolic în timpul liturghiei într-o biserică din Turcia.

Caricatura profetului Mohamed a incendiat planeta şi a făcut ca libertatea gândirii să încremenească de frică.

Parisul pare să fie arena în care au loc primele semne ale actului II. La 13 februarie 2006, după zile de torturi feroce, este ucis Ilan Halimi, un tânăr francez, pentru vina de a fi evreu. Odiosul omor este realizat de 7 tineri reuniţi sub egida iudeofobiei islamice. La percheziţii s-au descoperit documente de propagandă ale Hamasului. Banda execută în stil Ku-Klux-Klan un omor prin schingiuiri, care se deosebeşte de celelalte forme de omoruri prin bombă, împuşcare, înjunghiere sau explozie. Este un fel de a ucide care îmbină iudeofobia cu bestialitatea.

În dimineaţa zilei de 29 martie, după alegeri, primul ministru, avocatul Ehud Olmert, s-a adresat palestinienilor în discursul său către naţiune, chemându-i la masa de discuţii. Noi, cei ce nu ne ocupăm de politică, ne temem că la masa de discuţii propusă vor sta faţă în faţă un Israel care-şi face "mea culpa" şi un Hamas violent, agresiv, convins fanatic că obscurantismul islamic poate lichida Israelul.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

הבימה
HABIMAH
National Theatre of Israel

TEATRUL BULANDRA LA HABIMAH

În perioada **25 – 30 iunie 2006,** *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv organizează în parteneriat cu *Teatrul Național Habimah* din Tel Aviv o serie de spectacole susținute de către *Teatrul Bulandra* din București:

❖ **„O poveste evreiască”**, în regia lui *Elie Malka,* adaptare după *„Teibele și demonul ei”* de *Isaac Bashevis-Singer.* Din distribuție vor face parte: Ana Ioana Macarie, Radu Amzulescu, Marius Capota, Theodor Danetti. Spectacolul va avea loc luni, **26 iunie** și marți, **27 iunie** 2006, ora 20.30, la *Teatrul Național Habimah* din Tel Aviv, sala *Meskin;*

❖ **„Măscăriciul”**, în regia lui *Horațiu Mălăele,* adaptare după *A.P. Cehov.* Din distribuție fac parte Horațiu Mălăele și Niculaie Urs. Spectacolul va avea loc miercuri, **28 iunie,** ora 18.00 și 21.00, la *Teatrul Național Habimah* din Tel Aviv, sala *Bartonov.*

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Presa sub presă

Presa, orice fel de presă, căci există presă de mai multe feluri – scrisă, tipărită, televizată, auzită, necitită – această presă, mai corect spus aceste prese ar fi şi ele mai altfel, mai înţelegătoare, dacă nu ar fi puse sub presă, adică sub presiune.

Presiunile sunt şi ele de mai multe feluri: politice, ideologice, religioase, mafiote, poliţieneşti şi guvernamentale.

Din cauza acestor presiuni, presa este uneori nedreaptă, parşivă, defăimătoare, mincinoasă, fanatică, curvă şi codoaşă. Rezultatul e că presa liberă, cum se spune că e presa la noi, nu este liberă nici măcar într-un stat liber, cum se spune că e statul din ţara noastră.

S-a aflat că un ministru a luat mită şi imediat presa, sub presiunea moraliştilor adversari ai ministrului, a sărit cu gura că de ce a luat ministrul mită. Dar oare asta e important? Am terminat noi cu toate problemele importante şi cu toţi palestinienii aşa de importanţi, ca să ne ocupăm de o mită despre care nu ştim cât e de importantă fiindcă s-ar putea ca alţii să fi luat o mită şi mai importantă?

Şi, în fond, nu-i o ţară liberă? Trebuie să ceri autorizaţie dacă vrei să iei un şperţ?

Se mai întâmplă ca unui ministru să i se facă somn şi să nu aibă timp să se culce acasă, lângă nevastă-sa, ci la un hotel, cu amanta, ştiut fiind că o amantă este mai aproape şi mai pufoasă decât o nevastă. Şi într-un asemenea caz presa este presată să dezvăluie, să blameze, să ceară demisia ministrului. Nu-i un abuz? Ce-i treaba unui ziar cu cine se culcă un membru al guvernului, pe ce parte doarme şi ce declaraţie face în pat?

Sigur că presa trebuie să fie liberă, dar ea nu are ce căuta în viaţa particulară a oamenilor. Nu trebuie să-şi bage nasul în furturi, jafuri, violuri pentru că toate astea fac parte din modul personal de viaţă al hoţilor, spărgătorilor şi violatorilor.

Se mai fac presiuni ca presa să combată anumite păreri. Dar asta înseamnă cenzură şi nu-i frumos.

De ce să aibă un ziar dreptul de a-mi respinge un articol inteligent în care susţin că trebuie să dăm palestinienilor ţara? Doar ei nu au nici o ţară, pe când noi avem America, Antalia şi Poiana Braşov.

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ŞI NOTARIAT

Str. Sutin 27, Tel Aviv
(lângă spitalul Ichilov, Primărie)
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetăţeniei române şi paşapoarte româneşti**
- **Traduceri legalizate de notar şi apostile**
- **Diferite alte probleme juridice şi economice**

Contactaţi: HAVA BRESLER

Vorbim şi româneşte

ZISE...

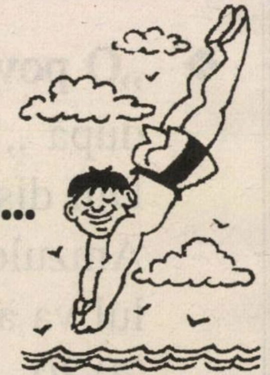

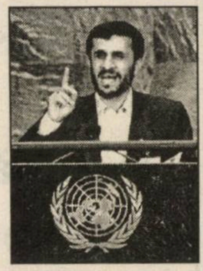

"Imaginaţi-vă o lume fără Statele Unite. În zilele noastre, aceasta e posibil!"

(Mahmud Ahmadinejad, preşedintele Iranului; într-un discurs ţinut în Piaţa Revoluţiei de la Teheran; 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...preşedintele Moshe Katzav, un om cât se poate de ponderat şi la locul lui, s-a ridicat, în termeni vehemenţi, împotriva alegerilor interne de partid, gen "primaries", pe motiv că (aşa cum ştim cu toţii) ideea aceasta, importată din Statele Unite şi nepotrivită la noi, îi favorizează pe politicienii cu bani grei, îngăduindu-le să cumpere fotolii în Knesset.

Ne place că...

...un bărbat din Sudan, pe nume Tombe, prins că făcuse amor cu o capră, a fost obligat de tribunalul înţelepţilor satului să se însoare cu animalul.

Ne place că...

...Magdalena Boiangiu, de la "Dilema veche", a reprodus, în cadrul unui eseu despre islamismul de azi, un citat din André Malraux, marele scriitor francez. Acesta scrisese în 1956 (repetăm: în 1956!) că "cel mai important fenomen al epocii noastre este violenţa afirmării islamice".

Ne place că...

...HOR (filiala Tel Aviv), care nu a strălucit defel până acum prin acţiuni în sprijinul culturii din alia, a avut buna iniţiativă de a organiza o "Seară Marius Mircu", în beneficiul cunoscutului scriitor, care este suferind şi într-o stare materială precară.

Nu ne place că...

...aşa cum a declarat la Damasc Haled Mashal, şeful biroului politic al Hamasului, "Miniştrii din guvernul anterior au furat până şi cafeaua şi zahărul din birourile lor. Au furat fotoliile, registrele, cecurile şi au golit trezoreria".

Ne place că...

...Administraţia Financiară din Ploieşti a hotărât să acorde un plus de 10% peste salariu casieriţelor de la ghişee care zâmbesc atunci când discută cu clienţii veniţi să-şi plătească dările.

Ne place că...

...la Roman, în ţara noastră natală, a apărut un ziar, numit "Ţignal", care – voind a demonstra că i se fâlfâie de islamişti – a publicat câteva din faimoasele caricaturi daneze cu profetul Mahomed.

Nu ne place că...

...în loc să spună lucrurilor pe nume à porpos de retragerea planificată din Ieuda şi Shomron, guvernul Olmert merge la mica jmecherie, inventând (vai ce deştepţi suntem noi!) termenul "convergenţă", care – nu-i aşa? – este mai digerabil pentru popor decât "fuga în faţa duşmanului" şi "alungarea coloniştilor" cu toroipanul şi poliţia călare.

Ne place că...

...aşa cum a arătat CNN-ul, într-un ziar irakian a apărut, după formarea noului guvern de la Bagdad, o caricatură cu următorul text: "Ce aştepţi de la noul guvern?" – "Ambulanţe mai bune!".

Ne place (à propos de mentalitatea dintotdeauna a arabilor) că...

...într-un eseu de George Steiner, marele estetician englez, apărut în revista "Lettre Internationale", am întâlnit următoarea notă a autorului:

«Trebuie să vă amintesc un lucru ce trebuie mereu amintit. Herodot (marele istoric din antichitate) *a pus următoarea întrebare: "În fiecare an, ne trimitem corăbiile în Africa, riscându-ne viaţa şi plătind mulţi bani, pentru a-i întreba pe băştinaşi: Cine sunteţi? Ce legi aveţi? Ce limbă vorbiţi? Ei nu au trimis nici măcar o singură corabie, ca să ne întrebe şi pe noi". Nici o măsură pentru "corectitudine politică", nici de liberalism la modă, nu poate distruge această întrebare.»*

Nu ne place că...

...un grup de informaticieni de la Institutul german "Frankfurter" a prezentat, cu ocazia Târgului CeBit de la Hanovra, un calculator care poate citi gândurile.

Ne place că...

...o firmă italiană din oraşul Udinese a lansat pe piaţă o linie de blugi pentru musulmani. Aşa cum arată agenţia "France Presse", "specificul acestui model de blugi este croiala mai largă, care permite prosternarea credincioşilor pentru rugăciune".

Ne place că...

...în lunarul "Star", din Bucureşti, a apărut un articol intitulat "Ce au fost vedetele într-o altă viaţă", – articol din care aflăm următoarele:

«Mădălina Manole: În viaţa anterioară, a fost tot femeie. A trăit în Rusia şi a fost o persoană săracă. A fost căsătorită şi a avut patru copii. A fost o femeie credincioasă, care

a împărtăşit apropiaţilor credinţa ei în Dumnezeu.

Maria Dragomiroiu: În viaţa anterioară, a fost bărbat. S-a născut în anul 1788, undeva în China. A fost o persoană înţeleaptă, cu multă putere de muncă şi a reuşit să îşi găsească echilibrul interior.

Cosmin Olăroiu, antrenor al echipei de fotbal "Steaua": În viaţa anterioară, a fost tot bărbat. S-a născut în jurul anului 1830 şi a trăit singur, departe de familie şi de cei dragi. Acest lucru nu i-a schimbat fondul uman bun, el reuşind să aibă o viaţă liniştită şi corectă, având o familie numeroasă şi fericită.

Ne place că…

…la redacţia săptămânalului "Dilema veche", din Bucureşti, au sosit câteva întrebări prin e-mail, de la cititori, la care revista nu a reuşit să răspundă. Iată câteva exemple:

«De ce se sterilizează acul seringii înainte de eutanasie? Fiecare avion este dotat cu două cutii negre, indestructibile – de ce nu se construiesc avioanele în întregime din acest material? De ce, dacă zborul avioanelor este din ce în ce mai sigur, aeroportul se numeşte "terminal"? De ce apăsăm mai puternic pe tastatura telecomenzii atunci când bateriile sunt pe sfârşite? De ce se spală prosoapele, dacă e de presupus că atunci când ne ştergem ar trebui să fim curaţi? De ce piloţii kamikaze purtau cască de protecţie? Cum ajung să fie puse panourile cu inscripţia "interzis a călca iarba" în mijlocul peluzei? Dacă un cuvânt este scris greşit într-un dicţionar, cum ne dăm seama? De ce deşteptul ăla de Noe nu a strivit cei doi ţânţari? Oare lucrătorii de la fabrica de ceaiuri Lipton au pauză de cafea? De ce oile nu intră la apă când plouă, iar lâna – da? De ce magazinele deschise nonstop au încuietori?»

Nu ne place că…

…la Kiev (Ucraina) s-a deschis un magazin cu bijuterii pentru animale de casă (câini, pisici etc.); magazinul are cuşti de probă, iar cea mai scumpă podoabă vândută până acuma este o zgardă din piele de piton, împodobită cu opt diamante, care costă 7.000 de dolari.

Ne place că…

…la sărbătorirea av. Iulian Sorin, fostul preşedinte ad-interim al Federaţiei de la Bucureşti, numitul Ivan Truţer, unul din admiratorii cunoscutului lider al Comunităţii i-a dăruit o trusă de scris, "pentru a-şi scrie amintirile".

Ne place că…

…à propos de goana ziarelor după noutăţi picante din viaţa vedetelor de toată mâna, am citit în "Libertatea" bancul de mai jos:

«Un tânăr parlamentar se căsătoreşte. A doua zi un coleg îl întreabă:

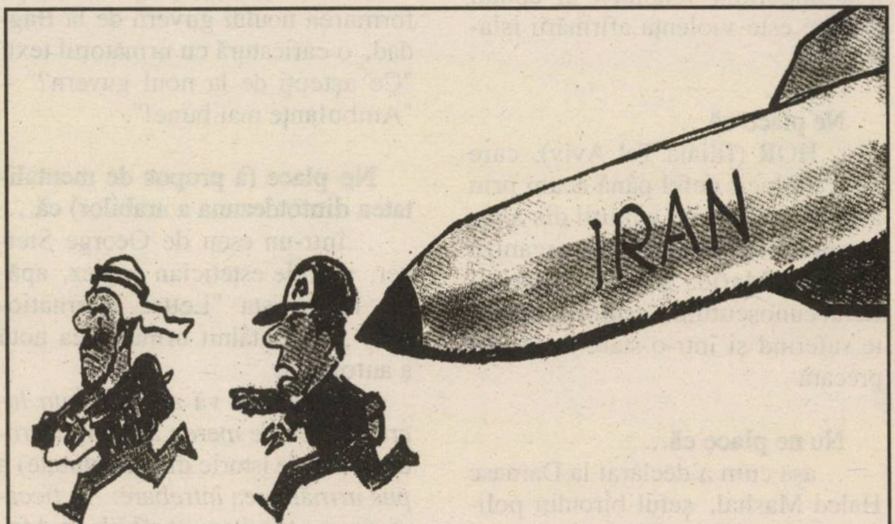

Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006

– Cum a fost în noaptea nunții?
– Nu știu! Încă n-am citit ziarele...»

Ne place că...

...zilele trecute a fost scos la vânzare, prin Internet, un oraș american: e vorba de Bridgeville, situat la 400 de kilometri de Los Angeles și având o populație de câteva mii de locuitori. Orașul aparține unui anume Bruce Krall, care l–a cumpărat, în 2002, tot prin Internet, contra sumei de 1,78 milioane de dolari.

Nu ne place că...

...d. Juergen Heckrodt, proprietarul unui hotel din orașul german Norden, își taxează clienții în raport cu greutatea (corporală); aceștia sunt puși să plătească 0,61 dolari pe fiecare kilogram în plus peste greutatea normală. În afară de dorința sa ca respectivii clienți să slăbească, d. Heckrodt mai are un argument: «Turiștii slabi trăiesc mai mult, așa că există mai multe șanse ca ei să revină la noi.»

Nu ne place că...

...așa cum se arată într-un studiu al Universității Columbia, din New York, maladia Alzheimer (de care suferă peste 12 milioane de cetățeni din întreaga lume) progresează mult mai rapid în rândurile bolnavilor culți, cu educație superioară.

Ne place că...

...prostituatele din Salvador și–au înființat propriul lor post de radio, numit "Radio Zona", care și–a propus să transmită reportaje și discuții despre drepturile prostituatelor etc.

Ne place că...

...Iulia Timoșenko, fostul prim ministru al Ucrainei (blonda aceea cu codițe), a declarat în cadrul unei conferințe de presă că ucrainenii nu fac sex destul și că este imperios necesar, pentru mărirea populației, ca oamenii să se... mai des.

Ne place că...

...în urma plângerilor repetate ale vecinilor, patronul unui bar din Barcelona a fost condamnat la patru ani de închisoare pentru că zgomotele din localul său îi înnebuniseră pe oameni, împiedicându-i să doarmă.

Ne place că...

...în revista "Harababura", din București, am dat peste pagina de mai sus.

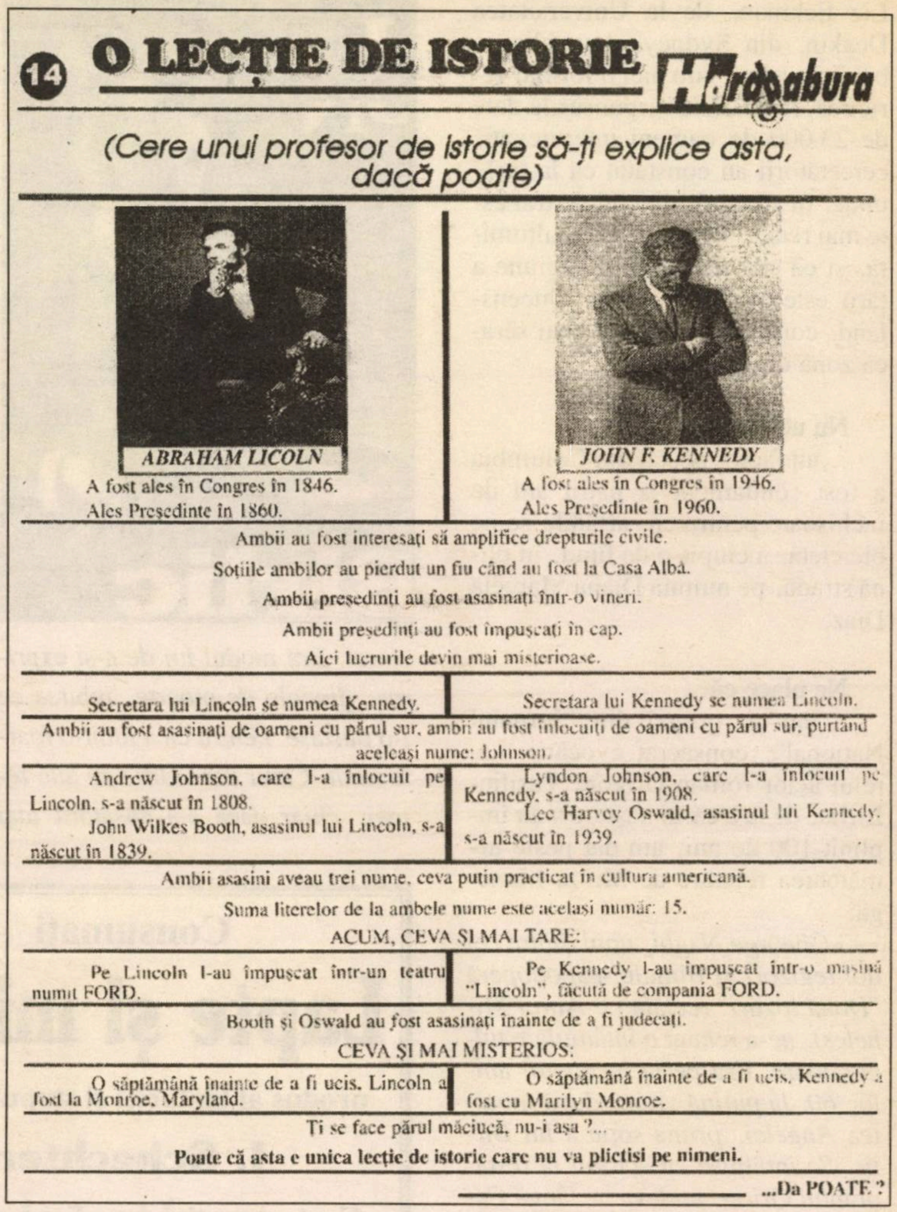

⑭ **O LECȚIE DE ISTORIE** Harababura

(Cere unui profesor de istorie să-ți explice asta, dacă poate)

ABRAHAM LICOLN

A fost ales în Congres în 1846.
Ales Președinte în 1860.

JOHN F. KENNEDY

A fost ales în Congres în 1946.
Ales Președinte în 1960.

Ambii au fost interesați să amplifice drepturile civile.

Soțiile ambilor au pierdut un fiu când au fost la Casa Albă.

Ambii președinți au fost asasinați într-o vineri.

Ambii președinți au fost împușcați în cap.

Aici lucrurile devin mai misterioase.

Secretara lui Lincoln se numea Kennedy.

Secretara lui Kennedy se numea Lincoln.

Ambii au fost asasinați de oameni cu părul sur, ambii au fost înlocuiți de oameni cu părul sur, purtând același nume: Johnson.

Andrew Johnson, care l-a înlocuit pe Lincoln, s-a născut în 1808.

John Wilkes Booth, asasinul lui Lincoln, s-a născut în 1839.

Lyndon Johnson, care l-a înlocuit pe Kennedy, s-a născut în 1908.

Lee Harvey Oswald, asasinul lui Kennedy, s-a născut în 1939.

Ambii asasini aveau trei nume, ceva puțin practicat în cultura americană.

Suma literelor de la ambele nume este același număr: 15.

ACUM, CEVA ȘI MAI TARE:

Pe Lincoln l-au împușcat într-un teatru numit FORD.

Pe Kennedy l-au împușcat într-o mașină "Lincoln", făcută de compania FORD.

Booth și Oswald au fost asasinați înainte de a fi judecați.

CEVA ȘI MAI MISTERIOS:

O săptămână înainte de a fi ucis, Lincoln a fost la Monroe, Maryland.

O săptămână înainte de a fi ucis, Kennedy a fost cu Marilyn Monroe.

Ți se face părul măciucă, nu-i așa ?...

Poate că asta e unica lecție de istorie care nu va plictisi pe nimeni.

...Da POATE ?

Nu ne place că...

...nemulțumit că – în loc să discute probleme politice – activiștii de partid își pierdeau vremea la comitetul județean cu fel de fel de jocuri, d. Dumitru Codreanu, președintele filialei PRM-Botoșani, a interzis să se mai joace table la sediu.

Ne place că...

...potrivit unui studiu efectuat de un grup condus de cercetătoarea

Liz Eckman, de la Universitatea Deakin, din Sydney, Australia, – banii nu aduc, sub nici o formă, fericirea. Analizând răspunsurile date de 23.000 de oameni intervievaţi, cercetătorii au constatat că la ţară, unde, în general, nivelul de trai este mai redus, lumea e mai mulţumită, şi că cea mai fericită regiune a ţării este Wide Bay, din Queensland, considerată a fi cea mai săracă zonă din Australia.

Nu ne place că…

…un factor poştal din Columbia a fost condamnat la patru ani de închisoare pentru că, aflându-se pe bicicletă, a ciupit-o de fund, în plină stradă, pe numita Diana Marcela Diaz.

Ne place că…

…într-un grupaj din "Jurnalul Naţional", consacrat evocării marelui actor român Grigore Vasiliu-Birlic, de la a cărui naştere s-au împlinit 100 de ani, am dat peste următoarea relatare de Miron Manega:

«Gheorge Naghi, unul dintre cei doi regizori ai filmului-capodoperă "Două lozuri" (celălalt e Aurel Mileş), ne-a relatat o întâmplare tulburătoare. Era pe la începutul anilor '60, la puţină vreme după moartea Angelei, prima soţie a lui Birlic. Se întâlnise cu actorul la restaurantul Orion, undeva pe lângă Casa Centrală a Armatei, să-i dea nişte texte. "Birlic era grăbit, se uita mereu la ceas. "Mă duc la cimitir, la Angela (Mateescu), *să-i citesc ziarul". "Cum să-i citeşti ziarul?", l-am întrebat eu, puţin îngrijorat. M-a privit trist, cu ochii aceia imenşi, şi, fără să se tulbure de privirea mea suspicioasă, mi-a povestit că aşa făcea şi în timpul vieţii. Îi citea Angelei în fiecare zi "Informaţia Bucureştiului", rubrica aia cu nunţi, botezuri, înmormântări. Iar acum, după ce ea a murit, se ducea la cimitir să-i citească în continuare ziarul. Era modul lui de a-şi exprima, dincolo de moarte, iubirea ce i-o purtase. Pentru că a iubit-o foarte mult. Chiar dacă flirta cu alte femei, chiar dacă s-a căsătorit mai târziu cu o femeie mult mai tânără, pe Angela nu i-a scos-o nimeni din suflet".»*

JURNALUL
JN
Ediţie de Colecţie
Birlic

Ne place că…

…aşa cum ne informează corespondenta noastră Elena Garcia, din Holon, în oraşul amintit trăieşte un bătrân, pe nume Avram Weinstein, care îşi face zilnic, la 8 dimineaţa, plimbarea, fără baston, întră la *macolet* pentru micile cumpărături, se aşează la o masă la cofetăria "Pitaru", în fiecare vineri îşi cumpără ziarul românesc, pe care îl citeşte fără ochelari – şi, în plus, are 103 ani.

Ne place că…

…acum, în iunie, vine în Israel, pentru câteva spectacole la Habima, una din cele mai bune trupe din România, Europa şi, de fapt, din lume, şi anume Teatrul Bulandra.

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

NELU MARIAN

Vreau şi nu vreau să câştig la Loto...

Dac-aş câştiga la Loto,
Voi putea atunci şi eu
Să schimb parcu-auto-moto
Câtorva din clanul meu!
Am să cumpăr şi o casă
Cu grădină şi bazin;
Angajez o jupâneasă
Şi un grădinar străin!...
Pot pleca-n turism departe,
Pot ajunge pân-la Poli
Şi în locuri mai aparte
Cu-eschimoşi, incaşi, mongoli...

Şi apoi? Voi sta degeaba?
Mai apoi nu e prea clar,
Ba chiar se complică treaba
C-un aspect complementar:
Ce-o să spună orice rudă:
Că maşină n-a primit?
Doar invidie şi ciudă
Voi vedea necontenit!

Iar în casa cea frumoasă
Văd cum bârfele apar:
Eu mă "dau" la... jupâneasă,
Soaţa mea la... grădinar!
Şi să plec la dracu-n praznic?
Douăzeci de ore-n zbor?
Mi-e rău de pe-acum! E groaznic!
Ce sunt eu? Navigator?

Peste toate mă-obsedează
Fiscul nostru pătimaş
Ce la Loto încasează
Un impozit uriaş!
Ce-s eu? Fraierul cel mare?
Eu sunt sursă de... buget?
Să mă pizmuiască-oricare
Şi s-am veşnic un regret?

Nu! Stimaţi şefi de la Loto,
Vă promit şi mă oblig
S-am în faţă acest Motto:
"Joc, dar nu vreau să câştig!"
P.S. Nu-s cuvinte puerile.
Cel de Sus m-a ascultat
Căci eu joc de ani de zile
Şi-ncă... nu am câştigat!

Să învăţăm ivritul zâmbind

"Ala lo haşeten laroş"

Traducerea expresiei de mai sus este "I s-a urcat urina la cap" şi să ştiţi că în ivrit, "urina" nu sună vulgar.

Eu nu pot uita şocul pe care l-am avut în prima mea zi de servici în Israel, când o colegă de birou şi-a întrebat la telefon fetiţa dacă "a făcut kaki", fără să-i pese că ascultă şi alţii conversaţia. Dimpotrivă, era bucuroasă şi gata să comunice tuturor ce ispravă făcuse fetiţa...

Dacă se acceptă "kaki", cu atât mai mult se acceptă "şeten" (urină), iar expresia menţionată sugerează că individul respectiv nu-şi controlează îndeajuns cuvintele şi comportarea, în special datorită grandomaniei sau unei "ameţeli în urma succesului".

Candidaţi la urcarea "şetenului" la cap sunt mai ales politicienii. Din acest punct de vedere, cel mai scutit de greşeli este partidul... pensionarilor! Amintiţi-vă cu câte ironii şi răutăţi au fost întâmpinaţi pensionarii de către tinerii comentatori şi umorişti! S-a spus că pensionarii ar trebui să poarte tot timpul... cateter sau scutece speciale, ca să nu facă... pipi pe ei!... Ei bine, domnilor critici, tocmai aici e avantajul: datorită cateterelor sau scutecelor, "şetenul" pensionarilor nu se urcă niciodată la cap, ci coboară acolo unde trebuie!

C.N.N.
Ce Narcotic
Nociv

Humoroscopul lunii iunie

În luna asta se schimbă **Gemenii** (prezenţi până în 21 ale lunii) cu **Racul** (prezent din 22). Acest lucru, ca şi faptul că Saturn şi Jupiter se află pe elipse diferite în galaxie, vă va cauza o lună grea. Veţi avea multe îndoieli şi griji care nu vor trece decât atunci când Luna va ajunge în alt pătrar.

Zile speciale. Marţi este ziua indicată pentru relaţii intime pentru că (vorba lui Mircea Crişan) "Cea mai bună zi e marţi. Nu-i nici luni, nu-i nici miercuri". Tocmai bine de iubit! Vineri este o zi foarte bună pentru schimbat maşina, aşa că vorbiţi cu fratele, sora, cumnaţii şi verişorii dvs. în sensul ca vineri să vă schimbaţi între voi maşinile.

Evenimente în viaţa personală. Un unchi foarte bogat, foarte bătrân şi foarte bolnav o să vă roage să-l ajutaţi la scrierea testamentului. Dvs. sunteţi gata să reacţionaţi ca de obicei ("N-am timp", "Tocmai acum trebuie să ud floarea şi să schimb abajurul de la veioză"), dar mai gândiţi-vă! În lumea noastră aveţi dreptul să fiţi egoist, însă nu aveţi dreptul să fiţi... fraier!

Umor evreiesc preferat:

1. Ce este un geniu? Un elev mediocru care are o mamă evreică!...

2. (Lord Disraeli:) Fiecare femeie trebuie să se căsătorească, dar nu şi fiecare bărbat!

3. O evreică este în stare şi să ierte şi să uite, dar niciodată ea n-o să uite ce-a iertat!

ETC... ETC...

••• Faptul că dirijorul Mendy Rodan (n. Iaşi, 1929), unul dintre marii muzicieni ai tribului, a primit luna trecută Premiul Israel (întru totul meritat) ne-a bucurat şi ne-a atras atenţia, încă o dată, asupra unui paradox. Ne-a bucurat fiindcă Mendy Rodan a făcut enorm atât pentru dezvoltarea muzicii simfonice din Israel (a condus, cu succes, orchestra Kol Israel, din Ierusalim, a transformat tânăra formaţie simfonică din Rishon Lezion într-o orchestră de reputaţie internaţională), cât şi pentru formarea de noi muzicieni, prin activitatea pedagogică desfăşurată la Academia Rubin din capitală sau la Centrul Buhman-Mehta din Tel Aviv. Cât despre paradoxul la care ne refeream, acesta sună aşa: cu cât cele 137320004 de organizaţii, asociaţii, uniuni din rândurile alialei îşi pierd, cu fiece an ce trece, şi bruma de prestigiu pe care o mai aveau, cu atât se impun cu strălucire, în societatea noastră, individualităţile creatoare din aceeaşi prăpădită alia. Ah, şi în plus, trebuie să amintim că, într-o lume plină de vanităţi bolnave, dat din coate şi auto-reclamă, Mendy Rodan este un exemplar (şi un exemplu) de modestie, caracteristică gentlemanului artistic.

••• Când am aflat, nu de mult, de încetarea din viaţă a lui Iosef Rudel (Radu Nor), revista noastră fiind sub tipar, nu am mai apucat decât să consemnăm, în ultima clipă, evenimentul. Acuma, revenim, pentru a spune, încă o dată, că prin moartea lui Rudel, mişcarea literară din *alia* a pierdut un condei de deosebită valoare. Născut la Cernăuţi în 1921, a fost un autor fecund, publicând în România 25 de cărţi şi impunându-se printre *starurile* literaturii ştiinţifico-fantastice. Aşa cum mărturisea într-o convorbire cu Solo Har-Herescu, a ales literatura SF pentru că "pe această cale se puteau vehicula idei pe care, altminteri, cu greu le-ai fi putut trece prin furcile caudine ale cenzurii". Stabilit în Israel, în 1972, unde amintitele furci nu existau, publică o carte de satiră şi umor intitulată "Migdale dulci şi amare" (1978). Gustul fructelor uscate l-a însoţit în permanenţă în anii când se străduia să scrie în româneşte. Dezamăgit de starea lucrurilor din mica mişcare literară din alia şi profitând de faptul că limba lui maternă era germana, "s-a transferat" cu timpul din lumea limbii române în aceea a lui Goethe. A publicat câteva cărţi în edituri de prestigiu din Austria şi Germania şi s-a zbătut pentru bunul mers al revistei publicate de confraţii de limbă germană din Israel. În anii din urmă se îndepărtase de scrisul oamenilor din alia, dar oamenii aceştia nu s-au îndepărtat de el. Ei l-au simţit întotdeauna de-al lor. Aşa cum îl simt şi astăzi.

••• Unul din misterele epocii Ceauşescu l-a constituit moartea dr-ului Abraham Schechter, medicul personal al dictatorului. La vremea respectivă, tot Bucureştiul vuia de sinuciderea doctorului. Şi, în acelaşi timp, gura lumii (slobodă) spunea că omul *ar fi fost sinucis.*

Lavinia Betea, autoarea câtorva cărţi despre tainele nomenclaturii comuniste, a publicat un comentariu pe marginea cazului, din care extragem:

«Dacă Securitatea Poporului a fost creată dupa modelul CEKA, nici când liderii comunişti au anunţat deplina libertate şi independenţă naţională, sursele şi învăţăturile sovietice nu şi-au pierdut puterea. O sursă de inspiraţie pentru ceea ce s–a numit în epocă "sinuciderea doctorului lui Ceauşescu" trebuie să fi fost "complotul medicilor evrei de la Kremlin". Aceasta fusese ultima anchetă stalinistă de anvergură, montată de serviciile speciale sovietice, căreia – dacă Stalin n-ar fi murit (1953) – urmau să-i cadă victime câţiva dintre doctorii care-i îngrijeau pe liderii sovietici. "Doctori criminali" – acuzaţi de-a fi împărtăşit secrete despre viaţa înalţilor pacienţi cu scopul de a pune la cale uciderea lor.

Fără îndoială, un medic precum Abraham Schechter, cunoscut ca "doctorul lui Ceauşescu", care-şi însoţea pacientul în toate deplasările din ţară şi străinătate, nu putea stârni decât invidie şi admiraţie pentru aceia care nu cunoşteau arma cu două tăişuri a unei atât de privilegiate apropieri. Astfel că vestea sinuciderii sale din 1973 a uluit Capitala. Abraham Schechter se aruncase de la etajul 7 al clădirii Spitalului de Urgenţă Bucureşti. Împrejurările enigmatice ale morţii unui om cu o carieră atât de strălucită au alimentat zvonul că doctorul "fusese sinucis".

Adevărul, ca şi în alte cazuri, a fost cunoscut de cercul iniţiaţilor în activitatea doctorului – ofiţerii de securitate care-l aveau în permanentă supraveghere ca pe toţi cei-

lalţi slujbaşi din anturajul demnitarilor. După 1990 unii dintre aceştia au publicat cărţi în care contrazic zvonurile neconvenabile. Deseori însă, gura păcătosului adevăr grăieşte…

Este şi cazul mărturiilor fostului coordonator al Securităţii din acel timp, azi generalul pensionar Ion Stănescu (Silaghi), "retrogradat" din cauza morţii doctorului la rangul de şef al gospodăriei de partid (altă funcţie care reclama vigilenţă).

Reiese, cu claritate, din spusele sale, furia lui Ceauşescu la auzul veştii şi acuzaţia adusă capilor Securităţii: "Voi l-aţi omorât, criminalilor..." Şi i-a ordonat lui Ion Dincă ("bombagiului Dincă", zice Stănescu) cercetarea cazului.

La "ordinul partidului" s-au supus şi capii Securităţii, înmânându-i lui Dincă dosarul de urmărire informativă al doctorului. În el se afla, după spusele lui Stănescu, "o notă după o convorbire telefonică purtată de Schechter din Praga, când îl însoţise pe Ceauşescu, cu un medic din Bucureşti, în legătură cu un tratament pe care se impunea să-l aplice preşedintelui României".

Cititorului de azi, amator de dezvăluiri ale ofiţerilor de securitate, amănuntul i se poate părea lipsit de importanţă. În raport cu interdicţiile personajelor din apropierea lui Ceauşescu – care nu aveau voie să dea nici propriilor soţi amănunte despre serviciul lor – cazul putea fi ridicat la rangul de înaltă infracţiune.

Fără îndoială că o asemenea încălcare a interdicţiilor îi făcuse pe securişti să reacţioneze. Speriat, bietul doctor a cărui "vină" consta în aceea că dorise să-i fie cât mai util înaltului său pacient, încercase, probabil, să se sustragă urmăririlor anchetei Securităţii. Cum "nici în gură de şarpe" – după propria expresie – nu puteai scăpa de "vigilenţa securiştilor" –, alesese calea spre lumea cealaltă.

Aceia pe care însuşi Ceauşescu îi numise "criminali" n-au păţit nimic. Curând "a fost găsită" o scrisoare în care doctorul îşi motiva sinuciderea prin "frământările" ce le avusese. Cuvântul este tipic pentru jargonul profesiei şi are un spectru larg de referinţă în domeniul trăirilor afective generate de "fapte reprobabile". În cazul Schechter, "frământările" erau legate de viaţa sa de familie (se pare că soţia sa era grav bolnavă, **n. red. "Minimum"**).

După mărturiile unor prieteni ai fiului lui Schechter (acest fiu s-a stabilit în Israel, încetând din viaţă în urmă cu câţiva ani, **n. red. "Minimum"**)*, familia a fost cum nu se poate mai surprinsă de moartea doctorului. Iar după informaţiile ce stau la dispoziţia cercetătorilor în arhivele fostei Securităţi, plastografierea scrisului şi compunerea de false mesaje făceau parte din competenţele unora dintre cei mai preţuiţi agenţi ai instituţiei.»*

••• Calm şi fără a se lăsa tulburat nici de ameninţările lui Ahmadinejad, nici de faptul că peste câteva zile arbitrul va fluiera începutul turneului final al mondialelor de fotbal, din Germania, agenţia ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, continuă să transmită ştiri din lumea tribului:

■ *(Corespondenţă de la Smaranda Enache, vicepreşedintă a Ligii Pro Europa-România:)*

În cadrul Săptămânii Toleranţei, ediţia a XII, Liga Pro Europa a organizat marţi 21 Martie 2006, la liceul de limbă maghiară din Târgu-Mureş "Bolyai Farkas", lansarea cărţii de memorii a d-lui Samuel Csernovits, supravieţuitor al Holocaustului, intitulata "Tuleles" (Supravieţuirea). Volumul a apărut în Editura Lyra, Târgu-Mureş, 2005.

Cu acest prilej, dl. Csernovits a evocat, în faţa unui numeros public de adolescenţi, deportarea evreilor din Transilvania de Nord în perioada regimului horthyst. Autorul a acordat autografe tinerilor care au urmărit impresionaţi expunerea.

Volumul urmează să fie publicat în viitorul apropiat şi în limba română.

■ Revista orădeană de literatură şi artă nr 15-16 pe 2004/2005 (400 de pagini!), apărută recent, publică trei pagini cu poezii ale lui Andrei Fischof şi un eseu dedicat creaţiei în limba română a poetului din Haifa, care scrie versuri în limbile ebraică şi română şi eseuri în maghiară.

■ Bucureşti/Sfântu Gheorghe – La 7 iunie 1944 s-a terminat operaţiunea de deportare, de către autorităţile horthyste, a evreilor din Transilvania de Nord-Est şi din Ucraina Subcarpatică în lagăre de exterminare din Germania nazistă, se arată într-un material realizat de agenţia Rompres. După ce, prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940, România a fost obligată să cedeze Transilvania de Nord-Est, în aceste regiuni s-a declanşat o prigoană care a afectat atât populaţia românească, cât şi pe evreii care rămăseseră. Măsuri de discriminare, de brutalizare avusesera loc încă din septembrie 1940, dar în şedinţa Consiliului de Miniştri maghiar din 29 martie 1944 se adoptă primele măsuri menite să ducă la aplicarea „soluţiei finale”.

Ca urmare, s-au dat mai multe ordonanţe prin care se decidea internarea evreilor în ghetouri. Prin ordinul 6163/1944 al Ministerului de Interne se stipula: „Strângerea evreilor va fi efectuată de organele poliţiei şi jandarmeriei regale maghiare competente teritorial”, precizându-se că „guvernul legal maghiar, în scurt timp, va curăţa ţara de evrei”. Ca urmare, s-au organizat ghetouri la Bistriţa, Baia Mare, Carei, Cluj, Dej, Oradea, Reghin, Satu Mare, Sfântu Gheorghe, Sighet, Şimleul Silvaniei, Târgu Mureş. Internările în ghetouri s-au făcut cu o brutalitate ieşită din comun. Deportările au început la 15 mai 1944. Din ghetoul din Cluj, primul transport de circa 3.000 de evrei a plecat la Birkenau-Auschwitz la 23 mai. Au mai urmat alte cinci. Iniţial, autorităţile naziste preconizaseră să se transporte spre Auschwitz, zilnic, câte 3.000 de evrei cu câte un tren de 50 vagoane, dar autorităţile horthyste au dovedit un zel deosebit şi s-au angajat să transporte peste 10.000 pe zi. Transportul s-a făcut în condiţii greu de imaginat: „Aerul era insuportabil. Oamenii îşi făceau necesităţile în lighene, în găleţi, dar ele nu puteau fi deşertate. Nici cadavrele nu aveai cum le scoate din vagoane".

La 13 iunie 1944, Vessenmayer, reprezentatul german la Budapesta, îi raporta lui Ribbentrop: „La 7 iunie s-a incheiat transportarea evreilor din Ucraina Subcarpatică şi Ardeal (zonele I şi II). Am transportat în total la locul de destinaţie 289.357 de evrei cu 95 de trenuri a 45 de vagoane". Toate transporturile de evrei au ajuns la Birkenau-Auschwitz, unde peste 70 la sută au mers direct către camerele de gazare. Cei care au scăpat iniţial au fost închişi la Dachau, Buchenwald, Mauthausen etc. Bilanţul poate fi sintetizat astfel: înainte de deportare, în mai 1944, pe teritoriul Transilvaniei de Nord-Est trăiau circa 167.000 de evrei. Dintre aceştia, 151.180 au fost deportaţi la Birkenau-Auschwitz, iar 14.881 au fost concentraţi în detaşamente de muncă forţată. Conform unor date statistice, numărul supravieţuitorilor se ridică abia la 16,8 la sută din totalul populaţiei evreieşti din Transilvania de Nord-Est existente înainte de Dictatul de la Viena.

Potrivit Rompres, în municipiul Sfântu Gheorghe a avut loc comemorarea evreilor deportaţi din judeţul Covasna de autorităţile horthyste. În memoria victimelor holocaustului a fost dezvelită o plăcuţă comemorativă pe clădirea Grupului şcolar agricol din Sfântu Gheorghe, aflată în apropierea locului în care au fost adunaţi spre a fi deportaţi peste hotare aproape 700 de evrei din judeţul Covasna. La manifestare au participat membri ai comunităţii evreieşti, precum şi reprezentanţi ai grupului parlamentar de prietenie România-Israel, din Camera Deputaţilor.

■ Colaboratorul nostru prof. Iacov Sobowitz, un pasionat cercetător al istoriei oraşului Haifa, ne-a scris despre revista "Ahuza", care a apărut la Haifa în limba română între anii 1924 -1928. Numărul 35 al "Ahuzei" – probabil prima revistă în limba română publicată încă înainte de formarea statului Israel – cuprindea între altele o scrisoare a doamnei Doppelt, mama Tovei Bin Nun, care a condus până recent reprezentanţa Sohnutului din Bucu-

Mozart și Michelangelo în dialog la Petah-Tikva

Peisajul manifestărilor culturale animate de personalităţi ale "tribului" a fost îmbogăţit luna trecută de seara susţinută de dl. Maurice Lörberblatt în faţa celor peste 50 de profesori ai Conservatorului Municipal din Petah-Tikva. Această şcoală se poate mândri cu cei 56 de ani de existenţă (fiind înfiinţată pe când Războiul de Independenţă de-abia se terminase), printre elevii săi numărându-se mulţi artişti-interpreţi consacraţi în ţară şi peste hotare. Dl. Lörberblatt, inginer prin profesie (care va să zică un outsider…) şi-a propus să stimuleze un dialog al artelor, ilustrat de asociaţii şi paralele între două arhicunoscute capodopere: Recviemul lui Mozart şi Judecata de Apoi pictată de Michelangelo pentru Capela Sixtină. Utilizând ca pretext cele două atât de copleşitoare expresii de geniu, animatorul acestui "happening" a evidenţiat felul în care gravele teme ale reconcilierii vieţii cu moartea au fost tratate cu mijloacele specifice fiecăreia dintre arte, dar şi prin filtrele personalitaţilor atât de diferite ale celor doi titani. Rezultatul a fost oarecum surprinzător (deşi ce s-ar mai fi putut adăuga...). Extrovertul Mozart a dat naştere poate celei mai interiorizate creaţii ale sale, iar singuraticul şi ursuzul Michelangelo şi-a defulat tensiunile printr-o frenezie de culoare şi compoziţie. Îi uneşte însă motivarea comună a ghesului lăuntric de a slăvi Omul şi a-l arăta triumfător în cele din urmă, prin veşnicia Creaţiei, deşi implacabil supus judecăţii ultimative a vieţii sale pământeşti. Acest credo umanist, dominantă covârşitoare a celor doi titani, a fost urmărit prin ilustrarea comparativă, bogată în informaţie şi asociaţii, a aceleiaşi teme de către alţi creatori (Giotto, Breughel, Verdi, Brahms). Desigur, fiecare epocă şi fiecare artist a avut propria sa tratare a acestui subiect canonizat de tradiţia iudeo-creştină în viziuni lăsate pentru totdeauna ca jaloane ale marilor întrebări, prilejuri de meditaţie la rosturile vieţii.

Departe de a fi fost o conferinţă convenţională, prezentarea a fost construită ca un veritabil dialog între mijloace artistice specifice fiecărei arte. Muzica şi plastica, percepute nu una ca o ilustrare a celeilalte, ci ca o simultaneitate de limbaje complementare exprimând aceeaşi mare temă, finalitatea Creaţiei (banalizată de comunul "cine suntem, de unde venim, rești și lucrează acum în cadrul Fundației Lauder. Doamna Doppelt era directoare a serviciului de educație din municipalitea orașului de pe muntele Carmel. Revista publică și două fotografii de la inaugurarea școlii "Zichron Iosef" din Ahuza (care este acum un cartier al Haifei). Școala era atunci pe locul unde se află acum Liceul Reali. Ahuza "Sir Herbert Samuel", cum se mai numea, a fost independentă până în anul 1942. Oamenii din Ahuza și–au pierdut atunci toți banii... Primarul Haifei Șabtai Levi a acordat Ahuzei statutul de cartier al orașului.

■ După întâlnirea cu reprezentanții suporterilor echipelor de fotbal Steaua și Rapid și cei ai Jandarmeriei Române, autoritățile românesti au decis să lanseze campania "Lasă rasismul în ofsaid!", au anunțat vineri ziare din România. Campania – inițiată de Autoritatea Națională pentru Tineret și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării – are drept scop conștientizarea celor două tabere de suporteri asupra faptului că limbajul discriminatoriu rasist (împotriva jucătorilor rromi) ar putea atrage penalități din partea Uniunii Europene de Fotbal (amenzi, suspendarea terenurilor proprii etc).

Această campanie preventivă ar putea inspira și alte oficialități din București să acționeze și pentru a determina încetarea apariției în unele publicații a unor articole cu iz antisemit.

Prezențe, prezențe...

■ Cu cât trece timpul, cu atât se vorbește mai mult, în presa română, despre cartea lui **Alexandru Șafran** "Etica evreiască și modernitatea". Recent, într-o amplă cronică iscălită de criticul literar Tudorel Urian, citim (extrase):

«Deseori am fost pus în situația de a asculta filipicele vreunui atoateștiutor îndreptate împotriva evreilor, vinovați, în opinia sa, de toate nenorocirile care s-au abătut, de două milenii încoace, și vor continua să se abată asupra umanității. În sens contrar, am întâlnit și oameni care vedeau în evrei o sumă a tuturor virtuților imaginabile. Eu însumi am cunoscut evrei de toate felurile: inteligenți, spirituali, sclipitori, plini de umor, generoși, zgârciți, oportuniști, resentimentari, deschiși spre dialog, chiar și în chestiuni foarte delicate, sau incapabili să treacă dincolo de anumite șabloane de gândire ori de barajele mentale pe care și le autoimpuseseră. Cum relațiile mele sunt cu oameni, nu cu etnii, pot spune că între evrei, ca și între români, am prieteni la care țin enorm (nu-i

---

încotro ne îndreptăm"). *Creatori* tratând *Creația,* iată un subiect menit să stimuleze puternice emoții, subordonând plăcerea estetică durerii și gravității subiectului. Este exact ceea ce a urmărit și a reușit această seară.

Atât *Dies Irae* sau *Lacrimosa,* cât și uriașa frescă animată mai degrabă de elementul uman decât de spiritul divin, sunt asemenea creații, autorii lor fiind cu siguranță conștienți de temerara lor misiune, de a lasa ceva pe care ei îl considerau Totul, sfidând parcă modestia impusă de condiția lor de muritori.

Vorbind despre complementaritatea muzicii cu plastica în contextul celor două exemple de geniu, m-am surprins să observ cum figura centrală a Judecății de Apoi a lui Michelangelo, Judecătorul Divin – este înfățișat ca un modern dirijor de orchestră conducând cu ample gesturi ale mâinilor un final apoteotic de imaginară polifonie, metafora absolută. Așa încât potrivirea lui *Tuba Mirum* a devenit mai mult decât firească. De asemenea devine copleșitor *Rex Tremendae* suprapus peste imaginea greu de egalat a personajului cu un ochi acoperit cu mâna și celălalt îngrozit de spaima *clipei de adevăr.*

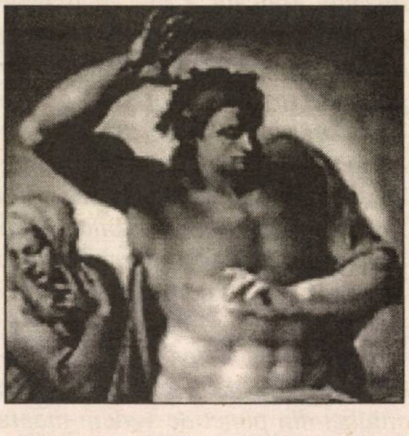

Mijloacele oferite de moderna tehnologie de multimedia, incluzând mânuirea inteligentă a culorii și luminii, stereofonia și efecte grafice, totul programat prin computer (noul nostru Dumnezeu) au făcut ca această prezentare să constituie o experiență de puternic impact, datorată d-lui M. Lörberblatt, un intelectual de marcă, român de-al nostru, doritor să împărtășească și altora preaplinul trăirilor sale emoționale.

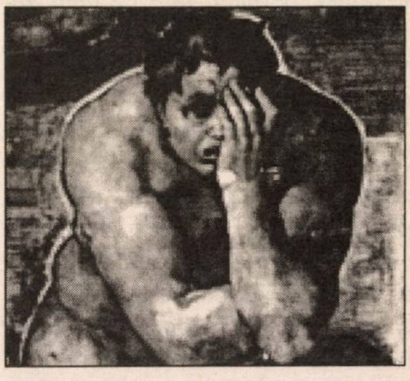

Nanu Peri

NOI ■ *Propun o masă rotundă despre cartea lui Şafran*

Tudorel Urian

LECTURI LA ZI

Lecţia de toleranţă

Alexandru Şafran, **Etica evreiască şi modernitatea,** *traducere de Ţicu Goldstein, Editura Hasefer, Bucureşti, 2005, 228 pag.*

mai nominalizez, se ştiu ei bine), cunoştinţe pe care le respect şi le preţuiesc, oameni faţă cu care am raporturi decente, de respect reciproc, dar ştiu şi destui care mă detestă sau chiar mă consideră antisemit.

…Prin ce se deosebeşte spiritualitatea iudaică de cea creştină? Care sunt elementele de bază ale unei posibile viziuni evreieşti asupra lumii (contemporane)? Cum răspunde Tora, vechea învăţătură ebraică, provocărilor contemporaneităţii? Iată doar trei întrebări fundamentale la care îndeobşte se răspunde în funcţie de miturile din mintea fiecăruia.

"Etica evreiască şi modernitatea", de Alexandru Şafran, este o carte imposibil de ignorat de către cei interesaţi de modul în care se raportează spiritualitatea ebraică la imperativele lumii contemporane. Alexandru Şafran, fost Şef rabin al României şi Mare rabin al Genevei, este un erudit şi un înţelept. Eseurile şi prelegerile sale din această carte sunt rodul unor preocupări de mai bine de jumătate de secol. Observaţiile sale, în care Tora este analizată în comparaţie cu gândirea lui Platon, cu spiritualitatea creştina, cu filozofia modernă, se transformă într-o meditaţie asupra lumii contemporane şi a destinului omului în universul tot mai tehnicizat de după cel de-al Doilea Război Mondial.

Cartea lui Alexandru Şafran este plină de învăţăminte. Ea clarifică raporturile iudaismului cu principalele concepte ale lumii contemporane: democraţie, minoritate, majoritate, morală, societate, ştiinţă, muncă. Fiecare dintre capitolele dedicate acestor teme merită o discuţie aplicată. Cred că o masă rotundă care să aibă drept tematică discutarea acestor concepte din perspectiva diverselor credinţe religioase care domină lumea contemporană ar fi mai mult decât interesantă şi ar putea duce la definitiva îndepărtare de ceea ce Samuel Huntington numea posibila „ciocnire a civilizaţiilor", marea ameninţare pentru lumea contemporană. Observaţiile lui Alexandru Şafran, foarte pertinente, oferă omului dezinhibat din punct de vedere mental şansa de a privi lumea înconjurătoare cu alţi ochi, dintr-o nouă perspectivă, pe care o poate accepta sau respinge, dar care are o coerenţă indiscutabilă. Citind această carte, realmente ai sentimentul că dialogul între oameni aparţinând unor tradiţii spirituale diferite este posibil şi, mai mult decât atât, că înţelepciunea înscrisă în fiecare religie poate fi un profitabil prilej de meditaţie pentru toate celelalte.

"Etica evreiască şi modernitatea" de Alexandru Şafran este o carte esenţială pentru cititorii evrei dar şi pentru neevrei. Evreii vor putea să înţeleagă mai bine modernitatea, să se adapteze la rigorile ei fără a renunţa la valorile spiritului. Pentru neevrei, ea constituie un bun prilej de a cunoaşte profunzimile spiritualităţii ebraice şi de a-i înţelege pe oamenii din imediata noastră apropiere. Este o carte invitaţie la dialog, scrisă cu farmec şi înţelepciune de un mare erudit, o lectură de pe urma căreia toată lumea are numai de câştigat.»

■ Un dramaturg care se impune pe zi ce trece pe scenele româneşti este **Sebastian Ungureanu.** Recent, în cotidianul "Azi", din Bucureşti, a apărut o cronică favorabilă la spectacolul cu piesa "Legământ" (în regia lui Gabriel Martin), prezentată de Teatrul "Gong", din Sibiu, pe scena Teatrului Nottara din capitală.

■ **Gina Sebastian Alcalay** trăieşte, la ora de faţă, sub zodia lui Mihail Sebastian. După articolul din numărul trecut al lui "Minimum" despre autorul "Jurnalului", ea a publicat în "România literară" un eseu intitulat "Taina lui Mihail Sebastian".

■ Într-o însemnare privind volumul memorialistic al lui **Alexandru Anca** ("Din Bucureşti în Ţara Făgăduinţei"), cronicarul revistei "Steaua", din Cluj, remarcă, între altele, "umorul şi dinamismul acţiunii".

■ Poeta **Bianca Marcovici,** din Haifa, este prezentă cu un grupaj de versuri în antologia de poezie românească "Ultima generaţie, primul val", apărută în editura "Muzeul literaturii române", din Bucureşti.

■ Expresia "cele 100.074.500.989 de uniuni, asociaţii, organizaţii ale alialei", lansată de "Minimum", a ajuns şi în România. Într-un articol din ziarul "Cronica Română", din

București (articol intitulat "Un milion de comitete și comiții"), umoristul G. Mosari folosește această expresie pentru a-l face pe cititorul dintre Dunăre și Carpați să înțeleagă mai bine dihonia ce caracterizează lumea *originarilor* de la noi. *«Notând în titlul tabletei de față că ele au ajuns la un milion, de fapt l–am parafrazat pe cunoscutul scriitor Al. Mirodan, care de câteva ori a scris în revista lunară "Minimum", al cărei director este, că din cauza "sacului cu pisici încinse" existent în "alia" (cei veniți în Israel – n.n.) s-au înființat 100.074.500.989 de uniuni, asociații, ale acestora.»*

■ În "Contemporanul – Ideea Europeană", din București, întâlnim, sub semnătura lui Boris Marian, un portret al criticului literar **S. Damian,** cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la nașterea acestuia: *«În ciuda opresiunii invizibile, poate, cu ochiul liber, a cenzurii dogmatice, S. Damian știa încă din 1972 să aleagă bobul de grâu de neghină, să scoată aurul din sterilitate. A fost și este un critic cu verticalitate.»*

■ Săptămânalul "România literară" publică, pe trei pagini de revistă, un amplu "dialog electronic" între Leon Volovici, din Ierusalim, și Virgil Duda, din Tel Aviv. Pasionați (spre deosebire de noi) de Internet, cei doi au hotărât să discute nu la o cafea (ca tot omul), ci prin e-mail, ca tot contemporanl *up to date*. Extrase:

«Leon Volovici: *La puțin timp după ce te-ai stabilit în Israel (1988) și la numai cîteva luni după căderea lui Ceaușescu, ai publicat la București o carte tulburătoare, "România. Sfîrșit de decembrie", o confesiune și o mărturie despre tragedia României abia părăsite și despre cumplita deznădejde a atâtor intelectuali și scriitori români deciși să ia drumul exilului. Ai avut atunci o formulare memorabilă care rezuma perfect starea de spirit a unei întregi generații: “Am descoperit deodată că mi s-a furat patria”.*

Tu, spre deosebire de fratele tău, minunatul critic Lucian Raicu, stabilit (“fugit”, cum se spunea atunci) la Paris, ai optat, ca și alți nu puțini artiști și intelectuali evrei, pentru stabilirea în Israel, ceea ce presupune, cred, asumarea, conștientă sau nu, a unei dramatice și, aș zice, riscante, noi identități – s-o numim israeliene –, chiar dacă veneai cu intenția de a rămâne scriitor de limba română.

Am avut șansa de a fi în toți acești ani foarte apropiați, la început chiar în același oraș, Ierusalim îi spune, să dialogăm și să colaborăm, să ne împărtășim unul altuia preocupările, eșecurile, gândurile, proiectele – o șansă, pentru mine cel puțin, extraordinară. În privința opțiunii tale, am fost, cum poate îți amintești, neîncrezător și îngrijorat. În România, în anii ‘70 și '80, erai un scriitor consacrat de critica literară și de succesul de public. Israelul, mă gândeam eu atunci, nu e chiar locul cel mai prielnic pentru un scriitor român, chiar dacă numele lui în acte este Leibovici. Nimeni nu e vinovat că ebraica și nu româna e limba israelienilor, dar se adăugaseră câteva circumstanțe agravante legate de situația acestei ciudate categorii – ”scriitori israelieni de limbă română” -, dar și de, cum să zic, “gena” ta cultural-identitară. “Eu sunt un scriitor român în exil, ajuns aici din cauza lui Ceaușescu”, mi-ai spus odată, în primele săptămâni după aterizare, accentuând, polemic, faptul că n-ai plecat din România nici, cum spun unii, din cauza antisemitismului, a cărui existență o negai, nici dintr-o motivare ideologică sionistă.

Presimțirile mele pesimiste nu s-au adeverit. Ai rămas, cu o tenacitate de invidiat, credincios vocației de scriitor, ai publicat câteva romane foarte favorabil receptate în România și în presa de limba română de aici. Spre deosebire de romanele apărute înainte de plecare, cele scrise în Israel se centrează, cred că fără excepție, în jurul unui filon exclusiv sau parțial evreiesc, fie că e vorba de generația părinților tăi din miticul Bârlad ("Alvis și destinul"), fie de pogromul de la Iași ("A trăi în păcat"), fie că e vorba, ca în "Viață cu efect întârziat" și foarte recentul roman "Despărțirea de Ierusalim", de acei evrei români ajunși, ca și tine, la jumătatea vieții lor, în vârtejul agitatelor realități israeliene, dar trăind în permanență în două realități, cea românească, a tinereții lor, și cea israeliană din “prezentul continuu”.

Iată că am ajuns și la întrebarea: ești conștient că s-a produs în scrisul tău și în felul tău de a te identifica și de a privi spre România, “patria furată”, spre destinul familiei tale și al evreilor români – o schimbare radicală?

Virgil Duda: S-a nimerit să primesc mesajul tău electronic tocmai când “răsfoiam” (nu e o găselniță, se poate verifica), pe Internet paginile literare din “Le Monde”. Tocmai mă întrebam, după lectura incitantului tău text, dacă am încercat să explic, să conștientizez, importanta chestiune pe care o propui discuției.

M-a luminat o relatare despre compatriotul nostru Gherasim Luca, mare poet și cunoscut teoretician al suprarealismului, un nume (pseudonim) ce se potrivește de minune cazului nostru: scriitor evreu din România, emigrat în Israel la începutul anilor '50, dar “fugit” la Paris, unde a devenit glorios puțin înainte de a se sinucide, aruncându-se în Sena, – ca și alt caz al aceleiași patologii, Paul Celan, prea bine cunoscut, pomenit și el, ajung și acolo, în aceeași rubrică a ziarului, – la vârsta de 80 ani. Scriind despre puterea ziariștilor, considerată “exorbitantă și extravagantă”, un critic literar parizian își amintește că, solicitând cu insistenţă un interviu lui Gherasim Luca (Zalman Locker), a primit – citez – “acest răspuns, senin dar ferm, ca o privire drept în ochii infirmierului care se adresează unui nebun: "Mais ce n'est pas mon mode d'expression!”. Adaug cu modestie: nici al meu.

“Eu sunt un scriitor român în exil, ajuns aici din cauza lui Ceauşescu”, îmi aminteşti că ţi-am spus în urmă cu optsprezece ani, iar tot atunci am scris: “Am descoperit deodată că mi s-a furat patria”. Aşa gândesc şi acum. N-am plecat din cauza antisemitismului, deoarece simţeam, ca toţi ceilalţi prieteni, că nu mai pot suporta lagărul de concentrare în care dictatorul transformase ţara noastră natală, – “genocidul”, după expresia minunatului Radu Petrescu, menţionată în "România. Sfârşit de decembrie", – iar împrejurarea că sunt evreu trecea inevitabil pe planul al doilea. Tot acolo se poate citi că am ajuns, împreună cu “fetele” mele, să ne gândim la salvarea israeliană, încă înainte de plecarea în Vest, cu o bursă, a fratelui meu Lucian Raicu şi a cumnatei mele Sonia Larian (mă mândresc că au fost şi au rămas cei mai buni prieteni ai mei), din motive legate de firea mea şi de situaţia familială.

Mă întorc la “Le Monde”. Cu prilejul centenarului naşterii unuia din marii gânditori ai secolului trecut, Emmanuel Levinas, “fugit” şi el, dar din Lituania, patria strămoşilor mei paterni, am găsit un citat din opiniile sale de admirator, ca şi George Steiner, al poemelor compatriotului nostru Paul Celan: “Rien n'est plus étrange ni plus étranger que l'autre homme. Hors de tout enracinement et de toute domiciliation: apatridie comme authenticité!” Mă întorc astfel şi la altă chestiune din cele pomenite de tine (şi de mine): n-am plecat din cauza antisemitismului. După apariţia primei mele cărţi de exilat, câţiva prieteni mi-au reproşat, în treacăt sau cu asprime, formularea “eu n-am simţit, etc”. “Tatăl tău a fost răpus, adică a murit puţin după terminarea războiului, de anii petrecuţi la carierele de piatră ale detaşamentelor antonesciene de muncă obligatorie, unde a fost trimis şi Paul Celan (Ancel), fratele mamei tale a supravieţuit incredibil trenului morţii din pogromul de la Iaşi, pe toţi vă aştepta atunci soluţia finală, ai fugit din cauza naţional-socialismului ceauşist, a atacurilor odios-antisemite din revista “Săptămâna”, tu însuţi te-ai plâns de-atâtea ori, ce altceva îţi mai trebuia ca să simţi antisemitismul?!”

Aceşti prieteni aveau perfectă dreptate. Uitau însă că textul fusese scris în '88, la centrul de integrare Gilo din Ierusalim, în starea de “fugit” deznădăjduit, dar publicat abia în '91, când patria democrat-revoluţionară fusese invadată de valurile celui mai sinistru antisemitism, practicat de revista lui Vadim, dar nu numai. Lucrurile apăreau în altă lumină, fiindcă majoritatea uitaseră de Ceauşescu sau îl regretau nostalgic. Eram atât de furios de această dejecţie de ură, încât spuneam oricui voia să mă asculte: “Dacă n-aş fi plecat din cauza lui C., plecam acum din cauza lui V.!” Mai e ceva. În "România. Sfârşit de decembrie" există şi relatarea unuia din cele mai cumplite momente ale “ezitării”. La un ghişeu al Securităţii, o stârpitură de căpitan i-a strigat scriitorului român care eram: “Voi, evreii, aţi făcut studii superioare, dar tot n-aţi învăţat româneşte!” Oamenii de la acea coadă de candidaţi la exil, majoritatea români etnici, au sărit să mă linişească. Antisemitismul e un fenomen etern şi universal, dar noi, evreii (cu doi de i), suntem foarte receptivi la cât şi cum se reacţionează contra acestui “grohăit”, cum l-a caracterizat Thomas Mann. Grohăitul urlat există cu acela “neutru” şi cu acela tăcut, latent.

... Văd că s-a produs o schimbare în scrisul meu, în raport cu temele la care te referi, dar nu mi se pare “radicală”. Ea se datorează posibilităţii (şi poftei) de a prospecta teritorii literare virgine, cu tipuri umane şi situaţii de viaţă la care n-am avut acces din cauza cenzurii ori din lipsa unei “documentări”, familiarizări. Mă întreb chiar dacă ar fi fost cu putinţă să nu se producă asemenea modificare, dacă ţinem seama de modalitatea în care formulează Farfuridi dilemele de acest gen. Era posibil să rămân acelaşi după rupturile care s-au produs, în mine şi în afara mea, după “mi s-a furat patria”? Desigur, mă refer în primul rând, – am învăţat din greşelile trecutului, – la nivelul catastrofal al antisemitismului, inclusiv al celui recent, îndreptat contra ţării în care trăim. Dar nu e numai asta. S-au produs multe schimbări politice şi sociale în cei optsprezece ani de când am plecat din România, am trecut prin boli grave, am îmbătrânit, dar dorinţa de a scrie ceva ce n-am apucat să scriu încă a acţionat şi continuă să nu-mi dea pace. Astea sau altele ar fi determinat o schimbare şi dacă rămâneam pe loc.

Aş putea, dar nu e locul, să iau volum cu volum şi să-ţi explic geneza fiecăruia, în temeiul criteriului, să-ţi spun, vorba lui Preda, “pe ce mă bazez”. Dacă s-a nimerit să fie vorba de evrei, de identificare sau nu, de familie, de mai-ştiu-ce, se creează, de la un moment dat, o impresie evidentă de schimbare. Dar toate sunt elemente ale unei dorinţe de a cuprinde cât mai mult din ceea ce cunosc ori (şi) vreau să aflu. N-am devenit “mai evreu” decât am fost, chiar atunci când unora li se năzărea că nu sunt. Fac parte din poporul ales şi blestemat, dar n-am râvnit să fiu, nu cred că sunt potrivit să devin, “cântăreţul” acestei identităţi. Dar nu pot să nu-mi asum destinul.

L. V.: *Acum aproape cinci ani, când ai primit la Ierusalim premiul "Sebastian Costin", Zigu Ornea, care era membru în juriu, a trimis prin fax opinia lui. O coincidenţă tristă a făcut ca în dimineaţa în care, la Bucureşti, avea loc înmormântarea lui Zigu, noi să citim în public mesajul lui, cu prilejul decernării premiului la Cercul Cultural din Ierusalim.*

Orice discuţie aici, în Israel, despre statutul scriitorilor de limba română din "mica obşte literară" provoacă multe polemici aprinse. Ornea avea în vedere traiectoria individuală a scriitorilor afirmaţi mai întâi în România şi drama ieşirii lor din spaţiul firesc al literaturii române, dramă pe care o găseşte confirmată în romanul lui Duda, pe care chiar el, Ornea, l-a publicat la editura pe care o conducea:

"Dezrădăcinarea – scrie el în acelaşi mesaj – e, se ştie, o puternică traumă interioară. Nu l-a cruţat nici pe marele prozator Virgil Duda. Cartea pe care mi-a dat să o public la Editura Hasefer acum doi ani, "Viaţă cu efect întârziat", e analiza dureroasă a unei nevroze. Nevroza lui Duda, care, cred, e şi consecinţa dezrădăcinării şi a unei noi, substanţial diferite, reaclimatizări".

Romanul tău recent, "Despărţirea de Ierusalim", continuă într-un fel explorarea acestor "nevroze", dar înregistrează o mutaţie tematică foarte semnificativă şi interesantă, pentru că plăsmuieşte un fel de teritoriu literar româno-israelian, dar nu prin îmbinarea celor două realităţi, cea românească şi cea nouă, israeliană. Întâlnirea dintre cele două teritorii e numai in psihicul (chinuit) al eroului-narator, în mintea căruia viaţa lăsată în urmă (bârlădeană şi românească, individuală, colectivă, politică) se impleteşte tot timpul şi se ţine scai de naratorul aflat acum pe trasee israeliene. Psihologia asta dublă, trăirea "în doi timpi", amestecul de memorie afectivă (românească) şi "trăirea clipei" israeliene sunt, cred, performanţele remarcabile ale acestui roman, pentru că propune o realitate literară inedită, rezultată din această fuziune, fie ea şi chinuitoare sau "schizofrenică" – trăită ca o fază nouă a asumării noii identităţi, care se dovedeşte a fi, de fapt, o dublă identitate.

Uite că am ajuns şi la intrebarea: vezi în acest roman şi o despărţire de psihologia exilatului în "noua-veche patrie", criza asumării, a luării în posesie a noii realităţi?

V. D.: Îmi plac întrebările tale pentru că au mai multe "straturi" (componente), ceea ce le apropie, desigur numai din acest punct de vedere, de modul de construcţie al romanului. E modul cel mai potrivit de adecvare a "anchetatorului" la specificul "anchetatului". Tot aşa procedează şi adevăraţii critici literari, aceia care izbutesc "să trăiască în sufletul altora".

Abia după trei lustre de "adaptare" cetăţenească a sunat ceasul tonului israeliano-român. Unii consideră că a durat prea mult. S-ar putea să aibă dreptate. Cred, "privind înapoi cu mânie", dar, uneori, şi cu satisfacţie, la acest drum lung, parcurs cu specială dificultate, că romancierul "realist" (cuvântul nu poate fi scris fără ghilimele) care am fost sortit să fiu, avea nevoie de o anume familiarizare cu mediul în care s-a exilat, fără a nutri speranţa de a se integra cu-adevărat vreodată. Când îi urmăreşti cu atenţie şi relativă înstrăinare pe cei născuţi aici, ori ajunşi în lumea nouă-veche la vârste fragede, ori cu firi uşor asimilabile, pricepi că ritmurile vitale se supun unori legi ce nu depind de voinţa ori bunăvoinţa ta. Câtă vreme mă simţeam, exagerând niţel, cu desăvârşire străin de nebunescul turn al lui Babel în care trăiesc, mi-era limpede că nu pot compune decât eventuale reportaje, precum corespondentul unui ziar european acreditat la Ierusalim.

Familiarizarea autorului cu spaţiul de care se simte atras şi pe care şi-a propus să-l investigheze nu se rezumă la tipologii şi relaţii interumane specifice, ea implică şi o relativ avansată îmbibare culturală. Ambele componente ale cunoaşterii mediului descris, prin subtilă, cvasi-invizibilă, întrepătrundere, pot asigura, – nu reuşita cărţii, asta în nici un caz, – acel decisiv sentiment de încredere al cititorului, anume că autorul ştie despre ce vorbeşte, fie prin deformarea, contorsionarea memoriei, fie prin imaginaţia verosimilă, respectiv născocirile infra şi hiperrealiste, ce constituie materia romanului său.

Este de conceput tragedia consulului britanic din capodopera lui Malcolm Lowry în alt loc decât în preajma vulcanului mexican, unde l-a azvârlit şi îl ţine prizonier destinul? Valabilă pentru Tolstoi, Proust, Melville şi Sadoveanu, respectarea raportului om-spaţiu poate fi imediat detectată şi în cărţile valoroase ale ultimelor valuri de romancieri de pe toate continentele, cei ai secolului 21, printre care şi nord-americanii, atât de atenţi la pulsul pieţii literare, specialişti ai înnoirilor tematice şi stilistice de viitor, ca Jonathan Franzen, Jeffrey Eugenides, Tom Wolfe, dar şi la campioni ca Philip Roth. Indiferent dacă masa ta de scris şi computerul se află la Timişoara sau Natania, în izolarea cămăruţei tale se cuvine să-ţi exerciţi profesiunea şi să-ţi onorezi vocaţia artistică, atent la tendinţele "globalizării", urmărind cu atenţie destinsă mişcările de suprafaţă ale literaturii şi să ciuleşti urechea la sunetul fluxului subteran al creaţiei tradiţional-inovatoare.

Îmi amintesc că, după terminarea facultăţii de Drept din Bucureşti, exclus din UTM cum eram, am fost expediat jurisconsult stagiar în capătul ţării, la Baia Mare, unde, repede lămurit că nu pot pricepe lumea maramureşeană, am fugit, profitând de hazard, să mă angajez la o mare rafinărie din Ploieşti, pentru a face naveta în capitala unde se aflau ai mei. În tot acest timp scriam o carte despre lumea copilăriei, singura cu care eram familiarizat în sensul pomenit mai sus. După mai puţin de zece ani, fiindcă în prima tinereţe arderile sunt mult mai rapide, am constatat că o parte din spaţiul acelei uzine cu vreo cinci mii de lucrători devenise mediul firesc al respiraţiei şi amorurilor mele. Mirodan a nimerit, în "Dicţionarul" său neconvenţional, o interpretare foarte reuşită a poziţiei mele de autor, pe care am regăsit-o pe un web din Internet (dacă tot dialogăm electronic, se cuvine să omagiem acest nou cel mai bun prieten al omului): “Uzina lui Duda este proiectarea spaţiului mitic din mahalaua şi copilăria moldoveană”.

În cazul romanului istoric, documentarea, întreprinsă cu mijloacele romancierului şi nu ale savantului, produce uluitoare “familiarizări” cu trecutul apropiat si îndepărtat, cum se întâmplă în "Război şi pace" ori în câteva romane sadoveniene. Am parcurs şi eu asemenea experienţă, pregătindu-mă multă vreme pentru scrierea cărţii "A trăi în păcat". Dorinţa de a crea o imagine literară a cumplitului pogrom de la Iaşi din iunie '41 s-a dovedit cea mai chinuitoare, în toate sensurile, elaborare romanescă. Unii critici de prestigiu au considerat-o valoroasă, vezi cronica lui Daniel Cristea-Enache, cu titlul “Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de pogrom”, dar în paginile altor recenzenţi s-a strecurat sugestia că evenimentul respectiv a fost inventat ori exagerat, deoarece autorităţile comuniste voiau să se răzbune pe legionari şi hitlerişti. Noua dreaptă fascizantă, ajutată de evrei cu minţile rătăcite, susţine că fenomenul nazist şi antisemitismul au fost îngropate în urmă cu câteva decenii şi, deci, nu mai reprezintă nici un pericol, spre deosebire de comunism, care e în plin avânt.

Revenind la oile noastre, respectiv la noul spaţiu literar româno-israelian, să reamintim că efortul reuşit de a valorifica trăirile bi- sau multi-naţionale au o bună tradiţie în literatura noastră, începând cu jurnalul de călătorie al lui Nicolae Milescu Spătarul, trecând prin ficţiunile lui Panait Istrati, M. Blecher şi Mircea Eliade şi ajungând la romanele europene de azi.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Ahmadinejad, sau cum l-o fi chemând (presupunând că îl cheamă cineva), recomandă distrugerea Israelului.

E un tâmpit dacă îşi închipuie că vreo forţă din lume poate distruge Israelul fără contribuţia masivă a evreilor.»

Şi încă una:

«Marii noştri miniştri acuză Hamasul că nu luptă contra lui însuşi.

Ar trebui, căci, precum vedem, altcineva – şi nici Israelul – nu luptă contra Hamasului.»

••• S-a scris destul de mult în presa bucureşteană despre necazul compozitorului de muzică de jazz Edmond Deda. Bătând la uşa apartamentului unde bătrânul artist locuieşte împreună cu soţia, doi indivizi au năvălit în casă, i-au bătut, i–au legat de două scaune şi, silindu-i să spună unde ţin banii, au plecat cu 20 de milioane de lei (vechi). Mai rapizi şi mai eficienţi decât poliţia de la noi, poliţiştii de la Secţia 6, din Bucureşti, au pus mâna pe răufăcători. E vorba de numiţii Marian Droană şi Tănase Laurenţiu-Constantin.

••• Unul din cei 400.000. Aşa se chema o rubrică, mult citită, din presa de limbă română din anii '60-'70, poate '80. Aveai prilejul să afli de-acolo de fel de fel de *olimi* de ispravă, unii chiar interesanţi de-a binelea, la Ghivataim, Kiriat Bialik sau Afula. Şi chiar dacă se mai strecurau şi diferiţi neica Nimeni, cu o pilă la gazetă (despre mine nu scrii?), una peste alta rubrica izbutise să prezinte un tablou destul de bogat al alialei. O asemenea rubrică ar fi binevenită şi astăzi, chiar dacă numărul din titlu s-ar reduce, ca la solduri, cu 50%. Fiindcă, dacă fiecare dintre cititorii noştri cunoaşte o mulţime de impostori şi şnoreri din alia, trăiesc printre noi numeroase personalităţi de a căror existenţă habar n-avem.

O asemenea personalitate este Miriam Shahar, din Holon. Născută la Craiova, măritată cu ziaristul Dimon Shahar, fost ani de-a rândul şeful serviciului de documentare de la "Iediot Aharonot", specializată în defectologie, ea conduce de mai bine de un sfert de veac şcoala specială "Kalisher", din Tel Aviv; o şcoală specială, adică dedicată copiilor handicapaţi: surdo-muţi, paraplegici (un sfert din elevii şcolii vin în cărucior la lecţii). Într-un interviu acordat ziaristei Silvia Constantinescu, de la revista "Curierul Românesc", din Suedia, profesoara spune:

«Am fost primiţi cu braţele deschise în Israel, dar cu frunţi îngrijorate şi cu ochi înlăcrimaţi. Am înţeles că pentru a ne confirma, trebuie să dovedim ce ştim şi ce putem. O profesoară trebuie să predea în limba vorbită de copiii "ei". Atunci, pune-te şi învaţă limba ebraică, ale căror ondulaţii "chinezeşti" ni s-au părut, la început, înacceptabile. M-am pus pe "tocit". N-am fost o elevă bună şi docilă (mamă de copil de nouă luni...) şi azi, când ne întâlnim cu Malca, buna noastră prietenă, prima noastră

"Nu pleca, Miriam, nu pleca!"

profesoară de ivrit, avem de ce să râdem, nostalgic, amintindu-ne de vremurile de-atunci. Ajutorul pe care-l primisem mi-a dat numai impulsul iniţial de-a învăţa. Între altele, pentru a avea din ce să trăiesc, mi s-a oferit un loc de muncă în cadrul unuia dintre ministere, unde sârguinţa mea m-a dus până în pragul de-a căpăta definitivarea pe post, visul fiecărui israelian mijlociu. Vă închipuiţi care-a fost consternarea, dezamăgirea, dezaprobarea şi chiar… furia multora, când m-au văzut cum dau vrabia asta din mână şi fug să-mi realizez năzuinţa de împlinire a menirii mele de educator. Pentru a fi definitivată pe postul de cadru didactic, am dat examene. Destule. Multe. În scris şi oral. În ivrit. Am reuşit şi eu, aşa cum au reuşit şi alţii, veniţi din alte colţuri ale lumii. Ani buni am trăit sub lupa de control, nu întotdeauna binevoitoare, a celor din preajma mea profesională. Nu numai dificultăţile de exprimare mi-erau încondeiate, ci şi modul de-a mă îmbrăca, de-a fi la curent cu noutăţile, de-a şti să mă încadrez într-o societate încropită din aproape o sută şi zece seminţii…

Sigur că te înfurie să te ştii tot timpul sub control, să trebuiască să te confrunţi tot timpul cu idei preconcepute şi cu un dezinteres, uneori, strigător la cer. Dar tocmai experienţa acumulată de societatea israeliană în asimilarea celor peste o sută şi zece seminţii, a fost ceea ce mi-a sărit în ajutor şi care m-a promovat. La un moment dat mi-a fost oferită o şansă, să deschid o clasă specială, în clădirea unei şcoli muzicale în dezafectare. Copiii – cazuri foarte dificile, care solicitau o mare încordare profesională. Era un prilej de-a mă afirma, dar şi un mod de a ţi se spune "du-te şi sparge-ţi capul, dacă zici că este ceva de el!". Încet-încet, clasa s-a transformat în "clase", clasele în "şcoală", profesionalismul şi ambiţia mea s-au impus. După aproape un sfert de veac de muncă pe post de directoare a şcolii, am reuşit să înscriu instituţia pe care-o conduc eu, ca un simbol de calitate pentru învăţământul special din Tel Aviv, din Israel, numele meu – steluţă măruntă – fiind cunoscut pe spaţiul astral al psiho-pedagogiei israeliene.»

"Steluţa" încearcă de şase ani de zile să iasă la pensie. Dar cei de la Minister nu o lasă să plece de la şcoală, îndemnând-o în fel şi chip să mai rămână. Un an, şi apoi încă un an. Zilele trecute, la 31 mai, şefii au organizat, de ziua ei, o petrecere-surpriză în sala de gală a Sindicatului profesorilor din Tel Aviv. Şi, după felicitările şi îmbrăţişările de rigoare, lumea a scandat, ca *fanii* atunci când află că un baschetbalist de la Macabi are de gând să se transfere la Panathinaikos: "Nu pleca! Nu pleca!".

••• Magnatul Samy Ofer din alia a atras din nou atenţia presei române.

«Cu o avere de 2,7 miliarde de dolari – scrie Gabriela Cociaşi în "Cotidianul" – *Samy Ofer ocupa în 2004 locul 184 în topul miliardarilor alcătuit de revista "Forbes". În vârstă de 84 de ani, israelianul de origine română este un împătimit al operelor de artă contemporană şi impresionistă, colecţia sa fiind păstrată în condiţii de maximă siguranţă la reşedinţele din New York, Londra, Monte Carlo şi Singapore.»*

••• A apărut un număr nou (38) din mica revistă literară "Punct", editată la domiciliu de soţii Mariana şi Solo Juster. Alături de aceştia şi de mentorul tipăriturii, criticul I.E. Campus, întâlnim semnăturile colaboratorilor fideli ai publicaţiei. Uimiţi, încă o dată, de extraordinara tenacitate de care dă dovadă "duo Juster" şi de refuzul lor crâncen de a pune punct (în ciuda lipsei totale de sprijin din afară) frumoasei lor aventuri spirituale, suntem îndemnaţi ca ori de câte ori vedem pe masa noastră un "Punct" nou, să-i spunem "virgulă".

Prima măsură luată de noul guvern Ehud Olmert a fost aceea de a scumpi preţul pâinii cu 7%.

Semn rău pentru un guvern care abia a intrat în pâine.

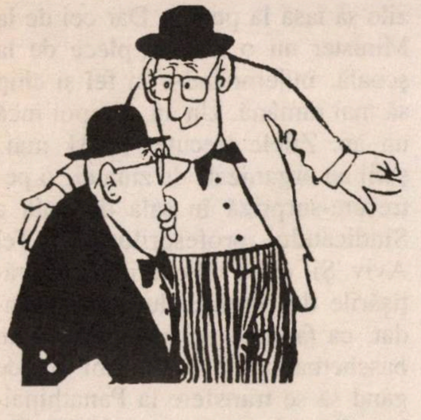

SE ZVONEŞTE CĂ...

...iniţiatorii faimoasei Demonstraţii de la 4 mai din faţa Ambasadei Române (ca şi a nu mai puţin faimoasei scrisori prin care România este reclamată la Consiliul Europei à propos de restituirea proprietăţilor comunitare) sunt un grup din conducerea HOR, în frunte cu **Haim Ianai,** avocatul organizaţiei; aceştia l-au convins pe Zeev Schwartz, preşedintele HOR, să expedieze scrisoarea şi să convoace demonstraţia.

...atunci când a aflat de demonstraţie, din ziare, **av. G. Mosari,** unul din vicepreşedinţii HOR, s-a luat literalmente cu mâinile de cap; el a intrat urgent în contact cu Schwartz, i-a atras atenţia asupra enormităţii şi l-a convins să anuleze ordinul de organizare a manifestaţiei.

●

Tot poporul e scandalizat din pricină că, a doua zi după venirea sa la putere, noul guvern a hotărât să mărească preţul pâinii.

Cine-i de vină, fraţilor? Noi v-am spus, înainte de alegeri, să nu-i daţi lui Olmert pâinea şi cuţitul!

●

...drept rezultat al poveştii cu demonstraţia HOR, între ambasadoarea României, **dr. Mariana Valeria Stoica,** şi conducerea HOR a trecut o pisică neagră.

...dramaturgul **I. Atlas** a început să lucreze la o comedie într-un act intitulată "Demonstraţia de la 4 Mai 2006"; până una-alta, cei de la "Teatrul Naţional Radiofonic", din Bucureşti, unde Atlas are relaţii bune (i-au fost difuzate două piese), s-au declarat dispuşi să transmită noua comedie. Pentru rolurile principale ar fi vizaţi, între alţii, Ion Lucian, Stela Popescu, Al. Arşinel ş.a.

...în curtea Templului Coral din Bucureşti, unul a aruncat o piatră în apă (de fapt un bolovan) şi zece înţelepţi de la Federaţie încearcă să o scoată. Omul cu piatra este **David Kahn,** un evreu american, religios, originar din Bistriţa-Năsăud, conducătorul numitei "Asociaţii evreo-americane". El a provocat o adevărată furtună, acuzând Federaţia că ar fi înstrăinat şi distrus, fără nici o justificare, o seamă de vechi cimitire, sinagogi, şcoli etc. Ca urmare a acestei acţiuni de "demascare", un grup de intelectuali de pe lângă Federaţie, între care sociologul Andrei Oişteanu, pianistul Dan Mizrahi, acad. Solomon Marcus, ar fi cerut d-lui Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei, într-o convorbire cu uşile închise, să lămurească lucrurile fără întârziere şi să prezinte – sub semnul transparenţei – o dare de seamă privind alegaţiile lui David Kahn.

...în urma celor relatate mai sus, băieţii de la "Realitatea Evreiască" vorbesc despre musafirul din Statele Unite ca despre **David Kahn-Kahn.**

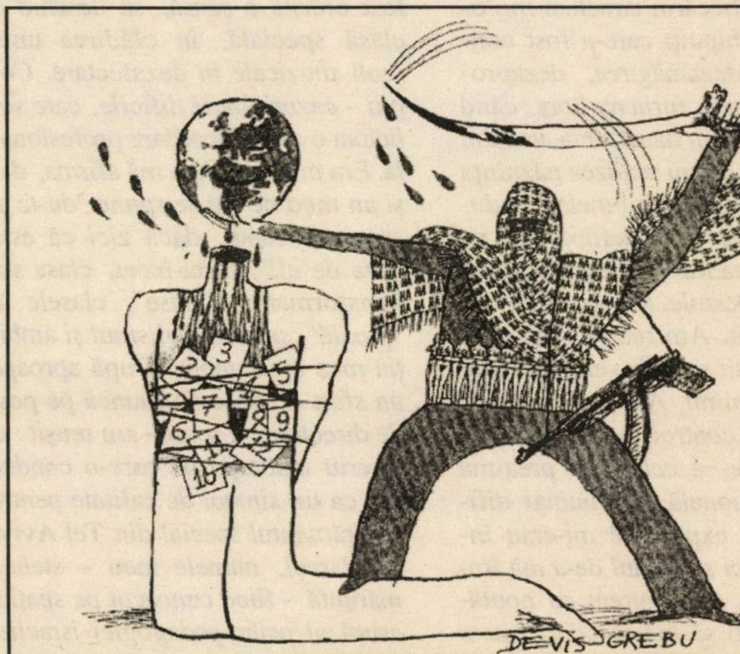

Desen de Devis Grebu, Bucureşti

Sport

Ne place că...

...am intrat, în sfârşit, în luna iunie, cea mult aşteptată, când, aşezaţi în fotoliul din living, vom privi (şi auzi) meciurile din cadrul turneului final al Campionatului de fotbal din Germania; ne place, în această ordine de idei, să vă amintim că echipele sunt împărţite în 8 grupe, urmând ca, după ce fiecare joacă cu fiecare (pe viaţă şi pe moarte), primele două clasate în grupe merg mai departe în sferturile de finală; aceste echipe (printre care, din păcate, nu se află nici alb-albaştrii noştri, nici tricolorii lui Victor Piţurcă, sunt următoarele:

Grupa A: Germania, Costa Rica, Polonia, Ecuador; **Grupa B:** Anglia, Paraguay, Trinidad-Tobago, Suedia; **Grupa C:** Argentina, Coasta de Fildeş, Serbia-Muntenegru, Olanda; **Grupa D:** Mexic, Iran (sst! să dăm dovadă de fair-play!), Angola, Portugalia; **Grupa E:** Italia, Ghana, SUA, Cehia; **Grupa F:** Brazilia, Croaţia, Australia, Japonia; **Grupa G:** Franţa, Elveţia, Coreea de Sud, Togo; **Grupa H:** Spania, Ucraina, Tunisia, Arabia Saudită.

Nu ne place că...

...în primul meci al Mondialelor se vor întâlni Germania (ţara gazdă, calificată din oficiu) şi Costa Rica, o înfruntare care nu pare câtuşi de puţin echilibrată, ţinând seama de diferenţa de valoare dintre cele două *team*-uri; ne place, însă, că în jocul ăsta cu băşica viaţa e plină de surprize şi că, de-o pildă, la deschiderea din 2002, Franţa (marea Franţă, cu Zidane, Dessaily et co.), care intrase pe gazon ca la un antrenament lejer, a fost învinsă de 11-le din modestul Senegal cu 1-0.

C.N.N.
Ce Netrebnici Neruşinaţi

Ne place că...

...datorită puterilor magice ale Mondialelor, ţara noastră – unde bântuie, precum ştim, o zâzanie necontenită – va avea parte de o zi în care tot poporul (cu excepţia tipilor Kapo) va fi strâns unit, gândind şi simţind în acelaşi fel; avem în vedere ziua de 11 iunie, când este programat meciul Iran-Mexic şi când – inutil să mai precizăm de ce – toţi microbiştii de la noi vor ţine, într-o singură suflare, cu (ca să vezi coincidenţă) mexicanii.

Ne place că...

...în întâmpinarea Mondialelor de-acuma, şi întru cinstirea balonului rotund, o firmă de pompe funebre din Buenos Aires a pus în vânzare trei tipuri de sicrie (cu preţuri între 650 şi 800 de dolari) în culorile naţionalei argentiniene, destinate *fan*-ilor care vor muri în timpul turneului final.

Ne place că...

...numitul Jacques Anouma, preşedintele Federaţiei din Coasta de Fildeş, Africa, a anunţat că naţionala nu va pleca în Germania dacă nu intervine un acord între armată şi rebeli pentru încheierea războiului civil care bântuie de câţiva ani de zile în această ţară.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie ziarul "Times", din Londra, finala din Germania "se va disputa cu un *balon de aur*, de fapt o minge aurită, în spiritul *kitschului* astăzi la mare modă".

Ne place că...

...fiecare turneu final al mondialelor de fotbal şi-a avut eroul şi simbolul său. În 1958 – Pele. Mai apoi, Maradonna. Pe urmă, Ronaldo. Pentru noi, cei de la "Minimum", *omul* din 2006 va fi, nu se poate să nu fie, brazilianul Ronaldinho.

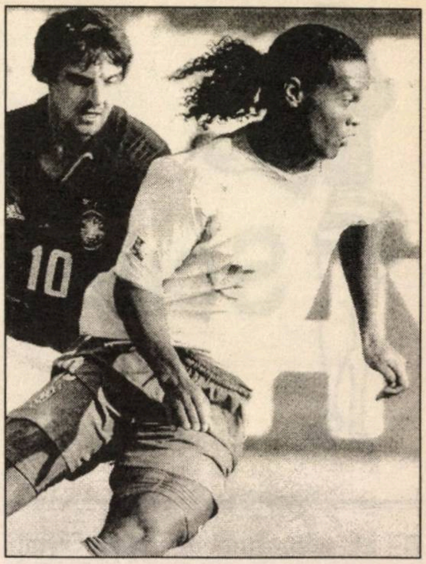

Ne place că...

...la Frankfurt a apărut o carte, ce se vinde ca pâinea caldă, care cuprinde declaraţiile aiurea-n tramvai (sau perle, cum am spune noi) făcute de jucătorii nemţi de-a lungul timpurilor. Câteva exemple: *"Milan sau Madrid, important e să fie din Italia"* (Andreas Möller, înaintaş); *"Există o singură posibilitate: victoria, remiza sau înfrângerea"* (Franz Beckenbauer, mijlocaş, încurajându-i pe jucători pe vremea când antrena naţionala); *"Situaţia este fără ieşire, dar nu e critică"* (Stefan Effenberg, antrenor).

P.S. Ne place (deşi a trecut multă vreme de-atunci şi lumea a uitat de baschet) că...

...băieţii de la Macabi Tel Aviv au ajuns cu brio în finala celor 4 de la Praga, au câştigat semifinala cu TAU Vittoria, au jucat bine în finala cu TSKA Moscova, şi chiar dacă au pierdut la câteva coşuri diferenţă, au dovedit că alcătuiesc o echipă mare, cu alte cuvinte o echipă care nu câştigă întotdeauna trofeele puse-n joc, dar nu dezminte niciodată că are clasă.

- **La o aruncătură de băţ de Cişmigiu, de Templul Coral şi de Capşa**
- **Allah e mare pe la Dunăre**

Cu ajutorul lumii politice occidentale, mujahedinii au ajuns lângă Bucureşti

Mai ţineţi minte? Pe vremea când, simţind noi, cei de la "Minimum" (dar nu numai noi), că ceva-ceva nu e *casher* în legătură cu amorul subit al Occidentului faţă de bosniecii şi kosovarii musulmani şi cu ura nebună contra Serbiei creştine, fel de fel de ţuţări se repeziseră să ne acuze de… rasism anti-arab. Au trecut anii şi, încet-încet, cârdăşia dintre Apusul umanist şi Islam a început să fie dată pe faţă (vezi şi articolul despre Oriana Fallaci din nr. trecut). Zilele trecute am citit în "Jurnalul Naţional" un interviu acordat de Cătălin Harnagea, fostul şef al SRI (Serviciul Român de Informaţii) ziaristului Radu Tudor; şi am aflat câteva lucruri nu lipsite de interes despre prezenţa Islamului în Balcani, la doi paşi de Bucureşti.

Extrase:

«**Jurnalul Naţional:** *Domnule Cătălin Harnagea, aţi aflat aspecte mai puţin cunoscute despre regimul Miloşevici în anii '90. Ne puteţi dezvălui câteva dintre ele?*

Cătălin Harnagea: În perioada mandatului meu la SIE, au existat informaţii că pe teritoriul fostei Iugoslavii, în anii '90, s-au aflat, pe lângă militarii care luptau pentru independenţa propriei ţări (croaţi, bosniaci, albanezi kosovari), şi tabere de antrenament pentru terorişti. Dar la ordinea zilei erau ororile războiului civil şi cruzimea lui Miloşevici. Afirmaţiile oficialităţilor de la Belgrad cu privire la activitatea teroristă de pe teritoriul Bosniei-Herţegovina erau trecute în planul doi, foarte mulţi crezând că Miloşevici şi generalii săi încearcă să-şi justifice politica de purificare etnică. Foarte târziu, acest tip de date au fost luate în seamă, mai ales în ultimii ani ai regimului Miloşevici.

Dovezile aduse şi apoi certificate de oficiali occidentali arătau clar că, între 1990 şi 1999, în statele fostei Iugoslavii, controlate de musulmani, s-au desfăşurat activităţi cu puternice accente teroriste, ce ameninţau atât Europa, cât şi SUA.

Era cunoscută legătura unor musulmani bosniaci şi kosovari cu cercuri fundamentaliste din Orientul Mijlociu?

Erau cunoscute legăturile între fostul lider bosniac, Aljia Izetbegovici, şi terorişti sau suspecţi de legături cu terorismul. Existau bănuieli că, la începutul războiului în Bosnia-Herţegovina, Izetbegovici luase legătura cu unul dintre vechii săi prieteni, membru al Frontului Islamic Naţional din Sudan, dr. Elfatih Hassanein-Omal-Fatih. Musulmanii bosniaci, prin fundaţia umanitară a lui Fatih (TWRA), începuseră să facă trafic de arme şi muniţie încă din 1992, în zonele de conflict. Surse americane suspectau că şeicul Omar Abdel Rahman, conducătorul religios radical, condamnat apoi pentru organizarea atentatelor din 1993 de la World Trade Center, avea şi el legături solide cu fundaţia lui Fatih. În afară de Izetbegovici, un alt lider apropiat de TWRA a fost Irfan Ljevakovici, fondator al SDA (partidul de guvernământ al lui Alija Izetbegovici). El era responsabil de aducerea mujahedinilor în Bosnia. Una dintre băncile la care SDA şi Alija Izetbegovici au făcut intervenţii pentru ca Fatih să aibă cont a fost Erste Bank din Austria (*n.r.* – Erste Bank a achiziţionat recent pachetul majoritar la BCR, de la Bucureşti). După informaţiile care existau atunci, musulmanii bosniaci au folosit contul pentru a tranzita fonduri necesare cumpărării de armament.

Care erau statele care sprijineau financiar şi logistic acţiunile din Bosnia şi Kosovo?

Nu au existat informaţii verificate că ar fi fost vorba de state care susţineau activitatea militară din Bosnia sau Kosovo. În schimb, multe date confirmau că o serie de organizaţii, celule, grupuri teroriste se antrenau şi acţionau în spaţiul fost iugoslav. În decembrie 1995, serviciile franceze de informaţii care urmăreau câţiva membri ai organizaţiei teroriste algeriene GIA, au intrat în posesia unor informaţii, inclusiv benzi video, care arătau fără nici un dubiu că aceştia fuseseră antrenaţi în Afganistan şi Bosnia. În timpul războiului civil din Bosnia, Kamar Kharban, conducător al organizaţiei teroriste algeriene Frontul Salvării Islamice (FIS), a fost frecvent monitorizat pentru vizite în Bosnia-Herţegovina. Informaţiile arătau că acesta îşi procura acte falsificate pentru un mare număr de grupuri teroriste din taberele de antrenament organizate în Bosnia. Exista apoi şi moda "organizaţiilor umanitare" gen TWRA, care aveau legături strânse cu grupările teroriste. Spre exemplu, în 1999, poliţia italiană din portul Ancona a confiscat trei tiruri ale unei organizaţii umanitare din Sarajevo ce livra ajutoare umanitare albanezilor din Kosovo şi Metohija. Containerele conţineau aruncătoare de rachete, 352 grenade ofensive, 2.600 grenade de mână, sisteme de rachete antiaeriene şi antitanc, puşti cu lunetă etc.

Au existat informaţii că de pe teritoriul fostei Iugoslavii se pregăteau atentate în alte zone ale globului?

Da. Erau cunoscute persoane ca Ahmet Ressemi, un algerian arestat în decembrie 1999, la graniţa canadiano-americană, cu o maşină plină de nitroglicerină şi materiale pentru fabricarea bombelor. Autorităţile americane aveau suspiciuni că acesta ar fi încercat să arunce în aer clădiri în SUA o dată cu venirea noului mileniu. Ahmet Ressemi luptase în Bosnia-Herţegovina în rândurile mujahedinilor antrenaţi în taberele pentru terorişti algerieni, tunisieni, iranieni, irakieni şi afgani. În februarie 2000, serviciile de informaţii iordaniene avertizaseră că cel puţin trei comploturi se pregăteau în bazele teroriştilor din Bosnia. La sfârşitul războiului din Bosnia-Herţegovina mulţi mujahedini au rămas în teritoriile controlate de federaţia croato-bosniacă, instruind o serie de musulmani pentru activităţi teroriste. Primul semnal a fost dat în 1995, când un automobil capcană a explodat în oraşul Zenica, existând foarte precise informaţii că acest atac fusese o răzbunare împotriva trupelor NATO staţionate în Bosnia, din cauza arestării şeicului Omar Abdel Rahman. Atentatul de la Zenica a dus, în 1996, la un raid al aviaţiei americane asupra centrului poliţiei secrete bosniace de lângă Fojinica şi arestarea câtorva persoane bănuite că urmau să provoace alte atacuri teroriste. În iunie 1997, când a fost distrusă clădirea Al Khobar din capitala Arabiei Saudite, forţele speciale saudite au arestat câţiva terorişti care s-au confesat că ar fi făcut parte din forţele musulmane bosniace în timpul războiului civil. De asemenea, ei au confirmat că aveau legături strânse cu Osama Bin Laden.

În 1997, au apărut o serie de informaţii care sugerau că o grupare teroristă, pregătită în Bosnia-Herţegovina, plănuia asasinarea Papei Ioan Paul al II-lea. Asasinatul era programat în septembrie 1997 la Bologna şi trebuia să fie realizat de un comando de 20 de terorişti de naţionalitate croată, bosniacă, tunisiană, algeriană şi marocană. Suportul logistic pentru grup era oferit de o reţea locală cu strânse legături cu organizaţia teroristă algeriană GIA. Serviciile italiene au descoperit ameninţarea la timp, pentru a aresta 14 membri ai celulei teroriste.

Osama Bin Laden era un nume des pomenit în acea perioadă?

Informaţia cea mai tulburătoare, poate nu pentru acel moment, când Bin Laden nu avea la activ atentatele teroriste cutremurătoare care au urmat, a fost în 1993, când s-a aflat că Ambasada Bosniei de la Viena se pregătea să-i ofere lui Osama Bin Laden un paşaport cu care acesta putea să intre când dorea în ţară. Nu a existat o confirmare că Bin Laden s-ar fi aflat vreodată pe teritoriul bosniac sau în Kosovo. În schimb, extrem de mulţi apropiaţi ai săi au activat intens pe perioada războiului din Bosnia-Herţegovina şi Kosovo. Spre exemplu, serviciile speciale turce, după arestarea lui Mehrez Audonija, care avea asupra lui un paşaport bosniac, au realizat că acesta era unul dintre asociaţii lui Bin Laden. Arestarea acestuia s-a produs după ce Interpolul dăduse un mandat internaţional, acuzându-l pe acesta că plănuieşte atentate pe teritoriul Italiei, fiind membru al organizaţiei teroriste algeriene GIA.»

Peremismul

«Peremismul, versiune sui generis a demagogiei justţialiste, accentuează rolul liderului providenţial ("salvatorul magic"). Faptul că Vadim este în fond un amestec burlesc de Csurka, Jirinovski, Le Pen şi Haider, mai degrabă decât o reîncarnare a unui Miloşevici ori Tudjman, nu schimbă esenţa problemei. Oricine a citit cu atenţie "România Mare" în ultimii 15 ani ştie că există un număr de teme recurente ce ţin de psihopatologia resentimentului politic (acuzat, şi nu întotdeauna fără motive, de corupţie şi iresponsabilitate); xenofobie militantă (în special antimaghiarism şi antisemitism visceral); rasism (referinţele insultătoare la adresa rromilor sunt elocvente în acest sens); dispreţ pentru partidele politice şi o simpatie nedisimulată pentru formule politice autoritare (Antonescu, Ceauşescu, Kim il-Sung, fiul acestuia, Saddam Hussein ş.a.m.d.); antioccidentalism, antiglobalizare şi, mai cu seamă, antiamericanism. Toate aceste obsesii revin, la fel de strident, în paginile cotidianului peremist "Tricolorul".»

(Dintr-un articol de Vladimir Tismăneanu; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Istoricul l-a dat în judecată pe primul ministru şi a câştigat procesul!

Premierul Călin Popescu-Tăriceanu a pierdut la Curtea de Apel Bucureşti procesul pe care i-l intentase fostul vicepreşedinte al Institutului pentru Memoria Exilului Românesc, istoricul Adrian Niculescu.

Acţiunea penală a fost declanşată în vara anului trecut, imediat după ce Tăriceanu l-a demis pe acesta din funcţie, printr-o decizie de revocare formulată la propunerea preşedintelui institutului.

Niculescu l-a dat în judecată pe şeful guvernului, motivând că Tăriceanu nu avea dreptul să-l destituie fără să prezinte clar motivele acestei măsuri, în condiţiile în care îndeplinea un mandat care urma să expire în 2008.

Istoricul cerea să fie repus în funcţie şi să i se plătească o despăgubire egală cu salariile şi celelalte drepturi de care ar fi beneficiat în funcţia de demnitate publică.

Prin decizia Curţii de Apel, cel puţin prima parte a doleanţelor lui Niculescu vor fi îndeplinite: decizia de revocare din funcţie a istoricului a fost anulată şi, implicit, şi cea de numire în locul lui Niculescu a actualului vicepreşedinte, Matei Cazacu.

"Este o dovadă că în România există o justitie independentă şi că se poate câştiga un proces împotriva primului-ministru", a declarat Adrian Niculescu, după aflarea sentinţei.»

(După o relatare de Mihai Mincan; în "Evenimentul Zilei", Bucureşti 2006)

Asociația „Bucureștenii anonimi"

«Mă duc până la un amic. Deşi stă aproape, iau şi maşina, s-o spăl în drum.

Urmăriţi-mă, va rog, următoarele minute.

Aproape de spălătorie, intru pe o străduţă neasfaltată. În mijlocul drumului e parcată o maşină mare şi scumpă (când am spus în mijlocul străzii, nu m-am referit la faptul că nu era parcată aproape de trotuar – era literalmente în mijlocul drumului).

Claxonez, dar proprietarul maşinii nu catadicseşte să apară.

În cele din urmă, mă strecor încet prin stânga.

Aproape trecusem, când omul apare liniştit, trece prin faţa mea şi dă să se suie în maşină. Cum nu mai avea loc să deschidă portiera, începe să gesticuleze, extrem de iritat de faptul că sunt un nesimţit şi nu mă dau înapoi, să plece el. Întrucât gesticula, îl lovesc cu maşina peste mână. Apucă să-mi dea un pumn în geam, după care îl văd în oglindă că fuge după mine. N-am oprit, mi-a fost de ajuns că l-am văzut că aleargă să-şi ceară scuze.

La spălătorie, îi las băiatului un bacşiş echivalent cu o treime din cât am plătit la casierie pentru spălatul maşinii.

Plec spre amic. La primul semafor, începe să plouă. Mizeria de pe plafon începe să se scurgă încet pe parbriz.

Ajung la amic şi parchez undeva în stradă. N-apuc să opresc motorul, că în dreptul meu opreşte o maşină roşie. Tipul lasă geamul jos şi–mi comunică faptul că m-am pus pe locul lui.

Deşi e în stradă şi, prin urmare, nu poate fi vorba de nici o parcare, îmi fac datoria şi-l întreb: "Aţi plătit locul asta?"

Tipul se uită la mine într-o dungă şi spune: "Dom'ne, te-am rugat frumos". Asta aşa e, când o să-mi dea nişte bocanci în gură o să fie perfect îndreptăţit să-mi reproşeze: "De ce nu ţi-ai luat, mă, maşina? Nu te-am rugat frumos, mă, tu-ţi paştele mă-tii?". Mă mut.

Ajung la amic. N-am ieşit din casă decât de 30 de minute şi am vrut deja să împuşc un om, să-i dau două palme altuia şi să-l dau cu capul de bordură pe un al treilea. Ar trebui să mă duc la un psiholog.

P.S. Mă întreb dacă nu există cumva organizaţia "Bucureştenii Anonimi", că m-aş duce şi eu. "Bună, sunt Iulius şi, de 5 ani, sunt bucureştean".

"Bună, Iulius", ar trebui să-mi răspunda corul. După care moderatorul, ca să-mi mai ridice moralul, l-ar ruga pe Andrei să-mi povestească experienţa lui. "Bună, Iulius. Eu sunt Andrei şi, înainte, eram şi eu bucureştean. Acum, de când sunt berlinez, sunt mult mai calm".»

(Dintr-un articol de Iulius Constantinescu; de pe Internet, 2006)

În străinătate, românii nu-și vorbesc nici la biserică

«La Berlin sunt, neoficial, peste o mie de români, dar, de teamă, ei nu-şi vorbesc nici la slujba de duminică.

Sunt puţine locurile străine unde semenii noştri îşi mai întind o mână de ajutor, iar capitala Germaniei nu e unul dintre acestea. La Berlin există o biserică ortodoxă românească, mai exact o capelă amplasată într-o locaţie închiriată de la nişte catolici. Biserica e deschisă duminica şi la câte o sărbătoare şi nici atunci nu e aglomeraţie. Deşi, neoficial, sunt peste o mie de români în Berlin, la slujba ţinută în limba română de un preot de-al nostru nu apar mai mult de 20-30 de oameni. Merg la biserică în fiecare duminică, dar nu vorbesc prea mult cu oamenii, pentru că se feresc. Fiecare evită să se apropie prea mult de teamă să nu-i ceară un serviciu sau să-i facă, ulterior, vreo problemă.

"Bună dimineaţa, bună ziua! Atât. E adevărat, mai e câte unul care e naşul altuia, dar în familie, niciodată nu se bagă cu cineva necunoscut", a explicat Beatrice, o studentă din România care învaţă de trei ani în Germania.»

(După "Libertatea", Buc. 2006)

Mirese la 9 ani

«Localitatea Râmnicelu, din Buzău, a înregistrat luna trecută un record de căsătorii. Din păcate, senzaţionalul nu constă în numărul nunţilor, ci în vârstele mireselor: între 9 şi 11 ani. Autorităţile buzoiene sunt îngrozite de ce se întâmplă în rândul rromilor din această localitate, iar primarul susţine că singurul lucru pe care l-a putut face a fost să interzică folosirea căminelor culturale pentru asemenea petreceri.

"Primarul din Râmnicelu ne-a sesizat că sâmbătă au avut loc 9 nunţi în care miresele erau minore. Am trimis imediat o echipă în localitate, însoţită de poliţişti, pentru a se face anchete. Am reuşit să găsim patru dintre fete, toate se aflau în casele soţilor. Ne-au spus că doar locuiesc acolo şi că dorm în pat cu soacra. În zonă, din păcate, avem frecvent astfel de situaţii. Luna trecută am dus la IML două fetiţe, de 8 şi 11 ani. Din fericire, actul sexual nu se produsese", ne-a spus Cecilia Manolescu, directorul general al Direcţiei Generale pentru Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Buzău.»

(Dintr-o relatare de Cătălin Lohan; în "Libertatea", Buc. 2006)

Domnu' Pleșu, de ce te dai la jumătate din deputații noștri din Knesset?

«Tranziţia e marea şansă a oamenilor de mâna a doua. Într-o lume aşezată, cu instituţii solide şi sobre, cu valori limpezi şi competenţe nemăsluite, asemenea oameni ar rămâne într-un sănătos anonimat. Ei profită însă de confuzia generală, pentru a-şi face un portret cât de cât plauzibil, pentru a se căţăra în atenţia publică, valorificând mici resurse de tenacitate şi tembelism. Uneori, ameţiţi de o nesperată notorietate, ajung să creadă ei înşişi în propria făcătură: se păcălesc singuri, îşi iau impostura în serios, nu mai ştiu cine sunt şi ce pot. Lipsiţi de însuşiri notabile, dar gata să mimeze orice dexteritate, inşii de care vorbim seamănă cu omul invizibil: nu pot fi percepuţi decât dacă le arunci pe umeri o haină de împrumut sau dacă îi tăvăleşti în vopsele groase. Altfel, trec neobservaţi, simpli purtători de tavă pe scena veacului.

Îi găseşti peste tot: în Parlament, în penumbrele aparatului guvernamental, prin judeţe, prin tot soiul de organizaţii zgomotoase şi obosite. Trăiesc din "relaţii", din accidente conjuncturale, din loialităţi şmechere, care nu uită să-şi ceară, la timp, răsplata. Din când în când dau lovitura. Se urcă în copac. Se zbenguie vesel, călcând peste răsaduri. Ar fi putut, dacă ar fi stat la locul lor, să fie prizabili. La o bere sau la o palincă, în vreun mic orăşel "de munte". Şi-au ieşit însă din fire şi au invadat spaţiul public, posturile de televiziune, instituţiile publice. Fac carieră. E musai, deci, să luăm notă de existenţa lor.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Băieții la Paris

«Nu cu foarte multă vreme în urmă, Franţa s-a confruntat cu o mişcare de protest extrem de violentă, cunoscută drept "revoluţia suburbiilor". Astfel că, în prezent, autorităţile franceze sunt cât se poate de atente cînd se pune problema vreunei intervenţii mai energice în aceste zone care mustesc, pur şi simplu, de imigranţi ilegali. Totuşi, recent, forţele speciale ale poliţiei au efectuat o razie-fulger în tabăra ţigănească de la Limeil-Brevannes, aflată în suburbia pariziană Val-de-Marne. "Mascaţii" au reuşit reţinerea a nu mai puţin de 18 membri ai uneia dintre reţelele de hoţi care terorizează în ultimul timp cartierele selecte ale Parisului. Numai că, surpriză, întreaga bandă nu a putut fi arestată, ci doar internată într-un centru de minori. Căci toţi aveau doar între 10 şi 14 ani şi erau copiii unor rromi din, bineînţeles, România.

În ultimii ani, Franţa păruse că a reuşit să scape de obsesia aşa-numitei "mafii ţigăneşti". Şi asta după ce, în perioada 1990-1998, cetăţenii români aparţinînd respectivei etnii făcuseră legea nescrisă a străzii, devenind cea mai temută grupare străină ce acţiona pe teritoriul francez. Numai că, după ce autorităţile de la Paris au declanşat un adevărat val de expulzări, lucrurile păreau să fi intrat în normal.

Acum, însă, Parisul este din nou terorizat de hoţii mioritici a căror vîrstă nu depăşeşte, de multe ori, nici măcar zece ani. Iar în fiecare dimineaţă, din suburbii se revarsă către capitala Franţei sute de micuţi plecaţi la produs şi care iau cu asalt în special cartierele selecte, mijloacele de transport în comun şi cafenelele de lîngă celebrele obiective turistice. Căci, după cum declară unul dintre "mentorii" copiilor, "dacă tot sunt la produs, barem s-o pună acolo unde e loc, unde e plin de turişti care tot umblă cu niscai euroi pe ei. Aşa că puştii operează în găşti, câteodată sunt şi 30 deodată pe fraier. Se fac ca şi cum ar fi cu excursia de la şcoală, îi înconjoară pe ăia de i-au ginit şi îi fac. Sau, pur şi simplu, le smulg telefoanele sau genţile şi o rup la fugă. Oricum, deja o au pe meserie, că doar au avut de unde să înveţe şi acum, la 10 ani, sînt tocmai buni de ciordit. Şi chiar dacă îi prind, tot nu este nici o belea, că nu poate să îi aresteze. Îi internează într-un centru, îi ţine mai ceva ca la hotel, între o lună şi şase, fac cu ei şi cursuri de franceză şi le dau drumul".

În mod normal, poliţiştii încearcă să dea de urma celor care trimit copiii la furat, ceea ce pare totuşi foarte greu de realizat. Căci aceştia se ascund în suburbii, în special în Val-de-Marne, nu apar niciodată în oraş, nu operează ei şi marfa o iau de la micii ciorditori doar noaptea, în locuri cît se poate de dosnice.

Totuşi, în disperare de cauză, s-a început vânătoarea capilor acestor reţele care au băgat spaima în parizieni şi în cluburile frecventate de români. Numai că, după cum declară, sub protecţia anonimatului, body-guard-ul unui astfel de club, un fost sportiv de performanţă, "totul este în zadar. Au început să apară poliţişti şi să pună întrebări, dar sunt pe un drum greşit. Pe aici vin doar băieţi din lumea bună, chiar dacă au alte combinaţii, pe când, din câte am auzit şi eu, ăştia sunt ţigani d-ăia cu pălării, n-au nici o şmecherie în spate. Dar uite că fac o grămadă de bani. Sunt de prin Alexandria, Ialomiţa, Giurgiu şi aduc aici copii de la ţară. Problema e cum reuşesc să bage în Franţa atâtea sute de copii, că până acum nici unul dintre puradeii săltaţi de Gardă nu aveau acte în regulă".»

(Dintr-o relatare din "7 plus", Bucureşti 2006)

Criză de călugări

«Se constată o anumită scădere a numărului candidaţilor la călugărie, mai ales pentru că tinerii pleacă în străinătate", a afirmat Înalt Prea Sfinţia Sa Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei. Declaraţia a fost făcută cu ocazia prezentării bilanţului activităţii Arhiepiscopiei Iaşiului pe anul 2005. O analiză a vieţii monahale din Arhiepiscopia Iaşiului pe ultimii opt ani arată o scădere constantă a numărului de monahi şi monahii (călugări şi călugăriţe). Dacă în 1997 erau înregistraţi 2.258 de "vieţuitori" în mânăstirile şi schiturile din Arhiepiscopia Iaşiului, în 1998 erau 2.010 călugări şi călugăriţe, ajungând ca în 2005 să existe doar 2.000 de monahi şi monahii. La unele mânăstiri s-a înregistrat chiar înjumătăţirea numărului de călugări. Cifrele din arhiva Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei arată că tot mai puţini tineri aleg calea monahală. Anul trecut au fost hirotonisiţi doar 69 de preoţi, în condiţiile în care în Iaşi există 1.185 de parohii, dintre care 251 sunt încă vacante.»

(După "Cotidianul", Buc. 2006)

Lumea de dincolo de Chitila

«Un exerciţiu banal: răsfoitul presei cotidiene româneşti paralel cu ziarele occidentale. Experimentul dă naştere unui frison care zgâlţâie serios imaginea despre viaţă şi lume a oricărui individ matur.

Cu excepţia nenorocirii de la 11 septembrie 2001 sau a invadării Irakului de către trupele anglo-americane, nu-mi amintesc, bunăoară, ca presa din România să fi acordat spaţii, pe prima pagină sau în deschiderea jurnalelor de ştiri, unor evenimente din actualitatea externă. Cu mici excepţii, gazetele noastre nu alocă mai mult de o pagină întâmplărilor de dincolo de graniţe, iar în jurnalele de ştiri televizate ori radiodifuzate, rubrica "ştiri externe" este, adeseori, doar bifată. Oricum, de cele mai multe ori, încape rutina ştirilor despre Orientul Mijlociu, Irak sau Afganistan şi, din când în când, ceva despre UE. Şi gata. China, Japonia, Rusia par să nici nu existe.

Avem, în schimb, spaţii largi, rubrici chiar, dedicate unor nimeni. Se scrie şi se vorbeşte mult despre nimic. Dacă tuşeşte Tăriceanu e cap de ziar. Dacă strănută Băsescu, avem ediţie specială la ştiri. Cu un aplomb suspect, transformăm orice banalitate în eveniment naţional şi avem, apoi, parte şi de nenorocirea unor discuţii nesfârşite despre nimicuri şi neica-nimeni.

Banalitatea ridicată la rang de eveniment. Drama unor redacţii disperate că n-au ce pune cap de ziar în zilele în care nu se rupe coaliţia sau nu face Patriciu încă un drum la Parchet. Tristeţea unei ţări care nu vede, prin ochii presei, decât foarte puţin dincolo de Carpaţi şi gustă foarte mult din zeama reîncălzită a unor pseudoevenimente naţionale.»

(Din articolul "Micuţisme" de Robert Turcescu; în "Dilema", Bucureşti 2006)

Sunt în maşină şi vreau pipi. E o întrebare: cum mă descurc?

«Un fior în trup, o certitudine: vine pipiul peste tine şi tu eşti la stop pe Mărgeanului sau pe Victoriei. Mai ai cinci minute teoretic până la birou sau până acasă, până undeva cu veceu. Dar eşti în maşină şi în coloană şi în, gura mă-sii, boul ăla din faţa ta nu a înaintat deloc. Zaci năpădit de instinct. Întâi, dai drumul la radio, sonorul să-ţi ia din cap problema cea lichidă. Te foieşti în scaun din motive pipiare, când Năstase e anchetat de PNA. Îţi strangulezi sexul, te aşezi pe el, când cincizeci de inşi cad cu un avion şi praf se fac. Ce dracului nu se face verde? E verde! E verde şi începi să claxonezi ca un dement că ăla din faţă a adormit. Şi trec secunde în care laşi în haos povestea de sub centură. Eşti victorios! Uite, vezi clădirea în care eşti om, nu mai eşti animal. Dar se pune alt stop. Eşti aşa de aproape de WC-ul salvator, tu general-manager, tu, milionar, tu şofer, încât prevezi gesturile: "salut", "salut", "salut", "vorbim puţin mai târziu" şi uite, uite, o gagică bună! Uite, uite, pisoarul! Auzi cum un om de afaceri a murit din mușcătură de câine și urli: pipiiiiiii! Cine să te audă? Ești închis în mașină! Nu poți să o lași pe stradă, în trafic și să pleci. Te omoară ăl mare al tău! Și ce faci? Înjuri și joci pe scaun! Dai drumul unui jet mic și curge pe cracul pantalonilor de jdemilioane și spui gata, am rezolvat-o. Dar răcoarea de pe crac îți face mai rău. Urăști lumea, ți se întunecă cerul. Stopul e creația diavolului, coloana de mașini e a nenorociților ce nu se mai satură de mașini. Cine îți conduce mașina acum? Sexul conduce mâinile pe volan. Da, da, el și o clipă, în care în mă-sa nu se mai schimbă stopul, vorbești cu sexul și îi spui ce tare e, ce neînfricat e el. Îi promiți blonde, brune. Of, nu mai poți! Nu ai loc de parcare! Vaca aia de la contabilitate și-a pus mașina pe locul tău! Bă, pe DN1 dacă erai! Pe DN1, vii de la Sinaia și oprești din croaziera ta cu 180 pe oră și urinezi pe frumusețea de mac pe care îl va culege vreo romantică peste o oră, sau pe grâul din care se face pâinea pe care tu o bagi la toamnă în gură. Oh, da, DN1, drumul pipiurilor ce coboară de la munte. În plin oraș nu ai unde parca pentru un veceu. Sexul te face, degeaba ai creier și ai reușit în viață. Traficul infernal te umple de pipi. Uite, parcare! Dar pe parcare stă scris că e rezervată, dă-o dracului, nu ai ce face! Abandonezi mașina și fugi! Fugi! Fugi! Nu poți face la gard. Legea morală și pipiul sunt în tine. Fugi pe scări, fugi, te salută secretara, cea mai apetisantă femeie de pe planetă, dar tu urmezi o idee fixă, ce poate recrea lumea de o eliberezi. Și, gata, apeși pe clanță și descoperi un adevăr fundamental: "momentan serviciul apelat este ocupat".»

(Dintr-un articol de Eugen Istodor; în "Dilema veche", București 2006)

Actori la licitație

«Actriță de 25 de ani, studii superioare de specialitate, specializare la Paris, roluri principale în premierele ultimei stagiuni a Teatrului Național din Cluj – un milion de lei (vechi, n.n.). Cine oferă mai mult?" Ca la orice licitație, cei prezenți nu se lasă mult invitați și plusează cu zel. Un poet hâtru și ziarist virulent își umilește concurenții, anunțând că plătește direct în valută. Atmosfera este animată. În continuare sunt scoși la vânzare doi regizori, un scenograf, încă niște actori, decorurile unui spectacol și, în cele din urmă, însuși Teatrul Imposibil, compania privată inițiatoare a acestui spectacol tragicomic.

Simulacrul de licitație, derulat cu puțină vreme în urmă, nu a fost altceva decât un strigăt disperat al unei inițiative culturale private, pe cale să se sufoce din cauza lipsei acute a suportului financiar. Proiectul, gândit în urmă cu un an, viza organizarea la Cluj a unui Festival Experimental de Teatru. Și cum făgăduințele de sponsorizare fuseseră generoase, invitațiile au fost lansate la timp și numeroase trupe din Europa, dar și din SUA sau Columbia s-au grăbit să-și anunțe participarea cu o incredibilă ofertă de spectacole. Surpriza a fost că, doar cu patru săptămâni înaintea gongului inaugural, s-a constatat că vistieria organizatorilor era la fel de goală ca în momentul lansării ideii. Nici una dintre vorbele frumoase rostite la demararea proiectului nu fusese respectată. Festivalul părea compromis, Clujul cultural nu era capabil să-și onoreze promisiunile. În disperare de cauză, echipa Teatrului Imposibil a apelat la soluția "de criză" evocată la începutul acestor rânduri: licitația-parodie, care a reușit să bulverseze tabieturile oficialităților locale. Efectul a fost cel scontat: Consiliul Municipal, convocat în sesiune de urgență chiar în după-amiaza respectivă, a votat milioanele necesare desfășurării Festivalului.

Happy-end? Da, dar unul otrăvit de umilința gestului de a-ți scoate la vânzare, fie ea și simulată, proprii actori și regizori. Un mult prea ridicat preț al succesului...»

(Dintr-un articol de Radu Constantinescu; în "Ziarul de Duminică", București 2006)

De pe Internet

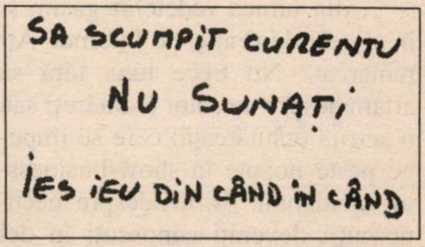

SA SCUMPIT CURENTU
NU SUNAȚI
IES IEU DIN CÂND IN CÂND

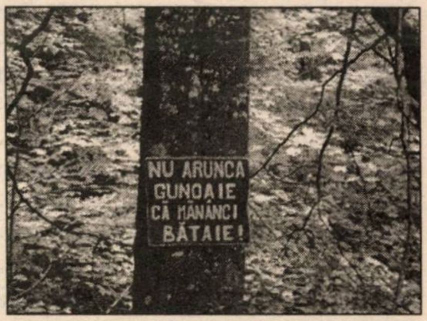

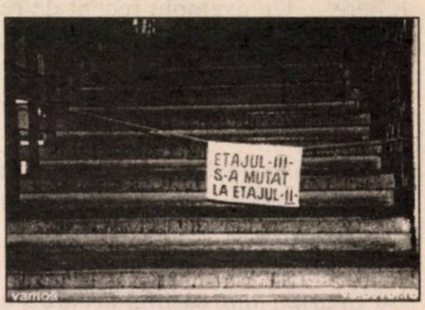

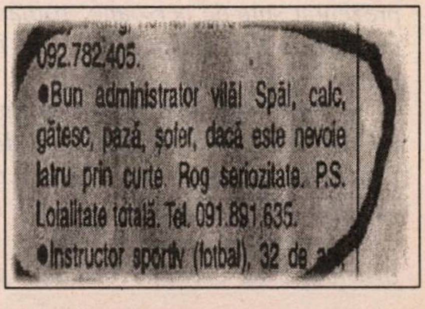

092.782.405.
●Bun administrator vilă! Spăl, calc, gătesc, pază, șofer, dacă este nevoie latru prin curte. Rog seriozitate. P.S. Loialitate totală. Tel. 091.891.635.
●Instructor sportiv (fotbal), 32 de

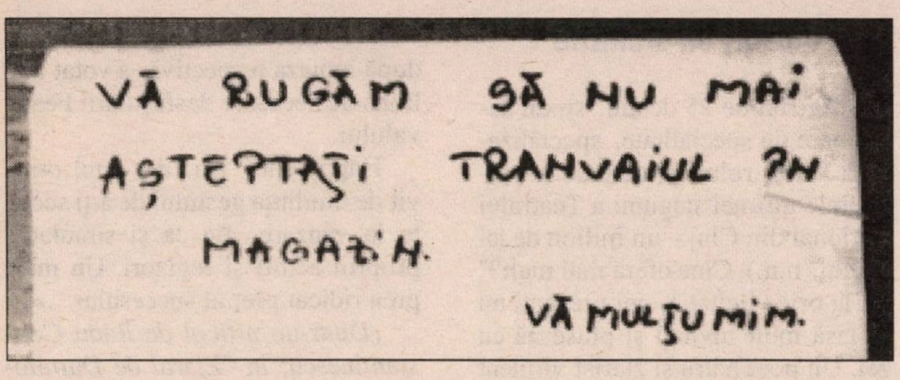

VĂ RUGĂM SĂ NU MAI AȘTEPTAȚI TRANVAIUL ÎN MAGAZIN.

VĂ MULȚUMIM.

(Culese de dr. Harry Wassermann, Tel Aviv)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor găsim și în ziarele de tiraj și pe Internet. Ați remarcat? Nu trece luna fără să aflăm despre un actor (cântăreț) sau o actriță (cântăreață) care se impune peste noapte în show-business-ul occidental. Știrile despre necunoscuții deveniți cunoscuți în doi timpi și trei mișcări sunt niște banalități. Dar – atenție! – ați mai remarcat că în majoritatea, dacă nu chiar în marea majoritate a cazurilor, aceste revelații sunt de sex feminin? Numărul domnișoarelor cu talent și alte însușiri care *învin*g este mult mai mare decât al persoanelor de sex masculin care fac pe bărbații neamului și-și pierd vremea la o bere... Un exemplu recent de reușită este acela al anonimei (până mai ieri) **Florina Petcu,** despre care ne vorbește Ioana Pintilie, pe Internet:

«Florina Petcu o interpreteaza pe Ilina Miritia în „Inside Man“ (Omul din interior), un film ce a avut premiera în martie.

În urma unui casting la care s-au prezentat sute de persoane, românca Florina Petcu a primit un rol în filmul „Inside Man“

„Inside Man“ este povestea unui jaf perfect care se lasă în cele din urmă cu luare de ostatici. Intervenția unui polițist negociator duce la complicarea lucrurilor. Filmul are o distribuție de excepție în care, pe lângă numele celebre ale lui Denzel Washington sau Jodie Foster, a fost inserat si cel al unei românce. Florina însă nu este la prima experiență de acest fel. Ea mai jucat în filme, piese de teatru și producții TV peste Ocean. De asemenea, activează și ca dansatoare. Ea a urmat cursurile unei reputate școli de dans de pe Broadway. Florina a debutat în lumea showbiz-ului înainte de a se stabili în Statele Unite. A participat la două proiecte ale posturilor de televiziune Tele 7abc și TVR 1, asta fiind rampa de lansare. În SUA, a colaborat cu CBS, Universal Productions și Baez Entertainment, a jucat în diverse piese la teatrele newyorkeze și s-a remarcat ca fotomodel. Cel mai important proiect de până acum însă este de departe „Inside Man“.

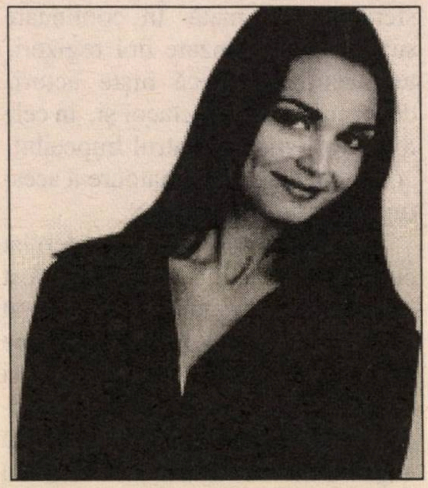

Florina a început să practice kick-boxing-ul din plăcere în urmă cu trei ani. Acum însa se antrenează cu profesioniștii din New York pentru a le ține piept rivalelor care o provoacă. Prima competiție a avut loc recent, iar românca a luptat cu o profesionistă care are deja șapte lupte la activ.

Actrița Florina Petcu vrea să-și păstreze numele, chiar dacă în Cetatea filmului se obișnuiește să-ți alegi un nume de scenă, ușor de reținut, cum a făcut o altă română ajunsă la Hollywood: Monica Bârlădeanu, Dean pentru americani.

Actrița ne-a povestit ce s-a întâmplat pe platoul de filmare, unde a avut șansa de a lucra alături de Jodie Foster, Clive Owen și Christopher Plummer.

Florina i-a fost recomandată lui Spike Lee după ce a apărut într-un film de scurt-metraj. "Am trecut de patru audiții până când mi s-a oferit rolul. Am avut plăcerea să îi cunosc pe toți acești mari actori înainte de filmări și chiar să petrec ceva timp cu ei. Aș menționa că Clive Owen a venit la fiecare vizionare pe care Spike a ținut-o pentru actori, chiar dacă putea viziona filmele oricând dorea. Scena mea este cu Denzel Washington și Chiwetel Ejiofor. Am repetat cu Denzel puțin înainte. Ne-am jucat pe text. Îi place să improvizeze și multe momente interesante au ieșit chiar pe parcursul filmării", ne-a spus Florina.

Rolul albanezei i-a adus o altă ofertă, de data aceasta într-un film de Barry Alexander Brown, un bun amic al regizorului Spike Lee și colaborator la multe dintre peliculele acestuia: "Barry m-a sunat la câteva luni după ce am filmat "Inside Man". Căuta o actriță care să vorbească limba turcă. Am studiat rolul și am învățat replicile în turcește în doar câteva zile. După o săptămână mi-a oferit rolul. Filmul se numește "Last Looks" și descrie aventurile unor actori care merg în Turcia să filmeze, dar mor pe rând *în diverse accidente. Eu joc rolul unei actrițe din Turcia care speră să iasă din anonimat".»*

Referindu-se la Florina Petcu, criticul de film new-yorkez Lingster anunță că a descoperit o adevărată "Wonder Woman". «Dacă ați petrecut ceva timp aici în ultimii cinci-șase ani – scrie el – ați observat probabil că New-Yorkul este plin de fete românce frumoase. Majoritatea vorbesc o engleză perfectă, cu un accent à la Sofia Loren – aș sta să le ascult cât e ziua de lungă! Și dacă ați văzut "Inside Man", ați observat-o fără îndoială pe frumoasa Florina Petcu furând spectacolul în rolul Ilinei, superba traducătoare albaneză care fumează țigară de la țigară și acumulează amenzile de parcare. Petcu este una din acele minunat de frumoase și feminine românce care s-au stabilit la New York în anii din urmă și este o actriță extrem de talentată.»

■ Se pare că ultima modă printre cântăreți și foto-modele este, cum precizează revista "Star", "trecerea iubitelor de la un băiat la altul". Începutul l-a făcut, dacă înțelegem bine, numita **Gina Pistol,** lansată prin nudurile publicate în lunarul "Playboy". Ea era combinată cu tânărul artist Codin și, într-un moment când lucrurile începuseră să scârțâie, vrând să-l facă gelos pe cetățean, a trecut în patul cântărețului Nicola (cel mai bun prieten al lui Codin). La rândul ei, fosta amică a lui Nicola s-a mutat la... ș.a.m.d.

Star
Raport

Gina Pistol

■ O altă modă care bântuie printre starurile epocii de tranziție o constituie aflarea arborelui genealogic; dar nu așa, ca tot omul, până la stră și stră-străbunici, ci până în adâncurile timpurilor. Amatorii apelează pentru aceasta la revista americană "National Geographic". O primă surpriză: frumoasa **Andreea Raicu** a aflat că strămoșii ei au venit din... Africa. Departe de a tăcea din gură, prezentatoarea a lansat știrea cu tam-tam.

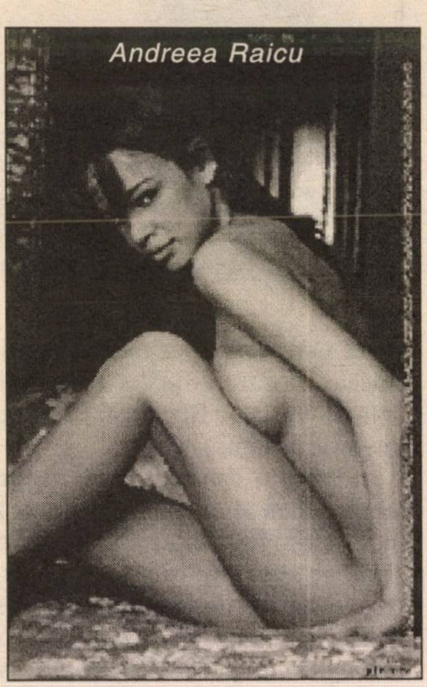

Andreea Raicu

■ Una din cele mai frumoase cântărețe ale momentului este **Cristina Rus,** din trupa "Blondy". Trupul ei face furori și – după ce a refuzat diferite propuneri de a poza goală – tânăra blondă s-a lăsat (contra unei sume onorabile) fotografiată pentru coperta lunarului "High-life". Combinată cu cântărețul Călin (din trupa "Desperado"), Cristina a mărturisit că apariția ei în costumul Evei i-a adus o mulțime de propuneri. De toate felurile. «O femeie – spunea ea – mi-a făcut avansuri, dar această "idilă" s-a stins înainte ca să se înfiripe. La fel cum multe altele primite din partea bărbaților s-au stins încă de la telefon.» E clar. Călin n-are nici un motiv să fie desperado.

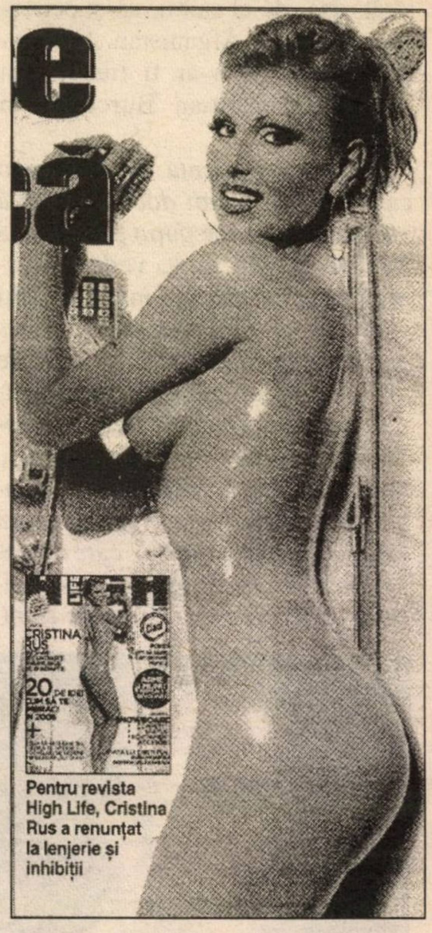

Pentru revista High Life, Cristina Rus a renunțat la lenjerie și inhibiții

Cristina Rus

■ Unde își petrec concediul animatoarele TV cu nume și bani? Pe Coasta de Azur, la Las Vegas, în Hawaii (ca să crape madam' Popescu... sau Goldenberg). **Mihaela Rădulescu,** vedeta Antenei 1, a hotărât, așa, de-al naibii, să-și petreacă vacanța în Afganistan. Fiți sinceri, ideea nu v-ar fi trecut prin cap. Scrie Cristian Burcioiu, în "Libertatea":

«Dura experiență irakiană prin care a trecut acum două luni nu a speriat-o câtuși de puțin pe Mihaela Rădulescu. Mai mult, vedeta Antenei 1 și-a luat din nou inima în dinți și, chiar cu riscuri enorme, a pus piciorul într-o altă țară măcinată de războaie. Cinci zile, la capătul cărora am zburat până în țară vreo 16-17 ore la bordul unui avion militar, m-am aflat la Kandahar, în Afganistan, alături de realizatoarea "Duminicii în familie", care se pare că și-a făcut un obicei în a-și petrece concediile de odihnă pe front.

Mihaela Rădulescu

Mihaela a "comis-o" iar ... pentru a realiza un alt documentar despre militarii români care luptă în Afganistan. Chiar dacă de curând a ajuns pe masa de operație din cauza unei sarcini extrauterine depistate în ultima clipă, starea sănătații nu a împiedicat-o pe divă să se "înarmeze" cu o cameră profesională de filmat, câteva zeci de casete video și un aparat foto și să o pornească spre ținuturile în care oamenii au uitat de mult ce înseamnă pacea. În deșertul mărginit de munți stâncoși, Mihaela a surprins imagini documentare despre războiul a cărui flacără este întețită de teroriștii lui Osama Bin Laden.»

JASMIN Ofra Haza a României

■ Ofra Haza nu mai este, din păcate, printre noi, dar ea reînvie într-un fel la... București, sub numele de Jasmin.

«Singura dansatoare de muzică orientală cu studii în domeniu de la noi – citim în lunarul "Story" – *Jasmin, se apucă de cântat. După ce a primit mai multe propuneri de a se lansa în muzică, blonda a decis să meargă la un profesor de canto care să-i spună concret dacă are abilități în acest domeniu sau nu. După ce și-a testat vocea și a constatat că poate fi o bună cântăreață, Jasmin s-a pus pe treabă. Ea va cânta un* **dance** *cu influențe orientale, în genul celebrei Ofra Haza.»*

ZISE...

"Președintele iranian Ahmadinejad nu a lansat niciodată vreo amenințare la adresa altor țări".

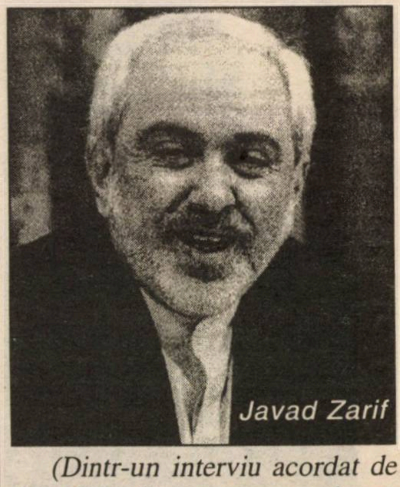

Javad Zarif

(Dintr-un interviu acordat de Javad Zarif, reprezentantul permanent al Iranului la ONU, ziaristului Malcolm Beith, de la "Newsweek", SUA, 2006)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

A fost inginer. Și, renunțând la hidrocentrale, a devenit romancier

De vorbă cu scriitorul Norman Manea

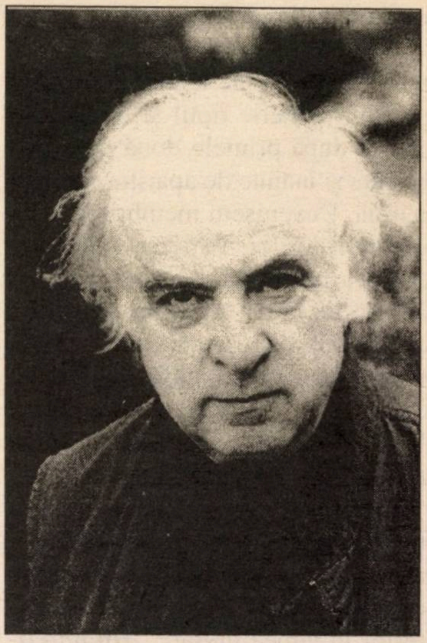

Norman Manea

Radu Hervian: *În dorința de a fi măcar parțial diferit de tonul altor interviuri, aș vrea să încep prin a te întreba ceva despre inginerul Norman Manea. Pasiune sau nevoie?*

Norman Manea: La 18 ani, ambele aceste noțiuni – pasiunea și nevoia –, ca și multe altele, trebuiesc privite cu circumspecție. Interferează, mai întotdeauna, cu iluzii, convenții sociale, naivitate, modă, prostie. Am terminat, la Suceava, liceul, în 1954, cu "diplomă de merit", care îți dădea dreptul, atunci, să intri la orice facultate fără examen. Deși eram cel mai bun la limba și literatura română, nimeni nu se aștepta să urmez filologia sau ceva asemănător. Era perioada unei literaturi oficiale stupide și mincinoase, sufocată de clișee. Din fericire (sau nefericire), eram foarte bun și la matematică. În clasa noastră, singurul care alesese filologia (candidați puțini la admitere) era un elev slab la toate materiile, care nu ar fi putut intra în altă parte.

Eram într-un liceu de băieți... trebuia să te arăți bărbat! Lumea se aștepta să urmez medicina, am ales hidrotehnica (spectaculoase "baraje" promovate de emblema noii epoci) și anume la București. Majoritatea colegilor plecau la Iași, unde și familia mea insistase să studiez ("mai aproape de casă" – exact ceea ce nu voiam). Părinții erau mulțumiți de orice profesie "protectoare", fără să știe prea bine ce înseamnă alegerea mea, cum nici eu nu aveam cum ști... La noi în casă, tata povestea adesea cu admirație despre inginerii cehi și italieni veniți, înainte de război, la fabrica de zahăr unde lucra. Puteam vedea, în juvenila confuzie, o dorință de a depăși secretele sensibilității-vulnerabilității literare ("feminine" le-am putea numi), ca și speranța de a fi scutit, printr-o profesiune concretă, utilă, de papagaliceala politică de care mă despărțisem și la care eram decis să nu mă întorc!

Am înțeles mai bine tâmpenia opțiunii mele după vreo doi-trei ani, când am și vrut, de altfel, să mă retrag de la facultate.

Tinerețea studențească ar fi fost, cu siguranță, mai interesantă, mai pasionată, mai fericită între cărți de literatură (pe care a trebuit să le descopăr singur în bibliotecile bucureștene) și între viitorii literați (pe care hazardul mi i-a trimis, totuși, în cale, deși cu întârziere). Faptul că am fost departe de lumea literară nu este, însă, o pierdere, cred.

R.H.: *În ce împrejurări ai luat hotărârea de a părăsi lumea tehnică și de a te avânta în cea literară? Cine ți-au fost idolii, mentorii, cine te-a influențat, cine te-a încurajat? A existat un anume "Nestor"?*

N.M.: Literatura m-a însoțit și când practicam, în lehamite, ingineria, și înainte. M-am avântat apoi în practica literară, doar în sensul că mă chinuie cu pasiune, uneori mă și bucură, bucurii scurte, urmate iar de tensiunea începutului perpetuu. Dar să revenim la preliminarii.

Studiul universitar a devenit curând silnic. Un coleg și bun prieten al acelor ani, azi în Israel, încerca să-mi aline accesele de disperare și neputință. Ar avea multe de povestit. Am terminat, totuși, facultatea (o facultate grea; dintre cei vreo 120 de studenți în primul an, doar 27 au absolvit!), am devenit inginer, am lucrat pe șantier, în proiectare, în cercetare și paradoxal, am și avansat, pe scara profesională, ca într-un mimetic și tenace exercițiu de supraviețuire, greu de înțeles retrospectiv. Iată, am uitat totul, fericit să uit; nu aș mai ști să calculez un deversor, o conductă, să nu mai vorbim de baraje. Parcă a fost în altă viață, a altcuiva, deși mie mi-a irosit anii și clipele. Asta nu înseamnă că nu am întâlnit, datorită ingineriei, oameni interesanți, că nu mi-a disciplinat gândirea, că nu m-a pus în fața unor situații de viață concrete și instructive, pe care altminteri nu le-aş fi cunoscut.

După aproape 15 ani de izbutită teatralitate "în ale tehnicii", am ieşit din inginerie tiptil şi treptat, în 1974, după primele două cărţi publicate şi înainte de apariţia celei de a treia. Devenisem membru al Uniunii Scriitorilor. Timorat de incertitudinea materială care mă aştepta, am apelat la un semi-truc medical, ca să-mi protejez, cât de cât, existenţa. Cel care mă lansase, cu mare entuziasm, în 1966, a fost Miron Radu Paraschivescu. În acelaşi timp, m-a publicat şi S. Damian, în "România literară". Eram deja prieten atunci cu Virgil Duda, şi Lucian Raicu şi Sonia Larian. Relaţiile de amiciţie aveau să se extindă ulterior în lumea literară. Am întreţinut relaţii afectuoase cu mulţi scriitori români, pe unii i-am şi evocat în "Plicuri şi portrete", despre care Matei Călinescu scria recent că ar fi unul dintre cele mai bune volume ale mele. Prietenia a ocupat, dintotdeauna, un loc important în viaţa mea.

R.H.: *Temele majore din scrierile tale, Holocaustul experimentat pe propria piele în Transnistria, urmat de mai toate fazele dictaturii comuniste din România, sunt atacate cu aceeaşi pasiune. Ştiu, una e de natură rasială, iar alta, politică. Dacă ai încerca totuşi să compari mere cu portocale, crezi că există o diferenţă calitativă a ororii între cele două sau numai una bazată pe definiţie?*

N.M.: Am răspuns adesea la această întrebare, n-aş vrea să mă repet. De la prăbuşirea comunismului european, multă lume pare gata să dezbată chestiunea. În România, intelectualii de elită, agasaţi de atâtea scrieri şi dezbateri despre Holocaust, s-au referit, nu o dată, cu sarcasmul previzibil, la "monopolul evreiesc al suferinţei"... Nu la Isus se gândeau.

Ca să simplific răspunsul, aş spune că dincolo de asemănări şi deosebiri (multe şi unele şi altele), diferenţa dintre o ideologie şi un sistem prin definiţie criminal, ca cel nazist, şi unul care se proclama justiţiar, egalitar, progresist, internaţionalist, umanist, fiind, însă, în esenţă, gata de orice crime contra oponenţilor şi chiar a suporterilor, ipocrizia şi corupţia în cel de-al doilea permit, totuşi, uneori, ajustări, complicităţi, compromisuri, imposibile în primul. A contat şi faptul că sistemul comunist a avut o viaţă mai lungă, a avut timp să îmbătrânească şi să-şi adâncească degenerarea. Nazismul, învins prin război, nu prin implozie internă, a rămas mai "pur" odios. Dar Coreea de Nord, astăzi, nu este oare "pură"? Ca să revenim la "monopolul suferinţei" (pe care ar fi timpul poate să-l cedăm altora), pentru evrei comunismul a reprezentat, mai ales în ţări antisemite, o naivă atracţie firească, deşi doar o mică parte a populaţiei evreieşti a văzut în comunism salvarea. Nazist, în schimb, nu puteai deveni ca evreu nici dacă ai fi vrut, soarta îţi fusese de la început definită de "Mein Kampf"-ul Führerului.

R.H.: *Te-ai considerat tu însuţi, vreodată, dizident? Spun "tu însuţi" deoarece titlul aducea cu sine o anumită glorie purtătorului, dar şi anumite probleme.*

N.M.: Nu, nu m-am considerat dizident. Mai curând, "outsider". Ar fi multe de spus despre dizidenţa românească, nu vreau să intru acum în acest subiect. Am menţionat în articole şi în cărţi că nu am fost dizident. Nici membru de partid nu am fost, ca unii dintre ei. Am încercat, pe cât s-a putut, să fiu eu însumi, să-mi păstrez, cât se putea, integritatea. Cât se putea... căci perfect inocent şi înger nu putea fi nimeni. Însuşi aerul pe care îl respiram era viciat de minciună şi suspiciune şi frică.

R.H.: *Scriitorul susţine în general că rămâne prizonierul limbii sale în condiţiile exilului. Care este condiţia reală a scriitorului exilat? Poate deveni el faimos prin traduceri?*

N.M.: Nu sunt doar un scriitor "în traducere", ci şi unul considerat "dificil", ceea ce îngreunează şi mai mult situaţia. Scriitorii faimoşi au devenit astfel prin traducere, prin difuzarea opiniei dincolo de propria lor ţară şi limbă. Noi i-am citit pe marii scriitori, în general, în traducere.

Traducerea, chiar reuşită, este o "adaptare" la alt lexic, deci altă cultură, alt mod de gândire, până la urmă. Textul se translează, migrează spre alt tărâm lingvistic şi, astfel, nu numai lingvistic. Ce să mai spunem despre dubla sau multipla migrare, traducerea dintr-o altă traducere? Una din cărţile mele în engleză a fost tradusă din franceză. Cele două cărţi apărute în ebraică sunt traduse din engleză. Limba iniţială a textului, româna, a rămas suspendată în necunoscut, ca un reper invizibil, abstract. Cât de mare este distorsiunea, cât de grave pierderile, cât de corupte înţelesurile sau stilul? Traduttore traditore... Şi totuşi nu există altă cale de a trece dincolo de limitările limbii proprii, cu inevitabilele şi adesea insuportabilele imperfecţiuni. S-a scris că recenta traducere engleză din Thomas Mann a transcris "în sfârşit" ironia sa. După sute de ediţii anterioare, milioane de exemplare anterioare...

Scriitorul rămas în ţara sa şi tradus în alte limbi, fericit de această şansă, nici nu este neapărat preocupat de calitatea acestor traduceri, îi ajunge palmaresul în sine. Pentru cel exilat, traducerea este chiar cartea sa de vizită. Situaţia sa s-a simplificat şi complicat în acelaşi timp. Aflat deja "în afara" ţării şi limbii sale, a dobândit cele câteva avantaje și multele dezavantaje care decurg din identitatea sa zdruncinată, fluidizată, hibridă. Este, de fapt... nicăieri. Scrisul continuă cu mari dificultăți în exil. Mă refer la cele interne, intime, nu doar la cele sociale, deloc puține. Dar exemple de scriitori care și-au câștigat faima în exil prin traduceri există: Kundera, înainte de trecerea la limba franceză, Danilo Kis, Bunin, Milosz, Goytisolo, Cortazar, destui alții, și mai ales Isac Bashevis Singer, care avea însă avantajul că nu și-a pierdut țara, nici limba, nici nu era în exil, ci reprezenta exilul însuși, exilul milenar. Solul său de inspirație, iudaitatea și idișul, Talmudul și istorisirile hasidice le purta cu el și în el și i-ar fi întreținut scrisul oriunde.

R.H.: *După Transnistria și Gulag, care este proporția de optimism în întreprinderile tale zilnice, fie legate de scris, fie de cariera de educator, fie chiar în viața ta personală?*

N.M.: Trăind în țara optimismului, poate am ameliorat câte ceva din pesimismul meu funciar... Am găsit, în pesimism, mereu, o forță de rezistență mai puternică și mai profundă decât copilărescul și vitalul optimism. De altfel, ca pesimist nu poți avea decât surprize plăcute. Sigur, plătești un preț mai mare, dar asta nu-i deloc dezonorant. Paul Georgescu încerca să mă încurajeze spunând că dintotdeauna au fost unii care au trebuit să plătească mai scump prețul de intrare la circ: nu te întrista, ești printre aleși dacă poți plăti prețul. Transnistria și Gulag și celelalte etichete ale bazarului de "dezbatere" actual? Nu e neapărat nevoie de ele pentru ca privind în jur la demența fanatismului religios și a terorismului islamic, la noua față a plutocrației americane și mondiale, la autoritarismul și naționalismul postcomunist, la politicianismul democratic, evaluat în conturi bancare și ghidat de umoarea maselor și a stock-marketului, ca să nu mai vorbim de clișeele populiste ale mass-mediei, să nu prea mai ai mari iluzii despre viitor. Obișnuiam să spun că norocul nostru este că nu suntem nemuritori, dar trecând recent printr-o grea intervenție medicală, am avut motive să mă întreb cât noroc este în acest noroc. M-am gândit nu la politică, ci la bucuriile de fiecare zi ale vieții, atâta cât ne este dată. La tinerii care au apucat o epocă de mari libertăți și o mult mai detașată abordare a existenței decât ne-a fost dată nouă.

R.H.: *Predai literatura est-europeană la Universitatea Bard din statul New York. Cine sunt sudenții? Care este perspectiva, sau cariera ce-i așteaptă pe acești studenți după absolvire?*

N.M.: Deși este o instituție relativ mică, studenții de la Bard, vreo 1.200, sunt din 30 de țări. Fiind un "liberal college", nu absolvă cu o profesiune anume. Nici cariera sau găsirea unui serviciu nu sunt definite. Ceea ce încearcă în această enclavă didactică izolată este să se găsească pe sine, să se înțeleagă, să-și descopere adevăratele afinități și înzestrări. Dacă aș fi avut șansa unui astfel de stagiu, nu aș fi ajuns, probabil, la inginerie. Esențial este să deprindă spiritul critic care i-ar putea ghida ulterior în orice profesie și în viață, în general. Unii absolvenți merg mai departe, la "graduate studies", alții fac călătorii prin lume înainte de a reveni la școală sau la altă activitate, alții își găsesc servicii temporare, până se stabilizează într-un domeniu de activitate. Oferta de servicii intelectuale este redusă, cum știi, în anti-intelectuala democrație populară americană. Dacă nu ești medic sau avocat, sau inginer, greu găsești ceva în consens cu aspirațiile tale. Competiția pentru un loc în învățământul superior umanist este acerbă.

R.H.: *Cei ce te citesc s-au obișnuit cu un personaj pe cât de colorat pe atât de straniu: August Prostul, un fel de Bech al lui Updike sau un Zuckerman al lui Roth. Observator fin al lumii din jurul lui, plin de simțul umorului, sarcastic uneori, amar sau nostalgic, inteligent și circumspect, personajul tău este opusul simbolului de "năpăstuit" pe care-l afișează numele său de botez. Cum ți-a venit ideea să te strecori în pielea lui?*

N.M.: Personajul meu nu este inventat, ca la Roth sau Updike, el există de mult, ca tipologie, în istoria circului. Îl știam, firește, din giumbușlucurile clovnilor, dar l-am redescoperit cu adevărat, ca impuls creator, întâmplător, acum vreo 30 de ani, cred, într-o discuție cu B. Elvin și apoi în lectura unui text de Fellini. Multe m-au atras la acest păgubos, care face haz de necaz: «râsu'-plânsu'», cum ar spune Nichita Stănescu, umorul dulce amar, similar celui evreiesc, capacitatea de a absorbi și întruchipa zădărnicia lumii și de a-și râde – plângând fără să vadă – de ea.

R.H.: *"Anul acesta în Cernowitz" – Norman Manea, personaj al unui film documentar. Despre ce este vorba?*

N.M.: Citind fragmente din "Întoarcerea huliganului", publicate înainte de apariția cărții, în revista berlineză "Sturm und Form", un important regizor german de filme documentare m-a contactat în legătură cu producerea unui documentar legat de tema "întoarcerii". Nu prea am încredere în fidelitatea cineaștilor, dar ideea era interesantă. Dacă ar fi fost vorba de o reală... întoarcere. Nu eram deloc pregătit pentru o călătorie în România, după ani de zile de murdare atacuri în presa post-comunistă, atât în cea naționalistă cât și în cea democrată, chiar din partea unor intelectuali din lojele onorifice. I-am propus domnului Volker Koeppe să mă intervieveze la New York, să-i arăt fotografii, manuscrise, evocări autobiografice. A venit la New York, m-a filmat acasă şi la Bard, dar a continuat să insiste pentru o oricât de scurtă şi tainică întoarcere în Bucovina, gata să accepte orice condiţii aş pune în această privinţă. Am cedat, punând condiţii privind traseul, durata, locul de şedere, absoluta discreţie. Ne-am reîntâlnit la Berlin, m-a filmat şi acolo, apoi mi-a arătat materialul pe care îl avea deja adunat şi montat. Mi-a plăcut, mi se părea cu adevărat bun, interesant.

De la Berlin am zburat prin Varşovia la Lvov (fostul Lemberg), am plecat cu maşina la Cernăuţi, unde am contemplat dezolanta imagine post-sovietică a ceea ce a devenit "mica Vienă" de altădată. Am filmat la casa lui Paul Celan şi la Universitate. Am plecat apoi spre Bucovina românească, am intrat în Siret, ne-am oprit la Moldoviţa într–un minunat hotel unde rezervasem locuri. Apoi am filmat la Rădăuţi, un oraş de care mă leagă plăcute amintiri din copilărie şi am plecat pentru doar câteva ore la Suceava, la liceu, la cimitir.

Au fost multe momente memorabile. De pildă, pe malul Nistrului, la Hotin, pe un frig teribil care reproducea, în aprilie 2003, printr-o bizară anomalie climatică, teribila toamnă a deportării din 1941. Priveam celălalt mal din "cealaltă" viaţă.

Cam asta ar fi, concis şi simplificat, experienţa personajului de film care am fost. Ceea ce s-a întâmplat ulterior a fost independent de mine şi nu mi-a plăcut deloc. Nu doar fiindcă s-a amplificat "distribuţia" prin introducerea, printre altele, a unei tinere ucrainiene din Cernăuţi în pragul nunţii (simbolul "viitorului", probabil, şi al renaşterii) sau prin aducerea actorului american Harvey Keitel, ai cărui părinţi sau bunici erau, se pare, născuţi în Maramureş (Maramureşul n–a devenit totuşi, între timp, parte din Bucovina), actorul plimbându-se dezinvolt, cu un mare fular fluturând în vânt, pe străzile "strămoşeşti" ale Cernăuţiului, şi prin tot mai evidenta incoerenţă tematică. Filmul a fost prezentat la Festivalul de la Berlin, a avut un oarecare ecou şi prin alte părţi, inclusiv în Israel, unii amici mi-au spus că le–a plăcut. Literatul româno-german Willy Totok a scris că ar fi fost un "kitsch", lăudând, totuşi, fragmentele cu mine. Adică circa o jumătate de oră, cred, cât a rămas din multele ore filmate, material pentru măcar alte două filme.

Ar merita să adaug o notă aparte, relativ recentă. Vorbind în urmă cu câteva luni cu o prietenă din România, am aflat că un coleg şi amic al nostru, scriitor, văzuse filmul şi fusese indignat de felul cum am "aranjat" să fie prezentat poporul român. Ascultam uluit, nu ştiam despre ce putea fi vorba. Interlocutoarea mea nu văzuse filmul, aflase doar că ar exista o scenă într-un tren, unde populaţia românească este murdară, mizeră, zgomotoasă, doar eu apar ca singurul pasager curat, civilizat, normal. Mi-am adus aminte... O staţie după Rădăuţi se urcase în lentul tren local spre Suceava o întreagă ceată de ţigani. Nu erau în ţinută de gală. Nici în costume elegante de epocă, ci destul de "casual", cum obişnuiesc să apară. Echipa de filmare germană era încântată, avea, în sfârşit, un episod pitoresc, cum tot nădăjduise. Ţiganii nu se lăsau însă filmaţi decât... pe bani. Nemţii nu erau deloc scandalizaţi, se obişnuiseră cu bacşişul, aşa li se permisese să filmeze gara din Rădăuţi, apoi să urce în tren cu aparatura de filmare, să filmeze locomotiva, trenul, compartimentul. Au început să împartă bani în stânga şi în dreapta şi să filmeze pitoreasca figuraţie. În compartimentul larg, jumătate de vagon, mai exista însă o pereche în vârstă şi foarte onorabilă de români, exista translatoarea, o basarabeancă tânără, frumoasă şi elegantă, locuind la Berlin, se vedeau şi unii dintre tehnicienii nemţi. Dar cu "onoarea naţională" nu e de glumit...

Este acest post-comentariu parte, de asemeni, din experienţa personajului meu în film? Probabil. Mi-am reluat, iată, şi cu această ocazie, fără să vreau şi fără să ştiu, tradiţionala misiune de a jigni buna reputaţie a patriei.

R.H.: *După cum declarai anul trecut într-un articol, la 11 septembrie 2001 te-ai simţit capabil pentru prima oară să proclami: "Sunt un new-yorkez", la fel cum pe vremuri Kennedy proclamase la Berlin "Ich bin ein Berliner". Cum a devenit August Prostul "patriot" american?*

N.M.: Kennedy vizita Berlinul în vremuri de asediu comunist. Celebra sa declaraţie a fost parodiată la 11 septembrie 2001 de milioane de oameni din toată lumea ("We are all Americans") în semn de solidaritate cu America agresată de barbarie. La acea dată, eu chiar locuiam la New York de peste 10 ani.

New-Yorkul nu este, totuşi, America, cum bine ştii. Identificarea cu fascinanta Lume Nouă a Americii, regrupare de oameni şi naţiuni într-una singură, nu ar fi, însă, nici ea, deloc dubioasă. Sastisit de viaţa politică a actualităţii şi de capcanele prin care şi-a purtat biografia, August Prostul nu prea mai are totuşi, trebuie să mărturisesc, patos patriotic, chiar şi pentru cauze bune. Dacă ar fi să se considere patriot american, ar critica tăios ignoranţa şi aroganţa cu care administraţia actuală tratează, nu o dată, atât de complicatele conflicte şi contradicţii ale lumii de azi.

G. MOSARI

Întâmplări cu turiști

Cu vaporul pe Kineret

Grupul de șase persoane sosit la Tveria reținuse camere doar pentru două zile. Așadar, prietenii care alcătuiau "echipa turistică" venită să se odihnească dar să se și distreze în frumosul oraș-stațiune de la marele lac Kineret nu avea prea mult timp la dispoziție și acesta trebuia folosit la maximum.

– Nu se poate să fim la Tveria, a spus Gina, fără să facem o plimbare pe Kineret. Eu sunt mare amatoare de călătorii pe apă, și cred că merită să gustăm puțin din frumusețile locului privindu-le de pe un vaporaș.

– Ai dreptate, Gina, a răspuns soțul ei, Micu, întotdeauna admiratorul părerilor Ginei.

– Nu știu însă dacă vremea e prielnică, fiindcă n-am intrat în sezonul de vară, iar acum bate puțin vânt, a intervenit un prieten din grup, Ionel.

– Vom trăi și vom vedea, a afirmat filozofic Micu, hai să mergem în port și vom afla acolo la fața locului care-i situația.

Cei șase prieteni au ajuns la ceea ce se numea un mic port, încă nepregătit pentru activitate intensă, dar au primit o veste bună: la ora 11.30 pleacă în "croazieră de o jumătate de oră" un vapor numit "Neptun 3".

Într-adevăr, la ora anunțată au venit câțiva băieți din partea "Societății de vapoare Neptun": au vândut bilete, cele trei perechi de prieteni au intrat, s-au așezat pe niște scaune mobile din plastic aflate în mijlocul vaporului; au luat loc în total cam 40 de amatori de excursii pe Kineret, chiar dacă era vorba de o plimbare scurtă, de numai o jumătate de oră.

E drept, vasul plutitor, adică "Neptun 3", nu a făcut o impresie prea bună călătorilor; părea mai mult o platformă cu motor pusă pe apă decât un vapor în adevăratul înțeles al cuvântului, dar important nu era luxul, ci plăcerea de "a patina" pe luciul Kineretului.

"Neptun 3" a pornit-o la drum, în viteză, spre mijlocul lacului, dar după câteva minute, desfătarea sufletească a pasagerilor s-a transformat în panică: "Neptun 3" sărea pe valuri ca o coajă de nucă, toți își dădeau seama că nava-i prea mică pentru a circula cu viteză în condițiile în care din cauza vântului apa nu era liniștită, dar cine n-a înțeles aceasta era însuși pilotul vaporului, un om la aproximativ 50 de ani, care ori era nepriceput, ori inconștient.

După aproape un sfert de oră de "scoatere a sufletului" celor 40 de pasageri, vaporul și-a micșorat viteza, îndreptându-se cu fața spre țărm. Turiștii au profitat astfel de câteva minute bune de plimbare, din cele 30 pe care și le-au dorit. Dar nava "Neptun 3" – poreclită de Ionel "Rabla 3" – a făcut deodată o întoarcere bruscă, vaporul s-a aplecat periculos de câteva ori în stânga și în dreapta, călătorii care stăteau pe scaunele de plastic nelegate între ele au alunecat cu scaune cu tot înspre marginile vasului, parcă patinau în zig-zag pe vapor, unele dintre scaune s-au rupt iar câțiva oameni au căzut unii peste alții. N-a lipsit mult ca "Neptun 3" să se răstoarne, sau cel puțin ca unii din cei căzuți pe podea să fie loviți, sau să termine excursia cu fracturi. Dar dacă "Societatea de vapoare", prin vajnicii ei reprezentanți, a dat dovadă de responsabilitate punând la dispoziția turiștilor un vas nepotrivit stării timpului și un conducător, adică un "căpitan" de vapor cu grad de soldat prost, lacul Kineret a fost cumsecade, nu a lăsat ca "Rabla 3" să se răstoarne și i-a adus pe toți pasagerii sănătoși la țărm.

La încheierea supliciului călătorii au coborât de pe vapor mulțumiți că au ajuns întregi pe pământ, cu toate că "agrementul" le ieșise pe nas. După ce oamenii și spiritele s-au liniștit, Gina a fost aceea care a ținut să aibă cuvântul final în "grupul celor 6" spunând:

– Îmi plac enorm excursiile cu vaporul. Oriunde mă aflu caut să fac o plimbare pe apă; am călătorit cu vapoare-gigant pe oceanele Pacific și Atlantic, am străbătut Marea Mediterană, Marea Neagră și a Nordului, iar când sunt la București, de exemplu, mă plimb măcar o jumătate de oră pe lacul Herăstrău. Dar din excursia de astăzi, pe Kineret, voi păstra o amintire unică: a fost pentru prima oară când m-am plimbat cu scaunul pe vapor!

Ing. THEODOR TOIVI

Moscova
(2)

Vorbim despre Statele Unite. Despre China. Despre Iran (cum altfel?). Dar despre Rusia, fostă supra-putere, discutăm mai puţin.

Şi e păcat. Fiindcă Rusia (ex-URSS) a fost şi a rămas o lume fascinantă. Şi plină de surprize: de-un fel sau de altul...

Colaboratorul nostru ing. Theodor Toivi a cunoscut bine marea şi plina de mistere ţară. Iată câteva din impresiile sale.

(Urmare din numărul trecut)

Marile muzee

Galeria Tretiakov adăposteşte arta rusă a evului mediu, icoanele lui Rubliov, portrete şi remarcabilele peisaje ale lui Isaac Levitan, pădurile lui Shishkin şi scene istorice ale lui Ilya Repin, cum ar fi Ivan cel Groaznic şi fiul său. Sălile reprezentând pictura sovietică, îndeosebi cea stalinistă, ocolite de publicul local dar interesante pentru noi, ne-au oferit ocazia să vedem în original picturile cu colhoznici, pionieri şi muncitori fruntaşi (Nesterov, Gherasimov, Brodski şi alţii), larg mediatizate în România anilor '50... Trebuie să amintesc că am revăzut aceste pânze monumentale după mulţi ani, când au fost aduse în Ţara Sfântă – prin 1998 cred – într-o retrospectivă demnă de admirat. Abia aici, la muzeul din Ierusalim, o ghidă erudită ne-a explicat subtila tehnică de înlocuire a figurilor politice mazilite de Stalin sau Hrusciov, de pe marile tablouri având ca obiect diferite congrese ale PCUS.

Muzeul Puşkin, construit între 1898 şi 1912 de arhitectul R. Klein, prezintă arta vechiului Egipt, a Greciei şi Romei antice în copii fidele realizate de artişti remarcabili. Multe din exponate îmi erau cunoscute din cărţile de istorie antică şi implicit mi-au amintit anii adolescenţei... Muzeul deţine de asemenea picturi de Monet şi Picasso din care eu am reţinut în mod subiectiv "Copiii evrei" din perioda albastră.

În faţa Muzeului Puşkin admirăm un modern bazin sub cerul liber, în care înotătorii sunt apăraţi de natura ostilă din exterior prin... perdele savante de aer cald!

Kremlinul, construit de maeştri italieni în sec. 15, este o citadelă triunghiulară din cărămidă roşie înconjurată de râul Moscova, Piaţa Roşie şi grădinile Alexandrovski, unde se află mormântul soldatului necunoscut. În aceeaşi zonă se află undeva şi cripta modestă în care se odihneşte tătucul Iosif Vissarionovici, învingătorul razboiului mondial II, şi al cărui suflet aflat în rai – sau mai curând în iad, chestie controversată – priveşte acum uluit noii oligarhi moscoviţi şi evoluţia locului spre economia de piaţă...

Vizităm şi mânăstirea Novodevichy (sec. 16-17), după cât se pare singurul lăcaş creştin de cult în funcţiune din metropolă. Puţinii turişti occidentali fotografiază frescele legate de formarea statului rusesc şi câteva bătrâne cu lumânări care se roagă. Înţeleg că numeroase personalităţi sovietice îşi dorm aici somnul de veci, inclusiv poetul Maiakovsky şi fosta doamnă Stalin. Tot la Novodevichy se află îngropat şi Molotov, fostul şef al diplomaţiei sovietice (şi semnatar al pactului cu Ribbentrop), rămas şi acum în actualitate prin renumitul cocktail incendiar care îi poartă numele.

Muzeul de istorie din Piaţa Roşie arată ca un palat din basmele ruseşti; construit din cărămidă roşie şi cu acoperişuri conice argintii, era frecvent fotografiat de turişti datorită aspectului său holywoodian.

În interior, evenimentele trecutului erau însă modificate (sau mistificate dacă vreţi) non-stop, în funcţie de conjunctura politică a momentului, confirmând punctul de vedere al istoricilor moderni care consideră nobila ştiinţă a istoriei drept o chestiune absolut dinamică...

Borodino

Panorama Borodino prezintă într-o modalitate originală epopeea războiului din 1812, invazia Rusiei de către trupele lui Napoleon Bonaparte, terminată cu înfrângerea împăratului. Muzeul expune de-a lungul unui traseu circular un spectacol de sunet şi lumină având ca subiect luptele de la Borodino unde trupele generalului rus Kutuzov au ieşit victorioase în luptele cu ocupanţii francezi.

Partea interesantă pe care am remarcat-o însă la acest muzeu, era faptul că explicaţiile date de ghizi vizitatorilor străini erau diferite de cele oferite grupurilor locale. Iniţial ne-am ataşat unui grup de străini condus de o ghidă care, într-o franceză corectă, avantajată de muzicalitatea accentului rus, prezenta o istorie relativ corectă a evenimentelor, oricum în favoarea ruşilor, aşa cum o ştiam toţi de la şcoală, din romanele lui Tolstoi sau din filmele despre epoca respectivă...

Privind mai îndelung unele porțiuni ale dioramelor, interesante fără îndoială, ne-am pomenit fără să vrem într-un grup de pionieri și comsomoliști a căror ghidă prezenta în limba rusă o versiune realmente patimașă a istoriei... Vorbind de bandiții și criminalii francezi ale căror trupuri neînsuflețite au rămas în zăpezile Rusiei și Ucrainei, cucoana amintită mai sus amenința imperialiștii anglo-americani și revanșarzii vest-germani care vor putrezi de asemenea în glia rusească, dacă vor îndrăzni să atace Uniunea Sovietică! Repet că nu ne aflam în 1950, ci în perioada post Hrusciovistă de la sfârșitul deceniului '70, când oricum vocabularul războiului rece începuse să slăbească în intensitate. La auzul elucubrațiilor de mai sus, colegii mei începuseră deja să rânjească la unison și am părăsit cu toții grupul de comsomoliști și pe ghida acestora, tocmai când cucoana începuse să conexeze subiectul de "ocupanții sioniști" și aliații acestora din occident...

Baletul din Moscova

În întreaga perioadă moscovită am fost un spectator frecvent al reprezentațiilor de balet. Ansamblul de la Teatrul Bolșoi era probabil cea mai bună trupă din lume și spectacolele aveau loc simultan atât în sala propriu-zis a teatrului cât și în Palatul Congreselor de la Kremlin.

Spectacolele clasice de balet create de Ceaikovsky ("Lacul lebedelor" și "Spărgătorul de nuci"), Adam ("Gisèle") și Mincus ("Don Quijote"), completate uneori cu Prokofiev sau Delibes, se repetau în permanență, cu același succes ca și în secolul trecut.

Doi mari coreografi ai secolului 19 (sau mai bine zis ai tuturor timpurilor) și anume Marius Petitpa, Lev Ivanov și ulterior George Balanchine au stabilit în mod diabolic de frumos fantastica artă a baletului. Pașii și piruetele dansatorilor, fustițele lebedelor și costumele regilor, modul în care aceștia intră în scenă și poziția reciprocă a fiecăruia, grațioasa ținută a capului, picioarelor sau degetelor, mereu alta, inclusiv pentru balerinele care erau numai parțial implicate în evoluția soliștilor, precum și alte sute de detalii, au fost definite cu precizie de acești profesioniști excepționali care au creeat baletul rusesc...

Teatrul Bolshoi din Moscova

Dacă în domeniul electronicii, aviației sau medicinei, ultimele decenii au adus progrese remarcabile, talentul compozitorilor și coregrafilor amintiți mai sus – în opinia mea – nu a fost depășit încă de nimeni...

Cu o sinceră părere de rău, apreciez că trupele de balet așa-zis modern, din Beer-Sheva și până la Stuttgart, sunt departe, foarte departe, atât de geniul coregrafilor Petitpa și Balanchine, cât și de virtuozitatea balerinilor ruși bazată pe ani de muncă intensivă, începând din fragedă copilărie...

Am remarcat că marile nume ale baletului rusesc – la anumite spectacole – apăreau alternativ și în roluri secundare. Cei mai puțin familiarizați cu ierarhia valorilor erau nedumeriți când la salturile efemere ale bufonului sau la piruetele unei dansatoare spaniole aparent anonime (ca Maia Plisetzkaya de exemplu), audiența profesionistă izbucnea în aclamații entuziaste...

Printre altele am văzut aici și renumita operă "Rigoletto" de Verdi.

Nivelul spectacolelor de operă de la Bolșoi era fără îndoială remarcabil, desi în urechile noastre (latinizate în urma ostilităților din anul 106 e.n.) aria "La donna è mobile" – în rusește – sună cam nustiu-cum... Scena dramatică a furtunii cu fulgere și tunete și un răpăit stereofonic de ploaie a fost însă totalmente ieșită din comun și aclamată la scenă deschisă, ca să nu mai spun că în urma efectelor tehnice unii simțiseră o senzație absolut virtuală de umezeală în spate sau chiar în pantaloni...

Sala de la Kremlin unde am vizionat majoritatea spectacolelor are 6.000 de locuri şi arhitectura tipică incintelor unde în perioada respectivă aveau loc congresele partidelor de guvernământ din lagărul socialist.

În prima pauză am fost intrigat de lumea care ieşea din foaier revărsându-se spre scările rulante pline până la refuz. Urmez şi eu fluxul colorat al spectatorilor şi după câteva etape ajung finalmente în cel mai spectacular bufet de teatru văzut vreodată.

Sala, construită deasupra tavanului salii de spectacole şi având practic dimensiunile acesteia, era luminată à giorno şi plină de mese, îmbrăcate în alb, pe care se aflau sticle de şampanie şi bere, farfurii şi tăvi de sandviciuri cu icre negre, paté, mezeluri, morun afumat şi brânzeturi sofisticate. Alături torturi de ciocolată, fructe şi bomboane fondante completau în mod fericit acest regal gastronomic.

Istoric vorbind, impresia mea era accentuată prin faptul că în perioada respectivă nu avusesem încă acces la bufetele marilor hoteluri de la Marea Moartă (sau ale unor nunţi din zecimea superioara a populaţiei israeliene) şi aveam încă proaspătă amintirea unei studenţii cu ciorbă stas, întreruptă vara prin convocări militare dominate de arpacaş şi spanac...

Am luat cu prudenţă o sticlă de bere Moskovskaia (excepţională şi de negăsit în alte locuri) şi două tartine excelente dintre care una cu icre roşii, fără să cunosc realmente modul de plată şi mai ales preţul.

Dar toate la timpul lor. Spre sfârşitul pauzei, o distinsă doamnă îmbrăcata în negru (o fostă balerină presupun) dotată cu o geantă mare şi un carneţel unde notase cu meticulozitate tot ceea ce a servit fiecare, m-a informat cu gentileţe asupra datoriilor mele financiare, datorii de care m-am achitat imediat în valută sovietică.

Kamciatka

La ghişeul unde se vindeau bilete pentru spectacolul de balet din ziua respectivă, am cunoscut o echipă de ziarişti sosiţi tocmai din Kamciatka. Grupul avea ca şef un oarecare... Grinberg, redactor-şef la postul de radio din oraşul Petropavlovsk, capitala exoticei peninsule din Orientul Îndepărtat. În pauza spectacolului am schimbat câteva amabilităţi cu oamenii respectivi, aşezaţi alături. Când au aflat că sunt venit din Bucureşti, unul dintre ei, mai spiritual presupun, m-a apostrofat cu oarecare invidie:

– Ce noroc au românii că sunt situaţi aproape de Moscova! Noi, ca să ajungem aici, am fost nevoiţi să zburam cu Aeroflot-ul timp de 7 ore până la Vladivostok şi de acolo încă 14 ore până în capitală. Voi aştia din Bucureşti va puteţi deplasa la Kremlin în câteva ore, să vedeţi un spectacol de balet şi vă întoarceţi a doua zi acasă la serviciu!

Am murmurat în gând că o bună parte din cetăţenii români ar fi preferat să fie plasaţi geografic cât mai departe de Kremlin...

Teoretic vorbind, ziaristul avea dreptate. Dar în perioada istorică respectivă, durata de obţinere a unei vize de ieşire din Romania, fie şi de serviciu (de ordinul lunilor dacă nu al anilor!) era în contradicţie istorică cu progresele aviaţiei, care micşorase durata tehnică a unui drum la circa 3 ore... Folosind elemente de teorie marxistă este de acceptat că şi această contradicţie între dezvoltarea tehnicii şi cea socială a fost unul din elementele care au contribuit la caderea comunismului.

Hrana zilnică

Micul dejun era servit de regulă la unul din bufetele hotelului "Rossia", unde pentru o jumătate de rublă, alături de corn, beam kefir, admirând în acelaşi timp panorama Pieţii Roşii.

La prânz mâncam uneori la "stalovaia", un fel de cantină, compusă dintr-o sală de mese şi o bucătărie practic deschisă vederii consumatorilor. Supa şi carnea cu ou prăjit deasupra costau circa o rublă. Seara, exceptând serile cu spectacol, reţineam o masă la restaurantul aceluiaşi hotel, un adevărat amfiteatru, unde pentru două ruble şi ceva, primeam o salată "stolicinaia" (din carne şi ţelină în maioneză), un şaşlâc şi o sticlă de bere. Orchestra executa non stop melodii ruseşti şi discuţiile colegiale se prelungeau până la la ora 23, când fără excepţie restaurantele se închideau fără milă.

Patinoarele din Parcul Gorki

În iarna anului 1975, locuind în hotelul cu acelaşi nume din Piaţa Okteabrskaya, am fost impresionat de şuvoaiele de tineri, adolescenţi sau copii cu patine pe umăr, care se revărsau zilnic din staţia de metrou intrând în Parcul Gorki, aflat în apropiere. Însoţit de un coleg, am intrat într-o seară prin poarta monumentală a imensului spaţiu verde (acum alb) şi am descoperit fără exagerare zeci de patinoare, de dimensiuni şi forme diferite, amenajate pentru toate categoriile de vârstă şi măiestrie în arta alunecării pe luciul gheţei. Pentru preşcolari, însoţiţi de bunici grijulii, pentru fetiţe mai mari, admirate de mame extaziate situate mai la distanţă, pe marginea gheţii, pentru perechi de tineri la vârsta primei iubiri aflate în vârtejul dansului şi în fine pentru cei realmente virtuozi, viitoarele stele olimpice, asistate adesea de antrenori şi coregrafi profesionişti.

Fără îndoială patinoarele din Parcul Gorki reprezentau o fantastică pepinieră de talente pentru campionatele internaţionale de patinaj artistic, sport în care ruşii excelau în mod evident, şi totodată un mijloc excelent de folosire a vacanţei de iarnă şi în genere a timpului liber – într-o metropolă lipsită practic (la vremea respectiva) de baruri sau discoteci.

Eu şi prietenul meu C. (din comerţul exterior), mai puţin obişnuiţi cu clima moscovită, părăsim rapid patinoarele şi traversăm podul înzăpezit peste râul Moscova, admirând panorama realmente impresionantă a unei seri de iarnă. La capătul podului, două blocuri turn adăposteau atunci magazinele "Ruslan" şi "Ludmila" (echivalente cu "Adam" şi "Eva" din Bucureşti). La subsolul uneia din cele două clădiri se afla un fel de bar (intrarea pe bază de paşaport!) unde în vremea respectivă se adunau toţi colegii la un pahar de... coniac românesc, adus discret sub palton. Se comandau doar apă minerală şi salate, ascultându-se muzică din vest!

Căutarea unui director plecat... prin Moscova

Sâmbătă dimineaţă, şeful unui departament paralel, abia sosit în oraş, este chemat urgent la recepţia hotelului. Este solicitat să telefoneze imediat la Bucureşti, pentru o problemă de serviciu. Dar era plecat... prin oraş! Unde şi cum poate fi găsit un om sosit ieri la Moscova? Colegii acestuia, sosiţi şi ei pentru prima oară în marele oraş, apelează la mine ca expert în materie. Accept să-l caut şi plec împreună cu doi din emulii săi – interesaţi mai curând să vadă oraşul – într-o misiune aparent imposibilă. Nu era omul să intre prin muzee sau teatre. Nu era nici ora de masă. Nu intra în considerare să fi intrat la o vodculiţă deoarece, potrivit băieţilor, avea în valiză două sticle cu ţuică aduse de acasă...

Evident, am început căutările cu Piaţa Roşie. Poate se fotografiază în faţa bisericii Vasili Blajenoi sau a monumentului Minin şi Pojarsky. Nu. Nici alături la turnul Spassky. Deasemenea era exclus să stea la coada gigantică pentru intrarea la Mausoleu, dat fiind temperatura ostilă de aproape zero grade Celsius. Nu cred că i s-a făcut dor de Lenin, este un tip pragmatic! murmură omul lui, care deşi uluit de arhitectonica traseului sau poate de frig, avea chef de bancuri...

Abordăm podul alăturat, peste râul Moscova. Privim strada de pe malul opus, botezată (pe atunci) după numele lui Maurice Thorez, stradă care oferea o vedere spectaculară asupra Kremlinului şi a turlelor aferente de biserici cu cupole aurite. Nici un rezultat. Ne întoarcem în Piaţa Roşie, trecem spre Piaţa Manejului şi intrăm la Hotelul Metropol unde (uneori) se puteau obţine oficial 8-10 ruble contra unei hârtii de 100 de lei. Nu era omul operaţiilor financiare semi-legale, fie şi avantajoase...

Scrutăm în măsura posibilităţilor artera largă care duce spre Piaţa Felix Derjinski, dominata de statuia celui care a înfiinţat Ceka, devenită ulterior KGB. Sediul monumental al temutei instituţii era instalat în piaţa respectivă. Locul este desigur o perlă arhitectonică, dar nici nu vrem să ne gândim măcar că omul nostru ar fi ajuns pe acolo...

Intrăm ca chestie şi la "Detskii Mir" (un echivalent sovietic al magazinului "Lumea Copiilor"), punct de atracţie renumit pentru călătorii Tarom-ului. Omul avea copii mari şi în consecinţă nu era de găsit nici acolo. Ne asumăm riscul evitând deliberat intrarea pe renumita Uliţa Gorki, unde se află sediul primăriei şi statuia ecvestră a prinţului Dolgoruky, care ar fi întemeiat uimitorul oraş.

Trecem pe lângă superba clădire care adăpostea biblioteca Lenin (construită bineînţeles de ţarişti) unde, după părerea mea, era exclus să fi fost de găsit. Poate a intrat numai aşa, să se încălzească puţin! sugereaza impertinentul său cirac.

Continuăm drumul în direcţia bulevardului Kalinin. Magnifica arteră, cunoscută şi sub denumirea de "Novâi Arbat", este paralelă cu pitoreasca "Starâi Arbat", unde au locuit personalităţi ca Puşkin, Gogol sau Lermontov.

În faţa noastră apar blocurile turn în formă de Y cu 26 de etaje, blocuri a căror arhitectură modernă (cu toate că distoneaza cu Moscova clasică), dau locului o tentă qvasi-americancă.

Privim marile incinte comerciale deschise la parterul acestora. Un super-magazin cu suveniruri unde cu ani în urmă cumpărasem un grup de vulturi din lemn. O privire în interior, dar fără rezultat. Alături un mare restaurant de lux unde lumea stătea la coadă afară în frig, aşteptând intrarea – pe măsură ce se eliberau ceva locuri – chestie unică, care putea fi văzută doar la Moscova. Nu luăm obiectivul în considerare, nici marele "Institut Krasota" aflat alaturi, deşi omul nostru avea poate nevoie de unele servicii cosmetice.

Dar, Eureka! Alături, providenţa ne aduce în faţă cel mai mare magazin moscovit de aparate fotografice din epoca respectivă, denumit "Jupiter"! Intrăm şi îl zărim în fine pe omul căutat, care tocmai încerca să achiziţioneze un aparat foto Zenith (cu celulă), una din copiile cele mai reuşite realizate de sovietici după un produs similar fabricat de revanşarzii din Republica Federală...

Omul este plăcut surprins de întâlnire, deşi nu-i vine a crede că tocmai pe el îl căutam de câteva ore! Îl sfătuiesc în continuare să cumpere şi un "foto-spaska", cum zic fraţii noştri de la răsărit blitzului. Totul este bine când se termină cu bine!

Seara, la o masă vecină din restaurantul hotelului "Rossia", aud în mod involuntar comentariile celor doi însoţitori: Mă, cum se descurcă "ăştia" (referindu-se probabil la originea mea etnică) peste tot în lume! Ştie să meargă şi cu metroul!

❖

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă oraşul este invadat de ţigani care vând petarde, beteală şi obiecte decorative pentru bradul de Crăciun. Sunt localizaţi în zona gării Kievskaya şi sub scările rulante ale marilor magazine, unde, fiind mai cald, femeile alăptează pruncii tuciurii. Între ei vorbesc o română aproximativă. Dacă ai făcut eroarea să te simtă că înţelegi conversaţia lor, te acostează cu explicaţia: Antonescu ne-a dus la Bug !

❖

În aeroportul Şeremetievo grupul nostru aştepta îmbarcarea în avionul Tarom pentru Otopeni. Printre călători un tânăr negru, îmbrăcat într-un palton elegant de blană, având o faţă complet însemnată cu cicatrici pronuntate.. Colegul nostru inginerul D. ne întreabă deodată în gura mare: Bă, ştiţi de ce e ăsta ciupit pe faţă? Şi tot el răspunde: S-a zgâriat când s-a dat jos din copac!

La care tânărul vizat răspunde imediat într-o română corectă:

– Semnele de pe faţă provin de la faptul că sunt "oltean barat"! Îmi daţi voie să mă recomând: W.Q., student la facultatea de medicină din Craiova! Tatăl meu, care este ministru în republica africană Y., se află la Moscova într-o vizită oficială. M-am repezit o zi ca să-l văd!

În continuare tânărul medicinist s-a integrat complet în veselul nostru grup şi D., în faţa identităţii elevate a ciupitului, nu-l mai scotea din Dl. Doctor…

❖

Am consultat o hartă adusă recent din marele oraş. S-au schimbat multe şi acolo în ultimii 15 ani. Uliţa Gorki se numeşte acum Tverskaya, iar strada Maurice Thorez a devenit Sofiskaya… Piaţa Derjinsky (unde, printre altele, a fost creată identitatea lui Yasser Arafat şi într-o vreme a lucrat însuşi preşedintele Putin) a redevenit Piaţa Lubianskaya. Monumentulul polonezului care a înfiinţat Ceka a fost înlocuit cu o imensă cruce pravoslavnică. Piaţa Karl Marx a devenit Piaţa Teatrului (Bolşoi, desigur). Nu ştiu ce s-a întâmplat cu bustul autorului voluminoasei lucrări "Der Kapital", carte din care am "conspectat" în mod meticulos ca student….

Post Scriptum

Dintr-un anumit punct de vedere, elementul de maximum interes al rândurilor de faţă, acum când le trimit spre publicare lui "Minimum", nu are ca obiect arhitectonica stupefiantă a Moscovei şi nici viaţa culturală intensă a acestei metropole – deşi ambele ar fi meritat pe deplin. De asemenea, nici curăţenia exemplară a străzilor, disciplina rândului din staţiile de autobus, atmosfera politică, relaţiile comerciale ruso-române sau anecdotica voiajurilor – văzute din sfera mea de activitate.

În mod definit, ceea ce m-a impresionat la extrem în cei 10 ani de deplasări frecvente la Moscova, au fost semnele care au prefigurat prăbuşirea sistemului sovietic şi apariţia epocii Gorbaciov-Ielţin.

Magazine care în perioada 1968-70, de exemplu, gemeau de aparate de radio, televizoare, aspiratoare, frigidere sau diverse alte bunuri, au ajuns în 1975-77 să ofere exclusiv… siguranţe electrice. Într-unul din aceşti ani am văzut în marele magazin universal "Tzum" o coada pe 3 etaje la… cămăşi bărbăteşti cadrilate !

În 1968 magazinele alimentare din centrul Moscovei ofereau o multitudine de salamuri, pescărie, carne, brânzeturi şi un sortiment larg de panificaţie. În iarna anului 1975 m-a impresionat anunţul dintr-un magazin alimentar, practic gol, situat în apropierea străzii Mosfilmovskaia, anunţ pe care îl redau textual: Vineri se vor da raţe îngheţate din RDG.

❖

Nu am reuşit niciodată sa aflu ce crede omul simplu despre această stare de fapt şi sincer vorbind, acolo fiind, orice investigaţie implica riscuri. Dar sosind acasă, m-am adresat unui bun prieten care vizita anual familia soţiei sale, aflată la Leningrad. Stupefiantul răspuns a fost desigur prudent, dar conţinea particule de adevăr:

– Ei (ruşii) sunt convinşi că situaţia grea este temporară, fiind cauzată de ajutorul generos pe care poporul sovietic trebuie să-l acorde unor ţări mai sărace cum ar fi Cuba, Angola, Polonia sau… România!

❖

Probabil că ceea ce nu au reuşit NATO, CIA, Intelligence Service, Europa Liberă şi în fine întregul arsenal al războiului rece, plătit de contribuabilii americani sau vest-europeni, a reuşit coada kilometrică la… paltoane, pe care am văzut-o pe strada Gorki în acea iarnă geroasă a anului 1975…

Repet: nu era vorba de anii războiului mondial II, când Leningradul, aflat sub blocada germană şi tancurile Wermachtului, se afla nu departe de Moscova, ci într-o perioadă înfloritoare când sovieticii fabricau în serie avioane Suhoi şi Mig, rachete balistice interplanetare şi sateliţi – care aruncau în mod ireversibil rublele statului sovietic şi ale poporului rus într-un spaţiu profund nerecunoscător…

65 de ani de la Pogromul de la Iași

Ion Coja afirmă că n-a fost aşa ceva. Istoricul Gh. Buzatu, deputat din PRM, susţine acelaşi lucru. Paul Goma, el, recunoaşte că a fost ceva, dar... din vina evreilor.

Cunoscutul critic literar Eugen Luca se afla, în Duminica aceea, la Iaşi. Şi a povestit totul într-o carte din 1989, intitulată "Pogrom – Iaşi, Duminică 29 iunie 1941". Extras:

«Ei atât ne cer numai: să uităm. Iar dacă nu suntem în stare să ne eliberăm amintirilor noastre, să tăcem baremi, să nu-i facem, şi pe ei, părtaşi ai obsesiilor şi neliniştilor noastre. Atât ne cer ei numai: să tăcem. Să tăcem, ca să-şi poată ei păstra intact echilibrul sufletesc, ca să rămână, în continuare, împăcaţi cu ei înşişi, ca să nu fie, într-un fel, obligaţi să renunţe la vreunul din tabieturile lor.

Noi, însă, şi de-am vrea, tot n–am putea uita. Suntem prea tare marcaţi de experienţele pe care le-am trăit şi la care ei ne cer să renunţăm. Pentru noi nu există o linie de demarcaţie între trecut şi prezent. Trecutul nostru ne însoţeşte neîntrerupt, a devenit parte din fiinţa noastră. În afara acestui trecut, noi încetăm de a mai exista, devenim nişte morţi vii. Cerându-ne să facem tabula rasa din trecutul nostru, să uităm ceea ce nu poate fi uitat, ei ne cer, de fapt, să ne sinucidem. Să ne sinucidem discret, elegant, ca să poată avea dumnealor poftă de mâncare, digestie bună şi somnul odihnitor, adânc. Ei ne invită să desăvârşim, noi înşine, lucrarea lui Hitler.

Or, obstinaţi, noi nu suntem dispuşi să dăm curs acestei invitaţii politicoase, dar stăruitoare. Şi nici să tăcem nu suntem dispuşi. Căci pe noi tocmai asta ne deranjează: confortul sufletesc la care ei ţin atât de mult. Un confort de nejustificat. Care se explică prin laşitate, prin teama de a se cunoaşte pe ei înşişi, de a şti adevărul. Înfundaţi în fotoliile lor moi, comode, ei vor să moţăie liniştiţi până la sfârşitul veacurilor, să nu fie de nimeni şi pentru nimic în lume deranjaţi. Or, noi nu putem accepta situaţia aceasta, noi vrem să-i trezim, noi ne propunem chiar să-i incomodăm, să le tulburăm somnul dulce, dezvăluindu-le fără menajamente adevărul, obligându-i astfel să-şi recunoască responsabilităţile cărora li s-au sustras, li se sustrag.

Cum aş putea uita eu tragedia care s-a consumat la Iaşi în *"duminica aceea"* blestemată de sfârşit de iunie? Şi cine, pe lumea asta, ar avea dreptul să-mi ceară să uit ceea nu pot uita: mâhnirea adâncă, tristeţea copleşitoare din privirea unui bărbat care era parcă făcut anume să se bucure de viaţă şi care-i bucura pe cei din preajma lui prin însăşi prezenţa sa, cu râsul, cu cântul său îi bucura? Cum aş putea să uit privirea tristă a acestui bărbat care, când, copil, fusesem bolnav, veghease zi şi noapte la căpătâiul meu şi care, cu trei luni în urmă numai, întemeiase o familie şi aştepta nerăbdător să devină tată?

Şi cum aş putea uita, iarăşi, privirea celuilalt bărbat care-i era frate şi se afla alături de el, acolo, în curtea Chesturii de poliţie, în *"duminica aceea"* afurisită? Era privirea resemnată a unui bărbat care până atunci nu ştiuse ce-i resemnarea, a unui om de acţiune care îndrăznise mult şi realizase mult, care nu se temuse de înfrângeri, căci, învins chiar, se simţea puternic şi era capabil să reia totul de la început. Cum aş putea uita privirea resemnată a acestui bărbat care-mi dăruise mereu bani, ca să-mi cumpăr cărţi, să merg la cinema, să intru într-o cofetărie, ca să nu mă simt sărac, să n-am complexe, să nu ştiu ce e umilinţa şi nici invidia? Mă obsedează şi azi privirea acestui bărbat înţelept care făurise atâtea planuri pentru realizarea mea plenară şi care acolo, în curtea Chesturii, înţelegea că totul e pierdut, că n-are cum se împotrivi, că soarta lui, a noastră, e pecetluită.

Pe bărbaţii aceştia, fraţi ai mamei mele, acolo, în curtea Chesturii, i-am văzut pentru ultima oară, urmărindu-mă cu privirile lor, ca un salut de rămas bun. Aceşti bărbaţi dragi sufletului meu nu s-au mai întors la casele lor. Au fost ucişi prin sufocare în vagoanele supraaglomerate ale *"trenului morţii"*. Ei nu s-au mai întors la casele lor, dar trăiesc în amintirea mea şi a celor cărora le-a dăruit ceva din preaplinul sufletului lor mare.

Mama mai avea un frate. El n-a fost ucis, iar în '50 a lichidat totul şi s-a strămutat *acasă,* în Israel, s-a stabilit la Tivon, a muncit cu palmele, el, care nu era deprins cu o astfel de muncă, şi a murit aşa cum se cuvine să moară un om: la adânci bătrâneţe, în patul lui. A fost înmormântat omeneşte, şi copiii, nepoţii lui se pot azi reculege la mormântul său şi depune o floare acolo. Dar, după *"duminica aceea"*, acest unchi al meu a trăit vulnerat rău şi cu rana nevindecată, sângerândă a murit: întâiul său născut, un copil de numai 11 ani, a pierit, şi el, în *"duminica aceea"*, nimeni nu ştie cum şi nici unde e îngropat.

L-am întâlnit pe băieţelul acesta în marea sală a Chesturii, unde, înghesuiţi, transpiraţi, însetaţi, ne aşteptam, cu toţii, sentinţa. Eram mirat să-l văd acolo, căci, în genere, copiii fuseseră lăsaţi la casele lor. Mi-am croit cu greu drum spre el. Deşi insistasem, nu mi-a povestit cum ajunsese aolo, în sala cea mare a Chesturii, n-avea vreme de asta, el avea altceva, mult mai important, să-mi comunice: că au de gând să ne omoare, că ne vor omorî chiar. Am încercat să-l liniştesc. Nu credeam, de altfel, nici eu, că ar intenţiona să meargă atât de departe chiar; se eliberaseră doar, sub ochii mei, şi nişte bilete "LIBER", unii arestaţi fuseseră trimişi acasă după ce lăsaseră pe masa comisarului tot ce aveau asupra lor: bani, ceasornice, portofele, stilouri, pipe, bricege, port-ţigarete, tot. Nu credeam că ar intenţiona chiar să ne omoare, credeam doar că au pus în circulaţie zvonuri menite să ne înspăimânte, să ne demoralizeze. Căutam să-l conving şi pe copilul acesta că se înşeală. Fără rezultate însă.

Cam după o jumătate de oră după întâlnirea noastră, am fost scoşi cu toţii în curte. Pentru a ajunge acolo, trebuia să trecem mai întâi printr-un coridor îngust. De o parte şi de alta, lipiţi de zid, ostaşi, gardieni, nemţi, care ne loveau cu patul puştii, ne izbeau cu bocancii ţintuiţi, ne biciuiau cu cravaşele de cauciuc, dădeau toţi în noi, cu sete dădeau. Am trecut prin purgatoriul acesta şi ne-am trezit în curte. Credeam că puteam, în sfârşit, respira. Ne înşelasem. Eram mânaţi de gardieni spre fundul curţii, ca să poată intra cât mai mulţi oameni în spaţiul acesta. Ne aflam acolo o mare mulţime şi mitralierele erau – noi nu ştiam încă asta – bine instalate şi, peste puţin timp, au început să latre şi să muşte. Ne-am trântit, ca la o poruncă, la pământ, cu capul între umeri. Înaintam încet, căutând o scăpare. Mă prăbuşisem sub alte trupuri, mă străduiam să mă eliberez, eram trântit din nou şi călcat în picioare. Reuşisem, în sfârşit, să mă ridic, să privesc în juru-mi, să-mi caut verişorul, dar nu-l vedeam, mă pierdusem de copilul acesta de un sânge cu mine, care, singurul, intuise primejdia. N-aveam să-l mai văd vreodată. A fost ucis, şi el, acolo, în curtea poliţiei, sau în *"vagoanele morţii"*, nimeni nu ştie nimic. Şi mi se cere mie să-l uit pe băieţelul acesta care ghicise că se pronunţase sentinţa morţii împotriva lui, dar nu înţelegea ceea ce e chiar de neînţeles: de ce trebuie el să moară? Eu nu pot şi nici nu vreau să-l uit. Şi nici să tac nu vreau. Sângele lui vărsat fără rost nu-mi îngăduie o atare trădare.

Nu sunt, acestea, singurele jertfe pe care familia noastră a fost silită să le aducă, în *"duminica aceea"* însângerată, zeităţilor noi de la Berlin şi Bucureşti. A fost omorât, tot în acea nefastă zi, cumnatul de soră al tatălui meu. Odată cu el, a căzut, pentru a nu se mai ridica nicicând, şi fiul său, vărul meu drept, căruia, în amintirea străbunicului nostru comun, i se dăduse acelaşi nume ca şi mie.

Au căzut şi nu s-au mai ridicat, în *"duminica aceea"* însângerată, atâţia dintre colegii şi profesorii mei. Nu de mult, Mirodan a publicat (în revista "Minimum", **n. red.**) din încercările unui adolescent deosebit de dotat care se numea Iosif Brociner. Mi-a fost coleg de clasă Brociner, şi-l preţuiam cum se cuvine pentru neastâmpărul său intelectual. Provoca discuţii, lansând întrebări cărora nu toţi erau capabili să le dea răspunsul, intervenea mereu cu precizări, cu completări necesare. Când, toamna, după pogrom, ne-am întors la şcoală, nu l-am mai aflat printre noi. Căzuse victimă ucigaşilor. Ca şi Koenig care, şi el, era menit să devină un intelectual rasat; ca şi colegul meu de bancă, Sami Margon, un băiat delicat şi generos care, ucis împreună cu tatăl său, a lăsat o mamă singură, neputincioasă, nevolnică, săracă acum şi disperată. Şi dintre puţinii mei colegi care au venit în clasă, o mână doar, erau unii care, tot în *"duminica aceea"*, deveniseră orfani de tată sau de amândoi părinţii.

Au început cursurile. Dar, la ora de română, s-a suit la catedră un profesor nou, care se va dovedi excelent, avocatul Leo Bartfeld. Profesorul nostru din anul precedent, Weisbuch, om de meserie, care avea bosă de filolog, fusese ucis. Ucis, de asemenea, fostul nostru director, Koenig, care ne familiarizase cu Tacit, dacă nu mă înşel. Ucişi, iarăşi, Gheler, care predase chimia, om de o inteligenţă ascuţită. Ucişi fraţii Feuer, profesori titulari de franceză şi germană; ucis delicatul doctor Spirt care îi iniţia în limba şi literatura italiană pe unii dintre colegii noştri. Ucişi adolescenţi şi ucişi dascălii lor. Ucişi copii, ucişi tineri, ucişi bătrâni, ucise femei. Ucişi de-a valma, cu sânge rece ucişi, sau cu furie. Ucişi toţi, însă, fără vină. Ucişi toţi fiindcă erau evrei. Numai fiindcă erau şi se voiau evrei.

Noi, cei care am reuşit să ne smulgem din mâinile ucigaşilor, să ne salvăm, noi, supravieţuitorii, nu ştim, nu vrem şi nici nu putem şti ce înseamnă cuvântul *uitare*. Şi nici *tăcere*. Le-am eliminat din vocabularul nostru. Noi nu vom uita şi nu vom tăcea. Nu vom admite, nu ne e permis să admitem, ca morţii noştri dragi să fie ucişi din nou prin uitare, prin tăcere. Şi nu vom admite, nu ne e permis să admitem, să le fie pângărită memoria prin minciuni debitate de istorici improvizaţi, de mercenari abjecţi, de slugi plătite anume ca să răstălmăcească, să denatureze faptele, să ascundă adevărul, numai pentru ca stăpânii lor să aibă poftă de mâncare, digestie bună şi somn odihnitor, adânc.»

Eugen Luca avea dreptate: nu trebuie să uităm răul. Dar nici binele. În mărturia de mai jos, o supra-

vieţuitoare a marelui măcel vorbeşte despre câţiva români care s-au purtat *altfel*.

Vecinii noştri (să nu-i uităm nici pe ei)

«În anul 1940 (aveam 10 ani), terminasem clasa a IV-a primară şi trebuia să intru la liceul "Oltea Doamna", visul primelor trei clasate. Mie însă mi-a fost oprit drumul prin decretul din aceeaşi toamnă, care interzicea copiilor evrei accesul la şcolile de stat. Locuiam în Iaşi în cartierul Copou.

19 iunie 1941 – "Duminica aceea" – ...din noapte ne-au trezit împuşcături necontenite venite din depărtări. Din târguşor au venit veşti cumplite. Bărbaţii evrei erau împuşcaţi. Două tinere fete din familia Baron au venit disperate la noi să ne spună că tatăl lor, care răspundea de cazanele şi energia electrică a fabricii Textila, împreună cu cei trei băieţi au fost împuşcaţi. Băiatul cel mic, de 18 ani, care avea un TBC osos şi a fost externat de la sanatoriul Bârnova, purta un corset metalic şi deoarece glonţul ricoşase, a fost împuşcat prin umăr. Vecinii noştri – familia Ceianu şi familia Orăşanu – ne-au rugat să ne adăpostim în pivniţă, pentru a nu fi găsiţi.

După-amiază am auzit împuşcături mult mai aproape. Vecinii ne-au rugat să ieşim din pivniţă, precum insistau soldaţii care aveau adresa exactă. Tinerii recruţi în uniforme kaki ne-au acuzat că am tras în armata română, deci tata şi cei doi veri de 14 ani trebuiau împuşcaţi. Noi eram livizi, nu aveam cuvinte.

Vecinii însă s-au interpus în faţa noastră şi i-au intimidat pe soldaţi spunându-le că i-au văzut când au urcat în podul casei şi au tras ei focurile de armă. Le-au mai spus că fiind informaţi de ceea ce se întâmplă în oraş, ne-au adăpostit în pivniţă, ca să ne ferească de urgie. Fermitatea cu care s-au opus soldaţilor, demascarea simulării lor, precum şi promisiunea că nu vom apărea în stradă, i-au convins pe soldaţi să plece fără să-şi facă "datoria".

Câteva săptămâni nu am ieşit din casă şi eram aprovizionaţi de vecini. În 6 august am fost evacuaţi din zonă, aceasta devenind interzisă evreilor. În târguşorul Copou erau mulţi evrei. Toţi bărbaţii care au fost găsiţi au fost omorâţi. Doctorul Froimoici, un tânăr foarte capabil, a fost salvat de profesorul Miller, care l-a luat de acasă dimineaţa şi l-a adăpostit în casa dumnealui. Părintele Manole, tatăl Gabrielei Manole Adoc, ne aducea zilnic din oraş (dumnealui locuia în Copou) câte o pâine bună, neagră, deoarece evreii din Iaşi aveau dreptul doar la pâine din mei (nu prea gustoasă). Umilinţele au continuat, pentru mine însă de neuitat rămâne interdicţia de a învăţa cu fostele colege şi obligaţia de a purta steaua galbenă.»

(Dintr-o scrisoare de Cella Avadic; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

B.B.C.
Bădărani. Banditi. Canalii.

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la preţuri şi in condiţii speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile
(fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

I

Iosifescu, Silvian

(Urmare din numărul trecut)

Această scrisoare, din care publicăm mari fragmente, a fost, ca să zicem așa… pierdută. Silvian Iosifescu a citit-o cu interes mare, dar, când voia să o caute pe trimițătoare, și-a dat seama că a rătăcit scrisoarea. Și, întrucât nu avea nici adresa Elizei Vorvoreanu (nume scos parcă dintr-un roman de Petru Dumitriu), nici vreun telefon, a renunțat, spunându-și că într-o zi, totuși, va da de sora lui Urmuz. N-a dat. S.I. a găsit scrisoarea într-un sertar, după douăzeci de ani. Prea târziu, desigur, pentru a o mai găsi pe autoare. În 1965, când îi scrisese lui Iosifescu, Eliza Vorvoreanu avea mai bine de 80 de ani.

Criticul a inclus scrisoarea în volumul "Trepte" (1988), socotind că *"portretul ciudatului explorator de zone noi ale comicului se închegă ca o pictură naivă"*.

Un pseudonim (folosit în tinerețe): Monica Șerbănescu.

Câteva cărți:
Probleme și opere contemporane, București, 1954; *Oameni deosebiți*, București, 1954; *Eroi și conflicte în dramaturgia noastră actuală*, București, 1955; *Romantismul eroului revoluționar*, București, 1956; *Furtună în cancelarie*, piesă de teatru, în colab., București, 1956; *Drumuri literare*, București, 1957; *În jurul romanului*, București, 1959 (ed. II, 1961); *Grigore Alexandrescu*, București, 1960; *Momentul Caragiale*, București, 1963; *Artă și arte*, București, 1965; *Teoria literaturii*, București, 1965; *Prelegeri de estetică. Curente artistice*, București, 1967; *Literatura de frontieră*, București, 1969 (ed. II, 1971); *Construcție și lectură*, București, 1970; *Dimensiuni caragialiene*, București, 1972; Configurații și rezonanțe, București, 1973; *Proză și luciditate*, București, 1974; *Mobilitatea privirii*, București, 1976; *Reîntâlniri cu France și Shaw*, București, 1978; *Texte și întrebări*, București, 1979; *Reverberații*, București, 1981; *De-a lungul unui secol*, București, 1983; *Voltaire – 1983*, București, 1983; *Descoperirea cunoscutului*, București, 1986; *Trepte*, București, 1988.

Traduceri: R. Rolland, *Călătorie în țara muzicii*, în colab. cu Vera Călin, București, 1947 (ed. II, 1964); idem *Inimă vrăjită*, în colab. cu Vera Călin, București, I-III, 1949-56 (alte ed.: 1960; 1961; 1964); J. Steinbeck, *Bătălia*, București, 1958; H. Taine, *Pagini de critică literară*, București, 1965; R. Graves, *Eu, Claudius împărat*, București, 1973.

(Continuare la "Dicționar…" în numărul viitor)

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută,
serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

IOSEF EUGEN CAMPUS

Transparenţă

Cuvântul "transparenţă" poate avea două accepţiuni diferite.

În sens pozitiv, el ne evocă splendoarea cristalului, strălucind în orbitoarea sa luminozitate. În sens limitativ, când accentul cade pe funcţia de "transmitere", el subliniază faptul că, prin transparenţă, nu vedem lumea aşa cum *este*, ci aşa cum *pare*. Trecând prin alt corp, oricât de clar ar fi acesta (cum putem fi siguri de claritatea lui perfectă? Există oare un corp *absolut* clar?), el numai *transpare*, nu mai *este*, în puritatea lui originară. E, într-un anumit sens, modificat, corupt, prin însăşi trecerea lui prin alt corp. Liniile nu mai sunt precise, tremură parcă nesigure, clătinate de valul imperceptibil al lichidului în care par îmbăiate.

Poezia lui Solo Har a fost şi a rămas, în esenţă, o poezie a *transparenţei*. În cele două sensuri amintite. Strălucitoare ca un cleştar bine şlefuit, dar şi, mai cu seamă, conştientă de incapacitatea fundamentală de a pătrunde până la lucrul în sine (das Ding an sich, cum spunea Kant). De aceea, titlul atât de semnificativ al recentului volum de poezii (Tel Aviv), intitulat "Transparenţe").

Caracteristică a fost şi a rămas strădania de a şlefui versul cât mai perfect, cât şi trecerea *emoţiei adânci dar reţinute* prin filtrul cugetării, şi culoarea, în genere sumbră, pe care o are această filozofare.

În graiul cerului vorbeşte doar cerul./ În graiul apei numai apa vorbeşte./ În graiul cărţilor nu vorbeşte nimeni./ Realitatea e ceva, noi altceva. Trădăm. ("Trădare").

Sau, accentuând importanţa fundamentală a întrebării, a îndoielii, caracteristică omului ca atare:

Nimic mai sfânt/ Ca semnul de întrebare./ Aspru, neiertător, până la capăt.

Sau cele trei versuri care alcătuiesc poezia "Nostalgie", în care abstractul, ca şi în mai vechile versuri ale lui Solo Har, capătă densitatea concretului şi păstrează, reţinută, căldura emoţiei:

Umbletul capătă nostalgia/ Frunzelor îngălbenite/ Şi zâmbetul e crestat de umbre.

Magistrală în conciziunea formulării filozofice şi a imaginilor emoţionante ("pe orbita orelor văduvite") răsună în sufletul nostru, ca o confesiune semnificativă, poezia care a dat, probabil, şi titlul volumului:

În două clipe ale zădărniciei/ Ritmurile se pierd în transparenţe/ Pe orbita orelor văduvite ("Transparenţe").

Şi totuşi, un colţ de lumină, departe, în zare, printre norii cugetării sumbre, un colţ de "optimism" timid dăinuie în poezia lui Solo Har. Ceea ce ni-l apropie moral, sufleteşte. Ni-l apropie nouă, celor care, deşi conştienţi de tragismul soartei omului, ne încăpăţânăm să ne aflăm demnitatea umană în refuzul renunţării.

Timpul fumegă./ Mâinile jinduiesc lumina./ Încă nu e târziu ("Încă nu e târziu).

Încă nu e târziu, afirmă poetul. Are dreptate. Niciodată *nu e târziu*. Poate deci adăuga, în poezia redusă la un singur distih, "Face să trăieşti":

Fără nebuni, viaţa n-ar fi normală:/ Face să trăieşti aventura de a fi om.

◆

Ca şi în trecut, rămânând el însuşi, Solo Har caută neîncetat să se înnoiască.

În actualul volum, ceea ce aduce nou e conciziunea, reducerea poeziei la numai câteva versuri. Fulgerare, menită să deschidă porţile inimii şi ale imaginaţiei cititorului.

Luiza Carol, în frumoasa şi originala ei prefaţă, are dreptate să sublinieze valoarea artistică a formulei eliptice adoptate de Solo Har şi chemarea implicită la o colaborare reflexivă şi imaginativă poet-cititor. Poezia lui – spune ea – conţine şi provoacă "o implicare profund emotivă".

Necesară şi binevenită e şi amintirea, în legătură cu acest volum, a poeziei concise specifice continentului asiatic. Multe din poeziile lui Solo Har ne amintesc, prin extrema lor conciziune şi prin caracterul lor descriptiv, caligrafic, texte ale maeştrilor niponi.

Conciziunea intrinsecă e aşa de marcată, încât, uneori, ne simţim ispitiţi să mergem mai departe pe aceeaşi cale. O poezie, redusă de Solo Har la un distih, noi am putea-o reduce, credem, la un singur vers, cel final, care pare a câştiga astfel şi mai mult în răsunet prelungit, în "implicare" reflexiv-imaginativă a cititorului:

Deşertul aprins aşteaptă zâmbetul ierbii ("Respiraţie").

Remarcabilă îmi pare, îndeosebi, identificarea poeziei absolute cu *tăcerea.*

În formulare negativă, este ceea ce spune şi motto-ul lui Paul Valéry, ales de poet pentru volumul "Transparenţe": "Este cu neputinţă de a spune bine tot ce este necesar să fie spus".

Tăcerea-poezie revine ca un adevărat leit-motiv în nenumărate rânduri. Obsedant. Semnificativ.

Nu vorbesc cu voce tare/ Să nu zdruncin clorofila plantelor,/ Spaţiul dintre nădejde şi zări fumurii (poezia e intitulată "Neîndrăzneala", titlu caracteristic pentru atitudinea reţinută, în viaţă şi în poezie, respectul pentru drepturile "celuilalt").

În "Destăinuire", spune:

În pașii serii ascult/ În destăinuire, ***tăcerile vorbitoare*** (sublinierea noastră, ca şi sublinierile următoare ale "Tăcerii").

În "Reîntoarcere", mărturiseşte:

Slobozind puterile, ***Octavele tăcerii s-au trezit,/*** *Luându-mă în zbor către reîntoarcere.*

Despre lucrurile care-i plac, în poezia "Îmi place", mărturiseşte că îi place în primul rând tăcerea:

Îmi plac ***neostoitele tăceri/*** *În spatele cărora gândurile nu/ Înnoptează./ Îmi place absența puterii proclamate/ Și melancolia cărților citite.*

Tăcerea îi pare importantă, nu e un vid, ci o plinătate.

Tăcerea *dintre cuvinte/ Devine, înaintea deșertului,/ Oră fără umbră.*

Cuvintele înseşi sunt o altfel de tăcere, se nasc din tăcere:

Cuvintele,/ Luminoase, lente, înfurtunate,/ Se nasc și dispar în cântul ***tăcerii.***

Şi, în sfârşit, într-o imagine de dimensiuni cosmice:

În serile fără stele/ Sunetele ***tăcerii/*** *Devin ecouri.*

Poate că are deci dreptate Luiza Carol când, încercând să ghicească sensul adânc al poeziei "Restul", îşi imaginează că acesta ar fi indicând *tăcerea* suverană: «Citind această poezie, îmi vin în minte cuvintele lui Shakespeare: "Restul e tăcere". Şi apoi, răspunzându-i din jumătatea orientală a lumii, aud în memorie "glasul tăcerii" din haikuul poetului japonez Bashu (sec. 17): "o broască sare – în lac se aude *plici plosc – glasul tăcerii"*.»

❖

Există, în poezia lui Solo Har, nu numai reţinere, ci şi modestie lucidă. Se vede ca o simplă *virgulă în vânt:*

Să ating marginea luminii/ Mă răsucesc după soare./ Dar revin la ceea ce sunt:/ Virgulă rostogolită-n vânt.

Sau chiar, precum îl vedeam şi eu pe vremuri: umblând pe sârmă, saltimbanc metafizic, ţinându-şi echilibrul instabil. Clovn. Cutezător:

Clovn/ Cu timpul în brațe/ Către marea umbră.

Sau, ca în "Autoportret":

Sunt ecou, drum, nume,/ Culoare, chip./ ***Sunt totul și… nimic.***

Şi suferind transformări ciudate, miraculoase, într-o confundare (apropiere-respingere) cu spaţiul înconjurător. Interacţiune care exprimă natura contradictorie a relaţiei dintre poet şi lume. Imagini cu un pronunţat caracter de nonsens, de grotesc:

Mi-a fost să dorm/ Pe-o pernă triunghiulară./ Dimineața, capul era pătrat,/ Perna devenise rotundă ("Perna").

❖

Trebuie să spun, măcar în final, despre condiţiile grafice excelente ale plachetei, de format mic. Dar plină de gust, elegantă.

Şi, mai cu seamă, să-mi spun aprecierea despre ilustraţiile lui Vlad Strihan. Un joc fantezist cu linia nesfârşită, care-mi aminteşte întrucâtva de realizările minunate ale lui Saul Steinberg în prima sa fază. O linie nehotărâtă, care stă la îndoială încotro să o apuce. O linie care *gândeşte.* Care înaintează spre nicăieri. Spre *tăcere?* Spre *spaţiul alb* (despre care se vorbea în una din poeziile lui Solo Har)?

După ce-am auzit ultimul discurs al d-lui Zahar, ministrul de externe al Hamasului, în care demnitarul de la Ramallah amintise, încă o dată, că palestinienii nu se vor împăca, sub nici un chip, cu existenţa Israelului pe acest pământ, mi-a venit chef să fac ceva cu sus-amintitul. Dar nu mi-era clar ce anume. Să-l fac Zahar tos sau Zahar ars?

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA – SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- Schechter cu două titluri
- Secretul incomod al lui Petre Cioclu
- Aţi auzit de Vişeul de Sus?

I. Schechter

Lapte şi miere
Carte israeliană de citire

Umor; coperta: Răzvan Niculescu; Ed. Hasefer, Bucureşti 2006

Este singura carte din lume al cărei titlu apare şi în versiunea sa originală şi în cea corectată. Aşa cum vedem pe copertă, titlul original sună aşa: "Lapte şi fiere". Dar, ca şi cum cineva de la inexistenta noastră cenzură din Israel ar fi sărit, speriat, să îndrepte lucrurile, în loc de "fiere" apare, cu ajutorul unui creion gros portocaliu, cuvântul "miere".

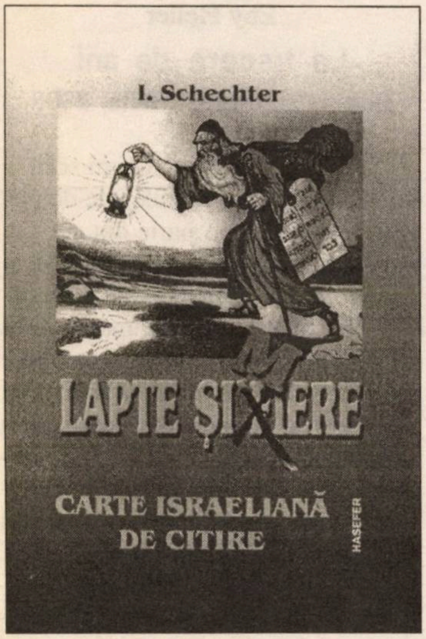

Şi e păcat. Fiindcă, datorită acestei schimbări de ultim minut, noaptea, în tipografie, titlul nu mai are nici o legătură cu conţinutul.

Iată un exemplu. E vorba de tableta "Cu excepţia ziariştilor, toţi evreii sunt ziarişti" (p. 132-34). După cum, se înţelege, autorul a scris ceea ce a scris, năucit (ca noi toţi) de puhoiul de "ziarişti" din trib, neam şi alia, care s-au năpustit asupra presei.

«Direcţia centrului de statistică a dezvăluit câţi evrei are în ea populaţia israeliană: peste 6 milioane. Ceea ce însă Direcţia de statistică nu a spus, e că din cei 6 milioane de evrei toţi sunt ziarişti.

În acest caz e vorba de o boală, nu de o profesie. Pentru că Theodor Herzl a fost ziarist, toţi evreii se cred ziarişti deşi mulţi îşi zic "publicişti" că parcă e mai şic.

Totuşi, lucrurile au mers binişor până nu de mult. Presa evreiască a înflorit, iar de când s-a inventat libertatea presei, poporul evreu a năvălit în masă în paginile ziarelor şi revistelor, încât cu greu se mai găseşte azi un loc în ele pentru un ziarist de meserie.

Milioane de pensionari care nu au o ocupaţie, aşa cum de altfel nu au avut nici când trebuiau s-o aibă când aveau servicii, s-au apucat la bătrâneţe să "facă" articole. Ei cred că pentru un articol nu-ţi trebuie altceva decât timp liber ca să-l scrii şi să-l trimiţi la o redacţie. Pentru mulţi, libertatea presei asta înseamnă: a fi liber să faci un articol, să-l pui într-un plic şi să-i dai drumul ca unui porumbel din colivie. Dacă e nevoie de subiect, de cuvinte, de titlu – să le pună redactorii, că doar pentru asta sunt plătiţi.

Acum s-a afat că ministrul de Interne vrea să impună o nouă Lege a presei. Încă nu este clar ce fel de prevederi vor fi într-însa, dar milioane de ziarişti amatori şi grafomani au emoţii: nu cumva noua lege să pretindă, de exemplu, respectarea legilor de circulaţie pe şoselele din presă.

Sunt într-adevăr pe aceste şosele o mulţime de indicatoare: să nu o-coleşti prin dreapta sau prin faţă subiectul, să păstrezi distanţa legală dintre subiect şi predicat, să nu parchezi zece adjective într-o singură propoziţiune îngustă sau să opreşti la semaforul roşu pentru a nu te ciocni de convoaiele de agramatisme care vin din toate direcţiile cu viteză nereglementară.

Bineînţeles, aceste indicatoare nu sunt obligatorii pentru câte un "poiet" care se pomeneşte într-însul cu un "punct de vedere" şi face cu el articole. La orice control, poietul se legitimează cu carnetul de membru în Asociaţia scriitorilor şi atunci poliţaiul înţelege că toate tautologiile şi bazaconiile şi malformaţiile de limbă sunt "licenţe poetice" care nu se sancţionează.

Se speră că noua lege nu-i va persecuta pe ziarişti cu obligaţia de a transmite numai ştiri exacte şi verificate. Ar însemna ca ei să fie discriminaţi cumplit în raport cu alte profesiuni. Meteorologii, economiştii sau criticii de artă nu au această obligaţie. Ei pot să anunţe timp frumos, progres economic sau apariţia unei capodopere în artă fără ca cineva să-i controleze sau să-i tragă la răspundere dacă timpul e, de fapt, urât, dacă progresul economic e în regres sau dacă o conopidă despre care au spus că e o capodoperă, nu e în fond decât o simplă varză realistă.

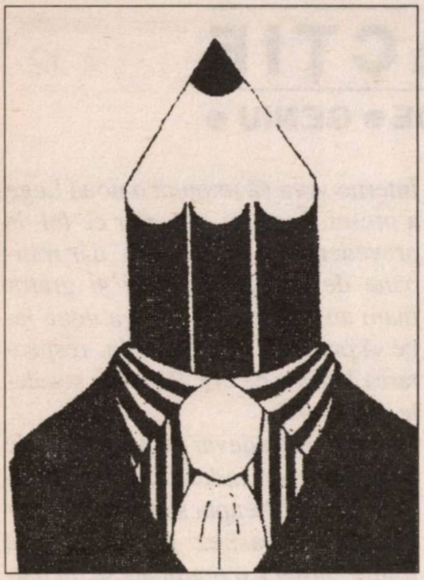

Ilustraţie din cartea lui Schechter: unii susţin că e vorba de un autoportret

Ar fi trist şi dureros dacă prin noua lege s-ar îngrădi libertatea presei, în sensul ca elogiile, oricât de deşănţate, să fie permise, însă calomniile nu. Într-un regim de adevărată libertate a presei, oricine trebuie să aibă dreptul de a scrie şi a calomnia.

E doar atât de simplu: se ia un Parker, se iau şi două-trei foi de hârtie – şi-i dai drumul. Dacă pe parcurs găseşti un subiect şi întâlneşti o idee, e bine – dacă nu, nu. Din atâta lucru nu moare lumea.

Pentru ca un articol să fie "tare", el trebuie să conţină o jignire, o insultă, o calomnie crocantă – altminteri e ca o piftie bună numai pentru ştirbi.

Această piftie, cred semidocţii, e un "panflet", chit că se scrie cu "m". Dar ce contează? Sănătate să ne dea bunul Dumnezeu, că panfleţii curg!»

Şi acum, să răspundem la întrebare: miere sau fiere? Miere, nici pomeneală. Fiere, fraţilor, fiere toată ziua.

(M. Rafael)

Petre Cioclu

Un secret incomod

Editura Napoca-Star,
Cluj-Napoca, 2005

Am mai avut prilejul să remarcăm proza matură a lui Petre Cioclu la apariţia primelor sale două cărţi, "Cu tălpile pe jar" şi romanul "Tentaţii juvenile", acesta din urmă publicat şi într-o ediţie în limba engleză. Şi de data aceasta, la fel ca în prima carte, sunt concentrate câteva povestiri care utilizează cu îndemânare umorul şi, în acelaşi timp, accentele dramatice, temele preferate fiind relaţiile în cadrul cuplului familial sau ale celui temporar. Descifrarea misterului feminin în variate ipostaze ale relaţiilor sociale pare să fie preocuparea esenţială a autorului. Câteva dintre povestiri se referă la determinarea unor destine prin jocul inconştient al atracţiei sexelor, cea mai remarcabilă fiind "Un secret incomod". O femeie îşi doreşte neapărat copii, pe care îi obţine printr-o legătură "programată" în acest scop cu un coleg de serviciu. Stabilindu-se în Israel, acesta află târziu de urmările acestei legături şi încearcă, printr-o agenţie de detectivi, să dea de urma posibililor săi urmaşi, dar e blocat de teama că "ar putea afla tot Israelul" de aventura sa. O altă povestire, "Jocul paradoxal al eredităţii", compune un fel de biografie pornind... de la perioada interuterină, condiţia de foetus nefiind mai puţin complicată ca aceea de prunc, apoi de copil, având toate bucuriile şi neajunsurile vârstei. "Metoda proverbului" este o ilustrare a talentului de anchetator graţie căruia este descoperit un hoţ bine ascuns într-o masă de elevi.

Sunt, cele de mai sus, exemple de certificare a unui prozator de la care aşteptăm şi alte scrieri la fel de izbutite. De reţinut este modul insolit în care dezvăluie psihologia personajelor sale feminine. Admiră mai ales caracterele viguroase, care nu se supun "mofturilor" sexului opus.

Ca şi într-o cronică precedentă, remarc prezenţa în volum a unor "intruşi" care fac o evidentă notă discordantă: schiţe, anecdote şi aforisme fără legătură cu povestirile, ca un fel de "intermezzo" într–un spectacol conceput unitar, stricând buna impresie a publicului. Ceea ce nu ne împiedică totuşi să consemnăm, cu plăcere, o nouă afirmare a disponibilităţilor acestui prozator.

Eby Heller

La trecere de ani

Editura autorului, Haifa, 2005

La invitaţia autorului am scris o postfaţă la prima sa culegere de poezii, cunoscând o parte din ele din paginile ziarelor şi revistelor. Am remarcat spontaneitatea fermecătoare a versurilor, exprimarea unor trăiri aprofundate şi o sinceritate care ţine uneori locul căutării mai exigente a imaginilor. Poetul şi-a creat stilul său propriu prin sintetizarea unor modele în special în poeziile dedicate iubirii, în contextul cărora evocă adesea minunile firii. Iată un exemplu: *"Bunica îmi spunea/ privind cerul înstelat/ că fiecare are o stea/ şi s-a născut cu ea./ Şi–atunci când voi fi/ golit de cuvinte,/ muza mă va părăsi,/ obosit mă voi aşeza/ alături de steaua mea.../ Poeţii şi stelele nu mor;/ se sting încet şi dispar,/ lăsând în urma lor/ o dâră luminoasă...".*

Conflictului cu timpul care trece îi acordă, de asemeni, o atenţie deosebită, punând mai presus de orice perenitatea iubirii.

Dar în poeziile sale, Eby Heller surprinde şi temele acute ale realităţii străzii. Copiii înfometaţi, cei care cerşesc, buletinele cu ştiri obsedante, informaţiile de tot felul care pot da coşmaruri îşi au locul cuvenit. Numai că uneori temele de acest fel intră abrupt în context; se pare că autorul mizează pe efectul tulburător al contrastelor, dar nu întotdeauna metoda îi reuşeşte. Cel mai convingător se arată el în poemele inspirate din aspectele existenţei obişnuite, de altfel cele mai vechi şi mai consistente din panoplia poeţilor din toate timpurile.

Volumul cuprinde şi o povestire, "Răzbunarea". Este relatarea pedepsei aplicată de două foste deţinute dintr-un lagăr de exterminare uneia din cele mai odioase membre a echipei de "kapo". Textul se derulează cursiv, dar toate implicaţiile par previzibile. De notat însă perspectivele de prozator ale autorului ce s-ar cuveni cultivate mai atent.

Claus Stephani

A fost cândva un ştetl

Traducere din limba germană
de Ruxandra Georgeta Hosu
Editura Hasefer, Bucureşti, 2005

Poate că n-am fi auzit niciodată de localitatea Vişeul de Sus şi de cele câteva sute de familii evreieşti care au trăit acolo înaintea celui de al doilea război mondial dacă autorul acestui volum nu ar fi avut curiozitatea de a afla tot ce s-a petrecut înainte ca ele să dispară în neantul creat de nazişti. Înarmat cu un aparat de înregistrare, el a cutreierat străzile orăşelului, stând de vorbă cu oamenii care alcătuiau cândva un mozaic etnic paşnic şi prosper. N-a mai rămas din el nici un evreu, deşi prezenţa lor era aici benefică pentru toţi locuitorii, iar acum majoritatea celor care i-au cunoscut îi evocă cu nostalgia unor vremuri mai bune. Acest regret s-a transmis şi tinerilor localnici, care au auzit de la bunicii sau părinţii lor cine erau evreii. Sunt şi rămăşiţe ale urii antisemite care, pe atunci, era proclamată literă de lege; autorul înregistrează şi voci în care parcă răsună sunetele guturale ale paznicilor lagărelor morţii, în care a pierit majoritatea comunităţii evreieşti de aici. Dar accentul cade pe buna convieţuire împotriva căreia s-au ridicat naziştii români, maghiari şi germani deopotrivă.

Acum, pe acele meleaguri prezenţa unui evreu este o raritate tulburătoare. Descoperirea surprinzătoare a cercetătorului urmelor vechiului "ştetl" este că acesta nu a putut fi distrus în întregime din moment ce memoria localnicilor îl păstrează încă în amintire.

Matei Grisaru

Puncte de vedere

Editura autorului, Haifa, 2006

Matei Grisaru, autor de romane şi povestiri, este şi un bun publicist, abordând cu obiectivitate aspecte ale actualităţii sociale, culturale şi politice. O parte a articolelor publicate în ziare şi reviste sunt redate cititorilor în acest volum. Avem astfel imaginea completă a unui om din zilele noastre care are câte ceva de spus în legătură cu noutăţile la zi. Ni le amintim deoarece volumul îşi "culege" textele din colecţiile ziarelor de pe câţiva ani. Cartea apare într-o formă grafică îngrijită, deşi a fost editată "în familie", la computerul şi aparatul de multiplicat personal…

(Carol Isac)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Boris Marian, *"Dicţionar sentimental";* eseuri; coperta: Horia Gârbea; Editura Nouă, Bucureşti, 2006.

Rotem Kowner, *"On Symbolic Antisemitism – The Vidal Sassoon International Center for the Study of Antisemitism",* Ierusalim, 2006.

Rozalia Bines, *"Vremuri noi şi mai puţin noi";* eseuri, note de călătorie etc.; Ed. RCR Print, Bucureşti, 2006.

CALENDAR

Iunie

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
11 iunie s-a născut Rose Ausländer (1907)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
13 iunie s-a născut Robert Hervian (1946)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Saul Steinberg (1914)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
20 iunie s-a născut Ionel Mihnea (1920)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
30 iunie s-a născut Victor Rusu (1922)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

LASZLO ALEXANDRU

Toate pânzele sus!

Am mai vorbit în paginile revistei noastre despre cazul dramatic al cunoscutului critic literar Laszlo Alexandru, de la Universitatea din Cluj.

Prieten fidel de ani de zile al lui Paul Goma, el l-a apărat până-n pânzele albe pe fostul dizident, după 1990, când, de la Paris, unde trăieşte, acesta începuse să arunce imense căldări cu lături asupra scriitorilor români ce nu-i erau pe plac: N. Manolescu şi Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu şi Ana Blandiana, ba şi Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca, oamenii care-i făcuseră o reclamă nebună, prin anii '70-'80, la postul de radio "Europa liberă".

Până într-o zi. Până într-o zi când, citind cele mai proaspete scrieri ale lui Paul Goma, amicul Laszlo Alexandru a avut un şoc: obiectul admiraţiei sale se comporta ca un antisemit feroce şi trivial, din speţa "Porunca vremii".

Aşa cum mărturiseşte undeva, criticul clujean ar fi putut să tacă.

Dar n-a vrut. Pur şi simplu, conştiinţa sa l-a împiedicat. Şi a scris cam tot ce-avea pe suflet în legătură cu uluitoarea schimbare la faţă a lui Goma.

Mai nou, într-un volum intitulat "Toate pânzele sus! – Polemici" (ed. Grinta, Cluj-Napoca), a dat publicităţii textele sale despre cazul Goma.

Extrase:

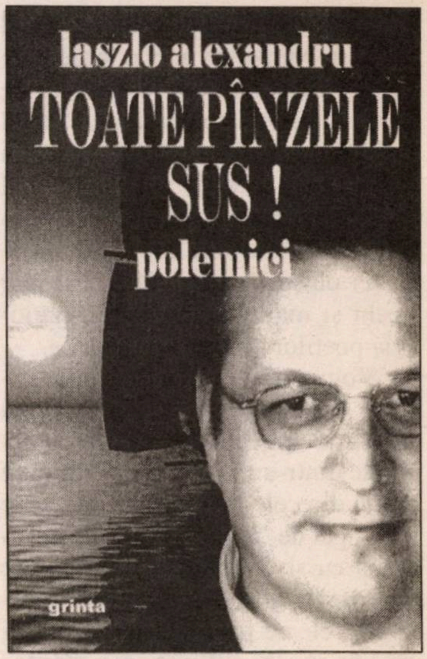

«...În ultimii ani partizanatul antisemit al lui Paul Goma a prins un contur tot mai consistent. În special un text intitulat *Basarabia şi "problema"* şi publicat în presa literară mi-a stârnit nemulţumirea, pe care am exprimat-o într-un schimb epistolar cu Ion Solacolu. În 2002 apărea "Basarabia", roman în care Goma îşi strângea la un loc câteva din ostilităţile antievreieşti. Un alt admirator al autorului, cercetătorul Michael Shafir, şi-a mărturisit atunci dezamăgirea faţă de evoluţia (involuţia?) pe care o constata. Un eseu polemic tăios împotriva lui Paul Goma a fost publicat apoi sub semnătura lui Radu Ioanid. În paralel a pornit în revista electronică *E-Leonardo* dezbaterea în jurul respectivei situaţii, prin intervenţii ale lui Ion Solacolu şi Ovidiu Pecican. Paul Goma a revenit cu volumul incendiar *Săpămâna roşie 28 iunie – 3 iulie 1940 sau Basarabia şi Evreii*, în care postfaţa lui Mircea Stănescu schiţa anumite răspunsuri la adresa contestatarilor scriitorului. Acestea ar fi manifestările de suprafaţă ale unui conflict căruia mă văd obligat să-i sintetizez în continuare coordonatele ideatice.

Teza fundamentală a lui Paul Goma este expusă încă din primele două fraze (ample) ale cărţii, ce exprimă fără echivoc intenţia urmărită. Le citez integral, în ciuda incongruenţei lor stilistice: *"Care să fi fost motivul, pretextul, temeiul – sau/şi cauza – pentru care, din prima zi (22 iunie 1941) a Campaniei antisovietice a celui de-al doilea război mondial, «cu nebănuită cruzime, românii i-au masacrat din senin pe evrei, atât pe solul naţional: Abatorul de la Bucureşti, Pogromul de la Iaşi, Trenurile Morţii, Basarabia şi Bucovina – cât mai ales în Transnistria?» (teza evreilor) – crimă care ar fi «devansat în timp, egalat în cruzime Auschwitzul»?, cum scrie Matatias Carp. Care să fi fost resortul criminal care, dintr-o comunitate ca a noastră, dacă nu legendar de tolerantă, atunci sigur: îndelung răbdătoare, a făcut-o să devină în interval de doar un an: 28 iunie 1940 – 22 iunie 1941 –* ***şi dacă numai într-o săptămână: 28 iunie-3 iulie 1940?*** *– «una majoritar, făţiş, feroce antisemită, încuviinţând măsurile guvernamentale de persecutare, de lichidare a evreilor»? – din senin, cum susţin, de jumătate de veac, evreii"* (în continuare sublinierile lui P.G.).

După cum se vede, încă din primul paragraf lucrarea izbucneşte cu violenţă, exprimând o frământare îndelung reţinută, o nemulţumire şi o indignare manifestă. Tonul va rămâne constant neschimbat, de-a lungul întregii expuneri a autorului, care îşi hărţuieşte şi îşi "agresează" cititorul, îl obligă la lecturi încrucişate, pe mai multe niveluri de semnificaţie, cu sufletul la gură, împărţit între stupoare şi oroare. Îndată ce intrăm în contact cu cronotopul istoric şi ne dăm seama că e vorba de o lucrare ce tratează despre anumite realităţi legate de al doilea război mondial, pentru a-l înţelege cu adevărat trecem la rearanjarea mesajului pe diversele sale componente de sens: 1) Românii i–au masacrat fără vină pe evrei (teza evreilor); 2) Aceste crime au precedat cronologic Auschwitzul, dar l-au egalat în cruzime (Teza lui Matatias Carp); 3) Comunitatea românească – dacă nu excesiv tolerantă, dar totuşi răbdătoare – a devenit atunci făţiş antisemită; 4) Această modificare de mentalitate şi atitudine colectivă s-a petrecut într-un singur an, ba poate chiar într-o singură săptămână a anului 1940; 5) Autorul (Goma) urmează să ne spună *"motivul, pretextul, temeiul – sau/şi cauza"* pentru care s-a petrecut o asemenea metamorfoză mentală; 6) Autorul (Goma) polemizează cu ideile susţinute de cercetătorii evrei; 7) Toţi evreii exprimă aceleaşi idei, pesemne bazându-se pe aceleaşi fapte, şi pot fi confutaţi, respinşi, în bloc. Cam multe afirmaţii sentenţioase înghesuite în doar două fraze! Lui Paul Goma cea mai inocentă imputaţie care i se poate aduce, încă din prima pagină a discursului său, este incoerenţa stilistică.

În diverse capitole ale lucrării, scriitorul se avântă pe un teritoriu foarte sensibil, legat de viaţa şi de moartea unei comunităţi etnice. Paul Goma contestă cifra de 400.000 de victime evreieşti ale Holocaustului. El preia cu toată convingerea teza lui Norman G. Finkelstein şi îi acuză pe evrei că urmăresc doar extorcarea de fonduri ca despăgubiri pentru Holocaust. Reafirmă mitul ceauşist al lui Antonescu – salvator al evreilor. Îi acuză pe evrei de instaurarea comunismului, adevăratul *"Holocaust roşu"*. De altminteri toţi evreii sunt bolşevici, adică *"nu chiar toţi, numai circa 98%"*. Goma reciteşte mare parte din istoria României în cheie antisemită: răscoala ţărănească din 1907 s-a produs ca reacţie la rapacitatea evreilor; în timpul primului război mondial, evreii au colaborat cu ocupantul; obsesia de căpătâi a evreilor a fost dezmembrarea României ca stat naţional, desprinderea Basarabiei, Bucovinei de Nord precum şi a Transilvaniei; criza frontului în primul război mondial, după revoluţia bolşevică, li se datorează în mare măsură evreilor; evreii au jucat un rol considerabil în înfiinţarea PCR. Fiind duşmanii prin excelenţă ai României şi ai românismului, evreii i-au măcelărit cu bestialitate pe românii care se retrăgeau paşnic din Basarabia: *"Evacuarea armatei şi a civililor din Teritoriile Ocupate în iunie-iulie 1940 a constituit, din partea evreilor, nu a ruşilor ocupanţi, prilej de agresiune sălbatică, fanatică, rasistă, anti-românească, anti-goi, anticreştină"*. Acestea fiind... premisele istorice de la faţa locului, sigur că şi românii, nemaivrând să joace în eternitate rolul de victime ale unei minorităţi impertinente şi criminale, s-au deslănţuit în acţiuni spontane, antievreieşti – ca de pildă Pogromul de la Iaşi, *"primul act sângeros – victime: evreii din România"*, dar care a avut loc doar la un an şi o zi după agresiunea provocatoare evreiască din Basarabia. Statul român a intervenit totuşi pentru a potoli furia mulţimilor, iar mareşalul Antonescu a dat chiar un ordin formal în sensul respectiv (Goma îl reia pe larg, lăsând să treacă necomentat oribilul antisemitism flagrant al mareşalului).

Acesta fiind "scheletul" ideatic al cărţii, "plămânii" sunt reprezentaţi de numeroasele citate din epocă (problemă asupra căreia vom reveni ulterior), iar "sângele" îl constituie stilul pamfletar, scrâşnit, biciuitor care, aplicat unei probleme adânc tragice, e greu să nu stârnească indignarea cititorului de bună credinţă. Întocmind, pe ton coleric, liste negre ale cercetătorilor care nu-i împărtăşesc punctul de vedere, Paul Goma se discreditează lamentabil: *"Absenţa documentelor nu-i deranjează pe Dinu C. Giurescu, Răzvan Theodorescu, Andrei Pippidi, S. Tănase, D. Pavel, G. Andreescu, M.D. Gheorghiu, români imparţialişti, eterni linguşiţi emeriţi care din dezgustătoare slugărnicie legitimează orbeşte cele mai..."* etc. etc.

Ţinând seama de argumentele şi explicaţiile de mai sus, apare în mod legitim întrebarea: este sau nu este Paul Goma un antisemit? Avea dreptate Ion Solacolu să ne îndemne la multă prudenţă în situaţii când ne slujim de o asemenea clasificare: *"Eticheta de antisemit e astăzi pentru un intelectual degradantă, ea îl stigmatizează, îl descalifică, aşezându-l împreună cu toată prestaţia lui de până atunci – şi de aici rezidă gravitatea şi responsabilitatea demersului – într-un justificat con de umbră, punându-l aşadar pe cel etichetat astfel sub semnul întrebării, altfel spus, demolându-l"*. Paul Goma este cel mai important reper al nostru de curaj şi verticalitate din anii comunismului, a-l demola înseamnă a priva societatea de un exemplu pozitiv. Or societatea nu poate progresa în absenţa modelelor luminoase.

Problema cu care ne confruntăm este, în consecinţă, extrem de gravă. Orice pripeală în judecată, orice caracterizare şovăitoare pot fi catastrofale.

Discurs asupra metodei

Iritat pesemne de conţinutul dezbaterilor libere stârnite de paginile sale, Paul Goma nota recent, cu nedezminţit grobianism, în jurnalul expus pe internet: *"Solacolu, Pecican, Laszlo dezbat, discută, se chiar dispută, pe «tema»: este sau nu este antisemit Goma? (de ce nu: are Goma un sex – sau trei?, şi dacă nici unul?) – ca şi cum aceasta ar fi problema crucială pentru români în general, pentru intelectualii români în special, în Anul Domnului 2004.*

(…) Credeam, cu naivitate, că problema – fie: una dintre ele – este dacă ***da sau ba Goma a scris adevărul (sau a minţit) în cărţile sale Basarabia şi Săptămâna roşie sau Basarabia şi Evreii.*** */ Vai, şi Solacolu, şi Pecican, şi Laszlo s-au oprit la gard; din uliţă au încercat să vadă, să audă ce se petrece înăuntru (în ogradă, în casă)…"* etc. etc.

Să fie sănătos Paul Goma! Pasajul de mai sus reflectă, în toată splendoarea, desuetudinea concepţiei sale despre istoriografie. Cercetarea istorică de azi nu mai situează cu predilecţie faptele studiate pe modelul binar adevăr-neadevăr, ci preferă distincţia verosimil-neverosimil, plauzibil-neplauzibil. Tot mai mare pondere ocupă discursurile istorice de natură relativistă ("eu presupun că e aşa, dar s-ar putea să mă înşel"), abordarea pluriperspectivistă, cercetarea realităţilor din trecut cu ajutorul instrumentelor alternative. Evoluţia este dinspre istoriografia totalitară, arţăgoasă, intolerantă şi monologală spre cea democratică, tolerantă (în limite ştiinţifice), dialogală. Iată, spre exemplu, următoarele enunţuri:

A. Vlad Ţepeş a fost domnitorul Ţării Româneşti în secolul al XV-lea.

B. Vlad Ţepeş a fost domnitorul Moldovei în secolul al XIX-lea.

Între *A* şi *B* avem banala deosebire dintre adevăr şi neadevăr, a cărei dovadă o reclamă sus şi tare Paul Goma.

Iată acum următoarele enunţuri:

A1. Vlad Ţepeş a fost un tiran sadic, care îşi omora supuşii din pură plăcere.

A2. Vlad Ţepeş a fost un domnitor patriot care, fie şi prin calea forţei, urmărea civilizarea supuşilor săi.

În *A1* şi *A2* există două interpretări istorice diferite, ambele plauzibile şi care, la o rigoare, pot coexista *(A1* fiind preferată de unii comentatori străini, iar *A2* de cei autohtoni). Nu contest că ar putea cândva să apară şi o variantă bizară de tipul:

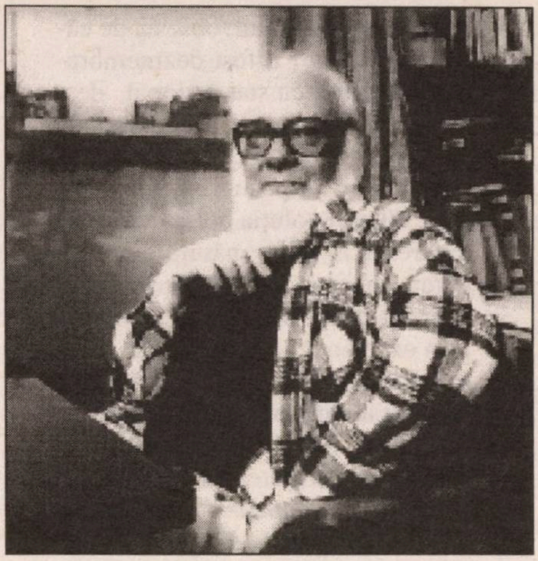

Paul Goma

A3. Vlad Ţepeş, fiind agresat de unii supuşi ai săi, s-a apărat trăgându-i în ţeapă.

Înainte de a mă grăbi să strig "nu-i adevărat!", voi şopti prudent: "nu prea îmi vine să cred…".

Eroarea unui istoric, foarte gravă, poate consta va să zică nu doar în spunerea/scrierea neadevărului, ci şi în lansarea unor variante explicative bizare, aberante, neverosimile, asupra evenimentelor din trecut.

Iar cât priveşte problema sexelor lui Paul Goma, de când l-am auzit pe primul ministru al României (Adrian Năstase, **n. red.**) cum, de la tribuna Parlamentului, îşi invita contestatarii să-i numere ouăle, nimic nu mă mai surprinde în materie de grobianism. Spiritele mari se întâlnesc.

❖

Exemplele mele anterioare sunt confirmate de o răsunătoare demonstraţie istoriografică a lui Ovidiu Pecican. Deşi porneşte de la realităţile descrise de Paul Goma, folosind şi alte rapoarte militare ale vremii, inaccesibile autorului parizian, precum şi luând în discuţie diversele puncte de vedere ale eşichierului politic (extrema stângă prin Troţki, extrema dreaptă prin C.Z. Codreanu, PNŢ prin memorialistica lui Zaharia Boilă etc.), O. Pecican ajunge la concluzii cu totul diferite: *"nu evreii (în general, la nivelul întregii lor comunităţi) i-au hărţuit p românii în retragere.* ***Nu a fost vorba despre un conflict interetnic*** (subl. mea, L.A.). *O serie de cetăţeni români din Basarabia aparţinând altor etnii (ucraineni, evrei) i-au hărţuit pe reprezentanţii statului român din motive care se întrezăresc: unii, pentru că era un stat burghez, păzind ordinea inegalităţilor sociale şi a discriminărilor; alţii, pentru că era un stat corupt, ori, mai bine zis, pentru că fenomenul corupţiei, observat la nivelul întregii ţări, în Basarabia atingea, prin slujbaşii statului din această provincie răsăriteană, cote greu de suportat. În ambele cazuri, mesajul este unul de critică socială…".* Între P. Goma care acreditează în absolut izvoarele istorice unilaterale şi forţează concluzia sa antisemită neplauzibilă – respectiv O. Pecican care interoghează o paletă întreagă de resurse şi propune, sub forma unei ipoteze de lucru, concluzia plauzibilă a criticii sociale, se află tocmai distanţa care separă vechea şi noua istoriografie.

Dar Paul Goma nu este nici măcar un reprezentant al vechii istoriografii! El – arată Pecican – *"nu are în spate nici pregătirea istoricului, nici instituţii al căror program de cercetare să îi asigure materialul şi armătura argumentaţiei. Va recurge, în consecinţă, la raţionamente proprii, întemeiate pe experienţă, pe o cunoaştere indirectă, prin alţii, a evenimentelor, pe memorie – depozitara trecutului subiectivat –*

și, vai, pe propriile (re)sentimente". O gafă de proporții a lui Goma este creditul orbesc pe care îl acordă propagandei antisemite antonesciene. De fapt sursele istorice la care apelează autorul sunt destul de numeroase, dar unilaterale și neplauzibile: bilanțuri militare oferite de Marele Stat Major sau rapoarte ale unor ofițeri, impregnate de limbajul antisemit funcționăresc al vremii; articole de ziar exprimând realitățile dorite de regimul dictatorial-militar; scrisori personale ale unor soldați de pe front (dar de o proveniență neclară); ba chiar mesaje ale mareșalului Antonescu acuzându-i pe evrei! E ca și cum un istoric comunist și-ar propune să demonstreze bunăstarea și fericirea românilor pe vremea ceaușismului, servindu-ne lungi citate din... editorialele ziarului *Scânteia,* (...) confesiunile generalului Pleșiță și discursurile festiviste ale lui Nicolae Ceaușescu!

Deși autorul plasează la sfârșitul volumului Săptămâna Roșie... o lungă listă bibliografică, majoritatea citatelor probatoare pe care ni le oferă nu sunt individualizate prin trimiteri precise la volum, ediție și pagină spre a putea fi verificate și, până la proba contrară, îmi permit să mă îndoiesc de autenticitatea cel puțin a câtorva referințe. Într-o concluzie provizorie, se cuvine precizat că cercetarea întreprinsă de Paul Goma nu respectă în forma sa exterioară (ton pătimaș, subiectivism, stil pamfletar și insultător, apel la surse unilaterale, aparat critic imprecis și lacunar) exigențele unei veritabile lucrări științifice pentru a se face credibilă.

Minciuni

După aceste remarci preliminare și circumstanțiale, să ne adâncim de-acum în analiza propriu-zisă a tezelor autorului. Să-i facem pe plac și să răspundem la întrebarea sa arțăgoasă: *"da sau ba, Goma a scris adevărul (sau a mințit)?".* Vom opera în acest capitol cu distincția **adevăr-neadevăr** *(A* vs. *B),* urmând ca în capitolul următor să ne aplecăm asupra distincției **verosimil-neverosimil** *(A2* sau *A3?)* în ipotezele și interpretările preopinentului nostru.

Paul Goma a mințit atunci când a prezentat situația politică a evreilor din România. După cum arată reputata cercetătoare a fenomenului totalitar Hannah Arendt, *"nu este o exagerare să spunem că România era cea mai antisemită țară a Europei antebelice. Încă din secolul al XIX-lea antisemitismul românesc era un fapt bine stabilit. În 1878, marile puteri încercaseră să intervină, prin Tratatul de la Berlin, și să determine guvernul român să-i recunoască pe locuitorii evrei drept cetățeni români – chiar dacă ar fi rămas cetățeni de rang secund. Nu au reușit, și la sfârșitul primului război mondial toți evreii români – cu excepția câtorva sute de familii sefarde și a câtorva evrei de origine germană – erau încă străini rezidenți pe teritoriul românesc. A fost necesară întreaga forță a Aliaților, în timpul negocierilor tratatelor de pace, pentru a "convinge" guvernul român să accepte un tratat al minorităților și să acorde minorității evreiești cetățenia română. Această concesie, făcută de ochii lumii, a fost retrasă în 1937 și 1938 când, încrezători în puterea Germaniei hitleriste, românii au simțit că pot risca denunțarea tratatelor favorabile minorităților ca fiind impuse în detrimentul "suveranității" lor, putând astfel să priveze de cetățenia română câteva sute de mii de evrei – aproximativ un sfert din totalul populației evreiești. Doi ani mai târziu, în august 1940, cu câteva luni înaintea intrării României în război – de partea Germaniei hitleriste – mareșalul Ion Antonescu, șeful noii dictaturi a Gărzii de Fier, i-a declarat apatrizi pe toți evreii români, cu excepția celor câteva sute de familii de evrei ce fuseseră cetățeni români înaintea tratatelor de pace. În aceeași lună, el a instituit o legislație antievreiască care era cea mai severă din Europa (luând în considerare și Germania). Categoriile privilegiate, veteranii de război și evreii care fuseseră cetățeni români înainte de 1918, nu reprezentau mai mult de zece mii de oameni, deci cel mult unu la sută din întregul grup. Hitler însuși era conștient că Germania risca să fie depășită de România și i s-a plâns lui Goebbels, în august 1941, la câteva săptămâni după ce dăduse ordinul pentru Soluția Finală, că «un om ca Antonescu procedează în această chestiune într-un mod mult mai radical decât am făcut-o noi până la ora actuală.»*

Potrivit lui Paul Goma, în schimb, evreii n-aveau motive a se plânge de...ospitalitatea plaiurilor mioritice. *"În «putregaiul» românesc, în «pseudo-democrația» carpato-dunăreană (...) evreii au viețuit binișor, chiar confortabil, după 1867 – dar după 1878!; și după 1938, când a venit la putere guvernul Goga-Cuza, declarat «antievreiesc».* Uluitor!

Chiar Goma ne citează, imprudent, fragmente din discursurile rostite de Mihail Kogălniceanu în Parlamentul României, îmbibate de un flagrant antisemitism, de care însă refuză a ține seamă: *"Dincolo de Milcov s-a ridicat un strigăt foarte mare în contra acestei invaziuni a unui popor străin, care era numai vătămător (Aplauze)". "Veți vedea că Moldova e secată, suptă de cârciumarii și accizarii evrei; veți vedea cum în Moldova un evreu intră în sat sărac lipit și peste 2-3 ani iese cu capital mare, veți vedea lipitorile satelor din Moldova* ***(Aplauze).****"* – Iată un excelent motiv ca statul "democrat" român să intervină în comerțul liber, luând aminte la apartenenţa etnică a comerciantului sătesc şi hotărându-i soarta în Parlament – *"Acest popor, jidovii, se ţine la pândă şi aşteaptă ca să lovească celelalte popoare..."* – Teoria conspiraţiei. – *"Dumneavoastră voiţi ca noi, care avem o sumă de patru sute de mii de jidovi, să stăm cu mâinile la pept şi să-i lăsăm să facă ce vor vrea?"* – Într-adevăr, nu: un stat profund democratic trebuie să ia poziţie, să-şi persecute evreii! După ce le-a interzis prin lege să cumpere pământ, acum să le suspende inclusiv autorizaţiile comerciale! Iar când guvernele vest-europene fac presiuni pentru respectarea drepturilor minorităţilor din România, cum le răspunde faimosul Mihail Kogălniceanu? *"Tractatul de la Paris n-a făcut decât a complecta şi pune sub garanţia marilor puteri europene seculara noastră autonomie. Iată limbagiul ce l-am ţinut străinilor, am zis că noi nu recunoaştem puterilor străine dreptul să se amestece în afacerile noastre administrative din intru* (interior). ***(Aplauze)"***. Cine ar fi crezut? Refrenul ceauşist al "neamiestecului în treburili intierni" funcţiona deja la 1869! Timpul s-a oprit în loc.

Dar nu numai Parlamentul român şi legislaţia statală erau impregnate de autoritarism împotriva minorităţilor neasimilate, ci chiar mentalitatea populară nu ezita să îndemne la violenţe. Toată Basarabia era un butoi de pulbere antisemită: pogrom la Chişinău în 1903; alt pogrom în 1905; după unirea cu România evreii n-au fost naturalizaţi; şcolile evreieşti au fost românizate şi nu s-a mai permis studierea limbii idiş; actorii evrei din Teatrul Naţional de la Chişinău au fost daţi afară în 1927; ţăranii din Soroca şi Bălţi recurg la violenţă antisemită în 1930; se organizează propagandă în favoarea masacrului antisemit la Cetatea Albă în 1935. *"Basarabia era o citadelă electorală a antisemitismului românesc"*, încât la 1937 Garda de Fier a câştigat 22,8% din voturi, Partidul Naţional Creştin, de orientare violent antisemită, 9,3%, după care guvernul a anulat în câteva luni cetăţenia română a câtorva zeci de mii de evrei, iar folosirea limbii idiş în public a fost interzisă. În 1940, *"masacrele împotriva evreilor au însoţit retragerea trupelor româneşti. Zeci de evrei au fost ucişi în diverse sate din Bucovina şi uneori în localităţi precum Rădăuţi, Dorohoi şi Galaţi, care nu au venit niciodată în contact cu ocupaţia sovietică. Asasinatele erau de obicei executate de soldaţi, dar uneori şi de grupuri de români sau ucraineni. Cele mai cumplite crime au avut loc în timpul retragerii din Bucovina, prima fiind săvârşită în comuna Milcoreni (judeţul Dorohoi)"*. Goma însuşi ne prezintă date elocvente ale unor statistici despre evoluţia demografică a evreilor:

În Basarabia rusească:
1812 – 3.000;
1817 – 19.130;
1850 – 78.216;
1862 – 95.927;
1897 – 228.168.
În Basarabia românească:
1919 – 267.000;
1931 (de fapt: 1930) – 204.858

Goma nu se oboseşte să analizeze cifrele şi să enunţe concluziile care se impun: pentru prima dată în istoria Basarabiei, pe timp de... pace şi prosperitate, sub guvernare românească numărul evreilor nu a mai crescut, ci a scăzut cu o cincime! Asta înseamnă că *"au vieţuit binişor"*, nu-i aşa? Atunci când afirmă că *"primul act sângeros"* împotriva evreilor s-a comis abia la **29 iunie 1941,** Pogromul de la Iaşi, **Paul Goma minte din nou, încercând din nou să stabilească false raporturi cauză-efect, prin trecerea sub tăcere a realităţilor inconvenabile.**

Altă minciună a lui Paul Goma ţine de parţializarea geografică a genocidului. Pentru a putea omite dimensiunea continentală a fenomenului, scriitorul înalţă bariere de... imaginaţie la graniţele României. El refuză să privească faptul istoric în conexiunea sa internaţională şi decretează că evreii sunt răspunzători (întrucât i-au agresat pe românii în retragere paşnică din Basarabia şi Bucovina) şi prin urmare au fost măcelăriţi. Clasica situaţie românească: mortul e de vină. Din nefericire Holocaustul a avut o îngrozitoare şi macabră extensie, aproape toate statele europene cunoscându-i flagelul. În sinteza sa, Hannah Arendt se opreşte pe scurt asupra evenimentelor din Germania, Austria, Protectoratul Cehiei şi Moraviei, Franţa, Belgia, Olanda, Danemarca, Italia, Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, România, Ungaria şi Slovacia. Nici vorba de un frivol scenariu western, aşa cum ni-l prezintă Paul Goma: pieile roşii atacă diligenţa – potera pleacă la asalt şi dă foc corturilor! N-a fost vorba de o răfuială "internă", ci de o crimă la nivel continental, cu diverse nuanţe specifice, de la stat la stat. În cazul României, insistă H. Arendt, *"curios este faptul că, de la început şi până la sfârşit, Antonescu nu a fost mai «radical» decât naziştii (după cum gândea Hitler), ci numai permanent cu un pas înaintea progreselor Germaniei. El a fost primul care i-a lipsit pe evrei de cetăţenie şi care a început masacrele pe scară largă, în mod făţiş şi fără nici o ruşine; aceasta într-un moment în care naziştii erau încă ocupaţi cu testarea primelor lor experimente. Reacţionase la ideea vânzării* (evreilor în străinătate) *cu peste un an înainte ca Himmler să ofere "sânge contra camioane" şi a sfârşit, ca şi Himmler, prin anularea întregii afaceri ca şi cum totul nu ar fi fost decât o glumă"*.

Michael Shafir şi Radu Ioanid sunt indulgenţi cu Goma, atunci când îl consideră un negaţionist *"prin deviere"*. (E drept că cei doi se refereau doar la romanul *Basarabia* şi la fragmentele apărute în presă.) E suficient să citim un pasaj de la p. 273 a volumului *Săptămâna Roşie...* pentru a-l judeca mult mai aspru pe autor: *"Doar ştim, avem şi hârtii, şi ţinere-de-minte: «Holocaustul românesc» este o minciună, un fals, o escrocherie, o ticăloasă ameninţare («Punga sau viaţa!»)"*. **Paul Goma aici minte violent, negând frontal Holocaustul!** Atrag atenţia că ne aflăm deja în sfera unei culpe sancţionabile penal: România s-a sincronizat cu legislaţia statelor europene şi, prin Ordonanţa de Guvern nr. 31/13 martie 2002, interzice negarea în public a Holocaustului şi o pedepseşte cu închisoare între 6 luni şi 5 ani. Iar **publicarea** unei cărţi negaţioniste ţine de domeniul public.

Paul Goma minte atunci când pune semnul egalităţii între evrei şi comunism *(**"Holocaustul roşu"**, de care evreii s-au făcut vinovaţi, din 1917, în Rusia; în 1919: în Ungaria; din 17 septembrie 1939 în Polonia; din vara lui 1940: în Ţările Baltice, în România, iar din 1944-45 în toată Europa de Est")*. După cum arată Leon Volovici, *"argumentul «evreu = bolşevic» nu constă, de fapt, în evidenţierea numărului evreilor în rândul elitelor comuniste, ci în cea a pretinsei culpabilităţi colective a evreilor pentru nelegiuirile şi dezastrele regimurilor comuniste. Marxismul avea să fie – şi continuă să fie prezentat drept o ideologie «evreiască», emanată din iudaism şi servind drept instrument de stăpânire a lumii şi subjugare a altor naţiuni. Propaganda arată cu degetul spre o «vină evreiască» pe cât de totală, pe atât de imaginară, pentru a contrabalansa culpabilitatea reală şi responsabilitatea faţă de crimele comise împotriva populaţiei evreieşti"*. Falsitatea logică a concepţiei autorului e semnalată şi de Radu Ioanid: *"Goma se luptă din greu cu o dilemă comună antisemiţilor români. Pe de o parte, aceştia sunt gata să accepte că PCR era un partid mic, dominat de minorităţi (unguri, evrei, slavi), din cauză că aceasta le serveşte scopul – acela de a demonstra originile ne-româneşti ale PCR şi fragilitatea sa. Pe de altă parte, semnul de egalitate pe care ei îl pun între evrei şi comunism îi tentează să afirme că majoritatea evreilor erau comunişti sau simpatizanţi cu ei. Aceste două teorii nu se potrivesc. Ori PCR-ul era o forţă politică minusculă, insignifiantă, ori era un partid majoritar evreiesc, important. Şi această dilemă trebuie să fie rezolvată de cei care au creat-o"*.

O altă minciună, de natură morală, a lui Paul Goma este acreditarea şi justificarea implicită a Legii Talionului în studiul istoric. Care a fost resortul ce a transformat poporul român *"îndelung răbdător"* (vorba vine...) într-o comunitate făţiş antisemită? – chestionează autorul. Şi afirmă, sub formă de scuză indirectă: *"Dacă nu este decent să ne întrebăm: «**Cine** a început primul?» – pentru că rana sângerează încă, vom formula astfel: «Cine s-a răzbunat – pe cine? Pentru ce? Când?» – deci: «**Care** a fost **cronologia** faptelor?»*.

Poate că un asemenea raţionament brutal ar fi fost de înţeles în legea Vestului Sălbatic: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. În civilizaţia modernă, însă, *"injustiţia suferită de poporul meu nu îmi îndreptăţeşte poporul să comită, la rându-i, injustiţii"!* Într-un mod tranşant se pronunţă şi Radu Ioanid, atunci când ia în discuţie oribilul măcel comis de armata română împotriva tuturor evreilor din satul Sculeni, la 27 iulie 1941: *"Exhumarea victimelor, care a avut loc sub supravegherea unui medic legist în 1945 la Gura Căinari, a găsit în cele trei morminte comune 311 cadavre, din care 33 erau copii între unu şi doisprezece ani, inclusiv şapte copii sub un an şi paisprezece copii sub şase ani. Oare va reuşi Paul Goma să îşi convingă cititorii că aceşti copii erau şi ei «terorişti bolşevici» care au atacat, în iunie 1940, armatele române în retragere, motivaţi fiind de «ura rasială»?"*.

Dar cea mai scandaloasă minciună a lui Paul Goma o constituie preluarea logicii globaliste şi a limbii de lemn din propaganda antonesciană. În argumentaţia sa oamenii nu mai sunt trataţi ca indivizi, ci ca apartenenţi la o etnie. Persoanele nu mai sunt răsplătite sau pedepsite în funcţie de izbânzile sau eşecurile lor, ci au de suportat fatalitatea naşterii într-o anumită familie, într-o anumită rasă. Figura umană e schimonosită în funcţie de imaginile pe care presa, armata şi discursul oficial ale statului român sub conducerea dictatorului Ion Antonescu le proiectează asupra întregii etnii: evreii s-au bolşevizat, evreii au conspirat, evreii au ucis, evreii au fost pedepsiţi. Paul Goma ne readuce sub priviri toată nemernicia criminală a fascismului românesc.

Aberaţii

După neadevărurile fundamentale, constitutive, pe care le-am identificat în cercetarea "ştiinţifică" a lui Paul Goma, unii cititori vor crede poate că e obositor să mai lungim discuţia şi asupra numeroaselor detalii aberante sau controversabile ale lucrării. O facem numai din dorinţa de a elimina orice dubiu în privinţa atitudinilor şi opţiunilor autorului.

a) Creditând orbeşte instrumentele propagandistice de informare ale vremii, Goma susţine că în timpul retragerii din Basarabia şi Bucovina de Nord au rămas *"ucişi sau dispăruţi: 356 cadre; 42.876 soldaţi şi gradaţi"* şi pune implicit aceste pierderi pe seama agresiunilor "*evreieşti*". În realitate, cum excelent o explică Radu Ioanid, "*aproape 43.000 de soldaţi români care au fost declaraţi «dispăruţi» au fost, de fapt, dezertori şi au şi fost desemnaţi ca atare de autorităţile militare române. Aceşti soldaţi erau localnici care proveneau în mare majoritate din Basarabia şi Bucovina de Nord şi care pur şi simplu nu au vrut să traverseze împreună cu regimentele noua graniţă cu Uniunea Sovietică şi să rămână dincolo de ea fără acces la familiile lor*".

b) Combătând înverşunat anumite detalii ale adevărului istoric, Goma se străduieşte de fapt să discrediteze ansamblul informaţiei. Astfel se întâmplă în cel puţin două situaţii. De pildă, autorul contestă extraordinar de violent cifra de 400.000 de evrei masacraţi, după care, întrucât a aşezat sub semnul îndoielii veridicitatea cifrelor, sfârşeşte prin a nega însăşi existenţa Holocaustului din România, ceea ce reprezintă deja o minciună flagrantă şi profund insultătoare. După cum sintetizează Michael Shafir, istoricii români şi străini au avansat estimări diferite privitor la evreii care au pierit sub dictatura antonesciană: Dinu C. Giurescu – 108.000; Florin Constantiniu – "*aproximativ 200.000*"; Andrei Pippidi – 120.000; Lucian Boia – între 110.000 şi 120.000; Radu Ioanid – "*aproximativ 250.000*"; Jean Ancel – 410.000, din care 170.000 evrei ucraineni; Raul Hilberg – 270.000. Dar ezitările cercetătorilor în jurul zecilor sau sutelor de mii de victime în plus sau în minus nu alterează desigur prin nimic esenţa însăşi, înfiorătoare şi oribilă, a Holocaustului!

Paul Goma face mare tapaj, într-un capitol distinct, pe marginea informaţiei dacă evreii au purtat sau nu steaua galbenă în Bucureştii anilor '40. Corectează dispreţuitor amintirile lui Lucian Pintilie, îl pune la punct sarcastic pe Andrei Oişteanu, după care îl citează, în poziţie de drepţi, pe (...) Raul Şorban care aduce laude mareşalului Antonescu pentru ordinul privind abolirea odiosului semn distinctiv. Dar ca să aboleşti o dispoziţie, trebuie ca ea să fi existat în prealabil! Şi într-adevăr, "*steaua galbenă le-a fost, de fapt, impusă evreilor români doar în anumite raioane ale Moldovei, în Basarabia, Bucovina şi Transnistria, dar nu în Bucureşti*". Înfierbântarea lui Goma asupra unor amănunte nu schimbă mai deloc realitatea istorică de ansamblu: numeroşi evrei au purtat steaua galbenă în România! (Însă pe cât de absorbit era el în combaterea detaliului, pe atât de uituc se dovedeşte în evidenţierea întregului...).

c) Un întreg capitol scandalos şi jignitor este dedicat reabilitării mareşalului Antonescu. În logica principală a expunerii, "*Ion Antonescu a fost, a rămas, pentru mine, ca pentru toţi românii basarabeni, bucovineni, herţeni: «Mareşalul dezrobitor»*". Faptul că "*mareşalul dezrobitor*" i-a putut face întâmplător un bine lui Goma nu schimbă încă prin nimic figura sa globală de dictator şi agresor militar. A scrie istoria şi a defini personalităţile neamului prin prisma subiectivităţii proclamate ostentativ reprezintă o zgomotoasă aberaţie. Michael Shafir distinge cu acuitate cele două planuri, atunci când insistă: "*Dreptul la memorie al* ***scriitorului*** *Paul Goma este de netăgăduit (...). Dreptul la memorie al* ***«istoricului»*** *Goma este însă, din păcate, mai puţin respectabil*". Sofismul prin care autorul nostru încearcă să determine glisarea frauduloasă a recunoştinţei personale spre o reabilitare istorică generală e cât se poate de grosolan, iar tonurile pastelate prin care e evocat un criminal de război sunt abominabile.

d) În edificarea speculaţiei sale că masacrele româneşti împotriva evreilor au fost provocate de alte masacre, la fel de oribile, comise de evrei împotriva românilor ce se retrăgeau din Basarabia şi Bucovina de Nord, autorul pune un accent deosebit pe săptămâna 28 iunie – 3 iulie 1940 (ba chiar o cuprinde în titlul volumului). Prin ce resort criminal o comunitate "*îndelung răbdătoare*" (sic!) ca a noastră s-a putut transforma, într-o singură săptămână, în una feroce antisemită? – se întreabă Paul Goma încă de pe prima pagină a discursului său furibund. Aberaţia evidentă a acestei ipoteze este migălos demontată de către Ovidiu Pecican: "*pentru scriitor procesualitatea istorică necesar a fi investigată se reduce la intervalul – neglijabil la scara istoriei – de o săptămână sau, cel mult, de un an. Autorul nutreşte convingerea sinceră – şi, mi se pare mie, puţin naivă – că marile psihoze sociale pot fi explicate prin evenimente punctuale. Oricât de importante ar fi însă acestea şi chiar dacă ele pot avea rolul unui detonator, niciodată asemenea conjuncturi nu epuizează tabelul clinic al unor evoluţii mult mai complexe, cum sunt arcul simplu şi nuanţat al violenţelor sociale şi «contagiunea mentală» care contribuie la răspândirea lor. (...) În opinia mea, formată şi pe temeiul lecturii unora dintre studiile datorate istoricilor francezi, nici o propagandă politică, oricât de intensă, nu poate determina* ***într-un singur an*** *(necum într-o singură săptămână!) o metamorfoză de asemenea intensitate şi la o asemenea scară. Or, atunci, înseamnă că rădăcinile comportamentului antisemit dur remarcat de Matatias Carp şi citat de Paul Goma sunt mult mai vechi, iar reconstituirea atentă a traseului sinuos care a condus până la ele se cuvine să înlocuiască reacţiile pripite, iritate şi expresivitatea de tip pamfletar ori, direct, invectiva*".

De adăugat ar fi mai ales precizarea că majoritatea crimelor comise împotriva evreilor din Basarabia se datorează acţiunilor coordonate, în serviciu comandat, ale instituţiilor statului român (armata, jandarmeria etc.), iar mentalitatea antisemită a populaţiei locale a slujit mai mult ca paravan şi justificare a groaznicelor fapte. Va să zică, pe cât de implauzibilă e (de)formarea mentalităţii unei naţiuni pe parcursul unei singure săptămâni, pe atât de periferic a fost aportul însuşi al mentalităţilor, în comparaţie cu dezlănţuirile efective ale grupurilor de comando.

e) Acelaşi scenariu western şi obsesiva întrebare "cine a început?" le aplică Paul Goma dându-şi cu părerea despre tragica întâmplare din Jedwabne, unde toţi evreii, cu mic, cu mare, au fost masacraţi şi arşi de către vecinii lor polonezi? Goma are însă grijă şi aici să ne atragă atenţia că faptele s-au produs în **vara lui 1941,** iar anterior, la **17 septembrie 1939,** instăpânirea bolşevicilor peste Polonia s-ar fi realizat cu sprijinul evreilor, deci pogromul poate fi văzut ca o răzbunare. Cinică justificare! Macabră aberaţie! Pe cât de nesimţitoare, pe atât de neavenită: *"Nu numai că evreii din Jedwabne nu participaseră la comunizare, dar în timpul ocupaţiei Poloniei de est (1939-1941), sovieticii n-au făcut nici o excepţie cu evreii, aceştia fiind şi ei, în parte, deportaţi în Siberia şi supuşi altor măsuri represive, la fel ca şi restul populaţiei"*.

f) O aberaţie spectaculoasă ne rezervă *Săptămâna Roşie*, de data aceasta, nu din punct de vedere istoric sau moral, ci... intraexegetic. La fel ca în medievalele "povestiri în ramă", împletirea diverselor lecturi şi interpretări precum şi concluzia neverosimilă ne reţin atenţia la un moment dat. Noi îl citim pe Paul Goma, care îl citeşte pe rabinul şef Alexandru Şafran, care citează din Biblie. E interesant să relatăm o asemenea poveste în care, deşi fiecare personaj citeşte peste umărul celui din faţa sa, fantasticul borgesian e ca şi inexistent.

În prefaţa la volumul lui Matatias Carp, *Cartea neagră – Suferinţele evreilor din România 1940-1944*, dr. Alexandru Şafran, Rabinul şef al Cultului Mozaic din România anului 1946, scrie la un moment dat: *"Ca popor, Biblia ne-a învăţat de la început să ţinem minte, să nu uităm.* ***«Adu-ţi aminte de zilele cele demult, cugetă la neamurile trecute!»*** *Ni se atrage luarea aminte, cu stăruinţă, ca nu cumva să uităm, de pildă, necazurile pricinuite în vechime de amaleciţi.* ***«Adu-ţi aminte cum s-a purtat cu tine Amalec pe drum, când veneaţi voi din Egipt... nu uita aceasta!»*** *Noi, gândindu-ne la episodul amalecit, avem să tragem învăţăminte. Vorbind oamenilor, noroadelor, lumii despre acest episod, Biblia supune pe fiecare în parte şi pe toţi laolaltă unui proces moral, le aduce înaintea privirilor motiv de judecată, de socoteală, de revizuire a conştiinţei"*.

Goma recunoaşte sincer că n-a înţeles aluzia la *"episodul amalecit"* (dar, ca să-i întorc celebra expresie, atunci când nu înţelegi ceva nu te pronunţi!) şi caută pasajul respectiv în Biblia românească din 1968, Ieşirea, cap. 17: *"8. Atunci au venit Amaleciţii să se bată cu Israeliţii la Rafidim"*. După victoria asupra Amaleciţilor, *"15. Atunci a făcut Moise un jertfelnic Domnului şi i-a pus numele* ***«Domnul este scăparea mea!»****. 16. Căci zicea: «Pentru că mi-au fost mâinile ridicate spre scaunul Domnului (în timpul luptei, 'când îşi ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când îşi lăsa el mâlnile, Biruia Amalec'* – nota lui Paul Goma) *de aceea va bate domnul pe Amalec din neam în neam!»"*.

Şi acum interpretarea absolut stupefiantă a lui Paul Goma: *"Tot nu am înţeles ce a vrut să spună A. Şafran: care o fi, aici,* ***«procesul moral»****? Despre ce fel de* ***«judecată, socoteală, revizuire a conştiinţei»*** *vorbeşte?* ***«La Rafidim»*** *s-au înfruntat două tabere:* ***«Au venit Amaleciţii să se bată cu Israeliţii».*** *Motivul încăierării? Vechi cât lumea. Israeliţii încălcaseră teritoriul Amaleciţilor (întins din sudul Palestinei până în apropierea Egiptului, în Peninsula Sinai). Morala? Din spusele rabinului Şafran: invadatorul (prin gura cronicarului evreu), învingând cu ajutorul lui Iahve, are în mod necesar dreptate (în numele lui Iahve), iar învinsul (cu ajutorul lui Iahve) este pedepsit şi cu uitarea în vecii vecilor – în numele lui Iahve. / Aceasta nu poate fi morală. Pentru că este parţială, deci şchioapă: A. Şafran pretinde că* ***«episodul»*** *se adresează* ***«noroadelor, oamenilor, lumii»****, adică şi ne-evreilor. Da de unde! O învăţătură astfel prezentată este numai pentru uzul evreilor: ca toţi invadatorii, reclamă* ***dreptul lor la ocuparea unor teritorii străine – în virtutea «poruncii lui Iahve» şi în numele lui*** *– aşa cum Turcii ascultau de* ***«porunca lui Alah»****, făcând ce făceau în numele lui, cruciaţii în* ***«numele lui Christos»****, Ruşii în numele Ţarului, bolşevicii* ***«în numele lui Marx, Lenin, Stalin – şi în al Revoluţiei din Octombrie»****"* (subl. lui P.G.).

În primul moment după lectura fragmentelor de mai sus, mi-am zis cu un zâmbet interior: ia te uită, s-a apucat Goma să-l înveţe Biblie pe un şef rabin! În al doilea moment, m-a iritat performanţa rară a lui Goma de a da o interpretare antisemită până şi unui pasaj din Biblie! Abia în al treilea moment m-am ridicat de pe scaun şi am luat în mâini *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, editată de Societatea Biblică (f.a.). Am citit următoarele (*Exodul – Eşirea*, cap. 17):

"8. Amalec a venit să bată pe Israel la Refidim. (...) 15. Moise a zidit un altar, şi i-a pus numele «Domnul, steagul meu«. 16. El a zis: «Pentru că şi-a ridicat mâna împotriva scaunului de domnie al Domnului, Domnul va purta război împotriva lui Amalec, din neam în neam!»".

De-acum înainte lucrurile exprimate în Biblie devin clare: Amaleciţii nu **"se bat"** cu Israeliţii – adică lupta nu e reciproc dorită –, ci au venit **să-i bată** pe Israeliţii aflaţi pe calea exodului. Raportul de forţe e disproporţionat, şi anume în defavoarea poporului ales. Israeliţii nu veniseră să ocupe pământul Amaleciţilor, ci erau în trecere spre Ţara Făgăduinţei. Nu Moise îşi ridică mâinile spre tronul lui Dumnezeu pentru a-şi favoriza oastea (cum confundă Goma sensul metaforic cu sensul literal al textului biblic), ci Amalec a îndrăznit să ridice mâna împotriva scaunului de domnie al Domnului, adică s-a străduit să împiedice voinţa lui Dmnezeu ca Israeliţii să-şi continue drumul refugiului din Egipt. În ciuda dezavantajului în care se găseau, Israeliţii au învins totuşi cu ajutorul Domnului. Dumnezeu îl va pedepsi pe Amalec neam de neamul lui, deoarece a încercat să Îi sfideze voinţa. Tot astfel – sugerează mai departe comentariul şef-rabinului Şafran – Domnul îi va pedepsi pe cei care au încercat iarăşi să extermine poporul ales şi I-au sfidat din nou voinţa. Tot ca şi atunci, deşi e dezavantajat numeric şi ca putere, poporul ales va învinge, cu ajutorul Domnului. Biblia li se adresează tuturor noroadelor şi le aduce tuturor oamenilor motiv de gândire şi de revizuire a conştiinţei, în sensul că aceia care îl mânie pe Domnul vor fi aspru pedepsiţi. Deşi mai tari decât duşmanii lor, vor fi învinşi.

Cheia de boltă a fragmentului se află în scena mâinii ridicate spre tron. Paul Goma citează alte două variante, stilistic uşor diferite, în limba franceză. Ambele contrazic interpretarea lui şi o confirmă pe a mea: mâna înălţată avea semnificaţie sfidătoare împotriva Domnului şi a fost pedepsită ca atare. Biblia franceză de la Pléiade, 1956: *"Puisqu'une main est contre le trône de Iah, guerre de Iahvé contre Amalec de génération en génération!". Biblia ecumenică din 1979: "Puisqu'une main s'est levée contre le trône du Seigneur, c'est la guerre entre le Seigneur et Amalec d'âge en âge!".*

Cele două variante franţuzeşti, traducerea editată la Societatea Biblică, comentariul rabinului şef Alexandru Şafran şi explicaţia mea, pe de o parte, răstoarnă varianta improprie din 1968 şi concluziile absurde ale fostului disident. Şi aici, la fel ca peste tot în cercetarea sa, autorul comite aceleaşi erori fundamentale de analiză: desprinde în mod nejustificat evenimentul din ansamblul contextului (citind toată cartea *Exodului* nu i-ar fi venit greu să priceapă că evreii nu-şi propuseseră să cucerească ţinuturile lui Amalec, ci erau doar în trecere) şi se lasă mânat de prejudecăţile antisemite, care îi teleghidează perspicacitatea. Lecţia de Biblie pe care Paul Goma încearcă să i-o dea şefului rabin eşuează într-o aberaţie spectaculoasă.

g) Autorul *Săptămânii Roşii* citează cu multă convingere şi entuziasm un uluitor *"testament de la New York"* al lui Wilhelm Filderman, prin care se încearcă deculpabilizarea dictatorului Antonescu. Mare păcat că nici măcar aici nu ne spune Goma de unde a procurat "docomentul"! Căci povestea acestui fals grosolan o găsim amplu descrisă în cercetarea lui M. Shafir: considerat când testament al lui Filderman din 1956, când mărturie a lui Filderman în faţa tribunalului de la Berna din 1955, prima trimitere la textul respectiv s-a făcut abia în anul... 1994, de către faimosul (dar din motive penale) istoric Kurt W. Treptow, un familiar al cercurilor naţionaliste din România. Subiectul a fost pe dată călduros îmbrăţişat de controversatul săptămânal *Baricada,* de istoricii Buzatu şi Coja, precum şi de *Revista Mareşal Antonescu,* sponsorizată de Fundaţia Drăgan. În ciuda eforturilor susţinute depuse de Lya Benjamin, cercetătoare şi expertă cunoscută în problematica Holocaustului, documentul propriu-zis sau măcar fotocopia acestuia nu i-au fost niciodată puse la dispoziţie. Cu atât mai mult sporeşte curiozitatea noastră: a umblat cumva Paul Goma pe la New York în 1956 ca să se afle în posesia testamentului original? Şi-a inaugurat o linie directă către "arhivele" lui Iosif Constantin Drăgan?»

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

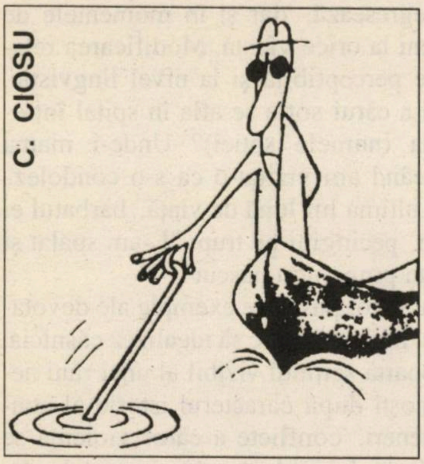

Pescuitorul de perle

Purim Spiel

Hag Purim Sameah „Viaţa Noastră”

Cu prilejul sărbătorii de PESAH, sărbătoarea ELIBERĂRII poporului nostru din robie, ne face multă plăcere să vă transmitem colectivului de redacţie şi colaboratorilor cotidianului „Viaţa Noastră” precum şi familiilor lor, tradiţionala urare de „Hag Oesah Sameah”.

Alăturăm urării de mai sus mulţumirile noastre pentru frumoasele pagini redactate cu gust şi pricepere, pentru varietatea temelor abordate scrise cu răspundere şi exprimate într-un limbaj plăcut, atractiv.

În numele unui grup de cititori
Ing. HANAN WASSERMAN

("Viaţa noastră", nr. 16748/06; comunicată de Vicky Iancovici, Petah Tikva, POB 1832, – care, la rândul ei, ne roagă să transmitem ziarului sus-amintit, acum de Shavuot, un călduros Shana Tova!)

O greşeală de tipar care nu miroase-a bine

«De aceea, Saint-Simon pute scrie în memoriile sale» etc. etc.

("Orient Expres", 13.04.06; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam.)

Să ai noroc porcesc la cazinou

«Şeful poliţiei Kiriat Gat a dat dispoziţie pentru închiderea cazinoului care se află printre animale»

("Viaţa noastră, 16.724/06; comunicată de Monica Rosenkrantz, Ramat Hasharon, POB 2418.)

Când Dumnezeu întoarce faţa de la serviciul de corectură

«Exilul este văzut ca o valoare a lui Dumnezeu (hester panim), învecinată cu sintagma "eclipsa divinităţii.»

("Viaţa noastră", 16.713/06; comunicată de dr. Egon Melamed, Bnei Brak, rh. Akiva 10, – care socoteşte că în text e vorba, de fapt, de altceva: "Eu cred că în loc de "valoare" (în text el) a scris "voalare", cu toate că hester panim e mai mult chiar decât o voalare – e întoarcerea feţei (lui D-zeu) de la poporul ce şi l-a ales, sau ascunderea feţei, dar în nici un caz o "valoare".)

Apel pentru condamnarea urgentă a analfabetismului din lumea presei

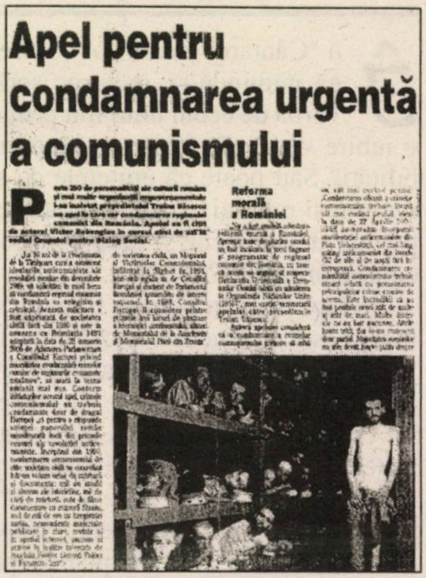

Apel pentru condamnarea urgentă a comunismului

Reforma morală a României

("Ziua", Bucureşti, 27.04.06; comunicată de Mircea Răducanu din Bucureşti, Calea Moşilor 185, care a aflat cu ocazia asta că lagărul de la Auschwitz – unde a fost făcută fotografia reprodusă în "Ziua" – a fost organizat de comunişti.)

Poşta

Sorin Dortheimer, Ramat Gan; **Lucia Bianovici,** Hedera; **Silvia Rogza,** Braşov, România; **Suzanne Mohn,** Paris, Franţa (observaţii bune, dar nu perle); **Aurel Wasserman,** Bat Yam (simplă greşeală de tipar, nimic altceva).

De pe Internet

– Mâine aniversăm 30 de ani de la căsătorie, am putea tăia curcanul?

– De ce, doar nu e vina lui…

MONICA BRĂTULESCU

Despre căsnicie

A trebuit să rămân văduvă, ca să înțeleg că am ținut mult unul la altul.

În "Cântarea cântărilor", mirele şi mireasa se strigă numindu-se reciproc soră şi frate. Este oare vorba de ecoul unui mit primordial despre iubire, o iubire vastă, fără hotare, antagonisme şi incompatibilităţi? Sau poate că epitetele de soră şi frate aplicate miresei şi mirelui exprimă semnificaţia simbolică a frăţiei ca devotament şi iubire necondiţionată depăşind consanguinitatea?

În fapt, legătura dintre fraţii de sânge nu totdeauna a fost şi este afectuoasă. Începând cu arhetipurile pe care le întâlnim în textul polivalent al Bibliei (Cain şi Abel, Iosif şi fraţii săi) şi mai ales în societatea de tip occidental contemporană, unde, din multiple motive, relaţia fraternă nu rareori se fragilizează.

Atunci când soţii trăiesc înstrăinaţi, o căsnicie înseamnă mai puţin decât relaţia fraternă. Când însă este bine întemeiată, căsnicia poate reprezenta mai mult.

❖

Vizită de condoleanţe la prietena mea Sh., căreia i-a murit soţul.

În căsnicia ei au existat asperităţi, conflicte şi momente când Sh. a fost excedată, atingând uneori exasperarea. În anumite privinţe, n-au format un cuplu potrivit. El cald şi săritor, dar necontrolat şi infantil, lăudăros. Ea opusă ostentaţiei şi retoricii, relativ reţinută, dar iute sărindu-i ţandăra la orice tentativă din partea lui de a-i nesocoti liberul arbitru.

Şi totuşi, acum, după moartea soţului ei, Sh. îmi spune: "A trebuit să se întâmple ce s-a întâmplat ca să ne dăm seama că am ţinut mult unul la altul".

Nu o bănuiesc nici o clipă pe Sh. că îşi retuşează trecutul sau că preia stereotipia care prescrie să-i vorbeşti pe morţi doar de bine.

Este vorba de altceva. Moartea bărbatului ei a scos la iveală ceea ce într-o lungă convieţuire poate depăşi frecuşurile de zi de zi: acel "noi", acel "împreună" de la sine înţeles, osmoza dintre partenerii unui cuplu, fiecare în parte posedând amprenta celuilalt. O legătură în care ai putut juca, succesiv sau intermitent, rolul de iubit sau iubită, de frate şi soră, părinte şi copil.

De obicei, comutarea sau extinderea relaţiilor conjugale se produce la bătrâneţe, când sexualitatea s-a stins şi sănătatea regresează, dar şi în momentele de criză care pot surveni la orice vârstă. Modificarea relaţiilor conjugale este perceptibilă şi la nivel lingvistic. Am auzit un bătrân a cărui soţie se afla în spital întrebând: "Unde-i Ana (numele soţiei)? Unde-i mama mea?". Tot atunci când am vizitat-o ca s-o condolez, Sh. mi-a spus că în ultima lui lună de viaţă, bărbatul ei făcuse, de la zăcere, pecingini pe trup: "L-am spălat şi l-am îngrijit ca pe un prunc nou născut".

Nu pretind că dai la tot pasul de exemple ale devotamentului conjugal şi nici nu încerc să idealizez căsnicia. Sunt căsnicii care poartă semnul vizibil al unei răni nevindecate. Le recunoşti după caracterul istoric al conflictelor dintre parteneri, conflicte a căror violenţă se explică nu prin măruntul incident care aparent le declanşează, ci prin referinţa la păcate comise în trecut.

Da, în multe căsnicii, relaţiile dintre soţi sunt ostile, tensionate, distructive. Asemenea căsnicii se menţin pentru a crea copiilor iluzia unei familii neştirbite, sub presiunea unor factori sociali sau religioşi, din raţiuni de ordin economic sau în virtutea inerţiei – din pasivitate şi lipsă de curaj. Durata unei convieţuiri oferă răgazul stratificării în timp a unor relaţii multiple între soţi, dar nu reprezintă în sine o garanţie a calităţii unei căsnicii. Vârsta poate agrava incompatibilitatea dintre soţi, comutând înstrăinarea în duşmănie făţişă. Am cunoscut perechi care la bătrâneţe au ajuns să se urască de moarte. Se întâmplă însă uneori să se işte şi minuni, momente de iertare şi armonie. Intervale ca acestea trebuiesc ferite de orice zguduire, pentru că lesne se pulverizează.

Dar chiar şi cuplurile în care există premiza onestităţii şi a unui ataşament reciproc solid, soţii trăiesc intens ciocnirile momentane ivite între ei, fără să-şi dea seama că posedă în comun o avere ascunsă. Abia la văduvie cel rămas în viaţă devine apt a vedea contopindu-se dovezile de dragoste, devotament şi frăţie din căsnicia de care a avut parte. Doar din perspectiva morţii, dragostea atotcuprinzătoare se revelă.

Dacă timpul ar putea fi întors înapoi şi traseul său inexorabil deviat, îmi imaginez că bărbatul lui Sh. s-ar fi însănătoşit. După un răstimp amândoi ar fi uitat ceea ce au întrevăzut în pragul morţii şi iar s-ar fi luat la harţă. Din nou, dragostea globală care i-a ţinut laolaltă s-ar fi ocultat.

Dintr-o perspectivă postumă, se poate adeveri uneori că femeia şi bărbatul pot include pe parcursul unei căsnicii, concomitent sau pe rând, semnificaţia fraternităţii, ca şi pe cea a celorlalte relaţii consanguine de bază.

Mitul iubirii atotcuprinzătoare mai licăre în căsnicie. Când şi când.

Luna Iunie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Nori asupra vieţii dvs. conjugale şi – în general – familiale. Cauzele: excese de tot felul, nepăsare faţă de partener, indiscreţii, risipă financiară. Iar după 12, lucrurile se complică, ducând la ostilitate şi conflicte. E posibilă o ruptură pe plan afectiv.

Numere: 6, 13, 16.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Perioadă bună la muncă şi, în general, în afaceri. Farmecul dvs. face minuni. Simţul dvs. comercial funcţionează bine, graţie prezenţei lui Mercur în Gemeni. Ziua de 1 ale lunii poate aduce un profit material important.

Culoare: verde deschis.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Temerile legate de starea sănătăţii se vor risipi, datorită întâlnirii cu un medic (ca pe timpuri...) care, nemulţumindu-se să discute numai cu computerul din cabinet, o să vă asculte cu atenţie, dându-vă sfaturile de rigoare. Posibile probleme legate de o moştenire: profitând de reputaţia dvs. de *fraier*, şacalii vor să vă escrocheze.

Numere: 12, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Atenţie la starea sănătăţii, mai ales până la 20 ale lunii, când opoziţia Venus-Mercur şi Soare-Pluton îşi cam face de cap. Evitaţi excesele în materie de mâncare şi băutură, cu atât mai mult cu cât nu sunt excluse probleme de ordin hormonal şi renal (10) sau nervos (15). La finele lunii, luaţi-vă tensiunea arterială şi... păziţi-vă de accidente.

Culoare: roşu.

Leu (23 iulie – 22 august): Moment favorabil pentru cei ce activează pe tărâm cultural: literatură, teatru, arte plastice, film. Dacă tocmai v-aţi pus iscălitura pe o lucrare (carte, spectacol, expoziţie de pictură etc.), fiţi optimist: rezultatul e bun, succesul nu va întârzia să se arate. Veşti bune de la cineva mai mic din familie.

Numere: 2, 7, 29.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Veşti plăcute (şi surprinzătoare) din depărtare, însoţite de un dar preţios (şi foarte binevenit). O moştenire în perspectivă.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Vă simţiţi (şi vă comportaţi) ca un Don Juan, căruia îi merge totul. Participaţi la tot felul de evenimente mondene. Faceţi curte la cucoane în dreapta şi-n stânga, fără a ţine seama de sensibilitatea partenerei de viaţă. Nu e bine. Aceasta poate avea nişte crize de gelozie de toată frumuseţea.

Atenţie la tot ce are legătură cu electricitatea (fire, aparate etc.).

Culoare: mov.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Tunelul din care aţi ieşit, determinat de probleme de sănătate, a rămas în urmă. Acum aveţi posibilitatea să evoluaţi ca altădată, adică la modul normal. Cu condiţia să acordaţi odihnei importanţa cuvenită.

Numere: 5, 21, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Pentru cei născuţi după 3 decembrie, o întâlnire, sub semnul amorului, se anunţă pentru ziua de 24. Feriţi-vă însă de a mai idealiza persoana cu pricina; păstraţi-vă luciditatea şi spiritul critic.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Stare de spirit rea, provocată mai ales de necazuri legate de sănătate. De-aici o umoare neagră care vă împinge să jigniţi pe cei din jur, să vă comportaţi ca un fel de Gică-contra în discuţiile de tot felul. Evitaţi discuţiile în contradictoriu: gura lipită cu scotch.

Culoare: galben.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Prezenţa lui Jupiter în Balanţă are o influenţă binefăcătoare. Şanse mari de a avansa în profesie şi, în general, de a obţine succese sociale.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Criză sau tensiuni în familie, în prima jumătate a lunii. Dar, după 20, Venus alungă norii.

A propos de sănătate: atenţie la angoase şi la riscurile de hipertensiune.

Numere: 4, 8, 11.

Interim

●

Se face mare caz în Italia pe faptul că în noul parlament de la Roma, format în urma recentelor alegeri, figurează şi un deputat travesti (bărbat transformat în femeie).

Şi ce-i cu asta? N-aţi mai văzut politicieni precum persoana despre care pomeneam mai sus? Arafat – de exemplu – s-a travestit din inventator al terorismului internaţional în partener de pace al Israelului.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Navală

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								■					
2							■						
3								■					
4					■								
5				■									
6						■			■				■
7		■			■			■				■	
8	■		■							■			
9							■				■		
10								■					
11							■						
12						■							
13									■				

ORIZONTAL: 1) Na-vă… – Responsabil de chei. 2) Babord-tribord – De mare! 3) Vas cu găuri –Constructor de vase... 4) ...şi locul construcţiei – Puşi pe reazem. 5) În urma şlepurilor! – "Navă" pentru vapor. 6) Înveliş de lame – Tunde! – Singuratic. 7) Prova navelor!… – …şi a submarinelor! – Trec peste. 8) Cusut cu râuri – Mare israeliană. 9) Fregată – Nume de băiat, căpitan de plai… – Natan Bercu. 10) Oraş în Banat – Ambarcaţiune rapidă. 11) (A) mări… – …şi vase (sing.). 12) A lansa – Energic. 13) Doc… – …în port.

VERTICAL: 1) Dragă – Trece peste apă (dim.). 2) Vase – Funii tematice. 3) Latin – Adăpost. 4) Fruct de pădure – Adevărată flotă de corăbii… ale deşertului, aprovizionate cu apă pentru o lungă călătorie şi, bineînţeles, cu mărfuri. 5) Râu pe care era aşezată Sparta – Afirmaţie – Nu-i în apele lui. 6) Coroane supraetajate de modă veche – Taifas. 7) Chingă care strânge şeaua pe cal – Prova unei drage! 8) Parapet – În radă! – Personificarea Pământului (mit.). 9) Port în Bulgaria – Un vas mai mic. 10) Navă acţionată de energia nucleară – Cifră. 11) Noduri – "Navală". 12) Dus de gheţari – Cu corpul din inele. 13) Forţă – A intra în port.

DICŢIONAR: IRI, GIA, VIDIN.

Dicţionar ajutător: ORAVIŢA (oraş în Banat), TIARE, TAFTUR, ANELID.

BIANCA NIŢĂ

Casnică

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											●
2											
3						●					
4					●			●			●
5	●			●						●	
6							●				
7			●							●	
8		●		●					●		
9						●					
10					●			●			
11							●				

ORIZONTAL: 1) Locuinţa şi cei ce o locuiesc (pl.). 2) Locuinţe confortabile la bloc. 3) Împletitură de fire – Dormitor moldovenesc. 4) Reparat – Unealtă casnică – De două ori în cartier. 5) La ieşirea din tren! – La intrarea în casă (dim.). 6) La fereastră – Măiestrie. 7) Sunet de trompetă – Întemeiază un cămin nou. 8) Capul familiei – Plantă textilă. 9) Prelungire laterală a unei construcţii – Arini. 10) Frumoasa din basme – Ileana Jianu – Hârtie de valoare. 11) A ridica o construcţie – Casă de odihnă.

VERTICAL: 1) Înconjoară o casă – De-o parte şi de alta a unei case. 2) "Casa cu trei fete" – Fluviu european. 3) Locuitorii satelor – Clădire în construcţie. 4) Covorul din faţa uşii – Cete! – Palid. 5) Localitate în Japonia – Stradă rustică. 6) Afirmaţie – A seca. 7) Prieteni – Etaj. 8) Haină – Muncitor în sat. 9) Uşile caselor – Aici. 10) Pantalon ţărănesc – Verigă simbolică a căsătoriei. 11) Eusebiu Camilar – De-a-le casei (fem.).

DICŢIONAR: RIN, BINA, OTA.

BIANCA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Personal: Confidential, apa, nu, arene, drum de fier, g, ricii, e, nera, ur, acari, cet, ip, erori, cu, s, rs, aviator, proprii, gari, linii, al, ld, avut, frine, e, iam, original, lente, activ.

La ordinea zilei: Morar, trai, ore, amiaza, daruri, tin, ar, rinji, u, etate, era, r, ogari, er, aerati, of, scene, i, am, t, ne, ilice, ist, na, ser, miine, hore, pr, matineu.

Clasici români: B, ca, ni, ud, sadoveanu, ed, sesam, orase, pali, iasi, el, ritani, to, a, dar, ne, firav, banosi, taur, re, arcasi, ra, sr, must, a, n, scara, cosbuc, nuvele, itane, u, aa, rata, ia, ros, reparat.

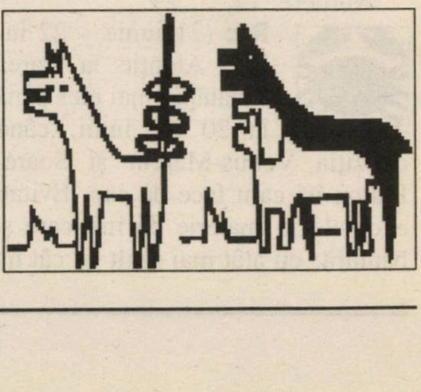

DIN ALFABET (I)

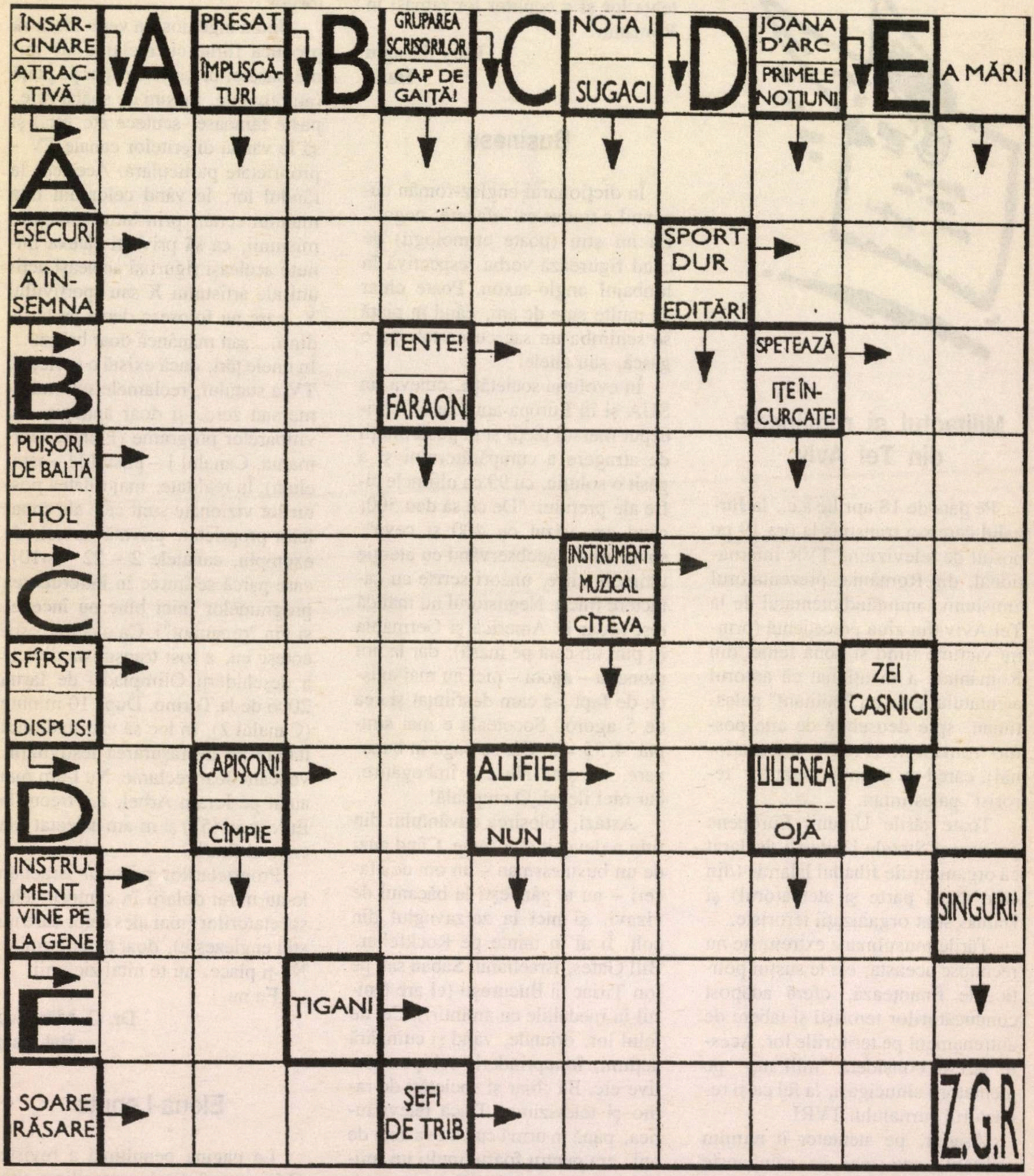
ÎNSĂRCINARE
ATRACTIVĂ
A
PRESAT
ÎMPUŞCĂTURI
B
GRUPAREA SCRISORILOR
CAP DE GAIŢĂ!
C
NOTA I
SUGACI
D
JOANA D'ARC
PRIMELE NOŢIUNI
E
A MĂRI
Ă
EŞECURI
A ÎNSEMNA
SPORT DUR
EDITĂRI
B
TENTE!
FARAON
SPETEAZĂ
IŢE ÎNCURCATE!
PUIŞORI DE BALTĂ
HOL
C
INSTRUMENT MUZICAL
CÎTEVA
SFÎRŞIT
DISPUS!
ZEI CASNICI
D
CAPIŞON!
CÎMPIE
ALIFIE
NUN
LILI ENEA
OJĂ
INSTRUMENT
VINE PE LA GENE
SINGURI!
E
ŢIGANI
SOARE RĂSARE
ŞEFI DE TRIB
Z.G.R

DICŢIONAR: Tnt, eit, lari.

Militantul şi romàncele din Tel Aviv

Pe data de 18 aprilie a.c., la Jurnalul care s-a transmis la ora 19 pe postul de televiziune TVR Internaţional, din România, prezentatorul emisiunii, anunţând atentatul de la Tel Aviv din ziua precedentă (printre victime fiind şi două femei din România), a menţionat că autorul atentatului este un "militant" palestinian, spre deosebire de alte posturi româneşti (ProTV Internaţional), care l-au denumit pe autor "terorist" palestinian.

Toate ţările Uniunii Europene precum şi Statele Unite au declarat că organizaţiile Jihadul Islamic (din care făcea parte şi atentatorul) şi Hamas sunt organizaţii teroriste.

Ţările musulmane extremiste nu recunosc aceasta, ele le susţin politic, le finanţează, oferă adăpost conducătorilor terorişti şi tabere de antrenament pe teritoriile lor. Aceste ţări îi consideră "militanţi" pe atentatorii sinucigaşi, la fel ca şi redactorul Jurnalului TVRI.

Aşadar, pe atentator îl numim militant, sau mai pe româneşte spus luptător. Vă întreb cu cine s-a luptat acesta? Cu femeile din România care au venit în Israel ca să lucreze şi să-şi câştige cinstit existenţa lor şi a copiilor lor rămaşi în România?

Hary Sacagiu
Haifa

Business

În dicţionarul englez-român cuvântul e tradus ca "afacere, negoţ". Eu nu ştiu (poate etimologii) de când figurează vorba respectivă în limbajul anglo-saxon. Poate chiar de multe sute de ani, când în piaţă se schimba un sac cu cartofi pe o gâscă, sau altele.

În evoluţia societăţii, cineva (în SUA şi în Europa apuseană) a priceput mersul pieţii şi al posibilităţii de atragere a cumpărătorului şi a găsit o soluţie, cu 99 ca ultimele cifre ale preţului. "De ce să dau 500, când am văzut cu 400 şi ceva", spune unul (neobservând cu atenţie ultimele cifre, uneori scrise cu caractere mici). Negustorul nu mai dă rest (doar în America şi Germania îţi pun un cent pe masă), dar la noi moneda – agora – nici nu mai există; de fapt s-a cam desfiinţat şi cea de 5 agorot. Socoteala e mai simplă: 4,95 = 5. Cât se bagă în buzunare, nu ştiu. Nu e o îmbogăţire, dar nici ilegal. O ciupeală!

Astăzi, folosirea cuvântului din titlu a devenit o noţiune. Când auzi de un businessman – un om de afaceri – nu te gândeşti la băcanul de vizavi, şi nici la zarzavagiul din colţ. Îi ai în minte pe Rockfeller, Bill Gates, israelianul Saban sau pe Ion Ţiriac la Bucureşti (el are tenisul în medaliile cu amintiri). Cei de felul lor, oriunde, vând şi cumpără acţiuni, întreprinderi, echipe sportive etc. Ba chiar şi societăţi de radio şi televiziune. Dacă televiziunea, până în urmă cu câteva zeci de ani, era pentru foarte mulţi un mijloc audio-vizual de informare, cultură, destindere, în SUA s-a "descoperit" afacerea, rentabilitatea, îmbogăţirea, în detrimentul spectatorilor.

Unuia ingenios i-a venit ideea să producă filme cu reclame ale numeroaselor produse ce apar pe piaţă (automobile, maşini de spălat rufe, paste făinoase, scutece etc.,etc.) şi să le vândă diferitelor canale TV – proprietate particulară. Acestea, la rândul lor, le vând celor din faţa micului ecran, prin întreruperea emisiunii, ca să priveşti câteva minute aceleaşi figuri şi aceleaşi acţiuni ale artistului X sau sportivului Y, care nu folosesc decât pasta de dinţi… sau mănâncă doar brânza… În unele ţări, dacă există o societate TV a statului, reclamele sunt minime sau zero, şi doar anunţuri ale viitoarelor programe (Franţa, Germania, Canalul 1 – postul 11 – israelian). În realitate, majoritatea posturilor vizionate sunt cele ale canalelor proprietate privată (la noi, de exemplu, canalele 2 – 22 – şi10), care parcă se întrec în întreruperea programelor (nici bine nu începe, şi vin "pirsumot"). Ca o culme, socotesc eu, a fost transmisia directă a deschiderii Olimpiadei de Iarnă 2006 de la Torino. După 10 minute (Canalul 2), în loc să văd stadionul italian cu desfăşurarea festivităţii, vedeam doar reclame. Nu l-am mai auzit pe Ioram Arbel, am trecut la Eurosport (57) şi m-am delectat "da capo al fine".

Proprietarilor postului israelian le-au intrat dolarii în conturi, telespectatorilor (mai ales celor care nu ştiu englezeşte), doar nemulţumire. Nu-ţi place, nu te uita! zic unii.

Eu nu.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Elena-Lenuţa

La pagina penultimă a revistei "Minimum" din luna aprilie a apărut anunţul de comemorare a inginerului Anatol Schwefelberg, la 15 ani de la decesul acestuia. Anunţul era semnat de E. Leventer-Schwefelberg.

De la o cunoştinţă comună am aflat nu de mult că şi Elena Leventer-Schwefelberg a încetat din viaţă după ce trimisese anunţul de comemorare.

Pe răposatul Anatol nu l-am cunoscut, dar pe răposata Elena am cunoscut-o acum 66 de ani, când i se spunea Lenuţa şi era o adolescentă delicioasă, de neuitat. La 4 aprilie 1944 fratele şi tatăl ei, inginer la Căile Ferate Române, şi-au găsit moartea în adăpostul-tranşee din faţa Gării de Nord din Bucureşti, în timpul unui bombardament-"covor" al aviaţiei americane.

Acum doi-trei ani am primit un telefon de la Lenuţa-Elena, care citise o povestire a mea în "Minimum" (şi îi plăcuse) şi voia să reluăm străvechea prietenie. În scurta convorbire, Elena (care avea o voce de bărbat) dovedea o informaţie literară bogată şi mi-a făcut o deosebită plăcere să stau de vorbă cu ea, după atâţia ani.

Mi-a propus să stăm de vorbă faţă în faţă şi am convenit că mă va aştepta peste două zile, la ora 10 dimineaţa, pe banca de pe trotuarul din faţa casei ei, din strada Aba Hilel Silver din Haifa. Deşi nu am întâlnit-o niciodată după anul 1940, ştiam de la o vară a mea că Elena era medic pediatru şi văduvă.

Pe banca din strada Aba Hilel Silver cu numărul indicat la telefon şedea o femeie grasă, cu o ţigare în mână. Dacă nu s-ar fi ridicat de pe bancă să mă întâmpine, aş fi crezut că nu am înţeles bine numărul casei în faţa căreia voi fi aşteptat. M-am silit să nu-mi arăt surprinderea şi am stat de vorbă aproape un sfert de oră despre cărţi citite de amândoi în ultimul timp. Despre povestirile din "Minimum", semnate Aaron Govrin, identificat de ea nu de mult a fi vechea cunoştinţă din Galaţi, Litz Grossmann. În tot acest timp suportam cu greu mirosul puternic al fumului de tutun (aprindea ţigare de la ţigare!).

Am mai vorbit cu ea la telefon (ea chema întotdeauna), mai ales după apariţia în "Minimum" a uneia din povestirile mele, ca să o comenteze critic, favorabil în general şi o dată nu prea. De întâlnit nu ne–am mai întâlnit. Asta a fost până acum un an.

Fără nici o legătură cu convorbirile şi cu unica întâlnire, am pomenit despre dulcea Lenuţa într-o povestire mai lungă, netrimisă încă spre publicare. Am extras-o din povestire şi v-o trimit, ca un tribut în amintirea graţioasei Lenuţa, din anii tinereţii.

«Şi compania grupului de fete de la Notre Dame îmi făcea plăcere.

Toate fetele aveau părinţi bogaţi, locuiau în case mari, confortabile, elegant mobilate, situate pe străzi centrale, apropiate de Strada Domnească, pe când eu locuiam într-o casă modestă, pe o stradă mai puţin centrală, pavată cu bolovani de râu. Dar casa familiei lui Daisy era mai frumoasă decât toate celelalte. Toată viaţa nu voi uita acea casă boierească, cu camere mari, luminoase, cu parchet deosebit, mereu lustruit, acoperit parţial cu covoare persane groase, cu mobile în stil florentin, cu tablouri originale pe pereţi. Exista şi o cameră de muzică, în afară de pianul cu coadă (la care cântau Daisy şi sora ei mai mare cu doi ani, Maud), mai erau un organ, o vioară şi un violoncel.

Dar mai ales nu voi uita marea grădină, cu straturi de flori bine îngrijite, cu trei brazi argintii falnici, cu alei de pietriş care scârţâia sub picioare, cu mobilă de grădină, albă, imaculată.

În zile însorite, sâmbătă după-amiază sau duminică dimineaţa, se întâlneau în frumoasa grădină prietenele lui Daisy şi Maud, printre care şi o fată de vreo 16 ani, Lenuţa, atât de frumoasă, atât de dulce, încât i se potrivea cântecul francez "Elle était si jolie, que je n'osais l'aimer". Mai erau totdeauna şi tineri evrei din grup, printre care făcea notă discordantă Dinu Semenescu, colegul meu de clasă de la Liceul Vasile Alecsandri, prietenul lui Daisy. Mulţi ani mai târziu, filmul bazat pe Holocaustul evreior italieni, "Grădina Finzi Contini", mi-a evocat grădina lui Daisy, iar perechea din film – delicata evreică nobilă şi muncitorul italian – mi-a evocat perechea Daisy-Dinu.»

A. Govrin
Haifa

Holocaustul care n-a existat

În numărul 223 al revistei "Minimum" am citit unele păreri ale d-lui prof. Ion Coja despre Holocaustul anilor 1940-1945 din România. Ţinând seama că, după d-sa, acest Holocaust n-a existat, vreau să arăt câte ceva despre cele petrecute la Iaşi în iunie 1941.

În cimitirul evreiesc din Iaşi se găsesc patru sau cinci gropi comune, pe plăcile cărora stă scris de unde provin cadavrele din acele gropi. Tot în cimitirul din Iaşi sunt monumente funerare pe care scrie că sunt în amintirea victimelor masacrului din 29 iunie-3 iulie, ale căror cadavre nu se ştie unde sunt. Aceste monumente au fost ridicate de către membrii familiilor care au rămas în viaţă.

În cimitirele din Podul Iloaiei, Tg. Frumos, Roman, există gropi comune cu sute de cadavre descărcate din Trenul Morţii Iaşi-Călăraşi, cadavre strânse de pe câmp, din apropierea gărilor unde s-a oprit trenul pentru a fi descărcat. Spre exemplu, la Roman este o groapă cu peste 460 de cadavre deshumate din gara Alexandria şi transportate la Roman, unde au fost reînhumate.

Liste cu numele victimelor se pot lua din arhivele prefecturilor sau primăriilor, sau se poate lua legătura cu Institutul Yad Vashem din Ierusalim, unde se află nume şi fotografii ale victimelor. Eu pot să-i dau profesorului Coja câteva nume ale unor membri ai familiei mele care au fost ucişi în Holocaust:

– Ernestina Cohn, cu soţul şi mama, recepţioneri la un hotel: li s–au spart capetele cu răngi;

– Iancu Lazăr: a fost agăţat de picioare în magazinul său din strada Ştefan cel Mare şi ţinut aşa până a decedat;

– Zigu Grünberg: prins pe stradă, aruncat în faţa unei cisterne cu petrol care trecea atunci pe acolo. Şoferul a trecut de două ori peste el, ca să fie sigur că "şi-a făcut bine treaba";

– Ana Finkelstein, cu soţul şi copilul de 8 ani: au fost închişi într-o cameră în care se prăjea cafea şi asfixiaţi cu fumul de la un foc de rumeguş. Camera nu avea fereastră, iar uşa era păzită de doi soldaţi cu armele încărcate;

– Lupu Cohn, cu copilul în vârstă de 10 ani: a fost chemat la Chestură pentru a i se da un bilet de liberă trecere. El nu ştia încă ce se întâmplă acolo, iar când a aflat, s-a refugiat într-o sală de spectacole din apropierea Chesturii unde mai erau refugiate câteva persoane. Femeia care făcea curăţenie acolo a chemat câţiva haidamaci de la Chestură, care i-au scos afară pe cei adăpostiţi în sală şi le-au spart capetele. Întrebată apoi de ce i-a denunţat, femeia a răspuns că ea este "o bună româncă". Halal de aşa bunătate! Soţia lui Lupu Cohn, auzind ce s-a întâmplat, s-a sinucis.

Frederic David
Beer Sheva

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Mendy Rodan, dirijor: faptul că a fost distins cu Premiul Israel pentru întreaga sa activitate de dirijor şi profesor de muzică a fost primit bine în rândurile alialei şi ale criticii de specialitate, ziarele publicând cu acest prilej numeroase articole ce subliniază atât calităţile aeristice ale proaspătului laureat cât şi comportarea sa plină de modestie şi distincţie.

În scădere

Conducerea HOR: ideea de a organiza la 4 mai a.c. o uriaşă demonstraţie de protest în faţa Ambasadei Române (à propos de restituirea proprietăţilor comunitare din România), ca şi memorabilul *fâs* cu care s-a soldat faimoasa iniţiativă au acoperit HOR-ul de ridicol.

Baruch Cohen, cercetător la Institutul canadian pentru cercetarea iudaismului, Montreal («Doresc să reproduc pe scurt cele scrise de d–na Adriana Berger, fosta asistentă a lui Mircea Eliade în anul 1984, la Universitatea din Chicago, în cartea "Tainted Greatness: Anti-semitism and Cultural Heroes", Temple University Press, Philadelphia, 1994: *"Eliade a fost spion în favoarea naziştilor în anii 1941-1945, iar în anii 1950 şi-a continuat activitatea în numele Gărzii de Fier. Ideologia intelectuală a lui Eliade se reflectă clar în paginile "Istoriei religiilor" – p. 5"*. Adriana Berger continuă: *"...el şi devotaţii săi, în mod intenţionat au ascuns adevărul, lăsând pete negre despre integritatea sa" – p. 71"*.

Hotărârea lui Gershom Sholem z.l. de a refuza să-l salute pe Eliade la Ierusalim a fost sută la sută justificată.»)

Monica Bilan, Germania (a citit noua culegere de versuri a lui Adam Simantov:

«Adam Simantov ne poartă cu versurile sale prin întreaga gamă a metehnelor şi năravurilor noastre, de la lăudăroşenia benignă la aroganţa malignă şi păgubitoare, chiar pentru subiectul în cauză, până la perfidie şi ticăloşie, inconştienţă, crimă şi iraţional.

Încadrarea volumului într-un gen literar sau doar stilistic nu mi se pare a fi de importanţă. Scrierile pot fi numite, desigur, versuri distractive, cronici rimate etc. Oricum ar fi intitulate aceste poezii, semnificativ rămâne pentru cititor faptul că ideile, gândurile autorului sunt pertinente şi dotate cu funcţia persiflajului şi a satirei.

Psiholog şi om de ştiinţă, Adam Simantov (pseudonimul dr-ului M. Elias) nu ne dă pilde decât prin proverbe existente în limba română: orice pasăre pe-a ei limbă piere; nu tot ce zboară se mănâncă; bate fierul cât e cald; a cădea ca musca-n lapte etc., de mult aserţiuni în limba română, pentru că el ştie bine că oamenii suferă de boli morale incurabile şi nocive, sub influenţa cărora ei acţionează orbeşte...

Limba versurilor lui Adam Simantov, a acestor noi "migdale amare", "jocuri şi jucării pentru adulţi", "resturi de sinceritate", "tabu-uri prescrise şi încă neprescrise", este de mare expresivitate sub raport lexical; impresia generală este a unei feerii baroce, fără încărcări supărătoare.

Este inutil să facem trimiteri la o poezie sau alta – ele sunt pline de miez şi exuberanţă. Nu ne putem împiedica totuşi să nu numim, oarecum la întâmplare, "Preţul cunoaşterii", "Ecologică", "Noapte de iarnă", căci toate vădesc, în afara talentului şi inteligenţei autorului, o experienţă de viaţă fundamentată pe o profesiune ştiinţifică şi pe cunoaşterea social-politică a câtorva dictaturi: cea regală, instaurată de Carol al II-lea, cea legionară, cea militară, instaurată de generalul Antonescu, şi, bineînţeles, cea stalinistă, exercitată de Gheorghiu-Dej şi Nicolae Ceauşescu.

Volumul nu promite doar destindere şi descreţirea frunţii, ci, dimpotrivă, el te pune pe gânduri: oare nu avem nici o ieşire din propria noastră capcană? Am putea oare să luăm lecţii de la cineva sau trebuie să ne resemnăm?

În orice caz, prof. dr. Mihael Elias nu este un resemnat.»)

Ing. Marcu Strul, Bucureşti («Pe data de 16 octombrie 2005 am fost chemat la înmormântarea unui fost coleg de serviciu (am fost inginer-şef al Uzinei Electromagnetica). E vorba de Filipescu Ştefan. Slujba a avut loc ca Biserica Moş Adam, iar eu eram unicul evreu dintre cei prezenţi.

Preotul care oficia slujba, în loc de a-şi oficia serviciul pentru care fusese solicitat, timp de jumătate din slujbă a ţinut o prelegere despre "evreii care l-au omorât pe Domnul nostru Isus Hristos".

Din păcate, astfel de "lecţii" sunt ţinute de feţe bisericeşti şi la posturile de televiziune în preajma Paştelui, ceea ce mă face să cred că ele sunt făcute cu aprobarea Patriarhului Teoctist.

De ce conducătorii Comunităţii evreieşti nu iau nici o atitudine, n-am să înţeleg niciodată. Poate îi treziţi dumneavoastră!»)

Erată

La nr. 230, pag. 51, col. I, par. II (articolul Ginei Sebastian Alcalay), în loc de "asemănări provocate de empatie", se va citi: "asemănări provocatoare de empatie".

Arnold Helman, Ashdod («Am citit în "Minimum" despre debutul ca romancier al lui Octavian Sava. Prin vara lui 2004 Oct. Sava a invitat un grup de intelectuali evrei de la cenaclul "Realităţii Evreieşti". Printre ei: subsemnatul, Boris Marian, şahistul Reicher, priceput bine şi în ale scrisului, Tauber, profesor de matematici, cu soţia, lingvistă, profesor universitar, şi alte două persoane, între care o colegă de la Radio sau TV. Am ajuns acasă la Sava – stă pe Filantropiei, fost 1 Mai, acum Mihalache, peste drum de cimitirul unde se odihneşte tizu-i Iosif Sava. Atmosferă de colocviu. Gazda ne-a citit fragmente din cartea aflată în laboratorul lui de lucru (romanul despre Cazul Beilis, **n. red.**), noi le-am comentat, deşi nu prea eram toţi în temă cu subiectul. În fond, ne-a sondat opiniile, promiţând că ne va mai invita. Eu fiind plecat mult timp, nu am idee dacă s-au mai discutat la dânsul şi alte capitole.

Ţin însă minte că acţiunea nu se desfăşura doar la Kiev, ci era extinsă până la Petersburg, unde cazul făcuse senzaţie la curtea imperială şi în guvern. Am citit recenzia lui Răzvan Voncu din "Cronica Română", într-adevăr un macedonean mai rar întâlnit, când se ştie că stirpea aromânilor a dat mulţi legionari, în cap cu nicadorii, ucigaşii lui Duca. Eu însă nu mai am relaţii de colaborare cu "Cronica Română", întrerupte de subsemnatul. Oct. Sava e un colaborator al acestui ziar, iar meritul cronicii e că pune în discuţie problema evreiască într-o ţară ce se hrănea pe atunci din infamele "Protocoale ale Înţelepţilor Sionului". O cronică îndrăzneaţă, într-o atmosferă în care musteşte antisemitismul, în lipsa evreilor.»)

Dr. Egon Melamed, Bnei Brak (Faceţi o confuzie: Maria Luiza Cristescu, despre care vorbeşte Nina Cassian în Jurnalul ei, a fost o prozatoare de talent care, din păcate, lovită de o maladie necruţătoare, a încetat din viaţă cu mult înainte de vreme; pianista omonimă pe care aţi cunoscut-o este, cum înţelegem, altă persoană.)

Victor Mirea, Haifa (ţine să-i amintească – şi bine face – cititorilor cinstiţi ai lui "Minimum" pe câştigătorii şi finaliştii Cupei Mondiale la fotbal:

«Primul Campionat Mondial a avut loc la Montevideo în iulie 1930. Deoarece au participat 13 echipe, ele au fost împărţite în trei grupe de câte 3 şi una de 4. În cadrul grupelor, fiecare echipă a jucat pe rând cu toate, iar câştigătoarele pe grupe au jucat între ele în ordinea eliminărilor. Iată şi cele patru grupe:

Grupa A: Argentina, Chile, Franţa, Mexic.

Grupa B: Peru, România, Uruguay.

Grupa C: Bolivia, Brazilia, Iugoslavia.

Grupa D: Belgia, Statele Unite ale Americii, Paraguay.

Situaţia finală se prezintă astfel: campioană mondială Uruguay. 2: Argentina; 3: Iugoslavia; 4: Statele Unite.

Al II-lea Campionat Mondial: Italia (1934). Campioană mondială: Italia. Finala: Italia-Cehoslovacia 1-1, după prelungiri 2-1.

Al III-lea Campionat Mondial: Franţa (1938). Campioană mondială: Italia. Finala: Italia-Ungaria.

Al IV-lea Campionat Mondial: Brazilia (1950). Campioană mondială: Uruguay 5 puncte. 2. Brazilia; 4 puncte; 3. Suedia 3 puncte; 4. Spania 1 punct.

Al V-lea Campionat Mondial: Elveţia (1954). Campioană mondială: R.F. Germania. Finala: R.F. Germania-Ungaria 3-2.

Al VI-lea Campionat Mondial: Suedia (1958). Campioană mondială: Brazilia. Finala: Brazilia-Suedia 5-2.

Al VII-lea Campionat Mondial: Chile (1962). Campioană mondială: Brazilia. Finala: Brazilia-Cehoslovacia 3-1.

Al VIII-lea Campionat Mondial: Anglia (1966). Campioană mondială: Anglia. Finala: Anglia-R.F. Germania 4-2.

Al IX-lea Campionat Mondial: Mexic (1970). Campioană mondială: Brazilia. Finala: Brazilia-Italia 4-1.

Al X-lea Campionat Mondial: R.F. Germania (1974). Campioană mondială: R.F. Germania. Finala: R.F. Germania-Olanda 2-1.

Al XI-lea Campionat Mondial: Argentina (1978). Campioană mondială: Argentina. Finala: Argentina-Olanda 3-1 după prelungiri.

Al XII-lea Campionat Mondial: R.F. Germania (1982). Campioană mondială: Italia. Finala: Italia-R.F. Germania 3-1.

Al XIII-lea Campionat Mondial: Mexic (1986). Campioană mondială: Argentina. Finala: Argentina-R.F. Germania 3-2.

Al XIV-lea Campionat Mondial: Italia (1990). Campioană mondială: Germania. Finala: Germania-Argentina 1-0.

Al XV-lea Campionat Mondial: SUA (1994). Campioană mondială: Brazilia. Finala: Brazilia-Italia 3-2 după lovituri de la 11 metri.

Al XVI-lea Campionat Mondial: Franța (1998). Campioană mondială: Franța. Finala: Franța-Brazilia 3-0.

Al XVII-lea Campionat Mondial: Coreea de Sud-Japonia (2002). Campioană mondială: Brazilia. Finala: Brazilia-Germania 2-0.

Al XVIII-lea Campionat Mondial: Germania (2006). Finala va avea loc la Berlin în ziua de 9.07.06.

Sergiu Sturm-Saary, Agoura Hills, Los Angeles, SUA (Trimite un mesaj în versuri colaboratorului nostru, Nelu Marian, de la "Gura humorului": «*Dragul meu Nelu Marian,/ Scrisoarea-ți scriu, sper, nu în van/ Gândind la poezia ta/ Prin care ceri drept de a fuma;// Iată-o idee mi-a venit,/ Poate că e un drum reușit./ Fumătorii să se-adune,/ Să-nființeze o uniune.// Cu președinte, comitet,/ Cotizații plus buget/ (Și vorbărie, berechet)/ Iar ei să ceară-n mod fățiș/ Drept de fumat, pe-acoperiș.// Locurile vor amenaja/ Cu corturi, sau așa ceva,/ Și fumătorii, liniștiți,/ Pot să fumeze mulțumiți.// Dacă ideea nu place,/ Păi, mai am alte mijloace./ Acum, sunt goale prăvălii./ Cred că sunt sute, poate chiar mii.// Uniunea să închirieze/ Prăvălii, s-amenajeze/ În localuri de fumat/ Cu accesul – abonat.// În local să se găsească/ De vânzare orice iască,/ Scuzați, am vrut să spun tutun,/ De la cel prost, la cel mai bun.// Însă-această-organizare/ Să aibă un nume tare;/ Îmi permit ca să propun/ Două, poate unu-i bun:// Sau "Smocker's Club", sau "Clubul Fum"./ Rămâne să porniți la drum/ Propunerea s-o realizați/ Fiindcă-i o treabă de bărbați.// Mi-e teamă, însă, că oricum/ Ideea va rămâne… scrum (sau fum)./ Cu asta, am pus punct, să știi./ Semnez eu, Sergiu Sturm-Saary.*»)

Riri Benglas, Hod Hasharon; **Ozias Rabinovici,** Acco; **Sarmiza Adriana Dumay,** Paris, Franța; **Suzana Pollinger,** Lausanne, Elveția (aveți dreptate, poeta Bianca Marcovici e, de felul ei, din Iași, tot așa cum a fost și regretatul critic literar Eugen Luca; în rest, ați… zbârcit-o: Virgil Duda și I. Schechter sunt din Bârlad, Carol Isac – din Bacău, iar prof. Andrei Strihan – din Roman.)

Dr. Ytzchak Palmor
O zi la Stamora-Moravița
Minimum ■ 2005
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
2005
Dr. IANCU FELDSTEIN
MINIMUM ■ 2004

minimum editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârșit o editură: minimum

B.B.C.

Bădărani. Bandiți. Canalii.

Distincție

Gina Sebastian Alcalay, prozatoare: Premiul Sion al Asociației Scriitorilor israelieni de limbă română pe anul 2006.

Stradă

Primăria Tel Aviv a hotărât să cinstească memoria lui Itzhak Artzi, fost vice-primar al orașului și reprezentant de seamă al alialei române, dând numele său unei străzi din sudul Tel-Avivului.

Comemorare

Gh. Iosub, ziarist, colaborator al revistei "Minimum": 1 an de la încetarea din viață.

Piața Benjamin Fondane la Paris

Bertrand DELANOË
Maire de Paris

Lyne COHEN-SOLAL
Adjointe au Maire de Paris chargée du Commerce,
de l'Artisanat, des Professions indépendantes
et des Métiers d'art

Jean TIBERI
Maire du 5ème arrondissement
Ancien Ministre
Député de Paris

vous prient de bien vouloir assister à la cérémonie d'inauguration de la

Place Benjamin FONDANE
1898 - 1944
poète et philosophe
déporté, assassiné à Auschwitz

Avec le concours de l'Oeuvre de Secours aux Enfants (OSE),
de la Société d'Etudes Benjamin Fondane et du Mémorial de la Shoah

le dimanche 21 mai 2006 à 10 heures 45

Cette invitation sera demandée à l'entrée
Métro : Cardinal Lemoine ou Place Monge

Rendez-vous : angle de la rue du Cardinal Lemoine
et de la rue Rollin, Paris 5ème

Așa cum se înțelege din invitația de mai sus, autoritățile pariziene au inaugurat, la 21 mai a.c., o piață purtând numele marelui poet Benjamin Fundoianu (Fondane).

Inițiativa a aparținut d-nei Monique Jutrin, de la Universitatea Tel Aviv, una din animatoarele Caietelor Benjamin Fondane.

Decese

Dr. Sergiu Levin (78), medic și critic literar; la Köln, Germania; în urma unei maladii necruțătoare; a fost înmormântat la Timișoara.

Manifestări, manifestări...

4.05.06; la Muzeul Janco-Dada, din Ein Hod: deschiderea expoziției "Omagiu lui Tuvia Juster", cu prilejul împlinirii unui an de la moartea sculptorului.

8.05.06; la sala "Beit Ariela", din Tel Aviv: "Seară Marius Mircu", organizată de HOR-Tel Aviv în beneficiul cunoscutului scriitor.

9.05.06; la Cercul literar "Mihail Sebastian", din Naharia: întâlnire literară cu Mada Davidsohn, Ivan Lungu, Berthold Aberman, Victor Nămolaru, Zina Lazarovici și Harry Ross.

14.05.06; la sala "Beit Ariela", din Tel Aviv: spectacolul "100 de ani și un zâmbet", organizat de un comitet având în frunte pe Eugen Stroe și actrița Rolanda Camin (fiul și respectiv soția artistului), la împlinirea a 100 de ani de la nașterea marelui actor N. Stroe.

N. Stroe

15.05.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: seară cu Alexandru Andy, umorist, și Lyvia Kessel, pictoriță.

18.05.06; la Cercul Cultural din Haifa: "O seară Mihail Sebastian"; cu participarea lui Leon Volovici, Cornel Safirman, Basil Schaferman, Biti Caragiale.

În fiecare zi DARIAN

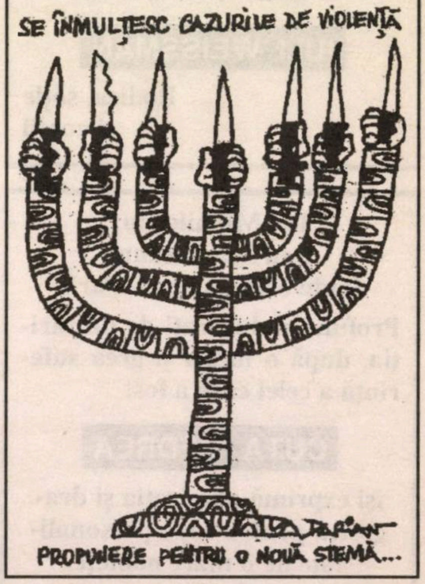
SE ÎNMULȚESC CAZURILE DE VIOLENȚĂ
DARIAN
PROPUNERE PENTRU O NOUĂ STEMĂ...

După "Ultima oră", 2006

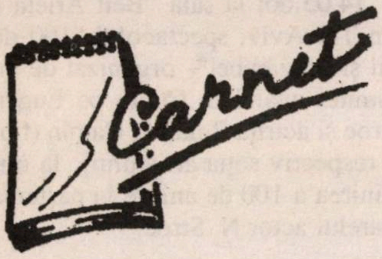

Inginerului

Valeriu Frimu

cele mai bune urări cu prilejul aniversării zilei de naştere.

Prietenii de la "Minimum"

Familia şi prietenii reamintesc că la 21 iunie a.c. se împlinesc 16 ani de la dispariţia, într-un tragic accident, a dragei lor

BELLA CALMANOVICI

(inginer la Tehnionul din Haifa)

Cu adâncă durere, anunţăm comemorarea a 2 ani de la stingerea din viaţă, la Boston, SUA, a lui

IULI WEISSMAN

Rodica, soţie şi copiii

Ion Mihăileanu,
Dan Mihăileanu,
Radu Mihăileanu – Paris

Profund îndureraţi de dispariţia, după o lungă şi grea suferinţă a celei care a fost

CUȚA MEDREA

îşi exprimă admiraţia şi dragostea pentru ea, o personalitate de o mare nobleţe sufletească.

Anunţăm cu adâncă durere încetarea din viaţă, după o lungă şi grea suferinţă, a scumpei noastre

BIANCA GARINI

(Dorohoi – Bucureşti – Holon)

Înmormântarea a avut loc la cimitirul Holon-Bat Yam

Familia

Cu profundă durere, anunţăm că s-au scurs patru luni de la trecerea din viaţă a iubitului nostru

PUIU DAVIDZON

Jurist din Bucureşti, soţ devotat, tată fără egal şi bunic de neînlocuit

Trude, Normi şi copiii

Prof. Dr. HARRY BOGOKOWSKY ז"ל

nu mai este.

Adânc îndoliaţi, îndureraţi, înmărmuriţi de decesul subit,
soţia, Dr. Bianca Bogokowsky,
fiica, Dr. Nadia Bogokowsky,
cumnatul, Zigu Mittelman,
familia, prietenii.

Înmormântarea a avut loc luni, 22 mai 2006, la cimitirul din Holon

---

Cu durere în suflet, anunţăm că în ziua de 20 mai 2006 s-a stins din viaţă iubita noastră soţie, mamă şi bunică

CUȚA MEDREA

Înmormântarea a avut loc la cimitirul din Rehovot

Vom păstra veşnic în inimile noastre amintirea ei luminoasă

Emil, soţ
Anca, fiică
Mihael şi Daniel, nepoţi

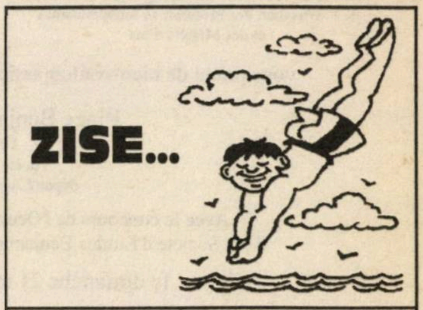

"Cine este flămând, să citească Coranul şi se va sătura".

(Ismail Hanie, primul ministru al guvernului palestinian; Ramallah, 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Europa – Ost Ltd.

DESPĂGUBIRI
Anunţ foarte important pentru originarii din Ungaria şi Transilvania

Guvernul maghiar oferă din nou, pentru scurt timp, posibilitatea de a se înainta cereri de despăgubiri pentru rudele de gradul întâi (părinţi, fraţi, surori, soţ, soţie, copii) care au fost ucişi în timpul celui de-al doilea război mondial sau pentru cei care au fost ucişi la muncă obligatorie.

Societatea noastră este cea mai mare din Israel care se ocupă cu despăgubiri din Germania şi est-Europa şi împreună cu avocaţii ei din Budapesta a rezolvat cu succes de peste 90% deja peste 400 de dosare de acest fel.

Se pot preda cereri şi direct, dar este complicat şi, fără sprijinul avocaţilor, şansele de reuşită sunt sub 50%.

Noi nu numai că punem la dispoziţie formularele şi le completăm, dar ne ocupăm şi de aprobarea cererii dv., vă ajutăm în procurarea actelor şi adeverinţelor necesare pentru aprobarea cererii şi, cu procura semnată, noi împreună cu avocaţii noştri din Budapesta reprezentăm clienţii.

Înscrierea continuă la birourile noastre din Tel Aviv şi din Haifa.
Vă rugăm să fixaţi în prelabil întâlnirea prin telefon.
Adresa noastră: TEL AVIV, str. Allenby 32, et. 3, camera 301,
tel. 03/517-0017 şi 03/516-7411
HAIFA, str. Herzl 16 (Beit Hakranot), et. 2, camera 231, tel. 04/862-8258.

Veniţi să vă înscrieţi şi după aprobarea cererii, banii vor fi transferaţi în valută, din Ungaria, direct în contul dv. de bancă.

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

הבימה
התיאטרון הלאומי
התיאטרון המוביל בישראל
Teatrul Naţional HABIMA

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Un mare eveniment artistic

TEATRUL NAŢIONAL „HABIMA”

prima scenă a Israelului

UNION DES THEATRES DE L'EUROPE

are onoarea să găzduiască

TEATRUL MUNICIPAL „BULANDRA” DIN BUCUREŞTI

Vor fi prezentate două spectacole de excepţie, în înscenarea lor originală:

POVESTE EVREIASCĂ

după ISAAC BASHEVIS-SINGER

laureat al Premiului Nobel pentru literatură

• Prelucrare şi regie: ELI MALCA • Decor: BERNARD MICHEL • Lumini: ALEXANDRU DARIE

Interpretează:

ANA OANA MACARIE
RADU AMZULESCU
MARIUS CAPOTA
TEODOR DANETTI

> Un religios încercă să cucerească inima şi trupul tinerei sale soţii, dar ea îl respinge. Obsedat de dorinţă, el îi povesteşte despre duhuri care ademenesc tinere, strecurându-se în patul lor noaptea şi se dă drept diavol.

Teatrul HABIMA – sala Meskin
26 iunie şi 27 iunie, ora 20.30

MĂSCĂRICIUL

după A.P. CEHOV

cu uriaşul scenei româneşti

HORAŢIU MĂLĂELE

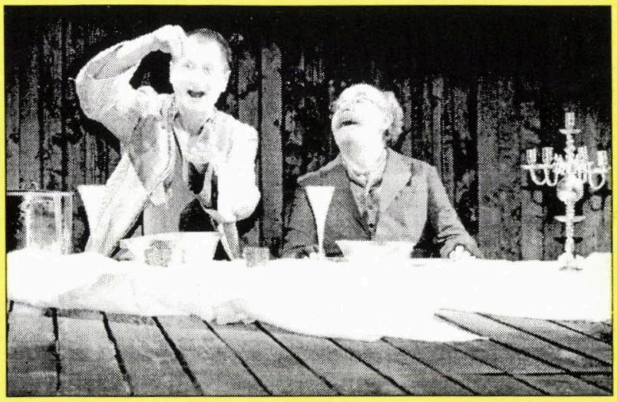

• Prelucrare: HORAŢIU MĂLĂELE şi NICOLAE URS • Regie: HORAŢIU MĂLĂELE • Decor: NINA BRUMUŞILĂ • Costume: GEORGE MARCU

Interpretează:

HORAŢIU MĂLĂELE
şi NICOLAE URS

> „Interpretare uluitoare. Eveniment teatral mondial. Rareori se poate vedea într-o viaţă de om un asemenea spectacol şi un asemenea actor genial”.

Teatrul HABIMA – sala Bartonov
28 iunie, ora 18.00 şi 21.00

cal
קל לרצות יותר

Bilete la Habima, tel. 03-6295555 şi *5008 ● *50% reducere pentru pensionari deţinători de Visa Cal*
Cine cumpără câte 2 bilete la ambele spectacole – numai 400 şekeli

minimum

Trăim sub zodia balonului rotund

(Campionatul mondial de fotbal din Germania)

■ ANUL XX ■ NR. 232-233 ■
■ IULIE-AUGUST 2006 ■
■ 15 SHEKELI ■

Ancheta revistei „Minimum”

Ce părere aveţi despre d. Uri Ben-Nun?

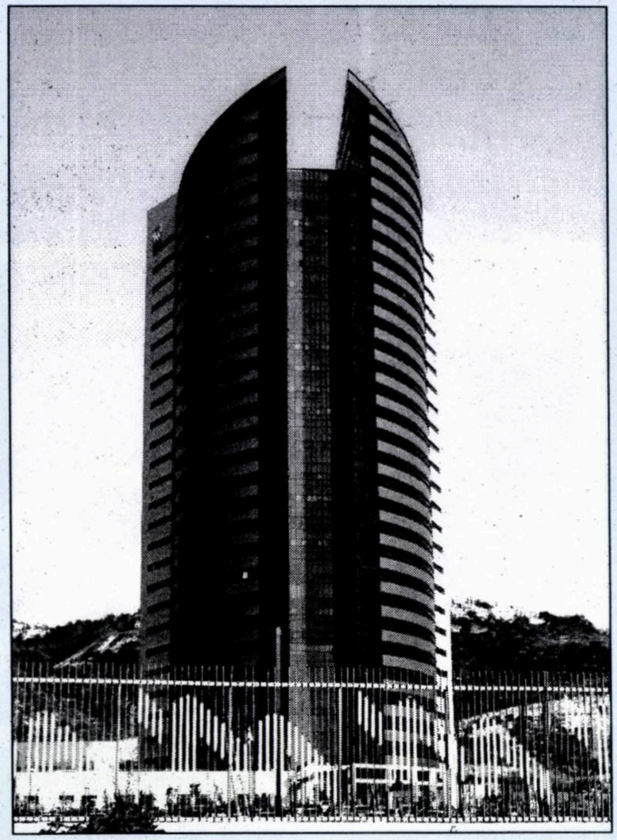

Luna trecută, Societatea de Electricitate a provocat, după cum ne amintim, câteva întreruperi de curent electric, care au avut urmări nefaste: stingerea luminilor, oprirea lifturilor, a aparatelor de aer condiţionat şi a frigiderelor, ieşirea din funcţiune a semafoarelor, etc. etc.

Ziaristul Gaby Gazit, de la radio "Reshet Bet", l-a întrebat în acele zile pe d. Uri Ben-Nun, directorul general al Societăţii de Electricitate: "Au murit câţiva oameni din cauza panei de curent. Sunt bolnavi de inimă care au rămas fără oxigen. Ce ar trebui să facă lumea, după părerea dvs.?"

"Să meargă la Zidul Plângerii şi să se roage", a răspuns d. Uri Ben-Nun, ridicând din umeri şi surâzând blând.

Întrebarea revistei noastre este: Cum îl caracterizaţi pe d. Uri Ben-Nun?

1) Cretin
2) Sifilitic
3) Nebun de legat.

Răspunsurile la anchetă vor fi trimise, până la 25 iulie a.c. pe adresa colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, reponsabilul cu computerul redacţiei, la adresa: Aronel@yahoo.com.

חברת החשמל

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Iunie

Calea Victoriei

Să notăm în treacăt, nu fără mulţumire, lichidarea, la Bakouba, lângă Bagdad, a numitului Al-Zarkawy, mâna dreaptă a lui Bin-Laden în Irak (bravo, americanii, aţi făcut şi voi ceva bun în vremea din urmă!). Să notăm, tot în treacăt (mai vorbim la sport despre asta), decizia scelerată a guvernului nostru de a-i obliga pe cetăţeni să plătească pentru a vedea Mondialul de fotbal (caz, se pare, unic pe planetă). Să trecem peste altele şi să ne oprim asupra unui eveniment dintre acelea care atrag atenţia unui număr de maximum 2.580 de persoane. E vorba de vizita la noi a lui Daniel Pipes, din SUA. Specialist în problemele Orientului mijlociu, autor de studii mult citite şi mult citate, director al lui "Middle East Forum", analist, ca puţini alţii, ai islamismului, atacat, din această cauză, din toate poziţiile de către "liberalii" pro-arabi din campusurile universităţilor americane, Pipes a venit luna trecută în Israel pentru a primi distincţia "Guardian of Zion" (nu e nevoie de traducere) din partea Universităţii Bar Ilan. Atât în cuvântarea sa, rostită la hotelul King David din Ierusalim, cât şi în convorbirile cu reprezentanţii presei, el s-a arătat totalmente neconvenţional, evitând frazele de rigoare în asemenea împrejurări solemne (vă mulţumesc pentru marea onoare ce binevoiţi să... etc. etc.) şi atacând frontal... politica israeliană (aşa înţeleg eu să-mi fac datoria de gardian al Zion-ului; lovind cu sete în mentalităţile care nu-mi plac).

„Minimum" intră în vacanță

Numărul viitor al revistei va apare la 1 septembrie a.c.

Extrase dintr-un interviu acordat ziaristei Ruthie Blum, de la "Jerusalem Post":

«– În definitiv, pentru ce atacaţi Israelul?

– Israelienii nu mai ştiu cum să se comporte à propos de relaţiile lor cu arabii, şi, mai concret, à propos de obiectivele războiului. Eu critic Israelul – şi mă gândesc la clasa politică în ansamblul ei, nu numai la guvernul de azi – pentru că îşi închipuie că gestionarea conflictului este lucrul cel mai bun ce poate fi făcut în clipa de faţă.

– Şi care ar fi lucrul cel mai bun?

– Hotărârea de a învinge în război. În ultimii 15 ani, am văzut o sumedenie de propuneri referitoare la modul de gestionare a conflictului. Ceea ce au ele în comun, de la stânga la dreapta, este ideea că războiul despre care vorbim nu poate fi câştigat; şi că ce se poate face este să gestionezi cât mai bine acest conflict... Un exemplu în această privinţă îl constituie zidul de securitate. Eu sunt în favoarea zidului. Dar un zid te ajută să te aperi, nu e o strategie cu care să câştigi războiul. A învinge într-un război cere imaginaţie şi hotărârea de a-ţi impune voinţa ta asupra duşmanului. Asta nu înseamnă să-ţi masacrezi sau să-ţi înfometezi duşmanii, ci să-l sileşti să renunţe la obiectivele sale. Această noţiune este practic absentă din dezbaterile politice din Israel.

– În cuvântarea ţinută la Ierusalim spuneaţi că israelienii au "rătăcit drumul" în atitudinea lor faţă de arabi. Asta presupune că la un moment dat s-a produs o schimbare, o cotitură. Când anume socotiţi că s-a produs această cotitură?

– În cursul decadei dintre războiul din Liban, din 1982, şi acordurile de la Oslo, din 1993. (...)»

Întrebat cum anume vede el poziţia celor două tabere în războiul pe care-l trăim, de ani de zile, cu toţii, Pipes a spus:

«– Eu unul cred că acest conflict dintre Israel şi arabi trebuie definit prin obiectivele de război. Scopul războiului purtat de Israel constă în a-i determina pe duşmanii arabi – şi îndeosebi pe palestinieni – să accepte existenţa Statului Israel. Scopul războiului purtat de arabi constă, dimpotrivă, în distrugerea statului evreu. Eu văd lucrurile în două culori: alb şi negru. Una din tabere câştigă, cealaltă tabără pierde. Compromisurile nu sunt posibile. Oslo a reprezentat o mare experienţă în materie de compromis, şi s-a prăbuşit. În cele din urmă, una din tabere îşi impune voinţa sa celeilalte tabere. Acuma, dacă arabii îi înving pe israelieni, asta vrea să spună că nu va mai exista un stat evreiesc suveran. S-ar putea să existe o populaţie evreiască trăind sub stăpânire palestiniană sau arabă. Sau, s-ar putea ca evreii să fugă. S-ar putea ca ei să fie măcelăriţi. Dar, orişicum, nu va mai exista un stat evreiesc. În cazul când înving israelienii, arabii vor accepta, chiar cu jumătate de gură, că Israelul se află aici şi constituie o realitate permanentă. Ei nu vor fi obligaţi să facă comerţ cu acest stat şi nici să înfiinţeze clase de ebraică în şcolile lor. Aşa ceva ar fi foarte frumos, dar nu este necesar. O pace rece, aşa cum se zice, ar fi suficientă.

Ceea ce mă şochează este că Israelul – care e un stat modern, sofisticat şi globalizat – pare că nu înţelege asta. Foarte puţini israelieni sunt convinşi de necesitatea de a învinge. Ca un om din afară, mă simt frustrat văzând că israelienii nu pricep asta.

– Iar palestinienii?

– În mod ironic, palestinienii,

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

care nu au ajuns la gradul nostru de sofisticare, înţeleg că scopul lor este de a obţine victoria.»

Un subiect care îl preocupă în mod special pe american îl constituie semnificaţia retragerii din Gaza:

«– Retragerea din Gaza trebuie judecată din punctul de vedere al Israelului, pornind de la întrebarea: a servit această retragere interesele generale şi de securitate ale ţării? Am motive serioase să răspund că nu.

– Există o legătură de la cauză la efect între retragerea Israelului din Liban şi evenimentele ce au dus la retragerea din Gaza?

– Fără îndoială că există. Există câtva dovezi solide în acest sens. Mai întâi, numeroşi lideri palestinieni au recunoscut că retragerea din Liban, din mai 2000, a avut o profundă influenţă asupra lor. În al doilea rând, a confirmat ideea palestinienilor că violenţa este eficientă.

Marea dezbatere din rândurile palestinienilor nu se referă la scopuri: lichidarea Statului Israel este aprobată, prin consens, de 80% din populaţia palestiniană; restul de 20% n-au nici un cuvânt de spus. Discuţia din rândurile celor 80% s–a purtat pe tema: cum să luptăm mai bine împotriva Israelului. Răspunsul dat de OEP a fost: hai să stăm de vorbă cu ei. Uitaţi-vă şi voi cât am câştigat folosind această metodă şi dând lumii fel de fel de asigurări fără acoperire: ne-am trezit cu Autoritatea Palestiniană, avem o armată în curs de constituire, suntem sprijiniţi de peste tot în lume ş.a.m.d.

La care Hamasul a răspuns că acţionând în felul acesta, OEP-ul a renunţat la principii şi a trădat puritatea cauzei palestiniene.

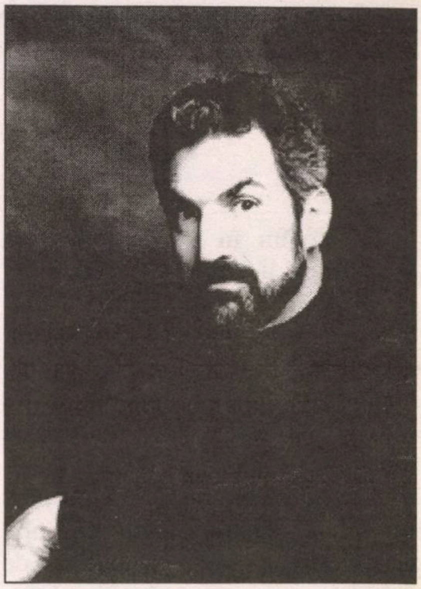

Daniel Pipes: le vede

În această lumină, retragerea din Liban, determinată de Hezbollah, a arătat palestinienilor că şi ei pot să-şi atingă scopurile fără să recurgă la negocieri şi fără să se înţeleagă cu duşmanul. Totul e să loveşti fără încetare, să ucizi, să ataci, an după an, şi israelienii o vor lua la fugă. N-ai nevoie de tratative, de acorduri, de consimţământul forurilor internaţionale. Acest argument puternic a avut un ecou profund în cercurile palestiniene.

– Cum aşa?

– Prima manifestare a acestui ecou a avut loc la numai două luni, în iulie 2000, la Camp David. În ciuda ofertelor extraordinare ale lui Ehud Barak, Yasser Arafat nu numai că a zis **nu,** dar nici măcar nu a făcut o contra-ofertă. Arafat fusese presat de guvernul american să vină la Camp David şi a dat curs cererii americane. Dar a răspuns prin nu la orice, şi convorbirile au eşuat. Două luni mai târziu, a izbucnit violenţa (aşa-zisa Intifada El-Aqsa, **n. red.**) – violenţă inspirată în mare măsură de tactica organizaţiei Hezbollah. A fost o formă de violenţă care nu semăna cu cele văzute până atunci: atentatele sinucigașe, înregistrarea video a viitorului terorist sinucigaș, pus să transmită un "mesaj" etc.

– *Și în ce măsură acestea au influențat evenimentele legate de retragerea din Gaza?*

– Lozinca palestinienilor din zilele retragerii din Gaza a fost: astăzi Gaza, mâine Tel Aviv... De altfel, ei susțin mereu că retragerea din Gaza a fost rezultatul atacurilor și atentatelor de tot felul organizate de palestinieni împotriva Israelului.

Mi-ar fi cam greu să susțin că nu este așa, deoarece pentru mine e limpede că dacă nu izbucneau violențele din Gaza, armata israeliană și civilii s-ar fi aflat și astăzi acolo. Ei au plecat din cauza violenței.

– *Și în Iehuda și Shomron care e situația?*

– Aceeași. Dacă Israelul se retrage de-acolo, e pentru că situația a devenit prea grea. Când lucrurile devin dureroase, fie în Liban, fie în Gaza – israelienii pleacă. Ceea ce constituie un semnal că violența rentează și că aceeași tactică va fi aplicată la Ierusalim, Haifa sau Tel Aviv.

– *Cum ar fi reacționat Casa Albă, după cuvântarea președintelui Bush din 22 iunie 2002, dacă Sharon s-ar fi dus la Washington și, în loc să propună retragerea din Gaza, ar fi cerut ca Autoritatea Palestiniană să fie tratată ca un inamic care trebuie să fie înfrânt din punct de vedere militar, ca parte în cadrul războiului împotriva terorismului?*

– Ar fi fost greu să le "vinzi" americanilor această idee. Politica SUA în legătură cu conflictul arabo-israelian s-a bazat pe ideea că, din 1993 încoace, palestinienii și israelienii sunt "parteneri de pace", că războiul dintre ei a luat sfârșit și că n-a mai rămas decât să găsești modalitatea pentru înfăptuirea deplină a păcii. În consecință, felul cum procedează guvernul american à propos de talibani sau de Al-Qaeda este greșit, nelegitim și contraproductiv, atunci când vine vorba de atitudinea Israelului față de palestinieni. America se află în război, Israelul e pe cale să facă pace. Guvernului SUA ar fi trebuit să i se vorbească în acești termeni: "Nu, domnule Președinte, noi nu suntem pe cale să construim pacea, noi suntem în război, la fel cum sunteți și dvs. Am negociat cât am putut, dar negocierile au eșuat".

Dar conducătorii israelieni n-au vorbit așa, fiindcă ei nu gândesc așa.»

...Așadar, ca să vorbim ca Daniel Pipes, Israelul a rătăcit drumul. E momentul ca un comandant să ordone: gata, stânga-mprejur. Trebuie să ne întoarcem pe drumul cel bun. Acesta nu e calea nesfârșitelor discuții diplomatice, a retragerilor de tot felul, a eforturilor sterile costisitoare și ruinătoare de a obține o pace iluzorie. Nu, aceasta este calea victoriei.

P.S. I: Ar fi o eroare să credem că numai un om din afară, precum Daniel Pipes, are posibilitatea să vadă adevărul. Există și-n Israel destui (mă rog, destui e un fel de-a spune) din aceștia, numai că, din păcate, glasul lor nu se face auzit. Iar uneori, printre aceștia, se află și unii de la care nu te-ai fi așteptat, dar nu te-ai fi așteptat **deloc** (nici în scenariile tale cele mai fanteziste), să se exprime în spiritul politologului american. Pe globul nostru pământesc trăiesc circa 7 miliarde de oameni. Ultimul dintre ei la care te–ai fi gândit că va vorbi despre Gaza asemenea lui Pipes este Ghiora Eiland.

Citim în Ultima oră":

«Ghiora Eiland, fost președinte al Consiliului pentru securitate națională, și care a fost în Zahal șeful departamentului de operațiuni, a acordat un interviu ziarului "Haaretz", care a făcut senzație în cercurile politice.

Tocmai el, care a conceput pentru Ariel Sharon planul de separare (retragerea și evacuarea colonizărilor din Gaza), afirmă acum: "Separarea a fost un eșec uriaș. Un eșec istoric. Vreau să mă explic: Oare eu cred că Israelul trebuia să rămână în Gaza? Nu. Dar nu se face nimic fără a privi și doi pași înainte. Iar în ce privește separarea, nu s-a privit înainte. Separarea nu a contribuit cu nimic la rezolvarea conflictului israelo-palestinian".

Întrebat care este părerea sa despre planul de retrageri unilaterale din Iehuda și Shomron, conceput de Olmert, Ghiora Eiland a răspuns: "Acest plan trezește o serie întreagă de dileme. Eu, de exemplu, consider că nu se poate asigura securitatea Statului Israel fără majoritatea teritoriului din Iehuda și

TENDINȚE

Ghiora Eiland: îmi fac autocritica

Shomron şi fără Podişul Golan. Noi nu ştim ce va fi în Iordania peste cinci ani şi ce va fi în Irak. Eu susţin că un stat palestinian pe 100% din regiunea Gaza şi 97% din Iehuda şi Shomron nu va fi viabil. Un asemenea stat va fi sărac şi extremist".»

Aşa cum precizează "Ultima oră", interviul cu Eiland "a făcut senzaţie în cercurile politice".

A fost ca şi cum d-nii Shimon Peres, Iosi Beilin şi alţii din aceeaşi familie de spirite ar fi publicat un articol în "Iediot Aharonot" intitulat: "Acordurile de la Oslo au constituit o greşeală istorică".

P.S. II: Luna trecută, mass-media de la noi şi din lume a fost zguduită de explozia din Gaza, în urma căreia a pierit o familie întreagă de palestinieni. Imaginile transmise la TV, inclusiv aceea prezentând o fetiţă căutându-şi cu disperare părinţii, au făcut, în buna tradiţie a presei occidentale, ocolul lumii, scoţând la iveală încă o dată "ororile săvârşite de ocupantul israelian". Luat pe nepusă masă şi năucit de furtuna dezlănţuită împotriva armatei, d. Amir Peretz, ministrul Apărării, s-a repezit – fără a şti cu precizie despre ce e vorba – să–şi exprime în numele Zahal-ului regretele profunde faţă de urmările exploziei. În acelaşi timp, un grup de stângişti, în frunte cu d-na Dana Olmert, fiica primului ministru, a demonstrat cu pancarte împotriva guvernului, cerând alcătuirea unei comisii de anchetă internaţională pentru cercetarea cazului. Apoi (dar după ce răul *mediatic* fusese făcut şi încă din plin, ca să ne ajungă pe vreo cinci ani), conducerea armatei noastre a comunicat că în urma anchetei efeectuate pe teren s-a ajuns la concluzia că obuzul ucigaş nu a fost tras de militarii israelieni. A doua zi, acelaşi domn Peretz a declarat, fără tresărire de obraji, că nenorocirea s-a produs datorită unui obuz, totuşi, israelian, uitat nu se ştie de cine pe câmp.

În Occident, după primele ceasuri, pasionale, de *condamnare,* cu sete şi cu voluptate, unii ziarişti – care se fripseseră în ultimii ani cu ciorba ştirilor emise de la Ramallah (vezi celebrul caz Jenin) – au început să-şi pună întrebări. Iar la unele – să găsească şi răspunsuri.

Citim în "Jerusalem Post":

«"Süddeutsche Zeitung" – unul din marile cotidiene din Germania – a publicat rezultatele propriei sale investigaţii făcute la locul incidentului, exprimându-şi îndoielile cu privire la autenticitatea fotografiilor făcute imediat după explozie. Potrivit acestui articol, imaginile luate de un cameraman palestinian la locul exploziei contrazic afirmaţiile palestinienilor cum că un obuz al Zahal-ului ar fi ucis familia respectivă. Ziarul evocă, de asemenea, posibilitatea ca întreaga scenă să fi fost "regizată" de către cameraman în scopul de a arunca vina pe Israel.

Ziarul pune, în acelaşi timp, la îndoială afirmaţia palestinienilor după care faptul că fetiţa care a supravieţuit exploziei nu a fost rănită se explică prin aceea că în momentul exploziei ea s-ar fi aflat în apă. În filmul cameramanului, fetiţa este complet îmbrăcată, iar hainele ei... sunt uscate.»

Revenind la comportarea din acele zile a d-lui Amir Peretz (pe care, în paranteză fie spus, câţiva ofiţeri "români" de la Statul Major îl numesc Bulă), ne amintim că, în urmă cu zece ani, pe când era preşedinte al Histadrutului şi mare amator de greve generale, el a lansat, în stilul său fanfarono-tiribombastic, ameninţarea: "Eu, dacă vreau, o să închid ţara".

După felul cum se comportă la conducerea Ministerului Apărării şi după necazurile ce se abat asupra noastră din cauza d-sale, avem impresia că d. Peretz este pe cale să-şi pună ameninţarea în practică.

Israel: De vorbă cu "şeful informaţiilor" din Statul Major al Zahalului

Generalul Iosi Kuperwasser, şeful secţiei de informaţii de la cartierul general al armatei noastre, care se pensionează zilele acestea din motive de vârstă, a acordat, la Ierusalim, un interviu presei locale şi celei internaţionale. Iată câteva dintre întrebări şi răspunsuri.

– Aveţi familie?

– Soţia mea, Siona, mult mai tânără decât mine – are "doar" 52 de ani – este tot ofiţer de carieră, în departamentul de informaţii al Zahalului. Avem şi doi copii, care au îmbrăţişat alte cariere, nu militare.

– Preşedintele Siriei a spus în câteva rânduri că urmăreşte încheierea păcii cu Israelul. Care este adevărul?

– Eu cred că preşedintele sirian Assad nu este serios şi sincer în aceste declaraţii publice, deoarece el continuă să sprijine şi să finanţeze mişcările teroriste arabe anti-israeliene şi le permite să activeze din tabere situate pe teritoriul sirian.

– Este adevărat că Siria continuă să primească ajutor financiar şi tehnic militar din partea Rusiei?

– Este perfect adevărat.

– Oare Hamasul, care este majoritar în teritoriile palestiniene faţă de Fatah, va slăbi în viitor, sau se va întări şi mai mult?

– Procesul de întărire a Hamasului faţă de Fatah a slăbit deja, şi va slăbi încă şi mai mult în viitor. În fapt, regiunea palestiniană este în război civil şi militar, între Hamas şi Fatah.

– Oare există o criză umanitară, una medicală şi una financiară în zona palestiniană?

– Aceasta este o pură exagerare.

– Oare victoria Hamasului la alegerile din zona palestiniană dovedeşte că populaţia palestiniană

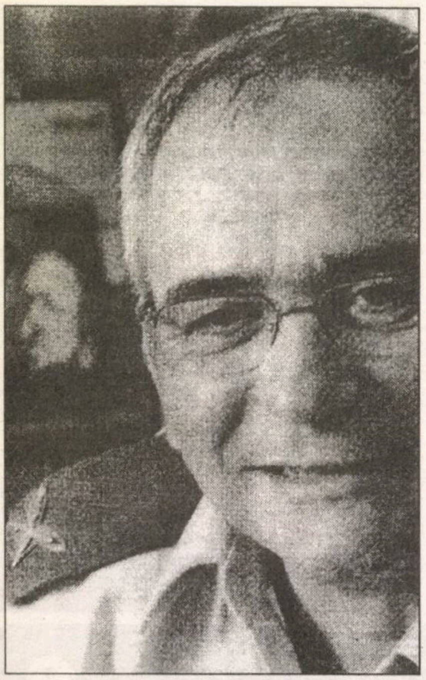

Gen. Iosi Kuperwasser

preferă terorismul anti-israelian?

– Este o exagerare. 70% dintre palestinieni doresc tratative paşnice directe cu Israelul.

– Ce credeţi despre Iran şi proiectul său de a fabrica bombe atomice?

– Iranul a procedat inteligent când a decis să colaboreze cu savanţii americani în domeniul nuclear. Fără îndoială că teama de un bombardament militar israelian asupra instalaţiilor nucleare în Iran – după modelul celui întreprins în trecut de Israel asupra instalaţiilor nucleare din Irak, pe când Menahem Beghin era prim ministru – a determinat în prezent Iranul să colaboreze paşnic cu americanii, adică să aducă savanţi americani la reactorul atomic din Iran.

La o singură întrebare a ziariştilor israelieni şi străini, generalul Kuperwasser a refuzat să răspundă, şi anume: ce planuri de viitor are acum, după pensionare? A spus doar că încă nu ştie ce va face în viitor. Are un singur plan imediat: să se perfecţioneze într-o veche pasiune: cântatul la pian. Apoi, va vedea!...

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Iran: Pronosticul lui Jirinovski

«Liderul naţionalist rus Vladimir Jirinovski, vicepreşedinte al Camerei inferioare a Parlamentului de la Moscova, a apreciat că războiul împotriva Iranului va fi declanşat în cursul acestui an, informează RIA Novosti. "În Iran va începe o operaţiune militară în acest an", a spus Jirinovski, cunoscut pentru punctele sale de vedere etremiste. Războiul împotriva Iranului – ţară care a ignorat solicitările comunităţii internaţionale de a pune capăt programului nuclear – va începe cu raiduri aeriene, urmate de operaţiuni terestre, a spus Jirinovski, fără a oferi alte precizări. El a adăugat însă că forţele internaţionale trimise în zonele muntoase din Iran vor suferi pierderi mai grave decât trupele coaliţiei din Irak.»

Jirinovski

(După "Gardianul", Buc, 2006)

Lumea islamică: Caricaturile lui Mahomed, mereu la ordinea zilei

...peste tot, peste tot. Inclusiv în "Cotidianul", din Bucureşti, care publică următoarele:

«"Nu te enerva, Mahomed, cu toţii am fost caricaturizaţi aici", îi spune Isus lui Mahomed, aflat în compania lui Moise şi Buddha. Capul de ziar din cotidianul "France Soir" a dus la demiterea, chiar în aceeaşi zi, a directorului editorial Jacques Lefranc. Demitere motivată de patronul de origine egipteană ca "puternic semnal de respect pentru credinţele şi convingerile fiecărui individ". În faţa valului de violenţe coordonate de un stat-bandit ca Siria, scuzele sau demiterea redactorilor nu mai au nici o relevanţă. Pentru miile de musulmani care nici măcar nu au văzut cele 12 caricaturi daneze, furia antioccidentală nu are nimic de a face cu reprezentarea profetului Mahomed.

La Salonul Internaţional de Caricatură de Presă de la Montreal, din 1983, au fost prezentate două caricaturi cu profetul Mahomed, care nu au stârnit reacţii violente. Nici Mahomed conducând un camion cu o bombă nucleară, publicat în 2002 de caricaturistul Doug Marlette, n-a stârnit incendierea unor ambasade. Scrisori de ameninţare au fost trimise la redacţia ziarului francez "Charlie Hebdo", care a publicat caricatura "Alegerea Miss Sacul de Cartofi, organizată de Mahomed", tot în 2002. Profetul este înfăţişat cu dinţi de vampir, cu un pahar de whisky în mână şi fumând un trabuc în timp ce decide care dintre femeile înfofolite în burqa maronii, ca niste saci de cartofi, e mai frumoasă.»

◆

«Desenarea chipului lui Mahomed nu e interzisă explicit nici în

Coran, care condamnă doar idolatria. Mai mult, artiştii musulmani medievali l-au înfăţişat pe Profet. În Turcia, în perioada otomană, a existat chiar o tradiţie a picturilor miniaturale în care e reprezentat Mahomed. Pe de altă parte, caricaturile antisemite şi anticreştine nu lipsesc din publicaţiile musulmane. Un Sharon monstruos, cu steaua evreiasca de gât, plin de sânge şi ucigând copii e tema clasică a caricaturilor din Orientul Apropiat. Iar o caricatură din Qatar arată un drac pe care e desenată steaua evreiască şi care calcă pe oase de morţi.»

Musulmanii albi

Mirsad Bektasevic, supranumit Maximus, e un cetăţean suedez cu origini bosniace, în vârstă de 19 ani, în casa căruia poliţia bosniacă a găsit un întreg arsenal de explozibili, dar şi o centură de sinucigaş. Poliţia susţine că cetăţeanul suedez intenţiona să pună la cale un atentat la una dintre ambasadele statelor europene din Sarajevo. Cazul său este doar un exemplu pentru ceea ce serviciile americane şi bosniace numesc o "vastă campanie de recrutare a posibililor terorişti în statele din Balcani". Într-un raport confidenţial consultat de Associated Press se arată că tactica a debutat imediat dupa atentatele din 11 septembrie 2001, când musulmanilor din afara graniţelor europene sau americane le-a devenit tot mai greu să penetreze sistemul de securitate antiterorist.

"Ei (teroriştii – **n.r.**) consideră că munca lor în aceste teritorii ar trebui să fie preluată de către forţele locale. Persoanele care s-au născut şi au trăit aici au avantajul că ies mai greu în evidenţă", se arată în raport. Poliţia bosniacă se teme totodată şi de mujahedinii care au venit în ţară pentru a lupta în războiul din 1992-1995 şi care au rămas şi după încheierea conflictului.»

(Dintr-un articol de George D. Râpă; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Londra: Ne pregătim pentru adevăratul Holocaust; acela care va duce în acelaşi timp la nimicirea evreilor dar şi la distrugerea Europei

Astea nu sunt vorbe în vânt lansate de "Minimum". Astea nu sunt cuvinte găsite în pamfletele ziaris-

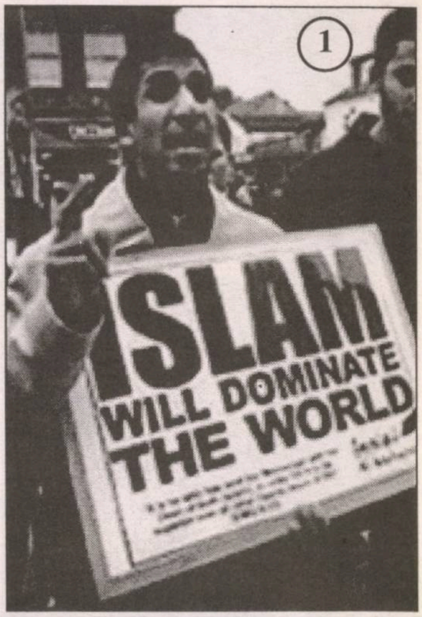

①

②

FREEDOM
GO TO
HELL

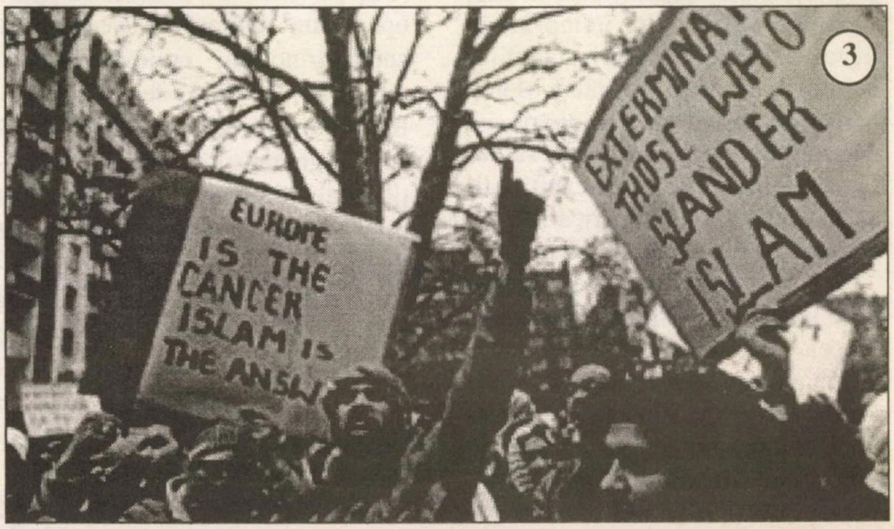

③

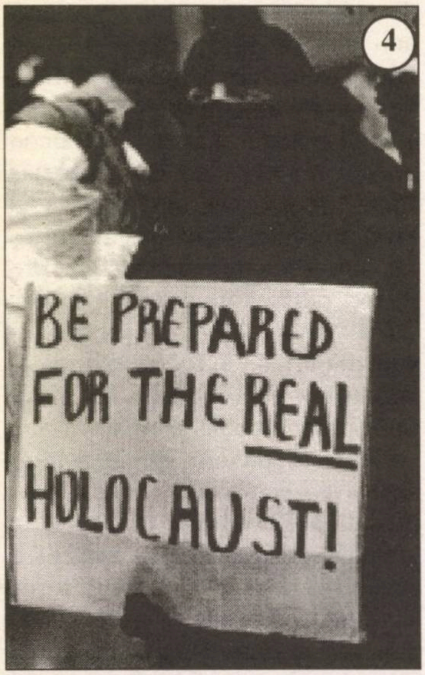

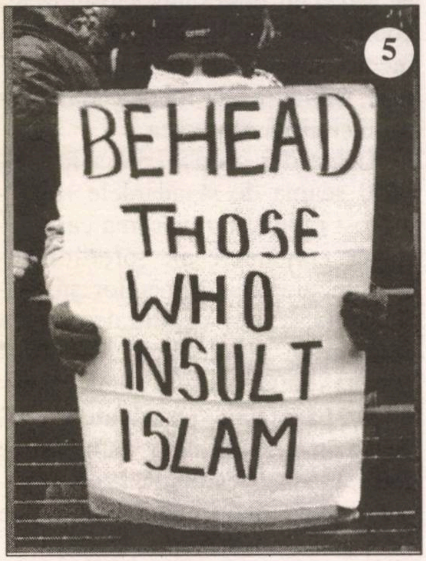

tei italiene Oriana Fallaci sau în articolele lui Charles Krauthammer, de la "Washington Post". Nu. Lozincile acestea (pe care noi le socotim niște informații de mare preț) au fost întâlnite, nu de mult, pe Internet.

(1. Islamul va domina lumea; 2. Libertate, du-te la dracu'; 3. Europa este cancerul, Islamul este soluția; 4. Pregătiți-vă pentru *adevăratul* Holocaust; 5. Decapitați-i pe cei ce insultă Islamul.)

Italia: Primul deputat transsexual (dar nu și ultimul)

«Vladimir Luxuria, 41 de ani, organizator de tradiție al festivalurilor Gay Pride, a devenit primul deputat național transsexual.

Greu de imaginat reacțiile tovarășilor Lenin, Stalin sau Marx la vestea că în Europa un partid comunist va acorda pentru prima dată un loc eligibil pe listele sale unui transsexual. Rifondazione Comunista, partid care a candidat pe listele coaliției de stânga de opoziție din Italia, a făcut-o, nevoia de voturi fiind mai importantă decât orice altceva. Mai mult, unul dintre obiectivele declarate ale coaliției de stânga și ale lui Luxuria este aprobarea unei legi care să permită căsătoriile civile între persoanele de același sex, așa-numitele Pacs, inspirate din modelul impus de Zapatero în Spania.

Deși Budist declarat, Luxuria a fost văzut, în campania electorală, rugându-se la o Madonă într-o biserică din Salerno, în sudul Italiei. El a mărturisit însă unei reviste mondene că "adoră filmele porno, pentru că au final fericit. Diferența dintre un film erotic și unul porno e o prostie. Dacă mă uit la un film erotic, mă aștept să văd ceva, dar dacă văd un bărbat în chiloți rămân nesatisfăcută, vreau să văd și restul.

Ironiile la adresa sa abundă. "Spuneți-mi cum să mă adresez, doamnă, domnule?", întreba într–un talk-show TV ministrul Justiției. Sau: "Ce toaletă veți folosi la Parlament, cea a bărbaților sau cea a femeilor?", l-a luat peste picior ex-ministrul pentru Reforme, Calderolli, demisionat după apariția la TV cu un tricou cu caricatura lui Mahomed. Cea mai agresivă a fost Alessandra Mussolini, fiica din afara căsătoriei a Ducelui: "Mai bine fascist decât homo", a izbucnit ea în direct într-un schimb de replici cu Luxuria.»

(Dintr-o corespondență din Milano de la Mihaela Găneț; în "Cotidianul", București 2006)

DIRITTI LAICITA' LAVORO
VOTA
WLADIMIRO GUADAGNO detto Vladimir Luxuria
RIFONDAZIONE COMUNISTA-SINISTRA EUROPEA
RIFONDAZIONE
PARTITO COMUNISTA
SINISTRA EUROPEA

Rusia: vodca

«În toamna anului 1977, Monopolul de Stat al Vodcăi din Republica Populară Polonă a intentat un proces la o Cameră de Comerţ internaţională, susţinând că vodca a fost distilată pentru prima dată în Polonia. Ca urmare, se argumenta, numai firmele poloneze aveau drep să vândă pe pieţe externe acest tip de alcool, purtând numele de "vodka", aşa cum şampania produsă în afara regiunii franceze Champagne trebuia să poarte eticheta de "vin spumos".

Neîncrezător, un ministru sovietic al Comerţului a ignorat iniţial această pretenţie, considerând-o o glumă. Dar aceasta era o glumă extrem de periculoasă, afectând sensibilitatea sufletului rus, nu numai solidaritatea Pactului de la Varşovia.

Indispus, cu inima strânsă, ministrul sovietic al Comerţului a cerut Diviziei Produselor de Fermentaţie al Înaltului Institut de Cercetări Ştiinţifice din Departamentul de Distilerii al Ministerului Industriilor Alimentare al URSS să investigheze cazul. Dar atunci când arhivele statului nu au produs date semnificative cu privire la provenienţa vodcăi ruse, sarcina aceasta i–a revenit unui istoric pe nume Pohlebin. După ani de cercetări stăruitoare, el a ajuns la concluzia că vodca a fost – probabil – distilată pentru prima oară într-o mânăstire din Moscova între anii 1440 şi 1478, cu zeci de ani înainte de presupusa ei apariţie în Polonia.

Din punct de vedere etimologic, vodca este în ruseşte numele alintat al apei (chioare) – aproximativ, apuşoară – şi din cauză că rusul de rând e în fruntea consumului cu cca. 23 de litri anual, această apuşoară a contribuit substanţial la deteriorarea corpului politic rus. În urmă cu câţiva ani, un medic finlandez, director al OMS (Organizaţia Mondială a Sănătăţii), a declarat: "Dacă în Finlanda s-ar consuma tot atâta, jumătate din populaţia ei ar deceda după un an".

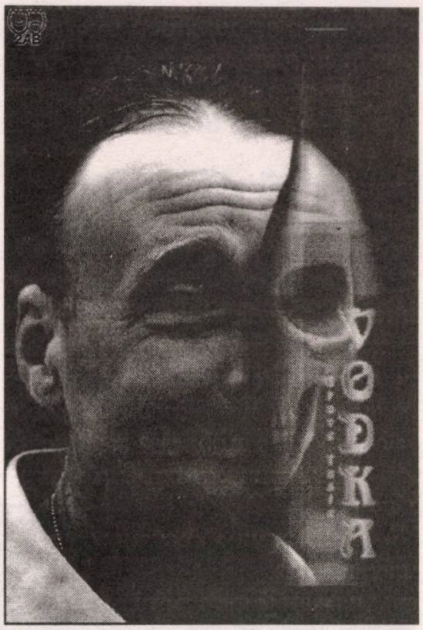

Poporul rus e de altă părere. "Acesta este felul nostru de trai. Cum să nu bem, cu o asemenea climă?", spunea cineva. "Poporul nostru e dispus să trăiască în sărăcie, dar dacă guvernul ar încerca să ne interzică să bem, aceasta ar duce la o răzvrătire socială. Nimeni nu ne poate interzice să bem".

Desigur, statul a încercat. În anul 1917, bolşevicii au interzis vodca şi au condamnat beţia, numind-o "un rău social care contrazice ideologia proletară", pentru că ei credeau, probabil – aşa cum a declarat Friederich Engels – că băutura este o nenorocire pentru clasele muncitoare. Mai aproape de realitate este să spui că munca este o nenorocire pentru clasele băutoare, au strigat muncitorii, şi în anul 1924 interdicţia a fost anulată – un exemplu despre felul cum a sucombat utopia sovietică în faţa realităţii ruse. De aci încolo, compromisurile s-au succedat unul după altul.

Consumul de alcool a crescut în deceniile care au urmat şi abia în anii '80 a încercat guvernul să-i pună iar frână. Perestroika lui Mihail Gorbaciov a inclus un "război împotriva beţiei". Consumul de alcool a început să scadă, dar, în acelaşi timp, au început să lipsească pe piaţă apa de colonie, apa de gură şi alte produse conţinând alcool, precum şi zahăr, care poate fi folosit la fermentarea alcoolului casnic. În cele din urmă, în loc să învingă alcoolismul, perestroika a luat sfârşit într-o mahmureală istorică.

Aşa că, precum Lenin a întrebat: "Ce-i de făcut?", Pohlebin s-a dovedit a fi nu numai un istoric, ci şi un patriot sovietic şi, când cercetarea lui a fost publicată sub formă de carte ("O istorie a vodcăi"), el a adăugat un capitol deplângând ceea ce vedea el, coborârea Rusiei în alcoolism. Beţia, a susţinut el, este incompatibilă cu principiile socialiste, subminează morala muncitorului şi productivitatea.

Unele din propunerile sale – ţinând seama de standardele ruse – au fost radicale: revocarea carnetelor de conducere ale şoferilor beţivi, încurajarea oamenilor să participe la clinici de dezalcoolizare (asociaţiile "Alcoolicii Anonimi" fuseseră interzise în Uniunea Sovietică). El a făcut şi o remarcă: vodca nu îmbată oamenii, oamenii se îmbată ei înşişi. Concluzia e că pentru a evita beţia, oamenii trebuie doar să fie cumpătaţi la băutură.

Astăzi, ca şi în trecut, muncitorul rus trebuie să afle cum ar putea principiile lui Pohlebin să răspundă întrebării lui Lenin. Un bun proletar nu are nici o problemă cu băutura, cu excepţia cazului când nu o poate găsi. Altfel spus, vodca este uleiul care permite mişcarea angrenajelor ruse. Înmormântările, sărbătorile populare şi festivalurile, toate au nevoie de această unsoare.

Muncitorul bine informat e conştient că meritele terapeutice ale vodcăi depăşesc cu mult pe cele ale

Organizaţiei de Sănătate Mintală a sistemului sovietic rus. El nu va sfida soarta ieşind pe zăpadă – binecunoscută ca distrugătoare a armatelor invadatoare – fără a trage în prealabil pe gât o duşcă, sau trei. Iarna aceasta, în timpul gerului de minus 30 de grade Celsius (şi sub), un dresor i-a servit elefantului său o găleată cu vodcă... ca să se încălzească. Pachidermul, nerecunoscător, a uitat bunele maniere şi a distrus unicul radiator al circului.

În 1982, tribunalul numit să decidă în privinţa originii vodcăi a hotărât în favoarea Uniunii Sovietice precum că vodca veritabilă este cea rusească sau că – luaţi-o cum vreţi – vodca rusească este cea veritabilă. O concluzie fericită urmată la scurt timp de căderea comunismului în Europa, deznodământ pentru care noi putem ridica paharul şi ura – ca în Rusia – cu o oarecare nuanţă de ironie: "Na zdarovie!" – "În sănătatea voastră!"»

(Dintr-un articol de Joseph Tarnowsky; în "Los Angeles Times", 2006; tradus de ***S. Sfarti****)*

Europa: Ce a descoperit un gazetar spaniol la Barcelona

«M-am plimbat pe străzile Barcelonei şi am constatat cu uimire îngrozitorul adevăr: Europa a murit la Auschwitz.

Am omorât şase milioane de evrei şi i-am schimbat cu 20 de milioane de musulmani. La Auschwitz am omorât cultura, gândirea, puterea de creaţie, talentul. Am distrus poporul ales – cu adevărat ales – căci din rândul lui s-au născut oameni deosebiţi şi minunaţi care au schimbat faţa omenirii.

Şi sub masca îngăduinţei şi a dorinţei să ne dovedim nouă înşine că ne-am lecuit de boala rasismului, am deschis porţile celor 20 de milioane de musulmani care ne-au adus prostie şi ignoranţă, extremism religios, lipsă de îngăduinţă, infracţiune şi sărăcie provenită în principal din respingerea posibilităţii de a munci şi a-şi întreţine familia în mod onorabil. Ei au transformat frumoasele noastre oraşe spaniole într-o lume a treia înecată în murdărie şi infracţionism.

Ei se îngrădesc în locuinţele pe care le-au primit gratis de la guvern şi la adăpostul lor plănuiesc distrugeri şi crime contra acelora care, în marea lor naivitate, i-au primit ca pe nişte oaspeţi.

Şi astfel, spre marele nostru ghinion, am schimbat cultura cu ura fanatică, talentul creaţiei cu talentul distrugerii, inteligenţa cu înapoierea şi primitivismul. Am renunţat la dorul de pace al evreilor europeni, la speranţa lor într-un viitor mai bun al copiilor, la ataşamentul lor la viaţă, căci viaţa este bunul cel mai sfânt; şi toate acestea le-am înlocuit cu aceia care urmăresc moartea,, care sunt pasionaţi de moartea copiilor şi a altora.

Aceasta este greşeala, fatala greşeală pe care nenorocita Europă a comis-o!»

(Dintr-un articol de Sebastian Vilar Rodriguez; după Internet; Barcelona 2006)

SUA: La luptă contra ficatului de gâscă (paté de foie gras)!

«Lansată de câţiva ani, campania de interzicere a consumului de *foie gras* (ficat de gâscă îndopată) a realizat câteva succese în Statele Unite. Consiliul municipal al oraşului Chicago (pe vremuri celebru pentru abatoarele sale) a adoptat, cu 48 de voturi pentru şi unul contra, regulamentul care va intra în vigoare peste trei luni, conform căruia restaurantele sau magazinele unde se va vinde sau se va consuma alimentul interzis sunt pasibile de o amendă de 500 de dolari. În Pittsburgh (Pennsylvania) o duzină de magazine au anunţat că nu mai vând *foie gras*. În California s-a votat încă din 2004 o lege interzicând producţia acestui aliment, cu începere din 2012, iar în alte state (Oregon, New York, Illinois, Hawaii, Massachussets) există proiecte de lege prin care simpla posesie a acestui aliment e un delict penal. La Portland, în Oregon, la începutul lunii, un restaurant Hurley a scos ficatul de gâscă îndopată din meniu pentru că activiştii veneau în fiecare seară şi agitau la intrare imagini cu gâşte bolnave şi moarte. "Chicago a înfăptuit un act istoric cu consecinţe în toată ţara" – a declarat preşedintele fondator al organizaţiei Farm Sanctuary, un grup de protecţie a animalelor. Deoarece aceasta este problema: o mulţime de organizaţii de protecţie a animalelor, personalităţi ale *show-business*-ului, pentru care cauza gâştelor e utilă publicităţii, sunt în sărbătoare. Roger Moore, fost Sfântul, fost James Bond, a făcut un clip unde este descris tratamentul atroce la care sunt supuse gâştele când sunt îndopate.

Alte organizaţii sunt revoltate de amestecul legiuitorului în bucătăria alegătorului. "Guvernul nu trebuie să ne spună ce să punem în farfurie, dacă nu e o problemă de sănătate" – susţine Colleen McShane, peşedinta Asociaţiei restauratorilor din Illinois."Se folosesc de ignoranţa oamenilor pentru susţinerea unei cauze absurde: pescuitul cu undiţa, creşterea industrială a puilor de găină, luarea de sânge de la o vacă, pentru ca ea să fie cuşer sau halal, sunt cel puţin la fel de stresante pentru animal ca şi îndoparea" – declară Ariana Daguin, fondatoarea şi preşedinta unui grup de distribuţie a produselor de import din Franţa. Primarul din Chicago: "Pe aici, copiii sunt asasinaţi de şefii bandelor de traficanţi de droguri. În oraş sunt probleme serioase şi noi ne ocupăm de ficatul de gâscă".»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Lumea: Kapo, Kapo, Kapo! Tot mai mulţi Kapo. Şi tot mai crânceni, tot mai porniţi pe distrugerea ţării, tot mai turbaţi

«Conducerea Asociaţiei conferenţiarilor de la universităţile din Marea Britanie a adoptat o hotărâre de aplicare a unui boicot academic împotriva Israelului.

Această asociaţie recomandă membrilor ei să înceteze contactele cu forurile academice israeliene care nu se dezic în public de politica guvernului, ceea ce înseamnă că, în fond, toate instituţiile academice din Israel vor fi boicotate.

Asociaţia conferenţiarilor universitari englezi este cunoscută pentru legăturile ei cu palestinienii. Ea a publicat recent un comunicat de sprijin pentru Hamas, calificând victoria în alegeri a acestei mişcări drept "istorică".

Amintim că iniţiatorul acestui

Arafat June 1996

Gerald Kaufman (în compania lui Arafat): scârboasă mutră!

ZISE...

"Este interzis a se omorî ţânţari de Shabat".

(Mordehai Eliahu, fost rabin şef sefard al Israelului; Ierusalim 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

boicot este prof. Stanley Rose (evreu după halaha), de la Universitatea din Londra.»

❖

«Filozoful evreu francez Alain Finkielkraut l-a acuzat pe realizatorul israelian Eyal Sivan că este unul din promotorii "antisemitismului evreiesc" actual.

Acesta l-a dat în judecată pe Finkielkraut, Tribunalul corecţional de la Paris urmând să judece cazul la 27 iunie.

Filmul lui Sivan, "Drumul 181, fragmente dintr-o călătorie în Palestina-Israel", înăţişează, potrivit părerii filozofului, "o realizare penibilă, şocantă, bazată pe un antisemitism dezgustător".

Filozoful îi reproşează de asemeni regizorului că face o comparaţie absolut revoltătoare între tratamentul aplicat palestinienilor de către Israel şi Holocaust.

Împotriva acestui film s-a pronunţat şi regizorul Claude Lanzmann, realizatorul filmului "Shoah", precum şi numeroase personalităţi intelectuale franceze şi israeliene.

Profesorul Haim Creshet, de la Sorbona, a cărui familie a fost exterminată într-un lagăr nazist, a spus că acest film constituie "o mare crimă".»

(Ziarele)

❖

Deputatul englez Gerald Kaufman (fiul bătrânului Kaufman), din Partidul Laburist, vechi duşman al Israelului, a cerut ca Marea Britanie să aplice sancţiuni politice, economice (eventual şi militare) Israelului, dacă guvernul de la Ierusalim nu va pune în lanţuri şi nu va extrăda Angliei ca să fie judecaţi pentru uciderea a doi activişti propalestinieni – Hurndall şi Miller – în teritorii, în anul 2003. Precizăm că în cazul Hurndall un soldat israelian a fost condamnat de un tribunal de la noi, iar în cazul Miller nu a fost condamnat nimeni.

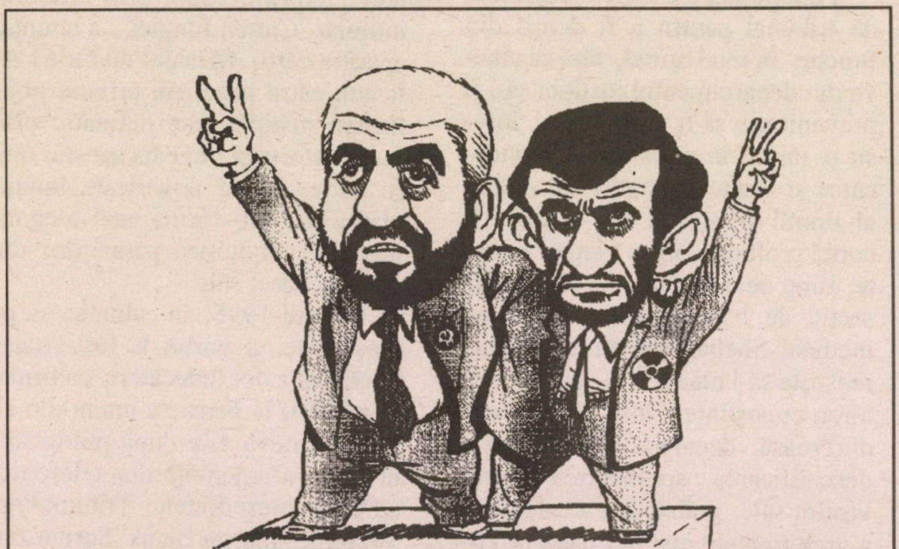
1
2
3
Concours international de déclarations antisémites et antisionistes

Desen de Kichka; în "l'Arche", Paris 2006

Nou!
A apărut

Pe firul de aţă
de Getta Berghoff

Getta Berghoff

Pe firul de aţă

Minimum ■ 2006

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

Povestiri din călimara în care-mi moi tocul de câte ori aflu de întâmplări sau oameni ieşiţi din comun.

Povestiri despre puterea destinului.

……

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Prof. Dr. JEAN ASKENASY

Să nu îngăduim politizarea justiţiei israeliene

Este un fapt recunoscut că politica este o meserie în dizgraţie pe plan mondial şi că a fi politician înseamnă a coborî vertiginos pe scara ierarhiei profesiunilor, în direcţia celei mai vechi dintre profesiile feminine. Este de asemeni ştiut că politica încearcă să se infiltreze şi să se impună în toate domeniile vieţii sociale. Când însă politica reuşeşte să se infiltreze în justiţie, democraţia statului respectiv se află în stare de pericol.

Judecătorul Oded Aliagon, în vârstă de 65 de ani, a fost demis din funcţia de preşedinte al Tribunalului din Beer Sheva, de către politicieni, după rostirea discursului său despre "paraziţi" (referire la ultra-religioşii care refuză să-şi satisfacă serviciul militar şi, în genere, să muncească, obişnuindu-se a trăi pe spinarea statului). Dacă la publicarea caricaturilor lui Mohamed, primul ministru al Danemarcei, Anders Fogh Rasmussen, a refuzat să-l demită pe desenatorul din acea vreme, ministrul Justiţiei israeliene Iosi Beilin nu a ezitat nici un moment să-l demită pe Aliagon, sub presiunea partidelor religioase. Acţiunea de demitere a unui preşedinte de tribunal, semnată de ministrul Justiţiei, Iosi Beilin, cu asentimentul preşedintelui Tribunalului Suprem, Aharon Barak, a consemnat pentru istoria israeliană data la care politica s-a impus justiţiei.

Judecătorul Oded Aliagon este un sabru, strănepot al unui evreu religios rus, ucis deoarece încercase să sară în ajutorul unei evreice maltratată de cazaci. Tânărul sabru îşi termină studiile şi aspiră să facă armata la paraşutişti, visul copilăriei sale. Pentru împlinirea visului ascunde că a fost rănit într-un accident de circulaţie, dar tatăl său dezvăluie comisiei medicale secretul, motiv pentru care băiatul nu vorbeşte cu el, deşi îl adora, timp de 6 luni. După îndeplinirea serviciului militar învaţă dreptul, terminat cu note maxime, şi devine avocat. După 17 ani de avocatură este numit judecător la Tribunalul din Beer Sheva şi în decurs de 6 ani, datorită meritelor sale profesionale incontestabile, este numit preşedintele tribunalului. Este căsătorit cu sora medicală Dalia, premiată pentru activitatea ei în departamentul de dializă al spitalului Tel Hashomer şi are 5 copii.

Funcţionează 8 ani ca preşedinte de tribunal pentru a fi demis din funcţie, în mod brutal, fără ca cineva din departamentul justiţiei să-l fi prevenit sau să fi vorbit cu el. Înjosit şi umilit în onoarea sa de judecător şi cetăţean, suferă un infarct al inimii şi se află într-o stare de comă profundă, între viaţă şi moarte, timp de o săptămână. Internat în secţia de boli interne a centrului medical Sheba, echipa de medici reuşeşte să-l readucă la viaţă. Revenirea cunoştinţei, însă, este foarte dureroasă, deoarece îi reaminteşte descalificarea, spulberarea tuturor viselor sale, prăbuşirea idealului de a urca treptele justiţiei până la Tribunalul Suprem. Strănepotul rabinului ucis pentru că era evreu, care trăia mândru că este între ai săi, se vede expulzat de către aceştia. Singura sa mângâiere este privirea Daliei şi a celor 5 copii ai săi.

Deşi putea să mai rămână în funcţia de judecător, conform legii, încă 5 ani, Oded iese la pensie la cerere, pentru a-şi descărca sufletul şi a putea tipări cartea "A treia faţetă a monedei". Acest Giordano Bruno israelian face acest pas cu credinţa că va putea stăvili pericolul politizării justiţiei israeliene.

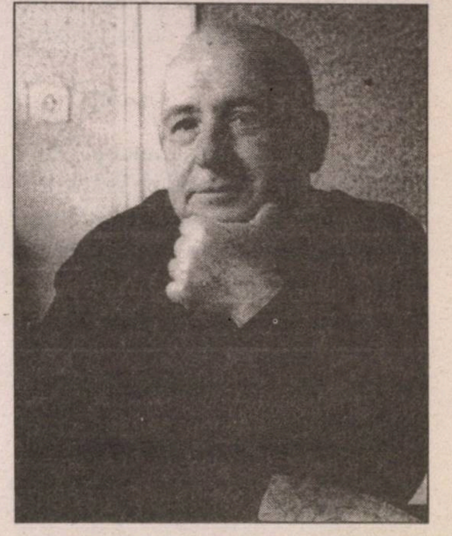

Judecătorul Oded Aliagon

Ziarul "Iediot Ahronot" de vineri 7 Aprilie 2006, prin articolul intitulat "Cartea Junglei", a anunţat apariţia cărţii. Mesajul lui Oded Aliagon către israelieni privind politizarea justiţiei este dramatic prin însăşi istoria şi tragedia acestui om. În carte, Oded povesteşte întâmplarea sa, sub forma unei alegorii petrecute în lumea paraziţilor din grădina casei sale.

În anul 1996, în calitatea sa de preşedinte, a vorbit la festivitatea înlocuirii a doi judecători, ca urmare a ieşirii la pensie a unuia din ei. Era la câteva zile după publicarea în presă a ameninţărilor telefonice adresate preşedintelui Tribunalului Suprem, Aharon Barak. Scriau ziarele că o voce i-ar fi spus la telefon: "În curând vei fi înmormântat lângă Rabin". În ciuda cercetărilor întreprinse, până azi, nici poliţia nici Shabakul nu au descoperit cine l-a ameninţat, în schimb i s-a alocat o gardă de corp permanentă. În discursul său, Oded a anunţat că justiţia este ameninţată de tot felul de paraziţi. Partidele religioase simţindu-se vizate, deşi magistratul nu le pomenise numele, au pornit la un atac frontal şi deşănţat contra lui Aliagon.

Au trecut 3 ani, şi în 1999, cu ocazia pensionării unui alt judecător, a ţinut un nou discurs. Era la câteva zile după ce judecătorul Or fusese ameninţat de inculpatul Ihiam Ohana. Aliagon a vorbit din nou despre ameninţările adresate justiţiei şi i-a făcut de păduchi pe cei ce proferează asemenea ameninţări. Nici de această dată Oded nu a menţionat vreun nume sau vreun partid. Atât şefii partidului religios Shas cât şi baroul de avocaţi, revoltaţi de expresiile lui Aliagon, pornesc o campanie anti-aliagoniană. Primii au întrebat presa dacă judecătorul Aliagon este zoolog? Iar preşedintele baroului de avocaţi, mai pragmatic, a cerut suspendarea cererii de numire a lui Aliagon la Tribunalul Regional. Oded a fost aspru criticat în media, ziarele s-au grăbit să anunţe pedepsirea preşedintelui Tribunalului din Beer Sheva de către preşedintele Tribunalului Suprem Barak. Oded nu numai că nu a fost pedepsit şi nici măcar admonestat de preşedintele Barak, dar din contră, acesta fiind de faţă la discurs, i-a adresat cuvintele: "Frumos ai predicat".

Fostul ministru al Justiţiei, Iosi Beilin, care, de când premierul Itzhac Rabin îi lipise stigma de "pudel al lui Shimon Peres", devenise setos să-şi afirme personalitatea, a semnat îndepărtarea lui Aliagon de la preşedenţia Tribunalului din Beer Sheva şi s-a opus avansării sale la Tribunalul Regional. A făcut aceşti paşi cu pasiunea pe care ţi-o conferă complexul de inferioritate. Deputatul religios Gafni a afirmat la televiziune că ministrul Beilin i-a promis să-l impiedice pe Aliagon să fie înaintat la Tribunalul Regional, în schimbul votului partidului Shas în favoarea tratatului de la Oslo.

Este tragic că în singura ţară democrată din Orientul Mijlociu, în Israel, un fost preşedinte de tribunal trebuie să se pensioneze pentru a putea spune adevărul. Omul îndepărtat din funcţie este un judecător care timp de 20 de ani nu a întârziat niciodată peste 30 de zile vreo sentinţă, aşa cum prevede legea; în schimb, cel ce l-a îndepărtat este soţul unei judecătoare care ţine deschis un proces de 17 ani.

Aceste adevăruri trebuie nu numai înţelese, dar şi incluse în conştiinţa noastră naţională.

Singurul care a luat poziţie oficială contra acestei răzbunări politice a fost profesorul David Libai. Acesta, cu ocazia unei festivităţi ce a avut loc la Tribunalul din Beer Sheva, a spus: "Judecătorului Aliagon i s-a făcut o nedreptate. Un judecător are dreptul la libertatea cuvântului ca orice alt cetăţean şi dacă face o greşeală trebuie corectat, dar nicidecum demis din funcţie şi împiedicată orice avansare profesionala a sa. Acesta nu este numai un act de obstrucţie a libertaţii de expresie, ci şi un act contra independenţei justiţiei în Israel".

Mă raliez părerii lui David Libai şi-i invit pe toţi cititorii acestui articol să-şi exprime părerea la adresa ajean@post.tau.ac.il pentru a-i reda lui Oded Aliagon credinţa că numele sau de *"al iagon"* (fără tristeţe) nu este o eroare a destinului şi că mulţi dintre noi văd în el un Giordano Bruno israelian.

●

Ştiaţi că...

Oscar Wilde a scris cândva următoarele:
"Toţi ne aflăm într-un grajd, dar unii dintre noi se uită la stele"?

Dr. Ytzchak Paimor
O zi la Stamora-Moraviţa
Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Indulgenţa căpitanului Dreyfuss

Luna trecută, cu ocazia comemorării lui Theodor Herzl, am făcut o săritură la Paris pentru a-l întâlni pe căpitanul Alfred Dreyfuss la al cărui faimos proces a asistat tânărul sionist Herzl şi atât de tare s-a indignat încât a cerut, nici mai mult dar nici mai puţin decât un stat evreiesc.

Mi se pare că Dreyfuss are Alzheimer. Nu-i de mirare, el nu mai e tânăr, doar are vreo 160 de ani. Dar asta nu explică nimic. Alţii la vârsta lui fug dimineaţa pe malul mării şi sunt solizi, au putere să ţină strâns Podişul Golan. El însă mi-a dat nişte răspunsuri care m-au decepţionat, deşi eu aveam nevoie de declaraţii demne şi ferme.

– Ce aţi simţit când aţi fost aruncat în temniţă?

– Am simţit că e o mare umezeală acolo şi că mă îmbolnăvesc de reumatism.

– Dar un sentiment de revoltă faţă de acuzaţiile ce vi s-au adus n–aţi simţit?

– Ce acuzaţii? s-a mirat bătrânul.

– Păi, acuzaţia că aţi făcut spionaj pentru inamic şi astfel aţi trădat Franţa.

– Mi s-au adus aceste acuzaţii? Da. Nu-i drept.

În mijlocul convorbirii, brusc, Dreyfuss a aţipit. Am încercat să-l trezesc, dar n-am reuşit. Totuşi, fiind franţuz manierat, Dreyfuss mi–a făcut o declaraţie din somn:

– M-aţi întrebat dacă procesul de spionaj nu m-a traumatizat. Nu ştiu despre ce traumă vorbiţi. Se exagerează. De altfel evreii fac prea mare caz de faptul că au fost omorâţi. S-ar putea crede că nenorocirea cea mai mare pentru un om e să fie omorât.

Spuneţi că mi s-a intentat un proces. Se prea poate, nu vă contrazic. Eu însă nu-mi amintesc decât de un singur proces, acela la care am fost declarat nevinovat. Deci există o justiţie.

Există, bineînţeles, şi antisemiţi, dar dacă nu le dăm apă la moară, dacă nu răspundem la provocările lor şi mai ales dacă le explicăm cu răbdare, cu delicateţe cum stau lucrurile, antisemiţii se îmbunează şi putem ajunge cu ei la un modus vivendi. Acesta este în fond real-semitismul despre care vorbea dom' profesor Cajal.

Peste tot există evrei şi antisemiţi. Eu exist în Fanţa unde există şi monsieur Le Pen şi d. Emil Cioran. În parlamentul de la Bucureşti există d. Vainer şi d. Vadim Tudor şi uite că merge treaba.

Sigur, bine ar fi fost să fie cum nu este, dar dacă e imposibil altfel decât aşa cum a fost să fie, pe mine vă rog să mă scuzaţi. Trebuie să mă duc la regiment să-i raportez domnului general cum stă situaţia. La revedere! Vive la France!

●

O fabrică din Kyoto, Japonia, a lansat cu mare succes un pix înzestrat cu un mini-procesor, care îndreaptă greşelile de ortografie şi gramatică ale celui ce scrie.

Suntem informaţi că la aflarea acestei veşti, Comitetul Asociaţiei scriitorilor de la noi a comandat prin E-Mail 20 de asemenea pixuri pentru membrii Asociaţiei.

MAMAIA מאמאַיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...Dr. Nissim Dana, specialist în orientalistică, a publicat un studiu care – aşa cum arată "Ultima oră" – îi va înfuria pe islamiştii de pretutindenea.

«El susţine că musulmanii nu interpretează în mod just scrierile lor sfinte şi că "potrivit Coranului, Eretz Israel aparţine poporului evreu".

Dr. Dana arată că Ierusalimul nu este pomenit în Coran nici măcar o dată şi că din Coran reiese că profetul Mahomed nu s-a ridicat la cer de pe moscheea El-Aqsa.

"Mahomed a murit cu 60 de ani înainte ca Muntele Templului să fi fost construit", explică dr. Dana.»

Nu ne place că...

...circa 97% din cele 2.000 de străzi ale Tel-Avivului sunt botezate cu nume de bărbaţi (personalităţi legate de istoria oraşului), în vreme ce femeile ocupă doar 3% din totalul străzilor.

Nu ne place că...

...aşa cum a mărturisit sergentul american Mark Hadsell, din cadrul Departamentului de Operaţiuni Psihologice al SUA, deţinuţii islamici din închisoarea de la Guantanamo sunt obligaţi să asculte zilnic muzică pop interpretată de Eminem, Cristina Aguillera, Stevie Wonder, Britney Spears şi grupul "Metallica", fapt ce pentru ei constituie o adevărată tortură.

Ne place că...

...un judecător din Arabia Saudită s-a condamnat singur pentru uciderea unui porumbel. Aşa cum arată ziarul "Arab News", judecătorul – care omorâse cu maşina un porumbel pe o stradă din Mecca (delict grav în oraşul sfânt), s-a dat în judecată singur, apărând la proces ca reclamant, pârât, martor şi judecător, iar potrivit sentinţei, el a trebuit să sacrifice o oaie.

Nu ne place că...

...primăria din Cfar Saba cheltuieşte anual pentru consultaţii juridice cam 2.500.000 de shekeli, sumă mai mare cu mult decât cele cheltuite în acelaşi scop de celelalte consilii municipale.

Ne place că...

...d. Eric Knutsen, patronul frizeriei "Eric din Alaska" din cartierul Beit Kerem, din Ierusalim, este de felul său eskimos, născut într-un sat de pescari de pe malul râului Krijak, din Alaska.

Ne place că...

...armata chineză a interzis sforăitul în cazărmi; îngrijoraţi de faptul că sforăitul unor soldaţi îi împiedică pe camarazii lor să doarmă, conducătorii armatei au hotărât ca tinerii care sforăie prea tare să nu mai recruteze în armată.

Ne place că...

...revoltată din pricina grevelor şi demonstraţiilor fără de sfârşit şi a văicărelilor cotidiene care au ajuns o boală naţională, dând străinilor impresia că parizienii mor de foame ca în Somalia, d-ra Blandine Sorel, doctorandă la Universitatea din Arras, a declarat ziarului "Le Figaro": "Ce ruşine! Franţa este o ţară privilegiată, iar oamenii pierd prea multă vreme plângându-şi soarta".

Ne place că...

...scriitorul român Adrian Mihalache a scos la lumină, într-un articol din revista "Lettre Internationale", o previziune (uitată de mult) din secolul XIX a marelui romancier francez Gustave Flaubert:

«Războaiele dintre rase ar putea să reînceapă. Vom vedea, peste mai puţin de o sută de ani, milioane de oameni ucigându-se între ei dintr-o dată. Întregul Orient împotriva întregii Europe, lumea veche împotriva celei noi! De ce nu? Marile lucrări colective, precum canalul care taie istmul Suez, sunt poate, sub altă formă, schiţele şi preparativele unor viitoare conflicte monstruoase, pe care nici nu ni le putem imagina.»

Ne place că...

...la "Club Spider", din Bucureşti, a avut loc o petrecere la care toţi participanţii au venit în bikini.

Nu ne place că...

...încurcând borcanele, deputatul Eugen Bejinariu, din Suceava, a trimis alegătorilor săi de Paşte o felicitare pe care apare sinagoga din Rădăuţi.

Ne place că...

...senatorul PSD din România Rodica Stănoiu l-a întrebat pe ministrul de Finanţe Sebastian Vlădescu, în cadrul discuţiilor privind "taxa pe viciu" (alcool, ţigări etc.) dacă s-a gândit şi la aplicarea unei taxe pe adulter; nu ne place, însă, că întrebarea, care-a stârnit râsetele deputaţilor, l-a pus într-o situaţie neplăcută pe ministru, toată lumea ştiind că acesta, la ora dezbaterilor, avea o legătură extraconjugală cu soţia unui coleg din Parlament.

Ne place că...

...peste 60 de indonezieni din oraşul Medan au participat la un concurs pe tema: "cine strigă cel mai tare împotriva corupţiei". Aşa cum citim în ziarul "Libertatea":

«Concurenţii au strigat sloganuri precum "Corupţii la închisoare" sau "Trageţi-le şuturi în spate corupţilor!". Strigătul cel mai pu-

ternic a fost înregistrat la 113,2 decibeli, aproximativ zgomotul unui gater în acţiune. Autorul său a primit suma de două milioane de rupii (circa 200 de dolari).

"Numeroase persoane, în special responsabilii oficiali, nu îndrăznesc să ridice vocea împotriva corupţiei", a explicat organizatorul Jaya Arjuna. El a indicat că reprezentanţii locali ai guvernului au refuzat să patroneze competiţia, însă locul lor a fost luat repede de sponsori privaţi.»

Nu ne place că...

...d. Paraschiv Usturoiu, directorul Direcţiei pentru Cultură a judeţului Vrancea, s-a adresat principelui Radu (soţul principesei Margareta), aflat în vizită la Focşani, cu "Sanctitate".

Ne place că...

...americanul William Lewis jr., condamnat de un tribunal din Florida la o amendă de 80.000 de dolari, a făcut rost de 80.000 de hârtii de un dolar, le-a pus într-o roabă şi a venit cu banii la Palatul de Justiţie; ne place, de asemenea, că, după ce funcţionarii respectivi refuzaseră să descarce roaba, Lewis i-a dat în judecată, a câştigat procesul şi până la urmă salariaţii tribunalului au fost siliţi să primească şi să numere banii.

Nu ne place că...

...primarul oraşului Focşani, Decebal Bacinschi, a aprobat deschiderea primului sex-shop din localitate în poarta Catedralei Ortodoxe.

Ne place că...

...pensionarul rus Vladimir Vilisov, în vârstă de 65 de ani, care a suferit un atac de cord şi se teme că va muri curând, şi-a comandat un sicriu special, prevăzut cu spaţii pentru colecţia sa de reviste pornografice. "Fetele din revistele acelea – a declarat el – au fost prietenele mele bune din ultimii ani. Vreau ca ele să fie alături de mine şi în viaţă şi după moarte".

Nu ne place că...

...în urma unei decizii luate de Ahmed Lutfi, şeful poliţiei locale, în oraşul Tangerang, de lângă Jakarta, Indonezia, sărutul mai lung de cinci minute este interzis pentru persoanele necăsătorite.

Ne place că...

...publicând un comentariu à propos de faptul că autorităţile libiene au refuzat să dea viză de intrare turiştilor israelieni doritori de a vedea eclipsa de soare, ziarul "Cotidianul", din Bucureşti, a titrat "Eclipsa anti-sionistă".

Ne place că...

...Peste 1.200 de copii din Dorohoi, cu vârste între 6 şi 10 ani, au mărşăluit cu steaguri şi pancarte protestând împotriva murdăriei din oraş, care a bătut toate recordurile în materie; ei au ameninţat că dacă lucrătorii de la salubritate nu-şi fac datoria, vor cere sprijinul celor peste 2.000 de colegi mai mari şi vor ocupa primăria oraşului.

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la preţuri şi în condiţii speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile (fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

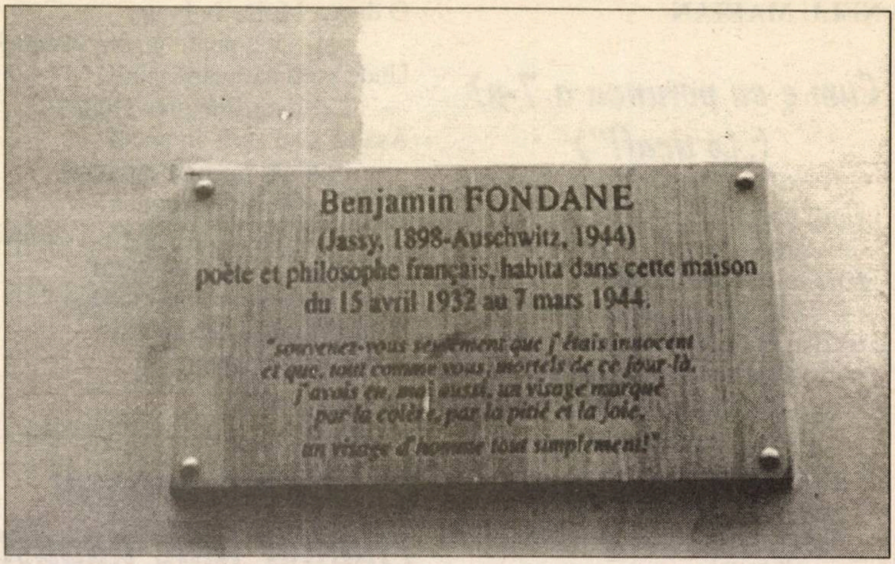
Benjamin FONDANE
(Jassy, 1898-Auschwitz, 1944)
poète et philosophe français, habita dans cette maison
du 15 avril 1932 au 7 mars 1944.
"souvenez-vous seulement que j'étais innocent
et que, tout comme vous, mortels de ce jour-là,
j'avais eu, moi aussi, un visage marqué
par la colère, par la pitié et la joie,
un visage d'homme tout simplement!"

5e Arr
RUE
ROLLIN
5e Arr
PLACE
BENJAMIN FONDANE

Ne place că…

…poliţia din Middlesbrough, Anglia, a angajat (ca în Evul Mediu) un om, pe nume Alan Myatt, care umblă pe străzi, atrăgând (cu o voce tunătoare) atenţia cetăţenilor să îşi încuie bine uşile şi ferestrele pentru a nu le fi sparte casele.

Nu ne place că…

…întrebat de ziarişti care este numărul imigranţilor ilegali din Marea Britanie, ministrul Imigraţiei a răspuns că nu ştie.

Ne place că…

…La Paris s-a inaugurat Piaţa Benjamin Fondane (Fundoianu), iar pe casa unde-a locuit marele poet, pe strada Rollin, a fost montată o placă comemorativă.

Ne place că…

…în ziarul "Adevărul" am dat peste ştirea de mai jos:

«Un american din nordul statului Idaho, aflat în stare terminală de cancer, a afirmat că prietenia sa cu o gâscă l-a ajutat să trăiască mai mult decât i-au prezis doctorii. Suferind de cancer pancreatic, Bill Lytle îşi petrecea dimineţile hrănind păsările de pe lac, până când o gâscă s-a apropiat şi şi-a sprijinit ciocul de mâna lui. Bărbatul a fost impresionat de blândeţea păsării şi de atunci vine zilnic la lac pentru a o hrăni.

"Prietenia dintre mine şi această pasăre sălbatică mi-a dat putere să merg mai departe şi să-mi doresc să trăiesc cu orice preţ", a spus Bill.»

Nu ne place că…

…Alla Portnova, educatoare la o grădiniţă de copii din Başkortostan, Rusia, aplica, în pauză, bandă adezivă (skotch) pe ochii şi gura elevilor săi pentru a-i obliga să-şi facă siesta.

Nu ne place că…

…de Ziua Ungariei, liderii maghiari reuniţi la Tg. Secuiesc, România, l-au omagiat public pe Albert Wass, condamnat la moarte pentru crime de război (inclusiv împotriva evreilor) comise în timpul ocupaţiei horthyste a Ardealului, depunând coroane de flori la bustul ridicat de primărie în Parcul Statuilor din centrul oraşului; nu ne place, deasemenea, că, sfidând protestele de tot felul, fasciştii maghiari au mai plasat "de-al naibii" câteva busturi de-ale lui Wass în parcul memorial din Odorheiul Secuiesc, ca şi în două biserici din Reghin şi Lunca Mureşului.

Nu ne place că…

…aşa cum scrie Alice Georgescu, în "Ziarul de Duminică", un actor de la Teatrul Naţional din Bucureşti (al cărui nume cunoscuta cronicară dramatică îl trece, din delicateţe, sub tăcere) s-a adresat direct de pe scenă spectatorilor rămaşi, în pauză, în fotolii, trimiţându-i pe şleau "să se p…e".

NELU MARIAN

Cum e cu porunca a 7-a?

(„Lo tinaf!")

Pentru noi porunca-a 7-a
are un mesaj sever
Să nu-nşeli soţia (soţul)
prin păcatul de-adulter!
Dar mai mult de 3 milenii
stă porunca-n decalog,
O citesc orcând se-ntâmplă
ca la Ceruri să mă rog
Şi tot nu pricep motivul
că-i privită-exact la fel
Ca şi celelalte 9 ce-au cu totul
alt nivel,
Cum sunt "Să-ţi cinsteşti părinţii!",
"Să nu furi!", "Să nu ucizi!".
Astea da! Porunci de bază
pentru toţi ca indivizi!
Dar "să nu-ţi înşeli soţia"?...
E atâta de vital
Încât Cel de Sus, în piatră,
să noteze personal?!...
Dar ce spuneţi de străbunii,
patriarhi vestiţi şi regi
Care, şi în tinereţe şi când au ajuns
moşnegi,
Au avut cu toţi neveste, între
două-trei şi-o mie!!...
Au uitat porunca-a 7-a? Au uitat
de datorie?
N-au uitat! Şi de aceea ei trăiesc
cu noi, etern,
Căci au înţeles porunca
mai profund şi mai... modern!
Ştiţi că piatra cu pricina
nu era o piatră mare;
O ducea Moise în braţe
şi... cât poate-un om să care?
Unde vreţi să-ncapă toate
zece ordine prea sfinte?
Aşa că s-au scris în piatră
numai primele cuvinte!
Restul? Păi după porunca
"Să nu-nşeli...!", glasuri cereşti
Au spus: "...dacă adulterul e
c-un om ce nu-l iubeşti!"...
Asta e! Şi asta are un sens
foarte elevat:
Când iubeşti, nu calci porunca!
Dragostea nu-i un păcat!

P.S.:
Cititorii pot să spună că panseuri
de-acest gen
Pot viza tot decalogul şi n-ar fi
un fenomen!
De acord, dar fiecare din porunci,
dacă-i tratată,
Cere-o altă lămurire şi-altă...
cronică rimată!

De pe Internet

Între surori la spital:

– Nu cred că pacientul de la salonul trei mai are mult de trăit.

– Aşi! Azi m-a înghesuit într–un colţ şi m-a sărutat.

– Tocmai de aia! A aflat nevastă-sa!

Humoroscopul lunilor iulie-august

De ce un singur horoscop pentru două luni? Se pot da multe răspunsuri bazate pe astrologie, biofizică şi... reforma învăţământului! Răspunsul cel mai exact este că în perioada iulie-august "Minimum" apare o singură dată!

Luna iulie e dominată de Rac (până în 22) şi de Leu (din 23); asta sugerează că dacă nu poţi rage fioros ca leul, atunci e bine să înaintezi ca... racul!

August este luna în care Leul (până în 22) lasă locul Fecioarei (din 23), ceea ce arată că în luna noastră poţi fi bogat (cu mulţi lei) sau cinstit (ca o fecioară), dar nu poţi fi şi una şi alta!...

Orbitele lui Marte şi Saturn arată clar că facturile de apă şi energie electrică sunt mult exagerate! Dacă vă veţi strădui, veţi putea micşora aceste facturi exact în măsura în care veţi putea micşora aceste orbite!...

Zile speciale. Luni, marţi şi miercuri veţi fi sub tensiune, aşteptând răspunsul Băncii la cererea dvs. de împrumut suplimentar. Joi nu veţi mai fi sub tensiune după ce veţi primi răspunsul "Nu se aprobă!"...

Vineri, atunci când şofaţi, să vă concentraţi numai la şofat şi să nu ţineţi în mână telefonul celular!

În restul zilelor nu mai e nevoie să vă concentraţi în mod deosebit deoarece amenda pe care aţi plătit-o vineri n-o s-o uitaţi toată luna!

Evenimente în viaţa personală. O bună cunoştinţă din trecut o să vă caute foarte stăruitor să vă ajute. Dar, să vă ajute să vă reamintiţi că îi datoraţi o mare sumă de bani!... Acum veţi înţelege cu adevărat zicala "încă un ajutor ca ăsta şi sunt pierdut!"... – Dvs., stimată doamnă, vă veţi zbuciuma îngrozitor, neştiind ce să faceţi cu un secret absolut pe care vi l-a transmis cea mai bună prietenă: să-l păstraţi numai pentru dvs., sau să-l păstraţi... împreună cu alte 17 cunoştinţe!

Apoi veţi vedea că tot zbuciumul a fost inutil. Nimeni nu poate rezista unei asemenea ispite!

Umor evreiesc preferat:

1. – Pentru ce bărbatul are nevoie de femeie? Pentru că în viaţă sunt multe necazuri şi probleme pentru care nu poţi să spui că vinovat e guvernul!

2. – (Blesteme de spus la duşmani): – Să dea Domnul ca la circumcizia băieţelului tău, mâinile rabinului să înceapă să tremure! – Eu îţi doresc ţie tot ceea ce cu adevărat îmi doreşti tu mie!

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) prozatorului Mirel Brateş (Meyer Weinberg, n. la Galaţi), din Haifa.

Tocmai când ne pregătisem să scriem despre confratele nostru, la acest ceas aniversar, ne-a căzut în mână o tabletă a lui G. Mosari, din "Cronica Română", din Bucureşti, consacrată proaspătului septuagenar. O tabletă ca o schiţă de portret, potrivită întru totul împrejurărilor.

Extrase:

«Cine este Brateş? ... puteţi întreba dumneavoastră, cititorii rândurilor de faţă.

Dacă scriem numele Mirel Brateş prin deceniile 8-9 ale secolului încheiat acum câţiva ani, mai ales cetăţenii din Timişoara si locurile învecinate ar fi spus imediat: Brateş e un ziarist cunoscut, redactor şef-adjunct la cotidianul regional (cum era pe atunci) "Drapelul roşu", de profesie nu doar jurnalist ci şi inginer, un condei bine apreciat în lumea scrisului românesc.

Dar din toamna anului 1988 (şi în prezent) dacă întrebăm în Ţara Sfântă cine e Mirel Brateş, israelienii de origine română vor răspunde: e un romancier valoros.

Deşi, ca orice emigrant, Mirel Brateş a avut de luptat cu învăţarea limbii ebraice ca să găsească o funcţie spre a-şi asigura existenţa, în timpul liber limitat pe care-l avea a scris primul român dintr-o viitoare trilogie: "Zaţ", în care prin autoficţiune a povestit viaţa lui în ţara natală. Dar între "Zaţ" (căci de "cafea" nu putea fi vorba), editat în 1991 în Israel, şi cel de-al doilea volum, adică "Israel fără Horoscop", apărut la Bucureşti în 2003, au trecut 12 ani. În acest interval de timp, Mirel Brateş nu şi-a putut permite mai mult decât să colaboreze cu proză scurtă, interviuri, comentarii ş.a. la presa română din Tel Aviv (la cotidianul "Ultima oră" şi la lunarul "Minimum") sau la reviste din România (Ramuri, Contemporanul, Luceafărul).

După pensionare, având la dispoziţie orele necesare scrisului şi "pus pe picioare" în Israel, Mirel Brateş a reuşit ca într-un interval relativ scurt, sa dea luminii tiparului cărţile din completarea trilogiei: "Israel fără horoscop" – în care autoficţiunea se referă la viaţa în Israel, şi "Porunca lui Elohim" (în ebraica Elohim înseamnă Dumnezeu), cu întâmplări îmbinate, sub tot felul de modalităţi, din Israel şi România. Cărţile lui Mirel Brateş sunt scrise cu "vână" de romancier valoros, fapt menţionat de toţi criticii care au analizat cele 3 cărţi susmenţionate. Doar cu titlu de exemplu îl citez pe Tudorel Urian, autorul unui competent comentariu în "România literară": "Trilogia lui Mirel Brateş (...) este o lectură fascinantă". "Stilist impecabil, elogiat de critică, premiat în România şi Israel, simţindu-se în limba română ca peştele în apă, Mirel Brateş devine cu fiecare nouă carte a sa o referinţă obligatorie pentru literatura de limbă română din Ţara Sfântă şi nu numai!".

La ce lucrează acum scriitorul din tableta de faţă? Bineînţeles la un roman, dar de data aceasta la unul de ficţiune din care nu vor lipsi dragostea şi aventurile. Sperăm ca Mirel Brateş să realizeze o nouă carte de succes la împlinirea celor 70 de ani pe care-i sărbătoreşte.»

Sperăm şi noi, cei de la "Minimum", să avem cât mai curând în mâini această carte.

Cartea
prietenilor
mei
IORDAN
CHIMET
UNIVERSAL DALSI

••• A murit, la Bucureşti, după o maladie lungă şi chinuitoare, scriitorul Iordan Chimet (n. Galaţi, 1924). Poet, critic de artă, autorul câtorva cărţi de spirit şi farmec ("Lamento pentru peştişorul Baltazar", "Dosar Mihail Sebastian", "Antologia inocenţei", "America latină. Sugestii pentru o galerie sentimentală", "Cartea prietenilor mei" ş.a., ş.a.), şi, mai cu seamă, "om liber", Iordan Chimet a fost una din cele mai luminoase prezenţe din viaţa literară românească.

Dacă vorbim despre el la această rubrică dedicată *tribului*, este fiindcă românul get-beget Iordan Chimet a avut un destin special, fiind socotit, încă din tinereţe şi până la sfârşit, drept evreu. La asta a contribuit şi prietenia lui cu gălăţenii amici de-o viaţă, ca Gh. (Babu) Ursu, Camillo Baciu, Ov. S. Crohmălniceanu şi, mai cu seamă, ostilitatea lui vădită, şi în scris şi în vorbă, la adresa indivizilor şi mentalităţilor *anti*. Referindu-se la eticheta pusă pe fiinţa lui Chimet, criticul literar român Barbu Cioculescu scria, într-un articol din "România literară", despre volumul "Cartea prietenilor mei" (scriere cu valoare testamentară):

«Trecut într-o listă de scriitori evrei, cel care nu era, Iordan Chi-

met își cercetează identitatea de copil al Galaţiului, cu nume oriental, dintr-o familie de institutori autori de gramatici ale limbii române: "Iată cum, datorită numelui meu, am putut cunoaște și pe viu dramatica experienţă a izolării și incriminării gratuite, care a otrăvit viaţa atâtor prieteni ai mei". Dacă experienţa lui a fost mai degrabă simbolică, lipsită de forme aberante, tragice, trăite de lumea evreiască, nu mai puţin s-a simţit onorat de prietenia multor semeni evrei. Altfel, ne mărturisește: "tot ce am putut face cu mijloacele mele – prin forţa împrejurărilor atât de firave – a fost să apăr, în cărţile pe care am reușit să le public, ca și în viaţa de fiecare clipă care apare și trece, ideile de prietenie, loialitate și solidaritate umană pe care lumea copilăriei mele mi le-a înfăţișat drept temeliile existenţei.»

Le-ai apărat bine, aceste idei de prietenie, dragă Iordan Chimet. Sufletul tău poate să fie mulţumit. Dormi în pace.

••• Orice am face, dăm de Mircea Mihăieş: critic literar, profesor de literatură engleză la Universitate, vice-președinte al ICR și, mai ales, pamfletar redutabil la "România literară", "Cotidianul" și altele. În primăvară vorbisem de el în legătură cu "cazul Ianoși": dezlănţuind cam netan-nesam un atac violent împotriva pașnicului filozof, Mihăieș i-a uimit pe admiratorii săi și i-a dezamăgit ("ce-ţi veni, domnule, să te repezi așa, cu toroipanul, asupra unui om de valoare?"). Acum, în vară, a publicat un nou articol de răsunet; de data asta, însă, el nu mai apare pe post de procuror, ci pe acela de apărător, obiectul pledoariei sale constituindu-l politologul Vladimir Tismăneanu, de la Universitatea din Maryland, SUA. Cunoscător temeinic al epocii comuniste, autorul câtorva cărţi de referinţă în materie, Tismăneanu a fost numit de președintele Traian Băsescu în fruntea unei Comisii pentru cercetarea comunismului românesc. Ţinând seama că, pe de o parte, subiectul e f. f. sensibil, iar pe de altă parte că Vladimir Tismăneanu, fiu de ilegaliști, are o origine etnică totalmente necorespunzătoare, nu a mirat pe nimeni că imediat după apariţia decretului de numire a izbucnit o furtună de zile mari. Că "România Mare" s-a năpustit asupra veneticului cu toate puterile, e ceva în firea lucrurilor. Dar s-au repezit și alţii la beregata lui "Volodea", și în primul rând cotidianul "Ziua". Acolo a apărut, sub semnătura lui Vladimir Alexe, o adevărată "demascare" a politologului.

«De o rea-credinţă strigătoare la cer, mustind de ură și plin de falsuri, de afirmaţii șocante nedovedite de nimic – scrie Mircea Mihăieș –, *denunţul lui Vladimir Alexe este unul dintre cele mai sinistre articole pe care le-am citit de când există presa liberă în România. Parcurgându-l, mi-am pus acut problema dacă n-ar fi cazul să renunţ la gazetărie. Dacă se pot face, în deplină impunitate, astfel de afirmaţii, înseamnă că presa din România a ajuns un canal de dejecţii în care totul e posibil.*

E inutil sa polemizez cu articolul lui Vladimir Alexe, pentru că autorul nu pune în circulaţie idei și informaţii certe, ci supoziţii pline de otrăvuri, așezate sub scutul lui „se pare că“. E dreptul jurnalistului de la „Ziua“ să găsească nepotrivită numirea lui Vladimir Tismăneanu în fruntea comisiei prezidenţiale. E dreptul lui să considere că scrisul profesorului de la Maryland nu valorează doi bani (o fi valorând „opera“ — inexistentă, de altfel — a lui Alexe mai mult!). Dar e o imensă porcărie (alt cuvânt mai blând nu găsesc) să schimonosești adevărul astfel încât să fie transformat în contrariul său. Inducând deliberat ideea că, prin decretul prezidenţial de înfiinţare, „Comisia Tismăneanu“ a devenit un tribunal care execută pe eșafod oameni, Alexe produce prima mare diversiune. În realitate, rolul comisiei e să alcătuiască un document pe baza căruia șeful statului să facă o condamnare de natură politică și morală a comunismului din România.

A doua teză, cu certe nuanţe antisemite, este că Vladimir Tismăneanu a fost instalat în fruntea comisiei spre a demonstra că vina pentru ororile comuniste din ţară o au românii, și nu, cum îi e drag lui Alexe să creadă, evreii. Dacă și-ar fi dat osteneala să citească măcar un capitol din „Stalinism pentru eternitate“ (coperta cărţii lui Tismăneanu e vizibilă chiar pe pagina întâi a ziarului „Ziua“, ca un fel de autodenunţ involuntar — din vasta bibliografie a autorului, Alexe pare a cunoaște doar interviul cu Ion Iliescu!), el n-ar mai fi ajuns la minciunile sfruntate de acum. În magistralul studiu citat, atât românii, cât și non-românii, sunt trataţi în funcţie de actele lor, și nu de culoarea sângelui. Comunismul studiat de „Comisia Tismăneanu“ este cel din România, și nu, cum induce cu mânie naţionalistă Alexe, al etniilor din ţară. În ce mă privește, voi fi greu de convins că majoritatea celor vreo patru milioane de comuniști existenţi în 1989 în România erau evrei. Ca să nu mai vorbesc despre căpeteniile Dej, Ceaușescu sau Iliescu, a căror românitate pură n-a fost contestată de nimeni.

Există atât de multe aberaţii în textul lui Vladimir Alexe, încât nici nu știu la care să mă refer. Las deoparte mârșăvia afirmaţiei că, odată ajuns în Statele Unite, Vladimir Tismăneanu scrie „o adevărată apologie a comunismului american“. Pur și simplu, nu există o astfel de scriere a lui Vladimir Tismăneanu. În schimb, nu-mi pot re-

prima un zâmbet în faţa teoriei conspiraţioniste, conform căreia Vladimir Tismăneanu a ajuns în Statele Unite în urma unor înţelegeri între „Partidul Comunist American“ şi ditamai CIA-ul şi Departamentul de Stat: „Secretarul general al PCA“, posesor de relaţii „puternice“, ar fi intervenit pentru ca Vladimir Tismăneanu să fie admis în Statele Unite. Ştiţi cum ar veni asta? Ca şi cum, pe vremea comuniştilor, Securitatea şi Externele lui Ceauşescu s-ar fi înţeles cu PNŢCD-ul din ilegalitate al lui Coposu să-l „introducă“ în ţară pe Ion Raţiu! Ba mai mult, i-ar fi oferit şi o rubrică la Radio România pentru a combate comunismul. Trebuie să fii tare prost sau tare ticălos pentru a crede fie şi trei secunde într-o astfel de tâmpenie.

Atacurile de acest gen demonstrează ce spaime trăiesc unii oameni influenţi din România faţă de viitorul raport al lui Vladimir Tismăneanu. Că întâmplătoare cozi de topor, de genul lui Vladimir Alexe, îşi urmăresc propria agendă, lansând pe piaţă veninurile verzulii ale urii personale contra a tot ce e „neromânesc“, nu face decât să confirme că am ajuns într-un moment istoric de răscruce. Dar, mai ales, că Vladimir Tismăneanu şi comisia sa se află pe drumul cel bun.»

••• Un ziarist de la "Jurnalul Naţional", din Bucureşti, l-a întrebat pe Solomon Marcus, marele matematician din *trib,* care este viitorul limbilor (multe, multe!!!) care se vorbesc pe acest pământ:

«Un lingvist australian –, a răspuns Marcus – *într-o carte publicată în urmă cu vreo zece ani, ajunge la concluzia că peste vreo patru sute de ani nu vor rezista ca limbi internaţionale decât engleza, chineza şi spaniola.*

Şi celelalte?

Vă voi răspunde cum mi-a răspuns un francez, când l-am întrebat despre competiţia cu limba engleză şi a recunoscut că engleza este de preferat, ca limbă de lucru: "Le français, c'est pour la fête!" ("Franceza este pentru sărbătoare!"). Şi româna va rezista, cel puţin pentru zilele de sărbătoare!»

••• Cu toate că trăieşte, ca noi toţi, sub semnul Mondialelor de fotbal, agenţia ISROpres a lui Uly Vălureanu, din Haifa, continuă să transmită ştiri din şi despre lumea tribului:

■ A încetat din viaţă, la vârsta de 92 de ani, prof. Itzhak (Menu) Ben-Efraim, unul din paraşutiştii din Eretz-Israel, care a fost lansat în România în timpul celui de-al doilea război mondial.

Menu (cu acest prenume era cunoscut – în afară de toate numele pe care le-a purtat în diversele misiuni clandestine – Dr. Niedermayer, Eliezer, Franz, Bernhard, Heil) s-a născut la Piatra Neamţ în 1914 şi a crescut la Bucureşti. A fost membru al conducerii mişcării de tineret sionist Hashomer Hatzair. În 1934 a plecat în Eretz Israel şi a fost unul din fondatorii kibutzului Shamir. În 1943 a fost printre cei 37 de voluntari pentru misiuni în spatele frontului din ţărle europene ocupate sau aliate cu Germania nazistă. Misiunea lor era dublă: din partea armatei britanice – erau înrolaţi să ajute aviatorilor aliaţi prizonieri sau fugiţi ale căror avioane au fost doborâte; misiunea evreiască – să intre în legătură cu evreii din ţările ocupate pentru a le aduce speranţă şi a-i ajuta să se organizeze. 13 din paraşutişti erau născuţi în România, unde au fost paraşutaţi. Nu toţi au reuşit să ajungă şi câţiva au fost prinşi şi încarceraţi. Menu a fost paraşutat la 4 iunie 1944 împreună cu Shaike Dan şi cei doi şi-au îndeplinit dubla misiune. Ei au avut un cuvânt decisiv în activitatea mişcărilor sioniste care activau în ilegalitate în România. Printre altele, ei au aprobat lui A. L. Zissu să trimită trei vaporaşe de emigranţi ilegali spre Eretz Israel. Tragedia vieţii lui Menu a fost când i-a trimis pe părinţii săi cu Mefkure, pe care şi-au găsit moartea când vasul a fost torpilat şi scufundat...

Liberat din armata britanică după război, Menu şi-a ebraizat numele de famiie după numele tatălui, pe care îl chema Efraim Moscovici. În 1945 a revenit în România şi a orgaizat plecările cu emigranţi ale celor două nave Pan. A publicat cartea "Din ţară blocată spre evreime blocată – Europa 1944-48, mărturie".

După câţiva ani trăiţi în kibutz, la 43 de ani s-a înscris la Tehnion şi a absolvit institutul ca inginer; a făcut doctorat în SUA şi s-a numărat printre fondatorii Universităţii din Beer Sheva, unde a fost profesor. El a introdus în Israel norme americane de Human Engineering şi Sociometrie în conducere industrială şi a fost câţiva ani secretar general al Asociaţiei Inginerilor.

Prof. Itzhak (Menu) Ben-Efraim a fost înhumat în kibutzul Shamir.

■ "Fundaţia pentru Promovarea Culturii Iudaice şi Israeliene" din România va scoate la concurs patru burse a câte 3.000 de dolari fiecare. Bursele sunt destinate sprijinirii cercetărilor în domeniul culturii evreieşti, studierii realităţilor contemporane israeliene, precum şi studierii relaţiilor româno-israeliene. Proiectele vor fi evaluate în conformitate cu standardele academice de către Consiliul ştiinţific al Fundaţiei, alcătuit din personalităţi de marcă, precum Moshe Idel (Universitatea Ebraică din Ierusalim), Liviu Rotman (Universitatea din Bucureşti), Ladislau Gyemant (Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj), Leon Volovici (Universitatea Ebraică din Ierusalim), Rafael Vago (Universitatea din Tel Aviv), Andrei Oişteanu (Universitatea din Bucureşti) şi Lucian Leuştean

(Universitatea A. I. Cuza din Iaşi).

Fundaţia pentru Promovarea Culturii Iudaice şi Israeliene a fost înfiinţată la sfârşitul anului trecut, cu ajutorul comunităţilor oamenilor de afaceri israelieni din România.

■ Revista băcăuană "Plumb" – ediţie nouă – publică în primul ei număr un grupaj din versurile poetului israelian Andrei Fischof.

■ Alina Elena Bercu a fost desemnată reprezentanta României la "Eurovision Young Musicians 2006" în cadrul selecţiei naţionale organizate şi transmise în direct de TVR Cultural. Imediat după selecţia naţională, Alina şi-a continuat pregătirea muzicală, a luat lecţii de mişcare scenică şi de imagine personală şi a participat la o serie de concerte, în ţară şi în străinătate.

Alina s-a născut la Câmpina, la 9 februarie 1990, şi a început studiul pianului la vârsta de opt ani în oraşul său natal, cu profesoara Magdalena Toma. Activitatea ei concertistică numără peste 100 de apariţii publice alături de Orchestra Naţională şi Orchestra de Cameră ale Radiodifuziunii Române, Orchestra Filarmonicii "George Enescu" din Bucureşti, Orchestra Gesellschaft din Zürich (Elveţia), "Mozart Orchester" din Hamburg (Germania), sub bagheta unor maeştri români şi străini precum Emil Simion, Paul Popescu, Ilarion Ionescu-Galaţi, Horia Andreescu, Sergiu Comissiona, Romely Pfund, Robert Stehli, Misha Katz. A fost invitată să cânte în săli de concert de renume din ţară şi străinătate: Ateneul Român din Bucureşti, Tonhalle din Düsseldorf, Grosse Saal din Hamburg, Prinzregentheater din München, Tonhalle din Zürich, Sala Auditorium din Roma, Carnegie Hall din New York, Ballroom din Jakarta. "Cel mai bine mă simt atunci când cânt. Cu alte cuvinte: muzica m-a cuprins! Am mai spus-o şi mă repet: muzica e viaţa mea, şi-mi place tot mai mult pentru că am simţit că-i pot face pe oameni mai feiciţi...".

■ Şi o veste f. f. simpatică. În curând, ne anunţă Uly Vălureanu, apare "Polemici" – supliment editat de news-letter-ul "Bună dimineaţa, Israel!". Aşteptăm, domnu' Uly! Şi ne ascuţim plaivazurile!

■ La Bucureşti, în Editura Sigma, scriitorului G. Mosari îi apare luna aceasta "Almanahul călătoriilor mele", ediţia a doua, după ce prima ediţie, publicată în 2005, s-a epuizat curând după apariţie.

■ Un volum de versuri de Thomas Brasch, primul în limba română, a văzut lumina tiparului la Editura Europress din Bistriţa. "Frumoasa zi de 27 septembrie", în traducerea lui Victor Ştir, este o carte violentă şi emoţionantă, o incitantă invitaţie în universul acestui artist plurivalent. Regizor, dramaturg, poet, Brasch s-a născut în 1945 în Anglia, unde părinţii săi, evrei germani, se refugiaseră din calea nazismului. Familia se repatriază doi ani mai târziu în viitoarea RDG, unde studentul Brasch va poposi în închisoare pentru manifestele sale împotriva invadării Cehoslovaciei. După noi şi noi proteste, Germania de est se descotoroseşte de rebel, care emigrează de cealaltă parte a zidului. Succesul nu întârzie să apară de la primul volum de schiţe ("Înaintea taţilor mor fiii") şi primul roman ("Kargo"), continuând cu piese ("Dragă Georg", "Frumoasa Rita") şi filme ("Înger de gheaţă", "Pasagerul", cu Tony Curtis, etc.). Recunoaşterea vine curând, odată cu Premiul Kleist (1987), dar curând vine şi sfârşitul. În 2001, la Berlin, se opreşte inima artistului revoltat care scrisese: *"Surd şi orb şi mut/ statul fabrică frică şi frica aduce prostie".*

■ Publicistul şi istoricul Paltiel (Filip) Segal scoate în evidenţă în ziarul "Ultima oră" un fapt mai puţin cunoscut: pentru prima oară în istoria Knessetului, dintr-o adunare legislativă a parlamentului israelian fac parte şase deputaţi născuţi în România. Este vorba de Colette Avital (Partidul Muncii), Avigdor Lieberman (Iehud Haleumi), Zvi Hendel (Iehud Haleumi), rabinul Iakov Halper (Agudat Israel), Moshe Sharoni (Partidul Pensionarilor), Sara Shalev (Partidul Pensionarilor). Cei şase reprezintă formaţiuni politice diferite, aflate la putere sau în opoziţie, iar prezenţa lor ilustrează semnificativ creşterea elementului de origine românească în viaţa politică israeliană, chiar dacă nu toţi şase vorbesc curent limba română, iar originea lor nu a avut nici o pondere în succesul pe care l-au avut pe plan electoral.

Prezenţe, prezenţe...

■ O cronică amplă la cartea "Etica evreiască şi modernitatea" de **Alexandru Şafran** iscăleşte Ana Pantea în lunarul "Apostrof":

«Rabinul Şafran îi dă fiinţei umane un sfat cu care să se aventureze în lume: "să pună în fiecare din cele două buzunare ale sale câte un bilet pe care să-l scoată precum doreşte. În buzunarul drept, un bilet pe care el va scrie cuvântul lui Abraham: "Eu sunt pulbere şi cenuşă"; în buzunarul stâng, un bilet pe care el va înscrie cuvântul înţelepţilor lui Israel: "Din iubire pentru mine a fost creată lumea. Sunt răspunzător de mântuirea ei, prin activitatea mea înaintea lui Dumnezeu" (p. 223).

În această carte, de o rară limpezime, nu se află nimic ce contravine bunului-simţ comun, cu toate că a fost scrisă într-o perioadă tulbure. Nu are adevăruri spuse pe jumătate, deşi tentaţiile falselor principii n-au fost nicicând mai mari. Acest volum, scris de un mare erudit al timpului nostru, are totuşi simplitatea unei cărţi de ru-

găciune. Ea îşi câştigă neobişnuita forţă de convingere din profunda vocaţie etică a celui ce a scris-o. "Etica evreiască şi modernitatea" poate fi asumată, la nivel existenţial, ca o învăţătură, indiferent de confesiunea religioasă la care aderă cititorul său. Ea are darul să îi facă pe toţi cei ce meditează la problemele sale măcar puţin mai toleranţi, mai responsabili şi, de ce nu, mai buni.»

■ O dată cu apariţia *Jurnalului* (1945-1948) lui **Emil Dorian,** îngrijit de Margareta Dorian, fiica memorialistului, şi prefaţat de Valentin Protopopescu (ed. Compania, Bucureşti), a intrat sub lumina reflectoarelor un autor despre care nu prea s-a mai vorbit în ultima vreme. Criticul literar C. Stănescu, de la ziarul "Gândul", îl caracterizează drept "un document existenţial şi literar a cărui valoare îl situează în rândul celorlalte câteva capodopere din aceeaşi specie". *«Jurnalul* (este) *mărturia unei mari drame de conştiinţă, este o operă capitală pentru înţelegerea unui destin exponenţial: de la iluziile naive şi realist-socialiste (!) ale unui înflăcărat "comunist din convingere" cu puseuri anarhiste de tip "troţkist" revărsate în melancolii suicidare până la "conflictul interior" ca marcă a dramei trăite de cronicarul dezabuzat al unui "timp crepuscular". Are dreptate prefaţatorul să recomande astfel marele jurnal rămas de la Emil Dorian: "s-a visat un inspirat poet şi romancier. Dreptul la glorie şi l-a câştigat însă postum, printr-un extraordinar jurnal". Romancierul … a îngropat în paginile jurnalului un bestiar uman comparabil, prin plasticitate, cu seria "neagră" a lui Tudor Arghezi, prin ascuţimea observaţiei morale cu galeria portretelor din memorialistica lui E. Lovinescu, iar prin analiza rece şi ascuţită a "chestiunii evreieşti", cu acela (…) al mult comentatului Mihail Sebastian.»*

■ Născută la Bucureşti, **Mihaela Constantin** este fiica pictoriţei Maria Constantin (sora poetei Veronica Porumbacu) şi a muzicologului Paul Constantin, profesor la Conservatorul din Bucureşti. Absolventă a Institutului de Arte Plastice, ea s-a stabilit în 1984 la Paris, începând o frumoasă carieră în domeniul picturii. Mai nou, ea a expus la galeria "Edifor", din Paris, câteva lucrări recente. Tema expoziţiei: lumea văzută prin oglindă. *«Fineţea desenului, dulcea luminozitate pe care o emană tablourile dau privitorului o senzaţie de infinit poetic»,* scrie cronicarul revistei franceze "l'Arche".

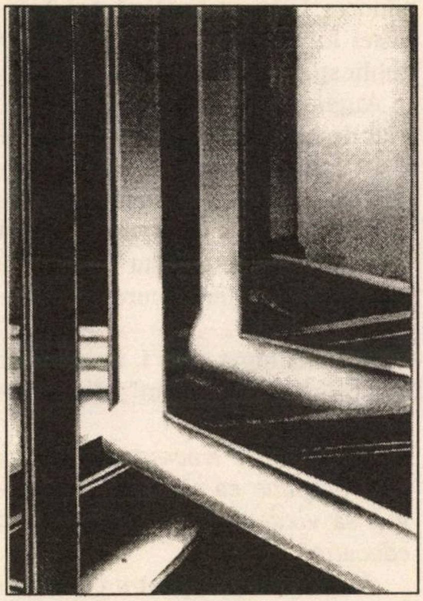

■ Cine şi-ar fi închipuit? Profesoară universitară de artă dramatică, regizor de teatru radiofonic, **Elena Negreanu** (figură de prim rang a vieţii teatrale bucureştene în anii 1950-80), s-a hotărât la o vârstă când alţii abandonează partida, să se exprime cu mijloacele penelului. Aurelia Mocanu scrie în "Ziarul de Duminică" despre expoziţia deschisă recent de Elena Negreanu în foaierul sălii Radio (acasă la ea, care va să zică): *«Este o mărturie de sensibilitate plastică care ne încântă pe măsură ce ne dă de gândit. Căci performanţa şi plăcerea de senectute a Elenei Negreanu ne evocă stratul de autenticitate şi libertate de exprimare pe care l-a cucerit modernismul prin negarea formulelor de învăţământ şi a oricărui dresaj academist. Nuţa Negreanu ne face să ne gândim la dezinvoltura desenului lui Cocteau, la economia rafinată a griurilor lui Pallady, ori la arabescul sau angularitatea crochiului matissian.»*

■ "Lumea pe dos", cunoscuta culegere de satiră şi umor a lui **G. Mosari** a apărut luna trecută în traducere ebraică la editura "Saar", din Tel Aviv. O parte a cărţii este tradusă de Andrei Fischof, cealaltă de Iehuda Gur Arie. Coperta aparţine lui Lior, iar stilizarea literară în ebraică este semnată Shelly Goldenberg.

תרגום:
הלק א׳, קצרים — אנדרי פישוף
חלק ב׳, סיפורי כיס — יהודה גור אריה

עיצוב כריכה: ליאור ג.
עריכה מרומנית לעברית: שלי גולדנברג

תשס"ו
2006
©
SAAR – Publishing House
39 Bazel St.
P.O.B. 26243, Tel-Aviv, Israel

כל הזכויות שמורות
להוצאת **סער** ולמחבר
"סער" ת.ד. 26243 תל־אביב
www.h-saar.co.il
נסדר ב"מאירום תעשיות 2000 בע"מ"
דפוס "בני־שאול"

În cuvântul său înainte, Mosari scrie, între altele:

«Am decis, în sfârşit, să mă adresez cititorului în ebraică, cu toate că ebraica nu-i limba mea maternă. Toate cărţile mele le-am scris în româneşte (...), deşi au trecut ani mulţi de la venirea mea în Israel.

Această carte reprezintă o culegere de povestiri, majoritatea despre Israel şi israelieni (...).

Traducerea şi stilizarea în ebraică n-au fost uşoare. Se înţelege că jocul de cuvinte, expresii umoristice sau satirice, subtextele, nu pot fi traduse exact în altă limbă, dar vă asigur că s-au depus toate eforturile pentru ca textul ebraic să corespundă originalului.

Îţi rămâne ţie, cititorule să hotărăşti adacă s-a făcut, sau nu, o treabă bună.

Uneori ajung la mine părerile cititorilor în sensul că au plăcere de cărţile mele. Mă voi bucura mult să aud asemenea păreri şi despre cartea ebraică.»

■ O recenzie la cartea "Miracol de catastrofă" de **Andrei Codrescu** (dialoguri cu Robert Lazu) semnează cunoscutul critic Nicolae Prelipceanu, în "România liberă". *(«O carte a miracolului şi mai puţin a catastrofei»,* scrie N.P. despre autorul de la New Orleans).

■ Câteva prezenţe din *trib* la recenta Conferinţă internaţională organizată luna aceasta de Centrul Vidal Sasson, de la Ierusalim, pe tema "Antisemitism, multi-culturalism şi identitate etnică". **Dr. Leon Volovici,** din capitală, a prezentat o comunicare intitulată «Evreii din Estul Europei între "autonomia culturală" şi "identitatea etnică"», **Dr. Rafael Vago,** de la Universitatea Tel Aviv, a vorbit despre «Globalizare şi politicile identitare în Rusia, Iugoslavia şi Europa de Est», iar **Dr. Michael Shafir,** de la Universitatea din Cluj-Napoca, a discutat pe tema «De la dizidenţă la minimalizarea Holocaustului: anti-israelism şi anti-americanism în România de azi».

■ Ca să vezi coincidenţă: în zilele-acestea, când se discută cu aprindere despre soarta (nu chiar invidiabilă) a unor cimitire din România, în ziarul "Haaretz" (ed. engleză) a apărut o pagină pe marginea expoziţiei de fotografii a tânărului Teodor Răileanu, consacrată cimitirelor în cauză şi găzduită de Institutul Cultural Român din Tel Aviv.

■ Nu vrem să-i şicanăm pe confraţii noştri de la săptămânalul "Orient expres", dar trebuie să le aducem la cunoştinţă că titlul revistei lor nu este unic pe lume. O publicaţie cu acelaşi nume apare şi în Anglia. Este vorba de un trimestrial de cultură consacrat literaturii din Centrul şi Estul Europei, condus de scriitoarea Fiona Sampson. Informaţia ne-a furnizat-o poeta Ioana Ieronim în revista "Lettre Internationale", din Bucureşti.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Preşedinta Knessetului, Dalia Iţic, propune ca elevii să fie obligaţi să viziteze Knessetul "în scop educativ".

Idee bună. Dar pentru ca educaţia să fie sigură, elevii să fie aduşi numai când deputaţii sunt în vacanţă.»

Şi încă una:

«Olmert se teme că guvernul său nu va rezista şi se va destrăma.

O, noi suntem mai curajoşi şi nu ne temem deloc de acest lucru.»

••• Dacă întrebi vreun prieten din copilărie, sau vreo vecină de la etaj, ce anume face el/ea atunci când vrea să citească o poezie (presupunând că are chef de-aşa ceva), persoana cu pricina îţi va răspunde: caut o revistă, poate un ziar (numărul de vineri, cu pagini mai multe), îmi cumpăr o carte... Ai rămas în urmă cu politica, vom răspunde noi, asta era pe vremea bunicii. Astăzi, deschidem Internetul. Fiindcă, de la o vreme, tot mai mulţi poeţi (inclusiv de la noi) îşi fac cunoscute versurile pe această cale.

Un exemplu în acest sens ni l-a dat de curând Riri Sylvia Manor, poetă cu inspiraţie şi profesoară de oftalmologie în timpul liber. Ea a transmis pe *site*-ul ei personal versurile de mai jos, intitulate "Balanţă": ***«Nu am avut:*** *mame care lucrează// se divorţează etc., card/ paşaport, / maşină de spălat şi/ maşină de uscat rufele, vasele, / aer condiţionat, / termopan, / calculator şi weburi./ poştă electronică şi Internet, / telefon care merge ca un căţel după tine, / DVD, / Mazda, / Moluri şi Gimma, / mâncăruri congelate, / confecţii fără probe la croitoreasă, / "Week-end" în loc de sfârşit de săptămână, / ziare de week-end pentru care îţi trebuie un hamal, / cuptor cu microgal, / "rating" la televizie, / cărţi americane cu reţete de fericire sigură.* ***Am avut:*** *optsprezece ani.»*

••• Fiecare cu marota lui. Marota dr. ing. Emil Simiu, din Rockville, Madison, SUA, a fost aceea de a-i convinge pe cei din conducerea Institutului Yad Vashem, din Ierusalim, să acorde post-mortem, Reginei Mamă Elena titlul de "Drept între Popoare". Convins că în felul acesta îşi va achita datoria de recunoştinţă faţă de aceea care s–a străduit să-i salveze pe evreii români de la exterminare totală în timpul războiului, Simiu a trebuit să înfrângă tot felul de obstacole – şi, în primul rând, faptul că autorităţile româneşti din epocă nu vedeau cu ochi buni "popularizarea" Casei Regale. Dar tenacitatea lui Simiu a învins, factorul decisiv în obţinerea victoriei constituindu-l intervenţia rabinului-şef dr. Alexandru Şafran.

Nu de mult, revista în limba română "Dialog", din Diezenbach, Germania, editată de dr. Ion Solacolu, a publicat într-un număr special corespondenţa purtată de inginerul din State cu diferiţi factori pe tema Reginei Mamă Elena.

Iată, ca o mostră, două scrisori din 1991.

Mai întâi, o scrisoare adresată de Simiu rabinului Şafran:

«14 aprilie 1991

Eminenţă,

Am onoarea de a vă trimite o copie a scrisorii ce mi-a fost adresată de dr. Paldiel (director la Yad Vashem, **n. red.**). ...

Înţeleg din scrisoarea d-lui dr. Paldiel că insistenţa mea riscă să devină obositoare şi că în curând va scoate acest caz din jurisdicţia departamentului domniei sale. De aceea cred că trimiterea de către Eminenţa Voastră a unei scrisori către Yad Vashem comportă o anumită urgenţă.

Fără sprijinul în scris al Eminenţei Voastre, şansele de redresare a acestei nedreptăţi istorice sunt nule. Cu acest sprijin, însă, sunt încredinţat că inerţia birocratică datorită insuficientei cunoaşteri a realităţilor istorice va ceda în cele din urmă argumentelor raţionale. Cazul acesta nu este proprietatea unor funcţionari, ci a întregului popor evreu, inclusiv evreimea din America. Din scrisoarea d-lui dr. Paldiel reiese că Yad Vashem percepe şi este sensibil la această dimensiune a Reginei Mamă. Cu răbdare şi persistenţă, cred că acţiunea întreprinsă, nicht aus Neigung sondern aus Pflicht, *cu înaltul sprijin al Eminenţei Voastre, se va solda cu succes. (...)*

Vă rog să primiţi, Eminenţă, expresia sentimentelor mele de nemărginită recunoştinţă şi respect.

Shalom

Emil Simiu»

În continuare, o scrisoare trimisă de rabinul Şafran la Yad Vashem:

«28 aprilie 1991

Dr. Mordechai Paldiel
Yad Vashem
POB 3477
Ierusalim 91034

Stimate dr. Paldiel,

Mă refer la convorbirea noastră şi la cele pe care le-am avut cu dr. Arad şi colaboratorii lui asupra acordării post-mortem a titlului de Dreaptă Între Popoare Reginei Mamă Elena a României.

Aşa cum am scris în cartea mea "Resisting the Storm" şi aşa cum v–am spus personal, datorez o foarte mare recunoştinţă defunctei Regine pentru tot ceea ce a făcut, la cererea mea, cu atâta bunătate, în favoarea evreilor din România în timpul groaznicei perioade a Holocaustului.

Mi-aţi spus că pentru acordarea acestui titlu se cere ca persoana în cauză să-şi fi riscat viaţa din pricina acţiunilor sale în favoarea coreligionarilor noştri. Vă pot declara că, date fiind condiţiile din România din timpul celui de a doilea război mondial, Regina Mamă Elena a putut să fie expusă la riscuri privind persoana Ei din cauza acţiunilor întreprinse de Ea în favoarea coreligionarilor noştri asupriţi. Ea a fost conştientă de aceste riscuri.

Insist asupra afirmaţiei mele că acordarea titlului de Dreaptă Între Popoare defunctei Regine Mamă Elena constituie o datorie morală de cea mai înaltă importanţă.

Primiţi, vă rog, stimate dr. Paldiel, distinsele mele salutări.

Dr. Alexandru Şafran
Şef Rabin al Genevei
Fost Şef Rabin al României»

••• Într-unul din numerele noastre trecute, amintisem că traducătorul Dan Shafran, trăitor în Suedia, a fost numit directorul Institutului Cultural Român de la Stockholm.

Ne-am grăbit (şi ne cerem scuze). Fiindcă, numaidecât după ce apăruse în presă ştirea despre numirea lui, s-au ivit fel de fel de încurcături. Birocraţia (maladie universală, bântuie şi pe la noi, din plin) face ravagii cât cuprinde. Amănunte aflăm dintr-un articol de Andrei Pleşu, publicat în "Dilema veche" din Bucureşti. Extrase:

«Iată un caz: se deschide, la Stockholm, un Institut Cultural Român. Bună idee a centralei din Bucureşti şi a Ministerului de Externe. I se propune lui Dan Shafran să fie director. Idee foarte bună şi – aş spune – inevitabilă, a lui Horia-Roman Patapievici. Dan Shafran făcuse ani de-a rândul, de bunăvoie şi pe gratis, munca unei întregi instituţii (absente). Emigrat în Suedia în 1982, angajat pe un post de mare răspundere la Biblioteca Regală a ţării sale de adopţie, el a tradus şi s–a îngrijit de publicarea unor importanţi autori români în solide edituri scandinave: de la Urmuz, Cioran, Eliade, Eugen Ionescu şi Benjamin Fondane, la Marin Sorescu, Ileana Mălăncioiu, Ana Blandiana, Denisa Comănescu, Matei Călinescu şi Gabriel Liiceanu. A tradus şi autori suedezi în româneşte, a alcătuit generoase antologii de poezie precum şi un masiv dicţionar suedez-român. E membru al Uniunii Scriitorilor din Suedia, al Asociaţiei Ziariştilor Suedezi şi al PEN-clubului suedez. A luat mai multe premii pentru opera sa de traducător, printre care, în 2003, premiul Academiei Suedeze. Până şi România, "beneficiarul" acestei energice şi temeinice hărnicii, a înţeles să-i acorde Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofiţer. În genere, nu poţi spera să ai, într-o ţară străină, un slujitor activ de o asemenea anvergură. Iar dacă îl ai, nu poţi spera să accepte propunerea de a se încărca, fără beneficii majore, cu o corvoadă administrativă. Dar avem noroc: Shafran e dispus să se angajeze ca director al noului Institut. Suedia, la rîndul ei, e de acord ca un cetăţean suedez să fie directorul unei instituţii străine. Ceea ce nu poate

accepta e ca cetăţeanul cu pricina să aibă grad diplomatic. Nu-i nimic: Dan Shafran (care are şi cetăţenie română) renunţă la ideea de a avea grad diplomatic. Şi aici intervine, zelos şi incoruptibil, legea autohtonă. Nu poţi fi director de Institut Cultural în străinătate fără grad diplomatic. Competenţa, oportunitatea, interesul naţional devin secundare, faţă de legalismul intransigent al unui mecanism orb. Preferăm, oricând, un prostănac, un chilipirgiu, o hahaleră cu acte în regulă (am cunoscut atâţia!), unei înzestrări superlative, pentru a cărei utilizare ar trebui să găsim calea unei derogări utile de la lege, dacă nu, pur şi simplu, pe aceea, mai radicală, a unei rectificări legislative. Ne blocăm, astfel, în propria noastră capcană. În străinătate trăiesc o sumedenie de români care, prin poziţie, experienţă, relaţii şi performanţă, pot aduce ţării servicii decisive. Am stabilit că nu-i putem folosi, decât impunîndu-le condiţii birocratice de un patriotism discutabil. Ne descurcăm şi fără ei. Avem destui prieteni, rude şi colegi de liceu aici, în ţară, care de-abia aşteaptă mici sinecure. Şi avem legi, care să ne apere sever de orice soluţii convenabile. Fireşte, dacă Dan Shafran vrea cu orice preţ să ne facă servicii, avem la îndemână câteva şmecherii rentabile: de pildă, îi putem cere să facă el toată treaba, iar noi să numim director pe altcineva. La o adică, îi putem da şi o modestă recompensă financiară: îl vom trece în acte ca "angajat local" ("coordonator de programe" dacă ne învoim, sau şofer, dacă ne sare ţandăra) şi îl vom lăsa să-şi facă damblaua culturală, câtă vreme nu ne plictiseşte prea mult. În definitiv, n-are decît să-şi rezolve problemele singur. Noi ne apărăm legile. Şi nevoile. Şi neamul.»

••• A apărut un număr nou din "Izvoare", publicaţia ocazională a Asociaţiei scriitorilor. Numărul anterior văzuse lumina tiparului în urmă cu 3 (trei) ani.

Tipăritura, care se prezintă în bune condiţii grafice, cuprinde versuri, proză, eseu, traduceri, oferind – multe din ele – o lectură plăcută cititorului. Ca de-obicei, în anii din urmă, spiritul critic din pagini lipseşte cu desăvârşire. De asemenea, ca de-obicei, lipsesc notele, scurtele însemnări, epigrama, caricatura, "cartuşul" etc. şi tot ce dă sarea şi piperul unei reviste de acest fel. În plus, spre deosebire de alte rânduri, lipseşte şi informaţia privind viaţa literară din *alia*. Păcat. Din cauza acestei "pane" de informaţie (care-a coincis cu panele de electricitate din ţară) nu a fost consemnată, în nici un fel, dispariţia unor autori preţioşi, între care unul din foştii preşedinţi ai Asociaţiei – îl avem în vedere pe prozatorul Iosef N. Rudel (Radu Nor), maestru al literaturii S.F.

Numărul viitor va apare la 5 august 2014.

••• Şi totuşi, câţi evrei mai sunt în România? După ultimele estimări, circa 10.000 (zece mii). Aceasta este cifra avansată de A. Vainer, preşedintele Federaţiei, la recenta Conferinţă internaţională a organizaţiei Bnei Brith, de la Bucureşti.

La moartea dr-ului Sergiu Levin

Fără vreo confesiune...

Într-o vreme, primeam de la Sergiu Levin câte o scrisoare – texte nostalgice, întinse pe câteva pagini, un fel de revelări tragice şi halucinante, amestecate, despre sihăstria lui la Köln, cu care nu se putea obişnui nici la aproape zece ani după ce plecase din Haifa... O mare dezamăgire, o rostogolire... *"Dragul meu, îmi cer iertare fiindcă acum sunt altfel decât cel din Montmartre-ul nostru haifian, m-am pierdut în boală şi-ntr-un soi de tulburare, am încetat, puţin câte puţin, să mai fiu aşa cum... Sunt terorizat de întrebări şi incertitudini, de gânduri, mă simt obosit, cred că m-am împotmolit!"*

...Jovialul, charismaticul Sergiu Levin, inepuizabilul *causeur* şi om de lume, aerul de *renaissance man* din *trib* şi *monsieur*-ul repetat aristocratic de la o frază la alta, ingenuităţile reale şi jucate, imensa agitaţie de ordin estetic, dar şi, în aceeaşi măsură, vocaţia naratorului care nu se dezminte fie că este vorba de portrete sau de scrieri memorialistice, cronici literare şi de teatru, eseuri şi publicistică – unul din seniorii grupaţi în jurul revistei "Minimum".

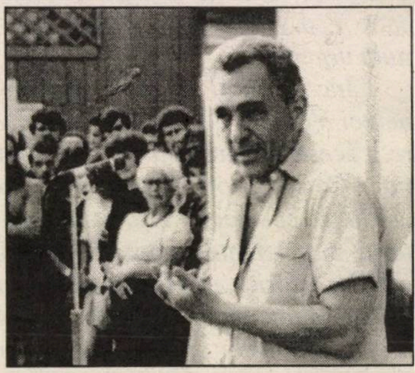

◆

Ce-i va fi răpit oare jovialului *monsieur* Levin bucuria de a trăi în aceşti ultimi ani de melancolii fără sfârşit şi abandon, de desprindere de o lume pe care o iubise atât de mult? Se poate bănui o dramă. O tragedie care s-a consumat fără crispări şi patetisme. Cu un fel de voluptate tragică. S-a stins după ce a luptat cu boala, cu neşansa, cu o suferinţă teribilă. Fără vreo confesiune, l-am simţit mai aproape ca oricând...

Mirel Brateş

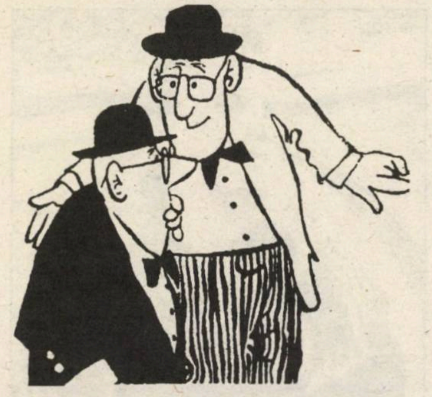

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**d-na Valeria Mariana Stoica,** ambasadoarea României în Israel, care a ocupat acest post vreme de 6 ani (o performanţă nu prea des întâlnită în lumea diplomatică) îşi va încheia cadenţa în cursul lunii septembrie a.c.

...între **av. Haim Ianai,** cel care iniţiase faimoasa demonstraţie a HOR-ului din faţa ambasadei de pe strada Adam Hacohen din Tel Aviv, şi **av. G. Mosari,** vicepreşedinte al HOR, care a insistat pentru contramandarea demonstraţiei cu pricina, a trecut o pisică neagră.

...actriţa română **Manuela Hărăbor,** care se măritase în anul 1995 cu omul de afaceri israelian Soli Saltiel şi a divorţat în 2005, întreţine în continuare relaţii amicale cu fostul soţ, amândoi fiind proprietarii studiourilor de film Kentauros: Soli deţine funcţia de preşedinte al întreprinderii, iar Manuela Hărăbor pe cea de vicepreşedinte.

...uimit, ca şi alţii, de ştirea, lansată cu tam-tam luna trecută, că peste ocean ar exista o "mare organizaţie a evreilor români din Statele Unite", un sociolog din trib, de la Bucureşti (care doreşte deocamdată să-şi păstreze anonimatul), şi-a anunţat prietenii de la Federaţie că lucrează la un amplu articol despre asociaţiile şi organizaţiile fictive (potemkiniadele) ale evreilor români din Israel, România şi de aiurea.

...prezentatoarea TV din Bucureşti **Mihaela Rădulescu** (care are o casă şi la Herzlia) pregăteşte un ciclu de portrete ale personalităţilor din alia. Printre acestea: Lya Koenig, Colette Avital, Mendy Rodan, prof. Jean Askenasy.

...una din ţintele campaniei din cotidianul "Ziua", din Bucureşti, privind situaţia cimitirelor şi lăcaşurilor de cult, îl constituie marele rabin **Menahem Hacohen,** al cărui cap este dorit de diferiţi rabini din Israel şi din România.

...politologul **Vladimir Tismăneanu,** din Statele Unite, proaspăt numit de preşedintele Traian Băsescu în funcţia de preşedinte al Comisiei de studiere a comunismului, a primit la Universitatea din Maryland, unde este profesor, o mulţime de scrisori (unele redactate în termeni violenţi) care se bat cap în cap: unele, trimise de legionarii din străinătate, îl fac de iudeo-bolşevic, iar altele, dimpotrivă, îi reproşează faptul de a-l fi invitat să facă parte din comisie pe scriitorul Paul Goma, de la Paris, unul din "stegarii" antisemitismului românesc din zilele noastre.

CALENDAR

Iulie

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)

1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)

2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)

4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)

5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)

6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)

6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)

6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)

6 iulie a murit Horia Gane (20040

9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)

9 iulie a murit Simion Alterescu (1999)

10 iulie a murit Henri Wald (2002)

12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)

12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)

13 iulie a murit Eugen Luca (1997)

15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)

16 iulie s-a născut Mircea Gorun (1922)

18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)

18 iulie s-a născut S. Damian (1930)

19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)

19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)

23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)

25 iulie a murit Petre Iosif (1978)

25 iulie a murit Liana Maxy (2002)

26 iulie a murit Godell (1991)

27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)

29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)

(?) iulie a murit G. Spina (1952)

Sport

FIFA FUSSBALL-WELTMEISTERSCHAFT
DEUTSCHLAND
2006

Ne place că…

…În sfârşit, a început Mondialul de fotbal din Germania şi că, de-o lună de zile, am intrat în această lume.

Nu ne place că…

…lăsând pe afaceriştii de la diferite societăţi ce se ocupă cu difuzarea jocurilor să-şi facă de cap, să ne şantajeze cu taxele binecunoscute, precum cu o taxă de protecţie (Vrei un dribbling de-al lui Ronaldinho? Plăteşti… Vrei să-l vezi pe Rooney, proaspăt ieşit din spital? Plăteşti… Vrei să vezi un gol de la 16 metri, un penalty sau o cotonoagă? Plăteşti!), guvernul nostru şi-a bătut joc de cetăţeni, arătând că i se fâlfâie de dorinţele lor şi scuipându-i, de fapt, între ochi.

Ne place că…

…în legătură cu cele de mai sus, am primit la redacţie o scrisoare, iscălită de trei cititori din Natania (Virgil Sudeanu, Melania Rosenberg şi Tony Krischner), care se încheie cu următoarele cuvinte: "Nu e vorba în primul rând de bani. E vorba că ne-am simţit şantajaţi şi umiliţi. Noi am jurat, pe biblie, că orice s-ar întâmpla în viitor, nu vom vota în nici un caz cu partidul Kadima şi cu aliaţii acestuia din guvern".

Nu ne place că…

…întrucât "Minimum" apare – vai! – înainte, cu câteva zile, de încheierea turneului, nu avem posibilitatea să ne dăm cu părerea despre finală şi nici să facem un bilanţ al Mondialului.

Ne place că…

…am văzut, până la ora când trimitem aceste rânduri la tipar, câteva echipe bune, precum Argentina, Spania, Germania; ne place mai puţin că Brazilia, iubirea vieţii noastre, a început destul de slab, iar Anglia, la rândul ei, nu a strălucit defel.

Ne place că…

…pe la începutul turneului, Mexicul i-a învins pe iranieni cu 3–0, la Nürenberg, şi nu în altă parte; ne place povestea cu oraşul, deoarece aceasta ne duce cu gândul (aşa sunt oamenii) la o sentinţă dată în cadrul Procesului de la Nürenberg.

Ne place (în aceeaşi ordine de idei) că…

…fotbaliştii care au administrat echipei lui Ahmadinejad prima înfrângere fură tocmai (ca să vezi!) nişte… mexicani.

Ne place că…

…deşi Israelul nu participă la turneul final al Mondialului, noi suntem, într-un fel, prezenţi pe scena marii competiţii: antrenorul Argentinei, d. Peckerman (fiul bătrânului Peckerman) şi numitul Sorin, căpitanul echipei în (ca să vezi!) alb-albastru, sunt, amândoi, evrei după Halaha.

José Peckerman

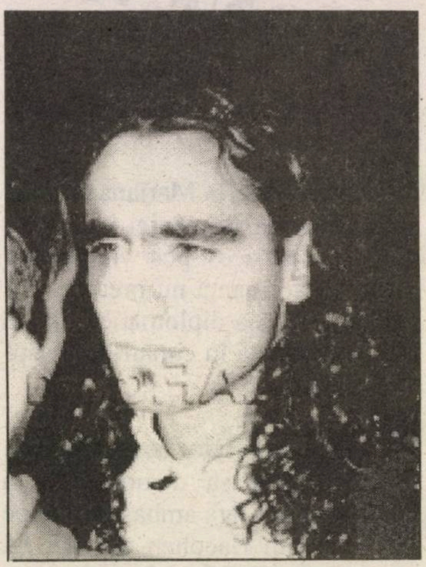

Juan Pablo Sorin

Nu ne place că…

…zăpăciţi de prea multele meciuri văzute la TV în ziua respectivă şi căscând de somn, băieţii de la ziarul "Jerusalem Post" au încurcat borcanele într-un titlu pe patru coloane dat după întâlnirea Anglia Trinidad-Tobago: "Owen – scrie cu litere de-o şchioapă – duce Anglia la victorie". În realitate a fost cam vice-versa. Michael Owen, altfel unul din jucătorii cei mai buni ai echipei antrenate de Eriksson, a avut o zi mai slabă, fiind înlocuit în repriza a II-a, când scorul era 0-0. După aceea, de-abia, Crouch a deschis scorul (1-0 pentru Anglia), iar pe la finele jocului, Steven Gerard a pecetluit rezultatul: 2-0.

Ne place că…

…în dorința de a alina dorul de țară al jucătorilor portughezi, conducerea echipei lusitane a hotărât să le servească zilnic, la masă, supă de pasăre.

"Nu e nimic mai bun decât o supă de pui pentru a le reda forțele și a le stârni amintiri despre familie", a declarat Helio Loureiro, bucătar al naționalei Portugaliei timp de 8 ani".

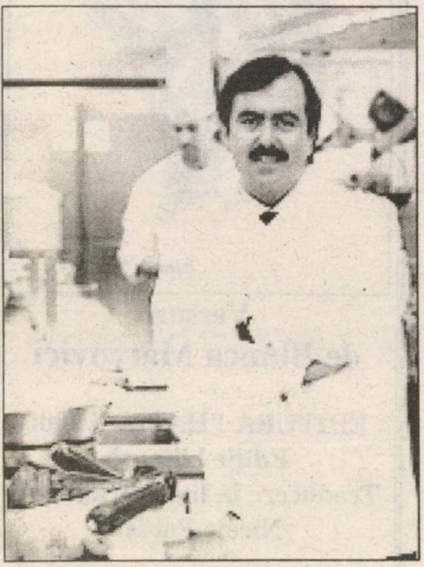

Helio Loureiro

Nu ne place că…

…"Asociația europeană pentru protecția naturii și animalelor", cu sediul la Berlin, a cerut printr-un apel solemn cetățenilor să nu-și vopsească animalele de casă (câini, pisici etc.) în culorile echipei naționale.

Ne place că…

…pe înaintașul mexican care a înscris două goluri în poarta Iranului (scor final 3-0 pentru Mexic) îl cheamă Bravo.

Ne place că…

…à propos de cele ce se petrec în zilele acestea pe glob, scriitorul englez Robert Coover a spus: "Există numai două jocuri universale: războiul și fotbalul".

Ne place că…

…guvernul din Costa Rica a dat un decret prin care se stabilește că în timpul meciurilor naționale cetățenii nu vor merge la lucru, fiind liberi să vadă jocurile la televizor.

Ne place că…

…aeroportul din Belfast a fost rebotezat acuma, în zilele nebune ale Mondialului, "George Best", în semn de omagiu pentru marele fotbalist nord-irlandez.

Nu ne place că…

…scoțienii au luat-o și ei razna cu naționalismul (oamenii vor să se rupă de Marea Britanie) încât, din ură față de englezi, au ținut cu Trinidad-Tobago în meciul acesteia cu Anglia.

Nu ne place (deși…) că…

…argentinianul Rocardo Lavolpe, antrenorul Mexicului, l-a angajat pe cel mai cunoscut hipnotizator din Mexic, un anume Nicos, pentru a-i hipnotiza pe jucători, făcându-i să evolueze fără temeri pe gazon și, mai ales, să execute cu precizie loviturile de 11 metri, de la 16 m. etc., care pretind o perfectă stăpânire a nervilor.

Nu ne place că…

…geloși pe reputația "huliganilor" englezi, care au făcut ravagii în ultimii ani pe terenurile de fotbal și în afara lor, câteva grupuri de polonezi au declarat revistei "Newsweek" (prin purtătorii lor de cuvânt) că vor să demonstreze, acuma, în Germania, că huliganii de la Varșovia, Cracovia sau Lodz sunt mai buni decât tinerii britanici, cu alte cuvinte, mai periculoși.

Ne place că…

…guvernul din Bangladesh a cerut societății de electricitate să reducă la maximum panele în timpul meciurilor, pentru a evita astfel demonstrațiile violente de stradă, cu morți, răniți și automobile incendiate, care se produc în asemenea împrejurări.

Ne place că…

…încercând să împiedice pătrunderea exhibiționiștilor pe terenurile de fotbal, un tribunal din Rostock a stabilit că faptele de acest fel nu vor mai fi pedepsite, ca până acum, cu o amendă de 480 de euro, ci cu una de 10.000 de euro.

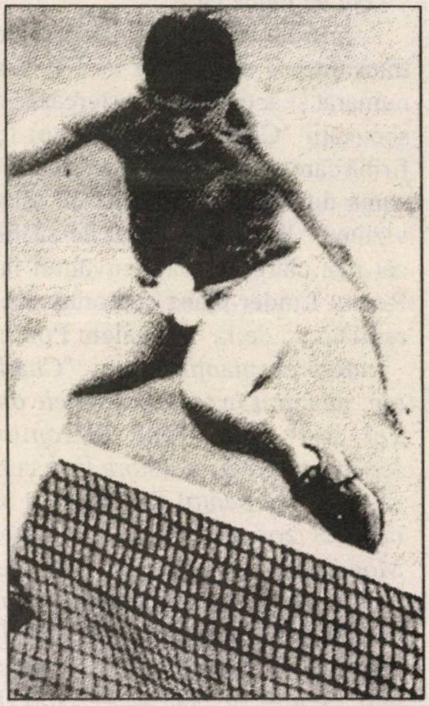

Englezul Mark Roberts este binecunoscut pe toate stadioanele Europei. Iată-l aici la turneul de tenis de la Roland-Garros, din Paris.

Ne place că…

…echipa Paraguayului a venit în Germania cu o armă secretă: pentru a evita să fie înțeleși de adversari, atunci când discută pe teren, ei au vorbit în limba guarani, folosită de strămoşii lor înainte de sosirea colonizatorilor spanioli.

Nu ne place că…
…excelentul jucător brazilian Kaka nu a găsit cu cale să-şi schimbe numele, fapt ce îi sileşte pe admiratorii săi din tribune să scandeze, ori de câte ori vor să-l aplaude: Ka-ka! Ka-ka!

Nu ne place că…
…din motive de vârstă, arbitrul italian Colina (tipul ras în cap, care seamănă cu Frankenstein) nu a mai fost delegat să fluiere la Mondialele de faţă.

Nu ne place că…
…printre alte porcării legate de transmiterea meciurilor la TV, s-a numărat şi acţiunea gangsterească a societăţii "Charlton", de la noi (o firmă care se îndeletniceşte cu difuzarea diferitelor programe de televiziune). Pentru ca lucrurile să fie cât mai clare, să dăm cuvântul lui Ronny Linder-Ganz şi Ronny Koren-Dinor, de la "Jerusalem Post":

«Reprezentanţii firmei "Charlton" au intrat în toate cafenelele din Tel Aviv, înmânând patronilor scrisori prin care acestora li se cere să plătească pentru dreptul de a da la televizor meciurile din Cupa Mondială. Taxa este de 309 shekeli, multiplicată cu jumătate din numărul de scaune din local. În felul acesta, o cafenea cu 50 de locuri trebuie să plătească 7.700 de shekeli.

"Doi tineri au venit la ora 11 a.m., m-au întrebat dacă eu sunt proprietarul şi au scos o foaie de hârtie pe care scria că trebuie să cumpăr de la ei drepturile pentru retransmiterea meciurilor, altfel voi fi dat în judecată pentru suma de 20.000 de shekeli", a spus Merav Ben Shlomo, patronul cafenelei "Bialik" din Tel Aviv. "La început, mi-am închipuit că e o glumă sau că încearcă să mă înşele, fiindcă scrisoarea nu era semnată de directorul societăţii sau de un avocat şi, în plus, o parte din ea era scrisă de mână". Scrisoarea, care a ajuns în mâinile ziarului "The Marker", cuprindea un avertisment precis la adresa oamenilor de afaceri care ar îndrăzni să dea jocurile la TV fără să plăteasc societăţii "Charlton" cele cuvenite.»

Nu ne place că…
…am aflat cele de mai sus, atât in cauza ameninţărilor la care s-au dedat cei de la "Charlton", cât şi, mai ales, pentru că "metoda" ne-a dus cu gândul la obiceiurile mafioţilor de la Chicago, de pe vremea lui Al. Capone.

Ne place că…
…ghanezul John Pantsil, care joacă la Hapoel Tel Aviv, a fluturat steagul Israelului, pe stadionul din Köln, după victoria repurtată de naţionala Ghanei în meciul cu Republica Cehă (2-0).

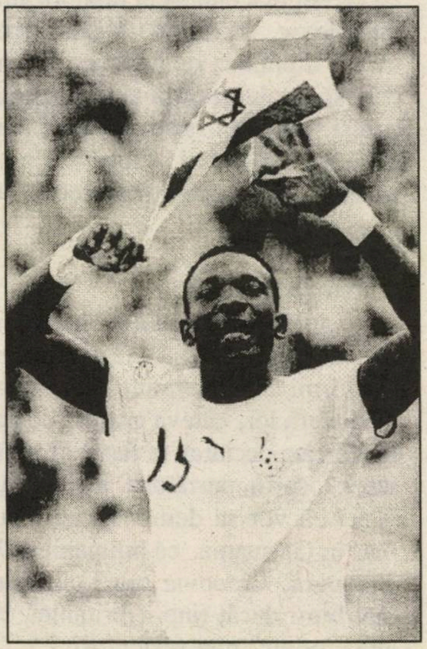

John Pantsil

A apărut

Lumini diafane

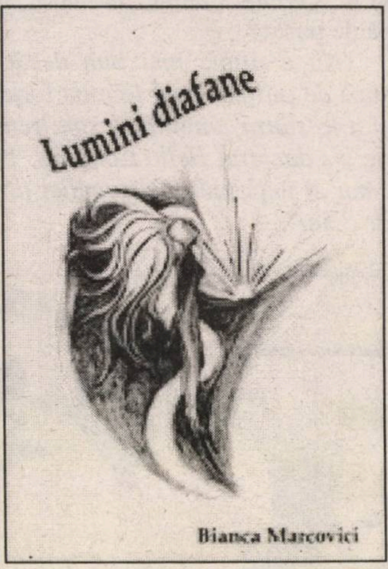

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediţie bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

«Poeta stăpâneşte arta de a da adâncime metaforelor iar în multe versuri găsim combinaţii lexicale deosebite, demonstraţii de virtuozitate, un motiv în plus de a citi cu atenţie atât scrisorile filigranate cât şi poemele primei părţi a cărţii. Dialogurile pe care Bianca Marcovici vrea şi poate să le realizeze cu cititorii potenţiali se plasează sub semnul poeziei adevărate.»

LIVIU MOSCOVICI

Premiul Benjamin Fundoianu al Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română

45 de şekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

SCURT

Jignit, defăimat, umilit, nedreptățit, persecutat și frustrat, ca arabii pe care el îi iubește, fascistul Paul Goma a dat în judecată 14 (paisprezece) instituții și persoane. Așa, ca să fie.

10 Ron (lei noi) pentru Paul Goma

Presa din România a consacrat luna trecută spații mari acțiunii întreprinse la tribunal de scriitorul Paul Goma – unul din campionii antisemitismului la zi – împotriva câtorva intelectuali (cam mulți) români și evrei care l-au trimis undeva, mai pe șleau sau mai estetic, în vremea din urmă. Actul de chemare în judecată sună așa (extrase):

«Uniunea Națională a Barourilor din România

Baroul București

Cabinete Asociate Avocați "Crângariu & Drăgoi"

Domnule Președinte,

Subsemnatul Paul Goma, domiciliat în Paris, arondismentul 20, str. Bisson nr. 27-29, Franța, chem în judecată următorii pârâți:

I. – Administrația Prezidențială, cu sediul în Palatul Cotroceni, str. Geniului, nr. 1-3, sector 5, cod 060116, București;

II. – Andreescu Gabriel, la Centrul de Studii Internaționale, str. Nicolae Tonitza, nr. 8, sector 3, cod 704012, București;

III. – Editura Polirom Iași, cu sediul în B-dul Copou nr. 4, cod 700506, județul Iași;

IV. – Federația Comunităților Evreiești din România, cu sediul în str. Sfânta Vineri, 9-11, sector 3, cod 030202, București;

V. – Florian Alexandru, la Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir", cu sediul în București, Splaiul Unirii nr. 176, cod 030134, București;

VI. – Gârbea Horia, la Uniunea Scriitorilor din România, Calea Victoriei, nr. 115, sector 1, cod. 10071, București;

VII. – Gheorghiu Mihai Dinu, la Centre de sociologie européene, Maison de Sciences de l'Homme, 54 Boulevard Raspail 75270, Paris Cedex 06 Franța;

VIII. – Ioanid Radu, la United States Holocaust Memorial Museum, 100 Raoul Wallenberg Place, SW Washington, DC 20024-2126 USA;

IX. – Laszlo Alexandru, str. Micuș, nr. 1, bl. E 12, ap. 87, cod 400510, Cluj-Napoca, județul Cluj;

X. – Lefter Ion Bogdan, str. Jules Michelet, nr. 25, sector 1, cod 0462, București;

XI. – Manolescu Nicolae, la Uniunea Scriitorilor din România, Calea Victoriei, nr. 115, sector 1, cod 10071, București;

XII. – Marian Boris, la revista "Realitatea Evreiască", str. Popa Nan, nr. 70, cod 024078, București;

XIII. – Mihăieș Mircea, la Uniunea Scriitorilor din România, Calea Victoriei, nr. 115, sector 1, cod 10071, București;

XIV. – Mușat Carmen, la Revista "Observator cultural", cu sediul în str. Constantin Daniel, nr. 11, et. 2, cod 010631, sector 1, București;

XV. – Oișteanu Andrei, str. Caldéron Jean Louis, ziarist, nr. 22, cod 020036, sector 2, București;

XVI. – Revista "22", cu sediul în Calea Victoriei nr. 120, cod 010093, sector 1, București;

XVII. – Revista "Observator cultural", cu sediul în str. Belgrad nr. 3, cod 011804, sector 1, București;

XVIII. – Revista "Realitatea Evreiască", publicație a Federației Comunităților Evreiești din România, str. Popa Nan, nr. 70, cod 024078, București;

XIX. – Revista "Timpul", cu sediul în B-dul Carol I, nr. 3-5, Casa Conachi, cod 700506, județul Iași;

XX. – Shafir Michael, la Facultatea de Studii Europeene, Universitatea Babeș-Bolyai, str. Emmanuel de Martonne nr. 1, cod 400090, Cluj-Napoca;

XXI. – Totok William, Wilhelmsaue 2, 10715 Berlin, Germania;

XXII. – Vianu Ion, str. Mureșanu Andei, poet, nr. 33, sector 1, cod 11842, București;

XXIII. – Wiesel Elie, la United States Holocaust Memorial Museum, 100 Raoul Wallenberg Place, SW Washington, DC 20024-2126 USA;

XXIV. – Ziarul "Cotidianul", cu sediul în B-dul Carol I nr. 34-36, cod 020922, sector 2, București,

pentru ca instanța de judecată, pe baza probelor care se vor administra, să dispună:

– obligarea pârâților să înceteze acțiunile prin care se aduce atingere dreptului meu la onoare și reputație (referire la acuzațiile de antisemitism ce i-au fost aduse lui Paul Goma, **n. red.**);

– obligarea pârâților să publice o dezmințire a respectivelor afirmații, în numărul imediat următor datei rămânerii definitive a hotărârii

din prezenta cauză, în ziarele/revistele în care au apărut afirmaţiile defăimătoare sau, atunci când au apărut într-o carte, într-un ziar naţional de largă circulaţie;

– obligarea pârâţilor să-mi plătească fiecare suma de 10 Ron, cu titlu de daune morale.»

Ghici cine cenzurează presa

«Directorul editorial al "Săptămânii Financiare", Gabriela Vrânceanu Firea, şi redactorul-şef, Radu Preda, au semnat un comunicat prin care se declară "terorizaţi" de "clanul Awdi". Tensiunile au apărut după ce acţionarul majoritar al Rodipet (societate care se ocupă cu difuzarea presei, **n. red.**) a aflat despre apariţia în revistă a unui material despre afacerile sale şi ale fratelui său, acuzat printre altele că simpatizează cu organizaţia islamistă Hezbollah.

Într-un comunicat al "Săptămânii Financiare" se arată că presiunile fraţilor Awdi au început prin SMS-uri şi telefoane, au continuat cu o descindere a lui Mohamad Awdi la sediul redacţiei şi s-au încheiat cu "sechestrarea" la sediul Rodipet a întregului tiraj al publicaţiei. Gabriela Vrânceanu Firea a declarat pentru "Cotidianul" că, prin mesajele trimise în ultimele două zile, cei doi libanezi cereau concedierea redactorului care a scris materialul, acuzându-l că "este plătit de jidani". "Dacă vă purtaţi aşa, o să vedeţi ce o să păţiţi, ne scriau şi mie şi lui Radu Preda", a mai precizat Firea.

Firea a afirmat că sesizări legate de presiunile la care au fost supuşi membrii redacţiei au fost înaintate Poliţiei, Parchetului, SRI, Preşedinţiei, Guvernului şi Clubului Român de Presă.

La rândul său, Hassan Awdi a precizat că, "deşi avem dreptul să luăm orice decizii comerciale am considera, "Săptămâna Financiară" este distribuită chiar şi în condiţiile în care acest număr al publicaţiei, prin informaţiile false publicate, expune familia şi copiii acţionarilor principali la riscuri grave".

Awdi a adăugat că va acţiona în instanţă publicaţia, în nume personal, urmând ca şi CA-ul societăţii să ia în discuţie o măsură similară. De asemenea, Hassan Awdi susţine că situaţia creată va fi discutată cu CRP (Clubul Român de Presă) "ca un precedent periculos".»

(Dintr-o relatare de Bety Blagu, în "Cotidianul", Bucureşti)

Nota Redacţiei "Minimum": De ce să-ţi mai pierzi vremea cu judecăţile şi cu discuţiile la CRP, domnu' Awdi? Mai bine trimite-i pe băieţii din Hezbollah să pună o bombă la "Săptămâna Financiară" şi ai rezolvat problema!

Copiii de ştabi

«Muzicianul Mădălin Voicu a fost prieten cu fiii multor demnitari din Cartierul Primăverii. Păstrează amintiri de-o viaţă despre acest loc, pe care l-a cunoscut foarte bine înainte de 1989.

Mădălin Voicu s-a născut în anul 1952, în familia marelui violonist Ion Voicu. Tatăl său, care cânta de pe vremea lui Carol al II-lea, avea legături cu mulţi demnitari comunişti. Prin intermediul lor, Mădălin Voicu a intrat în cercul acestora. Cu unii dintre ei s-a împrietenit de pe la 10-11 ani. De Nicu Ceauşescu, Serghei Mizil sau Jean Maurer s-a legat într-o prietenie pe viaţă. Despre Cartierul Primăverii spune că "era un cartier de case superbe în proporţie de 75%, aşa cum este şi acum".

"Cartierul Primăverii, îşi aminteşte Mădălin Voicu, era în primul rând un cartier bine păzit. Chiar dacă intrau şi ieşeau maşini, era un cartier ţinut sub lupă. Demnitarii de rang înalt şi ei, la rândul lor, cereau sau erau obligaţi să accepte paza. Nu erau bariere la intrarea în cartier, dar nişte oameni în uniformă ori civili păzeau foarte atent accesul către Cartierul Primăverii, din Piaţa Aviatorilor, dinspre Sala Floreasca – şi care de obicei era închis, adica nu se circula – dinspre Pescăruş, adică dinspre Herăstrău. Prezenţa lor era un semnal că pe acolo nu prea ai voie să treci." Personajele cunoscute ale vremii, chiar dacă nu locuiau acolo, aveau desigur o libertate de circulaţie.

În Cartierul Primăverii nu prea existau localuri. Erau două case de protocol unde erau primiţi înalţi demnitari din alte ţări, Vila Lac 1 şi Vila Lac 2, folosite şi pentru sărbători precum 23 august sau 1 mai.

"Cel mai important restaurant din acel loc, rememoreaza Mădălin Voicu, era Restaurantul Pescăruş, care există şi acum. E un restaurant cu terasă, cu o grădina foarte mare. Iniţial aparţinuse Curţii Regale, fuseseră grajduri acolo. După război a fost amenajat ca restaurant de lux. Restaurantul Pescăruş avea tradiţia de loc pentru întâlniri, mese oficiale şi protocoluri din zona politicului. Totodată era un loc unde demnitarii se retrăgeau nu pentru că era un restaurant cu circuit închis, ci pentru că era un restaurant cunoscut ca «pretenţios», unde nu intrai pentru că te simteai stingher". În perioada în care localurile publice aveau numeroase restricţii, acolo mâncai bine şi puteai sta până târziu.

"La Bordei – un alt restaurant de elită – se şi dansa. Acestea erau restaurante elegante, dar nu în sensul să te oblige să vii într-o anumită ţinută. Era un gen de loc unde, dacă nu faceai parte din protipendada respectivă, nu te simţeai bine. Noi mergeam acolo mai curând ca la un club decât ca la un restaurant. Ne întâlneam, stăteam de vorbă, ne cântau lăutarii, ne simţeam mai aproape de viaţa din Occident decât de viata celorlalţi. Asta se întâmpla vara. Iarna renunţam la Restaurantul Pescăruş şi mergeam la Athénée Palace, tot un restaurant cu regim mai special. Aveai certitudinea că acolo eşti şi păzit, şi urmărit. Nu putea să ţi se întâmple mare lucru, decât să afle unul şi altul ce făceai, ce vorbeai, ce mâncai".

Fiii demnitarilor comunişti profitau de nişte "facilităţi", cum le numeşte Mădălin Voicu, care seamănă cu cele ale demnitarilor de azi. "Aşa cum fiecare demnitar comunist, susţine muzicianul, avea casă la Bucureşti, casă de serviciu într-un cartier select, aşa şi demnitarii de azi au casă de serviciu într–un cartier select. Cum noi pe vremea aia plecam la munte sau la mare în locaţiile pe care le avea actualul RAPPS – pe vremea aia Gospodaria Partidului le avea la dispoziţie –, la fel şi ăştia. Copiii lui Tăriceanu au o viaţă cum am avut noi pe vremea lui Ceauşescu".

În folclorul vremii, poveştile despre forţa şi puterea de seducţie ale lui Nicu Ceauşescu au fost numeroase. Şi fantasmagorice, în opinia prietenului său Mădălin Voicu. Din spusele sale reiese că "Nicu Ceauşescu nu şi-a luat nici o femeie singur". "Nu ştia să facă faţă unei femei, povesteşte muzicianul, nu ştia ce să-i spună, iar dacă îi plăcea de vreuna, ne ruga pe noi, care eram mai isteţi şi mai atenţi cu domnişoarele, să-i spunem că o place şi că vrea să o cunoască. Era cel mai «slab» din grupul nostru. În esenţă, Nicu Ceauşescu era un tip timid în relaţiile cu femeile. Dar el era, într-adevăr, cel mai «dotat» din grup. Dar degeaba ai sculă dacă nu ştii să ţi-o foloseşti. Nu prea se vasculariza – aceasta era problema lui. Dacă tot eşti dotat de la Dumnezeu cu calităţile astea, daca nu le foloseşti, este păcat! Nu ştia să facă faţă unei femei, nu ştia ce să-i spună. Acum te duci şi dai două-trei milioane şi foloseşti o fată; pe vremea aia chestia asta avea o altă conotaţie, şi se făcea altfel. Trebuia să te duci cu ea la plimbare, la o cofetărie, la un film, la un spectacol, nu stătea ea aşa, din prima".

"Tata, spune Mădălin Voicu, n–a fost comunist cu funcţii sau cu poziţii importante. A fost un violonist de renume internaţional, cu prestigiu, pe care Nicolae Ceauşescu şi Gheorghe Gheorghiu-Dej, când îl vedeau, se aplecau până la pământ să-l salute. Avea însă o mare bucurie să cunune şi să boteze copii de demnitari. Cum demnitarii comunişti nu aveau voie să meargă la biserică, veneau la tata spunându-i: tu nu eşti membru de partid, tu nu eşti demnitar, ne şi onorează că ai să fii naşul nostru, hai să ne cununi. Tata era de cele mai multe ori de acord. Şi ce făcea? Chema popa acasă şi lăsa jaluzelele. Sigur, Securitatea ştia, ca dovadă că atunci când s-a întâlnit cu Ceauşescu la Predeal, acesta i-a zis lui tata: "Maestre, am auzit că eşti şi naş pe lângă violonist". Aducea acasă cazanele de botez, venea popa, făcea o masă frumoasă cu lăutari. A botezat copiii lui Niculescu Mizil, ai lui Dumitru Popa, ai lui Dumitru Şandru. Tata are 63 de fini cununaţi şi vreo 45 de fini botezaţi. Dacă Nicu Ceauşescu s-ar fi însurat cu Donca Mizil, tata trebuia să le fie naş".

Spre deosebire de beizadelele regimului Ceauşescu, Valeriu Petrescu a fost crescut în stil spartan. Tatăl său, Dumitru Petrescu (1906-1969), a fost o importantă figură a ilegalităţii Partidului Comunist din România. După venirea comuniştilor la putere, proaspătul general Dumitru Petrescu a urcat în funcţii, fiecare dintre ele soldându-se şi cu o nouă locuinţă. Toate în Cartierul Primăverii. Luându-şi în serios rolul de "ofiţer de carieră", Dumitru Petrescu şi-a educat copiii în spirit cazon: "Era genul de părinte «mai catolic decat Papa», povesteşte Valeriu Petrescu. Ne-a crescut aproape ca la cazarmă. Ce ne spunea era sfânt. Spre deosebire de alţi copii de vârsta mea, nu am simţit niciodată privilegiul de a fi din Primăverii. Nu ne-a permis şi nici nu am avut relaţii cu copii din cartier. În '45-'46, când au fost seceta şi foametea, noi nu o duceam aşa de rău ca alţii, dar nici într-un caz nu trăiam în lux". Şi spiritul moralei proletare Valeriu îl va simţi pe pielea lui: "Pe la vârsta de 15 ani, am ajuns eu la concluzia că mie nu-mi trebuie atâta şcoală şi i-am zis tatei. El mi-a răspuns: «Bun, ţi s-a urcat la cap. La muncă!». Şi m-a încadrat muncitor. Şi viaţa cu muncitorii nu este deloc uşoara, mai ales dacă află că eşti fiul cuiva «de sus». Aveau impresia că sunt turnător şi încercau să-şi bată joc de mine. Eram ucenic şi uneori mă faceau de râsul întregii secţii. Am fost nevoit să mă adaptez vieţii de fabrică, să învăţ jargonul muncitorilor, să înjur şi să am înţelegere cu ei. Apoi, după câteva luni bune, s-au convins că pot fi unul de-al lor. Faptul că am muncit acolo m-a ajutat foarte mult în viaţă". Impresionat de personalitatea tatălui său, Valeriu Petrescu se pregăteşte să-i scrie o biografie.

Una dintre întâmplările povestite de Valeriu Petrescu redă un fragment a ceea ce a fost Cartierul Primăverii în perioada postbelică: "Când ne-am mutat în Turgheniev, în continuarea străzii erau nişte case bombardate, distruse. Şi cum eu cu sora mea ne jucam pe acolo, am găsit odată o cutie metalică. Când am desfăcut-o, am fost uimiţi să descoperim cocoşei de aur, era pentru prima dată în viaţa mea când vedeam aşa ceva. Am luat cutia şi am predat-o tatei. El a predat-o altora, dar noi ne-am ales cu interdicţia de a ne mai juca pe-acolo!".

Aflat la vârsta amintirilor, Valeriu Petrescu rememorează amuzat trăsnăile pe care le-a făcut în Cartierul Primăverii. În 1953 a participat la Festivalul Naţional al Tineretului, de unde a "infiat" un porumbel alb: "Vecinul nostru, Constantin Doncea, avea vreo zece porumbei şi bineînţeles că şi al meu a zburat într-acolo. Şi atunci am pus o cuşcă şi am prins toţi porumbeii, inclusiv ai lui Doncea. Cand s-a trezit Doncea că nu mai are porumbei, s-a plâns tatălui meu. «Ce-ai făcut, măi?» m-a întrebat tata. Şi mi-a cerut să le dau drumul." O altă "trăsnaie" a copilului generalului Petrescu a vizat-o pe Constanţa Crăciun, fost ministru al Culturii (1953-1957). "Familia ei locuia în stânga noastră. Mama mea a venit cu ideea să luam două capre, să dea lapte. Caprele au sărit gardul şi au ajuns în curtea lui Crăciun, în faţa căreia creşteau duzi. Şi cum maşina Constanţei Crăciun era în faţa porţii, ale naibii capre s-au urcat pe maşina ei, o maşină neagră, frumoasă, şi au mâncat liniştite frunze, distrugând capota maşinii. În consecinţă, tata a trebuit să suporte reparaţia şi revopsirea capotei".

"Cartierul Primăverii, îşi aminteşte Mădălin Voicu, a fost denumit Cartierul Roşu de cei de la Europa Liberă. De pe vremea când au început să intre ca proprietari ai acelor locaţii demnitarii de pe vremea lui Dej, Groza, Ana Pauker ş.a.m.d. Acolo stătea Ceauşescu, stăteau Maurer, Voitec, Manea Mănescu, Corneliu Mănescu, stătea Borilă. Mizil n-a stat acolo. Nici Drăghici. Chiar dacă nu le plăcea să stea acolo, erau obligaţi. Era un fel de convenţie: dacă tot suntem aici să conducem ţara, hai să fim toţi împreună, Biroul Executiv Politic în acelaşi cartier".

În cartea sa "Am fost sosia lui Ceauşescu", fostul ofiţer Dumitru Burlan povesteşte despre practicile de verificare şi urmărire la care erau supuse toate persoanele din apropierea familiei Ceauşescu. În primul rând cei din suita prezidenţială: croitor, bucătar, ospătari, coafeză, un doctor. Apoi cei care lucrau în reşedinţele de protocol: femei de serviciu, lenjerese, surori medicale, electricieni, administratori, operatori de film.

D.M., ofiţer în 1984-1989 la UM 0666, ne relatează: "Nicu locuia în clădirea care acum e sediul UNITER. Avea – ca oricare din zona puterii – miliţian permanent la poartă şi tehnică de ascultare în casă. Dar nu era de ajuns. Într-o garsonieră goală – care nici măcar WC nu avea – se înfiinţase un post permanent de supraveghere. Se lucra în ture de 12 cu 24. Stăteai 12 ore la fereastra garsonierei şi te uitai către poarta prin care se intra sau se ieşea de la Nicu. Raportai imediat mişcarea – a lui sau a vizitatorilor pe care-i avea. Raportam cu numele conspirativ "Cabina" despre intrarea la Nicu, spre exemplu, a cântăreţei Daniela Vlădescu. Conspirativ aceasta era numită în raport "Paţachina". Nu-mi mai amintesc acum numele Nadiei Comăneci, altă persoană care figura des in rapoartele "Cabinei".

(Dintr-un reportaj de Cristina Vohn; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2006)

Zizinul se împarte în două

«A fost, în vremuri de mult apuse şi pe care (dacă fotografiile sepia, uşor întoarse la colţuri, n-ar minţi), nu le-ai putea crede nici măcar cu ochii minţii, la 12 kilometri de Braşov, o staţiune cu ape termale. Dar nu orice fel de staţiune. Aici veneau autobuzele elegante de la Bucureşti, cu destinaţie directă, din care coborau, pe alei frumos pietruite, botinele fine ale obrazelor subţiri; erau băi termale reci şi calde, piscine cu apă minerală şi maşinării fantastice care produceau valuri; izvoare cu bule care apăreau din pământ, cu o compoziţie atât de miraculoasă (se spune că apele Zizinului erau printre puţinele ape tămăduitoare din Europa), încât străinii dădeau năvală. Mai erau şi parcuri de poveste, cu copaci enormi şi umbroşi, cu alei pietruite şi băncuţe odihnitoare; şi locuri de promenadă acoperite şi un restaurant mare, de "fiţe". Regiunea era împărţită în două. Pe malul drept, elita şi Hotel Concordia, un hotel de lux la care trăgea deseori familia regală (şi cine îşi mai permitea), malul stâng fiind rezervat maşinăriilor vrăjitoare şi băilor cu bule, jacuzzi arhaic, duşurilor de tot felul – un adevărat paradis acvatic de care, dacă te lăsa inima, te puteai rupe pentru a te aventura pe traseele bine stabilite din pădurea de brazi, ori pentru a huzuri la câte o terasă, în compania muzicanţilor.

Pe aici, se spune, a fost odinioară un loc de basm.

Astăzi, la aceeaşi depărtare fizică, dar la o cu totul alta temporală, după un drum hurducăit, plin de praf şi lipsit de semnal GSM, după aproximativ jumătate de oră, dai de o pancartă de tablă pe care scrie, alb pe albastru: sat european.

Un decor vechi, pe care la început îl priveşti cu o oarecare teamă. Sat european? Pare mai mult un sat-fantomă, pe uliţele căruia domnesc o linişte şi un aer ciudat. Amândouă prea tari pentru urechile şi plămânii bucureşteni. Cum cobori din maşină, simţi că te ia cu ameţeală. Casele misterioase te trag înapoi în istorie. Faţadele dărăpănate şi scorojite, aproape de ruină, încifrează fiecare clădire în trecutul ei de glorie, ca o ultimă legătură cu acel "a fost odată". O mie opt sute, o mie opt sute şi doar un pic... Hotel Concordia nu mai există; în locul lui, un teren viran, inundat de buruieni. După venirea comuniştilor, a fost naţionalizat, ajungând o ruină; de abia acum trei ani a apărut proprietarul şi l-a dat jos. "A zis că vrea să facă nu ştiu ce pe acolo...", îmi spune un localnic, da' "nu ştiu ce"-ul a rămas până în prezent aşa... adică o gaură, la care doar localnicii mai pot privi, descriind cu lux de amănunte culorile balurilor de odinioară. Din parcuri, doar melancolia, din pădurea de brazi, doar părerea. Este prânz, iar pe uliţe nu-i aproape nimeni.

Satul e încă despărţit de apa Zizinului. De o parte însă, acum stau maghiarii şi românii – satul propriu-zis –, de cealaltă, romii. La Ţigănie. Zizinul înseamnă în prezent 200 de români, 800 de maghiari şi 2.500 de romi. Pe aici, se spune, de la un mal la altul, conflictele etnice devin din ce în ce mai reale.

Cârciuma de la pod este şi "punctul informaţional". O cămăruţă, gen container, cu patru mese şi un fel de tejghea; câteva pahare, vreo două sticle de un maroniu incert. Dăm de cârciumar, un domn solid şi creţ care amesteca de zor într-o roabă cu ciment; uşa, cică, i–au spart-o ţiganii mai zilele trecute – întreb: aveţi probleme? Mi se răspunde un "ehe" prelung şi oftat şi un "da, fi-r-ar a naibii de treabă", după care nu insist şi întreb de tabelul cu pariuri care stă atârnat, sportiv, pe pereţi. Alea au rămas de demult. Muşteriii. Se prostesc şi ei, că bani de băut tot n–au. De venit la cârciumă, vin din ce în ce mai rar. Mai ales acum. S–au apucat de cartofi, iar cârciumarul îmi întoarce spatele, văzându-şi concentrat de ciment.

Preotul Rusale Stănişor este scund, plin de praf, îmbrăcat cu un soi de halat gri şi muncitoresc, şi-şi cere scuze, cu o şapcă trasă şmechereşte peste ochi. Îmi întinde mâna dreaptă, după ce schimbă săpăliga în cea stângă. "Pe mine mă scuzaţi... că vă primesc aşa... vin de la câmp"; şi nici una, nici două, vine vorba de-o lăsasem în aer, cu hangiul. Adică, cea cu ţiganii.

"Au devenit agresivi. Au o viaţă grea şi nimic al lor..., sunt abandonaţi de societate... N-au loc de muncă, n-au şcoală... dacă li se oferă de muncă, găsesc că sunt nedreptăţiţi şi preferă să ne calce pe noi în picioare. Şi noi? Ce să facem? Că tot ce facem noi, strică ei. Pe unde trece ţiganul, trece focul."

Fac legea pe aici? Încă nu de tot... mâine, poimâine.

Poliţia? Există..., dar cică în poarta lor; "păi mai zilele trecute..., i-au prins pe unii furând, i-au luat la secţie, după care ziua următoare le-au dat drumul înapoi pe uliţă. Spun că nu sunt "pericol social"... ieri au spart barul de la podul Zizinului... alaltăieri, alimentara... în trei săptămâni, şapte spargeri".

E aprins rău, preotul, şi-l întreb unde-i compasiunea? Ce se mai aude cu "iubeşte-ţi aproapele"?

"Să nu confundăm coada vacii cu ştampila primăriei. În primul rând, eu reprezint o parohie. Am grijă de enoriaşii mei. Recunosc, mă vedeţi cum sunt... agricultor... muncesc din greu să pot merge mai departe. Dar lor nu le place munca. Or Dumnezeu dă, dar nu bagă şi în sac. Ei trăiesc din furat, adică de pe spatele meu, a lu' domnu' Lazăr (proprietarul fabricii de ape minerale, *n. red.*). Mă deranjează că sunt preot şi că am ajuns la concluzia că trebuie să fii dinte pentru dinte, ochi pentru ochi."

Plec, rugându-l pe preot să-mi dea un sfat. Îmi spune că Dumnezeu îţi dă, dar dacă tu nu primeşti, Dumnezeu te părăseşte.»

(Dintr-un reportaj de Stela Giurgeanu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Câţi români lucrează în străinătate?

E o întrebre la care nu ştia nimeni să răspundă până acuma. Şi în legătură cu care circulau cifrele cele mai fantasmagorice.

O statistică pe care a pus mâna ziarul "Cotidianul", din Bucureşti, furnizează rezultatele de mai jos. (Precizăm că e vorba de cetăţenii care lucrează peste hotare. Cu acte în regulă. Şi nu de cei care au intrat ilegal pe-aici sau pe-acolo şi muncesc la negru.)

Germania: 37.000; Italia: 20.000; Spania: 18.000; Ungaria: 16.000; Japonia: 3.100; Anglia: 1.800; Cipru: 1.600; Israel: 1.500; Elveţia: 1.300; Franţa: 700.

Revin în forţă bancurile politice

«De câtava vreme se întâmplă ceva ciudat: au reapărut bancurile politice.

Evident, un personaj de prim rang al noilor bancuri nu poate fi decât preşedintele. De fapt, răutăcioşii spuneau încă din campania electorală că "Băsescu-preşedinte" ar fi cel mai bun banc. Să vedem, însă: Băsescu se întoarce pentru a "n"-a oară de la Mărăcineni, chiar în preajma Crăciunului. La coborârea din elicopter, şeful protocolului sosit să îl întâmpine observă că preşedintele ţine câte un purcel sub fiecare braţ. "Îi vezi? Ăştia sunt porcii din care se fac celebrii cârnaţi de Pleşcoi", spune mândru Băsescu. "Pe unul l-am luat pentru Monica Macovei, iar pe celălalt pentru Renate Weber. Ce zici?". "Ce să zic, dom' preşedinte, cred că aţi făcut un schimb echitabil". Altul: Băsescu vine cu chef de la restaurantul Golden Blitz şi îşi cheamă urgent consilierii să le spună nişte bancuri tari. Toată lumea se înghesuie, mai puţin Adriana Săftoiu (ex-consilieră la Preşedinţie). "Tu nu vii, sau nu ai simţul umorului?", e întrebată de un coleg. "Eu nu trebuie să râd la bancurile lui: luni îmi dau demisia", explică, plictisită, ultima consilieră care încă nu a plecat. Ultimul zvon politic: Maria Băsescu (soţia lui Traian Băsescu, **n. red.**) se gândeşte serios să candideze la preşedinţie în 2009. Motivul? E singura ei şansă să doarmă în patul prezidenţial.

Se mai spune că, după ce a recunoscut în campanie că nu ştie cine e scriitorul Mircea Cărtărescu, Băsescu s-a trezit cu eticheta de incult. Astfel că, după alegeri, îl roagă pe Pleşu să îl scape de această etichetă. "Soluţia e să vă înconjuraţi de oameni cultivaţi şi inteligenţi, domnule preşedinte". "Şi io cum ştiu care e prost şi care e deştept?". "Le daţi un mic test de inteligenţă", zice Andrei Pleşu, punând mâna pe telefon şi sunându-l pe filozoful Gabriel Liiceanu: "Auzi, Gabriele, răspunde-mi la o întrebare. Dacă părinţii tăi au un copil şi ăla nu e nici fratele, nici sora ta, cine e el?". "Simplu, sunt eu", răspunde Liiceanu. "Vedeţi, dom' preşedinte, ăsta e exemplu de test". Fericit nevoie mare, preşedintele o cheamă urgent pe Adriana Săftoiu şi o supune aceluiaşi test. După un sfert de oră de gândire chinuită, consiliera cere un răgaz de 24 de ore pe care, mărinimos, Băsescu i-l acordă. În acest timp, Săftoiu ia tot Cotroceniul la rând, dar nimeni nu ştie să răspundă. Disperată, sună, finalmente, la SRI şi îl întreabă pe informatul director Timofte: "Dacă părinţii dvs. au un copil care nu e nici fratele, nici sora dvs., atunci cine e?". "Cum cine? Eu însumi". Fericită, Săftoiu aleargă cu răspunsul la Băsescu: "Am aflat, am aflat! E Radu Timofte!!". "Ce tolomacă eşti", răspunde, râzând batjocoritor, preşedintele. "E Liiceanu!!!".

Ştire în *prime-time* la TV: "La Cotroceni a avut loc un incendiu, astăzi, în jurul orei 15.00. Focul a izbucnit în biblioteca preşedintelui şi a mistuit ambele cărţi ale acestuia". Băsescu, în vizită la o şcoală, unde, la o oră de curs, se discută despre tragedia greacă: "Foarte bine, spune preşedintele, poate careva din voi, copii, să îmi dea un exemplu de tragedie?". Gigel: "Tragedie e când un copil e călcat de maşină". "Nu", spune preşedintele, "ăla e accident". Costel: "Tragedie e când un autocar cade în prăpastie şi mor toţi". "Nu, aia e o mare pierdere". Bulă: "Tragedie e dacă dvs. şi Tăriceanu cădeţi cu avionul şi nu scapă nici unul". Băsescu se luminează la faţă: "Da, puştiule, asta e cu adevărat o tragedie. Dar cum ai dedus asta?". "Simplu: m-am gândit că nici accident nu ar putea fi şi nici o mare pierdere".

Desgur, nu doar Băsescu e prezent în folclorul politic. Se spune că Dana Năstase (soţia fostului premier Adrian Năstase, **n. red.**) vine val-vârtej acasă şi strigă: "Adi, fă–ţi bagajele că am o veste mare… A murit mătuşa Tamara şi mi-a lăsat un milion de dolari". "Hurrraaa, ce mişto… Plecăm în concediu… Ia spune-mi, să îmi iau costumul de baie, ca pentru Honolulu, sau schiurile, ca pentru Alpi?". "Ia-ţi ce vrei, numai şterge-o dracului din casă mai repede", vine răspunsul tăios. Se poate şi mai rău, însă. Tăriceanu, vesel, se întâlneşte cu un Năstase amărât nevoie mare. "De ce eşti aşa vesel, Căline?". "Am vândut o acţiune de 2.500 de lei cu 10.000 de parai! Tu de ce eşti aşa amărât?". "A murit o mătuşă de a noastră acum două săptămâni şi ne-a lăsat un milion de dolari". "Păi asta e grozav!". "Da, dar săptămâna trecută ne-a murit altă mătuşă şi ne-a lăsat alt milion". "Păi şi asta e grozav! De ce eşti trist, atunci?". "Păi cum, săptămâna asta e pe sfârşite şi… nimic… nimic?". S-a aflat recent şi cum s–au cunoscut Dana şi Adrian Năstase: în facultate se întâlneau cu acelaşi tip. Ce înseamnă social-democraţia autentică? Îi explică Năstase lui Tăriceanu: "Înseamnă să fii generos, atent cu cei nevoiaşi şi, mai ales, să împarţi tot ce ai". "Adică ce, băi Adriane, dacă tu ai avea, să zicem, două-trei insule în Pacific, mi-ai da şi mie una?", îl ia Tăriceanu peste picior. "Categoric", vine răspunsul. "Şi dacă ai avea două-trei judeţe mi-ai da şi mie unul?", pluseazǎ Tăriceanu. "Fără să clipesc". "Şi dacă ai avea două-trei vile mi-ai da şi mie una?", nu se lasă scepticul Tăriceanu. La care Năstase îl întrerupe, iritat: "Stai puţin, Căline, nu îmi place cum pui problema. Păi eu chiar am două-trei vile!…".

Desigur, se mai întâmplă şi altfel. Par exemplu, Năstase îi vorbeşte înfocat lui Tăriceanu, pe stradă, despre cât de importantă e social-democraţia, mai ales pentru cei săraci. La un moment dat, liberalul îl întrerupe, plictisit, şi îl admonestează: "Adriane, la tine sunt doar vorbe goale! Atât de aprins eşti că nici nu ai observat că am trecut pe lângă un amărât, iar eu am băgat imediat mâna în buzunar şi i-am dat un milion de lei de pomană. Aşa că scuteşte-mă cu teoriile tale". Ruşinat, Năstase îşi însuşeşte critica şi promite ca, de acum înainte, să fie mult mai atent la cei din jur. Drept pentru care, la următorul amărât pe lângă care trec bagă mâna în buzunarul lui Tăriceanu, scoate un milion şi i-l dă cerşetorului.

Credeţi că Geoană, zis "Prostănacul", scapă de ironia populară? Nici vorbă. El tocmai a avut o întâlnire în Kiseleff cu o delegaţie a Partidului Comunist Chinez la care, vrând să se facă plăcut, s-a apucat să spună o glumă bună. După un sfert de oră de chin, timp în care s–a încurcat de vreo trei ori, a uitat poanta finală şi a trebuit s-o ia de la capăt. Geoană a terminat, în fine, lac de apă, de spus gluma, drept pentru care a rugat translatorul să o traducă chinezilor. Acesta le-a spus trei cuvinte, după care chinezii au izbucnit într-un hohot cumplit de râs, cu lacrimi, sughiţuri şi ţinere cu mâinile de burtă. Flatat şi fericit, după întâlnire, Geoană l-a luat de o parte pe translator pentru o lămurire: "Dom'le, cum naiba ai reuşit să concentrezi bancul meu în numai trei cuvinte, de au râs ăştia juma' de ceas?". "Domn' preşedinte, eu nu le-am spus bancul, le-am spus doar că dvs. aţi spus o glumă", a răspuns translatorul. La şcoală, imediat după alegeri, diriginta "portocalie" declamă în faţa copiilor: "Victorie, forţele binelui au învins, am scăpat de pesediştii cei corupţi. Sper că nu avem vreunul printre noi... Ia ridicaţi mâna toţi cei care sunteţi liberali ori democraţi!". Toţi elevii ridică mâna, mai puţin Bulă. "Tu, Bulă, ce eşti, de nu ridici mâna?". "Pesedist, doamnă". "Cum e posibil aşa ceva?". "Simplu: mama şi tata sunt pesedişti, deci şi eu sunt la fel". "Bulă, nu te supăra, dar ăsta nu e un raţionament bun. Şi dacă mama şi tatăl tău ar fi fost infractori, tu ce ai fi fost?". "Probabil liberal sau democrat", vine răspunsul.»

(Dintr-un articol de Bogdan Tiberiu Iacob; în "7 plus", Bucureşti 2006)

❖

A apărut, zilele trecute, şi un banc legat de intervenţia chirurgicală la care a fost supus preşedintele Traian Băsescu, la un spital din Viena:

«*Hernia prezidenţială* – scrie ziarul "Gardianul" – *păstrând proporţiile, a zgândărit şi ea imaginaţia umoristă a românilor. Pe Internet circulă deja primele glume: "Ştii de ce a făcut Băsescu hernie? S-a sforţat să ridice nivelul de trai şi n-a reuşit".*»

„Minimum" intră în vacanță

Numărul viitor al revistei va apare la 1 septembrie a.c.

Deputaţii donează sinistraţilor caculatoarele şi faxurile uzate

«Chestorul Camerei Deputaţilor Valeriu Zgonea a anunţat cu vădită mândrie donarea cu titlu gratuit din partea instituţiei pe care o reprezintă a unui set complet de birotică pentru sinistraţii din 25 de localităţi. Donaţia cuprinde computere, faxuri, copiatoare, imprimante, birouri şi scaunele aferente care vor ajunge curând în mijlocul celor ale căror sate au fost luate de apele Dunării. Parcă îi şi vedem pe cei rămaşi fără case, aşezându-şi birourile în mijlocul câmpului şi tastând la computere, eventual corespondând pe Messenger cu rudele din alte părţi ale ţării: „Mătuşo, noi am rămas pe drumuri şi stăm în corturi, dar uite că ne-au dat deputaţii calculatoare şi acum putem să vă ţinem la curent cu ce e pe aici". Întrebat dacă nu a efectuat şi vreo strângere de fonduri pentru sinistraţi, care ar fi mai necesară decât aparatura de birotică, Zgonea a motivat că „nu au dreptul să facă aşa ceva". Nu din fondurile Camerei, desigur, dar din buzunarele deputaţilor nu i-ar fi oprit nimeni. Dar aleşii şi-au spălat obrazul şi şi-au dovedit iubirea de semeni cu ajutorul aparatelor care, după cum a recunoscut chestorul, şi-au depăşit termenul de folosinţă, astfel că puteau fi înstrăinate cu titlu gratuit.»

(Din "Averea", Bucureşti 2006)

Cancanuri...

...despre vedetele momentului aflăm din toate ziarele şi revistele (multe!) care se ocupă cu acest pasionant subiect.

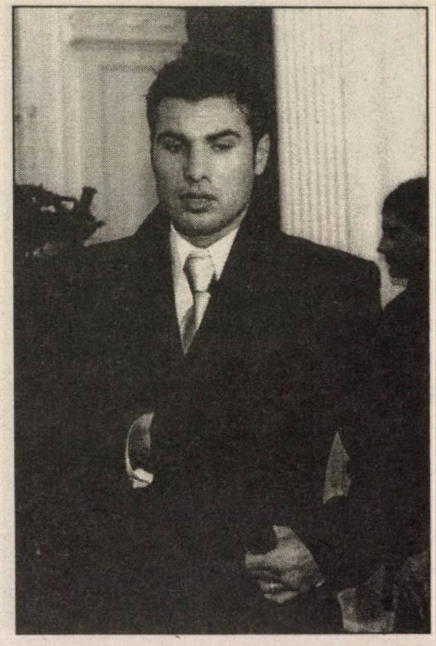

Adrian Mutu: ca Tom Cruise

■ Fotbalistul **Adrian Mutu,** care joacă, precum ştim, la echipa Juventus Torino, va juca în curând (atenţie, nu urmează numele altei echipe) într-o... telenovelă, devenind din atacant, actor. Ţinând seama atât de popularitatea lui Mutu (cap de afiş, în toată puterea cuvântului) şi de faptul că are mutră de june-prim, şefii postului de televiziune "Acasă TV" i-au propus rolul principal dintr-o telenovelă care va începe să fie turnată în toamnă. Deocamdată, toată lumea tace chitic: nimic despre subiect, nimic despre regizor şi, mai ales, nimic despre partenera (sau partenerele) fotbalistului.

■ Ăsta succes literar! **Mircea Cărtărescu** a devenit primul scriitor *piratat* în România! Asta vrea să spună că recentul său volum, de succes, "De ce iubim femeile", publicat în editura Humanitas, a fost copiat pe ascuns şi aruncat pe piaţă, în librării şi la tarabe, de o "editură" necunoscută. Aşa cum se petrec lucrurile, de altfel, cu compact-discurile şi DVD-urile. Asta înseamnă, precum aţi înţeles, că el, Cărtărescu, nu primeşte nici un

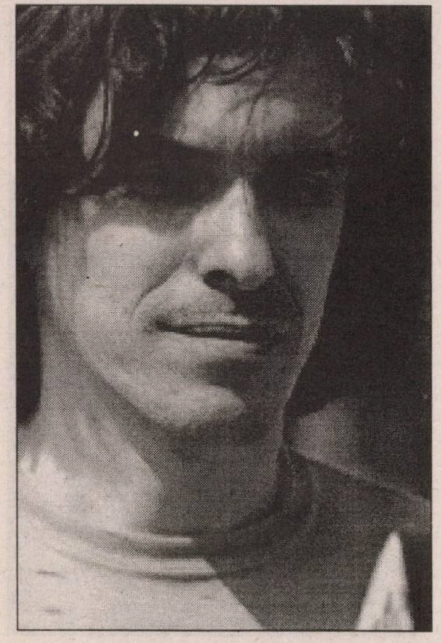

Mircea Cărtărescu: daţi-i omului banii care i se cuvin!

drept de autor pentru volumele tipărite "la negru". Editura Humanitas a reclamat cazul, dar ORDA (Oficiul Român pentru Drepturile de Autor) nu a reuşit să dea nici până astăzi de infractori. Se ştie doar că amintitele cărţi au fost tipărite la Constanţa. Cam puţin. Mircea Cărtărescu vorbeşte de o editură "fantomatică", iar fantomele, aşa cum ştim, sunt greu de arestat.

■ Nu a fost prins cu o amantă în Parcul Herăstrău. Nu a divorţat. Nu s-a bătut la cuţite cu vechiul său rival Ion Dolănescu. Nu. Faptul că în ultima vreme s-a discutat în presă despre cunoscutul cânăreţ de muzică populară **Benone** (Beni pentru amici) **Sinulescu** se explică prin faptul că artistul (65 de ani) s-a operat. Şi, mai cu seamă, prin teama lui nebună (pe care toţi prietenii săi o cunoşteau) de a se duce la doctor atunci când are necazuri (şi cine n-are?) cu sănătatea.

Extras dintr-o convorbire dintre Iulia Roman, de la "Cronica Română", cu vestitul Beni:

«– De ce aţi ajuns în sala de operaţie?

– Acum două săptămâni m-am operat de hernie inghinală. La prima vedere ar fi părut o operaţie banală. Însă pentru că am stat 18 ani cu acesta afecţiune, a fost una extrem de dificilă.

– Cum a decurs operaţia?

– În mod normal trebuia să dureze între 20-40 de minute, dar a durat aproape 5 ore. Soţia mea, Leni, intrase în panică şi întreba dacă nu cumva am murit.

– De ce aţi aşteptat atât de mult timp?

– De frica medicilor am stat atât de mult timp. A fost prima mea internare, şi sper că şi ultima. Şi când mă gândesc că mama ar fi vrut să mă facă doctor... Recunosc că am fost un inconştient şi chiar duşmanilor mei le dau sfatul să se ducă din timp la doctor.

– La ce riscuri va expuneaţi fără operaţie?

– Eram oricând predispus să fac ocluzie intestinală datorită faptului că am stat atât de mult cu această hernie. Cu atât mai mult cu cât aveam obiceiul să mă zbengui pe scenă.

– Cum v-aţi învins teama?

– Când am ajuns pe masa de operaţie, nu ştiam cum să fac să trag de timp. Mă înarmasem cu nişte bomboane în buzunar şi am început să servesc pe toată lumea. Doctorii au considerat operaţia că ar fi una de interes medical. Aşa că s-au gândit să filmeze întreaga intervenţie.

– A fost o intervenţie dificilă?

– Ca să mi se refacă musculatura abdomenului, mi s-a inserat o plasă specială, adusă din America, care a costat nici mai mult, nici mai puţin de 400 de euro. După operaţie am slăbit aproape 10 kg., dar mă bucur pentru că oricum voiam de mult să mai pierd din ele.

– Cum va simţiţi acum?

– Mă simt obligat să aduc mulţumirile mele doctorilor care mi-au salvat viaţa. Amuzant este că nici acum nu m-a părăsit teama, întrucât nu am curajul să îmi privesc operaţia. După această experienţă, privesc altfel viaţa. O apreciez mai mult şi nu mai fac oricum paşii.»

■ Când e vorba de fotbal, se aminteşte mereu de lupta pentru titlu dintre Steaua şi Dinamo (plus Rapid). Când e vorba de vedetele televiziunii, presa discută, de câţiva ani de zile, de rivalitatea dintre prezentatoarele (frumoase, amândouă) **Andreea Marin** şi **Mihaela Rădulescu.** Mai nou, lunarul "Star"

Andreea Marin: Steaua

Mihaela Rădulescu: Dinamo

scrie, sub semnătura Ludmilei Bougumil:

«Andreea Marin a declarat, de nenumărate ori, că își dorește mulți copii, dar, deocamdată, nu auzim decât zvonuri cum că zâna "Surprizelor" ar fi însărcinată. Surse din anturajul vedetei susțin că oful Andreei devine și mai apăsător când își aduce aminte că eterna ei rivală, Mihaela Rădulescu, este o femeie de succes și pe plan personal, ea având deja un soț cu acte, putred de bogat, și un copil, pe care l-a mediatizat excesiv.

Tot aceleași surse declară că, pentru a o imita pe Răduleasca, vedeta TVR plănuia să-l ducă la altar pe cel mai bogat român, Ion Țiriac. Ghinion de neșansă: magnatul nu s–a arătat atât de entuziasmat, nici măcar nu a vrut să facă publică relația cu diva, darămite să-i mai stea gândul și la însurătoare. Așa că "adio" bogătan! S-a reorientat. Dar tot spre cineva care să o scoată din sărite pe doamna de la Antena 1. În fine, revenind la rivalitatea dintre cele mai iubite prezentatoare de televiziune autohtone, trebuie să menționăm că, deși în plan profesional audiența este de partea prezentatoarei "Surprizelor", pe plan personal, Mihaela Rădulescu este mai împlinită, chiar dacă acum are niște probleme de sănătate care nu-i permit să aducă curând pe lume un al doilea copil. Ba, mai mult, Andreea Marin a încercat mereu să o depășească pe Mihaela Rădulescu. Când a văzut că aceasta s-a căsătorit cu Elan, un bărbat cu o situație materială mai mult decât satisfăcătoare, a considerat că nici ea nu trebuie să rămână mai prejos.

Dar degeaba! Așa cum spuneam, relația ei cu Țiriac nu s-a finalizat și nici prea mari foloase materiale nu a câștigat de pe urma ei. Și bomba cea mai mare a venit când "zâna" s–a cuplat cu Bănică jr., întâmplător (?!), fostul soț al Mihaelei Rădulescu, de parcă s-ar fi terminat bărbații din lume. Tocmai pe "fostul rivalei" l-a găsit! Și, în concluzie, se pare că oricât încearcă să o depășească pe Mihaela Rădulescu, Andreea Marin este mereu cu un pas în urma ei, chiar dacă la capitolul audiențe ocupă un loc superior vedetei de la Antena 1. Iar invidia, fraților, e în floare! Deh, Andreea, nu poți să le obții chiar pe toate.»

■ Dându-și seama, probabil, că anchetele printre starurile feminine, cuprinzând întrebări gen: în ce oraș îți place să faci shopping, ce marcă de pantofi preferi, ce marcă de automobil etc. au devenit cam monotone, dând și un aer de țopenie ("eu mă îmbrac numai la Chanel") și de parvenitism, lunarul "Tabu" a publicat un reportaj-foto arătându-le pe frumoasele zilei… la lucru. Ba cu una, ba cu alta, că nu moare nimeni dacă pune mâna pe un fier de călcat sau un cuțit de bucătărie. Iată câteva vedete de televiziune în acțiune la domiciliu: **Gabriela Vrânceanu-Firea** (33 de ani, animă talk-show-ul "Știrea zilei", de la Antena 3 și conduce revista "Săptămâna Financiară"): la bucătărie, cu mașina de tocat carne; **Simona Pătruleasa** (31 de ani, prezintă știrile sportive de la postul "Antena 1"): tot la bucătărie; **Dana Războiu** (28 de ani, prezintă emisiunea "Meseria vedetă" de la TVR): cu fierul de călcat; **Ramona Rusu** (26 de ani, protagonista serialului "Detectiv X", la Prima TV): în bucătărie, dar cu un instrument pe care nu

Gabriela Vrânceanu-Firea

Simona Pătruleasa

Dana Războiu

te-aşteptai să-l găseşti lângă cuţite şi furculiţe.

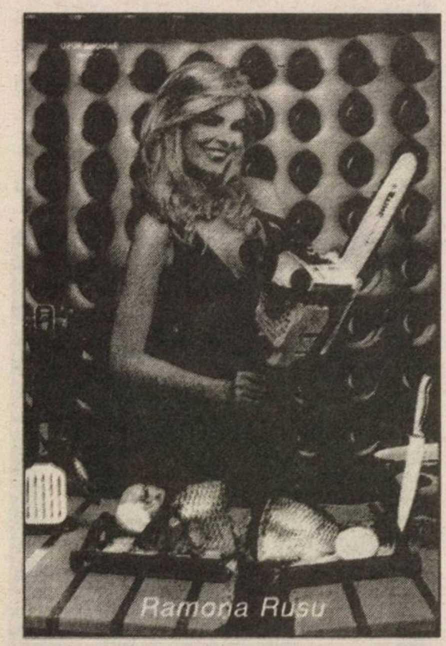

Ramona Rusu

Deces

Gică Petrescu (91), interpret de muzică uşoară, unul dintre cei mai populari artişti ai României postbelice.

CALENDAR

August

? august a murit Al. Robot (1941)
4 august s-a născut Edgar Reichmann (1929)
4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)
8 august s-a născut Saşa Pană (1902)
8 august a murit Mihai Sabin (Mişu Schahter) (1975)
9 august a murit A. Zaremba (1930)
9 august a murit Florin Tornea (1989)
10 august s-a născut L. Volovici (1938)
10 august a murit Eugen Schileru (1968)
10 august a murit I. Peltz (1980)
12 august s-a născut Ana Veronica Bârlădeanu (1930)
12 august a murit I. Reichman-Şomuz (1975)
12 august a murit A. Axelrad (1963)
13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)
14 august s-a născut Ştefan Tita (1905)
15 august a murit A. Toma (1954)
16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)
16 august a murit Horia Liman (2002)
19 august s-a născut I. Vitner (1914)
21 august a murit George Bar-On (1996)
21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)
22 august a murit Saşa Pană (1981)
22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)
23 august a murit Iulia Soare (1971)
24 august s-a născut B. Elvin (1927)
25 august s-a născut Mihai Sabin (Mişu Schachter) (1935)
27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)
28 august s-a născut Harry Bar-Shalom (1939)
28 august a murit Sergiu Năvodaru (2003)
29 august s-a născut Mirel Brateş (1936)
31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

De pe Internet

United Airlines anulase unul din principalele zboruri ale zilei. Funcţionara companiei, o blondă sexy, stătea liniştită după tejghea şi reprograma pasagerii pentru următoarele zboruri. Se formase o coadă mare la ghişeul ei. Deodată apare un tip elegant, dar cam urâţel, care o ia înaintea tuturor, îmbrâncindu-i. Trânteşte biletul pe tejghea şi spune: "Trebuie să plec cu zborul următor, urgent!! Şi vreau numai la clasa întâi!" Calmă, blonda spune: "Domnule, vă rog să aşteptaţi până vă vine rândul şi atunci vom vedea ce se poate face". Enervat, tipul spune scrâşnind din dinţi: "Ai cumva idee cine sunt eu?" Calmă, blonda luă microfonul şi spuse în auzul întregii săli că aici este un pasager care nu ştie cine e. Cine îl poate ajuta să se identifice e rugat să se prezinte la ghişeul nr. 2.

În râsetele tuturor călătorilor, tipul se făcu roşu la faţă de furie şi spuse printre dinţi: "I will f... you for this!"

Fără a se intimida, blonda răspunse: "Domnul meu, şi pentru asta va trebui să staţi la coadă...".

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

2008 este aproape! Vin alegerile!

Astăzi, când televiziunea ţine loc de abecedar şi de tabla înmulţirii, când americanul petrece în medie 4-5 ore pe zi în faţa micului ecran, acei care decid schema anuală a programelor TV dedică un timp important acelor emisiuni care pur şi simplu imită viaţa.

Şi pentru că viaţa, aşa cum ştim, este destul de nemulţumitoare, se creează din ce în ce mai des emisiuni care merg mai departe, până la crearea unui univers paralel, în care cetăţeanul ar dori să trăiască, să se refugieze, să fugă de lumea reală. Succesul acestor emisiuni este garantat iar producătorii şi posturile TV se desfată în milioanele plătite de către sponsori ca reclamă.

De curând s-a încheiat un show politic intitulat "The West Wing" (Aripa de Vest), nume sub care este cunoscută acea aripă a Casei Albe unde lucrează cei ce formează "creierul" administraţiei. De peste şapte ani, acest show ne înfăţişează o administraţie Democrată care tratează problemele săptămânii după un model diferit de cel real, spre satisfacţia acelei secţiuni a populaţiei care se consideră Democrată şi deci anti-Bush. Preşedintele Bartlett, jucat de Martin Sheen şi echipa sa, a întrunit sufragiile unui public destul de numeros ca să asigure show-ului, de la start până la finish, cele mai prestigioase premii acordate în televiziune. E de prisos să amintim că aceasta este o satisfacţie "paralelă", deoarece George Bush a fost în toţi aceşti 7 ani şi este adevăratul chiriaş de la Casa Albă. Asta însă nu-i descurajează pe admiratorii show-ului. Iată, într-unul din episoadele trecute, d-na Landingham, secretara preşedintelui, este "ucisă" fiindcă aşa a vrut scenariul. Aceasta este "lumea paralelă". A doua zi după prezentarea pe micul ecran a acestui episod, însă, Adunarea legislativă a statului California, la iniţiativa congressman-ului Kevin Shelly, a fost închisă în semn de respect pentru decesul d-nei Landingham, care "a fost o bună americană".

Adversarii lui Bush nu sunt puţini. La ultimele alegeri ei alcătuiseră cam jumătate din electorat. Se întâmplă însă ca tocmai această jumătate să fie la cârma mass-mediei, ca şi a majorităţii pârghiilor culturale din America. Este aşadar natural ca ei să întrebuinţeze toate mijloacele pentru a se răzbuna pe realitatea politică înscăunată de aproape 6 ani de zile.

Trebuie de asemenea să recunoaştem că gafele repetate ale Republicanilor din Congres, precum şi ale preşedintelui însuşi, nu prididesc să alimenteze cu material fabricile Democrate de critică, batjocură, acuzaţii şi dispreţ. Apa la moară le este dată în prezent şi de scăderea cotei celor vizaţi în sondajele de opinie înregistrate zilnic.

La data acestei corespondenţe, Bush se află la un nivel de popularitate de 29%, vicepreşedintele Cheney la 20% iar Congresul Republican, la 25%. Mai mult decât atât, dacă ar avea loc alegeri astăzi, numai 13% ar vota pentru Bush, 19% sunt nehotărâţi, iar 68% ar vota pentru un cetăţean care nu are dreptul să candideze şi al cărui nume se întâmplă să fie... Bill Clinton.

Democraţii, al căror merit în faţa electoratului este că "nu sunt Republicani", se află la ora asta pe o poziţie forte înaintea alegerilor pentru Congres care vor avea loc în noiembrie, în timp ce Republicanii recunosc că sunt în faţa unei implozii datorate insucceselor interne şi internaţionale ale administraţiei.

Lozinca acelor Republicani care se mai află în tabăra din ce în ce mai rarefiată a lui Bush este: "Dacă-i lăsaţi pe Democraţi să preia puterea legislativă, a doua zi după alegeri ei vor începe să înfiinţeze comisii şi subcomisii de investigare a activităţii preşedintelui şi a administraţiei, începând cu alegerile din 2000. Începerea procedurilor de *impeachment* (demitere) a preşedintelui va deveni o chestiune de săptămâni sau chiar de luni de zile. Oare de asta avem noi nevoie acum, când suntem în război?"

În timpul acesta, pregătirile pentru alegerile prezidenţiale din 2008 sunt în toi. Vi se pare cam devreme? Nimic mai greşit. Alegerile din 2008 sunt în plină desfăşurare.

Se vorbeşte că este imposibil să o învingi pe Hillary Clinton. Şi? Mare lucru! Noi ştiam asta de mult, încă de când fostul primar al New-Yorkului, Ed Koch, spusese asta pentru "Minimum". Ce nu ştiam însă era că d-na Clinton s-ar bucura de sprijinul lui... George Bush. Ei bine, în ultima perioadă, cei doi inamici juraţi au început să-şi facă unul altuia complimente în public, care ar putea să-l facă să roşească pe un hamal din portul Genova. Sigur, spune Bush, senatoarea Clinton şi cu mine avem multe păreri deosebite, dar ea este o forţă politică majoră în ţara noastră şi o patrioată devotată Americii. Posturile de televiziune pro-Republicane, a căror principală ocupaţie în ultimii

5 ani a fost să o facă albie de porci pe soția lui Bill, aproape că au explodat auzind asemenea trădare.

Postul de televiziune Fox este deosebit de restul mass-mediei (calificate de altfel drept "de stânga") prin aceea că prezintă "adevărul" nu de pe una, ci de pe două platforme politice; cea a președintelui și cea a vicepreședintelui Cheney. Proprietarul acestui post super-conservator, dl. Robert Murdoch, a hotărât de curând să strângă fonduri pentru campania electorală a d-nei Hillary. Dreapta americană crede că visează. Stânga la fel. Planurile se confundă!

Hillary, la rândul ei, după ani de zile de critici acerbe și învinuiri de "crimă" la adresa lui Bush, ne declară cu zâmbetu-i fermecător (același cu care a îmbrățișat-o pe Suha Arafat) că Bush este o persoană fermecătoare în particular... și așa și pe dincolo. Ehei! Unde ești tu, Cațavencule! **(Nota Redacției "Minimum":** Cațavencu se află pretutindenea).

●

Un ucrainean din Kiev, în vârstă de 45 de ani, a fost sfâșiat de o leoaică în cușca de lei de la grădina zoologică.

Înainte de a intra în cușcă, ucraineanul a strigat că vrea să dovedească tuturor că Dumnezeu există și că îl va păzi chiar și în cușca cu fiare sălbatice.

După ce s-a introdus în cușcă cu ajutorul unei frânghii, s-au apropiat de el patru lei.

Leoaica din cușcă s-a repezit asupra ucraineanului și l-a sfâșiat în văzul vizitatorilor cutremurați.

❖

...Așa, precum ucraineanul, au făcut și evreii din anii '40, când s-au lăsat vârâți la Auschwitz, fiind încredințați că Dumnezeu există și că îi va păzi chiar în camerele de gazare.

Pregătirile pentru o eventuală administrație Hillary sunt avansate. Fosta Secretară de Stat Madeleine Albright (Partidul Democrat) poate fi întâlnită pe mai toate canalele de televiziune, în presă și în librării. Scrie cărți, judecă sau, mai nou, se declară de acord cu administrația prezentă în legătură cu diverse aspecte ale politicii externe. Aflăm cu acest prilej că actuala Secretară de Stat, Condoleezza Rice, a fost eleva tatălui d-nei Madeleine Albright și că cele două secretare se conversează cordial și des, fiind una în admirația celeilalte. Pentru unii e clar: Bush încearcă să se apropie de Democrați pentru a sălta în sondajele de opinie, iar Democrații se apropie de Bush pentru a-și asigura eventualele voturi ale Republicanilor sătui de Bush dar încă nu gata să treacă de partea Democraților. Pe deasupra a început să se vorbească de o nouă – a treia – administrație Bush. Este vorba de Jeb Bush, fratele președintelui, actualul guvernator de Florida, care a fost recent elogiat de W. și recomandat, dacă mai era nevoie, alegătorilor din întreaga țară. Vorbim practic de două dinastii? Două familii, Clinton și Bush, care-și aruncă una alteia mingea președinției?

Și pentru că aducem vorba de președinți, o nouă-veche controversă își face apariția pe firmament. Revizionismul cu privire la Administrația Roosevelt câștigă amploare și adepți de o parte și de alta a spectrului politic. Cei frustrați de actuala degringoladă caută un nou câmp de luptă: în istorie. Au apărut încercări de a-l face pur și simplu praf pe Roosevelt. Cei din partea dreaptă a spectrului au cerut să fie înlocuit chipul președintelui de pe moneda de 10 cenți, cu acela al președintelui Reagan.

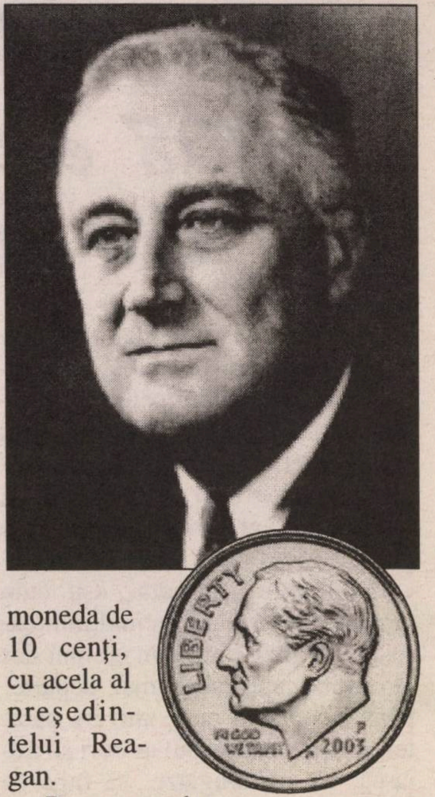

Roosevelt este amintit ca un paralitic în scaun. Cei care l-au votat de 4 ori, fapt nemaiîntâlnit în istoria Americii, fie au dispărut, fie sunt prea bătrâni ca să conteze. Prea puțini din cei de azi au cea mai mică idee despre realitatea din anii '30 sau a războiului. Cei "contra" îl învinuiesc de prelungirea Marii Depresii Economice și în general de distrugerea infrastructurii tradiționale a Statelor Unite.

Nu! Americanilor nu le prea pasă de faptul că Roosevelt a abandonat Europa de Est în mâinile rușilor. Cei ce vor să scrie o pagină nouă de istorie nu-și amintesc sau nu vor să știe că la Casa Albă, în timpul lui Roosevelt, exista o echipă de 50 de oameni care nu se ocupau zilnic decât cu sortarea corespondenței adresate președintelui de către populație. Spre deosebire de predecesorul său Hoover, căruia îi ajungea o singură persoană pentru acest scop.

Denigratorii socotesc sistemul

de pensii sociale, inexistent până la Roosevelt şi inventat de acesta, ca o catastrofă economică, fără a ţine cont de faptul că de 70 de ani încoace bătrânii americani care nu au alte economii, au totuşi un venit ce le asigură o oarecare decenţă în traiul pe ultima sută de metri.

Discursurile sale briliante, care au inspirat naţiunea în timpul unui război destul de nepopular în America, sunt şi ele date uitării în literatura revizionistă.

Apoi mai există şi problema evreiască versus Franklin Delano Roosevelt. Un profesor de psihologie new-yorkez, în vârstă de 80 de ani şi membru înfocat al Partidului Democrat, îmi descria deunăzi cât de greu mi-ar fi mie să înţeleg pasiunea şi devotamentul evreilor din America la vremea respectivă pentru Roosevelt. Era vremea când evreii nu aveau acces în universităţile de elită, când nu puteau fi funcţionari la marile bănci şi când în general poziţia americanului de rând era că Roosevelt împinge ţara în război de dragul evreilor.

Ed Koch, pe de altă parte, el însuşi evreu Democrat, spunea cândva că în ceea ce-l priveşte, Roosevelt ar trebui să fiarbă în iad, pentru faptul că nu a făcut nimic pentru a-i salva pe evreii europeni de la Holocaust.

Nimeni însă nu a tratat mai elocvent acest capitol din istoria americană decât marele scriitor contemporan Philip Roth. Romanul său recent "Complot împotriva Americii", categorisit de unii ca un coşmar al lui Roth, de care nu mai aveam nevoie acum, în condiţiile vieţii de coşmar care ne-a cuprins după 11 septembrie 2001, vorbeşte despre eventuala alegere ca preşedinte a eroului naţional american, aviatorul Charles Lindbergh, antisemit notoriu şi admirator al lui Hitler. Văzută prin ochii unui copil de 9 ani, situaţia este descrisă ca o alternativă la reala alegere a lui Roosevelt în 1940.

Totul este o parabolă în care nu întâlnim nici o catastrofă abătută asupra evreilor americani, ci doar *spectrul catastrofei iminente*. Roth este, ca în toate cărţile sale, evreul tipic american, evreu din generaţia a doua însă, el însuşi fiu de imigrant, liber de amintirile ghetoului caracteristice primei generaţii, dar niciodată total rupt de ele şi de frământările respective.

Fratele lui din roman, un copil la vârsta pubertăţii, este trimis la o fermă din "America profundă", unde se obişnuieşte foarte repede cu stilul de viaţă, admirându-l din toată inima. Reîntors în mijlocul familiei şi cartierului său evreiesc, adolescentul explică grandoarea fermierului american, încheind printr-o comparaţie plină de dispreţ: "Pe când tatăl meu ce este? Un ovreiaş oarecare!". Aceasta este probabil una dintre primejdiile de care se tem părinţii loiali lui Roosevelt, aceasta este primejdia venirii la putere a unei administraţii pro-hitleriste, condusă de Lindbergh.

Roth face destul de transparentă ideea sa că Bush, chiar dacă nu poate fi învinuit de admiraţie pentru nazism, a creat o teamă în populaţie, o teamă care a dus la alegerea sa în a doua cadenţă, în timp ce sacii cu morţi din Irak continuă să sosească în secret, în timp ce fundamentaliştii religioşi care-l sprijină continuă să-şi impună influenţa politică în aşteptarea apocalipsului prevăzut de el, apocalips acceptabil şi inevitabil în concepţia lor.

●

Unul dintre conducătorii Federaţiei Internaţionale de Fotbal, danezul Lars-Christer Olsson, a declarat că rasismul va fi eliminat din fotbal numai atunci când va fi exclus din societate.

Am înţeles. Mai trebuie, deci, să aşteptăm.

Lars-Christer Olsson

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

RENATA DAVIDSOHN, Raanana, este intrigată de *cazul* Alexandru Vona. "Ani de zile, cât am trăit şi studiat în România, nu am auzit niciodată de un scriitor evreo-român care răspunde la numele Alexandru Vona. Nici mai târziu, aici, în Israel, unde m-am stabilit la sfârşitul anilor '80. De-abia în ultimii ani m–am întâlnit cu acest autor despre care se vorbeşte mult. Un autor care mi-a apărut ca o fiinţă ciudată, începând de la numele său de familie (ceva foarte spaniol) şi până la faptul că, stabilit la Paris, nu a publicat mai nimic câteva decenii. Fiindcă nu am răbdare să aştept până la litera V a *Dicţionarului…*, vă rog să mă ajutaţi să… dezleg acest mister".

Cu plăcere. Cu atât mai mult cu cât am primit la redacţie o carte f. f. interesantă pe marginea autorului în cauză. E vorba de volumul "Alexandru Vona – Să mai fiu o dată îndrăgostit – carte gândită şi alcătuită de Marta Petreu" (Biblioteca "Apostrof", Cluj-Napoca, 2006).

Poetă de mâna întâi, profesoară de filozofie la Universitatea din Cluj, redactor-şef al lunarului "Apostrof" (despre care s-a pomenit nu o dată în paginile lui "Minimum"), Marta Petreu l-a cunoscut bine pe Vona, atât la Paris, unde locuia scriitorul, cât şi cu prilejul vizitelor făcute de acesta la Cluj. Ea l-a descusut în toate felurile (ştie să chinuiască pe oamenii cărora le ia interviuri), făcându-l, ca să zicem aşa, să spună şi laptele supt de la mama. În acelaşi timp, l-a terorizat până la moarte pe Vona, străduindu-se a-l determina să dea la tipar câteva manuscrise aflate într-un sertar.

Alexandru Vona
Să mai fiu o dată îndrăgostit
Carte gîndită si alcătuită de
Marta Petreu

"Să mai fiu o dată îndrăgostit" (o carte pe care, de altfel, v-o recomandăm călduros, fiindcă textele Martei Petreu miros a inteligenţă) cuprinde câteva convorbiri cu scriitorul şi câteva amintiri despre Vona. Extrasele de mai jos vă vor da, cu siguranţă, prilejul să dezlegaţi – în sfârşit – misterul Alexandru Vona.

…Până una-alta, însă, un fragment din Fişa bio-bibliografică de la începutul cărţii:

«Alexandru Vona (pseudonimul lui Alberto Enrique Bejar y Mayor), născut în 3 martie 1922, la Bucureşti, mort la 23 octombrie 2004, la Neuilly-sur-Seine. Face parte dintr-o veche familie de marrani, stabilită, cu cetăţenie spaniolă, în România. E fiul lui Henry Samuel, industriaş şi administrator de societăţi comerciale, şi al Stelei (născută Mayer). Pe linie maternă se înrudeşte cu Elias Canetti. Studii primare la Şcoala catolică "Sf. Andrei" şi la Şcoala Mântuleasa din Bucureşti, iar cele liceale la Liceul Spiru Haret, unde îşi dă şi bacalaureatul (1939). Studii universitare la Şcoala Politehnică (1940-1945), cu licenţa în hidrotehnică (1946). Debutează editorial cu un volum de Versuri *(1936), semnat deja cu pseudonimul astăzi consacrat, în care "Vona" constituie inversarea numelui "Navon", purtat de spiţa românească mai veche a familiei scriitorului. Debut publicistic, cu poezie, în* Revista Fundaţiilor Regale *(1940), unde colaborează cu versuri, proză şi note critice până în 1947. Colaborează cu versuri la* Caietele Revistei Fundaţiilor Regale. *În 1947 primeşte premiul acordat de Fundaţiile Regale scriitorilor tineri needitaţi pentru volumul de versuri* Vitralii. *Scrie pe nerăsuflate, în trei săptămâni,* (romanul) Ferestrele zidite *(1947). Tot în 1947 se căsătoreşte cu Mira Daniel. În decembrie, acelaşi an, se exilează, împreună cu familia, la Paris. Moartea neaşteptată, într-un accident, a soţiei sale devine evenimentul traumatic al vieţii scriitorului (iunie, 1950). Se dedică profesiei de inginer, devenind, pe parcurs, şef de întreprindere de lucrări publice.*

Din 1990, la presiunea lui Ovidiu Constantinescu, îşi revizuieşte, pentru tipar, manuscrisul romanului său. În 1995 Ferestrelor zidite *li se acordă, la Roma, Premiul internaţional al Uniunii Latine, iar în 1997, premiul Salonului Naţional de Carte Cluj.»*

Familia

Marta Petreu: *Vreau să obţin de la dumneavoastră câteva informaţii despre dumneavoastră. Să-mi spuneţi când v-aţi născut?*

Alexandru Vona: Dar cred că lectorii dumneavoastră cunosc...

M.P.: *Dar eu le vreau... Fac eu o bancă de date.*

A.V.: În martie '22, cu precizie matematică.

M.P.: *Domnule Vona, suntem aceeaşi zodie: Peşte!*

A.V.: Peşte, da.

M.P.: *Cum îi chema pe părinţii dumneavoastră? Şi ce erau?*

A.V.: Părinţii mei erau veri primari. Dar ştii ce deja e curios? Bunicul meu de mamă era fratele bunicii mele de tată. Dar e ce mai curios e că bunicul meu de tată fusese şi el însurat cu o vară a lui... Sunt veri primari. Ceea ce înseamnă că eu pierd...

M.P.: *...nişte bunici...*

A.V.: ...pierd bunici, pe urmă pierd străbunici şi, în sfârşit... Asta ca să vă spun că fac parte dintr-o familie care aparţine unei microcomunităţi. Această micro-comunitate este ceea ce românii numesc evreii spanioli.

M.P.: *Sefarzii?*

A.V.: Nu. Păi tocmai... ceea ce românii numesc sefarzii, şi este o eroare. Pentru că e o eroare de care începe să se vorbească acum. Şi între alţii, Edgar Morin (cunoscut sociolog francez; Kapo; **n. red.**) care o afirmă, şi-mi face plăcere. Sefard înseamnă Spania ebraică. Deci, sefarzii ar fi evreii din Spania, care au fost în Spania. Dar, de fapt, actualmente sunt consideraţi sefarzi toţi evreii din Africa de Nord, evreii din Liban, din Siria, deci evrei care n-au nici o legătură, care sunt de cu totul altă etnie. Pentru că, în ceea ce priveşte evreii din Spania, originea lor ancestrală este o chestiune fără răspuns şi care se situează la un moment care precede cu o mie şi mai bine de ani naşterea Spaniei. Deci, eu mă consider mult mai spaniol decât un spaniol care se cheamă Rodriguez. De altfel, am rude care se cheamă Rodriguez. Deci, părinţii mei aparţin, amândoi, unei spiţe a cărei istorie o cunoaştem cam zece generaţii, ceea ce e mult.

Marta Petreu: dac-ai intrat pe mâna ei, nu mai ai scăpare

M.P.: *Da.*

A.V.: Şi sunt şi spiţe româneşti. Sunt două spiţe româneşti. Una, şi cea care m-a incitat să iau numele de Vona, e o străbunică care e născută Navon. Şi cum Navonii ăştia veniseră în ţară pe la 1600, mi s-a părut că e amuzant să mă numesc Navon. Şi pe urmă nu ştiu de ce... Pentru că am publicat o carte, mi s–a publicat o carte de poeme în '36...

M.P.: *Şi despre ea vreau să vă întreb.*

A.V.: Da. Şi, deci, îmi trebuia un nume pentru cartea asta, pentru că în '36 climatul era deja alterat.

M.P.: *Era alterat rău de tot.*

A.V.: Şi o carte... ar fi fost neplăcut. Deci, la început am vrut s-o semnez cu un nume de fantezie, complet grotesc. Pe urmă am vrut să mă numesc Albert Navon şi pe urmă l-am răsturnat în Vona şi mi s-a părut că Vona e scurt şi că-mi trebuie un prenume lung, şi-atunci l-am ales pe Alexandru, care face să-mi scârţâie dinţii. În sfârşit. În sfârşit... Deci, în ceea ce priveşte numele părinţilor mei sunt iarăşi nume pe care n-ar trebui să le poarte pentru că pe actul meu de naştere scrie Alberto Enrique Samuel Manyana. Toată chestia asta. Dar stai să vezi, că asta nu e tot. În realitate ar trebui să fie Alberto Enrique Samuel Bejar y Mayor.

M.P.: *Mai repetaţi o dată, ca nu cumva să pierd vreo vocală, vă rog. Alberto...*

A.V.: Alberto Enrique sunt prenumele mele spaniole. Eu am fost declarat aşa când m-am născut în ţară. Alberto Enrique înseamnă Albert Henri. Nu există pe româneşte. Tata a păstrat numai o parte din numele bunicului. Bunicul se chema Samuel Bejar, Bejar fiind de fapt numele de familie. Samuel, un nume care se adăugase acum vreo 150 de ani, cu ocazia unei călătorii la Ierusalim. Şi numele de Bejar, care se citeşte Behar în spanioleşte, este unul din foarte vechile nume spaniole. Este numele unui oraş care se află la câteva zeci de kilometri de Salamanca şi nu departe de frontiera portugheză. Adică, dintr-o regiune din care evreii, care au fost prigoniţi, au fugit spre Portugalia. Or, în Portugalia majoritatea s-au botezat. Nu puteau să facă altfel. Au fost botezaţi. Au fugit pe urmă spre Olanda, şi efectiv familia tatălui meu a trecut prin Olanda, a trecut prin Franţa. Am avut urme în Franţa. Pe urmă, probabil că au trecut prin Italia, dar nu se ştie cum şi când, şi apar pe la mijlocul secolului al XVII-lea la Constantinopol, la Adrianopol şi, finalmente în Bulgaria.

M.P.: *Şi finalmente...*

A.V.: Şi vreo 30 în Bulgaria. Ramura asta va trăi în Bulgaria până la 1922, când vin să se fixeze la Bucureşti. Deci asta este... Mama, e şi mai curios, pentru că este tot dintr-o familie de origine marrană. Marranii sunt evrei care s-au botezat (dar nu au renunţat la iudaism, **n. red.**) , care au trăit câteodată 150 de ani în Spania, înainte de a părăsi

Spania. Sunt familii marrane care se exportă din Spania la sfârşitul secolului al XVII-lea. Şi ultimul evreu ars în Spania e în 1730. Şi dacă vedeţi climatul: în Portugalia 100 de ani mai târziu. Prigoana hitleristă sau anisemitismul românesc sunt nişte glume faţă de ceea ce s-a petrecut în Spania.

M.P.: *Şi prigoana hitleristă?*

A.V.: Da. Pentru că prigoana hitleristă, dacă vreţi, a fost mortală, au fost omorâţi milioane de oameni, pentru că tehnica a evoluat. Dar mileniul de ură stupidă şi de aberaţie, atins în Spania, nici nu poate fi închipuit. E o carte scrisă de un doctor, care fusese medicul curţii regale în Spania, care, în secolul al XVII-lea, fuge din Spania, se instalează la Veneţia, trece la iudaism. Îl cheamă Isaac Cardozo, scrie cărţi de apologetică evreiască. Şi care povesteşte, între altele că a părăsit Spania – unde trăia creştin, într-o familie creştinată de 130 de ani, adică de 6 generaţii – pentru că apăruse o carte scrisă de medicul-şef, care explica cum să simţi prezenţa unui marran, după miros.

M.P.: *Da.*

A.V.: Şi că mirosul ăsta venea pentru că marranii care sunt evrei au o coadă şi menstruaţie. *(Râde)* S-a terminat. Ce mai poţi să faci? Nu mai poţi face nimic...

M.P.: *Şi pleci...*

A.V.: Dumitale îţi vine să râzi.

M.P.: *Râd aşa... Dumneavoastră râdeţi!*

A.V.: Şi eu râd aşa... Adevăru-i că...

M.P.: *Ştiţi care-i ghinionul meu, domnule Vona? Eu am o imaginaţie foarte bogată; mai bine zis: când cineva îmi povesteşte ceva, eu văd, eu văd ce-mi povesteşte. Ba mai mult, mă pun întotdeauna în postura de victimă. Înţelegeţi? Brusc mi-am imaginat că sunt marran, bărbat desigur, şi că citesc chestia asta şi că-mi vine s-o iau la goană.*

Debutul

A.V.: Eu personal n-am suferit în România. Am suferit în două sau trei rânduri. De pildă, când profesorul de istorie, la care ţineam foarte mult, mi-a spus: "Samuel, se pare că ai scris o carte de poezii". Eu aveam 14 ani.

M.P.: *La 14 ani aţi publicat, deci, o carte...*

A.V.: Da. Sigur. "Ei bine, scrii pe româneşte. Dar ia spune-mi, de ce n-ai scris în altă limbă?"

M.P.: Oribil.

A.V.: *N-am mai scris trei ani. Aţi înţeles?*

M.P.: Am înţeles. Cum să nu înţeleg?

A.V.: Pe urmă am reînceput să scriu la 17-18 ani. Şi pe urmă, foarte, foarte ciudat, am ajuns la *Revista Fundaţiilor* şi-am început să public la Fundaţie.

M.P.: *Poeme ca* Sabia-n pieptar.

A.V.: L-aţi citit?

M.P.: *Sigur. Vi l-am şi republicat în* Apostrof. *Aţi uitat?*

A.V.: A apărut în *Apostrof?*

M.P.: *Vi l-am republicat. V-am trimis numărul!*

A.V.: Eu nu l-am primit.

M.P.: *Vă dau altul.*

A.V.: Era destul de frumos. Era un poem...

M.P.: *Foarte frumos. L-am publicat în nr. 6. Pe pagina 2. O să vi-l trimit încă o dată.*

Un trecut spaniol

A.V.: Deci, m-aţi întrebat de familie... E amuzantă povestea maică-mii. Maică-mea şi-a petrecut 11 ani la maici, la Notre-Dame de Sion, pentru că în familia maică-mii toate femeile au trecut, de generaţii, prin şcoli religioase catolice, dar nu s-au botezat. Dar unele s-au botezat. Ăsta era climatul.

M.P.: *Da.*

A.V.: Şi numele de familie era Mayor, care-i un nume foarte banal în Spania, curent.

M.P.: *Îl au şi românii. Maior.*

A.V.: Dar nu. Ăsta se scrie cu y. Dar familia asta trăia şi ea pe Dunăre, trăia la Rusciuc. Asta este familia prin care sunt înrudit cu Elias Canetti, a cărui mamă este Arditti şi mătuşă-mea e Arditti, sora mamei, căsătorită. Şi familia asta, care trăia la Rusciuc, avea fraţi, surori, care se căsătoreau în România, la Giurgiu sau la Craiova. Deci, există o relaţie de cuscrenie peste Dunăre. Or, în o mie opt sute şaptezeci şi ceva, în bătălia de la Plevna, bulgarii îi dau afară pe turci şi caută un rege german. Regele ăsta german se cheamă Battenberg, şi familia îşi schimbă numele ca să sune mai nemţeşte. Din Mayor se transformă în Mayer. Şi tot motive absolut extraordinare, pe vremea aceea, în 1875, un ambasador al Spaniei la Constantinopol se plimbă pe Dunăre. Îl cheamă Angel Pulido. Şi acest Angel Pulido aude vorbindu-se spanioleşte, nişte copii care vorbesc spaniola. Şi-atunci se uită să vadă cu cine sunt copiii ăştia şi vede că sunt cu nişte oameni îmbrăcaţi în negru şi vorbesc ca ei. Şi oamenii ăştia sunt nişte evrei spanioli din Constantinopol, şi întâmplător e marele rabin cu soţia şi cu copiii. Şi atunci află omul ăsta că există evrei care vorbesc spaniola, după 400 de ani, la Constantinopol.

M.P.: *Ce fidelitate!*

A.V.: Este o chestie extraordinară. La momentul ăsta emoţia spaniolului... Adică ei ştiau că există ceva evrei în Maroc, dar nu ştiau că se întind până în India. Până în India. Şi atunci face un raport extraordinar guvernului spaniol, şi regele spaniol acordă cetăţenie tuturor celor ce vorbesc spaniolă, protecţia în toate ţările ocupate de turci. Şi această protecţie se va transforma pentru anumite familii, probabil mai avute, în cetăţenie. Şi-n felul acesta bunicul meu se naşte spaniol, tatăl meu e spaniol şi aşa mai departe. Şi, deci, eu nu sunt român. M-am născut la Bucureşti... adică m-am născut din părinţi spanioli cu dreptul de a deveni român la vârsta de 21 de ani.

Dacă deveneam român...

Or, dacă deveneam român, la 21 de ani trebuia să părăsesc anul II la Şcoala Politehnică, şi să mă duc la munca la zăpadă, ori rămâneam spaniol şi nu eram atins de legile rasiale. Pentru că, spre deosebire de toţi ceilalţi... Eu aveam de ales între două posibilităţi, faţă de România. Or, fiind născut în România, acceptam să fiu considerat român, să mi se dea un paşaport român. În cazul ăsta, cădeam sub legile rasiale româneşti.

M.P.: *Am înţeles.*

A.V.: Aţi înţeles. Bineînţeles că am rămas spaniol. Dar trebuie să vă spun că, în orice caz, chiar dacă nu ar fi fost prigoana, aş fi rămas spaniol. Şi nu vreau să vă şocheze, dar mă simţeam spaniol de mii de ani. Deci, n-aveam niciun motiv să schimb. Şi asta nu însemna nimic pentru mine. Eram un fel de... pentru că prima limbă pe care am vorbit-o era germana şi apoi spaniola – primele două limbi. Şi româna n–am învăţat-o decât pe la 8-9 ani.

Voiam să fiu la fel de român ca toţi ceilalţi...

M.P.: *Şi la 14 ani aţi devenit, dumneavoastră, spaniolul milenar, poet de limbă română?*

A.V.: Nu la 14, la 12 de ani. La 12 ani am început să scriu, fiindcă mă plictiseam, fiindcă eram singur, fiindcă voiam să fiu la fel de român ca toţi ceilalţi. Voiam să mă joc cu copiii, să nu mă lase deoparte. Cam aşa. Şi pe urmă am avut foarte mult noroc. Toată viaţa am avut noroc, în sensul că am cunoscut oameni extraordinari. Din cauza unora am suferit teribil, pentru că au murit. Şi au murit brutal. Emil Ivănescu, de pildă, care a fost cel mai bun prieten al meu în anii de liceu, care era un scriitor mare, mare, mare talent. I-am publicat o piesă de teatru în *Agora,* dacă puteţi s-o găsiţi. Căutaţi-o, pentru că e superbă. Se cheamă *Artistul şi moartea.* Este fratele lui Mircea Ivănescu (unul dintre poeţii cei mai de seamă ai României de astăzi, **n. red.**).

M.P.: *El nu vorbeşte niciodată despre asta.*

A.V.: Dimpotrivă. De curând, a publicat un articol în *Vatra,* cred. Şi în care, între altele, vorbeşte despre prietenia lui pentru mine. El avea 6 ani când l-am cunoscut. Eu aveam 8 ani mai mult.

M.P.: *Aţi început să scrieţi poeme în limba română la 12 ani şi unde le-aţi publicat şi cu ce titlu?*

A.V.: Şi cu ce scop?

M.P.: *Scopul nu trebuie. Poeţii sunt...*

A.V.: Eu n-am putut să le public, pentru că eu, în afară de a folosi un bilet de tramvai, nu ştiam să fac nimic. Nu ştiu cum s-a întâmplat. Trebuie să vă spun ceva. Eu am avut un bunic, astronom amator, dar cu adevărat astronom. Şi istoric al *Vechiului Testament,* care mi-a lăsat vreo 12 cărţi, dar cartea lui de astronomie a apărut la Bucureşti în limba franceză, şi e citată ca un monument de Alexandru George în cronica pe care a făcut-o despre mine. Cred că e singurul român care a văzut cartea asta. Cartea asta apare tot în '36, cam în acelaşi timp cu poemele mele. Cred că ce s-a petrecut e probabil că tatăl meu, când s-a ocupat de cartea bunicului – pe care o să v-o arăt când veniţi la Paris, e foarte frumoasă... Era şi poet bunicul, era poet şi astronom. Şi probabil că a cunoscut mai mulţi editori şi le-a arătat poemele şi, în sfârşit... Au apărut la Alcalay.

M.P.: *O, ştiu editura.*

A.V.: Şi aveam o vitrină şi o poză. Poza o avea maică-mea în dormitor. Nu mai ştiu unde e...

M.P.: *Şi cum se numeşte cartea?*

A.V.: Are un nume foarte pretenţios. Se umeşte *Versuri.*

M.P.: *Şi câte versuri aveaţi în carte? Câte poeme?*

A.V.: Vreo 80 de poeme.

M.P.: *80 de poeme?*

A.V.: Da. Poate mai mult.

M.P.: *O mai aveţi?*

A.V.: Da. E foarte copilăroasă. "Tic-tac, tic-tac zoresc grăbit/ Tic-tac timpurile trec" – cam aşa este.

M.P.: *Foarte bine.*

A.V.: 14 ani.

M.P.: *14 ani.*

A.V.: Asta e de pe la 12. Foarte naţionalistă. În sfârşit. Ai să râzi. Şi pe urmă vine ăla şi-mi zice: "De ce scrii româneşte?" Şi în plus îmi era foarte simpatic, îl respectam foarte mult pe profesorul... Bodină îl chema.

M.P.: *La ce şcoală se întâmpla asta?*

A.V.: Eram la Spiru Haret. Eram în aceeaşi clasă cu Dinu Pillat. Cu Vlad Cunescu, fratele lui Sergiu, cu Emil Ivănescu. La acelaşi liceu cu Paleologu, care era cu trei ani mai bătrân.

M.P.: *Nu mâncaţi, domnule Vona? Şi-mi mai povestiţi.*

A.V.: Am terminat.

M.P.: *Nu vreţi clătite? Cu dulceaţă?*

A.V.: Da. Clătite.

M.P.: *Şi cafele. Mari.*

A.V.: Da, să iau şi o cafea. Mică. Şi fără lapte. Da. Am răspuns la naştere şi familie... Deci, umblam în trei picioare, aşa, cu trei ramuri. Şi pe urmă, e foarte amuzant, fiindcă sunt personaje cu totul pitoreşti, care se plimbă prin secolele trecute. De pildă, e o familie care se chema Bali, ca pantofii, ştii? Asta e mama bunicului meu de mamă.

M.P.: *Mama bunicului de mamă.*

A.V.: Care descinde, între altele, dintr-un personagiu considerat nu ca un luptător din '48, dar ca un personagiu care are o importanţă în revoluţia de la '48, pentru că a apărut o carte a lui Massoff despre el, la Bucureşti.

M.P.: *Trebuie s-o caut.*

A.V.: Puteţi s-o găsiţi. O carte serioasă de istoric. Şi personajul se cheamă Davicion Bally, adică David Bally. Acest David Bally este născut în 1802, pe vremea Domniţei Ralu. E crescut în casa familiei Manu, pentru că aceste trei familii au venit în acelaşi timp din Fanar. Familia Manu, o familie de marrani, pe-atunci erau creştini; Bally şi o familie de greci, Mavrocordatus. Nicolae Mavrocordat devine vodă, Manu ministru de interne, adică vornic, şi Bally, vistiernic, bineînţeles. *(Râde)* Şi vor trăi în ţară până acuma. Mai există Bally care-şi poartă numele, şi cea mai mare parte trăiesc în Moldova şi sunt creştinaţi de 150 de ani şi mai bine.

M.P.: *Mai povestiţi-mi despre perioada dumneavoastră interbelică. Deci, eraţi adolescent, aţi scris o carte, aţi terminat liceul. Şi pe urmă?*

În 1939...

A.V.: Pe urmă, suntem în '39 şi nu ştiu ce să fac. Şi îmi dau seama că nu pot să fiu scriitor în România, pentru că nu ştiu pentru cine am să scriu. Trebuie să vă spun că noi n-am trăit deloc în societatea evreiască din România, adică eram străini. Am trăit în familie, cum să vă spun. E ca un stol de lăcuste, venit mai cu seamă din Bulgaria şi Austria...

M.P.: *Deci, v-aţi dat seama că nu puteţi fi scriitor român. Că n-aveţi pentru cine scrie.*

A.V.: Da. Că n-am lecturi şi că eu, de fapt, trăiesc într-un mediu foarte nesigur. Adică, am câţiva prieteni foarte intimi, români ortodocşi, mai puţin români evrei. Nu mă prea înţelegeam bine cu ei. Poate şi din motive politice, pentru că au devenit mai curând interesaţi de istorie şi de politică decât mine. Medicina nu mă interesa şi cum ştiam că Politehnica are un concurs bazat pe matematici – şi-mi plăceau matematicile –, am ales să fac o licenţă în matematici, şi-am făcut Politehnica. La concurs am fost printre primii. Ceea ce e mai curios e că tatăl meu a îndrăznit să mă înscrie la Politehnică. Asta ca să vedeţi că eram o familie de inconştienţi, pentru că, puţin înainte să fiu înscris la Politehnică, în primul rând am pierdut un an. De ce vă spun treaba asta, pentru că dovedeşte curiozitatea legilor care existau în momentul acela. În '39 am luat bacalaureatul şi trebuia să plec la Zürich să fac Şcoala Politehnică. Era mare şcoală. Dar n-am căpătat viza elveţiană – pentru că dacă te chemai Samuel, elveţienii deja nu mai dădeau vize. Aşa am pierdut un an. Am jucat cărţi tot anul cu (Radu) Albala şi cu alţii, în sfârşit. Şi la sfârşitul anului m-am prezentat foarte neconvins la concursul Şcolii Politehnice. Am trecut. Am făcut Politehnica cinci ani şi după anul doi am început să scriu. Eram nebun îndrăgostit, nebun îndrăgostit.

M.P.: *De cine?*

Mira

A.V.: De Mira. Mira s-a prăpădit la 22 de ani. Anul '47 a fost un an de cumpănă, pentru că m-am însurat în mai, dar între martie şi aprilie am scris cartea ("Ferestrele zidite", **n. red.**), în două-trei săptămâni. După care am plecat la Mangalia, ca de obicei. Am mai petrecut o lună jumate după ce m-am întors de la Mangalia ca să recitesc. Ceea ce e curios e că n-am schimbat aproape nimic. N-am schimbat decât câte un epitet în interiorul frazelor. N-am îndrăznit să schimb un capitol, să tai. Cam aşa... Am făcut mai mult treaba asta 50 de ani mai târziu. Cartea n-a citit-o aproape nimeni pentru că, atunci când am avut o copie dactilografiată, era deja prin septembrie-octombrie, a citit-o Ovidiu Constantinescu, a citit-o soţia mea şi a citit-o Petre Comarnescu. Nu ştiu de ce am crezut că opiniile lor sunt dictate de prietenie şi nu de convingere. Le-am recitit de curând, le-am găsit în diverse scrisori, şi-ntr-adevăr erau foarte laudative. Dar eu credeam că e prietenia.

De ce am plecat din ţară? Pentru că eram mai informaţi decât românii. Ştiam exact ce se pregăteşte... fiindcă...

M.P.: *În ce an aţi plecat?*

A.V.: În '47, la sfârşitul lui "47. Bunicul meu fusese consul de Spania multă vreme. Şi-n România, şi-n Bulgaria. Poate că ăsta e unul din motivele pentru care am venit să ne instalăm aici. De altfel, noi stăteam în faţa ambasadei, pe strada Orlando. Şi avea o fată căsătorită, tot cu un evreu spaniol, în Anglia. Fata asta a petrecut războiul în ţară, nu s-a mai întors în Anglia când a început războiul. Şi bineînţeles că după război avea o relaţie privilegiată cu ambasada engleză. Aşa că noi am fost informaţi că nu vor veni nici englejii, nici americanii, că nu va veni nimeni. Că va fi un dezastru. *(Tăcere)* Şi atunci am plecat. Am plecat cu cei doi bunici care-mi mai rămâneau...

Plecarea

M.P.: *Aţi plecat cu toată familia?*

A.V.: Toată familia am plecat. Am plecat cu acelaşi vapor cu care a plecat o parte din Curtea Regală, în decembrie '47. În decembrie '47, membrii români ai Curţii Regale, familii princiare italiene au plecat.

M.P.: *Şi unde v-aţi dus?*

A.V.: Eu eram însurat de câteva

luni şi trebuia, în principiu, să plec în Mexic, pentru că fratele soacrei mele plecase cu Regele Carol, când Carol a părăsit România. Era un om de afaceri dintr-o familie de cărturari, familia Sanielevici. Nu ştiu dacă asta îţi spune ceva.

M.P.: *Da, îmi spune.*

A.V.: Deci, acest fermecător Ionel Sanielevici, care a avut o existenţă cu totul romantică şi o reuşită fantastică în Occident, trebuia să mă primească în Mexic, unde urma să trăiesc ca inginer, sau ca om de afaceri, sau... Ca om de afaceri nu mă interesa, ingineria nu mă interesa, şi când am venit la Paris... Soţia mea avea o mătuşă, foarte bogată, şi ne ţinea, şi câteva luni am trăit ca un principe. Şi aici viaţa mea începe să derapeze complet, pentru că, fără să-mi caut ceva de lucru, având imprudenţa să spun că aş vrea să găsesc de lucru ca inginer, soţul mătuşii mi-a căutat de lucru şi mi-a găsit. Şi cum, în acelaşi timp, m-am certat cu unchiul din Mexic, care voia să mă grăbesc, să mă hotărăsc, nu ştiu ce... Am spus: "dacă-i aşa, eu rămân aici". Dacă vă uitaţi prin scrisorile lui Ovidiu o să vedeţi povestea asta cu Mexicul, că el luptă să nu plec, că, dacă plec în Mexic, am să mă las de literatură. Şi atunci am rămas. Şi cum nu mai aveam bani din partea familiei, fiindcă m-am certat... Şi atunci am început să...

M.P.: *Atunci aţi început să munciţi?*

A.V.: Atunci am început să muncesc ca toţi ceilalţi.

M.P.: *Şi de-atunci aţi tot muncit până acuma.*

Scrisul...

A.V.: Şi de-atunci am tot muncit până acum vreo 5-6 ani. Şi Dumnezeu, care mi-a surâs de multe ori, dar care mi-a dat şi câteva *coups mortels*, mi-a oferit povestea asta cu cartea, care a apărut tocmai în momentul în care am încetat să mai lucrez. Am vrut să reînnod firele, şi nu prea sunt convins că se poate. Am scris o nuvelă de-atunci.

M.P.: *Nu mi-o daţi mie?*

A.V.: Dacă o publici, ţi-o dau dumitale.

M.P.: *Daţi-mi-o mie.*

A.V.: Dar o să se supere ăia de la *România literară*.

M.P.: *Ei!*

A.V.: E o nuvelă foarte tristă. E foarte frumoasă.

M.P.: *Daţi-mi-o. N-o aveţi la dumneavoastră?*

A.V.: Nu, pentru că n-am bătut-o la maşină. Sunt prudent. Pe mine nu mă poate citi nimeni. Când am să dispar o să se găsească multe hârtii, dar...

M.P.: *Asta da. Chestie kafkiană... Kafka voia să i se ardă hârtiile. Dumneavoastră ziceţi că nu trebuie să fie descifrate...*

A.V.: Sunt gata arse.

M.P.: *Dar literatura vă ispiteşte, nu?*

A.V.: M-a ispitit toată viaţa.

M.P.: *Şi-atunci de ce nu daţi drumul unui text?*

A.V.: De ce nu scriu mai mult?

M.P.: *Nu. De ce nu publicaţi textele pe care le-aţi scris?*

A.V.: Ar trebui să-ţi răspund la altă întrebare: de ce nu public un volum de nuvele care există în româneşte?

M.P.: *Există?*

A.V.: Există.

M.P.: *Şi de ce nu le publicaţi?*

A.V.: Pentru că eu sunt neglijent. Trebuie să le bat la maşină. Să le recitesc, să le bat la maşină, să le dictez cuiva care ştie să bată la maşină. În al doilea rând, pentru că Monica... Monica Lovinescu mi-a spus: "Albert dragă, ce nevoie ai, ce nevoie ai? La a doua carte o să te aştepte ăia cu puşca la colţ de stradă"...

M.P.: *Daţi-mi mie cartea! Daţi-mi mie cartea!...*

A.V.: Am publicat una din nuvele în *România literară*. N-aţi citit–o?

M.P.: *Nu, n-am citit-o. Trebuie să fie un număr care mi-a scăpat.*

A.V.: Poate că v-o trimit eu.

M.P.: *Nu. Îmi spuneţi când e, şi mă duc la bibliotecă. Există biblioteci. Dacă-l caut pe Eliade din '37, de ce să nu-l caut pe Vona de anul ăsta sau de anul trecut.*

A.V.: Să ştiţi că e o nuvelă destul de frumoasă.

M.P.: *În ce an aţi publicat-o?*

A.V.: Am publicat-o acum 3-4 ani.

M.P.: *Acum 3-4 ani. N-aveaţi şi nişte versuri în pagină?*

A.V.: Nu, n-aveam decât nuvela. Se cheamă *Noapte cu lună*. Am publicat o altă nuvelă, din nuvelele astea douăsprezece de care vă povestesc.

M.P.: *Daţi-mi mie volumul!*

A.V.: A apărut undeva în America, a apărut undeva în spaniolă.

M.P.: *Domnule Vona, daţi-mi mie cele douăsprezece nuvele să vă fac un volum şi vi-l public la* Apostrof. *Aţi văzut ce nume bune am la editură. N-am nume bune? Tot unul şi unul. Aţi văzut ce frumos scot cărţile? Aţi văzut...*

A.V.: Dar, ce mi-a spus Monica... cred că are dreptate.

M.P.: *N-are dreptate.*

A.V.: Mi-a spus: n-ai nimic de câştigat. O să te asasineze.

M.P.: *Ea deja v-a omorât. Asta e o formă de a vă omorî, nu vă supăraţi. Ăsta e linşaj.*

A.V.: Da? De ce?

M.P.: *Păi, aţi scos o carte. Toată lumea s-a bucurat şi a lăudat această carte. Aveţi nişte nuvele. De ce să nu le publicaţi? Numai pentru că zice Monica Lovinescu "nu"?*

A.V.: Ea nu le cunoaşte. Dar e adorabilă. Mă iubeşte.

M.P.: *Ei!*

A.V.: Ştie că sunt bătrân, că sunt cam bolnav. "De ce să te enervezi? Ce nevoie ai?"

M.P.: *N-are dreptate. Normal*

era să zică: "Dă-mi volumul să ţi-l citesc...".

A.V.: Ce-am vrut să fac, ca să vă spun foarte sincer. Am vrut să le pregătesc totuşi, bătute la maşină, şi când mor, le publică cineva, nu ştiu cine.

M.P.: *Ei, asta-i bună! Daţi-mi-le să vi le public în timpul vieţii; să vă bucuraţi de ele. nu-i sigur că viaţa de dincolo există.*

A.V.: Eu cred că nu există.

M.P.: *Mă tem şi eu că nu.*

A.V.: Ceea ce mi-ar face mult mai multă plăcere decât să-mi apară cartea, e să mai fiu o dată îndrăgostit.

M.P.: *Când aţi fost îndrăgostit ultima dată?*

A.V.: Când am suferit ultima dată, întreabă-mă.

M.P.: *Când aţi suferit ultima dată?*

A.V.: Am suferit ultima dată acum douăzeci de ani.

M.P.: *Douăzeci de ani. Cam demult.*

A.V.: Da. N-am mai suferit de mult. Înseamnă că n-am trăit de mult. Am suferit cu atât mai ruşinat pentru că sufeream fără să iubesc.

M.P.: *Da. Aia e altă suferinţă: uscată ca tusea. Nu duce la nimic. Te face şi rece şi aspru pe dinăuntru şi cenuşiu, şi se pun solzişori de şopârlă pe inimă.*

A.V.: Cunosc, cunosc. Poetul cu solzi ştiu cine e. Şi acum ştiu şi de unde vin solzii.

M.P.: *De acolo...*

A.V.: Vin de acolo, de sus. Solzii din cer.

M.P.: *Sigur. Solzii din cer. Solzii absenţei iubirii.*

A.V.: Dar, chestia asta cu cartea mi-a adus o sumă de prietenii care m-au bucurat enorm, în ţară, aicea. Eu aşa îi simt. Şi câteva prietenii în ţară cu oamenii, ca de pildă...

M.P.: (Ileana) *Mălăncioiu...*

A.V.: ...Sanda Stolojan, cu care aş fi putut să nu ştiu niciodată că putem fi prieteni. Fiindcă 30 de ani ne-am văzut (sau 25) la Mămăligă (animatorul unui cenaclu al scriitorilor români de la Paris, **n. red.**), fără să ne adresăm o vorbă. Şi când a citit romanul, mi-a telefonat şi...

M.P.: *Da. Grozav...*

A.V.: E talentată.

M.P.: *Cartea ei despre Cioran,* Nori peste balcoane, *e o carte foarte interesantă.*

A.V.: Carte interesantă şi frumoasă. Dar să citeşti literatura ei. Mi-a dat un volum de poeme – în limba franceză – pe care le-am citit. Foarte rafinat.

M.P.: *Da. Pentru ea a scris Noica un poem foarte frumos. Ultimul lui poem, la o mânăstire în Moldova.*

A.V.: *(Cu regret)* V-am povestit tot felul de chestii.

M.P.: *Că sunt foarte interesante.*

A.V.: Aş putea să-ţi vorbesc despre clătite. Clătitele sunt legate la mine de momentul cel mai fericit din viaţa mea. Când m-am însurat cu Mira, când n-aveam un ban, nu lucram, când trăiam într-o mică garsonieră din palatul lor la Bucureşti...

M.P.: *În palatul cui?*

A.V.: În palatul socrului meu, pentru că socrul meu fusese naţionalizat pe urmă, şi stătea Voitec în casa lui de pe strada Ştefan Mihăileanu, lângă Biserica Pache. Şi mâncam clătite în fiecare zi.

M.P.: *Deci, clătitele vă amintesc de Mira?*

A.V.: Nu, de mediu. Din nefericire, sunt cineva care nu vrea să-şi povestească viaţa, pentru că aş putea să povestesc, să scriu nu ştiu câte romane în stilul lui Elias Canetti.

M.P.: *Nici el n-a scris practic decât unul.*

A.V.: A, nu. Greşiţi. A scris *Auto-da-fé,* care-i o carte... extraordinară... Asta-i marea lui carte.

M.P.: Orbirea, *da.*

A.V.: *Orbirea... Orbirea* cu cetăţeanul ăla care...

M.P.: *Cartea despre Kien,* Peter Kien – omul bibliotecii. *Asta e. Asta e marea lui carte.*

A.V.: Da. E superbă. Fratele meu l-a cunoscut la Londra. Şi-a zis că era foarte antipatic şi foarte absent.

(Mănâncă clătite. Tace.)

Am iubit-o pe Mira

Când trăiam în casa socrilor mei... Eu am avut un raport foarte curios cu oamenii ăştia, pentru că am iubit-o pe Mira de la vârsta de 19 ani până la 25 – până m-am însurat –, şase ani cu sentimentul că niciodată n-o să fie soţia mea. Mi-am pus asta în cap şi, în sfârşit... nu intru în detalii. Până la urmă ne-am însurat. Şi în toată această perioadă aveam impresia că nu vor să mă primească, iar ei aveau impresia că eu nu vreau să viu, nu vreau să mă arăt. Deci, eram un fel de prieten misterios al fetei, care sare gardul şi petrece după-masa foarte cuminte. Şi pleacă tot aşa, discret. Pe care îl cunosc câinii, pisicile, valetul, bucătăreasa, servitoarea şi aşa mai departe, dar nici tata, nici mama. Şi-a durat ani de zile treaba asta. Şi pe mine m-a impresionat foarte mult. Nu ştiu de ce. Poate pentru că erau din altă speţă, nu erau spanioli. Ieşeam pentru prima oară, ieşeam din...

M.P.: *Din găoace...*

A.V.: Din găoacea asta foarte curioasă. Umblam fără să-mi dau seama cu un fel de ghetou în jurul meu. Mă simţeam altfel decât ceilalţi. Dar când ieşeam, eram la fel ca ceilalţi, iar când intram nu mai eram ca ceilalţi. Şi la noi nu se însura nimeni decât cu oameni de acelaşi fel, adică te duceai să-ţi cauţi o soţie la Belgrad sau la Amsterdam... şi atunci era bine. Dacă cumva te însurai cu vreo ortodoxă... Nu s-a întâmplat vreodată. Cu catolici se mai întâmpla, cu protestanţi deloc, cu turci niciodată.

M.P.: *Dar de ce cu ortodoxe nu?*

A.V.: Că nu s-a întâmplat. Familia mea nu...Dar cu catolici foarte puțin. Da. Pentru că era tradiția asta spaniolă. Primii evrei nu mai erau. Eu n-am cunoscut o singură rudă care să practice iudaismul. Ei erau creștini. Dar nu erau... N-am văzut serbări... Chestii... Și deci, m-am însurat cu Mira și-am trăit într-o casă absolut extraordinară, cu niște oameni cu totul deosebiți: cultivați, umblați peste tot, călătorind mereu, știind toate despre tot. Și cu mese care nu se mai terminau, erau întotdeauna zece persoane la masă. Aș fi putut să iau note. Și ca toate familiile în care sunt bani, erau și multe aventuri. Oamenii, când au bani, au timp să facă prostii.

M.P.: *Nu mi s-a întâmplat niciodată să am bani.*

A.V.: Eu cred că dumneata ești așa de imaginativă că n-ai nevoie de explicații...

M.P.: *E adevărat...*

A.V.: Da. Cam asta e piesa.

M.P.: *Și-n toți anii cât ați trăit la Paris, ați mai scris?*

A.V.: Am scris trei nuvele.

M.P.: *Da? În ce limbă? Română?*

A.V.: Română. Am început de două-trei ori să scriu niște jurnale și pe urmă m-am lăsat. Am scris vreo 30-40 de poeme.

M.P.: *Nu mi le dați să vă scot o carte de poeme?*

A.V.: Am aruncat cea mai mare parte.

M.P.: *Dați-mi-le să vă scot o carte de poeme.*

A.V.: Am încercat să scriu în franțuzește. Este lamentabil. M-am lăsat imediat. Am descoperit o mulțime de abțibilduri în materie de matematici.

M.P.: *Nu înțeleg.*

A.V.: Asta v-o spun ca să vă impresionez.

M.P.: *Impresionați-mă.*

Insomniile și matematica...

A.V.: Eu sufăr de o incapacitate de a mă concentra matematic ziua. Dar noaptea, când alții fac o insomnie populată de griji, de invidii, de spaima morții, de nu știu ce, eu am ales să fac matematici în capul meu. Și-atunci îmi dau probleme. Din când în când, reușesc să-mi dau câte o problemă interesantă. Și din când în când, reușesc s-o rezolv.

M.P.: *Da.*

A.V.: După care, câtva timp mă întreb dacă merită să fie publicat rezultatul. Și după încă câtva timp am uitat tot, am uitat și problema, și rezultatul.

M.P.: *Uluitor. (Râde. Râde și Alexandru Vona)*

A.V.: Și introduc altă problemă și continuu în felul ăsta. Pe vremea când eram mai tânăr, aveam altă treabă decât să fac matematici.

M.P.: *Normal.*

A.V.: Acuma, singur, fac matematici.

M.P.: *Am înțeles. Și de... Vă iubesc foarte tare.*

A.V.: Da. Cam așa. Am cunoscut tot felul de nebuni absolut adorabili.

M.P.: *Nebuni sau nebune?*

A.V.: Nebunii mei erau mai interesanți decât nebunele. Cu toate că nebunele sunt generoase, sunt bizare. Și-am trăit toată viața mea cu două femei deodată.

M.P.: *Totdeauna cu două. Și ele erau de acord, nu?*

A.V.: Nu. Dimpotrivă. Nu erau deloc de acord, și era foarte neplăcut...

M.P.: *...că nu erau de acord...*

A.V.: Trebuia să le mint tot timpul.

M.P.: *Tot timpul! Înspăimântător!*

A.V.: Deci, o să mă întrebați ce-am făcut toți anii ăștia: am mințit. Este ceva îngrozitor de obositor...

M.P.: *Vă cred. Mai ales că trebuia să-ți memorezi minciunile, ca să nu te dai de gol.*

A.V.: Întotdeauna mi-am promis să nu mai mint. Ca să-mi câștig libertatea. Nu față de ele, față de mine. Să pot spune adevărul. Doamna X iese din viața mea și n–o înlocuiesc imediat cu alte două doamne.

M.P.: *Dumneavoastră vă alegeți femeile sau ele vă aleg pe dumneavoastră?*

A.V.: Eu cred că ele aleg. Ele se lasă când vor.

M.P.: *Ele aleg sau dumneavoastră? Eu cred că dumneavoastră alegeți.*

A.V.: Eu n-am lăsat niciodată o femeie. De aici apar problemele, pentru că nu știu să spun că s-a terminat. Aștept să nu mai suporte.

M.P.: *Sunteți îngrozitor.*

A.V.: Aștept, aștept, aștept, din ce în ce mai politicos. Cu cât sunt mai vinovat, cu atât sunt mai politicos și mai generos, mai cu seamă...

M.P.: *Mai generos?*

A.V.: Da.

M.P.: *Dați-mi detalii.*

A.V.: Vă plac detaliile?

M.P.: *Enorm.*

A.V.: Mi s-a întâmplat des să am o relație cu o femeie care avea probleme bănești, pe care eu nu le aveam. Dar, cât o iubeam, n-o ajutam deloc.

M.P.: *Normal.*

A.V.: E normal?

M.P.: *Da, sigur.*

A.V.: Și când n-o mai iubeam...

M.P.: *Începeați să-i dați bani. Să-i plătiți datoriile...*

A.V.: Să-i propun eu, nu să-mi ceară ea.

M.P.: *Bineînțeles. Sigur. Un comportament absolut normal.*

A.V.: E normal? Sunt banal?!!

M.P.: *Nu sunteți banal. Nu e totuși foarte banal să ai tot timpul două iubite.*

A.V.: Da. Și cuvântul "iubite" nu-mi convine, pentru că, de obicei, nu le iubeam nici pe una, nici pe alta.

M.P.: *Nu le iubeați... Dar cum să le numim. Două femei...*

A.V.: Niște consumatoare de timp.

M.P.: *Consumatoare de timp...*

A.V.: Consumatoare de energie vitală și de spațiu temporal.

M.P.: *Și n-ați iubit de 20 de ani pe nimeni?*

A.V.: Nu.

M.P.: *Ar fi timpul să vă îndrăgostiți.*

A.V.: Era să spun: prefer să fac matematici.

❖

M.P.: *Mă gândesc întotdeauna cu multă căldură la dumneavoastră.*

A.V.: De ce?

M.P.: *Așa.*

A.V.: Dar nu știai că fac abțibilduri matematice.

M.P.: *Nu știam. Dar vă spun ca să vă bucurați, v-am spus-o și la Paris, când ne-am cunoscut. V-am spus și atunci.*

A.V.: *(Pauză)* Mâine ai să te gândești cu căldură la Sanda sau la Edgar, sau...

M.P.: *Femeile nu mă inspiră.*

A.V.: Pe mine femeile nu mă mai inspiră. Îmi pare foarte rău.

M.P.: *Dar bărbații?*

A.V.: Bărbații, pe mine? Deloc.

M.P.: *Păi vedeți!*

A.V.: Dar am fost înconjurat de homosexuali toată viața.

M.P.: *Pentru că sunteți frumos.*

A.V.: Nu sunt frumos, dar...

M.P.: *Ați fost. Sunteți și acuma, câte-o clipă.*

A.V.: Puteau să-mi spună orice și nu mă... Cu cât erau mai suciți, mă distram mai mult.

M.P.: *Dar, spuneți-mi, de ce aveți nevoie să vă distrați?*

A.V.: Știi că eu am fost însurat a doua oară?

M.P.: *Știu.*

A.V.: Am fost însurat a doua oară cu Irina Blank, care este o femeie tare frumoasă, tare deșteaptă, tare curajoasă, tare talentată ca pictoriță, netalentată ca scriitoare. Ne–am despărțit. Acum suntem iar prieteni. Acum e bunică. E divorțată, dar bunică. Dar tot frumoasă.

M.P.: *În viața dumneavoastră femeile au ocupat un loc foarte mare. Nu?*

Chestia asta cu cartea...

A.V.: Chestia asta cu cartea... Am spus-o de câteva ori, când am vorbit despre carte, că n-am pregătit-o deloc și că s-a scris singură. Și nu mințeam. Sau cel puțin credeam când am spus treaba asta. Și s-a scris singură, cu adevărat. Fiindcă nu poți să scrii în 19 zile un roman pe care-l compui. Este imposibil. Decât să vină așa, de la sine. Deci, a venit de la sine.

M.P.: *N-ați scris-o conștient, n–ați pregătit-o conștient. Dar inconștientul dumneavoastră a pregătit-o.*

A.V.: Ca să vedeți ce s-a întâmplat. Ce-am aflat mai târziu. Și când spun mai târziu, sunt ani de zile după ce am scris-o. Nu după ce-am scris-o, după ce-a apărut. Adică în anii trecuți, când am început să-mi caut nuvelele, am descoperit trei nuvele în care aș spune că cea mai mare parte din esențialul cărții era deja conținut.

M.P.: *Vedeți?*

A.V.: Deci, prima nuvelă e la 19 ani. Înseamnă, în primul rând, că nu s-a scris singură, că s-a format singură, știi, s-a depus sau s-a aluvionat.

M.P.: *Ca perla, care se face tainic.*

A.V.: Se face singură.

M.P.: *Îmi pare foarte rău că n–ați mai scris.*

A.V.: Îmi pare și mie foarte rău.

M.P.: *Dați-mi să public volumul de nuvele și volumul de poeme. Oricât de mici ar fi.*

„Minimum" intră în vacanță

Numărul viitor al revistei va apare la 1 septembrie a.c.

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA – SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

IOSEF EUGEN CAMPUS

Poezia lui Al. Lungu

Alexandru Lungu este, din păcate, prea puţin cunoscut publicului cititor din Israel.

S-a născut la Cetatea Albă acum mai bine de 80 de ani (13 aprilie 1924). După studii liceale în diverse oraşe din România (Sibiu, Braşov, Năsăud, Buzău) şi studii universitare la facultatea de Medicină din Bucureşti, practică medicina şi desfăşoară o serioasă activitate ştiinţifică (cercetări în domeniul endocrinologiei, bioritmologiei etc.), dar şi în domeniul literar. Colaborează la numeroase reviste (debut în 1939, la revista "Prepoem") şi publică volume de versuri: "Ora 25" (Premiul Minulescu, 1945), "Dresoarea de fluturi" şi "Timpul oglinzilor" (1968), "Altceva decât umbra" (1969), "Ninsoarea neagră" (1970), "Poeme" (1971), "Armura de aer" (1973).

În 1973 se stabileşte în Germania, întâi la Raubach şi apoi la Bonn.

Din anul 1990, împreună cu soţia sa, Micaela, editează şi redactează aci revista "Argo", replică a celebrei reviste "Mele", scoasă de Ştefan Baciu, alt mare poet exilat şi mare animator cultural neobosit, la celălalt capăt al pământului (Honolulu).

Ca şi "Mele", "Argo" are o largă cuprindere. Se întâlnesc în paginile lui primitoare, deschise cu generozitate poeziei de pe toate meridianele, scriitori talentaţi din diverse ţări şi de etnii diferite. Printre "argonauţi" se numără şi colaboratori israelieni: M. Rudich, Luiza Carol, Dan Voinescu etc. În călătoriile sale repetate prin Israel, a avut bucuria de a-l întâlni, în 1985, pe poetul modernist, tovarăş de concepţii artistice şi idei politice încă din anii 1945-1946, Paul Păun, aflător la Haifa. Lungu vorbeşte de el cu entuziasm, numindu-l "argonautul de aur".

Dincolo de aceste legături concrete cu Israelul şi cu argonauţii israelieni, cercetătorul operei lui Al. Lungu desoperă o profundă admiraţie pentru spiritul iudaic şi, implicit, un constant filon de inspiraţie.

Într-un interviu acordat Hélènei Elli pentru revista "Pro şi Contra", scoasă la Petah Tikva de răposatul Mircea Gorun, Lungu declara răspicat: "Biblia este de demult cartea mea de căpătâi. De aproape trei decenii, de când am acces liber la orice tipăritură, lecturile predilecte şi fericite îmi sunt scrierile străvechi: cabala iudaică şi cea creştină, cărţile de alchimie, tarot şi angelogie, ca şi textele despre gnostici şi cathari. Acestora li se adaugă, fireşte, Biblia apocrifă cu răscolitorii ei profeţi (precum Enoch sau Iezechil) şi operele numeroşilor mistici medievali…".

Şi, comentând un vers al său semnificativ din "Învăţând a muri" *("rostul literii se lasă văzut învăţând a muri")*, spune: «Nu ştiu din ce s-a tras firul acestui vers. Sursele livreşti sunt asemenea unor zăcăminte adânci şi polimorfe, nemaiştiute şi uitate. În timpul scrisului se pot ivi tresăriri ale subconştientului ce se topesc pe nevăzute în cuvintele aflate în stare născândă. Cred că versul citat nu este o "inspiraţie" directă nici din literele cabaliştilor, nici din Montaigne sau din amintirea unui vers că "nu credeam să învăţ a muri vreodată". Misterul asumat al literei Alef, lăsându-se citit, ne arată **îngemănarea vieţii cu moartea»** (sublinierea mea, IEC).

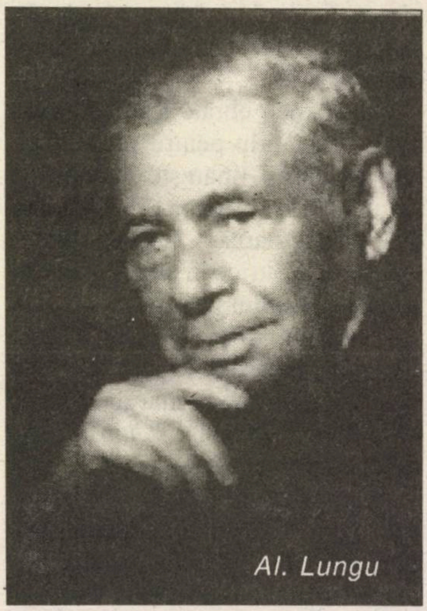
Al. Lungu

În volumul "Rouă de apocalips" (Editura Albatros, Bucureşti 1998. Va fi citat un articol, cu iniţialele RA) întâlnim o poezie închinată literei Alef: *«Se făcea/ litera dintâi/ alef alfa a/ aşezare de arhangheli»* (RA225). Remarcăm aici nu numai inspiraţia primară iudaică (alef), ci şi elinul alfa şi latinul a. Lungu nu acceptă supremaţia unei singure culturi sau a unei singure religii. El le contopeşte şi le unifică, religiozitate nediferenţiată, mistică înaltă.

"La apa Vavilonului" preia chiar formularea biblică: *«La apa Vavilonului/ sub streşin de plânset, în vâltoarea suspinelor/ acolo şedem/ aşa cum am fost odinioară»* (RA 131). Şi, într-o formulare arhaică ("aşa şezum şi scrisum") încă mai apropiată de versiunea biblică tradiţională, în finalul cutremurător al unui alt poem: *«Os de înger cutremurat/ miresmând/ asemenea unui crin agonic//* (…) *unelte din nevăzut căzătoare/ în mâna gândului rănit/ de colţii sacrei sălbăticiuni// aşa şezum şi scrisum/ la apa uitatului Vavilon.»*

Lungu preia termenul ebraic Elohim pentru a-l desemna pe Dumnezeu într-o poezie în care vuietul vântului *"arată gurile năpraznice* *ale profeţilor" şi "dintr-o stea însângerată/ vine scara unei porunci"* (RA 147).

Un termen ebraic a folosit poetul şi drept titlu pentru primul volum pe care-l tipăreşte în exil, la editura Nord – Victor Frunză (Aarhus, Danemarca, 1989): Pardes (grădină de citrice în ebraică; la originea cuvântului paradis).

Parabola "Fiara şi peştii" sau "Parabola tăcerii întrupate" este pusă sub semnul unui citat din Cartea lui Baruch (3.30-31): *"Cine a trecut dincolo marea, ca s-o descopere şi s-o cumpere"*. În versiunea poetică a lui Lungu, marea e *"fără culoare/ nici mare albă, nici mare roşie, nici mare neagră/ nisipurile ei de când lumea/ o mireasmă poartă/ de îngeri de apă pierdută'* (RA8) şi capătă accente apocaliptice: *"o fiară cu patru coarne/ năpădi gura celor patru vânturi/ cozile ei/ astupau priveliştea zărilor..."* (RA16).

Parabola "Rouă de Apocalips" sau "Parabola proorocilor pierduţi" stă sub semnul Psalmului 19 (3-4): *"Ziua zilei i-o spune în murmur şi noaptea nopţii i-o dă în ştire. Fără solie, fără cuvinte, fără grai care să fie auzit"*. Atmosfera e apăsătoare, cu versuri precum: *"pietrele au învăţat singure/ plânsul/ durând/ minciunilor lumii/ şi acum îl ştiu pe dinlăuntru ca pe un cântec de lacrimi despletite..."* (RA 23), sau: *"Pe malul apelor fără nume/ sub straja mută a munţilor de spaimă/ n preajma amară/ a stejarilor de ghindă ucigaşă/ aici e locul/ unde s-au oprit cândva proorocii/ smulgându–şi durerea de pe oase/ în strâmtoarea de moarte a timpului..."* (RA 30).

Parabola "Leul neprihănit" sau "Parabola osândei fără punţi" se desfăşoară sub cerul tragic al Cărţii lui Iov (14,120: *"Fiindcă noi suntem de ieri şi nu ştim nimic şi umbră sunt zilele noastre pe pământ"*. Parabola se încheie cu sunete sumbre: *"rănile noastre/ ard/ fără de vină/ sclipind o durere şerpuită/ pe obrazul fără vârstă/ de o frumuseţe sclipitoare/ al visului// noi doi/ înfăşuraţi/ în coama leului neprihănit de cuvânt"* (RA 47).

În volumul "Pardes (1989), poemul "Litania literei" se aşează sub dublul semn al lui Iezechil (2,9-100) şi Bahir (Cartea limpezimii, 70). Citatul din Iezechil spune: *"Şi când m-am uitat, iată că şi întinsese mâna spre mine, iar în mână avea o carte, pe care mi-a deschis-o, scria şi pe o parte şi spre alta, şi anume cu tânguiri şi jelanii"*. Iar Bahir ne lămureşte despre însemnătatea literei Alef: *"Şi el pentru ce a spus: Am fost cuprins de teamă? Pentru că urechea este chipul literei Alef, şi Alef se află în căpătâiul tuturor literelor. Mai mult: de Alef ţine viaţa tuturor literelor, Alef este, pe deasupra, un chip al creierului..."*. În textul însuşi al poemului, în formularea poetică a lui Lungu, citim în finalul sintetizator: *"Litera zduh de apă de pământ şi de foc/ însufleţire a celor de jos/ mână roditoare ochi biruitor a celor de sus/ Alef, Alfa, A/ mă întâmpină ridicându-se din miezul stelei alese/ şi împotriva celor două fiare/ ieşind din pustia cea mai pustie/ pot iarăşi păşi purtat de suflarea cuvântului/ întru fiinţă şi înţelesuri"* (P 76).

Un alt ciclu de poeme, intitulat "Scrisori din nevăzut", este închinat cu pioşenie unor mari înaintaşi. Şi aici predomină cultura iudaică. Un singur scriitor român, Dimitrie Stelaru, şi trei evrei: poeţii Paul Celan şi Paul Păun, şi gânditorul sefard Abraham Abulafia (sec. 13). Lungu citează din Abulafia fraza semnificativă: *"Cu cât literele sunt mai puţin de înţeles, cu atât rânduiala lor e mai înaltă, până ajungeţi la lucrarea unei puteri ce nu se mai află sub paza voastră, ci mai degrabă cugetarea şi gândul vostru trec sub paza ei"* (Cartea numerelor). În prelucrarea poetică a lui Lungu, citim în poem versurile: *"Iar către marginea cântării mai departe/ într-o vale ca o ureche tremurătoare-n adâncuri/ (...) cei care au stat în zadar sub pomul rodirii/ necutezând să-i apere roadele/ (...) cazna lor e acum şi până la urma timpului/ să îndrepte strâmbătatea din cuvinte/ în care s-au lăsat târâţi de suflarea cea necurată/ cazna lor e să poarte literă cu literă rănită/ ei înşişi trecând prin tăişul căinţei/ fără odihnă păşind pedeapsa neînţelesului"* (P 88).

Întregul ciclu este pus sub semnul Zoharului: *"O carte a tainei, o carte cântărită în cumpănă (...) O taină înlăuntrul altei taine, care se aşează şi se pregăteşte"* (Cartea minunăţiei, Sfira di zeniuta II, 176 b). În corpul poemului, accentuându-se, în mod caracteristic lui Lungu, viziunea mistică şi fantastică, citim străluminaţi: *"În amintire de rug de munte de apă/ cenuşa cea mai străfundă şi încă fierbinte/ de răscoala necuvântării rămasă sub unghii/ pieptul mi-l umple şi se porneşte/ un râu de lavă lină/ o lumină lichidă/ spre creştet urcând, apoi coborând în călcâie (...) un val ţesut din împotrivirea deşertului/ îmbrăcându-mă-n cămaşa de patimă/ a nici ştiutei nici visatei nici trăitei călătorii"* (P 80).

❖

Acum câteva săptămâni am primit din Germania volumul "Cerneala şi sângele" (editura Argo, Bonn), cu dedicaţia prietenească, măgulitoare: "Sub umbra mirifică a lui Abraham Abulafia, un snop de versuri pestriţe, Domnului Iosef Eugen Campus, cu lumina unor apropieri fericite".

Această "apropiere fericită" şi, mai cu seamă, "sub umbra mirifică a lui Abraham Abulafia" este pentru mine un nemeritat noroc şi o deosebită cinste.

Al. Lungu pune întregul volum sub umbra mirifică a misticului sefard din evul mediu. Ca motto al cărții, consemnează un text al acestuia: *"Și s-a petrecut în inima mea/ o înfruntare aprigă/ între sânge și cerneală/ – sângele venind din aer/ cerneala din pământ –/ și cerneala a triumfat asupra sângelui/ și Șabatul a biruit toate zilele săptămânii".*

În nota bibliografică se afirmă că au fost adunate în acest volum versuri "necuprinse în nici una din cărțile ce le-am publicat". (Nu e absolut exact. Mă voi mărgini la un singur exemplu: "Cina luminată", poem lung, impresionant, publicat anterior în volumul "Pardes" din 1989 – IEC.) Sunt adunate, într-adevăr, versuri scrise într-o perioadă lungă, de aproape 30 de ani, între 1974 și 2001, ani de exil. "O carte alcătuită în afara unui criteriu cronologic", spune autorul. Da, așa este, poeziile nu sunt rânduite strict cronologic. Dar o ordine, mai adâncă, există. Poezii din anii șaptezeci sunt puse față în față cu poezii din anii optzeci, ca pentru a putea fi confruntate una cu alta. Ca pentru a se sprijini reciproc.

Cum era și firesc pentru un astfel de volum cuprinzător, regăsim temele și caracteristicile specifice poeziei lui Lungu: orizontul de vrajă și profunzime, de misticism, ce se deschide la tot pasul, orizont mistic creat cu mijloace simple, convingătoare; viziunea fantastică și tragică; alăturarea surprinzătoare de cuvinte care aprind ceruri de imagini; crearea chiar a unor sensuri noi și a unor cuvinte noi.

Am arătat aceasta, pe larg, într-o cronică anterioară, cu privire la "Fața nevăzută a umbrei". Nu ar avea rost să mă repet, aducând alte exemple, din "Cenușa și sângele". De altfel, și articolul a luat proporții nepermise într-o revistă ca "Minimum".

Fie-mi îngăduită numai, în completare, o observație de relativ amănunt.

M-a izbit prezența îngerilor în poezia lui Lungu. Nu numai acum, ci dintotdeauna. Îngeri de tot felul mișună pretutindeni: *"loc înmurmurat/ de aripi îngerești"* (RA 335) *"ci os de înger este/ din rădăcină de aripi"* și *"în auzul departe/ al îngerilor nearătați"* (RA 337).

Întâlnim îngerii chiar în titluri de poezii: "Îngerul stă să strige", "Uciderea unui înger", "Heruvul 7", "Târziul înger" etc., etc.

Și acum, în volumul recent, "Cerneala și sângele", ei rămân prezenți pretutindeni: *"îngeri de nămol țes nuferi extatici", "mai peste oasele acestor îngeri/ și-nșelătoarea lor mireasmă/ și apa petrecându-le durerea"* etc., etc. Se întâmplă chiar să-și facă loc de mai multe ori în aceeași poezie, stăruitori ("Dincolo de temeri", "Cina luminată").

Îngerii sunt, pentru Lungu, motorul metafizic al universului. Minunata și polivalenta îmbinare a fantasticului cu realul, a visului mistic cu acțiunea cotidiană.

Ce frumos, ce simplu și emoționant, sună versurile din minunatul poem "Dincolo de temeri":

pe fuioare de nouri alburii
dincolo de temeri și de plângeri
în strävedenii tainice și vii
se-arată aripe de îngeri

când fi-va-mi ceasul oare
în care o pană de aripă-ngerească
la gleznă așezând pășiri ușoare
cărarea urmei să-mi pornească.

Deie Domnul să creștem demni de a fi alături de astfel de îngeri. Duri și duioși. Conștienți de pericole, dar hotărâți să învingem. Chiar după veșnice înfrângeri. Îndurerați, dar neînfrânți. Oameni. Nu îngeri. Oameni, nu îngeri, dar vrednici de a sta alături de visații îngeri.

De pe Internet

Întrebare la Radio Erevan:
– Cum să procedez pentru a emigra în SUA?
Răspuns:
– Lăsați numele și adresa și va veni cineva să vă ia!

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- ■ Spectatorii de pe stadion se ridică în picioare: Botoşanii vin din urmă!
- ■ Doamna electronică

Shlomo Leibovici-Laiş

Evreimea botoşăneană

Mini-monografie; ed. Comitetului pentru activitate culturală iudaică a evreilor originari din România; Tel Aviv, 2005

Până acum, în fruntea comunităţilor evreieşti din România, despre care s-a vorbit şi se vorbeşte – datorită oamenilor dornici a salva de la uitare patrimoniul obştilor respective – se afla Bacăul, condus de inegalabilul păstrător de memorie Marius Mircu, şi Dorohoiul, graţie masivului ciclu de volume scos la lumină de David Shlomo. Mai încolo, la mare distanţă, vedeai o cărţulie despre Fălticeni, o broşură despre Huşi, o evocare a lui iunie 41 la Iaşi…

Astăzi, situaţia s-a schimbat. În urma Bacăului şi Dorohoiului, vine gâfâind, ca într-o cursă de 5.000 m. plat, pe stadion, un atlet, pe tricoul căruia scrie Botoşani. Acesta este istoricul Shlomo Leibovici-Laiş (preşedintele ACMEOR). El a recuperat timpul pierdut şi se arată a fi un candidat redutabil pentru podiumul învingătorilor.

Scrierea despre care vorbim face parte din categoria volumelor masive, de tip cărămidă. Sub titlul modest (şi cam auster, după gustul nostru) se ascund mari ambiţii. Binecunoscutul Shlomo (ca să vorbim mai pe scurt) şi-a propus – şi a reuşit în mare, mare măsură – să ofere cititorului de azi şi – fireşte – cercetătorului de mâine maximum de informaţie posibilă pe pagină de carte cu privire la subiectul în cauză. Dacă se inspira din titlurile best-seller-urilor la zi, gen "Tot ce vreţi să ştiţi despre sex" sau "Tot ce vreţi să ştiţi despre dietă", autorul ar fi trebuit să-şi numească lucrarea "Tot ce vreţi să ştiţi despre evreii din Botoşani".

Cea mai bună reclamă a cărţii o constituie *tabla de materii* de la p. 7-8:

Începuturi: secolul XVI, secolul XVII, secolul XVIII – prima jumătate; Spre o viaţă comunitară organizată – date generale şi statistice; Comunitatea evreilor din Botoşani; Capii cultului – rabini şi admorim: eruditi printre evreii de rând, hahamim-şohatim, hazanim-cantori; Îndeletniciri: comerţ, meşteşugari, industrii şi industriaşi, alte profesii: activitate bancară, liber-profesionişti, medici, avocaţi-jurişti, ingineri, farmacişti, etc.; Sinagogi; Activitate educativă-şcolară; Viaţa socială – instituţii şi organizaţii: societăţi de binefacere şi de ajutor reciproc şi alte societăţi; Viaţa culturală artistică: activitate scriitoricească, ebraică, idiş, presa evreiască; Relaţii cu societatea înconjurătoare; ş.a.m.d., ş.a.m.d., până la "Bibliografie" sau "Postfaţă".

Remarcabilă la lucrarea de faţă este alergia istoricului la fraze sentimentaloide (oh, vechiul ştetl!) şi apă de ploaie. El s-a hotărât să mizeze pe fapte şi date (şi numai pe fapte şi date), iar această hotărâre este bătută în cuie.

Iată, de exemplu, cum arată un fragment din capitolul "Presa evreiască din Botoşani (p. 323 şi urm.):

«"Dorul", în româneşte şi idiş, a apărut la 8 iunie 1900. Număr unic. O poezie este semnată de Iţhak Blumenfeld, care s-ar putea să fie redactorul. "Preţul după voinţă". Tipografia Saidman – Botoşani.

"Pedestrul", al grupului de emigranţi familiari, apărut la 11 iunie 1900, număr unic, în româneşte. Conţine articole de Bubi Lazarovici (Barbu Lăzăreanu) şi versuri de C. Eighes şi Iacob Rosenthal. Număr unic, al grupului emigranţilor meşteşugari.

"Emigrantul", foaia unui grup de pedeştri, cu acelaşi nume, scrisă în română şi germană.

"Adio", au apărut două numere, unul în iunie şi al doilea la 4 iulie 1900, în ebraică şi idiş (A aitung fun di fusgheiers). Titlul, cu litere latine. Gazetă a emigranţilor pe jos, grupaţi în cercul funcţionarilor comerciali, cu poezii de Bubi Lazarovici (Barbu Lăzăreanu), redactor: C. Eighes.

"Herzel", una din foile pedeştrilor. Nume comun unor foi apărute şi în alte locuri. Deşi emigrarea pe jos se îndrepta spre lumea nouă, evreii din România şi nu mai puţin evreii botoşăneni se simţeau legaţi de ideea sionistă, al cărei exponent a fost Herzl.

"Înfrăţirea", organul grupului de emigranţi pedeştri cu acelaşi nume, a apărut în iulie 1900. Număr unic. Se află în sala a III-a a Bibliotecii Academiei Române, unde poate fi consultat. Poliţia l-a confiscat.

1906, a apărut "Institutorul evreu", lunar în limba română, destinat învăţătorilor. Editat de conducerea comitetului Uniunii Culturale a Evreilor din România. Editor: Scarlat Albrecht, directorul Şcolii Israelito-Română din Botoşani. Printre colaboratori s-a numărat şi A. Steuerman – poetul.

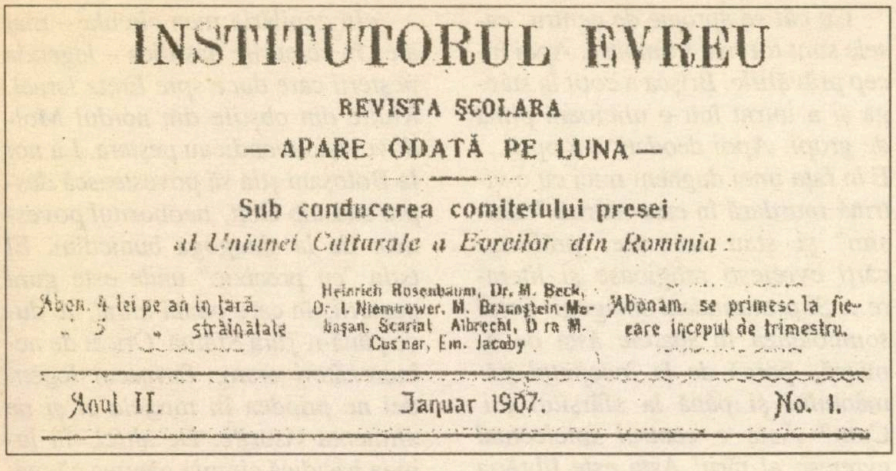

INSTITUTORUL EVREU

REVISTA ŞCOLARA

— APARE ODATĂ PE LUNA —

Sub conducerea comitetului presei
al Uniunei Culturale a Evreilor din Romînia:

Abon. 4 lei pe an in ţară.
" 5 " străinătate

Heinrich Rosenbaum, Dr. M. Beck, Dr. I. Niemirower, M. Braunştein-Mebaşan, Scarlat Albrecht, D-ra M. Cus'ner, Em. Jacoby

Abonam. se primesc la fiecare inceputul de trimestru.

Anul II. Januar 1907. No. 1.

Frontispiciul revistei "Institutorul evreu", Anul II, No. 1

Nu ştim câte numere au apărut în primul an. Pentru anul II, avem mai multe amănunte; între ianuarie şi deembrie 1907 au apărut 12 numere. Printre colaboratori: Heinrich Rosenbaum, Dr. M. Beck, Dr. I. Niemirower, M. Braunştein-Mebaşan, d-ra M. Cusiner, Em. Iacoby. Publicaţia a continuat să apară până-n 1909.

1907, "Rătăcitorul evreu", sau "Evreul rătăcitor", editat de către A. Noel Kahn. Revistă populară lunară. Un exemplar al acestei publicaţii, care a apărut – probabil – numai în cursul acelui an, poate fi consultat în sala a III-a din Biblioteca Academiei Române la Bucureşti.

1907, "Institutorul evreu", publicaţie lunară, care a apărut până-n 1909. Organ al Uniunii Învăţătorilor Evrei din România, care-şi avea sediul la Botoşani.

În 1912 a apărut "Buletin lunar al Asociaţiei Corpului Didactic Israelit din România". Director: Scarlat Albrecht. A fost tipărit la tipografia "Reînvierea", Segal et Marcu, Botoşani. Colaboratori: M. Jacoby din Bacău şi dr. Nestorian din Brăila. Au apărut în total 5 numere, din ianuarie şi până-n august. Buletinul a apărut în două versiuni, română şi ebraică. Titlul ebraic suna: "Bitaon Igud Hamorim Haiehudim b-Romania".

1912-1913, 1913-1914 şi 1914-1915, "Calendar Israelit", apărut la Botoşani, în ebraică şi idiş. Editor: H. Grinşpan. Pe lângă prezentarea calendaristică, cu menţiunea sărbătorilor, a conţinut şi poezii, snoave, etc.

La 1920 apare "Menorah", Organ al Blocului Regional Evreiesc. În lipsă de date suplimentare şi ţinând seama că în multe din oraşele României au apărut publicaţii cu acelaşi nume, e loc să presupunem că şi această publicaţie a avut un caracter sionist. După înregistrarea din Arhiva Academiei Române, era un organ cotidian.

"Haţair", publicaţie lunară, în limba română. Apare la Botoşani în 1925. Organ de tineret sionist. Redactor: Herman Saltman (tatăl dramaturgului şi publicistului Al. Mirodan). Au apărut doar câteva numere. Şi-a încetat apariţia în 1926, din cauza greutăţilor financiare.

În octombrie 1928 a apărut "Creditul mărunt", cu ocazia săptămânii cooperaţiei. Buletinul băncii a apărut în diferite oraşe şi purta acelaşi nume cu cel al Buletinului Central, la care directorii din Botoşani colaborau cu diverse articole; dar "Creditul mărunt" apărut la Botoşani a fost o publicaţie independentă locală.

"Foaia cooperaţiei" apare la Botoşani între 1.VIII 1929 şi VII 1930 şi reapare în 1936, pentru o foarte scurtă vreme. Şi această foaie era – de fapt – o publicaţie a "Creditului mărunt", expresia cooperativelor legate de "Cassa" din Botoşani.

"A.D.S.E." (?!), organ sionist dedicat probabil campaniilor în favoarea Fondurilor Naţionale Evreieşti. Apariţie neregulată. Numărul cercetat a fost editat cu ocazia vizitei lui Wilenski, din Eretz Israel, venit la Botoşani să deschidă campania lui Keren Hayesod.

"Şcolarul evreu", săptămânal, dedicat elevilor din şcolile evreieşti şi probabil redactat de elevi. Primul număr poartă data: Anul I, no. 1, noiembrie 1933. A fost tipărit în format 1/8, destinat probabil celor mici» etc. etc.

Unul din meritele autorului îl constituie atenţia acordată *faptului de viaţă*. Refuzând să cadă în cursa studiilor "academice" cu înfăţişare doctă, însă eminamente plictisitoare, el a introdus (era să spunem, a injectat) un capitol intitulat: "Culoare locală: obiceiuri, legende, trăiri" (p. 455 şi urm.). Extrase:

«Prin Botoşani circulau tot felul de legende, locale sau acomodate locului. N-am găsit nimic în scris despre ele. Redau acele puţine culese de la cei ce le mai ţineau minte.

Nu puţine glume umblau despre "stâlpul de sticlă", din centrul Botoşanilor. N-a contat că acelaşi stâlp era atribuit şi Sucevei; n-a contat că nimeni nu l-a văzut; legenda spunea că învârtindu-te în jurul lui de X ori, erai ferit de a te umple de boala nebuniei celor locali. Mariana Juster îşi aminteşte de o versiune puţin diferită. "În Botoşani mai există o minune a minunilor... stâlpul de sticlă. A picat acolo ca din cer, drept în inima oraşului.

Nici un botoşănean nu ştie să ne spună când a apărut acolo, în ce scop şi mai ales de ce i se spune "de *sticlă". Faimosului stâlp de sticlă i s-a creat un mit, căruia tinerii îi dădeau crezare. Se zice că cel ce se învârteşte de 7 ori în jurul stâlpului de sticlă, are şanse de a se căsători cu cine-i hărăzeşte soarta... Şi să vedeţi minune, că nu degeaba omul meu venise tocmai de la Bucureşti să se rotească în jurul vestitului stâlp..."*

Târgul nu era lipsit de diverşi tipi bizari. "Normali" şi mai puţin normali nu lipseau. O asemenea eroină era Hovolă, despre care au scris mai mulţi. Am ales din amintirile Marianei Juster, pentru că ea ne-a creionat-o mai pe scurt. "Oraşul, ca mai toate oraşele de provincie, avea şi nebunul sau nebuna lui. Botoşanii avea o smintită. Fiecare o cunoştea. Pentru unii era bătaie de joc, pentru alţii, milă, pentru copii, însă, era o distracţie de zile mari. "Hovolă di mişighină" – aşa o strigau – toată în flenduri, rătăcea de colo până colo, înjurând şi blestemând lumea. Au lăsat-o în lumea ei chinuită poliţia şi nemţii, chiar şi atunci când refuza să fie însemnată cu pata galbenă. Înjura autorităţile pe româneşte, dar mai ales în idişul ei suculent. Jandarmii o lăsau în plata domnului. Dormea la cimitirul israelit, într-o cameră mortuară, iarna pe gerurile de crăpau pietrele. Avea şi momente de luciditate, refuzând orice ajutor. Cu toată sminteala ei, era o figură interesantă".

A propos de "nebuni", iată cum a văzut scriitorul Uri Benador Botoşanii, în una din vizitele sale. "La două a coborât la Botoşani. – Încotro? Întrebarea omului de pe brişcă a fost pusă în idiş. I-a dat adresa lui Ariel Grünberg. Brişca a pornit pe o stradă lungă, nepavată, cu case joase, sărace. Oraşul e parcă înecat în somn de după-masă. Aici a trăit, aşadar, Eminescu? Pe aici a trecut Velvăl Zbarjer? Târgul ăsta adormit şi plicticos a adăpostit şi adăposteşte atâtea capete de intelectuali?

Cu cât se apropie de centru, casele sunt tot mai frumoase. Apoi încep prăvăliile. Brişca a cotit la stânga şi a intrat într-o ulicioară plină de gropi. Apoi deodată s-a oprit... E în faţa unei dugheni mici cu o vitrină murdară în care atârnă "taleisim" şi stau aruncate, prăfuite, cărţi evreieşti religioase şi literare... Şi pretutindeni sinagogi. Totul somnolează în soarele ăsta de amiază, parcă de la începutul pământului şi până la sfârşitul lui. Cum? Ăsta e centrul intelectual evreiesc al ţării! Asta este librăria lui Azriel Grünberg. Din prăvălie a ieşit un evreu bătrân, cu barbă albă şi cu obrazul tânăr. ... L-a întrebat pe cine caută, şi bătrânul a izbucnit: Ei drăcie! Va să zică d-ta eşti? Şi a strigat spre odaia din fund: Leizăr, Avrum, ia veniţi încoace, să vedeţi ce musafir avem... Unul din ei, cel brun cu figura de învăţăcel ascetizat, s-a uitat lung la el... Celălalt, gras, cu ochii adormiţi, l–a bătut pe umăr... pentru că bătrânul şi băieţii l-au primit ca pe o rudă...

Cum, zice că ei au cetit mult? Ehe, o să cunoască pe alţii din târg şi o să vadă ce înseamnă lectură bogată. Ei nici nu prea au timp să citească. Şi apoi nu citesc decât idiş şi puţină ebraică, pe când prieteni şi cunoscuţi de-ai lor, – să vezi holodronţii nici n-ai crede – mănâncă pe ruptelea şi cărţi nemţeşti şi româneşti. De evreieşti ce să mai vorbim?...

N-a văzut ce frumos a fost primit la doctorul Kupferberg, la Fischgold, la Bacal şi la Satzberger... doctorul Lustgarten...

Lângă el pe o bancă s-au aşezat doi băieţi. Vorbesc despre Schopenhauer... Totuşi din asemenea preocupări, se şlefuieşte o personalitate. O carte, o ceartă naivă, o convorbire ca asta, te sporeşte, te înalţă".

În continuare, Shlomo Laiş aminteşte:

«În copilăria mea circula – mai ales în cercurile hasidice – legenda peşterii care duce spre Eretz Israel. Multe din obştile din nordul Moldovei îşi revendicau peştera. La noi la Botoşani ştia să povestească despre ea Luib Gott, neobositul povestitor de la sinagoga bunicului. El ştia "cu precizie" unde este gura peşterii, în care odată intrat, te duce până-n Ţara Sfântă. Oricât de neîncrezători eram, farmecul legendei ne prindea în mrejele ei şi ne alimenta visurile. De altfel, în lumea hasidică circula părerea că marele rabin din Apta – considerat decanul Admorim-ilor din vremea lui – a acceptat să-şi părăsească meleagurile lui şi să vină la Iaşi, pentru că spunea: "Ias (adică Iaşi, în versiunea idiş) este anagrama cuvintelor ebraice "sof Eretz Israel", (capăt de Eretz Israel)".»

Rozalia Bines

Vremuri noi şi mai puţin noi

Culegere de articole pe teme ştiinţifice ş.a.; coperta: Gh. Chivu; ed. RCR Print, Bucureşti 2006

Născută la Suliţa, inginer de meserie, sosită în Israel în 1971, împreună cu soţul ei, statisticianul Carol Bines, Rozalia Bines este o fanatică a electronicii, a computerelor, a telefonului celular şi a tuturor produselor de ultimă oră care – pe de o parte – ne entuziasmează, iar pe de altă parte ne scot din sărite (ca toate minunile care se defectează când ţi–e lumea mai dragă). Întrun cuvânt înainte la cartea de faţă, I. Schechter o numeşte pe autoare "Doamna electronică".

Aşa este. Aşa cum se poate constata din lectura textelor despre "Videofon", "Binele şi răul în spaţiul cibernetic" sau "Casa inteligenţei". Dar, în acelaşi timp, Rozalia Bines este şi o călătoare încercată care a văzut multe şi ştie să ni le povestească şi nouă. Iată, de pildă, o relatare despre o croazieră în Marea Caraibelor, intitulată "Viaţa pe vaporul Carnival Glory".

«Dacă cineva ar vrea şi ar putea să-şi imagineze cum arată raiul, nu cred că ar putea realiza ceva mai frumos, mai bogat şi mai confortabil decât vaporul "Carnival Glory", care a fost inaugurat în iulie 2003.

Croaziera, de opt zile, a început din portul Cap Canaveral (Florida) sâmbătă după-masă.

Am fost frapaţi de dimensiunile uriaşe ale vaporului – cel mai mare din lume, transportând 3.500 de călători – cel mai mare număr de călători în raport cu alte vapoare, la care se adaugă cca. 1.500 de membri ai echipajului, din 58 de ţări. Printre călători, noi am fost singurii israelieni, majoritatea fiind din SUA, America de Sud, Anglia, Italia, Cuba, Columbia etc.

Bilanţul cheltuielilor personale era afişat zilnic, pe ecranul televizorului din cameră, care serveşte şi ca legătură interactivă cu conducerea vaporului.

Fiecare cameră era servită de un "steward groom" (un fel de responsabil, ajutat de două persoane), care schimbă aşternutul zilnic, menţin curăţenia, şi cărora te poţi adresa la orice oră din zi şi din noapte cu probleme legate de călătorie, confort, telefon etc.

Vaporul are 14 nivele, iar camerele pentru călători se află pe nivelele 1 şi 2 şi 6 şi 10, unele având geam la mare, altele nu, unele având balcoane, altele nu, dar confortul şi eleganţa sunt identice şi ireproşabile.

Toată încărcătura lui, împreună cu călătorii, transformă vaporul într-un fel de oraş plutitor, cu cartiere de locuit, centre de agement, cu sală şi spectacole stil Las Vegas...

Restaurantele sunt împărţite în trei grupe: Palatinium, Golden şi Red Sail.

La primele grupe, locurile sunt numerotate şi rezervate şi fiecare îşi cunoaşte locul. Alegerea s-a făcut absolut aleatoriu.

La fiecare 5-10 mese servesc un chelner principal şi un ajutor, care între două feluri se transformă în cântăreţi şi dansatori la pornirea muzicii de rigoare, antrenând uneori şi publicul.

Mesele, de un mare rafinament gastronomic, sunt servite între ore anumite şi niciodată nu s-au repetat două meniuri.

La restaurantul Red Sail, la nivelele 9, 10 şi 11, mesele sunt cu autoservire, găseşti şi specialităţi orientale, steakuri, peşte şi cartofi prăjiţi, fructe de mare, peşte etc., la ore diferite, aşa încât poţi găsi ce mânca şi bea (exceptând băuturile alcoolice care trebuie comandate contra plată).

Activităţile zilnice sunt variate; de la spectacole seara, concerte, dans, la distracţii alegând din public persoane care vor şi pot să-şi etaleze talentele.

Nu lipsesc bazinele de înot, jacuzzi, etajul pentru sport, jocuri pentru copii, acţiuni cu vânzare de parfumuri, bijuterii etc....

Un spaţiu imens îl ocupă o expoziţie de picturi moderne, cu vânzări la licitaţie. Serile în care se cere prezenţa în ţinută de gală aduc persoane cu îmbrăcăminte ultraelegantă.

Un aşa-zis "bulevard" îţi permite să te plimbi pe o "alee", unde găseşti baruri, cafenele, cazinou etc. cu canapele şi fotolii pe care poţi să stai şi să admiri trecătorii, să bei o cafea sau pur şi simplu să te odihneşti.

În fiecare zi, primeam în cameră programul zilei; seara la întoarcere în cameră găseam pe pat câte o figurină din prosoape (iepure, broască, raţă, maimuţă, om) şi două pacheţele de ciocolată.

Au trecut 8 zile de vis, viaţă nereală, care ne va rămâne în memorie pentru totdeauna.»

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

George Petrescu, *"Consătenii mei, români şi evrei";* relatare despre o rodnică convieţuire inter-etnică în comuna Săcel, Maramureş, 1930-1950; cu o prefaţă de dr. docent Crişan Mircioiu, rector al Universităţii Populare din Cluj-Napoca; ed. "Asociaţia maramureşenilor din Cluj-Napoca", Cluj-Napoca, 2006.

Sergiu Dan, *"Unde începe noaptea";* roman; coperta: Done Stan; prefaţa şi note de Henri Zalis; îngrijirea textului: Horia Aramă; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Gina Sebastian Alcalay, *"Înainte de a fi prea târziu";* eseuri; prefaţă de Gabriel Dimisianu; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Carol Iancu, *"Bleichroeder şi Crémieux – lupta pentru emanciparea evreilor din România la Congresul de la Berlin";* corespondenţă inedită; trad. de Oana Cătălina Popescu; coperta: V. Giodâc; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Alexandru Singer, *"Anotimpul suferinţelor temperate";* eseuri; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Philippe Burin, *"Resentiment şi apocalips";* eseu asupra antisemitismului nazist; trad. din franceză de Ana Maria Macri şi Gina Vieru; coperta: S. Singer; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

B. Brănişteanu, *"Jurnal"* (vol. III); ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Dr. Alexandru Marton, *"Idei vechi, idei noi";* eseuri; Ierusalim, 2006.

Sanda Frunză, *"Filozofie şi iudaism"* (un răspuns la întrebarea "Ce este filozofia evreiască"); studii; coperta: Cristian Chieşuţ; ed. Limes, Cluj-Napoca, 2006.

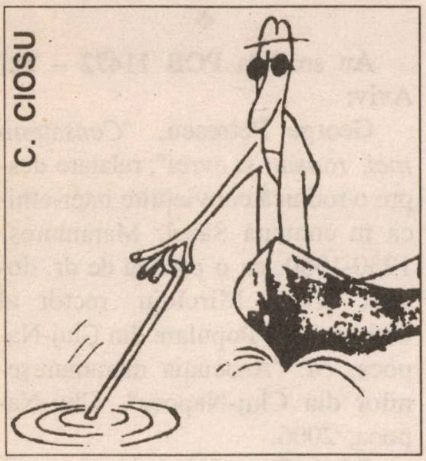

Pescuitorul de perle

Să nu crezi niciodată ce declară cafenelele

«La Ashkelon … cafeneaua unui localnic, în vârstă de 41 de ani, a luat foc şi a declarat că nu a avut afaceri niciodată cu lumea interlopă.»

("Viaţa noastră", nr. 16.767/06; comunicată de Rosita Löbel, Ierusalim, POB 28359, – care-i sfătuieşte pe cititori să nu pună preţ pe ce declară cafenelele.)

Aproape 27 de milioane de musulmani azvârliţi într-o groapă comună

«Chemarea la rugăciune vine de la ultima moschee care mai stă în picioare în Srebenica. Înainte de război, erau circa 27.000 de mii de musulmani (care) trăiau aici. Acum, de-abia dacă au mai rămas vreo 4.000.»

("Viaţa noastră", 5.05.06; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam, – care, cutremurat de aflarea adevărului, este de părere că fostului preşedinte sârb Miloşevici i se cuvine fără doar şi poate de titlul de cel mai mare asasin din istorie, întrecându-l cu mult pe Hitler la acest capitol.)

Şi ce dacă ai încurcat datele?

«Familia lui Johnny Weissmuller a plecat din Timişoara când el avea 8 ani. (…) Şi ce dacă a plecat din Timişoara când avea 8 luni?»

("Revista Mea", nr. 2176/06; comunicată de David Şmilovici, din Cfar Saba, – care consideră că, în definitiv, între 8 luni şi 8 ani nu e mare diferenţă: şi-ntr-un caz şi-n celălalt, tot copil este.)

Toată lumea se distrează cu Lego, noi ne distrăm cu perlele

«Prezentă în peste 130 de ţări, marca Lego vinde 7 cutii pe secundă şi se estimează că în cursul acestui an, peste 400.000 de milioane de oameni din întreaga lume se vor juca cu Lego.»

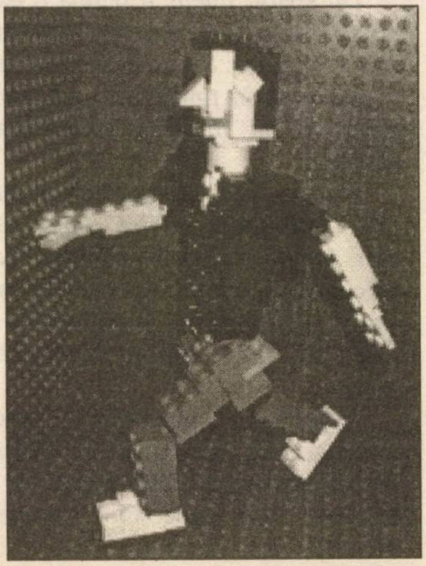

("Sélection du "Reader's Digest", Paris, decembrie 2005; comunicată de Puiu Grinfeld, Tel Aviv, care – ştiind că pe pământ trăiesc cam 7 miliarde de oameni, se întreabă de unde vor găsi cei de la firma Lego pe ceilalţi cumpărători, până la 400.000 de milioane, care va să zică 400 de miliarde de cetăţeni.)

Poşta

Mircea Surugiu, Hedera (aveţi dreptate, socoteala din "Minimum" e greşită: faimoasele caricaturi daneze cu profetul Mahomed au apărut în 140 de ziare şi nu în 143, cum apăruse la noi); **Renée Nacht,** Haifa, **Solomon Zimmer,** Anvers, Belgia; **Tudor Socaciu,** Cluj, România; **Viorica Mendel,** Montreal, Canada (observaţii juste, dar nu perle).

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Colette Avital, deputată din partea Partidului Muncii: succesele obţinute de ea în lupta pe care a purtat-o cu băncile, ani de zile, pentru drepturile victimelor Holocaustului, ca şi faptul că a preluat conducerea unui grup de "rebeli" din partidul ei care activează împotriva stilului dictatorial al lui Amir Peretz, – au propulsat-o pe frumoasa moldoveancă pe locul I al personalităţilor politice din trib.

În scădere

Menahem Ariav, primar al oraşului Natzeret-Illit, fost preşedinte al HOR: acuzaţiile ce i s-au adus în legătură cu cumpărarea de voturi şi darea de mită – au aruncat o umbră asupra acestui vechi politician şi activist al alialei.

AHARON GOVRIN – Haifa

Amintiri din şcolile mele

Fiecare dintre noi are în memoria sa o mulţime de amintiri din copilărie. Iar unele din acestea, demne de interes. Ele zac, însă, ca lucrurile vechi de care nu mai ai nevoie, într-un pod sau într-o pivniţă.

Majoritatea semenilor noştri uită de ele. Unii, însă, îşi amintesc, îşi dau seama că ele valorează ceva, le şterg de praf şi le scot la lumină.

Printre aceştia se umără şi colaboratorul nostru Aharon Govrin.

Lectura fermecătoarei cărţi "Cişmigiu et co." (de Grigore Băjenaru, recenzată de mine în "Minimum" din octombrie 2005) m-a amuzat, mi-a amintit de propria mea viaţă de licean şi mi-a fost imbold la scrierea amintirilor mele din şcoala primară şi din liceu, la Galaţi.

Voi povesti aşadar întâmplări hazlii sau dramatice, păstrate în memorie după zeci şi zeci de ani. Zilele banale, obişnuite, fără evenimente deosebite, s-au şters de mult din amintire, pierdute pe veci.

Eram în clasa întâi primară când în prăvălia tatălui meu a intrat un ţigănuş cu un instrument curios ţinut cu mâna stângă pe dinţii din faţă, în timp ce cu mâna dreaptă îl zgândărea, scoţând sunete ca de ghitară, melodii adevărate. Intrigat, l-am rugat să-mi arate minunea şi să-mi explice cum face să scoată muzică adevărată din ea. Era o drâmbă: un oval metalic terminat cu două bare drepte, între care era o bandă îngustă de oţel prinsă de oval în partea opusă barelor drepte. Cu un deget al mâinii drepte ţigănuşul apăsa şi elibera bara de oţel, care vibra. Gura şi gâtlejul reprezentau nu numai cutia de rezonanţă ci chiar fixau înălţimea tonului scos de drâmbă.

A doua zi mi s-a cumpărat o drâmbă şi am început să mă exersez. Nu a trecut mult timp şi am reuşit să cânt toate melodiile pe care le cunoşteam. Când m-am simţit sigur pe mine ca "solist de drâmbă", am luat instrumentul la şcoală şi am dat un "concert" în recreaţie. Colegii de clasă m-au aplaudat şi au cerut bisuri până la sunetul clopoţelului.

Au trecut câteva zile, am mai cântat din drâmbă în recreaţii. Era iarnă, străzile, casele şi pomii erau acoperiţi de zăpadă când, într-o duminică, pe la nouă dimineaţa, a sunat la uşă un soldat. Când l-a văzut prin geamul uşii, mama s-a speriat de-a binelea şi, fără să deschidă, l-a întrebat pe cine caută. "Pe Grossmann Aron. Domnu' Nelu îl roagă să vină cu mine ca să-l înveţe să cânte la drâmbă". Nelu era fiul colonelului Dudea şi coleg de clasă cu mine. Soldatul a fost invitat să intre, a aşteptat până ce m-am îmbrăcat şi m-a luat cu el. Iată-mă deci, la numai şapte ani şi jumătate, profesor de drâmbă! După câte mi-amintesc, Nelu n-a reuşit să cânte la drâmbă, cu toate eforturile mele pedagogice şi cu toate exemplificările repetate.

◆

Într-o zi deosebit de friguroasă din iarna anului următor, pe la 7 dimineaţa, cineva a sunat la uşă. Era ceva neobişnuit. Patru din cei cinci fraţi şi surori eram pe atunci elevi şi la acea oră mâncam sau ne prgăteam să mergem la şcolile respective. La uşă era un văr, coleg de clasă cu mine, care locuia nu departe de noi şi care venise să întrebe ceva în legătură cu lecţiile pentru acea zi. Se întâmplă. Partea nostimă era că bondocul verişor, cu tot gerul şi zăpada din ziua aceea, era încălţat numai la un picior, celălalt fiind numai cu un ciorap. Mama l–a luat imediat la întrebări: "Ce-ai păţit, băiatule, unde ţi-ai pierdut gheata?". "M-am grăbit şi n-am observat că mi-am încălţat un singur picior!"

◆

În scurta mea autobiografie literară, publicată în "Minimum" din octombrie 2005, am povestit zguduitorul episod când, eu fiind în clasa a patra primară, institutoarea m-a plimbat prin toate clasele cu un caiet plin de pete de cerneală violetă prins de haină cu un ac de siguranţă, deşi eram un elev fruntaş, premiant în toate clasele şi supraveghetor în recreaţii la clasa întâi. Deşi numai de zece ani şi ceva, aveam probabil talent de conducător. Îmi amintesc de un elev din clasa întâi, foarte gălăgios şi bătăios, pe care, ca supraveghetor, cu greu reuşeam să-l potolesc. Îmi amintesc până azi, după 75 de ani, numele lui: Lupovici Sandu. Mi-a venit o "idee genială" cum să fac să-l liniştesc: l-am numit ajutorul meu şi imediat a devenit băiat cuminte, ba m-a şi ajutat să le vin de hac altor băieţi turbulenţi.

Am absolvit şcoala primară Nr. 6, numită şi şcoala Paşa, printre primii din clasă, premiant. Câteva zile înainte de serbarea de sfârşit de an, am fost chemat la cancelarie. Paul Paşa, directorul legendar al şcolii, bătrân impresionant, slab şi foarte înalt, cu părul alb ca zăpada, mi s-a adresat:

– Grossmann, tatăl tău are un magazin de librărie şi papetărie. Să aduci dela prăvălia lui câteva cărţi, pe care ţi le vom da ca premiu.

Am rămas uluit! Să-mi aduc eu însumi cărţile pe care, chipurile, le capăt ca premiu? Am ripostat imediat, jignit:

– În magazinul tatălui meu, deşi se cheamă "Librărie şi papetărie", nu se vând deloc cărţi. Dar chiar dacă s–ar fi vândut, nu aş fi adus nici o carte. Dacă mi se cuvine premiu pentru silinţă la învăţătură, apoi şcoala trebuie să-mi dea cărţile, nu tatăl meu!

Surprins de atitudinea mea demnă, dar şi de tonul tăios al vorbelor mele, venerabilul director a murmurat ceva, ca: "Bine, bine, om vedea ce putem face. Poţi să pleci!". Probabil că pachetele de cărţi pentru premii erau pregătite şi mi-au alcătuit premiul scoţând câte o carte din diferite pachete. Aşa se explică de ce am căpătat cărţi disparate, nepotrivite cu vârsta mea.

❖

Eu am vrut să mă înscriu la Liceul de Stat "Vasile Alecsandri" (LVA), după ce fusesem la o şcoală primară de stat. Voiam să fiu împreună cu elevii din generaţia mea, români şi evrei, nu într-un ghetou. Voiam să mă afirm, să mă întrec cu toţi elevii de vârsta mea şi nu numai cu elevii evrei. Tatăl meu, om religios, a hotărât însă altfel: m-a înscris la Liceul Comunităţii Evreilor (LCE), deşi taxa şcolară era acolo mai mare, şi asta din două motive: puteam continua învăţarea limbii ebraice şi nu se învăţa sâmbăta.

De fapt, primul obiectiv nu s-a realizat, ba din contră: eu vorbeam, citeam şi scriam în limba ebraică la perfecţie, după aproape cinci ani de învăţare cu profesori particulari, pe când o parte din elevi abia acum învăţau alfabetul ebraic. Profesorul ne dădea, mie şi altor doi elevi ca mine, lucrări la nivelul nostru, dar în general mă plictiseam la lecţii şi uitam şi din ce ştiam, în loc să progresez. Chiar după trei-patru ani de învăţare a limbii ebraice, dacă se schimba profesorul, erau unii din cei ce învăţaseră alfabetul ebraic în clasa întâi de liceu, care veneau la noul profesor şi spuneau: "Noi suntem începători, vă rugăm să ţineţi seama de asta".

Două întâmplări mi-au rămas în memorie de la lecţiile de ebraică din clasa a şaptea de liceu.

Deşi nu din dragoste deosebită pentru colegii mediocri sau leneşi, făceam un fel de sport, ca o sfidare la adresa profesorilor, şi le dădeam acestor colegi să copieze de la mine. Ba uneori le trimiteam "fiţuici" în timpul tezelor. Unul din colegii mei, care nu reuşise să înveţe nimic la limba ebraică, după şase clase de liceu, a copiat de la mine la o teză. Profesorul Iosef Rabinovici a povestit următoarele când a adus tezele:

– Verificând aseară tezele voastre, am dat de una remarcabilă şi i-am pus nota 9 pe ultima pagină. Curios să ştiu cine este elevul studios care a scris teza, am căutat numele lui pe prima pagină şi am rămas consternat: Zilberman Marcu-Faibiş, despre care ştiu că din notele 4 şi 5 nu iese. Zilberman, vino la tablă! Am să citesc ce ai scris tu şi dacă eşti în stare să scrii pe tablă ce îţi citesc, rămâi cu nota 9. Dacă nu, dovadă că ai copiat, îţi pun nota 1.

Mătăhălosul Zilberman Marcu-Faibiş s-a ridicat şi, de la locul lui, a spus:

– Puneţi-mi unu, n-are rost să vin la tablă.

Deşi Marcu-Faibiş şedea în spatee meu, Rabinovici nu a cercetat de la cine copiase.

Profesorul Rabinovici, bărbat masiv, ca să nu spun gras, cu o chelie pronunţată şi cu o barbă şatenă-roşiaticǎ frumos îngrijită, era un om deschis, bun pedagog şi cu mult simţ al umorului. Era mare amator de plimbări lungi prin munţi, cu rucsac şi baston. A doua întâmplare va demonstra caracterul deschis al simpaticului profesor.

Rabinovici ne dăduse tuturor să povestim despre o excursie cu barca pe Dunăre. Ajuns acasă, m-am cufundat în citirea unui roman şi am uitat de compunerea la ebraică. În ziua în care aveam iar în program limba ebraică, câţiva colegi s-au repezit la mine cum am ajuns la şcoală, vrând să copieze compunerea mea sau să se inspire din ea. Le-am răspuns că nu am scris absolut nimic, deoarece uitasem cu totul de compunere. Rabinovici a intrat în clasă, a notat în catalog pe cei absenţi, după care a spus: "Grossmann, citeşte ce ai scris despre excursia pe Dunăre!". Colegii mei, care ştiau că n–am scris nimic, aşteptau în tensiune deznodământul. Eu m-am ridicat în picioare, am luat în mână caietul, deschis la două pagini albe, şi, prefăcându-mă că citesc din caiet, am început să povestesc curent, fără nici o ezitare, despre excursie. Când am terminat, Rabinovici m-a chemat la catedră ca să-mi pună nota, evident 10, pe caiet. Acum colegii n-au mai putut să se abţină şi au izbucnit în hohote de râs. Imperturbabil, cu caietul deschis la cele două pagini albe, m-am apropiat şi am pus caietul pe catedră. Fără să-şi arate mirarea, Rabinovici a spus: "Dacă tot ce ai povestit despre excursia pe Dunăre a fost improvizat, fără a fi scris un singur rând, meriţi mai mult decât 10, dar notă mai mare nu există!". Şi a scris un 1 mare pe pagina albă din stânga şi un 0 mare pe toată pagina din dreapta. Nota 10 pe două pagini albe!

❖

De multe ori m-am întrebat de ce atâţia elevi nu înţeleg matematicile şi chiar le urăsc. Eu am avut încă de la şcoala primară aplicaţie deosebită pentru aritmetică şi apoi pentru algebră şi geometrie. Indiferent de talentul pedagogic al profesorilor succesivi la acest obiect de studiu, înţelegeam şi reţineam imediat ceea ce ni se preda, ca ceva evident, uşor de ştiut. Cu excepţia a doi profesori, Weiss şi Lepădatu, toţi ceilalţi – Menas, la primele trei clase de liceu, apoi Sachter, la următoarele două, şi Nazarie, la clasa a opta – au fost profesori minunaţi, cu dragoste pentru materia pe care o predau şi cu real talent pedagogic.

Menas, fiu de cantor sărac dintr-un orăşel moldovean, arătase din copilărie talent deosebit la învăţătură şi în special la matematici. Finanţat de comunitatea evreilor din orăşel, a terminat la Iaşi în mod strălucit liceul şi apoi două facultăţi: de matematici şi de electronică. El avea, în anii '30 ai secolului trecut, şi un magazin de electronică pe principala stradă din Galaţi, Strada Domnească.

Iubindu-şi profesiunea şi cu încredere în talentele latente ale elevilor lui, el îi sprijinea în mod deosebit pe cei ce se evidenţiau şi chiar spera să descopere printre ei un geniu matematic asemănător marelui Gaus. De aceea, în fiecare an, înainte ca elevii să înveţe despre progresiile aritmetice, el le dădea o problemă, a cărei rezolvare dusese cu mulţi ani înainte la descoperirea geniului matematic al lui Gaus. Iată povestirea cu Gaus: un profesor ce avea de predat urgent notele la tezele altei clase, ca să poată corecta acele teze în linişte, fiind la o clasă inferioară, a dat elevilor o problemă care putea să-i ocupe o oră întreagă: să adune toate numerele, de la 1 la 100. După numai 5 minute, micul Gaus s-a ridicat şi a spus: "Am terminat, rezultatul este 5.050". Surprins, aproape uluit, profesorul a ridicat capul de pe teze şi a spus: "Este exact, dar cum ai calculat aşa de repede?". La care micul Gaus a răspuns: "Foarte simplu: trebuia să adun 1+2+3+...98+99+100. Am observat că, dacă scriu numerele de la coadă la început, adică 100+99+98+...3+2+1 sub numerele în ordine crescândă, suma a două numere, unul peste celălalt, este tot timpul 101. Am înmulţit 101 cu 100, am obţinut 10.100 şi am împărţit la 2, căci adunasem de două ori suma numerelor de la 1 la 100. Rezultatul: 5.050".

Menas n-a descoperit un al doilea Gaus, dar i-a încurajat şi i-a împins pe elevii talentaţi la matematici, dând întregii clase probleme deosebite, rezolvabile numai cu inventivitate, folosind cu multă imaginaţie elemente învăţate.

Rezolvarea unei astfel de probleme de către mine, singurul din toată clasa, mi-a adus un triumf de neuitat, am fost literalmente purtat pe braţe de colegii mei entuziasmaţi. Iată acea problemă: un pahar în formă de con cu vârful în jos are raza sus 3 cm. şi înălţimea 5 cm. El este umplut cu vin până la 1 cm. sub marginea superioară. În pahar se aruncă o bilă sferică având diametrul de 1,5 cm. Bila este înecată toată în vin. Cu cât se ridică vinul în pahar?

Problema ne-a fost dată spre rezolvare până la lecţia următoare. Sosit acasă, m-am adâncit, ca de obicei, în lecturi, am încercat fără succes s-o rezolv şi am părăsit-o. În ziua predării soluţiei nu am adus scris nici un calcul. Menas s-a mirat de insuccesul meu, a cercetat caietele cu cercetări nereuşite, chiar şi a premiantului Weissenberg Mauriciu, apoi a întrebat: "Cine are vreo idee cum ar putea fi rezolvată problema?". Diferiţi elevi au ridicat mâna, au spus ce credeau, dar nici unul nu a găsit soluţia. Dintr-o dată mi-a venit soluţia în mod clar, de parcă cineva mi-ar fi dictat-o. Am ridicat mâna violent, de teamă să nu mi-o ia altul înainte. Menas m-a văzut, dar mi-a spus să stau liniştit, că-mi vine precis rândul. Când toate răspunsurile au fost ascultate şi respinse, Menas m-a chemat la tablă să spun care e soluţia mea. Fără să scriu nimic pe tablă şi cu viteza unei mitraliere (pe atunci vorbeam în general foarte repede), am explicat soluţia. Menas m-a îmbrăţişat călduros şi a spus clasei: "Grossmann, singurul din toată clasa, a rezolvat în mod strălucit problema. Probabil că n-aţi înţeles nimic din ce a spus el atât de repede. Am să vă explic mai rar ce a spus". (Dacă nu vă mai interesează matematicile, treceţi peste cele de mai jos: Raza suprafeţei vinului e proporţională cu înălţimea lui, adică R=4/5 din 3. Volumul vinului poate fi calculat: V_1=3,14xR la pătrat x înălţimea vinului (H_1=4 cm.), împărţit la 3. Volumul bilei este V_2=4x3,14x1,5 la puterea a treia, împărţit la 3. Volumul total, vin+bilă, este $V_3=V_1+V_2$. Volumul V_3 şi volumul iniţial V_1 sunt volume asemenea şi deci raportul lor este egal cu raportul înălţimilor, la puterea a treia. Deci raportul dintre înălţimea finală a vinului, H_2, şi cea iniţială, H_1=4 cm., adică H_2/H_1, este egal cu rădăcina a treia din raportul volumelor V_3/V_1, de unde se poate calcula imediat înălţimea finală a vinului, H_2.)

❖

Trecerea din cursul inferior al liceului (primele patru clase) în cursul superior era condiţionată de reuşita la un examen, numit "examenul de capacitate", după care elevii se împărţeau în două secţii: recţia "reală", cu multă matematică, inclusiv calcul diferenţial şi integral, pentru cei ce intenţionau să devină ingineri sau profesori de matematică, şi secţia "modernă", cu mai puţină matematică şi cu limba elină în ultima clasă, pentru cei ce intenţionau să devină medici, avocaţi etc. sau pur şi simplu urau matematicile. La vârsta de 15 ani eram deci la un punct de răscruce: alegerea unui drum, a unei viitoare cariere. Întâmplător sau intenţionat, conducerea liceului a invitat un grafolog care a analizat scrisul fiecăruia dintre absolvenţii clasei a patra, dând şi recomandări privind cariera adecvată însuşirilor fiecăruia. Mie mi-a recomandat în mod categoric să studiez medicina. Când i-am arătat această recomandare profesorului de matematici Sachter, acesta a sărit în sus scandalizat: "Nu asculta de şarlatanii ăştia. Tu eşti un matematician deosebi de dotat. Trebuie să urmezi matematicile superioare şi eventual politehnica, dacă se poate amândouă în paralel". Am decis să-i urmez sfatul, eu fiind de aceeaşi părere, dar şi deoarece mi se făcuse rău odată când am văzut curgând sânge şi atunci m-am decis să nu devin medic. La 28 de ani am devenit inginer constructor, dar nu urmasem paralel cursurile facultăţii de matematici, pentru că a trebuit să mă întreţin dând lecţii particulare şi cu greu reuşeam să găsesc timp pentru îndeplinirea obligaţiilor de student la politehnică, mai ales în contul orelor de somn.

❖

Cam prin clasa a cincea de liceu am fost atras de un coleg în mişcarea sionistă de tineret "Haşomer haţair" (Paznicul tânăr). Era o mişcare de extrema stângă, unde alături de sionism ni se inocula stalinism. Curios că sediul mişcării se chema "cuib" ("ken" în ebraică), aşa cum se chemau şi sediile mişcării legionare. Se cântau cântece ebraice, se dansa hora, băieţi şi fete, iarna aducea fiecare lemne de foc pentru sobă. Uneori îngheţam de frig, alteori ne sufocam cu fumul focului. Într-o vară mişcarea a organizat o tabără, undeva la munte. M-am pregătit serios, cumpărând bocanci "Mociorniţa", un rucsac serios. Lanternă puternică "Daimon" aveam. Mă bucuram cu anticipaţie de viaţa de tabără, de cântece şi cartofi copţi, chiar arşi, în jurul focului, de excursiile pe cărări de munte, între brazi. Cu numai o săptămână înaintea plecării în tabără, părinţii au opus un "veto" categoric, spre totala mea dezolare. Aceiaşi părinţi de modă veche care nu m-au lăsat până la 17 ani să patinez ("V-aţi născut întregi, nu vrem să vă rupeţi picioarele!"), care nu m-au lăsat să învăţ să înot, ba chiar mi-au băgat în suflet fobia apei adânci ("Atâţia copii se îneacă în Dunăre în fiecare an!"), mi-au interzis şi bucuria tinerească a taberei de vară. Pe la sfârşitul anului 1937, când influenţa hitlerismului se simţea în răsăritul Europei, a venit guvernul fascist-antisemit de scurtă durată Goga-Cuza. Printre alte măsuri antisemite, a fost şi arestarea unor conducători sionişti. Subdirectorul liceului, admirabilul profesor de franceză David Herşcovici, a intrat în clasă într-o recreaţie şi ne-a sfătuit să ne retragem imediat din toate mişcările sioniste de tineret şi să distrugem toate listele nominale. Avertismentul a venit la timp: au fost descinderi şi percheziţii la mai toate sediile, dar nici un elev nu a fost arestat.

❖

În toamna anului 1937, pe când eram în clasa a şaptea de liceu, profesorul de română, pe nume Botez, ne-a dat să citim comedia antisemită "Lipitorile satului" de Vasile Alecsandri şi să facem un scurt referat asupra ei. Cartea era de mult dispărută din librării. Unii elevi au găsit-o la anticari, eu, ca şi alţii, la biblioteci. Am scris, cu indignarea în suflet, scurtul referat cerut. Câţiva elevi, care fie că s-au lenevit şi n-au căutat deloc, fie că n-au căutat destul, nu au citit piesa. La prima lecţie de română, în loc să se scuze şi să explice de ce n-au citit piesa, aceşti elevi, 5-6, conduşi şi îndemnaţi de un membru al mişcării sioniste revizioniste "Betar", pe nume Marc Şalovici, s-au ridicat şi au declarat tăios, cu patos şi demnitate: "Refuzăm să citim o piesă vădit tendenţioasă, antisemită, mai ales că nici nu este cuprinsă în programa analitică". Botez s-a arătat surprins, i-a mustrat că amestecă resentimente subiective când e vorba de o operă de artă a unui mare scriitor. Noi toţi credeam că incidentul se va termina aici, între noi şi Botez. A doua zi, pe pagina întâi a ziarului antisemit "Porunca vremii" a apărut un titlu cu litere de o şchioapă: "Jidănaşii de la liceul jidănesc din Galaţi refuză să citească o piesă a bardului naţional Vasile Alecsandri", şi un articol veninos ca în ziarul hitlerist "Der Stürmer". Uluiţi, speriaţi de-a binelea, au intrat în clasa noastră directorul Constantinescu şi subdirectorul Herşcovici. "De ce nu ne-aţi spus nouă când Botez v-a dat să citiţi «Lipitorile satului»? Poate am fi obţinut de la el să renunţe, să vă dea să citiţi altă piesă". Toate încercările de a potoli scandalul au dat greş. Botez era un legionar fanatic, articolele împotriva liceului au continuat cu aceeaşi înverşunare. Inspectorul şcolar, deşi om moderat şi civilizat, nu a avut încotro şi a decis ca toţi elevii în cauză să fie eliminaţi, cu dreptul de a se înscrie ca elevi externi la examenele de sfârşit de an la licee din afara oraşului Galaţi. Unii s-au înscris la Bolgrad, în sudul Basarabiei, alţii la Brăila sau aiurea. Botez a încetat să predea la liceul comunităţii evreieşti din Galaţi. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu el.

❖

Ca şi liceenii din "Cişmigiu et co.", şi noi chiuleam uneori de la cursuri, în zile superbe de primăvară şi de toamnă. El am fost ales "şeful clasei" din clasa a doua până în ultima clasă a liceului! Şeful clasei completa în fiecare zi în "condică" obiectele din ziua aceea, ce s-a predat şi ce lucrări pentru acasă erau la fiecare obiect. Tot el făcea apelul şi preda profesorilor lista absenţilor, în ordine alfabetică, pentru ca profesorii să nu trebuiască să manipuleze catalogul înainte şi înapoi. Deşi eram şeful clasei, chiuleam şi eu uneori, împreună cu doi-trei colegi. Atunci numeam un locţiitor şi îi redactam lista absenţilor, inclusiv chiulangiii, în ordine perfect alfabetică, pentru ca profesorii să nu bănuiască nimic. Chiulul preferat era la Dunăre, unde luam o barcă de pescari, vâsleam până la satul dobrogean Azaclău. Fumam pe drum şi în sat, semn de sfidare a interdicţiei de a fuma. Intram uneori în cârciuma satului, beam câte o ţuică sau o bere, după care ne întorceam, fie la liceu, fie direct acasă.

În anii cât am fost elev de liceu, disciplina era absolută: trebuie să fim tunşi "numărul unu" până la vacanţa de paşti a ultimului an. Nu aveam voie să ieşim din casă decât până la ora 8 seara şi atunci numai în uniformă (kaki, închisă până la gât, cu două petliţe albe din piele de căprioară pe gulerul îngust, cu şapcă kaki cu cozoroc negru, cu număr pe un pătrat de piele de căprioară, cusut pe mâneca stângă a tunicii sau a paltonului. Eu am avut în toţi cei opt ani de liceu numărul 198). Puteam merge la cinema numai la filmele afişate ca permise şi numai la "matineu", adică după-amiază. Un detectiv special angajat, pe nume Oncică, îi "prindea" pe elevii delicvenţi şi îi raporta la direcţia liceului. În vacanţa de paşte a clasei a şaptea detectivul ne-a descoperit, pe mine şi un coleg, împreună cu două prietene, eleve, toţi în civil, la un film "nepermis", ne-a identificat la ieşirea din cinema cu ajutorul unui elev dintr-o clasă inferioară, ca la reînceperea cursurilor să ne trezim eliminaţi pe trei zile.

Cu toată disciplina de fier, găseam, mai ales în ultimele două clase, căi de libertate, de frondă, de sfidare. Un grup de trei-patru colegi ne hotăram să mergem la un film "nepermis" şi încă la ultimul spectacol. Ne îmbrăcam "în civil", cu o pălărie de fetru a tatălui trasă peste ochi, ne întâlneam – o, nelegiuire! – exact în faţa intrării principale a liceului (pe unde intrau numai profesorii), pe întunecoasa alee Mavromol. De preferinţă mergeam la balcon, la "Cinema français", intram la scurt timp după început, în timpul jurnalului de actualităţi şi al reclamelor, când nu mai era nimeni la casă, şi ieşeam după ce se golea sala. Fapt este că nu am fost prins niciodată la aceste escapade nocturne.

O altă escapadă nocturnă nu a scăpat nedescoperită. Eram în clasa a opta, era sărbătoarea de Purim, în primăvara anului 1939. La această sărbătoare evreiască se dădeau baluri ("Purim-bal"), tineri (evrei, dar şi români), mascaţi şi în halate negre (aşa-zisele dominouri), colindau din casă în casă, erau serviţi cu dulciuri tradiţionale (renumitele "humântaş"-uri şi altele), dansau cu gazdele şi cu musafirele lor. În preajma sărbătorii, subdirectorul Herşcovici a intrat în clasa a opta şi ne-a avertizat să nu colindăm mascaţi şi în domino, călcând astfel disciplina, iar cei ce o vor face totuşi vor fi aspru pedepsiţi. Cu tot avertismentul, am ieşit la colind cu alţi patru colegi. Am vizitat mai întâi casele a două rude, unde ştiam că era bairam mare, ne-am delectat cu prăjituri, am dansat, nedând jos măştile până la ieşire. Apoi am mers la casa lui Alice Schwartz, prietena unuia dintre noi, cel poreclit "China" (din cauza figurii lui asiatice). Cum am intrat în sufragerie, am fost uluiţi să-l vedem, aşezat la masă, pe... subdirectorul liceului, David Herşcovici. Ne-am schimbat vocile ca să nu fim recunoscuţi (credeam noi), am stat puţin, am refuzat dulciurile şi am plecat. A doua zi, în prima recreaţie, Herşcovici, care avea în general faţa sanguină, a intrat în clasă roşu de mânie.

– Aţi venit special la familia Schwartz, cu tot avertismentul meu, numai ca să mă sfidaţi. Veţi căpăta pedepse exemplare. Credeaţi că nu o să vă identific? Aţi greşit! Ştiu că au fost...", şi i-a numit pe toţi tovarăşii mei de escapadă, dar nu şi pe mine.

Eu m-am ridicat şi am spus cu o voce fermă:

– Domnule profesor, am fost şi eu, cu cei numiţi înainte, la familia Schwartz, dar n-am avut deloc intenţia să vă sfidăm, căci nu aveam de unde să ştim că veţi fi acolo. Am venit doar la Alice, prietena noastră. Vă rog să-mi acordaţi o scurtă întrevedere, în cancelarie.

Vădit surprins că eu, elevul fruntaş, şeful etern al clasei, premiul doi pe clasă şi pe liceu în toate clasele, m-am ridicat deşi nu fusesem identificat şi am explicat clar lipsa oricărei intenţii de sfidare, Herşcovici a ieşit descumpănit. În cancelarie l-am convins să ignoreze toată chestia, să ne ierte:

– Dumneavoastră n-aţi fost niciodată tânăr? Dacă nu o să facem pozne nevinovate acum, la 17-18 ani, când o să le facem?

A zâmbit, mi-a strâns mâna şi mi-a răspuns:

– Am admirat curajul tău de a mărturisi, deşi nu te–am identificat. Colegii să-ţi mulţumească ţie că nu-i pedepsesc.

O poznă foarte neplăcută s-a întâmplat peste un timp, în legătură cu acelaşi admirabil pedagog şi subdirector Herşcovici. (Adevăratul director, cel nominal, Constantinescu, era director numai de formă.) Ca şi în "Cişmigiu et co.", şi noi am dat porecle profesorilor. Rabinovici, de ebraică, era "Barbarossa", un fost director şi profesor de matematici, Nicolae Pivniceru, care mergea gârbovit, ca bicicliştii în cursă, a fost poreclit "Culiţă biciclistul", profesorul de română Popescu, care vorbea foarte rar, a fost poreclit "Fofolea", profesorul de latină şi germană Augenstreich a fost poreclit "Motală". Cea mai urâtă poreclă şi absolut fără nici o justificare i-a fost dată lui Herşcovici: "Codoşul".

Într-o recreaţie Herşcovici traversa curtea lieului. De la fereastra clasei noastre de la primul etaj, un elev a strigat cu toată puterea "Codoşule!" şi a fugit imediat de la fereastră. După numai câteva minute Herşcovici a intrat în clasă, roşu de mânie, vădit tulburat. "Cine a strigat această infamantă, josnică poreclă? Aşa vă arătaţi recunoştinţa pentru tot ce am făcut pentru voi în opt ani de învăţătură? Nu vă este ruşine? Demascaţi-l pe nemernicul care a strigat de la fereastră!". Vinovatul nu a mărturisit, toţi ceilalţi au tăcut chitic. Eu n-am ştiut până acum câţiva ani cine strigase. Abia aici, în Israel, într-o convorbire cu un fost coleg, Mony Sigal, el mi-a mărturisit amuzat, deloc pocăit, că el strigase oribila poreclă.

Eminentul profesor şi mai ales **om**, David Herşcovici, devenit după 23 august 1944 David Bradu, a ocupat apoi funcţii importante în Ministerul Învăţământului. Un ilustru necunoscut, fost gălăţean, locuind în Franţa, a trimis revistei "Minimum" o scrisoare plină de minciuni asupra activităţii lui Herşcovici-Bradu, şi înainte de 23 august şi după aceea. Revoltat de cele publicate, am trimis revistei o dezminţire argumentată a acelor calomnii, dezminţire care a fost publicată şi ea în "Minimum". Am aflat întâmplător adresa fiicei răposatului Herşcovici-Bradu şi i-am trimis fotocopiile celor două corespondenţe. Am primit de la ea mulţumiri călduroase pentru aportul meu la cinstirea memoriei tatălui ei.

❖

Un incident curios, care putea să se termine rău pentru mine, s-a întâmplat în timpul unei ore de română. În timp ce profesorul Popescu, poreclit de noi "Fofolea", trecea de la un elev la altul, verificând caietele, un murmur de mirare şi spaimă s-a auzit în clasă. Eu băgasem mâna dreaptă în buzunar şi scosesem batista ca să-mi şterg nasul, când deodată batista s-a aprins, cu o flacără galbenă, în mâna mea. Am aruncat imediat batista şi am stins-o călcând-o. "Fofolea" a întors doar capul spre mine şi şi-a continuat calm controlul caietelor. Numai când a ajuns la mine m-a întrebat cu vocea lui gravă şi tărăgănată: "Grossmann, faci scamatorii, te crezi la bâlci?" I-am explicat că, fiind ajutorul laborantului liceului, am mânuit o bucată de sodiu şi mi-am şters mâinile cu batista. Sodiul e un metal nestabil, se combină violent cu apa şi se aprinde. Probabil că batista mea era puţin umedă şi de aceea, când am scos-o din buzunar, sodiul s-a combinat cu apa umezelii şi s-a produs flacăra. Am avut mare noroc că asta nu s-a întâmplat când batista era în buzunar. "Fofolea" a acceptat explicaţia şi a continuat controlul caietelor.

De fapt eu îl minţisem oarecum. Acest metal argintiu, moale, care se găseşte în natură în cantităţi uriaşe, dar numai combinat cu clor (sarea din apa mărilor şi oceanelor), în stare pură se combină violent cu apa, dând soda caustică. De aceea sodiul pur se păstrează în laboratoare în petrol lipsit de orice urmă de apă. Imprudent, eu am tăiat o bucăţică de sodiu şi am învelit-o în batistă, crezând-o cu totul uscată, ca să fac o experienţă acasă. Ce a urmat, s-a văzut.

Am pomenit în treacăt numele unui coleg de clasă, Weissenberg Mauriciu. El a luat în toate clasele liceului premiul întâi pe clasă şi pe şcoală, iar eu, de asemeni în toţi anii, premiul doi pe clasă şi pe şcoală. Odată, cam în clasa a şasea, m-am hotărât să fac un efort deosebit şi să iau eu premiul întâi, însă am renunţat după scurt timp. Eu reuşeam să fiu al doilea pe clasă şi pe şcoală fără efort, fără a renunţa la "jour"-uri, la pasiunea mea pentru lectură, la chiuluri etc. Rivalul meu, scund, elev foarte inteligent, era însă preocupat numai de învăţătură şi de note, în general nota 1. Lua notiţe până şi la lecţia de gimnastică! Nu avea prieteni, nu dădea să se copieze de la el la teze, nu participa la nici o activitate tinerească, la mişcări de tineret, la chiuluri etc. Eu neavând firea lui de şoarece de bibliotecă, de călugăr tocilar, ar fi trebuit să sacrific prea mult pentru prea puţin: satisfacerea vanităţii.

❖

Voi termina aceste amintiri cu penibila întâmplare de la examenul meu de bacalaureat, la matematici. Examinator era profesorul Cezar Coşniţă, redactor al revistei matematice "Numerus", pe coperta căreia era scris: "La început a fost *cuvântul* şi la începutul lui Numerus Clausus este *Numerus"*.

Era în vara anului 1939, puţin timp înainte de începerea celui de al doilea război mondial. Antisemitismul, exacerbat de influenţa nefastă a hitlerismului, dezvăluit şi în lozinca de pe coperta revistei "Numerus", s-a manifestat şi în comportamentul examinatorului Coşniţă faţă de elevii evrei. Lucrarea scrisă la matematici era o cursă dibace întinsă candidaţilor, asupra căreia nu voi insista. Deşi am rezolvat corect paragrafele 2 şi 3 ale problemei, am căpătat nota 5. La oral, când au venit mulţi gălăţeni să asiste la examinarea mea, întrucât aveam în oraş renume de matematician deosebit, am căpătat, cum se obişnuia, unul din bileţelele cuprinzând o problemă. Problema mea, de geometrie plană, era atât de simplă pentru mine, încât am început să descriu soluţia fără a merge la tablă să o desenez. Coşniţă m-a trimis totuşi la tablă. În nu mai mult de două minute am rezolvat problema. Era normal să capăt nota 10. Însă Coşniţă nu putea să dea candidatului evreu Grossmann nota zece! A găsit o soluţie cum să n-o dea. M-a întrebat: "Ce ştii despre Raymond Poincaré?". I-am răspuns că în programa analitică nu era cuprinsă istoria matematicilor şi ca atare nu am învăţat nimic despre Poincaré sau despre alţi matematicieni iluştri. M-a trimis "în banca mea" şi mi-a dat numai nota 7!

P.S. Deoarece am fost "şeful clasei" în ultimii şapte ani de liceu şi în această funcţie am făcut zilnic apelul, pentru a raporta profesorilor pe absenţi, dar şi datorită memoriei mele deosebite, ştiu pe de rost până azi, după peste 66 de ani, lista nominală a seriei mele, în ordine alfabetică.

În paranteză apare numele ulterior schimbat sau, din păcate, (d), la cei ştiuţi de mine ca decedaţi.

1. Aizic Iosef; 2. Altman Angelo; 3. Aşman Ozias; 4. Cainer Gherş; 5. Cohn Aizic; 6. Ernovită (Rodan) Osvald; 7. Făinaru Jean; 8. Finkelstein Mayer (d); 9. Galperin Marcus (d); 10. Galperin Strul (d); 11. Grossmann (Govrin) Aron; 12. Hochstadt Berthold (d); 13. Iacobovici Iţic Leib; 14. Iosef Jacques Emanuel (d); 15. Iţcovici Moise Avram (d); 16. Katz Alfred; 17. Kaufman Devy (d); 18. Kaufman Mişu; 19. Leibovici Raymond (Radu Lupan); 20. Lerner Iosef (d); 21. Nussbaum Camilo (d); 22. Rottenberg Saul (d); 23. Rotter (Rotaru) Beniamin; 24. Şalovici Marc (d); 25. Sigal Mordehai; 26. Valdingher Mondi (d); 27. Vaisman Iţhok; 28. Weissenberg Mauriciu; 29. Weissman Iosef (d); 30. Zaidman Şlomo (d); 31. Zilberman Haim (d).

O povestire de
HARRY BAR-SHALOM

La ce foloseşte caietul unui peţitor

E o întrebare la care vă răspunde d. Şulem Şmilovici.

Când Şulem Şlomovici, peţitorul, pătrunse în incinta primăriei, găsi locul deşert. Nici măcar jandarmul de strajă nu se afla la postul său! Şulem privi în toate direcţiile, apoi spre cele şaptesprezece trepte ce duceau la etajul administraţiei. Le urcă dintr-un singur avânt, cu toate că depăşise vârsta de cincizeci.

Jandarmul, care îşi începea tura doar cu puţin înainte de patru – ora de deschidere pentru public – dormea lungit pe una din băncile coridorului. Se trezi la zgomotul paşilor, privindu-l pe intrus cu pleoapele pe jumătate închise. Apoi îşi continuă siesta fără a se sinchisi de prezenţa lui.

Şulem Şlomovici trecu în revistă numerele înscrise în alb pe uşile înşirate de-a lungul coridorului, până dădu peste cel căutat... Precum se înţeleseseră, George – funcţionarul responsabil cu recensământul – îl aştepta în biroul său.

– Ai pregătit listele? îl întrebă peţitorul, nu însă înainte de a se interesa de sănătatea acestuia.

– Pregătit! răspunse impiegatul laconic, deschizând sertarul mesei şi scoţând un caiet legat în scoarţe groase. În viaţa mea n-aş fi crezut că într-un târguşor micuţ ca al nostru trăiesc atâţia evrei: Weinştein, Feinştein, Edelştein, Abramovici şi Ilovici, Aberman, Feldman, Friedman şi Federman, Herşcovici, Ancelovici, Fişer, Segal, Donenfeld, Dingot, Bergher, Bruker, Druker... Dar de unde-aţi luat voi toate numele astea?

Şulem nu catadicsi să-i răspundă şi, luând în mâini tremurânde caietul, începu să-l răsfoiască. Acesta cuprindea liste cu nume a sute de tineri evrei categorisiţi după sex, data naşterii şi legături familiale – başca observaţii utile ca, de pildă, ocupaţia părinţilor şi poziţia lor socială... Peţitorului i se citea mulţumirea pe faţă.

– Important... Foarte important! murmură ca pentru sine.

Puse caietul pe masă şi, scoţându-şi portofelul, extrase trei bancnote pe care le întinse funcţionarului.

– Poftim încă trei sute, spuse. Împreună cu avansul primit, face exact cinci sute de lei...

Nu apucă să isprăvească fraza, că George îi smuci caietul din mână, punându-l la loc în sertar.

– Nu ajunge! mormăi. Mai adaugă o mie, fără de care nu-l primeşti!

Peţitorul păli:

– Dar ne-am înţeles cu numai cinci sute!

– Ei bine, nu ajunge! De ştiam ce muncă mă aşteaptă, n-aş fi primit-o nici pentru două mii.

Şlomovici era un om de cuvânt, neobişnuit cu astfel de lucruri. Aşa că nu se lăsă:

– Îmi pare rău, domnule, dar când am stabilit rubricile listelor, alta ne-a fost vorba! Aşa că acum nu poţi veni cu preten...

Funcţionarul îşi pierdu răbdarea:

– Numărul contează, dom'le! Numărul înregistraţilor în caiet – şi nu datele notate în rubrici! Nu mai întreba câte am pătimit până l-am văzut isprăvit...

I se tăie răsuflarea, broboane de sudoare îi acoperiră fruntea. Le şterse cu o batistă enormă, în timp ce continuă:

– Poate nu ştiaţi, domnul meu, dar din cele cinci mii de familii care ne populează orăşelul, mai mult de jumătate sunt de evrei!

Cu o mină agasată, peţitorul înălţă ochii spre tavan:

– Ei, şi dumneata, acuma! De parcă nu te-ai fi născut aici! Că doar oricine ştie că târguşorul a fost întemeiat de evrei... Abia după aceea aţi venit şi voi, creştinii!

– Poate că voi credeţi asta, eu însă nu! îl corectă George. Oricum, faptul n-are importanţă... Deci, numărul celibatarilor – de la cel mai fraged sugaci şi până la flăcăul ăla bătrân, fiul lui Beinglas sticlarul, – adică listele pe care le-am întocmit cu minuţiozitatea care mă caracterizează, asta-i ce mi-a dat bătaie de cap!

Cu acestea spuse scoase din nou la iveală caietul şi, fluturându-i-l pe dinaintea ochilor, urlă:

– Timp de săptămâni am muncit, domnule! Ca un apucat am muncit! De nu aveam eu firea asta păcătoasă, perseverenţa mea... Dar nu, trebuia să-mi termin treaba începută, că altfel nu se putea! Zilnic m-am dedicat misiunii – de dimineaţă până-n seară – cu patimă m-am dedicat, chiar şi în timpul programului de lucru! Nici nu m-am gândit la faptul că, de mă prinde şeful, rămân fără slujbă!

George se sculă brusc de pe scaun, care căzu făcând un zgomot infernal. Dar nu se sinchisi să-l ridice, ci urmă:

– Şi dacă mă concedia, ce făceam? Cum mai aduceam eu pâine copiilor? Veneai dumneata să-mi contribui? Nu... Nu! De trei ori, nu!

Repuse caietul în sertar şi-l încuie cu cheia. Apoi îi dădu un ultimatum:

– Te păsuiesc două zile. Dacă până poimâine la ora asta nu-mi aduci mia, dau foc caietului!

❖

Hana-Malca, consoarta lui Şulem Şlomovici, se văicărea:

– Oi-vei! De unde-o să plătim atâtea datorii? Cum o să mai pregătesc de-acu' Şabatul? Oh, de ce mi te-a pus Dumnezeu în cale?! Cum m-ar mai fi luat Yarovici de nevastă! Îi ieşeau ochii din cap când mă vedea pe stradă. Uite ce bine-o duce – nu-i zi fără ca cel puţin o duzină de clienţi să-i calce frizeria...

Se opri pentru a-şi relua răsuflarea şi continuă:

– Şi uită-te la mine, cum am ajuns la ananghie... Dar aşa mi se cuvine: am fost o proastă, m-am lăsat orbită – că doar unde era scris că meseria de peţitor e mai onorabilă decât cea de frizer?

Astfel i se văita femeia, revenită acasă după câteva vizite în familie care, la drept vorbind, nu i-a întors niciodată spatele.

Peţitorul numără banii luaţi cu împrumut şi, pentru a nu ştiu câta oară, gândi că cea mai reuşită partidă pe care a făcut-o vreodată a fost cea dintre el şi Hana-Malca!

– Ce m-aş fi făcut fără nevestica mea? spuse, îmbrăţişând-o. Apoi promise: Dă-mi răgaz un an şi-ai să vezi cât de bogaţi vom fi!

După care o sărută pe frunte şi o porni spre primărie.

❖

...Şulem Şlomovici ieşi val-vârtej din incinta primăriei, strângând la piept preţiosul caiet. Dar nu avu răbdare să aştepte până va ajunge acasă şi se aşeză pe prima bancă ieşită în cale...

Caietul cuprindea liste cu numele a o mie nouă sute cinci zeci şi trei de tineri evrei care, cu ajutorul Domnului, vor deveni soţi şi soţii. La rândul lor aceştia vor da naştere la noi candidaţi care, cu timpul, vor figura şi ei în caietul peţitorului...

În afară de fraţi şi părinţi, George nu menţionase alte grade de rudenie, deşi îi ceruse să însemne orice legătură familială. "Datorită căsătoriilor între locuitrii aceluiaşi *şteitel* (târguşor evreiesc), ei devin în mod inevitabil rude!", îi spusese tatăl lui odată, pe când răsfoia un album cu fotografii de familie. Într-una din ele, vreo patruzeci de oameni se înghesuiau în jurul a doi tineri – probabil mire şi mireasă... "Da' ce-i rău în asta?", se mirase Şulem, pe atunci adolescent, care gândea că este natural ca tinerii să-şi caute parteneri în cadrul familiei! "Mulţi neisprăviţi se mai nasc în târguşoarele noastre şi vina o poartă tocmai aceste căsătorii!", răspunsese tatăl.

Şulem Şlomovici, peţitorul, scutură din cap cu vioiciune pentru a-şi alunga gândurile. Tot răsfoind caietul îi clasă pe părinţii candidaţilor după ocupaţie. Numără astfel 29 de cizmari, 18 ceaprăzari, 34 croitori, 91 căruţaşi şi vizitii, 87 frizeri, 30 măcelari, 55 băcani, 13 curelari, 52 tinichigii, 8 fierari, 17 ceasornicari, 6 tehnicieni-dentişti, precum şi alte, multe, meserii – ca să nu mai vorbim de intelectuali, pe care, spre deosebire de trecut, nu-i mai putea număra pe degete: 7 doctori, 2 ingineri, 3 avocaţi, 12 învăţători şi profesori predând la ambele şcoli evreieşti, de băieţi şi de fete... Dar mai erau şi muncitorii – acei umili proletari de la turnătorie, de la oţelărie, de la vopsitoria chimică, de la fabrica de cuie, de la fabricile de textile şi cea de tăbăcitul şi prelucrarea pieilor, de la moara mecanică...

Şulem Şlomovici închise caietul şi, sculându-se în picioare, îşi frecă mâinile cu mulţumire. Într-adevăr George dăduse dovadă de conştiinciozitate, meritându–şi plata până la ultimul bănuţ.

O porni spre casă spunându-şi că la prânzul de Sâmbătă nu va mai avea, desigur, meniul obişnuit cu carne... Şi, probabil, tot astfel va fi în Sâmbăta viitoare, ba poate chiar în toate zilele de sărbătoare ale anului în curs...

Dar acest caiet reprezintă o comoară şi, cu ajutorul lui Dumnezeu şi al datelor înregistrate, va încheia cu succes multe afaceri avantajoase! Iar dacă lucrurile se vor aranja aşa precum le prevede, va putea economisi bani suficienţi pentru a plăti pe funcţionari şi la alte primării... În special la cele din marile oraşe, fie ele şi de peste graniţă!

Că doar nelimitat este numărul evreilor din răsăritul Europei!

❖

Cuvintele bunicului spuse pe patul de moarte căpătară sens abia după sfârşitul celui de al doilea război mondial: "Îţi las moştenire biroul din Cernăuţi, pentru ca să–mi continui astfel misiunea începută... Iar când va veni timpul, să-l transferi la Ierusalim – eterna noastră capitală –, punându-l în serviciul generaţiilor viitoare".

Pe atunci Max Weiss era prea tânăr pentru a înţelege voia bătrânului. De altfel puţini erau cei care şi-ar fi putut închipui că Statul Evreu va fi redobândit vreodată...

Doar după ce a supravieţuit iadului din lagărul de concentrare şi a făcut *alia* (emigrare), reuşi să pătrundă profeţia bunicului. Stabilindu-se la Ierusalim şi recuperând dosarele vechiului birou matrimonial, reprofilă instituţia, transformând-o în "birou de cercetări pentru reîntregirea familiilor".

Listele întocmite de-a lungul anilor de către bătrânul peţitor şi conţinând date amănunţite asupra comunităţilor mozaice din estul Europei servesc acum la depistarea rudelor ale căror urme s-au pierdut în urgia Holocaustului. Utilitatea lor fu clar dovedită atunci când întâiul client – un bătrânel cu numele de Zalman Feldman – a păşit în incinta biroului ierusalmitean...

– O caut pe fiica mea, domnişoara Raşel Feldman, spuse acesta, ştergându-şi pe furiş o lacrimă. Cu toate că sunt conştient că există puţine şanse de a o afla încă în viaţă!

Max Weiss îl privi cu luare aminte. Omul din faţa sa părea că se împăcase cu soarta-i potrivnică care, aşa precum notase în formular, îi răpise fiinţele cele mai apropiate: pe fiul său Gherşon, în vârstă de douăzeci de ani, pus în faţa plutonului de execuţie chiar în ziua în care nemţii invadaseră târguşorul lor polonez; pe soţia sa, Lea, pierită în camera de gazare de la Auschwitz împreună cu fetiţa lor Roiza, de numai zece ani; precum şi pe sora şi cumnata acesteia, Naha şi Rebeca, moarte de inaniţie în lagărul din Dachau, cu buzele pruncilor Nathan şi Ester lipite de sânii secaţi; pe Adam, soţul Nahei, şi fiul lor Moişe, în vârstă de opt anişori, ucişi la Buchenwald; pe Leizăr şi David, fraţii lui Zalman, şi pe soţiile acestora, Şeindăl şi Malca, ce se pierduseră, sleite de puteri, în lagărul de la Maidanek…

Max Weiss ridică ochii de pe formular şi-şi privi interlocutorul. Îndreptase convorbirea pe o anume pistă, conform căreia fiecare supravieţuitor interogat îi procura informaţii pentru cel puţin încă o duzină de evrei dispăruţi în Holocaust. Iar Zalman Feldman răspundea întrebărilor sale fără ezitare, dând dovadă de curaj şi tărie de caracter.

– Poporul e ca un fluviu! spuse bătrânul şi oftă. Dacă pe ici, pe colo, piere cineva, pierderea nu se simte, nu influenţează mai mult decât picătura de apă evaporată din albia unui râu! Dar dacă toate picăturile pier dintr-o dată, albia va seca pe veci!

Max Weiss aprobă dintr-o mişcare a capului. Şi relată la rândul său ciudatul caz al Someşului transilvănean: pe la începutul secolului 20, organele de stat au hotărât să devieze apele râului spre un alt traseu. Multă vreme a curs Someşul pe albia sa nouă, fără însă a-şi găsi liniştea. Astfel că an de an se revărsa peste maluri, inundând câmpiile… Până când – cam după vreun sfert de veac – a rupt zăgazurile şi, inundând întregul Nord al Transilvaniei, a revenit la matca sa naturală.

– Dumnezeu nu intervine decât atunci când echilibrul este afectat – fie că e vorba de fluvii, fie că e vorba de oameni, tălmăci naratorul pilda acestei întâmplări. Cât timp pogromurile şi persecuţiile antisemite erau pe plan local, doleanţele sioniştilor n-au fost luate în seamă. Dar naziştii au zdruncinat echilibrul şi milioanele de evrei ucişi în Holocaust au trezit conştiinţa lumii. Astfel că, după două milenii de pribegie, poporul nostru s-a întors în patria-i străbună!

– Într-adevăr, întregi Feldman, nepoţii şi strănepoţii noştri, care poartă numele celor pieriţi – aceşti copii născuţi după război şi crescuţi aici, în Ereţ-Israel – redau vigoarea fluviului de generaţii.

Bătrânul îşi pipăi buzunarele în căutarea cutiei de tablă cu accesorii pentru fumat. Scoase din ea puţin tutun – atât cât putu cuprinde cu degetele – şi-l presără pe foiţa străvezie extrasă din aceeaşi cutie. O rostogoli, dându-i formă de ţigară, trecu vârful limbii de-a lungul marginii, apoi îi dădu foc. Urmări o bucată de vreme rotocoalele de fum, apoi privirea i se aţinti în zare. Era dus cu gândul – hăt-departe – la mii de leghe distanţă de Ierusalim…

– Când, şi unde, ţi-ai văzut fiica pentru ultima oară? se interesă Max Weiss.

Întrebarea îl readuse la realitate.

– În '39, răspunse Feldman, exact două zile înaintea invaziei naziste. Raşel a trecut Bugul pentru a participa la o nuntă de familie, în Uniunea Sovietică. Dar odată cu izbucnirea războiului ruşii au închis graniţa, aşa că nu s-a mai întors acasă. Doi ani mai târziu, când nemţii au invadat şi teritoriul sovietic, i s-au pierdut urmele…

Între timp Max Weiss descoperi numele fetei pe lista celor ucişi la Babi-Yar. Raportându-i bătrânului trista ştire, încercă să-l consoleze:

– Se spune că la venirea lui Messia morţii vor reînvia!

Zalman Feldman primi vestea cu stoicism.

– Messia este doar un simbol… spuse şi pe faţa-i zbârcită i se citea suferinţa. Un nume, care ne dă iluzia că într-un viitor foarte îndepărtat, sufletele se vor regăsi!

Bătrânul se sculă din fotoliu şi, aplecându-se asupra măsuţei din sala de aşteptare, rupse un colţ de ziar pentru a-şi prepara o nouă ţigară…

– Eu prefer mahorca în hârtie de jurnal, se scuză, puţin ruşinat. Ăsta-i un obicei rămas încă de la revoluţie!

Risipi multe chibrituri până reuşi s-o aprindă, apoi, cu capul plecat, cu umerii aduşi din spate, o porni spre uşă trăgându-şi paşii… Părea foarte obosit.

●

Numitul Mordehai Shlomi (47), gabai la o sinagogă din Kraiot, lângă Haifa, a fost dat în judecată pentru violarea, în repetate rânduri, a trei surori (în vârstă de 9, 10 şi 11 ani) pe-o masă din incinta sinagogii.

Fapta săvârşită de-această fiinţă eminamente religioasă ne arată încă o dată câtă dreptate avuseseră cei ce ne avertizaseră în copilărie: fă ce zice popa, nu ce face popa.

Iulie-August

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Aveţi de-a face cu fel de fel de dificultăţi de ordin legal, de parteneri care contestă drepturile dvs., dar, odată cu dispariţia lui Marte din zona dvs., atmosfera devine mai senină. Iar în perioada până la 6 ale lunii iulie lucrurile se pot rezolva cu bine.

Numere: 3, 8, 14.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Atenţie la accesele de furie şi la impulsivitate. Nu le lăsaţi să vă călăuzească paşii, altminteri vă puteţi trezi cu conflicte în familie (poate un frate, o soră, un cumnat) care vă vor costa mult. La acest capitol, prudenţă maximă îndeosebi în zilele de 4, 11 şi 13 august.

Culoare: verde.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Probleme de familie, legate de chestiuni financiare, eventual de o moştenire. Sunt unii care au pus ochii pe bunurile ce vi se cuvin şi – bazându-se pe faptul că sunteţi "aerian" şi uşor de păcălit, s-au pregătit să vă jefuiască. Deocamdată nu daţi nimic în scris şi nu vorbiţi prea mult. Nici un pas fără avocat. Nici un pas.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Feriţi-vă de eforturile excesive, dacă vreţi să evitaţi creşterile de tensiune, problemele legate de ficat, etc.; de asemenea, din cauza stării dvs. de slăbiciune, sunt posibile fracturi (nas, genunchi), căderi sau accidente. Duşmanul dvs. nr. 1, la capitolul sănătate, este stressul, care trebuie ţinut în frâu.

Culoare: violet.

Leu (23 iulie – 22 august): Aţi muncit mult, foarte mult în vremea din urmă: este momentul să vă luaţi o vacanţă la aer bun şi iarbă verde.

Numere: 3, 6, 28.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Întrucât Marte şi Saturn se au… precum câinele şi pisica, atenţie mare la relaţiile intime cu cei din familie. Feriţi-vă de confruntări cu partenerul, mai ales în jurul lui 21 iulie. Cât despre persoanele solo, ar face bine să aştepte luna august dacă vor să se angajeze într-o aventură amoroasă.

Culoare: galben.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Prezenţa lui Saturn în Leu vă ajută să vă organizaţi mai bine în vederea reglării unor conflicte de ordin juridic sau administrativ. Saturn, între noi fie vorba, e tot ce poate fi mai de folos pentru un spirit şovăitor ca al dvs. Zilele cele mai bune sunt de la 15 la 17 iulie şi de la 19 la 23 august.

Atenţie la kilogramele care s-au adunat. Mai puţine zaharoase, mai multe legume.

Culoare: albastru.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Aţi trecut, cu succes, printr-o grea încercare pe planul sănătăţii. Acum totul e mult mai bine, dar nu vă culcţai pe–o ureche. Respectaţi cu stricteţe tratamentul indicat de medic şi îngrijiţi-vă şi de căile respiratorii.

Numere: 10, 18, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Buna dvs. intuiţie în domeniul financiar vă va face să câştigaţi câteva sume frumoase, una după alta. Însă nepăsarea de care daţi dovadă când e vorba de bani poate să vă joace feste. Atenţie la ispita de a face risipă în zilele de 10 şi 15 iulie. Atenţie, de asemeni, la ziua de 26 august: nu e bună pentru jocurile de noroc.

Culoare: roşu:

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Graţie planetei Venus, aveţi posibilitatea să vă simţiţi bine, din plin, cu partenerul de viaţă. Şi să intensificaţi relaţia amoroasă. Cât despre celibatari, pe aceştia îi aşteaptă o întâlnire pasionantă în cursul unei călătorii în străinătate.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Intrarea lui Saturn în Leu poate să vă fragilizeze. Aveţi grijă de articulaţii şi păziţi-vă de tulburări hormonale. În plus, deşi e vară (şi ce vară!), feriţi-vă de curenţii de aer: pericolul de faringită este mare!

Numere: 4, 6, 11.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Strângeţi-i în jurul dvs. pe cei de-aproape şi plecaţi într-o binemeritată vacanţă. Va fi bine şi pentru întărirea legăturilor de familie şi pentru odihna dvs.

Culoare: alb.

Interim

●

„Minimum”
intră în vacanţă

Numărul viitor al revistei va apare la 1 septembrie a.c.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Of, căldurile!

ORIZONTAL: 1) Căldură serioasă. 2) Dă dovadă de multă căldură – Unguent... interzis. 3) Umectată puţin! – Au călduri. 4) Cu plus... la pol – Un foc... infernal – Cu valoare absolută. 5) Răcoritor din... apă dulce – Loc pentru circulare. 6) I s-a dat foc – Întors din sat... cu greutate! 7) Plină de căldură. 8) Când se aprind călcâiele... – Unsoare la căldură!! – Noroi. 9) Se perpelesc pe jar – Lemne bune de... ars. 10) Început inevitabil! – Suferă modificări în sezonul estival. 11) O sursă de căldură... elementară – Rută centrală! 12) Are căldură în ochi – Cu temperatură ridicată (masc.). 13) Refren festiv – Durere adâncă – Răcoritoare de sezon.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2							✿					✿
3				✿							✿	
4					✿				✿			
5						✿		✿				
6		✿							✿			
7	✿		✿									
8					✿		✿			✿		
9								✿				
10				✿		✿					✿	
11										✿		
12							✿					✿
13				✿					✿			

VERTICAL: 1) O trec toate năduşelile – Călduros. 2) A trata cu căldură – Ducere cu vorba. 3) Bune la căldură – Lucrează cu multă căldură. 4) Drob fără umplutură! – Focuri nestinse – Dogorât puţin! 5) Pseudonimul lui Ion Heliade Rădulescu – Prin (pop.) – Trage la coş. 6) Te conduce cu căldură – Guri de foc – Azi sunt complet întors pe dos! 7) E în fierbere – Golf în nord-vestul Africii. 8) Cuprins de timiditate! – Se desfăşoară cu foc continuu până la încheierea programului – Băutură căutată pe caniculă. 9) Aţâţat puţin! – Îşi trage sfârşitul de la un foc. 10) Gata să ia foc (fem.) – În fierbere! – Galben la corp!! 11) Bronzată... pe picioare! – Intrat sub duş... fierbinte – Nu ia foc! 12) Căldură mare care duce la o sudură.

DICŢIONAR: MEC, LER, IIR, PIM, IOF, IMID, TIT

NELU WEINBERG

La mare în România

ORIZONTAL: 1) Staţiune balneară pe malul lacului cu acelaşi nume. 2) Nume a două staţiuni cu acelaşi nume (Nord şi Sud) – Grup central. 3) Nume feminin – Una din "pietrele preţioase" ale salbei arhitectonice care împodobesc plajele Mării Negre. 4) Orăşel în Olanda – Loc amenajat pentru plimbare pe malul mării (pl.). 5) Râu în Finlanda – Din nou – E încă la centru! 6) "Pe litoral mi-a rămas...", o veche meodie de Radu Şerban – Acesta (pop.). 7) Plecată în centru! – Fabrică (abr.). 8) Cunoscut pictor român (1886-1940), realizatorul tabloului "Case la Mangalia" – Cerneala desenatorilor. 9) Cursă – Usturoiată (reg.) – La ieşirea din Năvodari! 10) Oraş de pe Mureş şi... hotel în staţiunea Neptun – Care ţine de mare (fem.). 11) Hotel la Mamaia, frumos nume de fată – Aduc oaspeţi pe litoral.

VERTICAL: 1) Voce la Operă – Colecţie de hărţi sau hotel din Mangalia de Nord. 2) Vechi relicve istorice – Pune totul sub semnul întrebării. 3) Ţine de continent sau hotel în Constanţa. 4) Puţină hrană! – În locul acesta – Undeva la mijloc! 5) Gemenii! – Lipsită de transparenţă. 6) A repara ciorapii – Fiecare din crestăturile de pe muchia unor monede. 7) Ca-ntr-un palat! – Pereche la băiat. 8) Nu ţin de realitate – Articol (abr.). 9) Fază la centru! – La mare există unul de vacanţă – Pomadă. 10) Opusul occidentului – Primesc sufragiile alegătorilor. 11) A cumpăra – Poetă româncă, autoarea poeziei "Poetul şi marea" (Nina).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2							■		■		
3					■						
4				■							■
5					■				■		
6	■						■				
7		■				■				■	
8								■			
9				■					■		
10					■						
11							■				

DICŢIONAR: OGT, RIIA, FCA, AITA, TIMA.

LAURA WEXLER

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Navală: Primiti, valet, laturi, litera, avariat, dogar, cala, razimati, uri, definitie, teaca, td, cuc, a, na, su, sar, i, p, riurat, iam, pasare, dan, nb, oravita, cuter, dilata, gamela, emana, dinamic, tesatura, rada.

Casnică: Gospodarii, apartamente, retea, iatac, dres, ac, rr, en, usita, c, sticla, arta, ta, tineri, s, r, b, tata, in, aripa, anini, zina, ij, cec, inalta, vila.

Din alfabet (I): A, b, c, d, e, atragatoare, ratari, box, bifa, tnt, it, batracieni, culoar, pian, terminat, d, di, is, ir, le, ustensila, ene, satrari, est, seici.

DIN ALFABET (II)

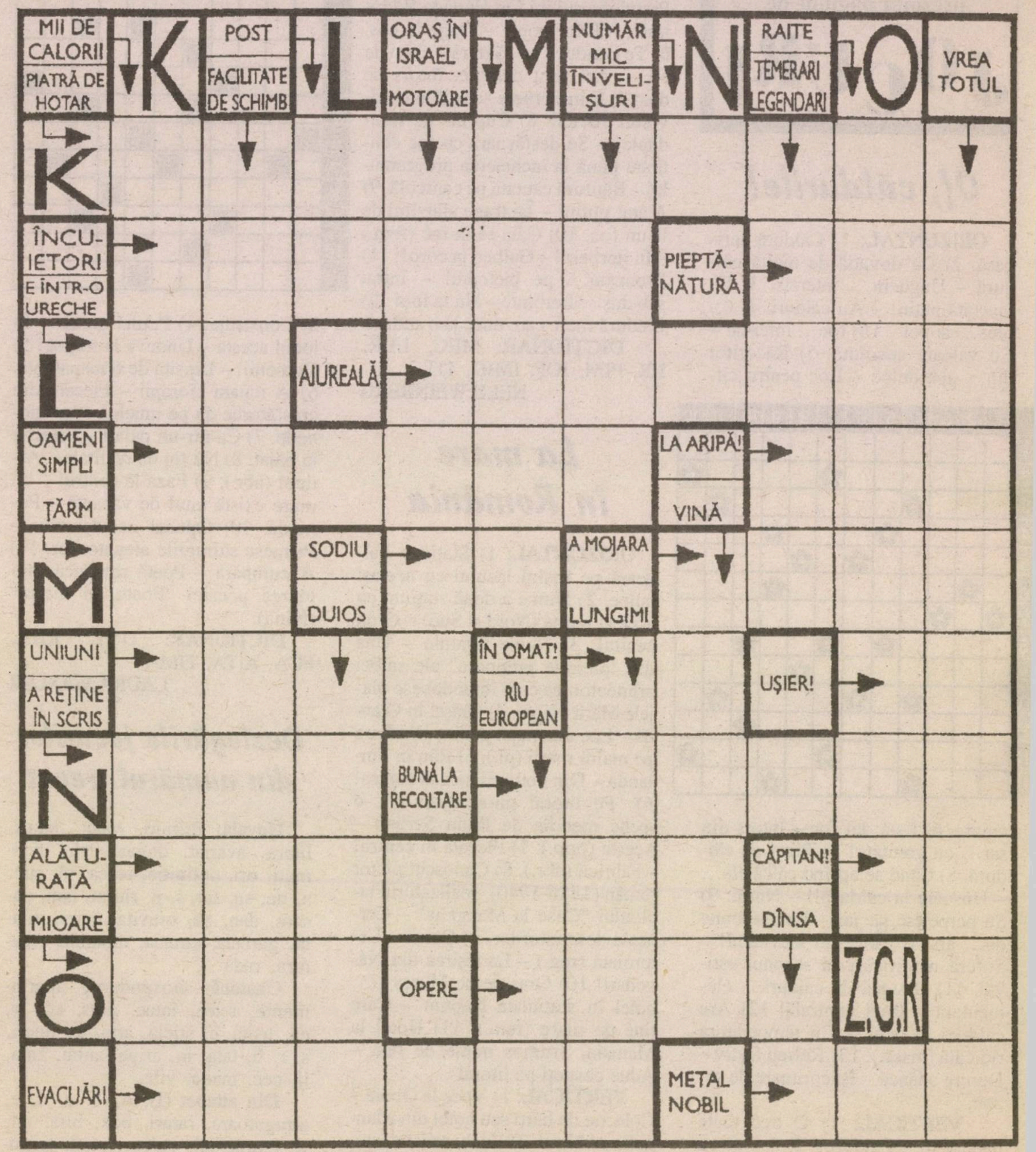
MII DE CALORII
PIATRĂ DE HOTAR
K
POST
FACILITATE DE SCHIMB
L
ORAȘ ÎN ISRAEL
MOTOARE
M
NUMĂR MIC
ÎNVELIȘURI
N
RAITE
TEMERARI LEGENDARI
O
VREA TOTUL
K
ÎNCUIETORI
E ÎNTR-O URECHE
PIEPTĂNĂTURĂ
L
AJUREALĂ
OAMENI SIMPLI
LA ARIPĂ!
ȚĂRM
VINĂ
M
SODIU
A MOJARA
DUIOS
LUNGIMI
UNIUNI
ÎN OMAT!
UȘIER!
A REȚINE ÎN SCRIS
RÎU EUROPEAN
N
BUNĂ LA RECOLTARE
ALĂTURATĂ
CĂPITAN!
MIOARE
DÎNSA
O
OPERE
Z.G.R
EVACUĂRI
METAL NOBIL

DICȚIONAR: RIP, SAAR.

Ticuncic

Adică, "reparatorul". Nu ştiu dacă expresia sau cuvântul propriu-zis le găseşti în dicţionar (eu nu am reuşit) sau dacă nu e o "găselniţă" a cuiva. Eu l-am auzit prima oară de la Oscar, un fost vecin, venit mai de mult din Tecuci, contabil în Tel Aviv. Un om săritor şi care ştia de toate. Eu nu cunoşteam multă lume şi într-o zi, având un necaz cu un robinet, m-am adresat lui, ce pot face. E simplu, îmi spune. "Cheamă-l pe Şaul, el e un ticuncic bun. Iată numărul lui de telefon, şi locuieşte în apropiere". "E instalator?" întreb eu. "Ce instalator?" sare Oscar. "Eşti nebun? Ăştia sunt boieri. Alergi cu telefonul după ei zile întregi, şi când vin, parcă îţi fac o favoare şi-ţi iau cât nu merită. Şaul e mai liber, ştie de toate şi cere preţuri moderate. Ai întâlnit vreun meseriaş care să se deplaseze pentru fleacuri, totuşi importante pentru noi?". L-am ascultat şi am rezolvat problema, cum se spune la noi, "cic-ceac". Apoi, când nu se închidea bine o fereastră, sau o placă, o "balată", nu era fixă, Şaul mi le-a pus la punct. De câtva timp s-a mutat la Afula. Am căutat pe cineva asemănător, dar n-am găsit. Nici de Oscar n-am dat. Odată, proprietarul unui magazin general m-a ajutat. Trebuiau reparate sau înlocuite balamalele unor uşi de la dulapurile din bucătărie. El a dat un telefon şi a doua zi a sosit la noi Haim. Mărunţel, cam spre 60 de ani, cu părul sur şi "fudul de urechi". A venit mai de mult din Uniunea Sovietică, unde a fost, spune el, "mehandes haşmal". (Acolo ştim că s-au divizat specialităţile în universităţi şi facultăţi în domenii limitate şi era o "lume" de ingineri.)

Aşa se povesteşte că unul vine acasă fericit şi-i anunţă soţiei că a fost avansat la supermarketul unde lucrează. A fost numit responsabilul secţiei prune. "Ei, şi ce-i asta?", întreabă ea. "Cum, ce este?", sare el. "Gâneşte-te câţi subalterni voi avea! Unul pentru prune proaspete, apoi prune uscate, compot, gem, dulceaţă, jeleu, Santa-Rosa, şi altele din categorie".

Haim locuieşte în apropiere. Mi-a făcut reparaţia şi a încasat un preţ mulţumitor pentru amândoi. Mi-a scris pe un petec de hârtie numerele de telefon – fix şi celular – şi m-a anunţat că face orice: zugrăveală, apă, lumină, etc. L-am condus până în curte, şi se pregătea de plecare. A tras de lângă zid o bicicletă de calitate cu un port-bagaj confortabil pe care îşi aranjează "micul atelier" – o geantă şi o pungă mare, plină cu scule şi accesorii (ciocan, cleşte, bormaşină, cablu, etc.).

Mi-am găsit ticuncic-ul. Mi-a mai înlocuit o clanţă (a cumpărat-o el), mi-a reparat un pat. Totul satisfăcător, din toate punctele de vedere. N-a cerut o cafea, nici o ţigară şi nici un pahar cu apă n-a dorit.

Parcă, pentru viitor, mi-a căzut o piatră de pe inimă.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Iosi Banai

Nu obişnuiesc să deschid televizorul dimineaţa, deoarece sunt grăbită; doresc să ajung la timp la biblioteca unde fac voluntariat. În ziua de 14 mai 2006 mi-am încălcat obiceiurile. M-am aşezat lângă ecran să-l aduc mai aproape de mine pe marele artist care m-a magnetizat de la venirea mea în ţară.

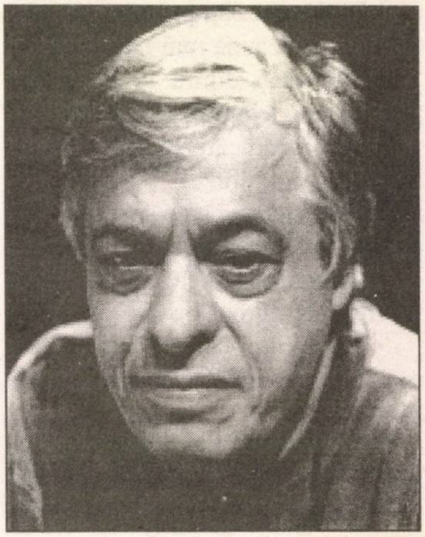

Suntem de-un leat, el, gigantul, pe scenă sau la radio, eu, anonima, în preajmă. În preajmă când emiţătorul de idei fecunde, la interviuri, face o pauză în urma întrebării, pauză (Tişma) după care se preling gândurile, opiniile, prin cuvinte pline de omenie.

L-am urmărit pe Iosi Banai la mai toate apariţiile sale, concentrându-mă în acelaşi timp asupra umorului, trăirilor, sentimentelor, aspectelor diverse ale vieţii înfăţişate de el într-o limbă nobil şlefuită.

În aceste momente de satisfacţie sufletească doream să posed mai mulţi ochi, mai multe urechi, ca să înregistrez măiestria interpretării cântecelor sale, unduirea mâinilor, înclinarea capului, alunecarea privirii, flexiunile vocii, într-un ansamblu îndelung filtrat.

Dispariția lui Iosi Banai m-a lăsat mai săracă.

Al Kol Ele...

Rodica Feldman
Beer Sheva

Aforisme

Despre prieteni și prietenie:

- Indiferent câți prieteni ai, dușmanii-s totdeauna mai numeroși.
- Prietenia dintre două vedete ține până la triumful uneia din ele.
- Fii primul care să cedeze și ultimul care să refuze.
- O prietenie e ca o căsnicie: împreună și la bine și la rău.
- Amicițiile vechi încep, după un timp, să miroasă a mucegai.
- Prietenia poate fi într-un singur sens, în ambele sensuri sau fără nici un sens.
- O prietenie e un capital care-ți aduce o dobândă pur sentimentală.
- Orgoliile au ucis mai multe prietenii decât gloanțele.
- Complimentele te leagă, certurile te rănesc.
- Uită supărarea de ieri și bucură-te de zâmbetul zilei de azi.
- Nu te miri când un amic te părăsește, ci când revine și se căiește.
- O prietenie din copilărie se păstrează nealterată, dacă amicii se văd din joi în paști, o dată.

⁂

Despre ambiții:

- Memoria păstrează ziua de ieri, ambiția naște ziua de mâine.
- Ambițiile se pot categorisi după mărime: mici, medii și nemăsurate.
- Caută șansa și acolo unde n-ai nici o șansă!
- Guinness Book reprezintă recordurile ambiției, între coperțile unei cărți.
- Inteligența și ambiția sunt lucruri diferite, dar pot face minuni când ele-s reunite.
- Omul este măsura ambiției. Și invers.
- Și politicianul mic vrea să mai salte un pic.
- Himalaya este ambiția pământului de a atinge cerul.
- Într-un singur domeniu am putea să ne lipsim de ambiție: în avariție.
- De fapt omul are ambiția în gene: de n-o folosește, e numai din... lene.
- Poate n-am fi ajuns în lună de nu ne tentau misterele ei, primite ca arvună.
- De mic, copilul mare vrea să fie medic, avocat, artist; orice, dar nu lucrător la glie.

Harry Ross
Naharia

Vlad Țepeș în centrul unui best-seller american

În rubrica literară a ziarului "Maariv" au apărut două recenzii care mie mi se par suficient de interesante pentru a le aminti și a le aduce la cunoștința eventualilor cititori care ori nu citesc limba ebraică, ori nu citesc ziarul "Maariv".

Prima carte, "Puterea inteligenței", a ziaristei italiene Oriana Fallaci, a fost deja dezbătută în numărul din luna mai a revistei "Minimum", astfel încât nu voi reveni asupra ei.

Cea de a doua carte este un best-seller american vândut în aproape un milion de exemplare. Titlul cărții, "Istorica" (femininul de la istoricul), am senzația că nu sună prea bine în românește, dar nu am găsit altul. Autoarea cărții este Elisabeta Kostova, o anonimă până la vârsta de 40 de ani care a reușit performanța ca după 10 ani de cercetări să scoată o carte de aproape 400 de pagini, tradusă simultan în 28 de limbi, fiind pe punctul de a fi transformată în film. Cartea este un fel de încrucișare între "Indiana Jones" pentru dinamica fantastică a acțiunii, "Codul Da Vinci" pentru simbolismul creștin și "Numele Trandafirului" pentru problemele de natură istorică.

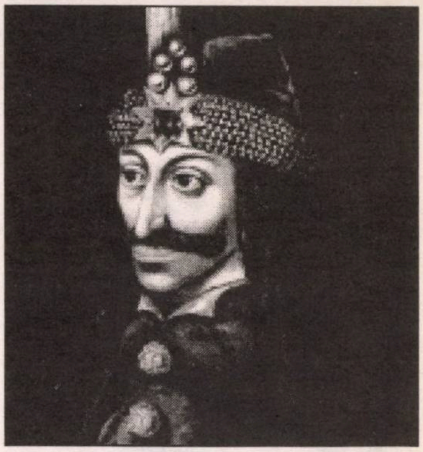

"Istorica" este o țesătură deasă de fapte istorice reale și imaginare împletite cu jurnale și cu tot soiul de documente, în așa fel încât nici un cititor, chiar unul care posedă o anumită cultură istorică nu poate diferenția adevărul de poveste și povestea de adevăr. În centrul intrigii se află figura lui Dracula, Vlad Țepeș (este pentru prima oară când subsemnatul găsește scris în ebraică numele de Vlad Țepeș ca atare – cu trei puncte sub ț și sub p, și nu numai Dracula). Se precizează că el a fost conducătorul principatului Valahia, înființat în 1290, și care în secolul al 19-lea, după ce se eliberează de dominația turcă, se unește cu Principatul Moldovei, formând România modernă.

În pofida sadismului dovedit prin tragerea în țeapă, Vlad Țepeș este considerat în România erou național datorită luptei contra turcilor.

(Noi, cei care am învățat istoria pe băncile școlilor românești, mai știm că i se apreciază și lupta contra boierilor corupți și trădători. Nu o dată, când vedem multe din cele ce se petrec în jurul nostru pe o rază mai apropiată sau mai îndepărtată ne vine să exclamăm: "Unde eşti tu, Ţepeş Vodă, ca punând mâna pe ei, să-i împarţi în două cete, în smintiţi şi în mişei"… etc. etc.).

Tragerea în ţeapă l-a făcut vestit pe Ţepeş în toată Europa şi această realizare – de a se face cunoscut – este cu atât mai mare cu cât ştim că era vorba de o epocă în care mijloacele de comunicaţie se limitau la nişte vaporaşe de mică viteză trimise pe râuri, sau la soli care călătoreau călare pe cai. Se crede că moartea lui misterioasă la vârsta de 45 de ani a fost provocată de turci.

O carte publicată în 1897 de scriitorul Bram Stocker, el însuşi o persoană bizară, a contribuit la menţinerea amintirii lui Vlad Ţepeş. Acesta este prezentat de scriitor ca fiind îndoielnic om, îndoielnic vampir care se hrăneşte cu sânge uman.

"Istorica" povesteşte despre trei generaţii de istorici care urmăresc figura misterioasă a lui Vlad Ţepeş în încercarea de a stabili o dată pentru totdeauna dacă el se mai învârteşte şi trăieşte printre noi, ori este vorba de o simplă legendă sătească, de o superstiţie ţesută în jurul crudului dictator care înfigea oameni într-un par ascuţit.

Cartea începe în anul 1972, când o fată de 16 ani găseşte în biblioteca tatălui ei, istoric de profesie, un teanc de scrisori îngălbenite de vreme şi o carte cu file albe, singurul lucru concret fiind o tăietură de lemn în formă de dragon. Fata ia cunoştinţă în felul acesta de existenţa "legendei Dracula".

De aici încolo începe o împletire de fapte demne de o telenovelă din cele mai complicate, în care cu greu poţi să distingi persoanele implicate, legăturile de dragoste, figurile misterioase care apar şi dispar, cursa făcută de autoare între mânăstiri, biblioteci, arhive prăfuite, cavouri şi încă multe altele, figura lui Vlad Ţepeş străbătând ca un fir roşu întreaga carte.

Recenzentul care semnează în "Maariv" aminteşte o vorbă a lui Churchill care spune că epoca în care trăieşte conţine mai multă istorie decât poate cineva să digere; acest lucru este adevărat şi pentru cartea "Istorica".

Ceea ce m-a făcut pe mine să mă refer la această carte a fost prezenţa lui Vlad Ţepeş, figură cunoscută nouă tuturor care ne-am născut între Dunăre şi Carpaţi.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Pe vremuri, în Pasajul Macca

De la vârsta de trei ani am locuit cu părinţii în Pasajul Macca, plasat în centrul Bucureştiului, pe Calea Victoriei, peste drum de Prefectura Poliţiei Capitalei. Locuinţa noastră se găsea în aripa mai nouă a unui patrulater de case ale unui fost han, ridicat pe la începutul secolului 19 – Hanul Castrişoaiei. Pasajul Macca era numit după un negustor grec, Mihalache Macca. În paralel cu el era un al doilea pasaj, Villacross – numit după Xavier Villacrosse, un arhitect spaniol din acele vremuri. Pasajele au fost deschise pe la 1890; ele porneau din Calea Victoriei şi se întâlneau, dând în strada Caragheorghevici.

Curtea interioară era destul de vastă, pavată cu bolovani de râu, şi avea în mijloc un răzor de flori; era şi o cişmea, care la apropierea iernii era "îmbrăcată" cu scânduri şi paie, ca apa din ţeavă şi din robinet să nu îngheţe.

Când am avut 5-6 ani, unchiul meu mi-a adus din străinătate un "automobil" acţionat cu pedale; era de culoare verde, avea o formă "aerodinamică" ascuţită la spate şi mă plimbam foarte mândru cu el prin pasaj; într-o vară mi l-au transportat la Sinaia, iar eu "şofam" prin parc, în admiraţia celorlalţi copii. Mă jucam în curte, şi mai ales în cele două pasaje, împreună cu copiii din vecini: Nelu, Ţucă, Mirel, Ionel, Ficu, Fănel şi alţii, pe care precis că i-am uitat… Jocul nostru de predilecţie, când eram mai mici, era să prindem un fluture sau vreo altă insectă, s-o punem într-o cutiuţă de chibrituri goală şi s-o îngropăm în curte, cu tot "ceremonialul" ce se cerea! Specialistul era Nelu, care oficia prohodul în toată regula, ca la creştinii ortodocşi. Venind vorba de Nelu: părinţi lui, oameni simpli şi nevoiaşi, n-au dispus la vreme de mijloacele materiale necesare unei căsătorii religioase, şi s-au hotărât de-abia atunci să se cunune. Nelu – fiul mirelui şi al miresei – cu tot alaiul, şi eu printre ei, ne-am dus la Biserica Doamnei din apropiere (ridicată în secolul al XVII-lea de căre nevasta domnitorului Şerban Cantacuzino) să asistăm la oficierea cununiei. Sărmanul de el, Nelu a murit pe front, în luptele contra ruşilor.

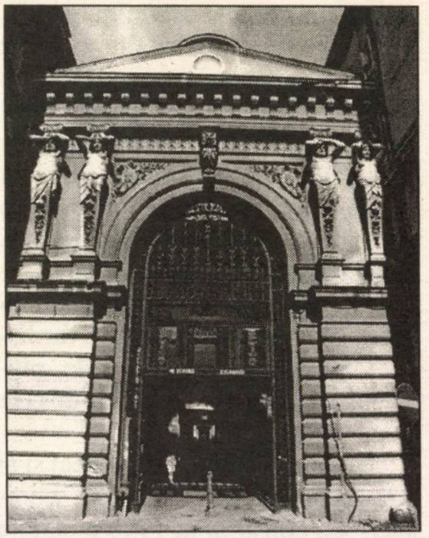
Intrarea în Pasajul Macca

Ne mai jucam în curte de-a v-aţi ascunselea, leapşa sau prinselea, cu bilele la gropiţă, "ţara", care se juca aruncând un briceag în pământ delimitând astfel partea "mea" de partea "ta" dintr-o suprafaţă marcată pe pământ, ţurca şi alte jocuri şi "joace"! Ţurca se juca cu un băţ, cu care trebuia să aperi cercul din jurul tău, ca să nu intre o bucăţică de lemn aruncată de ceilalţi; dar, în loc de băţ, tata mi-a comandat o adevărată lopată, foarte lată jos, cu care era exclus să nu poţi apăra cercul tău! Când ne-am făcut ceva mai mari, ne jucam de-a hoţii şi vardiştii, ascunzându-ne prin curţile, pivniţele şi podurile caselor din cele două pasaje.

În locul fostului han (şi deci şi al locuinţei noastre), demolat complet, s-a construit în 1940 o clădire a Băncii Naţionale.

Din acea perioadă îmi amintesc că am mai apucat tramvaiele cu cai de pe strada Carol, care funcţionau din Calea Victoriei până la Piaţa de Flori; mă uitam cu interes cum, la capăt de stradă, nu vagonul era întors, ci caii erau mutaţi din faţă în spatele vagonului. Tramvaiele cu cai au fost introduse în a doua jumătate a secolului 19, cu vreo 20 de ani înaintea tramvaielor electrice.

Pe la patru ani am plecat cu tata la Iaşi. Bănuiesc că bunicul meu era bolnav, şi au vrut să apuce să mă cunoască. Îl văd parcă şi acum pe bunicul, şezând într-un fotoliu, cu capul acoperit şi cu barba lui mare albă. A murit în toamna anului 1927, la aproape de 90 de ani şi spunea doctorilor care-l îngrijeau: "Nu l-aţi putut voi scăpa pe Regele Ferdinand şi vreţi să mă savaţi pe mine?!". Regele a murit în iulie 1927 la Sinaia, şi-mi amintesc că am văzut cortegiul funebru trecând pe aleile parcului castelului Peleş.

Peste apartamentul nostru se întindea podul casei, în care ţineam "boarfele", "alte Sachen" şi lucrurile de care nu aveam nevoie în fiecare zi (şi poate deloc!), aşa cum se întâmplă mai în fiecare gospodărie. Verile în Bucureşti erau foarte calde, iar în pod, fiind chiar sub acoperiş, era şi mai cald. Tata, care suferea de căldură în zilele acelea de caniculă, se urca în pod şi suferea acolo 5-10 minute; apoi cobora în apartament, unde i se părea acum, după fierbinţeala din pod, că e direct răcoare!

Din balconul nostru care dădea în pasaj, se putea uşor privi spre Calea Victoriei. Pe Calea Victoriei treceau cortegiile şi paradele în zilele de sărbătoare. De Bobotează – ziua "sfinţirii apelor", Regele trecea de la palat la "cheiul gârlei", unde arunca în Dâmboviţa o cruce; în apa rece ca gheaţa aşteptau un tată cu cei doi fii ai săi (aceeaşi familie în fiecare an), se scufundau, pescuiau crucea şi i-o înmânau Regelui. Sau, la 10 Mai – ziua Independenţei şi a încoronării – când cortegiul regal trecea de la Palat la Patriarhie.

Mai erau şi alte ocazii când se organizau manifestaţii de acest gen, ca de exemplu deschiderea sesiunii Parlamentului, şi, de 8 iunie, revenirea lui Carol II în ţară. În astfel de ocazii, Calea Victoriei era frumos pavoazată cu drapele, se împrăştia nisip pe caldarâm (ca să împiedice caii să alunece), iar soldaţi cu cască şi puşcă erau înşiruiţi de-a lungul trotuarelor. La ora stabilită, se auzea dinspre Palat fluieratul gardiştilor, anunţând plecarea cortegiului. Peste câteva minute îşi făcea apariţia trăsura prefectului, el stând în picioare şi întors cu faţa spre cortegiul ce-i urma. Trecea apoi un escadron din garda regală cu călăreţi cu săbii, purtând coifuri cu panaşuri din fire albe şi platoşe din metal alb strălucitor, urmat de caleaşca regală, de trăsurile oficialităţilor şi de cavalerie; când familia regală nu era în ţară şi nu participa la paradă, landoul regal, cu perdelele lăsate, trecea totuşi, ca semn că Regele este mereu prezent.

În 8 iunie 1930, ziua în care Carol II a preluat tronul de la fiul său minor Mihai I, Calea Victoriei fusese din nou pregătită, de cu dimineaţă, pentru a primi cu tot alaiul cortegiul care trebuia să-l ducă pe noul rege de la Palat la dealul Mitropoliei, unde se găsea şi clădirea Parlamentului. Era o zi caldă, totul era gata, publicul aştepta pe trotuare cu nerăbdare... dar convoiul întârzia să apară. Ore întregi treceau, ostaşii de pe margini, în uniformă şi cu tot echipamentul pe ei, erau înfometaţi şi mai ales însetaţi. Atunci, mama mea, văzând situaţia creată, a pregătit cu femeia de serviciu nenumărate sandviciuri, le-au pus pe tăvi şi, împreună cu câteva găleţi de apă proaspătă şi cu căni, le-au dus jos pe stradă şi le-au împărţit soldaţilor. A doua zi am aflat că, de teama unui atentat, traseul cortegiului fusese schimbat şi n-a mai trecut de-a lungul Căii Victoriei.

Cu această ocazie, ţin să amintesc că după moartea regelui Ferdinand a urmat la tron nu fiul acestuia, Carol, ci Mihai, fiul lui Carol, în vârstă de 6 ani (împreună cu o regenţă). Aceasta până în 1930, când Carol II a revenit în ţară; până în 1940, când din nou Mihai I s-a suit pe tron.

Nicolae Titulescu – diplomatul de renume, fost ministru de Externe şi reprezentant al României la Societatea Naţiunilor – a făcut remarca: "În România, coroana se moşteneşte din tată în fiu; apoi din fiu în tată!".

Uitându-mă pe o hartă actuală a Bucureştiului, am remarcat că Pasajul Macca nici nu mai apare ca denumire; acum, Pasajul Villacross figurează pentru amândouă!

Hanul Castrişoaiei nu mai e, dar amintirile de-atunci mi-au rămas vii...

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Seri de vară

La scăldat

În Balcani, mai ales în lumea rurală, tema scăldatului la gârlă cunoaşte o mare frecvenţă în literatură, în poezie şi în pictură, şi nu este de mirare.

La ţară, evenimentul cultural este aproape nul, exceptând biserica, cârciuma, pe alocuri jocul de biliard, plimbările pe peronul gării, înainte de sosirea trenurilor de pasageri, la care se mai adaugă, în sate şi cătune, hora şi mestecatul vorbelor, în faţa casei, la portiţă.

Binevenite şi bineprimite, în spiritualitatea târgului, au fost romanele din colecţia de 15 lei.

Oamenii nu se plictisesc, fusul timpului se răsuceşte alene, la fel ca şi foiţele care răsucesc ţigările oamenilor: naşterea, botezul, nunta şi înmormântarea rămân evenimente importante, de care ne aducem aminte mereu, ca şi de iubiri, crime şi răzbunări, de invidie.

De ce scăldatul la gârlă rămâne o amintire de neşters în memoria copilului şi apoi a adultului, şi să nu uităm că în memoria octogenarului, scăldatul acesta, la piciorul unui pod, este o plăcere senzuală şi în amintire, strângând la un loc bucuria apei, a aerului cald, a mirosului, a întinderii spaţiului, a libertăţii interioare, cum am spune astăzi, şi nu pe ultimul loc plăcerea că te–ai curăţat, că nu mai eşti transpirat şi lipicios! Bălăceala, înotul, mânatul vitelor la apă, hârjoneala, înălţatul zmeului şi multe altele fac din scăldatul la gârlă, pe Bărăganul mănos şi în acelaşi timp steril, vara încins ca un cuptor, prăfos, cu aerul care-ţi joacă înaintea ochilor de căldură, ca o fata morgana, rămân în memoria ta afectivă o zestre de nepreţuit.

Arhitectura satului din Bărăgan este la fel de sterilă şi fără contur ca şi natura; casele din paiantă, rareori cu un cat, cu acoperişul turtit, protejat de tablă sau de ţiglă, amintesc de casele turceşti din Anatolia.

Mersul la gârlă, la scăldat, este un ceremonial care se desfăşoară pe înserat, când se îngână ziua cu noaptea, oricum, după ce soarele a scăpătat. La sfârşitul unei zile de activitate, de obicei de muncă fizică, paşii nici nu te-ar putea purta decât spre un loc unde ştii că-ţi vei căpăta o binemeritată recompensă!

Plecam cu cârdul familiei mari, deşi maia îşi refuza, uneori, participarea.

Bunicii rămâneau totdeauna acasă, mergeau unchii şi mătuşile, personalul angajat în afacerea bunicului, iar dacă erau mosafiri sosiţi de la oraş, luau şi ei parte, ca să se spele, dar să se şi bucure de această ocazie, care le oferea atâta pitoresc şi delectare.

În urmă cu 70 de ani, era altfel: starea de spirit şi-o făceau oamenii, care oricum aveau şi pretenţii mai modeste.

Drumul dura 20-30 de minute, mergând agale, se schimbau vorbe, se târşiau papucii, se adulmeca alene plăcerea scăldatului care avea să vină. Tatăl meu purta halat de baie, piesă de îmbrăcăminte rară pe vremea aceea, dar, în materie de îmbrăcăminte, el era puţin fălos şi-i plăcea să facă senzaţie!

Era un bărbat frumos şi fusese tare sărac. Sărmanul de el, îmi amintesc bine cu 2-3 ani mai târziu, în timpul războiului, mătura cu un târn Grădina Mare din Brăila, aşa se numea parcul public al oraşului. De la un an la altul, ţi se confisca tot bunul agonisit, erai degradat la condiţia de paria, dezrădăcinat din locul tău, pornit pe drumuri necunoscute, poate chiar la moarte.

Dar să nu ne îndepărtăm de la banchetul scăldatului!

Femeile, în genere, rămâneau în combinezon şi intrau în apă cu prudenţă, tatonând fundul Ialomiţei, căci despre râul Ialomiţa la Ţăndărei este vorba. Parte din bărbaţi aveau chiloţi de baie, parte se scăldau în izmene.

Dacă voiau să se săpunească, se trăgeau ruşinoşi mai la o parte; noi, copiii, ne lăsam mângâiaţi de câte o undă lenşă a cărei atingere abia dacă o mai simţeam, şi noaptea începea să se îngroaşe şi să-şi sporească misterul. Din când în când, ne repezeam pe mal, să căutăm ceva în lucrurile noastre sau să ne dăm importanţă faţă de cei maturi. Pe noi, cei mici, ne mai atrăgea ceva, ne atrăgea ca un magnet podul de peste Ialomiţa. Lângă unul din picioarele lui era locul care ne convenea cel mai mult. În existenţa noastră rătăcitoare, mi s-a întâmplat şi mie să ajung de la Ţăndărei să trăiesc în Germania, chiar lângă aşa-zisul Mittelandkanal, care străbate de la apus spre răsărit câteva din Landurile ţării, fiind şi navigabil, până la un anumit tonaj. În oraşul Hannover, acest canal este traversat de multe poduri, de o graţie arhitectonică remarcabilă. Locuind în imediata apropiere a unui asemenea pod, ies uneori în balcon pentru a-i admira arcul de o eleganţă rafinată. Am văzut poduri de o frumuseţe magnifică, uneori la faţa locului, sau în filme, fotografii sau chiar în filme de animaţie, unde imaginaţia artistului nu trebuie să ţină seama de rezistenţa materialelor sau de alte legi ale fizicii. Sensul acestor construcţii este generos – podurile leagă, unesc, ne uşurează comunicarea şi rămân totuşi reci şi frumoase ca nişte temple.

Dacă mi s-ar întâmpla să fiu lovită de o amnezie parţială, podul pe care nu l-aş uita ar fi cel de pe Ialomiţa, de la Ţăndărei! Cred că era din piatră sau din beton armat, dintre cele mai anodine în construcţia lui; treceau peste el trenurile, la piciorul care privea spre Ţăndărei era o gheretă care adăpostea o santinelă, un jandarm cu puşcă. Uneori îl vedeam în faţa gheretei, mânca un covrig sau o caisă; prindeam şi schimbarea lui, pentru serviciul de noapte. În jurul gheretei erau răsaduri de gălbenele, împrejmuite, la rândul lor, cu pietre mari, văruite în alb. Nu-mi amintesc să fi văzut la Ţăndărei o construcţie mai impozantă: nici Banca agricolă a fraţilor Livadaru, nici hotelul lui Ochiuleţ, nici silozul de grâne de mai târziu nu puteau rivaliza cu magnificenţa podului de peste Ialomiţa, de la Ţăndărei!

Ne întorceam seara târziu de la gârlă, obosiţi dar curaţi şi răcoriţi, plini de impresii şi de vise.

Întunericul era gros, licuricii străluceau în iarbă, praful se mai ogoise, eram tare mulţumiţi şi credeam că şi mâine va fi la fel!

Dacă am abuzat de clişeele şi de atributele semănătorismului românesc îmi cer scuze, n-a fost în intenţia mea. Am vrut, printre altele, să spun că în primul deceniu al existenţei sale, omul este apt să primească cele mai multe din stările afective, să recepţioneze impulsuri emoţionale atât de puternice, încât să-i rămână agăţate de memorie o viaţă, iar la bătrâneţe să-i procure şi nostalgii reconfortante.

Monica Bilan
Hannover, Germania

Kelemen George Eliazar, Beer Sheva (ţine să sublinieze faptul că în urmă cu câţiva ani, pe când se zbătea cu cereri pe la diferiţi deputaţi şi şefi de la HOR întru rezolvarea unor presante chestiuni materiale, legate de el şi de soţia sa, bolnavă de Alzheimer, singurul care i-a răspuns la scrisoare a fost deputatul Avraham Poraz, din Shinui; sau, mai precis, din răposatul Shinui; mai mult decât atât, Poraz a dat o mână de ajutor şi altor necăjiţi din Beer Sheva.)

Camil Konitz, Bat Yam (aveţi dreptate, articolul din ziarul bucureştean VIP, unde se scrie că Marcel Pavel, cunoscutul cântăreţ român, s-a rugat la Zidul Plângerii, de la Ierusalim, "sub ameninţarea mitralierelor" îndreptate asupra lui de paznicii locului, – este de o nesimţire totală; şi merită, din partea noastră, o pereche de palme peste Mediterană.)

Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA (1. v-am ruga ca pe viitor să traduceţi articolele cu pricina în româneşte; 2. …şi – obligatoriu! – să indicaţi sursa textelor respective: care va să zică unde au apărut.)

Nathan Bron, Kiriat Ata (întru totul de acord cu dvs. à propos de nefericita – şi, din fericire, avortata – idee de a organiza demonstraţia cu pricina din faţa Ambasadei Române.)

Dr. S. Brailovschi, Haifa (are ceva de spus în legătură cu faimoasa problemă a medicamentelor scumpe de care au nevoie bolnavii de cancer: «Eu ştiu că mulţi cititori din generaţia mea au o adevărată oroare şi groază când aud cuvântul "selecţie", care se asociază cu perioada neagră a nazismului şi fascismului, când în special evreii erau împărţiţi în două categorii: cine să moară şi cine să mai trăiască temporar. Este ceea ce – mutatis mutandis – se întâmplă în ţara noastră acum. O parte din bolnavii de cancer care au bani se pot trata, iar când nu au sunt condamnaţi la moarte. Bugetul statului pe anul acesta este în jur de 250 de miliarde de shekeli. Trebuiesc cam 200-250 de milioane de shekeli pentru tratarea bolnavilor săraci, fără posibilitatea de a se trata prin mijloace proprii. Este o adevărată ruşine ca bolnavii care au plătit zeci de ani taxa de Kupat Holim şi care mai plătesc şi azi să nu fie ajutaţi de stat să se trateze de o boală necruţătoare, tratament care le poate prelungi viaţa. Aceşti bolnavi fac acum greva foamei pentru că nu au alt mijloc

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută
la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.
Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

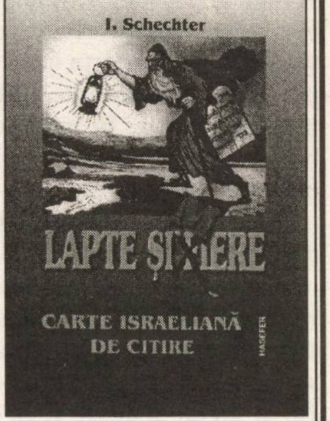

de protest. Nu mai spun că această discriminare duce la corupţie. Bolnavii încearcă, şi pe bună dreptate, să corupă medicii cu bani strânşi de la familie, prieteni, etc. pentru ca să-şi prelungească viaţa. Eu nu-l cunosc pe noul ministru de Finanţe dl. Hirschsohn şi nu-i cunosc pe membrii comisiei financiare a Knessetului; ce fel de oameni sunt? Până în această zi nu este nici o schimbare în politica financiară a Knessetului şi a guvernului în această problemă pe care o dezbat.

Sper că până nu va fi prea târziu, membrii Knessetului şi ai guvernului vor soluţiona problema în mod pozitiv.

Nota redacţiei: Între timp – slavă Domnului! – şefii cu sănătatea s-au mai trezit şi, aşa cum aţi aflat şi dvs., desigur, s-au luat măsuri menite a uşura situaţia bolnavilor.)

Ricu Bernstein, Carmiel (trimite o scrisoare deschisă colaboratoarei noastre Monica Bilan, din Germania:

«Citind articolul "Nopţi de vară de altădată", scris de dvs. în revista "Minimum" din mai 2006 (pag. 75), sentimental fiind din născare – slab de înger, se mai spune – ajuns octogenar, m-a cuprins o slăbiciune, o duioşie, ochii mi s-au umezit şi nu m-am putut reţine de a strivi nişte lacrimi printre gene, multe chiar şi după ce am terminat de citit.

De ce? mă veţi întreba.

Brăila, oraşul meu natal, oraşul cu salcâmi al lui Mihail Sebastian.

Da, seara mergeam la cinema în *arenă* cu prietena (viitoarea mea tovarăşă de viaţă) şi aşteptam să se facă întuneric…

Da, serile şi nopţile cu chermezele de la comunitatea greacă, unde ne desfătam până se crăpa de ziuă, regretam că a trecut noaptea prea repede şi de necaz mai luam şi o birjă şi un cal ponosit şi porneam pân-la şosea. Vorba cântecului: ce frumoasă este viaţa când te-apucă dimineaţa! Eram cu viitoarea soţie şi cu încă o pereche de tineri.

Da, plecam uneori duminica în baltă sau în Delta Dunării. Închiriam o barcă şi culegeam nuferi albi de pe suprafaţa lucie a apei. Parcă te îmbiau să-i culegi, gingaşi, parfumaţi. Mai departe ne opream la insula "Popa Vasile", aşa îi zicea. Un pescar ne făcea pe loc ciorbă din peştele prins cu undiţele sau ni-l frigea "la proţap". Având două chitare, cântam, dansam, ne scăldam, înotam, alergam şi ce nu făceam până soarele cobora la asfinţit! Lăsam barca să alunece singură la vale… şi astfel încheiam o zi din viaţă, o duminică.

Îmi amintesc, acum când scriu, de o frumoasă melodie cântată de Mirabela Dauer: "În viaţă, păcat că vremea nu mai vine înapoi, s-o mai trăim şi noi o dată…".

Închei aplecând fruntea şi sărutând cu respect mâna d-nei Monica Bilan, mâna ce a scris cu atâta duioşie şi farmec articolul "Nopţi de vară de altădată".)

S. Sfarti, Los Angeles (ne trimite câteva observaţii pe marginnea unor texte din nr. 229: «1. Schechter are uneori – adeseori – haz, iar alteori… şi dreptate! 2. Steven Spielberg, cu "München"-il lui, a încercat să plutească folosind două luntri şi, conform proverbului, a căzut în baltă! 3. Despre fiul lui Menuhin – care îi acuză pe evrei că au complotat "împotriva poporului german" – doar atâta: tatăl era un excelent violonist, dar fiul ce are în afară de o gură WC? 4. Nu mă surprinde simpatia unor politicieni francezi pentru arabi; se ştie, sunt unii oameni – femei, dar şi bărbaţi – de la periferia societăţii care au mare simpatie şi respect pentru cei ce le trag o mamă de bătaie; vezi Algeria.»)

M. Tratatovici, Ganei Aviv (cartea prietenei dvs. din Galaţi, d–na Geta Damian, este realmente impresionantă: un document rar despre încercările de a salva un copil de pacostea nanismului; vom căuta să publicăm un fragment).

Dr. Idy Ilian, Avridar (recomandă celor ce vor să ştie mai multe despre Pogromul de la Iaşi să citească celebra carte a scriitorului italian Curzio Malaparte "Kaput", unde se evocă, într-un întreg capitol, atmosfera din Iaşii lunii iunie 1941.)

Vivianne Tennen, Haifa (nu, nu există nici o legătură de rudenie între scriitorul Ştefan Iureş, din Bucureşti, şi actorul Marcel Iureş, de la Teatrul Naţional, sau fotbalistul Iureş, de la Dinamo).

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan (gestul ne-a impresionat; mulţam frumos).

Iacob Zimbler, Haifa; **Dr. O. Rabinovici,** Acco; **Solo Har,** Tel Aviv; **Mariana** şi **Solo Juster,** Tel Aviv; **Robert Schwartz,** Mazkeret Batya; **Edith Fisher,** Tirat Carmel; **Sandu Braunstein,** Toronto, Canada; **Liviu Diskin,** Johannesburg, Republica Sud-Africană: (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Ştiaţi că…

D. Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene (băiatul acela moderat şi bun de pus pe rană, îmbrăcat în costume Armani), a emis, aşa cum citim în "Newsweek, un decret privind sprijinirea familiilor atentatorilor sinucigaşi (şahizi)? Fiecare familie va primi o stipendie lunară de cel puţin 250 de dolari. Familia unui şahid căsătorit va primi un supliment de 50 de dolari.

Distincţii

Marius Mircu, scriitor, publicist; **Shlomo Leibovici-Laiş,** istoric, preşedinte al ACMEOR: Titlul de membru de onoare al Comunităţii evreilor din Bucureşti.

Sărbătorire

Sergiu Natra (81), compozitor de muzică simfonică, Israel; invitat la Bucureşti, el a fost sărbătorit printr-un concert festiv organizat de Filarmonica Româna la Ateneul Român; au fost interpretate lucrările: "Cântece ebraice pentru harpă solo", "Concert pentru două piane" (executat de artiştii israelieni Gil Garburg şi Silvan Silver), "Imagini sonore", precum şi ultima sa compoziţie pentru trei instrumente, comandată de Radio France. Solistul român a fost harpistul Ion Ioan Roncea. (Cu acelaşi prilej, pictoriţa Sonia Natra, soţia sărbătoritului, a fost invitată cu o expoziţie la Muzeul de artă contemporană din clădirea Parlamentului.

Aniversări

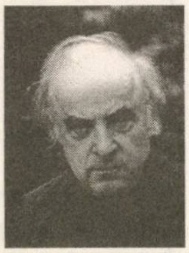

Norman Manea, romancier, eseist; 70 de ani de la naştere; la New York; autorul a numeroase cărţi de proză şi eseuri, care s-au bucurat de un deosebit succes la critică şi public, atât în România cât şi în SUA, Germania, Spania, Italia, Franţa ş.a., precum: "Captivi", "Primele porţi", "Cartea fiului", "Zilele şi jocul", "Anii de ucenicie ai lui August Prostul", "Octombrie, ora 8", "Întoarcerea huliganului". Norman Manea este considerat la ora de faţă unul dintre cei mai profunzi şi valoroşi scriitori ai României contemporane.

Adriana Bittel, prozatoare, redactor la revista "România literară""; Bucureşti; 60 de ani de la naştere.

Ion Mihăileanu, publicist, scenarist de film, traducător, fost corespondent al revistei "Minimum"; la Paris; 85 de ani de la naştere.

Comemorări

Gh. (Babu) Ursu, poet: 80 de ani de la naştere; inginer de profesie, autorul câtorva volume valoroase de versuri şi proză, a fost arestat de Securitate din cauza unui jurnal intim – în paginile căruia critica regimul – aruncat în închisoare şi ucis în bătăi. Numele său a devenit emblematic pentru năzuinţele întru libertate şi adevăr ale oamenilor din România de azi.

Felicia Keifa (Rollinger), prozatoare; Israel; 10 ani de la moarte.

George Bar-On, prozator, om de teatru, Israel; 10 ani de la moarte.

Deces

Silvian Iosifescu, critic literar (89); în urma unei lungi şi grele maladii; la Bucureşti (date despre S.I. pot fi găsite în capitolul din "Dicţionarul Neconvenţional…", apărut în numerele 230 şi 231.

Manifestări, manifestări...

20.06.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: "Presa evreiască din România în perioada interbelică"; conferinţă susţinută de Arie Kupferschmidt.

20.06.06; la "Pădurea martirilor din Dorohoi şi împrejurimi"; adunarea comemorativă organizată de Asociaţia originarilor din Dorohoi şi împrejurimi (Săveni, Mihăileni, Darabani, Rădăuţi, Prut, Herţa) cu prilejul împinirii a 66 de ani de la pogromul de la Dorohoi, din 1940.

Pietena noastră

Dr. FLORETA DINCĂ

nu mai este.

Om minunat, medic pediatru plin de abnegaţie, s-a stins din viaţă după o lungă şi grea suferinţă.

Îi păstrăm nobila memorie şi recunoştinţa noastră

Fam. Peri şi Berghoff

Cu profundă durere şi neconsolaţi, amintim că pe data de 31 iulie 2006 se împlinesc 8 ani de la trecerea în nefiinţă a iubitei noastre

POLLY PREMISLEANER

Soţie devotată, mamă fără egal şi bunică de neînlocuit. În sufletele noastre vei trăi veşnic!

Iacob (Prem), soţ
Sanda şi Marian Luca, fiică şi ginere
Mălin şi Oriana, nepoţi

La 28 august a.c. se împlinesc 3 ani de când adoratul meu soţ

SERGIU NĂVODARU

ziarist şi luptător antifascist nu mai este.

Cu cât trece vremea, nimic nu-mi poate opri durerea, nici măcar pentru o secundă.

Tony, soţie
şi toţi cei care l-au înconjurat cu drag şi apreciat

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare
la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Bezalel 25, Tel Aviv 64683 – Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

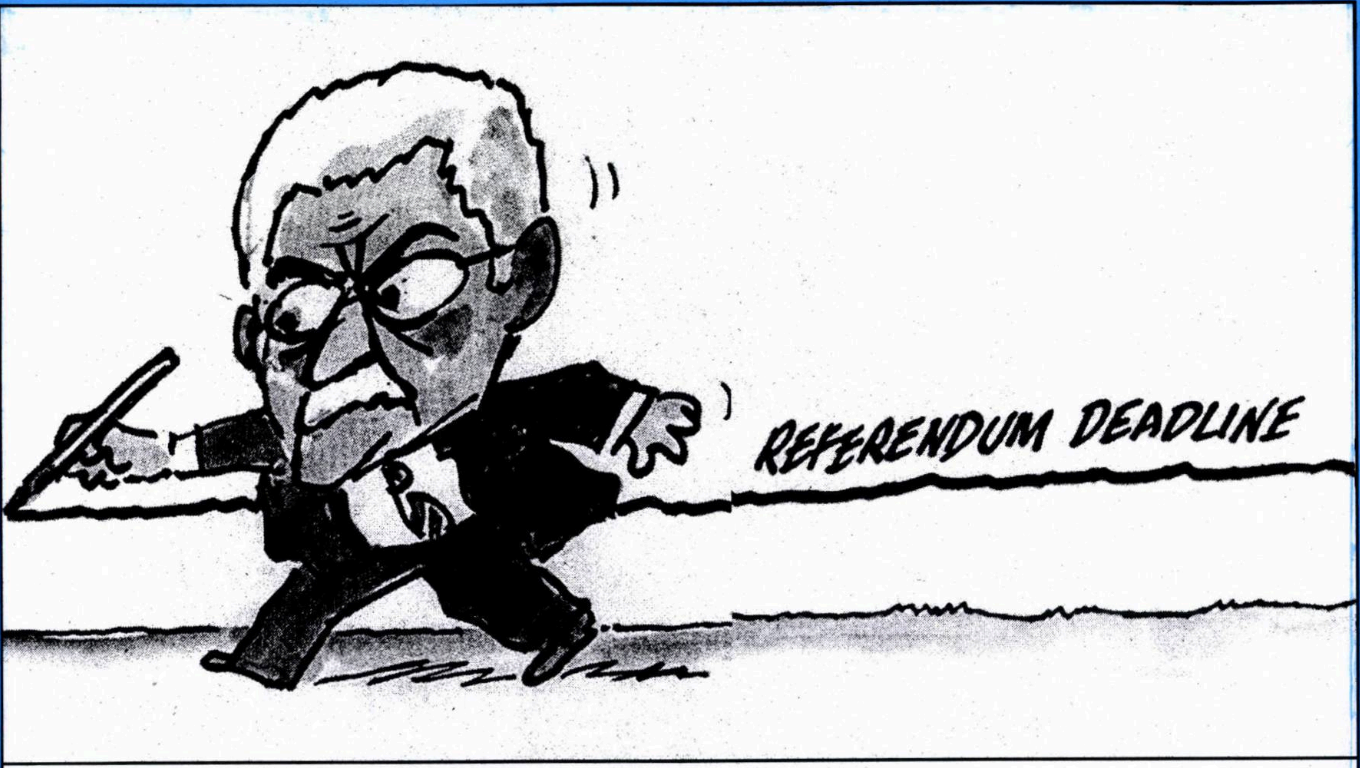

"Data referendumului din teritorii"; desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006

BTC BUSINESS TRAVEL CENTER LTD

B.T.C. BUSINESS – TRAVEL – CENTER – LTD
GAON HOLDINGS GROUP ★ מקבוצת גאון אחזקות

BURSA TURISTICĂ 2006 LA BTC

ROMÂNIA

EXCURSII ŞI VACANŢE

PROGRAME PENTRU TOATE BUZUNARELE

Colectivul nostru de profesionişti
LICĂ BLUTHAL, MADELEINE PERLMAN, VALI WEBER
vă propune:

1) **GRUPE ORGANIZATE de 7 ZILE – 6 NOPŢI începând de la 750 $**
Plecări: 05.07; 09.07; 15.07; 02.08; 11.08; 18.08

2) **GRUPE ORGANIZATE de 10 ZILE – 9 NOPŢI începând de la 899 $**
Plecări: 18.07; 27.07; 08.08; 13.08

PREŢUL CUPRINDE: **avion, hotel, 2 mese pe zi, ghid, autobuz cu aer condiţionat**
Pentru grupe sindicale cu minimum 30 turişti – PREŢURI SPECIALE

ODIHNĂ ŞI TRATAMENTE RELAXANTE

11 NOPŢI HB	**COVASNA – Hotel Căprioara**	**823 $**
	CĂLIMĂNEŞTI – Hotel Căciulata	**860 $**
	NEPTUN – Hotel Doina	**866 $**
	VATRA DORNEI – Hotel Intus	**800 $**

***** BONUS: O noapte gratuită în Bucureşti pentru cei ce călătoresc la Vatra Dornei – Hotel Intus**

Preţul cuprinde: **avion, cazare, 2 mese pe zi, tratamente şi transferuri cu maşina**

MINIVACANŢE PE VALEA PRAHOVEI

4 NOPŢI BB	**POIANA BRAŞOV**	**Hotel Heraldic Club 5***	**180 euro**
		Hotel Alpin 4*	**160 euro**
		Hotel Miraj 4*	**180 euro**
		Hotel Sport 3*	**175 euro**
		Hotel Acasă la Dracula 4*	**148 euro**
	BRAŞOV	**Hotel Aro 4***	**299 euro**
		Hotel Capitol	**265 euro**
		Hotel Ambient 3*	**197 euro**
	SINAIA	**Hotel Montana 4***	**156 euro**
		Hotel Palace 4*	**170 euro**
		Hotel Rowa Dany 4*	**230 euro**

„BEIT GHIBOR", Str. Kaufman 6, TEL AVIV – Tel. 796-0385 sau 796-0307
şi e-mail: madeleinep@btcenter.co.il

minimum

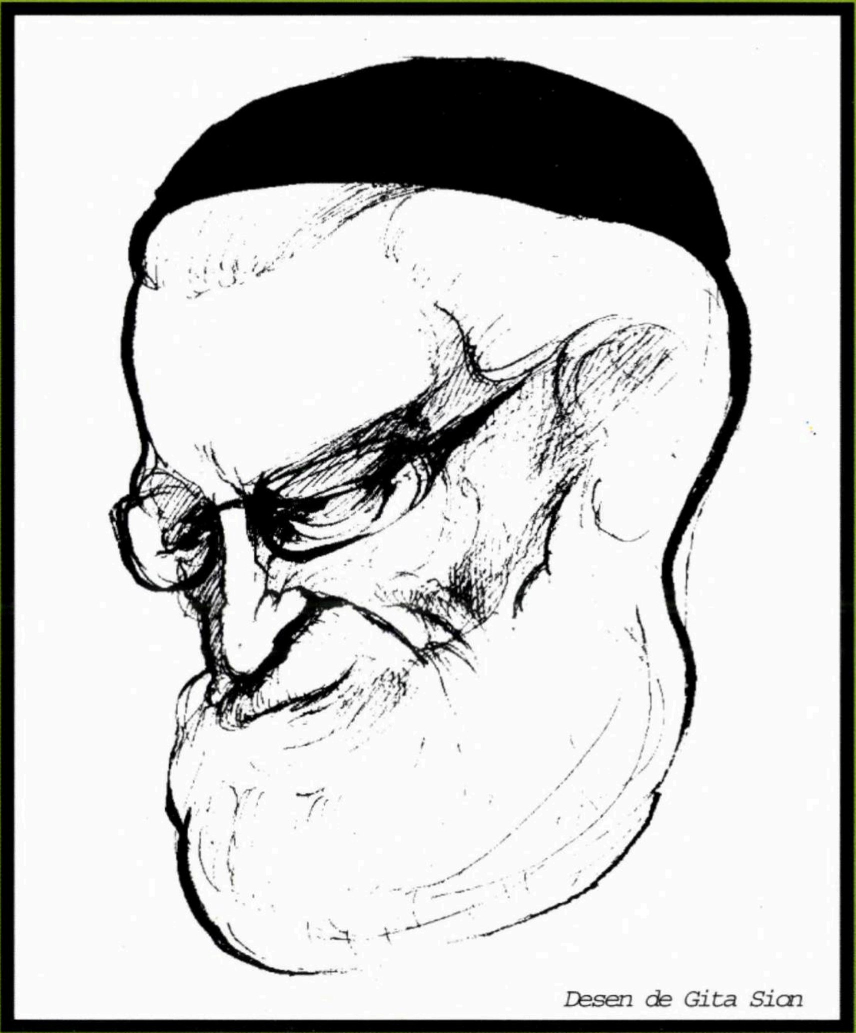
Desen de Gita Sion

Marele Rabin Dr. Alexandru Şafran

(Bacău 1912 – Geneva 2006)

personalitatea nr. 1 a iudaismului românesc contemporan

■ ANUL XX ■ NR. 234 ■
■ SEPTEMBRIE 2006 ■
■ 15 SHEKELI ■

În vara ce-a trecut, la 27 iulie,
am aflat cu adâncă durere că inima
Marelui Rabin
Dr. Alexandru Şafran
a încetat să mai bată.

În clipa aceea, am înţeles că tribul nostru a pierdut pe cea mai de seamă personalitate a iudaismului românesc contemporan. Plecând dintre cei vii, Şafran a intrat în istorie.

"Minimum" se apleacă plin de respect la mormântul marelui dispărut şi roagă pe urmaşii lui Alexandru Şafran, prof. Avinoam Betzalel Şafran, fiu, şi prof. Esther Starobinsky, fiică, precum şi pe ceilalţi membri ai familiei, să primească sincerele noastre condoleanţe.

Al. Mirodan

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 August

Războiul Israel-Iran

La 12 iulie 2006 a început războiul dintre Israel şi Iran. În vorbirea cea de toate zilele se spune războiul dintre Israel şi Hezbollah, dar în realitate atacul care a declanşat izbucnirea ostilităţilor – răpirea celor doi soldaţi din Zahal şi avalanşa de katiuşe asupra Galilului - a fost decis la Teheran; numai că în loc ca inamicul să poarte uniforma armatei iraniene, a fost îmbrăcat în hainele organizaţiei Hezbollah, despre care se poate spune fără nici o îndoială că, asemenea Hamasului sau Jihadului islamic, face parte integrantă din armata iraniană.

Bilanţul războiului (sau, mai precis, al acestei prime runde din războiul Israel-Iran), a fost tragic: 118 militari ucişi, 75 grav răniţi, 41 de civili omorâţi de rachetele trase de Hezbollah. În zilele confruntării, pe teritoriul israelian au căzut circa 4.000 de rachete, dintre care 901 în oraşe. 12.000 de dunami de pădure au ars ca urmare a căderii rachetelor.

Mai presus de orice, însă, războiul pe care l-am trăit în vara trecută a constituit cea mai mare dezamăgire din istoria Israelului.

În primul rând, lumea a fost dezamăgită de felul cum am intrat în război. În luna mai a anului 1967, când era clar că egiptenii se pregătesc să ne atace, primul ministru, Levy Eshkol, un tip lipsit de charismă şi de darul oratoriei, aducând mai degrabă cu un contabil-şef de la Finanţe, era presat 24 de ore din 24 de câţiva generali ca să nu mai aştepte ofensiva inamicului, ci să luăm noi iniţiativa. Ca nişte armăsari nărăvaşi. Moshe Dayan, Ezer Weizman, mai tânărul pe atunci Ariel Sharon băteau cu pumnul în masa placidului lider, avertizându-l că dacă tot şovăie la nesfârşit, va fi dezastru. Eshkol îi lăsa să vorbească, apoi le punea fel de fel de întrebări, "la concret", în legătură cu planurile lor. Pe urmă, îi dădea afară din birou. De-abia după câteva zile, când nervii tuturor erau întinşi la culme, primul ministru, care se convinsese că toţi şefii armatei ştiu ce anume vor până la ultimul detaliu, a dat OK-ul şi a urmat ceea ce va rămâne în istorie ca Războiul de şase zile.

În contrast cu atitudinea lui Eshkol, guvernul Olmert a pornit la război fără nici o chibzuinţă şi nici o pregătire prealabilă. Provocaţi de răpirea celor doi soldaţi şi de katiuşele lansate în Nord, miniştrii de la Ierusalim s-au aruncat orbeşte în luptă, dând senzaţia că hotărârea lor nu izvorăşte dintr-un calcul raţional, ci dintr-o stare pasională. Ei au acţionat după principiul sfânt: "întâi le taie, după aceea le numără". Caracterul improvizat al deciziei a devenit clar după ce diferiţi comandanţi militari au început să deschidă gura. Săptămânile trecute, de pildă, generalul Kaplinski, adjunctul şefului de Stat Major, mărturisise că în dimineaţa zilei fatale din 12 iulie, el habar n-avea că vom intra în război…

Nevoia tripletei noastre conducătoare în materie – Ehud Olmert, Amir Peretz şi gen. Dan Halutz – de a se repezi cu capul în zid, poate fi explicată prin motive de ordin psihologic. Fiecare dintre ei avea ceva să-şi reproşeze à propos de "combativitatea faţă de duşman". Fiecare dintre ei se simţea vulnerabil. Ehud Olmert condusese evacuarea, mai bine zis expulzarea coloniştilor din Gaza şi, în ciuda efectelor nenorocite pricinuite de această măsură (victoria Hamasului în alegeri, prezenţa din ce în ce mai agresivă a organizaţiei Hezbollah

Rosh Hashana

Suntem în septembrie. Pe la sfârşitul lunii vom sărbători Rosh Hashana. Cititorii noştri ştiu ce anume le dorim noi cu acest prilej: îndeplinirea tuturor dorinţelor lor fireşti.

Ţara, la rându-i, ştie ce anume îi dorim, în aceste zile de grele încercări: victoria asupra duşmanului.

Dar victoria, pentru a fi obţinută, presupune multe înfăptuiri pe tărâm militar, politic, diplomatic ş.a. Nu vrem să le înşirăm aici pe toate. Ne-am propus, la acest început de an, să alegem o singură înfăptuire dintre toate cele necesare şi posibile.

O înfăptuire care ne-a îmbărbătat în zilele dramatice ale războiului din vara lui 2006, făcându-ne să fim mândri de noi. O înfăptuire pe care am dori să o vedem repetată la nesfârşit în anul ce vine.

Este vorba de extraordinara (şi pentru mulţi neaşteptata) putere de rezistenţă a populaţiei din aşa-zisul spate al frontului. Dând dovadă de un stoicism pe care nu l–am mai întâlnit de multă vreme, această populaţie şi-a înfipt unghiile-n carne, a răbdat ploaia de rachete distrugătoare, şi-a îngropat morţii cu demnitate, a trăit zile şi săptămâni de-a rândul în adăposturi şi s-a dovedit a fi adevăratul Erou al Israelului.

Urarea noastră este ca în anul în care păşim poporul israelian să gândească la fel ca în vara lui 2006.

Minimum

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

etc. etc.), continua să promită, cu o seninătate vecină cu inconștiența, retragerea Israelului din Iehuda și Shomron. Amir Peretz fusese unul din membrii grupului "stângist" condus de Iosi Beilin (și din care mai făcuseră parte Haim Ramon și Avraham Burg), iar la ultimele alegeri, calul său de bătaie l-a reprezentat reducerea la sânge a bugetului militar: nu avem nevoie de o armată atât de mare, e timpul să facem economii și la numărul de ofițeri salariați și la armament. Dan Halutz își legase numele de izgonirea evreilor din Gaza. Așa cum se întâmplă în asemenea cazuri, sentimentul de culpabilitate te îndeamnă să supralicitezi în sens contrar. Așa ne-am trezit că "porumbeii" aceștia cu certificat au ținut niște discursuri belicoase de te lua cu friguri, făcându-te să aștepți vestea că am ocupat Teheranul.

În al doilea rând, a dezamăgit comportarea serviciului de informații al armatei. În primele zile, oamenilor nu le venea să-și creadă ochilor și urechilor. Iar când s-au dezmeticit, n-au mai înțeles nimic. După retragerea din Liban, efectuată așa cum a fost efectuată de primul ministru din acea vreme, Ehud Barak (altă lumină a neamului!), adică fără a obține în schimb nici o garanție din partea Libanului, Hezbollah s-a instalat cu arme și bagaje în Libanul de sud, amenajând (cu sute de milioane de dolari trimise de Iran) nenumărate bunkere ultramoderne, înzestrate cu aparatură electronică "up-to-date" și aprovizionate cu rachete de tot felul, suficiente pentru un război de cinci ani. Satele de lângă granița cu Israelul, la are te puteai uita și fără binoclu, fuseseră transformate în acești șase ani de "hudna" în adevărate fortărețe, teroriștii locuind cu cetățenii respectivi în aceleași case și fiind pregătiți să lanseze din dormitoarele sau bucătăriile complicilor lor "civili" o ploaie de rachete la ora H.

Prima impresie a cetățeanului israelian fusese că în toți acești șase ani, armata nu văzuse nimic din ce se petrecea sub nasul ei. Așa ceva însă, oricâte hibe ar fi avut serviciile noastre de informații, era de neconceput.

Într-adevăr, la câteva zile după izbucnirea luptelor, s-a aflat că în realitate armata *știa* ce se petrece lângă granița cu Libanul. Responsabilii cu informațiile pregătiseră dosare complete, cu hărți și fotografii despre 170 de orașe și sate libaneze. Ele cuprindeau și date amănunțite privind numărul teroriștilor din fiecare casă. Mai mult, prevăzând ceea ce s-ar putea întâmpla, Zahal a amenajat, în secret, un "sat libanez" la baza de antrenament a Comandamentului de Nord de la Elyakim: acolo, soldații făceau exerciții pentru cazul că... Îți vine să urli. Din păcate, așa cum s–au plâns diferiți comandanți de batalioane și brigăzi, dosarele respective nu au ajuns la vreme în mâinile lor.

Acum, una din două. A ignora, ani de zile, ce se întâmplă la doi pași de tine, este inadmisibil. Dar să fii perfect informat și să nu folosești așa cum se cuvine aceste informații, este – iarăși – de neînțeles, pare de-a dreptul bizar. Și oricât de lipsiți de suspiciune am fi noi, oricât de alergici – mai ales cei veniți din Răsăritul Europei – la acuzațiile pătimașe de trădare, agentură, complot ș.a.m.d., este cu neputință să nu te gândești, noaptea, când ai rămas cu tine însuți, la ipoteza că cineva, undeva, a încercat (și a reușit) să saboteze mersul normal al serviciilor de informații. Fiindcă *sabotajul* nu este o invenție a

TENDINȚE

stalinismului, îl întâlnim de la începutul lumii și va dăinui probabil până la finele zilelor.

În al treilea rând, oamenii au fost dezamăgiți de modul cum au acționat guvernul și armata în aceste zile de război. Convins, ca vechi pilot ce este, de puterea aviației de a "rezolva problema", gen. Dan Halutz, șeful Statului Major, a convins guvernul că, după două-trei zile de bombardament, bunkerele inamicului vor fi distruse până la unul, iar din toate casele (câteva mii) din sudul Libanului unde se adăpostiseră indivizii din Hezbollah, cu aruncătoarele lor de rachete, se va alege praful și pulberea. Apoi, când șefii își amintiseră că în război (orice fel de război) omul mai folosește și infanteria, și tancurile, și parașutiștii, s-au sfătuit pe îndelete dacă nu cumva ar fi cazul să pornim o ofensivă terestră. Iar când, în sfârșit, au descoperit această metodă originală de a învinge pe câmpul de bătălie, diviziile noastre, mobilizate cu tam-tam, n–au mai avut ce face: Israelul fusese de acord cu încetarea focului. Cu această ocazie, am aflat că d. Dan Halutz este așa cum este ca strateg, dar în plus mai este și arogant. Vorbind despre greutățile întâmpinate de Zahal în încercările sale de a distruge bazele teroriste din Liban, revista americană "Time" (care are bune relații la Pentagon) scrie că necazurile armatei israeliene se datorează în mare măsură aroganței lui Dan Halutz: acesta ar fi refuzat să achiziționeze câteva sute de bombe americane de ultimul tip, care pătrund adânc până la 50 de metri în bunkere. Numai dorința noastră de a nu-l jigni pe cunoscutul comandant militar ne împiedică să evocăm vechea vorbă românească: prostul, dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul.

Logistica (inclusiv aprovizionarea armatei) a mers și ea prost. În ultima săptămână de lupte, brigada de infanterie Alexandroni, care ajunsese lângă râul Litani, a fost lăsată de izbeliște, vreo două zile, fără hrană și... apă. Dacă lucrurile mai durau tot așa preț de-un week-end, helicopterele lui Dan Halutz i–ar fi găsit pe soldați morți de sete pe câmp.

Gen. Dan Halutz: în aer

Apărarea? Poate că ar fi preferabil ca de apărare să nu pomenim nimic, din respect față de cititorii noștri din Nord. Lovit necontenit – și nu de azi-de ieri – de rachete, Kiriat Shmona a devenit un oraș fantomă, Haifa, Naharia, Tzfat, Carmiel ș.a. ș.a. s-au trezit, peste noapte, cu un potop de rachete katiușa. Locuitorii din aceste așezări au fost siliți să coboare în adăposturi, multe dintre ele lăsate în paragină și de-o insalubritate de sat african. Aproape că nu trecea zi fără morți și răniți și fără zeci de locuințe distruse.

Când nu știi să conduci, nu știi. Așa se explică și faptul că, în loc să spună țării adevărul despre evoluția bătăliei, guvernul a ales calea binecunoscută a *cosmetizării.* După 2-3 zile de katiușe, d-nii Ehud Olmert și Amir Peretz ne-au înștiințat că vreo 50% din rachetele inamicului au fost distruse. Era o minciună: ploaia de rachete a continuat, cu aceeași intensitate, până la încetarea focului. După ce aviația atacase câteva sate-fortăreață de lângă graniță, ni s-a spus că în acele locuri n-a mai rămas picior de Hezbollah. Era o minciună. A doua zi, când tancurile au intrat în satele cu pricina, soldații noștri au fost secerați cu foc de armă și rachete antitanc. A treia zi, seara, la Mabat, vedeai chipurile militarilor înmormântați cu onoruri.

Tactica aceasta a *cosmetizării* realității merge un timp, până ce omul se dumirește. În clipa aceea însă cosmetizarea se întoarce ca un bumerang împotriva autorilor ei. După ce intrasem în a treia săptămână de război, nimeni nu mai dădea o ceapă degerată pe comunicatele oficiale. Cetățeanul le citea, cu un surâs ironic pe buze, asemenea românilor de pe vremea lui Ceaușescu, care, după ce înghețaseră iarna la coadă, o noapte întreagă, ca să pună mâna pe o ciozvârtă de carne, și nu se-aleseseră cu nimic, aflau de la televizor că producția de alimente în trimestrul II a fost mai mare cu 15,8% decât în aceeași perioadă a anului trecut și că, în general, nivelul de trai material (ca să nu mai vorbim de cel spiritual) a crescut simțitor.

Ne oprim deocamdată aici. Pentru că este cazul să ne gândim puțin și la semnificația războiului și, bineînțeles, la ce va urma.

Un articol de Caroline B. Glick din "Jerusalem Post" ne poate ajuta întru deschiderea ochilor:

«Astăzi – scrie C. G. – *Autorita-*

tea Palestiniană nu este altceva decât o oficină a Iranului. În timpul războiului din Liban, de luna trecută, atât grupul terorist Fatah (considerat drept moderat), cât și forțele palestiniene de securitate conduse de Fatah (și considerate, la rândul lor, moderate), au organizat demonstrații de masă pe străzile din Ramallah și Gaza, scandând lozinci în favoarea mișcării Hezbollah și cerându-i lui Hassan Nasrallah să bombardeze Tel-Avivul.

Acuma, după încetarea focului, care a oferit celor din Hezbollah și statelor care o sponsorizează, Siria și Iranul, cea mai mare victorie din istoria lor, diverse forțe din Autoritatea Palestiniană se pregătesc în mod activ pentru un nou atac împotriva Israelului. Așa cum au declarat purtătorii de cuvânt ai Hamasului, înfrângerea Israelului din Liban i-a convins să adopte metodele folosite de Hezbollah pentru distrugerea statului evreu. După ce fel de fel de știri false vorbeau despre intenția lui Mahmud Abbas de a dizolva guvernul Hamas, înlocuindu-l cu un guvern de tehnocrați, liderul palestinian s-a dus în Gaza, întrebându-l pe primul ministru Ismail Haniyeh dacă Fatahul poate fi primit în guvern.

Respectând indicațiile șefilor săi de la Teheran și Damasc, Haniyeh nu s-a grăbit deocamdată să primească oferta lui Abbas. Și, în plus, a pus câteva condiții umilitoare pe care Abbas ar trebui să le accepte înainte de orice. Abbas s-a declarat deja de acord cu cererea Hamasului ca organiația teroristă Jihadul Islamic să facă parte de asemenea din guvern. Se vorbește că el va fi de acord să înceteze negocierile cu Israelul. De-a lungul fâșiei Gaza și a zonelor palestiniene din Iehuda și Shomron, palestinienii se pregătesc pentru runda viitoare a Jihadului anti-israelian. Așa cum s-a petrecut cu ani în urmă, ei au început prin a executa în public pe palestinienii acuzați de a fi ajutat Israelul să combată terorismul. Nu de mult, o hoardă de sute de palestinieni a urlat în extaz în clipele când un grup de ucigași au omorât un asemenea "colaboraționist" la Jenin.

Așa încât, în vreme ce toți ochii sunt ațintiți asupra Libanului, s-ar putea ca palestinienii să declanșeze războiul următor. Ei vor primi bani, armament și instrucțiuni de luptă din partea agenților mișcării Hezbollah și ai Iranului din Gaza și de peste hotare și ne vor ataca, strigând că luptă împotriva "agresiunii" israeliene.

Apoi, este Siria. Cuvântarea de săptămânile trecute a președintelui sirian Bashar Assad a reprezenat un moment de cotitură. După 14 ani de "ascuns după deget", Siria a vorbit, în fine, pe șleau. Pacea, a spus Assad, este moartă. Noi urâm Israelul și vrem să-l distrugem.

Iar dacă nu-l vom distruge noi, îl vor distruge copiii noștri. Toți arabii care vor pace cu Israelul sunt niște trădători. Trăiască Hezbollah și noi vom merge la război ca să cucerim Podișul Golan, ca un prim pas întru distrugerea Israelului. Ca și palestinienii, sirienii vor urma modelul Hezbollah…

Siria crede că ne va provoca suficiente pierderi pentru a ne sili să cerem încetarea focului, așa cum am făcut-o cu Hezbollah. Și, precum Hezbollah, Siria așteaptă să câștige la Consiliul de Securitate ceea ce nici nu poate spera că va obține pe câmpul de luptă. Mai precis, ținând seama de precedentul creat prin rezoluția 1701, Siria este convinsă, fără îndoială, că – în schimbul agresiunii ei – va obține recunoașterea internațională pentru pretențiile sale teritoriale față de Israel; o forță internațională pe Podișul Golan, menită să împiedice Israelul să răspundă la atacurile viitoare; o îmbunătățire serioasă a statutului său internațional; și miliarde de dolari drept asistență internațio-

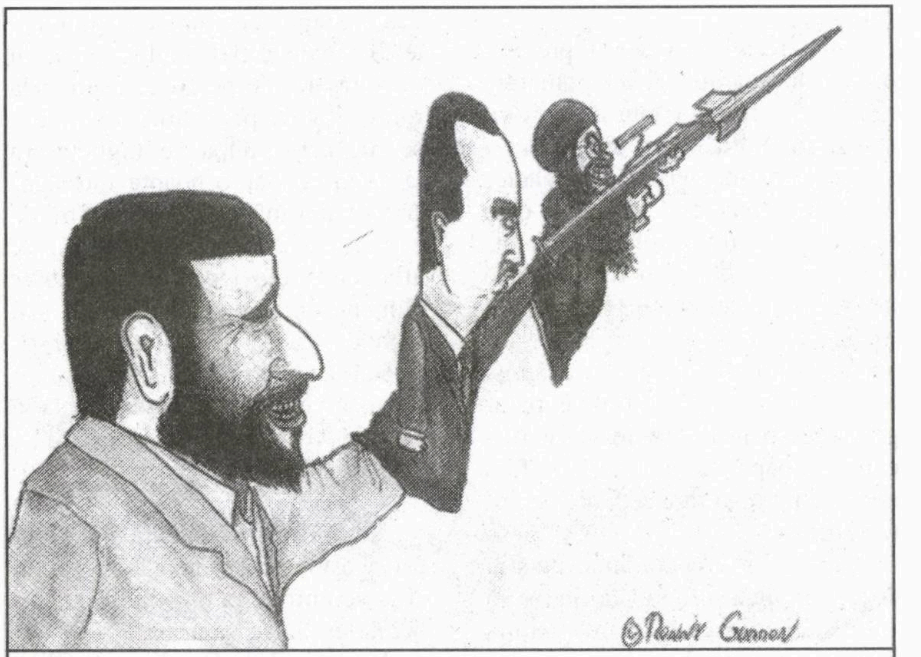

Desen de Renny Gonnen, din "Jerusalem Post".
Președintele Iranului, Ahmadinejad, trage în noi prin intermediul lui Assad jr., președintele Siriei, și al lui Nasrallah.

nală pentru refacerea infrastructurilor lovite de Zahal în timpul luptelor.

Îndărătul palestinienilor şi Siriei se află Iranul, "farul luminos" al jihadului de astăzi. Iranul, care lucrează de zor la programul său nuclear, reprezintă cel mai mare pericol pentru securitatea internaţională. El conţine şi cel mai mare pericol pentru supravieţuirea Israelului. Până-n prezent, a luptat contra Israelului prin intermediari. Însă Iranul a spus răspicat că are de gând să lupte direct, atunci când va fi gata pentru război. Şi, bineînţeles, el va fi gata în clipa când va poseda arma nucleară.

...Într-un viitor nu prea îndepărtat, ne vom afla în război cu Iranul. Astăzi, posibilitatea de a purta acest război înainte ca Iranul să se înzestreze cu arme nucleare – e în mâinile noastre. Dacă şovăim, dacă noi şi restul lumii libere risipim o groază de timp preţios cu târguiri diplomatice inutile cu ayatollahii, războiul va veni peste noi, dar în condiţiile fixate de inamic. Şi vinovaţi de aceasta vom fi noi, numai noi.

Toate aceste războaie viitoare pun în faţa noastră, ca ţară, obligaţii majore. Noi trebuie să ne pregătim de război.»

După ce enumeră o seamă întreagă de obiective ce se pun în faţa armatei, autoarea articolului continuă:

«În sfârşit, Israelul are nevoie de o conducere capabilă să spună publicului israelian un adevăr care a fost ignorat în ultima decadă şi jumătate. Noi nu suntem o naţiune "normală" şi nu vom dobândi pacea în anii ce vin. Poporul nostru trebuie să fie gata de sacrificii pentru supravieţuirea statului şi apărarea libertăţilor noastre. Avem nevoie de o conducere care să spună poporului israelian că ne aşteaptă lupte grele, dar că valorile noastre ne dau puterea de a găsi idei creatoare care să ne îngăduie să învingem forţele jihadului ce ne înconjoară.

Drept reacţie la discursul lui Assad, ministrul de Externe Tzipi Livni a spus că Assad trebuie să se hotărască dacă este pentru pace sau pentru război. Ministrul Apărării, Amir Peretz, a mers chiar mai departe decât Livni, afirmând că acum, când războiul s-a terminat, Israelul trebuie să reia negocierile de pace şi să creeze condiţiile pentru reluarea tratativelor de pace cu Siria!

Răspunzând în felul acesta la aţâţările la război lipsite de echivoc ale lui Assad, conducătorii noştri au dovedit că n-au învăţat nimic şi că sunt incapabili să înveţe ceva din dezastrul în care ne-au adus cu prilejul războiului din Liban, cu Hezbollah. Nu există nici o rachetă în stare a străpunge zidul lor de autoamăgire. Ei sunt orbi şi surzi faţă de toate faptele evidente ce arată că metodele lor "împăciuitoriste" au dat greş.

...În încheiere, am pierdut o bătălie. Prima bătălie din războiul cu Iranul. Dar nu am pierdut războiul. Războiu continuă şi va mai dura mult.

P.S. I: D. Amir Peretz, ministrul Apărării, a instituit o comisie de anchetă având misiunea de a ancheta ce şi cum s-au petrecut lucrurile în zilele războiului. Aşa cum s-a observat, întrucât d. Peretz se numără printre cei dintâi care trebuie să răspundă de eşecurile noastre, ideea ca tocmai d-sa să înfiinţeze comisia în cauză sună ca o glumă proastă. Dat fiind că "Minimum" nu gustă aemenea glume, am hotărât să aruncăm ştirea la coş. Ne mărginim să semnalăm un singur lucru: scriitorul şi omul politic englez A. P. Herbert spunea odată despre acest fel de comisii că "rostul lor nu este de a dezgropa adevărul, ci de a-l îngropa".

P.S. II: După cum se ştie, încetarea focului a fost stabilită pe baza unei rezoluţii a Consiliului de Securitate ONU care garantează eliberarea prizonierilor israelieni, dezarmarea mişcării Hezbollah şi plasarea unei forţe UNIFIL, la graniţă, alcătuită din 15.000 de militari înarmaţi până-n dinţi. Întrucât, ca şi mai sus, nu gustăm glumele proaste, am aruncat ştirea la coş.

P.S. III: Ca şi cum *cineva*, undeva, ar fi dorit să creeze o uriaşă diversiune, abătând atenţia cetăţenilor de la dramele "la zi", poliţia a început să-l ancheteze pe preşedintele ţării, Moshe Katzav, pentru tracasare sexuală şi alte păcate. Iar într-o noapte, detectivii au năvălit în reşedinţa lui Katzav, scotocind prin toate ungherele, ca la traficanţii de cocaină sau capii lumii interlope, confiscând toate computerele şi documentele găsite prin odăi. La ora de faţă nu ne putem pronunţa în legătură cu învinuirea de tracasare sexuală, deoarece nu ştim dacă preşedintele a ciupit-o pe femeia în cauză numai de ţâţe sau şi de fund.

Israel: Şeful Mossadului, generalul Meir Amit, a prevăzut acum 30 de ani războiul de astăzi din Liban

La 15 iunie 1967, în euforia generată de triumful nostru în Războiul de şase zile, generalul Meir Amit, şeful Mossadului, nota în jurnalul său intim (care n-a văzut lumina tiparului decât la ora actuală): "Toţi sunt supra-satisfăcuţi de victoria actuală, afară de mine. Eu cred că războiul de şase zile trebuia să continue măcar în ziua a şaptea, dacă nu chiar şi a opta, când să creăm un stat independent, druz, la frontiera dintre Israel şi sudul Libanului. Altminteri, cândva în viitor, Zahalul va trebui să lupte pe teritoriul de sud al Libanului".

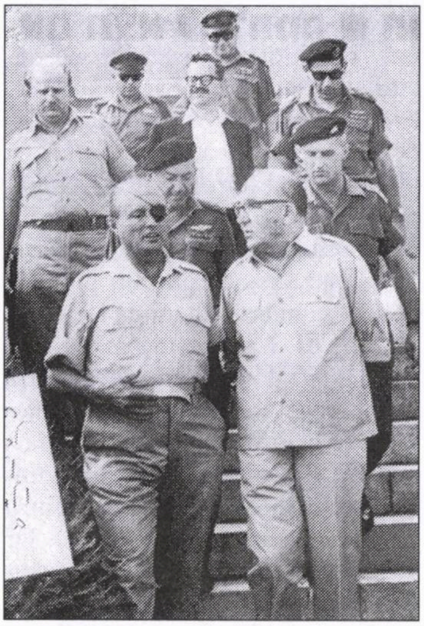

Moshe Dayan şi Levi Eshkol în Războiul de şase zile

Din păcate, această profeţie s-a împlinit întocmai şi costă în prezent viaţa şi/sau sănătatea a zeci şi sute de israelieni, militari şi civili.

Meir Amit, militar de carieră, ajuns la gradul de general, a fost numit şef al Mossadului în septembrie 1963, urmându-i în funcţie lui Isser Harel.

Din caietul său de amintiri, ţinut până în prezent în mare secret, rezultă că în perioada premergătoare războiului de şase zile a investit eforturi uriaşe – încununate de succes – pentru a culege informaţii despre armatele arabe şi conducătorii lor militari şi politici. Documentele care se publică abia în prezent aruncă o lumină clară asupra evenimentelor dinaintea declanşării luptelor. Aflăm de pildă cum Amit, însoţit de alţi fruntaşi ai Mossadului, s-a întâlnit până şi cu generalul-şef al armatei egiptene, Mahmud Halil, la Paris, nu cu mult timp înaintea începerii războiului.

Amit a fost chiar invitat de Halil să vină la Cairo pentru convorbiri cu preşedintele egiptean Nasser şi adjunctul acestuia, mareşalul Amer.

Gen. Meir Amit

Amit a adus invitaţia la cunoştinţa premierului israelian Levi Eshkol, care intenţiona, la început, să aprobe acceptarea ei, dar apoi a revenit şi i-a interzis lui Amit să plece la Cairo în urma împotrivirii îndârjite a lui Isser Harel, fostul şef al Mossadului, rămas adversar politic al lui Amit. Întâlnirea proiectată dintre Amit şi Nasser n-a avut deci loc. Poate că acea întâlnire ar fi schimbat cursul evenimentelor. Poate nu.

Amit relatează de altfel o serie întreagă de discuţii în contradictoriu pe care le-a avut cu Eshkol în perioada premergătoare războiului de şase zile. Dar, în fond, Amit s-a supus întotdeauna dispoziţiilor lui Eshkol în calitatea acestuia de prim ministru.

Eshkol tot şovăia în declanşarea războiului din 1967, Moshe Dayan îl tot împingea să pornească atacul. Amit a fost trimis la Washington: "Am spus americanilor că noi nu vrem soldaţi americani pe pământul nostru. Aici nu este Vietnam. De la americani dorim doar armament, sprijin politic şi neutralizarea ruşilor. Ministrul american al Apărării McNamara nu s-a entuziasmat de ideea războiului israelo-arab".

În cele din urmă, războiul s-a declanşat şi, în şase zile, a adus Israelului o victorie totală.

Amit regretă doar că n-a fost şi "ziua a şaptea", când ar fi trebuit să fondăm un stat-tampon druz, între Israel şi Libanul de sud. Un asemenea stat-tampon ne-ar fi cruţat şi de războiul pe care îl purtăm în prezent în sudul Libanului.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

D. Haj, madam' Ghiurco și alții

Era de aşteptat. Imediat după izbucnirea războiului, presa *anti* din Occident (ca să nu mai pomenim de cea arabă) s-a năpustit cu entuziasm asupra Israelului.

Temele preferate au fost aceleaşi din timpul Intifadei-2000: "reacţia disproporţionată" a Zahalului la atacurile pornite din Gaza sau Liban şi "masacrele" comise împotriva civililor.

Caricaturiştii au zburdat în voie. În desenul de mai jos, din ziarul norvegian de mare tiraj "Dagbladet", din Oslo, primul ministru Olmert este comparat cu faimosul co-

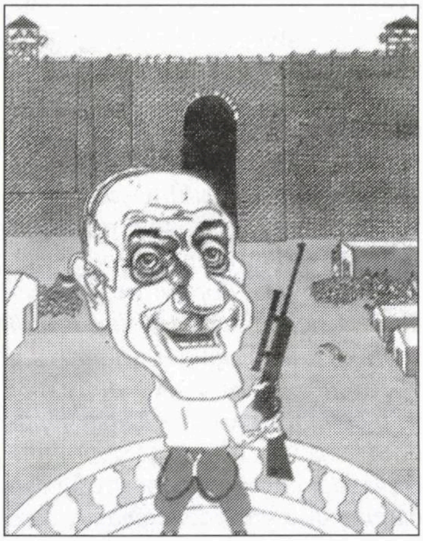

mandant de lagăr nazist din filmul "Lista lui Schindler", care trage, din balcon, în deținuții evrei, la întâmplare.

Câteodată, ignoranța i-a făcut pe anumiți desenatori să... tragă în bară, făcându-și numele de râs. Confundând localitatea Cana din Liban cu mai cunoscuta Cana biblică, aflată în Israel, numitul Foncre, de la săptămânalul satiric "Charlie Hebdo", din Paris, l-a înfățișat pe Isus mulțumind ironic armatei israeliene, care, uite ce face, distruge o așezare veche, legată de apariția creștinismului.

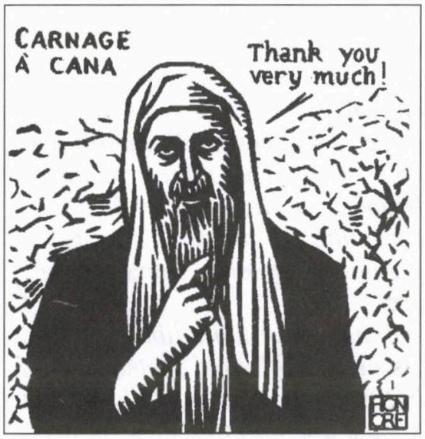

Una din specialitățile inamicului o constituie fotografiile falsificate și foto-montajele "cu tendință".

«Scandalul declanșat în legătură cu dezvăluirea fotografiei trucate de fotograful libanez Adnan Haj, angajat al Agenției Reuters încă din 1983 – citim în "Ultima oră" – *în care imaginea unui atac israelian asupra Beirutului a prezentat capitala Libanului mult mai lovită decât în realitate, i-a determinat pe responsabilii mass-mediei din multe țări să ajungă în sfârșit la concluzia că arabii sunt campioni mondiali în domeniul dezinformării.*

Fotografia a fost difuzată pe multe canale TV din lume și arăa cum nori groși de fum negru se ridică deasupra unei clădiri din capitala libaneză. Câțiva specialiști în arta fotografică au remarcat că imaginea a fost de fapt "prelucrată" în programul Photoshop, prin care s-a adăugat mai mult fum decât a fost în realitate. Agenția Reuters și-a cerut scuze și a anunțat că renunță la serviciile lui Haj.

O altă fotografie a aceluiași fotoreporter libanez, dovedită a fi fost un trucaj, a arătat un avion israelian F-16 cum lansează proiectile asupra orașului Nabatie din sudul Libanului. S-a constatat că de fapt dârele luminoase nu era proiectile și au fost realizate tot prin sistemul Photoshop.»

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

Un alt caz legat de Reuters are ca protagonistă o femeie libaneză care-și arată disperarea (să-i plângi de milă...) în fața casei ei distrusă de bombe. Fotografia este datată 22 iulie a.c. Ceva mai târziu, la 5 august, femeia cu pricina era prezentată în fața casei ei... dar în cu totul alt cartier.

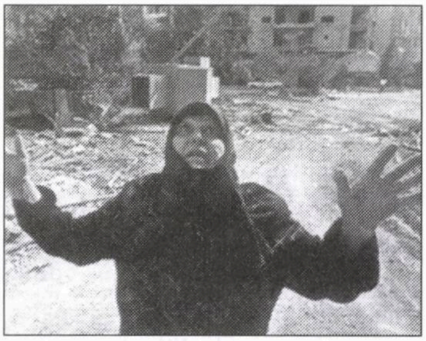

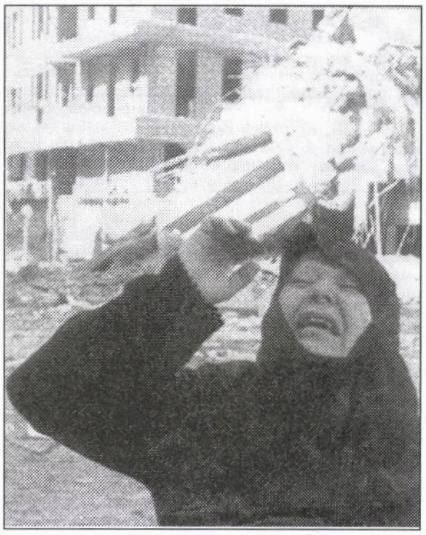

Spre părerea noastră de rău, n-au lipsit nici în mass-media românească rânjetul antisemit și izbucnirea de ură. La postul TVRI (pe care îl prindem și noi), o anume Monica

Erată

La nr. 232-233, pag. 23, col. II, r. 2-3, se va citi: "este fiica ... arh. Paul Constantin, profesor la Institutul de Arte Plastice".

Ghiurco, prezentatoare a jurnalului de seară, vorbea cu voluptate despre masacrele comise de israelieni și altele asemenea. Efectul acestei "munci de propagandă și agitație" bine orchestrată s-a făcut simțit numaidecât pe stradă.

După meciul de fotbal Beitar-Ierusalim – Dinamo-București (câștigat de ultimii cu 1-0), suporterii dinamoviștilor i-au fugărit pe suporterii echipei din Ierusalim, strigând: "Liban!", "Hezbollah!", "Hezbollah!"

Din fericire, nu toată lumea a reacționat precum madam' Ghiurco sau băieții de la Dinamo. Într-un articol din "Cotidianul", București, semnat de Dan Voinescu, citim, între altele:

«Urmărind emisiunile de știri din aceste ultime zile, constat cel putin două lucruri bizare. Primul este că toate imaginile și corespondențele din Liban sunt umane, vorbesc despre tragedia oamenilor loviți de tirul avioanelor israeliene, ne arată lacrimi, mame hăituite cu copii în brațe, case sfârtecate, ochi înspăimântați. De partea cealaltă, toate corespondențele din Israel, cu mult mai puțin numeroase, sunt relatări politice seci, se citează declarații oficiale, se numără avioane, se estimează procente. De la Ierusalim sau de la Tel Aviv, se discută, rece, politică, de la Beirut se discută despre oameni vii. Omenește vorbind, trebuie ca pe cât de înspăimântătoare sunt atacurile aviației israeliene, pe atât de terifiante sunt cele peste 1.500 de rachete Katiușa trase de Hezbollah asupra Israelului. Nu am simțit deloc că reportajele de pe teren prezintă spaimele israelienilor cu aceeași intensitate cu care ni se înfățișează tragedia libanezilor. În al doilea rând, mi se pare că accentul pus pe atacul israelian face pe cei care comentează, cu firească emoție, ceea ce se petrece acum în jurul Israelului să uite sau să neglijeze fapte foarte importante sau cel puțin la fel de importante ca acelea pe care nu le uită și care fac parte din acest interminabil, trist război. Israelul a plecat din Liban de sase ani, respectând la literă Rezoluția 1.559 a Consiliului de Securitate. Aceeași rezoluție însă cerea dezarmarea tuturor milițiilor libaneze. Numai una singură nu a depus armele: Hezbollah. Care Hezbollah are drept scop unic și asumat ștergerea de pe hartă a statului Israel. Nimeni, nici măcar ONU, nu a reușit să impună respectarea acestui alineat din rezoluție. Aceeași rezoluție cere armatei libaneze să preia controlul în sudul Libanului și să se desfășoare la granița cu Israelul. Dupa șase ani, acest lucru nu s-a întâmplat. În schimb, autoritățile libaneze nu au zis nici "pâs" când luptătorii Hezbollah au preluat pozițiile pe care armata libaneză trebuia să le preia, de-a lungul graniței cu Israelul. Incapacitatea guvernului libanez de a gestiona propriul teritoriu – admițând că nu e vorba, așa cum spun

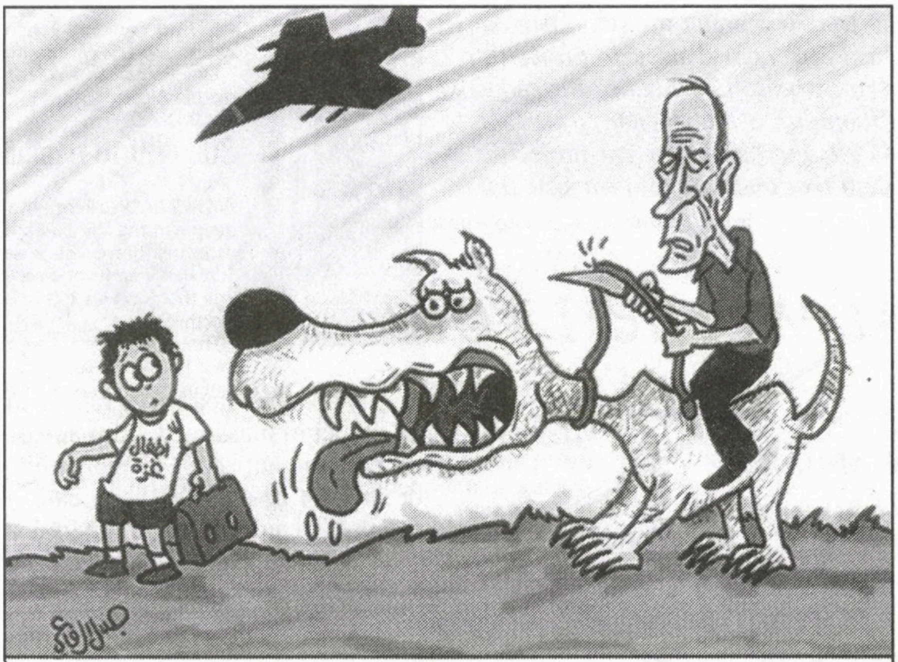

Noroc că poporul frate iordanian, cu care avem un tratat de pace, are o atitudine mai amicală față de Israel.
(Desen de Jalal al Rifai, Amman, având următoarea explicație: "Primul ministru israelian Ehud Olmert își ascute cuțitul ca să omoare mai mulți copii palestinieni".)

Manifestări, manifestări...

17.07.06; la Institutul Cultural Român: vernisajul expoziției de pictură Zina Bercovici.

10.08.06; la Sinagoga "Gutman" din Tel Aviv: comemorarea martirilor de pe vasul Mefkure.

21-24.08.06; la Teatrul Han, din Ierusalim, în colaborare cu Institutul Cultural Român din Tel Aviv: un workshop cu participarea ansamblului de muzică folclorică românească "Cununița", precum și un spectacol prezentat de acedeași formație.

unii israelieni, despre o complicitate între guvernul de la Beirut și Hezbollah – este un fapt mult prea relevant în cauză ca să nu fie subliniat apăsat când se discută despre cauzele acestei noi escaladări a conflictului. În general, faptele sunt prezentate astfel: Hezbollah a răpit doi soldați israelieni și, ca răspuns, Israelul răvășește cu bombe Libanul. Așa, sigur că reacția pare disproporționată. Chiar "absurdă", cum a denumit-o cel mai obosit lider politic european, dl. Jacques Chirac. Dar nu se spune deloc că această răpire a avut loc pe teritoriul israelian (cu alte cuvinte, teroriștii Hezbollah au efectuat un raid în Israel pentru a răpi soldați), că această acțiune Hezbollah a fost evident coordonată cu o acțiune similara a Hamas, în sudul Israelului, și că cele două organizații teroriste, recent validate politic prin alegeri libere, sunt, acum, cu totul incontrolabile.

Cea mai mare greșeala care se poate face acum în Orientul Apropiat este negarea dreptului Israelului de a se apăra atunci când este agresat. E o greșeala la fel de mare ca aceea de a nega dreptul poporului palestinian la un stat propriu. Privind istoria procesului de pace, mie mi se pare, și o spun fără ocolișuri, că Israelul a făcut mai multe concesii, în vreme ce lumea arabă mai are, încă, de livrat propria ei contribuție.»

Franța: Un exemplu de educare a copiilor în spiritul cinstei și adevărului

La școala primară Jean Moulin, din Dumont, au fost împărțite copiilor, pentru a-i ajuta să învețe mai ușor geografia, baloane gonflabile, înfățișând planeta, pe care figurează toate statele lumii, cu capitalele lor.

Toate statele cu (ați ghicit) o excepție: Israelul. Regiunea dintre Iordania și Marea Mediterană era botezată pur și simplu Palestina, cu capitala la Ierusalim.

(După "l'Arche", Paris, 2006)

Nou!
A apărut

Pe firul de ață
de Getta Berghoff

Getta Berghoff
Pe firul de ață
Minimum ■ 2006

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.
Povestiri din călimara în care-mi moi tocul de câte ori aflu de întâmplări sau oameni ieșiți din comun.
Povestiri despre puterea destinului.

Prețul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România
Execută
Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România
Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401
çntre orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Șafran și tăciunele smuls din flăcări

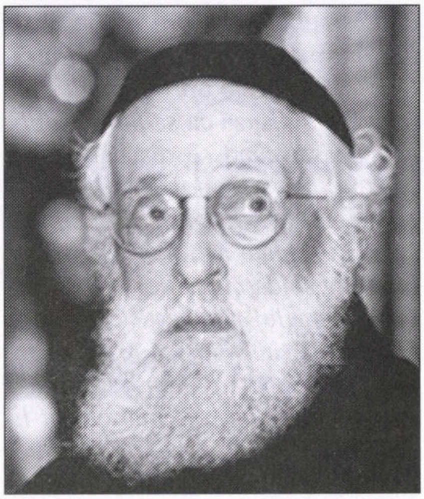

Anul trecut, cam pe vremea aceasta (în numărul nostru din septembrie 2005) am consemnat faptul că marele rabin Alexandru Şafran, "înţeleptul de la Geneva", împlinise patriarhala vârstă de 95 de ani.

Scriam atunci:

«Elogiindu-l pe Şafran în anul 2000 la împlinirea a 90 de ani, regretatul nostru prieten I. Artzi scria: "Conform tradiţiei evreieşti, la vârsta de 80 de ani omul ajunge la "ghil haghevurot" (vârsta eroismului)... Pentru vârsta de 90 de ani n-am găsit nici un calificativ. De la un mare erudit în iudaism am auzit că, potrivit unui comentariu din Midrash, vârsta de 90 de ani e vârsta potrivită pentru a vorbi, a comenta, a sfătui, a povesti."

Sigur, Şafran a vorbit. A vorbit, ca nimeni altul, în anii cumpliţi ai războiului, pentru salvarea de la pieire a obştei pe care o conducea în România. "Ştim rolul pe care l-a jucat dr. Şafran în salvarea a jumătate din evreii din România – scria Ghideon Hausner, preşedintele Institutului Yad Vashem – în cursul acelor ani. Dr. Şafran s-a relevat printre conducătorii iudaismului ce au îndrăznit, cu riscul vieţii, să lupte contra regimului de teroare salvând evrei de la suferinţă şi deportare."

Apoi, Şafran a comentat. Lucrările sale ştiinţifice privind Cabala şi, în genere, gândirea evreiască, s–au impus ca nişte opere de referinţă în rândul cercetătorilor din întreaga lume.

Pe urmă, a sfătuit. Toţi cei ce bătuseră la uşa lui de rabin, la Bucureşti sau, mai târziu, la Geneva, s-au bucurat de ascultare atentă şi sfaturi de mare folos.

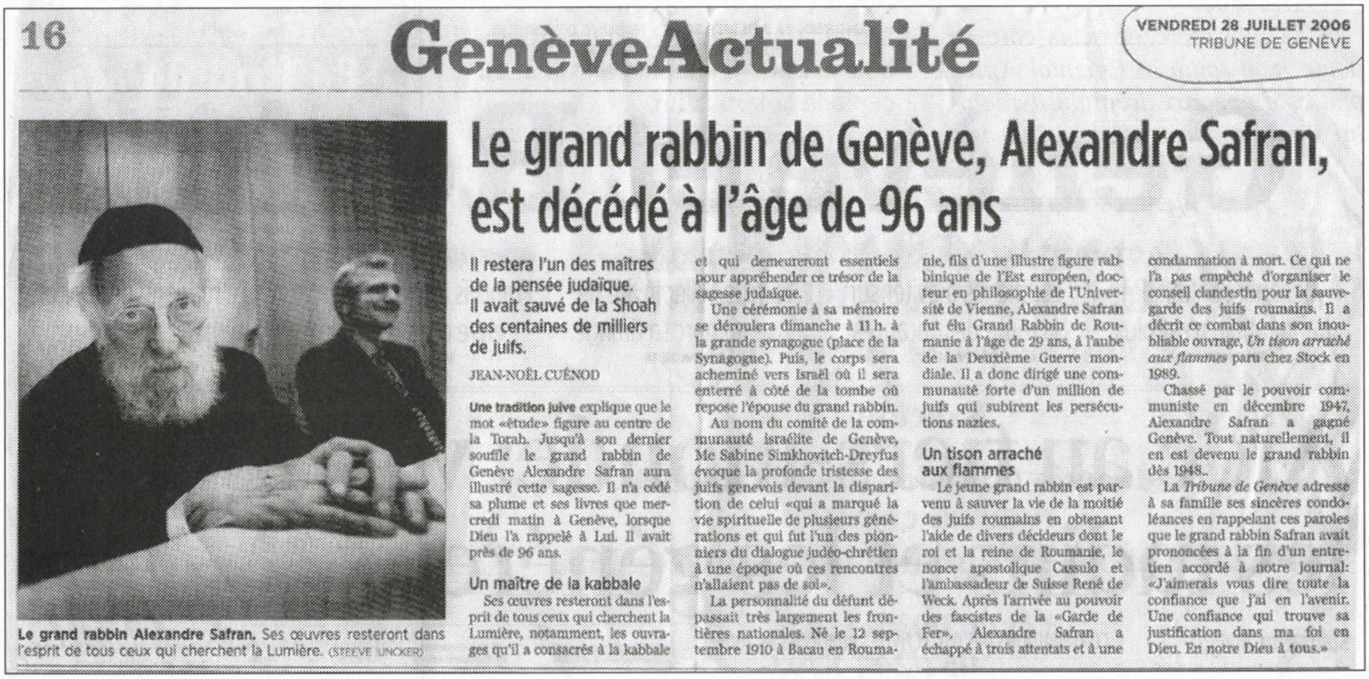

16 **GenèveActualité**

VENDREDI 28 JUILLET 2006
TRIBUNE DE GENÈVE

Le grand rabbin de Genève, Alexandre Safran, est décédé à l'âge de 96 ans

Il restera l'un des maîtres de la pensée judaïque. Il avait sauvé de la Shoah des centaines de milliers de juifs.

JEAN-NOËL CUÉNOD

Une tradition juive explique que le mot «étude» figure au centre de la Torah. Jusqu'à son dernier souffle le grand rabbin de Genève Alexandre Safran aura illustré cette sagesse. Il n'a cédé sa plume et ses livres que mercredi matin à Genève, lorsque Dieu l'a rappelé à Lui. Il avait près de 96 ans.

Un maître de la kabbale

Ses œuvres resteront dans l'esprit de tous ceux qui cherchent la Lumière, notamment, les ouvrages qu'il a consacrés à la kabbale et qui demeureront essentiels pour appréhender ce trésor de la sagesse judaïque.

Une cérémonie à sa mémoire se déroulera dimanche à 11 h. à la grande synagogue (place de la Synagogue). Puis, le corps sera acheminé vers Israël où il sera enterré à côté de la tombe où repose l'épouse du grand rabbin.

Au nom du comité de la communauté israélite de Genève, Me Sabine Simkhovitch-Dreyfus évoque la profonde tristesse des juifs genevois devant la disparition de celui «qui a marqué la vie spirituelle de plusieurs générations et qui fut l'un des pionniers du dialogue judéo-chrétien à une époque où ces rencontres n'allaient pas de soi».

La personnalité du défunt dépassait très largement les frontières nationales. Né le 12 septembre 1910 à Bacau en Roumanie, fils d'une illustre figure rabbinique de l'Est européen, docteur en philosophie de l'Université de Vienne, Alexandre Safran fut élu Grand Rabbin de Roumanie à l'âge de 29 ans, à l'aube de la Deuxième Guerre mondiale. Il a donc dirigé une communauté forte d'un million de juifs qui subirent les persécutions nazies.

Un tison arraché aux flammes

Le jeune grand rabbin est parvenu à sauver la vie de la moitié des juifs roumains en obtenant l'aide de divers décideurs dont le roi et la reine de Roumanie, le nonce apostolique Cassulo et l'ambassadeur de Suisse René de Weck. Après l'arrivée au pouvoir des fascistes de la «Garde de Fer», Alexandre Safran a échappé à trois attentats et à une condamnation à mort. Ce qui ne l'a pas empêché d'organiser le conseil clandestin pour la sauvegarde des juifs roumains. Il a décrit ce combat dans son inoubliable ouvrage, *Un tison arraché aux flammes* paru chez Stock en 1989.

Chassé par le pouvoir communiste en décembre 1947, Alexandre Safran a gagné Genève. Tout naturellement, il en est devenu le grand rabbin dès 1948..

La *Tribune de Genève* adresse à sa famille ses sincères condoléances en rappelant ces paroles que le grand rabbin Safran avait prononcées à la fin d'un entretien accordé à notre journal: «J'aimerais vous dire toute la confiance que j'ai en l'avenir. Une confiance qui trouve sa justification dans ma foi en Dieu. En notre Dieu à tous.»

Le grand rabbin Alexandre Safran. Ses œuvres resteront dans l'esprit de tous ceux qui cherchent la Lumière. (STEEVE IUNCKER)

Articol pe 6 coloane apărut în cotidianul "Tribune de Genève", din Elveţia, o ţară unde Şafran se bucura de un mare prestigiu.
Titlul acestui articol, semnat de Jean-Noël Cuénard, sună aşa: "Marele rabin al Genevei, Alexandru Şafran, a decedat la vârsta de 96 de ani".
Iar subtitlul: "Va rămâne ca unul din maeştrii gândirii iudaice. El a salvat de la Holocaust sute de mii de evrei."

După aceea, a povestit. Memoriile sale, publicate într-o carte azi celebră, "Un tăciune smuls din flăcări", constituie cea mai adevărată înfăţişare a istoriei ***tribului*** *din anii '40.*

Acum, la aniversare, suntem îndemnaţi – fiindcă pofta vine mâncând – să-i mai cerem şi altele din marile sale întinderi de viaţă şi înţelepciune.

Ne-ar place de pildă (...) să comenteze dramele şi dilemele Israelului de astăzi. Ne-ar place să-i sfătuiască pe cei din ***alia,*** *acea* ***alia*** *care-i datorează enorm – şi s-o ajute a fi, aşa cum s-ar cuveni, la înălţime.*

Minimum»

Coincidenţă tulburătoare. Ceea ce scrisesem în urmă cu un an este valabil pe de-a-ntregul acum când Şafran nu se mai află printre noi, ucis de neiertătoarele rachete ale destinului. Da, ne-ar place ca, în aceste zile de sânge şi moarte, Şafran *al nostru* să comenteze dramele şi dilemele Israelului de azi. S-ar zice că dorinţa noastră este absurdă: marele rabin nu mai poate vorbi.

Dar nu-i adevărat.

Cărţile sale şi, în deosebi, memorabila "Un tăciune smuls din flăcări", ne-au spus exact ceea ce trebuia să ştim în clipele când katiuşele duşmanilor se abătuseră asupra capetelor noastre. Ele cuprind mesajul omului căruia obştea i-a încredinţat în 1940, în plin război mondial, pe când de-abia împlinise 29 de ani, misiunea de a conduce, din punct de vedere spiritual, destinele evreilor-români. Un mesaj care s-a transformat în formulă. Formula aceasta care l-a ajutat pe formidabilul lider să salveze sute de mii de oameni de la pieire poate fi definită în câteva cuvinte: inteligenţă de aur plus tenacitate de fier. Ne rugăm ca fruntaşii noştri să posede, în număr cât mai mare, această formulă magică.

Minimum

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

Alexandru Şafran a încetat din viaţă la domiciliul său din Geneva. Corpul său neînsufleţit a fost adus în Israel, unde a fost înmormântat la cimitirul din Bnei Brak.

Câteva lucrări ale lui Alexandru Şafran:

"Cabala" (1960); "Israel în timp şi spaţiu" (1980); "Înţelepciunea Cabalei" (2 vol.; 1986-1987); "Un tăciune smuls din flăcări" (1989); "Schiţă a unei etici religioase iudaice" (1997); "Etică iudaică şi modernitate" (1998).

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Colette Avital, deputat din partea Partidului Muncii; în calitatea ei de preşedintă a lobbyului din Knesset în favoarea supravieţuitorilor Holocaustului, a dezvăluit faptul că numitul Ghideon Taylor, directorul general al Comisiei de revendicări ale supravieţuitorilor Holocaustului, primeşte un salariu de 437.118 de dolari pe an; bani pe care d-sa îi scoate din fondurile de despăgubiri din Germania; de asemeni, ziarul "Jerusalem Post" a lansat propunerea ca frumoasa moldoveancă să fie aleasă în funcţia de preşedinte al statului, după încheierea cadenţei lui Moshe Katzav.

În scădere

Comitetul de conducere al HOR; ultima ispravă a respectivilor (despre care vorbim în corpul revistei), şi anume hotărârea de a înfiinţa o nouă asociaţie de prietenie între Israel şi România, intitulată exact precum vechea asociaţie (Liga de prietenie Israel-România), a acoperit, încă o dată, de ridicol pe "reprezentanţii" celor 400.000.

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Sentimente în zile de război

N-am bănuit că am în mine atâtea sentimente diferite. A trebuit să vină războiul ca să le constat şi să le simt.

În prima zi a războiului am încercat să-mi amintesc cum e în război. De şase ani n-am mai simţit un război pe pielea mea. De şase ani – o perioadă de nerăzboi imensă în Israel.

În a doua zi am avut un sentiment de bucurie mare şi tare. Amir Peretz a ţinut un discurs de o impetuozitate aproape sindicală în care a spus că inamicul îşi va muşca degetele de regret pentru că ne-a atacat. De atunci tot aştept ca Hizbulah să–şi muşte degetele – însă ori are foarte multe degete, ori are maxilare slabe şi nu le poate muşca.

În a treia zi de război m-a cuprins o mare mirare: inamicul încă nu se predase, atât e de laş. Mirarea m-a ţinut şi nu m-a lăsat nici în a patra zi a războiului, nici în a cincea şi a şasea, nici măcar în a şaptea, a opta şi a noua zi.

În a zecea zi primul ministru a spus într-un discurs pe care l-a ţinut, dar nu ştiu dacă el l-a şi compus, că îşi trage optimismul din spiritul eroic din spatele frontului. M-am uitat în spatele spatelui frontului, m-am uitat şi în faţa spatelui frontului, însă n-am văzut decât oameni îngrijoraţi, înghesuiţi în adăposturi, care întrebau: "Până când?"

În, mi se pare, **a unsprezecea** sau a treisprezecea zi a aceluiaşi război, crainicii armatei şi ai guvernului au început să spună că inamicul duce o luptă de gherilă şi că gherila e în aşa hal de invincibilă încât nu poate fi învinsă.

Iarăşi m-am mirat. (De altfel mirarea s-a transformat de atunci la mine într-un reflex. Tot timpul mă mir.) Cum, dom'le, spuneţi că gherila nu poate fi învinsă? Dar Brigăzile Roşii din Italia, alea care l-au răpit pe primul ministru Aldo Moro, ele n-au dus o luptă de gherilă? Şi unde îmi sunt ele acum? Nicăieri. Au fost zburate în neant. Şi, precum spune o zicală, Brigăzile Roşii din neant nu se mai întorc.

În a douăzecea zi, a venit la mine Condoliţa (care se scrie altfel), a venit cum a venit altă dată Kissinger. Desigur, Condoliţa nu este Kissinger, este femeie. Or o femeie ştie mai curând să aprindă un război. Noi, care suntem tari la istorie, ştim că şi Războiul Troiei a izbucnit din cauza frumoasei Elena.

Condoliţa însă nu e frumoasă, ea nu a dus nici măcar la izbucnirea păcii.

În zilele următoare s-a vorbit mult despre moral. S-a vorbit frumos, corect, înălţător. Dar cu moralul e o problemă. Dacă îl ridici prea sus, există riscul ca el să nu reziste la o mare înălţime şi să cadă. Şi este ştiut că o cădere de la prea sus e mai catastrofală decât o cădere de la prea jos.

Dacă însă nu-l ridici, dacă îl laşi acolo unde e şi cum e, rişti să se degradeze în aşa măsură încât demoralizaţii să înceapă a pune întrebări. Or guvernul, comandanţii, comentatorii, de nimic nu se tem mai mult decât de întrebări şi de cei care pun întrebări.

ALL MERIDIAN TOURS LTD. ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

În prag de an nou
5767
transmitem onoratei clientele, rudelor, prietenilor, colegilor, urarea sinceră:

Hag sameah - ve shana tova!

Fie ca noul an să ne aducă pacea mult dorită, prosperitate şi un climat de înţelegere şi respect reciproc.

- **Şi în această toamnă vă puteţi organiza o vacanţă plăcută cu preţuri acceptabile!**
- **Întotdeauna la dispoziţia Dv. cu un serviciu prompt, conştiincios şi profesional!**

Colectivul agenţiei de turism
ALL MERIDIAN TOURS

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...printre cărţile de căpătâi ale antrenorului brazilian Luiz Felipe Scolari, care a condus (cu succes) echipa Portugaliei la Mondialul de fotbal din Germania, se află şi celebra "Artă a războiului", scrisă în vechime de chinezul Sun Tzu.

Nu ne place că...

...în Israel există un avocat la 250 de locuitori, ceea ce ne plasează (în acest domeniu) cu mult peste media din Statele Unite sau Europa.

Nu ne place (fiindcă aşa suntem noi, dogmatici şi fără supleţe intelectuală) că...

...d-ra Dana Olmert, de la Universitatea Tel Aviv, fiica primului nostru ministru, Ehud Olmert, a demonstrat în faţa Ministerului Apărării, împreună cu un grup din "Gush Shalom", protestând împotriva acţiunilor Zahal din Gaza şi ţinând în mână o pancartă pe care scria: Conducătorul armatei este un asasin!

Nu ne place că...

...aşa cum ne informează cotidianul britanic "Daily Telegraph", o femeie din Statele Unite a ajutat-o pe fiica ei să pregătească nişte biscuiţi cu laxative, destinaţi unui profesor care dăduse fetei respective câteva note proaste; **ne place,** în schimb, că profesorul cu pricina nu a mâncat biscuiţii; **nu ne place, însă,** că el a oferit biscuiţii elevilor din clasă, ceea ce a făcut ca patru dintre aceştia să se îmbolnăvească.

Nu ne place că...

...după o pauză de trei ani de zile, televiziunea palestiniană, aflată sub conducerea preşedintelui Mahmud Abbas, a început să transmită din nou un film care fusese prezentat pe micul ecran de sute de ori între 2000 şi 2004, având ca erou principal pe Muhamad Al Dura, copilul palestinian omorât în timpul unui schimb de focuri între trupele Zahal şi palestinieni.

Ne place că...

...la Universitatea Columbia, din New York, lupta împotriva nepotismului a luat asemenea proporţii, încât unul dintre laureaţii Premiului Nobel pentru fizică, Arthur Schawlow, nu a fost angajat din cauza unui cumnat care lucra deja în instituţie.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie ziaristul Nicolas D. Kristof, în "New York Times", à propos de răspândirea maladiei Aids (Sida), în caz că lucrurile merg în continuare ca astăzi, în anul 2020 numărul total al celor morţi din cauza bolii va ajunge la 70 de milioane, mai mult decât dublul victimelor produse de Ciuma Neagră în Europa secolului al XIV-lea.

Nu ne place că...

...în semn de protest faţă de încetineala cu care se desfăşoară anchetarea lor, cei 65 de deţinuţi sârbi aflaţi la închisoarea centrală din Belgrad şi-au cusut buzele, folosind ace, aţă şi ace de siguranţă introduse pe ascuns în închisoare.

Nu ne place că...

...am dat în ziarul "Ultima oră" peste informaţia de mai jos:

«O instanţă de judecată a stabilit, pentru prima dată, printr-o sentinţă rămasă definitivă, că Mişcarea legionară este legală. Revista "Obiectiv Legionar" tratează pe larg, în ultimul său număr, ca pe o victorie a Mişcării legionare, deznodământul în procesul lui Grigore Opriţă (42 de ani), primul român judecat după 1989 pentru propagandă naţionalist-şovină şi pentru organizarea unor grupări fasciste.

Profesorul braşovean Grigore Opriţă a fost trimis în judecată la sfârşitul anului 2002, condamnat de Tribunalul Braşov la doi ani şi jumătate de închisoare în iulie 2003 şi achitat de Curtea de Apel Braşov în septembrie 2005. Sentinţa de achitare a fost menţinută şi în recursul formulat de procurori la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în februarie 2006.

Procurorii l-au acuzat pe Opriţă că a scris două cărţi catalogate "xenofobe", că a publicat articole în "Gazeta de Vest" şi "Puncte Cardinale", gazete considerate "extremiste", şi că a militat în organizaţia "Noua dreaptă", etichetată de asemenea drept "extremistă".

Sentinţa judecătorilor de la Curtea de Apel demontează, una câte una, aceste acuzaţii şi stabileşte că nimeni nu poate fi condamnat pentru delict de opinie. În sentinţă, judecătorii Alexandru Vasiliu şi Radu Gheorghe arată: "În România, ca stat democratic, exprimarea unor opinii sau convingeri legate de doctrina sau Mişcarea legionară nu sunt interzise. De altfel, funcţionarea a numeroase organizaţii legal înfiinţate, precum Mişcarea legionară, Noua dreaptă, etc., şi existenţa unor publicaţii ale acestora constituie o realitate care nu poate fi ignorată. Suntem, de fapt, în prezenţa materializării libertăţii de exprimare care, dacă funcţionează în alte cazuri, trebuie să funcţioneze, în limitele legii, şi pentru inculpat".

În context, judecătorii precizează că articolele şi cărţile semnate de Opriţă, "Garda de Fier" şi "Cum am devenit extremist de dreapta", nu conţin mesaje extremiste. Iar revistele la care a colaborat nu au fost vreodată condamnate pentru propagandă naţionalist-şovină.

Şerban Suru, şeful Mişcării le-

gionare, a venit în fața instanței, pentru a depune mărturie în favoarea lui Opriță, îmbrăcat în cămașă verde cu centura în diagonală.

Șerban Suru a declarat: "În acest proces nu a fost judecat numai Grigore Opriță, ci și Mișcarea legionară. Justiția a confirmat că funcționarea Mișcării legionare este în concordanță cu legislația internă și internațională".»

Nu ne place că...

...primarul din Focșani, Decebal Bacinschi, a introdus o "taxă pe răcoare", ce va trebui plătită de-aci înainte de toți comercianții posesori de aparate de condiționat aerul.

Ne place că...

...realizând un mare pas pe calea liberalizării societății, autoritățile din Arabia Saudită au permis comercianților să angajeze vânzătoare la raioanele unde se vând produse pentru femei (chiloți, sutiene, cămăși de noapte) și unde, până acuma, lucrau numai bărbați.

Ne place că...

...numitul Alex Rose, din Beit Shemesh, a scris următoarele în "Jerusalem Post": «Pentru a rezolva "problema evreiască", Israelul are nevoie de un Churchill evreu.»

Ne place că...

...pe conducătorul Patronatului bijuteriilor și caselor de amanet din România îl cheamă Nicolae Mărunțiș.

Ne place că...

...am întâlnit în "România liberă" caricatura de față a scriitorului Salman Rushdie (autorul celebrelor "Versete satanice" care i-au scos din pepeni pe islamiști), împotriva căruia tipii de la Teheran au lansat o *fatwa,* cerând tuturor credincioșilor să-l ochească pe autor și să-l ucidă cu un glonte în tâmplă.

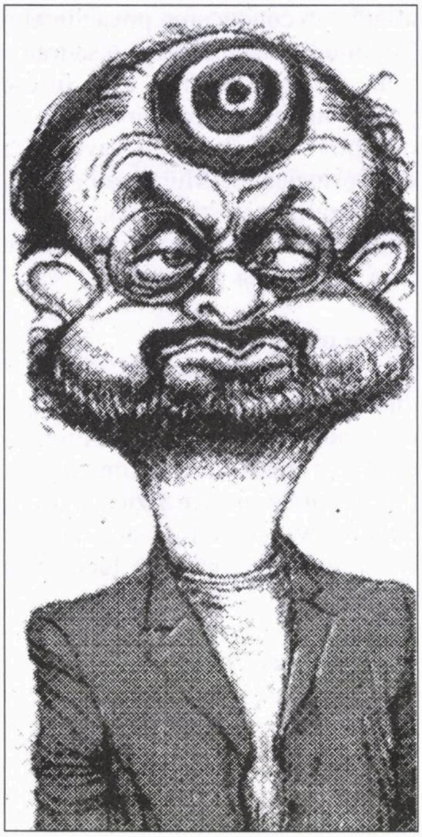

Nu ne place că...

...la Bank Israel s-au plătit în anii din urmă funcționarilor superiori (grangurii) salarii lunare între 80.000 și 100.000 de shekeli; nu ne place, de asemenea, dar deloc nu ne place că, încercând să ascundă adevărul, direcția băncii a raportat Ministerului Finanțelor că salariile cu pricina ar fi de 40-60.000 de shekeli pe lună.

Nu ne place că...

...liceul "Shevah Mofet" din Tel Aviv, care în ultimii trei ani a oferit elevilor fără mijloace *vouchere* pentru a servi zilnic dejunul la cafeteria școlii, a stopat sus-numita acțiune pe motiv că evreii americani care furnizau fondurile respective au încetat să mai plătească.

Ne place că...

...așa cum citim în ziarul "Libertatea", din București, în SUA s-a alcătuit un *top* al străzilor cu cele mai bizare nume.

«1. Psycho Path (Calea psihopatului) din Traverse City, Michigan.

2. Divorce Court (Curtea Divorțului) din Heather Highlands.

3. Farfrompoopen Road (Șoseaua Departe de Excremente) din Tennessee (singurul drum către Creasta Constipației).

4. The Intersection of Lonesome and Hardup (Intersecția străzii Singuraticului cu Strada Celor fără Bani) din Albany.

5. The Intersection of Clinton and Fidelity (Intersecția străzii Clinton cu Fidelitatea) din Houston.

6. Bucket of Blood Street (Strada Găleata cu Sânge) din Holbrook, Arizona.

7. Unexpected Road (Strada Neașteptată) din Buena.

8. Shades of Death Road (Strada Umbrele Morții) din Warren County.

9. The Intersection of Count and Basie (Intersecția Count-Basie, aluzie la o formație de jazz) din Richmond.

10. Tater Peeler Road (Strada Aparat de cojit cartofi) din Lebanon, Texas.»

Nu ne place că...

...numitul Grigori Grabovoi, din Rusia – care susține că este reîncarnarea lui Isus, că poate (contra cost) săi învie pe copiii uciși în masacrul comis de islamiști la școala din Belsan și că, dacă învinge în alegerile prezidențiale din 2008... va desființa moartea – are numeroși admiratori pe întreg cuprinsul Rusiei.

Ne place că...

...dramaturgul german Peter Handke (trăitor la Paris) a luat parte la înmormântarea lui Slobodan Miloșevici, dorind în felul acesta să omagieze personalitatea ultracontroversată a fostului conducător iugoslav.

Nu ne place (în schimb) că...

...direcţia Comediei Franceze, de la Paris, a hotărât, în urma acestui fapt, să scoată de pe afiş o piesă a lui Handke, care tocmai începuse să fie reprezentată pe marea scenă din oraşul libertăţii.

Ne place că...

...omul de afaceri Nigel Gravett din Marea Britanie s-a răzbunat pe o fostă salariată pe nume Ema Nicholson (25), pe care o concediase (şi care-l dăduse în judecată din această cauză), cumpărându-şi un cal de curse şi botezându-l "Ema spune minciuni".

Nu ne place că...

...jigodiile de la CNN (Ce nãimiţi nemernici) au găsit cu cale, imediat după răpirea soldatului Gilad Shalit, să explice – în cadrul unei emisiuni de vreun sfert de ceas – că fapta teroriştilor în cauză este justificată, întrucât ea permite palestinienilor să obţină, în schimbul militarului israelian, eliberarea câtorva sute de terorişti aflaţi în închisorile de a noi.

Nu ne place că...

...plimbându-ne, în vară, printre standurile cu tipărituri de tot felul de la "Săptămâna cărţii", n-am întâlnit, nici în acest an, o masă, ba nici măcar o măsuţă de bucătărie, pe care să găseşti ceva cărţi în limba română.

Nu ne place că...

...în occident se răspândeşte cu mare viteză un joc nou: "happy slapping", sau "pălmuirea fericită". În ce anume constă acest joc, aflăm dintr-un articol al filozofului Alain Finkielkraut, din revista "l'Arche", Paris: te plimbi pe stradă cu un prieten care are un telefon portabil şi alegeţi o victimă din mulţime: dumneata, eu, oricine, n-are nici o importanţă. După ce ţi-ai ales victima, îi tragi câteva perechi de palme, în vreme ce amicul filmează scena cu telefonul portabil. După care o luaţi amândoi la sănătoasa.

Nu ne place că...

...aşa cum arată statisticile poliţiei, actele de violenţă din şcolile din oraşul Haifa (al cărui primar, în paranteză fie spus, pe nume Yona Yahav, s-a arătat a fi un admirator al picturilor lui Adolf Hitler) au crescut în vremea din urmă cu 40%, iar consumul de droguri a sporit simţitor în rândurile adolescenţilor de 15-16 ani.

Nu ne place că...

...la Romexpo, din Bucureşti, s-a deschis în vară un târg al pompelor funebre din România, unde, între alte obiecte de lux, fabricanţii au expus şi sicrie cu telefon şi cu aer condiţionat.

Ne place că...

...Ion Cotescu, fost lider sindical la uzinele ARO din Braşov, a propus ca pentru salvarea de la faliment a cunoscutei întreprinderi de la poalele Tâmpei, toţi bărbaţii din oraş să doneze spermă, pentru ca din banii rezultaţi să fie asigurat bugetul firmei.

Ne place că...

...în săptămânalul "Romanian Journal", din New York, am citit o ştire, din care extragem:

«Un chinez dintr-o suburbie a Shanghai-ului şi-a scos recent sufletul la vânzare pe Internet. Oricât ar părea de neverosimil, cazul chinezului are precedente. Acum câţiva ani o locuitoare a statului american Indiana, Mary Anderson, a licitat sufletul tatălui său defunct pe Internet. Aceasta a declarat că este în toate minţile, doar că a vrut să-şi liniştească fiul de patru ani că fantoma bunicului nu-i va vizita niciodată. Oferta americancei excentrice a trezit interesul a 34 de persoane, dintre care una i-a propus 78 de dolari. Un locuitor al Olandei şi-a licitat de Crăciun sufletul pentru 10 dolari. El asigura că sufletul său e în stare bună şi că nu a fost vătămat serios. La fel a procedat şi un student din Marea Britanie care pretindea pentru sufletul său doar 17,18 dolari.»

Ne place că...

...cei de la revista "Apostrof", din Cluj, condusă de Marta Petreu, au avut ideea simpatică de a nota pe un caiet şi apoi de a publica numele scriitorilor, gazetarilor, amicilor de toată mâna care au vizitat, în curs de o lună, redacţia lunarului. Rezultatul sună aşa:

«Ne-au vizitat la redacţie, cu sau fără treabă, bine dispuşi sau puşi pe harţă: Maria Ghitta, cu ştiri despre Carol Iancu; Delia Marga, venită cu veşti şi după cărţi; Ruxandra Cesereanu, cu proiecte kieviene; Letiţia Ilea, cu noile ei traduceri şi dornică de cafea; Ion Mureşan şi Virgil Podoabă, din amiciţie; Dora Pavel, ca să mai facă o modificare în text; Mihai Măniuţiu, aducându-ne fotografii; Eugen Pop, ca să-şi recupereze cărţile; Lászlo György, ca să ne spună că are o grădină; Irina Petraş, cu un cotor de floare; Radu Constantinescu, pentru că e foarte drăguţ; Ovidiu Pecican, şantajându-ne să-i dăm texte (n-am cedat decât pe jumătate); Toader Nicoară, ca să-l ghideze pe Carol Iancu; Carol Iancu, pentru că , de!, îi suntem editori; George Strate, cu treabă; Ana Pantea, ca să ne spună ce greu e să scrii o recenzie; Virgil Mihaiu, ca să-şi perfecţioneze textul despre Bulgakov; Mircea Popa, ca să-i dăm o carte; Mihai Dragole, cu păpuşele de pănuşi – sunt talisman;

C.N.N.
Ce Netrebnici Neruşinaţi

Laura Pavel, după cărțile lui Norman Manea; Adrian Grănescu și Asztalos Lajos, ca să discute despre cotloanele Clujului cu Joco; Tiberiu Farcaș, cu simpatice știri matrimoniale; Leon Volovici, în trecere fulgerătoare prin Cluj; Domnica Ionescu și Alexandra Shafir, ca să vadă cum arată o redacție românească; Virgil Stanciu, pentru că voia cartea lui Joco; Minerva Chira, cu știri de pe Crișul Repede; Ștefan Borbély, plin de gravitate; Irina Wintze, după poeme de Brecht; Alexandru Vlad, ca prozator prosper ce se găsește; Claudiu Groza, ca să-l acredităm la TIFF; Alex Baumgarten, cu cărți și autografe; Valentin Tașcu, cu știri din zona deșertică a țării; Părintele Pintea, cu toată înțelepciunea strânsă într-o carte; Horia Bădescu, cu texte; Mihai Maga, ca să repare calculatoarele; doctoranzi, studenți, masteranzi, lume, până și cumpărători de cărți și de reviste. Nu puțini la număr. Și era cât pe-aici să ajungă și Nicolae Balotă, aflat pentru câteva zile la Cluj, precum și Mircea Flonta, care s-a oprit în pragul redacției. Data viitoarei însă nu o să ne scape.

Ne place că…

…după ce li s-a spus că, din pricina atacurilor cu katiușe, nunta lor nu mai poate avea loc, așa cum era vorba, în saloanele Tehila, Shlomi Buskila (29) din Kiriat Shmona și Maya Lugasi (22), hotărâți să nu renunțe la ceremonie, s-au căsătorit (ea, în rochie albă de mireasă) în adăpostul școlii religioase "Matmid" din oraș.

Nu ne place că…

…obrazul celor de la TV 2 este atât de gros (dar *atât* de gros) încât nici în zilele cele mai dramatice, cu morți și răniți pretudindenea, n-au găsit de cuviință să ne scutească de pauzele imbecile pentru reclame, cu care întrerup, rânjind a batjocură, jurnalul de seară, de la ora 8.

Dr. Ytzchak Palmor
O zi la Stamora-Moravița
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
Minimum ■ 2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

A apărut

Lumini diafane

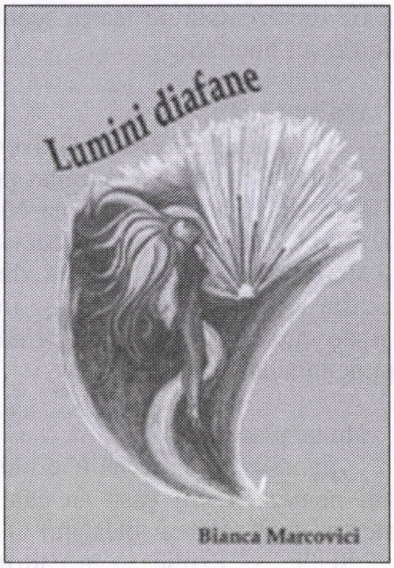

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediție bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

«Poeta stăpânește arta de a da adâncime metaforelor iar în multe versuri găsim combinații lexicale deosebite, demonstrații de virtuozitate, un motiv în plus de a citi cu atenție atât scrisorile filigranate cât și poemele primei părți a cărții. Dialogurile pe care Bianca Marcovici vrea și poate să le realizeze cu cititorii potențiali se plasează sub semnul poeziei adevărate.»

LIVIU MOSCOVICI

Premiul Benjamin Fundoianu
al Asociației Scriitorilor
israelieni de limbă română

45 de șekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

GETTA BERGHOFF

Cui nu-i place muzica de klezmeri

Un spectacol de muzică klezmer se desfăşoară totdeauna cu sala plină. Festivalurile anuale cu aceeaşi muzică se bucură totdeauna de succes.

Nu de mult am fost la Tzfat, la Festivalul Klezmerilor. O lume imensă circula în două sensuri pe străzile înguste, de sute de ani construite, adevărate uliţe pavate cu pietre lucioase, lunecoase, cu multe scări, pline de pelerini veniţi să viziteze aşezarea cu piaţete mici a Oraşului de Sus. Peste coline căzuse întunericul. Megafoanele instalate la toate colţurile difuzau o muzică ce-ţi răvăşea inima, făcându-te să gândeşti la vremurile din trecut. Urmăream cu plăcere părinţii tineri cu copii mici, suspendaţi pe piept sau purtaţi în braţe, ducând de mână al doiea copil, grijulii să nu-l piardă în înghesuiala care întreţine farmecul de bâlci al oraşului. Erau locuitorii aşezării, cu talit şi kipa, femei cu pântecul proeminent. Priveam în urma lor şi vedeam parcă fluviul acestui popor vechi cu suflet tânăr curgând în albia lui infinită.

Străpung întunericul nopţii, privesc împrejur şi reconstitui punctele de reper: Cfar Merom la stânga, Cfar Dov în faţa mea şi, dincolo de colinele şerpuitoare... Hezbollah. Vântul rece suflă în noapte şi un gând mă străbate ca un fier roşu, făcându-mă să tresar: "Dacă cei de dincolo ar arunca acum o katiuşă, nici nu s-ar auzi de atâta muzică!". Instincte fireşti mă fac să alung gândul şi mă las furată de veselia dimprejur, de trilurile viorilor şi ale flautelor. Şi m-am bucurat alături de ceilalţi, m-am hrănit cu veselia până târziu. Ecourile muzicii şi ale veseliei se pierdeau departe, sub mantia întunecată a nopţii. Eu am plecat, dar festivalul avea să continue în zilele următoare.

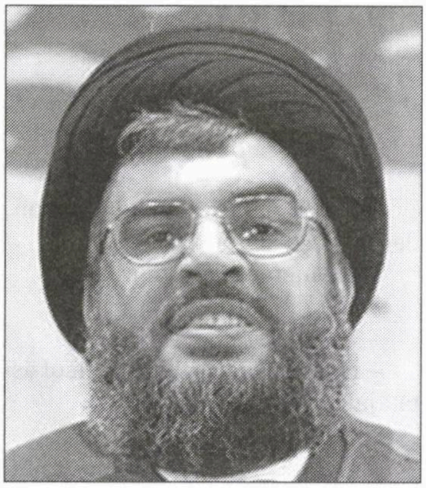

Şeicul Nasrallah: cu zâmbetul canibal

❖

A doua zi, Hezbollah a început să arunce katiuşe asupra regiunii de nord. Noi le numim katiuşe, ca pe vremea celui de al doilea război mondial, dar în realitate sunt rachete. Rachete asupra Tzfatului, Metullei, Nahariei, Avivim şi a oraşului-grădină, Haifa.

S-ar fi zis că atâta muzică a stârnit furia fiarelor pripăşite în ţara cedrilor. Turbau de veselia noastră, spumegau de furie că victima pe care-o pândesc cântă şi dansează.

Filmele lui Metro-Goldwyn-Meyer folosesc pe generic emblema leului, cu falnica-i coamă şi botul deschis într-un răget, arătându–şi colţii. Pe micul ecran al Libanului îl recunoaştem pe Hassan Nasrallah, cu capul înfăşurat în turban, arătându-şi dantura sănătoasă în zâmbetul canibal de animal bine întreţinut, bine hrănit, cu obrazul rotund şi privirea şireată. Turbanul, ca o mână a blestemului pe capul lui, îi aţâţă ura, îi stârneşte lăcomia şi îl îmbată de şiretenie. Aţi văzut vreodată un animal de pradă zvârcolindu-se în timpul somnului? Nasrallah se zbuciumă, tresare şi visează un tron şi o împărăţie din ţara cedrilor până spre malurile Nilului.

ADRIAN M.
TRAVEL & TOURISM SERVICES
E-mail: adrianm@012.net.il
Str. Hess 6, Tel Aviv
Tel. 03/620-0687/8/9 – Fax: 03/525-2058
IATA
37-2-0137

- **Oferte la cele mai avantajoase preţuri în România şi Europa**
- **Excursii organizate, hoteluri şi tratamente**
- ***Închirieri de maşini şi orice pachete turistice***

Felicităm clientela noastră
şi urăm întregului popor israelian
Shana Tova
pace şi bunăstare!

Cu Adrian pe orice meridian!

NELU MARIAN

Dialoguri surprinse...

Între pensionari

– Salut! Te-am căutat la telefon, dar nu prea stai acasă.

– Eu merg, merg mult pe jos.

– Cât de mult?

– Vreo 6 ore pe zi.

– Bravo! Am auzit că mersul ăsta ajută la multe.

– Cel mai mult ajută la cap.

– Cum așa?

– Păi, nu vezi că merg singur, fără nevastă?

– Ba da.

– Ei, aici e aici! Când suntem împreună, îmi face niște nervi, că dacă n-aș ieși din casă, aș înnebuni...

– Așa, care va să zică...

– Eu sunt o dovadă vie că mersul pe jos ajută. Pe cuvânt!

◆

– Ai auzit? A apărut o carte grozavă.

– De unde știi?

– Așa scrie în cronicile din ziare... O adevărată capodoperă!

– Și cine-i autorul?

– Cel mai mare scriitor contemporan în limba română din... strada Herzl!

◆

– Ce-ai mai citit în ultimul timp?

– Eu n-am timp să citesc.

– Dar ce faci?

– Scriu!

La Kupat-Holim

– Alo, doamnă, de ce nu stați la rând?

– Am numai o întrebare... Doamnă farmacistă, aveți...? Da? Și cât costă, vă rog?; Așa de scump?

– Ați spus că aveți doar o întrebare!

– Păi, atâta vreau să întreb: Trebuie rețetă?... Și dacă am asigurare suplimentară, costă mai puțin?

– Câte întrebări mai aveți, doamnă?

– Una... Câte se iau pe zi?... Înainte, sau după?

– După! După noi, doamnă! Este rând aici!

– Domnilor, sunteți imposibili! Vedeți, doamnă farmacistă, ce scandal iese pentru o simplă întrebare?... Dați-mi medicamentul, poftiți banii... eu n-am chef să-mi facă toți morală!

◆

– Ce-i cu tine? Arăți groaznic... Și mi-ai spus că ai doar o tuse.

– Aveam... Înainte de a veni la Kupat Holim... Aici, am intrat cu o tuse și-am ieșit bolnav de nervi!

◆

– Eu îmi schimb doctorul de familie.

– De ce?

– Cu chiu-cu vai mi-a dat să fac EKG.

– Și ce-i rău în asta?

– Eu am vrut și CT.

– Și el nu?

– Nu. Și atunci, i-am cerut măcar un MRI.

– Normal!

– Nici n-a vrut să audă.

– Nici ECHO n-a vrut să-ți dea?

– Nici... M-aș fi mulțumit cu ULTRASOUND.

– Te cred.

– Până la urmă, a acceptat să-mi dea un TSH.

– Asta nu prea are valoare fără CHOLESTEROL.

– Da, dar m-am dus la doctorul de gardă și-am obținut și INR-PT.

– Eh, atunci se mai poate trăi!

◆

– Nu, domnule, nu permit! Eu sunt la rând la doctor.

– Dar eu sunt bolnav... Am febră... Cu greu am venit!

– De ce nu ești pe listă? Eu de o săptămână am avut grijă și m-am înscris la rând.

– Îți jur că acum o săptămână n-am știut că o să fiu bolnav!

– Faci pe deșteptul cu mine... Mai bine aveai grijă să-ți reții un loc pe listă!... Dacă apoi ești sănătos, înseamnă că n-ai nimerit-o! Dar dacă ești bolnav, e foarte bine!... N-ai probleme cu lista!

Consumați

Lapte și miere

produs al lăptăriei și stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută
la editura HASEFER din București

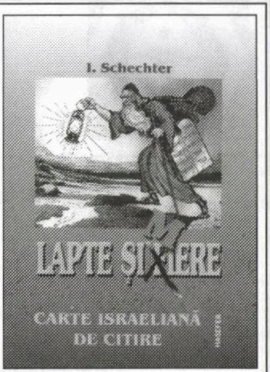

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcorește, predispune la reflecții, elimină zahărul și îl înlocuiește cu sare și piper.
Modul de întrebuințare: Se înghite câte o pagină-două dimineața, în cursul zilei și noaptea.

STRICT CAȘER!

40 de ȘEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

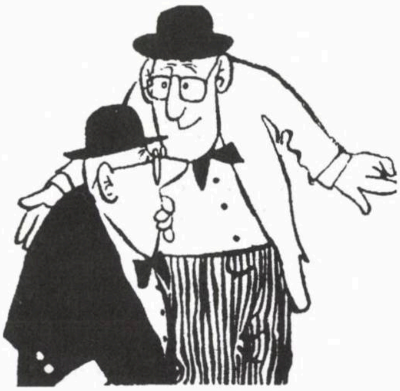

SE ZVONEŞTE CĂ...

...una din rachetele lansate de Hezbollah asupra oraşului Haifa a căzut, fără a face victime, în apropierea locuinţei poetului **Andrei Fischof.**

...à propos de evenimentele "la zi", **I. Schechter** a început să lucreze la o satiră intitulată "Noul Orient Mijlociu", aluzie la faimoasa carte a lui Shimon Peres, în care fuseserăm asiguraţi că după Oslo va urma o perioadă cum n-a mai cunoscut ţara, de pace şi prosperitate.

...între vechea ligă de prietenie Israel-România, condusă de ing. **Moshe Nagor,** şi noua ligă, înfiinţată de actuala conducere a HOR, a izbucnit un conflict de zile mari. Ambele ligi au cerut Ministerului de Interne să primească statutul de *amuta* (asociaţie non-profit), dar atunci când funcţionarul respectiv se pregătea să aprobe cererile, a sărit în sus: liga cea nouă, condusă de un domn **Pincu,** avea acelaşi nume precum cea veche. Chemându-i la minister pe şefii celor două ligi, funcţionarul le-a spus: aşa nu se poate, unul dintre dumneavoastră trebuie să aleagă alt nume. D. Nagor a refuzat (şi cu drept cuvânt) să renunţe la vechea denumire a ligii, iar d. Pincu, la rândul lui, s-a ţinut tare pe poziţie.

...omul care încearcă să stingă flăcările sus-amintite este scriitorul (şi avocatul!) **G. Mosari.** Acţionând în stil rabinul de la Buhuşi, el încearcă să organizeze o întâlnire între protagoniştii conflictului şi să găsească o soluţie.

...intrigat de atacurile împotriva comunităţii lansate în ziarul "Ziua" de numitul David Kahn, din SUA, care se prezintă drept preşedinte al Asociaţiei Evreilor Români din America (?!?), scriitorul **Dorel Dorian,** redactorul-şef al revistei "Realitatea Evreiască", a trimis faxuri la un număr de 25 de colaboratori, prieteni sau cunoscuţi din SUA, cerându-le să răspundă la întrebarea: ce ştiţi despre asociaţia în cauză? Rezultatul acestei anchete-fulger: nimeni n-a auzit de asociaţia cu pricina.

...după ce, la ultimele alegeri, senatorul **Vadim Tudor,** preşedintele PRM, jucase pe cartea prieteniei cu Israelul (carte ce s-a dovedit a nu fi câştigătoare), PRM "a întors foaia", pregătind o mare campanie anti-israeliană pentru alegerile viitoare. Teza principală a campaniei a apărut de curând în ziarul "Tricolorul", cotidianul editat de PRM. «Se apreciază – scrie ziarul – că misiunea principală actuală a lui Bittner (om de afaceri israelian, despre care "Tricolorul" susţine că ar fi... agent al Mossadului, **n. red.**), cu bătaie lungă şi impact deosebit pentru Mossad, este să revitalizeze, în timp şi progresiv, achiziţionarea de zone şi spaţii teritoriale în România pentru restabilirea şi reaşezarea unor evrei dislocaţi din teritoriile ocupate din Cisiordania şi Gaza.»

●

HEZBOALA

IMPORTANT

Comunitatea evreilor din București asigură următoarele servicii în cele trei cimitire din oraș, contra unei donații sau contribuții modeste:

1. **Identificarea locului de înhumare, a datei decesului, eventual anul nașterii și numele tatălui defunctului;**
2. **Înnegrirea inscripției;**
3. **Întreținerea (menținerea curățeniei) mormintelor;**
4. **Executarea și repararea de pietre funerare.**
5. **De asemeni, prin Comunitatea Evreilor din București, se pot realiza exhumări din orice cimitir din România în vederea transportării rămășițelor pământești în Israel.**

Solicitările se vor adresa secției SACRA a comunității,
str. Sf. Vineri nr. 9-11, sector 3, cod poștal 0300202, tel. 314.19.24
sau 314.50.90, int. 134, fax 313.17.82, email: ceb.sacra@gmail.com

ETC... ETC...

••• Am aflat cu mare și de neiertat întârziere de încetarea din viață, la București, a lui Mihai Stoian (n. 1927), prozator, publicist, reporter și autor talentat de scrieri din categoria "literatură-document". Un necrolog din "România literară" ne oferă date exacte și bune judecăți de valoare despre regretatul confrate:

«A murit Mihai Stoian, prozator, publicist, reporter, promotor, printre primii la noi, ai literaturii-document. A lucrat la revistele pentru copii și tineret ("Licurici", "Pionierul", "Pogonici"), la "Luceafărul" și la "Gazeta literară", unde a fost și secretar general de redacție. A publicat mai multe cărți pentru copii, dintre care romanul "Mică e vacanța mare" (1956) a fost, la vremea lui, o scriere de gen foarte citită. S-a dedicat apoi reportajului și anchetelor sociale ("Anchetă printre minori", 1967, "Cinci romane trăite", 1972, "Minori în derivă", 1972), abordând cazuri dificile și dramatice, în contrast cu festivismul și triumfalismul reportajelor care apăreau în epocă. Acțiuni de pionierat a întreprins Mihai Stoian în direcția reconstituirii unor evenimente ale trecutului național, cum ar fi asasinarea lui Nicolae Iorga ("Moartea unui savant: Nicolae Iorga", 1957) sau procesul memorandiștilor ("Procesul unui proces", 1978), valorificând ingenios documente de arhivă, presa timpului, mărturii memorialistice sau alte surse. Scrierile acestea s-au impus atenției nu doar prin contribuția documentară, ci și prin formula lor inedită, prin tehnica abilă a scenarizării, prin alertețe și pregnanța portretistică. Mihai Stoian și-a încercat forțele și în romanul-colaj ("Soare cu dinți", 1979, "O zi pentru nemurire", 1984), structurând epic tranșe de material uman recoltate din viața reală. Spirit mobil și inventiv, experimentator de formule noi pe granița literară dintre ficțiune și realitate, pasionat om de presă, Mihai Stoian a fost un scriitor de factură complexă, a cărui dispariție o regretăm.»

••• Cei ce și-au închipuit (mulți, mulți, îmi pare rău) că promotorii *exploziei* antisemite de după 1989 se numără doar din rândurile fasciștilor cu certificat, gen Coja, Vadim Tudor, Goma, Radu Theodoru și alții, și alții, condeierii "bine" fiind imuni la virus, – s-au înșelat. Și se trezesc o dată pe trimestru cu o surpriză, gen cărămidă-n cap.

Iată, aci de față, întru exemplu, o scrisoare primită la redacție din partea cititorului nostru d. Carol Vidrașcu, din Bat Yam:

«Am citit recent un nou roman al cunoscutului prozator român C. Țoiu, apărut în anul 2006 la editura Cartea Românească, intitulat "Istorisirile Signorei Sisi". Sunt un simplu cititor și nu-mi permit să emit judecăți de ordin literar, deși în această calitate (de cititor) mărturisesc că am citit multe pagini mai reușite ale romancierului. Personajele romanului trăiesc într-o perioadă zbuciumată din istoria modernă a României, cam de la primul război mondial până în zilele noastre. Desigur un scriitor nu este un istoric și nu i se poate pretinde exactitate istorică, este firesc să citim ficțiuni, evenimente care s-au petrecut altfel sau deloc, personaje de ficțiune înfrumusețate sau urâțite fizic și moral după voia autorului.

Am fost însă surprins și indignat citind pagini despre o mișcare legionară, nu imaginară, ci cea reală, și îndeosebi despre șeful ei, precum și acele pagini care se referă la originile și cauzele antisemitismului. În viziunea autorului, Căpitanul – nu, nu o ficțiune, ci personalizat, C. Z. Codreanu – este o figură luminoasă, pură, de mare sensibilitate (ar putea figura în galeria Feților Frumoși și a crailor din frumoasele povești românești).. Nimic despre cel care a inițiat, justificat și promovat ideologia legionară a lipsirii de orice drepturi și chiar a lichidării fizice a evreilor, despre organizatorul asasinatelor, el însuși un asasin cu revolverul în mână. Scrie Florin Țurcanu, despre Zelea Codreanu, în amplul său studiu privind pe Mircea Eliade: "Nu un Înger, așa cum apare în carte, ci un Demon".

Ești surprins să citești că schimbarea la față a legiunii s-a produs din cauza și după uciderea lui Codreanu (de acord, în condiții care pot fi condamnate în special după criteriile de azi), negându-se astfel adevărul dovedit că mișcarea legionară a fost de la început extremistă, fascistă și criminală.

Rămâi consternat să citești următoarele (la pag. 187-188): "Da, dar maladia aceasta sigură (antisemitismul, **n.m.***) a avut întotdeauna o explicație, o determinare a ei, nu subiectivă, întâmplătoare: evreii s–au proclamat, în Vechiul Testament și în toată religia lor, superiori celorlalte neamuri, care trebuiau supuse nu militaricește, ci cu inteligența, cu speculații. Acesta este un fapt de necontestat. Nimeni nu-l poate nega, dacă e bine intenționat..." Și mai departe: "Dar ei au fost primii rasiști". Nu lipsește nici clișeul cu evreii care au condus România după 23 august 1944.*

Deci evreii sunt singurii vinovați de soarta lor. Este firesc că asemenea afirmații ies din gura unui personaj legat de legionari. Este însă de neacceptat ca la asemenea absurdități să nu existe nici o reacție a vreunui alt personaj. Și atunci mă întreb cu ce se deosebesc asemenea pagini de scrierile murdare ale unui Coja sau ale acoliților *săi. Aș adăuga, ca tacâmul să fie complet, că nu lipsește nici personajul pozitiv "evreul bun".*

S-ar mai putea semnala și alte "minuni", ca de pildă regretul că Cioran "a renegat" unele scrieri din tinerețe, ba chiar a "dezertat". Oare exagerez gândind că nu întâmplător sunt incluse versurile din "Fedra", sau poate semnificația lor este prea subtilă pentru cititorul simplu...

Înțeleg, sub pulpana libertății cuvântului fiecare este în drept să scrie ce și cum gândește, nu poți impune ceva unui scriitor; interesant ar fi cum a primit critica acest roman.

În deschiderea romanului C. Țoiu se confesează: "Eventualilor oponenți le răspund că autorul a ales întotdeauna, fără discuție, de-a lungul vremurilor, partea umană, rațională, tolerantă, a oricăror desfășurări sociale, respingând cu oroare sminteala, ura, violența; ca și minciuna, utopia diabolică, frica, teroarea". Nimic nu mă împiedică să cred în sinceritatea confesiunii. Romanul aruncă însă, din păcate, multe umbre asupra celor de mai sus.»

Nota Redacției: 1) Singurul lucru pe care avem să-l reproșăm corespondentului nostru este acela că, la începutul scrisorii, se arată a fi "surprins" de cartea distinsului romancier C. Țoiu. Noi suntem de părere că, după toate câte s-au petrecut în cei 15 ani și mai bine de la evenimentele din decembrie 1989, ar fi cazul ca oamenii inteligenți din *trib* să nu mai fie surprinși, toată ziua-bună ziua, de asemenea scrieri. E destul. Gata cu mirările și cu exclamațiile gen: "Cum e posibil?" Gata. Să ne vedem de treburile noastre. 2) Iar pentru a înțelege mai ușor "cum e posibil", este obligatoriu să ținem seama, fie că ne place, fie că nu, de contextul social-politic al momentului. Vorbind despre acest context, Jean Steiger nota nu de mult în "Ultima oră" câteva gânduri ale unor participanți la comemorarea din vară a Pogromului de la Iași:

«A produs un adevărat șoc discursul ambasadorului american la București, Nicholas Taubmans, extrem de critic la adresa autorităților românești, ale căror eforturi pentru recunoașterea întregului adevăr despre Holocaust nu sunt duse până la capăt sau sunt sabotate de cei în subordine.

Într-adevăr, s-a introdus în învățământ studierea Holocaustului, a originilor, execuției și consecințelor sale, dar, cum spune ambasadorul, "din păcate, unii profesori de istorie continuă să nege existența Holocaustului în România, precum și responsabilitatea lui Antonescu în acest sens". Este o formă clasică a "făcutului cu ochiul", pe care filozofi și istorici l-au recunoscut ca făcând parte din "modelul" social al țării. Ambasadorul a precizat că intervenția sa în această chestiune are la bază conceptul universal potrivit căruia "statele democratice nu pot accepta sau ignora naționalismul extremist, atunci când acesta se manifestă cu atâta putere. Este, de fapt, o maladie gravă, care poate cuprinde întregul corp, dacă nu este depistată și eradicată la timp".

Ambasadoarea Israelului a observat că în unele ziare se publică în mod frecvent "minciuni îngrozitoare" referitoare la problemele care privesc etnia evreiască. "Această manieră de abordare duce nu numai la neînțelegerea fenomenului antisemitismului și al Holocaustului, dar și la rapida receptare a sloganelor antisemite", a spus ambasadoarea Rodica Radian-Gordon.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Noi nu vom duce tratative pentru eliberarea unor deținuți palestinieni. Ce nevoie avem de tratative? Nu putem elibera câteva sute dintre ei și fără tratative?»

Și încă una:

«Poate că Shimon Peres stă bine cu memoria, dar crede că lumea este uitucă. El a spus: "Vom găsi o soluție contra rachetelor Kassam, așa cum am găsit contra katiușelor din Liban".

Soluția contra katiușelor trase din Liban a fost retragerea din Liban. Nu cumva Peres propune să ne retragem de la Sderot?»

••• În "Ziarul de Duminică", din București, a apărut un interviu cu regizorul de film Radu Mihăileanu (distins recent la Paris cu premiul César pentru scenariu cinematografic). Matei Vârtosu, autorul interviului, a avut, ca și cititorii, o surpriză: el aflase că, spre deosebire de ceea ce își închipuie tot omul, Radu Mihăileanu a visat dintotdeauna să facă film. Inexact. De fapt, el dorise să devină regizor de teatru și s-a pregătit pentru aceasta. Numai că atunci când a ajuns la Paris, cu o bursă, a aflat că în capitala Franței (ei, da!) nu există o școală de regie de teatru. Ça arrive. Drept care, ca să nu piardă vremea și bursa, s-a înscris la o școală de film.

Extrase:

«Matei Vârtosu: *Așadar aici la Paris v-ați întâlnit cu filmul. Ați intrat la facultate. Cum era mediul?*

Radu Mihăileanu: Greu era că nu prea existau cursuri. La început, cursurile erau proaste, încă proaste din punctul meu de vedere. Era o perioadă, care se numea "după revoluția din '68", când profesorii tremurau în fața studenților și ne întrebau: "Ce vreți să vă predăm?". Pe timpul ăla rula un film celebru despre școala americană, se numea "Fame", în care profesorii își învățau studenții o mie de lucruri pe zi – iar noi nu învățam nimic. Aveam bani și material, adică școala era bogată, filmam întruna. Am învățat mult mai mult filmând și greșind, făcând scurtmetraje foarte proaste şi înţelegând după aceea ce era mai nereuşit. Nici în ziua de astăzi nu există istoria artei la şcoala aceasta, care este cea mai mare din Franţa.

– Deci v-aţi jucat cu pelicula...

– M-am jucat cu pelicula, cu camera, cu sunetul, am făcut de toate. Era bine însă că toţi studenţii treceau cam pe la toate posturile într-un film. Făceau sunet, decor, costume, imagine, cadru. Dar n-am învăţat niciodată dramaturgie, nu ne-a învăţat nimeni cum să scriem. Din fericire, eu am avut şansa să întâlnesc mulţi dramaturgi din România: Mirodan, Lovinescu ş.a.m.d., care erau prietenii tatălui meu. Ei m-au învăţat să scriu. Franţa suferă încă, şi astăzi, de lipsa dramaturgiei, de lipsa unor scenarişti foarte buni. Nu are şcoala din America, Anglia, chiar Rusia, Polonia, Danemarca.

– A fost greu să faceţi primul film?

– Am lucrat 10 ani ca asistent de regie. Itinerariul normal spre regie era şcoala, apoi stagiatura. Se începe de la zero: şofer, stagiar, al doilea asistent de regie, până la urmă prim asistent de regie. Am avut fericirea să întâlnesc regizori foarte buni: Marco Ferreri, Nicole Garcia, chiar Michel Legrand, compozitorul care a făcut două filme. Am învăţat mult în aceşti 10 ani. După 10 ani, prinsesem chef să povestesc povestea mea românească, povestea tatălui meu, povestea unui prieten foarte bun al lui, care era poetul Ion Caraion. Şi am scris scenariul "Trahir". L-am scris înainte de 1989, pe atunci încercam să-l filmăm în Ungaria. După ce a venit revoluţia, m-am dus în România să-mi văd prietenii, familia, care îmi lipseau de 10 ani. Când am descoperit ţara, am zis: "o să filmez aici; nu voi filma în nici un alt colţ al Pământului!". Ne-a trebuit cam un an şi jumătate să strângem bani, dar mi-am realizat visul. Am filmat "Trahir" în România, cu mulţi actori români formidabili.»

••• Citim în "Romanian Journal" din New York:

«Regina Elena, care şi-a petrecut mai mult de jumătate din viaţă în exil şi a primit titlul de "Drept între Popoare" pentru actele ei de curaj din cel de-al Doilea Război Mondial, a fost uitată şi de Europa, şi de români – afirmă Principele Radu de Hohenzollern-Veringen (ginerele Regelui Mihai, n. red.). El a susţinut o alocuţiune la întâlnirea membrilor organizaţiei Bnei Brith România, de la Centrul Cultural al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti, elogiind figura Reginei-mamă Elena. Istoricii şi cercetătorii Holocaustului au constatat că "puţine personaje europene s-au expus public în apărarea celor fără apărare".»

Aşa e. Puţine. Iar evreii nu i-au uitat pe aceşti puţini.

••• Insensibilă la căldurile de peste vară, agenţia ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, a transmis ca de obicei ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ Între 7 şi 10 Iunie 2006 a avut loc la Iaşi cel de-al doilea Congres Internaţional de Biologie Celulară şi Moleculară din România. Şedinţa inaugurală a Congresului a avut loc în noul local al Teatrului Municipal din Iaşi, la care conducătorii locali au prezentat cuvinte de caldă ospitalitate. Tema principală a congresului a fost expresia moleculară a bolilor cardiovasculare, domeniu considerat ca reprezentând direcţia principală a biologiei şi medicinei viitorului.

Congresul a fost prezidat de Academician Profesor Dr. Maya Simionescu, preşedinta "Institutului de Biologie şi Patologie Celulară Nicolae Simionescu" din Bucureşti, centru de excelenţă al Consiliului European. Profesor Dr. Maya Simionescu şi soţul ei Nicolae Simionescu au fost asistenţii lui George E. Palade, laureat al Premiului Nobel pentru medicină 1974.

În afara delegaţilor români, au participat la congres delegaţii din Japonia, Germania, Franţa, Grecia, Mexic şi Israel. Delegaţia Israelului a fost reprezentată de profesorii: Jean Askenasy, Shlomo Sasson şi Nadir Askenasy.

Dr. Jean Askenasy, profesor de neurologie la facultatea Sackler a Universităţii Tel-Aviv, vicepreşedinte al ASRS pe continentul Asiei, a fost invitat să deschidă Congresul cu conferinţa despre "Angiopatia amyloida, hemoragie versus tromboză". Boala în discuţie este boala premierului Ariel Sharon, care a avut un mare răsunet în lumea medicală din ţară şi de peste hotare. Angiopatia amyloidă, deşi foarte răspândită şi descrisă acum 100 de ani, este puţin diagnosticată în clinica curentă. Motivul constă în faptul că pentru a face un diagnostic de certitudine, este nevoie de biopsie cerebrală, care în mod curent este refuzată, fiind o investigaţie invazivă. Boala apare între 5-50% la toţi oamenii vârstnici, de ambele sexe, între anii 70-90. Angiopatia amyloidă este prezentă în bolile Alzheimer, Parkinson, diabetul zaharat, mongoloidism, amiloidoză, leuco-encephalopatie şi multe altele.

Cei trei membri ai delegaţiei israeliene au fost invitaţi să prezideze patru din cele 12 sesiuni ale Congresului.

La solicitarea conducerii "Institutului Nicolae Simionescu", Prof. Nadir Askenasy – directorul Institutului "Stem Cell" al spitalului Schneider (fiul profesorului Jean Askenasy) – a acceptat numirea de consilier stiinţific în cadrul proiectului "FP 6-SERA" al Comunităţii Europene. Specialiştii în stem cells îşi propun să realizeze din celulele măduvei osoase, organe de înlocuire ale implantelor chirurgicale de organe, care se practică astăzi în mod curent, dar ridică probleme imunologice grave, unele cu efecte letale.

■ *(Corespondenţă de la Viorel Maier:)*

Institutul Cultural Român din Bucureşti a lansat programul "Cantemir" pentru finanţarea proiectelor culturale româneşti în mediul internaţional.

Obiectivele programului sunt:

– încurajarea cooperării culturale pentru creşterea vizibilităţii şi accesibilităţii culturii române în lume;

– evidenţierea şi punerea în valoare a culturii române pe plan internaţional;

– menţinerea identităţii culturale a românilor din afara graniţelor.

În cadrul programului sunt prevăzute acţiuni în domeniile artelor vizuale, artelor spectacolului (muzică, dans, teatru, film), literaturii, patrimoniului cultural.

În relaţia cu Israelul, programul prevede organizarea unor acţiuni culturale cu recomandarea Institutului Cultural Român din Tel Aviv cu participarea unor artişti şi creatori din România (secţiunea I), precum şi direct prin asociaţii, fundaţii, instituţii publice de cultură din România (secţiunea III).

Perioada de desfăşurare a proiectelor este 1 septembrie – 19 noiembrie 2006.

■ Din ziarul "Averea":

Fostul lider al spionajului românesc de pe vremea lui Ceauşescu, generalul Mihai Pacepa, şi-a donat colecţia de artă comunităţii evreieşti din România şi Institutului pentru Cercetarea Holocaustului. Muzeul de Artă şi Ministerul Culturii se opun însă acestor donaţii, ignorând de mai bine de şase ani o decizie a instanţei supreme prin care Pacepa a fost repus în drepturi.

El a precizat că doreşte să doneze această colecţie comunităţii evreieşti şi Institutului pentru Cercetarea Holocaustului, pentru a putea fi astfel analizate abuzurile împotriva drepturilor omului. Prin acest gest, Mihai Pacepa doreşte să contribuie la aflarea adevărului“, ne-a spus avocatul Cătălin Dancu, reprezentantul fostului şef al spionajului românesc... (Colecţia) conţine 19 tablouri semnate de mari pictori autohtoni ca Tonitza, Luchian, Grigorescu sau Gheaţă, precum şi 49 de schiţe ale unor autori români şi străini.

De şase ani însă, avocatul Cătălin Dancu aşteaptă retrocedarea colecţiei de artă. Cea mai mare piedică este atitudinea de neclintit a reprezentanţilor Muzeului de Artă şi indiferenţa Ministerului Culturii. „Directoarea muzeului (Roxana Teodorescu, **n. red.**) mi-a spus că atât timp cât este ea acolo, colecţia nu va părăsi muzeul“, povesteşte avocatul. „În mod absurd, departamentul juridic al muzeului susţine că Securitatea ar avea dreptul să ridice colecţia, întrucât ea a fost cea care a şi predat-o instituţiei în 1978“, a continuat Dancu (articol semnat de Cosmin Torr).

■ A apărut noul volum de poezii în ebraică al lui Andrei Fischof, intitulat "Avak Susei Habar" (Praful cailor sălbatici). Cartea, prefaţată de Dr. Marlena Braeşter, a beneficiat de sprijinul fundaţiei AMOS a Preşedintelui Israelului şi a fost prezentată în cadrul Zilelor cărţii ebraice, la Biblioteca Pevzner de lângă Teatrul Municipal Haifa. Volumul a apărut la editura Onyx din Haifa (editor Denise Idel).

■ A apărut "Mul ha-shaar hanaul" (În faţa porţii încuiate), carte format album scrisă în ebraică de ziarista şi publicista Tehila Ofer. Textul autoarei este însoţit de peste o sută de desene făcute înainte cu 60 de ani de graficianul Shmuel Katz, în perioada deportării pe insula Cipru. Desenele ilustrează momente din odiseea vaporului de emigranţi "Knesset Israel", cu care au plecat mii de olim din România. Lucrarea aduce mărturii despre întreaga alia ilegală spre porţile blocate de mandatul englez. Cartea poate fi comandată la Mahane Mapilim Atlit, tel. 04/984-1980.

■ Domnul Mauro Barindi, lector de italiană la Institutul Cultural Italian din Tel Aviv, excelent cunoscător al limbii şi culturii române şi foarte activ traducător în/din aceste limbi, ne trimite – prin intermediul lui Denise Idel, al cărei lector a fost la Universitatea din Iaşi – următorul articol:

«Profesoara Anna Colombo – născuta în Italia în 1909, provenind dintr-o familie evreiască din oraşul Alessandria, regiunea Piemont – este o personalitate printre specialiştii italieni ai limbii şi culturii române: într-o epocă în care, prin anii '30 din secolul trecut, studiul culturii româneşti în Italia începea într-adevăr să capete un contur mai aprofundat şi pe criterii ştiinţifice, domnia sa a fost unul din primii întemeietori ai „românisticii” italieneşti printr-o bogată activitate, mai ales ca traducător şi eseist.

Aşa cum mi-a mărturisit cu ocazia unei recente întâlniri, în ziua de 1 iunie, la Ierusalim, unde Anna Colombo trăieşte de la sfârşitul anilor şaizeci, având amabilitatea să mă primească acasă la domnia sa pentru un scurt interviu, pasiunea pentru cultura română a început din... pasiune, o pasiune amoroasă pentru un student evreu român, Arthur Loewenstein, fiu al unui librar din Turnu-Severin, pe care îl cunoscuse la Genova când amândoi frecventau Universitatea. Cu dânsul avea să se şi căsătorească în 1940.

Calitatea traducerilor din literatura română ale Annei Colombo („Ricordi d'infanzia” – Amintiri din copilărie – şi „Novelle” – Povestiri

– ale lui Creangă („le-am tradus cu iubire") publicate în 1955, reeditate în 1968 și 1982; și „La rivolta" – Răscoala – a lui L. Rebreanu, publicată în 1964) și a numeroaselor eseuri (reamintim aici studiul asupra vieții și operei lui I.L. Caragiale, publicat în 1934) apărute în reviste de specialitate, atât în România cât și în Italia, este unanim recunoscută, reprezentând și astăzi un punct de referință pentru iubitorii și cercetătorii culturii române.

Anul trecut a apărut în Italia cartea dumneaei autobiografică "Gli ebrei hanno sei dita – Una vita lunga un secolo" („Evreii au șase degete – O viață de-a lungul unui secol"), amplă frescă unde viața particulară și evenimentele istorice trăite cu patimă și dramatism se amestecă incontinuu.

■ Scriitoarea cernăuțeană de limbă germană Hedwig Brenner din Haifa, în vârsta de aproape 88 de ani, a fost invitată recent să facă mai multe prezentări de carte în Austria și Germania. La 4 mai 2006, la Viena, a avut loc prima întâlnire cu publicul la Literaturhaus, unde a citit din recentul roman biografic al familiei – partea a II-a – "Mein Zwanzigstes Jahrhundert" ("Secolul meu XX"). După un timp, întrebați fiind dacă scriitoarea să continue lectura, cei din sală au răspuns afirmativ și în loc de 45 minute, cât era planificat, evenimentul a durat aproape trei ore. În ziua următoare, Hedwig Brenner a fost invitată să vorbească la ORF – Radiodifuziunea austriacă – în cadrul unui program de 45 minute, unde a fost evocată povestea vieții ei în care SS-ul, Jandameria română, NKVD-ul sovietic și Securitatea au lăsat urme adânci. În timpul emisiunii, câțiva ascultători i-au telefonat și au pus întrebări referitoare la cele prezentate, primind răspunsuri prompte. Au urmat două prezentări de carte la Berlin, la 9 și 10 mai, și încă o prezentare la Viena, pe 17 mai, la Clubul Alpha.

În acest turneu, scriitoarea a fost însoțită de fiul ei, Paul Brenner.

În câteva rânduri, în discuțiile cu publicul, Hedwig Brenner a povestit că ea nu a ținut niciodată un jurnal scris și se bizuie doar pe memorie. Evenimentele trăite s-au impregnat în memoria ei și astfel le-a descris și în cărțile ei "Leas Fluch" (Blestemul lui Lea) și "Secolul meu XX".

Babu Ursu. Babu Ursu. Babu Ursu

■ Doamna Olga Ursu-Ștefan, fiica lui Gh. Ursu (Babu), patriot român care în perioada dictaturii comuniste s-a ridicat cu curaj împotriva regimului dictatorial, militând pentru democratizarea țării, ne-a trimis un mesaj în care amintește faptul că, dacă tatal ei nu ar fi fost ucis în temnițele Securității, ar fi împlinit la 1 iulie anul acesta 80 de ani.

În amintirea tatălui ei, Olga Ursu dorește să realizeze un caiet în care să fie înmănunchiate amintiri ale prietenilor, rudelor și cunoscuților. În vederea alcătuirii acestui caiet, ea îi roagă pe cei ce l-au cunoscut personal – prieteni sau cunoscuți, sau persoane care au avut prieteni ce l-au cunoscut – să-i scrie și să-i împărtășească ceea ce-și amintesc despre Gh. Babu Ursu.

Olga Ursu poate fi contactată la adresa email:

olgastefan@yahoo.com

sau tel. 847-674-3239. Iată câteva date biografice ale tatălui ei:

Gh. Ursu (Babu) s-a născut la 1 iulie 1926 în orașul basarabean Soroca. Părinții, tatăl Vasile din Galați, mama Margareta din Măgura Ilvei Năsăud, amândoi medici chirurgi. Școala primară și liceul le-a urmat la Soroca, apoi la Galați. Bunicii din partea mamei, împreună cu alți zece membri ai familiei

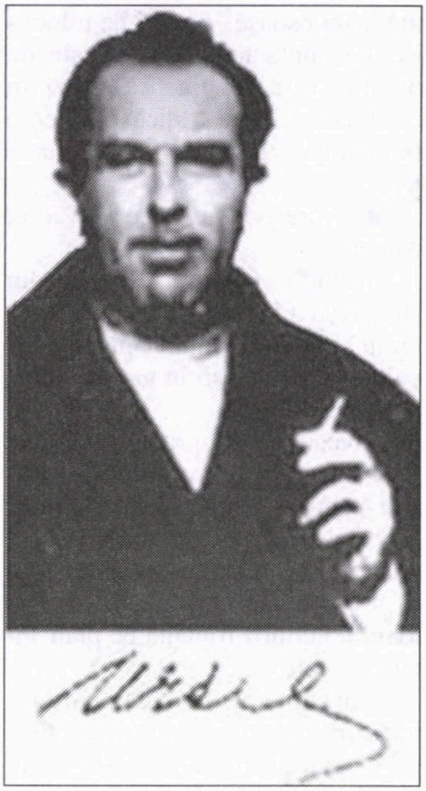

acesteia, au fost uciși de naziști la Auschwitz. Între 1942-1945 a participat la acțiunile unui grup anti-nazist, din care făceau parte și scriitorii Iordan Chimet și Camil Baciu. În iunie 1944 s-a înscris în U.T.C., ducând în continuare o activitate anti-nazistă. Siguranța antonesciana l-a urmărit. În 1944 și-a făcut debutul în literatură în cotidianul de orientare democratica "Ecoul", în pagina literară realizată de Miron Radu Paraschivescu, Virgil Ierunca și Ion Caraion. A studiat la Politehnica din București – Facultatea de Construcții și ulterior s-a angajat voluntar pe unul din marile șantiere industriale, crezând pentru moment în încercarea noului regim de reconstrucție a țării după război. S-a înscris în PCR, dar repede dezamăgit de turnura evenimentelor politice, a devenit prin atitudinea sa contestatară un ins incomod și a fost exclus din partid în 1950. A realizat și publicat împreună cu regizorul Mirel Ilieșiu un album dedicat arhitecturii româneşti şi în 1970 a publicat volumul de versuri "Mereu doi", prefaţat de Nina Cassian.

După cutremurul din 1977, indicaţiile dictatorului cereau să se înlature urmările cutremurului prin cosmetizare, umplerea fisurilor şi zugrăvire. Inginerul Gh. Ursu s-a opus şi a adresat proteste autorităţilor competente, trimiţând un protest şi postului de radio "Europa Liberă". De menţionat că nici una dintre construcţiile ale căror proiecte au fost semnate de el nu a suferit avarii în timpul cutremurului.

După ce a fost denunţat la Securitate că ţine un jurnal i s-a făcut o percheziţie acasă şi i s-au confiscat 61 de caiete reprezentând însemnările zilnice pe perioada 1949-1984. A urmat o anchetă în stare de libertate, fiind interogat în legătură cu scrisorile către Europa Liberă, criticile şi satirele anti-comuniste şi anti-ceauşiste din jurnal, şi prietenii din ţară şi străinătate. A refuzat să-şi divulge prietenii. La 21 septembrie 1985 a fost arestat sub pretextul de tăinuire de valută: 16 dolari fuseseră găsiţi la domiciliul său în urma percheziţiei. În urma torturilor la care fusese supus, a murit la 17 noiembrie 1985 în arestul securităţii din Calea Rahovei, Bucureşti. De 20 de ani fiul său, Andrei Ursu, se luptă pentru pedepsirea celor ce i-au ucis tatăl.

Prezenţe, prezenţe...

■ Un articol incisiv, adevărat pamflet, la adresa campaniei *anti* a lui Paul Goma, semnează tânărul (dar consacratul) critic Daniel Cristea-Enache în "România literară" din Bucureşti. Extrase:

«Septuagenarul Goma inspiră azi milă. El continuă să se lupte cu toți și cu el în primul rând, învârtindu-se neobosit în hora invectivelor, împroșcând în dreapta și-n stânga și găsindu-și, în mod trist, sprijinitori de genul lui C. Bădiliță (istoric al religiilor; mâncător de ovrei pe pâine; tipul care l-a făcut, într-o carte de-a sa, pe regretatul Babu Ursu de... torţionar! – **n. red.**). *Fragmentele de jurnal publicate în nr. 6-7 din "Viața Românească", și care au stârnit un nou scandal, sunt reprezentative pentru scufundarea lui Paul Goma în mlaștina propriilor pagini. 99% din ceea ce pune pe hârtie (sau postează pe Internet) este expresia resentimentului: un filon încă bogat și care nu dă semne că va seca prea curând. Mai nou, în cătarea lui Goma sunt așa-numiții "holocaustologi" care "falsifică documente", "inversează cronologia documentelor" și "prezintă efectul drept cauză". Însă nu numai "holocaustologii", ci israelienii, ca popor, se văd în oglinda spartă a lui Paul Goma într-un mod terifiant: "De când au o țară, israelienii au încetat de a mai fi popor ales, au devenit ca ne-aleșii; egoiști, răi, xenofobi, nedrepți cu goiii, brutali, mincinoși, teroriști-de-stat (și de partid). Cu o aroganță insuportabilă, ei, deținători de decenii ai armei atomice, țipă de fiecare dată când o țară musulmană este bănuită că deține "arme de distrugere în masă" (ca Irakul, denunțat americanilor, care au pornit la război cu acest pretext, motivul fiind petrolul), dar doamne-ferește să sufle un cuvânt despre posesoarele comuniste: China, Coreea de Nord". După această globală punere la punct, diaristul își coboară privirile, revenind la motivul tulburării anterioare, și anume Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România. Și, după ce înșiruie membrii Comisiei, ce face Paul Goma? Îi ia cumva la rând pe aceștia, în stilul său inconfundabil? Deocamdată nu. Într-un mod totalmente aberant, dar tipic pentru polemistul nostru, acesta se referă în continuare la persoane care nu sunt în respectiva comisie. Dacă nu mă credeți pe cuvânt, iată fragmentul: "Privesc lista celor din Comisie: nu-l văd pe Andrei Oișteanu, membru eminent al numerosului și criminalului clan Răutu, neobosit vânător de "fasciști antonescieni", de "negaționiști"; nu-l aflu nici pe Andrei Cornea, apărător fără condiții și justificator al politicii teroriste a Israelului și a Statelor Unite din ultimul cincinal, cu tot cu părintele său "liberalul" bolșevic Paul Cornea: oare de ce? Acești bravi macabei să fi fost înlocuiți în ultimul moment cu doi-tre goi figuranți-activi (ca toți proaspeții convertiți, mai catolici decât Rabinul-General) – ca Pippidi, M.D. Gheorghiu, Totok? Dar unde o fi D.C. Giurescu? – să fi lins el pe degeaba ceea ce a lins? Dar Gabriel Andreescu? Dar Dan Pavel? Dar Laszlo Alexandru, dar Pecican? Dar Buzura, Doctorul Honoris Causa de la Ierusalim, răsplătit pentru isprava înalt culturală de a fi trimis la topit un volum de documente care probau fără tăgadă și responsabilitatea evreilor în tragedia generală? Dar Breban, dar Țepeneag – cu stindardul pe care scrie, citeț, "Ed. Reichman"? Dar Marta Petreu cu I. Vartic, ucenici-ascultători ai înțeleptului tovarăș Ion Ianoși?". Teza Marii Conspirații, infiltrată și disipată în scrisul lui Paul Goma, e adusă la asemenea "explicații" care ar fi comice dacă n-ar fi triste – și invers. Ceea ce profetul de la Paris nu poate înțelege în ruptul capului este că nu are dreptul (juridic și moral) de a face tuturor procese de intenție; că afirmațiile și negațiile lui se cer documentate, probate, dovedite; și că, în genere vorbind, libertatea de exprimare se întinde până acolo unde ea poate încălca dreptul lui X sau Y la propria imagine. Nu poți terfeli, la nesfârșit, figurile atâtor colegi de breaslă, fără ca breasla să te respingă cu un nu hotărât și unanim.»*

■ Tot în "România literară", Sorin Lavric iscăleşte o cronică la cartea lui **Zigu Ornea** despre "Viaţa lui C. Dobrogeanu-Gherea", reeditată mai deunăzi la editura "Compania" din Bucureşti. Cronica îi prilejuieşte lui Lavric evocarea celui ce-a fost Zigu Ornea. Fragment:

«Ioana Pârvulescu îmi mărturisea odată că, de fiecare dată când are o nelămurire legată de perioada interbelică, are înclinaţia involuntară de a pune mâna pe telefon spre a-l suna pe Zigu Ornea. Nici astăzi nu s-a obişnuit cu gândul că specialistul în cultură şi istorie interbelică nu îi mai poate răspunde întrebărilor. Până în 2001, anul morţii sale, Zigu Ornea a fost pentru toată lumea întruchiparea competenţei teoretice în materie de cultură românească. Îl puteai întreba orice, de la amănunte politice rătăcite în arhivele interbelice ("Cine era ministrul de interne în 1922?") şi până la cancanurile cu iz indiscret, a căror îndrăzneală ameninţa să rănească intimitatea vieţii de alcov a personalităţilor de odinioară. Zigu Ornea ştia tot şi răspundea fără şovăire, iar atunci când avea el însuşi îndoieli în privinţa temeiniciei unei informaţii, nu întârzia să o verifice spre a-ţi confirma dacă a avut sau nu dreptate. Şi toate astea le făcea fără grimasa intelectuală a celui care mai avea, printre atâtea altele, încă o corvoadă de îndeplinit. Îi plăcea ce făcea şi nu concepea că ar fi putut face şi altceva în viaţă. Şi astfel, trăind printre cărţi şi dedicându-le aproape tot timpul, Zigu Ornea a reprezentat ipostaza erudită pe care o poate lua cercetarea omenească atunci cînd este însoţită de o pasiune autentică.

Cartea "Viaţa lui C. Dobrogeanu-Gherea" este o dovadă în această privinţă: ea arată că acribia intelectuală este fecundă dacă, în desubturile sufleteşti ale celui care o practică, există un filon afectiv. Cu alte cuvinte, "Viaţa lui C. Dobrogeanu-Gherea" s-a născut din dragostea pe care elevul de odinioară, în timpul anilor petrecuţi la liceul din Botoşani, a resimţit-o pentru figura stranie şi greu de aşezat în tipare a militantului socialist de origine rusă. Avem de-a face cu expresia doctă la care poate ajunge atracţia juvenilă atunci cînd este trecută prin filtrul de erudiţie al cărturarului matur. Aşadar, e în joc pasiunea lui Zigu Ornea, iubirea lui de tinereţe pentru un intelectual socialist în a cărui gândire s-a regăsit adesea şi cu ale cărei tribulaţii s-a identificat în mare măsură. E reconstituirea vieţii unui om cu acea acuitate pe care nu o poţi căpăta decât intrând în psihologia personajului studiat. Pe scurt, e refacerea unei biografii ca şi cum ai fi trăit-o tu însuţi. Şi, nu mă îndoiesc, scriind viaţa lui Dobrogeanu-Gherea, Zigu Ornea a mai trăit-o încă o dată, dar de astă dată pe cont propriu, punându-se în pielea personajului şi privind lumea cu ochii lui.»

■ Noutăţi despre **Andrei Bacalu,** popularul comentator de la Televiziunea Română din anii '70-'80, specialist într-ale ştiinţei şi tehnicii. L-am regăsit de curând în "Jurnalul Naţional" din Bucureşti cu un reportaj despre muzeul armelor nucleare de la Las Vegas. Ce-ţi veni, domnule?

■ Două poeme de **Bianca Marcovici,** traduse în engleză, au apărut în publicaţia pe Internet "Literra".

■ Nu toţi intelectualii români sunt ca Paul Goma (ş.a., ş.a.), cel mai sus pomenit. Unii – ca, de pildă, venerabilul dirijor al Orchestrei Radio, **Emanoil Elenescu** (90) – sunt făcuţi din alt aluat. Într-un interviu acordat lui Claudiu Ionescu, de la revista "Formula As", el vorbeşte cam aşa despre muzicienii evrei pe care i-a cunoscut mai îndeaproape. Fragment:

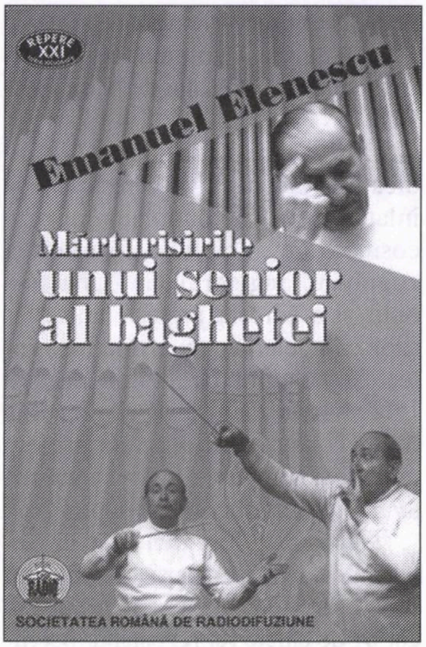
REPERE XXI
Emanuel Elenescu
Mărturisirile unui senior al baghetei
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE

«– Ştiu ca sunteţi o fire "rebelă"; cum v-aţi împăcat cu regimul comunist?

– Eu nu am fost membru de partid, făceam chiar glume pe seama lor, spunând că eu voi face economie regimului dacă plec într-un turneu peste hotare, că-mi trebuie numai bilet dus, fără întors. Şi cum românii sunt "turnatori" de meserie, s-a aflat la Securitate. Ca pedeapsă, nu am fost lăsat să dirijez în străinătate mai bine de şapte ani. Dar prima ieşire a fost la Bruxelles. Ştiţi cine a garantat pentru mine că mă voi întoarce? Un evreu, Ovidiu Varga.

– Dvs. sunteţi evreu?

– Sunt român. Vreau numai să spun că românii au fost cei care m–au reclamat la Securitate. Ştiţi dvs. câte am vorbit eu cu Iosif Sava, de exemplu?! Cel puţin 50 de ani de puşcărie aş fi făcut dacă s-ar fi aflat ceva. Sava nu a suflat o vorbă... Şi Sava a fost evreu... Alt aspect: eu am fost în 1936 la Berlin, la Olimpiadă, ca pianist al corului A.C.T. (Asociaţia Creştină a Tinerilor), unde i-am cântat lui Hitler. Pentru acest lucru am fost chemat de o instanţă comunistă. Nu numai eu, ci şi Constantin Bobescu, Theodor Rogalski şi Alfred Alessan-

drescu. Țin minte cum am fost chemați la ordin, aliniați și luați la întrebări... Fiecare avea, în opinia lor, câte un păcat capital, pentru care trebuia să dea socoteală. Constantin Bobescu a fost învinuit că a scris imnul Basarabiei când am luat Basarabia înapoi de la ruși. Rogalski a fost acuzat că a facut imnul mareșalului Antonescu, iar Alfred Alessandrescu, franțuzit până în vârful unghiilor, a fost acuzat de cosmopolitism. Eu am fost interogat pentru că în 1936 fusesem la Berlin, la acea olimpiada de care v–am spus. Le-am spus comuniștilor că eu am salvat un evreu de la moarte, pe Isidor Koganov, al doilea concert-maestru al Orchestrei Radio. Cand au venit legionarii în Radio, aveau un singur scop: să-i împuște pe toți evreii. Eu l-am ascuns pe Isidor în dulap. La scurtă vreme după scena asta, el a fugit în URSS.»

■ Revista americană "Newsweek" publică un articol pe marginea expoziției "Dada", deschisă la National Gallery din Washington. Autor: Peter Plagens. Toate bune și frumoase, dar, la începutul cronicii, evocând momentul din 1916, când a luat ființă mișcarea la Zürich, d. Plagens numește ca întemeietori pe Hugo Ball și Richard Hulsenbeck; deși a mai fost unul – și nu cel mai *puțin* important, pe numele său Tristan Tzara. Cât despre Marcel Iancu (sau Janco, cum doriți), nu se pomenește nici o vorbă.

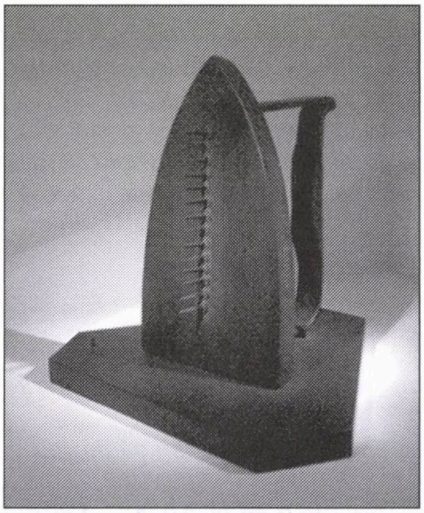

Fier de călcat "Dada" de Man Ray; ne-ar place să trecem nițel cu el peste obrajii d-lui Plagens

••• Născut la Sibiu, dintr-o căsătorie mixtă (mama – evreică), plecat de tânăr în Statele Unite (mai precis la New Orleans), unde a făcut o frumoasă carieră de poet, prozator și comentator la posturile de radio, Andrei Codrescu n-a prea scris multe despre evreitatea sa. Mai nou, însă, el a publicat în revista "Dilema veche", din București, un articol intitulat "Respectă Sabbatul", care ne dă posibilitatea să aflăm câte ceva despre sufletul cunoscutului autor:

«Cu ani în urmă, prietenul meu Myron Katz mi-a dat acest sfat: Respectă Sabbatul. Atâta tot. Mi-a spus că nu-i pasă ce cred despre religie, dacă mă dedau vreunui ritual, fie el rugăciune, cântare sau meditație. Singurul lucru care contează este să respect Sabbatul. În timp, am ajuns să-i dau dreptate lui Myron. Dacă puteți – și aproape toată lumea poate, încercați să vă luați o zi liberă în care să nu faceți nimic. Nu răspundeți la telefon, nu scrieți comentarii pentru ziar, nu luați nici o decizie importantă, dați-vă singuri un ragaz. Poetul Allan Ginsberg a spus-o altfel: Fii blând cu tine însuți, Harry. Alegeți-vă o zi din săptămână și fiți buni cu voi înșivă. Nu vă scoateți din casă, nu vă scoateți din minți, nu scoateți o vorbă. Priviți afară printre pleoapele întredeschise la vreun copac sau o clădire de peste drum, rămâneți difuz, nehotărât, fără nimic în gând. Lăsați lucrurile să treacă prin voi ca vântul sau ca apa, fără să le opriți cu gânduri, idei sau judecăți, nu încercați să aflați cum se potrivesc ele cu planurile voastre cincinale. O zi pe săptămână uitați de pedagogie, de autoflagelare, de nemulțumiri și de furia politică. Chiar de-ar fi să sune ca un clișeu, faceți-o. E Sabbatul. Ceva sau altceva se întâmplă pe pământ, sub pământ, deasupra pamântului, poate că doar cad frunzele sau mocnesc noi catastrofe, dar orice ar fi, tu ești doar un boț de carne care se ține de Sabbatul lui. Or să vie și mâine – facturile, necazurile, munca. Azi ești în Sabbat și nu-ți pot face nimic dacă nu-i lași. Pacea sabbatică – spunea Myron – nu are nevoie de justificări. Și Dumnezeu și-a luat liber în a șaptea zi, ca să fie singur, nu că ar fi vrut să fie sâcâit de rugăciuni, tămâie, plângeri și cereri. El speră că și voi veți face la fel, atâta tot. Dacă o zi pe săptămână toata suflarea și-ar vedea de ale sale, fără să-i pese de nimic altceva, creația ar putea fi văzută cu ochiul liber și n-ar mai fi nevoie de nici o îndreptare. Astea fiind spuse, sunt oameni care nu au luxul unei zile libere. Trebuie să se extragă singuri de sub dărâmături, să panseze o rană, să înoate ca să-și salveze viața sau să coboare dintr-un copac. OK, dar când au terminat cu săpatul și nu vor fi murit, atunci va trebui să țină Sabbatul. Suferința poate să aștepte.»

••• Ani de zile s-au vânturat pe ulița evreiască fel de fel de vorbe privind suma pe care o primește, anual, Federația de la București, din partea celebrului *Joint*, ca sprijin financiar. De curând, cu prilejul dezbaterilor (destul de nervoase) din presă pe marginea situației cimitirelor și lăcașurilor de cult din România, s-a strecurat în presă o cifră: 3 milioane de dolari pe an. O fi așa, n-o fi așa? Nu știm. Asta am cumpărat, asta vă oferim.

••• Ce înseamnă pentru un autor de memorii să ai noroc. Scriitoarea Lucia Demetrius, prozatoare și autor dramaturg cu nume în epocă, și–a scris, în secret, între anii 1975-1991, amintirile. Ea nu a vrut să le publice în timpul vieții și, neavând urmași, căuta pe cineva de încredere căruia să-i dea manuscrisul în păstrare, cu indicația ca acesta să nu fie tipărit decât la 15 ani după moartea sa. Ea l-a găsit pe acest om de încredere în persoana mai tânărului ei prieten Miron Bergman (Mirel pentru amici), care locuia în același bloc cu scriitoarea, peste drum de Palatul Telefoanelor, și începuse să lucreze, ca ziarist, în presa de tineret și la "Gazeta literară" sub numele de Miron Dragu. Plecat la Paris în 1964, unde va publica, de altfel, câteva cărți demne de interes, vecinul păstrase legăturile cu Lucia Demetrius și, la un moment dat, primise amintirile în păstrare. Omul s-a ținut de cuvânt (mai sunt și cazuri dintr-astea), a închis manuscrisul într-un seif și, de curând, după trecerea termenului fatidic de 15 ani, le-a dat la tipar la editura "Albatros", din București.

Cartea cuprinde o evocare a autoarei, făcută de Miron Bergman, și o prefață de G. Dimisianu.

••• Volume de-ale autorilor din *alia* care apar la București (și, în plus, se bucură de succes) sunt multe. Cărți care sunt atât de căutate încât apar în ediția a doua sunt mai puține. Printre acestea se numără și culegerea de impresii de pe mapamond "Almanahul călătoriilor mele" de G. Mosari, care-a văzut, în a doua sa ediție, lumina tiparului la editura "Sigma" din București.

••• Într-o scrisoare deschisă, plină de admirație și căldură, trimisă de dramaturgul Dorel Dorian, redactor-șef al "Realității Evreiești", regizorului Harry Eliad, directorul TES, cu prilejul ultimelor spectacole de pe scena din Udricani, cunoscutul scriitor face o mărturisire surprinzătoare privind drumul său în viață; mai precis, ce l-a îndemnat pe el, în anii tinereții, inginer find de meserie, cu diplomă și succese, să renunțe la profesie, pentru a se dedica scrisului (pasiunea lui dintâi, de pe băncile liceului):

«*Coincidența* – scrie D. D. – *face că, spre sfârșitul lui mai, acum 50 de ani, am aflat printre primii și de "Ziariștii" lui Mirodan, un dramaturg evreu trăind la Tel Aviv, pusă în scenă de Moni Ghelerter, un regizor uimitor care a știut să facă din eroul piesei, Cerchez, nu un ziarist... Ziaristul... Desigur, mă întreb cine să scrie azi de Mirodan ori de Moni Ghelerter, ori de Cerchez (cel care m-a convins să las ingineria și să mă întorc spre scris și adevăr).*

(...) Una peste alta, Harry, ne–ai învățat să trăim. Și peste toate zgomotele și vibrațiile tensionate de libretiști cojalieni, rămâne arta noastră. Speranța noastră. Forța de a reveni și reveni mereu. Șalom Alehem nu se temea de Dumnezeu. În "Psalmul" de început îl roagă pe Cel Atotputernic să-i întârzie oboseala... Și lui Mirodan, și lui Schechter și lui Alexandru Sever... Și nouă, să ne lase răstimpul și puterea de a îndrepta din erori...

Stimate Harry Eliad, suntem o familie mică, unită, cu o tradiție și o sete de frumos care va dăinui, oricum, după noi.»

BIANCA MARCOVICI

Haifa sub katiușe

Câteva zile am umblat brambura
să-mi adun copiii într-un loc sigur
la Tel Aviv, cică e un loc mai sigur într-un hotel
în care nu li se asigură mâncarea, doar dormitul!
acolo-s refugiații din nord care și-au părăsit
casele
după ce au căzut katiușe, sute, că nu le mai știm numărul;
am stat și eu la o cafea într-un Kanion din Cfar Saba, unde e fiica mea
cea mare, taclale taclale... o țară ruptă în două... ULUITOR!
nu se simțea războiul iar katiușele la TV aveau surdină... precum
pistoalele cu care trag ucigașii plătiți, ca să nu producă zgomot,
senzația că e sfârșitul lumii în următorul moment!
sunt din nou acasă, am prins azi 4 alarme la serviciu și 4 acasă; din
nou acasă în patul meu, nu mai pot să dorm în alte paturi, vreau să mă
odihnesc... după 16 zile de război. m-am ascuns sub masă... acolo
unde e locul câinelui.
ziceam că acolo nu va ajunge suflul exploziilor.

alt adăpost n-am.

soțul meu a râs cu lacrimi. zice că mi-am lăsat o parte din corp afară
de masă. Tocmai...
azi în nord au fost 67 de katiușe... ne ard pădurile, ne ard pădurile...
ne-au ucis copiii, soldații (Z"L)
și cât s-au pregătit teroriștii ăștia de Hezbollah de la Allah!!! pentru
acest scenariu să repete Holocaustul!
nu-mi iau rămas bun!

Interviu cu un pui de Schechter

Luna trecută, Opera israeliană a prezentat un singur spectacol în aer liber, în parcul Hayarkon din Tel Aviv: "Rigoletto" de Verdi. A fost o versiune specială, deosebită în mare măsură de cea prezentată la sediul Operei în timpul stagiunii. Versiunea cea nouă a fost a tânărului regizor Gad Schechter, fiul ziaristului I. Schechter, pe care "Minimum" îl cunoaşte de mult, de la grădiniţa de copii.

În ajunul spectacolului, ziarul "Maariv" a publicat, pe o pagină întreagă, un interviu cu Gad care a făcut vâlvă printre prieteni şi cunoscuţi. Îl reproducem mai jos.

◆

«Aproape fiecare regizor vechi şi apreciat din ţară stă la rând să regizeze o operă – ceea ce îi poate asigura biletul de intrare în lumea mare, pe terenul reprezentaţiilor în străinătate, fără să fie îngrădit de obstacolele limbii ebraice şi de publicul restrâns care înţelege ebraica.

Gadi Schechter (33 de ani), este un regizor tânăr care a crescut, fapt rar, din activitatea de producător de spectacole, dar nu din această activitate s-a născut dragostea lui pentru operă. Deşi ocupat cu prezentarea operei "Rigoletto" unui public larg, în parcul Hayarkon, el a găsit timp să ne vorbească despre visurile sale.

– Am mai regizat opere în parc. Dar este pentru prima oară când reînnoiesc o producţie care n-a mai fost prezentată de mult timp, cu solişti noi şi un cor nou. Este o mare răspundere. Prima oară am prezentat în aer liber "Nabucco", la care au venit 120.000 de spectatori. A doua operă a fost "Samson şi Dalila" şi au venit 80.000 de oameni. Sper că anul acesta, tocmai din cauza războiului, va veni de asemeni un public numeros. De data asta e vorba de o producţie relativ mică, cu un cor de 24 de persoane, în afară de solişti, iar eu mă concentrez în special asupra jocului actoricesc, căci totul va fi filmat şi proiectat pe ecrane mari în parc – şi este important pentru mine ca fiecare din cei ce apar pe scenă să intre în rol şi să ocupe un loc bine definit.

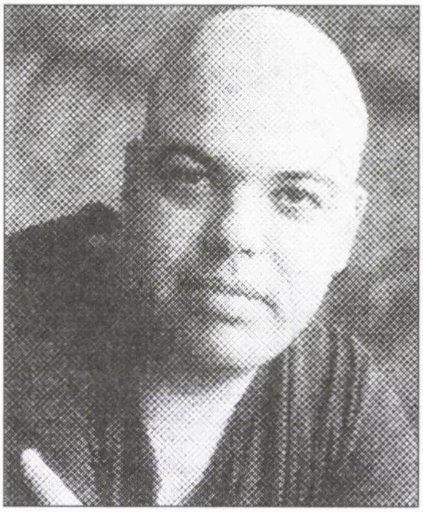

Întrebare: Ai fost director de producţie când "Rigoletto" s-a prezentat în sala Operei. Acest lucru te ajută acum, la regie?

Răspuns: *Pe de o parte, acest fapt îţi taie o mână, căci eu cunosc dificultăţile tehnice. Când conduci un spectacol din punct de vedere tehnic, cunoşti exact toate problemele şi limitele – şi atunci visezi mai puţin la lucruri grandioase. Ştii, de exemplu, că o cortină care funcţionează bine într-o sală nu rezistă la vântul şi umiditatea din parc. Dar pe de altă parte, este şi un avantaj uriaş căci eu nu cedez şi caut, trebuie să caut soluţii creatoare.*

Întrebare: Cu cât eşti mai vechi, cu atât simţi o presiune mai mare?

Răspuns: *Da. În primul rând, eu trebuie să nasc un prunc în timp de o săptămână, pe când o femeie are la dispoziţie nouă luni!*

◆

Gadi n-a luat niciodată lecţii de teatru pentru simplul motiv că el a crescut în teatru. Mama lui, Malica Schechter, conduce de peste 25 de ani secţia de machiaj a teatrului Cameri, iar Gadi, de la doi ani, s-a învârtit printre secţii şi în culise. De aceea, visul lui a fost să fie actor.

– De la patru ani şi jumătate am luat lecţii de pian şi mi-au plăcut spectacolele muzicale. Dar în armată am condus formaţii artistice militare şi acolo am cunoscut multe vedete şi mulţi regizori când primeau ordine de concentrare. Încet-încet, am prins regia de culise, iar când m-am eliberat din armată, am fost chemat la Operă. Dar de la început le-am spus că tind spre partea artistică. În tot ce fac, eu mă implic şi sufleteşte. Chiar când sunt regizor de culise, faptul mă umple de adrenalină şi satisfacţie. În nici un caz eu nu sunt unul care controlează prezenţa sau care poartă de grijă să fie sandviciuri pentru corişti. Simt că a venit momentul să regizez o operă din repertoriul permanent şi sper că asta se va întâmpla curând. Nu visez ca acest lucru să se întâmple neapărat în străinătate.

Apar la noi din ce în ce mai mulţi cântăreţi de operă. Aş vrea să montez cu ei un spectacol care să se prezinte în străinătate. Proiectul meu viitor este "Tosca".»

Deputatul Ran Cohen, din Meretz, a spus: "Trebuie să-i scoatem pe soldaţii noştri din sudul Libanului pentru a împiedica războiul următor".

...aşa cum a procedat Ehud Barak, în anul 2000, când, scoţând peste noapte armata din Liban, a împiedicat războiul următor, din 2006.

Sport

Nu ne place că...

...întrucât "Minimum" n-a apărut la 1 august, fiind în vacanță, suntem siliți să vorbim de-abia acuma de Mondialul de fotbal, din Germania, care ne pare, după rachetele venite din Nord, ca un eveniment din vremuri trecute (epoca de aur).

Ne place că...

...acest Mondial a fost, dacă se poate spune așa (nu se poate), cel mai mondial dintre toate campionatele de până azi, izbutind, grație televiziunii, să acapareze atenția globului pământesc întreg, pe care l-a ținut cu răsuflarea tăiată.

Ne place că...

...titlul a fost câștigat de Italia (care a învins în finala de la Berlin pe francezi): 11-le antrenat de Lippi merita cupa supremă; **nu ne place,** în schimb, că Brazilia (amorul nostru, al tuturora) a jucat slab, fiind eliminată în optimile de finală.

Ne place că...

...atât Meir Ronnen, de la "Jerusalem Post" (1), cât și Darian, de la "Ultima oră" (2), au "prins" excelent în caricaturile lor *puterea* extraordinară pe care a exercitat-o Mondialul asupra stării de lucruri de pe planeta noastră.

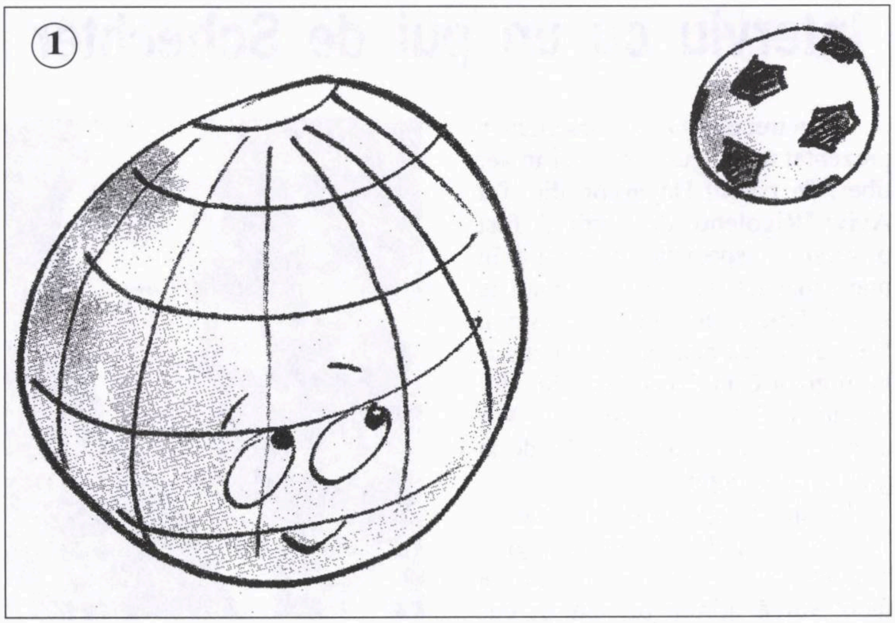

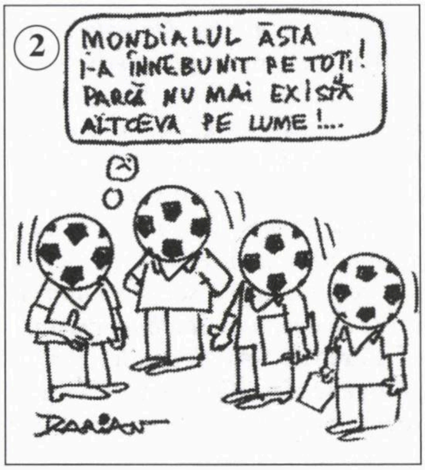
②
MONDIALUL ĂSTA I-A ÎNNEBUNIT PE TOȚI! PARCĂ NU MAI EXISTĂ ALTCEVA PE LUME!...

Ne place că...

...marii specialiști într-ale computerelor care-și închipuie că pot ghici viitorul apăsând pe trei butoane, au dat-o în bară cu pronosticurile lor hiper-științifice de dinaintea Mondialului. Și ne îngăduie nouă, celor care credem dintotdeauna că balonul e rotund, să râdem în hohote de mutrele lor scrobite. Iată, de pildă, după ziarul "Libertatea", din București, cum sunase un asemenea pronostic:

«Potrivit tuturor ordinatoarelor, formulelor matematice, logicienilor, pariorilor, prezicătorilor și statisticilor, Brazilia va fi din nou campioană mondială. Astfel, calculatoarele, precum cel de la Decision Technology (Dectech), arată că Brazilia are 13,1% șanse – cea mai mare posibilitate – să câștige, față de numai 5% echipa Angliei, rezultatul fiind obținut după analizarea a 4.500 de meciuri disputate începând din 2002. Doar trei echipe ar putea, cu șanse minime, să pună la îndoială victoria braziliană – Franța, Olanda și Cehia. De asemenea, Gary Rimmer, autorul unei cărți despre "fotbalul ciudat", ajunge la aceeași concluzie, după 164 de pagini de statistici, că Brazilia va bate cu 2-1 Argentina în finala de la Berlin, în timp ce Anglia va ajunge greu la locul 3, depășind Cehia, care, la rândul ei, va avea drept victimă în sferturile de finală Franța.»

Ne place că...

...muzeele evreiești din orașele germane Frankfurt și Furth (localitatea unde s-a născut fostul secretar de stat american Henry Kissinger), au hotărât să deschidă două expoziții intitulate la fel: "Loviți mingea ca Henry Kissinger!". Așezate, după cum se înțelege, sub semnul Mondialului, expozițiile vorbesc despre evreii ce s-au ilustrat în fotbalul german, începând de la Walter Bensemann, omul care, după ce trăise printre englezi, a întrodus jocul cu balonul rotund în țara lui Goethe, până la fotbalistul Julius Hirsch, exclus în 1933 din echipa Karlsruhe și mort la Auschwitz în 1943.

Nu ne place că...

...în finală, când se intrase în prelungiri, jucătorul Zenadine Zidane, din echipa Franței, auzind, se pare, că fundaşul Marco Materazzi bolborosea ceva ce aducea a înjurătură, s-a răsucit brusc în călcâie şi a intrat cu capul, ca-n Ferentari, în pieptul peninsularului, trântindu-l la pământ; şi primind, pentru această faptă, unică în istoria Mondialului, un inevitabil cartonaş roşu, echivalent cu eliminarea de pe teren.

Nu ne place că...

...a doua zi (ca şi-n zilele următoare), toată presa lumii s-a ocupat de "cazul Zidane", uitând să mai vorbească despre meciuri, despre jucători, despre arbitru şi, în general, despre fotbal. Mai întâi, gazetele, aflând că Zidane fusese grav insultat, s-au repezit să afle ce anume i-a spus Materazzi, pe gazon, francezului, de l-a scos într-atâta din sărite. S-a spus că l-a făcut de arab terorist; s-a spus, de asemenea, că ar fi făcut-o pe maică-sa de teroristă; sau pe soră-sa, sau pe-amândouă. După câteva zile de cercetări, care au ocupat prima pagină a marilor cotidiene, Federaţia Internaţională de Fotbal (care-i invitase pe eroii incidentului să dea cuvenitele explicaţii) a anunţat că vorbele italianului nu au avut nici o conotaţie rasistă şi că omul nu se legase de mama lui Zidane: explicaţie din care am tras concluzia că Materazzi mormăise ceva în genul: ce face, mă, curva aia de sor-ta?

Ne place (totuşi) că...

...în ciuda atmosferei incendiare legate de incident, Consiliul de Securitate ONU nu s-a întrunit în şedinţă extraordinară pentru a discuta cazul Zidane.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Newsweek", d-na Malika Zidane, mama eminentului fotbalist, a declarat à propos de zvonurile cum că italianul ar fi făcut-o pe ea de "curvă teroristă": "Dacă e adevărat că a spus asta, atunci aş vrea să mi se aducă *ouăle* lui pe o farfurie".

Ne place că...

...într-un comentariu din "Jurnalul Naţional" pe marginea evenimentului, ziaristul român Lucian Avramescu a scris, între altele: *«Înţeleg că s-au făcut speculaţii religioase. Cruciatul Materazzi împotriva musulmanului Zidane. Un război dureros de vorbe. Eu cred că în cer există un singur Dumnezeu. El se poate chema Allah, Dumnezeu sau în oricare alt fel. Pe stadion, fotbaliştii se înjură uneori. De mamă, de soră, de străbunici. Îşi dau coate discret sau vizibil în dinţi. Dar în momentul în care se afla în această competiţie mondială, mobilizând splendoarea spiritului întrecerii, un profesionist de talia lui Zidane nu-şi putea pierde cumpătul. E tot ce mă îngrozeşte. Zidane a atacat calm, aşezat, metodic. Zidane s-a întors ca o felină, şi-a pândit adversarul şi a lovit. Zidane s-a sinucis conştient cu o grenadă lipita de frunte, aducând într–o Germanie care a organizat impecabil Campionatul Mondial un act barbar. Un act terorist. Simbolic, în clipa de vârf a celei mai mediatizate competiţii sportive din lume, dacă speculaţiile religioase se adeveresc, Gemenii* (turnurile gemene de la New York, lovite la 11 septembrie 2001 de islamişti, **n. red.**) *s-au mai prăbuşit o data. Să dea Dumnezeu să mă înşel. Să dea Dumnezeu ca Zidane să fi fost maşina fără frâne, cu nervii la pământ. Oricum, pentru mine, marele fotbalist pe care l-am iubit e mort.»*

Nu ne (prea) place că...

...voind să ofere condiţii de 5 stele miliardarilor iubitori de jocul cu băşica, nemţii au amenajat pe stadionul de la Berlin câteva loji ultra-luxoase, unde, contra sumei de 336.000 de euro, cetăţenii cu dare de mână aveau posibilitatea să invite 20 de amici pentru a vedea meciurile în jurul unei mese cu lobster, şampanie ş.a. ş.a. la discreţie. **Ne place** (în schimb) că nişte emiri arabi care voiseră să aducă o oaie în lojă şi să o sacrifice după ritualul musulman, au fost refuzaţi de către organizatori şi trimişi la plimbare.

Ne place că...

...schimbând subiectul (deşi nu ne vine uşor), în aceste vremuri cu gândul la rachetele zburând deasupra capetelor noastre, câteva rachete israeliene, eminamente paşnice, au obţinut victorii (ba chiar mari) pe terenurile de tenis. Mai întâi, Andy Ram a cucerit titlul de la Wimbledon, jucând la proba de dublu-mixt cu tânăra rusoaică Vera Zvonareva; nu e de ici-de colo, un titlu la Wimbledon e ca un Premiu Nobel pentru tenis; pe urmă, echipa noastră pentru Cupa Davis (formată din Noam Okun, Ram, Amit Imbar ş.a.), căreia nimeni nu-i dădea vreo şansă, a învins în Anglia, la Eastbourne, puternica formaţie britanică.

Ne place, de asemenea, că...

...în sportul sporturilor, care – oricum – rămâne atletismul, Nicki Palli (19) a câştigat proba de înălţime din cadrul Campionatului naţional de atletism, desfăşurat pe stadionul Hadar Iosef, din Tel Aviv, cu o săritură de 2,30 metri, performanţă de clasă care îi permite să ia parte la Olimpiada de la Beijing, din 2008.

Ne place (la sfârşit) că...

...atletul israelian Alex Averbuch (31) a câştigat titlul de campion european la săritura cu prăjina (5,70 m.). Concurând la Göteborg (Suedia), el a repetat astfel succesul repurtat la precedentele Europene de la München.

- **Comandantul Victor Roncea… şi ziarul care mult îl iubeşte pe Paul Goma**
- **Urmaşii lui Cain (ăştia suntem noi…)**

Cei 18

«18 personalităţi proeminente din România şi din afara României au adresat un "Protest" ziarului bucureştean "Ziua" impotriva unui articol aparut în acest cotidian. Articolul, intitulat "Limba lui Ungureanu" (referire la dl. Mihai Răzvan Ungureanu, ministrul de externe al României), este apreciat de cei 18 semnatari ai documentului protestatar (pe care şi-au pus ulterior semnătura şi alte personalităţi), ca făcând parte din "derapajul îngrijorător" constatat în ultimul timp în presa din România în care "unii jurnalişti români ajută, şi nu de azi de ieri, la răspândirea ideilor xenofobe, şovine şi antisemite, la propagarea unor mesaje extremiste şi legionaroide". Articolul incriminat, semnat de dl. Victor Roncea, îl critică violent pe ministrul de externe al României şi încearcă să demonstreze că politica externă românească promovată de el înregistrează eşecuri. Cei 18 consideră că finalul articolului lui Victor Roncea ("Comandante, dă ordinul!") e o formulare "în spirit pur gardist", (referire la Garda de Fier legionară), "o instigare la crimă". Protestul celor 18 arată că "Ziua" nu se află "la prima ieşire de acest gen" şi menţionează că ziarul l-a promovat şi pe Paul Goma "cu repetatul şi obositorul său negaţionism"; "Ziua", afirmă cei 18, "recidivează cu recentele atacuri la adresa lui Vladimir Tismăneanu, Smaranda Enache, Mihai Răzvan Ungureanu".

Cei 18 semnatari iniţiali ai Protestului sunt (în ordine alfabetică): Agoston Hugo, publicist; Prof. Liviu Antonesei, Universitatea Al. I. Cuza, Iaşi; Banyai Peter, publicist, Cluj-Napoca; Dr. Mihai Chioveanu, Universitatea Bucureşti; Adrian Cioflanca, istoric, Iaşi; Dr. Andrei Cornea, Universitatea Bucureşti; Victor Eskenasy, publicist, Praga; Prof. Mihai Dinu Gheorghiu, Universitatea Al. I. Cuza, Iaşi; Marco Maximilian Katz, director la Centrul Pentru Monitorizarea Antisemitismului, Bucureşti; Dan Matei, CIMEC, Institutul de Memorie Culturală; Raluca Moldovan, doctorand, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca; Andrei Oişteanu, Universitatea Bucureşti; Prof. Marta Petreu, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca; Prof. Liviu Rotman, SNSPA, Bucureşti; Prof. Michael Shafir, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca; Tibori Szabo Zoltan, publicist, Cluj-Napoca; Daniel Ursprung, Universitatea din Zürich; Dr. Leon Volovici, Universitatea Ebraică, Ierusalim.

"Ziua" a publicat Protestul celor 18, însoţindu-l cu un comentariu în care respinge criticile ce i se aduc. Ziarul susţine că este supus unui război rece de către Ministerul de Externe român şi că adversarii gazetei s-au decis să recurgă la o "armă perfidă" aplicând publicaţiei "stigmatul anti-semitismului".»

(După ISROpres, Haifa, 2006)

Neolegionarismul nu mai este un concept, ci o realitate

…aceasta este concluzia la care a ajuns istoricul şi publicistul Adrian Cioroianu, deputat PNL, în "Dilema veche", din Bucureşti.

Şocat de o demonstraţie organizată în vară împoriva cetăţenilor *gay* (homosexuali şi lesbiene) din capitală, Cioroianu (care nu umblă cu cioara vopsită) evocă *«babele cu icoane în mâini anunţând cu zbiarăt Judecata de Apoi, şi preoţii tineri ce nu par a concepe că e mai mare nevoie de ei pe câmp la Rast, decât pe trotuarele Pieţei Unirii, şi flăcăii veniţi de pe arene şi slobozind măscări şi priponind degete îndoite în faţa camerelor de luat vederi, dar şi haidamacii în pantaloni paramilitari şi cu tricouri negre pe care scrie HitlerJugend sau de pe care priveşte spre dreapta C.Z. Codreanu. Cum spuneam săptămâna trecută (şi cum voi mai aduce vorba, pentru că exemplele prisosesc), neo-legionarismul nu mai e doar concept. El există aici, în România. El animă invitaţi în talk-show-uri, el furnizează scheme de acţiune galeriilor pe stadion, el traversează editoriale de presă.»*

Cine au fost vinovaţii? Ai să râzi, sioniştii

«Pentru ca elevii din Israel care vor învăţa şi ei despre suferinţele românilor cauzate de unii evrei să aibă informaţii mai ample, vom informa şi despre evenimentele care au avut loc în România după capitularea necondiţionată de la 23 august 1944. Pe urmaşii lui Cain, destinaţi să instaureze bolşevismul în România, capitularea necondiţionată de la 23 august 1944 i-a surprins la Moscova. N-au apucat să-şi întâmpine idolii cu flori, dar au ajuns la timp ca să ocupe primele locuri în galeria viitorilor lideri comunişti. Sosind de la Moscova la 17 septembrie 1944, grupul Anei Pauker a dat peste cap conducerea provizorie a PCR şi, de fapt, i s-a substituit. Aparent, rolul ei era de rangul doi, dar, în realitate, ea dirija totul.

Întrucât din totalul celor 900 de comunişti existenţi la acea dată în România cei de etnie română puteau fi număraţi pe degetele de la o mână, "greul" îl duceau urmaşii lui Cain şi câţiva comunişti: unguri, bulgari, ruşi, ucrainieni şi armeni. Pentru acest motiv, o asemenea adunătură se numea nu Partidul Comunist Român, ci Partidul Comunist din România. Pentru a spori numărul comuniştilor, s-a trecut la completarea partidului cu "ilegalişti". Această măsură a condus la creşterea numărului membrilor de partid, dar compoziţia naţională nu s-a schimbat, alogenii, şi în special urmaşii lui Cain, erau majoritari. Pentru a deveni comunist "ilegalist", aveai nevoie de doi martori "ilegalişti" şi, cum românii nu aveau precursori, nu deveneau "ilegalişti" comunişti. În scurt timp, "ilegaliştii" au ajuns la 5.000 de membri. În faţa argumentului de "ilegalist" cădeau toate criteriile de selectare şi promovare a cadrelor, inclusiv criteriile de clasă, aplicate cu stricteţe românilor. Fabricanţi, bancheri, negustori şi tot felul de alţi bogătaşi, dar mai ales descendenţii lor, care în nici un caz nu aparţineau clasei muncitoare sau ţărănimii sărace, au revenit la statutul din perioada capitalistă, de subordonare a muncitorilor şi ţăranilor. Au devenit ofiţeri cu funcţii de comandă care să apere ţara, aşa cum orice animal îşi apără prada. Pe mâna lor au încăput finanţele ţării, economia, comerţul interior şi exterior, producţia, cercetarea, ştiinţa, mass-media, politica şi reprezentarea diplomatică a ţării. "Ilegaliştilor" li s-au oferit toate privilegiile: pensii FIAP, spitale şi policlinici speciale, şi li s-a deschis calea promovărilor în cele mai înalte funcţii din partid şi administraţie. Nici un sector politic, economic, ştiinţific nu a rămas neacoperit de aceşti misterioşi "ilegalişti". Cine erau ei, unde şi cum luptaseră în ilegalitate? Răspunsul era pe buzele tuturor românilor năpăstuiţi: erau *sionişti,* care desfăşuraseră o activitate specifică organizaţiilor de întrajutorare evreiască. Cei mai mulţi dintre ei, pentru că erau bogaţi, cotizaseră cu importante sume de bani la *ajutorul sionist,* pe care, la recunoaşterea calităţii de "ilegalist PMR", îl transformaseră în "ajutorul roşu".»

(Dintr-un articol de Ieronim Hristea; în "România Mare", Bucureşti 2006)

Românul în străinătate

«Orice român aflat, fie şi pentru scurtă vreme, în străinătate experimentează, vrând-nevrând, patosul şi ridicolul dedublării. A călători e, din acest punct de vedere, a petrece un timp în anticamerele schizofreniei. Eşti simultan în două locuri, atras de insolitul şi de prestigiul unuia, dar şi de rutina domestică a celuilalt. Nu te poţi abţine să asumi până la capăt noutatea în care te afli, dar nu poţi să te desprinzi de aromele autohtone, de zvonurile spectrale de-acasă. De când există Internet, această experienţă a bilocaţiei e încă şi mai perversă. Ai două serii de gazete, două surse de ştiri, două categorii distincte de breaking news. Un perfect exerciţiu de relativism, o instructivă reducere a lucrurilor la scara lor reală. Diaspora trăieşte paroxistic această situaţie, cu efecte uneori destabilizatoare. Dar şi sejurul scurt poate avea, tocmai prin scurtimea sa nemiloasă, un bilanţ asemănător.

Am cunoscut compatrioţi care se comportă atât de diferit acasă faţă de modul cum se comportă în exil, încât e greu să le mai aproximezi identitatea reală, să decizi unde e autenticitatea şi unde deghizamentul. Acasă, exilatul e o combinaţie de sentimentalism agrar şi delir pedagogic. El vine "de-afară", din lumea "normală". Ştie, de aceea, mai bine decât tine cum e cu democraţia, cu ştiinţa, cu îndeletnicirile academice în genere. E iritat de ce vede, sermonizant, la o adică isteric. În patria de adopţie e exact pe dos: complexat, obsedat de tema marginalităţii, temător să nu-şi periclitze statutul şi perspectivele. Nesigur pe el, acomodant, ipocrit, diminuat inevitabil de postura sa de "străin", vorbind (oricât de onorabil) o limbă "străină", individul preferă să fie mai curând plat decât îndrăzneţ, mai curând servil decât băţos şi sfârşeşte prin a dezvolta o adversitate surdă faţă de gazde. În România e bonjurist, în străinătate e pravoslavnic. În România e sătul de balcanismul dâmboviţean, în Vest e sătul de "fundamentalismul" liberal, de excesele laicităţii şi ale corectitudinii politice. Idealul ar fi să obţină patalamale şi venituri occidentale, dar să devină vedetă printre ai lui, lucru îndeobşte greu de împlinit, ceea ce duce, până la urmă, la o dublă dislocare. E, adesea, sfâşietor să contempli spectacolul unor inşi înzestraţi în principiu, dar desfiguraţi prematur de o stranie aroganţă a înfrângerii. Căci se simt înfrânţi chiar când nu sunt încă, chiar când şi-au dovedit hărnicia şi o decentă competitivitate. Ei nu vor însă să fie buni printre alţii (cum se întâmplă, de regulă, în suprasaturata lume apuseană). Ei vor să strălucească solitar în comunitatea de obârşie, unde tot felul de neisprăviţi, în loc să le ofere osanale şi demnităţi, le ocupă locul. Supăraţi (simultan sau alternativ) şi pe conaţionali, şi pe "străini", intoxicaţi de frustrări şi ambiţii de nedomesticit, când căţăraţi pe cai mari, când înnoroiţi în afecte tulburi, deprimaţi, îndârjiţi, oamenii aceştia sunt o emblemă a nefericirii. Ei nu se mai simt bine nicăieri, nu mai aderă la nici un loc, decât prin respingerea resentimentară a altuia. Până în 1989, vina integrală pentru asemenea destine fisurate o purtau istoria, regimul comunist, cortina de fier. Dar după 1989, indiferent câte dificultăţi şi dezamăgiri a avut de oferit România cetăţenilor ei, vina devine individuală şi are drept sursă vanitatea, provincialismul, egolatria.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Ce altceva mai vrei?

«Iisus a încercat să-i schimbe în bine pe evrei. L-au schingiuit sălbatic. Ce altceva mai vrei?»

(Distih de C.V. Tudor; în "România Mare", Bucureşti 2006)

Cine a fost Elias și ce a făcut la viața lui

«Spitalul Elias este doar vârful aisbergului unei averi colosale, care constituie bunurile imobiliare ale Fundaţiei Familiei "Menachem H. Elias", aflat sub egida Academiei Române. Fundaţia a fost înfiinţată de omul de afaceri Jacques M. Elias, care şi-a lăsat prin testament întreaga agoniseală Academiei, cu condiţia ca înaltul for să înfiinţeze sus-numitul aşezământ. Scopul fundaţiei este de a ajuta instituţiile de cultură şi de a întreprinde acţiuni de binefacere. Dacă admitem că, începând din anul 1925, fundaţia a funcţionat fără nici o întrerupere, înseamnă că ori regimul comunist nu se juca cu lucrurile sfinte, ori regimul comunist se temea să se joace cu lucrurile sfinte, deşi Ceauşescu a încercat se mai multe ori să jongleze cu fondurile aşezământului şi să le deturneze înspre nişte destinaţii obscure. Printre bunurile fundaţiei, lăsate moştenire Academiei, se numără Spitalul Elias, edificat între 1936-1938; căminele culturale din comuna mehedinţeană Dârvari şi Poenarii Burchii din Prahova; dispensarele medicale din comunele Bondrea din Olt şi Izvorul Bârzii din Mehedinţi; liceul agricol din localitatea băcăuană Sascut-Târg. Pe lângă aceste clădiri, fundaţia mai deţine nouă imobile la Viena, clădiri la Berlin, Roma şi Paris, două mine de mercur în Croaţia, mii de hectare şi acţiuni în diverse societăţi din Washington, Bruxelles, Londra, Praga, Belgrad, Viena şi Berlin. Fundaţia s-a implicat în construirea de 57 de case în comuna sătmăreană Dorolţ, distrusă de inundaţiile catastrofale din anul 1970. După revoluţie, fundaţia a alocat fonduri pentru restaurarea Casei Oamenilor de Ştiinţă din Bucureşti, reconstrucţia Ateneului Român şi a Bibliotecii Centrale Universitare şi a donat imobilul în care funcţionează Institutul Cultural Român de la Viena.»

Jacques M Elias

(Din "Academia Caţavencu", Bucureşti 2006)

Românii care au speriat vestul

«Românii au speriat vestul şi aproape în fiecare zi ne trezim cu câţiva românaşi trimişi ramburs în România. Opt români condamnaţi pentru infracţiuni săvârşite pe teritoriul ţării noastre vor fi extrădaţi şi aduşi din mai multe capitale europene, pe Aeroportul Internaţional “Henri Coandă”. De asemenea, alţi doi români condamnaţi în străinătate vor fi transferaţi în ţară, pentru continuarea executării pedepsei cu închisoarea, informează un comunicat al Ministerului Administraţiei şi Internelor (MAI). De la Madrid vor fi extrădaţi Dorel Stăniş, 26 de ani, din Arad, care are de executat nouă de ani de închisoare pentru loviri cauzatoare de moarte, Viorel Stoica, 40 de ani, din Bucureşti, care va sta trei ani în spatele gratiilor pentru furt calificat, precum şi Ionuţ Popa, 22 de ani, din comuna I.C. Bratianu, judetul Galaţi, ce urmează a ispăşi o pedeapsă de doi ani de închisoare pentru vătămare corporală gravă. De la Roma vor fi aduşi Marinel Stratulat, 26 de ani, din comuna Păuneşti, judeţul Vrancea, condamnat la trei ani şi şase luni pentru ultraj contra bunelor moravuri şi tulburarea liniştii publice, şi Leontin Aron Bucur, 30 de ani, din Piatra Şoimului, judeţul Neamţ, condamnat la un an şi şase luni închisoare pentru tentativă de furt calificat. De la Milano vor fi extrădaţi Petru Semian, 33 de ani, din comuna Zvoriştea, judeţul Suceava, condamnat la trei ani pentru distrugere, şi Daniel Olaru, 26 de ani, din Braşov, care va sta închis un an şi zece luni pentru furt calificat. De la Praga urmează să fie adus Cristian Puceanu, 32 de ani, din Bucureşti, condamnat la trei ani şi şase luni pentru furt calificat. De la Viena vor fi aduşi Dan Vasile Bileţchi, 25 de ani, din Năsăud, transferat în vederea continuării executării unei pedepse cu închisoarea de 12 ani, pronunțată de autoritățile judiciare austriece, pentru tâlhărie, și Traian Florin Pinca, 25 de ani, din Năsăud, transferat în vederea continuării executării unei pedepse cu închisoarea de șapte ani, pronunțată, de asemenea, de instanțele de judecată austriece, pentru tâlhărie.»

(Dintr-un articol în "Cronica Română"; București 2006)

Poezie și sex

O problemă care-i preocupă din ce în ce mai mult pe criticii literari ai momentului este nevoia irepresibilă pe care o simt poeții de ambele sexe (dar, mai ales, de sexul feminin) de a cultiva pornografia. Într-o cronică din "România literară" despre volumul de versuri "Fisuri", de Elena Vlădăreanu, criticul Daniel Cristea Enache observă:

«Într-o parte (a volumului recenzat, **n. red.**) avem naturalism și naturalețe, o sintaxă a simplității, imagini mai puțin elaborate dar mai vii, cu impact puternic; în cealaltă, eforturi ale autoarei de a poetiza în manieră avangardistă, soldate cu rezultate înduioșătoare. "Intră bărbatul și mă regulează/ ziua prinde vulpi iar noaptea îmi toarnă/ pe corp urină și spermă de vulpe": iată versuri de un "suprarealism" comic, cu succesive încărcări și descărcări fiziologice. Între regulatul femeii și vânătoarea de vulpi e o relație secretă, de misterioasă concurență, iar urina bietei vulpi nu e suficientă ca balsam pentru corp; se cuvine adăugată și nițică spermă de sălbăticiune... Netezirea nervilor cititorului continuă în același stil. Vânătorul mănâncă slănină cu usturoi (să-i fie de bine!) și are un sex "de zeu incaș", "plin de sudoare". Nu neapărat în legătură cu aceste atribute, el "se-apucă să hămăie pe limba vulpilor". Iar femeia emulsionată cu urină și spermă de fiară ce mai poate face? Își roade pielițele din jurul unghiilor, cu un *țac-țac-țac* dureros și melancolizant...

Lăsând gluma deoparte, imageria avangardistă are rigorile ei – și a crede că scrii suprarealist sau dadaist punând pe hârtie tot ce-ți trece prin căpșor e o dovadă certă de naivitate artistică. Eroarea pe care o face Elena Vlădăreanu în aceste "Fisuri" este de a căuta în hypermarket-ul Avangardei imagini cât mai șocante – iar nu principiul lor de generare, un motor al imaginației, o dinamică a ei. Să mai vedem un exemplu, poate și mai relevant. *A doua fisură a celei de-a doua amintiri* conturează portretul inedit al unui personaj ilustru, Dumnezeu însuși, văzut ca "un biet locatar/ în apartamentul de la etajul doi": "însuși dumnezeu e un locatar/ pervers care privește cu binoclul la blocul din față/ fata care la doar douăzecidouășcinci de ani are sânii atât de lăsați". Și autoarea plusează încă o dată, printr-o jenantă blasfemie: "cum să nu fim triști când însuși dumnezeu/ se masturbează plângând".

Dacă în volumul de debut al Elenei Vlădăreanu sexualitatea era parte integrantă a ființei de carne și un "subiect" pe cât de firesc abordat, pe atât de liber exprimat, acum ea a devenit un simulacru de teorie, desprinsă dintr-o bibliografie incomplet parcursă, pentru a fi exhibată cu o gesticulație "culturală". Lângă versuri de bună factură, însă relativ izolate în cuprinsul volumului, găsim destule secvențe în care obsesia sexuală își găsește forme savuroase de manifestare. Aici un grosplan multi-testicular, cu o precizare de toată frumusețea ("sexul meu lacom ca o gură/ pe un câmp de zambile/ acoperit cu testicule de berbeci – un strat/ gros de vreo 15 cm."), acolo o partidă de sex cu... statuia lui C.A. Rosetti ("urcă-te pe statuia lui rosetti/ așază-i cravata florile pe umăr/ suge-i sexul"), dincolo o statuie a lui Ceaușescu, "ridicată acum câteva minute/ din bălegar uscat și tasat" și care "ar putea avea o erecție", dincoace sexul unei statui neprecizate din Piața Universității (să fie Mihai Viteazul, călare pe cal?), tăiat pentru a fi înfipt între picioare... Curios acest iconoclasm neoavangardist: nu dărâmarea statuilor, dar amor sălbatic cu ele.»

Bulă

Revista "Dilema veche", din București, a avut ideea (excelentă) de a se ocupa, pe larg, nu de mult, de vestitul Bulă, unul din personajele cele mai de seamă și cele mai simpatice ale României contemporane.

Fragment din articolul scris de sociologul Florin Tudose pe marginea eroului care ne-a făcut să râdem de-atâtea ori, de-atâtea ori...

«Am căutat să-mi amintesc ultimul banc pe care l-am auzit în 1989. Nu am reușit și m-am simțit ca Bulă chemat la Biroul Organizației de bază PCR pe întreprindere care, întrebat de secretarul de partid, cu o mutră fioroasă: "Tov. Bulă, de ce nu ați venit la ultima ședință de partid?", a răspuns: "Dacă știam că e ultima, veneam...".

Tot ce îmi amintesc este obsedantul afiș al cinematografului Scala din timpul celui de-al XIV-lea Congres, "Noiembrie, ultimul bal", titlul filmului lui Dan Pița, care avea să facă epocă. Apoi a fost 21 decembrie 1989 și nimeni, dar absolut nimeni, nu a mai râs în România zile întregi. Știam că dictaturile sunt triste și că nimeni nu a întâlnit dictatori fericiți. România a beneficiat din '38 până în '89 de nu mai puțin de 4 dictaturi fără nici o pauză (regală, legionară, militară, comunistă). Dictatorii sunt triști și

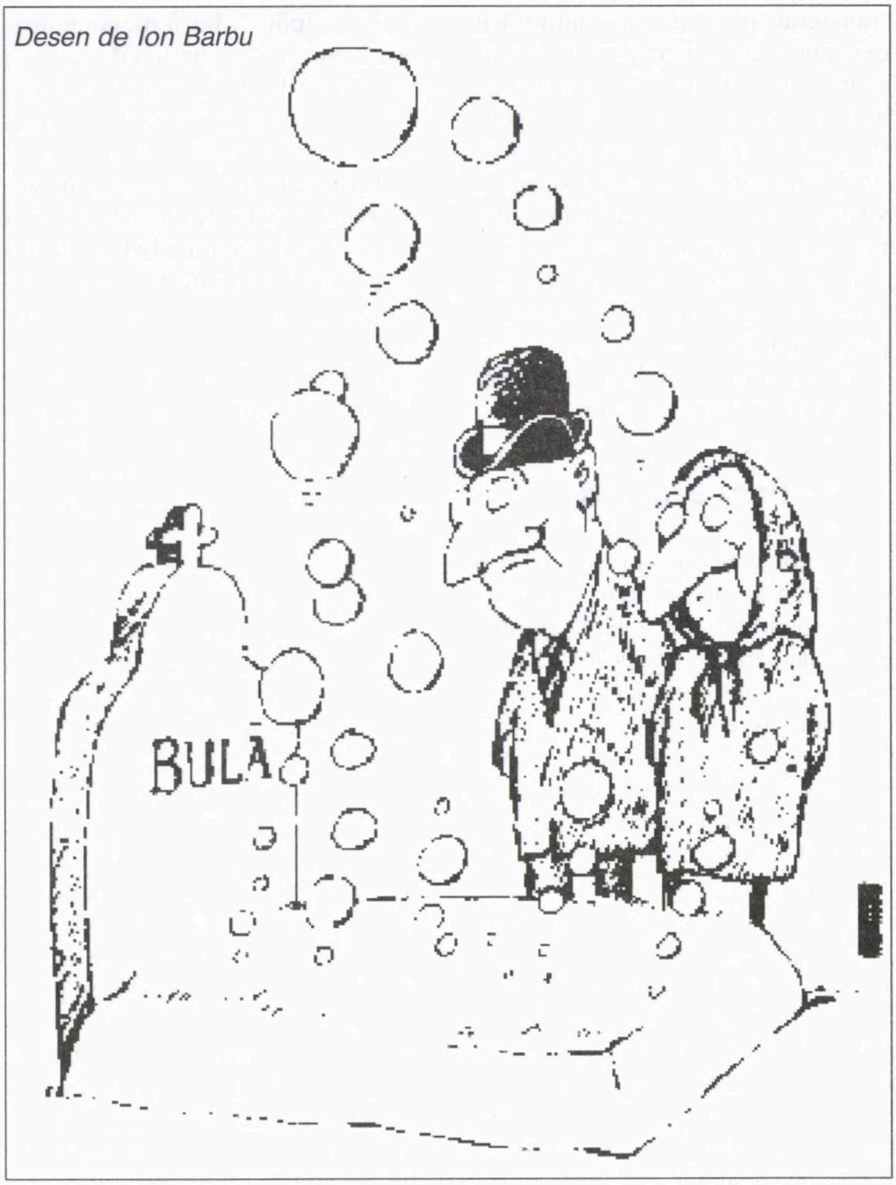

Desen de Ion Barbu

fără umor. Sub cea mai lungă dictatură, sub Ceauşescu, românii îşi defulau toate frustrările în ultimul refugiu de libertate – bancurile. Securitatea le considera un drog semilegalizat şi le lăsa să circule, ţinînd în semiamorţire o ţară întreagă. Uneori se făceau că nu înţeleg, alteori erau cu siguranţă sursa celor mai multe bancuri politice, iar pe unul din mai-marii lor îl chema, atenţie! nume real – Bulă Moisă. Ce lucru plăcut pentru subordonaţii tovarăşului colonel (sau ce o fi fost – general) să îşi măscărească în fiecare zi comandantul, iar acesta să nu spună nimic, gîndindu-se că Bulă acela nu este el, ci Tovarăşu' pe care, prin această mică stratagemă, atotputernica securitate putea să-l facă praf şi pulbere. Un exemplu: *Un reporter occidental îl întreba pe Ceaşcă, prin 1989: Am auzit că în România e frig în case. Aşa e? / Da, dar n-a murit nimeni din cauza asta. / Dar am auzit că nu e nici mâncare? / Da, dar n-a murit nimeni de foame. / Şi am mai auzit că trebuie să te baţi ca să prinzi un loc în autobuz ca să te-ntorci acasă de la servici? / Da, dar nici din asta n–a murit nimeni. / Atunci, domnule preşedinte, de ce nu încercaţi cu cianură?*

În 1990, toate aceste bancuri dispăruseră, Ceauşescu era executat şi îngropat la Ghencea, toţi ne bucuram, dar nimeni nu râdea. De-abia după marile orori din 28-29 ianuarie, lumea a început din nou să se teamă şi bancurile să revină în actualitate. "Cine-a stat cinci ani la ruşi/ nu poate gândi ca Bush". Poate că a fost primul banc post-revoluţionar. Oricum, este primul care îmi revine în memorie.

Era din nou periculos să faci bancuri, deoarece dispăruta securitate se transfigurase în milioane de vigilenţi oameni ai muncii care munceau şi nu gândeau. Vajnicele muncitoare de la Apaca strigau fără ironie: *Nu vrem Kent, nu vrem valută / vrem pe Roman să ne...* Libertatea îndemna la acţiune directă, iar râsul a fost întotdeauna o sublimare, o deturnare a unei agresivităţi exprimate.

În România (…) a fost greu, foarte greu să învăţăm din nou să râdem. A fost nevoie de mult curaj până cînd a apărut un săptămânal care a dat o nouă dimensiune râsului politic sub patronimul celebrului "Caţavencu". Românii au redescoperit satira şi paradoxul verbal. Este interesant că, din nou, autorii glumelor au redevenit anonimi, pseudonimele creând o identitate difuză în care nenumăraţii cititori s–au regăsit adesea. Că revista a ocupat un loc important e demonstrat de interesul pe care noua securitate, pompos intitulată SRI, l-a manifestat, mergând până la ascultarea repetată a telefoanelor redactorilor. Au trecut 10 ani din decembrie 1989, dar râsul a rămas un obiect periculos şi subversiv pentru serviciile din România. Râsul celor inteligenţi este suspectat întotdeauna de proşti. Şi, apropo, iată şi mostre din noile bancuri: *Ştiţi de ce*

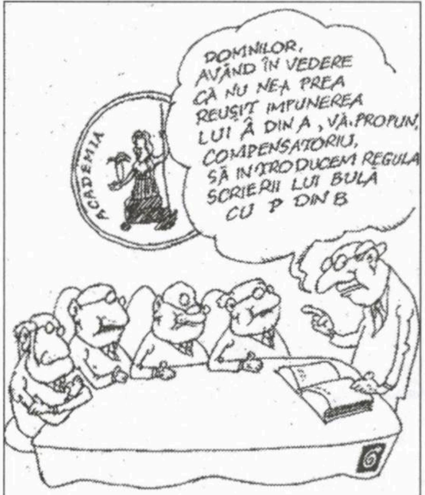

Desen de Ion Barbu

au parlamentarii așa salarii mari?/ Pentru că prostia se plătește. Și încă unul tot cu Parlamentul: *În timpul unei dezbateri la Senat, cineva din sală strigă: Da' stingeți odată luminile alea, ca să putem dormi și noi! / Nu, nu! Încă nu le stingeți, n-am terminat de citit ziarul!»*

...În același număr, revista publică (și bine face) câteva bancuri, mai vechi sau mai noi, cu marele personaj:

«■ Bulă mergea pe stradă. Un amic îi strigă:

– Băi, Bulă, am auzit că ai intrat în Partid. La care Bulă ridică pe rând cîte un picior și, privindu-și cu atenție fiecare talpă în parte, întreabă:

– În ce zici c-am intrat?

■ Bulă intră într-o măcelărie și cere un kilogram de brânză.

– Tovarășe, îl apostrofează măcelarul, nu vezi ce scrie pe ușă? Aici n-avem carne, vizavi nu e brânză.

■ Bulă se oprește în mijlocul străzii, contemplîndu-și plasa goală.

– Uite, că nu-mi aduc aminte: mă duceam sau veneam de la piață?

■ Umbla Bulă noaptea prin București, orbecăind pe stradă.

– Doamne, dacă s-ar găsi și ceva de mîncare, aș spune că este exact ca pe vremea războiului.

■ Bulă fuge în Occident. La graniță e întrebat:

– Pentru ce aveți medicamentele astea roșii?

– Contra bronșitei.

– Și cele albe?

– Contra reumatismului.

– Și cele galbene?

– Contra sinuzitei.

– Și portretul lui Ceaușescu?

– Contra dorului de țară.

■ Dintr-o coadă lungă, lungă la Alimentară, Bulă iese supărat, strigînd:

– Mă duc să-l împușc!

După vreo oră se întoarce.

– Ei, l-ai împușcat?

– Nu, da' mi-am păstrat loc și acolo.

■ **Relații familiale:**

Mama

– Bulă, termină! Bulă, oprește-te... Bulă, nu-ți face de cap... Lasă-l pe taică-tu în pace! Că el nu de-aia s-a spânzurat, ca să te dai tu huța agățat de picioarele lui!

Tata

– Tăticule, mă duci și pe mine la Grădina Zoologică?

– Măi, Bulă, stai acasă, cine vrea să te vadă, să vină aici.

Unchiul

Nae, unchiul lui Bulă de la Paris, îl întreabă:

– La voi, morții sunt îngropați cu popa?

– Nu, popa rămâne afară.

■ Bulă vine la taică-su:

– Tată, care e diferența dintre teorie și practică?

Taică-su, filozof:

– Să-ți explic.

Își cheamă nevasta, fiica și soacra:

– Băi, nevastă, dacă, teoretic, un arab ți-ar da o mie de parai (dolari, **n. red.**), te-ai culca cu el?

– Da, bărbate, ne-am pune faianță în baie, am pune parchet pe jos...

– Băi, fata tatii, dacă un arab ți-ar da o mie de parai, te-ai culca cu el?

– Da, tată, că mi-aș lua blugi și geacă și m-aș duce la turci...

– Băi, mamă soacră, dacă un arab...?

– Da, băiete, că aș lua o mașină de spălat și vase Zepter...

– Vezi, mă, Bulă, noi în teorie avem trei mii de parai, dar în practică avem trei curve.»

Cancanuri...

...despre vedetele de orice fel ale zilei întâlnim în circa 200 de ziare și reviste din România:

■ Mondialul de fotbal a făcut ravagii pretutindenea, inclusiv în cultură. Cunoscutul critic literar **N. Manolescu,** directorul revistei "România literară", nemaisuportând să trăiască numai printre metafore, s–a hotărât să publice, săptămână de săptămână, în ziarul "Cotidianul", din București, o rublică (mult gustată în lumea scriitoricească) consacrată jocului cu balonul rotund. Pasiunea criticului e atât de mare încât în timpul turneului final din Germania a făcut câteva pariuri cu colegii, nu mai puțin microbiști, din redacție. Astfel, el a pariat 50 de lei (noi) cu criticul literar G. Dimisianu, directorul adjunct al săptămânalului, că Brazilia va învinge Franța, în sferturile de finală de la începutul lui iulie. Și, după cum se înțelege, a pierdut.

■ Ce naște din pisică... **Oana Pellea,** fiica regretatului actor Amza Pellea, a fost distribuită într-un film american, "The Children of Men", o dramă SF (științifico-fan-

C.N.N.
Ce Năimiți
Nemernici

tastică) unde va apărea alături de Michael Caine, Julianne Moore şi alte staruri ale momentului.

■ Prezentatoarea TV **Mihaela Tatu** recomandă tuturor colegelor dornice de a slăbi (ca ea) să facă un sport plăcut: bowlingul. Iat-o aici, la centrul comercial din Vitan, discutând despre popice cu amica ei, cântăreaţa **Mirabela Dauer,** care se zbate să dea jos câteva kilograme.

■ O actriţă care s-a impus la Paris este **Medeea Marinescu.** Ea interpretează un rol important în noul film francez "Găsesc că eşti foarte frumos", alături de comedianul Michel Blanc, iar filmul se bucură de un frumos succes de public.

Medeea Marinescu şi Michel Blanc într-o scenă din film

■ Un nou top-model pe scena Bucureştiului: o cheamă **Monica Gândăcioiu,** are 23 de ani, este de felul ei din Râmnicu-Vâlcea, are 1,75 m. şi cântăreşte 53 kg. Fotografiile ei din revista pentru bărbaţi FHM au făcut furori.

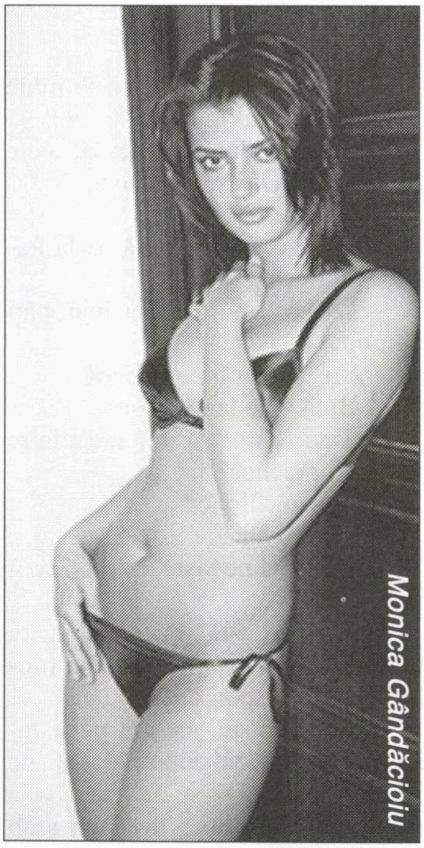

■ E cam tare... Ziarista **Laura Andreşan** (care a devenit celebră datorită faptului că vorbise în public despre amorurile ei mai de durată, sau numai de o noapte, cu diferiţi politicieni şi fotbalişti) i-a convins pe cei de la Televiziune să-i încredinţeze o emisiune (talk-show) erotică. Dar erotică sută-n sută, fără rabat. Intitulată "Sex shop", emisiunea va prezenta publicului diferite obiecte erotice,

LAURA ANDRESAN

precum vibratoare, cătuşe şi bice. Întrebată de reporterul Daniel Coltuc, de la "Libertatea", dacă este "competentă în materie, Laura Andreşan a răspuns: "Cred că mă pricep. Chiar am utilizat unele din aceste obiecte".

■ Nu s-ar zice, dar frumoasa vedetă TV **Mihaela Rădulescu** a practicat, înainte de a ajunge la televiziune, câteva meserii. Între altele, ea a fost... şofer de taxi.

■ Cântăreaţa **Anna Lesko,** o femeie cu mari succese la bărbaţi, a ridicat steagul luptei împotriva independenţei, atât de la modă astăzi, mai ales prin cercurile intelectuale, care vor să fie "la zi". Ziaristul Ion Ioniţă, de la "Gardianul", arată că starul se declară total împotriva tendinţei bolnăvicioase a femeilor de a-şi declara independenţa în faţa bărbaţilor: *«O femeie foarte independentă, implicată într-un cuplu, poate să piardă controlul asupra relaţiei»,* avertizează Lesko. *«Dacă munceşti de dimineaţa până seara, iar când ajungi lângă el nu îi acorzi atenţie, nu îl faci să se simtă special, – contribui puţin câte puţin la înstrăinare.»*

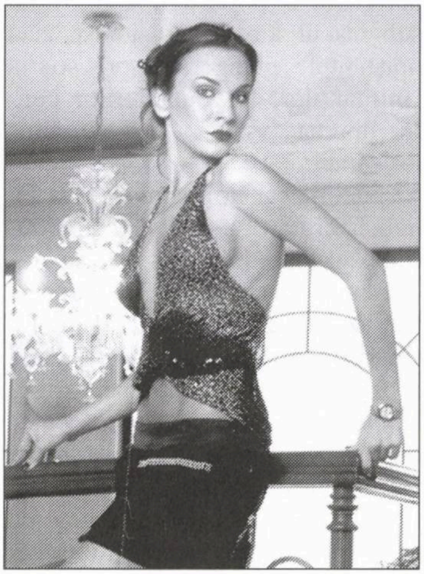

Anna Lesko

Decese

Georgeta Horodincă (76), critic literar, prozatoare. Nume cunoscut în lumea criticii literare româneşti din anii '60-'70, secretară a Uniunii Scriitorilor, ea a publicat o monografie de succes despre J.-P. Sartre şi studii importante despre Marin Preda, Gellu Naum şi N. Breban. Stabilită în Franţa, împreună cu soţul ei, esteticianul N. Tertulian, profesor la Şcoala de Înalte Studii din Paris, a tradus în franceză din M. Blecher, Camil Petrescu, Gib Mihăescu ş.a. şi a publicat un roman intitulat "Anotimpul mort, o istorie românească". Ultima sa carte, "Duminică seara", unde evocă momente din viaţa literară bucureşteană, a apărut în 2006 la editura Apostrof, din Cluj.

Victor Vântu (75), ziarist ("Scânteia tineretului", Scânteia" etc.); unul din cei mai talentaţi autori de reportaje literare din anii postbelici.

Raoul Şorban

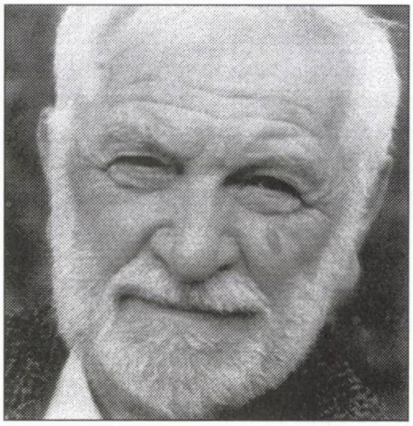

În vara aceasta, în care ne-a fost dat să plângem mai mulţi morţi decât în oricare altă vară din istoria ţării, ne-a părăsit şi Raoul Şorban.

Născut în 1912, la Dej, fiul vestitului compozitor ardelean Guillem Şorban (autorul melodiilor "Mai am un singur dor", "Pe lângă plopii fără soţ" ş.a.), Raoul Şorban va rămâne în amintiri ca un exemplu rarisim de personalitate care a reuşit să fie deopotrivă un strălucit cărturar şi o conştiinţă superioară.

Pe tărâmul culturii, s-a impus ca un eminent istoric de artă, lăsând numeroase lucrări de referinţă pe marginea artelor plastice şi îndeplinind cu succes funcţiile de profesor şi rector al Institutului de Arte Plastice din Cluj.

Pe tărâmul conştiinţei, Raoul Şorban şi-a riscat libertatea şi viaţa în anii războiului, colaborând cu mişcarea sionistă pentru salvarea evreilor din Ardealul de Nord, ocupat de Ungaria horthystă. Pentru această faptă extraordinară, dovedind curaj şi nobleţe, el a fost distins în 1987 de către Institutul Yad Vashem cu titlul de "Drept al Popoarelor". În pădurea celebră de la Ierusalim se află un pom sădit în cinstea ilustrului dispărut.

Aşa cum ne arată istoria, a fi în acelaşi timp un important creator de cultură şi posesorul unei conştiinţe superioare constituie o performanţă rară.

Profesorul Raoul Şorban este unul dintre puţinii contemporani care au realizat această performanţă.

Minimum

●

HEZBOALA

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Războiul văzut din America

Vara 2006. Americanii care pot să se abțină de la a privi un meci de baseball la TV în zilele acestea, schimbă cu nervozitate canalele în căutarea ultimelor știri din Liban. CNN, MSNBC și FOX, principalele canale de știri, se întrec în transmiterea alarmantă a evenimentelor, cu muzica de rigoare și imaginile computerizate cele mai explozive, încercând să atragă măcar câteva minute atenția spectatorilor. Abundă interviurile cu personalități politice, militare, apropiate de administrația Bush sau aflate în opoziție, reporteri de la fața locului sau experți în strategii de tot felul, miniștri sau foști miniștri în cabinetele israeliene sau arabe, reprezentanți ai lobby-urilor pro-israeliene sau pro-arabe din SUA, clerici etc.

Știrile vin destul de rapid, reporterii întrerupându-și periodic tiradele pentru a privi la dreapta camerei de luat vederi, spre ecranul unui computer adiacent, unde apar noutățile transmise prin satelit către AP (Associated Press).

Din când în când, figura schimonosită și asimetrică, însoțită de vocea-i de greiere răgușit, a ambasadorului Siriei, apare pe micul ecran, unde este bombardat cu întrebări la care îi este cu neputință să răspundă. Toți trag de el deoarece America, neavând relații nici cu Iranul, nici cu Hezbollah, nu are pe cine să opună aliaților Israelului în dezbaterile de pe micul ecran.

Reporterul, sătul să tot fie "afumat", îl provoacă pe micul ambasador cu întrebări clare și răspicate, la care acesta nu oferă nici un răspuns. "Israelul este agresorul, Israelul comite un adevărat genocid, Israelul duce o politică inumană, America și administrația Bush protejează Israelul, America nu este un negociator sincer, America nu ține cont de glasul națiunilor doritoare de pace...".

Reporterul afișează în cele din urmă o enervare vădită, după care întoarce agasat capul în altă direcție, trimițându-l practic la plimbare pe diplomatul înfuriat, căruia pe deasupra i se taie și sunetul (sau macaroana...).

Mă aflam aseară la un restaurant împreună cu niște prieteni. Lumea din jurul nostru, bătrâni și tineri, femei și bărbați, albi și negri, sau de alte culori manhattaneze, comentau știrile de la acea oră cu pasiunea și efervescența unei populații aflată parcă ea însăși în stare de război.

Și totuși acest război se desfășoară la mii de mile distanță de Manhattan. Realizam că mă aflu în mijlocul unei părți a populației new-yorkeze, așa-zisa elită de pe coasta de est, acei care uneori, și în special în timpul campaniilor electorale din ultimii ani, eram acuzați în mod disprețuitor prin stepele din Kansas că suntem doar niște băutori de șampanie, mâncători de *sushi* și cititori de "New York Times".

Totuși, interesul provocat de drama din Orientul Mijlociu și verva cu care ideile erau disputate de către interlocutorii veniți la un pahar de vin, mă făceau să admir această categorie de cetățeni. Între ei, foști admiratori ai administrației Bush sau criticii ei dintotdeauna găseau în fine un teren comun; certurile încetaseră iar soarta Israelului părea să-i aducă laolaltă pe toți și să-i îngrijoreze pe toți în aceeași măsură.

Mă gândeam că Israelul nu numai că se află în fruntea adevăratei lupte antiteroriste, nu numai că este pe cale să slăbească cu adevărat puterea terorismului mondial, cu prețul vieților evreiești, dar pe deasupra, iată, este pe cale să producă ceea ce nici Democrații, nici Republicanii americani nu au reușit în anii din urmă, și anume să-i apropie pe americani, atât de învrăjbiți din punct de vedere politic, în jurul unei idei în sfârșit comune.

Nu am auzit, ca altădată, păreri "obiective", cum că Israelul ar trebui să manifeste răbdare și "măsură" în atacul împotriva Hezbollahului. Nu am auzit pe nimeni plângând cu lacrimi de crocodil soarta nefericită a poporului arab, aflat sub atacul americano-sionist, sau obișnuitele plângeri despre soarta "militanților", a "luptătorilor pentru libertate" sau a "revoluționarilor" arabi.

Nici măcar noii convertiți la Islam, recrutați în special din rândurile negrilor, nici chiar ei nu se arătau prea vehemenți în apărarea fraților lor din Orientul Mijlociu. Cunosc și eu câțiva dintre ei și i-am acostat în mod intenționat, așteptându-mă la o ceartă pe teme, ca de obicei, ideologice. Surpriză, însă: "Dacă cineva de lângă granița noastră ar poseda 13.000 de rachete cu care ar bombarda în neștire așezările americane, și noi am proceda la fel ca Israelul". Ciudată și neobișnuită convergență de idei...

Duminica dimineața, marile canale de televiziune prezintă discuții "la zi" între politicieni cu vederi opuse. Ce declară ei acolo, rămâne scris în palmaresul lor politic pentru tot restul vieții lor, și nu arareori, în emisiuni asemănătoare, peste mulți ani, li se amintește ce-au spus într-o anumită împrejurare... doar așa, ca să fie "înfundați". De aceea ei evită să facă declarații fără echivoc și de obicei se învârt în jurul cuvintelor cu măestria adevăraților profesoniști ai politicii.

Dar nu și duminica asta. Se pare că tuturor li s-au dezlegat limbile.

Toată lumea are curaj. Toţi par să cadă de acord. Newt Gingrich, fostul şef al Congresului şi autorul de facto al succesului politic republican din 1994 încoace, anunţa începutul celui de-al treilea război mondial, criticând cu sete administraţia republicană pentru amatorismul cu care-şi desfăşoară politica externă. Al treilea război mondial?

Partenerul său de dialog, cel cu care de obicei se ceartă până ce amândoi devin roşii la faşă, senatorul Democrat Joseph Biden, fost şi potenţial candidat la preşedinţia SUA, aprobă actuala poziţie a lui George Bush, felicitând administraţia pentru atitudinea ei.

Henry Kissinger teoretizează situaţia, renunţând la tonul său prudent obişnuit şi dând greutate vorbelor fie şi prin simpla venerabilitate a anilor săi. De la naftalină este scos şi fostul secretar de stat din timpul lui Reagan, George Shultz, care, uitându-şi interesele financiare legate de firma petrolieră Bechtel, ne explică de ce Israelul ar trebui să fie lăsat să "termine treaba". Bill Clinton, aflat în Africa, unde tocmai cerea scuze continentului negru pentru neglijenţa manifestată de administraţia sa faţă de durerile Africii, s-a declarat gata să plece (aşa cum s-a propus în Congres) în Israel, împreună cu fostul preşedinte Bush tatăl, pentru a negocia un armistiţiu. Dar, a spus el, "Hezbollah nu trebuie să rămână o organizaţie viabilă după încetarea operaţiunilor militare". Nimeni nu l-a întrebat, însă, dacă, aşa cum promisese pe vremuri, este gata să ia arma în mână şi să sară în tranşee alături de soldaţii Zahalului în caz că acesta va fi vreodată atacat de către Siria sau Iran.

Hillary Clinton, la rândul ei, a adunat în grabă o mulţime de manhattanezi în faţa Organizaţiei Naţiunilor Unite şi, de la o mică tribună instalată ad-hoc, secondată de ambasadorul Israelului la ONU, înfierează pe cei din Hezbollah şi explică celor prezenţi cauza dreaptă a unui popor civilizat în faţa hoardelor de terorişti. Interesantă este şi identificarea unui reporter sau a unui interlocutor "evreu". Aceştia, când e cazul, îşi încep uneori expunerea cu "deşi eu sunt evreu" sau "deşi nu sunt evreu". Apoi mai sunt şi evangheliştii, aliaţii noştri până la revenirea lui Christos, care declară cu pasiune: "Israelul luptă în slujba lui Dumnezeu". Ei bine, aici eu am o nedumerire: oare numai pentru Dumnezeu luptă Israelul? Sau şi pentru Statele Unite şi civilizaţia vestică în general?

❖

De peste 50 de ani Statele Unite, sub presiunea altor aliaţi sau datorită condiţiilor specifice războiului rece, au acceptat ca Israelul să piardă războaie câşrigate pe câmpul de luptă. Oare nu e timpul ca Israelul să beneficieze de sacrificiile sale?

Pentru moment, Bush şi cei din jurul său vorbesc, cel puţin oficial, despre "rezolvarea problemei" creată de terorismul islamic. Din păcate, respectul de care se bucură Bush la ora actuală pe plan internaţional ca şi domestic, este foarte scăzut. Cei care aduc în discuţie influenţa SUA pe arena mondială amintesc despre tensiunile interne din America, unde populaţia poate tolera uneori decizii greşite luate de preşedinte dar nu poate suporta un preşedinte ineficient. Simplul acord tacit cu acţiunile israeliene nu pare de ajuns în conflictul de azi. Până şi unele guverne arabe se arată de acord cu cauza israeliană şi aruncă vina asupra celor din Hezbollah.Desigur că Statele Unite pot face mai mult.

Ce ar fi dacă 7 avioane de tip B52 din flota aeriană a SUA ar zbura la mică altitudine, timp de două ore, deasupra spaţiului aerian sirian, aruncând nişte bileţele prieteneşti cu mesajul: încetaţi orice colaborare cu Iranul! Ca să nu fim siliţi să venim în căutarea armelor chimice şi de distrugere în masă care parcă s-au evaporat din Irak în ultimii trei ani!

Întrebat de ziarişti care este situaţia în Irak, şeful mrelui stat major al armatei SUA, generalul Shoomaker, a răspuns cu calm diplomatic: "nu cred că învingem". După care discuţia s-a mutat relaxat asupra geografiei californiene, despre care şi generalul şi reporterul aveau amintiri comune. Iată o detaşare pe care Israelul nu şi-o poate permite.

Rachetele şi katiuşele care au căzut zilnic în nordul Israelului reprezintă fiecare o victorie a evului mediu asupra secolului 21. Războiul pe care-l duce Israelul este şi războiul nostru, indiferent ce ar spune dl. Pat Buchanan. Fiindcă, orice s-ar spune, avem şi noi faliţii noştri.

Dl. Pat Buchanan, fost membru marcant al Partidului Republican, fost candidat la preşedinţie, fostul autor al discursurilor lui Richard Nixon, fost şi actual antisemit şi anti-israelian, e şi el prezent la diverse posturi de televiziune. Părerea lui este că, din contră, acesta nu este deloc războiul nostru. Adresându-se unui ziarist evreu, William Kristol, de la "Weekly Standard", care susţinea că interesele Statelor Unite sunt asemănătoare cu cele ale Israelului în acest conflict, dl. Buchanan i-a reproşat: "Nu, Billy, acest război nu este în interesul nostru; el este în interesul vostru! Noi suntem americani, nicidecum israelieni!"

La ora la care scriem aceste rânduri, privim la televizor cu inima strânsă tineri de 18-20 de ani care, deşi s-a decretat încetarea focului, stau cu mâna pe armă, la frontiere Suntem alături de ei.

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL. MIRODAN

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

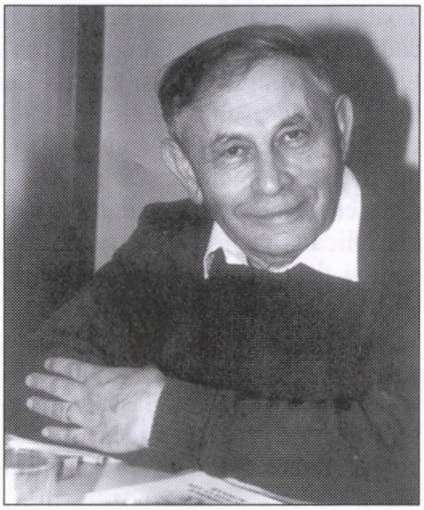

Carol Isac: Maica Tereza

I

Isac, Carol (n. Roman, 1929), critic literar şi de teatru, a început ca teatrolog, fiind ani de-a rândul secretar literar al Teatrului din Bacău. Colaborează la "Contemporanul", "Tribuna", "Teatrul". Atheneu", "Revista Cultului Mozaic" ("Realitatea Evreiască" de astăzi). Scoate trei cărţi, cuprinzând scrierile sale despre mişcarea teatrală: "Arc peste timp", "Teatrul şi viaţa", "Permanenţe în dramaturgie". Personaj discret, tăcut, molcom, ba chiar voit şters "în lume", el ascunde – iar din când în când dezvăluie – mari capacităţi de iniţiativă. La Bacău, editează (a fost ideea lui, şoptită directorului) "Caietele Teatrului Bacovia", iar mai târziu, când teatrele, care se treziseră cu subvenţiile de la stat tăiate sângeros şi trebuiau să scoată bani din piatră seacă, a murmurat: las-că vă scap eu de bucluc. A redactat un supliment de divertisment, intitulat, cuminte, ca să nu se sperie *organele*, "Varietăţi". Tras în 100-200.000 de exemplare, publicaţia se vinde ca pâinea caldă (era o vreme, înainte de 1990, când nu găseai *varietăţi* la tot pasul), salvând bugetul teatrului şi îngăduind direcţiei să plătească salariile actorilor.

Stabilit în 1991 în Israel, Carol Isac lucrează o vreme la "Minimum", apoi devine redactor la nou înfiinţatul ziar "Ultima oră". El renunţă la teatru (nevoind să mimeze pe cunoscătorul dramaturgiei ebraice) în favoarea gazetăriei politice şi a criticii literare, numele său impunându-se, în câţiva ani, alături de Eugen Campus şi Esther-Elena Tacciu, printre cronicarii *atitraţi* ai mişcării scriitoriceşti din *alia*.

Publicist complet, capabil să înfăţişeze cu logică şi limpezime fenomenele politice, sociale, economice şi spirituale (mai puţin fotbalul) din Israelul de azi, el s-a ilustrat, întâi şi întâi, ca un atent şi generos comentator al creaţiilor literaro-artistice din *alia*. Isac este receptiv la tot ce se publică în mica noastră lume pe româneşte din Israel, caută (şi adeseori găseşte) ceea ce este bun, sau măcar acceptabil, în cărţile aflate pe masa lui de recenzent de la redacţie, sare întru oblojirea autorilor maltrataţi sau ignoraţi de alţi cronicari, găseşte o vorbă de alinare pentru fiecare. Toate acestea ne îndeamnă să spunem că Isac este o Maică Tereza a condeierilor din *alia*.

Maica Tereza nu era numai o călugăriţă plină de compasiune la adresa celor în suferinţă; ea conducea şi un spital în India, îngrijindu-se îndeaproape de fiecare bolnav în parte. Spitalul lui Carol Isac se află în camera sa mică de lucru de la "Ultima oră". Acolo obişnuiesc să vină, sau mai bine zis să se refugieze, fel de fel de necăjiţi din lumea literaro-jurnalistică a Israelului de limbă română. Aceştia intră în redacţia din strada Salame, din Tel Aviv, salută grăbit pe cei din redacţie, apoi se în dreaptă în vârful picioarelor spre camera lui Isac. Acolo, discută în şoaptă cu blândul critic, simţindu-se ca într-un adăpost împotriva katiuşelor verbale ce se aud din odăile pline de nervi şi tensiune ale redacţiei.

Revenind la scrisul lui Carol Isac, acesta se remarcă, întâi şi întâi, prin capacitatea lui de a pune degetul pe o trăsătură a autorilor discutaţi în cronici şi de a sugera o schiţă de portret.

Iată-l pe Eugen Luca, în calitatea lui de martor (şi actor) al Pogromului de la Iaşi:

«Aşa i-a spus Geo Bogza şi aşa i-a rămas numele. "Dragă Eugen Luca, atunci când ţi-am spus "Leule!" nu m-am îndoit. Ai dovedit că ai o inimă de leu: fierbinte şi generoasă".

Biletul acesta a ţinut Eugen Luca să-l tipărească pe coperta primului volum pe care l-a publicat în Israel.

Se numea "Aproximaţii". Apoi, a scris ceea ce am numit într-o notă strecurată prin coloanele unui ziar "o carte cutremurătoare". Cuvintele *acestea l-au măgulit surprinzător de mult. Îl priveam cu uimire de câte ori îmi amintea de acest calificativ pe care eu îl consideram ca fiind spus doar în treacăt…*

Mi-am dat seama atunci cât de mult ținea la cele o sută și ceva de pagini ale volumului. Era în ele o parte din viața sa care n-a fost lipsită de întâmplări dramatice. "Pogrom" se intitulează această carte; ea cuprinde amintirile din timpul măcelului de la Iași din vara anului 1941 când, potrivit ultimelor cercetări, 14.000 de oameni născuți evrei (sau "numai" 8.000 după unii sau "doar" 3.000 după alții) au fost omorâți pe străzi și în curți sau sufocați în "trenul morții".

Mult timp încercam să mi-l închipui pe Luna în coloana de oameni gonită ca o cireadă de vite duse la tăiere, fiecare cu spaima lui în suflet, cu imaginea familiei lăsată acasă în ghearele groazei, în timp ce pe străzi bântuia moartea. Au fost și oameni buni care au venit să întindă o mână creștinească de ajutor familiilor părăsite, dar au fost și mulți oameni răi care le-au tăiat și ultima speranță.

Luca mărșăluia spre chestură lovit din când în când, la intervale în care se străduia cu disperare să-și mute gândul la după-amiezile de tihnă din camera sa din centrul Iașului, de un pat de armă, de o cravașă sau de un simplu ciomag noduros. În fața lui mergea un celebru chirurg, profesor la Facultatea de medicină, puțin mai în spate, un om care primise cununile de lauri ale gloriei în domeniul științei și un scriitor aureolat de succese, dar acum, cu toții mărșăluiau îmbrăcați sumar, așa cum au fost smulși din case, cu ochii rătăciți, unii cu fire de sânge prelinse pe fețe… N-am citit încă, printre multe mărturii și descrieri ale acelei duminici înfiorătoare, pagini atât de concise, de exacte și de detașate ca cele alcătuite de Eugen Luca.»

Sau pe Marius Mircu:

«Făptura lui, parcă văzută cu un binoclu întors (sub 1,60 m.), uscățivă și în permanentă agitație, nu atrage atenția. Când urcă la o tribună – a scriitorilor, bineînțeles – se pierde printre microfoane. S-a născut pentru a fi reporter; o neliniște continuă îl însoțește pretutindeni și oricând. În vara anului 1942, s-a suit, îmbrăcat într-un halat alb, într-o ambulanță și a plecat la Iași să vadă cu ochii lui pogromul. A stat la procesul lui Coroi de la început până la sfârșit. Se repezea spre locurile lovite de catastrofe, de incendii, de întâmplări neobișnuite. Simțea de la distanță fumul focurilor puse de proprietari pentru a încasa asigurări grase. Descria totul cu lux de amănunte, vedea și înțelegea dincolo de aparențe. În 1991, când Saddam Hussein trimitea rachete Scud 2 asupra Israelului ar fi vrut să plece pe front, să fie "corespondent de război". Un "front" nu exista; linia de luptă era pe cerul brăzdat de rachete. Atunci a trimis corespondențe de război din "camera etanșă", adăposturile efemere pe care cetățenii le-au amenajat în locuințe.»

Sau pe Sebastian Costin:

«Sebi avea de fapt un nume mai lung, dar nu puteai să-l folosești: pierdeai timp și era păcat. Cine i-a inventat această abreviere a făcut-o în acest scop. Ultima oară când i-am văzut chipul, era reflectat în unul din geamurile redacției. Își pregătea geanta imensă de poștaș de modă veche în care intrau nebănuit de multe ziare, cărți și manuscrise. Când a doua zi a trebuit să scriu ceea ce el nu mai apucase să scrie, revista trebuia să apară oricum, încă nu realizam că Sebastan Costin nu mai este. A fost o moarte neverosimilă pe care nu i-o puteam ierta destinului.

Descindea probabil dintr-o familie nobiliară care și-a pierdut, prin secole, identitatea. Ținuta de lord contrasta cu purtarea simplă, lipsită de echivoc, totuși politicoasă, așa cum se întâlnește mai rar aici, unde și pronumele de reverență este inexistent. Era desigur singurul defect pe care îl recunoștea limbii ebraice, pe care o stăpânea perfect. Și-a însușit-o într-un timp foarte scurt și foarte temeinic încât nu și-a permis decât să traducă multe poeme și să alcătuiască prima antologie de poezie ebraică în limba română, prima după Biblia în care sunt incluși psalmii lui David și Cântarea Cântărilor a regelui Solomon.

Era, desigur, ceea ce se numește un om cult, identificându-se, în același timp cu un punct de reper. Bagajul lui de intelectual nu avea aspectul unei magazii de date și informații, ci a unui circuit neîntrerupt de atitudini și stări. Mulți colegi îl întrebau fel de fel de lucruri și el le răspundea, de obicei, spontan sau consultând o tipăritură. Nu i-am pus întrebări de enciclopedie decât o singură dată, dându-mi seama că pentru un om ca el, stăpânit de neliniștea fluxului continuu al noutăților, aceasta ar echivala cu o provocare la plictiseală. Am observat acest lucru în iritarea cu care răspundea uneori la întrebări cu răspunsuri comune, găsea în lipsa de informație elementară sechelele unei ignoranțe acceptate, o comoditate de tipul voluptății de a nu deschide ferestrele și a respira în continuare aerul stătut. Iritarea se producea și atunci când era sfidată optica lui despre cum ar trebui construită o zi de lucru la publicația pe care o iubea până la a o considera o dragoste pe care nu poate și nu are dreptul să o înșele. Când lucrurile nu ieșeau așa cum le proiectase, avea aerul că i se dereglase ordinea interioară, ca o furtună care a devastat geometria bine știută a unei grădini.»

(Continuare la "Dicționar", în numărul viitor)

De vorbă cu Getta Berghoff

De curând, printre rachete, a ieşit de sub tipar o nouă carte de Getta Berghoff, "Pe firul de aţă". Cu acest prilej, i-am cerut cunoscutei autoare să răspundă la câteva întrebări.

– V-aţi gândit în tinereţe să scrieţi literatură? Când v-aţi hotărât să faceţi acest pas şi ce anume v-a îndemnat la asta?

– Chiar din tinereţe, nu. Puteam scrie câteva pagini de caiet care să ajungă la gazeta de perete. În anii mei de liceu, profesoara de literatură – o doamnă Papastopol – ne-a cerut să-l citim pe Al. Odobescu şi să-i răspundem unde şi cum e descrisă iobăgia. Luasem cartea de la bibliotecă şi începusem să o citesc chiar în drumul spre casă, era mult de citit şi voiam să folosesc timpul, căci acasă mă aşteptau cărţile mele preferate. În stradă fiind, dădusem peste un fragment care suna cam aşa: "... voevodul descălecă târziu în noapte când în pivniţe iobagii îşi scuturau lanţurile grele de la picioare". Pentru răspunsul meu am primit nota zece, iar restul clasei, pentru necitire, primise nota trei.

Chemarea scrisului a venit pe nebănuite, într-un noian de evenimente incredibile care mi-au zguduit viaţa într-un mod nebănuit, nu în adolescenţă ci mult mai târziu, într-o zi când ceva pleznise, pământul se cutremurase numai cu mine, cu durerea care rămânea numai a mea. Teama de uitare m-a îndemnat să scriu, dar hotărârea a fost cumplită, teama de foaia albă de hârtie era îngrozitoare...

– Cu ce se ocupau părinţii?

– Povestea copilăriei mele – mai notasem undeva – are ceva comun cu cea a lui Maria Vargas Llosa, care vorbeşte despre "acel domn care era tatăl meu...". Mama m-a crescut cu degetarul, metrul de croitorie şi maşina Singer după ce-şi părăsise bărbatul şi casa şi venise cu landoul şi cu mine în gospodăria surorii ei. De la ea, cred, am moştenit pasiunea pentru lectură.

– Care sunt autorii dvs. preferaţi, modelele? Ştiu din carte că îl admiraţi în mod deosebit pe romancierul N. Breban, din România. Mai aveţi şi alte "amoruri literare" asemănătoare?

– Lista scriitoriilor români preferaţi ar fi lungă, dar mă voi rezuma la Anton Holban şi la Mihail Sebastian, pe care-i recitesc de dorul lor, al frumuseţii scrisului lor.

Mă întrebaţi despre romancierul N. Breban. Da, e un scriitor prolific, cult, ceva... în accepţiunea cuvântului când vorbeşti de "cei mari". L-aş fi vrut de mentor. E colosal, dar greu la citit. Dar când guşti din scrisul lui, vrei să-l citeşti tot mai mult. Nu ştiu cum să vă spun, se cere citit, e ca un medicament prescris care ştii că în final te va ajuta. Am citit tot ce a scris, inclusiv cartea ce i-a fost dedicată, "Breban 70". Cred că a mai scris două cărţi de atunci, o să le caut.

Alte amoruri literare? Da, în ivrit. Îmi plac Yehudit Hendel, Amos Oz şi Naomi Regev.

– Aveţi un program de lucru, sau scrieţi numai atunci când "aveţi chef"?

– Scriu de câte ori o întâmplare, chiar banală pentru alţii, pe mine mă "electrocutează". Dar nu scriu imediat. Întâmplarea, ideea mă preocupă uneori zile întregi, ba chiar săptămâni. Încerc să mă sustrag de la tot ce-i împrejurul meu şi mă dăruiesc ideii ce mă domină. Am nevoie de linişte şi adesea vorbesc cu mine, adică cu personajele "în devenire".

– Folosiţi computerul sau aţi rămas la uneltele de odinioară, creionul şi hârtia?

– Scriam la maşina de scris, dar în viaţa mea a intrat computerul, sub formă de cadou de la băieţii mei. L-am acceptat ca să ţin pasul cu ei, e şi aceasta un fel de comunicare între noi. Nu stăpânesc pe deplin Internetul, dar am "profesori" competenţi care mă dirijează la nevoie, uneori şi prin telefon. De câte ori mă împotmolesc.

– Vorbiţi în cartea cea nouă foarte mult despre destin. Când aţi simţit prima oară prezenţa (mâna) destinului în viaţa dvs. sau a celor din jur?

– În viaţa mea am descifrat mâna destinului de câte ori am privit retrospectiv. Adică *după*... Am avut parte de mult zbucium şi de multă fericire, am înfruntat situaţii cumplite şi n-am trecut indiferentă peste evenimentele ce m-au marcat. Am încercat să-mi îndrept propriile greşeli, de ale altora încerc să mă feresc şi în ziua de azi. Mâna destinului s-a arătat chiar şi în curajul de a scrie. Acest mare curaj... Acum nu mai pot "fără"...

– Dacă, ferească sfântul, ar cădea o rachetă asupra locuinţei dvs., aţi considera că aceasta a fost mâna destinului?

– În cazul rachetei e desigur mâna duşmanului, a duşmanilor noştri comuni. Dar dacă mi-a fost scris să-mi termin viaţa, racheta, chiar duşmană, va înfăptui voia Destinului. Dacă mi-e scris să trăiesc, aceeaşi rachetă va trece pe lângă mine şi numai mă va speria. Eu cred şi într-o Lege a Echităţii şi aştept ca destinul să mă ocrotească, să-mi împlinească dorinţele fireşti.

– Trăiţi, ca toţi autorii din alia, în ica mişcare literară pe româneşte de la noi. Ce anume credeţi că ar trebui făcut pentru ca lucrurile din această mişcare să meargă mai bine? Indicaţi trei măsuri pe care le-aţi lua în caz că aţi avea puteri nelimitate (inclusiv pe plan financiar) în viaţa scriitoricească de la noi.

– Stimularea scrierilor pe teme israeliene; accesul în toate librăriile din ţară, unde s-ar putea amenaja rafturi pentru cărţile autorilor din alia; reclame despre cărţi la canalele televiziunii israeliene.

– Mai aveţi ceva în pregătire?

– Da, dar numai dacă Providenţa o să vrea.

Reporter

IOSEF EUGEN CAMPUS

Lucian Raicu – critic literar magician

Rupt de viaţa literară românească prin înlăturarea mea, în 1957, din redacţia "Vieţii Româneşti", în urma unui ordin venit "de sus", ordin **politic,** indiscutabil (Petru Dumitriu, pe atunci directorul revistei, mi se tot scuza, ruşinat); stabilit definitiv, în 1960, în Israel, pe pământul străbun, şi, de acolo, fără posibilitatea de a urmări ce se publica în România – nu am avut prilejul să vorbesc despre Lucian Raicu, pe care-l admiram încă de la debutul său în critica literară. O fac acum, cu regretabilă şi regretată întârziere.

Mă înclin cu plecăciune în faţa talentului minunat al mai tânărului, acum vârstnicului, meu confrate. Nu e numai un critic literar, ci un adevărat magician.

L-am citit iar, cu încântare, în recent apărutul volum "Calea de acces" (Editura Polirom, Bucureşti). Mi-am dat seama, încă o dată, citindu-l, cu cât rămâne mai prejos, aşa cum ştiam, demersul meu critic **mediocru.** Lucian Raicu te călăuzeşte, cu pas sigur (aparent simplu), în teritorii pe care, singur, nu ai fi putut să le atingi, dar pe care, apoi, le recunoşti – **simţi** – că erau şi **ale tale,** dintotdeauna. Numai o păcătoasă insuficienţă de talent te-a făcut să le ignori. Ruşinat oarecum, dar esenţialmente fericit, te înclini respectuos în faţa talentului de adevărat magician – **mag** ar fi spus, mai plin de înţeles, Eminescu – care, cu gestul lui modest, îţi deschide porţile unei alte lumi, necunoscute înainte.

❖

Dintre cele patru studii cuprinse în volum, m-a impresionat – recunosc, subiectiv – în primul rând cel închinat lui E. Lovinescu. Este un alt Lovinescu, altfel decât îl ştiam noi înainte ca magul să tragă la o parte perdeaua care ascundea realitatea vie. Un Lovinescu mai uman. Şi totuşi, mai impunător. Tocmai prin aşa-zisa sa "slăbiciune", pasivitate, incapacitate de a învinge în lupta cotidiană, în strădania de a câştiga un loc de frunte în societate şi în cariera aleasă cu fermitate. Aceste "onoruri", această zgomotoasă arenă, Lovinescu – ne lămureşte convingător Raicu – o dispreţuia: zădărnicie.

Datorită lui Raicu, am descoperit în criticul admirat de mine ceva – departe de mine gândul de a mă compara cu el – care mi-l apropia sufleteşte. Cu puterile mele modeste, am încercat şi eu să mă făuresc ca personalitate, am dispreţuit şi eu succesul în arena publică, am strigat *Evrika* de câte ori am avut suprema bucurie de a descoperi un nou talent, etc. La 90 de ani, omagiat prea mult şi de prea mulţi, m–am crispat, oripilat de "cinstea" nemeritată – eram convins – ce mi se făcea, dar şi mirat şi înduioşat de dovezile de dragoste.

Raicu citează cu drept cuvânt impresionantul "Răspuns", din 7 iulie 1943, al lui Lovinescu la emoţionanta scrisoare pe care i-o adresase Arghezi. Răspunsul acesta, afirmă Raicu, este "adevăratul testament spiritual al lui Lovinescu. Pagină unică în istoria literaturii române, a spiritualităţii spaţiului nostru, aruncă o lumină nouă asupra omului ce-a aşternut-o pe hârtie şi acordă un spor de tensiune dramatică şi de transfigurare, până la un prag ideal, existenţei şi operei sale. **După lectura ei, E. Lovinescu trebuie recitit. În întregime. Altfel citit"** (sublinierea noastră, p. 71).

Mărturisea Lovinescu în "Răspunsul" său: *"Pe lângă suferinţe, boala mi-a adus o învăţătură* ***şi o mare ruşine de mine însumi*** (subl. lui Raicu). *M-am născut cu o sumbră viziune a omenirii, viziune de mizantrop. N-am clădit pe afecţie şi pe prietenie* (...).

Boala mi-a deschis o lume nouă necunoscută şi m-a zmuls din viziunea sumbră a sentimentelor omeneşti.

Uluit, mă ţin acum de zidurile prăbuşite, ca după un cutremur, căci, în timpul ei, mi s-a arătat atâta interes, dragoste, devotament, din partea atâtor persoane, mai de aproape sau de departe, cărora nu le acordasem decât răbdare şi cifre de evaluări, încât întregul meu univers moral s-a zguduit din temelie... ***Mă simt sărac şi umil, ruşinat de mine însumi şi mai nevrednic decât toţi cei ce mă înconjoară"*** (subl. lui L. Raicu).

❖

Deschizător de porţi e şi studiul "Jocul şi sfidarea", închinat operei lui Thomas Mann.

În volumul "Le temps dans le roman moderne", încercasem şi eu să mă apropii de monumentalul roman "Joseph und seine Bruder", cercetându-l dintr-un unghi special: forma specifică de concepere a timpului. Şi ajunsesem la concluzia că, în această lucrare, Thomas Mann foloseşte un Timp Sferic, spre deosebire de Timpul Halucinatoriu a lui Robbe-Grillet sau Timpul Anulat al lui Hermann Broch, etc.

Raicu cercetează ansamblul operei lui Thomas Mann şi, ca de obicei, descoperă un alt Thomas Mann decât cel cunoscut. Pentru a sugera că autorul acesta constituie o întrupare a spiritului european, povestește – interesant amănunt anecdotic devenit procedeu literar – că a luat cu sine "Muntele vrăjit" drept carte de căpătâi în călătoria întreprinsă în India. A putut astfel pune față în față vechea înțelepciune a Indiei și concepția raționalistă europeană.

Ca de obicei, pășind pe urmele lui Raicu, aflăm lucruri surprinzătoare, revelatoare. El arată de pildă că teama de artificialitate l-a urmărit pe Thomas Mann. Artificialitate înțeleasă ca o îngrădire, de tip literar, a ființei vii. De aceea, a luat măsuri de prevenire a primejdiei respective. Și măsura principală era aceea *"de a schimba necontenit registrul, de a se deplasa rapid și cu hotărâre din planul prea multă vreme explorat. Trecerea de la Reverie la Practică e un du-te-vino mereu relansat al scrisului său. Registrul Gloriei, în plină epopee sărbătorească, e abandonat în favoarea celui Terestru, administrativ: mai puțin productiv, dar mai temeinic. Și, într-un fel, asigurând, prin contrast, o anumită credibilitate celuilalt, registrului abandonat. Reveria se ascunde, cedează întâietatea, nu pentru a dispare definitiv, ci pentru a prinde puteri și a-și recăpăta amplitudinea. Este o tehnică a "ascezei", o tehnică a* ***fortificării*****".**

Shana Tova!

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

În romanul "Iosif și frații săi", Raicu descifrează ceea ce i se arăta ca incifrat. Personalitata eroului principal ne lasă să întrevedem trăsături esențiale ale autorului Thomas Mann, spune Raicu. Nu, așa cum s-a încetățenit imaginea lui, ca un tip rece, distins și distrat, încorsetat. *"Nimănui nu-i este îngăduit să uite că grandiosul și înfricoșătorul zeu (al literelor) fiind ceea ce este, rămâne om ca toți ceilalți și, dacă vrem să știm, nu numai că nu se rușinează, dar se fălește chiar cu aceasta".* Și, în altă parte, mai explicit: *"Trebuie să ni-l închipuim pe Thomas Mann ca fiind, în felul lui, Iosif, în tetralogia în care scriitorului însuși i-a plăcut parcă mai mult ca oricând să se oglindească, să se sărbătorească și să se răsfețe pe sine, (...) într-o vreme, tocmai, când neliniștile și grijile, poate și deznădejdea pentru tot ce se întâmpla și i se întâmpla, îl asediau, punându-i la grea încercare cumpătul".*

Ca și Iosif, autorul e un om "norocos", un om asupra căruia s-a coborât harul, un om încrezător în destinul său. De aceea – contrar imaginii încetățenite despre opera lui Mann – intruziunea masivă a voioșiei, a **jocului,** care ia uneori și forma provocătoare a **sfidării.** Interesant din acest punct de vedere ne apare romanul târziu "Alesul". Materialul faptic, referitor la Papa Gregorius, cu povestea despre "oribilul" incest repetat (soră-frate și apoi mamă-fiu), cu amănunte redate insistent, tot acest material constituie o sfidare a moralei burgheze, o îndrăzneață "ridicare a mănușii" din partea autorului, care pare a zice: Mie totul mi-e îngăduit.

Și, într-adevăr, Mann a reușit această performanță. Prin forța transmutării realului în artă. Precum bine subliniază Raicu: *"Textul povestirii funcționează după legea sa, nu suportă constrângerea rigoristă".*

Specificul european al lui Thomas Mann, opus misticismului indian, stă în tipul special al profundității sale, nu mai puțin adânc decât cel asiatic. *"Thomas Mann izbutește să tulbure optica noastră natural univocă, folosind numai și numai mijloacele inteligenței, ale puterii de a distinge. Este* ***profund*** *numai în cuprinsul raționalității".*

◆

Studiul "Cu Tolstoi" scoate în evidență prezența hiperbolică a personalității și a omului. Comentând cu perspicacitate "Jurnalul" lui Tolstoi, Raicu ne face să înțelegem substratul declarațiilor contradictorii, al opiniilor aparent aberante ale **marelui** Tolstoi. Ele decurg dintr-o conștiință vie a drepturilor sale. **De a fi ceea ce este,** fără a ține seamă de nici o îngrădire (nici de cea logică), lăsând să-i izbucnească plictiseala în fața normelor acceptate, a monomaniei cenușii prea respectate. Existența și scrisul său, spune Raicu, *"reprezintă o experimentare continuă, greu de menținut, a condițiilor* ***interne*** *ale libertății. Nici cele exterioare nu l-au lăsat rece, a fost un "protestatar" furios, neînduplecat până la ridicol, dar încă în și mai mare măsură s-a concentrat, obsedant și curajos, asupra obstacolelor pe care omul singur, neconstrâns de nimeni decât de propria-i prostie, de limitare și frică (frică de independență, frică de libertatea ce-l neliniștește), le înalță în calea eliberării sale".* Și încheie, peremptoriu: *"Tolstoi este cel care a dat o altă dimensiune, cu adevărat orgolioasă, statutului de autonomie a ființei umane, dreptul ei sacru (un drept ce trebuie cucerit) la o gândire liberă, la independența riscantă a opiniei".*

❖

Unul dintre cele patru studii din volum e închinat unui poet. Unui poet român, Bacovia. Studiul poartă titlul "Invincibilul". Bacovia, învincibil? El, cel mai adesea învins de viață, gemând de suferință? Supremă răsturnare a aprecierii acceptate curent. Supremă vrăjitorie a criticului magician, care, printr-o fulgerare inspirată, deschide poarta unei alte lumi, a unei alte înțelegeri. Provocatoare, poate, dar mai apropiată de adevăr.

Spune, așa de frumos, așa de adevărat, criticul Lucian Raicu: *"În această acceptare indiferentă, în acest bacovian «tot nimic», semnificând anularea voinței de a fi, descoperi, pe-o cale întoarsă, sursa unei forțe tiranice, de subordonare.*

A deveni puternic prin asumarea fără rezerve a slăbiciunii, fadorii existențiale, vulnerabilității. A câștiga printr-o fantastică acumulare de pierderi. A spori printr-o diminuare continuă, nedezmințită. A rezista la infinit prin cedări succesive și, demnă de compasiune, lipsă de rezistență.

Știa multe acest neștiutor. E un învingător Bacovia, acest învins predestinat".

Aș vrea să atrag atenția, pornind de la acest citat, asupra meșteșugului cu care criticul Raicu, dotat cu talent artistic, știe să-și formuleze percutant ideile abstracte, știe să folosească posibilitățile limbii. Iată întâi forța paradoxului fulgerător, luminând adevărul în scurta lui sclipire: bacovianul "tot nimic", semnificând anularea voinței de a fi. Alăturări de cuvinte care par – par numai, de fapt sunt antinomii revelatoare – să se contrazică: acceptare indiferentă, a spori printr-o diminuare continuă. Dar, mai cu seamă, lanțul ascendent al paradoxurilor, desfășurându-se inevitabil, căpătând tot mai multă forță prin acumulare. Și, în final, trâmbița sună victorios, proclamând adevărul luminat de șirul paradoxurilor: *"E un învingător Bacovia, acest învins predestinat".*

❖

Înainte de a încheia, o ultimă observație.

Cele patru studii, aparent disparate, au, pare-mi-se, o unitate ascunsă, profundă. Regăsim, la cei patru autori studiați, anumite trăsături comune. Acceptarea inevitabilă a realității și importanței contradicțiilor. Jocul, sau chiar sfidarea, ca element important al unei opere considerate numai ca "serioasă", demnă, dacă nu chiar tristă. O anumită "slăbiciune", care e, în fond, forță. Puterea de a afirma perseverent propriul drum, propria personalitate, și, implicit, capacitatea și voința "construcției de sine".

Fie-mi îngăduit să mă întreb (mie, confratelui mai puțin înzestrat, dar sincer admirator al mai tânărului meu confrate):

Nu cumva deslușim aci ceva din tainele criticului magician Lucian Raicu?

Shana Tova!

ISRATON

Aparate auditive LTD.

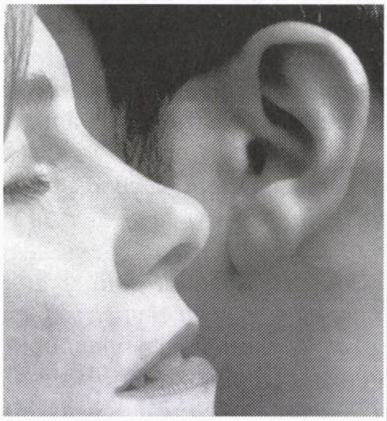

Am primit aparate auditive ultimul model 2006, cu tehnologia digitală cea mai avansată din lume.

Ultimele modele, la prețuri și în condiții speciale.

★

Reducere 30% pe termen limitat membrilor Kupot Holim

NOU! Aparate auditive reîncărcabile (fără necesitatea de schimbare a bateriilor)

TEL AVIV, Str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317
www.ISRATON.co.il

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Getta Berghoff

Pe firul de aţă

Nuvele; cu un Cuvânt înainte de Al. Mirodan; "Minimum", Tel Aviv, 2006

- **Getta Berghoff şi destinul**
- **Ideile Ginei Sebastian Alcalay**
- **Madeleine Davidsohn şi femeile**

Getta Berghoff publică rar. Şi de fiecare dată cărţile ei aduc o substanţă nouă, o experienţă de viaţă inedită. Aşa cum constatăm şi în recenta culegere de nuvele.

«Ceea ce frapează în acest volum de povestiri al Gettei Berghoff – scrie Al. Mirodan în Cuvântul său înainte – *este rolul pe care-l joacă destinul în viaţa personajelor din carte. De altfel, cititorul va găsi presărate peste tot, în pagini – ca nişte semne de circulaţie menite a-ţi indica direcţia – fel de fel de observaţii dezvăluind credinţa, cvasimistică, a acestei prozatoare raţionale, în puterea destinului de a determina, cu apăsări pe un buton invizibil, evenimentele fundamentale ale trecerii noastre pe pământ.*

Uneori, destinul se înfăţişează în persoana unui necunoscut care apare din senin şi de nicăieri în viaţa ta. Câteodată, avem de-a face cu o întâlnire absolut întâmplătoare (între ea şi el, sau el şi el, sau ea şi ea) care-i aruncă pe oameni unul în braţele celuilalt. Alteori, destinul acţionează în chip de "ceas rău", făcându-l pe cutare să comită aproape inconştient – de parcă l-ar fi împins un demon – un gest nesăbuit sau să rostească o vorbă cu urmări devastatoare.

...Suntem în România, la câteva luni după sfârşitul celui de-al doilea război mondial. Lelia se hotărăşte să treacă clandestin – împreună cu soţul şi un copil pe care-l poartă-n braţe – graniţa cu Ungaria, pentru a ajunge la Viena, cu un grup de emigranţi, şi de-acolo în Eretz Israel. Temându-se că băiatul va plânge şi va atrage astfel atenţia grănicerilor, bărbatul îi cere Leliei să astupe cu o eşarfă gura copilului. Întrucât mama refuză ("dar dacă băiatul se va sufoca?"), tatăl o lasă de izbelişte, plecând singur mai departe. Femeia se gândeşte, disperată, să-şi caute un adăpost pentru noapte. O mână îi atinge umărul şi o voce de bărbat întreabă: "Ce s-a întâmplat?". Era ghidul grupului de clandestini, care rămăsese de partea aceasta a frontierei, aşteptând ca a doua zi să se ocupe de alt grup. Câteva luni mai târziu, după ce ajunseseră la Tel Aviv (şi după ce Lelia reuşise să divorţeze), s-au căsătorit ("O femeie egoistă").

Naratoarea are o prietenă în România, bolnavă de astmă. Trăieşte cu soţul ei, în bună înţelegere, de ani de zile. Într-o noapte, bărbatul, incapabil să-şi stăpânească nervii, scoate o vorbă jignitoare. Una singură, pentru care, de altfel, îşi cere mii de scuze. A doua zi, femeia divorţează ("Pe firul de aţă").

Orna este o studentă israeliană care învaţă arhitectura la Paris. Becky e tot studentă, însă la istoria artei. Orna, fată frumoasă, cu succes la bărbaţi, refuză să se mărite, în ciuda presiunilor exercitate de părinţii ei, care aşteaptă nepoţi în casă. Becky n-are nimic atrăgător: f. f. înaltă şi cu figura colţuroasă, nici un bărbat nu se uită la ea. Cele două fete nu se cunosc. Se întâlnesc într-o staţie de metrou şi, fără a şti nimic una despre cealaltă, încep să-şi vorbească ivrit. După câteva zile descoperă că se iubesc, se mută împreună şi încep să trăiască sub semnul lesbianismului ("Secretul lui Rodin").

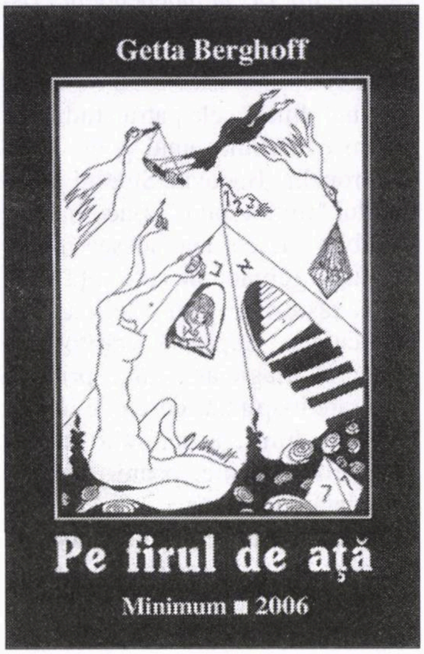

Culegerea de nuvele a Gettei Berghoff are o mulţime de personaje: bărbaţi şi femei, bunici şi nepoţi, piloţi şi agenţi de pază, directori de bancă şi gunoieri, designeri de modă şi psihologi. Dar cel mai de seamă personaj al cărţii este destinul.

Sunt încredinţat că cititorul – impresionat de această prezenţă atotstăpânitoare a Marii Puteri nevăzute – va fi îndemnat să facă nenumărate asociaţii de idei: uite, aşa mi s-a întâmplat şi mie în 1947... uite, aşa a fost şi cu Dolly la Milano...

Dar să nu anticipăm, întrucât – ca să ne exprimăm în spiritul autoarei – "fiecare carte cu destinul ei".»

(M. Rafael)

Gina Sebastian Alcalay

Înainte de a fi prea târziu

Editura Hasefer, Bucureşti, 2006

Eseurile din acest volum al apreciatei romanciere continuă preocupările ei publicistice anterioare: starea generală a lumii în care trăim, pericolele care îi pândesc existenţa şi, bineînţeles, şansele pe care le mai avem pentru a obţine un echilibru al relaţiilor noastre cu eternitatea. Temele abordate sunt variate şi deşi titlul cărţii este... cumva ameninţător (titlul iniţial, la care a renunţat, "Coarda care vibrează", ar fi fost, cred, mai potrivit cu temperamentul autoarei, cel puţin aşa cum reiese din aceste pagini), ne sugerează că e cazul să rămânem calmi şi să privim lucrurile din perspectivă istorică, să nu ne precipităm către concluzii definitive, căci este inutil...

Evantaiul de subiecte abordate este deschis atât de larg şi de generos încât nu ne-am putea imagina ce altceva ar mai fi de adăugat. Eseurile care presupun o abordare filozofică se alătură unor simple luări de atitudine de moment, astfel că varietatea temelor este de-a dreptul tulburătoare. În partea a treia a volumului, intitulată "Instantanee israeliene", aflăm chiar şi dări de seamă despre unele evenimente: o cronică de concert, una a unui episod din activitatea Cercului cultural din Ierusalim, crochiuri de autori, neocolind însă aspecte sociale şi politice. "Empatia" îi aduce în filele cărţii pe Al. Mirodan, Virgil Duda, Nae Caranfil şi pe alţii. Foarte reuşit este "portretul" schiţat în câteva linii al regretatului rabin Alexandru Şafran, dar păcat că este plasat nu într-un spaţiu al liniştii şi al reculegerii, ci în contextul unui scandal stârnit de istoricul Jean Ancel, la care rabinul a reacţionat cu seninătatea marilor înţelepţi.

Dacă vrem să extragem din voluminoasa culegere a Ginei Sebastian Acalay preocupările esenţiale, de interes general, cred că acestea se referă mai ales la marile căderi de sistem social-politic din secolul trecut şi la urmările acestora în contemporaneitate. Efectele comunismului sunt urmărite cu un fel de voluptate a adevărului prin incursiuni în scrierile unor politologi şi istorici de faimă. Lecturi vaste, de la Hannah Arendt la Raymond Aron şi la gânditorii români, se află la temelia unei metode proprii de triere a ideilor şi faptelor. Autoarea ne oferă şi o foarte interesantă sinteză a evoluţiilor comunismului sovietic şi a celui est-european. Un capitol este rezervat "comunismului românesc", apelând la Nicolae Balotă, Gabriel Liiceanu şi Sorin Toma.

Acestuia din urmă, care a deţinut funcţii importante în aparatul de conducere al partidului comunist, autoarea îi dedică un text acid. Volumul lui S. Toma "Privind înapoi. Amintirile unui ziarist comunist" cuprinde multe ambiguităţi frapante: "Pentru un cititor neavizat – scrie Gina Sebastian Alcalay – cele două epoci odioase ale comunismului (dejistă şi ceauşistă) nu reiese că au adus multă suferinţă poporului român" – şi putem adăuga observaţia că S.T. nu aminteşte nici măcar în treacăt de oroarea antisemită, criptică e drept, dar nu mai puţin gravă, a celor doi dictatori.

De reţinut, prin bogăţia de informaţii şi pentru identificarea, pe alocuri chiar entuziastă, cu valorile literaturii de limba română din Israel, ultimul capitol, în care se remarcă amplul interviu cu Alexandru Sever ca şi propriile mărturii de creaţie.

Madeleine Davidsohn

Femeile nopţii

Editura Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti, 2006

Romanul cu acest titlu o recomandă pe Madeleine Davidsohn ca o prozatoare de calibru greu care a pătruns secretele genului şi construieşte, cu abilitate, conflicte remarcabile prin fluiditatea lor epică şi personaje care ne cuceresc prin autenticitate, prin pregnanţa sentimentelor şi prin determinarea cu care fac faţă unor împrejurări dificile.

Destinele unor femei se derulează sub zodia unor vremuri nesigure, pe câteva meridiane, dar ele se întâlnesc punând în valoare mai ales trăinicia sentimentelor fiecăreia. E un roman dens şi amplu în acelaşi timp, pe care, pentru o mai bună edificare şi identificare cu stilul autoarei, e bine să-l citim cu atlasul lumii alături. Sunt ambianţe şi mentalităţi, medii climatice şi morale diferite şi distanţate, astfel că apropiindu-le şi confruntându-le constituim o imaginară proiecţie a lumii tot mai unite de astăzi. Distanţele se absorb, diferenţele se transformă, numitorul comun al năzuinţelor iese la lumină...

Elementul pitoresc diferenţiat apare imediat la întâlnirile celor veniţi din diferite locuri. Lumi exotice din nordul Asiei şi din sudul Americii se proiectează în biografii şi într-un jurnal recuperat, unica mărturie a unui trecut despre care altfel nu s-ar fi ştiut nimic. Este aici şi o pledoarie pentru decenţa, până la capăt, a existenţei. Episodul venerabilei doamne care aflând târziu, după moartea soţului, că acesta nu i-a fost fidel, trădându-i grav încrederea, renunţă pur şi simplu la numele lui de familie, este descris cu o vigoare epică exemplară.

Romanul Madeleinei Davidsohn are numeroase pasaje în care acuratețea stilistică se cere subliniată pe larg, numai că spațiul restrâns al rubricii nu ne permite s-o facem. Construcția romanului, foarte bine articulată în pofida zborului razant al planurilor acțiunii, precum și celelalte calități pe care cititorul le va descoperi singur, impun concluzia că "Femeile nopții" este o carte din raftul cu cele mai bune romane.

Radu Mihăileanu și Alain Dugrand

Hai, trăiește, fii!

Roman (în franceză); ed. Grasset, Paris, 2006

"Hai, trăiește, fii!", romanul lui Radu Mihăileanu și Alain Dugrand, apărut la Paris, a stat la baza filmului "Trăiește!", realizat de Radu Mihăileanu, distins cu premiul "César" pentru scenariu, premiat de asemeni la Haifa și Berlin și bine primit pretutindeni în lume. Știu încă prea puțin despre autori, dar am văzut filme regizate de Radu Mihăileanu, între care senzaționalul, inegalabilul "Trenul vieții" (1988). O comedie pe tema Holocaustului este poate lucrul cel mai riscant pe care îl poate face un cineast care mai e și evreu, dar regizorului i-a reușit o combinație între tragismul ambianței și visul unor evrei cărora răul absolut li se pare încă o imposibilitate umană. Nu sunt niște naivi sau niște ignoranți, ci pur și simplu "cred", și această credință că pot forța destinul este miza principală a filmului.

Un alt film, "Trădare" (1993), de asemeni premiat, este inspirat din suferințele evreilor în timpul regimului nazist, având ca model biografia tatălui regizorului, cunoscutul ziarist Ion Mihăileanu. Recent, într-un interviu acordat televiziunii române cu ocaza lansării filmului "Trăiește!" la București, Radu Mihăileanu a vorbit pe larg despre activitatea și proiectele sale. S-a referit, între altele, la geneza filmului inspirat din romanul de care ne ocupăm în aceste rânduri. Plecând de la realitatea israeliană este descrisă aventura unui orfan din Etiopia, adus de un cuplu de falași, imigranți în Israel, pentru a-l scoate din mizeria în care trăia. E învățat să renunțe la tot ce i-ar putea dezvălui originea neevreiască. Impactul este dublu, dacă nu chiar triplu: o lume total necunoscută, culoarea pielii altfel decât a celorlalți și teama de a nu i se depista originea... O teamă aproape superstițioasă care îl însoțește pas cu pas.

A fost adoptat de un cuplu israelian așkenaz care mai are doi copii: un băiat și o fată. Sunt oameni generoși, gata să face orice pentru a-i veni copilului adoptat în ajutor. Adaptarea va fi însă dificilă. Albul și negrul sunt culorile obsedante pe care îi este teamă să le amestece. Nu va călca astfel niciodată pe dunga albă a locului de traversare a străzii, "fratele" vitreg nu va ezita să râdă de culoarea sa. Tatăl fetei iubite îl respinge cu oroare. Devine un singuratic, căutând alinarea la rabinul comunității etiopiene. I se schimbă numele în Shlomo, învață Tora la perfecție până la a-i înfrunta, la o competiție publică de cunoștințe în domeniu, pe cei care i-au reproșat tocmai necunoașterea textelor sacre iudaice.

Din trecut continuă să vină spre el valuri de amintiri: exodul spre Sudan, atrocitățile din tabăra de refugiați, frații și surorile abandonați pe drum, iar printre toate se profilează efigia mamei, pe care speră să o regăsească. Pentru aceasta urmează chemarea etniei sale, proiectând să se întoarcă de unde a plecat. Își încheie cu succes studiile de medicină la Paris și revine în ținuturile natale în cadrul "medicilor fără frontiere". Ni se sugerează că își revede mama sau numai imaginea ei, în orice caz marchează încheierea unui ciclu al vieții în care a cunoscut viața civilizată, cultura ei, iubirea dar și ura, toleranța ca și rasismul, nesiguranța ca și încrederea în viitor.

Reîntâlnim în paginile acestui roman personificarea inocenței, transformată, sub presiunea avatarurilor existenței, în curaj și imaginație. Israelul nu e locul ideal al liniștii de care are nevoie ființa umană pentru a se afirma, dar Shlomo știe cum să înfrunte adversitățile. O singură chemare își va preciza glasul printre atâtea altele dăruindu-i tenacitate și cutezanță: cea a trecutului.

Radu Mihăileanu mărturisea că nu a fost niciodată atât de copleșit de un fapt de viață ca de întâlnirea cu un tânăr etiopian la Los Angeles, cu ocazia festivalului cinematografic de acolo. "Mi-a povestit propria sa epopee care este și a poporului său; călătoria pe jos până în Sudan, unde evreii erau în primejdie de moarte, apoi viața de infern din tabăra de refugiați și în fine emigrarea în Israel...". Regizorul era tulburat "nu pentru că era o aventură foarte puțin comună, dar pentru că rezona într-o manieră deosebită în urechile mele de dezrădăcinat...".

Chiar și modul în care s-au născut această carte și acest film constituie rodul unei aventuri în necunoscut. Cred că aceeași incursiune pe tărâmul imposibilului care formează dinamica filmului "Trăiește!" a fost elanul creației celor două opere. Ambele sunt componente ale părții încă nescrise a istoriei poporului evreu, acea parte a ei care se compune din miracole și din improvizații inspirate, fără de care nici o realitate născută din această istorie nu ar fi posibilă. Radu Mihăileanu și Alain Dugrand sunt ca doi profeți care și-au alcătuit opera lăsând ca timpul să se pronunțe asupra ei...

Rotem Kowner

Antisemitism simbolic

Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului

Numărul 3 al serialului de documente Posen privitoare la antisemitismul contemporan, pe care acest Centru de pe lângă Universitatea din Ierusalim îl editează, este consacrat unui fenomen care, la prima vedere, ar putea părea ciudat: succesul în Japonia al falsului antisemit "Protocoalele Înţelepţilor Sionului". Ţară cu puţini evrei şi cu semne ale unui antisemitism local până nu de mult ca şi inexistent, ea s-a dovedit totuşi permeabilă la născocirile cuprinse în această carte infamă, alcătuită de poliţia secretă ţaristă, pentru a justifica pogromurile. Oricum, Japonia a primit acest "cadou" de la ruşi în urma contactelor pe care le-a avut cu aceştia. Că textul cu pricina a ajuns să fie tradus în limba japoneză nu e de mirare, dar impactul în lumea niponă constituie, într-adevăr, o veritabilă surpriză. Rotem Kowner explică acest succes prin apariţia în Japonia a unor secte şi organizaţii extremiste care consideră că au o misiune planetară.

De reţinut că antisemitismul nu a pătruns profund în rândul maselor, ci, dimpotrivă, rolul economic al evreilor este apreciat. De fapt, remarcă autoarea studiului, interesul pentru evrei s-a concentrat întotdeauna în jurul personajului shakespearian Shylock, subiect de dezbatere în mediile intelectuale japoneze. "Protocoalele" erau văzute ca un model al mecanismului de răspândire a comunismului.

De reţinut este că scrierea a ajuns totuşi şi în acest mediu care părea refractar unei astfel de propagande, o dovadă în plus că nu este necesară o prezenţă evreiască marcantă pentru a se demonstra cât de mare este "pericolul evreiesc mondial". Cazul ne aminteşte de Idi Amin, clovnul antropofag ajuns dictator al Ugandei, care, lăudându-se cu "lecturile" lui, cita "Protocoalele" ca fiind "o carte bună pe care nu o dau la nimeni...".

David McNeil

Pași împletiți cu mersul unui înger

Editura Hasefer, Bucureşti, 2005

Amintirile fiului lui Marc Chagall despre tatăl său se extind, fireşte, şi la cele din atelierul său de lucru. Era un artist profund legat de epoca sa, dar şi de trecutul petrecut la Vitebsk, ale cărui imagini apar adesea în opera sa. Fiul își admiră tatăl din toate punctele de vedere; nu-i găseşte nici un cusur. El însuși artist – prozator, compozitor, interpret – a "pictat" în copilărie, făcând servicii pentru câteva din capodoperele ilustrului părinte: pregătea fonduri de culoare, amestecuri de nuanţe şi câteodată mai avea privilegiul de a trage şi câte o linie... Din "stocul" imens de amintiri fiul extrage ceea ce corespunde şi firii sale de boem îndrăgostit de natură, extaziat în faţa unor forme de relief, a unor figuri pitoreşti, a cartoanelor şi colajelor, a culorilor şi creioanelor pictorului.

Sunt notate întâmplări în care amuzamentul se combină cu observaţia de o sinceritate răscolitoare privind natura umană. Scriitorul de talent se simte la fiecare rând. Istoricului de artă, conştient că în cartea sa mulţi vor căuta secretele creaţiei chagalliene, nu-i scapă amănuntele inspiraţiei divine.

Nu există nici un moment de ezitare în derularea biografiei artistului. S-a mirat toată viaţa că negustorul care îi vindea lucrările era mai bogat decât el, deşi a fost, în Rusia, şi comunist, numit chiar "comisar al poporului pentru artă". Peisajele din Vitebsk nu erau doar decoruri pentru o epopee a culorilor, ci chiar elementele ei concrete. Un "violonist pe acoperiş" a existat cu adevărat; cânta atât de prost încât singurul loc unde se mai putea produce fără să fie izgonit era... pe acoperişul unei case. Plecat în occident, artistului i s-au făcut numeroase oferte oficiale de a reveni acasă, ultima chiar la spectacolul de gală al baletului de la Balşoi, de la Opera Garnier, atunci când s-a inaugurat una din minunile artei moderne, cupola creată de el pentru marea sală de spectacole. Era în lojă cu preşedintele Franţei, Charles de Gaulle. Atunci a venit lângă ei Nureev. Şi-au strâns mâinile. Câteva ore mai târziu celebrul balerin avea să sară bariera de la Orly alegând libertatea.

Nu i-au plăcut fiului cum au fost montate vitraliile de la Hadassa, din Ierusalim; erau situate prea sus pentru a putea fi admirate şi de afară. Mai presus de orice tatăl şi fiul se iubeau mult. Poate că nicăieri artistul nu a exprimat mai bine acest sentiment ca în desenul copilăresc "Ton papa, Marc": o singură linie, puţin întreruptă de la chipul unuia la al celuilalt, aceeaşi curbură a liniei, o identică ondulare a părului, linia subliniind semnătura intrând într-un cerc de păr al tatălui.

Şi nu cred că există o imagine finală a cuiva pe care l-ai divinizat o viaţă ca aceea a tatălui trecând ca în fiecare zi pe un pod... *«aşa cum Charlot pleca la sfârşitul filmelor*

D-na Iuli Tamir, ministrul Învăţământului, a hotărât să declare anul 2007 drept un an al luptei împotriva rasismului în sistemul de învăţământ.

De acord, cu condiţia ca această luptă să înceapă în şcolile palestiniene din Gaza, Iehuda şi Shomron.

lui... rămânând în memorie blândul său surâs de faun, care, precum cel al pisicii din "Alice în Țara Minunilor", rămâne mereu vizibil după ce restul piere.»

Boris Marian

Dicționar sentimental

Editura E9 Nouă, București, 2005

Gazetar cunoscut din câteva periodice, autorul recuperează în paginile acestui volum parte din articolele publicate, abordând subiecte diferite. Preponderente sunt evocările unor personalități ale culturii evreo-române. Deosebit de interesante sunt paginile despre Benjamin Fondane, Ury Benador, Zigu Ornea, Henry Wald (o observație: filozoful a fost în Israel și s-a confruntat în fața microfonului postului de radio Kol Israel cu Gad Ben Itzhak pe tema identității evreiești; era înainte ca el să și-o asume viguros), Alex. Vona, Iuliu Popper. Alte portrete sunt dedicate unor personalități din diverse țări văzute prin relația lor cu cultura evreiască. "Antisemitism și leacuri" este o secțiune a volumului în care este dezbătută chestiunea combaterii flagelului.

În numai 120 de pagini, format mic, volumul devine, grație cercului larg de subiecte abordate – în general exact și concis – o mică enciclopedie, ceea ce este mai mult decât un dicționar, fie el și sentimental.

Zigmund Tauber

Cer, om, pământ

Editura Ex Libris Universalis, București, 2005

Astronom prin profesie și pasiune, autorul acestei plachete de "astropoezie", specie de care, mărturisesc, am auzit prea puțin, se ocupă de legătura indisolubilă dintre om și univers fără să se lase cuprins de febra acestei sublime comuniuni. Poemele sale omagiază perfecțiunea universului și influența acesteia asupra omului care, aici pe pământ, încearcă să-și facă aceeași ordine în propria viață. Mărturie a acestei dorințe sunt versurile din "Ursa Mare", o invitație adresată iubitorilor de stele de a nu rămâne cufundați în extazul spectacolului lor, ci de a reveni cu privirile către frumusețile terestre: *"Privesc spre Ursa Mare, stele vii/ Ce pâlpâie-n abisuri siderale./ Spre ele vor porni nave spațiale, / Să-nfrunte drumuri lungi de veșnicii./ Iubirea mea, nici eu, nici tu, nu știm,/ Când vom primi semnalul de plecare./ Dar până vom porni spre Ursa Mare,/ Vom ști, pe-acest pământ, să ne iubim".* Un elogiu emoționant aduce stelei Alcor, aceeași evocată și de Miroiu, mirificul personaj pasionat de stele din "Steaua fără nume" a lui Mihail Sebastian. Poetul a descoperit această stea în copilărie. Alcor e "frate" cu Mizar, care îl împiedică adesea, prin strălucirea sa, să fie văzut, la fel cum depărtarea îl împiedică pe poet să-l vadă pe fratele său, plecat peste Ocean. Comparațiile dintre realitatea noastră și realitatea celestă sunt câteodată de o frapantă profunzime.

Mai aflăm din această culegere, al cărei titlu evocă denumirea unuia din cele mai gingașe aranjamente florale din "ikebana" (tradiționalele forme de compoziții de flori ale japonezilor), că astropoezia este cultivată de nu puțini oameni dăruiți cercetării cerului. Există chiar un "Festival de Cosmopoezie" patronat de Societatea Astronomică Română de Meteori – SARM), grație căreia și Zigmund Tauber a perseverat în această ramură a poeziei. Dacă va continua, va fi în beneficiul tuturor iubitorilor de... stele.

Magdalena Brătescu

Soro lume

Editura Ex Ponto, Constanța, 2005

O autoare de care n-am auzit până acum ne-a făcut o surpriză din cele mai plăcute cu romanul ei "Soro lume". "Lumea" este, de fapt, aceea a două societăți aflate în impas: cea românească, în plină criză a comunismului și la începutul economiei de piață, și cea israeliană, în care dau năvală noile tipuri de relații sociale care impun o birocrație apăsătoare și diluarea treptată a ipostazei de "cămin primitor" pentru evreii de pretutindeni.

Eroina "gustă" din ambele ipostaze, ceea ce o pune în situația de a căuta permanent punctele cardinale pentru a se putea orienta într-o lume atât de aglomerată și atât de indecisă. După două căsnicii eșuate, fiecare consumată pe un alt meridian, Nur, personajul cheie al romanului, rătăcește cu totul printre propriile nedumeriri. Abandonează proiecte, ceea ce îi impune o insatisfacție de care nu mai poate scăpa. Dacă aș fi avut privilegiul de a fi citit manuscrisul romanului, o rugam pe autoare să lase totuși un spațiu de manevră, pentru a nu încheia prea abrupt povestea.

Am mai avut ocazia să spun că proza modernă a Magdalenei Brătescu ne scutește de divagații și introspecții prelungite; faptele se derulează strâns, cu economie de detalii, fără să ocolească momentele de umor. Nu știm dacă e vorba de un debut. Printre numeroasele tipărituri care se ivesc într-un ritm parcă tot mai rapid, s-ar fi putut strecura și alte scrieri ale acestei autoare, fără să le fi observat. Ar fi util să i le citim; oricum, nu cred că ea se va opri aici.

(Carol Isac)

Nou!

Madeleine Davidsohn

Madeleine Davidsohn
Femeile nopţii

Femeile nopţii

Roman

Cu o prefaţă de Aura Christi

Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti

Un roman despre femei.
Femei de ieri şi de astăzi.
Femei de-aici şi de aiurea.
Pur şi simplu femei.

"...Un mister negru. Şerpuitor. Cu femei puternice, regăsindu-se în albia nopţilor. Cu bărbaţi pierduţi în hăţişurile existenţei. Pagini dense, de un erotism subtil, năvalnic...".

Aura Christi
Bucureşti

……

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 60 shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
A mai rămas disponibil un număr de exemplare din volumul "Al cincilea anotimp".
Pentru a primi ambele cărţi, trimiteţi 100 shkalim.

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Magdalena Brătescu, *"Soro lume;* roman; cu o prefaţă de Alexandru Mihalcea; ed. Ex Ponto, Constanţa, 2005.

Silviu Sanie, *"Soarele se face lună";* versuri; ilustraţii de Andy Ceauşu; ed. Timpul, Iaşi, 2004.

Ioan Patriciu, *"Nobleţea verdelui de frunză";* versuri; cu o prefaţă de H. Zalis; coperta: Suzana Holan; ed. Anima, Bucureşti, 2005.

Ioan Patriciu, *"Ţărmul lacrimei";* cu o prefaţă de H. Zalis; coperta: Suzana Holan; ed. Anima, Bucureşti, 2005.

Agnia Bogoslava, *"Şi s-au dus ca vântul";* amintiri; ediţie îngrijită, note şi cuvânt înainte de Costel Safirman; coperta: Mihai Zgondoiu; ed. Fundaţia Culturală Libra; Bucureşti 2006.

Ephraim Glaser, *"Preţul supravieţuirii";* memorialistică; traducerea de Eva Ţuţui; postfaţă de H. Kuller; coperta: Ephraim Glaser; Bucureşti, 2006.

Iosef Eugen Campus, *"Poveşti şi legende";* pe teme din folclorul iudaic; ilustrate de Burschi; ed. Hasefer, Bucureşti 2006.

Solo Juster, *"Lacrima verde";* versuri; editura autorului; Rehovot 2006.

CALENDAR

Septembrie

1 septembrie s-a născut G. Millian-Maximin (1885)

2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)

5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)

7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)

8 septembrie s-a născut Marius Sala (1932)

9 septembrie a murit Margareta Sterian (1992)

9 septembrie s-a născut Robert Klein (1918)

10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)

12 septembrie s-a născut Alexandru Şafran (1910)

12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)

13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)

14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)

14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)

16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)

18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)

18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)

18 septembrie s-a născut I. Livadaru (1925)

18 septembrie s-a născut ZElias (Elias Zilberstein, 1931)

19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)

19 septembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)

20 septembrie a murit Marcel Breslaşu (1966)

22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)

22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)

22 septembrie a murit M. Maur (1988)

23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)

25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)

26 septembrie a murit M. Rudich (1991)

28 septembrie s-a născut Getta Berghoff (1935)

ELIEZER PALMOR

Franța l-a salvat pe Yasser Arafat și OEP de la pierzanie

Retrospectivă istorică la zece ani de la moartea lui François Mitterrand

Ce s-a întâmplat cu Franţa?

De unde atitudinea aceasta faţă de Israel?

Iată o întrebare pe care noi, cei din *alia*, – obişnuiţi de mici copii să iubim spiritul francez – ne-am pus-o mereu în anii din urmă.

Ambasadorul Eliezer Palmor, fost reprezentant al Israelului la UNESCO (Paris), a trăit mulţi ani în capitala Franţei şi cunoaşte toate dedesubturile politicii de pe malurile Senei.

În studiul de faţă, el încearcă să răspundă la întrebare.

François Mitterrand a murit la 8 ianuarie 1996, la numai câteva luni după ce a "domnit" două cadenţe complete ca primul preşedinte socialist al celei de a cincea Republici franceze. El a fost ales în această înaltă funcţie la numai zece ani după ce cucerise poziţia de prim secretar al Partidului Socialist şi după ce eşuase înainte la toate alegerile prezidenţiale de la 1965 încoace, când a candidat ca adversar al generalului De Gaulle.

Personalitatea lui Mitterrand, politica promovată de el, precum şi anii preşedinţiei sale, au beneficiat de pe când era încă în viaţă de descrieri, caracterizări şi analize, nu neapărat elogioase, într-un număr considerabil de cărţi închinate lui, şi această recoltă literară s-a îmbogăţit, spre surprinderea multor observatori, printr-un număr important de cărţi noi care au readus în discuţie aspecte diferite din activitatea lui Mitterrand la zece ani de la stingerea sa din viaţă.

Ceea ce atrage îndeosebi atenţia în această literatură voluminoasă este faptul că politica lui Mitterrand privind conflictul din Orientul Mijlociu, inclusiv conflictul israelo-palestinian, nu a beneficiat de o analiză profundă nici măcar în biografia monumentală pe care i-a consacrat-o Jean Lacouture, publicată în 1988 de editura pariziană Seuil. Pe de altă parte, cele trei volume publicate de Jacques Attali sub denumirea "Verbatim" după ce autorul abandonase funcţia de consilier special al preşedintelui, se bazează pe documente oficiale şi fragmente autentice din dezbateri şi decizii ale guvernului francez, adoptate în decursul primilor zece ani ai preşedinţiei lui Mitterrand. Este adevărat că aceste fragmente pun la dispoziţia cititorului "materie primă" de valoare, inclusiv referitoare la Orientul Mijlociu, însă acest material bogat şi variat nu reprezintă în totalitatea lui decât un amalgam de elemente care pot servi la evaluarea politicii lui François Mitterrand în legătură cu Orientul Mijlociu. În sine ele însă nu reflectă configuraţia propriu-zisă a acestei politici.

Anticipez spunând că o analiză scrupuloasă a politicii lui Mitterrand privitoare la soluţionarea problemei palestiniene va pune în evidenţă nu numai faptul că el a adoptat poziţii politice apropiate în mod treptat de aspiraţiile OEP-ului, dar s-a şi impus ca un vajnic protector al interesului palestinian în spaţiul internaţional. Mai mult chiar, el nu a ezitat să utilizeze ponderea renumelui său şi prestigiul funcţiei prezidenţiale spre a salva de la nimicire fizică pe Arafat şi conducerea organizaţiei teroriste OEP. Se poate spune că nici un alt om de stat din acea epocă, când trupele OEP fuseseră încercuite în Beirut, nu a militat în favoarea interesului palestinian precum François Mitterrand.

Politica palestiniană a lui Mitterrand a evoluat, cum spuneam, în mod treptat, făcând însă abstracţie de poziţiile guvernelor şi partidelor politice din Israel, care – în afară de comunişti şi de militanţii din ceea ce se numeşte "stânga sionistă" – au repudiat categoric OEP-ul, planurile şi aspiraţiile organizaţiei, precum şi, bineînţeles, metodele sale de luptă teroristă. Relaţiile dintre Israel şi Franţa în anii Mitterrand pun în evidenţă situaţia tristă a stabilirii între cele două părţi a unui "dialog între surzi", mai ales în ce priveşte formula soluţionării conflictului isralo-palestinian. François Mitterrand insista neostenit în favoarea stabilirii unui stat palestinian independent, fără ca acest apel repetat să stârnească vreun ecou favorabil sau să deplaseze câtuşi de puţin Israelul de pe poziţiile sale. La urma urmelor, portiţa întredeschisă prin semnarea acordurilor de la Oslo în septembrie 1993 nu a fost un produs al politicii lui Mitterrand, iar Franţa nu a jucat nici un rol, direct sau indirect, în generarea faptului. Acordurile de la Oslo nu reflectă implementarea formulei de soluţie justă şi trainică propovăduită de diplomaţia franceză şi inspirată de ideile preşedintelui Mitterrand.

François Mitterrand a fost primul preşedinte francez în exerciţiu care a întreprins o vizită oficială în

Israel. Gestul, considerat istoric, a avut o semnificaţie simbolic-politică evidentă, căci vizita în sine a subminat un tabu până atunci în vigoare şi pe urmele lui Mitterrand au poposit pe meleagurile noastre un număr important de demnitari de prim rang, francezi sau de alte naţii.

Mitterrand a profitat de vizita lui încercând să mobilizeze opinia publică israeliană în favoarea ideilor sale politice. În discursul rostit la tribuna Knessetului din Ierusalim (2 martie 1981), Mitterrand a evocat cu mândrie începuturile activităţii sale politice în favoarea Statului Israel, amintind că în 1947 el a fost unul din cei doi miniştri din guvernul Franţei care s-au solidarizat cu emigranţii evrei de pe vaporul "Exodus". Apoi a mai amintit faptul că în 1978 el a fost singurul om politic dintre toţi şefii marilor partide din Franţa care s-a pronunţat în favoarea acordurilor de la Camp David, iar doi ani mai târziu a criticat hotărârile vârfului european de la Veneţia care, de fapt, repudiaseră aceste acorduri. În calitatea lui de lider al Partidului Socialist el a definit – în discursul rostit la 4 martie 1978 – componentele politicii sale privitoare la Israel după cum urmează:

a) Partidul Socialist sprijină în mod necondiţionat dreptul la existenţă al Statului Israel;

b) Din această recunoaştere a dreptului necondiţionat la existenţă decurge recunoaşterea dreptului pe care îl are Israelul de a se înzestra cu mijloacele necesare apărării sale;

c) În ce priveşte viitorul teritoriilor din Iudeea şi Samaria, Mitterrand s-a abţinut atunci de a propune o soluţie explicită, afirmând doar că "trebuie respectate hotărârile ONU". El s-a pronunţat de asemenea în favoarea "unor negocieri directe între părţile în cauză". Însă până la convocarea negocierilor, Israelul este îndreptăţit să păstreze teritoriile cu scopul de a se servi de ele în cadrul negocierilor. Este de semnalat, pe lângă faptul că aceste principii se deosebeau de principiile directoare ale politicii guvernului israelian de atunci, că ele se deosebeau şi de politica neechilibrată a guvernului francez în acea epocă şi aceasta în suficientă măsură pentru a declanşa semnale de alarmă în rândurile observatorilor din lumea arabă. Alarma se produce în pofida faptului că Mitterrand a declarat încă de atunci că "palestinienii, la fel ca şi alţii, au şi ei dreptul la o patrie", fiindcă în acelaşi timp a ţinut să adauge că acest drept complică soluţionarea problemei israeliene. Motivul? «Palestinienii şi israelienii pretind că "patria" lor se află pe acelaşi teritoriu.» La acea dată Mitterrand nu se pronunţa încă cu privire la teritoriul destinat patriei palestiniene, dar în discursul rostit de la tribuna Adunării Naţionale (17 aprilie 1980) el se exprimă într-un mod mai clar şi mai explicit, spunând că "deoarece se cuvine a recunoaşte o entitate palestiniană şi o patrie destinată acestui popor, se cuvine de asemenea a se găsi o soluţie (dar nu în cadrul aceluiaşi teritoriu).

În ciuda "concesiilor" făcute intereselor palestiniene în perioada premergătoare ascensiunii sale la preşedinţia Republicii, Mitterrand ajunge la putere, fiind considerat un prieten declarat al Statului Israel, ceea ce îl va determina, din primele clipe ale instalării sale în Palatul Elysée, să echilibreze imaginea sa în lumea arabă. În acest scop trimite emisari "să explice politica franceză în Orientul Mijlociu". Aceştia se întâlnesc cu ambasadori arabi la Paris şi cu guvernele din Egipt şi Iordania, la Cairo şi Amman. Ba, mai mult chiar, la întâlnirea cu primul şef de stat străin în vizită la Paris după alegeri, regele Khaled din Arabia Saudită, Mitterrand va expune o formulă a politicii sale în Orientul Mijlociu care, până şi după Jacques Attali, om de încredere şi mâna lui dreaptă, reprezintă o "deviere importantă de la poziţiile anterioare". În conversaţia cu oaspetele din Saudia, Mitterrand va înfăţişa componentele reglementării dorite a conflictului, concepute de el, după cum urmează: "La nivel de principii, problema este clară, dar ea se complică la nivel practic. Respectarea obligatorie a hotărârilor ONU înseamnă recunoaşterea dreptului la existenţă al Statului Israel, în cadrul unor frontiere recunoscute şi sigure. Aceste principii au însă şi o altă semnificaţie, şi anume aceea a necesităţii de a recunoaşte aspiraţiile poporului palestinian de a avea o patrie a sa. Numai că noi nu ne punem în locul părţilor interesate şi nu avem pretenţia de a defini conceptul de patrie palestiniană. Cred că s-ar cuveni ca Israelul să accepte convorbiri directe cu reprezentanţii palestinieni, referitoare la acest complex de probleme. S–ar cuveni de asemenea să se facă o distincţie între două probleme diferite în esenţa lor, şi anume între problema Palestinei, care-i interesează pe palestinieni (şi, în virtutea solidarităţii, şi statele arabe), pe de o parte, şi pe de altă parte problema Ierusalimului şi a locurilor sfinte, care interesează cele trei mari religii, inclusiv Islamul. Ar fi cât se poate de natural ca în virtutea acestui fapt Islamul să fie autorizat să menţină o reprezentanţă la Ierusalim. Noul guvern francez aspiră să întreţină relaţii bune cu Statul Israel, nu însă relaţii de părtinire cu una sau alta din părţile interesate".

La vreo zece zile după conversaţia cu regele saudit, Mitterrand va scrie într-o scrisoare personală adresată primului ministru Menahem Beghin, printre altele: "Sunt profund convins că relaţiile între naţiuni trebuie să se sprijine pe norme de justiţie. Franţa va ţine seama de această necesitate în relaţiile sale cu Statul Israel şi statele şi popoarele din regiune. În felul acesta se va reconfirma şi garanta faptul că Statul Israel va beneficia în mod integral de drepturile sale şi înainte de toate de dreptul de a trăi în pace şi securitate în cadrul unor frontiere sigure, recunoscute şi garantate, în timp ce va întreţine cu vecinii săi relaţii de armonie bazate pe respect reciproc. O formulă de pace care nu va asigura securitatea Statului Israel nu va fi nici justă şi nici conformă realităţilor din Orientul Mijlociu". În ce priveşte drepturile palestinienilor, "în codul de comportare a naţiunilor, securitatea cuvenită unui stat este înscrisă la nivel egal cu justiţia la care popoarele sunt îndreptăţite. Aceasta înseamnă că fiecare popor are dreptul să-şi determine destinul, să-şi exprime năzuinţele naţionale şi simţămintele privitoare la identitatea şi cultura sa prin alegerea nestingherită de nimeni a formei de organizare politică corespunzătoare dorinţelor sale. Din acest motiv mă preocupă starea în care se află poporul palestinian. Doar ştiţi că eu m-am pronunţat în favoarea acordurilor de la Camp David şi în repetate rânduri m-am exprimat în favoarea unei patrii pentru poporul palestinian. Poziţia Statului Israel rămâne hotărâtoare în această privinţă".

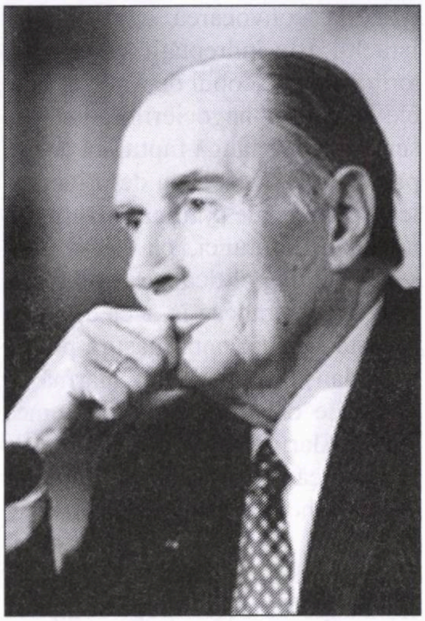

François Mitterrand: a evoluat încet, dar sigur

Formula lui Mitterrand privitoare la soluţionarea conflictului din Orientul Mijlociu a luat forma unei teorii care a fost elaborată la puţin timp după cucerirea puterii. La 7 august 1981, Franţa elogiază în public planul atrbuit prinţului Fahed din Arabia Saudită privitor la soluţionarea conflictului israelo-arab. Acest plan afirma principiul stabilirii unui stat palestinian – şi nu numai recunoaşterea dreptului palestinienilor la o patrie – pe lângă principiul "dreptului statelor din regiune de a trăi în pace", ceea ce a fost interpretat ca o recunoaştere implicită a Statului Israel. Elogierea de către francezi a Planului Fahed susţinea că acesta aduce "o contribuţie pozitivă la eforturile menite să obţină pacea pe calea negocierilor", în pofida diferenţei fundamentale existente între "recunoaşterea dreptului la o patrie", aşa cum pretindea neobosit diplomaţia franceză, şi planul Arabiei Saudite, care preconiza "înfiinţarea unui stat palestinian".

Se cuvine remarcat, totuşi, că evaluarea planului saudit făcută de Mitterrand în conversaţia avută cu preşedintele Statelor Unite (18 octombrie 1981) a fost diferită de elogiul exprimat în public la adresa planului respectiv. În această conversaţie intimă Mitterrand a spus că "planul lui Fahed este un bun plan interimar, întrucât face posibilă organizarea de convorbiri între rivali, dar noi nu am aprobat conţinutul lui".

La 8 septembrie 1981, Mitterrand se întâlneşte cu prinţul Fahed la Paris şi profită de această întâlnire ca să prezinte oaspetelui teoria sa despre conflictul din Orientul Mijlociu. Această teorie descrie conflictul ca o serie de contradicţii a căror rezolvare va duce la soluţionarea conflictului însuşi. El a spus: "Conflictul din Orientul Mijlociu generează riscuri de război şi de aceea cele două supraputeri (SUA şi URSS, **n.n.**) sunt stimulate să se amestece într-un mod care corespunde cu bazele politicii lor. Franţa nu nutreşte aspiraţii speciale faţă de această regiune, dar, din motive legate de istorie, manifestă faţă de ea un interes major. Ea se străduieşte să păstreze numeroasele relaţii de prietenie de care se bucură în regiune".

După ce a menţionat contradicţia inerentă pe care o reprezintă refuzul Franţei de a se amesteca în situaţia din Liban, şi aceasta în pofida legăturilor istorice cu ţara cedrilor, Mitterrand a precizat existenţa unei contradicţii şi în ce priveşte drepturile Statului Israel, pe care Franţa, ţară moştenitoare a civilizaţiei iudeo-creştine, laolaltă cu ţara evreilor, doreşte să le vadă concretizate fără ca acestea să provoace daune altora. Mitterrand va folosi în continuare aceeaşi formulă lingvistică referindu-se la palestinieni, zicând: "Eu am recunoscut dreptul palestinienilor la o patrie şi am spus – ceea ce este logic şi nimeni nu a spus aşa ceva înaintea noastră – că în această patrie li se va permite formarea de structuri statale precum vor hotărî ei înşişi. În acest scop, ei au nevoie de pământurile desemnate de istorie şi de realitatea actuală. Numai că noi nu suntem în măsură să ne lăsăm târâţi orbeşte de către palestinieni şi să-i însoţim unde şi când o doresc ei. Iată deci încă o contradicţie ce trebuieşte rezolvată".

Deşi această teorie structurată

dialectic îşi arogă alură de literă de lege, ea nu se va impune ca directivă directoare a politicii externe franceze pentru un timp îndelungat. Ea se va flexibiliza şi restructura în conformitate cu ceea ce preşedintele Republicii, îndrumătorul real al politicii externe franceze, va considera că reprezintă o necesitate politică imediată.

În ceea ce s-a spus în ultima şedinţă a guvernului francez înainte de vizita lui Mitterrand în Israel (24 februarie 1982) despre politica faţă de Israel, semnele flexibilizării pomenite nu se întrevăd în mod clar. Dimpotrivă, în această împrejurare se rostesc cuvinte care prin căldura tonului sunt menite să flateze urechea israeliană. Mitterrand a spus: "Premiza noastră fundamentală nu s-a schimbat. Israelul este îndreptăţit să dispună de mijloacele necesare pentru a-şi asigura existenţa şi nimeni nu mai pune la îndoială privilegiul de a pune în practică acest drept. Mijloacele la care m-am referit se compun din diverse garanţii. Există şi o problemă a teritoriilor ocupate. Aceste teritorii nu au una şi aceeaşi natură. Printre ele se pot distinge teritoriile considerate ca fiind proprietate istorică, fiindcă au fost câştigate în urma unui acord între un popor şi Dumnezeul său. Aceste teritorii sunt Iudeea şi Samaria, adică fâşia occidentală aproape în întregime, numai că se întâmplă că ele sunt populate mai cu seamă de către arabi. Pe de altă parte, există teritorii care nicicând n-au aparţinut evreilor: Golanul, Sinaiul... Aceste teritorii au fost luate în stăpânire pur şi simplu prin ocuparea lor şi nu se bucură de un statut de sfinţenie. Ele nu aparţin de domeniul acordului între poporul ales şi Dumnezeu. Fâşia occidentală are frontiere stabilite în urma celui de al doilea război mondial şi ele nu sunt comode în optica israeliană. Se poate înţelege refuzul Israelului de a abandona o parte din acest teritoriu şi de a-l pune astfel la dispoziţia artileriei duşmanilor săi. Eu însumi am străbătut drumul care şerpuieşte paralel cu frontiera. Dacă vor avea loc negocieri, părţilor interesate li se va oferi posibilitatea de a ajunge, de comun acord, la modificări minore ale frontierei. În paralel, va fi nevoie să se ajungă la un aranjament privitor la un statut special pentru Ierusalim, fără însă ca acest statut să consfinţească ocupaţia. Evreii au drepturi asupra acestui oraş conservate timp de trei mii de ani, dar 95% din oraşul vechi este populat de arabi... Afirmând aceasta noi nu ne amestecăm în treburile domnului Beghin, ci dimpotrivă, ne amestecăm în problemele păcii! Aceasta reprezintă o durere de cap teribilă, dar fără îndoială soluţionabilă prin negociere. Mă întreb însă cine vrea negocieri? Căci în absenţa negocierilor se creează un vid care va stârni tentative de amestec din partea celor două supraputeri în această regiune". În ce priveşte soluţia teritorială a problemei palestiniene, Mitterrand va repeta, în prezenţa membrilor guvernului său, ceea ce mai spusese în ocazii anterioare, şi anume că "sarcina mea nu este aceea de a indica cu precizie pe hartă frontierele patriei palestiniene. Se spune că ar fi vorba de Iordania, de fâşia occidentală... Cei ce vor negocia vor fi cei ce vor hotărî. Franţa nu îndeplineşte un rol de judecător sau de mediator, şi nici pe acela de negociator, dar consideră că palestinienii au dreptul la o patrie".

Asemenea idei, formulate în atmosfera de intimitate a unui consiliu de miniştri, trebuie că reflectaseră cu adevărat opiniile participanţilor la discuţii. Dar, aşa cum am mai precizat, Mitterrand nu va rămâne mult timp fidel faţă de poziţiile evocate în acest for, şi puţin timp după discursul festiv rostit la tribuna parlamentului de la Ierusalim, el va adopta un alt ton: tonul cuiva care nu se mai mulţumeşte să îndeplinească un rol de observator neimplicat în conflict. În acest discurs, Mitterrand apare hotărât să ia iniţiative, să stimuleze şi să convingă, de astă dată ca mediator. El va lansa un apel la negocieri directe între Israel şi OEP şi va afirma că aspiraţia palestinienilor la un stat propriu este legitimă.

Primul ministru Menahem Beghin a luat imediat cuvântul şi nu s-a sfiit să respingă în mod viguros poziţiile lui Mitterrand. Beghin era convins că nu poate trece cu vederea concepţii care făceau abstracţie de consensul larg şi multipartinic existent atunci în Israel privind împotrivirea la înfiinţarea unui stat palestinian între Iordan şi Marea Mediterană.

Apoi, campania din Liban a oferit politicii externe a Franţei ocazia, exploatată la maximum, de a se manifesta extrem de activ. Operaţiunile militare vor pune la încercare validitatea unora dintre bazele politicii mitterrandiene, constatându-se astfel că teza de atâtea ori repetată cum că "Franţa nu vrea să judece, să medieze sau să negocieze" cu părţile aflate în conflict, sau în locul lor, este plină de prefăcătorie şi făţărnicie. Franţa a judecat – şi încă cum! – operaţiunile militare ale Statului Israel în termeni de o duritate ce deviase adeseori de la caracteristicile limbajului diplomatic. Ea a încercat să se impună ca mediator, creând în felul acesta mari dificultăţi americanilor, care acţionau în această direcţie. Apoi, după ce a luat sub ocrotirea sa trupele OEP şi pe Yasser Arafat în persoană, încercuiţi în Beirut, Franţa a reuşit să smulgă un acord permiţând salvarea şi evacuarea acestora din Liban.

(Continuare în numărul viitor)

Jurnalul portughez al lui Mircea Eliade

Una din cele mai interesante cărţi apărute în vremea din urmă la Bucureşti este "Mircea Eliade – Jurnalul portughez şi alte scrieri" (ed. Humanitas); îngrijit de Sorin Alexandrescu, însoţit de studii introductive semnate de Sorin Alexandrescu, Florin Ţurcanu şi Mihai Zamfir, volumul cuprinde însemnările făcute de eminentul istoric al religiilor în anii războiului mondial, pe când îndeplinea funcţia de consilier cultural pe lângă legaţia Romniei de la Lisabona.

Tipărit, conform voinţei autorului, la 15 ani după moartea acestuia, Jurnalul ne dezvăluie, între altele, gândurile ce-l stăpâneau pe Mircea Eliade în acea vreme. Extrase:

Mircea Eliade

1941

20 iulie

Începusem lucrul la roman şi scrisesem cu oarecare facilitate episodul Ştefania-Nadina-Barbu, când a sosit Pamfil Şeicaru (patronul ziarului "Curentul", **n. red.**), în misiune oficială, şi a rămas opt zile. N-am mai putut scrie un rând. Totul a fost suspendat: roman, inteligenţă, sensibilitate. De când l-am întâmpinat la gară, o cumplită tristeţe şi secetă sufletească m-a copleşit. Pamfil Şeicaru în misiune oficială! Pamfil al nostru în audienţă la patriarh, la Salazar şi Carmona – apoi la Franco, la Pétain... Mă împăcasem cu România nouă a generalului şi a lui Ică Antonescu (ce grozav seamănă cu Armand!... – Călinescu, **n. red.**) pentru că ne aflăm într-un război crâncen – dar apariţia furtunoasă şi comic tragică a lui Pamfil m-a doborât. Toate masacrele, toate lagărele, toate umilinţele, toate rebeliunile, toate purificările, toate programele generoase – ca să se ajungă din nou la Pamfil Şeicaru, la eternul nostru Pamfil, care a terorizat toţi regii şi toate guvernele, dar a căzut întotdeauna în picioare. Corneliu Codreanu mort, Iorga mort, Armand, Duca, Moruzov – morţi sunt toţi şefii legionari şi toţi călăii Legiunii – iar Pamfil e viu, dinamic, patriot. Astăzi, în ceasul cel mai grav al istoriei noastre – pentru că ne riscăm însăşi existenţa noastră ca stat – Pamfil Şeicaru e trimis în misiune oficială. Îmi spune că i se oferă Ministerul Propagandei – pentru că "toate lucrurile la vremea lor", şi acum începe să fie prea târziu.

Înjură groaznic pe legionari. Înjură pe Nae (Ionescu, ideolog al Gărzii de Fier, **n. red.**), dar, faţă de rezerva mea şi de apărarea superficială pe care i-o fac, uită ce-a spus şi începe să-l laude. Şi vorbeşte întotdeauna cu glas tare, sigur, în franţuzeasca lui pitoresc incorectă. Zâmbetul lui António Eça de Queiroz, ascultându-l...

2 septembrie

Astăzi, văd catolici luând apărarea comunismului, numai pentru că Hitler se bate cu Rusia.

18 decembrie

Olandezii şi australienii au intrat în Timor. Mâine se aşteaptă discursul lui Salazar la Assembleia Nacional. E o panică încremenită.

Ce formidabil joacă englezii! Căci toţi nenorociţii ăştia cred că nemţii sunt de vină, că Hitler e autorul dramei lor coloniale.

1942

3 iunie

Ieri am primit o telegramă de la Herescu (N.I. Herescu, preşedintele Societăţii Scriitorilor Români, **n. red.**) cerându-mi să vin cu primul avion în ţară, pentru conferinţa de filozofie a culturii, nou creată prin lege. Am şovăit până acum să-i răspund. N-aş vrea să mă întorc. Nu încă. Şi pentru cine am să ţin cursuri? Toţi camarazii mei şi cei mai tineri ca mine sunt pe front. M–aş putea întoarce în ţară dacă aş şti că plec apoi în Rusia.

Bucureşti, iulie

Sosesc luni 13 iulie, după două zile petrecute la Berlin. Vizita berlineză mă deprimă. Toată lumea de la legaţie cu care vorbesc e pesimistă şi anglofilă. Cucerirea Voronejului nu e luată în seamă. Cineva îmi spune că, în ziua când a căzut Tobrukul (în mâinile englezilor, **n. red.**), toată legaţia noastră din Berlin avea dureri de cap şi cerea servitorilor aspirine... După cinci ani, găsesc Berlinul mai trist. Lume puţină, şi parcă toţi au o "preocupare" în priviri. Văd, şi petrec tot timpul cu tinerii de la serviciul de presă. Amzăr îmi spune să mă feresc în ţară, căci pe el Serviciul Secret l-a ţinut şase săptămâni fără să-i dea viza de ieşire. Mai amuzant decât asta: curierul Voinescu, cu care dorm în aceeași cameră la Eden, îmi spune că e o rușine ce se întâmplă în țară cu serviciile secrete, îndeosebi pentru urmărirea legionarilor se cheltuiește aproape un miliard pe an…

Iulie, București

De abia sosit, sunt chemat în audiență la Mihai Antonescu. Au trecut numai douăzeci și patru de ore de la descinderea mea pe peronul Gării de Nord.

… Acasă, mă așteptau mai mulți prieteni, care s-au amuzat de întrevedere, dar care totuși erau dezamăgiți: speraseră că audiența va avea un sens politic (Ică să încerce, prin mine, o înțelegere cu Legiunea).

◆

Nu mă așteptam ca mareșalul să fie atât de puțin popular. În ceea ce privește pe Ică, cred că nu l-a întrecut nimeni în România în impopularitate.

◆

Războiul nostru nu e prezent la București. Aproape nimeni – în afară de legionari – nu-și dă seama ce ne-așteaptă dacă înving anglo-rușii. Începe să-mi fie groază de viitor, căci dacă pierdem, pierim și ca stat, și ca națiune.

◆

Îmi continui ancheta mea printre prietenii legionari: ce s-a întâmplat, și *de ce,* la 24 ianuarie (rebeliunea legionară, **n. red.**)? Mă conving tot mai mult că li s-a întins o cursă, în care au căzut ca niște naivi.

◆

Discuția vehementă de la Mircea Vulcănescu dintre Dinu Noica și toți ceilalți, în legătură cu Legiunea. Dinu îi acuză că-și fac un culcuș comod la adăpostul formulei "noi ne mulțumim să fim tehnicieni și să servim statul sub orice formă ar avea-o el". Dinu îi întreabă: "Ce ați făcut când a fost ucis Codreanu? Când ați votat Constituția? Plebiscitul?" etc.

Intervin episodic în discuție, mărturisind că, deși legionar, am suspendat orice judecată politică internă atâta timp cât durează războiul cu Rusia.

23 septembrie

Din nou mă domină sentimentul zădărniciei oricărui efort. Adevărul este că nu are absolut nici un rost să încerc o realizare a mea în cultură. Știu prea bine că trăiesc sfârșitul unui ciclu istoric și că nu mă voi putea încadra în haosul paradiziac care va urma. De altfel, nici nu mi s-ar îngădui. Lumea nouă anglo-sovietică nu va accepta în sânul ei oameni ca mine. Dar nu cazul meu personal mă impresionează. Mi-ar fi egal să trăiesc sau nu, că voi fi împușcat sau nu de comuniști (puteam fi foarte bine împușcat de Carol și Armand Călinescu, sau chiar de generalul Antonescu). Nu asta mă impresionează. Dimpotrivă, să mori, știind că lași în urma ta o lume care-ți va duce mai departe gândurile, să mori cu *sens* – e o moarte pe care întotdeauna mi-am dorit-o. Mă cutremură însă neantul pe care-l văd înaintea mea: civilizația latino-creștină sombrând sub așa-zisa dictatură a proletariatului, în fapt dictatura celor mai abjecte elemente slave.

10 noiembrie

Evenimentele din nordul Africii (înfrângerea lui Rommel, debarcările anglo-americanilor) m-au tulburat enorm între 6 și 8 noiembrie. Insomnii, coșmare, deprimare. Vedeam, ca de obicei, totul referindu-se la țara mea; îmi spuneam că diviziile germane retrase de la Stalingrad pentru a fi trimise în Franța vor fi înlocuite prin divizii românești; că, în orice caz, unui român înțelept nu-i poate conveni o înfrângere a Axei, *acum,* când armata noastră e pe Volga etc. (Inutil să adaug că toată legația noastră din Madrid, ca și cea din Lisabona, de altfel, exultă de bucurie!…)

19 noiembrie

Ceea ce mă exasperează în discuțiile cu filoenglezii, care se bucură de o eventuală înfrângere a Germaniei, este că pasiunea lor politică îi face să uite faptul decisiv al actualului război: intrarea activă a Rusiei în istoria mondială.

27 noiembrie

Sunt atât de înspăimântat de viitorul neamului meu, încât toată viața mea autonomă și forța mea de credință sunt suspendate. Fac eforturi silnice ca să mă dezbar de această obsesie (ce are să se întâmple cu România dacă nu se rezolvă militărește problema Rusiei?!), ca să pot lucra, să pot gândi, să pot *trăi* chiar. Pentru că viața mea însăși a ajuns o agonie, cu atât mai completă cu cât am impresia că aici, la Lisabona, sunt singurul care o suport. Ceilalți, băieți buni, de altfel, ciocnesc paharele în cinstea victoriilor anglo-americane, uitând că diviziile noastre sunt pe Volga.

1 decembrie

Cu ce voluptate m-aș lăsa acum antrenat în scrierea unei cărți de artă, religie sau metafizică! Actul gândului și al creației mele mă eliberează de toate coșmarurile acestea. Dacă nu m-aș simți atât de *român,* poate aș putea să mă detașez fără greutate chiar în muncile mele impuse de împrejurări. Dar Corneliu Codreanu a făcut din mine un fanatic român. Cât timp judec *în istorie* – iar nu în absolut –, nu pot gândi nimic fără să țin seama de neamul meu.

21 decembrie

Pot și eu afirma că nu e durere personală pe care să nu o absorb în câteva ceasuri, nu e tragedie în legătură cu mine, insul, pe care să n-o depășesc în câteva zile. Dar ceea ce nu pot accepta, ceea ce nu pot asimila este tragedia neamului meu. Gândul că statul și neamul românesc ar pieri din cauza ruşilor şi datorită imbecilităţii furioase a unui Churchill sau Roosevelt – mă exasperează. Disperarea mea îşi găseşte izvorul mai ales în acest destin românesc.

25 decembrie

These splendid times! spunea Churchill în ultimul său discurs, vorbind de epoca noastră, de război, de tragedia pe care o cunoaşte lumea de câţiva ani şi care ameninţă să se permanentizeze şi să se agraveze. Dacă n-aş fi român, poate i–aş fi dat dreptate. Pentru că, în comparaţie cu marea (perioada) moartă 1870-1910, fără îndoială că epoca noastră e grandioasă. Din toate tragediile acestea, se va naşte o lume nouă, şi e un spectacol stenic, foarte puţini au avut norocul să-l cunoască.

Sunt însă român. De lucrul acesta nu mă mai pot desolidariza acum. Şi, aşa cum văd eu lucrurile, "timpurile splendide" ale lui Churchill, dacă se vor împlini după dorinţa inimii lui, implică desfiinţarea naţiunii şi a statului român. Dacă aş fi portughez sau suedez sau brazilian – poate că evenimentul acesta mi s-ar părea nesemnificativ faţă de măreţia lumii care s-ar organiza după victoria anglo-bolşevică. (Deşi eu cred că o asemenea lume *nu poate* fi grandioasă, din orice unghi de vedere ai judeca-o.) Agonizez numai la gândul că Churchill ar putea avea dreptate! Căci, în ceea ce mă priveşte, n-aş mai putea accepta istoria fără România aşa cum am cunoscut-o eu.

30 decembrie

Cel mai serios obstacol pe care-l întâmpin în scrisul acestui roman este "actualitatea" războiului din Rusia. Oricât aş încerca să mă detaşez, să uit de luptele grele pe care le poartă românii acolo, ca să mă pot concentra – nu izbutesc lucrul acesta pentru mai mult de două-trei ceasuri. Dacă mă apuc de scris la 4 d.a., la 6 încep să aud strigând pe stradă ziarele de seară – "Diário de Lisboa", Diário popular", República", ediţii continentale ale lui "Daily Mail" şi "Izvestia", cum le numesc eu (şi nu greşesc prea mult"). Strigătele durează trei ceasuri, pentru că portughezii sunt oameni înceţi, mai ales pe aici, prin mahalaua mea. Nu mai citesc de un an ziarele acestea, dar ştiu ce scriu ele şi mă tem.

1943

24 ianuarie

Dintr-o carte poştală a Gizei (fiica soţiei lui M. Eliade, **n. red.**) din 29 decembrie primită astăzi, aflu că Gicu a fost arestat şi internat în lagăr. Haig (Acterian, fruntaş legionar, fost director al Teatrului Naţional, **n. red.**) a fost liberat şi-şi completează instrucţia militară pentru a fi trimis pe front. În linia I, evident, aşa cum e ordinul pentru toţi legionarii.

29 ianuarie

Simt până la desfigurare agonia celor de la Stalingrad, agonia Europei. Şi, ca să pot suporta această tragedie, mă refugiez în mine, în cartea pe care o scriu, în gândurile mele de totdeauna în legătură cu sfârşitul continentului nostru. Am izgonit războiul din carnetul ăsta, ca nu cumva să nu cad neurastenic (*sic*!). Nu mă hrănesc decât cu vitamine şi neurastheniu şi nu dorm decât cu pasiflorină şi adalină.

8 martie

N-am mai deschis de mult carnetul acesta. Am izbutit să mă rup din deznădejdea care mă ameninţa, începând "Comentariile la Legenda Meşterului Manole" (până acum, am scris vreo şaizeci de pagini mici). Câteva zile am muncit mult pregătind curierul şi am scris un număr considerabil de epistole în ţară. De când a căzut Stalingradul, am refuzat orice invitaţie unde ştiam că lumea se amuză – plus cinematografe, teatre etc. Am renunţat şi la cele zece zile de Algarve pe care mi le făgăduisem de mult. (...)

Dar, în afară de această tragedie, mă întreb ce am făcut cu ultimii ani? Din toamna lui 1937, a început şirul catastrofelor. Nu mă mai pot bucura de viaţă, de atunci. De la arestarea băieţilor, până la Stalingrad, numai doliu.

În drum spre Sevilla,
26 aprilie

El Casar de la Guardia (90 km.): casele săpate în lutul dealului.

Tembleque: sat cu case albe.

Intrăm în Mancha. Platou, cu munţii în zare, de toate părţile. Monoton.

Madridejos: sat alb cu olane cenuşii. Şi multă verdeaţă.

Manzanares. Delicioasă casă a serviciului de turism. *Breakfast.* Biblioteca deasupra căminului, în care se găsesc două exemplare din "La Guardia de Hierro" a lui C. Codreanu. Flori. Îmi aminteşte de Oxford.

7 iunie

România şi chiar neamul românesc (în elementele lui de continuitate istorică şi culturală) trec cea mai mare criză din existenţa lor. Suntem vecini cu un imperiu de vreo şase ori mai mare decât întreaga Europă; cu 200 de milioane de locuitori şi care în anul 2000 vor ajunge la circa 400-500 de milioane; cu un spaţiu economic şi geopolitic formidabil; cu o mistică socială, ecumenică şi populară mai ales la sfârşitul războiului (foamete, sărăcie, ruini, revolte, deznădejde etc.). În faţa acestui colos în marş victorios, o Românie bolnavă, optimistă şi credulă. O clasă dominantă care aşteaptă totul de la ura ei împotriva nemţilor. În această furtună hotărâtoare, piloţii noştri sunt orbi. Ne-am decimat armata în Rusia; ne-am pierdut tot armamentul la Stalingrad, în timp ce ungurii şi-au păstrat forţa militară intactă. Jertfa noastră de sânge e compromisă de jocul idiot al conducerii politice, care încearcă un joc dublu, cu anglo-saxonii, pierzând şi ceea ce câştigasem de la nemţi, nedobândind nimic la anglo-americani. Marele Ică a făcut politică sută în sută cu nemţii, şi tot el vrea să facă, acum, o politică cu anglo-americanii, trimiţând emisari imbecili, care sunt prinşi de Gestapo, şi care ne costă divizii noi pe front. Ică nu înţelege ceea ce ungurii au înţeles întotdeauna: că acelaşi om nu poate face două politici, că datoria lui este să obţină cât mai mult de la nemţi pe temeiul jertfelor noastre, rămânând ca *altul*, dac-o fi nevoie, să facă *altă* politică.

Din scrisorile Ninei şi ale celorlalţi din ţară înţeleg că aproape totul e pierdut. Căderea Tunisiei a fost sărbătorită cu şampanie de aceiaşi români care n-au băut şampanie la nici o victorie germană împotriva Rusiei. Îşi fac toţi iluzii că se vor aranja cu anglo-americanii. Aceeaşi iluzie pe care o are legaţia noastră din Lisabona şi, probabil, de peste tot.

11 iunie

Pentru că Adolf Hitler n-a fost marinar, istoria Europei va avea alt curs. În vara lui 1940, când Anglia putea fi cucerită cu câteva divizii şi cu o sută de tancuri, Hitler a şovăit în faţa invaziei – deşi toate pregătirile fuseseră făcute – pentru că se gândea la pierderi: *la oameni înecaţi*. Structură continentală, îi era teamă de apă, groază de naufragii. Pentru un marinar, oamenii înecaţi nu înseamnă nimic. Se întâmplă naufragii şi fără război. De aceea, anglo-americanii vor încerca invazia Europei. Hitler, ezitând în faţa celor câteva mii sau zeci de mii de oameni înecaţi *fără să lupte*, nu se cutremură în faţa milioanelor care mor în Rusia, pe uscat. I se pare că, acolo, cel puţin moartea lor e *pozitivă* – deşi de o mie de ori mai pozitivă ar fi fost pierderea în valuri a unei părţi din armata de invazie.

12 iulie

M-aş apuca de roman, dar mă deprimă mersul războiului. Anglo-americanii au debarcat în Sicilia, şi pare a le merge bine. Superioritatea lor aeriană le îngăduie orice mişcare în Mediterană. Pas de mai scrie.

4 august

Duminică a apărut scrisoarea patriarhului, prin care se interzice catolicilor de a mai citi scrierile istoricului, teologului şi polemistului Alfredo Pimenta. Conflictul era vechi, şi de natură politică. În timp ce patriarhul vede roşu când aude de Hitler, flirtând în acelaşi timp cu sovietele şi cu ovreii (în pastorala de Anul Nou, a spus că Marissa Maritain – soţia evreică a filozofului catolic francez Jacques Maritain, **n. red.** – e din "rasa Fecioarei Maria"), Pimenta e monarhist, anticomunist şi antimason.

28 august

Citesc cu plăcere pagina a doua a ziarului "Timpul". Şi urmăresc mai ales proza vie, inteligentă şi uneori impertinentă a lui Miron (Radu) Paraschivescu. (Mi se pare că tânărul acesta mă înjura pe vremuri în "Stânga", dar nu l-am citit, căci am bunul obicei să nu citesc ce se scrie despre mine, mai ales dacă sunt avertizat că sunt înjurat.) Recunosc un lucru: că M. P. poate face în voie teorie marxistodemocratică. Asta e treaba lui, dar mă amuz amintindu-mi că în România este astăzi o dictatură militară, totalitară şi antidemocrată. Domnii aceştia, de stânga, se vor lăuda într-o zi de martirajul suferit "sub dictatură". Îmi amintesc ce se întâmpla în 1938-1939 cu legionarii...

1944

11 septembrie

Parcă încep să mă deştept dintr-un vis rău. Parcă încep să trăiesc o viaţă nouă. Ce s-a întâmplat cu mine în ultimele şase săptămâni?

Am impresia că luna august 1944, şi îndeosebi a doua jumătate a ei, a fost cea mai groaznică lună a mea, de când mă ştiu. Zile întregi n-am ştiut pe ce lume trăiesc, având două-trei atacuri de neurastenie pe rând. (...)

Nopţile – atârnaţi de radio şi telefon, în aşteptarea veştilor din România. De la capitulare, n-am mai putut face nimic altceva decât să ascultăm radio, să citim ziare şi să dăm telefoane la prieteni, pentru ştiri. (...)

Luna august a fost infernul meu. Au fost zile când n-am avut putere, nici chef să deschid o carte, să privesc cerul, să visez. Am trăit ca o larvă înnebunită de febră. Complet intoxicat. Nu am curajul să scriu aici tot ce se întâmplă cu mine. Sper să mă salvez! Nu este numai o neurastenie sau un surmenaj, cum credeam. Este, pur şi simplu, o întunecare a minţii.

7 noiembrie

Schimbare de guvern în ţară. Vişoianu la externe. Îmi va menţine stipendiul cu care aş fi în stare să o vindec pe Nina (luna octombrie m–a costat 20.000 de escudos; eu primesc 11.400; restul – doctorii – nu l-am plătit), sau îşi va aduce aminte că sunt "fascist", şi mă va tăia pur şi simplu?

29 decembrie

Un alt vis care urmează e mai puţin interesant. Sunt singur. Cobor într-o vale, ca să evacuez, dar văd că vin Lita şi Călin Botez, şi mă ascund. Pe şosea, trece Picky Puşcariu, care-mi spune că m-a văzut. Încerc să mă ridic, dar e greu. Valea e parcă o prăpastie. Ajung cu braţele pe şosea, dar nu mai pot. Strig unui tânăr să-mi dea mâna. "Eşti legionar?" mă întreabă, dar îmi întinde mâna şi mă trage sus.

1945

8 ianuarie

Printre alte ştiri aflu că – în conformitate cu dispoziţiile unui articol din Convenţia de armistiţiu, toate lucrările şi publicaţiile care au fost retrase din circulaţie vor trebui să fie retrase şi din bibliotecile publice, puse în lăzi sau în încăperi speciale şi sigilate, sub directa răspundere a directorului bibliotecar. Ştirea aceasta m-a făcut să mă întreb dacă, astăzi, am încetat sau nu de a mai fi un autor accesibil în România. Fiind "fascist", am fost scos din cadre şi, dacă va trebui, mi se va lua şi cetăţenia. Fără îndoială că "Salazar" şi "Întoarcerea din Rai" au fost imediat retrase din circulaţie. Dar chiar editorii mei din ultima vreme – Cugetarea, Publicom – sunt astăzi, probabil, desfiinţaţi.

27 ianuarie

Mare agitaţie în sânul comunităţii româneşti: un vapor suedez, însărcinat să facă schimbul între turci şi germani, *poate* lua şi pe românii din Peninsula Iberică. Vaporul ar trece pe aici la 1 martie. Şi, de unde, până mai deunăzi, toţi se întreceau în dorinţa aprigă de a se întoarce în ţară – acum sunt tulburaţi, îşi pun probleme, se întreabă dacă nu fac cea mai mare prostie întorcându-se la tifos exantematic etc.

În ceea ce mă priveşte, hotărârea mea e luată. Nu m-aş întoarce decât dacă aş avea siguranţa că pot retipări cărţile vechi şi pot publica altele noi. Scos din cadrele ministerului, fără catedră la universitate, fără economii, fără putinţa de a-mi câştiga viaţa în chip decent – în plus, riscând să fiu arestat la prima indigestie a Anei Pauker –, nu am ce căuta în ţară. Prefer să vegetez la Cascais, unde, cel puţin, am lucrul cel mai preţios pe lume: libertatea. Evident, asta până în momentul când voi putea pleca la Paris, sau în America.

28 februarie

Radio Moscova anunţă astăseară demisia lui Rădescu. Este ceea ce prevăzusem în clipa când nefericitul general îndrăznise să declare război "celor fără neam şi fără Dumnezeu", Ana Pauker şi Vasile Luca. M-am minunat că poate fi atât de naiv; că poate crede în dreptate, recunoştinţă şi celelalte cuvinte mari. În fond, singurul lucru care conta era să fii de partea Anei Pauker. N-a fost primit. Soarta îi era, fatal, pecetluită.

16 mai

Am văzut fotografiile din piaţa Loretto în Milano; profilul lui Mussolini, lângă al ibovnicei cu care a fost împuşcat; şi, apoi, l-am văzut pe duce spânzurat de picioare.

Ultima fărâmă de stimă pentru poporul italian a dispărut. Neam de slugi, de trădători şi de peşti. Au defilat pe lângă cadavrul lui Mussolini cinci mii de muncitori din Milano, şi fiecare dintre ei şi-a mărturisit sentimentele antifasciste lovind cu piciorul în curul ducelui. Evident, au avut acest curaj – pentru că loveau un cadavru. Ce-au făcut muncitorii antifascişti din Milano, timp de peste douăzeci de ani? Câte comploturi, câte insurecţii?

Totul e grav, totul e compromiţător. Mussolini care încearcă să se salveze, în loc să se omoare. Mussolini e prins cu întreg guvernul republican-fascist, deşi mai exista în Italia o armată germană de aproape un milion de soldaţi, pe cale de capitulare. A putut fi prins pentru că a fost trădat. A fost trădat pentru că era înconjurat de italieni.

29 mai

Aflu acum, noaptea, de la Radio România că Mihail Sebastian a murit ieri, la 12.30, în urma unui accident de circulaţie. Vestea mă emoţionează prin absurdul ei. Mihai a trăit, fără îndoială, o viaţă de câine în aceşti ultimi cinci ani. A scăpat de masacrele rebeliunii din ianuarie 1941, de lagărele antonesciene, de bombardamentele americane, de tot ce-a urmat după lovitura de stat din 23 august. A văzut căderea Germaniei hitleriste. Şi a murit printr-un accident de circulaţie, la treizeci şi opt de ani!

Îmi amintesc prietenia noastră. În visurile mele, era unul dintre cei doi-trei oameni care mi-ar fi făcut Bucureştiu suportabil. Chiar în climaxul meu legionar, l-am simţit aproape. Am câştigat enorm din prietenia lui. Contam pe această prietenie, ca să mă reîntorc în viaţa şi cultura românească. Şi acum – s–a dus, călcat de o maşină! Cu el, se duce încă o bucată bună, şi foarte frumoasă, din tinereţea mea. Mă simt şi mai singur. Majoritatea oamenilor pe care i-am iubit sunt acum dincolo…

La revedere, Mihai!

22 august

Ora 4 şi jumătate. Telefonează Mica, de la legaţie, să ne spună că a sosit viza franceză. Giza şi-a pierdut firea şi sare în sus ca un copil. Bucuria e atât de mare, încât nici nu ştiu cum s-o apuc. *Incipit vita nova!*

25 august

Am oprit locuri la wagons-lits pentru 13 septembrie. Nu avem cabină decât până la Hendaya. De acolo până la Paris, cu vagonul clasă. Va trebui să dăm bagajele la pat-vagon – şi Dumnezeu cu mila.

Trebuie să ţinem "mare secret" cu viza noastră, nu cumva să ne facă vreo "intrigă" anumiţi români de pe aici; care au cerut şi ei, de mult, viza franceză şi care ar putea protesta că unui "fascist" ca mine i se acordă, în timp ce lor, care au suferit pentru democraţie… Notez numele lui Alexandrescu, fost SS, al lui Olenin, fost icist şi milionar etc.»

Cartea despre care vorbim se cheamă "Jurnalul portughez şi alte scrieri". Printre aceste alte scrieri întâlnim şi o însemnare din vremea când Eliade lucra la legaţia română de la Londra.

«1 noiembrie 1940

Oxford – Mă hotărăsc să încep "Viaţă nouă". Planul – cât era – l–am lăsat în notele mele de la Bucureşti. Acum, nu ştiu nimic mai mult decât că am să scriu un foarte mare şi foarte lung roman. Trebuie să se oglindească întreaga dramă a României moderne în el. Evident, tragedia legionară va juca rolul esenţial.»

Demne de interes sunt şi însemnările despre prezenţa la Lisabona, în 1940, a Regelui Carol al II-lea:

«...(Regele) L-a întrebat apoi (pe I. Cămărăşescu, de la legaţie, **n. red.**) cine mai e la legaţie şi, când a auzit numele meu, a exclamat: "Dar îl cunosc foarte bine! I-am publicat mai multe cărţi la Fundaţie!" A adăugat că "Yoga" este o carte foarte bună, că "Maitreyi" este cel mai bun roman românesc modern, că eu însumi sunt "şeful generaţiei tinere". Cămărăşescu îmi spune că din cele cincisprezece minute, cam vreo şapte-opt mi le-a închinat mie. (Vă închipuiţi ce flatat mă simt.) Ştia că Nina este nepoata generalului Condiescu şi a spus chiar că sunt sub influenţa ei (cea ce m-a indignat). A adăugat: "Ştiu, s-au făcut destule greşeli. Ar fi multe de spus...". Cu asta, audienţa a luat sfârşit. Cămărăşescu s-a întreţinut apoi cu Urdăreanu (cu care e rudă – "pe departe", spune el acum), care l-a întrebat de ce ţipa aşa în salon (asta, când citea telegrama generalului). Şi Urdăreanu mi-a făcut cinstea să se ocupe de mine – şi de Nina, pe care, probabil, n-o uitase de pe timpul celebrei audienţe la Palat. A repetat şi el, zice-se, că sunt sub influenţa Ninei. (Lucrul acesta îl crede multă lume care nu mă cunoaşte, şi eu îl explic aşa: Nina este o femeie care, mai ales în ultimii ani, de când am luat parte şi am aflat atâtea lucruri excepţionale, intră în discuţie cu aprindere, îşi susţine opinia, e foarte onestă în credinţa ei legionară – în timp ce eu, în faţa lumii, caut de multe ori să împac lucrurile, să scuz slăbiciunile etc. Atitudinea mea "diplomatică" şi vehemenţa ei dârză dă impresia că sunt, dacă nu dominat, cel puţin influenţat de ea. Ceea ce e departe de adevăr.)»

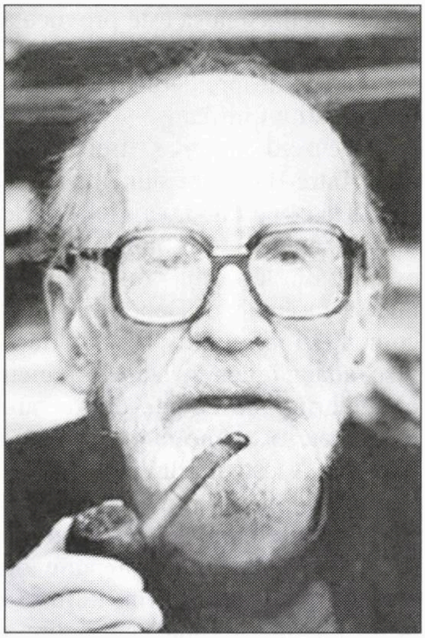

Editorii au inclus la "alte scrieri" şi câteva rapoarte diplomatice trimise de Eliade la Ministerul de Externe de la Bucureşti. Iată un exemplu:

21 iunie 1942

«Domnule Ministru,

Am onoarea a vă înainta alăturat un referat ce am întocmit asupra situaţiei politice în Portugalia.

Primiţi, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

Secretar de presă,

Mircea Eliade

Într-adevăr, e pe cale de a se generaliza printre portughezi o foarte primejdioasă atitudine politică: aceea de a confunda neutralitatea în conflictul mondial cu mentalitatea politică internă. Portughezii spun: suntem neutri în conflictul dintre Axă şi Puterile anglo-saxone şi soviete – deci trebuie să renunţăm şi la atitudinea anticomunistă şi antidemocratică pe care a luat-o Salazar înainte de izbucnirea războiului. Aceasta este cea din urmă şi mai eficientă metodă folosită de propaganda britanică în Portugalia.

Am auzit portughezi spunând că atitudinea anticomunistă a guvernului este o "diversiune". Justificarea e următoarea: deşi avem o alianţă seculară cu Anglia, n-am intrat în război alături de ea, deci, suntem anticomunişti, nu trebuie să facem nimic împotriva sovieticilor, deoarece am declarat neutralitate.

De aceea, de la o vreme, se observă o nouă campanie antitotalitară şi probritanică, de altfel perfect camuflată.

În timp ce conferinţele anticomuniste ale Legiunii Portugheze nu au avut nici un rezultat – ies tot mai mult la iveală "atitudini democratice", fie cu prilejul apologiei Braziliei, fie prin tipărirea unor cărţi scrise de refugiaţii belgieni, polonezi, greci sau francezi, fie prin apariţia unor noi periodice. Sâmbătă, 20 iunie, a apărut primul număr din hebdomadarul "O Sol", sub direcţia cunoscutului democrat şi "antifascist", colonelul Lello Portella, asupra atitudinii căruia am raportat de mai multe ori. "O Sol" nu e numai filobritanic, dar şi, camuflat, filorus. Portella demonstrează, bunăoară, că la Harkov germanii s-au dovedit inferiori campaniilor anterioare şi extenuaţi.

În afară de această propagandă camuflată, cercurile antiguvernamentale îşi continuă opera lor critică şi de sabotaj.»

Aşa cum arătasem mai sus, printre studiile introductive la carte se numără şi acela aparţinând istoricului român Florin Ţurcanu, autorul unei importante monografii despre Mircea Eliade.

Extras:

«...Cu un an înainte, când era lansată operaţiunea "Barbarossa", Eliade nu avea cum să nu ştie de situaţia evreilor din teritoriile pe care România le păstrase după amputarea suferită în 1940. Sub regimul legionar, fostul său şef direct din Garda de Fier, Radu Gyr, fusese numit în fruntea direcţiei teatrelor, organizând excluderea actorilor evrei din toate trupele de teatru, pentru a-i obliga apoi să se regrupeze numai în teatre evreieşti. Măsurile de "românizare" economică, o formă de expropriere forţată care-i viza pe evrei şi care începuse încă din toamna anului 1940, nu aveau cum să-i fi rămas necunoscute. Prin intermediul presei româneşti, luase cunoştinţă de discriminările cotidiene care au continuat să afecteze această comunitate în răstimpul de şase luni ce separă căderea legionarilor de atacul împotriva URSS, căci, deşi regimul mareşalului Antonescu nu avea un caracter propriu-zis fascist, el rămânea totuşi sistematic şi profund antisemit. Nina Eliade a putut fi martora acestui antisemitism intensificat în primăvara lui 1941, atunci când l-a întâlnit de cel puţin două ori pe Mihail Sebastian la Bucureşti. Acesta din urmă remarca în "Jurnal", pe data de 28 martie 1941: «Altă dată – chiar sub legionari – antisemitismul era bestial, dar în afară de lege. (...) Şi oricând – măcar de formă – puteai să apelezi la autoritatea de stat. Un minim de dreptate era păstrat în măsurile oficiale. Acum şi sentimentul ăsta – oricât de precar – al unei justiţii oficiale e pierdut».

Tot din presă trebuie să se fi aflat la Lisabona, la începutul lui iulie 1941, despre execuţia de la Iaşi, aproape de frontiera impusă de sovietici în 1940, a «500 de iudeo-comunişti care trăseseră focuri de armă din case asupra soldaţilor germani şi români». Însă nu puteau fi cunoscute în capitala lusitană nici adevărata motivaţie, nici amploarea reală a pogromului comis la Iaşi de militarii români şi germani din 27 până în 29 iunie 1941 şi care a provocat moartea unui număr necunoscut – între 4.000 şi 12.000 – de evrei, cetăţeni români. Eliade nu face nici o aluzie la acest masacru în jurnal, considerându-l probabil un simplu episod al măcelului care începuse deja în Est. În această perioadă, neliniştea sa este provocată mai ales de întârzierea comunicatelor oficiale despre derularea primelor operaţiuni militare.

Trecuseră un an şi trei săptămâni între data atacului împotriva URSS şi cea a întoarcerii lui Eliade în România. Între timp, situaţia evreilor din teritoriul "micii Românii" se înrăutăţise. Deportării unor comunităţi întregi înspre sudul ţării i se adaugă generalizarea muncii obligatorii pentru evrei, dintre care o parte au fost concentraţi în lagăre speciale. Aceste măsuri erau cunoscute de populaţia românească, dat fiind că beneficiau de publicitate în presă şi se desfăşurau departe de teatrul operaţiunilor militare. O problemă în privinţa căreia presa românească păstra însă tăcerea era soarta atroce a evreilor din Basarabia şi Bucovina de Nord în timpul primelor luni de război. Generalul şi, în curând, mareşalul Antonescu le rezervase un tratament diferit, acuzându-i în masă de a-i fi insultat şi umilit pe militarii români care se retrăgeau în iunie 1941 din faţa trupelor sovietice şi de a-i fi primit pe aceştia din urmă ca pe nişte eliberatori. Rezultatul va fi o politică de represalii devastatoare, combinată cu o acţiune deliberată de purificare etnică a teritoriilor eliberate de sub ocupaţia sovietică. Recrutaţi sau deportaţi de sovietici, ori pur şi simplu anticipând ceea ce avea să urmeze, peste o sută de mii de evrei părăsiseră deja Basarabia şi Bucovina de Nord în faţa înaintării, destul de lente, a trupelor române şi germane. Dintre cei care au rămas, mai multe mii au fost executaţi sumar de soldaţii români şi germani în vara anului 1941. Aproape în acelaşi timp, au fost organizate ghetouri şi lagăre de concentrare provizorii şi, începând din luna septembrie, evreii care supravieţuiseră foametei şi bolilor – aproximativ 120.000 – vor fi deportaţi dincolo de Nistru.

«Nimic nou pe front, dar zvonuri oripilante despre ororile împotriva evreilor. Dovezi de o cruzime care mă înfioară pentru viitorul omenirii», îşi nota în jurnal în iulie 1941 Alice Voinescu, profesoară la Conservatorul de artă dramatică din Bucureşti. Obişnuită a "Decadelor" de la Pontigny şi prietenă a lui André Gide, Alice Voinescu afla, ca şi Mihail Sebastian, frânturi despre tragedia evreilor din Basarabia din zvonuri şi relatări ale martorilor oculari.

La fel ca majoritatea contemporanilor săi, Eliade nu este conştient de faptul că, la rândul său Hitler se află deja în situaţia de a-şi număra victimele în milioane. Consideră el oare informaţiile citite în "Daily Telegraph", două săptămâni mai târziu, ca pe o simplă propagandă? În acest ziar, pe care legaţia română din Lisabona îl primea în mod regulat şi pe care şi Eliade era obligat să-l citească, în virtutea atribuţiilor sale, arhiepiscopul de York evoca astfel soarta evreilor din Europa ocupată: «Prin ororile sale, persecuţia evreilor este unică. Sunt condamnaţi fără proces, fără să fi comis vreo crimă, fără posibilitatea de a se apăra. Sunt condamnaţi la moarte pentru a satisface setea de sânge a unui megaloman. (...) Sentinţa este executată rapid şi cu o sălbăticie extremă prin înfometare, prin deportare în "trenurile morţii", prin masacre în masă, prin împuşcare şi prin gaz mortal. Polonia a devenit abatorul Europei. Printre cei ce sunt masacraţi, se află femei şi copii.» Mai multe articole de presă referitoare la crimele naziste împotriva evreilor, inclusiv la cele petrecute în Rusia, puteau fi citite la legaţia română de la Lisabona în primăvara anului 1943. Ca aliată a Germaniei, România a fost, la rândul ei, criticată în declaraţia făcută la începutul lui mai de asistentul secretarului de stat american şi reluată tot în "Daily Telegraph": «Germania a organizat în mod deliberat exterminarea poporului evreu în Europa. A făcut-o în Germania şi a executat presiuni asupra sateliţilor ei pentru a face acelaşi lucru. A transformat anumite localităţi din Europa în abatoare umane. A însărcinat trupe speciale pentru executarea acestui măcel. (...) Ţările numite sateliţi trebuie să-şi asume partea lor de responsabilitate.»

Preocupat doar de înaintarea sovieticilor, Eliade oscilează în acest timp între disperare şi furie. Regretă faptul că Hitler, personalitate "cu o structură continentală", nu a debarcat în 1940 în Marea Britanie de teama bătăliilor navale şi a naufragiilor. Deşi a ezitat atunci să sacrifice viaţa câtorva mii de soldaţi în Canalul Mânecii, a permis uciderea a milioane de soldaţi germani în stepele ruseşti.

«Nu mă interesează – ca român – decât frontul răsăritean...» Prin urmare, judecă armistiţiul Italiei cu Aliaţii din 8 septembrie 1943 doar din punctul de vedere al consecinţelor din Est – o lovitură pe care o resimte: «Ultimul simpatizant al Italiei din Lisabona – eu eram acela (...). Sper să trăiesc atâta încât să asist la diaspora italienilor transformaţi în chelneri şi cântăreţi şi închirierea Italiei la societăţi de turism.»

În fine, nu lipseşte din carte nici corespondenţa personală a lui Mircea Eliade. Notabilă, scrisoarea trimisă de el istoricului portughez Alfredo Pimenta, cu care avea strânse legături de prietenie.

«Către Alfredo Pimenta

Légation Royale de Roumanie
Le secrétaire de presse
Lisbonne, Avenida Elias Garcia
147 III

Lisabona
12 februarie 1942

Dragă Maestre,

Am primit magnificele D-voastră lucrări "Guimarães", "Os forais medievais vimaranensis" şi "Subsídio para a História de Portugal" – şi cu greu găsesc cuvinte pentru a vă mulţumi pentru ele. Mă consider cu adevărat fericit de a vă fi putut cunoaşte şi de a fi fost acceptat în intimitatea cabinetului D-voastră de lucru – care este, fără îndoială, uzina intelectuală a Portugaliei. În calitate de creştin, latin şi român, doresc din suflet ca mesajul D-voastră spiritual şi politic să devină fecund printre fraţii noştri portughezi. Nu voi uita niciodată că la începutul războiului sfânt împotriva bolşevismului am găsit în articolele D-voastră cea mai profundă consolare pentru grelele sacrificii pe care poporul român le face în numele creştinătăţii, al latinităţii şi culturii europene.

Este inutil să vă spun cu câtă nerăbdare vă aşteptam articolele şi cu câtă beatitudine le citeam, pentru că eraţi singurul scriitor portughez care sublinia semnificaţia europeană a războiului nostru împotriva comunismului.

Noi, românii, cunoaştem foarte bine atât paradisul roşu, cât şi consecinţele alianţei dintre comunism şi democraţia care gândeşte conform ordinii stabilite. Suntem inoculaţi împotriva manevrelor criptocomuniste; ştim foarte bine, după 22 iunie 1941, că victoria democraţilor va fi, în realitate, victoria comunismului şi că acum nu există posibilitatea de a distinge între bolşevismul care suprimă o naţiune în douăzeci şi patru de ore şi democraţia care o suprimă în câţiva ani. Din nefericire, însă, această tristă experienţă românească, această experienţă care a costat biata mea ţară atâta sânge şi atâtea ruine (distrugerea "ştiinţifică" a Basarabiei şi a Bucovinei de Nord: 80.000 de case arse, 1.250 de biserici şi mânăstiri dinamitate, 75.000 de oameni asasinaţi, peste 20.000 de femei şi chiar fetiţe violate şi masacrate, circa 300.000 de cetăţeni români deportaţi dincolo de Bug etc.) – din nefericire, această experienţă a latinităţii orientale nu a servit la nimic pentru latinitatea occidentală. Şi l-am văzut pe venerabilul meu maestru, consilierul Fernando de Souza – căruia îi port o admiraţie fără limite – l-am văzut izbucnind în lacrimi pentru cei 50 de ostatici francezi împuşcaţi de autorităţile germane, dar păstrând cea mai completă tăcere asupra celor 400.000 de inocenţi români masacraţi şi deportaţi de bolşevici. Am întâlnit mulţi portughezi indignaţi pentru că a fost închisă nu mai ştiu ce şcoală în Belgia sau Norvegia – dar schimbând subiectul când le spuneam că în Basarabia hoardele roşii au violat până şi copile de zece ani şi că au fost arse de vii sute de mame românce. (...)

Vă spun acestea cu toată sinceritatea, pentru că iubesc cu pasiune Portugalia, iar D-voastră înţelegeţi, sunt sigur, tortura mea morală de a mă afla printre fraţi latini care *nu vedeau* sensul războiului nostru. De câte ori nu am fost gata să-mi dau demisia, fiind convins că prezenţa mea este inutilă aici, în această minunată Lusitanie, unde se publică două volume despre URSS (unul deja la a doua ediţie) – şi nici un cuvânt despre acea ţară creştină şi latină care şi-a trimis floarea tineretului să se sacrifice pentru ca barbaria rusă să se prăbuşească la Nistru şi nu pe Rin sau pe Tejo! Uneori, când mă gândesc la toţi prietenii şi camarazii mei care şi-au găsit o moarte creştinească în Ucraina sau Crimeea, mă simt cuprins de o tristeţe fără margini, amintindu-mi că sacrificiul lor nu este înţeles şi poate nici cunoscut de toţi fraţii mei latini...»

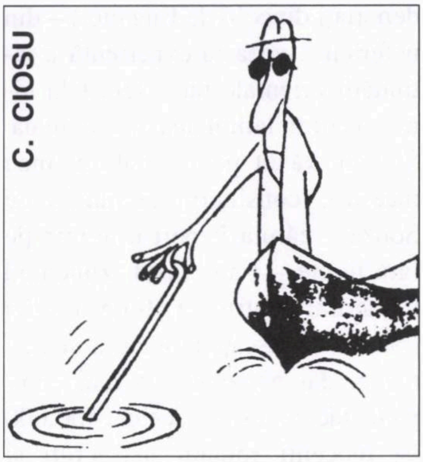

Pescuitorul de perle

Exact invers

«În "Tribuna Nataniei" ... se reproduce un vitriolant atac contra antisemitismului scriitorului Mircea Cărtărescu".

("Ultima oră", nr. 3447/06; comunicată de ing. Mignon Singer, Cfar Saba, POB 34285; – care atrage atenţia asupra importanţei extrardinare pe care o poate avea un simplu ***al,*** *în plus sau în minus; în realitate publicaţia amintită a reprodus "un vitriolant atac contra antisemitismului* ***al*** *scriitorului Mircea Cărtărescu"; un atac strălucit despre care am vorbit, mai de mult, şi în "Minimum",)*

Era şi timpul să-i facem educaţia; că prea o luase razna

«În cadrul festivităţilor de Iovel ale Ashdodului a avut loc al şaselea congres cu subiectul apă şi mare. Pentru educaţia mediului înconjurător s-au ţinut conferinţe şi discuţii» ... etc. etc.»

("Viaţa noastră", nr. 16.780/06; comunicată de Ignat Marcovici, din Ierusalim, str. Ben Yehuda 87, – care salută cu entuziasm ideea celor din Ashdod de a se ocupa niţel şi de educaţia mediului înconjurător, pe care edilii oraşului au neglijat-o atâta amar de vreme.)

32 mai

Corespondentul nostru Victor Frank, din Haifa, POB 9805, a avut plăcuta surpriză să primească de la Kupat Holim Clali din localitate o aprobare de tratament medical valabilă până la data de 32 mai 2006. Bucuros, el ne-a transmis documentul, trimiţând o copie pe adresa almanahului recordurilor Guinness, pentru a fi inclusă la capitolul "cea mai lungă lună a anului".

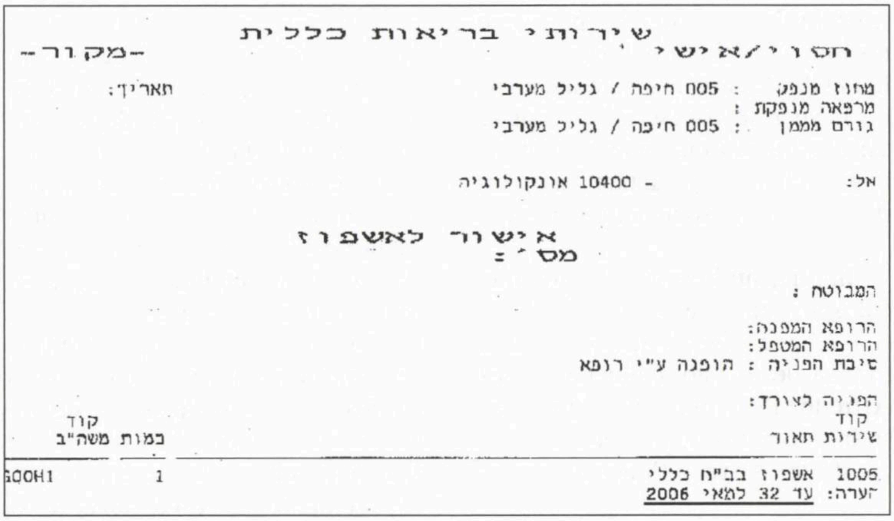

שירותי בריאות כללית

-מקור-　　　　　　　　　　　　　　　　　חסוי/אישי

תאריך:　　　　　　　　　מחוז מנפק　: 005 חיפה / גליל מערבי

מרפאה מנפקת :

גורם מממן　: 005 חיפה / גליל מערבי

אל:　　　　- 10400 אונקולוגיה

אישור לאשפוז

מס׳ :

המבוטח :

הרופא המפנה:

הרופא המטפל:

סיבת הפניה : הופנה ע"י רופא

הפניה לצורך:

קוד שירות	תאור		קוד כמות	משה"ב
1005	אשפוז בבי"ח כללי		1	500H1

הערה: עד 32 למאי 2006

O capitală mai mare decât ţara din care face parte

«Cu ocazia Zilei Ierusalimului, s-au transmis câteva date interesante, iar unele surprinzătoare. Din punct de vedere al teritoriului din jurisdicţia primăriei – 126.000 km. p. – Ierusalimul este cel mai mare oraş din Israel.»

("Ultima oră", 26.06.06; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam, – care consideră că într-adevăr această informaţie este surprinzătoare, deoarece cu cei 126.000 km.p., Ierusalimul este singura capitală din lume având o suprafaţă mai mare decât Israelul, statul din care face parte. Exclamând: "Da, Ierusalimul e un oraş unic, fără pereche!", colaboratorul nostru aminteşte câteva ţări cu suprafeţele lor: Olanda – 40.800 km.p., Belgia – 30.500 km.p., Iordania – 97.700 km.p.)

Poşta

Dr. Egon Melamed, Bnei Brak (nu orice agramatism e o perlă); **Puiu Grinfeld,** Tel Aviv (observaţii bune, nimic de zis... dar nu perle; reţinem, totuşi, o simpatică greşeală de tipar: "Pur şi simplu ei (membrii unui cor cubanez, venit la Toronto, **n. red.**) s-au evaporat, a spus impresarul care i-a adus în Cacada".); **Solly Brunea,** Chicago, SUA; **Traian Berceanu,** Sibiu, România; **Melanie Costiner,** Bruxelles, Belgia (nu).

Trei schiţe de
EFRAIM KISHON

Am fost toată vara, şi suntem şi astăzi, cam încruntaţi. Şi încordaţi la culme. Şi mereu pe gânduri.

Nici chiar aşa nu se poate. Oameni suntem. Mai trebuie să şi zâmbim. Ba chiar să râdem. Drept care, iată, aici de faţă, trei schiţe de Efraim Kishon. Traducerea în româneşte aparţine lui Radu Lupan.

Buletin meteo: Umbrele împrăştiate

Clima ţării noastre e bine definită; unii ar putea spune că e un model de planificare. Nouă luni de vară totală, soare toată ziua, fără urmă de nori, două luni de tranziţie şi numai o lună de ploaie, şi chiar asta, aşa, ca să fie. Nu-i de mirare, de aceea, că umbrela n-a intrat încă în conştiinţa populaţiei. Eu, personal, ca fost european, mai ies din clasă cu umbrela. Dar niciodată nu vin cu ea înapoi.

Poate că iarna asta zăpăcită e de vină. Fiindcă nu poţi spune dacă e să înceapă în cele din urmă sau dacă s-a terminat. Nori întunecaţi se adună pe cer şi un vânt siberian şuieră pe străzi – şi după cincisprezece minute soarele străluceşte şi păsările ciripesc şi după două minute din nou norii acoperă cerul şi plouă pe alocuri. Pe această vreme zăpăcită e mai sigur să nu ieşi din casă fără umbrelă. Cel puţin asta a fost părerea nevestei mele atunci când mă pregăteam să mă duc să iau maşina de la garajul lui Miko.

– Ia umbrela mea, mi-a spus soţia, şi, pentru Dumnezeu, n-o pierde!

Femeia repeta această somaţie ca un papagal de fiecare dată când ieşeam din casă cu o umbrelă. E cam ridicol, de fapt. Drept cine mă ia – un ţânc?

– Spune-mi, draga mea, o întreb cu o reţinută ironie; când am pierdut eu vreodată o umbrelă?

– Alaltăieri, spune soţia. Te rog, n-o pierde şi pe a mea.

Faptul că alaltăieri mi-am uitat umbrela pe undeva o încântă. Când e vorba să-ţi reproşeze ceva, e grozavă micuţa! Exploatează faptul că trebuie să mă duc la garajul lui Miko cu umbrela ei. Mă insultă, zău, fiindcă umbrela ei este, categoric, de genul feminin: subţire şi albastră, şi în loc de mâner are un capăt fin de marmură sau altceva. Am apucat dezgustătoarea pocitanie cu două degete şi am ieşit în ploaia torenţială. Se înţelege, când am coborât din autobuz vremea se transformase în plină vară. Cerul era senin, natura se deştepta şi eu mă plimbam pe Dizengoff cu o umbrelă de femeie. Fireşte, maşina nu era gata; Miko mi-a spus că mai trebuie încă reglată. În drum spre casă, am trecut pe la bancă să scot ceva bani, apoi am stat o vreme la "California" şi am vorbit cu câţiva prieteni despre criza din critica de teatru. Apoi m-am grăbit să mă întorc acasă, fiindcă era aproape 1.45.

Nevasta mă aştepta în prag şi m-a întrebat:

– Unde e umbrela?

Unde era? Uitasem cu totul de umbrelă. Unde o uitasem? Unde? Gândeşte-te, omule, important era să-mi păstrez calmul.

– Am lăsat-o la "California", mi-a trecut prin minte deodată. Desigur, îmi amintesc limpede că o ţineam între picioare ca să n-o vadă ceilalţi. Asta-i. O aduc, dragă, în două minute.

M-am repezit drept la staţia de autobuz prin ploaia care începuse din nou. Stând în autobuz, mă gândeam la englezi, care nu fac un pas fără umbrelă şi n-o pierd când se opreşte ploaia, drept care această rasă îngrijită şi ordonată a clădit un imperiu care numai acum s-a dezmembrat. Cuprins de asemenea reflecţii internaţionale am ajuns la destinaţie. M-am trezit în ultimul minut, am apucat umbrela şi am început să mă îndrept spre ieşire.

– Hei, asta-i umbrela mea!

Era o doamnă foarte grasă care stătuse lângă mine tot timpul. Distrat, îi luasem umbrela. Lucruri din astea se întâmplă. De fapt fusese la mâna mea, aşa că m-am încurcat, şi ce? Grăsana a început să strige, m-a făcut de pungaş şi de alte asemenea drăgălăşenii. I-am explicat că n-aveam nevoie de nenorocita ei de umbrelă, că aveam eu mai multe, împrăştiate prin tot oraşul. În orice caz am şters-o repede ca să scap cu viaţă. La "California" am găsit imediat umbrela nevestei, sau mai curând rămăşiţele ei. O aruncaseră într-un colţ, o călcaseră în picioare şi o murdăriseră într-un hal fără de hal, barbarii. Mi-a bătut inima când am ridicat biata epavă. Ce-o să spună nevasta mea? Viaţa a devenit teribilă în ultima vreme în ţara asta.

– Vezi? am anunţat-o pe micuţă cu o veselie forţată când am intrat în casă. Am găsit-o!

– Ce-ai găsit?

– Umbrela ta.

– Asta-i umbrela mea.

Se pare că între timp cei de la bancă trimiseseră umbrela albastră a soţiei acasă. Fireşte, acum îmi aminteam, o uitasem la bancă. Atunci a cui... a cui era această oroare neagră?

Telefonul sună.

– Sunt chelnerul de la "California", spuse chelnerul cam supărat. Cei de aici spun că tocmai ai fost aici și mi-ai luat umbrela. Nu-i frumos. Eu termin la trei și afară plouă.

– Te rog să mă ierți, am răspuns foarte încurcat. Ți–o înapoiez imediat.

Soția era puțin cam nervoasă.

– Ia umbrela mea, spuse ea, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu o pierde!

– Ce-am nevoie de umbrela ta? O am pe a chelnerului.

– Și înapoi, prostule?

Ți s-a întâmplat vreodată, bunule cititor, să mergi pe stradă în soarele mediteraneean fierbinte, cu două umbrele pe braț, una care era o parașută neagră și cealaltă cu un mâner cu cap de câine? Mi se părea că toți cei care stăteau la coadă la autobuz mă priveau cu milă, spunând din priviri: "tăntălăul". M-am simțit mai ușurat când am început să strănut și-am putut dispare într-o farmacie apropiată ca să-mi cumpăr niște aspirină. "N–o să mai ies pe stradă din nou decât dacă începe să plouă", mi-am jurat, dar deodată stomacul meu a început să ghioraie întrucât nu luasem prânzul. M-am dus la bufetul din colț și am comandat o jumătate de porție de falafel și am înghițit-o în autobuz. Chelnerul mă aștepta în față la "California". Părea cam dezamăgit.

– Ascultă, spuse el, unde-i umbrela mea?

Asta m-a întrebat, unde era umbrela lui. De unde să știu eu unde e umbrela ta, de ce mă întrebi pe mine? Și unde e umbrela soției mele, ticălosule? Eram gata să mă năpustesc la el. Ce se întâmplă aici, fir-ar să fie, că toate umbrelele dispar din mâna mea?

– Ce te grăbești? i-am zvârlit chelnerului. Nu sunt aici? O să-ți capeți umbrela într-o clipă!

Am alergat înapoi la autobuz pe o ploaie torențială. Într-adevăr e jalnic. Umbrela soției mele, bine, am pierdut-o, dar a chelnerului...

Am năvălit cu sufletul la gură în farmacie.

– Am lăsat... aici... Acum câteva clipe...

– Da, spuse farmacistul. Asta-i?

Am apucat umbrela și m-am repezit pe stradă. Nici până azi n-aș putea jura că era una dintr-ale mele. Arăta ca a soției mele, e drept, totuși aveam unele îndoieli. În primul rând era verde, foarte scurtă și cu un mâner de ebonită strălucitoare și cu o plăcuță: «"Surorii mele". Dr. Lea Pinkler». Mi-e teamă că nu era a soției mele. Dar trebuie să-i înapoiez ceva chelnerului, nu-i așa? Asta e supraviețuirea celui mai înzestrat, dragul meu, azi eu, mâine tu, n-ai încotro. Dacă nu ești atent, rămâi fără umbrelă înainte de a spune "un front de joasă presiune". Se spune că la Stația Centrală de Autobuze se distribuie umbrele în fiecare zi. Te duci și spui: "Mi-am pierdut umbrela pe linia 94". 94 e o linie foarte aglomerată. "Asta-i?" te întreabă funcționarul. "Asta-i o zdreanță", îi răspunzi. "Arată-mi ceva mai nou".

– Hei, domnule!

Vânzătorul de falafel îmi făcea semn vesel de la bufetul lui. Și știți ce? Rezemate de bufetul lui, ca frate și soră, erau două umbrele amărâte – aceea a escrocului de la "California" și aceea a văduvei mele.

Trei. Mari și tari trei.

Așezându-mă la coadă la autobuz, am stat cu privirile ațintite în pământ. Atârnate de brațul meu drept și puternic se legănau trei umbrele; una neagră, una albastră și una verde. Dacă ar ploua, cel puțin! Dar nu, vremea era foarte frumoasă, sufla o ușoară briză din sud-vest. Am strâns ghem cele trei umbrele ca să le dau un aspect mai comercial, ca și cum aș fi fost un vânzător sau un reparator de umbrele, sau un colecționar care se duce la o Expoziție Hobby, dar pe evrei nu-i poți păcăli. Niște mucoși se învârteau pe lângă stația de autobuz, mă arătau cu degetul și șușoteau între ei printre grosolane chicote de râs. Ce fel de tineri mai sunt și ăștia?

În autobuz m-am așezat cât mai departe, în spate, sperând că tripletele mele nu vor fi observate. Slavă Domnului, nu s-a auzit nici un comentariu, oamenii începuseră să se obișnuiască cu mine. Încet-încet, mi-am ridicat privirile și acolo... în fața mea... în fața mea... în fața mea...

Dumnezeule! Doamna cea grasă. Aceeași doamnă grasă stătea în fața mea. Ea se uită fix la umbrelele mele cu o privire rece și, rânjind batjocoritor, îmi spuse:

– Ai avut o zi plină, nu?

Și fără zăbavă începu să explice vecinilor ei cum mă prinsese la prânz. "Pur și simplu smulge umbrela și o ia la fugă. Acum douăzeci de ani asemenea indivizi nu existau în această țară. un tânăr sănătos, bine îmbrăcat și fură umbrele, așa își duce viața, să-i fie rușine!". Priviri piezișe mă străpungeau. "Poliția", propuse cineva, "să chemăm poliția!".

Mulțimea mă neliniștește, nu-mi plac aparițiile în public. La stația următoare am sărit, mi-am făcut loc spre ieșire și m-am atuncat în puternica aversă de ploaie de afară. Când m-am sculat de pe trotuar am ridicat implorator mâinile către cer.

Amândouă mâinile?

Doamne... pe linia 5... trei umbrele.

Sunt în drum spre eternitate.

Stau în ploaia torențială cu ochii închiși, ca un nou Rege Lear, și nu fac nici o mișcare. Apa îmi curge de pe guler în jos până spre tălpile pantofilor și-mi purifică sufletul meu păcătos. Stau așa. De aici n-am unde să mă duc, vie potopul, piară întreaga lume, nu mă mișc de aici până la primăvară.

Cum să recenzezi cărţi fără chiar să încerci

Strămoşii noştri care au inventat alfabetul ebraic acum mii de ani nu erau numai stângaci şi scriau de la dreapta la stânga; mai ţineau şi să împiedice drojdia societăţii să citească Sfintele Scripturi, şi în acest scop au eliminat vocalele, aşa cum se procedează în stenografie. De aceea e mai uşor să scrii în ebraică decât să citeşti. Nu-i de mirare, atunci, că scriitorii ebraici contemporani caută febril cititori. Ei au un public captiv compus din trei persoane: editorul, zeţarul şi corectorul. Ca al patrulea ei mă vor pe mine.

Chestia asta cu Tolaat Shani mă sâcâia la nesfârşit. Mă simţeam tare prost. Îmi trimisese noua lui carte acum vreo jumătate de an. O pusesem pe un raft oarecare şi de atunci o acopereau praful şi pânzele de păianjen. La început mai puteam să mă gândesc la diverse pretexte.

– Am primit-o! i-am strigat pe stradă lui Tolaat Shani. De îndată ce o să am puţin timp, o s-o citesc.

Viitorul scriitor clipi recunoscător. După câteva săptămâni m-am ciocnit de el din nou.

– O citesc, l-am informat minţindu-l. După aia o s-o discutăm.

Apoi acel penibil incident care s-a petrecut la cafenea. El a intrat, iar eu m-am strecurat repede prin bucătărie afară, deşi sunt sigur că m-a văzut. Îmi aduc limpede aminte că în ziua aceea m-am hotărât să-i răsfoiesc cartea cu atenţie şi, dacă nu mă înşel, chiar am şi întins mâna spre ea, dar chiar în clipa aceea a sunat telefonul. Sau m-a apucat ceva sau mai ştiu eu ce – nu-mi amintesc exact ce anume – însă mâna mea n-a mai atins cartea. Tolaat Shani m-a prins într-o coadă la cinema.

– Ei, ai citit-o? m-a întrebat el frământat.

Am dat din cap muţeşte.

– Am să-ţi spun nişte lucruri, i-am zis, dar nu stând în picioare.

Şi apoi, ieri m-a ajuns pe Dizengoff.

Nu mai aveam cum să continui cu jocul de-a v-aţi ascunselea sau s-o şterg. Tolaat Shani s-a oprit drept în faţa mea şi a spus:

– Voiai să stai de vorbă cu mine, gâfâi el, despre cartea mea.

– Da, am răspuns. Mă bucur că ne-am întâlnit.

Ajunsesem la ceea ce în *western*-uri se numeşte "înfruntarea", momentul în care şeriful şi banditul stau faţă în faţă, în mijlocul străzii pustii, pentru răfuiala finală, şi în fundal se aude sunetul duios al ghitarei: "Nu mă părăsi, o, iubitul meu!". Pe strada Dizengoff, de asemenea, nu se mai zări deodată nici o cunoştinţă. De fapt, abia dacă-mi amintesc să fi văzut câţiva oameni pe stradă.

Am făcut câţiva paşi fără să spunem un cuvânt. Am încercat să-mi amintesc măcar cum arăta cartea, dar tot ce-mi aminteam era hârtia cafenie în care mai era ambalată. Dacă aş fi ştiut cel puţin ce era înăuntru – un roman, scurte povestiri, o piesă de teatru, o culegere de poeme, eseuri...?

Am trecut două colţuri de stradă într-o meditaţie întunecată. Când am dat să trecem de strada Gordon, aveam ceva de spus.

– Un lucru e sigur, l-am încercat eu. Ai pus multă muncă în cartea asta.

– Trei ani, şopti Tolaat Shani. Dar am purtat acest subiect în mine încă dinainte de război.

– Se simte asta, am remarcat. E o lucrare matură.

Am mai făcut câţiva paşi. Peste tot tăcere. Nimeni nu ne tulbura. Prieteni la nevoie, ce să zic!

– Aşadar, ce părere ai? adăugă Tolaat Shani cu voce slabă.

– Sunt impresionat.

– De tot ce e în carte.

Am evitat capcana chiar în ultimul moment. Tolaat Shani mă privea cu coada ochiului. Dacă aş fi răspuns atunci: "Da, de totul", şi-ar fi dat seama că nu i-am citit cartea şi m-ar fi urât pentru tot restul vieţii lui.

– Voi fi total sincer cu tine, i-am răspuns de aceea. Începutul nu e atât de grozav.

– Şi tu, oftă Tolaat Shani, resemnat. Şi tu, n-ai înţeles ca şi alţii? Nu e de ajuns de limpede că începutul nu e altceva decât o introducere?

– Introducere, neintroducere, m-am înfuriat. Ce importanţă are? Problema este – te prinde cartea, sau nu?

Tolaat Shani deveni atât de trist încât îmi păru rău. Dar, pentru Dumnezeu, de ce trebuie să scrie o asemenea introducere anostă?

– După aceea merge, l-am consolat. Caracterizările tale sunt foarte puternice. Ai atmosferă, ritm.

– Crezi că ar fi trebuit să scot jumătate din partea descriptivă?

– Dacă ai fi tăiat jumătate din ea, cartea ar fi câştigat.

– Poate, spuse glacial Tolaat Shani. Dar nu crezi că ar fi trebuit să justific ce l-a făcut pe Boris să se alăture rebelilor?

Boris!

– Da, Boris e desigur un personaj pe care n-am să-l uit atât de curând, a trebuit să recunosc. E limpede că ţii mult la el.

Tolaat Shani se holbă la mine înspăimântat.

– Eu să țin la Boris? La porcul ăla? Cred că e cel mai dezgustător individ pe care l-am creat vreodată.

– Poate că așa crezi, am spus eu ironic. Eu îți spun că în adâncul eului tău, te identifici cu el.

Tolaat Shani deveni alb la față.

– M-ai omorât cu observația asta, se descurajă el. Și adăugă: Când am început să scriu îl uram într-adevăr pe Boris, dar când se implică în cearta aceea cu Peter și atașatul naval și nu-i spune totuși mamei sale despre violul lui Avigail... îți amintești?

– Dacă-mi amintesc? Când nu-i spune...

– Exact. Așa că într-adevăr m-am întrebat: nu este oare Boris, în ciuda aberațiilor și nestatorniciei lui, mai degrabă om decât zoolog?

– Suntem cu toții umani, am remarcat eu îngăduitor. Unii sunt așa, alții altfel, dar în esență suntem egali.

– Exact!

Mai la urma urmei, nu citisem oare cartea? Subconștient, inconștient, fără să-mi dau seama?

M-am uitat către o fereastră de la al doilea etaj, ca și cum aș fi trecut în revistă mintal producția lui intelectuală. Nu citisem încă nimic scris de el. De fapt cine era acest Tolaat Shani? De ce dracu' îmi tot trimite cărțile lui?

– N-aș spune că e cea mai bună carte pe care ai scris–o, aduceam eu lucrurile într-o perspectivă reală, dar, desigur, e cea mai interesantă.

Tolaat se opri înlemnit și mi-am dat seama că atinsesem un punct sensibil. Ei și? Trebuie să cad jos de fiecare dată când pana lui atinge hârtia? Printre altele, orice șansă de a scăpa pierise. Nu ne întâlnisem cu nimeni, deși înconjurasem Piața Dizengoff de două ori.

– Am știut eu, am știut eu, zău așa. Amărăciunea se simțea în ce spunea scriitorul, jignit cum era de opinia mea critică. Te referi la cina din apartamentul comandantului trupelor de asalt, nu-i așa? Aș fi putut jura că, în șovinismul tău, vei fi dezamăgit. Dar ce-ai fi vrut să fac, dat fiind tot ce se întâmplase în valea inundată de ape? Să îndulcesc lucrurile? Dacă îți amintești de... el?

– Nu te bâlbâi, l-am mustrat. Și răbdarea mea are o limită.

– Iartă-mă, a continuat încăpățânat Tolaat Shani. Când am descris în amănunt cursa nocturnă de cămile în jurul haremului șeicului, ți-a plăcut, nu-i așa?

– Te cred și eu că da, am apreciat. Avea mult haz.

– Și când Ecaterina a spart lampa de pe biroul judecătorului, cu asta ai fost de acord, nu-i așa?

– Păi, e normal.

– Atunci, iartă-mă, trebuie să admiți demascarea lui Meir Kronstadt și a acoliților săi!

"Ho, ho, băiete, m-am revoltat în interiorul meu. Cât îmi pasă mie, poți calomnia întreaga lume, dar lasă-l în pace pe Meir Kronstadt!"

A început să nu-mi placă turnura pe care o luase conversația. Într-o clipă o să înceapă să sară scântei. Descoperisem, de asemenea, motivul pentru care cunoștințele pe care le vedeam de la distanță, dispăreau de parcă le-ar fi înghițit pământul. Numai eu sunt abandonat aici, ce dracu! Șovinistul din mine își ridica urâtul lui cap.

– Ascultă, Tolaat Shani, am zis. Eu n-aș fi atât de mândru de acest Kronstadt dacă aș fi tu!

– Eu sunt mândru!

Mi s-a urcat sângele la cap. Îndrăznea să mă contrazică!

– Kronstadt e un mincinos și de aceea e total neconvingător! am declarat eu. Poți să-l scoți cu totul fără ca să sufere cartea ceva!

– Glumești, bolborosi Tolaat Shani. Și cum vei construi conflictul central, dacă pot să te întreb?

– Da, cum?

– Trebuie, probabil, că te gândești la zoolog?

– La cine altul?

– Și Ecaterina?

– Să meargă cu judecătorul.

– În luna a noua?

– După naștere.

– Deștept băiat. Ai uitat că este călcată de o mașină?

– Atunci, nu lăsa să fie călcată de mașină. De ce trebuie să fie călcată? Să fie călcată Avigail!

– Iartă-mă, dar asta-i ridicol!

Asta m-a făcut să-mi pierd cumpătul cu totul. Practic, n-am încetat să tot citesc în ultimii treizeci de ani și nu voiam să ascult asemenea argumente copilărești, e bine?

– Va să zică ești de părere că asta e ridicol, băiete, am ridicat eu glasul. Și cursa aceea stupidă de cămile, cum crezi că este? Cinstit vorbind, mi-a făcut greață.

– Ăsta a fost exact și scopul meu! Să se simtă îngrețoșați! Ca să te vezi așa cum ești într-adevăr!

Trecusem la insulte personale. Tolaat Shani era palid de furie; respira cu greutate.

– Știu ce te roade! Aproape se îneca. Că am îndrăznit să evit soluțiile banale, nu-i așa? Că Boris nu s-a înecat sub baraj!

Boris! Era tot ce aveam nevoie!

– Ia lasă-mă cu Boris ăsta al tău! l-am ironizat pe Tolaat Shani. Pur și simplu ești îndrăgostit de escrocul acesta! Dacă vrei să știi, aventura lui cu Avigail nu e deloc relevantă!

– Nerelevantă? gemu autorul. Dar ea trebuie să se atașeze de cineva, nu-i așa?

– Bine, s-o lăsăm! Dar de ce de Boris? Nu mai e nimeni altcineva?

– Cine? țipă Tolaat Shani și, apucându-mă de reverele hainei, începu să mă scuture. Cine?

– Zoologul acela, de pildă, cum îl cheamă? Kronstadt!

– Nu e zoolog!

– E zoolog şi dacă nu Kronstadt, atunci comandantul trupelor de asalt!

– Kronstadt e comandantul trupelor de asalt!

– Asta-i. Cât îmi pasă mie, poate să fie meteorolog, oricine, numai Boris nu! Chiar şi ataşatul naval e mai logic să fie! Sau Peter! Sau Birnbaum!

– Cine-i Birnbaum?

– Un alt mascul! Nu-i mai rău decât Kronstadt, te asigur! Să mâzgăleşti hârtia răbdătoare nu înseamnă să scrii o carte! Ai nevoie de o acţiune, băiete, de eroi şi de un conflict interior. De profunzime!

Acum eu îl strângeam de gât.

– De profunzime! am strigat. Nu bla-bla, nu efuziuni grandomane, nu abracadabra! Boris! Şi mai ce? Spui că asta e o carte? E gunoi, băiete, mofturi! Nu o să meargă la public, crede-mă! Am nas pentru asemenea lucruri. Nimeni n-o să-ţi citească cartea! Nici eu nu am citit-o!

– N-ai citit-o?

– Nu! Şi nici n-am s-o citesc!

I-am întors spatele. După câte ştiu stă încă acolo, prostit, în mijlocul Pieţei Dizengoff. Tâmpitul!

Pledoarie pentru o imigraţie selectivă

Cunoaşterea limbii ebraice este cheia deplinei şi fericitei cetăţenii în ţara noastră. E de dorit, aşadar, ca noul imigrant să înceapă să vorbească limba ţării încă de la început, chiar dacă vocabularul lui e limitat la cele cinci expresii de bază: "şalom", "vă mulţumesc", "vă rog", "de ce", "idiot". Dacă se întâmplă să înveţe o a şasea, am dat de bucluc.

Într-o după-amiază, nu demult, l-am sunat pe Weinreb pentru o treabă oarecare, n-are importanţă care. L-am sunat acasă, cu intenţia fermă să-i arăt eu lui. Cineva a ridicat receptorul.

– Alo, a răspuns tremurat un glas feminin. Alo.

– Alo, am zis. Cine-i la telefon?

– Nu ştiu. Nu ştiu, nimeni.

– Întreb cine vorbeşte acolo?

– Aici?

– Da, acolo.

– Vorbeşte eu, alo.

– Cine eşti?

– Fata nouă.

– Cheamă-l, te rog, pe domnul Weinreb.

– Weinreb? Unde?

– La telefon.

– Da. Aştept o clipă.

– Aştept.

– Alo.

– Weinreb?

– Nu. Fata nouă.

– Te-am rugat să-l chemi pe domnul Weinreb.

– Alo... acum nu poate.

– De ce? Nu-i acasă?

– Nu ştiu, alo.

– Când se întoarce?

– Cine?

– Weinreb! Când se întoarce acasă? Unde e Weinreb?

– Nu ştii, suspină fata cea nouă. Eu abia venit România.

– Uite ce e, fata mea, am spus eu mişcat. Aş vrea să vorbesc cu domnul Weinreb. El nu este acasă. Foarte bine. Nu ştii când se întoarce. Bine. Dar desigur că-i poţi spune că l-am sunat, da?

– Moment, strigă femeia, alo!

– Ce mai e acuma?

– Nu poate spus, domnule!

– De ce?

– Ce-i aia Weinreb?

– Ce vrei să spui cu "ce-i aia"? Nu-l cunoşti?

– Vorbit domnule româneşte. Puţin?

– Ce casă e acolo?

– Kostelanz Emmanuel. Alo.

– Ce număr?

– Şaptezeci trei. Etaj doi.

– Întrebam ce număr de telefon?

– Nu ştii.

– Nu e scris pe telefon?

– Aici nu este telefon...

...AM O IDEE...
CUM ? AICI PE BANCĂ ?!...
LAZ

Desen de Alex. Lazăr; în "Harababura", București

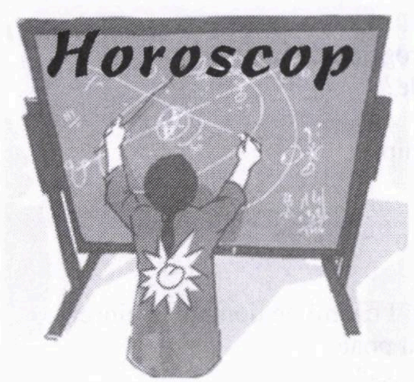

Septembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Începutul lunii nu se arată lipsit de probleme şi de primejdii. Sunteţi cam iritabil, aveţi tendinţa să criticaţi în dreapta şi-n stânga, nemulţumindu-i pe cei din jur. După 15, lucrurile se mai potolesc şi contactele cu ceilalţi vor da roade bune. Atenţie, evitaţi să serviţi ca mediator într-un conflict (mai ales în zilele de 20 şi 23), dacă nu vreţi să vă treziţi cu necazuri.

Numere: 3, 8, 14.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Între 23 şi 25 fiţi prudent dacă nu vreţi să aveţi o dezamăgire, mai cu seamă în caz că trebuie să intraţi într-o combinaţie cu cineva sau să iscăliţi un contract. La 25 ale lunii cereţi avizul unei persoane sigure.

Culoare: gri.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Situaţie bună în materie de sănătate, succese în meserie şi satisfacţii în viaţa de familie. În schimb, profitând de onestitatea dvs. şi de naivitatea dvs. în afaceri, câţiva *corbi* din jur se reped, şi nu de azi-de ieri, să vă jefuiască. Mai întâi, e vorba de un partener de afaceri (care vă fură, pur şi simplu), apoi de nişte rude îndepărtate care şi-au propus să pună mâna pe o moştenire ce vi se cuvine.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Venus, aflat în Scorpion, stimulează magnetismul şi senzualitatea dvs. Sunt posibile câteva întâlniri plăcute pe plan erotic. Dar, din cauză că umblaţi "din floare-n floare", există primejdia să vă treziţi într-o legătură amoroasă şi costisitoare şi plină de probleme.

Leu (23 iulie – 22 august): După un an în care aţi muncit cât cinci şi aţi alergat din loc în loc, inclusiv în străinătate, a venit momentul să spuneţi: stop! şi să vă retrageţi cu o carte la iarbă verde. Relaţii bune în familie: atât cu soţia (soţul) şi copiii, cât şi cu părinţii.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Începând din ziua de 20, prezenţa lui Mercur şi a Soarelui în Balanţă aduce pe prim plan situaţia dvs. financiară. Feriţi-vă de imprudenţe şi de erori de judecată în zilele de 20 şi 23. Capul rece, rece ca un sloi de gheaţă, dacă vreţi să evitaţi necazurile în acest domeniu.

Numere: 4, 8, 15.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Perioadă bună pe plan sentimental. Dacă sunteţi singur(ă), ziua de 4 poate să vă pună faţă-n faţă cu alter-ego-ul căutat; dar aveţi grijă să vă stăpâniţi emoţiile. Dacă sunteţi căsătorit(ă) (sau aşa ceva), lucrurile merg bine; cu excepţia zilei de 6, când, din cauza comportării uşuratice a unuia dintre parteneri, se poate ivi o criză.

Culoare: mov.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Contacte vii şi plăcute cu lumea din jur: rude, prieteni, vecini. Dacă vă treziţi într-o situaţie complicată pe planul sănătăţii, fiţi liniştit(ă), până la urmă lucrurile se vor termina cu bine.

Numere: 6, 11, 14.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Neptun vă face excitabil şi hiper-emotiv. Sistemul dvs. nervos este pus la grea încercare în tot cursul lunii. Evitaţi excitaţiile, alcoolul ş.a. Şi, ca să vorbim în limbaj fotbalistic, calmaţi jocul: ceea ce nu înseamnă să înghiţiţi tranchilizante cu kilogramul. Prudenţă în timpul călătoriilor.

Culoare: verde.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Un cuplu de cunoscuţi, care v-a dat o lovitură pe la spate în urmă cu ani, va încerca, din nou, după ce s-a străduit să intre iarăşi sub pielea dvs., să vă îmbrobodească. Să nu credeţi o iotă din jurămintele lor de sinceră prietenie.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Atenţie la locul de muncă: sunt câeva persoane care vă invidiază şi pe care le-aţi bruftuluit din când în când (şi pe drept cuvânt). Ele vă aşteaptă la cotitură şi până una-alta transmit "mai sus" (la şefii cei mari), adică *toarnă,* mai pe româneşte spus, toate vorbele rostite de dvs. la nervi sau pur şi simplu la o cafea.

Numere: 4, 10, 14.

Peşti (19 februarie – 20 martie): O frumoasă sumă de bani în perspectivă; o moştenire, o veche datorie sau un câştig neaşteptat.

Culoare: galben.

Interim

B.B.C.
Bădărani. Bandiţi. Canalii.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Fizică şi chimie

ORIZONTAL: 1) Ramură a fizicii care se ocupă cu studiul fenomenelor electrice. 2) Scoate apă din corpuri – Negativ – Imagine formată prin prisma obiectivului (masc.). 3) Acidă – Fizică în unele volume. 4) Tratat – Piatră acră – Radon. 5) Plan înclinat (parcurs în trepte) – Caracterizată prin stare de depresiune. 6) Posezi – Acumulator de forţă – Suprasaturat. 7) Parte! – Animal tibetan – Arsen – La periferia atomilor. 8) Ca oţelul – Unitate de... forţă. 9) Arsen şi Calciu – Corp din alte spaţii. 10) A imprima o anumită mişcare – Soluţii... acide. 11) Mărimea variabilă a corpurilor – Măsură de capacitate. 12) Unitate de timp – Plumb (pl.) – Nume de atom. 13) Energie – Element recunoscut prin marea lui duritate – Unde!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2		✿				✿			✿				
3								✿					
4					✿						✿		
5						✿							✿
6			✿				✿					✿	
7	✿			✿				✿			✿		
8		✿							✿				
9					✿								
10							✿					✿	
11						✿		✿					
12				✿						✿			
13					✿						✿		

VERTICAL: 1) E curbă, are două focare, dar e lipsă din optică – Factor pentru stabilirea echilibrului corpurilor. 2) A pierdut căldura, totuşi are temperatura ridicată – Grad. 3) Timpul în care se repetă, periodic, acelaşi fenomen – Cu studii mecanice. 4) Element de rezistenţă – Forte! (pl.) 5) Prefix pentru trei! – Câmp la care se aplică lucrul mecanic – Apă tare. 6) Calciu – Cu echilibru stabil (pl. masc.) – Lautan. 7) Sunet ascuţit – Sărăcie în final! – Fenomen ce apare ca urmare a pierderii gravităţii. 8) Cupru – Argon şi Fosfor – În legătură cu o mişcare... pendulară – Cal-putere. 9) Generatoare de gaz – Produsul unor anumite laboratoare. 10) Amplifică oscilaţiile în electricitate. 11) Atmosferă – Ten! – Dau lovituri de berbec. 12) Trata... o soluţie amestecată! – Măsura spaţiilor imense, având ca etalon: lumina – Produsul câmpului. 13) Energie în mişcare – Iluzie optică.

DICŢIONAR: Alaun, areti.

CELLA HERŞCOVICI

În lumea vaselor

ORIZONTAL: 1) Vas în care se serveşte sosul la masă – în cofă! 2) Vase din lut – Siglă pentru Comisia Mondială a Energiei. 3) Prăjeală cu sare şi piper – Din gură în gură. 4) Localitate în India – Lăzi în care se transportă produse alimentare. 5) Cap de morun! – Obiect de bucătărie. 6) Ţese! – Numeral cardinal feminin – O jumătate de porţie! 7) Localitate în Somalia – A pune pe foc. 8) Cuţit mare de bucătărie – Lene! 9) Vas din tuci, pentru preparat mămăligă – Comune la linguriţă şi furculiţă! 10) Au mâncat pe săturate – Scos din cuptor. 11) Producător de in – Vas pentru îmbăiat. 12) Situaţii în care eşti la cuţite cu cineva – Se răsuceşte!

VERTICAL: 1) Mic vas cu ajutorul căruia se transportă mâncarea – Eleganţă. 2) Meşteşugar care face vase din lut – Căni de pământ pentru băut apă. 3) Ceea ce se prinde pe fundul unui vas în care s-a ars mâncarea – Mic serviciu de masă, alcătuit din sticluţe în care se pune oţet sau untdelemn. 4) Piesă fără prima şi ultima parte! – Se face ochi în tigaie – Se suflă-n el, aşa, ca prevedere. 5) Avânt – A se dărâma. 6) Notă muzicală – Linge-blide – Bere! 7) Ornament în formă de ou – Afirmaţie – Drumuri. 8) A se umfla prin dospire – Vas de... băut. 9) Zăpadă – Se vinde la sticlă şi se bea cu cana. 10) Ceaşcă turcească de cafea – Vas.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1								●		
2							●			
3						●				
4				●						
5		●			●				●	
6			●				●			
7				●					●	
8						●		●		
9	●						●			●
10						●				
11					●					
12								●		

DICŢIONAR: Eru, ato, ova.

BIANCA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Of, căldurile!: Cordialitate, amabil, mita, mec, raciti, a, anod, iad, tot, sirop, z, mapa, a, iritat, tas, a, umanitara, amor, t, ra, im, mititei, bete, ine, i, orar, n, calorifer, ut, aragaz, cald, ler, jale, bai.

La mare în România: Techirghiol, eforie, i, ru, nina, mamaia, ogt, faleze, riia, iar, nc, inima, ista, a, eca, fca, s, tonitza, tus, lat, aita, ri, arad, marina, selena, tren.

Din alfabet (II): K, l, m, n, o, kilometrica, lacate, coc, lob, suceala, civili, rip, mal, na, pisa, ligi, ma, ur, nota, secera, raliata, it, oite, arte, o, iesiri, aur.

DIN ALFABET (III)

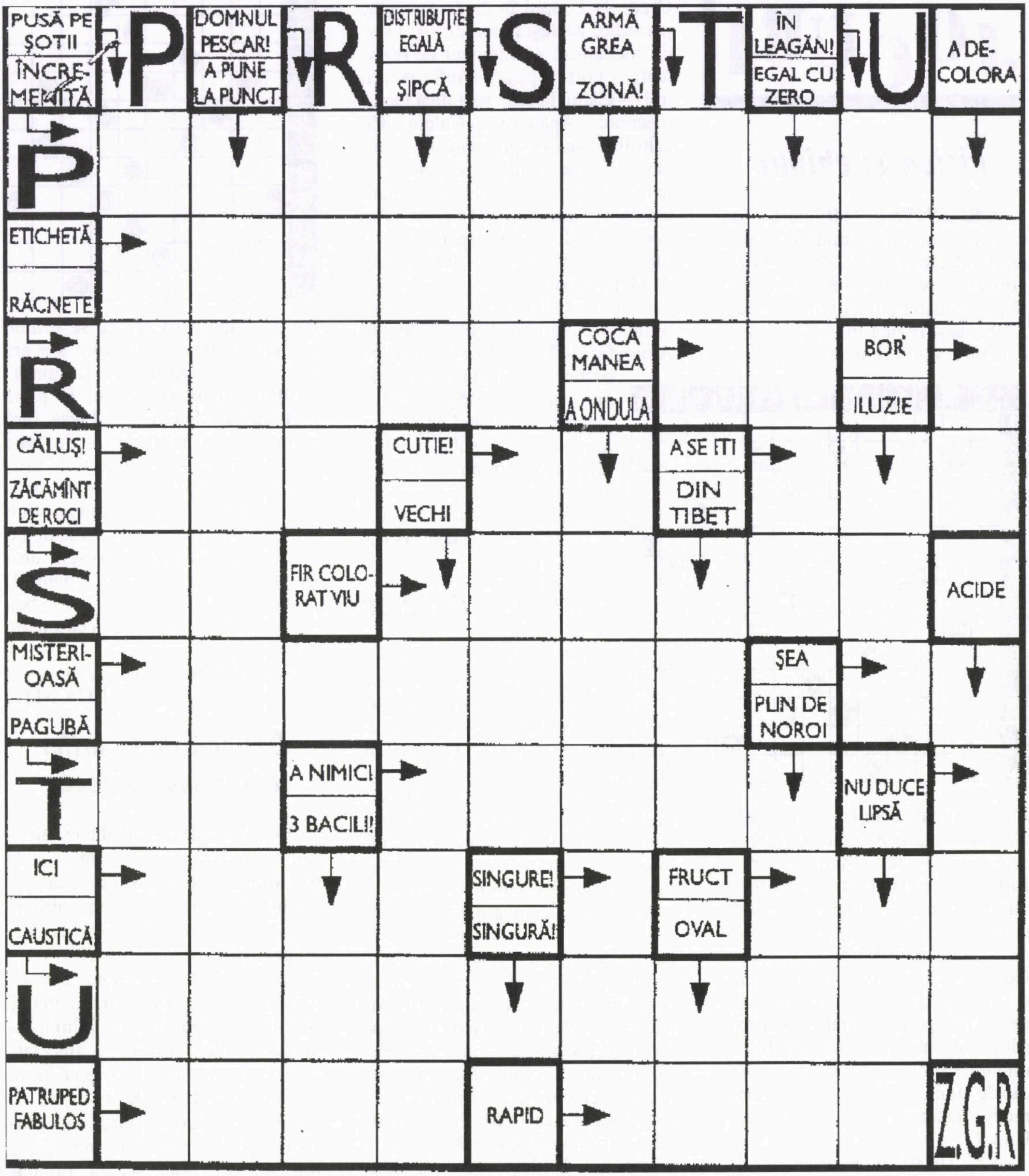
PUSĂ PE ŞOŢII
ÎNCREMENITĂ
P
DOMNUL PESCAR!
A PUNE LA PUNCT
R
DISTRIBUŢIE EGALĂ
ŞIPCĂ
S
ARMĂ GREA
ZONĂ!
T
ÎN LEAGĂN!
EGAL CU ZERO
U
A DE-COLORA
P
ETICHETĂ
RĂCNETE
COCA MANEA
A ONDULA
BOR
ILUZIE
R
CĂLUŞ!
ZĂCĂMÎNT DE ROCI
CUTIE!
VECHI
A SE ITI
DIN TIBET
S
FIR COLO-RAT VIU
ACIDE
MISTERI-OASĂ
PAGUBĂ
ŞEA
PLIN DE NOROI
T
A NIMICI
3 BACILI!
NU DUCE LIPSĂ
ICI
CAUSTICĂ
SINGURE!
SINGURĂ!
FRUCT
OVAL
U
PATRUPED FABULOS
RAPID
Z.G.R

DICŢIONAR: LUS, SIL, TOR, EALE, CIL.

De la Iaşi, în Liban

Emisiunea "Kolà şel ima" (Vocea mamei) a staţiei de radio "Galei Zahal", care se transmite în fiecare vineri, se încheie cu salutările soldaţilor către familiile lor. Ei îşi spun numele, după care îşi exprimă dragostea, dorul de părinţi, de iubită, de prieteni.

În ultimele săptămâni salutările au sunat altfel: "Fiţi liniştiţi. Noi vă păzim. Vă iubim". Armata noastră şi rezerviştii s-au străduit să stârpească cuiburile ascunse ale teroriştilor din Hezbollah, ţintaşii rachetelor îndreptate spre aşezările din nordul ţării noastre. Cei din Zahal ne păzesc şi ne iubesc.

În urmă cu 65 de ani, în aproximativ aceeaşi perioadă (29-30 iunie 1941), la Iaşi, **nimeni** nu ne păzea şi nu ne iubea. Împlinisem 9 ani când, în acea duminică dogoritoare, am fost scoşi din pivniţă – aşa-zisul nostru adăpost. Bunicul şi unchiul, z.l. (tatăl şi fratele mamei, în vârstă de 24 de ani) au plecat mai devreme, cu toţi bărbaţii evrei de pe strada noastră, în chinuita călătorie spre moarte. Puţin mai târziu a urmat încolonarea femeilor şi copiilor cu destinaţia "Prefectura Poliţiei", unde începuse masacrul, curtea Prefecturii fiind deja plină de cadavre prin împuşcare. Pe drum, o femeie care ne privea de pe marginea trotuarului, convinsă de falsele informaţii cum că evreii erau autorii pretinselor împuşcături asupra soldaţilor români şi germani ce se îndreptau spre frontul sovietic, s-a repezit printre rânduri şi a lovit-o pe mama.

În urma unui ordin de eliberare ne-am întors acasă. Bunicul şi unchiul au fost urcaţi în trenul morţii, apoi aruncaţi în gropile comune. Numele lor sunt adăpostite la Yad Vashem.

Noi am supravieţuit. Ţara Făgăduinţei ne-a primit în urmă cu ani tot într-o perioadă critică legată de Liban. Atunci, ca şi astăzi, noi, cetăţenii ţării, suntem păziţi şi iubiţi.

29-30 iunie 1941 este la mare distanţă în timp. Dar foarte aproape de sufletele noastre

Rodica Feldman
Beer Sheva

Slobodan Miloşevici a murit, dar "cazul Miloşevici" continuă să rămână deschis...

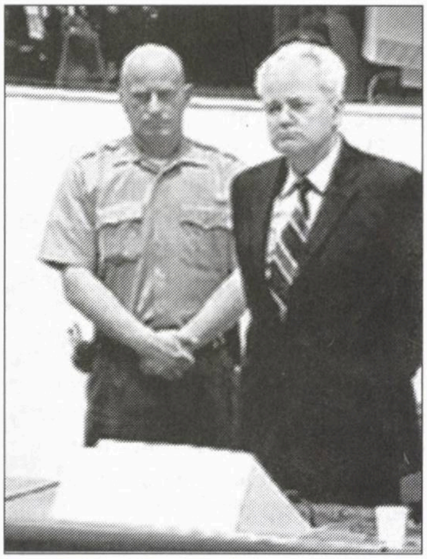

Miloşevici (dreapta) la tribunal

După cum se ştie, Slobodan Miloşevici, fostul preşedinte al Republicii Federative Socialiste Iugoslavia, s-a stins din viaţă în detenţie la Tribunalul de la Haga şi a fost înmormântat în satul său natal din Muntenegru.

Împrejurările detenţiei şi ale morţii lui Miloşevici ridică însă numeroase probleme, pun întrebări, care se cer neapărat elucidate.

Dus la închisoare cu cătuşe la mâini (nu-mi pot aminti nici un caz petrecut la Tribunalul de la Nürnberg, ca vreunul din marii criminali de război hitlerişti să fi apărut încătuşat!), i s-a citit la Tribunal un act de acuzare fantezist şi a fost reţinut în detenţie preventivă, pentru cercetarea "crimelor sale de război", aproape cinci ani (de necrezut, o jumătate de deceniu!), fără să se obţină dovezile necesare pentru formularea unor acuzaţii concrete, întemeiate, necesare pentru deschiderea unui proces şi eventuala condamnare a vinovatului.

Înseşi aceste fapte fac din cazul Miloşevici unul cu totul excepţional, fără precedent în justiţia modernă. Comform "prezumpţiei de nevinovăţie", unul din principiile fundamentale în justiţia statelor moderne şi democrate, acuzatul, indiferent de vina care i se impută, este considerat nevinovat atâta vreme cât n-a fost judecat şi, ca urmare, nu s-a pronunţat împotriva lui o sentinţă, un verdict de condamnare.

Tocmai acesta este cazul lui Slobodan Miloşevici!

Trebuie să reţinem faptul, de importanţă capitală, că el a părăsit

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

această lume ca un om nevinovat, fără pată! Da, după cinci ani de cercetări, Slobodan Miloşevici moare nevinovat.

Desigur, rămâne deocamdată deschisă o chestiune esenţială: de ce, în urma unei anchete care a durat o perioadă neobişnuit de lungă, actul de acuzare iniţial, citit la arestarea lui Slobodan, n-a putut fi confirmat sau nu s-au putut formula alte acuzaţii grave, necesare deschiderii unui proces şi, ca urmare, condamnării "vinovatului"? Însăşi perioada de cinci ani consumată pentru o anchetă ce a rămas neîncheiată este suspect de lungă şi nu poate trezi decât bănuieli pe deplin îndreptăţite.

Să nu uităm că în zilele noastre opinia publică mondială, instigată de mass-media şi de luările de cuvânt ale multor oameni politici şi de stat, dar şi ale multor scriitori şi artişti, este profund alarmată şi nu–şi găseşte liniştea, deoarece la Guantanamo, în Cuba, nişte indivizi, arestaţi fiindcă au participat sau se pregăteau să participe la acţiuni armate, organizate de cercuri islamo-fasciste, n-au fost încă deferiţi justiţiei, deşi sunt reţinuţi de mai mulţi ani. Cei din ultima categorie, deşi nu participaseră încă la lupte, fuseseră recrutaţi în acest scop şi trecuseră ilegal frontierele Afganistanului sau ale Irakului.

Nimeni, dar absolut nimeni nu s-a ridicat să strige în gura mare, ca să fie auzit de toată lumea, că şeful unui stat este reţinut timp de cinci ani, fără să fie deferit justiţiei.

Însuşi acest fapt demonstrează concludent, demascându-i, că nu criterii justiţiare, ci convingeri politice condiţionează demersurile lor.

Fără să mai vorbim de circumstanţa că stări de lucruri asemănătoare cu cele de la Guantanamo s–au instalat şi la Tribunalul de la Haga, chiar în inima Europei civilizate, fără să stârnească proteste cât de cât importante!

O altă chestiune, cu mult mai gravă, o constituie circumstanţele decesului lui Slobodan Miloşevici.

Pentru a se spăla pe mâini, femeia-procuror care a condus cercetările s-a grăbit să facă publică declaraţia liniştitoare potrivit căreia Miloşevici a murit "legal", fapt confirmat şi de medici olandezi, în urma unui atac de cord. Da, Miloşevici a murit cu adevărat în urma unui atac de cord. Bărbaţii pot muri în urma unui infarct cardiac, făcând dragoste cu o femeie, jucând tenis sau, pur şi simplu, citindu-şi liniştiţi ziarul într-un fotoliu. Nu aceasta este însă problema!

Se ştia doar bine că Miloşevici este grav bolnav de inimă: el ceruse chiar permisiunea să fie tratat la Moscova, simţindu-se acolo în siguranţă, ferit de cine ştie ce "intervenţii" nemedicale.

Femeia-procuror i-a respins cererea, zicând că şi în Olanda sunt medici cardiologi foarte buni, lucru ce nu poate fi contestat.

Pe noi ne chinuie însă o altă întrebare, şi anume: de ce Miloşevici a murit în detenţie, de pe urma unui atac de cord, fără să se bucure de asistenţă medicală – olandeză, şi, bineînţeles, foarte competentă? Cum se poate ca un deţinut, deci o persoană aflată în sarcina totală a unei autorităţi, să moară de cord fără asistenţa medicilor?

Doar este binecunoscut că cel care suferă un atac de cord nu are nici o şansă dacă nu se bucură de o asistenţă medicală urgentă: dacă i se refuză sau chiar i se interzice asistenţa medicală, bolnavul este abandonat cu premeditare morţii, el este ca şi condamnat la moarte. Se mai impune o întrebare, şi anume dacă la îndemâna bolnavului s–au aflat mijloace care să permită chemarea medicilor? Se ştie doar că există aparate moderne, fixate pe braţ, ca ceasurile de mână, cu ajutorul cărora se poate da alarma la nevoie. Dar ar ajunge chiar şi un buton de sonerie, pentru a chema ajutor.

A dispus Miloşevici de aceste mijloace?

Dacă nu, cine poartă răspunderea sau poate chiar vina pentru dispariţia prematură a lui Slobodan Miloşevici?

În sfârşit, se mai cere clarificată o chestiune: cum se face că "supraveghetorul" a constatat decesul abia în dimineaţa următoare? Şi apoi, de ce femeia-procuror n-a făcut publică şi ora la care a murit Miloşevici? Medicii olandezi n-au informat-o asupra acestui "amănunt" de mare importanţă?

Noi, nefiind informaţi asupra timpului când a murit bolnavul, mai punem o întebare: "supraveghetorul" n-ar fi trebuit să controleze şi în timpul nopţii ce se întâmplă cu deţinutul bolnav, aflat în sarcina lui?

Bizareriile care înconjoară moartea lui Miloşevici se ţin lanţ şi o bănuială, poate chiar o concluzie, se impune de la sine: el pare să fi fost cu premeditare abandonat în braţele morţii.

În cazul acesta, suntem confruntaţi cu ceea ce s-a numit cândva, poate se mai numeşte şi astăzi, un "omor legal". O justiţie cât de cât corectă ar trebui să cerceteze cu toată grija şi responsabilitatea faptele, chiar dacă ancheta s-ar prelungi, după tradiţia Tribunalului, cinci ani. Căci distanţa dintre femeia-procuror şi, eventual, femeia-călău s-ar putea să nu fie chiar atât de mare.

Revenind la "opinia publică mondială", ne nelinişteşte împrejurarea că, în detenţia Tribunalului de la Haga, până acum s-au sinucis patru persoane, fără ca evenimentul să fi avut vreo rezonanţă oarecare.

Ce scandal mondial s-a dezlănţuit fiindcă la Guantanamo (de dat aceasta am în vedere închisoarea din Cuba şi nu cea din Olanda!) trei deţinuţi s-au sinucis! Sau ce scandal s-ar fi dezlănţuit dacă situaţia s–ar fi petrecut în vreuna din închisorile israeliene, pentru palestinieni!

Radu Bilan
Hannover, Germania

Amintiri. Istorie, ştiinţă, mnemotehnică

Arta de a memoriza ceva prin legături de cuvinte, imagini şi multe altele, de la greci ni se trage. Doar se ştiee că mnemosina era zeiţa memoriei. de câte ori în viaţa noastră nu am încercat să legăm un nume, o adresă, o dată calendaristică sau un număr de telefon de ceva care ştiam, chiar şi treziţi din somn. Copilul, cu creierul gol, înmagazinează ce e nou pentru el şi apoi, ani în şir, se adună noţiuni de tot felul. Cele fără importanţă sunt trecătoare şi date uitării (la unii mai mult, la alţii mai puţin).

Mi-aduc aminte că în liceu am avut la istorie un profesor foarte bun – Virgil Arbore (specializat şi la Praga), care la mijlocul anilor '30 a fost transferat la liceul Mihai Viteazu din Bucureşti şi numit profesor de istorie la clasa din Palatul Regal, pentru "Marele Voievod Mihai". Pentru asta, profesorul a fost arestat – prin 1949-50 – şi azvârlit în închisoare, de unde a ieşit după câţiva ani. L-am întâlnit odată pe stradă în Bucureşti. M-a recunoscut şi mi-a relatat faptele. Lecţiile cu el erau o plăcere; ne povestea, aducea fotografii şi tablouri ale unor evenimente istorice, dar şi trebuia să învăţăm. Vorbindu-ne despre războaiele punice, când Scipio Africanul, comandantul armatelor romane din Spania (mai târziu consul) a învins pe pământ cartaginez pe Hanibal în anul 202 î.e.n. la Zama, pentru a ţine minte, ne-a spus că Hanibal ar fi oftat, şoptind: "Zama, o, Zama!". A scris cu creta pe tablă ZOZ. De atunci ştiu faptul de mai sus. Altele le-am uitat. Altă dată, la lecţia despre popoarele barbare (azi migratoare) care au traversat pământul actualei României în marşul lor spre Apus, ne-a rugat să reţinem 3 cuvinte mai complicate: **gohugea slabuling pecuta.** Era ordinea celor care au trecut: goţii, hunii, gepizii, avarii, slavii, bulgarii, ungurii, pecenegii, cumanii, tătarii. Creierul meu a reţinut, le ştiu, dar îmi spun: cui îi foloseşte? Nici mie. Doar amintiri! Profesorul de fizică, Ion Bălănescu, ne vorbea şi explica la timpul adecvat despre prisme, devierea iluzorie, în apă, şi spectrul colorat – cu cele şapte culori (ale curcubeului). Şi el a scris odată pe tablă **rogvaiv,** adică: roşu, portocaliu (oranj), galben, verde, albastru, indigo şi violet. A fost o învăţătură folositoare la vremea respectivă. Azi, nu interesează pe nimeni. Internetul predomină la tineri.

Un fapt nostim s-a întâmplat cu sora mea, în şcoala primară. A învăţat la istorie despre nişte lupte ale unui domnitor, Laioş Basarab. Ca să nu uite, a făcut o legătură simplă; cum pe dentistul nostru îl chema Laioş Hofman, la întrebarea învăţătoarei a răspuns pe dată: Hofman Basarab! S-a râs puţin şi s-a trecut mai departe. Asta a fost mnemotehnica!

Fiecare dintre noi îşi face în minte un sistem de memorizare, dar de foarte multe ori nu funcţionează. Suntem convinşi că numele cutăruia începe cu a doua literă din alfabet, deci B. Când dorim să ne amintim numele, ne trec prin minte Beno, Barbu, Baruh, ne frământăm, până ne cade fisa: era Victor! Iar mnemotehnica!

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Gânduri pestriţe

- Când prietenii au băgat de seamă că ai putea avea succes, unii te laudă, ca să nu-i bănuieşti de invidie, alţii tac, tot din invidie, ca să înţelegi că speranţa ta nu are nici un fundament.
- În pofida intenţiilor de-a fi foarte sincer faţă de copiii tăi, eşti cel mai puţin tentat să le dezvălui tot adevărul!
- Amanta urbană a unui bărbat însurat încearcă să-şi obţină iertarea, lăudând-o în public pe soţia amantului, sperând, totodată, să spulbere bănuielile; ibovnica rurală, dimpotrivă, o înjură pe nevasta bărbatului de-o spurcă!
- Uneori îţi schimbi convingerile şi după puterea fizică pe care o mai ai.
- Este de neînţeles cum românii nu ajung niciodată la concluzia care se impune de la sine, că Ion Antonescu le-a adus comunismul în ţară, şi nu evreii.
- Apropo de haos şi în gândire: este greu să ne imaginăm că în afară de Leonardo, care a pictat tabloul "Cina cea de taină", s-au gândit mulţi oameni ce Paşte sărbătorea Isus, împreună cu ucenicii?
- Regăsirea ochelarilor rătăciţi poate constitui o victorie pentru o zi întreagă! Când se întâmplă aşa oare? Lasă, că se ştie!

Gânduri răzleţe:

- Un prejudiciu pe care l-ai adus unui muribund te chinuie multă vreme, fiindcă deşi murind el a uitat, tu însă n-ai apucat să-i ceri iertare.
- Logica şi bunul simţ nu rezistă în faţa prejudecăţii şi zvonurilor.
- Bucuriile pot uneori fi presimţite, ghinioanele mai rar, căci speranţa piere ultima.
- De milenii, evreii sărbătoresc Pesahul; din această robie sunt siguri că au scăpat!
- Jena, chiar ruşinea, ne înso-

ţeşte permanent la bătrâneţe, nu pentru că am devenit neputincioşi sau bolnavi, ci doar pentru că suntem bătrâni!

• Uniunea Europeană va continua să întreţină campania împotriva liderilor sârbi şi după moartea lui Slobodan Miloşevici (care a dorit să ţină ţara sa, Iugoslavia, la un loc), pentru a justifica dezmembrarea ei şi a-şi ridica cotele la bursa politică islamistă.

Monica Bilan
Hannover, Germania

Isaac Ramsden, New York («Un fapt curios şi trist, după părerea mea, trecut cu vederea în articolul "2008 este aproape! Vin alegerile!" de Radu Hervian, din nr. 232-233, altfel foarte bine scris şi foarte interesant, este atitudinea unei părţi importante a populaţiei evreieşti de pe coastele Atlanticului (New York, Boston, etc.) şi Pacificului (Los Angeles, San Francisco, etc.) faţă de preşedintele G.W. Bush.

Eu nu înţeleg de ce evreimea americană, acum, când soarta Israelului depinde atât de mult de eforturile şi de victoria Statelor Unite – singurul aliat al Israelului într-o lume atât de ostilă statului evreu şi evreilor în general – în războiul împotriva terorismului islamic internaţional (incluzând toate organizaţiile teroriste palestiniene), se aliază cu cei care au făcut din Bush, nu din Al-Qaeda, Hamas, Hezbollah etc., ţinta atacurilor lor, duşmanul care trebuie distrus. Nu pot înţelege logica politicii liberalilor (oamenii de stânga din SUA, **n. red.**) evrei (înţeleg perfect logica liberalilor ne-evrei).

Ce mi se pare paradoxal este că ei, liberalii evrei, deşi recunosc (nu-l pot nega) faptul că Bush a făcut pentru Israel, în condiţiile istorice prezente, mai mult decât oricare alt preşedinte american, îl consideră "inamicul nr. 1" al evreilor (o vecină, evreică, îmi spunea înaintea alegerilor din 2004: "Dacă vine Bush la putere, ne omoară!"). Foarte puţini sunt aceia care-şi aduc aminte de faptul că preşedntele Clinton l-a primit, cu toate onorurile cuvenite, pe Arafat la Casa Albă, pentru discuţii "de pace", mai mult decât pe oricare alt om de stat din lume, şi că a doua Intifadă se datoreşte acestei politici. Cine ar îndrăzni s-o spună în gura mare? Foarte puţini sunt aceia care-şi aduc aminte de sărutul d-nei Clinton imediat după ce madam' Arafat (scroafa Suha, **n. red.**) a acuzat Israelul de uciderea cu diverşi viruşi a copiilor palestinieni (scuza dumneaei, după ce a izbucnit scandalul, a fost: "Traducătorul este vinovat"). Nici până în ziua de azi evreii americani, oameni deştepţi de altfel, nu au renunţat la ideea că "Clinton a fost cel mai bun preşedinte american pentru evrei". La întrebarea mea "de ce?", mi se răspunde: "Cum, nu l-ai auzit spunând "Shalom, haver" la înmormântarea lui Rabin?". Evrei atât de naivi» (naivi? Nu, d–le doctor, cretini de-a binelea; iar dacă n-aţi mai văzut vreodată aşa ceva, veniţi aici în Israel şi staţi de vorbă cu specimenele stângiste din Meretz, Shalom Ahshav şi alte Gush Shalom-uri, **n. red.**).

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv («De câtva timp, vizionez la televiziunea română "Seratele muzicale ale Iosif Sava", un program săptămânal de o oră, extrem de interesant.

Iosif Sava (Segal), decedat acum câţiva ani, a fost o personalitate multilaterală, cu o bază muzicală, şi care organiza întâlniri săptămânale la Ateneul Român. Întâlnirile au avut loc în 1996-97 şi au fost ulterior retransmise la televiziune în anul 2005-6. Cele pe care eu le-am "apucat" aveau loc, în prima parte, într-o încăpere vastă, decent mobilată, având la mijloc un bust aurit al lui Enescu. Sava avea ca invitaţi personalităţi din toate ramurile, ca muzicologi, filozofi, literaţi, profesori, academicieni. A purtat discuţii cu Erich Bergel (dirijor), Gabriel Liiceanu (filozof, scriitor), Virgil Gheorghe Dimitriu (pianist), H. R. Patapievici, Al. Paleologu, Bezachi (soprană), Ana Blandiana (scriitoare), Petru Ghenghea (inginer, organizatorul orchestrei inginerilor) ş.a. De câteva ori a invitat şi un grup de studenţi de consevator, care au executat piese muzicale, solo sau în formaţie de orchestră de cameră. De multe ori, discuţiile erau întrerupte de emisiuni orchestrale din sala de concerte. La una din ele, o comemorare a lui George Enescu, dirijorul – Bergel – toţi membrii orchestrei aveau, în semn de doliu, o banderolă albă la un braţ (probabil pentru a se distinge de negrul costumului purtat).

În a doua parte a întâlnirii, prezentatoarea discuta cu aceeaşi persoană, despre personalitatea şi realizările lui Sava.»)

Anatol Rosenzweig, Bat Yam (aşa e, aveţi o memorie bună. "Minimum" era titlul unei rubrici de scurte însemnări ale lui Mirodan, care apărea, prin anii '70, în săptă-

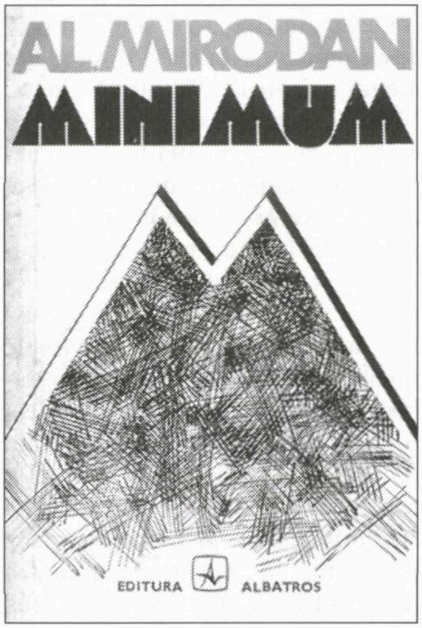

mânalul "Contemporanul", din Bucureşti; după un timp, autorul a publicat o carte, intitulată tot "Minimum" – ed. Albatros, Bucureşti – şi cuprinzând o selecţie din cele tipărite în "Contemporanul". Iar mai târziu, venind în Israel, a creat lunarul pe care îl citiţi.)

Rodica Weiss, Petah Tikva (înţelegem dezgustul şi furia dvs.; n-avem nici un motiv să ne îndoim de cele spuse privind felul cum anumite rude mai mult sau mai puţin directe ale unchiului dvs. încearcă să pună mâna pe moştenirea ce vi se cuvine; dar, pentru a publica toate acestea în revistă, avem nevoie de acte, numai de acte; actele acelea care, vorba romancierului I. Peltz, "vorbeşte". Vă recomandăm să-i scrieţi lui G. Mosari, scriitor şi avocat deopotrivă, deţinătorul unei rubrici cu sfaturi juridice – inclusiv, oh!, cu scandaluri legate de moşteniri.)

Arnold Helman (a trăit, ca mai toată lumea, în vremea din urmă, sub semnul balonului rotund; care acum i-a prilejuit fel de fel de amintiri:

«Evocând trecutul evreiesc în România, l-aţi pomenit mai an pe Peretz, mijlocaşul de la Petrolul, internaţional român, care a jucat la Macabi în Dudeşti, unde evoluau şi Macălă şi Soli Border, ajuns extremă la Petrolul, fost Juventus.

Nostalgia unor vremi apuse, deh!, reminiscenţele "Où sont les neiges d'antan?", vorba lui Villon, mă trimit la echipa Ciocanul, sponsorizată de evrei. Iat-o în formaţia standard: Lăzăreanu, Teodorescu, Negrescu, Şmilovici, Voroncovschi, Popa, Bartha, Horvath, Höfling, Moisescu. Naciu. Şi care după ce-a învins în tur " Carmen", echipa lui Mociorniţa, a capotat cu 0-6 în retur în faţa aceleiaşi, iar Basil Marian, un talent nu mai prejos ca Hagi, dar amator de licori bahice, s-a aşezat pe minge, undeva în careu, în zeflemea. Un timp s-a vorbit mult despre această scenă, tratată de iudeofobi ca un "mişto" naţional faţă de minoritarii evrei. De altfel Ciocanul şi Unirea Tricolor din Obor, antrenată de Fane Cârjan (fost legionar, a făcut şi ani de puşcărie) au fost desfiinţate, devenind Dinamo A şi Dinamo B. Şi mulţi evrei în virtutea acestei geneze – nu simbioze – au devenit suporteri ai lui Dinamo. Cum am rămas şi eu. Şi poate Vova Cohn, unul din acţionarii lui Dinamo, cu tradiţii familiale de suporter al lui Ciocanul. Şi fiindcă am amintit de Unirea Tricolor, care a avut un mare fotbalist, Ozon, în parcul de vizavi de Gara Obor, unde era terenul echipei, a fost pus un bust al lui, dar care nu prea semăna cu Ozon cel ştiut, ci cu un bătrân.»)

Baruch Cohen, Montreal, Canada (ne face plăcere să-i transmitem pe această cale lui Marius Mircu, din Bat Yam, cele mai bune urări de sănătate din partea dvs.)

Amalia Lazarovici, Ierusalim (mulţumim pentru efortul de a copia la xerox cartea respectivă şi de a binevoi să ne-o trimiteţi.)

Sebastian Safiano, Miami, SUA (vă rugăm să ne trimiteţi textele respective în limba română.)

Robert Schwartz, Mazkeret Batya (v-aţi îmbarcat într-un studiu de anvergură şi mari ambiţii; succes!)

Elena Garcia, Holon (lucruri interesante, ca de obicei, dar am prefera să ne trimiteţi corespondenţe scurte – şi cuprinzătoare – pe marginea vieţii noastre cea de toate zilele, din Israel.)

Aharon Govrin, Haifa; **Hary Sacagiu,** Haifa; **av. Suzy Rosenkrantz,** Paris, Franţa; Levi Sadan, Kiriat Bialik; **Dr. R. Neumann,** Haifa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

MAMAIA מאמאיה

Shana Tova!

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Turism

Tiberiu Roth, preşedintele Asociaţiei Sioniste din România; în fruntea unei delegaţii venite pentru a-şi manifesta solidaritatea cu poporul israelian.

Distincţii

Menahem Fermo (categoria "Istoria sionismului din România"), **Lucian Raicu,** Paris ("Cunoaşterea actului de creaţie"); **Prof. Andrei Strihan** ("Cercetarea esteticii şi a fenomenului teatral"); **Biti Caragiale** ("Jurnalistica obiectivă, autentică, atractivă"); **Belu Simion Făinaru** ("Arta plastică abstractă"); **Nurit Dreizin** (""Creaţia originală în arta ceramicii colorate"): Premiul Fundaţiei "Haim şi Sara Ianculovici.

Octavian Sava, Bucureşti: Premiul Societăţii "Păcală" pentru contribuţia sa la emisiunile de divertisment ale Televiziunii Române.

Bianca Marcovici, poetă, şi **G. Mosari,** prozator: Premiul "B. Fundoianu", respectiv Premiul "M. Sebastian" ale Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română.

Aniversări

Dr. Lya Benjamin, istoric, Bucureşti; una din cercetătoarele de seamă ale iudaismului românesc contemporan: 75 de ani de la naştere.

Elias Zilberstein (ZElias), Holon, publicist, analist politic; 75 de ani de la naştere.

Decese

Ezra Fleischer, profesor la Universitatea Ebraică din Ierusalim, specialist în literatura evreiască a Evului Mediu, laureat al Premiului Israel. Personalitate remarcabilă a tribului, de numele lui Ezra Fleischer se leagă o întâmplare cu totul neobişnuită în lumea culturală. Aflat în închisoare în România, ca Assir Zion (activase în mişcarea Bnei Akiva), a compus în memorie un amplu poem pe care, după ieşirea din puşcărie, l-a trimis în Israel, sub pseudonimul I. Gole. Într-o noapte, pe când se afla la Bucureşti, a auzit, cu uimire, la Radio Ierusalim, că i s-a atribuit Premiul Israel pentru poemul în cauză!

Dr. Tamara Luca (84), medic ortoped şi chirurg, văduva criticului literar Eugen Luca; în urma unui stop cardiac pe care l-a suferit auzind căderea rachetelor la Haifa.

Adam Simantov (dr. M. Elias), prozator, umorist. Medic de profesie, trăind departe de viaţa literară, A.S. a publicat două romane, "Aventură la Paris" (2002), şi "Nudul roz" (2003), precum şi două culegeri de versuri satirice, "Un capăt de lume" (2005) şi 'Exerciţii şi probleme" (2006), care au dezvăluit un spirit inteligent şi cu haz, capabil să înfăţişeze, cum scrie el, *"viaţa noastră comună/ cu ritmul ei infernal/ scăldată-n marele banal".*

Sorin Cunea, ziarist (87); la München; în urma unui infarct. Redactor la "Viaţa Capitalei" şi la "Steagul Roşu", din Bucureşti, în anii '50-'60, apoi la "Revista familiei", din Tel Aviv, Sorin Cunea s-a afirmat pe deplin ca redactor al postului de radio "Europa liberă", fiind unul din membrii de bază ai echipei condusă de Noel Bernard şi făcându-şi un *nume* solid în rândurile ascultătorilor din România. După pensionare, a colaborat până în ultimele clipe la presa din *alia* ("Orient expres", "Ultima oră", "Minimum" etc.).

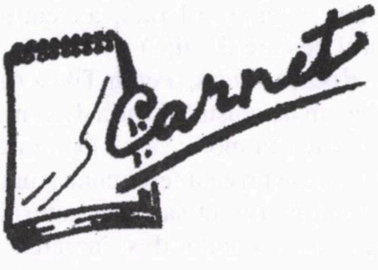

Au trecut nouă ani de la pierderea scumpei noastre

FANNY STREJA

(Ploiești – București – Natania)

Îi vom păstra o veșnică amintire!

Fiul, nepoții, familia și prietenii ei dragi care au prețuit-o

"Minimum", care a aflat cu adâncă durere de încetarea din viață a prof. univ.

RAOUL ȘORBAN

eminent istoric de artă, "Drept al Popoarelor", vechi și prețios prieten al revistei noastre, se înclină cu respect la mormântul marelui dispărut și transmite familiei sincerele sale condoleanțe.

Al. Mirodan

Cu profundă durere anunțăm împlinirea unui an de la încetarea din viață a scumpului nostru părinte, soț și frate

Ing. CAROL ALTER

Iași – Kiriat Yam

Fie-i memoria binecuvântată!

Familia îndurerată

Cu prilejul sărbătorii de Rosh Hashana,

firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela și urează întregului popor israelian

Hag Sameah! Gmar hatima tova!

Pace și bunăstare!

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- **OBȚINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBȚINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

BTC BUSINESS TRAVEL CENTER LTD **CALITATE ÎNAINTE DE TOATE!**

ROMÂNIA – Bursa turistică 2006

Lică Bluthal, Madeleine Perlman, Valy Weber

oferă la programele noastre REDUCERI DIN REDUCERI

6 nopți / 7 zile – EXCURSIE ORGANIZATĂ

ÎN INIMA CARPAȚILOR – 666 $

***Prețul cuprinde:* avion, hotel, 2 mese pe zi, autobuz la dispoziție, vizite la SINAIA, PREDEAL, POIANA BRAȘOV, BRAȘOV, DÂMBOVICIOARA, SIGHIȘOARA, etc.**

***Plecări:* 04.09, 14.09, 20.09, 05.10**

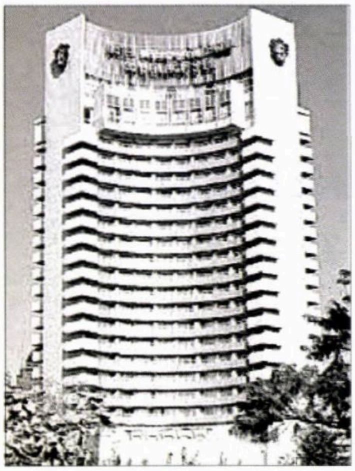

Ofertă specială în București – 386 $

Biletul de avion și 2 nopți la hotelul dv. preferat

Intercontinental *** Sofitel **** Marriott ***** (week-end)**

Lido ** Crown Plaza *******

***Prețul nu cuprinde:* viza de intrare și taxele**

שנה טובה!

BTC – "Beit Ghibor", str. Kaufman 6, Tel Aviv
Tel. 796-0385, 796-0307, 796-0318

H.O.R.

Asociația Originarilor din România

Cu prilejul anului nou 5767 felicităm comitetele locale HOR din țară în frunte cu președinții acestora, în mod deosebit pe cei din nordul țării.

Felicităm pe israelienii originari din România, urându-le sănătate și prosperitate.

De asemeni, aceleași urări tuturor evreilor din Diaspora.

Urăm întregului popor israelian un an mai bun, un an de pace și bunăstare.

שנה טובה! גמר חתימה טובה!

Președinte H.O.R. Israel
ZEEV SCHWARTZ

minimum

Fotografie din "Newsweek", SUA, 2006

Nu mai mâncați toată ziua jurnale și reviste pe pâine. Nu mai înfulecați în neștire toate comentariile politice, din care vă închipuiți că veți afla adevărul despre situația noastră de astăzi.

Mai bine deschideți ochii, priviți în față realitatea, așa cum se înfățișează ea, și trageți concluziile ce se impun.

Singuri. Cu capul vostru.

9 771565 702005 10

■ ANUL XX ■ NR. 235 ■
■ OCTOMBRIE 2006 ■
■ 16 SHEKELI ■

Şi de-un fel...

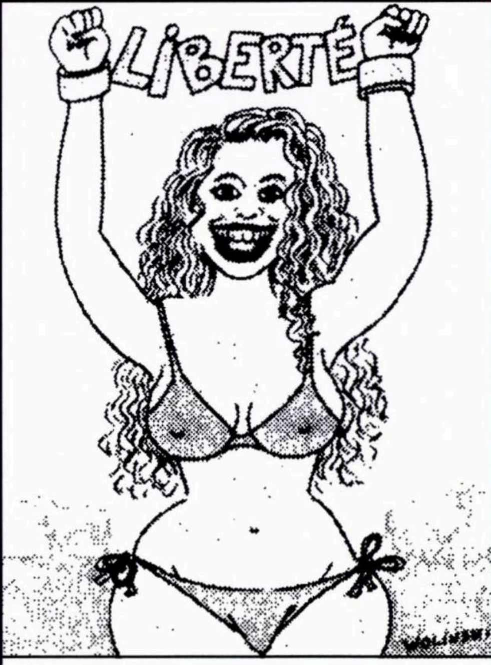
LIBERTÉ
WOLINSKI

Afişul Salonului internaţional de desene de presă de la Saint-Just-Le-Martel, Franţa, semnat de Wolinski (aluzie la teroarea dezlănţuită de islamişti împotriva caricaturilor cu Mohamed).

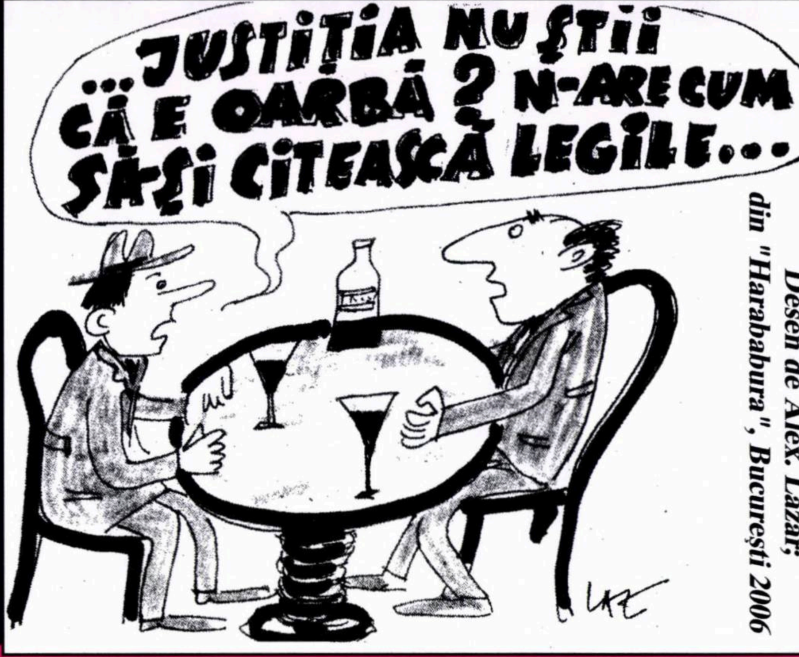
...JUSTIŢIA NU ŞTII CĂ E OARBĂ? N-ARE CUM SĂ-ŞI CITEASCĂ LEGILE...
LAZ

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti 2006

...şi de-altul

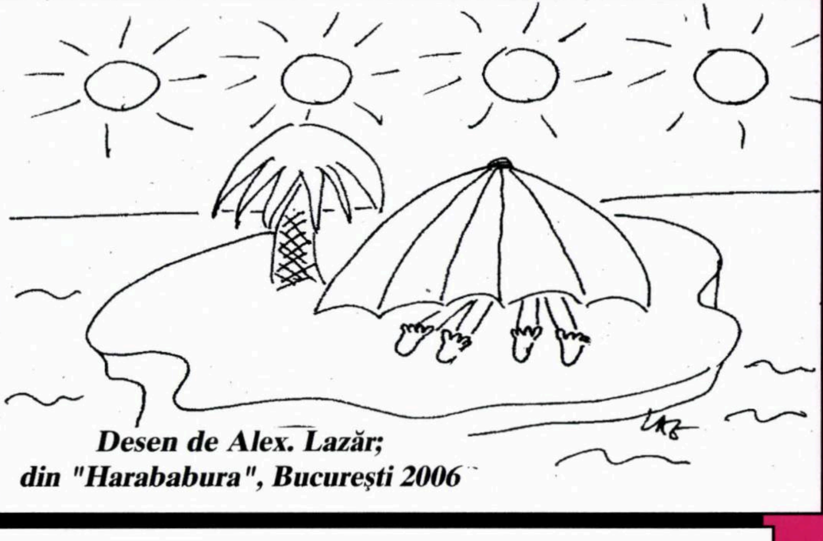

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti 2006

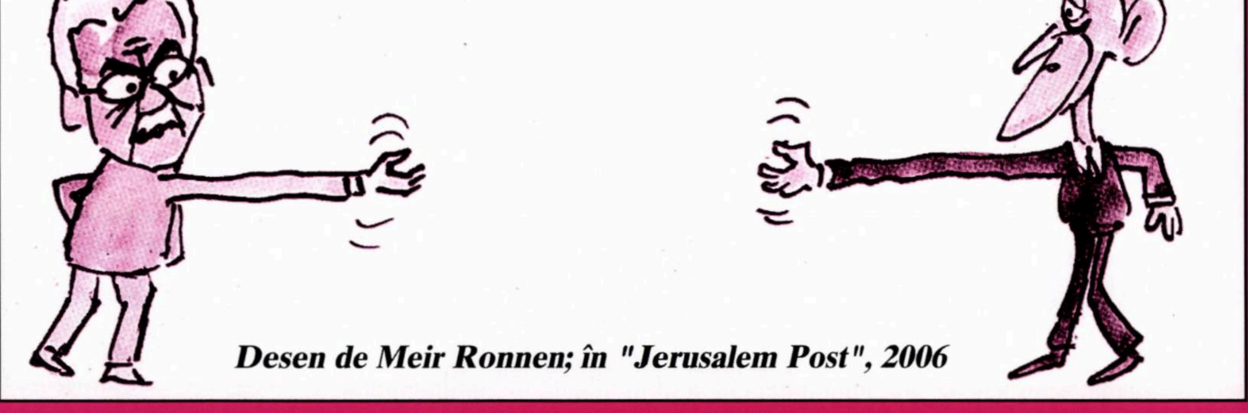

Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2006

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Septembrie

În loc de editorial

...publicăm, în numărul de faţă, câteva caricaturi din presa israeliană şi internaţională, pe marginea războiului cu Hezbollah şi a semnificaţiilor sale.

Se spune că o fotografie valorează cât o mie de cuvinte.

Acelaşi lucru este valabil, în anumite cazuri, şi pentru caricaturi.

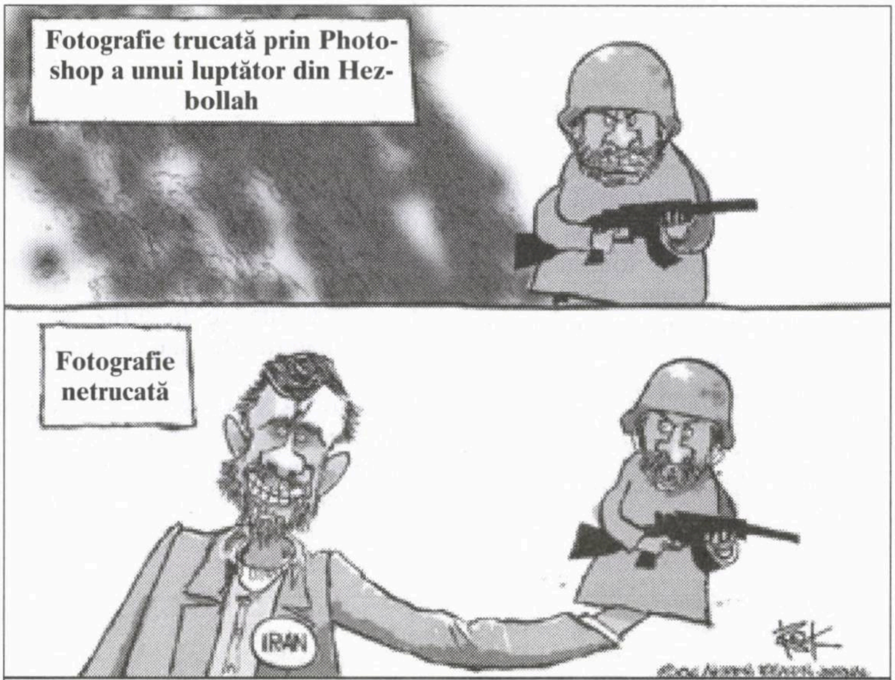
Fotografie trucată prin Photoshop a unui luptător din Hezbollah
Fotografie netrucată
IRAN

Desen de Chris Britt, din "The State Journal-Register", Springfield, SUA, – din care înţelegem că aluzia la obiceiul celor din Hezbollah de a furniza mediei *internaţionale fotografii trucate despre Liban este menită să atragă atenţia lumii (inclusiv a imbecililor băştinaşi) că tipii din "armata lui Dumnezeu" sunt, de fapt, soldaţii Iranului.*

Israel: Un secret politic păstrat 50 de ani

În după-amiaza de vineri 13 aprilie 1956, un anume Zeilig Katz a intrat în biroul lui Amos Manor, situat într-o clădire arăbească din Yaffo, în Tel Aviv. Amor Manor era şeful lui Shin Bet, serviciul secret civil al Israelului de pe atunci. Zeilig Katz, care îşi ebraizase numele, cum se obişnuia pe atunci, în Ziv Carmi (rubedenie a celui ce scrie aceste rânduri), i-a spus lui Amor Manor: "A sosit material din Varşovia".

Ziv Carmi: Material surpriză, extrem de interesant.

Amor Manor: Despre ce e vorba?

Carmi: Un agent al nostru a reuşit să pună mâna pe un discurs ultrasecret al lui Hruşciov la Congresul PCUS de la Moscova.

Manor: Şi ce este acolo atât de interesant şi de secret?

Carmi: Hruşciov îl critică violent pe Stalin şi dezvăluie toate crimele acestuia.

Manor: Adu-mi imediat materialul.

Carmi a ieşit din biroul lui Manor şi s-a înapoiat imediat cu peste 70 de pagini în limba rusă, bătute la maşina de scris.

Manor a aruncat o primă privire (ştia ruseşte, ca şi Carmi) şi a spus doar atât: "Deţinem un material istoric, unul dintre cele mai secrete şi senzaţionale din lume. De unde îl avem?"

Carmi i-a explicat: "Un agent al nostru, pe nume Victor Graievski, sub acoperire de diplomat la Varşovia, a plecat la Moscova în timpul Congresului, chipurile ca ziarist comunist polonez, şi a obţinut acolo textul discursului lui Hruşciov, s-a înapoiat la Varşovia şi de acolo ni l-a trimis nouă".

Lui Victor Graievski, evreu român, îi era teamă că va fi ucis de agenţii ruşi ca represalii pentru că a difuzat discursul lui Hruşciov, aşa că a făcut alia în Israel.

Eu, Ady Carmi, pe atunci redactor şi crainic la radio Kol Israel din Ierusalim la emisiunile pentru Europa Răsăriteană în româneşte, polonă, maghiară şi idiş, am primit misiunea de a-l angaja la lucru pe noul *ole* Victor Graievski.

Aşa am procedat. Victor Graievski a preferat să lucreze la emisiunile în limba polonă şi a făcut aceasta până la ieşirea lui la pensie de la radio Kol Israel.

Mai trăieşte şi astăzi, tot la Ierusalim, dar ţine gura închisă: sunt secrete care se păstrează de cinci decenii!

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Către cititori

Aşa cum desigur aţi constatat, condiţiile grafice ale revistei noastre s-au îmbunătăţit în ultima vreme.

Această ameliorare se traduce, însă, printr-o scumpire a cheltuielilor legate de tipografie. Din această cauză, ne vedem nevoiţi să mărim preţul de vânzare al lui "Minimum", de la 15 la 16 shkalim.

Vă mulţumim pentru înţelegere.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Israel: Războiul pe care l-am pierdut

...Aceasta este părerea unui ziarist român despre lupta noastră pe tărâmul propagandei. Și, îmi pare rău s-o spun, omul are dreptate. Sută-n sută.

«În confruntarea din Liban, milițiile Hezbollah au știut să se folosească de minune de arma presei. Desigur, structurile totalitare sau fundamentaliste sunt obișnuite să transforme mass-media într-un instrument de propagandă, dar pariul Hezbollah a fost să manipuleze nu numai presa aservită, ci și pe cea democratică, cea care a trebuit să convingă publicul din lumea întreagă în sensul dorit.

Luna trecută, corespondenții de război ai CNN au vorbit despre felul cum decurgeau vizitele jurnaliștilor occidentali în partea de sud a Beirutului, controlată de Hezbollah. Era vorba de adevărate tururi de ghidaj, în care jurnaliștii erau călăuziți de reprezentanții gherilelor și duși să filmeze și să fotografieze obiective precise, prezentate drept locuințe civile distruse de aviația israeliană. Corespondentul CNN, Nic Robertson, a fost însoțit, la un moment dat, chiar de șeful cu propaganda din cadrul Hezbollah, Hussein Nabulsi, care arăta ce clădiri trebuie filmate și comenta pe un ton victimizant: „Priviți numai! Filmați! Priviți la aceste clădiri! Este cumva o bază militară? Este o bază militară sau o clădire unde locuiesc civili?“. De-abia după cîteva zile de la difuzarea pe post a materialului său pro-Hezbollah, cu victimele nevinovate din Beirutul de Sud, Nic Robertson a recunoscut că reportajul a fost montat de la un capăt la altul de „ofițerul de presă“ al Hezbollah care, de altfel, „are dispozitive mediatice

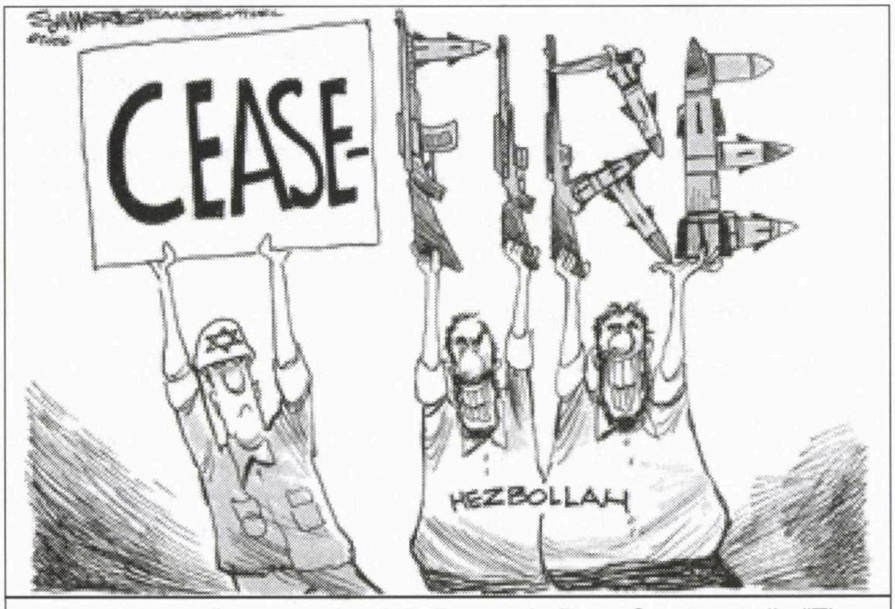

"Cease-Fire" (încetarea focului). Desen de Dana Summers, din "The Orlando Sentinel", Orlando, SUA – din care înțelegem – vai! – că (orice ar susține d. Olmert și ai săi) cei ce au cerut încetarea *am fost noi, în vreme ce islamiștii lui Nasrallah aveau chef să tragă în continuare.*

TENDINȚE

foarte sofisticate“. Tot atunci a dezvăluit și „ghidajul“ din timpul filmărilor.

Pentru a se crea atmosferă, într-unul din tururile acestea ghidate, jurnaliștii occidentali au beneficiat, în plus, și de niște ambulanțe cu sirenele pornite, chemate prin telefon de reprezentanții Hezbollah. Corespondentul CNN, Anderson Cooper, povestește: „Pierderile din rândul civililor sunt în mod clar lucrurile pe care Hezbollah vrea să se concentreze jurnaliștii străini. După ce ne-au lăsat să luăm imagini cu câteva clădiri distruse, ne-au dus într-o altă locație, unde așteptau ambulanțele. Era, pur și simplu, un eveniment media orchestrat până în amănunt de Hezbollah. Când am ajuns acolo, Salvările erau deja amplasate în dispozitiv. Am fost lăsați câteva minute să stăm de vorbă cu șoferii ambulanțelor, apoi aceștia au primit comandă să-și pună în funcțiune girofarurile pentru ca fotografii să le poată "surprinde" cum salvează civili. Aceasta era povestea pe care Hezbollah voia s-o știe lumea. În realitate, ambulanțele nu se aflau acolo ca urmare a unui nou bombardament, iar sirenele lor erau strict pentru efect“. Anderson Cooper observă: „După toate bombardamentele israeliene, Hezbollah este destul de bine organizat ca să aibă o strategie de relații publice care să controleze totul și să transmită în afară doar mesajele pe care le dorește.“

După cum afirmă Tom Gross, într-un articol publicat în "National Review", jurnaliștii de la CNN nu au fost singurii care au arătat lumii imagini selecționate de Hezbollah. „Richard Engel de la NBC, Elizabeth Palmer de la CBS și alți numeroși reporteri ai rețelelor de presă europene au fost de asemenea ghidați de oamenii milițiilor, în zonele afectate.“ Elizabeth Palmer a declarat, de altfel, în reportajul său, că „Hezbollah este foarte hotărât ca străinii să nu vadă altceva decât ce se dorește să se vadă“. Un gest de curaj din partea corespondentei CBS fiindcă, după cum afirma un jurnalist al publicației "Time", Christopher Allbritton, „partidul lui Dumnezeu“ deținea cópii după pașapoartele tuturor corespondenților străini din Liban și unii dintre ei au fost amenințați și convinși prin intimidare să facă jocurile Hezbollah.

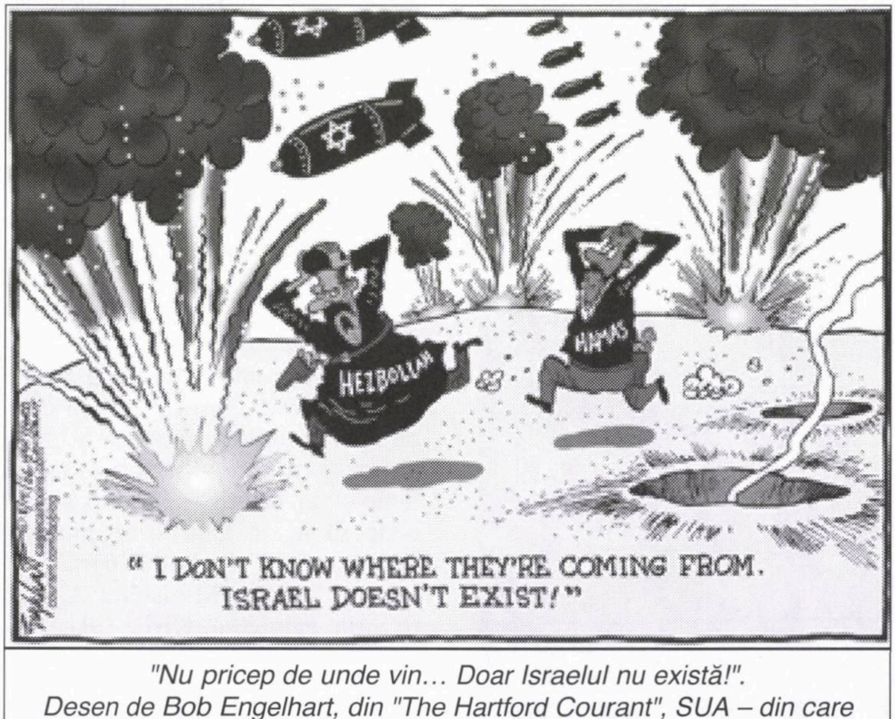
HEZBOLLAH
HAMAS
" I DON'T KNOW WHERE THEY'RE COMING FROM. ISRAEL DOESN'T EXIST! "

"Nu pricep de unde vin... Doar Israelul nu există!". Desen de Bob Engelhart, din "The Hartford Courant", SUA – din care înțelegem că – poate – după războiul acesta (ale cărui rezultate pe noi nu ne-au mulțumit defel), măcar câțiva tipi din Hezbollah și Hamas (dar mai ales din Siria ș.a.) au aflat că, orice ar spune imamii din moschei, Israelul – totuși – există.

Ca și cum nu ar fi fost de ajuns faptul că imaginile din Beirutul de Sud înfățișau aproape numai ce dorea Hezbollah să se vadă, un recent scandal a dovedit că unele dintre ele au fost și trucate, cu ajutorul programului de prelucrare a imaginilor Adobe Photoshop. Primul prins cu „ocaua mică“ a fost fotograful libanez Adnan Hajj, care furniza imagini pentru agenția Reuters. La începutul lunii august, mai mulți bloggeri (mânuitori ai Internetului) au semnalat faptul că anumite poze Reuters au fost modificate digital: fum adăugat deasupra Beirutului sau rachete defensive antiaeriene, date ca trase de un avion F-16 israelian în atacul asupra orașului Nabatiyeh. Toate pentru „a face imaginile mai sugestive“.

Trucajul, care sporea digital coloana de fum deasupra orașului bombardat, era făcut chiar grosolan, căci copia anumite părți ale fumului și le repeta vizibil; aceasta însă nu a ridicat nici un semn de întrebare editorilor de la Reuters, care au pus imaginea în circulație.

După apariția acestui scandal, mai multe poze, difuzate de Reuters sau Associated Press, au fost dovedite ca manipulate, fără să fie neapărat trucate în Photoshop. Este vorba de o imagine publicată pe coperta revistei "U.S. News", cu un bărbat cu arma aţintită spre o zonă de luptă deasupra căreia ieşea fum, zonă care s-a dovedit, la o analiză mai atentă, o groapă de gunoi în flăcări; de alte imagini care prezentau periodic o femeie libaneză – aceeaşi – plângând după locuinţa distrusă, în diferite locaţii ale Beirutului şi la distanţă de câteva săptămâni; de un set de şapte fotografii publicate de "New York Times" care ilustrau distrugerile unui bombardament, dar în care un individ ce apare într-o poză ca salvator este pus într-o alta pe post de victimă; de alte imagini care înfăţişau victimele din rândul copiilor, dar în care apărea acelaşi tată, îmbrăcat diferit, şi cu acelaşi copil mort în braţe (acest „tată“ a fost identificat ulterior, de cotidianul elveţian "20 minute", ca activist Hezbollah) etc.

Toate aceste date au conferit miliţiilor Hezbollah un cert avantaj în confruntarea mediatică. Astfel încât, chiar şi când nu difuzau trucaje, marile instituţii de presă occidentale au început, încetul cu încetul, să se concentreze asupra distrugerilor şi a victimelor civile, când prezentau imagini de pe teatrul de război – deci exact ceea ce dorea Hezbollah. După cum observa Tom Gross, BBC dădea sistematic imagini cu clădirile distruse, creând impresia că Beirutul era în totalitate distrus – deşi imaginile aeriene ale capitalei Libanului arătau că, în realitate, doar anumite zone din mahalaua de Sud a oraşului au fost bombardate. Mai mult, chiar şi prestigiosul cotidian britanic "Daily Telegraph" a intrat în acest joc. În numărul din 29 iulie, a publicat două poze; sub una scria „Tyr 2006“, iar sub cealaltă „Varşovia 1943“, stabilind astfel o corespondenţă între intervenţia Israelului şi atrocităţile naziste. După cum observa cotidianul spaniol "ABC" în timpul confruntărilor armate din Liban, „Israelul este pe cale să piardă războiul în paginile jurnalelor şi pe ecranele televizoarelor din lumea întreagă“. Evoluţia ulterioară a evenimentelor a dovedit că, până la urmă, Israelul chiar a pierdut acest război mediatic.»

(Dintr-un articol de Cezar Paul-Bădescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

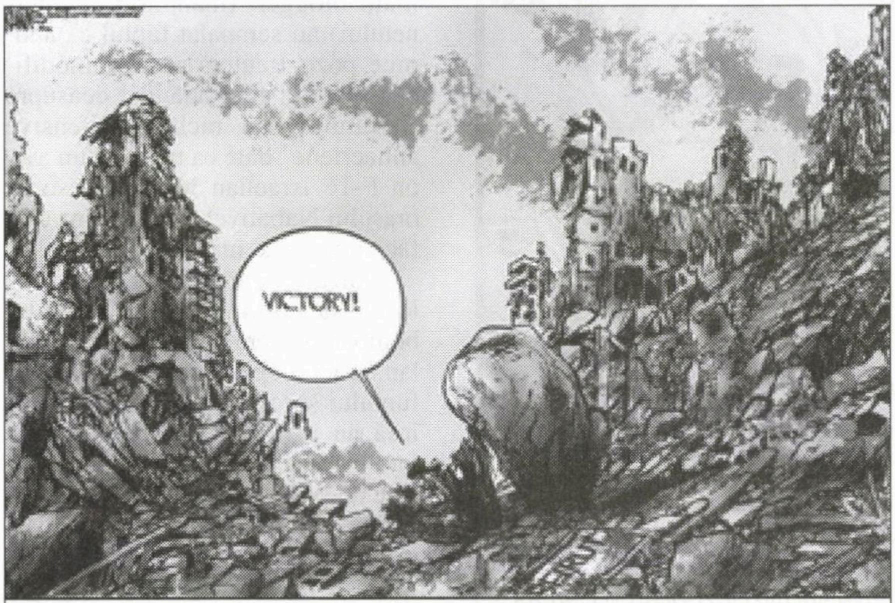

Desen de Michael Ramirez, din "Investors Business Daily", California, SUA

Războiul din Liban: Ce spune Pacepa

Ne gândim la SUA, la Iran, la Siria, la Comunitatea Europeană, la China (care vine senzaţional din urmă), la Coreea de Nord. De Rusia, însă, discutăm mai puţin. Şi nu e bine. E o dovadă de tâmpenie.

Publicaţia americană "National Review" a publicat în ediţia sa electronică o amplă analiză a războiului din Liban şi a rădăcinilor sale, semnată de generalul **Ion Mihai Pacepa.** Fostul şef al Direcţiei de Informaţii Externe a Securităţii din România arată istoria sponsorizării terorismului islamic de către Kremlin – atât în timpul, cât şi după încheierea Războiului Rece, precum şi eforturile depuse de Moscova pentru a orienta lumea islamică împotriva Statelor Unite. Umbrele trecutului sovietic se prelungesc însă şi asupra vremurilor prezente. Hezbollah s-a luptat cu armata israeliană în Liban, folosind armament de fabricaţie rusească. Ion Mihai Pacepa mai arată că Moscova susţine eforturile iraniene de înarmare nucleară – în ciuda faptului că s-ar putea ca un Teheran nuclear să se îndrepte în viitor împotriva Rusiei.

«S-ar putea ca Kremlinul să fie marele câştigător al războiului din Liban. Israelul a fost atacat cu katiuşe, Kalaşnikovuri sovietice, rachete ruseşti Fajr-1 şi Fajr-3, rachete ruseşti anti-tanc AT-5 Spandrel şi Kornet. Armele ruseşti care nu sunt de ultima generaţie sunt la dispoziţia teroriştilor din întreaga lume – iar băieţii răi ştiu exact de unde să le ia. Cutiile de muniţie abandonate de Hezbollah purtau inscripţia "Client: Ministerul Apărării Siria. Fabricant: KBP, Tula, Rusia".

Terorismul internaţional din ziua de azi a fost creat la Lublianka, cartierul general al KGB, în urma Războiului de 6 zile din 1967 din Orientul Mijlociu. Am fost martor la naşterea sa în viata mea anterioară, când eram general comunist. Israelul a umilit Egiptul şi Siria, ale căror guverne belicoase erau conduse de consilieri sovietici razvedka – iar Kremlinul a decis să înarmeze vecinii inamici ai Israelului, palestinienii, şi să-i împingă într–un război terorist împotriva Israelului.

Generalul Aleksandr Saharovski, care a creat structura de informaţii a României comuniste şi apoi a devenit şeful tuturor structurilor de informaţii externe ale Rusiei Sovietice, îmi spunea adesea: "În lumea de azi, când armele nucleare au scos din joc forţele militare, terorismul ar trebui să devină principala noastră armă".

Între 1968 şi 1978, când m-am desprins de comunism, Securitatea din România trimitea câte două avioane pline cu echipament militar pe săptămână pentru teroriştii palestinieni din Liban. După căderea comunismului, arhivele STASI din Germania de est au dezvăluit că RDG a trimis muniţie pentru pistoalele mitralieră AK-47 în valoare de 1.877.600 dolari. Conform lui Vaclav Havel, Cehia comunistă a trimis 1000 tone de explozibil Semtex H fără miros, care nu poate fi detectat de câini – de ajuns pentru 150 de ani.

Războiul terorist a început în 1968, când KGB a transformat deturnarea aeronavelor – arma de la 11 septembrie 2001 – într-un instrument al terorii. Doar în 1969 au fost 82 de deturnări de avioane israeliene în întreaga lume – realizate de Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei, finanţată de KGB.

În 1971, când l-am vizitat pe Saharovski la biroul sau de la Lubianka, acesta mi-a arătat o mulţime de steguleţe roşii înfipte într-o hartă a lumii. Fiecare steguleţ reprezenta un avion deturnat. "Deturnarea avioanelor este invenţia mea", mi-a spus Saharovski.

Generalul Ion Mihai Pacepa

"Succesul" politic provocat de deturnarea avioanelor israeliene a făcut ca Departamentul al XII-lea al KGB, cunoscut în jargonul serviciilor secrete drept Departamentul Afacerilor Umede (umed fiind un eufemism pentru sângeros) să se extindă la organizarea de "execuţii publice" ale evreilor în aeroporturi, gări şi alte locuri publice. În 1969 George Habash, o marionetă a KGB, a explicat: "Uciderea unui evreu departe de câmpul de luptă este mult mai eficace decât uciderea unui evreu pe câmpul de luptă, deoarece atrage mai multă atenţie".

La sfârşitul anilor '60, KGB era implicat în profunzime în terorismul de masă împotriva evreilor, realizat de diferite organizaţii palestiniene clientelare. Pentru următoarele acţiuni teroriste KGB şi-a asumat responsabilitatea în perioada în care încă eram în România: noiembrie 1969 – atac armat împotriva birourilor El Al din Atena: un mort şi 14 răniţi; 30 mai 1972 – atacul asupra aeroportului Ben Gurion cu 22 morţi şi 76 răniţi; decembrie 1974 – bombă la un cinematograf din Tel Aviv: 2 morţi şi 66 răniţi; martie 1975 – atac asupra unui hotel din Tel Aviv cu 25 de morţi şi 6 răniţi; mai 1975 – atac cu bombă la Ierusalim cu 1 mort şi 3 răniţi; 4 iulie 1975 – atac cu bombă în Piaţa Zion din Ierusalim cu 15 morţi şi 62 răniţi; aprilie 1978 – atac în aeroportul din Bruxelles cu 12 răniţi; mai 1978 – atac asupra unui avion El Al la Paris cu 12 răniţi.

În 1971 KGB a lansat operaţiunea "Taifun", destinată destabilizării Europei Occidentale. Baader-Mainhof, Fracţiunea Armata Roşie (RAF) şi alte organizaţii marxiste sponsorizate de KGB au dezlănţuit un val de terorism anti-american care a zguduit Europa. Richard Welsh, şeful centralei CIA din Atena, a fost împuşcat pe 23 decembrie 1975. Generalul Alexander Haig, comandantul forţelor NATO din Europa, a fost rănit în iunie 1979 într-un atac cu bombă care i-a distrus total Mercedesul blindat. Generalul Frederick J. Kroesen, comandantul forţelor SUA din Europa, abia a supravieţuit unui atac cu rachetă în septembrie 1981. Alfred Herrhausen, un preşedinte pro-american al Deutsche Bank, a fost ucis în cadrul unui atac cu grenade în noiembrie 1989. Hans Neusel, un secretar de stat pro-american din Ministerul de Interne al Germaniei Federale, a fost rănit în timpul unei tentative de asasinat din iulie 1990.

În 1972 Kremlinul s-a decis să antreneze întreaga lume islamică împotriva Israelului şi a SUA. După cum mi-a spus directorul KGB Iuri Andropov, un miliard de duşmani pot cauza mult mai multe pagube Americii decât cateva milioane. Trebuie să infiltrăm o ură de tip nazist împotriva evreilor în întreaga lume islamică şi să transformăm această armă a emoţiilor într-o baie de sânge teroristă împotriva Israelului şi a principalului său sprijinitor, Statele Unite. Nimeni din sfera de influenţă americană/sionistă nu trebuie să se mai simtă în siguranţă.

Din punctul de vedere al lui Andropov, lumea islamică era un teren în care el putea cultiva o formă virulentă de ură anti-americană, crescută din bacteria gândirii marxist-leniniste. Anti-semitismul islamic are rădăcini adânci. Musulmanii au o înclinaţie către naţionalism şi victimizare. Mulţimile lor analfabete şi oprimate pot fi incitate cu uşurinţă.

Andropov susţinea că teroris-

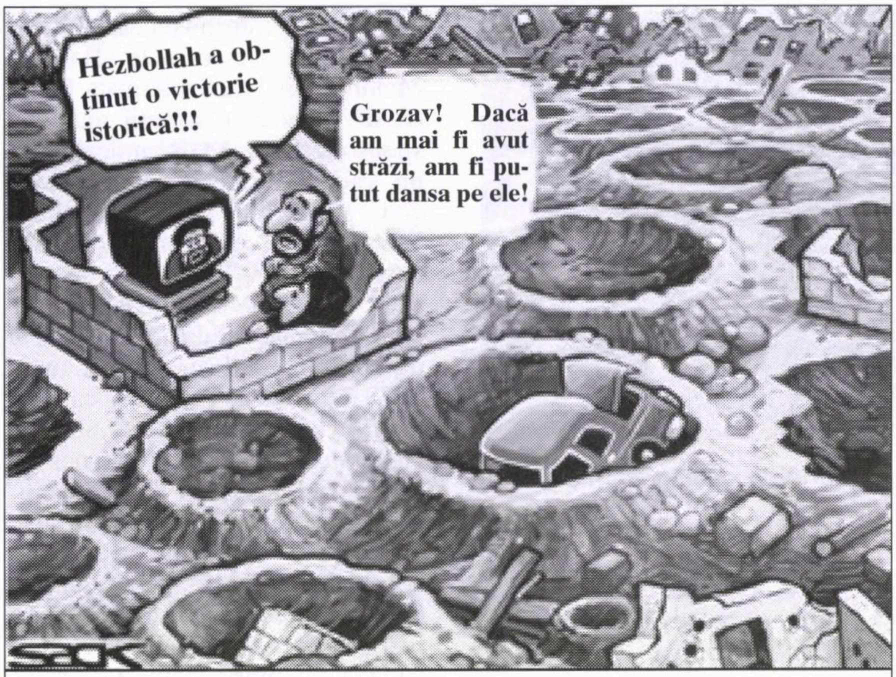
Hezbollah a obținut o victorie istorică!!!
Grozav! Dacă am mai fi avut străzi, am fi putut dansa pe ele!
SACK

Desen de Steve Sack, din "The Minneapolis Star-Tribune", SUA

mul și violența împotriva Israelului și stăpânului său, America sionistă, vor curge natural din fervoarea religioasă musulmană. Trebuia doar să continuăm să repetăm temele noastre – că Statele Unite și Israelul erau "țări fasciste, imperial sioniste", susținute financiar de evrei bogați. Lumea islamică era obsedată de prevenirea ocupării teritoriilor sale de către necredincioși și astfel ar fi fost extrem de receptivă la caracterizarea noastră față de Congresul SUA ca un corp sionist rapace care țintea să transforme lumea într-un fief al evreilor.

Numele de cod al acestei operațiuni era "SIG" (acronimul pentru Sionistskiye Gosudarstva – Guverne Sioniste) iar "sfera de influență" a serviciului secret român îmbrățișa Libia, Libanul și Siria. SIG era o largă operațiune de partid/stat. Am creat organizații comune pentru construirea de spitale, locuințe și drumuri în aceste țări și am trimis mii de doctori, ingineri, tehnicieni, profesori și chiar instructori de dans. Toți aveau sarcina de a portretiza SUA ca un fief evreiesc, finanțat cu bani evreiești și condus de politicieni evrei, al căror scop era subordonarea lumii islamice.

La mijlocul anilor '70, KGB a ordonat serviciului pe care-l conduceam, DIE – și altor servicii est-europene – să căutăm în țara noastră activiști de partid care să aparțină diverselor grupuri islamice, să-i pregătim în dezinformare și operațiuni teroriste și să-i infiltrăm în țările "sferei noastre de influență". Sarcina lor era să exporte o ură dementă împotriva sionismului american prin manipularea respingerii ancestrale față de evrei simțită de oamenii din acea parte a lumii. Înainte să părăsesc România pentru totdeauna, în 1978, Direcția de Informații Externe pe care o conduceam a trimis 500 de astfel de agenți sub acoperire în țările islamice. În conformitate cu estimările primite de la Moscova, până în 1978 comunitatea serviciilor de informații din blocul sovietic a trimis în jur de 4.000 de astfel de agenți de influență în lumea islamică.

La mijlocul anilor '70 a fost declanșata și bombardarea lumii islamice cu traduceri în arabă ale așa-numitelor "Protocoale ale Înțelepților Sionului" – un fals al Ohranei țariste care a fost folosit de Hitler drept fundament pentru filozofia sa antisemită. De asemenea am mai diseminat un "documentar" fabricat de KGB în limba arabă care susținea că Israelul și principalul său susținător, Statele Unite, erau țări sioniste dedicate transformării lumii islamice într-o colonie evreiască.

Noi, cei din blocul sovietic, încercam să cucerim minți deoarece știam că nu putem câștiga bătălii militare. A avut operațiunea SIG rezultate durabile? Nimeni nu poate

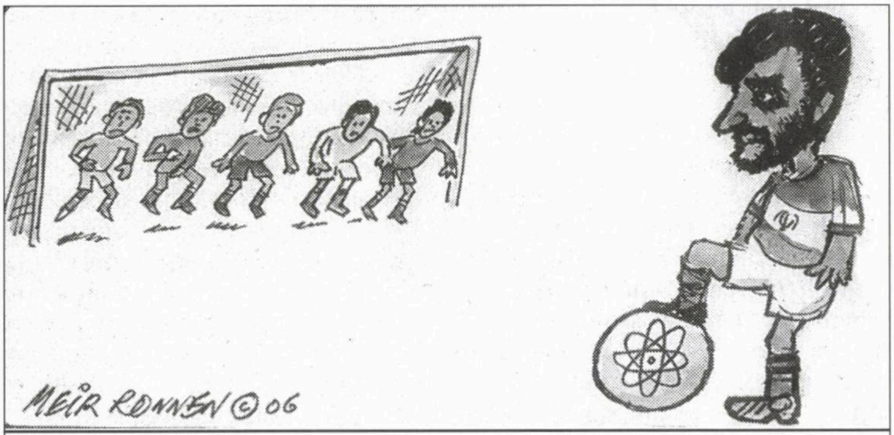

Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post" – din care înțelegem că în clipa când președintele Iranului, Ahmadinejad, va fi în măsură să șuteze la poarta Occidentului cu balonul nuclear, europenii din poartă, cu mâlnile goale (sau, mai bine zis, pline de declarații solemne) vor fi făcuți praf și pulbere.

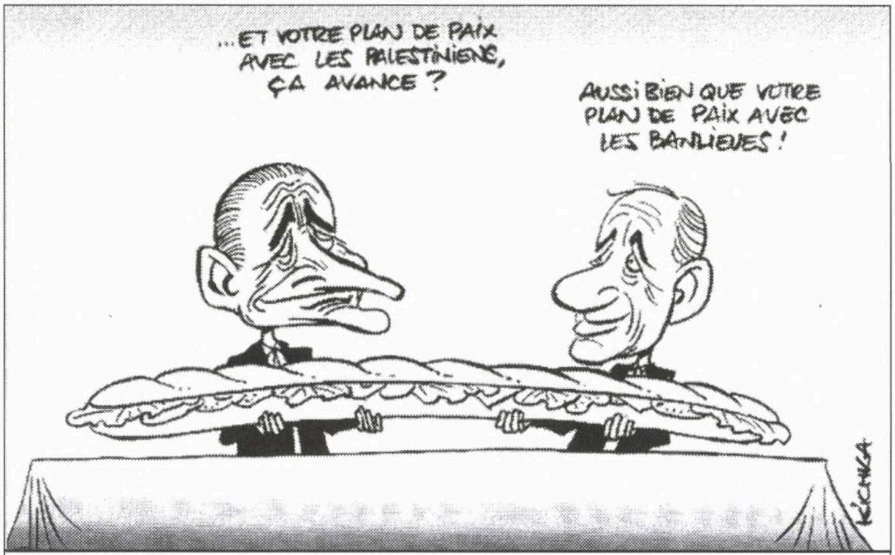
...ET VOTRE PLAN DE PAIX AVEC LES PALESTINIENS, ÇA AVANCE ?
AUSSI BIEN QUE VOTRE PLAN DE PAIX AVEC LES BANLIEUES !
KICHKA

Chirac: "Şi planul vostru de pace cu palestinienii, avansează?"
Olmert: "La fel ca planul vostru de pace cu periferiile Parisului!"
Desen de Michel Kichka, din "l'Arche", Paris – din care înţelegem că – cine ştie? – s-ar putea ca mâine, arabii din periferiile Parisului să provoace Franţei necazuri asemănătoare cu acelea îndurate de noi, din cauza vecinilor, trăgând cu rachetele în Turnul Eiffel, în Muzeul Luvru şi în cafeneaua "Flore" din Saint-Germain-des-Près.

spune cu siguranţă, însă efectul cumulativ al diseminării a sute de mii de copii ale "Protocoalelor" în lumea islamică şi a portretizării Israelului şi SUA ca fiind duşmanii de moarte ai lumii islamice ar fi trebuit să aibă oarece efect în cei peste 20 de ani. Martore sunt evenimentele de la 11 septembrie 2001. Mai trebuie notată dovada din caseta video cu groaznica decapitare a reporterului Daniel Pearl de la "Wall Street Journal" în 2002 – măcelarit doar pentru că era un evreu american.

Rusia post-sovietică a fost transformată într-un mod fără precedent, însă credinţa populară larg răspândită că nefericita moştenire sovietică a fost eliminată la sfârşitul războiului rece, aşa cum a fost eliminat nazismul la sfarşitul celui de-al doilea război mondial, mai trebuie încă să devină adevărată.

În anii '50, când eram şeful centralei din Germania Federală a serviciului român de informaţii externe, am fost martor la demolarea celui de-al III-lea Reich al lui Adolf Hitler, la judecarea criminalilor de război, la desfiinţarea forţelor sale militare şi de poliţie şi la îndepărtarea naziştilor din funcţiile publice. Nimic din toate acestea nu s-a întâmplat în fosta Uniune Sovietică. Nimeni nu a fost judecat, deşi regimul comunist a ucis peste o sută de milioane de oameni. Marea parte a instituţiilor sovietice, cu nume noi, au fost lăsate în pace şi sunt conduse acum de aceiaşi oameni care ghidau statul comunist. În anul 2000, foşti ofiţeri ai KGB şi ai Armatei Roşii au preluat Kremlinul şi guvernarea Rusiei. Germania nu ar fi devenit niciodată o democraţie cu ofiţeri SS şi Gestapo conducând spectacolul.

Pe 11 septembrie 2001, preşedintele Vladimir Putin a fost primul lider al unei ţări străine care şi-a exprimat regretele faţă de preşedintele George W. Bush pentru ceea ce a numit el "aceste tragedii teribile ale atacurilor teroriste". La scurtă vreme Putin şi-a îndreptat ţara înapoi către afaceri teroriste. În martie 2002 a reintrodus în tăcere vânzările de armament către dictatorul terorist al Iranului, ayatollahul Khamenei, şi a angajat Rusia în construirea unui reactor nuclear de 1000 megawaţi la Busher, cu o facilitate de conversie a uraniului capabilă să producă material fuzionabil pentru arme nucleare. Sute de tehnicieni ruşi au început să ajute guvernul Iranului să dezvolte racheta Shahab-4, cu o rază de peste 2500 kilometri, care poate transporta o încărcătură nucleară sau bacteriologică oriunde în Orientul Mijlociu sau Europa.

Mai apoi, cu puţin înainte de septembrie 2002, în vreme ce SUA se pregăteau să-şi jelească victimele din atacurile teroriste ale anului precedent, Putin l-a primit cu mari onoruri la Moscova pe Kim Jong Il, dictatorul terorist al Coreei de Nord.

În aprilie 2006, Coreea de Nord a efectuat o serie de teste cu rachete capabile să transporte încărcături nucleare, inclusiv racheta cu rază lungă de acţiune Taepodong-2. Actualul preşedinte al Iranului Mahmud Ahmadinejad a anunţat deja că nimic nu poate opri ţara sa de la construirea de arme nucleare şi a declarat că Israelul reprezintă "o pată dizgraţioasă pe lumea islamică", care va fi eliminată.

În timpul celui de-al doilea război mondial americanii au murit pentru eradicarea nazismului şi a terorismului său antisemit. Acum ne aflăm în faţa fascismului islamic şi a terorismului său antisemit nuclear. Naţiunile Unite nu pot oferi nici o speranţă. Până acum nu au fost în stare nici măcar să definească terorismul.

Un proverb spune că un foc provoacă alt foc. Kremlinul ar putea constitui cea mai bună speranţă a noastră. În mai 2002, miniştrii de externe ai NATO au aprobat un parteneriat cu Rusia, fostul inamic al alianţei, iar restul lumii a decis că războiul rece s-a încheiat. Kaput.

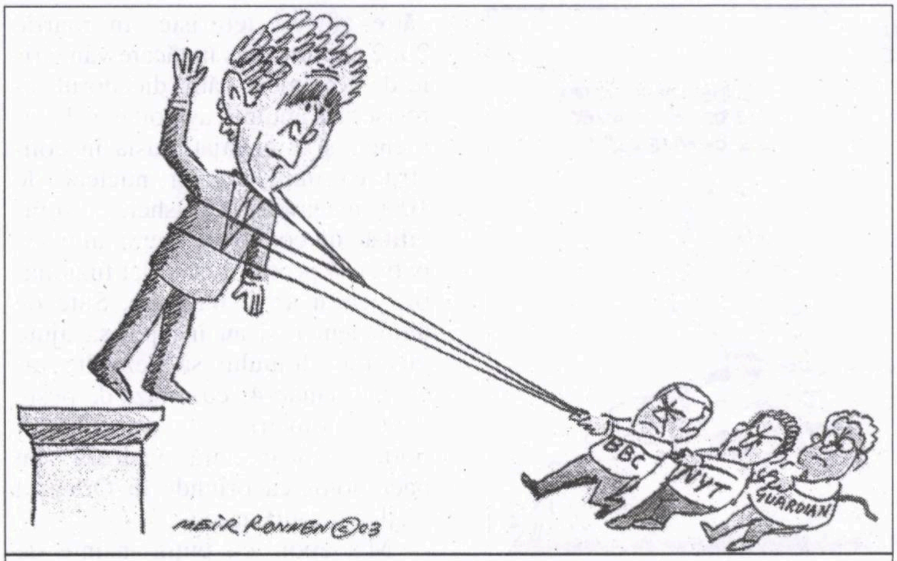

Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post" – din care înțelegem că media chamberlainistă din Occident, precum BBC, "New York Times" sau "The Guardian", se străduiește din răsputeri să-l doboare pe președintele american George W. Bush, pentru a-l înlocui cu un lider mai cumsecade și de înțeles când e vorba de terorismul islamic.

Acum Rusia vrea să fie primită în Organizația Mondială a Comerțului. Pentru ca așa ceva să se întâmple, Kremlinului trebuie să i se spună să iasă mai întâi din afacerile teroriste.

De asemenea ar mai trebui să le spunem rușilor că este în interesul lor să-l facă pe președintele Ahmadinejad să renunțe la armele nucleare. Este un tiran imprevizibil care la un moment dat ar putea considera Rusia ca fiind inamic. "Dacă Iranul va avea arme de distrugere în masă care pot fi transportate cu rachete, aceasta va fi o problemă", a afirmat în mod corect președintele Bush. "Asta va fi o problemă pentru noi toți, inclusiv pentru Rusia".»

(După "Evenimentul zilei", București 2006)

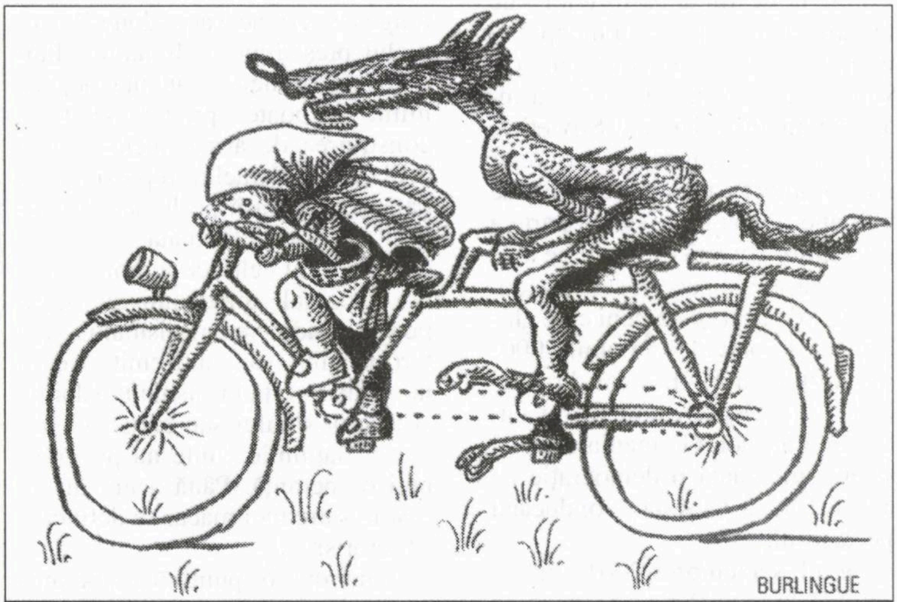

Europa occidentală, în chip de Scufița Roșie pedalând de zor, și lupul islamic în spatele ei.
Desen de Bourlingue, din "l'Arche", Paris – din care înțelegem că faimosul Apus, făcând tandem cu islamiștii instalați cu milioanele pe teritoriul bătrânului (dacă nu chiar ramolitului) continent și-a iscălit sentința de moarte.

România: Au adus sau nu evreii comunismul în România?

E o întrebare la care fascismul românesc de astăzi, de la dejecțiile crăcănate la tipii civilizați, umaniști și cu after-shave, răspund în cor: Bineînțeles că da, mai încape vorbă?

Istoricul român Mihai Pelin își asumă riscul de a se ridica împotriva curentului. El are alt punct de vedere.

«Una din cele mai proaste glume debitate de xenofobii noștri și relansată în varii împrejurări este aceea conform căreia evreii au adus comunismul în România. Însă – și la intervalul dintre cele două războaie mondiale ne referim –, dacă tratăm pe evrei ca pe o populație care tindea să devină națiune, între hotarele țării ei ancestrale, peisajul se schimbă: majoritatea covârșitoare a acestei etnii nu vădea nici un apetit pentru comunism. Între grupările evreiești de diverse nuanțe, de la dreapta la stânga, chiar și cei din extrema stângă, departe de a fi comuniști, se conformau unui model social-democrat din multe puncte de vedere valid și în zilele noastre. Și între aceste grupări distingem și una net anticomunistă. Este vorba despre mișcarea sioniștilor revizioniști, creată în 1925 de Vladimir Jabotinski, evreu născut în Rusia și bun cunoscător al ororilor generate de bolşevism.

Iniţial, sătui de promisiunile neonorate ale Marii Britanii, sioniştii revizionişti au considerat că un stat Israel, "camin naţional" în terminologia din epocă, nu poate fi înfiinţat decât cu arma în mână. În acest scop, prin emigraţie legală sau ilegală, trebuiau să ajungă în Palestina cât mai mulţi evrei apţi pentru luptă şi nu întâmplător, când e vorba de România, curentul s-a dezvoltat mai ales în Basarabia şi Bucovina de Nord, teritorii ameninţate mai mult decât altele de o invazie a Rusiei sovietice. Chiar şi autorităţile româneşti i-au tratat pe revizionişti cu o relativă bunăvoinţă, atât datorită anticomunismului lor, cât şi datorită faptului că nu se sustrăgeau obligaţiilor militare, asemeni altora dintre coreligionarii lor. Iar după ce învăţau meseria armelor, emigrau în viteză spre Ţara Sfântă. Mai mult, li s-a permis să înfiinţeze tabere de instrucţie la Storojineţ şi Zastavna, conduse de ofiţeri evrei care luptaseră în Legiunea Străină franceză. Din nefericire, agitaţiile tot mai frecvente şi zgomotoase ale legionarilor noştri antisemiţi au reuşit să bulverseze această stare de lucruri. Totuşi, faptele contează mai mult decât teoriile, indiferent de ce grupare a sioniştilor ar fi vorba. La 4 aprilie 1929, într-un raport referitor la mişcarea sionistă din Bucovina, şeful Inspectoratului de Poliţie din ţinut raporta la Bucureşti: "În ce priveşte comunismul din Rusia – apreciau sioniştii –, el este un ideal egoist, în interesul Rusiei, şi nu al poporului evreu. Dovada este ultima politică dusă de actualul guvern din Rusia, care începe a înlătura pe evrei din viaţa politică rusă". În mod frecvent, soseau din Palestina la Bucureşti diverşi emisari evrei originari din Rusia, spre a susţine în organizaţiile sioniste conferinţe din care accentele anticomuniste nu lipseau niciodată. În 1932, un asemenea emisar a fost Samuel Şapira, născut în Ucraina. Faptul că citadela comunismului mondial era mereu în atenţia tuturor sioniştilor l-a dovedit şi o conferinţă a revizionistului Wolfgang von Wiesl din Viena, din 10 februarie 1933: "În ce priveşte soarta Rusiei sovietice, din punct de vedere politic, a arătat că ea depinde de acţiunea războiului chino-japonez – remarca Siguranţa statului. Dacă Japonia va rămâne definitiv în Manciuria, atunci soarta Rusiei este pecetluită. Contrariu, ea va triumfa". Nu avea de unde să ştie că japonezii şi ruşii vor ajunge la un modus vivendi.

În ceea ce privea conflictele din interiorul mişcării sioniste, la 1 martie 1933, dintr-o conferinţă a lui Beno Sternberg, şeful revizioniştilor din Cernauţi, Siguranţa a dedus următoarele: "Preşedintele, în expunerile sale, a arătat propaganda desfăşurată în contra elementelor care nutresc idei extremiste de stânga şi sunt înregimentate în organizaţiuni sioniste". Desigur, erau în discuţie infiltrările comuniste în sionism. La 28 martie 1935, într-o notă informativă a Jandarmeriei, se remarcă faptul că evreii care emigrează în Palestina, în urma insistenţelor sioniştilor revizionişti, "trebuie să prezinte fiecare un aviz din partea societăţii Uniunea Evreilor, că nu a fost şi nu este înscris în organizaţiile comuniste". Acuzaţiile că evreii ar sprijini şi propaga comunismul au fost

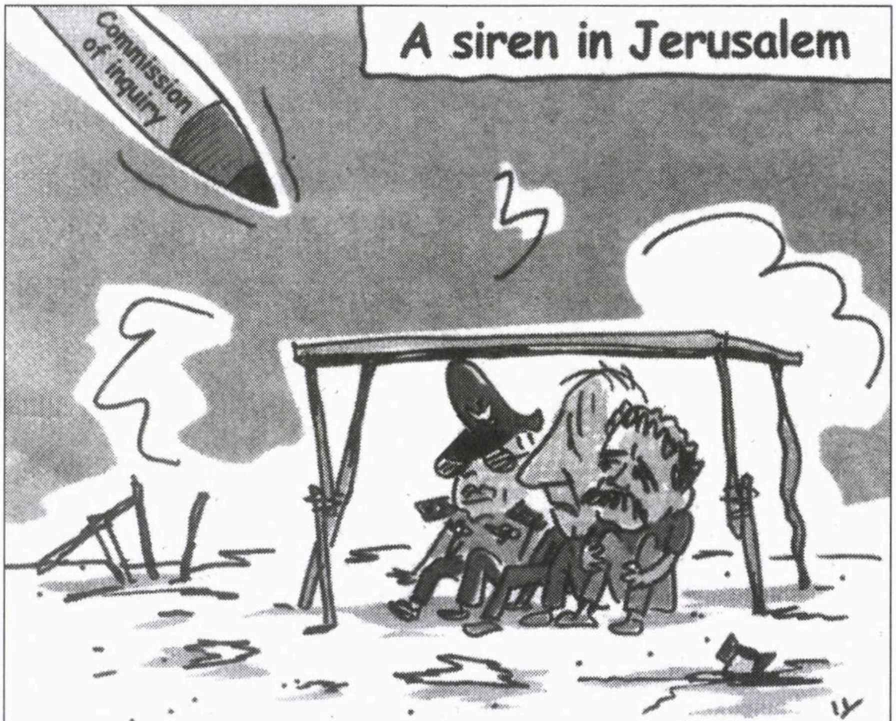

O sirenă la Ierusalim
Desen din "Haaretz" – din care înţelegem că dacă războiul s-a încheiat (măcar provizoriu), există cel puţin trei cetăţeni israelieni care se feresc, cât pot, de o rachetă: primul ministru Ehud Olmert, ministrul Apărării, Amir Peretz, şi şeful Statului Major al armatei, generalul Halutz. Katiuşa de care se tem ei este comisia de anchetă privind felul cum a fost condus războiul, cerută stăruitor şi de rezerviştii aruncaţi în foc în ultimele zile ale confruntării, şi, în genere, de majoritatea populaţiei.

respinse şi de liderul evreilor asimilişti, Wilhelm Filderman, într-un interviu acordat ziaristului elveţian Karl Gyr, apărut în ziarul Zorile din 30 decembrie 1936. În aceeaşi consecvenţă, în revista evreiască Hayarden (Iordanul) nr. 19 din februarie 1937, chestiunea era abordată pe larg, sub titlul "Noua Organizaţie Sionistă împotriva comunismului", într-un articol din care cităm: "Peste prăpastia ce desparte neosionismul de comunism nu duce nici o punte". Iar la 4 iulie, acelaşi an, gazeta "Cuvântul Evreiesc" republica un articol mai vechi al lui Vladimir Jabotinski, "Sionism şi Comunism", în care liderul mondial al revizioniştilor declara: "Esenţa comunismului este antisionistă". Or, ne aflăm la o dată când mişcarea sionistă captase majoritatea populaţiei evreieşti din România. Ecouri ale anticomunismului sionist ajungeau la Bucureşti şi de peste hotare. La 25 martie 1938, Gheorghe Crutzescu, şeful Legaţiei române de pe lângă Societatea Naţiunilor din Geneva, a fost vizitat de Nahum Goldman, delegat al Agenţiei Evreieşti pentru Palestina. În România, sub presiunea atmosferei antisemite generate de legionari, tocmai fuseseră dizolvate mai multe organizaţii de tineret sioniste, care-i pregăteau pe membrii lor pentru emigrarea în Palestina. Printr-o confuzie, taberele lor erau considerate pepiniere ale comunismului şi "dl. Goldman – telegrafia Gheorghe Crutzescu la Bucureşti – se miră de acuzaţiile de comunism aduse organizaţiunilor dizolvate, scopul lor fiind numai acela de a se da o pregătire profesională, în special agricolă, viitorilor colonişti evrei. În sprijinul afirmaţiunii sale, d-sa aduce argumentul că adversarul cel mai implacabil al sionismului este tocmai comunismul, sioniştii neputând niciodată obţine din partea Sovietelor ca mişcarea lor să fie măcar tolerată. Reprezentantul Agenţiei Evreieşti nu contestă că nu s-ar fi putut strecura în organizaţiunile din ţara noastră şi unele elemente comuniste. Însă acestea trebuie considerate drept cazuri izolate, în privinţa cărora se justifică luarea măsurilor de rigoare. Organizaţiunile, însă, în totalitatea lor, sunt absolut străine de comunism, d-sa luându-şi întreaga răspundere în privinţa lor, deoarece depind de Agenţia Evreiască pentru Palestina." Chiar şi Direcţia Generală a Poliţiei îl asigura pe ministrul de Interne în funcţie, la 12 aprilie 1938, că mişcarea sionistă, în ansamblul ei, "s-a manifestat prin lupta făţişă contra comuniştilor şi s–a integrat în ideea de ordine publică adoptată în ţara noastră".

Antisemiţilor din România s-ar fi cuvenit să le atragă atenţia şi multitudinea evreilor fugiţi din Rusia sovietică şi pătrunşi ilegal în ţară. Ceea ce echivala cu o atitudine şi cu o poziţie politică. Pentru ei funcţiona societatea de ajutor Mutualitatea şi ei au fost cei dintâi care l-au întâmpinat pe Vladimir Jabotinski la Gara de Nord la 12 octombrie 1938, când acesta a sosit într-o vizită în România. Apoi, începând de la 17 septembrie 1939, după ce Uniunea Sovietică a atacat pe la spate Polonia, aflată în război cu Germania, zeci de mii de evrei polonezi îşi găseau refugiul în Bucovina de Nord, fiind îndrumaţi de aici spre Constanţa şi, din Constanţa, spre Palestina. Erau fericiţii înzestraţi de britanici cu certificate de emigrare şi, în imensa majoritate, proveneau din teritoriile poloneze invadate de ruşi. N-au stat pe loc spre a se bucura de splendorile comunismului bolşevic. Pe de altă parte, veşti importante plecau şi din România spre exterior. La 17 octombrie 1939, cotidianul "L'Avenir Juif" din Belgia consemna: "Se semnalează exodul masiv al populaţiei evreieşti din România, situată în provinciile de frontieră, către regiunile din interiorul ţării. Se evaluează la 10.000 numărul refugiaţilor evrei din Basarabia, care părăsesc această provincie de teama unei invazii ruseşti. Se socoteşte că la Bucureşti se află aproape 5.000 refugiaţi din Bucovina." Şi aceştia iubeau comunismul ca sarea în ochi.

Când s-a decis interzicerea colectării de fonduri sioniste din ţară, s-au efectuat zeci de percheziţii în diverse sedii ale instituţiilor evreieşti şi nu s-au gasit nicăieri materiale comuniste de propagandă. De altfel, marea masă a acestei populaţii nici nu prea era interesată de comunism. Ea era anticomunistă prin educaţia şi preocupările ei şi asta era totul. De altfel, chestiunea este specificată şi în documentele Siguranţei de odinioară, eşuate azi în arhive: "Majoritatea evreilor din lume – se constata la 1 februarie 1940 – sunt constituiţi în două organizaţii politice evreieşti: Vechea Organizaţie Sionistă şi Noua Organizaţie Sionistă, denumită şi revizionistă; prima se bucură de asentimentul Angliei, spre deosebire de ultima. Evenimentele internaţionale din ultimii ani şi, cu deosebire, mişcările antisemite din diferite state au determinat pe conducătorii celor două organizaţii evreieşti să organizeze şi să constituie un stat evreiesc în Palestina. Datorită precipitării evenimentelor internaţionale, problema emigrării şi imigrării devine principala preocupare a conducerii celor două organizaţii politice evreieşti". Nimic despre comunism, ceea ce însemna că acesta nu constituia o preocupare. Şi contingenţele cu comunismul erau generate mereu de bănuieli nefondate. Aşa cum s-a întâmplat la 24 februarie 1940, când Inspectoratul Regional de Poliţie din Iaşi cerea desfiinţarea fermei Masada de lângă Bălţi, fiind "indubitabil că ea formează un nucleu comunist, aspectul fizic al aşa-zisilor elevi nefiind al unor muncitori agricoli, obişnuiţi a mânui unelte de lucru". Păi, cum să fie aşa, de vreme ce ferma era o şcoala organizată de sionişti, în care elevii, înainte de emigrarea în Palestina, se pregăteau să devină muncitori agricoli? Abia de atunci înainte urma să li se bătătorească mainile. De altfel, ca urmare a unei percheziţii severe efectuate la ferma în speţă, însăşi poliţia a putut constata: "Nu s-a stabilit existenţa de materiale cu conţinut subversiv sau incendiar".

Un capitol aparte în această poveste îl reprezintă invazia sovietică în Basarabia şi Bucovina de Nord, pe parcursul căreia li s-a creat evreilor o faimă de rău augur. Mai mulţi evrei care încercau să pătrundă în România, mai ales prin frontiera din Bucovina de Nord, au fost consideraţi drept spioni sovietici şi judecaţi în tribunalele militare, deşi nu aveau nici un fel de relaţie cu evenimentul pe cale să izbucnească. Însuşi regele Carol al II-lea a decis la 24 iunie 1940: evreii nu aveau voie să se înscrie în Partidul Naţiunii, chestiune de care compatrioţilor noştri de religie mozaică le-ar fi păsat prea puţin dacă nu ar fi semnificat efectiv o excludere din viaţa publică a ţării si, implicit, un blam. Partidul Naţiunii era conceput ca partid unic, propriu statului totalitar conceput de monarh. Între timp, pe frontiera de est se constituia corpul de interpreţi necesar în cazul confruntării cu Rusia, şi s-a constatat că evreii prezentau mai multă încredere decât basarabenii de baştină. În aceleaşi împrejurări, exodul evreilor din teritoriile poloneze ocupate de ruşi continua să-i preocupe pe grănicerii români. La 27 iunie 1940, din această categorie au fost surprinse la frontieră Hermine Zavila şi Claudia Reiss. Alte exemple sunt inutile, pentru că ne-ar solicita un timp şi un spaţiu nelimitat. Iar în ziua imediat următoare, la 28 iunie 1940, invazia sovietică s-a declanşat.

În zilele şi săptămânile următoare, minciunile referitoare la comportamentul evreilor au devenit regulă în toate rapoartele civile şi militare. S-a spus că evreii din Soroca i-ar fi primit pe sovietici cu pâine şi sare, când, în realitate, cei ce i-au întâmpinat entuziaşti pe invadatori erau în totalitate membri ai Frontului Renaşterii Naţionale, transformat în Partidul carlist al Naţiunii. Divizia 21 infanterie raporta că a fost nevoită să evite trecerea prin Cimislia, deoarece la intrarea în comună o aşteptau evreii constituiţi în bandă şi înarmaţi cu ciomege şi coase. Însă dintr-o statistică interbelică se putea afla că în Cimislia erau stabiliţi circa 300 evrei, din care cel puţin două treimi se alcătuiau din femei, copii şi bătrâni, incapabili să poarte arme, fie ele şi albe. Pe când Divizia 21 infanterie, în marşul de retragere spre Vechiul Regat, era înarmată până în dinţi, inclusiv şi cu piese de artilerie, înşirându-se pe 18 km. din şoseaua spre Albiţa. Nenumărate neadevăruri au fost lansate de preotul Vasile Tepordei, directorul publicaţiei "Raza" din Chişinău, transferată la Bucureşti şi rebotezată "Raza Basarabiei". Acesta a relatat întâmplări incredibile despre evrei care ar fi ucis numeroşi români, când aceştia încercau să treaca la vest de Prut. Însă cine cerceta cu atenţie publicaţiile timpului putea uşor să constate că cei declaraţi drept victime ale evreilor erau bine şi sănătoşi, participând ulterior la diferite manifestări şi slujbe de pomenire dedicate pierderii teritoriului dintre Prut şi Nistru. Ciudat, în zilele noastre, Vasile Tepordei ne-a fost prezentat de fostul preşedinte Emil Constantinescu drept "călugarul Vasile", faţa bisericească de la care se împărtăşea din punct de vedere duhovnicesc şi moral. Am avut şi eu curiozitatea să-l cunosc pe "călugarul Vasile" şi l-am întrebat: "De ce aţi minţit în legătură cu aşa-zisele crime ale evreilor?". Răspunsul a fost de-a dreptul surprinzător: "Simţeam nevoia sa ţinem opinia publică sub tensiune şi băgam cărbuni la vapor!". Trecuse de 80 de ani şi încă nu reuşea să priceapă că prin minciunile lui s-au justificat alte crime reale şi de-a dreptul abjecte.

Caracteristic acelui timp a fost faptul că nici un ziarist de la Bucureşti sau din provincie nu a fost martor ocular al evacuării Basarabiei şi Bucovinei de Nord. Nu întâmplător, în ziarele din acele zile se băteau câmpii: se inventau situaţii inexistente, umflându-li-se de la o zi la alta amploarea, şi se etalau lamentaţii interminabile despre "Moldova lui Ştefan cel Mare". Scriitorii, la fel, nu au reacţionat cum s-ar fi cuvenit. Mihail Sadoveanu s-a încumetat să scrie o tabletă în care incrimina invazia ruseasca abia în decembrie 1940, când devenise sigur că sovieticii nu vor ajunge până la Bucureşti. Singurele cărţi relative la cursul evenimentelor au fost "Noul paradis", de pictoriţa Lucia Dem. Bălăcescu, surprinsă de invazie în sanatoriul de la Bugaz, şi "255 de zile la Cernăuţi, sub ocupaţie bolşevică", scrisă de un actor de mâna a treia, Pepe Georgescu, de la Teatrul Naţional din Cernăuţi. Ultima era puternic antisemită însă cel puţin relata relativ corect cronologia evenimentelor şi, citită fiind cu atenţie, se putea alege din ea adevărul de fals.

Dureros a fost şi faptul că, induse în eroare de rapoarte contradictorii, nici autorităţile româneşti nu au putut înţelege semnificaţia mişcărilor evreieşti de o parte şi de alta a noii frontiere dintre România şi Rusia sovietică. De pildă, din faptul că numeroşi evrei se grăbeau să plece prin Galaţi către Reni s-a dedus că erau comunişti care abia aşteptau să facă joncţiunea cu ruşii. În realitate, şi evreii din Basarabia erau în continuă mişcare prin ţară, fie în căutare de mărfuri, atunci când era vorba de comercianţi, fie cu diverse probleme care nu se puteau rezolva decât în Vechiul Regat şi mai cu seamă la Bucureşti. Şi acum se grăbeau să-şi regăsească familiile rămase de izbelişte sub tăvălugul rus. Ignobil a fost şi tratamentul rezervat evreilor din Basarabia şi Bucovina de Nord, care încercau să se refugieze în ceea ce mai rămăsese din România. Şi aceştia au fost declaraţi comunişti, multora li s-a interzis intrarea în ţară şi asteptau disperaţi la Ungheni ca să se lumineze românii la cap. Pur şi simplu, nici o autoritate nu putea să înţeleagă faptul că evreii, în general, dedicaţi unor activităţi comerciale şi unor profesiuni liberale, nu puteau avea nici o simpatie pentru regimul comunist din Rusia sovietică, excepţiile confirmând regula. În afară de asta, evreii erau oameni umblaţi, refugiaţi de sub diverse sisteme politice, şi ştiau mult mai bine cum se trăia sub regimul sovietic şi, mai ales, cum trăiau coreligionarii lor sub acelaşi regim. Cu toate acestea, prin ziarele timpului, preluate din documentele oficiale, erau debitate inconştient fraze de genul: "La Catedrala din Cernăuţi, comuniştii evrei au dat crucea jos şi au pus în loc un steag roşu cu fotografia lui Stalin, iar interiorul l-au devastat cu diferite grenade". De unde puteau să aibă evreii grenade? În afară de asta, mulţi români rămaşi sub ocupaţie sovietică atestau că aşa ceva nu s-a întâmplat, crucea a rămas acolo unde era şi nici interiorul catedralei nu a fost devastat cu grenade.

Adevărul era că şi românii, şi evreii erau năuciţi de succesiunea rapidă a evenimentelor, şi unii, şi alţii considerând mişcările celorlalţi drept gesturi ostile. Şi toate zvonurile posibile aveau circulaţie liberă. "În ziua de 29 iunie 1940 – consemna un document militar –, primarul oraşului Cernăuţi a fost împuşcat în faţa primăriei." Evreii, desigur, ar fi fost autorii crimei. Dar primarul respectiv, după ce predase oraşul sovieticilor, se refugiase în linişte la Câmpulung-Moldovenesc şi, la ora aceea, întocmea un raport cuvenit pentru uzul Ministerului de Interne. Şi şeful gării din Cernăuţi ar fi fost asasinat de evrei, însă, în anii '60-'70, acesta trăia bine mersi la Craiova. Avocatul evreu Michel Flexor s-ar fi instalat cu de la sine putere primar la Soroca, dar ziarele vremii atestă că, în august 1940, Michel Flexor îşi deschisese un birou de avocatură la Bucureşti. De la astfel de neadevăruri s-a ajuns la masacrul a 55 de evrei la Dorohoi şi la o creştere a atmosferei antisemite din întreaga ţară. Până când însuşi Marele Stat Major s-a simţit dator să înfrâneze excesele antisemite, interzicând ofiţerilor, subofiţerilor şi soldaţilor să se mai răfuiască cu nişte oameni nevinovaţi. În ciuda acestui fapt, numeroşi evrei au fost aruncaţi de soldaţi din trenuri, în timpul mersului, şi 172 de evrei adunaţi în templul din Rădăuţi au traversat momentele critice sub paza Jandarmeriei. În felul acesta s-a ajuns şi la situaţia când mulţi evrei din Moldova, de teama viitorului tulbure care îi aştepta în ţară, au preferat să treacă la ruşi. Nu erau nici ei comunişti.

"Cât priveşte refugiul anumitor categorii de evrei în provinciile ocupate de trupele sovietice, se menţionează că motivele care îi determină pe aceşti evrei la emigrare sunt, în afară de faptul că o parte îşi au în cele două provincii familiile şi avutul, şi teama de eventuale represiuni ce vor avea de îndurat continuând să locuiască în ţara noastră. Evenimentele din Basarabia şi Bucovina au determinat şi o mişcare a populaţiei evreieşti în sens invers decât cel relevat, ceea ce a determinat pe fruntaşii diverselor instituţii evreieşti din capitală să ia o serie de măsuri menite să asigure asistenţă coreligionarilor refugiaţi" – extras dintr-un document militar (3 iulie 1940).»

(Dintr-un articol de Mihai Pelin; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2006)

Erată

La numărul trecut (234), pe coperta revistei, în loc de "Bacău 1912 – Geneva 2006" se va citi "Bacău 1910 – Geneva 2006". De asemenea, la p. 80, col. II, par. IV, se va citi: "Sorin Cunea, ziarist (78).

Cerem scuze cititorilor noştri pentru aceste greşeli de corectură.

Nou! A apărut

Pe firul de aţă

de Getta Berghoff

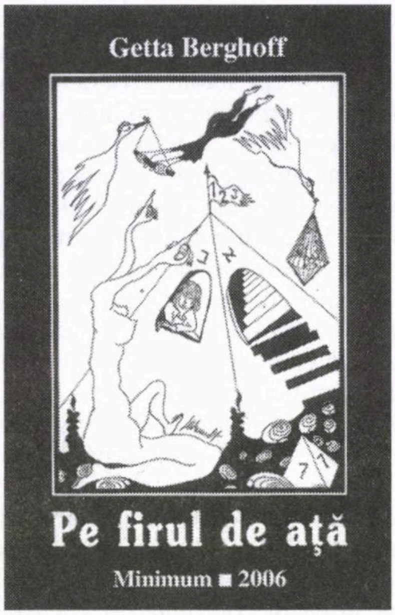

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

Povestiri din călimara în care-mi moi tocul de câte ori aflu de întâmplări sau oameni ieşiţi din comun.

Povestiri despre puterea destinului.

……

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Căutaţi o femeie care să jure că a fost tracasată sexual de un demnitar, un mare om de afaceri, un artist sau un fotbalist celebru?

Rony

vă oferă un asortiment bogat de persoane prezentabile şi de condiţie bună, gata oricând să declare la poliţie că personalitatea care vă interesează a tracasat-o sau agresat-o sexual:

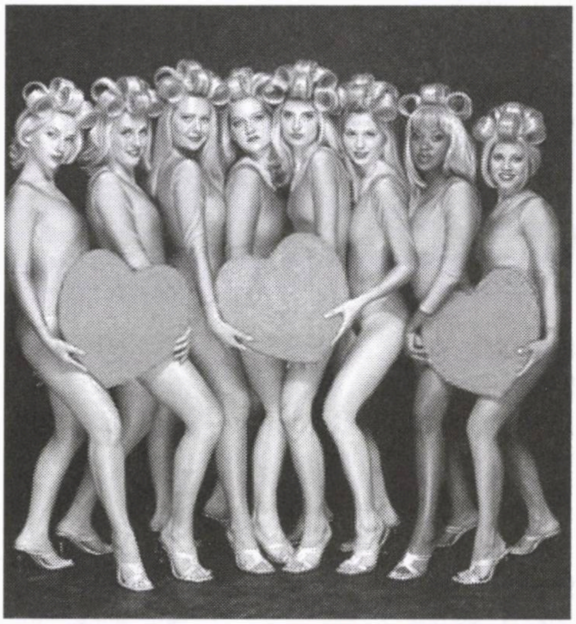

- **Sărut pe gât**
- **Sărut pe buze (inclusiv franţuzesc)**
- **Ciupit ţâţe**
- **Ciupit fund**
- **Vârât mâna sub fustă**
- **Trântit pe canapeaua din birou**
- **Tentativă de viol (nereuşită)**
- **Tentativă de viol (reuşită)**

Preţuri convenabile. Discreţie absolută. Trecerea cu bine a examenului de la poligraf, asigurată.

●

Comenzi şi orice fel de informaţii, prin E-mail, la www.Rony@yahoo.co.il

Pentru deţinătorii de cărţi de credit Visa 20% reducere

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Coadă la poligraf

De mulţi ani, de când am fost angajat la "maşina adevărului", adică la poligraful poliţiei, n-am mai muncit aşa de greu ca azi. Din când în când, în trecut, mi se aducea câte un primar penal, îi luam amprentele sufleteşti, iar pe urmă trândăveam fără ocupaţie câteva luni.

Dar în ultimul timp s-a îngroşat gluma. Poliţia îmi aduce mereu mai mulţi pacienţi mincinoşi, parcă e în ţară o epidemie de minciuni. Mi se aduc miniştri, deputaţi, comandanţi militari, ba chiar şi ofiţeri înalţi din poliţie care au furat sau au băgat mâna sub fuste şi în sutiene cu cine ştie ce intenţii.

Poligraful meu nu-i un aparat prea arătos. E ca o maşină de spălat rufele nespălate, numai că are în el un fel de instinct electronic cu care simte când globulele albe încep să halească globulele roşii. Atunci înseamnă că pacientul internat la poliţie, minte. Probabil că mincinoşii ăştia au minciuna în sânge.

Eu le spun: Domnilor hoţi, dacă aţi furat, dacă aţi băgat mâna pân'la cot sau pân'la umăr în fonduri publice, recunoaşteţi şi gata. De ce să surmenăm maşina asta? Consumă şi ea energie electrică şi toţi marii risipitori de energie electrică ne spun să facem economie de energie electrică. Şi apoi nu-i o mare ruşine azi să furi. Nu-ţi taie nimeni capul pentru un fleac ca ăsta.

Dar ei nu recunosc. O fac pe cinstiţii. Ca şi cum ar fi o mare cinste să fii cinstit.

Ei, şi din cauza acestei prejudecăţi, suferim eu şi poligraful. Muncim câte 16 ore pe zi. Poliţia nu-mi mai aduce ca altădată câte doi-trei incoruptibili corupţi. Aduce câte douăzeci deodată, en-gros, cu câte o coloană întreagă de dube. Azi se stă la coadă la poligraf.

Anturajul însă e simandicos. Nici dacă aş lua zilnic masa la "Hilton" n-aş veni în contact cu atâtea somităţi. Azi un ministru, mâine un primar sau un ditamai preşedinte de import-export. Te şi minunezi ce au ăştia în sânge.

Uneori mă întreb dacă nu cumva poligraful a căpătat vreo defecţiune. Îl desfac piesă cu piesă fiindcă nici mie nu-mi vine a crede că atâta lume fură, ia şperţ şi înşeală statul.

●

De pe Internet

Întrebare la Radio Erevan: – E adevărat că armatei sovietice i-a fost cerut ajutorul de către Cehoslovacia?

Răspuns: – Da, cererea din 1938 a fost aprobată în 1968.

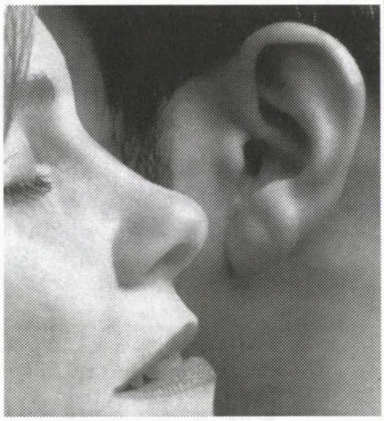

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA

Primul aparat din lume care foloseşte nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanţa naturală a urechii. Fără zgomote, fără ţiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono

Informaţii suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv

Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39

Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...cercetătorul științific Hans-Hilger Ropers, de la Institutul Max Planck pentru genetică moleculară, din Germania, a produs o pastilă anti-prostie. Experimentată mai întâi asupra șoarecilor de laborator, pastila urmează să fie pusă în curând la dispoziția oamenilor.

Nu ne place că...

...așa cum susține săptămânalul ebraic "Tel Aviv", în ciuda celor declarate de oficialități în timpul războiului din Liban, numai 40 de adăposturi din cele 240 de care dispune Tel-Avivul sunt în stare de funcțiune și pot fi folosite în caz de atac cu rachete.

Nu ne place că...

...în regatul Tonga, din Pacific, este interzis prin lege ca bărbații să se plimbe pe stradă cu pieptul gol, iar în insulele Bermude este ilegal să nu porți pantofi.

Ne place că...

...Dave Baker, un om de afaceri din Minnesota, SUA, i-a donat numitului A. Faraj, un șofer care-l duce adesea cu limuzina sa, un rinichi pentru a-i salva viața.

Nu ne place că...

...tânărul reporter Ilan Lucaci, de la Canalul 2 al televiziunii, poartă niște plete lungi până-n pământ.

Ne place (așa, de chichi) că...

...traducând din engleză un comunicat privind operația la care a fost supus președintele român Traian Băsescu, la un spital din Viena, o redactoare de la TV Română, în loc să spună "incizia a avut dimensiunile obișnuite", a zis "circumcizia a avut dimensiunile obișnuite".

Ne place că...

...numitul Martin Pololea, un evreu din Republica Cehă, dorind "să facă ceva" pentru Israel, a înfipt un steag alb-albastru pe acoperișul casei sale de la țară.

Nu ne place că...

...d. Dimitri Sofanopoulos, vice-președintele Centrului Cinematografic Grec, a trimis o scrisoare d-nei Pnina Blair, directorul artistic al Festivalului cinematografic de la Haifa (programat pentru Sucot), în care anunță că, din cauza atacurilor *brutale* ale Israelului asupra Libanului, a hotărât să anuleze participarea filmelor grecești la Festival.

Ne place (dar numai așa, ca idee) că...

...pictorul australian Tom Patch a deschis la Sydney o expoziție unde publicul este invitat să vadă cum lucrează artistul; acesta se dezbracă în fața vizitatorilor și se folosește de penisul său în chip de penel, punând astfel vopselele pe pânză.

Nu ne place că...

...luând-o razna à propos de campania contra fumatului, un actor scoțian, care interpreta rolul lui Winston Churchill la un teatru din Edinburgh, a fost obligat să renunțe a mai pune în gură celebrul trabuc, un accesoriu legat, precum se știe, indisolubil de imaginea marelui bărbat de stat.

Ne place că...

...ziarul "Jerusalem Post" a publicat luna trecută un reportaj pe două pagini despre Delta Dunării.

Nu ne place că...

...așa cum ne-au informat câțiva dintre corespondenții noștri, în timpul "evenimentelor" din vară patronii hotelurilor de la Eilat (unde veniseră, fugind de rachete, numeroși cetățeni din Nord), au mărit peste noapte prețurile camerelor de hotel.

Israelul avea în plan invadarea Libanului

Nu ne place că...

...În ziarul "Libertatea", din București, a apărut un articol intitulat precum se vede, articol unde se spune, fără tresăriri de obraji, că războiul din Liban nu a avut nici o legătură nici cu răpirea soldaților, nici cu lansarea de rachete, el fiind plănuit din vreme de sioniștii din Orientul Mijlociu.

Ne place că...

...Ministerul Muncii din Brazilia a editat un manual pentru prostituate; așa cum aflăm dintr-o relatare de Laura Cernahoschi, din "Cotidianul", manualul (care poate fi consultat și pe site-ul de pe Internet al ministerului) are diferite capitole referitoare la atragerea clienților: *«"Sedu-i cu nume de alint, cu parfum, încântă-i cu vocea ta, oferă-le specialități și, dacă ești generoasă, spală-le hainele", le învață ministerul pe fete. manualul le mai oferă sfaturi despre cum să îi consilieze pe clienții "stresați emoțional", dar și cum să își asigure o pensie și să participe la cursuri de limbi străine, despre sexul protejat, despre înfrumusețare și despre gestiunea finanțelor personale.»*

Ne place că...

...scriitorul român Radu Paraschivescu a scos o carte intitulată "Ghidul nesimțitului" (ed. Humanitas). El trece-n revistă, în paginile scrierii, fel de fel de *nesimțiri* la modă; printre acestea se numără și sensibilitatea de toval arătată de unii concetățeni ai autorului (dar întâlnibilă și prin țări mai calde) la adresa vecinilor de bloc, à propos de petrecerile de tot soiul organizate prin apartamente. Ne place, în acest sens, să dăm extrasul de mai jos:

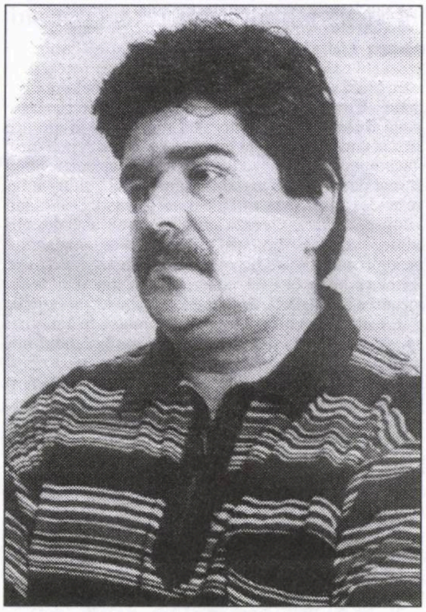

Radu Paraschivescu

«Pentru acești oameni, rigorile calendarului sau ale săptămânii de lucru sunt un moft expediabil în doi timpi și trei mișcări. Dacă ziua de naștere a odraslei cade într-o joi, tot atunci are loc și paranghelia. E o prostie să aștepți până-n weekend, când riști ca jumătate dintre invitați să plece la pescuit pe baltă, la țară sau la munte. Cum? A doua zi lumea merge la serviciu? Și? Ce, n-o lăsăm noi? Să meargă sănătoasă, cu stângul pe tobă și fața la producție. A, e muzica prea tare? Păi e petrecere, tată. Ce-ați vrea, surdină? Mergeți frumușel la farmacie, luați-vă niște dopuri din alea de treișcinci de mii și băgați-vi-le în urechi.

În general, scenariul nu suferă modificări majore de la un bairam la altul. Colegii sărbătoritului vin câte doi sau câte trei, sună la ușă și așteaptă cuminți, cu câte o sticlă în mână. Câteodată le deschide capul de familie, alteori soția. În clipa când ușa se dă de perete, dinăuntru se aude o lălăială văicăreață, însoțită de larma patetică a unui acordeon pe care se plimbă niște degete experte și indispensabilii bași care dau de obicei ritmul și măsura tânguielii. Musafirii intră în apartament, ușa se închide, iar zgomotul se estompează. Îl auzi doar dacă ciulești urechea. Răsufli ușurat, mulțumești proniei și îți spui că, în fond, fiecare om are dreptul să se distreze. Sedus de perspectiva unei nopți fără distonocalm, nu-ți dă prin cap că deocamdată gazdele nu fructifică la maximum calitățile radiocasetofonului cu CD fiindcă încă nu s-a strâns toată lumea.

La un moment dat, vecinul care se uită nebănuitor la un film de cinematecă tresare îngrozit. Ceva duduie înspăimântător la câtiva pași de el. Sunt bașii care vestesc începerea distracției. Trupa e completă la apel și nebunia poate începe. După câteva secunde de vibrații care îți zbârlesc părul de pe brațe, cineva, un bărbat cu un glas străbătut de un tremolo venit din fundul gâtlejului, își plânge deziluzia. Ai crede că puseul melancolic se consumă în tăcere, departe de lume. Ei bine, nu. Fiindcă decepționatul nu e fitecine, ci Florin Pește. Cât despre vorbele lui, acestea se revarsă prin pereți, te atacă, te confiscă, te supun și te silesc să participi la apăsătorul necaz în dragoste. "Lumea îmi spunea de tine/ Că vrei să profiți de mine,/ Eu ca prostul te iubeam,/ Nici o vorbă nu credeam".

E clipa când vecinul smuls din miezul filmului își pune două întrebări deopotrivă de justificate. Unu: ce vină are el pentru suferința altuia? Doi: ce rost are să-ți ornezi petrecerea de ziua de naștere cu melodii atât de triste? Îndatoritor, cetățeanul se grăbește să discute cele *două aspecte cu vecinul al cărui copil a instituit vacarmul pe scară. Mai ştii, dacă-l prinde bine dispus, poate dă muzica mai încet. Însă această abordare e falsă ca o bancnotă de trei dolari. La a cincea bătaie în uşă, nesimţitul parental deschide asudat, cu un pahar în mână, pradă surescitării şi proptindu-şi ochii injectaţi asupra nepoftitului. Acesta simte deodată că dialogul pe care urmează să-l iniţieze n-o să aibă curtoazia şi fluiditatea pe care mizase iniţial.*

– Bună seara, domnu' Nae.

– 'ai noroc.

– Ştiţi...

– Ce vrei, bă?

– Poate daţi muzica niţeluş mai încet –

– E ziua lui fi-meu. Valea.

– Da, dar e unu noaptea, eu mâine mă –

– Zgâmboi, tre' să-ţi desenez? Stânga-mprejur.

– ...duc la serviciu, am o lucrare –

– Băi, cârmâz, eşti nervos cu nervii? E ziua lui fi-meu şi-i fac bairam. Nu-ţi place, du-te la hotel. Ce vrei, să-i trimit acasă pe toţi, ca să tragi tu pe dreapta?

– Îmi pare rău, domnu' Nae, ziceam că ne înţelegem ca-ntre oameni. Daţi muzica mai –

– Băăăăi, vrei să-ţi vopsesc motoru'? Marş dracu' la tine-n casă, că mă pun cu bătuta pe tine!!!

Zdrang! Uşa metalică se-nchide brusc, salvându-l pe cetăţean de la scatoalca promisă. Înfrânt în bunele sale intenţii, bietul om se întoarce în apartament, pune mâna pe telefon şi cheamă poliţia din proximitate. Într-un târziu, la celălalt capăt al firului răspunde o voce blazată iremediabil.

– Mdea.

Cetăţeanul e lăsat să-şi explice motivul apelului, fără ca interlocutorul să intervină cu vreo întrebare. Abia când se interesează în cât timp o să descindă echipajul care o să-i pună la punct vecinii, îşi dă seama că a consumat impulsuri de pomană. Căci vocea rosteşte solomonic şi răspicat:

– E ziua la copil, domnu'. Omu' e-n casa lui. Lăsaţi, că n-a murit nimeni dintr-un chefuleţ...»

Ne place că...

...d-ra Melody Damago (filipineză de felul ei), fostă actriţă porno, candidează pentru postul de guvernator al statului american Nevada; ea a promis, în timpul campaniei electorale, că va legaliza striptease-ul în hoteluri şi va reduce preţul benzinei.

Melody Damago

Nu ne place că...

...dorind să demonstreze bărbaţilor englezi că cea mai bună metodă pentru a evita contaminarea cu virusul Aids (Sida) o constituie renunţarea la relaţiile sexuale cu femeile, un grup de activişti ai mişcării "Anti-Aids" din Londra a organizat o şedinţă uriaşă în aer liber de masturbare colectivă.

Ne place că...

...la "Cafeneaua Erotică" de la "Terasa Twice", din Bucureşti, sculptorul Bogdan Breza a organizat un atelier de creaţie de "body painting" (pictură pe corpul omenesc); cu acest prilej clienţii de la mese au fost invitaţi să picteze după pofta inimii pe pielea câtorva modele sau să scrie pe aceeaşi piele versuri din poezia erotică citită la microfon de scriitoarea Miruna Vlada.

Nu ne place că...

...mania americanilor de a da în judecată pe oricine pentru orice a atins asemenea cote (pur şi simplu inimaginabile pentru o fiinţă cât de cât europeană), încât peste ocean a început să fie decernat Premiul Liebeck pentru procesele ce s-au încheiat cu cele mai aiuritoare sentinţe:

Stella Liebeck

«Premiul "Liebeck" – aflăm pe Internet – *este numit aşa după Stella Liebeck, care a dat în judecată McDonalds pentru că şi-a vărsat în poală o ceaşcă de cafea şi a câştigat 2,9 milioane de dolari... E cunoscut faptul că americanii se dau în judecată pentru orice fleac, dar procesele de mai jos depăşesc înţelegerea umană, cel de pe primul loc e pur şi simplu un scenariu ştiinţifico-fantastic!*

• Locul 5 – Kathleen Robertson, Austin, Texas, a primit o despăgubire de 780.000 de dolari. Ea şi-a fracturat glezna într-un magazin de mobilă, după ce s-a împiedicat de un băieţel care alerga prin magazin.

Verdictul tribunalului i-a surprins pe proprietarii magazinului, *având în vedere că puștiul era chiar copilul doamnei Robertson!*

• Locul 5 – La egalitate pe locul 5 este și Carl Truman, de 19 ani, care a câștigat 74.000 de dolari și cheltuieli pentru îngrijiri medicale, după ce un vecin a trecut cu Honda Accord peste mâna lui. El se băgase sub mașină ca să-i fure roțile, iar vecinul care era la volan, nu l-a văzut și a plecat din parcare...

• Locul 5 – Tot pe locul 5 se află Terrence Dickson din Bristol, Pennsylvania, care după ce a spart o casă a vrut să iasă prin garaj, dar ușa acestuia era stricată ... și ușa de acces în casă se închisese automat în urma lui.

Proprietarii erau în vacanță, așa ca hoțul-minune a rămas închis 8 zile în garaj, hrănindu-se doar cu o ladă de Pepsi și un sac de mâncare pentru câini. El a dat în judecată casa de asigurări a proprietarului pentru că situația i-a cauzat stress și a câștigat 500.000 de dolari.

• Locul 4 – E ocupat de Jerry Williams din Little Rock Arkansas, care a fost mușcat de fund de câinele vecinului, care era legat în curtea respectivului vecin. El nu a câștigat decât 14.500 de dolari, pentru că juriul a considerat că dl. Williams a provocat "un pic" acest incident, sărind gardul și trăgând cu o pușcă cu alice în câine...

• Locul 3 – Aparține d-rei Amber Carson din Lancaster Pennsylvania, care a alunecat pe o baltă de sifon într-un restaurant și și-a fisurat o vertebră. Treaba e că balta fusese făcuta chiar de domnișoara, care aruncase un pahar cu sifon în capul prietenului ei, și probabil ratase... A câștigat 113.500 de dolari.

• Locul 2 – Kara Walton din Claymont, Delaware, a încercat să intre pe geamul unei toalete de la un club de noapte pentru a nu plăti 3,5 dolari la intrare, a alunecat și și–a spart doi dinți. A dat în judecată clubul și a câștigat 12.000 de dolari și cheltuielile stomatologice.

• Locul 1 și coronița – Merv Grazinski din Oklahoma City, a cumpărat o rulotă cât o casă și când se deplasa pe autostradă a fixat viteza pe automat și s-a dus în spate să-și facă o cafea... Rulota a ieșit bineînțeles de pe autostradă și a căzut în șanț. El a dat în judecată compania care a fabricat rulota pentru că nu a specificat în manualul de utilizare că șoferul nu trebuie să părăsească volanul în timp ce merge... A câștigat 1.750.000 de dolari și o nouă rulota, iar compania a modificat manualul de utilizare…»

Rulota lui Merv Grazinski

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ȘI NOTARIAT

Str. Sutin 27, Tel Aviv
(lângă Spitalul Ichilov, Primărie)
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetățeniei române și pașapoarte românești**
- **Traduceri legalizate de notar și apostile**
- **Diferite alte probleme juridice și economice**

Contactați: HAVA BRESLER

Vorbim și românește

HEZBOALA

NELU MARIAN

Țară mică – președinte mare!

Eu știu ce-o să stabilească-ancheta
Cu președintele – un caz complex –
Și dac-o să-i lipească eticheta
Că-i vinovat de tracasări de sex!
Dar chiar de-i vor fixa vinovăția
Și va primi pedepse fel de fel,
În fața lui mi-aș scoate pălăria
Și nu mi-ar scade stima pentru el!

Și asta pentru că la noi în țară.
Cu atâtea frământări și greutăți,
El a găsit o cale mai ușoară
De-a egala mari personalități!
Spun "mari" înțelegând americane
Și mă gândesc la un tablou grozav
Ce s-ar putea forma
din trei persoane
Și-anume: Kennedy – Clinton –
Kațav!...

Trei președinți cu farmec
și succese,
Dar și cu aventuri din când în când;
Cine mai știe de-au avut procese
Cu... tracasări în număr
tot crescând?

De-aceea eu vă zic la o adică:
Ancheta nu-i motiv de întristare!
Da, Israelul este-o țară mică,
Dar are-un Președinte cu P mare!

Grevă la cimitire

Nu, nici un fel de grevă
nu îmi place,
Deși sunt unele ce au temei;
Dar când groparii
grevă-ncep a face,
Îmi place foarte mult tot ce fac ei!
Groparii ne înlătură rugina
De pe-obiceiuri vechi
ce-au fost mereu;
Ei sunt mai tari ca toată medicina,
Ba sunt mai tari ca însuși...
Dumnezeu!

Căci ei vor hotărî când ți-e sorocul
Și când îți bate ceasul să te duci;
Iar dacă-i grevă, poți avea norocul
Ca veșnica trăire s-o apuci!
O, cum nu ne-am gândit noi
pân-acuma
Cum să trăim viața-n veci de veci,
Făcând cu totul deplasată... gluma
Cu doar "Pân-la 120!"...

De astăzi vom trăi chiar 200
Sau poate-o mie, ca Matusalem:
S-o țină-așa groparii pe-ntrecute
Și să se-adune la Jerusalem!
Iar noi să mergem în pelerinaje,
Plini de ardoare, spre Orașul Sfânt,
Cu rugi și slavă pentru perrsonaje,
Ce-aduc atâta bine pe pământ!

Chiar dacă-aceste zise comentarii
Vă par un vis naiv, nelegitim,
Nu-i rău să știm de greva
cu groparii
Spre-a nu uita... absurdul
ce-l trăim!

Gafencu

Gafencu nu-i un nume
(așa cum îl purta
Demult, un om politic român,
scris pe parafe);
Gafencu e-o... poreclă
ce a primit-o-așa
Un foarte bun prieten ce e
maestru-n... gafe!
Eu sufăr pentru dânsul căci știu
cât e de bun
Și nu vrea să rănească pe nimeni,
niciodată;
Dar uneori se-ntâmplă că-i iese,
ca din tun,
O vorbă ce nu place,
deși-i adevărată!...

Cu câtva timp în urmă,
pe-o ploaie nemiloasă,
Cum șeful său rămase
fără mașini la scară,
I-a spus Gafencu, sincer,
că-l duce el acasă
Căci "nici un câine-acuma
nu-l poți lăsa afară!"...

De ziua ei, adjuncta a fost felicitată
Că este tot mai jună
și mai frumoasă-n toate;
Ea-a spus, roșind, că fraza-i
"jumate-adevărată";
Gafencu-a susținut-o:
"Da, prima jumătate!"...

Nu l-au atras partide,
chiar cu programe scrise,
Căci dup-un an sau doi trecuți
de la alegeri,
El le cerea s-aplice măsurile
promise
Și i s-a răspuns că-i "dușman"
sau că-s "neînțelegeri"!

Eu cred că la controlul de stat,
fără zăbavă,
Dac-ar intra Gafencu,
s-ar potrivi frumos:
Ei dezvelesc corupții și câte-o faptă
gravă,
Dar nu-i nimeni în țară
să-i ia în serios!

De pe Internet

Șoarecele vroia să treacă granița ilegal. Se duce la elefant :

– Elefantule, vreau să trec granița, nu mai suport regimul, mă bate securitatea, vreau o viață mai bună, nu mai vreau să stau cu 14 grade-n casă... Tu ești mare, ascunde-mă și pe mine undeva să trec și eu.

Elefantul se gândește un pic și-l bagă în buzunarul de la piept. Ajung ei la graniță. Acolo vin grănicerii, îl iau pe elefant la control, totul e OK, îi purică valiza, și ea e OK, îl iau să-l pipăie pe corp, tac-tac-tac, ajung la buzunarul de la piept.

– Ce ai aici?

La care elefantul, bătându-se cu palma peste buzunar:

– Aici? Poza unui prieten!

ETC... ETC...

••• Ultima oară când s-a vorbit, pe pagina întâi a ziarelor, de vechiul nostru muşteriu Nati Meir, fost deputat PRM (Partidul România Mare), în prezent parlamentar independent, a fost mai an: omul anunţase că a moştenit zece, douăzeci sau o sută de milioane de dolari de la un unchi din... Nigeria. După gălăgia de rigoare, balonul s–a dezumflat, cunosuta vietate nereuşind să dovedească autenticitatea acestei senzaţionale ştiri. Jurnaliştii au făcut ceva băşcălie de individ, apoi s-a trecut la subiecte mai la zi, precum inundaţiile sau conflictul dintre preşedintele Traian Băsescu şi primul ministru Tăriceanu.

Mai nou, încercând să "iasă în faţă", iarăşi, el a anunţat că pleacă la marea viteză în Orientul Mijlociu pentru a obţine eliberarea soldaţilor israelieni deţinuţi de Hezbollah. De data aceasta nimeni nu l-a mai luat în serios.

În schimb, tot poporul a făcut băşcălie de tip. Iată, drept exemplu, o însemnare din ziarul bucureştean "Gardianul":

«Deputatul independent Nati Meir a părăsit zona de conflict din Orientul Mijlociu, chiar când a început mai abitir războiul. Nu a reuşit să elibereze nici un deţinut din puşcăriile arabe, dar bine că a scăpat teafăr şi nevătămat şi se întoarce în România, că ce sperietură trăsesem. Uf! Lasă, că e mai bine. Aici poate are mai multe şanse să scoată din puşcăriile noastre vreun deţinut şi nici nu-şi pune viaţa în pericol din cauza vreunui bombardament. Shalom, Nati! Deţinuţii te aşteaptă!»

••• Scoateţi carnetul (sau deschideţi computerul) şi mai notaţi un nume pentru viitorul (dacă o fi să fie!) muzeu al iudaismului românesc: filozoful francez André Glucksman, unul dintre gânditorii cei mai citiţi şi cu influenţă de la Paris. Aşa cum aflăm din lunarul "l'Arche", tatăl său, pe nume Rubin, era de felul său din Cernăuţi. În anii '20, a părăsit România, instalându-se la Viena, apoi, după o şedere în Eretz Israel, a emigrat în Franţa.

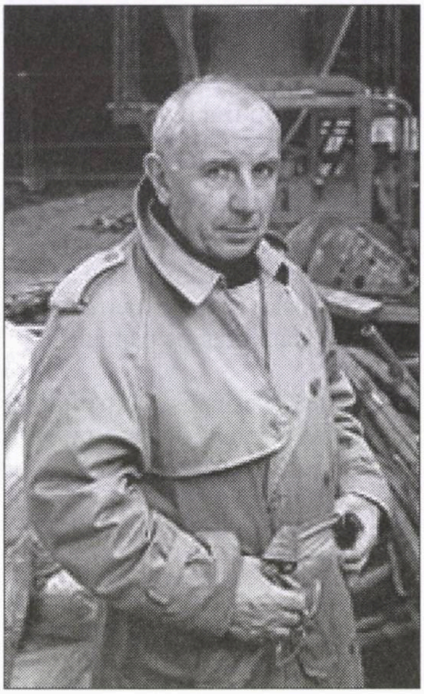

André Glucksman: o, păi spune, domnule, aşa!

••• Cine este cel mai inteligent om pe care l-ai cunoscut la viaţa ta? E o întrebare. Celor mai mulţi dintre noi le vine greu să răspundă dintr-o dată şi pe loc. Motivul? De obicei, ne-am întâlnit cu mai mulţi oameni f. f. f. inteligenţi (măcar 3-4) şi nu ne este uşor să decernăm unuia dintre ei titlul de campion. Există însă şi oameni care nu au probleme când vine vorba de "cel mai inteligent".

Unul din aceştia este doctorul român Mihail Constantinescu, cardiolog bine cunoscut la Bucureşti şi om de carte. Discutând cu Marius Vasileanu, de la "Adevărul literar şi artistic", el l-a plasat pe locul I în clasament pe Mihail Avramescu. Evreu după Halaha, avangardist în anii '30, sub pseudonimul Ionathan X Uranus, pasionat de ocultism, astrologie ş.a., acesta s-a convertit la creştinism, devenind preot. Un preot ale cărui predici erau urmărite cu atenţie de intelectualii români care auziseră de el.

«Cred – spune dr. Constantinescu – *că a fost omul cel mai inteligent pe care l-am cunoscut în viaţa mea (şi am cunoscut nu puţini, căci am căutat mereu asemenea oameni). Meseria asta a mea, cu toate dezavantajele ei, are însă meritul că îţi oferă o suprafaţă întinsă de contacte sociale, astfel că situaţia mea profesională mi-a prilejuit cunoaşterea unor personalităţi pe care le admiram în mod deosebit. Dintre toţi aceştia susţin că cel mai inteligent mi se pare că a fost părintele Mihail Avramescu.*

L-am cunoscut mai bine în ultimii trei ani ai vieţii lui, când s-a întors în Bucureşti de la Jimbolia, după moartea celei de-a doua soţii.

Zece ani mă despart de scumpa şi iubita mea prietenă, scriitoarea

FELICIA KEIFA (ROLLINGER)

Zece ani de dor şi în căutarea prieteniei de negăsit.

Cu aceeaşi durere,
Fany Spătaru

Mă duceam la el cam în fiecare lună și stăteam mult de vorbă împreună, era o mare plăcere să-l ascult, căci în vorbire mai ales îl admiram. N-am pomenit la nimeni o înșiruire atât de firească a cuvintelor celor mai adecvate, mai exacte și bine găsite. Și o desfășurare verbală fără nici o ezitare, poticnire sau revenire, desfășurare pe care o socoteam expresia excelenței inteligenței lui. Își păstrase și o curiozitate (dacă e bun cuvântul, fiindcă de fapt nu era doar o curiozitate), un dor de a citi, a studia și a cunoaște care nu l-a părăsit până la sfârșitul vieții lui. Odată i-am spus că am primit în dar (de la Virgil Cândea) cartea lui Ibn Arabi "La sagesse des prophètes". Dar că n-o pot citi. Cum așa, s-a mirat? Pentru că n-o înțeleg! Dați–o-ncoace, mi-a spus cu un zâmbet de poftă amuzată.

A continuat de fapt să scrie și după preoțire, și chiar în aceeași manieră modernist-avangardistă "năzdrăvană" din tinerețe, deși acum cu alte înțelesuri subiacente. Dar uneori își impunea niște incredibile obstacole precum acela de a scrie una sau două pagini în care toate cuvintele să înceapă cu aceeași literă! Dar lucrurile scrise acum nu le arăta nimănui, nu vorbea de ele niciodată, ba mai mult încă, a vrut să le ardă. I se propusese să intre în Uniunea Scriitorilor, dar asta nu-l interesa, terminase cu literatura, pentru că găsise ceva situat cu mult mai sus: în zona spirituală a ezoterismului creștin. Acelea fuseseră niște încercări personale, intime, în sensul ludic și chiar copilăresc al termenului, deși, făcând așa, explora cumva și limitele expresivității cuvintelor, posibilitățile lor maxime de expresie, îmbinându-le în modalități nemaiîntâlnite.

Mihail Avramescu

În vorbire mai ales era neîntrecut! Cum spuneam, ținea predici excelente la biserica Schitul Maicilor prin anii '50, biserică la care am fost și eu adeseori, predici care s–au pierdut (căci nu le scria, ci improviza), pe vremea aceea lumea obișnuită nedispunând de tehnologia actuală pentru a le înregistra și conserva. E o regretabilă pierdere, întrucât erau predici de mare înălțime de gândire, altfel destul de scurte, nedepășind cam un sfert de oră. E și asta o ironie a sorții că s–au păstrat jocurile lui literare de tinerețe și nu predicile părintelui... Pe când era la Jimbolia mi-a spus într-un rând: întrebați-mă lucruri grele (din teologie), nedumeriri pe care le aveți. I-am scris în sensul propus și mi-a răspuns la întrebări în două scrisori lungi care ar trebui poate să fie publicate, căci în ele se arată fața lui adevărată spirituală. Intrau în aceste realități cu maximă seriozitate și gravitate, de altfel acestea l-au întărit în viață, mai ales în perioada de mare cumpănă când, despărțit de prima lui soție, a fost obligat să-și lase familia și să plece din București, departe, în marginea țării.»

••• Evenimentul teatral nr. 1 din lumea *alialei* în constituie turneul Teatrului Evreiesc de Stat din București. Acum, în octombrie, trupa condusă de regizorul Harry Eliad va prezenta "Menahem Mendel – businessman sau Aventurile unui om de afaceri", de Șalom Alehem.

Șalom Alehem este, dacă se poate zice așa, specialitatea casei TES. Artiștii din Udricani sunt inegalabili la acest capitol. Asta este și părerea confratelui nostru Dorel Dorian, redactor-șef al "Realității Evreiești". Nu de mult, cunoscutul dramaturg a ținut să spună ce are de spus în această privință, trimițând o scrisoare deschisă lui Harry Eliad.

Extrase:

«...să ne trăiești, dragă Harry, și să te lași cuprins de bucuria noastră la ora reîntâlnirii cu nemuritorii, fie binecuvântați, Menahem Mendel și Șeine Șendl, că merită să-i afle nu doar evreii noștri, câți au rămas în viață, ci, împreună cu ei, toți prietenii noștri, ba poate chiar și dușmanii... Să aplaude și ei... Iar dacă lui Alex Mihai, excelent interpret, i-ar reuși afacerea cu "London", își face el și un teatru al lui, aici în Casrilifca, sau la Boiberic, poate, să avem concurență...

Stimate frate Harry, dacă Șalom Alehem, trecut în veșnicie (se împlinesc acum chiar 90 de ani), ar mai deschide ochii o dată și ar veni la TES, la spectacol, s-o vadă pe Șeine Șendl (Geni Brenda), ar mai trăi o viață. Și i-ar regăsi pe Dvosie (Leonie Waldman Eliad), ca și pe marele afacerist fără bani, admirabilul Șmelke (Nicolae Călugărița), cu verva sa ironică... Și poate-i invităm și la masă, la o fasole bătută, ca la toate premierele TES.

Dragă Harry, tu știi la fel ca mine că Șalom Alehem al nostru a fost, mai întâi și mai întâi – dincolo de scrierile și de istoriile toate, pe care le-a trăit și le-a retrăit scriind –, un gazetar, și încă unul febril, mereu între actori, cântând cu ei în șoaptă și în gând; iar dacă, peste

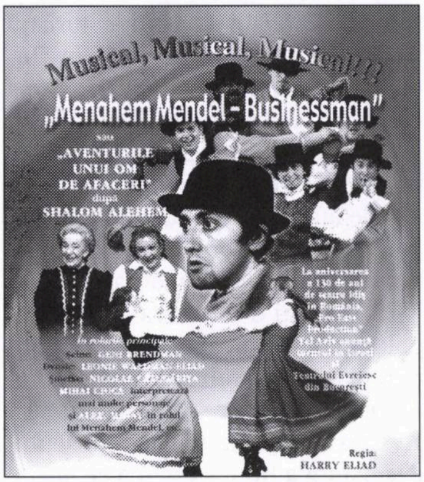
Musical, Musical, Musical!!!
„Menahem Mendel - Businessman"
„AVENTURILE UNUI OM DE AFACERI"
după
SHALOM ALEHEM
La aniversarea a 130 de ani de teatru idiș în România
Teatrului Evreiesc din București
în rolurile principale:
MIHAI CIUCĂ interpretează mai multe personaje
în rolul lui Menahem Mendel
Regia:
HARRY ELIAD

umăr, se va uita câteodată, o clipă, la tot ansamblul tău, în care cel puțin 10-12 nume au devenit explozii de talent, stele de primă mărime, Mihai Ciucă și Monica Pricopi, la care se adună – să ne trăiască toți –bunul Veaceslav Grosu și Mircea Dragoman (dacă-l uit pe vreunul, îl trec ceapărat la P.S.) sau dacă am omis cumva atâtea minuni cuceritoare prin grația lor secretă și misteriosul surâs al speranței, ca Bianca Dumitriu și Natalie Ester, ori Arabela Neazi și Viorica Bantaș, mi i-aș reaminti imediat... Eu nu știu ce vor scrie ziariștii ceilalți, dar, ca un martor aflat sub jurământ, pot demonstra oricând că Harry Eliad a ales cele mai bune momente din viața lui Menahem Mendel și a frumoasei Șeine Șendl, cu o muzică adunată și ea din zeci și zeci de melodii evreiești, până ce Șalom Alehem, el însuși, revenit printre noi, s-ar bucura de această retrăire prin artă.

Nu avem spațiu, Harry, ca să scriem despre muzica originală sau prelucrată după folclorul evreiesc de Radu Captari și Nicolae Caragea, sau despre coregrafia, absolut încântătoare, a lui Păstorel Ionescu... Și dacă nu știți idiș, Dorina Păunescu o să vă traducă la cască textul în limba română.

Părinții mei vorbeau idiș perfect, dar pe mine nu m-au îndemnat să vorbesc, să nu capăt cumva un accent "regretabil"... Nu vreau să-ntoarcem timpul... Dar ne rămâne și nouă, oricum, acel amestec de speranță și melancolie, în stare să ne facă să visăm. Pentru că visez o stagiune întreagă bântuită de Tevie Lăptarul (odihnească-se-n pace și bunul nostru prieten Tufaru), cu Menahem Mendel, firește, și stenicul, până la urmă, "Schwer ți zain a id". Totul încheindu-se, poate, cu ultima variantă "Fiddler on the Roof" (Scripcarul pe acoperiș).»

...Va să zică, așa gândește Dorel Dorian despre prezența lui Șalom Alehem la TES. Tot așa gândim și noi.

Drept care îi rugăm pe Harry Eliad și ai lui să ia rândurile de mai sus în chip de bun venit din partea admiratorilor de la "Minimum".

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Se cere o comisie de anchetă. De ce? Ce s-a întâmplat?

N-am învins noi în război? Atunci, ce e de anchetat?»

Și încă una:

«Un simplu cetățean din Yaffo s-a autopropus să fie președinte al statului.

Nu cred să aibă șanse de a fi ales decât dacă celălalt candidat va fi Șimon Peres.»

••• Mulți dintre cititorii pasionați de politica la zi, care trimit corespondențe pe adresa ziarelor, se ambiționează și se mulțumesc să-și dea cu presupusul, ca la cafenea, între pensionari, à propos de evenimentele ce ne preocupă. Sincer vorbind, panseurile lor ne lasă rece. Ce-mi pasă mie dacă dumneata scrii indignat că așa-nu-se-mai-poate și că trebuie făcut ceva împotriva lui Ahmadinejad? Asta știu și eu. Alte corespondențe, însă, ne dau prilejul să aflăm ceva *nou*, niște lucruri pe care noi *nu le știam*. Un exemplu în acest sens ni-l dă scrisoarea trimisă de M. David din Natzeret-Illit ziarului "Ultima oră" și intitulată "Deontologia informării".

«După 1982 – scrie M. David – *revista "Magazin istoric" din România, care obișnuia să fie, în general, obiectivă, publica în fiecare număr o analiză a situației din Orientul Mijlociu, semnată de corespondentul din zonă, un anume Crăciun. În fiecare material publicat, se insista până la refuz asupra "crimei" Israelului, sub formularea stereotipică "Armata Libanului de Sud, creată și finanțată de Israel", formulare care alimenta starea de spirit anti-israeliană.*

Aceeași dezinformare mai are loc și astăzi, ascunsă printre vorbe aparent obiective, în media informațională românească. La buletinul de știri de la postul de televiziune TVR1 s-a anunțat recent, sec, că aviația Israelului a bombardat cartierul creștin din Beirut. În realitate, știrea ar fi fost completă dacă se spunea că a fost bombardat cartierul creștinilor care îi adăposteau pe teroriștii din Hezbollah și un mare arsenal de mijloace de luptă.

Într-o emisiune de știri de la ora 14.00, crainica de la TVR1, Raluca Belciu, a anunțat că Israelul a bombardat puternic Cana Galileei, loc sfânt pentru creștinism. Numai că localitatea Cana la care se referea crainica se află în Liban, iar Cana creștină se află pe dealurile domoale ale Galilului, la câtiva kilometri de Nazaret, sub numele de Cfar Cana, pe care-l găsim în Biblie sub denumirea de Capercana, alături de Capernaum (Cfar Nahum).»

O observație justă. De altfel, aceeași confuzie – voită, nevoită? – au făcut-o și alții de prin țări mai occidentale (în numărul trecut am dat drept exemplu un desen pe tema Kana – sau Cana – din săptămânalul francez "Charlie Hebdo")... Și cum să ratezi, tu, ziarist *anti*, ocazia de a sări pe un asemenea eveniment? Există voluptate mai mare decât aceea de a spune că evreii l–au ucis din nou pe Isus Cristos?

••• Având în minte, necontenit, șuieratul rachetelor lansate asupra Haifei, agenția ISROpres, din marele port, condusă de Uly Vălureanu, transmite totuși – mereu, mereu – știri din lumea *tribului:*

Iată, pentru început, un text despre *evenimentele din vară*, transmis de prof. dr. Jean Askenasy:

■ Islamofascismul reușește să transfere scorpionul antisemit al germanofascismului mileniului 2 celui de al treilea mileniu. Ideologia Islamofascismului rămâne însă identică cu germanofascismul. Evreimea din diaspora impune lui Hitler formula soluției finale a evreilor, editată în "Mein Kampf". Azi, când Auschwitzul a concentrat evreimea în Israel, Ahmadinejad promovează eradicarea Israelului de pe glob. Tehnica eradicării însă devine conformă cu revoluția tehnicii moderne, ale cărei rădăcini se află tot în germanofascism, și anume în avionul fără pilot W1, străbunicul rachetelor de azi. Armata clasică a Zahalului este silită să se confrunte cu armata rachetelor. În armata modernă a rachetelor, infanteria este înlocuită de katiușe, tunurile și tancurile cu rachete cu diverse lungimi iar avioanele cu scuduri. Islamofascismul nu mai are nevoie pentru eradicarea Israelului de cuptoarele de la Auschwitz, care au fost depășite, sunt suficiente îmbogățirea uraniului și 10 scuduri și problema este rezolvată în cele mai perfecte condiții tehnice.

La începutul mileniului III, destinul Israelului depinde de un singur factor, și anume eliminarea centralei atomice a Iranului înaintea lansării scudului atomic. Ahmadinejad se teme de acest lucru și, pentru a-l impiedica, trimite un pluton de sinucigași cu numele de Hezbollah conduși de Nasrallah să facă primul experiment de eutanasie. În locul gazării de nebuni în spitale, care a precedat Auschwitzului, Ahmadinejad, considerat greșit ca psihopat, execută vânătoarea de israelieni cu rachete. Experiența are și efect de diversiune, adică de deturnare a atenției Americii de la eforturile pentru realizarea bombei atomice iraniene.

Acest act de diversiune este dublat de o ingenioasă utilizare a descoperirilor neuroștiinței moderne. Era pe care o trăim este era dominației *mediei* asupra vieții sociale. Societatea israeliană, ca și toate celelalte societăți, este o societate mediatică. Media, și nu tribunalul, decide cine este vinovat, media și nu medicina decide care medicament este cel bun, media și nu calitatea decide cine este artistul cel mai popular și care cântec devine șlagăr.

Neuroștiințele au descoperit că prezentarea în media televizată a bombardamentelor de poduri, blocuri, a cartierelor distruse și a norului de fum ce urcă spre cer, sunt de 100 de ori mai puțin eficiente asupra creierului decât un singur chip de copil, femeie sau bărbat mort. Explicația este că o față este văzută de creierul întreg, pe când prima categorie numai de o parte a creierului. De la începutul conflictului, Israelul nu a prezentat nici o față de israelian mort, în timp ce Al-Jazeera a prezentat zeci și zeci. Pentru a nu scădea moralul oamenilor săi, Al-Jazeera nu a prezentat nici o față de terorist din Hezbollah mort, în timp ce Israelul arăta zilnic fețele zâmbitoare ale ostașilor noștri morți, precum și durerea sfâșietoare a părinților la mormânt. Iată o ingenioasă dominație a neuro-psihologiei islamice. Consecința acestei discordanțe are un enorm efect în actualul război. În orice creier omenesc există o structură emoțională și una rațională. Componenta emoțională, în mod normal, este dominată de rațiune, fapt care asigură o armonie a sufletului. În condițiile impuse de media israeliană, vederea fețelor de ostași zâmbind, după moartea lor, depășește capacitatea rațiunii de a domina emoția, și judecata noastră devine emoțională, riscul fiind ca unele decizii să fie fructul urii mocnite și nu al rațiunii lucide.

Creierele celor care decid azi existenta noastră ca popor, stat, națiune și indivizi, trebuie să judece rațional, deci diferit de judecata emoțională a creierelor unui popor victimă a durerii provocate de vederea fețelor zâmbitoare ale fiilor săi morți. La sfârșitul acestui conflict armat cu Hezbollah, nu media, ci noi, poporul isrelian, vom decide dacă creierele conducătorilor noștri au trecut proba rațiunii, probă de care depinde, la urma urmei, destinul poporului evreu.

■ Delegația română la sesiunea specială a Consiliul ONU pentru drepturile omului – organizată din inițiativa țărilor musulmane – a votat împotriva unei rezoluții care condamnă Israelul, prezentată de țări musulmane. Documentul critică vehement Israelul pentru pretinse violări ale drepturilor omului și ale legilor umanitare internaționale cu prilejul recentei operațiuni militare din Liban.

Pentru rezoluția anti-israeliană au votat Algeria, Argentina, Azerbaidjan, Bahrein, Bangladesh, Brazilia, China, Cuba, Ecuador, India, Indonezia, Iordania, Malaezia, Mali, Mauritania, Mexic, Maroc, Pakistan, Peru, Federația Rusă, Arabia Saudită, Senegal, Africa de Sud, Sri Lanka, Tunisia, Uruguay și Zambia.

Împotriva rezoluției s-au pronunțat România, Canada, Republica Cehă, Finlanda, Franța, Germania, Japonia, Olanda, Polonia, Marea Britanie și Ucraina.

S-au abținut Camerun, Gabon, Ghana, Guatemala, Nigeria, Filipine, Republica Coreea și Elveția.

Documentul nu amintește atacurile cu rachete lansate din Liban împotriva Israelului.

■ Publicația germană "Der Spiegel" a scos la iveală o filieră cu sediul în Chișinău care ajuta localnicii să emigreze în Germania dându-i drept evrei. În 1991, guvernul Kohl a creat o reglementare pentru refugiații continentali de această etnie, pentru a ajuta victimele discriminării din URSS. Aproximativ 230.000 de persoane din statele succesoare ale Uniunii Sovietice s–au folosit de această posibilitate, printre care numeroși evrei din Moldova. Pentru a emigra în Germania era nevoie doar de un act de naștere emis de URSS înainte de 1991 și de pașaport, documente atestând originea evreiască a persoanei, care apoi se comparau cu datele din arhivă. Exista și o portiță de scăpare: ambasada nu avea acces la registrele de decese, păstrate separat de cele de nașteri la Chișinău. Un polițist numit "căpitanul M.", inspector principal la poliția din capitala Republicii Moldova, a profitat de această portiță: contra unei sume de pâna la 20.000 de euro, falsifica acte transferând identitatea unor evrei decedați timpuriu asupra localnicilor dornici de emigrare. Așa, rusoaica Tatiana Evghenievna Medvedeva din Bălți a devenit Sofia Samuilovici (moartă la mai puțin de 18 ani), acum în vârstă de 53 de ani și domiciliată din 2002 în sudul Germaniei.

În Germania se mai găsesc la ora actuală Igor Rabinowitsch, Arkadi Fiodorovici Convisser și Alioșa Aranov, toți copii și tineri ale căror morminte se află în cimitirul din Chișinău. Cât despre ultimul, e atât de sigur în noua lui patrie, încât are pe plăcuța de la sonerie și numele evreiesc, și pe cel rusesc.

■ Liderul UCM Sfântu Gheorghe, Gazda Zoltan, a declarat pentru agenția de presă Rompres că în acest an organizația a acordat premiul "Vass Albert" conducerii Comitetului de inițiativă "Bolyai" din Cluj-Napoca, pentru "lupta" purtată pentru reînființarea universității de stat cu predare în limba maghiară. Comitetul de inițiativă "Bolyai" dorește separarea Universității "Babes-Bolyai" (UBB) din Cluj în două instituții: una cu predare în limba română, alta cu predare în limba maghiară.

Principalele argumente ale susținătorilor acestei idei sunt insuficiența facultăților cu predare în limba maghiară și necesitatea înființării unei universități exclusiv în limba maghiară.

Premiul "Vass Albert" a fost inițiat anul trecut de Uniunea Civică Maghiară și a fost acordat primarilor și consilierilor locali din comunele covăsnene Varghis, Ilieni și Bătanii Mari, care au adoptat hotărâri pentru organizarea unor referendumuri pe tema autonomiei teritoriale a Ținutului Secuiesc, compus din județele Covasna, Harghita și o parte din Mureș, hotărâri care au fost anulate de instanțele de judecată pe considerentul că sunt anticonstituționale.

Vass Albert – notează Rompres, citată de Agenția Divers – a fost declarat criminal de război și condamnat la moarte de un tribunal popular în martie 1946. După venirea la putere a comuniștilor, Vass Albert a fost găsit vinovat de instigare la uciderea unor români din satele Sucutard și Mureșenii de Câmpie, după ocuparea Ardealului de Nord de către trupele fascisto-hortyste. Baronul Vass a scăpat de pedeapsa cu moartea, deoarece a fugit din țară, stabilindu-se în SUA. El s-a sinucis în 1998, la vârsta de 90 de ani.

În anul 2003, amintește agenția, Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr. 31 care interzice, sub sancțiunea amenzii și închisorii de la 6 luni la 5 ani, organizațiile și simbolurile cu caracter fascist, rasist sau xenofob, precum și cultul persoanelor vinovate de săvârșirea unor acțiuni contra păcii și omenirii.

■ Arhivele Naționale din cadrul Ministerului Administrației și Internelor (MAI) și Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite ale Americii au semnat un acord în domeniul cercetării arhivistice, care vizează identificarea documentelor relevante pentru istoria Holocaustului, anunță ziarul "Gândul".

Acordul, semnat de către Alexandru Mircea, secretar de stat în MAI, și Paul Shapiro, directorul Centrului pentru Studii Avansate în domeniul Holocaustului din cadrul Muzeului Memorial al Holocaustului de la Washington, prevede cercetarea arhivelor istorice și identificarea documentelor importante pentru istoria Holocaustului. „Acordul prevede între altele și posibilitatea de fotocopiere a acestora pentru a fi ulterior studiate în cadrul Muzeului Holocaustului, de orice entitați interesate", a declarat Alexandru Mircea, în conferința de presă care a precedat semnarea acordului.

Paul Shapiro, directorul Centrului pentru Studii Avansate în domeniul Holocaustului, a declarat că pe baza documentelor fotocopiate, mulți supravietuitori ai Holocaustului au putut să afle ce s-a întâmplat cu familiile lor. „Acordul creează posibilitatea copierii a circa 300.000 de documente legate de istoria Holocaustului.

■ A apărut volumul de proză scurtă al Gettei Berghoff, "Pe firul de ață", Minimum 2006. Din prezentarea lui Al. Mirodan: "... Ceea ce frapează în acest volum de povestiri al Gettei Berghoff este rolul pe care-l joacă destinul în viața personajelor din carte. De altfel, cititorul va găsi presărate peste tot, în pagini – ca nişte semne de circulaţie menite a-ţi indica direcţia – fel de fel de observaţii dezvăluind credinţa cvasi-mistică a acestei prozatoare raţionale în puterea destinului de a determina, cu apăsări pe un buton invizibil, evenimentele fundamentale ale trecerii noastre pe pământ...". Cartea poate fi procurata pe adresa autoarei (POB 2635, Holon 58126) contra sumei de 70 shekeli.

Getta Berghoff a debutat în anul 1985 cu romanul "Ultima ninsoare", publicat la Tel Aviv în limba română, cu o prefaţă de I. Voledi. Romanul a fost tradus în ebraică de Shmaia Avni în anul 1987 în Editura Reshafim.

În 1991 GB a publicat romanul "Sub zodie sumbra" în editura Minimum. În anul 2000 romanul "Ultima ninsoare" a apărut în a doua ediţie, revăzută şi întregită, în editura Minimum. "Pe firul de aţă" este primul ei volum de proză scurta.

■ În revista literară săptămânală în limba ebraică "Makor Rishon" este publicată o scurtă prezentare a volumului de versuri în ebraică "Avak susei habar" (Praful cailor sălbatici) al scriitorului Andrei Fischof, care scrie atât în limba româna cât şi în limba ebraică.

Revista a reprodus şi două poeme din carte. Publicaţia literară ebraică "Apirion" a publicat o proză scurtă a scriitorului.

Miercuri 9 august canalul Reshet Alef al radioului israelian a difuzat un interviu de o oră cu Andrei Fischof, ce a fost reluat la 19 august 2006.

■ La Tel Aviv a avut loc adunarea comemorativă consacrată martirilor de pe vasul Mefkure, scufundat în august 1944 pe Marea Neagră. Pe navă se aflau aproximativ 316 pasageri, refugiaţi evrei ce emigrau în Palestina, între care 150 de copii orfani salvaţi din lagărele din Transnistria. Adunarea, organizată de Yad Zikaron LeIahadut Romania, a avut loc în incinta Sinagogii şi Centrului Comunitar "Beit Iacov – Rav Z. Gutman" (str. Pekiin 12 a).

■ *(Corespondenţă din Tel Aviv de la Uri Adar:)*

În suplimentul literar al ziarului ebraic "Ha'aretz" a fost publicată o recenzie scrisă de Yair Sheleg despre cartea apărută în ivrit "Completarea timpului în viaţă" (L'male et hazman b'haim), de Helen Livnat Wininger.

Volumul este dedicat evreilor din oraşul Gura Humorului, descriind pe larg viaţa acestei comunităţi înaintea celui de-al doilea război mondial şi suferinţele din timpul războiului, deportările în lagărele din Transnistria în care mulţi şi-au pierdut viaţa, lipsurile şi tragediile prin care au trecut.

Sheleg scrie: "Este o carte în care se derulează povestea a patru generaţii din familia autoarei. Întâmplarea face că familia autoarei (expert contabil ca pregătire profesională) a trăit în acelaşi orăşel din România, din care a venit şi tatăl meu..."

■ A apărut volumul "Preţul supravieţuirii" de Ephraim Glaser din Haifa, publicat la Bucureşti, editura RCR Print, 2006, traducerea din engleză de Eva Ţuţui, cu o prefaţă de Hary Kuller.

În prezentarea cărţii făcută pe ultima copertă se arată că prin prezenta traducere, cititorul de limbă română "se va familiariza, sau chiar iniţia, în "arta supravieţuirii în condiţii limită de viaţă şi a supravieţuirii în condiţii de libertate şi afirmare a personalităţii... în cea a supravieţuirii cu orice chip. Sub imperiul foamei, hăituirii şi condiţiei de dezertor dintr-un detaşament unguresc de muncă forţată, în toamna lui 1944, Ephraim Glaser încearcă, pentru a putea supravieţui, un gest de maximă disperare – dar totodată de mare temeritate – se înrolează ca translator într-o unitate germană. Este "alegerea" făcută de Glaser incriminabilă? El nu şi-a trădat semenii, ci doar s-a salvat. Sunt situaţii de acest fel expresia unui egoism blamabil sub raport moral? Înţelepciunea populară consideră că cine nu a trecut prin asemenea împrejurări să nu judece. Dacă Ephraim Glaser şi-a câştigat în acest fel supravieţuirea, preţul plătit a fost întreaga sa viaţă plină de realizări, fără de care lumea sa mică (familia, cercul de viaţă şi muncă) şi cea mare (societatea) ar fi fost mult mai sărace: întreg traseul său existenţial – din copilărie şi până la senectute o dovedeşte".

■ O telegramă a Agenţiei Rompres:

Ministrul afacerilor externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, i-a mulţumit omologului său israelian Tzipi Livni, într-o convorbire telefonică, pentru sprijinul acordat de Statul Israel în cadrul operaţiunilor de repatriere a cetăţenilor români aflaţi pe teritoriul Libanului, informează un comunicat transmis Agenţiei Rompres de MAE.

Şeful diplomaţiei române i-a solicitat cu acest prilej lui Tzipi Livni ca şi pentru perioada următoare autorităţile israeliene să sprijine acţiunile de repatriere a cetăţenilor români din zonă.

■ Cristina Ioana se laudă că interpretează *live* aproape toate genurile muzicale, de la muzica uşoară la cea lăutarească, şi mai nou joacă şi în filme. Cooptată de Media Pro Pictures, Cristina joacă în "Dragoste de cartier" alături de alţi artişti consacraţi. E în lumea showbizului de 10 ani şi a cântat în Australia, Franţa, Italia, Germania, Kuweit, Arabia Saudită, Israel etc. Cristina povesteşte că indiferent în ce ţară era, atunci când începea să cânte melodii româneşti avea surpriza să i se ceară bis. Aşa s-a întamplat acum câțiva ani, la o petrecere în Israel, unde a luat parte și ex-premierul israelian Ariel Sharon, când Cristinei i s-a cerut, în mod expres, să interpreteze melodiile "Cântă-mi cobzar" și "Ionel, Ionelule", piese iubite în primul rând de Lily Sharon (cea de-a doua soție, de origine română, a lui Ariel Sharon, care s–a născut la Brașov sub numele de Lily Zimermann).

■ Ziarul "Ziua" din București a publicat un interviu acordat de poeta israeliană Riri Sylvia Manor scriitoarei Iolanda Malamen. Riri Manor, de profesie medic (neuro-oftalmolog), a vorbit despre volumul "Privind", prima ei carte de poezie în limba română: "In anul 2000, după ce de câțiva ani buni revenisem la poezie, cu bucuria de-a redescoperi în scris limba română, în care comunicasem de copil și până la terminarea Facultății de Medicină din București, am publicat într-adevăr volumul de poezie "Privind", la editura "DU Style", carte care a fost răsplatită cu premiul "Lucian Blaga". A fost un moment emoționant reîntâlnirea, după atâția ani, cu literatura română de care fusesem despărțită de mai bine de trei decenii..."

Riri – cum îi spun prietenii – a povestit că a predat tiparului o nouă carte de poeme al cărei titlu i-a fost inspirat de termenul "Save As..." folosit la calculator pentru a păstra un anumit subiect. Poezia cu care începe cartea are ca temă contrastul dintre îmbătrânirea fizică și lipsa de uzură a sufletului.

Prezențe, prezențe...

■ Tradus recent din germană, romanul "Inimi cicatrizate" de **M. Blecher** se bucură de un real succes de critică. Informația o deținem de la trimestrialul "Lettre Internationale", din București, care reproduce o cronică din periodicul "Die Zeit", semnată de Georg Diez:

«"E cea mai lungă vară a tuturor timpurilor". O vară frumoasă și cumplită" pentru "Emanuel cel blajin, cu aerul său pierdut". Pentru "Emanuel care străbate în trăsurica sa străzile micului oraș printre dune, de-a lungul oceanului măreț și dominator care-ajunge până-n America". Pentru "Emanuel care zace întins la orizontală, neajutorat în carcasa de ghips, chiar dacă-și conduce singur trăsura. Pentru Emanuel, venit din România până pe coasta franceză a Atlanticului, ca să se facă sănătos, (ori) ca să moară. Vara se întinde ca o pânză peste zilele lui Emanuel, ca un lințoliu ales cu deosebită grijă".

"E cea mai lungă și cea mai tristă vară a tuturor timpurilor", continuă recenzentul, amintind de "Jocul de-a speranța" al pacienților "captivi, stigmatizații din sanatoriul de pe malul oceanului".

"Inimi cicatrizate" e numit "un roman grandios", "o carte a durerii, laconică și non-sentimentală până la totala sinceritate".»

■ Cu ocazia târgului de carte "Bookfest", din București, a fost lansată, între alte noutăți editoriale, și cartea de eseuri "Înainte de a fi prea târziu" de **Gina Sebastian Alcalay.** Fragment din cuvântul rostit cu acest prilej de poeta Ana Blandiana:

«Sunt foarte bucuroasă să particip la lansarea cărții d-nei Gina. Aceasta nu numai pentru că de o viață este pentru mine unul din oamenii care îmi trezesc, în cea mai mare măsură, empatia (partea a doua a cărții se și numește "Empatie"). Este plăcut să descoperi oameni cu care semeni, între care a existat întotdeauna o extraordinară comunicare. Dar în afară de asta, înainte cu câțiva ani, d-na Gina Sebastian a publicat un roman care se numește "Singurătatea alergătorului de cursă scurtă", care mi s-a părut unul din cele mai interesante, mai nuanțate și complexe romane contemporane ale limbii române, o carte care mi-a plăcut foarte mult, drept care am spus: "Vreau să vin să vorbesc depre autoarea acestei cărți care mi-a plăcut atât de mult".

Am primit cartea care se lansează astăzi și vreau să vă spun că nimic din ceea ce simțeam pentru d-na Gina Alcalay, nimic din admirația pe care i-o purtam, nu a fost infirmat, dimpotrivă. Totul se confirmă și chiar se amplifică. Este o carte de eseuri mai scurte sau mai lungi, de fapt cuvântul eseu este un cuvânt cam scorțos și cam lemnos în același timp; este o carte de meditații, de fapt meditații asupra unor teme și meditații asupra unor personalități. Personalitățile sunt alese în așa fel, încât, vreau să spun că despre nici unul din oamenii care sunt prezentați aici n-aș putea să afirm: ăsta nu-mi place, treaba ei. De pildă, paginile pe care le consacră lui lui Alexandru Sever, un mare scriitor, un personaj extraordinar, paginile pe care le consacră luiVirgil Duda, nu mai vorbesc de textul dedicat lui Arthur Rubinstein. Sunt niște pagini absolut vibrante, de altfel prima parte a cărții se numește "Vibrații", cea de a doua "Empatie". În ceea ce privește eseurile propriu-zise, partea de meditații pe teme mai mult sau mai puțin generale, mai mult sau mai puțin culturale, rareori în lumea noastră, rareori în sensul de lumea contemporană, mai poți să găsești un spirit atât de echilibrat și cu o asemenea scară de valori morale și culturale. Vreau să spun că ceea ce face simțământul comun între mine și d-na Alcalay este chiar felul acesta în care binele și frumosul se confundă, felul în care ceea ce este cultural trebuie să fie și moral și invers, felul în care criteriile morale trebuie să-și aibă corespondentul în criteriile estetice. Ei bine, există în aceste meditații care nu sunt întotdeauna nici politically correct și nici după gustul și *ideile comune, există deci la această statuetă de Tanagra curajul să spună inversul a ceea ce spune de obicei majoritatea de foarte multă vreme;; dar o face cu atâta delicatețe și în așa măsură bunul simț și bunul gust se suprapun și dau o extraordinar de luminoasă pastă, încât toate ideile acestei cărți sunt convinsă că reușesc să influențeze.»*

■ Sub titlul "Complexul metecului", criticul C. Stănescu publică în ziarul "Gândul" o recenzie la cartea (ediția a doua) "Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea" de **Zigu Ornea** (ed. Compania). Scrie C. Stănescu:

«N-a scăpat șirului de vandalizări simbolice care au urmat schimbării de regim politic din 1989 nici C. Dobrogeanu-Gherea, poate cel mai proeminent doctrinar al socialismului românesc, așa cum se conturase el în ultimul pătrar al veacului al XIX-lea. Statuia ctitorului criticii literare moderne românești și a reputatului sociolog literar din colțul parcului ce-i poartă numele, de pe strada C.A. Rosetti, a suferit, ca și altele, câteva serioase deteriorări pricinuite de setea justițiară și punitivă a noului elan revoluționar al maselor proaspăt eliberate. După ce, sub comunism, Titu Maiorescu, partizanul autonomiei esteticului și al "impersonalității" în artă, îndurase o lungă și drastică detenție simbolică, acum venise, în fine, și rândul marelui său contemporan de a-și primi pedeapsa pentru vini imaginare pe care, întotdeauna, urmașii nemulțumiți de propriul prezent le aruncă în cârca părinților lor istorici. Tras de barbă și doborât la pământ, nu se știe dacă ura oarbă, sporită și de nu puțin analfabetism cultural și istoric, s-ar fi mulțumit cu statuia și n-ar fi pus pe foc și fișierul de la Biblioteca Academiei Române cu operele lui C. Dobrogeanu-Gherea. Norocul lui Gherea a fost atunci reputatul istoric literar Zigu Ornea, cercetător care a prins rădăcini sub scaunul său de cititor pe viață în Biblioteca Academiei. Într-un șir de articole publicate în presa acelei vremi tulburi și neașezate, Zigu Ornea este primul și aproape singurul intelectual român de mare anvergură care a dus o veritabilă campanie, învățată și indignată, contra molestării ignare a unei mari figuri a culturii românești.»

■ Atunci când lucrezi la o arhivă de filme, precum cea de la Ierusalim, ai prilejul, tot scotocind printre kilometri de peliculă veche, să descoperi fel de fel de documente inedite despre personalitățile culturale ale *tribului*. Acesta e cazul lui **Costel Safirman.** Cinefil neobosit (dar și competent), el este unul din pilonii Arhivei Israeliene de film. Privește totul cu atenție, dar ori de câte ori găsește ceva în legătură cu *ai noștri*, tresare, își ia grăbit niște notițe și redactează un articol. Nu de mult, de pildă, în revista "Studia Judaica" (Cluj-Napoca 2006), care apare în engleză sub îngrijirea prof. Ladislau Gyémánt, am întâlnit un mic studiu al lui Safirman intitulat "Documente despre marii muzicieni evrei în arhiva cinematografică din Ierusalim: Joseph Schmidt și Ilona Feher".

■ Revista "Apostrof", din Cluj (director: Marta Petreu), consacră câteva pagini scriitorului **Norman Manea,** de la New York, cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a acestuia. Semnături numeroase și de valoare: Marco Cugno, Sandra Cordoș, Ruxandra Cesereanu, Ștefan Borbely, Corin Braga, Matei Călinescu, Leon Volovici, Irina Petraș, George State, Călin Tentișor, Marta Petreu și, firește, sărbătoritul.

••• Ori de câte ori vine vorba de talentele din *trib* care văzură lumina zilei la Galați, ne gândim la Ovid S. Crohmălniceanu, la Camillo Baciu, la – firește – poetul inginer Babu Ursu... Mai rar se pomenește de Radu Lupan. Poet, eseist și, mai cu seamă, traducător de clasă din engleză și franceză, Radu Lupan nu s-a zbătut niciodată să-și facă reclamă prin gazete. Cu atât mai binevenită ni s-a părut inițiativa lui Avram Croitoru, creatorul "Fonotecii de aur" a *tribului*, de a-l acosta și trage de limbă pe discretul condeier.

Extrase dintr-o convorbire apărută în "Realitatea Evreiască":

Avram Croitoru: – *"Galați, oraș cumplit de negustori / În tine stă poetul ca-n Sodoma" sună versurile...*

Radu Lupan: – ...lui Barbu Nemțeanu.

– Dumneavoastră ați scris și poezie?

– Am un volum intitulat "Ca și cum", apărut în 1990. "Ca și cum am trăi / Ca și cum am muri / Ca și cum n-am ști / Ca și cum n-am fi...".

– Sunteți și gălățean și poet. Ați simțit în orașul dunărean huzurul Sodomei?

– Nu pot afirma așa ceva. Mi-am petrecut copilăria și adolescența în Galați, până în 1945. Cu o mică întrerupere. În 1940, pe când aveam 20 de ani, am venit la București și am dat examen la Facultatea de Medicină, cu dorința de a deveni doctor psihiatru. Deși am reușit la examenul de admitere, n-am fost acceptat în facultate din cauza legilor rasiale. Am încercat la Litere dar situația s-a repetat așa că m-am întors la Galați, unde am rămas până în 1945.

– Și ce ați făcut în acei ani?

– Am fost trimis în lagăre de muncă obligatorie. Întâi în Basarabia, la Edineț, unde am văzut ceva care m-a cutremurat. La marginea orășelului erau niște case în care locuiseră evrei, după cum am aflat. Pe zidul caselor era scris în ebraică un singur cuvânt: "mort", ca semn că foștii locatari n-au supraviețuit pogromului. Acolo am muncit la terasamente. Apoi am fost mutat la Turcoaia, în zona Tulcea, la o carieră. Erau nişte blocuri mari de piatră pe care noi, cu baroasele foarte grele din dotare, trebuia să le transformăm în nisip. M-a urmărit toată viaţa imaginea nisipului, a nimicului care se alege chiar şi din marile visuri.

– V-a legat o strânsă prietenie de cel care avea să devină Ovid S. Crohmălniceanu?

– Pe Moni Cahn l-am cunoscut în liceu şi am parcurs împreună minunata perioadă a lecturilor comune. Setea mea de cultură a putut fi împlinită datorită afinităţii de preocupări cu Moni. Tatăl lui, negustor de stofe, un om plin de înţelegere şi generos, îi deschisese un cont la cea mai bună librărie din oraş iar Moni cumpăra cam tot ce apărea mai interesant. Citeam împreună cărţile şi le comentam în plimbările noastre pe Calea Domnească sau prin port.

– Prietenia a continuat şi în Bucureşti?

– A continuat şi mai abitir. Un timp am locuit împreună la o gazdă pe strada Popa Soare. Ne întreţineam făcând traduceri din Dos Passos, ce ni se plăteau la bucată de către un editor care n-a mai apucat să le publice. Ne mai suplimentam fondurile făcând corectură la un ziar. Aveam un cerc de prieteni comuni – Nina Cassian, Vladimir Colin, Petre Solomon.

– Când şi cu ce aţi debutat?

– Era prin anii războiului când îi trimiteam lui Miron Radu Paraschivescu, pentru pagina literară a ziarului "Ecoul", pe care-o conducea, mici articole despre scriitori şi pictori străini. Le compuneam biografii imaginare, iar M.R.P. a acceptat acel joc.

– Din ce autor aţi tradus şi aţi publicat la începutul drumului?

– Am început cu literatură critică şi o primă carte în acest sens a fost o biografie a lui George Bernard Shaw, care a marcat debutul meu editorial. Ţin minte că am colaborat excelent cu redactorul de carte care se numea Zigu Ornea. Apoi am început să traduc. Pe mine mă preocupau scriitorii care şi-au construit o lume a lor inconfundabilă.

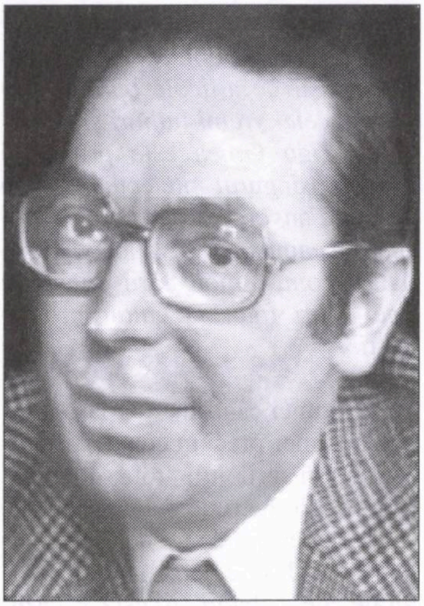

Radu Lupan

– Care au fost aceşti scriitori?

– Dos Passos, Hemingway, Faulkner, Joyce şi, mai apoi, ca un fel de încoronare, a fost Proust. Dorinţa mea de a identifica acest miracol care este mecanismul scriiturii m-a determinat să traduc şi să scriu despre fascinantele aventuri ale alcătuirii unei lumi imaginare, dar mai reală decât realul.

– A ştiut vreunul dintre aceşti autori că aţi pătruns în lumea lui?

– Din păcate, n-am reuşit să ajung în mod direct la ei. De pildă, în perioada când am fost profesor la o universitate din America, am luat legătura prin scrisori cu văduva lui Hemingway.

– Ce aţi predat, ca profesor, în străinătate?

– Literatură engleză, americană şi literatura comparată.

– În ce perioadă?

– În '69, la Colegiul din Hull, în nordul Angliei, între '78-'80, la Oxford – cursurile de vară ale lui Antioch University, iar în '89, la Suny at Buffalo (Statele Unite) – ca Fulbright Scholar.

– Ce v-a determinat să corespondaţi cu văduva lui Hemingway?

– Chiar şi după apariţia, în 1966, a cărţii mele despre opera lui Hemingway, am continuat să fiu interesat de manuscrisele sale nepublicate. I-am scris lui Mary Hemingway, a cărei adresă o aflasem de la Biblioteca Americană din Bucureşti. Foarte amabilă, mi-a răspuns însă că unele proiecte au fost doar în mintea soţului ei. Nu i-am dat crezare, am întrerupt corespondenţa şi, mai târziu, s-a dovedit că eu avusesem dreptate, căci au mai apărut două-trei cărţi pe care el le scrisese. În legătură cu Hemingway s-a petrecut şi un fapt amuzant. Dorind să aflu dacă a început să scrie încă din tinereţe sau abia după perioada de gazetărie, m-am adresat, printre altele, şi unei bibliotecare din localitatea sa natală, Oak Park, un fel de suburbie a oraşului Chicago. Aceasta mi-a trimis, şapirografiate, primele texte scrise de el în revista liceului la care învăţase. Când am făcut o călătorie în SUA, m-am dus şi la casa unde se născuse el şi a cărei adresă o ştiam. Am încercat să-i explic doamnei care locuia acolo ce vreau, dar era complet opacă. L-a chemat pe soţul ei, un grec care parcă ştia pe unde vine România, dar, spunându-le că ei locuiesc în casa unde s-a născut Hemingway, au rămas impasibili. Numele marelui scriitor nici nu le era cunoscut. Dar, omul şi-a adus aminte că un grup de turişti japonezi au tot fotografiat casa şi nu ştia de ce. Abia după discuţia cu mine a înţeles motivul. Inutil să spun că pe zidurile casei nu era nici o placă, nici un semn că acolo s-a născut cel ce avea să devină un celebru romancier.

– *Aţi tradus din Galsworthy, Greene, Faulkner. Pe care dintre ei i-aţi cunoscut?*

– Pe Graham Greene, când a venit în România, la invitaţia Uniunii Scriitorilor. Tradusesem şi prefaţasem romane ale lui, aşa că am primit plăcuta misiune de a-l însoţi într-o călătorie de şapte zile prin România. Îmi aduc aminte de o întâmplare care dovedeşte facilitatea lui de invenţie şi fineţea înţelegerii cu semenii. Pe parcursul excursiei ne opream adesea pentru un picnic la care obişnuia să bea destul de mult. În apropiere de Braşov, am poposit la marginea unui pârâu. Eu am încercat să-l traversez, am alunecat pe pietre, am căzut şi m-am julit la genunchi. Pe loc, Greene a compus şi mi-a povestit o întreagă istorie despre un congres de la Râul Negru, în care reprezentantul cel mai de seamă, Radu Lupan, a fost rănit. A relatat şi reacţiile marilor agenţii mondiale de presă faţă de acest incident imaginar.

– *În ultima vreme ce aţi mai tradus?*

– De puţine luni a apărut, la Editura Hasefer, în traducerea mea, o carte din proza umoristică a lui Ephraim Kishon. E ceva uimitor!

– *De ce uimitor?*

– Pentru că acest gen de literatură nu mai aparţine celui care mă atrăgea şi mă desemna într-un fel.

– *Cum se desfăşoară, la ora actuală, o zi din viaţa lui Radu Lupan?*

– Absolut întâmplător. N-am avut niciodată un proiect existenţial, rămânând mereu deschis provocărilor lecturii şi vieţii. Ziua mea nu corespunde niciodată cu un proiect al zilei, ci cu întâmplările zilei. Citesc mult. Lectura este viciul meu şi, într-un fel, singura posibilitate de a exista.»

••• La multe ne aşteptam din partea academicianului Solomon Marcus (fratele scriitorilor Marius Mircu şi Marcel Marcian), matematician, logician, lingvist, eseist, memorialist, ba, la o adică, şi jurnalist, cunoscător în toate, ca un om al Renaşterii – dar ca să-şi exprime punctul de vedere asupra ofsaidului din fotbal, – la aceasta nu ne aşteptam. Şi totuşi, a făcut-o.

Magnetizat, ca orice om (cinstit), de magia Mondialului din vară, savantul (pe care ţi-l închipuiai ca pe un fel de profesor Nimbus, cu capul în norii geometriei ne-euclidiene şi ai silogismelor) a publicat în revista "România literară" un eseu pe-o pagină, intitulat chiar aşa: "Ofsaid".

Extrase:

«Pasiunea pentru fotbal m-a urmărit din copilărie şi nu m-a părăsit niciodată. L-am practicat pe stradă şi pe maidan, l-am urmărit pe un stadion modest şi cu echipe modeste (Bacăul, Moldova în ansamblul ei nu aveau în anii '30 ai secolului trecut nici o echipă în primul eşalon). Visam să văd la lucru echipa Ripensia din Timişoara, dar trebuia să mă mulţumesc cu relatările la radio şi din presă. Mi-am luat revanşa în anii postbelici, când am devenit bucureştean şi mergeam frecvent la stadion, pentru a urmări pe viu partidele din divizia A. Când n-am mai putut merge la stadion, am profitat de apariţia televiziunii şi am devenit spectator din fotoliu, cum sunt şi acum. Scriu aceste rânduri după încheierea Campionatului Mondial din Germania şi am pe retină multe imagini ale unor faze de mare frumuseţe, care arată că marii jucători, ca Totti, Vieira, Klose, Figo, Ronaldo, oricât ar fi de preocupaţi de latura financiară a fotbalului, nu pot rezista tentaţiei ludice şi transformă fotbalul în artă.

Ca multe alte jocuri sportive de echipă, fotbalul are ca personaj central o minge. Acest obiect sferic şi elastic are un comportament duplicitar; pe de o parte, îţi dă impresia că faci cu el ce vrei, pe de altă parte, în orice moment îţi poate înşela aşteptările. Mingea îţi este un partener capricios, care trece uşor de la fidelitate la trădare şi invers. Imprevizibilitatea, surpriza sunt chiar mai mari decât la handbal sau la volei, deoarece terenul este mult mai mare şi, în plus, manipularea mingii cu piciorul este mai puţin precisă decât cu mâinile. Putem deci considera că la fotbal teatralitatea mingii este maximă.

Simbolismul mingii este în mare măsură cel al sferei, care din cele mai vechi timpuri a exprimat perfecţiunea. Nu există pe suprafaţa sferei locuri privilegiate sau defavorizate; simetria şi omogenitatea sunt totale. Mingea se oferă fiecărui jucător cu aceeaşi dărnicie, se lasă posedată de oricine, fără discriminare. Ca şi viaţa, ea parcă spune fiecăruia: Sunt a ta, exist pentru plăcerea ta, tu decizi ce vrei să faci cu mine (un antrenor recomanda echipei sale să savureze jocul, să joace de plăcere), dar sunt şi a hazardului, iar rolul tău este de a reduce acţiunea acestuia. La fel se întâmplă în creaţia culturală, unde gratuitatea este un factor important al reuşitei. Mingea oferă o şansă egală pentru toţi, ea face din fotbal un simbol al unei societăţi echitabile, în care succesul este obţinut prin merite personale, prin luptă şi competiţie onestă. Scopul luptei este simbolizat cu toată claritatea şi precizia: a marca cât mai multe goluri în poarta adversă (cuvântul "goal" înseamnă în engleză "scop"). Metafora golului a pătruns în viaţa cotidiană, dar semnificaţia sa majoră este azi exprimată de capacitatea de a construi proiecte credibile, cu finalitate precisă; să nu uităm că România a ratat şi ratează surse importante de finanţare, tocmai din cauză că nu propune proiecte de acest fel. Oricâtă dexteritate ar arăta o echipă la mijlocul terenului, în absenţa eficacităţii în acţiunile spre poarta adversă succesul este *imposibil. Aţi observat că uneori câştigă echipa care a fost în inferioritate în ceea ce priveşte durata de posesie a balonului? Neclaritatea scopului este vizibilă în problemele privind învăţământul, unde planurile pe termen lung, programele şi manualele nu se înscriu într-o viziune care ţine seamă de marile schimbări de paradigmă intervenite în ultimele decenii.*

Una dintre situaţiile cele mai subtile şi mai semnificative ale fotbalului este aceea de ofsaid. Mergând la cuvântul englezesc corespunzător, înţelegem că, în contextul pe care îl avem în vedere, a fi în ofsaid înseamnă a te situa în afara jocului. Diagnosticarea situaţiei de ofsaid nu e totdeauna simplă. La meciul dintre Brazilia şi Ghana din cadrul grupelor la Campionatul Mondial din Germania, un jucător brazilian ţâşnise cu mingea pe extremă şi se îndrepta spre poarta adversă. Comentatorul televiziunii observa: "Nici vorbă de ofsaid!", dar brazilianul, în loc de a trage direct la poartă, a pasat mingea lui Adriano, care venea de pe partea cealaltă, iar acesta din urmă a marcat golul, care însă abia la reluare a dezvăluit situaţia de ofsaid în care se afla. Şi totuşi, golul fusese validat. În schimb, în finala Italia-Franţa, un gol marcat de italieni din poziţie de ofsaid a fost invalidat.

Nu cumva scenariul de mai sus ne este foarte familiar? Toată zarva legată de aderarea la Uniunea Europeană, condiţiile care trebuie satisfăcute pentru a deveni "europeni", se învârt în jurul faptului că, din diferite puncte de vedere, ne aflăm încă în afara "jocului european", nu ne încadrăm în regulile sale: ne aflăm în ofsaid.»

...Interesant, trebuie să recunoaştem, modul acesta al matematicianului de a face asociaţii de idei între fotbal şi problemele societăţii contemporane. Domnu' Solomon Marcus, n-ai vrea să ne scrii un studiu despre *foul* în careu şi cotonoagă?

••• Va mai trebui, probabil, să aşteptăm câtva timp până ce scriitorii noştri din Nord vor pune pe hârtie impresiile lor din vara rachetelor. Mai "pe fază" şi mai rapidă, poeta Bianca Marcovici, din Haifa, a vorbit deja despre atât de prezentul, în minţile noastre, război. În numărul trecut am publicat un poem al ei, scris "la cald". Iată şi un altul, intitulat "Reportaj din adăpost fără diacritice" (îl redăm ca atare, adică fără semnele diacritice: ă, â, î, ş, ţ):

«Calculatorul imprumutat nu stie romaneste si nu va sti/ Haifa, Nordul Israelului sub tirul katiuselor/ Inima iti iese din piept la fiecare alarma/ Soarele apune de fiecare data/ In acel moment./ Stare de beatitudine/ Frustranta, aberanta./ Suni la copii si copiii mai suna/ Legaturi telefonice isterizante, necesare/ Ce repun inima in piept cu migala chirurgicala/ Te informezi iesind din adapostul ventuza/ Mirosi aerul privesti Muntele Carmel/ Si identifici fumul si focul provocat/ De katiuse, cartierul, zgomotul, luminile mele diafane/ Urechile-mi tiuie de fiecare data/ Orice zgomot ma scoala de pe scaun, ma arunca in abis/ Sirene nefinisate, asta e... sa inchidem ceasul desteptator,/ Sora mea imi zice sa-mi tin geanta cu acte/ Legata de pat/ Sa fac dus inainte sau dupa caderea katiusei,/ Locurile sfinte si ele atacate,/ Terorism puturos aruncat peste ape!/ Transpiratia curge siroaie/ Visez sa ne intoarcem la casele noastre.../ Lebede negre ne bantuie inca.../ Visez Triumful Esterei!»

••• Creşte cota lui Iser, pe piaţa picturii, creşte. La o recentă licitaţie de la Bucureşti, o caricatură politică în tuş şi acuarelă, înfăţişându-l pe liderul conservator Petre Carp, care avusese ca preţ de pornire 1.000 de lei (noi), a fost adjudecată pentru 2.400 de lei.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Colette Avital, deputată din partea Partidului Muncii; candidatura ei la funcţia de preşedintă a Statului a stârnit ecouri favorabile în rândurile opiniei publice, *cota* blondei din Moldova creşte simţitor la bursa politică şi nu puţini sunt aceia care îi dau şanse reale de a ieşi pe primul loc în competiţia din Parlament.

Costel Safirman, critic de film, cercetător la Cinemateca din Ierusalim; prezenţa sa din ce în ce mai activă pe scena literar-artistică (modul cum a îngrijit cartea de memorii a Agniei Bogoslava, descoperirile sale privind filmografia legată de tenorul Joseph Schmidt, rolul jucat în activitatea Cercului Cultural din Ierusalim etc. etc.) l-au propulsat printre figurile remarcabile ale mişcării culturale din *alia.*

În scădere

Conducerea AMIR; după un start plin de promisiuni (înfiinţarea unui mare muzeu al iudaismului românesc, organizarea Congresului mondial al evreilor români ş.a.), asociaţia şi-a dezamăgit (cel puţin până la ora de faţă) simpatizanţii, întrucât nici unul din obiectivele anunţate în urmă cu câţiva ani nu a fost pus în practică.

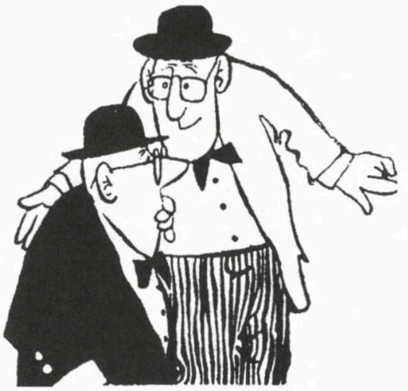

SE ZVONEŞTE CĂ...

...binecunoscutul conflict dintre cei de la Sinagoga Guttman din Tel Aviv şi fostul comitet de conducere care demisionase în bloc, în urmă cu câteva luni, a îmbrăcat forme noi; dizidenţii, în frunte cu **ing. Bruno Tercatin** şi **Arie Shapira,** s-au mutat cu arme şi bagaje la sinagoga "Beit Iacov – Olei Rivka", de pe strada Yehoshua Bin Nun nr. 9, din Tel Aviv, încercând să o transforme într-un nou lăcaş de cult al *alialei;* se pare că iniţiativa are ecou şi că, până la ora de faţă, s-au mutat la "Beit Iacov" cca. 20 dintre vechii enoriaşi de la "Guttman".

...grupul de intelectuali care încearcă să-l convingă pe **prof. Jean Askenasy,** cunoscutul neurolog, să preia conducerea *alialei* (într-o formă aflată în momentul de faţă în studiu), "a pus ochii" pe două piese grele care, dacă ar activa în comitetul de conducere, ar contribui din plin la dinamizarea "originarilor": 1) deputatul **Avigdor Lieberman,** de felul lui din Basarabia, care prezidează Grupul parlamentar de prietenie Israel-Moldova, şi 2) **avocatul Iehezkel Beiniş** (soţul judecătoarei Dorit Beiniş, noua preşedintă a Tribunalului Suprem): provenit dintr-o familie din trib, I.B. vorbeşte curent româneşte, s-a îngrijit ca cele două fiice ale sale să înveţe la perfecţie limba ţării dintre Dunăre şi Carpaţii şi urmăreşte cu mare interes evenimentele din aliaua română.

...**scriitoarea Gina Sebastian Alcalay** a fost victima unui accident stupid şi neplăcut: cu prilejul vizitei ei la Bucureşti (unde s-a lansat recentul ei volum de eseuri), G.S.A., care locuia la o prietenă, a fost muşcată de-un cotoi din casă. Infectată grav din cauza muşcăturii, ea a fost transportată de urgenţă la spital, unde a fost tratată vreme de două săptămâni.

...Numitul **David Kahn,** care se prezintă drept preşedintele totalmente necunoscutei Asociaţii a Evreilor Români din America (?!?), a cumpărat un pachet de acţiuni ale cotidianului "Ziua", din Bucureşti, unde apar articolele şi declaraţiile lui împotriva Federaţiei din România, à propos de vânzarea cimitirelor evreieşti.

...**umoristul Nelu Marian** pregăteşte un volum de cronici rimate intitulat (aproximativ) "Cele 10002853049 de organizaţii ale alialei"; autorul a alcătuit o listă completă a sus-pomenitelor organizaţii, asociaţii, uniuni etc. şi s-a hotărât să consacre fiecăreia câte o cronică rimată.

...între prozatorul şi criticul literar **Edgar Reichman,** de la Paris, şi poetul **Ştefan Iureş,** directorul editurii "Hasefer", din Bucureşti, a trecut o pisică neagră. Motivul: refuzul categoric al editurii de a trimite la tipar versiunea românească a romanului "Rachel", publicat în Franţa în urmă cu ani şi care s-a bucurat de aprecierile favorabile ale criticii.

...**Alain Paruit,** cunoscutul traducător din română în franceză, de la Paris, (omul care-a făcut pentru răspândirea literaturii române în Occident mai mult decât 14 ambasade), a fost internat în spital, în urma unei grele maladii.

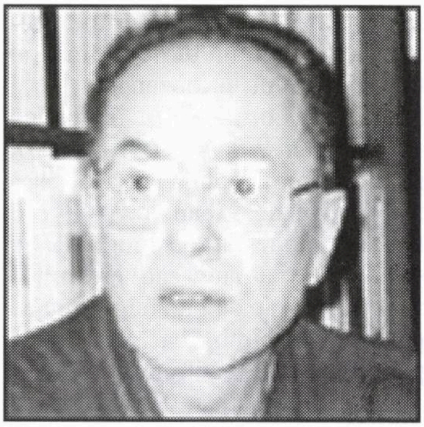

Alain Paruit

Cunoscutul romancier german Günther Grass, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, care susţinuse toată viaţa că în tinereţe a fost mobilizat la o unitate de apărare antiaeriană, a mărturisit mai deunăzi că, de fapt, a făcut parte din trupele Waffen SS. A doua zi, presa germană, şocată de această dezvăluire, s-a repezit asupra autorului (care este considerat ca un fel de "conştiinţă a Germaniei contemprane"), comentând subiectul în fel şi chip.

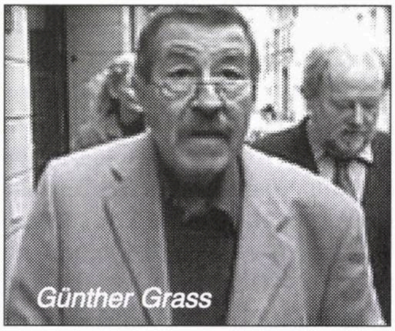

Günther Grass

Era de aşteptat. Avem de-a face cu un subiect Grass.

Sport

Ne place că…

…echipa noastră a călcat cu dreptul în meciurile de grupe pentru calificarea în turneul final al Campionatului european de fotbal (numit şi Euro-2008), învingând Andorra, în Olanda (alb-albaştrii nu avuseseră dreptul să joace acasă din motive de Liban) cu 4-1; e o victorie modestă, desigur, ţinând seama de valoarea adversarului, dar e o victorie de bun augur; **nu ne place,** în schimb, că, văzând că pierde meciul, antrenorul 11-lui din micul principat, David Rodrigo, s-a enervat (bazat pe neputinţa noastră de a opri rachetele lansate de Hezbollah, şi-a închipuit că alb-albaştrii au devenit ciuca bătăilor pe toate terenurile de joc) şi l-a înjurat pe atacantul Iosi Benayun, urlând: "Sunteţi o ţară de criminali şi de ucigaşi de copii!" **Ne place,** în schimb, că jucătorul andorrez (aşa s-o fi spunând?) Manolo Jimenez şi-a cerut scuze, la finele întâlnirii, în numele alor săi, declarând: "M-am simţit foarte prost în clipele acelea… Îmi pare realmente rău pentru vorbele antrenorului".

Nu ne place că…

…Jürgen Kiessling, responsabilul cu organizarea Mondialului de fotbal la Berlin, s-a dus acasă, după terminarea competiţiei, a băut o sticlă de coniac Martell şi şi-a tras un glonte-n cap; **nu ne place,** de asemenea, că până la ora de faţă drama nu a fost elucidată.

Ne place că…

…antrenorul Petre Grigoraş, de la echipa de fotbal "Oţelul" (Galaţi), a descoperit o metodă nouă pentru a-i determina pe jucători să iasă din amorţeală, să atace necontenit la poartă şi să se salveze de la retrogradare: "Le-am spus bancuri cu Bulă", a declarat Grigoraş în cadrul unei conferinţe de presă.

Ne place că…

…revista România literară" face – la rubrica sa de note, iscălită "Cronicar" – băşcălie de faimosul Gigi Becali, patronul echipei "Steaua":

«Toate ca toate – citim în R.L. – *dar Cronicarul nu şi-ar fi închipuit să găsească fotografia lui Gigi Becali precum şi articole despre el, în presa străină. Nu mică i-a fost mirarea când a descoperit în cotidianul "Die Presse" din Viena, sub genericul "De la est la vest", un articol de Peter Martos despre evoluţia celui mai mediatizat om din România. (În paranteză fie spus: când vrei să prezinţi profesionist o carte la televizor, ţi se atrage atenţia să treci sub tăcere numele editurii ca să nu se considere reclamă, în schimb, zi de zi, fără scăpare, pe toate posturile, ţi se împuie urechile cu numele multimilionarului GB, care, la banii lui, chiar ar putea plăti ca să-şi facă reclamă). Din articolul pe care i-l dedică "Die Presse", Cronicarul a aflat ceea ce alţii poate că ştiu deja: Becali a pus să fie pictat într-o replică a tabloului "Cina cea de taină" al lui Da Vinci, el în rolul lui Isus, iar 11 fotbalişti plus un antrenor în rolul apostolilor. Tare am fi curioşi cine a fost pictorul şi cât a luat pentru această capodoperă. Citatul din clasicul Becali pe care redactorii vienezi l-au scos în faţă este "Nu-i om de calibrul meu în toată România!" Mai pe româneşte: "Sunt cel mai tare din parcare!" sau poate: "Cel mai mare român!". Articolul începe cu aprecierea că Becali se pricepe la expresii tari, că are o limbă slobodă şi că, de curând, l-a calificat pe prim-ministrul Tăriceanu drept "gîndac politic" (politische Kakerlake). În acelaşi ziar, un editorial despre intrarea Bulgariei şi României în UE. Ne-a plăcut fotografia: un cioban, poate român, poate bulgar, cu căciulă rusească şi pantaloni reiaţi, care duce în spate un miel albastru cu stele galbene. Şi kitsch-ul s-a globalizat o dată cu Gigi Becali!»*

Gigi Becali:
cel mai tare din parcare

Ne place că…

...aşa cum citim în "Libertatea", pompierii din Haipu, o localitate de lângă Rio de Janeiro, au botezat cu numele lui Zidane o focă eşuată pe plajă. "Animalul voia să muşte pe toată lumea şi era foarte nervos, la fel ca Zidane în finala Cupei Mondiale", a declarat un medic veterinar de la o grădină zoologică din apropiere. În caz că unii cititori nu pricep de unde până unde ideea pompierilor, le amintim că matahala Zidane s-a repezit cu capul în pieptul jucătorului italian Materazzi, trântindu-l la pământ.

Nu ne place (aşa, ca stare de suflet) că…

…echipa arădeană Regal Horia, din divizia D, l-a transferat la UTA-Arad pe fundaşul Marius Cioară, nu, aşa cum se obişnuieşte, pe o sumă de bani, ci contra a 15 kilograme de carne.

Nu ne place că…

…aşa cum s-a plâns conducerea echipei Rapid, suporterii formaţiei Steaua (11-le patronat de numitul Gigi Becali, vezi mai sus), care-i consideră pe giuleşteni drept ţigani, scandează mereu, la meciurile dintre cele două vestite echipe bucureştene "versurile" aici de faţă:

"Am avut şi vom avea mereu
Boală pe ţigani.
Ne pi… pe ei la infinit
Muie lui Rapid!".

- Omul care se bucură de protecția divinității
- Israelienii: niște agresori
- Ce-a ajuns "Lumea"

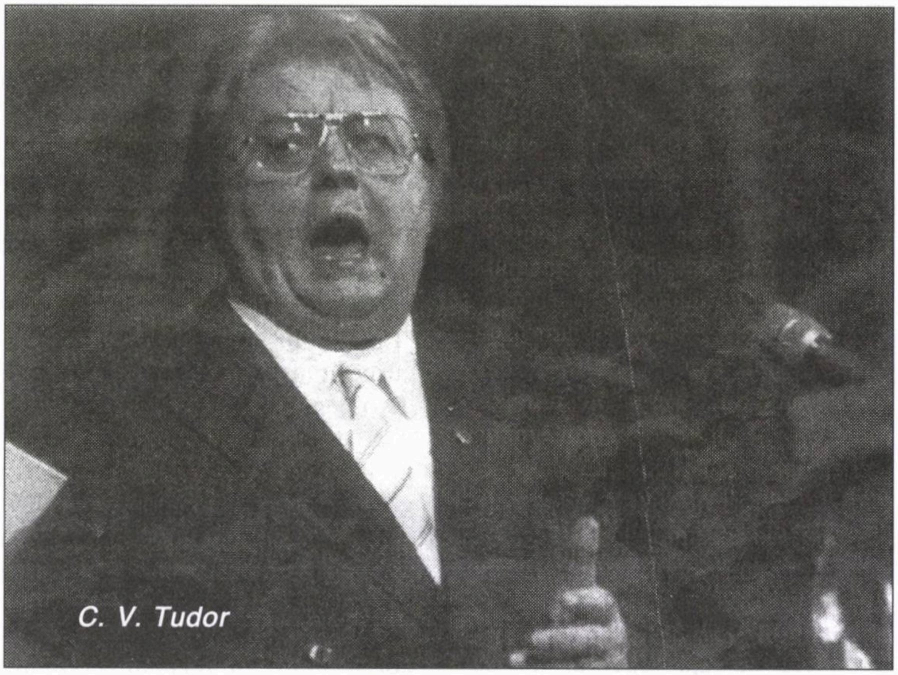

C. V. Tudor

Miruna Munteanu

«Oricât ar invoca Ierusalimul dreptul la auto-apărare, libanezii n–au cum să nu perceapă actuala ofensivă israeliană drept o agresiune; ... represaliile israeliene sunt nu numai disproporționate, ci și, aparent, lipsite de logică; ... justificările Ierusalimului sunt absurde, dar nu și originale; ... responsabilii de la Washington și Ierusalim vor să profite de ultimii ani ai Administrației Bush pentru a forța "schimbări de regim" la Damasc și Teheran. Chiar cu riscul de a arunca în aer întregul Orient.»

(Dintr-un articol de Miruna Munteanu; în cotidianul "Ziua", București 2006)

România nu e Libanul; ca să știți!

«Liderul PRM va salva monumentul de bronz al Mareșalului Antonescu, ascuns acum în subsolul Bisericii "Sfinții Împărați Constantin și Elena", din București, din cauza presiunilor și amenințărilor scelerate ae unor venetici, care confundă România cu Fâșia Gaza , ori cu Libanul. Întrucât curtea casei sale este destul de mică, Tribunul intenționează să amplaseze statuia acestui erou tragic al Istoriei Naționale în curtea casei pe care o au surorile sale la Bran (în Ardeal), așadar, într-un loc privat, unde să nu o ajungă furia demolatoare a lui Marco Maximilian Katz, Andrei Oișteanu, Radu Ioanid, Adrian Lemeny ș.a.»

(Din "România Mare", București 2006)

C. V. Tudor discută zilnic cu Dumnezeu

«Invidios pe Gigi Becali (afacerist, patronul clubului "Steaua", conducătorul Partidului Noua Generație, **n. red.**), care după douășpe noaptea conversează cu Doamne-Doamne, Corneliu Vadim Tudor s-a decis să-L angajeze pe lângă cei patru body-guarzi personali și pe Creator, pe post de killer, spre a-i pedepsi pe dușmanii săi reali și imaginari.

Ca să nu credeți că inventez, citez din articolul intitulat "Hrebenciuc", scris cu picioarele vârâte în apa rece a Mării Negre, în care Tribunul, după ce ajunge la concluzia că "străinii sunt cei mai agresivi și cei mai problematici oameni" și că "evreii, ungurii și țiganii zburdă și acum, făcându-și mendrele în această țară lipsită de apărare", trece la metafizica de stadion și la dezvăluiri incendiare:

"Un lucru vreau să-i spun acestui Becali: mai ține minte dezastrul din Anglia, când Steaua a pierdut calificarea în finala cupei UEFA în ultima secundă de joc? Parcă a fost o tornadă paranormală, nu-i așa? Ei bine, aia a fost bătaia lui Dumnezeu pentru lăturile pe care el, Becali, le azvârlise în direcția mea și a familiei mele la începutul acestui an. Nu-i un secret că eu mă bucur de o protecție divină remarcabilă, iar cei care stau în preajma mea știu asta. Bineînțeles că n-am dorit răul Stelei, pe care o iubesc și căreia îi datorez multe bucurii din tinerețea mea, dar Dumnezeu are o altă unitate de măsură, așa că l-a lovit pe

Becali exact în ceea ce are mai scump. Dacă el n-a priceput asta, înseamnă că e complet lipsit de judecată. Și dacă va continua să se lege de mine, în curând va cunoaște tragedii și mai mari, să se gândească bine la asta. Așa cum a pătimit și Hrebenciuc, unul dintre cei mai obraznici minoritari pe care i-am cunoscut în viața mea, evreu rutean, adică ucrainean (fals: Hrebenciuc nu este evreu, **n. red.**)*: în iunie 2001 m-a înjurat de mamă din senin, la telefon, iar în 2002 i-a murit mama și în 2003 i-a murit tatăl. Lista rămâne deschisă, fiindcă asta pățesc nelegiuiții.*

Așa cu minoritarii: nici acum n–au priceput că acest popor mai are și români falnici, care nu cad în genunchi în fața tupeului lor de "turiști" prin țara asta. Încerc față de ei un sentiment de compasiune. Când mă gândesc cum o să-i bată Domnul Dumnezeul meu mă apucă jalea. Timpul nu mai are răbdare, iar prețul păcatelor lor e Moartea. Asta scriu și în ultima mea carte, "Distihuri": "Nu mă mai prigoniți/ ca să nu muriți!"

Corneliu Vadim Tudor
Neptun, 7 iulie 2006"

Pentru crimele săvârșite și recunoscute până acum de instigatorul creștin Corneliu Vadim Tudor, în colaborare cu Duhul Sfânt, ar fi cazul să vină degrabă Pompierii, Procuratura sau mașina Salvării, cu atât mai mult cu cât lista viitoarelor victime sporește pe zi ce trece, Gabriel Liiceanu și Alex Ștefănescu figurând deja în ultimul număr al "României Mari" cu numele în chenare negre, deși sunt niște artiști cât se poate de vii.»

(Dintr-un articol de Mircea Dinescu; în "Gândul", Buc. 2006)

Sfinții Moța și Marin

«Hebdomadarul "Lumea" a murit, dar nu și titlul: "Lumea" a devenit *magazin* lunar și publică la un loc, cu nonșalanță, articole (unele serioase) de producție autohtonă și traduceri din "Le monde diplomatique", ultimele mustind în majoritate de un antiamericanism grosier de extracție franțuzească.

Rămână dar Franța cu păcatele ei! – pentru că ele nu mă interesează aici. În ultima ediție a revistei "Lumea magazin" (nr. 5 a.c.) mai curge totuși ceva. Un legionarism de o penibilă și primară extracție – vezi articolul "Două jertfe românești" (semnat Petru Z. Danci), sub genericul "Memoria istoriei". Prima teză a articolului: *dr.* Ionel Moța și *dr.* Vasile Marin (teribilă această sete după *prefixul* "doctor", comună lui Petru Groza și lui C.V. Tudor!), morți în războiul civil din Spania în ianuarie 1937, "ar trebui canonizați" – după cum "spunea regretatul părinte Dumitru Stăniloae" (de parcă D.S., ca toți oamenii, n–ar fi spus și prostii la viața lui).»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu; în "Dilema veche", București 2006))

❖

Tot în "Dilema veche", același Adrian Cioroianu scrie despre un partid din ce în ce mai prezent pe scena românească: Noua Dreaptă. Extrase:

«Din 2003, Noua Dreaptă română este afiliată la rețeaua organizațiilor "naționaliste" din Europa Centrală și de Est, are legături camaraderești cu naționaliștii belgieni din Mouvement Nation și cu Falanga Spaniolă (organizații care, în aceste țări, sunt catalogate ca fiind radical-extremiste). Noua Dreaptă organizează "tabere de muncă" (ce original!), face anual comemorări pentru cei "doi eroi mucenici ai Neamului Românesc, Moța și Marin, (...) cruciați căzuți întru Hristos" și, tot anual, comemorări pentru "cruciatul lumii contemporane" C. Z. Codreanu. Ca unul care am penalizat cultul personalității lui Ceaușescu, mă interesează cum vede Noua Dreaptă, azi, moștenirea lui C.Z.C.: "Cu toate că (...) lumina Căpitanului cu greu răzbate până la inima unui popor în derivă, tineretul naționalist creștin al României nu l-a uitat pe Căpitan" etc.; sau, una și mai și: "Mare vizionar, spirit catalizator și ascet creștin, cu o energie și dragoste imensă pentru Neamul Românesc, disprețuitor de moarte, integru și cumpătat, Căpitanul (...) a fost și a rămas idolul poporului român, simbolul (...) martirajului, imbold" etc. etc. (subl. mea). De fapt, nici nu știu cine ar fi mai geloși: lăudacii comuniști sau fanii lui Billy Idol!

Dar ce te faci dacă afli că, în Spania, "de partea comunistă s-au înscris (…) Ernst Neulander, Ana Pauker și alții ca ei, cărora marele diplomat Nicolae Titulescu le încredințase tunuri ale armatei române cu care să se tragă asupra așezămintelor creștine". În fața unor asemenea enormități, cugetul unui om normal îngheață. Ana Pauker, cu toate păcatele ei, era în acel moment închisă în România; Titulescu, cu toate păcatele lui, era cu mult mai puțin belicos decât rezultă de aici. Aflăm apoi că generalul franchist spaniol Moscardo ar fi apărat Alcazarul "după tactica cu care generalul român (Cantacuzino-Grănicerul, legionar) apărase Carpații în primul război mondial"; mai aflăm că, în clipa morții, în satul Majadahonda, Moța tocmai dădea un ordin ultra-patriotico-creștin; la final, autorul deplânge "că această jertfă a fost uitată", dar "trăiește cu speranța că, într-o zi, se va împlini dezideratul" (!) lui Stăniloae.

Din fericire, ca și prostia, nici fantasmele istorice nu dau dureri purtătorului. Dacă asta e "memoria istoriei", fie-mi permis să cred că mai bine lipsă. I.G. Duca – speranța liberalismului interbelic, omorât de *legionari – n-a fost canonizat; nici Maniu, ultima speranță a democrației postbelice, omorât de comuniști. Și știți ce cred? Ei nici nu s-ar fi vrut canonizați – tocmai pentru că erau oameni ce prețuiau, pur și simplu, umanul.»*

„Comandante, dă ordinul!”

«Așa se încheia un articol al lui Victor Roncea din "Ziua" (29 mai) în care ministrul de Externe al României era pus la zid. Motivul atacului, de fapt pretextul lui, are mai puțină importanță. Dar limbajul trivial și foind de conotații rasiste al articolului a atras atenția și a determinat o reacție a unei "anumite părți" a societății civile. "Ziua" a reacționat la reacție. Întreg contenciosul se află în revista "22", nr. 848. Tot acolo, Radu Ioanid inventariază și alte "Atacuri antisemite la București", într-un articol publicat inițial în "Wall Street Journal Europe". Din nefericire, lucruri similare s-au întâlnit și în alte ziare, fără a se fi luat atitudine contra lor. E cazul unui articol din "Cotidianul" despre care "România literară" a publicat nu de mult o notă. Și mai e cazul unei sentințe de achitare dată de o instanță judecătorească din România în prag de aderare la UE în favoarea unui membru al Mișcării Legionare. La proces s-a prezentat, în cămașă verde cu diagonală, însuși marele șef al legionarilor români. Tribunalul a decis că Mișcarea fiind legal înscrisă, a te revendica de la doctrina ei nu este nepotrivit. Așa că, în numele dreptului la opinie, se calcă legea care interzice orice promovare a ideilor fasciste, antisemite, discriminante etc. Lege pe care instanța cu pricina trebuia s-o cunoască. Trebuiau să cunoască legea și cei care au aprobat mitingul recent al extremei-drepte de la București; la care portretul lui Corneliu Codreanu a fost purtat cu cinste și mândrie ca, pe vremuri, acela al celui mai iubit fiu al poporului. Despre ce se strigă pe stadioane, ce să mai vorbim?»

(Din "România literară", București 2006)

Codul hoților de buzunare

«Raluca Petrean, purtătorul de cuvânt al Inspectoratului Județean de Poliție Bistrița-Năsăud, a prezentat câteva modalități prin care pot fi identificați hoții de buzunare.

În primul rând, șuții pot fi recunoscuți ușor, după îmbrăcăminte și după "tapițerie" (cum îi spun ei feței) cu mult înainte de a intra efectiv în acțiune. Ciorditorul obișnuit este tentat să se îmbrace cât mai elegant, pentru a nu crea suspiciuni și pentru a poza în cetățean onorabil. "Întotdeauna sunt bărbieriți proaspăt și tunși normal, nu poartă plete, sau barbă, ca să nu atragă atenția. Cu toate acestea, cei mai mulți sunt creoli, miros a parfumuri tari, își ung părul cu gel și poartă pantofi cu tocuri înalte sau în culori stridente, ceea ce nu are nimic comun cu distincția", a declarat subinspectorul Raluca Petrean.

Argoul hoților este al doilea indiciu care-l poate ajuta pe cetățean să scape fără a fi buzunărit. Așa-zisele "neologisme de tarabă" sunt de cele mai multe ori un indiciu că în zonă se află un grup de șuți. În argoul hoților de buzunare, cuvântul "coajă", de pildă, înseamnă portofel; "ploască" – geantă; "lămâi" – bani; "moară" – ceas; "spital" – palton; "căldură" – buzunarul din interior al hainei; "caraimane" – buzunarele exterioare; "nicovală" – spate; "semans" – buzunarul de la spate al pantalonilor; "fulg" – borsetă; "scafă" – mână; "lustră" – pălărie și "mahăr" – șef. "Muialii" sunt bineînțeles polițiștii.»

(Dintr-o relatare din "Gândul", București 2006)

Trenul regal

«Un șuierat lung și toate privirile călătorilor din Gara de Nord au fost atrase de o bătrână locomotivă cu aburi, scăldată în lumina soarelui de după-amiază, care trăgea după ea cinci vagoane de lux.

Nu se turna nici un film, nu era nici o vedetă hollywoodiană prin preajmă, ci „Orient Expresul“ României, celebrul Tren Regal.

De-a lungul anilor, cu „Orient Expresul“ României s-au plimbat Gheorghe Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceaușescu, Nichita Hrusciov, Todor Jivkov, Leonid Brejnev, Erik Honecker, Gerald Ford, Henry Kissinger.

După o pauză de câțiva ani, bătrânul, dar luxosul „Orient Expres“ al României, a revenit în Gara de Nord, aducând cu el, de data aceasta, în loc de regi și președinți faimoși, un grup vesel de turiști francezi.

„Am mers mai bine ca un personal. Am făcut două ore și jumătate“, anunță nea Valer Cândea, mecanicul mândru nevoie mare de locomotiva pe care o conduce. „A scăpat din trei bombardamente în al doilea război mondial. E fabricată la Reșița, în 1926. Merge cu păcură și carbon și folosește apă ca să formeze aburi. Da' se mișcă cu 70 km. la oră“, ne-a mai spus nea Valer. El a mai povestit că, în ultimii doi ani, foarte mulți români cu bani au închiriat „Orient Expresul“ pentru petreceri și zile onomastice. De data aceasta, a adus de la Sinaia un grup de turiști francezi, aflați într–un circuit în România, dornici să ne vadă țara, dar mai ales să deguste într-un mod original celebrele vinuri românești.

„În saloanele trenului s-au purtat de-a lungul timpului negocieri care au schimbat soarta lumii“, spune şeful de tren, îmbrăcat în uniforma elegantă de paradă, cu emblema Direcţiei Princiare a CFR, exact ca pe vremea Regelui Carol.

În Salonul Regal, istoria pare să se fi oprit: mobilă din furnir de trandafir, scaune din piele de Cordoba cu puf de pinguin, cristale de Murano şi oglinzi veneţiene.

Vagonul Reginei, intim şi elegant, este ornamentat tot cu lemn de trandafir şi se continuă cu sala de primire, unde regina Maria şi prietenele sale se întâlneau la un joc de tabinet.

Toate vagoanele au fost fabricate în iunie 1928 de celebrul fabricant italian de material rulant Ernesto Breda.

Trenul Regal se află în grija Societăţii Feroviare de Turism SFT-CFR SA. Ca şi trenurile rustice „Moldoviţa" şi „Călugăreni", Trenul Regal al României poate fi închiriat de oricine şi pe orice rută din ţară, pentru cel puţin 7.000 euro fără TVA.»

(Din "Romanian Journal", New York, 2006)

Părinţii au făcut o afacere bună: şi-au vândut fetele unor proxeneţi

«Drama prin care au trecut două tinere din Timişoara, Oriana, de 14 ani, şi Mariana, de 15 ani, a reuşit să şocheze întreg personalul celei mai mari secţii de poliţie din Viena.

Aşa după cum afirmă în ziarul american "San Francisco Chronicle" Eric Geiger, aflat la faţa locului, cele două fetiţe au dat buzna în secţie, cu hainele rupte, pline de sânge şi plângând în hohote. Cele două micuţe au povestit poliţiştilor că părinţii lor le vânduseră, în urmă cu două luni, unei bande de crimă organizată care se ocupă cu traficul de minori şi prostituţie. La scurt timp după aceea, circa două zile, fetele au ajuns pe mâna unui patron de bordel din Viena, stabiliment care se află la doar câteva sute de metri depărtare de secţia unde s-au refugiat Oriana şi Mariana.

Fetele au spus poliţiştilor că în timpul în care au stat în bordel au fost bătute aproape în fiecare zi şi că au întreţinut până la cinci raporturi sexuale pe zi, cu diferiţi clienţi, ajungând astfel să producă peste 420 de euro pentru patron.

De asemenea, micuţele au mai afirmat că au reuşit să scape de teroare cu ajutorul unui chelner de origine turcă, angajat şi el în cadrul stabilimentului plăcerilor.»

(Dintr-un reportaj de Mădălin Pribu; în "Averea", Buc. 2006)

O profesoară de română a încercat să scoată demonii din mama ei

«Două femei din municipiul Sebeş, mama şi fiica, au fost internate în spital, în stare gravă, după ce între ele a avut loc un conflict sângeros, cu conotaţii sexuale. Poliţia municipiului Sebeş a intrat în alertă de gradul 0, miercuri dimineaţa, atunci când un bărbat a anunţat că Voichiţa şi Nicoleta L, în vârstă de 51 şi respectiv 26 de ani, au fost găsite în stare de inconştienţă în locuinţa unei rude din localitatea Petreşti. La faţa locului, oamenii legii au găsit-o pe mamă întinsă pe un pat, în timp ce fiica sa era în toaletă, unde se pregătea să dea foc icoanelor şi cărţilor de rugăciune adunate din casă.

Din primele încercări de dialog ale anchetatorilor a rezultat că domnişoara, profesoară de limba şi literatura română la Şcoala Generală din Petreşti, pretindea că este membră a unei organizaţii religioase mondiale, calitate în care a descoperit că mama sa ar fi posedată de diavol. Iniţial, Nicoleta a mărturisit incoerent că a încercat să scoată demonii din mama sa, între cele două femei survenind o adevărată luptă, a cărei desfăşurare a rămas încă învăluită în mister. De altfel, atât mama cât şi fiica vorbeau incoerent şi făceau referire la diferite personaje malefice şi biblice, respectiv demoni, spirite, duhuri şi tot felul de alţi sfinţi, care se luptă cu forţele răului. Poliţiştii au fost absolut şocaţi când au descoperit o bucată din limba mamei în pivniţa casei respective, într-o baltă de sânge. Voichiţa a fost internată la Spitalul Judeţean Alba cu politraumatisme prin agresiune, amputaţie traumatică de limbă şi plagă vaginală cu hemoragie, în timp ce fata ei se află în prezent la Neuropsihiatrie, cu diagnosticul de traumatism prin automutilare, traumatism cranio-facial cu echimoze, hematom frontal şi schizofrenie. Potrivit bănuielilor unor apropiaţi, profesoara a crezut că diavolul s-ar afla în mama sa şi, în consecinţă, i-a smuls acesteia limba cu dinţii şi a agresat–o fizic, încercând să-i scoată demonii prin vagin.»

În tren

«"Noi? Românii? N-avem, dom'le, nici pe sfert din rigoarea nemţilor! Dacă aveam, eram departe. Noi suntem leneşi, hoţi, şmecheri, ne place să întindem vorba de dimineaţă până la asfinţit... şi ştiţi ce e cel mai grav? Că suntem şi nesimţiţi, dom'le! Păi, uită-te şi mata în compartimentul ăsta: pute, dom'le, pute de-ţi mută nasul, şi e, vorba-aceea, accelerat clasa întâi! Clasa întâi pe dracu', numa' nesimţiţi care se descalţă în faţa ta, deşi le put picioarele de-ţi mută nasul, beţivi şi cerşetori. E groaznic, dom'le, groaznic! Şi-apoi, ia de te uită pe fereastră să vezi cum arată satele pe lângă care trecem. Imagini de coşmar, ascultă-mă pe mine, dom'le, cade casa pe ei, se ţeleneşte câmpu' de nesimţiţi ce sunt, şi tot n-ai cum să-i scoţi din cârciumă! Stau şi beau şi-şi plâng de milă, visând să le dea statu', guvernu', mama mă-sii, dracu' ştie cine, da' să le dea ceva! Ce să le dea, dom'le?! De unde? Îi împiedică cineva să muncească? Să are, să semene sau, măcar, să-şi facă ordine şi curăţenie în bătătură? Nu-i împiedică nimeni, da' le e lene şi preferă să se îmbete ca porcii încă de dimineaţă. S-au învăţat aşa, cu două găini şi-un porc în coteţe, cu doi-trei saci de cartofi în cămară şi gata, se roagă la Dumnezeu să mai trăiască un an. Iar proştii de la Bucureşti le plâng de milă, că, vai, săracul ţăran român, ce viaţă grea are el! Care ţăran român?! Ţăranul român nu mai există de mult, dom'le! Există o şleahtă de beţivi care zace, cum ziceam, pe uliţele satelor sau la crâşmă. Stau acolo şi înjură primarul: că nu le-a tras gaze în comună, dar dacă le aduce gaze, încep să strige că n-au cu ce să le plătească, că nu le bagă nimeni şi lor apă curentă şi canalizare, dar dacă se rezolvă şi asta, tot e rău, cum ziceam, că, deh, costă... N-au nici drumuri şi nici n-or să aibă curând, pentru că lor le place în gunoaie şi noroaie, dom'le! Da, da, nu vă uitaţi aşa mirat la mine, luaţi aminte la cum arată şanţurile din sate, dom'le, pline de tot felul de nenorociri, au ajuns să-şi arunce gunoiul în faţa porţii, stau cu mizeria la uşă şi aşteaptă s-o spele ploaia... Nu credeţi? Ia priviţi la albia asta de pârâu, uite asta pe lângă care trecem acum, o vedeţi? Eu stau trei sate mai încolo şi acum câteva luni au venit nişte tineri de la Ploieşti, o organizaţie din asta de curăţă tot, aşa, ecologişti cum zici mata, au făcut curăţenie-lună, două zile au muncit pe brânci de-au scos totul la lumină, era bec aici, nici urmă de gunoaie aruncate, că le-au adunat şi le-au urcat în camioane d'alea de la groapa de gunoi. Ei, cum ziceam, asta a fost acum vreo două-trei luni. Ia de te uită acum, vezi şi mata, e iar o împuţenie de nedescris, s-au repezit iar să arunce căruţele cu gunoi în albie... şi să zici că asta nu e nesimţire?! Ba da, dom'le, e mare nesimţire, şi asta nu se vindecă nici cu UE, nici cu NATO, nici cu nimic! Asta poate să iasă numa' cu paru'! Să pună careva paru' pe ei, să-i scoată din case la muncă şi să închidă cârciumile. Na, c-am ajuns... Îmi pare rău că te ţinui aşa mult de vorbă şi pe culoar, da' te văzui băiat tânăr şi mă gândii că poate de la voi, tinerii, să se mai schimbe câte ceva. Că de la ceştilalţi, nu mai văd eu speranţă, neam! Mata bei? Să nu bei, s-o dai răului de băutură că pe-aici, prin sate, numai de la ea ni se trage..."»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

●

«Cel mai puternic grup feminist din Franţa, numit "Les Chiennes de Garde" (Căţelele de pază), a lansat de curând o petiţie de natură să-i cam pună în încurcătură pe actualii guvernanţi ai ţării: reprezentantele sexului frumos, ce fac parte din asociaţia sus-menţionată, solicită guvernului francez să elimine, odată pentru totdeauna, cuvântul "domnişoară" din toate documentele oficiale. Astfel s-ar îndepărta un caz "istoric" de discriminare sexuală, deoarece, aşa cum susţin feministele nr. 1 ale Franţei, diferenţierea între "domnişoară" şi "doamnă" are o evidentă conotaţie jignitoare.

În timp ce, pentru un bărbat, formula de adresare este una singură – doar "domnule" – atunci când unei femei i se cere să facă precizarea "domnişoară/doamnă", e ca şi cum i s-ar cere o indicaţie despre disponibiliitatea ei sexuală.»

(Din "Ultima oră")

Nota Redacţiei: Să am eu problemele lor…

Cel mai mare gulaş din lume

«Autohtonii nu sunt campioni la multe, asta pentru că nu prea ştiau cu ce se mănâncă best-sellerul Cartea Recordurilor Guinness. Acum că i-au prins gustul, tot mai mulţi ajung în catastiful actelor de bravadă.

Cel mai recent succes înregistrat în Cartea Recordurilor de mioritici este hora uriaşă în care s-au încins benevol 13.828 de olteni, toţi locuitori ai oraşului Slatina. Dansul organizat de primărie pe 24 ianuarie a fost cauzat atât de sărbătoarea naţională a Unirii, cât şi de zilele municipiului. Ideea e monopolul edilului Darius Vilcov, care şi-a propus să depăşească recordul stabilit anterior la Sofia (Bulgaria), unde un dans tradiţional a pus cap la cap 11.600 de persoane. „Am reuşit să strângem atâţia oameni pentru că am mediatizat bine evenimentul. Faptul ca suntem recunoscuţi pe plan internaţional ne bucură enorm şi este de fapt ceea ce ne-am propus“, spune Mihaela Stana, consilierul primarului.

Nici bihorenii nu se lasă mai prejos, aşa că anul acesta şi-au pus muşchii la încercare şi au mestecat într-o colivă de peste două tone. Iniţiatorii, adică Primăria Orăştie şi

Fundaţiile Dacia Braşov şi Bihor, i-au dedicat preparatul liderului dac Decebal, de la a cărui moarte se împlinesc 1.900 de ani. O dată ce şi-au terminat treaba cei şase bucătari, produsul a fost aşezat în centrul istoric al municipiului Orăştie, în faţa statuii care îl înfăţişează pe Burebista în şa. Decizia organizatorilor de a găti o colivă a pornit de la faptul că în Cetatea Sarmisegetuza s-au găsit mai multe tone de grâu carbonizat, ceea ce dovedeşte că dacii foloseau aceste cereale în alimentaţia lor zilnică. Alţi opt bucătari din judeţ, aspiranţi şi ei la statutul de recordmani, si-au ascuţit cuţitele şi au gătit, cel mai mare gulaş din lume, pe care l-au servit locuitorilor din oraşul bihorean Salonta. Potrivit bucătăresei Cristina Cociubei, s-au folosit nu mai puţin de 700 de kilograme de carne de vită, 1.200 de kilograme de cartofi şi alte câteva sute de kilograme de legume, toate acestea amestecate într-un recipient creat la comandă.»

(Dintr-un articol de Diana Lazăr; în "Cotidianul", Buc. 2006)

Vacanţă în butoi

«Ideea năstruşnică le-a venit soţilor Roşca după ce s-au trezit în curte cu şase imense butoaie. Tinerii, care se ocupă în principal de vinificaţie, le cumpăraseră de la o cramă din Bistriţa, care tocmai îşi închisese porţile, pentru a le folosi la depozitarea vinului. ”Am plătit mai întâi un avans pentru ele, dar când le-am văzut la Bistriţa, mi-am dat seama că sunt terminate. Nu mai puteau fi folosite la vin din cauza degradării doagelor”, ne povesteşte Vasilică Roşca, bărbatul familiei.

Cum butoaiele erau deja angajate financiar, tânărul de 34 de ani n-a vrut să renunţe totuşi la ele şi le-a adus la Pietroasele, plătind bani grei pentru un TIR cu platformă. A fost nevoie de două drumuri pentru a le aduce de la Bistriţa, în condiţiile în care pe platformă nu încăpeau decât trei bucăţi. Pagubă mare, ce aparent nu putea fi recuperată prea uşor. ”Atunci, ne-am gândit că n-ar fi o idee proastă să le transformăm în camere, pentru a atrage lumea la Pietroasele. Mai ales că avem aici o zonă minunată, care nu e deloc exploatată turistic”, spune Daniela Roşca.

După ce au mai scos nişte bani din buzunar, soţii Roşca au amenajat butoaiele pentru a putea fi locuite. Lăsându-le în poziţia culcată folosită şi în cramă, le-au izolat mai întâi cu polistiren şi le-au montat câte un acoperiş. Apoi, le-au dotat cu geamuri termopan pe partea din spate şi uşi din lemn în faţă, iar în interior cu două paturi, noptieră şi răftuleţe pentru haine. Acum, camerele pensiunii ”La Butoaie”, aşa cum au denumit-o, sunt deosebit de plăcute şi confortabile şi costă câte 35 lei pe noapte.»

Cancanuri...

...din viaţa starurilor din toate domeniile întâlnim în mai toate ziarele şi revistele care nu vor să-şi piardă cititorii.

Mioara Mantale:
un prefect perfect

■ Nu e cântăreaţă. Nu e prezentatoare TV. Nu e foto-model. Nu e actriţă de teatru şi nici de film. Nu e sportivă şi nu apare în filme porno. Dar se numără printre VIP-urile momentului şi presa vorbeşte mereu de ea. Ne referim la **Mioara Mantale,** care ocupă una din funcţiile cele mai puţin feminine din societatea românească de azi: prefect al Bucureştiului. De curând, ea a avut o convorbire cu Andreea Romaniuc, de la revista "X Magazin". Extrase:

«În general ţineţi diete? Cum vă menţineţi silueta?

Da, ţin şi diete. Se spune că o femeie tot timpul ţine diete; eu nu. Câteodată, când simt că, în sfârşit, s-au depus mai multe kilograme decât ar fi normal. Am o paletă de kilograme în care mă mişc – între plus şi minus două kilograme – şi tot ce trece peste... impune o mică restricţie. Merg la sală, înot foarte mult, fac fitness.

Vă învârtiţi într-o lume a bărbaţilor. Cum sunteţi privită?

E un sentiment plăcut, pentru că bărbaţii te tratează protectiv, sunt foarte politicoşi, foarte atenţi cu ti-

Nou!

A apărut

Umbrele trecutului

de

Șefer Șoșana

★

O carte care prezintă un destin tragic nu și-a găsit locul aici în țară. După ce a stat o perioadă destul de îndelungată în sertar, a văzut lumina tiparului la București, la Editura Universal.

O carte memorialistică din perioada legionarilor în Iași, evocând suferința unei familii evreiești, evidențiind totodată o iubire pasionată.

Un stil simplu, pe înțelesul tuturor. O carte, pe care dacă ați început-o, nu o veți mai lăsa din mână.

Cartea poate fi obținută contra sumei de 60 (șaizeci) shekeli, pe adresa:

Str. Rubinstein 61
Yaffo (dalet)
Tel Aviv 68212
Tel. 03/658-1640

ne, îți fac tot timpul complimente... E frumos.

Vi s-a întâmplat să fiți curtată de vreunul dintre subordonații dvs.?

Nu, nu... Ba, cred că a fost o tentativă, dar insul a fost dezarmat imediat pentru că, probabil, a observat că nu se poate și cred că s-a oprit la timp.

Dar sunteți greu de abordat?

Cu subordonații, da; cu prietenii, nu.

Dar despre președintele Băsescu ce părere aveți? Ați fost mereu în preajma sa.

E un model ca om politic, un om deosebit, un caracter foarte puternic, un tip unic, într-un cuvânt.

V-ați dori un partener de viață ca Băsescu?

Nu știu, nu m-am gândit la asta, pentru că ar trebui să-l cunosc mai mult ca om. În orice caz, să știu câteva elemente despre el, mult mai multe decât cele profesionale. Din păcate, nu am avut ocazia să le cunosc... Dar, sigur, profesional vorbind, da, poate.

Dar cu dragostea cum stați?

Bine, fără probleme.

Vă doriți copii?

Da, cu siguranță.

Cum poate fi cucerită Mioara Mantale?

Sunt multe povești, dar cea mai frumoasă a fost cea cu fostul meu soț, care m-a cucerit trimițându-mi opt coșuri cu trandafiri, fiecare de forma unei litere... Mi-a scris "Te iubesc" din trandafiri.

Privind în urmă, acum, după divorț: cum l-ați acceptat pe soțul dvs.?

Atunci când m-am căsătorit, am acceptat datorită gesturilor lui deosebite: era așa... o poveste din cărți.

Revenind la iubitul actual, cum ați fost cucerită?

Încă nu am fost cucerită, desăvârșit, de tot, pentru că, dacă ar fi fost așa, eram din nou căsătorită.»

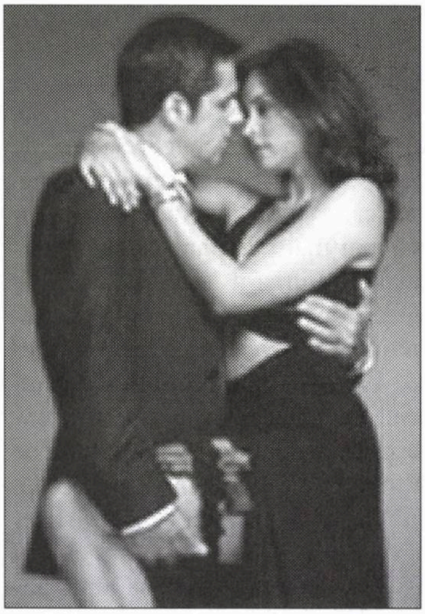

Ștefan Bănică jr. și Andreea Marin

■ Frumoasa **Andreea Marin**, animatoarea emisiunii "Surprize, surprize", de la televiziune, a invidiat-o pe colega și rivala ei întru *rating*, nu mai puțin frumoasa Mihaela Rădulescu, pentru faptul că aceasta are un copil. Acum se pare că motivul invidiei a dispărut. Mă-

●

Într-o pădure se deschide un supermarket. Toate animalele se așează la coadă. Lupul, vulpea și ursul ajung mai la urmă. Deodată apare iepurele și vrea să treacă de urs, care era ultimul. Ursul, supărat, îl ia pe iepure la bătaie. În cele din urmă iepurele scapă și vrea să treacă mai departe, dar dă de vulpe, care, supărată că iepurele vrea să o ia înaintea ei, îl ia la bătaie. Iepurele scapă și de vulpe și, ambiționat, vrea să treacă și mai în față, dar dă de lup care vrea și el să-l ia la bătaie. Atunci iepurele, supărat, începe să strige:

– Să mor dacă mai deschid magazinul astăzi!

ritată anul acesta cu cântărețul Ștefan Bănică jr., Andreea Marin este însărcinată.

■ Printre lecțiile pe care le-au învățat vedetele bucureștene de după 1989 de la confrații americani este ca, atunci când încasează o sumă mai mare de bani, să n-o cheltuiască aiurea-n tramvai, stil "o viață are omul și mai dă-i în mă-sa", ci să-i investească într-o afacere, presupus rentabilă: un restaurant, un hotel, un magazin de confecții, o societate producătoare de filme etc. Cântăreața **Anda Adam** și-a deschis un salon de înfrumusețare. Adică încă unul, pentru că mai avea vreo două. Vrând să arate angajaților ei că business e business, ea obișnuiește să plătească, precum orice client, atunci când, precum în imaginea de față, apelează la serviciile unuia din saloanele sale.

Anda Adam (stânga)

Alexandra Dinu:
Mutu a faultat-o

■ Pe vremea când era măritată cu fotbalistul Adrian Mutu, Alexandra Dinu zâmbea mulțumită toată ziua. De la o vreme, ea zâmbește mai rar. Despărțită de celebrul sportiv, ea s-a plâns presei, mai deunăzi, că Mutu... nu mai vorbește cu ea și că nu mai vrea să–și vadă nici băiatul.

■ Cea mai sigură metodă pentru o femeie "bine", dar necunoscută, de a atrage atenția oamenilor din show-business, este să se fotografieze goală în revista "Playboy" (ediția română). A doua zi, toată lumea e cu ochii pe tine. Așa a procedat și Dana Botez. După ce a arătat că are ce arăta, bruneta a fost solicitată să joace într-un serial la TV.

Dana Botez

ZISE...

"Voi sta în România până în momentul în care poporul român va spune: "Domnule Vântu, este o mândrie să vă avem contemporan cu noi".

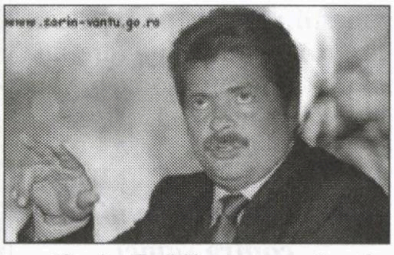

(Sorin O. Vântu, om de afaceri, patronul postului de televiziune "Realitatea TV"; București 2006)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Lunga vară fierbinte

De la Mel Gibson la senatorul Joe Lieberman

Prietenii mei neevrei, conservatori ca orientare politică și, în anii din urmă, probabil din cauza înaintării în vârstă, aliați cu amicii noștri evangheliști, s-au grăbit de curând să mă cheme pentru a-și face "mea cupla".

Cei ce altădată nu au văzut nici un fel de antisemitism în filmul lui Mel Gibson despre patimile lui Christos, au realizat dintr-o dată că... "se pare că ai avut dreptate", Mel este cu adevărat antisemit. Ei, cum așa?

Gibson, târât afară din automobilul său pe o șosea din Malibu, California, din cauză că depășise cu 30% nivelul permis de alcool în sânge când te afli la volan, înfuriat de toată tărășenia, s-a dezlănțuit într-o cascadă de înjurături, blesteme și alte "slogane neparlamentare" la adresa evreilor. Partea amuzantă este că în procesul verbal, polițistul care l-a arestat, un anume domn Mee, părea, cel puțin după nume, a fi de origine orientală. Faptul că în California numărul orientalilor este cel mai ridicat din întreaga țară face ipoteza și mai probabilă. După ce a blestemat întreg neamul evreiesc în fel și chip, Mel l-a apostrofat în cele din urmă pe polițist:

– Ești și tu cumva evreu?

La câteva zile după incident, însă, s-a anunțat că dl. Mee este într-adevăr evreu. Normal, doar evreii controlează totul în America – deci și poliția! Gibson este atât de convins de asta că a doua zi, prin intermediari, a cerut scuze comunităților evreiești, scuze profunde cu auto-incriminări și promisiuni de a se trata psihiatric și împotriva alcoolismului. Desigur, evreii care "controlează totul", controlează în mod firesc și Hollywoodul, așa că de acum încolo Mel se teme că pe viitor ar putea fi scutit de anumite colaborări cu giganții marelui ecran.

Disperat de o asemenea perspectivă, actorul a cerut o întrevedere cu mai marii organizațiilor evreiești, pentru a se scuza și a se explica o dată în plus, în fața comunității insultate.

S-a oferit chiar să participe la Yom Kipur-ul de anul ăsta în calitate de "spăsit celebru".

Nu, spun amicii mei, acum înțelegem, și privind retrospectiv, Gibson nu putea face un asemenea film dacă n-ar fi cu adevărat antisemit.

Cât despre iertare, mă tem că Mel nu a studiat cu atenție cartea de căpătâi a oricărui antisemit care se respectă, "Protocoalele Înțelepților Sionului". Se știe doar că noi suntem un popor arogant, intransigent și neiertător.

Mel Gibson s-a plâns că nu înțelege de unde îi vine această meteahnă și ură față de evrei. Faptul că iubitul său tată susținea că Holocaustul e doar o legendă nu i-a furnizat fiului nici o idee în problemă.

Cerând să încheie pacea cu evreii, Mel a uitat, poate, ce susținuse, printre altele, pe când era condus la secția de poliție, și anume că evreii sunt vinovați de toate războaiele. Păi, dacă-i așa, cum să faci pace cu asemenea creaturi războinice?

Acestea fiind zise, Mel Gibson apreciază totuși pe un evreu anume: pe Avi Korein, bodyguardul său personal, cetățean israelian.

Două săptămâni mai târziu, în fața instanței judecătorești, acuzarea și-a spus cuvântul, Mel a recunoscut că este un bețiv înveterat și a acceptat fără murmur pedeapsa de a fi pus sub observație timp de trei ani, de a se prezenta la o clinică de dezalcoolizare și de a ține conferințe în diferite locuri despre nenorocirile la care poate duce excesul de alcool.

Cu privire la ieșirile rasiste, însă, nici un cuvânt. Măsurile necesare rămân la latitudinea celor lezați, fără nici un amestec din partea legii.

Probabil că din această cauză evangheliștii nu s-au prea repezit să-l critice. Deh! Evangheliștii, care sprijină întru totul Israelul, găsesc totuși în războiul cu Hezbollah un semn că Armagedonul se apropie și nu vor să se pună rău, la o adică, tocmai cu un propagandist în slujba lui Isus de talia lui Mel Gibson.

Nu, nu glumesc. Începând cu predicatorul Jerry Falwell și ceilalți "aliați", mai mult sau mai puțin importanți, biserica evanghelică americană răspândește, pe toate canalele de radio și TV la care are acces, ideea sfârșitului lumii. Să nu uităm că până acum evreii erau de părere că e folositor să ai astfel de aliați. Evangheliștii, care în fiecare duminică propovăduiesc creștinismul militant, în fața unui public compus din milioane de telespectatori sau ascultători, fie la TV, fie în sălile bisericilor gigantice, pe stadioane sau în parcuri, vorbesc despre alianța cu Israelul ca despre o cauză sfântă. Ei au acces oricând la urechea șefului administrației actuale, ca și a membrilor conservatori ai guvernului american, fiind considerați sursa majoră de inspirație a politicii Statelor Unite în Orientul Mijlociu. Deocamdată, spun evreii, alianța este foarte convenabilă. Iată, George Bush, care pretinde că vorbeşte zilnic cu Isus Christos, s–a dovedit a fi cel mai apropiat aliat al Israelului dintre toţi preşedinţii americani. Iar când va veni vremea Armagedonului, vom vedea atunci...

Şi iată, sprijinitorii noştri văd astăzi în Hezbollah pe Antichristul. După ei, se apropie Apocalipsul. Necredincioşii vor fi total mistuiţi de flăcările războiului. Apoi Mesia, pe un cal alb, îşi va face apariţia în faţa creştinilor salvaţi şi pe pământ va domni mult râvnita pace de 1.000 de ani.

În vederea acestui apocalips, Mel Gibson lucrează la un film pe această temă.

"Apocalypto", care tratează despre sfârşitul lumii, este un film a cărui acţiune este deocamdată ţinută secret. Filmările au loc în Mexic. Se ştie numai că e vorba despre civilizaţia Maya şi concepţia mayenilor asupra vieţii şi a sfârşitului timpurilor. Culmea ironiei: cei ce se angajaseră să difuzeze filmul, studiourile Disney, s-au cam dezumflat după ieşirea antisemită a autorului şi umblă acum, în ceasul al 12-lea, să-şi vândă drepturile de difuzare, nedorind a se compromite în compania regizorului fascist. Se pare că s-a găsit un cumpărător – Lions Gate, distribuitor independent care s-a... specializat în difuzarea filmelor aşa-zis compromise. Ei sunt de pildă cei ce au trimis pe piaţă filmul lui Michael Moore, "Fahrenheit 9/11".

Vara fierbinte care tocmai s-a încheiat a adus de asemenea sfârşitul carierei politice a vechii noastre cunoştinţe, senatorul din Connecticut Joseph Lieberman. Aşa cum vă amintiţi, desigur, el fusese singurul candidat evreu la vicepreşedinţia SUA în 2000, alături de candidatul la preşedinţie Al Gore, din partea Partidului Democrat.

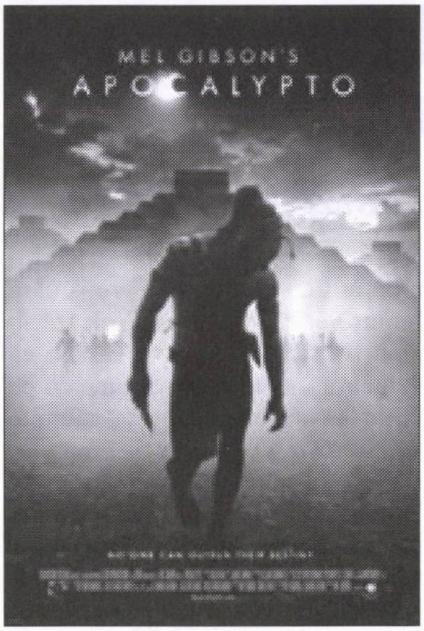

Afişul pregătit pentru lansarea filmului "Apocalypto"

Soarta politică a lui Joseph Lieberman, cel ce venea la mitingurile electorale cu organizaţiile arabe din SUA, prezentându-se drept "verişorul Joe", se deosebeşte net de cea a lui Al Gore. Fostul vicepreşedinte din anii '90 este încă şi azi întâmpinat la diversele adunări politice ca "adevăratul preşedinte SUA", iar cei ce-l încurajează să candideze din nou în 2008, strigă în gura mare: "Al Gore va fi reales!"

Lieberman, pe de altă parte, singurul democrat care a îndrăznit să-l critice pe Bill Clinton pentru afacerea Monica, a cunoscut de atunci încoace o apropiere de George Bush, cel care îi retezase în anul 2000 visurile de vicepreşedinte. O apropiere bazată pe atitudinea faţă de războiul din Irak. Apărând în repetate rânduri poziţia administraţiei, el a fost chiar pupat în faţa întregului Congres de către preşedinte. S-a vorbit chiar de o posibilă numire a sa în locul lui Donald Rumsfeld, la Departamentul Apărării.

A fost prea mult pentru alegătorii din statul său, în majoritate potrivnici războiului şi inamici înverşunaţi ai lui George W. Bush. Şi astfel, după trei cadenţe în Senat, după 12 ani la Washington, senatorul Joe, un evreu practicant, cunoscut ca singurul glas cu adevărat moral din politica americană, a suferit o dramatică înfrângere în alegerile preliminare ce s-au ţinut în Connecticut vara aceasta. Învingătorul său, un practic necunoscut în câmpul politic, n-a avut decât să repete la nesfârşit în campania sa faptul că unchiul Joe s-a apropiat prea tare de Bush, o vină capitală în ziua de azi şi nu numai în Connecticut. Lieberman a pierdut totuşi cu o diferenţă relativ mică: numai de 5%. Înfrângerea ar fi fost mai mare, poate, după cum arătau sondajele premerătoare alegerilor, însă în ceasul al 12-lea a sosit în Connecticut Bill Clinton. Sexagenarul play-boy din Arkansas a electrizat mulţimea de gură-cască, aşa cum îi este obiceiul, pledând cauza lui Joe şi ridicându-l pe acesta de urechi până aproape de 50%.

În alte împrejurări, înfrângerea lui Lieberman ar fi fost un fapt divers. Un democrat pierde investitura partidului pentru alegerile din Senat, din noiembrie, într-unul din cele 50 de state americane. Mare scofală!

Nu şi în acest an. Votul acordat celuilalt democrat este studiat cu atenţie maximă de ambele partide. Republicanii văd în el un vot anti-Bush, anti-Republican, anti-statusquo. Spaima că ambele camere ale Congresului vor încăpea pe mâna democraţilor în noiembrie e din ce în ce mai vizibilă. În cel mai bun caz, asta ar putea duce la retragerea trupelor din Irak. În cel mai rău caz, la demiterea lui Bush cu doi ani înainte de expirarea termenului.

Lieberman s-a declarat a doua zi candidat independent pentru alegerile din toamnă, nedorind să renunţe la luptă. Republicanii, care-l consideră deja drept unul de-al lor, îl sprijină din plin, declarând că în Connecticut, candidatul republican (căci există unul) nu are nici o şansă să fie ales. Democraţii, pe de altă parte, l-au scuipat cu furie pe bietul Joe.

Cazul Lieberman reprezintă termometrul avansat al alegerilor parlamentare din noiembrie şi ambele partide sunt îngrijorate.

Un observator atent mai vede şi faptul că înaintea alegerilor, şi datorită Internetului, unde apar tot soiul de comentarii, practic ale oricui, *o anumită tentă* pătează noul mod de a critica sau aprecia un candidat sau altul. O tentă ai cărei autori sunt, în mare măsură, arabii americani. Un sprijinitor al contracandidatului lui Lieberman a publicat pe una dintre cele mai populare pagini de pe web texte de genul: "Lieberman ne-ar supune pe toţi principiilor sale religioase. Ce dracu'! Nevastă-sa se numeşte Haggadah sau Hanukah sau altceva ce se mănâncă de Pesah...!".

Sau: "Joe şi-a lăsat barbă! Până la alegeri pariez că va fi o barbă roşie!".

Să se fi ajuns oare la ceea ce pe vremuri susţinea celălalt Mel de la Hollywood, Mel Brooks, ca replică la acuzaţiile abundente de antisemitism aduse lui personal, ca şi filmului său de prin anii '70 intitulat "Istoria omenirii – Vol. I"?

Brooks, care ironiza şi îşi bătea joc de evrei, ridiculizându-i, de la Moise cu tablele legii şi până la Inchiziţie sau la camarazii lui Robin Hood, obişnuia să se dezvinovăţească spunând că e timpul ca "evreii să abandoneze complexele lor istorice" şi să se lase "mânjiţi" de comedie, la fel ca şi negrii, homosexualii sau cizmarii. Să se ridice deasupra ridiculizării, deoarece cauzele nu mai sunt aceleaşi şi rezultatele nici atât.

Mă tem însă că dezideratul lui Mel Brooks nu mai este de actualitate, chiar dacă la vremea aceea părea, cel puţin în America, aplicabil.

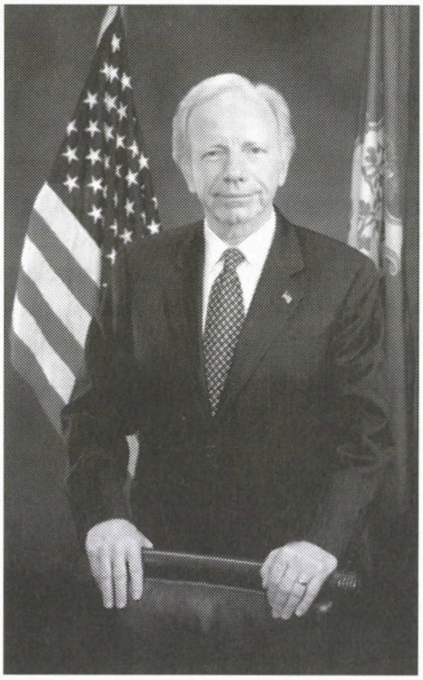

Joe Lieberman

Prietenul meu, Dr. Daniel Pipes, directorul Forumului American pentru Orientul Apropiat şi cunoscut cititorilor lui "Minimum", susţinea încă din aprilie 2004 că "epoca de aur" a evreilor în America se apropie de sfârşit. Conform analizei lui, această epocă a început prin anii '50, o vreme când evreii începuseră să aibă acces larg la universităţi, bănci, afaceri şi cluburi private, şi este în primejdie de a se încheia odată cu înmulţirea populaţiei musulmane în SUA.

Vă amintiţi de celebrul boxeur Casius Clay, devenit Mohamed Ali? Fenomenul trecerii la islamism în rândurile negrilor americani nu s-a oprit la el. El a constituit un exemplu care în deceniile următoare s-a multiplicat în progresie geometrică, ducând mai întâi la o răcire şi în cele din urmă la o rupere definitivă a alianţei ce exista altădată între evrei şi negri.

Joseph Lieberman, care a mărşăluit în tinereţe cu Martin Luther King, a căzut şi el victimă acestei întorsături sociale.

În seara alegerilor, pe când îşi rostea discursul victorios, în spatele lui Ned Lamont, candidatul democrat care i-a răpit lui Lieberman investitura partidului în Connecticut, cei doi lideri ai populaţiei negre din America, celebri pentru declaraţiile lor antisemite, reverenzii Jesse Jackson şi Al Shrapton, zâmbeau satisfăcuţi.

Această complicată şi dramatică temă, cu geneza şi implicaţiile ei, va constitui poate subiectul unei viitoare corespondenţe.

●

Ştiaţi că...

...fostul Secretar de Stat american, faimosul John Foster Dulles, a spus (de parcă s-ar fi gândit la frământările Israelului de azi): "Miezul problemei este cum împiedici un atac din partea duşmanului. Pentru asta, trebuie ca agresorul potenţial să nu aibă nici o îndoială că, ridicând mâna împotriva ta, va suferi pierderi incomparabil mai mari decât eventualele câştiguri obţinute în urma agresiunii".

●

S-a făcut mult caz pe marginea declaraţiei deputatului arab Wassal Taha, din partidul Balad, care a elogiat răpirea soldaţilor israelieni, susţinând că aceasta reprezintă o acţiune perfect legitimă a palestinienilor.

Majoritatea parlamentarilor noştri s-au arătat uimiţi, iar unii au cerut excluderea individului din Knesset.

Ideea excluderii o înţelegem. Dar de unde uimirea? În definitiv, acest Taha este Wassalul Hamasului şi al Teheranului!

G. MOSARI

Italia pe care n-o prea văd turiştii

■ Din cele 20 de regiuni ale Italiei, patru alcătuiesc Nord-Estul, în formă de cizmă mică introdusă în cea mare, reprezentând conturul ţării ■ Cele patru regiuni ale acestui teritoriu nu sunt în atenţia vizitatorilor, dar una dintre ele include un vârf al turismului: Veneţia! ■ Exceptând oraşul gondolelor, merită să te plimbi prin Nord-Est, sau nu prea?

Fără îndoială că aproape toţi cei care-au văzut Italia, chiar de mai multe ori, îţi vor spune că au vizitat Roma, Veneţia, Napoli, Capri, Firenze, Lacul Maggiore, Sicilia. În schimb, dacă-i întrebi despre localităţile din Nord-Est, ceea ce înseamnă sate şi orăşele dintre care două-trei mai răsărite, răspunsul va fi negativ. Şi totuşi, pe bază de recomandare, am ajuns, un grup de şase persoane, în târguşorul Cavasagra, aflat cam la 40 de kilometri de Veneţia. Aici ni s-a oferit găzduire la un fost castel, achitând pentru o săptămână o sumă cu care într-un oraş mai mare, la un hotel "normal", am fi putut plăti cel mult două nopţi. E drept, zidul înconjurător, din cărămidă şi piatră, e puţin cam deprimant din cauza vechimii, dar fostul castel, pe nume "Villa Corner", nu-i de lepădat, chiar dacă odăile, care sunt în acelaşi timp dormitor, salon şi bucătărie, nu au... Internet. În schimb, citind istoria clădirii, constatăm că am intrat în câteva familii nobile, fiindcă acest castel a fost construit în anul 1400 de regina Ciprului; apoi, de-a lungul secolelor, l-au cumpărat mari bogătaşi ai timpului, iar în urmă cu doar patru decenii a fost gazdă de onoare pentru Rockefeller şi Maria Callas.

Aşadar, timp de o săptămână, noi, cei şase castelani, plecam zilnic să colindăm cele patru regiuni "neturistice" ale Nord-Estului, adică Emilia Romagna, Trentino, Friuli – dar se înţelege că o mare atenţie am acordat-o celei de-a patra, numită Veneto, fiindcă ea adăposteşte oraşul-minune Veneţia.

Am avut la dispoziţie un Fiat mărişor şi modern, dotat, la cererea noastră, şi cu aparatul numit GPS, care te dirijează de la plecare până la destinaţia pe care o doreşti, deci nu mai eşti sclavul hărţilor, nu-ţi mai storci creierii ca să ajungi dintr-un loc într-altul, căci glasul "ghidei" îţi spune: mergi înainte. după 200 de metri virează la dreapta, la colţ stânga, ieşi din şoseaua principală la prima intersecţie, mai ai 100 de metri şi ai sosit unde ai vrut. E bine să ştim că acest ghid special poate fi ascultat nu numai în limbile internaţionale, ci şi în altele, inclusiv în româneşte. Numai că "ghiduşa" nu vorbea o limbă română autentică, se simţea că e o străină care n-avea accent românesc, folosea uneori cuvinte italiene – pe scurt, era imposibil s-o asculţi. După o selecţie a glasurilor de bărbaţi şi femei, ne-am oprit la cel mai reuşit, al unei englezoaice.

Deci, cu "ghida" aleasă am pornit-o 5 din 7 zile pe terenuri "neturistice", ceea ce înseamnă că am străbătut zeci şi zeci de kilometri pe şosele "de ţară", prin sate, târguşoare, orăşele, care dădeau imagini monotone. Adăugaţi la aceasta că am prins duminica şi alte sărbători, în care toate localităţile sunt efectiv paralizate, ca să nu spun moarte. Pe drum nu-i ţipenie de om, magazinele sunt ferecate ermetic, ici-colo vezi câte o bodegă deschisă. Mă gândeam la un moment dat că italienii sunt supuşi regulilor pe care le doresc în Israel fanaticii religioşi din Shas în zilele de Shabat, adică sâmbăta, şi cred că pe undeva acesta-i adevărul. Mai ales în zona de care vorbim, lipsind turismul, localnicii n-au de ce să deschidă magazinele, în special dacă ţinem seama şi de faptul că în Nord-Est oamenii sunt ceva mai înstăriţi decât cei din Sud. Pentru că solul din aceste regiuni e roditor, vezi câmpuri nesfârşite de porumb, viţă de vie şi multe altele, semne ale unei agriculturi înfloritoare.

Şi totuşi, în cele patru regiuni amintite, turiştii se pot bucura de câteva parcuri, grădini botanice, dar şi muzee. Ne referim la cele din micile localităţi Asolo (muzeu civil), Castelfranco Veneto (catedrala), Corunda (artă tipografică). Numărul total al obiectivelor turistice e important.

Am avut curiozitatea să vizităm şi oraşele mai mari ale zonei, şi astfel am ajuns la Padova. Străzile lungi, înguste, casele nu prea înalte, majoritatea acoperite cu ţiglă, nu deosebesc acest oraş de cele mici prin care trecusem. Cu excepţia centrului, unde se deschid câteva pieţe tipic "romane", înconjurate de construcţii de 3-4 etaje. Aproape ca o regulă, în fiecare piaţă, pătrată sau dreptunghiulară, se înalţă câte o biserică. În Padova impresionează Piazza delle Erbe, cu clădiri din secolele 13-16, universitatea şi biserica Sant Antonio. Dar tot aici, oraş cu multe magazine, am mai notat ceva: preţurile produselor industriale şi alimentare. Italia, până la adoptarea monedei europene, avea o viaţă relativ ieftină. Acum nu te poţi atinge de anumite obiecte, atât sunt de scumpe şi... de proastă calitate. De exemplu, pentru o cămaşă bărbătească pe care cu greu o evaluam la 10-12 euro, mi s-au cerut 46 de eu-

Piazza delle Erbe din Padova

ro, iar pentru alta care nu depășea valoarea unei cârpe de praf, 30 de euro. Cum am pretenția să primesc produse care să merite prețul plătit, se înțelege că nu m-am atins de cămășile oferite, dar țin să precizez că am văzut bluze, pantaloni, pulovere, pe care nu le-aș fi luat nici pe gratis!

Am "împodobit" Padova cu problema prețurilor și a calității mărfurilor, dar un alt oraș mare, Vicenza, trebuie să-l combin cu un aspect mult mai grav decât cel relatat mai sus.

Vicenza, ca urbe, exceptând centrul, adică Piazza dei Signori, cu biserică și statui ca în toate orașele italienești, nu ne-a spus mare lucru. În schimb, când ne-am așezat la o masă într-un restaurant din această piață, un stâlp de susținere a clădirii ne-a spus multe: pe el era desenată cu negru o cruce încârligată de cam 80 de centimetri înălțime, pe care nimeni din conducerea orașului, nici a restaurantului, nu s-a grăbit să o șteargă. Zvastica mare și neagră, desenată de un vechi sau nou fascist, a fost lăsată pe stâlpul care pentru orașul Vicenza a însemnat stâlpul infamiei.

❖

Italia de Nord-Est cuprinde – cum spuneam – bijuteria numită Veneția. Dar despre acest oraș formidabil am scris cu altă ocazie în "Minimum", deci n-are rost să revenim. În fond, Veneția e unicat pe teritoriul celor patru regiuni de referință, iar turiștii care-o asaltează nu fac aceasta în cadrul vizitei generale din Nord-Estul Italiei, ci ca obiectiv separat. De aceea, la întrebarea din introducere, dacă merită sau nu, ca turist străin, să te plimbi prin acest spațiu al Italiei, răspundem: cei care au văzut restul Italiei și vor să-și completeze imaginea despre "cizmă", au ce căuta în Nord-Est. De asemenea, îndrăgostiții de agricultură, de câmpii și înălțimi verzi, de liniște și de viață pastorală. În schimb, toți ceilalți iubitori ai acestei țări au de unde alege în Italia, care-i o bogăție turistică, fie Nord-Vestul, fie centrul, fie Sudul (inclusiv insulele), între aceste regiuni fiind o adevărată întrecere la frumusețe.

Oriana Fallaci

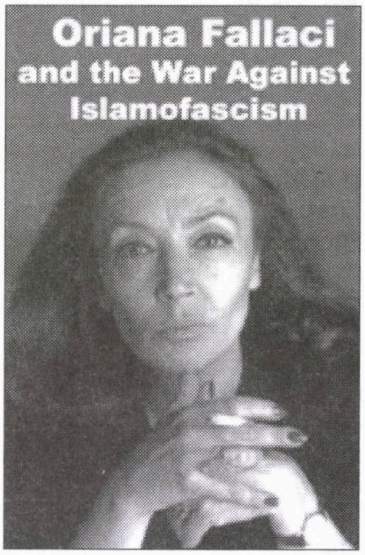

A încetat din viață, la Florența, în vârstă de 76 de ani (în urma unui cancer de care suferea încă din 1992) marea, cu adevărat marea ziaristă italiană Oriana Fallaci.

A devenit celebră, în anii '60-'80, datorită talentului cu care izbutise să deschidă toate ușile lumii politice de pe glob, publicând interviuri pline de revelații și semnificații, care au făcut vâlvă.

Mai târziu, și îndeosebi după atentatele din Statele Unite (2001), s-a remarcat prin formidabilul curaj cu care, temeinic documentată, a vorbit pe șleau, ca nimeni altcineva din Occident, despre ambiția Islamului de a stăpâni lumea, despre capitularea Europei (vai de capul ei) în fața valului de musulmani ce-a cotropit bătrânul (și putrezitul) continent, despre teroriștii fluturând steagul lui Mahomed, naziștii vremii noastre.

Așa cum era de așteptat, scrierile ei, tipărite în milioane de exemplare, au înfuriat la culme pe "jihadiști"; aceștia au condamnat-o la moarte, și dacă nu era apărată 24 de ore din 24 de body-guarzi, cu siguranță că islamiștii ar fi omorât-o.

Noi, admiratorii de la "Minimum" ai Orianei Fallaci, ne înclinăm la mormântul extraordinarei jurnaliste.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Întrebare: Lucia Weiss, Raanana, vrea să ştie adevărul în legătură cu Iordan Chimet, scriitorul despre a cărui moarte a aflat nu de mult: "A fost evreu sau n-a fost?... Prieteniile lui de-o viaţă cu oameni ca Babu Ursu sau Camillo Baciu, ca şi textele sale aproape violent *anti anti,* m-au făcut să cred că, în realitate, omul a fost evreu. Şi m-a mirat că nu l-am găsit în "Dicţionarul Neconvenţional..." la litera C. Pe de altă parte, am citit cu numeroase prilejuri că era român get-beget, cum se spune".

Răspuns: Român. Român get-beget. Numai că, aşa cum s-a întâmplat şi cu romancierul şi criticul lietrar Paul Georgescu, a fost etichetat, din cauza amiciţiilor sale şi a modului de a gândi, drept evreu. Sau, în cel mai bun caz, vândut, ştiţi dumneavoastră cui.

Iordan Chimet a făcut parte în tinereţe, împreună cu Gh. (Babu) Ursu şi Camillo Baciu, dintr-un grup de gălăţeni care se va afirma ulterior în lumea literară. El a scris mult despre cei doi şi mai ales despre Babu Ursu. Babu, ucis, aşa cum se ştie, în închisoare, în 1985, n-a mai apucat să ne lase, la rându-i, amintiri despre Chimet.

Destinul a vrut ca, totuşi, Ursu să ne lase câteva mărturii despre autorul care vă interesează. Este vorba de ing. Andrei Ursu (Monţ, pentru iniţiaţi), fiul lui Babu. El l-a cunoscut bine pe Chimet (stătuse pe genunchii lui în copilărie) şi a publicat, în săptămânalul "22", din Bucureşti, câteva pagini pe marginea neuitatului autor al "Antologiei inocenţei". Câteva pagini dezvăluind un condei bun şi sporind convingerea noastră că aşchia nu sare departe de pom.

Extrase:

«Cu el dispare o lume, spunea prietena noastră comună, de la care aflasem vestea... La o primăvară după Camillo, s-a stins şi ultimul dintre “muşchetarii” gălăţeni din grupul tatei.

Dintre ei, Iordan era cel mai introvertit, poate mai consecvent, în orice caz mai disciplinat în lucrarea culturală la care a trudit cu migală o viaţă. Cărturar autentic, cred că scria greu – dar scria frumos, uneori trăznit (ca-n povestea lui Baltazar) alteori fermecător (ca-n "Închide ochii..." şi "Balada pentru vechiul drum"). Dar, mai cu seamă, ce rămâne este – şi nu cred că mă hazardez aici – o opera majoră de restituire, de afirmare a unor componente sine qua non ale culturii – românesti şi universale: toleranţă, inocenţă, spiritualitate impregnată de iubire, angajament civic, valori pe care, altminteri, o jumătate de secol şi mai bine de istorie carpato-dunăreană părea atât de adesea că le uitase. "Dreptul la memorie", "Cele două Europe, cele două Românii", "Dosarul Sebastian", "Momentul adevărului...". A fost un glas – firav în anii dictaturii, dar important – exemplar în raritatea sa, ca să devină în ultimii ani o voce majoră a raţiunii, a “frunţilor libere”, cum spunea un bun prieten al său, nobilul Elytis (poet grec, **n. red.**). O voce a civilizaţiei – în fluxul asurzitor al invectivelor, al nediscriminatelor vehemenţe ideologice ce năclăiseră spaţiul nostru cultural după căderea comunismului. În anii când extremisme interbelice – vechi metehne tribal-gregare de-ale noastre – începuseră să infecteze din nou discursul public şi literar, mai mult sau mai puţin subtil cauţionate de cărturari cu pedigree, Iordan regăsea în liniştea şi praful bibliotecii – spaţiul său preferat de lucru şi, probabil, meditaţie – filonul democratic, european, umanist şi generos al culturii române şi îl reda publicului în tomuri necesare – ca pe un drept legitim, mai ales al generaţiilor recente – dreptul legitim la memorie.

Dintre prietenii apropiaţi ai tatei din anii liceului, toţi foşti antifascişti activi, a fost, cred, singurul neînrolat în celulele comuniste ilegaliste. După 23 august a sperat într-o realiniere cu Occidentul – suspectând instinctiv “democraţia populară”, pe care mulţi tineri (inclusiv tata, pentru câţiva ani buni) o împodobiseră atunci ... S-a angajat, asumându-şi riscuri, într-un grup cu legături vestice – de ajutorare a scriitorilor proscrişi (Asociaţia “Eminescu”). Curând devenea el însuşi proscris. Verticalitatea sa naturală interzicându-i orice vulgar compromis realist-socialist, ani de zile – mai tot obsedantul deceniu –, Iordan a fost aproape muritor de foame. Mama îmi relata că erau zile în care Iordan, neavând ce mânca, bea sifon, crezând ca-i poate umple stomacul... La fereastra mansardei din Piaţa Kogălniceanu, unde stătea atunci – într-un spaţiu parcă din Hensel şi Gretel –, tata îi vedea uneori cămaşa atârnată la uscat şi ştia că Iordan nu va ieşi la o şuetă în acea zi: altă cămaşă nu avea.

Mai târziu, odată cu destinderea, şi-a scos cărţile – pentru noi, de o atat de largă respiraţie, liberă, chiar curajoasă pentru acele vremuri – despre grafica americană şi filmul western, despre pictura sud-americană şi despre inocenţa fără graniţe a omului. Rezistenţa prin cultură i s-ar potrivi – dacă sintagma n-ar fi fost cam uzată şi abuzată, uneori în ritmul bubuitor al pumnilor bătuţi în piept.

Acuzat – explicit sau mai subtil, dar cam din aceeaşi direcţie – de a fi un “jidovit” pentru “vina” de a se fi solidarizat, atât în public, cât şi

A apărut

Lumini diafane

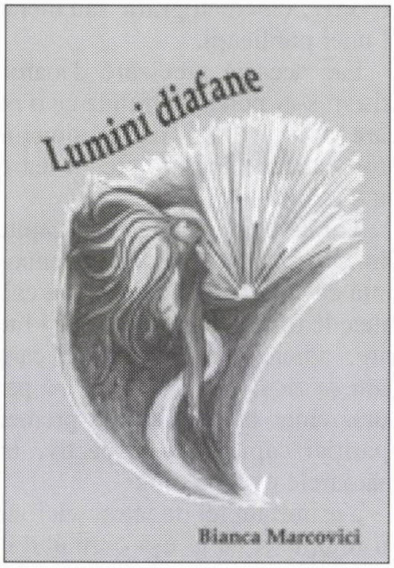

Versuri
de Bianca Marcovici

EDITURA "HAIFA", 2006
Ediţie bilingvă
Traducere în limba franceză:
Nicole Pottier

«Poeta stăpâneşte arta de a da adâncime metaforelor iar în multe versuri găsim combinaţii lexicale deosebite, demonstraţii de virtuozitate, un motiv în plus de a citi cu atenţie atât scrisorile filigranate cât şi poemele primei părţi a cărţii. Dialogurile pe care Bianca Marcovici vrea şi poate să le realizeze cu cititorii potenţiali se plasează sub semnul poeziei adevărate.»
LIVIU MOSCOVICI

Premiul Benjamin Fundoianu
al Asociaţiei Scriitorilor
israelieni de limbă română

45 de şekeli (8 euro)
Cartea se poate comanda la
P.O.BOX 3144, Haifa, 31032,
Israel

personal, cu evrei supuşi tirului antisemit, Iordan a fost un “bun-creştin” de-o puritate rară, în cea mai autentică tradiţie autohtonă; se simţea asta în căldura conversaţiei lui, în picăturile de ţuică vărsate pentru prietenii de-o viaţă şi de orice neam – care i se tot duceau în ultimii ani.

Parcă îl văd la noi, în fotoliul din sufragerie – odinioară al bunicului, Papa Vasile – cu pantalonii lui totdeauna puţin prea scurţi, dominator, şarmant, puţin mucalit, înfierbântat niţeluş de păhărelul de vodcă, dar încântat de o bună şuetă, înecându-se într-un râs scrâşnit la vederea genialei caricaturi a lui Ceauşescu făcută de Tomaziu – pe care tata tocmai o adusese de la Paris... Apoi, aducându-si poate aminte că la noi pereţii aveau probabil urechi, ca din senin, scandalizat: “Măi Babule, cum poţi tu să ţii cu Steaua...”, treceri puţin suprarealiste – în ton cu vreun Urmuz sau Gherasim Luca, Gellu Naum sau Tzara.

Îl văd acum – în repezi secvenţe ca spulberate de vânt, preocupat de carierele celor doi nepoţi ai săi – cărora li s-a dedicat ca un bun tată... Jucând volei cu aplomb – în poveştile tatei, trecând Dunărea înot cu el şi cu Camillo... Driblând coţcar bolile care-l tot vizitaseră mai an – “măi Andrei, trebuie să lăsăm ceva... nu putem să-i lăsăm pe ăştia să transforme sufletul omenesc”... dar el, el l-a transformat, vezi bine, l-a făcut un pic mai cald, un pic mai inocent...

Şi apoi, dintr-o dată – acea seară din aprilie, când un alt prieten apropiat al său, (criticul literar) C. Stănescu, m-a condus de la staţia de metrou Titan până la apartamentul lui Iordan din Nicolae Grigorescu – fost Sălăjan – 18, blocul B3 bis... Nu fusesem niciodată, într-o viaţă, la el: trăia atat de modest, încât prefera totdeauna să vină el la noi... Însă iată, acum nu-şi mai putea proteja frugala intimitate... Strâns sub pătură, în pijamaua fără elastic, cu un şnur ce părea mai mult o sfoară, pijama prea largă acum pentru trupul firav, ce încă se cabra, cu ştiinţa vechiului trăgător, să mai trimită o dată moartea peste fileu...

Mi-a vorbit imediat de planul său pentru un al doilea volum – ultim – al "Cărţii prietenilor mei", dedicat tocmai gălăţenilor lui de-o viaţă – Camillo şi Babu, şi “profesorului meu de prietenie Solomonică, a cărui familie pierise la Auschwitz... nu portrete adaptate la cerinţele zilei... ci portrete umane, aşa cum au fost”... După o pauză, puţin visător (postură destul de necaracteristică pentru Iordan): “Măi, eram trei copilandri...” şi, din nou

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

cu tonul lui obişnuit, voluntar, doar mai stins: “am aproape tot materialul, doar să-l pun în ordine şi să-i adaug un fir, un liant... ne vor aştepta, sunt sigur... măi băiat, nu cred că sufletul e aer, e pământ... că un Beethoven, un Da Vinci au apărut aşa, din nimic... da... ne vor aştepta, spunându-ne: grăbiţi-vă, idioţilor...”. I-am sugerat că ar putea să se înregistreze, să începem chiar atunci, aveam un reportofon la mine... “Nu, dragule, eu nu pot aşa, trebuie să scriu, să mă gândesc, acum nu am energia nici să mă aşez la masă... Poate am să-i rog pe nişte tineri prieteni de-ai mei, ziarişti, să mă ajute... Dar mai bine la vară, spui că vii în iunie – atunci o să mă simt mai bine... Îmi spui şi tu ce-ţi aminteşti – de la Camillo trebuie să fi rămas multe scrisori, vii cu marfa-n gură, să reunim firele... “. Da, voi reveni cu siguranţă în iunie sau iulie... “Da, băiat, chiar mai bine în iulie, să am mai mult timp, tratamentul ăsta de la Vasile (Igna, n.m., editorul, poetul şi minunatul său prieten) e un miracol – până atunci mă pun pe picioare.... O să fie şi mai cald... Îngere, dă-mi timpul de care am nevoie... trebuie să punem ceva în epilog...”

A doua zi vorbeam cu Maria Marian – editoarea sa fidelă, sufletul cald, prietenul săritor, care i-a fost alături până la capăt –, care îmi spunea că în aceeaşi seară Iordan îi dictase la telefon planul volumului doi al "Cărţii prietenilor mei"... Mi-a confirmat şi celălalt plan major al lui, reeditarea "Antologiei inocenţei' – şi aici materia primă era deja adunată: o ediţie încă mult mai vastă – şi feerică – decât cea din ‘72... Iordan ne-a vorbit cu entuziasm de ea (“omul – copil etern...”), ca şi de un plan mai îndepărtat, despre literatura SF, când îl vizitam din nou, cu Gina, peste câteva zile... Era în vervă, credea în aceste planuri, chiar dacă mersul până la baie îl aducea “au bout de souffle”: “Da, tovarăşi, nu acceptăm!...”

❖

Era târziu în toamna neagră a lui '85. Tata fusese arestat în septembrie, pe 21. Nu ni se spusese motivul, dar după ce fusese anchetat aproapte tot anul în legătură cu jurnalul, cu scrisorile la Europa Liberă etc. – lumea ştia. Şi se ştia şi ce mai voiau să afle de la el: evident, despre prieteni. Iordan era unul dintre cei vizaţi, bineînţeles – i-o spusese chiar tata când mai era încă liber. Iordan îi rămăsese aproape – nici gând să-l evite, cum li se întâmplase, cu tristeţe o spun, unora dintre ei. Acum, în acel sfârşit de noiembrie îngheţat, imediat după uciderea tatei, prin ninsoarea rebelă, scrâşnită – tot el era printre primii care ne vizitau (alături de celălalt frate de suflet al nostru, Sorin Vieru), venind din Balta Albă cu troleibuzele, şi mai exasperante acum pe viscol, trecând înfrigurat pe lângă maşina Securităţii, parcată permanent în acea vreme, poate demonstrativ, în faţa scării blocului nostru din Drumul Taberei. Venea neaşteptat – nici nu se putea altfel, telefonul ne era tăiat, se aşeza, ca pe vremuri, dar mai tăcut – ce puteam oare vorbi atunci – în fotoliul lui Papa Vasile, şi pe întuneric – electricitatea se rărise şi mai mult cu ninsoarea – Iordan stropea câteva picături din păhărelul de vodcă pe covor, pentru Babu. Nu-i vedeam bine faţa, dar îi auzeam lacrimile în vocea sugrumată. Mama îl căina – gesticulând uşor către maşina de-afară – “of, Iordane, cum te-ai pornit tu tocmai până aici, pe vremea asta – ai să răceşti...”, iar el, delicat, cum îi era firea, să nu ne-ndatoreze prea tare: “Dragilor, nu-i nimic, oricum aveam ceva treabă pe-aici prin cartier...”.»

❖

În legătură cu textul nostru de la "Dicţionar", din numărul trecut, despre Carol Isac, am primit la redacţie următoarele:

«*Atitraţi* – cuvânt folosit în *Dicţionar* luna trecută pentru a defini statutul a trei persoane care se ocupă cu critica literară – este un derivat românesc al franţuzescului *attitré,* persoană care ocupă, în principal, o anumită funcţie, de unde *en titre,* de exemplu "cronicar *en titre"* (sportiv, cinematografic sau literar) al unei publicaţii.

Fac această precizare deoarece atitraţi s-ar putea confunda cu o negare a lui *titraţi,* ca în situaţiile *afon, atipic, apolitic* etc., ceea ce nu e cazul.

Tot în legătură cu acelaşi capitol din *Dicţionar,* ţin să aduc la cunoştinţă că cel căruia i se atribuie calitatea de Maica Tereza a criticii literare, adică opusul criticului care, cum se zice, "dă cu barda", a parcurs, chiar în luna care a premers apariţiei capitolului respectiv, următoarele evenimente:

a primit un fel de lătrat telefonic cu înjurături ca la uşa cortuului de la un autor nemulţumit de modul în care i-a prezentat cartea în programul bilunar "Jurnal cultural" pe care îl susţine la Kol Israel, a trebuit să se ridice de la masa la care servea o cafea în compania unui cunoscut prozator pentru a nu risca – ei, da – ca acesta să-i arunce ceaşca în cap, a fost suspectat direct de "manipulare" de către o distinsă prozatoare şi eseistă şi acuzat de "ofensă" de un autor care a trimis şi o reclamaţie scrisă patronului ziarului la care lucrează, cu speranţa că va fi dat afară...

Oare este de conceput ca Maica Tereza cea adevărată să fi trecut prin aşa ceva?

Carol Isac

P.S. Pentru curioşi stau la dispoziţie cu numele persoanelor la care m-am referit mai sus, iar celor care m-au compătimit pentru asemănarea, în *Dicţionar,* cu Maica Tereza, sfătuindu-mă să mă supăr pe Minimum, le amintesc povaţa lui Martial: "Cei proşti se supără de-o glumă bună/ iar cei inteligenţi de una rea./ Cum nu ştii despre-a mea ce-o să se spună/ tu fii prudent şi nu te supăra".

IOSEF EUGEN CAMPUS

Tragedia unei vieți

Acum 50 de ani, în 1956, mă aflam, împreună cu un mănunchi de admiratori, la înmormântarea lui Emil Dorian. Murise relativ tânăr, la vârsta de numai 65 de ani. Murise dezamăgit, trist, îndurerat. El, pe care-l cunoscusem, înainte, mereu entuziast, visând la o lume mai bună, mai fericită. Înflăcărându-se cu ușurință pentru idei generoase, deși înzestrat cu spirit critic obiectiv, subliniat adesea printr-un zâmbet ironic care-i lumina fața, sclipindu-i în ochii inteligenți. Sclipind șăgalnic, dar și înțelegător. Un zâmbet care te invita parcă să-i fii tovarăș, prieten, complice, în actul de percepere inteligentă a lumii, a vieții.

I-am fost un astfel de prieten complice, mândru că mă accepta în intimitatea lui spirituală, deși eram mai tânăr decât el cu 24 de ani. Îi respectam rectitudinea morală, îi admiram inteligența, îl prețuiam pentru neobișnuitul, fermecătorul lui dar de causeur.

Accepta cu înțelegere binevoitoare criticile, poate exagerate, pe care le făceam, cu obrăznicia arogantă a adolescenței intransigente, după lectura manuscriselor. La rându-mi, primeam cu entuziasm unele sugestii ale maestrului. Așa, de pildă, atunci când mi-a sugerat să aleg ca temă pentru examenul de licență literatura pentru copii (devenită mai târziu și prima mea carte, publicată la editura Principele Mircea, în 1939).

În ultima vreme, după consolidarea regimului socialist, îl văzusem mai rar. Îl știam, de mult, fervent comunist. Eu păstram o atitudine de rezervă. În ciuda presiunilor exercitate asupră-mi și în ciuda pericolelor reale la care mă expuneam, refuzasem cu încăpățânare să devin membru de partid.

Îl regăseam acum, în 1956, mort înainte de vreme. Bănuiam că suferise decepții, că devenise tot mai însingurat și mai trist. Îndurerat stăteam și eu la marginea gropii, luptând să-mi rețin lacrimile. Prieten dincolo de moarte.

◆

Volumul de față, "Cărțile au rămas neterminate, Jurnal 1945-1948", editura Compania, București 2006, apare datorită muncii devotate a fiicei, Margareta Dorian, și ea scriitoare, trăind acum în Statele Unite. El constituie cel de-al doilea volum al Jurnalului lui Emil Dorian. Mă bucur că apare la o dată festivă, 50 de ani de la moartea autorului. Și că, măcar așa, va prilejui, poate, o reconsiderare a operei lui Emil Dorian, pe nedrept intrată într-un con de umbră.

Dorian nu a fost favorizat de noroc, nici în viață, nici în scris.

Ca să-și îmbunătățească situația materială, a luat hotărârea de a pleca – doctor tânăr, de curând căsătorit, lipsit de mijloace – în Franța, la specializare. S-a întors cu titlul de oto-rino-laringolog. Carieră strălucită, cu mulți pacienți aducători de bani, cum spera, nu a izbutit să facă. Era privit cu suspiciune. Medic specialist și poet? Hibrid care dă de gândit. Medicii îl aruncau în categoria desconsiderată a poeților, iar poeții îl ostracizau în grupul lipsit de har al medicilor. Mai târziu, după instalarea comunismului, s-a trezit, prin ordin de sus, de la partid, bombardat secretar general al Comunității evreilor din București. Considerat exponent al comunismului înstăpânit, a fost primit aci cu răceală, dacă nu chiar cu ostilitate. Ideile și proiectele lui, bine intenționate și salutare, au fost sabotate.

Cu scrisul nu a avut mai mult noroc.

Poezia lui e, în bună parte, de calitate. George Călinescu însuși a subliniat delicatețea versurilor din "Cântece pentru Lelioara", spre indignarea naționalistă a altor critici. Volumul "De vorbă cu bălanul meu" a fost aspru criticat: cum îndrăznește acest poet evreu să satirizeze armata rromână aflată în război? Romanele "Profeți și paiațe" și "Otravă", care, alături de pagini prea discursive, aveau tipuri bine caracterizate și prezentări semnificative, au fost cu totul desconsiderate. Cartea sa despre Heine și, mai cu seamă, admirabilele sale traduceri din poezia idiș, au întâmpinat nenumărate piedici la tipărire.

Chiar opera lui cea mai importantă, Jurnalul, publicat postum sub îngrijirea fiicei sale, a avut "ghinionul" de a apărea în același tip cu Jurnalul lui Mihail Sebastian. În jurul Jurnalului foarte interesant al lui Mihail Sebastian s-a făcut mare vâlvă, s-a organizat o adevărată campanie de presă. În această atmosferă publicistică, "Jurnalul (partea întâi) lui Emil Dorian" – de fapt, așa cum am mai spus-o, nu mai puțin interesant și valoros – a rămas în umbră. Păcat.

Și, într-o anumită măsură, ghinionul continuă. Căci partea a doua a Jurnalului, cuprinzând, inevitabil, perioada următoare, 1945-1948, vorbește despre niște ani mai șterși, de dibuiri și șovăieli, ani în care regimul comunist abia se consolidează și când iluziile puteau mai ușor amăgi cu privire la ceea ce te puteai aștepta că va realiza acest regim – mai cu seamă dacă erai, ca Emil Dorian, comunist încă din ilegalitate.

◆

Deşi le înţelegem, nu putem trece cu uşurinţă peste anumite atitudini ale diaristului, atitudini care supără cu atât mai mult astăzi, la lectură.

Citim deci întristaţi: *«Un scriitor, tovarăş care ocupă o poziţie de conducere şi care, săptămânile trecute, îmi spusese: "eu n-aş putea întreba pe nimeni în privinţa unui lucru pe care-l fac. Aşa cum am vizionat totul, aşa trebuie să scriu". Fireşte că n-are dreptate. Arta trebuie să aibă astăzi conţinut militant. Moraru o fi încrezut, o fi având sentimentul că e un mic Jdanov, o fi poate brutal în sinceritatea lui, dar apără un punct de vedere principial just. Trebuie să-l poţi realiza în scrisul tău. Trebuie să te dezbari de ceea ce e vechi şi putred în tine.»* Întristaţi cu atât mai mult, cu cât şi noi, în acea vreme, ne lăsam ispitiţi de astfel de teze "juste".

Chiar dacă – rareori – contaminat de limba de lemn devenită obligatorie şi atotstăpânitoare – i se strecoară şi lui, în frază, calcuri lingvistice "pe linie", în general fraza îi rămâne curată şi mintea limpede.

Se simte – şi e emoţionantă – în acest al doilea volum al Jurnalului zbaterea dureroasă a diaristului între tendinţa de a rămâne ataşat crezului său comunist şi nevoia stringentă de a păstra libertatea de gândire şi creaţie. Zbaterea dureroasă, pe de altă parte, între a rămâne fidel politicii partidului care ducea la anularea evreităţii şi convingerea lui că evreitatea nu poate şi nu trebuie anulată.

Spirit cumpătat, tinzând mereu spre o critică obiectivă, el relevă clar greşelile în politica partidului şi a Comitetului Democratic Evreiesc, de fapt organ al politicii de partid.

Din motive aşa-zis tactice, supunându-se cerinţelor actualilor deţinători ai locuinţelor pe care CNR-ul (Comitetul Naţional de Românizare) şi le apropriase, evacuându-i pe evrei, guvernul nu-şi respectă făgăduiala solemnă de a-i repune în drepturi pe evrei: *«Şi iată cum legionarii, profitorii războiului antonescian, fasciştii, hitleriştii, exploatatorii, continuă să fie protejaţi de guvernul democratic, în timp ce evreii ucişi, jecmăniţi, umiliţi, distruşi economiceşte, aruncaţi pe geam în două ore, rămân mai departe pedepsiţi.»*

Cu privire la acţiunea de ajutorare organizată de Joint în 1947 şi care i-a nemulţumit pe români, diaristul notează sarcastic: *«"– Bine, dar nouă? Noi nu merităm?". Ai vrea să le explici că nu merită, dar renunţi, din exces de democraţie şi un spirit de înfrăţire între populaţiile conlocuitoare şi adaugi: "Ştii, din cantitatea de grâu trimisă aici de evreii americani, primele zece vagoane i s-au dat poporului român! Ceva mai mult: Joint-ul acesta, care nu e un guvern, ci numai o simplă asociaţie evreiască particulară, i-a dat guvernului român mai întâi 350 miliarde de lei, apoi iar aceeaşi sumă, şi a plătit primele transporturi de sământă pentru recolta cea nouă". - "Am auzit, dar nu cred!".»*

Revoltat, notează cu ironie amară o altă greşeală politică şi morală: negarea dimensiunilor şi a gravităţii masacrului de la Iaşi: *«S-a stabilit oficial: nu există criminali în legătură cu masacrul de la Iaşi. Sunt numai câţiva oameni mărunţi, care urmează a fi judecaţi pentru participare la dezordine. Şi desigur li se va da câte o contravenţie! Aşa au hotărât forurile înalte după ce chestia s-a agitat în Parlament. Nu cred să existe o ţară în care să se bagatelizeze atât de sinistru cele mai grave probleme pentru conştiinţa unui popor!»*

CDE-ul îl consideră, cu curaj, drept o organizaţie integral falimentară. A fost creat de partid pentru a aduce masele evreieşti cât mai aproape de linia comunistă, dar masele l-au ignorat, cucerite din ce în ce mai mult de ideile şi grupările

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

necomuniste, sioniste. CDE-ul s-a caracterizat printr-o exagerare a liniei comuniste, a vrut să fie mai catolic decât papa. Negând cu încăpăţânare orbească realitatea, neţinând seama de adevăratele nevoi ale maselor evreieşti şi de tot mai marea atracţie pe care o oferă soluţia practică a sionismului şi a emigrării, a pierdut orice contact cu masele. La întrunirile organizate de CDE nu se înghesuie mai nimeni, la cele sioniste sălile sunt pline.

Cu toate că Statul evreu a luat fiinţă cu ajutorul şi aprobarea Uniunii Sovietice, partidul, şi deci cu atât mai mult CDE-ul, au adoptat la început o atitudine rezervată.

Diaristul nostru, comunist dar evreu, notează la 2 decembrie 1947: «*Oricât de departe ar sta cineva de ideea şi de realitatea sionistă, nu se poate să nu întâmpine cu bucurie rezolvarea statului evreiesc independent.*» Şi adaugă, răspicat: «*Comitetul Democratic Evreiesc a stat într-o oarecare rezervă şi a cântărit cu gramul participarea la sărbătorirea evenimentului. Este o greşeală prin nimic scuzabilă, care nu face decât să-i ştirbească şi mai mult din prestigiul pe care nu l-a avut decât printre tovarăşii încadraţi.*» Abia la 23 mai 1948, CDE-ul a hotărât «*în sfârşit să se manifeste… spontan şi organizat, un mare miting pentru a sărbători întemeierea Statului Israel.*» Constată, sardonic: «*A fost un fiasco, fiindcă a fost un miting organizat de CDE, cu un public de sionişti.*» Şi, la 30 mai, notează, acerb critic: «*Când a apărut celebra declaraţie a lui Gromâko, făcută la ONU în numele Uniunii Sovietice, iar populaţia evreiască a fremătat de bucurie, am fost chemaţi la CD nu pentru a hotărî o sărbătorire, ci pentru a discuta asupra unei metode de înăbuşire a entuziasmului maselor evreieşti atunci când pretutindeni în lume s-a manifestat un delir imens.*»

Şi, pentru a ne convinge încă o dată cât de profunde erau sentimentele evreieşti ale lui Dorian, să recitim **iar** şi **iar** pagina în care povesteşte cum, din umbra unui trotuar, a asistat la o manifestaţie spontană, la miezul nopţii, pe Văcăreşti: «*Pe Văcăreşti, în dreptul unui balcon împodobit cu podoabe roşii şi alb-albastre, se adunase un grup mai mare de evrei. Aşteptau. Sus, la câte un colţ al balustradei de fier, doi adolescenţi ţineau cu braţul ridicat câte un drapel alb-albastru şi roşu. Aşteptau sosirea clipei, hipnotizând mulţimea de jos cu privirea lor nerăbdătoare, cu ţinuta lor gravă. Exact la miezul nopţii s-a pornit dinlăuntrul sălii (la a cărei fereastră ardea o lumânare, probabil în cinstea sâmbetei) un cor care a cântat Hatikva (imn sionist care a devenit imn naţional israelian), apoi Internaţionala în ebraică. Atât şi nimic mai mult. Lumea de jos a izbucnit în aplauze. Paula, care era cu mine, n-a mai stăruit să ne îndreptăm spre casă… (…) Cum fiecare inimă simţea că e înconjurată de un cerc de fier rece la gândul celor care mureau în clipa aceea pentru eliberarea Ţării Sfinte, lumânarea împrăştia un echivoc de jale. Restaurantele, cofetăriile, grădinile se goliseră. Decenţa evreiască a avut o izbândă totală. (…) Am plecat, la braţ cu Paula, împovărat de o bucurie tristă, de un entuziasm peste care adia un vânt de temeri. Tovarăşă noapte, ai să-mi ierţi bătaia mai repede a inimii şi fărâma de lacrimă pe care am strivit-o în colţul ochilor, în clipa în care poporul meu atât de obidit a scos un oftat de douăzeci de veacuri?*»

❖

Spiritul critic al diaristului se exercită cu egală putere şi asupra evreilor.

Crescut la şcoala marxismului, Emil Dorian nu-şi vede nici propriul popor ca o esenţă unitară. Îl vede divizat în clase antagonice, în exploataţi şi exploatatori. Pe cei dintâi îi compătimeşte şi încearcă să-i ajute. Pe cei din urmă îi condamnă cu vehemenţă.

Subliniază în repetate rânduri «*nepăsarea bestială a evreimii bogate faţă de fenomenul culturii.*» Subliniază de asemenea nepăsarea bogătaşilor faţă de mizeria în care sunt siliţi să trăiască anumiţi scriitori de valoare. Povesteşte indignat cum, subnutrit, Sperber se prăbuşeşte pe trotuar şi nu are puterea să se mai ridice.

În august 1946, notează: «*Abia aici, printre victimele întoarse din Transnistria, am aflat de ticăloşiile pe care le-au făcut evreii acolo faţă de propriii lor fraţi. Unii, foarte cunoscuţi şi excesiv de brutali, au fost judecaţi de Tribunalul Poporului. Dar cei mai numeroşi dintre ei – nu criminalii, ci oamenii răi, hoţii, jefuitorii, profitorii, egoiştii, inumanii – continuă să trăiască admirabil sub ochii victimelor care povestesc cruzimile lor şi dau apatic din umeri. Faptele "mici" ce mi s-au povestit mi s-au părut uneori mai îngrozitoare decât bestialităţile cercetate de tribunale.*»

Excedat, critică cu vehemenţă lipsa de orizont, de eficienţă, a nesfârşitelor şedinţe de tip comunist, unde se bate la nesfârşit apa în piuă: «*Ah, zilele, anumite zile când trebuie să pleci de acasă la câte o şedinţă către care nu te împinge inima şi de la care te depărtează gândurile! Ceasuri de înlemnire pe scaun… (…) Se dau iar rapoarte, se reiau iar discuţiile vechi asupra problemelor comunităţii de către acelaşi reparator de closete mai mult sau mai puţin ţuicărit, acelaşi rabinat botezat în activismul şurubăresc al democraţiei iudaice, aceiaşi papagali analfabeţi ai primelor două cuvinte din dicţionarul bunului luptător comunist, alături de mici afacerişti şi carierişti îndrăgostiţi, până la tâmpenie şi sacrificiu de sine, de poporul român, în-*

câlciţi printre haine americane de dar, sau formule de băcani seduşi de idealul politico-social al economatelor.»

❖

Ceea ce constituia un plus serios în Jurnalul lui Mihail Sebastian şi lipsea aproape cu desăvârşire în volumul întâi al Jurnalului lui Emil Dorian erau pagini care să constituie ceea ce numim Jurnal de creaţie. Acum, în acest al doilea volum, astfel de pagini există din plin şi sunt foarte interesante. Ele ne îngăduie să intrăm în intimitatea procesului de creaţie.

Aflăm cât de greu îi e să scrie în condiţiile existente şi că singura speranţă de reluare a scrisului ar fi un pic de linişte, la marginea unui petic de iarbă: *«un pic de linişte, la marginea unui petic de iarbă. S-ar mai putea scrie încă? Ştiu eu…?»*

Această organică nevoie de linişte în mijlocul naturii, ca o condiţie a scrisului, revine insistent câteva pagini mai încolo, la data de 2 iulie 1945: *«Nevoia de evadare a devenit obsesivă. Iarbă, iarbă multă, linişte răcoroasă. Va fi posibil? Când? Cum?»*

La 4 august revine, mai pe larg, asupra aceleiaşi idei: *«Munţii au o vrajă a lor, pe care nu o pot defini, dar care inoculează germeni de aşa-numită "inspiraţie". În orice caz, o stare de visare, care rezultă dintr-o stare de hipnoză parcă. Priveliştea continuă din geamul odăii operează în mine o schimbare de decor interior, decor pregătit pentru cele mai ciudate şi mai neaşteptate feerii. Este o stare ca în copilărie, când fantezia febrilă şi dezordonată îşi crea scene de mituri, în întregime inventate şi care erau ridicate la o potenţă de realitate aproape morbidă.»* În completare apare un tablou plin de poezie, care poate servi drept pildă pentru arta de peisagist a lui Emil Dorian, aşa cum o întâlnim în alte părţi ale Jurnalului: *«Muntele pe care îl zăresc este tăiat în două de tulpina tânără şi albă a unui mesteacăn. Se leagănă în vânt şi parcă-i gâdilă piscul cu moţul de frunzişoare transparente. Imagini muzicale, versuri întregi care cer încadrare, apropieri ciudate mă cheamă înr-o ameţeală care mă îmbăiază ademenitor. Presentiment de lucru bun.»*

Cât de importantă era, pentru diaristul nostru, refugierea în liniştea înverzită a naturii, putem constata, ca o verificare practică, în cele povestite de el cu privire la vilegiatura petrecută la Borsec, Piatra Neamţ, etc.:

«Borsecul este un fel de pissoir ceresc. De câteva ori pe zi, orice nor care trece îşi dă drumul peste această localitate. Să fie tot o influenţă a borvizului? Fiindcă, de câteva zile, avem un cer foarte diuretic.

Am început să scriu chiar de a doua zi după venirea mea la Borsec. E un loc minunat pentru lucru. Nu se aude nimic, decât uneori un foşnet de vânt printre brazi. Ridic o clipă ochii şi mă uit la cei doi brazi alăturaţi care străjuiesc vila noastră în faţă. Sunt doi îngeri verzi cu scufe trandafirii, care vin ziua în zori şi seara se întorc în pădure. Liniştea şi singurătatea sunt desăvârşite, iar concentrarea un fapt care nu cere nici un efort. Lucrez zilnic câte opt ceasuri, într-o dispoziţie excelentă. Sunt atât de curios eu însumi de tot ce se va întâmpla în cartea mea, încât nu mai pot face altceva. Nici măcar o scrisoare nu mai pot scrie.»

Alte notaţii din acest jurnal de creaţie vorbesc despre momente de dificultate, de nesiguranţă, de împotmolire: *«Mă las tot mai adânc în voia visărilor în jurul noii cărţi, care mă preocupă. Nu ştiu dacă am s-o scriu, fiindcă îmi propusesem o linie clară în ceea ce priveşte romancierul Dorian. Dar asta nu mă poate*

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

împiedica de la voluptatea jocului creaţiei, în care, pe toate cărările fanteziei şi gândirii, înfloresc ispite cristalizate în acţiuni şi destine atât de interesante. Figuri vechi se conturează cu lumini noi, ţâşnind din penumbra subconştientului şi apropieri ciudate fulgeră în minte, contopind personaje, rotunjind existenţe, ilustrând idei, toate scăldate într-o ceaţă albastră, ca în preajma zorilor. Adeseori pornesc noaptea, când nu dorm, cu câte un personaj în căutarea drumului lui şi-i descopăr un partener pe care nici nu-l visasem şi prind din gol câte o întâmplare care completează în mod categoric fizionomia şi traiectul de viaţă al unui personaj. (...) *Din lucrul ce se leagă de creaţia unei cărţi, epoca aceasta este cea mai minunată danie de generozitate şi expansiune.»*

Alte pasaje, toate interesante, ne dau amănunte cu privire la lupta cu redactorii cărţilor sale, sau cu reacţiile, adesea nejuste şi neînţelegătoare, ale criticilor, după apariţia cărţii, sau fapte anecdotice pline de semnificaţie, cu poantă ironică. Aşa de pildă când ne relatează despre testul pe care l-a organizat scriind el însuşi două strofe în genul lui Rilke şi citindu-le apoi unor oameni de gust şi cultură, afirmând că sunt opere originale ale poetului german. Oamenii de gust s-au arătat entuziasmaţi. Testul a reuşit, arătând că oamenii de cultură şi gust se lasă influenţaţi de prestigiul unui nume celebru.

❖

Exercitându-şi spiritul critic asupra propriei opere, Emil Dorian exagera adesea, ajungând chiar să pună sub semnul îndoielii capacitatea sa de romancier. Cu totul neîntemeiate erau, în orice caz, rezervele sale cu privire la Jurnal, **aceasta cea mai deplin realizată operă a sa.**

Uneori, cobora notele din Jurnal la rangul de simple *«exerciţii de game pentru marile concerte ale cărţilor»: «Am făcut toaleta maşinii de scris: curăţat, schimbat panglica. Prin urmare, continuăm? Desigur. Nu rămâne decât cotidianul, cu câte o notă din când în când. Dar nu "Viaţa mea", cum îşi intitulează unii scriitori amintirile. Ci pur şi simplu* **viaţa,** *ceea ce e mult mai mult, sau, poate, mai puţin. Stăruinţa a devenit obicei. Sunt, poate, permanentele exerciţii de game pentru marile concerte ale cărţilor.»*

Nu, Jurnalul nu este un simplu preludiu, un exerciţiu pregătitor, anunţând o mare operă viitoare. Este, el însuşi, o mare operă, un summum, cea mai deplin reuşită dintre lucrările lui Emil Dorian, pentru că, prin forma sa diaristică, Jurnalul corespundea cel mai bine genului specific al talentului său.

Jurnalul e o operă bogată şi variată. Cuprinde numeroase portrete artistice colorate cu afecţiune, impresii de călătorie clarvăzătoare prin Viena şi Budapesta, istorioare cu coloratură de parabolă (bătrânul vienez întâlnit în parc), o vastă galerie de scriitori, priviţi în genere cu înţelegere critică, uneori amabil-ironică (Ury Benador). Câteva amintiri din copilărie (lipsea uneori de la şcoală, pe vreme proastă, pentru că nu avea ghete bune). Foarte puţine informaţii personale, numai în legătură cu problema Margaretei şi a soţului ei, de care a fost nevoit să se despartă când aceştia au părăsit România (spre deosebire de Jurnalul lui Mihail Sebastian, unde informaţiile de acest soi abundă, inclusiv aventuri amoroase).

Aşa cum singur spunea, nu a intenţionat să scrie o "Viaţa mea", ci **viaţa** în ansamblul ei, cu problemele ei politico-sociale, consolidarea regimului comunist şi acţiunile acestuia (adesea criticabile), viaţa obştii evreieşti şi acţiunile sioniste, problemele scrisului şi ale artei în genere.

Emil Dorian e un om întreg, care merită aprecierea noastră. Un om pentru care problemele de conştiinţă sunt pe primul plan.

Jurnalul e dominat de o astfel de problemă. Diaristul se zbate mereu, chinuitor, între dorinţa de a rămâne credincios idealurilor din tinereţe, comunismului, şi nevoia de a rămâne un om liber, gândind problemele cu propria sa minte, şi rămânând un bun evreu.

Mai mult decât credeam, Emil Dorian, membru al partidului comunist, se dovedeşte ataşat poporului său, e conştient, mândru de evreitatea sa.

Aşteptăm cu nerăbdare să aflăm evoluţia gândirii sale în epoca hotărâtoare a anilor 1948-1956. Margareta Dorian ne asigură că materialul acestui ultim volum al Jurnalului e, din punctul ei de vedere, gata de tipar. Sperăm că editura nu va întârzia să ni-l pună la dispoziţie.

ZISE...

"Cu lipsă de modestie, spun că mă consider un atlet al creştinătăţii, să mă ierte Dumnezeu că spun aşa, dar aşa e".

(Gigi Becali, om de afaceri, patronul echipei de fotbal "Steaua", preşedintele PNG – Partidul Noua Generaţie; Bucureşti 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE● GENIU ●

Mark Simon

Mall

Memorialistică; coperta: Lucian Andrei; ed. Clusium, Cluj-Napoca 2006

Întâi şi întâi, trebuie să spunem că lucrarea despre care vorbim are două ciudăţenii.

Semnată de necunoscutul Mark Simon, ea aparţine cunoscutului producător şi regizor de filme documentare Marcu Simionovici, trăitor în Israel. Obiceiul de a-ţi schimba numele, în lumea scrisului, dintr-un motiv sau altul, nu constituie o noutate. Dar, de regulă, ţi-l schimbi la tinereţe, când încă n-ai apucat să-ţi faci un *nume* în profesie şi doreşti (sau imperativele sociale o cer) să apari în public sub o iscălitură *convenabilă.* Mai procedezi aşa când, mutându-te din ţara de baştină în alta, ţii să ai un nume cu rezonanţă locală. Dar după o viaţă de om şi după ce te-ai impus, şi în România şi, mai apoi, în Israel, după 1980, printre cineaştii de valoare ai generaţiei tale, precum Marcu Simionovici, să scoţi o carte de amintiri sub semnătura Mark Simon, este ceva care te lasă perplex. E ca şi cum un umorist ca I. Schechter (ca să dăm un exemplu din *alia*), ştiut ca un cal breaz de toată suflarea tribului, ar scoate astăzi (dar *pe bune*) un volum memorialistic sub semnătura Yann Seattle. Întâlnindu-l pe stradă, este cu neputinţă să nu-l opreşti, pentru a-l întreba: Explică-mi şi mie, domnu' Izu, că eu sunt de la ţară, de ce ai făcut asta?

În al doilea rând, acest "Mall", care istoriseşte din fir a păr viaţa şi activitatea lui Simionovici, este scris la persoana a III-a singular.

- ■ **Cartea cu două ciudăţenii**
- ■ **Cel mai chinuit regizor de film**
- ■ **Tinereţea lui Serge Moscovici**

Ori, ne grăbim a preciza, nu avem de-a face cu o proză de ficţiune *inspirată* (aşa cum se întâmplă foarte adesea) din dramele autorului, ci cu un soi de autobiografie, având toate caracteristicile genului. Aflăm numele părinţilor şi ale copiilor cu care s-a jucat autorul pe maidan, numele şcolilor unde-a învăţat şi cum îi chema pe profesori, numele străzilor pe care-a locuit, numele prietenilor, numele colegilor cu care s-a înţeles (sau nu s-a înţeles), numele instituţiilor şi secţiilor unde-a lucrat, în cap cu studioul de filme de scurt-metraj Alexandru Sahia, din Bucureşti, numele peliculelor produse sau/şi realizate de el. Totul, dar absolut totul scris cu precizie de, cum spuneam, autobiografie sau de dare de seamă. O singură notă bizară: în loc să spună "eu", spune "el". În loc să scrie "eu am mâncat un Doboş-tort la cofetăria Casata de pe bulevard", scrie "el a mâncat un Doboş-tort", ş.a.m.d. Este, ca să revenim la Schechter, ca şi cum citind cartea de memorii (de altfel, mult aşteptată) a spiritualului condeier, am da peste nişte pasaje de felul acesta: "Luni dimineaţa, pe la 8.30, el ieşi din casa lui de pe strada Zamehof, colţ cu Shlomo Hamelech, din Tel Aviv, sări într-un taxi şi coborî pe strada Salame, unde se afla redacţia ziarului "Ultima oră", la care lucra de câţiva ani de zile. Acolo îl salută pe Jean Steiger, şi, apropiindu-se de d-na Renée Cioară, îi înmână, ca să culeagă la computer, cinci pagini de manuscris cuprinzând rubrica "Lama" pentru numărul de vineri. În clipa aceea, Carol Isac strigă: La telefon! – Cine e? Nu sunt aici pentru nimeni! – Malica! – Ah, răspunse al şi ridică receptorul. La celălalt capăt al firului, soţia sa Malica îl anunţă că Gad, băiatul lor, va veni azi la masă. – Foarte bine, făcu el, dar ai grijă să nu-l mai îndopi după obicei, că s-a cam îngrăşat".

Iarăşi, întâlnindu-l pe stradă, este cu neputinţă să nu-l opreşti, pentru a-l întreba: De ce, domnu' Schechter, ai făcut asta? De ce ai pus totul la persoana a III-a? Explică-mi şi mie, ca să nu mor prost.

Neaşteptat e şi titlul cărţii, dar aici cuvântul "Mall" îşi are rosturile lui. Revenit la Bucureşti după câţiva ani de la plecarea sa în Israel, el se repede în cartierul Vitan, dar în loc de casele copilăriei, dă peste un *Mall* nou, un centru comercial ultramodern. Plimbându-se prin magazine şi neon, autorul încearcă să–şi amintească de felul cum arătau acele locuri "pe timpul său". *Mall*-ul reprezintă pentru Marcu Simionovici (scuzaţi: Mark Simon) ceea ce însemna *madeleina* pentru Marcel Proust: un declanşator de amintiri din copilărie.

Acestea fiind zise, cartea se citeşte cu plăcere, deoarece ea ne oferă (mai ales celor mai vârstnici dintre noi) posibilitatea de a plonja în viaţa cea de toate zilele şi universul unui *originar* care-a traversat în România câteva bune decenii din secolul XX. Partea cea mai interesantă a scrierii este aceea unde autorul ne introduce în culisele lumii cinematografice. Întâlnim figuri cunoscute sau mai puţin cunoscute de regizori, producători, cameramani precum Jean Georgescu, Sergiu Nicolaescu, Mirel Ilieşiu, Erich Nussbaum, V. Calotescu, Costea Ionescu-Tonciu, Slavomir Popovici, Jean Petrovici, Pavel Constantinescu ş.a.

Un coleg de breaslă asupra căruia autorul întârzie mai mult este regretatul Mircea Săucan. Extrase:

«Când a văzut "Meandre", la cinematograul "Scala", a rămas pe gânduri mult timp. A avut impresia că Antonioni, Buñuel și Alain Resnais au făcut împreună o glumă, aranjând o poveste pusă în film într-un decor și o ambianță de straniu și, în același timp, de real marasm, al necomunicării, punând niște actori, forțându-i să vorbească românește. După puțin de la începerea proiecției, nu mai aveai acea pornire de a te întoarce cu spatele la ecran, pentru a scăpa de acel disconfort al receptării împreună a imaginii și a sunetului, pe care îl aveai la multe filme vorbite românește! Discutând odată cu un coleg regizor, s-a plâns că avea acest "simptom" la vizionarea filmelor românești, la care colegul i-a spus că... "limba română nu este bună pentru film"!

Prostii, și-a zis. Nu putea să fie de acord cu aceasta!

"Scriitura" filmului, punerea în scenă, actorii Mihai Pălădescu, Margareta Pogonat, Ernest Maftei și Dan Nuțu, care se confruntau prin dialog, dar și prin tăcerile care comunicau stări și trăiri, compoziția cadrului, decorul, recuzita, ambianța și interacțiunea dintre ele, toate erau frumos, elegant și bine dirijate de acest extraordinar regizor care a fost Mircea Săucan.

Mircea Săucan a fost unul dintre marii regizori de film pe care i-a avut România, un mare creator de imagine, un adevărat poet creator de limbaj cinematografic. Insolitul metaforelor, al alegoriilor din filmele sale, inovațiile lui de limbaj merită a fi studiate la școlile care pregătesc cineaști. Mircea Săucan a fost însă cel mai chinuit, urmărit și distrus "artistic" dintre toți regizorii de film în anii regimului comunist din România. A avut o mare șansă să lucreze cu el.

La venirea lui la studioul "Alexandru Sahia", în 1959, Mircea era regizor și secretar de partid, care tocmai termina de montat un film comandat de noua orientare a propagandei comunist-naționaliste românești, despre contribuția armatei române la victoria împotriva armatelor fasciste ale Ungariei și Germaniei, de la sfârșitul celui de al doilea război mondial. Filmul documentar de lung metraj s-a numit "Pagini de vitejie", s-a filmat atât pe teritoriul țării, cât și în Ungaria și Cehoslovacia și, pentru a fi terminat, a necesitat multe vizionări, completări și refaceri.

Esența acestora era că România s-a eliberat singură de fascism!

Mircea a plecat apoi la Buftea, unde a început să facă filme artistice. Acolo unde, după cum va mărturisi mai târziu, "va trăi numai în ficțiune!", va exulta de fericirea pe care i-o aducea creația sa insolită, dar originală, va suferi atât criticile ucigașe și infame ale funcționarilor culturali, cât și invidia unor colegi.

De fapt, l-a cunoscut abia în anul 1972, când Mircea, revenind la studioul "Sahia", a fost rugat să preia producția filmelor sale. I-a povestit prin ce a trecut, că a fost obligat să monteze filmul "Meandre" având în spatele lui, în cabina de montaj, doi tovarăși în civil, care se înființau în fiecare dimineață, intrau fără să zică bună ziua și rămâneau acolo până se termina ziua de lucru... Vă imaginați, montajul, una dintre cele mai importante, mai personale, mai intime și cu adevărat creatoare activități din producția unui film, cu doi ginitori în spate! Apoi i-a spus de aventura lui la filmul "Suta de lei", care s-a încheiat cu arderea negativului, din ordinul Elenei Ceaușescu. Vă puteți imagina o asemenea barbarie? Puteau să "aresteze" filmul și să-l țină la Jilava (acolo își are sediul Arhiva Națională de Filme)! Așa cum au făcut și cu alte forme ale "conștiinței sociale", care îi demascau sau li s-au opus! Manuscrise literare nepublicate, filme neproiectate, lucrări de artă neexpuse publicului... Dar au ucis și oameni, cum a fost și decesul colegului Gică Roateș, directorul de film al lui Mircea, care a trecut în lumea celor drepți după ce a făcut infarct la aflarea abominabilei crime de ardere a negativului... Sau cum au procedat ucigându-l pe Babu Ursu și pe cei mulți care merită a li se ridica într-una din piețele centrale ale capitalei "Monumentul Opozantului Necunoscut"!...

Mircea Săucan, revenind în 1972 ca salariat la studiou, a început să lucreze cu el. Primul film la care au colaborat a fost "Un sul de ceară", un documentar despre primele înregistrări ale unor cântece populare păstrate la Institutul de Etnografie și Folclor, pe ceea ce a precedat la început înregistrarea pe discul de celuloid, apoi pe piste magnetice, optice, iar în zilele noastre pe piste digitale.

Povestea se baza pe un asemenea sul de ceară, cu înregistrări de la începutul secolului 20, atunci când tinerii și entuziaștii cercetători români de la acel institut colindau însuflețiți și fericiți țara românească, pentru a aduna comorile de artă populară și folclor, căci important era să nu se piardă, să nu fie alterate de mult prea influentul modernism... Surpriza a fost când, la sfârșitul montajului, li s-a spus să nu se pomenească și de Harry Brauner, și el tânăr și entuziast etnograf alături de colegii lui, la fel de tineri și entuziaști, dar români!

Mircea a suferit enorm de pe urma marilor chinuri la care a fost supus, atât fizice cât și sufletești, *după interzicerea întregii lui creaţii de filme artistice: "Primăvara a venit mai devreme", scos de pe ecrane pentru vina de a prezenta "prea realist" ţăranul român, dar socotit de către cerberi ca fiind prezentat în mod înjositor; "Ţărmul fără sfârşit", neprezentat la cinematografe, pentru formalism şi pro-sovietism; "Meandre", scos de pe ecrane pentru vina de a prezenta lipsa de orizont a unor intelectuali în socialism; "Suta de lei", neproiectat pentru vina de a prezenta în mod denaturat destinul oamenilor din societatea comunistă; "Alerta", neproiectat pentru asociaţiile pe care le putea crea cu privire la inexistenţa grijii faţă de om şi a protecţiei muncii!*

Nu a existtat nici un alt artist din timpurile negre ale domniei lui Ceauşescu care să fi adunat un asemenea record personal. Mircea a fost internat în spital şi tratat cu halucinogene, pentru a fi terminat, a fost la un pas de a fi fost "sinucis" de către doi colonei de securitate, care au venit la el şi aproape l-au forţat să sară pe geam de la etajul 6 al blocului în care locuia, fiind salvat cu adevărat de vecinii care, alarmaţi, au sărit, punându-i pe fugă pe torţionari, a fost ameninţat şi anchetat la securitate…

Mircea Săucan a fost un om de mare curaj. Toată familia mamei sale Teresa, Piri Solomon, părinţi, bunici, unchi, mătuşi, veri, în total 33 de persoane, a pierit la Auschwitz. Tatăl său, inginer român, a fost comunist ilegalist, iar el, care se socotea om, tatăl român, mama evreică, comunist, antifascist, nu s-a dat bătut de "gaşca" noilor semifascişti care au acaparat puterea în România.

Îi mărturisea: "Măi, Simi, eu am crezut sincer!". I-a replicat, nu o dată: "Bine, Mircea, dar în cadrul căror limite?"…

…În acea perioadă, …vinile de neiertat "Kodesh ha Kodashim" (sfânta sfintelor) erau să fii filosovietic sau, şi mai grav, filomaghiar sau filosemit. Şi atunci s-a apucat Mircea Săucan să facă filmul "Ţărmul fără sfârşit", cu o rusoaică tânără şi frumoasă (Marina Voica) care vine în România să caute mormântul tatălui căzut pentru eliberarea ţării româneşti, care se îndrăgosteşte de un soldat român (colegul lor Eugen Popiţă) şi "ţese" o poveste plină de imagini simbol, de o poezie dată de insolitul metaforelor, al parabolelor şi al analogiilor, un film de autor, inedit, sublim…

Mircea i-a lovit în plex, mortal, pe naţional-comuniştii români, care deja susţineau că nu Armata Roşie a eliberat România. Ei "făceau uitat" adevărul, căci, fără prezenţa lor la graniţa de răsărit şi apoi în toată ţara, comunismul român nu s–ar fi putut instala!

Datorită lui Mircea Săucan s-a format ca regizor. Datorită lui şi-a "format mâna"!»

(M. Rafael)

Serge Moscovici

Cronica anilor risipiţi

Povestire autobiografică; ed. Stock Paris 1997

Există uneori lucrări de ficţiune sau autobiografice datorită cărora diferite momente memorabile ale unor experienţe colective îţi sunt relevate mai pregnant şi mai convingător decât prin lectura a zeci de studii de specialitate. Este ceea ce am simţit – şi m-am referit în mai multe prilejuri la aceasta – când am citit romanul lui Virgil Duda "A trăi în păcat", zugrăvind tabloul cutremurător al pogromului de la Iaşi: cum a fost pregătit şi înfăptuit, cum s-a desfăşurat şi în general cum a fost cu putinţă…

Extrapolând, aş spune că puţine cărţi axate pe fenomenologia şi istoria antisemitismului românesc m–au impresionat atât de profund omeneşte, dacă pot să mă exprim aşa, ca volumul memorialistic purtând titlul menţionat mai sus, care mi-a parvenit mai mult printr-o întâmplare, dar care, odată început, nu mai poate fi lăsat din mână.

Despre autorul său, marele savant Serge Moscovici, unul dintre cei mai reputaţi cercetători din lume în domeniul psihologiei sociale, mărturisesc, spre ruşinea mea, că am auzit pentru prima oară o serie de date esenţiale cu prilejul interviului pe care i l-a acordat în vara anului 2005 unui reprezentant al canalului TVR Internaţional. Am aflat astfel că teoriile şi cărţile lui, consfinţind îngemănarea psihologiei cu sociologia, au însemnat un reviriment ştiinţific ce a marcat superioritatea studiilor europene în acest domeniu faţă de cele din Statele Unite, care avuseseră până atunci un anumit ascendent.

Contribuţia fundamentală a acestui cărturar evreu născut la Brăila în 1925 şi emigrat în Franţa la vârsta de 22 de ani, la structurarea psihologiei sociale ca ştiinţă a conflictului dintre individ şi societate este uriaşă, la fel ca şi recunoaşterea operei sale. Autor a 15 cărţi – dintre care cele mai cunoscute sunt "Psihologia minorităţilor active", "Vârsta mulţimilor: un tratat istoric de psihologie a maselor" şi "Psihologia socială sau Maşina de fabricat zei"" – la care se adaugă alte 18 volume scrise în colaborare şi peste 100 de articole şi conferinţe, Serge Moscovici, din 1979 director al Laboratorului european de psihologie socială de la Paris, este membru al Academiei europene de ştiinţă şi al Academiei din Moscova, doctor honoris causa şi profesor-invitat a numeroase alte universităţi, printre care cea din New York, ofiţer al Ordinului "Legiunea de Onoare".

Şi iată că după un alt volum de specialitate lansat la Paris în 1996, acest om de ştiinţă despre care s-ar fi putut bănui că este lipsit de sensibilitatea şi talentul povestitorului, îşi uimeşte în 1997 cititorii, publicând, cu un răsunător succes în occident, "Cronica anilor risipiţi", povestirea autobiografică apărută câţiva ani mai târziu în traducere românească. Este o emoţionantă şi captivantă evocare, demnă de pana unui romancier de succes, a "anilor (săi) risipiţi" în România, până la plecarea definitivă din ţară, cu noianul lor de întâmplări, sentimente, experienţe formative decisive, lecturi, întâlniri şi angrenaje sociale, cugetări pe marginea evenimentelor şi relaţiilor cu cei din jur…

Mai întâi, anii tumultuoasei dar nefericitei şi însinguratei lui copilării, lipsită de un cămin adevărat, de dragostea unei mame şi înţelegerea tatălui, cel veşnic absent şi opac, în grija căruia fusese lăsat, de dragoste în general. (Părinţii lui erau divorţaţi, şi, scrie S.M., "nu au fost părinţi buni"). În aceste condiţii, singurul lui refugiu erau cărţile, şi îndeosebi Biblia care i-a alimentat propriile trăiri de copil evreu, i-a stimulat imaginaţia şi i-a instilat pentru totdeauna setea de libertate şi demnitate. "Puternica influenţă pe care a avut-o Paştele asupra băieţelului care eram, îşi aminteşte el, a persistat chiar şi după ce am încetat să-l mai ţin. *Haggada* este un manifest de libertate, fiecare cuvânt citit sau psalmodiat îi exprimă forţa. Odată ce l-ai învăţat pe de rost, ţi se întipăreşte în inimă şi nu se mai şterge niciodată".

Toate acestea se întâmplau în oraşele din Basarabia şi Bucovina unde băiatul îşi urma tatăl şi unde, comunităţile evreieşti fiind foarte numeroase, persecuţiile erau cunoscute mai mult din auzite. Şocul cel mai puternic, experienţele cele mai dureroase şi greu de înţeles care aveau să modeleze devenirea în plan intelectual şi moral a viitorului savant au fost însă cele trăite la Galaţi şi la Bucureşti în perioada de ascendenţă a mişcării legionare şi mai apoi în aceea a dictaturii antonesciene, când tânărul Moscovici descoperă antisemitismul în toate ipostazele sale, de la cele din viaţa de zi cu zi – bătăile primite pe stradă şi la şcoală, manifestările necontenite de ură ale colegilor şi profesorilor, discriminările şi lipsurile de tot felul – până la formele extreme, incluzând crimele legionarilor din timpul pogromului de la Bucureşti, dar nu numai, munca forţată, deportările, hăituirea şi prigoana antievreiască în toate domeniile vieţii sociale.

Iată cum descrie autorul un episod obişnuit din viaţa sa de licean de 12-13 ani:

«O gaşcă de ştrengari m-a fugărit pe străduţele cartierului din port. Nu mi-am datorat salvarea decât faptului că unul din ei a căzut, făcându-l şi pe altul să se prăvălească pe caldarâm. (…) Oprindu-se brusc, unul din ei a început să-şi fluture pumnul ameninţător în direcţia mea. "Jidan nespălat!", a strigat el de mai multe ori. Un episod fără gravitate, urmat de altele, care m-au îngheţat de groază. Ca de pildă, atunci când o bandă de băieţi mai mari ne-au ieşit în cale, lângă ieşirea din liceu. Dacă nu cumva spaima mea a exagerat incidentul, cred că vocile lor erau încărcate de o violenţă pe care rareori o mai auzisem. (…) Cel mai umilitor nu era să fii agresat sau să o iei la goană, ci să fii insultat: "Jidanilor, l-aţi ucis pe Isus Cristos!". Şi alte injurii învăţate la şcoală sau auzite în familie. (…) Îmi era greu să înţeleg de ce nişte băieţi ca mine se comportau cu atâta brutalitate, fără ca aceasta să aibă vreo urmare. Ce aveau cu noi? Nu eram nişte străini. Nu-i provocam, nu le ameninţam nici persoana, nici bunurile.»

Toate acestea se desfăşurau în paralel cu cântecele sacadate, sloganurile răcnite, marşurile de pe străzi însoţite de urlete, tot atâtea semne distinctive ale răspândirii fascismului în România.

«Mişcarea fascistă a prins foarte repede, scrie S.M., *pentru că a ştiut să impună o formă vizibilă de supunere oarbă faţă de un om şi o idee unică, puternică şi mitică. Tinerii se îndreptau spre ea ca să se înregimenteze, vârstnicii ca să se conformeze spiritului vremii. (…) În ziare, până şi în revistele literare şi în manualele şcolare era celebrat cultul inculturii. (…) În ziua când va fi dezvăluit în sfârşit tot adevărul despre fascism, umanitatea va trebui să dea piept cu o gigantică impostură. Se va dovedi atunci că maeştrii săi de ceremonie au fost intelectualii, laboratoarele de idei, universităţile, Biserica, liceele.»*

Iar una din ideile născocite în aceste "laboratoare" era aceea a răspunderii colective pentru crime imaginare sau comise "în alte vremi şi alte locuri", pentru că *«unii l-au ucis pe Cristos sau că alţii au devenit comunişti sau bogaţi. (…) Ideea aceea ciudată a responsabilităţii colective, atât de nouă şi ameninţătoare, mă deruta. Mi se imputau cinci mii de ani de istorie şi voiau să mă judece în baza ei – cum anume? (…) În caracterul şi în faptele mele subzista însemnul delicvenţei. Ca o amprentă lăsată de anii trăiţi la umbra unei responsabilităţi colective cu care nu m-am împăcat.»*

Pe măsură ce înaintează în vârstă, tânărul vine în contact cu diferite medii şi personalităţi, este atras atât de sionişti cât şi de comunişti, ba chiar încearcă să înfiinţeze o mişcare de sinteză între cele două ideologii, inspirată din teoriile rusului Borohov; pentru ca după război să se implice tot mai mult în

C.N.N.

Ce Netrebnici Neruşinaţi

activitatea politică și de masă având ca scop principal ajutorarea valului de evrei, bărbați și femei din Europa de Est, victime ale deportărilor și lagărelor de exterminare, care sperau să ajungă în Palestina trecând prin Italia sau Franța. Activitatea sa frenetică din acești ani, dedicată unei misiuni generoase, va da roade neașteptate și pe termen lung, reflectându-se în opera sa, ba mai mult, după cum arată el însuși, inspirând-o. «*În acele vremuri, fără să-mi dau seama, încorporam două experiențe colective,, pe cât de puternice, pe atât de opuse. Și descopeream în mine două tendințe, una fascinată de numărul mare, cealaltă atrasă de numărul mic. (...) Fapt este că cele două tendințe trebuie să fi evoluat inconștient și să fi suferit o metamorfoză imperceptibilă în ființa mea. Cum se poate altfel explica nevoia pe care am simțit-o de a explora psihologia maselor și dorința de a întemeia o psihologie a minorităților active? Mi-am dat seama că ea lipsește din științele sociale și am fost cel dintât care am defrișat–o în calitatea ei de câmp de cercetare, pentru a înțelege ceea ce mă încântase odinioară. (...) Ce altceva am făcut decât să determin să rodească, într-o viață laborioasă și ordonată, experiențele unei vieți anarhice și risipite? Cine ar fi putut crede? Trecutul de care încercasem totdeauna să mă desprind ca de o suferință de nesuportat, n-a încetat să lucreze în secret în ceea ce a devenit opera mea.*»

(Gina Sebastian Alcalay)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Alexandru Sever, *"Cronica unui sfârșit amânat"*; roman; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, București, 2006.

Plural (în limba engleză): *"The Continent of Romania"*; număr consacrat culturii create de minoritățile naționale din România; redactor-șef: Aurora Fabritius; ed. Institutului Cultural Român, 2006.

Vă amintiți de
Agnia Bogoslava?
Dar de cunoscutul ei șlagăr lansat pe scena de la Barașeum în anii de război:
„Și s-au dus ca vântul ocolind pământul...”?

Agnia Bogoslava s-a hotărât să-și povestească viața de pe scenă și viața de pe scena vieții. Citiți cartea ei de memorii

Agnia Bogoslava
Și s-au dus ca vântul

Agnia Bogoslava
Și s-au dus ca vântul
Libra

Ediție îngrijită, note și cuvânt înainte de
Costel Safirman

"...o carte în care ni se povestește, cu mult farmec, despre talent, curaj și speranță..."
Carol Isac

"Cartea cucerește prin stilul oral, prin umor, prin autoironia cu care Agnia se privește de multe ori".
Bitti Caragiale

"O carte remarcabilă, pe care îndrăznesc să o recomand, deopotrivă cititorului intelectual rafinat (...) dar și cititorului simplu...".
Paul Schveiger

Prețul: 50 shekeli
(sau 10$ pentru străinătate)
Se poate comanda la
POB 11157 – Jerusalem 91111

Dr. Ytzchak Palmor
O zi la Stamora-Moravița
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

ELIEZER PALMOR

Franța l-a salvat pe Yasser Arafat și OEP de la pierzanie

Retrospectivă istorică la zece ani de la moartea lui François Mitterrand

Ce s-a întâmplat cu Franţa? De unde atitudinea aceasta faţă de Israel?

Iată o întrebare pe care noi, cei din *alia*, – obişnuiţi de mici copii să iubim spiritul francez – ne-am pus-o mereu în anii din urmă.

Ambasadorul Eliezer Palmor, fost reprezentant al Israelului la UNESCO (Paris), a trăit mulţi ani în capitala Franţei şi cunoaşte toate dedesubturile politicii de pe malurile Senei.

În studiul de faţă, el încearcă să răspundă la întrebare.

(Urmare din numărul trecut)

În plus, campania din Liban a mai generat şi o strângere pronunţată a legăturilor între guvernul Franţei şi conducerea OEP, plasând nivelul contactelor între cele două părţi pe o treaptă superioară. La 19 iunie 1982, primul ministru Pierre Mauroy şi ministrul de externe Claude Cheysson întreţin conversaţii oficiale la Paris cu şeful secţiei politice a OEP, Faruk Kadumi. Mauroy va spune lui Kadumi că este dispus să-l primească pe Arafat la Paris. Această ofertă a fost făcută fără nici o condiţie prealabilă. În continuare, la 15 iulie 1982, preşedintele Franţei va primi la Palatul Elysée o delegaţie a Ligii Arabe compusă din ministrul de externe algerian, ministrul de stat la Afacerile Externe ale Emiratelor Arabe Unite şi Faruk Kadumi. Cu această ocazie, un reprezentant al OEP a trecut pentru prima oară pragul palatului prezidenţial şi, deşi acesta nu a contribuit cu nici un cuvânt la desfăşurarea convorbirii, însăşi prezenţa lui a însemnat că s-au suprimat rezervele existente până atunci faţă de OEP. Prezenţa lui Kadumi la Palatul Elysée a marcat un precedent important şi prin aceea că ea a pregătit terenul pentru vizita oficială pe care Yasser Arafat o va efectua ceva mai târziu la Paris.

În convorbirile cu delegaţia Ligii Arabe, Mitterrand şi-a exprimat nedumerirea că arabii nu au recunoscut Statul Israel, "o realitate existentă din 1948, faţă de care Franţa şi-a asumat obligaţii ce nu se pot ignora". Dar, în acelaşi timp, Mitterrand va găsi de cuviinţă să admonesteze Israelul pe motivul că, din punctul său de vedere, acesta a comis eroarea de "a împinge un popor la colţul unei rezistenţe înverşunate", în loc să opteze pentru calea opusă a negocierii. În sfârşit, Mitterrand va încheia convorbirea fără să critice în nici un fel metodele de luptă ale palestinienilor şi fără să pomenească măcar de asasinarea sportivilor israelieni la Olimpiada de la München – prin această propoziţie uluitoare: "Această luptă (a palestinienilor) merită un salut din partea mea" ("Je salue ce combat")!!

Relaţiile lui Mitterrand cu comunitatea evreilor din Franţa şi cu Statul Israel s-au deteriorat pe parcursul campaniei din Liban, ajungând la un nivel fără precedent.

În amurgul vieţii sale, Mitterrand va mărturisi că "a avut mai multe întâlniri cu Menahem Beghin încă înainte ca acesta să fi devenit prim ministru" şi că "a nutrit faţă de el consideraţie". Şi totuşi, în relaţiile dintre cele două ţări nu s-au stabilit punţi de înţelegere armonioasă, ci dimpotrivă, la puţin timp după alegerea lui Mitterrand ca preşedinte, au ieşit la iveală contradicţii şi tensiuni generate nu atât de diferenţele temperamentale ale conducătorilor politici, cât de vederile acestora privind soluţionarea problemei palestiniene.

Aşa cum am lăsat deja să se înţeleagă şi contrazicând diferite declaraţii cu care îi plăcea să se mândrească, Mitterrand nu se mulţumea să-şi facă doar auzite poziţiile, ci a procedat cu perseverenţă la transpunerea în practică a acestora. Şi dacă nu putem să-i reproşăm nici aspiraţia de a juca un rol activ în Orientul Mijlociu şi nici perseverenţa arătată până la sfârşitul celei de a doua cadenţe ca preşedinte în 1995, de a traduce în practică aceste aspiraţii (în definitiv Franţa nu iese din comun prin aceste aspiraţii faţă de alţii din comunitatea internaţională), lucrurile se prezintă altfel sub aspectul obiectivelor, ba uneori chiar şi sub acela al metodelor alese pentru implementarea acestei politici. Astfel, în convorbirile cu regele Hussein (15 noiembrie 1982) la Paris, Mitterrand va formula câteva idei, dintre care unele sfidau categoric sensibilitatea israeliană. El a spus că, în răstimpul scurs de la "recunoaşterea Statului Israel de către Franţa, acesta şi-a stabilit autoritatea, prin războaie, în teritorii ce nu i-au fost atribuite de ONU". Apoi, că Franţa "a aderat la acordurile de la Camp David, dar numai în dimensiunea lor bilaterală, israelo-egipteană". Referitor la teritoriile ocupate după 1967 şi la Ierusalim, el "se străduieşte să ajungă la restaurarea situaţiei anterioare, care se bucura de recunoaştere legală". Amintind că a primit în audienţă "o delegaţie de primari din aceste teritorii", preşedintele francez a găsit de cuviinţă să facă o remarcă uluitoare, zicând: "Situaţia lor este intolerabilă … ea ne aminteşte situaţia pe care am cunoscut-o şi noi în Franţa în timpul războiului". O comparaţie ce se aseamănă cu o alta, făcută de Mitterrand în cadrul conferinţei de presă de la sfârşitul vizitei sale la Budapesta (9 iulie 1982), când a asemănat acţiunea militarilor israelieni la Beirut cu distrugerea de către nazişti, ca represalii, a satului şi a tuturor locuitorilor francezi din Oradour.

În convorbirile cu regele Hussein, Mitterrand se va referi la palestinieni, numindu-i "popor lipsit de patrie" şi "popor îndreptăţit a avea o patrie", care, el şi numai el va hotărî "dacă vrea să-şi creeze un stat". A mai spus că nu se îndoieşte că "până la urmă se va produce recunoaşterea reciprocă între Israel şi OEP".

Această recunoaştere s-a şi produs, dar numai în septembrie 1993, odată cu Declaraţia de Principii semnată la Oslo. Care a fost contribuţia lui Mitterrand la această recunoaştere? Să fi dispus el de puteri de previziune profetică, sau dimpotrivă, el ca şi ceilalţi factori de putere care au fost părtaşi la soluţia definită de el, au reuşit să manipuleze agenţii activi pe teren în aşa fel încât drumul pe care au mers a condus până la urmă la traducerea în viaţă a scenariului imaginat de Mitterrand? Răspunsul la această întrebare nu este nici simplu nici categoric.

Nu se cuvine a scăpa din vedere faptul că Mitterrand şi tovarăşii săi de idei din comunitatea internaţională au aderat la formula unui "stat pentru palestinieni" mai puţin în scopul de a sprijini o aspiraţie existentă, ci mai degrabă cu intenţia de a o desemna ca pe un obiectiv realizabil; în felul acesta, sperau ei, se va declanşa o dinamică fără de care obiectivul respectiv ar fi fost văzut ca o iluzie şi nicidecum ca o realitate. Se cuvine reţinut de asemenea faptul că dacă nu se sabota acordul la care s-a ajuns în convorbirile dintre Shimon Peres şi regele Hussein în 1987 la Londra ("acordul de la Londra"), negocierile ulterioare între Israel şi OEP s-ar fi desfăşurat pe baza unor criterii diferite de acelea aflate la baza negocierilor de la Oslo. Cu alte cuvinte, poate că se ivea o situaţie permiţând negocieri în vederea unui aranjament, fără ca în prealabil să se consfinţească recunoaşterea reciprocă între Israel şi OEP.

Trebuie deci spus clar şi răspicat: "Acordul de principii" între Israel şi OEP (precum şi celelalte acorduri consecutive) nu s-au născut ca proiecţii ale gândirii lui François Mitterrand şi nici nu reflectă principiile propovăduite de el privind soluţionarea conflictului israelo-palestinian.

Pe măsură ce se prelungea prezenţa israeliană în Liban, devierile politicii franceze de la poziţia declarativă iniţială, care pretindea că Franţa joacă doar un rol pasiv, de observator ce nu se amestecă în acţiunea politică, devin din ce mai evidente, clare şi frecvente. Ca ilustrare, reamintesc umbrela protectoare desfăşurată chiar de Franţa deasupra lui Arafat şi a complicilor săi, asediaţi la Tripoli, şi cramponarea ei de ideea de a-i evacua din Liban. În cele din urmă evacuarea va avea loc, dar nu pe vapoare arborând drapelul Franţei, ci cu vase greceşti însoţite de nave franceze. Mitterrand va justifica acţiunea argumentând că "salvarea unor vieţi

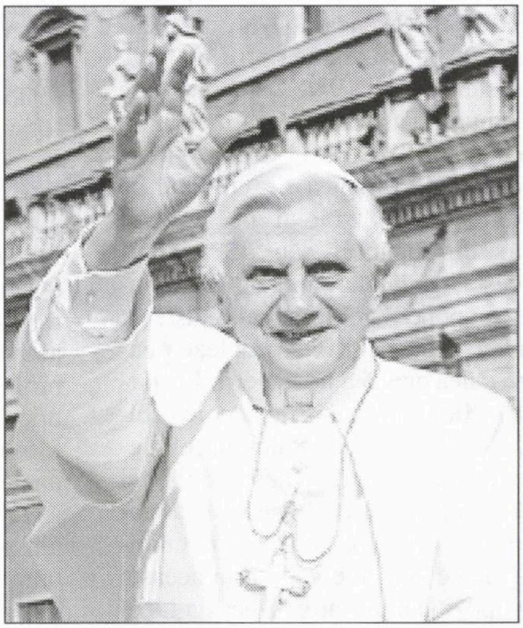

Ca să fim drepţi, evenimentul nr. 1 al lunii trecute l-a constituit discursul Papei Benedict al XVI-lea în Germania: vorbind în faţa credincioşilor, el a evocat primejdia islamică, amintind un text din Evul Mediu unde se spune că "profetul Mahomed nu a adus lumii decât răutate şi neomenie". După cum se ştie, cuvintele Înaltului Pontif au stârnit un *tsunami* de indignare printre musulmanii de pretutindenea, care au ieşit în stradă blestemându-l pe Papa, cerând uciderea lui şi dând foc, cu acest prilej, câtorva biserici creştine.

Din punct de vedere religios, cuvântarea Papei m-a pus într-o încurcătură: pe de o parte, mă simt, ca şi până acuma, un evreu adevărat, dar, pe de altă parte – impresionat de curajul liderului de la Vatican – am devenit mai catolic decât Papa.

umane nu se cântărește prin calcule de profit și pierdere", o frază care amintește cunoscutul precept ebraic despre raportul direct dintre "salvarea unei ființe umane unice" și "salvarea unei lumi întregi".

Arafat va exploata din plin amestecul lui Mitterrand în evacuarea sa din Liban și, în acest sens, va trimite un mesaj ministrului de externe Claude Cheysson, exprimându-și dorința de a veni în vizită la Paris când va pleca de la Tripoli la Tunis. Răspunsul lui Cheysson, coordonat până la ultimul detaliu cu Mitterrand (27 noiembrie 1983) și redactat pe un ton de lingușire evidentăă cuprindea, printre altele, fragmentul ce urmează: «Președintele (Franței) și-a exprimat deja (când a fost) în Tunisia prețuirea ce o nutrim pentru acest om inteligent și curajos (care este Arafat). Noi am hotărât de mult – iar în luna iunie 1982 "comunitatea (europeană) a celor zece" s-a pronunțat și ea urmând exemplul nostru – că existența unei organizații capabile să reprezinte, la momentul oportun, lupta palestiniană este o necesitate. Curajul de care a dat dovadă președintele incontestabil al OEP – orice s-ar zice despre el – a sporit prețuirea noastră față de el cu un surplus de apreciere și simpatie. Dacă, atunci când va părăsi Tripoli, Yasser Arafat va hotărî că dorește să treacă prin Paris, noi îi vom oferi o primire oficială, așa cum am procedat în repetate rânduri cu adjuncții săi. El însă va beneficia de un cadru special, unde vor fi prezente în abundență semnele de prețuire întrucât este vorba de numărul unu (al organizației). Întrucât aceasta va fi prima vizită a lui Arafat (în Franța), noi dorim să ne manifestăm prețuirea față de însușirile sale extraordinare. În acest scop, vom organiza o recepție la Quay d'Orsay și întâlniri numeroase (cu personalități influente), nu însă la nivel de Președinte. Acest program va reflecta dorința noastră de a onora persoana aceluia care a avut delicatețea de a voi să fie oaspetele nostru pentru o clipă înainte de a se alătura statului său major din Tunis.»

Arafat nu a acceptat propunerea lui Cheysson, căci aceasta nu i-a deschis poarta Palatului Elysée, dar totodată nu a renunțat la planul său de a întări relațiile OEP-ului cu Franța. El a urmărit intensificarea contactelor sale publice cu diferite personalități ale statului francez, inclusiv acelea cu François Mitterrand. Ori acesta, atunci când a refuzat să-l întâlnească pe Arafat la Paris, a considerat că nu este cazul să cedeze *deocamdată* la presiunile OEP; asta ar fi însemnat că s-a produs o schimbare prea rapidă și prea șocantă în relațiile dintre statul francez și Arafat.

Vizita lui Arafat nu a fost anulată ci doar amânată, și ea va avea loc, dar numai la începutul lunii mai 1989. La această dată Mitterrand estimase că a sosit vremea saltului care semnifica introducerea OEP și a celui ce se afla în fruntea organizației sub aripile respectabilității și onorabilității. El a mai estimat că pasul acesta va plasa Franța față de adversarii săi în poziție de putere preferată când se vor iniția demersurile cu caracter politic.

Hotărârea odată luată, Mitterrand nu va da îndărăt nici în fața tensiunilor grave care răvășiseră relațiile sale cu evreii francezi și nici în fața valurilor de nedumerire stârnite (inclusiv în organele de presă) de invitația adresată unui oaspete ce stârnea controverse profunde. Mitterrand e furios împotriva evreilor și, stăpânit de mânia care-l mistuia, a slobozit câteva expresii cu iz antisemit, ba chiar și unele mai grave, precum acuzația că evreii francezi ar fi "agenți ai Statului Israel" în Franța.

Trei zile înainte de aterizarea lui Arafat la Paris, Mitterrand covoacă o consfătuire menită să analizeze ipoteza dacă există posibilitatea unor schimbări în pozițiile OEP și anume care. Participă la consfătuire ministrul de externe Roland Dumas și consilierii președintelui, Jacques Attali și Hubert Vedrine. Cu toții au căzut de acord că invitarea lui Arafat va fi justificată dacă va contribui la formarea unui climat de încredere și dialog între israelieni și palestinieni. Ca, de exemplu, dacă Arafat va declara în public că recunoaște legitimitatea prezenței israeliene în Eretz Israel. În plus, Roland Dumas se amuza la ideea că Arafat va declara în public ceea ce admisese deja în conversații private și anume că paragrafele controversate din Charta Palestiniană (privind lichidarea statului Israel) "au devenit anacronice" (sunt "caducs").

Între timp, vizita lui Arafat ajunge la momentul său culminant – convorbirea cu François Mitterrand, care are loc într-unul din saloanele Palatului Elysée. Convorbire dificilă, în prezența lui Dumas și Attali, din partea franceză, iar din partea palestiniană a lui Faruk Kadumi și a reprezentantului OEP în Franța, Ibrahim Sus. Convorbire îndelungată și sinuoasă care, la sfârșit, nu a dat impresia că rezultatele obținute se situează la nivelui așteptărilor. În decursul convorbirii, Mitterrand își provoacă musafirul punându-l în situația de a-și exprima punctul de vedere în legătură cu teme ca revendicarea evreiască privind Eretz Israel, recunoașterea legitimității Statului Israel, hotărârile Consiliului de Securitate care validaseră această legitimitate, revizuirea Chartei Naționale Palestiniene, dreptul refugiaților la întoarcere și legalitatea folosirii terorismului ca armă de luptă.

Cum se cuvin interpretate răspunsurile la aceste întrebări? Unii, mai îngăduitori, vor spune că au găsit în ele o înclinare spre moderație în ce privește definirea dreptului refugiaţilor la întoarcere; în schimb, însă, Arafat nu s-a simţit tentat să spună şi nu a spus nimic în legătură cu temele majore, ca legitimitatea prezenţei suverane evreieşti în Eretz Israel şi Charta Palestiniană.

Acesta a fost, probabil, motivul care l-a determinat pe Roland Dumas să exercite presiuni serioase asupra lui Arafat, îndemnându-l să folosească termenul de "caduc" atunci când, în interviul programat la televiziune, va fi întrebat cu privire la validitatea Chartei Palestiniene. Arafat a cedat la aceste presiuni, fără să fi atribuit însă concesiei lingvistice semnificaţia imaginată de amfitrionii săi; aceasta nu-l va împiedica pe Jacques Attali să noteze în jurnalul său, exagerând, că "gestul acesta reprezintă justificarea vizitei (lui Arafat) în Franţa".

Ministrul de externe a explicat semnificaţia acestei vizite în răspunsul său la o interpelare în Adunarea Naţională. El a spus că Franţa a pus două condiţii pentru efectuarea vizitei şi anume, pe de o parte, aderarea OEP la hotărârile ONU privind recunoaşterea Statului Israel, iar pe de altă parte, renunţarea OEP la folosirea terorismului. "Poziţiile adoptate de către Consiliul Naţional Palestinian în luna noiembrie anul trecut la Alger şi poziţiile domnului Arafat exprimate în cadrul sesiunii ONU de la Geneva răspund condiţiilor noastre, făcând astfel posibilă această vizită. În cursul zilei de ieri (...) am avut ocazia de a ne convinge că domnul Arafat este fidel în mod necondiţionat noilor sale poziţii, care sunt: recunoaşterea dreptului Statului Israel la existenţă, coexistenţa a două state pe fostul teritoriu al Palestinei, urmând ca frontierele acestora să fie stabilite pe baza hotărârii (Consiliului de Securitate) 242 şi de asemenea angajamentul solemn de a renunţa la terorism. Prin urmare suntem îndreptăţiţi să conchidem în mod categoric că preşedintele OEP ne-a furnizat marfa aşteptată".

Numai că Roland Dumas nu a interpretat cu fidelitate riguroasă semnificaţiile evenimentului. Căci, deşi Arafat a recunoscut existenţa Statului Israel ca un fapt împlinit (de facto), el nu a recunoscut existenţa sa de drept şi cu atât mai puţin legitimitatea existenţei evreieşti suverane în Eretz Israel. Pe de altă parte, Dumas a mers cam departe, exagerând sensul noţiunii de "caduc" când a susţinut că "acesta este cât se poate de evident, ba având chiar şi o semnificaţie juridică, ceea ce ne scuteşte de necesitatea de a-i interpreta sensurile".

La urma urmelor, eforturile franceze de a întări poziţia şi de a spori respectabilitatea lui Arafat pe plan internaţional nu au fost răsplătite prin dividende efective. La fel ca şi alte state interesate, nici Franţa nu a fost "părtaşă" la reţeaua de contacte care au generat, în final, "acordul de la Oslo", un acord elaborat fără medierea Franţei, ba chiar şi fără ca ea să fi fost la curent cu negocierile întreprinse. Franţa nu a jucat nici un rol în tratativele ce au dus la convocarea Conferinţei de la Madrid, căci şi cu această ocazie a fost "neglijată" şi lăsată la periferia evenimentelor. Analistul cotidianului "Le Monde" a avut dreptate când a comentat sarcastic rolul Franţei, spunând: "Pe parcursul ce conduce de la (Conferinţa de la) Madrid la (ceremonia semnării acordului de principii de la) Washington, Parisul a fost silit să joace un rol minor, care nu corespunde cu aspiraţiile şi sarcinile istorice pe care şi le-a atribuit în aceast regiune".

Nota Redacţiei: Studiul lui Palmor se opreşte aici. Dar ideea subliniată de colaboratorul nostru este prezentă (şi încă cum!) în acţiunile de astăzi ale Elysée-ului. În anii '80, Franţa a hotărât să joace tare pe cartea islamistă. Astăzi, în 2006, ministrul de externe al Franţei, d. Douste-Blazy, s-a grăbit să declare, între altele (în plin război cu Hezbollah), că Iranul reprezintă o forţă stabilizatoare în Orientul Mijlociu, iar mai deunăzi, preşedintele Chirac i-a uimit pe americani, englezi ş.a., afirmând că Parisul nu este de acord cu aplicarea de sancţiuni la adresa Teheranului à propos de fabricarea armei nucleare.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

çntre orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

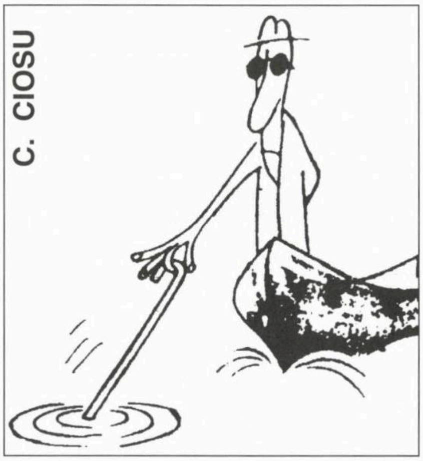

Pescuitorul de perle

Un nou oraș pe harta Israelului

«Marți a avut loc Festivalul Internațional al comunității Gruzine, oraș unde trăiesc 14.000 de cetățeni.»

("Viața noastră", nr. 16.821/06; comunicată de Robert Marcusohn, Tel Aviv, POB 35821.)

Programul de la Iași

«(S-au împlinit) 65 de ani de la Programul de la Iași.»

(Titlu în "Romanian Journal", New York, nr. 477/06; comunicată de Miria Radoslav, New York, Flushing Meadows, SUA.)

Spirite incendiare

«El și-a dat foc! Adică a turnat mai întâi spirit pe haine și apoi a aruncat pe ele chibrituri aprinse.»

("Ultima oră", nr. 3.510/06; comunicată de Dinu Rosenkrantz-Meron, Ierusalim, reh. Ben Yehuda 187.)

– Ce vine după 3 iunie? – Auzi întrebare! Ce să vină? 27 iunie!

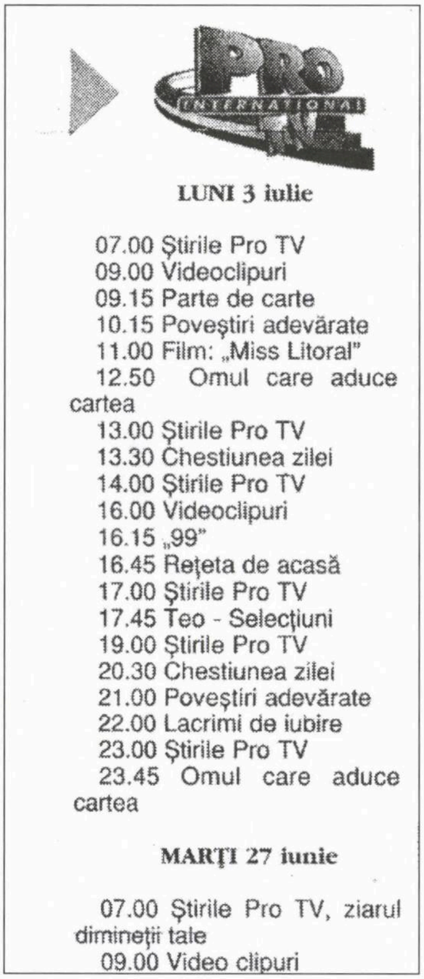
PRO TV
INTERNATIONAL

LUNI 3 iulie

07.00 Știrile Pro TV
09.00 Videoclipuri
09.15 Parte de carte
10.15 Povești adevărate
11.00 Film: „Miss Litoral"
12.50 Omul care aduce cartea
13.00 Știrile Pro TV
13.30 Chestiunea zilei
14.00 Știrile Pro TV
16.00 Videoclipuri
16.15 „99"
16.45 Rețeta de acasă
17.00 Știrile Pro TV
17.45 Teo - Selecțiuni
19.00 Știrile Pro TV
20.30 Chestiunea zilei
21.00 Povești adevărate
22.00 Lacrimi de iubire
23.00 Știrile Pro TV
23.45 Omul care aduce cartea

MARȚI 27 iunie

07.00 Știrile Pro TV, ziarul dimineții tale
09.00 Video clipuri

(Facsimil din programul postului românesc de televiziune ProTV; în "Orient expres", 3.7.06; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam.)

❖

Același Petre Cioclu, din Kiriat Yam, a pescuit fraza de mai jos: *«Cel puțin 2 familii numărând 240 suflete (...) au fost îngropate de vii.»* Știre care l-a îndemnat pe corespondentul nostru să-și aducă aminte de replica celebră a lui I.L. Caragiale: *"Familie mare, remunerație mică, după buget.»*

Toate speranțele noastre le punem în terorism

«La Sderot, dacă nu se va produce în curând o îmbunătățire a situației datorită terorismului, 36% din întreprinderile comerciale din oraș sunt în pericol de a fi închise.»

("Viața noastră", nr. 16.821/06; comunicată de Avi Ezekiel, Bd. Rothschild 49, Tel Aviv.)

Poșta

I. Relu, Rishon Lezion (observație justă; România nu a fost, cum scrie publicația respectivă, "singurul stat comunist înconjurat numai de vecini comuniști"; Polonia s-a aflat și ea în aceeași situație); **Veronica Bercovici-Glatt,** Haifa; **Soly Brenner,** Los Angeles, SUA; **Virgil Neagu,** Sibiu, România; **av. Loredana Ambruș,** Milano, Italia; **Titi Ochsenfeld,** Natania (observații bune, dar nu perle).

●

De pe Internet

Doctorul Popescu s-a culcat cu o pacientă și are mustrări de conștiință de la o vreme. Oricât de mult încerca să uite această întâmplare, nu reușea. Din când în când o voce din interior încerca să-l calmeze: "Doar nu ești singurul medic care s-a culcat cu o pacientă...".

Dar, invariabil, o altă voce îl readucea la realitate: "Bine, Popescule, dar nu uita că ești veterinar...".

AGNIA BOGOSLAVA

Majestic! Tic! Tic! Tic!

Una din cele mai plăcute (gen să-te-lingi-pe-buze) scrieri memorialistice apărute în vremea din urmă este "Şi s-au dus ca vântul" de Agnia Bogoslava (Bucureşti 2006).

Cine dintre generaţiile mai cu părul alb n-a auzit-o pe Agnia Bogoslava şi cine n-a auzit de ea?

Îngrijită de criticul de film Costel Safirman, de la Ierusalim, cartea evocă, la modul simplu, firesc şi cu mare sinceritate, viaţa şi cariera unui autentic *star* al scenei şi muzicii româneşti care s-a hotărât la 90 de ani să facă mărturisiri complete.

Fragment despre o vreme – prin 1938 – când lumea era mai veselă decât în anii de război ce-au urmat.

O fotografie din anii '60

...Dar viaţa merge înainte. Cariera mea îşi urma cursul. După turneul cu Elena Zamora, am primit propunerea de a juca într-o operetă care, se spunea, era scrisă exact pentru vocea mea. Opereta se numea "Mamzelle Nitouche", o operetă celebră pe vremea aceea, aparţinând compozitorului francez Hervé, de care eu habar n-aveam. Un actor de la Craiova, Manu Nedeianu, s-a prezentat la mine acasă şi mi-a propus să vin să joc la Craiova. Am întrebat-o pe mama ce părere are. Nu-mi puteam permite să fac nimic fără ca ea să fie de acord, deşi nu eram în relaţii foarte bune. Avea altă mentalitate, altă fire, nu ne-am înţeles, din păcate. Toată copilăria mea am suferit din cauza acestei neînţelegeri.

Mama a fost de acord, bineînţeles, după ce s-a discutat şi despre bani, cu condiţia ca ea să meargă cu mine la Craiova. Şi aşa am debutat în rolul principal din opereta "Mamzelle Nitouche". Spectacolul se juca în grădina unei berării, unde se mâncau mititei şi se bea bere şi în timpul ăsta se jucau operete, reviste, vodeviluri. Aşa era tradiţia pe vremea aceea în România. În Craiova jucaseră actriţe celebre care erau vedete la Tănase, cum ar fi Nataliţa Pavelescu, Violeta Ionescu. Trupa în care apăream eu acum era mai modestă, ceea ce explică într-un fel cum de s-au încumetat să recurgă la o tânără necunoscută ca mine dar care avea o voce frumoasă. Dirijor era Victor Predescu, iar la tobă era un băiat pe care îl chema Ghiţă, cu care m-am împrietenit repede, în primul rând pentru că era foarte modest. Tocmai se eliberase din armată şi era tuns chilug.

Exista pe vremea aceea un obicei la astfel de spectacole, de care poate numai cei de o generaţie cu mine îşi mai aduc aminte. În timp ce se desfăşura spectacolul, se obişnuia ca o actriţă care apăruse în actul I şi nu mai avea ce juca în actul II, să se plimbe printre spectatori făcând chetă. Ce însemna chetă? Ea pleca de pe scenă, adică din culise, cu o muscă vie în mâna stângă, făcută pumn, şi în mâna dreaptă cu o farfurie cu care se îndrepta spre fiecare masă şi spunea "Bonsoir", şi oamenii îi puneau 5 sau 10 lei în farfurie. Mergea cu cheta asta în toată grădina, strângea banii şi pe urmă se înapoia în culise, unde o aştepta directorul. În faţa lui, ea trebuia să deschidă pumnul şi să-i arate musca zburând. Adică n-a putut să fure bani. Aşa încredere aveau directorii în actriţe pe vremea aceea, în provincie.

Spectacolele cu această operetă se desfăşurat într-o atmosferă foarte nostimă. Închipuiţi-vă cum sunau cupletele şi ariile operetei în abur şi miros de mititei, cum ne aplaudau mesenii care se aflau în faţa halbelor de bere. Era un soi de comuniune între clienţii berăriei şi artişti, care le sporea primilor cheful de a petrece. Era obiceiul timpului să mergi seara la grădină să mănânci ceva şi să vezi şi un vodevil sau o operetă. Iar succesul actorilor nu se lăsa aşteptat.

Ei bine, într-una din serile astea, au venit la grădină să bea o bere şi să se mai distreze doi tineri, Stroe şi Vasilache. Se pare că le plăcusem foarte mult. După spectacol, mi-au trimis vorbă printr-un răvaş că mă invită a doua zi să mă întâlnesc cu ei la doamna poetesă Elena Farago, la care ei erau în vizită. A doua zi dupăamiază, m-am înfiinţat la doamna Elena Farago, pe care o cunoşteam dinainte, căci mai jucasem la Craiova. Şi m-am întâlnit cu Stroe şi Vasilache, care printre glume şi complimente – ah, cât de tineri eram atunci! – mi–au spus că vor face un teatru. Că plecaseră de la "Alhambra", că au închiriat o sală în pasajul "Comedia" şi că vor deschide acolo un teatru care se va chema "Majestic" şi unde se vor juca reviste. M-au întrebat dacă vreau să mă angajeze la ei, dacă sunt de acord. Şi eu am fost de acord. Şi aşa am făcut primul meu contract, pe o întreagă stagiune, la Stroe şi Vasilache, în anul 1933.

Iată deci că aveam un scop în viaţă. Eram deja o actriţă. Mi-am luat rămas bun de la prietenii din Craiova. Printre ei era Sandu Zamft, care era fiul celui mai mare librar din Craiova (el s-a numit apoi Sandu Assan şi a fost secretarul literar al Teatrului Municipal, pe vremea Doamnei Bulandra). În drum spre Bucureşti, am făcut un mic detur la Turnu Severin, unde l-am văzut pe prietenul meu Ghiţă. Era foarte amorezat de mine, aşa că l–am recompensat plimbându-mă cu el toată noaptea înainte de a începe adevărata mea carieră artistică.

Şi iată, s-a făcut şi toamnă şi am început repetiţiile la Teatrul "Majestic". Eram cu toţii tineri, dornici de afirmare, repetam într-o atmosferă de voie-bună şi speranţă: Nicolaide, Jana Costea, Tilda Radovici, Stroe şi Vasilache, Agnia Bogoslava. Se ridica cortina şi se cânta: *«Majestic-tic-tic-tic-tic, / eşti mic, dar şic/ Majestic-tic-tic-tic-tic, / cât un pitic/ nu ştiu cum dar tu din prima seară/ mi-ai lăsat un of la inimioară/ Majestic-tic-tic-tic-tic, / după tipic/ îţi vom fi credincioşi de-astă seară/ Majestic-tic-tic-tic-tic, / eşti mic dar şic/ tic-tic-tic-tic.»*

Teatrul se afla în centrul Bucureştiului, într-o altă lume, cu alţi oameni. Era acolo Puiu Maximilian, fiul lui Vladimir Maximilian. Era ofiţer pe vremea aceea şi, fiind prieten cu Stroe şi Vasilache, le făcea versuri pentru revistele montate la "Majestic". Vasilache era însurat cu pictoriţa Marcela Cordescu (sora ei, Florica, măritată cu poetul Eugen Jebeleanu, mi-a făcut mai târziu un frumos portret care se află, probabil, la unul din fiii mei). Eu stăteam pe vremea aceea pe Calea Dudeşti. Puiu Perahim (cunoscutul pictor cu care actriţa se va mărita peste ani, după despărţirea de regizorii Mihai Zirra şi Sandu Eliad, **n. red.**) venea câteodată, seara, să mă ia de la teatru. Spectacolele se terminau târziu în noapte şi, până ajungeam acasă, se făcea 2 sau 3. Mergeam pe drum ţinându-ne de mână, vorbeam, ne mai opream, spuneam versuri, cântam, în fine trăiam atunci un timp romantic.

Cariera mea evolua, lucrurile mergeau înainte, se desfăşurau de la sine. Am făcut odată o comparaţie cu alte colege ale mele din timpurile acelea. Toate erau preocupate să-şi menţină locul, să facă faţă concurenţei, invidiilor. Eu n-am cunoscut acest sentiment. Jucam teatru, dar visam la lumea mea de acolo, de pe Calea Văcăreşti, de pe Calea Dudeşti, la băieţii suprarealişti. Ei au scos o revistă care se chema "Pula", pe care i-au trimis-o lui Nicolae Iorga, drept care vreo trei dintre ei au fost arestaţi. Şi, sigur, toate lucrurile astea le trăiam intens. Eram mereu cu gândul la dramele noastre evreieşti din cartier.

La teatru veneam fără să am vreo grijă. Gărdescu, atunci tânăr coleg la teatrul lui Stroe şi Vasilache, îmi făcea aşa-zise omagii, îmi cumpăra o prăjitură de la Cofetăria Anghelescu. Şi mă întreba: "Ce prăjitură cumpără astăzi domnişoara Agnia?". Şi eu spuneam: "Ca de obicei, o savarină, mulţumesc". Cam aşa se desfăşura viaţa noastră profesională pe vremea aceea. Lumea venea buluc la teatru să se distreze. Râdeam în spectacolele noastre de cei care se duceau la băi, lumea se amuza de comediile cu Nicolaide şi Gărdescu. Era un teatru minunat iar noi eram lansaţi şi aveam, seară de seară, un succes nemăsurat.

La "Majestic" era regizor de culise un tânăr înalt. Îl chema Mihai Zirra. Era foarte simpatic, cultivat, foarte gentleman, din familie bună. Din când în când, îmi aducea o cafea la cabină. Era politicos, mereu pe lângă mine, curtenitor şi, până la urmă, a început să-mi facă mici aluzii, mici declaraţii. Că el îşi doreşte o zână cu care să stea în casa lui, să fie fericit, că îşi doreşte o soţie. Eu mă uitam la el, aveam 18 ani cred, mă uitam la el şi zâmbeam. Mi se părea comic auzind pe cineva care-mi vorbea de căsătorie. Eu n-aveam nici casă, locuiam cu mama mea într-o odaie şi o săliţă, dormeam cu ea în pat, eram bucuroasă că aduc leafa acasă. Când mama adormea, scoteam radioul, era un radio cu căşti, care avea aşa, ca un fel de bulgăre de cărbune, pe care învârtindu-l prindeam tot felul de posturi şi ascultam muzică toată noaptea. Veneam acasă, ma spălam şi mă băgam în pat cu mama, care dormea deja. De unde sămi treacă mie prin cap să stau cu cineva? Şi apoi, dacă mă gândeam la cineva, acela era Puiu Perahim, amorul meu secret. Pentru el existam!

Mihai Zirra era din Ploieşti, tatăl lui fusese cândva directorul Vămilor, era unicul copil al unor părinţi destul de bătrâni şi era prieten cu Vasilache. Erau din acelaşi oraş. Sigur că atunci când Stroe a făcut un teatru împreună cu Vasilache, l-au angajat şi pe Zirra. Eu nu-l cunoşteam. Zirra îmi tot făcea mici avansuri, găseam în cabină câte ceva de la el, câte un ziar, câte o floricică într-un pahar, era foarte atent cu mine... Astfel că situația devenea din ce în ce mai penibilă. El era nenorocit, slăbise, nu dormea nopțile, îmi ațtinea calea. Dacă venea cineva să mă ia, ne urmărea de undeva din umbră, fără să spună nimic. Umbla nenorocit şi disperat. Toată lumea îl compătimea. Mi-era milă de el şi mă simțeam prost în toată treaba asta. Mă gândeam însă, cum să mă mărit aşa, hodoronc-tronc, cu cineva care îmi era simpatic, îmi era drag, dar...? Cum ar fi fost să le povestesc prietenilor mei de pe Calea Văcăreşti, care duceau o existență atât de non-conformistă, că mă căsătoresc? Mi-ar fi râs în nas. Nici nu se punea problema. Pe de altă parte, situația mea de-acasă devenise foarte complicată. Să dormi cu mama, o deranjezi şi pe ea, ți-e greu şi ție. Crescusem, eram mare, nu mai încăpeam în pat, n-aveam o cameră, nu aveam nimic, mi-era foarte greu. Şi tot gândindu-mă şi gândindu-mă, într-un târziu, după toate insistențele, mi-am zis că poate ar fi bine să plec de-acasă şi să mă mărit cu Zirra. Aşa, în toată inconştiența mea de la 18 ani şi jumătate.

Între timp teatrul, care mergea foarte bine, intra în vacanță şi se făceau mari mişcări între marile teatre de revistă. Teatrul "Alhambra", condus de Nicolae Vlădoianu şi Nicuşor Constantinescu, s-a mutat din Sărindar, de lângă restaurantul "Modern" (devenit ulterior "Berlin", **n. red.**), într-o sală nouă în spatele Poştei, devenind "Alhambra-Excelsior". Teatrul dispunea aici de o sală cu instalații tehnice noi, cu scenă în mişcare, cu trape care coborau şi urcau. Se făceau schimbări în revista românească. Cât fusese Tănase, revista avea decorurile şi costumele de la Paris. Adică era lux, erau pene, ştrasuri, pe când aici, la "Excelsior", făcuseră tot felul de inovații tehnice, aduseseră noi instalații de lumini, efecte noi, în fine, ceva cu totul neobişnuit până atunci în România. Deci s-au investit foarte mulți bani şi s-a dat sfoară în țară că se angajează, prin concurs, elemente vocale, dansatoare, gimnaste – oameni cu tot felul de însuşiri artistice, până în 20 de ani. Zirra, care făcuse Conservatorul şi îi cunoştea pe toți actorii, mi-a spus la un moment dat: "Te duci la Alhambra să te angajezi, îți trebuie un teatru de revistă mai mare, cu perspective, cu roluri mai importante. Ăsta e cel mai mare teatru de revistă. S-ar putea să devii o mare vedetă. Aici e un teatru de tineret, băieții, Stroe şi Vasilache, se întorc şi ei la Tănase, pentru că nu mai pot ține teatrul acesta". L–am ascultat pe Zirra. El era rodat în lumea asta artistică a Bucureştilor pe care eu nu o prea cunoşteam.

Şi, într-o bună dimineață, destinul m-a trimis la domnul Ion Vasilescu. El era în holul teatrului din spatele Poştei (Teatrul de Comedie de astăzi, **n. red.**). Pe scenă şi în jurul scenei se băteau cuie, se puneau covoare, se montau reflectoare, se făceau probe de lumină. Domnul Vasilescu, un domn slăbuț cu părul aproape alb, făcea game, singur, la pian. M-am apropiat de el.

– Am venit să vă întreb ceva, domnule.

– Da, domnişoară, te ascult.

– Eu ştiu să cânt şi am fost în trupa lui Stroe şi Vasilache până acum. Probabil că o să închidem stagiunea şi am vrut să vă întreb dacă n-aveți nevoie de cineva care să cânte.

– Să cânte? Dumneata ştii să cânți? – s-a uitat el la mine. Eram slabă, aveam 40 de kilograme.

– Bine, stai jos. Ia să vedem. Şi a făcut nişte încercări la pian. La, la, la, la, la, la, la...

– A, zic, e foarte frumoasă melodia asta.

– Da, e o melodie foarte frumoasă, trebuia să o cânte Mia Apostolescu, dar e o melodie care a rămas liberă, dumitale îți place? Ai putea s-o cânți? Ia să aud, poți s-o cânți după mine?

Şi am cântat după el "Glasul roților de tren". Mi-a dat o fițuică cu un text pe care l-am descifrat şi l-am cântat. Apoi el mi-a spus:

– Extraordinar! Cum s-a numerit? Eu am venit întâmplător, nu trebuia să vin astăzi la teatru şi Dumnezeu mi-a trimis o zână, o adevărată zână.

Eu am încremenit.

– Cum te cheamă?

– Agnia Bogoslava, am spus eu pierdută.

– Bine, dar ai o voce nemaipomenită, un timbru cald, suav. Ai să cânți cântecul ăsta.

...Cam aşa arată toate întâmplările din viața mea, din cariera mea teatrală timp de 60 de ani.

A doua zi am venit la teatru, m-am dus la birou şi am semnat un contract cu tot felul de clauze. Nici nu ştiam să citesc un contract, ştiam numai că voi avea un salariu de 3.000 de lei pe lună. Pe vremea aceea, la "Alhambra" jucau nişte ființe din astea căzute parcă din cer: Silly Vasiliu, Lulu Nicolau, Virginica Popescu, Margareta Marian, nişte splendori, nişte femei care aveau fiecare câte un prieten, fie subsecretar de Stat, fie director la nu ştiu ce mare întreprindere, fie Ministrul Comunicațiilor. În cabinele lor se bea şampanie, se mâncau icre negre, se primeau regulat coşuri impresionante cu flori şi aveau salarii de 50.000, 60.000, 80.000 de lei pe lună.

Eu, bineînțeles, habar n-aveam. Dar eu repetam şi cântam "Glasul roților de tren". La repetiții, toată trupa se oprea şi asculta în timp ce eu cântam. Dirijorul Ion Vasilescu făcuse orchestrațiile. El dirija din fosă şi cu ochii gata să mă mănânce, nu alta, de fericire. Cât despre mine, eu cântam acolo, un cântec, aşa cum le cântam pe toate. Nici mai mult, nici mai puțin. Era un cântec frumos, melodios, îl cântam cu plăcere, dar nu era nimic special. De aceea n-am înțeles de ce apariția mea la Teatrul "Excelsior", în anul 1936, a fost cel mai mare succes de revistă al timpului. Erau unii spectatori care veneau numai la actul II, la ora când ştiau că se joacă tabloul în care apare Agnia Bogoslava, care cânta "Glasul roţilor de tren". După ce cântam eu, plecau. Ei nu veneau la teatru decât pentru asta. Nu-i interesa restul revistei, deşi toate numerele erua minunate: balete, lux, tehnică, o revistă foarte modernă. Ei bine, cel mai mare succes l-a avut această biată copilă îmbrăcată cu o iie, cu nişte pantofi negri aduşi de acasă. "Glasul roţilor de tren". Mi-aduc aminte că după premieră a fost convocat tot colectivul de actori la teatru şi s-au dat diverse premii. Am luat şi eu unul pentru succesul obţinut. Domnul Vlădoianu mi-a înmânat plicul. Eu am mulţumit, toată roşie de bucurie şi de confuzie. Am deschis plicul numai după ce am ieşit din teatru. Era o scrisorică: "Felicitările noastre şi la mai mare". Şi înăuntru era 1.000 de lei. Întreagă. Astăzi, când scriu aceste rânduri, mi se pare o nimica toată, dar atunci lucrurile acestea aveau o foarte mare importanţă, erau extraordinare pentru mine. Mi-e ruşine că m-am lăudat atâta cu succesul meu de atunci. Am făcut-o nu pentru a mă lăuda, ci ca să arăt care era atmosfera creată pe vremea aceea în jurul unui cuplet interpretat de o fetiţă îmbrăcată într-un costum naţional vechi, găsit undeva, în garderoba Teatrului "Alhambra", şi care înnobila tot teatrul anului acela 1936.

Viaţa noastră, a actorilor, îşi are momentele sale amuzante, de care ne amintim uneori cu plăcere. Culisele teatrului sunt pline de poveşti. Iată una care îmi vine acum în memorie. După ce am terminat angajamentul de la "Alhambra-Excelsior", am jucat într-o piesă cu Timică, Silvia Dumitrescu, Silvia Fulda şi Geo Maican. Se chema "Kontuşovka Palace". Acţiunea se petrecea într-un hotel cu acest nume şi eu jucam o tânără amoreză. Eram, în piesă, într-un amor nebun cu Geo Maican. Mie nu-mi plăceau rolurile de domnişoare inocente şi frumoase, preferam roluri mai interesante, dar aşa era piesa. Silvia Dumitrescu era nevasta lui Timică şi era la fel de îndrăgostită de el ca la început. Ea fusese în balet la Operetă, unde juca Leonard, iar Timică interpreta partiturile comice. După fiecare spectacol, Silvia îl aştepta pe Timică la intrarea artiştilor. Se spune că într-o seară ea îl aştepta, ca de obicei, la uşă, plângând, atât era de amorezată, şi tocmai trecea pe acolo Leonard, marele amorez al tuturor femeilor din acel timp, şi o întreabă pe Silvia: "De ce plângi dragă, mă iubeşti?". Ea îi răspunde: "Nu pe dumneavoastră, pe Timică". Ei bine, nu-i fusese dat lui Leonard să audă de multe ori aşa ceva. Ceea ce n-a împiedicat-o, peste ani, să fugă din România cu un italian care-i făcea curte şi de care s-a îndrăgostit. Timică a fost distrus, căci o iubea. Bineînţeles că italianul a lăsat-o baltă şi ea s-a întors înapoi. Şi Timică, acest minunat actor, bun şi cumsecade cum era, a iertat-o. În ceea ce mă priveşte, eu îl adoram pe Timică. Pe cât era de drăguţ, admiram la el capacitatea de a interpreta psihologi şi profesori universitari, deşi era un analfabet. Aflându-mă pe scenă alături de el, îmi uitam câteodată replicile. Era atât de autentic, surprinzător, firesc. Juca în acest spectacol un personaj escroc, mincinos, cu care n-avea nici o legătură în viaţă. Nu-mi venea a crede. Timică venea la repetiţie ca un funcţionar la birou. În momentul în care îşi lua textul în mână, se transforma, ca prin minune, în personajul pe care trebuia să îl joace, să-l creeze. L-am văzut venind zgribulit în dimineţile de iarnă. Întârzia câteodată. Îşi lua la repezeală textul, îl deschidea la pagina respectivă şi devenea, într-un minut, Lordul Beaconsfield, să spunem, din nu ştiu care piesă, spre marele respect al colegilor, care înlemneau uitându-se la el. Dar în Doolittle din "Pygmalion" de Bernard Shaw, în cinci minute era atât de beat pe scenă, încât oamenii care aranjau decorul se dădeau la o parte să nu cadă peste ei. Când închidea caietul în care îşi scrisese rolul, redevenea acelaşi funcţionar corect, serios şi fără comentarii.

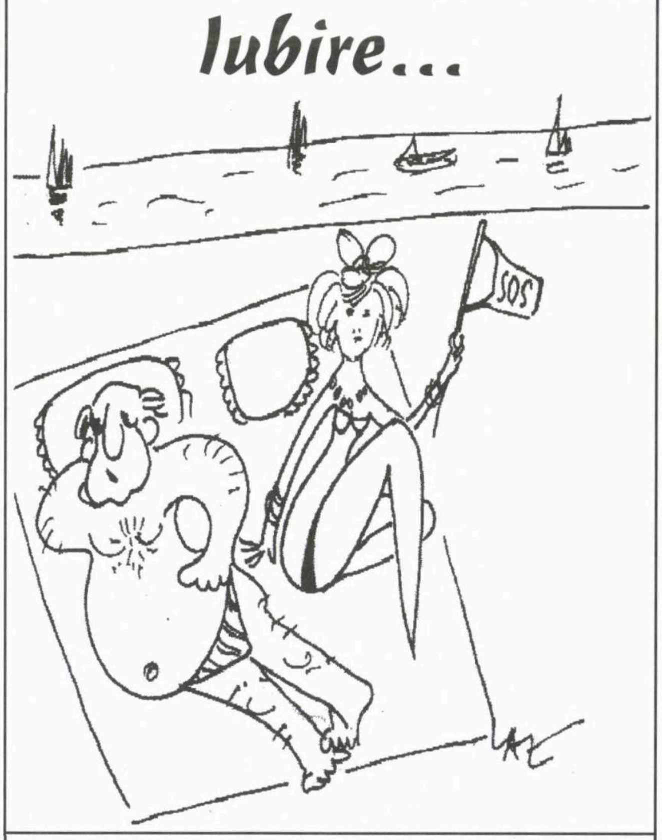

Desen de Alex Lazăr;
în "Harababura, Bucureşti 2006

O povestire de
MARIANA JUSTER

Băcanul de pe dune

Toată lumea îi spunea Nemeş Baci.
Avea un chip de ocnaş.

Toată lumea îi spunea Nemeş Baci. Cineva îl strigase odată cu acest nume şi aşa a rămas pentru fiecare.

Aşadar, Nemeş Baci, omul atât de îndrăgit de copiii din cartier, avea chipul unui ocnaş hăituit. Era înalt, sfrijit, cu ochi albaştri înfundaţi în găvane vineţii şi cu obrazul brăzdat de zbârcituri. Cutele întretăiate îi dădeau o înfăţişare de durere. Veşnic cu capul aplecat în jos, privea pieziş la oameni cu neîncredere şi teamă. Totuşi, copiilor le zâmbea ocrotitor şi atunci chipul său aspru devenea blajin, domolit, de o îngerească îngăduinţă.

Venea în fiecare zi în cartierul nou pentru imigranţi, unde îşi avea băcănia. Trebuia să ajungă cât mai devreme la mica sa dugheană, aruncată undeva în mijlocul dunelor de nisip. Când pe cer abia se ivea o geană de lumină, omul mergea zbătându-şi paşii printre căile de prund şi praf. Răsărea pe dună şi dispărea în cufundături de nisip ca o nălucă.

Odată ajuns la munca lui, trudea din faptul zilei până când se stingeau ultimele stele de pe boltă. Câteodată luna se furişa prin ferestrele mici, surprinzându-l încă la treburi. După miezul nopţii îşi făcea culcuş moale pe nişte lăzi acoperite cu carton. Dormea dus, fără răsuciri şi fără vise. Doar urletele prelungi, înspăimântătoare, ale şacalilor, îi tulburau somnul. Atunci, alte ţipete, scăpate din alte vremi, îi zdruncinau mintea. Privea în gol la nişte umbre care-l implorau cu o rugă dsperată să vină la ei. "Doamne, cât te dor amintirile celor dragi!", îşi spunea Nemeş Baci apăsându-şi inima cu palma bătucită. Apoi, răvăşit de gânduri şi aduceri aminte, trecea la treaba lui cea de toate zilele.

Încă pe lumina albăstrie a dimineţii, vara ca şi iarna, pe timp cu vânt şi cu ploi vijelioase, Nemeş Baci înlătura cu lopata nisipul adunat în faţa prăvăliei, făcând cărări pentru muşteriii săi. Tot aşa făcea şi în tinereţe, la Sighet, când rânea omătul din pragul casei sale. Viforul splulbera nori grei de nea. "Acu am hamsinuri şi nori de nisip", îşi spunea el oarecum resemnat. Anii s–au scurs. Viaţa a trecut cu tăvălugul peste el. Copilăria-i era fericită. Tinereţea furată, zdrelită de grozăviile războiului. Numărul cu care i-au pecetluit braţul neoamenii îi aminteşte, clipă de clipă, iadul pe care l-a trăit. Atunci i se arăta spectrul celor care erau odată copiii şi mama lor iubită.

Domnul Nemeş nu mai hălăduia singur pe lumea asta. Avea o altă soţie, cea de a doua. Era un zdrahon de femeie, parcă împuternicită cu toate drepturile să stăpânească. Venea să-şi ajute soţul la prăvălie, dar cât era ziulica de mare îl clonţănea. Îşi boscorodea bărbatul cu potop de vorbe ungureşti, ca nişte ghiulele trase din ţeava unui tun: ba asta n-a făcut bine, ba că dincolo risipeşte, şi câte altele... Atunci Nemeş Baci se închircea într-însul de mânie şi ruşine.

Singurul om drag care a supravieţuit nimicirii de la Auschwitz şi pe care-l dorea alături de el era fratele său. Omul scăpase din lagăr cu sechele grave pe toată viaţa, suferind de inimă, nevolnic şi neajutorat. Nemeş îi purta de grijă, acceptându-l lângă el pentru a-i ridica moralul. În realitate mai mult încurca decât muncea.

Domnul Nemeş nu mai avea copii, spre teribila lui durere. Au avut grijă naziştii să le crape căpşoarele cu patul puştii. Pe frumoasa lor mamă au prefăcut-o într-o grămăjoară de cenuşă. Cea de a doua nu i-a putut zămisli urmaşi.

Viaţa n-ar fi avut nici un sens dacă nu le-ar fi avut pe cele două fiice ale fratelui său. Îşi făcuse o datorie firească să se ocupe de ele şi să le rostuiască în viaţă. Bălăioare, cu pometii trandafirii, aduceau mult la chip cu cei doi copii ai săi, ale căror mutrişoare i-au rămas în minte şi în suflet pentru veşnicie. Le purta un dor neistovit şi orice redeştepta numele sau portretele lor, îi zgândărea suferinţa.

Nemeş Baci îşi iubea mult nepoatele, satisfăcându-le toate capriciile. Doamna sa, însă, nu-i vedea cu ochi buni dărnicia, clonţănindu-l ori de câte ori se ivea prilejul. Bărbatul ei, milos şi îngăduitor, îi ierta pizma şi ciuda. Şi ea doar îşi pierduse copiii şi iubitul tinereţelor ei, în acelaşi blestemat Auschwitz...

❖

Nemeşii aveau mulţi clienţi, dar tare necăjiţi. Majoritatea erau nou veniţi din estul Europei, dornici să se statornicească în Ţara Făgăduinţei. Stabilirea în blocurile noi îi aducea imigrantului, odată cu nisipul, şi o mulţime de datorii şi angarale. Veniseră doar cu 70 de kilograme de nimicuri, viaţa derulându-se ca de la început. Băcanul, nu mai breaz decât ei, lua parte la necazurile lor, vânzându-le marfa pe datorie.Dugheana era neîncăpătoare, mulţi aşteptând la rând afară, cu picioarele înfundate în nisipul fierbinte şi cu creierii clocotind în soare. Nemeş Baci se strecura abil printre lăzi şi rafturi, slujind pe muşteriu cu toate cele strict necesare: un săpun "Cheia", un sul de hârtie de toaletă, lapte, "brânzică cottage", pâine şi altele câte se cereau. Apoi, în caietul slinos și ferfenițit, își nota cifrele cu plaivazul luat de după ureche. Socoteala o făcea repede, în limba lui cea bubuită. Nimeni nu-l înțelegea și nimeni nu-l verifica. Aveau încredere în cinstea lui. Cel mai greu îi era dimineața, când clienții se grăbeau la slujbele lor. Oamenii se buluceau în dugheană, împingându-se unii pe alții. Cei mai pricăjiți erau copiii, care, fiind nevoiți să târguiască în locul părinților, veneau adormiți, cu ochii cârpiți de somn. În bulucealã erau împinși mai încolo și, între fustele femeilor, nu se mai vedeau deloc. Numai Nemeș Baci știa să-i ghicească. Cu capul aplecat, privind oblu, îi chitea numaidecât. Îi știa după nume pe toți, mai ales pe cei care purtau același nume cu băieții lui. Avea o milă nestăpânită pentru copii și de fiecare dată, ca prin ceață, îi revenea imaginea copiilor smulși din brațele mamelor lor pentru a fi măcelăriți. Deslușea din depărtări strigătele cumplite ale copilașilor săi, care, cu mânuțele întinse, se cereau la mama, la tata...

– Nemeș Baci, pe lista mea, mama n-a scris bomboane, îi spunea descumpănit un copil venit la târguieli.

– Ia-le, Iosi, sunt de la mine. Pune-le în buzunar!

Și tot așa făcea cu Dani, cu Adi, cu Ioavi, cu Rita, mai cu toți copiii de la școala de vizavi. Le dădea gumă de mestecat, covrigei, ciocolată, însoțite de un "Hai, hai! Să ai ceva bun în pauză când sună clopoțelul".

Într-una din zilele lui decembrie, când norii grei întunecau zarea, Domnul Nemeș înjghebă afară o tarabă din niște lăzi. O acoperi cu coli de hârtie albă, peste care așeză tăvi cu gogoși. Gogoșile, ca niște bulgări mari, erau rumene și pudrate cu zahăr vanilat. Miroazna lor îi ațâța pe pofticioși. Dar Nemeș Baci nu le expusese spre vânzare. Erau pentru copiii care intrau în vacanța de Hanuka. Ieșind cârduri-cârduri pe poarta școlii, dădeau numaidecât peste băcan, care-i îmbia la gogoși. «Cadou de la mine de Hanuka! Veniți, copii, veniți, luați!... Azi este ziua lui Șoni și a lui Ioji, băieții mei... Luați, copii! De Hanuka e "iom huledet" al lor. Serviți... luați...»

Un prichindel de clasa întâi sări să-l îmbrățișeze.

– Mazal tov, la mulți ani! răsări altul.

Nemeș Baci nu răspunse. Lăsă capul în jos, scoțând un geamăt ca o tânguire, ca un bocet sfâșietor. Duse palma bătucită pe inimă, părăsind copiii cu tot ce le pregătise.

S-a dus fără să se uite înapoi.

Mergea și se depărta, mergea și se depărta ca o nălucă printre nesfârșitele dune.

Pașii săi făceau gropi adânci în nisip și vântul deșertului le ștergea urmele...

Ultrareligioșii din Ierusalim au răspândit pretutindenea manifeste în care făgăduiesc câte 20.000 de shekeli oricărui cetățean care va ucide un homosexual.

Noi, cei de la "Minimum", oferim 50.000 de shekeli tuturor acelora care ne vor scăpa de autorii manifestelor cu pricina.

CALENDAR

Octombrie

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1927)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
5 octombrie s-a născut Radu Miron (1924)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie s-a născut Sidonia Tudor, născută Goldstein (1901)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
9 octombrie a murit diplomatul Alexandru Lăzăreanu, fiul filologului Barbu Lăzăreanu (1991)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
14 octombrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieșiu (1923)
17 octombrie a murit dr. Sam Watts (1999)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1924)
21 octombrie a murit I. M. Ștefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcășan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor), (1942)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
23 octombrie a murit Alexandru Vona (2004)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1895)
26 octombrie s-a născut Iosef Rudel (1921)
26 octombrie s-a născut Sergiu Năvodaru (1913)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
28 octombrie a murit Sesto Pals (2002)
29 octombrie s-a născut Radu Cosașu (1930)
30 octombrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

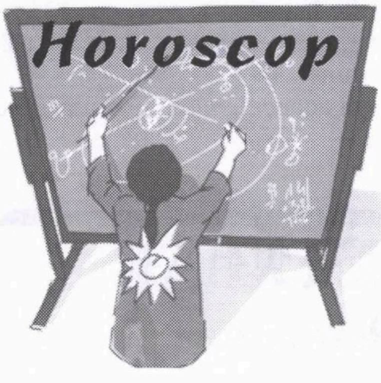

Octombrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): A doua parte a lunii mai bună decât prima; succese în comerţ, în activităţile literar-artistice, la sport, la jocurile de noroc. Un plus de atenţie la viaţa de familie: parcă v-aţi cam dezinteresat de problemele celor din jur.

Culoare: galben.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Perioadă bună la locul de muncă. Mai puţine frecuşuri şi conflicte ca de obicei. Dacă sunteţi burlac, aveţi posibilitatea să întâlniţi o persoană de sex opus şi sunt şanse să... iasă pasienţa.

Numere: 4, 8, 11.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Aţi trecut – şi mai treceţi încă – printr-un moment greu, din cauza necazurilor ce s-au abătut asupra unei persoane f. f. apropiate. Dar ce a fost mai grav (şi periculos) a trecut. Vremea se înseninează treptat.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): O mulţime de drumuri, întâlniri cu fel de fel de lume, reparaţii prin casă etc. etc. vă scot din ritmul dvs. obişnuit (care e mai lent...). Trebuie să vă gospodăriţi cu grijă eforturile, ca să nu clacaţi. Atenţie la consumul excesiv de alcool!

Culoare: portocaliu.

Leu (23 iulie – 22 august): Aţi avut o vară agitată: călătorii încolo şi încoace, griji legate de familie... E momentul să spuneţi "stop" şi să faceţi o pauză pentru încărcarea bateriilor. Veşti bune de la cei dragi.

Culoare: mov.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Perioadă fastă. În profesie, aveţi posibilitatea de a fi promovat în rang. În viaţa intimă, succese la orizont. Cineva, acolo sus, vă iubeşte!

Numere: 3, 9, 14.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Suspiciunea, o boală veche de care suferiţi şi tot suferiţi, poate să vă provoace neplăceri. E bine să fii vigilent faţă de cei din jur (paza bună trece primejdia rea), dar de-aici şi până la a vedea peste tot comploturi împotriva dvs. e o cale lungă. Prea lungă. Faceţi un duş rece "la cap" şi potoliţi-vă. Dacă se poate! Dacă nu – veţi suferi câineşte tot restul vieţii.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Dacă aţi avut (şi mai aveţi) probleme serioase de ordin medical, acestea – trebuie să ştiţi – sunt pe cale de a fi rezolvate. Cu ajutorul medicilor, cu ajutorul familiei şi cu ajutorul norocului. Care nu vă părăseşte.

Numere: 5, 10, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Uneori vorbiţi prea multe (şi nevrute), fără a ţine seama de interlocutorii dvs. Cum s-ar zice, vă ia gura pe dinainte. Şi acolo unde lucraţi, şi printre prieteni şi cunoscuţi. Rezultatul e că vă treziţi cu fel de fel de acuzaţii gen: m-ai bârfit... de ce ai zis despre mine că...? Faceţi o pauză la pălăvrăgeală şi mai puneţi lacăt la gură.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Succese materiale de tot felul: sporuri posibile de salariu, o sumă care vă vine neaşteptat din străinătate, un datornic care şi-a amintit de dvs., cam târziu, dar şi-a amintit.

Culoare: roşu.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Pericol de accidente. Atenţie mare la volan, la traversarea străzilor, până şi la felul cum umblaţi prin casă (mai ales în baie). Atmosferă bună în familie.

Numere: 1, 10, 14.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Cei din casă – şi-ntâi şi-ntâi, cei mici – au, nu uitaţi, micul (sau marele) lor bagaj de probleme. Şi simt nevoia unui sfătuitor. Este momentul să vă îndreptaţi mai mult atenţia asupra lor. Vestea bună din depărtări.

Interim

De pe Internet

Un tip cu un Ferrari merge pe şosea cu viteză mare şi dă peste o vrăbiuţă. I se face milă şi o ia acasă, o pune într-o colivie şi îi dă să mănânce. A doua zi, vrăbiuţa se trezeşte şi văzându-se cu apă şi mâncare, spune:

– Cred că l-am omorât p-ăla cu Ferrari de m-au băgat la puşcărie!

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Medicină distractivă

ORIZONTAL: 1) Fricţiuni. 2) Digitală – Râu în Olanda. 3) Post nesfârşit! – Creşte temperatura – A suferi fără văicăreli! 4) Mici de tot – Elev al lui Rembrandt (Maestru fără picioare!). 5) Bisturiu ocazional – Stă cu lipitorile. 6) Torace incomplet! – Au ceva în gât! 7) Butoi – Articulaţie mobilă. 8) Fierbinţeală – Dânşii. 9) Depozit în stomac! – Iritaţie la cap! – Râu în Manciuria. 10) Intră în regim lactat. 11) Indigest – A trata cu soluţie de clorură de sodiu pentru creşterea rezistenţei împotriva microbilor. 12) Fac pojar!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2									✿			
3				✿			✿					
4						✿		✿				
5				✿							✿	
6			✿									
7						✿					✿	
8	✿							✿		✿		
9					✿				✿			
10		✿									✿	
11					✿		✿					✿
12												

VERTICAL: 1) Durere de cap! – Înţeapă la piele. 2) I s-au tăiat genunchii – Carne! 3) Pus în ghips – Cancerul. 4) Nicolae Rădulescu – Cataracte. 5) Fac să îngheţe sângele. 6) Moluşte gasteropode – Radu Nicolau – Îl trec năduşelile. 7) Locotenent – Sunt gripate uneori! 8) Iar (arh.) – Ceşcuţă – Mentă. 9) Suferind, dar nu bolnav – Afară. 10) Gălbinare – Cutie de medicamente japoneză. 11) Din aceeaşi grupă de sânge – Îi provoacă palpitaţii – Artrită la cap! 12) Li se urcă des sângele la cap.

DICŢIONAR: Rur, maes, antal, ial, ena, ear, inro.

IULIAN HERŞCOVICI

În lumea informaticii

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2		●				●					
3										●	
4					●		●				
5		●				●		●			●
6				●							
7			●							●	
8		●			●				●		
9				●				●			
10									●		
11						●					

ORIZONTAL: 1) Ştiinţă care se ocupă cu studiul prelucrării informaţiei cu ajutorul sistemelor automatice de calcul. 2) Un oarecare (fig.) – Sistem de numeraţie a cărui bază este egală cu 2, utilizat de calculatoare. 3) Claviaturi. 4) Lac în America – Aceasta. 5) Literă grecească – Olga Radu. 6) Număr divizibil cu doi – Descriere, într-un limbaj acceptat de calculator, a unei prelucrări efectuate asupra unor date. 7) Radu Corbu – Ace (fig.). 8) Simbol matematic egal cu 3,14 – Unitate informaţională de bază – Dan Spătaru. 9) Monarh rus – Operaţie logică ce produce ca rezultat inversul valorii argumentului său – Însufleţiţi. 10) Persoană care introduce datele în calculator – Sandu Neagu. 11) Ansamblu de calculatoare conectate între ele – A-şi primejdui viaţa.

VERTICAL: 1) Tip de limbaj de programare care analizează şi execută direct, instrucţiune cu instrucţiune, programul sursă. 2) Măsură agrară – Bold – Râuri. 3) Colecţie organizată de date de acelaşi tip, realizată pe un suport de memorie externă – Cost. 4) Succesiune de 8 biţi – Cămăşi populare – Nota doi la programare! 5) Siglă pentru Republica Sud-Africană – Aprilie (presc.) – Localitate în Norvegia. 6) Pronume personal – Sistem automatizat care reacţionează pe baza unui program de lucru stabilit. 7) Tată, în limba arabă – Echipament periferic de ieşire, asemănător cu un aparat TV, folosit la afişarea imaginilor grafice produse de calculator. 8) Comandă în lumea plutaşilor – Uneori se poartă înlănţuit – În frig! 9) Plante cu flori albastre (dim.). 10) Primele la calculatoare! – Refren muzical – Suport tehnic de păstrare a informaţiilor externe. 11) Măiestrie – Partea *hardware* a unui calculator.

DICŢIONAR: Erie, eta, bit, not, rsa, apr, naa, abu, tira.

MINA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Fizică şi chimie: Electricitate, l, por, nu, real, ironica, harta, pact, alaun, rn, scara, trista, ai, arc, plin, f, tt, iac, as, ai, b, oteliu, tanc, asca, meteorit, stirni, acre, i, talie, r, litru, ora, alice, ion, nerv, aspru, de.

În lumea vaselor: Sosiera, of, ulcele, cme, farsa, oral, eru, navete, r, mo, vas, g, ts, una, tie, ato, arde, a, satir, a, ln, ceaun, ta, satui, copt, inar, baita, certuri, es.

Din alfabet (III): P, r, s, t, u, paralizanta, ceremonial, ragete, cm, b, lus, ti, ivi, sil, arnici, tainica, sa, tor, terci, p, aici, e, mar, urzicatoare, eale, iute.

DIN ALFABET (IV)

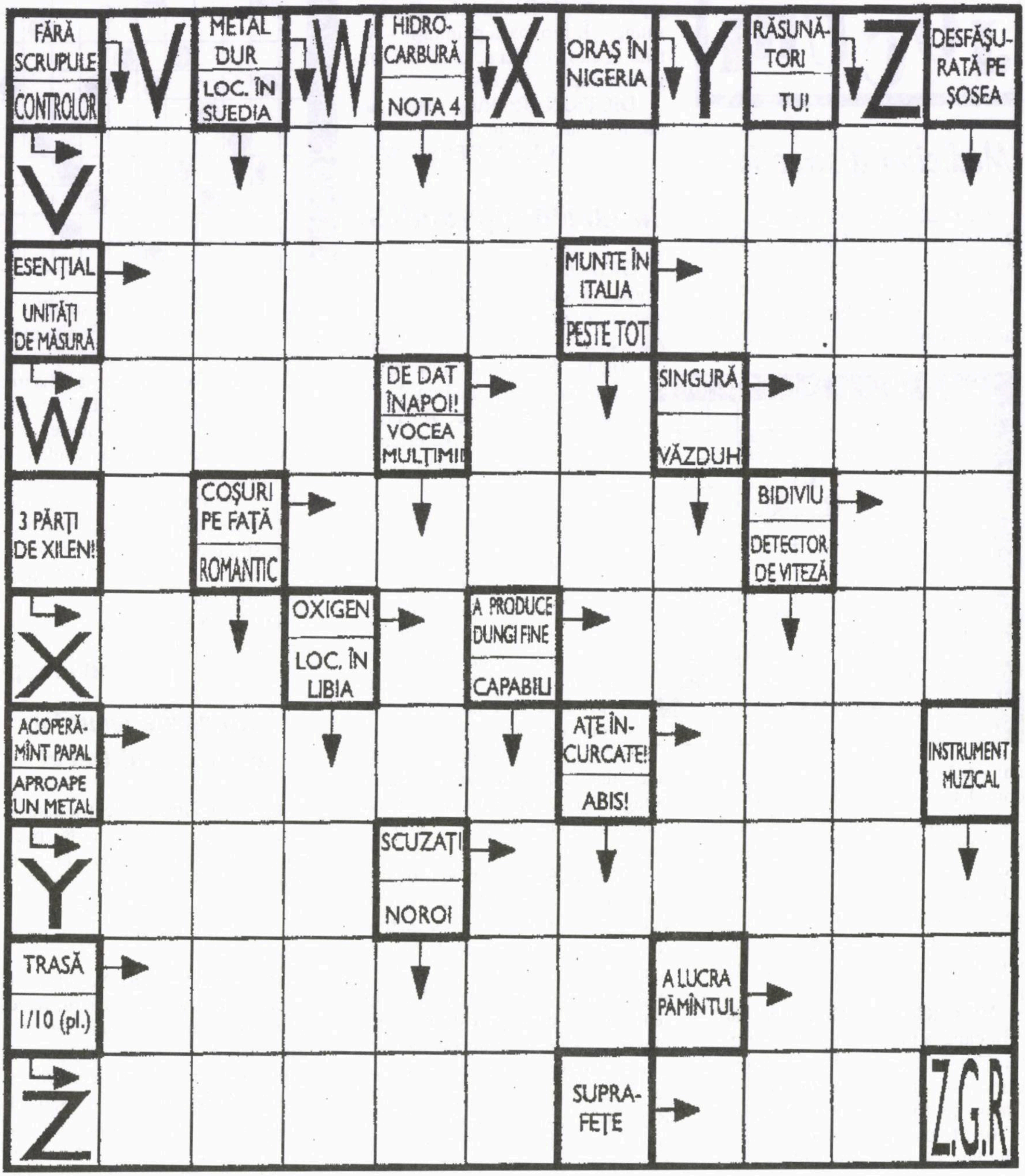
FĂRĂ SCRUPULE
CONTROLOR
V
METAL DUR
LOC. ÎN SUEDIA
W
HIDRO-CARBURĂ
NOTA 4
X
ORAŞ ÎN NIGERIA
Y
RĂSUNĂ-TORI
TU!
Z
DESFĂŞU-RATĂ PE ŞOSEA
V
ESENŢIAL
UNITĂŢI DE MĂSURĂ
MUNTE ÎN ITALIA
PESTE TOT
W
DE DAT ÎNAPOI!
VOCEA MULŢIMII
SINGURĂ
VĂZDUH
3 PĂRŢI DE XILEN!
COŞURI PE FAŢĂ
ROMANTIC
BIDIVIU
DETECTOR DE VITEZĂ
X
OXIGEN
LOC. ÎN LIBIA
A PRODUCE DUNGI FINE
CAPABILI
ACOPERĂ-MÎNT PAPAL
APROAPE UN METAL
AŢE ÎN-CURCATE!
ABIS!
INSTRUMENT MUZICAL
Y
SCUZAŢI
NOROI
TRASĂ
1/10 (pl.)
A LUCRA PĂMÎNTUL
Z
SUPRA-FEŢE
Z.G.R

DICŢIONAR: NERO, XIL, EAT, TOR, ADRI, YAN.

Câteva zile la Bucureşti

Anul acesta, sosirea mea în Bucureşti e de rău augur: pentru prima oară, după zeci de călătorii, mi s-a rătăcit o valiză. De fapt, o valijoară, a cărei dispariţie îmi produce o oarecare doză de disconfort, privându-mă de comunicarea cu semenii, lăsându-mă la discreţia intemperiilor şi, cel mai grav, obligându-mă să-mi arăt adevărata faţă, cea fără de masca fardurilor şi a cosmeticelor. La biroul "bagajelor pierdute" se lucrează cu calculatoare performante, dar mai ales cu răbdare, înţelegere şi politeţe. Sunt păzită şi supravegheată: la o distanţă de coadă, doi poliţişti tineri stau la palavre, niznai, un al treilea mă priveşte mustrător, chipurile "cât mai ai de gând să pierzi vremea pe aici şi să mă reţii şi pe mine, în loc să plec acasă la nevastă şi copii?". În interior, un bărbat şi o femeie, în uniforme diferit colorate, se ţin respectuos lângă perete, impasibili. Mi se cere cheia valizei. Îmi iau adio şi de la ea şi ies indispusă, lăsându-le adresa hotelului şi numărul de telefon pentru a fi contactată, în caz că bagajul buclucaş ar fi găsit. În taxi, frunzăresc asigurarea şi mă cuprinde deodată o bucurie neaşteptată. Ce-o să fac mai întâi din cei 1.000 de dolari pentru care am plătit numai 80? Nu că 1.000 ar fi mult în zilele noastre, dar totuşi... să-ţi cadă aşa o pleaşcă din cer! Trec 24 de ore. Şi mai bine! Telefonez la aeroport, să le dau numărul celularului împrumutat de la o prietenă. Stupoare! Funcţionara îşi aminteşte de plângerea mea. "Valiza e în drum spre dvs. A sosit azi noapte cu Taromul", adaugă ea pe un ton neutru. Nu trece mult şi sunt chemată la recepţie. Regăsesc totul neatins, chiar şi cheia minusculă într-un plic închis. Coşmarul care se transformase într-un vis frumos devine o realitate incredibilă. Şi totuşi, sunt în Bucureşti!...

O pornesc la hoinăreală. Inima începe să-şi iuţească bătăile. Mă trezesc în sala morii de vânt de la Muzeul Ţăranului Român. "Ce cauţi acolo, şi încă de bunăvoie?", se miră lumea. Câte şi mai câte: costume populare, vase de ceramică, modele de broderii, suluri de borangic străveziu ca pânza de păianjen. Cum ieşea asemenea ţesătură diafană din mâini butucănoase şi asprite de geruri, de muncile câmpului, de treburile gospodăriei? Ce interesant ar fi de văzut cum arată războiul de ţesut firul de tort! Ar fi loc şi pentru mai multe exponate, ar trebui scris din ce regiune a ţării sunt! Caut pe cineva cu care să schimb o vorbă. Personalul, supranumerar, bea cafele, dezleagă cuvinte încrucişate, citeşte ziarul de dimineaţă, iar vreo două-trei, sătule de stat pe scaun, flecăresc: cică ţaţa Manda şi cu nenea Petre din Cucuieţi, câr, mâr... Le las în plata domnului. Ajung la o casă ţărănească din lemn înnegrit, complet mobilată, pe care o pot privi şi din zborul păsării, dacă am curajul să mă sui pe scăriţa unui foişor. În ultima sală, revelaţia! Costumele tuturor naţionalităţilor conlocuitoare: unguri, saşi, şvabi, secui, ceangăi, ucrainieni, ruteni, polonezi, turci, selectaţi bărbaţii de o parte, femeile de cealaltă (de ce oare?), în schimb etichetaţi.

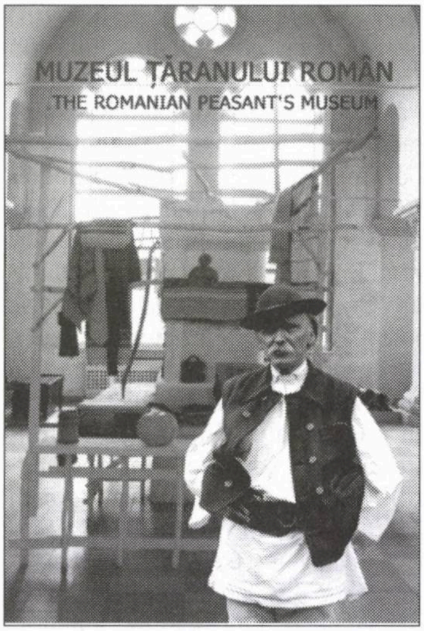

La sfârşit, intru în magazinul de suveniruri. E cea mai bogată şi frumoasă sală a muzeului! Păcat că e pe altă stradă şi cu intrarea greu de remarcat. Chiar lângă uşă, o femeie corpolentă, în sutien şi blugi, probează ii, marame şi ilice. Toate îi sunt strâmte şi prea lungi, dar ea nu se dă bătută. Obiectele sunt de bună calitate, majoritatea cu numele creatorului, dar la preţuri exorbitante, aşa că mă las păgubaşă.

Cum trece timpul... Incredibil! Frunzăresc broşura "7 seri", o mană cerească pentru iubitoarea de spectacole ce mă aflu. Am două săptămâni la dispoziţie, deci cel puţin 10-12 reprezentaţii.

Aleg la Teatrul Naţional, sala mare, musicalul "Chicago", primul de acest gen pe o scenă bucureşteană. Cunosc subiectul din filmul american cu acelaşi nume, dar nici românii nu mă dezamăgesc: Şt. Bănică jr., Anca Ţurcaşiu, Ilinca Goia ş.a. cântă, joacă şi dansează, frumoşi şi înzestraţi cu har. Sala, cam goală.

La "Dulcea pasăre a tinereţii" am găsit cu greu bilete, după trei încercări soldate cu refuz: spectacol vândut! Nu-mi aminteam din spectacolul lui Tennessee Williams de odinioară decât prezenţa tulburătoare a inegalabilului Florin Piersic. Acum aştept cu nerăbdare să-i revăd pe Adela Mărculescu, Damian Crâşmaru şi Sanda Toma. Se joacă la Atelier cu actorii şi decorurile printre spectatori. Aplaud cu frenezie şi plec tulburată, purtând în mine finalul cutremurător: printre cuplurile dansând un rock-and-roll îndrăcit, se strecoară Adela Mărculescu, în rolul actriţei trecute, decăzute, pe jumătate beată, jumătate drogată, ruptă de lume, nevăzând în faţa ochilor, singură, înspăimântător de singură, singurătatea aceea care nu-şi mai poate cumpăra nici cu bani un companion. De-ar fi fost numai această scenă mută a ei şi merita să fac drumul în România!

Când am hotărât să vizionez "Aşteptând la Arlechin" am sperat să revăd o pleiadă de actriţe care-mi desfătaseră tinereţea, pe vremea tinereţii lor: Ioana Bulcă, Tamara Buciuceanu, Olga Delia Mateescu, Simona Bondoc, Rodica Popescu Bitănescu. Am plăcuta surpriză să nimeresc în seara când joacă chiar regizorul spectacolului, Ion Cojar. Subiectul e de natură să indispună oarecum pe spectatorii vârstei a treia, deoarece acţiunea se petrece într-un azil, ale cărui pensionare sunt actriţe, odinioară celebre, de teatru şi film. Rolurile sunt construite cu minuţiozitate şi interpretate magistral, cu virtuozitate şi inteligenţă scenică.

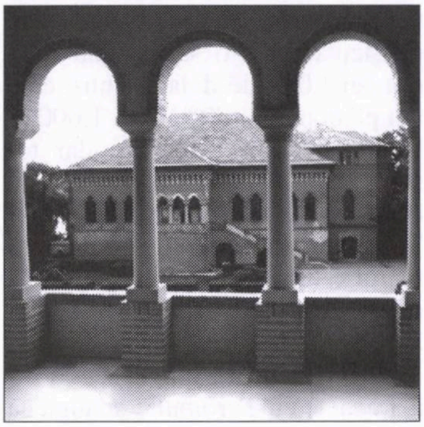

Palatul Mogoşoaia

Tot la Naţional şi tot la Amfiteatru găsesc bilete la "Gândirea" de Leonid Andreev, la care n-am avut noroc să obţin nici măcar un loc anul trecut, la avanpremieră. Eroul principal, un medic cercetător al creierului, iubind fără speranţă o femeie care l-a refuzat în favoarea unui scriitor, se lansează într-un joc al nebuniei şi lucidităţii, în speranţa achitării de crima pasională. Rolul este trăit până la paroxism de Mircea Rusu din priviri, din frământarea mâinilor, din inflexiunile vocii. E magic, e dement, e uman, e ştiinţa, e viaţa însăşi.

Cufundată în gânduri, paşii mă poartă spre Grădina Cişmigiu. Ce rost ar avea o incursiune în Bucureşti fără hălăduiala de rigoare prin parcuri? Castanii albi şi roz sunt în floare. Îmi împlinesc şi un vis mai vechi, să mă pierd pe aleile Grădinii Botanice din Cotroceni, unde, surpriză, stau la coadă la casă. Duminică ajung şi la Mogoşoaia, în parcul castelului prinţesei Marta Bibescu. Mă opresc la mormântul celor doi fraţi Bibescu, morţi amândoi la 22 de ani. Pe cripta lui George stă scris: "Cei ce se iubesc, se urmează şi-n mormânt!". De-ar fi aşa cu adevărat, n-aş mai avea de ce să mă tem, nici de moarte, nici de singurătate...

Pomenind de Bibescu, gândul îmi sare la prozaicele prăjituri de la Scala, unicul loc unde mă mai pot întâlni cu dulciurile copilăriei mele, pe care în zadar le caut la laboratorul London, din Yaffo. La fel şi cozonacul cald, cum numai la Cofetăria Capşa (instituţie veche de 150 de ani) poţi găsi la ora prânzului. Cumpăr bomboane pentru copiliţele de acasă, trufe cu cacao, vişine în lichior şi fondante şi alte minunăţii.

Seara eşuez în Grădina Doamnei, singurul restaurant care-şi face reclamă pe harta Bucureştiului, ca având program folcloric. La intrare mă întâmpină diverşi papagali multicolori şi un corb, toţi vorbitori, cârâind şi fluierând. Ornamentaţia e pitorească, frizând kitsch-ul, capete de mistreţi şi cerbi, colecţie de coarne, jderi şi vulpi împăiate, ceramică de Horezu, ştergare, linguri de lemn şi restul dichisului. Mâncarea e proastă şi serviciul deplorabil, dar nu mă las intimidată, căci ştiu a priori că plătesc pentru spectacol. Orchestra şi cântăreţii mă delectează cu vechi şi cunoscute melodii populare din Moldova, Ardeal şi Banat. O trupă de dansatori tineri, schimbând mereu costumele, mă fac să pocnesc din degete şi să bat din picioare în ritmul horei, sârbei sau brâuleţului. Totul se încheie cu o periniţă... financiară, la care sunt invitaţi pe rând pe scenă absolut toţi consumatorii, cu condiţia să depună pe năframa aşternută pe podea o ofrandă bănească. În drum spre hotel, dau de un beţivan bătrân, sprijinit de o maşină, la un colţ de stradă, care debitează fără întrerupere toate vulgarităţile pe care le-am auzit într-o viaţă întreagă.

Dar în ziua următoare mă aşteaptă o întâlnire nostalgică. Nu amoroasă, nu. O altfel de întâlnire cu trecutul. Câţiva colegi de la Liceul Matei Basarab, de care m-am pierdut nu mai puţin de 43 de ani. Ce emoţii! Le regăsesc intacte timbrul vocii şi privirea ochilor, doar părul a încărunţit şi feţele şi-au pierdut prospeţimea. Amintirile mă copleşesc. Doamne, ce politicoşi sunt, ce bine crescuţi, ce minţi strălucite, ce cariere glorioase! Ce bine ştiam atunci să-mi aleg prietenii! Nu ne îndurăm să ne despărţim. Schimbăm adrese electronice şi ne facem promisiuni de viitor: "Las'că vin şi la anul! Venim şi noi la tine! Vino să stai la noi! Hai să ne mai vedem până pleci!".

Aştept cu nerăbdare vizita la publicistul şi traducătorul lui Bashevis Singer, distinsul Anton Celaru, şi la soţia dumisale, şefă de lucrări la Facultatea de Medicină. Sunt primită cu căldură sinceră şi când mi se spune "meidale", mă simt cu adevărat ca o fiică a lor, fericită să le stau alături, fie şi numai câteva ore. Câte confidenţe, sfaturi, pilde, evocări, câte personaje şi evenimente redeşteptate din negura uitării!

S-a făcut târziu. M-aş sui într-un tramvai, căci mi-e dor de glasul roţilor pe şinele vechi şi de priveliştea străzilor, care încă nu mi s-a şters din amintire. Aşteptând în staţie, caut din ochi ceva de citit. Găsesc vitrina unui birou de vânzări şi închirieri de locuinţe. Mă holbez neîncrezătoare. O casă în Bucureştii Noi, un milion şi jumătate de euro, alta două milioane, sunt şi de trei. Chiriile variază între 300 şi 700 de euro. Pentru cine or fi preţurile astea? Că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti, nu-i aşa? Un taxi încetineşte, în speranţa că-l voi opri. Nu ştie că idila mea cu taximetriştii s-a încheiat înainte de a începe, în ziua când mi s-a relatat că de la Casa Poporului până la Mall-ul din Vitan s-a pretins fără ruşine cât pentru un drum la aeroport, iar la întoarcere, când s-a verificat preţul înainte de cursă, şoferiţa a ripostat furioasă: "Cucoană, faci cumpărături de un milion la Mall şi te zgârceşti la taxi?".

Într-o dimineaţă noroasă, paşii mă poartă spre tata, la Cimitirul Giurgiului, un loc tăcut, pustiu, cu bălării crescute cât vezi cu ochii şi haite de câini vagabonzi. "Are cine să spună o mulă?", îl întreb pe bătrânelul de la poartă. Nu-mi răspunde. Strigă doar: "Domnu' Florică, vino să spui o mulă!". "Unul de-al nostru nu mai e pe-aici?", intervin eu. "Şvaig ştil!", zice, şi-mi întinde o cărticică ferfeniţită. Pe când mă apropii înlăcrimată de mormântul iubitului meu părinte, ca prin farmec răsare soarele. Plătesc la diverşi muncitori, care să cureţe, care să repare şi la urmă, unei tinere care scrie litere într-o dugheană. Aceasta din urmă îmi inspiră încredere. Pun trandafiri roşii pe piatra funerară şi-l rog să mă ierte pentru păcatele tinereţii, cu care i-am scurtat zilele. "Te-am iertat. Şi tu ai fost o victimă", îmi pare că-i aud vocea baritonală. Apoi îl rog să pună o vorbă bună pe lângă Cel de Sus pentru sănătatea fiului meu suferind. După o săptămână, revin să controlez lucrările. Cel pe care-l suspectasem îşi făcuse cu prisosinţă datoria. În schimb, literele... tot şterse. Dublez suma şi mă înapoiez la tata. Îi vorbesc cu duioşie şi dau să plec, când o tulpină de scaieţi mi se agaţă de picior. "Ce e, tată?", îi şoptesc, şi apoi, dintr-o dată, înţeleg. Mă întorc la atelier şi cer să mi se scrie literele pe loc, în prezenţa mea. La despărţire, îmi răsare la picioare un porumbel, ce-şi ia zborul prin faţa ochilor mei, ca un suflet încărcat de iubire.

Magdalena Brătescu
Rehovot

Despre un „gaon" uzat

Este vorba de vechea noastră cunoştinţă, rabinul Shalom Eliashiv, care a prins, pare-se, gustul celebrităţii, prin intermediul presei.

Este personajul care a căutat celebritatea în rezolvarea nerezolvată a dilemei dacă pe teritoriul Eilatului se poate desfăşura, în toată plenitudinea, un Pesah absolut casher, din moment ce... este îndoielnică apartenenţa Eilatului la teritoriul naţional al Israelului.

De data aceasta a fost vorba de cântarul pe care obişnuieşte să împartă dreptatea. Shalom Eliashiv constată, fără să se mire, că Israel Vales, ucigaşul propriului său copil, Rafael, în vârstă de 3 (trei) luni, este **nevinovat**.

Ancheta poliţiei a stabilit deocamdată că tânărul student de ieshiva, unde a ajuns trimis fiind, probabil, cu speranţa însănătoşirii sale mentale aici, în ţara minunilor, de către părinţii stabiliţi, cu pioşenie şi foarte multă dragoste de sionism, la... New York, a făcut ceva, dar... nu cine ştie ce. Enervat fiind de mult prea deranjantul plâns fără pauză şi mai ales – nu-i aşa? – fără nici un temei, cum a stabilit ulterior rabinul Eliashiv, de către obrăznicătura aia de trei luni, tânărul student a considerat totul ca un ultragiu la adresa sfintelor sale preocupări. Drept urmare, nu a mai stat pe gânduri, căci stătea pe scaunul lui, s-a repezit şi, ajutat desigur de Dumnezeu, l-a apucat pe tânărul lui fecior şi l-a izbit de pereţii apartamentului, fiind sigur că numai astfel îl va linişti. Tânărul lui fecior nu s-a liniştit decât la spital, unde a refuzat pur şi simplu să mai respire şi a plecat înapoi la îngerii din rândul cărora încă mai făcea parte.

Iar "marele gaon" – rabinul Shalom Eliashiv – s-a aşezat liniştit la masa lui de lucru şi s-a apucat să redacteze edictul rabinic menit să încurce ancheta poliţienească, edict prin care tatăl, care a recunoscut în faţa poliţiei faptele, este declarat **nevinovat.**

Cu acelaşi creier, căci altul nu avea la îndemână, a gândit acum, recent, a scris şi a publicat în ziarul ultrareligioşilor "Mishpaha", părerile sale, admonestările sale şi sfaturile sale despre "uriaşele" greşeli ale guvernului şi armatei israeliene, care – fără să fi cerut rabinilor sfatul şi aprobarea – s-au apucat să apere teritoriul şi pe israelieni împotriva atacurilor teroriştilor din Hezbollah şi a katiuşelor acestora.

Nemaiputând să ţină în el atâta înţelepciune, şi-a lăsat pantalonii şi orice ruşine deoparte şi a dat drumul sfaturilor sale geniale, pe care

– ca s-o spunem pe-aia dreaptă – de-abia le aşteptau israelienii, mai ales părinţii şi rudele celor care au fost ucişi în atacurile cu rachete, ucideri de care rabinul, se pare, nici nu a auzit. Se pare că într-adevăr nu a auzit sau nici măcar nu-i pasă de existenţa descreieratului de la Teheran care, voind cu tot dinadinsul "să radă Israelul de pe faţa pământului", dar neîndrăznind să facă trebuşoara asta personal – ştiind că şi-ar expune ţara unui răspuns israelian "cuşer", care i-ar cuşeri pe toţi iranienii, iar petrolul lui n-ar mai avea căutare în lume tot din cauza cuşeritului israelian – s-a grăbit să-l pună pe Nasrallah, şeful Hezbollahului, sluga lui, care-l costă mult, dar face...

Da, da, dar ce te faci cu sfaturile poruncitoare ale "gaonului" nostru, rabinul Shalom Eliashiv? Gândind, de data asta direct şi profund, Eliashiv a reuşit să compună următoarele: **«Conducătorii politici israelieni** (deci nu şi cei iranieni) **trebuie să ia în considerare poziţia naţiunilor lumii** (inclusiv a Venezuelei, Malaeziei, Indoneziei, etc.? Rabine, matale ştii ce gândesc şi ce vor conducătorii acestor ţări?) **fără să nesocotească propunerile acestora. Trebuie să le ascultăm. Nu avem voie să stârnim naţiunile lumii.»** Iată, deci, un fragment din indicaţiile celor care ne fac să tremurăm de groază la gândul că religioşii ar pune mâna lor pe conducerea deplină a Israelului!!!

Toate la un loc ne îndreptăţesc să-i urăm "gaonului" Shalom Eliashiv ca stăpânul lui din ceruri fie să-l cheme cât mai curând la dânsul, pentru "consultări şi îndrumări", fie să-l înzestreze măcar cu o rămăşiţă de ruşine, când îi dă prin gând să dea sfaturi guvernului şi armatei.

Nathan Bron
Kiriat Ata

Citind pericopa săptămânii

Nu ştiu câţi dintre cititorii revistei citesc ziarul "Maariv", dar am convingerea că sunt puţini, dacă nu chiar foarte puţini, aceia care, citind "Maariv"-ul, ajung sau dau vreo importanţă pericopei săptămânii, expusă deosebit de frumos, după părerea subsemnatului, de către ziaristul Shalom Rozenberg.

Nu, stimaţi cititori, nu am intenţia să vă conving să vă abonaţi la "Maariv", şi cu atât mai puţin să deveniţi adepţii rubricii sus-menţionate. De altfel mă mărturisesc eu însumi că de multe ori această rubrică conţine cuvinte şi expresii pe care nu le înţeleg nici chiar cu ajutorul dicţionarului. Dacă mă străduiesc totuşi să o descifrez într-o măsură oarecare, faptul se datoreşte comentariilor şi actualizării multora din textele străvechi, actualizări şi comentarii care mie mi se par interesante.

Am început să scriu rândurile de faţă după ce am citit, în pericopa "Balak", un fapt care consider că merită a fi împărtăşit şi altor cititori. Încercând să nu mă complic în multe explicaţii, relatez foarte pe scurt că subiectul acestei pericope se referă la locul fenomenelor supranaturale în tradiţia evreiască.

De la fenomenele supranaturale şi până la Dybuk nu este decât un pas. Probabil că mulţi, dacă nu chiar marea majoritate a cititorilor au văzut într-o montare sau alta cunoscuta piesă a lui Anski, Dybuk. Scenariul a fost transformat în film înaintea celui de al doilea război mondial. Versiunea israeliană nu s-a putut abţine de la introducerea unor scene pornografice care deteriorează oarecum atmosfera originală a piesei.

Dybukul este dintr-un anumit punct de vedere un fel de Romeo şi Julieta al şteitlului hasidic, unde dragostea şi moartea vin împreună.

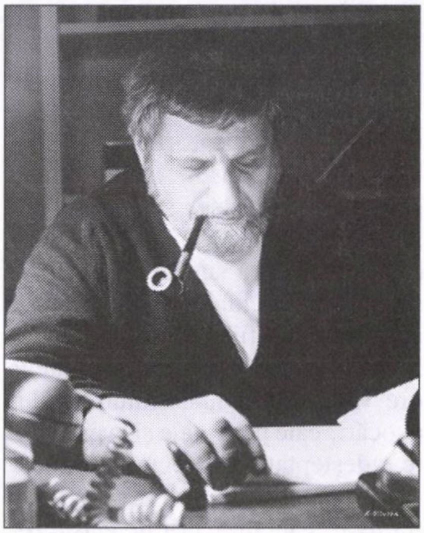

Paddy Chayefsky

În afară de Dybukul lui Anski, devenit clasic, mai există o piesă aparţinând dramaturgului american Paddy Chayefsky (1923-1981), care tratează şi ea problema Dybukului. Piesa se numeşte "Al zecelea" şi se referă la al zecelea bărbat necesar unui "minian". Într-un orăşel american, Rabinul (în ebraică "hamekubal", ceea ce nu semnifică neapărat un rabin) încearcă să scoată Dybukul dintr-o femeie, dar, pentru îndeplinirea ritualului, îi lipseşte al zecelea bărbat. După o aşteptare mai mult sau mai puţin prelungită, trece pe stradă un evreu care din întâmplare e psiholog şi care acceptă să fie al zecelea. Rabinul reuşeşte să scoată Dybukul din femeia respectivă, dar cine se zvârcoleşte pe jos cuprins de spasme este... psihologul.

Dacă cele relatate până acum nu vi se par demne de atenţie, stimaţi cititori, cred că paragraful următor îl veţi aprecia totuşi.

În anul 1978 dramaturgului menţionat i s-a decernat Oscarul pentru cel mai bun scenariu de film. În acelaşi an şi în cadrul aceleiaşi festivităţi a primit Oscarul pentru cea mai bună actriţă cunoscuta mâncătoare de evrei Vanessa Redgrave. Luând cuvântul pentru a mulţumi celor ce au onorat-o, ea, fără să ţină seama de caracterul festiv şi artistic al ceremoniei, s-a dedat la un violent atac antisemit. Dramaturgul evreu a găsit ocazia unei replici pe cât de dure pe atât de originale, comparând pe de o parte antisemitismul cu un Dybuk pe care încă nu am reuşit să-l eradicăm, şi subliniind pe de altă parte că un simplu "mulţumesc" din partea artistei ar fi fost preferabil.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Aforisme

Despre bani:

- Singura trăsătură umană a monezilor este că au... două feţe.
- Virusul banului a pustiit mai multă lume decât toate bolile luate la un loc.
- Bunul nostru cel mai de preţ este... banul.
- Cine-şi vinde sufletul pentru arginţi, şi-a ieşit din minţi.
- Blana leopardului valorează mai mult decât leopardul însuşi.
- Foamea de bani îi chinuie şi pe milionari.
- Banul e prietenul care la orice nevoie te cunoaşte.
- Dacă banii n-ar aduce fericire, fericirea n-ar valora nici un ban.
- Banul e o momeală din care au muşcat cei mai mari rechini.
- Unii se scaldă în bani, alţii în... bănuţi.
- Goana după bani nu are leac. Omul se dă de zidul morţii ca să mai câştige un fleac.
- Ai bani, ai fani.

Despre bănci:

- Banca e ca o domnişoară căreia trebuie să-i faci o curte asiduă ca să obţii de la ea ceva.
- Când o bancă falimentează, depunătorul... oftează.
- Banca e un depozit unde-ţi depui economiile de o viaţă şi care, la nevoie, te împrumută, ruinându-ţi viaţa.
- Toate băncile sunt la fel, doar mutrele funcţionarilor diferă.
- Sloganul băncilor din toată lumea este: "Plătiţi, voi, oropsiţi ai vieţii!"
- Nici cu bancă, nici fără ea. Iată o axiomă... cu belea.
- Când băncile din parcuri ne vor împrumuta bani fără dobândă, iar cele comerciale ne vor oferi un loc de odihnă pe gratis, vom şti că–n lumea asta s-a produs un miracol.

Harry Ross
Naharia

Domnul Florea

Trebuie să fi avut 6-7 ani când l–am văzut prima oară pe domnul Florea în biroul tatălui meu, o încăpere de cel mult 14-15 metri pătraţi, cu fereastra şi uşa care dădeau direct în strada principală, în strada întâia, după numere, cum se numeau străzile la Ţăndărei ca şi la New York! Casa noastră, mai mult mică decât mare, era aşezată pe strada întâia, vizavi de calea ferată, la o depărtare de cel mult 20-30 de metri. Zi şi noapte treceau trenuri spre Constanţa, Brăila, Ploieşti şi Bucureşti: Ţăndăreiul era doar nod de cale ferată, cum bănuiesc că mai este şi astăzi. Circulaţia feroviară prin Gara Ţăndărei – denumirea oficială a târgului – în vremea copilăriei mele, chiar capitală de plasă, era una din sursele bunăstării economice nu numai a regiunii, ci şi a exportului naţional de cereale şi, în general, a produsului agricol, care, pe drumul de apă al Dunării, o apuca spre multe ţări din apusul Europei. Cu toţii dormeam un somn dulce în scrâşnetele opririlor şi pornirilor trenurilor, semnalele zbierate ale conductorilor sau ale şefului de gară, care, mai ales peste zi, nu numai că nu deranjau pe nimeni, ci dimpotrivă, transmiteau o parte din tumultul vieţii moderne, ne îngăduiau visul că şi noi aparţi-

Un nou volum al
Ginei Sebastian Alcalay
laureată pe 2006 a Premiului Sion
al Asociaţiei Scriitorilor israelieni
de limbă română
intitulat
Înainte de a fi prea târziu
(Editura Hasefer, 2006)

Criticul literar G. Dimisianu:
"Eseurile Ginei Sebastian Alcalay răsfrâng raporturile cu frământata lume contemporană ale unui intelectual umanist, de subliniată vocaţie liberală, cu o suplă gândire şi cu un stil al ideilor atrăgător, ataşant".

Poeta Ana Blandiana:
"Înainte cu câţiva ani autoarea a publicat un roman care mi s-a părut unul din cele mai interesante, mai nuanţate şi complexe romane contemporane ale limbii române. În noua ei carte totul se confirmă şi chiar se amplifică. (...) Rareori în lumea noastră mai poţi să găseşti un spirit atât de echilibrat, cu o asemenea scară de valori morale şi culturale".

Comenzi la domiciliul autoarei:
Str. Harav Herzog 3/19, bloc 763
Ashdod 77344 (tel. 08/8533180)
Preţul: 70 de şekeli
Au devenit disponibile şi câteva exemplare ale volumelor "Poate, mâine" (ed. adăugită din 2004) şi "Peregrinări", preţul lor fiind de respectiv 40 şi 20 şekeli

neam circuitului universal!

Dar să revin la biroul tatei și la domnul Florea, unul din dragomanii lui, cel mai drag și cel mai de încredere. Serile, când se mai răcorea, la lumina lămpilor cu petrol, se strângeau dragomanii (în accepția modernă a cuvântului, achizitori de grâne și vite, în târg), să se întocmească socotelile și ei să-și primească banii pentru care munciseră și asudaseră în adevăratul înțeles al cuvântului.

La târg, lucrurile se desfășurau ca la orice licitație de produse. Am asistat și am văzut la televizor marile licitații de pește din Hamburg sau pe cele din Gröningen, în nord-estul Olandei, unde producătorii sau intermediarii lor oferă imense partide de brânză sau de flori. De cum demarează aceste oferte de vânzare en-gros, oamenii intră într-o stare de surescitare și agresivitate ca înaintea unei bătălii corp la corp. În strigăte când belicoase când ademenitoare, producătorii-negustori își declină pretențiile și condițiile de vânzare, recurgând la tot felul de trucuri verbale, însoțite de o gestică specifică, care ar trebui să te convingă că vei fi în avantaj dacă îl vei prefera pe el. Deși la primul contact vizual licitațiile lasă impresia de haos, ele sunt bine organizate, mai ales psihologic, și nu rareori manipulate. Și clișeul nostru privitor la caracterul domol și echilibrat al nordicului în comparație cu vehementul și temperamentosul sudic, fie el și mai dinspre sud-est, trebuie puțin revizuit și șters de praf. Nordicul, cu deosebire olandezul, este un om de o mare dârzenie și intransigență în orice ar întreprinde, rămânând mereu în granițele legalității și în rigoarea liberalismului său. El nu este meschin, dimpotrivă, înțelege însă bine că negustorul trebuie să câștige, având un rol foarte important în societate. Ar fi greu de pus pe picioare în Țările de Jos o societate de tip socialist!

Dar m-am luat cu vorba și am uitat de târgul de grâne și de vite din Țăndărei. Pe un loc viran, la capătul străzii întâia, care era și strada comercială, se ținea o dată pe săptămână târgul mare, dar de fapt oamenii se strângeau zilnic, căci dacă țăranul nu putea vinde marfa negustorului său preferat sau nu se înțelegea la preț, se ducea la târg să-și încerce acolo norocul.

O îngrămădeală de căruțe, o îmbulzeală de oameni transpirați din cap până-n picioare și bine aghezmuiți, alții furioși și înjurând de mama focului, copii rătăciți de părinți, plângând și morfolind bomboane pe jumătate topite, care, odată găsiți de părinți, încasau și câteva palme la dos – e greu să-ți imaginezi toate astea dacă nu le-ai văzut cu ochii tăi! Apoi fondul sonor din care nu lipseau mugetele vacilor, nechezatul și formăitul cailor. Câinii care peste noapte, la drum, fuseseră legați îndărătul căruței, istoviți de drum, însetați și înfometați, lătrau nervos și se dădeau la picioare. Acest scenariu apocaliptic se desfășura sub un senin alburiu care trimitea săgeți de foc peste capetele țăranilor care purtau și vara căciuli de oaie, iar femeile – broboade și basmale negre. E drept că se și puseseră la drum de cu noapte, pe răcoare. Și mai exista și credința că lâna și bumbacul gors te feresc și de căldură ca și de frig. Praful și țărâna se ridicau peste capetele oamenilor, le intrau în ochi, în nas și în gură, le tăiau respirația și glasul.

Dragomanii se mișcau repede printre căruțe, cai și țărani, căutând să surprindă și momentul psihologic favorabil; erau însă îmbrăcați mai ușor și încălțați cu ghete de pânză. Cum făcea domnul Florea față acestei situații, numai Dumnezeu știe! Cum se lua el la trântă cu acest Moloh, când era un om slăbuț

MAMAIA **מאַמאַיַה**

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută,
serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunț vor fi serviți
cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

şi pirpiriu, iar pe deasupra sfios, rezervat, lăsând tot timpul impresia că-i era frică să nu stingherească pe cineva. Şi totuşi, seara, domnul Florea punea pe biroul tatei cele mai multe borderouri, care dovedeau că el achiziţionase cantitatea cea mai mare de grâne. "Dom' Sandu, cred că seara asta avem cu ce ne lăuda", spunea el şi-i întindea victorios un teanc de borderouri. Era slab, jigărit, frânt de oboseală; se purta îmbrăcat nemţeşte, cu veston de lustrin (material care a revenit în modă mulţi ani după terminarea războiului), pantaloni cu dunguliţă, ghete de piele, măcar că erau uzate, iar portretul îl întregea un pince-nez de care spânzura un şnur. Ochii lui negri erau şi ei trişti şi înroşiţi de praf şi oboseală, chiar dacă privirea i se mai concentra sub lentilele pince-nez-ului. Omul acesta blând, chiar umil, devenea dârz şi hotărât când intra în joc funcţia lui de dragoman şi succesul în afaceri. Nici nu putea fi vorba că s-ar fi putut teme de tata, în cazul unui insucces sau al unei gafe pe care ar fi putut s-o facă. Tata ţinea mult la Florea, îl recompensa generos şi, în general, era un om bun de la Dumnezeu, milos şi sentimental. Îmi amintesc cum lua din căruţele ţăranilor copii mici, îi aducea în birou, îi desfăşa să-i răcorească şi îi strângea la piept, deşi sugarii erau uzi leoarcă!

Prin anul 1938-1939, tata a fost concentrat într-un sat de turci în Dobrogea. Se numea Seid Ali Facâ. Vremurile erau tulburi, deşi ceea ce se întâmpla în Germania nu prea ajungea până la noi. Oricum, el a dorit să mă vadă, mama m-a dat în grija domnului Florea şi m-a trimis cu el în Dobrogea, la tata. Pentru mine a fost o călătorie de neuitat, cu un "bunic" bun, afectuos şi plin de solicitudine.

Relaţia cu domnul Florea a traversat un drum lung, a trecut cu bine şi peste hopul antisemit în anii care au premers războiului şi în timpul lui, iar legătura s-a stins treptat prin îmbătrânirea amândurura şi alienarea care printre altele te face incapabil să mai comunici. S-au revăzut totuşi la sfârşitul războiului şi un timp şi după, la Brăila, unde domnul Florea fusese adus de familie şi internat într-un cămin de bătrâni, iar noi locuiam acolo de la începutul războiului, când fusesem constrânşi prin legile rasiale să părăsim satul.. De milă, de silă, tata se căpătuise cu o slujbă la stat; el trebuie să fi fost cu vreo 20 de ani mai tânăr decât domnul Florea. Domnul Florea nu mai era înfricoşat şi umil ca altădată, era doar apatic, şi nu e de mirare: pierduse lupta cu familia, îl internaseră înainte de vreme într-un azil, departe de satul lui. Noul statut al lui Florea mi-a întărit o bănuială mai veche. Oamenii vorbeau că nevasta şi copiii – doi erau doar ai ei – îl persecutau, ţinându-l tot timpul într-o stare de panică. Frica lui aproape existenţială era întreţinută de relaţiile proaste cu familia. Apărea uneori învineţit sau zgâriat pe faţă, bâiguia câte o explicaţie confuză, dar se vedea că era tare ruşinat. În cugetul lui trebuie să fi stăruit şi gândul că va fi îndepărtat de-acasă. Pentru un om de la ţară, fie el şi surtucar, ruşinea, tristeţea şi umilinţa de a-şi sfârşi zilele într-un azil de bătrâni este un chin moral care echivalează cu degradarea civică, el devine un asocial.

Dom' Sandu trecea intenţionat prin faţa căminului în speranţa de a-l zări prin curte, şi uneori aveau norocul să se vadă. Fumau o ţigară împreună, iar la despărţire tata îi mai lăsa bani de un pachet sau două de ţigări.

Mai târziu, când am citit câte ceva din literatura rusă, mi s-a părut că l-am întâlnit pe domnul Florea în "Obidiţi şi umiliţi" de Dostoievski sau poate chiar şi în "Mantaua" de Gogol, în personajul Acachi Acachievici. De altfel, literatura rusă oferă o galerie întreagă de asemenea îngeri neurotici, capabili să îndure şi să ierte ca o fatalitate orice umilinţă şi orice lovitură a soartei.

Din soiul ăsta de oameni făcea parte şi Florea Niculaie!

Monica Bilan
Germania

Tereza Lindenberg, Ramat Hasharon (observaţie bună; într-adevăr, se poate spune că în anul 2006, în fruntea scrisului pe româneşte de la noi se află femeile: Bianca Marcovici, Gina Sebastian Alcalay, Getta Berghoff, Madeleine Davidsohn, Francisca Stoleru, Maria Găitan Mozes, Luiza Carol, Mariana Juster ş.a.).

Amanta şeicului Nasrallah; Jacques Chirac; Amazoana din Natzeret-Illit; Observator; Ţâţe tari; Luminatul; Roza vânturilor etc. etc. (nu, nu luăm în considerare scrisorile anonime.)

Farm. A. Berger, Herzlia (1. înţelegem sentimentele dvs.; 2. dar vă propunem să vă adresaţi publicaţiei unde a apărut anunţul; 3. ...şi nu uitaţi: redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor publicitare); **Dr. O. Rabinovici,** Acco; **Rubin Bogomoli,** Rehovot; **T. T. Ganea,** Biberach, Germania; **Prof. Ing. Osy Lazăr,** Bucureşti; **Ion Cândea, Ianfred Silberstein,** Bucureşti (am apreciat, ca de obicei, valoarea materialelor pe care ni le-aţi trimis) **Michael Hardt,** Germania; **Relu Tennen,** Raanana; **Sidy Bianovici,** Hedera; **Colin Petraşincu,** Paris, Franţa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Turism

Carol Iancu, profesor la Universitatea din Montpellier (Franţa); la rude.

Ion Lucian, actor, regizor, una din personalităţile de frunte ale scenei româneşti contemporane; invitat de Teatrul Idishpiel din Tel Aviv pentru a monta piesa "Afaceri evreieşti".

Aniversare

Agnia Bogoslava, actriţă, una din cele mai populare artiste ale scenei româneşti din anii '30-'50; 90 de ani de la naştere (v. rubrica "Pagini").

Iniţiativă

David Shlomo, Haifa: a înfiinţat un comitet de onoare pentru sărbătorirea celei de-a 90-a aniversări a medicului şi scriitorului dr. Iancu Feldstein, care va avea loc în decembrie a.c.

Deces

Silviu Brucan (90); în urma unui atac de inimă. Ziarist, diplomat (fost ambasador la ONU), politolog, a fost unul din semnatarii "Scrisorii celor 6" adresate în 1989 lui Nicolae Ceauşescu. A îndeplinit un rol important în evenimentele de la 21-22 decembrie 1989.

Manifestări, manifestări...

La Templul Coral din Bucureşti; sărbătorirea zilelor de Rosh Hashana şi Yom Kipur; cu acest prilej preşedintele Comunităţii evreilor din Bucureşti i-a invitat pe israelienii aflaţi în capitala României să participe la serviciul religios.

29.08.06; sfinţirea pietrei funerare pe mormântul Marelui Rabin dr. Alexandru Şafran; la cimitirul Zihron Meir din Bnei Brak.

17.09.06; la Centrul Cultural Comunitar din str. Popa Soare, Bucureşti; deschiderea ciclului de "Întrebări şi răspunsuri". Tema primei sesiuni: combaterea propagandei anti-israeliene. Moderator: ing. Sergiu Iczkovits.

17.10.06; la Cercul Cultural "Agnon" din Kraiot: filme prezentate de Victor Albu.

14.11.06; la Cercul Cultural "Agnon" din Kraiot: filme prezentate de Victor Albu.

12.12.06; la Cercul Cultural "Agnon" din Kraiot: dialog cu Efraim Glaser, autorul cărţii "Preţul supravieţuirii". Coordonator: Suzette Marco.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Nou!

Madeleine Davidsohn

Madeleine Davidsohn
Femeile nopţii

Femeile nopţii

Roman

Cu o prefaţă de Aura Christi

Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti

Un roman despre femei.
Femei de ieri şi de astăzi.
Femei de-aici şi de aiurea.
Pur şi simplu femei.

"...Un mister negru. Şerpuitor. Cu femei puternice, regăsindu-se în albia nopţilor. Cu bărbaţi pierduţi în hăţişurile existenţei. Pagini dense, de un erotism subtil, năvalnic...".

Aura Christi
Bucureşti

....

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 60 shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
A mai rămas disponibil un număr de exemplare din volumul "Al cincilea anotimp".
Pentru a primi ambele cărţi, trimiteţi 100 shkalim.

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

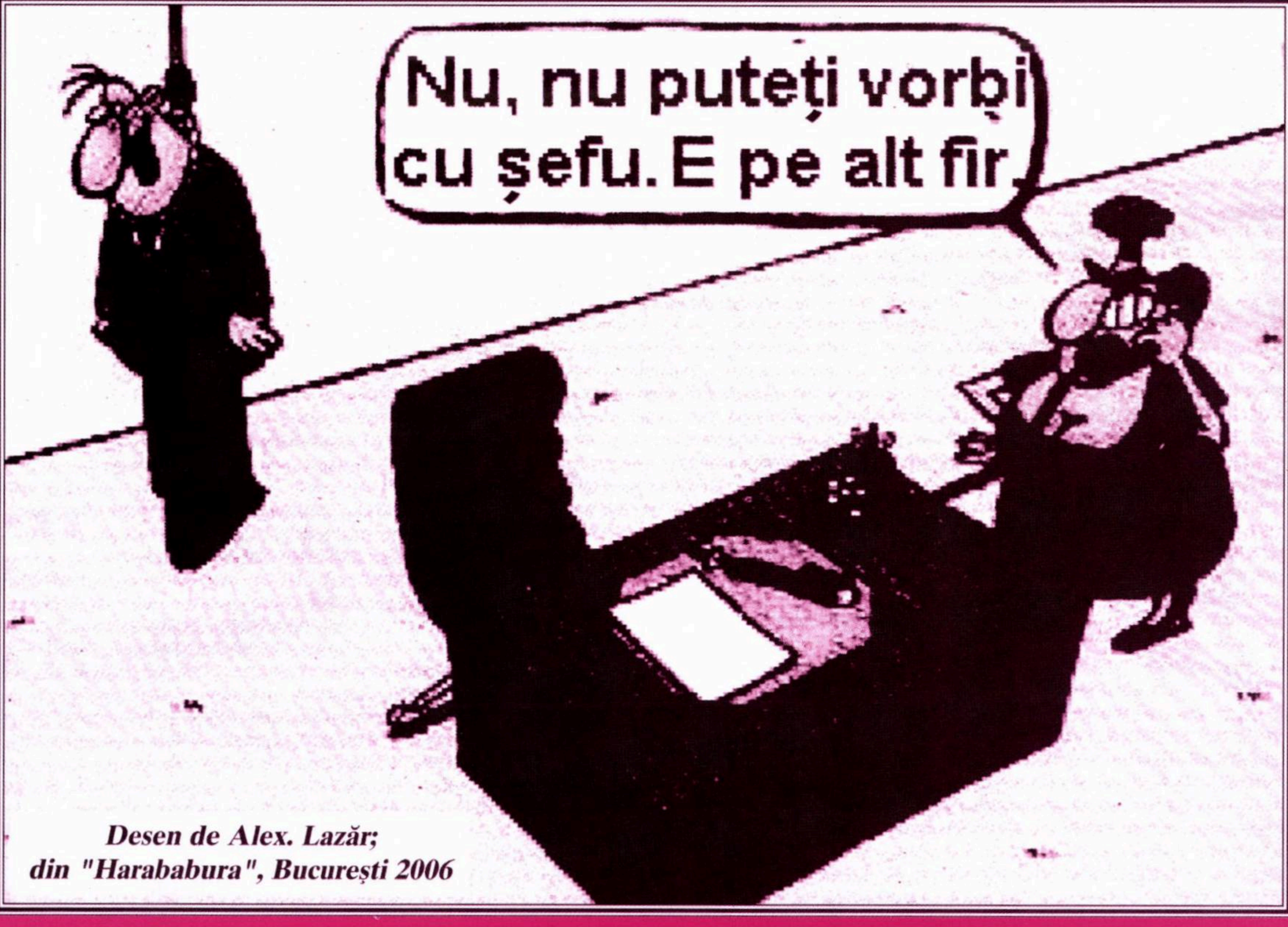
Nu, nu puteţi vorbi cu şefu. E pe alt fir.

Desen de Alex. Lazăr;
din "Harababura", Bucureşti 2006

Musical, Musical, Musical!!!

„Menahem Mendel - Businessman"

sau

„AVENTURILE UNUI OM DE AFACERI"

după

SHALOM ALEHEM

În rolurile principale

Șeine: **GENI BRENDMAN**
Dvosie: **LEONIE WALDMAN-ELIAD**
Şmelke: **NICOLAE CĂLUGĂRIŢA**
MIHAI CIUCĂ interpretează mai multe personaje
şi **ALEX. MIHAI** în rolul lui Menahem Mendel, etc.

La aniversarea a 130 de ani de teatru idiş în România, „Pro East Production" Tel Aviv anunţă turneul în Israel al Teatrului Evreiesc din Bucureşti

Regia:
HARRY ELIAD

Ca urmare a evenimentelor din Liban, turneul are loc între 23 octombrie – 4 noiembrie:

23.10 TEL AVIV – Muzeon Tel Aviv; Hadran: 03-5279797; *6646

24.10 RAANANA – „Mofet"; Mofaim: 09-7415566

25.10 HAIFA – Auditorium Rapaport; Berger Nova – 04-8665272; Gerber: 04-8384777

26.10 KIRIAT HAIM – Beit Nagler; Berger Nova: 04-8665272; Gerber: 04-8384777

28.10 BEER ŞEVA – Merkaz Tzeirim; Shefa Hafakot: 1-599-555-345; 08-6230620; Lina: 08-6456041

29.10 REHOVOT – Viks; bilete la „Lotus": 08-9364979; 08-946-7890; sau Zina – 03-9654893

30.10 AŞDOD – Yad Lebanim; 08-8545834; 08-8679757

31.10 IERUSALIM – Gerard Behar; Bimot: 02-6237000; 02-5605755; Klaim: 02-6222333

1.11 PETAH TIKVA – Heihal Hatarbut; Bikoret: 03-9301195; 050-5504452; casa teatrului: 03-9125200

4.11 NATANIA – Heihal Hatarbut; Mofa: 09-8330335; 09-8308811

minimum

La ce visezi, stimată doamnă?
Că noi (ca să vezi unde-am ajuns!)
ne gândim la Ahmadinejad.

9 771565 702005 11

■ ANUL XX ■ NR. 236 ■
■ NOIEMBRIE 2006 ■
■ 16 SHEKELI ■

De toate...

...şi în toate felurile

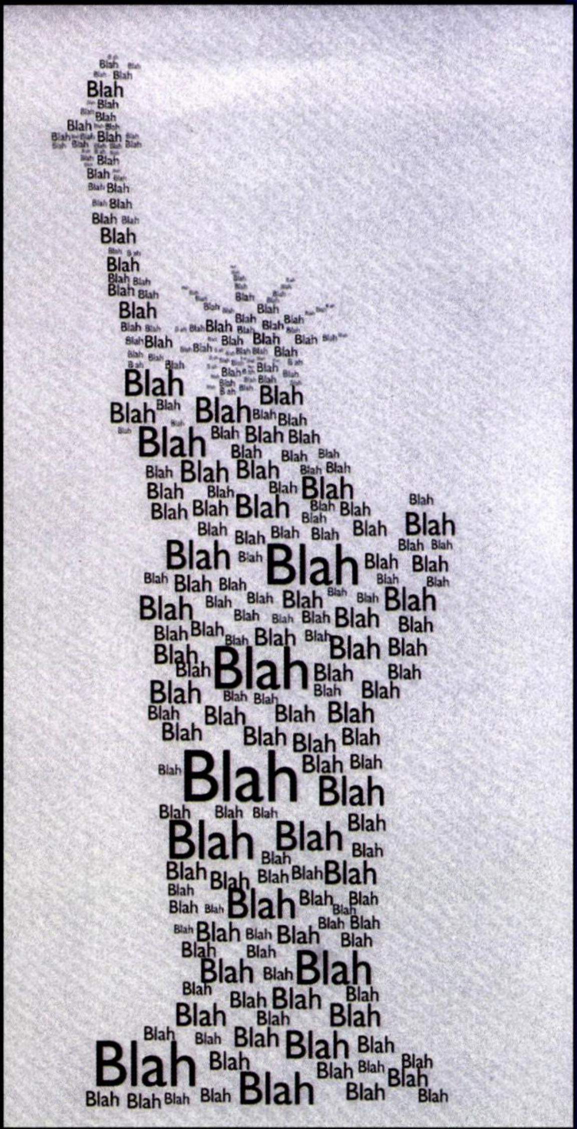

Statuia Libertăţii: mai de mult, cuvintele venite de-acolo aveau greutate, însemnau ceva. Acum, sorry, ameninţări de genul celor lansate la adresa Iranului sună a Blah-Blah, făcându-i pe unii dintre noi să cam zâmbească.

(După "Jerusalem Post")

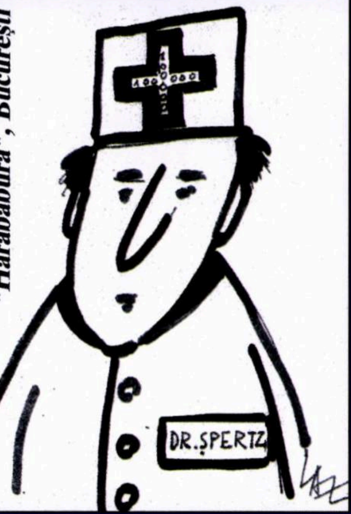

Desen de Alex. Lazăr, în "Harababura", Bucureşti

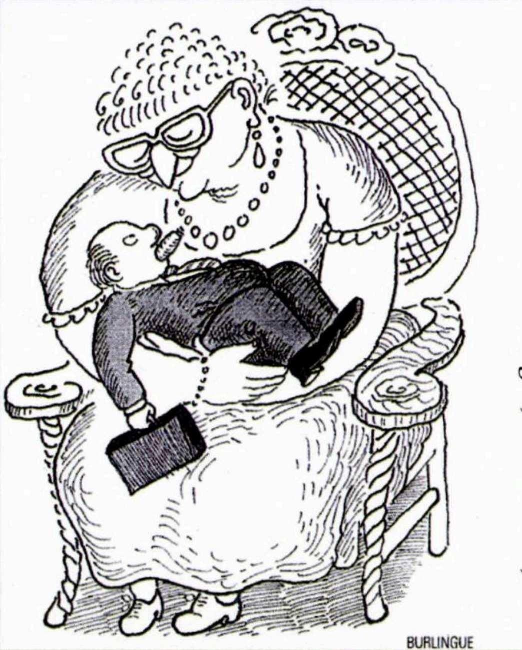

Desen de Burlingue, în "l'Arche", Paris

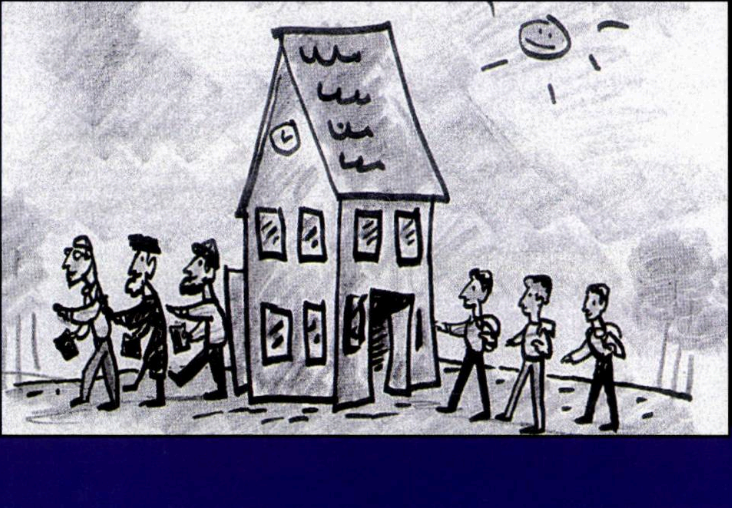

Lucrează haredimii, lucrează pentru patrie. Intră băieţii tocmai buni de armată la o yeshivă şi ies aşa cum îi vedem.

(Desen din "Jerusalem Post")

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI
Ceea ce înseamnă 25 Octombrie

Marea diversiune

Luna trecută am fost martori cu toții la cea mai mare diversiune din istoria Israelului. Avem în vedere ancheta pornită împotriva președintelui Moshe Katzav. Aveai senzația că, intrați în panică din cauza modului dezastruos (și, în cele din urmă, rușinos) cum s-a desfășurat războiul din vară cu organizația Hezbollah, responsabilii de la Ierusalim dădeau din colț în colț, căutând o portiță de scăpare. "Ce facem, domnule, ăștia ne linșează...". Atunci, un consilier deștept și care-și păstrase sângele rece, a avut, probabil, o idee salvatoare. Cunoscând bine istoria, el a murmurat: "Avem nevoie de o diversiune. Altfel suntem pierduți". "Ce diversiune? Adică cum diversiune?", a întrebat cineva nervos.

Calm, consilierul s-a aplecat la urechea interlocutorului, șoptindu-i ceva. La început neîncrezător, interlocutorul a ascultat mai atent, a dat ușor din cap, a ascultat în continuare, apoi – înseninat – a spus: "OK. Poate ai dreptate. Hai să încercăm".

Au încercat. Și, de unde până-n ziua aceea subiectul nr. 1 (ba chiar și nr. 2, nr. 3 și nr. 4) al presei și jurnalelor de la radio și TV era războiul din Liban, de-a doua zi lumea s-a trezit cu alt subiect: Moshe Katzav. Sau, mai precis, viața intimă (egal sexuală) a președintelui țării.

Unul din motivele pentru care guvernul Olmert a declarat războiul îl constituie, așa cum s-a spus de la bun început, eliberarea celor doi militari răpiți de Hezbollah pe teritoriul israelian. Până la ora când trimitem rândurile de față la tipar, soldații nu au fost eliberați, nici măcar nu dispunem de informații sigure privind soarta lor. Trăiesc? Nu trăiesc? Și dacă trăiesc, care este starea lor? În schimb, în ziarele de dimineață și la Mabatul TV de la 8 seara aflăm o mie de amănunte privind felul cum a trântit-o președintele M.K. pe principala reclamantă, d-ra A., pe canapea.

Primul ministru a declarat, în repetate rânduri, că Zahal nu va ieși din Liban până ce nu se va obține dezarmarea totală și necondiționată a organizației Hezbollah. Hezbollah e bine mersi la Beirut, în valea Bekaa și peste tot, armata libaneză nu i-a confiscat nici măcar un briceag, iar șeicul Nasrallah, conducătorul mișcării, a declarat luna trecută că Hezbollah posedă "peste 20.000 de rachete" și că "și-a refăcut întreaga sa capacitate organizatorică și militară". În schimb mass-media ne furnizează zilnic știri pe larg din care aflăm că, fiind singur în cabinet cu d-ra B. (altă reclamantă), președintele a ciupit-o, fără voia ei, de țâțe.

Comisia de anchetă Vinogradov, precum și alte două-trei sau patru comisii care lucrează în paralel, au început să analizeze cauzele dezastrului din satul Bint Jbel, unde soldații – lipsiți de informații –, crezând că dau peste niște case goale, au fost măcelăriți de focul teroriștilor instalați cu kalacinikovurile la ferestre. Dar n-am aflat nimic despre această nenorocire. În schimb, populația este alimentată zilnic cu știri pe cinci coloane despre vorbele deocheate șoptite la urechea d-rei C. (altă reclamantă) de către președintele statului.

Aceeași comisie Vinogradov, despre care vorbeam mai înainte, cercetează cauzele care au făcut ca, în primele zile ale războiului, un vas de război israelian, înzestrat cu tot armamentul de cuviință și cu toate sistemele de avertizare "up to date", să fie atacat, lovit din plin și scos din funcțiune de cinci sau șase indivizi din Hezbollah. Nici în această privință nu știm nimic. În schimb, ni s-au povestit o mie de lucruri, de ți se face părul măciucă, despre convorbirile telefonice de la Președinție, pe care le-ar fi interceptat Katzav sau despre faptul că, ani în șir, președintele a acordat grațieri contra dolari. După o vreme, poliția a recunoscut că "nu deține suficiente dovezi" în această privință, dar aparatul de produs fum își făcuse efectul...

Președintele Katzav. Perdeaua de fum care trebuie să te împiedice să vezi realitatea.

Comisia de anchetă trebuia să dea un răspuns la întrebarea întrebărilor: cum de am intrat totalmente nepregătiți în război și cum a fost cu putință ca Zahal să nu poată împiedica în nici un fel ploaia de rachete căzute în Nord? N-am primit nici un răspuns. În schimb, după câteva săptămâni de la izbucnirea *afacerii,* autorii diversiunii au lansat ideea că – nu-i așa? – președintele trebuie să demisioneze din funcție sau să fie demis, deși el nu fusese nici judecat, nici condamnat, fiind, din punct de vedere juridic, nevinovat. Apoi, ca o consecință logică, ziarele s-au umplut de știri și comentarii pe marginea subiectului: cine va fi noul președin-

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

te? Rubi Rivlin, rabinul Israel Lau, Colette Avital (pe care atât "Minimum" cât şi *aliaua* o privesc cu simpatie), Amnon Rubinstein, poate Shimon Peres?

Cea mai nouă "găselniţă" în materie o constituie posibila candidatură a scriitorului Elie Wiesel (sighetean de-al nostru), laureat al Premiului Nobel pentru Pace. Ideea a stârnit, fireşte, interes. Media (şi, târâţi de ea, cetăţenii din livinguri) discută propunerea cu aprindere: "Ar fi bine, e un om cu prestigiu internaţional", "Dar cum vine asta, el nu e cetăţean israelian, n-a făcut o zi de armată ş.a.m.d.". În caz că, peste o zi sau două, dezbaterile se vor potoli, cei de la Consiliul de Miniştri au pregătit (aşa se murmură prin culise), ca nişte gospodari atenţi să arunce mereu nişte lemne întru întreţinerea focului, o propunere nouă: Pnina Rosenblum.

Temători să nu fie acuzaţi de partizanat politic (Moshe Katzav vine din Likud, tenativa de linşaj moral poate fi interpretată ca un atac împotriva dreptei), autorii diversiunii au lansat pe piaţă, în paralel, scandalul Haim Ramon. Fruntaş al Partidului Muncii, identificat de mic copil cu stânga, Ramon a fost silit să-şi dea demisia din postul de ministru al Justiţiei, din cauza unei fete (d-ra Alef) care l-a acuzat că a sărutat-o pe gură, împotriva voinţei ei. Piesele din dosar sunt cunoscute. Cei doi s-au întâlnit la o recepţie, fata l-a rugat pe Ramon să se fotografieze împreună; zis şi făcut, după care înaltul demnitar, râzând, a sărutat-o. Aici există, dacă se poate spune aşa, două şcoli de gândire. Una, reprezentată de avocaţii lui Ramon, susţine că omul a sărutat-o amical pe gură. Cealaltă, reprezentată de avocaţii reclamantei, afirmă că, în momentul sărutului, Ramon şi-a vârât limba în gura d-rei Alef.

Haim Ramon: sărutul de stânga

Cazul a ajuns în faţa justiţiei.

Luna trecută, tribunalul i-a audiat pe cei doi vreme de 7 (şapte) ore în legătură cu sus-amintitul sărut. Acum, magistraţii urmează să delibereze.

Noi obişnuim, de când ne ştim, să râdem de aberaţiile din trecutul omenirii, minunându-ne: dar cum a fost posibil, domnule? Când citeam, de pildă, despre Caligula, împăratul roman care-şi făcuse calul senator, comentam faptul cu un surâs ironic, de sus, şi cu un ha! ha! ha! la adresa faimoasei civilizaţii romane. Acuma, ne gândim cum vor judeca societatea israeliană oamenii din anul 2785, aflând că un tribunal din Ierusalim s-a străduit cu seriozitate, preţ de o zi întreagă, să afle dacă fostul ministru Haim Ramon a sărutat-o pe d-ra Alef pe buze, pur şi simplu, sau dacă i-a atins dinţii cu limba…

Să fim cinstiţi. "Operaţiunea Moshe Katzav" a fost o diversiune gândită şi înfăptuită magistral.

Dacă Ehud Olmert, Amir Peretz şi gen. Dan Halutz concepeau şi

TENDINȚE

executau cu aceeași inteligență, rigoare și precizie războiul contra organizației Hezbollah, șeicul Nasrallah ar fi zăcut de mult în pușcărie la Abu Kabir, iar armata noastră ar fi ocupat Teheranul.

Israel: Ziua judecății

Când diverși politicieni au propus ca vârsta de pensionare a judecătorilor Tribunalului Suprem să fie mărită de la 70 la 72 de ani (mai curând din dorința de a amâna astfel numirea judecătoarei Dorit Beiniș la președinția Tribunalului Suprem, decât din prea mare dragoste față de Aharon Barak), Barak i-a scris lui Tzipi Livni (pe atunci ministrul Justiției) că el se pensionează la 70 de ani în orice caz. Și s-a pensionat de îndată ce a împlinit 70 de ani.

Dar el desigur că nu și-a imaginat că nota de pe certificatul de sfârșit de cadență va fi atât de mică. Când a fost numit președinte al Tribunalului Suprem în 1995, procentul încrederii poporului în justiție în general și în Tribunalul Suprem în special era de 85 la sută dintre locuitorii majori ai statului. La ora actuală, când Barak s-a pensionat, acest procent a scăzut la 40 la sută. Și numai 33 la sută dintre locuitorii majori ai țării cred că Dorit Beiniș (pe care Barak a "crescut-o") corespunde funcției de președintă a Tribunalului Suprem.

Barak era profesor la Facultatea de Drept a Universității Ebraice din Ierusalim când a fost numit consilier juridic al guvernului în 1975, puțin înainte de a împlini vârsta de 39 de ani și după ce primise premiul național israelian pentru cercetările sale în domeniul dreptului. După numai 3 ani în funcția de consilier juridic al guvernului, a fost numit judecător la Tribunalul Suprem, unde în ultimii 18 ani a servit și ca președinte al acestui tribunal.

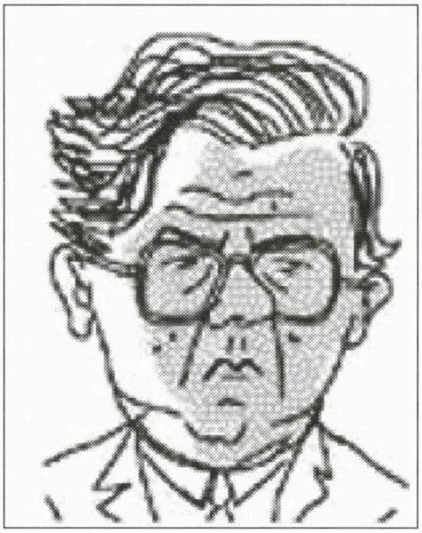

Teza sa de bază în verdictele pronunțate era, și a rămas, că Israelul este în primul rând un stat democrat de factură occidentală și numai în al doilea rând un stat evreiesc. În cazul unui conflict între statutul de stat democrat și statutul de stat evreiesc, valorile democratice sunt cele care au prioritate față de valorile iudaice.

Această teză i-a atras critica generală care a dus la scăderea permanentă a stimei poporului nostru pentru Tribunalul Suprem. Stimă care s-a diminuat din ce în ce, în cei 28 de ani cât Barak a servit în Tribunalul Suprem până la actuala lui pensionare de vârstă.

Și iată acum câteva ciudățenii pe care nici cititorii noștri și nici publicul larg nu le știau până în prezent:

- El nu dicta verdictele sau cărțile dactilografelor sau stenografelor; până astăzi scrie totul singur, cu creionul și radiera în mână.
- Când era decanul Facultății de Drept și apoi consilier juridic al guvernului, venea la locul de muncă pe bicicletă și pleca acasă tot pe bicicletă.
- Pe soția sa, farmacistă, absolventă a Universității din Ierusalim, a convins-o să învețe Dreptul și apoi a numit-o judecătoare la Tribunalul de Probleme de Muncă.
- În 1977 i s-a oferit să fie ministrul Justiției, dar a respins oferta, spunând că vrea să devină președinte al Tribunalului Suprem, "și nu ministru, care este un post politic fără viitor și fără posibilități de avansare"...
- Premierul Menahem Beghin l-a urât pe Aharon Barak și nu i-a pronunțat numele niciodată.
- Scrierea unui verdict judecătoresc n-a durat la el niciodată mai mult decât patru zile. Dar cărțile scrise de el au, absolut toate, multe sute de pagini.
- Până la numirea sa ca judecător la Tribunalul Suprem, n-a compărut vreodată la vreun proces la vreun tribunal.

❖

La numai zece zile după ce președintele Tribunalului Suprem s-a pensionat, iată că și soția lui, judecătoarea Elisheva Barak-Usishkin, vice-președinta Tribunalului de Muncă, a demisionat și s-a retras din magistratură, deși mai avea aproape 7 ani de activitate până la vârsta de pensionare.

Elisheva Barak a intrat în magistratură abia în urmă cu 19 ani, ca judecătoare la Tribunalul Regional de Muncă, unde a avansat acum zece ani ca vice-președintă a Tribunalului Național pentru probleme de muncă și asigurări (Bituah Leumi). A dovedit o bună capacitate de muncă profesională, dar nu a reușit să facă față avalanșei de procese. Multe dosare terminate la judecăți au stat apoi pe masa ei de lucru până a scris verdictele. Din acest motiv s-au primit multe reclamații contra ei de la împricinaţi la Direcţia Naţională a Tribunalelor, prezidată de judecătoarea Tova Strasberg-Cohen. În ultimul raport, pe anul 2005, al judecătoarei Tova Strasberg-Cohen, se menţionează de pildă un proces în faţa judecătoarei Elisheva Barak-Usishkin care s-a terminat încă în 1989, dar verdictul nu a fost pronunţat nici până astăzi…

Direcţia Tribunalelor menţionează în comunicatul privind încetarea activităţii judecătoarei Elisheva Barak-Usishkin că a luat cu ea 12 dosare terminate, ale căror verdicte ea speră să le scrie în biroul ei de acasă în termen de 12, maximum 14 luni.

După terminarea studiilor ei teoretice la Facultatea de Drept a Universităţii Ebraice, Elisheva făcuse stagiul practic la preşedintele (pe atunci) al Tribunalului Suprem, Yoel Züssman z.l. şi apoi a lucrat la Procuratura Regională din Ierusalim, înainte de a intra în magistratură la Tribunalul de Muncă şi asigurări sociale (Bituah Leumi).

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Cele două state din Liban

«– E-adevărat că Libanul devine un Hezbollahstan?

– Avem, pe de o parte, autoritatea libaneză (recunoscută pe plan internaţional), iar pe de altă parte avem un alt stat, statul Hezbollah.»

(Dintr-un interviu acordat lui Kevin Paraino, de la "Newsweek", de Walid Jumblatt, conducătorul comunităţii druze din Liban; 2006)

Islamul: Vom ocupa Roma!

«O organizaţie islamică extremistă – "Consiliul mudjahidin", care se află în legătură directă cu organizaţia Al-Qaeda din Irak – a publicat un comunicat prin Internet în care se spune că "Papa şi Occidentul au fost condamnaţi la moarte".

Această organizaţie ameninţă să-i atace pe "credincioşii crucii", în urma declaraţiilor recente făcute de Papa Benedict al XVI-lea. "Noi vom distruge crucea, astfel încât creştinilor să nu le rămână decât să se islamizeze sau să moară. Cu ajutorul lui Allah, musulmanii vor cuceri Roma şi îi vor doborî zidurile", se spune în comunicat.»

(După "Associated Press", 2006)

România: Miruna Munteanu (mâncătoare de ovrei pe pâine)

«Miruna Munteanu este unul din editorialiştii ziarului bucureştean "Ziua", iar principala ei preocupare se înscrie în cadrul geografic al Orientului Mijlociu. Dar în acelaşi timp se evidenţiază prin atitudinea făţiş anti-israeliană, sub focul criticilor ei căzând oamenii noştri politici, armata şi uneori chiar şi simplii cetăţeni ai Israelului.

"Cine a pierdut războiul din Liban?" este titlul unuia din articolele semnate de ea în "Ziua". Pentru a-şi afişa imparţialitatea scrie că "fiecare tabără revendică victoria". Numai că atunci când trece la o analiză a celor petrecute în perioada de peste o lună când au căzut victime de ambele părţi, atitudinea tendenţioasă devine evidentă. "Israelul pare să fi căzut în plasa propriei propagande, pornind sângeroasa aventură din Liban fără să-şi evalueze corect inamicul' scrie ea. Hezbollah nu este o adunătură de venetici veniţi din Siria şi Iran, ci o organizaţie cu rădăcini adânci în comunitatea şiită, care formează circa 40 la sută din populaţia ţării". Ceea ce omite să menţioneze respectiva ziaristă, şi nu întâmplător, este că ţara noastră a "pornit sângeroasa aventură" ca răspuns la o provocare, aceea a încălcării teritoriului ei suveran şi răpirii unor militari, după nenumărate acţiuni teroriste din trecut la care nu a reacţionat. În condiţii similare, oare guvernul României ar fi procedat altfel? Chiar dacă încearcă să creeze organizaţiei şeicului Nasrallah aureola unei "organizaţii cu rădăcini adânci în populaţia şiită", uită să menţioneze că în realitate Hezbollah este aceea care a adus nenorocirea Libanului, deoarece a devenit braţul înarmat în această ţară al Siriei şi Iranului. De ce avea nevoie de armele de care armatele multor ţări nu dispun, dacă nu pentru a traduce în viaţă visul islamo-fascistului Ahmadinejad de la Teheran, de desfiinţare a statului evreu?»

(Dintr-un articol de Jean Steiger; în "Orient expres", 2006)

◆

Ar fi o eroare să ne închipuim că d-na Miruna Munteanu are ce are numai cu Israelul şi cotropitorii sionişti. Când e vorba de "problema evreiască", d-sa trage în toate direcţiile. Şi din toate poziţiile.

Mai nou, combativa ziaristă a găsit cu cale să sară în apărarea scriitorului Paul Goma, de la Paris, unul din campionii antisemitismului de astăzi:

«La 17 ani de la prăbuşirea regimului Ceauşescu, cel mai intransigent opozant al totalitarismului românesc continuă să fie un fel de *paria* pentru ţara sa. A aşteptat să i se facă dreptate. Aşteaptă şi acum.

Între timp, personaje cu merite mult mai ambigue s-au înghesuit să capete prestigiu, dar şi recompense concrete: o sinecură, o rentă viageră, un certificat de "revoluţionar", compensaţii băneşti. Se străduiesc să capitalizeze orice suferinţă, a lor sau a strămoşilor. Pentru că tatăl său, rabin şi istoric, a fost obligat, în timpul războiului, la câteva luni de domiciliu forţat, un român stabilit de 40 de ani în Elveţia pretinde despăgubiri de la statul român. Paul Goma a suportat cinci ani de domiciliu obligatoriu, de vizite intempestive ale Securităţii, de interogatorii violente. A zăcut şi doi ani în puşcărie. Şi nu a cerut nimic.

Paul Goma nu şi-a angajat avocaţi şi nu a intentat procese. N-a atârnat un preţ pe calvarul său. Nu şi-a negociat o întoarcere triumfală şi nu a pretins privilegii. Ar fi putut s-o facă foarte uşor, dacă ar fi fost dispus la compromisuri. Dar la compromisuri nu s-a priceput niciodată. Aşa că s-a trezit din nou marginalizat. Instransigenţa, verticalitatea, încăpăţânarea de a spune lucrurilor pe nume deranjează nu numai în dictatură, ci şi în democraţie.

Evident, Paul Goma continuă să-i incomodeze pe mulţi. Nu doar pe securiştii care l-au persecutat în mod direct şi care ar trebui, totuşi, cândva, traşi la răspundere. Inevitabil, numele său provoacă fiori reci şi prin pestriţa elită intelectuală românească. Îi obligă pe mulţi să-şi amintească propriile laşităţi, lipsa de solidaritate, obedienţa faţă de sistem. Culminând cu ruşinosul episod al excluderii lui Goma din Uniunea Scriitorilor. O altă nedreptate nereparată până astăzi.

Este firesc că pseudo-dizidenţii, autoproclamaţii corifei ai "rezistenţei prin cultură", se tem să dea ochii cu un opozant autentic şi declarat al regimului comunist. Nu doar fiindcă, prin comparaţie, "meritele" lor ar cădea în derizoriu. Ci şi pentru că e dificil să înfrunţi privirea unui om pe care l-ai dezamăgit. Iar Goma ţine minte şi nu se sfieşte să spună ceea ce crede. La fel ca şi în urmă cu 30 de ani, nu-i pasă pe cine supără.

Şi supără pe mulţi. Refuză să facă frumos la comandă, indiferent cât de dulce ar fi zăhărelul promis. Refuză să accepte noile tabu-uri ale democraţiei. Refuză să ocolească subiectele incomode, sau să-şi adapteze discursul după "trendurile" momentului. Continuă să-i oripileze pe conformişti, pe laşii majoritari crescuţi în refrenul "capul plecat sabia nu-l taie" şi preocupaţi, în primul rând, să nu scuipe împotriva vântului. Aceştia îi reproşeaza că este excesiv, lipsit de înţelepciune, orgolios, ranchiunos, nebun. Şoptesc, superior, că "Goma a îmbătrânit urât". În realitate, Goma a rămas acelaşi dintotdeauna. Gata să se ia la trântă cu o lume întreagă şi să lupte până în pânzele albe pentru convingerile sale. Indiferent de consecinţe. Este bizar să-i omagiezi bravura de până în 1989, dar să-i critici "excentricităţile" post-comuniste. Ar fi fost absurd şi tragic ca omul care a sfidat teroarea ceauşistă, provocând în mod deliberat sistemul, să se înregimenteze, după 1989, în noile găşti ale fripturiştilor "corectitudinii politice". Nu a făcut-o şi a plătit, din nou, preţul: izolare, cenzură, lipirea unor etichete nedrepte. Nimic nou pentru Paul Goma, călit în încercări mult mai grele. Extrem de grav pentru tânăra democraţie românească, paralizată încă de reflexele conformismului de turmă. Care, iată, în aproape două decenii scurse de la "revoluţie", nu a găsit timp să repare – măcar la nivel formal – uriaşa nedreptate făcută unuia dintre puţinii opozanţi autentici ai totalitarismului. Această reparaţie nu este o prioritate pentru dizidentul de la Paris, dar ar trebui să fie pentru statul român. În relaţia cu Paul Goma, statul român este cel care are nevoie de reabilitare.»

(Dintr-un articol de Miruna Munteanu; în ziarul "Ziua", Bucureşti 2006)

România: Robu este sclavul pornirilor *anti*

«Titlul săptămânii a apărut în "Tricolorul" de marţi: "Proces internaţional pentru salvarea Catedralei Sf. Iosif". Textul materialului sună astfel şi anunţă un foarte mare scandal, cu ramificaţii care duc până la Congresul SUA:

"În temeiul Legii *Foreign Anti-Corruption* (Legea care interzice oamenilor de afaceri din SUA să dea mită pentru obţinerea unor avantaje ilicite), o importantă organizaţie americană este preocupată de neregulile privitoare la obţinerea frauduloasă a autorizaţiilor pentru construirea clădirii monstruoase (4 niveluri subterane şi 19 etaje înălţime) care va duce la distrugerea Catedralei Sf. Iosif din Bucureşti. Ea va intenta proces împotriva finanţatorilor americani care se află în spatele acestui proiect. Misterioşii finanţatori americani, înregistraţi la o Căsuţă Poştală în Statul Colorado, acţionează în România prin firma Millennium SRL. Proiectul construcţiei clădirii distrugătoare este în valoare de 45 milioane de dolari. Acest proiect a fost iniţiat în 1998, însă administraţia CDR-istă nu a îndrăznit sa-l aprobe. Ministrul ţărănist Nicolae Noica s-a opus personal acordării avizului pentru această construcţie. Toate autorizaţiile frauduloase, aşa cum a confirmat chiar Inspectoratul de Construcţii al Oficiului de Stat Român, au fost obţinute de la Primăria lui Băsescu şi a lui Videanu.

De remarcat că Biserica Armenească este, de asemenea, pusă în pericol de distrugere de aceiaşi investitori, printr-o altă clădire construită în imediata apropiere. Aşa cum arată Arhiepiscopul Ioan Robu – citat de agenţia de ştiri Catholic News, "sub Ceauşescu ne era teamă că biserica ar putea fi dărâmată sau acoperită, aceasta fiind politica faţă de biserici atunci. În mod stupefiant, suntem sub atac astăzi. Ceea ce comuniştii nu au reuşit să distrugă din cauza presiunilor internaţionale, ar putea fi distrus astăzi, la 17 ani după răsturnarea lui Ceauşescu".

De ce atacă aceşti *investitori* bisericile astăzi în România? Avem informaţii că este vorba de *o amplă diversiune a evreilor din mişcarea "New Age" de dărâmare a celor mai importante biserici creştine din lume".»*

(După "România Mare", Bucureşti 2006)

Nota Redacţiei: Ai informaţii, porcule? Ce fel de informaţii? Tot din alea de pe vremuri, care vorbeau despre "omorul ritual", asmuţindu-i pe strămoşii dumitale catolici să ardă evreii pe rug?

România: Dosariada

...este cuvântul care exprimă fenomenul cel mai interesant din România de azi şi care pasionează pe toată lumea, de la atotputernicii zilei la neica nimenea, de la bogat la sărac şi de la dreapta la stânga. Mai mult chiar decât hotărârea autorităţilor de la Bruxelles de a primi, la anul, România (împreună cu Bulgaria) în sânul Uniunii Europene. Aşa cum cititorii noştri ştiu, desigur, prin Dosariadă se înţelege mişcarea (unii spun haosul şi brambureala) determinată de decizia preşedintelui Traian Băsescu de a se "desecretiza" dosarele întocmite de fosta Securitate în legătură cu cetăţenii ţării. Şi-n primul rând cu persoanele care au ocupat şi/sau ocupă funcţii de răspundere în viaţa socială: politicieni, ziarişti, scriitori, magistraţi etc. etc. La bani mărunţi, asta înseamnă că se vor da publicităţii numele acelora care, cum se zice, au colaborat cu vechea Securitate sau au făcut "poliţie politică".

Primele dezvăluiri, publicate în presă, au şocat opinia publică. Deputata Mona Muscă (Partidul Liberal), fost ministru, a fost exclusă din partid, pe motiv că în timpul studenţiei semnase un angajament cu "organele" ca să informeze despre activitatea politică a studenţilor străini de la Timişoara: şi-ntâi şi-ntâi a arabilor. Ziaristul Carol Sebastian, unul din cei mai bine cotaţi publicişti din noua generaţie, a "căzut" şi el, din cauza unui angajament iscălit în timpul liceului. Istoricul Sorin Antohi, unul dintre liderii GDS (Grupul pentru Dialog Social), a avut aceeaşi soartă; aşa cum a avut Rodica Stănoiu, fost ministru al Justiţiei.

Gazetele publică zilnic noi "dezvăluiri" (în realitate "demascări", după toate regulile artei), iar unele tipărituri s-au specializat de-a binelea în asemenea revelaţii, care produc mărirea tirajului.

În ciuda a ceea ce s-ar fi putut aştepta, Dosariada a uimit şi îngrijorat spiritele democrate ale ţării; adică tocmai pe aceia care ceruseră "purificarea societăţii" şi scoaterea din funcţii a persoanelor ce făcuseră "poliţie politică".

Şocat, scriitorul Octavian Paler face, în "Cotidianul", o paralelă între vânătoarea de capete dezlănţuită pe străzile României şi voluptatea nemărginită de care dăduseră dovadă francezii, în anii Revoluţiei, când se strângeau cu zecile de mii în locul unde se află Place de la Concorde de azi pentru a asista la ghilotinarea aristocraţilor.

Publicistul Sever Voinescu observă, tot în 'Cotidianul", că îndemnurile la demascări vin îndeosebi din partea tinerilor: aceştia nădăjduiesc că, prin "epurarea" bătrânilor cu pete la dosar vor avea posibilitatea să le ia locurile în ministere, în parlament, în mass-media.

O observaţie interesantă a făcut romancierul Augustin Buzura, membru al Academiei Române: el se arată uluit că promotorii Dosariadei nu realizează că acţiunea lor seamănă ca două picături de apă cu memorabilele demascări şi condamnări făcute în anii '50 ai stalinismului şi îndreptate, în primul rând, împotriva foştilor membri ai partidelor "istorice".

Dar cea mai spirituală remarcă aparţine lunarului "Apostrof", din Cluj, condus de Marta Petreu. Într–o notă, pe cât de scurtă pe-atât de cuprinzătoare, revista scrie:

«"Dosariada" umple presa cotidiană şi culturală din România. Cu siguranţă, foştii şefi de partid şi de Securitate râd în pumni, pentru că o asemenea colosală manipulare nu a reuşit nici pe vremea răposatului regim: în loc să fie ei cei traşi la răspundere, în loc să fie condamnat sistemul comunist ca sistem, în al 17-lea an de la căderea comunismului la noi sunt vânaţi turnătorii. Care, însă în România s-a uitat asta, tot victime sunt – cu grade variate (de la zero la zece, să zicem) de vinovăţie. În haosul justiţiar-ranchiunos al "dosariadei", noi scriem în continuare despre ceva mai bun – despre literatură.»

●

După ce şi-a rechemat ambasadorul din Israel, preşedintele Venezuelei, Hugo Chavez, prieten la cataramă cu liderul iranian Ahmadinejad şi cu cel sirian, Assad junior, a făcut un pas pe care mulţi îl socotesc vecin cu demenţa: el a cerut ca Venezuela, ţară eminamente latină şi creştină, să fie primită ca membră a Ligii Arabe.

Domnu' Hugo Chavezi să nu ajungi direct de la palatul prezidenţial la balamucul din Caracas.

●

Italia: Romanii contra românilor

«Cotidianul italian conservator "Il Tempo" publică o critică dură la adresa imigranţilor români din Italia, pe care îi descrie ca fiind "rasa cea mai violentă, periculoasă şi capabilă să ucidă pentru un pumn de mărunţiş". În articolul "O etnie mereu pe pagina infracţionalităţii", ziaristul Augusto Parboni îi cataloghează pe români drept persoane care nu se tem de nimic, sunt capabile să comită înşelăciuni de milioane de euro, se dedau la prostituţie şi imigrează clandestin şi care "se mai şi pregătesc să adere la Uniunea Europeană". Aceştia sunt "cetăţenii din România, care de ani de zile ne terorizează ţara", continuă articolul, adăugând ca "această capacitate (a românilor) de a realiza un trafic ilegal atât de fructuos în Italia" i-a inspirat şi pe infractorii italieni, dând naştere pe teritoriul naţional "unor adevărate bande criminale italo-române". "Cea mai mare parte a românilor care au sosit clandestin în Italia sunt capabili să răpească persoane, să jefuiască în plin centru al oraşului şi să trăiască în umbră pentru a gestiona activitatea prostituatelor conaţionale", afirmă "Il Tempo". "Românii sunt şi foarte buni acrobaţi", subliniază cotidianul italian, argumentând că "ei reuşesc să intre în case urcând pe zidurile cele mai dificil de escaladat şi având deseori la ei arme albe".

Publicaţia reaminteste că în primele şase luni ale acestui an, autorităţile italiene au arestat 38 de români care au comis furturi în oraşe din peninsulă. "Mintea criminală a acestor bandiţi este încă în stare să inventeze şi sisteme tehnologice care "sug" banii din conturile bancare ale italienilor", continuă "Il Tempo", menţionând procedeul clonării carţilor de credit după înregistrarea datelor utilizatorilor, cu ajutorul unor dispozitive instalate pe bancomate. Cât despre femeile din România, "atunci când reuşesc să nu ajungă pe mâinile "patronilor", ele îi încântă cu frumuseţea lor estică pe bătrânii bogaţi cu care se căsătoresc pentru a obţine cetăţenia şi, de ce nu, un cont bancar", conchide articolul publicat de unul dintre cotidianele cu cel mai mare tiraj şi influenţă în regiunea capitalei italiene, Roma.»

(Dintr-un articol de pe Internet, 2006)

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Nou!
A apărut

Pe firul de aţă
de Getta Berghoff

Getta Berghoff
Pe firul de aţă
Minimum ■ 2006

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

Povestiri din călimara în care-mi moi tocul de câte ori aflu de întâmplări sau oameni ieşiţi din comun.

Povestiri despre puterea destinului.

……

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

MINIMUM
Revistă Social - Culturală
Social & Cultural Magazine
Director: **Al. Mirodan**
P.O.B. 11472, Tel-Aviv, Israel
Tel. 03-5227269

Se conferă prin prezenta
Guvernului de la Ierusalim

Diploma de Onoare

a revistei "Minimum"

**pentru modul exemplar
în care a fost iniţiată şi realizată
„Marea Diversiune Moshe Katzav”
menită să abată atenţia publicului israelian
de la efectele dezastruoase ale războiului
din Liban.**

**Minimum
Director**

al mirodan

25 octombrie 2006

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Mic dicționar ebraic-român

Nelu Marian face în această revistă comentarii inteligent umoristice asupra vocabularului ebraic, mai ales a celui intrat în limba română. M-am gândit să vin în ajutorul cititorilor cu un dicționar ebraic-român.

Alef

Alef: Prima literă a alfabetului.

Af (nas): Corespondentul nostru în Knesset.

Almoni (anonim): Scriitor israelian de limbă română.

Bet

Bușa (rușine): Este atunci când n-o ai.

Betula (fecioară): Preistoria femeii.

Ghimel

Ghet (divorț): Tu iei copilul, eu iau video-ul.

Glida (înghețată): Frigidă.

Dalet

Dugma (exemplu): Dat de luat.

Dicduk (gramatică): Limba străină a limbii materne.

Hei

Heihan (unde?): Cică pe lumea cealaltă.

Hesped (discurs funebru): Mort dus cu vorba.

Vav

Vatic (veteran): Unul care a venit în țară înaintea ei.

Vehulei (etc.): Aliaua română.

Zain

Zug (pereche): Eu, tu și mă-ta.

Zona (prostituată): Menu fix.

Het

Haver (prieten): Doi giranți.

Hole (bolnav): Orientul Mijlociu.

Tet

Taut (greșeală): Să crezi că toți cei ce te mănâncă, zboară.

Tiul (excursie): Sandviciuri în aer liber.

Iud

Iahalom (diamant): Piatră trecută la iudaism.

Iored: Unul care sărută pământul țării la plecare.

Caf

Chesef (bani): Esperanto.

Chișaron (talent): Să te faci că îl ai.

Lamed

Lev (inimă): Organizație teroristă de stânga.

Leumi: Banc!

Mem

Moah (creier): Marfă israeliană trimisă să gândească în străinătate.

Mascoret (leafă): Abia când e "netto" îți vine să-i strigi "bruto!".

Nun

Nefeș (suflet): Ceea ce rămâne din tine după ce ți l-ai dat.

Nura (bec): Interlocutor.

Sameh

Savta (bunică): Mama mă-tii.

Sod (secret): Respirație israeliană de la gură la gură.

Ain

Acșan (încăpățânat): Spânzurat de propria sa părere.

Aticot (antichități): Bolovani din care ne tragem.

Pei

Pe (gură): Moară care are voie să macine și de Șabat.

Pahot (minus): Divorțat.

Tadek

Țelem (idol): Nemuritor până la noi ordine.

Țon (oi): Turmă aritmetică de somnifere.

Kuf

Chemet (rid): trădare pe față.

Cof (maimuță): Originalul își imită copia.

Reiș

Rehilut (bârfeală): Lansarea unui om în spațiul… comic.

Rotev (sos): Note și comentarii.

Șin

Sahir (salariat): Persoană care trăiește pe… lună.

Sehel (inteligență): Organizația… noțiunilor unite.

Tav

Taclit (disc): Concert în plic.

Tuchi (papagal): Spicuiri din presa străină.

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...în vreme ce poliția, procuratura și *media* păstrează cea mai mare discreție asupra identității faimoasei domnișoare A. (care l-a reclamat pe președintele Moshe Katzav pentru tracasare sexuală), sub cuvânt că trebuie menajată sensibilitatea persoanei, pârâtul, el, se vede tratat zilnic, în gazete, la radio și TV cu nenumărate căldări de lături; nu ne place povestea în cauză, din două motive: 1) autorii ei pornesc de la ideea că *sensibilitatea* constituie un atribut în exclusivitate feminin, în timp ce bărbații sunt alcătuiți, toți, din nesimțire și toval; 2) această deosebire de tratament strigătoare (dacă nu chiar urlătoare) la cer reprezintă o încălcare incredibilă a unuia dintre principiile fundamentale ale democrației și justiției civilizate: egalitatea în toate privințele dintre bărbați și femei.

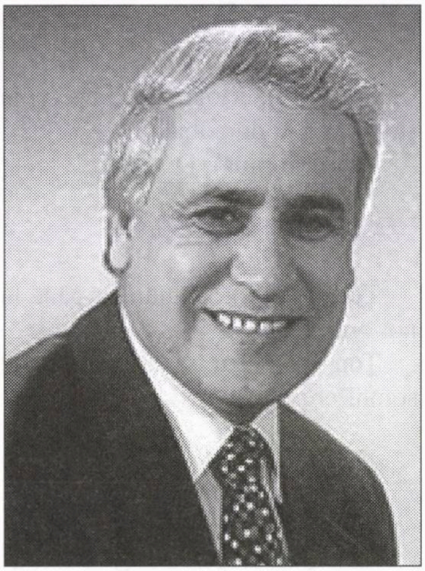

Ne place (dar numai într-un fel) că...

...deținuții afgani din închisoarea americană de la Guantanamo Bay sunt hrăniți cu o asemenea cantitate de calorii (4.200 pe zi) încât, așa cum semnalează agenția "Associated Press", ei s-au îngrășat în medie cu 9 kilograme.

Ne place că...

...revenind la cazul Katzav, colaboratorul nostru G. Mosari (avocat de felul lui) s-a referit, într-un articol din "Ultima oră", la legea privind "drepturile cetățeanului":

«Ca în multe alte domenii, și aici regulile generează un conflict: pe de o parte, legea nu permite lezarea cetățenilor și a vieții particulare, dar pe de altă parte, înlesnește dezvăluirea imediată a oricăror reclamații, până una-alta, permițându-se denigrarea. Fiindcă opinia publică, victimă a bârfelii, îl și condamnă pe cel împotriva căruia s-a introdus plângerea, individ care în fața legii e nevinovat până la condamnare.

Situația anacronică din legi care n-au un numitor comun o întâlnim în multe sectoare. Cine-i vinovat de asta? Legiuitorul! Israelul democrat permite ceea ce nu admiteau nici măcar conducerile dictatoriale din URSS, România etc., în care deși oamenii erau la discreția regimului, se interzicea publicarea oricărui fapt penal până când nu exista împotriva vinovatului o hotărâre judecătorească definitivă! Dar la noi piața e liberă pentru defăimări care distrug cariere, familii, vieți, chiar dacă celor nevinovați li se vor cere scuze sau li se vor acorda despăgubiri financiare, crezându-se că orice se poate recompensa cu bani.»

Ne place că...

...celebrul bucătar francez Joël Robuchon (61) a hotărât să deschidă un restaurant la Tel Aviv, sfidând astfel boicotul arab și nesocotind amenințările cu moartea pe care le-a primit luna trecută prin E-mail.

Joël Robuchon

Ne place că...

...numitul David Baker, compozitor american, a prezentat (în premieră mondială) la Toronto (Canada) un concert pentru telefoane celulare și orchestră.

Ne place că...

...lucrările de modernizare a orașului chinez Shanghai, gazda viitoarelor Jocuri Olimpice, se desfășoară într-un asemenea ritm încât primăria s-a văzut obligată să tipărească la fiecare două săptămâni o hartă nouă, "la zi", a marelui port.

Nu ne place că...

...vrând să facă bășcălie de sistemul democrat american, d. Kenneth Kahn (41), un clown din orașul Alameda (California), și-a pus candidatura pentru funcția de primar al urbei.

Nu ne place că...

...așa cum a mărturisit col. Miri Gisin, duduia care răspundea de propaganda noastră (vai de capul ei!) în timpul războiului din Liban, la biroul purtătorului de cuvânt al primului ministru, de la Ierusalim, lucrează în totului tot 2 (două) persoane: dânsa, d-na colonel Gisin, şi un producător.

Ne place că...

...Robert Raedecker, filozof şi profesor la un liceu din Franţa, a publicat în ziarul "Le Figaro" un articol în care susţine (pe linia Papei Benedict al XVI-lea, de altfel) că numitul Coran propovăduieşte violenţa, de la prima la ultima pagină; ne place mai puţin că, în urma isteriei provocate de acest articol în rândul musulmanilor din Hexagon, Raedecker, împotriva căruia islamiştii au dat o Fatwa (sentinţă de condamnare la moarte), şi-a părăsit şcoala unde lucra, stabilindu-se în alt oraş (al cărui nume este ţinut secret), unde trăieşte sub pază poliţienească 24 de ore din 24.

Ne place că...

...d. Kofi Annan, secretarul general al ONU şi mâncător de Israel pe pâine, îşi încheie acuşi-acuşi mandatul, urmând a fi înlocuit de un sud-coreean.

Ne place (deşi noi, fiind de modă veche, preferăm amorul dintre bărbat şi femeie) că...

...asociaţia "Familia nouă" (reh. Nahmani 34, Tel Aviv – 65795) scoate un buletin pledând, fără reticenţe, pentru căsătoriile între parteneri de acelaşi sex (în foto, două imagini din buletinul cu pricina).

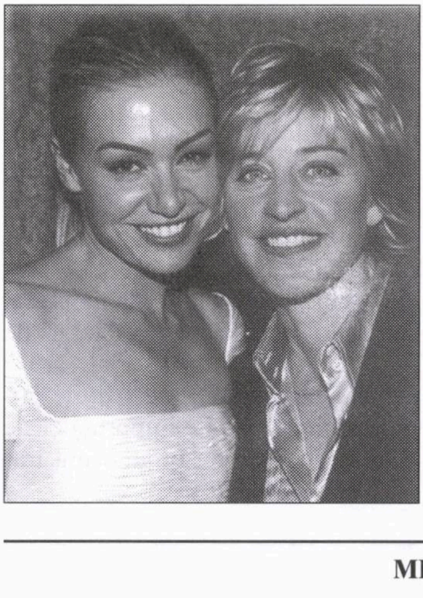

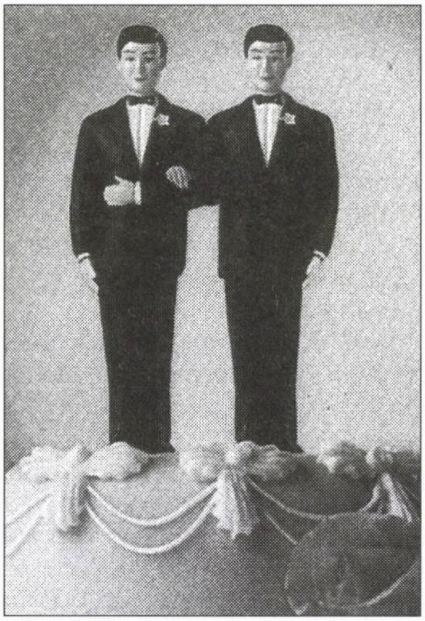

Nu ne place (şi când spunem nu ne place, am spus f.f. puţin) că...

...unul dintre musulmanii englezi arestaţi în legătură cu proiectatul atentat de la aeroportul londonez Heathrow avea de gând – aşa cum afirmă ziarul "Sunday Mirror" – să plaseze lichidul explozibil în biberonul copilului său, urmând ca întreaga familie să moară în urma exploziei din avion.

Ne place că...

...dictatorul turkmen Saparmurat Niazov (zis şi Turkmenbaşi, "cârmaciul tuturor turkmenilor") a scos o carte într-un milion de exemplare, intitulată "Ruhnama", asigurându-i pe admiratorii săi că oricine va citi măcar trei pagini din lucrarea sa va ajunge în Rai.

Nu ne place că...

...traficul feroviar pe linia ferată Bucureşti-Chitila a fost întrerupt, nu de mult, pentru câteva ore, din cauză că hoţii de fier vechi au furat cablurile de semnalizare.

Nu ne place că...

...aşa cum a arătat un studiu efectuat de "Asociaţia pentru condiţii mai bune de locuit", din Israel, în perioada de sărbători certurile dintre vecini cresc, de regulă, cu 20% în comparaţie cu celelalte perioade ale anului (printre motivele de discordie: amenajarea sukalei în curtea ce aparţine tuturor locatarilor, folosirea ascensorului de Shabat...).

Ne place că...

...băieţii isteţi din Republica Moldovenească (mai pe româneşte, Basarabia) au găsit o metodă simplă de a pune mâna pe nişte gologani; aşa cum reiese dintr-o relatare de Alexandra Olivotto din "Cotidianul", *««Publicaţia germană "Der Spiegel" a scos la iveală o filieră cu sediul în Chişinău care ajuta localnicii să emigreze în Germania dându-i drept evrei. În 1991, guvernul Kohl a creat o reglementare pentru refugiaţii continentali de această etnie, pentru a ajuta victimele discriminării din URSS. Aproximativ 230.000 de persoane din statele succesoare ale Uniunii Sovietice s-au folosit de această posibilitate, printre care numeroşi evrei din Moldova. Pentru a emigra în Germania era nevoie doar de un act de naştere emis de URSS înainte de 1991 şi de paşaport, documente atestând originea evreiască a persoanei, care apoi se comparau cu datele din arhivă. Exista şi o portiţă de scăpare: ambasada nu avea acces la registrele de decese, păstrate separat de cele de naşteri la Chişinău. Un poliţist numit "căpitanul M.", inspector principal la poliţia din capitala Republicii Moldova, a profitat de această portiţă: contra unei sume de până la 20.000 de euro, falsifica acte transferând identitatea unor evrei decedaţi timpuriu asupra localnicilor dornici de emigrare. Aşa, rusoaica Tatiana Evghenievna Medvedeva din Bălţi* *a devenit Sofia Schmuilowitsch (moartă la mai puţin de 18 ani), acum în vârstă de 53 de ani şi domiciliată din 2002 în sudul Germaniei.*

În Germania se mai găsesc la ora actuală Igor Rabinowitsch, Arkadi Fiodorovici Convisser şi Alioşa Aranov, toţi copii şi tineri ale căror morminte se află în cimitirul din Chişinău. Cât despre ultimul, e atât de sigur în noua lui patrie, încât are pe plăcuţa de la sonerie şi numele evreiesc, şi pe cel rusesc.»

Ne place că...

...într-un bar din Nanjing (China), clienţii cu capsa pusă şi doritori să-şi verse nervii au posibilitatea ca pentru sume variind între cca. 7 şi 40 de dolari să spargă pahare, să facă gălăgie cât poftesc, să înjure şi să lovească, la liber, pe câţiva tineri bine clădiţi, angajaţi anume pentru a înghiţi pumnii consumatorilor.

Nu ne place că...

...ziaristul musulman Salah Uddin Shoaib Choudhury, care lucra la săptămânalul în limba engleză "The Weekly Blitz", din Dacca, publicând câteva articole în favoarea Israelului şi contra fascismului islamic, a fost arestat şi dat în judecată pentru aceste fapte; el este pasibil, potrivit legilor din Bangladesh, de pedeapsa cu moartea.

Ne place că...

...prof. Harry G. Frankfurt, de la Universitatea Yale, din SUA, a publicat o carte intitulată "Arta de a spune tâmpenii". Ea îi satirizează în mod deosebit pe aşa-zişii "intelectuali post-modernişti" care s-au specializat în formularea a fel de fel de aberaţii în presă, la radio şi la televiziune; ne place, de asemenea, că această carte a fost tradusă în franceză, sub titlul "De l'art de dire des conneries"; nu ne place (în schimb) că lucrarea nu a fost tradusă şi la noi.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din "Romanian Journal", din New York, ziarul englez "Daily Telegraph" a dezvăluit următoarele despre industria vrăjitoriilor, care prosperă ca niciodată în România:

«"The Telegraph" a publicat un reportaj dedicat vrăjilor şi blestemelor, pe care le califică drept o afacere profitabilă şi greu de impozitat, practicată de aproximativ 4.000 de femei din România. Statul român plănuieşte să oblige fiecare vrăjitoare să plătească impozit pe veniturile sale, scrie "The Telegraph". Vampirismul, vrăjile şi blestemele sunt încă o afacere profitabilă în România, pentru că alimentează o piaţă neagră în creştere şi oferă o viaţă de lux pentru cele aproximativ 4.000 de femei ce-şi oferă serviciile atât în România, cât şi în străinătate. Vrăjitoarele au avut chiar un stand la un târg comercial din afara României. Vrăjitoarele din România au în meniu aproximativ opt tipuri de farmece. Cititul în cărţi este cel mai ieftin, doar aproximativ 50 de lei, iar vindecarea de boli ca impotenţa sau epilepsia, cea mai scumpă, cam 500 de lei. Există farmece şi pentru eliberarea de sub vrajă, la aproximativ 200 de lei bucata sau desfacerea de vrajă rea ce împiedică o femeie să se mărite, cam la acelaşi preţ. Reunirea unui cuplu despărţit e ceva mai scumpă, peste 300 de lei, la fel şi pentru a face o persoană să se îndrăgostească de alta sau a face o afacere să meargă bine. Sumele sunt importante pentru o ţară în care salariul mediu brut pe economie atinge 670 de lei, scrie "The Sunday Telegraph".»

Ne place că...

...în cursul unei călătorii la Londra, d. Shimon Peres, vice-preşedinte al Consiliului de Miniştri, a declarat că ţinând seama de atacurile necontenite cu rachete din Gaza, "guvernul israelian nu poate săşi evacueze aşezările din Iehuda şi Shomron; ne place mai puţin că binecunoscutul om politic, care avusese până azi o poziţie totalmente opusă, zbătându-se din plin pentru evacuările cu pricina, n-a găsit de cuviinţă să-şi facă, nici de data asta, nici cea mai pirpirie autocritică pentru activitatea sa în domeniu.

Ne place (în schimb) că...

...nu toată lumea este alergică la autocritică precum d. Peres. Astfel, rabinul Israel Weiss, fost rabin-şef al Zahalului, care fusese de acord cu expulzarea coloniştilor din Gaza şi se ocupase de transferarea mormintelor de la Gush Katif în alte locuri, a mărturisit luna trecută:

«Eu nu-mi găsesc liniştea şi nu încetez să mă întreb dacă distrugerea colonizărilor nu a fost zadarnică. Am ajuns la concluzia că pentru viitorul nostru trebuie să jurăm că niciodată, absolut niciodată, nu vor mai fi scoşi din case evrei de-ai noştri, aşa cum s-a întâmplat anul trecut. Când mă uit la albumul de fotografii cu sinagogi, şcoli şi ieşivot care au fost şi nu mai sunt, eu cer iertare bunului Dumnezeu.»

Ne place (deşi nu fără o anumită tresărire) că...

...în revista "Viaţa Românească", din Bucureşti, am dat peste acest vers dintr-o poezie de Gheorghe Istrate: *«Şi plâng pentru că nu m-am născut niciodată evreu.»*

Ne place că...

...noul calendar (Luah) al Federaţiei de la Bucureşti, care se prezintă bine în general şi la capitolul sărbători religioase (redactat de ing. B. Tercatin) în special, are o calitate în plus faţă de ediţiile anterioare: rugăciunile importante, de care are nevoie tot omul, sunt traduse şi în româneşte.

NELU MARIAN

Dialoguri surprinse... între Dumnezeu, Adam şi Eva

– Adame, unde eşti?

– Aici, Doamne.

– Ce-i cu tine? Te văd cuprins de o tristeţe... iremediabilă, cum va spune poetul.

– Ba e remediabilă, Stăpâne. De Tine depinde... Fă să nu mai fiu singur pe lume! Fă să am o Evă lângă mine!

– Vrei asta cu adevărat?

– Pentru ea aş da orice... Chiar şi o coastă!

– Dar o să-ţi schimbe toată viaţa.

– Să-mi schimbe! Ce, asta-i viaţă?

– O să risipească banii pe nimicuri trecătoare.

– Păi, dac-om avea bani, las-o să-i risipească! Ce, e mai bine să-i strâng şi să vină inflaţia?

– Deci, orice-ar fi, n-o să-ţi pară rău!

– Doamne, la urma urmei, dacă n-am nimerit-o, luăm altă coastă şi mai încercăm o dată!

– S-o crezi tu! Dacă n-ai nimerit-o, ai să cauţi toată viaţa coasta care-ţi lipseşte.

– Şi-o s-o găsesc, Stăpâne?

– Nu mai are importanţă. Căutarea ei va fi la baza artelor, literaturii şi muzicii. Ea va înălţa sufletul omului până la Mine!

– Doamne, cum le prevezi Tu pe toate! Cap de ministru, ce mai!

❖

– Adame, Adame!

– Da, Eva.

– Mă gândesc că de-atâta vreme ne uităm unul la altul, aşa goi cum suntem, şi... nimic!

– Cum adică... nimic?

– Adică, nimic nu se mişcă.

– Dar ce-ar trebui să se mişte?

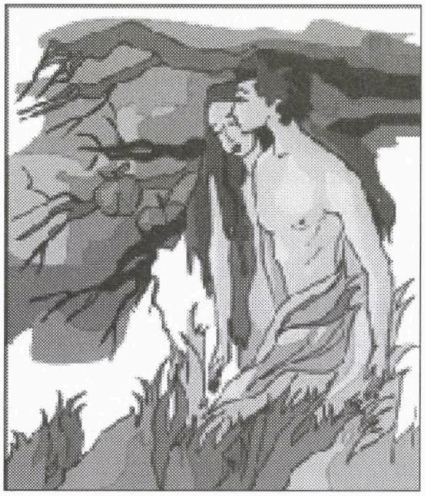

– Ceva!... Nu se poate să se rezume totul la mâncare şi dormit.

– Apropo, hai să mâncăm ceva!

– Ţi-e foame?

– Oho, mi-e foame că... "n-am unde dormi la noapte", cum se spune.

– Atunci, muşcă din mărul ăsta!

– Văleu! Tocmai din ăsta?

– Da. Şi-ai să vezi că noaptea nu-i făcută numai pentru dormit!

– Vezi, m-a avertizat Domnul că o să am necazuri cu tine.

– Mai bine să avem necazuri din dragoste, decât să nu ştim ce-i aia!

– Eva, tot mi te învârţi aşa, goală, în faţa ochilor, mă hărţuieşti cu mărul!... Nu crezi că ăsta e primul caz de tracasare sexuală din istorie?

– O fi, dar n-ai grijă! Urmaşele mele o să vă "aranjeze" pe voi, bărbaţii, aşa ca numai voi să fiţi cei cu tracasarea!

❖

– Adam şi Eva, ia veniţi încoace!

– Da, Doamne. Am venit.

– Păi, aşa ne-a fost vorba? Aţi muşcat din fructul oprit, şi ce-a urmat? Orgie, nu alta!

– Dac-am greşit, Stăpâne, suntem gata să greşim din nou!

– Ştiu. De-aceea am hotărât să vă izgonesc din Rai.

– Oricum, Doamne, de când sunt cu Eva, ăsta nu mai e Rai!

– O să fiţi muritori!

– Normal. Nu se poate trăi cu una ca Eva la infinit!

– O să vă câştigaţi pâinea cu sudoarea frunţii!

– Ştim... Vezi cartea "Rolul muncii în procesul de transformare...".

– O să fiţi mereu ispitiţi la rele de către şarpe, care va lua diferite înfăţişări.

– Ne vom lupta cu ispitele până... le vom ceda!

– În schimb, vă voi dărui un Shakespeare, un Michelangelo, un Mozart şi un Einstein care să vă arate că mai există Dumnezeu!

– E bine aşa! Facem târgul, bate palma! Rămâi cu bine, Doamne!

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

ETC... ETC...

••• Încet, dar sigur, cotidianul "Ziua", din București (director: Sorin Roșca-Stănscu), s-a impus, alături de "România Mare" și altele așijderea, printre foile care "fac valuri" la capitolul evrei și Israel. Mai nou, așa cum se știe, ziarul s-a amorezat subit de soarta cimitirelor evreiești, declanșând o campanie de mari proporții împotriva celor de la Federația din curtea Templului Coral. Un timp, conducătorii Federației au tăcut, nefiind iubitori de scandaluri în presă, dar, nu de mult, ața s-a rupt. Rezultat: comunicatul de mai jos. Extrase:

«Comitetul Director al FCER a adoptat, în mod unanim, hotărârea prin care își exprimă poziția referitoare la articolele apărute în ziarul "Ziua" din 22 septembrie: "SUA, oripilate de afacerea cimitirelor evreiești", semnat de Marin Ghițeanu, și Apelul FCER, comentat suburban sub titlul "Lacrimi de crocodil".

Referitor la ambele articole, ne manifestăm indignarea față de modul cum se pun în discuție chestiuni care privesc direct populația evreiască, respectiv Federația Comunităților Evreiești din România: problema cimitirelor și soluții posibile pentru viitor.

Este inadmisibil ca asemenea aspecte să nu fie analizate cu singura instituție de cult abilitată să se ocupe de aceste cimitire. Sunt la fel de inadmisibile minciunile provocatoare și incalificabile moral ale unor persoane care, sub aparența bunelor intenții, încalcă orice normă deontologică și se erijează în "apărători" ai cultului mozaic.

Este la fel de tendențios și faptul că pentru clarificarea acestor probleme a fost aleasă o persoană, Nati Meir, intrată în Parlament ca deputat al PRM, devenit apoi "independent", un om total străin de problemele vieții evreiești din România, descalificat moral în ochii obștei noastre, vădit necunoscător și deci incompetent, incapabil să propună formule realiste de soluționare. De asemenea, ne exprimăm îndoiala că, potrivit afirmațiilor redactorului, Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Probleme ale Minorităților Naționale, l-ar fi desemnat pe Nati Meir să se ocupe de problema respectivă. Nu înțelegem de ce nu a fost consultat deputatul etniei noastre în Parlament. Soluția dată de Nati Meir ar reprezenta naționalizarea cimitirelor evreiești, o premieră absolută în viața politică românească, neîntâlnită nici măcar în timpul dictaturilor care au precedat actualul regim.

În ceea ce privește afirmația că FCER "ar vinde cimitirele", Federația precizează din nou că niciodată nu s-a vândut nici un cimitir, ci numai anumite terenuri adiacente, pe care nu au fost niciodată morminte. Desigur, există o problema reală și anume faptul că, având un număr atât de mare de cimitire (802, din care peste 650 sunt în localități fără nici un evreu), cu toate eforturile financiare făcute, și cu tot sprijinul primit de la unii evrei din străinătate, nu pot fi acoperite toate cheltuielile. Căutăm în continuare soluții viabile, în care își găsesc locul și subvențiile acordate din bugetul statului.»

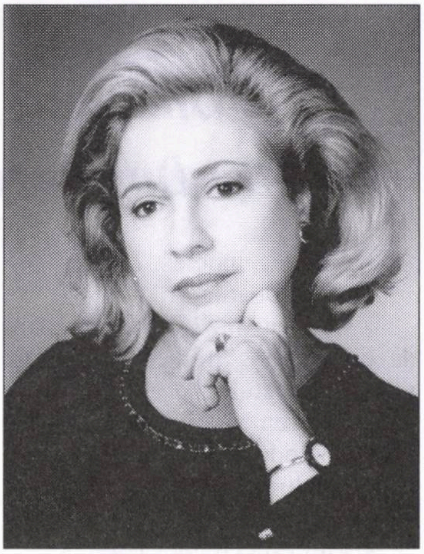

••• De când s-a aflat că deputata Colette Avital va candida la funcția de președinte al Israelului (și de când se vorbește că Moshe Katzav nu-și va încheia, din cauza vestitului scandal, cadența), presa din România a pus reflectoarele pe frumoasa băcăoancă. Ziarul "Cotidianul", de pildă, a publicat un interviu pe două pagini cu fosta ambasadoare la Lisabona. După câteva întrebări privind situația politică de la noi, ziarul a pus și întrebarea inevitabilă:

«Dacă veți ajunge președinte al Israelului, veți putea contribui la strângerea relațiilor dintre Israel și România?

Bineînțeles, dar cred că relațiile sunt deja foarte bune. Cred că de fiecare parte avem ambasadori foarte buni, și ambasadoarea României la noi, și a noastră în România. Dar, bineînțeles că o parte dintre atribuțiile președintelui o reprezintă și relațiile externe. Cred că și în privința asta aduc cu mine o experiență care poate să ne folosească, și cu România nu știu dacă este cazul să strângem relațiile, pentru că ele sunt deja foarte bune, dar voi contribui cu tot ce se poate face.»

••• După ce a dat cu mătura prin fața casei, înlăturând molozul rămas de la katiușele căzute-n vară asupra Haifei, Uly Vălureanu, directorul agenției ISROpres, din marele port, s-a întors la computerul de la domiciliu și a transmis, ca de obicei, știri din și despre lumea *tribului:*

■ La București a apărut traducerea romanului "Wakefield" scris în engleză, în America, de Andrei

Codrescu, scriitor american originar din România. Într-o cronică a cărţii, publicata de "New York Times Book Review", se arată între altele: „Cu un talent uluitor şi un fel de a scrie plin de farmec, Codrescu este unul dintre scriitorii care au reuşit să suprindă, în "Wakefield", valenţele culturii americane într-o manieră splendidă, cu o intuiţie neabătută, cu asprime şi totodată cu o evidentă putere de seducţie.”

Poet, romancier şi eseist, Andrei Codrescu s-a născut în 1946, la Sibiu. În 1966, emigrează în Statele Unite. Revine în ţară în 1989, după 23 de ani de absenţă, pentru a face reportaje la faţa locului, în timpul Revoluţiei, pentru canalul de televiziune american ABC.

În prezent, Andrei Codrescu trăieşte în New Orleans, împreună cu soţia şi cei doi copii. Este Distinguished Professor of English la Louisiana State University din Baton Rouge. Comentariile sale, difuzate periodic de National Public Radio, l-au transformat într-una dintre cele mai apreciate „voci” ale radioului american (sondajele indică 15 milioane de ascultători ai emisiunii lui). Calităţile care l-au făcut remarcat sunt, după cum scrie "The Times": „O eleganţă a stilului, combinată cu o sensibilitate de emigrant, care îi permite să vadă şi să combine lucrurile într-un mod absolut special, pe care imaginaţia unui american sadea nu ar fi avut cum să-l inventeze. Ca şi alţi emigranţi, el ne spune ceva nou şi câteodată incitant despre noi şi condiţia noastră”.

În legătură cu împrejurările în care a părăsit România, Codrescu a povestit următoarele: „Am plecat din ţară când se făcuse o mică crăpătură în zid. Era în anul 1965. După ce a venit la putere, Ceauşescu a început să facă afaceri cu oamenii, adică să vândă evrei Israelului şi nemţi Germaniei. Noi am costat 2.000 de dolari bucata. Pentru mine şi mama, Statul Israel a plătit 4.000 de dolari. Şi nu ne-am dus în Israel; deci, dacă socotim şi dobânda, probabil că datorăm acestei ţări în jur de 200.000 de dolari. Nu am avut voie să luăm cu noi mai mult de două geamantane. Mama, care era fotograf, a vrut să-şi ia cu ea albumele în care erau poze cu noi, cu familia noastră, şi colecţiile de fotografii, dar nu i s-a permis. Iar eu nu am putut să-mi iau poeziile pe care le scrisesem şi dintre care o parte îmi fuseseră publicate.”

■ Amintirile Agniei Bogoslava *(Dintr-un articol de Iulia Blaga publicat de ziarul "România liberă", Bucureşti):*

"Ceva îmi spunea, atunci când mă hotărâsem să o vizitez pe Agnia Bogoslava în apartamentul ei din Yaffo, că aveam să dau peste o "comoară", scrie Costel Safirman, cel care a îngrijit această autobiografie a actriţei (apărută la Fundaţia Culturală Libra), dar şi cel care este autorul ei moral, convingând-o pe vitala autoare, care împlineşte 90 de ani pe 7 octombrie, să-şi dicteze amintirile. Nefiind o scriitoare, ci o povestitoare, artista nu are grija stilului, ci doar pe cea a acurateţii faptelor rememorate. De aceea paginile sunt proaspete şi sincere – surprinzător – cu atât mai proaspete cu cât amintirea e mai veche. Viaţa la patru ani în oraşul care miroase a mere (Chişinău), mama Lunia, care cânta la restaurantul "La trei peşti" de pe Dudeşti, cartierul Crucea de Piatră, adolescenţa petrecută în fabrică, dar mai ales începuturile artistice, la 16 ani (în opereta "Surica, doctoreasa iscusită"), apoi perioada Majesticului, a Alhambrei-Excelsior (unde a remarcat-o Ion Vasilescu, după ce a pus-o să cânte "Glasul roţilor de tren"), dar mai ales a Teatrului Baraşeum, înfiinţat ca să strângă actorii evrei în perioada persecuţiilor – amintirile se succed în flashback-uri şi se răresc spre zilele noastre, când autoarea parcă nu mai e atât de interesată să povestească. Agnia Bogoslava nu-i uită pe bărbaţii care i-au marcat destinul – pe Mihai Zirra, Sandu Eliad şi Puiu Perahim, cum nu uită nici evenimentele dramatice, naşterea sub bombardament, arestarea din 1942, cutremurul din 1940, rebeliunea legionară.

Agnia Bogoslava a părăsit România pe 31 decembrie 1969, stabilindu-se în Israel. Volumul ei de amintiri e străbătut de optimism şi de vitalitate, ca un roman despre care ştii din start că se termină cu bine."

■ În clădirea Dan David din Universitatea Tel Aviv a avut loc o seară de discuţii şi decernarea de burse în cadrul "Fondului Itzhak Artzi", al cărui preşedinte este prof. Dina Porat. Au vorbit prof. Itamar Rabinovici, preşedintele Universităţii Tel Aviv, şi prof. Zvi Yavetz. Laureaţii burselor 2006 ale "Fondului Itzhak Artzi" sunt Moshe Sharaf, Avi Meirovici, Avraham Negri şi dr. Uri Bar Noi. Scriitoarea Nava Semel – fiica lui Itzhak Artzi – a citit un fragment din cartea tatalui ei "Totuşi sionist". Decizia juriului a fost prezentată de prof. Rafael Vago. Premiile au fost împărţite de d–na Mimi Artzi şi d. Dan David.

■ Preşedintele Traian Băsescu l–a decorat pe scriitorul Andrei Oişteanu cu Ordinul Naţional Steaua României, în grad de Cavaler, s-a anunţat la Bucureşti. Distincţia este acordată "în semn de înaltă apreciere pentru contribuţia deosebită în domeniul istoriei religiilor şi promovarea operei ştiinţifice şi literare a lui Mircea Eliade".

Potrivit decretului prezidenţial, publicat în Monitorul Oficial, decoraţia răsplăteşte eforturile lui Andrei Oişteanu de a organiza, în acest an, la Bucureşti, Congresul European de Istorie a Religiilor şi Conferinţa specială a Asociaţiei Internaţionale de Istorie a Religiilor, între 20-23 septembrie 2006. În acest context, preşedintele Traian Băsescu i-a decorat, de asemenea, cu ordine culturale şi stiinţifice, pe câţiva savanţi străini, implicaţi în apropiatul eveniment.

Deschiderea oficială a congresului a avut loc la Ateneul Român, în prezenţa preşedintelui Traian Băsescu şi a altor mari personalităţi din lumea politică şi culturală românească. Din Israel a participat prof. Moshe Idel, de la Universitatea Ebraică din Ierusalim.

Andrei Oişteanu predă istoria antisemitismului la Centrul de Studii Ebraice al Universităţii din Bucureşti. El este cercetător la Muzeul Naţional al Literaturii Române, preşedinte al Asociaţiei Române de Istorie a Religiilor (ARIR), organizatoarea congresului de la Bucureşti, membru al Comisiei de Folclor şi Etnologie a Academiei Române şi al International Union of Ethnological and Antropological Sciences, cu sediul la Londra. Dintre volumele sale, menţionăm: "Grădina de dincolo. Zoosofia. Comentarii mitologice" (1980), "Motive şi semnificaţii mito-simbolice în cultura tradiţională" (1989), "Mythos & Logos. Studii şi eseuri de antropologie culturală" (1997), “Cosmos vs. Chaos. Myth and Magic în Romanian Traditional Culture. A Comparative Approach” (1999), "Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european" (2001, ediţia a doua, revăzută, adăugita şi ilustrată, 2004)). “Ordine şi Haos. Mit şi magie în cultura tradiţională românească” (2004), “Cutia cu bătrâni” (roman, 2005).

■ Zvi Ben Dov – directorul general al AMIR (Organizaţia Unitară a Evreilor Originari din România) – a avut zilele trecute o surpriză plăcută. A primit prin poşta electronică un mesaj din Brazilia din partea unei persoane pe care nu o cunoaşte şi care tocmai îi vizitase staţia Internet dedicată iudaismului din oraşul românesc Focşani. Expeditorul mesajului îi povestea că fusese emoţionat să găsească în webul focşenean pagini cu fotografii ale tuturor pietrelor funerare din cimitirul evreiesc local, şi să găsească între acestea şi pietrele funerare ale bunicilor şi străbunicilor săi.

Webul evreilor focşeneni – postat iniţial în limbile ebraică, româna şi engleză – a fost tradus săptămâna trecută şi în limba franceză de către o vizitatoare din Franţa care i-a scris lui Zvi Ben Dov că a fost emoţionată să găsească în Internet date despre strămoşi ai ei din Focşani.

Zvi Ben Dov a făcut anul trecut o vizită speciala la Focşani pentru a fotografia cu ajutorul unui localnic toate pietrele funerare din cimitirul evreiesc local. Webul evreilor din Focşani cuprinde numeroase date privind atestarea existenţei primilor evrei în Focşani în anul 1691, începuturile aşezărilor evreieşti din localitate, contribuţia comunităţii evreieşti la dezvoltarea oraşului, presa evreiască locală la sfârşitul sec. XIX şi începutul secolului XX, drumeţii focşăneni care în anul 1900 au plecat pe jos spre America, tragedia vaporului Struma (24.02.1942), date statistice privitoare la populaţia evreiască din Focşani de-a lungul timpului.

Staţia Internet realizată de Zvi Ben Dov poate fi accesată la adresa: www.jew-focsani.com.

■ Amănunte despre decesul cunoscutului politolog Silviu Brucan:

A murit în urma unui stop cardio-respirator. Medicii de la Spitalul Universitar de Urgenţă Bucureşti au încercat timp de 20 de minute să-l readucă la viaţă prin manevre de resuscitare. "Deşi pacientului i s-a asigurat suportul maximal al funcţiilor vitale, starea generală s-a deteriorat progresiv, pacientul făcând stop cardio-respirator sub ventilaţie mecanică", a declarat pentru Mediafax doctorul Ana Maria Trandafir, purtătorul de cuvânt al spitalului. La 3 septembrie, Silviu Brucan fusese supus unei intervenţii chirurgicale de mare risc, care a durat aproximativ şapte ore. El fusese diagnosticat cu anevrism al aortei abdominale infrarenale în expansiune cu iminenţă de ruptură. În urma operaţiei, lui Brucan i s-a instalat o proteză aortică în zona afectată.

Prezenţe, prezenţe...

■ S-au scris multe comentarii pe marginea lui **Paul Celan** şi a poeziei sale. În "Vatra", din Tg. Mureş, întâlnim un omagiu mai rar întâlnit: o poezie despre mult chinuitul bucovinean. Ea aparţine scriitorului român de limbă germană Dieter Schlesak şi se intitulează "Târziu pentru Celan". Începutul:

«Nimic nu-i acel rotit-în-sine vorbe vorbe/ chiar tu doar pe uscat ca un peşte zvârcolindu-se/ în loc să mergi peste apă// şi-n plasă de El prins/ purtat din nou doar melodii/ şi jumătatea de mal: vederea// cre-

ion-de-ardezie apucat fire de praf pe piele/ uitată însă durerea deschiderea este aici/ aproape şi niciodată muiată-n nume// vanitate artificializată oglindă/ oglindă-mată lasă să vină solul/ sol –însuţi înalta roşeaţă ruşine a obrajilor/ porţile/abia încă Ierusalim.»

■ O evocare substanţială a pictorului israelian **Jean David** (despre care se vorbeşte f.f. puţin) iscăleşte în "Realitatea Evreiască" cunoscutul critic literar Geo Şerban.

■ Ziarul "Washington Post" a publicat un interviu cu politologul **Vladimir Tismăneanu,** profesor la Universitatea din Maryland, SUA. Tema: faimoasa *dosariadă* din România şi semnificaţiile acesteia. Faptul că marele cotidian s-a adresat lui Tismăneanu nu e, cum se zice, întâmplător: V.T. a fost numit (nu fără scandaluri prin presă şi înjurături prin diferite "Românii Mari") director al Comisiei prezidenţiale pentru studierea perioadei comuniste din România.

■ "Pe firul de aţă", noua carte a **Gettei Berghoff,** a ajuns şi printre membrii *tribului* din Canada. În lunarul "Semnalul", din Montreal, Baruch Cohen scrie, între altele:

«Iată, doamna Getta Berghoff ne desfată cu o nouă, subtilă şi sublimă adiere în aceste zile calde (mai ales extrem de înfierbântate zile israeliene ale terorismului arab).

Cu un talent ce se dezvăluie cu fiecare frază, în fiecare pagină, autoarea ne aşează discret alături de viaţa Sandei, Ornei şi-a lui Becky, ne face cunoştinţă cu Noa, Lelia, Cârpaciul, Maian, Naum şi toţi ceilalţi "subiecţi" ai acestei superb scrisă "Pe firul de aţă".

Personajele acestor scurte povestiri se apropie cu căldură de inimile noastre, luăm parte cu ele la toate frământările, necazurile şi bucuriile lor, iar la încheierea fiecărei povestiri ne îmbogăţim cu un nou amic/amică; un nou suflet se lipeşte de sufletul cititorului.

Te aştept cu mâna întinsă să vii curând, Getta, cu noi povestiri. ... Tu îl cunoşti şi-l înţelegi pe celălalt de care toţi avem nevoie... spre a supravieţui.

Cititorule, ia cu tine "firul de aţă"!»

■ Sub titlul "I. **Schechter** nu se dezminte şi nu minte" (un joc de cuvinte pe care îl salutăm), Boris Marian publică în "Realitatea Evreiască" o recenzie despre ultimul (dar nu cel de pe urmă) volum al umoristului din Salame:

«Lapte şi miere *ori* Lapte şi fiere *(literele se suprapun), recenta carte a lui I. Schechter, este "o carte israeliană de citire", zice autorul. Redactorul S. Singer nu a greşit continuând seria "schechteriadei", debordantă de umor, optimist "pesimist", inteligenţă. "O revistă din Cecenia mi-a cerut un interviu", ne anunţă Schechter, şi suntem gata să-l credem. Decât să se omoare între ei, ar fi mai bine ca oamenii să stea mai mult în interviuri: "Terorismul poate coexista cu toate formele normale de viaţă". Ce ironie "groaznică". Umorul este "dur": "În materie de sex nu contează părerile, ci sexul". "Cel mai comod este să fii monoteist", ne spune Schechter, pentru că... nu există o ierarhie. Boala şefilor, sub-şefilor etc. "Trecutul dat la reparat" este titlul unei schiţe, de fapt scheci. Schechter este unul din marii creatori de scheciuri, întrecându-l pe Mircea Crişan, desigur la scris, nu şi la interpretare şi nici... la cântar.»*

■ Ziarul francez "Le Monde" găzduieşte un interviu luat de Josyane Savigneau prozatorului **Norman Manea.** Titlul convorbirii defineşte cu precizie starea de spirit a scriitorului, născut la Suceava în 1936 şi stabilit după 1986 la New York: "Acest exil dur constituie în acelaşi timp un privilegiu".

■ După ce-a ieşit din spitalul bucureştean unde fusese internată (vezi rubrica "Se zvoneşte că..." din numărul trecut) din pricina muşcăturii produse de un cotoi afurisit, **Gina Sebastian Alcalay** a reuşit, deşi durerile nu o părăsiseră defel, să dea un interviu scriitoarei Ioana Malamen:

«**Întrebare:** *Ce aveţi în vedere pentru editare, în viitor?*

Răspuns: Regretatul meu prieten Iordan Chimet îmi sugera acum câţiva ani, cu prilejul apariţiei romanului "Singurătatea alergătorului de cursă scurtă", să reiau una din temele acestuia, dar într-o variantă neficţionalizată şi transfigurată, care ar lua forma unui roman memorialistic axat în principal asupra uneia din cele mai importante şi decisive perioade din existenţa mea şi a familiei mele: întâlnirea (întâlnirile) cu marele muzician Leonard Bernstein ("Mozartul veacului nostru", cum l-a caracterizat Zubin Mehta, după moartea sa prematură din 1990) şi felul în care acest om al destinului nostru a modelat, cu voie şi fără voie, în bine şi în rău, devenirea noastră după ce am părăsit România. La ora actuală, fiul meu Eugen (ţinut de Bernstein în trei şcoli de muzică americane, inclusiv Juilliard-ul, unde şi-a luat doctoratul în muzică), se află de ani de zile în Statele Unite, unde predă pianul la o Universitate şi dă diverse recitaluri; soţul meu a murit, iar eu trăiesc singură, destul de izolată, fără familie, oricum, în Israel.»

■ Aflat în România cam în aceeaşi perioadă cu Gina Alcalay, confratele nostru G. Mosari a ieşit mai bine decât sus-numita prozatoare, scăpând nevătămat. La Iaşi, el a primit premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor – filiala Iaşi. La librăria Sigma, din Bucureşti, a asistat la lansarea celei de-a doua ediţii a cărţii "Almanahul călătoriilor mele" (ed. Sigma), unde printre vorbitori s-au aflat nu numai

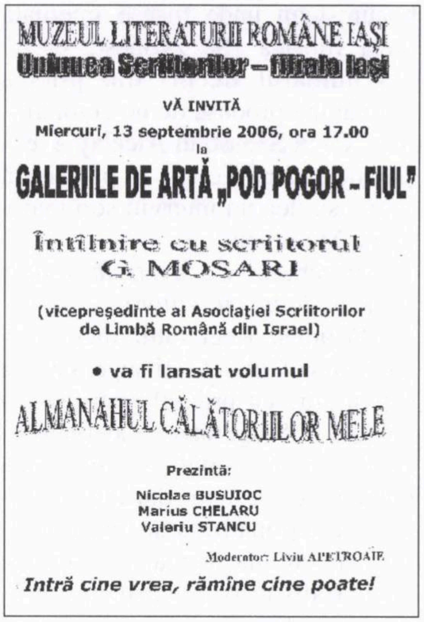

MUZEUL LITERATURII ROMÂNE IAŞI
Uniunea Scriitorilor – filiala Iaşi

VĂ INVITĂ
Miercuri, 13 septembrie 2006, ora 17.00
la
GALERIILE DE ARTĂ „POD POGOR - FIUL"

Întîlnire cu scriitorul
G. MOSARI

(vicepreşedinte al Asociaţiei Scriitorilor
de Limbă Română din Israel)

• va fi lansat volumul

ALMANAHUL CĂLĂTORIILOR MELE

Prezintă:
Nicolae BUSUIOC
Marius CHELARU
Valeriu STANCU

Moderator: Liviu APETROAIE

Intră cine vrea, rămîne cine poate!

scriitori şi ziarişti (precum Răzvan Voncu, redactorul-şef al revistei "Big-Magazin"), ci şi câţiva actori, mai ales comici, de mâna întâi, precum: Adela Mărculescu, Nae Lăzărescu, Damian Crâşmaru, Ciupi Rădulescu, Mihai Ciucă, Vasile Muraru. Presa s-a ocupat şi ea de eveniment. Fragment dintr-o cronică de Ramona Gavriloaia, apărută în revista "Ateneu", din Bacău (oraşul de baştină al autorului):

«"Almanahul călătoriilor mele", cea mai recentă lucrare a lui G. Mosari, a apărut la Editura "Sigma", Bucureşti, în 2005. Prezentată sub forma unor scurte însemnări de călătorie, cartea aduce în prim-plan un gen scurt de literatură, care poartă amprenta unui spirit ce încearcă să adune întreaga lume în sufletul său şi care trădează "foamea" acestuia de noi spaţii. "Microbistul călătoriilor prin lume", cum se intitulează Mosari, surprinde într-un ocol al pământului în 200 de pagini o dublă extindere, atât spre est cât şi spre vest, din China şi până în New York, cu escale în "România natală" şi "Pe teren propriu", în Israel. Avem în faţa ochilor o montură antrenantă care reuşeşte să menţină treaz interesul cititorului prin dezinvoltura frazei, vivacitatea notelor de umor şi prin surprinderea celor mai neaşteptate detalii. (...)

Originalitatea "Almanahului călătoriilor" lui Mosari constă în eleganţa şi umorul cu care atinge puncte nevralgice: "Dar cine-i la vest? (vorbind despre Iordania.) Pe hartă scrie Palestina, adică o ţară care nu există. În schimb, cea care se află de fapt la vest, adică Israelul, nu apare"; sau "Moscova (...) cu toate eforturile de schimbare, deocamdată nu-i decât capitala roşie a Rusiei". De asemenea place şi felul în care autorul răstoarnă fraze, amestecă registre, pune etichete, face inventarii.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră", à propos de războiul din Liban:

«Ei n-au învins.
Noi însă am pierdut.»

Şi încă una:

«Udi Adam, comandantul frontului de nord, a demisionat în urma războiului.

Dar având în vedere eşecurile sale, era mai bine dacă ar fi demisionat înaintea războiului.»

••• Avram Croitoru, iniţiatorul "Fonotecii de aur", de la Federaţia din Bucureşti, ştie nu numai să pună întrebări cu schepsis interlocutorilor săi, la care se duce cu microfonul, ci şi să aleagă parteneri interesanţi de discuţie. Sărind peste fel de fel de veleitari însetaţi de reclamă pe magnetofon (şi apoi, în paginile "Realităţii Evreieşti"), el găseşte adesea pentru interviuri nişte persoane la care nici cu gândul nu gândeşti. Mai nou, el a pus ochii pe numitul Marius Rosenfeld, care lucrează într-o mină din Valea Jiului. Extrase:

«Întâlnirea cu Marius Rosenfeld a avut loc la puţine ore după ieşirea sa din "şut". Pe faţa-i trasă, oboseala, stratificată precum cărbunele din mină, îşi pusese o firească pecete pentru un om care, de mulţi ani, lucrează în subteran, coborând zilnic în abatajele aflate la sute de metri sub frumuseţile înverzite ale Văii Jiului.

Avram Croitoru: – *Conduceţi obştea evreilor din Petroşani încă din secolul trecut.*

Marius Rosenfeld: – De la 1 ianuarie 1999.

– *Sunteţi din Vale?*

– Prin adopţie. În 1975, pe când aveam 20 de ani, am venit aici şi am lucrat ca profesor-antrenor de tenis de masă.

– *De unde aţi venit?*

– Din Brăila, şi sunt urmaşul unor părinţi habotnici.

– *Şcoala aţi făcut-o la Brăila?*

– Şi elementara şi liceul. Mi-a plăcut tenisul de masă, aşa că am făcut sport de performanţă la cluburile "Comerţul" Brăila şi "Oţelul" Galaţi, echipă cu care am jucat în prima divizie.

– *Cu ce performanţe vă puteţi mândri?*

– Am fost semifinalist la campionatele naţionale de juniori şi în prima categorie la seniori. Aşa cum v-am spus, am început să joc prin vecini, dar, cu timpul, părinţii, văzând ambiţia şi progresele mele, mi-au amenajat în subsolul casei o aşa-zisă sală de sport, cu masă şi cele necesare. Acolo a venit Ella Zeller, antrenor federal pe atunci, ca să vadă ce condiţii am şi mi-a recomandat să urmez o şcoală de antrenori şi, nefiind secţie de performanţă la Brăila, să mă duc la un club din ţară. Aşa am ajuns profesor-antrenor la catedra de tenis de masă a şcolii sportive din Petroşani. Am început să antrenez copii, dar în cinci-şase ani am dus echipa în Divizia A. Antrenam fetiţe care jucau în prima grupă valorică de senioare, iar unele dintre ele au făcut parte din lotul național și au participat la concursuri peste hotare. Eu le conduceam până la gară. Deși fusesem invitat ca antrenor, nu mi se dădea voie să plec din motive extra-sportive: aveam rude în Israel.

– Cât timp ați avut catedră și ați antrenat la școala sportivă?

– 13 ani, până în 1988. Ni se cereau performanțe mari și primeam tot mai puțini bani.

– Așa că, la vârsta de 33 de ani, ați decis să vă recalificați.

– Trebuia. Aveam de întreținut o familie cu doi copii mici. M-am angajat la mină, unde se plătea mai bine.

– Aveați vreo calificare în domeniu?

– Nicidecum. Am început de jos, adică de la "inima lui Stalin", cum era denumită pe atunci o lopată mare. Se căutau oameni pentru această muncă grea. M-am angajat la Mina Dâlga. Am lucrat câteva luni ca muncitor necalificat în subteran până am făcut un curs de mașiniști de extracție și am devenit electromecanic la transportul pe verticală. Este o muncă de răspundere. Am pe mână viața oamenilor care coboară și urcă cu colivia. O greșeală se plătește scump. În familia unui miner toți duc greul. Soția nu se culcă până nu aude că se învârte cheia în broască și se deschide ușa. Noaptea trecută am venit la ora două, că am lucrat în schimbul trei, de la 18 la 24. Soția era trează, ca de obicei, deși, cum ies din mină, îi dau un "beep" ca să știe că sunt sănătos, dar până ajung acasă mai trec două ore – cu predarea lămpașului, echipamentul, baia, autobuzul.

– Ca să precizăm: lucrați la manevrarea coliviei, cum îi spun minerii liftului de subteran.

– Exact. Pupitrul de comandă se află la o adâncime de 670 de metri sub pământ. La Mina Petrila, unde lucrez de când s-a închis cea de la Dâlga, am în față aparate cu semnale acustice, vizuale și un indicator de adâncime care îmi arată la ce orizont este colivia. Sute de oameni, care trebuie să ajungă cu bine la galeria respectivă. Se pot întâmpla accidente, mai ales la jomp, adică la capătul puțului. Acolo-i apă de patru metri și e de rău dacă scapi mai jos colivia. Fac de 18 ani meseria asta, care din prima zi mi-a plăcut la fel ca acum.

– Sunteți singurul evreu din mină?

– Acum sunt singurul evreu care lucrează în minele din Vale. A mai fost cineva care era director, iar acum e primar.

– Desigur, vă referiți la Carol Schretter. (Într-un număr viitor al "Realității Evreiești", vom publica și convorbirea avută cu dumnealui). E greu la mină...

– În minerit e o vorbă: "Primii 20 de ani îs mai grei, apoi e mai ușor, că ieși la pensie". Numai gândul că ai deasupra capului un strat de câteva sute de metri de pământ te face să te bucuri când se termină un "șut" cu bine. Se poate spune că trăiesc din plin strădania omului de a ieși la lumină. Munca pe care o fac acum mi s-a potrivit și pentru că aveam o anumită îndemânare căpătată la tenis de masă.

– Ce legătură are?

– Are, că mâna trebuie să aibă încheietura fină. Când manevrez colivia, trebuie să o opresc la milimetru ca să se potrivească la fix cu șina galeriei. Precizia mi-am format-o și prin sportul practicat.

– Acum, că a intrat și soția dvs. în camera unde stăm de vorbă, să vă întreb cum v-ați cunoscut? Aici, în Vale?

– Nu în Vale, ci la Dunăre, că și ea este tot brăileancă. Eu lucram la mină, dar mă mai duceam la Brăila să-mi revăd prietenii. Acolo am cunoscut-o pe Oana și de 27 de ani suntem căsătoriți. Avem și băieți mari. Paul face 25 de ani în decembrie, iar cel mic, Dan, are 20 de ani. Paul a terminat de doi ani, la Craiova, Facultatea de Istorie – limba ebraică modernă, iar recent și-a dat masteratul la Universitatea din București. În această privință, a limbilor străine, a preluat ștafeta de la mama mea, care vorbea polona, rusa, germana, ebraica, idiș și româna. Dan e student în anul doi la Facultatea de Jurnalism, secția "Științele comunicării". Și el a fost un elev bun, a luat "bacul" cu 9,50. Amândoi sunt ași la computer și la limbi străine. Au fost olimpici la engleză. Acum, locuind la București, activează în O.T.E.R.

– Să vorbim și de familia, ceva mai mare, a evreilor din Petroșani.

– Da, e ceva mai mare. Numără 40 de persoane. Înainte vreme, erau mult mai mulți și fiecare oraș din Vale avea câte o sinagogă, iar Petroșaniul – trei. Când am venit noi în oraș, mai era doar una singură. A fost și ea demolată și ni s-a dat o casă ruinată, fără nici o dotare, pentru a ne aduna la rugăciuni. Și în fiecare an, cu ajutorul Federației, am făcut câte ceva: acoperișul, s-a tras apă și toate câte o să le vedeți când vom merge acolo. Cu sprijinul foarte consistent al soției, m-am descurcat. Și cu scriptologia, căci Oana este economist.

– Cei 40 de oameni cunosc drumul Casei de rugăciuni sau îi reuniți cu greutate?

– La început n-a fost ușor. Veneau doar să plătească o contribuție anuală și să ia azima, adică de Roș Hașana și de Pesah sau, cum se mai spune, din an în Paște. Apoi, împreună cu domnul Schretter, care oficiază toate rugăciunile, am început să le aducem aminte de ceea ce înseamnă Sederul. Organizăm întâlniri la un ceai, un suc, o cafea sau o salată de fructe făcută de Oana. Cei care au, vin cu soția, cu copiii și nepoții. Considerăm că e foarte important să avem mereu sentimentul de familie.

Împreună cu soţii Rosenfeld am plecat spre Casa de rugăciuni, care se află pe o stradă liniştită, nu departe de centrul oraşului. Deschizând poarta, am intrat într-o grădină paradisiacă, smălţuită cu flori de toate culorile. Bănci şi umbreluţe colorate îmbiau la adăstat. "Nu-i aşa că e de drag să stai aici? Acum s-a ajuns ca enoriaşii să dorească să ne mai întâlnim. Când gătim pentru masa de Seder, avem vasele rituale pe care le-am păstrat de la mama soacră. Dar ne întâlnim frecvent, nu numai la Seder. La două săptămâni avem minian, iar în următoarea săptămână ne adunăm ca să mai stăm de vorbă.»

••• Lunarul "Apostrof", din Cluj (condus de Marta Petreu), are, trebuie să recunoaştem, idei. Specialitatea casei o constituie anchetele printre scriitori, pe teme dintre cele mai surprinzătoare. De curând, revista a iniţiat o anchetă având drept subiect "Scriitorul şi trupul său". Printre invitaţi se află şi istoricul literar dr. Leon Volovici, din Ierusalim. Fragmente din răspunsul său:

«“Doriţi să fiţi transportat cu un avion special în caz de urgenţă?” Întrebarea de rutină a simpaticei doamne de la agenţia de turism, în timp ce completează formularul de asigurare medicală, confirmă, dacă mai era nevoie, gândul care mă însoţeşte totdeauna în ajunul unei plecări. Eu trebuie să plec, sunt aşteptat, am un program, o “agendă”, iar trupul meu se desprinde de mine, are “agenda” lui, nu se simte deloc obligat să fie solidar cu mine, ba dimpotrivă, ţine să-şi manifeste independenţa. Dacă vrea, îmi poate da peste cap tot programul, aşa cum copiii mici fac întotdeauna febră sau diaree înaintea unei călătorii, parcă dorind să semnaleze părinţilor că puterea lor de a decide asupra altora nu e absolută. De trup, nu de mine, se ocupă şi agenţia de turism, gata să asigure transportarea lui înapoi – pentru reparaţii grabnice sau în caz de doamne fereşte, zâmbeşte doamna completând rubricile sinistre. Oricum, chiar şi fără ajutorul agenţiei, angoasa s-a şi instalat, frica de trupul care îţi poate face figura te va urmări peste tot, vei simţi tot timpul că libertatea ta de acţiune e condiţionată. Şi atunci, ca un reflex trezit după o lungă hibernare, îţi vine în minte că undeva, uitat, dar la pândă, aşteaptă motanul. Aşa numea Mihai, vecinul meu de salon în spitalul ieşean, cu mulţi ani în urmă, boala infiltrată în trupul lui tânăr. Era un băiat dintr-un sat de lângă Piatra Neamţ, avea cancer la plămâni, parcă şi tuberculoză. Când scuipa sânge, la capătul unui acces violent de tuse, se uita la mine cu un zâmbet straniu şi spunea liniştit: iar m-a zgâriat motanul... Nu ştiu dacă el imaginase boala ca un motan sălbatic, strecurat naiba ştie cum în măruntaiele lui, sau era un personaj din imaginarul bolnavilor.

Cu câteva zile înainte de plecare, în aprilie, un telefon din Bucureşti: motanul l-a înhăţat cu furie pe bunul meu prieten Iordan Chimet. Îl sun, abia mă aude, cineva îl strânge de gât şi-l sufocă, încet, fără milă şi fără motiv. Îi spun că ajung peste câteva zile la Bucureşti şi vin să-l văd. “Te aştept, copile”, mă linişteşte el, ghicindu-mi gândul.

E prima dată că ne întâlnim la el acasă, a preferat întotdeauna să joace în deplasare, să vină la întâlnire cu mersul lui vioi, parcă ţopăind de bucurie, zâmbind ştrengăreşte cu privirea lui de clovn genial, ca a lui Eugen Ionescu. I-am şi spus odată că seamănă, ştia şi îi făcea plăcere să i se confirme. Dramaturgul-filozof era unul din reperele lui – intelectuale, morale, literare. Acum Iordan are privirea fixă, puţin sticloasă, a celui care este pe pragul de a pleca dincolo. Sclipirea jucăuşă din privire a dispărut, din zâmbet a rămas o grimasă a unui trup numai piele şi oase. Dar el nu se dă bătut, ştie, dar nu acceptă nici o vorbă despre o apropiată plecare, numai frustrarea şi disperarea că boala asta mizerabilă îl întârzie să încheie noua ediţie a fabuloasei sale cărţi – "Antologia inocenţei". E pentru el opera magna, gândită să adune într-o carte farmecul şi miracolul copilăriei şi al adolescenţei eterne, cum numai poeţii şi avangardiştii lumii le pot exprima, cu pofta lor de joc şi puterea de a concura cu umor absurd creaţia divină. Cel mai tare suferă de umilinţele la care îl supune boala, “mizeria fiziologică”, cum ne spusese profesorul de latină când s-a întors printre noi, după o lungă absenţă, cu o expresie de om profund ofensat de tot ce trupul a trebuit să îndure.

“Trebuie să termin cartea” – îl aud pe Iordan, parcă încercând să convingă pe cineva care i se împotriveşte. “Asta e esenţialul, restul nu contează”. Acum “restul” l-a cotropit şi nu-l lasă să se întoarcă la masa de scris. “Am citit undeva – şopteşte Iordan – că există un fel de scaun special, cu un fel de aparat care rezolvă totul. Tu faci ce ai de făcut, nici nu-ţi dai seama când, şi aparatul are grijă ca tu să rămâi curat, nu miroşi urât, nimeni nu trebuie să te spele sau să te ajute.” Ce bine îl înţeleg... Din perioada spitalizării mele, acesta era episodul cel mai chinuitor şi sursa unor umilinţe insuportabile. Numai cine a trecut prin asta ştie cât de fericit, da, fericit, te poţi simţi când reuşeşti din nou să te ridici singur din pat, să mergi încet la toaletă şi apoi să te întorci, copăcel-copăcel, obosit de efort, dar triumfător.

Revin după două zile. Iordan are răni proaspete pe frunte. Iar a căzut, îmi explică vecina care-l îngrijeşte. A încercat să se scoale şi să se ducă singur la baie şi a căzut. Iordan nu aude despre ce vorbim, dar *înţelege şi închide ochii nemulţumit. Iar îmi spune despre acel scaun special. Şi după o clipă de tăcere: “Vasile mi-a trimis un medicament din Elveţia. După Paşti mă apuc să lucrez în pat, mai am puţin şi termin antologia. Tu-i mama mă-sii, nu trebuie să ne lăsăm”. Vorba asta a lui, pe care am auzit-o mereu de–a lungul anilor, avea altădată alt înţeles: înfruntarea altor primejdii, de care ţinea să ne avertizeze neobosit.*

“Iordan, revin peste trei luni”, îi spun la despărţire. Te aştept, răspunde cu privirea şi face semn cu degetul gros în semn de îmbărbătare şi certitudine. Dar privirea lui stinsă spune altceva: nu eu, motanul va decide.

Cei care au trecut printr-o boală care-ţi pune viaţa în primejdie cunosc această stare. Intr-o bună zi, te trezeşti deodată singur pe o insulă, în stăpânirea motanului, Behemoth să-i spunem şi noi. Uneori stă tolănit şi toarce leneş şi mulţumit, parcă a uitat de tine. Atunci îl priveşti cu frică şi recunoştinţă. Pe neaşteptate, laba motanului te încremeneşte de spaimă. Ce are cu mine, ce i–am făcut? Cei care fac parte din lumea ta îţi fac semne prietenoase cu mâna, vor să te ajute, chiar şi medicii, dar totul e zadarnic. Ei sunt cu toţii pe malul celălalt nu mai ai nici o scăpare, depinzi de Behemoth şi de toanele lui.

Fiecare boală provoacă fanteziile ei, cu ele ne hrănim, spaima produce creaturi malefice, sau, dimpotrivă, plăsmuiri care ne ajută să facem faţă unui cataclism interior, un zgomot infernal, numai de noi auzit. Numai scriitorii, care altfel suportă bolile la fel de neputincioşi ca şi noi, ştiu să se răzbune şi să extragă din propria lor suferinţă şi “mizerie fiziologică” creaţia compensatorie care învinge suferinţa dându-i un sens, făcând literatură din “bube, mucegaiuri şi noroi”. Gogol, bolnavul absolut, scria exaltat unui prieten: “De pe acum, mintea mea istovită vede marele folos pe care-l pot dobândi din toate aceste boli: la urma urmei, ele fac să se limpezească ideile, iar ceea ce pare că întârzie creaţia, în realitate nu face decât s-o stimuleze...” Şi altui prieten: “Binecuvântată fie, în vecii vecilor, voinţa Celui care mi-a trimis aceste suferinţe...”

Există în lupta cu boala un punct de frângere, când limita rezistenţei e depăşită şi atunci bolnavul capitulează sau o ia razna. Şi-a pierdut minţile, a înnebunit, spun cei din jur, de fapt s-a refugiat în altă realitate, dincolo de durere şi suferinţă – o realitate în care suferinţa atroce are un sens, e doar o încercare, în vederea unei izbăviri sau înălţări. Sau o pedeapsă divină pentru un păcat cunoscut sau nu.

Am revenit în Bucureşti la sfârşitul lunii iunie. Iordan nu m-a aşteptat, s-a mutat de veci la Cernica. Nici prin gând nu-mi trece să mă obişnuiesc fără prezenţa lui, trebuie să fie o neînţelegere, poeţii nu mor aşa, ca noi toţi ceilalţi... Închide ochii şi-l vei vedea pe Iordan Chimet, zâmbind copilăreşte şi triumfător.

Plec pentru două zile la Iaşi, două zile grele.... Puţin înainte de a mă urca în autobuzul care ne duce înapoi la Bucureşti, mă întâlnesc întâmplător pe stradă cu Emil Brumaru. Mă simt vinovat că nu l-am căutat, dar n-a fost posibil. Emil m–a fermecat cu lirismul lui ironic şi candid încă din vremea când eram amândoi elevi, el mai mare cu un an-doi, la Liceul Naţional din Iaşi. E tras la faţă, privirea tristă, parcă mânios nu se ştie pe cine. Ne aşezăm pe o bancă, în zgomotul străzii, peste drum de spitalul “Sf. Spiridon” (îl ştiu, îl ştiu, acolo m-a dibuit motanul...) . “Am fost foarte bolnav”, spune poetul şi se uită la mine, cu o privire tristă, uscată, de o disperare mută şi demnă. Seamănă cu Cioran, îmi trece iar prin gând. Mă întreabă, ca de obicei, cum se simte prietenul nostru comun, “criticul genial”, cum îl numeşte el. Aş vrea să-i povestesc, dar nu mă simt în stare, că l-am revăzut de curând, mereu în acelaşi spital, suferind îngrozitor, încet, la nesfârşit, de o lucidate insuportabilă, chinuit de un călău sadic şi pervers, care a decis că oamenii care pot înţelege misterele sufletului şi tainele creaţiei trebuie să aibă parte şi de o suferinţă pe măsură.

Primim la redacţie

Precizare

...la un articol de Ady Carmi apărut în "Minimum" din 1 octombrie a.c.

Într-adevăr, Israel a fost prima ţară din afara blocului comunist care a obţinut raportul secret prezentat de Hruşciov la cel de al XX-lea congres al PCUS.

Graievski, un ziarist evreu din Varşovia (el nu este originar din România şi nu ştie româneşte), a primit discursul nu la Moscova, ci de la prietena sa, funcţionară în Biroul Politic al Partidului Comunist Polonez; el l-a fotografiat şi l-a predat unui diplomat de la ambasada Israelului din Varşovia.

După venirea în Israel, Graievski a lucrat la emisiunile de limbă polonă şi limbă rusă, la Kol Israel, fiind de fapt – un timp – responsabil cu emisiunile pentru Europa de răsărit.

Graievski, astăzi pensionar, locuieşte la Ierusalim.

Shlomo Leibovici-Laiş

Nota Redacţiei: Amintim că A. Carmi susţinuse că Graievski ar fi originar din România.

Brumaru scoate din geantă ultimele două volume ale lui, "Dumnezeu se uită la noi cu binoclul" și "Submarinul erotic". Multe dintre poeziile lui "infernale", de un erotism exploziv, neruşinat, exasperat, le știu din reviste. Scrie – și rostește cuvintele cu glas tare – dedicații amicale, simple, de un umor tandru și amar. Dumnezeu se uită peste umărul lui, cu binoclul, și îngână un "Cântec naiv":

Oare/ Cum se moare?// Aşa cum cade o căpşună-n apă/ Şi vine-un cerb cu botul lui şi-o papă?// Oare/ Cum se moare?»

••• Un scandal în legătură cu Mihail Sebastian? Ciudat. Dar așa umblă vorba prin culise. Cunoscutul regizor și critic de teatru Bogdan Ulmu scrie în revista "Ateneu", din Bacău, întrebându-se, ca și noi, despre ce anume ar putea fi vorba:

«Un coleg, dornic de publicitate, vorbește despre un viitor spectacol al său din Iași cu piesa lui D. Crudu "Steaua fără Sebastian", și anunță: "E o nebunie! Va fi sigur scandal!".

Sunt reticent: deoarece, în primul rând, piesa n-a intrat în repetiții și nici nu e sigur că va intra. Apoi, ce "scandal" poate stârni un text cu personaje precum M. Sebastian, G. Călinescu și Nae Ionescu? În fine, eu mai știu din istorie (a teatrului și nu numai) că scandalurile (ca și revoluțiile) nu se anunță din vreme...»

••• Prozatorul Alexandru Mușina, unul din numele importante ale literaturii române de azi, publică, în fiecare lună, în revista "Vatra", din Tg. Mureș, câte-un text despre tot ce-i trece prin cap, sub forma unor scrisori adresate amicului său Cis (criticul literar Al. Cistelecan, redactor-șef adjunct al lunarului ardelenesc). Nu de mult, discutând (fiecare cu problemele lui) despre "limba Europei viitoare", și gândindu-se care-o fi soluția cea mai bună, el se referă și la realitățile lingvistice din Israel. Extrase:

«"Care va fi limba viitorului Eretz Israel?" Încă de la 1900 răspunsul a fost: ebraica. *Deși procentul cunoscătorilor de ebraică nu depășea procentul cunoscătorilor de latină din Europa de azi. Deși limba maternă a părinților sionismului și a bună parte (dacă nu majoritatea, atunci) dintre evrei era limba* idiș. *De ce nu s-a optat pentru idiș? Pentru că, deși se legitima prin trecut, Israelul urma să fie un* stat al viitorului *(fără kibuțuri și moșavuri poate că Israelul nici n-ar fi fost posibil). La fel cum SUA sunt cel mai "pur" stat iluminist, Israelul e cel mai "pur" stat național. (Iar Singapore – poate – cel mai "pur" stat postmodern.)*

Mai mult, Israelul urma să adăpostească, să unească totodată

BIANCA MARCOVICI

Ultima zi înainte de încetarea focului

Dintr-un jurnal ținut sub katiușe

Chiar ieri am fumat pentru prima oară o țigară a sorei mele, "Parlament" sau așa ceva, chiar după o alarmă, că nu mă pricep la mărci de țigari dar era subțire, de damă. Pe la 16 ani am fumat una și am leșinat. Așa că n-am antrenament, doar la căratul nepoților. Pot sta cu ei în brațe până simt cotul aproape rupt!

Printre picături, crainicul de la radio și cel de la siguranța serviciului ne dau voie să trăim.

Chiar m-am dus în camera etanșă să înghit o șoarmă, fără noduri în gât și fără să-mi sară inima de emoție.

Dacă mă prinde aici alarma am economisit timpul de a ajunge...

Acum marea e încărtuită. Mă uit pe geam și o admir în tăcere.

Nici nu-și amintește câte rachete perfide au fost stinse de ea, fără număr!

Azi noapte, pe la 3.30 avioanele survolau pe cer parcă aveau șenile.

Alaltăieri o rachetă venită din Liban a distrus total o clădire, rănind și ucigând!

A nimeri exact acolo unde, alaltăieri, arabii petreceau cu artificii!

Cum n-am adăpost și acasă, m–am aruncat la podea... care s-a clătinat împreună cu mine ca la un cutremur de gradul 6 și ceva... că doar am prins mai multe la Iași, am mare experiență, după ultimul cutremur, prin 1977 am și născut la 7 luni!

nu mai văd păsări
ieri a fost lună plină!

❖

Scurt:

După alarma în care a fost atinsă zona sudică m-am hotărât ca la următoarea alarmă să mă duc în adăpostul blocului meu, eu locuind la etajul 6, adăpostul fiind la subsolul blocului. Am alergat ca o nebună pe scări, dar m-am poticnit de oameni bătrâni sau copii care erau în fața mea. Să fi vrut să ajung nu ajungeam. Și totuși am ajuns doar să-l vizitez. Rușii care stau deasupra mea sub acoperiș și-au încropit un pat... au mulți copii și dorm acolo. Locul e mizerabil, nici o pardoseală, tencuiala distrusă... dar era WC și apă. Lucru foarte important.

Toate bune, iar au început să tragă în nord...

Dar va fi întrerupere, cum s-a

evrei cu zeci de limbi materne diferite.

După aproape 60 de ani de la înfiinţarea Statului Israel, câteva lucruri sar în ochi: evreii sunt un popor bătrân, dar israelienii sunt o naţiune tânără; pentru primele generaţii, ivrit era o limbă strict oficială, funcţională, azi e limba maternă a majorităţii israelienilor (cea mai bună probă: a apărut o literatură în ivrit); naţiunea israeliană e o naţiune dinamică, ofensivă, cu veleităţi imperiale, *civilizatoare, în zonă...»*

Mărturisind că scrie o carte despre limba Europei viitoare, Muşina adresează cititorilor un apel ca să-i furnizeze fel de fel de informaţii de care are nevoie pentru definitivarea lucrării sale.

Mai întâi, el întreabă (şi se întreabă):

«– Care a fost prima universitate care a renunţat la predarea în limba latină. Când (anul) şi de ce?

– Care a fost ultima universitate importantă (mai puţin cele papale) din Europa (şi America) care a renunţat la predarea în limba latină şi în ce an?

– Care e ponderea latinei în programa de liceu în principalele ţări din Europa?

– În ce ţări din Europa există (dacă mai există) licee cu predare în latină?» etc. etc.

După care scrie:

«– Care mai sunt (dacă sunt) universităţile cu predare în latină?

– Care era (măcar aproximativ) procentul *evreilor vorbitori de idiş din totalul evreilor din Europa, Africa de Nord şi Orientul Apropiat (fără evreii din America) la 1900-1910?*

– Care este raportul între ebraică şi ivrit? (Aş vrea mai multe amănunte, eventual cu câteva exemplu de fonologie, semantică, morfologie, sintaxă).

– Cam câţi vorbitori *de latină mai există? Presupun că doar în mediile ecleziastice, dar... cine ştie?*

– Începând de când şi cum s-a pregătit adoptarea limbii ivrit, ca limbă oficială, în (viitorul) Israel?

– A existat o dezbatere semnificativă dacă să se adopte idiş sau ivrit? Sau nu?»

Poate că cititorii noştri mai competenţi în materie îi pot fi de folos lui Muşina. Al cărui gând, la prima vedere utopic, aşa cum recunoaşte şi scriitorul, este lesne vizibil: Muşina visează la reînvierea latinei (după modelul ebraicei) şi transformarea ei în limba comună a Uniunii Europene.

••• Moda zilei *(in,* cum ar zice englezii, şi *trendy)* prin gazetele din Bucureşti este ca, ori de câte ori se aminteşte de crimele săvârşite în anii stalinismului, să dai, pe cinci coloane, o listă cât mai bogată de evrei care au lucrat la Comitetul Central al PCR, la Securitate şi în alte locuri asemenea, pentru a demonstra că aceştia au fost călăii, iar românii, victimele. În schimb, când vine vorba, eventual, despre evreii aruncaţi în închisori sau omorâţi pe vremea aceea, ziarele nu mai au spaţiu pentru aşa ceva. Memoria jurnaliştilor "justiţiari" se dovedeşte a fi totalmente inexistentă la acest capitol.

Unul din publiciştii români a căror memorie, totuşi, funcţionează, este Valentin Hossu-Longin. Un *nume* în presă, el a publicat nu de mult un amplu material documentar despre cele întâmplate la procesul "bandei de sabotori şi diversionişti" de la Canal. Cu acest prilej, autorul – care a cercetat dosarul respectiv – ne furnizează câteva amănunte despre inginerul Aurel Rozei, unul din principalii inculpaţi şi condamnaţi:

«Scriau ziarele:

"Luni, 1 septembrie 1952, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, deplasat la Poarta Albă, a pronunţat sentinţa în procesul bandei de sabotori şi diversionişti de la construcţia Canalului Dunăre-Marea Neagră. Au fost condamnaţi la moarte, pentru crima de sabotare a propăşirii economiei naţionale a R.P.R.: Georgescu Gheorghe-To-

---

semnat. Să sperăm că copiii mei refugiaţi, care nu mai găsesc hotel în sud, se vor întoarce acasă!

❖

Ultima zi inainte de armistiţiu. Sună bine, e 13 august şi pe o zi de 13 am sosit în Israel. Poate e o zi cu noroc. Să vedem. Deocamdată au căzut 13 rachete în Haifa şi Kraiot... între 3 şi 4 după-masă. Nu se mai raportează exact. Auzi bum şi gata... o poziţionezi în memoria pe care o ai, legată de oraş sau împrejurimi. Sunt un lac de sudoare pentru că am inchis tot ce se mai poate. Credem că se vor păstra închise casele astea de paie şi stuf.

Până mâine la 8 soarele va apune, cred, în loc să răsară!

❖

Au tras vreo 250 de rachete. Una din ele a căzut aproape, seamănă cu un tanc volatil în memoria mea virtuala... bum!

Încă nu e armistiţiu. Când o să–mi văd copiii şi nepoţii refugiaţi la casele lor, în nord... adică în Cfar Vradim, şi vor lucra, adică la Ma'alot şi Sa'ar, o să zic că e armistiţiu. Deocamdată ei sunt într-o cameră de hotel la Tel Aviv, iar noi am primit telefon să nu ajungem la serviciu devreme, ci după ora 9, asta la Haifa!

Până acum, la 6 dimineaţa semnam condica în timp de război. Călătoream sub katiuşe... una m-a şi prins pe drum, reacţiile au fost diferite pentru cei de pe drum. Unii au ieşit în mijlocul străzii, alţii au trecut pe roşu!

Mâine e ziua soţului meu, va împlini 60 de ani şi aproximativ 15 ani de când suntem în Israel.

pazlău, Nichita Dumitru, Rozei Aurel-Rozemberg, Vasilescu Nicolae zis Colorado şi Cernătescu Petre"...

După ce Colegiul Militar al Tribunalului Suprem al R.P.R. a respins (la 4 octombrie 1952) recursurile, condamnaţii la moarte, "făcând cerere de graţiere, Prezidul Marii Adunări Naţionale a aprobat pentru Gh. Georgescu-Topazlău şi Petre Cernătescu comutarea pedepsei cu moartea în muncă silnică pe viaţă şi a respins cererile de graţiere pentru Vasilescu Nicolae, Rozei Aurel-Rozemberg şi Nichita Dumitru. Sentinţa a fost executată"...

Inginerul Aurel Rozei (diplomat universitar în Franţa) venise de o lună în conducerea şantierului, ca şef al Sectorului Planificare, după ce lucrase la câteva întreprinderi din Bucureşti. Fire retrasă, inteligent şi cu o buna pregătire profesională, vorbind curent limbile franceză, engleză şi germană, ing. Rozei a intrat repede în atenţia Direcţiei Generale a Securităţii Poporului care, prin Adresa nr. 223/3 octombrie 1949, trimite Direcţiei Securităţii Capitalei o notă informativă, privind verificarea susnumitului, deoarece "nu este dispus să lucreze suplimentar, părăsind serviciul la orele 20,00(!), cu toate că i s-a explicat necesitatea muncii suplimentare". Din răspunsul D.S.C. către D.G.S.P. (nr. 22/16 noiembrie 1949), aflam că ing. Rozei este, printre altele, o fire ascunsă, tăcută, vicleană, fuge de discuţii politice, fără sentimente pro sau contra regimului actual, manifestând superficialitate în muncă, fapt ce poate fi considerat drept acţiune de sabotaj, chiar dacă nu a făcut parte dintr-un partid politic. Drept care subiectul e ţinut "în strictă supraveghere".

Deci, la scurt timp după angajare şi la nici o jumătate de an de la demararea lucrărilor Canalului, sunt scrise primele file ale unui dosar ce se va îmbogăţi mereu, conducându-l pe inginer până în faţa plutonului de execuţie! Ca şi în celelalte cazuri, în miile de pagini citite, nicăieri nu-i vorba de explozii, asasinate, comploturi. În schimb, sabotajul este omniprezent, prefigurând parcă sfârşitul unor oameni, dar şi al marii construcţii socialiste. În ceea ce-l priveşte pe Rozei, "notele" din "sursa" cu "valoare serioasă" sunt de-a dreptul hilare: evreul de origine muncitorească e socotit când sionist şi când filogerman, când este prieten cu un cunoscut fost legionar antisemit şi oportunist, când petrece ca un adevărat comunist, cu prilejul sărbătorii îndeplinirii planului pe anul 1951, "în cinstea căruia a urmat un banchet în Cabinetul Directorului General, unde s-a consumat şampanie şi icre negre, până dimineaţa la ora 4".

Interesant este că delaţiunile veneau din imediata lui apropiere, de la oameni în care inginerul avea încredere. Iată ce scrie "Nae", după o discuţie cu şeful său, care i-ar fi spus: "Eu mă bazez pe Frangopol şi pe dumneata, numai că dumneata nu ai ales linia cea mai bună şi îţi faci duşmani. Dumneata, dacă vrei să mă asculţi, fii abil şi ia-te după el" (25 noiembrie 1952). Tot "Nae" relatează că la stabilirea unui sector fruntaş pe şantier, ing. Rozei ar fi remarcat faptul că acolo lucrează 350 de civili, 300 de ostaşi şi 2.500 de "colonişti M.A.I.", cum li se spunea deţinuţilor politici, faţă de care el manifestase compasiune, în câteva rânduri. După alte şi alte incriminări consemnate de încă cinci surse, cum că "nu puteam uita timpurile de altădată şi să ne acomodam cu regimul de azi", el îl avertizează prieteneşte pe "Nae": "În jurul nostru este ţesut un lanţ care ne spionează orice mişcare. Totul este să amânăm pe cât se poate această clipă. Eu te sfătuiesc să cauţi să fii cât mai modest şi tăcut, aşa cum sunt eu, şi orice ţi-ar face să nu te repezi în nimeni" (17 ianuarie 1952)...

Cât vor fi fost adevărate aceste vorbe, nu se poate şti. Cert este că asemenea ... dezvăluiri coroborate cu ... măsurile din timpul anchetelor (august 1952) au dus la pedeapsa capitală! La interogatoriile finale, în faţa completului de judecată (29 şi 30 august), relatate pe larg de ziarul "Scânteia", ing. Rozei recunoaşte că a sabotat economia naţională în domeniul planului de investiţii şi al planului operativ: "Am urmărit scopul de a împiedica dezvoltarea normală a lucrărilor Canalului", mărturisind că acţiunea de sabotaj nu a fost dusă în mod izolat, că sabotorii şi-au împletit acţiunile lor criminale. "Toate actele de sabotaj săvârşite de mine urmăreau crearea unei situaţii de haos, nerealizarea de plan, blocarea de materiale şi a fondului de salarii, crearea de nemulţumiri în rândul muncitorilor, demobilizarea lor şi împiedicarea desfăşurării întrecerii socialiste, provocarea de neîncredere în regimul actual".»

••• Aşa a fost, cum prevăzusem. Spectacolul TES cu "Menahem Mendel – Businessman" (în regia lui H. Eliad) a avut (şi are-n continuare) succes. Iar unul din actorii care-au constribuit din plin la acest succes este numitul Mihai Ciucă, aici de faţă.

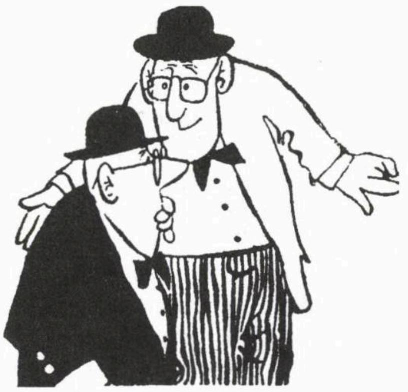

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Mihaela Rădulescu,** binecunoscuta vedetă a televiziunii române, care (măritată fiind cu un cetăţean israelian) vine adesea pe la noi, având o vilă la Herzlia, a propus celor de la Canalul 2 al televiziunii noastre să introducă un show săptămânal în limba română, atât pentru telespectatorii din alia cât şi pentru cei din România. Printre cei dintâi cu care a intrat în contact Mihaela Rădulescu: Colette Avital, Lya Koenig, I. Schechter, Nicu Nitai, ambasadorul Eliezer Palmor, av. Meir Rosenne, Avigdor Lieberman, dar şi personalităţi din afara Israelului: Michel Drucker (de la TV franceză), compozitorul Vladimir Cosma, de la Paris, scriitorul Andrei Codrescu, din SUA.

...nemulţumiţi că *aliaua* nu posedă o revistă de literatură, cu apariţie regulată şi prezenţă la chioşcuri şi în librării, romancierul **Virgil Duda** şi istoricul literar **dr. Leon Volovici** au de gând să editeze în 2007 o asemenea publicaţie.

...sociologul **Michael Cernea** (fost la Banca Mondială), un bun cunoscător al artei yemenite (în special din domeniul Judaica) a scăpat, ca prin urechile acului, cu prilejul ultimei sale călătorii în Yemen, de o tentativă de răpire din partea rebelilor locali. Aflat într-un sat, la cca. 70 de kilometri de Sanaa, capitala ţării, maşina sa a fost urmărită de un Jeep cu rebeli care începuseră să tragă asupra automobilului, făcându-i semn să oprească. Din fericire, în clipa când Cernea şi şoferul său se gândeau că nu mai au scăpare, maşina urmăritorilor s-a oprit brusc, din cauza unei pane de motor. Iar urmăriţii, care au accelerat cât cuprinde, au ieşit cu faţa curată.

...la baza scandalului din presă în legătură cu starea cimitirelor evreieşti din România, declanşat de faimosul **David Kahn** (care, mai nou, a intrat în combinaţie cu nu mai puţin faimosul **Nati Meir,** fost deputat PRM, în prezent parlamentar independent) se află un plan conturat cu precizie: Kahn vizează ca, după compromiterea conducerii de azi a Federaţiei, să ocupe el postul de preşedinte; cât despre Nati Meir, acesta, ştiind că la viitoarele alegeri pentru Camera Deputaţilor nu va avea nici un partid politic care să-l susţină, intenţionează să devină deputat din partea comunităţii evreieşti.

●

Actorul Yehuda Barkan a fost invitat luna trecută la o emisiune de satiră şi umor de pe Canalul 9 (rusesc) al televiziunii.

După ce s-a vorbit pe îndelete despre trecutul artistic al musafirului, amintindu-se fel de fel de glume şi farse purtând marca binecunoscutului comic, acesta a fost întrebat:

– Asta a fost ieri. Astăzi, în anul 2006, ce anume te face să râzi?

– Amir Peretz, ministru al Apărării.

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ŞI NOTARIAT

Str. Sutin 27, Tel Aviv
(lângă Spitalul Ichilov, Primărie)
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetăţeniei române şi paşapoarte româneşti**
- **Traduceri legalizate de notar şi apostile**
- **Diferite alte probleme juridice şi economice**

Contactaţi: HAVA BRESLER

Vorbim şi româneşte

Sport

Ne place că...

...fotbaliştii noştri au călcat – în sfârşit! – cu dreptul în noul sezon internaţional. Astfel, naţionala antrenată de Dror Kashtan a făcut meci nul (1-1) cu Rusia (o fostă şi actuală putere în materie de balon rotund) în cadrul grupei pentru calificarea în turneul final al Campionatului european, din 2008 (două revelioane până atunci, atâta tot). Dacă n-a fost să fie la Mondiale, poate acum, în marele război european.

Ne place (de asemenea, şi încă mult, mult de tot) că...

...echipa de tineret (jucători până la 21 de ani) a învins reprezentativa Franţei (carele, orişicum), asigurându-şi astfel un loc (lucru mare pentru noi, care fusesem mereu ciuca bătăilor) în turneul final.

Ne place (revenind la meciurile dintre formaţiile de seniori) că...

...jocurile din grupe ne-au furnizat câteva surprize, ba chiar şocuri, de zile mari: Anglia (marea Anglie!) a fost învinsă de Croaţia, Franţa (marea Franţă!) a pierdut în faţa scoţienilor. Dacă la acestea adăugăm că – tristeţe! – România antrenată de Victor Piţurcă a reuşit la Constanţa (care va să zică acasă) doar un 2-2 cu bulgarii lui Stoicikov, înţelegem că meciurile de calificare pentru 2008 vor fi aşa cum se cuvine, adică de infarct.

Nu ne place că...

...lipsiţi de inteligenţă şi bun simţ, patronii fotbalului românesc (dar şi – oh! – de pe alte meleaguri) l-au racolat pe Dumnezeu, cerându-i să apere loviturile de la 11 metri şi să-i cotonogească, la fluierele picioarelor, pe adversari. Fenomenul a ajuns strigător la cer (ăsta-i cuvântul potrivit), făcându-l pe cunoscutul critic literar N. Manolescu (microbist în timpul liber) să scrie în "Cotidianul":

«Nu mai am nici o îndoială că există oameni care cred într-un Dumnezeu al fotbalului. Convingerea mi se trage de la patima cu care suflarea fotbalistică îl invocă pe Dumnezeu în toate cele. Cu patronul Stelei (vestitul Gigi Becali, **n. red.**) *ne-am obişnuit: Dumnezeu ştia dinainte rezultatul meciului retur cu Rapid, tot El a adus victoria şi nu şi-a întors privirile de la un om care, spre deosebire de alţii, n–a avut trei neveste şi, în loc să cumpere automobile spre uzul propriu, a clădit biserici spre uzul altora. Dar vine acum antrenorul Olăroiu şi ne spune că, deşi Rapid a fost mai bună, Dumnezeu a vrut să câştige Steaua. Care va ajunge şi în finală dacă va vrea Dumnezeu. Demn urmaş al tatălui sau, care l-a dus de copil la părintele Argatu de la Cernica, Răzvan Lucescu lasă şi el la voia Lui necalificarea Rapidului. Jucători, la rândul lor, se închină sfios de câte ori dau gol sau când ratează: voia lui Dumnezeu, în ambele cazuri. Mitică (Dragomir,* **n. red.**) *amână meciurile din campionat, tot dacă i-o cere Dumnezeu. Voia Celui de Sus îi parvine prin starea timpului şi a terenurilor sau prin rugile antrenorilor, care, ca Olăroiu, deplâng programul prea încărcat al unor echipe prea des încercate în miuţe şi prea rar în întâlniri de Cupa UEFA. N-am nimic contra credinţei în Dumnezeu a tuturor acestora. Dar mi se pare că, înainte de a-l chema în ajutor, ar trebui să vedem dacă am epuizat toate mijloacele pământeşti de a ne realiza dorinţele. Şi apoi ar trebui să ştim că Dumnezeu nu aparţine numai unora dintre noi, indiferent de ce credem că am făcut spre slava Lui. Căile Lui nefiindu-ne cunoscute, e greu să-i cântărim noi simpatiile şi antipatiile. Parabola fiului rătăcitor ne sugerează că Dumnezeu ar putea să-l iubească pe aproapele nostru din Giuleşti la fel de mult ca pe noi. Şi în nici un caz nu se cade să lăsăm la voia Lui tactica de joc. Dumnezeu nu s-a mai antrenat de mult în trasul la poartă, aşa că tot Emil Dica e de vină că mingea a trecut alături în minutul 90.»*

P.S. La cele scrise de N. Manolescu să adăugăm un amănunt. Exasperaţi de ghinioanele din ultima vreme, conducătorii echipei F. C. Argeş l-au chemat în ajutor pe preotul Mărioara, de la biserica Sf. Vineri din Piteşti. Acesta a venit la stadion, a sfinţit vestiarul, după care s-a dus pe teren pentru a sfinţi şi porţile.

Ne place că...

...frumoasa Elena Baguci, fotomodel de succes prin Europa (lucrează pentru case ca Armani, Jean-Paul Gaultier, Valentino, şi apare pe coperta revistei "Vogue") a reuşit să-l cucerească pe fotbalistul Cristi Chivu, care joacă în Italia (faimos, între altele, prin hotărârea sa de a nu se însura deocamdată). L-a driblat? L-a faultat? L-a marcat om la om pe tot terenul? Nu ştim. Fapt e că mult râvnitul de femei Chivu s-a declarat învins, în minutul 90, şi că nunta va avea loc în curând.

- **În primul rând, Holocaustul n-a existat**
- **Ziarul "Ziua"**
- **Mareşalul în *top***

Oala spartă și C.V. Tudor

O femeie cere altei femei să-i împrumute o oală. Cererea îi este satisfăcută. După un timp proprietara oalei cere celeilalte femei să i-o înapoieze. Se constată că oala este spartă. Proprietara oalei cere o explicaţie. Iată ce i se spune:

– În primul rând nu mi-ai împrumutat nici o oală;

– În al doilea rând oala pe care mi-ai împrumutat-o era spartă;

– În al treilea rând oala pe care ţi-am dat-o înapoi era întreagă!

Senatorul C.V. Tudor a făcut următoarele afirmaţii despărţite de perioade de timp scurte:

– În primul rând, Holocaustul n-a existat deloc, ci a fost inventat de evrei pentru a obţine de la ONU aprobarea de a fonda un stat pe teritoriul Palestinei;

– În al doilea rând, Holocaustul a existat în ţări ca Germania sau Polonia, dar n-a existat în România;

– În al treilea rând, persecuţiile anti-evreieşti din România şi teritoriile ocupate de români au fost opera naziştilor şi nu a românilor.

Şi acum vreau să aduc la cunoştinţa d-lui Tudor şi a anturajului său xenofob şi antisemit un fapt care probabil nu îi era cunoscut.

În timpul ultimului război mondial, în Transnistria funcţionau mai multe lagăre de concentrare populate cu deţinuţi evrei. În unul din aceste lagăre (Vapniarca) şi poate şi în altele, unica alimentaţie care li se dădea deţinuţilor era o mazăre furajeră (Latyrus sativus), care e toxică pentru om. Ca rezultat, toţi cei care au mâncat această mazăre au făcut o paralizie totală a ambelor picioare, cu dureri groaznice, terminându-se adesea cu moartea.

După sfârşitul războiului, Prof. Anghel Radovici (maestrul meu în ale neurologiei) a găsit câţiva supravieţuitori ai acestei boli groaznice, a studiat-o şi a publicat în 1945 o carte în limba franceză, intitulată "Le latyrisme".

(Dintr-o corespondenţă primită de la Dr. N. Wertheim, Tel Aviv, neurolog şi psihiatru)

Tipii *anti* față cu Libanul

«Modul cum prezintă unele posturi TV, ca şi cotidienele din România, situaţia din Orientul Mijlociu, nu este favorabil Israelului sau măcar adevărului. Nu chiar toate, pentru că mai există şi comentatori serioşi.

În "Ziua", în suplimentul "Dosare ultra-secrete", citim: "Organizaţia ecologistă Green Line acuză Israelul că, pe lângă faptul că (sic!) ucide civili, pune în pericol mediul, otrăvind aerul, apa şi solul". Semnează Miruna Munteanu. Povestea se continuă sub semnătura unui alt "specialist", Vladimir Alexe, cu "Secretele războiului din Liban". Aflăm că Hezbollah se ocupă cu acţiuni umanitare, este o forţă politică, în timp ce "Israelul a început ofensiva terestră în Liban. Unde se vor opri trupele evreieşti?" Lăsând deoparte dualitatea terminologică israelian-evreu cu care "jonglează" mulţi ziarişti din prostie ori rea-voinţă (statul se numeşte "Israel", locuitorii sunt israelieni; desigur, marea majoritate evrei, dar mie nu-mi scapă nuanţa cu tendinţă rasistă), aflăm de la V. Alexe că există un "plan de distrugere" a Siriei şi Libanului, pornit chiar de peste ocean. "Combate bine" stimabilul Alexe, uitând pericolul real din regiune şi pe vinovaţii reali. Opinia publică din România nu este corect informată şi se face prea puţin ori nimic pentru a se ameliora această boală.»

(Dintr-un articol de Boris Marian, Bucureşti; în "Ultima oră", Tel Aviv, 2006)

Un român mare

«În cadrul show-ului "Mari români", ce-şi va afla deznodământul în curând pe TVR1, mareşalul Ion Antonescu s-a clasat între primii zece (ar fi fost pe 4 sau 5 – spun sursele mele, pe cât de discrete, pe-atât de sigure). Cei zece vor fi subiectul a zece documentare – aflate acum în faze diferite de producţie. Regizorul timişorean Florin Iepan, autorul unui zguduitor film despre decreţeii de după 1967 ai lui Ceauşescu, urmează „să acopere" subiectul Antonescu. Scop în care mi-a propus o onorantă colaborare.

Şi aşa am aterizat duminică 20 august a.c., târziu pe seară, pe cochetul aeroport din Iaşi. Nu e foarte uşor să răzbaţi, de acolo, spre centru – nu e un indicator, preţ de kilometri. Dacă lucrurile ar fi stat aşa şi în 1941, probabil că aliaţii nemţi nici n-ar fi nimerit Prutul – mai ales că s-a atacat tot noaptea. Nu-s indicatoare, dar noroc cu oamenii, care-s superamabili – şi, pe la ora 23, am ajuns la un decent trei stele central.

Luni, la micul dejun, am stabilit ordinea filmărilor. Plecăm, în grabă, spre cimitirul evreiesc din cartierul Păcurari. Oprim în drum la un Peco. Ajungem apoi la cimitir. E ceva probabil unic în Europa: cum intri pe poartă, undeva în dreapta, se află 270 de morminte cu evrei – ofiţeri sau soldaţi în armata română – căzuţi în primul război mondial, pentru România Mare; la zece metri de aceşti eroi, se află patru mari gropi comune – unde zac sute de rămăşiţe ale altor evrei, din cei 13.000 ucişi în pogromul de la Iaşi, din iunie-iulie 1941. Altfel spus, aici e evreul ca erou şi dincolo e evreul (probabil fiii eroilor de-alături!) ca impuritate de care regimul Antonescu încerca „să curețe neamul“. Nici nu apucasem să începem filmarea şi o domnişoară cu rucsac din echipa noastră zice: L–am pierdut! şi tace. Ce? – întrebăm noi. Rucsacu' – vine răspunsul.

Jale! (În rucsac se aflau fel de fel de lucruri ale echipei.) Lăsăm baltă filmările şi facem drumul în sens invers. La Peco, nimic – dar camera video de la benzinărie, dată înapoi, arată că rucsacul nu mai era cu noi la trecere! La hotel, nimic – dar camera lor video arată, la plecare, rucsacul încă pe umăr!

...E soarele sus bine. Sărim peste cimitir şi mergem la restaurantul comunităţii evreieşti din oraş – o cvasi-cantină la care vin, la prânz, câţiva dintre cei circa 500 de evrei ce mai respiră prin Iaşi (oraş care acum un secol avea neam evreiesc spre 50% din populaţie). Apoi filmăm în curtea unei clădiri de pe strada V. Alecsandri – fostă redacţie a revistei "Viaţa românească" în anii '20, ajunsă, în vara lui '41, sediu al chesturii de Poliţie Iaşi (şi locul unde-a început pogromul). Apoi înapoi la cimitir şi filmăm. De acolo, fuga 25 de kilometri până pe malul Prutului, să tragem ceva legat de antologicul „Ostaşi, vă ordon treceţi...“ etc. (când lansa ordinul acesta, în 22 iunie '41, Antonescu era la Piatra Neamţ).

Se înserase când terminam pe Prut; dinspre Basarabia venea o ploaie fină; revenim în Iaşi; luăm cina la o terasă în Copou; plătim, cu gândul la portmoneele pierdute etc.

La hotel, la întoarcere, găsesc un mesaj de la un anume domn Chiţac. Sun. Răspunde un tânăr. Mai sunase la redacţie de vreo două ori. Găsise de dimineaţă, în parcarea din faţa hotelului, un rucsac. În el, acte şi bani din plin (o sumă mare pentru omenire, dar mică pentru *monirinei*). Ne întâlnim cu acest tânăr şi ce spune el: *m-am gândit ce–aş fi simţit eu dacă o păţeam.*

I-am mulţumit tânărului şi (deşi dl. Chiţac nu părea a fi un dilematic) o voi mai face şi aici, spunând aşa: cred că ar fi fost bine ca mareşalul Antonescu să nuanţeze puţin iubirea sa de neam şi să facă şi el aidoma acestui tânăr mare român ce ne găsise rucsacul căzut în parcare: să se pună şi el în pielea celuilalt.»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

❖

Filmul lui Iepan, la care a colaborat istoricul Adrian Cioroianu, a atras atenţia multora din presă. Extrase dintr-o convorbire între Gabriela Lupu, de la "Cotidianul", şi regizorul Florin Iepan:

«Dvs. aţi ales personajul sau a fost sarcină de serviciu?

Trebuie să spun că dacă nu ar fi fost vorba despre acest personaj, aş fi spus pas acestui proiect. Pe mine mă preocupă de mult Antonescu. Cu ceva vreme în urmă am făcut un documentar care a fost difuzat pe PRO TV în care vorbeam despre cei 15.000 de evrei din Iaşi, toţi bărbaţi, care, sub suspiciunea că ar fi simpatizanţi sovietici, au fost deportaţi în cunoscutele trenuri ale morţii. Am descoperit atunci câţiva supravieţuitori care mi-au dezvăluit poveşti teribile.

Cum vă explicaţi faptul că Antonescu, poate cel mai controversat personaj istoric, a ajuns în topul celor mai mari români?

Cred că din neştiinţa oamenilor. De altfel şi Ceauşescu a ratat topul la mustaţă. Nu omul real, cu crimele şi faptele lui reprobabile, a intrat în top zece, ci legenda care însoţeşte acest personaj. Pentru că există o legendă a mareşalului Antonescu, a conducătorului curajos, necorupt, anticomunist şi, mai presus de toate, patriot. Eu nu neg nici una dintre aceste calităţi, dar nu pot fi trecute cu vederea atrocităţile săvârşite din ordinul lui. Nu se ştie exact o cifră, dar se pare că numărul victimelor sale din rândul populaţiei evreieşti şi rome se ridică la două-trei sute de mii.

Cu toate acestea, sunt voci care neaga acest lucru. De exemplu, Nicolae Steinhardt spune în „Jurnalul fericirii“ că, dimpotriva, Antonescu ar fi salvat sute de mii de evrei. Cum vă explicaţi asta?

E o neînţelegere. Într-adevăr, Antonescu nu a deportat, cu excepţia celor 15.000 de la Iaşi, evrei din Regat. Dar cred că asta nu a făcut-o din drag de populaţia evreiască, ci din calcul cinic. A realizat probabil că soarta războiului se va schimba. Marile crime au fost săvârşite în teritoriile recucerite, în Basarabia şi Bucovina. Atrocităţile i-au şocat până şi pe soldaţii români. Iată de exemplu ce scrie colonelul Iacobici în telegrama numărul 302861 din 23 octombrie 1941, telegramă adresata Cabinetului Militar de la Bucureşti, referitor la represaliile ordonate de Antonescu în urma distrugerii comandamentului militar român de la Odessa. Din ordinul mareşalului, 22.000 de evrei au fost adunaţi în câteva magazii cărora li s-a dat foc. Iată ce scrie colonelul român: „Una după alta, magaziile au fost ciuruite cu foc de mitralieră şi puşcă, udate cu gazolină şi incendiate, cu excepţia uneia, care a fost aruncată în aer.” (Antonescu ceruse în mod expres ca o magazie să fie aruncată în aer exact la ora la care a fost aruncat în aer comandamentul român, la 17.45). „Haosul şi imaginile oribile care au urmat nu pot fi descrise: oameni arzând de vii, femei cu părul în flăcări ieşind prin acoperiş în încercarea de a se salva (…) Oroarea era atât de mare, că a şocat pe toată lumea, soldaţi şi ofiţeri.” Au existat şi astfel de voci care s-au opus atrocităţilor, primarul român al Odessei i-a scris chiar lui Antonescu. Familia regală, mai ales Regina Mamă, s-a implicat în salvarea evreilor. Toate aceste lucruri nu se ştiu.

Cum au fost motivate aceste crime?

Antonescu credea sincer că evreii din Basarabia şi Bucovina sunt prosovietici şi că prin eliminarea lor va scădea influenţa ruşilor în zonă. El a recunoscut la procesul intentat lui de comunişti două lucruri: 1. că a ordonat uciderea celor 22.000 de evrei de la Odessa, şi 2. că a ordonat deportările în Transnistria. Doar aceste două capete de acuzare erau suficiente să îi aducă o condamnare la moarte.

Veţi da în film imagini de la proces?

Da, de la proces, de la execuţie şi o serie de alte imagini inedite. Ştii care este totuşi teama mea? Antonescu la proces şi-a jucat legenda. S-a comportat demn, a refuzat să facă cerere de graţiere şi înainte de a fi împuşcat a strigat: „Trăiască România!“ Nu ştiu dacă nu cumva prin acele imagini nu vom da apă la moară admiratorilor lui. În ciuda demersului nostru de a scoate la iveală adevărul, riscul ca Antonescu să fie votat cel mai mare român este foarte mare. Ar fi o ruşine naţională.»

Un român din Elveţia

«Cu puţin timp în urmă, ne-a contactat dl. Sorin Cardy, cetăţean elveţian de origine română. Dezamăgit de dictatura ceauşistă, el a reuşit, după trei încercări, să fugă din România şi s-a stabilit în Elveţia, de unde dorul de ţară l-a făcut să revină, după 1989. Observator atent şi obiectiv a ceea ce se întâmplă aici în viaţa politică şi socială, Sorin Cardy a fost şocat de opiniile pe care le-a auzit despre evrei, formulate atât de diferite cunoştinţe sau vecini de la Snagov, unde s-a stabilit, cât şi în talk-show-urile de la posturile de televiziune, care, după părerea lui, dau dovadă de lipsă de informare, necunoaşterea realităţii sau reavoinţă. Atât în lunga convorbire pe care am avut-o cu el, cât şi într-o scrisoare pe care a intenţionat s-o adreseze postului de televiziune OTV (director: Dan Diaconescu, **n. red.**), domnia-sa ne-a împărtăşit punctul său de vedere în ce priveşte problema evreilor şi antisemitismul din România. Publicăm extrase din textul pe care ni l-a trimis şi care reflectă cu exactitate tot ceea ce ne-a relatat "pe viu". După ce precizează: *"Nu sunt evreu şi nu am nici măcar rude prin alianţă care să fie evrei"*, Sorin Cardy arată: *"Am vizitat Israelul de două ori şi vă confirm că această ţară minunată... este de fapt Biblia deschisă! Tuturor celor care selecţionează cu râvnă nume de răsunet negativ dintre etnicii evrei din nomenclatura sovietică, şi mai aproape de noi, din cea de la începuturile dictaturii comuniste din România (Ana Pauker, de exemplu), pot să le spun că uită în mod voit de miile de evrei care au căzut şi ei victime ale comunismului şi chiar au luptat contra lui. După secole de prigoană în Europa, era inevitabil ca unii dintre evrei să sucombe în faţa propagandei comuniste care, aparent, îi apăra. Oameni buni şi majoritar ortodocşi, cum spune Biserica: aţi uitat că Iisus a fost evreu?! Eu nu sunt evreu şi vă vorbesc acum numai din experienţa mea... Am vizitat prima dată Israelul în 1995... Am trăit senzaţia, pe care mi-au mai spus-o şi alţi vizitatori, că mă aflu acasă, într-un peisaj mai exotic. Totul era familiar!... Poate că ar trebui să numim Israelul «mica Românie»... Am întâlnit familii de evrei, plecate din România înainte de război şi care vorbesc acasă numai limba română! Români din România: nu veţi şti niciodată câţi evrei, cât de mulţi evrei din Israel au amare nostalgii, sau cuvântul acela unic românesc – DOR, care pentru ei rămâne România…*

Dincolo de aspectele cu profundă încărcătură sentimentală, mai e ceva esenţial: gradul înalt de instruire şi cultură al poporului evreu! Pentru numele lui Dumnezeu, un apel către cei care denigrează minuscula comunitate evreiască din România şi pe evrei, în general: chiar v-a luat Dumnezeu minţile în asemenea hal, fie că sunteţi oameni simpli şi interveniţi sub acoperire de anonimat, fie că sunteţi prezenţi în emisiune, nu faceţi nimic pentru a contrazice afirmaţiile stupide şi răutăţile gratuite la adresa evreilor! Români, n-o s-o duceţi mai bine dacă moare şi capra vecinului! Proverbul spune: «Dacă nu ai bătrâni, să-i cumperi». Eu vă spun: cumpăraţi sau răscumpăraţi pe evreii vânduţi în perioada comunistă".

Sorin Cardy îi critică pe cei care dau vina pe evrei pentru toate relele din România şi vorbeşte despre experienţele negative pe care le-a avut în România, cu românii. *"Revenind la evrei* – scrie domnia-sa la sfârşitul scrisorii –, *aş vrea să mai spun că românii n-au ştiut niciodată îndeajuns cât de mult au ajutat aceştia România; ar trebui să ne povestească poate din experienţa lor, miile de români care au lucrat sau mai lucrează în Israel... Cei ca-*

re telefonează, sub acoperirea anonimatului, să spună concret când și cum un evreu le-a adus vreun prejudiciu, și dacă da – fiindcă se poate și asta –, de unde rezultă că a făcut acest lucru deoarece era evreu? Domnule Diaconescu, când va fi să încheiați emisiunea, modificați numai un pic formula dvs. magică și spuneți: «Români, rămâneți alături de noi, dar și alături de evrei, că nici nu știți ce pierdeți»", și-a încheiat scrisorea dl. Sorin Cardy.»

(Din "Realitatea Evreiască", București 2006)

La Sydney. Chiar și la Sydney

«În anul 1984, pe peretele cabinetului medical al unui doctor evreu român din Sydney este vopsită o zvastică fascistă și scris "afară evreii". Unul dintre cei doi, care mi s-au confesat cu mândrie că sunt autorii acestei acțiuni antisemite, a fost George Popp, care peste 12 ani "a colaborat cu ARA (Asociația Românilor Australieni)". Ca să vedeți unde este cuibul antisemitismului românesc din Australia! Nu întâmplător, acestui medic evreu, serviciul secret australian s-a oferit să-i asigure protecția permanentă, având în vedere manifestările antisemite românești din Sydney. Patronul spiritual al legionarilor, Arhanghelul Mihail, este celebrat anual la Sydney în mod public de ARA, iar Buletinul de Informații B.I. editat anual de Maghiaru, are inserat și anunțul: "Asociația Românilor din Australia, ca în fiecare an, organizează picnicul de primăvară australiană... Cu această ocazie, sărbătorim Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil".

Toate comunitățile evreiești din lume trebuie să cunoască faptul că, în timp ce ministrul de externe Răzvan Ungureanu se afla în Israel, ambasadoarea Anca Vișan participa la activitățile publice ale ARA, dedicate patronului spiritual al legionarilor, Arhanghelul Mihail, unde se fredonau versuri regăsite pe siteuri legionare! Apoi, în timp ce președintele României, primul ministru și ministrul de externe participau în România la manifestări comemorative dedicate Zilei Holocaustului, la Sydney, alături de simpatizanții ideologiei legionare, participa la activități publice consilierul politic al Ambasadei, Florina Sava! Aceasta este realitatea politicii românești, cu un antisemitism mult prea adânc înfipt și încă menținut și finanțat oficial. Pentru aceste rețele "securisto-legionare", ce țin subjugate interese românești, Ovidiu Grecea (fost consul general al României în Australia, scos din post pentru că se împotrivise celor cu Arhanghelul, **n. red.**) a fost trădat și sacrificat de SIE și MAE (instituții ce cunosc cu lux de amănunte situația din Australia.»

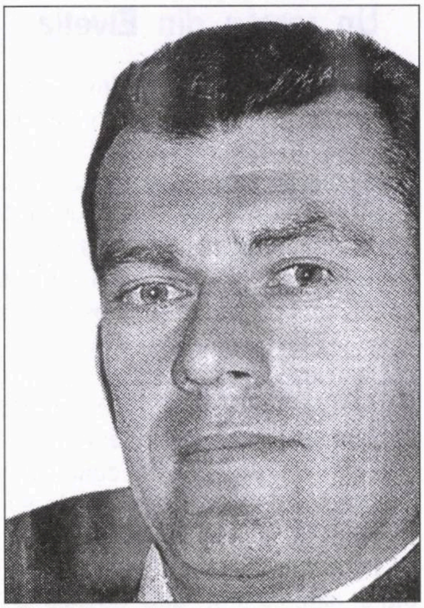

Laurențiu Fulga, editorul publicației "Spirit românesc": un tip colțos

(Dintr-un articol de Laurențiu Fulga; în revista "Spirit românesc", Sydney, Australia, 2006)

Câinii vagabonzi și Marele Tribunal Teologic din Israel

«Ion Lungu, primarul municipiului Suceava, a declarat că a avut surpriza să primească o condamnare definitivă, sosită într-un plic, din Ierusalim. El a primit condamnarea din partea Marelui Tribunal Teologic din Sfântul Oraș, după ce la finele anului trecut primise alte două scrisori cu somații, din partea aceleiași instituții. "Am primit în decembrie 2005 două scrisori de amenințare din Israel, în care se spune că sunt judecat pentru crimele comise la adresa câinilor vagabonzi din municipiul Suceava. Mi s-a spus că voi fi judecat, dar am crezut că e o glumă macabră", a spus Ion Lungu. El a adăugat că în ultima depeșă de acest gen a fost informat că a fost blestemat la Sfântul Mormânt și la Zidul Plângerii de căre șase maici și nouă călugări. "Am fost blestemat pentru păcatele și crimele făptuite contra câinilor și am fost apoi acuzat, judecat, găsit vinovat și osândit de Marele Tribunal din Sfântul Oraș. Mi s-a scris clar: "Ai fost condamnat, blestemat cumplit, și blestemul te va ajunge în curând. Pocăiește-te, că nu mai ai mult timp". Am solicitat câteva explicații diplomaților israelieni în România, pentru a vedea despre ce este vorba și cine e acest Mare Tribunal Teologic. Mi se pare ciudat să fiu condamnat pentru crime împotriva "caninității". Nu știu ce trebuie să mai așteptăm, zilnic sunt mutilați oameni de maidanezi, am făcut România de râs după ce a murit un japonez din cauza maidanezilor, am văzut cum arăta franțuzoaica aceea căreia un câine i-a mâncat fața, ce să mai așteptăm? Să ne vedem copiii mutilați și devorați de hoardele de maidanezi care stăpânesc țara?"»

(Dintr-o relatare de Cătălin Coca; în ziarul "7 Plus", Bucureşti 2006)

Nota Redacţiei "Minimum": Habar n-avem ce e aia Marele Tribunal ş.a.m.d. Drept care, oferim persoanei care ne va lămuri un premiu constând într-un abonament pe un an la "Minimum". Nu de alta, dar vrem să ştim şi noi despre ce este vorba. În definitiv, suntem oameni, nu câini.

Sexul lui Mozart

Am scris, nu o dată, în aceste pagini, despre "explozia sexuală" (ba chiar porno) înregistrată în literatura română de după decembrie 1989. Dar am vorbit mai puţin despre efectele amintitei explozii în domeniul artelor plastice.

Ioana Calen, de la ziarul "Cotidianul", se ocupă de acest subiect. Extrase:

«În artele plastice, primul episod de după 1989 care a stârnit reacţii violente în presă şi în rândul intelectualilor de dreapta a fost expoziţia „Sexul lui Mozart“, care a avut loc cu ocazia împlinirii a o sută de ani de la moartea compozitorului, pe 5 decembrie 1991. Iniţiatorii acestei expoziţii au fost Călin Dan, Iosif Kiraly şi Dan Mihălţeanu, care funcţionau atunci cu numele „Subreal“. Unul dintre motivele pentru care a fost organizată expoziţia a fost că, „la ora aia, problema eroticului şi a sexului în cultură şi artă era tratată cu circumspecţie şi conservatorism“, după cum spune Călin Dan. Titlul expoziţiei, precum şi afişul, care conţinea o imagine a lui Mozart în care peruca se metamorfoza într-un penis, erau extrem de provocatoare la momentul şi în contextul respectiv. „În comentariile din literatura de specialitate se specifică întotdeauna că muzica lui Mozart este angelică, spirituală, uşor jucauşă. Pe de altă parte, Mozart era notoriu ca un tip lubric şi foarte erotic“, explică artistul. La expoziţie au participat aproape 100 de artişti, cu lucrări din mai multe zone ale artelor vizuale: picturi erotice, religioase, fotografii, grafică, instalaţii. Lucrarea lui Călin Dan constă într-o perdea din prezervative, proaspăt importate din Uniunea Europeană, care se numeau chiar „Europa“.

(...) De altfel, pentru artistul Sorin Tara provocarea e o a doua natură. Printre multe din lucrările lui provocatoare, amintim doar pe cele care-l înfăţişau pe Ştefan cel Mare care făcea amor oral cu un personaj pe care scria BOR (Biserica Ortodoxă Română).

Dumitru Gorzo a provocat adesea reacţii prompte şi agresive atât din partea presei, cât şi din partea autorităţilor, şi chiar a Bisericii Ortodoxe Române. I-a provocat pe oameni să interacţioneze cu obiectul de artă direct pe stradă, lipind pe clădirile din Capitală coconi roz de ghips. L-a făcut pe Ştefan cel Mare şi Sfânt negru, cu sâni şi coroană de manelist. A făcut Catedrala Mântuirii Neamului din slănină. În lucrarea „Are jailed sheep zebras“ pictează Casa Poporului în flăcări, într-un peisaj mioritic, cu o turmă de oi, şi puţin mai la vale, un posibil deznodământ la balada „Mioriţa“ în care ciobanul cel bun este sodomizat şi ucis de tovarăşii săi. A umplut Capitala de stenciluri cu Ceauşescu, cu aripi de înger şi cu mesajul „Vin în 5 minute“. A organizat o expoziţie cu titlul „Mister president is a sexual object“. Şi lista nu se opreşte aici. Deşi publicul s-a simţit adesea provocat de lucrările lui, criticii de artă vorbesc în alţi termeni despre artist. „Gorzo nu provoacă, Gorzo este responsabil. El displace, agasează, răneşte. Dar tocmai această dezagreabilă pornire îl face necesar“, spune criticul de artă Liviana Dan.

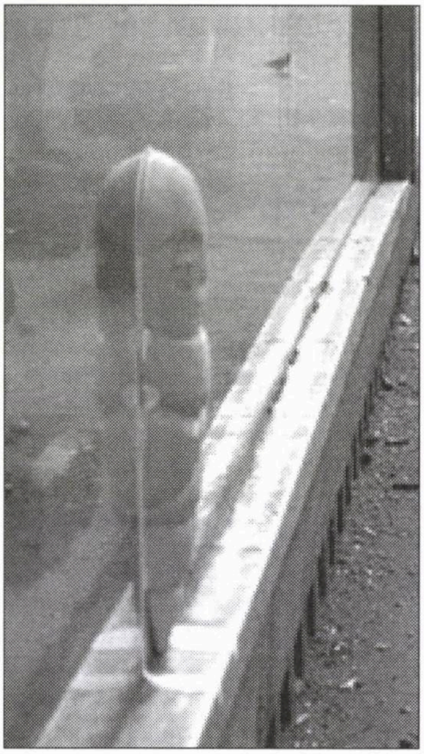

Unul din "coconii" lui Dumitru Gorzo

În literatură se poate vorbi despre provocare într-o măsură mai mică, pentru că a te simţi direct lezat sau „provocat“ de un text literar înseamnă să încalci unul dintre cele mai importante principii ale ficţiunii. Dacă Ioana Bradea scrie, la începutul cărţii „Băgău“, „sunt o doamnă, ce pula mea“, este aberant să ne simţim ofuscaţi şi să punem mâna la ochi sau, mai rău, să o acuzam de obscenitate. Dacă scriitoarea Claudia Golea susţine în cărţile ei că prostituţia este un lucru bun şi drogurile de asemenea, ar fi o prostie să o acuzam că instigă tineretul patriei la consum de substanţe.»

Cărţi proaste

«Apar, în ultima vreme, atât de multe cărţi proaste, încât ar putea alimenta o fabrică de reciclare a hârtiei.

A trecut vremea când principalul motiv de insatisfacție îl constituia naivitatea formulei estetice adoptate de autori (care păreau prizonieri ai secolului nouăsprezece). Amatorii din ziua de azi sunt, cei mai mulți dintre ei, emancipați, sofisticați și blazați, profesând o estetică a urâtului în varianta "mizerabilistă". Ceea ce strică totul este faptul că n-au talent.

Iată-l pe respectabilul om de lume Viorel Savin, pe care nu ni-l putem imagina decât îmbrăcat în costum și cravată, încercând (într–un volum intitulat "Evanghelia eretică" și publicat la Ed. Casa Scriitorilor din Bacău în 2005) să-și stigmatizeze contemporanii:

"Clefăiam cu pantofii strălustruiți/ în resturi de torturi supurând siropuri scârboase.// otrepe cu fețe-ngălate de zâmbet/ ipocrit căutau să mă "onoreze"/ cu strângeri lipicioase de mână...// am lunecat pe un val de libărci fâșâind/ în viteză spre gâtlejul unei guri de canal" etc.

Sau iată-l pe Ara Alexandru Șișmanian, spirit cultivat, specialist în istoria religiilor, descriind la nesfârșit, fără justificare estetică (în volumul "Migrene", publicat la Ed. Cartea Românească în 2005) viziunile grotești provocate de durerile de cap:

"Și-astfel din adevăr se născu molusca și pocnind începu să se vorbească – fuckme – spermatozoidul varsă negru în extazul geamătului – admirați vaginul meu anal – ooooooîoîo - o!"

Vomitatul îi obsedează pe mulți autori.

"Mă simt un rahat/ sunt un rahat/ o vomă pe care o bătrână/ se pișă din picioare/ încercând să mă dizolve" – clamează Adrian Chivu, autorul volumului "Schizosonet" (Timișoara, Ed. Brumar, 2005). El are o adevărată predilecție pentru evocarea mizeriei fiziologice: *"am plecat în red lion cu zina în veceu dacă vrei o punem dar sunt pe stop", "mă masturbez în căutarea ta", "mă aplec și vomit", "albumele de artă le vindem pe o sumă de căcat"* etc.

Sorin Mitu, de profesie istoric, vomită și el, într-un poem din ciclul "Rătăciri ideologice", inclus în volumul "După douăzeci de ani" (Cluj, Ed. Argonaut, 2005):

"Când aterizez pe aeroportul internațional Otopeni/ mai vomit o dată cu scârbă în punga de plastic/ și le-o trimit înapoi în Occident/ colet fulger și recomandat/ să se bucure de ea ca și de celelalte jeguri".

În "Romanul îndrăgostirii de mama" (București, Ed. Mentor Macro, 2005), Adrian Georgescu încearcă să reconstituie momentul în care a fost procreat. Ceea ce putea fi o reprezentare metafizico-fiziologică devine frecvent una doar fiziologică, în consonanță cu mizerabilismul profesat de tinerii autori de azi.

"icnetul se moleșește-n suspine și omul nostru cu părul vâlvoi și dorința stârnită – mijlocul ars șalele dislocate de neastâmpărul care țopăie sapă o groapă între picioarele acestui bărbat și pula în vagă erecție o va străpunge pe mama – acum își răsuflă vigoarea și o împrăștie (...).

clipoceli și strănuturi; cuvinte mototolite scârțâie – grohăind râgâind încurcându-se se descâlcesc individualizându-se organe interne încăpute în cavitățile strâmte ale mamei și în ale omului nostru – tatăl să fie: poate."

Într-o carte intitulată pompos – "Când Dumnezeu se exilează-n tine", Timișoara, Ed. Brumar, 2005 – un tânăr autor, Aurel Curcă Udeanu, monologhează-filosofează într-un stil poematic-sacerdotal pe tema caracterului de... bestie al femeii:

"Femeia este lecția tragică a lui Dumnezeu că lucrul în sine există doar mulțumită nervilor noștri în erecție.";

"Ea, vinovată că, aflat în Ea, ingratul de tine, Îl uiți pe Cel-ce-te-ține-în-Existență, în timpul cât te afli în Ea!";

"După ce, din doi timpi și trei mișcări, s-a dezbrăcat și Ea (ah, Triunghiul Bermudelor dintre coapsele Ei!), a început să te sufoce cu sărutările Ei, să te sfâșie cu dinții, să te mursece (se enervase deja!), smulgând hălci crude din tine, înfulecându-te pe nemestecate."

Ne amuză, în treacăt fie spus, plăcerea secretă cu care încruntatul filosof evocă – sub pretextul că dezaprobă – erecția, actul sexual, sexul femeii etc.

O fabrică de reciclat hârtie, asta ne lipsește! Funcționarea ei, în afară de faptul că l-ar îmbogăți pe proprietar, ar contribui la purificarea culturii scrise din România.»

(Dintr-un articol de Alex. Ștefănescu; în "România literară", București 2006)

Mădălina face patul familiei Regelui Arabiei Saudite

«Mădălina, Laura și încă două românce lucrează ca menajere pe cel mai mare și mai scump iaht din Puerto Banus, din Marbella, cel mai scump și mai în vogă port de pe Costa del Sol, Spania.

Iahtul se umește "Lady Haya", are 64 de metri lungime, zece dormitoare, holuri, piscină și este înmatriculat sub pavilion englez, lucru foarte costisitor pentru proprietarul său, care putea să aleagă altă țară de pavilion și astfel plătea mai puțin. Dar calculele acestea n-au prea mare importanță pentru că „Lady Haya“ aparține cumnatului regelui Arabiei Saudite. Chiar Regele Fahd al Arabiei Saudite a venit într-o scurtă vacanță în 2002 și a dat o petrecere de zile mari pe ambarcațiune. Petrecere despre care există chiar un forum de discuții pe

"Lady Haya", iahtul familiei Regelui Arabiei Saudite

Internet.

Când am ajuns lângă iahtul care era tras la mal, în port, am avut norocul să vedem o domnişoară pe punte cu care am intrat în vorbă în limba spaniolă. Am întrebat-o de fata româncă despre care auzisem că lucrează pe vas.

Mi-a răspuns tot în spaniolă că ele sunt patru fete, toate din România, şi m-a întrebat cu multă reticenţă cu care anume vreau să vorbesc. Am pus mâna pe aparat şi i–am făcut repede două poze. Când a văzut că-i fac poze s-a întors, s-a ferit şi a vrut să plece, dar am oprit–o vorbindu-i în româneşte. Când a realizat că sunt român şi, posibil, ziarist, mi-a zis că nu are voie să vorbească cu nimeni, mai ales cu presa. Acestea sunt regulile pe care i le-au pus serviciile de securitate ale familiei regale, care au pus-o să semneze nişte reguli de ordine interioară la angajarea sa.

A acceptat cu greu să-mi spună numele ei mic, Mădălina, şi că este din Constanţa, iar că pe colega ei o cheamă Laura. Ele două lucrează ca menajere, iar celelalte două românce, la bucătărie. Am întrebat-o cam cât costă un asemenea vas şi mi-a zis că nu ştie, însă doar pregătirea lui ca familia regală să vină în vacanţă a costat şapte milioane de euro. Nu mi-a venit să cred şi când am ajuns la hotel m-am uitat pe Internet despre cât costă pregătirea şi reamenajarea iahturilor, şi fata e posibil să fi spus adevărul. Costă enorm. Discuţia s-a încheiat brusc, ea rugându-mă să plec pentru că îi făceam probleme dacă continuam să vorbim în dreptul vasului.»

(Dintr-o corespondenţă de la Orlando Valache, din Marbella, Spania; în "Averea", Buc. 2006)

Cancanuri

...despre vedetele zilei găsim în VIP, Libertatea, Viva şi alte o sută cincizeci de publicaţii care apar pe tot întinsul României.

■ Frumoasa prezentatoare de televiziune de la postul Antena 1, **Mihaela Rădulescu** (măritată cu un om de afaceri israelian) a primit în dar de ziua ei... un cal. Un armăsar pur-sânge, în vârstă de 3 ani. Mare amatoare de echitaţie, ea face galopuri ori de câte ori are prilejul. Gurile rele susţin că vedeta – care, după cum se ştie, are o casă la Herzlia – se gândeşte să îmbarce calul pe un vapor, la Constanţa, şi să vină cu el aici, pe malurile Mediteranei.

■ A trăit toată viaţa în lumea teatrului, dar nu e nici actriţă, nici regizoare, nici critic dramatic (o profesiune care nu îi excită pe amatorii de cancanuri). Cu toate acestea, **Ana Maria Narti** (70), căci despre ea este vorba, a ajuns cap de afiş şi subiect de mondenităţi. Cronicar dramatic, pe vremuri, la "Contemporanul", condei bun şi cu autoritate în materie, A.M.N. a "rămas" în Occident în 1970, după ce însoţise un turneu al Teatrului Bulandra în ţările scandinave. Ea s-a stabilit în Suedia (ca şi regretata actriţă Vasilica Tastaman sau poeta Gabriela Melinescu), a învăţat temeinic limba ţării şi, după câţiva ani, a început să publice articole în presa de la Stockholm. Dar nu, cum te-ai fi aşteptat, texte despre teatru, ci... comentarii politice. Succesul ei a fost atât de mare, încât Partidul Liberal (situat pe la centru-dreapta) i-a făcut curte, propunându-i să intre în rândurile sale. Ana Maria Narti a primit, a participat din plin la recenta campanie electorală şi, înscrisă pe listele de candidaţi pentru parlamentul din ţara vikingilor, a ajuns deputată. Ea este la ora de faţă singurul parlamentar de origine română din lumea Comunităţii Europene.

■ Celebrul antrenor suedez Sven Goran Andersen, care a condus până nu de mult naţionala de fotbal a Angliei, este un om pe de–o parte nefericit, iar pe de altă parte fericit (ca atâţia alţii). Nefericit fiindcă 11-le antrenat de el n-a făcut mare lucru la Mondialele din vară, din Germania, dezamăgindu-i pe microbiştii britanici; fericit, pentru că (legea compensaţiei) omul e îndrăgostit lulea. Iar persoana care l-a cucerit este cântăreaţa româncă **Ruxandra Galeriu.** Amănunte ne furnizează ziarul "Liberta-

Ruxandra Galeriu

tea". Extrase dintr-o relatare de Tatiana Solomon:

«De câteva zile, de când presa a scos la iveală idila dintre Ruxandra Galeriu, una din nepoatele părintelui Galeriu, şi antrenorul Sven Goran Eriksson, numele româncei care apare pe prima pagină a ziarelor din toată lumea este pe buzele tuturor. Prietenii şi colegii care au colaborat cu ea îşi amintesc de Ruxandra ca despre o persoană foarte plăcută.

Contactată de "Libertatea", Luminiţa Anghel, prietena cea mai bună a Ruxandrei, a vorbit numai la superlativ despre nepoata părintelui Galeriu. "Ne cunoaştem de 14 ani. Ştiu că Ruxandra a început să plece din ţară de 11 ani. Cânta câte 6 luni sau un an peste hotare, revenea pentru o scurtă perioadă de timp în ţară şi iar pleca", ne-a povestit Luminiţa.

"Ştiu că ea cântă numai în hoteluri de 5 stele, precum Marriott, Ritz, Burj al Arab din Dubai, ceea ce înseamnă că are experienţă şi ştie să facă faţă situaţiei. Cred că şi ea, şi sora ei sunt foarte apreciate, dacă se menţin de atâta timp dintr–un contract într-altul. La 34 de ani este o persoană realizată, cu o situaţie financiară deosebită. Are o casă mare, dotată cu tot ce trebuie, curte, garaj, mobilă frumoasă etc. Toate din munca ei. Nu e o aventurieră! Tot ce strângea era pentru casă. Mama ei a murit de cancer în 1997, în perioada în care ea participa la Festivalul Mamaia. A avut grijă şi de mama ei, cât şi de bunica ei... Ruxandra este o gospodină extraordinară, o persoană veselă, tonică şi fără fiţe. Mai ştiu că este o persoană devotată şi fidelă. Înainte de relaţia asta a avut o legătură stabilă cu cineva de aici din ţară, dar s-a rupt din pricina distanţei şi a plecărilor ei dese. Este o tipă extraordinară! Este o prietenă devotată. Şi-ar da şi haina de pe ea pentru un prieten. La nevoie, ajutorul ei îţi este de mare folos. Tot ce are a câştigat prin munca ei, din recitalurile pe care le-a susţinut în fiecare seară. Cânta chiar şi câte trei ore pe seară!".»

■ Cântăreaţa **Andreea Bănică,** din trupa "Blondy", s-a mutat într-un apartament nou. De atunci, în faţa casei respective s-a petrecut un fenomen demn de tot interesul: în fiecare seară, se strâng fel de fel de băieţi în faţa blocului, unii dintre ei înzestraţi cu binocluri. Ce s-a întâmplat? Frumoasa blondă obişnuieşte să se plimbe prin cameră în bikini; locatara nu şi-a pus (încă?) jaluzele la ferestre, iar admiratorii din stradă au parte, pe gratis, de un spectacol foarte plăcut.

Andreea Bănică

Decese

Virgil Ierunca (86), critic literar, fost redactor la postul de radio ""Europa liberă", una din figurile de seamă ale exilului românesc; a fost căsătorit cu Monica Lovinescu, critic literar, memorialistă.

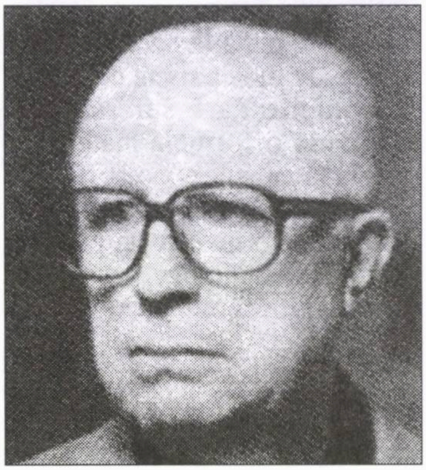

Eugen Budău (55), istoric literar; în urma unei maladii cardiace. A publicat masiva lucrare "Bacăul literar" (820 p.), acordând o atenţie deosebită scriitorilor evrei originari din Bacău şi împrejurimi.

Noul director general al ONU este ministrul de externe al Coreei de Sud, Ban Ki-Moon. Spre deosebire de predecesorul său, Kofi Annan, pe care îl va înlocui la 1 ianuarie 2007, demnitarul asiatic este considerat un prieten al Israelului. În acelaşi timp, însă, gurile rele susţin că omul ar putea fi influenţat de arabi, cu atât mai mult cu cât este amator de cadouri.

În fond, nici nu e de mirare: Ban la Ban trage.

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Roşu vs. albastru

Americanii suferă de o dezbinare cruntă. Această dezbinare, care uneori atinge culmi de-a dreptul ridicole, este de natură să slăbească vigilenţa, determinarea şi prosperitatea naţiunii la un nivel neatins de la războiul de secesiune din secolul 19.

Este o înfruntare în special politică, dar efectele ei se răsfrâng asupra vieţii sociale în general, a liniştii publice la nivel naţional, citadin sau chiar social-familial.

Prieteni de o viaţă se ceartă la cuţite, îşi spun cuvinte ce nu se pot ierta, neveste şi bărbaţi îşi consumă timpul liber în discuţii contradictorii care nu au nimic de-a face cu viaţa personală, se nasc diverse controverse cu caracter rasial sau şovin, nespus de *neprincipiale*, ba chiar ne-americane.

Cauza iniţială este de natură politică, şi cum în America există numai două partide majore, schisma poartă şi ea culorile acestora: albastru (Democraţii) şi roşu (Republicanii). În mod tradiţional, simbolurile grafice ale celor două partide erau elefantul pentru Republicani şi măgarul pentru Democraţi. Dar în noaptea ultimelor alegeri prezidenţiale, la posturile de televiziune, pentru a se înfăţişa numărul de voturi acordate diverşilor candidaţi, statul respectiv a fost colorat pe harta electorală fie în roşu (în cazul în care Republicanul a ieşit victorios), fie în albastru (când Democratul era învingător). De atunci încoace, politicienii, presa şi în cele din urmă publicul au început să se folosească de cele două culori ca de nişte calificative injurioase la adresa oponenţilor politici şi nu numai: "Ce pretenţie ai de la el? Vine doar dintr-un stat albastru!", "Exprimare tipică de locuitor dintr-un stat roşu". Asemenea expresii şi alte fraze de acelaşi gen se încrucişează fierbinte fie pe undele radiofonice, fie la talk-show-urile de la TV, fie în spaţiul cibernetic.

De curând s-au votat de către Congres ajutoarele financiare acordate statelor pentru combaterea actelor de terorism. Ultragiaţi de reducerea (în comparaţie cu anul trecut) cu aproape 40% a sumei alocate statului New York, Democraţii din statul "albastru" n-au putut să nu remarce că în aceeaşi proporţie a crescut ajutorul alocat unui stat "roşu" din centrul ţării. Plătirea de poliţe post-electorale de către administraţia "roşie" a lui Bush? În condiţiile când New York-ul a fost, este şi va fi prima ţintă în caz de atac terorist. Concentrare de liberalism dar şi de cultură, oraş ce găzduieşte, este adevărat, floarea opoziţiei faţă de Bush dar şi Wall-Street-ul, portul cel mai de seamă al Americii, Broadway-ul şi Statuia Libertăţii, victima cea mai cruntă a atacului de la 11 septembrie 2001 şi, desigur, câteva milioane de evrei.

Dezbinarea a cuprins toate categoriile sociale. Hollywood-ul este certat cu Administraţia, cu o mare parte din populaţia americană (în special din statele roşii) şi cu el însuşi.

În cercul marilor finanţe găseşti la extrema stângă un Soros, dispus să sacrifice Israelul numai ca să-l vadă pe Bush afară din Casa Albă, sau pe marii petrolişti, la extrema dreaptă, gata să supună un întreg popor vicisitudinilor create de costul exorbitant al combustibilului, numai ca să-şi menţină ei profiturile record din ultimii ani.

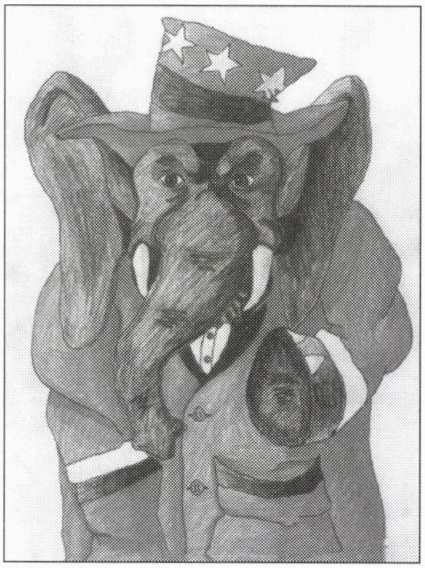

Elefantul Republican

În armată, disensiunile devin de asemenea din ce în ce mai clare. Zilele trecute un grup de Republicani de vază, împreună cu fostul ministru de externe Colin Powell, au blocat în Congres câteva măsuri ale lui Bush privitoare la tratamentul teroriştilor deţinuţi de americani în închisori. Powell, ca şi cei câţiva senatori Republicani, sunt veterani în armată şi e greu de ignorat faptul că ei sunt exponenţi ai armatei. De cine se deosebesc ei în această privinţă? De înşişi Bush, Cheney şi Rumsfeld, adică de nişte lideri civili, fără experienţă militară. Democraţii, fireşte, se amuză de pe tuşă.

Dezbinarea a atins şi comunitatea evreilor americani. Mulţi se întreabă de ce 75% dintre evreii care ar trebui să vadă în Bush pe cel mai bun prieten al Israelului, se găsesc din punct de vedere ideologic şi electoral de partea cealaltă a baricadei. Din păcate, explicaţia nu e simplă, iar autorul acestor rânduri nu are pretenţia de a cunoaşte detaliile în totalitate sau de a înţelege sensul manevrelor politico-culturale ale evreilor americani contra lui George W. Bush. Fapt este că pre-

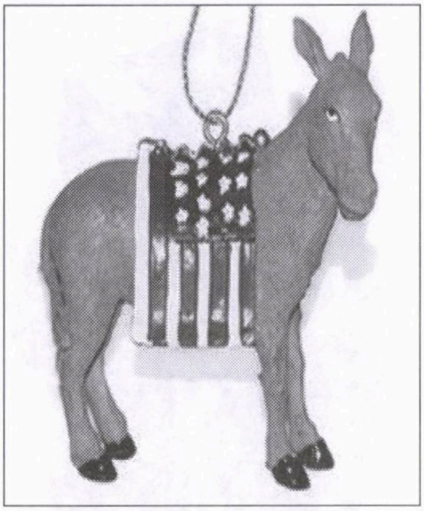

Măgarul Democrat

şedintele nu este apreciat la nivelul la care israelienii şi alţi evrei din lume se aşteaptă, iar noi vom încerca să analizăm motivele.

De curând a apărut în librării o carte: "Arhitectul – Karl Rove şi planul său pentru o putere absolută" de James Moore şi Wayne Slater, doi jurnalişti texani. Karl Rove este cel mai important dintre consilierii intimi ai lui Bush, cel care prin talentul şi flerul său politic este considerat ca adevăratul autor al victoriilor Republicane în alegerile prezidenţiale pentru Congres din ultima decadă. După succesul electoral din 2004, George Bush l-a numit pe Rove "arhitectul victoriei".

Cartea citează printre altele un ziar din Texas, din vremea când Bush era guvernator al statului, unde viitorul preşedinte, adresându-se unui ziarist de la "Austin American Statesman", vorbeşte despre faptul că "evreii sunt sortiţi să ajungă în iad". Combinată cu declaraţia ulterioară, în 1993, într-un alt ziar texan, cum că "numai creştinii au dreptul la rai", şi venite de la un preşedinte care susţine adesea că este în contact zilnic cu Isus Cristos, pare posibil ca sentimentele pe care şi le poartă unii altora preşedintele şi evreii americani să fie reciproce.

Ar mai exista şi amintirea, findcă evreii tind să aibă o memorie lungă, a primului preşedinte Bush, tatăl celui actual, silit să dea afară câţiva activişti din campania sa electorală, în 1988, care păcătuiau prin a fi neo-nazişti sau antisemiţi notorii.

În anul 2000, evreii s-au temut de perspectiva unui nou Bush la Casa Albă. Mai ales în condiţiile în care se vorbeşte tot mai des despre posibilitatea revenirii pe scenă a fostului Secretar de Stat James Baker, cel cu "f...i pe evrei, tot nu votează cu noi!". Astăzi, Baker s-ar putea întoarce ca împuternicit cu depline puteri pentru rezolvarea finală a situaţiei din Irak.

Căile politicii sunt complicate. Să nu uităm, totuşi, că acelaşi prim preşedinte Bush a fost cel care a obţinut, prin insistenţa sa, anularea rezoluţiei ONU care echivala sionismul cu rasismul.

Evreii îşi amintesc de George W. Bush din octombrie 2000, asmuţind o armată de avocaţi împotriva altei armate de avocaţi asmuţiţi de către Al Gore, pe malurile Atlanticului din Florida. Cine a câştigat cu adevărat alegerile acelea faimoase, în urma cărora s-au creat bazele dezbinării fără precedent ce a cuprins populaţia americană, despre care vorbeam mai sus?

Toate cercetările efectuate după decizia Curţii Supreme care a dus la instalarea lui Bush la Casa Albă demonstrează că el a fost cu adevărat învingătorul, chiar dacă numai cu câteva sute de voturi în plus.

Problema evreilor americani este că aproximativ 2.000 dintre voturile floridiene, depuse de oameni în vârstă, probabil neexperimentaţi în sistemul tehnic al maşinilor de vot, îmbătrânite şi ele, au fost dăruite lui... Pat Buchanan, candidat independent cu vechi state de antisemitism pe scena politică americană şi în consecinţă răpite candidatului democrat Al Gore.

Frustrare electorală? Numiţi-o cum doriţi!

Un alt motiv al divergenţelor este apartenenţa tradiţională a evreilor la Partidul Democrat din America, şi nu este în intenţia noastră să analizăm aici cauzele istorice binecunoscute pentru care evreilor le-au displăcut ideologiile de dreapta. Vă asigur însă că Partidul Democrat din America este tot att de corupt şi de însetat de putere ca şi cel Republican. Mai mult decât atât, în ultima vreme s-au făcut încercări disperate de a-l echivala cu un partid de stânga în înţelesul tradiţional al cuvântului, dar ideea este absurdă.

Încercarea unora de a asemui Partidul Democrat cu stânga vitriolică şi antisemită de azi este tot atât de eronată ca încercarea de a asemui Partidul Reublican cu fascismul. Ambele partide sunt la fel de bune sau la fel de rele în lupta antiteroristă. Ambele sunt la fel de prietene cu Israelul. Exemplele în care Partidul Democrat s-a arătat în favoarea Israelului sunt comparabile cu cele ale Partidului Republican. În America nu există un partid "socialist" sau o mişcare de stânga comparabilă cu cele din Franţa, Anglia sau Israel. Ambele partide cuprind minorităţi puse pe scandal, gata să scoată "ciomagul". Unii sunt categorisiţi drept comunişti, alţii drept fascişti, dar în cele din urmă ei rămân doar atât, nişte grupuri minoritare. Democraţii ca şi Republicanii sunt în mod egal prieteni sau critici ai Israelului.

Kennedy a fost primul preşedinte care s-a angajat să sprijine Israelul din punct de vedere militar, în caz de primejdie, iar Golda Meir a fost cea care l-a convins să adopte această linie. Această politică a fost respectată invariabil până azi de toţi cei care s-au perindat pe la Casa Albă.

Jimmy Carter, un preşedinte de mai tristă amintire, a fost totuşi cel care a determinat semnarea acordurilor de la Camp David, în urma cărora Israelul a încheiat un tratat de pace cu Egiptul, cel mai puternic duşman al său. Unii se plâng că Bill Clinton l-a primit pe Arafat la Casa Albă mai mult decât pe oricare alt şef de stat. Şi au dreptate. Dar oare aceste primiri au avut loc de dragul conversaţiei "sclipitoare" şi al "strânsei" camaraderii dintre, probabil, cel mai inteligent şi cultivat preşedinte american din anii din urmă şi căpetenia teroristă? Să fim serioşi…

Evreii nu sunt gata să se lase pradă propagandei răspândite prin radio, presă sau televiziune, cum că liberalii (legaţi de Partidul Democrat) care critică administraţia sunt aliaţi ai teroriştilor; că sunt mai puţin patrioţi decât ceilalţi; că dacă nu-l aplaudă pe Bush, sunt împotriva Statelor Unite. Faptul că nu-l votează pe Bush nu-i împiedică să doneze sume record pentru apărarea Israelului. Nici să-i educe pe tinerii evrei în spirit sionist. Nici să influenţeze, prin puternicele lor lobby-uri, administraţia de la Washington, fie ea Republicană sau Democrată. Iar dacă azi mulţi dintre ei se găsesc în grupurile care nu-l agreează pe Bush, este oarecum conform cu atitudinea restului populaţiei.

Nu pentru că Bush a atacat Irakul. Deşii unii sunt de părere că a fost o greşeală. Victoria într-un război împotriva unui inamic al Israelului ar fi provocat satisfacţia cuvenită printre evrei ca şi printre neevrei. În schimb, umilinţa suferită într-un război prelungit peste măsură, care a fost dus fără talent şi fără hotărâre, imaginea unui Irak dominat de terorişti i-a scandalizat pe evrei şi nu numai pe ei. Apoi, perspectiva unui Iran din ce în ce mai sigur pe el şi împotriva căruia Bush nu mai poate face nimic, i-a determinat pe mulţi evrei să nu-l aprecieze pe Bush.

Şi cum să crezi în poziţia sincer antiteroristă şi în alianţa cu Israelul a administraţiei Bush când recent ea a vrut să plaseze securitatea porturilor americane în mâna unei ţări arabe care întreţine raporturi cu Bin Laden? Cum să crezi în vajnica poziţie pro-Israel a lui Bush, când doctrina sa privind stabilirea democraţiei pe pământ a dus la alegerea Hamasului în teritorii? Când sub ochii guvernului irakian, practic numit de către Bush, mii de irakieni demonstrează în favoarea Hezbollah-ului pe străzile Bagdadului, în timp ce Haifa este bombardată?

Doctrinarii evrei care au sprijinit administraţia Bush, precum Richard Perle, Eliott Abrams, Douglas Feith, împreună cu neoconservatorii neevrei din aceeaşi formaţie, l-au părăsit pe preşedinte deoarece acesta, odată ajuns în biroul oval, i-a părăsit pe ei, încăpăţânându-se să facă lucrurile altfel decât o cerea programul şi împotmolindu-se în fel de fel de necazuri din care nu mai are timp să iasă până la finele cadenţei sale. În politică se spune, aşa cum i s-a spus cândva lui Napoleon: a fost mai mult decât o crimă, a fost o greşeală!

În războaiele anterioare, încheiate cu mai mult sau mai puţin succes, America a fost, dacă nu unită, cel puţin nedezbinată. După părerea acelor evrei care se opun lui Bush, cea mai mare primejdie care ameninţă America nu este terorismul, ci această schismă, această dezbinare profundă şi asurzitoare între americani. Încercările de a da vina insucceselor din Irak pe "New York Times" şi pe Franţa nu sunt în măsură să-i convingă pe americani, evrei sau nu. Propaganda uneori nocivă a presei de extremă stângă, care este fără îndoială reală, nu câştigă şi nu pierde războaie. Armata şi conducerea civilă a operaţiunilor militare sunt adevăraţii responsabili.

Schimbând numele de "french fries" (cartofi prăjiţi) în "freedom fries", lipirea de steguleţe şi arborarea de insigne patriotice nu duc la victorii militare sau ideologice pe mapamond.

Aportul lui Bush la situaţia din Orientul Mijlociu, idealist în cel mai bun caz, este şi el discutabil. Să nu uităm că doctrina lui Bush dinainte de 11 septembrie 2001 era să renunţe la politica tradiţională a administraţiilor precedente prin a sta deoparte şi a lăsa regiunea să-şi facă de cap.

John Kerry, fostul candidat la preşedinţie, obişnuia să trateze terorismul ca pe o problemă de resortul poliţiei, atrăgându-şi astfel o puzderie de critici. Nu ştim cât randament ar fi dat această politică. Vedem însă că atacul împotriva unor curse aeriene transatlantice plecând din Londra în luna august a fost dejucat de către Scotland Yard. Ştim că Al-Qaeda, care nu exista în Irak înaintea războiului, lansează astăzi ameninţări la adresa Israelului de pe un teritoriu interzis acestei organizaţii de către Saddam Hussein.

Evreii americani nu sunt de partea Al-Qaedei, nici a Hezbollah-ului, nici a Hamasului.

Ei nu-l consideră pe Bush nici antisemit, nici fascist, nici anti-israelian. Doar incapabil! Şi nevăzând o clară îmbunătăţire a situaţiei Israelului de la preluarea puterii de către actuala administraţie, ei nu văd de ce i s-ar conferi titlul de "cel mai bun pentru Israel" sau de "preşedintele care-a făcut mai mult pentru Israel decât predecesorii săi".

De pe Internet

Anumite greşeli sunt atât de simpatice încât este păcat să le faci o singură dată.

(Comunicată de Sebastian Safiano, Miami, Florida)

ELIEZER PALMOR

Amintiri din cariera unui diplomat

Recepţii? Whisky? Limuzină la scară? Da. Dar nu numai astea.

Numărul acelora ce se pronunţă în probleme delicate de diplomaţie practică este considerabil, deşi în marea lor majoritate, dacă nu chiar în totalitatea lor, participanţii la aceste dezbateri, de fapt, habar nu au care este obiectul precis al temelor în discuţie şi după ce criterii se cuvine efectuată analiza. Cu alte cuvinte, aceşti "specialişti" autoproclamaţi în ale diplomaţiei, de fapt nu prea au habar despre ce este vorba.

Cariera de diplomat astăzi continuă să excite pofta unor neofiţi care, profitând de legăturile lor de natură politică cu diferite căpetenii de partide de guvernământ şi considerându-se înzestraţi prin născare cu harul diplomaţiei majore, aspiră – ba chiar şi obţin – posturi de ambasadori în capitalele importante ale lumii. Experienţa mea de diplomat profesionist, acumulată în funcţiuni deţinute în capitale europene şi sud-americane timp de peste treizeci de ani, mi-a cristalizat convingerea că adevărata competenţă diplomatic-profesională a acestor "diplomaţi uzurpatori", sau dacă preferaţi, "diplomaţi paraşutaţi", este cât se poate de şubredă şi dubioasă. Aproape toţi ambasadorii "politici" pe care i-a avut ţara mea în cei aproape şaizeci de ani de viaţă independentă au eşuat în mod penibil în exersarea misiunii ce le-a fost conferită.

Trebuie spus răspicat că cine îşi închipuie că funcţia de diplomat este egală cu o viaţă de recepţii somptuoase în palate simandicoase se înşeală amarnic. Diplomaţia este o profesie şi – nu în ultimă anliză – o activitate perpetuă fără ore de lucru sau zile de odihnă legale. Nu este întâmplător faptul că diplomaţii suferă frecvent de boli de stomac şi de şira spinării.

Nu am de gând să dedic rândurile ce urmează diplomaţiei ca profesie. Obiectivul meu este acela de a împărtăşi cititorilor câteva momente din cariera mea, anecdotice daca nu chiar hazlii, ca dovadă că practica profesiei de diplomat cunoaşte câteodată şi clipe de destindere, pe lângă zile şi nopţi istovitoare.

Periplul meu diplomatic m-a purtat prin Belgia, Norvegia, Argentina, Franţa, Uruguay şi încă o dată Franţa. Prin urmare, momentele anecdotice relevate în continuare sunt legate de activitatea mea în aceste ţări.

◆

Bruxelles, oraşul în care nu "plouă de trei ori pe săptămână" ci în fiecare zi, a fost capitala primei mele misiuni în străinătate. Eram prim secretar însărcinat la ambasada noastră cu probleme de cultură, presă şi informaţii, sau – cum mi-a spus într-o zi ambasadorul nostru zâmbind viclean – "pe lângă domeniile ce ţi s-au atribuit prin decretul ministerial de numire, te vei ocupa şi de dosarele care nu au un responsabil desemnat printre colegii tăi de la ambasadă. "De exemplu, – a adăugat ambasadorul parcă glumind, – cu probleme de religie, rabini şi sinagogă. Doar tu însuţi eşti fiu de rabin."

Dar, scena pe care vreau s-o povestesc s-a petrecut într-o după-amiază de vară umedă şi înăbuşitoare prin 1972, când a venit să mă vadă, în vizită de curtoazie, noul secretar de presă al României la Bruxelles. Cum spuneam, era foarte cald şi foarte umed, iar cerul invadat de nori negri slobozea cu mici întreruperi ploi torenţiale care se revărsau răcoritor peste oraş şi împrejurimi. La ora convenită, secretara a introdus în biroul meu un tânăr înalt şi slăbănog care, transpirând şi de căldură dar şi de emoţie, ferecat într-un costum ceremonios parcă de împrumut şi o cămaşă şi cravată de rigoare, a început să se prezinte bâlbâindu-se într-o franţuzească foarte aproximativă.

Oaspetele meu se numea Flămânzeanu şi crezând că-mi vine greu să reţin un nume aşa de bizar, a încercat să-mi faciliteze sarcina zicând: "Gândiţi-va la flamanzi şi atunci vă veţi aduce aminte şi de numele meu care se aseamănă fonetic".

Bietul om transpira şi se bâlbâia, căuta cuvinte şi nu prea le găsea sau le deforma, iar eu îl ascultam tăcut, urmărind condescendent eşecurile semantice şi erorile fonetice în discursul sau chinuit, până când, pe un ton cât se poate de firesc, am dat drumul unei fraze care i-a suprimat graiul, uluit de surpriză, zicându-i: "Domnu' Flămânzeanu, dacă îţi vine mai uşor să vorbeşti româneşte, hai să lăsăm franceza pentru altă dată".

Auzindu-mă, musafirul meu a rămas tăcut câteva secunde, până ce respiraţia i-a redevenit normală şi apoi am continuat conversaţia – eu, amuzat de cele întamplate şi el, uşurat de povara înlăturată a limbii străine.

Ceea ce, printre altele, mi-a dovedit că faimoasa Securitate română nu era chiar aşa de perfectă precum se spunea, dacă personalul Ambasadei române din Bruxelles nu era informat, nici la trei ani după numirea mea în post, că eu de fapt eram originar din România.

Din anii petrecuţi în Belgia am reţinut alte două episoade, unul legat de oraşul Antwerpen (Anvers), care, pe lângă poziţia de centru mondial al industriei și comerțului de diamante, era și capitala naționalismului flamand dar și orașul-reședință al unei importante comunități evreiești. Funcțiile mele la ambasadă m-au făcut să vin deseori la Antwerpen. Atât de des, încât spuneam în glumă că mașina mea, un biet Fiat 124, știa drumul de la Bruxelles la Antwerpen, precum știau drumul ce ducea la grajd vacile care se întorceau în satele din România seara de la păscut.

Într-o noapte de toamnă timpurie mă întorceam de la Antwerpen, unde asistasem la o conferință despre Ierusalim a lui André Chouraqui. Conferențiarul fusese un timp primar adjunct al Ierusalimului și a devenit cunoscut în lumea francofonă ca traducător al Bibliei din ebraică în franceză și al Coranului, din arabă în limba lui Voltaire.

În mașină cu mine se aflau Chouraqui și soțiile noastre. Era deja după miezul nopții și șoseaua Antwerpen-Bruxelles era la această oră cucerită de o ceață grea care se rostogolea în valuri cilindrice pe asfalt. Cunoscusem situații similare nu o dată și știam că punctele de reper care facilitează călătoria în timp de ceață sunt linia galbenă care marchează marginea șoselei și lumina roșie a farurilor posterioare ale unei mașini care te-a depășit. Galben și roșu sunt culori care răzbesc prin ceață și sunt vizibile.

Așadar, cum cunoșteam remediul efectiv în situația dată, mi-am permis să conduc mașina cu o viteză rezonabilă, dar bietul Chouraqui, care nu vedea decât ceață peste tot a fost cuprins de o frică greu disimulată și a început să mă îndemne, zicând: "Domnu' Palmor, să știi că, deși ora este târzie, eu nu mă grăbesc și te-aș ruga mult să nu conduci așa de repede!" După o pauză de câteva minute, Chouraqui repetă aceeași rugăminte, dar de la un moment dat vocea lui trăda inflexiuni imploratoare și toate străduințele mele de a-l liniști nu au avut nici un efect.

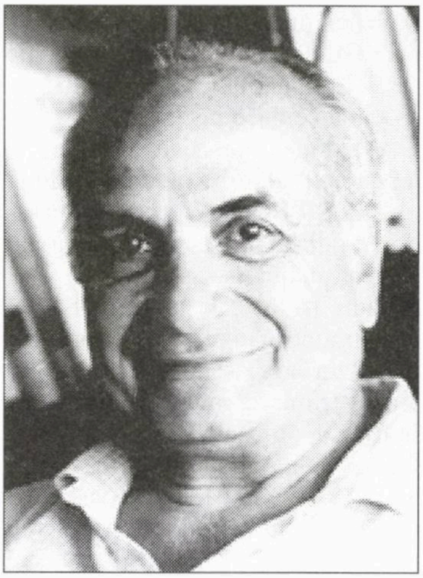

André Chouraqui

Până când am ajuns, după vreo treizeci și ceva de minute, la hotelul din Bruxelles unde stătea. Numai acolo s-a liniștit și ne-am despărțit după ce mi-a urat, parcă rușinându-se puțin, "Noapte bună".

Altă dată, într-o splendidă noapte de vară, sub un cer senin înstelat și clar de lună, mă întorceam acasă după un sfârșit de săptămână la Knokke, orașul balnear de pe litoralul Mării Nordului, cu plaje îndrăgite de clasele înstărite din Belgia și țările vecine. Am pornit la drum târziu și șoseaua era destul de pustie așa că mi-am permis să accelerez viteza.

Casa unde stăteam la Bruxelles era despărțită de ambasada iugoslavă, care era păzită în permanență de doi jandarmi belgieni, prin numai două case, iar strada noastră, care pe toată întinderea ei oferea o priveliște fermecătoare datorită micului dar foarte îngrijitului parc "Abbay de la Cambre", făcea legătura între două artere principale ale orașului – Avenue Louise și Franklin Roosevelt. La joncțiunea dintre stradă noastră și Avenue Louise se afla, aș cum se cuvine, un semafor electric care dirija circulația.

Când ne-am apropiat de semaforul de la colțul strazii noastre, culoarea verde s-a schimbat în roșu. Era ora unu și ceva și nici o suflare de mașină nu se afla prin preajmă. Numai noi așteptam la această intersecție să revină culoarea verde la semafor. Eram și tare obosit și cum mă aflam la așa o mică distanță de patul râvnit, mi-am zis: "O iau la stânga spre casă, doar nu circulă acum nici o mașină și nu se află nimeni prin preajmă".

Zis, adică gândit, și făcut. Am demarat. Dar n-am apucat să fac decât câțiva metri că m-am și trezit cu unul din jandarmii de pază de la ambasda iugoslavă, plantat în fața mea și făcându-mi semn să opresc. Am oprit, bineînțeles, și jandarmul mi se adresează, dar pe un ton nemaipomenit de politicos: "Placa diplomatică vă conferă, fără îndoială, imunitate totală împotriva oricărei infracțiuni la legile noastre, dar nu uitați că ea nu poate să vă imunizeze în caz de accident de circulație. Dacă viața vă este dragă, țineți seama de acest adevăr când vă aflați la volan".

Acestea fiind spuse, jandarmul m-a salutat milităreşte și mi-a urat "noapte bună".

Lecția primită într-o noapte înstelată la Bruxelles m-a însoțit pe toate șoselele unde am circulat și n–am uitat-o până astăzi!

❖

De la Bruxelles am fost transferat în 1973 la Oslo și după lichidarea lui Ahmed Buchiki la Lillehammer, luat în mod eronat (de către agenții Mossadului, **n. red.**) drept Ali Hasan Salame (cunoscut sub porecla de "Prințul Roșu"), am fost rugat să-mi iau postul în primire imediat și prin urmare am aterizat în capitala norvegiană la câteva zile după ce s-a produs tragica eroare.

În Norvegia am petrecut doi ani plini de trăiri și experiențe umane unice pe care le relatez în cartea mea publicată în ebraică și intitulată: “Despre Afacerea Lillehammer”. Din abundenţa de momente tulburătoare trăite în acea perioadă am ales două episoade.

Războiul de Yom Kippur m-a surprins la sinagoga din Oslo unde mă aflam alături de preşedintele comunităţii. Era ora două şi ceva când deodată am remarcat un fenomen curios, şi anume că participanţii la serviciul divin îşi şoptesc la ureche ceva ce-i tulbură până ce acest ceva, ajungând şi la urechea mea, m-a pus câteva secunde pe gânduri înainte de a fi interiorizat ştirea: era vorba că un nou război a izbucnit în miez de zi, declanşat prin surprindere de Egipt şi Siria. Ştirea a fost difuzată la radio şi recepţionată de cineva dintre cei veniţi cu întârziere la sinagogă.

Am plecat imediat acasa şi din acel moment nu m-am dezlipit de aparatul de radio transoceanic capabil să recepţioneze pe unde scurte emisiunile locale ale lui Kol Israel.

A doua zi,la telefon, o voce de femeie excitată la culme rostea nişte propoziţii greu de înţeles, căci amesteca cuvinte norvegiene cu expresii ebraice,dar în cele din urmă am sesizat că voia să ne îndemne la un act uluitor zicându-mi: ”Assuan, Assuan! Bombardaţi Assuanul! Distrugeţi fără cruţare barajul şi apele vor inunda Egiptul! O voce de înger mi-a încredinţat noaptea trecută în vis misiunea de a va transmite acest mesaj!”

Femeia care îmi vorbea era Gru. Fiică de pastor protestant, ea însăşi fusese ordonată ca pastor. Familia pastorului era devotată cu trup şi suflet cauzei noastre. Dar ceea ce ne îndemna Gru să întreprindem... înţelegeţi!

Am încercat s-o liniştesc pe Gru, invocând argumente de strategie politică şi de legislaţie internaţională. Argumentele invocate au avut asupra ei efectul dorit? Nicidecum!

Dar până la urmă, fără ca noi să fi urmat mesajul angelic transmis prin Gru, războiul – precum se ştie – s-a terminat la kilometrul 101 pe şoseaua ce duce la Cairo.

Al doilea episod norvegian are un caracter diferit, nu de anecdotă.

Lui Sir Henry Wotton, ambasador englez în serviciul Regelui James Întâiul (secolul XVII) i se atribuie fraza, care cu timpul a devenit monedă curentă, conform căreia “un ambasador este un om cinstit trimis să mintă în străinătate în folosul ţării sale”. Fiind invitat la Curtea dela Augsburg, el înscrisese această frază în cartea de oaspeţi la o recepţie cu intenţia de a descreţi fruntea participanţilor, dar gestul său pripit l-a costat scump, căci în cele din urmă, când regele Angliei a fost informat de ispravă, l-a destituit din slujbă. În schimb, eu am fost şi am rămas convins că un diplomat nu poate folosi ca instrument minciuna, căci prins o singură dată “cu mâţa-n sac”, el îşi pierde imediat încrederea partenerilor săi întru dialog diplomatic.

Acest al doilea episod norvegian se referă la o situaţie în care am fost constrâns de împrejurări să nu respect o promisiune solemnă.

La 18 ore după acţiunea din Lillehammer poliţia norvegiană a reuşit să aresteze doi suspecţi aparţinând grupului care l-a lichidat pe Ahmed Bouchiki şi în mai puţin de 48 de ore a pus mâna pe alţi patru suspecţi. La procesul care s-a desfăşurat în luna februarie 1974, unul din suspecţi a fost găsit nevinovat şi eliberat. Ceilalţi cinci au fost condamnaţi de la un an până la patru ani şi jumătate de închisoare. Ca unul care a vizitat de multe ori toate închisorile din Oslo şi a cunoscut condiţiile de încarcerare, aş spune că dacă ţi-e dat să stai la puşcărie, cele mai umane şi confortabile închisori se află la Oslo.

Revenind la episodul în cauză, la începutul anului 1975 mai rămăseseră în puşcărie doar doi condamnaţi: Silvia Rafael şi Avraham Gemer, care ispăşeau pedeasa maximă de patru ani şi jumătate. Dar după ce şi cei condamnaţi la pedepse mai uşoare au fost eliberaţi înainte de termen, nu am văzut de ce aceşti doi ultimi condamnaţi nu s-ar cuveni să se bucure de aceeaşi atitudine clementă. Ca să obţinem amnestierea lor am frecventat toate pistele influenţelor politice – la nivel de guvern, parlament, partide politice, centrala sindicatelor şi personalităţi de prestigiu naţional în Norvegia. Până la urmă, eforturile noastre au dat roadele dorite.

Întorsătura dramatică se produce ca din senin în dimineaţa zilei de 20 mai 1975. Directorul general al Ministerului de Justiţie norvegian a solicitat să mă vadă de urgenţă. Sosit după câteva minute la ambasadă, s-a aşezat în faţa biroului meu şi, cu un zâmbet enorm acoperindu-i parcă întreaga fiinţă, a intrat în temă direct, zicând: "Ei bine, asta e! Hotărârea ce o aşteptai a fost adoptată. Ministrul m-a însărcinat să-ţi aduc la cunoştinţă că poţi să-i iei în primire pe Rafael şi pe Gemer. Cu o singură condiţie: ca tu să-i iei în primire şi să-i conduci personal până în Israel”.

Bucuria mea a fost fără margini, dar mă stăpâneam totuşi să nu exteriorizez sentimentele care mă răvăşeau şi să păstrez o atitudine reţinută. Problema era însă că fiind însărcinatul cu afaceri în Norvegia (adică şeful misiunii diplomatice), eu nu puteam să abandonez pentru câteva zile postul din Oslo, căci nu aveam la ambasadă un diplomat calificat care să mă suplinească în absenţa mea. Am explicat această dificultate interlocutorului meu, asigurându-l că voi face să vină din Israel o persoană demnă de încredere totală. Acesta va prelua şi însoţi până în Israel pe condamnaţii amnistiaţi.

Directorul general părea îngrijorat. Mi-a răspuns că el nu are autoritatea de a lua o hotărâre faţă de situaţia descrisă şi va trebui sa supună ministrului problema discutată.

La o jumătate de oră de la întrevederea noastră, directorul general mi-a telefonat spunându-mi: ”Doamna ministru m-a rugat să-ți transmit că ea are încredere numai în tine și deci, dacă vreți să primiți deținuții, îi primești tu și numai tu îi conduci până acasă”.

Aceasta fiind situația, ministerul meu, în mod cu totul excepțional, m-a autorizat să-i conduc pe Rafael și Gemer până la aeroportul din Zürich și a dispus să mă întorc de acolo cu primul avion la Oslo. Ceea ce am și făcut, aterizând în capitala Norvegiei în aceeași zi la miezul nopții.

Mărturisesc că m-am simțit foarte jenat și mă întrebam cum voi ieși cu fața curată din încurcătură dacă cineva mă recunoaște, pe drum sau în puținele minute cât durează trecerea prin aeroport, și-l va informa pe ministru?

Spre bucuria mea aeroportul din Oslo era prost luminat și ofițerul de la controlul pașapoartelor era mai mult adormit decât treaz, așa că m–am furișat repede afară și am sărit în primul taxi.

L-am mințit deci pe ministrul Justiției. Dar am fost forțat să nu–mi respect promisiunea. În orice caz, ori de câte ori îmi aduc aminte de acest episod mă simt profund jenat, căci la urma urmei nu mi-am onorat cuvântul dat.

❖

Când am fost numit ministru în Argentina încă nu stăpâneam limba țării, dar în răstimpul de la numire până la plecare am apucat sa iau în total vreo treizeci de ore de lecții particulare. Suficient pentru a stimula pofta de lărgire a cunoștințelor, dar insuficent pentru a servi ca instrument de lucru indispensabil într-o țară latino-americană. În această primă fază a integrării mele în noua realitate am recurs la contribuția fanteziei, combinată cu elemente de română și franceză, reușind în felul acesta să ajung a înțelege destul de repede texte și fraze ușoare scrise, dar de vorbit, în schimb, nu vorbeam, căci a poseda o limbă în mod activ este mult mai dificil.

La numai câteva săptămâni după aterizarea noastră la Buenos Aires am fost invitat oficial la o cină oferită de Partidul ultrareligios “Agudat Israel” în onoarea deputatului din Knesset, rabinul Abramovici. Gurile rele susțineau în șoaptă că motivul venirii deputatului în Argentina – pentru o vizită de o lună de zile – era vara umeda și călduroasă de la Tel Aviv și clima primăvăratică de la Buenos Aires. Cu alte cuvinte, deputatul venise ca să profite de un concediu răcoros – pe socoteala bugetului public.

Cina, anunțată pentru ora 21, urma să aibă loc într-unul din hotelurile cele mai luxuoase din oraș. Deoarece sufăr din născare de boala punctualității, m-am înfățișat, însoțit de soția mea, la locul cu pricina la ora stabilită.

Am intrat într-un salon unde încăpeau fără să se înghesuie cel puțin două sute de persoane, dar în afara noastră, acolo nu se aflau decât chelnerii care trebăluiau în jurul unui bufet de o abundență rar întâlnită, efectuând ultimele retușuri ale impunătoarei “expoziții” culinare.

Eram la prima noastră ieșire oficială și nu prea înțelegeam cum se face că invitații nu au sosit încă și, la vederea bucatelor calde, mă întrebam daca nu cumva am fost invitați la un cocktail, și nu la o cină?

Între timp au început să sosească invitații și cred că pe la orele 22.30 salonul răsuna deja de glasuri care se încrucișau pe tonalități și accente dintre cele mai diferite, amestecându-se cu sunetul vaselor și paharelor ciocnite din nebăgare de seamă.

Cum nu cunoșteam decât pe președintele partidului care ne invitase, un evreu scapat de urgia maghiară dar nu și de accentul limbii hunilor, răspunzând la numele de Dr. David Villa, contemplam societatea care se delecta cu bunătățile de la bufet și comentam cele ce vedeam cu unica persoană cu care nu aveam dificultăți de comunicare – soția mea.

Când, spre miezul nopții, găsisem că a sosit în sfârșit timpul să ne retragem, tocmai atunci chelnerii au deschis simultan ușile salonului dând spre sala de mese care, decorată fastuos, aștepta “năvălirea” invitaților la dineu.

Am înțeles că de vreme ce am intrat în horă trebuie să joc în continuare și ne-am așezat pe locurile ce ni se rezervaseră – la masa de onoare. După câte mâncasem la bufet nu prea ne mai rămăsese poftă de mâncare și ne-am mulțumit să gustăm câte ceva din bucatele servite. Între feluri asistența a fost supusă unei orgii de discursuri din care – dată fiind deficiența mea lingvistică – nu am înțeles prea mult, dar bănuiesc că de fapt în mare parte conțineau elogii la adresa oaspetelui din Parlamentul de la Ierusalim.

Pe la ora două, când oboseala era să mă doboare, am auzit o propoziție care m-a trezit pe loc, de parcă aș fi fost lovit cu o măciucă în cap. Domnul Dr. Villa, care oficia ca maestru de ceremonii, a rostit aceste cuvinte: "Și acum voi ruga pe domnul Eliezer Palmor, ministrul Israelului în Argentina, să ne adreseze câteva cuvinte”.

Am zis măciucă. Timp ca să-mi adun gândurile nu aveam, nici ca să meditez asupra frazelor din care să improvizez ceva asemănător cu un discurs cât de cât acceptabil. Să refuz invitația amfitrionului? Imposibil, căci asta ar fi însemnat să jignesc publicul care habar n-avea de împrejurările în care sunt invitat să iau microfonul și să vorbesc. În sfârșit, m-am ridicat în picioare și, începând cu câteva propoziţii în ebraică adresate oaspetelui de onoare, am continuat într-un amestec de spaniolă şi idiş, adresându-mă publicului, ca să ies în cele din urmă nu ştiu cum din încurcatură. Important este faptul că am ieşit. Ba, am şi beneficiat de aplauze, de pură curtoazie probabil, când m-am aşezat după bizara alocuţiune trilingvă improvizată.

Am răsuflat uşurat, dar în sinea mea spumegam de mânie. Mă simţeam de parcă aş fi căzut într-o capcană.

Eram printre ultimii care au părăsit sala de mese şi la ieşire l-am prins de mână pe d-rul Villa, l-am privit în ochi şi i-am spus stăpânindu-mi sentimentele adevărate: "Când m-ai invitat să particip la cina festivă nu mi-ai spus şi nici măcar nu ai făcut aluzie că aştepţi să spun câteva cuvinte, dar puteai să mă previi când am sosit la recepţie, sau măcar când ne-am aşezat la masă ca să-mi dai un ragaz de câteva minute să mă gândesc la ceea ce urma să spun. Nu înţeleg de ce ai făcut asta, spune-mi?!”

Omul meu m-a privit speriat urmărindu-mă, apoi a spus: "Dar de ce crezi că te-am invitat la dineu? Ca să mănânci? Nu, domnule! Te–am invitat să vorbeşti! Crezusem că dumneaţa ai înţeles de ce te–am invitat”.

Nu înţelesesem, dar de atunci am învăţat că atunci când o organizaţie evreiască mă invită la un dejun, la o cină sau un dineu, o face pentru că vrea să-i plătesc masa cu un discurs.

◆

Ultimele două episoade se referă la diferite preocupări culinare ivite în cele două perioade ale serviciului meu diplomatic la Paris.

În urma alegerilor parlamentare din 1984, la Ierusalim s-a constituit un guvern pe baza unei formule originale de alternanţă între primul ministru şi ministrul de externe. Formula prevedea efectuarea unui schimb automat, la jumătate de cadenţă parlamentară, între cele două principale funcţiuni ministeriale din guvern. Acordul dintre partidele Likud şi Avoda prevedea că primul care va ocupa funcţia de prim ministru va fi Shimon Peres.

Proaspăt prim ministru, Peres soseşte la Paris în decembrie 1984, invitat de “prietenul” său preşedintele François Mitterrand, care a dispus ca oaspetele din Israel să fie primit cu onoruri protocolare superioare acelora ce i se cuveneau potrivit calificativului oficial al evenimentului drept “vizită de lucru”.

Programul lui Peres prevedea, pe lângă un număr de întâlniri şi convorbiri politice la nivel înalt, două momente culinare şi anume: un dejun restrâns, de douăzeci de persoane, oferit de preşedintele Mitterrand, şi o cină festivă cu o participare de o sută cincizeci de persoane, oferita de primul ministru Laurent Fabius.

Supravegherea executării programului pregătit de Serviciul Protocolului din ministerul de externe francez era una din sarcinile mele.

Având prezentă în memorie criza de guvern declanşată de aterizarea în Israel a avioanelor de luptă transferate din Statele Unite la numai câteva minute după ora de începere a zilei de Shabat, urmată de abandonarea coaliţiei de guvern de către Partidul Naţional Religios (mă refer la primul guvern prezidat de Itzhak Rabin) mi-am zis că o situaţie asemănătoare poate să se producă în caz că ar deveni public faptul că la mesele oferite în onoarea lui Shimon Peres menuurile nu au fost casher.

Am chemat deci la telefon pe şeful Serviciului de Protocol şi l–am întrebat dacă s-au luat măsuri ca dejunul oferit de Mitterrand să fie casher. Interlocutorul meu a răspuns jenat că nu, dat fiind că este vorba de o masă restrânsă. După ce i-am explicat că numărul de comeseni nu schimbă datele problemei, m-a întrebat ce-l sfătuiesc să facă.

Pe atunci funcţiona la Paris un singur restaurant casher de nivel corespunzător şi m-am gândit că solicitând colaborarea acestuia s-ar putea găsi o soluţie potrivită problemei. Până la urmă, francezii au acceptat ideea şi trebuie să spun că omul cel mai fericit a fost restauratorul, care a ţinut să facă el însuşi pe chelnerul, servind la masă şi obţinând în felul aceasta câte o fotografie cu fiecare din personalităţile participante la dejun şi pe care s-a grăbit să le etaleze pe pereţii stabilimentului său.

Problema dineului oferit de primul ministru părea să fie mult mai delicată şi complicată. La întrebarea cu privire la cashrut, şeful Protocolului mi-a răspuns, încântat şi sigur de sine, să nu am nici o grijă, fiindcă dispune de ajutorul unei persoane extrem de competente în materie. "Ştim, a continuat triumfător omul meu, că nu putem servi langustine, dar în schimb putem folosi în menu peşte şi carne de pasăre, nu însă, bineînţeles, carne de porc”.

“Persoana competentă în materie”, mi s-a destăinuit interlocutorul meu, “este nimeni altcineva decât soţia primului ministru Fabius, care, precum ştii, este evreică”.

“Numai surpriza asta îmi lipsea”, mi-am zis în sinea mea, întrebându-mă cum voi explica acum partenerului meu că regulile de cashrut sunt ceva mai complicate decât lista de bucate admise şi nepermise invocate de el şi cum voi înfăţişa explicaţiile mele fără ca să atentez la “competenţa” în materie a doamnei soţii de prim ministru?

Spre norocul meu mi-a venit o idee salvatoare. Ideea era: cum o fi procedat Şef-Rabinul Franţei Samuel René Sirat, dacă a fost invitat cumva la dineu?

L-am întrebat dacă rabinul este invitat şi răspunsul a fost bineînţeles afirmativ. La care am continuat întrebându-l: "Şi ce v-a cerut dânsul cu privire la menu?". ”Păi, o nimica toată. Ne-a cerut doar să comandăm un menu pentru el şi ne-a indicat adresa unde să-l comandăm”. La care, ca unul ce a dat peste comoara lui Aladin, i-am cerut: ”Acelaşi menu te rog să comanzi şi pentru delegaţia israeliană”.

Astfel am ieşit în mod elegant din complicaţia culinară, spre satisfacţia tuturora. Ieşit-am, oare, într–adevăr?

Se pare că nu.

În dimineaţa zilei de întoarcere în Israel, când aşteptam ultimele aranjamente înainte de pornirea coloanei de automobile spre aeroport, zice Shimon Peres: "Ascultaţi-mă bine, fraţilor, eu am vizitat până acum Parisul de vreo patruzeci de ori, dar niciodată nu am mâncat aşa de prost!”

La care, protejat de un zâmbet imprecis, am spus: "Ai mâncat prost fiindcă ai mâncat numai mâncare casher. Vina este a mea şi am procedat aşa ca să evit ca partidele religioase să folosească menu-ul ca să-ţi facă ceea ce i-au făcut lui Rabin în 1977”.

Peres s-a amuzat de răspunsul primit şi am pornit cu toţii bine dispuşi spre aeroport.

❖

Ultimul episod s-a petrecut tot la Paris, spre sfârşitul cadenţei mele de ambasador şi reprezentant permanent al Statului Israel la UNESCO.

Eu am avut şansa să-mi exersez mandatul într-o perioada mai favorabilă ţării noastre, pe plan internaţional, în urma Conferinţei de la Madrid (1991) şi semnării Acordurilor de la Oslo (1993). Nu voi înşira aici toate schimbările în bine petrecute în acest răstimp. Aş aminti doar primul simpozion al intelectualilor israelieni şi palestinieni, cu participarea unor oameni de litere din Egipt, Maroc, Franţa, Turcia, Statele Unite, Spania ş.a. (decembrie 1993) de la Grenada (Spania), oraşul unde regii catolici Ferdinand şi Isabela au semnat Edictul de Expulzare a Evreilor din regatul spaniol. Şedinţa inaugurală a avut loc chiar în Sala Tronului, unde a fost semnat Edictul, şi prezenţa noastră în acest loc a avut un puternic caracter simbolic.

Simpozionul, care şi-a propus să dezbată configuraţia dorită a păcii israelo-palestiniene, a fost, ca eveniment, o realizare tulburătoare, dar, pe planul ideilor, un eşec regretabil, datorită participanţilor palestinieni, care nu au sesizat semnificaţia istorică a momentului. Aceştia au preferat să rumege la nesfârşit păcatele ocupaţiei israeliene, facând apel la intelectualii de la noi să se mobilizeze împotriva ocupaţiei şi au ocultat în felul acesta obiectul întrunirii. Consternarea participanţilor fusese mare.

Al doilea moment având o semnificaţie deosebită şi care s-a petrecut la puţin timp înainte de terminarea mandatului meu la UNESCO a fost decernarea Premiului pentru pace Houphouet-Boigny (iulie 1994) – lui Itzhak Rabin, Shimon Peres şi Yasser Arafat. Premiul a fost decernat de o comisie prezidată de Henry Kissinger.

Ceremonia a avut loc în prezenţa a două mii de invitaţi în salonul de reuniuni festive al organizaţiei. Steaua incontestabilă a evenimentului a fost Itzhak Rabin, care a fermecat publicul printr-un discurs emoţionant, răsplătit prin ovaţii care parcă nu se mai terminau. Rabin a vorbit în ebraică – eu m-am îngrijit ca traducerea simultană în cele cinci limbi oficiale să se facă fără dificultate – şi astfel am obţinut, prima dată în istorie, ca verbul ebraic sa răsune la tribuna Naţiunilor Unite. Ca o consecinţa a evenimentului, am obţinut ca în grădina în curs de amenajare la UNESCO de către sculptorul Dany Caravan şi dedicată ideii de toleranţă, fraza definitorie încrustată pe obeliscul din centrul grădinii să comunice mesajul creaţiei artistice în şase şi nu numai în cinci limbi (adică şi în limba ebraică).

Directorul general al organizaţiei mă rugase să recomand un restaurant respectabil şi convenabil pentru organizarea banchetului în cinstea laureaţilor. Am propus restaurantul “Chez Laurent”, care, situat în gradinile de lângă Champs Elysées, este unul dintre cele cinci sau şase restaurante cele mai bune din Paris. Acesta mai avea şi calitatea de a fi condus de un administrator evreu, care fusese un timp responsabil cu conducerea restaurantului de la “King David” din Ierusalim şi deci înţelegea problema noastră cu cashrutul.

Masa s-a desfăşurat într-o atmosfera excepţională dar mâncarea, din nefericire, n-a fost de astă dată la nivelul festinurilor cu care ne-am delectat de atâtea ori în trecut.

În sfârşit, când am pornit să plecăm, m-am găsit mergând alături de Henry Kissinger. Acesta, îmbătrânit şi greoi, vorbind cu un accent şi mai străin ca de obicei, m-a privit cruciş şi m-a întrebat: "Oare cine e răspunzător pentru această masă atât de mizerabilă?”

Întrebarea m-a surprins ca un fulger dezlănţuit din senin. M-am uitat la el şi i-am răspuns fără să clipesc: "Eu, domnule, eu sunt răspunzător”, şi am adăugat: "Întrucât cred că nu e nevoie să vă explic problema noastră de cashrut când primul ministru şi ministrul de externe participă la o masă oficială, veţi înţelege de ce am comandat masa la acest restaurant condus de domnul Ehrlich. În schimb, nu pot să-mi explic calitatea mediocră a menu-ului după atâtea alte mese excelente consumate la acest restaurant în trecut.” La care Kissinger a mormăit câteva silabe greu descifrabile şi, ajungând între timp la ieşire, ne-am dat mâna, am spus frumos "la revedere” şi ne-am urcat fiecare în maşina care-l aştepta, îndreptându-ne în direcţii opuse.

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

I

Iser, Iosif (București 1881-1958), pictor, caricaturist, a fost fiul lui Alexandru Rubinsohn (care și-a schimbat numele în Alexandru Iosif) și al soției sale, Fanny. Talent precoce, câștigă, în vreme ce învăța la liceul "Sf. Petru și Pavel", din Ploiești, 17 premii la concursul pe țară al Societății științifice "Timerimea română", în 1899. Încredințați că băiatul are vocație, părinții îl trimit să studieze la Academia de Artă din München, apoi la Paris. La întoarcerea în țară deschide o expoziție la Ploiești, după care se stabilește la București, pentru a cuceri marele oraș. Îl cucerește, devenind în câțiva ani unul din *numele* noii generații de pictori, alături de Tonitza, Pătrașcu, Ressu, Șirato, Dărăscu ș.a.

Iser a rămas în istoria picturii românești prin portretele sale de femei cu forme generoase, de tip rubensian, de odalisce întinse leneș pe divan (având o propensiune pentru Orient) și de peisaje dobrogeno-mediteraneene. Pecetea sa este vizibilă, nu poți confunda un Iser cu altceva.

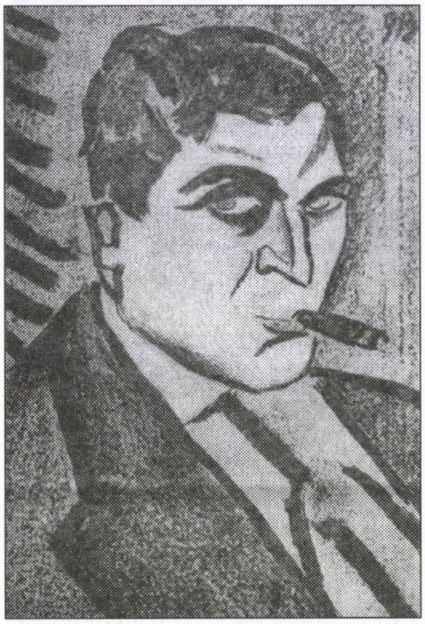

Iosif Iser: Autoportret (1913)

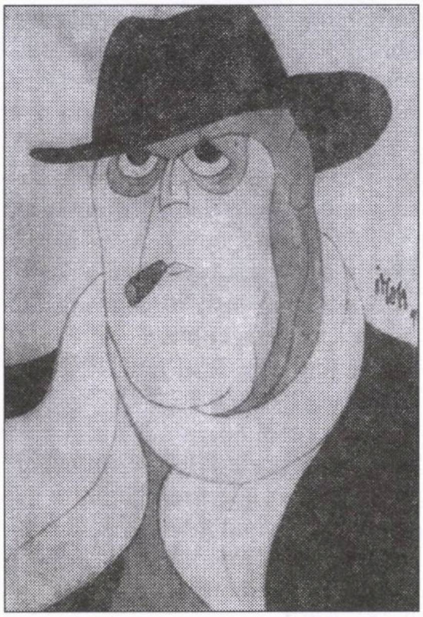

Iser văzut de I. Ross

Mai puțin cunoscută este activitatea lui de caricaturist, a doua coardă a sa. Poate și pentru că, pe scara de valori a artelor plastice, caricatura era (ba chiar mai este) încadrată într-o categorie inferioară, un fel de Divizia B a tușului. De la începuturi, el se arată pășionat de desenul "social" sau satiric. Cel dintâi care a remarcat talentul tânărului în materie este un necunoscut care, publicând o cronică în "Voința Prahovei" (27 nov. 1905), îl compară cu marii caricaturiști ai lumii. Trebuie să ai și ochi și curaj ca să scrii așa ceva despre un debutant (cf. Marin Mihalache, "Iser", monografie, București 1982). Peste ani, Marcel Iancu va relua (și întări) ideea. Într-un interviu cu Vasile Grunea din Cluj, el spunea: "Printre artiștii din epoca în care am crescut eu, o altă amiciție și stimă mă leagă de fostul meu profesor Iosif Iser, pe care-l consider ca unul din marii graficieni ai lumii și care am impresia că nu este destul de cunoscut".

La București, caricaturile lui sunt lăudate de ziariștii vremii și căutate. Colaborează la "Adevărul", deschide o expoziție la Ateneu, cu desene satirice, portrete de actori etc., publică în "Viața literară" o suită de portrete de scriitori, colaborează la "Facla" lui N.D. Cocea, la "Flacăra", la "Omul liber" (tot Cocea) etc. etc. E-atât de legat de lumea presei încât cei de la "Adevărul" îl privesc ca pe un jurnalist sui-generis, iar C. Mille, directorul ziarului, îl cheamă să ia parte, împreună cu editorialiștii politici ai ziarului, la ședințele de alcătuire a "numărului la zi".

Unul din marii admiratori ai satirei lui Iser a fost Tudor Arghezi, cu care pictorul se întâlnea adesea, în redacție sau la cafenea, sau la N.D. Cocea acasă. *«Ieșirea lui Iser din necunoscut, scria Tudor Aghezi, răsturna tot ce se îngăimase până la el în materie de pagină ilustrată. Până atunci desenul fusese un*

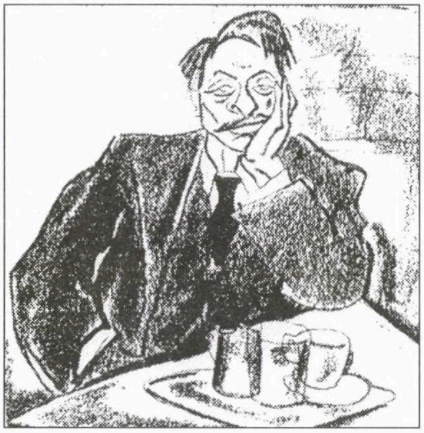

Iser: Şt. O. Iosif

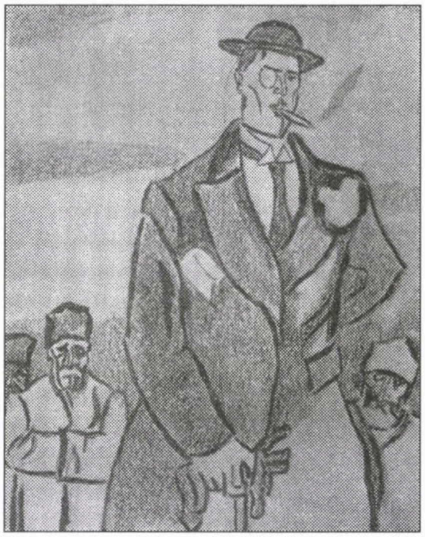

Iser: "Alesul ţărănimii"

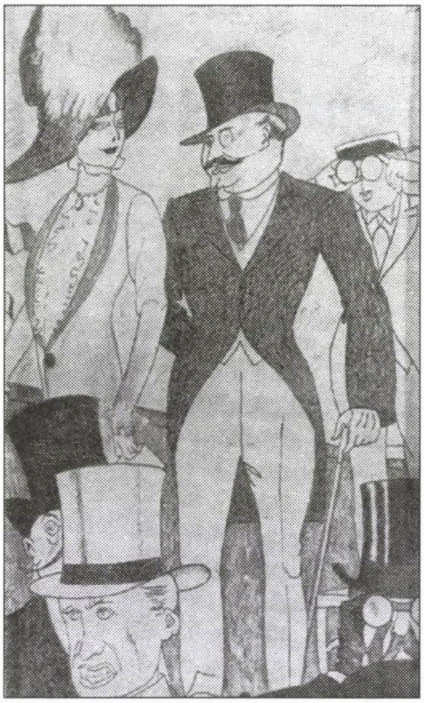

Iser: "La curse"

spaţiu prost mânjit şi se numea caricatură. Muşcătura satirei se mărginea la capul mare pe două picioare strâmbe. Creionul nu se împrumuta de la idee, analiză, concepţie, anatomie (...) De cum s-a vădit, Iser a fost o autoritate şi poate că singurul novator necontestat. Dacă redactorii de călimară ai "Faclei" (...) erau acuzaţi de toate ticăloşiile politice şi naţionale, redactorul ilustrator primea invitaţiile repetate ale adversarilor şi propunerile de colaborare, în concurenţă. Statura lui impresionantă le făcea faţă cu surâsul ei enigmatic, de piatră, care nu a contribuit cu puţin la respectul de om (...) Iser a ştiut să rabde ceasuri grele, împuternicit de un optimism neînfrânt, fără să se fi plâns nicidecum, nici când şi nici cui. O demnitate stăpânitoare, elegantă, i-a dat, în mizerie, darul unui tânăr bogat, care poate că uneori n-avea în buzunar nici cu ce să-şi plătească permanentul trabuc (...) El a biruit îndurând, nedespărţit de ţinută şi de surâs.»

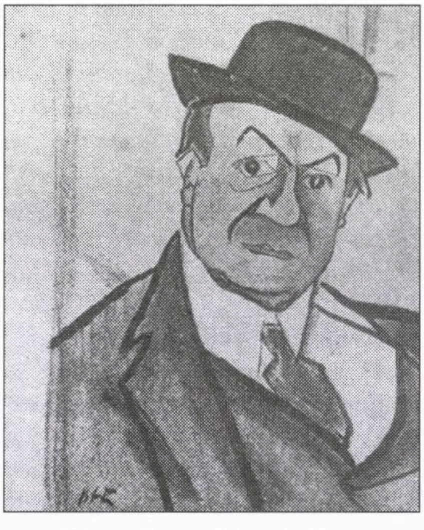

Iser: Cincinat Pavelescu

Arghezi făcea desene din cuvinte. Iser făcea cuvinte din desene.

Un gest

«Dictatura militaro-fascistă îi interzisese, începând din toamna lui 1940, participarea la manifestările publice, luându-i şi dreptul de a ieşi la peisaj. I se scot lucrările din muzee. La opunerea lui Minulescu, care încerca să arate că "sunt Iseri", i se răspunde brutal, fără drept de apel: – Tocmai de aceea! Pictorul Marius Bunescu n-a vrut să dea curs legilor rasiale şi nu l-a scos pe Iser din Muzeul Simu, pe care-l conducea.»

(Din Marin Mihalache, Monografia...)

(Continuare la "Dicţionar..." în numărul viitor)

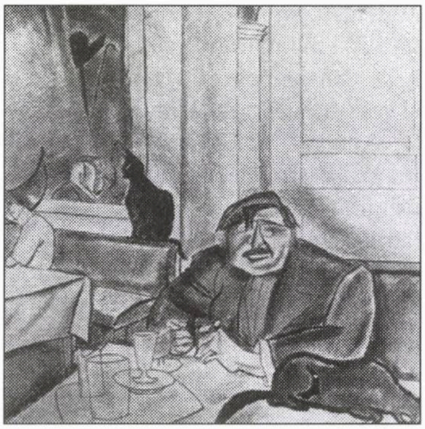

Iser: Ion Minulescu

Un ziarist l-a întrebat pe Norman Schwarzkopf (conducătorul armatei americane din timpul primului război din Irak) dacă el crede că Hezbollah ar putea fi iertat.

Generalul a răspuns: "Eu cred că a-i ierta pe cei din Hezbollah este treaba lui Dumnezeu. Treaba israelienilor este să le aranjeze o întâlnire cu El".

(Comunicată de Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Dând glas personajului secund

Ştefan Iureş este un scriitor plurivalent. Se pare că a adoptat, în teorie şi în practică, principiul conform căruia esenţa comunicării impune elasticitate în alegerea genului literar. A practicat deci, în decursul anilor, atât poezia, romanul, eseul, cât şi scenariul cinematografic sau radiofonic, teatrul pentru copii, interviul şi reportajul, notele de călătorie.

Acum, după "Desaga jucătorului de scrabble" (Bucureşti, 2002), minunat volum de poezie despre care am vorbit la timp în "Minimum", ne dăruieşte un volum minunat de proză: "Vecia abreviată" (editura Hasefer, Bucureşti 2005).

Ideea care stă la baza acestui volum e deosebit de interesantă şi rodnică.

Autorul a remarcat ceea ce alţii au lăsat să treacă neobservat şi nefructificat. Faptul că, paradoxal, personajul secund, tocmai pentru că a fost lăsat mai în umbră, poate fi mai interesant, cel puţin în literatură, decât eroul istoric de prim plan. Mai puţin dăltuit în piatra veşniciei, cu trăsăturile încă insuficient cercetate, sau lăsate încă să plutească în îndoiala absenţei deschisă infinitelor sugestii ale viitorilor comentatori, acest personaj secund constituie un punct de plecare favorabil pentru activitatea creatoare a prozatorului. În al său "Avertisment", Iureş observă: «Apropierea de *cel mare* (...) îngăduie *celui mic* deformări sau refracţii interesante din punct de vedere psihologic şi, de ce nu, literar. Poziţia de subordonare se dovedeşte susceptibilă de elasticitate (...) apar cu putinţă nişte stări hibride, cu paradox încorporat, oximoroni de tipul *veneraţie critică* ori chiar *umilinţă triumfală.*»

Dând glas acestui personaj secund, în aparenţă de importanţă minoră, autorul are posibilitatea de a înfăţişa pe *cel mare* într-o perspectivă nouă, adeseori mai interesantă şi chiar mai *adevărată* decât cea devenită tradiţională.

Îşi poate manifesta, în primul rând, poziţia sa critică faţă de *cel mare* şi faţă de credinţele, prejudecăţile acelei epoci.

Carol al XII-lea, regele Suediei, glorificat ca erou militar invincibil, este văzut de aşa-zicând "molâul" rege Frederik I, care, glorificându-şi înaintaşul şi depreciindu-se pe sine, i-a urmat la tron.

Tot astfel, înclinându-se cu umilinţă în faţa umbrei majestuoase a tatălui său, Oliver Cromwell, marele Lord Protector, figură aşa-zicând "ştearsă", de incapabil, nu poate ierta tatălui său că, mereu înfăşurat în armură, acesta visa la mereu alte războaie, purtate cu cruzime biblică, în numele Domnului: *«Trebuiau pregătite alte lupte, la fel de grele, împotriva noului pretendent la tron şi tiranie, pentru a-l vedea şi pe acesta spulberat cu oşti cu tot, oriunde se va ivi, pe banii oricui s-ar echipa, sub orice deviză s-ar bate şi oricine i-ar sări în ajutor.»*

Dând glas acestui personaj secund, scriitorul are astfel prilejul să comunice, cu forţa naturală a imaginii artistice concrete, şi crezul său umanist, concepţia sa de viaţă: Nu trebuie să ne lăsăm orbiţi de gloria sângeroasă a marilor comandanţi. Esenţială e viaţa liniştită şi fericită a maselor populare. Cine neglijează acest ţel esenţial, nu merită admiraţia şi recunoştinţa noastră.

❖

Capitolele cărţii au titluri semnificative "Bătrâneţea unui războinic", "Stelele şi scârna", "O împăcare luterană", "Ţara Făgăduinţei nu este Uganda", "Bagatelă în toiul încleştării" etc. Dar mai au, fiecare, două indicaţii iniţiale. Ni se precizeaza: 1. Cine vorbeşte, al cărui glas îl vom auzi *(vox personae);* 2. În ce epocă şi loc se petrec faptele *(pro tempore).*

Dând glas unui anumit personaj secund care vorbeşte într-un loc şi timp anume, capitolele iau, sub pana pricepută a lui Ştefan Iureş, forma unor *monoloage dramatice.*

Prin inteligenţa, prin atitudinea critică faţă de judecătorii vânduţi englezilor şi prin atitudinea critică faţă de propriile slăbiciuni, cuvintele grefierului Guillaume Manchon cu privire la procesul Jeannei d'Arc, la Rouen, în Anul Mântuirii MCDLVI, ne răscolesc sufletul.

Şi mai dramatic este monologul lui Abd Al Latif, noul stăpân al ţării, care, la Samarkand, în anul 827 al Hegirei, tot amână uciderea tatălui, aşteptând ca acesta să se înjosească, renunţând la dragostea sa pentru cercetarea stelelor. Tatăl, condamnat să fie înjunghiat, nu renunţă aşa de uşor la teoriile lui astronomice: *«Soarele n-ar fi decât o stea, una dintre miliardele de stele, pe care o vedem aşa cum o vedem decât fiindcă îi stăm aproape; în schimb, chiar şi cea mai neînsemnată stea tot un soare este, iar dacă aştrii ne par aşa mărunţi cum ne par, e că îi zărim prea de departe;* (...) *aproapele şi departele hotărăsc totul, deşi chiar aproapele şi departele îşi schimbă locul între ele în* kosmos». Până la urmă, în sufletul fiului, tiran crunt, tradiţionalist fanatic, se strecoară îndoiala: *«Eu am crezut,* atoatenăscocitorule, *că cerului Tău îi repugnă a fi iscodit sistematic de aici, din valea Zarafşanului. Nu mai sunt sigur că aveam dreptate. Şi dacă iscodirea i-a fost,* *dimpotrivă, singura plăcere? Dacă ea, numai ea, rupea puţin din veşnica monotonie? Dacă sunt vinovat că, de aici înainte, vei fi plictisit cum, la picioarele Tale, Asia, toată Asia, doarme, doarme mereu, fie cu ochii-n ţărână, fie cu ţărână pe ochi?»*

❖

Monoloagele acestea dramatice structurează personaje vii, complexe. Îi îngăduie însă scriitorului, de asemenea, prin substanţa lor narativă, să ridice în faţa ochilor colţuri de lume diferite, cu specificul lor, cu obiceiurile şi tradiţiile, cu mentalitatea, cu problemele epocii respective.

Timpurile şi locurile – aşa cum s-a putut vedea şi din puţinele exemple date – sunt foarte variate, deşi autotul, modest, s-a auto-limitat: *«Am decis să-mi limitez tematica investigaţiilor la vremea dinaintea naşterii mele şi la teritoriul din afara hotarelor între care m-am născut.»*

Fiecare personaj vorbeşte în stilul său, personal. Doctorul Cilenov, sionistul, se ţine de "profeţii". Îi prezice lui Herzl: *«Un munte va primi numele tău.»* Dar o spune în ebraică (Har ehad iekabel et ha-şem şelha). Şi numai după aceea, pentru că *"vocabula continuă să ţopăie"*, o explică în nemţeşte.

Gullaume Manchon, vorbind despre anularea sentinţei de condamnare a Jeannei d'Arc în cadrul noului proces de reabilitare, foloseşte formule curente în epocă, formulate în limba latină: *"fuisse, fore et esse nullos et nullos, invalidos et invalidas, irritas et inanes"*.

Acolo unde e necesar, limba povestitorului îmbracă straie arhaice, cronicăreşti: *«N-aveau domniile lor nice argint şi nice frământ în somn, de cheltuit pentru soarta ta, neştiutoarea de carte ţărăncuţă din Domremy»*, spune ironic Guillaume.

Philippe Melanchton biciuie, cu vorbele sale, situaţia din Germania. Acolo, stratul de interese josnice spoite cu vorbe frumoase, de deşertăciuni şi vicii ascunse cu extrase din texte înălţătoare, ajunsese atât de gros, încât era neapărată nevoie ca tot "gunoiul" acesta să fie curăţat. Era nevoie de o unealtă nouă, solidă, de o mătură făcută din nuiele groase: *«O unealtă fără graţie, însă potrivită nevoii, dată Germaniei (...) pentru curăţirea caselor de rugăciuni de un gunoi îngroşat până la exasperare. Iată ce e, iată cine e Luther. Nu un sfânt. O sfântă mătură.»*

Nu lipsesc nici chiar jocurile de cuvinte. Mary Todd Lincoln, soţia preşedintelui Abraham Lincoln, care vrea să se sinucidă pentru a salva onoarea soţului şi ar mai vrea să-i dea câteva sfaturi practice înainte de a-l lăsa singur – îşi dă seama că nu are timpul necesar: *«Mai mult decât teamă, mi-e necaz că nu mai este vreme pentru mişcări atât de line, executate cu multă băgare de seamă, răbdător, diplomatic,* cuminte, cu minte.» Sau: *«Nici un politician federal nu se mai înfioară la gândul că eu,* o nevastă nefastă...»

Acest monolog al soţiei lui Lincoln dă, cred, întreaga măsură a talentului lui Ioreş. E scris cu multă înţelegere a psihologiei feminine. Citindu-l, simţim cum ne înfloreşte în solţul buzelor un zâmbet continuu, iradiant. Scris cu vioiciune, cu haz, izbuteşte să o facă să trăiască în faţa ochilor noştri, vie, fermecătoare în ciuda exagerărilor ei, irezistibilă. Dar, prin monologul ei, învăţăm să-l cunoaştem bine şi pe Abraham Lincoln, ca preşedinte cu idei liberale, dar şi, în primul rând, ca om modest, ca soţ prevenitor şi înţelegător.

Citim monologul – ca şi cartea întreagă – *cu încântare.*

Da, Iureş ne-a dăruit *o carte încântătoare.*

Un nou volum al

Ginei Sebastian Alcalay

laureată pe 2006 a Premiului Sion al Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română

intitulat

Înainte de a fi prea târziu

(Editura Hasefer, 2006)

Criticul literar Alex. Ştefănescu: *"Rar s-au scris pagini mai emoţionante despre măreţia şi nimicnicia civilizaţiei noastre de azi (...). Înainte de a fi publicistă, Gina Sebastian Alcalay este însă o prozatoare (talentată)".*

Poeta Ana Blandiana: *"Înainte cu câţiva ani autoarea a publicat un roman care mi s-a părut unul din cele mai interesante, mai nuanţate şi complexe romane contemporane ale limbii române. În noua ei carte totul se confirmă şi chiar se amplifică. (...) Rareori în lumea noastră mai poţi să găseşti un spirit atât de echilibrat, cu o asemenea scară de valori morale şi culturale".*

Comenzi la domiciliul autoarei:
Str. Harav Herzog 3/19, bloc 763
Ashdod 77344 (tel. 08/8533180)
Preţul: 70 de şekeli
Au devenit disponibile şi câteva exemplare ale volumelor "Poate, mâine" (ed. adăugită din 2004) şi "Peregrinări", preţul lor fiind de respectiv 40 şi 20 şekeli

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- ■ **Getta Berghoff: scriitoarea cu adevărat israeliană**
- ■ **Lacrima verde a lui Solo Juster**
- ■ **Otlodor**

Getta Berghoff

Pe firul de ață

Minimum, 2006

În conclavurile scriitoricești, ca și în articole de presă sau interviuri cu autorii de limbă română din Israel, s-a ridicat adesea problema identității noastre sintetizată în întrebarea: «Vă considerați scriitor israelian, sau român? Sau "și-și"?» Întrebările, ca și răspunsurile, erau de obicei însoțite de încercări de conturare a trăsăturilor ce definesc apartenența scriitorilor respectivi. În ultimul timp au apărut însă lucrări de proză – căci mai ales la acest domeniu aș vrea să mă refer – precum romanele lui Duda, Mirel Brateș sau Madeleine Davidsohn, care fac – în ce-i privește pe autorii lor – superfluă dezbaterea, în măsura în care, chiar dacă abordată în limba română, tematica aleasă îi înscrie fără putință de tăgadă în rândul prozatorilor naționali, preocupați aproape exclusiv de problemele, obiceiurile, idiosincraziile, mentalitățile, ideile predominante și evoluția societății noastre. Citind însă recent volumul de povestiri al Gettei Berghoff cu titlul indicat mai sus, am ajuns la concluzia că dintre cei menționați și alții nemenționați, cel mai indubitabil scriitor esențialmente israelian în ființa sa intimă, dacă pot să mă exprim așa, este această din urmă autoare.

Indiferent ce temă își alege, adeseori pe urmele unui fapt divers – incompatibilitățile din cadrul unor cupluri conjugale, dragostea nețărmurită de mamă, capabilă de toate sacrificiile și de tot felul de renunțări în folosul copiilor, lupta unor femei cu boli necruțătoare și felurite supărări de care nimeni nu-i scutit, destinul unor emigranți sosiți târziu în țară, îndrăzneala unor tinere lesbiene de a-și exhiba iubirea erotică în pofida prejudecățior și dezaprobării societății din care fac parte, inclusiv a părinților îndurerați, și altele și altele – condeiul o poartă, parcă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului (pe care o retrăiește cu ochii minții, mereu și mereu); către noblețea, hărnicia și bărbăția pionierilor care au clădit țara pornind de la zero, înfruntând și biruind toate împotrivirile; către viața modestă din kibuțuri, păstrătoare ale unor virtuți umane în mare parte dispărute în anii din urmă mai ales sub imperiul lăcomiei legată de setea de putere și înavuțire; și, nu în ultimul rând, către eroismul și abnegația cohortelor de tineri veniți din toate colțurile lumii să apere țara cu sângele lor, în războaiele ce i-au fost impuse de atâtea ori ("Secretul lui Rodin", "Piersicul alb", "Caietul bunicii").

Această din urmă povestire este scrisă într-o manieră stilistică oarecum inedită, subiectul narator fiind însuși tânărul căzut în război, care din lumea umbrelor își deapănă amintirile în timp ce conversează cu bunica lui neconsolată. Foarte izbutită în acest context omniprezent mi s-a părut și bucata intitulată "Flash israelian", având în centrul ei flagelul terorismului, în special al atentatelor de la Ierusalim (autoarea, transformată nu o dată în istoric informat și geograf cu o perfectă cunoaștere a locurilor, face o

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Tel.: 03/934-3242
052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

exhaustivă incursiune în trecutul lor sângeros) – prilej totodată pentru un adevărat cântec de dragoste închinat orașului lui David, pe care-l cunoaște până în cele mai ascunse unghere: *"Cu memoria vizuală de care încă mă pot lăuda văd construcțiile în piatra albă ierusalmiteană în lumina curată a dimineții, lăptoasă la amiază, încărcată de umbre și praf la căderea serii, cunosc culoarea orașului sub bătaia ploii, sau obosit de povara hamsinului. Știu și colțul unde Nurit cotește drumul, traversează strada și trece de dugheana la care uneori, la întoarcerea acasă, își cumpără fisticuri, migdale și mirodenii..."*

În tehnica povestirilor lui Getta Berghoff recursul la amintiri joacă un rol important. Naratoarea, vorbind de obicei la persoana I, evocă "trăirile" (cuvânt pe care îl întrebuințează des) ei și ale altora – prieteni, rude, cunoștințe sau doar diferite figuri, precum gunoierul sau cârpaciul orașului, care i-au atras într-un fel sau altul atenția – pentru a extrage din ele substanța unor întâmplări și situații adesea arhetipale, întotdeauna subsumate unor destine când dramatice, încărcate de suferință, când plate sau dezamăgitoare. Într-adevăr, această autoare crede cu tărie în puterea destinului, dar nu mai puțin în capacitatea și forța oamenilor de a-l transcende prin voință, răbdare, speranță, tenacitate. Personajele sale – cele feminine cu precădere – sunt ființe puternice, încrâncenate în bătălia cu avatarurile vieții, dar iubind-o cu ardoare, străduindu-se în cuget și faptă să iasă biruitoare, să nu se lase pradă deznădejdii.

Nu numai femeile, de altfel. Până și gunoierul orașului, al cărui background exotic și portret fizic și caracterial sunt foarte izbutite, la fel ca și al directorului de bancă care *"își modula vocea în funcție de clientul cu care vorbea"* – până și el aspiră și în final reușește să devină un om înstărit cu cont la bancă respectabil. Cârpaciul dintr-un șteitl din Moldova – așezare care, așa cum foarte inspirat ne-o descrie autoarea, pare desprinsă din scrierile din Shalom Alechem – nu se lasă nici el doborât de condițiile grele de trai și muncă istovitoare: înlăuntrul lui sălășluia *"un gânditor profund, un spirit nesățios"*, admirator al lui Anatole France și preocupat de problemele social politice ale vremurilor prezente și trecute (afacerea Dreyfuss).

Aș mai menționa alte două povestiri foarte diferite între ele, care mi-au plăcut mult, între altele datorită simplității și directeții lor (autoarea având pe alocuri tendința de a încărca excesiv materialul epic, fie cu detalii și acțiuni paralele cam dulcege, fie cu lungi meditații redundante, în contradicție cu specificitatea și economia de mijloace a prozei scurte). Prima este povestea, inspirată probabil de un fapt real, a unui băiețel român a cărui mamă, plecată la muncă în Israel, este ucisă într-un atentat terorist ("De ziua mamei"). Cu multă subtilitate și subiacentă compasiune, autoarea se substituie psihologiei și modului de gândire al copilului care-și istorisește micile întâmplări ale existenței sale în casa bunicilor, soldate în cele din urmă cu tragicul deznodământ.

Cealaltă bucată la care m-am referit, "Norocul motanilor", este și serioasă și ghidușă în același timp. Stăpână a doi motani, Desty și Blacky, le urmărește cu amuzament și duioșie comportamentele, mișcările, jocurile și geloziile. Pentru ca în final, preocupată de dorul de libertate al pisicilor, să se aplece asupra însăși ideii de libertate. *"A existat ea, oare, vreodată? O născocire a fanteziei omenești, un cuvânt tremurat pe buze, ieșit din inimi învolburate, visătoare, libertatea rămâne o stea îndepărtată, strălucitoare, amăgitoare".*

Mi s-au părut foarte frumoase rândurile de mai sus, dar nu numai, autoarea fiind o scriitoare calofilă, cu o accentuată înclinare spre metaforă și comparații poetice. Exemplele abundă, voi alege spre ilustrare doar câteva:

"Privi din urmă halatul alb dispărut dincolo de ușă, ca un fluture cu aripile albe desfăcute, lovind văzduhul spre o cărăruie a vieții de afară" ("Revanșa").

Despre necazurile mărunte, de zi cu zi, neînsemnate:

"Ca niște furnici ce mișună în jurul tău, le simți cum urcă pe picior și cineva te silește să nu le alungi" ("Profesionist sută la sută").

"Oare Zwi traversase viața ei ca un astru grăbit să dispară, să lase locul altuia?" ("Gunoierul orașului").

"Amintirea lui Dan lunecase ca o fotografie veche, ștearsă de vreme, sub alta mai nouă" ("Noa, fiica deșertului").

"Curge suficient sânge ca să ai cu ce scrie partiturile" ("Flash israelian").

"Fiecare dintre șomeri devenea în viziunea ei o plantă deshidratată, doborâtă de arșița nemiloasă" (p. 172).

Umbrele munților (...) cu urme de bice rămase pe trupurile lor fantomatice".

(Gina Sebastian Alcalay)

Solo Juster

Lacrima verde

Editura Autorului, Rehovot 2006

Surprinzătoare, reîntâlnirea cu poetul Solo Juster din scrierile căruia n-am mai citit decât rar câte un poem în "Punct", publicația cenaclului literar pe care îl conduce împreună cu prozatoarea Mariana Juster. Solo Juster este poet al "esențelor tari" ale poeziei, fiecare poem al său, dăruit cititorului cu zgârcenie, este un moment de reţinut. Placheta, a patrusprezecea în bibliografia autorului, este editată în onoarea celei de a 55-a aniversări a constituirii familiei Juster (ad mea veesrim!), "verdele" din titlu revenind adesea în poezii ca un simbol al prospeţimii păstrată şi la senectute. Dar nu poate lipsi nostalgia trecutului: *"o fi fost mai blândă lumea/ trecutei tinereţi/ ori ochii mei de copilandru/ care încă nu văzură moartea/ într-altfel oglindeau/ soarele/ acelor zile"* ("Oare?").

Poetul are simţul acut al naturii cu tot ceea ce ea poate interveni în viaţa omului şi, în pofida sentimentului inevitabil trist al trecerii, simte ritmurile comuniunii omului cu natura: *"ce simplu e să fii floare/ răsărită la soare/ spre plăcerea unui fluture alb/ nopţile o mângâie roua/ – plânsul stelelor –/ după ce a râs/ soarelui o vară/ se chirceşte când cad brumele/ murind fără să ştie/ ce simplu e să fii floare"* ("Floare").

Câteva tălmăciri din Edgar Lee Masters (o localizare), Else Lasker Schuler, Umberto Saba şi Emily Dickinson completează placheta, Solo Juster dovedind că este şi un excelent traducător.

Dr. Alexandru Marton

Idei vechi - idei noi

Editura Autorului, Israel 2006)

După zece volume de memorialistică şi un Dicţionar al medicilor scriitori de limbă română din Israel, dr. Alexandru Marton publică acum o culegere de articole pe teme ştiinţifice. Subiectele sunt variate şi îndeobşte riscante atunci când susţin opinii strict originale. Autorul are propriile păreri sau realizează propriile sinteze ale unor constatări şi ipoteze privind originea omului preistoric, originea societăţii, apariţia focului, a graiului articulat, şi în legătură cu întrebuinţarea uneltelor şi a vaselor. În partea a doua se ocupă de adevărul despre Isus şi despre drumul spre Canaan al poporului evreu eliberat din Egipt.

În viziunea unui specialist, lectura primei părţi poate stârni unele nedumeriri. Nu vom consemna însă aici decât calităţile expunerilor şi ale organizării şi prezentării materialului ştiinţific. Receptarea textelor este astfel agreabilă, punând în valoare şi în acest caz calităţile literare ale autorului. Dr. Al. Marton este un autor imprevizibil şi aşteptăm cu interes ceea ce, în mod sigur, ne pregăteşte acum: o nouă lucrare în proză, alte amintiri din cariera de ginecolog sau o scriere ştiinţifică?

Iahalomi Arie

Descătuşarea

Editura Polimark, Bucureşti 2006

O viaţă de om (autorul s-a născut la Bucureşti în 1916) este concentrată în aceste pagini, împreună cu trăsăturile caracteristice ale unei epoci. E vorba, mai ales, de perioada regimului comunist din România (peste o jumătate de veac), în care timp populaţia evreiască a suportat o nouă fază a antisemitismului, de astă dată camuflat printre lozinci despre egalitate, dar izbucnind în orice moment prielnic. Cunoscând bine, datorită specialităţilor sale multiple – filozofie, psihologie, sociologie – mediile universitare şi cele ale finanţelor, a obţinut un bagaj imens din ceea ce se numeşte "experienţa de viaţă". Romanul rezultat din acest material, deşi pe alocuri pletoric, descriind întâmplări sinuoase şi complicate, înfăţişează, mai ales, starea de spirit dominantă în împrejurări de obicei tensionate. Autorul este un excelent cunoscător al nuanţelor relaţiilor umane şi evaluează, cu fineţe, psihologiile personajelor.

Dacă avem ceva să-i reproşăm este excesul de informaţie generală

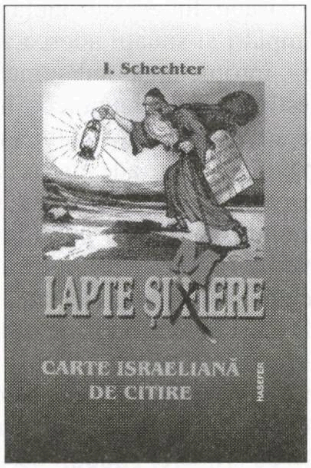

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

din a doua parte a romanului, a cărei acţiune se petrece în Israel. Este păcat pentru valoarea epică apreciabilă a acestei cărţi.

Mircea Petru Suciu

Otlodor

Editura Viaţa arădeană, 2006

Povestirile cuprinse în cele două volume sunt inspirate, în special, din viaţa rurală a regiunii în care locuieşte sau a locuit autorul, semnatar, de asemenea, a două volume de teatru şi cronici dramatice şi al altuia de reportaje şi interviuri. A colaborat cu Virgil Stoenescu, Dan Tărchilă şi Mihai Georgescu la câteva piese de teatru care s-au jucat cu succes.

Am reţinut din volum, mai ales, povestirile despre viaţa sătenilor, o sevă satirică de bună calitate având cele în care presiunea conducerii comuniste este înfăţişată în plin ridicol. "Indicaţiile" de la centru îi sufocau pur şi simplu pe săteni, împiedicându-i să-şi facă corect meseria de agricultori, cu diverse fantezii de import (din "marea URSS", fireşte), care compromiteau, de fapt, culturile. Sunt şi amintiri din armată, din călătorii prin locuri pitoreşti, evocări pe fondul unor polemici cu răutatea, invidia şi dispreţul faţă de oameni. Printre personaje sunt şi evrei, descrişi cu sentimentul respectului cuvenit oricărei fiinţe…

Pe alocuri, autorul ne face cunoştinţă cu farmecul limbajului dialectal asemănător unei melodii exotice, dar al cărui înţeles îl prindem fără întârziere. Două exemple: *"…Mă iertaţi că n-am pus măsăriţa albă, da' pică gonghiţe din frunzele de viţă de vie"* şi *"vă îndemn, iubiţi goşti, la molcuţe care se cer însoţite de olcuţe"*, care, deşi sunt exclusiv din vorbirea locului, incită auzul obişnuit cu volutele limbii române.

Ne-am bucurat să-i aflăm printre cei ce au fost alături de autor, material şi spiritual, la realizarea acestei cărţi, pe dr. Suzana Rabinovici-Streja şi pe prof. Michael Streja, personalităţi ale alialei române, ultimul fiind şi redactorul-şef al publicaţiei "Tribuna Nataniei".

(Carol Isac)

"PLURAL", publicaţie trimestrială în limba engleză; editată de Institutul Cultural Român; Bucureşti 2006; redactor-şef: Aurora Fabricius.

Masiva publicaţie pentru străinătate, tipărită la modul "cărămidă", ne-a obişnuit, ba chiar răsfăţat, cu teme interesante din cultura română: erotica, umorul ş.a. Titlul numărului de faţă (27/2006) este "Continentul românesc". Şi, aşa cum se poate ghici, vorbeşte despre creaţia minorităţilor naţionale aflate pe acest continent. În ordine alfabetică: albanezii, armenii, bulgarii, cehii şi slovacii, croaţii, evreii, germanii, grecii, italienii, lipovenii, macedonenii, maghiarii, polonezii, romii, rutenii, sârbii, tătarii, turcii, ucrainenii. Uite că, citind înşiruirea de mai sus, am mai aflat şi noi câte ceva despre ţara (continentul) în chestiune.

La capitolul despre "ai noştri", cel mai bogat (peste 50 de pagini), întâlnim texte de ieri şi de azi, despre ieri şi despre azi, de la Anton Pann la Paul Celan, Henri Wald, Lucian Boia, Adrian Maniu, Andrei Oişteanu, George Bălăiţă, Matei Călinescu ş.a., ş.a., precum şi reproduceri după picturile lui Iser, Victor Brauner, Marcel Iancu, M. H. Maxy, Jules Perahim, Tia Peltz ş.a.

Pe cei de la "România Mare" cu siguranţă că acest capitol nu i-a entuziasmat. Nouă ne-a plăcut.

(M. Raf.)

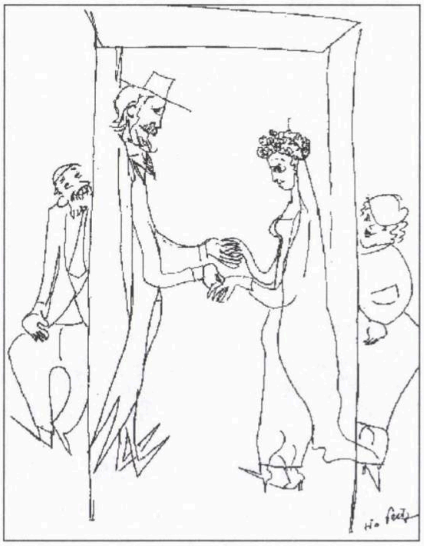

Desen de Tia Peltz;
din "Plural", Bucureşti 2006

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Iahalomi Arie, *"Castelul iubirii";* roman; coperta: Lavinia Dima; ed. Polimark, Bucureşti, 2006.

Horia Aramă, *"Colecţionarul de insule";* proze, eseuri; ed. a II-a, prescurtată, Ed. Aldo Press, Bucureşti, 2006.

Matei Grisaru, *"Jurnalul unui şomer";* coperta: Orian şi Noy Grisaru, după o idee de Jules Cohn; proze; ed. Grima, Haifa, 2006.

***"Iacob Gropper** văzut de generaţia lui"* (în ebraică); volum alcătuit de un grup de membri ai "Fondului Gropper", cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la decesul poetului; Ed. Fondul Gropper, Ierusalim-Ashkelon, 2006.

De pe Internet

Două soţii de poliţişti stau de vorbă. Una zice:

– Soţul meu e în post lângă o florărie. Niciodată nu mi-a adus vreo floare.

– Şi ce? Al meu e în post lângă Conservator: o conservă v-am văzut până acum!

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Despre nombrilism

Pentru cititorii care nu cunosc limba franceză o să menționez că termenul din titlu vine de la cuvântul franțuzesc "nombril", care desemnează găurica din mijlocul abdomenului, buricul. Deci, prin nombrilism se înțelege acea pornire care-i face pe unii semeni, denumiți și narcisiști (de la personajul mitologic Narcis, care s-a îndrăgostit de el însuși după ce se contemplase în apa unei fântâni), să practice, aproape în exclusivitate, dincolo de discuțiile despre unele teme la zi, precum cele din actualitatea politică în cazul unora, inedite sau recente colportări și bârfe locale în cazul altora, un nesfârșit monolog raportat la propria persoană – propriul buric, cum s-ar zice.

Monologul la care mă refer se poate desfășura telefonic (la cei cărora nu le pasă de timpul irosit și de costul convorbirii) sau prin viu grai; el poate privi evenimente autobiografice din trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat (uneori distorsionate de trecerea anilor), nu numai avuabile ci și de natură să dezvăluie sau să arunce un puternic fascicol de lumină asupra unor însușiri personale ieșite din comun – sensibilitate, înțelepciune, bunătate, generozitate, curaj, capacitate de sacrficiu și uitare de sine în folosul altora etc. etc.; în aceeași măsură el poate fi axat asupra unor convingeri și păreri de nezdruncinat, unor concepții de viață și sentimente înduioșătoare față de rude și prieteni, ca să nu mai vorbim despre efluviile de aduceri aminte consacrate onorurilor, distincțiilor, relațiilor cu prieteni sus-puși și elogiilor de tot felul cu care i-a fost binecuvântată celui în cauză activitatea de o viață.

Veți spune, poate, că aceasta miroase a egolatrie, ceea ce nu este inexact, știut fiind că cele două trăsături sunt complementare, adesea chiar de-a dreptul confundabile. Ceea ce nu înseamnă că tipul acesta de monolog nu poate fi într-o sumedenie de cazuri destul de interesant și instructiv, mai ales pentru observatorul sufletelor omenești, fie el psiholog, sociolog sau scriitor. Numai că repetitivitatea, caracteristică mai ales persoanelor în vârstă, anihilează adesea curiozitatea ascultătorului, făcând totodată practic imposibilă comunicarea, adică dialogul prietenesc.

"Mi s-a întâmplat ceva foarte neplăcut", te apuci să-i relatezi amicului de la telefon sau din fața ta. "Am căzut în baie și cred că mi-am fracturat o…". Dar nu ajungi să termini fraza, să precizezi, de pildă, dacă era vorba de o coastă sau o vertebră, pentru că interlocutorul tău, care a prins totuși ceva din zbor din acest început lăsat la mijloc, se pornește într-o lungă istorisire a întâmplărilor și suferințelor pe care le-a îndurat în acest domeniu și în multe altele, încă din ti-

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from OUALITONE - USA
Primul aparat din lume care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii. Fără zgomote, fără țiuituri.

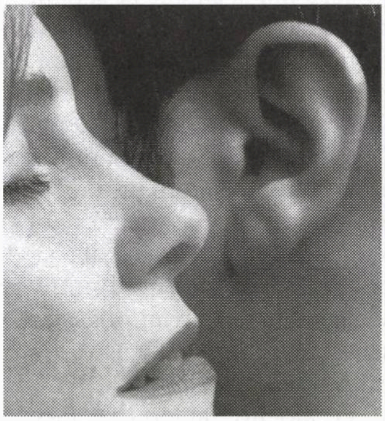

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informații suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

nereţea sa aventuroasă (sau cuminte, studioasă, inocentă etc. etc.) şi până în anii vârstei a treia – istorisire terminată (de fapt, numai părelnic) printr-o acerbă diatribă împotriva indivizilor cărora li s-au datorat, direct sau indirect, aceste suferinţe şi încercări de tot soiul, pe care nu-i urăşte, Doamne fereşte, doar că…

Nici când ai dori să te descătuşezi de nişte obsesii care nu-ţi dau pace, să comentezi un articol de revistă, o emisiune televizată sau perspectivele situaţiei politice din zona noastră, subiecte, deci, mai mult sau mai puţin impersonale şi de ordin general, nu ai mai multe şanse să obţii un răspuns: interlocutorul din faţa ta sau de la capătul celălalt al firului preferă să-şi amintească de războaiele trecute ale Israelului, mai ales de cel de Iom Kipur, când a servit sub comanda lui Ariel Sharon şi a făcut nenumărate acte de bravură, ba chiar de eroism, la fel, de altfel, ca şi fiii şi nepoţii lui în războiul din Liban în 1982 şi cel din zilele noastre – rezervişti maturi alături de copilandri cărora abia le-au mijit tuleiele – Shlomo, David, Arie şi Motti – slavă Domnului că au scăpat cu toţii cu bine, căci dacă i s-ar fi întâmplat vreunuia ceva, el, interlocutorul meu, s-ar fi sinucis, de altfel nici n-ar fi fost prima lui tentativă de acest gen, de vreme ce, asemenea marelui pianist Arthur Rubinstein, a încercat să se spânzure pe la 20 de ani, când suferise o condamnare în România pentru o vină imaginară, la fel ca şi alţi sionişti aruncaţi în închisori şi de regimul antonescian, şi de cel comunist, închisori care s-au transformat pentru mulţi într-o adevărată şcoală – vezi cartea lui… şi a lui… cum naiba îi spune, de altfel el însuşi – servitorul dumitale – a început deja să-şi publice memoriile. Oricum, dacă n-ar fi fost soţia, care era profesoară de franceză la un liceu din Bucureşti şi dădea şi lecţii particulare în casele mărimilor zilei, îndeosebi ale şefilor de partid care ţineau să-ţi înveţe odraslele limba lui Montaigne, trecând peste faptul că aceasta era şi aceea a ticăloşilor de capitalişti, dacă n-ar fi fost ea, cu contactele ei sus-puse, iubită şi răsfăţată cum era de toţi părinţii elevilor, indiferent de poziţia lor socială, el, soţul, ar mai fi zăcut ani buni după gratii şi n-ar fi ajuns să fie graţiat, repus în drepturi etc.

…Ai şi tu, biată naivă, amintiri, tristeţi, amărăciuni, bucurii ocazionale, pe care îţi făceai iluzia că le-ai putea împărtăşi, dar în cortina de cuvinte densă, impermeabilă, de beton armat, a celuilalt, nu apare nici un gol, nici o breşă prin care s-ar putea strecura ceva…

Singurul confesional posibil: verticalitatea foii de hârtie. Numai că şi ea, imaculata, primitoarea foaie albă e un frecvent vector al narcisismului, sub forma sa cea mai răspândită, aceea din lumea literar-artisică. Prin ce mijloace reuşesc unii autori contemporani, tineri sau mai puţin tineri, dar care cu greu ar putea fi asimilaţi sferei meritocraţiei talentuoase sau unei îndelung statornicite celebrităţi câştigate pe drept, să-şi vadă numele adulat la cub şi la pătrat nu numai prin aducerile proprii din condei, primite repetitiv cu braţele deschise de diferite publicaţii onorabile, dar şi prin reverenţele, ditirambii şi genuflexiunile unor terţi? Comuniunea simţămintelor patriotice în slujba unor nobile idealuri? Donaţii generoase pentru cauze individuale şi colective? Prietenia din anii studenţiei? Presiuni, insistenţe, interferenţe? Poate că însuşi tupeul rentează (obraznicul mănâncă praznicul!), fiind, din păcate, şi contagios pe deasupra. Dacă nu cumva avea dreptate Octavian Paler când spunea că modestia este apanajul celor cu virtuţi modeste. Generalizările rămân riscate…

MAMAIA מאמאיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

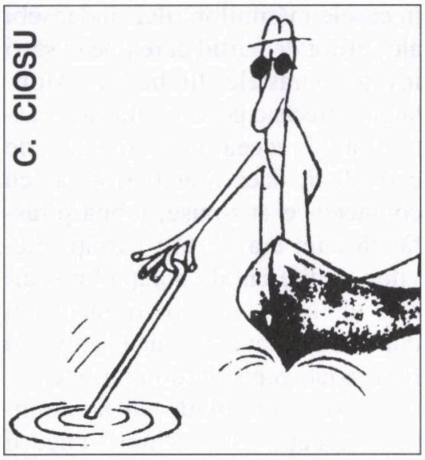

Pescuitorul de perle

Israelul, țara cu două capitale

«Câteva informații despre Israel. Capitala: Ierusalim, Tel-Aviv.»

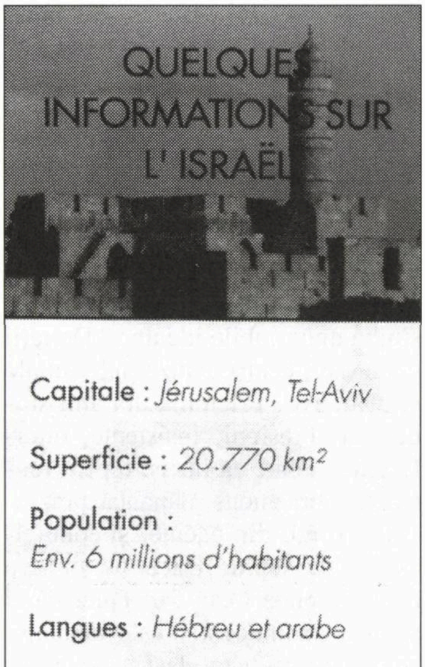
QUELQUES INFORMATIONS SUR L' ISRAËL

Capitale : *Jérusalem, Tel-Aviv*

Superficie : *20.770 km²*

Population :
Env. 6 millions d'habitants

Langues : *Hébreu et arabe*

Constitution : *République*

("L'Univers des timbres", revistă filatelică, Paris, 2006; comunicată de Victor Franc, POB 9805, Haifa.)

Un apogeu de aiureală lingvistică

«Luna trecută a fost înregistrat un apogeu de activitate pe unul din chei al portului Eitan, din Ashdod, datorită echipelor de muncitori care au efectuat 246 de activități în șapte ore de lucru.»

("Viața noastră", Tel Aviv, nr. 16.880/06; comunicată de Iris Neuschatz, Haifa, POB 38549, – care după ce semnalează că expresia "un apogeu de activitate" nu este f. f. corectă și că în nici un caz nu se spune "pe unul din chei" ci "pe unul din cheiuri", se întreabă, nedumerită, ce va să zică "246 de activități în decurs de șapte ore de lucru".)

Cel mai lung an din lume

«Peste mai puțin de un an, Moshe Katzav își va încheia cadența de președinte al Statului, dar încă de pe acum, cu 14 luni înainte de încheierea cadenței, au apărut primele semne ale întrecerii pentru această funcție.»

("Ultima oră", 17.07.06; comunicată de ing. Radu I. Gaton, reh. Aharon David 17, Tel Aviv, – care, deși a făcut nenumărate socoteli inginerești, inclusiv pe computer, n-a reușit să priceapă cum poate avea un an 14 luni.)

Un păcat de la care așteptăm scuze

«Păcatul nepriceputei odrasle a mortului, neîmplinitul vraci, trebuie să-și ceară iertare, el, nu părinții lui…»

("Viața noastră", nr. 16.885/06; comunicată de Viorel Moskovitz, Raanana, POB 18534, – care este foarte bucuros că, în sfârșit, cineva a propus ca păcatele să-și ceară iertare și, desigur, să-și facă autocritica.)

Să se împartă carnete celor de la corectura ziarului

«Primăria din Eilat și Rețeaua de matnasuri au hotărât să împartă prezervative și material explicativ miilor de tineri dintre care unii au fost la prima experiență sexuală. Scopul a fost de a se evita neplăcerile și dramele centrale din țară cu destinația spre Eilat se vor împărți tinerilor carnete în care se vor găsi numere de telefon pentru cazuri de rgență și explicații, în același tip poliția din Eilat, care a hotărât să acționeze prin polițiști deghizați, fotografi la locuri de petrecere pentru evitarea faptelor penale.»

("Viața noastră", nr. 16.874/06; comunicată de Robert Sulițeanu, POB 18359 Tel Aviv, – care oferă un premiu, constând într-o sticlă de whisky "Chivas Regal" celor ce reușesc să traducă textul de mai sus din română în română.)

Poșta

R. Spiegler, Ashdod (nu; de data asta ați căutat nod în papură); **Sidy Weissblut,** Rishon Lezion; **Vasile Măruceanu,** Brașov, România; **Toma Pavelescu,** Paris, Franța; **Luciana Edelstein,** Ierusalim; **Solomon Ungar,** Cluj-Napoca, România; **Noemi Brigher,** Johannesburg, R.S. Africană (observații bune, dar nu perle); **Bodo Marinescu,** Arad, România (nu orice greșeală de tipar este o perlă).

Două povestiri pe teme iudaice de IOSEF EUGEN CAMPUS

Dar din cer

Lumea îl ştie pe dr. Iosef Eugen Campus, "decanul criticii literare din alia", drept un erudit în materie, un autor de judecăţi critice greu contestabile, un condei precis, riguros, şi elegant.

Mai puţini ştiu, însă, că în tinereţea sa bucureşteană, severul cronicar a publicat în româneşte o carte de povestiri iudaice. În aparenţă pentru copii. De fapt, însă, pentru toată lumea.

Acum, editura Hasefer a avut buna idee de a reedita, în condiţii grafice excelente şi însoţite de inspiratele ilustraţii ale lui Burschi, povestirile care-l fermecaseră pe Campus.

Iată două din ele.

Ca în fiecare vineri, Menachem aștepta în fața ușii care da spre odaia de lucru a boierului. Stătea ghemuit într-un colț, parcă ar fi voit să se ascundă de privirile batjocoritoare ale slujitorilor îmbrăcați în straie bogate. Ochii lui blânzi, de miop, priveau fără apărare spre strălucirea dușmănoasă a oamenilor și a lucrurilor din palatul boieresc.

Ușa se deschise.

– Intră, Menachem! se auzi glasul gros al boierului.

Evreul se strecură sfios înăuntru, ploconindu-se. Știa că nu-i om rău, boierul. Dar i se înfățișa întotdeauna cu teamă, căci din nimic se înfuria și era aprig la mânie: tuna și fulgera, de răsuna întreg palatul.

– Ei, Menachem, ce vești mi-aduci?

– Nu prea bune, boierule.

– Cum așa?

– Am iscodit, am umblat, m-am necăjit să vând totul la preț cât mai bun. Dar fără prea mare folos. Asta e tot ce am putut aduna.

Și Menachem răsturnă pe masă cuprinsul pungii de piele roasă, pe care o purta ascunsă la piept.

– Și ție cât i se cuvine?

– Nimica toată: cinci bănuți, boierule. Nici cât să-mi cumpăr o pâine, spuse Menachem oftând.

– Bine, nu ceri mult. Uite, ia-ți-i!

– Să trăiești, boierule.

Evreul se îndreptă spre ușă.

– Menachem!

Tresări.

– Ascult, boierule.

– Mi se pare că azi e vineri.

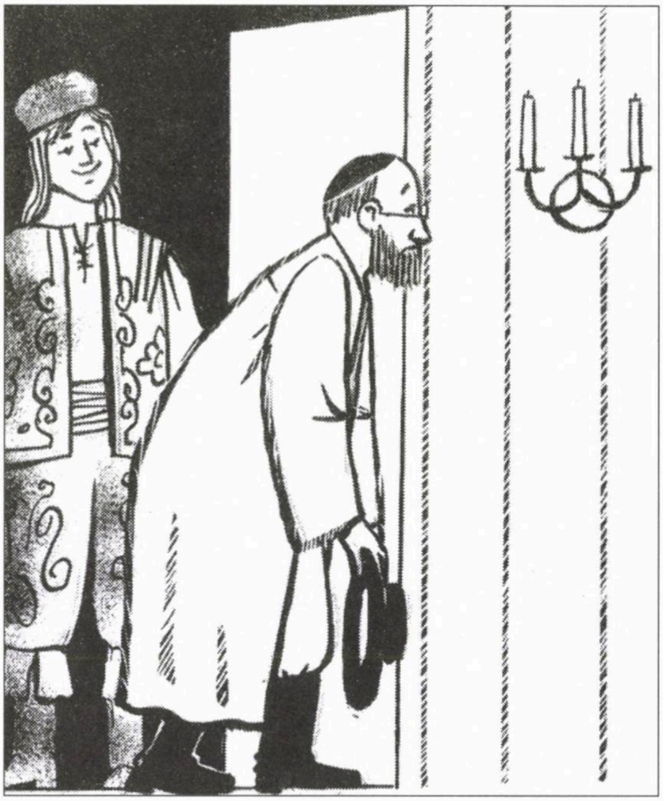

– Vineri, boierule. Ziua socotelii, ca întotdeauna.

– Atunci, mâine e sâmbătă.

– Sâmbătă.

– De aceea ai oftat adineaori?

– De aceea.

– Nu-ți ajung banii ca să-ți cumperi cele de trebuință?

– Nu.

– Atunci, ce-o să faci?

– Ce-o da Dumnezeu.

Boierul luă un pumn de bani de pe masă și i-i întinse:

– Ține! După șase zile de muncă, ți se cuvine bucuria de a sărbători în tihnă ziua a șaptea.

Tăcut, evreul se înclină, în semn de mulțumire. Apoi, înălțându-și ochii blânzi spre cer, rosti:

– Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că m-ai ajutat să cinstesc ziua sfântă de Șabat.

Boierul îl fulgeră cu o privire supărată. Dar nu spuse nimic.

Abia după ce ușa se închise în urma lui Menachem, izbi furios cu pumnul în masă, tunând:

– Asta-i bună! Evreul ăsta zăpăcit nu-mi mulțumește nicodată cum se cade! Auzi colo! Eu îl ajut, eu îi dau bani din banii mei și el îi mulțumește lui Dumnezeu! Și nu-i prima oară că se întâmplă asta! Îl învăț eu minte! N-am să-i mai dau nimic când o fi la nevoie. Să vedem atunci, ce-o să facă? O să-i ajute Dumnezeu?

❖

Se apropia Pesahul.

Ulița evreiască era în fierbere. Gospodinele își scoteau lucrurile afară, ca să scuture. Spoiau cu var proaspăt pereții, lipeau podelele cu lut nou. Toată lumea alerga după cumpărături, făcea pregătiri.

Numai în casa lui Menachem domnea liniștea. Liniște tristă, pustie.

Rachel, soția lui, stătea nemișcată, cu mâinile adormite în poală.

Gânduri negre o munceau.

Nu mai sunt decât câteva zile până la Pesah. Nu au nimic în casă. Și nici bani nu au, ca să cumpere cele de trebuință. În ultima vreme, Menachem a câștigat din ce în ce mai prost. Abia au dus-o de azi pe mâine, mulțumindu-se cu o bucată de pâine uscată. Dar acum, iată, Pesahul bate la ușă. Ce vor face, ce vor face? Nu a îndrăznit să-i spună nimic lui Menachem, ca să nu-l amărască fără folos. A tot nădăjduit că, până la urmă, lucrurile se vor îndrepta. Dar acum, nu mai e timp de așteptat.

Seara, pe când stăteau împreună în pragul casei, lăsând gândurile să pribegească în imensitatea înstelată a nopții, Rachel își luă inima în dinți și șopti:

– Menachem...

– Da, Rachel...

– Vreau să-ți spun ceva.

– Spune.

– Se apropie Pesahul, Menachem...

– Da, Rachel. Pesahul se apropie.

– Noi nu avem nici de unele.

– Așa e, nu avem nimic. Nimic!...

Liniște. Din înaltul cerului, stelele străjuiesc neclintite pe cei doi bătrâni care au amuțit.

– Menachem...

– Spune, Rachel.

– Vecina din colț m-a întrebat...

– Ce te-a întrebat?

– Nu te supăra, Menachem. M-a întrebat dacă avem tot ce ne trebuie. Ar voi să ne dăruiască ea câte ceva.

– Și tu ce i-ai răspuns?

– Că trebuie să vorbesc mai întâi cu tine.

– Bine ai făcut, Rachel. Mulțumește-i pentru gândul cel bun, dar nu primi nimic. Nu trebuie să știe nimeni că ducem lipsă. Îmi place să dau, nu să primesc pomană din partea oamenilor. Numai mila Celui Prea Înalt nu e umilitoare. Să avem încredere în El. Nu avem nevoie de nimic, Rachel, așa să-i spui vecinei.

– Nu avem nevoie de nimic! oftă femeia... Și ce facem atunci?

– Așteptăm, Rachel.

– Așteptăm...

Sfioasă, mâna Rachelei se ghemui în palma brăzdată de bătrânețe a bărbatului.

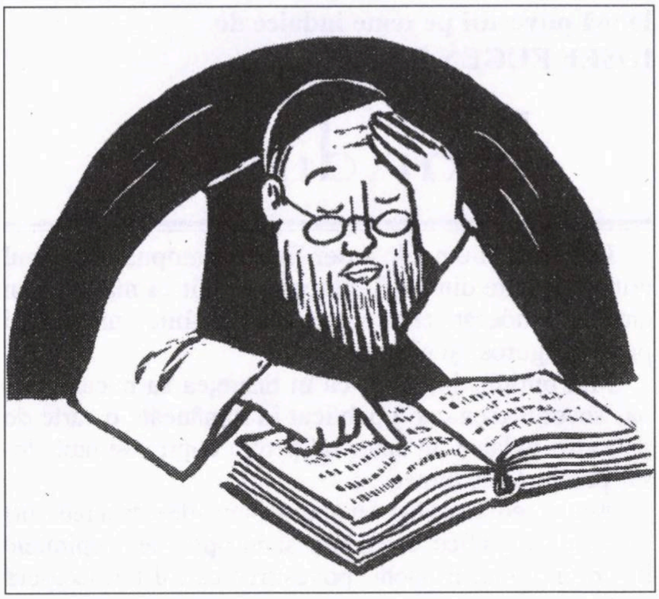

Cu privirea pierdută în imensitatea înstelată a nopții, cei doi bătrâni tăcură, mână în mână.

❖

În noaptea următoare, târziu, Menachem veghea încă, plecat asupra cărților sfinte.

Rachel adormise de mult. Cu grijă, fără zgomot, ca să nu o trezească, Menachem întorcea paginile îngălbenite de vreme.

Lumina tremurătoare a lumânării juca pe rândurile negre, învălmășindu-le. Ochii obosiți ai lui Menachem se plecau, miopi, tot mai aproape, străduindu-se să pătrundă ceața care destrăma literele.

Noapte adâncă. Orașul, lumea întreagă, doarme. Singur, pierdut în marea de întuneric și liniște, veghează Menachem.

Deodată, geamurile se sparg cu zgomot în țăndări. Cu o răbufnire surdă, o matahală întunecată se prăvălește în cameră, răsturnând lumânarea. Un hohot de râs drăcesc sfâșie noaptea. Apoi, liniștea se așterne din nou, nepătrunsă, ca înainte.

Menachem a înlemnit de spaimă.

– Ce-a fost asta? șoptește, îngrozită, Rachel.

Zgomotul a trezit-o din somn și acum tremură toată, scuturată de friguri. Dinții îi clănțăne în gură și nu îndrăznește să facă o mișcare.

Ca să o liniștească, Menachem își biruie teama. Se apropie de pat, o mângâie încetișor pe păr.

– Potolește-te, Rachel. Iată, sunt lângă tine.

Bâjbâind prin întuneric, caută amândoi lumânarea. O aprind.

În dreptul ferestrei, zace, întins pe podea, cadavrul

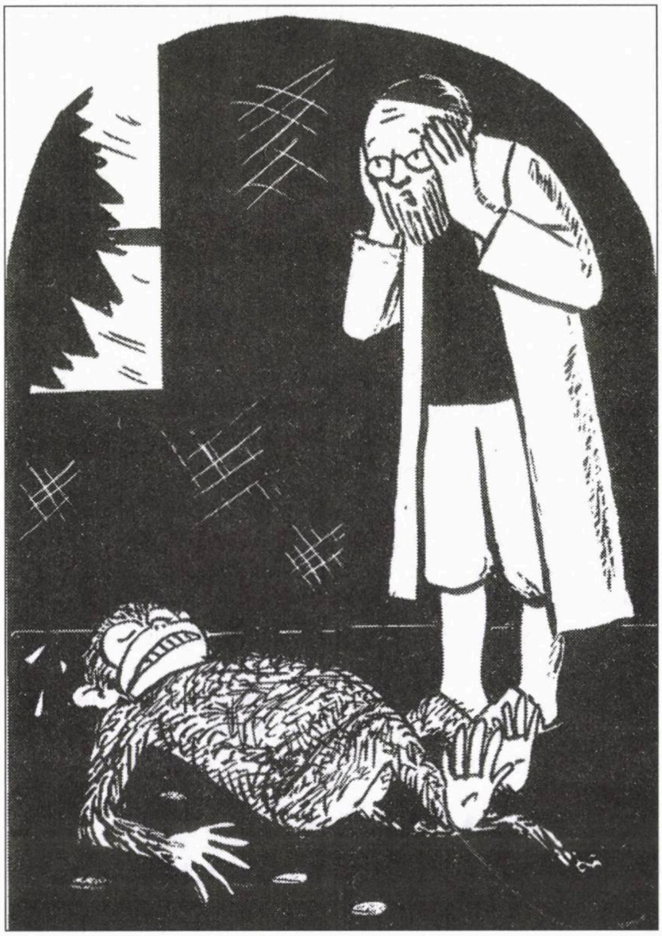

unei maimuțe.

Bătrânii îl privesc țintă și nu le vine să-și creadă ochilor.

– Ce facem, Menachem?

– Ajută-mi să-l car până în fundul grădinii. Vom îngropa acolo hoitul. Altfel, dacă îl găsește cineva la noi în casă, își va închipui că noi am ucis maimuța și cine știe peste ce bucluc mai dăm.

Îl târâră spre ușă.

Deodată, Rachel se opri locului. Rămase încremenită, cu ochii ieșiți din orbite și gura larg deschisă.

Fără să poată scoate o vorbă, trase de mânecă pe bărbatu-său. Dar acesta, ocupat, nu o băgă în seamă.

Rachel îl trase încă o dată, mai tare.

– Ce e, femeie?

– Menachem...

– Spune ce vrei, că nu-i timp de pierdut.

– Menachem... Uite!... Acolo!

Privind încotro arăta Rachel cu mâna, zări lucind pe podea doi galbeni mari, de aur.

Se apropie și mai găsi alți doi. Luând lumânarea în mână, cercetă pretutindeni cu amănuntul.

În gura maimuței găsi alt galben, gata să cadă.

Atunci înțelese de unde răsărise bănetul.

Luă un cuțit și despică în grabă pântecele hoitului. Așa cum se așteptase, era plin de galbeni.

Îi spălă, îi curăță și-i puse bine într-o pungă pe care o păstră sub saltea. Îngropă hoitul în fundul grădinii și apoi se culcă liniștit, spunând:

– Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că mi-ai ajutat să pot cinsti cum se cuvine Sfintele Sărbători.

❖

Seara de Pesah.

Lumânările ard liniștit, luminând strălucirea albă a feței de masă. Vinul roșu licărește în paharele așezate în fața mesenilor. Alături, neatinsă, așteaptă cupa pregătită pentru profetul Eliahu.

Sederul s-a terminat.

Oaspeții – aleși de Menachem dintre oamenii învățați, dar fără mijloace, ai orașului – s-au desfătat cu toate bunătățile. Căci Menachem nu a voit să precupețească darul minunat venit din ceruri. A pregătit din belșug tot ce a găsit mai bun, pentru ca bucuria tuturor și a lui să fie întreagă în această zi de veselie.

Acum, rezemați împărătește de spătarele moi ale scaunelor, stau de vorbă: povestesc legende, discută pasaje din cartea sfântă.

Pe masă, cupa neatinsă așteaptă pe profetul Eliahu și ușa e larg deschisă pentru a-l primi. Cine știe dacă nu va coborî din înălțimi să guste din vinul sfințit și să slăvească prin cuvinte înțelepte, în mijlocul acestor evrei cucernici, pe Cel Atotputernic? Cine știe? Din clipă în clipă poate păși pragul.

Uruit de roți sparge liniștea nopții sfinte. O caleașcă mândră se oprește în fața casei. Din ea coboară, nu profetul Eliahu, ci boierul.

Menachem îl poftește să ia loc.

– Fii binevenit în casa mea.

Boierul privește uimit în jur și nu înțelege nimic. De unde bogăția asta? De unde mâncărurile astea rare și vinul scump din pahare? Știe doar bine că, acum două zile, Menachem nu avea bani nici măcar să-și cumpere *mațot.* Venise la el să-i ceară împrumut un galben și, credincios hotărârii luate, nu voise să-i dea nimic. Îi răspunsese batjocoritor:

– Să-ți dea Dumnezeu, că Lui îi mulțumești mereu.

Și iată că, acum, casa era plină cu tot felul de bunătăți. Ce se întâmplase?

Boierul nu-și mai putu stăpâni curiozitatea și spuse:

– Ascultă, Menachem! Am venit aici cu gând urât. Voiam să-mi bat puțin joc de tine, ca să te învăț minte să nu mai mulțumești lui Dumnezeu atunci când eu, în mărinimia mea, îți dăruiesc ceva. Dar iată că lucrurile s-au întors împotrivă-mi. În loc să te găsesc smerit și casa ta pustie, văd că te-ai îmbogățit peste noapte. Nu vrei să-mi spui şi mie cum s-a întâmplat minunea asta?

– De ce să nu-ţi spun, boierule? Că doar nu am nimic de ascuns. Dumnezeu mi-a ajutat. Asta-i tot.

– Ei, lasă glumele, Menachem!

– Nu-i glumă, boierule!

– Dacă nu-i glumă, atunci ce-i? Că doar nu vei fi vrând să mă faci să cred că, de dragul tău, a coborât Dumnezeu pe pământ şi ţi-a adus pe tavă mâncărurile astea alese pe care le văd pe masă.

– Nu, Dumnezeu nu coboară din ceruri pentru un păcătos ca mine. Dar, în marea Lui înţelepciune, se îndură de cei nevoiaşi. Le vine într-ajutor la vreme de nevoie.

– Şi cum, mă rog? Cum ţi-a venit în ajutor?

– Iată cum: în timp ce vegheam, aplecat asupra cărţilor sfinte, o mână nevăzută a aruncat în camera mea o maimuţă moartă...

– O maimuţă moartă? Ciudat!

– În pântecele maimuţei, am găsit o mulţime de galbeni.

– Galbeni în pântecele maimuţei? Măi, măi, nu cumva... Ascultă, Menachem, când s-a întâmplat asta?

– Acum două nopţi.

– Să ştii că am avut dreptate! strigă boierul. Ioane, Ioane! Vino încoace!

Slujitorul îmbrăcat în haine strălucitoare intră:

– Porunciţi, boierule.

– Ascultă, Ioane, alaltăieri, când a murit maimuţa mea, ţi-am spus să o îngropi în curtea palatului. Ce-ai făcut cu ea?

– Am făcut precum aţi poruncit, cucoane, îngăimă slujitorul cu jumătate de glas.

– Nu minţi, Ioane, că o păţeşti! tună boierul. Adevărul, repede!

– Păi, să vedeţi, cucoane, nu prea îl înghit eu pe Menachem. Şi atunci, ce m-am gândit? Ce ar fi să-i fac o poznă, să mă ţină minte cât o trăi? Am aşteptat să se culce toată lumea în palat, am luat hoitul pe umeri şi pe–aci ţi-e drumul...

– Şi ce ai făcut cu el?

– Ce să fac, cucoane? Că doar nu era să-l duc, ca pe un miel, la vânzare. Când am ajuns în dreptul ferestrei lui Menachem, i-am făcut vânt de câteva ori hoitului şi l-am aruncat în casă. Plocon, cucoane! Am râs mulţumit şi m-am întors la palat cu inima uşurată.

– Piei din faţa mea, netrebnicule! spuse boierul, râzând pe sub mustaţă. Auzi ce-i vine omului în gând! Glumă-i asta? Ieşi afară, neghiobule!

– Am ieşit, cucoane.

Abia plecă slujitorul şi boierul îl strigă iarăşi:

– Ioane, Ioane!

Omul băgă numai capul pe uşă, cu frica:

– Porunciţi, cucoane.

– Trimite în grabă pe cineva la palat să-l scoată din beci pe Vasile. L-am învinovăţit pe nedrept. Nu el mi-a furat banii.

– Dar cine, cucoane?

– Maimuţa, neghiobule! M-a văzut pe mine cum încerc galbenii cu dinţii şi a crezut că-s lucru de mâncare. A mâncat atâţia, până i-au căzut greu şi a murit. Dar lasă vorba şi dă fuga unde îţi spun.

– Iaca m-am dus, cucoane.

După ce rămaseră singuri, Menachem spuse:

– Cer iertare, boierule, că am cheltuit, fără să ştiu, din banii dumitale. Se vede că Dumnezeu a voit să-mi dai galbenul pe care ţi l-am cerut cu împrumut acum două zile. Punga în care am pus aurul e bine păstrată. O poţi lua oricând. Iar puţinul ce l-am cheltuit ţi-l voi înapoia cu încetul, după cum mă vor ajuta puterile.

– Păstrează banii, Menachem! răspunse boierul, bătând-l prieteneşte pe umăr. Ce a dăruit Domnul, nu se cuvine să ia înapoi omul.

Evreul se înclină, tăcut. Apoi, înălţând ochii spre cer, grăi cu glas domol:

– Lăudat fii Tu, Doamne, pentru toate câte le-ai făcut pentru mine, păcătosul. Necunoscute sunt căile Tale şi fără de sfârşit bunătatea şi puterea Ta.

Amanetul

Era într-o zi de vineri, către amiază. Zăduful apăsa greu asupra orăşelului. Pe străzile pustii, dogorâte de arşiţa nemiloasă a soarelui, nu se zărea nici ţipenie de om.

Numai Savlan, hamalul, mai rătăcea încă prin oraşul încins de zăduf.

Nu avusese noroc astăzi. Nimeni, nimeni nu-i dăduse ceva de lucru. Nu câştigase nimic toată ziua. Şi mâine e Şabat! Cu ce va cinsti ziua Domnului?

Savlan stă nemişcat, în soare. Aşteaptă. Sudoarea îi curge şiroaie pe frunte. Priveşte trist la mâinile lui mari, la braţele lui vânjoase, cu vinele umflate de muncă, care odihnesc acum nefolositoare.

Orbit de lumină, închide o clipă ochii şi se roagă din tot sufletul:

– Trimite-mi, Doamne, un cufăr! Un cufăr mare şi greu, pântecos, ca negustorul de mezeluri din colţ, să-l port în spinare ca pe un fulg şi să câştig numai atât cât îmi trebuie pentru ca mâine, împreună cu nevasta şi copiii care aşteaptă acasă, să putem cinsti cum se cuvine ziua Ta, Doamne.

Şi cum se roagă el aşa fierbinte, cu ochii închişi, simte că-l trage cineva de haină. Dar Savlan nu îndrăzneşte să deschidă ochii, i se pare că visează.

– Ei, prietene, dormi?

Şi străinul îl scutură bine de umăr.

– Să ştii că nu visez, gândeşte Savlan. Aşa scuturătură în vis nu s-a mai pomenit.

Şi, luându-şi inima în dinţi, deschise ochii.

Într-adevăr, nu visase. În faţa lui sta un moşneag puţin adus din spate, cu barba albă strălucitoare.

Savlan nu mai putea de bucurie. Grăbit, întrebă:

– Unde e cufărul? Ţi-l duc într-o clipă, oricât ar fi de greu.

Moşneagul deschise gura să spună ceva. Dar Savlan nu-i dădu răgaz şi se repezi iarăşi:

– Ce, ţi-e teamă că-ţi iau mult? Nu, zău nu! Nu te costă scump. Îmi dai cât vei vrea dumneata. Câţiva gologani, să am şi eu ce mânca în ziua sfântă de mâine.

Dar moşneagul îl privi cu ochi în care juca o lumină de zâmbet şi-i spuse:

– Ho, fătul meu, tare mai eşti repezit! Stai mai încet. Lasă-mă şi pe mine să spun o vorbuliţă. Nu de alta, dar ca să ne lămurim. Că, vezi dumneata, nici nu-i vorba de un cufăr…

– Nu face nimic dacă nu-i cufăr, sări de colo Savlan. Ce, parcă eu ţin neapărat să fie cufăr? Or fi nişte lădiţe. Ne înţelegem noi.

– Ne înţelegem noi, ne înţelegem, dacă mă vei lăsa să vorbesc. Altfel nu.

Faţa lui Savlan se întunecă. De ce îi fusese teamă, nu scăpase. Moşneagul nu voia să-i dea nimic de lucru. Şi el care crezuse că Dumnezeu îi şi împlinise rugăciunea! Dar nu-i nimic. Va mai aştepta. Şi Savlan oftă resemnat.

– Nu mai ofta, fătul meu, că n-ai de ce. Uite, să ne lămurim. Adevărat, n-am să-ţi dau nici un cufăr, nici o ladă şi nici măcar o lădiţă cât de mică. Nu de asta am venit eu aici. Am venit să-ţi dau o veste bună. Domnul din ceruri a hotărât să-ţi dăruiască şapte ani de belşug şi bogăţie. Acum, rămâne să alegi tu singur: vrei ca anii aceştia să înceapă imediat şi să rămâi sărac mai târziu, când vei fi bătrân şi neputincios, sau vrei mai bine să laşi anii aceştia de belşug la bătrâneţe, ca să te bucuri în tihnă de bogăţia ta până la moarte? Alege!

Savlan privea nedumerit. O fi încercând bătrânul să–şi bată joc de el? Dar prea căutau drept şi cinstit ochii moşneagului.

Şi i se părea lui, sau, într-adevăr, capul albit de vremi al unchiaşului strălucea, înconjurat de un cerc de lumină?

Oricum, fie într-un fel, fie într-un altul, el nu avea ce pierde dacă încerca. Aşadar, după ce se gândi o clipă, răspunse:

– E greu să iau singur o astfel de hotărâre plină de răspunderi. Când mi se întâmplă ceva mai de seamă, obişnuiesc întotdeauna să mă sfătuiesc şi cu nevasta mea. Dacă nu-ţi este cu supărare, aş da o fugă până acasă şi într-o clipă sunt înapoi cu răspunsul. Trebuie să ţin seama şi de părerea ei.

– Aşa se şi cade, fătul meu. Pleacă fără grijă. Eu te aştept.

Şi aşa, se duse Savlan până acasă. Îi povesti nevestisii, Sara, tot ce i se întâmplase şi o întrebă ce socoteşte ea că ar fi mai bine să răspundă.

– Să înceapă chiar acum cei şapte ani de belşug, spuse Sara.

– Ei, şi la bătrâneţe ce ne facem?

– Va avea grijă Domnul de noi.

– Domnul are grijă numai de acei care-şi poartă singuri de grijă. Nu trebuie să fim nechibzuiţi. Poate că ar fi mai cuminte să mai îndurăm câtăva vreme sărăcia acum, cât mai pot munci, şi să avem în schimb o bătrâneţe fericită.

– Dar copiii, Savlan, copiii noştri, ce vor face? Ştii că de câteva zile i-a trimis acasă de la şcoală, fiindcă n-am plătit taxa. Vor ajunge nişte netrebnici.

– Aşa e Sara, ai dreptate. N-avem dreptul să-i lipsim pe copiii noştri de învăţătură, pentru ca să ne fie nouă bine.

◆

Pe când se întorcea spre oraş, Savlan se întreba dacă-l va mai găsi pe bătrân. Cu cât se apropia de locul unde îl lăsase aşteptând, alerga mai repede, nerăbdător.

Dar, de departe încă, îi zări pletele albe strălucind în soare.

– Ei, ce aţi hotărât? întrebă unchiaşul.

– Să înceapă imediat anii de belşug.

– Şi la bătrâneţe?

– Vom îndura. Copiii trebuie să înveţe. Ei nu pot aştepta.

– Bine, facă-se voia voastră.

Şi, zicând acestea, bătrânul dispăru.

◆

Acasă, Savlan se trânti în iarbă, la umbra unui copac. Era frânt de oboseală şi totuși gândurile nu-l lăsau să doarmă. Se vor adeveri vorbele bătrânului? Şi în ce chip? Cum se va îmbogăţi aşa, dintr-o dată, fără să facă nimic? Dar cine cunoaşte căile Domnului?

Încet, încet, Savlan aţipi.

Alături, în soare, copiii se jucau în nisip.

Cei doi mai mari construiau un palat. Lucrau serioşi şi convinşi de importanţa operei şi a lor. Cel mic le dădea târcoale. Ar fi vrut să ajute şi el, să facă şi el ceva, dar nimeni nu-l băga în seamă. În cele din urmă, se apropie binişor şi trânti un pumn de nisip în "curtea castelului".

Cei doi mari tăbărâră asupra lui:

– Ce faci aici, neghiobule?

– C'ădesc și eu…

– C'ădești și tu! C'ădești și tu! se strâmbară ceilalți după el. Nu vezi că ești mic și prost?

– Nu.

– Ba ești mic și prost, măgarule.

– Măgar ești tu.

– Așa?

Și frații mai mari îl înghiontiră bine și-i dădură câțiva pumni pe înfundate.

Pe mititel îl podidiră lacrimile, dar nu strigă. Numai după ce rămase singur, spuse încet printre dinți, ca să nu-l audă frații mai mari:

– Mă 'ăzbun eu!

Ceilalți nu-i mai dădeau nici o atenție. Lucrau de zor.

Curând, castelul fu aproape gata. Dar mititelul pândea. Binișor, binișor, fără să se bage de seamă, se apropiase tot mai mult. Și acum, zdup, printre picioarele fratelui mai mare, se trânti, cât era de lung, drept peste castel.

Castelul se nărui.

Mititelul se răzbunase.

Dar, de data asta, nu mai scăpă așa de ușor, numai cu câteva ghionturi. Mâncă bătaie, nu glumă. Frații erau mai mari și pe deasupra furioși.

Până la urmă, prichindelul nu mai putu îndura și începu să strige după ajutor:

– Mamă!… Tată!…

Larma îl trezi din somn pe Salvan. Mai cu vorba, mai cu fapta, împăcă el lucrurile.

Pentru mai multă siguranță că pacea va fi respectată, îl luă cu sine pe prichindel în alt colț al curții.

– Să vezi ce castel frumos construim noi, viteazule!

Salvan se așeză jos și luă un pumn de nisip.

Și ce să vadă?

În lumina apusului de soare, nisipul strălucea ca aurul.

Era aur.

Minunea se înfăptuise.

❖

Cei șapte ani trecură de parcă nici n-ar fi fost.

Și într-o zi, solul ceresc coborî iarăși în orășelul lui Salvan, ca să-l anunțe că se împlinise sorocul.

Îl găsi în piață, îmbrăcat în aceeași haină peticită și încins cu aceeași funie, roasă de multă întrebuințare.

– Bine ai sosit, unchiașule. Vii desigur să mă vestești că au trecut cei șapte ani de belșug?

– Da, Salvan. De aceea am venit. De aici înainte vei fi iarăși sărac și va trebui să muncești iarăși din greu.

– De muncit, am muncit și până acum, după cum vezi. Nu mi-e teamă de muncă. Cât despre comoară, am dat-o în păstrare soției mele. Hai să mergem, ca să te socotești cu ea.

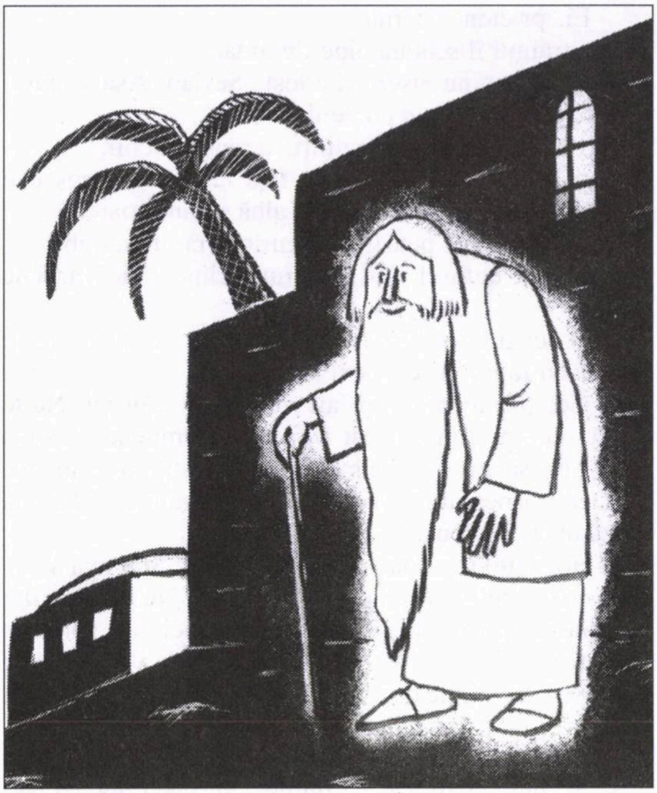

Acasă, Sara îi întâmpină în prag. Îl pofti pe oaspete înăuntru. Cocioaba rămăsese și ea neschimbată. Numai într-un colț se afla ceva nou: o ladă mare, ferecată.

Sara o descuie. Era plină cu aur.

– Iată comoara, spuse ea. Ia-o. Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat.

Unchiașul privi mirat la Sara, apoi la Salvan, mai aruncă o privire asupra colibei sărăcăcioase și întrebă:

– Bine, dar voi nu v-ați folosit de bogățiile pe care vi le-a dăruit Domnul?

Răspunse Sara:

– Bogățiile nu erau ale noastre, ci ale Sale. Dumnezeu ni le-a încredințat nouă. Ne-am străduit să le folosim în numele Său. Nu am luat nimic pentru noi. Am trăit mai departe așa cum trăiam și mai înainte, din munca grea, dar cinstită, a lui Salvan. Cât am luat din comoara încredințată nouă, am folosit totul pentru a plăti învățătura copiilor noștri. Căci doar a Lui este și de la El, de la Cel prea Înalt, ne vine învățătura, lumina.

Unchiașul cu pletele încununate de lumină rămase o clipă gânditor, apoi rosti încet și apăsat:

– Vouă să vă rămână și de aici înainte comoara. Nici Domnul din Ceruri, Prea Înțeleptul, n-ar fi putut-o întrebuința mai cu chibzuință.

Două schiţe de
EFRAIM KISHON

Sunt atâţia oameni care ne fac să spumegăm de mânie şi să plângem. Efraim Kishon ne face să râdem.

S-a născut un tată

În zorii acelei zile soţia mea s-a sculat, s-a uitat o vreme în gol, apoi m-a zgâlţâit de umăr.

– A început, a spus. Cheamă un taxi.

Încet, fără grabă, ne-am dat jos din pat şi ne-am îmbrăcat. Am murmurat câteva cuvinte liniştitoare, deşi de fapt erau cu totul de prisos. La urma urmei, amândoi suntem oameni cu o concepţie de viaţă pronunţat intelectuală, suficient de sofisticată ca să ne dăm seama că naşterea e un fenomen biologic, care, în nici un caz, nu poate fi considerat drept ceva neobişnuit. În timp ce ne pregăteam în voie mi-am adus aminte de nenumăratele glume răsuflate şi caricaturi care înfăţişau pe viitorul tată fumând ţigară de la ţigară, un nenorocit pe jumătate înnebunit care-şi petrece vremea chinuindu-se pe sălile spitalului. Desigur, o glumă e o glumă, dar cât de deosebită e viaţa reală!

– Nu vrei o revistă, dragă? am întrebat. N-are rost să te plictiseşti.

Am pus pe valiza împachetată cu grijă câteva reviste, nişte ciocolată şi, fireşte, ceva de împletit. Taxiul a sosit prompt, am ajuns la vreme la spital, portarul i-a luat micuţei datele personale, apoi a trimis-o la salonul de naşteri. Am vrut să merg cu ea, dar portarul mi-a trântit uşa în nas.

– Dumneata, domnule, stai aici, mi-a zis. N-ai nici un rost pe acolo.

Trebuia să recunosc că avea dreptate. În acea etapă a lucrurilor, tatăl nu mai poate face nimic şi nu mai e luat în seamă. Era clar. Şi soţia mea îmi vorbi cam la fel.

– Du-te acasă şi lucrează, îmi spuse ea. După-amiază, dacă vrei, nu ai de ce să nu te duci la cinema.

Am dat mâna, mi-am sărutat soţia pe frunte, şi apoi am plecat păşind ferm.

Cititorii mă vor considera poate un tip rece, dar n-am încotro, aşa sunt: raţional, stăpânit – un bărbat. În timp ce forma micuţei bine înfăşurată dispărea în ceaţa zorilor, m-am uitat în jurul meu. În faţa lojei portarului, pe o bancă, vreo duzină de viitori taţi, palizi şi nervoşi, fumau ţigară de la ţigară. Ca şi cum prezenţa lor ar fi putut influenţa mersul lucrurilor! Cam din minut în minut, un mascul tremurând se ivea din beznă alergând şi-l întreba pe portar un singur cuvânt:

– Ei?

Portarul cu ochii împăienjeniţi se uita pe lista din faţa lui, se scobea în dinţi, căsca şi zvârlea nonşalant un singur cuvânt:

– Fată.

– Cât?

– Două nouăzeci şi cinci.

Unul din noii taţi sări în braţele mele şi, pierdut, îmi şopti:

– Două nouăzeci şi cinci, două nouăzeci şi cinci.

Ce idiot! Cine vrea să ştie ce greutate are mormolocul ăla? În ce mă priveşte poate să aibă zece kilograme. Ce caraghios poate să arate un om când îşi pierde autocontrolul! Cum îmi terminasem ţigările, eram gata să plec când îmi trecu prin minte că ar trebui să vorbesc cu doctorul. Poate că avea nevoie de ceva. O formalitate doar, dar trebuie s-o îndeplineşti. Am încercat să trec de poartă, dar portarul m-a oprit. I-am spus că era vorba de un caz special, dar n-a fost impresionat. Din fericire, tocmai atunci doctorul veni afară, aşa că m-am apropiat de el, m-am recomandat şi l-am întrebat dacă l-aş putea ajuta în orice mod.

– Te rog să vii din nou la 5 după-amiază. Până atunci n-are nici un rost să stai pe-aici.

După acest schimb de cuvinte cu doctorul, liniştit întru totul, m-am dus acasă şi m-am aşezat la birou. Dar curând mi-am dat seama că pur şi simplu creierul meu nu voia să lucreze. Aşa ceva nu mi se întâmplase niciodată până atunci, şi mă tot întrebam care să fie cauza acestui fenomen ciudat. Poate lipsa de somn? Sau vremea de afară? Poate că mă neliniştea absenţa soţiei? N–am înlăturat cu totul această ultimă posibilitate. O totală indiferenţă ar fi nelalocul ei. La urma urmei, sunt martor la un eveniment care mă priveşte foarte de aproape. Băiatul va fi cel mai probabil un copil ca toţi ceilalţi, sănătos, vioi, dar nimic mai neobişnuit. Va merge la colegiu, apoi va face o carieră în diplomaţie. Aşa că ar trebui să-i dăm un nume ebraic care să poată fi la fel de uşor de pronunţat în străinătate, cum ar fi Rafael, după marele pictor italian. Copilul ar putea deveni ministru al Afacerilor Externe şi ar fi ciudat dacă nu i s-ar putea pronunţa numele la Naţiunile Unite. Da, trebuie să ţii seama şi de înaltele interese ale statului. Nu îmi voi lăsa copilul să se însoare de tânăr. Să se ocupe cu sportul, să se întreacă la Jocurile Olimpice. Cursa cu obstacole, aruncarea cu discul. Va învăţa multe limbi străine şi ceva fizică nucleară. Fireşte, dacă va prefera aerodinamica, să studieze aerodinamica.

Şi dacă e fată?

Ar trebui, desigur, să telefonez la spital. Cu mişcări lente, măsurate, am ridicat receptorul.

– Nimic nou, spuse portarul. Cine întreabă?

Vocea portarului avea o răguşeală ciudată de parcă încerca să ascundă ceva. Puţin cam nervos, am răsfoit ziarele. "În Peru s-a născut o capră cu două capete", scria, cu litere de-o şchioapă, vreun nebun primejdios. Zău aşa, toţi ziariştii ăştia tineri ar trebui să fie exterminaţi. Simt că a sosit timpul să iau legătura cu doctorul. Sărind în maşină, mă reped la spital şi mă strecor înăuntru cu un grup de Brit Mila.

– Din nou dumneata? îmi strigă doctorul când dă de mine în hol. Ce faci aici?

– S-a întâmplat să trec pe aici, doctore, aşa că m-am gândit să intru pentru o clipă. E ceva nou?

– Ţi-am spus să nu vii înainte de 5 după-amiază. Mai bine să nu vii deloc. O să-ţi telefonăm.

– Cum spui, doctore, voiam numai să ştiu.

Doctorul avea dreptate. Într-adevăr, ce rost are să alerg de colo până colo? Totuşi, eram mai degrabă şocat să-i găsesc pe matinalii viitori taţi stând şi asudând pe aceeaşi bancă. De curiozitate m-am aşezat lângă ei, pentru a studia comportarea lor din punct de vedere psihologic. Domnul care şedea lângă mine relata plin de mândrie că aceasta era a treia lui naştere, mai avea un băiat şi o fată (3, 15 şi 2, 70 de kilograme, cu forcepsul). Ceilalţi îşi dădeau din mână în mână fotografii. M-am simţit stânjenit, dar, cu o subită inspiraţie, am scos radiografia soţiei mele în a noua lună.

– Drăguţă, au remarcat colegii. Arată bine.

Am cumpărat un al doilea pachet de ţigări şi tot timpul aveam senzaţia că uitam ceva extrem de important. L-am întrebat pe portar dacă e ceva nou, drept care a reacţionat emiţând monosilaba "Mţ".

După două ore m-am dus la florăria de vizavi şi l-am sunat de acolo pe doctor, dar mi-a răspuns o voce feminină:

– Nimic nou, domnule, sunaţi mâine dimineaţă.

Am întrebat cu cine vorbesc şi mi-a răspuns:

– Operatoarea.

Iar la cinema! Un film despre un băiat care-şi urăşte tatăl. Ce gunoi se produce azi la Hollywood! În orice caz copilul meu va fi fată. În subconştient am ştiut asta tot timpul. Nu mă supăr dacă va deveni arheoloagă, câtă vreme nu se va căsători cu un pilot. Doamne! În curând voi fi bunic. Ce repede trece timpul! Dar de ce e atât de întuneric aici? Unde sunt? A, da, la cinema. Cui îi pasă de prostia asta? Am bâjbâit căutând să ies din sala întunecată; aerul răcoros al străzii m-a înviorat oarecum. Şi acum? Poate ar trebui să trec pe la spital? Am cumpărat un buchet de gladiole, deoarece comisionarul de la florărie are acces liber la spital. "Camera 24", i-am aruncat portarului şi sub vălul întunericului am trecut fără să fiu recunoscut.

Când mă văzu, doctorul spumegă:

– Ce vrei cu florile astea? urlă el. Poţi să le pui la rece deocamdată. Du-te acasă, pentru numele lui Dumnezeu, sau te zvârl pe scări.

I-am explicat doctorului că florile erau o stratagemă. Ştiam prea bine că încă nu era nimic, numai că m-am gândit că poate e ceva. Doctorul a spus ceva în ruseşte şi a plecat. Afară, pe stradă, mi-a trecut deodată prin minte ce uitasem: în ultimele douăzeci şi patru de ore nu mâncasem nimic. Repede acasă pentru o gustare. Dar dintr-un motiv oarecare mâncarea îmi rămânea în gât, aşa că am băut patru sau cinci pahare cu apă, mi-am pus pijamaua şi m-am dus la culcare. Asta trebuia să-mi facă foarte bine la nervi. De ce întârzie copilul acesta atât? Ştiu! Gemeni. Asta-i aproape sigur. De fapt, nu-mi pasă, cel puţin vom obţine tot ce au nevoie la preţ redus. Le voi da o educaţie practică. Amândoi vor fi negustori de stofe şi n-o să cunoască lipsa niciodată. Numai dacă ar înceta odată bâzâitul acesta ciudat. În cameră se făcu deodată întuneric şi sfere cu buline roşii începură să zboare prin aer. L-am sunat pe portar. Nimic. Să-l ia dracu! Ticălosul infect! O să-ţi arăt eu după ce se va naşte fiica mea! Apoi mi-am dat seama că din nou nu mai am ţigări. Unde se pot cumpăra ţigări atât de târziu noaptea? Poate la spital? M-am grăbit spre staţia de autobuz, dar un vecin alergă după mine şi mă informă că am uitat să-mi pun pantalonii.

– Asta-i chiar o prostie! am zis râzând şi m-am întors după pantaloni, numai că nu mai puteam să-mi stăpânesc chicoteala, deşi voiam să mă opresc. La vreo câteva sute de metri de spital mi-am adus aminte de Dumnezeu. De obicei nu mă rog, dar acum era ceva firesc.

– O, Dumnezeule din ceruri, te rog ajută-mă numai de data asta, fă ca fata să fie băiat şi, dacă se poate, să fie normal, nu de dragul meu, ci din motive de ordin naţional. Avem mare nevoie de pionieri temerari.

Trecătorii mă înştiinţară că o să răcesc de la îngenuncheatul pe caldarâmul umed. Portarul îmi semnală de la distanţă: "Mţ!"

Scârţ!

Am năvălit pe poarta de fier şi m-am prăvălit spre geamul lăptos. Monstrul a strigat după mine. Strigă, strigă, ruşine a civilizaţiei secolului douăzeci! Oricine încearcă să mă oprească o face pe riscul lui.

– Doctore! am strigat, clatinându-me pe sălile întunecate. Doctore!

– Uite ce e, spuse el venind în fugă. Încă o întrebare şi chem brigada de pompieri. Cine a mai văzut vreodată o asemenea comportare? Ia un tranchilizant dacă eşti isteric!

Eu, isteric? Eu, isteric? Să mulţumească stelei lui norocoase că-mi pierdusem briceagul, altfel i-aş fi spintecat burta ticălosului. Şi îşi mai spun doctori! briganzi în halate albe, domnule, asta sunt. O să-i trimit o asemenea scrisoare lui Ben Gurion că n-o să se mai laude cu titlul lui, pe cuvântul meu...

M-am aşezat pe bancă, foarte aproape de poartă. N-aveam să mă mai mişc de acolo până n-aveau să-mi predea copilul! Domnilor, cine are ţigări? Portarul a făcut o criză de nervi numai uitându-se la mine. Ei şi! Desigur că eram agitat. Cine n-ar fi? Ce dracu! La urma urmei, ziua aceasta avea să fie ziua de naştere a fiului meu. Numai dacă n-ar fi fost atât de multe sfere cu buline roşii prin aer. Şi ce bâzâia înlăuntrul craniului meu?

Unsprezece treizeci post-meridian şi încă nimic! Ce noroc pe mititica să fie scutită de toată agitaţia asta! Doamne! Au găsit că soţia mea nu era deloc însărcinată, şi că burta ei era umflată de la mâncatul floricelelor. Escroci afurisiţi! Nu! Rafael nu va fi diplomat. O s-o fac pe fată educatoare la o grădiniţă de copii. Şi eu am să mă duc la un kibuţ. Mâine. O ultimă ţigară, vă rog. Încă o dată spre breşă, dragi prieteni, încă o dată; sau închideţi zidul cu englezii noştri morţi! Ar trebui să-i aduc soţiei bijuterii sau un mantou de vizon. Dar totul e în zadar. Ceva fatal s-a întâmplat înăuntru. Da, nu mai e nici o îndoială. Instinctul meu diabolic îmi spune că o teribilă tragedie e pe cale să se întâmple. Premoniţiile mele nu dau greş niciodată. Ăsta e sfârşitul. M-am târât până la loja portarului. Nu mai puteam vorbi, m-am uitat numai la duşmanul meu cu o privire patetică.

– O, da, spuse el. Un băiat.

– Ce? am zis. Unde?

– Un băiat, spuse portarul. Trei kilograme şi jumătate.

– Unde? ce?

– Ascultă, domnule. Nu eşti Efraim Kishon?

– Nu ştiu... poate. Aşteaptă o clipă.

Mi-am scos cartea de identitate. Se părea că sunt Efraim Kishon.

– Da, am zis. Ce pot face pentru dumneavoastră, doamnă?

– Ai un băiat! răcni portarul. Trei kile şi jumătate! Nu înţelegi? Un băiat!

M-am aruncat la pieptul lui şi am încercat să-i sărut obrazul lui drag. Ne-am zbătut câtva timp şi încleştarea s-a terminat cu o remiză. Apoi, scoţând un strigăt răguşit, am plecat în noapte. N-am văzut pe nimeni. Cine ar fi crezut că făceam rotiri pe loc? În cele din urmă a venit un poliţist şi mi-a spus să mă liniştesc. L-am sărutat grăbit.

– Trei kile şi jumătate! i-am zbierat în urechi.

– *Mazal Tov!* a spus poliţistul şi mi-a arătat fotografia fetiţei lui.

●

Luând cuvântul la spitalul din Naharia – lovit de câteva katiuşe în timpul războiului – primul ministru Ehud Olmert a spus:

"Trebuie să fim pregătiţi pentru orice eventualitate, pentru toate scenariile posibile".

...Aşa cum am fost pregătiţi la începutul războiului din iulie.

Căsătorie în vacanţă

În acest an am hotărât să plec în vacanţă cu soţia mea. Alegerea noastră s-a fixat la un renumit hotel din Nordul friguros, un loc liniştit şi modest, departe de zgomotul marilor oraşe, unde nu există serate rock'n'roll şi nu trebuie să bei coniac *on-the-rocks* ca să fii acceptat în societate. Am sunat la recepţia hotelului şi am reţinut o cameră pentru soţia mea şi pentru mine.

– Foarte bine, domnule, spuse recepţionerul. Veniţi împreună?

Am spus:

– Desigur. Ce întrebare!

❖

Am intrat în hotel şi cu câteva trăsături ilizibile de stilou am completat formularele necesare. După aceea, ce credeţi că s-a întâmplat?

Portarul ne-a înmânat două chei şi a anunţat:

– Domnul la numărul 17, doamna la numărul 203.

– Ia ascultă, am zis. Am cerut o cameră dublă.

– Vreţi să staţi împreună?

– Fireşte. Doamna e soţia mea.

Dezaprobator, afectat ca un om de lume, portarul se îndreptă spre valizele noastre şi examină etichetele legate de mânere. "Dumnezeule!" îmi fulgeră prin minte. "Micuţa a împrumutat o valiză de la maică-sa aşa că pe etichetă scrie, fireşte, «Erna Spitz»". Portarul se întoarse la recepţie, în ochi cu o privire de dispreţ.

– Ei bine, şuieră el adresându-se micuţei, poftim cheia camerei dumneavoastră comune, doamnă Kishon!

– Dar uite, am îngăimat eu. Poate vrei să vezi buletinele noastre de identitate?

– Nu-i nevoie. Nu controlăm lucrurile astea. E treaba dumneavoastră particulară...

Să parcurgem întreaga lungime a holului a fost o experienţă neplăcută. Privirile ne urmăreau, gurile rânjeau sarcastic, dar în acelaşi timp aprobator. Numai în clipa aia am observat că micuţa purta rochia aceea roşie, provocatoare, şi tocurile îi erau mult prea înalte. Drace! Tipul acela gras şi chel de acolo – trebuie să fie vreun exportator sau aşa ceva – ne arătă cu degetul şi şopti ceva la urechea splendidei blonde care stătea lângă el.

Dezgustător. Să vezi cum unei făpturi tinere şi frumoase nu-i este ruşine să se arate cu libidinosul acela bătrân, când ţara e plină de tineri drăguţi de vârsta mea.

– Hei, Efraim!

Mă întorc. Tânărul Kirschner stă într-un colţ. Îmi face semn cu ochiul: "Grozavă puicuţă!". Idiotul! E adevărat, soţia mea arată foarte bine, dar "grozavă puicuţă"? Ce-o fi cu ei?

Cina a fost un coşmar. În timp ce ne îndreptam liniştiţi spre masa noastră, frânturi de conversaţii treceau deasupra capetelor noastre din toate direcţiile: "...a lăsat copilul acasă cu soţia lui şi...", "...ea e cam durdulie, dar se zice că lui îi place aşa...", "...stau în aceeaşi cameră, chiar aşa...", "...o ştiu pe soţia lui, e o femeie fantastică şi el se prosteşte cu o asemenea târâtură. Cine-i mai înţelege pe bărbaţi?".

Când am intrat în salon, tânărul Kirschner mă luă de braţ şi-mi oferi o vodcă la bar.

– Trebuie să te eliberezi de ruşinea asta demodată, îmi explică el. Asta nu înseamnă că-ţi înşeli soţia. E vară, e foarte cald, suntem cu toţii obosiţi, aceste mici escapade îl ajută pe soţ să treacă peste greutăţile pe care i le face soţia, trebuie să fim înţelegători, fiecare o facem, nu-i nimic grav. El, Kirschner, e convins că soţia mea, dacă ar afla, m-ar ierta...

– Dar, pe cuvânt, e soţia mea!

– O, ce inhibat eşti!

Dezgustat, omul renunţă. Eu m-am întors la soţie şi el la "sora" sa.

Bărbaţii care între timp se adunaseră în jurul micuţei mele se împrăştiară încet şi cu părere de rău. Soţia mea era îmbujorată la faţă, iar în priviri îi juca un surâs ştrengar. Îmi spuse că unul dintre bărbaţi – unul foarte chipeş, să ştii – o îndemnase să "scape de tipul acela ridicol" şi să vină în camera lui.

– Fireşte că i-am râs în faţă, mă linişti femeia. N-aş vrea să fiu cu el. Are urechi prea mari.

– Numai din pricina asta? Şi faptul că eu sunt soţul tău?

– E-adevărat, îşi aminti soţia mea. Sunt foarte încurcată...

Exportatorul buhăit se apropie de noi şi o prezentă pe minunea cea blondă.

– Fiica mea, spuse el. Fiica mea.

M-am stăpânit să nu-i dau un pumn din pricina masivităţii lui. "Fiica mea", şi acum ce-o mai urma? Fata nu arăta deloc ca el. Şi nici nu era cheală.

– Faceţi cunoştinţă cu prietena mea, am prezentat-o pe micuţă. Domnişoara Erna Spitz.

Acesta a fost primul pas în reconsiderarea relaţiei noastre. Într-un timp uimitor de scurt, soţia mea se schimbă cu totul. Dacă încercam s-o îmbrăţişez în public, se desprindea repede din braţele mele, pretinzând că trebuie să-şi apere reputaţia. Odată, după cină, când am atins-o pe obraz, mă plesni peste mână.

– Ţi-ai ieşit din minţi, şuieră ea. Ce-o să zică lumea? La urma urmei eşti un om însurat. Nu ne bârfesc de ajuns şi aşa?

În privinţa asta, avea toată dreptatea. Auzisem, de pildă, că într-o noapte fără lună ne-am scăldat în mare complet goi. Circulau zvonuri că o îndopam cu droguri etc. "Sora" tânărului Kirschner, care, printre altele, fusese văzută "plimbându-se" cu "fratele" ei prin "pădurea apropiată", ne comunică cea mai recentă bârfă, potrivit căreia soţul micuţei simţise ceva şi venise după noi la Ţfat, de unde noi fugisem tocmai la timp.

– E-adevărat? întrebă "sora". Pe cuvântul meu că n–o să spun nimănui.

– Nu-i chiar aşa, am explicat eu. E adevărat că soţul ei s-a dus la Ţfat, dar cu bona lor. Şi iubitul bonei, care, printre altele, e tatăl a trei copii, s-a repezit după ei şi a adus-o pe fată înapoi. Atunci soţul s-a hotărât să se răzbune pe noi şi aşa goana asta nebună continuă.

"Sora" ne promise din nou că va tăcea mâlc şi continuă să pălăvrăgească. La cincisprezece minute după aceea recepţionerul ne chemă şi ne întrebă, vizibil agitat:

– La urma urmei n-ar fi mai bine pentru voi să locuiţi, cel puţin oficial, în camere separate?

– Nu, i-am spus. Numai moartea ne va despărţi.

După un timp, situaţia deveni total insuportabilă, dar din alt motiv. Micuţa se obişnuise treptat să comande cele mai scumpe feluri de mâncare şi comandă la cină şampanie, adusă într-o mică frapieră de argint umplută cu gheaţă. La sfârşitul săptămânii mă anunţă că se simte îndreptăţită să aibă bijuterii şi blănuri, aşa cum se obişnuia în asemenea cazuri.

– Uită-te numai în jurul tău, îmi porunci ea. Vezi ce–a căpătat "fiica" Grasului?

Şi atunci micul nostru refugiu al păcatului se făcu praf.

Într-o dimineaţă înăbuşitoare, ne pomenirăm cu un reporter din Haifa care cunoştea pe absolut toată lumea.

– Ce văgăună plicticoasă mai e şi locul acesta, se plânse el după ce-i văzuse pe toţi cei din hotel. Idiotul acela de Kirschner şi-a adus sora, tu ai venit cu soţia şi grasul acela de judecător de pace nu şi-a găsit un partener mai bun decât pe fiică-sa, profesoara de pian. Cum poţi suporta atâta timp această atmosferă morală?

– Te ia cu frig, am spus.

Ne-am plecat privirile ruşinaţi; elanul nostru se prăbuşi la pământ. Femeile se transformaseră într-o clipă în gospodine aşezate şi bărbaţii în soţi hărţuiţi. Curând după aceea ne-am întors acasă. Dar cel mai rău lucru din toată povestea asta e că acum nevastă-mea pretinde că am înşelat-o cu ea.

O povestire de
AHARON GOVRIN - Haifa

Responsabili de cadre

Să nu vă aşteptaţi la ce vă aşteptaţi în legătură cu faimoşii şefi de cadre din titlu.
Autorul ne rezervă câteva surprize.

Deşi au trecut 16 ani de când s-a prăbuşit regimul comunist din România şi mulţi ani de când am emigrat de acolo, nu am uitat acel înfricoşător "duşman public", responsabilul de cadre şi de misteriosul, inaccesibilul "dosar de cadre", în care oricine putea denunţa "crime" sau "abateri" inexistente, fără ca "acuzatul" să se poată disculpa.

În URSS şi în toate ţările vasale din răsăritul Europei, regimul se baza pe teroare bine organizată, piramidală, pornind de la dictatorul din vârf şi exercitată prin serviciile de securitate, precum şi prin aşa-zisele organizaţii sindicale, iar în întreprinderi şi instituţii, prin serviciile de cadre.

Cât de fals, de nenatural, era întregul edificiu, se putea vedea "pe ici-pe colo" şi din unele aspecte, uneori comice, chiar mult înainte de dispariţia lui. Despre aceste aspecte, legate de comportamentul unor "şefi de cadre", voi povesti aici.

◆

Gipsy Scarlat era o tânără de familie bună, foarte înstărită. Tatăl ei, marele avocat Dumitru Scarlat, fusese membru marcant în Partidul Liberal, avusese şi o moşioară în judeţul Ialomiţa. Când frumoasa fată a terminat liceul în 1948 şi a vrut să se înscrie la universitate, la Litere, a fost respinsă din cauza "originii sociale nesănătoase". A încercat să intre la alte facultăţi, dar cu acelaşi rezultat. O mătuşă, Ana Deleanu, nevastă de amiral la pensie, care urmase în tinereţe doi ani la Politehnică, la Construcţii, până la nunta cu chipeşul ofiţer de marină, şi care lucra acum ca desenatoare la un mare institut de proiectare, a sfătuit-o pe Gipsy să se înscrie la un curs de desen tehnic, căci acolo nu se ţine cont de originea socială. Gipsy i-a urmat sfatul şi după doi ani a obţinut diploma de desenatoare de arhitectură. Mătuşa i-a aranjat o întrevedere cu arhitectul-şef al institutului, care a aprobat angajarea, cu rezerva referatului şefului de cadre. Audienţa la acesta a fost fixată pentru ziua următoare, la ora 10. Ca să nu întârzie şi ca să răsufle puţin înainte de audienţă, Gipsy a sosit pe la 9 şi jumătate şi a intrat în camera în care lucrau doi arhitecţi, mătuşa Ana şi alte trei desenatoare tinere. Desenatoarele s-au adunat în jurul planşetei mătuşii, au început o convorbire vioaie şi la un moment dat Gipsy a început să povestească bancuri politice, cu Zăroni, dar şi cu alţi ştabi comunişti. Atente la bancuri, izbucnind uneori în hohote de râs, nici una dintre desenatoare n-a observat când uşa camerei s-a deschis şi a intrat nimeni altul decât tovarăşul Doncea, şeful de cadre. Gipsy a continuat plină de vervă să povestească bancuri politice, până când tovarăşul Doncea, care ascultase tăcut bancurile, a întrerupt veselia, adresându-se unuia dintre arhitecţi. Desenatoarele au rămas stupefiate, i-au făcut semn lui Gipsy să tacă şi s-au întors la planşetele respective. Era aproape ora zece. Gipsy trebuia să se prezinte la şeful de cadre, care ieşise din cameră. Mătuşa Ana, speriată de-a binelea, era convinsă că, după ce auzise unele bancuri politice povestite de Gipsy, cu siguranţă că Doncea nu va aproba angajarea ei.

– N-ai ce pierde, intră la şeful de cadre, dar fără nici o speranţă.

Cu inima îndoită, convinsă că zburdălnicia ei i-a anulat orice şansă de a fi angajată, Gipsy s-a prezentat la audienţă. După mai puţin de 10 minute s-a întors în cameră, radioasă, fericită. Mătuşa Ana şi celelalte desenatoare, neîncrezătoare, au anchetat-o în cor:

– Ce eşti aşa de veselă? Cum te-a primit Doncea?

– A fost grozav de drăguţ, din "duduiţă" nu mă mai scotea, mi-a pus câteva întrebări banale: unde am făcut liceul, unde am învăţat desenul tehnic şi alte fleacuri. Nimic despre originea socială. Zâmbind cu înţeles, a adăugat că va recomanda călduros arhitectului-şef să mă angajeze!

Din ziua aceea şi arhitecţii şi desenatoarele au început să-l privească pe "aprigul" tovarăş Doncea cu alţi ochi, chiar cu neascunsă simpatie.

◆

La Ministerul Construcţiilor (unde am lucrat câţiva ani), ca şi la alte instituţii, un salariat era "responsabil cultural", sau pe scurt "culturalul". Acesta procura bilete de spectacole: la operă, la teatre şi chiar la filme, mai ales la filmele franceze şi americane, la care biletele se epuizau foarte repede. Cum la spectacolele de calitate erau mai mulţi solicitanţi decât bilete, "culturalul" condiţiona acordarea unui astfel de bilet de achiziţionarea unor bilete la filme sovietice sau la piese de teatru "pe linie". Aşa am ajuns să merg la piesa "Cetatea de foc" de Mihail Davidoglu, cunoscut autor de piese ideologice, ca "Omul din ceatal" şi altele asemănătoare. M-am dus totuşi să văd piesa, întrucât îl cunoşteam personal pe Davidoglu (din Galaţi, din timpul războiului, când se numea Davidsohn; îşi românizase numele turcizându-l, căci "oglu" înseamnă pe turceşte "fiu", ca şi "sohn" pe nemţeşte).

La teatru, lângă mine ședea Oprea, șef de cadre la una din direcțiile ministerului. Așa cum mă așteptam, piesa era plictisitoare, șablonardă, schematică. Eroii erau sau "stahanoviști", devotați cauzei partidului, sau sabotori, "dușmani de clasă".

În pauza spectacolului, Oprea mi s-a adresat:

– Ce ne-au adus pe noi la porcăria asta? Era nevoie să ne prelucreze, ca la o ședință de partid?

Uluit, am tăcut, neștiind ce să zic. Era Oprea un "agent provocator"? Voia să mă tragă de limbă, ca apoi să raporteze mai departe că sunt "reacționar" sau chiar "dușman de clasă"? Văzând că tac chitic, Oprea a continuat:

– Nu mă surprinde că taci și nu ai încredere în mine și în cele spuse în mod sincer. Ca membru de partid nu am putut refuza când mi s-a trasat sarcina de a fi șef de cadre. Crezi că nu am observat după aceea că oamenii întrerup brusc conversațiile când intru într-un birou? Crezi că mă simt bine când foști colegi sau chiar prieteni mă ocolesc și mă privesc cu suspiciune ca pe un spion sau un denunțător al securității? Te cunosc de câțiva ani și te știu om serios. Crede-mă pe cuvânt și vorbește cu mine fără teamă!

Cucerit de sinceritatea lui, m-am dezghețat, i-am povestit despre relațiile mele din timpul războiului cu Davidoglu. I-am relatat curioasa întâmplare când prietenul meu Mony (Ovid Crohmălniceanu) mi-a dat să citesc manuscrisul piesei "Omul din ceatal" de necunoscutul de mine Mihail Davidsohn, ca după lectura piesei să-i deapăn lui Mony toate defectele piesei, cu prea mulți eroi, toți bi-dimensionali, necaracterizați psihologic, împărțiți în mod simplist în "buni" și "răi", etc. etc. La următoarea întâlnire cu Mony a venit și Davidsohn, care auzise de la Mony de critica mea, dar a vrut s-o audă direct de la mine. Cu o oarecare jenă, deoarece el îmi era străin și eu nu mă consideram competent în ale dramaturgiei, am repetat totuși toate obiecțiile mele, ca pe niște sfaturi pentru ameliorarea piesei. Davidsohn m-a ascultat politicos, cu atenție, fără să mă contrazică, m-a întovărășit până la intrarea mea în casă, când a spus:

– Ai multă pricepere în genul dramatic. Unele obiecții sunt juste, altele sunt discutabile, dar eu nu am de gând să schimb nici o iotă din piesă!

Când partidul comunist a pus stăpânire pe putere, "Omul din ceatal", prima piesă românească "pe linie", a fost primită cu toată căldura, a fost jucată la Teatrul Național, iar Mihail Davidsohn, devenit Davidoglu, a devenit celebru peste noapte.

Oprea m-a ascultat cu atenție, m-a felicitat pentru priceperea mea timpurie în literatură și m-a asigurat că din seara aceea îl pot considera un bun, sincer prieten.

⁂

Lucram la un institut de proiectare de construcții din București de vreo trei ani, când directorul institutului m-a chemat la el.

– Ai fost repartizat la institutul regional de proiectare din Târgu Mureș. Ai timp de o săptămână să te pregătești. Uite aici repartizarea, te prezinți la inginerul-șef Samoși. El te va ajuta să-ți găsești o locuință și tot restul. Treci pe la casierie să capeți ce ți se cuvine până azi, predă inginerului Trelea proiectul la care lucrezi, cu explicațiile și notele de calcul necesare, el îl va termina. Vechimea în serviciu nu ți se întrerupe. Îți urez tot succesul în noul tău serviciu!

Pe director îl cunoșteam de aproape de pe timpul când el era director la "trustul" de construcții din Timișoara și eu eram "dispecer" la Ministerul Construcțiilor și veneam la Timișoara în control și îndrumare, așa că nu l-am întrerupt în discursul lui, ci i-am răspuns în glumă:

– Este vreo asemănare între mine și o betonieră?

Directorul a holbat ochii mari și m-a întrebat uluit:

– Ce fel de întrebare e asta? Faci pe nebunul?

La care i-am răspuns, de data asta serios:

– Am lucrat, imediat ce am terminat Politehnica, la un mare șantier exterior. Acolo, orice utilaj, orice betonieră care nu mai era necesară era trimisă la un alt mare șantier exterior. Bineînțeles că nimeni nu cerea părerea betonierei. Dumneavoastră mi-ați comunicat sec repartizarea la Târgu Mureș, fără să mă întrebați dacă sunt de acord, parcă aș fi o betonieră. Puteați să mă întrebați, să mă trimiteți o lună de probă, după care să-mi cereți răspunsul, dacă accept sau nu repartizarea. În condițiile de față refuz categoric să plec din București.

Surprins de răspunsul meu, neobișnuit în statul autoritar comunist, a încercat să mă convingă:

– Aici ești unul dintre mulții ingineri buni, acolo vei fi o stea, vei fi șef de colectiv, șef de proiect, și vei primi un salariu corespunzător. Viața în provincie este mult mai ieftină decât la București și mai sunt și alte avantaje, ca, de exemplu, fermecătoarele, temperamentoasele unguroaice de la Târgu Mureș. Tu ești burlac, ai să ai acolo o viață foarte plăcută, n-ai să te plictisești!

Cred că din copilărie am fost încăpățânat, m-am opus din principiu hotărârilor care mă priveau, dar la care nu fusesem consultat. Am înotat mereu contra curentului, cu folos sau chiar fără. Decis să nu plec la Târgu Mureș, am răspuns în glumă:

– Or fi unguroaicele de acolo fermecătoare și temperamentoase, dar eu am aici o nemțoaică fermecătoare, temperamentoasă și care mă iubește. Din păcate, nu pot s-o iau cu mine, pentru că este măritată. Mai bine trimiteți un inginer însurat, el își poate lua nevasta și gata!

Se pare că decizia cu repartizarea venise 'de sus", dar cu recomandarea direcţiei institutului. Eu am fost imediat concediat şi am rămas fără serviciu. Oriunde mă adresam ca să capăt un serviciu corespunzător, şeful de cadre scotea din sertar o listă secretă şi îmi spunea:

– Dumneata ai fost repartizat la IPR Târgu Mureş şi nu te-ai prezentat. Nici un institut de proiectare, nici o întreprindere de construcţii nu te poate angaja. Mai ai timp să te răzgândeşti şi să te prezinţi totuşi la Târgu Mureş.

După o lună-două de şomaj şi de încercări nereuşite, un bun prieten, fost coleg de liceu, care lucra ca inginer textilist la Ministerul Industriei Uşoare, mi-a propus să lucrez cu câte o jumătate de normă, ca diriginte de şantier, la două luucrări de extindere a unor fabrici din subordinea ministerului. La angajarea ca diriginte de şantier, angajare provizorie, pe timp limitat, nu se verifica dosarul de cadre, nici alte probleme, ca neprezentarea la repartizări. Aşa am lucrat aproape doi ani, ba am căpătat, tot de la acel prieten, să proiectez construcţia unor extinderi de fabrici. La una din acestea m-am împrietenit cu Ghiţă Neacşu, şeful de cadre respectiv, cu care nu aveam nimic în legătură cu serviciul meu, dar cu care mâncam uneori la cantina fabricii sau la un restaurant din apropiere, unde ne mai cinsteam cu o ţuică de Văleni sau cu un pahar de Grasă de Cotnari. Într-o bună zi mi-a venit o idee năstruşnică: să-l rog pe Ghiţă să ceară de la ultimul meu serviciu dosarul meu de cadre, dar fără a lăsa vreo chitanţă, şi să păstreze dosarul în casa de bani a fabricii. Simpaticul Ghiţă a fost imediat de acord să încerce, dar m-a avertizat că n-o să–mi arate dosarul şi nici n-o să-mi spună ce scrie în el. După câteva zile m-a anunţat vesel:

– Misiunea îndeplinită! Dosarul e la noi şi nu am lăsat nici o chitanţă la institut. Le-am spus că îmi trebuie pentru câteva zile, după care îl voi restitui. N-am lăsat nici numele fabricii, nici numărul de telefon. Legitimaţia mea de şef de cadre a fost suficientă.

Numai peste aproape un an m-au amuzat urmările acestei dispariţii. Lucram atunci ca şef de investiţii (alt post care nu necesită dosar de cadre) la complexul textil în construcţie "Tudor Vladimirescu", post în care mă ocupam mai mult cu probleme tehnico-administrative (legătura cu banca de investiţii, comenzi de utilaje, verificarea facturilor furnizorilor etc.) şi cu coordonarea diriginţilor de specialitate: constructor, instalator, electrician, mecanic. Ministerul Industriei Uşoare avea un birou complex de proiectare (arhitectură, construcţii, tehnologie, instalaţii, electricitate) pentru lucrări minore, necuprinse în planul de stat. Acest birou, situat într–o sală disponibilă a unei fabrici de textile, avea un specific deosebit: exigenţele de cadre erau aproape inexistente. Şeful biroului, inginerul Teodorescu, precum şi arhitectul Nicoară erau foşti legionari, iar mai toţi ceilalţi proiectanţi erau evrei concediaţi de la institutele de proiectare pentru că ceruseră aprobarea să plece în Israel. Strâns cu uşa de către ministrul de atunci, Sencovici, pentru că nu reuşea să predea la timp proiectele, Teodorescu i-a spus:

– Nu găsesc un inginer constructor cu experienţă în proiectare şi în timpul ăsta este la complexul "Tudor Vladimirescu", ca şef de investiţii, un astfel de inginer (îl cheamă Grossmann), când acolo putea să fie şi un contabil sau un tehnician. Transferaţi-l la mine şi o să recuperez întârzierile.

La care ministrul l-a convocat imediat pe directorul de cadre din minister şi i-a dat sarcina să meargă la "Tudor Vladimirescu" şi să mă aducă în maşina lui la biroul lui Teodorescu.

– Îţi tai leafa pentru fiecare zi de întârziere a execuţiei transferului lui Grossmann! Executarea!

În aceeaşi zi, cam pe la ora 11, marele director de cadre a intrat în biroul directorului de la "Tudor Vladimirescu" şi i-a spus fără ocolite că a venit să mă ia şi să mă ducă la biroul complex de proiectare, conform ordinului explicit al ministrului. Directorul fabricii a încercat în zadar să se opună:

– Grossmann e aici de aproape un an, cunoaşte toate problemele. Nu pot să rămân, aşa dintr-o dată, fără şef de investiţii. Daţi-mi măcar o săptămână, să-i găsesc înlocuitor potrivit.

Tot ce a obţinut a fost o oră, în care timp să predau unuia dintre diriginţi explicaţiile indispensabile, documentele necesare şi cheia sertarului meu. L-am preferat pe dirigintele de construcţii, am stat cu el o oră, l-am convins să facă un timp scurt şi munca de diriginte şi pe aceea de şef de investiţii (directorul i-a promis o primă substanţială), mi-am luat toate obiectele personale, urmând să vin ulterior să capăt drepturile de salariu, şi am plecat cu marele director de cadre. În drum, el m-a întrebat unde se află dosarul meu de cadre. Ştia că lucrasem la institutul de proiectare de construcţii, dar acolo i s-a spus că dosarul fusese luat de un şef de cadre de la o fabrică, care nu a lăsat nici numele fabricii, nici numărul de telefon.

– Poate ştii dumneata unde ţi se află dosarul de cadre?

La care am răspuns amuzat, răzbunându-mă pe sinistrul sistem cu dosare secrete, în care oricine poate băga acuzaţii gratuite:

– Tovarăşe director, ce-i aia un dosar de cadre, cum arată, ce culoare are? Nici eu, nici ceilalţi colegi de serviciu, nu ne-am văzut vreodată dosarul de cadre. E ceva asemănător Sfântului Duh.

– Ce legătură e cu Sfântul Duh?

– Când un bun creştin îşi face cruce, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, el ştie că Tatăl e undeva în ceruri, Fiul e înmormântat la Ierusalim, dar pe Sfântul Duh nimeni nu l-a văzut şi nu ştie cum arată, la fel ca şi dosarul de cadre!

Oarecum uluit de explicaţia mea şi lipsit complet de simţul umorului, marele director de cadre al Ministerului Industriei Uşoare a mormăit ceva, după care a tăcut până când m-a prezentat lui Teodorescu, pe care l-a rugat să dea un telefon ministrului şi să-l anunţe că m–am prezentat. Directorul avea grijă de salariul lui!

❖

Am lăsat la urmă o poveste mai amuzantă şi mai convingătoare asupra discrepanţei dintre regimul comunist şi adevărata situaţie din popor, inclusiv slujitorii sistemului, şefii de cadre.

Costel Ceauşu era fiu de pădurar de la Cumpăna, judeţul Argeş. După terminarea liceului, tatăl lui a reuşit să-i aranjeze un post în cadrul Ministerului Silviculturii. După câţiva ani de serviciu, în care a fost avansat treptat, Costel, om harnic şi liniştit, a fost transferat la Bucureşti, în centrala ministerului. Acolo l-a cunoscut pe Solomon Weiss, contabil, evreu religios. După trei ani în minister, Ceauşu, care fusese înscris în partid încă de la Cumpăna, a fost numit şef de cadre la una din direcţiile ministerului. Şi în acest post dezagreabil el s–a purtat cu omenie, blajin, apropiat de colegii de serviciu. Când i s-a anunţat că va trebui să renunţe la una din camere, pe baza legii "spaţiului locativ", contabilul Weiss, care locuia cu soţia şi unica fiică într-o locuinţă spaţioasă din strada Mircea Vodă, i-a propus lui Ceauşu, care tocmai căuta să se mute, să ceară repartizarea în apartamentul lui. Weiss prefera pe blajinul, omenosul Ceauşu unui străin necunoscut. Aşa se face că şeful de cadre Costel Ceauşu s-a mutat în casa contabilului Solomon Weiss.

S-au făcut toate schimbările necesare conlocuirii. Costel s-a apropiat repede de soţia şi fiica lui Weiss, a devenit un adevărat membru al familiei.

Ori de câte ori intenţiona să se însoare, Costel o prezenta pe candidată doamnei Weiss, cerându-i sfatul. Numai la a treia sau la a patra fată prezentată, o brunetă frumoasă, sveltă, cu ochi verzi, Costel a fost sfătuit cu toată convingerea să se însoare cu ea. Anuţa Dobre, fiică de ţărani din judeţul Ilfov, era institutoare la o şcoală primară din apropiere, avea o voce caldă, o vorbire tărăgănată, cu un evident accent moldovenesc.

Căsătoria a avut loc la primăria din cartier. Perechea Weiss a participat împreună cu părinţii şi cu unii colegi ai mirilor. În toată săptămâna de după cununia civilă, Costel nu a adus-o pe Anuţa acasă la el, la familia Eriss. Mirată, soţia contabilului l-a întrebat pe Costel de ce nu-şi aduce acasă proaspăta soţie.

– Până ce nu suntem cununaţi în faţa lui Dumnezeu, de către un preot, noi nu suntem cu adevărat soţ şi soţie şi nu putem locui împreună. La biserică nu ne putem cununa. Cineva o să ne toarne şi vom fi excluşi din partid şi concediaţi din serviciu. Amândoi, şi eu şi Anuţa, ne frământăm şi nu ştim cum să facem să ne cunune un preot fără ca să se ştie la partid şi la serviciu. Doamnă Weiss, ştiţi că n-am avut încotro şi m-am înscris în partid, altfel mă concediau de mult. N-am putut să refuz când m-au numit şef de cadre, dar în sufletul meu am rămas un creştin credincios, aşa cum dumneavoastră şi domnul Weiss sunteţi evrei credincioşi.

Când i-a povestit soţului ei frământarea, spovedania lui Costel, credinciosul Solomon Weiss n-a stat un moment pe gânduri şi i-a spus mirelui zbuciumat:

– De ce nu mi-ai spus imediat ce te frământă? O să faceţi cununia religioasă, cu preot şi cu tot ce se cere după datină, aici în casă! O să golim spaţiosul salon de toate mobilele, o să înghesuim şi patul fiicei în dormi-

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135,
Fax: 03/731-4294

torul nostru şi o să fie loc pentru familia ta şi cea a miresei!

În casa evreului religios Solomon Weiss, un preot în odăjdii i-a cununat după toate cerinţele datinei pe Anuţa şi Costel, după care nuntaşii s-au aşezat la mesele improvizate şi au sărbătorit cu mâncăruri gătite de Lea Weiss şi cu vinul adus de părinţii mirelui, adevărata cununie, în faţa lui Dumnezeu, a şefului de cadre Costel Ceauşu cu institutoarea Anuţa Dobre.

❖

Şi o ultimă povestire cu un şef de cadre plin de candoare.

Spre sfârşitul anilor '50 ai secolului trecut, când autorităţile au început să dea evreilor aprobări de ieşire din România, în special spre Israel, solicitanţii făceau trei cozi, în afară de obişnuitele cozi la "Alimentara" şi la alte magazine: la Prefectura Miliţiei, cu cererea aprobării, la Poşta Centrală, pentru expedierea de cărţi în străinătate, şi la Ministerul de externe, pentru vizarea diplomelor, fără de care ele nu puteau fi scoase din ţară.

Unul dintre prietenii mei, care absolvise o şcoală tehnică şi făcuse cerere de aprobare pentru a pleca în Israel, şi-a vizat şi el diploma respectivă. Când s-a prezentat la o întreprindere ca să se angajeze ca tehician, a arătat la cadre diploma. Şeful de cadre a examinat-o şi pe faţă şi pe dos, şi când a văzut viza Ministerului de Externe, l-a întrebat pe solicitant:

– Pentru ce ţi-ai vizat diploma la Externe?

Luat prin surprindere, amicul a improvizat un răspuns:

– O diplomă nu poate fi scoasă din ţară dacă nu a fost vizată de Ministerul de Externe, care îi certifică autenticitatea.

– Dumneata ai de gând să ieşi din ţară?

– Nu, desigur că nu, dar am vizat-o pentru orice eventualitate, poate sunt trimis de o firmă de aici să lucrez pentru ea în străinătate. Mai bine să am diploma vizată.

Şeful de cadre a stat puţin pe gânduri, după care a adăugat:

– Ştii că ai dreptate? Şi eu sunt la bază tehnician electrician, cu diplomă de la şcoala de meserii. O să merg şi eu să-mi vizez diploma de tehnician, pentru orice eventualitate, cum spui dumneata.

Dacă şeful de cadre şi-a vizat sau nu diploma, amicul meu nu a aflat niciodată, dar povestirea dialogului de mai sus a stârnit hohotele de râs ale prietenilor.

Deputata Dalia Iţic, preşedinta Knessetului, a dat dispoziţie ca, de-aci înainte, şi deputaţii, şi funcţionarii din marea instituţie să fie îmbrăcaţi corespunzător: între altele, bărbaţii nu vor mai putea intra în clădire în pantaloni scurţi.

În felul acesta, d-na Dalia Iţic a vrut să arate cine poartă pantalonii în Knesset.

CALENDAR

Noiembrie

1 noiembrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)
4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)
4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)
4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)
4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)
4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)
7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)
8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)
9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)
10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)
10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)
10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)
11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)
11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)
12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)
14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)
15 noiembrie a murit Zigu Ornea (2001)
16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)
16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)
17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)
18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)
18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)
19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)
22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)
23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)
25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)
26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)
27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)
27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)
29 noiembrie a murit I. Livadaru (2000)
30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)
30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)
30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997)

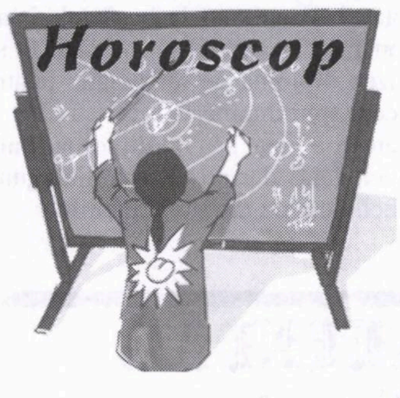

Noiembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Situația materială, care vă preocupă în mod deosebit în ultima vreme, se îmbunătățește. Și vă redă surâsul. Vești (plăcute) de la cineva de departe.

Culoare: roșu.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Nu mai umblați cu capul în nori. Nici metaforic și nici în înțelesul cel mai concret și de zi cu zi al expresiei. Altfel spus, feriți-vă de accidente pe stradă, de căzături în casă, de-un stâlp în care sunteți gata-gata să intrați.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Perioadă extrem de tensionată, când trebuie să luptați pe două fronturi în același timp: treburile profesionale, ce nu suferă întârziere, și preocuparea constantă, de zi cu zi, pentru cineva apropiat. E nevoie de o stăpânire de sine ieșită din comun și de organizarea la milimetru a timpului.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): V-ați obișnuit să formulați pretenții față de toți cei din jur, să folosiți un ton revendicativ și să faceți necontenite reproșuri celorlalți. Atenție: ulciorul nu merge de prea multe ori la apă... S-ar putea ca respectivii să spună: destul, ne-am săturat!

Leu (23 iulie – 22 august): Perioadă fastă. Pe de o parte, succese remarcabile în profesie (inclusiv călătorii în străinătate, dătătoare de satisfacții, pe de altă parte relații foarte bune cu familia.

Numere: 29, 2, 5.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Aveți o poftă irepresibilă de bârfă... Și comiteți imprudențe: cei vizați află totul, mai devreme sau mai târziu, și răzbunările pot fi cumplite. Lacăt la gură.

Culoare: roz.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Ați aflat (grație unor binevoitori...) că soțul/soția dvs. are o legătură de amor? Stăpâniți-vă pornirea dintâi. Fiindcă soțul/soția dvs. nu are de gând să vă părăsească. Este prea legat/ă de familie pentru aceasta. În schimb, dacă provocați un conflict, riscurile sunt mari.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Dacă ați trecut printr-o maladie grea (și periculoasă), mult a fost, puțin a rămas. Momentul primejdios a trecut, ați intrat pe ultimul tur de pistă.

Numere: 3, 7, 10.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Dacă activați într-un domeniu cultural (presă, literatură, muzică, arte plastice, gazetărie, TV, etc. etc.), feriți-vă de binecunoscuta "foame de reclamă". Presiunile exercitate asupra unuia sau altuia pentru ca "să scrie ceva la ziar" despre dvs., ca și banii pe care îi plătiți eventual în acest scop, vor avea un efect de bumerang. Colegii din jur știu cum ați obținut aceste "succese" *(ei nu e proști)* și în jurul dvs. se va crea o atmosferă rea. Pentru persoanele singure, posibilitatea unei întâlniri demne de interes. Mai ieșiți prin lume, pe la prieteni, prin localuri.

Culoare: gri.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Un prieten, sau mai bine zis o cunoștință, cu titluri mari și pretenții, care se înfățișează ca prieten, o să vă dezamăgească. Dacă nu cumva dezamăgirea s-a și produs. E o lovitură serioasă pentru dvs. Și nu fiindcă respectivul ar fi mânat de intenții rele, ci fiindcă face parte din specia lăudăroșilor, care făgăduiesc marea cu sarea, lăsându-te până la urmă cu buzele umflate.

Numere: 3, 8, 14.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Vă veți întâlni cu o rudă apropiată dar cu care nu v-ați mai văzut de mult. Și, deși relațiile erau bune, acum, din cauza unei situații grele din familie, contactul va provoca scântei. Pericol de conflict deschis, violent și urât. Trebuie să vă resemnați la ideea că respectivul a degenerat. Asta e.

Culoare: mov.

Pești (19 februarie – 20 martie): Acasă, situația staționară. O moștenire (sau un dar prețios) în perspectivă.

Culoare: verde.

Interim

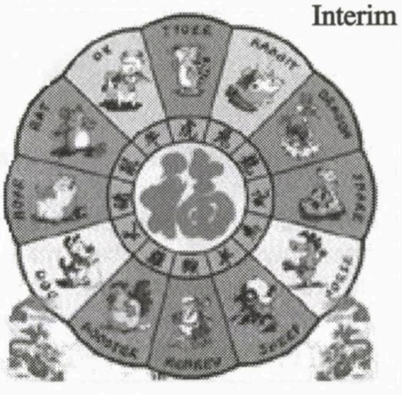

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Genul epic

ORIZONTAL: 1) Scrieri cu caracter istoric, în care sunt relatate faptele mai importante din viața unui popor, a unui domnitor, a unei familii etc. – Roman al lui Alexandru Ivasiuc. 2) Localitate în India – Cititor. 3) Specie a genului epic în proză cuprinzând întâmplări trăite, impresii din viața scriitorului etc. (sing.) – Rodica Holban. 4) Povestire aparținând vechii literaturi scandinave, în care faptele istorice se împletesc cu elementele mitologice – Specie literară a genului epic, de dimensiuni reduse, care înfățișează un singur episod caracteristic din viața unuia sau mai multor personaje. 5) Rege în Wessex – Alexandru Elian – Ziua trecută. 6) Creație epică în proză, cu acțiune mai dezvoltată ca a schiței, pusă pe seama mai multor personaje, ale căror caractere se desprind dintr-un puternic conflict și printr-o intrigă mai complexă – Eusebiu Camilar. 7) Subiect literar – Traian Tănase. 8) Incluse în tabel! – Specie a elocinței de amvon, ce constă în explicarea unui personaj din cărțile religioase (pl.). 9) Oraș antic în Italia – Procedeu de creație preconizat de suprarealiști. 10) A cunoaște – Final de poveste! – Pseudonimul literar al scriitorului Al. O. Teodoreanu (Păstorel). 11) Consemnare retrospectivă a unor întâmplări și evenimente cărora autorul le-a fost martor în cursul vieții – Insulă norvegiană.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								●			
2					●						
3									●		
4					●						
5				●			●				
6		●							●		
7	●					●		●			●
8			●							●	
9					●						
10				●			●				
11								●			

VERTICAL: 1) Scriitor a cărui operă își păstrează importanța de-a lungul veacurilor – Specie a genului epic în care se povestesc întâmplări fantastice, puse pe seama unor personaje sau forțe supranaturale, din domeniul irealului. 2) Creație epică în proză, cu acțiune complexă și de mare întindere, având numeroase personaje și o intrigă complicată – Părți dintr-o scriere. 3) Punctul de plecare a ideii unei lucrări – Plată în natură. 4) Roman de Emile Zola – Modalitate artistică a comicului. 5) Om sărac (reg.) – Început de traducere! 6) Marchează ideea de loc comun, verbal sau tipologic, întâlnit în proză sau în teatru (pl.) – Teze fundamentale. 7) "International Electronic Research Corporation" (siglă) – Cămătarul din romanul "Nicoară Potcoavă" de Mihail Sadoveanu. 8) Țară în centrul Europei – Picat la centru! 9) Andrei Tudor – Cămașă rustică – Cuvânt sau text pus în fruntea unei lucrări sau a unei părți distincte a ei, indicând rezumativ sau sugestiv cuprinsul acesteia. 10) Descriere în proză sau în versuri, în care sunt înfățișate trăsăturile fizice, psihice sau morale ale unui personaj – Unul din multele pseudonime ale lui Alexandru Hodoș, scriitor și ziarist român (1893-1967). 11) Cuvânt vechi, ieșit de mult din uz – Scriitor de naționailitate maghiară din România, autorul unui volum de "Nuvele alese" (Andras).

DICȚIONAR: Lora, ini, axur, alot, ulo, uim, avam, ierc, luli, eol, suto.

M. MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Medicină distractivă: Neintelegeri, amprenta, rur, pos, ra, rabda, atomi, m, maes, sis, brotac, c, to, cintareti, antal, osie, b, arsita, t, ei, stoc, iri, ial, c, parmezan, i, arid, i, mura, incendiatori.

În lumea informaticii: Informatica, n, ins, binar, tastaturi, t, erie, u, asta, r, eta, m, or, par, program, rc, ironii, a, e, pi, bit, ds, tar, not, vii, operator, sn, retea, risca.

Din alfabet (IV): V, w, x, y, z, verificator, nodal, nero, wati, ed, una, l, acnee, at, xil, o, stria, tiara, eat, yard, pardon, tirita, ara, zecimi, arii.

Meni Mazuz

A doua zi după ce Meni Mazuz, consilierul juridic al guvernului, a stabilit că nu e cazul să deschidă o anchetă penală contra primului ministru Ehud Olmert à propos de stilourile prețioase pe care le-a primit cadou, contrar legii, de la unul și de la altul, miniștrii aflați în aceeași situație au răsuflat ușurați.

Cât despre noi, cei de la "Minimum", nu ne-am simțit deloc neliniștiți în timpul acesta. Noi nu primim stilouri în dar, noi avem condei.

INTEGRAMĂ

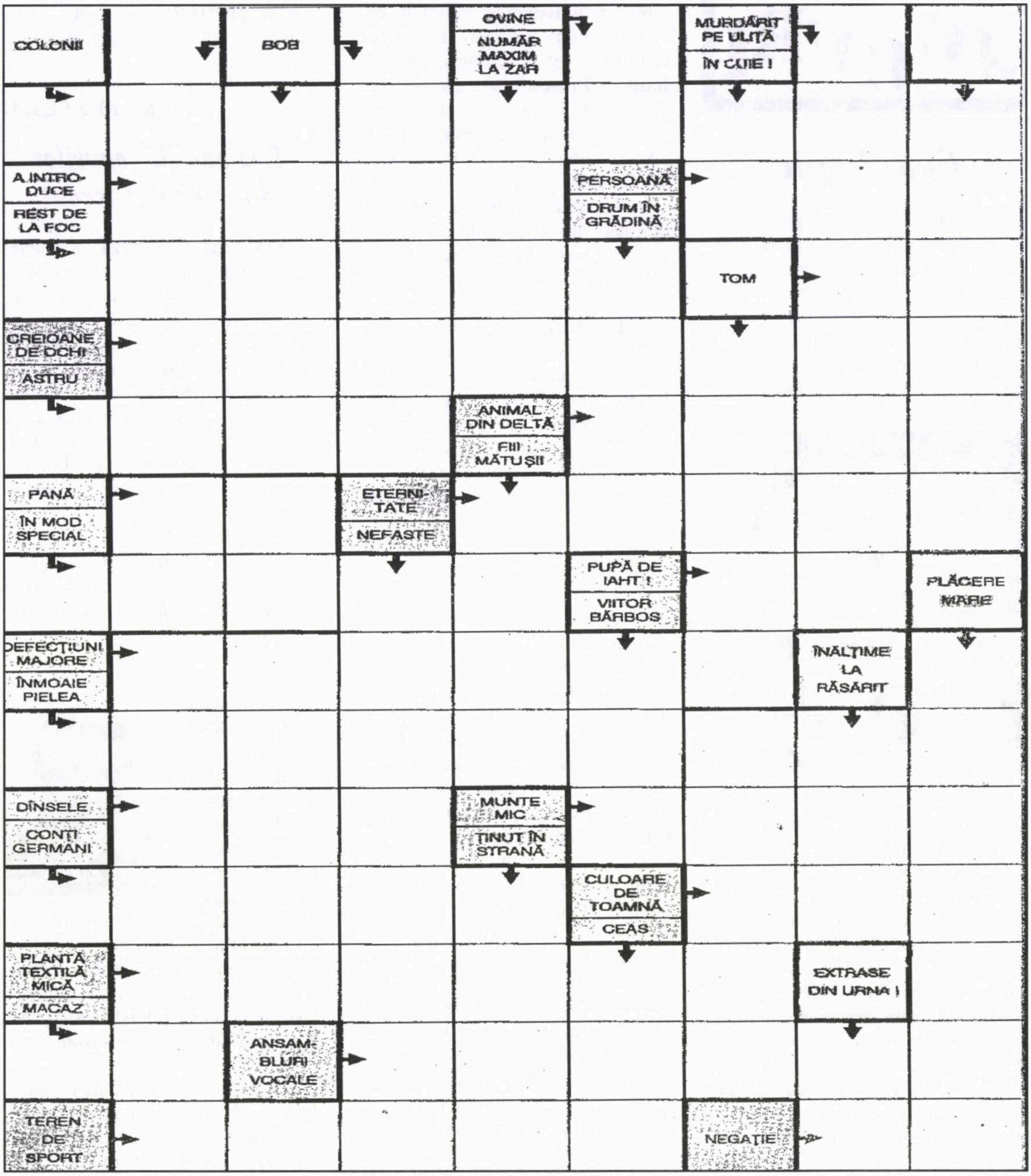
COLONII
BOB
OVINE
NUMĂR MAXIM LA ZAR
MURDĂRIT PE ULIŢĂ
ÎN CUIE !
A INTRODUCE
REST DE LA FOC
PERSOANĂ
DRUM ÎN GRĂDINĂ
TOM
CREIOANE DE OCHI
ASTRU
ANIMAL DIN DELTĂ
FIII MĂTUŞII
PANĂ
ÎN MOD SPECIAL
ETERNITATE
NEFASTE
PUPĂ DE IAHT !
VIITOR BĂRBOS
PLĂCERE MARE
DEFECŢIUNI MAJORE
ÎNMOAIE PIELEA
ÎNĂLŢIME LA RĂSĂRIT
DÎNSELE
CONŢI GERMANI
MUNTE MIC
ŢINUT ÎN STRANĂ
CULOARE DE TOAMNĂ
CEAS
PLANTĂ TEXTILĂ MICĂ
MACAZ
EXTRASE DIN URNA !
ANSAMBLURI VOCALE
TEREN DE SPORT
NEGAŢIE

DICŢIONAR: GRAFI.

Papa Benedict are dreptate: Islamul este fundamental violent

Islamul este într-adevăr o religie care promovează violenţa şi terorismul: afirmaţia este dovedită nu numai de evenimentele istorice din trecut şi prezent, ci şi de doctrina teologică expusă în Coran. Istoriceşte, la mai puţin de 100 de ani de la moartea lui Mahomed (638 e.n.), Islamul se răspândeşte prin invazie armată la răsărit până în Iran (Persia) şi India, iar la apus până în Spania (în 711 au trecut Gibraltarul). Parte din populaţia ţărilor invadate luptă şi astăzi să-şi menţină religia anterioară (copţii din Egipt) sau identitatea naţională, culturală şi lingvistică (populaţia kabilo-berberă din Africa de nord-vest). Este regretabil că cei care se referă la relaţia dintre Islam şi violenţă o fac numai prin citate din diverse cărţi (mă refer la cuvântarea Papei din 12 septembrie din Bavaria) şi nu se referă la cartea de bază a Islamului, Coranul.

În Coran este expusă tactica islamizării întregului glob; popoarele idolatre: islamizarea sau moartea; popoarele cărţilor (creştinii şi evreii): convertirea sau război până sunt umiliţi şi acceptă capitaţia (impozit pe cap de familie).

Iată câteva extrase relevante din Coran:

Surata 9, versetul 5: omorâţi idolatrii oriunde se află, dar dacă se convertesc lăsaţi-i în pace.

Surata 9, versetul 29: faceţi război celor care nu cred în Dumnezeu şi acelora dintre oamenii cărţii care nu profesează adevărata religie; faceţi-le război până se vor umili şi vor plăti cu mâna lor impozitul.

Surata 47, versetul 37: nu vă arătaţi slabi şi nu propuneţi pace necredincioşilor când voi sunteţi superiori.

Surata 9, versetul 39: dacă nu veţi merge la război, Dumnezeu vă va pedepsi greu şi vă va înlocui cu alt popor.

Surata 8, versetul 12: voi semăna frica în inimile necredincioşilor; tăiaţi-le capetele şi degetele.

Surata 8, versetul 68: nu faceţi prizonieri înainte de a masacra.

În numele corectitudinii şi adevărului trebuie însă citată şi Surata 2, versetul 257: fără violenţă în alegerea religiei.

Cum se poate interpreta aceasta? Sau este o manevră pentru a-şi apropia arabii încă idolatri într-o perioadă când Islamul nu era consolidat, asemenea faimoaselor "versete satanice" (Surata 53, versetele 19-20-23), sau este una din contradicţiile care apar în toate cărţile sfinte (dovadă că au fost scrise de oameni şi nu de Dumnezeu, care este de presupus că nu poate greşi).

Citatele sunt preluate din "Le Coran", editura Garnier-Flammarion, ediţia 1970, prezentare Mohammed Arkoun, iar traducerea din franceză este liberă şi îmi aparţine.

Dr. R. Neumann
Haifa

O stafie care străbate (Europa) omenirea...

Mi-am adus aminte de acest început al Manifestului Comunist la câteva zile după încetarea focului din Liban, în zilele de panică de pe aeroporturile engleze şi americane (panică provocată de terorişti musulmani, dar cetăţeni "plini" ai democratei Mari Britanii), în ziua atentatelor kurde asupra turiştilor aflaţi pe primitorul litoral turcesc, în zilele când citesc în presă despre multele presiuni şi "serioase" avertismente adresate Iranului privind tendinţa clară a acestei ţări de a realiza o super-producţie proprie de armament atomic, precum şi în multe alte zile, când văd (într-adevăr descurajat) cât de mare, de gravă şi periculoasă este prostia şi indolenţa ţărilor mai mult sau mai puţin democrate din toate continentele. Mă refer chiar şi la Rusia de astăzi...

Toate aceste ţări, în frunte cu marea SUA şi cu... micuţul Israel, sunt chinuite, frământate şi permanent concret ameninţate, 24 de ore pe zi şi 365 de zile pe an, de către o nouă şi uriaşă stafie, care, nu de azi sau de ieri, străbate întreaga omenire: terorismul mondial. Întâmplător (???), 95% musulman. Terorism mai brutal decât oricare altul din istoria omenirii. Terorism dus de interminabile divizii de "luptători" fanatici şi/sau sinucigaşi, ajutaţi şi de nu puţini simpli luptători sau "strălucite creiere liberale" (??) care, adeseori, nu provin din ţări musulane

Pentru care scop, real şi final, toate aceste milioane de "luptători" se omoară pe ei şi omoară pe alţii, cu atâta frenezie?

Se spune că istoria se repetă şi că majoritatea oamenilor au memoria foarte scurtă (sau nu au deloc). Este foarte adevărat. Putem spune că astăzi, omenirea este împărţită în două tabere: cei care sunt terorizați și cei care terorizează.

Terorismul este cunoscut de mult timp. Dar era întotdeauna o armă, o metodă pe scară local-națională și cu respectarea – în general – a anumitor reguli și anumitor limitări (de exemplu, în limitarea cantității sau a genului de victime, sau tratamentele aplicate ostaticilor).

Astăzi, există "grupuri" teroriste și "armate" teroriste, cam toate înglobate într-o Internațională a Terorismului, cu puternice inter-colaborări. O mică parte din ele sunt de ideologie extremist-politică, dar marea majoritate sunt înregimentate în Marea Armadă a fundamentalismului islamic (iranian sau panarabic), pornit la războiul total de cucerire a întregului mapamond. Cucerire teritorială, economică și moral-filozofică. Fără anumite reguli sau limitări.

Cealaltă tabără, a celor terorizați, este formată mai ales din țări cu populație creștină și cu nivel economic-cultural-democratic, deacum cu lungă tradiție, adică deloc primitive. Orice cadou mare, în timp, se plătește scump. Frumoasa dezvoltare a acestor țări a trebuit să fie plătită printr-un uriaș necesar de petrol și prin acceptarea "importului" unui număr exagerat de imigranți, în majoritatea lor musulmani. Parte din ei, pepinierele de azi de teroriști activi, sau simpatizanți cu mare potențial. În plus, prin numărul lor mereu crescând, având o tot mai mare importanță economică și mai ales electorală.

Drept care, aceste țări tremură și depind mult de... starea de nervi a populației interne musulmane sau a țărilor ori grupărilor teroriste musulmane din lume. Consecință inevitabilă: nu se duce nici o luptă concretă pentru oprirea sau limitarea ofensivei terorismului mondial. Se repetă istoria pactului Chamberlain-Hitler, München 1938!

O excepție o constituie azi doar comportarea SUA: război adevărat contra grupărilor sau statelor clar teroriste, plătind cu mult sânge și multe pierderi financiare. Ajutate, dar nu 100%, doar de către Marea Britanie. Din păcate, țările europene, plus toți "marii pacifiști și liberali" din SUA și din restul lumii, mai curând sabotează decât ajută greul război (mondial nr. 3??) dus de SUA contra acestei moderne stafii a terorismului mondial.

Ce **nu** au învățat cele două tabere de mai sus, din teribilele evenimente – crime – care au marcat secolul 20 (cu milioanele de victime ale totalitarismului nazist și cel comunist-rus) este următoarea realitate, văzută, în acele timpuri, cu propriii noștri ochi: venirea la conducerea statală a acestor regimuri totalitare a adus în final în respectivele țări doar scăderi drastice ale nivelului de trai, ale serviciilor publice și ale libertăților cetățenești, teroare, masive deplasări forțate de populație, distrugeri de bunuri culturale etc.

Omenirea a progresat, sau a regresat (temporar) prin aceste jertfiri în masă?

Să ne imaginăm, pentru o singură clipă, că peste mulți ani, SUA – din diferite motive – se vor retrage din poziția de unic paznic al lumii democrate. Nu e greu de imaginat ce va urma destul de rapid, atât pentru Israel, cât și pentru țările democrate creștine. Prin războaie directe (probabil scurte) și prin intensificarea unui terorism cât mai brutal (nestingherit de acum de Marele Jandarm), o perdea de fundamentalism islamic (regim totalitar, prin definiție) va acoperi majoritatea mapamondului. Pare un scenariu chiar imposibil?

Cam toți specialiștii în materie ne arată că terorismul nu poate fi stârpit 100%. Poate fi doar limitat, dar numai prin mari eforturi ale comunității mondiale. Va avea această comunitate dorința fermă și inițiativele necesare pentru a evita, în ceasul al 12-lea, căderea sub călcâiul fundamentalist?

ZElias
Holon

Ce anume au înțeles Ahmadinejad și Hugo Chavez

De când președintele Bush a intrat la Casa Albă, atacurile liberalilor din vestul Europei și din Statele Unite împotriva lui au îmbrăcat forme grotești, de mascaradă, care au degenerat la recenta Adunare Generală a Națiunilor Unite într-o orgie anti-americană (sub masca anti-Bush) și anti-israeliană (fără nici o mască). Interesant este faptul că Nasrallah (cu siguranță susținut de Iran) nu a așteptat decât acest prilej pentru a sărbători "victoria" și a-și întări poziția în vederea preluării puterii în Liban. Nu cred că Chirac și Putin sunt complet nevinovați în toată această manevră politică. Pe ce și-au bazat președintele Iranului, Ahmadinehad, și președintele Venezuelei, Hugo Chavez, tactica prezentă de a ataca pe președintele Statelor Unite, comandantul șef al forțelor armate americane, care luptă într-un război de tip nou împotriva unui dușman crud, necruțător și hotărât? Între mulți alți factori, după părerea mea, este faptul că ei, președintele Iranului și președintele Venezuelei au înțeles că opinia publică din lumea vestică a fost pregătită de către mișcările "liberale" de stânga, începând încă din anii '50, printr-o propagandă inteligentă și perseverentă de îndoctrinare "anti-imperialistă", "anti-războinică", împotriva, mai ales, a singurei mari puteri, Statele Unite, care ar prezenta un pericol pentru mișcările "de eliberare" și teroriste susținute de Uniunea Sovietică și China în Orientul Apropiat, în Cuba și America Latină și în țările din Africa. Să nu uităm că în toate țările comuniste existau locuri de antrenament pentru teroriștii din toată lumea! Alianța dintre extrema stângă (Chavez) și extrema dreaptă (Ahmadinejad) nu este un fapt nou în istoria recentă (de exemplu pactul de neagresiune Stalin-Hitler; mai târziu, Hrușciov-Nasser). Dar nu numai atât. De cel puțin 40 de ani, dar mai ales din timpul războiului din Vietnam, în vestul Europei și în Statele Unite liberalii de stânga (nu există nici o îndoială că aceste mișcări au fost infiltrate de agenți KGB) au reușit să schimbe modul de a gândi al tineretului (în colegii și universități). Argumentația politică, filozofică nu se mai adresa rațiunii, ci sentimentelor. Noțiuni și valori bine stabilite de secole au fost schimbate, astfel încât tineretul educat, și needucat, nu a mai știut ce este, de exemplu, "patriotismul"; sau ce este "cinstit", "drept", comparat cu "necinstit", "nedrept"; sau ce este "adevăr" și ce este "neadevăr" (minciună). S-a născut o generație confuză din punct de vedere moral și politic. Aici, în Statele Unite, faptul că Clinton, președintele țării, a mințit sub jurământ, a fost uitat. În schimb, de ani de zile, Bush este făcut în presa liberală, zi de zi, "mincinos", deși nu a mințit niciodată. Atunci de ce să li se reproșeze lui Ahmadinejad și Chavez că îl fac pe Bush "mincinos" și "diavol"? John Kerry, Jane Fonda și, după câte știu, Bill Clinton, au fost activi în mișcarea împotriva războiului din Vietnam (în mod practic, au colaborat cu inamicul propriei lor țări), dar asta nu a împiedicat poporul american să-l voteze – de două ori! – pe Clinton, comandant șef al armatei împotriva căreia el a demonstrat! Este demn de amintit faptul că soldații care au luptat și sângerat pentru țara lor în Vietnam au fost priviți drept "criminali", iar cei care au sabotat efortul de război al țării lor au fost, și sunt și acum, priviți ca "eroi". Numai confuzia morală și politică poate explica aceste fapte, unice în istoria omenirii.

Iar Ahmadinejad și Chavez știu toate acestea. Și mai știu că aici, în SUA, au prieteni buni și credincioși în rândurile liberalilor de stânga. Ca Jimmy Carter, sau actorul Sean Penn, de exemplu. Sau, în Europa, mii și mii de cetățeni din aceeași speță.

Isaac Ramsden
New York

Apel

Către toți cei cărora le dă ghes scrisul, fie că au talent, fie că le e teamă să lase în urma lor doar două-trei rânduri pe o piatră...

Vă rog, scrieți numai despre lucruri pe care le stăpâniți bine. Aventurarea în domenii mai puțin cunoscute poate duce la erori. Și e păcat, pentru că ele pot strica credibilitatea întregii corespondențe pe care o trimiteți spre publicare. Iată câteva exemple de erori din domeniul istoriei (drag mie), culese în decursul vremii: unul susține că a văzut monede din mileniul doi î.e.n., altcineva afirmă că limba arameică a fost impusă evreilor, al treilea declară că evreii, părăsind țara după înăbușirea marii răscoale împotriva romanilor, au fost primiți cu brațele deschise în Spania, iar al patrulea ne informează că evreii au ajuns în Spania ca sclavi ai romanilor.

Nu voi explica aici în ce constă eroarea fiecăruia, pentru că nu acesta este scopul prezentei.

Pentru a împiedica greșelile, documentați-vă și... profitați!

Profitați de dorința crescândă a oamenilor de a cunoaște mai bine istoria poporului nostru. Mult a contribuit la asta renașterea noastră națională.

Profitați de nenumărate studii teoretice și cercetări arheologice menite să răspundă acestei dorințe. Știm astăzi despre trecutul nostru infinit mai mult decât știam de exemplu acum 60 de ani.

Profitați de bibliotecile publice, unde (pentru o contribuție bănească anuală simbolică) toată această informație vă stă la dispoziție.

O sugestie pentru iubitorii de lectură: fondul de carte al acestor biblioteci se bazează și pe cărțile donate de cititori (în special în ivrit și engleză). Inerent apar dubluri, ce sunt scoase periodic la vânzare. Interesați-vă când au loc aceste vânzări și aveți șansa să obțineți fiecare carte dorită uneori la prețul unei pâini!

Dacă puteți, participați la excursiile, conferințele, cursurile organizate de diverse instituții ce se ocupă de istoria noastră (eu particip la cele ale Centrului Yad Itzhak Ben Zvi).

O altă sursă de erori este un vocabular sărac (sau sărăcit prin nefolosire). Mi-ar place să cred că numai pe seama acestei sărăcii trebuie pusă corespondența unui cititor despre epoca lui Vlad Țepeș în care afirmă (citez): "...Mijloacele de comunicație se limitau la niște vaporașe de mică viteză trimise pe râuri".

Dacă simțiți că aveți probleme cu limba română, dați corespondența la citit, înainte de a o trimite spre publicare, cuiva care cunoaște această limbă.

În concluzie, nu coborâți ștacheta, să nu ne facem de râsul lumii!

A. Grigoriu
Tivon

Amintiri din Germania

De curând am citit undeva relatarea unei călătorii prin Germania.

Eu nu am fost în Berlinul unificat, regret că nu am vizitat Dresda - "Florenţa Elbei" - şi nici Potsdam, cu palatul Sanssouci şi Cecilienhof.

Mi-au trecut prin minte, din diversele mele călătorii, şi câteva locuri din Germania care merită a fi vizitate şi admirate (cum recomanda şi autorul articolelor citate mai sus) de doritorii de istorie şi frumos, la care se poate adăuga "shopping"-ul clasic.

Încep cu Rothenburg (ob der taube), orăşed în sud, cu vreo 12.000 de locuitori. A luat fiinţă prin secolul 13, ca apoi să fie dezvoltat ca o cetate, cu ziduri înconjurătoare, turnuri şi porţi întărite. Are multe case specifice vremii de atunci (restaurate, menţinute ca atare), primăria din 1572, câteva biserici, dintre care cea a Sf. Iacob, măreaţă şi cu un altar sculptat din lemn – o capodoperă a lui Riemanschneider. În anumite zile (de Rusalii în special), locuitorii se îmbracă în costume de epocă şi chiar dau spectacole în pieţe.

Te trezeşti ca în Evul Mediu. Turiştii numeroşi fac excepţie, dar ocupă mesele din berării şi restaurante şi se delectează cu bucatele.

Fac un salt spre nord şi mă opresc cu amintirile la Aachen (Aix-la-Chapelle, spun francofonii), aproape de graniţele Belgiei şi Olandei. Fondat de romani, care au găsit surse de ape calde saline şi sulfuroase tămăduitoare şi au numit locul Aquae Grani (după numele unui zeu celto-german).

În anul 800, împăratul Carol cel Mare declară aşezarea drept capitala imperiului lui. Este azi un oraş industrial, cultural şi ştiinţific (mulţi "navetişti" din alte locuri lucrează, învaţă, etc. la Aachen). De admirat sunt, printre altele, primăria din secolul 14, clădire impozantă în stil gotic, de o mare frumuseţe exterioară şi impunătoare în interior (într-o sală mare de recepţie se decernează anual Premiul Carol cel Mare în cadrul Uniunii Europene), şi Domul, o construcţie solidă, majestuoasă, în care, într-un sarcofag, sunt rămăşiţele pământeşti ale lui Carol cel Mare. Străzile şi bulevardele te îndeamnă la o hoinăreală, şi nu poţi, mai ales în "zona pietonală", să nu te opreşti în faţa vitrinelor aranjate cu măiestrie. Să le priveşti, dar nu te uita decât de curiozitate la etichetele de preţuri.

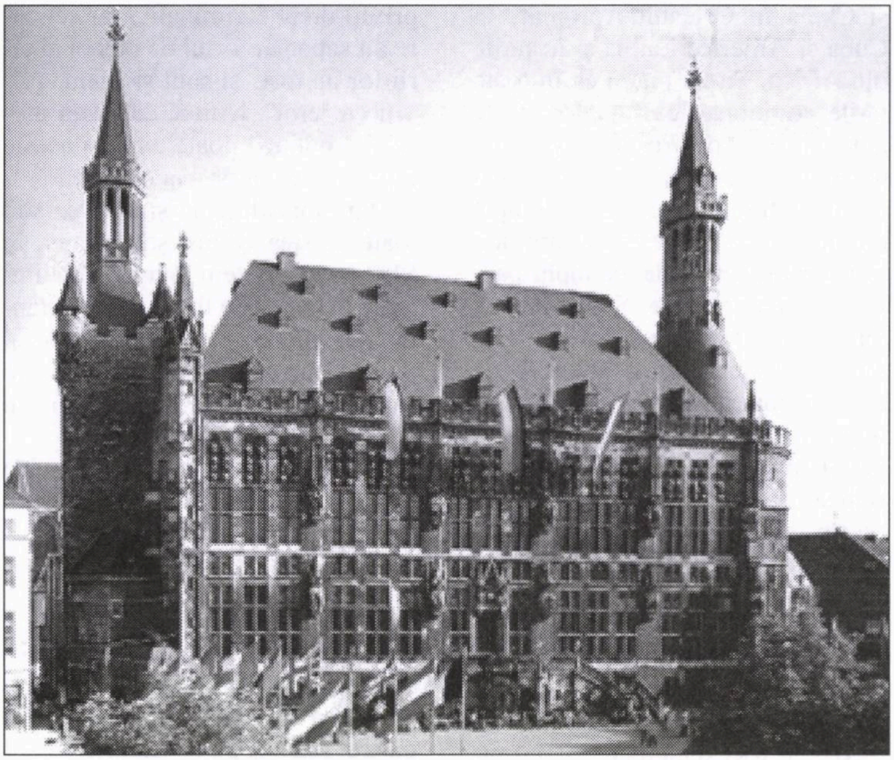

Primăria din Aachen

La vreo 30 de kilometri am ajuns într-un orăşel ca din basme: Monshau (până în 1918 s-a numit Montjoie). Pe şoseaua – în sus şi în jos – care te conduce aici se parcurg câţiva kilometri dintr-o enclavă belgiană (dacă n-ai vedea nişte tăbliţe indicatoare nici n-ai şti). Localitatea are vreo 3.000 de locuitori, un râu care şerpuieşte prin mijloc şi pe malurile căruia sunt case din secolele 17-18 (specifice Germaniei de atunci), îngrijite şi menţinute în stare de bună funcţionare. La partere, magazine de tot felul, cele cu "suveniruri" primează.

Localitatea trăieşte datorită turismului naţional şi internaţional şi unei industrii de postăvărie.

Din parkingul mare unde am lăsat maşina, am fost în scurtă vreme pe autostrada spre Liège, în Belgia, unde am căutat şi am găsit (sunt săgeţi indicatoare) un fel de talcioc ("şuk hapişpişim" de o calitate superioară (e renumit în regiune). Pe mese şi tarabe sunt expuse o variaţie de obiecte şi piese unicate. Toate te fac să te opreşti ici-colo, să le admiri sau chiar să achiziţionezi câte ceva.

După un prânz delicios într-un restaurant cu mâncăruri specifice, cu o bere belgiană renumită şi cu preţuri moderate, am încheiat călătoria.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Maria Leib, Toronto («Nu de mult am avut cinstea şi onoarea să particip la o conferinţă organizată de Canada Christian College la sediul școlii lor, la Toronto.

Dr. Frank Dimant, vice-președinte executiv al Bnei Brith Canada, a declarat mulțimii entuziaste: "Această seară este un miracol".

Pentru prima dată în Canada, mai mult de 2.000 de participanți, în majoritate creștini, au organizat și au demonstrat solidaritatea lor cu Statul Israel. Acest eveniment istoric de sprijinire a Israelului, organizat din inițiativa pastorului congregației Cornerstone Church, Dr. John Hagee, purtătorul de cuvânt al milioanelor de creștini din Statele Unite, s-a ținut sub lozinca: "Israel, you're not alone!" (Israele, nu ești singur!").

Am fost întâmpinați cu cuvintele primei Cărți a Bibliei. Facerea, în care la & 12:3, bunul Dumnezeu a proclamat: "Binecuvânta-voi pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; și se vor binecuvânta întru tine toate națiunile pământului".

"Este de neconceput să ne rugăm pentru binecuvântările Dumnezeului din Israel și în același timp să urâm Israelul și evreii. Evreii au dat creștinilor totul, Biblia, profeții, preoții și regii, Matei, Marc, Ioan, Petru, Pavel, Maria, Iosef și însuși Isus», a declarat pastorul Dr. Charles McVety, președinte al campaniei *Israel, you're not alone.*

Predicile pastorului Dr. John Hagee sunt ascultate de 30 de milioane de creștini în SUA, și de 93 de milioane de telespectatori din întreaga lume. El s-a adresat congregației, și cu o voce puternică a proclamat:

"Adunarea noastră declară aici că a venit timpul ca poporul evreu să audă vocile prietenilor săi, cu tărie și claritate! A venit timpul ca noi să ne pronunțăm deschis în favoarea Israelului, și a venit timpul ca noi să luăm apărarea Israelului!"

Mulțimea l-a ovaționat.

Dr. John Hagee l-a asemănat pe președintele Iranului, Mahmud Ahmadinejad, cu un nou Hitler, în Orientul Mijlociu, iar Iranul, cu o nouă Germanie nazistă. "Retrăim istoria", a declarat el audienței tăcute. "Nimeni nu l-a înfrânat pe Hitler, și șase milioane de evrei au fost măcelăriți. În secolul 20, creștinii din lume au tăcut. Dar în secolul 21, creștinii nu vor tăcea. El (Ahmadinejad) trebuie privit cu toată seriozitatea. El trebuie frânat. Iranul poate destabiliza întreaga lume apuseană.

Israelul se află în cel mai mare pericol de când Statul a fost creat, iar Națiunile Unite nu întreprind nimic, comunitatea internațională declară că "atacurile teroriste și asasinii sinucigași sunt îngrozitori", dar nu întreprind nimic. Israelul are nevoie de cineva care să-l reprezinte în fața guvernelor întregii lumi și să pledeze cauza lui. Aceștia vor fi creștinii".

La începutul anului, Dr. Hagee a convocat 400 de membri – elita creștinătății evanghelice americane – în scopul înființării unei organizații de sprijinire a Israelului. La adunarea care a urmat, la congregația sa din San Antonio, a luat ființă coaliția "Christians United for Israel" (Creștini uniți pentru Israel). Ea va organiza îndrumarea a 30 de milioane de americani, a unui milion de canadieni și a mai multor milioane din întreaga lume. Manifestarea de la Canadian Christian College, la Toronto, este primul lor eveniment internațional. El va fi repetat în întreaga Americă de Nord și în multe țări ale lumii.

Dr. McVety, președintele Colegiului Creștin din Toronto, îl consideră pe Dr. John Hagee "prințul predicatorilor", a declarat că a fost onorat de invitația primită și a elogiat munca, străduința și succesul pastorului Dr. John Hagee și a publicațiilor sale, "JH Magazine" și "Israel & Christians Today", publicate de "Christians for Israel International".

Dr. Frank Dimant a declarat că președintele Iranului neagă Holocaustul și cere ștergerea Israelului de pe hartă, voind să continue planul lui Hitler. "Dar noi (evreii) și Israelul nu suntem singuri, pentru că sunteți voi și conduita deosebit de importantă a Dr. McVety și Dr. Hagee. Precum Statul Israel, această seară este un miracol. Cine ar fi putut crede că împreună, creștinii și evreii sprijină Statul Israel. Israelul se află pe primul front al luptei împotriva terorismului extremist islamic. Iranul dorește finalizarea soluțiilor lui Hitler – întâi cu evreii și apoi cu creștinii. ... Niciodată nu va fi permisă o asemenea tiranie".

Ambasadorul Israelului în Canada, Allan Baker, a apreciat sprijinul moral și material pe care comunitatea creștină îl acordă Israelului.

Cu o seară înainte această comunitate creștină a donat 640.000 de dolari pentru proiectul construcției așezării Ale Neghev, destinată copiilor în Israel.

Eu, din fragedă tinerețe am trecut prin anii grei ai Holocaustului, pogromul din Dorohoi, deportarea întregii familii în Transnistria, ghetoul din Moghilev, și voi păstra ca o sfântă amintire adunarea de la Toronto.»)

Shlomo Bercovici, Rehovot (omagiază figura eminentului mare rabin Alexandru Șafran și, în continuare, amintește o scenă petrecută la București cu o jumătate de veac în urmă.

«Era anul 1946. Cineva din familie, care voia să fie scutit de serviciul militar, avea nevoie de titlul de rabin. El fiind slab în materie religioasă, m-a rugat pe mine să-l înlocuiesc. Nu că eu eram mare erudit, dar știam mai mult ca el.

La examen s-au prezentat mulți tineri din nordul Moldovei, Transilvania, ultrareligioși. Rabinul Șafran, care avea atunci 34 de ani, pur și simplu ne-a fermecat și cucerit cu privirea lui blândă. De o inteligență sclipitoare, el a văzut imediat că are de-a face cu un element foarte slab în materie și s-a străduit să-mi pună întrebări ușoare. Colegii mei șopteau între ei: "Se cunoaște că e din Regat", adică eram slab la religie. Dar eu nu știam că va fi și un al doilea examen, adică cel care evalua cunoștințele de istoria, geografia și în general cultura României. Rabinul Șafran m-a întrebat, printre altele, ce scriitori și poeți români cunosc. Aici, fără falsă modestie, mărturisesc că am fost primul. Țin minte cum la sfârșit rabinul mi-a strâns mâna cu multă căldură. Colegii din sala de examen au chicotit din nou: "Se cunoaște că e din Regat...".»)

Arnold Helman, Ness Ziona (aveți dreptate, ne-ați prins: în loc de «tradus recent din germană, romanul "Inimi cicatrizate" de M. Blecher" etc. etc. – așa cum ați citit în numărul trecut la "Etc." – trebuia să apară "tradus recent în germană".)

Lică Landskron, Raanana (de acord cu opinia dvs.: av. Iulian Sorin, fost secretar general și apoi președinte interimar al Federației de la București, s-a comportat de-a lungul anilor ca un lider eminamente civilizat și pozitiv, meritând elogiile obștei.)

Sara Kohn, Cfar Saba (și cu dvs. suntem de acord: cartea de eseuri "Omenește vorbind" de Zoltan Terner este o lucrare de cea mai bună calitate.)

C. Vidrașcu, Bat Yam (precizează că în scrisoarea sa despre studiul consacrat de istoricul român F. Țurcanu lui Mircea Eliade s-a strecurat o eroare: «În textul trimis exista un citat din studiu, neapărut în cel publicat, care se termina la "...orașului Iași", după care se indica și pagina. Propoziția în continuare care apare ca citat **nu**-i aparține lui F. Țurcanu. Dacă ținem seama de notorietatea studiului și a autorului său cred că ar fi necesară o erată.» Așa e. Drept care o dăm aici de față.)

Mariana Juster, Tel Aviv; **Magdalena Brătescu,** Rehovot; **E. E. Ganea,** Biberbach, Germania; **Shaul Ghelberg,** Ierusalim; **Benedict Grossman,** Montreal, Canada; **Sidy Avramsohn,** Canberra, Australia; **Roni Davon,** Petah Tikva; **Adalbert Wass,** Cluj-Napoca, România; **Suzana Gherșon,** Lyon, Franța; **Otto Deutsch,** Timișoara, România; **Gabriel Rafael,** Ierusalim (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Shmuel Reinich, președintele filialei HOR, Haifa; comportarea lui exemplară din timpul recentului război, când s-a interesat îndeaproape de soarta celor din alia, dând un ajutor consistent celor loviți de rachete, a stârnit admirația *alor noștri* din marele port, propulsându-l în rândurile (puține) ale activiștior autentici din alia.

În scădere

Comitetul de conducere al Asociației Scriitorilor; faptul că după ce fusese anunțată în toată presa de limbă română apariția ultimului număr din revista "Izvoare", aceasta (tipărită la București) nu a ajuns, nici până la ora când scriem rândurile de față, în mâinile cititorilor din Israel, a stârnit mirarea și surâsul ironic al amatorilor de literatură.

În renumita editură ieșeană „Cronica" a apărut noul volum de poezie

Cerul de sub pământ

de Shaul Carmel

Cu o prefață semnată de dr. Iosef Eugen Campus
și o postfață de prof. dr. Alexandru Husar
Coperta: Baruch Elron și Armand Beraru

"În volumul de față, credincios sie însuși, Shaul Carmel continuă linia încă rodnică pentru el, a Psalmilor. Dar apare și o notă nouă în acest volum. Dialogul cu Dumnezeu ia adesea forma unui tablou vizionar, apocaliptic" (Iosef Eugen Campus).

"O carte onorând un destin, consacrând o vocație, lansând autorului său un autentic palat al eternității" (Al. Husar).

Cartea se poate obține expediind suma de 50 șekeli (numerar sau cec) la adresa autorului (Malkei Iehuda 4/2 - Herzlia 46348) sau comandând-o la tel. 09/954-5947.
Cartea de față, împreună cu volumul premiat "Sânul drept al amazoanei", apărută în anul 2005, costă 100 șekeli (inclusiv expediția).

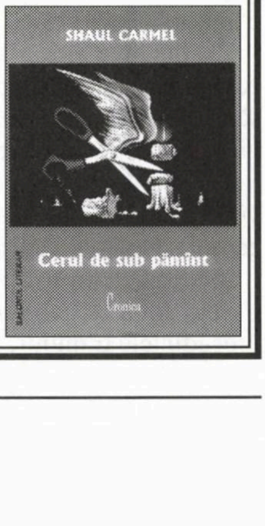

Distincţii

Andrei Codrescu, scriitor, SUA: Premiul "Ovidiu", decernat în cadrul festivalului "Zile şi nopţi de literatură" de la Neptun, România.

Prof. Iosef Craus, de la Facultatea de Construcţii a Tehnionului din Haifa: titlul de Doctor Honoris Causa decernat de Universitatea Tehnică de Construcţii din Bucureşti.

Aniversări

Oliver Lustig, prozator, memorialist; România: 80 de ani de la naştere.

Dr. S. Jacobsohn, medic, publicist; Tel Aviv: 90 de ani de la naştere.

Decese

Edmond Deda (86), compozitor, interpret de muzică de jazz; la Bucureşti. Autor talentat şi prolific, unul din maeştrii muzicii uşoare româneşti din vremea noastră, a lăsat câteva melodii remarcabile, de mare succes, precum: "Of, inimioară", "Suflet de copil", "Ştiu adevărul", "Îndrăgostiţii n-au nevoie de cuvinte", "Inimă, nu fi de piatră", "Mă mai gândesc la dumneata" etc. etc.

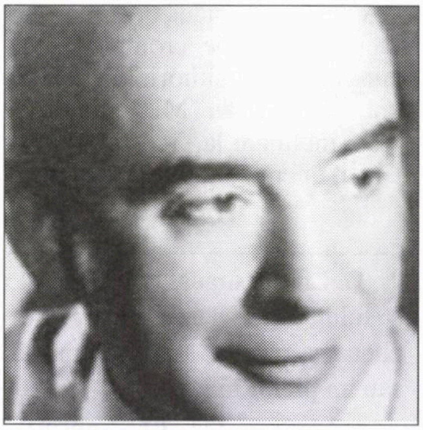

Sandu Sticlaru (83), actor; la Bucureşti. În paralel cu o frumoasă carieră pe scena Teatrului C. Nottara, din Bucureşti, Sandu Sticlaru a interpretat cu succes numeroase roluri în cinematografia românească, între care în filmele "Puştiul", "Baltagul", Răscoala", "Asediul". "Specialitatea" sa şi ironia soartei au vrut ca el să fie distribuit cu precădere în roluri de ţărani români. O altă particularitate a sa a constituit-o faptul că Sticlaru ţinea pe strada Dionisie Lupu, din Bucureşti, un atelier de chei.

Simion Săveanu, publicist; la Beer Sheva. După o îndelungată carieră jurnalistică la "România liberă" şi "Magazin", din Bucureşti, unde îndeplinise funcţia de secretar de redacţie, s-a stabilit, în anii '80, în Israel. Aici el a colaborat la diferite publicaţii în limba română, între care la "Minimum", şi a scos câteva cărţi interesante şi de succes, precum "Dragostea – mai tare ca moartea" (roman), "Miracole" sau un studiu temeinic documentat despre tragedia vasului "Struma".

Manifestări, manifestări...

9.10.06; comemorarea Zilei Naţionale a Holocaustului în România (la Bucureşti şi în alte localităţi); cu acest prilej preşedintele Traian Băsescu a pus piatra de temelie a Memorialului Holocaustului, care va fi amplasat pe Splaiul Independenţei din Bucureşti

19.10.06; la Institutul Cultural Român: lansarea cărţii "Hoţul care a furat luna" (în ebraică) de Alexandru Andy Kessler (traducere de Dana Kessler).

19.10.06; la Matnas Hadar, din Haifa: concert de muzică românească, evreiască şi idiş, în interpretarea lui Izu şi Ami Gott.

24.10.06; la Institutul Cultural

Nou!

Madeleine Davidsohn

Madeleine Davidsohn
Femeile nopţii

Femeile nopţii

Roman

Cu o prefaţă de Aura Christi

Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti

Un roman despre femei.
Femei de ieri şi de astăzi.
Femei de-aici şi de aiurea.
Pur şi simplu femei.

"...Un mister negru. Şerpuitor. Cu femei puternice, regăsindu-se în albia nopţilor. Cu bărbaţi pierduţi în hăţişurile existenţei. Pagini dense, de un erotism subtil, năvalnic...".

Aura Christi
Bucureşti

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 60 shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
A mai rămas disponibil un număr de exemplare din volumul "Al cincilea anotimp".
Pentru a primi ambele cărţi, trimiteţi 100 shkalim.

Român: proiecția filmului românesc "Furia" de Radu Munteanu.

11.06; la Institutul Cultural Român din Tel Aviv: expoziția de pictură "Clipe", aparținând artistului Emanuel Nisipeanu.

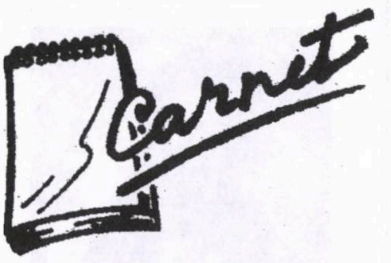

La 18 noiembrie se împlinește
un an de când a plecat
dintre noi, pentru totdeauna,
iubita noastră

MARIA LUPAȘCU

Mia, nu te vom uita niciodată!

Paul, soț
Familia și prietenii
din Israel, România
și Statele Unite ale Americii

Anunțăm cu adâncă durere încetarea din viață,
după o lungă și grea suferință, a celei ce-a fost admirabila

JUDITH RABINOVICI

soția dr-ului Osias Rabinovici

N-o vom uita niciodată!

Osias, soț
Familia

Sfârșiți de durere, anunțăm că la 19 octombrie 2006 s-a stins din viață,
după o lungă suferință, iubitul nostru soț și părinte,
cunoscutul publicist și ziarist

SIMION SĂVEANU z.l.

(Solomon Segal)
Beer Sheva

Nuți – soție
Mircea (Mihael) – fiu
și întreaga familie din Israel și Canada

La închiderea ediției
Nelu Marian

În momentul când trimitem revista la tipar, aflăm cu adâncă durere că **Nelu Marian** (Harry Marcovici) a încetat din viață, la Haifa, în urma unei grave maladii cardiace. Avea 74 de ani.

A fost un condei cu umor, un excelent autor de cronici rimate, mult gustate de cititori, un colaborator prețios al lui "Minimum".

Ne înclinăm la proaspătul mormânt al talentatului nostru confrate.

Dr. Ytzchak Palmor
O zi la Stamora-Moravița
Minimum ■ 2005
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

D. Lindenstrauss, controlorul statului, a declarat: "Vom ancheta pe oricine a avut o mână sau un picior în război".

Un picior? Păi, toți miniștrii care au avut un cuvânt de spus în legătură cu desfășurarea războiului din vară au avut un picior, ba chiar două, iscălind cu picioarele toate hotărârile privind strategia armatei noastre.

Chestiunea e atât de evidentă, încât eu îmi bag picioarele în ei.

Nou!

A apărut
„Cartea Rut – Meghilat Rut”
Hasefer 2006
de BARUCH TERCATIN

Cu o prefață
de Marele Rabin Menachem Hacohen
și Prof. Univ. ANDREI MARGA
Cartea a fost dedicată Gaonului Rabin Prof. Dr. Alexandru Safran z.t.l.
(Prețul: 70 sh.)

Alte cărți de BARUCH TERCATIN
editate la Editura Hasefer – București

„Din înțelepciunea Torei și Hasidismului”, Hasefer 2000 – 60 sh.
„Din înțelepciunea Torei și a Hasidismului”, ediție completată și revizuită”, Hasefer 2003 – 60 sh.
„Dicționar de personaje biblice și reprezentarea lor în arte”,
în colaborare cu Prof. Univ. Dr. Viorica S. Constantinescu, Hasefer 2002 – 90 sh.
„Pirkei Avot – Sfaturile înțelepților poporului evreu”, Hasefer 2004 – 70 sh.
„Sulul Esterei – Meghilat Ester”, Hasefer 2005 – 70 sh.

Toate cărțile se pot obține la ULTIMA ORĂ – Salame 61, Tel Aviv

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- OBȚINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBȚINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

LUMEA MINUNATĂ A OPERETEI ŞI MUSICALULUI

„Blue Danube” Revue

O SUPER-PRODUCŢIE DE MUZICĂ ŞI DANS CU:

Vedetele Teatrului de operetă din Budapesta
Starurile companiei „Magic Dance” Moscova
Orchestra de caffe-concert „Danubius Gipsy Band”
Budapesta – dirijor Màga Zoltàn
Ansamblul ţigănesc „Şatra” din Chişinău - 40
artişti într-un show unic cuprinzînd selecţiuni din: „LILIACUL”, „VĂDUVA VESELĂ”, „VOIEVODUL ŢIGANILOR”, „PRINŢESA CIRCULUI” (Mister X), „BAL LA SAVOY”, „CATS”, „MY FAIR LADY”, „CABARET”, „PHANTOM OF THE OPERA”, „VIOLONISTUL PE ACOPERIŞ”, etc.

participarea celebrelor fete ale formaţiei „AMADEUS”
din Bucureşti într-un MINIRECITAL inedit

PENTRU PRIMA OARĂ ÎN ISRAEL!

O adevărată feerie de dans, muzică şi culoare
Un revue superb cu vedete internaţionale

O producţie
PRO-EST TEL AVIV

SPECTACOL DE GALĂ: Heihal Hatarbut – Tel Aviv
Miercuri 6 decembrie
Bilete la Hadran
03-5279797
sau *6646; „Casa Rusia”:
03-5226646;
grupuri organizate:
0523-670006

26 nov. – NATANIA: Heihal Hatarbut, bilete: „Mofa” 09-8330335 sau la casă: 09-8308811	**28 nov. – PETAH TIKVA: Heihal Hatarbut, „Bikoret” 03-9301195 sau la casă: 03-9125200**	**29 nov. – KIRIAT HAIM: Teatron Hatzafon, „Gerber” 04-8384777 sau „Krayot”: 04-8401057; 04-8776159**	**30 nov. – OR AKIVA: Heihal Hatarbut, 04-6362737 sau 0523-670006**	**02 dec. – REHOVOT: Sala „Vics”, „Lotus” 08-9364979; 08-9467890**
03 dec. – HERZLIA: „Heihal Haomanuiot”: 1700-702929; „Mofaim” Raanana 09-7415566	**04 dec. – AŞKELON: Heihal Hatarbut, „Anshlag”: 08-6759989 sau casa teatrului**	**05 dec. – BEER ŞEVA: Heihal Hatarbut, „Şefa Afakot” 1-5999-555-345; 08-6230620; Lina 08-6456041**	**7 dec. – HAIFA: „Auditorium”, „Gerber” 04-8384777 sau „Onot Haifa” 04-8629959**	**9 dec. – IERUSALIM: „Teatron Ieruşalaim”, Bimot: 02-6237000; „Klaim”: 02-6222-333**

minimum

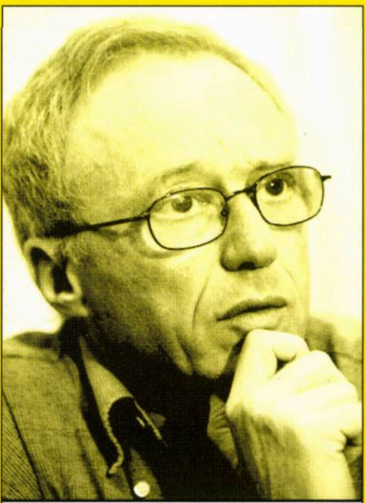

„Unul din lucrurile cele mai dureroase pe care ni le-a adus ultimul război este sentimentul că în aceste zile nu există nici un conducător în Israel.

Conducerea noastră este găunoasă. Atât conducerea armatei, cât și conducerea politică.”

(David Grossman, romancier; fragment din cuvântarea rostită la comemorarea morții lui Itzhak Rabin; Tel Aviv, 2006)

Maşina israeliană este, una peste alta, destul de bună. Din păcate, nu avem un şofer priceput la volan.

9 771565 702005 12
1/12/2006
מינימום

■ ANUL XX ■ NR. 237 ■
■ DECEMBRIE 2006 ■
■ 16 SHEKELI ■

Ultima oră

Demisia ministrului Apărării

Asumându-şi răspunderea pentru eşecurile suferite de armata ţării în război, şi ţinând seama de nenumăratele critici ce i–au fost aduse din partea opiniei publice, a generalilor din armată, a mass-mediei şi a părinţilor ce şi-au pierdut copiii în luptele din ultima vreme, ministrul Apărării şi-a dat demisia din funcţie.

Demisia a fost acceptată.

P. S. Ah, era să uităm. Nu e vorba de d. Amir Peretz, ministrul Apărării din Israel, ci de d. Donald Rumsfeld, ministrul Apărării din Statele Unite.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 25 Noiembrie

Chelnerii şi arabii

Zilele acestea, presa ne-a oferit o mulţime de subiecte, care mai de care mai excitante şi încărcate de senzaţional, pe marginea evenimentelor de la noi.

Dar nu ne interesează.

Nu ne interesează (aşa cum am mai spus-o) ultimele dezvăluiri privind felul cum preşedintele Moshe Katzav a ciupit-o de fund pe d-ra Alef, persoana care l-a acuzat pe capul statului de tracasare sexuală. Nu ne interesează nici dacă celălalt demnitar învinuit de asemenea fapte, fostul ministru al Justiţiei Haim Ramon, a sărutat-o pe vizitatoarea sa (cunoscută ca o d-ră Heh) pe buze, amical (ţoc-ţoc) sau i-a vârât limba între dinţi, cum sună actul de acuzare.

Nu ne interesează (deşi ne-a făcut plăcere, liniştindu-ne puţin) că în loc să demonstreze cu steaguri şi pancarte pe străzile gata să ia foc ale Ierusalimului, şefii mişcării "Gay" (homosexualii şi lesbienele alb-albastre) s-au mulţumit să manifesteze pe stadionul Universităţii din Capitală. Nu ne interesează că primul ministru Ehud Olmert s-a întâlnit cu preşedintele Bush la Washington şi nu ne interesează ce au discutat ei între patru ochi la Casa Albă. Nu ne interesează nici rezultatul alegerilor pentru Congres din America (unde, pe de o parte, linia anti-islamică a lui Bush a suferit o grea înfrângere, iar pe de altă parte, evreii au repurtat un mare succes, obţinând 30 de locuri în Camera Reprezentanţilor şi 13 în Senat).

Nu ne interesează că ministrul Shitrit a cerut ministrului Amir Peretz să-şi dea demisia, urgent şi fără discuţii. Nu ne interesează că Avigdor Lieberman, om de dreapta, socotit un om dur şi brutal, a intrat în guvernul de la Ierusalim, unde va lucra cot la cot cu Shimon Peres, Iuli Tamir şi alţi demnitari "de stânga". Nu ne interesează că, nemulţumit de intrarea lui Lieberman în guvern, d. Ofir Pines-Paz şi-a dat demisia din cabinetul condus de Ehud Olmert. Nu ne interesează că Olmert s-a certat la cuţite cu Amir Peretz, din cauză că acesta a discutat, fără să fi cerut acordul premierului – cu Abu Mazen privind o eventuală încetare a focului. Nu ne interesează că miliardarul ruso-israelian Arkadi Gaidamak a lansat, în "Yediot Aharonot", un atac fulminant cu iz de pamflet la adresa conducătorilor noştri, spunând între altele: *«Amir Peretz şi Dan Halutz … nu au inteligenţa de a fi miniştri sau conducători ai armatei. Este o ruşine pentru naţiunea evreiască faptul că Amir Peretz răspunde de apărarea ţării. Dacă nu era în guvern, ce altceva putea el să facă decât să fie şofer de taxi… Membrii guvernului sunt primitivi şi lipsiţi de cultură. Totul derivă din interesele lor personale. Ei gândesc ca nişte chelneri.»*

Arkadi Gaidamak:
ce-i al lui, e-al lui

Toate acestea – şi altele încă – nu ne interesează. Nu ne interesează (sau ne interesează prea puţin) ce anume gândesc, simt şi fac liderii noştri. Ceea ce ne interesează este ce anume gândesc, simt şi fac duşmanii noştri.

Cât despre faptele lor, acum după înfruntarea din vară cu Hezbollah, le cunoaştem: hotărârea (dar şi capacitatea) Hamasului de a lansa la nesfârşit rachete Kassam la Shderot şi-n alte locuri indică voinţa limpede exprimată de a semăna, zi de zi şi ceas de ceas, spaimă şi moarte în rândurile israelienilor.

Mai puţin cunoscute (din cauză că *media* de la noi nu prea are vreme să le înfăţişeze aşa cum se cuvine, fiind ocupată până peste cap cu flirturile d-lui Ramon şi alte evenimente din aceeaşi speţă) sunt gândurile Islamului faţă de noi. Iată, mai jos – reproduse cele mai multe din lunarul francez "l'Arche" – câteva asemenea gânduri. Nădăjduim că-n zilele acestea de decembrie, ele vor ajuta la luminarea cititorului, precum a 8-a lumânărică din Hanukia, ce se aprinde, tradiţi-

Felicităm pe toţi cititorii şi colaboratorii noştri cu prilejul sărbătorii de Hanuka (16-23 decembrie) şi le dorim: a) să nu mai înghită (cum au făcut unii…), ca până acum, gogoşile furnizate pe tavă de guvern; şi b) să avem parte de o minune de Hanuka, mult aşteptată, care va face ca, peste noapte, la volanul ţării să se instaleze un şofer vrednic de-acest nume.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 - Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch - 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an - 12 numere):
Europa - 73 dolari
România - 68 dolari
U.S.A., Canada - 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă - 100 dolari
Insulele Fidji - 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

onal, la această sărbătoare.

«Evreii sunt fii de maimuțe și porci» *(Dintr-un film pentru copii, realizat de televiziunea libaneză "Al-Manar", care aparține organizației Hezbollah; Beirut 2006).*

❖

«Iată cum trăiesc musulmanii în Palestina, ... țara pe care a străbătut-o Profetul noaptea, țara unde cade un martir în fiecare zi, unde un prizonier este capturat în fiecare zi, unde în fiecare zi sunt distruse case de oameni și sunt arestate femei. Oh, frați întru Islam, asta este Palestina, inima Islamului! Și cine sunt cei ce o pângăresc? Cine a pus stăpânire pe ea? Cine sunt cei ce torturează în asemenea chip poporul? Sunt cei care merită furia lui Allah... Sunt urmașii maimuțelor și porcilor. Ei sunt cei care chinuiesc poporul nostru» *(Dintr-o predică a șeicului Abu Yahya Al-Liby, unul din conducătorii organizației Al-Qaeda, transmisă din Afganistan, pe Internet; 2006).*

Șeicul Yusuf Al-Qardawi

Așa ne poruncește religia

«Fraților, noi luptăm contra evreilor, în numele Islamului, pentru că Islamul ne-a poruncit să-i combatem pe cei care ne fură pământurile și ne ocupă țara. Toate școlile de jurisprudență islamică (sunite, șiite, Ibadhya) sunt de acord că trebuie luptat împotriva oricui ocupă chiar și un grăunte de pământ musulman. Iată de ce noi luptăm împotriva evreilor. Așa ne poruncește religia noastră. Noi luptăm în numele reigiei, în numele Islamului, care ne învață că Jihadul este o obligație personală pe care întreaga națiune trebuie să o îndeplinească - și că cel ce este omorât este un martir. Iată pentru ce am decretat că actele de martiraj (atentatele sinucigașe, **n. red.**) sunt autorizate» *(Dintr-o cuvântare rostită la televiziunea din Qatar de șeicul Yusuf Al-Qardawi, șeic de origine egipteană, care locuiește în Qatar și conduce Consiliul European pentru realizarea Fatwei; 2006).*

Holocaust? Genocid? Citiți ce-a făcut Esthera de Purim

«Holocaustul reprezintă o minciună. Evreii pretind că au existat tentative de genocid împotriva lor. (...) Dar eu vreau să le răspund cu citate din chiar Biblia lor. În cartea lui Esther, la capitolul 9, ei înșiși spun că a existat o femeie, numită Esther, care fusese introdusă la curtea lui Xerxes de către un om numit Mordehai evreul. Ea a fost îndemnată să ucidă circa 170.000 de iranieni. Ea a omorât numeroși oameni în ceea ce este astăzi orașul Susa. Ei sărbătoresc asta în fiecare an ... celebrând felul cum au ucis iranieni, celebrând genocidul contra iranienilor. În urmă cu 23 sau 24 de secole, 170.000 de persoane reprezentau populația unei țări întregi. Ei sunt aceia care voiseră să distrugă populația unei țări întregi. Ei au comis un genocid, nu noi.»

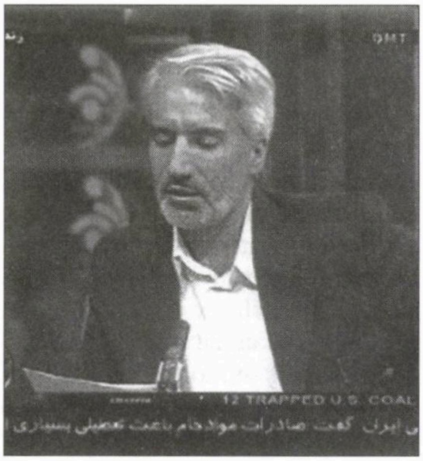

Majid Gudarzi

(Dintr-o convorbire între politologul – pardon de expresie, **n. red.** – *iranian Majid Gudarzi şi un redactor al postului iranian de radio-TV "Irinn", 2006).*

Sioniştii vor să stăpânească lumea

Iudaismul împarte lumea în evrei şi ne-evrei. Iudaismul este ostil creştinismului şi Islamului. Potrivit rezoluţiilor adoptate la congresele sioniste, inclusiv rezoluţiile secrete de la primul congres sionist, pe care unii le numesc "Protocoalele Înţelepţilor Sionului" (!!!, n. red.), ei vor să răspândească războiul civil în toate ţările şi să provoace dezordine şi agitaţie, pentru ca, în cele din urmă, să poată stăpâni lumea» *(Dintr-un interviu acordat de Ghazi Hussein, fost ambasador al OEP-ului la Viena, postului de televiziune libanez "New TV"; 2006)*

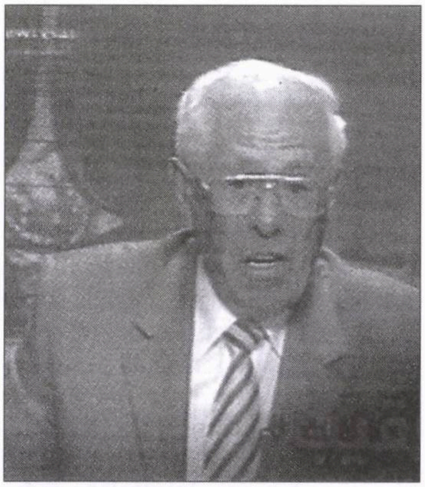

Ghazi Hussein

O masă rotundă la televiziunea libaneză

«*Prezentatorul:* Toate regimurile arabe au acceptat crearea unui stat palestinian limitat la teritoriile din Cisjordania şi Gaza. Cu alte cuvinte, frontierele din 1967. Ei consideră că realităţile şi echilibrul de forţe nu ne permit să obţinem mai mult în stadiul actual. Întrebarea este dacă dvs. sunteţi de acord cu acest realism, sau sunteţi pentru ceea ce se cheamă Palestina istorică, Palestina originară?

Un student: Mă numesc Hisham Shamash. Sunt student în ştiinţe politice. Statul nu trebuie să se limiteze la frontierele din 1967. Israelul trebuie eliminat.

Prezentatorul: Aşadar, vreţi să revenim la vechiul cuvânt de ordine: ştergerea Israelului de pe hartă.

Studentul: Israelul trebuie eliminat, fără doar şi poate, pentru ca palestinienii să aibă un stat unde să se întoarcă.

Prezentatorul: Dacă cineva vă spune că acest cuvânt de ordine este irealist, ce anume îi răspundeţi?

Studentul: "Irealist", asta nu vrea să zică nimic. Aşa cum Hitler i-a combătut pe evrei, noi – care suntem o mare naţiune islamică, a Jihadului – trebuie să-i combatem pe evrei şi să-i ardem în cuptoare.

Un alt student: Gripa aviară a lovit întreaga lume şi acuma se încearcă a se găsi remediul. Pentru Israel, singurul remediu este ştergerea de pe hartă.

Prezentatorul: Şi dumneata, cum te cheamă?

Al doilea student: Mă numesc Mahmud Fakhri. Şi sper că ce-am de spus nu va fi socotit drept o provocare.

TENDINŢE

Prezentatorul: Dă-i drumul. Fii provocator. Este ceea ce ne trebuie astăzi. Noi vrem ca lucrurile să se mişte.

Al doilea student: Sincer vorbind, poporul arab trebuie să răstoarne regimurile care ne-au înşelat. Orice guvern care vrea să normalizeze relaţiile cu duşmanul sionist şi să vândă cauza arabă, şi-ndeosebi Ierusalimul, trebuie răsturnat de către popor.» *(Dintr-o masă rotundă cu studenţii de la Universitatea libaneză, difuzată la postul de televiziune "Al-Manar", condus de mişcarea Hezbollah, 2006).*

În curând, îi vom arunca în mare

Americanii şi israelienii trebuie să ştie că viitorul aparţine Islamului. Popoarele musulmane din Irak, Afganistan şi Palestina vor reteza picioarele ocupanţilor americani, sionişti şi englezi care se găsesc pe pământurile musulmane. ... Cât despre sionişti, ... după 57 de ani

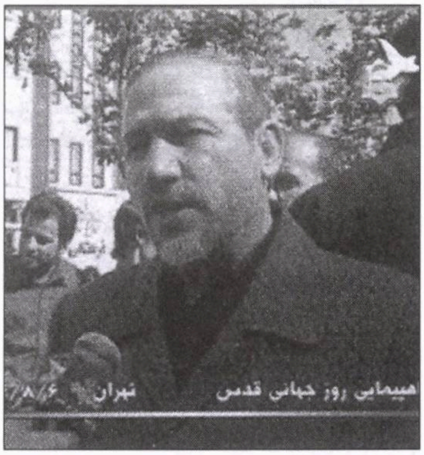

Generalul Yahia Rahim Safawi

de terorism, de regim sângeros şi de crime ... mânia popoarelor musulmane va izbucni din plin în curând, aruncându-i pe sionişti în mare» *(Dintr-un interviu dat de generalul Yahia Rahim Safawi, comandantul general al Gărzilor Revoluţiei din Iran, postului de televiziune din Teheran "Jaam-e Jam 3"; 2006)*

Matza de Pesah este făcută cu sânge de arabi

«...Dacă discutăm despre cei ce propovăduiesc libertatea de expresie, unde este această libertate atunci când e vorba de Holocaust? ... Când Roger Garaudy a scris o carte despre miturile Israelului, unde punea la îndoială Holocaustul, asta a fost considerat drept antisemitism. Libertatea nu îl priveşte pe cel care îndrăzneşte să spună un singur cuvânt bun despre Hitler. El va fi acuzat numidecât de rasism. Preşedintele Uniunii jurnaliştilor egipteni, Ibrahim Nafie, a fost acuzat de un judecător francez de antisemitism fiindcă publicase un articol intitulat "Matza evreiască este făcută cu sânge arab"» *(Dintr-o cuvântare rostită de clericul saudian Saad-Al Breik, la postul religios de televiziune "Iqra", din Arabia Saudită; 2006)*

Saad-Al Breik

Ambasadoarea României

Uneori, zvonurile se adeveresc. Aşa s-a întâmplat cu rândurile publicate de noi în urmă cu câteva luni la rubrica "Se zvoneşte că...", unde şoptisem că d-na dr. Mariana Valeria Stoica, ambasadoarea României la Tel Aviv, îşi va încheia în toamnă cadenţa, revenind în Centrala din Bucureşti.

Ne despărţim de ea purtându-i cele mai bune sentimente.

Femeie frumoasă, distinsă, elegantă, cultă (şi – în plus – excelentă autoare de sarmale şi alte bunătăţi româneşti, cu care a făcut furori în lumea diplomatică), ambasadoarea a fost o excelentă reprezentantă a ţării noastre de origine. Ea a navigat cu stăpânire de sine şi tact în valurile f. f. înspumate ale societăţii israeliene, reuşind (lucru rar pe la noi) să nu facă nici o gafă de proporţii. În acelaşi timp, a fost legată strâns de viaţa *alialei*, cunoscând pe toată lumea şi fiind prezentă la toate manifestările organizate de reprezentanţii "originarilor".

Fiinţa Dumneavoastră, Doamnă, ne-a făcut plăcere şi vă urăm succes deplin în noile misiuni care vă vor fi încredinţate.

Minimum

Crima cea mai mare a secolului XX

«Crima cea mai mare a secolului XX a constituit-o crearea acestui fals stat, în sânul lumii arabe şi musulmane, fără nici o justificare – nici religioasă, nici etnică, nici istorică. Nu există nici o justificare pentru prezenţa evreilor în această regiune. Iată de ce musulmanii trebuie să lupte din toate puterile pentru a distruge acest fals stat. ... Eu declar aici că acest fals stat trebuie distrus, mai devreme sau mai târziu» *(Dintr-o cuvântare rostită de demnitarul religios egiptean Aglul Al-Nagar la postul religios de televiziune pan-arab "Iqra" din Arabia Saudită; 2006).*

Mâine, ne vom urca pe tronul lumii

«Eu aduc o veste bună profetului nostru mult iubit, Mahomed: promisiunea lui Allah în legătură cu victoria noastră în Palestina împotriva evreilor a început să prindă viaţă.

Eu spun europenilor: mâine, naţiunea noastră va ocupa tronul lumii. Mâine, cu ajutorul lui Allah, vom conduce lumea.

...Înainte ca Israelul să moară, el trebuie umilit şi înjosit. Cu ajutorul lui Dumnezeu, înainte de a muri, evreii vor simţi în fiecare zi pe pielea lor ce înseamnă umulinţa şi înjosirea. Cu ajutorul lui Allah, noi îi vom face să-şi piardă vederea, îi vom face să-şi piardă minţile.

Eu spun Americii, Europei şi Occidentului: este în interesul vostru să vă schimbaţi atitudinea şi politica faţă de naţiunea arabă şi islamică, precum şi faţă de cauza palestiniană... Pentru că noi suntem pe cale să câştigăm, este în interesul vostru să trataţi cu învingătorii şi nu cu învinşii. Israelul va fi învins şi n-o să vă mai fie de nici un

Khaled Mashal

folos. Arabii vor învinge. Musulmanii vor învinge.» *(Dintr-un discurs rostit de conducătorul Hamasului, Khaled Mashal, la moscheea Al-Murabit, din Damasc, Siria, și transmis la postul de televiziune "Al-Jazeera", 2006).*

P.S. Întrebat de un corespondent american, luna trecută, dacă ar fi posibil ca Hamasul să recunoască Statul Israel, același Mashal a răspuns: Nu, Hamasul nu va recunoaște niciodată Israelul, chiar dacă se va înființa un stat palestinian.

11-9-01

«În ce privește evenimentele de la 11 septembrie 2001 și tot ce s-a întâmplat de-atunci în legătură cu Islamul, președintele Bush a fost foarte explicit: "Este vorba de o cruciadă" ... În același moment, eu am zis că 11 septembrie a fost realizat de către agenți americani. Agenții americani au făcut asta pentru ca Bush să aibă un pretext ca să declare război Islamului, din cauză că ei nu țineseră seama că Islamul constituie un pericol pentru ei și pentru sionismul internațional» *(Dintr-un interviu acordat postului de televiziune "Ein", din Arabia Saudită, de către Mohamed Abd Al-Fattah, vice-președintele comisiei pentru apărare și securitatea națională a parlamentului egiptean; 2006).*

Israel: „Un om în umbră”

Zilele acestea a apărut, în mod concomitent în engleză și arabă, cartea memorialistică "Un om în umbră" de Efraim Halevi, fostul șef al Mossadului. Cartea ne deschide o ferestruică spre ceea ce s-a petrecut în atmosfera super-secretă a conducerii Mossadului, cât și spre concepțiile personale ale lui Efraim Halevi, care nu totdeauna au coincis cu cele ale conducătorilor politici și militari ai Israelului din acele timpuri.

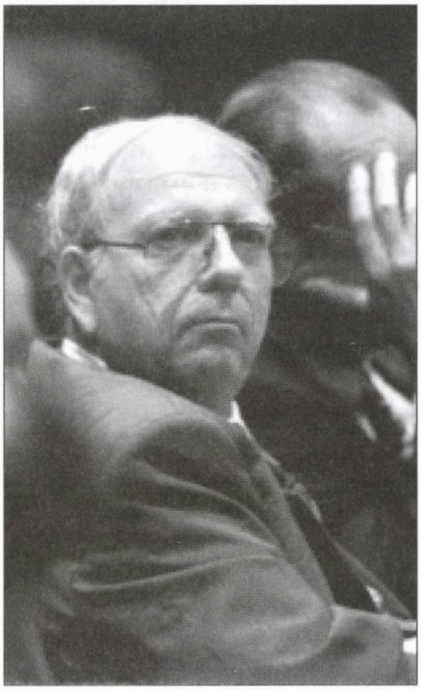

Efraim Halevi

În sinteză, autorul crede că Occidentul se află în prezent deja în al treilea război mondial și trebuie să se declare "stare excepțională". Și că până la urmă noi, Israelul, vom trebui să ducem tratative directe cu Hamas și Hezbollah, dar nu actualii conducători politici și militari ai țării vor putea duce cu succes asemenea tratative.

"Omul în umbră" este însuși autorul, care **știa totul** și **urmărea totul**, chiar și aspectele politico-militare cele mai secrete în conflictul dintre democrația de tip occidental și terorismul islamic, dar nu putea decât să dea sfaturi liderilor israelieni și occidentali și nu să pună în aplicare sfaturile și proiectele sale. El doar "stătea în umbră" - și de aici titlul cărții sale.

Efraim Halevi a fost un factor de bază în tratativele care s-au purtat între Israel și Iordania, tratative încununate, după cum știm, printr–un acord de pace.

El propune un program de măsuri draconice contra terorismului islamic global.

Nu numai în realizarea acordului israelo-iordanez a jucat autorul un rol determinant, ci și la tratativele de la Camp David între Israel și palestinieni, când era deja șef al Mossadului.

Halevi crede că cel de-al treilea război mondial a început deja la 7 august 1998, când teroriștii musulmani au aruncat în aer ambasada Statelor Unite la Nairobi, în Kenya. Dar abia la prăbușirea Turnurilor gemene de la New York, la 11 septembrie 2001, conducătorii politici și militari din SUA au înțeles că ne aflăm în toiul acestui război.

Deși este deziluzionat de modul cum premierul israelian Barak a condus tratativele cu palestinienii în 2000, Halevi crede că șeful palestinienilor, Arafat, este cel care poartă răspunderea principală a eșecului în tratativele de pace dintre Israel și palestinieni.

Printre eșecurile Mossadului în perioada când era condus de autor, el menționează încercarea nereușită de a-l lichida pe conducătorul Hamasului, Khaled Mashal, pe teritoriul Iordaniei.

Cartea lui Efraim Halevi, în cele peste 400 de pagini ale sale, este un document istoric care trebuie studiat cu atenție de toți cei implicați în evoluția relațiilor dintre Israel și lumea arabă.

Imagine de la explozia la ambasada americană din Nairobi

P.S.: Una din "slăbiciunile" mele este de a citi sau numai a frunzări **toate** ziarele din Israel în limbile pe care le cunosc: română, franceză, engleză, italiană, spaniolă, ebraică, la chioşcuri şi la librării sau în biblioteci publice.

Când a izbucnit scandalul în jurul preşedintelui Katzav, părerea mea din primul moment a fost şi a rămas că se încearcă o diversiune, în condiţiile în care majoritatea populaţiei era furioasă pe Olmert, pe guvern şi pe conducătorii armatei după războiul din Liban. Din păcate, în nici un ziar din Israel n-am găsit exprimată această opinie.

Primul care s-a exprimat în public în acest sens a fost preşedintele Putin al Rusiei, şi a fost "luat la mişto" în toate ziarele din Israel.

Şi acum, în sfârşit, această părere este frumos exprimată şi bine argumentată în "Minimum" din 1 noiembrie 2006.

Toată cinstea confraţilor care au lansat această idee la noi.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Hezbollah (dar, dacă citești cu atenție, și Gaza): Canaliile se ascund în spatele civililor. Nu eu am spus asta. Ci, culmea, chiar un tip de la ONU!

«Responsabilul pentru probleme umanitare din partea ONU, Jan Egeland, a acuzat organizaţia Hezbollah că se ascunde în mod laş printre civilii libanezi, aceasta fiind cauza morţii a sute de persoane în recentul conflict.

Jan Egeland

Aflat la Larnaca (Cipru), el a precizat că în sudul Libanului, de-a lungul frontierei cu Israelul, unde Hezbollah dispunea de o infrastructură de bunkere şi tunele, membrii acestei organizaţii au făcut tot posibilul pentru a se confunda cu populaţia civilă.

Egeland a adăugat: "Mesajul meu clar este că Hezbollah trebuie să înceteze să se mai camufleze cu laşitate printre femei şi copii.»

(Ziarele)

Israel: Ninge la Tel Aviv

«În Tel Aviv ninge. Troiene de zăpadă pe străzi. Copiii fac oameni de zăpadă. Campionatul național de schi și de patinaj a început încă de la mijlocul lunii august...

Oricine citește aceste rânduri va spune, desigur, că au fost scrise de cineva care vrea să-și bată joc de cititori, sfidând realitatea și crezând că are de-a face cu orbi sau cu proști.

Aceasta a fost impresia lăsată de interviurile date de prim-ministrul Ehud Olmert. Adresanții interviurilor nu sunt triburile africane sau locuitorii unor insule din Pacific, ci israelienii care au trăit zilele și nopțile de groază ale războiului, dintre care unii și-au pierdut fiii în lupte prost concepute și catastrofal purtate. Dar tuturor acestora Olmert le spune: "Noi am învins. Am repurtat în război victorii impresionante". E ca și cum ar fi spus tel-avivienilor sufocați de căldura lunii august: "Ninge. Vă asigur eu că ninge".

Nu se știe câți îl cred când spune că "ninge", dar sute de luptători rezerviști și multe alte mii de oameni traumatizați de război și de politica nefastă a actualului guvern strigă: Arde!

Ce? Ce anume arde? Ard multe în țara asta.

Sărăcia arde. Arde corupția. Nenumărați suspuși se joacă cu fonduri publice și din această joacă răsar vile personale și conturi bancare grase.

Arde la Procuratură și la poliție. Sute de dosare penale, printre care și cele ale unor oameni "mari", așteaptă verdictul care nu mai vine odată.

În sfârșit, arde protestul public împotriva refuzului guvernului de a numi o comisie statală care să ancheteze erorile din cursul războiului. Protestatarii strigă tripletei Olmert-Peretz-Halutz să-și asume răspunderea (ceea ce înseamnă "demisionați, plecați acasă") dar la noi nu mai există de mult spiritul de răspundere, nimeni nu pleacă, toți se cramponează de scaunele lor comode.

Halutz, șeful Marelui Stat Major, vorbește ca și Olmert despre "succesele din război", când atâția foști comandanți militari arată cât de nepriceput este el în conducerea armatei și câte insuccese a avut.

Amnon Lipkin-Shahak, fostul șef a Marelui Stat Major, spune că "Zahalul s-a amorezat de cuvinte frumoase. Am văzut un ordin trimis soldaților și eu recunosc că n-am înțeles nimic. Unde urmau să ajungă soldații? Ce să facă? Era o culegere de cuvinte umflate, fără nici o șansă ca rezerviștii să le înțeleagă".

Țara este prost condusă și are nevoie urgentă de o schimbare a conducerii ei politice și militare. Acest lucru îi este clar probabil și lui Ehud Olmert, numai că el, care a dat de gustul puterii, bravează și declară că "și peste patru ani eu voi fi aici", în funcția de prim-ministru. Peste patru ani înseamnă în 2010, când vor fi alegeri noi pe care Olmert speră că le va câștiga din nou cu partidul său Kadima.

Dar nu trebuie așteptat până în 2010 – guvernul trebuie înlăturat acum. Cine însă s-o facă dacă nu avem o opoziție cât de cât activă?

Likudul nu și-a revenit din loviturile pe care i le-a dat familia Sharon. Partidul Shinui, cel cu gura mare, a dispărut până și din memoria colectivă.

Partidul Muncii e o formație de opoziție care preferă să stea în coaliție, fie și pe un loc din stal.

Partidele religioase se lasă destul de ușor cumpărate.

Unde nu există opoziție nu poate exista democrație. În Rusia sau în România, pe timpul comuniștilor, a existat vreo opoziție? Dacă a fost pe ici, pe colo, ea era aruncată în închisori.

Nou!

A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

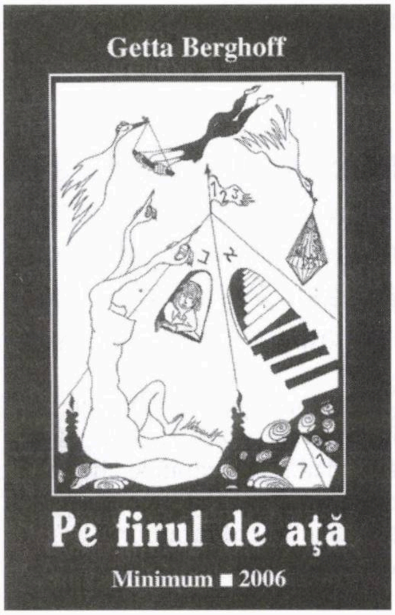

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

....

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

La ce să sperăm? Actualii cârmuitori, care nu vor să-şi asume vreo răspundere şi să plece, vorbesc despre un nou război care ar putea izbucni. Cred că mai curând vor să ne sperie ca să nu li se mai ceară să ne scutească de prezenţa lor.

Dar chiar dacă e adevărat, chiar dacă se vede la orizont spectrul unui război, cum îi vom face faţă cu o asemenea conducere incapabilă şi compromisă?»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2006)

Iran: Șeful statului este ușor dement (sau, mai pe românește, Sony boy). Aceasta e părerea unui psihiatru din Ramat Aviv

După materialele publicate, psihologii au ajuns la concluzia că Ahmadinejad, preşedintele Iranului, este narcisist, grandoman şi rupt de realitatea înconjurătoare. Toate aceste calificări nu reprezintă încă un pericol real pentru oameni sau state.

Este clar că nici un psihiatru nu l-a examinat, dar cred că se poate judeca după materialele publicate, bazate pe afirmaţiile lui şi pe comportarea lui în poziţia de şef de stat. Astfel se afirmă că este total imprevizibil şi ia decizii impulsive, fără a cântări consecinţele. Un exemplu? A decis în ultimul moment ca sărbătoarea "Hag el-Fiter" (ultima zi a Ramadanului) să dureze patru zile în loc de o zi, provocând o confuzie generală şi perturbări în toate domeniile vieţii publice. Dar în tabloul clinic al acestui om, incontestabil bolnav, există şi elemente psihiatrice clasice. După afirmaţiile lui, el conversează zilnic cu Dumnezeu, care îl îndrumă şi îi spune că a fost ales să islamizeze întreaga planetă, distrugând celelalte religii, dar în primul rând... sionismul. El "conversează" adesea cu un Imam decedat acum 600 de ani, care i-a promis că revine peste doi ani. În consecinţă omul nostru a construit o moschee specială şi o cale ferată de acces pentru uzul Imamului de mult decedat.

Toate acestea arată că "pacientul" suferă de idei delirante şi halucinaţii care impun diagnosticul de *psihoză*. Orice psihiatru începător ştie că un psihotic care este şi impulsiv şi imprevizibil şi care îl plus are şi puterea unui dictator şef de stat, precum şi posibilitatea iminentă de a avea un arsenal de arme de distrugere în masă, reprezintă un pericol global. Locul lui nu este la cârma unui stat, ci într-un spital psihiatric unde să fie supravegheat zi şi noapte.

Dr. N. Wertheim
Neurolog şi psihiatru
Ramat Aviv

Erată

La "Calendarul" din nr. 236, data naşterii lui B. Fundoianu a apărut, aşa cum ne semnalează corespondentul nostru prof. Arnold Helman, în două versiuni: o dată la 14 oct. 1898 şi altă dată la 14 nov. 1898. Întrucât marele poet s-a născut, ca toată lumea, o singură dată, precizăm că el a văzut lumina zilei la 14 nov. 1898.

De la svastică la iatagan ...e un drum drept

«"Pretutindeni, evreii sunt cei mai înverşunaţi duşmani ai musulmanilor", spunea un conducător proeminent al acestora din urmă. În decursul istoriei, "inamicul neîmpăcat al Islamului" a conspirat şi intrigat, "a oprimat şi persecutat 40 de milioane de musulmani", mai adăuga el. În Palestina, evreii şi-au stabilit "o bază de la care să-şi extindă puterea lor asupra ţărilor islamice vecine" şi, proclama el, "acest război care a fost dezlănţuit de evreimea mondială oferă musulmanilor cea mai bună ocazie de a se elibera din această situaţie de persecuţie şi opresiune".

Vorbeşte oare liderul Hezbollah, şeicul Hassan Nasrallah, sau poate preşedintele Iranului, Mahmud Ahmadinejad? Nu, nici unul, nici celălalt. Cele de mai sus erau declaraţiile Marelui Muftiu al Ierusalimului, Haj Amin Husseini, în 1942. Un vehement suporter al nazismului, Husseini a rostit discursul la inaugurarea Institutului Islamic din Berlin, la o zi după ce aliaţii i-au denunţat pe nazişti că "pun în practică intenţiile des repetate ale lui Hitler de a extermina poporul evreu din Europa". Discursul lui Husseini a fost aprobat de ministrul de externe nazist, Joachim von Ribbentrop, iar Joseph Goebbels a fost şi el prezent. Oficiul de presă al Reichului a difuzat pe larg comentariile.

Neîndoios, preşedintele Bush nu i-a avut pe aceştia în minte atunci când, recent, i-a numit "islamo-fascişti" pe inamicii noştri în războiul antiterorist. Dar comentariile lui – oricât de imperfecte din punct de vedere analitic – au adăugat oarecare clarificare morală, foarte necesară, la lupta noastră actuală. Ele au contribuit la iluminarea unui punct omis adesea: există o legătură istorică şi intelectuală între fundamentalismul islamic şi nazism (când israelienii l-au capturat pe Adolf Eichmann, arhitectul "soluţiei finale", un ziar de frunte din Arabia Saudită a anunţat ştirea sub titlul "Arestarea lui Eichmann, care a avut onoarea să omoare 6 milioane de evrei").

După cât se pare, probabil că remarca lui Bush a atins un punct nevralgic al islamiştilor. Guvernul saudit a atras atenţia "să nu se arunce în seama musulmanilor acuzaţii de terorism şi fascism, făcându-se abstracţie de istoria fără pete a civilizaţiei islamice". (**Nota Redacţiei "Minimum"**: Ha! Ha! Ha! Mişto!) Desigur, nici o civilizaţie nu e fără păcate, dar lăudăroşenia saudiţilor e de o obrăznicie ieşită din comun, ţinând seama că civilizaţia lor e tot atât de lipsită de pete ca blana leopardului.

Totuşi, problema nu constă în dezgroparea legăturilor dintre musulmani şi nazişti. Destui suedezi au navigat în aceleaşi ape cu naziştii, dar cui îi pasă astăzi de suedezi? Cu lumea musulmană, însă, povestea se schimbă; şi, spre deosebire de suedezi, asemănarea dintre nazism şi fascismul islamic nu ţine numai de trecut. Într-o carte ce poate fi considerată cea mai importantă lucrare privind Holocaustul din anii din urmă, istoricul Jeffrey Herf explică de ce.

Naraţiunea standard a Holocaustului explică "soluţia finală" ca fiind produsul urii sau al rasismului, sau, adeseori, al amândorura.

Antisemitismul a devenit popular în secolul 19; naziştii l-au dezvoltat, construind un rasism biologic pseudo-ştiinţific care vede în evrei un "cancer" în corpul politic, iar Holocaustul ca o încercare de a extirpa tumoarea. Herf nu dărâmă edificiul acestei versiuni ci, mai degrabă, trece prin el. În "Inamicul evreu: propaganda nazistă în timpul celui de-al doilea război mondial şi Holocaustul", el admite că ura şi rasismul au fost importante, dar argumentează că ele nu explică efortul ieşit din comun al Germaniei de a-i distruge pe evrei. În definitiv, pe evrei mulţi îi urau şi înainte de 1930.

Răspunsul corect nu este ura, ci teama. Parcurgând mii de discursuri, comentarii personale, articole de ziar, dări de seamă ale şedinţelor de partid, Herf ajunge la concluzia că naziştii credeau realmente că evreii stăpânesc pământul şi că urmăresc distrugerea Germaniei. Ei credeau că evreii îi controlează nu numai pe bolşevicii din răsărit, ci şi pe capitaliştii apuseni. După ei, preşedintele Franklin D. Roosevelt era, mai degrabă, o marionetă manevrată de prietenii şi consilierii săi evrei. Parlamentul britanic, scria Goebbels în jurnalul său, "este în realitate un fel de bursă evreiască". "Inamicul plutocrat evreu" era peste tot, beneficiind de pe urma şi responsabil pentru orice ştire proastă privitoare la Germania. De fapt, naziştii erau siguri că evreii au declarat primii război împotriva Germaniei, obligând-o astfel să riposteze împotriva campaniei evreieşti de “exterminare a germanilor”.. Această paranoia i-a condus pe nazişti la ideea că a-i interna pe evrei în lagăre şi a-i gaza costituie un act de auto-apărare.

Ceea ce este mai înfricoşător e cât de mult seamănă aceasta cu ce se aude în Orientul Mijlociu. Ahmadinejad – considerat cu dispreţ de analiştii "sofisticaţi" ca fiind un simplu fanfaron – susţine că Holocaustul este un mit. În realitate, în lumea musulmană, nici o teorie à propos de conspiraţia evreiască nu apare ca fiind absurdă. Un mare număr de musulmani – 45% din musulmanii britanici (printre alţii) – cred că evreii au pus la cale atentatele de la 11 septembrie 2001. Teoriile că Mossadul e în spatele oricărei veşti proaste, începând cu Tsunami şi terminând cu eşecurile în fotbal, sunt comune pe uliţa arabă.

După Herf, este a doua oară când această paranoia antisemită apare în lume şi, iarăşi, prea mulţi din Vestul fără pete al Europei spun: "nu cred că ei o iau în serios".»

(Dintr-un articol de Jonah Goldberg; în "Los Angeles Times",

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

**Carte de satiră israeliană apărută
la editura HASEFER din Bucureşti**

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

SUA; tradus de S. Sfarti, California)

România: Cine a declanșat războiul meteorologic împotriva României?

Ia să vedem dacă ghiciți... Ați ghicit. Bravo, știam eu că sunteți băieți deștepți

«Senatul României a deschis o anchetă pentru a verifica dacă gravele inundații din vara trecută sunt provocate de un "război meteorologic lansat de o putere străină". Senatorul Dan Cârlan, autorul acestei inițiative, a declarat că după părerea experților Ministerului Agriculturii ar putea fi vorba de "un circuit de umiditate dirijat din Marea Neagră către regiuni din estul României". Purtătorul de cuvânt al acestui minister, Adrian Tibu, a precizat însă că "senatorii au interpretat eronat ipotezele experților noștri".

Liderul extremei drepte, Corneliu Vadim Tudor, s-a declarat convins de ipoteza lansată de senatorul Cârlan. Gheorghe Funar, din conducerea Partidului România Mare, a spus că acest "război meteorologic" este, probabil, inițiat și dirijat de Statele Unite, Rusia sau Israel.»

(După "Ultima oră", 2006)

România: Cei mai mari 10 români

Campania "Mari Români", lansată de postul public TVR1, a prezentat primele zece personalități (cei mai importanți români) alese pe baza unui vot public. Clasamentul este dominat de domnitori și lideri politici, pe lângă care s-au mai strecurat un sculptor și doi scriitori, o sportivă și un pastor luteran.

Românii par să aibă o pasiune pentru personalitățile istorice și liderii politici, atâta timp cât în topul celor mai mari 10 români se întâlnesc nu mai puțin de doi domnitori din epoca medievală (Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul), alți doi care au contribuit la crearea statului român modern (Alexandru Ioan Cuza și Carol I) dar și controversatul mareșal Ion Antonescu.

Din acest top nu lipsesc nici artiștii, reprezentați de doi scriitori (Mihai Eminescu și Mircea Eliade – care are și atributul savantului, expert în istoria religiilor) ca și de sculptorul Constantin Brâncuși. Singura femeie din acest clasament este Nadia Comăneci, celebra gimnastă.

O mare surpriză este reprezentată de intrarea în acest top al celor mai mari români din istorie a pastorului luteran de origine germană Richard Wurmbrand, care a fost persecutat de regimul comunist și a făcut 14 ani de închisoare.

Campania TVR continuă, dintre aceste 10 personalități urmând să fie desemnat – tot pe baza votului popular - Cel Mai Mare Român din istorie.

În cazul primelor 100 de personalități desemnate, organizatorii nu au precizat nici numărul de votanți și nici numărul de voturi obținute de fiecare în parte.

Primii 10 (ordine aleatorie):

Ion Antonescu, Mircea Eliade, Constantin Brâncuși, Mihai Eminescu, Carol I, Mihai Viteazu, Nadia Comăneci, Ștefan cel Mare, Alexandru I. Cuza, Richard Wurmbrand.

Locurile 11-100:

11. Nicolae Ceaușescu; 12. Vlad Țepeș; 13. Gigi Becali; 14. Henri Coandă; 15. Gheorghe Hagi; 16. Ion Luca Caragiale; 17. Nicolae Iorga; 18. Constantin Brâncoveanu; 19. George Enescu; 20. Gregorian Bivolaru; 21. Mirel Rădoi; 22. Corneliu Zelea Codreanu; 23. Nicolae Titulescu; 24. Ferdinand I; 25. Mihai I; 26. Decebal; 27. Traian Băsescu; 28. Gheorghe Mureșan; 29. Ion I. C. Brătianu; 30. Răzvan Lucescu; 31. Nicolae Paulescu; 32. Iuliu Maniu; 33. Iuliu Hossu; 34. Emil Cioran; 35. Iancu Avram; 36. Burebista; 37. Regina Maria; 38.

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Petre Ţuţea; 39. Corneliu Coposu; 40. Aurel Vlaicu; 41. Iosif Trifa; 42. Nichita Stănescu; 43. Ion Creangă; 44. Mădălina Manole; 45. Corneliu Vadim Tudor; 46. Traian Vuia; 47. Lucian Blaga; 48. George Emil Palade; 49. Ana Aslan; 50. Adrian Mutu; 51. Florin Piersic; 52. Mihail Kogălniceanu; 53. Iancsi Korossy; 54. Dimitrie Cantemir; 55. Ilie Năstase; 56. Gheorghe Zamfir; 57. Gică Petrescu; 58. Elisabeta Rizea; 59. Bulă; 60. Amza Pellea; 61. Matei Corvin; 62. Mircea cel Bătrân; 63. Titu Maiorescu; 64. Toma Caragiu; 65. Mihai Trăistariu; 66. Andreea Marin; 67. Emil Racoviţă; 68. Victor Babeş; 69. Nicolae Bălcescu; 70. Horia Roman Patapievici; 71. Ion Iliescu; 72. Marin Preda; 73. Eugen Ionescu; 74. Dumitru Stăniloae; 75. Alexandru Todea; 76. Tudor Gheorghe; 77. Ion Ţiriac; 78. Ilie Cleopa; 79. Arsenie Boca; 80. Bănel Nicoliţă; 81. Dumitru Cornilescu; 82. Grigore Moisil; 83. Claudiu Niculescu; 84. Florentin Petre; 85. Marius Moga; 86. Nicolae Steinhardt; 87. Laura Stoica; 88. Cătălin Haldan; 89. Anghel Saligny; 90. Ivan Paţaichin; 91. Maria Tănase; 92. Sergiu Nicolaescu; 93. Octavian Paler; 94. Eroul Necunoscut; 95. Ciprian Porumbescu; 96. Nicolae Covaci; 97. Dumitru Prunariu; 98. Iancu de Hunedoara; 99. Constantin Noica; 100. Badea Cârţan.

ONU: Drepturile porcului

«În luna octombrie, d. John Dugard, expertul ONU în materie de "drepturile omului" a declarat în Adunarea Generală că "atentatorii sinucigaşi palestinieni sunt o consecinţă a ocupaţiei". În cei cinci ani de când călătoreşte pe spezele ONU (din care 22% provin din buzunarul americanului plătitor de impozite), Dugard s-a evidenţiat drept cel mai fanatic purtător de cuvânt al terorismului la ONU, exceptând lumea arabă şi musulmană.

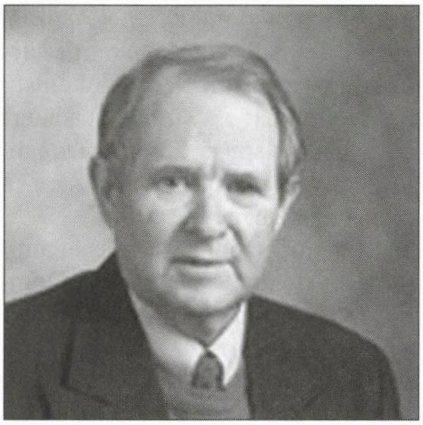

John Dugard

"Expertul independent" Dugard a fost însărcinat în 2001 să raporteze cu regularitate despre încălcarea drepturilor omului de către Israel în faţa Comisiei ONU pentru drepturile omului şi a Adunării Generale. Mandatul său exclude în mod deliberat orice fel de încălcare a drepturilor omului de către palestinieni. De altfel, la ONU nu se discută cu regularitate despre încălcările curente în materie de către alte state sau organizaţii. Numai despre Israel.

Fanatismul lui Dugard este în deplin acord cu cerinţele celor de la ONU: cu cât se răsteşte mai isteric la adresa Israelului, cu atât e mai sigur că îşi va păstra slujba. Tehnica sa obişnuită constă în a demoniza Israelul, prezentându-l ca un stat rasist, un agresor însetat de sânge, având în faţă un popor lipsit de putere şi iubitor de libertate.

Anul acesta, el s-a hotărât să meargă mai departe, legându-se de însuşi caracterul evreiesc al statului evreu. "Şirul de încălcări ale drepturilor omului e greu de împăcat cu pretenţia Israelului de a fi o lumină pentru popoare".

Iată şi alte câteva remarci ale sus-numitului: "Aş dori să renunţăm la cuvântul «teroare» în cursul acestei dezbateri. ... Fac apel la guvernul israelian. ... Dacă îl etichetezi pe oponentul tău drept terorist,

Dr. Yitzchak Palmor
O zi la Stamora-Moraviţa
Minimum ■ 2005

Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe în două acte
Minimum ■ 2005

Dr. IANCU FELDSTEIN
MINIMUM ■ 2004

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

e foarte greu să începi a negocia cu el. ... Cer guvernului israelian să înceteze a mai folosi acest termen".

Referindu-se la situaţia agricultorilor palestinieni, el a spus: "În alte ţări, acest proces ar putea fi descris ca purificare etnică, dar spiritul corectitudinii politice ne interzice să utilizăm acest limbaj atunci când e vorba de Israel".

Cuvintele lui Dugard au fost salutate cu entuziasm de majoritatea celor din Adunarea Generală. Dar cea mai semnificativă dovadă privind primirea rezervată la ONU celor ce demonizează Israelul şi sar în sprijinul teroriştilor o constituie răspunsul reprezentantului Libiei:

«Aş dori să-l felicit pe profesorul Dugard, dar îmi dau seama că îmi lipsesc cuvintele. ... Când am auzit discursul său, am simţit că am în faţa mea imaginea omului cinstit din secolul 21. ... Simt că a adăuga ceva la cele spuse de prof. Dugard înseamnă a mai pune ceva sare în plus într-o mâncare delicioasă. ... Aşadar, tot ce pot să spun este mulţumesc, domnule Dugard, şi Dumnezeu să vă binecuvânteze".»

(Dintr-un articol de Anne Bayefsky, cercetătoare la Institutul Hudson, din SUA; în "National Review Online", 2006; după "Israel Briefing", buletin editat de CIJR – Centrul Internaţional Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului)

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Terorismul: Nici o legătură cu Robin Hood

«În teorie, teroriştii sunt "soldaţi sfinţi" ai câte unei cauze şi mai sfinte: eliberarea de asuprirea forţelor străine. În practică, ei coagulează ura şi resentimentul unor categorii de indivizi pe care istoria i-a trecut pe linie moartă. Terorismul actual nu are nimic de-a face cu "progresismul" secolelor trecute, când în figurile eroilor legendari, de la Robin Hood la Cartouche, de la Wilhelm Tell la Iancu Jianu, întâlneai un spectaculos amestec de emancipare individuală şi justiţie socială. Teroriştii de azi apasă până la refuz pedala anulării individualităţii în numele libertăţii iluzorii a tribului. Ideologia teroristă marchează puncte în zona iraţionalului colectiv, prin aneantizarea firavei tradiţii modernizatoare. E uluitor cum, în secolul al douăzeci şi unulea, un număr colosal de indivizi sunt capabili să muşte momeli care începeau să fie respinse încă prin anul 1000.»

(Din articolul "Terorismul de apartament" de Mircea Mihăieş; în "România literară", Buc. 2006)

Lumea: Da. Problema fundamentală a Occidentului este Islamul

«„Ciocnirea civilizaţiilor" a fost iniţial, în 1993, o idee pusă sub semnul întrebării, nu o afirmaţie tranşantă. Peste trei ani, când un articol devine carte, semnul de întrebare dispare. Între timp, ideea celebrului politolog american Samuel P. Huntington făcuse înconjurul lumii de câteva ori, şi e din ce în ce mai actuală.

„Ipoteza mea este că sursa fundamentală a conflictului în noua lume nu va fi, în primul rând, de natură ideologică sau economică. Diviziunile majore ale omenirii şi, totodată, sursa dominantă a conflictului vor fi culturale. Statele naţionale vor rămâne cei mai importanţi actori în relaţiile internaţionale, dar principalele conflicte ale politicii globale vor avea loc între naţiuni şi grupuri aparţinând unor civilizaţii diferite. Ciocnirea civilizaţiilor va domina politica mondială. Graniţele dintre civilizaţii vor fi graniţele bătăliei viitorului" – aşa suna, în formularea iniţială, modificată numai parţial, ulterior, prin adăugarea mai multor nuanţe, ideea principală în jurul căreia Samuel P. Huntington încerca să demonstreze în numele căror principii se va structura geopolitica viitorului imediat.

Huntington spune că echilibrul puterilor între civilizaţii este modificat, că influenţa Occidentului este într-un relativ declin, că civilizaţiile asiatice îşi extind forţa economică, militară şi politică; de asemenea, că „islamul explodează din punct de vedere demografic, cu consecinţe destabilizatoare pentru ţările musulmane şi pentru vecinii acestora". Apoi, politologul american argumentează în sprijinul ideilor că societăţi care împărtăşesc afinităţi culturale cooperează între ele

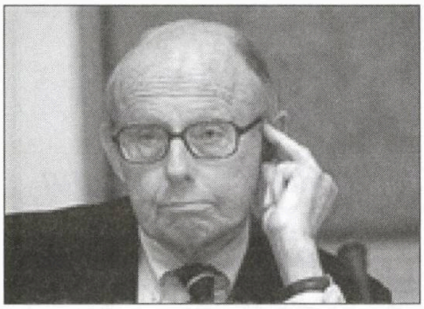

Samuel P. Huntington

şi că „pretenţiile universaliste ale Occidentului îl aduc din ce în ce mai mult pe acesta în conflict cu alte civilizaţii, îndeosebi cu Islamul şi China“.

Confruntările pe liniile de falie între civilizaţii pot duce, la limită, la un război global. Pentru evitarea acestuia, soluţia propusă de Samuel P. Huntington e aceea ca „liderii să accepte şi să coopereze pentru a menţine caracterul multicivilizaţional al politicii globale“.

Evaluarea „dosarului“ Islam-Occident îl determină pe politologul american să pună un diagnostic lipsit de echivoc: „Problema esenţială a Occidentului nu este fundamentalismul islamic, ci Islamul, o civilizaţie diferită, ai cărei membri sunt convinşi de superioritatea culturii lor şi sunt obsedaţi de inferioritatea puterii lor. Problema pentru Islam nu este CIA sau Departamentul de Apărare al SUA, ci Occidentul, o civilizaţie diferită, ai cărei membri sunt convinşi de universalitatea culturii lor şi cred că puterea lor superioară, chiar aflată în declin, le impune obligaţia de a-şi extinde această cultură pretutindeni în lume“.

Nu este, în viziunea lui Huntington, loc de iluzii. Occidentul nu e cu Islamul într-un conflict fragmentar şi de suprafaţă şi acesta nu e urmarea unor fenomene tranzitorii. E un conflict de profunzime. Care va continua. În cuvintele lui Huntington: „Atâta timp cât Islamul va rămâne Islam (ceea ce se va şi întâmpla) şi Occidentul va rămâne Occident (ceea ce este mult mai nesigur), acest conflict fundamental între două mari civilizaţii şi moduri de viaţă va continua să definească relaţiile lor în viitor aşa cum le-au definit timp de paisprezece secole“.»

(Dintr-un articol de Cristian Pătrăşconiu; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

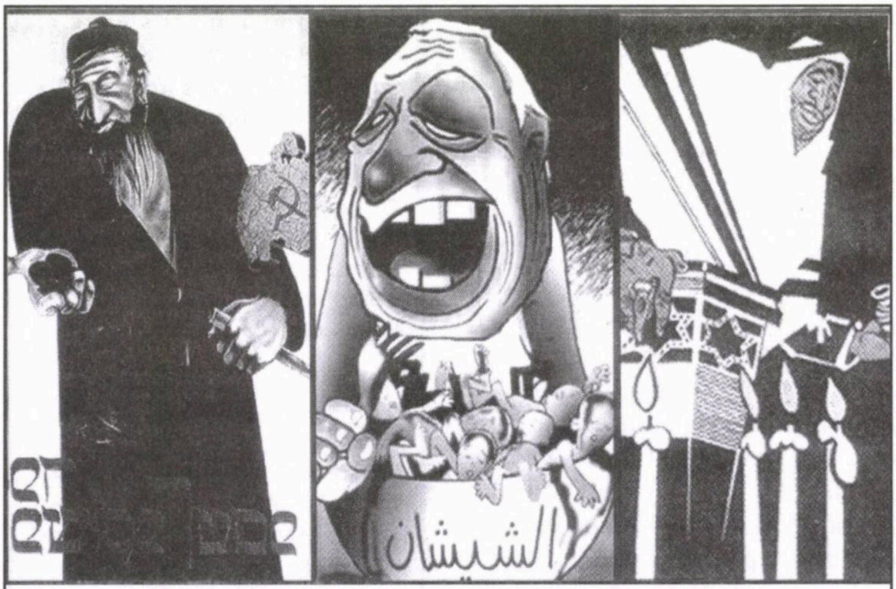

Caricaturi antisemite din presa arabă

O carte-eveniment la editura „Cronica” din Iaşi!

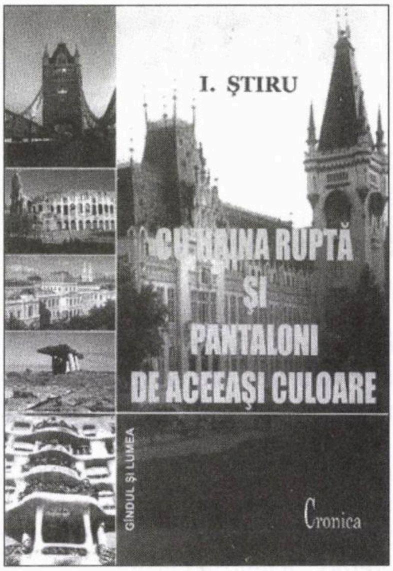

I. ŞTIRU

Cu haina ruptă și pantaloni de aceeași culoare

Amintiri despre ieşeni și însemnări de călătorie

(Cu o prefaţă semnată de distinsul prof. univ. dr. Al. Husar)

Lucrare premiată la Salonul internaţional de carte de la Iaşi – 2006

Comenzi la autor:

**Rh. Hertzfeld 8/24
Tel Aviv 67530
Tel. 03/739-3006
(50 shekeli)**

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Reclamaţie pentru tracasare sexuală

Reclamaţiile pentru tracasări sexuale au ajuns la noi de-a dreptul o modă. Iar la noi moda este tiranică şi toţi i se supun.

De exemplu, nu mi-ar fi trecut niciodată prin gând să fumez, să nu mă bărbieresc zilnic şi să port cămăşile afară, peste cureaua de la pantaloni, de n-ar fi apărut moda fumatului încă din adolescenţă sau moda nebărbieritului zi de zi sau cea a cămăşilor scoase în afara pantalonilor înăuntrul cărora au stat secole de-a rândul?

Acum este deci la modă să reclami hărţuielile sexuale. Mă rog, femeile au adoptat cu frenezie această modă. Dar bărbaţii? Încă n-am auzit ca un bărbat să se ducă la poliţie şi să se plângă că i-a fost tracasat sexul.

Ei bine, am făcut-o eu. Mi-am strâns câteva lacrimi în ochi şi m-am prezentat cu ele la poliţie unde le-am vărsat, sper, foarte mişcător.

Poliţiştii anchetatori mi-au pus 101 întrebări la care eu am dat cel puţin 202 răspunsuri.

În primul rând le-am atras atenţia că nu reclam o singură femeie, ci pe aproape toate. Pe toate care umblă cu buricul expus la vedere. În afară de faptul că nu consider că un buric feminin e mai frumos decât unul masculin, mai trebuie să recunosc că un buric de femeie e excitant şi cheamă. Ori eu n-am decăzut în aşa măsură încât să mă duc unde mă cheamă un buric, fără a mai vorbi de faptul că în marea majoritate a timpului sunt ocupat şi nu-mi voi lăsa treburile baltă de dragul unui buric.

Mă mai tracasează sexual şi femeile cu sânii impertinenţi, scăpaţi afară din sutiene, ştiut fiind că şi sânii sunt organe sexuale, cel puţin după unii autori clasici.

Decolteul foarte adânc e şi periculos: poţi să cazi în el fără intenţii prealabile şi să nu poţi ieşi din prăpastia aceea decât tras de o macara a pompierilor.

Am reclamat şi femeile cu fund bombat. Le-am spus anchetatorilor: Veţi fi desigur de acord cu mine că şi fundul de femeie e o unealtă sexuală, cu toate că nu toată lumea împărtăşeşte această idee, considerând că fundul, ca organ sexual, aparţine exclusiv homosexualilor.

Cu un fund bombat nu te naşti. Femeile îşi bombează în mod intenţionat fundul, ca să-i înnebunească pe bărbaţi.

Greşit se crede că o femeie cheamă un bărbat făcându-i cu ochiul sau bezele. Ea îl cheamă şi cu dosul dacă şi l-a bombat cum trebuie.

Picioarele nu-s propriu-zis sexuale, însă dacă o femeie umblă cu ele dezvelite până la plex, până şi presbiţii care merg pe stradă şi le văd, uită încotro au pornit şi de ce.

În general, femeile din ziua de azi, chiar şi cele nasoale, sunt un organ sexual ambulant şi numai privindu-le, te simţi tracasat. Eu nu zic să ne islamizăm şi să le îmbrăcăm de sus până jos.

Eu zic doar că nu mai ştiu ce să zic.

Nou!

Madeleine Davidsohn

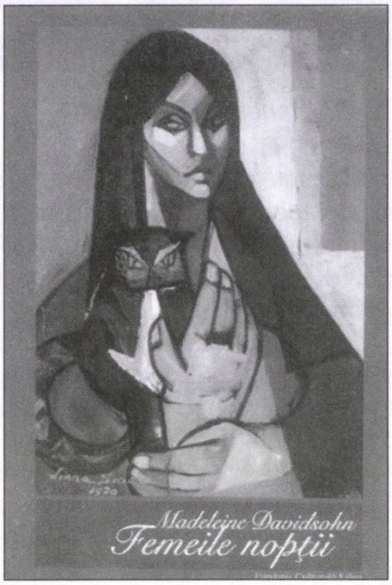

Femeile nopţii

Roman

Cu o prefaţă de Aura Christi

Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti

Un roman despre femei.
Femei de ieri şi de astăzi.
Femei de-aici şi de aiurea.
Pur şi simplu femei.

"...Un mister negru. Şerpuitor. Cu femei puternice, regăsindu-se în albia nopţilor. Cu bărbaţi pierduţi în hăţişurile existenţei. Pagini dense, de un erotism subtil, năvalnic...".

Aura Christi
Bucureşti

....

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de ... shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...d-na Dalia Itzik, președinta Knessetului, deputată din partea Partidului Muncii și vajnică luptătoare pentru retragerea din Gaza, (ca și pentru alte retrageri), a fost atât de năucită de evenimentele din vară, când cu războiul din Liban, încât a declarat ziarului "Jerusalem Post": "Războiul din Liban m-a șocat. Eu consideram că prin renunțarea la teritorii vom ajunge la pace. Am plecat din Gaza, din întreaga Gază. De ce ei au continuat să tragă? Am plecat (în anul 2000) din Liban. De unde vine toată această ură împotriva noastră? În loc de pace contra teritorii ne-am ales cu război contra teritorii".

Ne place că...

...hotărât să purifice limba persană de cuvintele occidentale (infidele), președintele Ahmadinejad a cerut, între altele, ca în loc de helicopter să se spună "aripi rotative" și în loc de pizza – pâine elastică.

Ne place că...

...un grup de lucru de pe lângă Administrația Federală elvețiană, însărcinat cu combaterea birocrației, a propus reducerea cu 90 la sută a documentelor produse în cadrul instituțiilor oficiale din Țara Cantoanelor.

Ne place că...

...în ziarul "Gândul", din București, am citit următoarea știre:

«Poliția poloneză se află în căutarea unui bărbat care a tras un vânt zgomotos pentru a-și exprima părerea despre președintele țării, Lech Kaczynski, relatează site-ul Ananova, consultat de Rompres. Hubert Hoffman – 45 de ani – a fost acuzat de "comportament sfidător la adresa șefului statului", după ce a fost oprit de poliție, pentru un control de rutină, la o gară din Varșovia. El s-a plâns de faptul că, sub conducerea președintelui și a fratelui său geamăn, premierul Jaroslaw Kaczynski, Polonia s-a întors la dictatura de tip comunist. Când i s-a cerut să arate mai mult respect pentru conducătorii țării, bărbatul a tras un ***vânt*** *puternic, fiind imediat arestat. Disidentul a fost, apoi, eliberat pe cauțiune, dar nu s-a prezentat la tribunal pentru a fi judecat. În acest context, judecătorul care se ocupă de caz a ordonat poliției și Interpolului să declanșeze operațiuni ample, pentru găsirea celui care a dat dovadă de dispreț față puterile statului.»*

Nota Redacției: Până la ora când trimitem aceste rânduri la tipar, d. Hoffman nu a fost găsit. Vecinii lui spun că a dispărut. Pe aripile vântului.

Ne place că...

...în localitatea franceză Moncrabeau, regiunea Gasconia, s-a desfășurat Festivalul anual al mincinoșilor, organizat, ca-n toți anii, de Academia Mincinoșilor, fondată în anul 1746; potrivit tradiției, la festival participă toate persoanele dornice de a povesti sau asculta minciuni, cel care le spune pe cele mai gogonate fiind încoronat Rege al Mincinoșilor.

Nu ne place că...

...pe coperta revistei "Lumea", din București, a apărut, cu litere groase, de manifest, un titlu sunând așa: "Lobby-ul israelian conduce America"; ne place, în schimb, că la rubrica sa din "Realitatea Evreiască", Boris Marian le trage jigodiilor din redacție un dos de labă ca lumea.

Ne place că...

...în orașul Rochsenburg, din Germania, primăria, voind să combată absenteismul la alegeri, a hotărât să amenajeze cabine de vot în barurile din localitate.

Ne place că...

...bookmakerul (agent de pariuri) irlandez Paddy Power a avut ideea de a organiza un mare concurs de poker pe dezbrăcate (strip-poker); inițiativa a "prins" neașteptat, la concurs înscriindu-se peste două sute de participanți care, ori de câte ori pierdeau un pot, scoteau de pe ei fie o haină, fie cămașa... fie restul.

paddypower.com
WORLD STRIP POKER CHAMPIONSHIP
THE WORLD'S FIRST >> STRIP POKER TOURNAMENT

Nu ne place că...

...d. David Marwell, directorul muzeului "Jewish Heritage" din New York, l-a invitat în scris pe actorul Mel Gibson să viziteze memorialul dedicat amintirii Holocaustului pentru a se convinge de adevărul privind istoria evreilor; nu ne place această invitaţie, deoarece ea reflectă o idee stupidă care circulă din păcate în lumea evreiască, sunând cam aşa: "dacă un actor şi regizor ca Mel Gibson se dedă, ori de câte ori are prilejul, la insulte şi infamii antisemite, asta se datorează ignoranţei sale, nu caracterului său... n-avem decât să ducem niţică muncă de lămurire şi gata, omul s-a lecuit". În realitate, lucrurile stau altfel: tipii precum Mel Gibson (sau, ca să venim mai aproape, ca Ion Coja, C. V. Tudor, Paul Goma ş.a.) nu fac ceea ce fac din ignoranţă, ci din porcie.

Nu ne place că...
...aşa cum povesteşte ziaristul Uri Dan, prieten şi vechi confident al lui Ariel Sharon (şi autorul unei biografii a celebrului militar şi om politic), după ce fostul prim-ministru a suferit cel de-al doilea atac cerebral, oficialităţile, încredinţate că bătrânul lider va muri a doua zi, au pregătit funeralii naţionale. "Ei au fixat data înmormântării pentru luni, au curăţat piaţa din faţa Knessetului şi au pregătit mormântul".

Ne place (aşa, ca idee) că...
...Paul McCartney, cunoscutul cântăreţ englez, înregistrează, în studiourile sale, un disc în limba latină.

Nu ne place că...
...aşa cum aflăm din ziarul "Evenimentul Zilei", din Bucureşti, cca. o mie de surdomuţi din Bacău plătesc lunar taxa de radio, în ciuda faptului că ANS (Asociaţia Naţională a Surdomuţilor) a arătat, nu o dată, că respectivii nu pot utiliza aparatele cu pricina.

Ne place că...
...în urma faptului că autorităţile române au interzis, de la 1 septembrie, fumatul în vagoanele de cale ferată, mecanicul locomotivei trenului "Săgeata albastră" (Timişoara-Sibiu) a oprit trenul în zona comunei Margina, după care în difuzoare s-a auzit (spre surprinderea tuturor) următorul anunţ: "Călătorii pot coborî, facem o pauză de ţigară de cinci minute".

Nu ne place că...
...pacienţii de la spitalul Rambam, din Haifa, s-au plâns în repetate rânduri că în timp ce ei lipsesc din cameră (pentru analize, ultra-sound, tratamente etc.), persoane necunoscute le fură banii şi obiectele de valoare din dulapuri; ne place, în schimb, că – încercând să facă ceva la acest capitol – direcţia spitalului a instalat câteva camere ascunse de luat vederi şi – prim rezultat! – a prins un hoţ (un cetăţean de 41 de ani din Tveria), înregistrat în timp ce subtiliza un ceas de aur dintr-o noptieră.

Ne place că...
...la Techirghiol s-a organizat pentru turişti "Festivalul baclavalelor".

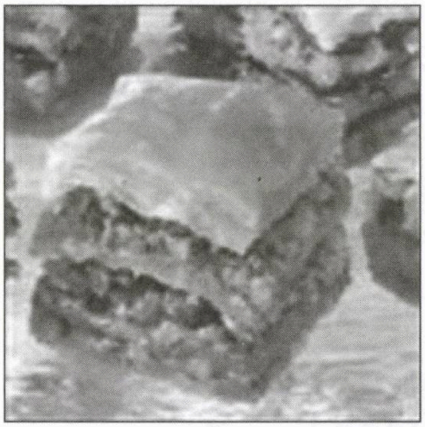

Nu ne place că...
...în 18 oraşe de la noi, precum Kiriat Shmona, Afula sau Hedera, sălile de cinematograf au fost închiriate unor patroni de magazine, obligându-i pe cetăţenii dornici de a vedea un film să-şi ia nevasta şi copiii şi să se ducă în alt oraş.

Ne place că...
...dictatorul libian, colonelul Muammar Khadaffi, a declarat că băutura Coca-Cola este produsă pe bază de plante africane şi, în consecinţă, el vrea să primească din partea firmei respective un procent pentru fiecare sticlă sau cutie vândută; ne place, de asemenea, că acelaşi Khadaffi a susţinut – mai demult – că Shakespeare ar fi fost un arab emigrat în Anglia şi că, deci, autorul lui "Hamlet" face parte din patrimoniul culturii islamice.

Ne place (deşi, sincer vorbind, nu prea ştim de ce) că...
...într-un studiu din revista "The British Journal of Psychiatry", care apare în Marea Britanie, se precizează că bărbaţii flămânzi preferă femeile plinuţe.

Nu ne place că...
...la înmormântarea actorului român Ernest Maftei (zis şi Bădia), fost membru al Gărzii de Fier în tinereţe şi deţinut politic, asistenţa de la Cimitirul Bellu a cântat "Sfântă tinereţe legionară".

Dr. Wafa Sultan

Ne place că...
...d-na Wafa Sultan, psihiatrul de origine siriană care trăieşte în

Statele Unite şi luptă pe toate căile împotriva fascismului islamic, a publicat de curând un articol cuprinzând două întâmplări dintre acelea ce te ajută să înţelegi mai bine ce se află în străfundurile lumii musulmane: a) o mamă musulmană şi-a sugrumat fiica, din cauză că aceasta fusese violată de cei doi fraţi ai ei; b) poliţia din Arabia Saudită a silit câteva fete tinere să ardă în timpul unui incendiu, numai şi numai ca să nu scape din flăcări cu capetele descoperite.

Ne place (pe motivul că dacă-i bal, bal să fie) că...

...la Muzeul figurilor de ceară "Madame Tussaud", din Londra, unde întâlneşti fel de fel de chipuri celebre din istoria omenirii, a fost instalată statuia d-rei Jenna Jameson, una din cele mai cunoscute vedete ale filmului porno (foto sus).

Ne place că...

...englezii au inventat un sistem numit Remote XT care îi împiedică pe hoţi să folosească telefoanele celulare furate; de îndată ce păgubaşul a anunţat dispariţia telefonului, acesta emite o alarmă asemănătoare cu un ţipăt, iar pe ecran apare următorul anunţ: "acest telefon a fost furat".

Nu ne (prea) place că...

...la casele specializate din Londra, unde poţi paria pe orice, anul acesta s-au organizat pariuri pe tema: cine va fi laureatul Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 2006? Ne place, în schimb, că firma Ladbrokes, cea mai mare casă de pariuri din Marea Britanie, a avut fler (jos pălăria!), indicându-l drept favorit (cu cota 3:1) pe romancierul turk Orhan Pamuk, care, după cum se ştie, a şi câştigat celebrul trofeu.

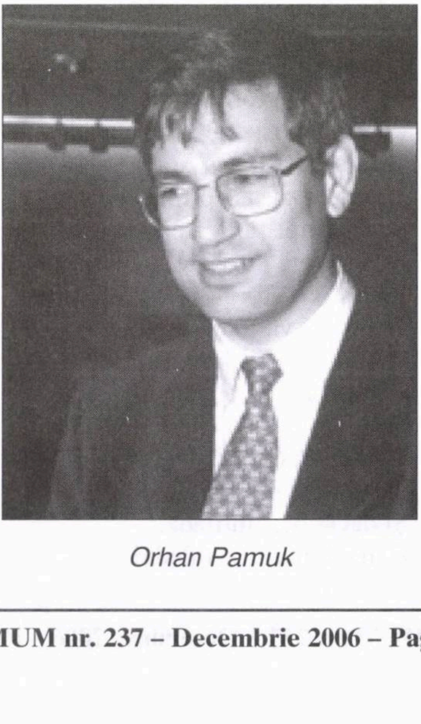

Orhan Pamuk

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Menahem Ariav, primarul oraşului Natzeret-Illit, fost preşedinte al HOR: zvonurile şi învinuirile din presa de acum câteva luni, privind cumpărarea de voturi şi luarea de mită s-au arătat a fi fost neîntemeiate; spre deosebire de cele ce se discutau prin gazete, el nu a fost anchetat de poliţie şi nu a devenit obiectul vreunui act de acuzare.

În scădere

Gen. (r.) Moshe Nativ, preşedintele organizaţiei AMIR: faptul că a demisionat din funcţia de preşedinte – înainte ca organizaţia creată şi condusă de d-sa să-şi fi realizat, măcar în parte, cele două obiective propuse (înfiinţarea Muzeului iudaismului românesc în Israel şi congresul evreilor români din întreaga lume), a produs o criză gravă în rândurile AMIR şi i-a dezamăgit pe cei ce-şi puseseră mari speranţe în activitatea generalului.

P.S.: Gen. Nativ şi-a motivat demisia prin aceea că a fost solicitat să se ocupe de retrocedarea bunurilor jefuite în timpul Holocaustului. Îi dorim succes în noua funcţie şi nădăjduim că va avea mai mult noroc decât cu AMIR-ul.

NELU MARIAN

Dialoguri surprinse... à propos de dietă şi cură de slăbire

– Tu crezi că se poate ţine o dietă severă de slăbire?

– Întrebarea asta mi-o aminteşte pe cea de la Radio Erevan: Se poate ca o ţară mică şi bogată ca Elveţia să treacă la comunism?

– Şi răspunsul care-i?

– Se poate, da-i păcat!

⁂

– Ai auzit? În fiecare an se ajunge la alte concluzii.

– Şi care-i ultima?

– Că dacă eşti ceva mai gras decât "norma", e foarte bine!

– S-or fi cheltuit zeci de milioane de dolari pentru concluzia asta...

– Precis!

– Iar eu spun acelaşi lucru dintotdeauna şi pe gratis!

– Păi asta-i! Oamenii iau în seamă numai ceea ce costă scump şi vine cu trâmbiţe şi fanfară!

⁂

– Dieta cea mai bună e cea în care nu se amestecă genuri de mâncare diferite.

– Mai clar, te rog.

– De pildă, azi poţi să mănânci carne câtă vrei şi de care vrei, dar n-ai voie să mănânci pâine.

– Aha!

– Mâine, poţi mânca pâine, dar atunci trebuie o masă cu peşte.

– Interesant!

– Poimâine mănânci macaroane şi brânzeturi, dar nu cartofi.

– Încep să înţeleg... Dar cum e cu desertul? Prăjituri şi fructe am voie?

– După carne ai voie kremşnit şi kiwi... După peşte – savarină şi mere acre, iar după macaroane – coji de portocale şi magiun!

⁂

– Atâtea vorbe despre dietă m-au obosit. Simt nevoia să mergem la un restaurant românesc şi să luăm un cotlet şi o bere.

– Categoric, nu!... E cazul să începem cu o ţuiculiţă, o icră şi un ficat! Abia apoi – cotletul, doi mici şi berea!

– Şi ce desert e permis după aşa ceva?

– Mujdei de usturoi!

Poftă bună la TV!

Fraţilor din Carmiel
Şi întregul Israel,
Din "mizrah" şi "maarav":
Şalom rav!

– Ce mai faceţi, dragii mei?
Tot voinici, tot frumuşei?
Dar ce văd? Vederea-i scurtă
Sau v-aţi rotunjit la burtă?
N-aţi citit voi în gazetă
Că-i musai să faci dietă?
Ce-aţi zis/ Că ori spun minciuni,
Ori nu văd emisiuni?
Că la TV, fapt real,
Pe-orice post, pe-orice canal,
Dimineaţa ca şi seara,
Toamna, iarna, primăvara
Se transmit fără-ncetare
Doar reţete culinare?

–Vreţi să vă mai spun ceva?
Poate că-i mai bine-aşa!
Căci găina bine coaptă
Nu-i "de stânga", nici de "dreapta"!
Mititeii calzi, zemoşi,
Nu-s atei, nici religioşi!
Şi decât o... intifadă,
E mai bună o... ruladă!

– Toate astea se traduc
Pentru cei ce ne conduc
(După multă chibzuinţă)
Într-o nouă consecinţă:
Declaraţii-interesante
Şi discursuri importante
Nu se fac în Parlament
(Ce-i opac şi insolent)
Ci la o masă ca un praznic,
Nu ca-n Knessetul obraznic!
Trece timpul pe-ndelete
Cu cocktailuri şi banchete!

– Fraţilor, m-am recules.
A fost greu, d-am înţeles:
Nu e nici o fericire
Într-o cură de slăbire!
Ce să facem melodrame
Pentru nişte kilograme?
Aşa vrea televiziunea
Aşa vrea şi naţiunea
Când petrec cei din popor
Prin reprezentanţii lor!

–De-aia, plin de-o poftă nouă
M-adresez acuma vouă:
Fraţilor din Carmiel
Şi întregul Israel,
Din "mizrah" şi "maarav":
Şalom rav!
Şi-nainte de orice,
Poftă bună la TV!

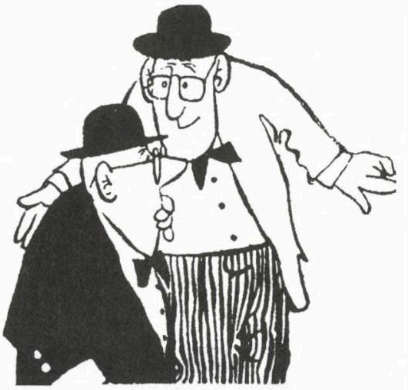

SE ZVONEȘTE CĂ...

...în urma crizei din conducerea organizației AMIR, provocată prin demisia intempestivă a președintelui ei, gen. (r.) Moshe Nativ, s-a căutat cu înfrigurare un nou președinte. Ideea era că AMIR-ul are nevoie, pentru a supraviețui, de un conducător cu prestigiu și *cojones*, capabil să obțină subvențiile necesare pentru realizarea proiectelor binecunoscute și, în primul rând, pentru construirea Muzeului iudaismului românesc.

Printre persoanele contactate în acest sens s-a aflat și unul din "oamenii zilei" din Israel: deputatul originar din Basarabia Avigdor Lieberman, proaspăt ministru în guvernul Olmert. O sursă demnă de încredere, care ține însă să-și păstreze anonimatul, ne-a informat că Lieberman a ascultat cu atenție propunerea, dar a refuzat-o, făcându-i pe cei de la Amir să-l aleagă ca președinte pe **Miha Harish,** fost secretar general al Partidului Muncii și ministru în guvernul Rabin.

...revista "Punct" era gata să nu apară la vreme luna trecută, din cauză că scriitoarea **Mariana Juster,** care o redactează, de ani de zile, la domiciliu, împreună cu soțul ei, poetul **Solo Juster,** a căzut în casă, alegându-se cu câteva fracturi serioase. Ea însă nu a vrut să renunțe a culege "Punctul" la computer și, după ce și-a procurat un scaun cu rotile (pe care îl împinge bărbatul ei), s-a deplasat în fiecare zi la *mehashev*, făcând ca mica și simpatizata în lumea literară publicație trimestrială să apară la vreme.

Mariana Juster: acum merge ca pe roate

...**Sandu Mazor,** fostul ambasador al Israelului la București, a hotărât să devină bancher. El va activa în conducerea filialei române a Băncii Leumi și se va ocupa de anumite proiecte speciale ale Băncii "Eurom", care aparține cunoscutului businessman israelian originar din România Fredy Robinson.

...revista "Realitatea Evreiască", din București, a pregătit un amplu material documentar despre faimoasa "Asociație a evreilor români din America" (condusă de numitul **David Kahn**), despre care nu auzise nimeni până astăzi. În acest scop, un redactor al revistei s-a deplasat luna trecută la New York, unde, împreună cu un cunoscut publicist stabilit în marea metropolă americană, a alcătuit un "material de investigație" despre care se spune că va face furori.

...criticul de film **Costel Safirman,** de la Cinemateca din Ierusalim, ține de vreo zece ani un jurnal intim în care a notat diferite întâmplări din lumea culturală (și nu numai a *alialei*). "Am ajuns la pagina 800", s-a confesat el unui prieten. "Când ajung la 1.000, încep să public".

...naistul hitlerist **Gh. Zamfir,** din București, al cărui turneu în Israel, în urmă cu câțiva ani, a provocat scandalul binecunoscut, ar fi sondat terenul pentru a veni din nou în Israel, în primăvara lui 2007.

...**Filip Goma,** fiul scriitorului fascist Paul Goma, de la Paris, care după mamă (Ana Maria Năvodaru) este evreu, a fost văzut participând la lecțiile și seminariile organizate în cadrul "Institutului universitar de studii evreiești Elie Wiesel", de pe strada La Fayette, din capitala Franței.

●

În cadrul unei conferințe, mult comentată, pe care a ținut-o cu câteva luni în urmă la New York, în fața "Forumului Politic Israelian", primul ministru Ehud Olmert a spus, între altele, că Israelul este obosit de-atâtea războaie și sacrificii. "Suntem obosiți să tot învingem mereu".

Din fericire, d. Olmert nu mai are nici un motiv să se plângă. În vară, când cu înfrângerea din Liban, Israelul s-a mai odihnit nițel.

ETC... ETC...

Am sărăcit. Parcă sărăcim mereu. În vremea din urmă, aliaua noastră a pierdut trei condeie de valoare.

••• Născut în 1937 la București (peste un an ar fi devenit septuagenar), Radu Klapper publică versuri și articole pe teme literare în "Tânărul scriitor", "România liberă", "Viața Românească" ș.a., sub pseudonimul Radu Rupea.

Venit în 1976 în Israel, lucrează la săptămânalul "Adevărul" (condus de A. Sufrin), apoi, o vreme, la "Minimum", și colaborează cu versuri sau scrieri din categoria "publicisticii literare" în "Al Hamishmar" ș.a. în ebraică. Mare iubitor de balet clasic, dar mai ales contemporan, adevărat erudit în materie, devine cercetător și, pe urmă, director la "Biblioteca israeliană de dans", din Tel Aviv.

Prezență vie, ironică și totalmente a și anti-trivială în lumea literaro-gazetărească, incapabil să facă rău unei muște, modest până la exces, adică până într-acolo încât, în ultimii ani, refuzase să-și scoate versurile noi în volum, Radu Klapper a lăsat în urma lui: a) amintirea unei ființe de calitate mare și finețe și b) câteva poeme menite să-i păstreze numele. Și să-l ducă mai departe.

Remarcabil în scrisul lui Klapper este grija, împinsă până la obsesie, pentru puritatea limbii române. Eleganța cu care trecea prin viață se vădea și în eleganța cu care alegea cuvintele.

Vorbind despre aceasta, criticul Ion Cristofor din Cluj observa (în volumul "Scriitori din Țara Sfântă", Cluj-Napoca 2000):

«Poezia lui Radu Klapper impresionează prin limpezimea, prin puritatea sunetului. Limba română capătă sub condeiul poetului evreu o haină de lumină, un aer sărbătoresc, plin de grație și curăție. S-ar părea că orfevrul a trecut totul prin focul purificator, îndepărtând scoriile, lăsând limbajul în puritatea lui naturală. Încât am putea spune că Radu Klapper este un veritabil ecologist al liricii, selectându-și cu grijă termenii mai ales din zona luminoasă a vocabularului limbii române.»

Așa e.

Exemplu, între altele, un poem precum "Ultima noapte fără ploaie":

"De când m-au rănit ochii tăi,/ de când m-au legat în privirile lor, /m-au făcut colivie cu păsări/ Cântă în mine, se zbat, /o mie de aripi, /o mie de zboruri și triluri.// Și-ar vrea să plece, dar stau/ de fiecare dată când iar mă privești/ Și-n cântec și zbor te transformi.//Bucuria ta se-nalță în cânt, /dacă plângi, colivia-mpietrește/ și-atunci când lipsești/ păsările și-ascund capul sub aripi/ să te viseze numai pe tine.// Eu nu sunt eu/ de când m-ai lovit cu privirea./ Eu nu sunt tu./ Sunt doar bucuria că ești."

••• Născut la Cernăuți în 1920, Itzhak Gornstein a studiat filozofia la București. Fiind în același timp un bun cunoscător al fizicii moderne, a lucrat ca redactor la Editura Științifică, a îngrijit (era un poliglot, stăpânea greaca veche, latina, ebraica, germana, rusa, franceza, engleza ș.a.) numeroase traduceri, apoi a așteptat șapte ani, făcând foamea, pașaportul pentru Israel. Aici, după o perioadă când a funcționat ca asistent la catedra de filozofie de la Ierusalim, Gornstein a început să lucreze la emisiunea în limba română a postului de radio Kol Israel, devenind, ca Itzhak Goren, una din cele mai cunoscute și simpatizate voci ale *alialei.* Acum, glasul lui a tăcut pentru totdeauna.

••• Așa cum vă mai amintiți, desigur, la "Închiderea ediției" din numărul trecut, anunțasem încetarea din viață, în urma unei grele suferințe, a colaboratorului nostru Nelu Marian (Harry Marcovici), din Haifa.

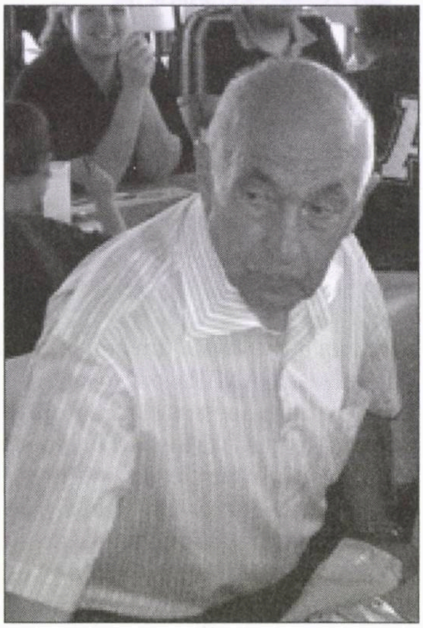

Nelu Marian (n. 1932, la Iași) a reprezentat un fenomen caracteristic vieții culturale din alia. După o viață dedicată meseriei (medic, inginer, economist, profesor, și orice altceva), atât în România și, pe urmă, în Israel, tot mai mulți concetățeni de-ai noștri care visau, din tinerețe, să scrie (pur și simplu să scrie), "și-au dat drumul" cu îndrăzneală, demonstrând că talentul lor, ținut atâta vreme sub obroc, este autentic. Așa se face că istoria literaturii va înregistra, ca un fenomen demn de interes, câteva împliniri remarcabile la anii maturității, în proză, poezie sau dramaturgie. Nelu Marian (inginer electro-energetic ani și decenii la Fabrica de antibiotice din Iași) avea vocație de umorist. Ca autor, colaborase cu texte la TES-ul din

Iaşi, la ziarul "Flacăra Iaşului", la "Urzica" ş.a., dar nu apucase să-şi facă un nume. Şi l-a făcut, pe la 70 de ani, în Israel, unde cititorii lui "Minimum" au avut plăcuta surpriză de a descoperi la rubrica "Gura humorului" un condei de spirit, autor de cronici rimate în genul lui Sadi Rudeanu, I. Avian sau (alt debutant tardiv) Adam Simantov, şi de momente umoristice pe teme de actualitate, totdeauna pe teme de actualitate. Hazul său ne lipseşte în aceste zile. Hazul său ne va lipsi.

••• În presa de la noi se scrie câte ceva despre candidatura deputatei Colette Avital la preşedinţia statului. Dar nu prea mult: *omul nostru* nu figurează printre favoriţi, majoritatea mizează pe Reuven Rivlin, din Likud, sau pe Shimon Peres (în cazul când cunoscutul veteran va hotărî să intre în arenă). În schimb, ziarele de la Bucureşti sunt excitate la ideea că – cine ştie? – capul statului va fi frumoasa băcăoancă. În numărul trecut am dat un scurt fragment din interviul acordat de Colette Avitan ziarului "Cotidianul" (nu ste un pleonasm). Iată, mai jos, extrase dintr-un articol pe trei coloane, apărut în "Evenimentul Zilei" sub semnătura lui Constantin Vlad:

Deputata israeliană Colette Avital, născută în România în 1940 şi plecată în Israel zece ani mai târziu, a anunţat că va candida în viitoarele alegeri pentru preşedinţia statului evreu – o premieră feminină în politica israeliană. Membră a Partidului Muncii, Avital a făcut multă vreme parte din corpul diplomatic israelian şi, de trei legislaturi, este deputat în Knesset. Experimentata politiciană a început să lucreze pentru Ministerul israelian de Externe încă din vremea studenţiei, ca secretară, ajungând să urce până la demnitatea de consul general al Israelului în metropola americana New York (1992-1996) (şi la aceea de ambasador la Lisabona; **n. red. "Minimum"**). La revenirea în Israel, ea a fost numită director adjunct însarcinat cu Europa Occidentală.

Colette Avital: ţinem pumnii strânşi

În Knesset (parlament), Avital a condus pentru puţin timp Comisia pentru etică, apoi Comisia de anchetă pentru identificarea şi returnarea proprietăţilor victimelor Holocaustului, actualmente fiind şefa Comisiei pentru imigraţie, absorbţie şi diaspora. De asemenea, ea este şi secretar internaţional al Partidului Muncii.

Colette Avital e de părere că ar fi un preşedinte excelent, mai ales prin comparaţie cu alţi potenţiali contracandidaţi. Politiciana are o reputaţie fără pată, declarându-se hotărâtă să o păstreze ca atare şi pe mai departe. Susţine că sub conducerea ei „nu vor exista scandaluri sexuale”, făcând aluzie la recentul scandal de hărţuire sexuală şi şantaj în care este implicat actualul preşedinte, Moshe Katzav.

„Ideea unei femei preşedinte este importantă din perspectiva progresului femeilor în Israel. Femeile pot contribui într-o foarte mare măsură la democraţia israeliană. De aceea, imediat ce va începe cursa pentru preşedinţie, îmi voi prezenta şi eu candidatura”, a spus Avital. În caz de victorie, ea ar deveni femeia cu cea mai înaltă funcţie din istoria statului evreu, întrecând-o pe Golda Meir, care a fost „numai” premier. „Şansele sale nu sunt rele. Ea nu este implicată în nici o dispută cu nimeni”, a apreciat un coleg de partid al lui Avital.

Colette Avital s-a născut în 1940, la Bucureşti. A părăsit România la vârsta de 10 ani, dar vorbeşte încă limba ţării natale. Nu este căsătorita şi locuieşte în prezent la Ierusalim.

E licenţiată în Ştiinţe Politice şi are un master în administraţie publică. A urcat treptele carierei diplomatice până la a treia poziţie în cadrul Ministerului de Externe israelian.

Membră a Knessetului în a 14-a şi a 15-a legislatură, din partea Partidului Muncii. În afară de limbile ebraică şi română, ea mai vorbeşte încă cinci limbi: engleza, franceza, germana, portugheza şi italiana.»

••• Politolog cunoscut (specialitatea: Europa de Răsărit), autor de studii de referinţă în materie, profesor la Universitatea din Maryland, SUA, Vladimir Tismăneanu a devenit, în lunile din urmă, un *cap de afiş* în mass-media românească. Motivul: la propunerea preşedintelui Traian Băsescu, el a primit să fie conducătorul Comisiei Prezidenţiale pentru Analiza Dictaturii comuniste. O numire care-a călcat multă lume pe bătături, stârnind reacţii violente, inclusiv înjurături de ceară (să ne judece pe noi un evreu, mai întâi, şi-n plus fiu de comunişti ilegalişti?). Unii susţin că omul şi-a vârât capul în gura leului. Poate. Oricum, Tismăneanu e, la ora asta, *intrat,* cum se zice la poker, şi obligat să răspundă, de trei ori pe săptămână, la toate întrebările posibile şi imposibile privind biografia sa.

Un amplu interviu cu temerarul politolog a publicat, de curând, revista "Semnalul", din Toronto, sub iscălitura Lidiei Vianu, ea însăşi un istoric cu lucrări importante la activ. Extrase:

«**Lidia Vianu:** *Care sunt în acest moment coordonatele intelectuale ale lui Vladimir Tismăneanu? În ce direcţii gândeşte el, politologul de talie mondială, dar şi fiul unei familii de evrei din România, stabilit la Washington – acum, când războiul a bătut la uşa acelui mult încercat refugiu pentru poporul biblic, Israelul?*

Vladimir Tismăneanu: Lucrez la câteva proiecte mai vechi, precum şi la unele extrem de recente şi urgente. Conduc câteva lucrări de doctorat, scriu pentru reviste americane şi europene. Am revenit în urmă cu trei săptămâni din România unde am lucrat împreună cu colegii din Comisia Prezidenţială pentru Analiza Dictaturii Comuniste. Chestiunea comunismului, ca sistem politic, social şi economic, dar şi ca ideologie totalitară cu ambiţii de reconstrucţie a condiţiei umane, trebuie tratată cu maximum de rigoare ştiinţifică. Au existat călăi, persecuţii în masă, au fost distruse întregi comunităţi sociale. Comunismul a fost în fond un extremism social (gândiţi-vă la clasa de mijloc, la intelectualitatea umanistă, la ţărănime). Costurile utopiei au fost imense.

Recitesc cărţi fundamentale pe subiect, corespondez cu prieteni interesaţi de acelaşi subiect, consult documente de arhivă. Acum câteva zile am fost în Missouri, la Biblioteca Prezidenţială Truman, situată în localitatea de baştină a acestui redutabil preşedinte american, Independence. Am participat la un seminar despre Războiul rece.

Am văzut în Muzeul din cadrul Bibliotecii documente legate de decizia lui Truman de a recunoaşte Statul Israel. A fost un moment crucial în istoria veacului douăzeci. Am văzut o menora adusă peste câţiva ani drept dar de către premierul Ben Gurion. Recunoaşterea de către SUA a existenţei legitime a Statului Israel a fost un act extrem de important, o dovadă că acest preşedinte a ştiut că poporul evreu are dreptul la un cămin naţional protejat de legislaţia internaţională şi de angajamentul celei mai mari puteri democratice de a-l susţine împotriva noilor valuri de agresiune. Am o soră, inginer chimist, care locuieşte la Haifa. Mama mea este înmormântată în acel oraş, într-un cimitir pe malul Mediteranei. Existenţa Statului Israel este pentru mine o axiomă morală, o necesitate istorico-politică pe care doar fanaticii neo-nazişti, maniacii stângişti şi islamiştii fundamentalişti pot să o pună sub semnul întrebării.

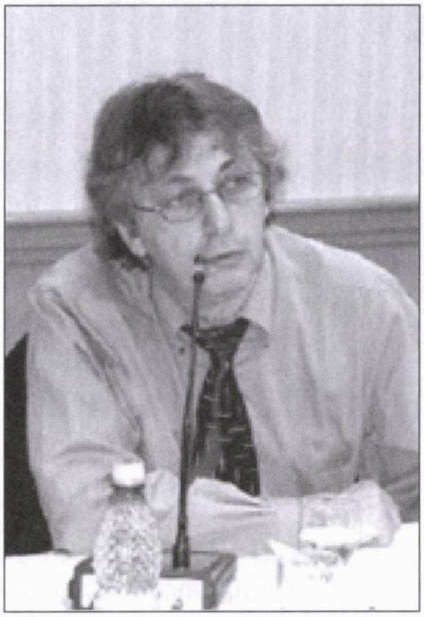

Vladimir Tismăneanu: vorba anecdotei: cui îi place şi poate să suporte...

L. V.: *Presupun că te-ai născut în Bucureşti. Ştiu foarte multe, dar de fapt extrem de puţine despre tine.*

V. T.: M-am născut pe 4 iulie 1951 la Braşov. Familia locuia în Bucureşti (după revenirea din URSS în martie 1948). Mama era la Predeal, eu m-am grăbit să vin pe lume şi uite-aşa, în condiţii de urgenţă, am văzut lumina zilei în "Oraşul Stalin", cum fusese numit Braşovul în cinstea "părintelui popoarelor". În volumul "Ghilotina de scrum", am povestit multe lucruri despre juneţea mea bucureşteană (am mers mai întâi la Liceul "Petru Groza", apoi, după 1963, la Liceul 24, azi "Jean Monnet"). Între 1970 şi 1974 am studiat sociologia la Universitatea din Bucureşti. Am intrat cap de listă, cu cea mai mare notă, şi am absolvit ca şef de promoţie. Vărul meu, Andrei, fiul sorei mamei mele, Cristina Luca-Boico, a emigrat în Israel prin 1975. Eu eram foarte ataşat de limba şi cultura ţării în care m-am născut (rămân ataşat şi astăzi, nu e nevoie să o mai spun). În 1967, la 16 ani, am fost mândru de victoria Israelului în Războiul de 6 zile, însă nu am trăit acel gen de solidaritate totală care m-ar fi făcut să cer emigrarea. Părinţii mei, fără a-şi ascunde vreodată originea, ne-au crescut, pe surorile mele şi pe mine, ca internaţionalişti. Când am încetat să cred în mitul internaţionalist (pe la 14 ani), am îmbrăţişat ideile unui umanism deschis, de factură universalistă. Nu mă jenez, recunosc că mă consider un cosmopolit. Pe vremea lui Stalin, "cosmopolit fără rădăcini" era cuvântul-cod pentru evreu. Sunt american de origine iudeo-română. Sunt în egală măsură cetăţean al lumii. Nu sunt orb şi constat că mare parte din campaniile contra mea din ultima vreme (ziarul "Ziua", publicaţiile naţional-securiste, gen "România Mare", dar şi reviste neo-legionare) ţin de obsesiile antisemite pe care nici măcar Auschwitzul nu pare să le fi astâmpărat.

Am fost între timp în Israel. Mi–am dat seama că mă pot simţi acasă acolo. Pe de altă parte, mă simt acasă şi în Statele Unite, şi în România post-comunistă, cu toate nevrozele ei. Mă fascinează sionismul, îi preţuiesc dimensiunea eroic-temerară. Evreitatea mea este însă una mai degrabă spirituală. O trăiesc uneori tragic, altădată doar anxios. Niciodată euforic, întrucât este o condiţie a alterităţii niciodată încheiate. Cum poţi fi triumfalist când ştii că microbul antisemit este încă activ în această lume? Suntem cumva sortiţi să căutăm mereu un alt liman. Este ceea ce un istoric american de origine rusă, Yuri Slezkine, identfică drept o înclinaţie aproape naturală a evreilor spre modernitate şi schimbare *(a Mercurial nation).*

L. V.: *Când te-ai decis să pleci din România şi cum anume ai făcut-o?*

V. T.: Am început să mă gândesc la plecarea din România pe măsură ce mă întâlneam cu tot felul de piedici şi de bariere pe plan profesional. Am încercat în repetate rânduri să intru să lucrez la un institut de cercetare (filozofie, sociologie), ori într-o catedră de filozofie. M-am izbit mereu de refuzuri, legate fără îndoială de originea mea etnică. Sistemul se debarasase, după 1960, de pojghiţa de "internaţionalism" şi se "etnicizase" până la paroxism. Se invocau pretexte rizibile: rude în străinătate etc. Terminasem şef de promoţie, îmi făcusem "stagiul în producţie" (la un laborator de sociologie urbană ce ţinea de Institutul de Proiectări pentru Construcţii Tipizate). Mi-am dat doctoratul în 1980, scriam în "Revista de filozofie", dar nu eram acceptabil pentru cerberii ideologici.

În plus, ajunsesem tot mai mult la o stare de revoltă în raport cu minciunile oficiale. Cultul lui Ceauşescu, propaganda ubicuă, zgomotoasă şi agresivă, mă scoteau din minţi. Nu mai credeam în nimic din ceea ce-i însufleţise cândva pe ai mei. Ascultam Europa Liberă, citeam cărţi de Camus, Aron, Conquest, Kolakowski, eram la curent cu marile dezbateri culturale din Vest. Eram un neo-marxist pe calea despărţirii de marxism. Am plecat din ţară în septembrie 1981. O însoţeam pe mama mea, fostă soră de caritate în Brigăzile Internaţionale din Spania, care primise o invitaţie să revadă locurile unde lucrase în timpul Războiului Civil şi unde tatăl meu îşi lăsase braţul drept la vârsta de 25 de ani. Cum era greu să i se refuze paşaportul (existau totuşi nişte relaţii între PCR şi partidele comuniste vestice), mama a primit aprobarea de călătorie. Eu am fost "beneficiarul" acestei situaţii, încât ea a cerut să plece însoţită (din motive de boală). Am ajuns la Paris, am decis să rămân în Occident (nu uşor, ci după lungi discuţii cu mama). Apoi, ajutat de vara primară a tatălui meu, criticul de artă Sofia Imber, directoarea Muzeului de Artă Contemporană din Caracas, plecată cu familia din România la începutul anilor 30, am ajuns în Venezuela. Am lucrat la Muzeu, am scris chiar un studiu introductiv la catalogul expoziţiei pictorului cinetic venezuelean Jesus Soto. Am trăit dezrădăcinarea ca pe o mare frământare psihologică. Am fost în egală măsură fericit că puteam vorbi, scrie, respira liber. Nu am regretat vreodată plecarea din România. Am regretat însă despărţirea de familie şi de prieteni.

Patria mea este America, adică Statele Unite. Dar, cum ziceam, mă simt acasă şi în România. Israelul este pentru mine numele speranţei învingătoare, mă simt total solidar cu un stat care luptă de decenii să supravieţuiască. Evident, nu este un stat perfect, dar există oare un asemenea caz de perfecţiune?

L. V.: *Numele tău e rusesc. Eu am învăţat rusa cu încântare în tot timpul vieţii mele de elevă, şi abia acum îmi dau seama că, inconştient, era în această bucurie (pe lângă înclinaţia banală pentru limbi) o izbucnire neexprimată a neamului, a acelor evrei pe care armata sovietică i-a scăpat de lagăr – printre care se numărau şi părinţii mei. De multe ori am auzit acest lucru în casă şi, chiar dacă nu înţelegeam ce e acela un lagăr, noţiunea de spaimă existenţială s-a transmis. Tu ai avut şi mai devreme ca mine deschiderea către orizontul acesta. Nu ştiu dacă ai învăţat ruseşte, dar sunt convinsă că în ultima vreme ai auzit destule despre această parte a existenţei tale. Care e relaţia ta cu marele "urs"? Ce rol joacă idealul "sovietic" în mito-teca ta?*

V. T.: După sfârşitul Războiului Civil spaniol, ai mei au petrecut câteva luni într-un lagăr de refugiaţi în Franţa. Apoi, au plecat, ca emigranţi politici, în URSS. Era pentru ei împlinirea unui vis: Uniunea Sovietică le apărea ca "patria socialismului”. Se identificaseră frenetic cu cauza comunismului, iar URSS era văzută drept locul sacru a ceea ce Czeslaw Milosz a numit, în "Gândirea captivă", Noua Credinţă. Mama s-a lămurit destul de repede, dar nu avea alternativă. Născută la Botoşani, nu era basarabeancă (tatăl meu se născuse la Soroca), nu avea voluptatea serilor petrecute cu ceai, cântece şi multă, multă vodcă. A făcut medicina în anii războiului. Sora mea s-a născut în evacuare, în oraşul Kuibâşev (azi, ca şi înainte de bolşevism, Samara), în 1941. Rodica, cealaltă soră, s-a născut în 1944. Familia a revenit în România în 1948. Deci, în nici un caz, nu se poate spune (cum citesc în presa naţional-securistă şi neo-fascistă) că ai mei au adus comunismul. Nu au venit cu tancurile, ci cu trenul.

În anii războiului, mama a fost crainic, tata redactor la Radio Moscova, emisiunea în limba română. Mama a citit scrisorile prizonierilor de război români către familiile lor din ţară. Deci, iarăşi, nu ceea ce spun diverşii trepăduşi naţional-stalinişti şi fascişti. După ani de zile, o recunoşteau oamenii după voce. Rusa a fost vorbită în casă ocazional, deci nu ca limbă principală. Nu a fost limba mea maternă.

Am fost fascinat, ca atâţia alţii din generaţia mea (şi, în fond, suntem apropiaţi ca generaţii), de adolescenţii-partizani din "Tânăra gardă". Am citit cu pasiune "Aşa s-a călit oţelul". Am râs citind "Viţelul de aur" şi am plâns, pe la 12-13 ani, văzând filmul "Tragedia optimistă". Structura mea este sceptică, nu apocaliptică. Îi admir pe marii revoltaţi, mă sperie posedaţii revoluţionari. Am observat minciuna încă din anii de şcoală primară: tatăl meu fusese exclus din partid pentru "fracţionism". Ştiam că este un "soldat credincios", deci nu puteam nici pricepe, nici admite această injustiţie. Am aflat destul de devreme că regimul se baza pe persecuţii în masă. Bunicii mei nu erau comunişti şi vorbeau liber în faţa noastră.

Cât îi priveşte pe ilegalişti, sunt multe de spus. Unii (prea puţini!) au fost de bună credinţă (mă gândesc la un Tudor Bugnariu, Radu Stoichiţă ori Henri Wald). Cei mai mulţi însă s-au schimbat dramatic (ori şi-au arătat adevăratul chip) în momentul când au gustat din putere. Unii au redevenit "simpatici şi amabili" când nu mai aveau pâinea şi cuţitul în mână. Alţii au rămas prizonierii miturilor ponosite ale juneţii lor cominterniste. Cât priveşte Armata Roşie, ea a salvat multe vieţi, dar a impus Europei de Est un sistem care s-a dovedit ostil valorilor umane. După 1945, stalinismul a inclus antisemitismul ca politică mai mult sau mai puţin deschisă. Un rol activ l-au jucat chiar unii evrei renegaţi, care au aplicat linia antisemită impusă de Stalin (Jakub Berman în Polonia, Răutu şi Chişinevschi în România, Rakosi în Ungaria).

L. V.: *Antisemitismul nu a murit. Înainte de 1990 era – zice-se – interzis de lege. Evident, o iluzie. Legea îl promova în toate felurile. Dacă erai evreu, erai dat la o parte ori, în cel mai bun caz, ignorat. Azi simt o agresivitate crescută a antisemitismului.*

V. T.: "Evreul este creat de antisemit", scria cândva Sartre (citez din memorie, dar nu cred că trădez sensul ideii sale). Într-adevăr, soarta antisemitului ar fi extrem de tristă dacă nu ar putea imagina la infinit crimele, conspiraţiile şi păcatele celui etern detestat. În germană, "evreul rătăcitor" este "der edwige Jude", adică "evreul veşnic". Antisemitismul se întâlneşte la stânga şi la dreapta (mă refer îndeosebi la extremele acestor orientări).

Socialismul, ca anticapitalism, a utilizat şi dezvoltat acest filon otrăvit. Evident, mulţi socialişti au detestat şi deplâns antisemitismul (Engels, Bebel, Clara Zetkin), dar alţii l-au cultivat (să nu-l uităm chiar pe Marx, inspirat de ideile antisemite ale stângii anarho-socialiste a timpului său). Scientismul combinat cu mistica de tip volk (ceea ce Marcuse a numit cândva "eroismul istorico-popular") a generat la dreapta mentalităţi exclusivist-rasiste. Wagner însuşi a glisat de la populismul romantic de stânga al juneţii sale revoluţionare către elitismul rasist al perioadei când a teoretizat ideea absurdă a sterilităţii evreilor în creaţia muzicală. Mă grăbesc să adaug că nu mă refer la dreapta moderată, de tip liberal-conservator. Din câte ştiu, conservatorul P. P. Carp a fost omul politic cel mai favorabil încetăţenirii evreilor după 1877.

În discuţia despre antisemitism trebuie să păstrăm distincţiile istorice. Bolşevismul, cel puţin în faza sa leninistă, nu includea antisemitismul, însă era ostil sionismului şi socialismului bundist. Ulterior, din motive ce pot fi examinate cu alt prilej, Stalin a virat către antisemitismul virulent al perioadei 1946-1953. Era vorba despre ceea ce biograful, profesorul Robert C. Tucker, a numit "bolşevismul de extremă dreaptă".

Ceea ce se atacă în figura evreului este principiul însuşi al alterităţii. Evreul apare, pentru imaginarul antisemit, drept simbolul, ori mai precis spus, personificarea diferenţei.

Antisemitismul este o ură veche care în timpurile moderne a căpătat note şi dimensiuni noi. A devenit element al unor ideologii politice moderne. Nu mai este antisemitismul teologic al Evului Mediu. Când Mikis Theodorakis îşi exprima aversiunea pentru evrei şi pentru Statul Israel, o făcea ca om de stânga, partizan al unei doctrine de tip socialist. Fantasmele antisemite cuprind deopotrivă demonizarea şi supralicitarea puterii evreilor. În mintea antisemitului, presa este în mâna evreilor ca grup compact, cu interese monolitice. La fel şi băncile. Pentru antisemitul clasic, toţi evreii se află simultan în slujba familiei Rothschild şi a Kominternului generic. Dacă îi spui unui antisemit că nu există o unitate a evreilor în toată lumea, va zâmbi neîncrezător şi te va acuza că încerci să negi ceea ce este ştiut "prea bine". "Agresiunea Talmudului împotriva Evangheliei lui Cristos" era mitul invocat de Nichifor Crainic în cartea sa "Etnocraţie şi ortodoxie". Mitul revine în zona "Noii Drepte" din România. Menţionez aici că exponenţii acestei mişcări au organizat recent la Cluj o demonstraţie împotriva numirii mele de către preşedintele Traian Băsescu în fruntea Comisiei pentru analiza dictaturii comuniste în România. "Argumentul" lor este că nu e acceptabilă prezenţa unui evreu, fiu de "kominternişti", într-o asemenea poziţie. Revenim deci la antisemitismul biologico-rasist. Mircea Mihăieş, Mircea Cărtărescu, Liviu Antonesei şi Mircea Dinescu au scris clar pe acest subiect, demonstrând caracterul antisemit al acestor atacuri. S-a crezut că după Auschwitz antisemitismul va înceta să fie tolerabil, măcar în cercurile intelectuale onorabile. Din păcate, cum a notat cândva regretatul Petru Creţia, chiar oameni care se jură că sunt democraţi convinşi utilizează în particular limbaje inacceptabile. Nimeni nu cere ca intelectualii democraţi să fie filosemiţi. Important, demn şi necesar este să fie anti-antisemiţi. Atunci când un fost dizident, personaj celebru (referire – probabil – la Paul Goma, **n. red.**), scrie în termeni cataclismici despre culpa "evreilor" (nu a unor evrei) pentru crimele bolşevice, el păşeşte pe un teritoriu minat. Cum scria Milosz, adeziunea unor evrei la comunism, în Europa Centrală şi de Est, nu a fost un "mister rasial". Au existat cauze sociologice, economice şi psihologice precise.

În ce mă priveşte, nu am ascuns niciodată ce sunt. Discut liber şi deschis în aceste chestiuni. Cunosc destui intelectuali români care repudiază cât se poate de tranşant antisemitismul. La fel şi în alte state post-comuniste.

Un mare scriitor maghiar, citat de filozoful G. M. Tamas în polemica de acum câţiva ani legată de rolul intelectualilor în mişcările radicale de dreapta, spunea: "Vacile şi antisemiţii nu se ţin în casă". Un principiu nobil şi sănătos.

L. V.: *Am discutat despre "Semitism" (e drept, mai mult anti...). Mai am o ultimă (cu părere de rău) întrebare. Ce înseamnă pentru tine că eşti evreu, în fond? Un accident? Un anume tip de educaţie? O cultură aparte? O sensibilitate specială? Ai o operă şi o poziţie socială care sfidează atacurile rasiale. Sfidezi antisemiţii, dar îi şi înfrângi? Se simte evreul Vladimir T. bine în pielea lui, ori ai vrea să te fi născut altceva decât semit?*

V. T.: Nu regret câtuşi de puţin că m-am născut evreu. Nu văd aici un titlu de glorie, întrucât nu am făcut ceva anume pentru a mă naşte evreu. Aşa a fost să fie. Am suferit de pe urma antisemitismului, ca atâţia alţii. Pe de altă parte, mă simt mândru că fac parte dintr-o comunitate de memorie, de supliciu şi de rezistenţă metafizică. Pentru mine, a fi evreu înseamnă această sensibilitate morală mereu în alertă, mereu îngrijorată.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Dacă noul an va fi asemănător anului care a trecut, putem sări în 5768 fără nici un regret.»

Şi încă una:

«Unii spun că Shimon Peres ar trebui să candideze la preşedinţia statului.

Dar n-are şanse. El e un asemenea ghinionist încât, chiar de-ar fi unicul candidat, tot s-ar clasa pe al doilea loc.»

••• În viaţă fiind, Mihail Sebastian nu a prea luat premii literare. Acum însă, după moarte, norocul îi surâde din plin. Aşa reiese dintr-o informaţie apărută în lunarul "Semnalul", din Toronto, Canada:

«La Târgul Internaţional de Carte de la Frankfurt, secţia bavareză a Asociaţiei librarilor germani, împreună cu oraşul München, au anunţat că Premiul "Fraţii Scholl" va fi decernat postum scriitorului român Mihail Sebastian. Ediţia germană a "Jurnalului" lui Sebastian a apărut în traducerea lui Edward Kanterian în 2005. Potrivit juriului, scrierea lui Sebastian este o pledoarie împotriva "ultranaţionalismului, antisemitismului şi terorismului". Jurnalul său a impulsionat conştiinţa contemporană şi a demonstrat "cât de uşor poate fi transformat omul într-o bestie". Sebastian, a concluzionat juriul, "a apărat disperat ideea libertăţii ca o condiţie a umanităţii", iar notele sale zilnice constituie o "cronică a fricii cotidiene" în care sunt prezentate aspectele prigoanei naţional-socialiste şi ale colaboraţionismului românesc.

Premiul "Fraţii Scholl", în valoare de 10.000 de euro, se acordă în amintirea lui Hans şi Sophie Scholl, condamnaţi la moarte şi executaţi în 1943 pentru că au distribuit manifeste antinaziste în cadrul Universităţii din München. Ceremonia decernării a avut loc în incinta Universităţii "Ludwig Maximilian" din München. La ceremonie au fost prezente rudele lui Sebastian. Printre laureaţii Premiului "Fraţii Scholl", care se decernează începând din anul 1980, se află personalităţi cunoscute, ca de pildă poetul dizident est-german Rainer Kunze, prozatoarea Christa Wolf, istorici ai Holocaustului precum Raul Hilberg şi Saul Friedlander, dar şi Viktor Klemperer, autorul unui jurnal asemănător cu cel al lui Sebastian. Lui Klemperer premiul i-a fost acordat tot postum.»

••• Ce naşte din pisică... Steven Auschnitt (82 de ani), din SUA, fiul marelui industriaş Max Auschnitt, a creat un patent numit "Ziplock", folosit pentru închiderea etanşă a... pungilor de plastic. Simplu ca bună ziua. Şi rentabil. Atât de rentabil, încât urmaşul miliar-

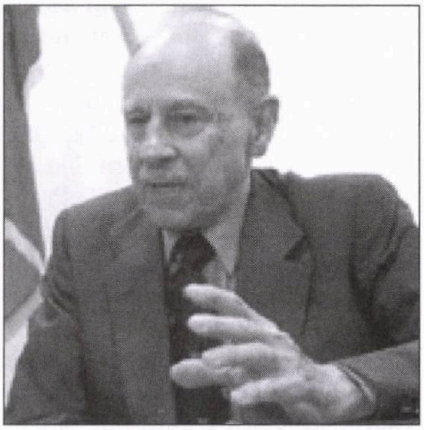

Steven Auschnitt

darului a hotărât să deschidă la Reşiţa (oraşul unde bătrânul făcuse avere din oţel) o fabrică pentru producerea ambalajelor înzestrate cu sus-numitul patent.

••• Fără a se lăsa impresionată de zarva din mass-media în legătură cu amorurile reale sau imaginare ale lui Moshe Katzav şi Haim Ramon, agenţia ISROpres din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, transmite, săptămână de săptămână, ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ Potrivit statisticilor, în România există 98 de sinagogi şi 802 cimitire evreieşti. Din cei 800.000 de evrei care erau odată în România, acum sunt foarte puţini care au mai rămas şi care să se poată îngriji de cimitire. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România (FCER), a declarat pentru Radio România că aceste cimitire sunt parte din moştenirea culturală sau moştenirea iudaică în România, dar în acelaşi timp sunt în patrimoniul exclusiv al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. Conform legislaţiei în vigoare, nu există cimitir evreiesc identificat normal fără să aibă cineva grijă de el, într-o formă sau alta. Vainer a mai spus că posibilităţile financiare ale Federaţiei sunt modeste. "Nu am putut asigura la fiecare cimitir paznic, la fiecare cimitir un îngrijitor. Pe bună dreptate, oameni care sunt plecaţi de zeci de ani şi nu au mai făcut decât, poate, de două-trei ori în viaţa lor ulterioară o vizită la cimitir sunt nemulţumiţi de starea lor, care lasă uneori foarte mult de dorit. Nu neg şi nu poate să nege nimeni". Preşedintele FCER a negat însă informaţiile potrivit cărora s-au vândut cimitire. "Este o minciună totală. Nu s-a vândut nici un cimitir evreiesc. Au apărut – şi vreau să fiu sincer şi deschis – unele mici suprafeţe din cadrul structurii cimitirului care au fost înstrăinate, dar care au fost într-o situaţie foarte specială. Nu aveau aproape nimic comun cu cimitirul existent. Erau părţi în afară, la extreme" – a mai explicat Aurel Vainer. El a mai adăugat că "există o procedură de a identifica dacă au fost sau nu, dacă sunt oseminte, dacă au fost. Am alocat nişte sume – 2 miliarde de lei din bugetul nostru de anul acesta – pentru a repara lucruri urgente, de pildă garduri sparte, garduri rupte. Problema este că pentru acest program de cimitire noi singuri, adică Federaţia, nu avem posibilităţile financiare. S–au făcut nişte calcule, estimări, ne-ar trebui 20-30 de milioane de dolari ca să putem să le aranjam. Noi contăm încă, potrivit promisiunilor care ni s-au făcut, că vom fi sprijiniţi şi de statul român în această problemă", a spus preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România.

■ Teatrul Karov din Tel-Aviv a efectuat recent un turneu în România, cu sprijinul Fundaţiei pentru promovarea culturii iudaice şi israeliene, prezentând un spectacol cu "Steaua fără nume" de Mihai Sebastian şi "Caderea", o adaptare după Albert Camus. La Timişoara, Karov a participat la Festivalul dramaturgiei româneşti – 2006, organizat de Teatrul Naţional "Mihail Eminescu" din localitate. Cele două spectacole s-au bucurat de succes la fel ca şi spectacolele de la Bucureşti.

Printre actorii israelieni care au apărut pe scenele româneşti s-au aflat Avi Hadas, Moscu Alcalay, Vered Schwartz, Micky Marmor, Ram Rahamin, Mihail Grinwald. Ca un omagiu pentru publicul românesc şi dată fiind prezenţa în distribuţie a doi actori originari din România – Moscu Alcalay şi Nicu Nitai (Iacob), o parte considerabilă din actul 3 a fost jucată în limba româna.

Organizarea turneului în România al teatrului tel-avivian a fost sprijinită de numeroase organizaţii şi instituţii, inclusiv de doamna Rodica Radian Gordon, ambasador al Statului Israel la Bucureşti.

■ Aproximativ 3.142.560 persoane vorbesc limba idiş în lume, se arată într-un material care circulă prin Internet. 215.000 dintre vorbitori se află în Israel. Alţi vorbitori se găsesc în Africa de Sud, Argentina, Australia, Belarus, Belgia, Canada, Costa Rica, Estonia, Letonia, Lituania, Moldova, Panama, Polonia, Porto Rico, România, Rusia (europeana), Statele Unite, Ucraina, Ungaria, Uruguay. Idişul vorbit în diferite state include şi numeroase cuvinte luate din limba oficială a ţărilor gazdă.

Informaţii suplimentare despre idiş pot fi găsite în staţia Internet http://www.ethnologue.com/ care include volumul "Languages of the World" al lui Gordon, Raymond G., Jr. (ed.), 2005.

■ Documente ale Securităţii, declasificate acum de Bucureşti, vor clarifica soarta depozitelor de fonduri evreieşti "românizate" din băncile elveţiene, scrie cotidianul "Le Courrier", citat de ziarul "Adevărul". Potrivit Congresului Mondial al evreilor (WJC), într-o notă a Securităţii s-a găsit numărul unui cont al împuternicitului guvernului Antonescu pentru reglementarea regimului evreilor în România, Radu Lecca. Acesta a fost cel care s-a ocupat de "românizarea" banilor evreilor din România. Fondurile depuse de Lecca au fost blocate de Berna la venirea comuniştilor în România. Preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti, Aurel Vainer, a declarat ca nu a fost încă informat de găsirea acestei note a Securităţii.

■ *O depeşă a Agenţiei Rompres:*

Un îndemn la meditaţie, o pagină de istorie ce prezintă efortul unui om pentru salvarea vieţii unor semeni evrei la sfârşitul celui de-al doilea război mondial ne propune expoziţia "Raul Wallenberg – one man can make a difference", deschisă la Muzeul Ţăranului Român (MŢR).

Expoziţia a fost realizată de către Institutul Suedez şi Ambasada Suediei la Bucureşti în colaborare cu Institutul Român de Istorie Recentă. Aceasta se doreşte, aşa cum aprecia consilierul prezidenţial Bogdan Tătaru Cazaban, "un prilej de a cinsti memoria şi a aduce omagiul unui erou care, într-o lume desfigurată de ură şi violenţă, a dat o speranţă prin curaj, compasiune, hotărâre şi devotament".

Expoziţia, realizată ciclic prin prezentarea vieţii lui Wallenberg din copilărie şi până la moartea sa, se desăvârşeşte prin intermediul fotografiilor (originale sau sub formă de panouri), a obiectelor personale aparţinând celui evocat, sau a celor care ilustrează epoca – uniforme naziste sau alte obiecte, pagini de ziar, ca şi al filmelor ce prezintă mărturii ale unor evrei salvaţi de Wallenberg ori al sunetului şi luminii care dau o anumită ţinută expoziţiei.

"Faptele lui Raul Wallenberg reprezintă dovezi ale eroismului într-o lume alienată", declara la vernisaj Virgil Stefan Niţulescu, consilierul ministrului Culturii şi Cultelor. Expoziţia a fost prezentată anterior în Suedia, Polonia, Ucraina şi fosta Iugoslavie, urmând ca după Bucureşti să fie itinerată la Budapesta şi Moscova.

Născut într-o familie înstărită de bancheri, Raul Wallenberg a salvat circa 100.000 de evrei în anul 1944, în condiţiile dramatice create de căderea regimului Horthy. În anul 1945 este luat prizonier de către sovietici, în 1947 găsindu-si sfârşitul într-o închisoare moscovită în condiţii rămase neelucidate, cauza oficială prezentată de autorităţile sovietice fiind aceea a unui atac de cord.

■ Prof. Izu Eibschitz – vice-preşedinte al Organizaţiei Mondiale de Fertilitate Umană (World Association of Reproductive Medicine – W.A.R.M.) şi fost director al Unităţii de Fertilitate Umană şi Copii în eprubetă la spitalul Bnei-Zion din Haifa, a prezentat la Congresul Mondial de Fertilitate de la Roma soluţii posibile problemei care se agravează în lume – scăderea fertilităţii umane. În prezent numărul perechilor infertile e în creştere, iar numărul donatorilor de ovule şi spermă în scădere.

Prof. Eibschitz consideră că scăderea fertilităţii umane se datoreşte căsătoriilor tardive, la o vârstă înaintată, preferinţei date carierei profesionale şi poziţiei sociale, modului de viaţă modern al tineretului, cu libertatea vieţii sexuale a tinerilor necăsătoriţi, când nu vor încă să aibă copii, vieţii tensionate şi poluării microclimatului. Prof. Eibschitz a evocat posibilitatea folosirii unor surse alternative de ovule şi spermă. Una din metode este transformarea celulelor somatice (care formează toate ţesuturile corpului uman în afară de ovule şi spermă) în celule "master" *(stem cells)* şi în continuare în ovule şi spermă, cu ajutorul tehnologiilor moderne de reprogramare a nucleului celulei somatice de la adult la adultul cu infertilitate. Ovulele şi sperma fiind create din celulele proprii ale perechii infertile, nu există problema de respingere a unui ţesut străin. În experienţe de laborator, metoda a reuşit în regnul animal.

Prezenţe, prezenţe...

■ "Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului!", acesta a fost, dacă înţelegem bine, gândul ce i-a îndemnat pe cei de la "Realitatea Evreiască" să închine două pagini personalităţii şi amintirii Marelui Rabin **Alexandru Şafran.** Care a plecat, nu de mult, dintre noi, dar... a rămas. A rămas, aşa cum se vede din numeroasele mărturii şi omagii care scot la iveală meritele excepţionale ale lui Şafran şi, în primul rând, rolul său hotărâtor în salvarea de la moarte a câtorva sute de mii de evrei din România.

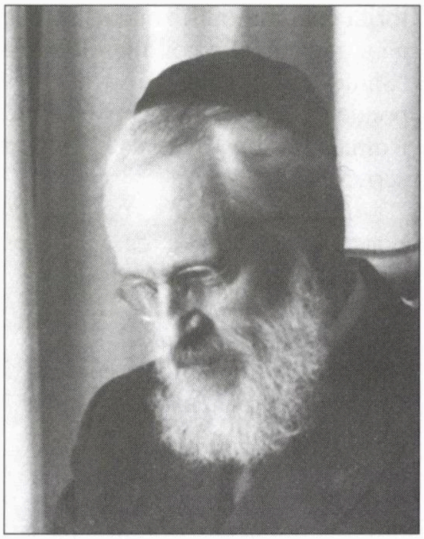

■ Geo Şerban, criticul literar *en titre* al "Realităţii Evreieşti", ne aduce la cunoştinţă o noutate: pe tăcute (pâş-pâş) a apărut cartea "Am să povestesc cândva aceste zile" de **Petre Solomon.** Este vorba de o culegere de texte memorialistice, rămase de la P. S. într-un sertar. Poetul ar fi vrut să le folosească într-o scriere memorialistică, dar moartea neaşteptată (1991) l-a împiedicat să-şi ducă planul la bun sfârşit. Din fericire, pictoriţa Yvonne Hassan, soţia scriitorului, nu s-a împăcat cu gândul că aceste pagini vor rămâne pierdute pentru totdeauna. Ea a alcătuit un *montaj* pe care Geo Şerban îl găseşte mai mult decât interesant, iar noi – care, de când ne ştim, credem în judecata lui Geo Şerban – aşteptăm cu nerăbdare volumul.

■ Una din cele mai mari satisfacţii pe care le-a încercat colaboratorul nostru **G. Mosari** în ultima vreme se datoreşte faptului că, datorită lui, radiodifuziunea israeliană a transmis din nou marele şlagăr "Sanie cu zurgălăi". Într-o corespondenţă trimisă ziarului "Cronica Română", din Bucureşti, Mosari scrie:

«În legătură cu problema cunoaşterii realizărilor de pe traseul cultural România-Israel de către toţi cetăţenii israelieni, doresc să vă spun câteva cuvinte.

Posturile de radio în ebraică, în general, nu relatează nici o ştire în acest domeniu.

Recent, însă, fiindcă am editat o carte în limba ivrit ("Lumea pe dos" – traducere din româneşte), spre marea mea surpriză am fost solicitat să particip la emisiunea culturală "Ne suim pe valuri" a principalului şi importantului post de radio, de fapt cel naţional, cunoscut sub denumirea de "Reshet Bet". Moderatoarea Iris Lavy, o femeie foarte simpatică şi cu o bună pregătire intelectuală, a dialogat pe rând cu patru invitaţi, fiecare pe altă temă: muzica spaniolă, teatrul de păpuşi, arta chitarei, literatura. Înainte de a începe interviul cu mine, am avut o nouă surpriză: la radio s-a transmis cântecul "Sanie cu zurgălăi" în româneşte. Solist vocal: Gică Petrescu. Apoi mi s-au pus întrebări, primele referitoare la muzica uşoară şi populară din România şi la marele cântăreţ amintit.

Astfel, la postul ebraic principal, am intrat imediat în atmosfera românească, iar în discuţia cu Iris Lavy am explicat ascultătorilor din toată ţara ce înseamnă pentru scriitorii israelieni de limbă română graiul locurilor natale, am vorbit despre relaţiile culturale deosebit de bune dintre România şi Israel.»

■ În nr. 7-8/06 al revistei literare "Steaua", din Cluj, întâlnim patru pagini cu versuri inedite ale poetei **Riri Manor,** iar în revista "Lyra", din Timişoara, dăm peste câteva poeme iscălite de **Andrei Fischof.**

■ Orice cronicar muzical care vorbeşte despre **Dan Mizrahi** îşi face o datorie de onoare din a sublinia rolul marelui pianist în promovarea lucrărilor lui George Gershwin în România. Aşa procedează şi Oltea Şerban-Pârâu; într-un articol din "Adevărul literar şi artistic", consacrat lui Mizrahi, cu prilejul intrării acestuia în rândul octogenarilor, ea scrie:

«Cred că e interesant de amintit că pianistul Dan Mizrahi a cântat "Rhapsody In Blue" în varianta cu orchestră în concerte publice în România de aproape 200 de ori, acestor interpretări alăturându-li-se cele în versiunea de pian solo, iar "Concertul în fa" l-a cântat de peste 100 de ori, alături de cele două titluri menţionate găsindu-se şi alte două lucrări de Gershwin, prezentate la mai multe filarmonici din ţară de cele mai multe ori în cadrul "Integralei lucrărilor pentru pian şi orchestră de George Gershwin", şi anume "Rapsodia a II-a" şi variaţiunile simfonice "I Got Rhythm". Dan Mizrahi le-a înregistrat pe toate şi ne mărturisea cu o oarecare nostalgie: "Într-adevăr, publicul apreciază enorm muzica lui Gershwin. Spre bucuria mea. Pentru că acest pionierat pe care l-am făcut nu a fost neapărat din intenţia mea de a-l face cunoscut pe Gershwin, a fost mai mult o necesitate personală.»

■ "Voronca, fratele meu"; aşa se intitulează un poem de Tristan Janco (Franţa) apărut în lunarul "Apostrof", din Cluj, împreună cu alte două poezii pe teme, ca să zicem aşa, scriitoriceşti: "Voronca şi frumuseţea lumii" şi "Memoria solstiţiului din Moldova", consacrată memoriei lui **Benjamin Fundoianu.**

■ Unul din cei mai buni autori de interviuri din România de azi este criticul literar Mircea Iorgulescu. În urmă cu câţiva ani, pe când lucra la postul de radio "Europa liberă", el a discutat pe îndelete cu câţiva oameni de cultură, dintre care nu puţini *alogeni.* Despre vreo două sau trei asemenea interviuri am avut ocazia să discutăm în paginile de faţă. Iată, acum, extrase din dialogul cu istoricul literar **dr. Leon Volovici,** din Ierusalim, pe care trimestrialul "Lettre Internationale", din Bucureşti, a avut buna inspiraţie de a-l reproduce *in extenso:*

«**M. I.** *V-aţi format la Iaşi...*

L. V. Da.

M.I.: *La Iaşi, şi aţi fost după terminarea facultăţii, câţiva ani, doi ani dacă nu mă înşel, profesor într-o comună din judeţul Iaşi, în comuna Bivolari.*

L.V.: Pe malul Prutului, da.

M.I.: *Sunteţi şi născut în Moldova?*

L.V.: Sunt ieşean de vreo patru sau cinci generaţii, deci Iaşiul este, aş spune, elementul meu natural. Am studiat la Iaşi, din Iaşi de altfel am plecat când am părăsit România, în '84. Cu greu, ca orice moldovean, de obicei se spune despre moldoveni că se mută greu de pe o stradă pe alta. Eu m-am mutat printr-o mişcare ceva mai dificilă...

M.I.: *şi mai amplă...*

L.V.: Da, de la Iaşi la Ierusalim.

M.I.: *Copilăria v-aţi petrecut-o la Iaşi?*

L.V.: Da, la Iaşi, născut în '38. E un fel de-a spune că "am petrecut-o" şi e un fel de-a spune "copilărie", pentru că am prins perioada războiului, chiar primele amintiri sunt amintiri din război, nu chiar începutul războiului, de care nu-mi amintesc, ci sfârşitul războiului, ultimul an, mai precis. De fapt primele amintiri sunt din adăpostul în care stăteam în ultimele luni ale războiului şi adăpostul îmi era un cadru foarte "firesc", ca şi casa, pentru că erau bombardamente şi eram mereu în adăpost.

M.I.: *Despre perioada legilor rasiste, din acei ani, începutul anilor*

40, nu aveți amintiri directe, dar amintiri din familie?

L.V.: Amintiri din familie am, desigur, unele care au marcat toate familiile evreiești din Iași. În primul rând pogromul din vara anului '41, când am scăpat și datorită întâmplării, și datorită unui gest al vecinei, o femeie bătrână care ne-a ascuns pe toți în pivnița casei ei. Numai bătrâna era acasă și când a venit o "echipă" să ne caute și au întrebat-o unde sunt jidanii de alături, ea s-a răstit la ei: "Plecați de aicea, au fost alții și i-au luat". Iar noi auzeam asta chiar din pivniță și într-adevăr au plecat, n-au căutat, au crezut-o, așa am scăpat. Pe tatăl meu, care nu era atunci cu noi, era în atelierul lui de fierărie, l-au luat. El a reușit apoi să fugă, era un om foarte agil și puternic, fiind obișnuit cu munca fizică, a reușit să sară zidul din curtea Chesturii din Iași și să se ascundă și a scăpat. Alții din familie nu.

M.I.: *Tatăl dumneavoastră era fierar?*

L.V.: Era fierar-potcovar, da. Întrebarea îmi amintește o discuție neașteptată și interesantă cu Geo Bogza, singura mea întâlnire de câteva ore cu Geo Bogza. Era prin '88, veneam pentru prima dată în România de la plecare, deci după vreo patru ani, și pentru că aveam de transmis un mesaj m-a luat la el acasă și a început să mă întrebe așa, cu o foarte simpatică indiscreție bătrânească, cine sunt? Vroia să știe cu cine stă de vorbă și m-a frapat că nu mă întreba mai întâi cu ce mă ocup, ci despre părinți. Când i–am spus că tatăl a fost fierar, "Cum adică fierar?", zic fierar-potcovar, atunci a început să mă chestioneze foarte amănunțit cum se face o potcoavă și care e diferența între o potcoavă de cal și una de bou, toate astea îi provocau un fel de perplexitate, de uimire și un fel de simpatie, mai ales când i-am spus că e o meserie care s-a transmis din tată în fiu și că bunicul avea aceeași meserie, ca și un frate al tatei. De fapt, nu știu de ce anume era atât de uimit, poate că i se părea că e o meserie neobișnuită în mediul evreiesc, ceea ce nu e chiar exact. Poate că există o fascinație, o mitologie a acestei meserii, la care Geo Bogza era sensibil. Apoi, bineînțeles, am trecut să discutăm de literatură și de alte probleme intelectuale.

M.I.: *Va să zică Leon Volovici, venit în 1988 la București, de la Ierusalim, unde ajunsese de la Iași, a știut să-i explice lui Geo Bogza diferența dintre o potcoavă de cal și o potcoavă de bou.*

L.V.: Da, recunosc că am trecut cu bine examenul, pentru că într-adevăr, de multe ori, îl ajutam pe tatăl meu care lucra singur și, precum se știe, în fierărie e nevoie de un ucenic, îl ajutam și țin minte foarte bine cum se fac potcoavele și multe altele.

M.I.: *Ați fost profesor la o școală, în comuna Bivolari…*

L.V.: Vreo doi ani, într-un sat, după terminarea facultății, da.

M.I.: *Apoi cercetător, ați publicat mai multe studii, ați publicat volumul pe care l-am amintit ("Ideologia naționalistă în cultura română"), v-ați dat doctoratul, în 1984 ați emigrat, ați plecat în Israel, v–ați stabilit la Ierusalim. N-am să vă întreb de ce, domnule Volovici, însă aș vrea să vă întreb cum, cum a fost desprinderea, dacă v-ați desprins, deși activitatea ulterioară arată că nu v-ați desprins de cultura română, dimpotrivă.*

L.V.: Chiar un prieten din România, și coleg de profesiune, pot să-i spun și numele, Mircea Anghelescu, a spus de curând că de fapt “Leon nici n-a plecat”. M-am desprins greu pentru că această plecare nu era prevăzută, să spun așa, în “programul” meu, decât, sigur, fiind evreu, asemenea posibilitate pe urmă apare. Mă formasem, din toate punctele de vedere, în cultura română, într-o poziție mai deosebită față de colegii mei, prin păstrarea foarte vie a identității evreiești, datorită unei atmosfere de familie, o familie de evrei foarte modești, având eu un atașament firesc față de tot ce ține de tradiția evreiască, dar fără să primesc vreo educație evreiască sistematică. Am încercat de unul singur o dublă formație, cea de famile și cea culturală, prin studii, și am căutat să-mi găsesc într-un fel drumul meu, în profesiunea pe care mi-am ales-o, aceea de istoric al culturii și literaturii române. Ca și mulți alții, evrei sau neevrei, mi-am dat seama spre sfârșitul anilor '70 că mă îndrept spre un fel de naufragiu, și sufletesc și profesional. Chiar dacă, după vârsta de 40 de ani, nu poți schimba meseria și cu atât mai puțin țara, m-am decis pentru această plecare, împreună cu soția și copiii. De altfel aveam mai multe rude în Israel, și mama, sora și un frate, plecați mai demult. Eu am plecat ultimul. Era o decizie generată parțial de situația politică din România, de sentimentul unui impas, pe care îl simțeau și mulți alții și pe care cred că îl înțelegeți și dumneavoastră. Dar era, în cazul meu, și o asumare mai decisă a unei identități evreiești. De aceea, dacă tot plec, era firesc să plec în Israel și nu în altă parte.

M.I.: *V-ați gândit, domnule Volovici, că faptul că sunteți evreu și scrieți în același timp despre antisemitism ar putea să pună problema partizanatului dumneavoastră eventual?*

L.V.: Acest reproș l-am și primit.

M.I.: *Mă interesează însă dacă dumneavoastră v-ați pus problema și dacă ați fost timorat sau nu, în cercetările dumneavoastră, de această posibilă suspiciune.*

L.V.: În general, când scrii și încerci, ceea era și intenția mea, de a analiza și explica și înțelege și interpreta, şi nu de a face procese, sau de a aduce acuzaţii publice cuiva sau unei culturi sau unor intelectuali, există o tendinţă firească spre obiectivitate, chiar dacă poate în aceste domenii e foarte greu să atingi o obiectivitate perfectă, nu ştiu dacă ea există cu adevărat. Deci, mi se pare că mai multă dreptate au avut comentatorii din România, unii dintre ei foarte prestigioşi, care au remarcat tocmai obiectivitatea tonului, decât cei care, mai puţini, au văzut o pornire partizană. E o obiecţie pe care n-o accept, deşi, sigur, o iau în consideraţie, pentru că nu a fost în intenţia mea de a vorbi dintr-un punct de vedere evreiesc, mi se pare un fel greşit de a privi lucrurile. Nu cred că un cercetător, un istoric evreu care scrie pe aceste teme este neapărat, prin faptul că este evreu, partizan, tot aşa cum un istoric român care se ocupă de asta nu e partizan, adică nu-şi asumă neapărat un punct de vedere care trebuie să fie românesc, pentru că nu cred că există un singur punct de vedere românesc în această problemă, din fericire.

M.I.: *Studiile dumneavoastră, domnule Volovici, ca şi ale altor câtorva autori despre naţionalism, despre xenofobie, despre antisemitism în cultura română, apărute în România sau cunoscute în România după 1989, au trezit reacţii uneori extrem de furioase, dar la originea unora dintre ele, cel puţin, se afla nu o reacţie neapărat naţionalistă, ci un fel de refuz al revelaţiei, un fel de refuz al descoperirii. Foarte multe dintre datele istorice, strict obiective, erau necunoscute publicului cu preocupări intelectuale. Nu şi specialiştilor, totuşi. Istoricii de profesie, istoricii literari, cercetătorii nu le ignorau, chiar dacă le fusese greu, chiar imposibil adeseori, să le evoce. Dar ei ştiau – sau, mă rog!, ar fi trebuit să ştie, nu era vorba de "secrete" de arhive.*

L.V.: În general, reacţiile mai agresive au fost legate de anumite nume de care m-am ocupat în carte. Există încă această mentalitate destul de puternică şi nu ştiu cât timp va trebui ca să ne eliberăm de ea. De parcă nu poţi scrie despre un autor important decât fie apologetic, fie denigrându-l. O discuţie critică normală, firească e aproape greu de suportat, mai ales dacă e vorba de o figură culturală în jurul căreia s-a creat un mit sau care a devenit un fel de model sacru şi orice discuţie critică pare o profanare, o culpabilizare şi aşa mai departe. O asemenea abordare mi se pare străină de orice atitudine intelectuală. Poţi foarte bine să preţuieşti opera literară a unui scriitor, să o admiri, să o consideri genială şi în acelaşi timp să discuţi liniştit şi foarte critic activitatea lui publică, angajamentele lui politice. Mă refer şi la Eminescu. Nu mi se pare că afectează cu nimic genialitatea poetului dacă pun în discuţie, cum am făcut şi eu în carte, ideologia lui politică, sau atitudinele lui xenofobe, sau preluarea unor stereotipuri antisemite. În situaţii similare, între cele două războaie, au fost Mircea Eliade, Emil Cioran şi alţii. Cred că va trebui să ne reobişnuim să discutăm critic despre orice şi oricine, fără teama de a denigra în felul acesta, pe cineva, sau de a-l desfiinţa. Pot să scriu despre opţiunile legionare sau despre unele afirmaţii antisemite ale lui Mircea Eliade şi apoi să scriu despre opera lui literară, pe care o citesc cu acelaşi ataşament şi simpatie.

M.I.: *Aţi fost, domnule Volovici, cel care a îngrijit apariţia "Jurnalului" lui Mihail Sebastian. Textul a fost îngrijit de Gabriela Omăt, dumneavoastră aţi făcut prefaţa şi notele acestei ediţii. V-aţi aşeptat la succesul, cu totul şi cu totul neobişnuit, pe care l-a avut "Jurnalul" lui Mihail Sebastian? Spun "succes" în înţelesul de răsunet şi interes public.*

L.V.: La asemenea amploare a reacţiilor şi la asemenea succeş cum îi spuneţi dumneavoastră, nu m-am aşteptat. Aş spune un fel de impact, l-aş numi chiar un efect Sebastian, pe care nu l-am prevăzut. Eram convins că jurnalul va avea un ecou puternic pentru că îmi dădeam seama că e o mărturie extraordinar de importantă, dar recunosc că sunt şi eu copleşit de acest impact asupra unor medii intelectuale foarte diferite, de vârste foarte diferite. Primesc şi citesc multe asemenea comentarii şi mi se pare că acest efect Sebastian este un subiect în sine foarte interesant şi demn de studiat.

M.I.: *Şi cum vă explicaţi acest "efect Sebastian", domnule Volovici?*

L.V.: Cred că există mai multe explicaţii, în primul rând există o fascinaţie a unei mărturii venite din partea unui om de o mare frumuseţe morală, într-o perioadă extrem de dramatică din istoria României. Apoi e vorba de un martor implicat direct în viaţa intelectuală din această perioadă. Este o mărturie despre oameni care sunt acum în actualitate, în conştiinţa generaţiilor actuale de intelectuali, mai tineri, sau mai vârstnici. Mărturia lui venită oarecum din interior, cu spiritul lui de observaţie extraordinar, drama lui la a cărei desfăşurare suntem implicaţi aproape zi de zi, face ca acest jurnal să devină o experienţă intelectuală şi afectivă pentru fiecare, cu totul neobişnuită. Nu ştiu dacă mai există în cultura română un asemenea tip de jurnal cu asemenea tensiune interioară, pentru perioada'35-'44, una dintre cele mai dramatice din întreaga istorie modernă a României. Apoi este şi revelaţia unor evoluţii intelectuale şi morale despre care multă lume, cum spuneam mai devreme, nu prea voia să ştie adevărul şi chiar dacă alţii au scris ceea ce am scris şi eu, abia acum îmi dau seama, cel crezut cu adevărat este numai Sebastian. Ceea ce totuşi mi se pare o constatare pozitivă, chiar dacă îţi provoacă şi o alta, destul de amară: era nevoie de o asemenea mărturie pentru ca această chestiune să fie luată în serios. Cred că jurnalul a avut un impact asupra tinerilor, care capătă, prin lectura jurnalului, o imagine mai complexă, diferită, mai adevărată a acestei perioade şi a evoluţiei politice a unor oameni care au devenit apoi modele intelectuale. În privinţa asta aş adăuga, pentru că în general discuţiile şi polemicile în jurul acestor chestiuni se desfăşoară, mi se pare normal ca Emil Cioran, Mircea Eliade sau Noica să devină modele culturale şi intelectuale pentru generaţiile tinere. Dar mi se pare cu totul funest ca ei să devină şi modele de comportament politic, tocmai în această perioadă, de angajare extremistă a lor, deşi nu prea se face această distincţie dintre cele două planuri. Chiar cu riscul de a fi acuzat de denigrare, cred că transformarea lor în modele în privinţa opţiunilor lor politice este o cale extrem de periculoasă şi care asigură oarecum eşecul.»

••• Toţi aceia care, în România, au avut curiozitatea (şi posibilitatea) să-şi vadă dosarul de cadre sau cel de la Securitate, au descoperit fel de fel de delaţiuni iscălite de oameni (inclusiv prieteni) de la care nu se aşteptau să le înfigă asemenea cuţite-n spate. De-aici nenumărate drame shakespeariene: Tocmai el, pe care-l socoteam fratele meu? Tocmai ea, pe care am iubit-o?

Profesorul Paul Cornea, cunoscutul istoric literar, a avut parte de o surpriză de altă natură. Şi de alte proporţii. Împrejurările au făcut ca el să ia cunoştinţă de un document, datat 26 iunie 1964, din categoria te ia cu friguri.

Într-o convorbire cu Simona Vasilache, de la "România literară", Paul Cornea precizează:

«Nu e vorba, cum s-ar putea crede, de nota vreunui turnător, ci de un memoriu amplu, semnat nici mai mult, nici mai puţin, decât de temutul Alexandru Drăghici, ministru de Interne şi, la ora aceea, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. Documentul se baza, cu siguranţă, pe mărturiile câtorva informatori, dar e realizat si cu concursul unor microfoane instalate în locuinţa mea de atunci (fiindcă se reproduc conversaţii intime purtate cu soţia mea şi cu un unchi al ei din SUA, venit să-şi revadă rudele). Apar acolo în postura unui „obiectiv de strictă supraveghere”, deoarece aş avea „o poziţie negativă faţă de politica partidului”. Probele? Ascult „în mod frecvent posturile de radio capitaliste”, mă orientez „în interpretarea diverselor evenimente (...) după presa şi publicaţiile pe care mi le aduc din Occident, cu prilejul diverselor deplasări”, folosesc „epitete jignitoare la adresa unor conducători de partid şi de stat, calificându-i drept incompetenţi, incapabili, încuiaţi, lipsiţi de scrupule.” Îmi sunt citate judecăţi despre „falimentul agriculturii colectiviste şi ritmul înalt de industrializare, care ia din ce ar trebui acordat nivelului de trai”, despre metodele represive şi lipsite de transparenţă ale conducerii. Între multe altele, „aş deplânge adesea în discuţii condiţiile cineaştilor din ţara noastră, comparativ cu cele existente în Occident” şi aş considera că „numai lipsa libertăţii de creaţie determină valoarea redusă a producţiei cinematografice româneşti” etc. Pe lânga asemenea delaţiuni, redate în limbajul de lemn al turnătorilor, dar care corespund în esenţă adevărului, materialul conţine, cum e şi de aşteptat, numeroase născociri, unele cu parfum antisemit. Ceea ce se urmăreşte este, evident, să fiu „demascat” şi ţintuit la stâlpul infamiei. Încât, judecând retrospectiv, mă consider norocos că am scăpat doar cu o expulzare fără tam-tam din sistemul aparatului de stat. În 1958, cu un cazier mai puţin încărcat de păcate (principala mea incriminare atunci era de „liberalism”), mă alesesem cu un proces public desfăşurat în faţa tuturor salariaţilor Ministerului Culturii, încheiat cu destituirea din post şi o sancţiune gravă de partid...

Vă daţi acum seama de ce, în martie 1965, când am reînceput efectiv munca mea de cercetare şi profesorat, după 12 ani de activitate în Ministerul Culturii, am întâmpinat mari dificultăţi în participarea la colocvii ori congrese peste hotare. Solicitările repetate în vederea obţinerii unui post la unul din lectoratele de limbă şi literatură română mi-au fost refuzate sistematic. La fel şi onorarea unor invitaţii. De la un moment dat înainte, datorită „dezgheţului” survenit după 1964, condiţiile de călătorie s-au ameliorat şi am început să primesc viza de plecare, însă în mod aleatoriu, uneori da, alteori ba, fără să fie vreodată clar de ce. Oricum, prima mea bursă în străinătate, de două luni, oferită de DAAD, am obţinut-o la vârsta de 62 de ani, după ce purtasem întreaga corespondenţă aferenta prin intermediul directorului Institutului German din Bucureşti, care se servise, spre a ma proteja, de curier diplomatic. Pentru mine, revoluţia din 1989, îndelung aşteptată, a venit cam târziu.»

••• Ce legătură există între pasiunea pentru violă şi aceea pentru chimia fizică? Nici una, îţi vine să spui. Dar nu-i chiar aşa... Las' că Einstein cânta la vioară (ca amator, ce-i drept), dar mai găseşti, la o adică, şi alte exemple în favoarea acestei ciudate înrudiri. Avram Croitoru, campion incontestabil la descoperirea de oameni interesanţi pentru convorbirile destinate Fonotecii sale de Aur, a pus mâna pe un personaj neobişnuit: Eugen Segal, membru corespondent al Academiei Române.

Avram Croitoru: – *Mai cântaţi la violă?*

Eugen Segal: – Foarte rar. Îmi pare rău, dar timpul nu-mi permite.

– Sunteţi pensionar...

– ...ca stare scriptică. Îmi desfăşor în continuare activităţile în cadrul facultăţii şi Secţiei de ştiinţe chimice a Academiei. De asemenea, mai colaborez cu Institutul de Chimie Fizică al Academiei. Aşa că îmi rămâne prea puţin timp pentru violă.

– De ce viola?

– Am început cu vioara, aşa cum au dorit părinţii şi un vecin, membru al orchestrei filarmonice ieşene, care mi-a predat şi lecţii acasă. Pe când eram elev de liceu frecventam şi cursurile Conservatorului de Muzică, unde un profesor deosebit, care era violist, mi-a propus să trec la acest instrument. Tentaţia era destul de mare, căci necesita o pregătire tehnică mai sumară şi îmi deschidea posibilitatea de a cânta fie într-o orchestră, fie într-un cvartet. Prin anii '47-'48, când Conservatorul a fost mutat în alt oraş, eu am rămas la Iaşi să-mi termin liceul. Dar nu m-am despărţit de muzică. M-am dus la cursurile de specialitate ale Şcolii medii de Muzică, pe care le-am terminat în paralel cu liceul, în 1951, după care am venit în Bucureşti la facultate.

– Să mai adăstăm cu amintirile la Iaşi.

– La Şcoala medie de Muzică aveam profesori remarcabili: Lucica Burada, Gheorghe Pascu, Achim Stoia, C.C. Constantinescu... Spre deosebire de liceu, unde eram 30-40 de elevi în clasă, aici eram doar trei.

– Cine vă erau colegii?

– Iosif Sava, care cânta la pian, şi Paul Welt – la vioară. Iosif făcea parte dintr-o familie de vechi muzicieni ai teatrului evreiesc. Tatăl lui, căruia pe uliţa evreiască i se spunea Berolă Segal, era înzestrat cu talent şi ştiinţă muzicală. Veneau la Iaşi tot felul de solişti ca să cânte în concerte cu orchestra. Aduceau cu ei numai o ştimă de pian. Pe baza acesteia, Berolă Segal, peste noapte, scria ştimele pentru fiecare instrument şi a doua zi le punea pe pupitre. Îmi amintesc că, într-o seară de vineri, când aveau loc concertele Filarmonicii şi a lipsit primcontrabasistul, Berolă a pus mâna pe contrabas şi a cântat la prima vedere. Altădată, când în programul concertului a fost "Dansul săbiilor", de Haciaturian, el a cântat la saxofon căci nu era altcineva specializat pentru acest instrument. Sunt sigur că Berolă putea să cânte la orice instrument.

– Cu Iosif Sava aţi fost prieten?

– Şi puţin rude. Ne-am cunoscut la nunta unei verişoare a mamei mele, care s-a căsătorit cu unchiul lui. Reîntâlnindu-ne în şcoală, am devenit prieteni, relaţie care a continuat şi după venirea noastră în Bucureşti, unde din cauza preocupărilor fiecăruia ne vedeam destul de rar, dar ne simţeam bine căci ştiam că existam unul pentru celălalt.

– Am aflat cum s-a născut atracţia spre violă. Dar cea pentru chimie?

– Se vorbeşte foarte mult de vocaţie. În realitate, dragostea pentru un anumit domeniu este cultivată de profesor. În liceu am avut un profesor care, cu severitate şi pasiune, ne-a atras spre fizico-chimice.

– Datorită lui v-aţi îndreptat spre chimie?

– De fapt, se preconiza să devin dirijor de orchestră. Cei de la şcoala de muzică au vrut să mă trimită la studii în Uniunea Sovietică, dar nu s-a aprobat din cauza dosarului meu: origine socială nesănătoasă! Tata era inginer agronom şi avea o bucată de pământ. Aşa că, în 1951, am dat examen la Facultatea de Chimie.

– Şi aţi intrat.

– ...cu peripeţii. Nu m-am găsit pe lista afişată cu candidaţii admişi. Din cauza originii sociale. Şi a mai fost un motiv. La examen, preşedintele comisiei mi-a dat un subiect despre structura atomului. Răspunsul meu a fost: "Masa atomului e concentrată în nucleu". Profesorul şi-a exprimat nemulţumirea astfel: "Dacă-i spui asta lui badea Gheorghe, crede că-l înjuri". Cât eram eu de mic şi de amărât, i-am replicat: "Dar eu mă adresez unui profesor universitar!". Şi dacă iniţial n-am fost admis, s-au găsit totuşi oameni care au consultat documentele, au văzut notele luate la examene şi am primit undă verde să mă înscriu în facultate.

– Credeţi că replica dată l-a supărat pe profesor?

– Poate, dar ea a fost legitimă. Eu nu sunt omul care vrea să i se dea mereu dreptate.

– Dar recunoaşteţi când nu aveţi dreptate?

– Întotdeauna. Mi s-a format un mod de comportare în perioada când, primind o bursă Fullbright, în 1973, am făcut o specializare la Universitatea Stanford, California. După ce m-am întors acasă, colegii mi-au spus că m-am schimbat foarte mult. De atunci îi spun deschis unui student: "Nu ştiu problema asta. Lasă-mă să mă informez şi apoi îţi voi putea răspunde".

– Ce credeţi că v-a schimbat modul de gândire?

– Nu ştiu exact dar sigur te molipseşti de la ceea ce vezi. Scurta mea existenţă americană a avut o influenţă fastă.

– Revenim la Facultatea de Chimie, anul 1951, când eraţi student. Au fost profesori care v-au determinat viitorul în universitate şi în cercetare?

– În anul întâi, profesorul Arno Kahane, de matematică. Avea resurse umane cu totul ieșite din comun. Se învăța din plăcere la materia lui. Și matematica este greu de predat unor chimiști. Avea el o vorbă: "Chimia nu înseamnă să amesteci iaurt cu sacâz și cu sticlă pisată pentru a scoate piatra filozofală". El ne-a învățat să judecăm cantitativ. Este mare lucru.

– *"Să judecăm cantitativ"?*

– Da, chimia nu se rezumă numai la a amesteca niște substanțe din care să rezulte altele, ci interesează cât anume rezultă, pentru că nici o reacție nu merge până la capăt, care e randamentul unei reacții, cu ce viteză se petrece reacția și cum se determină viteza de reacție. Există două întrebări fundamentale pentru reacțiile chimice la care chimia fizică este chemată să răspundă: cât de departe merge și cât de repede merge? Sau, cum sună expresia englezească: "How far, how fast".

– *Vă rog să continuați să vorbiți despre profesori.*

– Profesorul Ion Agârbiceanu...

– *Același nume cu al scriitorului!*

– Era fiul lui, mi se pare. Tocmai se întorsese din Anglia și făcea niște cursuri cu totul aparte. În anul doi, am întâlnit un profesor foarte exigent. Era spaima facultății. Este vorba de Gheorghe Spacu.

– *Cel care este acum patronul spiritual al facultății.*

– Are un bust chiar în holul din apropierea laboratorului în care stăm de vorbă, laboratorul de chimie a stării solide. Pentru bătrânul Spacu aveam admirație, respect și teamă. Cursurile lui durau fix o oră; începea să vorbească de cum intra în sală și când pleca își termina expunerea închizând ușa. Era de o exigență fantastică. Nu făcea rabat de la cunoștințe sub nici o formă și asta a lăsat urme în formarea viitorilor chimiști.

Prof. Eugen Segal

– *Mereu ați avut cuvinte la superlativ despre profesorul Ilie Murgulescu.*

– În primul rând, pentru că aici se vede școala lui. El ne-a crescut, ne-a educat. Preda un domeniu de graniță: chimie fizică.

– *Domeniu care a devenit și specialitatea dumneavoastră.*

– Așa e! Murgulescu era foarte egal în atitudine și în solicitări față de noi, colaboratorii. Discuta până ne convingea. Este posibil să fi avut preferințe pentru unii, dar nu le exterioriza. Nu l-am auzit niciodată ridicând tonul. Murgulescu a fost mai întâi profesor universitar la Timișoara și apoi la București. Acolo, în orașul de pe Bega, a legat o strânsă prietenie cu Prim Rabinul Ernest Neumann. Când Murgulescu era deja în București, Rabinul Neumann îl vizita de câte ori avea prilejul și aducea cu el o sticlă cu coniac "Carmel", pe care îl descântau în lungi discuții. Se știe că Murgulescu a fost și ministru, dar nu amesteca sertarele. Venea la cursuri la ora șapte și treizeci de minute și chiar dacă era chemat urgent undeva "sus" nu se clintea până nu-și termina expunerea. Nu l-am văzut dând peste cap un curs pentru o solicitare obștească.

– *El v-a reținut la catedră după absolvire?*

– A făcut asta în pofida serviciului de cadre care scotea în față dosarul. Îi sunt recunoscător că l-am întâlnit. Spre terminarea carierei, când mai îmbătrânise, a avut necazuri cu sănătatea. Nu mai putea să se miște. Eu și alți colegi mergeam adesea să-l ajutăm. Picioarele îl părăsiseră, capul nu. Dar să mă întorc puțin în timp, căci mi-am amintit un caz ce merită a fi relatat. Un asistent și-a susținut teza de doctorat cu elemente noi, curajoase. Un coleg de-al său, care avea oarece sarcini politice, s-a opus să i se dea titlul. Atunci, Murgulescu, care era în consiliul științific, a relatat: "În tinerețe am publicat o lucrare care contravenea celor susținute de o mare autoritate în domeniu, e vorba de profesorul Arthur Rozenheim. Acesta mi-a trimis o scrisoare fulminantă, dar atitudine publică împotriva mea n-a luat. Aici este un tânăr care în lucrarea sa de doctorat încearcă să încalce niște tipare, fapt pentru care merită toată considerația". Și tânărul, care e evreu, a căpătat titlul, iar profesorul ne-a spus că n-a vrut să facă jocul antisemiților din facultate, căci "naționalismul" este dușmanul oricărei activități creatoare.

– *Catedra, cercetarea v-au oferit și prilejul unor călătorii în străinătate?*

– America, Israel, Belgia, Franța, Uniunea Sovietică, Polonia, Germania...

– *În Israel, cu ce prilej?*

– Am petrecut un stagiu de trei luni la Universitatea din Beer Sheva, care nu avea tradiție, dar dispunea de posibilități materiale fantastice. Mi-am făcut mulți prieteni acolo.

– *V-a ajutat în călătorii faptul că sunteți poliglot?*

– Dar nu sunt poliglot. Ebraica am învățat-o de mic, acasă, cu un profesor şi ajunsesem să o vorbesc curent. Franceza şi rusa le-am învăţat la şcoală, iar ulterior engleza. N-aş fi putut să scriu cărţi şi lucrări dacă n-aş fi consultat literatură de specialitate, care, în majoritatea cazurilor, este scrisă în limbi străine. O limbă nu înseamnă numai un mod de comunicare, ci şi un mod de a gândi. Se spune că un om valorează atâţia oameni câte limbi cunoaşte.

– *Şi chimia fizică, domeniu în care aţi făcut o strălucită carieră...*

– ...mi-a deschis un alt orizont. Acest domeniu crează o educaţie riguroasă, o anumită disciplină. Sistemele materiale au tendinţa spontană de a se amesteca. Dacă pun în contact două gaze şi îndepărtez peretele despărţitor dintre ele, acestea se amestecă. Aceeaşi tendinţă e şi în viaţa socială. Dar în pofida acestei tendinţe naturale, poporul nostru s-a luptat pentru a-şi păstra identitatea.

❖

Eugen Segal, remarcabil om de ştiinţă, cald, prietenos, a mai vorbit despre muzică, lectură, călătoriile sale pe Internet, despre oamenii pe care i-a cunoscut. În legătură cu aceştia, l-am întrebat ce preţuieşte cel mai mult ca trăsătură de caracter. Răspuns: "Caracterul. Şi se găseşte foarte greu".»

••• Din păcate, noi nu avem aici, în Orientul Mijlociu, un Avram Croitoru şi o Fonotecă de Aur a *alialei*. Fiindcă, dacă era aşa, am fi aflat mai demult despre personalitatea extraordinară a lui Baruch Kimmerling. Născut la Turda, România, el a fost marcat încă de la începuturi de o gravă maladie neuro-cerebrală, care a făcut din el o persoană, cum se spune, handicapată. Ajutat de părinţi, împreună cu care a venit în Israel în 1952, şi posedând o voinţă de fier (sau de erou, cum vreţi), el şi-a terminat studiille şcolare, după care s-a înscris la Universitatea Ebraică din Ierusalim, obţinând o diplomă de sociolog, devenind cu anii profesor de antropologie şi sociologie la aceeaşi universitate şi scriind câteva cărţi cu ecou privind istoria şi problemele societăţii israeliene. În acelaşi timp, a întemeiat o familie. Soţia lui, Diana, născută în Libia, a renunţat la doctorat pentru a se îngriji de Kimmerling şi i-a dăruit trei copii: Shira, Eli şi Naama.

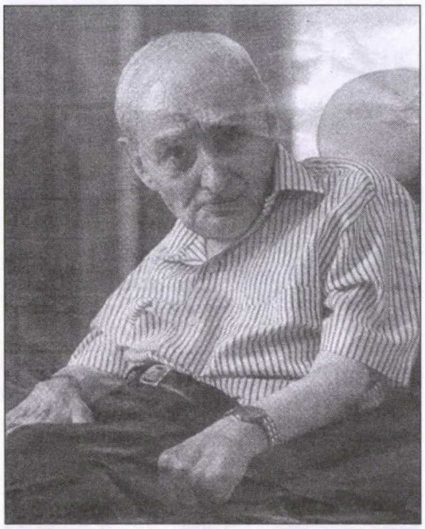

Prof. Baruch Kimmerling: dar zâmbeşte

În ultimii ani, dincolo de handicapul lui permanent, s-a ivit şi un cancer. Dar toate acestea nu-l împiedică pe Baruch Kimmerling să lucreze în continuare şi... să zâmbească.

Datele de mai sus le-am găsit în suplimentul cultural de limbă engleză al cotidianului "Haaretz", sub semnătura ziaristei Dalia Karpel. Dacă, totuşi, ideea aceea, pe cât de sublimă, pe-atât de – se pare – nerealistă, de a se înfiinţa, pe lângă Tel Aviv, un muzeu al iudaismului românesc, va prinde totuşi viaţă, le propunem celor cu instituţia să-l includă, într-una din săli, şi pe Baruch Kimmerling.

Dr. Iancu Feldstein: 90

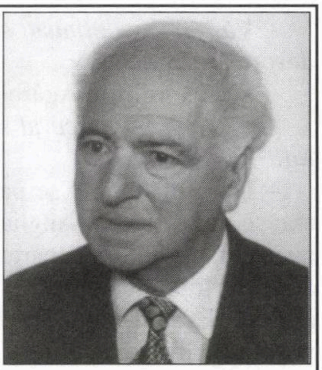

O iniţiativă bună (încă una!) a avut recent cunoscutul publicist şi animator de viaţă culturală din Haifa, David Shlomo. El a organizat o festivitate pentru sărbătorirea dr-ului Iancu Feldstein (medic şi literat preţuit, din Nord) cu prlejul intrării acestuia în rândul nonagenarilor (felicitări!).

Vorbind despre Iancu Feldstein, David Shlomo scrie:

«Distinsul nostru medic şi scriitor din Haifa, Iancu Feldstein, este în plină vigoare intelectuală. După ce a practicat medicina zeci de ani, a început să scrie. În "Armonia vieţii", carte apărută la "Minimum", dr. Feldstein a reuşit să armonizeze viaţa dură cu cea artistico-muzicală, cea a gândurilor şi a faptelor.

"Armonia vieţii" a fost precedată de alte trei volume şi ele s-au bucurat de elogiile criticilor şi de un premiu literar. Vederile sale filozofice sunt profunde, realiste, rezultate ale cercetărilor sale intelectuale, de erudit al artelor, în special în pictura, sculptura şi muzica de pe toate meridianele.

Dr. Feldstein se bucură şi astăzi de stima pacienţilor şi cititorilor lui. Îi urăm încă mulţi ani de creaţie.»

Ca şi noi, cei de la "Minimum, care mai facem o precizare: până la 120!

Sport

Ne place că...

...boxerul Dmitry Salita, un evreu ortodox din Brooklyn, SUA, a rezistat cu bine la o lovitură năpraznică în ochi, soldată cu o tăietură, în repriza a noua, şi l-a învins la puncte pe adversarul său Francisco Campos, din Costa Rica, rămânând astfel în cursa pentru titlul mondial la categoria mijlocie.

Ne place de asemenea că...

...alt boxer, dintre-ai noştri, Roman Greenberg, care îşi împarte timpul între Londra (unde se antrenează) şi casa sa din Kraiot, a refuzat să se întoarcă în Anglia în timpul războiului din vară, preferând să rămână în Israel, deşi, din cauza hotărârii lui, a pierdut câţiva sponsori din Marea Britanie; întrebat fiind, de-un reporter de la "Jerusalem Post", ce părere are despre păţania lui, boxerul a ridicat din umeri: "Nu-mi pasă de pedeapsa pe care am suferit-o... eu iubesc Israelul şi, după cum ştiţi, mă urc pe ring cu Steaua lui David pe shortul meu".

Ne place că...

...fotbalistul român Adrian Mutu (zis şi Briliantul), care joacă în Italia, s-a clasat pe locul IV în clasamentul celor mai sexy jucători din peninsulă, în urma unui sondaj deschis femeilor pe site-ul www.tuttogratis.it de pe Internet.

Nu ne place (deşi omul n-are nici o vină) că...

...pe noul portar armean (de origine cameruneză) al echipei F.C. Rapid îl cheamă Apula Bete; ne place, în schimb, că întrebat de ziarul "Libertatea" dacă ştie ce înseamnă pe româneşte numele lui, bărbatul a surâs: "Ştiu. Şi ştiu că se fac glume pe seama mea".

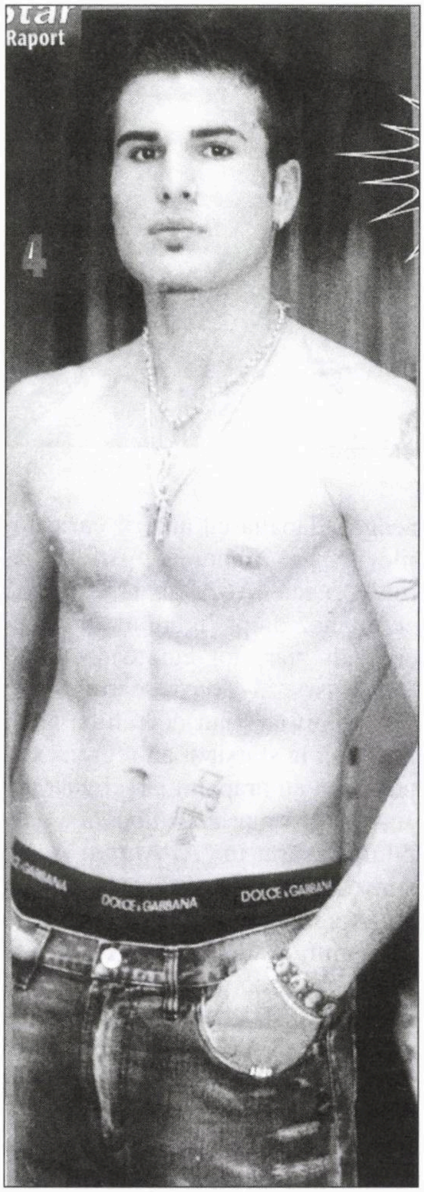

Adrian Mutu

Ne place că...

...aşa cum citim în ziarul "7 plus", din Bucureşti, Cătălina Ponor, campioana olimpică la gimnastică, a avut curajul să declare că gimnastica i-a distrus copilăria, că nici astăzi nu şi-a revenit după şocurile trăite din cauza antrenamentelor la sânge şi că vrea să strige părinţilor cu ambiţii: "Nu vă daţi copiii la gimnastică!".

Cătălina Ponor: nota 10 la curaj

Ne place (însă la nebunie) că...

...numita Lisa Horowitz, din Metulla (care obişnuise să joace, până nu de mult, hochei pe gheaţă într-o echipă de bărbaţi), s-a ambiţionat să alcătuiască o echipă de fete, pe care o antrenează de zor, în speranţa că tinerele jucătoare cu

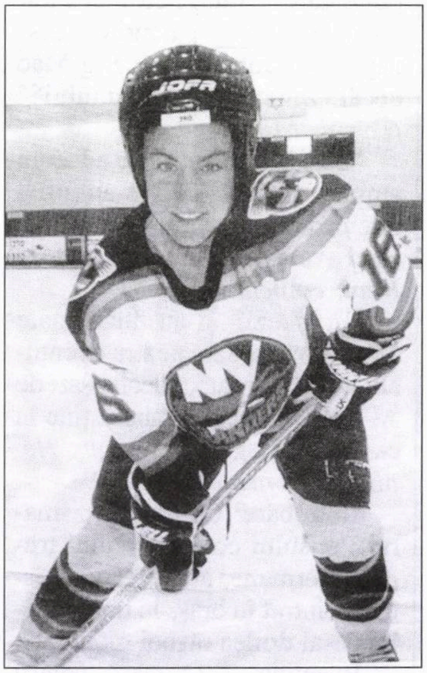

Lisa Horowitz

crosa și pucul vor participa la Olimpiada de Iarnă din 2010.

Ne place că...

...ecourile surprinzătorului și superbului gest al fotbalistului ghanez John Paintstil – care, după meciul cu Cehia de la Mondialele din vară (câștigat de echipa Ghanei), a fluturat un steag israelian, în semn de simpatie față de suporterii lui de-aici (omul joacă la Hapoel Tel Aviv) – nu s-au stins nici astăzi.

Nu ne place (în schimb) că...

...printre alte ecouri se află și urletele porcilor din presa islamistă care l-au pus pe Paintstil pe lista neagră, laoaltă cu autorii caricaturilor despre Mahomed; astfel, ziarul egiptean "Al-Akhbar" îl descrie pe ghanez drept "ignorant și imbecil"; alt ziar, tot egiptean, numit "Al-Masry al-Yom" mărturisește: "Egiptenii au ținut cu echipa Ghanei până la sfârșit și au regretat după scena cu drapelul israelian"; dar analiza cea mai *aprofundată* a gestului a apărut în "Al-Ahram" (care știm ce hram poartă), cotidianul guvernamental de la Cairo. Sub semnătura unui anume Hassan el-Mestekawi, se poate citi că numeroși fotbaliști ghanezi au fost educați în centre înființate de un antrenor israelian, "care a descoperit mari rezerve de talente în Africa și a exploatat sărăcia copiilor de pe continent". Acest cetățean, un adevărat sclavagist al timpurilor moderne, îi vinde apoi pe tineri la preț mare cluburilor europene. Dar, subliniază ziaristul din țara cu care am încheiat un tratat de pace, "programul de antrenament al acestor copii începe, în fiecare dimineață, cu un salut adresat drapelului israelian".

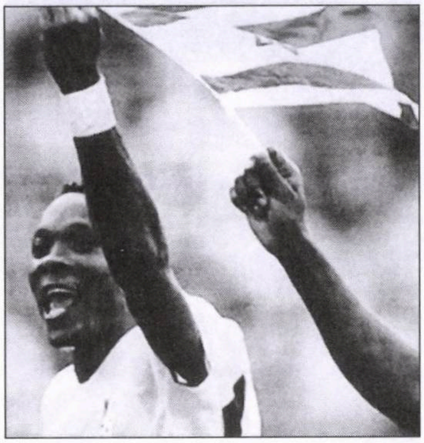

Despre Franța, pe Internet

"Un război fără Franța ar fi ca... cel de-al doilea război mondial" *(Anonim).*

"Ce putem aștepta de la o națiune care a luptat cu mai mult curaj împotriva parcurilor Disney și a hamburgerilor Big Mac decât împotriva nazismului?" *(Dennis Miller, ziarist).*

"Este important să ne aducem aminte că francezii s-au aflat întotdeauna unde trebuie, atunci când aveau nevoie de noi" *(Alan Kent, comentator TV).*

"Francezii și-au luat toate măsurile necesare pentru eventualitatea unui atac declanșat de Al-Qaeda: fiecare francez ține în casă un steag alb" *(Angus Hamilton, comentator radio).*

"Întrebare: Ce-a spus primarul Parisului comandantului trupelor germane, atunci când acestea au intrat în oraș, în timpul celui de-al doilea război mondial?

Răspuns: – O masă pentru 100.000, monsieur?"

Nu ne place (dar deloc nu ne place) că...

...naționala noastră, jucând cu 11-le croat pe stadionul din Ramat Gan (care va să zică *acasă*), pentru calificarea în turneul final al Europenelor, a pierdut cu 3-4; și, drept urmare, șansele alb-albaștrilor de a ocupa unul din primele două locuri în grupe sunt f. f. pirpirii.

Ne place că...

...deși, una peste alta, nu au strălucit în grupele pentru cupele europene (Liga Campionilor și Cupa UEFA), echipele noastre de club au reușit, totuși, să-și salveze onoarea obținând câteva succese de blazon; astfel, Macabi Haifa a învins, pe stadionul Bloomfield, pe cei de la Partizan Belgrad (în grupa pentru Cupa UEFA) cu 1-0, iar Hapoel Tel Aviv a reușit în deplasare o victorie neașteptată asupra lui Paris St. Germain (tot în Cupa UEFA: 4-2).

Nu ne place, însă, că...

...scoși din minți de-această victorie a sioniștilor, suporterii fasciști ai gazdelor au năvălit pe teren și la vestiare, au urlat "jos jidanii" (pe franțuzește), au lovit în dreapta și-n stânga, ca animalele, pe jucătorii și *fanii* lui Hapoel și, pe scurt, au provocat unul din cele mai mari scandaluri din istoria fotbalistică a țării care ne dă nouă, toată ziua-bună ziua, lecții de civilizație, eleganță și drepturile omului.

●

Știați că...

...luând cuvântul la o demonstrație din Gaza, la care au participat peste 30.000 de islamiști, deputatul Mushir Al-Masri, din Hamas, membru al Consiliului legislativ palestinian, a declarat:

"Jurăm în fața lui Dumnezeu că nu vom recunoaște niciodată Israelul, chiar dacă va trebui să murim din cauza asta".

- **În primul rând, Holocaustul n-a existat**
- **Ziarul "Ziua"**
- **Mareşalul în *top***

Mineriada de hârtie

«România trece printr-un periculos acces de febră. În curtea Securităţii a fost aruncată o grenadă cu inelul tras, dar cineva de acolo a avut agerimea de a o arunca înapoi, aşa încât explozia să aibă loc tot în ograda „civililor“. Comunismul, cu toate relele lui, pare să fie, după ultimele dezvăluiri, produsul „elitelor“ autohtone, respectiv al actualei „societăţi civile“. Chestia cu „moarte intelectualilor“ n-a avut efectul scontat. Dar putem organiza acum o amplă operaţiune de murdărire a lor. Îi putem lichida moralmente, cu rezultate spectaculoase. Pe de o parte, îi azvârlim astfel în gheara oprobriului public (ei sunt vinovaţi pentru tot, ei sunt marii trădători, marile lichele, coloana a cincea a Securităţii) şi, pe de altă parte, la adăpostul acestei noi mineriade de hârtie, securiştii înşişi şi comanditarii lor pot să doarmă liniştiţi, dacă nu chiar să chefuiască euforic. Sunt „marginalizaţi“. Sunt descărcaţi de vină, amânaţi pentru judecata de apoi. Elitele, organizate în „grupuri de presiune“ şi în „reţele“ subversive, elitele moralizatoare, găunoase, cu prestigii măsluite şi cu operă nulă, elitele putrede sunt responsabile pentru toate nefericirile poporului. Ei, elitiştii, ei, care fac pe „judecătorii naţiunii“, ei trebuie să dea socoteală pentru colectivizarea agriculturii, pentru Canal şi pentru Piteşti, pentru arestările şi deportările din anii '50, pentru tezele din iulie, pentru cenzura ideologică şi pentru foametea anilor '80. Odată demascaţi aceşti răufăcători, ţara va intra în ordine. Vom putea construi o Românie nouă şi curată. Cu Vadim Tudor vicepreşedinte al Senatului şi, poate, preşedinte, cu Ilie Merce parlamentar, cu Pleşiţă invitat la televiziune ca expert în democraţie, cu şmecheri prosperi, lepre obraznice şi hoţi veseli. Tot soiul de frustrări şi resentimente, tot soiul de antipatii şi răfuieli private sunt ambalate în vestmântul nobil al campaniei pentru „adevăr“. Uneori, cântărind calibrul noilor activişti, am impresia că asist la o cruciadă a repetenţilor, bucuroşi că au prins, în sfârşit, un moment prielnic pentru a da de pământ cu „tocilarii“. Nu mai vrem „repere“, „modele“, portrete plauzibile. Vrem să ne bălăcim cu toţii în zoaiele marasmului etic şi ale mediocrităţii împărtăşite! Cei mai slabi de înger sunt deja în comă. Ici-colo se aud voci patetice: „Nu mai credem în nimeni!“, „Totul pute!“. Realitatea e o combinaţie asfixiantă de vomisment şi fecală. Ne putem imagina cu uşurinţă un ecran de televiziune pe care apar, solidari, membrii Comitetului Central al PCR şi capii Securităţii, strigând, ca altă dată Dinescu şi Caramitru: „Am învins!“.

O mulţime de petarde aiuritoare au explodat, de la o vreme, pe ecranele televizoarelor şi în paginile ziarelor. Observatorul curios şi neimplicat are dinainte o materie de studiu fabuloasă. Dar trebuie să spun că lucrul care mă tulbură cel mai mult, din toată această tevatură, este uşurinţa cu care se pun în joc vieţi şi destine, frivolitatea cu care se distribuie zvonul, ipoteza, speculaţia ludică, pura (impură) opinie. Oricine poate spune orice despre oricine. Nu există amendă, nu există răspundere, nu există măsură. S-a dat drumul la libertatea de a imagina scenarii şi culpabilităţi multicolore, ca într-un delirant joc de societate. Ne jucăm de-a îmbrâncitul în prăpastie, „în doi, în trei, în câte câţi vrei“.

În capul meu, judecata purtată asupra cuiva nu are consistenţă şi sens decât dacă se bizuie pe probe limpezi, puse pe masă odată cu verdictul. Deducţiile sofistice, bănuielile vagi, combinatorica mentală aventuroasă nu ajung pentru a incrimina un om. Rişti să comiţi un asasinat moral, să pui un om cumsecade sub un stigmat dezonorant. Rişti, cu alte cuvinte, să devii mai vinovat decât cel pe care îl acuzi. ... Avem de-a face cu o situaţie jenantă. Acuzaţiile se fac fără probe convingătoare, iar cei care le fac n–au nici un profil. Gigi, sau Nelu, sau Maricica apar la televizor şi dau cu tunul în „elite“. Sau în cei pe care nu-i au la inimă. Cam asta făceau şi unii mineri, când, în 1990, dădeau cu bâta în studenţi şi în tot ce li se părea că seamănă a intelectual. Trăim aşadar spasmodic, din mineriadă în mineriadă. Acum e vremea mineriadei de hârtie. Care va fi următoarea?»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Convingerea lui Adrian Cioroianu

«Eu am convingerea că povestea cu dosarele e de ceva vreme în faza manipulării făţişe. Deja cred că am ajuns în punctul în care nu ceea ce dosariada scoate la iveală este interesant, ci ceea ce ea camuflează. Mizez pe inteligența cititorului: nu mi se pare greu de bănuit care anume dintre subiectele actualității sunt ținute în plan secund de această peltea subțire cu dosarele CNSAS, din care – hai să fim serioși! – până acum am aflat de Mona M. (Muscă, **n. red.**), plus de alți cinci guvizi prinși la întâmplare, plus de Sorin Antohi și Iustin Marchiș, care s-au denunțat singuri.»

D-na Miruna Munteanu și bunul ei coleg de redacție

«Miruna Munteanu, o ziaristă care vede, cu perseverență, numai "păcatele" Statului Israel, când relatează știri din Orient, sare în ajutorul colegului ei, Vladimir Alexe, cel ce răspunde de rubrica "Dosarele ultrasecrete" ale numărului de fiecare sâmbătă. Vladimir Alexe, născut în 1949, a reușit ani de zile să scoată la iveală "marile merite" ale mareșalului Antonescu, a scris despre "evreii cominterniști", "evreii din Basarabia", "evreii din PCR", evreii, evreii, evreii. Acum i s-a găsit, scrie "Cotidianul", un top de dosare cu propriile lui note informative la Securitate. Poate că a fost un informator "bun, cinstit, devotat" cauzei turnătoriei? Dar, "Dosarele ultrasecrete" pe care le semnează au conținut multe neadevăruri despre evrei, inclusiv "justificări ale Holocaustului".

Înainte de a încheia, aș face o remarcă: dacă evreii au adus comunismul, cum se face că între cei 500.000 de turnători, câți au fost evaluați azi în România, nu prea apar evrei, sau... au turnat și au plecat?»

(Dintr-un articol de Boris Marian; în "Ultima oră", 2006)

Poate vreți să știți care sunt vinovații? (Pentru orice.) Nici o problemă. Apăsați pe butonul 2

«Vreți procesul comunismului si deconspirarea Securității?

Trebuie să se înceapă cu evreii bolșevici, care au condus Direcția a VI-a (Cercetări Penale) și au băgat la pușcărie sute de mii de oameni nevinovați, în perioada 1948-1962!

Una dintre cele mai agresive și antiromânești structuri ale fostei Securități este cunoscută sub numele de Directia a VI-a Cercetări Penale – UM 0638, în care activau, în perioada 1948-1962, 45 de ofițeri, dintre care 21 evrei, 8-10 evrei maghiari, 4-5 greci, 2-3 sârbi, 2-3 lipoveni și doar 8 români. Unul dintre cei care au acționat în cadrul acestei structuri a fost Dulberger Mișu, alias Dulgheru Mihai, care a condus, în perioada 1945-1952, anchetele în Brigăzi Mobile, fiind apoi director în Direcția Generală a Securității Poporului; în 1987, a emigrat în Israel. În subordinea sa au lucrat ca anchetatori Aritonovici Samuel, alias Antoniu Sami, director adjunct în Direcția Anchete Penale, între anii 1948 și 1952 (plecat în Israel); Mathuseevici Nathan, alias Andreescu Matusei, anchetator penal la Brigada Mobilă (1946-1948) și la Direcția de Anchete Penale a DGSP (1948-1962); Răzvan Sergiu, locțiitor șef serviciu (1948-1953), plecat în Israel; Ceaslavski, șef serviciu (1947-1953); Neidman Gingol, consilier (1947-1953) și profesor la Școala de Securitate Băneasa, emigrat în SUA; Simon Jaques, locțiitor șef serviciu (1947-1962), plecat în Israel; Rusu Mircea, anchetator (1947-1956), plecat în SUA; Davidovici Leon, alias Mureșan, anchetator (1948-1958), emigrat în SUA; Franco Sandu, anchetator (1947-1956), plecat în Israel; Lenobel Barbu, anchetator (1948-1956); Micle Tedy, anchetator (1948-1958), plecat în Israel; Mahler William, anchetator (1952-1956), plecat în Israel; Flamboly-Telemaques, plecat în Israel; Segal Luiza, Hossu Estera, Gersohn Clara, Hebert Estera, Wincler Viorica, Mateescu Ella, anchetatori, toți părăsind România.»

(Dintr-un articol de C.V. Tudor; în "România Mare", București 2006)

Jurnalul lui Eugen Barbu

Bune și jurnalele intime la casa omului. Afli din ele fel de lucruri, uneori adevărate, alteori aberații, dar orișicum.

Luna trecută am primit, prin bunăvoința coresponentului nostru Arnold Helman, câteva pagini din jurnalul inedit al scriitorului Eugen Barbu, fost redactor-șef al revistei *anti* "Săptămâna", apărute în lunarul "Saeculum", din Focșani. Extrase:

«1973

Breban: 200.000 datorii (la Fondul literar, **n. red.**). *De la Fond i se dă lunar, 1.200 lunar, dar nu-i ajung, bineînțeles. Romanul ultim pe care l-a scris nu stârnește curiozitatea nimănui. S-a aflat că a scris nemților că vrea să părăsească țara asta de jidani și de țigani. Memoriul său a fost respins, pe motiv de rasism. Conta pe fratele lui (din Germania), șoferul mecanic auto. Acesta s-a îmbătat, a căzut de pe un pod și acum muncește mai puțin. Breban cerșește peste tot. Ovreii auzind de faptele sale cer să i se vândă mobila cumpărată tot de ei (notă din 85: Băiatul și-a revenit între timp, trecând probabil printre picioarele generoase ale Ninicuței).*

◆

În "Scânteia", Maurer a fost înaintat în grad, ca Președinte al

Eugen Barbu

Consiliului de Stat, de un corector, redactor de serviciu, ovreiul Corbu, și el fugit mai apoi, în '85 (fals: Corbu n-a "fugit" niciodată, a trăit în România până la moarte, **n. red.**). *Nu e întâmplător. Cineva are o opoziție bine orchestrată, mai ales din vechea gardă de evrei care nu acceptă înlocuirea lor cu olteni.*

◆

Turbatu (?!?) *îmi spune că A. și cu ambasadorul de la Viena au reacționat violent la niște glume ale mele la "Doina" (în cramă) în legătură cu plecarea lui Petru Popescu cu Șeful în America. Acest jidănaș, după mamă, e pregătit pentru schimbul doi de Stancu, Macovescu și toată Mafia antiromânească.*

◆

(Ion) Brad și cu Amza Săceanu au luptat destul împotriva reprezentării "Gropii" la Teatrul din Calea Victoriei (e vorba de music-hall-ul cu același nume care a ținut afișul 9 ani și l-ar mai fi ținut dacă nu ar fi murit câțiva interpreți principali (notă 85: aceeași piesă, într-o regie mai fidelă, ține afișul la Galați tot de 9 ani! Și mai continuă să facă săli pline. La București, anul acesta, a avut un succes monstru). ... Toți se feresc ca dracu' de tămâie de mine! ... Tot acolo, la Casa Scriitorilor de la mare, la un joc de cărți, Ioan Grigorescu, alt ovrei (fals: Ioan Grigorescu nu este ovrei, **n. red.**) *cu Breban s-au făcut de porci și trișori.*

◆

C. (?!?) *îmi spune că, pe vremea când era prietenă cu Oișteanu, nepotul lui Răutu, într-un cerc de fii de ștabi, l-au aruncat pe un locatar de la "Scânteia" de la etaj. Acesta a murit și copiii n-au pățit nimic. Omul le cerea să nu mai facă atâta zgomot că lucrase toată ziua. Ovreiașul a fost trimis iute într-o călătorie în Tibet pentru a i se pierde urma.*

◆

1974

Petru Popescu ar fi rămas la Londra. Vom vedea dacă se va confirma. Sunt toate datele: idila eșuată cu fiica Cuiva, lăcomia de bani, apatrid, jumătate evreu. Se zvonește același lucru despre S. Damian și N. Manolescu (primul a rămas la Heidelberg ca lector de limbă română, deci cu statut, peste câțiva ani, al doilea ne mănâncă încă sufletul aici).

Au mai dezertat: Doina Tuțescu și cântărețul Buzea de la Operă, Ion Piso, Silvia Marcovici și alții. Când fug evreii de undeva, războiul e aproape. Dar uite că fug și românii... Oare asta nu dă de gândit cuiva?

◆

Păunescu la alegeri (de la Uniunea Scriitorilor, **n. red.**): *37 – pro, 173 – contra. Reflectează:*

– Ne mănâncă jidanii! (asta nu l-a împiedicat ca peste ani să scrie balada "Baciul și Rabinul", citind-o în Cenaclul Flacăra, notă din 85).

Drăguțul de el! Ce credea, că i se iartă succesele?

A fost ales Hobană, alt ovrei (fals: scriitorul I. Hobană, pe numele său adevărat Mantaroșie, nu este evreu, n. red.), Dimisianu (țigan), cu ascensiune (prin muiere care dă cu p...-n populație, n.a.). În urmă cu șase ani era corector la "Cronica" din Iași!

◆

Nici Fănel (Fănuș Neagu, **n. red.**), *cu toată gașca lui, nu a luat voturi multe la alegerile de partid de la U.S. Se preferă oamenii șterși și dacă e să vorbim pe șleau, ai noștri se toacă mărunt unii pe alții, pe când Crohmălnicenii sunt totdeauna sus, în toate organismele.*

◆

Tățuca (?!?) *spune că toți cei care au rude dincolo nu vor mai putea ocupa nici măcar postul de șef de secție. Nu mi-e frică mie, toți vor avea de suferit numai ovreii nu, pentru că ei sunt cei mai mulți în această situație. Noi suferim, nu ei.*

◆

"Era Socialistă" (citește Voicu) atacă serialul "Un august în flăcări". E numit serial cu baruri și împușcături. În numele unor idei, scumpe nouă (adică ovreilor). Era de așteptat, mă pândesc cu toții, ar fi vrut probabil să fac un film stil Matrozov, că lor nu le mai iese din cap cretinitatea rusească cu care s-au hrănit din mica lor copilărie.

◆

Peste tot măsuri de urgență, arabii au declanșat totul odată cu scumpirea petrolului. Ruina ne așteaptă pe toți, mai ales pe țările sărace care nu vor avea cu ce-și plăti lumina, energia pentru industrie etc. La capătul firului, războiul, adică cel mai rău lucru. Toate de la desființarea statului palestinian, pentru că toate aceste scumpiri sunt plata pentru agresivitatea iudeilor care vorbesc de nazism ca de o ciu-

mă, dar îl practică cu ardoare. Să nu se uite, imediat după război, armata israeliană a fost instruită de foştii nazişti care au fost recuperaţi.

❖

După 4 numere ale "Flăcării" (cenaclul "Flacăra", condus de A. Păunescu, **n. red.**), *la Braşov s-a clacat. Noul lider al tineretului a promis celor din sală că pot spune totul. Totul a fost auzit şi Păunescu a fost interzis la TV. Bâlciul, destul de mare. Individul a debutat aducând-o la "Flacăra" pe M-me Gogu Rădulescu, Dorina, care l-a învinuit pe Sărăru de antisemitism. Ce-i drept, "Flacăra" e înţesată de evrei! (Anul acesta am aflat cum a curăţat redacţia de ei: le-a cerut ca, în 24 de ore, să scrie fiecare câte o pagină de revistă. Bineînţeles, negustorii de aţică s-au dat în piedică, ei numai scriitori sau gazetari nu erau! I-a trimis la plimbare şi şi-a adus alţi evrei, mai spălaţi probabil, dar şi câţiva români între care Purcaru, care a fost şi a rămas un mare reporter.*

❖

Fănuş Neagu îl face pe Marinică (Preda, **n. red.**) *de jidănit, repetându-i chestia precum Corbul lui Poe. Nu te alegem Preşedinte* (la Uniunea Scriitorilor, **n. red.**)! *Nu te alegem Preşedinte!*

Ţăranul suferă.

– Ce dacă am avut nevastă ovreică?

– Da, dar ai prieteni tot ovrei şi ăştia ne-au despărţit de Barbu.

– Nu-i adevărat! sare a treia nevastă, la fel de servitorică, fostă sanitară sau aşa ceva.

Pe urmă promite:

– Rezolv eu, la "Cartea Românească" n-o să mai publice nici un ovrei!

Fănel nu-l crede, nici pe el, nici pe nevastă-sa, şi continuă să-i strige:

– Jidănitule!

Asta sub ochii îngroziţi ai lui Mazilu care se pare că şi el e de-acolo.

❖

Belphegor (?!?) *îmi vorbeşte despre Premiul Nobel* (în realitate Premiul Herder, **n. red.**). *A auzit el că-l iau eu şi cu Marin. Nu ştie că e indivizibil.*

– Îl ia Marin, îi spun, pentru că el e jidănit şi jidani sunt şi la Viena. Unde mai pui că e mai bătrân ca mine, are 50 de ani (notă din 85: Marin nu l-a luat. L-am luat eu în 78).

❖

Mi-ar place să am şi eu o Editură pentru a-i publica pe cei obstrucţionaţi de aripa veche. (Notă din 85): Ce naiv am fost în cazul Mitea (C. Mitea, redactor-şef la "Contemporanul", consilier al lui N. Ceauşescu, **n. red.**), *se pare că are şi el o Rifcă în pat ca şi alţii: Ioniţă, Pană etc.*

❖

Deocamdată scroafa de Maria Banuş îl atacă violent pe Nr. 1 în "Orhidee şi ceva", la pag. 71. E vorba de un pluton care stă la graniţă cu gloanţe gata să tragă (plutonul ar fi ruşii care ne-ar invada).

O să-i trimit lui B. (probabil Cornel Burtică, **n. red.**) *un exemplar ca să ştie ce fac editurile noastre la ora asta. Recent, "Tribuna României" a publicat poezia unui ovrei din străinătate în acrostih: "Ceauşescu-nasol". "Europa liberă" a preluat rapid chestiunea. Te cred şi eu. Porci mai sunt harhării ăştia… Le dai din palmă şi ei te muşcă!»*

Unde se mai întâlnesc scriitorii?

«"La Capşa nu se mai duce niciun scriitor. E prea scump. Pe de altă parte, s-a pierdut şi tradiţia, după 50 de ani de comunism", spune criticul literar Alexandru Condeescu, directorul Muzeului Literaturii Române. "Foarte mulţi se adună aici, la terasa "La Muzeu", care a devenit un punct de întâlnire cunoscut chiar şi pentru cei care vin din provincie". La terasa din spatele Muzeului Literaturii Române de pe Bulevardul Dacia, sub umbreluţe, scriitorii beau bere şi cafea. Mulţi vin aici pentru meniul zilei, o farfurie de mâncare gătită, care costă 8,5 lei şi poate fi ori fasole bătută, ori ostropel, ori musaca, ori... altceva. Dar "slăbiciunea" romancierilor sunt mititeii care sfârâie pe grătar, 1,5 lei bucata, cu pâine şi muştar. Din zori şi până la ora 22,30, berea curge din belşug şi mai răcoreşte patimile. Scriitorilor Ioan Groşan, Paul Vinicius, Iolanda Malamen le tihneşte aici cafeaua de dimineaţă. În fiecare vineri, la terasă sunt organizate seri de muzică şi poezie. Patronul, poetul Eugen Suciu, mai deţine şi un alt restaurant, situat chiar în spatele Uniunii Scriitorilor. "Il Gattopardo Blu" este, momentan, închis, dar oamenii slovei au aici un meniu mai ieftin, până la ora patru după-amiaza.

Tineri literaţi vin la clubul "Twice" să vorbească despre sex, pe strada Sfânta Vineri nr. 4. Fără menajamente, fără false pudori, la "Cafeneaua erotică". Scriu poezii deocheate pe spatele unor manechine. Pictează pe modele vii. Seară de seară, de luni până vineri, terasa e mereu plină, mai ales că temele sunt îndrăzneţe, iar morga obişnuitelor dezbateri literare este spulberată de cuvinte tari, rostite cu haz. Tinerii mănâncă pizza şi se răcoresc numai cu bere. Sunt fumători înrăiţi. Când se termină programul literar, pleacă acasă, nu rămân la discotecă.

La "Club A", de-ai casei sunt Horia Gârbea, Dan Sociu, Dan Mircea Cipariu, Nora Iuga, Marius Chivu, dar şi Răzvan Ţupa, care va relua, din toamnă, "Poeticile cotidianului", un atelier de lectură publică asezonat cu muzică.»

(Dintr-un articol de Dan Boicea; în "Adevărul", Bucureşti 2006)

Nu trebuie să te mai duci la biserică. Acum îţi faci rugăciunile pe Internet

«"Completaţi formularul de mai jos pentru a trimite rugăciunea dumneavoastră. Cererile vor fi trimise la grupa de rugăciune online. Dacă doriţi ca cererea să apară şi pe website, nu bifaţi căsuţa *Privat.*" Acesta este mesajul de întâmpinare pentru lansarea rugăciunilor către Dumnezeu online. Fiind ubicuu, este evident că Dumnezeu se află şi pe internet. Şi acolo fiind, te poate ajuta online, fără să te mai oboseşti să intri într-o biserică. La ce bun să mai pierzi vremea, când mântuirea poate veni printr-un simplu click de mouse? E drept, în loc de agheasmă, vei primi câţiva pixeli binecuvântaţi, dar acestea sunt deja amănunte fără importanţă.

Asociaţia care ţi-l aduce pe Dumnezeu-cel-digital se numeşte "Internet spre cer", iar membrii ei pot avea parte de binecuvântări venite prin telefonul mobil ori iPOD, după posibilităţi. De asemenea, o vizită pe www.intercenter.net vă poate aduce predici religioase în format .mpg sau .avi, pe care le puteţi urmări direct pe mobil sau descărca şi stoca pentru a le asculta în linişte, acasă.

Iată câteva rugăciuni transmise prin e-mail:

- "Doamne, dacă eşti, te rog muuult de tot ascultă-mi rugăciunea mea şi îndeplineşte-mi dorinţa de a fi cu alexandra deoarece o iubesc la nebunie aş face orice pentru ea ea nu înţelege ca o iubesc crede că-mi bat joc de ea dar nu e aşa eu chiar o iubesc m-am îndrăgostit nebuneşte de ea te rog fă-o să mă iubească şi îţi mulţumesc" – Melinte.
- părinţi mei sunt plecaţi în state şi eu sunt cu fraţi mei aici. să ne rugăm să primim viza pentru America să fim din nou toţi. – Octavian Goga.
- "M-am mai lăsat de fumat de 2 ori în 14 ani de când fumez. Vreau să mă las de fumat, am motivaţie, dar nu reuşesc" – Magda.
- "Rugaţi-vă cu noi, slăvindu-L pe Dumnezeu pentru atotputernicia Lui căci joi (21.spt.2006) este ziua în care Domnul ne va da banii pentru cumpărarea terenului şcolii din Prahova" – Mioara.
- "Să ne ajute Domnul să găsim o gazdă bună şi după puterile noastre de a o plăti" – Giovani.

http://groups.msn.com/SfantulVasileBuzau. Aceasta este adresa de unde puteţi intra pe chat cu Sf. Vasile, autorul unui blog reuşit, e drept. Adresa aparţine unei parohii din Buzău, conduse de un preot ortodox up-gradat cum scrie la carte. Intri pe chat şi îţi spui în direct problemele.

Însuşi Preafericitul Teoctist s-a declarat pro-Internet. "Credinţa se poate propaga prin Internet, cu condiţia ca Internetul să înregistreze şi să transmită exact ce gândeşte cel care doreşte să transmită valorile creştine. Cuvântul Evangheliei poate fi transmis pe orice cale", a declarat Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.»

(Dintr-un articol de Dan Popa; în "Gândul", Bucureşti 2006)

Adăpost anti-cutremur individual

«După ce a adunat medalii la majoritatea saloanelor internaţionale de inventică, adăpostul anticutremur conceput de doi români a fost lansat pe piaţă la "Salonul Cercetării" de la Romexpo. Modulul individual de protecţie antiseismică a fost conceput de inginerul Mircea Manolescu în colaborare cu Mircea Chiţescu după şase ani de cercetări şi testări. Cutia este din

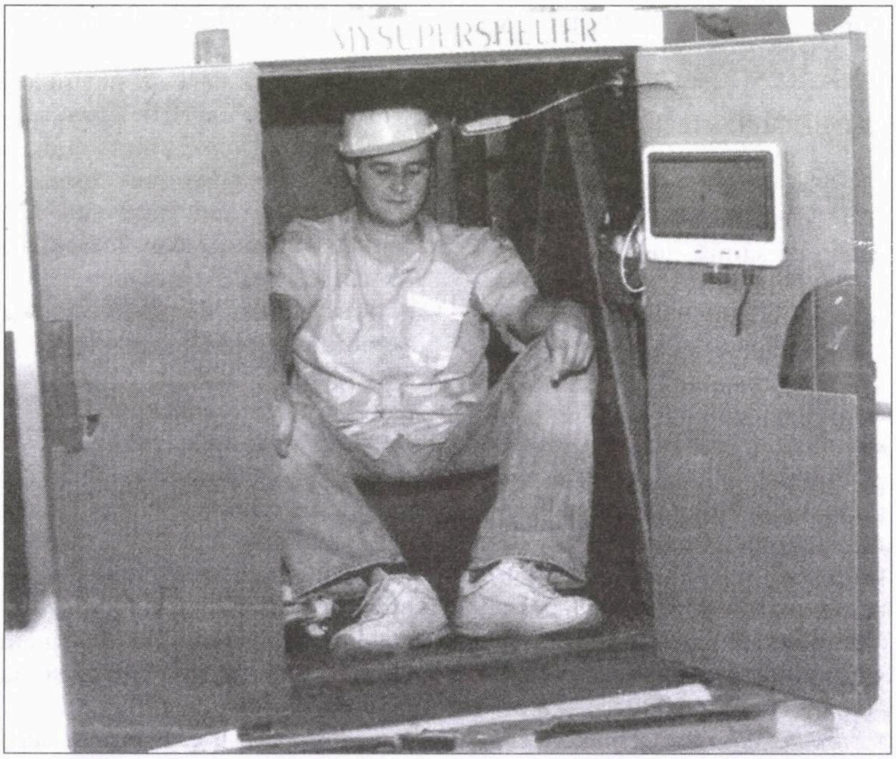

oţel rezistent, nedeformabil, în exterior este învelită cu fibră de sticlă, iar interiorul este căptuşit cu burete. Adăpostul are o butelie cu mască de oxigen pentru ventilaţie, care are şi rolul de a proteja ochii de fum sau de praf. Modulul este dotat cu un radio multifuncţional, un aparat de emisie-recepţie şi un senzor electronic pentru a putea fi detectat.

Invenţia de 150 de kilograme are 70 de centimetri laţime, un metru înălţime şi unul lungime, dimensiuni ideale pentru a intra în apartament pe uşă şi pentru a se putea integra mobilierului. Adăpostul este gata de utilizare chiar din momentul livrării.»

(Dintr-o relatare de Elena Hîrţan; în "Gândul", Bucureşti 2006)

Colecţia doctorului Zavate

«Cuie, piroane, sârme împletite într-un mod special, cozi de linguri şi monede, găsite în trupurile puşcăriaşilor, stau înşiruite în vitrina din cabinetul doctorului chirurg Mircea Zavate de la Vaslui. "Am început să colecţionez astfel de obiecte în urmă cu circa 15 ani", susţine doctorul".

Cel mai şocant caz din această categorie s-a înregistrat în anul 2002, când un deţinut a înghiţit 103 bucăţi de sârmă, lungi de aproape 20 de centimetri! "Bărbatul a înghiţit sârmele în două-trei zile şi când s-a simţit într-adevăr "plin", a cerut să fie dus la spital", povesteşte doctorul. Rareori îşi creează probleme de sănătate grave. Toate obiectele pe care le înghit sunt pilite cu atenţie în părţile ascuţite, să nu le provoace leziuni interne. "Un deţinut a învelit un capac de conservă într-o cârpă, a cusut-o şi apoi a înghiţit-o. Vârfurile cuielor, cozile de lingură sunt tocite", a explicat doctorul. "Sârmele sunt împletite şi îndoite în formă de ancoră. Deţinutul le înghite şi nu pot fi scoase decât prin intervenţie chirurgicală", a menţionat Mircea Zavate. Deţinuţii îşi procură asemenea obiecte din curtea închisorii, în special din garduri. Ei fac tot posibilul să ajungă la spital, crezând că aşa pot obţine eliberarea pe motive medicale. Altora, pur şi simplu le place să facă naveta pe ruta penitenciar-spital.

Comandantul Penitenciarului Vaslui, subinspector Costel Poenescu, ne-a declarat că gesturile extreme ale deţinuţilor sunt dictate de modă. "Până în 2000 era moda automutilărilor. După 2002, am avut moda cuielor în cap. Asta a durat puţin şi a urmat perioada în care deţinuţii au început să înghită obiecte metalice. Acum nu mai fac nimic, condiţiile de la penitenciar sunt mai bune ca cele de la spital şi nu prea le mai place acolo", a declarat Poenescu.»

(Dintr-un reportaj de Ion Ciobanu; în "Averea", Bucureşti 2006)

Ţara în care m-am născut

«Paradoxul nu este pentru cei slabi de înger, aşa că se poate spune că românii, care trăiesc zi de zi printre paradoxuri, sunt nişte oameni curajoşi. Sunt şi eu unul – un paradox, vreau să spun. Iată câteva din paradoxurile românilor:

– toţi iubesc România, dar vor să plece din ţară cât mai repede;

– toţi au o grămadă de idei, dar nici o leţcaie;

– toţi spun că oamenii sunt de treabă, dar că Guvernul e de cacao;

– scriitorii şi intelectualii se tot perie reciproc, dar aţâţă războiul între generaţii; tinerii vor ca bătrânii să-şi mărturisească păcatele trecutului, iar bătrânii cred că tinerii nu ştiu nimic despre istorie şi, în plus, sunt impertinenţi;

– (aproape) toţi ridică în slăvi democraţia, dar găsesc dezgustătoare lucrarea ei;

– toţi sunt de acord că toată lumea este coruptă, mai puţin cei de faţă;

– toţi ştiu că oficialii sunt corupţi, dar tot le dau şpagă dacă au ocazia;

– toţi vorbesc frumos despre drepturile minorităţilor şi despre tratamentele umane datorate animalelor, dar când îi strângi cu uşa, recunosc că o fac doar ca să intre în Uniunea Europeană;

– toţi vor să intre în Uniunea Europeană, dar fiecare în parte se teme şi, în secret, chiar dispreţuieşte Uniunea;

– toţi ştiu că Securitatea încă mai conduce ţara, prin intermediul politicienilor şi al milionarilor nou-nouţi;

– toţi sunt de acord că presa este liberă, dar şi-ar dori să nu mai dea atâtea ştiri negative şi, oricum, ştiu că presa e în mîinile Securităţii;

– toţi cred că înţeleg cum e treaba cu capitalismul, dar şi-ar dori, la o adică, sistem sanitar, educaţie şi servicii publice socialiste;

– toţi vor ca dosarele Securităţii să fie deschise, dar acestea sunt deschise doar selectiv, printr-o luptă darwiniană pentru (un dram de) putere;

– toţi sunt şi avangardişti, şi tradiţionalişti.

Acestea fiind zise, eu sunt doar un jeg nerecunoscător. Eu chiar iubesc România şi oamenii care o locuiesc. Am primit cea mai mare distincţie literară a ţării, Premiul Ovidius, în septembrie, la Constanţa, anticul port Tomis de la Marea Neagră unde Ovidiu însuşi a murit în bejenie. De curând, SUA au postat acolo o bază militară care îi conferă acces către Rusia şi Orientul Mijlociu. Marea Neagră e destul de neagră, mai degrabă de culoarea vinetelor, şi vălureşte între Ucraina şi Turcia. Fundul mării este împânzit cu epave greceşti, inclusiv cea a triremei care l-a adus pe Ovidiu de la Roma la locul său de surghiun. În Constanţa am participat la un forum intelectual extrem de intens, am întîlnit nişte poeţi tineri extraordinari şi m-am refamiliarizat cu una dintre cele mai mari literaturi ale lumii, deşi aceasta este aproape necunoscută dincolo de hotarele ţării. Românii sunt oameni cu suflet, frumoşi, pasionaţi şi mari mânuitori ai limbajului. Ţara însăşi este o adevărată comoară de peisaje extraordinare, munţi misterioşi, codri adînci şi sate străvechi. Bucătăria este bogată şi poţi fi şi vegetarian dacă vrei. Salata de vinete românească poate, ea singură, să ţină în viaţă trupul şi sufletul oricui.

Şi cu toate astea, cu toţii şi-ar dori să trăiască în Iowa. Să mor dacă înţeleg!»

(Dintr-un articol de Andrei Codrescu, scriitor, trăitor la New Orleans, SUA; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Cea mai bună marfă de export: copiii

«Aproape 30.000 de copii români au fost adoptaţi internaţional din 1990 până la sfârşitul lui 2004, când a intrat în vigoare noua legislaţie privind regimul juridic al adopţiilor, care a pus punct "exporturilor" de copii. Cifra, semnalată de Theodora Bertzi, şeful Oficiului Român pentru Adopţii (ORA), a fost pentru prima dată vehiculată de sociologul Alin Teodorescu, pe baza unui studiu din 2003. "Dacă din 1997 până în 2002, după instaurarea moratoriului, au fost făcute acte de adopţie internaţională pentru 10.000 de copii, cifra de 30.000 nu pare exagerată pentru perioada 1990-2004", a declarat Bertzi.

În plus, spune şeful ORA, ONG-urile (organizaţiile non-guvernamentale) româneşti erau finanţate de familiile din afară ca să poată primi copii spre adopţie internaţională, bani care ar fi trebuit investiţi în programe în România. Pe lângă aceste sume, familiile dădeau ONG-urilor străine, partenere ale celor autohtone, sume cuprinse între 30.000 si 50.000 de euro, pentru a adopta un copil român, afirmă Bertzi. Un simplu calcul arată că pentru copiii români s-a plătit în aceşti ani minimum un miliard de euro.

Diana Nistorescu, director executiv al Federaţiei ONG-urilor Active în Protecţia Copilului, spune ca ONG-urile care aveau aceşti bani din afară "îşi permiteau să plătească taxe celor de la Protecţia Copilului prin care aveau prioritate la obţinerea autorizaţiilor, fiind favorizaţi".

Ea a adăugat că "vechiul sistem a fost corupt, de la cel mai înalt nivel până la ultima maternitate, însă nu a fost nimeni pedepsit". Bogdan Panait, preşedintele Autorităţii pentru Protecţia Copilului (ANPDC) spune că "majoritatea sumelor luate pentru copiii români rămâneau în străinătate, unde erau folosite inclusiv în campaniile electorale ale politicienilor care susţineau adopţiile internaţionale".

Secretarul de stat ORA explică numărul mare de copii care au mers la o familie străină prin modalităţile foarte simple prin care se făceau adopţiile, dar şi prin existenta reţelelor de trafic. "Înainte de 1997, adopţia se făcea la primăria de comună. Venea mama copilului, care semna că îşi dă copilul spre adopţie, apoi semna şi familia adoptatoare de luare în primire. Tranzacţia se făcea uşor, iar copilul ajunsese ca o marfă", potrivit Theodorei Bertzi.»

(Dintr-un articol de Oana Crăciun; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Brucan

«Nu i-ar fi plăcut să vă plictisesc cu apologii, aşa că am să fiu nepoliticos: când m-am apucat de emisiunea cu el, am avut sentimentul că urma să joc un rol de figuraţie în "Jurasic Park", versiunea cu dinozauri comunişti.

Partenerul meu avea toate datele: fost jurnalist stalinist, fost complotist de pe poziţii perestroikiste împotriva lui Ceauşescu, apoi fost fesenist, ba chiar unul mare de tot. Brucan n-a fost în GDS (deşi a mai mers la câteva şedinţe), n-avea cine ştie ce respect faţă de societatea civilă (în esenţă, pentru că-i plăceau playerii, nu comentatorii), nu se încurca în politeţuri (de-aia a şi plătit odată 40 de milioane unui fruntaş ţărănist, pe care îl făcuse, avant la lettre de la CNSAS, securist!).

Şi totuşi, după 6 ani de întâlniri cu el în fiecare sâmbătă (atunci se înregistra emisiunea), Brucan mi-a rămas în memorie mai degrabă ca mamifer, decît ca saurian. Unul care a trăit, e drept, alături de dinozauri, însă a reuşit cumva să supravieţuiască extincţiei speciei dominante: activistul de partid.

Nu era genul lui, în fundul sufletului: era un om de lume, însă nu de mase. A trecut la stânga pentru că asta era singura orientare legitimă (cool, dacă vreţi o expresie mai modernă) după război, pentru un evreu român, a cărui soţie mai făcuse şi puşcărie. A fost sincer atunci? N-am nici o îndoială: nu era omul care să mimeze simpatia sau antipatia, chiar şi faţă de o idee.

E însă mai complicat de atît, pentru că stângistul Brucan iubea de fapt viaţa, fără culoare politică. A debutat înainte de 1940 în presă cu cronici mondene, mai exact de restaurante. Avea nostalgia chefurilor dinainte de război, însă vorbea cu pasiune şi de fazanii de la mesele oficiale din vremea lui Stalin.

Undeva, burghezul din el se distra destul de bine şi făcea muşchi, gata să iasă la suprafaţă odată cu schimbarea de regim. Semnatar al scrisorii celor 6, a devenit în acelaşi timp disident cu spate asigurat şi o anumită relaxare. A avut-o până la sfârşit. Agent secret? Poate. Însă nu unul vorbăreţ: spre deosebire de 007, Brucan a murit înainte să-i aflăm întreaga poveste...

N-a fost un om bogat. Cea mai mare realizare a familiei după 1990 a fost achiziţia unei Skode, de care era şi el foarte mîndru. A tras însă mai multe sfori decât milionarii de astăzi ai politicii. Într-o lume a patrioţilor cu cont individual în bancă, el a fost un sceptic dezinteresat. Într-o lume a românilor verzi şi ultraortodocşi, el a fost un ateu cu o privire sănătoasă asupra minţii noastre îngrădite de tradiţii. Ne-a dat o lecţie de democraţie, însă mulţi români nu i-au întors serviciul, măcar cu o prezumpţie de nevinovăţie. Până la capăt a primit mai puţină recunoaştere decât merita.

Cineva îmi spune că Brucan a cerut moartea multor oameni, în articolele din anii '50. Am multe rude care au mers la puşcărie în aceiaşi ani, aşa că îmi permit luxul iertării (aproape) în cunoştinţă de cauză. E şi asta o ironie la care m-am gândit adeseori: să faci emisiune cu un om pe care bunicul sau unchiul tău l-ar fi scuipat, de-ar mai fi trăit. Nu i-am povestit de asta niciodată – şi asta e singura părere de rău, la despărţire. Ce-ar fi zis Brucan? Sunt convins că găsea o filozofie în situaţia asta...

Eu ştiu doar un lucru: n-ar fi făcut emisiunea aceea dacă nu i-ar fi păsat de noi, de români. Aici era patria lui, indiferent de murdăriile pe care le aruncau, în fiecare săptămână, antisemiţii de ocazie care scriau la redacţie. Şi mai ştiu că a murit la locul de muncă: cu o carte alături.»

(Dintr-un articol de Lucian Mândruţă, animatorul cunoscutei emisiuni de la TV "Profeţii despre trecut", în care discuta cu Silviu Brucan pe diferite teme "la zi"; în "Dilema veche", Bucureşti 2006)

Noua pornografie

«Dezinhibarea socială, politică şi sexuală, iniţiată la noi la începutul anilor '90, şi-a avut apogeul pe parcursul aceluiaşi deceniu – primul venit după o lungă perioadă de comprimare. Pudibonderia socialistă, rasa monahală aruncată peste trupul viu şi gol al literaturii nu compensau defel pierdutele bucurii ale cărnii prin proporţionale împliniri spirituale. Obiectivele culturale ale vechiului regim erau unele cu semnul minus: arta trebuia deposedată de cât mai multe dintre dimensiunile şi valenţele ei, pentru a se mortifica, îngheţa ideologic. Cu atât mai firesc, mai natural a fost *dezgheţul* postrevoluţionar, în care vechi poncife, tabuuri şi clişee propagandistice au fost exuberant dinamitate. Tarabele gemând de reviste şi cărţi pornografice editate pe hârtie proastă, mâinile tremurătoare şi ochii sticlind de plăcere ai cumpărătorilor de toate vârstele (de la puberul timid cu faţa plină de coşuri la pensionarul indignat în public şi satisfăcut în particular) indicau nu atât o pervertire generală, cât o regularizare a debitului psihosocial.

Această pornografie cinstită, de primă instanţă, fără alte pretenţii decât aceea de a satisface un public cât mai larg, se vede în prezent concurată de către o descendenţă cu ifose ce ar vrea să uite de trunchiul de care aparţine. Noua pormografie este una "cu ştaif", căutând să confere obscenităţilor programatic introduse în text o dimensiune de adâncime.»

În continuare, autorul articolului dă câteva exemple de "sofisticată intelectualitate" din romanul "Fişă de înregistrare" de Ioana Băeţică (ed. Polirom, Iaşi):

«La început, fata îi gustă iubitului din urină; într-o seară magică, îi înghite bolul alimentar îndelung mestecat ("cred că la origine era vorba de nişte pâine cu margarină", încearcă să rememoreze, cât mai exact, eroina); nu rareori, îi împleteşte părul pubian, lipindu-i şuviţele cu salivă şi spermă; alteori, filozoful ejaculează în urechea fetei ("spermatozoizii vorbesc între ei!", exclamă Vlada); iar iarna, cei doi amorezi îşi dau jos pantalonii şi stau câte zece minute cu fundurile goale în zăpadă. De ce? Ca să le îngheţe sexele.»

(Dintr-o cronică intitulată "Noua pornografie" de Daniel Cristea-Enache; în "România literară, Bucureşti 2006)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de tot felul întâlnim în 90% din ziarele şi revistele ce ne cad în mână:

■ Cântăreaţa **Mădălina Manole** este o femeie şi frumoasă şi talentată care, însă, dacă s-ar duce la o ghicitoare să-i citească în palmă, aceasta i-ar spune: stimată doamnă, nu prea ai noroc în dragoste. Într-adevăr, mai întâi, ea s-a despărţit de compozitorul Şerban Georgescu, după care a rămas o vreme singură. Apoi s-a consolat cu un alt muzician, de la trupa "Talisman". Lucrurile păreau că merg bine, dar deodată, căruţa s-a rupt în drum. Cuplul s-a destrămat, prietenii comuni susţinând că de vină ar fi Mădălina Manole, femeie dominatoare, cu *fiţe*, care a făcut amantului zile fripte.

■ Odată cu hotărârea regimului instaurat după decembrie 1989 de a restitui averile naţionalizate după 1947-1948, pe străzile Bucureştiu-

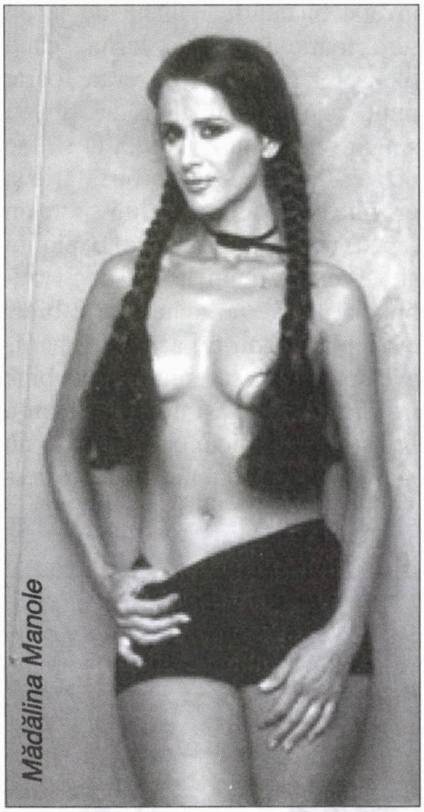

lui și-au făcut apariția o mulțime de nume faimoase: foști mari proprietari (câți mai trăiesc) și, mai ales, urmașii acestora. Au venit astfel, ca să-și încaseze drepturile, urmașii marilor industriași Malaxa și Max Auschnitt, au venit nepoți și strănepoți ai familiilor boierești Cantacuzino, Sturza, Ghica ș.a. Printre aceștia se numără și succesorii lui Mociorniță. Bătrânii noștri din *trib* își mai aduc aminte de fabrica de pantofi cu acest nume. Era la concurență cu fabrica "Dermata" din Cluj, și încălța cam jumătate din populația României (în plus, un fiu al industriașului, pe nume Ionel Mociorniță, mare iubitor de fotbal, înființase în anii '40 clubul "Carmen", din București, unde juca celebrul Basil Marian). Mai nou, d-na **Marie-Rose Mociorniță,** o nepoată a industriașului, a venit din Canada, unde trăise până azi, hotărâtă să se stabilească în România. Ziarista Cristina Stănciulescu, de la lunarul monden "Viva!", i-a pus câteva întrebări, menite a dezvălui caracterul și vederile despre lume ale d-nei Marie-Rose. Extrase:

«–Care este cea mai mare plăcere a ta?

– Să stau la malul mării cu o carte în mână și să ridic ochii din când în când, ca să văd că nu există limite.

– În ce-ai vrea să te reincarnezi, dacă acest lucru ar fi posibil?

– Într-o cântăreață de operă cu voce extraordinară.

– Ce personaj istoric îți place?

– Isus.

– Cu ce ocazie minți?

– Din politețe. Îmi pare rău, dar nu am găsit echilibrul între a nu răni și a fi întotdeauna sinceră.

– Ce-ți place cel mai mult să faci în timpul liber?

– Să fiu alături de oamenii pe care îi iubesc.

– Ce detești la alții?

– Lașitatea, minciuna, snobismul, zgârcenia.

– Dacă ai putea să-ți schimbi un atribut fizic, care ar fi acela?

– Toate și nici unul. Trăiesc cu mine așa cum sunt.

– Unde și cum ți-ar plăcea să trăiești?

– În România și în Grecia, alături de persoana pe care o iubesc.

– Ce admiri cel mai mult la o femeie?

– Intuiția și instinctul de a ocroti viața.

– Ce admiri cel mai mult la un bărbat?

– Eleganța sufletească.

– Când și unde te-ai simțit cea mai fericită?

– Atunci când s-au aliniat elemente diverse ale unei situații complicate pentru a crea un moment perfect.

– Care este personajul de ficțiune pe care îl preferi?

– Cele ale scriitorului victorian Anthony Trollope, foarte asemănătoare cu oamenii noștri politici de azi, cu toate că subiectul se derula acum 150 de ani, într-un oraș englezesc de provincie.

Marie-Rose Mociorniță

– Ce te caracterizează cel mai bine?

– Generozitatea, simțul umorului, impulsivitatea.

– Care este motto-ul tău?

– Ai grijă ce faci cu viața asta. Nu este o repetiție, este un act final.

– Ce ți se pare a fi culmea durerii?

– Despărțirile de cei pe care îi iubim.

– Ce ierți la alții?

– Greșelile pe care și le asumă și pe care încearcă să și le corecteze.

– Care este principalul tău defect?

– Perfecționismul, melancolia și emotivitatea.

– Care sunt "eroii" vieții tale reale?

– Maica Tereza, Martin Luther King.

– Care sunt numele tale preferate?

– Jordan, Raffael, Zetta.

– Ce i-ai spune lui Dumnezeu dacă l-ai întâlni?

– De ce sunt aici?

– Ce ai și ți-ai dori să nu ai?

– Procese și avocați.

– Ce nu ai şi ţi-ai dori să ai?

– O casă cu curtea plină de flori şi pacea sufletească să pot aprecia atâta frumuseţe.»

■ **Cătălin Mitulescu** este unul dintre tinerii cineaşti de succes ai României de azi. Filmul său "Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii" (cu Dorotheea Petre, Jean Constantin, Mircea Diaconu, Ionuţ Blecheru ş.a.) a obţinut la Festivalul de la Cannes un premiu la secţiunea "Un certain regard". El a acordat recent un interviu Roxanei Călinescu, de la "Dilema veche", din care aflăm câte ceva despre începuturile sale.

Începuturi din care se poate învăţa ceva:

«Aţi intrat la Facultatea de Geologie în 1993, apoi aţi lucrat în Italia ca pizzaiollo. Cum v-aţi decis să urmaţi cursurile de regie film?

Cred că în liceu s-a născut pasiunea mea de a scrie la o revistă a şcolii nişte nuvele; apoi mă duceam în fiecare zi la cinematecă. Chiuleam de la şcoală şi mergeam să văd filmele lui Antonioni, Pasolini, Fellini, Forman. Toate peliculele erau alb-negru; uneori stăteam pe jos pentru că nu mai erau locuri. Atunci se vindeau bilete pe sub mână la suprapreţ. Era o meserie chestia asta, ca la meci… Am văzut de curând săli de cinema goale, care se închid, şi mi-am adus aminte de cozile de la Cinema Patria. Era alt timp. Revenind, cred că am avut, ca orice regizor, pasiunea de a povesti. Cred că de la asta pleacă totul. Nuvelele mele erau foarte vizuale şi m-am gândit că aş putea face film. Nu am luat o decizie imediat. Am plecat din ţară după doar doi ani de Geologie.

Cum v-aţi descurcat ca emigrant?

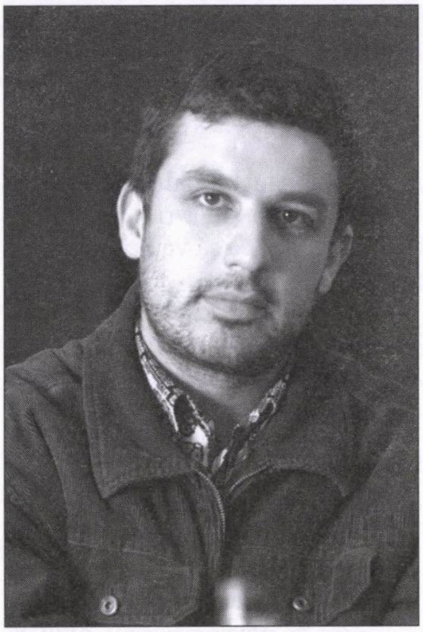

Cătălin Mitulescu

Am plecat din România foarte decis şi cu o mare energie. Aveam 20 de ani. Dormeam prin trenuri, în săli de aşteptare. Voiam să văd cum e acolo şi să câştig bani. Acolo, în nordul Italiei, pe lacul Maggiore, m-am format, m-am împlinit cumva. Am lucrat ca ucenic în construcţii, apoi în restaurante. Eram foarte tânăr şi îmi plăceau regulile. Respectam acea relaţie ucenic-maestru. Îmi plăcea să lucrez bine, să fiu un ucenic bun. Am intrat într-un restaurant spălând vase, apoi, în câteva luni, am învăţat să fac blatul la pizza. Nu e uşor să-l faci bine. Exista un secret şi aici. Apoi am învăţat bucătărie italiană de la un sard foarte simpatic. Iarna, când ploua tot timpul şi nu erau foarte mulţi clienţi, am ajuns să ţin eu singur un restaurant: trebuia să fac pizzele, mă duceam în bucătărie şi pregăteam spaghetele, îmi scoteam repede şorţul, îmi puneam papionul şi serveam clienţi la masă. Şi trebuia să le fac pe toate foarte bine. Mi-a plăcut spiritul acela lombard, avea o rigoare care mi-a prins bine la vârsta aceea şi mai ales mi-a prins bine ucenicia. Acest statut nu mai există la noi, nu mai este respectat şi asta ne lipseşte.»

Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii
FESTIVAL DE CANNES
UN FILM DE CĂTĂLIN MITULESCU

ZISE...

"Evreii nu au nici o legătură istorică cu Zidul Plângerii de la Ierusalim. (…) Zidul este un monument islamic".

(Dr. Hassan Khader, membru în consiliul legislativ palestinian; într-o conferinţă difuzată în mai multe rânduri la postul oficial de televiziune al Autorităţii Palestiniene; Ramallah, 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Corectitudinea politică

Unul din unchii mei era un om foarte onest atât în gândire cât și în acțiune. Ipocrizia, cuvintele cu două înțelesuri, șiretenia, nu numai că nu-i stăteau în caracter, dar îi erau în general totalmente necunoscute.

De pomină a rămas replica adresată soției sale pe când amândoi se aflau la o petrecere cu niște prieteni în Galațiul anilor '30-'40. Omul povestea ceva, când deodată se întrerupe și se adresează mătușii mele, pe un ton agasat: "Ce este? De ce-mi faci semne cu piciorul pe sub masă?"

A face o gafă este uman și ni se întâmplă tuturor.

În vocabularul de astăzi, actul este cunoscut ca "incorectitudine politică", chiar dacă gafa nu are nimic de-a face cu politica. S-ar traduce poate prin dezvăluirea unor gânduri care, odată făcute publice, sunt de natură să lezeze cumva pe ascultătorul de lângă tine sau, pe scară mai largă, opinia publică.

Desigur, nu despre gafele familiale sau cele între prieteni aș vrea să vorbesc astăzi. Ci despre "corectitudinea" sau "incorectitudinea politică" așa cum sunt ele judecate astăzi în *media* scrisă sau televizată. Avem de-a face cu un fenomen care falsifică înțelesul celor mai simple declarații făcute de către politicieni, celebrități sau oameni de rând.

Mai mult decât atât, rezultatul autosupravegherii verbale sau scrise duce de multe ori la o răsucire cu 180 de grade a adevărului, rezultând practic într-o minciună sau în cel mai bun caz într-un adevăr trunchiat.

Această ipocrizie de fapt, denumită corectitudine, a avut inițial drept cauză, între altele, teama de a nu jigni o anume persoană sau un grup în sensibilitatea sa etnică: și evreii americani au beneficiat poate de aceste exprimări precaute ale concetățenilor; la fel și negrii. Politicienii care învârt roata propagandistică în societatea americană, probabil din motive electorale, dorind să cucerească un anumit grup etnic de alegători, au găsit o formă "corectă" de a vorbi despre problemele etnice. Cu timpul, însă, de la, să zicem, o încercare moderată de a schimba vechile denumiri peiorative adresate negrilor, cuvântul "nigger" a fost înlocuit cu "negro". Apoi s-a descoperit că "negro" aduce totuși prea mult cu "nigger" și s-a trecut la "black" – cuvânt care înseamnă "negru", dar nu neapărat legat de o persoană de această culoare. Nici asta nu a fost deajuns. Ameliorarea limbajului a continuat și s-a trecut la "colored" – colorat, de parcă ar fi fost vorba de culori din spectrul solar: roșu, portocaliu, albastru. Dar nu ne-am oprit aici. De data asta, nu din inițiativa celor însărcinați cu propaganda, ci chiar la cererea negrilor, termenul a fost din nou schimbat, în "afro-american" – cetățean american de origine africană. Apoi "afro" a devenit o modă în coafură și negrii și-au schimbat din nou pretențiile: ei au devenit "african american".

Acum, să ferească Dumnezeu pe un alb să se refere în public la un negru altfel decât sub această formă; ar fi *incorect din punct de vedere politic* și respectivul ar fi boicotat, demascat, criticat, învinuit de sentimente rasiale.

Astăzi, o mare parte din negri au trecut la religia islamică datorită impresiei, greșite de altfel, că în țara lor de origine de pe continentul african, de unde au fost luați ca sclavi în urmă cu peste 200 de ani, străbunii lor erau de religie musulmană. Puțini sunt conștienți de faptul că tocmai musulmanii, în special cei din Maghreb (nordul Africii), erau cei care-i vindeau ca sclavi.

În consecință, denumirea pe care ei o preferă și încearcă s-o impună opiniei publice americane este astăzi de "musulman american de origine africană". Asta da, corectitudine politică!

Dacă ar fi să ne luăm după populara actriță neagră Whoopi Goldberg, nu toți negrii sunt de acord cu această corectitudine. Întoarsă dintr-o vizită în Africa, unde a vizitat câteva țări destul de subdezvoltate, talentata actriță a declarat: «După vizita mea, vă rog să mă credeți, calificativul de "african american" nu mi se potrivește deloc; prefer să fiu pur și simplu americancă».

În ce-i privește pe negri, *corectitudinea politică* a avut și alte urmări, mai serioase. Diversele guverne americane, fie ele democrate sau republicane, au hotărât să îndrepte injustiția adusă negrilor de-a lungul timpurilor și să le acorde niște drepturi mai "drepte" decât celorlalți cetățeni. Sub lozinca "șanse egale", s-au dat dispoziții ca minoritățile (prin care se subînțelege negrii) să beneficieze de o anumită cotă, un fel de "numerus clausus" (în sensul bun al termenului!), la admiterea în universități sau la angajarea în diversele instituții guvernamentale sau particulare.

Fac aici o paranteză: evreii nu sunt considerați ca o minoritate în SUA. Deși în jur de 6 milioane (populația totală a SUA este de aproape 300 de milioane), poate ceva mai mulți dacă luăm în considerare pe cei rezultați din căsătorii mixte sau care au trecut la iudaism, ei figurează pe toate listele de recensământ ca "albi".

Dar să ne întoarcem la negri.

De prisos să atragem atenţia, aceasta era o măsură rasială prin excelenţă. Între un negru şi un alb candidând pentru un anume post, negrul beneficiază de un avantaj. Şi, ca orice încercare de *corectitudine politică*, fenomenul a dus la excese. În cele din urmă, un candidat alb, chiar mai bine pregătit, risca să piardă postul dacă se afla în competiţie cu un negru mai puţin calificat. Se prea poate ca măsura să fi avut un substrat liberal-umanist. La urma urmei, negrii au fost cu adevărat discriminaţi de-a lungul anilor. Pe de altă parte, însă, practicarea unei politici rasiale cu semn invers, unde albilor li se oferă intrarea pe portiţa din fundul curţii, în timp ce negrilor li se oferă intrarea pe poarta principală numai pe criteriul culorii pielii, poate duce la deteriorarea în timp a economiei şi a standardului american de viaţă. Un sacrificiu poate prea scump pe altarul corectitudinii politice.

Există – dar din cu totul alte motive – şi o asemenea *corectitudine* atunci când se vorbeşte despre evrei. Desigur, nu este cazul ca evreii să fie compensaţi pentru persecuţiile din trecut. Corectitudinea sau lipsa ei apare pe scenă numai atunci când se vorbeşte de rău sau este ironizat un anume evreu într-o anume conjunctură.

Atunci vânătorii de greşeli politice flutură imediat ideea antisemitismului. Uneori, pe drept cuvânt. Alteori, nu. Personal, aflat cândva la o expoziţie de automobile şi negociind cu vânzătorul asupra unui Chevrolet care-mi căzuse cu tronc, m-am simţit extrem de presat de insistenţele sale de a mă convinge să cumpăr maşina. Fără să înţeleg prea bine ce iscălesc, semnasem o hârtie cum că sunt interesat de automobil, iar vânzătorul, văzând că stau pe gânduri, susţinea că mă angajasem deja şi, cu o atitudine destul de ameninţătoare, încerca să mă convingă că nu mai am cale de întoarcere. Eram în anii mei de început pe continentul american şi am plecat acasă necăjit că mă angajasem la o cumpărătură importantă numai din cauza atitudinii agresive a vânzătorului.

Era vineri seara iar eu urma să revin la magazin cu banii luni dimineaţa. Între timp mi s-a spus că în America ai dreptul să te răzgândeşti la orice cumpărătură în maximum 48 de ore, indiferent de motiv. Drept pentru care, lunea următoare nu m-am prezentat la rendez-vous. Pe la ora două după-masă primesc un telefon de la vânzătorul de automobile, care mă întreabă de ce nu m-am prezentat. I-am răspuns că în urma presiunii de tip nazist pe care a exercitat-o asupra mea, am hotărât să nu mai cumpăr maşina.

– Presiune nazistă? a făcut vânzătorul în telefon. După care au urmat câteva scrisori de scuze, cu explicaţiile cele mai ridicole, de la şefii lui şi chiar de la firma Chevrolet. Pronunţasem, fără intenţie, un cuvânt care provocase desigur gânduri de incorectitudine politică din patea marelui concern.

Freud explică în detaliu nevoia noastră de a face plăcere celor de lângă noi, începând cu părinţii şi terminând cu şefii. Nimeni nu doreşte să aibă o discuţie neplăcută cu şeful său. În vremurile noastre, această nevoie a devenit mai accentuată şi de unde cândva linguşirea era socotită un lucru ruşinos, astăzi ea se desfăşoară pe faţă, cu deplina înţelegere a celor din jur. Iar linguşirea – ce este altceva decât o exprimare politic-corectă? Iată câteva exemple:

– Ministrul Securităţii Patriei (post creat după 11 septembrie 2001) raporta Americii în dimineaţa când a fost zădărnicit complotul terorist din vară asupra avioanelor ce decolau de la Aeroportul Heathrow din Londra: "Sub cnducerea preşedintelui Bush în lupta antiteroristă, agenţii de securitate au executat această misiune...". Nici un cuvânt despre faptul că misiunea fusese executată de trupe ale Scotland-Yardului englez.

– Pe vremuri, când făceai o cerere scrisă pentru un anumit serviciu, începeai cu "Stimate Domn!". Astăzi este total incorect să începi altfel decât "Stimate Domnule sau Doamnă".

– Este total incorect să spui despre o acţiune executată de cineva: "El a făcut..." sau "Ea a făcut...". Exprimarea corectă este "El sau ea a făcut...".

S-au dus vremurile când a-l lua peste picior pe preşedinte, pe un senator sau chiar pe şeful contabil, era un semn de libertate tipic americană. La un meeting de la Bursa din Wall Street, prin anii '60, John Kennedy, încercând să-i asigure pe investitori de soliditatea economiei americane, le spunea: "Dacă n-aş fi preşedinte, aş investi şi eu". La care unul dintre investitori a răspuns: "Dacă tu n-ai fi preşedinte, aş investi şi eu".

Alţii, într-o vreme când "corectitudinea politică" nu apăruse încă, încercau să-şi exprime opiniile personale într-un mod mai sofisticat. Winston Churchill spunea: "Domnul acesta are toate virtuţile pe care nu le apreciez şi nici unul din viciile pe care le admir".

Înercările de azi de a folosi un limbaj autentic, original, fără teamă de repercusiuni, se sfârşesc de obicei cu... repercusiuni.

Bill Maher, un comedian celebru, hotărâse în urmă cu ani să-şi intituleze emisiunea "Incorect politic". El invita diferite personalităţi politice şi culturale, punându-le în faţa unor probleme curente şi cerându-le sau forţându-le să se debaraseze de limba de lemn şi să fie sinceri în răspunsurile lor.

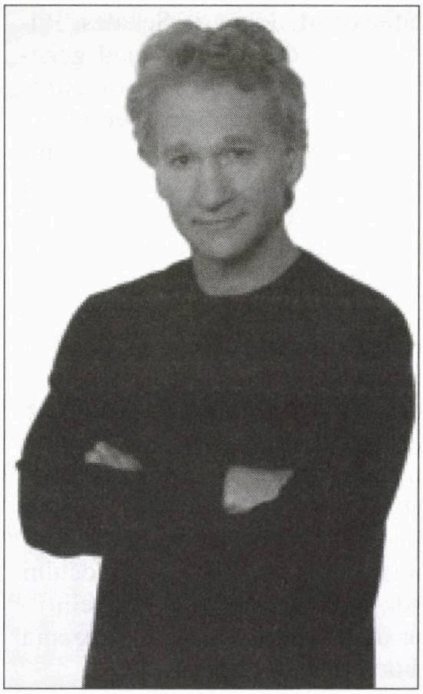

Bill Maher: un timp, n-a mai fost mare Maher

Emisiunea de pe postul de televiziune ABC se bucura de mare succes.

Imediat după 11 septembrie 2001, Bill Maher, care-şi începea emisiunea cu un monolog, a făcut, ce-i drept, o gafă politică în exprimare, însă, la urma urmei, acesta era scopul declarat al emisiunii.

Urmarea; ABC l-a concediat pe Bill Maher şi acesta n-a mai avut acces la televiziune câţiva ani.

De curând, profesorul Indrek Wichman, de la Universitatea din Michigan, a trimis o scrisoare total "incorectă politic" asociaţiei musulmanilor din universitate. Michigan este statul cu cel mai mare procentaj de musulmani din ţară. Profesorul s-a referit la un protest al asociaţiei împotriva caricaturilor daneze cu profetul Mahomed. Şefii asociaţiei se plângeau că au fost teribil de ofensaţi de aceste caricaturi.

"Vreau să protestez împotriva protestului vostru", a scris profesorul. "Pe mine mă ofensează când tăiaţi capul oamenilor, când atacaţi clădiri publice, când vă sinucideţi ca să ajungeţi în rai la cele 70 de fecioare, când asasinaţi preoţi catolici, incendiaţi biserici, violaţi tinere scandinave, persecutaţi creştinii copţi din Egipt, când vreţi să impuneţi Sharia în lumea occidentală, când daţi foc suburbiilor pariziene, când îl asasinaţi pe regizorul olandez Theo Van Gogh. În loc să vă simţiţi toată ziua ofensaţi în Vest, de ce nu-l părăsiţi? Duce-ţi-vă înapoi în patria voastră şi construiţi-o singuri, nu-i mai bateţi la cap pe americani şi apuseni!"

Vă imaginaţi protestele la protestul la protest care au urmat **(Nota Redacţiei "Minimum":** Ni le imaginăm... ohoho!). Un caz de incorectitudine politică demn de notat. Deocamdată, profesorul Wichman este apărat de universitate, dar nu se ştie până când. Terenul e şubred, deoarece "nu se face" să apostrofezi o comunitate etnică de la catedra ta de profesor.

În celebrul său roman, "1984", George Orwell vorbeşte de o nouă şi universală limbă: "noua vorbire". Bazat pe limba engleză, vocabularul "noii vorbiri" este însă mult mai redus. Mai mult, spune Orwell, această limbă se micşorează de la un an la altul.

Prof. Indrek Wichman: Bine, băiatule! Aşa trebuie vorbit cu ăştia, de la obraz... fu...le m... în c... de bagabonzi!

Asemănarea dintre "noua vorbire" şi limba corectitudinii politice din 2006 este că ambele dispun de un vocabular restrâns. Deosebirea este că aceasta din urmă, din păcate, se răspândeşte din ce în ce mai mult în lume.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

Ing. THEODOR TOIVI

Otzi, omul zăpezii de la Val Senales

Temperatura aerului a depăşit 30 de grade Celsius, oraşul italian Merano integrându-se în valul de caldură abătut asupra Europei în acest august din secolul XXI.

Fantastica staţiune Tirolo şi castelul cu acelaşi nume, plasate pe o înălţime deasupra acestui fost oraş habsburgic, permit vederi alpine spectaculare spre Dolomiţi la est, drumul spre Bolzano la sud, spre pasul Timmels şi Brennero la nord şi în fine la vest, spre valea Adigeului – care duce în Elveţia prin Ofenpass.

Au trecut mai bine de 10 ani de când, nu departe de aici, pe graniţa dintre Austria şi Italia, a fost găsit în gheaţă Otzi, Omul European al zăpezii.

Ziarele au scris o vreme despre simpatica mumie tiroleză şi ulterior despre controversa internaţională iscată între Austria şi Italia asupra identităţii acestuia.

Uitasem literalmente de interesanta descoperire, când, pe o măsuţă din holul de recepţie al hotelului, am găsit un pliant de promovare turistică a traseului Val Senales (pe nemţeşte Schnalstal) care începe la numai 15 km. de Merano, şi al cărui punct culminant se află undeva în zăpezile veşnice din platoul Venoste (Otztaler) unde a fost găsit bietul Otzi – botezat după denumirea austriacă a locului.

În dimineaţa următoare, soţia a trecut la volanul Astrei, în timp ce eu am preluat sarcina mai dificilă a navigaţiei. Am părăsit livezile de meri care înconjoară Merano, pornind în direcţia vest, pe autostrada care duce spre Elveţia, şi după scurt timp am remarcat îndicatorul Val Senales.

Decizia de încadrare prin defileul îngust care s-a deschis în dreapta autostrăzii a marcat pentru noi începutul a ceea ce englezii denumesc "an unforgettable experience", deşi a implicat şi unele sacrificii.

În lupta internă dintre snobul din mine, care ar fi optat pentru renumita staţiune elveţiană St. Moritz (aflată la circa două ore de drum înainte) şi omul de ştiinţă şi iubitor de natură, care era interesat în Val Senales – a învins ultimul. Traversăm un defileu înconjurat de munţi împăduriţi şi ajungem în staţiunea Madonna di Senales. Priveliştea se deschide în mod generos. Ne aflăm în partea de jos a unei căldări gigantice înconjurată de piscurile Saldura (3443) şi Similauh (3607 m). Urcăm serpentinele superbei autostrăzi din faţa noastră şi ajungem în fine la cota 1600 unde se afla Lacul Vernago.

Culoarea ireală albastru-topaz a lacului, verdele intens al brazilor dimprejur, piscurile înzăpezite văzute acum de aproape, toate sub cerul senin de august, taie respiraţia chiar şi celor care sunt familiarizaţi deja cu vederile din Alpi sau Dolomiţi. Iniţial credeam că suntem printre rarii vizitatori ai locului – de negăsit în ghidul Michelin – dar în parcare înregistrăm prezenţa câtorva zeci de turisme.

Traversăm ca pietoni barajul de acumulare care a format lacul, inspirăm aerul tare de munte (la 16 C) şi privim în jos, unde biserica Madonna di Senales pare de aci un minuscul bibelou. În sus, la cota 3739 m., piscul Palla Bianca (Weisskugel) etalează căciula zăpezilor eterne, superb oglindite în apa de cleştar a lacului. Este nespus de frumos pe barajul Vernago, dar călătorului îi şade bine cu drumul. Urcăm printre brazi serpentinele următorilor 10 kilometri şi atingem finalmente punctul turistic Corteraso (Kurzras), aflat într-o imensă poiană situată la cota 2000 m.

Parcarea cvasi-saturată cu sute de autoturisme şi autobuze ne face să zâmbim de orgoliul nostru, afişat puţin timp înainte, când am considerat că facem parte dintr-un grup redus de temerari care s-au aventurat pe un traseu exclusiv.

Drumul şi facilităţile hoteliere au fost modernizate recent, în scopul de a înlesni accesul turiştilor interesaţi de odiseea lui Otzi, pentru antrenamentul unor loturi naţionale de schi atrase de calitatea zăpezilor care acoperă în august platoul Venoste-Otztaler, dar mai ales pentru frumuseţile naturale ale traseului.

Totul aci este dominat de imaginea super-comercializată a lui Otzi: restaurantele, hotelurile, magazinele de suveniruri – până şi staţia de teleferic este ornată cu o imensa statuie a celui care a fost Otzi, aşa cum a fost găsit, îmbrăcat în piei de animale, cu arc în spate şi rânjind oarecum sinistru la zecile de tineri cu schiuri în spate, care se îndreaptă spre cabina roşie a telefericului care în următoarele 10 minute ajunge pe platoul înzăpezit aflat mai sus – la 3.000 de metri.

Noi, nefiind dotaţi cu echipamentele super-sofisticate de schi ale acestior tineri, decidem – în mod prudent – să oprim ascensiunea aci, la Corteraso, unde servim un excelent wurscht cu cartofi prăjiţi (5 euro), admirând piscul Weisskugel, de pe terasa unde presupunem că a poposit şi Otzi în drumul său spre Austria, aflată la numai doi paşi...

Se foloseşte exclusiv germana şi nu reuşesc să identific cei 27% de vorbitori ai limbii italiene care, potrivit statisticilor recente, populează Tirolul de Sud. Mai mult, aci pe Val Senales n-am auzit un cuvânt ivrit, deşi după date neoficiale, limba bibliei ar fi a doua limbă extra-continentală vorbită în Alpi – după japoneză, desigur !

Standurile magazinului de suveniruri din apropiere oferă printre altele numeroase volume privind mumia tiroleză, dar noi amânăm orice documentare suplimentară pentru data sosirii acasă, unde internetul ne oferă oricum informaţiile legate de subiect...

Dilemele majore cu care au fost confruntaţi cercetătorii lui Otzi au fost practic elucidate după o muncă intensivă timp de mai mulţi ani. Au participat zeci de universitari din mai toate ţările europene, dar şi din SUA sau Australia. Astfel s-a descoperit că Otzi a fost un vânător neolitic care a trăit în anul 5200 î.e.n. şi a murit într-o luptă cu doi din semenii săi, fiind lovit în spate de o săgeată, pe care şi-a extras-o singur.

Otzi: el e

Mineralele găsite în dinţii şi oasele sale au dovedit prin analize ADN că omul era originar dintr-o comună aflată la nord de Bolzano şi era în drum spre ceea ce acum este Austria. Analiza colonului făcută de universitarii italieni a arătat că la masa care a precedat lupta fatală, Otzi a mâncat carne de cerb sau capră neagră, iar potrivit celor scoţieni, biata mumie suferea de un deranj stomacal. Ultima oară, omul a băut apa din localitatea Madonna di Senales, care conţine un polen specific. În fine, un om de ştiinţă austriac pe nume Konrad Spindler a devenit cunoscut prin faptul că a descoperit în hainele lui Otzi doi purici!

Studiul detailat al materialului din care au fost confecţionate încălţările lui Otzi a fost încredinţat specialiştilor de la "Bata" din Republica Cehă, care au confirmat în mod indubitabil că bietul om purtase pantofi italieneşti...

În consecinţă Otzi a fost finalmente declarat italian, şi transportat de la Innsbruck la Muzeul de arheologie din Bolzano, unde se odihneşte şi acum într-un igloo, la o temperatură constantă de 6.12 grade Celsius...

Post Scriptum cu mistere. Multe mistere

- Recent, publicaţia germană "Die Zeit" a relatat ştiri stupefiante despre moartea bizară a 5 dintre personalităţile implicate în descoperirea omului zăpezii din Alpi. Astfel, Rainer Henn, patologist de la Universitatea din Innsbruck, care a introdus corpul mumiei într–un sac cu propriile sale mâini, a murit într-un accident de circulaţie. Kurt Fritz, care a descoperit faţa mumiei, a căzut într-un gheţar. Rainer Hylzl, care a filmat recuperarea, a murit de o boală la creier. Helmut Simon, care (împreună cu soţia) a găsit mumia – fiind considerat tatăl lui Otzi – a căzut într-o cascadă din Alpi, iar omul care l-a recuperat pe Simon din torent a avut un atac fatal de cord după funeralile acestuia! Unii au comparat această bizară tragedie cu moartea enigmatică a lordului Carnavaron şi a colaboratorilor săi, care în anii '20 au descoperit în Egipt mumia lui Tutankhamon.
- Am aflat ulterior şi despre reuşita acţiunii judecătoreşti a cuplului german Helmut şi Erica Simon contra statului italian. Pentru descoperirea lui Otzi în gheţarul Similauh, tribunalul le-a acordat o recompensă valorând 25% din valoarea mumiei – sumă care urmează să fie onorată de muzeul din Bolzano.

Din păcate, până la această dată, nu am reuşit să aflu la ce sumă s-a stabilit valoarea mumiei lui Otzi, deşi unele ziare o estimează la 2 milioane de euro!

De pe Internet

Doi poliţişti intră într-un compartiment de tren:

– Arme? Bani? Droguri?

– Nu, mulţumesc. O cafea, vă rog...

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

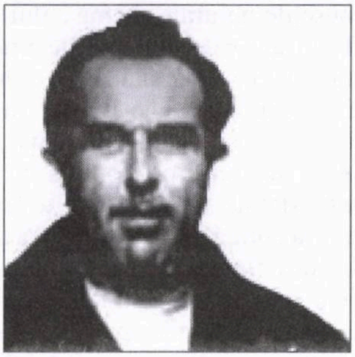

I

(Urmare din numărul trecut)

Isterici

În martie 1977, la câteva zile după cutremurul care zguduise Bucureștiul, l-am căutat la telefon, la locuința lui din Drumul Taberei, pe Babu Ursu. Nu ne mai văzusem de câteva săptămâni. Ne întâlneam, cam o dată pe lună, fie la mine, pe strada Galați (fostă și actualmente Vasile Lascăr), lângă Piața Rosetti, nu departe de Institutul la care lucra el, fie acasă la Mirel și Lidia Ilieșiu, unde jucam din când în când poker.

– Auzi, Babule, i-am spus când a venit la telefon, am nevoie de tine.

– Știu ce vrei, mi-a răspuns, cu o ușoară ironie în glas. Astăzi nu pot, fiindcă mă duc la Iordan să văd care e situația, dar o să vin mâine, după ce ies de la servici.

Iordan era Iordan Chimet, scriitorul care, bolnav de cancer, a murit nu de mult. Împreună cu el și cu Camillo Baciu, autor de scrieri SF, prieteni din copilărie de la Galați, alcătuiau o tripletă cunoscută pe care anii nu izbutiseră să o zdruncine. Eu le spuneam "cei trei mușchetari".

Da, știuse într-adevăr de ce l-am sunat. Imediat după cutremur, prietenii lui Babu și, mai ales, cei ce locuiau *la bloc,* îl chemaseră în ajutor, panicați, ca să le spună, în calitatea lui de inginer constructor (specialist în rezistența materialelor) *care este situația* cu imobilul lor: mai ține, nu mai ține? Poate să–mi cadă în cap, Babule, sau...?

A venit a doua zi, așa cum făgăduise, dar foarte târziu, pe la 1 noaptea. Fusese convocat la o ședință lungă cu inginerii constructori din Capitală, condusă de Ceaușescu.

A urcat scările până la etajul VI, unde locuiam (liftul nu mai funcționa), și-a tras răsuflarea (deși, ca înotător ce era, vara ca și iarna, la bazin, se mândrea că rezistă fără probleme la asemenea încercări) și s-a așezat într-un fotoliu.

După ce-am băut un coniac, l–am întrebat dacă vrea să vadă cum stau lucrurile cu blocul.

– Am fost acolo.

– Unde, acolo?

– La subsol. E în regulă. Deocamdată e în regulă. În sfârșit, mai mult sau mai puțin. Poți să dormi liniștit. Dar – a adăugat – la viitorul cutremur...

Aici a ridicat din umeri a neputință și a tăcut.

Am tăcut împreună. Pe urmă i–am atras atenția că e palid și parcă-i tremură degetele.

– Oboseala?

– Nu... nu.

După care mi-a vorbit despre ședința cu Ceaușescu. Îl stăpânea o mânie rece.

Mi-a spus că inginerii încercaseră să-l convingă pe Ceaușescu de pericolul ce plana asupra blocurilor rămase în picioare, cerându-i să ia măsuri pentru verificarea și consolidarea lor. Mi-a mai povestit o mulțime de amănunte tehnice, pe care le ascultam cu atenție, ca să nu-l jignesc, deși nu înțelegeam nimic.

Apoi, la sfârșit, când dădu să plece, m-a luat în vestibul (ca să fim mai departe de telefon) și mi-a zis precipitat:

– Ascultă-mă, Miro, ce-ți spun. *Ăștia* (aici l-a schițat rapid pe C., agitându-și mâinile, și pe *Ea,* sub formă de doi sâni de femeie) ne omoară. Într-un fel sau într-altul. Sunt isterici. M-am uitat în ochii lor. Sunt isterici. Eu am intuițiile mele. Să ții minte ce ți-am spus, ăștia ne omoară. Sunt isterici.

Am ieșit din casă, l-am condus pe scări, prin întuneric, până la ieșire și, strângându-mi mâna, a repetat: Să ții minte ce ți-am spus!, după care s-a pierdut în noapte.

Peste câțiva ani, când, aflat în Israel, am auzit de la Camilo Baciu, care năvălise peste mine-n casă cu ochii injectați de furie, că Babu, după ce fusese arestat, a fost găsit mort în celulă, mi-am adus aminte de cuvintele lui din primăvara lui 1977.

Al. Mirodan

(Continuare la "Dicționar", în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Leon Volovici: Apariţia scriitorului în cultura română

Nu de mult a apărut, în editura Curtea Veche (Bucureşti), lucrarea "Apariţia scriitorului în cultura română", a lui Leon Volovici. E, de fapt, o retipărire a tezei sale de doctorat de acum treizeci de ani (1976).

Teză de doctorat veche, dar rămasă nouă. Prin bogăţia de idei şi prin actualitatea problemelor ridicate.

Ce bine că a fost reeditată! Ar trebui, cred, să se iniţieze o campanie de retipărire a unor teze interesante de doctorat, îngropate în praful uitării, cunoscute numai de câţiva, puţini, "specialişti". Publicul larg nu a luat cunoştinţă de ele. Şi e păcat.

Mă gândesc că anul trecut, în 2005, s-au împlinit 150 de ani de la naşterea lui C. Dobrogeanu Gherea. Nu văd să i se dea importanţa cuvenită. Ar trebui să se organizeze colocvii, să se tipărească studii şi, poate, chiar cărţi. Ce ar strica dacă s-ar tipări cu acest prilej, în semn de omagiu, vechea mea teză de doctorat, din 1948, "Formaţia spirituală a lui C. Dobrogeanu Gherea", înmormântată în praful arhivei universitare, pentru că, în acel moment, constituia o provocare. Scriitorul despre care se vorbea era – închipuiţi-vă ce oroare! – evreu. Şi mai avusese inadmisibila cutezanţă, el, fruntaş socialist, să refuze aderarea la comunismul triumfător, rămânând mai departe – ce obrăznicie! – credincios ideilor sale.

◆

Leon Volovici e un cercetător serios şi, ca şi Gherea, curajos. A îndrăznit – şi bine a făcut – să scoată în evidenţă importanţa pe care ideea antisemitismului o luase în lumea culturală românească înaintea celui de al doilea război mondial prin scrisul unor intelectuali de frunte, cu prestigiu, ca Nae Ionescu, Mircea Eliade etc.

În această veche-nouă lucrare, teză de doctorat, caracterul serios al cercetării apare încă şi mai evident. Bibliografia e bogată şi precisă, tonul e calm şi senin, ponderat. Noţiunile sunt precizate cu grijă. Aşa, însăşi noţiunea de bază a studiului, noţiunea de **scriitor.** Volovici spune, cu dreptate: «Primii scriitori ar fi deci cei care compun opere literare, *reflectând în acelaşi timp asupra actului lor,* ştiind că fac "literatură" (chiar dacă nu o numesc astfel) pentru propria lor "desfătare", sau cu intenţii moralizatoare şi patriotice.»

Despre apariţia unui astfel de **scriitor,** în perioada de formare şi consolidare a literaturii române moderne, la începutul secolului 19, îşi propune să vorbească Volovici.

Cu acest prilej, el izbuteşte să creeze un tablou interesant al culturii în acea epocă. Ne sunt prezentaţi pe larg, cu texte bine alese şi comentarii pertinente, marii scriitori, denigraţi uneori şi apăraţi de Eminescu: I. Heliade Rădulescu, Cezar Bolliac, Grigore Alexandrescu etc. Dar şi mulţi alţii, mai mărunţi, cu texte care reprezintă, pentru cititorul obişnuit, "descoperiri" pitoreşti.

Leon Volovici lămureşte şi o altă problemă interesantă: specificul acestei literaturi româneşti de la 1848. Cu ponderea care îl caracterizează, el se fereşte de a cădea în greşeala unor aprecieri extremiste. Recunoaşte influenţa marcată pe care au avut-o scriitorii din apus asupra literaturii paşoptiste: «Viziunea paşoptiştilor asupra poetului este departe de a fi originală. În ea fuzionează, într-un aliaj care este însă specific, omul de litere raţionalist şi generos din secolul al 18-lea, ecouri din poezia ardentă şi cetăţenească a Revoluţiei Franceze, geniul preromantismului şi al romantismului, ca şi imaginea mitică, reactualizată de romantici, a barzilor şi profeţilor.»

Dar subliniază cu fermitate şi notele specifice, originale, ale artistului aşa cum îl concep paşoptiştii români. Imperativul naţional are la aceştia un caracter dominant. Cultul scriitorului nu a avut, ca în Franţa, un substrat anticlerical, urmărind întronarea supremaţiei unei puteri "laice". Se pune, la paşoptişti, accentul nu pe contestarea unei concepţii anterioare, ci pe afirmarea unei continuităţi culturale, menită să întărească solidaritatea naţională. Lipseşte, la paşoptiştii români, şi acel acut sentiment al însingurării, caracteristic romantismului apusean. «Romanticul român nu trăieşte cu adevărat starea de solitudine, "Lamartinienii" temporari alternează, cum am văzut, atitudinile poetului izolat în univers cu *chemări la deşteptarea naţională, sau cu meditaţii asupra trecutului glorios al românilor*» (sublinierea noastră). Şi, mai departe, explică: «Scriitorii au adoptat, dintre atitudinile poetului romantic, pe acelea care le dădeau posibilitatea – sau iluzia – unei integrări privilegiate într-o decisivă şi eroică acţiune socială şi naţională.» «Misiunea scriitorului era legată de necesităţile generale ale societăţii şi, cum ne aflam într-o perioadă în care totul era de făcut, a fi **numai** scriitor însemna, din punctul de vedere al atitudinii civice şi patriotice, o evaziune de la îndatoriri sacre. Nu realizarea personalității în calitate de scriitor era urmărită în primul rând, ci în calitate de **conducător spiritual,** subsumându-se **scriitorul** și poetul acestui ideal de personalitate.»

Și totuși, o schimbare radicală s-a petrecut.

A apărut tendința modernă de a acorda *scriitorului,* ca atare, o situație elevată, diferențiată de aceea pe care i-o conferea, înainte, numai postura de moralizator. Volovici conchide: «Procesul formării conștiinței de sine a scriitorului, încercarea lui de a-și delimita locul și rostul său în societate capătă aspectul destrămării treptate a unor mituri și iluzii (rămase în istoria literaturii ca atitudini, teme și motive poetice), dar și al înțelegerii răspunderii menirii sale. *Pierzând iluzia "profetismului", sau a puterii demiurgice, scriitorul a dobândit în schimb conștiința demnității și unicității profesiunii sale»* (sublinierea noastră).

❖

Apreciem la cercetătorul Leon Volovici spiritul său critic.

Deși preocuparea îndelungată cu perioada de formare a literaturii române moderne l-ar fi putut înclina să o supra-aprecieze, spiritul său critic rămâne treaz. Sublinind importanța și grandoarea talentului lui Heliade Rădulescu, el nu-i trece cu vederea slăbiciunile. Mitul, spune el, e devalorizat uneori la Heliade, devenind simplu clișeu. În "versificațiile ocazionale, facile", ca în "Traducătorul la V. Hugo".

Alteori, ele devin "declarații emfatice, fără acoperire lirică". Și o observație critică mai cuprinzătoare: «Îndeosebi după revoluție, Heliade Rădulescu va lua mult mai (și mult prea) în serios profetismul și mesianismul poetului, ceea ce nu a avut totdeauna urmări pozitive asupra evoluției sale literare.»

Volovici, cu ponderea sa, caută și găsește o "explicație" justificatoare, dacă nu certă, cel puțin verosimilă. Pozele delirant mesianice ale lui Heliade Rădulescu ar putea fi, la urma urmei, nu atât o atitudine reală, ci un *gest poetic.* «Dar toate atitudinile lui Heliade Rădulescu, demascate ca "poze" sau ca manifestări ale unui delir de grandoare, pot fi privite, într-un sens, ca **atitudini poetice,** dincolo de îndreptățirea sau chiar de sinceritatea lor. Heliade vădește, în orice împrejurare, o structură de poet îndrăgostit de absolut.»

❖

"Apariția scriitorului în cultura română" dovedește, încă o dată, că Leon Volovici a fost și a rămas un cercetător serios, bine documentat, cu capacitatea de a preciza noțiuni încă tulburi, de a defini probleme importante nejustificat ocolite. Dar, mai presus de toate, un cercetător înzestrat cu spirit critic mereu treaz, un om care, pentru ponderea lui, merită respectul și admirația noastră.

Retipărirea acestei teze de doctorat de acum 30 de ani ar putea să constituie, așa cum spuneam la început, și un îndemn de a publica și alte teze de doctorat interesante, deschizându-le astfel publicului larg.

NOU! **ISRATON**

Aparate auditive LTD.

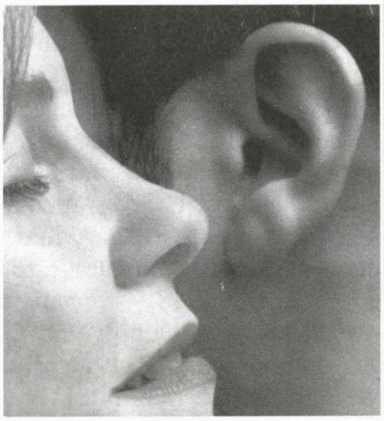

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA

Primul aparat din lume care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii. Fără zgomote, fără țiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono

Informații suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv

Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39

Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

G. Mosari

Almanahul călătoriilor mele

Ediţia a II-a adăugită; Ed. Sigma, Bucureşti 2006

La cursul de ivrit la care m-am înscris de vreun an de zile, profesoara a întrebat-o pe o "studentă" de peste 80 de ani, aşa, ca să-i dea prilejul să povestească ceva pe înţelesul tuturor, folosind expresii învăţate recent, dacă a vizitat Londra. Nu, a răspuns ea, la început am fost prinsă cu studiile, pe urmă cu serviciul şi gospodăria, iar acum nu mai am putere pentru călătorii.

Într-un fel – oricum, în ce priveşte partea finală a propoziţiei – aceasta este şi situaţia mea. Chef aş mai avea – şi încă cum! – dar nu şi putere. Mosari are şi una şi cealaltă; şi când spun asta, spun puţin, el fiind un împătimit în materie, care nu voiajează din snobism, ca mulţi concetăţeni ai lui, ca să poată conchide după aceea, vorba lui Sorin Mladoveanu, bine că am bifat-o şi pe asta, ci din autentică pasiune şi curiozitate de a vedea. A vedea lumea şi minunăţiile ei, a le înregistra şi compara cu ochiul artistului fotograf, al istoricului şi etnografului, ba chiar, ocazional, de a le revedea şi uneori a glumi puţin pe socoteala lor, încercând întotdeauna să împărtăşească şi altora câte ceva din plăcerea lui.

În ultimă instanţă, ăsta-i şi criteriul reuşitei unei cărţi de călătorii: dacă îţi stârneşte sau ascute propria dorinţă de a călca pe urmele autorului, sau măcar, în cel mai rău caz, regretul că nu mai poţi s-o faci, incitându-ţi, în ambele cazuri, imaginaţia, capacitatea de a trăi (sau retrăi, de la caz la caz) cu ochii minţii şi inimii momentele de desfătare supremă care au fost – sau ar fi putut fi – şi ale tale. Şi tocmai în aceasta constă, cred, principalul merit al "almanahului" lui Mosari.

- **Mosari şi paţachinele de la Monte Carlo**
- **Ştiţi de ce se numeşte Rio de Janeiro aşa cum se numeşte?**
- **Katiuşele şi cireşele Biancăi Marcovici**

Desigur, el oferă date precise despre toate locurile pe care le-a vizitat: suprafeţele în kilometri pătraţi, numărul locuitorilor, configuraţia oraşelor, străzilor, pieţelor, şoselelor (cât de uşor practicabile sunt) sau insulelor respective; indicii despre căile de acces la ele, despre preţuri, specialităţi culinare şi de altă natură care pot incita apetitul cumpărătorilor în mod avantajos pentru ei sau nu; despre principalele obiective turistice locale şi frumuseţea peisajelor, nu o dată senzaţionale; despre hoteluri, restaurante şi oferte de distracţie, adăugând la toate acestea unele detalii istorice memorabile sau, pe ici pe colo, mici anecdote strecurate între rânduri. Dar important rămâne, după părerea mea, dincolo de aspectul informaţional al cărţii, cel afectiv, cel care te face să te trezeşti tu însuţi la Petra, în Thailanda, în Peru sau în insulele Canare.

La intrarea în Petra, te întâmpină *"câte un curcubeu pe verticală, apoi straturi de piatră colorată diferit pe orizontală, parcă erau felii de tort doboş";* cât despre edificii, *"eşti uluit de interioarele multicolore pe care poate nici pictorii cei mai renumiţi nu le puteau realiza".*

Simbolul insulelor Canare este *"un copac milenar (2.000-3.000 de ani) alcătuit parcă din mai multe trunchiuri care împletesc o uriaşă coroană verde, dând impresia unei paraşute naturale, deschisă şi înfiptă în pământ".*

În legătură cu Peru, care înseamnă *"în special natură, munţi şi ape",* aflăm, între multe altele, ceea ce puţini dintre noi ştiam, că bazele culturii *inca* se află într-un oraş numit Cuzco, aflat la 3.400 de metri înălţime, pecum şi la Machu Pichu, oraşul dispărut cu vegetaţia sa luxuriantă ale cărui urme au fost descoperite la începutul secolului XX, *"mândria peruanilor",* evocată şi de scriitoarea Madeleine Davidsohn în romanul său "Femeile nopţii".

Palma de Majorca, deşi un centru urban şi port la Mediterană, *"unic în felul lui"* prin frumuseţea peisajului, se identifică în ochii călătorului cu uriaşul în stil gotic care este catedrala sa datând din secolul III, în timp ce insula străbătută de la un capăt la altul oferă surpriza unei peşteri grandioase şi fără asemănare, cu o sală de concerte, spectacole de sunet şi lumină pe fond de muzică clasică şi un lac mare şi liniştit.

Interesante sunt şi detaliile cu caracter istoric sau legendar. De ce se numeşte oraşul Rio de Janeiro astfel? Pentru că atunci când au descoperit regiunea în 1502, portughezii au avut impresia că au ajuns la un râu, adică "Rio" în limba lor, şi era luna ianuarie (Janeiro).

În Franţa, orăşelul Oradour din Provence a fost teatrul unui masacru ordonat de nemţi în timpul celui de al doilea război mondial. *«"Vi-*

teaza" armată germană a fost dezonorată din punct de vedere militar. Dar asta nu interesa bestiile de atunci. Tot așa cum nu le pasă de cele ce se petrec și se spun în lume nici asasinilor de azi, teroriștii care ucid cu bucurie sadică oameni nevinovați. (...) Localitatea Oradour n-a fost refăcută după război, a rămas ca un muzeu al distrugerii, lașității, ferocității unora, dar și ca un semnal de alarmă pentru toate generațiile.» În ce privește regiunea Normandia, cu Rouen, orașul în care a fost arsă Fecioara din Orléans, sau faimosul "Le Mont Saint-Michel", aflăm că în mica localitate Arromanche se află un muzeu devenit loc de pelerinaj pentru a marca marele eveniment istoric care a grăbit sfârșitul războiului, debarcarea trupelor anglo-americane.

Multe din relatările turistice ale lui Mosari poartă pecetea umorului său, prezent în atâtea din cărțile lui de povestiri. La cazinoul din Monte Carlo nu poate uita imaginea unor "pațachine" cu pălării de pai din care *"și-ar fi putut asigura hrana pe o zi câteva cornute"*. Candelabrele Sălii Tronului din Monaco *"ar ocupa la mine în bloc două etaje"*. După ce că Andorra e un "stat pitic", s-a mai și divizat în șase provincii și, în plus, s-a molipsit de la Israel, căci nici ea n-are o constituție... În Turcia "ai palate, muzee, statui peste tot – ceea ce n-ai, e haremul". În Amsterdam *"lumea aleargă, cumpără, vizitează, important e că are ce"*. Republica Moldova, a cărei vizitare îi prilejuiește autorului o amplă și plină de afecțiune incursiune în istoria, geografia și ethosul statului și populației sale, este denumită "Basarabia ajustată".

Exemplele nu se opresc aici, ele abundă.

(Gina Sebastian Alcalay)

Bianca Marcovici

Cireșe amare sub katiușe

Versuri, proză, jurnale

Ed. Haifa, 2006

Prin vară, când cu războiul din Liban, am publicat în "Minimum" câteva versuri scrise "la cald" de Bianca Marcovici, sub katiușele ce căzuseră asupra orașului Haifa; drept, dacă se spune așa, în capul poetei. Arătam atunci că Bianca Marcovici este cel dintâi dintre scriitorii din *alia* care au reacționat, prin literatură, la neuitatele evenimente din vara lui 2006. Și că așteptăm și alte mărtirii artistice de acest fel. Inclusiv – de ce nu? – o carte, două, trei.

Așteptările noastre nu au fost înșelate. Numai că cel dintâi condeier care a răspuns la provocarea lansată de Bianca Marcovici este... Bianca Marcovici. "Cireșe amare sub katiușe", ieșit mai deunăzi de sub tipar, este un volum de versuri și proze, alcătuit din mai multe secțiuni: unele sunt scrise înainte de katiușele ce s-au abătut asupra Haifei, altele chiar în acele zile (de unde și titlul culegerii).

Iată poemul care deschide secțiunea în cauză, denumită "Jurnal de război, din adăposturi și saloane":

«Jurnal de război, din adăposturi și saloane

de pe drumuri și servicii obligatorii, de dincolo și de la noi, de oriunde unde nu suntem iubiți,/ politica defăimării lui Paganini!/ Haifa sub bombe... necontinuare, absurdul/ zilelor aliatoare iulie de foc

19.7.2006

Calculatorul împrumutat/ nu știe românește si nu va ști.../ Haifa, Nordul Israelului sub tirul katiușelor/ Inima îți iese din piept la fiecare alarmă/ Soarele apune de fiecare dată/ în acel moment./ Stare de beatitudine/ Frustrantă, aberantă./ Suni la copii sau copiii mei sună/ Legături telefonice isterizante, necesare/ Ce repun inima în piept cu migală chirurgicală/ Te informezi ieșind din adăpostul ventuză/ Miroși aerul privești Muntele Carmel/ și identifici fumul și focul provocat/ De katiușe, cartierul, zgomotul, luminile mele diafane/ Urechile-mi țiuie de fiecare dată/ Orice zgomot mă scoală de pe scaun, mă aruncă în abis,/ sirene nefinisate, asta e... să închidem ceasul deșteptător,/ Sora mea îmi zice să-mi țin geanta cu acte/ Legată de gât/ Să fac duș înainte sau după căderea Katiușei?/ "Locurile Sfinte" și ele atacate,/ terorism puturos aruncat peste ape!/ Transpirația curge pe noi șiroaie/ Visez să ne întoarcem la casele noastre .../ Visez Triumful Esterei!»

Iată și câteva fragmente de jurnal:

«18 iulie 2006

Trec avioane... e mult zgomot! Cum sunt cu nervii întinși la maximum având ureche prea muzicală și un sindrom vertigo nerestabilit, am hotărât să stau la sora mea. Cel puțin ea are în bloc, la parter, un fel de adăpost, în fapt o cameră rămasă nefinisată, dar cu o ușă masivă de metal. La fiecare alarmă, multe false, ne-am repezit cu toții spre această cameră. Mame cu copii în brațe, desculți... în pijamale, coborau pe scări la auzirea alarmei. Una din fetițe a coborât mereu cu papagalul ei în colivie. Camera nu avea scaune, nu avea nimic. Mai târziu s-au adus niște scaune, cel puțin pentru mamele cu copii în brațe. Vorbeau rusește, "bâstree", bâstree", ziceau pe scări!

După cum auzeam buuuumul.... zguduindu-ne casa, știam dacă e aproape sau mai departe de noi! Pe Muntele Carmel viața continuă între alarme. Acum sunt la serviciu, într-o clădire din metal, beton și sticlă aparentă, ultima modă, 28 de nivele, turn de sticlă, *proiect original și unicat în Israel. Alaltăieri ne-am adăpostit pe casa scării și în micile camere adăpost de pe etaj. O înghesuială de zile mari! Ne-au ținut ore întregi în starea asta... ba înăuntru, ba afară… după tot felul de anunțuri la microfon să nu staționăm aiurea pe culoare, terorizați pur și simplu. La prânz ne-au dat drumul acasă. Am văzut crize de plâns – mame care sunau acasă să știe dacă copiii sunt în siguranță, familia, prietenii. Fiecare avea pe cineva în zonele în care au căzut rachete.*

Dar telefoanele nu au funcționat multă vreme! Panica controlată, cam asta a fost de la interior!

Astăzi, încă o zi de război. Sunt deja la serviciu.

Să sperăm într-o zi mai calmă!

❖

Nu a fost mai calmă ziua asta... Katiușa a căzut în apropierea clădirii de serviciu. Am fost evacuați! Dopurile de circulație le-am ocolit printr-o strategie a soțului meu, cunoscător al Haifei, lucrăm la aceeași instituție, ca un făcut. Am ocolit și zonele explodate până am ajuns în cartierul Romema, unde sunt acum la sora mea, 10 minute de casa mea!

A mai fost o întrerupere de curent mai lungă. Nu avem un radio cu baterie.

Începem să căutăm febril niște baterii prin casă!

❖

Ziua nunții mele. Am petrecut-o grozav... mii de artificii de la katiușe! Uneori sărbătorile nu coincid cu zilele faste ale anului!

❖

La 5 dimineață am fost sculați de prima alarmă. Din ziarele lăsate la ușă văd pozele copiilor arabi uciși la Națeret. Copii frumoși, copii musulmani... doar copii!

Lucrurile s-au adeverit. Nu le pasă nici de locurile sfinte creștine, soldații noștri căzuți în Liban, uff!... și ei pozați... (z.l.) pe prima pagină și poze din spital unde sunt răniții noștri, altă donație de sânge.

A murit băiatul unui prieten de–al nostru din Iași. Grea lovitură!

20.07.06

După știrile groaznice de la televizor, accidentul, ciocnirea între elicopterile noastre, alți soldați morți, numerotați, iar "mutar le pirsum", adică e voie să anunțe numele sodatilor uciși, simți că plesnești, efectiv!

Dimineața am profitat de liniște și am făcut un duș. Liniștea s-a prelungit, așa că m-am încumetat să mă urc în mașină și să mă duc la casa mea. Jaluzelele erau căzute de la geamuri, nu m-am speriat. Am mai aruncat zarzavaturile mucegăite din frigider și am aerisit casa (ce–o fi cu casa, mâncarea din frigider , casa fetei mele, îmi spun, părăsită, au plecat în pijamale, nici măcar nu și-au luat buletinele de identitate), am mai avut puterea să intru la un garaj, la arabi și să-mi spăl mașina. Duc nepoții în mașină când e rândul nostru și vreau să fie curată mașina, am un fix. De obicei îi luăm de la grădiniță, tocmai din kibuțul Sa'ar, dar acolo s-a întrerupt totul, poate totuși e temporar, mai sper!

Am ajuns – din nou – la sora mea în cartierul Romema. Alarmă… au căzut vreo 3 rachete prin jurul Haifei. Cum poți să descrii o clipă de așteptare ca asta?

Ne întoarcem din adăpost, au căzut după 5 secunde... am alergat cu mâncarea în gură, mi-a rămas în gât o pastă... mi s-a tras un genunchi în spate, am reușit să respir; două mame cu 3 copii au venit desculți, tocmai de la etajul 4, cea mai mică are un iaurt și o linguriță, și-a întins crema pe toată fața!

La TV am văzut că au tras în clădirea centrală a poștei și e cornișa cazută, e atins și un stâlp de susținere, ciuruit... geamuri sparte, jur împrejur pe o rază de 15 metri, și o fântână la mijloc, cu apă, în funcțiune, în formă de floare, cred că era cel mai bun adăpost natural...

Sunt vreo 19 răniți, simpli trecători cu sarsanale-n mână. Cei care s-au adăpostit sub copertina poștei care se închide de la ora 13... tocmai intrăm in Șabat! Zona veche a Haifei e plină cu arabi, constituie punctul de atracție al Haifei, pitorescul orașului, "sarea și piperul"! Sunt magazine lângă magazine cu lucruri ieftine. Ramat Hadar-ul are și șucul (piața) de legume si fructe, de cârpe ieftine, piețele prin care se mișcă "noii veniți" în țară, să se poată descurca cu bani puțini. Chiar în josul clădirii atinse de katiușă este cartierul arab. Iarna aici e plin cu brăduți împodobiți și străzi pregătite sărbătorește. De aici îmi cumpăr felicitări să trimit în întreaga lume, de Anul Nou! Doar conviețuim cu 2 milioane și jumătate de arabi! Evrei și arabi! Ce nu e de înțeles în lumea asta!?

Poate ați citit firma "La restaurantul românesc"... a apărut brusc în camera de luat vederi la TV. Și "Hevrat Bituah", adică "Asigurarea Imobilelor etc."... are toate geamurile sparte. Au tras în dosare... plouă cu dosare și geamuri sparte... de la etajele vecine de vis-à-vis! Alături de Poșta Centrală, cea lovită, o clădire mică cu copertină sub care s-au adăpostit oamenii, nefiind defel adăposturi prin împrejurimi, s–au trezit cu copertina în cap.... și Banca mea... e în prelungire, iar vis-à-vis e un magazin cu bijuterii. Nu-l arată din față. Au mai fost 3 katiușe, una a picat în cea mai înaltă clădire din Haifa... a intrat prin acoperiș și a plonjat adânc în asfalt!»

Shaul Carmel

Cerul de sub pământ

Versuri; prefaţă: Iosef Eugen Campus; postfaţă: Al. Husar; coperta: Baruh Elron; ed. Cronica, Iaşi 2006

Fidel *liniei* urmată în ultimii ani, Shaul Carmel adună şi în acest nou volum o seamă de psalmi, dialogând, aşa cum s-a şi ne-a obişnuit, cu Dumnezeu.

Dar, aşa cum remarcă Eugen Campus în prefaţă, acum apare şi o notă nouă; "dialogul ia adesea forma unui tablou vizionar, apocaliptic".

Un exemplu în această privinţă ni-l oferă "Uită-te în urmă, Doamne":

«Doamne, / Opreşte-Te din mers/ Şi întoarce capul/ Să vezi oasele uscate/ Rămase în pustiu, / Osemintele neînsufleţite/ Ale celor putreziţi, / Cu speranţe cu tot, / Pe drumul spre Lumină, / Apă şi umbra odihnei/ Tărâmului Tău, / Al făgăduinţei Tale.// Uită-Te la ele îndelung, / A despărţire/ Şi recunoştinţă/ Că Te-au însoţit/ Până la pierzanie./ Şi ca să nu se şteargă/ Din ochii Tăi/ Tabloul acesta, / Jalnica privelişte, / Închide-l/ Şi orbecăind/ Pleacă mai departe/ Cu descumpănita/ Mulţime de sclavi, / Care merge şi nu mai ajunge./ Uită-Te în urmă, Doamne, / Şi înainte de a pleca mai departe, / Însufleţeşte-le descărnarea./ Fă-o mereu!// Se răresc/ Rândurile/ Celor care Te urmează, / Doamne.»

(M. Rafael)

●

Câţiva turişti veniţi luna trecută din Italia au descoperit că în magazine se vând sticle de vin cu eticheta "Adolf Hitler"; în rafturile respective se găsesc de asemeni sticle purtând etichete precum Goering, Goebbels, şi Himmler.

Să nu trecem cu vederea acest fenomen: In vino veritas!

❖

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

"Cartea Rut" (Meghilat Rut); traducere şi comentarii de Baruch Tercatin; cu prefeţe de Menachem Hacohen şi prof. dr. Andrei Marga; coperta: Şuki Freiman, Ierusalim; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

George Bensoussan, *"Antisemitism in French Schools"* (în engleză); Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea anstisemitismului; Ierusalim.

Ana Maria Caloianu, *"Istoria comunităţii evreieşti din Alba Iulia (sec. XVII-1948)";* coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Plural (număr special 2006), revistă editată de Institutul Cultural Român din Bucureşti (în franceză); **"L'autre langue notre (le français chez les roumains)";** culegere de studii de ieri şi de azi pe marginea legăturilor culturale dintre România şi Franţa.

Philippe Burin, *"Resentiment şi apocalips";* eseu asupra antisemitismului nazist; traducere din franceză de Ana Maria Macri şi Gina Vieru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Andrei Fischof, *"Praful cailor sălbatici";* versuri; în ebraică; ed. Onyx, Haifa, 2006.

S. Damian, *"Păr de aur şi păr de cenuşă";* eseuri; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Jacques Attali, *"Frăţia celor care ştiu";* roman; coperta: Done Stan; Traducere din franceză de Horia Aramă; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

Iulius Iancu, *Din jurnalul unui pensionar;* culegere de articole; coperta şi desene – autorul; Haifa, 2006.

MAMAIA מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

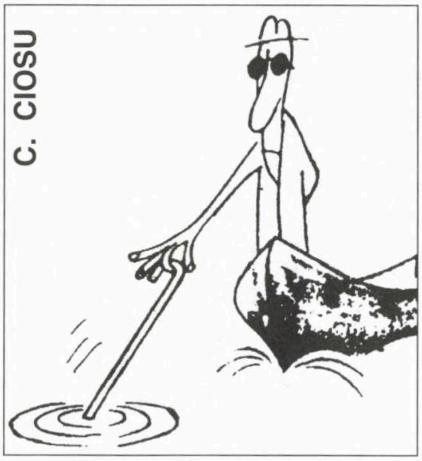

Pescuitorul de perle

La noi e invers

«În Israel, șoferii sunt obligați să aprindă faruri numai ziua, începând de la 1 noiembrie până la sfârșitul lunii martie.»

("Viața noastră", 16.10.06; comunicată de ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv, – care observă că după ce noi, spre deosebire de ceilalți, scriem de la dreapta la stânga, am hotărât ca farurile automobilelor să nu fie aprinse noaptea, ca-n toată lumea, ci ziua.)

Cu toate partidele (vorba lui Caragiale)

«Andrew Turner, deputat în parlamentul Marii Britanii din partea Partidului Conservator, a comparat zilele trecute acțiunile militare ale Israelului în Liban cu metodele folosite de naziști. (...) Louise Alman, deputată evreică din partea Partidului Laburist, i-a cerut lui Turner să-și retragă comparația anti-israeliană. La început, Turner a refuzat, dar la intervenția conducătorului partidului său laburist, el s-a scuzat.»

("Ultima oră", nr. 3560/06; comunicată de Riri Neuman, din Raanana, POB 1384, – care nu se poate împiedica să remarce viteza uluitoare cu care deputatul englez a trecut, în cadrul aceleiași ședințe, de la conservatori la laburiști.)

A luat sfârșit șahistul Emil Zatovski. Păcat...

«La Ashdod, după nouă zile de campionat Șah Mat, a luat sfârșit, clasându-se pe locul I, cu șase puncte, Emil Zatovski...»

("Viața noastră", nr. 16.885/06; comunicată de Viorel Hangiu, din Ashdod, reh. Haatzmaut 53, – care regretă profund dispariția sus-numitului șahist.)

O capodoperă sub bagheta celor de la "Perspectiva"

«"Dama cu camelii" rămâne o capodoperă sub bagheta Gretei Garbo, departe de zecile de variante de-a lungul anilor.»

("Perspectiva", Natzeret Illit, nr. 39-40, septembrie 2006; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam, – care se grăbește a preciza că Greta Garbo nu a regizat filmul "Dama cu camelii", ci a interpretat rolul principal.)

Cultura de educație și sport

«Primarul orașului Arad a anunțat că al 25-lea festival care trebuia să aibă loc în oraș a fost anulat deoarece Ministrul Culturii de Educație și Sport a hotărât să nu finanțeze festivalul.»

("Viața noastră", 14.9.06; comunicată de Agnes Solomon, din Ierusalim, reh. Ben Yehuda 132, – care este de părere că ar fi bine să se înființeze un Minister al Culturii de Educația ziariștilor din presa de alia.)

Poșta

Rudolf Bruckmayer, Ramat Hasharon; **av. Sandu Ursu,** Paris; **Melanie Adelstein,** Holon; **Marius Goldenberg,** Hedera; **Vera Lindner,** Montreal, Canada (observații bune, dar nu perle); **Bianca Leventer,** Haifa (nu orice greșeală de tipar, nu orice dată falsă și nu orice nume scris greșit reprezintă o perlă: pentru aceastta, este nevoie ca erorile cu pricina să aibă ceva... haz).

Despre Franța, pe Internet

"Aș prefera să am o divizie germană în fața mea decât una franceză în spatele meu" *(Gen. George S. Patton; în timpul celui de-al doilea război mondial).*

"A merge la război fără Franța e ca și cum ai merge la vânătoare de cerbi fără acordeon" *(Gen. Norman Schwartzkopf, comandantul armatei americane în primul război din Irak).*

"În ceea ce mă privește, războiul înseamnă întotdeauna înfrângere" *(Jacques Chirac, președintele Franței).*

"În ceea ce îi privește pe francezi, aveți dreptate" *(Rush Limbaugh, comentator politic la postul de televiziune NBC, SUA).*

"Nu înțeleg de ce lumea se miră că Franța nu ne-a ajutat să-l răsturnăm pe Saddam. La urma urmei, Franța nu ne-a ajutat nici să-l dăm afară pe Hitler din Franța *(Jay Leno, comentator la postul de televiziune ABC, SUA).*

Două povestiri pe teme din foclorul iudaic de
IOSEF EUGEN CAMPUS

Peştera vrajită

Lumea îl ştie pe dr. Iosef Eugen Campus, "decanul criticii literare din alia", drept un erudit în materie, un autor de judecăţi critice greu contestabile, un condei precis, riguros, şi elegant.

Mai puţini ştiu, însă, că în tinereţea sa bucureşteană, severul cronicar a publicat în româneşte o carte de povestiri iudaice. În aparenţă pentru copii. De fapt, însă, pentru toată lumea.

Acum, editura Hasefer a avut buna idee de a reedita, în condiţii grafice excelente şi însoţite de inspiratele ilustraţii ale lui Burschi, povestirile care-l fermecaseră pe Campus.

Istorisirile pe care le-am publicat în numărul trecut s-au bucurat de un asemenea succes, încât numeroşi cititori ne-au telefonat, rugându-ne să mai dăm câteva în "Minimum".

Dăm. Cu plăcere.

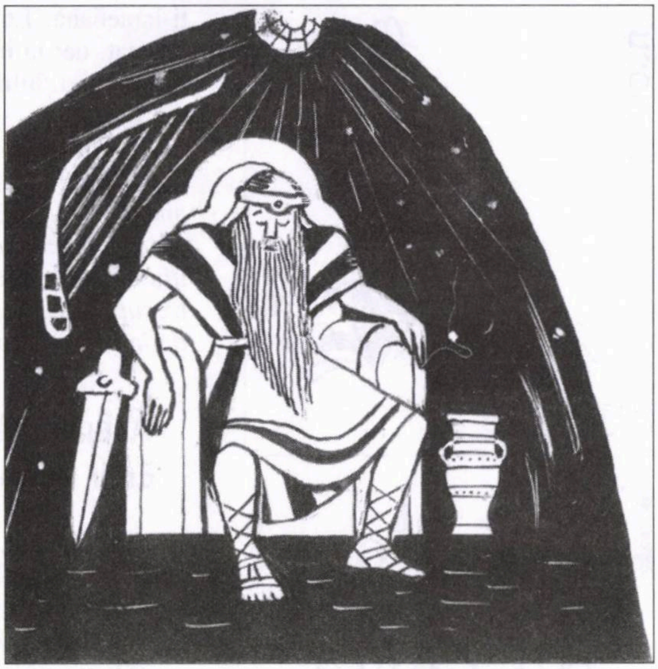

Departe, departe, ascunsă în adâncurile unui munte din Ţara Sfântă, se află Peştera Vrăjită. Nici un muritor de rând nu poate pătrunde până acolo. Căci ochii orbiţi de greşeli şi păcate nu o pot zări. Şi în faţa oamenilor cu cugetul întunecat de griji lumeşti, porţile ei rămân ferecate.

Acolo, în peşteră, ferit de privirea celor nechemaţi, îşi doarme somnul de veci Regele David.

Alături de el, odihnesc, nefolosite, harpa cu care şi–a cântat psalmii şi sabia temută de toţi duşmanii lui Israel. Iar ceva mai departe, într-o cupă numai şi numai de aur, se află apa vieţii din care, dacă bei o sorbitură, mort de ai fi, şi tot te trezeşti.

La sute de ani o dată, atunci când se împlineşte sorocul, într-o noapte cu lună plină, peştera se înfioară de şoapte ciudate. La miezul nopţii, neatinse de nimeni, coardele harpei răsună şi bătrânul Rege David se trezeşte din somnu-i greu... întinde încet mâinile slăbite spre cupa cu apa vieţii... Dar nu o poate ridica. Puterile nu-l ajută. Istovite, mâinile îi lunecă şi Regele David adoarme din nou.

O clipă a durat totul.

Dacă în clipa aceea s-ar găsi cineva să ridice cupa cu apa vieţii până la buzele uscate de somnul morţii ale Regelui David! Atunci bătrânul rege nu ar mai dormi. Ar fi iarăşi tânăr şi puternic ca altădată şi ar păşi biruitor în lumea binecuvântată de zâmbetul Domnului. De sabia lui s-ar înfricoşa netrebnicii, iar cântecul lui ar îmblânzi inimile împietrite între ele. Oamenii s-ar iubi ca fraţii. Luptele şi suferinţele ar înceta.

Doamne, când va răsuna asupra lumii întregi cântecul aducător de pace şi fericire al Regelui David?

Cine îl va trezi din somnu-i greu?

❖

Orăşelul dormea cuminte în învelişul străveziu al razelor de lună.

Sus, în chilioara lui din pod, Israel dormea şi el. Citise până târziu, ca întotdeauna, şi aţipise, istovit, cu capul pe paginile deschise ale cărţii sfinte.

Razele lunii pătrundeau prin ferestrele larg deschise, învăluind în argintul strălucitor al altor lumi sărăcia urâtă a chilioarei. O rază rătăcită lumina sfios chipul palid, tras de oboseală şi veghe, al tânărului.

Israel surâdea fericit. Visa:

Ajunsese într-o poiană fermecată. De jur împrejur străjuiau arbori înalţi, cu totul şi cu totul de argint. Frunzele lor fremătau încet şi, lovindu-se unele de altele, sunau prelung, ca o harpă abia atinsă de degete nevăzute. Sus, pe cer, apăruse luna plină.

Israel se oprise ca să o binecuvânteze, precum se cuvine. Pădurea întreagă, harpă imensă, îl acompania cu murmurul ei de argint.

Când isprăvi şi lăsă în jos ochii pe care îi ţinuse aţintiţi asupra lunii pline, Israel zări alături de el un omuleţ ciudat, pe care nu-l băgase în seamă până atunci.

Omuleţul, înalt de o şchioapă, avea o barbă albă, lungă până la genunchi şi, de cingătoare, îi atârna o cheie mare, care, cu capătul ei, atingea pământul, ca o

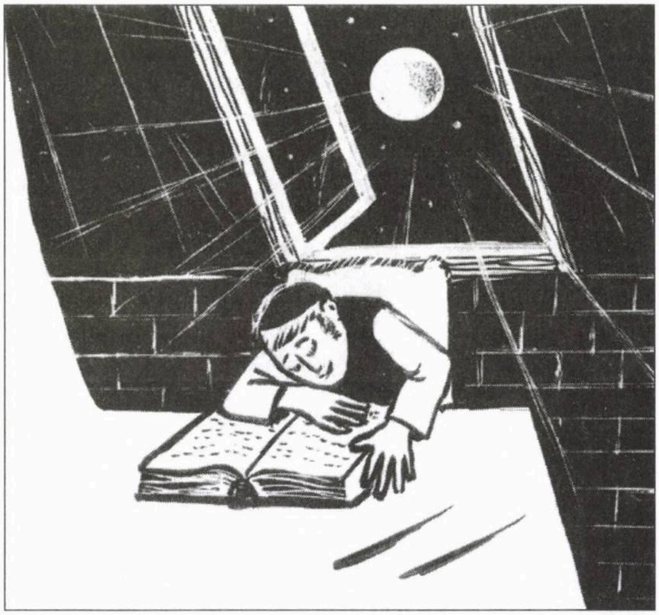

sabie.

– Șalom, Israel! spuse omulețul, cu glas subțire ca de fetiță.

– Șalom, spuse Israel mirat. Dar de unde mă cunoști?

– De unde, de neunde, asta-i treaba mea. Degeaba sunt eu cine sunt?

– Dar, dacă nu-ți este cu supărare, cine ești mătăluță?

– Eu? Păi, nu vezi? Sunt paznicul Peșterii Vrăjite!

Și omulețul își umflă pieptul cu mândrie și, ca să-și întărească spusele, ridică în sus, cu amândouă mâinile, cheia uriașă.

– Și ce vânt te aduce pe la mine?

– Vânt bun, vânt bun, nepoate. De multă vreme umblu eu prin lume, să găsesc un pământean cu sufletul curat și inima vitează, care să aibă curajul să înfrângă ispitele din cale și să-l trezească pe Regele David din somnul lui cel greu. Am căutat mult și bine, am străbătut lumea în lung și-n lat. Dar nicăieri n-am găsit pe altul mai vrednic decât tine pentru această ispravă. Sorocul se apropie. Ce spui, încerci?

– Să încerc tocmai eu un lucru atât de mare și greu, pe care nu l-au putut îndeplini vitejii vitejilor? Nu sunt decât un biet tânăr sărac și fără puteri.

– Puterea stă în Domnul. Bizuie-te pe El. Și apoi, cugetul curat prețuiește mai mult decât toate bogățiile și măririle lumii acesteia.

Se mai codi tânărul ce se mai codi, dar în cele din urmă se hotărî:

– Facă-se voia Domnului. Voi încerca. Dar unde este peștera Regelui David? Cum să fac să ajung acolo?

– Asta nu îți pot spune. Trebuie s-o afli tu singur. Caută și vei găsi!

Spunând acestea, omulețul dispăru.

❖

Israel se trezi și înțelese că totul nu fusese decât un vis.

Orășelul dormea mai departe, cuminte, în învelișul străveziu al razelor de lună.

Prin fereastra larg deschisă, ele pătrundeau în chilioară, învăluind sărăcia ei urâtă în argintul strălucitor al altor lumi.

Ascunși în unghere, greierii, cu țârâitul lor subțire, înălțau, în limba lor umilă, imn de slavă Domnului.

❖

A doua zi, în zori, Israel puse într-o desagă cartea sfântă și ceva merinde și porni la drum.

Merse el ce merse, cale lungă, cât îl ținură picioarele. Iar când nu mai putea merge mai departe de oboseală, se oprea o clipă să se odihnească puțin, îmbuca în grabă o bucată de pâine uscată și apoi întreba din om în om:

– Nu cumva știți, nu cumva ați auzit ceva despre peștera Regelui David?

Dar nimeni nu știa și nimeni nu auzise ceva despre Peștera Vrăjită. Își lua dară Israel desaga în spinare și pornea mai departe, cale lungă, zile și nopți de-a rândul.

Și așa, într-o bună zi, rupt de oboseală, se așeză Israel la umbra unui copac, să mai răsufle puțin. Băgă mâna în desagă și își scoase o bucată de pâine. Dar, când să ducă dumicatul la gură, auzi deasupra sa un glas de pasăre, care se jelea:

– Of, of! Rău m-a pedepsit Dumnezeu! Am rămas singură singurică. Un uliu mi-a răpit puișorii și i-a sugrumat. Of, of! Rău m–ai pedepsit, Doamne!

Israel, om milos din fire și bun ca pâinea caldă, se întristă de jalea păsării, de nu-i mai veni nici lui să mănânce. Băgă pâinea la loc în desagă și spuse cu glas blând:

– Lasă, păsărică dragă, că toate se vor îndrepta. Iacă, eu mă duc să-l trezesc din somnu-i greu pe Regele David, și, când va păși el biruitor în lume, vor înceta suferințele toate.

– Dumnezeu să te binecuvânteze, prietene, pentru cuvintele tale, că mult bine mi-au făcut. Oare n-aș putea să-ți fiu și eu de folos cu ceva?

– Ba da, păsărică dragă. Poate știi tu, sau ai auzit ceva despre peștera Regelui David.

– De știut, nu știu, și de auzit, nu am auzit nimic. Dar cunosc un smochin bătrân de când lumea. Poate știe el ceva. Uite, mergi pe aici drept înainte, cale de șapte zile, fără să te abați nici la stânga, nici la dreapta. Îl vei găsi cu siguranță.

– Mulțumesc, păsărică dragă. Șalom!

Și, cu desaga în spinare, Israel porni mai departe, încotro îl îndreptase pasărea.

Merse el ce merse și, la o cotitură, ce să vadă? Un animal ciudat, pocit nevoie mare, îi aținea calea. Se zbenguia încoace și încolo, umbla în două picioare, se dădea peste cap, mătura aerul cu coada, că, de lemn să fi fost, și tot nu-ți puteai ține râsul.

Atunci înțelese Israel că animalul acela nu putea fi decât un *bardeles*, dintre aceia care-i ispitesc pe oameni în fel și chip. Cu giumbușlucurile lor, îi fac să râdă până își pierd mințile, apoi îi ademenesc până la vizuina lor și acolo le scot ochii cu ghearele, le sug sângele și îi omoară cât nici cu gândul nu gândești.

Dar nu degeaba își pierduse Israel zilele și nopțile citind. Învățase ce trebuie să spui când te întâlnești cu un *bardeles*. Avea el ac de cojocul lui.

Repede, spuse cuvintele învățate, scuipă de trei ori la stânga și de trei ori la dreapta și *bardeles*-ul o luă la goană cu coada între picioare.

Bucuros că a scăpat așa de ușor, Israel porni mai departe, fluierând.

După șapte zile de drum greu și obositor, ajunse în sfârșit la smochinul cel bătrân.

Încă de departe auzi glasul gros al smochinului, care își clătina capul într-o parte și într-alta, jelindu-se:

– Of, of! Rău m-ai pedepsit, Doamne! Vântul dușmănos mi-a chinuit trupul, mi-a frânt brațele și mi-a rupt frunzele. Când voi mai purta iarăși fructe?

– Lasă, că va veni și vremea aceea, îl mângâie Israel. Iacă, eu mă duc să-l trezesc din somnu-i cel greu pe Regele David și atunci toate se vor îndrepta.

– Domnul să te aibă în paza lui, fătul meu, că mult bine mi-au făcut cuvintele tale. Dar spune-mi, n-aș putea să te ajut și eu cu ceva?

– Ba ai putea și încă mult, dacă ai ști să-mi spui unde se află peștera Regelui David.

– Cu dragă inimă ți-aș spune, dar nu știu nici eu. De când tot stau însă aici, la margine de drumuri, am auzit povestindu-se că apa cea mare de dincolo de munți vine din adâncurile pământului. Poate știe ea ceva. Dacă vrei s-o întrebi, treci munții ăștia prăpăstioși și apoi mergi înainte, fără să te abați nici la dreapta, nici la stânga, cale de șapte zile. Acolo vei găsi apa cea mare.

– Mulțumesc, smochinule! Să ne vedem cu bine. Șalom!

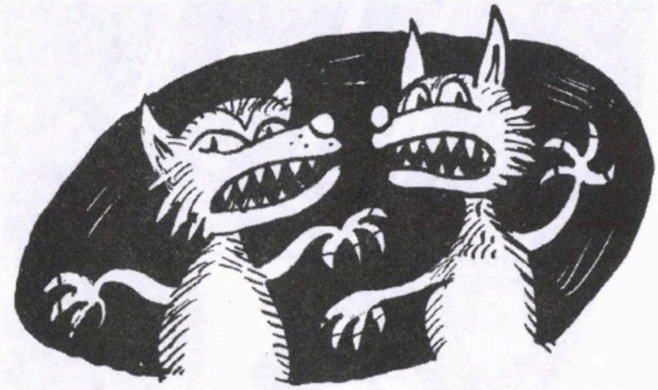

❖

Și așa începu Israel să urce cu greu, pe o potecă îngustă, mărginită de prăpăstii, spre piscul muntelui.

Dar, când să răsufle ușurat că a trecut de greul suișului, iată că, de după o stâncă, îi ies în cale două dihănii înfiorătoare, cu bot de câine și gheare de vultur.

O clipă s-a înspăimântat foarte, de era cât pe ce să dea bir cu fugiții și să se abată din calea cea dreaptă. Dar apoi și-a amintit că auzise, sau citise undeva, că Semael și Lilith iau uneori chip de astfel de animale îngrozitoare, pentru a duce la pierzanie pe oameni. Și, fără să mai stea pe gânduri, înaintă cutezător spre cele două dihănii, șoptind printre dinți cuvintele care nimicesc pe cei necurați. Cât ai clipi din ochi, dihăniile dispărură ca prin farmec.

– Domnul îmi stă într-ajutor, gândi bucuros Israel.

Răsuflă ușurat, că de grea pacoste scăpase, și porni mai departe, încrezător. Iar într-a șaptea zi, în zori, zări lucind în depărtare apa cea mare, de care îi vorbise smochinul.

Când se apropie mai mult și începu să deslușească murmurul valurilor, fața i se întunecă de întristare. Căci apele se rostogoleau întunecate și bolboroseau furioase. Fluviul se văita:

– Of, of! Rău m-ai pedepsit, Doamne! Ai trimis asupră-mi oameni răi și fără minte, de m-au pângărit cu gunoaie și spurcăciuni. Doamne, Doamne, când voi vedea iarăși curgând printre malurile mele apa curată și limpede de altădată?

– Va veni și vremea aceea, bătrâne fluviu. Iacă, eu merg să-l trezesc din somnu-i cel greu pe Regele David și atunci când el va păși biruitor prin lume, nu vor mai exista oameni răi. Cântecul lui le va îmblânzi inimile de piatră.

– Dumnezeu să-ți ajute să-ți împlinești gândul, fătul meu, că mult m-au bucurat cuvintele tale ieșite din inimă. N-aș putea oare să-ți ajut și eu cu ceva, ca să izbândești mai curând?

– Ba cum nu! Rătăcesc prin lume de atâta amar de vreme, că nu mai ţin minte nici eu socoteala zilelor. Dar nimeni până acum n-a ştiut să-mi spună unde se află peştera Regelui. Nu cumva oi fi ştiind tu ceva?

– Bucură-te, fătul meu. Ai ajuns aproape de capătul încercărilor tale. Peştera nu e departe de aici. Vezi, colo, în depărtare, munţii aceia albaştri? De acolo izvorăsc apele mele şi nu departe de izvor se află şi peştera Regelui. Mergi deci de-a lungul apei, în sus, cale de şapte zile, şi vei ajunge cu bine la peşteră.

– Mulţumesc, mulţumesc pentru vestea cea bună! Şalom!

Prinzând parcă puteri noi, Israel grăbi pasul. Mult fusese şi puţin rămăsese. Peştera era aproape.

Ajunse acolo în noaptea celei de a şaptea zile.

În faţa peşterii îl întâmpină paznicul pe care-l văzuse în vis.

– Ai sosit tocmai la timp, Israel. Azi se împlineşte sorocul. Ai trecut cu vrednicie prin toate încercările. Fă–ţi şi noaptea asta datoria cum se cuvine şi lumea întreagă îţi va fi recunoscătoare. Aşteaptă cu grijă miezul nopţii. Când vei vedea că Regele întinde mâinile spre cupa cu apa vieţii, ajută-l s-o ridice până la buzele lui, uscate de somnul morţii. Nu întârzia, nu şovăi. Căci totul durează o clipă. Nu uita asta: totul nu durează decât o clipă.

Zicând acestea, paznicul făcu un semn cu cheia uriaşă şi porţile ferecate ale peşterii se deschiseră. Israel vru să mai întrebe ceva, dar paznicul dispăruse, de parcă îl înghiţise pământul.

Rămăsese singur.

Cu curaj, păşi înainte prin gangul întunecos. În clipa aceea se auzi un bubuit puternic, ca de tunet. Porţile grele ale peşterii se închiseseră în urma lui.

– Doamne, ajută-mă! Ştiu că nu mă mai pot întoarce decât dacă izbândesc. Ajută-mă, Doamne, să izbândesc!

A fost nălucire, sau adevăr? I s-a părut că un glas îi răspunde din adâncuri:

– Fă-ţi datoria şi vei învinge! Ajută-te singur şi te voi ajuta.

Luându-şi inima în dinţi, Israel intră mai adânc în peşteră. Când ajunse la capătul gangului, fu orbit de o lumină strălucitoare. Încăperea întreagă lumina de-ţi lua ochii, căci pereţii erau numai şi numai din aur, acoperiţi de sus şi până jos cu pietre preţioase.

Abia încetul cu încetul se obişnui cu lumea aceasta sclipitoare şi putu desluşi lucrurile care îl înconjurau.

Văzu, întins nemişcat în jilţul său de aur, pe Regele David. Alături odihneau, nefolosite, sabia temută de duşmani şi harpa minunată. Iar deasupra capului, prinsă în perete, strălucea, ca un soare, o piatră preţioasă imensă. Atât de tare strălucea, încât Israel rămase înmărmurit, cu ochii ţintă la ea.

Atunci, peştera începu să răsune de şoapte ciudate.

Miezul nopţii.

Coardele harpei răsunară prelung, neatinse de nimeni.

Dar Israel nu auzea nimic. Surd, nepăsător la tot ce se întâmpla în juru-i, privea ţintă imensa piatră preţioasă, care îl fermecase cu strălucirea ei bogată.

Regele se trezi din somnu-i greu.

Întinse încet mâinile slăbite spre cupa cu apa vieţii... mai aproape... tot mai aproape. Cu o ultimă sforţare, mâinile atinseră cupa.

Apoi recăzură, istovite, pe piept.

Sorocul trecuse.

Cântecul pescarului

A fost odată ca niciodată.

Demult, demult, trăia într-un sat de pe ţărmul mării un pescar evreu, cu numele de Satia. Şi era acest Satia un om bun şi credincios, dar sărac lipit pământului.

Coliba în care se adăposteau el, nevasta şi cei doi copii abia se mai ţinea în picioare. Lunecase într-o parte, ca pălăria unui om beat. Iar când sufla dinspre mare vântul năprasnic, se cutremura şi se văita din toate încheieturile, ca o corabie pe furtună.

Şi înăuntru, nimic. Nimic, decât o vatră în care ardeau câteva vreascuri, o masă şchioapă şi un pat de scânduri în care dormeau de-a valma toţi ai casei.

Muncea, din zori şi până în seară, Satia, ca să potolească gurile flămânde de

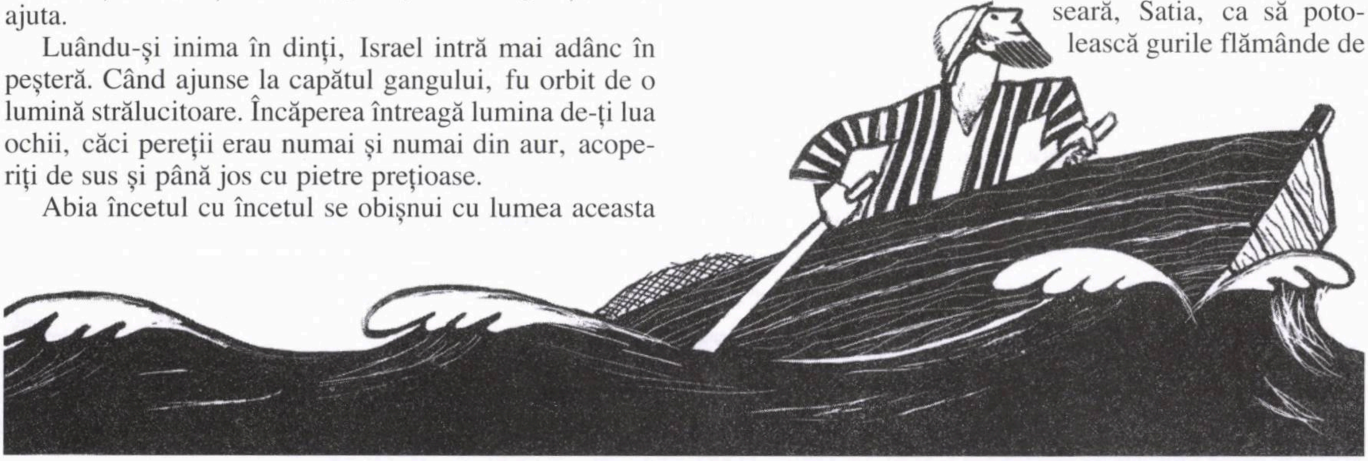

acasă. Muncea şi Dumnezeu îi blagoslovea străduinţa: se întorcea întotdeauna cu barca plină de peşti. Dar ce folos? Trebuia să-l vândă pe preţ de nimic negustorilor hrăpăreţi venind de la oraş. Dar Satia nu se amăra peste măsură pentru aşa lucru de nimic. Mulţumea lui Dumnezeu şi pentru atât. Cumpăra o pâine, o ducea acasă nevestei şi copiilor flămânzi, iar el, după ce îmbuca în grabă ceva, pornea din nou pe mare.

Acolo, singur în nemărginirea albastră a apelor, sub clopotul ocrotitor al cerului, se simţea fericit.

Uita de negustorii haini, de sărăcia de acasă. A lui era bogăţia albastră, nemărginirea valurilor şi a cerului.

Împăcat cu sine şi cu toate, lăsa uneori lopeţile din mână, se întindea cu faţa în sus, spre ceruri, şi visa:

– Doamne, când o veni vremea să mă iei la Tine, adoarme-mă, Doamne, aşa, ca acum, în leagănul bărcii, pe marea care mi-e atât de dragă!

◆

Se ruga Satia, căci era drept credincios. Adeseori îşi înălţa gândul curat către Domnul, când se afla singur în împărăţia nesfârşită a apelor.

Ce-i drept, la templu nu prea se ducea. Nu putea să se ducă. Templul era în oraş. Şi Satia ura oraşul, cu uliţele lui strâmte în care nu poţi respira în voie, cu lumea aceea care mişună încoace şi încolo, înghiontindu-se. Şi apoi, până la oraş era cale lungă, lungă...

Numai o dată pe an făcea Satia drumul acesta la oraş. De Iom Kipur.

Cu o zi înainte, avea grijă să pună de-o parte un peşte mare şi frumos. Apoi, cu nevasta şi copiii porneau pe jos spre oraş. Acolo, poposea în casa unui şohet prieten. Mâncau toţi aolaltă din peştele adus şi îşi petreceau apoi noaptea şi ziua următoare la templu, rugându-se. Iar seara, după încheierea postului, fără să mai aştepte o clipă, Satia şi cu ai lui porneau spre casă, spre mare. Umblau noaptea întreagă, drum greu, istovitor.

Dimineaţa, odată cu zorile, le răsărea în cale, izbăvitoare, marea.

◆

Era ajun de Iom Kipur.

Se lumina de ziuă. Satul, adormit încă, tăcea. Tăcea şi marea, cea veşnic trează. O linişte adâncă, apăsătoare, pusese stăpânire asupra lumii. Linişte înfiorată de prevestiri rele.

O uşă scârţâi încetişor. Satia apăru în pragul colibei sale, care, somnoroasă, se plecase şi mai mult într-o parte.

Ascultă tăcerea dimprejur, privi o clipă spre cer şi apoi clătină îngrijorat capul.

Liniştea asta nu-i prevestea nimic bun. Furtuna nu era departe.

De n-ar fi fost Iom Kipur, n-ar fi pornit în larg cu nici un preţ pe aşa vreme. Dar aşa, ce să facă? Trebuia neapărat să pescuiască măcar un peşte, ca să aibă ce mânca împreună cu şohetul, aşa precum făcuse ani dea rândul, de când ţinea minte. Şi tatăl şi bunicul lui făcuseră la fel. Era un obicei străvechi, care nu se cădea să fie înfrânt. O *miţva.*

Satia se îndreptă deci spre barca lui şi se pregăti de plecare. Cum sta astfel, cu capul aplecat asupra năvoadelor, nu observă că se apropiase cineva. Tresări speriat când simţi pe umăr o mână grea, bărbătească.

– Ce faci aici, Satia?

Un bătrân înalt şi spătos, cu voce groasă, dar cu ochi calzi de bunătate, îl privea întrebător.

– Mă pregătesc să pornesc în larg.

– Pe o vreme ca asta, fătul meu?

Şi, cu un gest maiestuos, bătrânul arătă spre cer. Apoi trase adânc din pipă şi suflă un rotocol de fum gros. Fumul pluti o clipă ca un inel, apoi se destrămă.

– Vezi rotocolul ăsta de fum? S-a mistuit într-o clipă. Rotocolul cela de pe cer însă – şi cu degetul arătă un nor care abia se zărea – acela va creşte şi va aduce cu sine furtuna.

– Ştiu prea bine, răspunse Satia, dar trebuie să plec. Nu vreau să prind decât un singur peşte. Poate îmi va ajuta Dumnezeu şi mă voi putea întoarce înainte de izbucnirea furtunii.

Bătrânul clătină din cap, mustrător:

– Satia, Satia, fătul meu, nu uita că ai nevastă şi copii.

– Dar am şi Dumnezeu: ziua de Kipur trebuie sfinţită.

◆

Şi Satia porni în larg.

Curând, bătrânul, care rămăsese pe ţărm privindu-l, nu se mai zări. Abia dacă se mai desluşeau în depărtare casele din sat, ca nişte mogâldeţe albe.

Satia era singur în mijlocul mării nesfârşite.

Şi, de data asta, marea nu mai era prietenoasă ca în

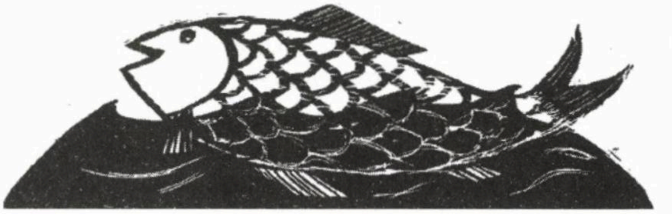

alte rânduri. Bolborosea mereu și valurile creșteau amenințătoare.

Satia aruncă năvoadele, dar le scoase din apă precum le aruncase. Le aruncă din nou și iarăși, dar tot fără folos.

Și orele treceau. Soarele cobora acum spre asfințit și Satia tot nimic nu prinsese. Iar împrejur, marea mugea tot mai înfuriată.

– Se vede că am păcătuit cu ceva, își spuse Satia. Domnul nu mă socotește vrednic să împlinesc *mițvaua* și să sărbătoresc ziua de Kipur cum se cuvine.

Și, plecând capul ca un osândit, Satia își îndreptă luntrea spre țărm.

Dar, tocmai în clipa aceea, i se păru că zărește ceva lucind în apă. Privi mai bine.

– Domnul fie lăudat! Un pește strălucitor.

Și, fără să mai stea pe gânduri, Satia porni în urmărirea peștelui. Dar peștele parcă era fermecat. Răsărea când ici, când colo, și, când să pui mâna pe el, dispărea.

Satia se opri o clipă să răsufle și privi înapoi. Se depărtase mult de țărm. Poate ar fi mai cuminte să renunțe și să se întoarcă.

Dar peștele parcă i-ar fi înțeles gândul. Se apropie de barcă și privi drept în ochii pescarului, parcă vrând să-i spună:

– Prinde-mă! Domnul m-a trimis, ca să poți îndeplini *mițvaua.*

Și goana reîncepu. Valurile săltau sălbatice, zvârlind barca încoace și încolo, ca pe o jucărie.

– Să știi că nu-i lucru curat cu peștele ăsta, spuse Satia, suflând din greu. Vrea să mă ducă la pieire.

Și, hotărât, întoarse barca spre casă.

Atunci răsună peste adâncul apelor un strigăt înfiorător:

– Ajutor! Ajutor!

– Doamne, asta ce-o mai fi? Seamănă cu glasul nevestei mele. Să știi că a pornit în căutarea mea și valurile i-au răsturnat barca.

Fără să stea pe gânduri, Satia cârmi luntrea spre locul de unde se auzeau strigătele. Într-adevăr, se zăreau din apă, din când în când, brațele unei femei.

Cu dinții strânși, Satia luptă cu furtuna. Trebuie să-și salveze soția! Încet, încet, croindu-și drum printre valurile ce amenințau în fiece clipă să-l înghită, se apropie. E gata să prindă brațele ce se întind spre el. Dar, în momentul acela brațele dispar și se zăresc lucind departe, chemându-l ademenitoare spre larg.

Acum a înțeles Satia.

– Nu-i lucru curat, nici asta. Satan și-a vârât coada aici și vrea să mă ducă la pieire. De acum mă întorc acasă, orice s-o întâmpla, și nu mă las abătut din cale pentru nimic în lume.

Dar, când întoarse botul luntrii spre țărm, ce să vadă? În depărtare, ferestrele caselor din sat străluceau.

– S-au aprins luminile, șopti Satia. E Iom Kipur.

Încet, lăsă să-i cadă din mâini lopeţile.

– Nu-i voie să lucrezi în zi de Kipur. Doamne, facă-se voia Ta.

Se întinse cu fața în sus spre ceruri, ca altădată, când visa înălțându-și gândul către cel Atotputernic.

Și încet, apoi tot mai tare, dorind parcă să acopere mugetul mării, începu să cânte o rugăciune, singura pe care o știa:

– *Șema Israel, Adonai Elohenu Adonai Ehad...*

Barca mai pluti o vreme. Apoi, un val uriaș o răsturnă. Cântecul plutea însă mai departe asupra valurilor.

❖

Atunci se întâmplă o minune. Două arătări albe se iviră, plutind deasupra valurilor. Ele îl prinseră la mijloc pe Satia și, susținându-l de subțiori, îl ajutară să meargă spre țărm. Călcau peste ape ca pe un covor moale, spumos.

Și Satia, mirat, voi să întrebe ce i se întâmplă.

Dar cele două arătări îi șoptiră:

– Nu întreba nimic, Satia. Cântă, cântă mai departe! Pe aripile cântecului tău plutim peste ape.

❖

Când ajunse la țărm, teafăr și nevătămat, Satia observă cu uimire că barca și peștele fermecat îl urmaseră cuminți.

Iar ferestrele caselor din sat străluceau într-adevăr, dar nu fiindcă se aprinseseră lumânările, așa cum i se păruse lui, privind din larg. Nu. Soarele aprinsese geamurile cu lumina roșie a amurgului.

Până la lăsarea serii mai era încă vreme.

Și astfel, Satia, pescarul drept credincios, putu serba și de astă dată, cum se cuvine, ziua sfântă de Kipur.

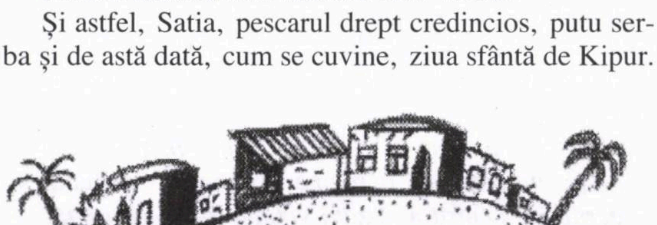

G. MOSARI

Întâmplări cu turişti

Mesaje de la castel

Aşa cum a promis colegilor de serviciu, a doua zi după ce a ajuns într-o localitate mică din nord-estul Italiei, la vreo 4o de kilometri de Veneţia, Zănel a trimis primul mesaj prin intermediul telefonului celular. În limbaj obişnuit, a expediat un SMS, nu fără a-şi aduce aminte că în urmă cu ani, când se afla în concediu prin diverse colţuri din lume, pierdea o mulţime de timp ca să cumpere vederi, timbre, să scrie textele necesare. Acum, în doi timpi şi trei mişcări – cum se spune – mesajul redactat e în mâna destinatarilor.

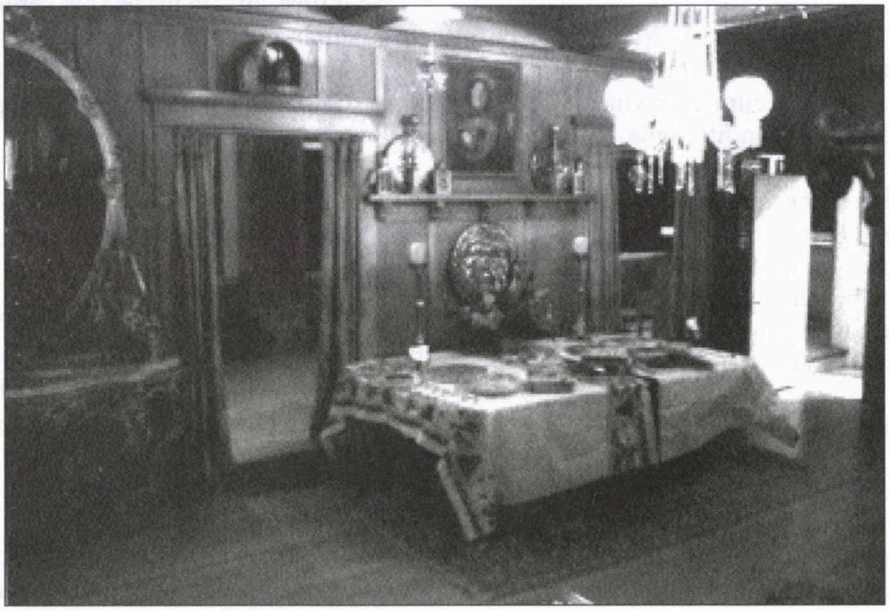

«Dragii mei colegi, am sosit cu bine în Italia, am luat o maşină şi după căutări nu prea îndelungate am găsit castelul în care mi s-a repartizat o cameră pe timp de şapte zile, astfel cum mi s-a promis şi aranjat de organizaţia internaţională de turism de la noi» – suna primul mesaj. *«Impresiile de început sunt colosale, gazdele italiene m–au primit frumos, iar eu mi-am îndeplinit dorinţa copilăriei, legată de poveştile ascultate atunci, de a locui măcar o săptămână într-un castel adevărat»*, continua SMS-ul lui Zănel. *«Mâine vă voi scrie mai pe larg despre castel, după ce am să cunosc istoria lui şi am să-l vizitez în întregime»*, încheia turistul nostru rândurile către colegi.

Şi într-adevăr Zănel s-a ţinut de cuvânt. Un nou SMS a luat calea telefonului mobil care a cucerit lumea, iar proaspătul mesaj cuprindea entuziastele rânduri de mai jos:

«Castelul în care locuiesc a fost construit în anul 1400 şi cumpărat de o regină. Clădirea – refăcută şi modernizată pentru a găzdui vizitatori din multe ţări – are zeci de camere, fiecare cu porţi mari de lemn, în spatele acestora aflându-se uşi cu geamuri. Mobilierul e de tip antic, doar televizorul, deşi e vechi, îl pot considera mai modern. De jur-împrejurul castelului, pe o lungime de cel puţin 800 de metri, dar cuprinzând şi o grădină cu bazin de înot, un zid înalt de peste doi metri, gros, din cărămidă şi piatră, ascunde vederii trecătorilor interiorul acestui loc de valoare istorică. Dar şi în incinta terenului există un gard care închide o parte a grădinii, unde nimeni n-are acces.

De-a lungul secolelor castelul a fost vândut şi trecut din generaţie în generaţie unor familii nobile, bogătaşi ai timpului, iar după încheierea amenajărilor pentru turism, au venit aici ca oaspeţi de onoare nenumărate somităţi mondiale din lumea politică, ştiinţifică, artistică. Cred că merită să fiu bucuros pentru înscrierea mea pe lista celor primiţi la castel din anul 1400 şi mă pot numi Zănel-castelanul.

Acesta-i cel mai original concediu al meu, din zecile de până acum, iar găzduirea în această clădire istorică îmi dă împlinirea unei vacanţe minunate.»

Cele şapte zile s-au scurs repede, dar în ultima, înainte de plecare, Zănel a expediat colegilor al treilea şi ultimul mesaj de la castel:

«Îmi fac bagajul şi plec pentru restul concediului la un hotel din Roma. Nu-mi mai trebuie castel, m-am lecuit. Vă surprinde ce vă scriu? V-am povestit rândul trecut că o parte a grădinii e închisă şi nimeni n-are acces. Ei bine, am descoperit de ce. Acolo se află adevăratul castel, nu clădirea în care am fost cazat eu şi alţii. Construcţia ce ni s-a pus la dispoziţie a fost ridicată separat ca să aibă unde locui servitorii. Deci am stat într-o "anexă", nu cum mi s-a promis. Aici ar trebui să-şi aibă sediul organizaţia turistică de la noi care a organizat "7 zile castelane". Abia aştept să ajung la hotelul din Roma şi să locuiesc într-o clădire normală a timpului meu, nu în una cu garduri care te înspăimântă şi camere cu porţi uriaşe de lemn, ca să te crezi turist la castel.»

Două povestiri de
BORIS MARIAN

Portretul lui Stalin

Într-o zi, am vorbit cu Stalin.
El mă asculta şi zâmbea.

În anul 1945 venisem din refugiu cu părinţii, la Rădăuţi, unde am locuit o vară în casa bunicilor. Bunicul arăta cam cum arăt eu acum: un bărbat slab, cu barba tăiată scurt, cu ochi mici şi iscoditori. În timpul războiului a fost deportat o perioadă în Transnistria, pe bunica reuşise să o scutească printr-o donaţie frumuşică de bani. Stăteam eu odată pe genunchii lui, discutând ca doi politicieni cu experienţă, eu fiind cam de 4 ani ca vârstă, iar el trecut de 60, luptase în primul război mondial, mobilizat în armata austro-ungară. Bunicul avea darul să vorbească mai multe limbi, nici una bine (poate numai idiş), dar o rupea în rusă, ucraineană, germană, vieneză (fusese la Viena cândva pentru afaceri), maghiară şi mai ştia şi ceva expresii franţuzeşti. Îşi făcea rugăciunile cu mare acurateţe şi regularitate, dimineaţa şi seara, nimeni nu avea voie să se mişte ori să vorbească în preajma lui, dar în restul zilei era vesel, chiar mucalit, iar pe mine mă considera nepotul preferat, deşi nu aveam habar de limba română (pe care el o vorbea aproape perfect), ca să nu mai vorbim de idiş şi alte limbi. Dumnezeul meu era Stalin, şi bunicul, intrigat probabil de veneraţia pe care o manifestam cu orice ocazie, a început să mă interogheze, într-un mod diplomatic, cu răbdare, despre "tătucul tuturor popoarelor" (vorbeam pe atunci numai ruseşte).

– Ia spune-mi, Stalin ăsta (adică "eto Stalin) ce face acum? Cum o mai duce?

– Stalin lucrează şi nici nu doarme, ca noi s-o ducem bine.

– Dar ce bine ne face el?

– L-a omorât pe Hitler, am răspuns eu prompt.

– Asta e bine, dar acum Hitler e mort; ce face Stalin în timpul ăsta?

Aici m-am poticnit, nu ştiam ce face Stalin şi am recurs la o minciună:

– Eu îl cunosc pe Stalin, l-am văzut, fumează din lulea şi ţine copii în braţe.

– Păi şi eu fumez, în afară de Şabat, Doamne iartă-mă (în idiş), şi eu te ţin pe genunchi şi nu fac nimic, deşi ar fi trebuit să plec de mult la treabă.

– Da, dar Stalin e o fotografie şi tu nu eşti.

– Ba uite că sunt, mi-arată bunicul o fotografie cu bunica la Vatra Dornei.

– Dar Stalin nu are bunică, adică soţie.

– De ce crezi tu că Stalin nu are o "babuşca" aşa cum ai tu?

– Stalin s-a născut mare, nu are nevoie de bunică, de soţie, el are nevoie numai de copii, am răspuns eu ţeapăn.

– Dar ce zici, el se roagă?

– Stalin jură pe mormântul lui Lenin (văzusem de curând un film cu înmormântarea lui Lenin).

– Înseamnă că Lenin a fost mai mare decât Stalin, nu e aşa?

– Nu ştiu, pe Lenin nu l-am cunoscut.

– Dar pe Stalin cum l-ai cunoscut?

– Am stat odată de vorbă cu el, eram la grădiniţă şi portretul lui stătea pe perete. El se uita la mine şi îmi zâmbea. Eu i-am povestit că vecinul, un invalid de război, mi-a făcut cadou un baton de ciocolată. El a zâmbit şi părea să fie de acord cu gestul vecinului. I-am spus că aş vrea să fiu şi eu militar, să lupt cu nemţii, dar el a zâmbit din nou, apoi a venit educatoarea şi mi-a spus că nu mai sunt pedepsit, pot să ies la joacă. L-am părăsit pe tovarăşul Stalin cu o oarecare părere de rău. A fost singura oară când am vorbit cu el.

Bunicul m-a mângâiat pe cap şi mi-a spus că-i pare rău că nu mai pot vorbi cu "tătucul Stalin". "Aici, la Rădăuţi, nu cred că o să vină".

Banc cu Bush, Putin şi Băsescu

Bush, Putin şi Băsescu călătoresc cu un avion care are un accident, prăbuşindu-se într-o insulă pustie. Dintre toţi pasagerii, numai cei trei scapă cu viaţă şi se despart, încercând fiecare să găsească ceva de băut şi mâncat.

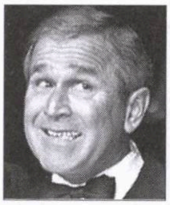

După un timp, Băsescu dă nas în nas cu Bush, care se înfruptă dintr-o halcă de carne.

Băsescu, profitând de faptul că e singur cu Bush, îi spune:

– Să ştiţi că Putin nu-mi place deloc.

La care Bush răspunde:

– Dacă nu-ţi place, nu mânca!

(Comunicat de Iacob Zimbler, Haifa)

Dar nu avea dreptate, Stalin a venit şi la Rădăuţi, i–a luat bunicului tot ce avea de valoare în casă, i-a anulat conturile din bănci (nu era tare bogat), iar bunicul a murit în iarna lui 1953, necăjit că munca lui de o viaţă s-a dus pe apa Sâmbetei. Avea vârsta lui Stalin, cam 73-74 de ani, şi a murit ca şi el, de hemoragie cerebrală.

Profitorul

Cuvântul "profit" mi-a fost întotdeauna antipatic, îmi aminteşte de "supraprofit", de plusvaloarea din teoriile lui Marx, iar Marx, în ciuda notelor bune pe care le obţineam la orele de teorie marxist-leninistă, nu mi-a fost simpatic din cauza "Capitalului", carte din care nu am putut citi atent nici măcar o pagină întreagă. Mai amuzant mi s-a părut Lenin, când îşi combătea adversarii, iar Stalin, cu viclenia sa iezuită, mi s-a părut chiar atractiv, cât timp nu am ştiut că toţi cei care au fost criticaţi de el au fost executaţi.

Dar să vorbim despre un profitor pe care l-am cunoscut eu mai bine. Este acum un om în vârstă, foarte sănătos, să-i deie Dumnezeu ani mulţi ca oricărui om, dar mi-este foarte, chiar foarte antipatic, mai mult decât Marx et Co. S-a căsătorit târziu, se laudă că a avut multe "prietene". Ghilimelele îmi aparţin, pentru că, la fel ca majoritatea bărbaţilor, nu prea cred în prietenia dintre bărbat şi femeie, poate după o anumită vârstă şi nici atunci. Nu dezvolt aici subiectul, cum nu voi comenta nici faptul că personajul meu s-a căsătorit târziu şi, în consecinţă, nu a avut copii. Am o prejudecată faţă de cei care nu procreează. Talmudiştii susţin, iar hasizii pun şi mai mult accentul, că omul care nu are copii nu are loc în rai. Oricum, cei fără copii trăiesc mai liniştiţi în această lume; probabil că prin compensaţie se acordă şi locurile în rai şi în iad.

Omul meu a avut slujbe bune, a fost peste tot adjunct (şef-adjunct, director adjunct, ministru adjunct şi atât). Acum este un pensionar în plină putere, merge la concerte, la cinema, vinde uneori obiecte netrebuincioase lui, din casă, la preţuri foarte avantajoase. Nici în privinţa pensiei nu s-a lăsat păcălit. A obţinut maximum posibil. Când este invitat la masă, la prieteni, cunoscuţi, ştie să apuce cele mai bune porţii, bea bine, dar nu l-am auzit să invite el pe cineva la masă. Împrumută cărţi de care nu are nevoie, în schimb cere cele mai bune cărţi pe care se zgârceşte să le cumpere. Totuşi, soţia lui spune despre el că e "un băiat bun". Trăiesc de mulţi ani împreună şi el are grijă de ea ca de un copil. Înseamnă că tot ce am scris până aici despre el nu este adevărat, ori păcatele lui sunt răscumpărate de atenţia acordată soţiei sale. Nici nu am dreptul să-l judec, poate nici nu sunt mai bun decât el.

CALENDAR

Decembrie

1 decembrie s-a născut Ieronim Şerbu (1911)
3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)
6 decembrie s-a născut Esther-Elena Tacciu (1933)
6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)
7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)
8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)
9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)
9 decembrie a murit Ieronim Şerbu (1972)
11 decembries-a născut Paul Kornfeld (1889)
12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)
12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)
12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)
14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)
14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)
15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)
17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)
18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)
18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)
19 decembrie a murit Mircea Gorun (2000)
20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)
22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)
25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)
25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)
25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)
25 decembrie a murit Idel Segal (1998)
26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)
27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)
28 decembrie s-a născut Moris Rosenfeld (1862)
29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)
29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)
30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)
31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)
31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)
31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

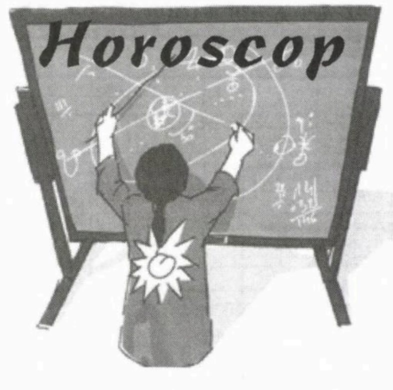

Decembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Aţi muncit mult în vremea din urmă, v–aţi zbătut în fel şi chip şi aţi reuşit să atingeţi scopul propus. Stop! E momentul să luaţi o pauză şi să leneviţi, undeva la soare.

Culoare: gri.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Vă plângeţi că persoanele din jur (de la locul de muncă, din vecini etc.) vă privesc urât, lansând fel de fel de comentarii la adresa dvs.? Păi, cum să nu fie aşa când, din cauza unui obicei detestabil, îi faceţi pe toţi de idioţi, tâmpiţi, incapabili, impostori, escroci etc.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Perioadă cum destul de rar se întâmplă în viaţă, când vă înfruntaţi cu mai multe (era să zicem prea multe) probleme în acelaşi timp: activitatea personală, maladii în familie, complicate treburi financiare, obligaţii sociale. E ca şi cum aţi lupta pe mai multe fronturi în acelaşi timp. Aveţi posibilitatea să o scoateţi la capăt cu două condiţii: 1) să vă concentraţi pe obiectivele esenţiale (unul sau două) şi 2) să vă administraţi timpul la oră şi secundă.

Numere: 5, 12, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Dacă ceva scârţâie în relaţia cu partenerul de viaţă, nu lăsaţi lucrurile aşa, situaţia se poate deteriora. Luaţi taurul de coarne, provocaţi cu binişorul (şi cu multă tandreţe) o discuţie în doi. La sfârşitul convorbirii, veţi constata că există o lumină la capătul tunelului.

Leu (23 iulie – 22 august): Situaţia în familie în continuare şi mereu bună. Relaţii OK şi cu cei bătrâni: atenţia şi sprijinul pe care le acordaţi "babacilor" sunt apreciate din plin. Dar, nu uitaţi: ei au nevoie de semne mai dese de viaţă din partea dvs. Ridicaţi chiar în clipa asta telefonul.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Lipsa dvs. de atenţie vă poate juca diferite renghiuri, de la pierderea unor obiecte preţioase (de exemplu: portmoneul) la accidente stupide (de exemplu: căderea pe scări, cu urmările bine ştiute). Fiţi în gardă!

Numere: 1, 10, 11.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Gândiţi-vă de două ori (sau chiar de cinci) înainte de a vorbi. Nu vă repeziţi să iscăliţi acte importante. Şi nu vă repeziţi să faceţi cumpărături, iarăşi importante. Un moment de prudenţă se impune în toate. Apoi, luna viitoare, veţi avea posibilitatea să vă lansaţi în fel de fel de activităţi pe care azi le puneţi la frigider.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): În ultima vreme viaţa dvs. s-a caracterizat printr-un amestec de ghinion şi noroc. Ghinion, o maladie grea care v-a lovit din senin. Noroc, findcă aţi scăpat de pericol şi lângă dvs. s-au aflat, solidari, membrii familiei, inclusiv cei aflaţi la distanţă. Ei v-au ajutat şi vă ajută să ieşiţi din criză. Sunteţi pe drumul cel bun care duce la însănătoşire.

Numere: 2, 5, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Aţi crezut într-un prieten, care acum, când aveaţi nevoie de el, v-a făgăduit marea cu sarea, asigurându-vă că *problema* ce vă frământă se va rezolva. A vorbit el cu directorul cutare şi este OK. Nu e. Aflând aceasta, aţi primit o lovitură. Dar şi o lecţie de viaţă. Şi, în orice caz, pe acel escroc într-ale prieteniei l-aţi tăiat de pe lista dvs. de "oameni de încredere".

Culoare: galben.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): O sumă de bani în perspectivă. Poate un premiu important, poate un câştig la loterie, poate o moştenire.

Culoare: verde.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Singur/ă? În căutare de partener? Moment favorabil pentru a întâlni pe cineva demn de atenţie. Ba chiar de mai mult. Cu condiţia să ieşiţi "pe teren", la amici, în vizită, la o petrecere, la un club etc.

Numere: 4, 8, 14.

Peşti (19 februarie – 20 martie): În urmă cu câtva timp aţi avut nefericita idee de a vă certa (din tâmpenie pură, ca să zicem aşa) cu o persoană care vă preţuia şi vă ajuta pe plan profesional. Vanitatea (ah, vanitatea!) v-a împiedicat să faceţi paşii necesari pentru restabilirea relaţiilor. De-atunci regretaţi atitudinea dvs., cu atât mai mult cu cât alt prieten sau aliat în locul respectivului(ei) nu aţi găsit. Şi, dacă (iar cumplita vanitate) nu vă dă mâna să faceţi primul pas, apelaţi la serviciile unui intermediar.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Copilărie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1									■		
2				■							
3	■							■			
4					■				■		
5			■							■	
6						■					
7					■				■		
8				■			■				■
9	■							■			
10					■						
11							■				

ORIZONTAL: 1) Marele liric român, autorul poeziei "Fiind băiat păduri cutreieram..." – Nicu Pop. 2) A scris pentru cei mici cărţile "În lumea copiilor" şi "Jurnalul lui Nicuşor" (Ion) – Cunoscută trilogie de Constantin Chiriţă, dedicată copiilor (neart. sing.). 3) Autorul poeziei "M-am făcut băiat mare" (Nicuţă) – A alia. 4) Întreprindere pentru vânzarea produselor petroliere (abr.) – Tipsie, taler – Sunt în mişcare! 5) Liviu Rebreanu – Autoarea poeziilor "Copilul meu, să nu mă uiţi!" şi "Copilăria mea" (Magda). 6) Sculptoriţă româncă contemporană, realizatoarea lucrării "Copilărie fericită" – Îndrumă bobocii. 7) Eroină de basm – Aproximativ – Unu şi una! 8) Fire de ţesut – 100 mp – Literă slavonă. 9) "Ce-o fi cu băiatul nostru" este una din povestirile acestui scriitor de limbă idiş – Compact, dens. 10) Poet contemporan român, creatorul versurilor "Când râd copiii" (Tiberiu) – Instituţie de educaţie pentru copii. 11) Fată mică – A pictat tablourile "Cap de copil" şi "Copii în uniformă" (Theodor).

VERTICAL: 1) Eugen Popa – Copii mici – Exclamaţie de necaz. 2) Prima casă a copilului. 3) Poet clujean care a scris versurile "Hoţul, capra şi copilul" şi "Copiii săraci" (Emil) – Cârlionţat. 4) Semn norocos sub unghie – Fluviu în Peru. 5) Romancier portughez – Curmătură – Strigăt de durere. 6) A opri, a înceta – Loc de îngrijire a copiilor sub 3 ani. 7) Ne-a delectat cu renumitele sale "Amintiri din copilărie" – Metru cub. 8) În duet! – Păsări răpitoare de zi – Strigăt de copil. 9) Intrare în subiect! – Sandu Stoian – Scriitoare româncă contemporană, căreia îi aparţine volumul "Teatrul şcolar pentru băieţi" (Eufrosina). 10) Cuvânt de alinare în cântecele de leagăn – Ocroteşte minorii. 11) Mezinul familiei – Calapod.

DICŢIONAR: Iat, eni, eca.

M. MĂRDĂRESCU

Visul unei nopţi de vară

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1					✿							
2									✿			
3			✿				✿					
4					✿							
5				✿						✿		
6												✿
7			✿								✿	
8		✿								✿		
9									✿			
10	✿						✿					
11								✿				
12				✿								

ORIZONTAL: 1) Dezgheţat... – ...cu multe calorii (pl.). 2) Specialistul "primăverilor" din toamna vieţii – Cerneală specială. 3) Conjuncţie – Leit-motiv – O pădure... răcoroasă. 4) Spărgător de gheaţă – Astă iarnă... 5) Fata din iarnă – Polul din Austria de pe vremuri – Rece! 6) Pătrundere. 7) Unsprezece! – Platouri. 8) Plecare – În ger! 9) Contacte – Aluniţă. 10) Între – Diagrame. 11) A dat ideea – Oraşe în Ungaria şi Cehoslovacia. 12) Cincizeci de poli – Impermeabilizată.

VERTICAL: 1) Bani gheaţă... la CEC – Pe mese! 2) Administrează în contul altora – A şuiera. 3) În sfârşit, ger! – Alb... ca zăpada – Bătută la fotbal! 4) Capitala Letoniei – Cu luare aminte (fem. pl.). 5) Din ianuarie! – Transformare... în cioburi. 6) Sclipit. 7) Miez de iarnă! – Port african – A dumitale. 8) Magazinul... Carpaţilor ninşi de zăpadă. 9) Gămălii cu polen – Latură, coastă. 10) Lopăţică de scuturat plugul – Aproape rece! – Alviţă cu pretenţii. 11) Preocupare... copilărească – Suliţă de aruncat la ţintă. 12) Înaintea lui Newton – A îngheţa... de ger.

DICŢIONAR: Sfant, pes, otic, isaac.

MINA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Genul epic: Cronici, apa, lora, lector, amintire, rh, saga, schita, ini, ae, ieri, c, nuvela, ec, tema, u, tt, be, omilii, s, axur, dicteu, sti, te, alot, memorii, ulo.

Integramă: R, l, o, i, posesiuni, baga, ins, cenusa, op, rimeluri, stea, enot, ic, vecie, anume, ht, avarii, d, emoliente, ele, deal, grafi, gri, inisor, c, ac, coruri, arena, nu.

INTEGRAMĂ

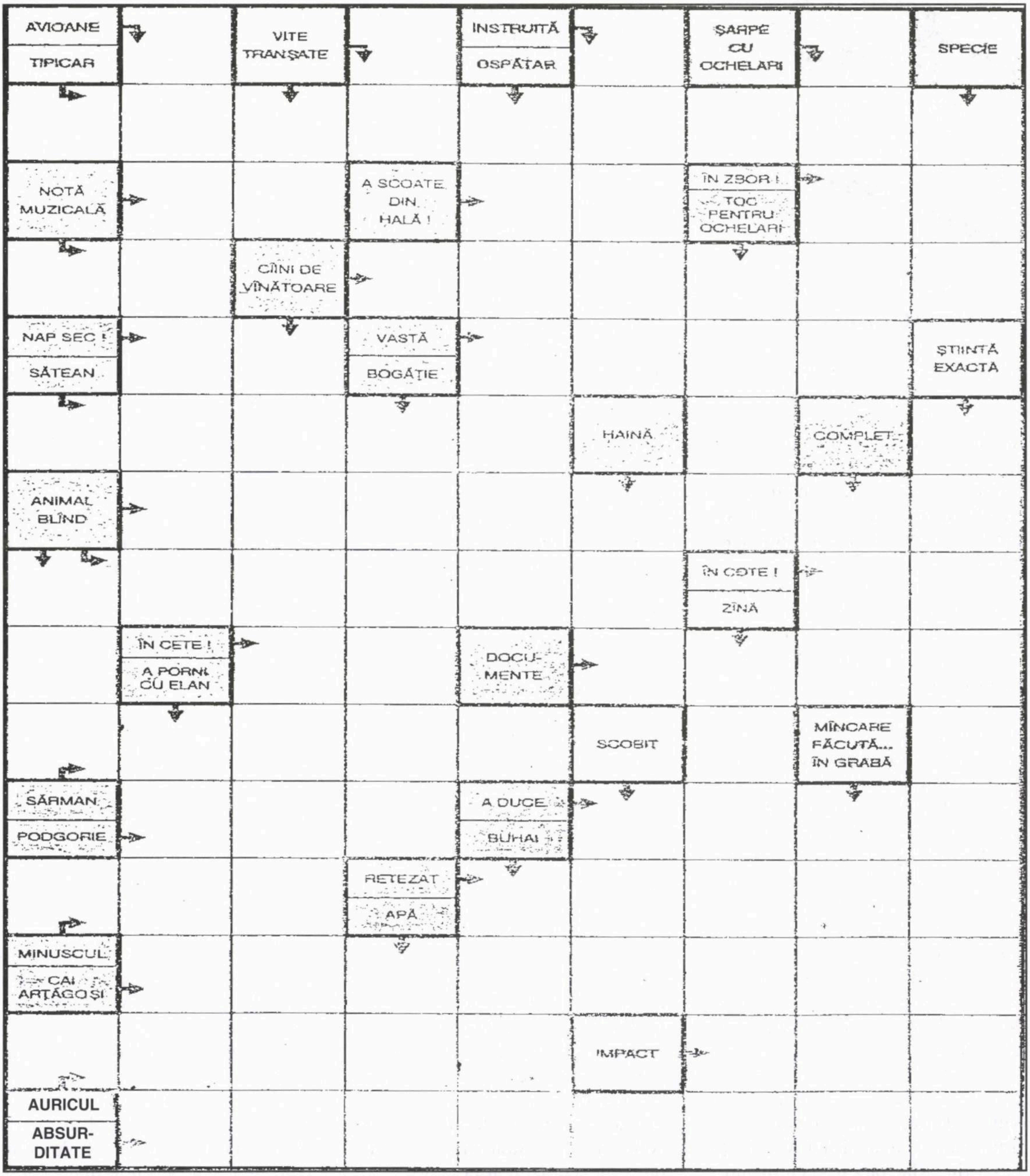
AVIOANE
TIPICAR
VITE TRANȘATE
INSTRUITĂ
OSPĂTAR
ȘARPE CU OCHELARI
SPECIE
NOTĂ MUZICALĂ
A SCOATE DIN HALĂ !
ÎN ZBOR !
TOC PENTRU OCHELARI
CÎINI DE VÎNĂTOARE
NAP SEC !
SĂTEAN
VASTĂ
BOGĂȚIE
ȘTIINȚĂ EXACTĂ
HAINĂ
COMPLET
ANIMAL BLÎND
ÎN COTE !
ZÎNĂ
ÎN CETE !
A PORNI CU ELAN
DOCUMENTE
SCOBIT
MÎNCARE FĂCUTĂ... ÎN GRABĂ
SĂRMAN
PODGORIE
A DUCE
BUHAI
RETEZAT
APĂ
MINUSCUL
CAI ARȚĂGOȘI
IMPACT
AURICUL
ABSURDITATE

DICȚIONAR: ATRIU, CAV.

Televiziune. Amintiri. Actualitate.

În 1956 s-a introdus televiziunea și în România. Aparatele ce se puteau achiziționa, de fabricație sovietică, erau mici dar cu o imagine destul de bună (nu puteam face comparație cu nimic). Imaginea era în alb-negru, dar unii căutau s-o amelioreze cu o foaie de celofan albastru.

Cum nu aveam televizor, spectacolele lui Yves Montand și Domenico Modugno le-am vizionat la un vecin (Max Schiemel, redactor pentru știri interne la Agerpres). Crainica, o "tovarășă" cu un obraz superb și o voce melodioasă, era medic pediatru (Cleo Stieber; soțul ei era conferențiar la Facultatea de Stomatologie). După o vreme, a apărut o a doua crainică, tot evreică, Ioana Măgură, care la o ocazie a rămas la München, unde a devenit crainică la "Europa liberă" și soția directorului postului, Noel Bernard. Acasă, căutam să nu pierdem emisiunile de sâmbătă seara, când se transmitea "Sfântul" cu Roger Moore, "Dr. Kimble, fugarul" și alte seriale.

Ne bucurau emisiunile cu Stroe, Mircea Crișan, Tomazian, cu al său "Sal'tare, taică, și noroc!". Îi urmăream pe Ioana Radu și pe frații Grigoriu. Mai târziu, pentru unii, emisiunile lui Iosif Sava au devenit clipe de plăcere și destindere. Chiar dacă nu ne mulțumeau telejurnalele, nu aveam încotro. Ascultam ce credea Partidul că trebuie să aflăm, că nici nu ne mai uitam.

În Israel, televiziunea a început mult mai târziu, în alb-negru, și abia după 1973 în culori. Cauza n-o cunosc. Nu erau fonduri? S-au opus religioșii? Românii nu-i vedeau pe Moshe Dayan și Itzhak Rabin la Zidul Plângerii, iar israelienii nu vedeau succesele "socialismului biruitor". Nu pierdeau nimic.

S-au căutat și s-au găsit tehnicieni, redactori, reporteri, crainici, toți de clasă superioară (Haim Yavin, Dalia Mazor, Yaron London ș.a.), care n-au părăsit încă scena.

De peste 10 ani ne-am "cablat". S-a întârziat cu ani buni față de America și unele țări din Europa, dar iată-ne șezând în fotoliu cu "șalatul" (remote-control) în mână, căutând și schimbând canale. Cei cu araba pot viziona emisiuni din Maroc, Tunisia etc., turcii se bucură, ca și rușii, că au diverse posturi la dispoziție. Pentru noi, cei din aliaua română, sunt acum două posturi din țara de baștină. Mie, cel puțin, îmi sunt de ajuns. Temele dezbătute, muzica românească (nu e Gică Petrescu, nici Maria Tănase) și spectacolele zise "de divertisment și umor", să nu le văd (sau aud). Doar "știrile" obiective aduc uneori ceva deosebit. Astea sunt păreri personale și "de gusturi nu se discută". În definitiv, ei fac programele de TV pentru locuitorii din țară sau pentru unii români aciuiați prin străinătate. Pentru pensionarii "români" din Israel, interesele scad. La ProTV, reclamele contează.

În altă ordine de idei, socotesc faptul că noi, cei de vârsta a treia, ne petrecem mai multă vreme în fața televizoarelor decât nepoții și copiii noștri. Suntem poate mai pretențioși, mai conservatori.

În urmă cu ani, ca personajul caragialean care "avea treabă, n-avea treabă, la 5 trecute fix era la tribunal", eu gândeam: "am treabă, n-am treabă, la 8 seara sunt la Mabat". De o vreme, interesele mele cu cele ale stațiilor TV se bat cap în cap. Îmi place telejurnalul de la Canalul 1, dar programul de seară, după ora 21, atât la noi cât și la multe canale europene, e pe placul nostru. Deci vizionăm "Hadashot" la ora 8, pe Canalul 2. După primele știri importante, se întind cu reportaje de ordin secundar și ne indispunem cu reclamele (știu că e "pâinea" lor). Îmi face impresia că ce se petrece uneori în afara Israelului nu iau în considerare. În 2005 am vizionat un scurt reportaj despre Congresul Mondial Evreiesc ce s-a ținut în Belgia, la Bruxelles. Au participat vreu 500 delegați din lume, președinte un domn Singer. Dacă au fost și israelieni, n-am aflat. La ce post am văzut? Unul din Germania. Seara, ai noștri, n-au suflat o vorbă. Chiar nu-i interesează pe evreii de la noi? Sau reportajul de 15 minute despre violul unei soldățele este mai interesant și instructiv? Eu nu fac programe de televiziune.

Consider un paradox faptul că anual plătim câteva sute de șekeli pentru abonamentul TV. Ce primim pentru banii ăștia? Doar plătind sume frumoase la societățile de cabluri, primesc toate posturile TV israeliene (inclusiv radio) și pe cele străine. Fiecare încasează, iar noi, lipsiți de apărare, plătim.

Regret că nu înțeleg foarte bine ebraica și nu gust (dacă e de gustat) emisiunea de satiră și umor "Eretz Nehederet" ("Țară Minunată") pe Canalul 2, și nu-mi dau seama ce este exact cu sceneta românească, dacă să râd sau ba.

Programe bune, programe slabe, aprindem televizorul; e ca și a sta la masă. Ne plimbăm de colocolo pe canale și orele trec. Așteptăm momentul când un crainic va striga "Revoluție!" (cum a făcut Haim Yavin când Menahem Beghin a devenit prim ministru) și apoi, într-o zi: "Pace!".

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Nume și nume

Am citit acum mulți ani că în Elveția există o lege care-i obligă pe părinții "in spe", în timpul sarcinii doamnei, să prezinte la primărie o listă de nume, din care va fi ales numele noului născut. Primăria aproba lista, din care putea șterge nume găsite nepotrivite, iar părinții nu aveau voie să dea copilului decât unul din numele de pe listă. Din păcate, o asemenea lege nu există în alte țări, ceea ce face că anumiți părinți dau copiilor lor nume absurde sau care îi vor deranja și le vor cauza dificultăți în viață.

Amintesc o modă recentă, aici în Israel: se dau aceleași nume la băieți și la fete, ca de exemplu Noam, Yarden, Carmel, Alon, etc. Această modă duce la confuzii, unele comice, ca de exemplu repartizarea unei cabine cu două paturi pe vapor la doi călători de sexe diferite, dar având nume, în mod aparent, de bărbat (Iacov și Noam sau Haim și Alon etc. etc.).

Alte nume provoacă nedumeriri, poate chiar ilaritate, ca "Napoleon Tănase" sau "Hanibal Opincă"!

Un mare admirator al autorului celebrului manifest "J'accuse!", Emile Zola, i-a dat fiului lui, ca nume de botez, numele de familie al celebrului scriitor, "Zola". Mai grave sunt consecințele când se dau noului născut nume cu implicații politice. Am cunoscut pe cineva care se numea Balfour, după numele lordului Balfour, ministrul de externe al Angliei în timpul primului război mondial, cel care semnase celebra declarație ce promitea poporului evreu întemeierea unui cămin național în Palestina. În mai toate orașele israeliene sunt astăzi străzi cu numele Balfour, dar un tânăr cu acest nume putea suferi în România comunistă și antisionistă, dacă se știa originea numelui. Tot în România, un tată convins comunist a dat prin 1920 fiului lui numele Lenin. Câte neajunsuri i-a provocat acest nume bietului copil, în vremea când "bolșevic" era un cuvânt de ocară, iar Lenin era considerat acolo și pe vremea aceea drept marele dușman al omenirii!

Mai aproape de noi, în spațiu și în timp, este fantasticul caz al arabului iordanez care, după ce Regele Hussein și premierul Itzhak Rabin au semnat tratatul de pace între Iordania și Israel, i-a dat fiului lui numele Itzhak Rabin. Întrucât pacea semnată de Regele Hussein nu era și pacea cu poporul iordanez, ostil Israelului (palestinienii formează majoritatea populației din Iordania), bietul arab pacifist și iubitor al Israelului a fost boicotat, amenințat, persecutat și în cele din urmă a fost nevoit, ca să-și salveze viața, să fugă în Israel, unde a avut de suferit un timp din cauza trecerii ilegale a frontierei.

Un nume frumos, cu rezonanțe literare, ca Julieta (Romeo și Julieta) sau Virginica (Paul et Virginie) nu deranjează, nu creează celei ce poată un astfel de nume nici o neplăcere. Totuși numele de Virginica nu reflectă realitatea "pe teren" decât până la o anumită vârstă a respectivei. Întâmplător am aflat de la un prieten despre o Virginică al cărei nume era în contrast grotesc cu persoana care îl purta.

Prietenul în cauză locuia la București într-un mic apartament de la parter. În apartamentul de deasupra lui locuia preotul Vasile Ionescu, cu nevasta și fiica, nostima Virginica, profesoară de liceu. Tânăra s–a măritat cu un actor și a rămas să locuiască cu părinții și după căsătorie. După numai un an de la nașterea unei fetițe, tânăra pereche a divorțat, iar actorul a dispărut.

Divorțata Virginica, temperamentoasă și înainte de căsătorie, era acum "hiperactivă" în domeniul erotic. Atunci când părinții și fetița plecau la țară, vara, Virginica venea acasă seară de seară cu câte un amorez. Cum vara este foarte cald la București și apartamentele nu aveau aer condiționat, Virginica și amorezul de serviciu făceau dragoste înfocată, întovărășită de gemete și de cuvinte de extaz, cu fereastra deschisă. Cum și fereastra amicului meu era deschisă, el avea noapte de noapte audiții pornografice gratuite. Odată, în fapt de seară, spectacolul nocturn a avut și o uvertură comică. La al treilea etaj, peste etajul Virginicăi, locuia un avocat cu o voce de stentor, care răsuna puternic pe casa scării, chiar când vorbea acolo liniștit. Vecinii îl porecliseră "șeriful", deși era de fapt un om simpatic și binevoitor, dar care nu privea cu ochi buni comportamentul fiicei preotului.

Într-o seară de vară amicul meu a auzit din casa scării vocea "șerifului" cu mulți decibeli: "Nu ți-e rușine, om în toată firea, să suni la casa omului și să întrebi de duduia Vivi? Ce sunt eu, codoș? Ce-i aici, casă de curve? Șterge-o până nu chem miliția!". Individul, om de aproape 50 de ani, rotofei, elegantat și cu un buchet de flori în mână, n-a apucat să scoată un cuvânt când ușa "șerifului" i s-a trântit în nas cu zgomot. Speriat, decepționat că noaptea de amor s-a dus pe apa sâmbetei, bietul om a început să coboare treptele, convins că a greșit adresa. Virginica îl "agățase" probabil pe undeva și îl invitase la ea, dar el a greșit etajul. Auzind teribila diatribă a "șerifului", Virginica a crăpat ușa apartamentului ei, iar atunci când nenorocitul a ajuns în dreptul ușii, a deschis-o larg și l-a tras înăuntru.

– Îţi mărturisesc că de mult nu m-am distrat atât de bine la un spectacol, ca în seara aceea! şi-a încheiat amicul meu povestea cu purtătoarea de nume nepotrivit, Virginica.

Dacă părinţii care dau copiilor lor nume curioase, neobişnuite, sunt responsabili de aceasta, de multe ori numele de familie, moştenit din tată în fiu, e tot atât de curios, de inestetic, dacă nu chiar ruşinos. Într-un buletin oficial am citit acum peste 50 de ani, în lista celor decoraţi cu Ordinul Muncii şi cu Medalia Muncii un nume care m-a frapat în mod deosebit: Ion Curveanu. M-am gândit la biata nevastă-sa şi la fiica lor, dacă aveau o fiică, cu un astfel de nume de familie.

O desenatoare cu care am lucrat pe vremuri se numea Elvira Puţan! Biata fată vorbea dinadins în mod neclar când trebuia să se prezinte: Elvira Pu...an!

Un secretar al sindicatului muncitorilor din construcţii, de prin 1945, se numea Ion Moartea. Era sas şi îşi românizase numele original, Todt, destul de uzual la nemţi (exista, în Germania hitleristă, şi o organizaţie de construcţii cu acest nume: "Organization Todt"). Un episod comic a rezultat, printre altele, datorită acestui nume macabru: Petru Groza, prin ministru în 1946 şi om foarte amabil, a promis muncitorilor de pe şantierul de construcţii Ferentari o sensibilă urcare de salariu. Când a fost nevoie să se aplice promisiunea, secretarul sindicatului a constatat că lucrul nu este posibil, deoarece încălca prescripţiile contractului colectiv. Dezamăgiţi, muncitorii spuneau: "Groza ne-a dat şi Moartea ne-a luat!". Fiul lui Moartea, pe care l-am cunoscut personal, şi-a schimbat numele din Moartea în Mureşan. Daniel Mureşan suna mult mai bine decât Daniel Moartea!

Multe alte nume de familie, păstrate cu sfinţenie (deşi nu era greu să fie schimbate), ca şi cele de mai sus, trezesc nedumeriri. Iată numai câteva, întâlnite de mine: Bicoiu, Oase Negre, Curinschi, Popoveţchi, Basula etc.

Ultimele patru nume de familie au dat naştere la episoade comice spontane. O tehniciană de la un institut de proiectare a fost trimisă odată de şeful ei s-o anunţe pe arhitecta Popoveţchi că este aşteptată de inginerul Curinschi în biroul lui, la o şedinţă de coordonare de proiect. Tehniciana a încurcat numele şi a anunţat la telefon că arhitecta Curinschi este aşteptată de inginerul Popoveţchi. Toţi cei de faţă, care au auzit comunicarea, au izbucnit în hohote de râs.

În clasa întâi a unei şcoli medii tehnice din Bucureşti erau două eleve cu nume de familie neobişnuite: Furculiţă Ecaterina şi Bună-Ziua Safta. La începutul anului şcolar au făcut haz pe seama acestor nume şi colegii şi profesorii, dar repede s-au obişnuit cu ele.

Când una din profesoare s-a îmbolnăvit, a venit o profesoară necunoscută s-o înlocuiască. Era ora de geografie. Profesoara a vorbit despre una din ţările europene, după care a pus o întrebare legată de subiectul lecţiei. Mai mulţi elevi au ridicat mâna ca să răspundă. Profesoara i-a făcut semn Saftei să răspundă ea. Înainte ca aceasta să deschidă gura, profesoara a întrebat-o: "Cum te cheamă?". "Bună-Ziua, Doamnă". "Bine, bună ziua, dar te–am întrebat cum te cheamă!". "Bună-Ziua, Doamnă". Profesoara dădea semne de enervare şi atunci o altă elevă s-a ridicat în picioare şi a spus cu voce tare, în timp ce toată clasa se abţinea să nu pufnească în râs: "Aşa o cheamă pe ea, Doamnă, Bună-Ziua Safta". Abia atunci, când profesoara a zâmbit, a izbucnit în clasă un cor de râsete.

Aharon Govrin
Haifa

Aliaua română în literatura ebraică

("Toate casele au nevoie de terasă" de Rina Frank Mitrani)

Cartea cu titlul de mai sus este cel de-al doilea volum pe care am avut ocazia să-l citesc şi în care personajele principale fac parte din aceeaşi alia ca subsemnatul.

Primul volum se intitula "Răzbunarea Maricicăi" şi aparţinea scriitorului Alon Alteraş. Când am început lectura acestui volum ştiam deja dintr-o prezentare televizată că este vorba despre "noi". De altfel, numele scriitorului dar în special numele eroinei, care apare în titlu, ne spun cu destulă claritate că în paginile pe care urmează să le citim ne vom întâlni cu persoane născute undeva pe malurile Dâmboviţei.

Mi-am exprimat la timpul potrivit părerea în lăgătură cu acest volum şi, fără să mă aventurez într-o critică literară propriu-zisă, m-am limitat la exprimarea unei profunde dezamăgiri cu privire la impresia pe care ar putea s-o producă în rândurile israelienilor a căror părere despre "români" este apriori negativă. Obiectul răzbunării Maricicăi este însuşi soţul acesteia, care, fără a fi beţiv, cartofor sau afemeiat, fără a-şi bate nevasta sau copilul, produce o repulsie cum rar mi-a fost dat să întâlnesc, în viaţă dar şi în literatură. Primitivismul, indiferenţa, lăudăroşenia gratuită, nepăsarea faţă de boala propriului copil sunt numai câteva din caracteristicile acestui personaj care, deşi mâncător de ciorbă, sarmale şi alte lucruri specifice, mi se pare totuşi străin de însuşirile alialei noastre. Chiar şi Maricica însăşi, o femeie muncitoare, harnică şi grijulie, personaj pozitiv în general, îşi plăteşte "în natură" o mică datorie bănească cu aerul cel mai firesc din lume.

Criteriul după care am ales pentru lectură volumul pe care încerc să-l prezint în rândurile ce urmează este poziţia pe care a ocupat-o pe lista best-sellerurilor publicată săptămânal de ziarul "Maariv". De altfel şi la biblioteca de unde împrumut cărţi acest volum trece din mână în mână fără a mai avea timpul să se "odihnească" în rafturi.

Am fost plăcut surprins atunci când, chiar din primele pagini, am aflat fără nici un avertisment prealabil că toate personajele centrale sunt provenite din România. Acest fapt m-a îndemnat de altfel să şi scriu rândurile de faţă. Deşi cartea în sine nu are nici un cuvânt românesc, aşa cum am întâlnit în precedentul volum, suntem informaţi că limba curentă în care se exprimă părinţii autoarei este limba română, că din meniul zilnic mămăliga şi alte bucate specifice nu sunt lipsă la apel, că în fiecare vineri seară se joacă "pietre" (remi), că principala grijă a mamei este asigurarea zestrei celor două fiice, că multe obiceiuri mai mult sau mai puţin specifice "românilor" sunt păstrate cu sfinţenie de către prima generaţie a celor care au imigrat din România.

Ca şi în cazul volumului pe care l-am amintit la început, nu mă voi aventura nici acum într-o analiză literară, lăsând această treabă pe seama oamenilor de specialitate. Eu mă voi mulţumi cu exprimarea impresiilor legate în primul rând de prezentarea alialei din care fac şi eu parte.

Fără a fi un imn artificial de laudă la adresa acestei aliale, apreciez că există în paginile cărţii un tablou pe cât de moderat pe atât de real al condiţiilor în care o parte a alialei noastre, acea parte a oamenilor pe cât de simpli pe atât de modeşti, a făcut primii paşi în ţară. Un singur apartament dn cartierul Vadi Nisnas din Haifa este ocupat nu numai de cei 4 membri ai familiei autoarei, dar şi de alte rude, copiii fiind ocupanţii terasei. De aici şi din alte motive derivă de altfel titlul romanului.

Autoarea nu emite nici un fel de păreri politice, dar suntem informaţi că respectivul apartament a rămas liber după ce familia de arabi care îl locuia a fugit, odată cu proclamarea statului. Apartamentul a putut fi obţinut de rudele autoarei, inclusiv de familia acesteia, datorită faptului că unul dintre nepoţi lucra în Poliţie; nepot care, de altfel, căsătorindu-se, s-a mutat în apartamentul soţiei.

Cartea în totalitatea ei devine în final povestea unei tragedii; o tragedie care poate lovi pe oricine şi în oricare parte a lumii. După o copilărie petrecută în cele mai modeste condiţii posibile, personajul principal, personaj care se identifică cu însăşi autoarea, reuşeşte să se realizeze numai prin propriile ei forţe, forţe care se bazează atât pe inteligenţă, pe puterea de a se descurca în viaţă, dar nu în ultimul rând şi pe calităţile ei de femeie atrăgătoare. O căsătorie reuşită la un nivel pe care l-ar dori probabil multe alte tinere eşuează în cele din urmă din cauza copilului care se naşte bolnav. În devotamentul ei de mamă evreică originară din România, ea abandonează aproape în totalitate obligaţiile de soţie şi, justificat sau nu, tânărul soţ plin de viaţă şi energie neconsumată nu poate rezista avansurilor unei colege, fapt care, aşa cum era de aşteptat, duce în cele din urmă la distrugerea căsniciei.

Mama autoarei este de rit aşkenazit, iar tatăl de rit spaniol, şi acest lucru se face observat în viaţa de zi cu zi. Unirea dintre ei se face observat în viaţa de zi cu zi. Unirea dintre ei s-a făcut la Bucureşti prin intermediul unor rude. Roman de dragoste între ei nu aflăm că ar fi avut loc, dar convieţuirea se desfăşoară între nişte limite în care unele inadvertenţe se rezolvă în mod paşnic chiar fără ridicări spectaculoase de ton. Nici unul dintre părinţi nu are o meserie precisă. La Bucureşti, înainte de căsătorie, tatăl împreună cu un cumnat mergeau din casă în casă şi se ofereau să facă reparaţii curente, deşi nici unul nu era calificat în acest sens. Într-o zi nimeresc în casa unei văduve, proprietară a unui cinematograf lângă Cişmigiu; el devine amantul văduvei şi administratorul cinematografului, post pe care şi-l menţine chiar şi după căsătorie, până la imigrarea în Israel.

În Israel el încearcă tot felul de meserii, de la agent de asigurări, post pe care îl ratează din cauza unei naivităţi de boem, până la distribuitor de cafea aburindă cu iz românesc, cafea apreciată ca atare de toţi negustorii şi meseriaşii din cartier. Un văr activist de sindicat şi de partid îi oferă postul de hamal în port, dar condiţia fizică de care dispune nu îi permite să facă această muncă. Până la urmă este angajat pe un post fix de portar la o întreprindere.

Mama face curăţenie în case şi întreaga ei activitate este străbătută ca de un fir roşu de obsesia acumulării unei zestre pentru cele două fete. Printre altele ea face economie chiar şi la apă: fetele erau îmbăiate o dată pe săptămână şi cu aceeaşi apă se spăla şi mama, apoi rufele şi, în sfârşit, podeaua. Tatăl refuză acest joc, merge în secret la baia comunală, dar soţia simte mirosul de săpun şi admonestarea ei nu se referă la nimic altceva decât la risipirea zestrei fetelor. Tendinţa economisirii în acest scop şi caracterul de "idişe mame" sunt oglindite şi în alte situaţii, pe care spaţiul nu îmi permite să le menţionez.

Autenticitatea întregului roman rezultă printre altele din menţionarea a două nume pe care cred că le cunosc toţi cei născuţi între Dunăre şi Carpaţi. Primul nume este acela al lui Itzhak Artzi z.l. Conform spuselor autoarei, într-o perioadă în care acesta era urmărit pentru activitate sionistă el a stat ascuns la o rudă din Bucureşti. De altfel însuşi tatăl autoarei, administrator de cinema fiind, avea bune legături cu autorităţile şi chiar şi cu legionarii, reuşind în acest fel să ajute pe mulţi dintre coreligionarii săi.

Al doilea nume cunoscut este acela al dramaturgului Eugen Ionescu. Acesta a venit în Israel pentru a-şi vizita o veche amică pe care o cunoscuse la Paris şi care locuia acum în acelaşi apartament cu autoarea. Tatăl acesteia i-a servit dramaturgului drept ghid şi rezultatul călătoriei în Israel ar fi fost piesa "Scaunele" (?!?), lucru a cărui autenticitate îmi este, mie cel puţin, îndoielnică.

Neîndoielnică mi se pare autenticitatea scenei petrecute în timpul cunoscutei şi violentei revolte a evreilor marocani din Vadi Nisnas. Pietrele aruncate de ei zburau în geamurile aşkenazimilor din cartier şi aceştia se refugiau în interiorul camerelor pentru a nu fi loviţi. Singurul care îi aştepta pe manifestanţi pe terasă respingând hotărât insistenţa rudelor de a se retrage a fost tatăl autoarei. Şi, într-adevăr, ajungând în dreptul casei lor, cineva din mulţime a strigat că acolo locuiesc "români", şi ploaia de pietre i-a ocolit.

Integrarea autoarei în viaţa şi mentalitatea israeliană este ilustrată cred cu mult succes în scena petrecută în casa socrilor, evrei foarte bogaţi şi vorbitori de ebraică, snobi, având locuinţa permanentă la Barcelona. După ce ea se acomodează cu chiu cu vai cu diversele moduri de a mânui multiplele tacâmuri, se pune în faţa fiecăruia o portocală; toţi comesenii încep să o mănânce cu ajutorul furculiţei şi al cuţitului. Autoarea nu mai suportă şi, sub privirile stupefiate ale gazdelor, ia portocala în mână şi o cojeşte ca la mama acasă.

Mi-ar fi greu să trec şi peste pregătirea nunţii care urmează să aibă loc în Haifa. Părinţii autoarei reperează o sală pe cât de modestă pe atât de onorabilă, dar cuscrii pretind fără drept de apel angajarea celei mai scumpe săli existente în oraşul de la poalele Carmelului. Părinţii se conformează şi tatăl, în încercarea de a-şi menţine demnitatea, dar cu convingerea că cuscrii vor insista ca ei şi numai ei să plătească cheltuielile de nuntă, propune împărţirea pe jumătate a cheltuielilor. Acceptarea nesperată a propunerii îi obligă pe părinţii autoarei să se înglodeze în nişte datorii aproape imposibile. Şi, colac peste pupăză, cuscrul angajează bufet liber în locul servitului la mese, lucru care scumpeşte şi mai mult nunta. Dar mama ia o hotărâre: fără să ceară părerea nimănui, ea merge la sală şi cere ca mâncarea să fie servită la mese. Cuscrul află chiar în seara nunţii, se face foc şi până la sfârşitul petrecerii nu schimbă o vorbă cu mama miresei. Explicaţiile acesteia că israelienilor nu le place să stea la coadă cu farfuria în mână nu ajută la nimic.

Dacă dragostea faţă de părinţi este într-adevăr o caracteristică a copiilor alialei române aşa cum autorul acestor rânduri doreşte să creadă, atunci şi acest lucru capătă expresie în carte: în perioada în care tânărul cuplu este fericit la Barcelona, explozia de dragoste a povestitoarei faţă de soţul ei se manifestă atunci când acesta îi face surpriza de a le înlesni părinţilor ei să viziteze Spania şi Parisul pentru prima şi ultima oară în viaţa lor.

Când am prezentat prima carte menţionată la începutul acestor rânduri am încheiat cu speranţa că se vor mai scrie şi alte lucruri pe cât de frumoase pe atât de adevărate despre aliaua română. Volumul de faţă face un pas înainte în acest sens, dar este un pas mic, prea mic chiar pentru reprezentanţii acestei aliale.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

De ce nu pot fi nostalgic?

Sunt un om în vârstă, trecut de 80 de ani, dar am încă memoria bună.

Deşi a trecut de atunci aproape o jumătate de veac, nu pot uita prin ce am trecut "acolo", mai ales că aveam o "origine nesănătoasă", fiind fiu de "mic burghez".

Depunerile de cereri de plecare pentru Israel fuseseră suspendate de mai mult timp, dar într-o zi s-a lansat zvonul că "mâine", a doua zi, se vor primi din nou cereri.

Cu o seară înainte, pe o străduţă care leagă Bulevardul Elisabeta de Poliţia Capitalei, s-a strâns o "coadă" mare, care a aşteptat toată noaptea pentru ca a doua zi să poată depune cererea de plecare.

Coada se formase lângă un bloc de locuinţe şi oamenii care aşteptau vorbeau şi vociferau în plină noapte, deranjându-i pe locatari şi împiedicându-i să doarmă. La un moment dat m-am trezit stropit de sus. Sper că era apă!

După o noapte nedormită, tot timpul în picioare, am intrat a doua zi la Poliţia Capitalei, unde am depus cererea de a emigra într-o ţară sud-americană (Chile), deoarece pentru Israel nu se primeau asemenea cereri.

Soţia mea şi eu speram că în curând vom primi aprobarea de plecare şi că vom ajunge în Israel.

Dar nu au trecut decât două săptămâni de la depunere şi am fost chemat la "cadre", unde mi s-a comunicat că am fost concediat pe baza articolului 20, alineatul D din Codul muncii, ca "duşman al poporului".

Am rămas uluit, căci fusesem lăsat pe drumuri. Cine oare s-ar fi încumetat să angajeze un duşman al poporului?

Am rămas fără serviciu, fără o sursă de existenţă, şi în fiecare duminică plecam la Talcioc cu două sacoşe mari, pline cu lucruri din casă, pe care le vindeam acolo.

Speram că aprobarea de plecare ne va sosi în curând, dar au trecut trei ani până ce aceasta ne-a venit.

Eram preocupaţi de faptul că numai cei din câmpul muncii aveau dreptul să ia cu ei 70 de kilograme de bagaj de persoană, lucruri uzate, în timp ce ceilalţi, doar 40 de kilograme, deci o diferenţă de 30 de kilograme, lucruri vechi! Şi cum eu, intelectual, nu mai eram în câmpul muncii, m-am adresat la Forţele de muncă şi am rugat să mi se dea orice muncă, numai să nu pierd 30 de kilograme la plecare.

Mi s-a dat un post de portar la o şcoală, dar după câtva timp am reuşit să mă încadrez într-o cooperativă.

Cum spuneam, după trei ani de aşteptare ne-a sosit aprobarea de plecare în... Chile şi am început să ne vindem, pe preţuri de nimica, lucrurile din casă.

O parte din bani i-am păstrat pentru a plăti... să ni se ia cetăţenia română. Unde s-a mai pomenit să ţi se ia ceva, când normal este, când plăteşti o taxă, să ţi se dea ceva în schimb!

Cu o parte din banii realizaţi din vânzarea lucrurilor m-am dus la cooperativa "Arta manuală" şi mi-am comandat două perechi de pantofi. Dar cum pantofi noi nu era voie să scoţi de "acolo", am purtat cele două perechi câteva săptămâni, spre a le da aspectul de pantofi purtaţi

La vamă, însă, ce să vezi?

Un vameş vigilent şi-a băgat nasul în pantofi şi mi-a spus: "Crezi că eu nu văd şi nu simt că pantofii nu sunt purtaţi? Nu au miros şi meşina nu este transpirată!".

Şi totuşi, "om cu suflet", vameşul mi-a permis să scot de acolo cele două perechi de pantofi, deşi nu aveau miros şi meşina nu era transpirată!

Când am ajuns în Israel, am aruncat cele două perechi de pantofi, căci erau grei şi aveau o talpă de piele groasă.

Iată doar câteva din motivele pentru care nu pot fi nostalgic, căci nici azi, după aproape o jumătate de veac, nu pot uita prin ce am trecut noi "acolo".

Uneori mă gândesc că bătrânii care sunt nostalgici au probabil memoria scurtă.

S. Magor
Holon

Aforisme

Despre sex:

- Homosexualii au ieşit din dulap. În fine, a rămas loc şi pentru... haine.
- Sexul e o insuliţă de plăcere unde nimeni nu vine să locuiască, doar să ia o gustare şi să-şi vadă de drum.
- Violul se pedepseşte pentru că sexul nu e făcut în toată legea.
- Ce cumperi pe bani, e sex... comercial.
- Viagra ne-a redat speranţa că există viaţă şi după ce-ai pierdut potenţa.
- Sexul fără iubire e ca o nuntă fără mire.
- Toate târfele sunt la fel, numai tarifele diferă.
- Elevii de şcoală ar prefera ca lecţiile de educaţie sexuală să fie urmate de teme pentru acasă.
- Sexul e unicul lux de care pot abuza şi cei mai săraci dintre oameni.
- Dragostea bărbatului trece prin... sex.
- Contrabandiştii au descoperit că sexul este singura marfă care poate fi traficată fără taxe vamale.
- După o cină romantică, sexul e desertul cel mai delicios.
- Industria sexului poate servi ca model tuturor celorlalte industrii. Fără nici o investiţie, se pot câştiga milioane de dolari.
- Sexul e şi un sport, în care fantezia şi exerciţiul fizic se împletesc armonios.
- Menajul în doi începe cu o porţie de... sex.
- Arta de a face sex nu se-nvaţă nicăieri. Cu toate acestea, miliarde de perechi o practică cu un profesionalism de invidiat.
- După ani lungi de iubire, soţii declară la despărţire că nu se potrivesc la... pat.
- Tot ce urmează după sex e apă de ploaie.

Harry Ross
Naharia

Tot în legătură cu celebrul raport secret al lui Hruşciov

Articolul lui Ady Carmi din nr. 234, în legătură cu raportul secret al lui Hruşciov a stârnit numeroase comentarii. În numărul trecut (235), dr. Shlomo Leibovici-Laiş a susţinut, contrazicându-l pe Carmi, că ziaristul Victor Graievsky nu a fost originar din România. Acum, corespondentul nostru Theodor Toivi aduce noi amănunte pe marginea subiectului:

«Recent au fost mediatizate informaţii considerate până în prezent ca strict secrete, legate de modul în care textul discursului a ajuns la CIA, în Statele Unite şi ulterior în presa americană, cu mult timp înaintea publicării acestuia în Pravda. Sovieticii de rând au aflat mult mai târziu că Iosif Visarionovici avea un caracter total diferit decât acela cunoscut pionierilor şi comsomoliştilor – care în fiecare an de 7 Noembrie şi 1 Mai, cărau portretele omului prin pieţele publice situate între Elba şi Pacific.

Corespondenţa d-lui Ady Carmi include o serie de omiteri şi inexactități. De exemplu Victor Graievsky (născut Spielman în 1925) era unul din șefii agenției poloneze de știri și nu diplomat la Varșovia. Omul nu a obținut broșura cu textul discursului la Moscova, ci în Varșovia. Un exemplar al broșurii cu textul istoric al discursului lui Hrușciov a fost trimis lui Edward Ochab, prim secretar al partidului comunist din Polonia. Mențiunea mai puțin uzuală de "Strict Secret" de pe coperta roșie a cărțuliei a făcut-o curioasă pe Lucia Baranowsky, una din ajutoarele lui Ochab și ex-soția unui adjunct al primului ministru. Neobișnuita broșură (și nu un text dactilografiat) a fost prezentată *"la o cafea"* lui Victor Graievsky, care la vremea respectivă era prietenul intim al doamnei amintite mai sus. Omul, cu părinți și sora emigrați în Israel și având convingeri sioniste, a arătat documentul ca *interesant* lui Yakov Barmor, secretarul ambasadei israeliene din Varșovia, care l-a fotocopiat pe loc.

Dl. Carmi menționează cam exagerat rolul lui Ziv Carmi în problema respectivă, fără să amintească prea mult de Amos Manor (născut în 1918 ca Artur Mandelevici, la Sighet în Transilvania), care era un supraviețuitor al lagărelor naziste de exterminare și emigrase din România în anul 1949. Era un tip atletic, cu aspect european, vorbea șapte limbi, avea un trecut sionist și era absolventul universității de inginerie din Limoges – calități care l-au propulsat rapid în vârful piramidei securității israeliene, chestie de care cititorii revistei "Minimum" au dreptul să știe…

Întorcându-ne la subiect, Amos Manor a dus imediat celebra broșură, tradusă în poloneză, lui Ben Gurion, care a înțeles importanța textului, dar a fost pus în fața unor dileme privind publicarea acestuia în Israel. Bătrânul nu dorea sub nici un motiv înrăutățirea relațiilor, deja precare, cu sovieticii. Nici relațiile lui Manor cu CIA nu erau prea strălucite la data respectivă, datorită faptului că americanii suspectau serviciile israeliene de a fi infiltrate cu elemente dubioase din est…

Împreună cu șeful Mosad-ului Isser Harel, s-a decis trimiterea celor 90 de pagini (nu 70, cum se afirmă în corespondența d-lui Carmi) la Washington printr-un curier al Ministerului de Externe. Pe 17 aprilie documentele au ajuns pe masa lui Allen Dulles, șeful CIA, care l-a informat imediat pe președintele american Dwight Eisenhower..

În luna iunie, CIA a lăsat să transpire în mod deliberat istoricul discurs al lui Nikita Sergheievici în "New York Times" și de aci cele 20.000 de cuvinte ale discursului au fost difuzate de toate mijloacele de comunicare din lumea liberă.

În ciuda milionului de dolari promis de administrația SUA pentru document, Viktor nu a fost recompensat cu nimic, declarând că a participat la acțiune din profesionalism ziaristic… Nu am fost un erou! Cine a schimbat istoria a fost Hrușciov!»

Nathan Bron, Kiriat Ata (știm, sună ciudat ceea ce vrem să vă spunem, dar scrisoarea dvs. recentă, deși bătută la mașină – așa cum ar

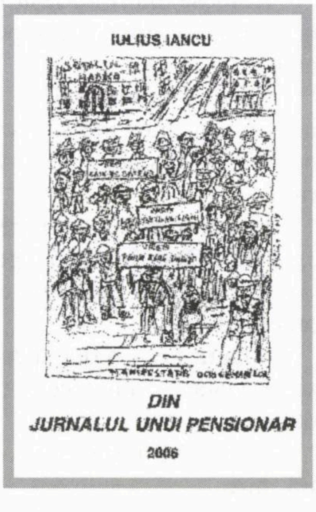
IULIUS IANCU
DIN JURNALUL UNUI PENSIONAR
2006

A apărut volumul

DIN JURNALUL UNUI PENSIONAR

de Iulius Iancu

Lucrarea reprezintă o antologie cuprinzând problemele îmbătrânirii în societatea actuală a generației mele, a tinerilor entuziaști de ieri, idealiști și plini de speranțe în viitor.

(Autorul)

★

«Istoria pe care o relatează Iulius Iancu este aceeași pe care eu aș scrie-o dacă aș avea talentul său stilistic și evocator.»

Dr. Ily Ilian

Cartea se obține de la autor:
Dr. Iancu Iulius, rehov Hardof 17
Haifa 34747
Tel. 04/837-2758 sau 054/549-2586
Prețul unui volum: 70 șekeli

trebui să fie toate misivele ce le primim la redacţie – este aproape imposibil de citit! Copia – fiindcă bănuim că e vorba de o copie – a ieşit atât de ştearsă, încât ochii noştri, oricum obosiţi, au ridicat mâinile-n sus, strigând: sorry, nu înţelegem. Vă rugăm, în consecinţă, să ne trimiteţi în viitor texte nu numai interesante, precum cele de până acuma, dar şi descifrabile.)

Roni Bercovici, Ierusalim, **av. Sorin Magheru,** Bucureşti, **Vivianne Herescu,** Bat Yam, **ec. Zigu Orenstein,** Haifa, **Michael Bar-On,** Hedera, **Tina Klarsfeld,** Paris, Franţa, **Clara Rosenblatt,** Tel Aviv, **Alon Ben-David,** Ramat Hasharon, **ing. Sandu Mărgăritescu,** Bucureşti ş.a. (îşi exprimă acordul 100% cu editorialul nostru din numărul trecut, intitulat "Marea diversiune" – à propos de amploarea nemaipomenită a cazului Moshe Katzav – şi ne felicită pentru ideea de a conferi Diploma de Onoare a revistei "Minimum" persoanelor din establishmentul politic şi *mediatic* care au pus la cale sus-amintita diversiune.)

Hugo Fischman, Ramat Gan (nu ştim unde puteţi găsi volumul "Consătenii mei români şi evrei" de George Petrescu; vă recomandăm să apelaţi la serviciile ziarului "Ultima oră", confraţii noştri din strada Salame se ocupă cu difuzarea unor cărţi venite din România. Şi, cine ştie?)

Pentru toată lumea, de-aici şi de la Bucureşti (faxul revistei este **numai** pentru anunţuri publicitare; celelalte materiale – corespondenţe, informaţii de-orice fel etc. se vor trimite prin poştă.)

Bruno Mayerson, Ramat Aviv (regretatul poet-inginer Gh. Babu Ursu a avut doi copii: ing. Andrei Ursu, fiu, şi Olga Ursu-Ştefan, fiică; amândoi trăiesc, împreună cu văduva lui Babu Ursu, Sorana, în Statele Unite.)

D-ra Alef; Un sărut pentru Haim Ramon; Sâni tari etc. (nu răspundem la scrisorile anonime.)

G. Kelemen-Eliazar, Beer Sheva (am reţinut observaţiile dvs.; ele constituie pentru noi motive de reflecţie).

Ing. Leopold Binder, Tzur Shalom; **Edgar Brauner,** Boston, SUA; **Avigdor Paz,** Petah Tikva; **Mariana Ciucurel,** Braşov, România; **Vivi Dortheimer,** Bruxelles, Belgia; **Clara Nachman,** Ghivataim; **Monica-Tereza Roşca,** Beer Sheva (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

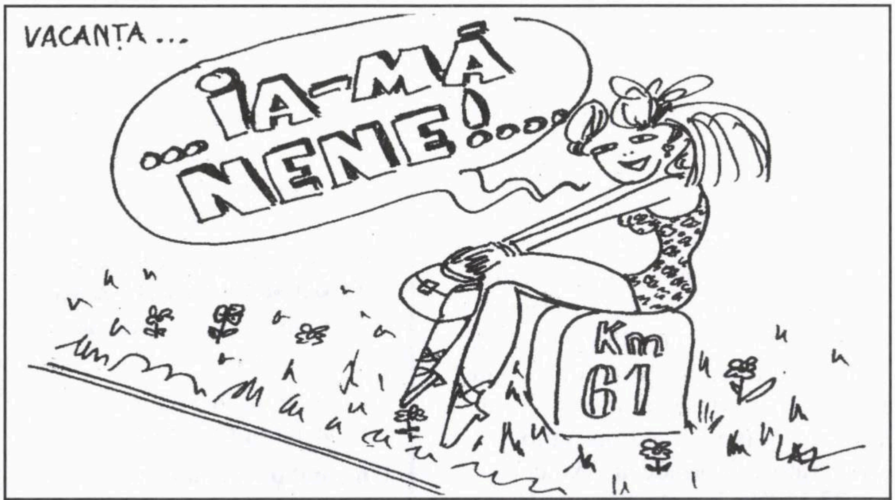
VACANŢA...
...IA-MĂ NENE!...
Km 61
LAZ

Desen de Alex. Lazăr; în Harababura", Bucureşti 2006

Vă amintiţi de

Agnia Bogoslava?

Dar de cunoscutul ei şlagăr lansat pe scena de la Baraşeum în anii de război:

„Şi s-au dus ca vântul ocolind pământul...”?

Agnia Bogoslava s-a hotărât să-şi povestească viaţa de pe scenă şi viaţa de pe scena vieţii. Citiţi cartea ei de memorii

Agnia Bogoslava

Şi s-au dus ca vântul

Agnia Bogoslava
Şi s-au dus ca vântul
Libra

Ediţie îngrijită, note şi cuvânt înainte de

Costel Safirman

"...o carte în care ni se povesteşte, cu mult farmec, despre talent, curaj şi speranţă..."

Carol Isac

"Cartea cucereşte prin stilul oral, prin umor, prin autoironia cu care Agnia se priveşte de multe ori".

Bitti Caragiale

"O carte remarcabilă, pe care îndrăznesc să o recomand, deopotrivă cititorului intelectual rafinat (...) dar şi cititorului simplu...".

Paul Schveiger

……

Preţul: 50 shekeli
(sau 10$ pentru străinătate)
Se poate comanda la
POB 11157 - Jerusalem 91111

Turism

Prof. dr. Mircea Anghelescu, Andrei Oişteanu, conf. Liviu Papadima, prof. dr. Ovidiu Pecican, dr. Măriuca Stanciu; din România; pentru a participa la manifestările organizate în zilele de 26-30.11.06 la Institutul Cultural Român şi Universitatea Ebraică din Ierusalim.

Aniversare

Dr. Iancu Feldstein, medic, literat: 90 de ani de la naştere (vezi însemnarea de la "Noi").

Decese

Radu Klapper, poet, publicist (vezi însemnarea de la "Noi").

Itzhak Gornstein, ziarist (vezi însemnarea de la "Noi").

❖

În momentul când ne pregăteam să trimitem revista la tipar, am aflat, cu durere, că la Paris a încetat din viaţă, pe-un pat de spital, după o lungă şi grea suferinţă, criticul literar **Lucian Raicu** (Leibovici). Născut la Bârlad în anul 1934 (frate cu romancierul Virgil Duda), a fost redactor la "România literară", publicând cronici literare cu ecou real şi scoţând câteva cărţi de mare succes, precum: "Structuri literare" (1973), "Gogol sau fantasticul realităţii" (1974), "Critica, formă de viaţă" (1976) ş.a. Stabilit în 1986 la Paris, va colabora ani de-a rândul cu cronici şi eseuri la "Europa liberă". Condei strălucit, conştiinţă literară exemplară, s-a impus ca unul dintre cei mai de seamă critici ai epocii postbelice (vom reveni în numărul viitor).

Distincţii

Prof. Victor Neumann, istoric, Timişoara: "Premiul A. D. Xenopol" al Academiei Române.

Getta Berghoff la Kol Israel

Sâmbătă 18.11.06, criticul literar Ion Ştiubea, de la postul de radio Kol Israel, din Ierusalim, a prezentat noua carte a scriitoarei Getta Berghoff, "Pe firul de aţă". În continuare, autoarea a acordat lui Ştiubea un scurt interviu, dezvăluind câteva din proiectele ei de viitor.

Manifestări, manifestări...

9.11.06; la Cercul Cultural din Haifa: reuniune sub semnul umorului "Ore vesele" cu Alexandru Andy şi Eugen Stroe. Cu acest prilej a fost prezentată cartea "Hoţul care a furat lumea" de Alexandru Andy Kessler. Moderator: Madeleine Davidsohn.

9.11.06; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: simpozion pe tema "Laborator pentru distrugerea lumii: germani şi evrei în Europa Centrală", organizat de Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului.

15.11.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară literară pentru lansarea romanului "Femeile nopţii" de Madeleine Davidsohn.

19.11.06; la Centrul Cutural Comunitar din str. Popa Soare, Bucureşti: şedinţa de comemorare a 70 de ani de la moartea marelui savant H. Tiktin.

26.11.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: masă rotundă pe tema "Studiile iudaice în România: dezvoltări şi perspective". Participanţi: prof. dr. Mircea Anghelescu, prof. dr. Moshe Idel, Andrei Oişteanu, conf. dr. Liviu Papadima, prof. dr. Ovidiu Pecican, drd. Ioana Petridean, prof. dr. Liviu Rotman, dr. Măriuca Stanciu, prof. dr. Rafi Vago, dr. Leon Volovici. Moderator: dr. Madeea Axinciuc.

27.11.06; în sala din str. Brenner 14, Tel Aviv: seară cultural-artistică dedicată poetei de limba idiş şi regizoarei Simale Schneider.

27.11.06; la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv: conferinţă pe tema "Stereotipuri referitoare la evrei în cultura română şi europeană", susţinută de prof. Andrei Oişteanu (Bucureşti).

28-30.11.06; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: conferinţă internaţională pe tema "Moses Gaster – savant, rabin, lider sionist". Participanţi: Ran Aaronsohn, Mircea Anghelescu, Eugen Ciurtin, Victor Eskenasy, Lucian-Zeev Herşcovici, Moshe Idel, Dov Noy, Andrei Oişteanu, Ovidiu Pecican, Liviu Rotman, Sender Solomon, Vera Solomon, Măriuca Stanciu, Leon Volovici, Ely Yassif, Miri Yosub-Shalom.

4.12.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: festivitatea decernării premiilor: "Sion" (Gina Sebastian Alcalay), "B. Fundoianu" (Bianca Marcovici), "Mihail Sebastian" (G. Mosari).

7.12.06; la Academia de Muzică şi Dans din Ierusalim: recital de pian Ana-Cristina Silvestru (România).

7.12.06; la Auditoriumul Yad Le-Banim, str. Yarkon 48, Carmel, Haifa, ora 17: festivitate de sărbătorire a nonagenarului dr. Iancu Feldstein; sub egida unui comitet de onoare condus de David Shlomo.

Carnet

În zilele acestea,
cunoscutul diplomat

CORNELIU BOGDAN

(fost ambasador al României
la Washington)

secerat de un infarct în plină putere, ar fi împlinit 80 de ani.

Un gând pios la mormântul său.

Prietenii din Israel

Amestecate.
Ca viaţa.

Desen din "Realitatea Românească", București

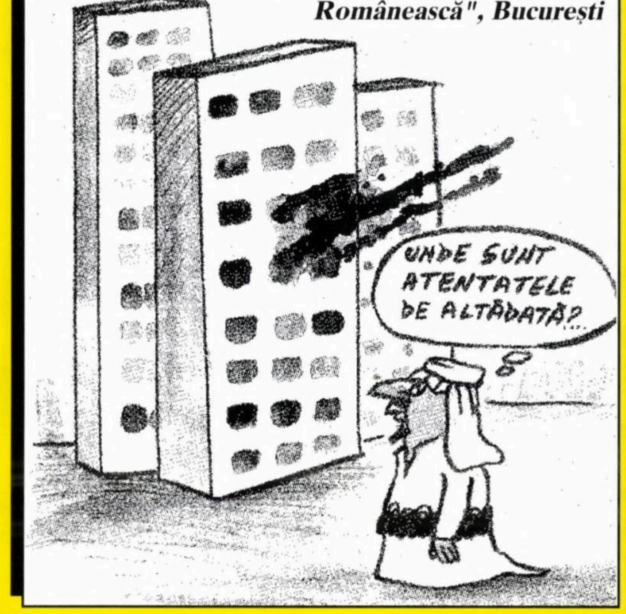
UNDE SUNT ATENTATELE DE ALTĂDATĂ?

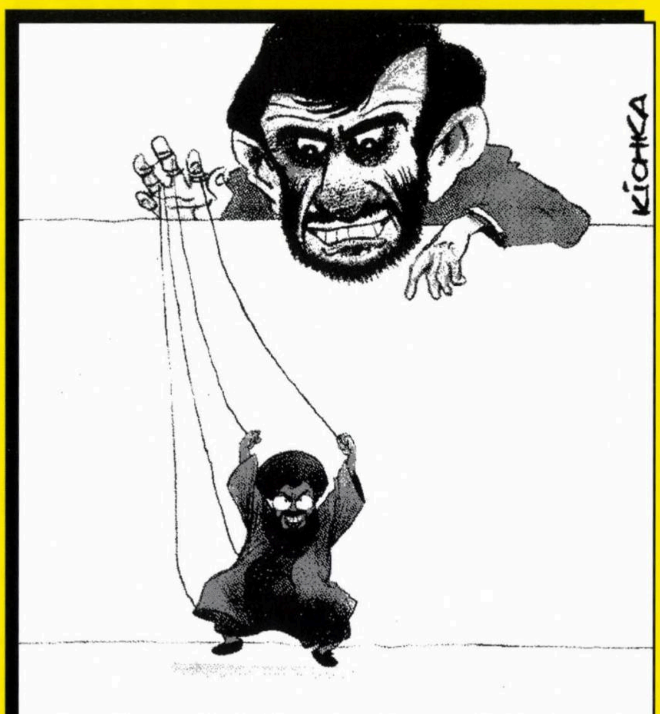

Desen de Kichka, din "l'Arche", Paris

Desen din "Realitatea Românească", București

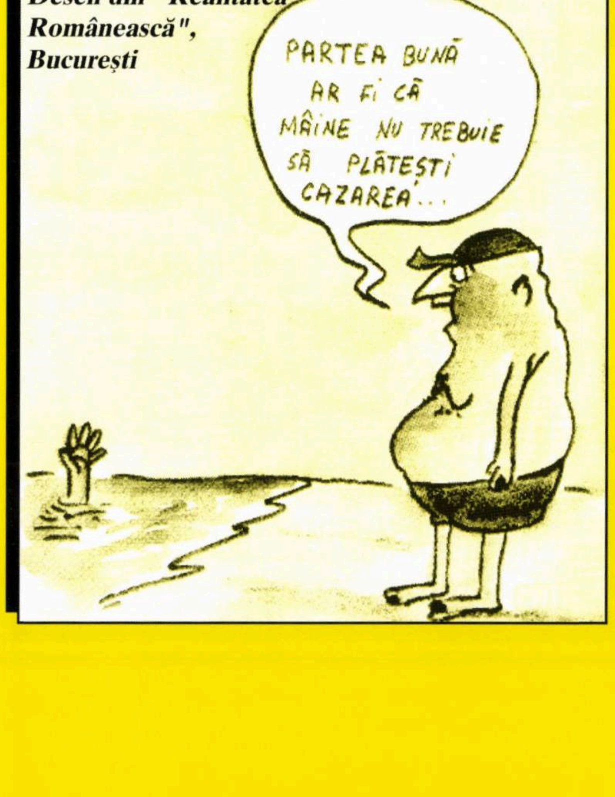
PARTEA BUNĂ AR FI CĂ MÂINE NU TREBUIE SĂ PLĂTEȘTI CAZAREA...

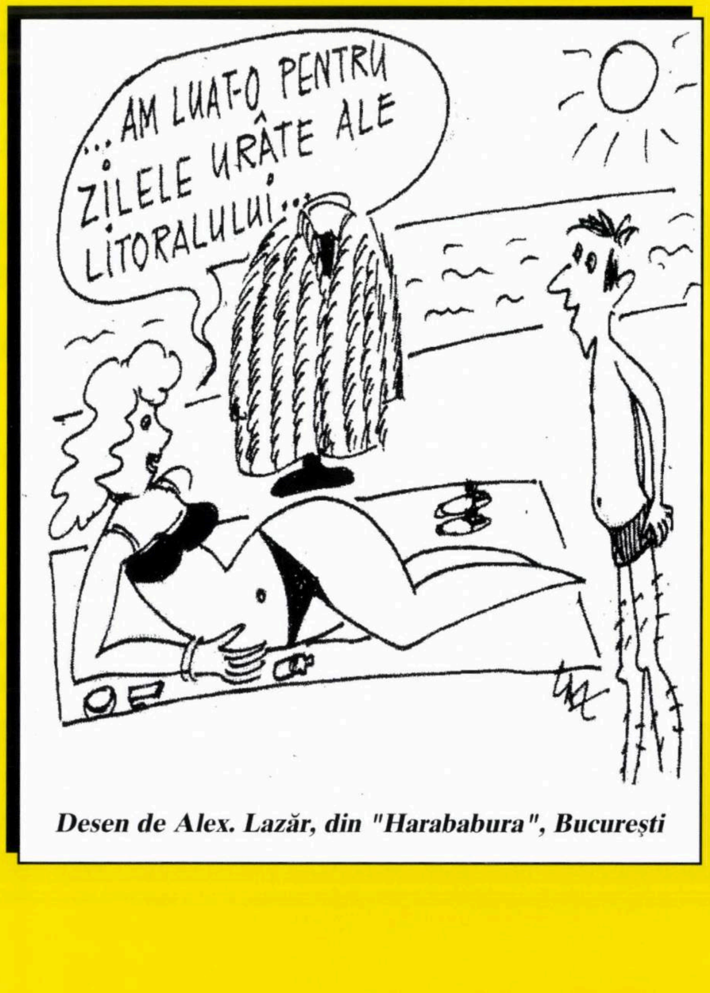
...AM LUAT-O PENTRU ZILELE URÂTE ALE LITORALULUI...

Desen de Alex. Lazăr, din "Harababura", București

SHAVIT TOURS

BIROU DE VOIAJ ŞI TURISM

SORIN ŞLOMI BRAUN

- Zboruri spre toate destinaţiile
- Pachete turistice
- Bilete de călătorie direct la domiciliu
- Serviciu conştiincios şi competent
- Telefon disponibil între orele 8-22

Tel. 03-5731580 – Tel Aviv, str. Amişav 7
Tel. 03-9666667 – Rişon Leţion, str. Bilu 15
Mobil: 052-5415046

Av. ARIE DEGANI
NE OCUPĂM DE:

Birou de avocatură şi notariat

- DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)